੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ

੧ ਸਕੰਧ

੧ ਅਧ੍ਯਾਯ

---

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਓਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਯ ਨਮਃ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਦ ਰੂਪ ਨਿਖਲ ਚਰਾਚਰਾਤਮਨੇ ਬ੍ਰਹਮਣੇ ਨਮਃ,ਸਰਬੇ ਭਯੋ ਗੁਰੂ ਭਯੋ ਨਮਃ, ਸ੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਸਰਸ੍ਵ-ਤੀਸ੍ਵ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਿਜ ਹਰਿ ਤਤ੍ਵ ਵਿਦ ਭਕ੍ਤਿ ਮਦ ਭਯੋ ਨਮਃ ॥

ਓਂਕਾਰੰ ਨਮਨ ਸਾਰੰ ਸਰਬ ਸਿੱਧਿ ਪ੍ਰਦੰ ਗੁਰੁੰ ॥ ਨਾਨਕੰ ਨਾਨਕਾ ਖਯੰਚ ਸ੍ਵ ਗੁਰੂੰਚ ਨਮਾਮਯਹੰ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ॥ ਓਂ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬੇ ਭਯੋ ਗੁਰੂ ਭਯੋ ਨਮਃ। ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਜੋ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਲੋਕ ਬੀਚ ਨਿਮਸਕਾਰ ਆਤਮਿਕ ਮੰਗਲਾ ਚਰਣ ਕੀਆ ਹੈ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤੀ ਔ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਪ੍ਰਚਯ ਗਮਨਾਰਥ ਸੋ ਅਬ ਤਿਨ ਮੰਗਲਾ-ਤਮਿਕ ਸਰਬ ਸਲੋਕੋਂ ਕਾ ਟੀਕਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਓਂਕਾਰ ਮਿਤਿ—ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰੀ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੋ ਸਾਦਰ ਆਦਰ ਸਹਿਤ॥ ਨਨੂ॥ ਓਂਕਾਰ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਕੈਸੇ ਹੈ ? ਉੱਤ੍ਰ—ਓਂਕਾਰ ਔ ਅਥ ਸ਼ਬਦ ਯੇ ਦੋਨੋ ਸ਼ਬਦ ਆਦੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾ ਕੰਠ ਭੇਦਨ ਕਰਕੇ ਨਿਕਸੈ ਹੈਂ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਓਂ ਔ ਅਥ ਯੇ ਦੋਨੋਂ ਸ਼ਬਦ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਯੇ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਬੇਦ ਔਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਔ ਇਤਹਾਸੋਂ ਕਾ ਔਰ ਪੁਰਾਣੋਂ ਕਾ ਔ ਸਿਮ੍ਰਤੀਯੋਂ ਕਾ ਤਥਾ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਸਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਦਖਣੀ ਓਂਕਾਰ ਮੈਂ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ

ਹੈ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਮੇਂ ਦਖਣ ਦੇਸ ਮੇਂ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਭੂਫ ਸੈ ਕੋਸ ਉਰੇ ਨਰਬਦਾ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਨਰਬਦੇਸ੍ਵਰ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਜਿਸ ਨਰਬਦਾ ਗੰਗਾ ਸੇ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਨਰਬਦਾ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਓਂਕਾਰੇਸ੍ਵਰ ਮਹਾਦੇਵ ਹੈ, ਤਹਾਂ ਪਰ ਅਛੇ ੨ ਬਡੇ ੨ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਲੋਕ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਚਰਚਾ ਭਈ ਹੈ ਤਿਨ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੇ ਪਰਥਾਇ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਖਸਹ ਈ ਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕੇ ੫੨ ਬਵਿੰਜਾ ਅਛਰੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਤਿਨ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਨ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਬਨਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਿ ॥

ਰਾਮਕਲੀਮਃ ੧ ॥

ਓ ਅੰਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਕੀਆ ਜਿਨ ਚਿਤਿ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਸੈਲ ਜੁਗ ਭਏ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਬੇਦ ਨਿਰ ਮਏ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਸ਼ਬਦ ਉਧਰੇ ॥ ਓਅੰਕਾਰ ਗੁਰ-ਮੁਖ ਤਰੇ ॥ ਓਨਮ ਅਖਰ ਸੁਣਹੁ ਬੀਚਾਰ ॥ ਓਨਮ ਅਖਰ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰ ॥੧॥ਟੀਕਾ॥

ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਆਦੀ ਕਾਲ ਨਾਮ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕੀ ਉਤਿਪਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਓਂ ਇਸ ਸਬਦ ਕੀ ਧੁਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤਿ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਪੁਨਾਃਸੋ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਭੀ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਸੇ ਹੀ ਨਾਮ ਕਈ ਕੋਟੀ ਬਰਸੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਜਪ ਅਭਜਾਸ ਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਵੇਦੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤੇ ਭਯੇ॥ ਪੁਨਃ ॥ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਔ ਪਰਬਤ ਔ ਚਾਰੋਂ ਯੁਗੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔ ਮਿਰਯਾਦਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਔ ਗੁਰਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਓਂਕਾਰ ਇਸ ਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ ਇਸੀ ਨਾਮ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤਰਤੇ ਹੈਂ ਤਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਔ ਤਰੇਂਗੇ ਭਾਵੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਬਡੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪੰਡਤ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹੇ ਪਾਂਡੇ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਾਰੀ ਨਮ ਨਾਮ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਅਬ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਬਿਚਾਰ ਤੁਝ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ॥ ਪੁਨਾ ਬਹੁਰੋ ਭੀ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਾਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਜੀ ਕੋ ਹੀ ਯੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰੇ, ਕਜ਼ਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ?ਔ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਜਿਗਜਾਸੂ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕੋ ਨਿਰਮਲ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ? ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਸੇ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈਂ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਜਾਪਜੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ.ਮੁਖ ਵਾਕਜ॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ—ਨਮਸਤ੍ਵੰ ਅਕਾਲੇ । ਨਮਸਤ੍ਵੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲੇ ॥
ਨਮਸਤੰਅਨੂਪੇ। ਓਁ ਆਦਿ ਰੂਪੇ॥ ਸਮਸਤੀ ਬਿਭੂਤੇ ॥ ੨੭॥

ਇਤਯਾਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪਜੀ ਮੈ ਨਮਸ ਪਦ ਆਵਤਾ ਹੈ ਇਸ ਅਨੁ-ਮਾਨ ਸੇ ਜਾਣੀਤਾ ਹੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨੇ ਸੇ ਈਸ੍ਵਰਾਦਿ ਦੇਵਤਾ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਓਁ ਅਖਰ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪੁਨਾ ਇਸ ਓਂਮ ਅਖਰ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ਤੁਮ ਸੇ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਤੀਨੋ ਭਵਨੋਂ ਕਾ ਸਾਰ ਹੈ ਈਹਾਂ ਸਾਰ ਨਾਮ ਸਤ ਕਾ ਹੈ ਸਾਰ ਬਲ ਕਾ ਭੀ ਨਾਮ ਹੈ ਸਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾ ਭੀ ਨਾਮ ਹੈ ਸਾਰ ਰਸ ਕਾ ਭੀ ਨਾਮ ਹੈ ਤਾਂ ਤੇ ਸਰਬ ਕਾ ਰਸ ਔ ਬਲ ਔ ਸੱਤਾ ਔ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਪਾਂਚੋ ਭੂਤ ਔ ਭੂਤੋ ਕੇ ਕਾਰਜ ਸਰਬ ਕਾ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਸਾਰ ਹੈ ॥ ਔ ਯੇ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਆਦੀ ਨਾਮ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਨਾਮ ਹੈ॥ ਔ ਕੈਸਾ ਯੇ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਆਦਕੋਂ ਕੇ ਪਾਠ ਮੈਂ ਅਖਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਸ੍ਵਰ ਅਸੁਧ ਉਚਾਰਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਓਁ ਤਤ ਸਤ ਐਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅਸੁਧ ਉਚਾਰਣ ਕਾ ਦੋਸ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਅਸੁਧ ਉਚਾਰਣ ਕੇ ਦੋਸ ਦੂਰ ਕਰਾਬੇਕੋ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਯੇ ਚਤੁਰਾਖਰ ਆਤਮਿਕ ਨਾਮ ਰਖਾ ਹੈ ॥

ਸਵਾਕਯ ਬਜ੍ਰੋ ਯਜਮਾਨੰ ਹਿਨਸ੍ਤਿ ਯਥਾ ਇੰਦ੍ਰ ਸ਼ਤ੍ਰੋ ਸ੍ਵਰ ਤੋਂ ਪਰਾਧਾਤੁ ॥

ਸਿਖ੍ਯਾ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸੁਧ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਸੋ ਵਾਕ ਬਜ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਔ ਅਸੁਧ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੀ ਨਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇਅਸੁਧ ਸ੍ਵਰ ਕੇ ਉਚਾਰ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੀ ਹਾਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਥੀ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਦਾਨ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਦੇਣੇਂ ਸਮੇਂ ਓਁ ਐਸਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਔ ਜੋ ਦਾਨ ਲੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਪਤਿਗ੍ਰਹ ਲੇਨੇ ਕੇ ਸਮੇਂ ਓਁ ਐਸਾ ਨਾਮ ਉਚਾਰਣ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਔ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰਬ ਪੰਥੋਂ ਮੇਂ ਭੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਹੈ ਜਬ ਕੋਈ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ੧ ਓਂਕਾਰ ਆਦਿ ਮੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਗੁਰੂਓਂ ਕਾ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਕਰਾਇ ਕੇ ਦੇਤਾ ਲੇਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਕੇ ਆਦਿ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ੧੦ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਨਮਸ-ਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਯ ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਚੌਪਈ—ਪ੍ਰਣਵੋ ਆਦਿ ਏਕ ਓਂਕਾਰਾ। ਜਲ ਥਲ ਮਹੀਅਲ ਕੀਓ ਪਸਾਰਾ ॥
ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਅਬਿਗਤ ਅਵਿਨਾਸੀ। ਲੋਕ ਚਤੁਰ ਦਸ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥

ਇਤਯਾਦੀ ਟੀਃ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬ ਕਾ ਆਦੀ ਕਾਰਣ ਜੋ ਓਂਕਾਰ

ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਨਿਵਤਾ ਹੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਣਵ ਨਾਮ ਭੀ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਯੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਜੋ ਪ੍ਰਣਵ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਕੇਸਮਝ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਣਵਕਾ ਹੀ ਓਂਕਾਰ ਕੀਂ ਅਰਥ ਕਰਦੀਆ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਣਾਂ ਪ੍ਰਣਮਯਤਿ ਸਰਬਾਨ ਕਾਮਾਨ ਇਤਿ ਪ੍ਰਣਵ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨੋਂਕੇ ਆਗੇ ਜੋ ਸੰਪੂਰਣ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਨਿਵਾ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਪ੍ਰਣਵ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਆਦਿ ਮੈ ਨਾਮ ਸਰਬ ਬਿਸ੍ਵ ਕਾ ਆਦਿ ਹੈ ਔ ਏਕ ਹੈ ਨਾਮ ਅਸਹਾਯ ਹੈ ਕਿਸੀ ਭੀ ਕਾਰਯ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਮੈ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਪ ਸੇ ਹੀ ਅਨੰਤ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਆਂ ਕਾ ਏਕ ਨਿਮੇਖਮੇ ਉਤਪਤ ਔ ਪਰਲੈ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ॥ ਜਲੇ ਮੈਂ ਥਲੇਮੈਂ ਤਥਾ ਸੰਪੂਰਣ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੇਂ ਕੇਵਲ ਏਕ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਹੀ ਪਸਾਰਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਹੈ ਪੂਰਣਾਤ ਪੁਰਖਃ ਅਥਵਾ ਪੁਰੀਂ ਪੁਰੀਂ ਸੇਤੇ ਇਤੀ ਪੁਰਖਃ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰਬਮੈ ਪੁਰਖ ਕਹੀਐ ਅਥਵਾ ਪੁਰੀ ਨਾਮ ਸਰੀਰ ਕਾ ਹੈ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਏਕ ਏਕ ਸਰੀਰ ਮੈ ਨਖਤੇ ਲੈਕੇ ਸਿਰ ਦੀ ਚੋਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਸੈਨ ਕਰੈ ਨਾਮ ਇਸਿਥਤ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪੁਰਖ ਹੈ ॥ ਆਦਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮ ਸਰਬ ਮੈ ਆਦਿ ਜੋ ਵੈਰਾਟ ਕਾ ਸਰੀਰ ਰਚਕੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਵਿਖੇ ਜੋ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਇਸਿਥਤ ਹੂਆ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਯੇ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਵਿਗਤ ਨਾਮ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਾ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ—

ਯਤੋ ਵਾਚੋ ਨਿਵਰਤੰਤੇ ਅਪ੍ਰਾਪਯ ਮਨਸਾ ਸਹ ॥

ਆਨੰਦੰ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਵਿਦ੍ਵਾ ਨਲ ਵਿਭੇਤਿ ਕਦਾਚ ਨੇਤਿ ॥

ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਕੀ ਤੈਤ੍ਰੇਯ ਉਪਨਿਸਦ ਕੀ ੨। ਆਨੰਦ ਬਲਿ ਕੀ ੪ ਅਨੁ-ਵਾਕ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਵਾਚਾ ਵਾਚਸ ਸਬਦ ਬਹੁ ਵਚਨ ਹੈ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਔ ਮਨ ਵਿਖਯ ਕਰਣੇ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਅਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਪੀਛੇ ਗਿਰ ਪਰਤੇ ਹੈ ॥ ਵਿਖਯ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੁਕ੍ਤੀ ਉਕ੍ਤੀ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੇ ਕਹਿਣੇ ਕੋ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤਉ ਭੀ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬਾਣੀ ਸੇ ਕਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਮਨ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਅਨਭਵ ਕਰਨੇ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਊਹਾਪੋਹ ਤਰਕ ਵਿਤਰਕ ਯੁਕ੍ਤੀਆਂ ਸੇ ਖੰਡਨ ਮੰਡਨ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਜਾਣਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪਰੰਤੂ ਆਤਮਾ

ਕੇ ਸ੍ਰੂਪ ਕੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਮਨ ਵਿਖੇ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਜ੍ਰ ਕੇ ਕਿਲੇ ਕੋ ਗੋਲੀ ਬੰਦੂਕ ਕੀ ਔ ਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ, ਲਾਗ ਕੇ ਬੇਗ ਸੇ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਗਿਰ ਪੜਤਾ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਬਾਣੀ ਔ ਮਨ ਦੋਨੋ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸ੍ਰੂਪ ਕੋ ਅਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਅਰਥਾਤ ਨ ਕਹਿਕੇ ਨ ਮੰਨਨ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਲੌਟ ਆਵਤੇ ਹੈ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਾ ਅਗੋਚਰ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਅਵਿਖੇ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ॥

ਦ੍ਰਿਸਯਤੇ ਤ੍ਵਗ੍ਰਯਾ ਬੁਧਯਾ ਸੂਛਮਯਾ ਸੂਛਿਮ ਦਰਸੀ ਭਿਃ ॥

ਪੁਨਾ ਰਿਖੀ ਸੂਛਮਯ ਦਰਸੀ ਜਨ, ਸੂਛਮ ਯਾ ਅਗ੍ਰਯਾ ਨਾਮ ਗੁਰ ਉਪਦਿਸ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਅਭਯਾਸ ਰੂਪ ਸਾਨ ਪਰ ਚੜ ਕਰ ਤੀਛਨ ਹੂਈ ਹੂਈ ਬੁਧੀ ਸੇ ਦੇਖ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਸ੍ਰੂਪ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਕਾਲ ਆਦਿਕ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਵਿਗਤ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸਾ ਹੈ ਯੇ ਓੰਕਾਰ ਜੋ ਅਬਨਾਸੀ ਹੈ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਹੈ ॥ ਭੂਤ ਭਖਿਯਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨਾਮ ਨਾਸ ਨ ਹੋਵੇਂ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ॥ ਔ ਚੌਦਸ ਲੋਕੇ ਭੁਵਨੋ ਕੋ ਜੋਤੀ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹਿਆ ਹੈ ॥ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਲੋਕ ਚਤੁਰਦਸ ਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਸੋ ਚਤੁਰ ਦਸ ਭੁਵਨੋ ਕਾ ਜੋ ਸਾਰ ਭੂਤ ਓੰਕਾਰ ਹੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਪਰਮ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਤਿਸ ਓੰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਤਥਾ:—

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਯ ਪਾਦਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਜਾਪ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ, ਓਂ ਆਦਿ ਰੂਪ ਅਨਾਦਿ ਸਰੂਪੈ ਅਨੰਗੀ ਅਨਾਮੇ ॥ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਤ੍ਰਿਕਾਮੇ ॥ ੧੨੯ ॥

ਟੀਕਾ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਰੂਪ ਓਮ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਓ ਕਾ ਆਦਿ ਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਸਾਤਿ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੂਪ ਨੇਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੇ ਦੇਖਣੇ ਮੇਂ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਸੇ ਵਿ-ਲਖਣ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੇ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਰੂਪ ਗ੍ਰਹਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਅਵਿਖੇ ਹੋਣੇ ਸੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇਆਦਿ ਔਰਭੀ ਕੋਈ ਹੋਗਾ ? ਉਤ੍ਰ ॥ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨਾਦੀ ਸ੍ਰੂਪ ਹੈ ਨ ਹੋਵੇ ਆਦ ਮੇਂ ਜਿਸ ਕੇ ਅਵਰ ਕੋਈ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅਨਾਦੀ ਸੋ ਅਨਾਦੀ ਸ੍ਰੂਪ ਓੰਕਾਰ ਹੈ ਅਨੰਗ ਦੇਵ ਅਨੰਗ ਨਾਮ ਕਾਮ ਕੋ ਹੈਸੋ ਜਿਸ ਕੋ ਸਪਰਸ ਨਾਕਰ ਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੈਅਨੰਗੀ ਅਥਵਾ ਹਸਤ ਪਾਦ-ਸਿਰ ਆਦੀ ਅਵੈਵ ਨ ਹੋਵੇਂ ਜਿਸ ਕੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਅਨੰਗੀ, ਨਾਮ ਰੂਪ ਸੇ ਜੋ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅਨਾਮ ਆਮਯ ਨਾਮ ਰੋਗਕੋ ਹੈ ਨਾਮ ਰੂਪਾਦੀ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਰੋਗ ਤਿਸ ਸੇ ਜੋ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅਨਾਮ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀਤਿ ॥ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਲ ਕੋ ਜੋ ਭੰਗ

ਠਾਮ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪ ਜਿਉਕਾ ਤਿਉ ਏਕ ਰਸ ਰਹੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਇਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਜੋ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਤ੍ਰਿਕਾਮ ਸੋ ਐਸੋ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਿਤੀ ਹੀ ਨਮਨ ਨਮ ਨਿਵਨਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਣੀ ਹੀ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਸਾਰ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਓਂਕਾਰਕੋ ਨਮਸ ਕਾਰ ਕਰਣੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਨਮਸਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਅਰ-ਥਾਤ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ॥ ਔ ਏਕ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਪੂਜਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਪੂਜਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰ ਵਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ॥

ਅਬ ਓਂਕਾਰ ਅਰਥ ਏਕ ਜੋ ਅਦ੍ਵਿਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਮ ਸਜਾਤੀਯ ਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਤ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਥਮ ਅਫੁਰ ਰੂਪ ਥਾ ਜਬ ਉਸੀ ਬ੍ਰਹਮਨੇ ਬਹੁ ਸਯਾਂ ਪ੍ਰਜਾਯੇਯੇਤਿ ਐਸਾ ਫੁਰਣਾ ਕੀਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਏਕ ਰਸ ਅਫੁਰ ਇਸਥਿਤ ਮੈ ਕਹੂੰ ਏਕ ਤਰੰਗ ਫੁਰੇ ਤੈਸੇ ਏਕ ਰਸ ਅਫੁਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਬਹੁਸਯਾਂ ਪ੍ਰਜਾਯੇ ਯੇਤਿ ਏਹ ਭੀ ਏਕ ਫੁਰਣਾ ਰੂਪ ਤਰੰਗ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਤੇ ਫੁਰ ਆਵਤ ਭਯੋ,ਇਸੀ ਪ੍ਰਥਮ ਫੁਰਣੇ ਕੋ ਨਾਮ ਕੋਈ ਤੀਰਥ ਕਾਰ ਮਾਯਾ ਕਹਤੇ ਹੈ। ੧ ।ਕੋਈ ਅਗਯਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈ। ੨। ਕੋਈ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ੩ ਕੋਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ੪ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਕਹਤੇ ਹੈ ੫ ਕੋਈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਇਛਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ੬ ਕੋਈ ਮਹਾਮੋਹ ੭ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮ ੮ ਕੋਊ ਤਮਿਸ੍ਰ ੯ ਕੋਊ ਮਹਾ ਤਮਿਸ੍ਰ ੧੦ ਕੋਊ ਅੰਧ ਤਮਿਸ੍ਰ ੧੧ ਕੋਊ ਅਬ੍ਯਕਤ ੧੨ਕੋਊ ਅਬਿਦਯਾ ਮਲਨ ਸਤ੍ਵ ਪ੍ਰਧਾਨ ੧੩ ਕੋਊ ਸੁਧ ਸਤ੍ਵ ਪਧਾਨ ਮਾਯਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ੧੪ ਕੋਊ ਸਕਤੀ ੧੫ ਕੋਊ ਕਦਰਤ ੧੬ ਨੇਤਿ ੧੭ ਕੋਊ ਭਾਵੀ ੧੮ ਕੋਊ ਸਾਮਰਥ ੧੯ ਕੋਊ ਬਲ ੨੦ ਕੋਊ ਸੰਕਲਪ ੨੧ ਕੋਊ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਮਈ ੨੨ ਇਤਯਾਦਿਕ ਅਨੇਕ ਨਾਮ ਇਸ ਫੁਰਣੇ ਕੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋਂ ਨੇ ਕਲਪੇ ਹੈ॥ ਉਸ ਫੁਰਣੇ ਯੁਕਤ ਜਬ ਚੇਤਨ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਕੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਔ ਮਾਯਾ ਘਟਿਤ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਮਹਾਤਮਾਂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬਹੁਸਯਾ ਪ੍ਰਜਾ-ਯੇਯ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਸੇ ਤਤ ਤੇ ਜੋ ਅਸ੍ਰਿਜਤ ॥ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਬਹੁਸਯਾਂਇਸ ਫੁਰਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਥਮ ਅਕਾਸ ਅਕਾਸ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਵਯੂ ਵਾਯੂ ਸੇ ਤਤ ਨਾਮ ਸੋ ਸ਼ਦ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇਜ ਕੋ ਰਚਤੇ ਭਯੋ॥ ਤੇਜ ਸੇ ਜਲੋ ਕੋ ਜਲੋ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਔਖਧਯੋਂ ਕੋ ਔਖਧਯੋਂ ਸੇ ਅੰਨੋਂ ਕੋ ਅੰਨੋਂ ਸੇ ਬੀਰਜ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪੁਰਖ ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਆਂ

ਅੰਤਾ ਕੋ ਰਚਤੇ ਭਯੇ ॥ ਅਰਥਾਤ ਜਬ ਬਹੁ ਭਵਨ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਤਿਸ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਹੀ ਓਮ ਐਸੀ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਬੜੀ ਊਚੀ ਧੁਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਇਸ ਧੁਨੀ ਕੇ ਹੋਣੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਸਭ ਪ੍ਰਜਾ ਉਤ-ਪਤਿ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋ ਆਵਤਜਾ ਭਈਆਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਇਨ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਕੇਵਲ ਓ ਹੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਏਕੇ ਕਾ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ੧ ਓਂ ਐਸਾ ਲਿਖਤੇ ਇਸ ਮੈ ਕਿਆ ਹੇਤੂ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਬਹੁ ਸਜਾਂ ਇਨ ਪਦੋਂ ਕਾ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤੁਮ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਕਹਿਓ ਨਹੀਂ ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪਦੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਭੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ॥ ਉੱਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਸੁਣੋ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਆਦਿ ਮੇਂ ਏਕ ਕਾ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਲਿਖਤੇ ॥ ਤੌ ਭੀ ਅਰਥ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਏਕ ਪਦ ਕਾ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਓਂ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਵਾਚਕ ਪਰਮ ਪਯਾਰੋ ਨਾਮ ਹੈ ਇਸੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਓਂ ਆਦਿ ਰੂਪੈ ਐਸੇ ਜਾਪਜੀ ਮੈ ਲਿਖਯੋ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਸੇ ਓਂ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਵਾਚਯ ਜੋ ਅਦੁ-ਤੀਯ ਏਕ ਅਸਹਾਯ ਬ੍ਰਹਮ ਤਿਸਕੇ ਸਭ ਕੋ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਗਯਾਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਿਗਮਾ ਚਾਰਯ ਜੀ ਨੇ ਓਂ ਕੇ ਆਦਿਮੇ ਏਕ ਕੋ ੧ ਓਂ ਅੰਕ ਰਖ ਦੀਓ ਹੈ ਦੂਸਰੋ ਬੇਦ ਮੈ ਜੋ ਓਮ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਤਿਸ ਓਮ ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਉਚਾਰਣੇ ਕਾ ਜਪ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਾ ਬਿਨਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਤੇ ਸੂਦ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਪਰਮ ਕਾਰਣੁਕ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿ ਨੰਦਨ ਜੀ ਨੇ ਓਮ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਏਕ ਕੋ ਅੰਕ ਕੋ ਰਖ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਣ ਖੱਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਸੂਦ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਚਾਹੇ ਅਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਸਭ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੀਓ ਹੈ ਸੋ ਹੁਕਮ ਰੂਪ ਵਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਯੇਹ ਹੈ ਛਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੂਦਰ ਬੈਸ ਉਧਰੇ ਸਿਮਰ ਚੰਡਾਲ ॥ ਜਿਨ ਜਾਨਯੋ ਪ੍ਰਭ ਆਪਨਾ ਨਾਨਕ ਤਿਸਹ ਰਵਾਲ" ਇਤਜਾਦੀ ਏਕ ਅੰਕ ਕੇ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਣੇ ਮੇ ਕਲੇਸ ਪਰਤੇ ਥੇ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਨੰਦਨ ਜੀ ਨੇ ਸੁਖ ਅਰਥ ਹੇਤ ਸਪਸ੍ਰ ਹੀ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਹੁਸਜਾਂ ਈਹਾਂ ਭੀ ਏਕ ਪਦ ਕਾ ਅਧਜਾਹਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲਿੰਙ ਲਕਾਰ ਕੇ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਕੇ ਏਕ ਵਚਨ ਕੋ ਅਰਥ ਸਿੱਧ ਹੋਤੋ ਹੈ ਸਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਸੰਛੇਪ ਸੇ ਈਹਾਂ ਭੀ ਸੂਚਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਤਾ ਅਰਥਕ ਅਸ ਧਾਤੂ ਸਬੰਧੀ ਲਿੰਙ ਲਕਾਰ ਕੇ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਕਾ ਏਕ ਵਚਨ ਸਜਾਂ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪਦ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪਦ ਕਾ ਏਕ ਵਚਨ ਏਕਤ੍ਰ ਅਵਛਿਨ ਆਪਨੇ ਏਕ ਕਰਤਾ ਕੋ ਹੀ ਜਨਾਤਾ ਹੈ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਯੇਹ ਅਰਥ ਸਿਧ ਹੂਆ

ਕਿ ਮੈ ਏਕ ਅਸਹਾਯ ਅਦਤੀਯ ਬਹੁਸਜਾਂ ਨਾਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਕੇ ਉੱਤਪਤ ਹੋਵੇਂ ਜਹਾਂ ਬੇਦ ਮੈ ਅਸਧਾਤੂ ਅਕਰਮਕ ਕਾ ਲਿੰਙ ਲਕਾਰ ਕੇ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਕਾ ਆਮ ਪ੍ਰਤ ਅਸਧਾਤੂ ਅਕਰਮਕ ਸੇ ਪਰੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਧਾਤੂ ਪ੍ਰਤਯ ਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਯਾਸੁਟ ਕਾ ਆਗਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂ ਸੁਟ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਲੋਪ ਕਰਕੇ ਆਦਿ ਕੋ ਅਕਾਰ ਭੀ ਲੋਪ ਹੋਕੇ ਆਮ ਕੌ ਆਕਾਰ ਸਾਥ ਯਾ ਸੁਟ ਵਾਲਾ ਯਕਾਰ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸਜਾਂ ਐਸਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਨਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਏਕ ਵਚਨ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾਕੇ ਏਕਤ੍ਰ ਵਮਿਸ੍ਰ ਕਰਤਾ ਕਾ ਅਧਯਾਹਾਰ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਕਾਲ ਮੇ ਤਬ ਏਕੋ ਹੰ ਬਹੁਸਜਾਂ ਐਸਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਾਠ ਐਸੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਏਕੋ ਹੰ ਬਹੁਸਜਾਂ ਇਤਨੇ ਕਹਿਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਬੇਦ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਵੈਰਾਟ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਸ੍ਵਾਸ ਰੂਪ ਹੁਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਆਪਨੇ ਹੀ ਵੇਦ ਕੋ ਵਾਗ ਬਿਯਪਾਰ ਜਨਾਤੇ ਹੁਏ ਓਂ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਏਕ ਕਾ ਅੰਕ ਰਖ ਕੇ ਸਰਬਗਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨੀ ਬਾਨੀ ਮੈਂ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਆਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪ ਵੇਦ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਸਪਸ੍ਰ ਹੀ ਅਰਥ ਰਖ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਕਲੂ ਕਾਲ ਮੈਂ ਮੰਦ ਬੁਧੀ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਜਾਨ ਕੇ ਤਿਸ ਬੇਦ ਕੋ ਹੀ ਦੇਵ ਭਾਖਾ ਸੇ ਮਾਨੁਖੀ ਭਾਖਾ ਬਨਾਇ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਨਾਇ ਕੇ ਸਭੀ ਕੋ ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਦੇਖੋ ਬੇਦ ਕੋ ਮੰਤ੍ਰ ॥ ਯਥਾ ॥

ਤਸਯ ਹਵਾ ਏਤਸਯ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਨਾਮ ਸਤਯੰ

ਇਸੀ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਅਛਰ ਆਗੇ ਪੀਛੇ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਿਗਮਾ ਚਾਰਯ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿਨਾਮ ਭਾਖਾ ਮੈ ਸੁਖੇਨ ਐਸੇ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ਧਰਮ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਔ ਇਸ-ਥਤੀ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸਭ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਬਨਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਅਬ ਸਿੰਘਾਂ ਵਲੋਕਨ ਨਿਯਾਯ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬੋਕ੍ਤ ਕਥਨ ਸਮਰਣ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਬਹੁਸਜਾਂ ਇਸ ਇਛਾ ਰੂਪ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬਹੁਸਜਾਂ ਬਹੁਤੇ ਹੋਵੇ ਇਸ ਇਛਾ ਸਹਤ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮ ਭਯੋ ਤਬ ਤਿਸ ਸੇ ਓਂ ਐਸੀ ਧੁਨਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਬ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ॥ ਸੋ ਕਹਤ ਭਯੋ ਏਕੋ ਹੰ ਮੈ ਏਕ ਸੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹੋਜਾਵੇ ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਵਹੁ ਐਸੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ੍ਹੀ ਮਹਾ ਬਿਸਤਾਰ ਰੂਪ ਜਗਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਏਕੋ ਹੰ ਇਸ ਕਹਨੇ ਸੇ ਪੂਰਬ ਏਕ ਭੀਂ ਕਹਨੇ ਨਹੀ ਬਨਤੇ ਹੁਤੇ ॥ ਏਕੋ ਹੰ ਇਸ ਕਹਨੇ ਤੇਹੀ ਏਕੋ ਓਂ ੧ ਓਂ ਬਨਯੋ ਸੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਕੋ ਹੰ ਯਾ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਏਕੋ ਕੇ ਕਕਾਰ ਮੈ ਸੇ ਅ, ਊ ਅ ਹੰ ਕੇ ਹਕਾਰ ਮੈ ਸੇ ਅੰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਬਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅ ਊ ਮਿਲਕੇ

ਓਂ ਬਨਤੇ ਹੈ ਔਰ ਅੰ ਕੇ ਅ ਕੋ ਪੂਰਬ ਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਓ ਕੋ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਬਿੰਦੁ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਓਂ ਕੇ ਊਪਰ ਰਖਕੇ ਓੱ ਐਸੇ ਰੂਪ ਬਨਤੇ ਹੈ ਦੋਨੋ ਅਕਾਰੋਂ ਕੋ ਪੂਰਬ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਯਾ ਰੀਤਿ ਸੇ ਅਕਾਰ ਓਕਾਰ ਅਕਾਰ ਅਰਧ ਬਿੰਦੁ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਓਂਕਾਰ ਬਨਯੋ ਤਿਸ ਕੋ ੧ ਓੱਕਾਰ ਐਸੋ ਅਰਥ ਸਿਧ ਭਯੋ ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਬੇਦ ਕੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਆਦਿ ਮੇ ਰਾਖੀ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਬਦ ਭੀ ਤਿਨ ਕੇ ਹੀ ਸ੍ਵਾਸ ਰੂਪ ਥੇ ਜੇ ਤਿਨ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰਤੇ ਤੋ ਆਪਨੇ ਹੀ ਕਹਨੇ ਮੈ ਵਿਰੁਧ ਪਰਤੇ ਯਾਂਤੇ ਜੋ ਪੂਰਬ ਬੇਦ ਮੈ ਕਹ੍ਯੋ ਹੈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ ਨੇ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਭਾਖਾ ਬਾਨੀ ਮੈਂ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਅਵਧਾਤੂ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਮੈ ਹੈ ਤਿਸ ਤੇ ਬ੍ਯਾਕਰਣ ਮੈ ਮੁਮ ਪ੍ਰਤ੍ਯ ਆਵਤਾ ਹੈ ਉਮਮਾਤ੍ਰ ਜਾਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਰ-ਥਾਤ ਉਮ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਲੋਪ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਕੇਵਲ ਬ੍ਯੰਜਨ ਮਕਾਰ ਰਹਕੇ ਅਵਮ ਐਸਾ ਇਸਥਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਗ੍ਯਣਃ ਸੰਪ੍ਰਸਾਰਣੰ ਇਸ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਬ੍ਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਮੇ ਅਵਕੇ ਵਕਾਰਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਉ ਅ ਐਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੰ ਪਸਾਰਣਾ ਚ੍ਰ ਇਸ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਅ ਕੋ ਉ ਕਾ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਅ ਤੇਉਕੇ ਅਸਥਾਨ ਓਂ ਐਸਾ ਹੋਕੇ ਮੁਮ ਵਾਲੇ ਮਕਾਰ ਕੀ ਬਿੰਦੁ ਹੋਕੇ ਓ ਕੇ ਊਪਰ ਇਸਿਥਤ ਹੋਕੇ ਓ ਐਸਾ ਰੂਪ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਅਵ ਵਾਲਾ ਅਕਾਰ ਤੇ ਵਾ ਕੀ ਜਗਾਹ ਜੋ ਉ ਹੈ ਔ ਉਸ ਸੇ ਪਰੇ ਜੋ ਅਕਾਰ ਹੈ ਉਸਕੋ ਮਕਾਰ ਸਮਝਕੇ ਅਕਾਰ ਉਕਾਰ ਮਕਾਰ ਤੀਨੋ ਅਛਰੋ ਕਾ ਓ ਭਯਾ ਔ ਮੁਮ ਕੇ ਮਮੇਂ ਕੀ ਬਿੰਦੁ ਹੋਕੇ ਓ ਕੇ ਊਪਰ ਰਖਕੇ ਪੁਨਾ ਓਂ ਐਸਾ ਰੂਪ ਬਨਤੇ ਹੈ ਇਤਨੇ ਸੇ ਕ੍ਯਾ ਸਿਧ ਹੂਆ ਅਵਤਿ ਰਖਤਿ ਪਾਲਯਤਿ ਇਤਿ ਓਂ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੇ ਪਾਲਨਾ ਕਰੇ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਓਂ ਹੈ ਓਂ ਯੇਹ ਜੋ ਅਛਰ ਹੈ ਇਸਕਾ ਬ੍ਯਾਖ੍ਯਾਨ ਨਾਮ ਨਿਰਣਯ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯੇ ਜੋ ਪਰਪੰਚ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪ ਤਥਾ ਸੂਛਮ ਜੋ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦੇਖਨੇ ਮੇ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੇ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸਰਬ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਆਲੰਬ ਨਾਮ ਆਸ੍ਰੇ ਲੇਨੇ ਹੀ ਪਰੰ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਨਰਬ ਦੇਸ਼੍ਵਰ ਸਿਲਾ ਰੂਪ ਮੈ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਕੀ ਭਗਤਿ ਉਪਾਸਕ ਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਤਹਾਂ ਕੀ ਸਿਲਾ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਭੀ ਓਕਾਰ ਕੋ ਹੀ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰਣੋ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ ਏਹ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਸਰਬ ਕੋ ਆਯਤਨ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪਰਮ ਪ੍ਯਾਰੋ ਨਾਮ ਹੈ ਇਸ ਓਂਕਾਰ ਵਿਖੇ ਹੀ ਮਨ ਕੋ ਜੋੜਨੋ ਯੋਗ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਓਮਿਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਓਂਕਾਰ ਏਵੇਦੰ ਸਰਬ੍ਯ ਮਿਤ੍ਯਾਦਿ ਸ੍ਰੁਤਃ ਓਂਕਾਰ

ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਨਾਮ ਔ ਨਾਮੀਕਾ ਅਭੇਦ ਹੋਨੇ ਸੇ ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਕੋ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਭੂਤ ਵਰਤਮਾਨ ਭਵਿਖਜ਼ਤ ਕਾਲ ਪਰਿਛੇਦਜ਼ ਹੈ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਪਰਿਛਿਨਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਪਰਛਿਨਤਾ ਔ ਪਰਿਛੇਦ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ ਕਾਲ ਏਹ ਸਰਬ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਇਤਿਨਜ਼ਾਯਾਤ ਉਕ੍ਤ ਨਜ਼ਾਯ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਕਿਛ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਆਤੀਤ ਜਿਸਕੋ ਕਾਲ ਭੀ ਭੇਦਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕ੍ਤੋ ਹੈ ਔ ਕਾਰਯ ਉਸਕਾ ਦੇਖਨੇ ਮੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਅਪਰਿਛੇਦਜ਼ ਅਬਜ਼ਾਕ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ ਸੋ ਭੀ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਕਾਲ ਭੀ ਪਰਿਛੇਦਨ ਭੇਦਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕ੍ਤੋ ਹੈ॥

ਸ ਸੰਵਤਸਰੋ ਭਵਨ੍ਹ ਪੁਰਾ ਤਤਃ ਸੰਵਤ ਸਰ ਆਸ ਇਤਿ ਸੂਤ੍ਰੇਃ

ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਸੰਵਤਸਰ ਨਾਮ ਬਰਸ ਰੂਪ ਤੀਨ ਸੈ ਸਾਠ ਦਿਨੋ ਆਤਮਿਕ ਸੰਖਜ਼ਾਵਾਨ ਹੋਤੇ ਭਜ਼ੇ ਇਸ ਅਬਜ਼ਾਕ੍ਰਿਤ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਰਸ ਮਾਸ ਪਛ ਕੀ ਸੰਖਜ਼ਾ ਨਹੀ ਥੀ ਸੋ ਸਰਬ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਵਾਚਕ ਵਾਚਜ਼ਕਾ ਅਭੇਦ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸੰਕਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏ ਤਤ ਸਰਬੰ ਬ੍ਰਹਮ ਏਹ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਹ ਏਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰੋਛ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ਪ੍ਰਤੱਛ ਰੂਪ ਸੇ ਨਹੀ ਕੀਓ। ਐਸੀ ਆਸੰਕਾ ਕੇ ਹੋਯਾਂ ਪ੍ਰਤੱਛ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖਜ਼ ਤੂੰ ਅਬ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣ॥

ਅਯਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋ ਯਾ ਮਾਤਮਾ ਚਤੁ ਸਪਾਤ॥ ਇਤਿ ਸੂਤ੍ਰੇਃ

ਅਯੰ ਨਾਮ ਏਹੀ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਆਤਮਾ ਚਤੁਸਪਾਤ ਨਾਮ ਚਾਰ ਪਾਦਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਆਤਮਾ ਭੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਭਾਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਜੈਸੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈ ਅਕਾਰ ਉਕਾਰ ਮਕਾਰ ਬਿੰਦੁ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸਥਾਨ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਸਥਾਨਃ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਵਿਖਯੋ ਵਿਖੇ ਹੋਵੈ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾ ਨਾਮ ਬੁਧੀ ਜਿਸਕੀ ਸੋ ਕਹਾਹੈ ਵਹਿਰ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਭਾਸਤੀ ਹੈ ਵਿਸਯ ਪਰਾਇਣ ਬੁਧੀ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀ ਹੈ॥੨॥ ਤਥਾ ਸਪਤਾਂਗਨਿ ਯਸਜ਼॥ ਵੈਸ੍ਵਾ ਨਰਕਾਸੁ ਤੇਜ ਸਿਰ ਹੈ ੧ ਚਖੂ ਸੂਰਯ ਹੈ ੨ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਹੈ ੩ ਆਕਾਸ ਉਦਰ ਹੈ ੪ ਸਾਤੋ ਸਮੁੰਦ੍ਰਾਦੀ ਜਲ ਜਿਸਕੇ ਰਯੀ ਨਾਮ ਓਝਰੀ ਹੈ ਪ ਪਾਦ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਹੈ ੬ ਮੁਖ ਆਹਵਨੀਯ ਅਗਨੀ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ੭ ਯੇ ਸ਼ਪਤ ਅੰਗ ਹੋਵੈ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਸਪ੍ਤਾਂਗਃ॥ ੩ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਸ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕਾ ਪੰਜ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨ ਬੁਧ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਯੇ ਉਨੀਸ ਮੁਖ ਹੋਵੈ

ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਏਕੋਨ ਵਿੰਸਤਿ ਮੁਖਃ ਅਰਥਾਤ ਇਨ ਉਨੀਸ ਮੁਖੋ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਸਥੂਲ ਭੋਗੋ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਬਾਹਿਰ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਅਸਥੂਲ ਭੋਗੋ ਕੋ ਜੋ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧਾਦੀ ਵਿਖਯੋ ਕੋ ਭੋਗੈ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਅਸਥੂਲ ਭੁਕ ॥ ੪ ॥ ਈਹਾਂ ਯੇ ਰੀਤੀ ਹੈ ਉਤਪਤੀ ਜਗਤ ਕੀ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਨਾਮਾ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਵਿਸ੍ਵ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਪਤ ਅੰਗ ਔ ਉਨੀਸ ਮੁਖ ਵੈਸ੍ਵਾ ਨਰ ਨਾਮਾ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਪਤ ਅੰਗ ਔ ਉਨੀਸ ਮੁਖ ਵਿਸ੍ਵ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਕੇ ਹੈ ਅਸਥੂਲ ਭੋਗ ਦੋਨੋ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਔ ਰਿਗ ਵੇਦ ਇਤਨਾ ਅਸਥੂਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਅਕਾਰ ਕਾ ਵਾਚਯ ਹੈ। ਔ ਅਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਇਸ ਕਾ ਵਾਚਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੇਵਦਤ ਚੈਤ੍ਰ ਰਥ ਆਦਿਕ ਨਾਮ ਵਾਚਕ ਹੈ ਔ ਦੇਵਦਤ ਆਦਿ ਕੇ ਸਰੀਰ ਇਸ ਕਾ ਵਾਚਯ ਹੈ॥

ਵਿਸ੍ਵਸ੍ਵਾਸੌ ਨਰਸ੍ਚੇਤਿ ਵਿਸ੍ਵਾ ਨਰਃ ਵਿਸ੍ਵਾਨਰ ਏਵ ਵੈਸ੍ਵਾ ਨਰਃ

ਵਿਸ੍ਵ ਨਾਮ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਹੈ ਸੋਈ ਕਹਯੇ ਨਰ ਤੋ ਬਨਯੋ ਵਿਸ੍ਵਾਨਰ ਤਿਸ ਸਾਰੇ ਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਜੋ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਵੈਸ੍ਵਾ ਨਰ ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਥਮਾ ਪਾਦਃ ॥ ਜੈਸੇ ਚਿਤ੍ਰਿਤ ਪਟ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੰਗੋ ਕਰਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆ ਮੂਰਤਾ ਬਸਤ੍ਰ ਪਰ ਲਿਖੀ ਹੋਵੈ। ਤਦਵਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਜਗਤ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰੋਂ ਕਰਕੇ ਯੁਕ੍ਤ ਮਨ ਸ੍ਵਪਨ ਅਸਥਾਨ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਗਯ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਸਪਤਾਂਗ ਉਨੀਸ ਮੁਖ ਸੂਛਮ ਭੋਗ ਕੇਵਲ ਵਾਸਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਗਯਾ ਭੋਗ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਪ੍ਰਵਿਵਿਕ੍ਤ ਭੋਗ। ਤੈ ਜਸ ਜੀਵ ਹਿਰਣ ਗਰਭ ਈਸ੍ਵਰ ਈਹਾ ਭੀ ਏਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਪੂਰਬਵਤ ਸਿਰ ਆਦੀ ਸਪਤ ਅੰਗ ਦਸ ਇੰਦ੍ਰਯ ਆਦਿ ਉਨੀਸ ਮੁਖ ਤ ਵਾਸਨਾ ਮਯ ਸੂਛਮ ਭੋਗ ਹਿਰਨਯ ਗਰਭ ਨਾਮਾ ਈਸ੍ਵਰ ਤੈਜਸ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਸ੍ਵਪਨ ਵਅਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਵਾਸਨਾ ਸੂਛਮ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੰਪੂਰਣ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹਿਰਨਯ ਗਰਭ ਨਾਮਾ ਈਸ੍ਵਰ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਇਤਨਾ ਸੂਛਮ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਸਮੂਹ ਉਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਵਾਚਯ ਹੈ॥

ਹਿਰਨਯੰ ਗਰਭੇ ਯਸਯ ਅਸੌ ਹਿਰਨਯ ਗਰਭਃ

ਹਿਰਨਯ ਨਾਮ ਤੇਜ ਹੋਵੈ ਗਰਭ ਮੈ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਹਿਰਨਯ ਗਰਭ ਇਤਿ ਦੁਤੀਯ ਪਾਦਃ ॥ ੨ ॥

ਜਹਾਂ ਸੁਖਪਤੀ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ

ਨ ਕੰਚ ਨ ਕਾਮੰ ਕਾਮਯਤੇ ਨ ਕੰਚਨ ਸ੍ਵਪਨੰ ਪਸਯਤਿ ਇਤਿ ਸੁਤੇਃ

ਕੁਛ ਭੀ ਕਾਮਨਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਨਾ ਕੋਈ ਸ੍ਵਪਨੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਖਪਤਿ

ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਸੁਖਪ੍ਰਿ ਅਸਥਾਨਃ ਤਹਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਗਜ਼ਾਨ ਏਕ ਰੂਪ ਹੂਏ ਕੀ ਨਯਾਈ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾਨ ਘਨ ਹੋਕੇ ਆਨੰ ਦਭੁਕ ਸਭ ਸੇ ਵਿਵਕਤ ਨਾਮ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੋਕੇ ਕੇਵਲ ਆਨੰਦ ਕਾ ਭੋਗਤੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਮੈ ਨਿਰ ਅਯਾਸ ਨਿਰਯਤਨ ਸੁਖੀ ਇਸਿਤਿ ਕੋ ਆਨੰਦ ਕਾ ਭੋਗਤਾ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਏਖੋ ਅਸਜ ਪਰਮਾ ਨੰਦਃ ਏਹੀ ਇਸ ਕੋ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਹੈ॥ ਚੇਤੋ ਮੁਖਃ ਪ੍ਰਗਜ਼ਃ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨ ਘਨਃ

ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਪ੍ਰਬੋਧਕ ਚਿੰਤਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੋਨੇ ਸੇ ਚੇਤੋ ਮੁਖ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸੁਖਪਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸਿਧ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੋ ਸੁਖੁਪਤੀ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸੇ ਸ੍ਵਪ੍ਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਾਂ ਹੀ ਤੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਪ੍ਰਾਗਜ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸੁਖਪਤੀ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਪ੍ਰਾਗਜ ਕਾ ਕ੍ਰਮ ਅਰਥਾਤ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਉਸ ਆਗਮ ਪ੍ਰਤੀ ਚੈਤਨਜ ਹੀ ਦ੍ਵਾਰ ਹੈ ਬਿਨਾ ਚੈਤੰਨ ਸੇ ਕੋਈ ਭੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਕਿਸੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜਤ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਕੇ ਜੋ ਵਿਸਜੇ ਕੋ ਜਾਨੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪ੍ਰਾਗਜ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਗਜਪਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹੋਵੈ ਰੂਪ ਜਿਸਕਾ ਸੋ ਕਹੀਐ ਪ੍ਰਾਗਜਃ ਇਤਰ ਦੋਨੋ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾਨ ਘਨ ਏਵ ਪ੍ਰਗਜ਼ਾਨ ਘਨ ਹੈ ਈਹਾ ਭੀ ਏਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਲਯ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੈਸੇ ਅਵਜਾਕ੍ਰਿਰ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਲਯ ਕਰਕੇ ਸੁਖਪਤੀ ਮੈ ਤਿਸ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਪ੍ਰਾਗਜ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਲਯ ਔ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਕੇਵਲ ਆਨੰਦ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਹੀ ਭੋਗ ਹੈ ਯਾਤੇ ਕਹਜੇ ਹੈ ਆਨੰਦ ਭੁਕ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਕੇਵਲ ਆਨੰਦ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਭੋਗਤਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਕਹਜੇ ਆਨੰਦ ਭੁਕ॥ ਇਤਿ ਤ੍ਰਿਤਜਾ ਪਾਦਃ ਜੋ ਯੇ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਸੇ ਅਤੀਤ ਔ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਨਾਮ ਸਰਬ ਕਾ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਰਬਗਜ ਹੈ। ਏਹੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ। ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਯੋਨਿ ਨਾਮ ਸਰਬ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਉਤਪਤੀ ਔ ਨਾਸ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸੋ ਓਕਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਇਤਿ ਚਤੁਰਥੁ ਪਾਦਃ

ਸਿਵੰ ਅਦ੍ਵੈਤੰ ਚਤੁਰਥੰ ਮਨ੍ਯੰਤੇ ਸਆਤਮਾ ਸਵਿਗ੍ਯੇਯਃ

ਜੋ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਊਪਰ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਰੂਪ ਬਿੰਦੁ ਨਾਮ ਅਨੁਸ੍ਵਾਰ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਬਿੰਦੂ ਸਿਵ ਨਾਮ ਕਲ੍ਯਾਨ ਰੂਪ ਚਤੁਰਥ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸਹਤ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਤੁਰੀਆ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥ ਹੈ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਸਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਅਦ੍ਵੈਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨ ਸੁਖਪਤੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਭੀ ਏਹੀ ਸਿਵ ਹੈ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕਾ ਭੀ ਨਾਮ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪਾਠਕ ਪਾਚਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ। ਅਬ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਚਾਰੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਉਪਾਸਨਾ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਔ ਫਲ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਸਥਾਨਃ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਸਥਥਾਨ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਸਥਾਨਃ ਵਿਸ੍ਵ ਵੈਸ਼੍ਵਾ ਨਰ ਆਤਮ ਔ ਇਸ ਕਾ ਵਾਚਕ ਅਕਾਰ ਯੇਹ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈ। ਸੋ ਏ ਆਦਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਵਾਨ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਆਦਿ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਇਸ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਜਾਨਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਵੈ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੈ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਔ ਸਰਬ ਕਾਮਨੋ ਕਾ ਆਦਿਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ੧॥

ਸ੍ਵਪਨ ਅਸਥਾਨ ਹਿਰਨ੍ਯ ਗਰਭ ਔ ਤੈਜਸ ਤਥਾ ਉਕਾਰ ਏਹ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈ। ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੇ ਉਤਕ੍ਰਖ ਸੇ ਦੋਨੋ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਉਪਾਸਕ ਕੋ ਉਤਕਰ-ਖਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਖ ਸਰਬੋਤਕਰਖ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਸੰਤਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਔ ਸਰਬ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਰ ਨਾਮ ਉਤਮ ਊਚੇ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਔ ਤਿਸ ਕੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਭੀ ਅਬ੍ਰਹਮਵਿਤ ਨਾਮ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਨਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਕਾਰ ਰੂਪ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ੨॥

ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੈ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਸੁਖਪਤੀ ਅਸਥਨਃ ਪ੍ਰਾਗ੍ਯ ਔ ਅਬ੍ਯਾਕ੍ਰਿਤ ਤਥਾ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਤੀਸਰੀ ਮਾਤ੍ਰ ਮਕਾਰ ਇਸ ਮਕਾਰ ਰੂਪ ਤੀਸਰੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਜੋ ਪੁਰਖ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਪਨੇ ਸ੍ਵਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਹੂਆ ਹੂਆ ਮਿਨੋਤਿ ਇਦੰ ਸਰਬੰ ਨਾਮ ਰੂਪ ਮਾਤ੍ਰ ਜਗਤ ਕੋ ਕਲਪਿਤ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਮਾਪ ਲੇਤੇ ਹੈ। ਕਲਪਤ ਮਾਤ੍ਰ ਜਗਤ ਕੋ ਜਾਨਨੋ ਏਹੀ ਮਾਪਨੋ ਹੈ। ਸੋ ਏਹੁ ਚਤੁਰਥ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਵਾਚ੍ਯ ਸਤਚਿਤ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਨਿਰਾਕਾਰ

ਨਿਰਵੈਰ ਨਿਰਭਯ ਅਦੁਤੀਯ ਅਖੰਡ ਏਕਰਸ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਉਪਸਮਨ ਰੂਪ ਸਿਵ ਅਪਾਦ ਅਮਾਤ੍ਰ ਚਿਦਾਕਾਸ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਬੇਅੰਤੁ ਅਨੰਤ ਨਿਰਗੁਣ ਨਿਰੀਹ ਅਨੰਤਰ ਅਵਾਹਜ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਸ੍ਵਤਹ ਸਿੱਧ ਸ੍ਵਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵਾਚਾ ਅਗੋਚਰ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ॥

ਦੋਹਰਾ—ਅਦ੍ਵੈ ਅਚੱਲ ਅਨਾਦਿ ਅਜ ਭੂਮਾ ਨੰਦ ਅਪਾਰ।
ਗਯਪਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਜੋ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ॥

ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਨਾਮੀ ਹੈ। ਔ ਓਂਕਾਰ ਜਗਤ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਜੜ ਜੰਗਮ ਸਾਰੋ ਹੀ ਜਗਤ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਨਾਮੀ ਔ ਨਾਮ ਕੋ ਅਭਿੰਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਕੁਛ ਭੀ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਅਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਔ ਗਯਾਨ ਭਏ ਤੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਹੀ ਏਕ ਰੂਪ ਯਥਾਰਥ ਜਿਉ ਕੇ ਤਿਉ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਦਖਣੀ ਓਂਕਾਰ ਨਾਮ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਮੈ ਸਮਸਤ ਜਗਤ ਕੋ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ॥

ਓਂਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤ॥ ਓਂਕਾਰ ਕੀਆ ਜਿਨ ਚਿਤ॥
ਓਂਕਾਰ ਸੈਲ ਜੁਗ ਭਏ ਓਂਕਾਰ ਬੇਦ ਨਿਰਮਏ॥

ਤਥਾ ਦੁਤੀਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ॥

ਓਂਕਾਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸੀ॥ ਆਤਮ ਸੁਧ ਅਕ੍ਰੈ ਅਬਿਨਾਸੀ॥
ਈਸ ਜੀਵ ਮੇ ਭੇਦ ਨ ਮਾਨੋ। ਸਾਧੁ ਚੋਰ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨੋ॥

ਇਤਯਾਦੀ ਸਰਬ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕੋ ਮੇ ਓਂਕਾਰ ਜੀ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਸੇ ਉਤਮ ਲਿਖੀ ਹੈ ਤਥਾ ਜਿਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਧ ਹੀ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਸਰਬ ਸਿਧਯੋਂ ਕੋ ਦਾਤੇ ਹੈ। ਪੂਰਬ ਅਕਾਰ ਉਕਾਰ ਮਕਾਰ ਅਰਧ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਵਾਚਯ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਕਹ ਆਏ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਭੀ ਸਰਵ ਜਗਤ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਸੇ ਤਰੰਗ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੁਛ ਵਸਤੁ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਕੇ ਸਮੂਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕਾ ਕੁਛ ਰੂਪ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਫੁਰਣੇ ਤੇ ਭਿੰਨ ਕੁਛ ਵਾਯੂ ਕੋ ਸਰੂਪ ਨਹੀ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਯਾਮਤਾ ਬਿਨਾ ਕਜਲ ਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਓਂਕਾਰ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੁਛ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਔ ਅਗਨਿ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਉਸਨ ਰੂਪ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਓਂਕਾਰ ਨਾਮ ਭੀ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਮੁਖ ਹੈ ਔਰ ਨਾਮੋ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸੇ ਪਰੰਪਰਾਕਰ ਬ੍ਰਹਮ

ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰ ਸਾਖਜਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਸਭ ਸੇ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਓਂਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਓਂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਛ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਸ੍ਰਵਨ ਆਦਕ ਮੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਜੋ ਅੰਤਰਗਤ ਹੈ ਸੋ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਬਾਨੀ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ। ਯਾ ਹੀ ਤੇ ਸਰਬ ਬੇਦੋ ਮੇ ਸਾਸ੍ਰੋ ਮੇ ਪੁਰਾਣੋ ਮੇ ਸਿਮ੍ਰਤਜੋ ਮੈ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਹੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਕਹੀ ਹੈ। ਸਪ੍ਤ ਸਪ੍ਤ ਜੋ ਸਪ੍ਤ ਹੈ ਤਿਨ ਸਪ੍ਤੋ ਨੇ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਨੌਂ ਨੌਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਭੇਦ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕੀਓ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ੬੩ ਤ੍ਰੈਸਠ ਭੇਦ ਓਂ ਕੇ ਭਏ ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਸਗੁਣ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪ ਹੈ। ਤਿਨ ਸਪ੍ਤਮਤੋਂ ਕੋ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੇ ਭੈ ਸੋ ਬਿਸਤਾਰ ਸੇ ਨਹੀ ਕਹਤੇ। ਪ੍ਰਥਮ ਹੈਰਨਜਗਰਭੋ ਕੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮੈ ਓਂ ਕੇ ਨੌਂ ਰੂਪ ਕਹੇ ਹੈ। ਓਂ ਤ੍ਰਿਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਅਖਰ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ੩॥੧ ਪਾਤੰਜਲ ਜੀ ਕੋ ਮਤ ਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਲਿਖਜੋ ਹੈ ਸਾਂਖਜ ਸਾਸ੍ਰ ਕੇ ਕਰਤਾ ਕਾ ਮਤ ਯੋ ਹੈ ਓਂ ਤ੍ਰਿਗਜਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਤ੍ਰਿਕਾਰਣ ਰੂਪ ਹੈ ੩॥੨॥ ਅਪਾਤਰਤ ਮੁਨਿ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਓਂ ਤ੍ਰਿਮੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰਯੋਜਨ ਰੂਪ ਹੈ ੩ ॥ ੩ ॥ ਬਜਾਸ ਜੀ ਕੋ ਭੀ ਏਹੀ ਮਤ ਹੈ ਸਨਤਕੁਮਾਰੋ ਕਾ ਏਹੁ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਸੋ ਓਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਲਿੰਗ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਤ੍ਰਿਸੰਗਜਾ ਰੂਪ ਹੈ ੩ ॥ ੪ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਸ੍ਰੋਂ ਕੇ ਮਤਕੋਸਿਧਾਂਤ ਏਹ ਹੈ ਓਂ ਤ੍ਰਿਅਸਥਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਪਦ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੨ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰਗਜਾ ਰੂਪ ਹੈ ੩॥ ੫॥ ਪਾਸ ਪਤਿ ਕੋ ਸਿਧਾਂਤ ਓਂ ਤ੍ਰਿਅਵਸਤਾ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਭੋਗ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਤ੍ਰਿਭੋਗਤਾ ਰੂਪ ਹੈ ੩ ॥ ੬ ॥ ਵੈਸਨਵ ਪੰਚਰਾਤ੍ਰ ਨਾਰਦ ਕੋ ਸਿਧਾਂਤ ॥ ਤ੍ਰਿਆਤਮਾ ਰੂਪ ਹੈ ੧ ਤ੍ਰਿਸ੍ਰਭਾਵ ਰੂਪ ਹੈਂ ੨ ਤ੍ਰਿਬਜੂਹ ਰੂਪ ਹੈ ੩ ॥ ੭ ॥ ਸਪ੍ਤੋਂ ਕੋ ਨੌਂ ੨ ਵਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤ੍ਰਿਸਠ ੬੩ ਭੇਦ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ੬੩ ਤ੍ਰੇਸਠ ਭੇਦ ਓਂਕਾਰ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪ ਕੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਸੂਛਮ ਸੇ ਤੋ ਪਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਚੌਸਠ ੬੪ ਵੇ ਰੂਪ ਨਿਹਕਲ ਹੈ ਨਿਰਗੁਨ ਹੈ। ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਕਜਾ ਸਿਧ ਹੂਆ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨਕ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋ ਨੇ ਬਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਭੀ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਕੋ ਪਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤੈਸੇ ਓਂ ਭੀ ਸਰਬ ਕੋ ਪਰਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਦਸਨਾਮ ਔਰ ਭੀ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਹੈਂ ਸੋ ਭੀ ਸਾਰਥਿਕ ਹੈਂ। ਓਂਕਾਰ ੧ ਪ੍ਰਣਵ ੨ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ੩ ਅਨੰਤ ੪ ਤਾਰ ੫ ਸੁਕਲ ੬ ਵੈਦ੍ਰਜੁਤ ੭ ਹੰਸ ੮ ਤੁਰੀਯਣ ੯ ਬ੍ਰਹਮ ੧੦। ਸਰਬ ਨਾਮੋ ਕੇ ਅਰਥ ਕਰਜੇ ਤਬ ਏਕ ੨ ਨਾਮ ਕੋ ਗ੍ਰੰਥ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਾਮਾਨਜਤੇ ਯਦਕਿੰਚਤ

ਅਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਓਂ ਕਾਰ ਕੋ ਉਚਾਰਣ ਹੋਤੇ ਹੈਤਬਚਰਣੋ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਕੋ ਊਚੇ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ॥ ਓਂ ਐਸੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਊਰਧ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਭੀ ਓਂ ਕਾਰ ਯਾਕੋ ਨਾਮ ਹੈ। ਓਂ ਕੇ ਉਚਾਰਨ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕੋ ਪਹੁਚ ਤੇ ਹੈ ਇਸ ਤੇ ਭੀ ਓਂ ਯਾਂਕੋ ਨਾਮ ਹੈ। ਅਵ ਇਨ ਦੋ ਅਛਰੋਂ ਓਂ ਬਨਤੇ ਹੈ ਸੋ ਇਨ ਦੋ ਅਛਰੋਂ ਕੋ ਰਖ੍ਯਾ ਔ ਪਾਲਨਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇ ਉਪਾਸਕ ਕੀ ਯੋਗ ਖੇਮ ਓਂ ਆਪ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੋ ਨਾਮ ਯੋਗ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕੋ ਨਾਮ ਖੇਮ ਹੈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਔ ਪਾਲਨਾ ਉਪਾਸ ਕੋਂ ਅਪਨੇ ਭਗਤੋ ਕੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਯਾਂਤੇ ਓਂਕਾਰ ਹੈ। ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਣੋ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਅਰਥ ਹੈ, ਜੈਸੇ ਯੇ ਬਾਤ ਲੋਕ ਔ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇ ਪਰਸਿੱਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਕਰਾਇਕੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈ ਕਿਉਜੀ ਏਹ ਹਮਾਰੀ ਬਾਤ ਤੁਮ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਹੈ। ਤਬ ਆਗੇ ਤੇ ਵਹੁ ਕਹਤੇ ਹੈਓਂ ਅਰਥਾਤ ਮੁਝਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਓਂ ਕਾਰ ਕਾ ਭਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪ ਰੂਪ ਵਚਨ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਉਪਾਸਕ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਉਪਾਸਕ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਪਨੇ ਹੀ ਰੂਪ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਗ੍ਯ ਵਲਕ੍ਯ ਜੀਨੇਅਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੀ ਹੈ ਯਾਂਹੀ ਤੇ ਸਰਬਤ੍ਰ ਵਿਜਯੀ ਭਏ ਹੈ। ਅਮਾਤ੍ਰ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅਤੀਤ ਕੋ ਹੈ ॥ ਕੋਈ ਅਰਧ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਉਪਾਸਤੇ ਹੈ ॥ ਕੋਈ ਦ੍ਵੀ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਤੀਨ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਲਖ ਕੇ ਸੇਵਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਭਜਤੇ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਵਸ਼ਿਸ੍ਟ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰਧ ਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਉਪਾਸ੍ਯੋ ਹੈ ॥ ਇਤਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿੱਧ ਹੂਆ ॥ ਓਂਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਅਮਾਤ੍ਰ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਅਤੀਤ ਰੂਪ ਭੀ ਔ ਅਨੰਤ ਮਾਤ੍ਰਾ ਰੂਪ ਭੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਾਸਤ੍ਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਕਿ ਵਾਸ੍ਵ ਅਨੁਭਵ ਦ੍ਵਾਰਾ ॥ ਜੈਸਾ ਰੂਪ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਜਿਸ ਕੇ ਜਾਨਬੇ ਮੈ ਆਯੋ ਹੈ ਤਿਸੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਨੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਉਪਾਸ੍ਯੋ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਰੂਪੋ ਸੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸਫਲ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਰੂ- ਪਨ ਕੀਓ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵੇਦੋਂ ਮੇ ਓਂ ਕੋ ਭੀ ਰੂਪ ਬਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਏਕ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਦ੍ਵੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਤ੍ਰਿ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅਰਧ ਮਾਤ੍ਰਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਕੈਸੇ ਭਜਤੇ ਹੈ ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਅਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਵਾਚ੍ਯ ਸਹਤ ਓਂਕਾ ਧ੍ਯਾਨ ਅਕਾਰ ਅਛਰ

ਕਰਕੇ ਓਂ ੨ ਸ੍ਵਾਸੋ ਸੇ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦ੍ਵੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਮੈ ਤੀਨੋਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਮੈ ਕੇਵਲ ਅਰਧਬਿੰਦੁ ਮੈ ਓਂ ਕਾ ਧਯਾਨ ਰੂਪ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਾਲ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਖੇ ਵਿਸ੍ਨੁ ਕਾ ਧਯਾਨ ਧਰਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸਰਬ ਅਛਰ ਓਂਕਾ ਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਨਾਮ ਉਚਾਰਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇਹੈ ਸੋ ਸਭ ਅਛਰੋ ਮੈ ਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਬਿਨਾ ਅਛਰ ਏਕ ਭੀ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਬੋਲਤੇ ਹੈ॥ ਯਾਹੀ ਤੇ ਏਹੀ ਸਿਧ ਭਯੋ ਜੋ ਜਗਤ ਕੋ ਬਨਾਉ ਸਰਬ ਓਂ ਰੂਪ ਹੈ॥ ੧॥ ਪ੍ਰਣਵ ਨਾਮ ਨਮਸਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਣਵ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਉਪਾਸਕ ਕੇ ਆਗੇ ਸਰਬ ਕਾ ਮਨਾ ਪ੍ਰਣਮ ਤਯਾਂ ਹੈ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਯਾ ਹੈ॥ ੨॥ ਜੋ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਵਤ ਸਰਬ ਕਲਾ ਕਰ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ।। ੩॥ ਜੋ ਅਨੰਤਰੂਪਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰਕੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕਰਤੇਹੈਤੇ ਅਨੰਤ ਅਕਾਸ-ਵਤ ਸਰਬ ਕੋ ਅਵਕਾਸ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਨੰਤ ਔ ਅਬਾਧਤ ਲੋਕੋਂ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਈਹਾਂ ਬਾਧਤ ਸੰਕੁਚਤ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋ ਕੂ ਪ੍ਰਾਤਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ੪॥ ਔਰ ਤਾਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੇ ਗੋ ਪਦਵਤ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਮਹਾ ਦੁਸਤਰ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਆਪ ਔ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਤਾਰਣੇ ਕੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ੫॥ ਜੋ ਸੁਕਲ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਸੁਕਲ ਪਛਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਵਤ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਤਿ ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਕੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ੬॥ ਜੋ ਵੈਦਯੁਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂ ਕੀ ਉਪਾ-ਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੇ ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਯੁਕਤ ਮਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਾਨ ਲੋਕੋ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਆਪ ਮਹਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਯਸਸ੍ਵੀ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ੭॥ ਜੋ ਹੰਸ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਅਵਿਦਯਾ ਤਤ ਕਾਰਯ ਪ੍ਰਪੰਚ ਉਭੈ ਕੋਹ ਨਨ ਕਰਕੇ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਤਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਅਥਵਾ ਹੰਸ ਵਤ ਅਸੁਧ ਅਸਾਰ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸਾਰਕੇ ਗ੍ਰਾਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ੮॥ ਜੋ ਤੁਰੀਯਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂ ਕਾਰ ਕੋ ਭਜਤੇ ਹੈ ਤੇ ਸੂਛਮ ਔ ਅਸਥੂਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੇ ਗਯਾਤਾ ਅਧਿਸ਼ਠਾਤਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰ ਵਤ ਤਿਸ ਕੋ ਕ੍ਰਿਯਮਾਣ ਕਰਮ ਸਪਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ੯॥ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਓਂਕਾਰ ਕੋ ਸੇਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਬ੍ਰਿਧੀਮਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਔਰਨ ਕੇ ਵਰਧਨ ਕਾ ਹੇਤੂ ਕਾਰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਔ ਤਿਨ ਕੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਅਬ੍ਰਹਮ ਵਿਤ ਅਗਯਾਨੀ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਦਸ ਨਾਮੋਂ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ

ਸਿੰਘੋ ਪਾਖ੍ਯਾਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਬਜ੍ਰਮਣਿ ਪੰਚਾਨਨ ਵਿਨੋ ਦੇਨ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ ਸਿਖ੍ਯਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਵਿਰਚਤਾਯਾਂ ਸ੍ਰੀ ਓਂ ਕਾਰਾਰਥ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾਯਾਂ ਪ੍ਰਥਮੋ ਅਧ੍ਯਾਯਃ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ

੧ ਸਕੰਧ

੨ ਅਧਯਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਸ੍ਰੀਸੰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕੰ ਵਿਸ਼ਨੂ ਰੂਪੰ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪਿਣੰ ।
ਨਾਰਾਯਣੰ ਚਿਦਾ ਨੰਦੰ ਬੰਦੇ ਚ ਸਰਬ ਰੂਪਿਣੰ ॥
ਦੋਹਿਰਾ–ਨਾਨਕ ਨਾਮਹ ਨਮਨ ਸੇ ਨਰਕ ਨਹੀਂ ਨਰਜਾਤ ।
ਨੀਰ ਨਾਰਾਯਣ ਜਾਤ ਨਰ ਨਮੋ ਚਰਣ ਗੁਰ ਤਾਸ ॥

ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਦ ਕੀ ਬਯਾਖਯਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਹੈ ਅਨਕ ਨਾਨਤ੍ਵਤਾ ਅਨੇਕਤਾ ।। ਜਿਸ ਮੈਂ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਨਾਨਕ ਅਨਕਾਦਿ ਤੀਨੋ ਨਾਮ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਦੂਜਾ ਭਾਵ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਾਵੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਹਮਾਰੇ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਸਿਧ ਗੋਸ਼ਟ ਕੀ ੪੬ ਪਉੜੀ ਮੈਂ ਬਚਨ ਹੈ ।। ਹਉ ਹਉਮੈ ਮੈਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੋਵੈ ॥ ਦੂਜਾ ਮੇਟੈ ਏਕੋ ਹੋਵੈ ॥ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕਾ ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਕਾ ਕਾਰਣ ਦੇਹ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਤਯਾਗ ਕੇ ਚਤੁਰਥ ਮੈ ਸਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਅਹੰਕਾਰ ਤਿਸ ਕਾ ਭੀ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਵੈ ॥ ਕਯਾ ਅਭੇਦ ਹੋਵੇ ।। ਹਮਾਰੇ ਇਸ਼੍ਰਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨਾ ਨਾਮ ਹੀ ਐਸਾ ਰਖਾਯਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਜੀ ਜਿਸ ਨਾਮਮਾਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਸੇ ਹੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਹੀ ਸਿਧੀ ਹੋਵੇ ਹੈ।। ਇਸ ਸੇ ਐਸਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਜੋ ਪਰਮ ਅਦ੍ਵੈਤ ਸਿੱਧਾਂਤ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅਥਵਾ ਨਾ ਨਾਮ ਪੁਰਖ ਕਾ ਹੈ ਔ ਅਕ ਨਾਮ ਦੁਖ ਕਾ ਹੈ ਬਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਦ ਕੇ ਨਕਾਰ ਕਾ ਲੋਪ ਹੋਕੇ ਨਕਾਰ ਕੇ ਅਕਾਰ ਕੋ ਨੁਟ ਕਾ ਆਗਮ ਹੋਕੇ ਉਟ ਮਾਤ੍ਰ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਔਨੁਟ ਵਾਲਾ ਨਕਾਰ ਨਦ ਵਾਲੇ ਅਕਾਰ ਮੇਂ ਜਾ ਮਿਲਤਾ

ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਦੀਰਘ ਨਕਾਰ ਨਾਲ ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਸ਼ਬਦ ਬਨਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਯੇਹ ਅਰਥ ਹੈ ਨਹੀ ਹੈ ਵਿਦਮਾਨ ਅਕ ਨਾਮ ਦੁਖ ਜਿਸ ਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਨਕ ਦੁੰਦ ਭੀ ਆਦਿਕ ਅਨਕ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਸਿਧ ਕਰਕੇ ਅਦ੍ਵੈਤ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਨਕ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰ ਲੈਨਾ॥ ਅਰ-ਥਾਤ ਸੁਖ ਸ੍ਰੂਪ ਆਨੰਦੋਪ ਲਖਿਤ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ॥ ਸ੍ਰ ਗੁਰੂ ਇਤਿ ॥

ਮੇਰੇ ਇਸ਼੍ਰਦੇਵ ਐਸੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਚਕਾਰ ਕਾ ਯੇ ਅਰਥ ਹੈ ਵਾਰੰਵਾਰ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਨਮਸ-ਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਯੇ ਅਰਥ ਸਮਝਨਾ ॥ ੧ ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥

ਸ੍ਰੀਸੰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕੰ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਰੂਪੰ ਗੋਵਿੰਦ ਰੂਪਿਣੰ ।
ਨਾਰਾਯਣੰ ਚਿਦਾਨੰਦੰ ਬੰਦੇਚ ਸਰਬ ਰੂਪਿਣੰ ॥

ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀਸ ਨਾਮ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਸੋਈ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੀ ਔ ਧਰਮ ਔ ਸਾਧੂ ਜਨੋ ਕੀ ਰਖਯਾ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਦੁਸ਼ਟ ਮਲੇਛਾਦਿਕ ਅਧਰਮਜ਼ੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਕਾ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ਗੋਵਿੰਦ ਰੂਪਿਣੰ ਗੋ ਨਾਮ ਵੇਦ ਕੀ ਆਸ੍ਰੁਤਯਾ ਕਾ ਹੈ ॥ ਤਿਨ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜੋ ਆਪਨੇ ਸ੍ਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਸੰਤਜਨੋ ਕੋ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਗੋਵਿੰਦ ਅਥਵਾ ਗੋਭਿਰ ਲਭਯ ਇਤਿ ਗੋਵਿੰਦः ਗੋ ਨਾਮ ਅੰਧਕਾਰੋਂ ਕਾ ਹੈ ਸਾਖ੍ਯਾ ਚੰਦ੍ਰ ਨਯਾਯ-ਵਤ ਅੰਧਕਾਰੋਂ ਸੇ ਲਭਯਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਗੋਵਿੰਦ ਤਿਸ ਗੋਵਿੰਦ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਕੋ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਤਥਾਚ ਬਸੰਤ ਰਾਗੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਯ ਮਃ ੫ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ਕੇ ਅੰਤ ਕਾ ਪਾਦ ਰਵਿ ਦਾਸ ਧਿਆਏ ਪ੍ਰਭੁ ਅਨੂਪ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਗੋਵਿੰਦ ਰੂਪ ਇਤਿ ॥

ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਰਾਯਣ ਰੂਪ ਕੋ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ਨਾਰ ਨਾਮ ਜਲੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਕਾ ਹੈ ਸੋਈ ਹੋਵੇ ਆਯਨ ਨਾਮ ਘਰ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਯੇ ਨਾਰਾਯਣ ॥ ਅਥਵਾ ਨਾਰ ਨਾਮ ਨਰੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਕਾ ਹੈ ਸੋਈ ਹੋਵੇ ਆਯਨ ਘਰ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਯੇ ਨਾਰਾਯਣ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਜੋ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਨਾਰਾਯਣ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਿਨ ਕੋ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ॥ ੨ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪਾਯ ਵਿਸ਼੍ਵੇ ਕਲਿਸ੍ਰ ਕਰਮਣੇ। ਨਮੋ ਵੇਦਾਂਤ ਵੇਦਜਾਯ ਗੁਰਵੇ ਬੁਧਿ ਸਾਛਿਣੇ॥ ੩॥ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਹੈ। ਸਚ ਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪਾ-ਯੇਤਿ। ਸਤ ਸਰੂਪ ਹੈ ਸਤ ਕਹਜੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ। ਭੂਤ ੧ ਭਵਿਖਤ ੨ ਵਰਤਮਾਨ ੩ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂ ਮੈਂ ਜਿਸ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨਾਮ ਨਾਸਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਸਤ। ਤਿਸ ਸਤ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬਰਨਨ ਕੀਯੋ ਹੈ ਪੁਰਖ ਕਾ ਜੋ ਅਤਯੰਤ ਅਰਥ ਕਹਜੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ। ਨਨੂ ਅਗਯਾਤ ਵਸਤੁ ਪੁਰਖਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੀ ਸੋ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤੀਤ ਆਤਮਾ ਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਪੁਰਖਾਰਥ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਅਵਨੀਮੇ ਦਬਾ ਹੂਆ ਧਨ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ॥

ਉਤ੍ਰ—ਚਿਦੇਤਿ॥ ਚੈਤੰਨ ਰੂਪ ਹੈ ਨਾਮ ਸਫੁਰਣ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਗਜਾਨ ਰੂਪ ਚੈਤੰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੇ ਜੜ ਰੂਪ ਕਾਰਣ ਕਾਰਯ ਸੰਯੁਕਤ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਚੈਤੰਨ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ ਨਨੂ ਸੋ ਚੇਤਨ ਅਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪੁਰਖਾਰਥ ਹੋਬੇਕੋ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਰੂਪਵਾਨ ਹੋਵੇ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖਾਰਥ ਕੇ ਯੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਰੂਪਵਤੀ ਹੋਨੇ ਸੇ ਧਜਾਨ ਕੀ ਯੋਗਤਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪੁਰਖਾ-ਰਥ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੈ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਸਰਬਥਾ ਅਰੂਪ ਵਾਰਣ ਲੀਏ ਸਚਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪਾਇ ਇਤਿ ਏਹ ਪਦ ਦੀਓ ਹੈ ਕਜਾ ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਤਥਾਚ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਵਿਖੇ ਰੂਪ ਅਰੂਪ ਕਾ ਵਿਭਾਗ ਨਹੀਂ ਬਨਤੇ ਹੈ ਕੇਵਲ ਸਮ ਗਜਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਹੈ ਨਨੂ ਗੁਣ ਗੁਣੀ ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਸਮਵਾਯ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਤਿਸ ਮੇ ਰੂਪ ਰਹਤਾ ਹੋਗਾ ਇਤਿ ਚੇਤ ਨ॥ ਸੰਬੰਧਤ੍ਰ ਅਸੰਬੰਧਤ੍ਰ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਕੇ ਸਮਵਾਯ ਸੰਬੰਧ ਕੇ ਅਭਾਵ ਸੇ ਗੁਣ ਗੁਣੀ ਭਾਵ ਭੀ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਬਨਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸੰਮਵਾਯ ਸੰਬੰਧ ਕੋ ਤਾਰ ਕਿਕੋਕੀਸ੍ਰ ਕਪੋਲ ਕਲਪਨਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਐਸੋ ਸਰੂਪ ਲਖਣ ਹੀ ਸਿਧ ਭਯੋ। ਨਚ ਰੂਪ ਕੋ ਕੈਸੇ ਆਤਮ ਰੂਪਤਾ ਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਰੂਪ ਗੁਣ ਹੈ ਤੇ ਦ੍ਰਬਜ ਗੁਣੀ ਹੈ ਸਮਵਾਯ ਸਨਬੰਧ ਸੇ ਰੂਪ ਗੁਣ ਦ੍ਰਬਜ ਮੈ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਰੂਪ ਗੁਣ ਦ੍ਰਬਜ ਕਾ ਆਤਮਾ ਕੈਸੇ ਬਨ ਸਕਤੇ ਹੈ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਮੇ ਅਕ੍ਰੂਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੈ ਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੋ ਤੁਮਾਰਾ ਰੂਪ ਮਹਾਤਮਾ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਰੂਪ ਹੈ ਅਬਜਕ੍ਤ

ਐ ਸਰਬ ਕਾ ਆਦੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਯੋਤੀ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਸਤਾਮਾਤ੍ਰ ਨਿਰ ਵਿਸੇਸ ਨਿਰੀਹ ਇਛਾਦੀ ਵਿਕਾਰ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰੋ ਸੇ ਰਹਤ ਸੋ ਤੂੰ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਅਧਯਾਤਮ ਦੀਪ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਹੈ। ਰੂਪ ਕੋ ਭੀ ਤਿਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ॥

ਸਤਯੰ ਗਯਾਨ ਮਨੰਤੰ ਬ੍ਰਹਮ ਆਨੰਦੋ ਬ੍ਰਹਮੇਤਿ ਬਯਜਾਨਾਤ

ਨਮੋ ਵਿਗਯਾਨ ਰੂਪਾਯ ਪਰਮਾਨੰਦ ਰੂਪਿਣੇ

ਟੀਕਾ—ਈਹਾਂ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਸਰੂਪ ਲਖਣ ਕਹਯੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤ ਰੂਪ ਹੈ ਗਯਾਨਰੂਪ ਹੈ ਸਜਾਤੀਯਵਿਜਾਤੀਯ ਸ੍ਵਗਤ ਤਥਾ ਦੇਸਕ੍ਰਿਤ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਵਸ੍ਤੁ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦ ਤੇ ਰਹਤ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅਨੰਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰੀ ਨਮੋ ਹੋਵੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਰੂਪੋਪਲਖਿਤ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਭੀ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਕੇ ਵੇਦਾਂਤ ਕੇ ਆਚਾਰਯ ਗੁਰੂ ਮੂਰਤਿ ਧਾਰਕੇ ਸੰਤ ਜਨ ਜਿਗਯਾਸੂ ਜਨਾ ਕੋ ਉਧਾਰ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਔ ਸਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਧਾਰਕੇ ਪਾਪੀ ਮਲੇਛਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਮਾਰ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਯਾ ਮਿਰਯਾਦਾ ਅਸਥਾਪਨ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਭੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਯੇਕਹਤੇ ਹੈਂ॥

ਅਕਲਿਸਟ ਕਰਮ ਣੇਤਿ॥ ਲੋਕ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਸਰਬ ਕਰਮੋ ਕਾ ਅਵਿਦਯਾ ਅਸਿਮਤਾ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਅਭਿਨਿਵੇ ਸਾਤਮਿਕ ਪੰਚ ਕਲੇਸ ਰੂਪ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਹੈ॥ ਅਰ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਤੋਂ ਅਵਿਦਯਾ ਦੀ ਪੰਚ ਕਲੇਸੋਂ ਕੇ ਸਨਬੰਧ ਵਾਰੇ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਕਿੰਤੂ ਅਵਿਦਯਾ ਦੀ ਪੰਚ ਕਲੇਸੋਂ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਕਰਮ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਚਿਦਾ-ਨੰਦ ਸਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਹੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਕਰਮ ਹੈ ਯਦਵਾ। ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪਾਯੇਤਿ। ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਇਤਨੇ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਖਣ ਕਹਿਕੇ। ਅਬ ਤਟਸਥ ਲਖਣ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਅਕਲਿਸਟ ਕਰਮ ਣੇਤਿ॥

ਸਦੇਵ ਸੌਮਯੇਦ ਮਗ੍ਰ ਆਸੀਤ ਏਕ ਮੇਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਤੀਯੰ ਤਦੈਛਤ ਬਹੁਸਯਾਂ ਪ੍ਰਜਾਯੇਯ ਤਤ ਤੇਜੋ ਅਸ੍ਰਿਜਤ ਅਥ ਪੁਰਖੋ ਹਵੈ ਨਾਰਾਯਣੋ ਅਕਾਮਯਤ ਪ੍ਰਜਾਃ ਸ੍ਰਿਜੇਯੇਤਿ ਨਾਰਾ-ਯਣਾਤ ਪ੍ਰਾਣੋ ਜਾਯਤੇ ਮਨਾਃ ਸਰਬੇਂ ਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਚਖੰ ਵਾਯੁਰ ਜਯੋਤਿਰਾਪਸ੍ਰ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਵਿਸ੍ਵਸਯ ਧਾਰਣੀਤਿ ਇਤਯਾਦਿ ਭਿਃ ਸ੍ਰੁਤਿਭਿਰੁਕਤਤ੍ਵਤ॥

ਟੀਕਾ—ਇਤਯਾਦੀ ਸ੍ਰੁਤਯੋਂ ਸੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਘਾਰਾਦੀ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਯਦਕਿੰਚਤ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਕਲੇਸ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਇਸੀ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ਸੋਲਵੀਂ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਚਰਣ ਮੇ ਬਿਚਾਰਕੇ ਲਿਖਯੋ ਹੈ॥

ਹਰਣ ਭਰਣ ਜਾਕਾ ਨੇਤ੍ਰ ਫੇਰ ॥ ਤਿਸਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਨ ਜਾਨੈ ਹੋਰ ॥

ਟੀਕਾ—ਹਰਣ ਨਾਮ ਸੰਘਾਰ। ਭਰਣ ਨਾਮ ਉਤਪਤੀ ਪੂਰਬਕ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨੀ ਏਕ ਨੇਤ੍ਰਕੇ ਝਮਕਨ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਪਪੀਲਕਾ ਅਸ੍ਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਰਚਲੀਓ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਨਾਮ ਗੁਹਜ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਾਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਐਸਾ ਪ੍ਰਕਰਣ ਸਾਮ ਬੇਦ ਕੇ ਤ੍ਰਿਤੀਤ ਅਸ੍ਰਕ ਕੇ ਖਸ੍ਰਮ ਪਰ ਪਾਠਕ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਖੰਡ ਮੇ ਹੈ। ਉਦਾਲਕ ਆਰੁਣੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇ ਤੂਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕੀਓ ਹੈ। ਸਦੇਵ ਸੌਮਯ ਤਹਾਕੀ ਯੇ ਸ੍ਰੁਤੀ ਹੈ । ਹੇ ਸੋਮਯ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਇਸ ਜਗਤ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕ ਸਤ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਹੋਤੇ ਭਯੇ। ਅਦ੍ਵਿਤੀਯ ਨਾਮ ਦ੍ਵੈਤ ਸੇ ਰਹਤ ਦੂਸਰੇ ਪਦਾਰਥ ਕਛੂ ਭੀ ਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਬਿਨਾਂ ਬ੍ਰਹਮ। ਤਿਸ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇ ਐਖਤ ਨਾਮ ਬੀਚਾਰ ਕੀਯੇ ਸੋਚਯੋ । ਕਯਾ ਏਕ ਸੇ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੋ ਜਾਵਹੁ। ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਉਤਪਤ ਹੋਵਹੁ। ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਤ ਨਾਮ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਕਾਸ ਵਾਯੂ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤੇਜ ਨਾਮਾ ਤਤ ਕੋ ਰਚਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੇਜ ਜਲੋ ਕੋ ਜਲ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਔਖਧੀ ਅੰਨ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਤੀ ਭਈ। ਅਥ ਸ਼ਬਦ ਈਹਾਂ ਦੂਸਰੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਾ ਬੋਧ ਕਹੈ। ਹ ਇਤਿ ਹਰਖੇ ਪ੍ਰਸਿਧੌਰ ਸ੍ਰੁਤੀ ਮੇਹ ਇਸ ਅਖਰ ਕੋ ਹਰਖ ਮੈ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਮੈ ਜਾਨਨਾ ਵੈ ਇਤਿ ਵੈ ਸ੍ਰੁਤੀ ਮੈ ਇਸ ਅਛਰ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਮੈ ਜਾਨਨਾ ਨਿਸਚਯੇ। ਬਡਾ ਹਰਖ ਹੈ ਪੁਰੁਖ ਜੋ ਨਾਰਾਯਣ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਯੇ ਕਾਮਨਾ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਭਯੋ ਪ੍ਰਜਾਃ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਰਚੂੰ ਇਸ ਇਛਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਰੂਪ ਨਾਰਾਯਣ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਨਾਰਾਯਣ ਸੇ ਹੀ ਮਨ ਸੇ ਆਦੀ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਉਤਪਤ ਹੋਤਜਾਂ ਭਯਾਂ। ਨਾਰਾਯਣ ਸੇ ਹੀ ਅਕਾਸ ਵਾਯੂ ਤੇਜ ਜਲ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਵ ਕੋ ਧਾਰਣ ਹਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਾਂਚੋ ਭੂਤ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜੋ ਜਿਸ ਕਾ ਕਾਰਜ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸੀ ਕੋ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਪੰਚ ਸੂਖਮ ਸਤ੍ਰੂ ਲਭੂਤ ਔ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਔ ਤਿਨ ਭੂਤੋਂ ਕੋ ਕਾਰਯ ਸੂਖਮ ਥੂਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸਰਬ ਨਾਰਾਯਣ ਸੇ ਹੀ ਭਯੋ ਹੈ। ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਯਰਥਃ ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਅਕਲਿਸ਼ਟ ਕਰਮਣ ਕਹਯੇ ਹੈ। ਪੁਨਾਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਭਗ- ਵਾਨ ਸੰਪੂਰਣ ਵੇਦ ਵੇਦਾਂਤ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰ ਕੋ ਪ੍ਰਮੇਯ ਹੈ । ਪ੍ਰਮੇਯ ਕਹਯੇ ਪਰਮਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਵਿਖੇ। ਜੈਸੇ ਗਯਾਤਾ ਗਯਾਨ ਗੇਯ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਮੇਯ। ਯੇ ਭੀ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕੀ ਰਚਨਾ ਪਾਲਨਾ ਸੰਘਾਰਾਦੀ ਕਰਮ ਜਿਸਕੇ

ਕਲੇਸਾਦਿਕੋਂ ਸੇ ਵਰਜਤ ਹੈ ਵੇਦਾਂਤੇਤੀ ਵੇਦਾਂਤ ਨਾਮ ਉਪਨਿਖਦ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਸਨੁ ਕਾ ਯਥਾਰਥ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਾਨਯਾ ਜਾਵੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਵੇਦਾਂਤ ਵੇਦਯ ਉਪਨਿਸਦ ਉਪਲਖ਼ਤ ਵੇਦਾਂਤ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕ ਜਿਤਨੇਕ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਭਾਸ ਉਪ ਨਿਖਦ ਭਾਸ ਔਰ ਵੇਦਾਂਤ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਖਾ ਰੂਪ ਔਰ ਭੀ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੈਨੇ ਬੁਧੀਤਿ ਬੁਧੀ ਕੇ ਸਨਬੰਧ ਕੀ ਉਕਤੀ ਸੇ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚਯ ਬੋਧਨ ਕੀਓ ਹੈ। ਸਾਖੀ ਸਬਦ ਕੇ ਅਸੰਗ ਔ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਕਾ ਵਾਚਕ ਹੋਨੇ ਸੇ ਅਸੰਗਤ੍ਵ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕੇ ਲਖ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦ ਨ ਕੀਯੋ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਤਤ ਪਦ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕੋ ਸਮਾਨਾਧਿ ਕਰਣ ਸੇ ਦੋਨੋ ਪਦੋਂ ਕੇ ਅਭੇਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾਃ ਈਸ੍ਵਰ ਤਤ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚਯ ਸਰਬਗਯਾਦੀ ਸਕਤੀ ਮਾਨ ਵਿਸ੍ਵ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਜੀਵ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚਯ ਅਲਪਗਯ ਅਸਮਰਥ ਪਰਾਧੀਨ ਹੈ। ਈਸਮਾਯੋਪਹਤ ਹੈ ਜੀਵ ਅਵਿਦਯੋਪਹਤਵਾ ਬੁਧੀ ਉਪਹਤ ਹੈ। ਵਾਚੋ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧ ਹੋਨੇ ਸੇ ਏਕਤਾ ਯਦਯਪੀ ਸਰਬਥਾ ਈਸ ਜੀਵ ਕੀ ਨਹੀਂ ਸੰਭਵਤੀ। ਤਥਾਪੀ ਜਹਤ ਅਜਹਤ ਲਖਣਾ ਕਰਕੇ ਵਿਰੁਧ ਵਾਚਯ ਅੰਸ ਜੀਵ ਈਸ ਦੋਨੋ ਕੀ ਤਯਾਗ ਕੇ ਲਖ ਮਾਤ੍ਰ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਸ੍ਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਏਕਤਾ ਜੀਵ ਈਸ ਕੀ ਕੀਜੀਏ। ਜੈਸੇ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂ ਮੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨਾਮ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਤੈਸੇ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਮੈ ਔ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਮੇ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਕੋ ਭੀ ਬਾਧੋ ਨਾਮ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚੇਤਨ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾ ਵਿਸੈ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਸੋ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੀਨੋ ਜਾਗ੍ਰਤਾਦੀ ਅਵਸਥਾ ਮਿਥਯਾ ਰਜੂ ਸਰਪਵਤ ਹੈ ਔ ਤਿਨ ਅਵਸਥੋਂ ਕਾ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਸਤਸਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਦੋਨੋ ਕੇ ਲਖਯਾਰਥ ਕਾ ਭਾਗ ਤਯਾਗ ਲਖਣਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਭੇਦ ਸੰਭਵਤੇ ਹੈ ਬਨਤੇ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਤ ਪਦ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕੋ ਅਭੇਦ ਸਿਧ ਹੋਨੇ ਸੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਖੰਡ ਅਦ੍ਵਯ ਆਨੰਦ ਵਿਵਖਤ ਸਿਧ ਭਯੋ ਤਿਸ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਇਸ ਸਲੋਕ ਕੇ ਟੀਕਾ ਮੈ ਸਤ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧਤ ਸਫੁਰਨ ਰੂਪ ਆਨੰਦ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਥਮ ਅਗਯਾਤ ਵਿਸੈ ਹੈ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਕਾ ਗਯਾਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ। ਭਕਤੀ ਯੋਗ ਵਿਵੇਕਾਂ ਦੀ ਤਥਾਚਤੁਸ਼ਟਯ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਇਤਨੇ ਕਰਕੇ ਯੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ ਹੈ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਨੇ। ਔ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਕਾ ਪ੍ਰਤੀਪਾਦਯ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਦਕ ਵਿਚਾਰਯ ਵਿਚਾਰਕ ਆਦੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਸਚ ਚਿਦਾਨੰਦ

ਰੂਪਾਯੇਤਿ ਸ਼ਬਦੇਨ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਅਪਨੇਅਨੁਗਤ ਨਾਮ ਸਰਣਾਗਤਾ ਕੋ ਸੰਪੂਰਣ ਕਲੇਸੋਂ ਸੇ ਜੋ ਰਹਿਤ ਕਰ ਦੇਵੇ ਇਸ ਵਜ਼ੁਤਪਤੀ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਅਨਰਥੋਂ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਔ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਯੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ ਹੈ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਨੇ ਵਜ਼ੁਤਪਤੀ ਨਾਮਅਵੈਵ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਹੈ॥ਗੁਰਵੇਤਿ॥ ਗੁ ਸ਼ੰਵਰਣੇ ਨਾਮ ਅਵਰਣ ਕਰਣੈ ਅਰਥ ਮੇਂ ਧਾਤੂ ਹੈ॥ ਕੂ ਸਬਦੇ ਸਬਦ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਣ ਮੇਂ ਧਾਤੂ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਕ ਖ ਗ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਅਖਰੋਂ ਮੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰਹਿਤਾ ਹੈ॥ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਬਤਾਵਨੇ ਸੇ ਵੋ ਤਿਸ ਅਖਰ ਨਿਸ੍ਰ ਅਗਜ਼ਾਨ ਨਸ੍ਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸ੍ਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਅਵਰਕ ਅਗਜ਼ਾਨ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਸੇ ਤਿਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਜੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਦਰਸਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਜ਼ੇ ਗੁਰੂ॥ ਤਿਸ ਗੁਰੂ ਮੂਰਤਿ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ॥ ੩॥ ਜ਼ਿਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵੈਦਿਕ ਮੰਗਲਾ ਚਰਣ ਉਕਤੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਰਬ ਵੇਦਾਂਤੋ ਕਾ ਪ੍ਰਮੇਯ ਜੋ ਪ੍ਰਤਜ਼ਕ ਚੇਤਨ ਅਭਿੰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਵਿਸਨੁ ਤਿਸ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਰੂਪ ਨਿਰਨੇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਗੁਣ ਤੀਨ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਹਾਰ ਕਾ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਈਤਾ ਰੂਪ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਕੇ—

ਗੁਰੁਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਗੁਰੁਰ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਗੁਰੁਰ ਦੇਵਮਹੇਸ੍ਵਰਃ
ਗੁਰੂਰੇਵ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਤਸਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਵੇ ਨਮਃ॥ ੪॥

ਗੁਰੁਰ ਬ੍ਰਹਮੇਤਿ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਸ਼ਨੂ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸੋਈ ਗੁਰੂ ਰਜੋਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰ ਕੇ ਰਚਨੇ ਲੀਏ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪਾਲਨੇ ਲੀਏ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਤ੍ਵਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਸਨੂ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਸ-ਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਉਪ ਸੰਹਾਰ ਲੀਏ ਤਮੋਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਵਯੰ ਮਹਾਦੇਵ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਪੁਨਃ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਅਨਰਥ ਕਾ ਹੇਤੂ ਮਿਥਜ਼ਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਾ ਕਰਤਾ ਯੇ ਬ੍ਰਮਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਹੀ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ। ਤਰਤਿ ਸੋਕਮਾਤਮਵਿਦਿਤਿ ਇਸ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਰਕ ਸਰਬ ਅਨਰਥੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਪੂਰਬਕ ਬੋਧ ਕੇ ਉਤਪਤ ਕਰਤਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਹੈਂ। ਪੁਨਃ ਮਿਥਜ਼ਾ ਭੂਤ ਸੰਸਾਰਿਕ ਸੁਖ ਦੇ ਕੇ ਬਹੁਰੋਂ ਤਿਸ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਯੋਗ ਖੇਮ ਕਰਨੇ ਵਾਰੋ ਵਿਸਨੂ ਸਦ੍ਰਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਗੁਰੂ

ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਿਤਜਪਰਿ ਪੂਰਣ ਆਨੰਦ ਗਜਾਨੋਪਦੇਸ ਦੇਣੇ ਕਰਕੇ ਬਹੁਰੋ ਤਿਸਕੇ ਮੁਖ ਪਾਲਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਗੁਰੂ ਹੀ ਪਰਮ ਵਿਸਨੂ ਰੂਪ ਹੈ। ਤਥਾ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਲਯ ਕੇ ਆਦ ਮੇ ਰੁਦ੍ਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਸੰਹਾਰ ਕਰਤਾ ਭੀ ਹੈ ਤੌ ਭੀ ਅਗਜਾਨ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਅਗਜਾਨ ਸੇ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਰੁਦ੍ਰ ਕੇ ਸਦ੍ਰਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਕਰਕੇ ਸਗਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਬਾਧਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰੋ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਉਤਪਤ ਨ ਹੋਵੇ ਇਸ ਲੀਏ ਮੁਖ ਮਹਾਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਬਾਧਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ ॥ ੪ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾਦਕੋ ਸੇ ਵਿਲਖਣ ਮਹਿਮਾਕਾ ਅਨੁਮਾਨ ਰਿਦੇ ਮੇਂ ਧਾਰਕੇ ਔਰ ਗੁਰੂ ਗੀਤਾ ਕੇ ਸਲੋਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰੂਪ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ॥

ਅਖੰਡ ਮੰਡਲਾਕਾਰੰ ਬਜਾਪ੍ਤੰ ਯੇਨ ਚਰਾਚਰੰ
ਤਤ ਪਦੰ ਦਰਸਿਤੰ ਯੇਨ ਤਸਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਵੇ ਨਮਃ ॥ ੫ ॥

ਅਖੰਡਤੈਮੰਡਲੇਤਿ। ਅਖੰਡ ਦੇਸ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰੀਛੇਦ ਨਾਮ ਪਰੀਛਿਨਤਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਖੰਡ। ਪ੍ਰਤਯਤ ਭੇਦ ਭੀ ਜਿਸ ਕੀ ਸਤਾ ਪਾਇਕੇ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਆਪ ਭੇਦ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ—

ਏਤਸਜੈਵਾ ਨੰਦਸਜਾਨਜਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ ਮਾਤ੍ਰਾ ਮੁਪ ਜੀਵੰਤੀਤਿ ॥

ਟੀਃ—ਇਸ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਹੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ਏਕ ਕਿਨ ਕੋ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਔਰ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਭੂਤ ਜਾਤ ਅਪਨਾ ਜੀਵਨ ਕਰਤੇ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ ਆਤਮ ਲਾਭ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਔਰ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਜੋਮੰਡ ਕਹੀਏ ਹੈ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹਜਾ ਹੋ ਲਾ ਨਾਮ ਆਪਨੀ ਸਤਾਸਫੁਰਤੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਰਬ ਕੇ ਊਪਰ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਮੰਡਲਾ ਯੇ ਤੀਨ ਅਖਰੋਂ ਕੋ ਅਰਥ ਭਯੋ। ਤਥਾ ਚ ਵਾਕਜਾਰਥਃ॥ ਸੁਖ ਰੂਪ ਆਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜੋ ਚਰਾਚਰਜਗਤ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਬਜਾਪ ਰਹਜਾ ਹੋ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਖੰਡ ਮੰਡਲਾ ਕਾਰੰ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਵਿਖੇ ਜਗਤ ਐਸੇ ਕਲਪਿਤ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸੂਤ ਮੈ ਬਸਤ੍ਰ ਹੈ ਔ ਹਾਟਕ ਮੇ ਭੂਖਣ ਜਲਮੇਂ ਤਰੰਗ ਹੈ। ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਵੀ ਵਚਨ ਹੈ॥

ਮਯਾ ਤਤ ਮਿਦੰ ਸਰਬੰ ਜਗਦ ਬਜਕ੍ਤ ਮੂਰਤਿਨੇਤਿ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਯੇ ਚਰਾਚਰਾਤਮਿਕ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮੁਝ ਕੀ ਅਬਜਕ੍ਤ ਮੂਰਤਿ ਕਰਕੇ ਬਯਾਪਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮੁਝ ਕੀ ਅਬਜਕ੍ਤ ਮੂਰਤਿ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕਾ ਬਿਸ੍ਤਾਰ

ਕੀਯੋ ਹੈ। ਅਥਯਕ੍ਤੁ ਕਹਤੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਯ ਅਗੋਚਰ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ॥

ਅਨਿਕ ਬਿਸਥਾਰ ਏਕਤੇ ਭਏ। ਏਕ ਅਰਾਧ ਪਰਾਛਤ ਗਏ

ਅਰਥ–ਸਪਸ੍ਟ ਜਿਸ ਨੇ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕੀਯੋ ਹੈ। ਉਸ ਕੋ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਲੀਏ ਔਰ ਪ੍ਰਾਛਤ ਕਰਨੇ ਕੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀ ਹੈ ਸਰਬਥਾ ਕਾਰਣ ਕੋ ਕਾਰਯ ਵਿਖੇ ਬਯਾਪਕ ਹੋਨੇ ਸੇ ਤਿਸ ਏਕ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਆਰਾਧਨ ਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਪਾਪ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਯਾਪਕ ਹੋਨੇ ਸੇ ਸੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਕਰਕੇ ਨਿਤਯ ਅਪ੍ਰੋਖ ਸਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕੰਠਗਤ ਭੂਖਣ ਵਤ ਅਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਭਿੰਨ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਜੋ ਵੈਸ੍ਨਵ ਪਦ ਯੋਗੀ ਜਨੋਂ ਕੋ ਭੀ ਅਤਿ ਦੂਰ ਔ ਦੁਰਲਭ ਭਾਸਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਵੈਸ੍ਨਵ ਪਦ ਅਪਨੀ ਰੰਚਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਿਖਾ ਦੀਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਅਧਭੁਤਮਹਾਤਮ ਵਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਰੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੋ ॥ ੫॥ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੋ ਵੈਸ੍ਨਵ ਪਦ ਦਿਖਾਯੋ ਹੈ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਇਸ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸਲੋਕ ਗੁਰੂ ਗੀਤਾ ਕੋ ਔਰ ਇਕ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ॥

ਅਗਯਾਨ ਤਿਮਰਾਂ ਧਾਨਾਂ ਗਯਾਨਾਂਜਨ ਸਲਾਕਯਾ।
ਚਖ੍ਯੁਰ ਨ ਮੀਲਤੇ ਯੇਨ ਤਸਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਵੇ ਨਮਃ ॥ ੬ ॥

ਅਗਯਾਨੇਤਿ। ਅਗਯਾਨ ਹੀ ਮਹਾਂ ਤਿਮਰ ਰੋਗ ਹੈ ਮਹਾਅੰਧਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂ ਅੰਧਕਾਰ ਕਰਕੇ ਨਿਤਯ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ ਭੀ ਹੈ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਭੀ ਨ ਹੀ ਭਾਨਹੋਤੇ ਨ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਯ ਮਃ ੫ ॥

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨ ਗੁਰੁ ਦੀਆ ਅਗਯਾਨ ਅੰਧੇਰ ਬਿਨਾਸ
ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੰਤ ਭੇਟਿਆ ਨਾਨਕ ਮਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥ ੨੩ ॥

ਤਥਾ ਚ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ।

ਅਗਯਾਨੇਨਾਬ੍ਰਿੰਤੰ ਗਯਾਨੰ ਯੇਨ ਮੁਹਯੰਤਿ ਜੰਤਵਃ ॥

ਟੀਃ–ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਔਰ ਮਹਦ ਜਨੋਂ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਗਯਾਨ ਹੀ ਗਯਾਨ ਕਾ ਪਰਮ ਸਤ੍ਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਕੋ ਢਾਂਪ ਕੇ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਅੰਧਕਾਰ ਕਰ ਦੀਯੋ ਹੈ। ਜਿਸ ਮੇਂ ਪਾਸ ਹੋਤੀ ਹੀ ਆਤਮ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਇਸ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਰਤਨ ਕੋ ਆਬ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਢਾਂਪ ਕੇ ਜੀਵ ਕੋ ਦੀਨ ਕਰ ਦੀਯੋ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਪੁਨਃ ੨ ਮੋਹ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਅੰਧ ਹੋ ਰਹਤੇ ਹੈ ਬੁਧੀ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਚਖੂ ਜਿਸ ਕੋ ਗਯਾਯਤੇ ਅਨੇਨ ਗਯਾਨੰ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ

ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਾਣੀਏ ਸੋ ਕਹੀਏ ਗਯਾਨ ਨਾਮ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੋਈ ਭਯਾ ਅੰਜਨ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਤਿਮਰ ਕਾ ਬਾਧਕ ਨਾਸਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਕੀ ਸਲਾਕਾ ਨਾਮ ਉਪ- ਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਸਲਾਈ ਦੇਕੇ ਅਗਯਾਨ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕੀਓ ਹੈ। ਔ ਬੁਧੀ ਰੂਪੀ ਚਖੂ ਖੋਲ ਦੀਓ ਹੈ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰੋ ਬੁਧੀ ਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੀਟਾ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਔ ਆਪਣੇ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਚਸ੍ਰਤੀਃ ਸਾਃ ਵੇਃ ॥

ਦ੍ਰਿਸ਼ਯਤੇ ਤ੍ਵਗ੍ਰਯਾ ਬੁਧਯਾ ਸੂਖਮਯਾ ਸੂਛਮਯਾ ਸੂਛਮ ਦਰਸਿਭਿਰਿਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ ॥

ਟੀਃ—ਸੂਅਮ ਵਸਤੂ ਕੇ ਦੇਖਨੇ ਵਾਰੇ ਰਿਖੀ ਜਨ ਨਾ ਮਸੂਖਮ ਦਰਸੀ ਅਗ੍ਰਨਾਮ ਤੀਖਣ ਔ ਸੂਖਮ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਪਰਮ ਸੂਖਮ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦੇਖ ਲੇਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਸੂਖਮ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਨਮੋ ਹੋ ॥ ੬ ॥

ਹਰੇਃ ਸਾਂਤਯਵਤਾਰਸਯ ਨਾਨਕਸਯ ਪਦਾਂ ਬੁਜੌ ॥
ਭੂਯੋਬੰਦੇ ਨਿਮਗਨਾਨਾਂ ਪੋਤੌਚ ਭਵਾਬ ਧੇਰਯਥਾ ॥ ੭ ॥

ਹਰੇਰਿਤਿ ॥ ਸਾਂਤ ਸਰੂਪ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੁ ਤਿਸਕਾ ਅਵਤਾਰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਸੂਖਮ ਔ ਮਲੇਛਾਦੀ ਅਸਥੂਲ ਸਤ੍ਰਓ ਕੋ ਜੀਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਲੋਹਮਈ ਸਸਤ੍ਰ ਸੇ ਔ ਧਰਨੀ ਕੋ ਭਾਰ ਉਤਾਰਯੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਨਾਮ ਜਪਾਇਕੇ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਜੋ ਯੁਗਲ ਚਰਣ ਕਮਲ ਹੈ ਤਿਨ ਕੋ ਭੂਯੋ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਮੈ ਬੰਦਨਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੈਸੇ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਡੂਬਤੇ ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਪਾਰ ਉਤਰਣੇ ਲੀਏ ਜਹਾਜ਼ ਰੂਪੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਹਾਜ਼ ਕੇ ਊਪਰ ਬੈਠਕੇ ਜੀਵ ਸੁਖੇ ਨਹੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜਿਨ ਪੁਰਖੋ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੋ ਆਸ੍ਰੇ ਲੀਯੋ ਹੈ ਤੇ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਸੁਖੇਨ ਨਿਰਵਿਘਨ ਹੀ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਖਟ ਸਲੋਕੋ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਏਕ ਸਲੋਕ ਕਰਕੇ ॥

ਅੰਗਾਦ ਹਿ ਜਾਤਸਯਾਗਦਸਯ ਗੁਰੂਣਾਂ ਗੁਰੋਃ ਸਦਾ
ਸਿਰਸਾ ਪਾਦ ਪਦਮੌ ਵੈਬੰਦੇ ਹ੍ਰਿਦਿ ਨਿਧਾਯਚ ॥ ੮ ॥

ਅੰਗਾਦਿਤਿ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੇ ਯੁਗਮ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੋ ਸਦਰਦਾ ਮਿ ਮੇ

ਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸਿਰ ਕਰਕੇ ਤਿਨ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਜੀ ਗੁਰੂਓਂ ਕੇ ਭੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤਿਨਕੇ ਅੰਗ ਤੇ ਜੋ ਆਵਰ ਭਾਵ ਭਏ ਹੈਂ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕ ਸਲੋਕ ਕਰਕੇ ਅਮਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਅਮਰ ਤ੍ਰੈ ਹਿ ਯੋ ਦਤ੍ਵਾ ਦਾਸਾਨਾਂ ਸਰਣਾਰਥੀਨਾਂ।
ਤੰਨੌਮੀ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਾਖਯੰ ਭੁਕਤਿ ਮੁਕਤਿ ਪ੍ਰਦੰ ਗੁਰੰ ॥ ੯ ॥

ਅਮਰ ਤ੍ਵੈਤਿ ॥ ਜੋ ਜਿਗਯਾਸੂ ਸੰਸਾਰਕੇ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣ ਕੋ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ। ਸ੍ਵ ਸਰੂਪ ਕੋ ਗਯਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਵਾਰਾ ਉਨਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾਟਕੇ ਜਿਨੋ ਨੇ ਅਮਰ ਪਦ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦ ਮੈ ਸਿਥਤ ਕੀਓ ਹੈ ਅਪਨੇ ਦਾਸਾਂ ਕੋ ਸਿਖਾਂ ਕੋ।ਅਥਵਾ ਅਮਰ ਨਾਮ ਸਰਬੇ ਦੇਵਤਾ ਦਾਸ ਹਵੈ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਦਾਸਃ। ਐਸੇ ਜੋ ਭੋਗ ਔ ਮੋਖ ਕੇ ਦਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਹੈ। ਤਿਨਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮੈ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ੯ ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਰਾਮ ਨਾਮੋ ਪਦੇਸੇਨ ਪਾਰਤੀਰੰ ਨਯੰਤਿ ਵੈ।
ਸਾਗਰੰ ਤਮਹੰ ਬੰਦੇ ਰਾਮਦਾਸੰ ਚ ਸ੍ਵ ਗੁਰੰ ॥ ੧ ॥

ਰਾਮ ਨਾਮੇਤਿ॥ ਰਾਮਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਮੁਮੁਖੂ ਜਨੋ ਕੋ ਜੋ ਅਗਯਾਨ ਕਾ ਪਾਰ ਕਾ ਕਿਨਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਤਿਸ ਕੋ ਜੋ ਦੇਵੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਤਪ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਾਸ। ਅਥਵਾ ॥

ਰਮੰਤਿ ਯੋਗਿਨੋਅਸਿਂਨਿਤਿ ਰਾਮਃ ਸੋ ਦਦਾਤਿ ਸ੍ਵ ਜਨਾਨਿਤਿ ਰਾਮਦਾਸਃ ॥
ਇਸ ਵਿਤਪਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਾਸ ਪਦ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰਣਾ ॥

ਟੀ–ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਰੂਪ ਵਿਖੇ ਯੋਗੀ ਜਨਰਮਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੇ ਅਰਥ ਬੋਧ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜੋ ਸ੍ਵ ਸਰੂਪ ਕਾ ਬੋਧ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ । ਅਥਵਾ ਭਕਤੀ ਅਵਤਾਰ ਤ੍ਵ ਆਪਕੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਵਨੇ ਸੇ ਭੀ ਆਪ ਕੋ ਦਾਸ ਔ ਪਰਮੈਸ੍ਵਰ ਕੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਰੂਪ ਸੇ ਸੂਚਨ ਕੀਯੋ ਹੈ। ਨਨੁ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੈਸੇ ਔਰ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਮ ਭਗਤ ਹੂਏ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਭੀ ਦਸੋਂਰੂਪ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤ ਹੂਏ ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਹੀ ਇਨਕੇ ਭਕਤੀ ਅਵਤਾਰਤ੍ਵ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਗਉੜੀ ਰਾਗ ਮੈਂ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਯ ਮਃ ੫ ॥

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਇਹੈ ਸੁਖ ਮਾਂਗੈ ਮੋਕੋ ਕਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰੇ ॥

ਮਾਰੂ ਸੋਹਲੇ ਮਃ ੫ ॥ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੋ ਕਰੀਅਹੁ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਦਾਸਾਂ ਰਾਖਸੰਗਾ ॥

ਇਤਯਾਦੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਭਕਤ ਮਾਨਨੇ ਮੇਂ ਤੁਮਾਰੀ ਕੌਨਸੀ ਹਾਨੀ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤੀ ॥ ਯਦਯਪੀ ਹਾਨੀ ਹਮਾਰੀ ਭਕਤ ਅਵਤਾਰ ਕਹਨੇ ਸੇ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਜੀ ਉਲਟਾ ਆਪ ਭਕਤੋ ਕਾ ਦਾਸ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪਾਂਡਵੋ ਆਪਨੇ ਭਕਤੋ ਕਾ ਦਾਸ ਭਾਵ ਹੋਕੇ ਵਰਤੇ ਹੈ। ਤਥਾ ਰਾਜਾ ਉਗ੍ਰਸੇਨ ਕੇ ਆਗੇ ਦਾਸੋਂ ਵਤ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈ। ਤਥਾ ਨਾਮ ਦੇਵ ਔ ਧਨਾ ਭਕਤ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਛਪਰ ਬਾਂਧ ਔ ਹਲਕਾ ਵਾਹੁਣੇ। ਦਾਸੋ ਵਤ ਗਊ ਬਛੇ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਚਰਾਵਣੇ ਯੇ ਪ੍ਰਸਿੰਗ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਤਥਾਪੀ ਯਥਾਰਥ ਪਰਮਾਰਥ ਵਸਤੂ ਕੋ ਲੋਪ ਕਰਨ ਮੇਂ ਅ ਪਰਮਾਰਥ ਵਸਤੂ ਕਾ ਰੂਪਾਂਤਰ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਣੇ ਮੈ ਹਮਕੋ ਕਿਸ ਫਲ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੂਈ। ਯਥਾਰਥ ਵਸਤੂ ਕ ਅਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਸੇ ਨਿਰੂਪਣ ਮੈ ਉਲਟਾ ਅਨਰਥ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ ॥

ਸਮੂਲੋ ਵਾ ਏਖ ਪਰਿ ਸੁਸ਼ੁਖਯ ਤਿਯੋ ਅਨ੍ਰਿਤ ਸਮਭਿ ਵਦਤਿ ਤਸਮਾ ਨ੍ਰਾਰਹਾਮਯ ਨ੍ਰਿਤ ਵਕਤੁੰ ॥ ਅਃ ਵੇਃ ੬ ਪ੍ਰਃ

ਟੀ—ਅਥਰਬਣ ਬੇਦ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸੋ ਪੁਰਖ ਮੂਲ ਸੇ ਹੀ ਸੂਕ ਜਾਤੇ ਜੋ ਝੂਠ ਬੋਲਤੇ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾਰਨ ਸੇ ਹਮ ਝੂਠ ਬੋਲਨੇ ਕੋ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਯਰਥਃ ਜੈਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਅਵਕਾਸ ਦੇਤੇ ਹੈ ਭਗਤ ਰੂਪ ਤ੍ਵ ਮੇਂ। ਤੈਸੇ ਹਮ ਕੋ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਵਚਨ ਹੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਅਵਤਾਰ ਤ੍ਵ ਮੈ ਅਵਕਾਸ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਯ

॥ ਰਾਗ ਸੋਰਠ ਮਃ੧ ॥

ਤਤ ਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤ ਸਬਾਈ ਸੋਹੰ ਭੇਦ ਨ ਕੋਈ ਜੀਉ।

ਇਤਯਾਦੀ। ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰਕਾ ੧੨ ਸਃ ਮਃ ੧ ॥

ਸਭ ਘਟ ਮੇਰ ਹਉ ਸਭਨਾਂ ਅੰਦਰਿ ਜਿਸਹਿ ਖੁਆਂਈ ਤਿਸ ਕਉਣੁ ਕਹੈ ॥

ਜਿਸਹਿ ਦਿਖਾਲਾ ਵਾਟੜੀ ਤਿਸਹਿ ਭੁਲਾਵੈ ਕਉਣੁ। ਜਿਸਹਿ ਭੁਲਾਈ ਪੰਧਸਿਰ ਤਿਸਹਿ ਦਿਖਾਵੈ ਕਉਣ ॥

ਇਤਯਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰਤ੍ਵ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰੰਜਨ ਅੰਜਨ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਮਾਯਾਤਤ ਕਾਰਯ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਕਹਯੇ ਨਿਰੰਜਨ ਜਯੋਤੀ ਸੋ ਮੈਂ ਹੂੰ। ਯਾ ਮੈ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਸੇ ਨਿਰੰਜਨ ਮੈਂ ਹੂੰ ਮੈਂ ਨਿਰੰਜਨ ਹੂੰ ਰੰਚਕ ਭੀ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ॥

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਮਈ। ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਯਾਵਤ ਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਗਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਹੇ ਸਿਧੋ ਮੈ ਸਭ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਇਸਿਥਤ ਹੂੰ ਸਭ ਘਟ ਮੇਰੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜਿਤਨਾ ਜੜ ਚੇਤਨ ਜਗਤ ਹੈ ਸਭ ਮੇਰੇ ਘਟ ਵਿਖੇ ਉਦਰ ਵਿਖੇ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਔਰ ਸਭਕੇ ਅੰਤਰ ਮੈਂ ਇਸਿਥਤ ਹੂ ਮੇਰੇ ਸੇ ਬਾਹਿਰ ਮੁਝ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੁਛ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ॥

ਸਿਧ ਸਭਾ ਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ, ਜੋ ਆਪ ਸਭਕੇ ਅੰਤਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਸਭ ਕਾ ਆਤਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਤੌ ਸਭ ਕੋਈ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤੁਮਕੋ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਹੈ॥

ਉਤ੍ਰ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਰ ਓਵਾਚ। ਹੇ ਸਿਧੋ ਜਿਸ ਕੋ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ ਰੂਪ ਸ਼ਕਤੀ ਸੇਹਮ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕੋ ਭੁਲਾਇ ਦੇਵੈ। ਤਿਸਕੋ ਕੌਨ ਕਹੈ ਨਾਮ ਕੌਨ ਆਤਮਤਤ੍ਵ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੈ। ਜਿਸਕੋ ਵਾਟੜੀ ਭੁਲਾਇ ਦੇਵੇ ਵਾਟੜੀ ਨਾਮ ਮਾਰਗ ਕੋ ਹੈ॥ ਆਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਅਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸਤਮਾਰਗ ਜਿਸ ਕੋ ਹਮ ਭੁਲਾਇ ਦੇਵੈਂ ਤਿਸ ਕੋ ਕਉਨ ਕਹੇ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਤਿਸ ਕੋ ਕਉਨ ਬਤਾਵੈਔਰ ਆਪਨੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਸਾਧਨ ਰੂਪ ਸਤਮਾਰਗ ਜਿਸ ਕੋਹਮਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇਸਤਸੰਗ ਔ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਰੂਪ ਬਤਾਇ ਦੇਵੈ ਪੁਨਃ ਕਉਨ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਤਿਸ ਕੋ ਭੁਲਾਇ ਦੇਵੈ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਆਦੀ ਪਦ ਸੇ ਦੈਤ ਅਰ ਮਾਨੁਖ ਭੀ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੇਨੇ ਕਿਸੇਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਤਿਸਕੇ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੇਂ ਵਿਘਨ ਕਰ ਸਕੇ। ਔਰ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਅਵਤਾਰਤ੍ਵ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਹੈ ॥ ਸ੍ਵੱਯੋਂਮੇਂ ॥

ਸਤ ਜੁਗ ਤੈਂ ਮਾਣਿਉ ਛਲਿਓ ਬਲਬਾਵਨ ਭਾਇਓ।
ਤ੍ਰੇਤੈ ਤੈਂ ਮਾਣਿਓ ਰਾਮ ਰਘਵੰਸ ਕਹਾਇਓ॥
ਦੁਆਪੁਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੁਰਾਰ ਕੰਸ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਓ।
ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕੋ ਰਾਜ ਅਭੈ ਭਗਤਹ ਜਨਦੀਓ॥
ਕਲਜੁਗ ਪ੍ਰਮਾਣਨਾ ਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਅਮਰ ਕਹਾਇਓ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਰਾਜ ਅਬਚਲ ਅਟਲ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਫੁਰਮਾਇਓ॥

ਟੀ—ਸਮੇ ਅਉ ਜੁਗ ਕੇ ਅਨੁਰੂਪ ਭਗਵਤ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਵ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨ ਕਹਯਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥ ਗੀਤਾ ਅਃ ੪ ਸ੍ਰੀ ਭਾ ਵਃ॥

ਬਹੂਨਿ ਮੇਂ ਬਯਤੀਤਾਂਨਿ ਜਨਮਾਨਿ ਤਵ ਚਾਰਜੁਨ।
ਤਾਨਜਹੰ ਵੇਦ ਸਰਬਾਣਿਨ ਤੂੰ ਵੇਤਥ ਪਰੰਤਪ॥ ੫ ॥
ਅਜੋਪਿ ਸਨ੍ਨਬਯਯਾਤਮਾ ਭੂਤਾ ਨਾਮੀਸ੍ਰ ਰੋਧਿ ਸਨ।
ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀਂ ਸ੍ਵਾ ਮਧਿਸ੍ਰਾਯ ਸੰ ਭਵਾਮਯਾਤਮ ਮਾਯਯਾ॥ ੬ ॥
ਯਦਾ ਯਦਾਹਿ ਧਰਮਸਯ ਗਲਾਨਿਰ ਭਵਤਿ ਭਾਰਤ।
ਅਭਯੁਥਾਨ ਮਧਰ ਮਸਯ ਤਦਾਤਮਾਨੰ ਸ੍ਰਿਜਾਮਯ ਹੰ॥ ੭ ॥
ਪਰਿ ਤ੍ਰਾਣਾਯ ਸਾਧੂ ਨਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਾਯ ਚਦੁਸ਼ ਕ੍ਰਿਤਾਂ।
ਧਰਮ ਸੰਸਥਾਪਨਾਰਥਾਯ ਸੰਭਵਾਮਿ ਯੁਗੇ ਜੁਗੇ॥ ੮ ॥

ਇਤਿ ਭਗਵਤ ਵਚਨਾਤ ॥

ਟੀ–ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਮੇਰੇ ਤੇਰੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ਹੀ ਜਨਮ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਹੈ। ਉਨ ਆਪਨੇ ਔ ਤੇਰੇ ਜਨਮਾ ਕੋ ਮੈਂ ਈਸ੍ਵਰ ਹੂ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ। ਔ ਤੁਮ ਕੋ ਜੀਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤੁਝਕੋ ਮਾਲੂਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਤ੍ਰੂਤਾਪਨ ਮੇਰੀ ਸੁਧ ਉਪਾਧੀ ਹੋਨ ਸੇ ਮੁਝਕੋ ਸਰਬਗਯ ਗਯਾਨ ਹੈ। ਔ ਤੇਰੀ ਮਲਨੰ ਉਪਾਧੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤੁਝਕੋ ਸਰਬ ਗਯਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਕਿੰਤੂ ਅਲਪਗਯ ਗਯਾਨ ਹੈ॥ ੫ ॥

ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਯਦਯਪੀ ਮੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਭੀ ਹੋਂ ਔ ਜਨਮ ਤੇ ਰਹਤਭੀ ਹੂੰ ਔ ਸਰਬ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਈਸ੍ਵਰ ਭੀ ਹੂੰ। ਤਥਾਪੀ ਆਪਨੀ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਆਸ੍ਰਿ ਕਰਕੇ ਆਪਨੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਲੇਤਾ ਹੂੰ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਕਾ ਹੈ ਸੁਭਾਵਕਾ ਭੀ ਹੈ॥ ੬।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੋ ਜਨਮ ਲੇਨੇ ਸੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਜੋ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਆਪ ਜਨਮ ਲੇਤੇ ਹੋ ਪੁਨਃ ਅਜਨਮਾ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੋ॥

ਉੱਤ੍ਰ–ਹੇ ਅਰਜਨ ਜਿਸ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਧਰਮ ਮੈ ਗਿਲਾਨੀ ਤਰਕਣਾ ਅਨ ਹੋਤਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਅਰੋਪਨ ਜੀਵ ਕਰਣੇ ਲਗਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਆਜ ਕੇ ਸਮੇ ਕੇ ਲੋਕੰ ਪਿਛਲੇ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮੋ ਮੇ ਤਰਕ ਕਰਕੇ ਤਯਾਗ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਧਰਮ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣੀਤ ਹੈ। ਤਥਾ ਹੀ ਕੋਈ ਤੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਗਯਾਰਵੀ ਪਾਤਸਾਹੀ ਨ ਕਹਨਾ ਚਾਹਯੇ। ਕੋਈ ਕਹਤਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਮਥਾ ਨ ਟੇਕਨਾ ਚਾਹੀਯੇ। ਕੋਈ ੨ ਅਗਯਾਨੀ ਜੀਵ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਨੇ ਦੇਵੀ ਪ੍ਰਤਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰੀ ਕੋਈ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸਾਹੁਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ੨ ਅਗਯਾਨੀ ਜੀਵ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀਂ

ਜੀ ਹਵਨਕੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਏਕ ਹੀ ਬਾਰ ਕੁੰਡ ਮੈਂ ਡਾਰ ਦਈ ਉਸ ਸੇ ਅਗਨਿ ਬੜਾ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਹੂਆ ਔ ਬੜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੂਆ ਔਰ ਬੋਲ ਦੀਆ ਕੇ ਦੇਵੀ ਪ੍ਰਤਖ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੈ॥ ਕਬੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਦੇਵੀ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰਾਧ ਆਦੀ ਕਰਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਭੀ ਨ ਕਰੋ ਗੰਗਾ ਔ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਫੂਲ ਭੀ ਮਤ ਡਾਰੋ। ਔ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਮਤ ਦਾਨ ਦੇਵੋ ਮਤ ਮਾਨੋ। ਜਿਸ ਸਬਦ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਥਵਾ ਛੰਦ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਨ ਸੇ ਨਹੀਂ ਲਾਗਤੀ ਅਰ ਨਾ ਤਿਸ ਕਾ ਉਨ ਕੋ ਅਰਥ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਵੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਸਲੋਕ ਬ੍ਯਾਸ ਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੇ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਖੇਪਕ ਹੈ। ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੀਹਤ ਧਰਮ ਮੈਂ ਤਰਕਣਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਔ ਸ੍ਵ ਕਪੋਲ ਕਲਪਿਤ ਧਰਮੋ ਕੋ ਲਿਖ ੨ ਕੇ ਕਾਗਦ ਕਾਲੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ੨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵੇਦ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਾਨੁਖ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਭਾਗਵਤ ਬ੍ਯਾਸ ਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਔ ਨ ਭਾਰਤ ਬ੍ਯਾਸ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਔਰਔਰ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਬਨਾਇ ਧਰੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਿਮ੍ਰਤਯੋਂ ਮੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਮੈ ਔ ਧਰਮਮੈ ਤਰਕਣਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਆਪ ਕੋ ਪੁਨਃ ਆਚਾਰਯ ਕਹਾਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭੰਗੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਕੋ ਮਿਲਾਇ ਲੇਵਹੁ ਮਿਲਕੇ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਕੋਈ ਦੋਸ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਸ੍ਵ ਕਪੋਲ ਕਲਪਿਤ ਧਰਮੋਂ ਕੋ ਲਿਖ ੨ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਔ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਣੀਤ ਧਰਮ ਕੋ ਆਪ ਭੀ ਤ੍ਯਾਗਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਔਰੋਂ ਸੇ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਾਤੇ ਹੈਂ। ਹਮ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਕੇ ਜਗਤ ਕੇ ਸਾਥ ਉਨ ਕੋ ਕਛੂ ਵੈਰ ਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਧਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਭੰਗ ਕਰਾਤੇ ਹੈਂ॥

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜਬ ੨ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਗਿਲਾਨੀ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਧਰਮ ਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਰ ਅਧਰਮ ਬੜਾ ਪ੍ਰਬਲ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥

ਘੋਰ ਕਲੂ ਜਬ ਆਇਗੋ ਸਾਧੁ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਇ।
ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਮਸ਼ਕਰਾ ਤਿੰਨ ਕੀ ਪੂਜਾ ਹੋਇ॥

ਮਦਰਾ, ਜੂਆ, ਬੇਸ੍ਯਾ ਗਮਨ, ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ, ਚੋਰੀ, ਯਾਰੀ, ਠਗੀ, ਵਿਸ਼੍ਵਾਸ ਘਾਤ, ਮਿੱਤ੍ਰ ਘਾਤ, ਅਸੱਤ ਵਾਦ, ਝੂਠ ਬੋਲਨਾ, ਨਿੰਦਾ, ਚੁਗਲੀ ਅਰ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧਾਦੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕ ਇਸ ਤੇ ਆਦ ਲੈ ਕੇ ਅਧਰਮ ਜਬ ਬੜ

ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਭੂਮੀ ਤਾਪੋਂ ਸੇ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ਦੁਖਾਰੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਮੈਂ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਰਚਤਾ ਹੂੰ ॥ ੭ ॥

ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਬ੍ਰਾਮਣ ਕੀ ਰਖਯਾ ਲੀਏ ਔ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤੀ ਜੋ ਪਾਪੀ ਘੋਰ ਪਾਪੀ ਅਤਯਾਚਾਰੀ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਡੰਡਕੇ ਲੀਏ ਔ ਧਰਮ ਮਿਰਯਾਦਾ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕ ਰੀਤੀ ਸਥਾਪਨ ਕਰਨੇ ਲੀਏ "ਯੁਗੇ ਯੁਗੇ" ਯੁਗ ੨ ਵਿਖੇ ਅਵਤਾਰ ਲੇਤਾ ਹੂੰ ॥ ੮ ॥

ਇਤਯਾਦਿਕ ਭਗਵਤ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਹੀ ਸਪਸ਼੍ਟ ਹੋਤਾਹੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਜੋ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯੇ ਦਸੋਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਜੀ ਕੇ ਅਵ-ਤਾਰ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਜੋ ਗੀਤਾ ਕੇ ਚੌਥੇ ਅਧਯਾਯ ਕੇ ਆਠਵੇਂ ਸਲੋਕ ਮੇਂ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਰਖਯਾ ਔਰ ਦੁਸ਼੍ਟ ਪਾਪੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਡੰਡ ਦੇਨੇ ਔਰ ਧਰਮ ਸਥਾਪਨ ਔਰ ਅਧਰਮ ਕਾ ਨਾਸ ਯੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਜੋ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਕੀਨੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਦਸੋਂ ਅਵਤਾਰੋਂ ਮੈ ਯੇ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਸਪਸ਼੍ਟ ਸਰਬਜਨੋਂ ਕੋ ਆਵਤੀ ਥੀ ॥ ਦੇਖੋ ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਯਗਯੋਪਵੀਤ ਔ ਪੁਰਾਣ ਸਮਾਰਤ ਧਰਮ ਤਿਲਕ ਤਿਸਕੀ ਰਖਯਾ ਕੇ ਲੀਏ ਨਵਮ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਆਠ ਯਾ ਦਸ ਬਰਸ ਕੇ ਅਪਨੇ ਬੇਟੇ ਕੋ ਗੁਰੂ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠਾਯ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਨੇ ਅਬਲਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰੋਣੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਜਾਣਾ ॥ ਕਿੰਤੂ ਹਮ ਜੰਞੂ ਟਿਕੇ ਕੀ ਰਖਯਾ ਲੀਏ ਅਪਨਾ ਸੀਸ ਦੇਕੇ ਤੁਰਕ ਕਾ ਤੇਜ ਬਲ ਨਸ਼੍ਟ ਕਰਤੇਂ ਹੈ ॥ ਅਰ ਤੁਮ ਤੁਰਕ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਬਦਲੇ ਲੇਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰੋ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ-ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਗਾਦੀ ਪਰ ਛੋਟੇ ਸੇ ਬੈਠਾਇਕੇ ਇਹੀ ਬਚਨ ਕਹਯਾ ਥਾ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੇ ਬਦਲੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰਨੀ ਹਮਾਰਾ ਬਦਲਾ ਲੇਨਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਲਹੂ ਕੇ ਪਯਾਸੇ ਥੇ। ਯਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰ ਲੇਤੇ ਥੇ ਅਥਵਾ ਮਾਰ ਡਾਰਤੇ ਥੇ। ਚਮਾਰ ਔ ਭੰਗਯੋਂ ਕੀ ਜਗੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਕੋ ਵਿਗਾਰੀ ਪਕੜ ਕੇ ਸਿਰਪਰ ਇਨ ਕੇ ਬੋਝਾ ਉਠਾਵਾਵਤੇ ਥੇ। ਜਬ ਕੋਈ ਤੁਰਕ ਮਰਜਾਵੇ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਕਬਰ ਖੋਦਨੇ ਕੀ ਕਾਰ ਲਗਾਈ ਹੂਈ ਥੀ। ਨ ਯਗ ਹੋਮ ਹੋਨੇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਨਾ ਸੰਖ ਬਜਾਨੇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਨ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਰਨੇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਨ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਭਜਨ ਜਪ ਤਪ ਕਰਨੇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਔ ਜ਼ੁਲਮ ਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਕੋ ਘਰ ਮੇਂ ਡਾਰ ਲੇਤੇ ਥੇ ॥ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਸਵਾ ਮਣ ਰੋਜ ਜਨੇਊ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਉਤਾਰਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਆ ਹੂਆ ਥਾ। ਔ

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਤਿਲਕ ਤੁਰਕ ਕਾਜ਼ੀ ਚਾਟ ਲੇਤੇ ਥੇ ਜ਼ੁਬਾਨ ਸੇ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਕਾ ਦਿਲ ਦੁਖਾਨੇ ਲੀਏ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਗੋ ਹਤਜ਼ਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਐਸੇ ਕ੍ਰੂਰ ਸਮੇਂ ਮੈ ਅਪਨੇ ਛੋਟੇ ਸੇ ਲੜਕੇ ਕੋ ਅਪਨੀ ਗੱਦੀ ਪਰ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰਾ ਬਦਲਾ ਲੇਨਾ। ਨਾ ਕੋਈ ਤੋਪਖਾਨਾ ਦੀਓ ਹੁਤੇ ਔ ਨਾ ਕਿਸੀ ਦੇਸ ਕਾ ਰਾਜ ਦੀਆ ਨ ਖਜ਼ਾਨਾ ਧਨ ਕਾ ਕੋਊ ਦੀਓ ਹੁਤੇ ਅਰ ਨਾ ਸਾਜ ਬਾਜ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਸੈਨਾ ਥੀ ਹਸਤੀ ਅਸ੍ਵਰਥ ਪੈਦਲ ਆਦਿਕ। ਔ ਨਾ ਕੋਊ ਅਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜ਼ਾ ਆਪ ਅਪਨੇ ਬੇਟੇ ਕੋ ਸਿਖਾਈ ਥੀ ਇਤਨੇ ਪਰ ਹੁਕਮ ਯੇ ਦੀਆ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰਾ ਬਦਲਾ ਲੇਨਾ। ਤਿਸ ਮੇ ਭੀ ਉਦੇ ਅਸਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਧਰਨੀ ਪਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਹੀ ਰਾਜ ਹੁਤੇ। ਐਸੀ ਐਸੀ ਬਾਤੋਂ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਰਯੋਂ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਠੀਕ ਅਵਤਾਰ ਹੀ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਹੈਂ। ਯੇ ਹੁਕਮ ਪਿਤਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਯੁਧ ਯਮਨਾਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਾਰਬਤੀਯ ਰਾਜਜ਼ੋਂ ਸੇ ਕਰਕੇ ਭੀਮਸੇਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਜੀਤਾ ਆਪ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਨੇ ਪਾਉਂਟੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬਨਮੈ ਬਡੇ ਬਡੇ ਘੋਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਔ ਬਜ਼ਾਘ੍ਰੋ ਕੋ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਮਾਰਕੇ ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ਕੰਸ ਕੇਸੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਤਰਹਿ ਵੈਕੁੰਠ ਭੇਜ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਮਹਤ ਕਾਰਯੋਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਔ ਸਰਬ ਗਜ਼ਾਨ ਸੰਪੂਰਨ ਯੋਗ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸੇ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਕੇ ਧ੍ਰਿਤਮਹਿੰ ਮਦਿਬਜ਼ੇ ਤਵ ਵਪੁਃ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਅਨੰਤ ਅਣਗਿਣਤ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਨਾਸ ਕੀਓ ਹੁਤੇ। ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਅਪਨਾ ਸੀਸ ਦੇਕੇ ਤੁਰਕ ਰਾਜ ਕੋ ਤੇਜ ਨਸ਼ਟ ਕੀਓ। ਆਗੇ ਸੇ ਯਗਜ਼ੋਪਵੀਤ ਉਤਰਨੇ ਸੇ ਬੰਦ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖੰਡੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਊਪਰ ਬਜਾਯੇ ॥ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾਰਥ ਅਪਨੇ ਚਾਰੋਂ ਬੇਟੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਏ। ਔ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਪਜ਼ਾਰੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਸਿਖ ਮਰਵਾਇ ਦੀਏ। ਔ ਯੁਧ ਕੇ ਜੈ ਲੀਏ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਮਾਰਗ ਬਤਾਵਨੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਯਗ ਕਰਕੇ ਮਹਾਂਮਾਯਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਡਿਕਾ ਭਗਵਤੀ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਕੀਓ ਔ ਅਪਨੀ ਹਯਾਤੀ ਮੈਂ ਸੈਤੀਂ ਅਠੱਤੀ ਲਾਖ ਤੁਰਕ ਕੋ ਸਹਤ ਨੌਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕੇ ਅਨੰਤ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਨਾਸ ਕੀਓ ॥ ਪੁਨਃ ਏਕ ਪਾਂਚ ਸਿਖੋ ਕੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਲਵਾਨ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਏਕ ਏਕ ਕੋ ਲਾਖੋਂ ਸੇ ਲੜਾਯੇ ॥ ਪੁਨਃ ਬੰਦੇ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਉਪਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਜ਼ੇ ਔਰ ਪਾਂਚ ਬਾਣ ਬਖਸ਼ੇ। ਇਸੀ

ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨ ਦੇਸ ਨ ਸੈਨਾ ਨ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨ ਤੋਪਖਾਨਾ ਨ ਰਾਜ ਸਾਜ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੀਓ ਹੁਤੇ। ਕੇਵਲ ਏਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖ੍ਯ ਤਿਨਕੀ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੇਖ੍ਯੋ ਹੁਤੋ। ਉਨਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਉਨ ਪੰਚ ਬਾਣ ਔ ਦਯਾ ਸਿੰਘਾਦੀ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੋ ਗਾਰਕ ਕਰ ਡਾਰ੍ਯੋ ਹੈ। ਐਸੇ ਐਸੇ ਲਖਣੋ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਮਹਾ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਧਾਰਣੇ ਵਾਰੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਵਪੂ ਹੈ। ਇਤਨੀ ਸਾਮਰਥ ਔ ਮਹਤ੍ਵ ਦੇਖਕੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਭਕਤ ਮਾਤ੍ਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਅਰ ਮਛ ਕੁਛ ਵਾਰਾਹ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਹੰਸਹਯਗ੍ਰੀਵ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕਾ ਪੂਰਾ ਅਵਤਾਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਭਕਤ ਕਾ ਅਰਥ ਸੇਵਕ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਜੀ ਕੇ ਸੇਵਕ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਕੇ ਅਵ-ਤਾਰ ਸਰਬ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਭਕ੍ਤ ਕਹਿਨੇ ਮੇਂ ਹੇਤੁ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਯੇ ਕਹਿਨਾ ਉਨ ਕਾ ਕੇਵਲ ਅਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਗੀਤਾ ਕੇ ੪ ਅਧ੍ਯਾਯ ਕੇ ੧੧ ਸਲੋਕ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ॥

"ਯੇ ਯਥਾਮਾਂ ਪ੍ਰਪਦ੍ਯੰਤੇ ਤਾਂਸ੍ਤਥਾ ਭਜਾਮ੍ਯਹੰ"

ਜੋ ਭਕ੍ਤ ਜਿਸ ਭਾਵ ਸੇ ਮੁਝ ਕੋ ਦਾਸ ਸਖਾ ਮਿਤ੍ਰ ਭਾਵ ਸੇ ਭਜਤੇ ਹੈਂ ਮੈ ਭੀ ਉਨ ਕੋ ਮਿੱਤ੍ਰ ਸਖ੍ਯ ਦਾਸ ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਭਜਤਾ ਹੂੰ ਇਸ ਕਹਿਨੇ ਸੇ ਅਵਤਾਰੋਂ ਮੇਂ ਭਗਤ ਪਨਾ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਦੇਵ ਨੇ ਹੀ ਸਿਧ ਕੀਯੋ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਦੁਸ਼੍ਟੋਂ ਕੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਸਹਿਤ ਜੋ ਧਰਮ ਕੀ ਰਛ੍ਯਾ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਭੀ ਸਭੀ ਅਵਤਾਰੋਂ ਮੈ ਹੋਵੇ ਹੈ। ਜੋ ਰਖ੍ਯਾ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਕਰਣੀ ਹੈ ਸੋਈ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇਵਾ ਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਸਭੀ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂ ਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ਕਹਿਣੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਭਯੋ ਕੇ ਜਿਤਨੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਭਕ੍ਤੀ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸਭੀ ਭਕ੍ਤ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਔ ਮੁਝ ਸੇ ਹੀ ਹੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀਆਂ ਹੈਂ ਇਸ ਲੀਏ ਮੈਂ ਹੀ ਜਗਤ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਇਤਨਾ ਕਿਸੀ ਅਵਤਾਰ ਕਾ ਬਚਨ ਲਿਖਨੇ ਸੇ ਤਾ ਕੋ ਸਰਬ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਔ ਕਿਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਕੋ ਗੁਰੂ ਔ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਭਕ੍ਤੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਰਥ ਬਤਾਵਨੇ ਹੇਤ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਮੈਂ ਆਪ ਕਾ ਸੇਵਕ ਹੂੰ ਦਾਸਾਨ ਦਾਸ ਹੂੰ ਕਾਹੂ ਕੇ ਸੇਵਕ ? ਲਿਖਨੇ ਸੇ ਤਾਂ ਕੋ ਭਕ੍ਤ ਮਾਤ੍ਰ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਯੇ ਕੇਵਲ ਜਾਨਨੇ ਵਾਰੇ ਕੋ ਅਗ੍ਯਾਨ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਮੈ ਸਰਬ ਕਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਰਤਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੂੰ ਐਸੇ ਕਹਿਨੇ ਵਾਰੇ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਮਾਨਨਾ ਹੈ ਤੌ ਬੇਦ ਮੇ ਵਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਰੁਤੀ ਰੂਪ ਵਚਨ ਹੈ ਗਰਭ ਮੇ ਇਸ੍ਥਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਕਾ:-

"ਅਹੰ ਮਨੁਰਭਵੰ ਸੂਰਯਸ਼੍ਚੈਤਿ"

ਅਰਥ—ਮੈਂ ਹੀ ਪੂਰਬ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਮਨੂ ਹੋਕੇ ਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੂੰ ਔ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਵਿਵਹਾਰ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਸਰਬ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਅਧਿਸ਼੍ਟਾਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸੂਰਜ ਮੈਂ ਹੂੰ। ਔ ਬ੍ਰਹਮਾ, ਵਿਸ਼ਨੂ, ਰੁਦ੍ਰ, ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ, ਇੰਦ੍ਰ ਯਮ, ਵਰੁਣ, ਕੁਵੇਰ, ਅਗ੍ਨਿ, ਨੈਰਤ, ਮਰੁਤ, ਸ਼ਸ਼ਿ, ਖੰਵਾਯੂ, ਤੇਜ, ਜਲ, ਧਰਨੀ, ਕਾਲ, ਭ੍ਰਿਗੁ, ਸ਼ੁਕ੍ਰ, ਦੇਵਤਾ, ਦੈਤ੍ਯ ਯਖ ਰਾਖਸ, ਮਾਨੁਖ, ਨਾਗ, ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਸਰਬ ਮੈਂ ਹੀ ਹੂੰ ਸਰਬ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਮੇਰੇ ਸੇ ਹੀ ਹੈ ਤੋ ਐਸੇ ਕਹਿਨੇ ਵਾਰੇ ਵਾਮਦੇਵ ਕੋ ਹੀ ਮੁਖ ਅਵਤਾਰ ਮਾਨਨਾ ਚਾਹਯੇ ਔ ਪੁਰਾਣੋ ਮੇਂ ਤਿਸਕੋ ਅਵਤਾਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਾ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਕੋਈ ਭੀ ਉਨਕੋ ਅਵਤਾਰ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਅਹੰਕਾਰ ਮੂਲਕ ਵਚਨ ਸੇ ਔ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਮੂਲਕ ਵਚਨ ਸੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸੇਵਕ ਭਾਵ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਭਕ੍ਤਭਾਵ ਨਿਰਣਯ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਭੀ ਨ ਮਾਨੋ ਤੌ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਯੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜਬ ਸੀਤਾ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਸਮੇਂ ਕਹੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਔ ਰਾਧਕਾ ਸਾਥ ਪ੍ਰੇਮ ਸਮੈਂ ਮੇਂ ਕਹੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਅਵਤਾਰ ਪਨੇ ਕੀ ਤੋ ਬਾਤ ਰਹਿਨੇ ਦੇਵੋ ਉਨ ਕੋ ਭਕ੍ਤ ਪਨੋ ਭੀ ਸਿਧ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਨ ਹੋਵੇ ਗੋ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਕਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਔ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਕੇ ਬਚਨ ਉਸ ਸਮੈਂ ਕੈ ਔਰ ਜੀਵ ਦੇਹ ਧਾਰਯੋਂ ਕੀ ਦਸ਼ਾ ਕੇ ਸੂਚਨ ਪਰ ਕਹੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਭੀ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਭਕ੍ਤੀ ਔ ਗੁਰੂ ਭਕ੍ਤੀ ਕੇ ਸੂਚਨ ਪਰ ਕਹੇ ਹੂਏ ਵਚਨ ਹੈਂ। ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਮੁਖ ਪੂਰਣ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਔ ਜੌਨ ਸੇ ਲੋਕ ਪੁਰਾਣ ਮੇਂ ਜਿਸ ਕੋ ਭਗਵਤ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਲਿਖਾ ਹੋ ਉਸੀ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਪੁਰਾਣੋ ਕੇ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ॥ ਤੌ ਭਵਿਖ੍ਯਤ ਪੁਰਾਣ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਭਗਵਤਾ-ਅਵਤਾਰ ਕਰਕੇ ਸਪਸ਼੍ਟ ਲਿਖੇ ਹੈ ਸੋ ਭਵਿਖ੍ਯਤ ਪੁਰਾਣ ਕੇ ਪੂਰਬਾਰਧ ਮੇਂ ਆਠ ਬੀਸ ਕੇ ਅਧ੍ਯਾਯ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਹਾਥ ਕੀ ਰੇਖਾ ਸੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਹੇ ਹੈਂ ॥ ਖਟ-ਬਦਨ ਜੀ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ॥ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਕਲਯੁਗ ਮੇਂ ਰਾਜ ਚਿਹਨ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖ ਹੋਵੇਂ ਗੇ ਤਿਨ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸੁਨਾਵਹੁ ਖਟਬਦਨ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਨਿਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਰਾਜਾ ਪਰੀਛਿਤ ਸੇ ਲੈਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਰਾਜਾ ਪਰਯੰਤ ਰਾਜਾ ਲੋਗਨ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ॥ ਤਿਸ ਸੇ ਪੀਛੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਪਾਪਿਸ਼੍ਟ ਅਧਰਮੀ ਰਾਜੇ ਹੋਵੈਂ ਗੇ ਜਿਨ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਭਾਰ ਸੇ ਧਰਣੀ ਅਤਿ ਦੁਖਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਪੁਨਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪੈ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੀ ਜਿਸ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ

ਅਵਤਰੇ ਹੈਂ॥ ਪੂਰਬ ਕਹੇ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ੩੩ ਤੇਤੀਸ ਸਲੋਕੋਂ ਸੇ ਲੇਕੇ ੩੬ ਛਤੀਸ ਸ਼ਲੋਕ ਪਰਯੰਤ ਚਾਰ ਸਲੋਕੋਂ ਮੇਂ ਸੰਪੂਰਣ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਲਿਖ੍ਯੋ ਹੈ॥ ਅਰਧ ਤੇਤੀਸ ਕੋ ਪੂਰੇ ਪੂਰੇ ਚੌਤੀਸ ਪੈਂਤੀਸ ਮੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਨੇ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਪਸ਼੍ਚਮ ਦੇਸ ਬੇਦੀ ਬੰਸ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਖਯਤ੍ਰੀ ਕੁਲ ਮੇਂ ਜਨਮਰਾਜ ਰਿਖੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕਾ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਅਤੇ ਛਤੀਸਵੇਂ ਸਲੋਕ ਸੇ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ॥ ਇਤਨੇ ਕਹਿਨੇ ਸੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦਾਦੀ ਅਵਤਾਰ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਤਾਤਪ੍ਰਜ ਯੇਹ ਕਿ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਆਦਿ ਜੀ ਸੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਕੇ ਜ਼ਾਲਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਾਕੇ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਵਾਲੋਂ ਕਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨਗੇ, ਸੋ ਭਵਿਖਯਤ ਪੁਰਾਣਕੇ ਸਲੋਕ ਅਬ ਸਪਸ਼੍ਟ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਭਵਿਖਯਤ ਏਵ ਮਿਤਯਾਦੀਨਾਂ॥

ਏਵੰ ਵੈ ਧਰਸਯ ਪ੍ਰਾਚੁਰਯੇ ਭਵਿਖਯਤਿ ਯਦਾ ਕਲੌ॥ ੩੩॥
ਤਦਾ ਵੈ ਲੋਕ ਰਖਯਾਰਥੰ ਮਲੇਛਾਨਾਂ ਨਾਸ਼ ਹੇਤਵੇ॥
ਪਸ਼੍ਚਮੇ ਤੁ ਸ਼ੁਭੇ ਦੇਸ਼ੇ ਵੇਦਿ ਵੰਸ਼ੇਚ ਨਾਨਕਃ॥ ੩੪॥
ਨਾਮਨਾ ਭੁਵਿ ਰਾਜਰਖਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੈਕ ਮਾਨਸਃ॥
ਭਵਿਖਯੰਤਿ ਕਲੌ ਸਕੰਦ ਤਤ੍ਰ ਵਿਤ ਕਲਯਾ ਹਰੇਃ॥ ੩੫॥
ਸ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨ ਰਾਜ ਸ਼ਾਰਦੂਲਾਨੁਪਦਿਸ਼ਯ ਚ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ॥
ਮਲੇਛਾਨ ਹਨਿਖਯਤਿ ਸਕੰਦ ਧਰਮ ਤਤ੍ਰੋਪਦੇਸ਼ ਕ੍ਰਿਤ॥ ੩੬॥
ਤੇ ਨੋਪਾਦਿਸ਼੍ਟ ਮਾਰਗੀ ਵੈ ਯੇ ਗ੍ਰਹੀਖਯੰਤਿ ਭੂਮਿ ਪਾਃ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਵਤਾਰਤਾ ਬੋਧਕ ਛਤੀਸ ਸਲੋਕੋਂ ਕੇ ਭਾਵ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ। ਔ ਜਨਮ ਕਰਮ ਕੇ ਸਥਾਨ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ। ਇਸ ਪੂਰਬ ਉਕ੍ਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਔ ਭਵਿਖਯਤ ਪੁਰਾਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤਥਾ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਉਕ੍ਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪੂਰਣ ਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਸੋਂ ਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿਧ ਹੂਏ। ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਦਾਸ ਨਾਮ ਪਰ ਲਿਖਾ ਗਿਯਾ ਹੈ। ਅਬ ਆਗੇ ਗਯਾਰਵੇਂ ਸ਼ਲੋਕ ਸੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਆਦੀ ਗੁਰੂਓਂ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਹੀ ਸਲੋਕੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਲਿਖੇਂਗੇ॥
੧ ਓਂ ਤਤਸਤ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਬਜ੍ਰ ਮਣੀਂ ਪੰਚਾਨਨ ਵਿਨੋਦੇਨ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ ਸਿਖਯਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਵਿਰਚਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੋਪਾਂਖਯਾਨੇ ਦੁਤੀਯੋ ਅਧਯਾਯਃ ੨

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ

੧ ਸਕੰਧ

੩ਅਧਜਾਯ

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਦੋਹਿਰਾ

ਸਾਰਦਾ ਸਾਰਦ ਮਾਤਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮ ਯੁਗ ਬੰਦ।
ਕਰੋ ਸੁ ਬੁਧਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਮ ਹਰੋ ਸਰਬ ਦੁਖ ਵ੍ਰਿੰਦ ॥ ੧ ॥

ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰਤ੍ਵ ਮੇਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜਤ ਪੁਰਾਣ ਕੇ ਸਲੋਕ ਜੋ ਲਿਖੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੋਵੈਂ। ਅਥਵਾ ਨਾ ਹੋਵੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਵਚਨ ਹੀ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਜੋ ਜਿਸ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਧਰਮ ਮੇਂ ਗਿਲਾਨੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਉਸੀ ੨ ਸਮੇਂ ਮੈ ਅਵਤਾਰ ਲੇਕਰ ਸੰਤ ਔ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਇਤਜਾਦੀ। ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥

ਸੁਧੰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੰ ਤਮਰਜੁਨੰ ਗੁਰੰ ਸਾਦਰੰ।
ਪੰਚਮੰ ਵੇਦ ਨਿਰਮਾਣੰ ਨੌਮਿ ਜਗਤਿ ਪੋਤਦੰ ॥ ੧੧ ॥

ਟੀਕਾ– ਸੁਧਮਿਤੀ॥ ਅਰਜੁਨ ਨਾਮ ਗੌਰ ਰੰਗ ਕਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੁਧ ਸਫਟਕ ਮਣੀਕਾ ਰੰਗ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮਵਤ ਜਿਨ ਕਾ ਵਰਣ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਔ ਪੰਚ ਵੇਦ ਕੇ ਕਰਤਾ ਔ ਜਿਗਜਾਸੁ ਜਨੋ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋ ਦੀਨੋ ਅਨਾਥੋਂ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ ਗੋਪਦਵਤ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਤਰਣੇ ਕੋ ਪੋਤ ਨਾਮ ਜਹਾਜ਼ ਰੂਪ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਰਚਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਸੁਭ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਅਰਜਨ ਨਾਮ ਏਕਠੇ ਸੰਗ੍ਰਹ ਜੋ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਅਰਜੁਨ। ਅਥਵਾ ਜੋ ਅਨਾਥੋਂ ਦੀਨੋਂ ਕੀ ਅਰਜ਼ਾਂ

ਕੋ ਸੁਣੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ,ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮੇਂ ਅਰਥਨਾ ਨਾਮ ਹੈ ਫਾਰਸੀ ਮੇਂ ਅਰਜ਼ ਨਾਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਤ ਮੇਂ ਉਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਸਿਖਾਂ ਕੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕੋ ਜੋ ਸੁਨੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਅਰਜੁਨ ।। ੧੧ ।।

ਐਸਾ ਭੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਨੇ ਮੇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਏਕ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਜੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਥੀ ਹੇ ਸਖੇ ਜੈਸੇ ਅਬ ਆਪਕਾ ਔ ਹਮਾਰਾ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰਾ ਔ ਆਪਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਏਕ ਹੋਤਾ ਤਬ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਬਾਤ ਥੀ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਜੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਸਖੇ ਜਬ ਹਮ ਕਲਯੁਗ ਮੇਂ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਸੂਰਯਵੰਸ ਵੇਦੀ ਜਾਤੀ ਮੈਂ ਧਾਰੇਂਗੇ ਤਬ ਪੰਚਮ ਅਵਤਾਰ ਜੋ ਮੇਰਾ ਹੋਗਾ ਤਬ ਤੁਮਾਰਾ ਹਮਾਰਾ ਏਕ ਨਾਮ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਮੇਂ ਕੁਛ ਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਤੂੰ ਮੁਝਕੋ ਅਤਿ ਪਯਾਰਾ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ਤੇਰਾ ਬਚਨ ਮੈ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ।।

ਅਬ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ੇ ਸ਼ਲੋਕ ਕਰਕੇ ਖਸ਼ਟਮ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ।।

ਹਰਿਗੋਬਿੰਦੰ ਸਦਾ ਨੌਮਿ ਸ੍ਰਜਨੈਹਿ ਪਾਲਕੰ ।
ਮਲੇਛਾਤਮਿਕ ਵਿਘ੍ਨਾਨਾ ਮਾਰਣਯੇ ਚਹਿ ਪਾਵਕੰ ।। ੧੨ ।।

ਟੀਕਾ–ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦਮਿਤਿ। ਸਮਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੋ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਹਰਿ ਅਥਵਾ ਹਰਿਤ ਵਰਣ ਸੇ ਭੀ ਕਹੀਏ ਹਰਿ । ਗੋ ਗਊ ਅਥਵਾ ਧਰਣੀ ਅਥਵਾ ਬਾਣੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਜੋ ਪ੍ਰੇਰੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਗੋਵਿੰਦ ਅਥਵਾ 'ਗੋਭਿਃ ਲਭਯ ਤੇਤਿ ਗੋਬਿੰਦਃ' ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਨਮੋ ਹੈ ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ। ਸੰਤਜਨਾਂ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਜ਼ਾਲਮ ਤੁਰਕ ਰੂਪੀ ਬਨ ਕੋ ਔ ਵਿਘਨ ਰੂਪੀ ਬਨ ਕੋ ਜੋ ਦਾਹ ਕਰਣੇ ਵਾਰੇ ਅਗਨੀ ਰੂਪ ਹੈਂ।। ੧੨ ।।

ਅਬ ਦੋ ਸਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋ ਗੁਰੂਓਂ ਕੋ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ।।

ਹਰਿ ਰਾਯੰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰੰ ਗੁਰੰ ।
ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਧਰੰਨਾਥੰ ਸ੍ਵ ਸ਼ਿਰ ਤਯਾਗ ਪੂਰਬਕੰ ।। ੧੩ ।।
ਪਰੰ ਵੈਰਾਗਯ ਮਾਸ਼੍ਰਿਤਯ ਤਯਕ੍ਤੁੰ ਧੈਰਵਿਸ਼ਯ ਬਨੰ ।
ਬੰਦੇ ਤਾਨ ਹੰ ਗੁਰੂ ਨ੍ਰਿਤਯੰ ਸ਼ਿਰਸਾ ਚਾਤਿ ਸਾਦਰੰ ।। ੧੪ ।।

ਟੀਕਾ–ਹਰੀਰਿਤਿ ।। ਹਰਿ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਧਨ ਦੇ ਕੇ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਅਰਥਾਤ

ਜਨਮੋਂ ਕੇ ਵਰਾਕੋਂ ਕੋ ਜੋ ਧਨਵਾਨ ਕਰ ਡਾਰੇ ਸੋ ਕਹੀਯੇ ਹਰਿਰਾਯ। ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇਂ ਰਾਤ ਨਾਮ ਦਾਨ ਕੋ ਹੈ। ਵਰਾਕ ਨਾਮ ਕੰਗਾਲ ਕੋ ਹੈ। ਸੋਈ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਹੋਵੇ ਸ੍ਰੀ ਸਹਤ ॥ ਸੋ ਕਹੀਯੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ॥

ਕ੍ਰਿਖਿਰ ਭੂ ਵਾਚ ਕੋ ਸ਼ਬਦੋ ਣਸ੍ਰ ਨਿਰ ਬ੍ਰਿਤਿ ਵਾਚਕਃ ॥
ਤਯੋ ਰੈਕਯੋ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਤਯਭਿ ਧੀਯਤੇ ॥

ਟੀ–ਕ੍ਰਿਖਿਰ ਸ਼ਬਦ ਸਤਾਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ। ਣਕਾਰ ਆਨੰਦ ਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ। ਟੁਣ ਵਿਸਮ੍ਰਧੌ ਇਤਿ ਸਿਮ੍ਰਤੇਃ। ਆਦਿ ਮੇ ਸਤ ਹੈ ਔ ਅੰਤ ਮੇ ਆਨੰਦ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਓ ਹੈ॥

ਆਦਯੰਤਾਭਯਾਂ ਗ੍ਰਹਯਤੇ ਦੀਰਘ ਸਲਾਕਾ ਨਯਾਯ ਵਤ ॥

ਜੈਸੇ ਲੰਬੀ ਸਲਾਈ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਸਿਰੇਗ੍ਰਹਣ ਕਰਲੀਜਯੇ ਤਬ ਮਧ ਭਾਗ ਆਪ ਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਆਦਿ ਅੰਤ ਸਤ ਆਨੰਦ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਧ ਭਾਗ ਚਿਤ ਕਾ ਆਪ ਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੌ ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ। ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹੋ। ਚਾਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਹੋ ਏਕ ਹੀ ਅਰਥ ਸਿਧ ਹੋਗਾ ਦੋਨਹੁ ਨਾਮੋਂ ਕਾ। ਵਾਕਯਾਰਥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ। "ਦੁਸਟਾਨਾਂ ਯਵਨਾਨਾਂਚ ਤੇਗਾਨ ਅਰੀਨ ਵਹਾਨ ਦਾਰਯਤੀਤਿ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰਃ॥ ਯਦ੍ਵਾ ਤੇਗੋ ਖੜਗਃ ਨੰਦ ਕਾਖਯਃਵਾਹਃ ਵੈਨਤੇਯਃ ਦਰਃ ਪਾਂਚਜਨਯਾ ਤੇ ਅਸਯਾ ਸ੍ਰਿਤਿ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰਾ। ਯਦ੍ਵਾ ਤਯਾਗੋਦਾਨੰ ਤੇਖ੍ਵ ਬਹੁ ਆਦਰੋ ਯਸਯੇਤਿ ਤਯਾਗ-ਬਹਾਦਰਃ॥"

ਟੀ–ਜ਼ਾਲਮ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਜੋ ਆਪਨੀ ਤੇਗ ਧਾਰਾ ਵਾਹ ਨਾਮ ਮਾਰਕੇ ਵਿਦਾਰ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹੀਯੇ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ੧ ਜ਼ਾਲਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੁਰਕ ਯਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਅਥਵਾ ਤੇਗ ਨਾਮ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਨੰਦਕ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕੀ ਤਰਵਾਰ ਹੋਵੇ॥ ਵਾਹਃ ਨਾਮ ਬਾਹਨ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵੈਨਤੇਯ ਨਾਮ ਗਰੁੜ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਗਰੁੜ ਹੈ ਬਾਹਨ ਜਿਸ ਕਾ। ਦਰਃ ਨਾਮ ਸੰਖ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਪਾਂਚ ਜਨਯ ਨਾਮਾ ਸੰਖ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਕੇ ਸੋ ਕਹੀਯੇ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ। ਨਾਮ ਵਿਸ਼ਨੁ। ਅਥਵਾ ਤਯਾਗ ਨਾਮ ਹੈ ਦਾਨ ਕੋ ਸੋ ਬਹੁਤੇ ਦਾਨ ਜੋ ਅਤਿ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹੀਯੇ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣਸੀਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੀ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਯਾ ਅਰਥ ਦੇ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹੀਯੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ॥ ੩ ॥ ਉਨ ਤੀਨੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਦੰਡਵਤ ਹੋਵੇ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੰਯੁਕਤ। ਕੈਸੇ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ। ਪ੍ਰਥਮ ਦੋਨਹੁ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮੱਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਾਗੇ। ਔ ਤੀਸਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ

ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨੇ ਸਿਰ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੀਓ ਪਰੰਤੂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਰੂਪ ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਕੇ ਰਖਜਾ ਰੂਪ ਸਿਰਰ ਕੋ ਤਜਾਗਨ ਨ ਕੀਓ ਜਿਨੋਨੇ। ਜੰਞੂ ਔ ਤਿਲਕ ਰੂਪ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੀ ਟੇਕ ਅਪਨੋ ਸਿਰ ਦੇਕੇ ਭੀ ਰਖ ਲੀਨੀ ਹੈ । ਤਥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭੁ ਤਾਕਾ। ਕੀਨੋ ਬਡੋ ਕਲੂ ਮੈਂ ਸ਼ਾਕਾ ॥
ਸਾਧਨ ਹੇਤੁ ਇਤੀ ਜਿਨ ਕਰੀ। ਸੀਸ ਦੀਆ ਪਰ ਸੀ ਨ ਉਚਰੀ ॥
ਧਰਮ ਹੇਤੁ ਸ਼ਾਕਾ ਜਿਨ ਕੀਆ। ਸੀਸ ਦੀਆ ਪਰ ਸਿਰਰ ਨ ਦੀਆ ॥
ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਕੀਏ ਕੁਕਾਜਾ। ਪ੍ਰਭੁ ਲੋਗਨ ਕਹ ਆਵਤ ਲਾਜਾ ॥

ਟੀ–ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਕੀ ਟੇਕ ਰਖਣੇ ਲੀਏ ਇਤਨਾ ਸ਼ਾਕਾ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਹਿੰਦ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਔ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾ ਲੀਏ ਅਪਨਾ ਸਿਰ ਦੇਨ ਰੂਪ ਜਿਨਨੇ ਸ਼ਾਕੋ ਕੀਓ ਹੈ। ਨਨੂ ਉਨ ਮੇ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੋਗੀ । ਜੋ ਨਵਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਤਨੀ ਸ਼ਾਸਨਾ ਸਹਾਰੀਔ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਇਕੇ ਛੂਟ ਨ ਗਏ ॥ ਸਿਧਾਂਤੀ ॥ ਇਸ ਕਾ ਸਮਾਃਧਾਨ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਆਪ ਹੀ ਕਰਦੀਓ ਹੈ॥ ਨਾਟਕੇਤਿ॥ ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਲਗਾਵਨ ਰੂਪ ਕੁਕਰਮ ਕਰਣ ਮੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਲਾਜ ਆਵਤੀ ਹੈ । ਤੁਛ ਹਿਰਦੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਜਗਤ ਕੋ ਸਤਮਾਨਾ ਹੈ । ਤੇ ਸਿਧਜਾਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਲਗਾਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਸਰੀਰ ਸਹਿਤ ਮਿਥਜਾ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਜਿਨੋਂ ਨੇ "ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਨੀਐ। ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜਾਕਾ ਤਨਾ ॥ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਸਗਲ ਭਗਵਾਨ। ਆਤਮ ਪਸਾਰਾ ਕਰਣ ਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀਐ ॥

ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਅਪਨੋ ਆਤਮਾ ਹੀ ਜਨਜੋ ਹੈ। ਵੋ ਮਹਾ ਉਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਰੇ ਮਹਾਤਮਾ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜਾ ਵਾਸਤੇਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਲਗਾਨੇ ਮੇ ਉਨ ਕੋ ਲੱਜਾ ਆਵਤੀ ਹੈ ਰਖਜਾ ਤੋ ਕਹੂਰਹੀ ਪਰੋਪਕਾਰ ਅਰਥ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਤਪ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਦਧੀਚੀ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਾਸ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰ ਦੈਤ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਲੀਏ ਔ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੀ ਰਖਜਾ ਸੰਪੂਰਣ ਦੇਵਤਜੋਂ ਕੀ ਰਖਜਾ ਲੀਏ 'ਦੇਵਰਾਜ' ਇੰਦ੍ਰ ਨੇ ਦਧੀਚੀ ਰਿਖਿ ਕੇ ਹਾਡੋਂ ਕਾ ਬੱਜ੍ਰ ਬਨਾਨੇ ਲੀਏ ਜਾਚਨਾ ਕਰੀ ਥੀ ਰਿਖੀ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਏਕੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਰਖੇ ਤੁਮ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਹਮ ਕੋ ਦੇਵਹੁ ਤਬ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਹਾਡੋਂ ਕਾ ਬੱਜ੍ਰ ਬਨਾਏਂ

ਕੇ ਤਿਸ ਸੇ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਸੁਰ ਦੈਤ ਕੋ ਮਾਰੇ ਜੋ ਤੁਮ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਨ ਦੇਵਹੁ ਗੇ ਤੋ ਤੁਮਾਰੇ ਹਾਡੋਂ ਕੇ ਬੱਜ੍ਰ ਬਨੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸਨੇ ਮਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਔ ਬਿਨਾਂ ਮਰੇ ਵੋ ਅਸੁਰ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂਤੇ ਜੈਸੇ ਜਾਨਹੁ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰੋ। ਐਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇਃ–

ਦਧੀਚਉਵਾਚ–ਹੇ ਇੰਦ੍ਰ ਜੈਸੇ ਤੁਝ ਕੋ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਪਯਾਰਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਕੋ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਪਯਾਰਾ ਹੈ ਤੂੰ ਆਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਸਮਝ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖ ਕੇ ਜਬ ਆਪ ਮਰਗਯਾ ਤੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਸਾਰੀ ਤਿਸ ਕੇ ਭਾਣੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਗਈ ॥ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਜੈਸਾ ਪਯਾਰਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੇਂ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਯਦਯਪੀ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਪੀ ॥ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਜਨਮ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਕੇਵਲ ਪਰੋਪਕਾਰਾਰਥ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗਯਾਸੁਰ ਔ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਨੇ ਤਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਸੇ ਏਹੀ ਵਰ ਮਾਂਗਾ ਥਾ ॥ ਹੇ ਦੀਨਾਨਾਥ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਪਾਪੂੰ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਫਲ ਮੁਝ ਕੋ ਭੁਗਾਇ ਦੇਵੋ ॥ ਔ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦੇਵਹੁ ॥ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਬਰਸ ਤਪ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਪਰੋਪਕਾਰ ਅਰਥ ਵਰ ਮਾਂਗਯਾ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਅਪਨੇ ਅਰਥ ਮਾਰਗਯਾ ਸੋ ਗਯਾ ਪਿੰਡ ਜਿਸਕਾ ਨਾਮ ਲੇਕੇ ਡਾਰੇ ਵੋ ਭੂਤ ਦੇਹ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕਰ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਯੇ ਬਾਤ ਲੋਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਏਕ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਲਗਾਣੇ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੋ ਕਲਯਾਨ ਹੋਵੇ ਗੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਦੇਵਤਯੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣ ਕੇ॥ ਹਸ ਕੇ ਰਿਖੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ॥ ਹਮਕੋ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਆਵਨੇ ਦੇਵਹੁ। ਪੁਨਃ ਤਮ ਨੇ ਹਮਾਰਾ ਸ਼ਰੀਰ ਲੇ ਲੇਨਾ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰ ਨੇ ਕਹਯਾ ਹਮ ਆਪ ਕੋ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਈਹਾਂ ਹੀ ਕਰਵਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ।ਤਥਾਸ੍ਤੁ ਰਿਖਿ ਨੇ ਕਹਯਾ। ਤਦਨੰਤਰ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਦੇਵਤਾ ਊਹਾਂ ਹੀ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕੇ ਜਲ ਲਯਾਇ ਕੇ ਦਧੀਚੀ ਰਿਖਿ ਕੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਇ ਦੀਉ। ਪੁਨਃ ਰਿਖਿ ਸ਼ਰੀਰ ਪਰ ਲਵਨ ਲਗਵਾਇ ਕੇ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਪੁਨਃ ਗਊਓਂ ਸੇ ਰਿਖਿ ਕਾ ਮਾਸ ਚਟਵਾਯਾ ਜਬ ਹਾਡ ਮਾਤ੍ਰ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਏ ਤਬਇੰਦ੍ਰ ਨੇ ਤਿਸ ਕੇ ਹਾਡੋਂ ਕਾ ਬਜ੍ਰ ਬਨਾਇਕੇ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰ ਕੋ ਮਾਰਾ। ਅਹੋ! ਐਸੇ ੨ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਹੋਨਾ ਅਤਯੰਤ ਦੁਰਲਭ ਹੈ। ਯੇ ਵੋਹ ਮਹਾਂ ਸੂਰਬੀਰ ਹੈਂ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਸਰਬਸ੍ਵ ਦੇ ਦੀਓ ਹੈ। ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੂਰ ਬੀਰ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਐਸਾ ਵੇਦ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੁਤਿ

ਦੇ ਮੈਨ ਦਯਾਯਾ ਚੈਵ ਯੁਧੌ ਨ ਨਿਜਜ ਕਰਮਣੋ ਦੋਨੂ ਵੀਰੋ ਦੇਯਾ ਵੀਰੋ ਯੁਧੌ ਵੀਰ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਿ। ਦਧੀਚਿਃਦੌ ਨੋ ਵੀਰੋਰ ਅਭੂਦ ਦਯਾ ਵੀਰੋਃ ਸ਼ਿਵਿ ਨ੍ਰਿਪਃ ਹੀਮੀਰੌ ਯੁਧ ਵੀਰੌ ਅਭੂਨ੍ਰਿਦਰਸ਼ਨਮ ਮਿਤ੍ਰਧਃ॥

ਟੀਕਾ–ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਸੇ ਜੋ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਾਨ ਯਾਚਕ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਦਾਨ ਵੀਰ॥ ਦਯੇਤਿ॥ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰ ਊਪਰ ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰਨਾ ਪਰੰਤੂ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਦੁਖੀ ਦੇਖ ਕੇ ਸਹਾਰੇ ਨ ਹੋਣੋ। ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਖ ਕੇ ਐਸੇ ਹੈ ਕਿ ਜੈਸੇ ਮਛੀ ਪਾਨੀ ਗਰਮ ਔ ਥੋਰੇ ਮੇ ਜੇਠ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੇ ਤੜਫਤੀ ਹੈ। ਔ ਐਸੇ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਤੜਫਾਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸ ਕੋ ਦੁਖ ਦਰਦ ਕਲੇਸ਼ ਮਿਟ ਜਾਵੇ ਔ ਇਸਕਾ ਦੁਖ ਮੁਝ ਕੋ ਭੁਕਤਾਇ ਦੇਵੇ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰ। ਐਸਾ ਜੋ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਔਰ ਕੇ ਦੁਖ ਦੇਖ ਕਰ ਦੁਖੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕੇ ਦੁਖਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਵਾਸਤੇ "ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਂਗੇ ਤੌ ਭੀ ਦੇ ਨੇ" ਉਸ ਕੋ ਨਾਮ ਦਯਾ ਵੀਰ ਹੈ॥ ਯੁਧਵੀਰੇਤਿ॥ ਜੋ ਯੁਧ ਮੇਂ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਹਾਰਨਾ, ਨੇਤ੍ਰ ਨ ਝਮਕਨਾ ਜੈਸੇ ਜਰਾ ਸਿੰਧ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਔ ਕੌਰਵ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੇਂ ਅਰਜੁਨ ਯੇ ਦੋਨੋ ਯੁਧ ਵੀਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਯੁਧ ਮੇਂ ਸਭ ਨੇ ਪੀਠ ਦਿਖਾਈ ਥੀ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਅਰਜੁਨ ਔ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੋ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇਂ ਕਹਯੋ ਹੈ ਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਪੀਠ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਮੇਂ ਤੀਨੋਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵੀਰਤਾ ਪਾਈਤੀ ਹੈ॥ ਪਰਮੇਤਿ॥ ਪੁਨਃ ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਪਰੰ ਨਾਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼੍ਰ ਤੀਬ੍ਰਤਰ ਵੈਰਾਗ ਕੋ ਆਸ਼੍ਰੈ ਕੀਓ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਮਿਥਯਾ ਜਾਨਕੇ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਯ ਮਹਲਾ ੯ਃ–

ਸਾਧੋ ਏਹੁ ਤਨ ਮਿਥਯਾ ਜਾਨੋ। ਯਾ ਭੀਤਰ ਜੋ ਰਾਮ ਬਸਤ ਹੈ ਸਾਚੋ ਤਾਹਿ ਪਛਾਨੋ॥ ਏਹ ਜਗ ਧੂਏ ਕੋ ਪਹਾਰ। ਤੈ ਸਾਚਾ ਮਾਨਿਆ ਕਿਹ ਬਿਚਾਰ॥ ਮਾਈ ਮਾਯਾ ਛਲ। ਤ੍ਰਿਣ ਕੀ ਅਗਨਿ ਮੇਘ ਕੀ ਛਾਇਆ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨ ਬਿਨ ਹੜਕਾ ਜਲ॥ ਜੈਸੇ ਜਲਤੇ ਬੁਦ ਬੁਦਾ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਨੀਤ। ਜਗ ਰਚਨਾ ਤੈਸੇ ਰਚੀ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਮੀਤ॥ ਜੋ ਉਪਜਿਓ ਸੋ ਬਿਨਸਹੈ ਪਰੋ ਆਜ ਕੇ ਕਾਲ। ਰਾਮ ਗਇਓ ਰਾਵਨ ਗਇਓ ਜਾ ਕੁ ਬਹੁ ਪਰਿਵਾਰ। ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਥਿਰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਸੁਪਨੇ ਜਿਉ ਸੰਸਾਰ॥

ਇਤਯਾਦੀ ਵਚਨ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਵਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੈਂ ਜਿਨਕੇ। ਸੋ ਐਸੇ ਮਹਾਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਰਖਯਾ ਹੇਤ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਲਗਾਇਕੇ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੁਖ

ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੀ ਊਪਰ ਕਹੀ ਹੂਈ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਿਮਲ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਫਲ ਫਿਕੇ ਫੂਲ ਬਕਬਕੇ। ਪਤ੍ ਕਟੂ ਤੀਨੋ ਬਿਰਸ ਹੋਨੇ ਸੇ ਕਿਸੀ ਮਾਨੁਖ ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀਕੇ ਕਾਮ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ਼ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧਾਦਿਕ ਵਿਖਯ ਬਿਰਸ ਔ ਮਲੀਨ ਜਾਨਕੇ ਜਿਨੋਨੇ ਤਯਾਗ ਦੀਏ ਹੈ॥

ਬਿਖੈ ਬਨ ਫੀਕਾ ਜਾਨਰੀ ਸਖੀਏ ਨਾਮ ਮਹਾਰਸ ਪੀਉ।
ਬਿਨ ਰਸ ਚਾਖੇ ਬੁਡ ਗਈ ਸਗਰੀ ਸੁਖੀਨ ਹੋਵਤ ਜੀਉ॥

ਇਤਯਾਦੀ ਤਿਨਕੇ ਵਚਨੋਂ ਔ ਅਨੁਭਵ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਐਸੇ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਤੀਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨ ਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮੋਂ ਪਰ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਮੈ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਯੇ ਦੋਨੋ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਇਕਠੇ ਅਰਥ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈਂ॥ ੧੩॥ ੧੪॥

ਅਬ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ:-

ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਨਾਥਾਯ ਨਮਾਮਿ ਮਨਸਾ ਸਦਾ।
ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਪਾਲਾਯ ਨਾਸ਼ਾਯ ਕੁਲ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤਾਂ॥ ੧੫॥
ਤੁਰਕ ਰਾਜਯ ਵਿਨਾਸ਼ਾਯ ਸਾਧੂਨਾ ਮਵਤਾਯਚ॥
ਧਰਮ ਸੰਸਿਥਤਿ ਕਰਤ੍ਰੇ ਗੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਿਤਾਯ ਚ॥ ੧੬॥

ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿਰਿਤਿ॥ 'ਆਪ ਨਾਥ ਨਾਥੀ ਸਭ ਜਾਕੀ' ਨਾਥ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈ ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੇ ਪਾਲਨ ਹਾਰੇ ਰਖਯਾ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ। ਪੁਨਃ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦੁਸ਼ਟ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਪਾਪੀ ਤੁਰਕ ਜ਼ਾਲਮ ਤਿਨਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਤੁਰਕ ਕਾ ਜ਼ੁਲਮ ਕਾ ਰਾਜ ਜਿਨੋਨੇ ਨਾਸ ਕਰ ਦੀਓ ਗਰਕ ਕਰਦੀਓ ਹੈ। ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਅਨਾਥ ਬਿਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਔਰ ਜਿਨਕੋ ਤਿਨਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀਨਾਂ ਅਨਾਥਾਂ ਸਾਥ ਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਰੇ। ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੋ ਧਰਨੀ ੧ ਗੋ ਵੇਦ ਕੀ ਸ੍ਰੁਤਿਯਾਂ ੨ ਗੋ ਸੂਰਯਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਕਿਰਣੈ ੩ ਗੋ ਅਪਨੀ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਕਰੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਵਤ ੪। ਗੋ ਗੋਚਰ ੫ ਗੋ ਗੁਪਤ ੬ ਗੋ ਅੰਧਕਾਰ ੭ ਇਨ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਇਨਕੀ ਜੋ ਪਾਲਨਾ ਕਰੇ 'ਅਥਵਾ ਗੋਭਿ ਰੰਧ ਕਾਰੋਪਲਖਤੈਰ ਲਭਯ ਇਤੀ ਗੋਬਿੰਦਃ' ਸੋ ਕਹਯੇ ਗੋਵਿੰਦ। ਵਿਦਿਰ ਲਾਭਾਰਥ ਮੈਂ ਧਾਤੂ ਕਾ ਗੋਵਿੰਦ ਨੁਮ ਪ੍ਰਤਯਾ ਇਦਿਤੋ ਨੁਮ ਸੇ ਹੋਕੇ ਬਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਗੋਵਿੰਦ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਭਾਖਾ ਪਾਠ ਵਾਰਿਓਂ ਕੋ ਬਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਵਣੀ ਇਸ

ਹੇਤੂ ਸੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਲਖਾਵਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਥੋੜੀ ੨ ਵਿਤ ਪਤਿ ਲਿਖ ਦਈ ਹੈ ਬਿਸਾਰਕੇ ਭੈਸੇ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨੋਨੇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਕੇ ਨਾਸ਼ ਹਿਤ ਔ ਧਰਣੀ ਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਭਾਰ ਉਤਾਰਣ ਹਿਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥੋਂ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਹਿਤ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਰਚ੍ਯੋ ਹੈ। ਖਾਲਸੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਵਿਤਪਤੀ ਨਾਮ ਅਰਥ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮ ਕੌਰ ਭਾਈ ਬੁਢੇ ਜੀ ਕੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਜੋ ਪੰਜ ਸੈ ੫੦੦ ਸਾਖੀ ਸਿਖੋਂ ਪ੍ਰੇਮ੍ਯੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਨਾਈ ਹੈ ਤਿਨ ਮੇ ਲਿਖ੍ਯੋ ਹੈ॥

ਦੋਹਿਰਾ ॥ ਖੈ ਜੋਗੀ ਲੈ ਭੋਗ ਮੈ। ਸਾਰਣ ਸੰਗ੍ਰਹ ਮਾਹਿ ॥
ਜੋਗੀ ਭੋਗੀ ਸੂਰਮਾ। ਕਹੈ ਖਾਲਸਾ ਤਾਹਿ ॥

ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜੋ ਪੰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਚ੍ਯੋ ਹੈ ਖਕਾਰ ਅਖਰ ਸੇ ਜੋਗ ਕੋ ਲਾਭ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਖ ਨਾਮ ਅਕਾਸ਼ ਕਾ ਹੈ ਔ ਖ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਭੀ ਹੈ ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਰੂਪ ਅਕਾਸ ਮੈ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਜੋ ਜੁੜੇ ਸੋ ਕਹ੍ਯੇ ਯੋਗੀ॥ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਭਜਨ ਸਰੂਪ ਮੈ ਜੁੜੇ ਅਥਵਾ ਜੋਗ ਸਮਧੀ ਮੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਕਰਕੇ ਜੁੜੇ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਸੁਭਾਵ ਵਾਰੇ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਏਕ। "ਰਲ੍ਯੋ ਸਾਵਰਣ੍ਯਾਤ" ਇਤੀ ਸਿਮ੍ਰਤੇਃ ਰ ਲ ਕੀ ਸਾਵਰਣਤਾ ਨਾਮ ਸਾਮਾਨ੍ਯ ਰੂਪਤਾ ਹੋਣੇਸੇ ਲਾ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਰ ਜਾਨਨਾ॥ ਰ ਨਾਮ ਰਜੋਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੂਮੀ ਕੋ ਰਾਜ੍ਯ ਭੋਗਨੇ ਵਾਰੇ॥ ਸ ਨਾਮ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਸੂਰ ਬੀਰ ਪੀਠ ਨ ਦਿਖਾਵਨ ਵਾਰੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਾਰ ਕਰ ਦੁਸ਼੍ਟ ਮਲੇਛ ਸ਼ਤ੍ਰੂਓਂ ਕੋ ਨਾਸ਼ ਕਰਣ ਵਾਰੇ ਤਮੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਇਤ੍ਯਰਥਃ ਗੋ ਨਾਮ ਜੋ ਭੂਮੀ ਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨ ਵਾਰੇ ॥ ਯਦ੍ਵਾ ਗੋ ਨਾਮ ਅਪਨੀ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਮੋਖ੍ਯਾਰਥੀ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਸ੍ਵਾਤ੍ਯ ਸ੍ਵਸਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਣ ਹਾਰੇ ਸੋ ਕਹ੍ਯੇ ਗੋਵਿੰਦ। ਵਿਕ੍ਰਮ ਸਾਲਿਤ੍ਵਾਤ ਸਿੰਘ ਵਤ ਸਿਥਤਃ ਸਿੰਘਃ ॥ ਹਨ ਧਾਤੂ ਹਿੰਸਾ ਗਤ੍ਯੋਃ। ਹਨ ਧਾਤੂ ਹਿੰਸਾ ਮਾਰਣੇ ਅਰਥ ਮੇਂ ਔਗਤੀ ਅਰਥ ਮੇਂ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਹਨ ਧਾਤੂ ਸੇ ਪਰੇ ਇਛਾ ਅਰਥ ਮੈ ਸਨ ਪ੍ਰਤ੍ਯ ਆਇਕੇ ਸਨਕੇ ਨਕਾਰ ਕੋ ਅਨੁਸ੍ਵਾਰ ਨਾਮ ਬਿੰਦੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਹਨਕਾ ਬ੍ਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹੰਸ ਐਸਾ ਰੂਪ ਬਨਤਾ ਹੈ॥ ਹੇ ਤੂੰ ਗਛਤੀਤਿ ਸਰਬ ਪੁਰੇਖੁ ਸਰੀਰੇਖੁ ਇਤੀਵਾ ਹੰਸਃ 'ਹੰਸਃ ਸੁਚਿ ਖਦਿਤਿ ਮੰਤ੍ਰ ਵਰਣਾਤ'॥ ਯਦ੍ਵਾ ਅਹੰਸਃ ਇਤੀ॥

ਟੀ–ਹਨਤੀ ਨਾਮ ਜੋ ਪੁਰੁਰੂਪੀ ਸਰਬ ਸਰੀਰੋਂ ਮੇਂ ਗਵਨ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹ੍ਯੇ ਹੰਸ। ਇਤੀ ਹਨ ਧਾਤੂ ਕਾ ਵ੍ਯਾ ਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਿੰਹੇ ਵਰਣ ਵਿਪਰਯਯਃ॥ ਵਰਣ

ਵਿਪਰਯੈ ਨਾਮ ਆਗੇ ਕਾ ਅਖਰ ਪੀਛੇ ਔ ਪੀਛੇ ਕੇ ਅਖਰ ਕੋ ਆਗੇ ਕਰਦੇਨੇ ਸੇ ਇਸ ਕਾਨਾਮ ਵਿਪਰਜੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਸਕਾਰ ਕੋ ਆਗੇ ਕਰੋ ਅਰਸਕਾਰ ਕੇ ਅਕਾਰ ਕੋ ਈਕਾਰ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ॥ ਔ ਹਕਾਰ ਕੋ ਪੀਛੇ ਕਰਕੇ ਬਿੰਦੀ ਕੋ ਸਕਾਰ ਕੇ ਊਪਰ ਕਰ ਡਾਰੋ ॥ ਤਬ ਹੰਸ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਵਿਪਰਜੈ ਕਾ ਸਿੰਘ ਐਸੋ ਰੂਪ ਬਨ ਜਾਵੇਗੋ ॥ ਹੰਤਿ ਅਵਿਦਯਾ ਤਤ ਕਾਰਯੰ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦੰ ਦਾ ਹੰਤੁ ਮਿਛਤੀਤਿ ਸਿੰਘਃ ਅਤਸ਼ੈ ਕਰਕੇ ਬਲਵਾਲਾ ਸੁਭਾਵ ਹੋਵੇ ਸਿੰਘ ਵਤ ਸੋ ਕਹਜੇ ਸਿੰਘਃ॥ ਯਦ੍ਵਾ॥

ਗਭਸ੍ਤੁ ਨੇ ਮਿਃ ਸਤ੍ਰਸਤੇਃ ਸਿੰਹੋ ਭੂਤ ਮਹੇਸ਼੍ਵਰਃ ॥ ਇਤੀ ਸਿਮ੍ਰਿਤੇਃ ॥ ਸੰਪੂਰਣ ਜਢ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਗਤ ਕਾ ਜੋ ਮਹਾਨ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਸਿੰਘ ਅਵਿਦਯਾ ਔ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਕਾਰਯ ਅਸਥੂਲ ਸੂਖਮ ਪ੍ਰਪੰਚ ਤਿਸ ਕੋ ਜੋ ਹਨਨ ਕਰੇ ਹਨਨ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਸਿੰਘਃ ॥ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੇਂ ਕਯਾ ਆਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਯੇ ਵਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਿਧ ਭਯੋ ॥ ਸੋ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹਮਾਰੇ ਇਸ਼੍ਟ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਰਚਯੋ ਹੈ ॥ ਤਤ੍ਰਾਚ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਮੋਖ ਪੰਥ ਕੇ ਕਰਤਾ ਨੇ ਮੋਖ ਪੰਥ ਮੇ ਲਿਖਯੋ ਹੈ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਪੂਰਣ ਹਰਿ ਅਵਤਾਰ ॥
ਕਰਯੋ ਪੰਥ ਭਵ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ। ਦ੍ਵੈ ਵਿਧ ਕੋ ਵਿਸਤਾਰ ॥ ੧ ॥
ਏਕਨ ਕੇ ਕਰ ਖੜਗ ਦੈ ਭੁਜ ਬਲ ਬਹੁ ਬਿਸਤਾਰ ॥
ਪਾਲਨ ਭੂਮੀ ਕੋ ਕਰਯੋ ਦੁਸ਼੍ਟਨ ਮੂਲ ਉਖਾਰ ॥ ੨ ॥
ਔਰਨ ਕੀ ਪਿਖ ਵਿਮਲ ਮਤਿ ਦੀਨੋ ਪਰਮ ਵਿਵੇਕ॥
ਨਿਰਮਲ ਭਾਖੈ ਜਗਤ ਤਿਹ ਹੇਰੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁ ਏਕ ॥ ੩ ॥

ਅਰਥ ਸਪਸ਼੍ਟ ॥ ਔਰ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਲਿਖਯੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਤੀਨ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਕੇ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈ ॥ ਔਸਾਤ੍ਵਕੀ, ਰਾਜਸੀ, ਤਾਮਸੀ, ਸੁਭਾਵ ਵਾਰੇ ਖਾਲਸੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ॥ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਖਾਲਸੇ ਨਿਰਮਲੇ ਹੈਂ। ਰਾਜਸੀ ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਹੈਂ ਪ੍ਰਜਾ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨ ਵਾਰੇ, ਔ ਤਾਮਸੀ ਖਾਲਸਾ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਾਰ ਕਰ ਯੁਧ ਮੇਂ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰਕਾਂਦੀ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਭੂਮੀ ਜੀਤੀ ਹੈ। ਵਾਸ੍ਤਵ ਮੇਂ ਤੋ ਬ੍ਰਿਖ ਏਕ ਹੈ ਔ ਤਿਸ ਕੀ ਸ਼ਾਖਾ ਪ੍ਰਥਮ ਤੀਨ, ਪੁਨਃ ਆਗੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰ-ਸ਼ਾਖਾ ਪੱਤ੍ਰ ਫੂਲ ਫਲ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੂਲ ਏਕ ਹੀ ਹੈਂ

ਔ ਤ੍ਰਿਧਾ ਖਾਲਸਾ ਤੀਨ ਬਡੀ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈਂ ਔ ਆਗੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੇਖ ਪ੍ਰ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਸਭ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਕੇ ਪਿਤਾ ਮੂਲ ਏਕ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਂ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਨਾਮ ਕਿਉਂ ਰਾਖਯੋ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਸੋਢ ਬੰਸ਼ ਵਾ ਪੰਥ ਵਾ ਸੂਰਯ ਬੰਸਾਦਿ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਨੇ ਸਮੈ ਸਿਖਯਾ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਇਸਤੇ ਭਿੰਨ ਕੋਈ ਔਰ ਨਾਮ ਰਾਖਨੋਂ ਥੋ :—

ਉਤ੍ਰ—ਜਦ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਰਚਨੇ ਕੋ ਆਰੰਭ ਕੀਓ ਤਬ ਆਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਵਾਜ਼ ਲਈ। ਤਬ ਯੇ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ 'ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਨ ਭਏ ਖਾਲਸੇ ਪ੍ਰੇਮੁ ਭਗਤਿ ਜਿਹ ਜਾਨੀ" ਇਸ ਵਚਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਨਾਮ ਨਿਜ ਪੰਥ ਕੋ ਰਾਖਯੋ ਹੈ। ਸਿੰਘੇ ਭੂਤ ਮਹੇਸ਼੍ਰਹਿੰਤਿ ਸਿਮ੍ਰਿਤੇਃ ਅਥਵਾ ਖਾ ਕੇ ਕਨੇ ਕਾ ਬਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਕਾਰ ਨਿਕਾਸਕੇ ਅ ਔ ਲ ਦੋਨੋਂ ਮਿਲਕੇ ਅਲ ਐਸੇ ਬੋਲਯੋ ਅਲੰਅਬਯ ਪੂਰਣ ਸਾਮਰਥ ਭੂਖਣ ਇਤਿ ਚਾਰ ਅਰਥਮੇਂ ਵਰਤਤੇ ਹੈ। ਖਤ ਨਾਮ ਘਾਉਕੇ ਹੈ। ਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ਰਖਣ ਕੋ ਹੈ। "ਖਤਾਂਤ ਤ੍ਰਾਯਤੇਯੋ ਰਖਯਤਿ ਸਿੰਹਃ ਸਃ ਖਾਲਸਃ"। ਅਰਥ ਜੋ ਸਿੰਘ ਖਤ ਨਾਮ ਯੁਧ ਆਦਿਕ ਸੋਘਾਉ ਆਦਿਕ ਅਪਦਾ ਸੇ ਰਖਯਾ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਖਾਲਸਾਃ। ਈਸ ਸਾਮਰਥੇ ਇਤੀ ਸਮਰਣਾਤ। ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਸਿਧ ਕਯਾ ਹੂਆ। "ਜੋ ਯੁਧਾ ਦੌ ਪ੍ਰੇਰਯਤਿ ਹੰਤਿ ਦ੍ਰਾਵਯਤਿ ਇਤਿ ਸਿੰਘਃ" ਸਿੰਘ ਕਹੁ ਖਾਲਸਾ ਕਹੁ ਦੋਨੋ ਪਦੋਂ ਕੋ ਏਕ ਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਤਥਾ ਤਿਨ ਤੀਨੋ ਮੇਂ ਜੋ ਰਜੋ ਗੁਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗ੍ਰਹਸਥ ਹੈ ਸੋ ਨਯਾਯ ਮੂਲਕ ਪ੍ਰਜਾਕੇ ਪਾਲਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਔ ਤਾਮਸੀ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਰਯੋਂ ਕੀ ਨਯਾਯ ਪੂਰਬਕ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਯ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਕਹੂੰ ਬਾਸ ਬਨਹਿ ਕਰੰਤ। ਕਹੂੰ ਤਾਪ ਤਨਹਿ ਸਹੰਤ ॥
ਕਹੂੰ ਗ੍ਰਹਸਥ ਧਰਮ ਅਪਾਰ। ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਰੀਤਿ ਉਦਾਰ॥ ੧੬ ॥

ਯੇ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤੀ ਮੇਂ ਹੈ। ਅਰ ਜੋ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਖਾਲਸਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼੍ਟਤਾ ਮੇਂ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈਂ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਆਸਾ ਮਃ ੧ ॥

ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਰਸਨ ਕੈ ਤਾਈਂ ਦੂਖ ਭੂਖ ਤੀਰਥ ਕੀਏ॥ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਜੁਗਤਿ ਮੈ ਰਹਤੇ ਕਰਿ ਕਰਿ ਭਗਵੇ ਭੇਸ ਭਏ॥ ੧ ॥ ਤਉ ਕਾਰਣਿ ਸਾਹਿਬਾ ਰੰਗਿ ਰਤੇ। ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਅਨੇਕਾ ਰੂਪ ਅਨੰਤਾ ਕਹਣ ਨ ਜਾਹੀ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਕੇਤੇ॥ ੧ ਰਹਾਉ॥

ਦਰ ਘਰ ਮਹਲਾ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਛੋਡਿ ਵਲਾਇਤ ਦੇਸ ਗਏ ॥ ਪੀਰ ਪੈਕੰਬਰ ਸਾਲਿਕ ਸਾਦਿਕ ਛੋਡੀ ਦੁਨੀਆਂ ਥਾਇ ਪਏ ॥ ੨ ॥ ਸਾਦ ਸਹਜ ਸੁਖ ਰਸ ਕਸ ਤਜ ਅਲੇ ਕਾਪੜ ਛੋਡੇ ਚਮੜ ਲੀਏ ॥ ਦੁਖੀਏ ਦਰਦ ਵੰਦ ਦਰ ਤੇਰੇ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਦਰਵੇਸ ਭਏ ॥ ੩ ॥ ਖਲੜੀ ਖਪਰੀ ਲਕੜੀ ਚਮੜੀ ਸਿਖਾ ਸੂਤ ਧੋਤੀ ਕੀਨੀ ॥ ਤੂੰ ਸਾਹਿਬ ਹਉ ਸਾਂਗੀ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਨਕ ਜਾਤੀ ਕੈਸੀ ॥ ੪ ॥ ੩੪ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਨਿਰਮਲਾ ॥ ਨਿਰਮਲ ਭੇਖ ਅਪਾਰ ਤਾਸ ਬਿਨ ਅਵਰ ਨ ਕੋਈ ॥ ਮਨ ਬਚਕ੍ਰਮ ਜਿਨਿ ਜਾਣਿਅਉ ਭਯਉ ਤਿਹ ਸਮ ਸਰ ਸੋਈ। ਇਤਜਾਦੀ। ਤਥਾਚ ਭਾਈ ਗੁਰੁ ਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ੧ ਵਾਰਕੀ ੨੫ ਪਉੜੀ॥ ਮਾਰਿਆ ਸਿਕਾ ਜਗਤ ਮੈ ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਚਲਾਯਾ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜਾ ਪਾਃ ੧੦ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਪਢੈ ਬੇਦ ਆਗਮ ਘਨੇ ਗਹ ਬਿਪ੍ਰਨ ਕੀ ਰੀਤਿ।
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤਜ ਧਰ ਭੇਖ ਬਰ ਮਮ ਸਿਖ ਫਿਰੈ ਅਭੀਤ ॥ ੧ ॥

ਇਤਜਾਦੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਧਾਰਨ ਵਾਰੇ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਸੰਤ ਖਾਲਸੇ ਹੈ ਅਲੰ ਬਹੁ ਬਿਸ੍ਤਾਰੇਣ। ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਹਿੰਦ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾਰਥ ਐਸੋ ਪੰਥ ਰਚਜੋ ਹੈ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਸਰੋਜ ਪਰ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਹੋ ॥ ੧੬ ॥ ਜਬ ਹਜ਼ੂਰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਛੋਡ ਕੇ ਦਖਿਣ ਕੋ ਗਏ ਹੈਂ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪੀਛੇ ਛੋਡ ਗਏ ਹੈ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਮੇਂ ॥

ਤਚਿਛਖਜ ਮਤਿ ਸੋਭਾਢਯੰ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘੇਤਿ ਨਾਮਕੰ।
ਬੰਦੇ ਸੁਭ੍ਰ ਗੁਣੰ ਰੂਪੰ ਗੁਰੁ ਸੰਤਾਨ ਵਿਤਨ੍ਹਿਕੰ ॥ ੧੭ ॥

ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਖਜਾਤ ਸਿਖ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹਣੇ ਵਾਲੇ। ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੋਭਾ ਔ ਦੈਵੀ ਗੁਣ ਸੰਪਤਿ ਕੇ ਆਸ਼੍ਰਯ ਅਮਾਨਤਾ ਅਦੰਭਤਾਦਿਕ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣੋ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਥੇ। ਔ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਹੀ ਜਿਨੋ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਜੋ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਿਖੀ ਪਰੰਪਰਾ ਰੂਪ ਸੰਤਾਨ ਕੇ ਬਿਸ੍ਤਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ। ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਮੇਰੀ ਬੰਦਨਾ ਹੋ ॥ ੧੭ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿੰਬੰਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਗਯ ਪ੍ਰਵਰਤਕੰ ।
ਨਾਸ਼ਕੰ ਵਿਘ੍ਨਸੰਘਾਨਾਂ ਦਾਯਕੰ ਚਾ ਭਯੰ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ੧੮ ॥

ਟੀਕਾ–ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਵੇਦੀ ਕੁਲ ਕੇ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ। ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਸਿੱਖੋ ਕੇ ਭਾਗ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਘ੍ਨੋ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਅਭੈ ਪਦ ਕੇ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਔ ਚਿੰਤਾਮਣਿਵਤ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ। ਔ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਾਦੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਸ਼ੁਭ ਸਿਕਸ਼ਾ ਦੇਤੇ ਥੇ ਪੁਨਃ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਵਰਦਾਨ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੋ ਜੋ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਰੂਪ ਤਾਨਹਿ ਬੰਦੇ ਤਿਨੋਂ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਪਾਦ ਪਦਮੋਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਬੰਦਨਾ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਮ ਸਮਰਥ ਜੋ ਹੈ ॥

ਭਵਾਰਣਵ ਨਿਮਗਨਾਨਾਂ ਤਾਰਕਾਯ ਸੂੰਪਦੇਸ਼ਤਃ ।
ਗਯਾਨ ਯੋਗਾਵਤਾਰਾਯ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘਾਯ ਨਮਃ ॥ ੧੯ ॥

ਟੀਕਾ–ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਔ ਯੋਗ ਨਾਮ ਪਾਤੰਜਲ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤ ਅਸ਼ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਸਾਖਯਾਤ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਅਪਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦੀਨੋਂ ਕੋ ਜਨਮ ੨ ਕੇ ਮਲੀਨੋਂ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੇਂ ਡੂਬੇ ਵਹੇ ਜਾਤਯੇ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪਾਰ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈਂਸ੍ਰੀਯੁਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਊਰਧਰੇਤਸ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਅਸ਼੍ਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਮ ਔ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਸੰਪੰਨ ਪਰਮ ਵਿਰਕ੍ਤਾਤਮਾ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਸਰੋਜੋਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਨਿਮਸਕਾਰ ਹੋ ॥ ੧੯ ॥ ਅਬ ਏਕ ਸ਼ਲੋਕ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

॥ ਸ਼ਲੋਕ ॥

ਨਾਥੰਬੀਰ ਹਰਿੰ ਨੌਮਿ ਵੇਦਾਂਗ਼ਾ ਚਾਰਯ ਰੂਪ ਧ੍ਰਿਕ ॥
ਸ਼ਰਣਾਪਿਤੰ ਚਾ ਵਨਾਯ ਸ੍ਵ ਤਨੁੰ ਤਨੁ ਕ੍ਰਿਤੰ ॥ ੨੦ ॥

ਨਾਥਮਿਤੀ ॥ ਜੋ ਨਾਥਾ ਨਾਥ੍ਰੀ ਯਾਚਾ ਉਪਤਾਪਯੋ ਰਿਤਿ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿਃ ॥ ਮੇਰੋ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਇਸ਼੍ਟ ਦੇਵ ਸਰਬਕੀ ਯਾਚਨਾ ਕਾਮਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਵਤ

ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ॥ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਯਗਣ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੇ ਜੀਤਨ ਹਾਰੇ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਊਰਧਰੇਤਃ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੋ ਮ੍ਰਿਗਵਤਨਾਸ਼ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਪਾਲਨ ਵਾਲਜੋਂ ਮੇਂ ਰਾਜਾ ਹਰੀ ਚੰਦ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਵੀ ਰਾਜਾ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਵਤ ਹੈਂ ਪਰਮ ਸ਼ੂਰਬੀਰ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸਤਜ ਵਾਕਜ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਜਾ ਕੇ ਆਚਾਰਯ ਰੂਪ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਾਇ ਡਾਰੇ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੇ ਹਾਥ ਅਪਨੀ ਸ਼ਰਣਾ ਗਤ ਆਏ ਨਹੀਂ ਦੀਏ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮੋਂ ਕੋ ਧਰਣੀ ਪਰ ਸਿਰ ਧਰ ਕਰ ਨਿਮਸ-ਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ॥ ੨੦ ॥ ਅਬ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸ੍ਰ ਗੁਰੂ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਸ਼ਲੋਕ ਕਰਕੇ॥

ਤੁਰਕ ਤਰਕਾਦੀ ਜੇਤਾਰੰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘੇਤਿਨਾਮਕੰ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੰ ਸਦਾ ਬੰਦੇ ਸ੍ਰ ਗੁਰੰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ੨੧ ॥

ਸ੍ਰ ਗੁਰੁ ਮਿਤਿ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਵੇਦਾਂਤ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯਕੇ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ॥ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀਤਰਕੋ ਕੋ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੇ ਜਿਨੋਨੇ ਸਰਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਜੀਤਾ ਹੈ॥ ਕਾਬਲਾਦਿਕ ਮਲੇਛ ਦੇਸੋਂ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ। ਪੁਨਃ।ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇ ਉਨ ਤੁਰਕੋਂ ਔਰ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਨਾਮ ਸਦਾਯਾ ਹੈ॥ ਫਾਰਸੀ ਮੇ ਖੁਦਨਾਮ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਆਪ ਜੋ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਖੁਦਾ ਸੋਈ ਹੋਵੇ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਸ਼ਬਦ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਇਛਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੋ ਅਥਵਾ ਮਲੇਛਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਅਥਵਾ ਮਾਯਾ ਤਤ ਕਾਰਯ ਤੇ ਤੁਰਕ ਰੂਪ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੋ ਅਥਵਾ ਦੁਸ਼੍ਟ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗਣ ਕੋ ਜੋ ਹੋਵੇ ਸੰਘਾਰਕ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਅਸਹਾਏ ਏਕਾ ਏਕੀ ਸੋ ਕਹਜੇ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ। ਸਵੇਦ ਸੌਮਜੇਦ ਮਗ੍ਰ ਆਸੀਦੇਕ ਸੇਵਾ ਦ੍ਵਿਤੀਯੋ ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੁਤੇਃ। ਸਰਬ ਸ਼ੁਭ ਲਖਣੋ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਗਜ਼ਾਨ ਮੂਰਤਿ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਆਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪਾਨੰਦ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ। ਤਿਸ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੋਵੇ। ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿਃ ॥ ਗੌਂਡਮਃ ੫ ॥

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਤੂੰ ਕਰਿ ਮਨ ਮੋਰ॥ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾਂ ਮੈ ਨਾਹੀਂ ਹੋਰ॥
ਗੁਰੁ ਕੀ ਟੇਕ ਰਹਹੁ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ॥ ਜਾਕੀ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟੈ ਦਾਤਿ।
ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸੁਰ ਏਕੋ ਜਾਣ॥ ਜੋ ਤਿਸ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪਰਵਾਣ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਗੁਰੁ ਚਰਣੀ ਜਾਂ ਕਾ ਮਨਲਾਗੇ॥ ਦੂਖ ਦਰਦ ਭ੍ਰਮਤਾਂ ਕਾ ਭਾਗੈ॥

ਗੁਰੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪਾਏ ਮਾਨ॥ ਗੁਰ ਊਪਰ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨ ॥ ੨ ॥
ਗੁਰੁ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ ॥ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸੇਵਕ ਕੀ ਪੂਰਨ ਘਾਲ ॥
ਗੁਰਕੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਦੁਖ ਨ ਬਿਆਪੈ॥ ਗੁਰੁ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਦਹਿਦਿਸਿ ਜਾਪੈ ॥ ੩
ਗੁਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾਂ ਕਥਨ ਨ ਜਾਇ ॥ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾਕੇ ਪੂਰੇ ਭਾਗ ॥ ਗੁਰੁ ਚਰਣੀ ਤਾਂਕਾ ਮਨੁ ਲਾਗ॥ ੪ ।੬। ੮।
ਗੋਂਦ ਮਃ ੫ ॥ ਗੁਰੁ ਮੇਰੀ ਪੂਜਾ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ॥ ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰੁ ਭਗਵੰਤ॥
ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਦੇਉ ਗੁਰੁ ਅਲਖ ਅਭੇਉ। ਸਰਬ ਪੂਜ ਚਰਨ ਗੁਰੁ ਸੇਉ ॥ ੧ ਰਹਾਉ ॥
ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨੁ ਗੁਰੁ ਰਿਦੈ ਧਿਆਨੁ । ਗੁਰੁ ਗੋਪਾਲ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨ ॥
ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਿ ਰਹਉ ਕਰ ਜੋਰਿ ॥ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾਂ ਮੈ ਨਾਹੀ ਹੋਰੁ ॥ ੨ ॥
ਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥ ਤਾਰੇ ਭਵਪਾਰ ॥ ਗੁਰੁ ਸੇਵਾ ਜਮ ਤੇ ਛੁਟਕਾਰਿ ॥
ਅੰਧਕਾਰ ਮੈਂ ਗੁਰੁ ਮੰਤ੍ਰ ਉਜਾਰਾ ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਸੰਗਿ ਲਗੇ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ੩ ॥
ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ। ਗੁਰੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਦੂਖ ਨ ਲਾਗੀ ॥
ਗੁਰੁ ਕਾ ਸਬਦ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਇ ॥ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥੪ ।੭॥ ੯।

ਇਤਯਾਦੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਏਕਤਾ ਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈਂ । ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਯੇ ਪਦ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ੨੧ ॥

ਸਾਰਦਾਂ ਗਣ ਨਾਥੰ ਚ ਨਤ੍ਵਾ ਸੁਬੁਧਿਦੰ ਪ੍ਰਭੂੰ ॥
ਮਯਾ ਦ੍ਵੀ ਹਰਿ ਨਾਮੇਨ ਕਥਾ ਸੰਗ੍ਰਸ੍ਤੁ ਕ੍ਰੀਯਤੇ ॥ ੨੨ ॥

ਟੀਕਾ–ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਰਦਾ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਜੀ ਬਾਕਦੇਵਤਾਂ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ ਜੀ ਕੋ ਸੁਸ਼੍ਟ ਬੁਧੀ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਮਰਥ ਇਨ ਕੋ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਯਾਯ ਦ੍ਵੀ ਨਾਮਕ ਨੇ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਤੀਨੋਂ ਗੁਰੂਓ ਕੀ ਕਥਾ ਸੰਗ੍ਰਹ ਨਾਮ ਏਕੱਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਲਿਖੀਤੀ ਹੈ ॥ ੨੨ ॥

ਬਜ੍ਰ ਪੰਚਾਨਨੇਨਾਗਜਾਤੋ ਤਥਾ ਸਰਬ ਸੱਜਨੈਃ ॥
ਆਲੰਬੰ ਸਾਧੁ ਸੰਗਸਜ ਕ੍ਰਿਤਜੋਦਜਮੋ ਯਥਾਮਤਿਃ ॥ ੨੩ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਤਥਾ ਔਰ ਅਨੇਕ ਸਜਨੋ ਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰ ਹੋਕੇ ਸੰਤ ਸੰਗ ਕਾ ਆਲੰਬ ਨਾਮ ਆਸਰਾ ਲੇ ਕੇ ਔ ਜਿਤਨੀਕ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬੁਧਿ ਦਈ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਰਤਕ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਓ ਹੈ॥ ੨੩॥

ਬਜ੍ਰ ਮਣਿ ਸਿੰਘੇਨ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਹੁਤਰੰ ਕ੍ਰਿਤੰ ॥

ਤਤ ਸਰਬੰਚ ਮਾਂਨੀਤ੍ਵਾ ਯਸਤ੍ਯਾਯਸ਼੍ਹ ਅਭਵੰ ਸ੍ਵਧੇ ॥ ੨੪ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਕਾ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਨ ਮੇਂ ਔ ਲਿਖਨੇ ਮੈ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਲ੍ਯਾਕੇ ਦੇਨੇ ਮੈ ਬੜੋ ਪਰੀਸ੍ਰਮ ਕੀਓ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਲਿਖਾਨੇ ਮੇਂ ਭੀ ਬੜੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ੨੪ ॥

ਯਾਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ੍ਵਾ ਸ੍ਰੁਤਾ ਵਾਪਿ ਤ੍ਰਯਾਣਾਂ ਗੁਰਣਾਂ ਕਥਾ ।
ਸਾ ਸਾ ਲਿਪਜ਼ਤਾ ਵੈਚਾਤ੍ ਸ਼੍ਰੀ ਸਦ ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਸਾਦਤਃ ॥ ੨੫ ॥

ਗ੍ਰੰਥ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤੀ ਅਰਥ ਔ ਪ੍ਰਚਯ ਗਮਨਾਰਥ ਪੁਨਃ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਤੀਨ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਸਤ ਸੰਗ ਕੋ ਔਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਤਥਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪੰਥ ਕੋ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾਰਥ ਅਪਨੇ ਸੰਬੰਧਿ ਮਿਤ੍ਰ ਭਾਈ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਗ੍ਰਹਾਦਿਕ ਛੋੜ ਕਰ ਔ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਭੀ ਅਪ੍ਯਾਰਾ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੰਥ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਭੁਕ੍ਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਨਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੰਥ ਮੇਂ ਪ੍ਰਵਿਸ਼੍ਟ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਤਿਸ ਪੰਥ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਤੀਨੋਂ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥

ਵਿਵੇਕੋ ਪਰਮੋ ਦੀਪੋ ਜਾਯਤੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਮਾਤ ॥
ਮਨੋ ਹਰੋ ਜ੍ਵਲੋ ਨਿਤਯੰ ਤੰ ਨੌਮਿ ਸਾਧੁ ਸੰਗਮੰ ॥ ੨੬ ॥

ਟੀ–ਵਿਵੇਕੇਤਿ ॥ ਤਿਸ ਸਤ ਸੰਗ ਕੋ ਭੀ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋ। ਕੈਸੀ ਹੈ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਜਿਸ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕਰਣੇ ਜੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਪਰਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਦੀਪਕ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੋਇਆਵਤਾ ਹੈ। ਕੈਸੋ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਦੀਪਕ ਜੋ ਮਨਕੇ ਹਰਣੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਪਰਮ ਉਜ੍ਵਲ ਹੈ। ਔ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਤਸੰਗ ਕਰੋ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਦਿਨ ੨ ਵਿਖੇ ਜੋ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈਅਧਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਵਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਤ੍ਯਰਥਃ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਧੁ ਕੈ ਸੰਗ ਨਹੀਂ ਕਿਛ ਘਾਲ। ਦਰਸ਼ਨ ਭੇਟਤ ਹੋਤ ਨਿਹਾਲ॥ ਸਾਧੁ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬੇਦ ਨ ਜਾਨਹਿ । ਜੇਤਾ ਸੁਨਹਿ ਤੇਤਾ ਵਖਿਆਨਹਿ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੰ ਸਦਾ ਨੌਮਿ ਸਰਬੇਖਾਂ ਗੁਰੂਣਾਂ ਸ੍ਵਧੇ ।
ਗ੍ਯਾਨਾਵਤਾਰ ਰੂਪੰਹਿ ਤਾਰਕੰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਮਾਤ੍ਰਤਃ ॥ ੨੭ ॥

ਟੀ–ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਸਦਾ ਨਾਮ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮੈ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਸਰਬ ਗੁਰੂਓਂ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮਾਨਯੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰਾਂ ਕੀ ਦੇਹ।
ਜਾਂਕਾ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧ ਹੈ ਖੋਜ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਲੇਹ॥

ਇਤਿ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਉਕਤ ਪ੍ਮਾਣੰ॥ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਏਕ ਪੰਚਮ ਵੇਦ ਹੈਂ ਹਿ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੈ। ਜੋ ਕੋਈ ਭੀ ਜੀਵ ਸਰਧਾ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬ ਗੁਰੂਓਂ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤਿਨਕੋ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਸੁਧੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਗਯਾਨ ਮੋਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤਾਰਕ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂ ਭਯਾਨਕ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸੇ ਤਾਰ ਲੇਤੇ ਹੈ। ਜਾਹਾਜ਼ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਵਾ ਸੇਤੂ ਰੂਪ ਹੋਕੇ। ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸ਼ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੇ ਡੂਬਣੇ ਕੋ ਡਰ ਨਹੀਂ ਰਹਤੇ। ਸੋ ਨਿਸ਼ੰਕ ਪਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਔਰ ਨ ਤਿਸਕੋ ਯਮਦੂਤ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਡਰ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਉਲਟਾ ਯਮਦੂਤ ਤਿਸ ਸੇ ਡਰਕੇ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਯ॥ ਨਾਨਕ ਧਰਮ ਐਸੇ ਚਵੈ ਕੀ ਤੋਨ ਭਵਨ ਪੁਨੀਤ ਇਤਯਾਦੀ॥ ੨੭॥

ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰੇਃ ਪੰਥੰ ਨੌਮਿ ਵੈਚ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ॥
ਕਾਲ ਰੂਪੰਹਿ ਤੁਰਕਾਣਾਂਗੋਦ੍ਵਿਜਾਨਾਂਚ ਰਖਯਕੰ॥ ੨੮॥

ਵਿਸ਼ੂ ਰੂਪ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਨ ਕੋ ਖਾਲਸੋ ਪੰਥ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਮੈ ਸੈਦਾ ਪ੍ਣਾਮ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਵਾਰੰ ਵਾਰ। ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜਾ ਕੋ ਪੰਥ ਜੋ ਤੁਰਕ ਕੁਲ ਕੋ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੈ। ਔ ਧਰਨੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਚਪੁਨਾ ਵੈਦਕ ਸਮਾਰਤਕ ਧਰਮ ਕੋ ਰਖਕ ਹੈ। ਖਾਲ਼ਸਾ ਨਾਮ ਸੁਧ ਕੋ ਹੈ ਫਾਰਸੀ ਮੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਯਾਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋਂ ਮੇਂ ਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਸੇ ਖਯਤ੍ਰਿਤ੍ਰ ਸੂਰ ਬੀਰਤ੍ਵਧਰਮ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਓ ਹੈ। ਕਹਾ ਵੈਸਯ ਆਦਿਕ ਦੁਕਾਨ ਦਾਰ ਕਾਯਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਤੇ ਕਹੂ ਰਹੀ। ਔਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੋ ਹਾਥ ਮੈ ਪਕੜ ਭੀ ਨ ਜਾਨੇ। ਜੇ ਨਗਨ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਹਾਥ ਮੇਂ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਕਰ ਲੇਵੈ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਰੁਧਿਰ ਨਿਕਸਤਾ ਦੇਖ ਲੇਵੈ ਅਥਵਾ ਯੁਧ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਸੁਨ ਲੇਵੈ ਤਹਾਂ ਹੀ ਮੂਰਛਿਤ ਹੋ ਜਾਵੈ। ਔਰ ਕਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਔ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਔ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਸੇ ਉਨ ਕਾਇਰੋਂ ਨੇ ਭੀਸਯਾਰੇ ਨੇ ਭੀ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੇਂ ਯੁਧ ਸਮੈ ਹਾਥ ਮੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਾਰ ਕੇ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਏਕਾ ਏਕੀ ਗਰਜਣਾ॥ ਸੋ

ਕੇਵਲ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀਹੈ ਔ ਕਹੀ ਬੜੇ ਬੜੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਮੁਗਲ ਔ ਪਠਾਣੋਂ ਕੋ ਮਾਰ ਦੇਣੋ ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਖਾਇਖਾਇਕੇ ਦੁੰਬੇ ਆਦਿਕ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਮਾਸ ਖਾਵਨ ਵਾਰਯੋਂ ਕੋ ਗਾਜਰ ਮੂਲੀ ਕੇ ਸਮ ਕਾਟ ਦੇਣੋ ॥ ਯੇ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਕੀ ਕਲਾ ਹੈ ਇਤੀ ॥ ੨੭ ॥

ਯਾ ਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਾ ਸੁਤਾ ਵਾਪਿ। ਯਾਣਾਂ ਗੁਰੂਣਾਂ ਕਥਾ ॥
ਲੋਕਾਨਾਂ ਹਿਤ ਕਾਮਾਯ। ਵਛ੍ਯਾਮਿ ਪ੍ਰਨਯ ਦਾਂ ਕਥਾਂ ॥ ੨੮ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਜੋਜੋ ਕਥਾ ਮੈਨੇ ਸੰਤ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਤਥਾ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਰੂਪ ਅੰਬੁਜ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੀਆ ਹੈਂ ॥ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋ ਸਾਖਯਾਤ ਸਹਾਯਕ ਹੀ ਹੈਂ ਤਿਨੋਂ ਕੇ ਉਪਕਾਰ ਕੀ ਹਮ ਕਹਾਂ ਤਕ ਕਥਾ ਵਰਣਨ ਕਰੇ ॥ ਔ ਜੋ ਜੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੈਨੇ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖੇ ਹੈਂ ॥ ਸਾ ਸਾ ਕਥਾ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਮੇ ਲਿਖੇਂ ਗੇ ਤੀਨੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ॥

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਕਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵੰਦੋਦਯ ਨਾਮ ਮਹਾ ਕਾਬਯ ਅਦਭੁਤ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਨਾਯੋ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਉਨ ਕੀ ਕਥਾ ਕਾ ਬਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਯੋ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੋ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਯੋ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਆਵੇ ਹੀ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈਭੀ ॥ ਸੋ ਯੇ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਪਰਮ ਪਾਵਨ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਔ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥ ਵਾਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੇਂ ਸੰਤ ਹੂਏ ਹੈਂ ਉਨ੍ਹੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਲਿਖਯਾਂ ਹੈ ॥ ਔਰ ਕੇਵਲ ਯੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਹਿਤ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਵਾਸਤੇ ਪੁਨਯ ਰੂਪ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਨ ਹਾਰੀ ਕਥਾ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ॥ ਓਂਤਤ ਸਤ ॥

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀਮਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਵ ਤਰੂ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸੇ
ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ ਸਿਖਯਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਸਰਬ
ਗੁਰੂ ਨਮਸ ਕਾਰਾਰਥ ਸਮਾਪਤੰ ਸ਼ੁਭਮਸ੍ਤੁ ॥
॥ ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯੋ ਅੱਧਯਾਯਃ ਸਮਾਪਤਾ ॥

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗः

੧ ਸਕੰਧ,ਪੂਰਵਾਰਧ

੪ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਓਂ ਤਤਸਤ

॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਦਿ ਗੁਰੁ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਪਦਬੰਦ ॥
ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਹਰਿ ਬੰਦ ਕੈ ਕਹੌਂ ਕਥਾ ਸੁਖਕੰਦ ॥ ੧ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਦ ਬੰਦੋ ਬਾਰੰਬਾਰ ॥
ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਨ ਤੇ ਸਕਲ ਸਿਧਿ ਅੰਤਹ ਹੋਤ ਉਧਾਰ ॥ ੨ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਉਰ ਧਾਰ ਕਰੌਂ ਪ੍ਰਨਾਮ ॥
ਜਾਂਕੇ ਸਿਮਰਨ ਮਾਤ੍ਰਤੇ ਸਕਲੇ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ॥ ੩ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮਿਗੇਂਦ੍ਰ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਰਜ ਜੋਇ ॥
ਨੇਤ੍ਰਾਂਜੈ ਉਰ ਤਮ ਹਰੈ ਸਕਲ ਸਿਧਿ ਫਲ ਦੇਇ ॥ ੪ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਉਰਧਾਰ ॥
ਕਰਜੋ ਚਹੁ ਯਸ ਗੁਰੁਨ ਕੋ ਦੀਜੈ ਬੁਧਿ ਉਦਾਰ ॥ ੫ ॥

ਚੌਃ ਕਹਾਂ ਤੁਛ ਪ੍ਰਭੁ ਬੁਧਿ ਹਮਾਰੀ। ਮਹਿਮਾਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰੀ ॥
ਕਛੁ ਨ ਸਕਤ ਮੈਂ ਕਰਨ ਉਚਾਰੀ। ਆਪ ਲੇਹੁ ਤੁਮ ਕਥਾ ਸੁਧਾਰੀ ॥੬॥
ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਧਯਾਵੈ। ਬੇਦ ਚਾਰ ਮੁਖ ਨੇਤਿ ਬਤਾਵੈ ॥
ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਆਦਿ ਗਨੇਸੂ। ਮਹਾਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਮੁਨਿਵਰ ਬੇਸੂ ॥ ੭ ॥
ਅਗਸਤ ਪੁਲਸਤ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਮਾਨਾ। ਇਨਭੀ ਤੁਮਰੋ ਅੰਤ ਨ ਜਾਨਾ ॥
ਤੋ ਗੁਨ ਸਾਗਰ ਤੁਮਹਿ ਬਹੋਰੀ। ਜੁਗ ਕਰ ਜੋਰ ਸੁਬੰਦਨ ਮੋਰੀ ॥ ੮ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਮੰਗਲਾ ਚਰਣ ਕੇ ਅਠਾਰਵੇਂ ਸ਼ਲੋਕ ਕੇ ਟੀਕਾ ਮੈ ਤੁਮਨੇ ਰਵਿਨੰਦਨ ਜੋ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਅਵਤੰਸ਼। ਤਿਨਕੋ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਂ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੈਸੇ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਕਿਧੋ ਸ੍ਰਧਾ ਕੇ ਭੂਰਿ ਭਾਰ ਸੇ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਮਾਦ ਸੇ ਲਿਖ ਧਰਜ਼ੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਯਥਾਰਥ ਲਿਖਜ਼ੇ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮੈਂ ਤਥਾ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੈਂ ਦਸ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣੇ ਔ ਦੇਖੇ ਹੈਂ। ਔ ਸਰਬ ਗੁਰੂਓਂ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਜ ਸੰਦਰਭ ਰੂਪ ਅਵਤਾਰ ੧੧ ਗਜ਼ਾਰਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਸੁਨਜ਼ੇ ਹੈ ੧੨ ਬਾਹਰਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਮਨੇ ਕਹੂੰ ਸੁਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਏਕੋ ਜਾਨ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਸਭ ਕੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ ਯਦਯਪਿ ਹੈਂ ਤਥਾਪਿ ਗ੍ਰੰਥੋ ਮੈ ਲਿਖੇ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਪਰਮਤ ਵਾਲੇ ਅਸਰਧਕ ਲੋਕ ਇਸ ਮੈ ਤਰਕ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਤੇ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈ ਲਿਖਨੋ ਸਰਬਥਾ ਅਯੁਕ੍ਤ ਹੈ॥

ਉੱਤ੍ਰ–ਹੇ ਸ੍ਰੋਤਾ ਜਨੋ ਤੁਮਾਰਾ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਹਮਨੇ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਿਆ ਹੁਆ ਹੈ ਏਕ ਦੋ ਸੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸੈਂਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਓ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹੈ ਸੋ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ। ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਭਏ ਹੈਂ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਚਰਣ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਵਿ ਉਦੇ ਤੀਨ ਹੂ ਲੋਕ॥
ਜਨ ਸਰੋਜ ਬਿਗਸੇ ਨਿਰਖ ਤਮ ਤੁਰਕਨ ਮਨ ਸੋਕ॥ ੧॥

ਚੌਪਈ

ਸ੍ਰੋਤਾ ਸੁਨੋ ਸਕਲ ਮਨ ਲਾਈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਿਤ ਮਹਾਂ ਸੁਖ ਦਾਈ॥
ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਮਹਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ। ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਸ਼ਰਨ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਲਾ॥ ੨॥
ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਕੀਨੋ ਪਾਵਨ। ਵਿਚਰਤ ਡਗਰ ਬਜ਼ਾਰ ਸੁਹਾਵਨ॥
ਨਗਰ ਲੋਕ ਪਿਖ ਆਨੰਦ ਪਾਵੈਂ। ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸਭ ਸੋਕ ਨਸਾਵੈਂ॥ ੩॥
ਸਵਾ ਯਾਮ ਜਬ ਰਜਨੀ ਰਹੈ। ਕਰ ਸਨਾਨ ਗੁਰੂ ਆਸਨ ਬਹੈ॥
ਧਜ਼ਾਨ ਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਭੂ ਰਹੈ ਤਦਾਈ। ਜਾਕੋ ਬੇਦ ਭੇਦ ਨਹਿ ਲਹਈ॥ ੪॥
ਕੋਟਿ ਸ਼ਸ਼ਿ ਸਮ ਰੂਪ ਬਿਰਾਜੈ। ਕੋਟਿ ਮੈਨ ਛਬਿ ਲਖ ਉਰ ਲਾਜੈ॥
ਰਾਗੀ ਰਾਗ ਕਰੈਂ ਤਬ ਆਈ। ਆਸਾ ਵਾਰ ਪਢੈਂ ਚਿਤ ਲਾਈ॥ ੫॥

ਉਦੇ ਭਾਨ ਬਹੁ ਕਰਹੈ ਦਾਨ । ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਕਾ ਧਰਉ ਧਿਯਾਨ ॥
ਬੇਦੀ ਵੰਸਜ ਕੋ ਚਲ ਆਵੈ । ਕਰ ਆਦਰ ਗੁਰੁ ਨਿਕਟ ਬਿਠਾਵੈ ॥ ੬ ॥
ਤਤ ਸਤ ਰਜਤ ਸੁਏਕ ਕਿਕਾਨ । ਦੇਵੈ ਤਹਕੋ ਗੁਰੁ ਭਗਵਾਨ ॥
ਦੇਅਕੋਰ ਗੁਰੁ ਬਿਦਾ ਕਰਾਵੈ । ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਲਾਵੈ ॥ ੭ ॥
ਏਕ ਸਮੈ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਾਊਂ । ਸ੍ਰੋਤਨ ਮਨ ਸੰਦੇਹ ਮਿਟਾਊਂ ॥
ਜਬ ਅਖੇਰ ਕੋ ਸਤਗੁਰ ਜਾਵੈ । ਸਿੰਘ ਰੋਝ ਬਨ ਕੇ ਚੁਨ ਘਾਵੈ ॥ ੮ ॥
ਦੂਨ ਵਿਖੇ ਇਮ ਖਿਲਤ ਸ਼ਿਕਾਰੂ । ਜਿਹ ਮਾਰੈ ਤਿਹ ਭਵਤੇ ਪਾਰੂ ॥
ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਇਹ ਭਾਂਤ ਬਤਾਯੋ । ਦੁਸ਼ਟਨ ਕੋ ਜਰ ਮੂਰ ਉਠਾਯੋ ॥ ੯ ॥
ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ ਨਗਰ ਮਝਾਰੀ । ਬੇਦਨ ਕੁਲ ਤਹ ਬਸਤ ਅਪਾਰੀ ॥
ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਲਾਧਾਰੀ । ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ ਸੰਗਤ ਤਾਰੀ ॥੧੦ ॥

ਸੋ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਆਪ ਸ਼ਮ,ਦਮ ਆਦਿਕ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਅਗਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ । ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਜੀਤਨੈ ਹਾਰੇ ਮਹਾਂ ਧੀਰਯਵਾਨ ਤਤਵੇਤਾ ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਦੁਖਿਯੋਂ ਪਰ ਦਯਾ ਕਹਣੇ ਹਾਰੇ ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਸੁਖੀ ਜਨੋ ਕੋਦੇਖ ਕੇ ਮੁਦਿਤਾ ਕੇ ਧਾਰਨੇ ਹਾਰੇ ਦੁਸ਼੍ਟੋਂ ਕੀ ਉਪੇਖਯਾ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਔ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਅਤੀਵ ਮੈਤ੍ਰੀ ਰਖਨੇ ਹਾਰੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸ਼ੀ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਸੋ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕਭੀ ੨ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇਂ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਜਾਵੈਂ । ਆਗੇ ਤੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ਸਾਹਿਬ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਸੇ ਉਠ ਕੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੈਂ ਔਰ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸਹਿਤ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਸੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕਾ ਹਾਥ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਲੇਵੈ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਬਡੇ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਰਾਬਰ ਬੈਠਾਨੇ ਸੇ ਚਿਤ ਮੇਂ ਸੰਕੋਚ ਭੀ ਕਰੇਂ । ਤਥਾਪੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਬੇਦੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਸਰੂਪ ਜਾਨ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਨ ਆਦਿਕ ਰਖੈਂ ਪਾਸ ਹੀ ਅਪਨੇ ਬਰਾਬਰ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਲੇਵੈਂ । ਬੇਦੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਪੁਨਃ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਤੋ ਪਰਮ ਯੋਗ ਹੀ ਥੇ ਇਨਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਅਪਨੇ ਬਰਾਬਰ ਕਿਉਂ ਨ ਬੈਠਾਵੇ । ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਬਾਬੇ ਕਲਾ-ਧਾਰੀ ਜੀ ਕਾ ਬਡਾ ਅਦਬ ਰਖਤੇ ਥੇ । ਦੋ ਦਿਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹੈਂ ਜਬ ਇਛਾ ਹੋਵੈ ਤਬ ਬਿਦਾ ਮਾਂਗ ਕਰ ਪੁਨਃ ਊਨੇ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵੈਂ । ਚਲਤੀ ਵਾਰ ਹਜ਼ੂਰ ਦਸ਼ਮੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਬਾਬੇ

ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਏਕ ਅਛਾ ਅਸ੍ਵ ਬਡੇ ਮੋਲ ਵਾਲਾ ਏਕ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਔਰ ਪਾਂਚਸੈ ੫੦੦ ਰੁਪਯਾ ਭੇਟਾ ਦੇ ਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਪੁਨਃ ਭੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਕਹਿਤੇ ਥੇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜਲਦੀ ੨ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਸਾਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਆ ਕਰੋ ਹਮ ਆਪ ਸੇ ਅਲਗ ਹੂਆ ਨਹੀਂ ਚਾਹਤੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਭਾਰ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਹੀਂ ਸਹਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਆਗੇ ਆਪ ਮਾਲਕ ਹੈਂ। ਐਸੇ ੨ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਮਧੁਰ ੨ ਬਚਨ ਕਹ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ਕਰੈਂ। ਜਬ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਬੇਦੀ ਸਾਬਿਜ਼ਾਦਾ ਆਜਾਵੈ ਤਬ ਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਲੇਤੇ ਥੇ ਔ ਜਿਤਨੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਹੋਵੈਂ ਸਭੀ ਕੋ ਏਕ ੨ ਘੋੜਾ ਏਕ ੨ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਪਾਂਚ ੨ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਭੇਟਾ ਦੇਕੇ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਏਕ ਭੇਖੀ ਸੁਨਯਾਰਾ ਪ੍ਰਥਮ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਬਾਲਕ ਅਵਸਥਾ ਸੇ ਹੀ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਜਲ ਆਦਿਕ ਕੀ। ਅੰਨ, ਬਸਤ੍ਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਸੇ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਜਬ ਯੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਕੁਛ ੨ ਸਮਝ ਪਰਨੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਜਗਤ ਮੇਂ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਵੇਖ ਕੇ ਸਹਾਰ ਨਾ ਸਕੇ ਈਰਖਾ ਕਰਕੇ ਜਲਤਾ ਰਹੇ। ਔ ਊਭੇ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈ ਲੈਕੇ ਕਹੇ ਹੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵ ਜੀ! ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੇ ਘਰ ਮੇਂ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਜਨਮ ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਦੀਆ ਜੋ ਮੈਂ ਭੀ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੀ ਪੂਜਾ ਕਰਾਤਾ। ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਸੁਨਯਾਰੇ ਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਨ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੀ ਰਹਤ ਬਹਤ ਤੋ ਮੈਂ ਸਭੀ ਜਾਨਤਾ ਹੀ ਹੂੰ ਔ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਹਾ ਕਾ ਨਿਰਨੈ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਪੂਛਤੇ ਹੈ। ਏਕ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸਭ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅੰਸ਼ ਜਾਨਕੇ ਪੂਜਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਮੈਂ ਭੀ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਭੇਖ ਕੀ ਧਾਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੀ ਤਰਹ ਪੂਜਾਯਾ ਕਰੂੰ। ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਤਿਸ ਸੁਨਯਾਰੇ ਨੇ ਸੇਹਲੀ ਪਹਰ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੋ ਭੇਖ ਬਨਾਇ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਸੇ ਪੂਜਾਵਨੇ ਲਾਗਾ ਤਿਸ ਕੇ ਆਇਕੇ ਬੜਾ ਦ੍ਰਬਯ ਇਕੱਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਧਨ ਕੇ ਮਦ ਸੇ ਔ ਭੇਖ ਕੇ ਮਦ ਸੇ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਹੂਆ ੨ ਮਦ ਪਾਨ ਔ ਬੇਸਯਾ ਗਮਨ ਆਦਿਕ ਅਪਕਰਮ ਕਰਨੇ ਲਾਗਾ ਬਡਾ ਲਾਬਾਰ, ਵਾਚਾਲ, ਅਹਿੰਕਾਰੀ ਹੋਕੇ ਕਿਸੇ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਾ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਘੂਰ ਤਾੜਕੇ ਦ੍ਰਬਯ ਲੈ ਲੇਤੇ ਥੇ

ਤੈਸੇ ਸੁਨਜ਼ਾਰਾ ਭੇਖੀ ਭੀ ਗਰੀਬੋ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕ ਪੀੜਤ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਬਯ ਲੈਕੇ ਬੇਸਜ਼ਾ ਗਮਨਾਦਿਕ ਅਪਕਰਮ ਕਰਤਾ ਰਹੇ। ਜਬ ਤਿਸ ਕੋ ਐਸੇ ਕਰਤੇ ਕੋ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਯਾ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਕਰਮ ਪਰੋਕਪਹੋ ਕੇ ਫਲ ਦੇਨੇਕੋ ਸਨਮੁਖ ਹੂਏ। ਉਨ ਕਰਮੋ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਹੂਆ ਕਪਟੀ ਸੁਨਜ਼ਰਾ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਸ ਆਵਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਦੋ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਔਰ ਤੀਸਰਾ ਸੁਨਜ਼ਾਰਾ। ਸੁਨਜ਼ਾਰੇ ਭੇਖੀ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਆਈ ਕੇ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਵੈਗੇ ਸਾਹਿਬ ਤੋ ਮੇਰੇ ਕਪਟ ਕੋ ਅਪਨੀ ਅੰਤਰ ਯਾਮਿਤਾ ਸ਼ਕਤੀ ਸੇ ਜਾਨ ਲੇਵੇਂਗੇ। ਔ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੌ ਮੇਰੇ ਕਪਟ ਕੇ ਭੇਸ ਕੋ ਨ ਜਾਨ ਸਕੇਂਗੇ ਔਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਿਆਂ ਕੇ ਸਮ ਮੇਰੀ ਭੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਦੇਵੈਂਗੇ। ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਓਂ ਕੇ ਸਾਥ ਵੋ ਭੇਖੀ ਸੁਨਜ਼ਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਆਵਤਾ ਭਯਾ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਿਓਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਾਇਲੀਆ। ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਭੇਖੀ ਸੁਨਾਜ਼ਰੇ ਭੀ ਚਾਹਯਾ ਕੇ ਮੈਂ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠੂੰ ਜਬ ਵੋ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸਿਰਹਾਨੇ ਕੀ ਓਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਸਿਰਹਾਨੇ ਕੀ ਓਰ ਹੋ ਜਾਵੈਂ ਜਬ ਭੇਖੀ ਪਾਂਇਦਕੀ ਓਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਪਾਂਇਦ ਕੀ ਓਰ ਹੋਜਾਵੇ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਐਸੇ ਹੀ ਹੂਆ ਤਬ ਵੋ ਕਪਟ ਭੇਸੀ ਸੁਨਾਜ਼ਰਾ ਹਾਰਕੇ ਵਿਚਾਰਾ ਮਸਲੰਦ ਪਰ ਹੀ ਬੈਠਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਜਬ ਕਾਰ ਭੇਟ ਦੇਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਤੀਨੋ ਕੋ ਪਾਂਚ ੨ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਔ ਏਕ ੨ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਤਥਾ ਏਕ ੨ ਘੋੜਾ ਦੇਕੇ ਭੇਖਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਕਪਟ ਭੇਖੀ ਕੀ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਿਆਂ ਕੇ ਸਮ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਕੀਆ। ਜਬ ਚਲੇ ਗਏ ਆਪੋਆਪਨੀ ਵਾਂਛਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਔ ਸੁਨਜ਼ਾਰਾ ਭਿੰਨ ੨ ਤਬ ਸੁਨਜ਼ਾਰੇ ਭੇਖੀ ਕੇ ਮਨਮੇ ਅਤਿ ਅਸ੍ਰਧਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਤਬ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹੋਤਾ ਤਬ ਮੇਰੇ ਕਪਟ ਕੋ ਜਾਨ ਲੇਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਨਯਾ ਮੇਰੇ ਕਪਟ ਕੋ ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮੈਂ ਭੇਖ ਕਪਟ ਕਾ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਿਆਂ ਕਾ ਬਨਾਇ ਕੇ ਜਗਤ ਕੋ ਲੂਟ ੨ ਕੇ ਖਾਤਾ ਹੂੰ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਭੀ ਕਪਟ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬਨਕੇ ਭੇਖ ਧਾਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਲੂਟ ੨ ਕੇ ਖਾਤੇ ਹੈਂ। ਔਰ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਏਵੈਂ ਦਬ ਦਬਾਉ ਹੀ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੈਂ ਦੰਭੀ ਹੂੰ ਮੇਰਾ ਕੇਵਲ ਦੰਭ ਹੀ ਹੈ ਏਵੇ ਪੜਦਾ ਹੀ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨੋ ਨੇ ਭੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦ੍ਰਬਯਘਸੀਟਨੇ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਬਜ਼ੇਤ ਬਨਾਇ ਛੋਡਯੇ ਹੈ।

ਔਰ ਜੋ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਰਹਨੇ ਵਾਰੇ ਲੋਕ ਹੈਂ ਸੋ ਕੁਸ਼ਾਮਦੀ ਟੁਕੜ ਗੁਦਾਈ ਹੈਂ ਐਂਵੇ ਝੂਠੇ ਹੀ ਅਪਨੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਉਡਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਕੇ ਬੜੇ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈਂ॥ ਝੂਠਜਾਂ ਹੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਕੇ ਨਾਮ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭ੍ਰਮਾਇ੨ਪ੍ਰੇਰ੨ਕੇ ਲੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਔਰ ਕਰਾ ਮਾਤਾਂ ਆਜ ਕਲ ਕਹਾਂ ਧਰੀ ਹੈਂ । ਐਸੇ੨ ਅਤਿ ਅਸ਼ਰਧਾ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਕਰਤਾ ਜਾਤਾ ਥਾ । ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰਯਾ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇ ਕੇ ਹਮਨੇ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਭੇਖ ਕੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਭੇਖ ਕਾ ਮਾਨ ਰਖਨੇ ਲੀਏ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੋਂ ਕੇ ਸਮਹੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਦਈ ਥੀ ਦੂਸਰਾ ਭੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਲਿਹਾਜ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸਕਾ ਪੜਦਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਨਹੀ ਕੀਆਥਾ॥ ਤੀਸਰਾ ਜਬ ਹਮਨੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਨੇ ਨਹੀਂ ਦੀਆ ਥਾ ਤਬ ਭੀ ਮੂਢ ਨ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ॥ ਔ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਮਹਾ ਗਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਹੈ ਯੇਹ ਨੀਚ ਬਹੁਤੇ ਹੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਸ਼ਰਧਾ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨਾਇ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਚਿਤ ਮੇ ਅਸ਼ਰਧਾ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਕੇ ਨਰਕ ਕੋ ਲੈਜਾਇਗੋ॥ ਯਾਂਤੇ ਯੇ ਸੁਨਾਰਾ ਅਵਸ਼ਯ ਦੰਡ ਕੇ ਯੋਗਯ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਦੋ ਅਸ੍ਵਾਰ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਉਨਕੋ ਸਮਝਾਇ ਕੇ ਸੁਨਾਰੇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਭਜਾਇ ਦੀਆ ਕੇ ਆਦਰ ਮੇ ਕਹ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਲੈਆਉ ਜੋ ਨਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਬਲਾ ਤਕਰਾਰ ਬਾਂਧ ਕੇ ਲੈ ਆਨਾ॥ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਹੁਕਮ ਮਾਨ ਕਰ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਕੋਸ ਪਰ ਸਿਖ ਜਾਇ ਮਿਲੇ ਜਬ ਸਿਖੋ ਨੇ ਤਿਸ ਸੇ ਕਹਯਾ ਤਬ ਕਪਟੀ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਅਪਨੇ ਕਪਟ ਪਾਪ ਕੀ ਬਾਤ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਖੁਟਕ ਗਈ॥ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਕੁਛ ਉਰਾ ਪਰਾ ਕਰਣੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਜੇ ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਬਨਕੇ ਚਲਾ ਚਲੇ ਤੌਂ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ਨਹੀਤੋ ਬੇ ਇਜਤ ਕਰਕੇ ਲੈ ਜਾਵਾ ਗੇ॥ ਐਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਤਿਸ ਸੁਨਾਰੇ ਕੇ ਦੋਨੋ ਸੇਵਕ ਤੋ ਭਾਗ ਗਏ ਔ ਸੁਨਾਰੇ ਨੇ ਭੀ ਉਨਕੋ ਅਪਨਾ ਕਾਲ ਰੂਪ ਜਾਨ ਲੀਆ ਜੈਸੇ ਯਮ ਦੂਤ ਪਾਪੀ ਜੀਵ ਕੋ ਆਗੇ ਲਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਭੇਖੀ ਸੁਨਾਰੇ ਕੋ ਭੀ ਆਗੇ ਲਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੰਘ ਲੇ ਚਲੇ ਹੈਂ ॥ ਜਾਇਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ॥ ਸਚੇ ਪਾਤ ਸਾਹੁ ਜੀ ਜਿਸ ਕੇ ਲਯਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਭੇਜਯਾ ਥਾ ਸੋ ਸਣੇ ਘੋੜੇ ਔ ਰੁਪੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਇਸ ਕੀ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਉਤਾਰ ਕੇ ਲੈ ਆਉ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਤਿਸ ਦੰਭੀ ਸੁਨਾਰੇ ਕੀ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰੀ ਤਬ ਤਿਸ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸਿਰਹਾਨੇ ਰਖਕੇ ਪੁਨਃ ਹੁਕਮ ਦੀਆ

ਕੇ ਇਸ ਕੋ ਜੂਤੀਓਂ ਸੇ ਮਾਰ ਕੇ ਮਸੰਦੋਂ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ। ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕੀਆ ਪਨਹੀ ਸੇ ਮਾਰ ੨ ਕੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਕੋ ਮੁਰਦੇ ਕੋ ਘਸੀਟ ਖਡ ਮੇਂ ਫੈਂਕ ਦੀਆ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਏਕ ਦੋਹਰਾ ਬੋਲਯਾ:-

ਭੇਖ ਦਿਖਾਇ ਜਗਤ ਕੋ ਲੋਗਨ ਕੋ ਬਸ ਕੀਨ ॥
ਅੰਤਕਾਲ ਕਾਤੀ ਕਟਿਓ ਬਾਸ ਨਰਕ ਮੋ ਲੀਨ ॥ ੧ ॥

ਜਬ ਤਿਸ ਭੇਖੀ ਸੁਨਯਾਰੇ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਆ ਤਬ ਅਗਯਾਨੀ ਲੋਕੋਂ ਮੇਂ ਯੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੀ ਯਥਾਯੋਗ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਪੂਜਾ ਖੋਸ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਸਰਬ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਿਉਂ ਮੇਂ ਯੇ ਬਾਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ। ਅਬ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਾ ਬੇਦੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰਥ ਅਥਵਾ ਕਾਰਭੇਟ ਲੇਨੇ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਆਤੇ ਹੈ। ਜਬ ਕਬੀ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਨੇ ਕੋ ਦੂਨ ਮੈ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ਸੰਤੋਖ ਗੜ੍ਹ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਔ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਮਧਯਮੇਂ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਜੰਗਲ ਮੇਂ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਔ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕਾ ਮੇਲਾ ਹੂਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਤਿਸ ਅਸਥਾਨ ਪੈ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਦੋਨੋ ਸਾਹਿਬੋਂ ਕਾ ਸੰਕੇਤ ਥਾ। ਤਹਾਂ ਜੰਗਲ ਮੇਂ ਦੋਨੋਂਸਾਹਿਬੋਂ ਨੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਨੇ ਔ ਤਹਾਹੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਾਦੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਬਨਵਾਇਕੇ ਛਕਣੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਨੇ ਕਬੀ ਕਬੀ ਚੌਪੜ ਸਤਰੰਜ ਕੀ ਬਾਜੀ ਭੀ ਖੇਲਤੇ ਥੇ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਔ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਜੀ ਸੋਭਤੇ ਥੇ ਤਦ ਵਤ ਸੋਭਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਭੇਖੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੇ ਮਾਰਣੇ ਕੀ ਬਾਤ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਨੇ ਸੁਣ ਪਾਈ ਤਬ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਵਿਚਾਰਤੇ ਭਯੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਕਿਧੋ ਜਗ ਮੈ ਮਹਾ ਪੂਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਬ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ॥

ਐਸੋ ਕੋ ਨ ਭਯੋ ਜਗ ਮਾਂਹੀ। ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਪਾਇ ਜਾਸ ਮਦ ਨਾਂਹੀ॥

ਕਾਰ ਭੇਟ ਕਾ ਲੇਨਾ ਤੋ ਕਹੂੰ ਰਹਯੋ ਅਬ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਸੇ ਭੀ ਰਹੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਡੀ ਸੋਚ ਮੈ ਰਹਨੇ ਲਾਗੇ। ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਵਿਚਾਰ ਮਨ ਮੈ ਕੀਆ ਕੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਭਏ ਹੈਂ ਜੋ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਅਬ ਕਾਹੇ ਨਹੀਂ ਆਤੇ ਹੈਂ। ਕਯਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਆਏ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਪੁਨਃ

ਅੰਤਰਯਾਮਿਤਾਸੇ ਸਭੀ ਬਾਤ ਜਾਨਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਖੇਰ ਕਰਣੇ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਏਕ ਦਿਨ ਚਲੇ। ਉਧਰ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਕਾ ਚਿਤ ਭੀ ਪ੍ਰੇਰਜਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਚਲੋ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਤੋ ਕਰੀਏ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਭੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਬਨ ਕੀ ਓਰ ਉਠ ਧਾਏ। ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਤੇ ਹੁਏ ਬਨ ਮੇਂ ਰੀਛ, ਰੋਝ, ਝੰਖਾਰ, ਮ੍ਰਿਗ, ਖੁਦੂ ਮ੍ਰਿਗਾਦਿਕ ਘਨੇਹੀ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਮਾਰਾ। ਜਿਸ ੨ ਕੋ ਮਾਰਾ ਤਿਸ ਬਡ ਭਾਗੀ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰ ਦੀਆ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਦੁਖ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਕਰ ਦੀਆ। ਤਹਾਂ ਤਿਸੀ ਬਨ ਮੇਂ ਦੋਨੋਂ ਸਾਹਿਬੋਂ ਕਾ ਮੇਲ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਅੰਸ਼ ਜਾਨਕੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਬਾਬੇਕਲਾਧਾਰੀਕੋ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸਜੀ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇਭਏ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹਜੂਰਨੇ ਕੀਆ ਕਹੁਬਾਬਾਜੀ ਆਜ ਆਪਕਾ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪੀਛੇਦਰਸ਼ਨ ਹੂਆ ਹੈ ਇਸ ਮੇ ਕਿਯਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਆਪ ਦਰਸਨ ਨਹੀਂ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਆਪ ਕਿਧੋ ਉਪਰਾਮਹੋ ਗਏ ਹੈਂ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਮਨ ਮੈ ਖੁਨਸਾਇ ਕੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਹਾਂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਮ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਬਹੁਤ ਨਰਾਜ ਹੈਂ ਔ ਆਪਕਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਭੀ ਹਮ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਐਸਾ ਹਮ ਸੇ ਕਯਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਭਯਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਪ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੋ ਔ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੇਂ ਭੀ ਆਪਨੇ ਆਨਾ ਜਾਨਾ ਤਯਾਗ ਦੀਓ ਹੈ ਜੋ ਹਮਸੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਨ ਪਰਯੋ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਆਪ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਹੋ। ਤਬ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਆਪ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਸਤਕਾਰ ਪੂਰਬਿਕ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਔ ਅਬ ਆਪਨੇ ਉਲਟੀ ਨਈ ਚਾਲ ਪਕੜੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪੂਜਾ ਖੋਸ ਲੇਤੇ ਹੋ ਔ ਬੇਦੀ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਦੇਤੇ ਹੋ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਮਤੋ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੋਂ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਤਦਵਤ ਹੀ ਪੂਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਯੇ ਕਿਸੀ ਪਿਸਨ ਨੀਚ ਨੇ ਆਪਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸ਼ਕ ਡਾਰਯੋ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤੋ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਸੰਭਾਵਿਤ ਖੋਟੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਮਾਰਣੋ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਯੋ। ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਪੁਨਾ ਕਹਯੋ ਕੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਆਪਨੇ ਏਕ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਪੂਜਕੇ ਪੁਨਾ ਸਭ ਕੁਛ ਉਸ ਕਾ ਖੋਸਕੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਓ

ਹੈ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਹਮਨੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇਂ ਆਨਾ ਜਾਨਾ ਛੋਡ ਦੀਓ ਹੈ ਹਮ ਕਯਾ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਭੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਨਹੀਂ ਆਯੋ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਆਪਨੇ ਸਰਬ ਮਸੰਦ ਮਰਵਾਇ ਦੀਏ ਹੈਂ ਅਬ ਆਪਨੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਾ ਮਰਵਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਯੇ ਬਡੀ ਅਨੁਚਿਤ ਆਪਨੇ ਕਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਬੇਦੀ ਬੰਸ਼ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਗਿਲਾਨੀ ਉਤਪਤ ਹੋਇ ਆਈ ਹੈ। ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਅਬ ਸਤ-ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਯਾ ਬਾਤ ਮਨ ਮੇਂ ਠਹਰਾਈ ਹੈ। ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੀ ਕੁਛ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਰਤੀ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਹਮ ਆਪ ਸੇ ਪੂਛਤੈ ਹੈਂ ਯੇ ਅਪਨੇ ਬੇਦਿਯੋਂ ਕੇ ਮਰਵਾਇ ਦੇਨੇ ਕਾ ਕਯਾ ਵਿਚਾਰ ਠਹਰਾਯੋ ਹੈ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਮਤੋ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ॥ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਸਮਝਤੇ ਹੈਂ ਮਰਵਾਨੇ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਯੇ ਹਮ ਤੋ ਕਬੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੀ ਓਰ ਊਚੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਸਾਰ ਕੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ॥ ਯੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਦੇਨੇ ਪਰਮ ਅਨੁਚਿਤ ਬਾਤ ਆਪਨੇ ਕਯਾ ਕਹੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪਤੋ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸ਼ੀ ਹੈਂ ਆਪ ਨੈਕ ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਦੇਖੋ ਤੋ ਸਹੀ ਜੋ ਜਿਸ ਕੋ ਹਮਨੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਵੋ ਕਿਸ ਘਰਾਨੇ ਕਾ ਥਾ ਔ ਕੌਨਸੇ ਬੇਦੀ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾ ਔਰ ਕਿਸ ਕਾ ਪੌਤ੍ਰ ਪਰਪੌਤ੍ਰ ਥਾ? ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵੋ ਸੁਨਾਰਾ ਥਾ ਕਪਟ ਕਾ ਭੇਸ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕਾ ਬਨਾਇ ਕੇ ਆਯਾ ਥਾ। ਤਥਾ ਹਮ ਨੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਭੇਸ ਕੀ ਦੂਸਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕੇ ਸਮ ਹੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਦਈ ਥੀ। ਪੁਨਾ ਕਪਟੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਗਰਬ ਕਰਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਜੋ ਯੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤਾ ਤਬ ਮੇਰੇ ਕਪਟ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੋ ਜਾਨ ਲੇਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਯਾ ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਆਪ ਕੋ ਕਹਾਇ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਪੂਜਾਵਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੈਂ ਦਾਂਭਿਕ ਕਪਟ ਭੇਖੀ ਹਾਂ ਤੈਸੇ ਯੇ ਭੀ ਹੈਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਸ਼ੁਧਾ ਕੇ ਵਾਕ ਸੁਣਾਇ ਕੇ ਯੇ ਦੁਸ਼ਟ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਸਿਖ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੇ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਨਰਕ ਕੋ ਲੇ ਜਾਤੇ। ਇਸ ਵਿਚਾਰਸੇ ਹਮਨੇ ਤਿਸ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਦੀਓ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਤੋ ਹਮ ਦਾਸ ਹੈਂ ਆਪ ਨੈਕ ਸਮਾਧਿ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਦੇਖੋ ਤੋ ਸਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਸਮਾਧੀ ਮੇ ਆਪ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੈ ਤਿਸ ਸੁਨਾਰੇ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਲਾਗੇ ਧਯਾਨ ਕਰ ਸਾਰੀ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਕੇ ਬਾਲ, ਬ੍ਰਿਧ,

ਪ੍ਰਯੰਤ ਦੇਖ ਲੀਏ। ਕੋਈ ਬੇਦੀ ਕਾ ਵੋ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਨ ਨਿਕਸਾ ਤਬ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਜੋ ਯਥਾਰਥ ਸੁਨਾਰਾ ਹੀ ਥਾ ਕਪਟੀ ਦੰਭੀ ਜਾਨਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੇ ਆਪਨੇ ਜਾਨ ਭੀ ਲੀਆ ਥਾ ਤਥਾਪੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਭੇਖ ਜਾਨਕੇ ਅਦਬ ਰਖਣਾ ਥਾ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ

ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਭੇਸ ਸੇਹਲੀ ਟੋਪੀ ਹੈ ਸੋ ਹਮਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਉਤਾਰ ਕੇ ਬਡੇ ਅਦਬ ਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਰਹਾਨੇ ਪਰ ਰਖ ਲਈ ਥੀ ਔ ਤਿਸ ਕਪਟੀ ਕੋ ਭੇਖਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਤਬ ਬਾਬੇ ਜੀ ਮਨ ਠਈ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ।
ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਕੀ ਜੋਤਿ ਹੈਂ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਕੰਦ॥ ੧॥

ਕਬਿੱਤ

ਕਲਾਧਾਰੀ ਗਯਾਨੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਮਾਨੀ ਜੋਤਿ ਅੰਤ੍ਰ ਧਯਾਨੀ ਗੁਰੁ ਪਾਇਨ ਪੈ ਧਰਾ ਸੀਸ। ਤਬੈ ਗੁਰੁ ਰਾਈ ਸੀਸ ਹਾਥੋ ਪੈ ਉਠਾਈ ਬਚ ਐਸੇ ਹੂੰ ਅਲਾਈ ਰੀਤ ਉਲਟੀ ਨ ਕਰੋ ਈਸ। ਏਕ ਤੁਮ ਬਡੇ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅੰਸ ਠਢੇ ਔਰ ਸਮਰਥ ਜਾਨੋ ਯੋਗ ਔ ਅਯੋਗ ਈਸ॥ ਬਡੇ ਹੂੰ ਸੈ ਛੋਟੈ ਜਬ ਪਾਇਨ ਪੈ ਧਰਾਵੈ ਸੀਸ ਸਾਤੋਂ ਗੁਨ ਜਾਵੈ ਭਾਗ ਆਗ ਮੈ ਜਿਉਂ ਪਾਰੋ ਖੀਸ॥ ੨॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਵਿਦਯਾ ੧ ਤੇਜ ੨ ਔ ਬੁਧਿ ੩ ਬਲ ੪ ਜਸ ੫ ਧਨ ੬ ਆਯੁਖ ੭ ਜਾਨ।
ਸਾਤੋ ਨਸ਼੍ਰ ਏ ਹੋਤ ਹੈ ਰੀਗਾ ਉਲਟ ਪ੍ਰਮਾਨ॥ ੩॥

ਪੁਨਾ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਰੂਪ ਹੋ। ਸੋ ਬਿਨਾਂ ਜਾਨੇ ਸੇ ਆਪਕੇ ਵਿਖੇ ਦੋਸ ਅਰੋਪਨ ਕੀਓ ਹੈ ਯੇ ਹਮਸੇ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਨ ਪਰਯੋ ਹੈ। ਏਹੁ ਹਮਾਰਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਆਪ ਛਿਮਾ ਕਰੋ। ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ ਹੋ ਔ ਸਦਾ ਅਭੁਲ ਹੋ ਹਮ ਜੀਵ ਸਦਾ ਸੇ ਭੂਲਨ ਹਾਰ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਅੰਸ ਬੇਦੀਆਂ ਕੀ ਕੁਲਕੇ ਭੂਖਣ ਰੂਪ ਆਪ ਵਿਖੇ ਕਉਣ ਦੋਖ ਅਰੋਪਨ ਕਰੈ ਆਪ ਸਦਾ ਸਰਬਗਯ ਅਭੁਲ ਰੂਪ ਹੋ। ਆਪ ਔਰ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਔਗੁਨ ਬਖਸ਼ਨੇ ਯੋਗ ਹੋ। ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ

ਤਪ ਕੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਦੇ ਦੀਪ ਮਾਨ ਸਰਬ ਗੁਣੋਂ ਕੇ ਸਾਗਰ ਹੋ ॥ ਆਪ ਕੋ ਕੌਂਨ ਬਖਸ਼ੇ ਐਸੇ ੨ ਉਸਤਤੀ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹ ਕੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਪਰ ਮਥਾ ਠੇਕਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਬ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੜੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੀਸ ਬੜੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਪੈ ਲੈਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪੈ ਥਿਤ ਹੋਕੇ ਐਸੀ ਅਯੋਗ ਬਾਤ ਨ ਕਰੋ ॥ ਪੁਨਃ ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਏਕ ਤੋ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਅੰਸ਼ ਹੋ ਔ ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਆਦਿਕ ਗੁਣੋਂ ਕੇ ਭੰਡਾਰ ਹੋ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋ ਇਸ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਨੇ ਕੋ ਹਮਾਰੋ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਆਪਕਾ ਨਹੀਂ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪਰਸਪਰ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਔ ਉਸਤਤੀ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋਕੇ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਰੂਪ ਬਚਨ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਗਦ ਗਦ ਵਾਕ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲੋਂ ਸੇ ਨੀਰ ਚਲਨੇ ਲਾਗ ਪਰਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਨੀਰ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਛੂਟ ਪਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਅਦ ਭੁਤ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਕਭੀ ਤੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਵੈਂ ਜੈਸੇਂ ਕੋਈ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰਿਤੁ ਕੀ ਘਾਮ ਸੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੂਆ ੨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਮਹਾ ਸ਼ੀਤਲ ਕੂੰਡ ਮੇਂ ਟੁਬਕੀ ਲਗਾਇਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਮਗਨ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਰਹੇ ਕਿਸੀ ਵੇਲੇ ਬਾਹਰ ਸਿਰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਤਪਤੇ ਹੂਏ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ॥ ਪੁਨਃ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਕੁੰਡ ਮੇਂ ਟੁਬਕੀ ਲਗਾਇ ਲੇਵੇ ਤਦ ਵਤ ਕਭੀ ਸਮਾਧੀ ਮੇਂ ਇਸਿਤਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕਭੀ ਉਥਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥

॥ ਚੌਪਾਈ ॥

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਕੇ ਇਤ ਹਾਸ। ਬਾਬਾ ਉਚਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁਲਾਸ ॥
ਸੁਨ ਸੋਢੀਸ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧੀਰਾ। ਗਦ ਗਦ ਕੰਠ ਨੈਨ ਵਹੇ ਨੀਰਾ ॥ ੧
ਲਗੇ ਸਮਾਧਿ ਬਹੁਰ ਸੁਧਿ ਆਵੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਸੇ ਗੁਰੁ ਪੁਨਾ ਅਲਾਵੈ ॥
ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਜੀ ਆਨੰਦ ਕੰਦ ॥ ਬੇਦਿ ਬੰਸ਼ ਕੇ ਮੁਕਟ ਮਨਿੰਦ ॥ ੨
ਕੌਨ ਕਹੇ ਉਪਮਾ ਤਿਨ ਕੇਰੀ ॥ ਤੀਨ ਲੋਕ ਪਟ ਤਰ ਨਹੀਂ ਹੇਰੀ ॥
ਤਿਸ ਕੁਲ ਪਾਵਨ ਤੁਮ ਅਵਤਰੇ ॥ ਗਯਾਤਾ ਗਯਾਨ ਨ ਕੋ ਸਮਸਰੇ ॥ ੩
ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਬਾ ਭਯੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ॥ ਕਹਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੁਮ ਧੰਨ ਧੰਨ ॥
ਮਾਨ ਬੜੋ ਹਮਰੋ ਤੁਮ ਕੀਨੋ ॥ ਮਮ ਅਵ ਗੁਨ ਨਹੀਂ ਮਨ ਧਰ ਲੀਨੋ ॥ ੪

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬੇਦੀ ਸਹਿਬ ਕੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੇਵੋ। ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਵ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ:-

ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀਉਵਾਚ-ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ! ਆਪ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰੋ ਕੇ ਜੋ ਆਪ ਵਰ ਮਾਂਗੋਗੇ ਹਮ ਓਹੀ ਵਰ ਦੇਵੇਂਗੇ ਇਸ ਮੇਂ ਮੋੜ ਨ ਕਰੇਂ ਗੇ ਤਬ ਹੀ ਮਾਂਗਤੇ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਆਪ ਕਾ ਬਖਸ਼ਯਾ ਹੂਆ ਸਭੀ ਕੁਛ ਹੈ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕੀ ਕਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਸੀ ਰੀਤੀ ਕੇ ਬੇਦੀਸ਼ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨਕੇ:-

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਆਨ ਕਰਕੇ ਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਮਰੇ ਅਦੇਯ ਕੋਈ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਆਪ ਕੋ ਨ ਦੇਸਕੇਂ ਜੋ ਵਰ ਆਪ ਮਾਂਗੋਗੇ ਹਮ ਓਹੀ ਵਚਨ ਆਪਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰੇਂਗੇ। ਜਬ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਆਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਬਾਬੇ ਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਅਤਿ ਅਧੀਨਗੀ ਸੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਏਹ ਵਰ ਮਾਂਗਿਯਾ ॥

ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀਉ ਵਾਚ-ਹੇ ਭਗਵਨ ! ਆਪ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਹੋ ਜੁਗ੨ ਵਿਖੇ ਅਪਨੇ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਤੇ ਆਏ ਹੋ ਪੂਰਣ ਪ੍ਰਤਗਯ ਹੋ ਯਦਯਪੀ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਰਬਥਾ ਅਬਧ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਪੂਰਣ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਔ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਆਪ ਨੇ ਭ੍ਰਿਗੁ ਰਿਖੀ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸੁਕ੍ਰਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਚਕ੍ਰ ਸੇ ਸਿਰ ਕਾਟ ਦੀਆ ਥਾ। ਪੁਨਃ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਭਗਤ ਭ੍ਰਿਗੂ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਸਤ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਰੂਪ ਸਰਾਪ ਭ੍ਰਿਗੂ ਰਿਖੀ ਕਾ ਦੀਆ ਹੂਆ ਆਪ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਹੋਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਆਯੂ ਭਰ ਕਾ ਸਹਾਰਯਾ। ਆਪਨੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦੇਹੁਰਾ ਮਹਾ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਮੰਦਰ ਫੇਰ ਦੀਆ ਥਾ ਜਿਸ ਓਰ ਪਾਂਡੇਂ ਆਰਤੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤਿਸ ਓਰ ਮੰਦਰ ਕੀ ਪੀਠ ਕਰ ਦਈ ਔ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਮੰਦਰ ਕਾ ਮੁਖ ਕਰ ਦੀਆ ਥਾ। ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਆਦੀ ਅਨੰਤ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਆਪ ਪੈਜ ਸਦਾ ਸੇ ਹੀ ਰਖਤੇ ਆਏ ਹੋ ਸੋ ਜੇ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਔ ਵਰ ਦੇਤੇ ਹੋ ਤਬ ਵਰੋਂ ਮੇਂ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਏਹੀ ਵਰ ਦੇਵੋ ਜੋ ਆਪ ਬੇਦ ਕੁਲ ਕੋ ਪੁਨਃ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੋ ਮੈਂ ਆਪ ਕੀ ਸੁੰਦਰ ਬਾਲ ਬਯਕ੍ਰੀ ਕੋ ਗੋਦ ਮੈ ਖੇਲਾਊਂ

ਅਰਥਾਤ ਹਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹ ਮੇਂ ਆਪ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਿਰ ਭਯੋ ਹੈ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਕੋ ਤਯਾਗੇ ਕੋ। ਸੋ ਅਬ ਪੁਨਾ ਆਪ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਰੂਪ ਆਕਾਸ਼ ਮੇਂ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਉਦੇ ਹੋਵੇ॥ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਔਰ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਦਾਸ ਦਾਸਿਯਾਂ ਖੇਤ੍ਰ ਮਿਲਕ ਸਿਖੀ ਸੇਵਕੀ ਕੀ ਰਿਧੀ ਸਿਧੀ ਕੀ ਕੁਛ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਵਰ ਦਾਨ ਯਾਚਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜੇਆਪ ਹਮਸੇ ਖੇਲ ਮੇ ਚੌਪਟ ਕੀ ਬਾਜ਼ੀ ਜੀਤ ਜਾਵਹੁ ਤਬ ਹਮਨੇ ਆਪ ਕੋ ਏਹੀ ਵਰ ਦੀਆ॥ ਐਸੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬਚਨ ਕੋ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਸੁਣ ਕੇ ਕਹਯਾ ਤਥਾਸਤੁ॥ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ॥ ਇਤਨੇ ਮੇਂ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹਾ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਸਘਨੀ ਛਾਯਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਮਸਲੰਦ ਕੇ ਊਪਰ ਚੌਪਟ ਵਿਛਾ ਦਿਆ ਸੇਵਕੋਂ ਨੇ॥ ਤਬ ਖੇਲਨੇ ਕੇ ਆਰੰਭ ਮੈ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਆਰਾਧਨ ਕੀਆ ਔ ਸੁਖਨਾ ਭੀ ਸੁਖੀ। ਹੇ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਵਾਜ਼ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਹੇ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਜੋ ਆਪ ਹਜ਼ੂਰ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਸੇ ਆਪਨੇ ਹੀ ਪ੍ਰਥਮ ਏਹ ਵਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਬਾਜ਼ੀ ਜੀਤ ਜਾਸੋ ਹਮਾਰੀ ਤੋ ਕੋਈ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪ ਸੇ ਬਾਜ਼ੀ ਜੀਤਨੇ ਕੀ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਾਜ਼ੀ ਜਿਤਾਵਹੁ ਤਬ ਹਮ ਸਵਾ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈ ਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਾ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਇਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਅਭਯਾਗਤੋਂ ਕੋ ਛਕਾਵੈਂ ਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਮਨਾਇਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਸਾਥ ਖੇਲਨੇ ਲਾਗੇ। ਤਬ ਪਹਲੀ ਬਾਜ਼ੀ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਸੇ ਜੀਤ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਕੰਚਤ ਹਸ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਬ ਆਪ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋ ਅਬ ਆਪ ਸੇ ਖੇਲਾ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਬਾਬੇਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਚਲਕੇ ਆਏ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ੧ ਬਾਜ਼ੀ ਆਪ ਕੇ ਆਦਰ ਲੀਏ ਆਪ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੀ ਹੈ। ਅਬ ਕੇ ਜੀਤੋ ਗੇ ਤਬ ਜਾਨੋ ਗੇ। ਇਤਨੇ ਮੇਂ ੨ ਬਾਜ਼ੀ ਭੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬੇ ਸੇ ਜੀਤ ਗਏ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬ੍ਰਿਧ ਭਏ ਹੋ ਅਬ ਜਾਨੇ ਦੀਜੀਯੇ। ਪੁਨਃ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ੨ ਬਾਜ਼ੀ ਆਪ ਕੀ ਨਜ਼ਰ ਹੈ। ਅਬ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਬਡੀ ਹੁਸ਼ਯਾਰੀ ਸੇ ਖੇਲਨਾ ਅਬ ਕੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲੇ ਲੇਵੈਂ ਗੇ। ਐਸੇ ਆਪਸ ਮੇਂ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਤੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਖੇਲਤੇ ਹੈਂ। ਅਰ ਜਿਦ ੨ ਕੇ ਗੋਟਾਂ ਮਾਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਹੇ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਹੇ ਪਤਿਤ

ਉਧਾਰਨ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਹੇ ਤੁਰਕ ਤਮ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਸੂਰਯ ਰੂਪ ਹੇ ਘਟ ਘਟ ਵਾਸੀ ਹੇ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੇ ਘਟ ਘਟ ਗਾਮੀ ਹੇ ਸਤਯ ਪ੍ਰਤਗਯ ਹੇ ਸਵਾਮਿਨ ਹੇ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਭਗਤੋਂ ਕਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਕੇ ਓਟ ਆਸ਼੍ਰਾ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰ ਕੇ ਯੇ ਬਾਜ਼ੀ ਦੀਜੀਏ ਹੇ ਸਰਬ ਕਲਾ ਨਿਧੇ ਇਤਯਾਦਿ ਮਨ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਖੇਲਤੇ ਭੀ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਾ ਮਨ ਅਤਿ ਆਤੁਰ ਦੇਖ ਕੇ ਔ ਅਪਨਾ ਪਰਮ ਪਯਾਰਾ ਭਗਤ ਜਾਨ ਕੇ ਜੈਸੇ ਅਰਜੁਨ ਸਹਤ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਗਤ ਕੇ ਆਗੇ ਆਪ ਹਾਰ ਗਏ ਥੇ ਤਦਵਤ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਹਾਰ ਮਾਨ ਲੇਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕੋ ਛਲ ਕਰਕੇ ਜੀਤਨੇ ਗਏ ਥੇ ਤਿਸ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕੋ ਬਚਨ ਦੇਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਆਗੇ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕੇ ਦਾਸ ਨੌਕਰ ਬਨਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲ ਬਨਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਈਹਾਂ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਵੇ ਯੇ ਕਥਾ ਸਰਬ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਜੋ ਆਪ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਯੇ ਆਪਕੋ ਬਿਰਦ ਹੀ ਹੈ। ਬਾਜ਼ੀ ਜੀਤ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਡੀ ਉਸ-ਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਰੰਵਾਰ ਮਨ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੋ ਅਤਿ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਵਰਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਜਾਹੁ ਬਾਬਾਜੀ ਬਾਜ਼ੀ ਜੀਤਨੇ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਹਮ ਬੇਟੇ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਾਂ ਗੇ। ਅਬੀ ਹਮ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਕਾਰਯ ਕਰਣੇ ਹੈਂ। ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਹਮ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਮੈਂ ਕੌਤਕ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਰਹਯਾ ਕਰੋ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਣੇ ਲਾਗੇ। ਬਾਬਾ ਕਲਾ-ਧਾਰੀ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਵਰਦਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਭਏ ਜੈਸੇ ਅਨੰਤ ਜਨਮ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕੋ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਅਪਨੇ ਅੰਗੋਂ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਮਾਵਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਪਨੇ ਅੰਗੋਂ ਮੈਂ ਨ ਸਮਾਵੈਂ। ਹਜ਼ੂਰ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਇਕੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਨਗਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਸਵਾਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈ ਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਰਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਤਿ ਉਤਕਟ ਸ਼੍ਰਧਾ ਔ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਧਿ ਪੂਰਬਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਧਯਾਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਰਤਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ । ਜਹਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਤੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧੀਰੀ ਜੀ ਕਾ ਮੇਲ ਹੂਆ ਥਾ ਔਰ ਸੰਵਾਦ ਹੂਆ ਥਾ

ਤਿਸ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਪਲਾਹ ਧਰਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਤਿਸ ਗੁਰੂ ਪਲਾਹ ਕੋ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ! ਜੋ ਕੋਈ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੁਰੂ ਪਲਾਹ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇ ਗੋ ਉਸ ਕੋ ਮੇਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਾ ਫਲ ਹੋਵੇ ਗੋ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਤੁਮਾਰਾ ਹਮਾਰਾ ਈਹਾਂ ਸਮਾਗਮ ਹੂਆ ਹੈ । ਔਰ ਜੈਸੀ ਕੋਈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਕਾਮਨਾ ਧਾਰਕੇ ਇਸ ਗੁਰੂ ਪਲਾਹ ਕੀ ਮਨਤਾ ਕਰੇਗੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗੋ ਉਸ ਕੀ ਮਨਸਾ ਭੀ ਪੂਰਣ ਹੋਵੇਗੀ । ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪਰਸਪਰ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਏਕ ਵਾਰ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਃ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਤੇ ਭਏ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਾ ਬਡਾ ਅਦਬ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੈਂ । ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕੁ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਸਹਤ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਤੇ ੨ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਏ।ਤਬਬਾਬੇ ਕਲਾ-ਧਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਪੂਰਣ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਲੀਏ । ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਜਹਾਂ ਕੂਪ ਹੈ ਤਹਾਂ ਡੇਰਾ ਕਰਤੇ ਮਏ । ਤਹਾਂ ਤਿਸ ਕੂਪ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਾਹਿਬ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਹਿਤ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਕੇ :—

ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤਿ। ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰਜੂਵਾਚ—ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੋ ਆਪਨੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਾ ਵਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਸੋ ਉਸ ਬਚਨ ਕੋ ਪੂਰਨ ਕਰਣੋ ਚਾਹਿਯੇ ਆਪ ਨੇ ਤੋ ਬਡੀ ਬੇਰ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਅਬ ਆਪ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਰੂਪ ਆਕਾਸ਼ ਕੋ ਅਪਨੇ ਆਵਰ ਭਾਵ ਰੂਪੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਤਿਮਰ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਂ ਸੇ ਪੂਰਣ ਕਰੋ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ—ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪ ਅਭੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ ਜਿਸ ਕਾਰਯ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਨੇ ਯਹ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਯੋ ਹੈ। ਸੋ ਕਾਰਯ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਸਾਧਯਕੇ ਪੁਨਃ ਬੇਦੀ ਬੰਸ਼ ਮੇਂ ਅਵਤਰੈਂ ਗੇ ਆਪ ਕੇ ਜੋ ਪੁਤ੍ਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਨ ਕੇ ਘਰ ਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਮਾਰਾ ਨਾਮ ਹੋਵੇ ਗਾ । ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸਿਖਹੁ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰੇਂ ਗੇ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜ਼ਾਲਮ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਾਵੇਂ ਗੇ। ਪੁਨਃ । ਔ ਬਡੇ ਤੇਜੋ ਮਯ ਮੋਹੇ ਰੂਪ ਹੋਵੇਗੋ ਔ ਪੂਰਣ ਆਯੁਰ, ਬਲ ਭੋਗੇਂ ਗੇ। ਜੋ ਜੋ ਕਾਰਯ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਰਨੇ ਹੈਂ ਸੋ ਭੀ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਥਮ ਈਹਾਂ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇਂ ਹਮਨੇ ਬਡੇ ਯੁਧ ਕਰਨੇ ਹੈ ਪਾਰਬਤੀਯ ਰਾਜੇ ਔ ਜ਼ਾਲਮਤੁਰਕ ਕਈ ਲਾਖ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਧਰਨੀ ਕਾ ਭਾਰ ਦੂਰ

ਕਰਨੇ ਹੈਂ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਚੰਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਪਨਾ ਬੰਸ਼ ਔ ਸਰਬਸ੍ਵ ਯੁਧ ਮੇਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰਕੇ ਮਾਲਵ ਦੇਸ਼ ਕੋ ਜਾਇ ਤਾਰੇਂਗੇ ਪੁਨਃ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਪੁਨਃ ਤਾਰਾ ਆਜ਼ਮ ਤਿਸਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਭੀ ਮਾਰਕੇ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਕੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਆਪ ਦਖਿਣ ਦੇਸ਼ ਕੋ ਜਾਇਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਗੋਦਾਵਰੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਅੰਤ੍ਰ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਏਕਵਾਰ ਸਚਖੰਡ ਕੋ ਜਾਇਕੇ ਪੁਨਃਬੇਦੀ ਬੰਸ਼ ਮੇ ਅਵਤਰੈਂਗੇ। ਐਸੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਭਾਵੀ ਕਥਾ ਸੂਚਨ ਕਰਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਇਸ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੇ ਕੂਪ ਪਰ ਹਮ ਤੁਮ ਮਿਲ ਕੇ ਏਕ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕਰੇਂ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਆਜਾਵੇ ਔ ਜਿਸ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੀਵ ਜਮ ਕੀ ਤਲਬ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਵੇਂਗੇ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪਾਂਚ ਗੁਠਲੀ ਆਂਬ ਕੀ ਮੰਗਾਤੇ ਭਏ ਔ ਏਕ ਗਲਗਲ ਕਾ ਬੂਟਾ ਭੀ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਸੋ ਦੋਨੋਂ ਮਿਲਾਕੇ ਤਿਸ ਕੂਪ ਕੇ ਊਪਰ ਲਗਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੂਪ ਕੀ ਵਾਰਨੀ ਦਿਸ਼ਾ ਮੇਂ। ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਯੇ ਵਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜੋ ਕੋਈ ਸ਼੍ਰਧਾ ਭਕ੍ਤੀ ਕਰਕੇ ਇਨ ਹਮਾਰੇ ਲਾਗਇ ਹੂਏ ਪਾਦਪੋਂ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗੋ ਮੇਰਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਏ ਕੇ ਵਰਤਾਵੈਂਗੇ ਉਸ ਕੋ ਜਮ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੋ ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪੁਰੀ ਮੇਂ ਅੰਤ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੋ ਐਸ ਵਰ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਵਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਮਨਤਾ ਚਢ਼ਾਤੇ ਹੈਂ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪੁਨਃ ਬੇਦੀ ਬੰਸ਼ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਵਤਰੇ ਹੈਂ ਸਃ ਕਥਾ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਧ ਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੀ ਹੈਂ ਸੋ ਤੋ ਹਮ ਨੇ ਸੁਨਾਇ ਦਈ ਹੈਂ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅਰਦਾਸ ਸਮੈ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ। ਏਕ ਕਾਰਣ ਇਸ ਮੇਂ ਔਰ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਮਹਦ ਜਨੋਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਲੇਨਾ। ਉਸ ਕਾਰਣ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੇ ਕੀ ਭੀ ਅਬ ਈਹਾਂ ਆਵਸ਼ਕਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਆਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ॥

ਵਧੀ ਵੇਲਿ ਬਹੁ ਪੀੜੀ ਚਾਲੀ। ਧਰਮ ਕਲਾ ਹਰਿ ਬੰਧ ਬਹਾਲੀ॥

ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੋ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਮੇਂ ਵਚਨ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਜ਼ਮ॥

ਚੌਪਈ

ਬਾਬੇ ਕੇ ਬਾਬਰ ਕੇ ਦੋਊ। ਆਪ ਕਰੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੋਊ॥
ਦੀਨ ਸ਼ਾਹ ਇਨ ਕੋ ਪਹਿਚਾਨੋ। ਦੁਨੀ ਸ਼ਾਹੁ ਉਨਕੋ ਅਨੁਮਾਨੋ।
ਜੋ ਬਾਬੇ ਕੇ ਦਾਮ ਨ ਦੇਹੈਂ। ਤਿਨ ਕੋ ਗਹ ਬਾਬਰ ਕੇ ਲੇਹੈਂ॥

ਇਤਯਾਦੀ॥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਬੇਟੀ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਸੇ ਗੁਰਿਆਈ ਕਾ ਘਰ ਘਰ ਹੀ ਰਹੈ ਗੁਰਿਆਈ ਰਹੇ ਏਹ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੀਆ ਥਾ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਤੀਸਰੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਬੀਬੀ ਜੀ ਤੁਸਾਂ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਦਰਿਆਉ ਕੋ ਬੰਧ ਲਗਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਅਛਾ ਘਰ ਕੀ ਘਰ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਕੇ ਰਹਣੇ ਮੈ ਮਹਾਂ ਦੁਖ ਪਾਵੇਂਗੇ। ਇਸ ਬਚਨ ਸੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਜਗਤ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਗੁਰ ਗਾਦੀ ਕੀ ਭੀ ਹਮਾਰੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਬਨੀ ਰਹੇ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਧਨ ਖੇਤ੍ਰ ਮਿਲਕ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਮਾਲਕ ਹੈਂ ਔ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਰਬਸ੍ਵ ਕੋ ਅਰਥਾਤ ਸੂਖਮ ਸ਼ਕ੍ਤੀਆਂ ਆਦਿਕ ਕੇ ਔਵਾਹਜ ਧਨਾਂ ਆਦਿਕੋਂ ਮਾਲਕ ਸਨਬੰਧੀ ਹੀ ਬਨ ਗਏ ਤਬ ਜੋ ਸਾਰੀ ਆਯੁਭਰ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਔ ਜਿਨ ਸੇਵਕੋਂ ਨੇ ਅਪਨਾ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਉਨ ਵਿਚਾਰੇ ਸੇਵਕੋਂ ਕੇ ਹਾਥ ਹਾਥ ਕਯਾ ਆਯਾ ਯਾਂਤੇ ਸੇਵਕਨ ਕਾ ਭੀ ਸ੍ਵਤ ਜਿਸ ਕੋ ਹਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਤੁਲ ਹੀ ਹੈਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸੀ ਧਰਮ ਕੇ ਤਤ੍ਵ ਕੋ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੇ ਸਰਬਗਯ ਸ਼੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਪ-ਤਾ ਨੰਦਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਹਯਾਤੀ ਮੇਂ ਹੀ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਮਖ੍ਯ ਪਰਮ ਸੇਵਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੋ ਅਪਨੇ ਰੂਪ ਆਪ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਮਰਥ ਬਨਾਇ ਕੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਅਬ ਖਡੂਰ ਜਾਇ ਰਹੁ। ਚਲਤੀ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥ ਪੈ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਜਾਨ ਕੇ ਵਾਹਜ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਮਾਸਾ ਭੀ ਨਾ ਰਾਖਤੇ ਭਏ। ਪ੍ਰਸਾਦਸੁ ਪ੍ਰ-ਸੰਨਤਾ ਕੇਵਲ ਰਿਦੇ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਕੋ ਗੁਰਿਆਈ ਪਦ ਦੇਕੇ ਗੋਇੰਦ ਵਾਲ ਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਸੇ ਭੂਤ ਪਿਸ਼ਾਚ ਦੇਵ ਜਿਨ ਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇਂ ਯਖ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔ ਯਵ-ਨੀ ਭਾਖਾ ਮੇਂ ਦੇਵ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕੋ ਉਜਾੜ ਕੇ ਨਵੀਨ ਹੀ ਨਗਰ ਬ ਸਾ ਇਕੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਮਖ੍ਯ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਤਹਾਂ ਬਸਾਤੇਭਏ ਹੈਂ। ਅਬ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰਿਆ-ਈ ਦੇਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਨਵੀਨ ਹੀ ਬਸਾਇਕੇ ਤਹਾਂ ਭੇਜ ਦੇਤੇਭਏ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਗਾਰ

ਪੁਰਖੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਸੇਵਕ ਕੋ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲਤੀ ਆਈ। ਅਬ ਪੰਚਮ ਅਸਤ੍ਹਾਨ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੇ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ ਵਰ ਲੈਲੀਆ ਕੇ ਗੁਰਿ ਆਈ ਆਜ ਸੇ ਆਗੇ ਸੇਵਕ ਕੇ ਪਾਸ ਨਾ ਜ਼ਾਵੇ। ਸਤ੍ਯਵਾਦੀ ਸਤ੍ਯ ਸਤ੍ਯ ਪੁਰਖ ਵਕਤਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਅਪਨਾ ਬਿਗਾਨੋ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੀਬੀ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਕਹਚੁਕੇ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੈ। ਆਗੇ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਕੋ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੇ ਬਾਹਰ ਸੇਵਕ ਕੇ ਪਾਸ ਨ ਜਾਵੇ। ਐਸਾ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੀਆ ਥਾ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਿਚਾਰ੍ਯਾ ਜੋ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰੇ ਸੇਵਕੋਂ ਕਾ ਹਕ ਮਾਰ ਦਿਓ ਹੈ ਯਾਂਹੀ ਤੇ ਵਰ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਸ੍ਰਾਪ ਦੁਖ ਪਾਨੇ ਕਾ ਦੇਦੀਆ। ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਵਚਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰ੍ਯ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਹਮਾਰੀ ਬੇਂਦੀ ਬੰਸ਼ ਰਹੇਗੀ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸਾਹਿਬ ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜੀ ਕੇ ਵਰ ਔ ਸ੍ਰਾਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਸੇ ਗੁਰਆਈ ਘਰ ਹੀ ਮੇਂ ਰਹੇਗੀ ਔ ਉਪਦ੍ਰਵ ਭੀ ਬਡੇ ੨ ਹੋਤੇ ਰਹੇਂਗੇ ਤਤਪ੍ਰਯੁਕ੍ਤ ਗੁਰੁ ਗਾਦੀ ਆਸੀਨ ਬਡੇ ੨ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਭੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਗੇ ਕਾਹੇਤੇ। ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਦੀਆਹੂਆ ਵਰ ਔ ਸ੍ਰਾਪ ਅਨ੍ਯਥਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਬਿੰਦੀ ਬੰਸ਼ ਕਾ ਅੰਤ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਮੈਂ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ਨਾਦੀ ਬੰਸ਼ ਸੇਵਕੋਂ ਕਾ ਸੂਤ ਅਸਤ੍ਹਾਪਨ ਕਰੈਂ ਯਾਨੇ ਸੇਵਕੋਂ ਕਾ ਹਕ ਸਬੂਤ ਕਰੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜ੍ਯੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਭੇਖੀ ਸੁਨਾਰੇ ਕੇ ਮਾਰਣ ਦ੍ਵਾਰਾ ਇਹ ਬਯੋਤ ਰਚ੍ਯੋ ਹੈ ਯੇ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਆਗੇ ਹੇ ਸੰਤਜਨਹੁ ਆਪ ਵਿਚਾਰ ਲੇਵਹੁ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਚਾਰੋਂ ਬੇਟੇ ਭੀ ਯੁਧ ਮੇ ਲਗਾਇ ਦੀਏ ਔ ਅਪਨੇ ਸਰਬਸ੍ਵ ਭੀ ਲੁਟਾਇ ਦੀਓ। ਜੈਸੇ ਇਕ ਲਖ ਇਕਾਸਠ ਹਜਾਰ ੧੬੧੦੮੦ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਬਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦੋਸੈ ੧੬ ਸੋਲਾਂ ੩੨੨੧੬ ਕੰਨ੍ਯਾ ਤੇ ਜਵਾਇ ਔਰ ਪੌਤ੍ਰ ਔਦੋਹਿਤ੍ਯੋਂ ਕੀ ਗਣਨਾਨ ਹੀ ਕਰੀਜਾਤੀ ਇਤਨਾ ਤੋ ਖਾਸ ਪਰਿਵਾਰ ਅਪਨਾ ਔਰ ਛਪਨ ਕੋਟਿ ਯਾਦਵ ਏਕ ਚਾਰ ਘਟ ਕਾ ਮੈ ਨਿਰਮੂਲ ਕਰ ਕੇ ਏਕਾ ਏਕੀ ਪਰਮ ਵਿਰਕ੍ਤ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਭੀ ਪਰਮ ਵਿਰਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਸਤਾਰਾਂ ਸੈ ਪੈਂਸਠੇ ਮੇਂ ਸਚ ਖੰਡ ਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਸ ਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਜੀ ਔ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਪਰਮ ਤ੍ਯਾਗੀ ਭਏ ਹੈਂ ਔ ਪਰਮ ਨਿਰਮੋਹ ਭਏ ਹੈਂ॥

ਚੌਪਾਈ

ਜਿਮ ਜਿਮ ਗੁਰੁਮੁਰ ਰਿਦ ਉਪਜਾਈ। ਤਿਮ ਤਿਮ ਲਿਖੀ ਨ ਨਿਜਮਤਿ ਉਗਾਈ॥
ਦਾਸ ਨਿਰਖ ਨਿਜ ਕਿਰਪਾ ਕਈ। ਹੇਤੁ ਕਥਾ ਏਹ ਪੂਰਣ ਭਈ॥ ੧॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਹੇਤੁ ਕਥਾ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੁ ਸਾ ਸਭ ਕਹੀ ਬਨਾਇ॥
ਹਰਿ ਅਵਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਅਬ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਮਨਲਾਇ॥ ੨॥
ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਕਥਾ ਏ ਜੋ ਜਨ ਹਿਤ ਚਿਤਲਾਇ॥
ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਸੁਖਭੋਗ ਜਗ ਅੰਤ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਇ॥ ੩॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦੇਵ ਤਰਊ ਚਤੁਰਥੋ ਅਧ੍ਯਾਯਃ ੪

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

੧ ਸਕੰਧ,ਪੂਰਵਾਰਧ

੫ ਅਧਯਾਯ

ਓੰ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਹਿਰਾ

ਮੰਗਲ ਮੈ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਹਰਿਸ੍ਵਰੂਪ ਨਿਰਧਾਰ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਗ ਨਮੋਸੁ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ॥ ੧ ॥

ਸੋਰਠਾ

ਅਦ ਭੁਤ ਰੂਪ ਅਗਾਧ ਅਜ ਅਨਾਦਿ ਅਦ੍ਵੈ ਅਮਰ।
ਮੇਟਤ ਸਕਲੀ ਬਯਾਧ ਜੁਗ ਜੁਗ ਰਖ੍ਯਕ ਧਰਮ ਕੇ ॥ ੨ ॥

ਚੌਪਾਈ

ਜਨਮ ਕਥਾ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਜੋਈ। ਅਬ ਨੀਕੀ ਬਿਧ ਬਰਨੋ ਸੋਈ।
ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਦਯਾਰਾ। ਧਰ ਅਵਤਾਰ ਧਰਮ ਜਿਮ ਪਾਰਾ ॥ ੩ ॥
ਸੋ ਸਭ ਮੈ ਅਬ ਲਿਖੋਂ ਬਨਾਈ। ਜਿਮ ਸ੍ਰੀ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਜੂ ਗਾਈ।
ਵਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਈਹਾਂ ਮੋਹਿ ਖਚਯੇ। ਨਹੀਂ ਨਵੀਨ ਅਵਰ ਕੁਛ ਰਚਯੇ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਵਰ ਦੇ ਚੁਕੇ ਤਬ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇਂ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸੁਖ ਸਹਿਤ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਭੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜਬ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਦਖਿਣ ਕੋ ਗਵਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾ ਤਬ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਯੋਂ ਸੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਯੁਧ ਕਾ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦੀਆ ਬਾਬੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਮੇਂ ਪਠਾਇ ਦੀਆ। ਸਾਰੀ ਕਥਾ ਲਿਖੇਂ ਯੁਧ

ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਬੜੇ ਭਾਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਮੇਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਲਿਖ ਛੋਡਜੇ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਤੇ ਭਾਈ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਨੇ ਬਡੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਸੇ ਸੂਰਯ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮੈ ਲਿਖ ਰਾਖਜੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਂਹਾਂ ਅਬ ਨਹੀਂ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਚਮਕੌਰ ਮੈਂ ਮੁਕਤਸਰ ਮਾਲਵੇ ਮੈਂ ਯੁਧ ਕੀਆ ਹੈ ਇਤਨੇ ਅਰਸੇ ਮੇਂ ਤੀਨ ਲਖ ਪਹਾੜਜੇਂ ਔ ਸਤਾਈ ਲਾਖ ਤੁਰਕ ਕਾ ਸੰਘਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਏਕਾ ਏਕੀ ਰਹਗਏ ਸਾਥ ਕੇ ਸਭੀ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਏ। ਤਬ ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਨੌ ਦਿਨ ਨੌ ਘੜੀਆਂ ਨੌ ਪਲ ਇਕੇਲੇ ਹੀ ਮਾਲਵੇ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਘੋਰ ਬਨਮੇ ਬਿਚਰਤੇ ਰਹੇ ਔਰ ਪੁਨਃ ਭਾਈ ਦਯਾਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਿੰਘ ਖੋਜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਆਇ ਮਿਲੇ। ਤਬ ਦਸਖਤ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੀ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਯੁਧ ਮੇਂ ਔਰੰਗੇ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤਾਰਾਆਜ਼ਮ ਕੋ ਭੀ ਮਾਰਕੇ ਬਹਾਦਰਸ਼ਾਹ ਕੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਦੇਕੇ ਤਿਸ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜੇਂ ਕਾ ਬਦਲਾ ਲੇਏ। ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ਼ ਗੁਜਾਰੀ। ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਮੇਰੀ ਨਵੀਂ ੨ ਅਬੀ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਭਈ ਹੈ ਜਰਾਕੁ ਮੇਰਾਦ੍ਰਿਢ ਹੁਕਮ ਹੋਇ ਲੈਨੇ ਦੇਵਹੁ ਫਿਰ ਮੈਂ ਆਪ ਕੇ ਫਰਜ਼ੰਦੋਂ ਕਾ ਬਦਲਾ ਲਊਂਗਾ ਖੂਬ ਬਜਾਇ ਕੇ। ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਚੁਪ ਕਰਜਾਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਃ ਆਗਰੇ ਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਸਨੇ ੨ ਨਦੇੜ ਕੋ ਆਜਾਤੇ ਭਏ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਦਾਵਰੀ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਪੈ ਬਿਚਰਤੇ ੨ ਏਕ ਬੰਗਲਾ ਦੇਖਜਾ ਤਿਸ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਿਛਾ ਹੂਆ ਹੈ ਔ ਤਿਸਕੇ ਊਪਰ ਸ੍ਵੇਤ ਬਛੌਨਾ ਬਿਛਾ ਹੂਆ ਹੈ। ਔ ਮਾਨੁਖ ਰਾਖਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਿਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਦੂਰ ਸੇ ਬੰਦੇ ਬੈਰਾਗੀ ਨੇ ਦੇਖਕੇ ਏਕ ਬੀਰ ਆਪਨਾ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਜਾਇਕੇ ਤੂੰ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸੇ ਨੀਚੇ ਪਟਕਾਇ ਮਾਰ। ਜਬ ਬੀਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਯਾ ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਤਿਸ ਬੀਰ ਕੀ ਬਾਂਹ ਪਕੜ ਕੇ ਏਕ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੇ ਪਾਵੇ ਕੇ ਨੀਚੇ ਦਬਾਇ ਦੀਆ। ਪੁਨਾ ਬਡਾ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਬੰਦੇ ਬੈਰਾਗੀ ਨੇ ਦੂਸਰਾ ੩ ੪ ਬੀਰ ਭੇਜਜਾ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕ੍ਰਮ ੨ ਸੇ ਚਾਰੋਂ ਬੀਰੋਂ ਕੋ ਪਕੜ ਕੇ ਚਾਰੋ ਪਾਵਿਓਂ ਕੇ ਨੀਚੇ ਦੇ ਲੀਆ। ਤਬ ਬੰਦਾ ਨਿਰਮਾਨ ਔ ਦੀਨ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਿ ਆਇ ਪਰਜਾ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕਿਊਂ ਰੇ ਬੈਰਾਗੜੇ ਤੈਨੇ ਅਪਨੋ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇ ਲੀਓ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਬਲ ਨਾਚਤਾ ਕੂਦਤਾ ਫਿਰਤਾ ਥਾ ਅਬ ਵੋ ਬੀਰ ਕਹਾਂ ਹੈ। ਜਬ ਐਸੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਤਾੜਿਆ ਤਬ ਬੰਦਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਆਗੇ ਰੋਇ ਪੜਾ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਰਮ ਦਿਯਾਲ ਹੋ ਕੇ

ਅਪਨੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਬੰਦੇ ਕੋ ਦੇ ਦੀਏ। ਜਬ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਕਮਰ ਕਸਾ ਲੈਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋ ਕੇ ਬੰਦਾ ਬਾਹਿਰ ਨਿਕਸਯਾ ਤਬ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਬੰਦੇ ਸੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਕਮਰ ਕਸਾ ਖੋਸਲੀਆ ਅਰੇ ਬੈਰਾਗੜੇ ਸਾਰੀ ਆਯੂ ਹਮ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਹਕ ਹਮਾਰਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਰੋਵਤਾ ਹੂਆ ਬੰਦਾ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਗਆ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨਾ ਸ਼ਿਖ ਬਨਾਇ ਕੇ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਤਿਸ ਬੰਦੇ ਕੇ ਸਾਥ ਦੀਏ ਔਰ ਚਾਰੋਂ ਬੀਰ ਭੀ ਪੁਨਃ ਬਖਸ਼ ਦੀਏ ਤਥਾ ਅਪਨੇ ਤਰਕਸ਼ ਮੇਂ ਸੇ ਪਾਂਚ ਬਾਣ ਦੇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਲੈ ਪਾਂਚ ਬਾਣ ਹਮਾਰੇ ਜਹਾਂ ਤੇਰੇ ਕੋ ਅਤਿ ਭੀੜਾ ਬਣੇ ਤਹਾਂ ਤੈਂਨੇ ਏਕ ਬਾਣ ਚਲਾਵਨਾ ਪੰਜਾਬ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ ਸਰੰਦ ਬਸੀ ਕੋ ਉਜਾੜ ਕੇ ਸੂਬੇ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਕਾ ਬਦਲਾ ਲੈ। ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਤੂੰ ਰਮਣੀ ਸੇ ਰਮਣ ਨ ਕਰੇਗੋ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤੂੰ ਲਾਖੋਂ ਕਰੋੜੋਂ ਸ਼ਤ੍ਰੂਓਂ ਸੇ ਭੀ ਜੀਤਯਾ ਨ ਜਾਇਗੋ। ਸਭ ਕੇ ਊਪਰ ਤੂੰ ਭਾਰੀ ਰਹੇਗੋ ਸਭ ਕੇ ਊਪਰ ਤੇਰੋ ਹੀ ਤੇਜ ਛਾਯ ਜਾਇਗੋ ਤੇਰੋ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਨਯੋ ਰਹੇ ਗੋ। ਔ ਜਬ ਤੂੰ ਰਮਣੀ ਸੇ ਰਮਣ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਤੇਰੋ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਛੀਨ ਹੋ ਜਾਇਗੋ ਪੁਨਃ ਮਾਰਯੋ ਜਾਇਗੋ। ਤਥਾ ਸੰਗਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਭੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਬ ਯੇ ਬੰਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਵੇਗੋ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਇਸ ਕਾ ਸੰਗ ਛੋਡ ਦੇਨੋ ਤਬ ਯੇ ਮਾਰਯੋ ਜਾਇਗੋ। ਐਸੇ ਆਗਯਾ ਦੇਕੇ ਇਨਕੋ ਪੰਜਾਬ ਕੋ ਤੋਰ ਕੇ ਪੀਛੇ ਕਿਤਨਾਕੁ ਚਿਰ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਦਾਵਰੀ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਸਚ ਖੰਡ ਕੋ ਪਧਾਰਤੇ ਭਏ। ਯੇ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਯ ਮੇਂ ਔ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੇਂ ਅੱਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਲਿਖ ਰਾਖਯੋ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਤਾਰਾਂ ਸੈ ਪੈਂਸਠੇ ਸਾਲ ਮੇਂ ੧੭੬੫ ਔ ਸ਼ਾਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕਾ ਤੈਂਤੀਸ ੩੩ ਕਾਰਤਕ ਸ਼ੁਦੀ ਪੰਚਮੀ ਕੋ ਸਚਖੰਡ ਪਧਾਰ ਗਏ ਤਬ ਪੀਛੇ ਤੁਰਕਜ਼ਾਲਮ ਲੋਕ ਬਡੇ ੨ ਘੋਰ ਪਾਪ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਛੋਟਿਓਂ ਕੋ ਬਡੇ ਲੂਟਨੇ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏਔ ਗੋ ਹਤ੍ਯਾ ਹਿੰਦੂ ਲੋਗਾਂ ਦੇ ਸਾਮਨੇ ਦਿਲ ਦੁਖਾਉਨੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਕਲਜੁਗ ਨੇ ਭੀ ਅਤੀਵ ਬਲ ਕੀਆ ਸਭ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਬੁਧੀ ਵਿਪਰਜੈ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ। ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਮਸ਼ਕਰੇ ਚੋਰ ਯਾਰ ਗੁੰਡੇ ਸਭ ਜਗ ਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਕੇ ਪੁਜਾਤੇ ਭਏ। ਨਿਸ਼ਕਪਟ ਸਰਲ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲੇ ਸਤਵਾਦੀ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਨਾਮ ਪਰਾਯਣ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀਨ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਨਿਰਾਦਰ ਪਾਨੇ ਲਾਗੇ। ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਅਤਿ ਅਨਜਾਯੀ ਹੋ ਗਏ ਪ੍ਰਜਾਕੋ ਲੂਟ ਮਾਰ ਪੀੜਾ ਦੇ ਕੇ ਅਪਨੋਂ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸਿਧ ਕਰਲੇਤੇ ਮੁਦਈ ਮੁਦੇਲੈਯ ਕੋ ਦੋਨੋ ਕੋ ਲੂਟ ਲੇਤੇ

ਫਿਰ ਭੀ ਕਹਤੇ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕਰਜਾਈ ਹੋ ਗਈ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਘਰ ਮੇਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਰਹਜੇ ਹੈ। ਗਰੀਬੋਂ ਅਨਾਥੋਂ ਕੀ ਦਾਦ ਫਰਯਾਦਿ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਤੇ ਹੈ। ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਦਿਲਦੁਖਾ ਉਠੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਮ੍ਹਨੇ ਗੋਹਤਜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜਾ ਗੁਰੂ ਹਤਜਾ ਮਾਤ੍ਰੀ ਪਿਤ੍ਰੀ ਹਤਜਾ ਸਾਧੂ ਹਤ ਜਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਮਿਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਹ ਵੈਰ ਕਲਾਹ ਨਿੰਦਾ ਚੁਗਲੀ ਆਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਗਈ ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਪਾਪਿਸ੍ਟ ਧਰਮ ਸੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਸਦਾ ਪਾਪ ਪਰਾਯਣ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਵੇਦ ਕੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਸੰਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਇਤਜਾਦਿਕ ਪਾਪ ਇਨਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਔਰ ਭੀ ਬਡੇ ੨ ਘੋਰ ਪਾਪੋ ਕਰ ਕੇ ਧਰਨੀ ਅਤਜੰਤ ਭਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਦੁਖਤ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰਤੀ ਭਈ। ਔ ਉਨ ਦਿਨੋ ਮੇ ਸਿਖ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਤੋ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਥੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬੜਾ ਕਸ੍ਟ ਆਇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਲਾਗੀ ਫਿਰੈ ਕਿਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈਨ ਨਗਰ ਮੈ ਨ ਸ਼ਹਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿੰਘ ਮਾਤ੍ਰ ਨ ਰਹਣਾ ਪਾਵੈ ਜੇ ਕਹੂੰ ਜੰਗਲੋਂ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਝਟਤੀ ਹੀ ਤੁਰਕਾਨੀ ਸੈਨਾ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਉਨ ਕੇ ਊਪਰ ਜਾਇ ਪਰੇ ਨਗਰੋਂ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋਂ ਕੇ ਲੋਗ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਸਰਬ ਹੀ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਵੈਰੀ ਹੋ ਜਾਤੇਭਏ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਤੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਹਾਥ ਪਕੜਾਇ ਦੇਵੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਕਾ ਕੋਈ ਮਾਨੁਖ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿੰਘ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਿਸ ਕੇ ਘਰ ਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਉਸ ਕੋ ਰੋਇ ਬੈਠੇ ਕਿਉਂਕੇ ਏਹ ਅਬ ਹਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਮਰਗਯੋ ਹੈ। ਸਤ ਧਰਮ ਕਾ ਕੋਈ ਨਾਮ ਭੀ ਨ ਲੇਨੇ ਪਾਵੈ। ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋਂ ਪਰ ਬਡੀ ੨ ਜ਼ੁਲਮੀ ਕਰੈ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਪਚੀਸ ਰੁਪੈ ਲਗਾਇ ਦੀਯੇ ਥੇ ਜੌਨਸਾ ਕੋਈ ਸਿਖ ਕਾ ਸਿਰ ਕਟਕੇ ਲੈ ਆਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਪਚੀਸ ਰੁਪੈ ਇਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇਵੇ। ਜੇ ਜੀਂਵਦੇ ਸਿਖ ਕੋ ਪਕੜ ਲਿਯਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋਸੌ ਰੁਪਯਾ ਇਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਮਿਲੇ ਸੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਕਲੇਸ਼ ਦੇ ਦੇਕੇ ਮਾਰ ਦੇਵੈ ਯਾ ਮੁਸਲ-ਮਾਨ ਕਰ ਲੇਵੇ। ਜਿਸ ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਧਨਾਢ ਦੇਖੈ ਉਸੀ ਕੋ ਲੂਟ ਲੇਵੈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕੀਆਂ ਕੰਨਜਾਂ ਇਸਤ੍ਰਿਆਂ ਜਿਸ ੨ ਕੋ ਰੂਪਵਾਨ ਦੇਖੈਂ ਤਿਸੀ ਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਜਬਰਨ ਕਰ ਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਪਾਇ ਲੇਤੇ ਥੇ ਔ ਜਬ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਰਜਾਵੇ ਤਬ ਉਸ ਕੀ ਕਬਰ ਖੋਦਨੇ ਕੀ ਕਾਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਸੇ ਲੇਵੈ। ਜਬ ਕੋਈ ਵਿਗਾਰੀ ਕਾ ਕਾਮ ਪਰੇ ਤਬ ਚਮਾਰੋਂ ਕੇ ਬਦਲੇ ਅਛੇ ੨ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੋ ਵਿਗਾਰੀ ਪਕੜ ਕੇ ਸਿਰਪੈ ਬੋਝਾ ਦੇਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਲੇਵੇ ਨ ਕਹੂੰ ਸੰਖ ਬਾਜਨੇ ਪਾਵੇ ਨ ਯਗ ਹੋਮ ਹੋਨੇ ਪਾਵੇ ਨ ਕਹੂੰ ਜਪ

ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤ ਹੋਨੇ ਪਾਵੇ। ਵਿਚਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਭੋਹਰਜੋਂ ਮੈ ਲੁਕ ਲੁਕ ਕੇ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਆਦਿਕ ਕੀਆ ਕਰੇ। ਇਤਜਾਦਿਕ ਪਾਪੋਂ ਕਰਕੇ ਧਾਤ੍ਰੀ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਡੂਬਨੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਮਹਾਂ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਭਾਰ ਕੋ ਨ ਸਹ ਸਕਤੀ ਹੂਈ ਧਰਨੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਧਜਾਨ ਕਰ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ॥

ਧਾਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਹੇ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਹੇ ਅਜ ਹੇ ਅਚਜੁਤ ਹੇ ਸਰਬਗਜ ਹੇ ਸਰਬ ਕੇ ਨਿਯੰਤਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿ ਸਮਰਥ ਹੇ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਹੇ ਘਟਘਟ ਵਾਸੀ ਹੇ ਧਰਮ ਪਾਲ ਹੇ ਸੰਤ ਰਖਜਕ ਮੈਂ ਅਬ ਪਾਪਜੋਂ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਭਾਰ ਕੋ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕਤੀ ਹੂਈ ਪਾਤਾਲ ਲੋਕ ਕੋ ਧਸੀ ਜਾਤੀ ਹੂੰ। ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਆਪ ਜੈਸੇ ਜਾਨੋਂ ਤੈਸੇ ਮੇਰੀ ਰਖਜਾ ਕਰੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਆਲੰਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਡੇ ਘੋਰ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਸਮੇਂ ਆਇਕੇ ਵਰਤਜੋ ਹੈ। ਆਪ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰਾਯਣ ਜੋ ਸੰਤ ਜਨ ਥੇ ਸੋ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਛਪ ਗਏ ਹੈਂ ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਮਸਕਰੇ ਪੂਜਜ ਹੋ ਗਏ ਹੈ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਨੇ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਓ ਹੈ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਤ ਮਾਨੁਖੋ ਕੇ ਆਚਾਰ ਹੋਗਏ ਹੈਂ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ਼ੰਕਾ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਮਨਮੈ ਨਹੀ ਲਜਾਵਤੇ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸਰਬਲੋਕ ਧਰਮ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ਼ੂਦ੍ਰੋਂ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਹੈਂ ਔ ਸ਼ੂਦ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਪਾਖੰਡੀਂ ਔਦੰਭਿਜੋਂ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਮੋਂ ਕਰਕੇ ਮੈ ਅਤੀਵ ਅਧੀਰਯ ਮਤੀ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋ ਗਈ ਹੂੰ। ਅਬ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਭੀ ਪਾਪੋਂ ਕਰਕੇ ਭਾਰੀ ਹੂਈ ੨ ਮੁਝਕਾ ਬੋਝਾ ਸਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਆਪ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਨ ਕੀ ਸ਼ਰਣਿ ਲੇਵੋ ਹੇ ਵਿਸ਼੍ਵੰਭਰ ਹੇ ਜਗੰਨਾਥ ਨ ਤੋ ਮੈਂ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਦੇ ਬੋਝ ਸੇ ਭਾਰੀ ਹੋਤੀ ਹੂੰ ਔਰ ਨ ਪਰਬਤੋਂ ਕੇ ਬੋਝ ਸੇ ਜੈਸੀ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਬੋਝ ਸੇ ਭਾਰੀ ਦੁਖਾਰੀ ਹੋਤੀ ਹੂੰ। ਤੀਨ ਪਾਵਤੋ ਧਰਮ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਹੀ ਹੀਨ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹੈ ਅਬ ਏਕ ਧਰਮ ਕੇ ਚਰਣ ਕੇ ਆਸਿਤ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਥੀ। ਅਬ ਵੋ ਏਕ ਚਰਣ ਭੀ ਧਰਮ ਕਾ ਹੀਨ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਚਾਰੋਂ ਵਰਣੋ ਨੇ ਔ ਚਾਰੋ ਆਸ੍ਰਮੋ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸਭ ਨੇ ਛੋਡ ਦਈ ਹੈ ਔ ਵਿਰੁਧ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਪਏ ਹੈਂ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਤਜੰਤ ਧਰਮ ਕੀ ਹਾਨੀ ਹੋਇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕਾ ਅਪਨਾ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਆਗੇ ਕਹਕੇ ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰੋਵਤੀ ਭਈ।

ਅਤੀਵ ਦੁਖਿਤ ਔ ਆਕੁਲ ਅਧੀਰ ਯਮਤੀ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਕੋ ਜਾਨਕੇ ਧਾਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਧਾਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਧੀਰਯ ਧਾਰ ਉਦੇਗ ਕੋ ਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਹਮ ਤੇਰਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰਣੇ ਅਰਥ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਰਮ ਉਪਾਸਨਾ ਗਯਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤੇਰਾ ਭਾਰ ਹਮ ਉਤਾਰ ਦੇਵੈ ਗੇ। ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬਜਕ੍ਤੀ ਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਕਾ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਹੈ। ਸੋ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਇਹੁ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ੨ ਤੀਸਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ੩ ਚਤੁਰਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇਹ ਚਾਰੋਂ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ। ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਅੰਸ਼ ਕਰਕੇ ਤੁਮ ਸੰਪੂਰਣ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਗਯਾ ਕਰ ਕੇ ਧਾਤ੍ਰੀ ਕਾ ਆਸ਼੍ਵਾਸਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਮੇਦਨੀ ਤੂੰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮਤਿ ਕਰ ਹਮ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਤੇਰੇ ਭਾਰ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਡਾਰੈ ਗੇ। ਤਬ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੇ ਅਤਿ ਆਨੰਦਿਤ ਹੋਕ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਯੇ ਦੂਸਰਾ ਨਿਮਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਮੈ ਹੋਤੇ ਭਯੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਤਾਰਾਂ ਸੈ ਪੈਸਠੇ ਮੈ ਸਚ ਖੰਡ ਮੈ ਵਾਸ ਹੂਆ ਥਾ ੧੭੬੫ ਕਾਰਤਕ ਕੀ ਸੁਕਲ ਪਖਯ ਕੀ ਪੰਚਮੀ ਕੋ ਸ਼ਾਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕਾ ਤੈਤੀਸ ੩੩ ਮੈ ਔ ਪੁਨਃ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਤੇਰਾ ਮੈ ੧੮੧੩ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੂਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕਾ ਏਕਾਸੀ ੮੧ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਸੇ ਅਠਤਾਲੀ ਬਰਸ ਪਾਂਚ ਮਾਸ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਪੁਨਃ ਅਪਨੋ ਬਚਣ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਹਿਤ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣੇ ਕਾ ਸਮੈ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਹੀ ਆਕਾਸ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ। ਔ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਸ਼ੀਤਲ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਰੇ ਮੰਦ ਮੰਦ ਪਵਨ ਚਲਤੇ ਭਯੇ। ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਦਿਬਯ ਨਦੀਆਂ ਦੂਧ ਵਰਣ ਕੀਆਂ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਚਲਤੀਆਂ ਭਈਆਂ। ਔ ਬ੍ਰਿਛੋ ਸੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਰਸ ਚੂਵਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਔ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹੀ ਸਰਬ ਦਿਸਾ ਅਤੀਵ ਸ੍ਵਛ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਜਾਤਯਾਂ ਭਈਆਂ। ਔ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਹੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਭਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸਤ੍ਵ ਗੁਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਔ ਅਤਯੰਤ ਆਨੰਦ ਅਪਨੇ ਆਪ ਉਤਪਤ ਹੋਇ ਆਵਤੇ ਭਯੇ। ਜੈਸੇ ਨਿਰਮਲ ਮਨ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ

ਕੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਆਨੰਦ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਦ ਵਤ ਔ ਘਰ ੨ ਵਿਖੇ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਕਿਉਂ ਨਾ ਐਸੇ ਉਤਸਵ ਔ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਹੋਵੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਰਬ ਮੰਗਲੋਂ ਕੇ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਭਵਤਾਰਕ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਬ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘੋਕ੍ਤ ॥

ਚੌਪਾਈ

ਸੰਬਤ ਗੁਣ ਸਸਿ ਵਸੁ ਸ਼ਸ਼ਿ ਚਾਰੂ । ਮੰਗਲ ਮਹਤ ਮੋਦ ਪਰਿਵਾਰੂ ॥
ਸਾਕ ਵਿਸੁਨਗ ਰਸ ਸਸਿ ਨੀਕੋ । ਸੁਖ ਨਿਧਿ ਬ੍ਰਿਧ ਵਿਸਦ ਜਸਹੀ ਕੋ ॥ ੨੬ ॥
ਮਧੁ ਸੁਮਾਸ ਸਿਤ ਪਛ ਸੁਹਾਵਨ । ਪੰਚਮਿ ਬੁਧ ਵਾਸਰ ਸੁਖ ਦਾਵਨ ॥
ਨਿਖਤ ਪੁਨਰਵਸੁ ਅਤਿ ਸੁਖ ਰਾਸ਼ੀ । ਬ੍ਰਿਧ ਯੋਗ ਜਸ ਬ੍ਰਿਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ ॥ ੨੭ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਬ੍ਰਿਖ ਸੁਲਗਨ ਦੁਰਲਭ ਸੁਰਨ ਉਚਜ ਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ ।
ਤਾਮੈ ਜਨਮੇ ਜਗਤ ਪਤਿ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਜਸਕਾਰ ॥ ੨੮ ॥

ਚੌਪਾਈ

ਦੁਤਿਏ ਹਿੰਦੁ ਚਤੁਰ ਥੇ ਕੇਤੂ । ਸਪਤਮ ਸੁਰ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਸੁਖ ਹੇਤੂ ॥
ਦਸਏਂ ਦੀਪ ਮਾਨ ਭ੍ਰਿਗੁ ਰਾਹੂ । ਗਯਾਰਹ ਭੌਮ ਭਾਨੁ ਭਯ ਦਾਹੂ ॥ ੨੯ ॥

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਭਵਨ ਵਿਰਾਜ ਵਨ ਅਰਕੀ ਇੰਦੁਜ ਦੋਇ ॥
ਸਹਜ ਸ੍ਵਾਸ ਜਾਂਕੇ ਨਿਗਮ ਗ੍ਰਹ ਗਮ ਤਹ ਕਸ ਹੋਇ ॥ ੩੦ ॥
ਵਾਰ ਆਦਿ ਗ੍ਰਹ ਫਲ ਸਕਲ ਬਰਨਤ ਹੈਂ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਰੀਤਿ ॥
ਭਿੰਨ ਲੇਖ ਤਾਂ ਅਰਥ ਬਿਨ ਦੇ ਤਨ ਮਨ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ॥ ੩੧ ॥

॥ ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ ॥

ਸ੍ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਯੁਗ ਤੇ ਦਯਾ ਸੀਲ ਬਿਚ ਛਨੋ ॥
ਤਪ ਯੋਗ ਨਿਸ੍ਰ ਭਯਾਨਕੋ ਅਤਿ ਸਰ ਭਾਂਤਿ ਸੁਲਛਨੋ ॥
ਜੋਈ ਕੁਸਲ ਔ ਦੈਵਗਯ ਜਾਨਤ ਲਗਨ ਚੰਦ੍ਰਕ ਆਸਰੇ ॥
ਤੇਈ ਵਦਤ ਐਸੇ ਵਿਦਤ ਹੈ ਜੋਊ ਜਾਇ ਤੇ ਬੁਧ ਵਾਸਰੇ ॥ ੩੨ ॥

॥ ਮਿਥਨ ਰਾਸਿ ਫਲੰ ॥

ਯਸ਼੍ਵਾਂਗ੍ਰ ਕੀਰਤਿ ਕਰਤ ਸਭ ਹੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰ ਇਸ਼੍ਰ ਮਨਾਵ ਹੀ ॥

ਅਤਿ ਮਯਾ ਜੁਕ੍ਤੁ ਮੁਕ੍ਤਿ ਜਨ ਪ੍ਰਿਯ ਸ੍ਵਰ ਹਿਤੂ ਨਹੀਂ ਗਾਵਹੀ ॥
ਬਹੁ ਕੀਰਤਿ ਭਾਗੀ ਧਨੀ ਗੁਰੂ ਧਰ ਬਿਪੁਲ ਬਾਨੀ ਬੋਲਹੈ ॥
ਬੁਧ ਸ੍ਵਛ ਦ੍ਰਿਢ ਪਰ ਵਾਦ ਭੰਜਨ ਮਿਥਨ ਉਦਭਵ ਜੋ ਲਹੈ ॥ ੩੩ ॥

॥ ਅਥ ਬ੍ਰਿਖ ਲਗਨ ਫਲੰ ॥

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਗੁਰੂ ਗੁਰੁਨਿ ਮ੍ਰਿਦੁ ਵਚ ਸਦਾ ਗੁਣ ਕਾਰਣ ਨਿਰਲੋਭ ॥
ਸੂਰ ਸਰਬ ਜਨ ਪ੍ਰੇਯ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਖ ਲਗਨੀ ਨਰ ਸੋਭ ॥ ੩੪ ॥

॥ ਅਥ ਪੰਚਮਿ ਤਿਥਿ ਫਲੰ ॥

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਵਿਵਹਾਰੀ ਗੁਣ ਗਾਹਕੋ ਪਿਤ੍ਰ ਮਾਤ੍ਰ ਰਖ ਵਾਰ ॥
ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਤਨੁ ਪ੍ਰਿਯਾ ਪੰਚਮਿ ਤਿਥਿ ਭਵ ਬਾਰ ॥ ੩੫ ॥

॥ ਅਥ ਬ੍ਰਿਧ ਯੋਗ ਫਲੰ ॥

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਲਲਤ ਬਹੁਤ ਲਲਨਾ ਤਨੁਜ ਧਾਰੈ ਧੀਰਜ ਵਾਨ ॥
ਧਨ ਧਾਨਜ਼ੀ ਭੁਗਤਾ ਸਤੀ ਬ੍ਰਿਧ ਯੋਗ ਫਲ ਜਾਨ ॥ ੩੬ ॥

॥ ਅਥ ਵਵ ਕਰਣ ਫਲੰ ॥

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਮਾਨੀ ਧਰਮ ਰਤੋ ਸਦਾ ਸੁਭ ਮੰਗਲ ਕਰਤਾਰ ॥
ਇਸਥਿਰ ਕਰਮਾ ਜਾਯਤੇ ਵਵ ਕਰਣੀ ਵਵ ਵਾਰ ॥ ੩੭ ॥

॥ ਅਥ ਬਸੰਤ ਰਿਤੁ ਫਲੰ ॥

॥ ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ ॥

ਨਿਜ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾਰ ਮਹੋ ਦਮੀ ਤੇਜਾਸ੍ਰਿ ਬਹੁ ਕਾਰਯ ਕ੍ਰਿਤੋ ॥
ਗੁਨ ਖਾਨ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਨ ਬਿਮਾਨ ਗਾ ਅਤਿ ਸਤ ਬ੍ਰਿਤੋ ॥
ਰਸ ਦੇਸ ਦੇਸ ਬਸੇਸ ਭੁਗਤਾ ਹਰਖ ਸਭ ਜਗ ਗਾਯਤੇ ॥
ਬਿਕ ਸਾਨ ਭਾਲ ਬਸੰਤ ਤਰੂ ਇਵ ਨਰ ਬਸੰਤ ਜੁ ਜਾਯਤੇ ॥ ੩੮ ॥

॥ ਅਥ ਸੁਕਲ ਪਛ ਫਲੰ ॥

ਛੰਦ

ਸੁਭੇ ਆਨਨੰ ਪੂੰਨ ਨਾਖਜਤ੍ਰ ਨਾਥੋ। ਧਨੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬੇਤਾ ਸੁਚੋ ਸੁੱਦਮੀਰੋ ॥

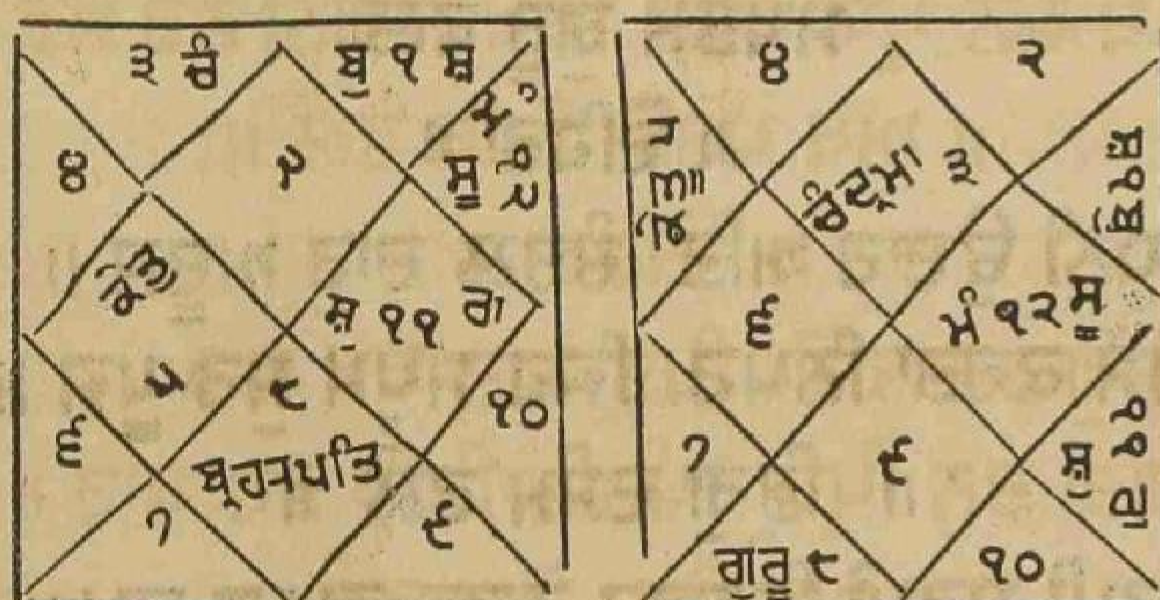
ਸਦਾ ਸੌਖਯ ਗਾਤ੍ਰ ਅਚੰਭੋ ਵਿਵੇਕੀ। ਸਮਸ੍ਤ ਗੁਣਗਯੋ ਸੁਕਲਪਖਯ ਜਾਤਾ ॥ ੩੯ ॥

ਅਥ ਪੁਨਰਵਸੁ ਨਿਖ੍ਯਤ੍ਰ ਫਲੰ

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੀਤਲ ਸੁਖ ਭੋਗੀ ਸੁਭਗ ਜਨ ਬੱਲਭ ਗੁਨ ਰਾਸਿ।
ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਉਪਕਾਰ ਯੁਤ ਜਨਮ ਪੁਨਰਬਸੁ ਜਾਸਿ ॥ ੪੦ ॥

ਅਥ ਨਵਗ੍ਰਹਾਨ ਫਲੰ ਸੂਰਯਾਦਿ ਫਲੰ

ਅਥ ਸੂਰਯ ਏਕਾਦਸ਼ ਫਲੰ

ਦੋਹਿਰਾ

ਨਾਨਾ ਲਾਭ ਲਹੇ ਸਦਾ ਸਾਂਤਲ ਧਰਮੀ ਸੋਇ।
ਰੂਪਵਾਂਨ ਗਯਾਨੀ ਮਹਾਂ ਜਿਹ ਗਯਾਰਹ ਰਵਿ ਹੋਇ ॥ ੪੧ ॥

ਅਥ ਦੁਤਿਯੇ ਚੰਦ੍ਰ ਫਲੰ

ਮਦਰਾ ਛੰਦ

ਪੂਰਣ ਸੰਪਦ ਸੀਲ ਸਦੀਵਹਿ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਮਹਾਨ ਜਸੀ।
ਭੂਪਤਿ ਪੂਜਯ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਸਾਰਕ ਨੀ ਗਦ ਗੌਰਵ ਮੰਦ ਹਸੀ ॥
ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਨੇਹ ਸੁਭਾਗਲ ਦੇਹ ਅਨੂਪਮ ਗੇਹ ਚਾਹ ਬਸੀ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੋਲ ਸਭੈ ਜਨ ਬੱਲਭ ਜਾਸ ਦੁਤੀ ਘਰ ਬਾਸ ਸ਼ਸ਼ੀ ॥ ੪੨ ॥

ਭੌਮ ਏਕਾਦਸ਼ ਫਲੰ

ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ

ਭੂ ਲਾਭ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭੂਪ ਪੂਜਹਿ ਵਿਵਿਧ ਰਸ ਨਿਤ ਭੋਗਤਾ।
ਮ੍ਰਿਦੁ ਵਚਨ ਲਲਿਤ ਪ੍ਰਦਿਪ੍ਤ ਆਨਨ ਸੁਚੀ ਰੁਚੀ ਬਡ ਯੋਗਤਾ ॥
ਨੀਰੋਗ ਦੇਵ ਦ੍ਵਿਜੋ ਰਤਾ ਬਲ ਰਾਸਿ ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨਾ।
ਜਿਹ ਲਾਭ ਭਵਨੇ ਭੂ ਸੁਤੋ ਵਹ ਹੇਤ ਭੂ ਭਯ ਮੋਚਨਾ ॥ ੪੩ ॥

ਬੁਧ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਫਲੰ

ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ

ਉਪਕਾਰ ਮੈ ਬਯ ਕਰੈ ਸੰਪਦ ਭ੍ਰਾਤ ਹੀਨ ਸੁ ਹੋਵਈ।
ਹ੍ਵੈ ਪਰ ਅਧੀਨ ਸੁਪਾਪ ਕਰਤਾ ਧਰਮ ਰੀਤਿ ਸੁ ਜੋਵਈ॥
ਅਤਿ ਚਤੁਰ ਰਾਜਸੀ ਕਰਮ ਭੀਤਰ ਸਰਬ ਗੁਨ ਗਨ ਆਗਰੋ।
ਜਹ ਬਾਰਹੇ ਹਿਮਰਚਤ ਨਯ ਸੋਊ ਹੋਤ ਧਰੁਵ ਬੁਧੀ ਸਾਗਰੋ ॥ ੪੪ ॥

ਸਪਤਮੇ ਗੁਰੂ ਫਲੰ

॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ਧਨੀ ਉਦਾਰ ਅਤਿ ਚੰਚਲ ਚਾਰੁ ਅਦੂਜ ॥
ਚਿਤ੍ਰ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਨਿਪਟ ਜਿਹ ਸਪ੍ਤਮ ਸੁਰ ਪੂਜ ॥ ੪੫

॥ ਭ੍ਰਿਗੁ ਦਸਮ ਫਲੰ ॥

ਸ਼ੁਭ ਕਰਮੀ ਧਰਮੀ ਨਿਧਰਤ ਨਵਨ ਭੂਪ ਨ ਭੂਪ॥
ਨਰ ਨਾਰਿਨ ਪ੍ਰਿਯਾਲਾਗ ਜਿਹ ਦਸਮੇ ਭ੍ਰਿਗੂ ਅਨੂਪ ॥ ੪੬ ॥

॥ ਸ਼ਨਿ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਫਲੰ ॥

ਯੁਧ ਅਰਥ ਖਰਚਾਹਿ ਧਨਹਿ ਉਗ੍ਰ ਬੋਲ ਬਲ ਕੰਦ ॥
ਬੰਧੁ ਹੀਨ ਚੰਚਲ ਮਹਾਂ ਜਿਹ ਬਾਰਹ ਗ੍ਰਹ ਮੰਦ ॥ ੪੭ ॥

॥ ਰਾਹੂ ਦਸਮੇਂ ਫਲੰ ॥

ਕੁਕਰਮ ਦਾਨ ਵਰਜਿਤ ਸਦਾ ਅਰਿਨ ਆਰੰਨਨ ਦਾਹੁ ॥
ਦਯਾ ਸਤਗੁਣ ਸ਼ੀਲ ਬੁਧ ਏਹ ਫਲ ਦਸ਼ਮੇ ਰਾਹੁ ॥ ੪੮ ॥

॥ ਕੇਤੁ ਚਤੁਰਥੇ ਫਲੰ ॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ

ਗੁਣਗਜੋ ਪ੍ਰਚੰਡੋ ਸਦਾ ਤੇਜ ਸੀਲਾ। ਗਿਰਾ ਰੰਨ ਰਾਮੋ ਰਚੈਂ ਕੋਟਿ ਲੀਲਾ ॥
ਸ੍ਵਯੰ ਮਾਤ ਹੀਨੋ ਪ੍ਰਸੂਯੰਨ ਹੇਤੁ। ਚਤੁਰ ਸੰਗ ਬਾਸੀ ਚਤੁਰ ਜਾਹਿ ਕੇਤੁ ॥ ੪੯ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗ੍ਰਹ ਯੋਗ ਸ਼ੁਭ ਉਚਯ ਏਕ ਤੇ ਏਕ ॥
ਲਿਯ ਅਵਤਾਰ ਛਿਤ ਮੰਡਲੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕ ਅਨੇਕ ॥ ੫੦ ॥
ਜਾਸ ਸਿਮਰਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਕੋਟਿ ਕੁਯੋਗ ਨਸਾਹਿ ॥
ਤਾਂਕੋ ਯੋਗ ਕੁਯੋਗ ਗ੍ਰਹ ਕਸ ਸ਼ੁਭ ਫਲਨ ਕਰਾਹਿ ॥ ੫੧ ॥

ਸ੍ਵਾਮੀ ਰਿਪੁਪੈ ਹੋਤ ਹੈ ਸਤ ਸੇਵਕ ਪ੍ਰਤਿ ਕੂਲ।
ਸੇਵਤ ਨਿਜ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਦਾ ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਅਨੂਪ ॥ ੫੨ ॥

ਚੌਪਾਈ

ਜਨਮੇ ਜਗਤ ਪਿਤਾ ਸੁਰ ਪੂਜਾ। ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਕਹਿ ਪਰ ਤਨ ਦੂਜਾ ॥
ਸਹਜ ਅਰੁਣ ਜੁਗ ਪਦ ਛਬ ਬ੍ਰਿੰਦਾ। ਜਨਕਿ ਸ਼ੋਰ ਬਿਕਸੇ ਅਰਵਿੰਦਾ ॥ ੫੩ ॥
ਅੰਕੁਸ ਕੁਲਿਸ ਛਤ੍ਰ ਕੀ ਰੇਖਾ। ਸਜੀ ਚਰਨ ਤਰ ਅਤਿ ਸੁ ਬਿਸ਼ੇਖਾ ॥
ਮ੍ਰਿਦੁਲਾਂਗੁਰਿ ਦੀਪਤਿ ਨਖ ਜੋਤੀ। ਜਨ ਦਲ ਕਮਲ ਓਸਕੇ ਮੋਤੀ ॥ ੫੪ ॥
ਕਦਲੀ ਕੁਮਾਰ ਜੰਘ ਜੁਗ ਚਾਰੂ। ਕੁੰਚਿਤ ਰੁਚਿਰ ਕਚਨ ਪਰਿਵਾਰੂ ॥
ਪਿਡਰਿ ਧੀਨ ਪਿਬਲ ਅਤਿ ਸ੍ਰੋਣੀ। ਛਬਿ ਪ੍ਰਕਾਸਵਨ ਛਿਨ ਛਿਨ ਦੋਣੀ ॥ ੫੫ ॥
ਕ੍ਰਿਸ ਕਟਿ ਦੇਸ ਸਿੰਘ ਉਪਮਾਨੂ। ਛਬਿ ਬਿਭਾਰ ਲਚਕਤ ਸੁਖਦਾਨੂ ॥
ਨਾਭੀਨਦ ਗੰਭੀਰ ਅਤਿ ਸਾਜੀ। ਰਾਜੀ ਰਾਜੀ ਹ੍ਵੈ ਕਚ ਰਾਜੀ ॥ ੫੬ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਵਖਜ਼ਸਤਲ ਭ੍ਰਿਗੁ ਚਰਣ ਕਰਿ ਚਿਨ੍ਹਤ ਪਰਮ ਰਸਾਲ ।
ਜਗ ਮ੍ਰਿਜਾਦ ਮੂਰਤਿ ਮਨੋ ਰਾਜਤ ਪ੍ਰਭਾ ਬਿਸਾਲ ॥ ੫੭ ॥

ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀਛੰਦ

ਭੁਜ ਗੋਲ ਗੌਰ ਮ੍ਰਿਨਾਲ ਕੋ ਓਪਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਛਾਜ ਹੀ।
ਕਰ ਸੰਖ ਚੱਕ੍ਰ ਗਦਾ ਅੰਬੁਜੰ ਅੱਛ ਭਾਂਤਿ ਵਿਰਾਜ ਹੀ ॥
ਬਨ ਮਾਲ ਛਵਿ ਬਿਸਾਲ ਸੋਭਨ ਸੋਭਨੈ ਕੋ ਚੰਚਲੋ।
ਅਤਿ ਗ੍ਰੀਵ ਸੁਖਮਾ ਨੀਵ ਵਰਤੁਲ ਕੰਬੁਤੇ ਸਰਸੋ ਭਲੋ ॥ ੫੮ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਬਿਮਲ ਬਦਨ ਸੋਭਾ ਸਦਨ ਸਦਨ ਟਰੈ ਅਵਲੋਕ।
ਮਦਨ ਮਹਾ ਮਦ ਕਦਨ ਸੋ ਗਦਨ ਹਰਨ ਪ੍ਰਿਯਓਕ ॥ ੫੯ ॥
ਨੈਨ ਪ੍ਰਫੁਲ ਪਯੋਜ ਇਵ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੀਲ ਸੁਖਦਾਤ।
ਜਿਨਹਿ ਪਲਕ ਹਿਤ ਮੁਨਿਨ ਕੀ ਪਲਕਨ ਪਲਕ ਲਗਾਤ ॥ ੬੦ ॥

ਚੌਪਾਈ

ਕੁਟਿਲ ਭ੍ਰਿਕੁਟ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਘਨ ਪਾਵਨ। ਸੁਭਗ ਲਿਲਾਟ ਪਟਲ ਸੁਖ ਦਾਵਨ ॥
ਸ਼ਜ਼ਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰ ਚਿਕੁਰ ਘੁੰਗ ਰਾਰੇ। ਬਿਨ ਸਨੇਹ ਚੀਕਨ ਸੁਚਿ ਸਾਰੇ ॥ ੬੧ ॥

ਗੀਯਾ ਛੰਦ

ਗੰਭੀਰ ਰੋਸਨ ਰੂਪ ਸੌਰਭ ਸੁਚੀ ਰੁਚੀ ਭਵ ਮੋਚਨਾ।
ਵੈਰਾਟ ਬੇਦੀ ਰਾਟ ਸੁੰਦਰ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਰਾਜੀਵ ਲੋਚਨਾ॥
ਮ੍ਰਿਦੁ ਬੋਲ ਲੋਲ ਕਪੋਲ ਲਚਕਤ ਛੋਲ ਛਬਿ ਅਤਿ ਫਬ ਰਹਯੋ।
ਬਲਿ ਜਾਇ ਗੈਂਡਾਸਿੰਘ ਅਨੁਚਰ ਨਿਪਜ ਜਗਤੀ ਦੁਖ ਦਹਯੋ॥ ੯੨॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਨਿਰਖ ਧਾਇ ਚਕ੍ਰਿਤ ਮਹਾਂ ਮੁਰਛਾਨੀ ਛਬ ਛੀਨ।
ਦੇਖਤ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਹਰਿ ਭਈ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਲੀਨ॥ ੯੩॥

ਸੋਰਠਾ

ਕਹਤ ਪਰਤ ਮੁਖ ਬੈਨ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਯਾ ਬਸ ਹ੍ਵੈ ਰਹੀ।
ਚਿਤ੍ਰ ਪੂਤਰੀ ਨੈਨ ਭਏ ਪਰਮ ਸੋਭਾ ਰਸੇ॥ ੯੪॥

ਚੌਪਈ

ਤਬ ਵਿਲੋਕ ਧਾਈ ਮੁਰਛਾਨੀ। ਰੁਦਨ ਕੀਨ ਸ਼ਿਸ਼ੁ ਹ੍ਵੈ ਦਧਿ ਦਾਨੀ॥
ਅਸ ਸੁਬੇਸ ਗੋਪਾਲ ਗੋਪੀਸਾ। ਸਾਂਝ ਸਮੈ ਜਿਮ ਕਿਰਣ ਦਿਨੀਸਾ॥ ੯੫॥
ਧਾਇ ਧਾਇ ਕੇ ਬਾਹਿਰ ਆਈ। ਕਹਯੋ ਹਰਖ ਬੇਦੀਸ਼ ਬਧਾਈ॥
ਮਾਯਾ ਬਸ ਪ੍ਰਭੂ ਸੋਭਾ ਭੂਲੀ। ਬਾਲ ਜਾਨ ਜੀਅ ਮੈ ਅਤਿ ਫੂਲੀ॥ ੯੬॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਉਠੇ ਉਮਗਿ ਕੁਲ ਜਨ ਸਭੈ ਹਰਖਹਿ ਜਯ ਜਯ ਭਾਖ।
ਇਤੀਹਾਸ ਪੂਰਬਿ ਸਿਮਰਿ ਕੈ ਬਢੀ ਹ੍ਰਿਦਯਾ ਅਭਿਲਾਖ॥ ੯੭॥

ਚੌਪਾਈ

ਹਯ ਗਯ ਭੂਮਿ ਰਤਨ ਰਥ ਨਾਨਾ। ਯਾਚਕ ਜਨਹਿ ਦੀਨ ਤਹਦਾਨਾ॥
ਗੋਮਨਿ ਮਾਲਿ ਹੇਮ ਬਹੁ ਸੁੰਦਰ। ਰਾਜਤ ਭਾਰ ਅੰਨ ਸਹ ਮੰਦਰ॥ ੯੮॥
ਬਿਬਿਧਿ ਬੀਜ ਮਯ ਭੂਮਿ ਸੁਹਾਈ। ਸਿਹਜਾ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਮਨੋਹਰ ਭਾਈ॥
ਸੁਮਨ ਬਾਟਿਕਾ ਬਾਗ਼ ਤੜਾਗਾ। ਸ਼ੁਕਲ ਚਮਰ ਆਸਨ ਚਿਤ੍ਰਾਗਾ॥ ੯੯॥
ਭੂਖਨ ਬਿਬਿਧ ਰਤਨ ਖਚ ਭੀਨੇ। ਪ੍ਰਭੂ ਜਨਨੀ ਵਿਪ੍ਰਨ ਕਹੁ ਦੀਨੇ॥
ਬਿਬਧ ਬਾਜ ਬਾਜੇ ਤਹ ਆਈ। ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਪੁਰ ਜਨਮ ਵਧਾਈ॥ ੭੦॥
ਕੁਲ ਜਨ ਬਿਟਪ ਪਰਮ ਮੁਦ ਫੂਲੇ। ਪਲਵ ਸੁਜਸੁ ਰੂਧ ਅਤਿ ਊਲੇ॥
ਵਿਪ੍ਰਗਨਾ ਸਿੱਖ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਸਮੀਰਾ। ਸਾਂਤਕ ਸ੍ਵੇਦਓ ਸਕਨ ਨੀਰਾ॥ ੭੧॥

ਘੰਟਾਵਲਿ ਅਲਿ ਗੁੰਜ ਸੁਹਾਈ । ਛਿਰਕਿ ਬਾਸ ਮਕਰੰਦ ਗਨਾਈ ॥
ਨਾਰਿ ਗੀਤ ਕੋ ਕਿਲ ਸ੍ਰੁਨ ਸੋਹਾ । ਨਵਲ ਗਾਤ ਅਤਿ ਆਮ ਬਿਮੋਹਾ ॥ ੭੨ ॥
ਝਿਲ ਮਿਲਾਤ ਬਿਚ ਪਾਗ ਕਲਿੰਗੀ । ਸੋ ਵਰ ਮੰਜਰਿ ਆਮ ਸੁਰੰਗੀ ॥
ਰਸ ਘੂਰਨ ਦ੍ਰਿਗ ਬਿਕਸ ਗੁਲਾਵਾ । ਜਾਸ ਬਾਸ ਨਰ ਭੌਰ ਛਾਭਾ ॥ ੭੩ ॥
ਚਿਤ੍ਰਤ ਰਚਿਤ ਬਿਤਾਨ ਸੁਹਾਯਾ । ਸੋਉ ਸਫਲ ਬ੍ਰਿਛਨ ਕੀ ਛਾਯਾ ॥
ਪੀਤ ਦੁਕੂਲ ਓਢੇ ਨਰ ਨਾਰੀ । ਪੁਸ਼ਪ ਮਾਲਤੀ ਸੋਛਬਿਕਾਰੀ ॥ ੭੪ ॥
ਸੀਕ ਨਾਕ ਤਿਯਵੇਤਿ ਵਧਾਈ । ਸੋਈ ਕਨਕ ਜੂਹੀ ਛਵਿ ਛਾਈ ॥
ਸਾਛਤ ਉਦਕ ਕਲਸ ਭਰ ਰਾਖੇ । ਸੋਊ ਅਨਾਰ ਚਾਰੁ ਅਤਿਭਾਖੇ ॥ ੭੫ ॥
ਵਿਵਿਧ ਮਨੁਜ ਨਾਨਾ ਤਰਓਊ । ਪਟ ਭੂਖਨ ਫਲ ਫੁਲ ਦਲ ਸੋਊ ॥
ਨਗਰ ਅਸੀਸ ਅਨਿਕ ਕੁਲ ਪੱਛੀ । ਸਿਹਜਾ ਸਾਖ ਬਿਥਰ ਬਿਧਿ ਅੱਛੀ ॥ ੭੬ ॥
ਤ੍ਰਿਣ ਜਲ ਛਿਰ ਕਫੂਲ ਝਰ ਚਾਰੂ । ਸੁਰਸ ਲਿਪਤ ਦ੍ਰਿਗ ਭਵਰ ਕੁਮਾਰੂ ॥
ਮੂਠ ਗੁਲਾਲ ਚਾਲ ਮੁਖ ਆਗਾ । ਸੋ ਉਡਾਤ ਵਰ ਪੁਸ਼ਪ ਪਰਾਗਾ ॥ ੭੭ ॥
ਸਭ ਮੁਖ ਪਰਮ ਕੁਲਾਹਲ ਮੰਤਾ । ਪ੍ਰਭੁ ਜਨਮ ਜਗ ਕਿਧੌਂ ਬਸੰਤਾ ॥
ਅਤਿ ਅਨੀਤਿ ਹਿਮ ਜਗਤੇ ਨਾਸੀ । ਬੇਦੀ ਰਵੀ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ॥ ੭੮ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਕੇਸਰ ਰੁਚਿਰ ਪਟੀਰ ਘਸ ਅਛਤ ਬਿਮਲ ਮਿਲਾਇ ।
ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਮੌਲ ਪੈ ਖੌਰ ਕਯੋ ਵਿਜ ਜਾਇ ॥ ੭੯ ॥

ਸੋਰਠਾ

ਅਰਪਿ ਫੂਲਨ ਕੀ ਮਾਲ ਪੁਲਕ ਗਾਤ ਸਨਮੁਖ ਸਿਥਰ ।
ਪ੍ਰੋਹਤ ਹਰਖ ਬਿਸਾਲ ਹਰੀ ਜਨਕ ਉਸਤੁਤਿ ਕਰਤ ॥ ੮੦ ॥

॥ ਕੁਲਿਸ੍ਰਉਵਾਚ ॥

॥ ਗੀਯਾ ਛੰਦ ॥

ਭਯੋ ਰਾਜ ਦਸ਼ਰਥ ਤ੍ਰੇਤਾ ਯੁਗ ਤੂੰ ਰਾਮ ਪੁਤ੍ਰਹਿ ਪਾਇਕੈ ॥
ਬਸੁ ਦੇਵ ਹ੍ਵੈ ਤੂੰ ਦ੍ਵਾਪੁਰੇ ਸੁਖ ਲਹਯੋ ਸਯਾਮਹਿ ਜਾਇਕੈ ॥
ਕਲਿ ਭੀਤ ਰੇਹ੍ਵੈ ਨਾਂਮ ਕਾਲੂ ਸੰਕਰਾ ਨਾਨਕ ਜਯੇ ॥
ਅਵਤਰ ਸਰਬਹ ਜਨਕ ਤੂੰ ਸਬ ਬਿਸਦ ਆਤਮ ਨਰ ਕਏ ॥ ੮੧ ॥

ਛੰਦ

ਅਬ ਹ੍ਵੈ ਅਜੀਤ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਕਲਿ ਮੇ ਨਰ ਹਰਿ ਸੁਤ ਪਾਇਓ ॥

ਜਯ ਜਯਤਿ ਬੇਦੀ ਬੰਸ਼ ਭੂਖਨ ਸੁਜਸ ਤਵ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਛਾਇਓ ॥
ਹਰਿ ਸਗੁਨ ਪਾਦਪ ਮੂਲ ਤੂੰ ਧ੍ਰੁਵ ਜਯ ਅਜੀਤ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੂ ॥
ਤੁਵ ਸੁਜਸ ਚੌਦਹਿ ਲੋਕ ਗਾਵੈਂ ਇਹੈ ਮੋਹਿ ਅਸੀਸ ਜੂ ॥ ੮੨ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਸੁਨ ਮ੍ਰਿਦੁ ਵਚ ਕੁਲ ਪੂਜ ਕੇ ਹਰਖੇ ਬੇਦੀ ਰਾਜ ॥
ਪਦ ਪਖਾਰ ਅਚਮਨ ਕਯੋ ਦੀਨੋ ਬਿਬਧ ਸੁਮਾਜ ॥ ੮੩ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਸੰਸ ਗਯੋ ਗ੍ਰਹ ਬ੍ਰਹਮਨ ਅਤਿ ਉਛਾਹ ਛਾਯੋ ਤਹਿ ਕੋਮਨ ॥
ਉਚਰਿ ਕਬਿਤ ਰੁਚਿਰ ਕੀਯ ਥਾਟਾ ਮਾਂਗਤ ਮੰਗਲ ਨੇਗ ਸੁਭਾਟਾ ॥ ੮੪ ॥

ਚੌਪਈ

ਕਰਹਿ ਨਿਛਾਵਰ ਕੁਲ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਲੇਹਿ ਡੋਮ ਨਾਓ ਅਰ ਬਾਰੀ ॥
ਕੁਸਮ ਮਾਲ ਮੰਜੁਲ ਕਰ ਲੀਨੀ। ਝੁਕੀ ਆਇ ਮਾਲਿਨਿ ਰਸ ਭੀਨੀ॥ ੮੫ ॥
ਨਾਨਾ ਰੰਗ ਨਿਚੋਲ ਸਵਾਰੀ। ਲੈ ਲੈ ਗਈ ਰਜਕ ਵਰ ਨਾਰੀ ॥
ਘਸ ਪਟੀਰ ਕੁੰਕਮ ਕਰ ਪੂਰਾ। ਕੁਲ ਪੂਜਨਿ ਆਈ ਛਬਿ ਰੂਰਾ ॥ ੮੬ ॥
ਭਯੋ ਜਨਮ ਸੁਨਿ ਨਾਸਯੋ ਸੋਕਾ। ਰਾਗਯੋ ਰੰਗ ਹਰਖ ਨਰ ਲੋਕਾ ॥
ਪ੍ਰਗਟੇ ਆਜ ਸਕਲ ਜਗ ਰਾਈ। ਸੁਮਨ ਧਾਰ ਬਰਖੇ ਹਰਖਾਈ ॥ ੮੭ ॥

॥ ਦੋਹਿਰ ॥

ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਭੁ ਜਨਮਕੋ ਛਾਇ ਰਹਯੋ ਚਹੂੰ ਔਰ।
ਜਯ ਜਯ ਜਯ ਸਭਿ ਕੋ ਰਰੈ ਮਿਟਿਓ ਵਿਤੰਡਾ ਸੋਰ ॥ ੮੮ ॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਨਮ ਅਮਰ ਹਰਖਾਨੇ। ਉਮਗ ਪੂਰ ਨਿਜ ਅੰਗ ਨ ਮਾਨੇ ॥
ਚਢਿ ਵਿਮਾਨ ਸਭ ਹੀ ਉਠ ਧਾਏ। ਸੰਕੁਲ ਬਯੋਮ ਮਹਾਂ ਛਵਿ ਪਾਏ ॥ ੮੯ ॥
ਉਦੈ ਦੇਖਿ ਬੇਦੀਕੁਲ ਇੰਦੂ। ਸਗਲ ਬਿਮਾਨ ਛਏ ਉਡ ਬ੍ਰਿੰਦੂ ॥
ਵਾਂਮ ਵਿਭਾਗ ਵਾਂਮ ਸੁਰ ਨਾਰੀ। ਮੁਖ ਪੂਰਣ ਧੁਨਿ ਜਾਯਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ੯੦ ॥
ਫੂਲ ਮਾਲ ਕੁੰਕਮ ਸੁਪਟੀਰਾ। ਧੂਪ ਦੀਪ ਸੁਰ ਸਰਿ ਕਰ ਨੀਰਾ ॥
ਅਖਜਤ ਸ੍ਰਿਛ ਰਤਨ ਮਨ ਚਾਰੂ। ਪਦਿਕ ਹਾਰ ਅਲਕਨ ਤਿਮ ਹਾਰੂ ॥ ੯੧ ॥
ਇਨ ਕਰ ਪੂਰ ਥਾਰਕਰ ਲੀਨੇ। ਸਕਹਿਨ ਅਰਪਿ ਸੁਕਚਿ ਸੁਰਭੀਨੇ ॥
ਅਗਰ ਧੂਮ ਅਮਰਾ ਵਤਿ ਛਾਈ। ਕਰਹਿ ਹੋਮ ਮਖ ਸੁਰਸੁਕਦਾਈ ॥ ੯੨ ॥
ਕਰਹਿ ਵਿਚਾਰ ਪਰਸਪਰ ਦੇਵਾ। ਕਿਹਵਿਧਿ ਹੋਇ ਨਾਥਕੀ ਸੇਵਾ ॥

ਪ੍ਰਗਟ ਹੇਤ ਹਮ ਸੁਕ੍ਰਤ ਭਾਰੀ। ਦੁਰ ਤਨ ਪੂਜ੍ਯੋ ਜਾਤ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ੯੩ ॥
ਹੂਜੈ ਮਨੁਜ ਭੂਤਲੇ ਜਾਈ। ਦਾਸ ਹੋਇ ਪੂਜਹਿ ਜਗਰਾਈ ॥
ਇਹ ਬਿਚਾਰ ਨਿਪਜੇ ਮਹਿ ਮੰਡਲ। ਦੇਵਨ ਤਜ੍ਯਾ ਸੁਲੋਕ ਅਖੰਡਲ ॥ ੯੪ ॥
ਔਰ ਜੁ ਸੁਰ ਪੁਰ ਰਤਹੇ ਦੇਵਾ। ਗਏ ਧਾਂਮ ਕਰ ਮਾਨਸ ਸੇਵਾ ॥
ਤਿਮ ਪ੍ਰਵਿਸੇ ਸੁਰ ਐਸ ਵਿਮਾਨੂੰ। ਧਸਤ ਅੰਸੁ ਜਿਮ ਅੰਤਰ ਭਾਨੂੰ ॥ ੯੫ ॥
ਜਯ ਜਯ ਨਾਦ ਭਯੋ ਸੁਰ ਲੋਕਾ। ਪ੍ਰਭੂ ਜਨਮ ਸੁਨ ਨਾਸ੍ਯੋ ਸ਼ੋਕਾ ॥
ਘਨ ਬਰਸੇ ਘਨ ਫੂਲਨ ਧਾਰਾ। ਜਰ੍ਯੋ ਜਵਾਸ ਭੂਸ਼ੁ ਆਚਾਰਾ ॥ ੯੬ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਜਿਹ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਨਿਤਹਿ ਨੇਤਿ ਕਹਿ ਮੁਨਿ ਰਿਖਿ ਲਹਤ ਨ ਭੇਦ।
ਸੋ ਅਵਤੰਸ੍ਯੋ ਬੇਦਿਕੁਲ ਕਰਨ ਭਗਤ ਨਿਰਖੇਦ ॥ ੯੭ ॥
ਦਰਸਨ ਲਾਲਚ ਅਮਰ ਕੁਲ ਜਨਮ ਮਹੀਤਲ ਲੀਨ।
ਦਾਸ ਭਾਵ ਹਿਯਰੇ ਗਾਡ੍ਯੋ ਅਹੋ ਭਾਗ ਸੁਰ ਬੀਨ ॥ ੯੮ ॥

ਚੌਪਈ

ਅਤਿ ਸਰੂਪ ਦੀਪਤ ਛਵਿ ਚਾਰੂ। ਜਨਮ੍ਯੋ ਬਿਬਿਧਿ ਵਿਬੁਧ ਪਰਿਵਾਰੂ ॥
ਵਹ ਸਰੂਪ ਰੌਰਲ ਬਿਚ ਛਾਤੀ। ਰਾਖ੍ਯੋ ਗਾਡ ਭਾਗ ਕੀ ਥਾਤੀ ॥ ੯੯ ॥
ਦਿਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਤਿਨ ਦੇਹ ਪ੍ਰਸਰਸੀ। ਜਿਹ ਬਿਧ ਸ਼ੁਕਲ ਪਛ੍ਯ ਕੋ ਸ਼ਸ਼ੀ ॥
ਬੰਸ ਲੇਸ ਅਸ ਦੇਵਨ ਤਜ੍ਯਾਗੀ। ਭਾਜਨ ਚਰਮ ਜਿਮ ਘ੍ਰਿਤ ਅਨੁਰਾਗੀ ॥੧੦੦

ਦੋਹਿਰਾ

ਨਾਗ ਲੋਕ ਨਾਗਨ ਸੁਨਾ ਹਰਿ ਅਦ੍ਵੈ ਅਵਕਾਰ।
ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਪੁਨ ਗਵੇ ਲੀਨ ਆਜ ਅਵਤਾਰ ॥ ੧੦੧ ॥

ਸੋਰਠਾ

ਅਹੈ ਕਵਨ ਇਹ ਹੇਤੁ ਕਲਕੀ ਤਜ ਬੇਦੀ ਭਯੋ।
ਜਾਨ੍ਯੋ ਜਾਤਨ ਹੇਤੁ ਕਿਧੋ ਕਹੁ ਜਨ ਭਗਤਿ ਫਲ ॥ ੧੦੨ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਸ਼ੇਸ਼ ਕਹਤ ਭੇ ਸਭਨ ਸੋ ਵਹੁ ਪੂਰਬ ਇਤਿਹਾਸ।
ਜਿਪ੍ਰਕਾਰ ਕਲਿਧਾਰ ਕੌ ਭਯੋ ਸੁਵਰ ਸਹੁਲਾਸ ॥ ੧੦੩

ਚੌਪਈ

ਸੁਨਿ ਇਤਿਹਾਸ ਉਰਗ ਹਰਖਾਏ। ਸੇਸ ਪ੍ਰਸੰਸਤ ਦ੍ਰਿਗ ਜਲਛਾਏ ॥

ਅਹੋ ਭਾਗ ਅਹਿਰਾਟ ਪੁਨੀਤਾ। ਹਰਿਗੁਨ ਬਿਨ ਤੁਵ ਛਿਨਕ ਨ ਬੀਤਾ ॥ ੧੦੪
ਤਪ ਆਧਾਰ ਧਰੀ ਸਿਰ ਧਰਨੀ। ਕੋ ਕਹ ਸਕੈ ਉਰਗ ਪਤਿ ਕਰਨੀ ॥
ਭਗਤਸ਼ਿਰੋਮਣਿ ਭਗਵਤ ਪਾਯਕ। ਜਯਤਿ ਜਯਤਿ ਜਯ ਪੰਨਗ ਨਾਯਕ ੧੦੫
ਨੂਤਨ ਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਰਭ ਤੋਹੀ। ਉਪਲ ਹ੍ਰਿਦਯ ਕੀਨੇ ਨਿਰਮੋਹੀ ॥
ਤੁਮ ਪਦ ਕੰਜ ਮੰਜ ਹਮ ਪਰਸੇ। ਨੂਤਨ ਹ੍ਰਿਦਯ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਸਰਸੇ ॥ ੧੦੬ ॥
ਤੁਮ ਪ੍ਰਭੁ ਜਨਮ ਗਾਥ ਵਰਗਾਈ। ਉਰਜੁ ਭਾਨ ਅਤਿ ਚਹਤ ਬਢਾਈ ॥
ਧਰਮ ਸ਼ੀਲ ਪੰਨਗ ਕੁਲ ਰਾਯਾ। ਦੇਹੁ ਨਿਦੇਸ ਕਰਹੁ ਅਬ ਦਾਯਾ ॥ ੧੦੭ ॥
ਅਬ ਹਮ ਜਾਇ ਪੁਜੈ ਬੇਦੀਸਾ। ਸਫਲ ਹੋਇ ਤਨੁ ਧਰਜੋ ਫਨੀਸਾ ॥
ਸੁਨਤ ਬਸੰਤ ਫੂਲਜੋ ਅਤਿ ਚਾਰੂ। ਕਲਕਸ ਲਹੈ ਦੁਰੇਫ ਕੁਮਾਰੂ ॥ ੧੦੮ ॥
ਕਹੋ ਉਪਾਵ ਪੁਜਜੋਂ ਕਿਹ ਭਾਂਤੀ। ਬਿਨ ਹਰਿ ਰਸਹ ਸੁਹਾਤਨ ਬਾਤੀ ॥
ਦੇਹੁ ਕੀਲਾਲ ਨਿਦੇਸ ਸੁਬਾਸਾ। ਪ੍ਰਾਨਾ ਕਰਖਤ ਦਰਸਨ ਪਯਾਸਾ ॥ ੧੦੯ ॥
ਤੂੰ ਸਰਬਗਯ ਭਗਤ ਪਦ ਰਾਸੀ। ਨਿਰਗੁਨ ਸਰ ਗੁਨ ਤਵ ਉਰਬਾਸੀ ॥
ਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਮ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਤੇਰੋ। ਤਜਹਿ ਨ ਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇਰੋ ॥ ੧੧੦ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਤੁਮਸੇ ਸਿਧ ਸਮੀਪ ਬਸਿ ਸੇਵਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ।
ਹਮ ਸਾਧਕ ਗਤੀ ਲਹੈ ਨ ਕਿਉਂ ਭੋਗੀ ਰਾਜ ਅਪਾਰ ॥ ੧੧੧ ॥

ਸੋਰਠਾ

ਦੇਖਨ ਅਹਿਨਹਿਤ ਥਾਟ ਅਚਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਸ੍ਰਵ ਸੁਚਿ।
ਬੋਲੇ ਪੰਨਗਰਾਟ ਸਹਸ ਲਿਲਾਟ ਸੁਹਾਸ ਮ੍ਰਿਦੁ। ੧੧੨ ॥

ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ

ਸਦ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਅਗਾਧ ਪ੍ਰੇਮਲ ਸਰਪ ਪੁੰਜ ਮਹਾਂ ਮਤੀ।
ਤਜਿ ਭੋਗ ਭੂਮ ਭਯਭਾਞ ਕੋ ਭਗਵੰਤ ਭਾਵਨ ਭਾਰਤੀ ॥
ਕੀਯ ਸਫਲ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਨ ਸੁਨਾਵਤ ਕੈਸ ਉਪਕ੍ਰਿਤ ਹੌਂ ਕਹੌਂ ॥
ਉਰ ਉਛਰ ਅਤਿਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਸ੍ਰਾਵਤ ਕੌਨ ਬਿਧਿ ਧੀਰਜ ਗਹੌਂ ॥ ੧੧੩ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਹੌਂ ਅਨਾਥ ਅਤਿ ਮੰਦ ਮਤਿ ਜਾਨੋ ਹਰਿ ਗਤਿ ਨਾਂਹਿ।
ਜਾਨ ਬਡਾਈ ਦੀਨਤੁਮ ਇਹ ਅਚਰਜ ਮਨ ਆਹਿ ॥ ੧੧੪ ॥
ਅਦ੍ਰਿਮਸੀ ਪਾਤ੍ਰਾਣਵ ਲੇਖਨਿ ਸੁਰਤਰੁ ਸਾਖ।

ਮਹਿ ਕਾਗਦ ਸਾਰਦ ਲਿਖਕ ਆਠ ਜਾਮ ਅਭਿਲਾਖ ॥ ੧੧੫ ॥
ਤਉ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਨ ਅਤਿ ਅੰਤ ਬਿਨ ਆਗਮ ਭਨਤ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ॥
ਹੌਂ ਮਤਿ ਮੰਦ ਅਸ਼ੇਸ਼ਕਤ ਕਹੌ ਨਾਮ ਜਿਹ ਸ਼ੇਸ਼ ॥ ੧੧੬ ॥

ਚੌਪਈ

ਏਕ ਬਾਤ ਕਹਿਹੌਂ ਸਮਝਾਊ। ਤੁਮਾਰ ਰਿਦਯ ਕੀ ਤਪਤ ਬੁਝਾਊ ॥
ਚਲਯੋ ਚਿਤ ਸਰਬੇ ਗਲ ਭਾਰੀ। ਬੇਗ ਪੂਰ ਭੂਗਿਰਤ ਸੁਹਾਰੀ ॥ ੧੧੭ ॥
ਤੁਮ ਚਿਤ ਭਯੋ ਪ੍ਰਭੂ ਪਦ ਗਾਮੀ ॥ ਟਰਤ ਨ ਬਿਨਾ ਬਿਲੋਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ॥
ਪ੍ਰਭੁ ਬਰਸਨ ਕੋ ਕਹੌਂ ਉਪਾਊ। ਸੁਗਮ ਪੁਨੀਤ ਸਹਜ ਸੁਖ ਦਾਊ ॥ ੧੧੮ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਪਸ੍ਚਮ ਦਿਸਿ ਛਤ੍ਰੀ ਕੁਲੇ ਜਨਮ ਧਰੋ ਤੁਮ ਜਾਇ ॥
ਸਿਸ ਭਾਵਨਿ ਕਰ ਪੂਜ ਪ੍ਰਭੁ ਮੁਕ੍ਤ ਹੋਹੁ ਅਹਿ ਰਾਇ ॥ ੧੧੯ ॥

ਚੌਪਈ

ਪ੍ਰਭੁ ਪਦ ਕੰਜ ਮੰਜੁ ਰਜ ਪਾਵਨੀ। ਲਿਪਹੁ ਮੌਲ ਸੁਰਨਰ ਸੁਖਦਾਵਨੀ ॥
ਮਨਿਨ ਜਾਲ ਸੁੰਦਰ ਆਭਰਣਾ। ਕੀਜਹੁ ਭੇਟ ਪੂਜ ਪ੍ਰਭੁ ਚਰਣਾ ॥ ੧੨੦ ॥
ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸ੍ਰੁਤਿ ਹ੍ਰਿਦਯ ਧਰੀਜਹੁ। ਪ੍ਰਭੁ ਪਦ ਪੂਜ ਅਦੂਜ ਕਰਜਹੁ ॥
ਯਾਂਤੇ ਸੁਗਮ ਨ ਔਰ ਉਪਾਯਾ। ਭੋਗ ਸੀਲ ਅਪਵਰਗ ਸਦਾਯਾ ॥ ੧੨੧ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਸੁਨਤ ਉਰਗ ਉਰਗਦਨ ਸਾ ਹਰਖੇ ਪੁਲਕ ਸਰੀਰ ॥
ਸ੍ਵੇਦ ਸ੍ਰਾਵ ਗਦ ਗਦ ਗਿਰਾ ਭਰੇ ਵਿਲੋਚਨ ਨੀਰ ॥ ੧੨੨ ॥

ਸੋਰਠਾ

ਫਲੀ ਕਹੀ ਅਹਿ ਰਾਟ ਭਗਤਿ ਤੁਮਹਿ ਭਗਵਤ ਦਈ ॥
ਕਾਟੇ ਕਪਟ ਕਪਾਟ ਉਰਜੁਡਾਨ ਕਹਿ ਪਰਤ ਨਾਹਿ ॥ ੧੨੩ ॥

ਚੌਪਈ

ਅਪਕ੍ਰਿਤ ਹਰੀ ਹਰੀ ਉਪਕਾਰੀ। ਹਰਿ ਕੀਨੀ ਆਨੰਦ ਕੀ ਬਾਰੀ ॥
ਸਾਦਰ ਧਰੀ ਸੀਸ ਤੁਮ ਬਾਤੀ ਹ੍ਰਿਦਯ ਦੀਪ ਪ੍ਰਜਰੀ ਹਿਤ ਬਾਤੀ ॥ ੧੨੪ ॥
ਅਬ ਹਮ ਜਨਮ ਲੇਤ ਹੈਂ ਜਾਈ। ਪੋਖ ਪਾਇ ਸੇਹੋ ਹਰਿ ਰਾਈ ॥
ਪਾਇ ਲਾਗ ਹੈਂ ਪੰਨਗ ਰਾਯਾ। ਭਗਤਿ ਰੁਚੇ ਚਿਤ ਕੀਜੈ ਦਾਯਾ ॥ ੧੨੫ ॥
ਤੁਮ ਸੇਵਾ ਫਲ ਇਹ ਹਮ ਪਾਯੋ। ਸੁਧ ਹ੍ਰਿਦਯ ਰਸ ਰੀਤਿ ਲੁਭਾਯੋ ॥

ਲਘੁ ਗੁਰੁ ਕੀਏ ਕੁਭਾਵ ਨਿਕੰਦਨ। ਮਲਯ ਕਰਤ ਲਖ ਤਰੂ ਕੁਲ ਚੰਦਨ॥ ੧੨੬

ਦੋਹਰਾ

ਬੰਦ ਸੇਸ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਨ ਸੁਮਰਿ ਦਰਸ਼ਨ ਆਸਾ ਠਾਨ॥
ਅਨਿਕ ਸਰਪ ਆਨੰਦ ਮਨ ਭਏ ਸੁ ਅੰਤਰ ਧਾਨ॥ ੧੨੬॥

ਚੌਪਈ

ਪਸ਼ਮ ਦੇਸ਼ ਜਨਮ ਤਿਹ ਲੀਨੋ। ਨਾਨਾ ਬੰਸ ਨਿਵਸੁ ਕੀਨੋ॥
ਸੁੰਦਰ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਰੂਪ ਰਸ ਰਾਸੀ। ਅਦਭੁਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਅਹੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸੀ॥ ੧੨੭॥
ਸ੍ਵਾਮੀ ਦਾਸ ਭਏ ਸਮ ਬੈਸਾ। ਹਰਖ ਪਰਸਪਰ ਹਿਯਰੇ ਬੈਸਾ॥
ਨਾਗ ਲੋਕਤੇ ਮਨਿਜੋ ਆਨੀ। ਬਨਿਜ ਲਾਭ ਮਿਸਲੈ ਘਰ ਠਾਨੀ॥ ੧੨੮॥
ਜਬ ਪੌਗੰਡ ਬੈਸ ਤਿਨ ਪਾਈ। ਪ੍ਰਭੁ ਪਦ ਕੰਜ ਪੂਜ ਰੁਚਿ ਆਈ॥
ਇਤ ਪ੍ਰਭੁ ਬਾਰ ਚਰਿਤ ਜਿਮ ਭਯੋ। ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਸਭ ਸੁੰਦਰ ਨਯੋ॥ ੧੨੯॥

ਦੋਹਰਾ

ਨਿਜ ਮਾਯਾ ਪਯ ਪਾਨ ਕਰਿ ਪੋਖ ਲਹਯੋ ਹਰਿ ਰਾਇ॥
ਦਿਨ ਦਿਨ ਦੀਪਤ ਬਦਨ ਦੁਤਿ ਸੋਭਾ ਬਰਨਿ ਨ ਜਾਇ॥ ੧੩੦॥

ਸੋਰਠਾ

ਬਾਰਜੂਥ ਲੈ ਸਾਥ ਕਰਿ ਬਿਹਾਰ ਪੁਰ ਬੀਥਿਕਾ।
ਹਰਖ ਬੇਦਿ ਕੁਲਨਾਥ ਸੁਖ ਦਰਸਾਵਹਿ ਕੁਲ ਜਾਨਹਿ॥ ੧੩੨॥

ਚੌਪਈ

ਲੀਲਾ ਲਲਿਤ ਲਾਲ ਲਲਿਚਾਨੇ। ਸੁਖ ਸਮੂਹ ਦਿਨ ਦਿਨ ਸਰਸਾਨੇ॥
ਘੂੰਘਰੁ ਚਾਰ ਪਗਨ ਝਨਕਾਹੀ। ਹੰਸ ਕੁਮਾਰ ਚੌਂਕ ਚਿਤ ਮਾਹੀ॥ ੧੩੩॥
ਖੁਲੀ ਖੁਭੀ ਕਟਿ ਲਾਲ ਕਛੋਟੀ। ਲਲਚਹਿ ਲਖ ਪੁਰ ਛੋਟਾ ਛੋਟੀ॥
ਕਾਂਚੀ ਕਨਕ ਕਲਿਤ ਛਵਿ ਸੀਲੀ। ਮਨਿ ਪ੍ਰਲੰਬ ਬਿਚ ਖਰ ਚਟ ਕੀਲੀ॥ ੧੩੪

ਦੋਹਿਰਾ

ਸੋਹਤ ਗੌਰਲ ਗਾਤਪੈ ਓਢਯੋ ਪੀਤ ਦੁਕੂਲ।
ਫਟਕ ਸਿਲਾਪੈ ਭੋਰ ਰਵਿ ਆਤਪ ਜਨ ਸੁਖ ਮੂਲ॥ ੧੩੫॥

ਗੀਯਾ ਛੰਦ

ਲਘੁ ਲਕੁਟਿ ਕੁਟਿਲ ਬਿਰਾਜ ਬਿਚ ਕਰਿ ਘੂੰਘਰੂ ਘਨ ਨਾਤਹੀ।
ਗੁਸਟ ਨਖ ਰਸ ਕੇਲ ਸਦਹੀ ਸੋਭ ਸ੍ਰਛ ਸੁਹਾਤਹੀ॥

ਪਦ ਹਾਥ ਨਖ ਮਿਸਟੂਕ ਹ੍ਰੈ ਜਨ ਜਨਮ ਲੀਨੋ ਇੰਦੁਜੂ।
ਤਿਹ ਸੁਧਾ ਐਂਚਿ ਅਹਿਰ ਨਿਸੰ ਰੁਚਿ ਪਿਯਤ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਜੂ ॥ ੧੩੬ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਮਕਰਾ ਕ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡਲ ਝਲਕ ਗਾਲ ਦੁਹੂ ਦਿਸਿ ਕੀਨ।
ਮਾਨਹੁ ਕੰਜ ਕਿਸੋਰ ਕੋ ਤਰਜਤ ਸਰ ਰਿਸ ਮੀਨ ॥ ੧੩੭ ॥

ਚੌਪਈ

ਚਾਰੁ ਚਖਨ ਸਿਰ ਸੋਭ ਭ੍ਰਿਗੂਟਾ। ਮਨੋ ਅਲਿਨ ਕੰਜਨ ਰਸ ਲੂਟਾ ॥
ਜਤ ਚਿਤ ਵਤ ਤਤ ਲੁਭਿਤ ਲੁਗਾਈ। ਜਿਉਂ ਮਕਰੀ ਮੁਖ ਤੰਤੁਰ ਝਾਈ ॥ ੧੨੮
ਚਮਕ ਭਾਲ ਭਲ ਪੂਰਤ ਲੋਚਨ। ਭਏ ਭੂਰਿ ਛਵਿ ਭਵ ਭਯ ਮੋਚਨ ॥
ਬਨ ਉਪਬਨ ਪੁਰਬੀਥਿਨ ਡੋਲੈ। ਲੋਗ ਚੇਟੂਆ ਸੰਗ ਕਲੋਲੈ ॥ ੧੩੯ ॥
ਮੇਚਕ ਚਿਕਨ ਅਲਿਕ ਸੁਖਦਾਨੀ। ਬਿਥਰੀ ਸੁਥਰੀ ਸੋਂਧੇ ਸਾਨੀ ॥
ਉਡਤ ਸੁਬਾਸ ਚਹੁ ਦਿਸਿ ਚਾਰੂ। ਤਜਿ ਤਰੂ ਲਟਕਤ ਭ੍ਰਮਰਕੁਮਾਰੂ ॥ ੧੪੦
ਬਰਨ ਬੈਸ ਬਰਬਰ ਅਧਿਕਾਨੇ। ਕਹਨ ਪਰਤ ਅਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਨੇ ॥
ਜਿਹਮਿਤ ਕਹਤ ਬੇਦ ਪਚਹਾਰੇ। ਨਾਮ ਪਾਰ ਅਹਿਪਤਿ ਨ ਸਮਾਰੇ ॥ ੧੪੧ ॥
ਨਾਰਦ ਨਾਦਰ ਕੀਰਤਿ ਕਰਹੀ। ਤਉ ਜਿਹ ਮਾਯਕ ਬਲਤੇ ਡਰਹੀ ॥
ਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਤ ਬਿਰੰਚੀ। ਭਾਵੀ ਪ੍ਰਬਲ ਨ ਸੂਤਿ ਕਰ ਸੰਚੀ ॥ ੧੪੨ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਭਯ ਮੋਚਨ ਆਨੰਦ ਘਨ ਪੋਚਨ ਤਾਰਕ ਨੇਹੁ।
ਰਾਜਿਵ ਲੋਚਨ ਰੋਇ ਕਹਿ ਮਯਾ ਖਜੋਚਨ ਦੇਹੁ ॥ ੧੪੩

ਚੌਪਈ

ਕਨਕ ਕਿਰੀਟ ਜੁਜਟਿਤ ਬਿਸ਼ੇਖਾ। ਸਜਜੋ ਮੌਲ ਮੌਲਾਸ ਪ੍ਰਵੇਖਾ ॥
ਗੁਛਾ ਸੁਮਨ ਗੁਥੇਛਬਿ ਰੂਰਾ। ਮੋਰ ਕਲਾਪਿ ਬੀਚ ਸੁਖ ਮੂਰਾ ॥ ੧੪੪ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਗਦ ਗਦ ਗਿਰਾ ਕੁਗਦਨ ਘਨ ਬੋਲਤ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਸੰਗ।
ਛੀਛਨ ਤੀਛਨ ਬਾਨਸੇ ਉਮਗਤ ਪ੍ਰਭਾ ਸੁਰੰਗ ॥ ੧੪੫ ॥

ਚੌਪਈ

ਲੈ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗਰ ਸੰਗ ਖੇਲੈ। ਕਿੰਦੁਡਾਰ ਉਚੇ ਕਰ ਮੇਲੈ ॥
ਦੁਰਗ ਬਿਰਚਿ ਸ਼ਿਸ਼ ਸੇਨਾ ਜੋਰੀ। ਭਿਰੈ ਭਗੈ ਬਲ ਪਰੈ ਬਹੋਰੀ ॥ ੧੪੬

ਵਹ ਜੋ ਦੇਵ ਜਨਮੇ ਹੇ ਆਈ। ਚਲ ਆਵਹਿ ਦੇਖਨ ਹਰਿਰਾਈ ॥
ਪ੍ਰਭੁ ਲੀਲਾ ਅਵਲੋਕਹ ਨੈਨਾ। ਸੁਰਸ ਲੀਨ ਸੁਰ ਕਹੇ ਨ ਬੈਨਾ ॥ ੧੪੭ ॥
ਚਿਤ੍ਰ ਖੇਲ ਲਖਿ ਗਿਰਿਧਰਕੇਰੀ। ਭੀਤ ਭਿਤ੍ਰ ਸੁਰ ਸੇਨ ਘਨੇਰੀ ॥
ਪ੍ਰਭੁ ਸੁਦਰਸ ਦੇਵਨ ਮਨ ਭਾਵਾ। ਸੁਰ ਪਦ ਤਯਾਗ ਮਨੁਜ ਤਨ ਪਾਵਾ॥ ੧੪੮॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਲਖ ਕਿਸ਼ੋਰ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਕੀਰਤਿ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਾਪ।
ਧਰਮ ਸੰਪਦਾ ਸੀਲਗੁਣ ਬੁਧ ਚਲ ਆਏ ਆਪ ॥ ੧੪੯ ॥

ਚੌਪਈ

ਕਰ ਜੋਰਤ ਸਨਮੁਖ ਅਨੁਰਾਗੇ। ਈਛਨ ਸ੍ਰਵ ਹਿਤ ਤੀਛਨ ਲਾਗੇ॥
ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਕੰਪ ਕਰਤ ਅਸ ਬੈਨਾ। ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਭਗਵਤ ਸੁਖ ਦੈਨਾ ॥ ੧੫੦ ॥
ਹਮ ਜਗ ਜੁਗਤਿ ਦੇਖ ਪਚਿਹਾਰੇ। ਹੈਨ ਠੌਰ ਜਹ ਬਸਹ ਸੁਖਾਰੇ ॥
ਹਿੰਸਾ ਲੋਭ ਅਦਯਾ ਅਸੋਚਾ। ਕਪਟ ਅਦਾਨ ਮਹਾਂ ਅਸ ਕੋਚਾ ॥ ੧੫੧ ॥
ਲਛ ਅਧਰਮ ਨਿੰਦਾ ਧਨ ਚੋਰੀ। ਪਰ ਤ੍ਰਿਯ ਰਮਣ ਸੁਰਾ ਅਤਿ ਘੋਰੀ ॥
ਮਤਸਰ ਕ੍ਰੋਧ ਈਰਖਾ ਭਾਰੀ। ਮਦ ਅਭਖ੍ਯ ਅਪਕਾਰ ਅਪਾਰੀ ॥ ੧੫੨ ॥
ਅਮਤਿ ਵਿਪ੍ਰਕੁਲ ਅਮਿਖ ਭੋਗੀ। ਯੋਗ ਵਹੀਨ ਮਹਾ ਮਦਜੋਗੀ ॥
ਗੋ ਧ੍ਰਿਗਕਾਰ ਵਿਪ੍ਰ ਧਨ ਚੋਰਾ। ਰਿਤ ਮਦ ਬਾਮ ਅੰਗ ਭਖ ਘੋਰਾ ॥ ੧੫੩ ॥
ਤੁਮ ਸੁਮਰਨ ਬਿਨ ਮੋਹ ਅਪਾਰਾ। ਪਰਮ ਅਸਤਯ ਸੁ ਭ੍ਰਸ਼੍ਰ ਅਚਾਰਾ ॥
ਇਨ ਕਰਿ ਜਗਤ ਸਰਬਦਾ ਛਾਯੋ। ਹਮਕਹ ਬਸਹਿ ਅਧਿਕ ਦੁਖ ਪਾਯੋ ੧੫੪
ਤੁਮ ਪਗ ਪੂਜ ਹਮਹਿ ਸੁਖ ਹੋਈ। ਆਨ ਠੌਰ ਪ੍ਰਭੂ ਅਹੈ ਨ ਕੋਈ ॥
ਭਗਵਤ ਭਗਤ ਏਕ ਹੀ ਰੂਪਾ। ਹਮ ਆਦਰ ਦੁਹੂ ਠੌਰ ਅਨੂਪਾ ॥ ੧੫੫ ॥
ਕਨਕ ਸੁਜੜਿਤ ਪਦਿਕ ਛਬਿਲੇਹੀ। ਮਿਲ ਸਰਜਤ ਨਿਜ ਸੋਭਾ ਦੇਹੀ ॥
ਤਿਮ ਹਮ ਬਸਕੈ ਤੁਵ ਪਦ ਸਾਥਾ। ਪੈ ਹੈਂ ਪ੍ਰਭਾ ਬੇਦਿ ਕੁਲ ਨਾਥਾ ॥ ੧੫੬ ।

ਦੋਹਿਰਾ

ਇਨ ਆਠਿਨ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਿ ਹਰਖ ਬਰਖ ਰਸਸਾਰੁ।
ਅੰਗੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀਨੋ ਤਬਹਿ ਬੇਦਿ ਬੰਸ ਸ਼ਸ਼ਿ ਚਾਰੁ ॥ ੧੫੭ ॥
ਜਗਤ ਜਾਲ ਫਸ ਦੁਰਗਤਿ ਹੋਤ ਹਮਾਰੀਆਜ।
ਸਰਨ ਸਰਨ ਅਸਰਨ ਸਰਨ ਸ਼੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਕੁਲਰਾਜ॥ ੧੫੮ ॥
ਪ੍ਰਭੁ ਸੁਜਨਮ ਪਾਵਨ ਚਰਿਤ ਸੁਨੇ ਪਰਮ ਸੁਖ ਦੇਤ।

ਜੋ ਜਨ ਗਾਵੇ ਸਰਬਦਾ ਹੋਇ ਸੁਭਕ੍ਰਿ ਨਿਕੇਤ ॥ ੧੫੯॥

ਗੀਯਾ ਮਾਲਤੀ ਛੰਦ

ਪ੍ਰਭੁ ਜਨਮ ਚਰਿਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਰਮ ਸੁਭਗਤਿ ਰੁਚਿਤ ਦਾਯ ਕੋ ।
ਸ੍ਰੁਤਿ ਸੰਪਦ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਣ ਸਰਬ ਗੁਣ ਗਣ ਲਾਯਕੋ ॥
ਪ੍ਰਭੁ ਭਗਤ ਲਾਲ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਹੇਤੁ ਅਨੂਪ ਚੌਪ ਵਿਖਾਵਈ ।
ਚੰਦ੍ਰੋਦ ਚਰਿਤ ਪੁਨੀਤ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਅਨੁਚਰ ਗਾਵਈ ॥ ੧੬੦ ॥

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘੋਕਤ ਸਮਾਪਤੰ ਅਸਤੁ ਸੁਭ ਮਸਤੁ ॥ ਚਤੁਰਥੋ ਅੰਕਃ ੪

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਅਥ ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜਨਮ ਪੰਚਾਂਗਤਥਾ ਲਗਨਾਦਿ ਗਤਿ ਗ੍ਰਹਾਂਨਿ ਫਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਰਨਨੰ॥

ਕੁਲ ਪ੍ਰੋਹਿਤੋ ਵਾਚ ਛਪਯ

ਸ੍ਰੀ ਬਿੱਕ੍ਰਮ ਨ੍ਰਿਪਰਾਜ ਆਜ ਸੰਬਤ ਸਰਨੀਕੋ। ਸਭ ਪੁਰਾਨ ਪਰਭਾਨੂ ਸੰਭਿ ਆਰੰਭ ਤ੍ਰਿਤੀਕੋ॥ ਸਾਲ ਬਾਹਨੀ ਸਾਲ ਸਹਿਸ ਖੋੜਸ਼ ਅਠ ਸਤ੍ਰੂ॥ ਚੇਤ ਸ੍ਵੇਤ ਬ੍ਰਿਖ ਕੇਤੁ ਪ੍ਰਿਯਾ ਪੰਚਮੀ ਪਵਿਤ੍ਰੂ। ਰਵਿ ਦਿਨ ਰੋਹਣੀ ਨਿਛੱਤ੍ਰ ਸੁਭ ਆਯੁਖਮਾਂਨ ਸੁ ਜੋਗ ਵਰ। ਵਵ ਕਰਣ ਕਿਧੋ ਕਉ ਉਧਰਣਿ ਸਰਣਿ ਪਾਲ ਅਵਤਰੇ ਹਰਿ॥ ੧॥ ਭਾਨੁ ਉਦਿਤ ਤ੍ਰਯ ਬੀਸ ਪਲ ਪੰਚ ਘਟੀ ਗਤਿ ਇਸ਼ਟ। ਸੁਭ ਪੰਚਾਂਗ ਸੁ ਲਗਨ ਬ੍ਰਿਖ ਪ੍ਰਗਟੇ ਏਪਤਿ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ॥ ੨॥

ਚੌਪਈ—ਲਗਨੇ ਸ਼ੁੱਕ੍ਰ ਲਗਨ ਕੋ ਨਾਯਕ। ਚੰਦ੍ਰ ਊਚ ਊਚੋ ਪਦ ਦਾਯਕ॥
ਦੁਤਿਯੇ ਭੌਮਜ ਚਤੁਰਥੇ ਰਾਹੂ। ਪੰਚਮ ਸੁਰਗੁਰ ਕੁਰ ਉਤਸਾਹੂ॥ ੩॥
ਨੌਮ ਭਵਨ ਨਿਜਨੰਦ ਦਿਨੇਸ਼ਾ। ਧਰਮ ਬ੍ਰਿਧਜ ਕ੍ਰਿਤ ਅਪਿ ਰਾਜੇਸ਼ਾ॥
ਦਸ਼ਮ ਸਦਨ ਸਸਿ ਸੁਅਨ ਸੁਹਾਵਨ। ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਕੇਤੁ ਵਤ ਕੇਤੁ ਬਿਭਾਵਨ॥ ੪॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਭਵਨ ਇਕਾਦਸ਼ ਭਾਸਕਰ ਭੂਰ ਲਬਧ ਕੋ ਦਾਨਿ।
ਅਸ ਨਵਗ੍ਰਹਿ ਸ਼ੁਭ ਸਦਨ ਗਤਿ ਸਬਨ ਸੁਖਨ ਕੀ ਖਾਨਿ॥ ੫॥
ਤਿਥਵਾਰਾਦਿਕ ਲਗਨ ਗ੍ਰਹਿ ਕਹੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟਾਇ।
ਪ੍ਰਥਕ ਪ੍ਰਥਕ ਤਿਨ ਸਬਨ ਕੋ ਪੁਨਿ ਫਲ ਕਹਉ ਸੁਨਾਇ॥ ੬॥
ਪ੍ਰਥਮ ਪੰਚਾਂਗ ਫਲ ਪੁਨ ਫਲ ਅਖਲਖਗਾਨਿ।
ਤਿਨ ਪਰ ਵਰਨਉ ਜੋਗ ਫਲ ਸੁਨਹੁ ਸਕਲ ਦਯਕਾਨ॥ ੭॥

ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਬਤ ਫਲ ਵਰਨਨੰ

ਗੀਤਕਾ ਛੰਦ—ਬਹੁ ਬਿੱਤਜ ਸੰਪਤਿ ਸਦਨ ਭਰ ਪੁਰ ਭ੍ਰਿਤਜ ਗਣ ਸੇਵਹਿ ਸਦਾ।

ਮਿਸ੍ਰੰਨ ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਰੋਚਕ ਹੁੰਚਤੇ ਸੁਖਸਰਬਦਾ ॥ ਸੁਰ ਬ੍ਰਹਮ ਬਸੁ ਸ਼ਸ਼ਿ ਸਾਲ ਕੋ ਸੁਭ ਨਾਂਮ ਸਰਬਾਧਾਰਿਯੰ। ਸਰਬ ਕੋ ਆਧਾਰਭੂਤ ਪ੍ਰਸੂਤ ਇਤਿ ਸੰਬਤ ਸਤੇ ॥੮॥

ਉਤ੍ਰਾਯਣ ਫਲ

ਸਬ ਸੋਮਜ ਗੁਣ ਸੰਪੰਨ ਸੰਤਤ ਪਤਨਿਪ੍ਰਿਯ ਪਾਵਨ ਮਤੀ। ਦਿਜਦੇਵ ਅਰਚਤ ਸੇਵਿ ਗੁਰਪਦ ਆਪਪਰ ਗੁਰ ਪਦਗਤੀ॥ ਅਤਿ ਨਿਪੁਨ ਦੀਰਘ ਆਯੁਧ੍ਰਿਤ ਇਤਿ ਭਾਂਤਿ ਜੋਤਿ ਖਗਾਯਨੋਂ। ਕਵਿ ਭਵਤ ਤਦਿਉਦ ਭਵਤ ਨਰ ਯਦਿ ਅਛਿਤਰਵਿ ਉ-ਤ੍ਰਾਯਨੋ ॥ ੯ ॥

ਬਸੰਤ ਰਿਤੁ ਫਲ

ਬਹੁ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਕੇਸ ਬੈਰਸ ਭੋਗਤਾ ਭੋਗੀ ਗੁਨੀ। ਅਤਿ ਤੇਜ ਵਾਂਨ ਮਹੋ ਦਮੀ ਦਾਨੀ ਧਨੀ ਕੀਰਤਿ ਸੁਤੀ॥ ਬਲਵੰਤਕ੍ਰਾਂਤਿ ਅਨੰਤ ਯੁਤ ਗੰਭੀਰ ਬਹੁ ਕਾਰਜ ਕ੍ਰਿਤੇ। ਪ੍ਰਫੁਲੰਤ ਗਾਤ ਬਸੰਤ ਵਤ ਜੁਬਸੰਤ ਰਿਤੁ ਉਦ ਭਵ ਧ੍ਰਿਤੇ ॥ ੧੦ ॥

ਚੈਤ੍ਰ ਮਾਸ ਫਲ

ਬਰ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਧਰੰ ਸਦੈਵੰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਪਰਾਯਣੰ। ਸੁਰ ਸੰਤ ਗੋ ਦਿਜ ਰਖਣੰ ਅਸ ਭਯੋ ਜਨਮ ਸੁਭਾਯਣੰ॥ ਮਧੁ ਮਾਸ ਮਾਂਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜਿਨ ਮੁਨਿਤਾਸ ਫਲ ਜੋਤਿਖ ਮਤੇ। ਇਮ ਵਾਕ ਭਾਖਹੀਂ ਸੁਣ ਬੇਦਿ ਪਤਿਭੇ ਬੰਸ ਮਣਤਵ ਸੁਤ ਤਤੇ ॥੧੧॥

ਸੁਕਲ ਪੱਖਜ ਫਲੰ

ਸਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸ੍ਰਤਿਯਨ ਸਾਰ ਬੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਸਪੰਨੰਨੋ ॥
ਜੁਵਤੀ ਅਜਿਤ ਸ੍ਰੀ ਮਾਂਨ ਮਾਂਨੀ ਪੁਤ੍ਰਵਾਨ ਪ੍ਰਸੰਨਯਨੋ ॥
ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰਜਨਨ ਅਪਾਰ ਵਰ ਦਾਤਾ ਸੁ ਹ੍ਰਿਦਦੀਰਘਬਯੰ ॥
ਤਨ ਸ੍ਰਛਦੱਛਤਿ ਉਦਜਮੀ ਇਤਿ ਪੱਛਜੁ ਸ੍ਰਛਜੁਦ ਭਵ ਭਯੰ ॥ ੧੧ ॥

ਪੰਚਮੀ ਤਿਥਿ ਫਲੰ

ਗੁਣ ਗ੍ਰਾਹਜ ਗਣ ਬਿਵਹਾਰਗਯਾਪਕਤਾ ਜਨਨਿ ਜਨਕ ਸਹਾਯਕੋ ॥
ਦਾਤਾਰੁ ਭੁਗਤਾ ਅਚਲ ਮਤਿ ਅਤਿ ਸੁਭਟ ਸੱਤ੍ਰਨ ਸਾਯਕੋ ॥
ਸੁਤਵਾਨ ਸੰਚਿਤ ਆਯੁਸੰਤਤ ਸੱਤਯਵਾਕ ਜਿਤੇਂਦ੍ਰਯੰ ॥
ਇਤਿ ਸਰਬ ਗੁਣ ਸੰਯੁਤ ਸਹੋਂ ਜਨਜਨਮ ਸ੍ਰਿਤ ਪੰਚਮਿ ਧ੍ਰਵੰ ॥ ੧੩ ॥

ਪੰਚਮੀ ਕੀ ਪੂਰਣਾਂ ਸ਼ਿਗਯਾਤਾ ਕੇ ਫਲੰ

ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਾਰਜਾਨਵ ਤੱਤ੍ਰ ਵਿਤ ਸ੍ਰਤਿ ਸੰਘਕੇ ॥ ਸੁਚਿ ਸੱਤਯਵਾਦੀ ਸੁਧਜ ਚਿਤਮਤਿ ਵੇਦਮਤਿ ਨ ਉਲੰਘਕੇ॥ ਧਨ ਧਾਨਜ ਪਰਿਪੂਰਣ ਪੁਰਖ ਰਸ

ਪ੍ਰਹਮਿ ਪੁਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿਨਯੋ ॥ ਮੁਨਿ ਉਕਤ ਇੱਤਿ ਜੋਤਿਖ ਮਤੇ ਤਿਥਿ ਪੂਰਣਾਂ ਅੰਤਰ ਜਯੋ ॥ ੧੪ ॥ ਰਵਿ ਵਾਰ ਫਲੰ

ਸਿਰਕੇਸ ਕੋਮਲ ਊਰਧ ਅਲਪ ਅਣਨ ਵਰਣ ਤਣਾਕ੍ਰਿਤੀ ॥ ਅਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤਵਾਨ ਥਿਰੋ ਪ੍ਰਚੰਡੋ ਰੂਪ ਕੋ ਛਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ॥ ਰਸ ਨਿਪੁਨ ਪੁਨਿ ਸੰਤਾਂਨ ਪ੍ਰਿਯ ਮਿਸ਼ਟਾਂਨਯ ਭੁਕ ਚਤੁਰੋ ਸੁਚੋ ॥ ਮਾਂਨੀ ਧਨੀ ਮਿਤਜਾਦਿਕੋ ਰਵਿ ਵਾਰ ਜੋ ਜੋਤਿਖ ਉਚੋ ॥ ੧੫ ॥

ਰੋਹਣੀ ਨਛੱਤ੍ਰ ਫਲੰ

ਸੁਚਿ ਸੱਤਯਵਾਦੀ ਅਚਲ ਮਤਿਕ੍ਰਿਤ ਗਯਾਤਮੇਧਾਵੀ ਧਨੀ। ਅਤਿ ਭੂਪ ਮਾਂਨੀ ਰੂਪ ਨਿਧਿ ਭੋਗੀ ਜਤੀ ਜੇਤਾ ਅਨੀ ॥ ਚਤੁਰੋ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਤੇਜ ਧ੍ਰਿਤਿ ਇਤਿ ਨਾਰਦੀ ਸੰਘਤ ਮਤੇ। ਨਖਿਯਤ੍ਰ ਉਦ ਭਵ ਰੋਹਣੀ ਚਤੁ ਚਰਨ ਤੇ ਸੰਪਤਿ ਪਤੇ ॥ ੧੬ ॥

ਅਥ ਨਖੱਤ੍ਰ ਅੰਤਰ ਬਰਣ ਗਣ ਜੋਨੀ ਫਲ ਵਰਨਨੰ ਤੱਤ੍ਰ ਬੈਸ਼ਯ ਬਰਣ ਫਲ ॥

ਬਿਵਹਾਰ ਪੁੰਜ ਪ੍ਰਧਾਂਨ ਪੁਨਿ ਨਿਜ ਲਾਭ ਹਿਤ ਗਯਾਪਕ ਮਤੀ। ਤਿਮ ਨਿਰਖਿ ਪਰਜਨ ਹਾਂਨਿ ਕਉ ਦੁਖ ਮਾਂਨਿ ਹੁਇ ਉਪਕ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਿਤੀ । ਚਿਤ ਚਤੁਰ ਆਗਮੋ ਸੂਚਕ ਦਾਤਾਰੁ ਬੁਧਿ ਬਿਸਾਲਤੇ। ਅਸ ਬੈਸ਼ ਬਰਣ ਜੁਜਾਪਤੇ ਫਲਤਾਸਯੋਂ ਜੋਤਿਖ ਮਤੇ ॥ ੧੭ ॥ ਸਸ ਗਣ ਫਲੰ

ਤਨ ਮਯਨ ਨਯਨ ਬਿਸਾਲ ਬੰਧੁਰ ਸੁੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰਾਂਨਨ ਵਰੈ। ਨਿਜ ਲੋਛਯ ਲੱਛਯਕ ਲਖਯਮੀ ਪਤਿ ਲੱਛਯ ਵੇਧਿ ਧਨੁਰ ਧਰੈ ॥ ਧਨ ਧਾਂਨਯ ਕਰਿ ਭੰਡਾਰ ਭਰਪੁਰ ਅੰਨਯ ਕੋ ਦਾਤਾ ਘਣੋਂ। ਸੁਰ ਸੇਬਯ ਨਰ ਪਤਿ ਹੋਂਹਿਗੇ ਨਰ ਤਨ ਜੁਪਾਯੋ ਨਰਗਣੋ ॥ ੧੮ ॥ ਸਰਪ ਜੋਨੀ ਫਲੰ

ਛਪਯ–ਸਨਮੁਖ ਸਿੰਘਹਿ ਦੇਖਿ ਮੇਖ ਮਨ ਕੰਪਤ ਜੈਸੇ । ਪੁਨਿ ਪਿਖਿ ਪੰਨਗ ਰਾਇ ਪਾਇ ਸਮੁਹਾਇਨ ਕੈਸੇ। ਉਰਗ ਉਰਗ ਅਰਿ ਨਿਰਖਿ ਯਥਾ ਥਰ ਹਰ ਕੰਪਾਵੈ ॥ ਤਥਾ ਨਰਿੰਦ ਫਣਿੰਦ ਯੋਨਿਤੇ ਇਉਂ ਫਲ ਪਾਵੈ ॥ ਤਪ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹੀ ਪਗਨ ਕਰਿ ਦਰਸਨ ਮਨ ਧਰ ਕਹੈਂ ॥ ਕਯਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਜਗ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਜਨਨ ਬਿਨੁ ਬਚ ਬਿਨਯ ਅਵਰ ਕਹੈ ॥ ੧੯ ॥

ਆਯੁਖ ਮਾਨ ਉਦਿਤ ਜੋਗ ਫਲੰ

ਗੀਤ ਕਾ ਛੰਦ–ਦਲ ਦੁਰਜਨਨ ਦਾਯਕ ਪਰਾਜਯ ਸਤਯਸੀਲ ਪਰਾਯਣੋਂ ॥ ਕਬਿ ਕਾਬਯਕੋ ਵਿਦ ਕ੍ਰਿਤਯ ਕਾਰਕ ਭੀਰ ਪੌਰੈ ਸੁਹਾਯਣੋਂ ॥ ਸਨਮਾਨ ਸਨਮਾਨੀ ਸਬਨ ਬਿਨੁ ਮਾਂਨ ਸਨਮਾਨਿਤ ਸਦਾ ॥ ਜਗ ਜੋਗ ਆਯੁਖਸਾਨ ਮੇਂ ਭਵ ਆਯੁਖਾ ਦੀਰਘ ਤਦਾ ॥ ੨੦ ॥

ਸੌਭਾਗਯ ਯੋਗ ਫਲੰ

ਨ੍ਰਿਪ ਰਾਜ ਕੈ ਰਾਜੇ ਸਨਜ਼ਾਮਕ ਨੀਤਨ ਕਰ ਬਿਸਾਰਦੋ ॥ ਪੁਨਿ ਨਿਪੁਨ ਸਭ ਸੁਭਗੁਨਨ ਮਹਿ ਪਰ ਬਸਨ ਸਮਸਰ ਪਾਰਦੋ ॥ ਬਨਿ ਤਾਂਨ ਪ੍ਰਿਯਪ੍ਰਾਨਾਨਤੇ ਸੌਭਾਗਯ ਸੁਖ ਸੰਯੁਤ ਸਦਾ ॥ ਸੌਭਾਗਯ ਯੋਗਯ ਵਿਭਾਗਤੇ ਸੌਭਾਗ ਭਲ ਭੂੰਚਵ ਤਦਾ ॥ ੨੧ ॥

ਵਵਕਰਣ ਫਲੰ

ਥਿਰ ਕਰਮ ਮੰਗਲ ਮੂਲ ਕੁਲ ਸੁਭ ਧਰਮ ਕਰਮ ਰਤੋ ਸਦਾ ॥ ਸੁਖ ਸਾਰ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਮੂਰਤਿ ਸੈਂਨ ਪਰਿਵਾਰਤ ਮੁਦਾ॥ ਅਸ ਜੋਗ ਪੂਰਬ ਪੁੰਨਯ ਕੋ ਸੰਜੋਗ ਬਲ ਕਰਿ ਪਾਯਤੇ ॥ ਮਤਿ ਸਾਖ ਜੋਤਿਖ ਭਾਖਤਿਹ ਜੁਵਿਵਾਖਯ ਕਰਣਹਿ ਜਾਯਤੇ ॥ ੨੨ ॥

ਅਹੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮਧੇ ਦਿਵਸ ਜਨਮ ਫਲੰ

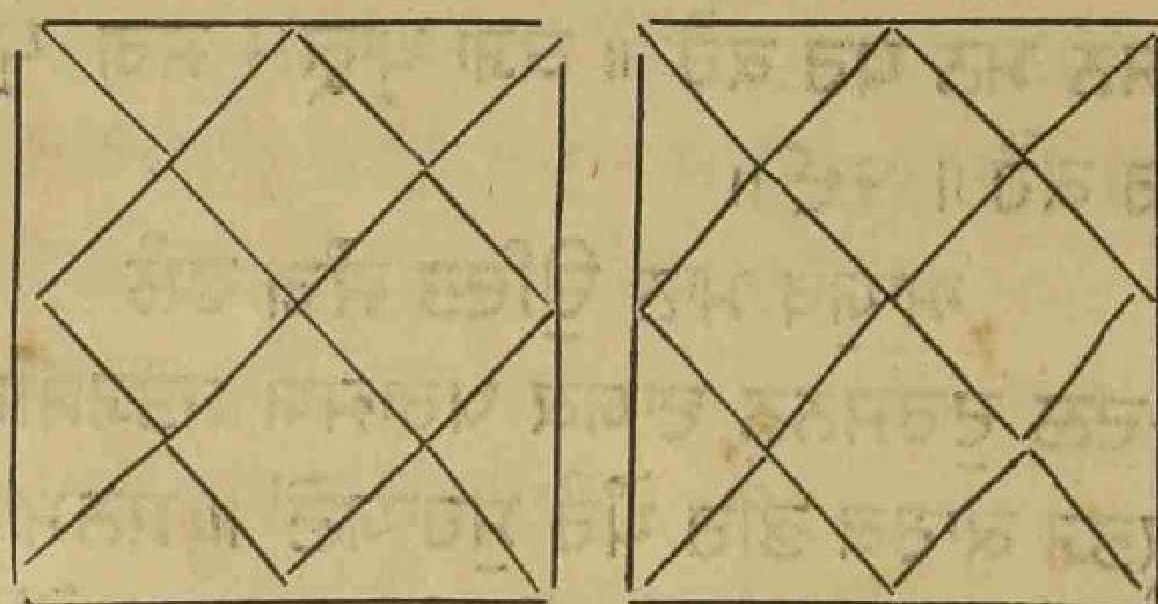
ਅਤਿ ਤੇਜਵਾਨ ਮਹੋਦਯਮੀ ਪੁਨਿ ਰਾਜ ਬੰਧੁ ਸਦਾ ਪ੍ਰਿਯੰ ॥

ਧਨ ਵਾਂਨੁ ਭਾਨੁ ਪ੍ਰਭਾਸ ਭਾਤਨ ਪਿਤ੍ਰ ਅਧਿਕਪ੍ਰਿਯਾਤ੍ਰਿਯੰ । ਬਪੁ ਰੂਪਰੁਚਿਰ ਪ੍ਰਬਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮੁਨਿ ਭਨੈਂ ਜੋਤਿਖ ਮਤੇ ॥ ਫਲ ਲਹਿਤ ਅਸ ਉਤਪੰਨਯਤਾ ਭਾਨਯੁਦਤ ਅਸਤਾਂਤਰ ਗਤੇ ॥ ੨੩ ॥

ਇਤੀ ਅਬਦ ਰਿਤੁ ਪਲ ਪੱਖਕਹਿ ਪੰਚਾਂਗ ਫਲ ਵਰਨਨ ਕਿਯੇ । ਅਬ ਰਾਸਿ ਤਨੁ ਖਟ ਵਰਗ ਪਰ ਫਲ ਉੱਚ ਚੰਦ੍ਰਾਹਿ ਲਿਯ॥ ਪੁਨਿ ਭਾਵ ਫਲ ਸਬ ਗ੍ਰਹਿਨ ਕੋ ਅਰ ਜੋਗ ਫਲ ਹੁ ਭਾਖਿਹੋ ਇਹੀ ਦਾਨ ਰਤਿਸੁਨ ਬੇਦਿ ਪਤਿਤੁਇਹ ਨੰਦ ਦਰਸ ਭਿਲਾਖਿਹੋਂ ॥ ੨੪ ॥

ਇਤਿ ਸੰਬਤਾਦਿ ਤਥਾ ਪੰਚਾਂਗ ਫਲ ਸਮਾਪਿਤੰ ॥

ਅਥ ਲਗਨ ਫਲ ਵਰਨਨੰ

ਤੱਤ੍ਰ ਆਦੌ ਚੰਦ੍ਰ ਰਾਸ਼ੀ ਫਲ ਉਚਯਤੇ ॥

ਛੰਦ—ਵਦਿਤੰ ਵਚ ਮਿਸ਼ਟੰ ਚੰਚਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੰ ਮਦਨ ਪ੍ਰਿਯਾ ਰਸ ਭੋਗੀ । ਦਾਤਾਅਤਿ

ਦਯਾਲੰ ਬਾਹੁ ਬਿਸਾਲੰ ਸੁਰ ਰੁਚਿ ਸੁਭਟ ਅਰੋਗੀ ॥ ਵਿਦਯਾ ਪਰਬੀ ਵਿਦਤ ਸੁਸ-ਰਬੀ ਕੀਰਤਿ ਵਿਤੁ ਬਿਲਾਸੀ। ਤੇਜਸ੍ਵਿ ਧਨੁਰ ਧਰਿ ਭਾਗਿਠ ਗੁਨਿ ਵਰ ਏਤਦ ਗੁਨ ਬ੍ਰਿਖੁਰਾਸੀ ॥ ੨੫ ॥

ਅਥ ਬ੍ਰਿਖ ਲਗਨ ਫਲੰ ਦ੍ਵੈਯਾ ਛੰਦ

ਹਰਿ ਗੁਰ ਭਕਤ ਵਿਰਕਤ ਵਦਤ ਪ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਗਤ ਜਨਨਕੋ। ਧਨ ਗੁਨ ਅਯਨ ਮਯਨ ਸੀ ਮੂਰਤਿ ਚੂਰਤ ਭੂਰ ਅਰਿਨ ਕੋ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤਿ ਮਤਿ ਖਿਤਿ ਲਭਧਾਯਤ ਏਤਦ ਗੁਨ ਤਿਨ ਤਨਕੋ। ਭਨ ਹਰਿ ਸੰਤ ਵਦੰਤਿ ਜੋਤਿ ਜਨ ਭਵ ਜਿਨ ਬ੍ਰਿਖਭ ਲਗਨ ਕੋ ॥ ੨੬ ॥

ਲਗਨ ਮਯ ਖਟ ਵਰਗ ਫਲੰ

ਤੱਤ੍ਰ ਆਦੌ ਹੋਰਾ ਫਲੰ

ਗੀਤ ਕਾ ਛੰਦ—ਸੁਚਿ ਸ੍ਵਾਂਤਿ ਸਦਗੁਨ ਨਿਪੁਨ ਥਿਰਮਤਿ ਨਿਤ ਸੁਭ੍ਰਿਤ ਗਣ ਪੂਜਯਤੇ। ਨਾਨਾਕਤਨ ਵਰ ਅੰਗਨਾਂ ਤਜਜ ਯੁਗਤ ਅਤਿ ਸੰਚਿਤ ਬਿਤੇ॥ ਸੁਠ ਬੇ-ਖਤਯਾਗੀ ਮਾਂਨਰਤਿ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੋਤਾ ਸਹੀ। ਜੇਉ ਚੰਦ੍ਰ ਹੋਰਾਂਤਰ ਜਏ ਜਸ ਭੋਗਹੈਂ ਮਾਤ੍ਰ ਮਹੀਂ ॥ ੨੭ ॥

ਹੋਰਾ ਪਤਿ ਫਲੰ

ਪਤਿ ਹੋਤ ਹੋਰਾ ਕੇਂਦ੍ਰ ਗਤਿ ਯਦਿ ਸੁਭਨ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਿਸੰਗਮੇਂ। ਤਦਿਸ੍ਵਰਣ ਮਣਿ ਮੁਕਤਾਦਿ ਸੰਪਤਿ ਭਵਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਅੰਗਮੇਂ ॥ ਇਤਿ ਆਹਿ ਸੋਂ ਸ਼ਸ਼ਿ ਲਗਨ ਗਤਿ ਨਿਜ ਤੁੰਗ ਗ੍ਰਿਹਿ ਸ਼ੁਭ ਦੇਖਤੇ। ਪੁਨਿ ਯੁਗਤ ਤਤਿ ਭ੍ਰਿਗੁ ਬ੍ਰਿਖਭ ਪਤਿ ਫਲ ਗੁਨ ਅਨੰਤ ਬਿਸ਼ੇਖਤੇ ॥ ੨੮ ॥

ਦ੍ਰਿਹ ਕਾਂਣ ਫਲੰ

ਨਿਤ ਖਿਤਿ ਪਤਿਨ ਕਰਿ ਪੂਜਯਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜਸੀ ਪਾਵਨ ਤਰੇ। ਗਯਾਨੀ ਧ੍ਰਮਰਯ ਪ੍ਰਮਾਦ ਰਹਿਤੇ ਸਰਬ ਦਹ ਸੰਤਤਪਿਰੇ ॥ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਤ ਕੁਲ ਭੂਖਯਣੋਂ ਤਯਾਗੀ ਧਨੀ ਤੁਸ਼ਤ ਸੁਧੇ। ਬਹੁਸੰਤਤੀ ਕੁਸ਼ਲਾਬਲੀ ਦੀਹਯਯੁ ਦ੍ਰਿਹ ਕਾਣੇ ਬੁਧੇ ॥ ੨੯

ਤ੍ਰਿਸਾ ਸਹ ਫਲੰ

ਸ਼ੁਭ ਸਤਯ ਉਪਦੇਸ਼ਤ ਸਬਨ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸੁ ਕਰਮ ਯੁਤੰ ਧ੍ਰਿਤੇ। ਨਿਜਕੇ ਪਰੋਧਨ ਤੇ ਧਨਾਢਯੋ ਤੇਜੁਸੀ ਗਯਾਤਾ ਕ੍ਰਿਤੇ ॥ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਧਯ ਆਯੁ ਸਮ੍ਰਿਧਯ ਸੰਤਤਿ ਅਰਥ ਸਿਧਯ ਸ਼੍ਰਤੇ ਤਦਾ। ਸੁਰ ਪੂਜਯ ਜਨਮ ਤ੍ਰਿਸਾਂਸੁਕੇ ਸੁਰ ਪੂਜਯਏ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਸਦਾ॥ ੩੦॥

ਪੁਨਃ ਲਗਨੇ ਉਚ ਸਪਤਾਂਸਃ ਫਲੰ

ਛਪਯ ਛੰਦ–ਨੀਲ ਕਮਲ ਦਲ ਨਯਨ ਮਯਨ ਇਵ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਕ੍ਰਿਸੋਦਰ। ਅੰਕਿਤ ਅਦਭੁਤ ਰੇਖ ਪਾਦ ਪਦ ਪਦਮ ਵਿਮਲਪਰ॥ ਸੀਸ ਸਿਰੋਰਹੁ ਸਜ਼ਾਮ ਉਰਧ ਵਪੁ ਅਰਨਜਪਿ ਸਜ਼ਾਮੰ। ਸੋਭਨ ਸੁਭਦ ਬੁਧੀ ਸਗਣਹਿ ਬੱਲਭ ਗੁਣ ਗ੍ਰਾਮੰ॥ ਪੁਨਿ ਪ੍ਰਾਸੁ ਸਭਟ ਧਨਾਢਜ ਵਰ ਪ੍ਰਿਯ ਅਤਿਥਜ ਸੂਰਮ ਧੁਰਿ ਅਤਿ। ਸਪਤਾਂਸਜਦੁਤਿਯ ਸੁਰ ਪੂਜਜਕੋ ਇਤਿ ਗੁਨ ਮੁਨਿ ਜੋਤੀ ਵਦਤ॥ ੩੧॥

ਨਵਾਂਸ਼ਾ ਫਲੰ

ਸ੍ਵੈਯਾ ਛੰਦ–ਪੂਰਣ ਦਰਬ ਸਰਬ ਸੁਭ ਲੋਖਣ ਰੱਖਣ ਪ੍ਰਜਹਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਪਦਪਾਯ ਪਹਯ ਬਹੁਸੰਤਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਾਂਨ ਪੁਨਿ ਦੀਰਘ ਆਯੁ ਅਨੁਪਮ ਕਾਯ। ਬ੍ਰਿਖਭ ਲਗਨ ਪੰਚਮ ਭ੍ਰਿਗੁਜੂ ਕੇ ਬ੍ਰਿਖਭ ਨਵਾਂਸਹਿ ਜਹਿ ਭਵ ਭਾਯ॥ ਛਤ੍ਰ ਚਮਰ ਸ਼ੋਭਿਤ ਸਿਰ ਊਪਰ ਜਗਤ ਭੂਪ ਬੰਦਤ ਪਦਤਾਯ॥ ੩੨॥

ਦ੍ਵਾਦਸ਼ਾਂਸਃ ਫਲੰ

ਛਪਯ ਛੰਦ–ਬਿਕਟ ਸੁਭਟ ਬਲ ਕੰਦ ਨਿਪਟ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਭੋਗੀ। ਨਿਰਤ ਗੀਤ ਰਤਿ ਤਨਕ ਧਨਕ ਖਿਤਿਪਤਿ ਚਿਤ ਜੋਗੀ॥ ਨਿਤਜ ਸ਼ਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੱਤ੍ਰ ਕਰਤ ਅਤਿ ਦਾਤਾ। ਖਿਮਾ ਵੰਤ ਗੰਭੀਰ ਪਰਮ ਪਾਵਨ ਬਿਖਜ਼ਾਤਾ॥ ਸ਼ੁਭ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ਾਂਸ ਭ੍ਰਿਗੁਕੇ ਜਨਮ ਲੇਹ ਫਲ ਸੰਮਜਕ ਵਰਤ ਹੈਂ। ਸੁਨ ਜੀਤ ਮ੍ਰਗੰਦ ਤ੍ਰਨੰ ਦਕੇ ਇਤਿ ਗੁਨ ਮੁਨਿ ਜਨ ਚਰਤ ਹੈਂ॥ ੩੩॥ ਤ੍ਰਿਸਾਂਸਾ

ਅਥ ਚੰਦ੍ਰ ਉਚ ਫਲੰ

ਗੀਤਕਾ ਛੰਦ–ਸਬ ਲੋਕ ਪੂਜਜ ਪ੍ਰਸਿੱਧਜ ਪਾਵਨ ਭੋਗਜਤਾ ਦਾਤਾ ਧਨੀਂ। ਬਿਧਿ ਬਿਬਿਧਿ ਕ੍ਰੀੜਤ ਬਿੱਸ੍ਰ ਬੰਧੂ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਤ ਜੇਤਾਅਨੀ॥ ਪੁਨਿ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਪ੍ਰਵਾਰ ਪੁਰ ਜਨ ਪਯਬਰਥ ਬਾਜੀ ਚਣ। ਦਰਭੀਰ ਮੱਤਜਮਤੰਗ ਕੀ ਤੂਰਗਜੰਗ ਭਵ ਮਸਤਕ ਮਣੰ॥ ੩੪॥

ਅਥ ਭਾਵ ਫਲ ਵਰਨਨੰ॥ ਲਗਨੇਂ ਸ਼ੁਕ੍ਰ ਫਲੰ॥

ਗੀਤਕਾ ਛੰਦ–ਸਤਧਰਮ ਪਾਲਿ ਦਯਾਲੁਦਾਤੇ ਪਰਮ ਧੀਰ ਧਰੇ ਮੁਦਾ। ਸੁਠ ਤਨ ਬਿਭਨ ਕੋ ਹਰਨ ਮਨ ਪੁਨਿ ਨਯਨ ਸੀਲ ਭਰੇ ਸਦਾ॥ ਬਿਦ੍ਵਾਂਨ ਸੁਚ ਬ੍ਰਿਤਿਵਾਂਨ ਰਜਾਤਾ ਜਨਨ ਮਨ ਨਮਤੀ ਗਤੀ॥ ੩੫॥

ਅਥ ਲਗਨੇ ਉਚ ਗ੍ਰਹਿ ਫਲੰ

ਗੀਤਕਾ ਛੰਦ–ਯਦਿ ਲਗਨ ਗਤਿ ਗ੍ਰਹਉਚਜ ਕੋਓ ਮਿਤ੍ਰ ਦਿਸ੍ਰਿ ਵਿਲੋਕਤਾ। ਯਯੁਤ

ਭਵਤ ਤਦ ਸਰਬ ਦਾ ਸੁਖ ਸਤਜ ਸੀਲ ਗੁਨੇਰਤਾ॥ ਜਸਰੂਪ ਨਿਧਬਲ ਬੁਧਜ ਸਿੰਧੂ ਪੁਨਜ ਨ ਦੀਰਘ ਨਯਨ। ਪਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਿਪੂਰਨ ਵਿਦਤ ਸੁਇ ਸਰਬ ਸੁਭ ਸੋਭਾ ਅਯਨ॥ ੩੬॥

ਚੰਦ੍ਰ ਉਚ ਫਲੰ

ਭਵ ਲਗਨ ਗਤ ਇਨਕੇ ਕਵਿਰ ਪਤ ਕਰਵ ਕ੍ਰਿਤਨ ਅਤੀਪਤੀ॥ ॥੩੭

ਪੁਨਃ ਚੰਦ੍ਰ ਲਗਨ ਗਤ ਫਲੰ

ਸੁਚ ਸਰਬਦਾ ਆਨੰਦ ਪੂਰਤ ਸੁਧਜ ਚਿਤਜ ਸਿਤਾ ਮਤੀ। ਭਰਪੂਰ ਕੋ ਸਵਿ ਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਤਿ ਸਤਜਧਰਮ ਰਤੀ ਅਤੀ॥ ਨਿਜ ਧਰਮ ਪਤਨੀਂ ਰਤਪੁਨਾਂਤਤ ਪ੍ਰੇਯ ਪ੍ਰਾਨ ਸਮਾਂਨਤੇ। ਕ੍ਰਿਤਿਗਜਾਤਏ ਵਿਖਜਾਤ ਫਲਹੇ ਚੰਦ੍ਰ ਲਗਨ ਸਥਾਨਤੇ॥ ੩੮॥

ਦੁਤਿਯ ਸਥਾਂਨ ਮੰਗਲ ਫਲੰ

ਬਯ ਬਿੱਤਜ ਨਿਤਜ ਸੁਯਗਜ ਹਿਤ ਜਿਤ ਭੁਗਤ ਭੁਗਵਹਿ ਅਨਗਨੋਂ। ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰੂਰ ਕਰਤਬ ਨਜਾਇ ਮਹਿਧੁਰ ਆਲਸੀ ਗਜਾਨੀ ਘਨੋਂ॥ ਧਨ ਧਾਮ ਥਿਰ ਧਰ ਨੰਦਨੋਂ ਨੰਦਨ ਬਿਰਹ ਚਾਹਤ ਦਿਯੇ। ਪੂਰਬ ਗਨਿਤ ਗੁਨ ਪੂਰ ਭੂਰਹੁ ਕ੍ਰੂਰ ਕਿਰਤਾਰਥ ਕਿਯੇ॥ ੩੯॥

ਪੰਚਮ ਸਥਾਨ ਬ੍ਰਹਸਪਤਿ ਫਲੰ

ਛਪਯ-ਸਬ ਸੰਤਨ ਸਿਰ ਮੌਰ ਧਰਨ ਧੁਜ ਧਰਮ ਧਰੰਤੇ। ਸੁਧਜ ਚਿਤਜ ਥਿਰ ਬ੍ਰਿਤਜ ਬਚਨ ਯੁਤ ਬਿਨਯ ਵਦੰਤੇ॥ ਪਰਮ ਦਯਾਕਰਿ ਯੁਕਤ ਭੁਕਤ ਭਰਿ ਮੁਕਤਿ ਸਹਾਯਕ। ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਦਨ ਸੁਰ ਪੂਜਜ ਪੂਜਜ ਸੁਰ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਦਾਯਕ॥ ਬਰਬੁਧਜ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਵਿਦੁਖ ਜਗਤ ਜਿਨੇਂ ਜਸ ਗਾਇਹੈ। ਹੁਇ ਗੁਰ ਤ੍ਰਿਕੋਂਣ ਚਹੁ ਕੋਂਣ ਮਹਿ ਗੁਰਤਾਪਦ ਪ੍ਰਗਟਾਇਹੈਂ॥ ੪੦॥

ਨਵਮਸਥਾਨ ਸ਼ਨੀ ਫਲੰ

ਧਰਮ ਭਵਨ ਮਹਿ ਮੰਦ ਮੰਦ ਫਲ ਕਰਤ ਕਦਾਪੀ। ਪਯਸੁਖੇਤ੍ਰ ਗਤਿ ਭਵਤ ਧਰਮ ਧੁਜ ਪਰਮ ਪ੍ਰਤਾਪੀ॥ ਭੂਰ ਭੋਗਜ ਨ੍ਰਿਪ ਯੋਗ ਇਹੋਂ ਇਕਲੋ ਫਲ ਦਾਇਕ॥ ਪੂਰਨ ਗ੍ਰਿਹਿ ਧਨ ਧਾਨਜ ਮਹਾਂ ਸੂਰਨਕੇ ਨਾਯਕ॥ ਸੁਭ ਸਰਬ ਕਲਾ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਭਕਹਿ ਲਗ ਦਿਜ ਉਪਮਾਕਹੈ। ਪਦਕਲਧਰਿਨੰਦ ਤੂਨੰਦ ਕੇਬ੍ਰਿੰਦ ਜਗਤ ਬੰਦਤ ਰਹੈ ੪੧॥

ਦਸਮ ਸਥਾਨ ਬੁਧਜ ਫਲੰ॥

ਛਪਜ–ਭਰੇ ਭਵਨ ਧਨ ਧਾਨਜ ਬਿਮਲ ਜਸ ਜਜੋਂ ਜਲ ਗੰਗਾ॥ ਭਾਗਜ ਸੂਰ ਭਰਪੂਰ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਸੋਭਿਤ ਸਰ ਬੰਗਾ॥ ਯਦਿ ਦ੍ਵਿਜ ਰਾਜ ਤਨੁਜ ਰਾਜ ਮੰਦਰਹਿ ਥਿਰਾਜੇ॥ ਮਹਾ ਰਾਜ ਪਦ ਪਾਇ ਪਾਇ ਸੇ ਮਹ ਮਹਿ ਰਾਜੇ॥ ਸਬ ਰਾਜ ਵਿਭੂਤਿ

ਬਿਰਾਜਈ ਹਯ ਗਯ ਰਥ ਪਾਯਕ ਘਣੇਂ ॥ ਗੁਣ ਬੇਦਿ ਬੰਸ ਸਿਰ ਮੌਰਕੇ ਠੌਰ ੨ ਨਰ ਗਣ ਗਣੇਂ ॥ ੪੨ ॥

ਗਜ਼ਾਰਹੇ ਸਙਾਨ ਸੂਰਜ ਫਲੰ ॥

ਦੇਸਨ ਦੇਸ ਨਰੇਸ ਬੇਸ ਦਾਸਨ ਜਜਿ ਆਵਹਿ । ਬਿਬਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਕੋਰ ਰਾਖਿ ਚਰਨਨ ਸਿਰ ਨਾਵਹਿ ॥ ਸ੍ਵਰਣ ਰਚਿਤ ਮਣਿ ਖਚਿਤ ਗਜ ਰਾਜ ਸਾਜ ਅੰਬਾਰੀ ॥ ਤਰਲ ਤੁਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਅੰਗ ਭੂਖਿਤ ਮਿਤ ਭਾਰੀ ॥ ਦਿਨ ਮਣਿ ਵਿਰਾਜ ਯਦਿ ਲਾਭ ਗ੍ਰਹ ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਲਾਭੰ ਕੁਰੇ ॥ ਭਵ ਰੂਪ ਵੰਤੁ ਮਾਂਨੀ ਚਤੁਰ ਸਾਂਤਿ ਕੰਤ ਧਰਮੰ ਧੁਰੇ ॥ ੪੩ ॥

ਇਤਿ ਭਾਵ ਫਲਾਨਿ ॥

ਇਤਿ ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ ਸਮਾਪਤਾ ॥

ਖਾਸ ਦਸਖਤ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ ਸੁਧਾ ਸਰਮੈ ॥ ਕਾਂਸ਼ੀ ਮੈ ਸੋਧਿਆ ॥

-:o:-

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗः

੧ ਸਕੰਧ, ਪੂਰਵਾਰਧ

੬ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਣ ਕਮਲੇ ਭਯੋ ਨਮः ॥

ਦੋਹਿਰਾ – ਸਰ ਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭੁ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਵ ਆਧਾਰ ॥
ਸ਼ੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਮ ਆਪ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰ ॥ ੧ ॥
ਰਜੁ ਭੁਜੰਗ ਜਿਮ ਭਾਨ ਹ੍ਵੈ ਜਾਮੈਂ ਯਹ ਸੰਸਾਰ ॥
ਜਿਹ ਜਾਨੇ ਨਹ ਭਾਨ ਹ੍ਵੈ ਸੋ ਗੁਰੁ ਬ੍ਰਹਮ ਅਪਾਰ ॥ ੨ ॥
ਵੇਦ ਅਰਥ ਗੰਭੀਰ ਲਖ ਅਤਿ ਅਗਾਧ ਬਿਨ ਪਾਰ ॥
ਛੀਰ ਸਿੰਧੁ ਜਿਮ ਮਥਨ ਕਰ ਕਾਢਯੋ ਤਤ੍ਵ ਸੁਸਾਰ ॥ ੩ ॥
ਵਿਘਨ ਸਕਲ ਨਾਸ਼ਨ ਨਿਮਿਤ ਸੰਤਨ ਹੇਤ ਸਹਾਇ ॥
ਤੁਰਕ ਤੇਜ ਕੇ ਹਤਨ ਹਿਤ ਆਵਰ ਭੇ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥ ੪ ॥

ਸੋਰਠਾ–ਕਲੁ ਕਾਲੁਖ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਪਸਰੀ ਜਗ ਮੋ ਆਇਕੇ ॥
ਬਿਨ ਰਵਿ ਨਾਹਿ ਨਸਾਤ ਭਾਨੁ ਭਾਂਤ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ॥ ੫ ॥

ਦੋਹਰਾ–ਵੇਦਾਂਤ ਵੇਦ ਵਿਦਯਾ ਸੁਭਗ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਸੰਤਾਨ ॥
ਥਾਪਨ ਹਿਤ ਬੇਦੀਸ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਭਗਵਾਨ ॥ ੬ ॥
ਮਾਯਕ ਵਿਗ੍ਰਹ ਧਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਭਏ ਮਨੁਜ ਅਵਤਾਰ ॥
ਬਸੁਧਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰ ਹਿਤ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਠਾ ਉਦਾਰ ॥ ੭ ॥
ਨਾਮਾਵਤਾਰ ਸੁਭਾਰ ਕੇ ਨਾਮ ਪੋਤ ਕਰ ਧਾਰ ॥
ਪਾਪ ਤਾਪ ਕੋ ਖਾਪ ਕੈ ਕੀਨੇ ਸਿਖ ਗਨ ਪਾਰ ॥ ੮ ॥

ਨਮੋ ਨਾਥ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੰ ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਨ ਰੂਪ ॥
ਨਾਕ ਨੀਯ ਨ੍ਰੀ ਨਾਥ ਪਦ ਸਭ ਭੂਪਨ ਕੇ ਭੂਪ ॥ ੯ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਅਬ ਸਿੰਘਾ ਵਲੋਕਨ ਨਜਾਯ ਪੂਰਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਵਿਸ੍ਨੁ ਅਵਤਾਰਤ੍ਵ ਮੈ ਵਿਕਲਪ ਪੂਰਬਿਕ ਸ਼ੰਸੈ ਉਠਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ :—

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਚੌਬੀਸ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਪੁਰਾਣੋ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈਂ । ਹੰਸਾ ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਿਸ੍ਨੀ ਗਰਭ ਬਾਵਨ ਮਛ ਕਛ ਨ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨਰ ਨਾਰਾਯਣ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਛਮਨ ਪਰਸੁ ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਬਲ ਭਦ੍ਰ ਅਰਜੁਨ ਕਲਕੀ ਇਤਜਾਦਿਕ। ਹੇ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਤੁਮਨੇ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੋ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਬਜਾਸ ਕ੍ਰਿਤ ਪੁਰਾਣੋਂ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋਨੇ ਸੇ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮ ਨੇ ਬਜਾਸ ਕ੍ਰਿਤ ਪੁਰਾਣੋ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਨਹੀਂ ਲਿਖਯੇ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਗੀਤਾ ਮੇਂ ਸਾਖਯਾਤ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਹੈ ॥

ਯਦਾ ਯਦਾਹਿ ਧਰਮਸਯ ਗਿਲਾਨਿਰ ਭਵਤੀ ਭਾਰਤ ॥
ਅਧਰਮ ਅਭਯੁਤਥਾਨਾਯ ਤਦਾਤਮਾਨੰ ਸ੍ਰਿਜਾਮਯਹੰ ॥
ਪਰਿਤ੍ਰਾਣਾਯ ਸਾਧੂਨਾਂ ਵਿਨਾਸਾਯ ਚ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤਾਂ ॥
ਧਰਮ ਸੰਸਥਾਪ ਨਾਰਥਾਯ ਸੰਭਵਾਮਿ ਯੁਗੇ ਯੁਗੇ ॥

ਇਤਿ ਭਗਵਤ ਵਚਨਾਤ ਐਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ॥ ਕਯਾ ਹੇ ਅਰਜਨ ਜਬ ੨ ਧਰਮ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਗ਼ਿਲਾਨੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਅਧਰਮ ਬਹੁਤ ਵਧ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਧਰਨੀ ਅਧਰਮਯੋਂ ਕੇ ਭਾਰ ਕੋ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਤੀ ਹੂਈ ਅਤਿ ਕਲਿਸ਼ਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਮੇਰੇ ਪਯਾਰੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗਰੀਬ ਜਬ ਅਤਿ ਕਲੇਸ਼ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਉਨਕੀ ਅਨਨ ਗਤਿ ਸਮਝਕੇ ਅਧਰਮ ਕੇ ਔ ਦੁਸ਼ਕ੍ਰਿਤੀ ਜੋ ਪਾਪੀ ਮਲੇਛ ਹੈਂ ਤਿਨਾਂ ਕੇ ਨਾਸ ਲੀਏ ਔ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੀ ਰਖਯਾ ਲੀਏ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕੀ ਰਖਯਾ ਲੀਏ ਯੁਗ ੨ ਵਿਖੇ ਮੈਂ ਅਵਤਾਰ ਲੈ ਕੈ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਨਕੀ ਮੈ ਦੁਸ਼੍ਰ ਪਾਪਯੋਂ ਸੇ ਰਖਯਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਨਿਯਮ ਸੇ ਚੌਬੀਸ ਅਵਤਾਰ ਸਿਧ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਕਿੰਤੂ ਅਨੰਤ ਅਵਤਾਰ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਔਰ ਭੀ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਵਚਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਬਹੂਨਿ ਮੇਵ ਤੀਤਾਨਿ ਜਨਮਾਨਿ ਤਵਚਾਰਜੁਨ।

ਤਾਨਯਹੰ ਵੇਦ ਸਰਬਾਣਿ ਨਤ੍ਵੰ ਵੇਥਪਰੰਤਪ ॥

ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਮੇਰੇ ਔ ਤੇਰੇ ਅਨੇਕ ਹੀ ਜਨਮ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਹੈ ਮੁਝਕੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਉਨ ਸਾਰੇ ਜਨਮੋਂਕੋ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਔ ਤੁਝਕੋ ਜੀਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਅਬ੍ਰਿਤ ਗਯਾਨ ਹੋਣੇਸੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਔ ਅਪਨੇ ਜਨਮੋਂਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰੂਪ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਅਵਤਾਰੋਂ ਕੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੁ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਲਿਖਯੇਹੈ॥ਸਤਯੁਗ ਤੈ ਮਾਣਿਉ ਛਲਿਓ ਬਲਿਬਾਵਨਭਾਇਓ ॥ ਤ੍ਰੇਤੈ ਤੈਂ ਮਾਣਿਉ ਰਾਮ ਰਘਵੰਸਿਕਹਾਇਓ ॥ ਦੁਆਪੁਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰਿ ਕੰਸ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਓ॥ ਉਗ੍ਰਸੈਨਕੋ ਰਾਜ ਅਭੈ ਭਗਤਹਿਜਨ ਦੀਓ। ਕਲਜੁਗ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਅਮਰ ਕਹਾਇਓ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਰਾਜ ਅਬਚਲ ਅਟਲ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਫੁਰਮਾਇਓ ॥ ਇਤਯਾਦਿ ਕਲਕਵਿਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਅਵਤਾਰ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਜੇ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਮਾਨੋਗੇ ਤਬ ਇਤਯਾਦੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਕਾ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਬਯਾਕੋਪ ਹੋਗਾ॥ ਸਮਾਧਾਨ॥ ਹੇ ਵਾਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਹਮਾਰਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸਤਜੁਗ ਤੈ ਮਾਣਿਉ ਇਤਯਾਦਿਕ ਵਚਨ ਯਦਯਪੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹੀ ਹੈਂ ਤਥਾਪਿ ਮਹਾ ਤਤ੍ਵ ਕੇ ਗਯਤਾ ਕਵਿਰਾਜ ਕਲ ਕਵਿਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰਬਗਯ ਸਰਬ ਸ਼ਕ੍ਤੀਮਾਨ ਮਹਾਨ ਈਸ਼੍ਵਰ ਸਰਬਾਤਮ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਉਚਾਰਣ ਕੀਏ ਹੂਏ ਹੈਂ ਔ ਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਸੇ ਆਪ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕੀਏ ॥ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਏਹ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਸੇ ਵਚਨਉਚਾਰਿਯੇ ਹੈ। "ਤਤ ਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈ ਸੋਹੰ-ਭੇਦ ਨ ਕੋਈ ਜੀਉ"ਇਤਯਾਦਿ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਜਰੀ ਕੀ ਵਾਰਕੀ ੧੯ ਉਨੀਸਵੀ ਪਵੜੀ ਮੈਂ ਸਾਹਿਬ ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਯੇ ॥ ਅੰਸ ਅਵਤਾਰ ਉਪਾਇਓਨ ਭਾਉ ਦੂਜਾਕੀਆ ॥ ਜਿਉ ਰਾਜੇ ਰਾਜ ਕਮਾਂਵਦੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਭਿੜੀਆ । ਈਸਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇਵਦੇ ਅੰਤੁ ਤਿਨੀਨ ਲਹੀਆ॥ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰ-ਕਾਰੁ ਅਲਖ ਹੈ ਗੁਰੁ ਮੁਖਿ ਪ੍ਰਗਟੀਆ। ਤਿਥੈ ਸੋਗ ਵਿਜੋਗਨ ਵਿਆਪਈ ਅਸਥਿਰ ਜਗਥੀਆ॥ ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਆਦਿਕ ਜੋ ਅਵਤਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਹੈਂ ਸੋ ਐਸਾ ਆਵਤਾ ਹੈ । ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਕੀਆ ਕੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪਤਾ ਸੰਸਾਰ

ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੀ ਪਰੰਪਰਾ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਹੈ ਉਲਟਾ ਜੈਸੇ ਰਾਜੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਿਥ ਵੀਕਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੋ ਮਾਰਤੇ ਹੈਂ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅੰਸ਼ਾ ਅਵਤਾਰ ਭੀ ਅੰਨੀਤੀ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਰਾਵਣ ਆਦਿਕ ਰਾਜਜੋਂ ਕੋ ਮਾਰਤੇ ਭਏ ਔਰ ਸਰੀਰ ਧਾਰਜੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਯੋਗ ਵਿਯੋਗ ਜਨਜ ਦੁਖ ਭੀ ਸਹਾਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਦ੍ਵੈਤਕਾ ਹੀ ਵਰਤਾਰਾ ਵਰਤਾਵਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਭੇਦਹੀ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦ੍ਰਿਛਬਜ੍ਹਸਾਰ ਵਤ ਹੋਜਾਵੇ ਜਿਸ ਕੀ ਈਸ਼ਰ ਮਹਾਦੇਵ ਔ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਅੰਤਨਾਮ ਨਿਰਨਯ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਸੇਵਾ ਅਨੰਤ ਯੁਗੋ ਔ ਕਲਪੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਤੌਂ ਭੀ ਅੰਤਕੋ ਨ ਪਾਇ ਸਕਤੇਭਏ ॥ ਅਥਵਾ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜਾਨਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਔ ਈਸ਼ਰ ਮਹਾਦੇਵ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਨਿਰਨਯ ਰੂਪ ਅੰਤ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਅਰ-ਥਾਤ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਕਲਪੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤਉਮਾਸਹਾਯ ਈਸ਼ਰ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਔ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਤਿਸਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਤਿਨੋਂਨੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਅੰਤ ਨ ਪਾਯਾ ਨਾਮ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਦੇਖਜਾ ਹੈ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਦੇਸ਼ ਕ੍ਰਿਤ ਵਸਤੁ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਤ ਕਹੂ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਜੇ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਮਾਨੁਖ ਵਤ ਨ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮ ਤੰ ਪਰਾਦਾਤ ਯੋ ਅਨਜਤ੍ਰ ਆਤਮਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਦ ॥ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜਾਨਨ ਰੂਪ ਅਪ੍ਰਾਧਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਤ੍ਵ ਜਾਤੀ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਉਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪਰਾਦਾਤ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਪੂਰਬਕਿ ਅਪਨੇ ਸੇ ਪਰੇ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਭਿੰਨ ਵਤ ਭਿੰਨ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਭਿੰਨ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਭ੍ਰਮਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਇਤਿਸ਼੍ਰੁਤੇ ਐਸਾ ਜੋ ਨਿਰ ਭਉ ਨਿਰਵੈਰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਗੁਰਮੁਖੋਂ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਤਖਜ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਉਹਾਂ ਆਤਮ ਕੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਆਤਮਿਕ ਰੂਪ ਵਿਖੇ ਜਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ ਇਸਿਥਤੀ ਪਾਈ ਹੈ ਪੁਨਾ ਉਥੇ ਉਨ ਕੋ ਆਤਮਾ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਪੂਰਬਿਕ ਸ਼ੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ,ਹੈਕਾਹੇ ਤੇ ॥ ਜਿਸ ਹੇਤੁਸੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਕਬੀ ਉਨਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਵਹ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਜਨ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਥਿਰਹੈਂ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੈ ਔਰ ਸਭ ਨਸ੍ਵਰ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥

ਵਡ ਹੰਸਮਃ ੩ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸਦਮੀਠਾ ਲਾਗਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦੀ ਸਾਦ

ਆਇਆ ॥ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਹਰਿ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਆ ॥ ਪੂਰੈ ਸਤਗੁਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧਿਆਇਆ ॥ ੧ ॥ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬ੍ਰਹਮੈ ਬੇਦ ਬਾਣੀ ਪਰਗਾਸੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਸਾਰਾ ॥ ਮਹਾਦੇਵ ਗਿਆਨੀ ਵਰਤੇ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਤਾਮਸ ਬਹੁਤ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਕਿਸਨ ਸਦਾ ਅਵਤਾਰੀ ਰੂਧਾ ਕਿਤੁ ਲਗਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨ ਰਤੇ ਜੁਗ ਅੰਤਰਿ ਚੂਕੈ ਮੋਹ ਗੁਬਾਰਾ ॥ ੩ ॥ ਸਤਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਪਾਇਨਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰਾ ॥ ੪ ॥ ਏਕੋ ਸਚ ਵਰਤੈ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਸਭਨਾ ਕਰੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥ ਨਾਨਕ ਇਕਸ ਬਿਨ ਮੈ ਅਵਰ ਨ ਜਾਣਾ ਸਭਨਾ ਦੀਵਾਨ ਦਇਆਲਾ ॥ ੫ ॥ ੫ ॥

ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ ॥ ਸਾਹਿਬ ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸਜੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਸੇ ਹਾਰਦ ਅੰਧਕਾਰ ਜੋ ਮਰਣਕਾ ਸਾਧਨ ਅਗ੍ਯਾਨ ਤਿਸਕੋ ਦੂਰ ਨਾਮ ਨਸ਼੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਹੀ ਜੀਵਨੇ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅਪਨੇ ਮੁਖਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਅਪਨੀ ਕਿਰਣੋਂ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤਰਗਤ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਔਖਧਜੋਂ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ ਕਿਰਣੋਂ ਕਰਕੇ ਪੁਸ਼੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਜਨੋਂ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕੇ ਅੰਤਰਗਤ ਅੱਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕਮਲ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੇ ਵਚਨੋਂ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਸੇ ਪੁਸ਼੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਆਗੇ ਕਹਣਾ ਜੋ ਬਚਨ ਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੇਤਿ ॥ ਅਮਰਣ ਕਾ ਸਾਧਮ ਜਿਸ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਫਿਰ ਨ ਮਰੇ ਐਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਨਾਮ ਸਦਾਹੀ ਮੀਠੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਨਾਮ ਕੋ ਸ੍ਵਾਦ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਜਪਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਭੀ ਅਤਿ ਮਧੁਰ ਸ੍ਵਾਦ ਉਨਕੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਨਾਮ ਕੌਨਸੋ ਹੈ ਐਸੀ ਸ਼ੰਕਾ ਕੇ ਹੋਯਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ "ਵਾਨਤ ਜੋਗੀਇਆ ਰਸ ਬਾਤਾ ਸੋਹੰ ਸ਼ਬਦ ਅਮੀਰ ਸਮਾਤਾ" ਸੋ ਨਾਮ ਇਹ ਹੈ ਗੁਰੂਓਂ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਨਾਮ ਬਚਨ ਰੂਪ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਵਾਰਾ ਇਸ ਨਾਮ ਕੋ ਸ੍ਵਾਦ ਰਸ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਸਤ੍ਯ ਵਕਤਾ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਚੀ ਹੈ ਯਥਾਰਥ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਤਾਰਿਕ ਨਾਸ੍ਤਿਕ ਜੈਨੀ ਆਦਿਕੋਂ ਵਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਨਹੀ ਹੈਂ ਪ੍ਰਤਾਰਿਕ ਨਾਮ ਬੰਚਕ ਠਗਕੋ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਸਤਗੁਰੂ

ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਸੁਣਨੇ ਪਢਨੇ ਵਿਚਾਰਣੇ ਸੇ ਸਹਜ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਜੀਵ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਅਥਵਾ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਨਦੀਆਂ ਸਮੁਦ੍ਰ ਵਿਖੇ ਸਮਾਇ ਜਾਤਿਜਾਂ ਹੈ॥ ਜੋ ਕੁਛ ਇਨ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਪਤਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ॥ ਤਦਵਤ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੀ ਹੂਈ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਛਤ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ ਸ਼ੂਦ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਇਸ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸਾਥ ਮਿਲੇਗਾ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰੇਗੋ ਸੋ ਸੋ ਸਹਜ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਜਾਇ ਮਿਲੇਗੋ॥ ਜਿਸ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕੇ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਾਖਜਾਤ ਉਪਾਸਕ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਆਇ ਵਸਤੇ ਹੈ॥ ੧॥ ਪ੍ਰਥਮ ਹਰਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਹਮਕੋ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਯੋਗ ਕਰਦੀਓਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਪੂਰੈ ਸਤ ਗੁਰੂਨੇ ਪਰਮ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਹਮਕੋ ਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਧਜਾਨ ਹਮਾਰੇ ਮਨਮੇਂ ਥਿਰ ਕਰਦੀਓਹੈ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਰਜੋਪ੍ਰਧਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਨੇ ਯਦਜਪੀ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਲੀਏ ਬੇਦ ਰੂਪਾ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰੀ ਹੈ॥ ਤਥਾਪਿ ਤਿਸ ਬਾਣੀ ਮੈ ਰਜੋ ਗੁਣ ਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਕਰਕੇ ਮਾਯਾ ਮੋਹ ਕੇ ਪਸਾਰੇ ਮੈ ਜੀਵ ਉਲਜ ਪਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਕੈਸੇ? ਜੈਸੇ ਵੇਦਮੇ ਕਹਜੋ ਹੈ॥

ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕਾਮੋ ਦਧਿਨਾ ਜੁਹੋਤਿ ਪਸੁਕਾਮੋ ਯਜੇਤ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾਮੋ ਯਜੇਤ ਪੁਤ੍ਰ ਕਾਮੋ ਯਜੇਤ ਬ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀਕਾਮੋ ਕਾਰੀਰਿਨਾ ਜੁਹੋਤਿ॥

ਇਤਜਾਦਿ ਸ੍ਰੁਤਜੋਂ ਸੇ ਪਸ਼ੂ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੁੰਦ੍ਰ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ਆਦਿਕ ਕਾਮਨਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਵੇਦ ਮੈ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਯੱਗ ਕਰਣੇ ਕੋ ਕਹੇ ਹੈ ਇਨ ਕਾਮਨੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਯਗਜਾਦਿਕ ਕਰਮ ਜਾਲ ਮੈ ਦੇਹ ਜਾਤੀ ਆਦਿਕ ਅਭਿਮਾਨ ਪੂਰਬਿਕ ਜੀਵ ਫਸ ਮਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਮੁਕਤ ਕੈਸੇ ਹੋਵੈ॥ ਧਨ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਿਨਾ ਯਗ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਧਨ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਜੀਵ ਭਟਕ ੨ ਕਰ ਮਰਜਾਤੇ ਹੈ ਵਾਸ਼ਨਾ ਕਰਕੇ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋ ਮੇ ਭ੍ਰਮਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਤਮੋ ਗੁਣ ਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਸੇ ਮਹਾਦੇਵ ਯਦਜਪੀ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਰਣ ਭੀ ਹੈ। ਤਥਾਪੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਤਤਵੇਤਾ ਹੋਨੇ ਸੇ ਤਾਮਸ ਸਹਿਤ ਸਮਗ੍ਰੀ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਲੈਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਵਰ ਤੇ ਅਪਨੇ ਨਿਜ ਸਰੂਪ ਮੇਂ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਆਨੰਦ ਮੇਂ ਮਗਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਰਮਤੇ ਹੈਂ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਆਪ ਸਰੂਪ ਸੇ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਤੇ ਤਮੋਗੁਣ ਔ ਤਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਲਿਪਾਇ ਮਾਨ

ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਕਪਾਲੀ ਮਤ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਔ ਅਘੋਰ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਤ ਮੇਂ ਪ੍ਰਵਿਸ੍ਰ ਜਨ ਮਹਾ ਅੰਧ ਤਮ ਕਰਕੇ ਅਵਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਭਖ੍ਯਾ ਭਖ੍ਯ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਸ਼ੂਨ੍ਯ ਯਥੇਸ੍ਰਾਚਰਣ ਰਤ ਮੁਰਦੇ ਆਦਿਕ ਕੋ ਭੀ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜੀਵ ਕੇ ਮਾਂਸ ਕੀ ਕਯਾ ਗਣਨਾ ਹੈ ਮਦਰਾ ਮਾਂਸ ਕਾ ਸੇਵਨ ਸਦਾ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਮਾਨੋ ਪੁੰਜ ਹੈਂ। ਤਿਸ ਕਪਾਲੀ ਮਤ ਮੇਂ ਮੁਕ੍ਤਿ ਪਦਾਰਥ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਪਿਸ਼ਾਚੋਂ ਭੂਤੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਉਨਕੀ ਚੇਸ੍ਰਾ ਹੈ ਇਸ ਪਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥

ਰੁਦ੍ਰ ਭਗਤ ਜਗ ਮਾਹਿ ਸੁਖ ਕੇ ਦਿਵਸ ਸਦਾ ਭਰਹ ॥
ਮਰਹ ਫਿਰ ਆਵੈ ਜਾਹਿ ਫਲ ਕਿਛਲਹਿ ਨ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ॥

ਸ਼ਮਸ਼ਾਨੋ ਮੇਂ ਸਦਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਜੀਵਤੇ ਹੀ ਪਿਸ਼ਾਚ ਹੈਂ। ਤਿਨਕੇ ਮਤ ਕੀ ਓਰ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਉਨ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮਤ ਕੋਧਾਰਨ ਤੇ ਦੂਰ ਰਹਯੇ। ਯਾਂਤੇ ਕਪਾਲੀ ਮਤ ਮੇਂ ਜੀਵ ਕੀ ਕਲਯਾਨ ਹੋਨੀ ਕਠਿਨ ਹੈ ॥ ੨॥

ਔ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਚੰਦ੍ਰ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਨਿਮਿਤ ਸਦਾਹੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਣੇ ਮੇਂ ਰੁਝੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੀ ਪਰੰਪਰਾ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਨਾ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਕੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਔ ਨ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਚੰਦ੍ਰ ਕੀ ਜਗਤ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ੩ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ 'ਕਿਤਲਗ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰਾ' ਕਿਸਕੇ ਆਸ਼੍ਰੈ ਲਗਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਗਯਾਸੂ ਜਨ ਤਰੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਪਾਰ ਤੀਰ ਜਾਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਕੋਈ ਜਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਮ ਕਾਰੁਣਕ ਸੁਧ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਜੀ ਕੇ ਨੰਦਨ ਰੂਪ ਨਿਗਮਾਚਾਰਯ ਜਗਤ ਕੇ ਮੋਹ ਰੂਪ ਕੀਚ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਉਧਾਰ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਆਦਿਕ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਕਲਯੁਗ ਮੇਂ ਵੁਹੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਉਪਾਸਨਾ ਨਾਮਕੀ ਕਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾਕੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯਕ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਊਪਰ ਅਤਿ ਦ੍ਰਿਢ ਤਰ ਸੇਤੂ ਬਾਂਧ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਤਿਸ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਮੇਂ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਮੇਂ ਰਤੇ ਪ੍ਰੀਤੀਵਾਨ ਜੋ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਜਗਤ ਮੇਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਸੇ ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਗੁਬਾਰਾ ਨਾਮ ਘੋਰ ਅੰਧਕਾਰ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਕੇ ਉਦੇ ਹੋਨੇ ਸੇ ਚੂਕੇ ਨਾਮ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥

ਨਨੁ-ਕੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਤਪੱਸਿਯੋਂ ਕਾ ਭੇਖ ਧਾਰ ਕੇ ਜਟਾ ਮੁਕਟ

ਬਾਂਧ ਕੇ ਬਣ ਕੋ ਗਏ ਹੈਂ ਤਬ ਸੇ ਬੈਰਾਗੀਉਂ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਚਲੀ ਹੈ ਤਥਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸ੍ਰੀ ਵੈਸ੍ਨਵ ਬਲਭਾਚਾਰਯ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤੁਮ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਔ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਕੀ ਗੁਰੂ ਪਰੰਪਰਾ ਰੂਪ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਔ ਨਾਮ ਜਪਨ ਰੂਪ ਉਪਾਸਨਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਚਲਾਈ ਹੈ ॥ ਮੂਰਤਿ ਪੂਜਨ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਥੋਰੋ ਸੋ ਰਾਖ੍ਯੋ ਹੈ ॥ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤੀ ਨਾਮ ਜਪਨ ਰੂਪ ਉਪਾਸਨਾ ਬਹੁਤ ਸੀ ਰਾਖੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯਦ੍ਯਪੀ ਸ੍ਰੀ ਵੈਸ੍ਨਵਿ ਬਲਭਾਚਾਰੀ ਆਦਿਕ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਔ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਹੈ ਭੀ ॥ ਤਥਾਪੀ ਵਹੁਮੂਰਤੀ ਪੂਜਨ ਮਾਤ੍ਰਕੀ ਸੰਪ੍ਰ-ਦਾਯ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਜਟਾ ਜੂਟ ਮਤ ਬੈਰਾਗੀ ਵੈਸ੍ਨਵ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਕੋ ਭੇਸ ਧਾਰਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਥਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੀਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਗਸਤ ਸੁਤੀਛਨ ਆਦਿਕ ਅਨੰਤ ਹੀ ਰਿਖੀ ਲੋਕ ਜਟਾ ਜੂਟ ਹੋਕੇ ਬਨੋ ਮੈ ਰਹਕੇ ਫਲ ਫੂਲ ਪਤਰ ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਭਖ੍ਯਨ ਕਰ ੨ ਕੇ ਤਪ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਯੇ ਵੈਸ੍ਨਵ ਮਤ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਤ ਆਸ੍ਰਮ ਹੈ ਸੋ ਸਨਾਤਨ ਸੇ ਜਬਸੇ ਚਾਰੋਂ ਵਰਣ ਔ ਚਾਰੋਂ ਆਸ੍ਰਮੋਂ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸ੍ਰੀ ਮਨੂ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰੀ ਹੈ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਤਬਕਾ ਹੀ ਯੇ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਤ ਆਸ੍ਰਮ ਹੈ ॥ ਯੇ ਕਥਾ ਸਰਬ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮਰਤ੍ਯੋਂ ਮੈ ਪਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਿਖਕੀ ਮਿਰਯ਼ਾਦਾ ਥਾਪਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਰਬ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਯੁਕ੍ਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਹੀ ਰੂਪ ਬਨਾਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਥਾਪਨ ਕਰਨੇ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕੀ ਚਲਾਈ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਉਨਹੀ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਨਿਸਚਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦਜੀ ਨੇ ਏਕ ਸ੍ਰੀਹਨੂ-ਮਾਨ ਔ ਲਖ੍ਯਮਨ ਕੋ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਸੋ ਭੀ ਅਧ੍ਯਾਤਮ ਰਾਮਾਯਣ ਮੈ ਰਾਮਗੀਤਾ ਔ ਰਾਮ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਵਤੋ ਹੈ ਔਰ ਬਾਲਮੀਕੀ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀ ਰਾਮਾਯਣ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਲਖ੍ਯਵਣ ਜੀ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੋ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸ੍ਰਵਣ ਮੈ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀ ਲਖ੍ਯਮਣ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖਕੋ ਨਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਹੈ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਔ ਉਧਵ ਜੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀਓਹੈ ਤਥਾ

ਗੋਪਜੋਂ ਕੋ ਭੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਆਗੇ ਉਨਕੀ ਗੁਰੂ ਪਰੰਪਰਾ ਰੂਪ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕਾ ਸ੍ਰਵਣ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਨਿਸਚੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਜਜਾਂਰਿਖਜੋਂ ਕੇਹੀ ਘਰ ਮੇਂ ਥੀ ॥

ਤਥਾਚ ਗੀਤਾ ਇਮੰਵਿਵਸ੍ਵਤੇ ਯੋਗੰ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤਵਾਨ ਹਮ ਵਜਯੰ ॥
ਵਿਵਸ੍ਵਾਨ ਮਨਵੇ ਪ੍ਰਾਹਮਨੁ ਰਿਖਜਾਕਿਵੇ ਅਬ੍ਰਵੀਤ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਏਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇ ਆਦੀ ਕਾਲਮੈ ਸੂਰਯ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੈ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਭਯਾਹੂੰ ॥ ਸ਼ਰੀਰ ਧਾਰਕੇ ਸਰਬ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਅਕਰਤਾ ਅਵਿਕਾਰੀ ਹੂੰ ॥ ਔ ਸੂਰਯ ਵੈਵਸ੍ਵਤ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਨੂਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਇਸੀ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਜਾ ਕਾ ਦੇਤੇਭਯੇ ॥ਔ ਮਨੂਭੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਖ੍ਵਾਕੁ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਇਸ ਰਾਜਵਿਦਜਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ—ਏਵੰ ਪਰੰਪਰਾ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤ ਮਿਮੰਰਾਜ ਵਿਖਜੋ ਵਿਦੁਃ ।
ਸਕਾਲੇ ਨੇਹ ਮਹਤਾ ਯੋਗੋਨਸ਼੍ਟਃ ਪਰੰਤਪ ॥ ੨ ॥

ਹੇ ਪਰੰਤਪ ਸ਼ਤ੍ਰੂਤਾਪਨ ਏਵੰ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਉਕ੍ਤਰੀਤੀ ਸੇ ਪਰੰਪਰਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਈਸ਼੍ਵਰ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸੂਰਯਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਸੂਰਯ ਸੇ ਮਨੂ ਕੋ ਮਨੂ ਸੇ ਇਖ੍ਵਾਕੁ ਕੋ ਇਤਜਾਦੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹੈਂ ॥ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੋ ਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੋ ਸਰਬ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਰਾਜਾ ਹੋਵੇ ਸਾ ਕਹਾਵੇ ਰਾਜਵਿਦਜਾ ॥ ਸੋ ਏਹ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤਹੋਜਾਨੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਗਯੇਥੇ॥ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਆਜ ਪੁਨਾਮੈ ਤੁਝਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਸੁਨਾਯੋ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਸਨਾਤਨ ਹੈ ਨਾਮ ਪੁਰਾਤਨ ਹੈ ॥

ਮੂਲ—ਸ ਏਵਾਯੰ ਮਯਾ ਤੇਦਜ ਯੋਗਾ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤਃ ਪੁਰਾਤਨਃ ॥
ਭਕ੍ਤੋਸਿ ਮਮਸਖਾ ਚੇਤਿ ਰਹਸਜੰ ਹਜੇਤਦੁਤ੍ਤਮੰ ॥ ੩ ॥

ਟੀਕਾ—ਕਾਹੇਤੇ ਮੇਰਾ ਪਰਮ ਭਕ੍ਤ ਭੀ ਤੂੰ ਹੈ ਔ ਪਰਮਪਜਾਰਾ ਮੇਰਾ ਸਖਾ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਭੀ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਯੇਹ ਪਰਮ ਗੁਹਜ ਰਹਸਜ ਮੈਨੇ ਤੁਝਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸੁਨਾਯੋ ਹੈ ॥ ਔ ਏ ਪਰਮ ਉਤਮ ਸਿਧਾਂਤਹੈ ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਕੇ ਇਸ ਵਚਨ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ਕੇ ਆਦਿ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਏਹ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਖਤ੍ਰੀ ਰਾਜਜੋਂ ਕੇ ਹੀ ਘਰ ਮੇ ਥੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੇ ਘਰਮੇ ਨਹੀਥੀ ਤਥਾ ਵੇਦਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਭੀ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਪੰਚਾਗਨੀ ਵਿਦਜਾ ਔ ਵੈਸ਼੍ਵਾਨਰ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਪ੍ਰਥਮ

ਖਤ੍ਰੀ ਰਾਜਜ਼ੇਂ ਕੇਹੀ ਧਰਮੇ ਥੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਧਰਮੇ ਨਹੀਂ ਥੀ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸਾਮਵੇਦਕੀ ਛਾਂਦੋਗ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਮੈ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਵਾਰਣ ਰਾਜਾ ਸੇ ਉਦਾਲਕ ਰਿਖੀ ਪੰਚਾਗਨੀ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸੀਖਜ਼ੇ ਹੈਂ॥ ਔ ਅਸ਼੍ਰਪਤਿ ਰਾਜਾ ਸੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਾਲ ਔ ਪਮਨਵ ਆਦਿ ਖਟ ਰਿਖੀ ਵੈਸ਼੍ਰਾਨਰ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸਿਖਤੇ ਭਏਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀ ਆਦਿਕ ਏਹ ਭੀ ਰਾਜ ਰਿਖਜ਼ੇਂ ਕੀ ਕੁਲਮੇਂ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਔ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਪਰ ਵਿਰਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ॥ ਔਰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਗੀਤਾਕੇ ੧੪ ਅਧਜ਼ਾਯ ਕੇ ੨੭ ਸ਼ਲੋਕ ਮੇ ਕਹਜ਼ੇ ਹੈ॥

ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਠਾ ਹਮ ਮ੍ਰਿਤਸਜ਼ਾ ਬਜ਼ਸਜ਼ ਚ॥
ਸ਼ਾਸ਼੍ਰਤਸਜ਼ ਚ ਧਰਮਸਜ਼ ਸੁਖਸਜ਼ੈ ਕਾਂ ਤਸਜ਼ਚ॥ ੨੭॥

ਟੀਕਾ--ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਅਵਿਕਾਰੀ ਏਕਾਂਤ ਨਾਮ ਕੇਵਲ ਸੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ਾਸ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਨਿਰੰਤਰ ਧਰਮ ਦਲੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਧਰਮ ਕਾ ਰਖਜ਼ਕ ਅਥਵਾ ਤਿਸ ਧਰਮ ਕਾ ਮੂਲ ਹੈ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮੈ ਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਧਿ ਨਾਮ ਮੂਰਤੀ ਹੂ ਮੁਝਕੋ ਤੂ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨ ੨੭ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ਕੇ'ਤਤ ਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤਿਸਬਾਈ ਸੋ ਹੈ ਭੇਦ ਨ ਕੋਈ ਜੀਉ॥ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਨ ਸੰਤ ਪਤਿ ਪਾਰਨ॥ ਦੁਸਟ ਸਭਨ ਕੇ ਮੂਲ ਉਪਾਰਨ' ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਵਚਨੋ ਸੇ ਜਾਨ ਪਰਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ਼ੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਲਹਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੂ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਿਸੀ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਲਹਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਭੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਸਰਬ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈ॥ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਸੇ ਸਾ-ਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਗੁਰਮੁਖ ਗਿਆਨ ਰਤੇ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਰੂਪ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਤਤ੍ਰ ਗਜ਼ਾਨ ਅਦੁਤੀਯ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਮੈ ਜੌਨਸੇ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਕੇ ਰਤੇ ਪਰੀਤੀਵਾਂਨ ਭਏਹੈਂ॥ ਤਿਨਹੁ ਗੁਰਮੁਖੋਹੁ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਸੇ ਮੋਹਨਾਮ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਅੰਧਕਾਰ ਮਿਟਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਉਨ ਗੁਰਮੁਖੋਂ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਪਰਗਟ ਹੋ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਪੰਚਮ ਅਧਜ਼ਾਯ ਗੀਤਾ ਮੇਂ ਸੀਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਵਚਨ ਹੈ॥

ਗਜ਼ਾਨੇਨਤੁ ਤਦ ਗਜ਼ਾਨੰ ਯੇਖਾਂਨਾਸਿਤ ਮਾਤਮਨਃ॥
ਤੇਖਾਂ ਮਾਦਿਤਜ਼ ਵਜਗਜ਼ਾਨੰ ਪਰਕਾਸਯਤਿ ਤਤਪਰੰ॥ ੧੬॥

ਗਜ਼ਾਨੇਤਿ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਆਤਮ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਨੇ ਜਿਨ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਆਤਮਾ

ਕਾ ਅਗਯਾਨ ਨਾਸਿਤੇ ਨਸਟ ਕਰਦਿਓ ਹੈ ॥ ਉਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਹਿਰਦੈ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤਮ ਸਾਖਯਾਤ ਪਰਾਯਣ ਗਯਾਨ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਰਕਾਸਤੇ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਯਾਹੀਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥

ਚੂਕੈ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰਾ

ਮੋਹ ਕ੍ਰਿਤ ਘੋਰਅੰਧਕਾਰ ਰੂਪ ਅਵਰਣ ਚੁਕਜਾਤੇ ਹੈ ਨਸਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਇਤਿ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸੀਰੀ ਗੁਰਨਾਨਕ ਦੇਵਕੀ ਆਗਿਆ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਕੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬਿਖਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਸੇ ਗੁਰਮੁਖੋਂ ਕੋ ਨਿਸਤਾਰਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੰਪੂਰਣ ਸੰਸਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਦੁਖੋਂ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਸੇ ਤਰਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਦੁਸਤਰ ਸਮੁੰਦਰ ਕੋ ਗੋ ਪਦ ਵਤ ਤੁਛਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਤਰਜਾਤੇ ਭਏ । ਅਰਥਾਤ ਕੋਟਾ-ਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡੋਂ ਕੇ ਅਧਿਪਤਿ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਵਿਖੇ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ ਪਰੀਤੀਵਾਨ ਹੈ ਸਾਚੇਨਾਮ ਕਾ ਜਿਨਕੇ ਮਨਕੋ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹ ਗਯੋ ਹੈ ਵਹੀ ਪੁਰਖਵੈਰਾਗ ਵਾਨ ਵਿਰਕਤ ਹੈ ਜਲ ਪਦਮ ਪਤਰ ਵਤ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਪੰਕ ਮੈ ਲਿਪਾਯ ਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਏਕੋ ਇਤਿ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖਯ ਚਕਾਰ ਅਵਧਾਰਨ ਔ ਅ-ਨੁਕ੍ਤ ਵਾਕਯਕੇ ਸਮੁਚੈ ਮੈ ਜਾਨਨਾ ਸੋ ਨਾਮ ਏਕ ਹੀ ਅਦੁਤੀਯ ਸਨਾਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ ਸਭਨਾਕੀ ਪਾਲਨਾ ਰਖਯਾਯੋਗ ਖੇਮ ਕਰ ਰਹਯੋ ਹੈ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਹੈ ਧਰਮ ਨੀਤੀ ਕਾ ਦੀਵਾਨ ਨਾਮ ਏਕ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਤਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਬਿਨਾਂ ਹਮ ਦੁਤੀਯ ਔਰ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਵਸਤੂਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥

ਸਰਪਨੀ ਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਲਿਆ ॥
ਜਿਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਛਲਿਆ ॥
ਇਨਮਾਇਆ ਜਗ ਮੋਹਿਆ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਮਹੇਸ ॥ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਤਥਾਚ

ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਵਚਨੰ

ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੇਸ੍ਵਰ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸਚੀ ਪਤਿ ਅੰਤਫਸੇ ਜਮ ਫਾਸਪਰੈ ਗੇ ।
ਜੋ ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਕੇ ਪਰਸ ਹੈ ਪਗ ਤੇ ਨਰਫੇਰ ਨ ਦੇਹ ਧਰੈ ਗੇ ॥

ਜਿਤੇ ਰਾਮ ਹੂਏ ॥ ਤਿਤੇ ਅੰਤ ਮੂਏ ॥ ਜਿਤੇ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਹ੍ਵੈਹੈ ॥ ਸਭੈ ਅੰਤ ਛੈ ਹੈ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਔ ਵਿਸ਼ਨੁ ਘਟ ਕਲਸ ਵਤ ਪ੍ਰਯਾਯ ਵਾਚੀ ਸਬਦ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਹੀ ਹੈਂ। ਦੂਸਰਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਹੇਤੁ ਭੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਭਗਵਤ ਕੋ ਵਚਨ ਹੈ ਮਨਮਨਾ ਭਵ ਮਦ ਭਕਤੋ ਮਦ ਯਾਜੀ ਮਾਂ ਨਮਸਕੁਰੁ ।ਔਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਆਦਿਕ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਫੁਰੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਭਟੋ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸਾਥ ਭੀ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈ ਨਾ ਤੋ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਤਿ ਸਰਬੰਸ ਮੰਜਸੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ। ਇਤਨੇ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਕੇ ਕਿਆ ਸਿਧ ਹੂਆ ਜੋ ਉਤਪਤੀਵਾਨ ਜਿਤਨੇਕੁ ਅਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਮਾਯਾ ਮਯ ਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ॥

ਰਾਮ ਗਇਓ ਰਾਵਨ ਗਇਓ ਜਾਂਕੋ ਬਹੁ ਪਰਿਵਾਰ।
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਥਿਰ ਕਛੁ ਨਹੀਂ ਸੁਪਨੇ ਜਿਉਂ ਸੰਸਾਰ॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਵਿਸ੍ਨੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਚੰਦ ਜੀ ਸੂਰਯ ਗਣੇਸ਼ ਦੇਵੀ ੨੪ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੂ ਜੀ ਕੇ ੧੦ ਅਵਤਾਰ ਅਥਵਾ ਅਧਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਯੇਹ ਜਗਤ ਕੇ ਕਾਰਕ ਔਰ ਇਨ੍ਹੋਂ ਕਾਕਾਰਯ ਸੰਸਾਰ ਯੇਹ ਸਾਰਾ ਆਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਮਾਯਾ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੂਚਨ ਕੀਏ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਮੇ ਸਤ ਪਦਾਰਥ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔ ਬ੍ਯਾਪਨ ਸੀਲ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਹੈਂ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਵਤਰੇ ਹੈ ਯੇਹ ਸਿੱਧ ਭਯੋ ਇਤਿਦਿਕ॥

ਓਤਤ ਸਤ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵਤਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕੰ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੰ
ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚਮੋਂ ਅਧ੍ਯਾਯਃ ੫॥

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

੧ ਸਕੰਧ,ਪੂਰਵਾਰਧ

੭ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਉਤਤ ਸਤ

ਦੋਹਿਰਾ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਨ ਸਰੋਜ ਰਜ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ।
ਦ੍ਰਿਗ ਅੰਜੈ ਉਰਤਮ ਹਰੈ ਸਦਾ ਬਸਹੁ ਮਮਚੀਤ ॥ ੧ ॥
ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਬ ਬਰਨੋ ਪਰਸੰਗ ।
ਸੁਨਤ ਜਾਂਹਿਕੇ ਮਿਟਤ ਹੈਂ ਦੁਸ਼੍ਰ ਦੂਤ ਦੁਖ ਵ੍ਰਿੰਦ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਸਰਬ ਵਿਦ੍ਯਾ ਨਿਧਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਖਸਟਮ ਵਰਸ ਕੇ ਲਾਗਤੇ ਹੀ ਥੋਰੇ ਸੇ ਹੀ ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ ਸਭ ਵਿਦ੍ਯਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਆਚਾਰਯ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਬੜੇ ਅਸ-ਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਔਰ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੋਂ ਕੇ ਕੁਮਾਰੋਂ ਕੋ ਕਿਤਨਾ ੨ ਚਿਰ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਬਡੇ ਕਸ਼ਟੋਂ ਸੇ ਕਈ ੨ ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇ ਏਕ ਏਕ ਅੰਗ ਬਡੇ ਯਤਨ ਸੇ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਔ ਇਨ ਕੋ ਹਮ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਸੂਚਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਾਤੇ ਹੈਂ ਆਗੇ ਹੀ ਸਾਂਗ ਵਿਦ੍ਯਾ ਸਮਗ੍ਰ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ । ਯਹ ਐਸੇ ਕਰਮ ਮਨੁ ਵੰਸ਼੍ਯੋ ਸੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈਂ । ਏਹ ਕੋਈ ਤੀਨੋਂ ਦੇਵਤ੍ਯੋਂ ਮੇਂ ਸੇ ਅਵਤਰ੍ਯੇ ਹੈਂ ਕਿਸੀ ਕਾਰਯ ਕੋ ਵਸ਼ ਤੇ । ਇਧਰ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋਂ ਨੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰੋ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਆਚਾਰਯ ਕੇ ਪਾਸ ਵਿਦ੍ਯਾ ਪਢਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੋ ਸਾਲ ਕਿਸੀ ਕੋ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ ਹਮ ਕੋ ਤੋ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਯੋ ਹੈ ਔ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਛੋਟੇ ਸੋ ਲਰਕੇ ਹੈਂ ਔ ਥੋਰੇ ਹੀ ਦਿਨ ਭਏ ਹੈਂ ਤਿਸ ਕੋ ਆਚਾਰਯ ਪਾਸ ਪਢਨੇ ਬੈਠਜ਼ਾ ਕੋ ਤਿਸਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਥੋਰੇ ਸੇ ਦਿਨੋਂ ਮੈ ਹੀ ਸਾਰੀ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸਿਖਾਇ ਦਈ ਹੈ ਤੇ ਹਮਕੋ ਅਛੀ ਤਰਹਸੇ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਈ ਜਿਸ ਸੇ ਹਮਕੋ ਵਿਦਜ਼ਾਨਹੀਂ ਆਤੀ ਹੈ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਾਲਕੋਂ ਕੀ ਬਾਤੇਂ ਸੁਣਕੇ ਉਨਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਬਡੇ ਕੋਪ ਹੋਇਕੇ ਆਚਾਰਯ ਸੇ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਕਹਜ਼ਾ। ਅਰੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਹੀ ਘਰੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਵਸਤੀ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਔ ਫਿਰ ਹਮਾਰੇ ਬਾਲਕੋਂ ਕੋ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਤਾ ਹੈ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਬਹੁਤ ਪਢਾਇ ਦੀਓ ਹੈ॥ ਆਜ ਤੇ ਲੈਕੇ ਫਿਰ ਕਬੀ ਤੂੰ ਬਾਬੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪਢਾਵੇ ਗੋ ਤਬ ਹਮ ਤੇਰੇ ਕੋ ਬਹੁਤ ਸੀ ਸਜ਼ਾਇ ਦੇਕੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੈਂ ਗੇਂ। ਐਸੇ ੨ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੈ ਬਚਨ ਸੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਵਿਚਾਰੇ ਆਚਾਰਯ ਨੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸੇ ਮੁਝਕੋ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜ਼ੋਂ ਨੇ ਕਹਜ਼ੇ ਹੈ। ਐਸੀ ਬਾਤੇਂ ਆਚਾਰਯ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਸਬ ਵਿਦਜ਼ਾਕ ਆਸ੍ਰਾ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਅਬਹਮਨੇ ਪਢ ਕੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਕਜ਼ਾ ਬਨਾ ਨੇ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਸਿਧ ਕਰਨੇ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪਢਨੇ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਇਧਰ ਆਚਾਰਯ ਅਧਜ਼ਾਪਕ ਕੇ ਮਨਮੇਂ ਬਡੀ ਚਟਪਟੀ ਲਾਗ ਜਾਤੀਭਈ ਕੇ ਹਮ ਨੇ ਕਿਉਂ ਪਢਨੇ ਕੇ ਨਿਖੇਦ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਨੀ ਥੀ। ਏਹ ਤੋ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਤੀਨੋਂ ਮੇਂ ਸੇ ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਸਰਬ ਵਿਦਜ਼ਾ ਨਿਧਾਨ ਹੈਂ। ਮੈ ਅਬ ਇਨ ਕੀ ਸਰਣਾਗਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੀ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੇ ਲੇਵਹੁ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇਂ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕਾਂਤ ਸਮਾਂ ਪਾਇਕੇ ਆਚਾਰਯਨੇ ਆਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਰਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮੌਲ ਝੁਕਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਆਚਾ-ਰਯ ਕਾ ਸੀਸ ਸਾਹਿਬ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਲੈਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਆਚਾਰਯ ਹੋਕੇ ਬਡੇ ਹੋਕੇ ਐਸੀ ਅਨੁਚਿਤ ਉਲਟੀ ਰੀਤੀ ਕਿਉਂ ਕਰਤੇ ਹੋ ਹਮਤੋ ਆਪਕੇ ਵਿਦਜ਼ਾਰਥੀ ਹੈਂ। ਤਬ ਆਚਾਰਯ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਮੋਹੇ ਹੂਏ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਸੇ ਵਿਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨਿਜ਼ੋਂ ਮੇਂ ਮੈਂ ਭਟਕਤਾ ਰਹਜ਼ਾ ਹੂ ਅਬ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ-ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰੋ ਮੇਰੇ ਪਰ ਮਾਯਾ ਕਾ ਪਟਲ ਮਤ ਡਾਰੋ ਮੇਰੀ ਭੁਜਾ ਪਕਰਕੇਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਸੇ ਜਿਸ ਹਾਥ ਮੇ ਹਾਥੀ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆਥਾਉਸੀ ਹਾਥਸੇ ਮੇਰਾ ਭੀ ਸੰਸਾਰ

ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਉਧਾਰ ਕਰਲੇਵੇ । ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਜਲ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਯੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸਰਣਿ ੨ ਕਹਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਪਰ ਅਪਨੋਂ ਸੀਸ ਰਖ ਦੇਤੇ ਭਯੇ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਆਚਾਰਯ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਓ ਵਾਚ—ਹੇ ਆਚਾਰਯ ਜੀ ਯੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਮਹਾਂਦੁਰਲਭ ਹੈਵਾਰ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗੁਰੁ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਹੈ ॥

ਦੁਰਲਭ ਦੇਹ ਪਾਈ ਵਡਿ ਭਾਗੀ। ਨਾਮ ਨ ਜਪੈ ਤੇ ਆਤਮ ਘਾਤੀ ॥
ਇਸ ਦੇਹੀ ਕੋ ਸਿਮਰੇ ਦੇਵ। ਸੋ ਦੇਹੀ ਭਜਿ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵ ॥

ਇਸ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਜੋ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਭਜੇ ਗੋ ਤਬ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂ ਭਯਾਨਕ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗੋ । ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਜੋ ਨ ਸੇਵੇਗੋ ਸੋ ਪੁਨਃ ੨ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇਂ ਅਵਸ਼ ਹੀ ਡੂਬੇਗੋ। ਯਾਂਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਯਹ ਦੇਹ ਪਰਮ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦ ॥

ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਹੋਤ ਨ ਬਾਰੈ ਬਾਰ ॥ ਜਿਉ ਬਨ ਫਲ ਪਾਕੇ ਭੁਇ ਗਿਰੇ ਬਹੁਰ ਨਲਾਗੇ ਡਾਰ ॥ ਰੈਨ ਗਵਾਈ ਸੋਇ ਕੇ ਦਿਵਸ ਗਵਾਇਆ ਖਾਇ ॥ ਹੀਰੇ ਜੈਸਾ ਜਨਮ ਹੈ ਕਉਡੀ ਬਦਲੇ ਜਾਇ ॥ ਹਰਿ ਹੀਰਾ ਜਨ ਜਉਹੁਰੀ ਲੇਕੈ ਮਾਂਡੇ ਹਾਟ ॥ ਜਬ ਹੀ ਪਾਇਐ ਪਾਰਖੂ ਤਬ ਹੀਰਨ ਕੀ ਸਾਟ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਹੀਰਾ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ਹਿਰਦੇ ਰਖੋ ਸਮ੍ਹਾਲ ॥
ਪ੍ਰਭੁ ਕ੍ਰਿਪਾਤੇ ਪਾਯ ਹੈ ਸਤਗੁਰੁਕੈ ਲਗਪਾਲ ॥ ੧ ॥

ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਤੁਮ ਸਰੀਰਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਦੇਖਤੇ ਹੋ ਧਨ ਮਾਲ ਮਿਲਕ ਸਰੀਰ ਸਹਿਤ ਯੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਰਜਤ ਵਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਅੰਤਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਚਲਤੋ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਵੇਗ ਮੈਂ ਪਤਿਤ ਤ੍ਰਿਣ ਕਾਸ਼੍ਟ ਕਬੀ ਮਿਲਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕਬੀ ਵਿਛੜ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਨਾਵਕਾ ਮੈ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਜਨਹੁ ਕਾ ਆਪਸ ਮੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਗਨੀ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧ ਕਲਪਲੇਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਆਦਿਕ ਮੇਲਯੋਂ ਮੈ ਏਕੱਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਪਰਸਪਰ ਸਨਬੰਧ ਕਲਪਤ ਬਨਾਏ ਲੇਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਨਦੀ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤਬ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਘਰੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਸਨਬੰਧਯੋਂ ਕੋ ਭੀ ਮੇਲੋ ਹੈ॥ ਹੇ

ਆਚਾਰਯਜੀ! ਧਨ ਇਸਕਾ ਵਹੁ ਹੈ ਜੋ ਦਾਨ ਕਰਲੀਓ ਹੈ ਦੇਹਪਾਤ ਸੇ ਬਾਦ ਬਾਕੀ ਕੇ ਧਨ ਸੇ ਔ ਇਸਤ੍ਰਿਯੋਂ ਸੇ ਔਰ ਹੀ ਖ਼ਿਲਸਤੇ ਹੈਂ ਗਊਆਂ ਬੈਲ ਹਾਥੀ ਘੋੜਾ ਜਹਾਂਕੇ ਤਹਾਂ ਤਬੇਲਜੋਂ ਮੇ ਖੜੇ ਹੀ ਰਹਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇਹੀ ਮਿਲਕ ਔ ਖੇਤ੍ਰ ਭੀ ਜਹਾਂ ਕੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਇਸਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਚਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਣੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਉਪਰ ਮੇਰੀ ੨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਗੁਮਾਨ ਯੇ ਜੀਵ ਰਾਖਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਓਰ ਸੇ ਆਯਾ ਹੈਂ ਉਸੀ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਹੁ ਐਸੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਜਬਾਬ ਦੇਕੇ ਤ੍ਰਿਣ ਤੋੜਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਬ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਤੈਨੇ ਨਹੀਂ ਆਉਨਾ ਔ ਜਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੰਠਮੇਲ ਗਾਤਾ ਹੈਸਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੀ ਸਾਥ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰੇਤ ਜਾਨਕੇ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਰਖਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਔਰ ੨ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਕੋ ਪਾਸ ਰਖਤੀ ਹੈ ਮਤ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਭੂਤ ਹੂਆ ੨ ਮੁਝ ਕੋ ਨ ਚਮੜਜਾਵੇ। ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਔਰ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਲੋਕ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕਪਾਲ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਵੋਭੀ ਤ੍ਰਿਣ ਤੋੜਕੇ "ਯਤ੍ਰ ਆਗਤਃ ਤਤ੍ਰ ਗਛ" ਅਰਥਾਤ ਤੇਰਾ ਹਮਾਰਾ ਪਰਸਪਰ ਅਬ ਕੋਈ ਸਾਕ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਘਰੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਜਿਸ ਦੇਹ ਕੋ ਅਪਨੀ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਸੋ ਦੇਹ ਭੀ ਕਾਸ਼ਮੇਂ ਅਗਨਿ ਸੇ ਦਗਧ ਹੋ ਕੇ ਈਂਹਾਂ ਹੀ ਰਹ ਜਾਤੇ ਹੈ ਭਸਮ ਹੋਕੇ ਮਾਟੀ ਸੇ ਮਿਲਜਾਤੇ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਪਨਾ ਕੀਆ ਹੂਆ ਪੁਨਜ ਔ ਪਾਪਰੂਪ ਕਰਮਹੀ ਸਾਥਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਉਸ ਸ਼ੁਭ ਅਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਸਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਵਾਸ਼ਨਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵ ਪੜੇ ਭਟਕਤੇ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਵਾਸ਼ਨਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਛਾਯਾ ਵਤ ਨਸ਼ੂਰ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਜਾਨੋ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਜਗਤ ਕੀ ਓਰਸੇ ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਭਜਨ ਕਰੋ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਰਮ ਰਹਸਜ ਵਾਲੇ ਜਿਉਂ ੨ ਮੰਤ੍ਰਰੂਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਆਚਾਰਯ ਕਾ ਮਨ ਕੁਟਿਲਤਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਔ ਸੇ ਸਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਕਰਕੇ ਵਿਖਧਰ ਸਰਪ ਵਿਖ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਨਿਮ੍ਰ ਹੋਕੇ ਅਧਜਾਪਕ ਨੇ ਕਹਜੇ ਹੈ ਹੇ ਭਗ-ਵਨ! ਯੇ ਜਗਤ ਕਿਸ ਸੇ ਉਪਜਜੇ ਹੈ ਔ ਕੈਸੇ ਉਪਜਜੇ ਹੈ ਔ ਇਸਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ਹੈ ਔ ਜੀਵ ਕੋ ਕਜਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਕਜਾ ਵਸਤੂ ਹੈ ਇਤਨੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਆਚਾਰਯ ਕੇ ਸੁਣਕੇ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਓ ਵਾਚ—ਹੇ ਆਚਾਰਯ ਯੇ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਅਗਜਾਨ ਸੇ ਭ੍ਰਾਸਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਗਜਾਨ ਸੇ ਹੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਯਾਂਤੇ

ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਇਸ ਜਗਤ ਕੋ ਅਭਿੰਨ ਨਿਮਿਤੋਪਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਇਸੀ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪੰਚਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੋ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ਨਾਵੀਂ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਕੇ ਪੰਚਮ ਚਰਣ ਰੂਪ ਬਚਨ ਹੈ॥ ਤਥਾਹੀ

ਬੀਜ ਮੰਤ੍ਰ ਸਰਬ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ। ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਮੈ ਜਪੈ ਕੋਊ ਨਾਮ॥
ਜੋ ਜੋ ਜਪੈ ਤਿਸਕੀ ਗਤੀ ਹੋਇ। ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਪਾਵੈ ਜਨ ਕੋਇ॥
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅੰਤਰਿ ਉਰ ਧਾਰੈ। ਪਸ਼ੂ ਪਰੇਤ ਮੁਗਧ ਪਾਥਰ ਕਉ ਤਾਰੈ॥
ਸਰਬ ਰੋਗ ਕਾ ਔਖਦ ਨਾਮ। ਕਲਿਆਣ ਰੂਪ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਮ॥
ਕਾਹੂ ਜੁਗਤਿਕਿਤੈ ਨ ਪਾਈਐ ਧਰਮਿ। ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਮਿਲੈ ਜਿਸ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਕਰਮਿ॥ ੫੫॥ ਇਸਕਾ ਵਿਚਾਰ॥

ਹੇ ਆਰਯ ਬੀਜ ਨਾਮ ਕਾਰਨ ਕੋ ਹੈ ਮਤ੍ਰੀ ਗੁਪਤ ਭਾਖਣ ਮੈਂ ਧਾਤੁਕਾ। ਇਦਿਤੋ ਨੁਮ।

ਇਸ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਨੁਮ ਪ੍ਰਤਯ ਆਇਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਬਜ਼ਾਯਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਨਤੇ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਨਾਮ ਚੇਤਨ ਕੋ ਹੈ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਸਰਬ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਨਾਮ ਚੇਤਨ ਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਨਾਮ ਸੋ ਚੇਤਨ ਗੁਪਤ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਅਵਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਆਬ੍ਰਿਤ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਅਰਥ ਕਾਲ ਮੈ ਮੰਤ੍ਰਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਮਾਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਬੀਜ ਨਾਮ ਕਾਰਣ ਵਿਖੇ ਕਲਪਿਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਅਭਿੰਨ ਨਿਮਿਤੋਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ॥

ਇਤੀ ਵਾਕਜ਼ਾਰਥਃ-ਤਿਸ ਗੁਪਤ ਹੂਏ ੨ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਆਵਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪਪ੍ਰਕਾਸ ਸੇ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਚਾਰੋਂ ਵਰਣੋ ਵਿਖੇ ਦੇਵਤਾ ੧ ਦੈਤ ੨ ਰਿਖੀ ੩ ਮਾਨੁਖ ੪ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ੧ ਖਤ੍ਰੀ ੨ ਵੈਸ਼ ੩ ਸ਼ੂਦ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਤਮ ਕਰਕੇ ਜਪੇ ਨਾਮ ਉਪਾਸੇ ਅਹੰ ਬ੍ਰੰਹਮਾਸਮੀ॥ ਐਸਾ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰੇ॥ ਇਸ ਉਕ੍ਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀਉਪਾਸਨਾ ਕਰੇਗੋ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਕੇ ਸੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਵੇਗੋ ਏਹੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਭਵਨ ਰੂਪ ਪਰਮ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥

ਸ਼ੰਕਾ-ਹੇ ਭਗਵਨ ਵੇਦਮੈ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ਼ ਤੀਨੋ ਵਰਣੋਂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਕਹਜੋ ਹੈ। ਆਪ ਅਬ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਵੇਦਕੇ ਵਾਕਜ਼ ਸੇ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋ ਕੋ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤੇ ਹੈ॥

ਮ-ਸ-ਅ-੬

ਉਤ੍ਰ—ਹਮ ਨੇ ਵੇਦ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਨਹੀਂ ਕਹਯੋ ਕਿੰਤੂ ਵੇਦ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕਹਯੋ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ—ਬ੍ਰਹਮ ਵਾਇਦ ਮਗ੍ਰ ਅਸ਼ੀਤ ਤਦਾਤ ਮਾਨ ਮੇਵਾ ਵੇਦਾਹੰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮੀਤਿ ਤਸ ਮਾਤ੍ਰ ਤਤ ਸਰਬੰ ਅਭ ਵਤ॥ ਤਦ ਯੋ ਯੋ ਦੇਵਾ ਨਾਂ ਪ੍ਰਤਯ ਬੁਧ ਤਸ ਏਵ ਤਦ ਅਭ ਵਤ ਤਥਾਰਖਿਣਾਂ ਤਥਾ ਮਨੁਖਯਾਣਾਂ॥

ਟੀ—ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ੈ ਕਰਕੇ ਤੁਮ ਐਸੇ ਜਾਨੋਂ ਇਸ ਜਗਤ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੇਂ ਇਸਿਤ੍ਰਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਤਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋਂ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਐਸੇ ਜਾਨਤੇ ਭਯੋ ਇਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਤਦ ਨਾਸ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਯੋ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋ ਜੋ ਦੇਵਤਯੋਂ ਕੇ ਮਧਯ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ਸੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਯੇ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਰਿਖਿਓਂ ਕੇ ਮਧਯ ਮੇਂ ਜੋ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ਸੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੇ ਮਧਯ ਮੇਂ ਜੋ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ਸੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਯੇ॥

ਤਹਾਂ ਵੇਦ ਮੇਂ ਐਸੀ ਸ਼ੰਕਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੈ ਇਸ ਮੈਂ ਕੌਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਤਖਯ ਹੈ॥ ਜੋ ਮਾਨੁਖਯ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ॥ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਹੀ ਵਾਮ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਕਾ ਉਦਾ ਹਰਣ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੀਓ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ

ਤਧ ਹੈ ਤਤ ਪਸ਼ਯਨਨ੍ਰਿਖਿਰ ਵਾਮ ਦੇਵਃਪ੍ਰਤਿ ਪੇਦੇ ਅਹੰ ਮਨੁਰ ਭਵੰ ਸੂਰਯਸ਼੍ਰੇਤਿ ਤਦਾਦਿ ਦਮਪਯੇ ਤਰਹਿਯ ਏਵੰ ਵੇਦਾਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਮੀਤਿ ਸ ਇਦੰ ਸਰਬੰ ਭਵਤਿ॥ ਤਸਯਹ ਦੇਵਾਸਚ ਨਾ ਭੂਤਯਾ ਈਸ਼ਤ ਆਤਮਾ ਹਯੇਖਾਂ ਸ ਭਵਤਿ॥

ਟੀਕਾ—ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗਯਾਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੂਆ ਵਾਮਦੇਵ ਰਿਖਿਮਾਤਾ ਕੇ ਗਰਭ ਮੈ ਹੀ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੂਆ੨ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈਂ ਏਕ ਤਰੰਗ ਉਠੇ ਤੈਸੇ ਵਚਨ ਰੂਪ ਤਰੰਗ ਕੋ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਯੇ। ਕ੍ਯਾ ਮੈਂ ਹੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਆਦਿ ਕਰਤਾ ਮਿਰਜਾਦਾ ਜਗਤ ਕੀ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਨੇ ਹਾਰਾ ਸ੍ਵਯੰਭੂਃ ਮਨੁਃ ਮੈਂਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾਹੂੰ। ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸਰਬ ਕਾ ਚਖਸ਼ੂ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤਰ ਗਤ ਅੰਧਕਾਰ ਕਾ ਨਾਸ਼ਕ ਸਰਬ ਕੇ ਕਰਮ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਸਾਖਯੀ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਮੈਂਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੂੰ ਚਕਾਰ ਸੇ ਅਨੁਕਤ ਜੋ ਕੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾਰਕ ਤੇ ਭੀ ਮੈਂਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੂੰ। ਤਤ ਨਾਮ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਹੁ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਅਪਨਾ ਆਪ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮ

ਹੂੰ ਜੋ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਏਹ ਸਰਬ ਜਗਤ ਰੂਪ ਭੀ ਆਪ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ਸ੍ਰੁਤੀ ਮੇ ਹਕਾਰ ਹਰਖ ਅਰਥ ਕੋਂ ਹੈ ਔ ਚਕਾਰ ਅਨੁਕ੍ਰ ਜੋ ਦੈਤ ਯਖ ਰਾਖਸ ਭੂਤ ਬੈ-ਤਾਲ ਆਦਿਕ ਕੋਂ ਭੀ ਗ੍ਰਾਹਕ ਹੈ। ਅਰਥ ਏ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਤਥਾ ਦੈਤ ਹੈਂ ਯਖਯ ਰਾਖਸ ਆਦਿਕ ਹੈਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਅਨਾ ਭੂਤਯਾ ਨਾਮ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਅਪਦਾ ਦਿਖਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਭਵਨ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਉਨ ਸਰਬ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਜੇ ਉਨਕੋ ਵਹੁ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿਕ ਅਪਦਾ ਦਿਖਾਵੈਂ ਭੀ ਤਬ ਉਲਟਾ ਉਨ ਦੈਵ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਆਦਿਕ ਕੋ ਹੀ ਅਪਦਾ ਦੇਖਨੀ ਪਰਤੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਹਿਰਣਜ ਕਸ਼ਜਪ ਰਾਵਣ ਆਦਿਕ ਸੰਤੋਹੁ ਕੋ ਅਪਦਾ ਦਿਖਾਨੇ ਲੀਏ ਉਦਿਤਾ ਹੂਏ ਥੇ ਸੋ ਆਪਹੀ ਕੁਟੰਬ ਔ ਸੈਨਾ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਾਣਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਪਦਾ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਏਹੁ ਕਥਾ ਸਰਬ ਲੋਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ॥

ਅਥ ਯੋ ਅਨਜਾਂ ਦੇਵਤਾ ਮੁਪਾਸ ਤੇ ਅਨਜੋ ਅਸਾਵਨਜੋ ਅਹ ਮਸਮਿਤਿ ।
ਨ ਸਵੇਦ ਯਥਾ ਪਸ਼ੁਰੇਵੰ ਗਵੰ ਸਦੇਵਾਨਾਂ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ॥

ਟੀਕਾ–ਅਥ ਨਾਮ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਜੋਨਸੇ ਲੋਕ ਮਾਤ੍ਰ ਔਰ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਇੰਦ੍ਰ ਅਗਨਜਾਦਿਕ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਭਗਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਏਹ ਦੇਵਤਾ ਮੇਰਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੈ ਔ ਮੈਂ ਇਸ ਕੋ ਸੇਵਕ ਭਕ੍ਰਹੂੰ ਐਸ ਜਾਨ ਕੇ ਔਰੋਂ ਦੇਵਤਯ ਕੀ ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਨ ਸਵੇਦ ਕੇ ਉਸ ਮੂਰਖ ਪਸ਼ੂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਜੋਂ ਹੈ ਵਹੁ ਅਗਯਾ-ਨੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਪਸ਼ੂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਭੀ ਏਕਾ ਦੇਵਤਜੋ ਕਾ ਪਸ਼ੂ ਹੀ ਹੈ ਪਸ਼ੂਆਂ ਮੈਂ ਔ ਤਿਸ ਨਰਮੈ ਕੁਛ ਅੰਤਰਾਯ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨੋਂ ਕਾ ਵੇਦ ਵਾਕਜ ਸੇ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਭਵਨ ਰੂਪ ਪਰਮ ਗਤਿ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ੨ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸਰਬ ਕੋ॥ ਜਿਸ ਕੇ ਰਿਦੇ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨਾ ਸਰੂਪ ਧਾਰਤੇ ਹੈ ਸਿਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈ। ਪਸ਼ੂ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਮਹਾ ਮੂਢ ਅਗਯਾਨੀ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਭੂਤ ਪਰੇਤ ਭੀ ਹੋਵੇ ਉਸਕੋ ਭੀ ਸੰਸਾ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਤਾਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਸੂਰਯ ਵਤ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਹੈ ਉਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਜਿਸ ੨ ਪਸ਼ੂ ਪ੍ਰੇਤ ਮਹਾਂ ਮੂੜ ਅਗਯਾਨੀ ਪਾਖਾਣ ਵਤ ਜਢੋਂ ਪਰ ਭੀ ਪਰੀ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਮੁਕ੍ਰ ਕਰਲੀਓ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਰਸੈ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ-

ਚੰਦ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਸਪਸ਼ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਪਾਖਾਣ ਕੀ ਸਿਲਾ ਤਰਗਈ ਥੀ। ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਪਰ ਪਰਬਤ ਤਰਾਇ ਦਿਏ ਹੈਂ। ਇਤਜਾਦਿ। ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਆਰਯ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਯਾਵਤ ਰੋਗ ਹੈਂ ਉਨ ਸਭ ਰੋਗੋਂ ਕੀ ਔਖਧੀ ਕੇਵਲ ਏਕ ਨਾਮ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰ-ਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਕਲਜਾਨ ਕੋ ਸਾਧਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕਲਜਾਨ ਰੂਪ ਔ ਪਰਮ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਕੋ ਜੋ ਗਾਵਨੋ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨਨਿ ਔਰ ਕਿਸੀ ਯੁਕ੍ਤੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਯਗਜਾਦਿ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਨ ਕਿਸੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਨ ਪੰਚਾ-ਗਨਿ ਆਦਿਕ ਤਪੋ ਕਰਕੇ ਨ ਕ੍ਰਿਛ ਚੰਦ੍ਰਾਯਣ ਔ ਅਨਾਸ਼ਿਕ ਆਦਿ ਬ੍ਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਰ-ਥਾਤ ਔਰ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਜਿਸਨੇ ਪੂਰਬ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਅਰਪਣ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਓਹੈ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮਾਥੇ ਪਰ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਾ ਲੇਖ ਲਿਖਜੋ ਗਜੋ ਹੈ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਨੇਸ਼ਠੀ ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਹੋਕੇ ਪਰੈ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਹੇ ਆਰਯ ਤਿਸ ਜੋਤਿ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਵਾਮ ਦੇਵ ਵਤ ਆਪਨੋ ਆਪ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਅਚਾਰਯ ਐਸੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਜੈਸੇ ਜਨਮ ੨ ਕੇ ਰੰਕ ਕੋ ਨਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜੈਸੇ ਜਨਮਾਧ ਕੋ ਚਖੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਔ ਜੈਸੇ ਮਹਾਕਾਭਰ ਰਣ ਮੈਂ ਦਿਗ ਵਿਜੈ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਗੁੰਗ ਜਨਮ ਕੋ ਬਧਰੋ ਰਸਨਾ ਔ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਬਾਂਝ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਜਨਨ ਸੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਆ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੋ ਪਾਇ ਆਨੰਦ ਹੋਵੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਜੋ ਕੋਈ ਆਗ ਮੈ ਜਲਤਾ ਹੂਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਕੁੰਡ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਦਵਤ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਧਜਾਪਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਯੇ॥

ਆਚਾਰਯੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਸਾਖਜਾਤ ਕਪਲ ਦੇਵ ਵਤ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਕੁਟਿਲ ਕੋਠੋਰ ਕਪਟੀ ਕਾਮਯੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕੇ ਲੀਏ ਆਪਨੇ ਕਲਜੁਗ ਮੈ ਵਿਗ੍ਰਹ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਧਾਰਨ ਕੀਓ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਨ ਹੋਵੇ। ਮੈ ਏਕ ਜਿਹਵਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੀ ਕਯਾ ਉਸਤਤਿ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂ ਜਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਔਰ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਅੰਤ ਸਹਸ੍ਰ ਸੀਸ ਤੇ ਦੋ ਸਹਸ੍ਰ ਰਸਨਾ ਰਖਨੇ ਵਾਰੇ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਭੀ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸ਼ਿਵ

ਨਾਰਦ ਸਾਰਦਾ ਗਣਪਤਿ ਚਾਰੋਂ ਵੇਦ ਆਦਿਕ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਆਪ ਕੇ ਗੁਣ ਕਰਮ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਉ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਨਾ ਤੋ ਆਪ ਕੋ ਕੋਈ ਤਾਤ ਹੈ ਨਾ ਮਾਤਾ ਹੈ ਨ ਜਾਤਿ ਹੈ ਨਾ ਪਾਤਿ ਨਾ ਰੂਪ ਹੈ ਨਾ ਰੇਖ ਹੈ ਨ ਜਨਮ ਹੈ ਨ ਕਰਮ ਹੈ ਨ ਰਾਗ ਹੈ ਨ ਰੰਗ ਹੈ ਨ ਰੋਗ ਹੈ ਨਾ ਸੋਗ ਮੋਹ ਹੈ ਨ ਕ੍ਰੋਧ ਹੈ ਸਰਬ ਦ੍ਵੈਖ ਸਬਦੋਂ ਸੇ ਆਪ ਅਤੀਤ ਹੋ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਹੋ ॥ ਔ ਆਪ ਕਾ ਹੀ ਵਿਵਰਤ ਰੂਪ ਯਹ ਜੜ ਜੰਗਮ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਹੈ ਆਪ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੋ ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਸੇ ਪਰੇ ਹੋ ਨਿਤ ਹੋ ਸਦਾ ਨਵੀਨ ਹੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੋ ॥ ਨਾਤੋ ਆਪ ਕੇ ਸਗਨ ਸ੍ਰੂਪ ਕੋ ਵਰਨਨ ਹੋ ਸਕਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਅਨੰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਗੁਨ ਗ੍ਰਾਮੋਂ ਕੋ ਆਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਹੈਂ ਔ ਨ ਆਪਕੇ ਨਿਰਗੁਨ ਸ੍ਰੂਪ ਕੋ ਵਰਨਨ ਹੋਸਕਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਆਪ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕੋ ਆਵਿਸੇ ਹੋ ਯਾਂਤੇ ਅਨੰਤ ਹੋ ਐਸੇ ਉਸਤਤਿ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਵਾਰੰ ਵਾਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਸੇ ਅਨਾਦਿ ਕਾਲ ਕਾ ਅਗਯਾਨ ਭ੍ਰਮ ਮੇਰਾ ਅਬ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਮੈਂਨੇ ਅਬ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕੋ ਯਥਾਰਥਤਾ ਸੇ ਜਾਨ ਲੀਓ ਹੈ ਅਬ ਯਾਵਤ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਖੇ ਕਿਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤੋ ਮੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਮੈ ਤੋ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਨ ਜੈਸਾ ਘਰ ਮੁਝ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੋਵੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਐਸੀ ੨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਧਯਾਪਕ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਕ—ਹੇ ਆਰਯ ਅਬ ਤੁਮ ਜਲ ਪਦਮ ਵਤ ਅਸੰਗ ਹੋਕੇ ਗ੍ਰਹਸਤ ਮੈਂ ਹੀ ਰਹੋ ਮੇਰੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਸਦਾ ਧਯਾਨ ਮਨ ਮੈ ਧਾਰਨਾ ਤੁਮ ਕੋ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕਾ ਅਵਰਣ ਅਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਗਾ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਅਚਾਰਯ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਤਾ ਹੂਆ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਅਚਾਰਜ ਬ੍ਰਿਜਲਾਲ ਔ ਹਰਦਯਾਲ ਪੰਡਿਤ ਕੋ ਸਦ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਕਲਯਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਕੀਆ ਤਦਵਤ ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਅਧਯਾਪਕ ਕੋ ਨਿਜ ਭਕ੍ਤ ਲਖ ਸਤ ਗੁਰ ਦੀਨ ਦਯਾਰ ।
ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੀਨ ਸਿੰਧ ਭਵ ਪਾਰ ॥ ੧੧ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੋਂ ਸਪਤਮੋ ਅਧਯਾਯ ॥ ੭ ॥

੧ ੳ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

੧ ਸਕੰਧ, ਪੂਰਵਾਰਧ

੮ ਅਧਿਆਯ

ਓਂ ਤਤਸਤ ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਜਗ ਦਾਨ ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਕੀਜੇ ਕਰਮ ਅਨੇਕ । ਇਨ ਸੇ ਜਗ ਭ੍ਰਮ ਨਹਿ ਨਸੈ ਬਿਨ ਬਿਚਾਰ ਬਿਬੇਕ ॥ ੧ ॥ ਸੁਖਮਾਖਾਨੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਹੇਤ । ਰਵਨ ਕਰੈ ਬਹੁਦੇਸ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਧਰਮ ਨਿਕੇਤ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਅਚਾਰਯ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲਕਤੇ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਸਤ ਮਾਰਗ ਮੈ ਲਗਾਇਕੇ ਮੁਕਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਕਲਕਤੇ ਮੈਂ ਬਡੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅੰਤ ਕੋ ਕਲਕਤੇ ਮੈ ਹੀ ਦੇਹ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੋ ਪਧਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਬ ਤਹਾਂ ਹੀ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦੇਹੁਰਾ ਹੈ ਸਭ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇਹੁਰੇ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੁਖਣਾ ਚੜ੍ਹਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖ ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਮੈ ਲੈ ਗਏ ਬਡੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਮੇਂ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਸਤਿ ਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਂਚ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਯਾ ਲਯਾਇ ਕੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਦੇਕੇ ਪੁਨ: ਆਪ ਅੰਨ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਘੋਰ ਬਣ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਪ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਸ੍ਰਯਾਮ ਕੇ ਬਾਦ ਏਕ ਰੇਤੇ ਕੀ ਤਲੀ ਫਕਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰ ਲੇਵੈ

ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਾ ਖਾਵੇ ॥ ਜਬ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਇਕ ਸਿੱਖ ਬਡੀ ਸ਼੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਬਨਾਇ ਕੇ ਲੈਗਯਾ ਔ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਔ ਸ਼੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਹੁ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਪ ਰਸਨੀ ਲਾਵਹੁ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਕੁ ਸਨਾਥ ਕਰੋ। ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਤਿਸ ੨ ਸਿੱਖਕਾ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯਾ। ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇਆਪ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵਹੁ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਬਨਾਯਾ ਹੂਆ ਉਸ ਸਿੱਖ ਕਾ ਅੰਨ ਹਮਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ੍ਵਾਦੁਲਾਗਾ ਜੈਸੇ ਹਮਕੋ ਏਹ ਅੰਨ ਸ੍ਵਾਦੁ ਲਾਗੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਭਕੋ ਸ੍ਵਾਦੁਲਾਗਤੋ ਹੋਵੇਗੋ ਯਾਂਤੇ ਅੰਨ ਕਾ ਲੰਗਰ ਹੀ ਲਗਵਾਦੇਵੀਏ। ਐਸਾ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ। ਤਪ ਕਰਨ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਨੇ ਕੋਹ ਨੂਰ ਕੀ ਦੂਣ ਮੇਂ ਬਾਬੇ ਜੀ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਬ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੋ ਤੇ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਗਟਹੋਵਹੁ ਪਹਿਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੇ ਜਟਾ ਕਾ ਜੂਟ ਹੀਥਾ, ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕਹਨ ਸੇ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਛਕਨ ਕੀ ਮਨਸਾ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਤਪਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੇ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪੁਜਾਰੀ ਸਿੰਘ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮਕੋ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਹੁ। ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯੋ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਯੋ ਛਕਾਯੋ ਹੈ ਆਪ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਹੈਂ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਅੰਸ਼ ਹੈਂ ਆਪਸੇ ਕੋਈ ਬਡਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਆਪਕੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵੇ ਹਮਤੋ ਆਪਕੇ ਸਿੱਖ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਹਜ਼ੂਰਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਕ ਆਪ ਹਜੂਰੀਏ ਸਿੱਖ ਹੈਂ ਆਪਨੇ ਸਾਖਯਾਤ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਯੋ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਜਾਤੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਆਪ ਬਡੇ ਹੋ। ਆਪ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋ ਹਮ ਖਯਤ੍ਰੀ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸਦਾਹੀ ਖਯਤ੍ਰਿਯੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗਯਹੈਂ ਆਪਸੇ ਉਚਾ ਔਰ ਕੌਂਨਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਨੇ ਕਾ ਹਜੂਰ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਮਾਂਗਨੇ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਦਾਨ ਲੇਨੇ ਹਾਰੇ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਮਾਂਗਨੇ ਮੈਂ ਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈਂ ਕੇ ਦਾਨ ਲੇਨੇ ਹਾਰੇ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਬਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿਤੋ ਹੈ ਔ ਦਾਨ ਲੈਨੇਵਾਰੋ ਕਾ ਮਨ ਕਾਯਰ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ। ਐਸਾ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਜਬਾਬ ਲੈਕੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਸਾਹਿਬ ਚਲੇ ਆਏ ਤਬ ਮਾਰਗ ਮੇ ਸਯਾਲ ਕੋਟਿਆ ਸਰਦਾਰ ਨਥਾਸਿੰਘ ਮਿਲ ਪਰਯਾ ਤਿਸਨੇ ਕਹਯਾ ਏਹੁ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਸ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹੈਂ ਅਬ ਕਹਾ ਜਾਵੇ। ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਔ ਭਾਈ ਨਥਾਸਿੰਘ ਸਹੀਦ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਹ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਬਡੀ ਸ਼੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਯਾ

ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਆਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਛਕਾਤੇ ਹੋ ਐਸੇ ਕੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੰਥ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਸੇ ਔਰ ਕੌਨ ਉਚੀ ਜਾਤੀ ਵਰਣ ਕਾ ਸਿੱਖ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਨ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵੇਗੇ। ਏਸੇ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਪ੍ਰਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਨੇ ਲੀਏ ਤਯਾਰ ਕੀਏ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਆਜ ਕਾਲ ਵਿਵੇਕ ਔ ਰਹਤ ਵਾਰੇ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਹਮ ਚਾਰੋਂ ਤੋ ਸਵਈਏ ਪੜ੍ਹਨੇ ਵਾਰੇ ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੈਂ ਪੰਚਮ ਸਿੰਘ ਰਹਤ ਵਾਰੋ ਵਿਵੇਕੀ ਕੋਈਹੈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸ੍ਰੈਯੇ ਪਢਨੇ ਵਾਰੋ। ਤਬ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਪੰਚਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕਾ ਦਰਬਾਰ ਜੋ ਹੈ। ਐਸੇ ਗੁਰੁਮਤਾ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਈਸਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਸਯਾਲ ਕੋਟੀਆ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਸਹਤ ਪਾਚੋਂ ਸ਼ਰੀਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਆਇਕੇ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰੋਂ ਸਹਿਤ ਪਵਿਤ੍ਰਜਲ ਸਤਦ੍ਰ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਜਲ ਮੰਗਵਾਇ ਕੇ ਬੀਚ ਪਤਾਸੇ ਡਾਰ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਬੀਰ ਸਰਬ ਲੋਹਮੱਯੀ ਪਾਤ੍ਰ ਮੈ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਪ ਜਾਪ ਜੀਕਾ ਪਾਠ ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੈਯੇਪੜ੍ਹੇ ਪੰਚਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਦਰ-ਬਾਰ ਕਾ ਕੁੰਡਾ ਬੀਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਛੁਹਾਇ ਸ੍ਰੈਯੇ ਪਢਕੇ ਪੁਨਾ ਆਨੰਦ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸ ਪੁਨਾ ਕਰਕੇ ਆਗਯਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ। ਔਰ ਰਹਿਤ ਮਿਰਯਾਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰਕੀ ਸਰਬ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਚਾਰੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਫਤੇ ਗਜਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਘਰਮੈ ਅਬ ਫੇਰ ਅਵਤਾਰ ਲੀਯੋ ਹੈ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਜਾਨ ਪੜਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਭੀ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਯੋ ਹੈ ਤੇ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੁਮਤਿ ਦਈ ਹੈ ਸੋਪਤੀ ਖਤ੍ਰੀ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਯੋ ਹੈ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਭਾਈ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਈਸ੍ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਯੋ ਹੈ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਯੋ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦ੍ਰਵਯ ਉਨ ਚਾਰੋਂ ਕੀ

ਭੇਟਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦੁਰ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕੀ ਭੀ ਬਹੁਤ ਦ੍ਰਵ੍ਯ ਭੇਟਾ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਕੇਸ ਗੜ ਮੈ ਆਇਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਇਕੇ ਤਹਾਂ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾਪਦਾਰਥ ਦਰਬਾਰ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕੀਆ ਅਭਯਾਗਤੋਂ ਕੋ ਦੀਆ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍, ਉਨ ਚਾਰੋਂ ਕੀ ਆਗਯਾ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਕੋਈ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਐਸੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰਹੀ ਜੋ ਏਕ ਘੋੜਾ ਔਰ ਏਕ ਆਪ ਐਸੇ ਏਕਾ ਏਕੀ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ। ਜੇ ਕੋਈ ਪਹਿਲੇ ਘੋੜੇ ਕਾ ਦਾਣਾ ਖੁਲਾਵੇ ਤਬ ਆਪ ਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਣਾ॥ ਨਹੀਂ ਤੋ ਆਪ ਭੀ ਮਸਤ ਰਹਿਣਾ। ਕਬੀ ਅਸ੍ਹ ਯਾਮ ਮੈ ਕਬੀ ਦੋ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕਬੀ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਜਬ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖ ਮਿਲਜਾਵੇ ਵਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਾਵੇ ਤਬ ਛਕਣਾ ਨਹੀ ਤੋ ਫਾਕੇਮਸਤ ਰਹਣਾ ਘੋੜੇ ਸਹਿਤ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੋਇਆਂ ਕੋ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਮਿਲਜਾਤ ਭਏ ਔ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਇਨੋਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਹਿਬ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਰਖਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਸਿਰੋਂ ਪਰੇ ਹੋਕੇ। ਤਿਸਕਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਲੈ ਭਾਈ ਸਿੱਖਾ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗਲੈ। ਜਬ ਐਸੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੇਖਯਾ ਤਬ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਜੇ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋ ਤਬ ਏਹੁ ਵਰਦੇਵੋ ਜੋ ਮੇਰੇਘਰ ਮੈਂ ਸ਼ੁਭ ਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇ। ਤਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਤੁਸ਼੍ਰ ਹੂਏ ੨ ਭਗਵਾਨ ਏਹ ਵਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੇ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਤੇਰੇ ਘਰਮੈ ਸੂਰ ਬੀਰ ਬਡਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮੀ ਸਰਬ ਗੁਨ ਸੰਪੰਨ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕੋ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਕਾ ਪਰਮ ਅਸ੍ਰਾ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਸਿੱਧੀ ਰਿਧੀ ਕੋ ਮਾਲਕ ਜੀਵਨ ਮੁਕ੍ਤ ਮੇਰਾ ਸਿੱਖ ਆਵੇਗੋ। ਐਸੇ ਵਰ ਦੇਕੇ ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਸਾਥਹੀ ਚਲਦੀਆ। ਕੋਈ ਦਿਨ ਬਾਦ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਬੁਢੇ ਦਲ ਸੇ ਮੇਲ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਨਿੱਤ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਹੋਤੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਥਾ। ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਦਲ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਭਜਾਇ ਕੇ ਜਬ ਚੰਦੋਂਸੀ ਸ਼ਹਰ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਲੂਟਯੋ ਹੈ ਤਬ ਏਕ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਏਕ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਏਕਾਦਸ ਸਿੰਘ ਔਰ ਯੇ ਘੋੜਯੋਂ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੂਏ ੨ ਬਾਹਿਰ ਖੜੇ ਰਹੇ ਇਨ ਤੇਰਾਂ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਸੰਤੋਖ ਰਾਖਯੋ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਚਿੱਤ ਕੋ ਨਾ ਡੁਲਾਤੇ ਭਏ। ਔਰ ਸਿੰਘ ਤੋ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਪੰਨਾ ਜਵਾਹਰ ਕੀ ਲੂਟ ਕਰਤੇ ਭਏ ਰੁਪੈ ਔ ਮੋਹਰ ਕਿਸੇਨੇ ਛੋਹੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਔ ਸੂਧੇ ਐਸੇ ਜੋ ਕੁਛ ਕਹਨੇ ਕੀ ਬਾਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈਂ। ਬਡੇ ੨ ਸੁੰਦਰ ਜ੍ਵਾਨ ਔ ਬਡੇ ਅਦਭੁਤ ਸੁੰਦਰ ਜਿਨਕੇ ਦਰਸਨ ਔ ਬਡੇ ੨ ਲੰਬੇ ੨ ਦਾੜੇ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ

ਹੈ ਔ ਝੋਲਯਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਕੇ ਮੋਤੀ ਹਲਵਾਈ ਕੀ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਜਾਇਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਇਨ ਮੋਤਯੋਂ ਕੇ ਹਮਕੋ ਮੋਤੀਚੂਰਕੇ ਲਾਡੂ ਦੇਹ। ਇਨਕੀ ਬਾਤੇਂ ਸੁਣਕੇ ਇਨਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਉਰ ਦੇਖਕੇ ਹਸ ੨ ਕੇ ਹਲਵਾਈ ਕਹਿਤੇ ਭਏ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਏਹ ਤੋ ਮੋਤੀ ਥੋੜੇ ਹੈਂ ਇਨਕੇ ਕਿਤਨੇ ਕੁ ਲਾਡੂ ਆਂਵੇਂਗੇ ਦੋ ਤੋਲਮੋਤੀ ਲੈਕੇ ਏਕ ਤੋਲਲਾਡੂ ਦੇਵੇ ਕੋਈ ਸਾਵੇਂ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਸੂਧੇ ਸਿੰਘ ਥੇ। ਇਧਰ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਾਥ ਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਰੇ ਭਾਈ ਤੁਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੂਟਨੇ ਗਏ ਹੋ ਜਾਹੋ ਤੁਮ ਭੀ ਮੋਤੀ ਮੂੰਗਾਂ ਆਦਿਕ ਲੂਟੋ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਥਕੇ ਸਿੰਘ ਜੋ ਲੂਟਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਵੇ ਸਿੰਘ ਕਹਿਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਪ੍ਰਭਜੀ ਹਮਨੇ ਆਪਕੋ ਜੋ ਲੂਟਯੋ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਚਰਾਚਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋ। ਹਮਨੇ ਪਰਮ ਸੁਖ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਤਯਾਗ ਕੇ ਪ-ਰਮ ਅਨਰਥੋਂ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਕਾਰਣ ਲੂਟ ਕਾ ਦ੍ਰਵਯ ਕਯਾ ਕਰਨੋਂ ਹੈ। ਉਨਕਾ ਸੰਤੋਖ ਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪਿਤਾ ਔ ਨਾਨਾ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਥੇ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਉਨ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਪੂਛਯਾ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਪਤੋ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦਲਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਥੇਆਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੂਟਨੇ ਗਏ ਹੋ॥

ਉਤ੍ਰ— ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜਿਨ ਵਿਚਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਬਡੇ ਯਤਨ ਸੇ ਭੂਖੇ ਮਰ ਮਰ ਕੇ ਸੀਤ ਘਾਮ ਮਾਥੇ ਪੈ ਸਹ ੨ ਕੇ ਬਡੀ ਮਸਕਤ ਸੇ ਧਨ ਏਕਠੋ ਕੀਓ ਥੋ। ਉਨ ਗਰੀਬੋਂ ਕਾ ਗਲਾ ਕਾਟਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਸੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਹਮ ਉ-ਨਕਾ ਧਨ ਲੂਟ ਲੇਵੇਂ ਗੇ ਤਬ ਹਮ ਕੈਸੇ ਸੁਖੀ ਹੋਵੇਂ ਗੇ। ਐਸਾ ਅਨਰਥ ਕਾ ਧਨ ਹਮਕੋ ਸੁਖ ਕਯਾ ਦੇਵੇ ਗੋ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ

ਹੱਕ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ। ਗੁਰੁ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਤਾਂ ਭਰੈ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾਰ ਨਖਾਇ॥ ਗਊ ਕੇ ਮਾਸ ਕੇ ਤੁਲਯ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਹਮ ਛਯਤ੍ਰੀ ਹੋਕੇ ਖਾਵੇਂ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਛਯਤ੍ਰੀ ਪਨੇ ਕਾ ਧਰਮ ਕਹਾਂ ਰਹੇਗੋ। ਦੂਸਰਾ ਯੇ ਸਾਰੇ ਲੂਟਕੇ ਲਾਲਚ ਮੈ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੇ ਅਬ ਥੋੜੀ ਭੀ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਆਇ ਪਰੇ ਤਬ ਸਾਰੇ ਦਲਕੋ ਕਤਲ ਕਰ ਡਾਰੇ ਲੂਟਕਾ ਫਲ ਅਬ ਹੀ ਸਭਕੋ ਮਿਲਜਾਵੇ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹਮ ਸਭਕੀ ਰਖਯਾ ਅਰਥ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਖੜੇ ਹੈਂ। ਔ ਹਮਾਰਾ ਅਵਤਾਰ ਤੋ ਕੇਵਲ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਯਾ ਔ ਬ੍ਰਿਧੀ ਅਰਥ ਹੈ ਕੁਛ ਨਾਸ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਧਰਮ ਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ਸਾਹਿਬ ਸਭ ਪਰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਯਹ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਿਸਨੇ ਦੇਖਨੋ ਹੋਵੇ ਤ ਬਭਾਈ ਰਤਨਸਿੰਘਕ੍ਰਿਤ

ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮੈ ਦੇਖ ਲੇਵੇ ॥ ਪੁਨਾ ਜਬ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਲਵਪੁਰ ਸਰ ਕਰ ਲਓ ਹੈ ਔ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਬਡੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਔ ਸਿਧਜਾਂ ਕਰਮਾਤਾ ਯੁਕ੍ਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੇ ਭਏ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਗ਼ਜ਼ਨੀ ਆਦਿਕ ਦੇਸੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਧਰ ਕਲਕਤਾਬੰਬੀਈ ਸੂਰਤ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਕਰਾਚੀ ਬੰਦਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਸਿਖੀ ਸੇਵਕੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਬਹੁਤਹੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਲੰਗਰ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਹੋਵਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਯੇ॥ ਪੰਜਾਬ ਮੈਨ ਦਾਬ ਕੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜੇ ਔ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਦੂਨਾ ਵਗੈਰਾ ਸਭ ਸਿਖ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਕਰੋੜੋਂ ਰੂਪਯੇ ਕੀ ਆਮਦਨੀ ਔ ਖਰਚ ਹੋਬੋ ਕਰੈ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਮੰਗਲਾ ਚਾਰ ਹੋਬੋ ਕਰੈ ਦੂਰ ਦੂਰ ਸੇ ਸੰਗਤਾ ਚਲੀਆਂ ਆਵੈਂ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਪੰਨਾ ਜਵਾਹਰ ਰੁਪੇਯਾ ਮੋਹਰ ਬਸਤ੍ਰ ਹਾਥੀ ਘੋੜਾ ਗਊ ਭੈਂਸ ਆਦਿਕ ਔ ਅੱਛੇ ੨ ਪਦਾਰਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੈਂ॥ ਰੂਪੈ ਮੋਹਰ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਪਦਾਥੋਂ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਢੇਰ ਲਾਗ ਜਾਵੈਂ ॥ਲੰਗਰ ਮੈ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਸਮੇਂ ਭੂਖਾ ਚਲਾ ਆਵੇ ਤੀਨ ਪਾਉ ਪਕੇ ਕੇ ਦੋ ਦੋ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਔ ਪਾ ਭਰ ਪੱਕੇ ਕਾ ਮਾਂਹ ਚਣੇ ਕੀ ਦਾਲ ਕਾ ਏਕ ਕੜਛਾ ਭਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦੀਆਂ ਕੇ ਊਪਰ ਪਾਇ ਕੇ ਸਰਬ ਕੋ ਦੇਤੇ ਰਹਿਤੇ ਥੇ॥ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਵਿਖੇ ਪੈਰਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਆਟਾ ਚੌਬੱਚੋਂ ਮੇਂ ਗੁੰਧਤੇਥੇ ਸਾਨਤੇਥੇ ਮਿਟੀਕੀ ਘਾਣੀਕੇ ਸਮਾਨਔ ਕਸਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਆਟਾ ਉਥਲਤੇ ਥੇ ਅਰਥਾਤ ਊਚੇ ਨੀਚੇ ਕਰਤੇ ਥੇ॥ ਔ ਚੌਦਾ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਰੋਜ਼ ਸੁਖੀ ਰਸਤ ਉਠਤੀ ਥੀ। ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਗ਼ੈਰਾ ਯੇ ਸਭੀ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸੋ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਮ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈ॥ ਕਾਹਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤੀਨ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਕਵਿ ਰਾਜੋ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਰਚੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਏਕ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਕਵਿ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਚੰਦ੍ਰੋਦਯ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਉਸ ਕਾ ਤੋ ਹਮ ਨੇ ਭੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਔ ਦੂਸਰਾ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਤ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਹੈ ਔ ਤੀਸਰਾ ਭਾਈ ਲਾਲੇ ਨੇ ਕ੍ਰਿਤ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਹੈ॥ ਜਿਸ ਨੇ ਸਮਗ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇਖਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਉਨ ਮੈ ਸੇ ਦੇਖ ਲਵੇ॥ ਪਿਸਟ ਪੇਸਨ ਨਯਾਯ ਰੂਪ ਦੋਸ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਹਮ ਨੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਯੋ ਹੈ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਤ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰ ਸਰਬ ਗੁਣਾਂ ਨਿਧਿ ਧੀਰ। ਧਰਮ ਧੁਰੰਧਰ ਧਰਮ ਧ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਾਦੋ ਬੀਰ॥ ੧॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਸ਼ਟਮੋ ਅਧਯਾਯ॥ ੮॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪਸੰਗਃ

੧ ਸਕੰਧ,ਪੂਰਵਾਰਧ

੯ ਅਧਯਾਯ

ਉਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਹਿਰਾ

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਅਵਗਤ ਅਚਲ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਅਘਨਾਸ਼।
ਸਤ ਚਿੱਤ ਅਦ੍ਵੈਰੂਪ ਅਜਨਮੋਚਰਨ ਗੁਰਤਾਸ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਸਰਬ ਦੇਸ਼ੋਂ ਮੇਂ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਲਾਡੂਏਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ੧ ਜੀਂਦਵਾਲਾ ੨ ਸੁਬਾਦ ਵਾਲਾ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਨਿਰਮਲਾ ੩ ਥਨੇਸਰਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਉਦੇਸਿੰਘ ੪ ਭਾਗਸਿੰਘ ਲੁਦਿਹਾਣੇਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ੫ ਪਟਿਆਲੇਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ੬ ਮਨੂਮਾ-ਜਰੇਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਸੋਭਾਸਿੰਘ ੭ ਅੰਬਾਲੇਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ੮ ਫਿਰੋਜਪੁਰਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ੯ ਸ਼ਾਮਗੜ੍ਹਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ੧੦ ਇਤਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਛੋਟੇ ਬੜੇ ਸਰ-ਦਾਰੋਂ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਪਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰਕੇ ਤੌਲੇ ਖਾਂ ਕੋ ਪਕੜ ਲੇਵੋ ਯਾਂ ਮਾਰਦੇਵੋ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਮਲੇਰੀਏ ਕਾ ਕਯਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪਰ ਹਮ ਚੜਾਈ ਕਰਕੇ ਲੂਟ ਮਾਰਲੇਵੇਂ। ਅੱਵਲ ਤੋ ਸਾਹਿਬ ਦਸ਼ਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਇਨਕੋ ਵਰ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸੀਰ ਖੋਰਜੋਂ ਕੋ ਦੁਸ਼੍ਟ ਤੁਰਕ ਸਿਰੰਦਕੇ ਸੂਬੇਨੇ ਮਰਵਾਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਦੀਆ ਤਬ ਸ਼ੇਰ ਖਾਨ ਤੇ ਅਹਮਦ ਖਾਂਨ ਮਲੇਰਯੇ ਨੇ ਸੂਬੇਪਾਸ ਸਪਾਰਸ਼ ਭੀ ਕਰੀ ਥੀ ਕੇ ਇਨ ਸ਼ੀਰ ਖੋਰਜੋਂ ਬਚਯੋਂ ਨੇ ਤੁਮਾਰਾ ਕਯਾ ਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਇਨੋਂ ਕੋ ਮਰਵਾਤੇ ਹੋ। ਵੈਰ ਜੋ

ਤੁਮਾਰੇ ਹੈ ਸੋ ਬਡਯੋਂ ਸੇ ਹੈ ਇਨ ਬਚਯੋਂ ਸੇ ਤੋ ਵੈਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਨਕੋ ਜਾਨਦੇਵੋ ।ਤਬ ਏਕ ਦੂਸ੍ਰ ਤੁਰਕ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਇਨਕੋ ਤੁਮ ਸ਼ੀਰਖੋਰੇ ਨ ਜਾਨੋ ਕਿੰਤੂ ਯੇ ਨਾਗੋਂ ਕਾਲਯੋਂ ਕੇ ਬੱਚੇ ਹੈਂ ਜਬ ਬਡੇ ਹੋਵੈਂਗੇ ਤਬ ਤੁਮਸੇ ਤੁਮਾਰੀ ਆਲ ਔਲਾਦ ਸੇ ਵੈਰ ਲੇਵੈਂਗੇ। ਅਛਾ ਇਸ ਸਭਾ ਮੈਂ ਏਕ ਓਰ ਤੁਮ ਅਛੇ ੨ ਪਦਾਰਥ ਖਾਨੇ ਕੇ ਔ ਏਕ ਓਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਖਿਲੌਨੇ ਔ ਏਕ ਓਰ ਅਛੇ ੨ ਬਸਤ੍ਰ ਔ ਏਕ ਓਰ ਅਛੇ ੨ ਤੀਖਯਣ ੨ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਰਖਾਇ ਕੇ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈਂ ਛੋਡ ਦੇਵੋ। ਜੋ ਇਨੋਂ ਨੇ ਕਿਸੀ ਔਰ ਵਸਤੂ ਪਰ ਹਾਥ ਡਾਰਾ ਤਬ ਤੋ ਇਨ ਕੋ ਛੋਡਦੇਨਾ। ਜੇ ਇਨੋਂ ਨੇ ਔਰ ਸਰਬ ਵਸਤੂਆਂਕੋ ਛੋਡਕੇ ਕੇਵਲ ਹਥਯਾਰ ਹੀ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਪਕੜਲੀਏ ਬਡੇ ਹੋਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਤੁਮਸੇ ਅਪਨੇ ਬਾਪ ਕਾ ਬਦਲਾ ਲੇਵੈਂਗੇ। ਤਬ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਕੀ ਬਾਤ ਮਾਨਕੇ ਸਿਰ-ਹੰਦ ਕਾ ਸੂਬਾ ਐਸੇ ਹੀ ਕਰਤ ਭਯੋ ਬਾਜਾਰ ਲਗਾਇ ਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਉਂ ਕੋ ਬੀਚ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੇ ਛੋਡਕੇ ਲਾਗੇ ਦੇਖਨੇ। ਤਬ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਵਸ੍ਤੁ ਕੋ ਹਾਥ ਨਹੀਂ ਲਗਾਯਾ ਦੇਖਤੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਬ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗਏ ਤਬ ਅਛੇ ੨ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬੀਨ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਉਠਾਇ ਲੀਏ।ਸੂਬਾ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋਭਯੋ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਨੇ ਸੂਬੇਪ੍ਰਤਿ ਕਹਯਾ ਕਿਉਂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇਖਯਾ ਤੁਮਨੇ ਹੈ ਠੀਕਨਾਗੋਂ ਕੇ ਬੱਚੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਬਕਬ ਯੇ ਡੰਗਮਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਰਹੇਂ ਗੇਂ। ਐਸੇ ਨਿਰਣੈ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋਂ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਿਓਂ ਕੋ ਮਾਰਣਾ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਆ ਤਬ ਸ਼ੇਰ ਖਾਨ ਤੇ ਅਹਮਦ ਖਾਨ ਨੇ ਬਡੇ ਉਭੇ ਸ੍ਵਾਸ ਭਰੇ ਔ ਹਾ ਕੇ ਨਾਰੇ ਮਾਰੇ॥ ਐਸੀ ਉਨ ਕੀ ਰਹਮਦਿਲੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਇਨ ਕੋ ਵਰ ਦੇ ਦੀਆ ਕੇ ਜਾਹੋ ਮਲੇਰਯਾ ਕੀ ਜੜ ਹਰੀ॥ ਅਬ ਆਪ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਹਮ ਕੈਸੇ ਉਨ ਪਰ ਚੜਾਈ ਕਰੇ ॥ ਐਸੀ ਐਸੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀ ਬਾਤੇਂ ਸੁਣ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮਾਰੀ ਮਾਤਾ ਮਲੇਰ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰਵਿਖੇ ਕਬਰ ਮੈ ਦਬਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ਹਜ਼ੂਰਦਸਵੇਂ ਪਾਦਸ਼ਾਹਜੀਕੇ ਮਹਲਕਾ॥ ਸੋ ਉਸ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕਬਰ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਉਸ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰੋ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਤੋ ਤੀਨੋ ਹੀਂ ਮਹਲ ਥੇ ਏਕ ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੋ ਦੂਸਰੀ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਤੀਸਰੀ ਮਾਤਾ ਸਾਸਿਬ ਦੇਈ॥ ਤੀਨੋ ਮੈ ਸੇ ਮਾਤਾ ਜੀਤੋ ਕਾ ਸਰੀਰ ਤੋ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈ ਹੀ ਛੂਟ ਗਯਾ ਥਾ॥ ਔਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵੀ ਕਾ ਦੇਹੁਰਾ ਦੋਨੋ ਕਾ ਦਿਲੀ ਮੈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ॥ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੇ ਬਿਨਾਂ ਔਰ ਚੌਥਾ ਮਹਲ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਥਾ ਜਿਸ ਕੀ ਆਪ ਮਲੇਰ ਮੈ ਕਬਰ ਬਤਾਤੇ ਹੋ॥

ਉਤ੍ਰ–ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ–ਜਬ ਮਾਤਾ ਜੀਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਸ਼ਮੇਸ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਆਈ ਹੈ ਉਦ ਵਿਵਾਹਤ ਹੋਕੇ ਤਬ ਮਾਤਾ ਜੀਤੋ ਜੀ ਕੀ ਬਹਨ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਮਾਤਾ ਕੇ ਡੋਲੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਆਈ ਥੀ॥ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਔ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮਤਾ ਧਰਮ ਔ ਧੀਰਯ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਕੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਊਪਰ ਅਤੀਵ ਸ਼ਰਧਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਤਦ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੀ ਛਕਯਾ ਔਪਤਿ ਭਾਵਨਾ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ ਪਰ ਹੀ ਕਰਤੀ ਭਈ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਸਦਾ ਹੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹਿਤੀ ਭਈ ਔ ਆਯੂ ਭਰ ਬ੍ਰਹਮ-ਚਾਰਿਣ ਹੀ ਰਹਿਤੀ ਭਈਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਵਾਰੋ ਸ੍ਰਭਾਵ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਕੋਈ ਏਕ ਭੀ ਨ ਰਹ ਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਤਤ੍ਰ ਗਜਾਨ ਰੂਪ ਸਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਚਿਤ ਕੀ ਚਪਲਤਾ ਔ ਵਾਸ਼ਨਾ ਸਭ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤ ਪਦ ਜੋ ਤੁਰੀਯਾ ਤੀਤ ਪਦ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਜੋਗੀ ਜਨ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਇਸਥਿਤੀ ਪਾਵਤੀ ਭਈ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮਗਨ ਰਹਿਤੀ ਭਈ ਔ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕ੍ਰਤੀ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਏਕ ਸਾਚੇ ਅਜਰ ਅਮਰ ਪਤਿ ਤਿਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਹੀ ਮਨ ਮੈ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰ ਲੀਆ ਥਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰਾਂ ਭੀ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵੀ ਕੀ ਤਰਹ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ ਜੀ ਕਾ ਮਹਲ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਮਾਤਾ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰਾਂ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਮਲੇਰ ਮੈਂ ਕਬਰ ਵਿਖੇ ਦਬਾ ਹੂਆ ਹੈ ਮਲੇਰ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਨਿਕਾਸਨਾ ਆਵਸਜਕ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਕਰੀ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਤਿਸ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰਾਂ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕੈਸੇ ਮਲੇਰ ਮੈ ਆਯਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੌਨ ਤਿਸ ਕੋ ਲਯਾਯਾ ਥਾ ਔ ਉਨਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕੈਸੇ ਛੂਟਿਆ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸ ਨੇ ਕਬਰ ਮੈ ਦਬਯਾ ਹੈ ਔ ਕਿਉਂ ਦਬਯਾ ਹੈ॥

ਉਤ੍ਰ–ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ–ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਜਾਨੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਲਵੇ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਤਥਾ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਭੀ ਸ਼ਹੀਦ ਪਦ ਮੈ ਦੋਨੋ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਭੀ ਹੀਰਾ ਚਾਟਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਹੋਗਈ ਤਬ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰਾਂ ਕਾ ਅਤਿ ਦਿਬਜ ਰੂਪ ਦੇਖ ਕੇ ਜਿਸ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਵਾਸਤੇ ਸੂਬੇ ਪਾਸ ਸਫਾਰਸ਼

ਭੀ ਪਾਈ ਥੀ ਉਹੀ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਭੂਮ ਜਾਤੇ ਭਯੇ। ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰ ਕਾ ਡੋਲਾ ਵਹੁ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਮਲੇਰ ਮੇ ਲੈ ਆਵਤਾ ਭਯਾ। ਮਲੇਰ ਮੇਂ ਅਪਨੀ ਹਵੇਲੀ ਮੇਂ ਏਕ ਅੱਛੇ ਸ੍ਰੱਛ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਡੇਰਾ ਦੇਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਪਾਸ ਮੁਸਲਮਾਨਿਜ਼ਾਂ ਦਾਸੀਯਾਂ ਰੱਖ ਦੇਤਾ ਭਯਾ। ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਨੇ ਮਾਤਾ ਰਾਮਕੌਰਾਂ ਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਅਬ ਤੇਰਾ ਸਹਾਯਕ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਵੋ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕਾ ਪ੍ਰੀਰ ਥਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਫਸਾਦੀ ਸੋ ਅਪਨੇ ਘਰ ਬਾਰ ਲੁਟਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਕੋ ਮਰਵਾਇਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਸੇਨਾ ਕੇ ਆਗੇ ਭਾਗਤਾ ੨ ਨ ਜਾਨੇ ਕਹੂੰ ਮਾਰਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਹੀ ਸਿਰਹਿੰਦ ਮੇਂ ਛੁਟ ਗਯੇ ਔ ਉਨ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਬਚਜ਼ੇਂ ਕਾ ਪੇਟ ਚਾਕ ਕਰਕੇ ਸਿਰਹਿੰਦਕੇ ਸੂਬੇ ਨੇ ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਨੀਂਹਾਂ ਹੇਠ ਦੇਦੀਏ ਹੈ। ਜੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੋਤੇ ਤਬ ਕਾਹੇ ਕੋ ਅਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਕੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕਰਾਤੇ ਜੇ ਬਲਵਾਨ ਹੋਤੇ ਤਬ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜ ਕੇ ਅਗਾਰੀ ਭਾਗਜ਼ੇ ਫਿਰਤੇ। ਅਪਨੇ ਜ਼ੋਰ ਆਜ਼ਮਾਇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਸਾਥ ਅੜਕੇ ਨਾਹਕ ਹੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਦੌਲਤ ਖਾਨੇ ਖਰਾਬ ਕਰਲਿਓ ਹੈ। ਅਬ ਉਨਕੇ ਤੋ ਕੋਈ ਨਾਉਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਰਹਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਔ ਤੇਰੀਯੁਵਾ ਅਵਸਥਾ ਕੈਸੇ ਬੀਤੇਗੀ ਅਬ ਤੂੰ ਮਹੰਮਦ ਕਾ ਦੀਨ ਕਬੂਲ ਕਰਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਹੋਕੇ ਮੇਰੇ ਘਰਮੈ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਗਮੇਂ ਕੀ ਸਿਰਦਾਰ ਹੋਕੇ ਰਹੁ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗਬੋਕਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਕੇ ਕੁਵਾਕਜ਼ ਸੁਣਕੇ ਸਕੋਪ ਹੋਕੇ:-

ਉੱਤ੍ਰ-ਮਾਤਾ ਰਾਮਕੌਰਾਂ ਉਵਾਚ-ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਤ੍ਰਿਣ ਧਰਕੇ ਮਾਤਾ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਅਰੇ ਨੀਚ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਮੇਰੇ ਪਤਿ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਤੀ ਸ੍ਰੂਪ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਅਵਤਾਰ ਆਂਖ ਕੇ ਝਮਕਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔ ਨਾਸ਼ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਐਸੇ ਕੌਨ ਜਗਤ ਮੈ ਜਨਮਜ਼ੇ ਹੈ ਜੋ ਉਨਕੀ ਓਰ ਮੰਦ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਦੇਖੇ। ਯੇ ਤੋ ਉਨ ਕਾ ਕੋਈ ਖੇਲ ਤਮਾਸੇ ਰਚਜ਼ੇ ਹੈ ਤੁਰਕੇਸ਼ ਨੌਰੰਗੇ ਵਹੀਰਾ ਕੋ ਝੂਠੇ ਕਰਕੇ ਮਾਰਦੇਕੇ। ਤੁਮ ਦੇਖਤੇ ਰਹੋ ਥੋਰੇ ਮੇ ਹੀ ਦਿਨੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੌਰੰਗ ਜ਼ੇਬ ਕੋ ਬਦਰੰਗ ਬੇਈਮਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾਰਤੇ ਹੈਂ। ਏਕ ਨੌਰੰਗੇ ਕੀ ਕਜ਼ਾ ਕਥਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਚਾਹੇਤੋ ਏਕ ਪਲਕ ਮੈ ਚੌਦਾਂ ਹੀ ਤਬਕੋਂ ਕੋ ਭਸਮ ਕਰਡਾਰੇ ਤੁਮ ਵਰਾਕ ਜੀਵ ਉਨਕੀ ਸਾਮਰਥ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੋ॥ ਕਾਹੇਤੇ:-

ਗੁਣੀ ਗੁਣੀਂ ਵੇਤਿ ਨ ਵੇਤਿ ਨਿਰਗੁਣੀ॥

ਪਿਕੋ ਵਸੰਤ ਸਜ਼ ਗੁਣੰ ਵੇਤਿਨ ਵੇਤਿ ਵਾਯਸਃ ॥
ਬਲੀ ਬਲੀ ਵੇਤਿਨ ਵੇਤਿ ਨਿਰਬਲੀ ॥
ਸਿੰਹੋ ਸਿੰਹਸਜ਼ ਬਲੰ ਵੇਤਿਨ ਵੇਤਿ ਮੂਖਕਾਃ ॥ ੧

ਟੀਕਾ—ਗੁਣੀ ਪੁਰੁਖ ਗੁਣ ਵਾਨਕੇ ਗੁਣਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ॥ ਨਿਰਗੁਣੀ ਗੁਣ ਹੀਨ ਗੁਣ ਵਾਨਕੇ ਗੁਣਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਪਿਕ ਕੋਕਿਲਾ ਪੰਛੀ ਵਸੰਤ ਰਿਤੂਕੇ ਗੁਣਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ॥ ਨਹੀ ਕਾਕ ਵਿਸ੍ਟਾ ਭਖਨ ਹਾਰੇ ਵਸੰਤਕੇ ਗੁਣਕੇ ਗੁਣਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਬਲੀ ਪੁਰੁਖ ਦੂਸਰੇ ਬਲਵਾਨ ਪੁਰਖਕੇ ਬਲਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ॥ ਜੋ ਆਪ ਬਲਹੀਨ ਹੈ ਸੋ ਆਪਸੇ ਭਿਨ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਬਲਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਮਹਾਬਲੀ ਆਪਸੇ ਭਿਨ ਦੂਸਰੇ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜਕੇ ਬਲਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ॥ ਸੂਕੇ ਪਤ੍ਰਕੇ ਪਵਨਸੇ ਹਲਕੇ ਖਰਕਣੇ ਸੇ ਡਰਕੇ ਬੂੰਬੀ ਮੈਂ ਘੁਸਜਾਨੇ ਵਾਰੇ ਮੂਸਾ ਵਿਚਾਰਾ ਸਿੰਘਕੇ ਬਲਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ ਨਾਰ੍ਰੀਕੋ ਖਾਨਪਾਨ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਮੂਸੇ ਨਾਮ ਚੁਰਾਇਕੇ ਖਾਇਜਾਵੇ ਕਾਗਦ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕੁਤ੍ਰ ਕੁਤ੍ਰ ਕੇ ਖਰਾਬ ਕਰ ਜਾਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਮੂਸਾ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਕੰਗਾਲ ਨੌਰੰਗ ਸਰੀਖੇ ਔਤ੍ਰਮ ਸਰੀਖੇ ਕਾਕ ਔ ਕੁਤਯੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨੋ ਕੋ ਕੈਸੇ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਮਹਾ ਬਲਵਾਨਕੇ ਬਲ ਸਾਮਰਥਕੀ ਮਾਲਮ ਪਰੇ ॥ ਅਰੇਨੀਚ ਜੈਸੇ ਕੁਤਾ ਯਗਮੈਂ ਸੇ ਆਹੂਤੀ ਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀਮੈਂ ਸੇ ਜਿਤਨੀਕ ਮੁਖ ਮੇਂ ਆਵਤੀ ਹੈ ਉਤਨੀਕ ਚੁਰਾਇਕੇ ਉਠਾਇ ਲਜਾਵਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਤੂੰ ਭੀ ਮੁਝਕੋ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਹਜੂਰਸੇ ਖਿਨਾ ਜਾਨਕੇ ਉਠਾਇ ਲਜਾਯੋ ਹੈ॥ ਅਬ ਜੇ ਹਮਸੇ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਦਸਤਨ ਦਾਜੀ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਹਾਥ ਤੇਰੇ ਕੁਛ ਆਵਨੇ ਨਹੀ ਔ ਨਾਹਕ ਅਪਨੀ ਜਾਨ ਗਵਾਵੈਗੋ ਔ ਸਚੀ ਦਰਗਾਹ ਮੇਂ ਤੇਰਾ ਮੁਖ ਕਾਲਾ ਕਰਕੇ ਤੁਝਕੋ ਦੋਜ਼ਕਕੀ ਭਾਹਮੈਂ ਜਲਾ ਦੀਏਗਾ ॥ ਅਬ ਜੇ ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਹੈ ਤੋ ਤੂ ਚਲਾ ਜਾਉ ਨਹੀਤੋ ਸ੍ਰਾਪਕੀ ਅਗਨੀਸੇ ਸਣੇ ਕੁਲ ਅਬੀ ਭਸਮ ਤੁਝਕੋ ਕਰ ਡਾਰੇਗੀਂ ਜਾਹੁ ਆਠਦਿਨ ਸੇ ਬਾਦ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰੇ ਮੰਦਰਕਾ ਕਿਵਾੜ ਉਘਾੜਨਾ ਹੋਗਾ ॥ ਐਸੇ ਐਸੇ ਸਹਤ ਕੋਪਕੇ ਮਾਤਾਰਾਮ ਕੌਰ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸਭਨਾ ਦਾਸਯਾਂ ਕੋ ਭੀ ਬਾਹਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮੰਦਰਕਾ ਦਰਵਾਜਾ ਬੰਦ ਕਰਲੀਆ ॥ ਉਸ ਸਮੇਮੈਂ ਮਾਤਾਰਾਮਕੌਰ ਕੇ ਕੋਪਕੇ ਤੇਜਕੀ ਅਗਨਿਕੋ ਕੋ ਈਭੀ ਸਹਾਰ ਨ ਸਕਯਾ ਡਰਕੇ ਮਾਰੇ ਫਿਰ ਸੇਰਖਾਂਨੇ ਭੀ ਕੋਈ ਉਤ੍ਰ ਨਹੀ ਦੀਆ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਸਭੀ ਮੰਦਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਸੇਰਖਾਂਨੇ ਐਸੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈਂ ਜਾਨਯਾ ਕੇ ਅਬ ਇਸਨੇ ਕਹੂੰ ਭਾਗਤੇ ਜਾਨੇ ਹੀ

ਨਹੀ ਹੈ ਭੂਖੀ ਪਜਾਸੀ ਮਰਤੀ ਆਪਹੀ ਕਿਵਾੜ ਖੋਲਦੇਵੇਗੀ ਔਰ ਆਠ ਦਿਨ ਦੇਖ ਲੇਤੇਹੈਂ ਜਬ ਇਸਕਾ ਅਛੀ ਤਰ੍ਹਸੇ ਮਚ ਮਰ ਜਾਇਗੇ ਤਬ ਆਪਹੀ ਹਮਾਰਾ ਖਾਨਾ ਖਾਇਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਹੋਜਾਇਗੀ॥ ਐਸੇ ਸੋਚ ਬਿਚਾਰਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਆਗੇ ਪਹਰਾ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਭੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਿਛਾਇਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਇਧਰ ਮਾਤਾਰਾਮਕੌਰਾਂਨੇ ਮੰਦਰਕੇ ਅੰਤਰ ਏਕਾਕੀ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈਂ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਇਸ ਤੁਰਕੇ ਸਕੀ ਕੈਦ ਬੰਦ ਮੈਂ ਆਇ ਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਬਿਨਾ ਸਰੀਰ ਛੂਟੇ ਇਨਕੀ ਬੰਦਸੇ ਛੂਟਨੋ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਔ ਅਬ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਹਜੂਰ ਕੋ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੋਭੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਇਸ ਸਰੀਰਕੋ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਣੋਹੀ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਹੈ॥ ਸਾਹਿਬਕੀ ਇਛਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕੀ ਇਛਾ ਫੁਰਤੀ ਭਈ॥ ਨਹੀਤੋ ਜੋ ਮਾਤਾ ਸੀਤਾਕੇ ਸਮਾਨ ਹਠ ਕਰ ਬੈਠਤੀ ਝਜਾ ਰਾਵਨਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਤੁਰਕੇਸ ਸਹਤ ਮਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸੀਤਾਕੇ ਸਮਾਨ ਮੁਝਕੋ ਜੀਵਤੀ ਕੋ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਕੈਦਸੇ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਲੈ ਜਾਵੈ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਕੋ ਅਪਨੇ ਮੰਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਪੂਰਨ ਕਰਣ ਲੀਏ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰਣੋ ਪਰਤੋ॥ ਪਰੰਤੂ ਈਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਰੂਪ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਤਾਰਾਮਕੌਰਾਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਤਜਾਗਨੇ ਕੀ ਹੀ ਇਛਾ ਹੋਤੀ ਭਈ॥ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਮਾਤਾਰਾਮਕੌਰਾਂ ਚਿੰਤਾਤਰ ਹੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕਰਤੀ ਬੈਠੀ ਰਹੀ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੇ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਹੇ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਜੈਸੇ ਆਪਨੇ ਗਜਕੋ ਗ੍ਰਾਹਸੇ ਮੁਕਤ ਕੀਆ ਥਾ ਔ ਆਪਨੇ ਰਾਖਸ ਰਾਵਨ ਕੀ ਕੈਦ ਰੂਪ ਸੰਕਟਸੇ ਮਾਤਾ ਸੀਤਾਕੋ ਮੁਕਤ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਆਪਨੇ ਦੁਸ੍ਰ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈਂ ਸੇ ਅਨਾਥ ਪੰਚਾਲੀਕੀ ਨਗਨ ਹੋਤੀਕੀ ਅੰਬਰ ਰੂਪ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਦੁਸ੍ਰ ਨੀਚ ਦੁਸਾਸਨ ਆਦਿਕੋ ਸੇ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਆਪਨੇ ਹੀ ਬਾਲੀ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਾਹਸੇ ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਕੀ ਗਜ ਵਤ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਭਾਰਤਕੇ ਯੁਧਮੈਂ ਹਸ੍ਤੀਕੇ ਘੰਟਾਂਕੇ ਨੀਚੇ ਟਟੀਰੀਕੇ ਅੰਡਜੋਂਕੀ ਆਪਨੇ ਹੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਆਪਨੇ ਹੀ ਦਰਬਾਸਾਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਰਾਜਾ ਅੰਬਰੀਖ ਔ ਰਾਜਾ ਯੁਧਿਸਟਰਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਆਪਨੇ ਹੀਂ ਪੂਤਨਾ ਕੇਸੀ ਕੰਸ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਤਥਾ ਇਦ੍ਰਕਾ ਮਾਨ ਮਥਨ ਕਰਕੇ ਗਿਰ ਗੋਵਰਧਨ ਕੋ ਕਮਲਰਤ ਕਰ ਕਮਲ ਪੈ ਉਠਾਇਕੇ ਬ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਉਪਦ੍ਰਵੋਂ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪਰਾਯਣ ਅਨਾਥ ਬ੍ਰਿਜ ਬਾਸਜੋਂ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਆਪਨੇ ਹੀ ਬੁਰਜ ਮੈਂ ਚਿਨਤੇ ਹੁਏ ਭਗਤਿ ਪਰਾਯਣ ਸਦਨੇ ਕਸਾਈ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ॥

ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਨੇ ਹੀ ਭੂਮਾਸੁਰਕੀ ਕੈਦ ਰੂਪ ਮਹਾ ਸੰਕਟ ਸੇ ਏਕ ਸਤ ਖੋੜਸ ਸਹਸ੍ਰ ਰਾਜ ਕੰਨ੍ਯਾ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਸੁਖਕੋ ਪ੍ਰਾਪਿਤਿ ਕੀਓਹੈ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪਨੇ ਹੀਂ ਪਿਤਾਕਾ ਦੀਆ ਹੂਆ ਜਹਰਕਾ ਪ੍ਯਾਲਾ ਮੀਰਾਬਾਈ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਬਨਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਤ੍ਯ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯ ਆਪਨੇ ਹੀਂ ਮਾਲੀ ਸੁਮਾਲੀ ਆਦਿਕ ਦੈਤੋਂਕੋ ਮਾਰਕੇ ਤਥਾ ਅਬਧ ਪ੍ਰਾਯ ਭ੍ਰਿਗੂ ਰਿਖ ਕੀ ਇਸ੍ਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸਿਰ ਕਾਟਕੇ ਅਪਨੇ ਪਰਾਯਣ ਦੇਵਤਓਂ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਬਿਰਦ ਪਾਲ ਆਪਨੇ ਹੀ ਇਸ ਕਲਿਕਾਲ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਰੂਪਹੋਕੇ ਸਬਦ ਰੂਪੀ ਅਮੋਘ ਅਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਗੋਰਖ੍ਯਨਾਥ ਮਛਿੰਦ੍ਰਨਾਥ ਆਦਿਕ ਸਿਧੋਂਕੋ ਜੀਤਕੇ ਤਥ ਨਵ ਖੰਡ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਜੀਤ ਮਕਾ ਫੇਰਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਤਰਕ ਰੂਪ ਤਮਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਧਰਮਕੀ ਰਖ੍ਯਾਕਰੀਹੈ ਹੇ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਆਪਨੇਹੀ ਗੁਰੂਸੇ ਵਿਦਯਾ ਪਢਨ ਕਾਲ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਆਸ੍ਰਮ ਮੈਂ ਇਸਥਿਤ ਅੰਗੁਸ੍ਟਮਾਤ੍ਰ ਪਰਿਮਿਤ ਆਕਾਰ ਵਾਲੇ ਸਾਠ ਹਜਾਰ ਬਾਲ ਖਿਲ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪਰਾਯਣ ਹੋਕੇ ਬਨਮੇ ਸੇਂ ਵਿਚਾਰੇ ਏਕ ਏਕ ਲਕੜੀ ਉਠਾਇਕੇ ਲਿਆਵਤਜਾਂਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਹਾਸੀ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਬਨ ਵਿਖੇ ਬਰਖਾ ਕਰ ਦਈ ਤਬ ਗਊ ਆਦਿਕ ਪਸੂਆਂਕੇ ਖੁਰੋ ਰੂਪ ਖਾਤੋਂ ਮੈਂ ਲਾਗੇ ਗੋਤੇ ਖਾਣੇ ਉਨਕਾ ਕਸ੍ਟ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਆਪਨੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਾਠ ਹਜਾਰ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਉਨ ਬਾਲ ਖਿਲੋਂਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਤਵਤਸਲ ਆਪਨੇ ਹੀਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀਕੇ ਪੰਚਮ ਅਸਥਾਨ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਸਤਿਨਾਮ ਰਾਮਨਾਮ ਆਦਿਕ ਸਬਦ ਰੂਪ ਮਹਾਂ ਦ੍ਰਿਢ ਜਹਾਜ ਬਨਾਇ ਕੇ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਤਿਤ ਆਦਿਕੋ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਨਰਕਸੇ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਹੀਂ ਖਸ੍ਟਮ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਤੁਰਕ ਜ਼ਾਲਮ ਰਾਜਕੇ ਨਾਸਲੀਏਔਹਿੰਦਧਰਮਦੀ ਰਖ੍ਯਾ ਲੀਏ ਤਥਾ ਗਊਬ੍ਰਹਮਣਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਲੀਏ ਤੁਰਕ ਰਾਜ ਮੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਕਲਹ ਉਤਪਤ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਲਾਖੋਂ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਸੰਘਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਆਪਹੀ ਨਵ੍ਮ ਅਸਥਾਨ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਦੁਸ੍ਟ ਔਰੰਗਜੇਬ ਕੇ ਪੁਨ੍ਯ ਤਪ ਤੇਜ ਨਾਸਕੇ ਲੀਏ ਏਕ ਨਿਮਿਤ ਮਾਤ੍ਰ ਅਪਨਾ ਸੀਸ ਪਰੋਪਕਾਰ ਅਰਥ ਦੇਕੇ ਜੰਞੂ ਤਿਲਕ ਕੀਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀ ਟੇਕ ਰਖਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਅਬ ਆਪਹੀ ਦਸਮ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਤੁਰਕੇਸ ਕੋ ਝੂਠੇ ਔ ਬੇਈ ਮਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾਰਣੇ ਅਰਥ ਆਪਨੇ ਯੇ ਐਸੇ ਖੇਲ ਰਚੇ ਹੈ ਹੇ ਧਰਮ ਪਾਲ ਆਪਕੇ ਸਗੁਨ ਮੂਰਤੀਕੇ ਗੁਨ ਕਰਨ ਔ ਨਾਮੋਂਕਾ ਦੋ ਸਹਸ੍ਰ ਰਸਨਾ ਰਖਨੇ ਵਾਰੋ ਸੇਸਨਾਗ ਭੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕੇ ਆਦਿਸੇ ਲੈਕੇ ਗੁਨ ਕਰਮ ਆਪਕੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਤ੍ਯ ਨਵੀਨ

ਨਾਮੋ ਕੋ ਰਟਤੇ ਹੂਓ ਪਾਰ ਨਹੀ ਪਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸ਼ਿਵ ਆਦਿਕ ਭੀ ਆਪਕੀ ਸਗੁਨ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਗੁਨ ਕਰਮ ਨਾਮੋਂਕਾ ਅੰਤ ਨ ਪਾਵਤੇ ਹੂਏ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤ ਐਸੇ ਮੁਖਸੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਸਮਾਧਿ ਪਰਾਯਣ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ॥ ਔ ਆਪ ਕੇ ਜੋ ਨਿਰਗੁਨ ਗੁਨ ਤੀਤ ਰੂਪ ਤਿਸਕੋ ਅੰਤ ਕੌਨ ਵਰਨਨ ਕਰ ਸਕੇ॥ ਜਿਸ ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਕਿਸੀ ਅੰਸੁਮੈ ਏਕ ਤਰੰਗ ਵਤ ਫੁਰੇ ਹੂਏ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਕੋ ਹੀ ਜਬ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤਬ ਨਿਰਗੁਨ ਆਪਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਕੌਨ ਅੰਤ ਪਾਵੈ ॥

ਅਗਸਿਤ ਆਦਿ ਜੇ ਬਡੇ ਤਪਸ ਪਤੀ ਬਿਸੇਖੀਐ ॥
ਬਿਅੰਤ ਬਿਅੰਤ ਬਿਅੰਤਕੋ ਕਰੰਪ ਪਾਠ ਪੇਖੀਐ ॥

ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਜਦ ਸੇਖਨਾ ਗਾਦਿ ਹਜਾਰੋਂ ਰਸਨੋ ਕੇ ਰਖਨੇ ਵਾਰੇ ਔ ਹਜ਼ਾਰੋ ਯੁਗੋਂ ਕੀ ਚੌਕੜਜੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਨੇ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹਾਂਦੇਵ ਆਦਿਕ ਆਪਕੇ ਗੁਨ ਨਾਮ ਔ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰੀ ਏਕ ਰਸਨਾ ਰਖਨੇ ਹਾਰੀ ਆਪਕੇ ਗੁਨ ਕਰਮ ਔ ਨਾਮੋਂਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਬੇ ਕੋ ਕੈਸੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੋ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਕੇ ਮਨਹੁ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਸਿਧ ਕਰਤਾ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿ ਮੈ ਆਪਕੀ ਹੋਕੇ ਅਬ ਇਸ ਤੁਰਕ ਕੀ ਕਹਾਵੋਂ ਐਸੀ ਅਯੋਗ ਵਾਰਤਾ ਮੁਸਕੇ ਕੈਸੇ ਭਾਵੇ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਇਸ ਸਰੀਰਕੇ ਰਖਣੇ ਮੈਂ ਬਡੀ ਗਿਲਾਨੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਅਬ ਆਪ ਅਪਨੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅੰਤ ਕਰ ਡਾਰੋ ॥ ਬਾਂਵੇ ਜ ਹਨੂਕੇ ਊਪਰ ਦਹਨੋ ਪਾਂਉ ਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਤਰਹ ਜੈਸੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੂਈ ਹੂਈਥੀ ਮਾਤਾ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮੈਂ ਬਧਕਨੇ ਬਾਨਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀ ਉਥੇਂ ॥ ਤੈਸੇ ਤਾਤ ਕਾਲਹੀ ਸੰਤਕਾ ਦੁਖ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਕੌਰਾ ਕੇ ਚਰਣ ਕੀ ਤਲੀਮੈ ਬਾਨ ਗੁਪਤ ਹੋਕੇ ਮਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਬਾਨ ਲਾਗਤਹੀ ਮਾਤਰਾਮ ਕੌਰਾਂ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਆਠ ਦਿਨ ਸੇ ਬਾਦ ਮਲੇਰੀਏ ਸੇਰਖਾਂਨੇ ਮਾਤਾਕੇ ਮੰਦਰਕਾ ਕਿਵਾੜ ਉਘਾੜਕੇ ਦੇਖਜੇ ਤਬ ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸਵ ਰੂਪ ਪਰਜੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਮਾਨੋ ਹਸਤੇ ਹੈ ॥ ਯੇ ਮਾਤਾਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਐਸੀ ਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਮਲੇ ਕਜਾ ਬਡੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤੇ ਭਯੋਂ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਅਪਨੋ ਸਰਬ ਸਵ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾਕੀ ਕਬਰ ਬਨਾਇਕੇ ਸੇਰਖਾਂ ਫਕੀਰ ਬਨਕੇ ਕਬਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਤੁਮ ਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਰਾਜ ਤੇਜ ਬਲ ਅਬ ਬਖਸਜੇ

ਹੈ ॥ ਅਬ ਤੁਮਕੋ ਛਾ ਹਜ਼ੋਅਪਨੀ ਮਾਤਾਕਾ ਬਦਲਾ ਲੈਕੇ ਮਾਤਾਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸ ਕਾਰ ਕਰਣਾ ਯੋਗਯਹੈ ॥ ਐਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਨਕ ਮਨ ਕਰਕੇ, ਨਸ੍ਰੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਾਰੇ ਸਿਰਦਾਰੋਨੇ ਅਰਜ਼ ਕਰੀਕੇ ਹੇ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜਜੀ ਯੇ ਸੋਚਕੇ ਬਾਤ ਕਰਨੇ ਹਾਰੀਹੈ॥ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ਼ ਕਰੈਂਗੇ । ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਘਰੋਂਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਂਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਔ ਇਧਰ ਮਲੇਰਕੋ ਕੋਵੀ ਖਬਰ ਹੋਗਈ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰਾਂਨਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਮਲੇਰ ਪਰ ਚਢਾਈਕਾ ਹੁਕਮ ਦੀਓਹੈ ॥ ਯੇਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਮਲੇਰਯੇਨੇ ਭੀ ਉਨ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰੋਂ ਸੇਂ ਮੁਲਾਕਾਤ ਜਾਇਕੇ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਅਬ ਦੇਨੇਕੀ ਦ੍ਰਬਯਕੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਭਗਵੰਤ ਜਾਨੈ ਕੁਛ ਦ੍ਰਬ ਸਰਦਾਰਾਂਕੋ ਦੀਆ ਲੀਆ ਜਾਨਹੀ ਦੀਆ ਔ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਅਵਸਯ ਸਰਦਾਰੋਂ ਸੇਂ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਸੁਣਨੇ ਮੈਂ ਆਵਤੇ ਹੈ ਕੇ ਮਲੇਰਯਾ ਤੌਲੇਖਾਂ ਆਪ ਬਡਾ ਬਲੀਥਾ ਚੁਟਕੀ ਸੇਂ ਹੀਂ ਰੁਪੈ ਪੈਸੇਕੇ ਅਖਰ ਮਲ ਡਾਰਥਾ ਵੋ ਕਿਉਂ ਯੁਧ ਮੈਂ ਡਰਕੇ ਸਰਦਰਾਂਕੇ ਜਾਇ ਮਿਲਾ ਇਸ ਸੇਂ ਤੋਂ ਕਾਤਰਹੀ ਮਾਲਮ ਪੜਾ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਯਦਯਪੀ ਤੌਲੇਖਾਂ ਔ ਉਸਕਾ ਭਾਈ ਦੋਨੋਂ ਬਡੇ ਬਲੀਥੇ ਤਥਾਪੀ ਯੁਧਕੇ ਲੀਏ ਬਡੇ ਕੋਸ ਔ ਸੇਨਾ ਆਦਿਕ ਬਡਾ ਸਰੰਜਾਮ ਚਾਹੀਤੋਂ ਹੈ॥ ਯੇ ਮਲੇਰਕੀ ਛੋਟੀ ਸੀ ਰਾਜਸੀ ਥੀ ਇਤਨੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਕਹਾਂਥੀ॥ ਜਬ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ-ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਪਾਸ ਅਪਨੋਂ ਹੁਕਮ ਨਾਵੇਂ ਭੇਜਯੇ ਹੈ ਤਬ ਸਭਨੋਂ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਜਬਾਬ ਦੇ ਦੀਆ॥ ਕੇ ਮਲੇਰਕੋ ਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਬਖਸੀਸ ਹੈ ॥ ਹਮ ਨਹੀਂ ਮਲੇਰ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਜਬ ਸਾਹਿਬਕਾ ਹੁਕਮ ਨਾਵਾਂ ਫਿਰ ਆਯਾ ਤਬ ਨਜ਼ੂਰਨੇ ਬਡੇ ਕੋਪ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀ ਓਰ ਅਪਨੋਂ ਹੁਕਮ ਨਾਵੇਂ ਲਿਖ ਭੇਜਯੇ ਕੇ ਜੇ ਤੁਮ ਹਮਾਰਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਤਬ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨਾਵੇਂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲਿਖ ਦਿਓ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਫੇਰ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਾਵਾਂ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਗਯਾ ਤਬ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਲਿਖ ਦੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ॥ ਏਕ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਨਾਭੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਤੇ ਜੀਂਦ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਨ ਤੀਨ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਦਸਖਤ ਨ ਕੀਏ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਹਮਤੋ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬੋਂ ਔ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬੋਂ ਕੇ ਸਿਖ ਹੀ ਹੈਂ ਹਮ ਕੈਸੇ ਲਿਖੈ ਜੋ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਪੂਰਬ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰਕੇ ਯੁਧ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀਦਸਮੇਸ ਜੀ ਕੋ ਮਝੈਲੋਂ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਲਿਖ ਦੀਓ ਥੋ ਕੇ ਤੂੰ

ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਬ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਭੀ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੇ ਦਸ-ਖਤ ਲੇਕੇ ਸਿਖ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਪਟਿਆਲੇ ਨਾਭੇ ਸੰਗਰੂਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੇ ਦਸਖਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਏ ॥ ਤਬ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਜੀ ਵੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਹਮ ਤੋ ਸੋਢੀ ਔ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬੋਂ ਕੇ ਸਿਖਹੀ ਹੈਂ ਹਮ ਕੈਸੇ ਦਸਖਤ ਕਰੈ ਇਸ ਸੇਂ ਹਮ ਨਹੀਂ ਦਸਖਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਰੇ ਫਿਰ ਭੀ ਤੁਮਨੇ ਸਿਖੀ ਕਾ ਬੀਜ ਰਖਲੀਆ ਨਹੀਂ ਤੋ ਆਜ ਤੇਂ ਹੀਂ ਗੁਰੂ ਸਿਖੀ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸੰਸਾਰ ਸੈਂਸੇ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਤੀ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਕਾਗਦ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਖੀਸੇ ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਪਾਸਹੀ ਰਖ ਲੀਆ ॥ ਅਬ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਸੇਂ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਉਨ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਬਖਸਾਇ ਕੇ ਟੁਟੀਮੇਂ ਲੈਗੇ ਸਾ ਕਥਾ ਆਗੇ ਲਿਖੈਂ ਗੇ ॥ ਫਿਰ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਰੈ ਕੇ ਜਾਹੁਰੇ ਨੀਚੋ ਤੁਮ ਮਾਤਾ ਕੀ ਭਾੜ ਖਾਨ ਵਾਲੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇਂ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤਿ ਸੇ ਦੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਪਸਮੈਂ ਸਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਮਲੇਰਮੈਂ ਆ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਰਸੋਈ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋਂ ਮੈਂ ਸੇਂ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਣ ਬਾਜਾਰ ਮੈਂ ਭਾਜੀ ਲੈਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਏਕ ਸਾਕ ਭਾਜੀ ਵਾਲੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਕੋ ਪੈਸੇ ਦੇਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਇਸਕੀ ਹਮ ਕੋ ਭਾਜੀ ਜਲਦੀ ਸੇਂ ਦੇਦੇ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲਾ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਸਾਗ ਦੇਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਏਕ ਤਰਵਾਰ ਬਾਂਦੇ ਹੂਏ ਤੁਰਕ ਭੀ ਸਾਗ ਲੇਨੇ ਅਰਥ ਤਿਸੀ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਆਇਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਅਵਲ ਮੇਰੇ ਕੋ ਸਾਗ ਦੇਲੇ ਪੀਛੇ ਅਵਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੇਨਾ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਲੇ ਮੈਨੇ ਪੈਸੇਇਸ ਕੋ ਦੀਏ ਹੈਂ ਔਰ ਮੇਰੇਵਾਸਤੇ ਹੀ ਸਾਗ ਤੋਲ ਰਹਜੇ ਹੈਂ ਤੂੰ ਅਬ ਪੀਛੇਸੇ ਆਯਾ ਹੈ ਪਹਲੇ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕੈਸੇ ਦੇਦੇਵੇ ॥ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਰ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਔ ਤੁਰਕ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਅਬ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਇਛਾ ਰੂਪੀ ਨੇਤਿ ਕੋ ਕੌਨ ਮੇਟੇ ਕਿਸਕੀ ਮੇਟਨੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਤੋ ਤੀਨੋ ਲੋਕੋਂ ਔ ਚਤੁਰ ਦਸ ਭੁਵਨੋ ਮੈ ਕੋਊ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕੋ ਅਨਜਥਾ ਕਰ ਸਕੇ ॥ ਪਰਸਪਰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤੁਰਕਨੇ ਮਜਾਨ ਸੇ ਖਗ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਮਾਰਕੇ ਧੜ ਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਸਿਰ ਜੁਦਾ ਕਰ ਡਾਰਾ ॥ ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸ੍ਰਿੰਗੀ ਣਾਂਚ ਨਦੀਨਾਂ ਚ ਨਖੀਨਾਂ ਸ਼ਸਤ੍ਰ

ਪਾਣੀਨਾਂ॥ ਵਿਸਵਾਸੋ ਨੈਵ ਕਰ ਤਬਯਃ ਇਸ੍ਤ੍ਰੀਖੁ ਰਾਜ ਕੁ ਕੁਲੇਖੁਚ।੧। ਟੀਕਾ ਸ੍ਰਿੰਗੋਂ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਕਾ ਨਦੀਕਾ ਨਖੋਂ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਦਿਕ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਸਸ੍ਤ੍ਰ ਹਾਥ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕਾ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕਾ ਤਥਾ ਰਾਜਾ ਕਾ ਬੁਧੀਮਾਨ ਪੁਰੁਖ ਇਸ ਖਟ ਵਿਸਾਹ ਭਰੋਸਾ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਇਤਿ ੧ਐਸਾ ਅਨਰਥ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਤੁਰਕ ਤੋ ਭਾਗਕੇਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਜਾਇ ਘੁਸਾ ਔ ਅਬ ਛੋਟਿਆਂ ਕਾ ਫੋੜਿਆ ਹੂਆ ਭਾਰ ਬਡਯੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਪੜਤੇ ਹੈ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਉਸਕੇ ਦੂਸਰੇ ਭਾਈ ਕੀ ਦਾਦ ਫਰਿਆਦ ਮਲੇਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਭੀ ਨ ਸੁਨੀ ਪੁਨਾ ਵਹੁ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਅਪਨੇ ਭਾਈ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਅਪਨੀ ਪਾਗ ਉਤਾਰਕੇ ਰੋਤਾ ਪੀਟਤਾ ਭਯਾ॥ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਧਰਮਾ ਅਵਤਾਰ ਆਪ ਛਤ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਹੈ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਔਹਮ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਆਂਪਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਕੇ ਯਾਚ ਕਹੈ॥ ਮੇਰੀ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਫਰਯਾਦ ਹੈ। ਮਲੇਰ ਕੇ ਵਿਖੇ ਬਾਜਾਰ ਮੇਂ ਮੇਰਾ ਭਾਈ ਸਾਗ ਲੇਨੇ ਗਿਆ ਥਾ ਨਿਸ ਅਪ੍ਰਾਧ ਹੀ ਤਿਸਕਾ ਸਿਰ ਤੁਰਕ ਨੇ ਕਾਟ ਗੇਰਯੇ ਹੈ ਔ ਪੁਨਾ ਮੇਰੀ ਫਰਯਾਦ ਭੀ ਮਲੇਰ ਕੇ ਸਰਦਾਰਨੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਉਲਟਾ ਮੁਝਕੋ ਝੂਠਾ ਕਰਕੇ ਕਚੈਹਰੀ ਮੈਂ ਸੇਧਕੇ ਦੇਕੇ ਨਿਕਾਸਦੀਓ ਹੈ ਆਪ ਧਰਮਾਤਮਾ ਰਾਜਾਹੋ ਆਪ ਮੇਰੀ ਅਦਾਲਤ ਕਰੋ ਮੇਰੇ ਪਲੇ ਨਯਾਯ ਪਾਵਹੁ ਮੁਝਕੇ ਤੁਰਕ ਸੇ ਬਦਲਾ ਲੈ ਦੇਵਹੁ॥ ਯੇ ਮਲੇਰਯੇ ਪਠਾਣ ਬੜੇ ਉਚੇ ਆਏ ਹੂਏ ਹੈਂ ਹੇ ਧਰਮਾਵਤਾਰ ਮਲੇਰ ਮੈਂ ਬਡੇ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋ ਰਹਯੇ ਹੈ ਨਿਸੰਕ ਹੋ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਆਦਿਕ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿਸੇ ਕੀ ਸੁੰਦਰ ਬਹੁ ਬੇਟੀ ਕੋ ਨਹੀਂ ਛੋਡਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕੋ ਲੂਟ ਮਾਰ ਲੇਵੇ ਤਬ ਕੁਛ ਉਸਕੀ ਕੋਈ ਦਾਦ ਫਰਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੇਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਤੂੰ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਫਰਯਾਦੀ ਆਯਾ ਹੈਂ ਸੋ ਕਯਾ ਜਾਨਕੇ ਆਯਾ ਕਿਸੀ ਬਡੇ ਦੇਸ ਕੇ ਰਾਜਾ ਹਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੋਈ ਤੋਪਖਾਨਾ ਜੰਬੂਰ ਖਾਨਾ ਸੈਨਾ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔ ਬਡਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਔ ਵਹੁ ਮਲੇਰਯਾ ਪਠਾਣ ਆਪ ਭੀ ਬਡੇ ਬਲੀ ਹੈ ਚੁਟਕੀ ਸੇ ਹੀ ਰੁਪੈ ਪੈਸੇ ਕੇ ਅਖਰ ਮਲ ਡਾਰਤੇ ਹੈ॥ ਔ ਸ਼ਸਤ੍ਰਵਿਦਯਾ ਮੈ ਆਪਭੀ ਬਡੇ ਨਿਪੁਨ ਹੈ ਐਸੇ ਅਚੂਕ ਬਾਨ ਮਾਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕਬੀ ਭੀ ਨਿਸਾਨ ਬੇਧੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇ ਹੈ ਲੋਹੇਕੇ ਸਾਤ ੨ ਤਵਿਆਂ ਮੈਂ ਸੇ ਬਾਨ ਮਾਰਕੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਲੀ ਹੈ ਉਸਸੇ ਤੁਮਕੋ ਹਮ ਕੈਸੇ ਬਦਲਾ ਲੈਦੇਵੇਤੁਮਨੇ ਸੋਚ ਕੇ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਵਨਾ ਥਾ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸੁਨ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਧਰਮਾਵ ਅਵਤਾਰ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੇਂ ਕਹਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕਿਸਲੀਏ

ਛਲਤੇ ਹੋ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੂ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਧਰਮ ਕੀ ਔ ਗਊ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਔ ਜ਼ਾਲਮ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਅਰਥ ਆਪਨੇ ਧਾਰਕੇ ਪਾਂਚ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਇਕੇ ਉਨ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਓਰ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖਜ਼ਕਰ ਅਵਲੋਕਨਸੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਨੇ ਉਨਕੋ ਕੌਨਸੇ ਖਜਾਨੇ ਔ ਤੋਪਖਾਨੇ ਜੰਬੂਰ ਖਾਨੇ ਔਰ ਦੇਸੋਂ ਕੇ ਰਾਜ ਦੀਏ ਥੇ ॥ ਵਿਚਾਰੇ ਸਿਖਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਚਲਾਨੇ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਜੋਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਪਕਨੇ ਭੀਨਹੀ ਜਾਨਤੇਥੇ। ਉਲਟੇ ਜਬ ਕਬੀ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕੀ ਬਾਤਤੋ ਦੂਰ ਰਹੀ ਤੋਪਬੰਦੂਕ ਕਾ ਸ਼ਬਦ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਣਕੇਹੀ ਭਾਗ ਉਠਤੇ ਥੇ ਆਪਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਕਟਾਖਜ ਅਵਲੋਕਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਉਨ ਪਾਚੋਂ ਨੇਹੀ ਗਰਕ ਕਰ ਡਾਰੀ ਥੀ ॥ ਸਤਯੁਗ ਮੇਂ ਆਪਨੇ ਹੀ ਬਾਵਨ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੋਕੇ ਬਲਿ ਕੋਛਲਕੇ ਰਸਾਤਲ ਮੈ ਭੇਜਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਪੁਨਾ ਰਾਜ ਗਾਦੀ ਪਰ ਥਿਰ ਕੀਏ ਥੇ ॥ ਤ੍ਰੇਤਾ ਯੁਗ ਮੈ ਭੀ ਆਪਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਕੁੰਭ ਕਰਣ ਜੈਸੇ ਰਾਵਨ ਮੇਘਨਾਦ ਜੈਸੇ ਅਬਧ ਮਹਾਂਬਲੀ ਅਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾਦਿਕ ਸਰਬ ਵਿਦਯਾਮੈ ਨਿਪੁਨ ਐਸੇ ਮਾਯਾਧਾਰੀ ਰਾਖਸੋਂ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਆਦਿਵਿਦਜਾ ਸੇ ਹੀਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਹਾਥ ਮੈ ਜੋ ਪਕੜਭੀਨ ਜਾਨੈ ਦਾਂਤ ਔ ਨਖ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਜਿਨ ਕੋ ਸਸਤ੍ਰ ਥੇ ਐਸੇ ਬਾਨਰੋਂ ਕੇਹਾਥਸੇ ਮਰਵਾਇਡਾਰਜੋ ਥੇ ਔ ਜਿਸ ਬਾਨਰੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਲੋਕ ਦੇਖਕੇ ਹਸਤੇ ਥੇ ਕਯਾ ਲੰਕਾ ਜੈਸਾ ਕਿਲਾ ਜਿਸ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਹੀ ਖਾਹੀ ਹੈ ਔ ਰਾਵਨ ਜੈਸੋ ਰਾਜਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਇੰਦ੍ਰਕੋ ਭੀ ਬਾਂਧਕੇ ਚੇਰੋ ਬਨਾ ਰਾਖਜੋ ਹੈ ਵਰਣ ਕੁਮੇਰ ਯਮ ਮ੍ਰਿਤਯੂ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਜਗਤ ਜਿਸਕੇ ਅਧੀਨਹੈ ਦੇਖੋ ਤਿਸ ਰਾਵਨਕੇ ਲਕਾ ਜਸੇ ਕਿਲੇ ਕੋ ਤੋੜਨੇ ਲੀਏ ਬੰਦਰੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਦੋਤਪੱਸ੍ਰੀ ਜੈਸੇ ਚਢਾਈ ਕਰਕੇ ਚਲੇਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਦ੍ਵਾਪੁਰਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਕੇ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਕੇਸੀ ਕੰਸ ਜਰਾਸੰਧ ਸਿਸੁਪਾਲ ਕਾਲ ਯਮਨ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਅਨਗੇਸ ਸਾਲਵ ਦੰਤ ਵਕਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਮਹਾਂਬਲੀ ਛਤ੍ਰੀਜੋਂਕੋ ਮਾਰਕੇ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਅਪਨੇ ਪਜਾਰੇ ਭਗਤਕੋ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਥਿਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਅਬਕਲਯੁਗ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੂ ਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾਰਥ ਲਜ਼ਾਮ ਨੀਤੀ ਵਰੁਧ ਤੁਰਕ ਰਾਜਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਜੰਜੂ ਤਿਲਕ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖਤੇ ਭਏ ਹੋ ॥ ਅਬ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੂਕੇ ਸੰਕਲਪ ਸਾਰਥਕਰਣੇ ਅਰਥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੂਕੇ ਰੂਪ ਬਦਲਾਇਕੇ ਬੇਦੀ ਕੁਲਮੈ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੂਕੋ ਰੂਪ ਸ੍ਵਾਂਗੀ ਕੀ ਤਰਹ ਧਾਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਰੂਪ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾਕੋ ਥਾਪਤੇ ਭਏ ਹੋ ਤੋ ਅਬ ਤੁਛ ਮਲੇਛਕੋ ਔ ਤੋਲੇਖਾਂ

ਤੁਰਕ ਮੈ ਮਾਰਨੇ ਕੋ ਆਪਕੋ ਕਯਾ ਯਤਨ ਹੈ ਕਯਾ ਪਰਿਸ੍ਰਮਹੈ ਕਯਾ ਖੜੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀ ਇਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪਕੋ ਆਪੁਛਿਆ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੂ ਕੋ ਕਿਆ ਸੰਕਲਪ ਥੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀਨੇ ਪੂਰਣ ਕੀਓਂ ਔ ਮਧਯ ਮੇਂ ਕਯਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧ ਪਰ ਗਯੋ ਥੋ ਅਵਾਂਤਰਕੇ ਸਤਗੁਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਪੂਰਨ ਨਕੀਓ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰ ਸਤ ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਚਿਦ ਘਨ ਦੇਵ ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਰ ਵਿਕਲਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਿਸਸੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਲੈਕੇ ਸੌਮਯ ਸਮੁੰਦਰ ਮੈ ਕਹੂੰ ਏਕ ਤਰੰਗ ਫੁਰ ਆਵੇ ਤੈਸੇ ਸਤਿ ਸਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਆਦੁਤੀਯ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਕਹੂੰ ਬਹੁ ਸਯਾਂ ਐਸੋ ਸੰਕਲਪ ਫੁਰਤੋ ਭਯੋ ਤਿਸ ਸਤ ਸੰਕਲ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਫੁਰਨੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਆਕਾਸ ਆਦੀ ਪਾਂਚ ਤਤ੍ਰ ਔ ਬ੍ਰਹਮਾਸਹਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਰੂਪ ਸ੍ਰੁਪਨ ਜਗਤ ਕੀ ਰਚਨਾ ਵਤ ਜਗਤਕੀ ਉਤਪਤੀ ਵਿਵਰਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਹੋ ਆਵਤੀ ਭਈ ॥ ਤਥਾ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੇ ਅਸਥਾਪਕ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਾ ਮਨੂ ਇੰਦਰ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਤਪਸ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੇ ਨਾਸਿਕ ਦੈਤ ਯਛ ਰਾਛਸ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਮਹਾਂ ਬਲੀ ਮਲੇਛ ਆਦਿਕ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਉਨ ਮਿਰਯਾਦਾਕੇ ਭਗਨ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਦੈਂਤ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਅਰਥ ਔ ਧਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾ ਕੇ ਅਸਥਾਪਨ ਅਰਥ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਰਖਯਾਰਥ ਤਥਾ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰਰੂਪਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਸ੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਆਦਿਕ ਅਵਤਾਰ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਰਾਜ ਧਰਮ ਕੇ ਅਸਥਾਪਕ ਰਾਜਾ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਰਾ ਉਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਇਸ ਲੀਏ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਈਹਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ਸੁਧ ਸਤ ਸ੍ਰਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਐਸੋ ਫੁਰਨੋ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਕਲਜੁਗ ਕੇ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਨਮਿਤ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਅਚਾਰ ਯ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੀ ਰੀਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਵ ਤਰੈਂ ॥ ਇਸ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪ ਫੁਰਨੇ ਕੈ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਅਰਥਾਤ ਵਾਸਤ ਵਸੇ ਆਕਾਰ ਵਰਜਿਤ ਏਕ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਕਲਯਾਨ ਲੀਏ ਸੰਕਲਪ ਚਿਤ ਰੂਪਆਕਾਰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਵਤਰ ਤੇ ਭਏ॥ ਏਹੀ ਨਿਰਾ-ਕਾਰ ਤਾ ਅਪਨੀ ਸੂਚਨ ਕਰਾਤੇ ਹੂਏ ਅੰਤ ਕੋ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਅੰਤ੍ਰ ਧਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਏਹੀ ਵਾਰਤਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕੇਵਲ ਏਕ ਚਾਦਰ ਮਾਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਹਾਥ

ਆਈ ਥੀ ਸਾ ਚਾਦਰ ਅਰਧ ਲੈਕੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕਾ ਦੇਹਰਾ ਬਨਾਇ ਦੀਓ ਹੈ॥ ਔ ਅਰਧ ਚਾਦਰ ਕਾ ਟੁਕੜਾ ਲੈਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੋਂ ਨੇ ਅਪਨਾ ਮਹਾ ਪੀਰ ਸਮਝ ਕੇ ਕਬਰ ਬਨਾਇ ਦਈ ਹੈ ਵੋਹ ਦੋਨੋਂ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਅਬ ਭੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਤਿਸਟਾ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਸਰਬ ਹਿੰਦੂ ਔ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਕ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ॥ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਕੀ ਨਿਰਾਕਾਰਤਾ ਕੀ ਕਥਾ ਕਥਾ ਹੈ ਜੋ ਗਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਿੰਦੀ ਸਾਰਾ ਪਰਵਾਰ ਹੀ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ ਐਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਜੀ ਸਿਕਾਰ ਖੇਲਕੇ ਬਨ ਸੇ ਆਏ ਹੈਂ ਤਬ ਮਰੇ ਹੂਏ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਦਯਾਲੂ ਸੁਭਾਵ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਨੇ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕ ਭਾਈਆ ਜੀ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧ ਜੋ ਇਨੋਂ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਆਪ ਮਾਰਕੇ ਲ੍ਯਾਏ ਹੋ ਸਚੀ ਦਰਦਗਾਹ ਮੇਂ ਆਪਨੇ ਲੇਖੇ ਨਹੀਂ ਦੇਨੇ ਹੈਂ॥ ਪੁਨਾ ਲਖਮੀ ਚੰਦਜੀ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਹੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਜੇ ਹਮਨੇ ਭੀ ਲੇਖੇ ਦੇਨੇ ਤੋ ਪ੍ਰਥਮ ਲੇਖੇ ਦੇ ਆਵੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਘੋੜੇ ਉਪਰ ਪੀਛੇ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਮਧ੍ਯ ਮੇਂ ਆਪ ਆਗੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਆਕਾਸ ਮਾਰਗ ਕੋ ਉਡ ਚਲੇ ਤਬ ਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀਨੇ ਤਿਸਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਧਰਮ ਚੰਦ ਕੋ ਘੋੜੇ ਪਰਸੇ ਉਤਾਰ ਲੀਆ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕਾ ਬਿੰਦੀ ਬੰਸ ਰਖਨੇ ਅਰਥ ਔ ਆਪਤੋ ਸ੍ਰੀਚੰਦ ਜੀ ਊਰਧਰੇਤਾ ਰਹੇ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰੀ ਲਖਮੀ ਚੰਦਜੀ ਆਪ ਇਸਤ੍ਰੀ ਘੋੜੇ ਹੱਥਯਾਰੋਂ ਸ੍ਵਾਨੋਂ ਬਾਜੋਸਹਤ ਸਭਕੇ ਦੇਖਕੇ ਦੇਖਤੇ ੨ ਆਕਾਸ ਮਾਰਗ ਹੋਕੇ ਚਲੇਗਏ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀਚੰਦ ਜੀਭੀ ਆਪਸਣੇ ਦੇਹ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਰਫ਼ ਸੂਰਯ ਕੇ ਤੇਜਸੇ ਗਲਕੇ ਜਲ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੀ ਬਿੰਦੀ ਅੰਸਤੋ ਡੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਮੌਜੂਦਹੈ ਔਨਾਦੀ ਬੰਸਸਰਬਤ੍ਰ ਸਿਖ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਇਤੀ ਅਲੰਵਿਸਤਰੇਣ ਤਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਏਹ ਸੰਕਲਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਲਯੁਗ ਮੇਂ ਪਰਵਾਹ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਚਲੇ॥ ਜੋ ਸਿਖੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਨੋਂ ਸਹਿਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਰਪਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੋਵੈਂਗੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਯਾ ਸਤਸਤ ਕਰਕੇ ਮਾਨੈਂਗੇ॥ ਉਨ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗਯਾ ਕਾਰੀ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਇਹ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀਰੂਪ ਵਸਤੂ ਮਿਲੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀਓਂਕੋ ਨ ਮਿਲੇ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੈਸੀ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਰਪਨ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮਨ ਮੈ ਭੈ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਿਰਅਭਿਮਾਨ ਨਿਮਾਨੇ ਹੋਕੇ ਨਿਰਾਦਰ

ਆਦਿਕ ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰ ਕੇ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪੁਤ੍ਰ
ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧਯੋਂ ਸੇ ਸੇਵਾ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਤੀ ਹੈ ।। ਜੈਸਾ ਕਿ ਕਦਰ ਗੁਰੂ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਵਸਤੂ ਕਾ ਸੇਵਕ ਕੋ ਹੈ ਐਸਾ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀਓਂ ਕੋ ਨਹੀ ਹੋਤੋ ਹੈ ।। ਔ ਨਾ
ਸੇਵਕੋਂ ਜੈਸੀ ਸਰਧਾ ਭੀ ਭੀ ਸਨਬੰਧੀਯੋਂ ਕੋ ਹੋਤੀ ਹੈ ।। ਏਹੀ ਬਾਤ ਸੋਚਕੇ ਸਤ
ਸਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀਨੇ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ ਆਦਿਕ ਗੁਰੂ ਕੀ ਵਸਤੂ ਕਾ ਸਿਖ
ਸਤੀਸੇਵਕੋਂ ਲੀਏ ਅਧਿਕਾਰ ਰਚਯੋ ਹੈ ਐਸਾ ਅਨੁਮਾਨਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ।। ਸੋ ਅਨੁਮਾਨ
ਏਹ ਹੈ ।। ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਚੰਦਨੇ ਯਦਯਪੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਬ ਸਾਮਰਥ
ਵਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਥੇ ਤਥਾ ਪੀ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ ਰੂਪ ਵਸਤੂ ਪੰਜ ਪੈਸੇ ਤੇ ਨਾਰੀਯੇਲ ਸ੍ਰੀ
ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇਧਰਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਤੇ ਭਏ
।। ਅਪਨੇ ਜੈਸਾ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਆਗਜਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੁਮ ਅਬ ਖਡੂਰ ਮੈ ਹਮਾਰੇ
ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਜਾਇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੋ ।। ਕਾਹੇ ਤੇ ਹਮਾਰੀ ਵੰਸ ਤੁਮਾਰੇ ਸੇ
ਮਤਸਰ ਨ ਕਰੈ ।।ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਪਾਂਚ ਪੈਸੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਫਲ
ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀਨੇ ਅਪਨੇ ਰੂਪ ਬਨਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ
ਜੀਕੋ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਮੈ ਰਹਨੇ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਤੇ ਭਏ ।। ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ
ਜੀ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੋ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਾਮਰਰ ਗੁਰੂ ਬਨਾਇਕੇ ਪਾਂਚ ਪੈਸੇ ਔ
ਸ੍ਰੀ ਫਲ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ਜੀ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਤੇ ਭਏ
।। ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀਨੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੋ ਗੁਰਿਆਈ ਦਈ ਹੈ ਤਬ
ਬੀਬੀ ਜੀਨੇ ਅਤਯੰਤ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀਕੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਏਹੁ
ਵਰਮਾਂਗਲੀਆਂ ।। ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਨੇ ਜੋ ਮੇਰੇਪਤਿਕੋ ਅਤਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ
ਪਦਵੀ ਦਈ ਹੈ ਸੋ ਆਜ ਸੇ ਆਗੇ ਘਰਕੀ ਘਰਮੈ ਹੀ ਰਹੇ ਹਮਾਰੀ ਬੰਸਸੇ ਬਾਹਰ
ਨ ਜਾਵੇ ਤਬ ਸਤਜ ਵਾਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀ ਤਥਾਸਤੂ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ।। ਐਸੇ
ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਬੀਬੀ ਚਲਤੇ ਦਰਿਯਾਓ ਤੁਮਨੇ ਬੰਧ
ਮਾਰ ਦੀਓ ਹੈ ਘਰਕੀ ਘਰਹੀ ਮੈ ਤੋ ਗੁਰ ਆਈ ਰਹੇਗੀ ਪਰੰਤੁ ਦੁਖ ਪਾਵੈਂਗੇ ।।
ਐਸੇ੨ ਉਪਦ੍ਰਵਹੋਵੇਂਗੇ ਜਿਨਕੋ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮੇਟ ਸਕੇਗਾ ।। ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਯੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ
ਸਤ ਸੰਕਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕਾ ਏਹੁ ਸੰਕਲਪ ਥਾ ਕੇ ਜੌਨਸੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ
ਮਨ ਤਨੁ ਧਨ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਪਨਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਅਰਪਨ ਕਰਕੇ ਨਿਸ ਕਪਟ
ਹੋਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨਗੇ ਯੇ ਗੁਰਿਆਈ ਰੂਪਧਨ ਉਨਕੋ ਮਿਲੇ।। ਜਬ ਅਸਥੂਲ ਸੁਵਰਣ
ਚਾਂਦੀ ਜਿਮੀਨ ਮਿਲਕੇ ਆਦਿਕ ਧਨ ਔ ਗੁਰਿਆਈ ਰੂਪ ਸੂਖਮ ਧਨ ਭੀ

ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀਓਂ ਕੋ ਦੇਦੀਆ ਤਬ ਉਨ ਸਿਖੋਂਕੇਤੋ ਹਮ ਰਿਣੀ ਰਹੇ ਨਾਮ ਕਰਜਾਈ ਹੀ ਰਹੇ ਅਬ ਉਨ ਕੋ ਕਜ਼ਾ ਦੇਵੈਂਗਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਯੇ ਕਹ ਅਬ ਉਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਹੀਹੈ ਅਸਥੂਲ ਧਨਕੇ ਮਾਲਕ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਰਹੇ ਔ ਸੂਛਮ ਧਨ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾਦਿਕ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਰਹੇ ਐਸੇ ਵਿਭਾਗ ਕਰਦੀਓ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਨੇ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋ ਤਥਾ ਰਾਜ ਮਿਲਖ ਵਸੁਧਾ ਆਦਿਕ ਧਨਕੋ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਮਿਥਯਾ ਜਾਨਕੇ ਯੇ ਸਿਖ ਪੂਰਬਰੀ ਤਯਾਗ ਆਏ ਹੈਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਭੋਗਕੀ ਕਯਾਕਥਾ ਹੈ ਚੌਦਾ ਭੁਵਨਾਂ ਕੇ ਰਾਜਜਜ ਕੀ ਯੇਮੇਰੇ ਸਿਖ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇਅਬਔਰ ਇਨਕੋ ਦੇਨੇ ਯੋਗ ਕਯਾਹੈ ਯਾਤੇ ਏਹ ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾਕੇ ਪਰਮਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਸਿਧਯਾਂ ੧੮ ਨਿਧਯਾ ੯ ਸਰਬ ਰਿਧਯੋਂ ਸਹਤ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਦੇਕੇ ਆਪਨੋ ਰੂਪ ਬਨਾਕੇ ਆਪਿ ਅਰਿਣੀਹੋਕੇ ਪਰਮ ਧਾਮ ਨਿਰਾਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਆਪ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਇਸ ਸ੍ਰੀਦਤ ਗੁਰਿਆਈ ਕੇ ਛੀਨਨੇ ਅਰਥ ਤੀਨੋ ਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਾਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਤਨ ਕੀਏ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਗੁਰਆਈ ਪਦਵੀ ਉਨ ਕੋ ਹਾਥ ਨਾ ਆਈ ਉਲਟਾ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕੇ ਆਪੇ ਹੀ ਹਟ ਗਏ ਯੇ ਕਥਾ ਸੂਬ ਗੁਰਬਿਲਾਸੋ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧ ਕੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਔ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਪੂਰਣ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਵਯੰ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਣੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਕੋ ਵਰ ਦੀਆ ਹੈ ਪੂਨਾ ਅਪਨੇ ਚਾਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਅਪਨੀ ਹਯਾਤੀ ਮੈ ਚਮਕੌਰ ਕੇ ਯੁਧਮੈ ਦੋਸਾਹਿਬ ਜਾਦਯੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਾਮੀ ਕਰਕੇ ਔਦੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਯੋਂ ਕੋ ਸਿਰਹੰਦ ਮੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਪਾਪ ਦੋਸ ਚਢਾਇਕੇ ਝੂਠੇ ਕਰਕੇ ਮਾਰਨੇ ਅਰਥ ਸਹੀ ਦੀ ਪਦ ਗਾਮੀ ਕੀਆ। ਇਸ ਲੀਏ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੀ ਵੰਸ ਬਿੰਦੀ ਕੇ ਸਮਾਪਤਿ ਕਰਲੀਆ ਜੋ ਕੋਈ ਐਸੇ ਹਮਾਰੀ ਵੰਸਕਾ ਨ ਕਹੇ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੇ ਵਰਪ੍ਰਦਾਨ ਸੇ ਗੁਰਿਆਂਈ ਹਮਾਰੇ ਹੀ ਘਰਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਯਦੁਬੰਸਯੋਂ ਸੰਪੂਰਣੋਂਕੋ ਸਮਾਪਤਿ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਆਪ ਬਕੁੰਠਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੇ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਏਹ ਬਲੀ ਹੂਏ ਤਬ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਲੂਟ ੨ ਮਾਰ ੨ ਖਾਵੈਗੇ॥ ਔ ਜੇ ਨਿਰਧਨ ਹੂਏ ਤਬ ਮੰਗ ੨ ਕੇ ਖਾਵੈਂਗੇ ਤਉ ਭੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦੁਖ ਹੀ ਦੇਵੈਂਗੇ॥ ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੇ ਵਿਦਮਾਨ ਮੈ ਹੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਦੀਏ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸਜੀਨੇ ਭੀ ਅਪਨੀ ਵਿੰਦੀ ਵੰਸ ਕੇ ਅਪਨੇ ਵਿਦਮਾਨ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਲੀਏ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ

ਅਪਨੇ ਘਰਕੀ ਗੁਰਿਆਈ ਕਾ ਕੋਈ ਅਭਿਮਾਨ ਨ ਕਰੇ ॥ ਪੁਨਾਂ ਪੀਛੇ ਆਪ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਕੇ ਬਹਾਨੇ ਬਾਜ ਘੋੜੇ ਸਹਤ ਅੰਤਰ ਧਜਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵੇਦੀ ਵੰਸਮੇ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਕੇ ਅਪਨੀ ਵੰਸ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਸਿਖੀ ਰੂਪ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੇ ਦਰਿਆਉ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਤਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੈ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਕੇ ਅਪਨਾ ਸਿਖ ਬਨਾਤੇ ਭਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛੈ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਬ ਏਕਾਕੀ ਬਿਚਰਤੇ ਥੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਰਹਕੇ ਅਪਨਾ ਸਿਖ ਬਨਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਬਿਭੋਕਾ ਬਹੁਤ ਬਿਸਤਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਰਬੋਂ ਨਗਰ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸੋ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਿਖ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਓਰਲਵ ਪੁਰ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਵਾਸ ਹੋਕੇ ਦੂਸਰੀ ਸਾਖ ਜੈਸੇ ਚਲੀ ਹੈ ਸੋ ਆਗੇ ਲਿਖੈਂਗੇ॥ ਇਤਜਲੰਨ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਿਸਤਰੇਣਾ ਅਧੁਨਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਮਨੁ ਸਾਰਾਮ ॥ ਬਸਹੈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਕ ਕਥਾ ਕੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਾ ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ਜੈਸੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਲੀਏ ਮਲੇਰ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕੇ ਭਾਈ ਕਾ ਬਦਲਾ ਲੇ ਦੀਓ ਹੈ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾਰਾਮਕੌਰਾ ਕਾ ਕਬਰ ਮੈਸੇ ਸਰੀਰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਤਿਸਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਜਬਾਨੀ ਬਾਬਾ ਓਦੇ ਸਿੰਘ ਕੀ ॥ ਬਾਬਾ ਓਦੇ ਸਿੰਘ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਐਸੇ ਹੈ ਗੁਰ ਪਲਾਹ ਤਿਸ ਗੁਰ ਪਲਾਹ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਭੀ ਹੈ ਸੰਤੋਖ ਗਢ ਤੇ ਏਕ ਕੋਸ ਭਰਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਬਾ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਸਲੋਹ ਮੈਂ ਰਹਤੇਥੇ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬਸੇ ਚਾਰ ਕੋਸ ਸਵਾਂ ਸੇ ਪਾਰ ਪੱਛਮ ਕੀ ਓਰਸਲੋਹ ਨਾਮ ਨਗਰ ਹੈ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਕਾ ਤਹਾਂਦਰਬਾਰ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰਸੇ ਸ਼ਿਕਾਰਕੇ ਮਿਸਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਗੁਰਪਲਾਹ ਆਵਤੇ ਥੇ ਇਧਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸੰਕੇਤਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਭੀ ਵਹਾਂ ਪਹੁਚ ਜਾਤੇ ਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਪਰਸਪਰ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਅਰਥ ਯੁਕਤੀ ਪੂਰਬਕ ਕੀਆ ਕਰੇ ਔ ਪਰਸ ਪਰ ਚੌਪੜ ਭੀ ਖੇਲਤੇ ਥੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਖੇਲਾਰੀਥੇ ॥ ਜਬ ਭੇਖੀ ਸੁਨਜਾਰੇ ਕੋ ਮਾਰਿਆ ਥਾ

ਤਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਤਕ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾ ਆਏ ਤਬ ਗੁਰੂ ਪਲਾਹ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਦਸਮੇਸਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਆਵਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਸਲੋਹ ਮੈ ਆਇਕੇ ਬਾਬੇ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਜੀ ਕੋ ਬੁਲਾਵਤੇ ਭਏ॥ ਤਵ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਜ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਆਪਨੇ ਦਰਸਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੀਆ॥ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜ਼ੋਂ ਕਾ ਵਿਧਿ ਸੰਯੁਕਤ ਪੂਜਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਔ ਅਬ ਮਰਵਾਨੇ ਲਾਗ ਪੜੇ ਹੈਂ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਨਹੀਂ ਆਏ॥

ਤਬ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਮਨੇ ਕਿਸੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਨਹੀਂ ਮਰਵਾਯੋ ਹੈ ਆਪ ਤੋਸਰਬਗ੍ਯ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸੀ ਹੈਂ ਨੈਕ ਦਿਬ੍ਯ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖੋਤੋ ਵੋਹ ਕਿਸ ਬਾਵੇ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਪੋਤ੍ਰ ਹੈ ਵੋਹ ਤੋ ਭੇਖੀ ਸੁਨਜ਼ਾਰਾ ਥਾ ਜਿਸ ਸੇ ਤਿਸਕਪਟੀ ਕੋ ਹਮਨੇਮਰਵਾਇ ਦੀਯੋਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਓ ਬਾਬਾ ਜੀ ਚੌਪੜ ਖੇਲੈਂ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਪਰਸਪਰ ਲਾਗੇ ਚੌਪੜ ਖੇਲਨੇ। ਤਬ ਖੇਲਤੇ ੨ ਪਹਲੀ ਬਾਜੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬਾਜੀ ਅਬ ਬ੍ਰਿਧ ਭਏ ਹੋ ਯਾਂਤੇ ਹਾਰ ਗਏਹੋ ਅਬ ਆਪਸੇ ਬਾਜੀ ਜੀਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਬਾਬੇਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਮ ਹਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਆਪ ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਹਮੇਂ ਚਲਕੇ ਅਤਿਥੀ ਆਏ ਹੈਂ ਇਸਲੀਏ ਏਕ ਬਾਜੀ ਪਹਲੀ ਆਪਕੀ ਪੂਜਨ ਕਰੀਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੀ ਬਾਜੀ ਭੀ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀਜੀ ਭੀ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਬਹੁਰੋਂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਾਬਾ ਆਪ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਗਏ ਹੋ ਯਾਂ ਤੇ ਬਾਜੀ ਜੀਤ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੋ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਅਵਤਾਰਹੋ ਇਸ ਲੀਏ ਦੂਸਰੀ ਬਾਜੀ ਭੀ ਆਪਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਅਬ ਆਪਨੇ ਸਮਝ ਕੇ ਬਡੀ ਹੁਸ੍ਯਾਰੀ ਸੇ ਖੇਲਨਾ ਹੋਗਾ ਅਬ ਆਪਕੋ ਹਮ ਬਾਜੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੈਂਗੇ॥ ਬਾਹਰ ਸੇ ਤੋ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਜੀ ਜੀਤਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਅੰਤਰੀਵ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਭੋ ਭਗਵਨ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਪੈਜ ਸਦਾ ਸੇ ਆਪ ਰਖਤੇ ਆਏ ਹੋ ਜੈਸੇ ਗੰਗਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਕੀ ਹਾਨੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਭੀਖਮ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਰਖਤੇ ਭਏ ਹੋ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਪੂਰਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਜੀ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇਵਿ ਲਖਨ ਹੀ ਪੂਰਬ ਭਾਗ ਜਿਸ ਕਾ ਸਿੰਘ ਔ ਅਧੈ ਭਾਗ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਐਸੋ ਅਪੂਰਬ ਹੀ ਨ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਕਾ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਤਪਤ ਥੰਭਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਤ ਭਏ

ਜੈਸੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਲੀਏ ਆਪ ਮੂਈ ਹੂਈ ਗਊ ਜੀਵਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੋ ਅਰਜਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤੱਗਜ਼ਾ ਪਾਲਨੇ ਅਰਥ ਆਪ ਤਿਸਕੇ ਰਥਵਾਹੀ ਸਹੀਸ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਔਰ ਧੰਨੇ ਭਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਆਪ ਪਾਖਾਣਕੀ ਮੂਰਤੀ ਮੈ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕੇ ਦੂਧਪਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਮਿਸੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਖਟੀ ਲੱਸੀ ਕਾ ਭੋਗ ਲਗਾਤੇ ਭਏ ਹੋ॥

ਜੈਸੇ ਨਰਸੀ ਭਗਤ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਨੇ ਲੀਏ ਹੁੰਡੀ ਆਪ ਨੇ ਤਾਰੀ ਹੈ ਔਨਾਮ ਦੇਵ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਨੇ ਅਰਥ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਕਾ ਮੰਦਰ ਫੇਰ ਦੀਓ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੇਰੀ ਭੀ ਲਾਜ ਆਜ ਰਾਖੋ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਨਸੇ ਕਰਤੇ ਜਾਵੇਂ ਔ ਬਾਹਰ ਸੇ ਜੀਤਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਕੇ ਖੇਲਤੈ ਜਾਵੈ॥ ਐਸੀ ੨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਕੀ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਾਨਕੇ ਆਪਨੇ ਭਗਤਕੇ ਆਗੇ ਬਾਜੀ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਏਕ ਦੋ ਚਾਰ ਬਾਜੀਆਂ ਜਬ ਜੀਤ ਲਈ ਬਾਬੇ ਨੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਾਬੇਪ੍ਰਤਿ॥ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜੋ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋਵਰ ਮਾਂਗ ਲੇਵੋ॥ ਬਾਬੇਨੇ ਕਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੋ ਹਮ ਵਰ ਮਾਂਗੈਂਗੇ ਸੋ ਆਪ ਵਰ ਦੇਵੋਗੇ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪ ਪ੍ਰਤਿ ਹਮਕੋ ਕੁਛ ਅਦੇਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਮਾਂਗੋਗੇ ਸੋਈ ਹਮ ਦੇਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਤੀਨ ਵਾਰ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਾਇਕੇ ਹਜੂਰਸੇ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬੇਦੀ ਕੁਲਕੋ ਸਨਾਥ ਕਰੋ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਬਾਬਾ ਜੀ ਯੇ ਬਡਾਭਾਰੀ ਵਰ ਮਾਂਗਾਜੋਹੈ ਅਛਾ ਹਮ ਸਤਜ਼ ਪ੍ਰਤਗਯ ਹੈ॥ ਉਸ ਕਾਲ ਮੇਂ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਖੇਲਤੇ ਥੇ॥ ਹਜੂਰਨੇ ਪੂਛਯਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਯੇ ਕਿਸਕੋ ਬਾਲਕ ਹੈ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕੋਹੀਹੈ ਯੇ ਬਾਲਕ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ ਅਛਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪ ਅਬ ਬ੍ਰਿਧ ਭਏ ਹੋ ਅਰ ਹਮਨੇ ਭੀ ਅਬੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਕਾਮ ਕਰਣੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਬਾਬੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੈਂਗੇ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਔਰ ਜੋ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਸੋ ਸਭ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਬ ਜੈਸੇ ਮੈਣ ਦੁਾਬੀਏ ਸਰਦਾਰਾਨ ਕੋ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸਰਾਪ ਦੀਓ ਹੈ ਬਾਬਾ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਕੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ॥ ਲੋਈ ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਸਮਰੀ ਇਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਮਰ ਹੋ ਰਹਜ਼ੋ ਥੋ ਯਾਂਤੇ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਮੈਣ ਦਵਾਬਯੇ ਸਾਰੇਸਰਦਾਰ ਏਕਠੇ ਹੂਏ ੨ ਥੇ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾ ਹੂਆ ਥਾ ਤਬ ਸਾਰੇ ਪਟਿਆਲੇ ਨਾਭੇ ਜੀਂਦ ਲਾਡੂਏ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਭੀ ਦੀਵਾਨ ਮੇਂ ਬੈਠੇ ਥੇ॥ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੇ

ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ਸ੍ਰਬ ਖਾਲਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਈਹਾਂ ਸਮਰ ਕੋ ਅਬੀ ਰਹਨੇ ਦੇਵੋ ਪ੍ਰਥਮ ਮਲੇਰ ਕੋ ਮਾਰ ਲੇਵਹੁ ਕਾਹੇ ਤੇ ਮਲੇਰ ਮੇਂ ਤੁਮਾਰੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸਰੀਰ ਕਬਰ ਮੇਂ ਦਬਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਸਰੀਰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰੋ ਔ ਮਲੇਰਕੀ ਰਾਜਸੀ ਮਾਰਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਾਂਟ ਲੇਵਹੂ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਮਨ ਲੀਏ ਮਲੇਰ ਕੇ ਊਪਰ ਚੜਾਈ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਤੌਲੇਖਾ ਪਾਂਚ ਲਾਖ ਰੁਪਯਾ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀ ਨਜ਼ਰ ਜਾਇਕੇ ਰਾਤਕੋ ਦੇਕੇ ਸਭਕੋ ਅਪਨੀ ਓਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਸੇ ਫਿਰਾਹੂੰਨ ਕਰ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਹੂਆ ਤਬ ਮਲੇਰ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦੇਦੀਆ ॥ ਕਯਾ ਏਕਤੋ ਹਮਾਰਾ ਭਾਈ ਹੈ ਯੇ ਮਲੇਰਯਾ ਦੂਸਰਾ ਇਸਕਾ ਕੁਛ ਅਪ੍ਰਾਧ ਨਹੀਂ ਤੀਸਰਾ ਹਮਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ ਹਮ ਇਸ ਪਰ ਇਸ ਲੀਏ ਚਢਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਸਰਦਾਰੋਂ ਜਵਾਬ ਦੀਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਕੋਪ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਭਾੜ ਖਾਣੇ ਵਾਲਯੋ ਤੁਮਨੇ ਕਯਾ ਕੀਆ ॥ ਅਛਾ ਜੇ ਤੁਮਨੇ ਮਲੇਰ ਪਰ ਨਹੀਂ ਚਢਾਈ ਕਰਣੀ ਤਬ ਇਸ ਕਾਗਦ ਪਰ ਲਿਖ ਦੇਵੋ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਪਟਿਆਲੇ ਨਾਭੇ ਜੀਂਦਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਸੇ ਸਭਨੋਂ ਨੇ ਲਿਖ ਦੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਔ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀ ਹੈਂ ਵਹੁ ਕਾਗਦ ਲੈਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨੇ ਖੀਸੇ ਮੇਂ ਡਾਰ ਲੀਆ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਸ਼ਰਾਪ ਦੇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸੁਬਾਦੀਏ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਲਾ ਗੁੰਗਾ ਆਲੇ ਕਯੋਂਸੇ ਕਹਯਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅੰਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਸੇ ਕਹਯ ਕੇ ਲਛਮੀ ਕੁਲਛਨੀ ਦਵਾਬਯੇ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਕਹਯਾ ਤਾਰਾ ਅਸਤ ਗਯਾ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੈਬੀਬਾ ਦਵਾਬੇ ਕੇ ਕਕੜ ਜੱਟ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਕਾਕੜੇ ਝੜ ਗਏ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬ ਰੰਡੀ ਹੋਗਈ ਤੀਨਸੈ ਸਾਠ ਮੈਨ ਦਵਾਬਕੇ ਸਰਦਾਰ ਥੇ ਉਨ ਮੈਸੇ ਜਿਨੋਨੇ ਫਿਰ ਬਖਸਾਯੋ ਹੈ ਅਪਨੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਵੋ ਤੋ ਬਚਗਏ ਉਨਕੀ ਰਾਜਸੀ ਭੀ ਬਨੀ ਰਹੀ ਔ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਦ ਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਨ ਬਖਸਾਤੇ ਭਏ ਵੋ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰ ਔਤਰ ਗਏ ਉਨਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਰਹ ਗਯੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਹੂਏ ਤਬ ਏਕ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪਾਂਚਸੈ ਨਿਹੰਗਕਾ ਸਿਰਦਾਰ ਥਾ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਲੇਹਰੇ

ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੁਮ ਭੀ ਇਸ ਕਾਗਦ ਪਰ ਲਿਖੋ ਕੇ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀ ਔ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਤ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਨੇ ਤਿਸ ਕਾਗਦ ਪਰ ਲਿਖਯਾ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਤੂੰ ਗੁਰੂਹੈ ਔ ਹਮ ਆਪਕੇ ਸਿਖਹੈ ਯੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਸਹਤ ਪਾਚਸੈ ਆਪ ਕਾਹੀ ਸਿਰ ਹੈ ਈਹਾਂ ਸੀਸ ਲੇਲਵੇ ਚਾਹੇ ਆਗੇ ਯੁਧ ਮੈ ਕਰਕੇ ਲੇਲੇਵਹੁ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀਨੇ ਸਿਰ ਲੀਏਥੇ ਯੁਧਮੈਂ ਤਿਸੀ ਦਸਮੇਸਕਾ ਆਪ ਸਵਰੂਪ ਹਮਕੋ ਦ੍ਰਿਸਟ ਆਵਤੇ ਹੋ ॥ ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਮੈ ਕਾਗਦ ਲੈਕੇ ਵੇਖਯਾ ਤਬ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਹੁ ਭਾਈ ਦਰਬਰਾਸਿੰਘ ਯੇ ਤੁਮਨੇ ਐਸੇ ਕਿਉਂ ਲਿਖਯੇ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਔਰ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਲਿਖਯੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਕਿਓ ਨਹੀ ਲਿਖਯੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸੁਨਕੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੈਸੇ ਔਰ ਸਰਦਾਰ ਆਪਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਗਏ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੈਂ ਤੋ ਨਹੀਂ ਬੇਮੁ ਖੋਵੇਂਗੇ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਤੋ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹੀ ਦੀਖਤੇ ਹੋ ਮੈਤੋ ਓਹੀ ਰੂਪ ਜਾਨਤਾ ਹੂ ਜਾਨ ਬੂਝ ਕੇ ਮੈ ਕੈਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਜਾਵੋਂ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੈ ਤੋ ਆਪਕੇ ਹਜੂਰ ਸੇ ਸਿਦਕ ਦਾਨ ਮਾਂਗਤਾ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਪਰ ਏਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਜੋ ਮੇਰਾ ਨਿਸਚਾ ਆਪਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰਸੇ ਨ ਡੋਲੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾਸਿੰਘ ਅਪਨਾ ਸੀਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਰਖ ਕੇ ਮਾਥੇ ਟੇਕਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹਾਥ ਧਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਰੇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰਾਸਿੰਘ ਤੁਮਨੇ ਸਿਖੀ ਕਾ ਬੀਜ ਰਖ ਲੀਯੇ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋਆਜਸੇਹੀ ਗੁਰੂ ਸਿਖੀ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਉਠ ਜਾਤੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਹੀ ਸਿਖੀ ਕਾ ਬੀਜ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਬੀਜਕੇ ਪਾਲਕ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਬੀਜ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਕੇ ਅਗੇ ਭਾਈਦਯਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚ ਹੋਤੇ ਭਏ ਅਬ ਆਜ ਸੇ ਲੈਕੇ ਅਨਤ ਹੋਵੇਂ ਗੇ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਊਪਰ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕੇ ਤੁਰਕ ਕੇ ਹਾਥਸੇ ਮਲੇਰ ਮੈ ਮਰਣੇ ਕੀ ਕਥਾ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਵਹੁ ਭੀ ਨਿਮਿਤੁ ਆਇ ਬਨਯੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾਸਿੰਘ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਤੋ ਅਬ ਮਲੇਰ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੁਮਭੀ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਮੈ ਬੈਠੇ ਰਹੁ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਮਦਤ ਦੇਨੇਕਾ ਤੁਮਾਰਾ ਭੀ ਕੁਛ ਕਾਮ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਬਿਨਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਏਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖਕੀ

ਹੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕੀ ਇਛਾ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ੨ ਉਪਰਾਮਤਾਕੇ ਸੂਚਕ ਬਚਨ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸੁਨਕੇ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਯੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਸੀਸਤੋ ਆਪਕੇ ਅਰਪਣ ਅਬ ਹੋ ਚੁਕਯੇ ਹੈ ਯੇ ਪੀਛੇ ਨ ਰਹੇਗੇ ਯਦਯ ਪੀ ਆਪ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਮਰਥਹੈ ਤਥਾਪੀ ਯੇ ਸੀਸ ਤੋਂ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਹਜੂਰ ਹੀ ਰਹੇਂਗੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਚਰਨੋਂ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅੰਤਰ ਅਪਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀਓਂ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲਵਾਸਤੇ ਮਲੇਰ ਉਪਰ ਚਢਾਈ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਸੁਖਸੇਜਾਂ ਪਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਤਾ ਕਾਲ ਉਠਕੇ ਸਵਾਯਾਮਰਾਤ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਨਿਤ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਮਲੇਰ ਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਹੂਰਤ ਮੇ ਚਢਾਈ ਕਰਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਮਲੇਰਸੇ ਬਾਹਰ ਆਤਮਾਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀਕੋ ਡੇਰਾਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਅਸਵਾਰੀ ਬਡੇ ਜਲੌਸੇ ਆਵਤੀ ਦੇਖਕੇ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਦਰਵਾਜੇਕੇ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਕੇ ਚੇਲੇ ਉਪਰ ਕੋਠਰੇ ਕੇ ਜਾਇ ਚਢੇ ਵੋਹ ਬੈਰਾਗੀ ਬੜੇ ਪਦਾਰਥ ਵਾਲੇ ਥੇ ਲਾਖੋਂ ਰੁਪੈ ਜਿਨਕੇ ਜਮਾ ਥੇ ਕੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਮਲੇਰਕੋ ਮਾਰਨੇ ਅਰਥ ਆਏ ਹੈਂ ਲੂਟ ਮਾਰ ਕਰਤੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਮਤ ਹਮਕੋ ਭੀ ਨ ਲੂਟ ਲੇਵੈ ਇਸ ਬਿਚਾਰਸੇ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਪਰ ਜਾਇ ਚਢੇ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਬਡੇ ਮਧਿਆਨ ਜੇਠ ਕੇ ਸੂਰਥਤ ਅਸਹਯ ਤੇਜ ਧਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੂਏ੨ ਆਤਮਾਰਾਮਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਆਗੇ ਆਇ ਖਲੋਤੇ ॥ ਔ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਮਧੁਰ ਸਬਧ ਸੇ ਊਚੀ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਅਰੇ ਭਾਈ ਸੰਤਜੀ ਤੁਮ ਕਾਹੇ ਕੋ ਡਰਤੇ ਹੋ ਤੁ ਸੰਤਨ ਕੋ ਹਮ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਕਹਤੇ ਉਲਟਾ ਹਮਤੋ ਸੰਤਨ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰਨੇ ਮੇ ਤਤਪਰਹੈ॥ ਜਾਹੁ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੋਲੋਕੇ ਹਮਾਰੀ ਅਮਾਨਤ ਅਬ ਦੇ ਡਾਰੋ॥ਐਸੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਚੇਲਯੋਂ ਨੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਸੇ ਜਾਇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਆਪਸੇ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਪਾਸ ਕਯਾ ਅਮਾਨਤ ਰਖੀ ਥੀ ਔ ਕਬ ਰਖੀ ਥੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੀ ਅਤਯੰਤ ਉਤਮ ਮਹਿਮਾਂ ਸੁਨਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਭੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੈਹਜੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਹਾਂ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇਪਾਸ, ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਔ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਕ ਰੂਪ ਸਾਖਯਾਤ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮਬੈਰਾਗੀ ਕੀ ਅਤੀਵ ਸ੍ਰਧਾ ਹੋਤੀ ਭਈ॥ ਜਦ

ਹਜ਼ੂਰ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਦੇਕੇ ਤਿਸਕੋ
ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔਰ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਯੇ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਇਸ ਪਤੇ ਸੇ
ਮਾਂਗੇਂਗੇ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਦੇਨੀ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਯੇ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ
ਅਮਾਨਤ ਤੁਮਨੇ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰਖਣੀ ਔ ਪਤੇ ਭੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਯਾਦ ਰਖਣੇ ਐਸੇ
ਹਜ਼ੂਰਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨਕੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤਬ ਪ੍ਰਯੰਤ
ਮੇਰਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਰਹੇਗਾ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਹਮ ਤੇਰੇ
ਸੇ ਅਪਨੀ ਏਹ ਅਮਾਨਤ ਨਹੀ ਲੇ ਲੇਵੈਂਗੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਏਹ ਸਰੀਰ ਤੁਮਾਰੇ
ਬਨਯੇ ਰਹੇਗੇ॥ ਸੋ ਵੋਹੀ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ
ਧਾਰ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਸੇ ਮਾਂਗਤੇ ਭਏ॥ ਅਬ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣੋ
ਤਬ ਚੇਲਯਾਂ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਅਪਨੇ ਚੇਲਯੋਂ ਸੇ
ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਉਠਾਇ ਕੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈ ਚਲੋ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਬ੍ਰਿਧ ਹੂਆ ੨ ਥਾ ਔ ਤਿਸਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਭਰਵਟੇ ਢਲਕ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਨੀਚੇ ਲਗ
ਆਇ ਪਰੇ ਥੇ ਜਬ ਦੇਖਤੇ ਥੇ ਤਬ ਭਰਵਟੇ ਹਾਥ ਸੇ ਉਠਾਇਕੇ ਦੇਖਤੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕੀ ਜੋਤ ਜਿਉਂ ਕੀ ਤਿਉਂ ਬਨੀ
ਰਹੀ ਕਾਹੇ ਤੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੀਓਥੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ
ਜੋਤਿ ਕਾ॥ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਉਸਕੇ ਚੇਲੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਆਤਮਾ
ਰਾਮ ਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਉਠਾਇ ਕੇ ਲੈ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ
ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮਾਰੀ ਅਮਾਨਤ ਅਬ ਦੇ ਡਾਰੋ ਤਬ ਆਤਮਾ ਰਾਮ
ਨੇ ਕਹਿਆ ਅਮਾਨਤ ਕਾ ਆਪ ਪਤਾ ਲਗਾਵੋ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ
ਪ੍ਰਿਥਮ ਦਹਣੇ ਹਾਥ ਕੀ ਚੀਚੀ ਅੰਗੁਲੀ ਪਕੜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਕ ਪਤਾ ਏਹੁ
ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਠੀਕ ਹੈ ਔਰ ਕਯਾ ਪਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੰਤਕੇ
ਮੁਖ ਪਰ ਹਾਥ ਫੇਰਯਾ ਤਬ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਸੰਤ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਊਪਰ
ਚਢ ਗਯਾਂ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਔ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆ॥
ਪੁਨਾ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਪਰ ਸੰਤਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਮੈਨੇ ਜਾਨਤੇ ਲੀਓ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋ ਪਰੰਤੂ ਤਥਾਪੀ ਓਸਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਜੋ ਹਮਕੋ ਫੁਰਮਯਾਥਾ ਸੋ
ਬਾਕੀ ਕਾ ਸਾਰਾ ਪਤਾ ਦੇਵਹੁ ਤਦ ਮੈਂ ਆਪਕੀ ਅਮਾਨਤ ਦੇਵੋਗੇ॥ ਸੰਤਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨਨੇ
ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਵੋ ਸਾਧੂ ਰਾਮਾ ਤੁਝਕੋ ਅਬੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ

ਆਈ ਹੈ ॥ ਲੈ ਰਔ ਪਤਾ ਏਕ ਪਾਂਚ ਪੈਸ ਏਕ ਸ੍ਰੀਫਲ ਏਕ ਦੌ ਨੁਕਰਾ ਰੁਪਯਾ ਏਕ ਸਰਬ ਲੋਹਮਈ ਕਰਦ ਗਾਗਰ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਜੋ ਮੰਦਰ ਕੀ ਈਸਾਨ ਕੌਨ ਮੈ ਦਬਕੇ ਰਖੀ ਹੂਈ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਅਮਾਨਤ ਹਮਾਰੀ ਕਢਕੇ ਲਜ਼ਾਦੇ॥ ਐਸੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਯਥਾਰਥ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਅਤਿ ਆਨੰਦਤ ਹੋਕੇ ਆਪਨੇ ਚੇਲੇ ਸੇ ਕਹਯਾ ਪਤਾ ਦੇਕੇ ਅਬੀ ਜਲਤੀ ਸੇ ਬਨੀ ਬਨਾਈ ਗਾਗਰ ਈਸਾਨ ਕੌਨ ਮੰਦਰ ਕੀ ਮੈਸ਼ੇ ਨਿਕਾਸ ਲੈ ਆਉ ॥ ਤਬ ਸੰਤਕੇ ਚੇਲੇ ਨੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕੀਆ ਗਾਗਰ ਅਮਾਨਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਆਗੇ ਲਜ਼ਾਇ ਕੇ ਧਰ ਦਈ ॥ ਸੰਤਨੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਚਾਰੋਂ ਪਦਾਰਥ ਨਿਕਾਸਕੇ ਹਜ਼ੂਰਕੇ ਆਗੇ ਧਰ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਪੂਰਬਿਕ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਯੇਹ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਲੇਵਹੁ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਈਸਵਰ ਹੋ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਯਾ ਅਰਥ ਯੁਗ ੨ ਮੈ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਤੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹੋ ਆਜ ਕੁਛ ਨਵੀਨ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਬਾਵਨ ਆਦਕ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ੨ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਔ ਗਊ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਸੰਤ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥੋਂ ਕੀਪਾਲਨਾ ਲਈ ਦੁਸਟੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਸਦਾਸੇ ਕਰਤੇ ਹੀ ਆਏ ਹੋ ॥ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਆਗਯਾ ਦੇਵੋ ਜੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਮੈ ਆਪਨੇ ਲੋਕ ਕੂ ਜਾਵੋ ॥ ਸੰਤ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਅਬ ਤੂੰ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰਕਾ ਏਹ ਖਲੜਾ ਤਯਾਗ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੈਕੁੰਠ ਧਾਮ ਕੋ ਜਾਵਹੁ ॥ ਤਬ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਹਜ਼ੂਰਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਚੇਲੇ ਸੇ ਬੋਲਯਾ ਕੇ ਕੋਠੇ ਕੇ ਊਪਰ ਚਢਕੇ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਊਚੀ ਸਵਰ ਸੇ ਸੁਨਾਇਕੇ ਕਹਦੇ ॥ ਕਯਾ ਕੇ ਅਰੇ ਭਲੇ ਲੋਕੋ ਸਿੰਘੋ ਸਰਦਾਰੋ ਯੇ ਤੋ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਂ ਇਸ ਨੇ ਤੋ ਆਪ ਇਕੇਲੇ ਨੇ ਹੀ ਮਲੇਰ ਕੋ ਮਾਰ ਲੇਨੋ ਹੈ ਏਕ ਮਲੇਰ ਕੀ ਕਯਾ ਕਥਾਹੈ ਏਹ ਤੋ ਇਕੇਲੋ ਚਤੁਰਦਸ਼ ਭੁਵਨੋਂ ਕੋ ਜੀਤਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਤੁਮ ਕਿਸ ਲੀਏ ਬੇਮੁਖ ਹੋਤੇ ਹੋਯੋ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਵਾਨ ਆਪ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਕੋ ਹੋਕੇ ਆਯੇ ਹੈਂ॥ ਤਬ ਆਤਮਾਰਮ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਚੇਲੇ ਨੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕੀਆ ਊਚੇ ਚਢਕੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਬਡੇ ਉਚੇ ਪੁਕਾਰ ੨ ਕੇ ਸਭ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਸੁਨਾਇ ੨ ਕੇ ਕਹਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਤਮਾਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਆਗਯਾ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਲੈਕੇ ਦੇਹ ਤਯਾਗ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਦੇਹ ਤਯਾਗ ਤਤਕਾਲ ॥ ਅਮਰਾ ਪੁਰ ਵਾਸੋ ਲੀਓ ਆਤਮਾਰਾਮ ਬਿਲਾਸ ॥ ੧ ॥ ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂ ਬਿਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਬਜ੍ਰ ਮਣਿ ਪੰਚਾਨਨ ਵਿਨੋ ਦੇਨ ਹਰਿ ੨ ਰਹਿਣਾ ਵਿਰਚਤੇਨ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਸਟਮੋ ਅਧਯਾ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੦ ਅਧਯਾਯ

ਦੋ:—ਪੂਰਬ ਧਰੀ ਅਮਾਨ ਜੋ ਰੂਪਾਂਤਰ ਕੋ ਧਾਰ।
ਲੀਨੀ ਆਤਮ ਰਾਮ ਸੇਤਾਹਿ ਨਮੋ ਸੁਖ ਸਾਰ ॥ ੧ ॥
ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ।
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੋਇ ਕੰਸਹਿ ਹਤਯੋ ਸੋਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ॥ ੨ ॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:—ਸ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ਨਵ ਸਾਧੂ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਸੇ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਲੈਕੇ ਤਿਸਕਾ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਕਰਕੇ ਤਦ ਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤੌਲੇ ਖਾਂਨ ਕੇ ਪਾਸ ਦੂਤ ਭੇਜਯਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਭੇਜਯਾ ਅਰੇ ਬੇ ਅਦਲ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਕੇ ਭਰੋਸੇ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਬਲਕੇ ਭਰੋਸੇ ਤੈਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗਰੀਬ ਬਿਦੇਸੇ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਦਿਓ ਹੈ ਉਸ ਅਪਨੇ ਸਹਾਇਕ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਬਾਹਿਰ ਆਇਕੇ ਯੁਧ ਕਰ ਔ ਅਪਨੋ ਬਲ ਦਿਖਾਇ ॥ ਹਮਨੇ ਸੁਣਯੋ ਹੈ ਕੇ ਤੂੰ ਚੁਟਕੀ ਸੇ ਰੁਪੈਯੇ ਪੈਸੇ ਕੇ ਅਖਰ ਮਲ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਵਹੁ ਬਲ ਅਪਨੋ ਆਜ ਰਣ ਮੇਂ ਹਮਕੋ ਦਿਖਾ ਦੇ ਹਮ ਤੇਰਾ ਬਲ ਦੇਖਯਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਦੂਤ ਨੇ ਜਾਇਕੇ ਤੌਲੇਖਾਂ ਸੇ ਕਹਯੋ ਤਬ ਤੌਲੇਖਾਂ ਕੋ ਲਾਗ ਆਗ ਗਈ ਆਠੋਂ ਕਪੜਯੋਂ ਮੈ ਔ ਕ੍ਰੋਧ ਸੇ ਬੋਲਯੋ ਕੇ ਕੌਨ ਹੈਂ ਵਹੁ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਮੈਂ ਤਿਸ ਕੋ ਕਯਾ ਜਾਨ ਤੋ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਆਗੇ ਵੋਹ ਕਯਾ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚਿੜੀ ਕੋ ਬਾਜ ਤੋੜ ਡਾਲਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੋੜ ਡਾਰੂੰਗੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਵਹੁ ਤੌਲਾ ਧਨੁਖ ਬਾਂਣ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਸੈਨਾ ਅਪਨੀ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਮਲੇਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ॥ ਮਨ ਮੇਂ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰਤੇ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ਕੇ ਇਸ ਬੇਦੀ ਕੇ ਸਾਥ ਸਹਾਯਕ ਤੋ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਯਕ ਕੇ ਕਯਾ ਕਰੇਗੇ ਆਪਹੀ ਲੌਟ ਜਾਇ-ਗੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਯੇਤੋ ਨ ਟਰਯੋ ਹਮਸੇ ਜੁਧ ਲੀਏ ਆਇਹੀ ਅਰਯੋ ਹੈ॥ ਜਬ ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਸੈਨਾ ਕੇ ਮੁਖ ਜੁਰੇ ਤਬ ਸਿੰਘ ਔ ਪਠਾਨ ਸੂਰਬੀਰ ਲਲਕਾਰ ੨ ਕੇ ਆਇਪਰੇਹੈ॥ ਮਹਾਂ ਕ੍ਰੂਰ ਭਾਂਤ ਸੇ ਮਾਰ ੨ ਕਰਕੇ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿਤਨਾਕੁ ਕਾਲਯੁਧਹੋਤੇ ਰਹਯੋ ਤੀਰ ਤੁੱਪਕ ਤਰਵਾਰ ਕਟਾਰ ਬਰਛੀ ਆਦੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਤੇ ਭਯੇ ਸੂਰਮੇਂ ਰਣ ਮੇਂ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਭੈਰਵ ਜੀ ਭੂਤੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਸਹਤ

ਆਇਕੇ ਨਿਰਤ ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਯੋਗਨਜ਼ਾਂ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੇ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਖਪਰ ਲੀਏ ਹੂਏ ਪੀਤ ਵਰਣ ਕੀ ਜਟਾ ਕੋ ਫੈਲਾਏ ਹੂਏ ਦਸੋਂ ਦਿਸਾ ਸੇ ਆਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਗੀਧ ਚੀਲ ਕਾਕ ਸ਼੍ਰਿਗਾਲ ਬ੍ਰਿਕ ਆਦਿਕ ਮਾਂਸ ਅਹਾਰੀ ਜੀਵ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਬਦ ਕਰਤੇ ਹੂਯੇ ਆਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ॥ ਲੋਥ ਪਰ ਲੋਥ ਚਢ ਜਾਤੀ ਭਈ ਸਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਸਾਰ ਘੜੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਾਜਤੇ ਭਯੇ ਦੋਨੋ ਔਰ ਕੇ ਬੀਰ ਪਰਸ ਪਰ ਜੀਤਕੀ ਕਰਕੇ ਇਛਾ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਦ ਨੰਤ੍ਰ ਤੌਲੇਖਾਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕਾ ਪੈਰ ਹਲ ਗਯਾ ਜਬ ਸੈਨਾ ਭਾਗ ਚਲੀ ਤਬ ਤੌਲੇਖਾਂ ਔ ਤਿਸਕਾ ਭਾਈ ਦੋਨੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਘੋੜਜ਼ੇ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਕੈਸੇ ਹੈ ਵੋ ਦੋਨੋ ਜੋ ਏਕ੨ਬਾਂਣ ਦੋਦੋ ਚਾਰ੨ਕੇ ਸ਼ਰੀਰੋ ਮੈ ਨਿਪਾਸਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸਿਖ ਉਨ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵਤੇ ਫਿਰਕੇ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਕਿਸੇ ਕੋ ਚਪੇਟ ਸੇਹੀ ਫੈਂਕ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਕਿਸੇ ਕੋ ਮੁਕੇਸੇ ਕਿਸੇਕੋ ਪੇਸ ਕਬਜ਼ ਮੇਂ ਕਿਸੇ ਕੋ ਘੋੜੇ ਕੇ ਠੇਡੇ ਸੇ ਗਿਰਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੈਨਾ ਕਾ ਸਿੰਘਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਆਇਕੇ ਹਸਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ॥ ਆਉ ਪੀਰ ਜੀ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਹਾਥ ਭੇੜਾ ਹੋਵੇ ਪਹਲੇ ਤੁਮ ਅਪਨਾ ਵਾਰ ਕਰਲੇਵੋ ਨਹੀਂਤੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮਨ ਕੀ ਮਨ ਮੇਹੀ ਰਹ ਜਾਵੇਗੀ॥ ਤੌਲੇਖਾਂ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਹਸਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਅਰੇ ਤੌਲੇਖਾਂ ਤੂੰ ਅਪਨਾ ਪਹਲੇ ਵਾਰ ਕਰਲੈ ਤੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਉਸਤਾਦ ਸੇ ਸੀਖੀ ਹੂਈ ਸੀਖ ਮਨਮੈ ਹੀ ਰਹ ਜਾਵੇਗੀ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ॥ ਪੁਨਾ ਤੌਲੇਖਾਂ ਨੇ ਸੰਭ੍ਰਮ ਸਹਤ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਪੀਰ ਜੀ ਆਪ ਚਲਕੇ ਆਏ ਹੋ ਆਪ ਪਹਲੇ ਵਾਰ ਕਰ ਲੇਵੇ ਮੇਰੇ ਬਲ ਕੋ ਸਭੀ ਗਿਰਦ ਨਿਵਾਈ ਕੇ ਰਈਸ ਸਰਦਾਰ ਆਦਿਕ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਮੈਂ ਖੁਦਾ ਕੀ ਕਸਮ ਖਾਕੇ ਕਹਤਾ ਹੂ ਆਪ ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੇ ਬਲ ਕੋ ਜਾਨੋ ਨ ਜਾਨੋ ਜਬ ਪਹਲੇ ਮੈਂ ਵਾਰ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਕਰੂੰਗੋ ਤਬ ਆਪ ਵਾਰ ਕਰਣੇ ਲਾਇਕ ਨ ਰਹੋ ਗੇ॥ ਐਸੇ ਪਰਸ ਪਰ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦਕੇ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਤੌਲੇਖਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਕੋ ਤਕਾਕੇ ਮਾਰਜ਼ਾ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕਲਗੀ ਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰਕੇ ਬਾਣ ਨਿਕਸ ਗਯਾ ਇਧਰ ਤੌਲੇਖਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਕ੍ਰੋਧ ਸੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਕਮਾਨ ਖੈਂਚੀ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਤਿਸ ਕੀ ਅਧ ਬੀਚ ਸੇ ਟੂਟ ਕੇ ਕਮਾਨ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਹੋਕੇ ਗਿਰ ਪਰੀ ਧਰਨੀ ਪਰ ਤਬ ਤੌਲੇ ਨੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਦੂਸਰੀ ਕਮਾਣ ਕਾ ਚਿਲਾ ਰੋਪ ਕੇ ਦੂਸਰੋ ਬਾਣ ਤਕਕੇ ਮਾਰਜ਼ੇ ਵੋ ਭੀ ਬਾਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਕਾਨਕੇ ਸਮੀਪ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸ ਗਯੇ ਅਰ ਦੂਸਰੀ ਚਾਪ

ਭੀ ਤੌਲੇ ਖਾਂ ਕੀ ਟੂਟ ਪਰੀ ॥ ਤਬ ਬੜੇ ਕ੍ਰੋਧ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਤੀਸਰੇ ਧਨੁਖ ਕਾ ਚਿਲਾ ਚਢਾ ਕੇ ਤੀਸਰੇ ਔਰ ਬਾਂਣ ਮਾਰ ਤੇ ਭਯੇ ਵਹੁ ਬਾਂਣ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਘੋੜੇ ਕੀ ਰਕਾਬ ਮੈ ਲਾਗਤੇ ਭਯੇ ਔ ਤੀਸਰੀ ਕਮਾਂਨ ਭੀ ਤੌਲੇਖਾਂ ਕੀ ਭਗਨ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਬੜੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਢਾਲ ਤਲਵਾਰ ਬਡੀ ਹਾਥ ਮੇਂ ਲੈਕੇ ਅਸ੍ਵ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਬਡੇ ਬਲ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸੀਸ ਕੋ ਤੱਕ ਕੇ ਤੇਗ ਚਲਾਵਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਬ ਬੜੀ ਸਫੁਰਤੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੌਲੇ ਕੇ ਵਾਰ ਅਪਨੀ ਢਾਲ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਤਿਸ ਪਰ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਤੌਲੇ ਕੀ ਤਲਵਾਰ ਕੋ ਰਕਾਬ ਪਰ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਐਸੇ ਪਾਂਚ ਵਾਰ ਅਪਨੇ ਕਰਕੇ ਤੌਲਾ ਰਣ ਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਭਾਗ ਚਲਤੇ ਭਯੇ ॥ ਐਸੀ ਦਸ਼ਾ ਦੇਖਕੇ ਤੌਲੇ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੌਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਬਸ ਅਰੇਨੀਚ ਅਬ ਅਪਨੀ ਮਹਤਾਰੀ ਪਾਸ ਭਾਗ ਚਲਯੋ ਹੈ ਏਕ ਵਾਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਤੁਝਕੋ ਕਹਾਥਾ ਅਰੇ ਅਨਯਾਈ ਏਕਵਾਰ ਕੀ ਜਗਹ ਤੈਂਨੇ ਪਾਂਚ ਵਾਰ ਕਰ ਲੀਏ ਹੈ ਔ ਤੈਨੇ ਸਰੀ-ਰ ਅਪਨੇ ਕੀ ਰਖਯਾ ਅਰਥ ਸੰਜੋਇਭੀ ਪਹਰੀ ਹੁਈ ਹੈ ਔ ਪੱਟੀਆਂ ਲਗਾਇ ਛੋਡੀ ਹੈ ਔ ਲੋਹੇ ਕੋ ਖੋਲ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਊਪਰ ਚਢ ਰਹਯੋ ਹੈ ਅਰੇ ਕਾਯਰ ਤੌਂ ਭੀ ਤੂ ਮੌਤ ਸੇ ਡਰਤਾ ਹੂਆ ਹਮਾਰੋ ਵਾਰ ਦੀਏ ਬਿਨਾ ਭਾਗ ਚਲਯੋ ਹੈ ਤੁਝਕੋ ਹਮਤੋ ਬਡੋ ਸੂਰ ਬੀਰ ਬਹਾਦੁਰ ਸੁਨਤੇ ਥੇ ਇਸਤੇਂ ਮਾਲਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਤੂ ਕਿਸੇ ਪਠਾਣ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੂ ਕਿਸੇ ਬਨਯੇਂ ਕੋ ਪੂਤ ਹੈ ਐਸੇ ਨਿੰਦਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੇ ਹੂਏ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣ ਕੇ ਬਡੋ ਗੁਸੋ ਖਾਇਕੇ ਤੌਲੇਖਾਂ ਲਜਤ ਜੈਸੋ ਹੋਇ ਪੁਨਾ ਅਸ੍ਵ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਲੇਹੁ ਪੀਰ ਜੀ ਅਬ ਤੁਮ ਅਪ-ਨਾ ਵਾਰ ਕਰਲੇਵਹੁ ਫਿਰ ਤੁਮ ਜੀਤੇ ਜੀਅ ਘਰ ਕੋ ਨ ਜਾਨੇ ਪਾਵੋ ਗੇ ਯੇ ਯੁਧ ਕੀ ਬਾਤ ਸਭ ਸੇ ਬੁਰੀ ਹੈ ਮੇਰਾ ਬਲ ਜਾਨੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸੇ ਆਇ ਅਰੇ ਹੋ ॥ ਅਬਭੀ ਹਥਯਾਰ ਛੋਡ ਕੇ ਭਾਗ ਜਾਵੋ ਤੋ ਮੈਂ ਤੁਮ ਕੋ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹੂੰ ਗੋ ॥ ਚਪੇ ਚੋਰ ਕੇ ਸਮ ਕਹੇ ਹੂਏ ਕੁਬੈਨ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਡੀ ਊਚੀ ਗਰਜ ਕਹਯੋ ਕੇ ਅਰੇ ਕਾਯਰ ਨਿਰ ਲਜ ਤੁਝਕੋ ਲਾਜ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਭਾਗੇ ਜਾਤੇ ਰਣ ਮੇ ਤੁਝ ਕੋ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਬਾਣ ਮਾਰਕੇ ਫੇਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅਪਨੇ ਹਜ਼ੂਰਨੇ ਕੀਓ ਹੈ ਅਰੇ ਤੂੰ ਤੋ ਪੀਰ ਜੀ ਕੋ ਛੋਡਤੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁਝ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀ ਨਹੀ ਅਬ ਛੋਡੇਗੇ ਬਿਨਾ ਮਾਰੇ ॥ ਇਤਨੇ ਮੇ ਅਪਨਾ ਅਸ੍ਵ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਤੌਲੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਅਰੇ ਤੌਲਯਾ ਅਬ ਤੂ ਅਪਨੋ ਜੋਰ ਲਗਾਇਲੇ ਜਿਤੇ ਹਈ ਹਮਾਰੇ ਵਾਰ ਬਚਾਨੇ ਲੀਏ॥ ਅਬ ਜੋ ਕੁਛ ਤੁਮਨੇ ਖਾਣੋ ਪੀਨੋ ਥੋ ਸੋ

ਸੋ ਖਾਇ ਪੀ ਲਿਓ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਏਕ ਬਾਣ ਮਾਰਤੇ ਭਯੇ ਸੋ ਬਾਣ ਤੌਲੇਖਾਂ ਕੇ ਦਹਨੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕੇ ਕੋਣੇ ਮੈ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਯੇ॥ ਬਾਣ ਲਾਗ ਤੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਘੋੜੇ ਸੇ ਨੀਚੇ ਗਿਰਨੇ ਕੋ ਝੁਕਨੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ। ਮਯਾਨ ਤੇ ਖੜਗ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਤੌਲੇ ਕੀ ਗ੍ਰੀਵਾ ਮੇ ਲਗਾ ਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਬੇਲ ਸੇ ਤੂੰਬਾ ਕਾਟ ਗੇਰੀਤਾ ਹੈ ਤਦ ਵਤ ਤੌਲੇ ਕਾ ਸਿਰ ਕਾਟ ਗਿਰਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਤਿਸ ਕਾ ਭਾਈ ਭੀ ਸਨਧ ਬਧ ਹੂਆ ੨ ਦੁਰਬਚਨ ਬੋਲਤਾ ਹੂਆ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਅਰੁ ਐ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਊਪਰ ਬਾਂਣੋ ਕੀਵਰਖਾ ਕਰਤੇ ਭਯੇ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਵਾਰ ਬਚਾਇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਤਿਸ ਕਾ ਭੀ ਸਿਰ ਐਸੇ ਕਾਟ ਕੇ ਧੜ ਸੇ ਜੁਦਾ ਕਰਕੇ ਫੈਂਕ ਦੀਓ ਜੈਸੇ ਬਿਲ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਸੇ ਬਿਲ ਕੇ ਫਲ ਟੂਟ ਪਰਤੇ ਹੈ॥ ਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰੋ ਕੇ ਮਾਰੇ ਜਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਜੋ ਬਚੀ ਹੂਈ ਸੈਨਾ ਥੀ ਸੋ ਭਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਜੀਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੋ ਬੜੇ ਉਤਸਾਹੁ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੱਲਾ ਕਰਕੇ ਮਲੇਰ ਮੇ ਜਾਇ ਵੜਤੇ ਭਏ ਜੋ ਤੁਰਕ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਲੈਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਤਿਸ ਕੋ ਮਾਰ ਡਾਰਤੇ ਭਯੇ ਜਿਸਨੇ ਮੁਖ ਮੋ ਘਾਸ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਯਾ ਬਾਲਕ ਬ੍ਰਿਧ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੋਗੀ ਔ ਸਰਣਾ ਗਤ ਕੋ ਕੁਛ ਨਾ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋ ਕੋ ਕਹ ਦੀਆ ਕੇ ਕਿਸੇ ਕਾ ਕੁਛ ਪਦਾਰਥ ਰੁਪੈਆ ਪੈਸਾ ਮੋਹਰ ਮੋਤੀ ਹੀਰਾ ਦੇਖਕੇ ਲੂਟਨਾ ਨਹੀਂ॥ ਔ ਨ ਕਿਸੇ ਕੀ ਬਹੂ ਬੇਟੀ ਕੀ ਓਰ ਖੋਟੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਮੈ ਧਯਾਨ ਰਖਣਾ ਬਿਗਾਨੀ ਅੰਸ ਲੇਨੇ ਕੀ ਅਨਯਾਯ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਜੋ ਕੋਈ ਹਮਾਰੀ ਆਗਯਾ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਸੈਹਰ ਮੈ ਲੂਟ ਮਾਰ ਕਰੇ ਗੋ ਉਸ ਸੇ ਵਹੁ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਛੀਨ ਲੀਓ ਜਾਇ ਗੋ ਔ ਤਿਸ ਕੋ ਸਜ਼ਾ ਭੀ ਦਈ ਜਾਏ ਗੀ॥ ਜਾਵੇ ਕਬਰੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਕਬਰ ਕਾ ਪਤਾ ਨਿਸਾਨ ਬਤਾਯਾ ਔ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਕ ਗੋਡਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋ ਖੜੇ ਹੈ ਉਸ ਗੋਡੇ ਮੇ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇ ਪਾਤ ਸਾਹ ਜੀ ਕੀ ਤੀਰ ਕੀ ਮੁਖੀ ਹੈ ਔ ਤਿਸ ਮੁਖੀ ਪਰ ਏਕ ਮੋਹਰ ਭਰ ਸੁਵਰਣ ਲਾਗਯੋ ਹੂਓ ਹੈ ਔ ਤਿਸ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਨਾਮ ਲਿਖਯੋ ਹੂਓ ਹੈ ਔ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਕੀ ਓਰ ਏਕ ਸਰਬ ਲੋਹ ਕੀ ਕਿਰਪਾਨ ਏਕ ਚਕ੍ਰੀ ਔ ਏਕ ਦੰਦ ਖੰਡ ਕੋ ਕੰਘੇ ਹੈ ਯੇਹ ਪਾਂਚ ਪਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਮਥਾ ਹਜੂਰ ਕੋ ਟੇਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਲੇਰ ਕੇ ਬਾਹਿਰ ਕਬਰੋਂ ਕੋ ਖੋਦਤੇ ਭਏ ਬਹੁਤ ਸੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਪੁਟੀਆਂ ਤਬ ਸੇਰ ਖਾਨ ਬਡੇ ਬੂਢੇ ਹੂਏ ਨੇ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਹਯਾ ਕੇ

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਆਪ ਕਿਸ ਲੀਏ ਬਯਰਥ ਪਰੀ ਸ੍ਰਮ ਪਰੇ ਕਰਤੇ ਹੋ ਇਨ ਕਬਰੋਂ ਮੈ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਆਉ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਮੈਂ ਆਪ ਕੋ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਕਬਰ ਬਤਾਤਾ ਹੂੰ ਜਹਾਂ ਜਿਸ ਕਬਰ ਮੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਕਹ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਮਲੇਰ ਮੇ ਉਸ ਕਬਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਿੱਖੋਂ ਕੋ ਜਾਇ ਖੜੇ ਕੀਓ ਨਿਸਾਨੀ ਪਤੇ ਜਿਸ ਕਬਰ ਕੇ ਸਿੱਖੋਂ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੀਏ ਥੇ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਕਬਰ ਕੋ ਖੋਦ ਕੇ ਮਾਤਾਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਜਿਸ ਸੰਦੂਕ ਮੈ ਥਾ ਸਾ ਮੰਜੂਖਾ ਉਡਾਇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਲਯਾਤੇ ਭਏ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਹੁਕਮ ਪਾਇਕੇ ਜਬ ਸੰਦੂਕ ਕੋ ਖੋਲਯਾ ਜੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੋੜੇ ਖੜੇ ਆਦਿਕ ਕੇ ਪਤੇ ਦੀਏ ਥੇ ਸੋ ਜਿਉਂ ਕ ਤਿਉਂ ਨਿਕਸੇ ਸਭ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਓ॥ ਵੇਦ ਕੀ ਵਿਧਿ ਸੇ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਔਰਧ ਦੈਹਿਕ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਪਾਂਚ ਘੋੜੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕੇ ਤਥਾ ਔਰ ਸਰਬ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਪ੍ਰੋਹਤੋਂ ਕੋ ਦੇਨ ਅਰਥ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੋ ਭੇਜ ਦੀਏ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਫੂਲ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਤੇ ਭਏ॥ ਕੋਟਲੇ ਸੇ ਏਕ ਮੀਲ ਭਰ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਚੰਦਨ ਆਦਿਕ ਕੀ ਚਿਖਾ ਬਨਾਈ ਥੀ ਤਹਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਪੱਕੀ ਸਮਾਧ ਬਨਵਾ-ਇਦਈ ਔ ਕੂਪ ਭੀ ਲਗਵਾਇ ਦੀਓ॥ ਅਬ ਭੀ ਊਹਾਂ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਕੌਰਾਂ ਕੇ ਦੇਹੁਰੇ ਕੇ ਪਾਸ ਛਬੀਲ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਔ ਆਏ ਗਏ ਪਰਦੇਸੀ ਕੋ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਅੰਨ ਅਸਥਾਨ ਆਦਿਕ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ॥ ਤਹਾਂ ਪਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਆਇ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਅੰਨ ਜਲ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਏਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਵਾ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਸੇ ਔ ਰਾਂਝੇ ਖਾਂਨ ਹੁਕਮ ਨਾਵੀਏ ਸੇ ਜੈਸੇ ਸੁਣਿਉ ਹੈ ਤੈਸੇ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ॥ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਂਗੀ ਬ੍ਰਿਧ ਸੰਤ ਕਯਾਂ ਪਲਕਾਂ ਹਛਯਾਂ ਕਰਨੇ ਸੇ ਔ ਅਮਾਨਤ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਚੌਨੁਕ੍ਰਾ ਰੁਪਯਾ ਆਦਿਕ ਲੇਨੇ ਸੇ ਔ ਮਹਾਂਬਲੀ ਤੋਲੇ ਖਾਂਨ ਕੋ ਭਾਈ ਸਹਿਤ ਮਾਰਨੇ ਸੇ ਤਥਾ ਮਾਤਾ ਰਾਮ-ਕੌਰਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਬਰ ਮੈਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦੇਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਾਨੇ ਸੇ ਸਭ ਲੋਕਨ ਕੋ ਨਿਸਚੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਜੋ ਯੇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਠੀਕਰ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਹੈ॥ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਸੰਸਾ ਨਹੀ॥ ਔਰ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਸ਼੍ਰਧਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਹੈਂ ਵੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਵਡਯਾਈ ਸੁਣਕਰ ਕੇ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਿਖੋ ਕੋ ਮਨ ਮੇਂ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਵਡਯਾਈ ਅਤੀਵ ਪਯਾਰੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਨਿੰਦਕ ਨੀਚ ਦੁਸ਼੍ਰ ਖਲ ਹੈਂ ਜਿਨਾ ਕੂੰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭਲੇ ਨਹੀ ਭਾਵਤੇ ਹੈ ਬਨਤੇ ਹੂਏ ਕਾਰਯ ਕੋ ਅਪਨੇ

ਕਾਜ ਬਿਗਾਰ ਕੇ ਭੀ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਕਾਰਯ ਮੈ ਵਿਘਨ ਕਰਣੇ ਨਿਸਕਾਰਣ ਹੀ ਦੋਸ ਅਰੋਪਨ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੋ ਯੇਹ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਵਡਜਾਈ ਨ ਭਾਵਤੀ ਭਈ ਸੁਣਕਰਕੇ ਨਿਸ ਕਾਰਣ ਨਿੰਦਕ ਮਹਾ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਵ ਨਿਰ ਮਿਤ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੈ ਨਿੰਦਾ ਸਹਤ ਵਾਕਜ ਲਿਪੀ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਅੰਤ ਕੋ ਅਤਜੰਤ ਦੁਰਗਤੀ ਕੋਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ ਸਰਮਾਪਤ ਲਾਂਗੂਲਵਤ ਸਰਲ ਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਾਃ ਸੁਆਨ ਪੂਛ ਜਿਓਂ ਹੋਇ ਨ ਸੂਧੋ ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਮੈ ਕੀਨੋ ॥

ਮਃ੫—ਅਵਖਧੁ ਸਭੇ ਕੀਤਿਅਨ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਦਾਰੂ ਨਾਹਿ ॥ ਆਪ ਭੁਲਾਏ ਨਾਨਕਾ ਪਚ ਪਚ ਜੋਨੀ ਪਾਹਿ ॥ ੧ਮਃ੫—ਨਰਕ ਘੋਰਬਹੁ ਦੁਖ ਘਣੇ ਅਕਿਰਤ ਘਣਾ ਕਾ ਥਾਨੁ ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਮਾਰੇ ਨਾਨਕਾ ਹੋਇ ਹੋਇ ਮੋਏ ਹਰਾਮ ॥ ੨ ॥

ਆਸਾ ਮਃ੫—ਅਰੜਾਵੈ ਬਿਲਲਾਵੈ ਨਿੰਦਕੁ ॥ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਬਿਸਰਿਆ ਅਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਵੈ ਨਿੰਦਕ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਉਸਕਾ ਸੰਗੀ ਹੋਵੈ ਨਾਲੇ ਲਏ ਸਿਧਾਵੈ ॥ ਅਣ ਹੋਂਦਾ ਭਾਰ ਉਠਾਇ ਨਿੰਦਕੁ ਅਗਨੀ ਮਾਹਿ ਜਲਾਵੈ ॥ ੧ ॥ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕੇ ਦੁਆਰੈ ਜਿ ਹੋਇ ਬਿਤੀਤੈ ਸੁ ਨਾਨਕੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ॥ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਹੈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਗਾਇ ਬਿਗਸਾਵੈ ॥ ੮ ॥ ੧੦॥ ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਅਸੂਯੁਃਪਿਸ਼ੁਨਸਚੈਵ ਕ੍ਰਿਤਘ੍ਨੋ ਦੀਰਘ ਰੋਖਿਣਃ ॥ ਚਤ੍ਵਾਰਃ ਕਰਮ ਚੰਡਾਲਃ ਜਾਤਿ ਚੰਡਾਲ ਪੰਚਮਾਃ ॥ ੧ ॥ ਸਰਪਃ ਕ੍ਰੂਰਃ ਖਲਃ ਕ੍ਰੂਰਃ ਸਰਪਾਤ ਕ੍ਰੂਰਤਰਃਖਲਃ ॥ ਮੰਤ੍ਰੌਖ ਧੈਰ ਵਸਃਸਰਪਃਖਲਃਕੇਨੋਪ ਸੰਮਾਪਜਤਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ—ਜਗਤ ਮੈ ਪਾਂਚ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਏਕ ਨਿੰਦਕ੧ਚੁਗਲ ਕ੍ਰਿਤਘ੍ਨ ਕੀਏ ਹੁਏ ਉਪਕਾਰ ਕੋ ਨ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੋ ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਦੀਰਘ ਕ੍ਰੋਧੀ ਯੇਹ ਚਾਰ ਕਰਮ ਚੰਡਾਲ ਹੈਂ ਔਰ ਪੰਚਮ ਜਾਤਿ ਕਾ ਚੰਡਾਲ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਾਤਿ ਚੰਡਾਲ ਸੇ ਏਹ ਚਾਰੋਂ ਕਰਮ ਚੰਡਾਲ ਅਤੀਵ ਨੀਚ ਹੈਂ ਮੂਰਖੋ ਮ੍ਰਿਗਯਤੇ ਦੋਖ ਸਨੇਜਖ ਗੁਣ ਵਤ੍ਵਾਪਿ॥ ਰਣੇ ਪੁਰੀਖ ਬਨੇ ਪੁਸਪ ਲਤਾ ਕੀ ਮਿਵ ਸੂਕਰਃ ॥ ੨ ॥ ਕਾਹੇ ਕੇ ਜਾਤਿ ਕਾ ਚੰਡਾਲ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਲੋਕੋ ਕਾ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਉਠਾਵਤੇ ਹੈ । ਔ ਨਿੰਦਕ ਤੇ ਚੁਗਲ ਬੈਰਾਹ ਗਧੇ ਭੇਡ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮੁਖ ਸੇ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਉਠਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕ੍ਰਿਤਘ੍ਨਤਾ ਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਯੇਹ ਦੋਨੋ ਚੰਡਾਲ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈ ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਨਿਵਾਸ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੀਵ ਭੀ ਚੰਡਾਲ ਸਦ੍ਰਿਸ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਾਖਯਾਤ ਹੀ ਚਾਂਡਾਲ ਹੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਸਰਪ ਤੇ ਖਲਦੁਸ਼੍ਟ ਜਨ ਬਡੇ ਕ੍ਰੂਰ ਹੈਂ ਨਾਂਮ ਬਡੇ ਕਰੜੇ ਹੈਂ

ਨਿਰ ਦਈ ਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸਰਪਨ ਸੇ ਖਲ ਅਤਿਕ੍ਰੂਰਹੈ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਮੰਤ੍ਰ ਮਣੀਔਖਧੀ ਆਦਿਕ ਉਪਾਵੋਂ ਸੇ ਸਰਪ ਵਸ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਖਲ ਦੁਸ਼੍ਰ ਜਨ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ਸੇ ਸਰਲ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਨਾ ਵਸ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਖਲ ਨਾਂਮ ਦੁਸ਼੍ਰ ਜਨ ਅਤਿ ਕ੍ਰੂਰ ਹੈ॥ ੧॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬਦਃ

॥ ਆਸਾ ਮਃ ॥ ੫ ॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮਲ ਧੋਵੈ ਪਰਾਈ ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਵੈ ॥ ਈਹਾਂ ਸੁਖ ਨਹੀ ਦਰਗਹ ਢੋਈ ਜਮ ਪੁਰ ਜਾਵੈ ਪਚਾਵੈ ॥ ੧ ॥ ਨਿੰਦਕ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮ ਗਵਾਇਆ॥ ਪਹੁਚ ਨ ਸਾਕੈ ਕਾਹੂ ਬਾਤੈ ਆਗੈ ਨ ਠੌਰ ਪਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਿਰਤ ਪਇਆ ਨਿੰਦਕ ਬਪੁਰੇ ਕਾ ਕਿਆ ਓਹ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ਤਹਾਂ ਬਿਗੂਤਾ ਜਹ ਕੋਇ ਨ ਰਾਖੈ ਓਹ ਕਿਸ ਪਹਿ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਗਤਿ ਕਤਹੂ ਨਾ ਖਸਮੈ ਏਵੈ ਭਾਣਾ ॥ ਜੋ ਜੋ ਨਿੰਦ ਕਰੇ ਸੰਤਨ ਕੀ ਤਿਉਂ ਸੰਤਨ ਸੁਖਮਾਨਾ ॥ ੩ ॥ ਸੰਤਾ ਟੇਕ ਤੁਮਾਰੀ ਸੁਆਮੀ ਤੂੰ ਸੰਤਨ ਕਾਸਹਾਈ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਹਰਿ ਰਾਖੇ ਨਿੰਦਕ ਦੀਏ ਰੁੜਾਈ ॥ ੪ ॥ ੪੧ ॥ ਗੋਂਡ ॥ ਜੇ ਓਹੁ ਅਠ ਸਠ ਤੀਰਥ ਨਾਵੈ ॥ ਜੇ ਓਹੁ ਦੁਆਦਸ ਸਿਲਾ ਪੂਜਾਵੈ ॥ ਜੇ ਓਹੁ ਕੂਪ ਤਟਾ ਦੇਵਾਵੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ॥ ੧ ॥ ਸਾਧੁ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਕੈਸੇ ਤਰੈ ॥ ਸਰ ਪਰ ਜਾਨਹੁ ਨਰਕ ਹੀ ਪਰੈ ॥ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੇ ਓਹੁ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੇ ਕੁਲ ਖੇਤਿ ॥ ਅਰਪੈ ਨਾਰਿ ਸੀਂਗਾਰ ਸਮੇਤਿ ॥ ਸਗਲੀ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਸ੍ਰਵਨੀ ਸੁਨੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਕਵਨੈ ਨਹੀ ਗੁਨੈ ॥ ੨ ॥ ਜੇ ਓਹੁ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਾਵੈ ਭੂਮਿ ਦਾਨ ਸੋਭਾ ਮੰਡਪ ਪਾਵੈ ॥ ਅਪਨਾ ਬਿਗਾਰ ਬਿਰਾਨਾ ਸਾਂਢੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਹਾਂਢੈ ॥ ੩ ॥ ਨਿੰਦਾ ਕਹਾਂ ਕਰਹੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਪਰਗਟਿ ਪਾਹਾਰਾ ॥ ਨਿੰਦਕੁ ਸੋਧਿ ਸਾਧਿ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥ ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਪਾਪੀ ਨਰਕ ਸਿਧਾਰਿਆ ॥ ੪ ॥ ਇਸ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਅਰਥ ਤੇ ਸਪਸ਼੍ਰ ਹੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਲਿਖ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਜੀਵ ਅਪਨੀ ਜਿਹ੍ਵਾ ਸੇ ਬਿਗਾਨੀ ਮੱਲ ਨਾਮ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਸਮਾਨ ਪਾਪੋਂ ਕੂੰ ਧੋਵਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿਰਾਨੀ ਬਵਨ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਜਬਾਨ ਸੇ ਚਾਟਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਨਿੰਦਕ ਬਿਰਾਨੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਜਬਾਨ ਸੇ ਮਲ ਧੋਵਤੇ ਹੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ। ਨਿੰਦਕ ਅਪਨੇ ਕਰਮ ਕਾ ਫਲ ਦੋਨੋ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਦੁਖ ਹੀ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਮੁਖ ਕਾਲਾ ਦੋਨੋ ਲੋਕੋ ਮੈ ਹੋਵਤੇ ਹੈ ਯਮ ਪੁਰੀ ਮੈਭੀ ਘਣੀ ਸਜਾ ਕੋਂ ਪਾਵਤੇ ਹੈ॥ ਨਿੰਦਾ ਕਰ ੨ ਕੇ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਕ ਨੇ ਅਪਨਾ ਜਨਮ ਬਜਰਥ ਹੀ ਖੋਇ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਬਾਤਕੀ ਸਮਤਾ ਤੇ ਅਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ

ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਕੇਵਲ ਏਕ ਮਤਸਰ ਕਰਕੇ ਜਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਤਥਾ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਢੋਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੀ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਓਹੁ ਨਿੰਦਕ ਵਿਚਾਰਾ ਕਯਾ ਕਰੇ ਜਬ ਉਸਕੀ ਕਰਮ ਰੇਖਾਹੀ ਐਸੀ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਲਿਖ ਦਈ ਹੈ ਕੇ ਤੂੰ ਬਿਰਾਨੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਉਨਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕਾਫਲ ਤੂੰ ਭੋਗਤਾ ਰਹੁ ਨਰਕੋਂ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਭਗਵੰਤ ਐਸੇ ਘੋਰ ਨਰਕ ਮੋ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਜਹਾਂ ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਕੋਈ ਪੁਕਾਰ ਭੀ ਨ ਸੁਣੇ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ ॥ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਐਸੇ ਹੀ ਭਾਵਤੇ ਹੈ ਜਹਾ ਮਹਾਂ੨ਹਤਯਾਰੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਨਰਕ ਮੈ ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕੋ ਡਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਇਸ ਕੀ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਭੀ ਨ ਪੂਛੇ ਐਸੇ ਕਰੜੇ ਹੁਕਮ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਯਮ ਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਸੰਤ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰੇ ਗੋ ਵੋ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਤਿਸੀ ਨਰਕ ਮੈ ਡਾਰਯੇ ਜਾਵੇਗੋ ॥ ਔ ਸੰਤ ਅਪਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੂਰ ਕੇ ਭਜਨ ਮੈ ਮਗਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੇ ॥ ਜਿਉਂ ੨ ਨਿੰਦਕ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਉਂ੨ਸੰਤਜਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੩ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੀ ਓਟ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਸੰਤ ਨਾਹੀ ਰਾਖਤੇ ਹੈ ਹੇ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਏਕ ਤੂੰ ਹੀ ਯੋਗ ਖੇਮ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਟੇਕ ਹੈਂ ਔ ਆਪ ਹੀ ਸੰਤਨ ਕੇ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਜਿਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕੇਵਲ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਆਸ੍ਰੋ ਹੈ ਉਨਕੀ ਰਖਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਆਪ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸੰਤਨ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੀ ਕਾਲੀ ਧਾਰ ਮੈ ਵਹਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਜਹਾਂ੨ਸੰਤਨ ਕੋ ਕੋਈ ਦੁਸ੍ਟ ਦੁਖਾਵ ਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਵਤ ਤਹਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਤਕੋ ਅਪਨੇ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਰਾਖਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਚੌਃ ॥ ਜੇ ਨਿੰਦਕ ਅਪਨੀ ਰਖਯਾਵਾਸਤੇ ਤੀਰਥੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਠ ਸਠ ਆਦਿਕ ਔਰ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਭੀ ਕਰਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਜਯੋਤਿ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੇ ਲਿੰਗੋਂ ਕਾ ਵਿਧਿ ਪੂਰਬਿਕ ਪੂਜਨ ਭੀ ਕਰੇ ॥ ਪੁਨਾ ਜੇ ਨਿੰਦਕ ਨਿਰਜਲ ਅਸਥਾਨ ਮੈਕੂਪ ਬਾਵਲੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਲਗਾ ਦੇਵੈ ਔ ਨਦੀ ਤਲਾਵ ਆਦਿਕ ਕੇ ਲੋਕੋ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਘਾਟ ਬਨਵਾਇ ਦੇਵੈ ਤਥਾ ਮਾਰਗ ਕੇ ਕਨਾਰੇ ਬ੍ਰਿਛ ਬਗੀਚੇ ਭੀ ਲਗਾਵੈ ਕਰੇ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ਅਰਥਾਤ ਇਤਨੇ ਪੁੰਨ ਨਿੰਦ ਜਨਯਾਪਾਪ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧ ॥ ਸਾਧ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਕਿਸੀ ਕਰਮ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ਕਰਕੇ ਭੀ ਨਰਕ ਕੋ ਤਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈ ਉਲਟਕ ਨਿੰਦਾਰੂਪੀ ਆਗ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸਰਬ ਪੁਨੋ ਕੋ ਜਰਾਇਕੇ ਜਲਤੇ ਹੈ ਆਪ ਭੀ ਨਰਕ ਕੀ ਅਗਨਿ ਮੈ ਅਵਸਯ ਜਾਇ ਜਰਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਜੇ ਨਿੰਦਕ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸੂਰਯ

ਗ੍ਰਹਨ ਸਮੈ ਆਪ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿੰਗਾਰ ਕੈ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਵੇਦਿਸਮ੍ਰਿਤ ਸਹਤ ਦਾਨ ਬਡੇ ਵੇਦਪਾਰਗ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਦੇਵੈ॥ ਔ ਮਨੂ ਆਦੀ ਅਠਾਈ੨੮ਸਿਮ੍ਰਿਤਯਾਂ ਅਛੇ ਉਤਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਭੀ ਕਰ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸਕਾ ਕੀਆ ਹੂਆ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਸਭੀ ਬਯਰਥ ਹੈ॥ ੨॥ ਜੋ ਨਿੰਦਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਭੋਜਨ ਬਨਵਾਇਕੇ ਅਤਿਥੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਅਭਯਾਗਤੋਂ ਕੋ ਛਕਾਵਤੇ ਹੈ ਭੂਮੀ ਦਾਨ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਸੋਭਨੀਕ ਬਨਾ-ਇਕੇ ਸਰਬ ਵਰਤਨੇ ਕੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਮੰਦਰ ਮੈ ਭਰਕੇ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਦੇਤੇ ਭੀ ਹੈ ਔਰ ਹਸਤੀ ਦਾਨ ਅਸ੍ਵ ਦਾਨ ਕੰਚਨ ਦਾਨ ਤੁਲਾ ਦਾਨਾਦਿਕ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਕਾਂਮ ਬਿਗਾਰ ਕੇ ਬਿਰਾਨੇ ਕਾਰਯ ਸਵਾਰ ਦੇਤੇ ਬਹੁਤ ਕਯਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਭਿਛੂ ਸਿਰ ਮਾਂਗੇ ਤੌਂ ਸਿਰਭੀ ਦੇ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਉਪਕਾਰੀ ਮਹਾ ਦਾਨੀ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਸੰਤਰੁ ਕੀ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਾਂਣ ਧਾਰੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਨਯ ਜਨਯ ਧਰਮ ਤਿਸ ਨਿੰਦਾ ਜਨਯ ਪਾਪ ਸੇ ਨਹੀ ਬਚਾਇ ਸਕ੍ਤੇ ਹੈ ਪੁੰਨਦਾਨ ਧਰਮ ਨਿੰਦਾ ਰੂਪੀ ਦੋਸ ਸੇ ਸਭੀ ਨਿਸ ਫਲ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਧਰਮ ਹੈਂ ਵੋਤੋ ਗੁੰਜਾ ਕੇ ਸਮੂਹ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਔ ਨਿੰਦਾ ਜਨਯ ਪਾਪ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਨਾਤੋ ਏਕ ੨ ਧਰਮ ਨਿੰਦਾ ਕੋ ਜੀਤ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਮਿਲਕੇ ਨਿੰਦਾ ਜਨਯ ਪਾਪ ਕੋ ਜੀਤ ਸਕ੍ਤੇ ਹੈ॥ ੩॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਬਡੀ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰੀ ਜਨੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿ ਦਾਸ ਜੀ ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਹੇ ਲੋਕੋ ਨਿੰਦਾ ਕਿਸ ਲੀਏ ਕਰਤੇ ਹੋ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਪਹਾਰਾ ਨਿਸਾਨ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਕਯਾ ਸੰਪੂਰਣ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤਯਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸੋਧ ਕੇ ਦੇਖ ਲੀਓ ਹੈ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਭਲਾ ਕਹੂੰ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਪਰ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਨਿੰਦਕ ਸ਼ੁਭ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਨਰਕ ਕੋ ਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਨਰਕ ਗਤੀ ਬਿਨਾ ਸੰਤ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਪਾਪੀ ਕੋ ਔਰ ਠੌਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਝਲਤੇ ਹੈ॥ ੪॥ ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੋ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ॥ ਅਭਿਮਾਨੀ ਕੀ ਜੜ ਸਰ ਪਰ ਜਾਵੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਨਿੰਦਾ ਕੇ ਨਿਖੇਧ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਅਨੇਕ ਵਚਨ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਟਾ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹੂਆ ਜੀਵ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਣੇ ਪਰ ਕਮਰ ਬਾਂਧ ਲੇਤੇ ਹੈ ਆਪ ਕੂੰ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰੇਸ੍ਟ ਸਭ ਸੇ ਜਾਨ ਤੇ ਹੈ ਔ ਅਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਬਡੇ੨ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਮਹਾਤਮਾਉਂਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਬੇਦ

ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਤਰਕਣੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ ਆਪਸਕੋ ਦੀਰਘ ਕਰਮਾਨੈ ਔਰ ਨ ਕੋ ਲਘੁ ਮਾਤ ॥ ਮਨਸਾ ਵਾਚਾ ਕਰਮਣਾ ਮੈ ਦੇਖੇ ਦੋਜਕ ਜਾਤ ॥ ਤਤ ਸਾਰ ਕੋ ਜਾਨ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔ ਕੇਵਲ ਨਿੰਦਾ ਪਰਾਯਣ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਤਜ ਲੰਪ੍ਰਾਸੰਗ ਕੋਣ ਵਿਸ ਤਰੇਣ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਧਨ ਦੇਕੇ ਸੰਤੁਸ਼੍ਰ ਕਰਕੇ ਵਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਬਡੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਔ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰ ਕੇ ਨਿਜ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਆ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਕਹੂੰ ਬ੍ਰਿਧ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਸੇ ਐਸੇ ਭੀ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੈਰਾਗੀ ਸੇ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘੋ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂ ਕੋ ਸਨਧ ਬਧ ਕਰਕੇ ਮਲੇਰ ਕੇ ਊਪਰ ਯੁਧ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਆਪ ਬਾਹਰ ਮਲੇਰ ਸੇ ਬਾਗ ਮੈ ਸੁਖਪੂਰਬਕ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ॥ ਜਬ ਪਾਂਚੋ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਯੁਧ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਤਬ ਏਕ ਏਕ ਸਿੰਘ ਯੁਧ ਮੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਲਗਨੇ ਸੇ ਮਲੇਰ ਕੇ ਕੋਟ ਕੀ ਸਫੀਲ ਕੇ ਅੰਦਰ ਕੇ ਪਾਸੇ ਗਿਰਜਾ ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਪਾਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਚੜ੍ਹ ਗਯਾ ਹੈ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਕਹਾ ਗਿਰਜੋ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਸਫੀਲ ਕੇ ਅੰਦਰ ਗਿਰਜੋ ਹੈ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਸਗੁਨ ਹੂਆ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਹੀ ਜੀਤ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਬਜ਼ੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੂਏ ੨ ਸ਼ਹੀਦੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਫੌਜੋਂ ਸਹਤ ਮਿਲੇ ਹੂਏ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਉਨ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਭੀ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਔਰ ਸਭ ਸਾਮਾਨਜ ਹੈ ॥

ਦੋਃ—ਦਾਨ ਮਾਨ ਦੈ ਅਧਿਕ ਹੀ ਦ੍ਵਿਜ ਵਰ ਲੀਨ ਰਿਝਾਇ ॥ ਬਿਦਾ ਭਯੋ ਨਿਜ ਪਦ ਗਹਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥ ੧ ॥ ਤੁਰਕ ਤੌਲ ਰਣ ਜੀਤ ਕੈ ਸੰਤਨ ਭਏ ਸਹਾਇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬਰ ਨਮੋ ਜੋਰ ਜੁਗ ਪਾਇ ॥ ੨ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀਮਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਃਦੇਵਃਗੁਰੂ ਮਲੇਰੇ ਤੌਲੇਖਾਂ ਬਧਹ

ਨਾਮ ਦਸਮੋ ਅਧਜਾਯਃ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ
੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ
੧੧ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤਸਤ

ਚੌਃ—ਜਵ ਚੇਤਨ ਹੈ ਜਾਹਿ ਅਧੀਨਾ। ਨਹੀ ਸਮ ਸਰ ਨਰਕੋ ਤਹ ਚੀਨ ॥
ਰਾਜਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸ੍ਵਾਮੀ। ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਭਗਤ ਰਿਦ ਗਾਮੀ ॥ ੧ ॥
ਦੋਃ—ਭੋਗੀ ਅੰਗ ਅਸੰਗ ਜੋ ਤਿਹ ਬੰਦੋ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ॥
ਬਚਨ ਕੁਸਮ ਕਰ ਅਰਚ ਪਦ ਮਨਹਿ ਚਰਾਵੋਂ ਧੂਪ ॥ ੨ ॥
ਚੌਃ—ਧਰਮ ਪਾਲ ਧਰਮਰਾਜ ਧੁਰੰਧਰ। ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰਹੁ ਸੰਤ ਨਿਰੰਤਰ ॥
ਰੋਗ ਸੋਗ ਦੋਖਨ ਕੇ ਹਰਤਾ। ਸਭ ਕੋ ਕਾਲ ਸਭਨ ਕੋ ਕਰਤਾ ॥ ੩ ॥
ਛਿਨ ਮੈ ਥਾਪ ਉਥਾਪਨ ਹਾਰੋ। ਕੋਟਿ ਵਿਘਨ ਕੇ ਨਾਸਨ ਹਾਰੋ ॥
ਸੰਤ ਉਬਾਰ ਅਸੁਰਣ ਘਾਵਾ। ਅਪਨ ਬਿਰਦ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖਾਵਾ ॥ ੪ ॥
ਦੋਃ—ਅਨ ਰਾਜਨ ਕੀ ਹਾਨਿ ਕਰ ਰਾਜ ਦੀਨ ਰਣ ਜੀਤ ॥
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਵਲੋਕ ਤਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੀਨ ਅਭੀਤ ॥ ੫ ॥
ਊਚ ਸੰਗ ਤੇ ਊਚ ਪਦ ਜਾਨਤ ਹੈ ਸਭ ਕੋਇ ॥
ਨੀਚ ਕੀਟ ਜਿਮ ਕੁਸਮ ਸੰਗ ਰਾਜ ਦੇਵ ਸਿਰ ਸੋਹਿ ॥ ੬ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਏਕ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਮੇਸ ਜੀ ਨਾਨਕਾਣੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਣੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ੧੮੪੭ ਅਠਾਰਾਸੈ ਸੰਤਾਲੀਸ ਮੈ ਜਬ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਹਟੇ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈ ਰਾਜਾ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪਿਤਾ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਕਾਲਵਸ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਇਸੀ ਮਾਰਗ ਹੋਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਬਡਜਾਂ ਭੀੜਾਂ ਸੰਗਤਾ ਕੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੋਤਜਾਂ ਭਈਆਂ ਜਹਾਂ ਡੇਰਾ ਜਾਇ ਕੇ ਉਤ੍ਰੇ ਤਹਾਂ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਚਾਰੋਂ ਔਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੇਟਾ ਲੈਲੈ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਚਲਜਾਂ ਆਵਤਜਾਂ ਹੈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਸੁਖਣਾ ਕਾ ਪਦਾਰਥ ਲੀਏ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਦਰਸਨ ਹੀ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਕਯਾ ਧਨੀ ਔ ਕਯਾ ਨਿਰਧਨ ਤਿਸ ਸੱਚੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਸਭ ਸਮ ਭਾਵ ਹੈਂ ਦੂਰ ਸੇ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਗਾਵਤਜਾਂ

ਚਲਜਾਂ ਆਵਤਜਾਂ ਹੈਂ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਮਾਈ ਬਾਬੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖ੨ ਕੇ ਦੂਰ ਸੇ ਹੀ ਨਮਸ ਕਾਰਾਂ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਪੀਛੇ ਹਟ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਟੁਕੜਾ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਮਾਂਗ ਮਾਂਗ ਕੇ ਲੈਕੇ ਖਾਤੇ ਹੈ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤ੨ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪੈਸੇ ਰੁਪੈਯੇ ਮੋਹਰ ਮੋਤੀ ਮੂੰਗਾ ਅੱਛੇ੨ ਬਸ-ਤਰ ਦੁਸ਼ਾਲੇ ਦੂਧ ਦਧਿ ਸੂਤ੍ ਅੰਨਾਦਿ ਕੋਂ ਕੇ ਬਡੇ੨ਢੇਰ ਲਾਗ ਜਾਤੇਂ ਹੈਂ ਨਿਤ ਹੀ ਕੁਛ ਇਕ ਦਿਨ ਕੀ ਨਵੀਨ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਅਪਨੇ ਦਲ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਐਸਾ ਕਰੜਾ ਹੁਕਮ ਥਾ ਕੇ ਮਜਾਲ ਕਜਾ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੀ ਬਹੂ ਬੇਟੀ ਕੀ ਓਰ ਖੋਟੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਭੀ ਕੋਈ ਦੇਖ ਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਠੱਠਾ ਮਸਕਰੀ ਹਾਸੀ ਭੀ ਕਰ ਜਾਵੇ ॥ ਜੋ ਕੋਈ ਕੁਛ ਕੁਕਰਮ ਕਰੇ ਭੀ ਤਬ ਮੋਢੇ ਪਾਸ ਸੇ ਭੁਜਾ ਔ ਮੋਟੇ ਪਟ ਸੇ ਲੱਤ ਤਿਸਕੀ ਕਟਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਡਰਤੇ ਹੂਏ ਮਾਤਾ ਜੀ ਭੈਣ ਜੀ ਕਰਕੇ ਬਿਰਾਨੀ ਬਹੂ ਬੇਟੀ ਕੋ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਕੈ ਸਿਖ ਬੁਲਾਤੇ ਥੇ ॥ ਜੈਸੇ ਜੇਸ਼੍ਰ ਅਖਾੜ ਕੇ ਮਾਸ ਕੋ ਮਧਯਾਨ ਕੋ ਸੂਰਯ ਤਪਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੇਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਿਤਾ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਦੇਣੇਲੀਏ ਜਬ ਊਧੋ ਵਾਲੀ ਨਗਰ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਏ ॥ ਤਬ ਬਡੇ ਸਤ ਕਾਰ ਸੇ ਰਾਜਾ ਰਣ-ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਤੇ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਇ ਕੇ ਬਡੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਸੇ ਅਪਨੇ ਨਗਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਡੇਰਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤੰਬੂ ਕਨਾਤਾਂ ਘੋਪੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਮੁਕਾਣ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜਤੇ ਭਏ ॥ ਔਰ ਭੀ ਕਨ੍ਹਯੇ ਭੰਗੀ ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰਯੇ ਰਾਮ ਗੜੀਏ ਬੁਢੇ ਦਲ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਭੀ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਊਧੋ ਵਾਲਯੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਨੇ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕਾ ਯਥਾ ਯੋਗਯ ਸਤਕਾਰ ਕੀਆ ਡੇਰਾ ਦੀਆ ਰਸਤ ਸਭ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਹੁਚਾਈ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਬ ਕਾਨ ਦੇ ਚੁਕੇ ਤਬ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋ ਸਲਾਹ ਮਿਲਕੇ ਕਰੀ ਜੋ ਏਹੁ ਕਾਣਾ ਦੇਉ ਬਡੋ ਪ੍ਰਬਲ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਯੇਹ ਹਮ ਸਭ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਵੇ ਗੋ ਸਭ ਕੇ ਰਾਜ ਸਾਜ ਛੀਨ ਲੇਵੇਗੋ ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਹੀ ਇਸਕੋ ਭੀ ਮੁਕਾਇ ਕੇ ਇਸ ਕੀ ਕਾਣ ਭੀ ਦੇ ਚਲੇ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਮਤੇ ਹੂਏ ਵਿਖ ਕੇ ਬੂਟੇ ਕੀ ਜੜਉਖਾੜ ਡਾਰਯੇ ਤਬ ਤੋ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਉਖੜ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਜਬ ਬਹੁਤ ਬਢ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਉਖਾੜ ਨੇ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਬ ਕੋਈ ਉਸਕੇ ਫਲ ਭਖਣ ਅਨ ਜਾਨ ਪਣੇ ਸੇ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਮਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਯੇਹ ਕਾਣੇ ਦੇਵ

ਭੀ ਜਬ ਪਾਂਵ ਦ੍ਰਿਢ ਬਾਂਧ ਜਾਇ ਗੇ ਅਰਥਾਤ ਸੈਨਾ ਧਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਹੋ ਜਾਇ ਗੇ ਤਬ ਮਾਰਨੋ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਇ ਗੋ॥ ਤਥਾਚ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੇ ਉਤਿਸ੍ਰ ਮਾਨਸਤੁਪਰੋਨੋ ਪੇਖਜਾ ਪਥ ਮਿਛਤਾ॥ ਸਮੌ ਹਿ ਸਿਸ੍ਰੈ ਰਾਮ ਨਾ ਤੋ ਵਰਤਯੰਤਃਆਮਧਾਸਚ॥ ੧॥

ਟੀਃ–ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਉਠੇ ਹੂਏ ਸਤ੍ਰ ਔ ਰੋਗ ਕੋ ਭੁਲਾਨਾ ਨਾ ਚਾਹਿਜੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਬਧ ਕਰ ਦੇਨੋ ਚਾਹਜੇ ਕੈਂਹੇਤੇ ਰੋਗ ਔ ਸਤ੍ਰ ਬਢੇ ਹੂਏ ਅਸਾਧਜ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਵਸ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ੧॥ ਯਾਂਤੇ ਕਾਂਟੇ ਦੇਵ ਕੋ ਅਬਹੀ ਮੁਕਾਇ ਡਾਰਣੋ ਚਾਹਜੇ॥ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਐਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਇ ਕੇ ਸਭੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਡੇਰਜੇਂ ਮੈ ਜਾਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੂਆ ਤਬ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਾਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸਭੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਤਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਉਨ ਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਕਿਸੀ ਦਯਾ ਵਾਨ ਪੁਰਖ ਨੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਖਬਰ ਕਰਦਈ ਜੋ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੇਰੇ ਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸਭੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਚਲੇ ਆਵਤ ਹੈ ਜੇ ਕੁਛ ਤੇਰੇ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਬਚਾਵਨੇ ਕਾ ਉਪਾਉ ਬਨ ਸਕਤੋ ਹੈ ਤਬ ਝੱਟ ਪੱਟ ਕਰਲੈ ਜਬ ਵੋ ਸਿਰ ਸੇ ਤੁਝ ਕੋ ਆਇ ਪਕਰੈ ਗੇ ਤਬ ਕੁਛ ਭੀ ਉਪਾਇ ਨ ਬਨ ਸਕੇ ਗੇ॥ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਅਪਨੇ ਬਚਾਉ ਕਾ ਕੋਈ ਭੀ ਉਪਾਉ ਨ ਦੇਖਤੇ ਹੂਏ ਭਾਗ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਸਰਣਿ ਸਰਣਿ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੂਏ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪਰੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਸੇ ਡਰਤੀ ਹੂਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਨੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਾਬੇਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੇ ਨੀਚੇ ਛਿਪਾਇ ਦੀਆ ਔ ਆਪ ਥਰ੨ ਕਾਂਪਜੀ ਹੂਈ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾਇ ਕੇ ਬੜੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ ਜੈਸੇ ਹਿਰਣਜ ਕਸਪੁ ਸੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਥੰਬ ਸੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ਔ ਜੈਸੇ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਦੁਸ੍ਰ ਦੁਸਾਸਨ ਸੇ ਦ੍ਰੁਪਤ ਸੁਤਾ ਕੀ ਆਪ ਨੇ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ਔ ਜੈਸੇ ਤੰਦੂਏ ਸੇ ਆਪਨੇ ਗਜ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੀ ਹੈ ਔ ਜੈਸੇ ਬਧਕ ਸੇ ਮ੍ਰਿਗਨੀ ਕੀ ਆਪ ਨੇ ਕਰੀ ਹੈ ਇਤਜਾਦੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹਤੀ ਭਈ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਅਨਾਥ ਬਿਧਵਾ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਨਿਰਬਲ ਅਬਲਾ ਮੁਝ ਅਨਾਥਨੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਯੇ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਮਾਰਜਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਪ੍ਰਬਲ ਰਾਜਜੋ ਸੇ ਮੇਰੀ ਔ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੋ॥ ਐਸੀ ੨ ਬੇਨਤੀ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪਤਨੀ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ

ਸਾਹਿਬ ਤਿਸ ਕੋ ਧੀਰਯ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਧੀਰਯ ਕਰ ਓਧਰ ਮਤ ਹਮ ਤੇਰੇ ਹੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਸਭ ਰਾਜਯੋਂ ਕਾਸਿਰ ਤਾਜ ਬਨਾਵੇ ਗੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਜੋ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਖੋਜਤੇ ਹੂਏ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਆਇਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ ਉਨ ਰਾਜਯੋ ਕੇ ਤੌਰ ਬੇ ਤੌਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਏਹ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੁਮ ਸਰਬ ਹਮਾਰਾ ਏਕ ਬਚਨ ਮਾਨੋ ਇਸ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਮਾਨਨੇ ਸੇ ਤੁਮ ਕੋ ਬਡੇ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੈ ਗੋ ॥ ਔ ਤੁਮਾਰੇ ਰਾਜਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਵੇ ਗੀ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਧਨ ਧਾਨ ਪਸ਼ੂ ਦੂਧ ਕਰਕੇ ਫੂਲੋਂ ਫਲੋ ਗੇ ॥ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜ ਬਲ ਧਨ ਸੈਨਾ ਹੁਕਮ ਰੂਪੀ ਮਦਰਾ ਕੋ ਪਾਂਨ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹੂਏ ੨ ਸਰਬ ਰਾਜੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਏਕ ਬਚਨ ਕਯਾ ਆਪਕੇ ਅਨੇਕਨ ਬਚਨ ਮਾਨੈ ਗੇ ਪਰੰਤੂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਹਮਕੋ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਰਾਜਯੋਂ ਕੇ ਵਾਕ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਰਜ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਯਾ "ਸਿੰਘ ਮੂਛ ਭੁਜੰਗ ਮਣਿ ਸੂਰੇ ਸਰਣ ਪਯਾ ਕ੍ਰਿਪਣ ਕੇ ਘਰ ਲਛਮੀ ਚਾਰੇ ਦੇਨ ਮੁਇਆ ॥" ਹੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕੋ ਹਮ ਸਰਣਾ ਗਤਿ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਨਦੇਵੈਂ ਗੇ ॥ ਜੇਤੁਮ ਕੋ ਅਪਨੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਕੀ ਉਨਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤੋ ਤੁਮ ਸਭੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੋ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਇਸ ਕੇ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰੀ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ਔ ਤੁਮ ਉਲਟਾ ਇਸ ਕੇ ਮਾਰਣੇ ਲੀਏ ਇਸਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਮਾਂਗਤੇ ਹੋ ਤਬ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਸਰਣਾਗਤ ਕੀ ਬਾਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਤੁਮ ਇਸ ਕੇ ਬਾਪ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਦੇਨੇ ਆਏ ਹੋ ਕੇ ਉਲਟਾ ਇਸ ਕੋ ਭੀ ਮੁਕਾਨੇ ਆਏ ਹੋ ॥ ਜੇ ਤੁਮ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰ ਆਪਨਾ ਭਲਾ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਗਲੇ ਮੇਂ ਤਰਵਾਰ ਪਾਇਕੇ ਇਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਅਪਨਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਰਖਕਰ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰੋ ॥ ਜੇ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨੋ ਗੇ ਤਬ ਦੁਖ ਪਾਵੋ ਗੇ ॥ ਕੁਛਕ ਕੋਪ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬਚਨੋਂ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਭੀ ਸਕੋਪ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲੇ ॥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੀ ਅੰਸ ਹੈ ਆਪ ਕੋ ਤੋ ਹਮ ਕੁਛ ਕਹ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਗਰੇ ਮੇ ਤਰਵਾਰ ਡਾਰ ਕੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਬਨਾਇ ਦੇਵੋ ਔ ਹਮ ਤੋ ਇਸ ਕੋ ਮਾਰਹੀ ਡਾਰੈਂ ਗੇ ॥ ਫਿਰ ਭੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤਿ ਪੂਰਬਕ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੁਮ ਐਸਾ ਨ ਕਰੋ ਏਕਤੋ

ਏਹੁ ਆਪ ਭੀ ਬਹਾਦਰ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਹਮ ਭੀ ਇਸ ਕੇ ਸਹਾਯਕ ਹੈਂ ਤੀਸਰਾ ਯੇਹ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੁਮਾਰੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਕਾਮ ਆਵੇ ਗੋ ਤੁਮ ਲੋਕ ਇਸ ਕੋ ਖਾਲੀ ਨਜ਼ਰ ਭੇਟ ਦੀਆ ਕਰੋ ਅਪਨਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਜਾਣ ਕੇ ॥ ਮਿਲਕੇ ਰਹਨੇ ਆਛੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਦੇਖੋ ਪਠਾਨ ਆਦਿਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਤੁਮਾਰੇ ਸਿਰ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਆਪਸ ਮੈ ਫੋਟਕ ਨਾਹੀ ਚਾਹਿਏ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਮਿਲਕੇ ਰਹੋ ਗੇ ਤਬ ਸੁਖ ਪਾਵੋ ਗੇ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਤੁਮਾਰੀ ਮਰਜੀ ਰਹੀ ॥ ਫਿਰ ਭੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਵਚਨ ਕੋ ਕੁਪਥ ਜਾਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਏਹੀ ਉਤਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਆਵੇ ਸੋ ਕਰੋ ਪਰੰਤੂ ਹਮਨੇ ਤੋ ਇਸ ਕਾਂਣੇ ਦੇਵ ਕੋ ਮੁਕਾਇ ਹੀ ਦੇਣੇ ਹੈ ॥ ਕੁਛ ਕੋਪ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਛੀ ਤੁਮ ਕਾਣ ਦੇਨੇ ਕੋ ਆਇ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਕੀ ਕਾਣ ਹੀ ਮੁਕਾਨੇ ਆਏ ਹੋ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੇ ਨੀਚੇ ਸੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕੇਸੋਂ ਕੇ ਜੂੜੇ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਅਪਨੇ ਗਾਤ੍ਰੇ ਸੇ ਤਰਵਾਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਗਾਤ੍ਰੇ ਪਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਰੇ ਸਾਰੇ ਗਹਣੇ ਭੰਨ ਕੇ ਇਕੋ ਹੱਸ ਘੜਯਾ ਬਣਾਯਾ ਅਪਨੇ ਆਗੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਏਹ ਭੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਲੇਹੁ ਰੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿਘਾ ਤੂੰ ਆਜ ਸੇ ਲੈਕੇ ਰਣ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੋ ਸਾਰਥਿਕ ਨਾਮ ਅਬ ਤੇਰੋ ਹੂਆ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਸੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਤੂੰ ਆਜ ਸੇ ਹੂਆ ਇਨ ਰਾਜਯੋਂ ਕੀਆਂ ਰਾਣਯਾਂ ਤੇਰੀ ਅਗਿਆ ਕਾਰ ਹੋਵੈਂ ਗੀਆਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਭਾਈ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਵਰਾਤਮਿਕ ਐਸੋ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਉਨੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਸੱਚੇ ਪਾਤ ਸਾਹੁ ਜੀ ਜੇ ਹੱਸ ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਹੱਸ ਗਲ ਕੇ ਹਾਡ ਕੋ ਭੀ ਤੋੜ ਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮੂਰਖ ਅਪਨੀ ਪੂਰਬਲੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਜਾਨ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔ ਜਿਸ ਕੇ ਉਪਕਾਰ ਸੇ ਵਧ ਤੋ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕਾ ਹੀ ਅਪਕਾਰ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਹੈ ਵਰਾਕ ਕੋ ਬਹੁਤ ਵਧਾਵਨੋ ਔ ਕੰਗਾਂਲ ਕੋ ਬਹੁਤ ਪੇਟ ਭਣਨੋ ਆਛੋ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਤਿਸ ਤੇ ਬਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਰਾਵਣ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਤੀਨੋ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਭੁਜ ਦੰਡ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਬਵਰੋ ਹੂਆ ੨ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਕੈਲਾਸ ਕੋ ਉਠਾਇ ਕੇ ਤੌਲਨੇ ਲਾਜ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਜੋ ਦੇਖੋ ਤੋ ਸਹੀ ਕੈਲਾਸ ਕਿਤਨੋਕ ਭਾਰੀ ਹੈ ॥ ਧ੍ਰੂਵ ਮੁਪ ਚਿਤੋ ਮੁਹਯਤਿ ਖਲਾਃ ॥ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਮੂਢ ਮੋਹ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਤ ਹੂਆ ੨ ਬੜੇ ਛੋਟੇ

ਅਪਨੇ ਬਿਰਾਨੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਧਰਮਾਂ ਧਰਮ ਕੋ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਹੈ ਇਕ ਸਾਰ ਸਭ ਕੋ ਅਪਰਾਧ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯਾਤੇ ਕੰਗਾਲ ਕੋ ਅਤਯੰਤ ਬਢਾਨੋ ਨੀਤੀ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੇ ਆਛੋ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਆਗੇ ਆਪ ਸਰਬਗ੍ਯ ਹੋ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭਾਈ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਚ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਬਚਨ ਤਥਾਪੀ ਜਿਸ ਪਾਨੀ ਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਫਿਰ ਤਿਸੀ ਪਾਨੀ ਸੇ ਮਾਰਯੇ ਭੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਬ ਬ੍ਰਿਛ ਪਾਨੀ ਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਉਪਕਾਰ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਤਬ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਪਾਨੀ ਸੀਤ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਬਰਫ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਗੜਾ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਅਪਨੀ ਅਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਸੁਕਾਇ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਕੋ ਭੰਨਨੇ ਕੀ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇਕੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਬਨਾਇ ਕੇ ਮਾਈ ਸਣੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔਰ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਕੇ ਉਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥

ਚੌਃ ਜਿਨ ਜਿਨ ਕੀਨੀ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ । ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ ਬੰਦਨ ਦੇਵਾ ॥
ਤਿਨ ਕੀ ਹੋਹੀ ਪੂਰਣ ਆਸਾ । ਸਕਲ ਵਿਘਨ ਟਰ ਭਏ ਨਿਰਾਸਾ ॥ ੧ ॥
ਦੋਃ ਜਿਨ ਕੇ ਵਸ ਬ੍ਰਹਮੰਡਲਖ ਸਕਲ ਜਗਤ ਆਧਾਰ ॥
ਸੋ ਪਰਮਾਤਮ ਆਪ ਹਰਿ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿ ਅਵਤਾਰ ॥ ੨ ॥

ੴ ਤਤਸਤ ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਬੀਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੇ ਪਾਖ੍ਯਾਨੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਰਾਜਾ ਧਿ ਰਾਜ ਥਾਪਨੰ ਨਾਮ ਏਕਾਦਸੋ ਅਧ੍ਯਾਯਃ ॥ ੧੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੨ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤਸਤ

ਦੋ: ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਜਿਹ ਭਾਂਤਿ ਜਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ॥
ਸੋਈ ਹੇਤੁ ਅਬ ਕਹਤ ਹੋਂ ਸੁਨਯੋ ਕਥਾ ਰਸਾਲ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਘ

॥ ਪ੍ਰਸ਼ੂ ॥ ਹੇ ਸੱਜਨ ਆਪ ਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਹੋਣੇ ਕਾ ਹਮਨੇ ਸਭ ਸੁਨਯੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਮਨੇ ਨਹੀਂ ਸੁਨਯੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਵਿਦਿਤ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਕਥਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀ ਹਮ ਕੋ ਸੁਣਾਇ ਦੇਵੇ ॥ ਐਸਾ ਕਿਸੀ ਸ੍ਰੋਤਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ੂ ਸੁਣਕੇ ॥ ਕਵਿ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੋਤਾ ਜਨੋ ਸੁਣਹੁ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਅਦਭੁਤ ਅਸਚਰਯ ਕੇ ਉਤਪਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀਕਥਾ ॥ ਜਬ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲਕੱਤੇ ਮੈਂ ਜਾਇ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਰਹਕੇ ਸਮਾਇ ਗਏ ਹੈ ਨਿਜ ਰੂਪ ਮੈ॥ ਤਿਨਹੁ ਸੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਤਾਊ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪਰਬਤ ਦੂਣ ਮੈ ਅਪਨੀ ਸਿਖੀ ਸੇਵਕੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਨੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਕੋਈ ਪਹਾੜਯਾ ਪਾਂਚ ਸੇਰ ਕੋਈ ੭ ਸੇਰ ਕੋਈਚਾਰਸੇਰ ਕੋਈ ਸੇਰ ਦੋ ਸੇਰ ਕੋਈ ਇਸ ਪ੍ਰ-ਕਾਰ ਸੇ ਕਾਰ ਭੇਟ ਲਯਾਤੇ ਭਏ ॥ ਉਨ ਕੀ ਕਾਰ ਭੇਟ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਅਪਨੇ ਤਾਊ ਜੀ ਸੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਮਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੋ ਕਾਰ ਭੇਟ ਨਹੀਂ ਉਗ੍ਰਾਹਵਣੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਪ ਉਗ੍ਰਾਹਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਸੇਰ ੨ ਤੇ ਅਧ ੨ ਸੇਰ ਤੇ ਪਾ ਪਾ ਭਰ ਦਾਣੇ ਘਰ ੨ ਸੇ ਲੈਣੇ ਏਹੁ ਤੁਸੀਂ ਜਾਨਹੁ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਖੀ ਸੇਵਕੀ ਜਾਣੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਰਾਮਤਾ ਕੇ ਵਚਨ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੈ ਤਾਊ ਨੇ ਸੁਨ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਿਆ ਜੋ ਤੁਝ ਕੋ ਇਸ ਚਾਲ ਕੀ ਅਲਪ ਸੀ ਪੂਜਾ ਪਸਿੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਬ ਜੇ ਤੂੰ ਕੋਈ ਕਲਾ ਰਾਖਤਾ ਹੈਂ ਤਬ

ਅਪਨੀ ਕਲਾ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਪੁਜਾਇ ਲੈ ਐਸੇ ੨ ਅਪਨੇ ਪਿਤ੍ਰਿਬਯ ਬਾਬਾ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਤਾਊ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੇ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਰੂਪ ਵਚਨੋ ਸੇ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਗਾ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੂਣ ਸੇ ਚਲ ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਗੜ੍ਹ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸੰਤੋਖ ਗੜ੍ਹ ਗੁਰੂ ਪਲਾਹਾ ਛੇਵੀ ਪਾਤ ਸਾਹੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਸੰਤੋਖ ਗੜ੍ਹ ਸੇ ਏਕ ਕੋਸ ਹੈਸੰਤੋਖ ਗੜ੍ਹ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਡੋ ਸਤਕਾਰ ਕੀਓ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਨਮਸ ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਮੰਗ ਵਾਇ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵੇਤ ਬਰਨ ਕੇ ਨਵੀਨ ਦੂਧ ਕੀ ਫੇਨ ਸਮ ਬਿਛੌਨੇ। ਬਿਛਾਇ ਕੇ ਬੈਠਾਵਤੇ ਭਯੋ ॥ ਔ ਚਰਨ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਧੋਇ ਕੇ ਚਰਣਾ ਮ੍ਰਿਤ ਲੈ ਕੇ ਸੀਸ ਪੈ ਅਪਨੇ ਚਢਾਇ ਕੇ ਸੇਸ਼ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਸਿੰਚਨ ਕਰਤੇ ਭਯੋ।। ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇ ਕੇ ਪੁਨਃ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਦੋ ਸਾਹਿਬ ਹੋ ਔ ਘੋੜਾ ਏਕ ਹੈ ਆਪ ਕੈਸੇ ਨਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਹੋਗੇ ਏਕ ਸਾਹਿਬ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਤੇ ਹੋਵੇ ਗੇ ਔ ਏਕ ਪੈਦਲਚਲਤੇ ਹੋਵੇ ਗੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕੀ ਰਾਜਾ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਤਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸੰਤ ਜਨੋ ਕੋ ਧਰਮ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤੋਖ ਰਾਖਣੋ ਔ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਰਜਾਇ ਪਰ ਰਾਜੀ ਰਹਣੋ ॥ ਜੈਸੇ ਸਮੋ ਬੀਤ ਗਯੋ ਤੈਸੇ ਬੀਤ ਗਯੋ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਪਯਾਰੋਂ ਕੋ ਇਸ੍ਟਾ ਨਿਸ੍ਟ ਹਰਖ ਸੋਕ ਕੋ ਜਨਕ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਵਹੁ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਯਾ ਜਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਮੈ ਮਾਯਾ ਔ ਹੁਕਮ ਕੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹੂਏ ੨ ਕੋਈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਮੈ ਧਨੀ ਹੂ ਕੋਈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮੈ ਬਾਦਸਾਹ ਹੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਮੇਰੋ ਹੀ ਹੁਕਮ ਵਰਤ ਤੋ ਹੈ ਕੋਈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮੈ ਵਰਾਕ ਗ੍ਰੀਬ ਹੂ ਅਸਮਰਥ ਹੂੰ ॥ ਜਬ ਸ੍ਵਪਨੋ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਔਰ ਹੀ ਸਰੀਰ ਔਰ ਹੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਤਹਾਂ ਜਾਗ੍ਰ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਲਸ ਭੀ ਨਹੀਂ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਸੁਖੁਪ੍ਤਿ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਅਭਾਵ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂ ਨ ਰਾਜਾ ਕੋ ਰਾਜ ਪਨੋ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਕੰਗਾਲ ਕੋ ਕੰਗਾ-ਲ ਪਨੋ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਰਾਜਾ ਔ ਧਨੀ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੁੰਦਰ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਸਿਹਜਾ ਪੈ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਗਰੀਬ ਕੀ ਭੂਮੀ ਪੈ ਸੈਨ ਕੀਏ ਕੀ ਬੀਤ ਜਾਤੀ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸਮੋ ਤੋ ਕਿਸੀ ਕੋ ਅਟਕਯੋ ਰਹਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬੀਤ ਗਯੋ ਤੈਸੇ ਬੀਤ ਗਯੋ ਬੀਤੇ ਹੂਏ ਸਮੇ ਕੋ ਬਿਨਾ ਸੰਸਕਾਰ ਔਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਬਿਨਾਂ ਕੁਛ ਰੂਪ ਰੰਗ ਸ਼ੇਸ਼

ਨਹੀਂ ਰਹ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਇਸ ਜੀਵ ਕਾ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਤਸੰਗ ਮੈ
ਔ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਭਜਨ ਮੈ ਜਾਤੇ ਹੈ ਵੋਹੀ ਸਮੇਂ ਸਫਲ ਹੈ ਔਰ ਸਾਰੇ ਸਮੇ ਬਯਰਥ
ਹੀ ਹੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ
ਕੇ ਮਨ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਹੇ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਜੰਗਮ ਤੀਰਥ ਹੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਹਮ ਸਾਰਖੇ ਪਤਤੋਂ ਕੇ
ਉਧਾਰ ਅਰਥ ਆਪ ਕੋ ਭੂਪੀਠ ਪਰ ਵਿਚਰਨੋ ਹੈ ਆਜ ਮੇਰੇ ਬਡੇ ਉਤਮ ਭਾਗ
ਉਦੇ ਭਏ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਕੋ ਆਵਨੋ ਭਯੋ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ
ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਿਤ ਕੋ ਰਾਜਾ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਸੇ ਏਕ
ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਘੋੜਾ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਲੈਆਓ॥ ਰਾਜਾ ਕੀਆਗਯਾ-
ਨੁਸਾਰ ਵਹੁ ਸੇਵਕ ਏਕ ਬਾਜੀ ਸਿੰਗਾਰ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਆਇ ਖੜਾ ਕੀਆ। ਰਾਜਾ ਨੇ
ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਲੀਜਏ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਇਸ ਬਾਜੀ ਪਰ ਆਪ
ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਕੀਆ ਕਰੋ॥ ਤਿਸ ਤੁਰੰਗ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ-
ਵਾਹੁ ਰਾਜਨ ਹਮਕੋ ਬਹੁਤ ਆਛੋ ਟੱਟੂ ਦੀਓ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਭੋਰ ਹੋਤੇ ਹੀ ਮਰਜਾਣੋ ਹੈ॥
ਐਸਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਜੋ ਯੇਹ ਘੋੜਾ ਆਜ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬੀਤੀ ਤੇ ਭੋਰ ਹੋਤੇ ਹੀ ਮਰਗਯਾ ਤਬ ਹਮਾਰੇ
ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਜਿਸ ਬਾਜੀ ਪਰ ਆਪ ਹਾਥ ਰਖੋ ਗੇ ਓਹੀ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਅਰਪਣ
ਕਰ ਦੇਵੋਂ ਗੋ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਘੋੜਾ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੰਧਾਇ ਕੇ
ਪੈਹਰਾ ਖੜਾ ਕਰ ਦੀਆ ਕੇ ਔਰ ਕੋਈ ਛਲ ਕਰਕੇਇਸ ਕੋ ਮਾਰ ਨ ਦੇਵੇ॥
ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਰ ਬਡੀ ਤਕੜਾਈ ਰੱਖੀ ਦਰਵਾਜੇ ਸਭ ਬੰਦ ਕਰਵਾਇ ਕੇ ਆਪ ਭੀ ਤਿਸ
ਘੋੜੇ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਤਾ ਭਯਾ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਸੂਲ
ਹੋਕੇ ਏਕ ਘੜੀਕ ਮੈ ਵੋ ਘੋੜੇ ਮਰ ਜਾਤੇ ਭਯੇ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਦਿਨ ਚਢੇ ਬਡੋ ਭੈ
ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਚਰਣੀ ਆਇ ਲਾਗਯੋ ਤਥਾ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੋ
ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਲੈਜਾਇਕੇ ਬਯਜੋਂ ਕੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਲੈ ਜਾਇ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਯੇ
ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਯੇਹ ਸੈਂਕੜੇ ਘੋੜੇ ਖੜੇ ਹੈ ਜੌਨ ਸੋ ਘੋੜੋ ਆਪ ਕੀ ਪਸਿੰਦ ਆਵਤੋ ਹੈ
ਸੋ ਲੇ ਲੇਵੋ ॥ ਤਬ ਤਥਾ ਸਤੁ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਦੁਬਰੋ ਸੇ
ਬਾਜੀ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪਸਿੰਦ ਕੀਓ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ
ਯੇਹ ਤੋ ਬਹੁਤ ਦੂਬਰੋ ਸੋ ਟੱਟੋ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਆਪ ਨ ਲੇਵੋ ਆਪ ਖਾਸ ਮੇਰੇ
ਚਢਨੇ ਵਾਰੇ ਬਾਜੀ ਲੇਵੋ ਯੇਹ ਕਯਾ ਲੇਤੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਰਾਜਨ

ਤੁਮ ਕਯਾ ਜਾਨੋ ਇਨ ਗਾਜੀ ਮਰਦੋਂ ਕੀ ਸਾਰ ਕੂੰ ਜੋ ਪਵਨ ਕੂੰ ਯੇਹ ਜੀਤਯਾ ਚਾਹੇ ਤਬ ਜੀਤ ਸਕਤੇ ਹੈ ਯੇਹ ਘੋੜੇ ਬਲੀ ਅਸ੍ਵ ਹੈ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਯੋ ਅਛਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਆਪਕੀ ਰਜਾਇ ॥ ਉਸੀ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਾਰ ਜਾਮੇ ਪਵਾਇ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਾਜਰ ਕੀਓ ਔ ਏਕ ਸਹਸ੍ਰ ਰਜਤ ਮੁਦ੍ਰਿਕਾ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਬਾਬਾ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਆਨੰਦ ਪੁਰਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈ ਕੋਈ ਕਾਲ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਔ ਤਹਾਂ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਪੀਛੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਸੀਤ ਕਾਲ ਕੇ ਦਿਨ ਥੇ ਸੰਧਯਾ ਕਾ ਸਮਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਸੰਤੋ ਕੋ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਨਗਰ ਮੈ ਕਿਸੇ ਭੀ ਨ ਪੂਛਯਾ ਬਰਖਾ ਹੋ ਰਹੀ ਥੀ ਤਬ ਦੋ ਚਾਰ ਸੰਤ ਭਿਛਯਾ ਕੇ ਲੀਏ ਆਏ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਉਨਕੋ ਭਿਖਯਾ ਸਹਜ ਹੀ ਹਾਥ ਲਾਗਤ ਭਈ ਔ ਬਰਖਾ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੀ ਭੀਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਏ ਤਬ ਸੰਤਨਕੋ ਅਪਨੇਘਰ ਕੀ ਡੇਵੜੀ ਮੈ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਸਮਾ ਚਾਰ ਉਨ ਸੇ ਪੂਛ ਕੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਸੇ ਬੋਲੇ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸੰਤਨ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਆਈ ਹੈ ਔ ਭੂਖੇ ਹੈਂ ਔ ਜਾੜੇ ਕਰਕੇ ਭੀ ਬਡੇ ਆਤਰ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਕਹਯਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਤੂੰ ਠੀਕ ਭਲੋ ਸਮੋਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੈ ਏਹੁ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਕੇ ਭਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈਂ ਅੰਨ ਭੀ ਘਰ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਾਲਨ ਘਰ ਮੈ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਾਲਨ ਬਹੁਤ ਹੈ ਆਪ ਅੰਨ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰੋ ਮਾਤਾ ਕੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੇ ਤਖਤੇ ਚੌਕਾਠਾਂ ਉਖਾੜ ਫਾੜ ਕੇ ਪਰਸੂ ਸੇ ਮਾਤਾ ਕੋ ਭੀ ਅੰਨ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਔ ਸੰਤਨ ਕੋ ਭੀ ਧੂੰਣੀ ਤਾਪਨੇ ਅਰਥ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਧ ਕਰਕੇ ਸੰਤਨ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੋਜਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਯੇਹ ਤੋ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਐਸੋ ਏਹੁ ਬਾਲਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਪਰਸ ਪਰ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸੁਣਕੇ ਖਰੇ ਸੌਦੇ ਕੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਏਹੁ ਬਾਲਕ ਠੀਕ ੨ ਅਵਤਾਰੀ ਹੈ ਪੁਰਖਐਸੇ ਨਿਸ੍ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਜਾਤਕੀ ਅਰੋੜੀ ਤਿਸ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੇ ਪਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤ ਸਾਹ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥ ਕੇ ਸਰਧਾ ਪੂਰਕ ਕੇ ਗੁਟਕੇ ਥੇ॥ ਸੋਈ ਗੁਟਕੇ ਮਾਈਹਜ਼ੂਰ

ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਤੀ ਭਈ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਛਕਾਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਚੌਂਕੀ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਯੋ ਤਬ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੇ ਅਸਤਨੋ ਮੈ ਸੇ ਦੂਧ ਕੀ ਧਾਰਾ ਬਲਾਤ ਕਾਲ ਸੇਨਿਕਸ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਮਖਾਰਬਿੰਦ ਪਰ ਜਾਇ ਪਰਤਜਾਂ ਭਈਆਂ। ਤਬ ਤਿਸਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਯਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਸ ਦ੍ਵਾਪਰ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਤੇਰਾ ਦੂਧ ਹਮਨੇ ਪਾਨ ਕਰਲੀਆ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨੋ ਸਹਤ ਜਬਕੇ ਤੂੰ ਕਪਟਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਵੇਸ ਧਾਰ ਕੇ ਆਈ ਥੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਨੇਕ ਅਤੀਤ ਕਾਲ ਕੇ ਔ ਭਵਿਖਯਤ ਕਾਲ ਕੇ ਵਰਤ ਮਾਨ ਕਾਲ ਕੇ ਅੰਤਰ ਯਾਮਿਤਾ ਆਦਿਕ ਅਨੰਤ ਵਦਨੋ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਜੋ ਜੋ ਜੀਵ ਜੈਸੀ ੨ ਕਾਮਨਾ ਮਨ ਵਿਖੇ ਧਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰਣਿ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸੋ ਸੋ ਜੀਵ ਤਿਸ ਤਿਸ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਫਲਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਸੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਤਰੂ ਸਾਰਥਿਕ ਜਾਨਕੇ ਰਾਖਯੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਨਾਮਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਨੀਚੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇਜੀਵ ਜੈਸੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੰਕਲਪ ਜੀਵ ਕਾ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਪੂਰਣ ਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਸੇ ਜੀਵ ਅਪਨੀ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਲ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਦੇਵ ਤਰੂ ਨਾਮਾ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਬਾਬੇ ਕਲਾਧਰੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬੀਜ ਹੈ ॥ ਮਾਤਾ ਸ੍ਵਰੂਪਾ ਦੇਵੀ ਭੂਮੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇਚਕ ਮਾਲੀ ਵਤ ਮਾਲੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕਾਢਵਤ ਦੇਵਤਰੂ ਕਾਂਡ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਹ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਰੂ ਕੇ ਸਕੰਧ ਹੈ ਛੋਟੇ ਸ੍ਰੀਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਾਖਾ ਹੈ॥ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਜਮਯਤ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਰਸਾਖਾ ਹੈ ॥ ਸੰਤ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਸਤ ਸੰਤ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਬਾਠੀ ਜੀ ਸੰਤ ਰੋੜਾ ਰਾਮ ਜੀ ਸੰਤ ਬਲ੍ਹਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਸਤ ਸ੍ਰੀ ਮਲ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਗੇਂਡਾ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਇਸ ਦੇਵਰੂ ਕੇ ਆਸਿਰਤ ਰਹਣੇ ਹਾਰੇ ਹਸ ਆਦਿਕ ਪੰਛੀ ਹੈ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਲਹਨਾ ਸਿੰਘ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਤ੍ਰ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਹੈ ਭਗਤੀ ਛਾਯਾ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਫੂਲ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਿਕਸਨੋ ਹੈ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਤ੍ਰਕਸਮ ਤ੍ਰ ਹੈ ਔ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਛਾਯਾ ਮੈ ਵਿਸਰਾਮ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਗਿਰਾ ਪਰਾ ਫਲ ਆਦਿਕ ਭੋਗਨੇ ਹਾਰੇ

ਪਥਿਕ ਹੈ ਸੰਤ ਸੰਗ ਇਸਕੇ ਆਲ ਬਾਲ ਨਾਮ ਕਯਾਰੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਐਕਯ ਗਿਯਾਨ ਫਲ ਹੈ ਮੋਛ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੈ ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕਾਦੀ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸਕੇ ਫਲੋ ਕੇ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਕੇਪਾਲਕੇ ਹੈਂਔਰ ਜੋਨਿੰਦਕਹੈ ਸੋ ਨਿੰਦਾ ਰੂਪੀ ਮਲ ਕੇਭੋਗਤਾ ਭੂਡ ਹੈ ਸੰਤ ਦਿਯਾਲ ਸਿੰਘਸੰਤ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਇਸ ਦੇਵਤਰੂ ਰੂਪ ਗੁਰੁ ਬਿਲਸਾ ਕਾ ਸਰਧਾ ਬੀਜ ਹੈ ਵਿਸਵਾਸ ਕਾਂਡ ਹੈ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਸਕੰਧ ਹੈ ਸਤਸੰਗ ਆਲ ਬਾਲ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਤ੍ਰ ਜਲ ਹੈ ਭਕਤੀ ਤ੍ਰਿਛਾ ਹੈ ਵੈਰਾਗ ਕੁਡਮਲ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਫੂਲ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਐਕਯ ਗਯਾਨ ਫਲ ਹੈ ਮੋਛ ਇਛਾ ਸਾਧਕ ਹੈ ਮੋਛ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੈ ਸਮ ਪ੍ਰਾਣਯਾਮ ਔਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਤੀਨ ਸਾਖਾ ਹੈ ਅਮਾਨਿਤਾ ਅਦੰਭਤਾ ਰਿਜੁਤਾ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਸਾਖਾ ਹੈ ਸੰਤ ਭ੍ਰਮਰਹੈ ਮਲਭਖਣ ਹਾਰੇ ਨਿੰਦਕ ਦੁਰ-ਜਨ ਭੂੰਡਵਤ ਭੂੰਡ ਹੈ ॥

ਯਥਾ ਹਾ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ॥ ਪ੍ਰਥਮੰ ਦੁਰਜਨੰ ਬੰਦੇ ਤਤਃ ਪਰੰਚ ਸੁਜਨੰ ਗੁਦਾਂ ਖਿਆਲ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮਃ-ਤਤਾਪਰੰਵੈ ਚਾਲਨੰ ॥ ੧ ॥

ਟੀ-ਪ੍ਰਥਮ ਦੁਰ ਜਨਹੁ ਸੁਸਟੋਂ ਕੂੰਨ ਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਸੇ ਪੀਛੇ ਸੰਤ ਜਨੋਕੂ ਪ੍ਰਣਾਮਕ ਰਤਾਹੂ ॥ ਨਨੁ ਲੋਕ ਔ ਸਾਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਦੇਵਤ· ਸੰਤ ਇਨਕੂ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਤਿਨਸੇ ਪੀਛੇ ਔਰਕੂ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ ॥ ਹਮ ਭਾਈ ਦੁਰਜਨੋਂ ਸੇ ਡਰਤੇ ਹੂਏ ਉਨਕੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਯਾਂਤੇ ਉਨਕੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਪਹਲੇ ਹੀ ਕਰਤਾ ਹੂ ॥ ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਜਾ ਸਭ ਕੋਈ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਦਾ ਪ੍ਰਖਯਾਲਤੇ ਹੈ ਤਤ ਪਸਚਾਤ ਮੁਖ ਧੋਵਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਜੈਸੇ ਭਾਨੂ ਉਦਿਤ ਹੂਆ ੨ ਅਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਰਹਤੇ ਹੈਤਦਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸਿਧਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਚਾਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਮਾਈ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਸਹਤ ਸਾਰਾ ਕੁਟੰਬਹੀ ਹਜੂਰ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤੇ ਭਯੇ ਦਸ ਪੰਦਰਾਂ ਲਖਕੇ ਦੇਸ ਉਪਰ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਤਥਾ ਤਿਸਕੇ ਭਰਾਤਾ ਕੁਲ ਅਖਤਯਾਰ ਦੇਕੇ ਰਾਜੇ ਬਨਾਇਕੇ ਭੇਜ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕਾ ਪੀੜਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਆਗੇ ਦਹਣੇ ਭਾਗ ਮੈ ਬਿਛਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਬਡੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਵੈਂ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਗਜਨੀ ਬਲਖ ਬੁਖਾਰਾ ਸਿੰਧ ਸਿਕਾਰ ਪੁਰ ਆਦਿਕ ਦੇਸ਼ੋਂ ਕੇ ਲਕ ਆਵੈ ਔ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਬਡੇ ੨ ਢੇਰ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਲਾਗ ਜਾਵੈਂ ਕਿਸੀ ੨

ਵੇਲੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਹਦੇਵੇ ਕਯਾ ਬਾਵਾ ਬਾਵਾ ਗਰੀਬਾਂ ਕਾ ਪੇਟ ਅਤਯੰਤ ਨ ਭਰਣਾ ਚਾਹੀਯੇ ਤਬ ਮਾਈ ਕੋ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਣਾ ਕਿਉਂ ਮਾਈ ਕਿਉਂ ਪੁਨਾ ਮਾਈਨੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਗਰੀਬਕਾ ਅਤਯੰਤ ਪੇਟ ਭਰਣੇ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਸੇ ਬਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਗਰੀਬ ਕੂੰ ਪੇਟ ਅਤਯੰਤ ਭਰਣੇ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੋ ਮਾਈ ਕੇ ਸਹੋਦਰੋਂ ਕੋ ਔ ਮਾਈਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰਜਵ-ਲਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਤੇਜ ਵਾਰੇ ਨਰ ਹੁਕਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਘਰਾਣੇ ਮੇਂ ਹੋਤੇਭਯੇ

ਦੋਹਰਾ—ਜਲ ਚਲ ਥਲ ਚਰ ਜੀਵ ਜਿਹ ਜਪਤ ਜਾਪ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥ ਬਯਾਪੀ ਅਨਕ ਅਕਾਰ ਇਕ ਅਨੁ ਭਵ ਰੂਪ ਅਖੰਡ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਝ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੇ ਪਾਖਯਾਨੇ ਮਾਸ਼ੀ ਅਨੰਤੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ੋ ਅਧਯਾਯ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ
੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ
੧੩ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸੋਰਠਾ॥ ਭਾਵੀ ਅਤਿ ਬਲਵਾਨ ਮੇਟਿ ਨ ਸਾਕਿ ਤਾਹਿ ਕੋ॥
ਬਡੇ ਬੀਰ ਸੂਰ ਗਯਾਨ ਭਾਵੀ ਕੋ ਬਲ ਸਿਰ ਧਰੈ॥ ੧॥
ਦਿੱਲੀ ਕੋ ਸਿਰ ਤਾਜ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਰਣ ਜੀਤ ਹਿਤ॥
ਦੇਵਨ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਮਗਹੀਮੈ ਸੋ ਫਿਰੈ ਗੋ॥ ੨॥
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥

ਏਕ ਸਮੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਪੜਾਲ ਮੈਂ ਉਤਰੇ ਹੂਏ ਥੇ ਜੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੀ ਸੈਨਾ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਲਵਪੁਰ ਸੇ ਚਲਕੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਜਾਇ ਮਿਲਯਾ॥ ਜਬ ਜਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਔ ਭੇਟਾ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਵੋ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਇਤਨੀ ਸੈਣਾ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਆਯਾ ਹੈ ਕਹਾਂਕੀ ਮੁਹਿਮ ਕਰਣੇ ਚਲਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰਨੇ ਕਹਯਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾਸਮੀਰ ਮੇਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਾਮ ਸੂਬਾ ਆਕੀ ਹੋਇ ਬੈਠੋ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਊਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਕਲਮ ਕਾਟਨੇ ਹਾਰੇ ਏਕ ਮੁਨਸ਼ੀ ਪਰ ਇਤਨੀ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਚਲਜੋ ਹੈ ਕਯਾ ਵੋ ਏਕ ਮੁਨਸ਼ੀ ਵਿਚਾਰੋ ਕਯਾ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈ ਤਿਸਵਰਾਕ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤੁਝ ਕੋ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਆਤੀ ਹੈ ਵੋਤੋ ਆਪਹੀ ਸਲਾਮੀ ਹੋਜਾਇਗੋ ਚਲ ਤੁਝਕੋ ਦਿਲੀ ਕਾ ਤਖਤ ਲੈਦੇਵੈ॥ ਐਸੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਵਾਕਯ ਸੁਨਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਅਛਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੈਸੇ ਆਪਕੇ ਹੁਕਮ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਦਿਲੀ ਊਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਦੇਤਾ ਭਯਾ॥ ਜਬ ਸਤਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਬ ਮੈਣ ਦਵਾਬ ਕੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਲੂਟਨੇ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗਾ॥ ਜਬੈ ਰਾਜੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਕੋ ਪਕੜਯਾ ਔ ਤਿਸਸੇ ਕਹਯਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਲਖ ਰੁਪਯਾ ਦੇਵੋ ਤਬ ਛੂਟੋਗੇ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਣ-ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਜੋ ਵੋ ਮੁੰਡਯਾਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦੇਗਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਰੁਪੈ ਕਯਾ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜੋ ਆਪਨੇ ਛੁਟਨੋ ਹੈ ਤੋ ਲਖ

ਰੁਪਯਾ ਦੇ ਡਾਰੇ ਨਹੀ ਤੋ ਵੈਠੇ ਰਹੋ ਈਹਾਂਹੀ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰਨੇ ਕਹਯਾ ਵੇ ਮੁੰਡਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦੇਗ ਕਾ ਔਰ ਏਹ ਕਹੁ ਤੂੰ ਚਲਯਾ ਕਹਾਂ ਹੈਂ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਹਯੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਿਲੀ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੀ ਹੈ ਸੁਥੂ ਔਰ ਪੈਜਾਮੇ ਤੇ ਕੁੜਤੇ ਆਦਿਕ ਪੁਸਾਕਾਂ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਬਨੇ ਤਨੇ ਖੂਬ ਬਾਂਕੇ ਸ਼ੁਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਸੇ ਕਹਯੋ ਵੇ ਮੁੰਡਿਯਾ ਦਿਲੀ ਪਰ ਮੁਹਿਮ ਔ ਯੁਧ ਕੇ ਸਮਯਾਨ ਏਹ ਬਾਜਯਾਂ ਜੈਸਯਾਂ ਲੈ ਚਲਯਾ ਹੈ ਇਨੋਂ ਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਨੋ ਹੈ ਯੇਹ ਤੋ ਤੋਪੋਂ ਕਾ ਸਬਦ ਸੁਨਕੇ ਐਸੇ ਭਾਗ ਜਾਵੈਂਗੇ ਜੈਸੇ ਬੰਦੂਕ ਕੋ ਅਵਾਜੋ ਸੁਨਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਪਰ ਸੇ ਚਿੜਯਾਂ ਉਡ ਜਾਤੀਯਾਂ ਹੈ॥ ਆਪ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਐਸੀ ਧਾਰਣਾ ਰਖੀ ਹੂਈ ਥੀ ਸਾਧਾਰਨ ਜੈਸੀ ਦੋ ਕਛੈਹਰੈ ਏਕ ਖਦਰ ਕੀ ਗਾਤੀ ਮਾਰ ਛੋਡਨੀ ਔ ਸੁਧੀ ਪਗੜੀ ਔ ਤਰਵਾਰ ਨੇਜਾ ਬੰਦੂਕ ਤਮੰਚਾ ਪੇਸਕਬਜ ਧਨੁਖ ਬਾਣ ਢਾਲ ਆਦਿਕ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਰਖਤੇ ਥੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬ ਕੇ ਔਰ ਭੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਪਕੜ ੨ ਕੇ ਤੰਗ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਨੰਦਕੌਰ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅੰਬਾਲੇ ਕੀ ਏਕ ਸਰਦਾਰਨੀ ਵਿਧਵਾ ਉਸ ਕਾ ਮੁਲਖ ਜ਼ਪਤ ਕਰਲੀਆ ਤਬ ਵੋ ਸਰਦਾਰਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਇ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਗਰੀਬੋਂ ਕੀ ਰਖਯਾ ਲੀਏ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਵਾੜ ਰੂਪ ਬਨਾਇ ਖੜਾ ਕੀਓ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਵਾੜਹੀ ਖੇਤੀ ਕੋ ਖਾਨੇ ਲਾਗ ਪਰੀ ਹੈ ਤਬ ਰਖਯਾ ਕਿਸਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨਾ ਹੁਕਮ ਨਾਵੇਂ ਭੇਜਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਅਪਨੇ ਹਜੂਰ ਬੁਲਾਯਾ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਅਇਕੇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਜਬ ਬੈਠ ਗਯੇ ਤਬ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ॥ ਕਿਉ ਵੇ ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਹਮ ਤੋ ਤੇਰੇ ਕੋ ਇਨ ਗਰੀਬੋ ਕੀ ਰਖਯਾ ਵਾਸਤੇ ਦਿਲੀ ਕੇ ਤਖਤ ਪਰ ਲੇ ਚਲੇ ਹੈ ਔ ਤੂੰ ਅਬਹੀ ਸੇ ਰੰਡਯਾ ਬਿਧਵਾ ਕੀਆ ਛਿਲੋਂਟੀਆਂ ਉਤਾ-ਰਣੇ ਲਾਗ ਪੜਯੋ ਹੈ ਇਸ ਗਰੀਬਨੀ ਕਾ ਮੁਲਖ ਵਾਗੁਜਾਰ ਕਰਦੇ ਤਥਾ ਔਰ ਭੀ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਖ ਇਨਕੋ ਦੁਖ ਸੰਤਾਪ ਨ ਦੇਵੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਸੇ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਰਾਜ ਨੀਤਿ ਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੋ॥ ਜਬ ਮੈਂ ਇਨਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਕੁਛ ਭੀ ਕਰਨ ਠਹਰਾਵੋਂਗੋ ਤਬ ਮੁਝਕੋ ਰਾਜਾ ਕਉਨ ਜਾਨੈਗੋ॥ ਇਤਨੋ ਕਹਨੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਕੁਛਕ ਸਕੋਪ ਹੋਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿਉ ਵੇ ਮੈ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਕੀ ਬਾਤਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਔ ਤੂ ਕਲਕੋ ਛੋਕਰੋ ਹੋਕੇ ਰਾਜ ਨੀਤੀ

ਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਬਹੁਤ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਤੂੰ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪਢਯੇ ਹੈ॥ ਐਸੀ ੨ ਸਿਖਯਾਂ ਕੀ ਬਾਤੈਂ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁਨਕੇ ਅੰਗੀਕਾਂਰ ਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਇਸਕਾ ਮੁਲਖ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਦੇਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਉਤ੍ਰ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲਯੇ ਆਯੇ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰਨੀ ਕੋ ਧੀਰਯ ਦੇਕੇ ਘਰਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਏਕ ਰਵਦਾਸਯੋਂ ਸਿਖ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਬਡੀ ਸੰਗਤ ਰਵਿਦਾਸਯੋਂ ਕੀ ਸਾਥ ਲੈਕੇ॥ ਸਭੀ ਰਵਿਦਾਸਯੇ ਸਿੰਘ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੇ ਸਬਦ ਬੋਲਤੇ ਹੂਏ ਕੋਈ ਤੋ ਕਪੜੇ ਕੇ ਥਾਨ ਕੋਈ ਰੁਪਯਾ ਕੋਈ ਮੋਹਰ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਕੋਈ ਸੂਤਕੇ ਲਛੇ ਕੋਈ ਸੂਤਕੇਅੱਟੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਭੇਟਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਗੋਚਰ ਫਰਕਨਾਲ ਰਖ ੨ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ੨ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹਜੂਰ ਕੇ ਹੋਤੇ ਜਾਵੈ॥ ਜਬ ਸੰਗਤ ਨੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਲੀਆ ਔ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਭੀ ਠਾਂਢੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਇਨ ਸਰਬ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤ ਕੇ ਮੁਖਯੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਕਿਉ ਵੋਹ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘਾ ਯੇਹ ਕਾਣੇ ਦੇਵ ਬੇਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀਯਾਂ ਕੀਆਂ ਛਿਲੋਟੀਆਂ ਛੀਨਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਹੈ ਔ ਆਗੇ ਕੋ ਚਲਯੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਤੂੰ ਹਟਾਇ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਵਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਯੇ॥ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਦਿਲੀ ਕਾ ਤਖਤ ਇਸਕੋ ਦੇਨੇ ਲੀਏ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਕੜਕੇ ਆਪ ਆਗੇ ੨ ਜਾਤੇ ਹੋ ਔ ਮੁਝਕੋ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਤੂੰ ਇਸਕੋ ਹਟਾਇ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈ ਮੇਰੀ ਕਯਾ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਆਪਕੇ ਅਗਵਾਨੀ ਹੋਤਯਾਂ॥ ਆਪ ਨੈਕ ਨਿਸਾਨ ਲੈਕੇ ਅਪਨਾ ਡੇਰਾ ਪੀਛੇ ਹਟਾਇ ਕੇ ਡਾਰੋ ਫਿਰ ਦੇਖੋ ਮੈ ਮਾਰਕੇ ਪੀਛੇ ਕੋ ਹਟਾਇ ਦੇਤਾ ਹੂੰ॥ ਐਸੀ ਅਰਜ਼ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਹਮ ਅਬ ਈਹਾਂਸੇ ਡੇਰਾ ਉਠਾਇ ਕੇ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈਂ ਅਬ ਇਸਕੇ ਆਗੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਚਲੈਗੋ॥ ਉਸਦਿਨ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੁਬਾਦ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਥੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸੁਬਾਦ ਸੇ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਥੋਰੇ ਸੇ ਹਟਕੇ ਹੋਇ ਉਤ੍ਰੇ॥ ਔ ਭਾਈ ਵਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਭੀ ਸੰਗਤ ਆਪਨੀ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਪਰ ਦੂਰ ਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲੇ ਆਤੇ ਭਏ॥ ਜਬਅਧੀਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਈ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਕਸਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਅਤਯੰਤ ਭਯੇ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਜਿਸਕੋ ਸਹਾਰਣੇ ਕੋ ਅਸਮਰਥ ਹੋਕੇ ਉਸੀ ਕਾਲਮੈ ਇਕੇਲੇ ਹੀ ਘੋੜਯੋਂ ਕੀ ਡਾਕ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਦਿਨ ਚਢੇ ਲਵ ਪੁਰਮੈਂ ਆਇ ਦਾਖਲ ਹੂਆ॥ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬ ਸਾਰੀ ਕਾ ਸੈਲ ਕਰਕੇ ਸਨੇ੨ ਅਪਨੀ ਰਜਧਾਨੀ ਕੋ ਚਲੇ

ਆਵਤੇ ਭਯੇ॥ ਉਧਰ ਸਰਕਾਰ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਰਕਾਰਕੀ ਸੈਨਾ ਮੇਂ ਅੰਧਕਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਅਸਤਾਚਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈਂ ਅੰਧਕਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਰਾਜਾ ਬਿਨਾ ਸੈਨਾ ਕੋ ਧੀਰਨ ਟੂਟ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਹੁਕਮ ਆਇ ਗਯੇ ਜੋ ਸਭੀ ਸੈਨਾ ਪੀਛੇ ਕੋ ਹਟ ਆਵੇ॥ ਉਧਰ ਸਰਬ ਮੈਣ ਦ੍ਵਾਬੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਆਪਸ ਮੈ ਸਭਾ ਲਗਾਇਕੇ ਗੁਰਮਤੇ ਪਕਾਯੇ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਤਹਿਤੀ ਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾ ਕੀ ਮਾਤਹਿਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਚਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿਮਹਾ-ਰਾਜਾ ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਝਟਪਟ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਤਹਿਤ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਤਕ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਰਬਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਭੀ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਪਰ ਬਲ ਸੈਣਾ ਹੈ ਔ ਯੁਧ ਕੇ ਸਮਯਾਨ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਹੈ॥ ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਸਾਥ ਭੀ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕੀ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਇਤਨੇ ਸਮਜ਼ਾਨ ਕੇ ਅਭਾਵ ਸੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਇਨਕੀਆਂ ਸਿਖਯਤ ਕਲਮੀ ਫੌਜਾਂ ਹੈ ਔ ਅਪਨੇ ਭਾਈ ਚਾਰੋਂ ਖੁਲਯਾਂ ਫੌਜਾਂ ਹੈ॥ ਇਸਸੇ ਛਯਾਨੀ ਮਨਜੂਰ ਕਰਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਹਾਯਕ ਬਨਾਇ ਲੇਵੇ ਇਸ ਬਿਚਾਰਸੇ ਮੈਨ ਦ੍ਵਾਬਯੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਇਕੇ ਛਿਆਨੀ ਮਨਜੂਰ ਕਰਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਕੀ ਛਾਵਨੀ ਲਵਪੁਰਕੇ ਸਿਰਪਰ ਲੁਦ-ਹਾਨੇ ਔ ਫ਼ਿਰੋਜਪੁਰ ਮੈ ਆਇ ਪਵਾਈ॥ ਸ਼ਤਦ੍ਰ ਸੇ ਉਰਲੇ ਪਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਔ ਪਰਲੈ ਪਾਰ ਰਾਜ ਰਾਜਯੋਂ ਕੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਕੋ ਮੈਨ ਦ੍ਵਾਬੀ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕਾ ਸਹਾਯਕ ਜਾਨਕੇ ਸਰਕਾਰਨੇ ਉਨ ਰਜਵਾੜਯੋਂ ਕੋ ਨ ਛੇੜਿਯਾ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਲਵਪੁਰ ਕੋ ਰਾਜ ਬਨਯੋ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਉਨਹੋਂ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੀਓ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਬਾਦ ਛਯਾਨੀ ਚੁਕਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਮੈਣਦਾਬਚਾ ਦੇਸ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸਰਦਾਰਨੀ ਨੰਦ ਕੌਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹੀ ਜਬ ਉਪਦ੍ਰਵੋਂ ਕੀਸ਼ਾਂਤੀ ਭਈ ਤਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਨੇਰਾਣੀ ਨੰਦ ਕੌਰ ਕੋ ਲਿਖਜਾਕੇ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਤੁਮ ਆਇਕੇ ਅਪਨਾ ਮੁਲਖ ਸੰਭਾਲ ਲੇਵੋ॥ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪਰਵਾਨੇ ਬਾਚਕੇ ਹਜੂਰ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਲੈਕੇ ਰਾਣੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਪਰ ਜਾਇਕੇ ਅਪਨਾ ਕਬਜਾ ਪੂਨਾ ਕਰਲੀਆ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਹੈਂ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲਿਖੈਂਗੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਗਜਨੀ ਵਾਰੋ ਜੈਸੇ ਆਇ ਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਿਸ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬਾ ਰੰਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਚੰਦ੍ਰੋਦਯ ਨਾਮ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਮੈ ਲਿਖੇ ਹੂਏ ਭੀ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਈਹਾਂ ਭੀ ਲਿਖ ਦੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਤਥਾ ਜੈਸੇ ਸਵਾ

ਲਾਖ ਘੋੜਯੋਂ ਕੇ ਅਸਵਾਰੋਂ ਕਾ ਪਤਿ ਇੰਦੌਰ ਕਾ ਰਾਜਾ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੇ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਬਰਸੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅੰਤ ਕੋ ਹਾਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਤੇ ਭਯੇ ਇਤਨੇਕ ਵਹੁ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਮਰਹਟੋ ਧਨੀ ਥੇ ਕੇ ਜਿਸਕੇ ਏਕ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸੰਗਲ ਕੋ ਮੋਲ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਸਾਰੀ ਬਾਦਸਾਹਿਤ ਮੈਂ ਕਿਸੀ ਸੇ ਨ ਨਿਕਸਯੋ ਸ੍ਰੀ ਜਵਾਲਾ ਮੁਖੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਹੀਰੇ ਮਣੀਆਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਮੋਤੀ ਗਜ ਮੋਤੀ ਦਸ ੨ ਹਜਾਰ ਕੀ ਜੋੜੀ ਮੋਤਯੋਂ ਕੀ ਜਿਸ ਮੈਥੀ ਐਸੀ ਜਵਾਹਰਾਤ ਜੜਾਊ ਸੁਵਰਣਕੇ ਥਾਲੋਂ ਮੈਂ ਭਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੋ ਭਯੋ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਜੈਸੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਕੋ ਆਪਨੇ ਆਪਨੋ ਸਿਖ ਬਨਾਯੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਅਪਨੇ ਚਰਨੋਂ ਕੋ ਚੇਰਹੁ ਬਨਾਵਹੁ ॥ ਐਸੀ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਂ ਰਾਜਾ ਯਸਵੰਤ ਰਾਇ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮ ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘਸੇ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਚੁਕੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸਭੇ ਗਹਣੇ ਭੰਨਕੇ ਇਕੋ ਹਸ ਘੜਾਇਆ ਅਬ ਉਸਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਮ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਹੀਂ ਬਨਾਵੈਂਗੇ ॥ ਦੂਸਰਾ ਤੇਰੇ ਪਰ ਅਬ ਆਪਦਾ ਪਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ਤੂੰ ਭਾਗਕੇ ਆਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਮਨਸੇ ਸਿਖ ਬਨਨੇ ਨਹੀਂ ਆਯੋ ਹੈ ਜਬ ਤੇਰੀ ਅਪਦਾ ਹਟ ਜਾਇਗੀ ਤਬ ਤੇਰੀ ਸਰਧਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਦੇਖੀ ਜਾਇਗੀ ॥ ਤੀਸਰਾ ਹਮਾਰੇ ਯੇਹ ਪਦਾਰਥ ਕਿਸਕਾਮ ਹੈ ਔ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਹੈ ਇਸਸੇ ਤੇਰੋ ਖਰਚ ਬਹੁਤ ਹੈ ਇਨ ਸੈਨਾ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਖਰਚ ਮੁਕਤਾ ਦੀਆ ਕਰ ਪਹਲੇ ਖੇਸ ਔ ਪੀਛੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਥਮ ਸਮੀਪ ਵਰਤਯੋਂ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਖੇਸਸੇ ਅਧਿਕ ਹੋਵੇ ਤਬ ਦਰਵੇਸ਼ਨ ਕੋ ਦੇਨੋ ਚਾਹਯੇ ਅਬ ਤੁਮ ਘਰਕੋ ਜਾਵੋ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਜਵਾਹਰਾਤ ਕੋ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਵਲ ਸਪਰਸ ਕਰਕੇ ਯਸਵੰਤ ਰਾਇ ਕੋ ਫੇਰ ਦੀਓ ਤਿਸਮੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਦ੍ਰਬਯ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਓ ਹੁਤੋ ॥ ਪੁਨਾ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਹਮ ਘਰਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਵੈ ਹਮਕੋ ਘਰ ਜਾਣੋ ਨਹੀ ਮਿਲਤੋ ਹੈ ॥

ਆਪ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋ ਮੇਰੋ ਘਰ ਜਾਨੇ ਮੇ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧ ਆਪ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੋ ਆਗੇ ਆਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੋ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਆਪ ਸੇ ਸਭੀ ਕੁਛ ਬਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ਐਸੀ ੨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਰਾਜਾ ਯਸਵੰਤ ਰਾਇ ਮਰਹਟੇ ਕੀ ਸੁਨਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਏਕ ਹੁਕਮ ਨਾਵੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕੀ ਓਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪਠਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਅਭੀਤ ਕਰਕੇ ਯਸਵੰਤ ਰਾਇ ਕੂ ਘਰ ਕੂ ਪਠਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਆਰਯ ਭਾਈ ਚੰਦਾ

ਸਿੰਘ ਕੌਨ ਥਾ ਔ ਕੈਸੇ ਗ਼ਜ਼ਨੀ ਸੇ ਆਇ ਕੇ ਇਤਨੀ ਦੂਰਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਤਥਾ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਆਇਕੇ ਮਲੇਸ਼ ਦੇਸ ਸੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਮਿਲਤੇ ਭਯੇ॥

ਉਤ੍ਰ-ਹੇ ਸ੍ਰੋਤਾ ਜਨੋ ਸੁਣੋ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਆਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਵੋ ਕਥਾ ਅਬ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਾਬਲ ਸੇ ਤੀਨ ਸੈ ਕੋਸ ਪਰੇ ਗ਼ਜ਼ਨੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਸ਼ਹਰ ਹੈ॥ ਤਹਾਂ ਭੀ ਕਾਬਲੇ ਸਕੋ ਰਾਜ ਹੈ ਔ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜੋਰ ਹੈ ਉਸ ਦੇਸ ਮੇਂ ਮਲੇਛੋਂ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਭ੍ਰਸ੍ਟਾ-ਚਰਣ ਬਹੁਤ ਹੈ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਤ ਸਰਬ ਗੁਰੂ ਗਾਦੀ ਪਰ ਥਿਤ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅਰਾਧਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਗੁਰੂ ਘਰਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਉਠਕੇ ਜਪਜੀ ਜਾਪਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਆਦਿਕ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਉਸੀ ਦੇਸ ਮੈ ਸਮੀਪ ਹੀ ਜਬ ਵੋ ਹਿੰਦੂ ਅਥਵਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੜਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਰਾਇਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸਵੇਤ ਰਮਾਲ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਟਿਕਾਇਕੇ ਚੌ ਗਿਰਦ ਬੈਠਕੇ ਕੀਰਤਨ ਅਨਨ ਚਿਤ ਹੋਇਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਦ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤਕੇ ਊਪਰ ਚਾਦਰ ਕੋ ਏਕ ਪਲੂ ਉਠਾਇ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ॥ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਪੰਜੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਊਪਰ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬਤੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਬਾਂਟ ਦੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਔ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਊਪਰ ਪੰਜੇ ਨਹੀਂ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਹੀਂ ਬਾਂਟਤੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਸਮਝਕੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਦੇਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤਿਤੂ ਧਰਨੀ ਮੈ ਗਾਡ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਔਰ ਕਰਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਉਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਬੈਠਕੇ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਹੋਕੇ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਥੋਰੇ ਭੀ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਹੀ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਵਾ ਹਜਾਰ ਡੇਢ ਹਜਾਰ ਦੋ ਅਢਾਈ ਹਜਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪੰਜੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਤਬਹੀ ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਬਾਂਟਤੇ ਹੈ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪੰਜੇ ਨਹੀ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਲੋਕ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਇਸ ਮੈ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਹੈ ਜਿਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਭੋਗ ਨਹੀਂ ਲਾਗਤੇ ਹੈ॥ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਫਿਰ ਉਤਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਤਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਕੇ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਊਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪੰਜੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸਭ ਲੋਗਨ ਕੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹੁ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਜੇ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਾਨੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਗੁਰੂ ਕੇ

ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਏਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਰੁਪੈ ਦੇ ਦੇਨੇ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਔ ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਨੇ ਹਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦੂਰ ਖੜੇ ਰਹਣਾ ਜਬ ਪੰਜਾ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬੜੇ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਇ ਦੇਨਾ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਭਲਾ ਹਿੰਦੂ ਤੋ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸਿਖ ਹੈਂ ਇਨੋਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਵਨੇ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਤੁਰਕ ਤੋ ਅਤਿਸਰਈ ਸਰਾਕੇ ਪਾਇਬੰਦ ਹੈ ਏਹੁ ਤੁਰਕ ਕੈਸੇ ਦੀਨ ਕੇ ਬਾਧਕ ਔ ਧਰਮਕੇ ਸਾਧਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਜੀ ਧਰਮਾਵਤਾਰ ਅਪਨੇ ਬਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮ ਸਕਤੀ ਸੇ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਦੋਨੋ ਕੋ ਅਪਨੇ ਵਸ ਕਰਲੀਓ ਹੈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਨਿਸਚਾ ਤੁਰਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋਂ ਪਰ ਰਖਤੇ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਚਾਹੇ ਉਡਤਾ ਜਾਤਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥ ਤਿਸ ਅਤਿ ਕਠਨ ਤੁਰਕਾਨੀ ਦੇਸ਼ ਮੈ ਭਾਈ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਕਲਰ ਮੈ ਕਵਲ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਹੈ ਖਤ੍ਰੀ ਵੰਸ ਮੈ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸੋ ਪਾਤਸਾਹੀਉਂਕੇ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੁਣੇ ਤਿਉਂ ੨ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪੀ ਅੰਕੁਰ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਬਢਤੋ ਜਾਵੇ ॥ ਜੈਸੇ ਜਲਸੀ ਚਨੇ ਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਬਢ ਤੋ ਜਾਵੇ ॥ ਤਿਸ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹੂੰ ਕਥਾ ਮੈ ਐਸੇ ਸੁਣ ਪਾਯੋ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਕੋ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਅਤੀਵ ਪਯਾਰੋ ਥੋ ॥ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਸੇ ਚਲਤੇ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਨੇ ਐਸੋ ਬਚਨ ਕੀਓ ਹੁਤੋ ਜੋ ਹਮਕੋ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰਿਯ ਹੈ ਹਮ ਇਸ ਆਨੰਦਪੁਰ ਮੈ ਕਿਸੀ ਨਾ ਕਿਸੀ ਰੂਪ ਸੇ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹੇਂਗੇ ॥ ਔ ਸੋਡਵੰਸ ਮੈ ਗੁਰਯਾਈ ਕੋ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਣੇ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ ॥ ਯਦਯਪੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸਜੀ ਆਪ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸੀ ਹੋਗਏ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਗੁਰਯਾਈ ਕੀਕਲਾ ਕਿਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੋਢੀ ਸਰੀਰ ਮੈ ਥਾਪਨ ਕਰਗਏ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਪ੍ਰਸੰਗੋਂ ਕੋ ਚਿੰਤਨ ਕਰ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਸੇ ਲਾਗਾ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਣੇ ਜਿਉ ੨ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਦਭੁਤਾ ਚਰਿਤ੍ਰੋ ਵਾਰੀ ਸੁਣੇ ਤਿਉਂ ੨ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਤਾ ਜਾਵੇ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇ ਅਤਿ ਜੋਰ ਕੀਆ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲ ਕੇ ਜਲਧਿ ਵਤ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਬਡ ਜਾਨੇ ਸੇ ਬਾਵਰੋ ਜੈਸੋ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕੀ ਸੁਧ ਭੂਲ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਜਬਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸੁਰਤ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬਕੁਛ ਥੋਰੋ ਬਹੁਤੋ ਖਾਨ ਪਾਨ ਆਦਿਕ ਸਰੀਰਕੋ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਭੀ ਲੇਵੇ ਨਹੀ ਤੋ ਕਈ ੨ ਦਿਨ ਨਾਹੀ ਕਰੇ ਜਹਾ ਪਰਾ ਰਹੇ ਖਰਾ ਰਹੇ ਤਾਂਹੀ ਪਰਾ ਖਰਾ

ਰਹੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ੨ਰਾਤ ਦਿਨ ਏਹੀ ਪੁਕਾਰਤੇ ਰਹੇ। ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੇ ਕਾਂਖੀ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਹੋ ਰਹਤੇ ਭਯੋ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹਰ ਵਕਤ ਜਾਰੀ ਹੀ ਰਹਤੇ ਭਯੇ॥ ਇਸੀ ਭਾਂਤਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮੇ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਜੇ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਭੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਯੇ ਬਿਚਾਰ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਸੁਣਯੇ ਹੈ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਹੈ ਕੇ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਏਕ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਹਮ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੈ ਸਦਾ ਰਹਬੇ ਕਰੈਂਗੇ ਜੋ ਮੇਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਯੋ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈ ਆਇ ਕਰੈ ਮੁਝਕੋ ਆਇਦੇਖੈ ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਆਨੰਦ ਪੁਰਕੋ ਚਲਨੋ ਚਾਹਯੇ ਤਹਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੂ ਕੋ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਊਹਾਂ ਰਹਨੇ ਸੇ ਕਬੀ ਨ ਕਬੀ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਬੇ ਕਰੇਗੇ ਕਬੀ ਤੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਗੋਚਰ ਹੋਬੇ ਕਰੈਗੇ ਜਬ ਕਬੀ ਏਕ ਵਾਰਭੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਕੇ ਮੁਝਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਖਯਾਤ ਹੋ ਜਾਇਗੋ ਫਿਰ ਕਵੀ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੂਕੇ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਰੂਪ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੋ ਤਯਾਗ ਨਹੀਂ ਕਰੂੰਗੋ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਗਜਨੀ ਦੇਸਕੋ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸਨੇ ੨ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਕੋ ਉਲੰਘ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰਮੇ ਜਾਇ ਪਹੁੰਚਯਾ॥ ਜੌਨਸੇ ਸੋਢੀ ਬਾਵੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਗੁਰਯਾਈ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰੋਂ ਮੈਂ ਬਡੀ ਗਾਦੀ ਲਗਾਇ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨੀ ਬਣਕੇ ਉਨ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਸਭਨੋਂ ਕੇ ਭਿੰਨ ੨ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ॥ ਜਿਸ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਜਾਵੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਲੇਵੇ ਕਯਾ ਜੇ ਮੇਰੇ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਜਾਨਕੇ ਮੁਝਕੋ ਆਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਬਤਾਇ ਦੇਵੈਗੇ ਤਬ ਮੈ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਇਨਹੀ ਕੋ ਜਾਨੋਗੋ। ਜਬ ਆਗੇ ਵੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੋਈ ਭੀ ਪਰਕੋ ਨ ਦਿਖਾਵੇ ਤਬ ਊਹਾਂਤੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਦੂਸਰੀ ਠੌਰਜਾਤੇ ਭਯੇ ਤਹਾਂ ਜਬ ਕੋਈ ਕਰਾਮਾਤ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਦੇਖਤੇ ਭਯੋ ਤਬ ਤਹਾਂਤੇ ਉਦਾਸ ਹੋਕੇ ਤੀਸਰੀਠੌਰ ਜਾਤੇ ਭਯੇ॥ ਤਹਾਂ ਭੀ ਜਬ ਇਸਕੇ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨ ਜਾਨੀ ਤਬ ਪਰਮ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਕਹਤੇ ਭਯੋ ਅਰੇ ਯੇਹ ਤੋ ਮਿਥਯਾਹੀ ਗੁਰੂ ਮਾਨੀ ਬਨੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕਾਠਕੇ ਗੁਰੂ ਵਤ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਮੈ ਕਲਾ ਤੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਲੋਕ ਇਨਕੋ ਕੈਸੇ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਲੋਕ ਏਹ ਬਡੇ ਹੀ ਪਾਗਲ ਸੇ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਕੂੰ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਸਾਥ ਜੋੜਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਕਿਸੀ ਕੀ ਕਿਆ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਗੁਰੂ ਸਦਾਏ ਅੰਗਆਨੀ ਅੰਧਾ ਕਿਸ ਓਹ ਪਾਰ ਲੰਘਾਏ॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਭੇਖ ਦਿਖਾਏ ਜਗਤ ਕੋ ਲੋਗਨ ਕੋ ਬਸਕੀਨ॥ ਅੰਤਕਾਲ ਕਾਤੀ ਕਟਿਓ ਬਾਸ ਨਰਕ ਮੇ

ਲੀਨ ॥ ਐਸੇ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਆਗੇ ਪੂਛਕੇ ਜਾਤਭਯੇ ਜਬ ਉਹਾਂ ਭੀ ਇਸਕੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰੀ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਬ ਅਕੁਲਾਇ ਉਠਯੇ ਅਕੁਲਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕੇ ਵਾਸਯੋਂ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਯੇ ॥ ਅਰੇ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਸੋਢੀਬਾਵੇਗੁਰੂ ਕਹਾਨੇ ਵਾਰੇ ਹੈ ਕੇ ਬਸ ਇਤਨੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਕਹਾਨੇ ਵਾਰੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਮੈ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਥੇ ॥ ਤਬ ਔਰ ੨ ਭੀ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਬਤਾਏ ਤਹਾਂਭੀ ਜਾਇਕੇ ਦੇਖਤ ਭਯੇ ਜੋ ਦਵਾਰੇ ਆਗੇ ਹਸਤੀ ਝੂਲਤੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਅਸਵ ਹਿੰਸ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਗਊਆਂ ਭੈਂਸੇਂ ਕੇ ਬ੍ਰਿਜ ਸੋਭ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਾਂਧਕੇ ਬੀਰ ਖੜੇ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਬੇਸਯਾ ਨਿਰਤ ਗਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈਂ ਔ ਗੁਰੂ ਜਗਤ ਕੇ ਕਹਾਤੇ ਹੈ ਆਪ ਮਦ ਪਾਨ ਮੈ ਆਸਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਕਾਹੂੰ ਅਸਥਾਨਵਿਖੇ ਲਾਭ ਥੋਰੋ ਸੋ ਹੈ ਔ ਖਰਚ ਬਹੁਤ ਸੋ ਹੈ ਇਸਚਿੰਤਾ ਮੈ ਮਗਨ ਹੈ॥ ਕਹੂੰ ਕਾਮ ਰੂਪੀ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਤ ਹੂਏ ਕੋਕ ਕਾ ਬਯਾਦਿਕ ਕਥਾ ਕਾ ਹੀ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਕਹੂੰ ਆਪ ਸੁੰਦ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਪਹਰਕੇ ਸਿੰਗਾਰ ਲਗਾਇ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਔ ਆਗੇ ਬੀਨਾ ਆਦਿਕ ਬਾਜੇ ਬਜ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਸੁਗੰਧੀ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਬਟਨੋ ਲਗਾਇਕੇ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਰੇਸ਼ਮ ਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਰੇਸ਼ਮੀ ਬਿਛੋਨੇਯੋਂ ਪਰ ਪੌਢ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔ ਰੇਸ਼ਮੀ ਗੁਣਸੇ ਬਾਂਧੇ ਹੂਏ ਪ੍ਰਯੰਕੋਂ ਪਰ ਬੈਠੇ ਝੂਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਆਖੇਟ ਬ੍ਰਿਤੀ ਮੋਹੀ ਮਸਤ ਹੋਰਹੇ ਹੈ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਔ ਬੰਦੂਕੈਂ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਲੀਏ ਹੂਏ ਜੀਵਹਿੰਸਾਪਰਾਯਣਹੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਮੈ ਸਭੀ ਲੋਗ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਇਨ ਲੋਗਨ ਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਆਸਾ ਪੂਰਣ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਜੈਸੇ ਅਨੰਤ ਮੇਘੋਂ ਕੇ ਬਰਸਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਸਵਾਂਤੀ ਬਿੰਦੂ ਬਿਨਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੀ ਪਯਾਸ ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਭੀ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥ਹ੍ਵੈ ਨਿਰਾਸ ਬਿਲਖਯੋ ਬਦਨ ਬੀਨੋ ਊਰਧ ਸ੍ਵਾਸ ॥ ਨਿਰਖ ਘਟਾ ਇਕ ਸ੍ਵਾਂਤ ਬਿਨ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤਰੀਨ ਪਯਾਸ ॥ ੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸੁਭ ਮਾਰਗਤੇ ਹੀਨ ਦਰਬ ਮਦੇ ਅਗਯਾਤ ਨਰ॥ ਈਸ੍ਵਰ ਮਤਿਤੇ ਹੀਨ ਦੇਖੇ ਅਤਿ ਐਸਵਰਯ ਧਰ॥ ੨ ॥ ਮਨਕੇ ਸੁਭ੍ਰ ਦ ਕੂਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰੰਜਿਤ ਨਹਿ ਭਯੋ॥ ਕੇਸਰ ਕੇਸਰ ਫੂਲ ਸਭ ਸਰੂਪ ਕੇਸਰ ਬਨੇ ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੇ ਨਿਰਗੰਧ ਅਰਕ ਆਦਿਕ ਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਕੋ ਫੂਲਯੋਂ ਹੂਯੇ ਬਨ ਦੇਖਕੇ ਭ੍ਰਮਰ ਕੋ ਮਨ ਸੋਕ ਯੁਕਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਹਿਮਰਿਤੁ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਕੋ ਕਿਲਾ ਆਤਰ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਔ ਮੁਕਤਾ ਹੀਨ ਦੇਖਕੇ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਕੋ ਹੰਸਹੁਕਾ ਬਡਾ ਦੁਖੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਦ ਰਿਤੁਕੀ ਪੂੰਨਯਾ ਕੋ ਅਸਤ ਹੂਏ ਸਸਿਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸੋਕਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਚਕੋਰ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਾਵਸ ਰਿਤੁ ਕੇ ਅੰਤਮੇ ਕਲਾਪੀ ਆਤੁਰ ਬਾਨੀ ਬੋਲਤੇ ਹੈ ॥

ਐ ਜੈਸੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਤ ਵੈਦ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਰੋਗੀ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਚਲਯੇ ਜਾਤੇ ਹੈ
ਜੈਸੇ ਪਥਿਕ ਪੁਰਖ ਜੇਸ੍ਠ ਅਖਾੜ ਕੀ ਘਾਮ ਕਰਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੂਆ ੨ ਦੂਰ ਸੇ
ਬਾਵਰੀ ਕੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜਲ ਪਾਨ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਆਵੇ ਐ ਆਗੇ ਤੇ ਵਹ ਕੂਪ
ਜਲ ਹੀਨ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜੈਸੇ ਪੈਂਡੋਈ ਸੀਸ ਧੁਨ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਮੀਜ ਕੇ
ਪਛਤਾਤਾ ਹੂਆ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਉਠ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਤਦਵਤ ਆਸਾ ਕੇ ਭੰਗਨ ਹੋਨੇ ਸੇ
ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਭੀ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕੋ ਦੁਖਪੁਰ ਬਤਾਤਾ ਹੂਆ ਉਠ
ਚਲਤੇ ਭਯੇ ਪਛਤਾਤੇ ਹੂਏ ਮਨ ਮੇਂ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਕਿਧੋ ਹਮਾਰੇ
ਵਿਵੇਕ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈ ਕਿਧੋ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੋ ਬਚਨ ਰੂਪ ਪਾਦਪ ਹੀ ਸੁਸਕ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈ।
ਕਿਧੋ ਐਸ੍ਵਰਜ ਅਪਨੇ ਦਿਖਾਇਕੇ ਮੁਝ ਮੂਢ ਬੁਧੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭੁਲਾਇ ਦੀਓ
ਹੈ ਮੈ ਮੰਦ ਮਤਿ ਨੇ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਮਰਮ ਨਹੀਂ ਪਾਯੋ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਵਿਚਾਰ ਤੇ
ਭਯੇ ਕਯਾ ਪੰਕਜ ਕੋ ਫੂਲ ਕਬੀ ਨਿਰਗੰਧ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੇ ਅੰਧੇ ਭ੍ਰਮਰ ਕੋ ਬਚੇ
ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਤੌ ਮਤ ਜਾਨੇ॥ ਕਬੀ ਸੂਰਯ ਚੜ੍ਹਯੇ ਹੁਐ ਹਾਥ ਕੀ ਹਥੇਲੀ ਕੇ
ਓਹਲੇ ਛਪ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਗੁਰੂ ਹੋਤੇ ਤਬ ਕਿਸੀ ਨਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਸੇ ਮੇਰੀ ਆਸਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਹੀ ਅਪਨੇ ਬਿਰਦ ਨ ਲਜਾਵਤੇ ਅਬ ਆਨੰਦਪੁਰ ਮੇਂ ਸੇ
ਗੁਰੂ ਕੋ ਬੀਜ ਹੀ ਉਠ ਗਯੇ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਬੇਹਬਲ ਹੋਕੇ ਧੀਰਯ ਕੋ ਮਨ ਸੇ
ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤਯਾਗ ਕੇ ਕਹਤੇ ਭਯੇ॥ ਮੇਰੇ ਕੋ ਇਨੋ ਨੇ ਕਯਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨੋ
ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਹੀ ਸਿਖਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਬੂਡੇ ਪਰੇ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਵੈਦ ਆਪ ਹੀ
ਜੋ ਰੋਗ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਯਾ ਹੂਆ ਆਤਰ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਰੋਗ ਕੋ ਕੈਸੇ ਨਾਸ
ਕਰਣੋ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਹੀ ਅੰਧੇ ਹੈ ਵਹੁ ਔਰ ਕੋ ਅੰਧਾ ਅਗਯਾਨੀ ਕੈਸੇ ਮਾਰਗ ਪਾਵੈ ਗੋ
ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਬਿਨਾ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਸੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਬਿਨਾ ਪਾਗ
ਸੀਸ ਕੋ ਕਰਕੇ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਮਨ ਐਸੇ ਤਰਫ ਤੇ ਭਯੇ ਜੈਸੇ ਜੇਸ੍ਠ ਅਖਾੜ ਕੀ ਮਧਯਾਨ
ਮੇ ਥੋੜੇ ਸੇ ਤਪਤ ਜਲ ਮੈ ਮਛੀ ਤਰਫਤੀ ਹ ਵਿਖਿਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ॥ ਜੈਸੇ ਮਾਰੂ
ਥਲ ਕੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਸੇ ਜਲ ਮੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਚਲ ਦੇਤੇ ਹੈ ਈਹਾਂ ਤੋ ਗੁਰੂ
ਕੋ ਬੀਜ ਭੀ ਨਹੀਂ ਰਹਯੋ ਹੈ ਨਾਹਕ ਮੈਨੇ ਪਰੀਸ੍ਰਮ ਕੀਓ ਹੈ ਆਇਕੇ ਭਲੀ ਸ੍ਰੇਯ
ਹਮ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਰੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਰੋਗ ਨਹੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤੇ ਹੈ
ਕੁਤਿਸਤ ਹਕੀਮੋ ਕੀ ਦਵਾਈ ਨਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਤਬ ਵਹੁ ਰੋਗੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਸੰ-
ਸਾਰ ਮੈ ਨਾ ਤੋ ਕੋਈ ਹਕੀਮ ਰਹਯੋ ਹੈ ਐ ਨ ਕੋਈ ਸਦ ਵੈਦ ਹੀ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ
ਆਨੰਦਪੁਰ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬੀਜ ਹੀ ਉਠਗਯੇ ਹੈ ਵਿਖ ਪਤੋਂ ਕੀ ਨਿਯਾਈ ਉਚਿਤ ਅਨੁ-

ਇਤ ਬਚਨ ਬੋਲਤੇ ਬਨ ਵਿਖੇ ਏਕਾ ਏਕੀ ਚਲਯੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸਰੀਰ ਭਾਈ ਕੇ ਬਡੇ ਕ੍ਰਿਸ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈ ਸਿਰਸੇ ਪਾਗ ਉਤਾਰ ਕੇ ਕਹੂੰ ਫੈਂਕ ਦਈ ਹੈ ਸੀਸ ਸੇ ਨਾ ਗੋਹੀ ਬਨ ਮੈ ਡੋਲਤੇ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਜਲ ਕੀ ਧਾਰਾ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਗਦ ਗਦ ਬਾਣੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੁਬਚਨ ਪਰੇ ਬੋਲਤੇ ਹੈ॥ ਅਤਿ ਦੀਨ ਬਦਨ ਧਰਨੀ ਪਰ ਮੁਰ-ਝਾਇ ੨ ਪਰਤੇ ਹੈ ॥ਐਸੀ ਦਸ਼ਾਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਦੀਨ ਬੰਧ ਦੀਨਾ ਕੇ ਨਾਥ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅੰਤ੍ਰਧਯਾਨ ਹੋਕੇ ਏਹ ਵਚਨ ਕਹਯੇ॥ ਅਰੇ ਗਜਨੀਚਰ ਕਯਾ ਕੁਬਚਨ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈ॥ ਘੋਰ ਬਨ ਵਿਖੇ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਨਗਰ ਕੋ ਨਾਮ ਸੁਨਕੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਲਾਗਾ ਇਤ ਉਤ ਦੇਖਨੇ ਔਮਨਮੇ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈ ਮੁਝ ਕੋ ਤੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਕਿਸ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਨਗਰਕੋ ਨਾਮਲੀਓ ਹੈ ਮਾਨੋ ਬਿਨਾਂ ਦਘਦ ਹੋਤੇ ਹੂਏ ਕਰਣੋ ਮੈ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਡਾਰ ਦੀਓ ਹੈ ਮੇਰੇਮਰਨਕੋਜਾਨੇ ਬਿਨਾਂ ਗਜਨੀਚਰ ਮੁਝ ਕੋ ਕਿਸਨੇ ਕਹਯੇ ਹੈ ਇਤ ਉਤ ਦੇਖਤੇ ਕੋਜਬ ਕੋਈ ਭੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨ ਆਯੇ ਤਬ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕਿਧੋ ਮੁਝ ਕੋ ਆਕਾਸ ਬਾਨੀ ਭਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮੁਝਕੋ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਭਈ ਹੈ ਕਿਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਲਖ ਹੋਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਤਾੜਯੋ ਹੈ ਐਸੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ੨ ਕੇ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ ਮੂਰਛਾ ਖਾਇ ਕੇ ਅਵਨੀ ਪਰ ਗਿਰ ਪਰਤੇ ਭਯੇ ਜੈਸੇ ਰਣ ਮੈ ਘਾਵ ਲਾਗਤੇ ਭਟ ਮੂਰਛਾ ਖਾਇਕੇ ਮੇਦਨੀ ਪਰ ਜਾਇ ਪਰਤੇ ਹੈ ਚੇਤਨਾ ਪਾਇ ਕੇ ਬਹੁਰੋ ਉਠ ਕੇ ਯੁਧ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸਸਿ ਹਰਿ ਭੀ ਉਠ ਕੇ ਸਵਾਧਾਨ ਹੋਕੇ ਉਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਪੁਨਾ ਬਕਬਾਦ ਲਾਗੇ ਕਰਨੇ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿਖ ਕੋ ਦੇਤੇ ਭਏ ਅਥ ਤਿਸ ਸਮੇ ਕੋ ਸਤਗੁਰੂ ਕੋ ਸਰੂਪ ਕਥਨੰ॥ ਅਸ੍ਵ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੂਏ ੨ ਹੈ ਪਾਂਚੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਾਂਧੇ ਹੂਏ ਹੈ॥ ਕਮਲ ਪਤ੍ਰਵਤ ਬਡੇ ਬਿਲਾਸ ਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਔ ਭ੍ਰਮਰੋ ਕੇ ਸਾਮਾਨ ਜਿਨ ਕੇ ਭਰਵਟੇ ਹੈਂ ਸੁੰਦ੍ਰ ਗੌਰਵਰਨ ਹੈ ਜਿਨਕੋ ਸ੍ਵੇਤ ਸਮਸ੍ਰ ਔ ਹਰਿਤਪੁਸ਼ਾਕ ਸਹਤ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਹਾਥ ਮੈਂ ਲੀਏਮਧਯਾਨਕੇ ਭਾਨੁਸਮ ਤੇਜਧਾਰੀ ਹੈ ਔ ਸੋਮਵਤ ਸੌਮਯ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲੇ ਜਾਨੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਨ ਕੋ ਭੁਜਮੰਡਲ ਹੈ ਆਰਤ ਜਨੋ ਕੀ ਪੀੜਾ ਹਰਣੇ ਕੋ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਕੋ ਸ੍ਵਾਂਗ ਕੀਏ ਹੂਏ ਸਾਥ ਮੈ ਅਨੇਕ ਸ੍ਵਾਨ ਔ ਪੈਦਲ ਕੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗ ਲੀਏ ਹੂਏ ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਜੋ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜਿਨਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕੀ ਸੁੰਦ੍ਰਤਾਈ

ਕਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਪੂਰਬ ਅਦਭੁਤ ਮਨਕੇ ਹਰਣਹਾਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸੋਭਾ ਬਨੀ ਹੂਈ ਹੈ ॥ ਜਿਨਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਧੂਰਿ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨਿੰਦਰ ਬਾਂਛਤੇ ਹੈ ਉਨਕੋ ਭੀ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਜੋ ਹਰਿ ਸੁਧ ਸ੍ਰੂਪ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਹਰਿ ਅਪਣੇ ਪਰਣ ਪੂਰਣ ਕਰਨੇ ਲੀਏ ਸਗੁਨ ਮੂਰਤਿ ਧਾਰਕੇ ਕਾਨਨ ਚਾਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਜੋ ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਣਾਤੀਤ ਨਾਮ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈਂ ਸੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਭਕਤ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਨੇ ਅਰਥ ਸਗੁਨ ਹੋਕੇ ਭਗਤ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇਨਿਕਟਅਕਸਮਾਤ੍ਰਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ—ਅਰੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤੁਝਕੋ ਕੌਣ ਐਸੋ ਸੰਦੇਹ ਭਯੋ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਤੂੰ ਐਸੋ ਅਨਚੈਨ ਭਯੋ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਕਟੂ ਬਚਨ ਬੋਲਤੇ ਹੈ ਔ ਕੌਨਸੀ ਆਸ਼ਾ ਤੁਮਾਰੀ ਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਭਈ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬੀਜ ਹੀ ਉਠ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਔ ਤੂੰ ਕੌਨ ਹੈ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਯੋ ਹੈ ਕਹਾਂ ਪਰ ਜਾਵਨੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਬਡੇ ਮ੍ਰਿਦੁ ਕੋਮਲ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਉਤ੍ਰ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਛਤ੍ਰੀ ਕੁਲਮੇ ਮੇਰੋ ਜਨਮ ਹੈ ਔਰ ਗਜਨੀ ਪੁਰਮੇ ਸਦਾ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾ ਹੂੰ ਤਹਾਂ ਹੀਕੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਜਨਮ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਵੈਰਾਗ ਭਯੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਆਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਮੈ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕੋ ਗਜਨੀ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਆਯੋ ਥੋ ਅਬ ਈਹਾਂ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਹੁਤੇ ਤਬ ਮੇਰੀ ਆਸ਼ਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੋ ਨ ਕੋਈ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਮੁਝਕੋ ਮਿਲਯੋ ਹੈ ਔ ਨ ਮੇਰੇ ਮਨਕੀ ਆਸ਼ਾ ਪੂਰਣ ਭਈ ਹੈ ਏਕ ਆਪਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਗਜਨੀ ਕੋ ਨਾਮ ਸੁਣਕੇ ਕੁਛ ੨ ਭਰੋਸੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਆਪਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮੋ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ੨ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸੀਤਲਤਾ ਵਰਤਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਵਾਕਯ ਸੁਣ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਵਿਚਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜੇ ਅਬ ਹਮ ਇਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਗੁਣ ਸਾਮਰਥ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਬਡੀ ਅਨੀਤਿ ਔਲਜਾ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਮਹਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੋ॥ਕਾਹੇਤੇ ਕਹੁਕਬੀਰ ਛੂਛਾ ਘਟ ਬੋਲੈ। ਭਰਿਆ ਹੋ ਤੋ ਕਬਹੂੰ ਨ ਡੋਲੈ ॥ ਅਪਨੇ ਮੁਖਮੇ ਸ੍ਵੈ ਬਡਾਈ ਔ ਅਪਨੇ ਗੁਨੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਸਭ ਪੁਰਖੁ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਇਸ ਕੋਭੀ ਕੁਛ ਚਮਤਕਾਰੋ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਇਸਕੋ ਸੰਤੋਖ ਨ ਕਰੈ ਤੌ ਏਹੁਅਗਯਾਨੀ ਕ੍ਰੋਧਕੋਤਯਾਗਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ॥ ਜੇ ਬਿਨਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਦੇਖੇ ਏਹ ਪਸਚਮ ਦੇਸਕੋ ਚਲਯੋ ਜਾਇਗੋ ਤਬ ਉਸ ਦੇਸਕੇ ਸਰਬ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਅਸ੍ਰਧਕ ਕਰਡਾਰੇ ਗੋ ॥ ਔ ਪ੍ਰਗਟ ਜਨਾਏ ਬਿਨਾ ਏਹੁ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਸਕਤੋ ਹੈਂ ਅਬ ਅਪਨੇ ਆਪ ਅਪ੍ਰਸਿਧ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅਪ ਕੀਰਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਏਕ

ਸ੍ਵਾਤੀ ਬੂੰਦ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਸ ਗਏ ਤਬ ਪੀਛੇ ਚਾਹੇ ਨਿਰੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਘਨ ਬਰਸੇ ਤਬ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਿਸ ਕਾਮ ਹੈ ਵੇ ਘਨਕੋ ਬਰਸਨੋ। ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ ਅਰੇ ਗਜਨੀਚਰ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਅਵਨੀ ਪਰ ਸੂਰਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪਵਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਜਿਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਸੰਤਜਨ ਜਿਗਯਾਸੂ ਜਨ ਰੂਪੀ ਕਮਲ ਸਦਾ ਫੂਲੇ ਹੂਏ ਹੈ ਉਲੂਕ ਕੀ। ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਿਕੇ ਸਮ ਏਕ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਅਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਆਛਦਿਤ ਹੁਈ ੨ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਨਿਧਰਕ ਹੋਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬੀਜ ਹੀ ਉਠ ਗਯੋ ਹੈ॥ ਸੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਗਤ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ। ਜਿਗ-ਯਾਸੂ ਜਨੋ ਕੋ ਅਜਰ ਅਮਰ ਅਬਨਾਸ਼ੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਭੋਗ ਮੋਖ ਅਰਥਾਤ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਛ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔ ਅਕਾਸਵਤ ਆਪ ਅਲੇਪ ਹੈ ਨਿਤ ਨੂਤਨ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਅਪਨੀ ਦੁਬਿਦਾ ਮਾਰੀ ਹੈ ਉਨ ਸੰਤਜਨੋ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਯੋ ਹੈ ਏਕ ਤੇਰੇ ਰਿਦੇ ਰੂਪੀ ਊਖਰ ਭੂਮੀ ਮੈ ਸੇ ਵਿਵੇਕ ਕੋ ਬੀਜ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਤੂੰ ਮੂਢ ਮਤੀ ਜਿਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਕਹਤੋ ਹੈ ਗੁਰ ਜੀ ਕੋ ਜਗਤ ਮੈ ਬੀਜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਯੋ ਹੈ ਅਰੇ ਜਢ ਦੇਖ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਨਰਯਖ ਰਾਖਸ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਅਦਭੁਤ ਵਚਨ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣ ਕੇ ਪੁਨਾ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈਂ ਸਤਯ ਕਹਤਾ ਹੂ ਜ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਧਾਰ ਕੇ ਮਨਮੇ ਗਜ਼ਨੀ ਸੇ ਆਯਾ ਹੂੰ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਵਹੁ ਸੰਕਲਪ ਮੇਰੋ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਮੁਝ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਨਹੀਂ ਆਵਤੀ ਹੇ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਕੀ ਬਾਤੇਂ ਬਤਾਨੇ ਸੇ ਅੰਧੇਰੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਧਯਾਨ ਧਾਰੋ ਤਬ ਆਪੇ ਹੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇਰੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਹੋ ਜਾਵੈਂਗੇ। ਪ੍ਰਭੂ ਤੋ ਸਦਾ ਹੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਏਕ ਕੇਵਲ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਕੀ ਏਕਾਗ੍ਰਤਾ ਕਰਨ ਕੀ ਬਿਲੰਬ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬਦਃ 'ਟੁਕ ਦਮ ਕਰਾਰੀ ਜਉ ਕਰੇ ਹਾਜਰ ਹਜੂਰ ਖੁਦਾਇ'॥ ਐਸੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਕੁਛ ੨ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਕੇ ਏਹੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਥਿਤਿ ਹੋਕੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੋ ਭਯੋ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੋ ਯੇਹ ਜਗਤ ਭ੍ਰਮ ਮੁਝਕੋ ਆਪਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੇ ਪੂਰਬ ਸਤ ਭਾਸ ਤੋ ਥੋਂ ਸੋ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋ ਰੂਪ ਕਿਰਣੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਅਗਯਾਨ ਤਮ ਮੇਰੇ ਰਿਦੇ ਸੇ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਸਮ ਸਤ ਜਗਤ ਰਜੁ ਸਰਪ ਵਤ ਮਿਥਯਾ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਕਯਾ ਕਰਤਬਯ ਹੈ।

ਆਪ ਸਰਬਗਯ ਈਸ੍ਵਰ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਯ ਹੋ ਜੋ ਭਦ੍ਰ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਸੁਭ ਕਰਮ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਰਮ ਮੁਝਕੋ ਆਗਯਾ ਕਰਣੇ ਕੀ ਕਰੋ। ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੁਣਕੇ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਜੀਵ ਕੀ ਬੁਧੀ ਸੁਧ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਬਿਨਾਂ ਗਯਾਨ ਮੁਕਤ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਬੁਧੀ ਕੀ ਨਿਰਮਲਤਾ ਕਾ ਕਾਰਣ ਤੀਰਥ ਰਟਨ ਬ੍ਰਤ ਇਸਨਾਨ ਦਾਨਾਦਿਕ ਹੈਂ। ਯਾਂਤੇ ਤੁਮ ਪ੍ਰਥਮ ਤੀਰਥਾਟਨ ਕਰੋ ਪੁਨਾ ਦੇਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਤੀਰਥਹੁ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਤਥਾਚ।

ਗੁਰੁ ਸਬਦ —ਤੀਰਥ ਤਪ ਦਯਾ ਦਤ ਦਾਨ॥ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਰਸਨ ਕੈ ਤਾਂਈ ਦੂਖ ਭੂਖ ਤੀਰਥ ਕੀਏ॥ ਨ ਹਰਿ ਭਜਯੋ ਨ ਤੀਰਥ ਸੇਵੇ ਚੋਟੀ ਕਾਲ ਗਹੀ॥ ਉਨੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋੜੇ ਬੰਧਨਾ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਥੋੜਾ ਖਾਇਆ। ਇਤਯਾਦੀ॥

ਵਚਨੋ ਸੇ ਤੀਰਥ ਸੇਵਨ ਆਦਿਕ ਤਪ ਅੰਤਸਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਤੁਮ ਤੀਰਥ ਰਟਨ ਕਰੋ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੇਦੀਸ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਸਿ ਹਰਿਜੀ ਤੀਰਥ ਰਟਨ ਕੇ ਅਭਿਲਾਖੀ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਚਲਤੇ ਸਮੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਯੋ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਜੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਧਯਾਨ ਹੈ ਛਿਨ ੨ ਵਿਖੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਪ੍ਰਯਾਗ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸਮ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਕੀ ਅਗਯਾ ਉਲੰਘ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਦੈਂਤ ਦਨੁਜ ਯਖ ਰਾਖਸ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਮਾਨੁਖ ਨਾਗ ਆਦਿਕ ਵਰਤ ਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਾਂਤ ਚਰਾਚਰ ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਸੀਘਰ ਹੀ ਆਗਯਾ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਅਬ ਮੈ ਸ਼ੀਘਰ ਹੀ ਤੀਰਥ ਗਾਮੀ ਹੋਵਹੁ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਆਗਯਾਲੈਕੇ ਤੀਰਥ ਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਮੈ ਬਡੇ ਸਮੁਦਾਯ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਭਰ ਰਹਯੋ ਹੈ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਚਾਰੋ ਆਸ੍ਰਮੋ ਕਰਕੇ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਕੀ ਭੂਮੀ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਰਹੀ ਹੈ ਬਡੇ ੨ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਤਪਸ੍ਵੀ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਸਿਧ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਆਵਤੇ ਭਯੋ। ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਤੇ ਭਯੋ। ਕਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਜਪ ਧਯਾਨ ਰੂਪ ਇਸਨਾਨ ਕੀ ਸਮਤਾ ਕੋਟੀ ਗੰਗਾ ਕੋਟਿ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਰਸਮੈ ਲੀਨ ਭਏ ਹੈਂ ਉਨਕੇ ਚਰਨੋ ਮੈ ਕੋਟਿ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਅਠ ਸਠ ਤੀਰਥ ਜਹਾ ਸਾਧੂ ਪਗ ਧਰਹਿ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ ਹਰਿ ਪਰਾਇਣ ਜਨ ਕਿਉ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨ ਕੀ

ਸਲਾਘਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਪਾਖਾਣ ਆਦਿਕ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਪੂਜਨ ਕੂੰ ਕਬ ਅੱਛਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈ॥ ਐਸੀ ੨ ਤਰਕੈ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆਂ ਬ੍ਾਧਿਕ ਉਠਾਇਕੇ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਪੁਰਬ ਕੇ ਮਹਾਤਮ ਕੋ ਨ ਜਾਨਤਾ ਹੂਆ ਗ੍ਰਹਨ ਸਮੇ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਮਾਰਗ ਉਲੰਘ ਗਯੇ। ਤਬ ਆਗੇ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਪਾਂਚ ਅਸ੍ਵਾਰ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਸਨਧ ਬਧ ਹੂਏ ਹੂਏ ਸੁਰਮਈ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਬਡੇ ਦਿਬਯ ਅਪੂਰਬ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਬਨੇ ਹੂਏ। ਉਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਗਯਨੀਚਰ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਰਸਪਰ ਕਰਕੇ ਉਨ ਮੈ ਸੇ ਜੋ ਏਕ ਸਿਰੋਮਣੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੀਸ ਸਿਰੋਮਣੀ ਹੈ ਉਨ ਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪੂਛਤੇ ਭਯੇ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕੋ ਆਵਨੇ ਈਹਾਂ ਕੈਸੇ ਭਯੇ ਹੈ। ਤਬ ਵੁਹ ਮਹਾਪੁਰਖ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹਮ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕੁਰਛੇਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਣੇ ਆਏ ਹੈਂ ਅਬ ਤੂੰ ਕਹੋ ਕੇ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਇਸ-ਨਾਨ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਕਹਾਂ ਚਲਯੋ ਹੈ ਤੂੰ ਤੋ ਕੁਰਛੇਤ੍ਰ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਐਸੇ ਚਲਯੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਵਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਬਨ ਕੋ ਚਲਯੇ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਧਯਾਨ ਰੂਪੀ ਤੀਰਥ ਸਦਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਸੰਗ ਰਹਤੇ ਹੈ ਏਕ ਛਿਨ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਯਾਰੇ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਔ ਏਹ ਬਾਹਯ ਜਗਤ ਕੇ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨ ਆਦੀ ਆਚਰਣ ਹੈ ਸੋ ਮਿਥਯਾ ਆਚਰਣ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਏਹ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਖੁਮਾਰੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤਯਾਗਨੇ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਜੋ ਤੂੰ ਤਿਸ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਧਯਾਨ ਰੂਪੀ ਤੀਰਥ ਮੈਂ ਮਗਨ ਹੈ ਤਬ ਤੀਰਥ ਅਟਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਕਿਉ ਚਲਯੋ ਹੈ॥

ਉਤ੍ਰ–ਮੇਰੇ ਤੋ ਤੀਰਥ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਧਯਾਨ ਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੈਂ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮਾਨਕੇ ਤੀਰਥ ਗਮਨ ਕੀਓ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਆਗਯਾਸੁਰਾ ਸੁਰਉਲੰਘਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਤਬ ਮੈ ਕੌਨ ਵਰਾਕ ਹੂੰ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਕੂੰ ਭਗਨ ਕਰੂੰ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਤੋ ਭੁਲ ਕੇ ਯੇ ਬਾਤ ਪਰੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕੇ ਤੀਰਥੋਂ ਕੋ ਜਾਇ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰੋ ਔ ਤੂੰ ਪਰਬ ਕੇ ਸਮੇ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕੋ ਤਯਾਗਨੇਰੂਪ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਯਾ ਭੰਗਨ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ

ਕੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਉੱਤਮਤਾ ਕੂੰ ਸਾਰੇ ਬੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਤੂੰ ਨੇਤ੍ਰ ਖੋਲਕੇ ਦੇਖ ਤੋ ਸਹੀ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਪਰਬ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਲੀਏ ਬਡੇ ੨ ਤਪਸ੍ਵੀ ਬ੍ਰਹਮ-ਚਾਰੀ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਸਿਧ ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ ਦਿਕ ਚਾਰੀ ਭੂਮੀ ਚਾਰੀ ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਤੀ ਸੰਨਜ਼ਾਸੀ ਆਏ ਹੈ ਔ ਅਬ ਤੂੰ ਇਸ ਮਹਾਂ ਉੱਤਮ ਰਵਿ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਪਰਬ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਚਲਜੋ ਹੈ ਏਹੀ ਤੁਮਾਰੀ ਮੂਢਮਤੀ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ– ਚੰਦਾ ਸਿੰਘੋ ਉਵਾਚ ॥ ਰੂਪਕਛੰਦ ॥ ਸ੍ਰੀਬੇਦਿ ਬੰਸ ਕਿਰੀਟ ਮੁਖਰਵਿ ਕੇਸ ਡਾਢੀ ਕੇਤੁ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਵਧਪੁਰ ਕੁਰਛੇਤ੍ਰ ਸਮਸਰ ਗਜ਼ਾਨ ਸਲਿਲ ਸਮੇਤ ਹੈ। ਤਹ ਜਾਇ ਜੋ ਜਨ ਪੁੰਨਜ ਸੀਲ ਏਕਾਗ੍ਰਤਾ ਮੈ ਨਾਵਹੀ। ਕਿਹ ਭਾਂਤ ਸੋ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਮੈ ਗ੍ਰਸ ਮਿਤ੍ਰ ਸੁਨ ਕਰ ਆਵਹੀ ॥

ਟੀਕਾ–ਸ੍ਰੀ ਸੁੰਦ੍ਰ ਸੋਭਾਵਾਨ ਸੂਰਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵੇਦੀ ਵੰਸ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸੂਰਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਨ ਕੋ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਰਵਿਗੁਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਆਦੀ ਯੁਕਤ ਰਵਿ ਹੈ। ਕੇਸ ਸਯਾਮ ਔ ਸਮ ਸ੍ਰ ਕੇਤੂਕੇ ਸਮ ਹੈਂ। ਔ ਸ੍ਰੀ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ ਛੇਤ੍ਰ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਕੇਸਮ ਹੈ ਸਰ ਨਾਮ ਤਾਲਕੌਂਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਹੈ ਆਤੀਵ ਨਿਰਮਲ ਤਹਾ ਜਾਇਕੇ ਅਤਿ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਪੁਨਜ ਸੀਲ ਚਿਤ ਕੀ ਏਕਾਗ੍ਰਤਾ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਭੇਦਭਾਵਨਾ ਰੂਪਾ ਮਲ ਜਿਨੋ ਨੇ ਧੋਇ ਡਾਰੀ ਹੈ। ਵੋ ਕਿਉ ਸੂਰਜਗ੍ਰਹਨ ਸੁਣ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਅਰਥ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਮੈ ਕਰਨੇ ਕੋ ਧਾਵਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਾਕਜ਼ ਸੁਨਕੇ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੂ ਕਿੰਚਤ ਹਸ ਕੇ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬੋਲਨ ਕੇ ਸਮੇ ਕਪੋਲਨ ਕੇ ਊਪਰ ਛੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਵਤ ਸੁੰਦਰ ਛਬਿ ਕੇ ਤਰੰਗ ਉਠਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਉਵਾਚ–ਅਰੇ ਹੇਸਿਖ ਯਦਜਪੀ ਤੁਮਾਰੇ ਕਹਨੋ ਯਥਾਰਥ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਬੇਦ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨੀਤ ਯੇ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਤੀਰਥ ਹੈ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਅਰਥ ਇਸ ਕਾਲ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੋ ਹੀ ਯੁਕਤ ਹੈ। ਐਸੇ ਸਮੇ ਮੈ ਇਸ ਤੀਰਥ ਵਿਖੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋਂ ਕੇ ਪਾਤਕ ਰੂਪਾ ਮਲ ਉਤ੍ਰ ਜਾਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਫਿਰ ਚਲ ਇਸਨਾਨ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਕੋ ਤੌ ਸਦਾ ਹੀ ਪੁਨਜ਼ ਰੂਪ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਾਸ ਕੇ ਸਮੇ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਸਦਾ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਸੇ ਲਾਖੋ ਗੁਨ ਅਧਿਕ ਹੈ ਔ ਅਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਮੇ ਤੇਰੋ ਕੁਛ ਖਰਚ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੇ ਤੀਰਥ ਪਰ ਜਾਏ ਕੇ ਅਸਰਧਕ ਹੋਇਕੇ ਬਿਨਾ ਇਸਨਾਨ ਨ ਕੀਏ ਫਿਰ ਜਾਵਨੇ ਸੇ ਜੀਵਕੋ ਬਜ਼ਰਥ ਪਰਿ-ਸ੍ਰਮ ਔ ਤੀਰਥ ਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨੇ ਕੋ ਪਾਪ ਜੀਵ ਕੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈ। ਐਸੇ ੨ ਉਦਾਰ

ਵਾਕਯ ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀਸ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣ ਕੇ ਕੁਰੁਛੇਤ੍ਰ ਤੀਰਥ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਅਰਥ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਲੌਟਤੇ ਭਯੋ ਤਹਾਂਤੇ ਔ ਇਤਨੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਵੋ ਪਾਂਚੋ ਅਸਵਾਰ ਤਹਾਂ ਹੀ ਅੰਤਰਧਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਐਸੋ ਕੌਤਕ ਦੇਖ ਕੇ ਗਜਨੀਚਰ ਚਕਿਤ ਰਹ ਜਾਤੇ ਭਯੋ। ਇਸ ਮੈ ਕਯਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਸਦਾ ਭਗ- ਵੰਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਵਿ ਰਾਸ ਮੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਸਹਤ ਸਨੇਤ ਤੀਰਥ ਮੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਚੁਭਕੀ ਜਬ ਲਗਾਈ ਤਬ ਜੈਸੇ ਅਕ੍ਰੂਰ ਕੋ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਯਮਨਾ ਕੇ ਜਲ ਮੇਂ ਚੁਭ ਕੀ ਲਗਾ ਕੇ ਅਘਮਰਖਣ ਮੰਤ੍ਰ ਜਪਨ ਸਮੇ ਦਰ- ਸ਼ਨ ਦੀਆ ਥਾ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਮੂਰਤਿ ਧਾਰ ਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਚਕ੍ਰਪਾਣੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈ। ਜਿਨ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਰਸ ਮੇ ਭਰ ਰਹ ਹੈਂ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਜਗਤ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਸੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭੁਜਾ ਪਕਰ ਕੇ ਤਹਾਂ ਕੈਲਾਸ ਮੈ ਲੈਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਹਾ ਜਟਾ ਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗਿਰਜਾ ਨਾਥ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਕੈਲਾਸ ਪਰਬਤ ਹੈ ਸਰਬ ਬਜ੍ਰਾਦਿਕ ਮਣਯੋਂ ਕਰਕੇ ਜਟਿਤ ਰਜਤ ਕੋ ਸੁਭ੍ਰ ਵਰਣ ਵਾਨ ਹੈ ਔ ਪੁਸਪਿਤ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਪੈ ਸੁੰਦ੍ਰ ਅਨੇਕ ਰੰਗ ਕੇ ਵਿਕਸਤ ਫੂਲ ਯੁਕਤ ਵੇਲੈ ਚਢ ਰਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਸਾਲ ਫੂਲੋ ਕੇ ਸਮੂਹ ਖਿੜੇਹੂਏ ਦੇਖ ਕੇ ਠੌਰ ਠੌਰ ਮੈ ਭ੍ਰਮਰੇ ਗੁੰਜਾਰ ਰਹੇਂ ਹੈ ਔ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਬਦਲੋਂ ਕੇ ਸਮ ਸਘਨ ਬਨ ਦੇਖ ਕੇ ਮੋਰ ਨਿਰਤ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸੁੰਦਰ ਬੋਲੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈ ਔ ਸੁੰਦਰ ਮੰਜਰੀ ਵਾਰੀ ਆਮੋ ਕੀ ਡਾਰੀ ਉਪੈ ਬੈਠ ੨ ਕੇ ਕੋਕਿਲਾ ਕੂਕ ਰਹੀ ਹੈ ਔ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਪਰਾਗ ਕੋ ਉਡਾਤਾ ਹੂਆ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਪਵਨ ਚਲ ਰਹਯੋ ਹੈ ਔ ਕਮਲੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਸੁੰਦਰ ਸਰਸ਼ੋਭ ਰਹੇ ਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਬੀਚ ੨ ਕਹੂ ੨ ਸ੍ਵੇਤ ਵਰਣ ਕੇ ਮਰਾਲ ਵਿਚਰ ਰਹੇਂ ਹੈ। ਚਾਰੋਂ ਓਰਨ ਮੈ ਚਕੋਰ ਪੁਕਾਰ ਰਹੇ ਹੈ ਔ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸੇ ਪੂਰਣ ਹੁਏ ੨ ਚਾਰੋ ਔਰਮ੍ਰਿਗ ਕੂਦ ੨ ਕੇ ਦਿਖਾਏ ਰਹੇ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਆਨੰਦ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਤਰੰਗ ਉਲਾਸ ਸੇ ਉਠ ਰਹੇ ਹੈ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਬਦ ਕੈਲਾਸ ਬਨ ਵਾਸੀ ਪੰਛੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਤਿਸ ਆਨੰਦ ਬਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕੈਲਾਸ ਪਤਿ ਜੀ ਧਯਾਨ ਧਾਰ ਕੇ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈ। ਜਿਨ ਕੇ ਵਾਮ ਭਾਗ ਮੈਂ ਗਿਰਜਾ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਰਬ ਅੰਗੋ ਮੈ ਬਿਭੂਤੀ ਰਮ ਰਹੀ ਹੈ ਤਥਾ ਭਾਲ ਮੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੂਜ ਕੋ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ਔ ਕੰਠ ਮੈ ਮੁੰਡਮਾਲ ਤਥਾ ਬਯਾਲ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔਸੀਸ ਪੈ ਜਟਾਕੋ ਜੂਟ ਸ਼ੋਭ ਰਹਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਧਾਰਾ ਧਰਨੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਮੋਹਨੀ ਮੂਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਤਹਾ ਧਯਾਨ ਨਿਸਠ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਜੈਸੇ

ਉਜਲ ਵਰਣ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਉਜਲਵਰਣ ਤਰੰਗ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨੰਦੀ ਗਣ ਆਦਿ ਸਰਬ ਗਣ ਹਾਥ ਜੋਰ ਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮ ਵਰਣਯੁਕਤ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈਂ ਅਚਲ ਮੂਰਤਿ ਹੋਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗਮਨ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮਿਤਾ ਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਖੋਲ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ। ਸ਼ਯਾਮ ਘਨ ਸੁੰਦਰ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਜਿਨ ਕਾਧਯਾਨ ਧਾਰਕੇ ਸਮਾਧ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਥੇ ਸੋਈ ਸਗੁਨ ਹੋਕੇ ਸਨ-ਮੁਖ ਖੜੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੰਭੁ ਜੀ ਬੜੇ ਉਤਸਾਹ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਉਠ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਪਰਸਪਰ ਕਰਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬੜੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਤਿ ਉੱਤਮ ਆਸਨ ਪੈ ਬੈਠਾਏ ਕੇ ਅਰਘ ਪਾਦ ਯੁਕਤ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਮਤਿ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰੋਉਵਾਚ—ਤੋਟਕ ॥ ਮੁਹਿ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀਨ ਕ੍ਰਿਤਾਗ ਵਿਭੋ। ਦੁਖ ਦਾਰਿਦ ਹਾਰਹ ਅਪਾਰ ਵਿਭੋ ॥ ਕੀਯੋ ਮੰਜ ਮਨੋਰਥ ਪੁੰਜਹਰੇ। ਕਰੁਣਾ ਕਰ ਪਾਹਿ ਨਮਾਮਿ ਹਰੇ ॥ ੧ ॥ ਆਓ ਸਿਧ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਕਾਲਸਦਾ। ਪ੍ਰਭੁ ਤੂਰਣ ਪੂਰਣ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਭਾ। ਤ੍ਰਯਕਾਲ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕਰੇ। ਕਰੁਣਾ ਕਰ ਪਾਹੀ ਨਮਾਮਿਹਰੇ ॥ ੨ ॥ ਵਰਦਾਯਕ ਲਾਯਕ ਦੁਰਤ ਦਮੋ। ਨਵ ਨਿਤਯ ਨਮਿਤਯ ਉਪਤ ਨਮੋ॥ ਅਵਿਛਨ ਅਨਿਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਵਰੇ ॥ ਕਰੁਣਾਃ ੩ ॥ਜਗਕਾਰਨ ਵਾਰਣ ਤਾਰਣ ਤੂੰ। ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਰਣ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਤੂੰ। ਜਨਭਾਰ ਅਪਾਰ ਉਤਾਰ ਟਰੇ। ਕਰੁਣਾ ਕਰ ੪ਃ ॥ ਚਾਰ ਛੰਦ ਕਰ ਉਸਤਤਿ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਕੀ ਕਰਕੇ ਨਮਨ ਕਰਤੇ ਕੂੰ ਕੰਠ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਜੀ ਲਗਾ ਲੇਤੇ ਭਏ। ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਔ ਯਮਨਾ ਜੀ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੀ ਪੁਨਾ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਭੂ ਕੈਸੇ ਹੈ ਦੋਨੋ ਜਗਤ ਕੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਦੋਨੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਦੋਨੋ ਵਿਭੂ ਹੈ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ ਦੋਨੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਹੈ ਦੋਨੋ ਅਕਾਲ ਹੈ ਦੋਨੋ ਜਗਤ ਪਾਲ ਹੈ ਦੋਨੋ ਅਨੰਤ ਹੈ। ਦੋਨੋ ਮਹੰਤ ਹੈਂ ਦੋਨੋ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ ਹੈ। ਦੋਨੋ ਪਰਤੇ ਪਰ ਹੈ ਦੋਨੋ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਨਾਸਨ ਹੈ ਦੋਨੋ ਸੁ ਉਪਾਸਨ ਹੈ ਦੋਨੋ ਵਰਦਾਯਕ ਹੈ ਦੋਨੋ ਸਰਬ ਲਾਯਕ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਛੀਰ ਸਮੁਦਰ ਕੇ ਮਹਾਂ ਤੁਰੰਗ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲ ਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ਪਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਮਿਲ ਕੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਸ਼ੁਭ ਆਸਨੋ ਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਉਮਾਕੇ ਵਰ ਮੁਸਕਾਇਕੇ ਆਵਨ ਕੋ ਹੇਤੁ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਵਰ ਜੀ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਆਪ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੈ ਆਪ ਸੇ ਕੁਛ ਛਿਪੀ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪ ਵਿਭੁ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਮੈ ਬਯਾਪਕ ਸਰਬ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਕਮਲ ਮੈ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈ ਆਪ ਸੇ ਛਨੀ ਕੌਨ ਸੀ ਬਾਤ ਹੈ

ਤਥਾਪਿ ਆਪਨੇ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਪੂਛਜ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਭਯੋ ਹੈ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਏਕੋ ਏਹੀ ਨਿਮਿਤ ਹੈ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੇ ਸੰਭੋ ਆਂਪ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਜੀਵਨ ਕੂੰ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਔ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਪਰਮ ਸੁਖ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੋ ਹੇਤੂ ਹੈ ਮੋਮੈ ਤੋ ਮੈ ਕੁਛ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਔ ਤਰੰਗ ਕੋ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਹਨ ਮਾਤਰ ਸੇ ਖਿਨਾ ਹੇ ਸੰਭੋ ਤੁਮਾਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੀਵ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਖੋਂ ਕੋ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈ ਔ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਹੈ ਹੇ ਵਿਭੋ ਮੁਝ ਮੇ ਆਪ ਭਿਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਆਪ ਸੇ ਮੈ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੂੰ ਜੌਨ ਸੇ ਮੂਢ ਬੁਧੀ ਜੀਵ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਭੇਦ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਕੇਵਲ ਵੋ ਨਰਕ ਕੇ ਪਾਤ੍ਰ ਹੈ ਚਾਹੇ ਮੇਰੇ ਭਗਤ ਭੀ ਵੋ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਘੋਰ ਨਰਕ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੋ ਆਪ ਕੇ ਮਤ ਕੋ ਦ੍ਰੋਹੀ ਹੈ ਵੋ ਨਰ ਹਮ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਭਾਵਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਨਰ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਚਾਹੇ ਸੋ ਨਰ ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼ੰਕਰ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਲੇਵੇ ਤਬ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਸ-ਪਰ ਬਰਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਭਗਵੰਤ ਕੈਲਾਸ ਪਤਿ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਸੁੰਦਰ ਮਾਧੁਰੀ ਮੂਰਤ ਸ੍ਰੀ ਪਤੀ ਕੀ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਅਵਲੋਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਜਬ ਬਿਦਾ ਭਏ ਤਬ ਅਸਚਰਯ ਛਬ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਸਾਖਯਾਤ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਜਲ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਜਟਾ ਸੇ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪਰਯੰਤ ਪ੍ਰਭੂ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਜਬ ਪੰਚਮ ਘਟਕਾ ਲਗੀ ਤਬ ਇਸਨਾਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਕੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਕਿ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸਯਾਮ ਘਨ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਮੂਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨ ਭਗ-ਵਾਨ ਥੇ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਇਤਨੇ ਮੈ ਜੋ ਡੁਬਕੀ ਲਗਾਈ ਹੂਈ ਥੀ ਕੁਰੁਛੇਤ੍ਰ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਸੀਸ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਤਬ ਕੁਰੁਛੇਤ੍ਰ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਖੜੇ ਹੈ॥ ਕਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਔ ਕਹਾਂ ਕੈਲਾਸ ਪਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਔ ਕਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਔ ਕਹਾਂ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਕੇ ਚੰਦਮਰਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁਪਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰਬ ਰਚਨਾ ਅਦਭੁਤ ਦੇਖ ਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਤਾਲਾ ਬੇਲੀ ਸੀ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ । ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਅਸਚਰਯ ਹੋ ਕੇ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਕਯਾ ਯੇਹ ਮੁਝ ਕੋ ਸੁਪਨੋ ਭਯੋ ਹੈ । ਕਿਧੋ ਮੈਨੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਕਹਾਂ ਮੈਨੇ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ

ਕੇ ਜਲ ਮੇ ਚੁਭਕੀ ਲਗਾਈ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਮੇਰੇ ਹਾਥ ਪਕਰ ਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਕੈਲਾਸ ਮੈ ਲੈ ਗਏ ਹੈ ਕਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੂ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਔ ਕਹਾਂ ਨੀਲਕੰਠ ਜੀ ਕੇ ਜਟਾ ਜੂਟ ਸੇ ਨਿਕਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਔ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਯਾ ਕੋ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਥੇ ਅੰਤ ਅ ਅਚਿੰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਸ਼ਾਕੀ ਪਹਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਖੋਜਨ ਕਾ ਉਦਮ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਠੌਰ ੨ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਆਦਿਕ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਫਿਰੇ ਕਯਾ ਤੁਮ ਨੇ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਪਰਬ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਹੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਈਹਾਂ ਆਏ ਦੇਖੇ ਹੈਂ ਸਭੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਅਬਹੀ ਈਹਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਥੇ ਚਾਰ ਔਰ ਅਸਵਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਾਥ ਥੇ ਔ ਪੰਚਮ ਆਪ ਥੇ ਔ ਸੁਰਮਈ ਸਭ ਕੇ ਬਾਣੇ ਥੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪਰਬ ਮੈ ਈਹਾਂ ਬੈਠ ਕੇ ਸ੍ਰਾਧ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਓ ਹੈ ਤਥਾ ਪਰਬ ਕੇ ਸਮੇ ਹਵਨ ਭੀ ਅਗਨਿ ਮੈ ਕੀਓ ਹੈ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ। ਪੁਨਾ ਗ੍ਰਹਨ ਮੋਛ ਕੇ ਬਾਦ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕ ਨ ਜਾਨੇ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਸਰਬ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਜਹਾ ਤਹਾਂ ਖੋਜਤੇ ਫਿਰਯੇ ਪਰੰਤੂ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਤਿਸਨੇ ਕਹੂੰ ਨ ਪਾਯੇ। ਤਬ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਓਰ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਕਿਤ੍ਰ ਪੁਨਾ ਲੌਟ ਕੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਮੈ ਹੀ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਯੇ। ਆਗੇ ਆਵਤੇ ਕੋ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਭਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਮਿਲਤੇ ਭਯੇ। ਤਬ ਦੋਨੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮਿਲਕੇ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਭਾਈ ਪਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੂਛੜੇ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਦਿਨ ਸਰਬ ਅਪਨੇ ਸੰਬੰਧੀਓਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਕੋ ਭੀ ਗਏ ਥੇ ਔ ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਨੇ ਕਜਾ ੨ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰੀ ਥੀ ਔ ਕੈਸੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਓ ਥੇ ਐਸੋ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ ਹੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਧੰਨਜ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਮਨ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਭ੍ਰਮਰਵਤ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਸੇ ਜੁੜਯੋ ਰਹਤੋ ਹੈ ਅਬ ਸਵਾਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਪਰਬ ਕੇ ਦਿਨ ਕੀ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਦਿਨ ਸਵਾਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰਿ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਇਸਨਾਨ ਆਦੀ ਨਿਤਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਰਵਿ ਗ੍ਰਾਸ ਸਮੇ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਣੋ ਕੋ ਘੋੜੇ ਹਾਥੀ ਸਵਰਣ ਰਜਤ ਕੇ ਭੂਖਣ ਆਦਿਕ ਤਥਾ ਪਟੰਬਰ ਪਸਮੰਬਰ ਆਦਿਕ ਬਸਤ੍ਰ ਕਾਂ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਬ ਸਭਾ

ਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮੰਦ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਫੁਰਮਾਤੇ ਭਏ ਈਹਾਂ ਪਹਰਾ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਹਮਾਰੀ ਆਗਜਾ ਬਿਨਾ ਅਪਨੋ ਬਿਗਨੋ ਕੋਈ ਭੀ ਭੀਤਰ ਨਾ ਆਵਨੇ ਪਾਵੇ। ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਖਟ ਘਾਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹੇ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਉਥਾਨ ਹੋਕੇ ਐਸੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜੈਸੇ ਤਮ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਦਿਨ ਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਨੇ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਾਸ ਕੇ ਦਿਨ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੇ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਸੋ ਸਮਸ੍ਰ ਤੁਮ ਕੋ ਸੁਨਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਬੇ-ਦੀਸ ਜੀ ਕੀ ਅਪਾਰ ਗਤਿ ਹੈ ਕੋਈ ਕੁਛ ਕਹ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ । ਅਬ ਤੁਮ ਅਪਨਾ ਸਮਾਚਾਰ ਸੁਨਾਇ ਦੇ ਜੋ ਕੁਛ ਤੁਮ ਨੇ ਦੇਖਯੋ ਹੈ। ਮੁਕਤੀ ਕੋ ਪਾਰ ਕੋ ਤੀਰ ਦਿਖਾਇਬੇ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਜੋ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਨੇ ਕੋ ਪਠਾਯਾ ਥਾ ਸੋ ਤੁਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਗਏ ਐਸੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਆਏ ਇਸ ਮੈ ਕਿਆ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਾਧੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਯਮਨਾ ਆਦੀ ਸਰਬ ਤੀਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਮੈ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਏਕ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ਰ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਰਖਣੇ ਅਰਥ ਮੁਝ ਕੋ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਭੇਜਯੋ ਥੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਜੈਸੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਕਾ ਹੂਆ ਥਾ ਸੋ ਸਰਬ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਵੇਦਨ ਕਰ ਦੀਓ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਚਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਆਂਵਤੇ ਕੋ ਦੇਅ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਮੰਦ ੨ ਮੁਸਕਰਾਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਦਾਸੋ ਮੈਂ ਸੇ ਗੂਢ ਗਤੀ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਾ ਜਾਨਤੇ ਭਯੋ । ਇਤਨੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੰਘ ਸਹਤ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਦਖਣਾ ਦੇਕ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਰਬ ਸੁਖੋਂ ਕੇ ਘਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਤੇਜ ਦੇਖ ਕੇ ਸਰਪੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਦ੍ਰਵ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਜਲ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲ ਪਰਤੋ ਭਯੋ। ਸਰਪੀ ਨਾਮ ਘ੍ਰਿਤ ਕੇ ਹੈ ਸਨ-ਮੁਖ ਠਾਂਢੇ ਹੋਕੇ ਗਦ ਗਦ ਬਾਨੀ ਸੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਆਦਰ ਸੇ ਭੁਜਾ ਪਕਰ ਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਕੇ ਤਿਸ ਕੀ ਪੀਠ ਪਰ ਅਪਨੋਂ ਹਸਤ ਕਮਲ ਫੇਰਕੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਔ ਦੂਨਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕਿੰਚਤ ਹਸ ਕੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਔ ਦੂਨਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਿਸ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਕਾ

ਬਿ੍ਤਾਂਤ ਸੁਨਨੇ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਅਹੋ ਹੇ ਮਾਤਾ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਦਿਨ ਏਕ ਬਡੋ ਅਸਚਰਯ ਸੁਪਨੋ ਹਮਨੇ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੇ ਭੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਨੰਦ ਕੋ ਜਨਕ ਵੋ ਸੁਪਨੋ ਹੈ। ਕਥਨ ਕਰਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਬੁਧੀ ਚਕਿਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸ੍ਰੋਤਾ ਕੀ ਕਯਾ ਬਾਤ ਹੈ ਕੁਛ ਅਧਭੁਤ ਕਥਾ ਹੈ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੁਖਆਈ ਬਾਤ ਰਹਿਤੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਾਤਾ ਅਨੰਤੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਹੁ ਆਪ ਕਹਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਕਿਉਂ ਸੰਕੁਚਤੇ ਹੋ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਹੇ ਮਾਤਾ ਸੁਨੋ ਜਬ ਹਮ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਦਿਨ ਮੰਦਰ ਅਪਨੇ ਮੈ ਸੋਵਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਹਮ ਸੁਪਨ ਮੇ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਏਕ ਸਿਖ ਹਮਾਰੇ ਸੰਗ ਹੈ ਔਰ ਹਮ ਕੈਲਾਸ ਮੈ ਜਹਾ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਧਯਾਨ ਨਿਸ਼ਠ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਜਟਾ ਜੂਟ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੀ ਧਾਰਾ ਨਿਕਸ ਕੇ ਕ੍ਰਮ ੨ ਸੇ ਸਾਗਰ ਮੈ ਜਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਔ ਅਗਸਤ ਰਿਖੀ ਨੇ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰਲੀਓ ਥੋ ਤਿਸ ਕੋ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਅਪਨੇ ਜਲ ਸੇ ਪੂਰਣ ਕੀਓ ਹੈ। ਤਹਾ ਕੈਲਾਸ ਮੈ ਤਿਸ ਸਿਖ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈ ਤਹਾ ਪਰਮ ਸ੍ਵਛ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਹਮ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤ ਭਏ। ਕੈਸੋ ਕੈਲਾਸ ਹੈ ਜੋ ਰਜਤ ਸੁਵਰਣ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਧਾਤੂਆ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹਯੋ ਹੈ ਜਬ ਹਮ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੂ ਕੋਥਿਤ ਭਏ ਤਬ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਭੂ ਜੀ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਉਥਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਰੁਦ੍ਰ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਵਾਮ ਅੰਗ ਮੈਂ ਇਸਥਿਤ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਗਿਰਜਾ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਪਰਸਪਰ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਰਾਚਾਰ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬਾਤੈ ਉਮਾਵਰ ਸੇ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤਯੋਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਿਰ ਬੀਤਗਯੋ ਤਬ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਹਮਾਰੀ ਆਂਖ ਖੁਲ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਐਸੀ ਅਦਭੁਤ ਗਤੀ ਸੁਪਨੇ ਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਚਟ ਪਟੀ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਮਾਤਾ ਅਨੰਤੀ ਕੇ ਮਿਸ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਉਲਾਸ ਸੇ ਉਮਗ ਕਰ ਉਠਯੋ ਤਿਸ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਜਲ ਸੇ ਪੂਰਣ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਔ ਕੰਠ ਤਿਸ ਕੋ ਰੁਕ ਗਯੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੋਲਾ॥

ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਚਰਾ ਚਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਮਿਸ ਨਾਮ ਬਹਾਨਾ ਬਨਾਇ ੨ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੋ॥ ਯੇ ਸਾਰੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਤੋ ਆਪਨੇ ਹੀ ਸਾਖਯਾਤ ਮੁਝਕੋ ਦਿਖਾਯੋ ਹੈ॥ ਤਾਵਤ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਮੁਝ ਕੋ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਪਠਾਯੋ ਹੈ

ਪੁਨਾ ਆਪਨੇ ਹੀ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰੇਰਕੇ ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਕਰਕੇ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਓਰ ਤੋਰ ਦੀਓ ਪੁਨਾ ਆਪਹੀ ਪੰਚ ਅਸਵਾਰ ਸਹਤ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਮਿਲਕੇ ਗੰਙਗ੍ਰਾਸ ਕੇ ਸਮੇ ਤੀਰਥਿ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੋ ਮਹਾਤਮ ਸੁਨਾਇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਹਟਾਇ ਕੇ ਕੁਰੁ ਛੇਤ੍ਰ ਮੇਂ ਪਠਾਇ ਕੇ ਆਪ ਗੁਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ॥ ਮੈ ਚਾਰੋ ਔਰ ਦੇਖ ਰਹ੍ਯੋ ਪਰੰਤੂ ਦੇਖਨ ਪਰੇ॥ ਜਬ ਹਮ ਨੇ ਤੀਰਥ ਮੇਂ ਚੁਭਕੀ ਲਗਾਈ ਤਬ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਮੇਰੀ ਭੁਜਾ ਪਕੜਕੇ ਉਮਾਪਤਿ ਕੇ ਸਮੀਪ ਲੈ ਗਏ ਤਹਾਂ ਜਟਾ ਧਰਕੀ ਜਟਾ ਸੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਨਿਕਸੀ ਹੈ ਤਿਸਮੈ ਮੇਰੇ ਸਹਤ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਸੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਜਬ ਚਾਰ ਘਟੀ ਬੀਤੀ ਪੰਚਮ ਘਟੀ ਕੇ ਅਮਲ ਮੈ ਤਬ ਮੈ ਕੁਰੂਛੇਤ੍ਰ ਕੇ ਜਲਮੈ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸ੍ਯਾ ਅਤਿ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ॥ ਬਹੁਰ ਐਸੇ ਆਨੰਦ ਸ੍ਰਪਨੇ ਮੈ ਭੀ ਨ ਦੇਖਤੇ ਭਯੇ ਤਬਸੇ ਮੁਝਕੋ ਤਾਲਾ ਬੇਲੀ ਸੀ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਨਿਧਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਦਿਕ ਤੀਰਥ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਮੈ ਬਸਤੇ ਹੈ ਏਕ ਤੀਰਥ ਕੀ ਕਯਾ ਕਥਾ ਹੈ॥ ਹੇਵਿਭੋ ਤੀਰਥੋਂ ਕੋ ਭੀ ਤੀਰਥ ਪਦ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਆਪਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮ ਹੈ॥ ਹੇ ਨਾਥ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ ਦਿਖਾਇਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕਿਉਂ ਭਰਮਾਵਤੇ ਰਹੇਹੋ ਪਰੰਤੂ ਐਸੇ ਛਲਤਿਮਿਕ ਰੂਪ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੁਛ ਆਜ ਨਏ ਨਹੀ ਹੈਂ ਆਪਕੇ॥ ਮਹਾ ਪਤਿਤ ਕੇਤੁ ਔਰ ਰਾਹੂ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰ ਮਾਂਕੇ ਗ੍ਰਾਸਿਕ ਆਪਨੇ ਬਨਾਇ ਦੀਏ ਹੈਂ ਛੀਰ ਸਾਗਰ ਕੇ ਮਥਨ ਸਮੇ ਏਕ ਮੰਦਾਚਲਕੇ ਊਪਰ ਕੇ ਭਾਗਕੋ ਥਾਂ ਭਨ ਹਾਰੇ ਦੂਸਰੇ ਕਛਪ ਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਮੰਦ੍ਰਾਚਲਕੇ ਨੀਚੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ ਮਥਕੇ ਚਤੁਰਦਸ ਰਤਨ ਨਿਕਾਸਤੇ ਭਏ ਹੋ॥ ਮੋਹਨੀ ਰੂਪ ਛਲਸੇ ਧਾਰਕੇ ਸੁਰਾਸੁਰ ਆਦਿਕ ਸਭਕੋ ਮੋਹਤੇ ਭਏ ਹੋ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਅਸੁਰ ਪਤਿ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕੂੰ ਛਲਨੇ ਗਏ ਆਪ ਭੀ ਛਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਹੋ॥ ਜੋ ਨਿਰ ਬਿਖ ਪਰਮ ਗਯਾਤ ਗੇਯ ਅਨੀਲ ਕੰਠੀ ਕੋ ਬਿਖ ਸਹਤ ਕਰਕੇ ਬਿਖਧਰ ਨੀਲ ਕੰਠ ਬਨਾਏ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੋ॥ ਜਗਤ ਅਪਨੇ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮੇ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰਤੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਦ੍ਵਾਪੁਰ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈਂ ਛਲ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੇ ਮਾਤੁਲ ਸੇ ਪਾਪ ਕਰਵਾਇ ਕੇ ਸਦੋਸ ਕਰਕੇ ਕੰਸਕੋ ਮਾਰਕੇ ਉਗ੍ਰਸੈਨ ਕੋ ਰਾਜਦੇਤੇ ਭਏ ਹੋ॥ ਛਲ ਸੇਹੀ ਰੁਕਮਣੀ ਕੇ ਬਿਵਾਹਕੇਮਿਸਮਦਕਰਕੇ ਮਤ ਮਹਾਬਲੀ ਸਿਸੁਪਾਲ ਜਰਾਸੰਧ ਆਦਿਕ ਦੁਸ਼ਟਰਾਜਯੋਂ ਕੇ ਮਦ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੋ॥ ਬ੍ਰਜ ਮੈ ਲੀਲਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਗਿਰ ਗੋਵਰਧਨ ਕੋ ਹਸਤ ਕਮਲ ਪਰ ਧਾਰਨੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ

ਮਦ ਨਸ਼੍ਟ ਕਰਨੇ ਗੋਪ ਗੋਪਜੋਂ ਕੇ ਸੰਗ ਬ੍ਰਜ ਮੈ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕੇ ਕਰਨੇ ਆਦਿਕ ਛਲ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਆਪਕੀ ਸਦਾ ਸੇ ਹੀ ਜਗਦ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਕੁਛ ਨਵੀਨ ਆਪਨੇ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਮੇਰੀ ਭੁਜਾ ਪਕਰਕੇ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਧਰ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈ ਗਏ ਹੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕੇ ਦਿਨ ਔ ਅਬ ਆਪ ਭੋਰੀ ਬਾਤੈਂ ਕਰ ਕਰਕੇ ਆਜ ਸ੍ਵਪਨਾ ਬਤਾਇਕੇ ਹਮਕੋ ਭ੍ਰਮਾਵਤੇ ਹੋ ॥ ਐਸੇ ੨ ਕਹਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਬਸ ਹੋਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਮੂਰਛਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਔ ਜਿਤਨੇ ਸਭਾ ਕੇ ਲੋਕ ਥੇ ਸੋ ਸੁਣਕੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਅਤਿ ਅਸ-ਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਸਕੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨਮੈ ਜਗਦ ਭ੍ਰਮ ਸਭ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕੇ ਤਿਸਕੂੰ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਔਰ ਸਾਰੇ ਸਭਾਕੇ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤੁਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਸਾਖਯਾਤ ਭਗਵੰਤ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ॥ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੁਤਰਕ ਦੁਸ਼੍ਟ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਾਲੇ ਉਠਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੁਧ ਸਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਕੀ ਸੀਤਲਤਾ ਸੇ ਜੁਡਜਜਾਏ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਬਡੇ ਬਲਸੇ ਸੀਤ ਜ੍ਵਰ ਚਢ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਜੁੜਾਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਜੋ ਸਰਧਾਲੂ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਹੈਂ ਵੋ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਨਿਦਾਘ ਮੈ ਜਲਤੀ ਹੂਈ ਖੇਤੀ ਕੇ ਊਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਸਟੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਹਰੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਤਦ ਵਤ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਯਸ਼ ਕੂੰ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਮਨ ਔ ਪਦਮਵਤ ਮੁਖ ਪੰਕਜ ਉਨਕੇ ਖਿੜ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਧਨਯ ਭਾਗ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਏ ॥ ਮਾਈ ਅਨੰਤਯੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਰੇ ਸਮਾਨ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਆਜ ਧਨਯ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਤੁਸਾਰੀ ਮਾਤ ਕਹਾਤੀ ਹੂੰ ॥ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਰੂਪ ਹੋ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਹੋ ਸਭ ਚਰਾ ਚਰਕੇ ਉਤਪਾਦਕ ਪਾਲਕ ਸੰਹਾਰਕ ਹੋ ਆਪ ਕਾ ਕਾਰਯ ਏਕ ਅਬਲਾ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਤੁਜ ਈਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਹਾਂਤੀ ਹੋਂ ਯਾਂਤੇ ਏਹ ਅਕਰਣ ਕਰਣ ਰੂਪ ਮੇਰਾ ਅਪਰਾਧ ਛਿਮਾ ਕਰੋ ॥ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਖਿਮਾਪਨ ਕਰਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਦੇਤੀ ਭਈ ਹੇ ਸੋਭਾਂ ਕੇ ਸਦਨ ਇਸ ਲੋਕ ਕੀ ਕਯਾ ਬਾਤ ਹੈ ਤੀਨੋਂ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਅਧਿਕ ਸੇ ਅਧਿਕ ਯਸ ਔ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੰਯੁਕਤ ਤੁਮ ਚਿਰੰਜੀਵ ਹੋਵਹੁ ਪੁਤ੍ਰ ਪੋਤ੍ਰਾਦਿਕ ਪਰਿਵਾਰ ਕਰਕੇ ਫੂਲੇ ਫਲੇ ਜਿਸਕੋ ਦੇਖਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਜਨ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਬਨ ਸਮ ਖਿੜੇ ਰਹੈ ਔ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੋ ਸੀਤ ਜ੍ਵਰ ਚਢਯੋ ਰਹੈ ॥ ਜਿਸ ਤੁਮਾਰੇ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋ ਦੇਖ

ਦੇਖਕੇ ਸਦਾ ਸੀਤਲ ਰਹੈ ਮੇਰੋ ਤਨ ਮਨ। ਔਇਸ ਗਜਨੀਚਰ ਪਰ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕਰੋ ਤੁਮਾਰੇ ਚਰਨੋ ਪਰਇਸਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੋ ਹੋਵੇ ਔ ਸੰਤੋਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ । ਐਸੇ ਮਾਈ ਅਨੰਤੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਪ੍ਰਭਜੀ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਥਾਅਸ੍ਤੂ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੈ ਹਮਨੇ ਅਬ ਇਸਕੋ ਸੰਤੋਖ ਦਾਨ ਦੀਆਂ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਏਕ ਛੰਦ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ–ਭਾਨ ਉਦੇ ਬਿਨ ਜਜੋਂ ਕੁਲ ਕੋਕਨ ਜੈਸੇ ਚਕੋਰ ਮਯੰਕ ਬਿਨਾ ਹੈ॥ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਜੋਂ ਬਿਨ ਸ੍ਵਾਤੀ ਜੀਮੂਤਕੇ ਜਜੋਂ ਰਜਨੀ ਅਰ ਵਿਦ ਨਿਭਾਹੈ॥ ਨੀਰ ਬਿਹੀਨ ਜਜੋਂ ਮੀਨ ਬਿਦੀਨ ਹ੍ਵੈ ਜਜੋਂ ਕਰ ਸਾਯਲ ਸਿੰਘ ਗੁਸਾ ਹੈ॥ ਜਜੋਂ ਬਨਿਤਾ ਤਰਣਾਵ ਬਿਨਾ ਪਤਿ ਯਾਸਮਏ ਅਸ ਮੇਰੀ ਦਸਾ ਹੈ॥ ਇਸ ਰੀਤਕੀ ਉਤਕ੍ਰੀਸ੍ਰ ਵੈਰਾਗ ਯੁਕ੍ਤ ਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਕੀ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਧਨਜ ਹੈਂ ਜਿਸ ਨੇ ਤੀਬਰ ਵੈਰਾਗ ਕੋ ਧਾਰਕੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭਮੋਹ ਆਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੇਨਾ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਾਯੋ ਹੈ॥ ਜੋ ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਸਰਧਾ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕਮਾਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਤ੍ਰਿਣਸੇ ਸੁਮੇਰੂ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਹਜੂਰ ਨੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੂੰ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਜਾਏ ਕੇ ਸਤਦ੍ਰ ਗੰਗਾਕੇ ਜਲ ਸੇ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਕਰਮੰਡਲ ਪੂਰ ਲਜਾਵੋ। ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਮਾਨੈਂ ਕੇ ਸਿਖ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਕਰ-ਮੰਡਲ ਭਰਲਜਾਵ ਤੇ ਭਯੋ॥ ਤਬ ਸ੍ਰਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀਤਿਸ ਜਲ ਕੇ ਛਟੇ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਮਾਰੇ ਕਿ ਕਿਧੋ ਕੋਈ ਟੋਨੋ ਸੋ ਕੀਓ ਹੈ। ਮਾਰ ਨੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਰਿਦੇਸੇ ਅਗਜਾਨ ਜਨਜ ਤਮ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਔ ਭਾਨੁ ਵਤ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸਕ੍ਰਿਉ ਸਹਤ ਗਜਾਨ ਉਦੈ ਹੋ ਆਵਤੇ ਭਯੋ॥ ਜਿਸ ਪਦ ਕੋ ਯੋਗੀ ਜਨ ਬਡੇ ੨ ਸਮਾਧੀ ਯੋਗ ਧਾਰਣਾ ਆਦਿਕ ਯਤਨੋ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਜਿਸ ਪਦਕੋ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਆਦੀਉਕ੍ਤ ਵਿਧੀ ਸੇ ਯਗ ਤਪ ਦਾਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਔ ਵੇਦ ਆਦਿਕ ਵਿਦਜਾ ਅਧਜੈਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੋ ਕਠਿਨ ਹੈ ਔ ਜੋ ਪਦ ਕਲਪੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਧਜਾਨ ਮੈਂ ਇਸਿਤ੍ਰਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੋ ਕਠਿਨ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਪਦ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਸੇ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਛਿਨਕ ਮੈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ॥ ਯੇ੍ਹ ਸਭ ਸਤ ਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਹੈ ਸਤ ਸੰਗ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਿਸੀ ਔਰ ਦੇਵਤਾ ਅਥਵਾ ਤੀਰਥ ਤਪ ਯਗ ਆਦੀਕੋ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਉਪਮਾ ਸਤ ਸੰਗ ਕੋ ਦਈ ਜਾਵੇ॥ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਤਸੰਗ ਹੀ ਹੈ ਔਰ ਸਤ ਸੰਗ ਕੇ ਸਮਾ?; ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਾਂ ਤੇ ਸਤ ਸੰਗ ਆਪ ਹੀ ਉਪਮਾਨ ਹੈ ਔ ਆਪ ਹੀ ਉਪ ਮੇਯ ਹੈ ॥ ਏਹੁ ਸਤ ਸੰਗ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਪਰਮ ਰਸਾਯਣ ਹੈ ਏਹ ਸਤ ਸੰਗ ਸਰਬ ਸੁਖੋਂ ਕਾ

ਦਾਤੇ ਹੈ ॥ ਯੇਸਤ ਸੰਗ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਕਲਪ ਤਰੂ ਹੈ ਸਤ ਸੰਗ ਕਸਮਲ ਨਾਮ ਪਾਪੋਕੇ ਹਰਨ ਹਾਰੋ ਹੈ ਜਿਸ ਸੁਧ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਭੂਮੀ ਮੈ ਸਤ ਸੰਗ ਰੂਪੀ ਦੇਵਤਰੂ ਉਤ਼ਪਤ ਹੋ ਤੇ ਹੈ ਸੋ ਚਿਤ ਸਰਬ ਦਾਕਾਲ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪੀ ਦੇਵ ਤਰੂਕਾਨਿਸ-ਕਾਮ ਧਰਮ ਮੂਲਹੈ ॥ ਤਥਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੁਭ ਕ੍ਰਿਯਾ ਰੂਪ ਸਾਖਾ ਪ੍ਰਸਾਖਾ ਹੈ ॥ ਸੁਭ ਕਰਮ ਨਿਸਕਾਮ ਰੂਪ ਇਸ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਹਰਿਭਗਤਿ ਇਸਕੇ ਪੁਸਪ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਇਸਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਹੈ ਮੁਕਤਿ ਇਸ ਦੇਵ ਤਰੂ ਕੋ ਫਲ ਹੈ ॥ ਯੇ੍ਹ ਸਤਸੰਗ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਪਰਮ ਪਾਰਸ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਉਤਮ ਪਾਰਸ ਅਸ਼ੁ੍ਹ ਧਾਤੂਕੋ ਕੰਚਨ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਤ ਸੰਗਭੀ ਬ੍ਰਾਹਮ ਣ ਤੇ ਆਦੀ ਲੈਕੇ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰ-ਯੰਤ ਸਰਬ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰ ਡਾਰ ਤੇ ਹੈ ਪਾਰਸ ਮੈ ਅਰ ਸੰਤ ਮੈ ਬਡੋ ਅੰਤਰੋ ਜਾਨ ॥ ਵੈ ਲੋਹਾ ਕੰਚਨ ਕਰਹ ਵੈ ਕਰੈ ਆਪ ਸਮਾਨ ॥ ਐਸੇ ਨਿਰਮਲ ਅਤਿ ਸ੍ਵਛ ਸਤ ਸੰਗ ਕੂੰ ਮਹਾਤਮਾ ਜਨ ਸੇਵਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੀ ਧੂਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਕੂੰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤੀ ਹੈ ਏਹ ਬਾਤ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤਜੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ਜੋ ਕੋਈ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨੇ ਚਰਣ ਚਲਕੇ ਸਤ ਸੰਤ ਮੈ ਜਾਤੇ ਹੈ ਉਤਨੇ ਏਕ ੨ਚਰਣ ਮੈ ਤੀਰਥ ਰਾਜ ਪ੍ਰਯਾਗ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਵਿਸ਼੍ਵ ਕੇ ਹਰਣ ਭਰਣ ਕੂੰ ਏਕਸਤਸੰਗ ਹੀਸਾਮਰਥ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਤ ਸੰਗ ਕੀਓ ਹੂਐ ਬਜਰਥ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਨਾਰਦ ਸਾਰਦਾ ਸੇਸਨਾਗ ਜੀ ਬਜਾਸ ਪਰਾਸਰ ਵਸ਼ਿਸ਼੍ਟ ਬਾਲਮੀਕੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਮੁਨੀਸ਼੍ਵ ਕੇਵਲ ਏਕ ਸਤ ਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੂੰ ਗਾਵਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਜਿਸਕੇ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈ ਸਤਸੰਗ ਅਪਨੋ ਪਗਟਿਕਾ ਤੇ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਅਪਗੁਨੋ ਕੋ ਮੇਟਢੇ ਸੁਧਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ॥ਜਹਾਂ ਸਤ ਸੰਗ ਕੇ ਚਰਣ ਟਿਕਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂਹੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੇ ਨਾਮ ਵਿਸ਼੍ਨ ਭਗਤੀ ਆਦਿਕ ਸਮਸ੍ਤ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਆਇ ਬਿਰਾਜਤੀਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਤ ਸੰਗਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੋ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰ ਵਾਰ ਅਤੀ ਆਦਰ ਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮਹੋਵੇ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਕੋ ਪਰਮ ਪਦਕੀ ਪ੍ਰਾਪ-ਤੀ ਭਈ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਭੀ ਸਤ ਸੰਗ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਛ ਯੁਕ੍ਤ ਅਵ ਲੋਕਨ ਕਰੈ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਸਿਧ ਹੋਜਾਵੈ ॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਯੋਗ ਯਗਜ ਤਪ ਦਾਨ ਤੇ ਸੰਤ ਸੰਗ ਗੁਰੂ ਮਾਨ। ਸਰਬ ਸੁਖਨ ਕੀ ਖਾਣੀ ਯਹ ਸੰਤ ਸੰਗ ਭਗਵਾਨ ॥ ਅਥਵਾ ਸੰਤ ਸੰਗ ਪਰ ਮਾਨ ॥ ਐਸੋ ਪਾਠ ਜਾਨ ਲੇਨੋ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੇ ਪਾਖਜਾਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ ਸਿਖਜ ਤੇਨ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਵਿਨੋਦੇਨ ਸੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਵਿਰਚ ਤੇਨ ਨਾਮ ਤ੍ਰਜੋ ਦਸ਼ੋ ਅਧਜਾਯ ॥ ੧੩ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੪ ਅਧਯਾਯ

ੳੰਤਤ ਸਤ

ਦੋਹਰਾ—ਪੁਨ ਰਵੀ ਨੰਦਨ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਬੇਦੀ ਰਾਇ ॥
ਦੁਸ਼੍ਟ ਤੁਰਕ ਤਰੁ ਨਾਸ ਕਰ ਸੰਤਨ ਕੀਨ ਸਹਾਇ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਸੈਦੂ ਯੁਧ ਕਥਨੰ ॥

ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਬਨਾਇ ਥਾਪਨ ਕੀਓ ਤਬ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਢਨੇ ਲਾਗਯੋ ਸਰਬ ਰਾਜੇ ਰਣ-ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਤਾਬਯਾ ਮੈ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ੧੯ ੭੫ । ੭੬ ਪੰਜਹਤਰੇ ਛਿਹਤ ਰੇਮੈ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਤਾਨ ਔ ਕਸਮੀਰ ਦੇਸ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਜੀਤ ਕੇ ਅਪਨੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਲੀਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਖੁਰਾ ਸਾਂਨ ਦੇਸਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਰਾਵਲ-ਪਿੰਡੀਕਾ ਚੌਗਿਰਦਾ ਛਡਾਇ ਲਿਆ ਔ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਨਿਕਾਸ ਦਿਆ ॥ ਕੁਜਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾ ਰਹੀਸ ਖਤ੍ਰੀ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਲਲੂਆ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ੨ ਸੂਰ-ਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਧਨੀ ਪੋਠਵਾਰ ਆਦਿਕ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਸੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਆਪ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ ॥ ਏਕਾਦਿਨ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕਾਪ੍ਰਵਾਹ ਉਲੰਘ ਕੇ ਤੁਰਕ ਹਜਰੋ ਸ਼ਹਰ ਕੋ ਲੂਟਨੇ ਆਇ ਪਰੇ ॥ ਇਧਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਲਲੂਆ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਹਜਰੋ ਸੇ ਦਸ ਬਾਰਾ ਕੋਸ ਉਰੇ ਪੰਜੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇਸਮੀਪ ਉਤ-ਰਯਾ ਹੂਆ ਥਾ ਤਿਸਕੋ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘੋ ਸਹਤ ਬਨ ਮੈ ਸਿਕਾਰ ਖੇਲਤੇ ਕੋ ਕਿਸੀ ਨੇ ਕਹ ਦੀਆ ਕੇ ਪਾਰ ਸੇ ਆਇਕੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਹਜਰੋ ਸ਼ਹਰ ਕੋ ਲੂਟ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔ ਖਤ੍ਰਾਣੀਆਂ ਕੇ ਧਰਮ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈ ਜਬ ਸੁਣੀ ਜੈਸੇ ਅਗਨੀ ਮੈ ਘ੍ਰਿਤ ਪਾਏ ਤੇ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੋਪਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਏਕ ਅਸ੍ਵਾਰ ਕੋ ਸੈਨਾ ਕੀ ਓਰ ਭੇਜਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਤੁਮ ਸੀਘ੍ਰ ਚਢ ਆਓ ਹਮ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਤੁਮਾਰੇਸੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਸਰਦਾਰ ਆਪ ਐਸੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਉਹਾਂ ਹਜਰੋ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਆ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਰਖਯਾ ਨਮਿਤ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਥੰਭ ਫੋੜਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਏਥੇ ਔ ਉਨ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਬਲ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਜਾਇ ਪਰੇ

ਕੇ ਜੈਸੇ ਪਸੂਆਂ ਕੇ ਸਮੂ ਦਾਯ ਪਰ ਬਡੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਜਾਇ ਪਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਐਸੇ ਭਾਗ ਚਲੇ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਔ ਸਜ਼ਾਰੋਂ ਕੇ ਝੁੰਡੋ ਕੇ ਝੁੰਡ ਉਠ ਭਾਗ ਤੇ ਹੈ॥ ਹਜਾਰੋਂ ਤੁਰਕ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾਂ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਵਹ ਗਏ ਸੈਕੜੇ ਦਹਸਤ ਕੈ ਮਾਰੇ ਮਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਭਾਗਤੇ ਹੂਏ ਗਿਰ ੨ ਪਰਤੇ ਹੈਂ ਬਡੇ ੨ ਜਿਨ ਕੇ ਸਿਰ ਹੈਂ ਔ ਬਡੇ ੨ ਜਿਨਕੇ ਡੀਲ ਹੈਂ ਮਹਾ ਭਜ਼ਾਨਕ ਜਿਨਕੇ ਮੁਖ ਕੋ ਦਰਸਨਹੈਔ ਏਕ ੨ ਤੁਰਕ ਸਾਰਾ੨ ਦੁੰਬਾ ਖਾਇ ਜਾਨ ਵਾਰੋ ਐਸੇ ੨ ਹਜਾਰੋਂ ਤੁਰਕ ਮਾਰ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਖਾਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਪੀਛੇ ਕੋ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜਾਇ ੨ ਕੇ ਅਟਕ ਨਦੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਡੂਬ ੨ ਮਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਕਾਯਰ ਤੁਰਕ ਸਸਤ੍ਰ ਪਕੜ ਕੇ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਹੀ ਹੋਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਹੀ ਲੋਟਕੇ ਪੀਛੇ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕਿਤਨੀ ਕ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਪੀਛੇ ਲਾਗੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘਹੁ ਕੇ ਆਗੇ ਭਾਗੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਸਰਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੂੰ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਮੈ ਡੋਬਕੇ ਪੀਛੇ ਹਟੇ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਔਰ ਸੈਨਾ ਭੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ॥ ਸਰਬ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋ ਕੀਆ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਔ ਪਦਾਰਥ ਜਹਾਂ ਕੇ ਤਹਾਂ ਛੋਡ ਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਲੈਕੇ ਤੁਰਕ ਭਾਗ ਗਏ॥ ਤਬ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਹਮਾਰੀ ਐਸੇਸਹਾਯਤਾਕਰੀ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਥੰਭ ਤਪਤ ਕੋ ਫੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਥੀ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਘੇਰਾ ਪਾਇਕੇ ਖੜੋਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਸਰਦਾਦ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇ॥ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇ ਹਜੂਰ ਸਰਬ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਤੁਮ ਲੋਕ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਪਛਾਨ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਵਸਤੂ ਉਠਾਇ ਲੈ ਜਾਵੇ ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਜੋ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਉਠਾਵੇਗੋ ਤਬ ਹਮ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਜਾਇ ਦੇਵੈਂ ਗੇ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰ ਸਭੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਹੋਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਵਸਤੂ ਉਠਾਕੇ ਲੈ ਗਏ॥ ਕਿਤਨਾ ਕ ਕਾਲ ਤਹਾਂਹੀਰਾਜਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਲਲੂਏ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਆ ਔ ਅਪਨੇ ਨਾਮ ਪਰ ਹਰੀਪੁਰ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪਰਬਤ ਮੇ ਨਗਰ ਬਸਾਵਤਾ ਭਯਾ ਔ ਏਕ ਕਿਲਾ ਰਚਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹਰੀ ਪੁਰ ਰਖਤੇ ਭਯੇ ਸੋ ਹਰੀ ਪੁਰ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਆਜ ਤਕ ਵੋ ਨਗਰ ਬਡੇ ਬਸਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੁਰਕੋ ਸੇ ਮੁਲਖ ਛੁਡਾਇ ੨ ਕੇ ਸਿੰਘਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਮੈ ਕਰਤੇ ਜਾਵੇ ॥ ਜਬ ਸਿੰਧੁਗੰਗਾ ਕੇਪਾਰਕਾਨੌਸ਼ਹਰੇ ਪ੍ਰਯੰਤਸਾਰਾਦੇਸ ਅਪਨੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਕਰਲੀਆ॥

ਤਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਦੇਖਕੇ ਕਾਬਲ ਪਤੀ ਕੇ ਬਡਾ ਮਨ ਮੈ ਕੋਪ ਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਅਪਨੇ ਵਜੀਰੋਂ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਮੈ ਜੌਨ ਸੇ ਬਡੇ ੨ ਕਾਮਲ ਫਕੀਰ ਕਹਾਵਤੇ ਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਉਨਸੇ ਮੁਲਾ-ਕਾਤ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਭਯੋ। ਯੇਹ ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਕਾਫਰ ਲੋਕ ਡਾਕੂ ਹਮਾਰੇ ਮੁਲਕ ਕੋ ਲੂਟਤੇ ਦੇਸ ਕੋ ਦਬਾਤੇ ਚਲੇ ਆਤੇ ਹੈਂ। ਆਪ ਲੋਕੋ ਮੈ ਕੋਈ ਐਸਾ ਕਾਮਲ ਭੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਕਾਫਰੋਂ ਕਾ ਮੁਖ ਮੋੜਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੀ ਬਾਦਸਾਹੀ ਕੋ ਕਾਯਮ ਕਰੇ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਕਾਬਲ ਕੇ ਬਾਦਸਾਹਨੇ ਨੰਗੀ ਤੇਗ ਔ ਪਾਨੋਕਾ ਬੀੜਾ ਸਭਾ ਮੈ ਰਖ ਦੀਆ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਕਾਬਲੇਸ ਨੇ ਫੇਰ ਕਹਯਾ ਕੋਈ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈਂ ਐਸੋ ਕਾਮਲ ਅਉਲਯਾ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਸ ਬੀੜੇ ਕੋ ਉਠਾਇਕੇ ਕਾਫਰੋ ਕਾ ਆਗਾ ਲੇਵੇ। ਤਬ ਫਿਰ ਭੀ ਕੋਈ ਨ ਬੋਲ੍ਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਬਡੇ ਕੋਪ ਸਹਤ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਦੋਸਮਹੰਮਦ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ ਬੀੜੇ ਕੋ ਉਠਾਇਕੇ ਕਾਫਰੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਵੇਗੋ। ਸਾਰੀ ਤੁਰਕਾਨੀ ਕੋ ਵੋ ਆਜ ਸਿਰਮੌਰ ਹੋਵੇਗੋ। ਔ ਹਮ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਸਾਰੇ ਉਸਕੇ ਹੁਕਮ ਮੈ ਵਰਤੈਂਗੇ ਔ ਵੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਰਾਜ ਕੋ ਥਿਰ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਹਮ ਸਭ ਤੁਰਕ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਸਿਰਤਾਜ ਹੋਵੇ ਗੋ। ਐਸੇ ੨ ਕਾਬਲੇਸ ਦੋਸ ਮਹੰਮਦ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੁਣਕੇ ਸਭਾਕੇ ਬੀਚ ਮੇਂ ਏਕ ਗੋਦੜੀਆ ਫਕੀਰ ਬੈਠਾ ਥਾ ਸੋ ਉਠਕੇ ਪਾਨੋਂ ਕੇ ਬੀੜੇ ਕੋ ਔ ਤੇਗੇ ਕੋ ਉਠਾਇ ਕੇ ਬੋਲਾਕੇ ਮੈ ਕਾਫਰੋ ਕੋ ਮਾਰੋ ਗੋ॥ ਕੈਸੋ ਥਾ ਵੋ ਗੋਦੜ੍ਯਾ ਫਕੀਰ ਜੋ ਬਡੋ ਧਤੀ ਸਤੀ ਸੂਰਬੀਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਮੈ ਮਹਾ ਕੁਸ਼ਲਥਾ ਔ ਬਡੋ ਹਠੀ ਤਪੀ ਥਾ॥ ਜਬ ਤਿਸ ਗੋਦੜ੍ਯੇ ਫਕੀਰ ਨੇ ਬੀੜੇ ਉਠਾਇ ਲੀਓ ਤਬ ਅਲੀ ੨ ਕਰਕੇ ਸਭ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਮੂਹ ਤਿਸਕੇ ਪੀਛੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਡੌਂਡੀ ਪਿਟਾਈ ਗਈ ਕੇ ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਫਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਜੰਗ ਕਰਕੇ ਗਾਜੀ ਥੀਕੇ ਭਿਸਤ ਕੋ ਜਾਵਨੇ ਹੈ ਤੁਰਕ ਗੋਦੜ੍ਯੇ ਫਕੀਰ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਆਇ ਜਾਵੇ। ਚਾਰ ਹਜਾਰ ਜੁਆਨ ਬਡੋ ਸੂਰਬੀਰ ਗੋਦੜ੍ਯੇ ਫਕੀਰ ਕੀ ਅੜਦਲ ਮੈ ਰਹਨੇ ਮੁਕਰਰ ਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੀਨ ਲਾਖ ਅਸੀਂ ਹਜਾਰ ੩।੮੦੦੦੦ ਤੁਰਕ ਏਕਠੋ ਹੋਇਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਉਤਰਕੀ ਓਰ ਲੁੰਡਾ ਨਦੀ ਦਖਿਣ ਕੀ ਓਰ ਮਹਾਂ ਸ਼ੁਸ਼ਕ ਭਯਾਨਕ ਪਰਬਤ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਭੀ ਬਡੇ ੨ ਊਚੇ ਪਰਬਤ ਥੇ ਜਿਨ ਪਰਬਤੋਂ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਏਕ ਹੀ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਲੰਘਨੇ ਕੋ ਮਾਰਗਥੇ ਬਡੋ ਭੀੜੇ ਜੋ ਉਨ ਪਰਬਤੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਦੋਨੋ ਓਰ ਦਸ ੨ ਬੀਸ ੨ ਭੀ ਆਦਮੀ ਬੈਠਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਪਾਖਾਣੋ ਕੀ ਮਾਰ ਕਰੈ ਤਬ ਸਤ੍ਰੂਆਂ ਕੀ ਹਜਾਰੋਂ ਸੈਨਾਕੋ ਬਿਨਾ ਸਸਤ੍ਰ ਕੇ ਘਾਤ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਅਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਨੇ ਅਪਨੀ

ਬੁਧੀ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਵੇ ਪਰਬਤੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਲੁੰਡੇ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਸੜਕ ਨਿਕਾਸ ਲੀਨੀ ਹੈ ॥ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਰਾਜ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਔ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਉਨ ਪਰਬਤੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਹੀ ਮਾਰਗ ਥਾ ਬਡੇ ਮੁਸਕਲ ਸੇ ਉਲੰਘ ਕੇ ਗਾਫਲੇ ਬਾਂਧ ੨ ਕੇ ਲੋਕ ਜਾਤੇ ਥੇ ਨਹੀ ਤੋ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਪਰਦੇਸੀਓਂ ਕੋ ਲੂਟ ਲੇਤੇ ਥੇ ਉਸ ਪਰਬਤ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕੋ ਨਾਮ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਥੋ ॥ ਤਹਾਂ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਮਾਰਗ ਪਰ ਪੈਂਤੀਸ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮਾਰਗ ਕੋ ਰੋਕ ਕੇ ਉਤਰੀ ਹੂਈ ਥੀ ॥ ਤੀਨ ਲਾਖ ਅਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤੁਰਕ ਪਿਸ਼ੌਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਚਲਕੇ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਕੁਲ ਤੁਰਕ ਚਾਰ ਲਾਖ ਔ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਹਜਾਰ ਜਮਾ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸਿੰਘੋਂਨੇ ਨਸ਼ੈਹਰੇ ਕੀ ਭੂਮੀ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਕੋਸ ਦਸਕ ਪੀਛੇ ਹਟਕੇ ਸੈਦੂ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਮੈਂ ਡੇਰਾ ਆਇ ਕੀਆ ॥ ਉਸ ਸਮੈ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਚਾਰ ਹਜਾਰ ਘੋੜ ਚੜੀ ਫੌਜ ਥੀ ਔ ਛੇਹਜ਼ਾਰ ਪੈਦਲੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਥੀ ਔ ਜੰਗੀ ਫੌਜ ਕੁਲ ਦਸ ਹਜਾਰ ਥੀ ਔ ਚਾਰਕ ਹਜਾਰ ਕਹਾਰ ਆਦਿਕ ਟੈਹਲੀਆਂ ਆਦਿਕ ਥੇ ਕੁਲ ਚੋਦਾ ਹਜਾਰ ਆਦਮੀ ਕੀ ਜਮਾ ਥੀ ॥ ਤਥਾ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਪਾਸ ਦੁਆਦਸ ਬਡਜ਼ਾਂ ਤੋਪਾਂ ਥੀਆਂ ਔ ਚੌਬੀਸ ਛੋਟੀਆਂ ਘੁੜਵੈਲਾਂ ਤੋਪਾਂ ਥੀਆਂ ॥ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪਰਵਾਨੇ ਗਏ ਕੇ ਆਪ ਆਪਨੀ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਜਲਤੀ ਪਹੁਚੋ ਇਤਨੀ ਤੁਰਕਾਨੀ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਲੀਏ ਏਕੱਠੀ ਹੂਈ ਹੈਂ ਆਪ ਹਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਲੀਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਲਤੀ ਪਹੁਚੋ ॥ ਜੇ ਪਰਮਾਦ ਅਥਵਾ ਭੈ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਦੇਰ ਲਗਾਵੋ ਗੇ ਤਬ ਆਪ ਕੋ ਲਵ ਪੁਰ ਕਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਮੈ ਰਹਣੋ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਇਗੋ ॥ ਇਸਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਲਤੀ ਪਹੁਚੋ ਬਲ ਧਾਰ ਕੇ ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਪਾਸ ਭੀ ਕੋਈ ਪਚਾਸਕ ਹਜਾਰ ਸੇਨਾ ਥੀ ਕਲਮੀ ਪਰ-ਵਾਨੋ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਸ਼ੌਰ ਕੇ ਊਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਦਈ ॥ ਵਜੀਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਹੁਤ ਕਹਤੀ ਰਹੇ ਕੇ ਆਪ ਕੋ ਜਾਵਨੋ ਇਸ ਸਮੇ ਆਛੋ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਮਾ ਹੋਇ ਰਹੀ ਹੈ ਸੈਨਾ ਕੋ ਆਪ ਭੇਜ ਦੇਵੋ ਔ ਆਪ ਨ ਜਾਵੋ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸੁਨੋ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਕੇ ਬੜੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਸ ਫੌਜ ਮੈ ਹੈ ਔ ਕੁਲ ਸਾਰੀ ਦਸ ਹਜਾਰ ਕਲਮੀ ਫੌਜ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਤੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਚਾਰ ਲਖ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਹਜਾਰ ਹੈ ਯੇਤੋ ਆਟੇ ਮੈ ਲੂਨ ਸਮ ਬੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੇ ਜਰਾ ਰੰਚਕਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਉਨ ਕਾ ਪੈਰ ਹਲ ਜਾਵੇ ਤਬ ਹਮਕੋ ਫਿਰ ਈਹਾਂ ਅਰਾਮ ਤਲਬੀ ਸੇ ਕੌਨ ਬੈਠ

ਨੇ ਦੇਵੇ ਗੇ ਤਾਤੇ ਅਬੀ ਜਲਤੀ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਹਮਾਰੇ ਹੁਕਮ ਸੁਨਾਇ ਦੇਵੇ ਜੋ ਯੁਧ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੈਨਾ ਤਯਾਰ ਹੋਕੇ ਪਿਸੌਰ ਕੀ ਓਰ ਡੈਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਚਲਦੇਵੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੀ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਲਵਪੁਰ ਸੇ ਪੱਛਮ ਕੀ ਓਰ ਨਿਸਾਨ ਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਡਬਲ ਕੂਚ ਕਰ ਕੇ ਬਜਾਰਾਂ ਕੇ ਘਾਟ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਜਾਇ ਉਤ੍ਰੇ ॥ ਉਧਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਏਕ ਸਰਦਾਰ ਥੋਰੇ ਸੇ ਨਸੇ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਜਿਉ ਕੁਰਸੀ ਪਰ ਬੈਠੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਜਨ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ॥ ਐਸੇ ਪੁਕਾਰਤਾ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਬ ਸਹਾਯਤੇਕੋ ਸਮੇ ਹੈ ਅਬ ਹਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰੋ ਇਨ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਰਖ ਲੇਵੋ ਜੈਸੇ ਤਪਤ ਥੰਭ ਕੋ ਫੋੜ ਕੇ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰੀ ਥੀ ਤੈਸੇ ਅਬ ਭੀ ਅਪਨੇ ਬਿਰਦ ਕੀ ਲਾਜ ਰਾਖੋ ਆਪ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਬਿਨਾ ਯੇਹ ਬੇੜੇ ਡੂਬ ਜਾਵੇ ਗੇ ॥ ਯਦਯਪੀ ਹਮ ਨਾਮ ਧਰੀਕ ਆਪਕੇ ਸਿਖ ਹਾਂ ਤਥਾਪੀ ਫਿਰ ਆਪਕੋ ਹੀ ਬਿਰਦ ਲਾਜਯੇਗੇ ॥ ਇਧਰ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਥੇ ਦੁਨਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵੋ ਦੁਨਾਂ ਸਿੰਘਾ ਸਿੱਖੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਅਬ ਬੜੀ ਭੀੜਾ ਬਨੀ ਹੂਈ ਹੈ ਇਸ ਵਕਤ ਹਮ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੂ ਈਹਾਂ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਅਰਥ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਨ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਰਾਇ ਕਾ ਸਰੀਰ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੀ ਅਤਿਵਾਹਕ ਸਰੀਰ ਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਸੇ ਜਹਾਜ ਨਿਕਾਸਨ ਰੂਪ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਨੇ ਗਏ ਕਾ ਪੀਛੇ ਮਸੰਦੋ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤ ਸਰੀਰ ਜਾਨਕੇ ਫੂਕ ਦੀਓਥੇ ॥ ਐਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਨ ਫੂਕ ਦੇਵੇ ਤੈਨੇ ਬਡੀ ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰਣੀ ਬਰਾਬਰ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਪਹਰਾ ਖੜਾ ਰਾਖਣੋ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ॥ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਬੇੜੇ ਤੋ ਅਬੀ ਹੀ ਡੋਬ ਦੇਨੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਕਯਾ ਕਰੈ ਏਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਹਮਕੋ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਸੋਵਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸਹਾਯਤਾ ਲੀਏ ਹਮਾਰੇ ਨਾਮ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਪੁਕਾਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਏਕ ਸਿਖ ਪੀਛੇ ਹਮਕੋ ਸਾਰੇ ਬੇੜੇ ਕੀ ਰਛਾ ਕਰਣੀ ਪੜੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਭਾਈ ਦੁਨਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੌਂਪਨਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਅਤਿ ਵਾਹਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਔਰ ਪਾਂਚ ਸਹੀਦ ਸਿੰਘ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਹਾਂ ਤੇ ਪਧਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਅਟਕ ਕੇ ਕਿਲੇ ਸੇ ਬਾਹਿਰ ਭਾਈ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬੇਟੇ ਕੂੰ ਇਸਨਾਨ ਸਮੇ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਹੁ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਚਲ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਤਾਬਯਾ ਰਹਯਾ ਕਰ ਹਮਾਰਾ ਨਿਸਾਨ ਚੀ ਹੋਇ ਕੇ ॥ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਅਦਭੁਤ ਦਿਬਯ

ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਔ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮ-ਲੋਂ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧਯੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਸਭ ਸੇ ॥ ਕਯਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਂਚ ਸ਼ਹੀਦੋਂ ਸਿਖੋਂ ਸਹਿਤ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਏ ਹੈਂ ਔ ਮੁਝਕੋ ਆਗਯਾ ਕਰੀ ਹੈ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਕੇ ਹਮਾਰੇ ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਤਾਬਯਾ ਰਹਯਾ ਕਰ ॥ ਆਪ ਲੋਕੋਨੇ ਹਮਾਰਾ ਦੋਲਯਾ ਚਲਯਾ ਮਾਫ਼ ਰਖਣਾ ਏਹੁ ਦੇਖੋ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਠਾਏ ਹੂਏ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘ ਮੁਝਕੋ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਆਏ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਸਨਬੰਧਯੋਂ ਸੇ ਕਹਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਛਾਇਕੇ ਹਮਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰੋਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹਮ ਬਡੀ ਉਤਮ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਕਹ ਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਰੂਪ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਦਿਬਯ ਤੇਜੋ ਮਯ ਦੇਹ ਕੋ ਧਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਚਾਸ ਹਜਾਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਲੈਕੇ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਆਇ ਉਤਰਯੋ ਬਜਾਰਾਂ ਕੇ ਪਤਨ ਪਰ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕਾ ਬਡਾ ਬਲ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜੋ ਹਾਥਯੋਂ ਕੋ ਭੀ ਵਹਾਯ ਕੇ ਲੇਜਾਨੇ ਹਾਰੋ ॥ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇੜਯਾ ਇਕੱ-ਠਯਾਂ ਕਰਕੇ ਕਮਾਲਯੇ ਕੇ ਪਾਸ ਬਾਂਧ ਰਾਖੀ ਔ ਪੈਂਤੀਸ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਕੋ ਮਾਰਗ ਰੋਕੀ ਬੈਠੇ ਪਾਂਚ ਛੇ ਕੋਸ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰੰਤੂ ਪੇਸ਼ ਕੋਈ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਭਈ ਦੋ ਦਰਿਆਉ ਬੀਚ ਚਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸਮੀਪ ਕੋ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਕੋ ਮਾਰਗ ਪੈਤੀਸ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕ ਰੋਕੀ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ॥ ਗਿਦੜ ਭੀ ਜਿਸ ਗਲੀ ਮੈ ਬਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੇ ਨਿਕਸ ਸਕੇ ਸਾ ਕਹਾਵੇ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੰਗ ਮਾਰਗ ਥੋ ਯਾਂਤੇ ਤਿਸ ਮਾਰਗ ਕੋ ਨਾਮ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਉਸ ਓਰ ਤੁਰਕੋ ਨੇ ਸਿੰਘੋ ਸੇ ਕਹ ਭੇਜਯਾ ਦੂਤ ਕੇ ਹਾਥ ॥ ਕੇ ਤੁਮ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋਰੇ ਸੇ ਹੋ ਨਾਹਕ ਅਪਨੀ ਜਾਨ ਨ ਗਵਾਵੋ ਕਿੰਤੂ ਹਮਾਰੇ ਸ਼ਾਮਨੇ ਸ਼ਾਮ ਸਸ਼ਤ੍ਰ ਤਯਾਗ ਕੇ ਚਲੇ ਆਵਹੁ ਤੇ ਕਲਮਾ ਪੜੋ ਮੁਸਲ ਮਾਨੀ ਦੀਨ ਕਬੂਲ ਕਰੋ ਤਬ ਤੁਮਾਰੋ ਬਚਾਉ ਹੋ ਸਕਤੋ ਹੈ ਅਬ ਜੀਵਤੇ ਅਪਨੇ ਘਰੋ ਕੋ ਨ ਜਾਵਹੁ ਗੇ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਬਲ ਤੀਨ ਲਾਖ ਅਸੀ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਸਨਧ ਬਧ ਹੋਕੇ ਜਿਸ ਮੈ ਏਕ ਸੇ ਏਕ ਅਧਿਕ ਉਤਸਾਹੁ ਔ ਬਲ ਵਾਨ ਸੂਰਬੀਰ ਤੁਰਕ ਗਾਜੀ ਹੋਣੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ॥ ਤੁਮ ਲੋਕ ਤੋ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਆਟੇ ਮੈ ਲੂਨ ਸਮਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋ ਯਾਂਤੇ ਅਪਨੇ ਜੀਵ ਬਚਾਨੇ ਲੀਏ ਕਲਮਾ ਪਢਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸੰਗ ਖਾਣਾ ਖਾਇਕੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਕੋਈ ਦਿਨ

ਜਗਤ ਮੈ ਜੀਵੋ ਯੇਹ ਤੁਮਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਅਬ ਭਾਗ ਕੇ ਤੋ ਤੁਮ ਬਚਹੀ ਸਕਤੇ ਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਚਾਰੋ ਓਰ ਤੁਰਕੋ ਨੇ ਘੇਰੋ ਪਾਇ ਛੋਡਯੋ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਤੁਮਾਰੇ ਬਚਨੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਨਿਗਾਹ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਯਾਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਜਾਵਹੁ ਯਾ ਲੜਕੇ ਮਰਜਾਵੋ ਬਸ ਤੀਸਰੋ ਉਪਾਉ ਕੋਈ ਨਹੀ ਬਨਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਦੂਤ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਰਜ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਤੁਰਕੇਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਅਰੇ ਦੁਸ਼੍ਰ ਦੂਤ ਮਾਰਤੇ ਤੁਝ ਕੋ ਅਬਹੀ ਦੇਤੇ ਪਰੰਤੂ ਕਯਾ ਕਰੈ ਦੂਤ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਸੇ ਦੋਸ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਜਾਹੁ ਦੋਸ ਮਹੰਮਬ ਸੇ ਕਹ ਦੇਉ ਕੇ ਕਲਮੇ ਤੁਮਾਰੇ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਏਕ ੨ ਕੌਡੀ ਕੇ ਬਿਕਤੇ ਹੈ ॥ ਚਿੜਯਾਂ ਹਜਾਰੋਂ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ ਔ ਬਾਜ ਏਕ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਚਿੜਯਾਂ ਬਾਜ ਕੋ ਮਾਰ ਨਹੀ ਸਕਤੀਆਂ ਔ ਬਾਜ ਇਕੇਲੋ ਹੀ ਚਿੜਯਾਂ ਕੋ ਮਾਰ ੨ ਕੇ ਤੋੜ ੨ ਕੇ ਭਖਣ ਕਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਹਮ ਸਿੰਘ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਜ ਚਿੜੀਉਂ ਕੋ ਸਿੰਘ ਸਯਾਰ ਕੋ ਬ੍ਰਿਕ ਅਜਾ ਅਵੀ ਕੋ ਔ ਜੈਸੇ ਕੁਹੀ ਕੂੰਜੋ ਕੋ ਗਰੁੜ ਸਰਬ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਭਖਣ ਕਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਤੁਰਕ ਜਾਤੀ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਭਖ ਹੈ ਤੁਰਕ ਬਹੁਤ ਹੂਏ ਤਬ ਕਯਾ ਹੂਆ ॥ ਐਸੇ ਦੂਤ ਸੇ ਕਹਕੇ ਕੁਛਕ ਭੈ ਦੇਕੇ ਪਠਾਇ ਦੀਆ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਚਾਰ ਤੁਰਕ ਪਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਇ ਕਹਯਾ ॥ ਸੁਣ ਕੇ ਬਡੇ ਕੋਪ ਹੋਕੇ ਯੁਧ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤੀਨ ਲਾਖ ਅਸ਼ੀ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕ ਕਾ ਹਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੋ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੈ ਬੀਜ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਾ ਰਹਨੇ ਦੇਵੇ ਦਸ ਹਜਾਰ ਸਿਖ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਕਯਾ ਹੈਂ ਵੋਤੋ ਹਮਾਰੇ ਏਕ ਛਕੇ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਏਕ ਮਤੇ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਜੋਰ ਸੋਰ ਸੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯੁਧ ਕੇ ਲੀਏ ਚਢਾਈ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਸ ਓਰ ਪ੍ਰਥਮ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਛਾਪਯੋਂ ਕਾ ਸੰਗਰ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਮਾਰ ਲੀਆ ਪੁਨਾ ਆਪਸ ਮੈ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਤਨੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਆਗੇ ਯੇ ਸੰਗਰ ਕਯਾ ਰੋਕ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਤੁਮ ਕਯਾ ਬਲ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੋ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠਯੇ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਜੇ ਵੋ ਤੁਰਕ ਆਵਤੇ ਹੀ ਪਹਿਲੇ ਸਲਘੋਂ ਸੇ ਉਠਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ ਸੰਗਰ ਕੋ ਅਥਵਾ ਆਗ ਹੀ ਲਗਾਇ ਦੇਵੈ ਗੇ ਤਬ ਕਯਾ ਕਰੋਗੇ ਕਯਾ ਬਨਾਵੋ ਗੇ ਕਹਾਂ ਭਾਗ ਕੇ ਜਾਵੋ ਗੇ ਅਬ ਲਾਹੌਰ ਦੂਰ ਹੈ ਕੁਤੇ ਕੀ ਮੌਤ ਨ ਮਰੋ ਕਿੰਤੂ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਧਰਮ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਸੂਰ ਬੀਰੋਂ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋ ॥ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਆਪ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਲ ਵਾਨ ਸੂਰਬੀਰ ਥੇ ਸਾਤ ੨ ਕੜਾਹਯੋਂ ਮੈ ਸੇ ਤੀਰ ਨਿਕਾਸ ਦੇਤੇ ਥੇ ਧਨੁਖ ਵਿਦਯਾ ਮੈ ਐਸੇ ਕੁਸਲ ਥੇ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਗੁਰੂ

ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਨੀਚੇ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਸੇ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇ ਕੇ ਕਹ੍ਯੋ ਜਾਵੇ ਕੇ ਯੋ ਧਰਮ ਕੋ ਯੁਧ ਦੀਨ ਕੇ ਸਾਥ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੀਸ ਦੇਨੋ ਹੈ ਸੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਦਾਹਨੀ ਓਰ ਆਇਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥ ਔ ਜਿਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਗ੍ਰਹ ਪਯਾਰੇ ਹੈ ਸੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬਾਂਵੇਂ ਪਾਸੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ਐਸੇ ਏਕ ਮਤੇ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਯੁਧ ਕਰੋ ਗੇ ਜੇ ਜੀਤੇ ਗੇ ਤਬ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਰਾਜ ਤਾਂ ਯਸ ਕੋਪਾਵੇ ਗੇ ਯੇ ਧਰਮ ਯੁਧ ਮੈ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤਬ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਰਾਜ ਭੋਗੇ ਗੇ ਹਮਾਰੇ ਤੋ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਲਾਡੂ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਸੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਧਰਮ ਯੁਧ ਕਰੋ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕੋ ਚਿੰਤਾ ਸ਼ੋਕ ਮਤ ਕਰੋ ਜੈਸੇ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਮਾਨਕੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਦਸ ਹਜਾਰ ਖਾਲਸੇ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਭੀ ਕਾਯਰ ਨ ਨਿਕਸ ਤੇ ਭਯੋ ਸਭੀ ਸਿੰਘ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਦਾਹਨੀ ਓਰ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਪਯਾਰੇ ਨਕੀਓ ਸਭਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਸੇ ਭੀ ਪਯਾਰੇ ਧਰਮ ਕੋ ਹੀ ਮਾਨਯੋ ॥ ਜਿਸ ਔਰ ਨੀਤੀ ਓ ਧਰਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਗ ਵਿਜਯ ਬਿਭੂਤੀ ਐਸ੍ਵਰਯ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਰ ਬਤ੍ਰ ਸੁਨੀਤੀ ਔ ਧਰਮ ਕੀ ਜਯ ਹੈ ਔ ਹੋਗੀ ॥ ਐਸੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਏਕ ਮਤੇ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪਹੀ ਆਗ ਲਗਾਕੇ ਛਾਪਯੋਂ ਕਾ ਸੰਗਰ ਫੂਕ ਡਾਰਯੋ ॥ ਪੁਨਾ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਦਸਹੀਂ ਗੁਰੁਆਂ ਕੋ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਗੁਰੂਆਂ ਕੋ ਧਯਾਨ ਕਰਕੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਖਕੇ ਸਤਨਾਮੁ ਕਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਤੁਰਕੋਂ ਪਰ ਖਾਲਸਾ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਪੁਨਾ ਛੋਟੀਆਂ ਚੌਬੀਸ ਤੋਪਾਂ ਔਰ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਅਸਵਾਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਸਨ-ਮੁਖ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਔ ਛਰਰੇ ਕਥਕੇ ਦਡਜੋਂ ਬਾਰਾਂ ਤੋਪੋਂ ਮੈ ਔਖਟ ਹਜਾਰ ਪੈਦਲ ਫੌਜ ਪੀਛੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕੋਸ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਪਰ ਖੜੀ ਕਰ ਛੋਡੀ ॥ ਉਧਰ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਸੁਨਯੋ ਥੋ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਸੰਗਰ ਮਾਰ ਰਾਖਯੋ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਉਠਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਂਚ ਹਜ਼ਾਰ ਜੁਆਨ ਮੰਜੋਆ ਵਾਰੇ ਤੁਰਕ ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਸਲਘਾਂ ਪਕਰਕੇ ਆਗੇ ਕਰਦੀਓ ॥ ਕਯਾ ਜਾਤੇ ਹੀ ਸੰਘਰ ਉਠਾਇ ਦੇਵੇ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੂਆ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨਕੀ ਕਿਰਣੈ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਉਠ ਧਾਈ ਤਬ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਜੋ ਪਾਵਸ ਰਿਤੂ ਕੀ ਕਾਲੀ ਘਟਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੁਰਕੇ ਕੀ ਸੈਨਾ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਸੂਰਮਯੋਂ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਲਾਲੀ ਪਸਰ ਗਈ ਔ ਕਾਇਰੋ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਦਹਲ ਗਏ ਤਿਨਕੇ ਮੁਖੋਂ ਪਰ ਪੀਲਤਨ ਫਿਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਦੂਰ ਸੇ ਹੀ ਦੇਖਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਮਨਮੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਬਢ ਗਯੋ ਔ ਸੂਰਮਯੋ ਕੇ ਰੋਮ ਸੇਹਕੇ

ਤਕਲਯੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸੂਰਮੇ ਜ਼ਾਮਯੋਂ ਮੈ ਨ ਸਮਾ ਸਕਤੇ ਭਏ ਔ ਚੌਬੀਸ ਤੋਪੋਂ ਕੇ ਫੈਲ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਨ ਤੋਪੋਂ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਮਿਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਸਾਗਰ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲਕਾ ਭਗਵਤੀ ਗਰਜਤੀ ਭਈ ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀਛਾਤੀ ਦਹਲ ਜਾਤੀ ਭਈ ਬਡੇ ਭਯ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਮਹਾਂ ਭੀਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਭੈਰਵ ਜੀ ਭਬਕਤੇ ਭਏ ਔ ਨਾਰਦ ਜੀ ਤੇ ਕਲਹ ਡੌਰੂ ਬਜਾਇਕੇ ਨਾਚਤੇ ਭਏ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚੋਂ ਕੇ ਝੁੰਡ ਝੰਡੀਯਾਂ ਖਿਲਾਇਕੇ ਕਿਲਕਾਰੀ ਮਾਰ ੨ ਕੇ ਹਸਤੇ ਔ ਨਾਚਤੇ ਭਏ ॥ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਖਪਰ ਲੀਏ ਹੂਏ ਜਟਾਕੇ ਝੂੰਡ ਫੈਲਾਇਕੇ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਬੇਕੋਂ ਚਾਰੋ ਔਰ ਸੇ ਜੋਗਨੀਯਾਂ ਆਇ ਜਾਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ॥ ਔ ਯੁਧ ਕਾਲ ਮੈ ਪਵਨ ਭੀ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੋ ਤੁਰਕ ਭੀ ਤੋਪੋਂ ਕੋ ਚਲਾਤੇ ਹੂਏ ਚਲੇ ਆਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਅਲਪ ਸੀ ਹੈ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮਹਾ ਪ੍ਰਬਲ ਜੈਸੇ ਗਿਰਸੇ ਜਲਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਚਲਯੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤੀਰਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੋ ਗਿਰਾਵਤਾ ਹੂਆ ਔ ਦੇਸੋਂ ਕੋ ਦਬਾਵਤਾ ਹੂਆ ਤਦਵਤ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀਸੇਨਾ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੋ ਬੇਗ ਬਢਤੇ ਚਲਯੋ ਆਵਤੋ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਛਿਨ ੨ ਮੈ ਪਰਬਕੇ ਦਿਨਮੈ ਰਾਹੂ ਸੂਰਯ ਕੇ ਤੇਜ ਕੋ ਗ੍ਰਹਸਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਬੇਗ ਸਿੰਘਹੁ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕੋ ਗ੍ਰਸਤੇ ਚਲਯੇ ਆਤੇ ਹੈ॥ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਬਾਦਲੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗੋਲੀ ਗੋਲਯੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਬਢਤੀ ਚਲੀ ਆਤੀ ਹੈ॥ ਔ ਸਿੰਘਹੁ ਕੀ ਸੇਨਾ ਭੀ ਯੁਧ ਭੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ਔ ਸਨੇ ੨ ਪੀਛੇ ਕੋ ਭੀ ਹਟਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਦੋਨੋ ਓਰਸੇ ਬੰਦੂਕੇ ਔ ਤੋਪੋਂ ਸੇ ਗੋਲੀ ਗੋਲਯੋਂ ਕੀ ਐਸੀ ਬਰਖਾ ਪਰੀਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਲਯ ਕਾਲ ਕੇ ਮੇਘ ਬਡੋ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ੨ ਗੜਯੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰੇ ਤਦਵਤ ਦੋਨੋ ਓਰਸੇ ਤੋਪੈਂ ਜੰਬੂਰੇ ਜੰਜੈਲਾਂ ਬੰਦੂਕੋਂ ਕੇ ਬਡੇ ਬਲਸੇ ਸ਼ਬਦ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਗੜਯੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗੋਲੀ ਗੋਲਯੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਮਾਰ ੨ ਸ਼ਬਦ ਦੋਨੋ ਔਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਸੂਰ ਬੀਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਜੀਤ ਦੋਨੋ ਸੈਨਾ ਪਤੀ ਚਾਹਤੇ ਹੈ॥ ਗੋਲੀ ਗੋਲਯੋ ਕੇ ਪਰਿਹਾਰਸੇ ਦੋਨੋ ਔਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਸੂਰਮੇ ਗਿਰਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਫੌਜ ਕੋ ਆਗੇ ਬਢਾਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋਅਧਿਕ ਬਲ ਪਰ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਭਲਾ ਕਹਾਂ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਕਹਾਂ ਤੀਨ ਲਾਖ ਅਸੀ ਹਜਾਰ ॥ ਆਖਰ ਕੋ ਸਿੰਘ ਸਨੇ ੨ ਪੀਛੇ ਕੋ ਪਾਉ ਹਟਾਨੇ ਲਾਗੇ ਲੜਤੇ ਜਾਵੇ ਮਰਤੇ ਗਿਰਤੇ ਜਾਵੈ ਪੀਛੇ ਕੋ ਹਟਤੇ ਜਾਵੈ ਜਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕ ਬਲ ਪਰ ਗਯੋ ਤਬ ਵੋ ਚੌਬੀਸ ਤੋਪੈਂ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਰਹਗਈ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਤੋਪਾਂ ਖੋਸਕੇ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਔਰ ਹੀ ਸਿਧਯਾਂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਇਤਨੇ ਮੈ ਘੜੀ ਚਾਰਕ ਦਿਨ ਚੜੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਟਤੇ ਹਟਤੇ ੨ ਬਡਯਾਂ ਤੋਪਾਂ

ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਬੋਲੀ ਦੇਕੇ ਅਪਨੀ ਫੌਜ ਕੋ ਫਾੜਕੇ ਜੰਗੀ ਤੋਫੋਂ ਕੇ ਬਾਵੇ ਧਾਨੇ ਕਰਦੀਆ ॥ ਜਬ ਦਸਕ ਕਦਮੋ ਪਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਆਇਗਈ ਤਬ ਤੋਪੋਂ ਕੋ ਬਤੀ ਦੇਨੇ ਕੀ ਬੋਲੀ ਜਰਨੈਲ ਨੇ ਦਈ ॥ ਅਤਿ ਸਮੀਪਤਾ ਸੇ ਜਬ ਤੋਪੋਂਕਾ ਛਰਰਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੇਂ ਲਾਗਯੋ ਤਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਲੋਕ ਐਸੇ ਗਿਰਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਕਾਛੀ ਮੁੰਗਰੀ ਮਾਰਕੇ ਪਕੇ ਹੂਏ ਤੂਤ ਗਿਰਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਕੋਸੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵੇਹਲ ਹੋਜਾਤੀ ਭੁਈ ਗਲਯਾਂ ਪਰ ਜਾਤਯਾਂ ਭਈਆਂ ॥ ਫਿਰ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਐਸੇ ਮਿਲ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜੈਸੇ ਧੂਮ੍ਰ ਕੇ ਬਾਦਲ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਜਾਤੇ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ॥ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰਾ ਫੈਲ ਜੰਗੀ ਤੋਪੋ ਕੋ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਕੀ ਤਰਹ ਹਜਾਰੋਂ ਦਰ ਹਜਾਰੋਂ ਤੁਰਕ ਮਾਰੇ ਤੋਪੋਂ ਕੇ ਛਰ੍ਹਰੇ ਕੇ ਗਿਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਬਿਜਲੀ ਕੇ ਮਾਰੇ ਮੁਨਾਰੇ ਗਿਰਜਾਤੇ ਹੈ ਲੋਥੋਂ ਉਪਰ ਲੋਥਾਂ ਚਢ ਜਾਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ॥ ਫਿਰ ਭੀ ਬੜੀ ਜਲਤੀ ਸੇ ਪਸਤੋ ਖੁਰਾਸਾਨ ਕੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਤੇ ਹੂਏ ਪਰਸਪਰ ਗਾਰੀ ਨਿਕਸਾਤੇ ਹੂਏ ਧੂਏ ਕੇ ਬਾਦਰੋਂ ਸਮਾਨ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਉਪਰ ਤੁਰਕ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤੋਪਾਂ ਛੀਨਨੇ ਲੀਏ ॥ ਪੁਨਾ ਤੀਸਰਾ ਫੈਲ ਜੰਗੀ ਤੋਪਾਂ ਕੋ ਭਯੋ ਤਿਸਮੈ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀ ਰਹੀ ਜੋ ਕਿਤਨੇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੁਰਕ ਮਾਰਯੋ ਗਯੋ ਹੈ ਰੁਧਿਰ ਕੋ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲ ਪਰਯੋ ਮਾਸ ਹਾਰੀ ਜੀਵ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਇਲਾਂ ਕਾਂਕ ਬ੍ਰਿਕ ਸਜਾਰ ਗੀਧ ਆਦਿਕ ਮਾਂਸ ਅਹਾਰਯੋਂ ਨੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਮਾਂਸ ਭੋਜਨ ਕੀਆ ਔ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕੀਆ ॥ ਔ ਆਕਾਸ ਮੈ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀਆ ਵਾਰਾਂਗਨਾ ਬਿਬਾਨ ਦਿਬਯ ਲੀਏ ਫਿਰਤੀਆਂ ਹੈਂ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਤ ਬਡੇ ਬਿਸਾਲ ਕਮਲ ਫੂਲ ਵਤ ਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਭ੍ਰਮਰਯੋਂ ਵਤ ਸਯਾਮ ਸੁੰਦਰ ਭਰਵਟੇ ਹੈਂ ਧਨੁਖ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਾਂਕਯਾਂ ਬਾਂਕਯਾਂ ਜਿਨਕੀ ਭੋਹਾਂ ਹੈਂ ਔ ਬਾਣੋਂ ਕੇ ਸਮ ਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਕਟਾਖਯ ਹੈਂ ਔ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨਕੇ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਹੈਂ ਸਯਾਮ ਨਾਗਨਯੋਂ ਕੇ ਸਾਵਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਸਯਾਮ ਕੋਮਲ ਕਪੋਲੋਂ ਪਰ ਜਿਨਕੀਆ ਅਲਕੈ ਲਟਕ ਰਹੀ ਹੈਂ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸੁੰਦਰ ਤਾਵਤੀਆਂ ਅਪਸਰਾ ਦਿਬਯ ਬਿਬਾਨ ਲੈਕੇ ਸੂਰਮਯੋ ਕੇ ਵਰਨੇ ਲੀਏ ਆਕਾਸ ਮੈਂ ਆਇ ਫਿਰੀਆਂ ਜੋ ਸੂਰਮੇਂ ਜੁਧ ਕਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਹਾਰ ਕੇ ਗਿਰਤੇ ਹੈ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਤਿਸਕੋ ਜਿਦ ੨ ਕੇ ਵਰਤਯਾ ਹੈ ॥ ਮਾਰੂ ਬਾਜ ਰਹਯੋ ਹੈ ਔ ਸੂਰਬੀਰ ਦੋਨੋ ਸੈਨਾ ਕੇ ਮਾਰ ੨ ਸਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਰਣ ਭੂਮੀ ਹੈ ਕੇ ਰੰਗ ਭੂਮੀ ਹੈ। ਸੂਰਮੇ ਯੁਧ ਪਰਸਪਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕੇ ਹੋਰੀ ਖੇਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਤਹਾਂ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਡਫਮਾਲਾ ਕੇ ਸਮ ਢਾਲੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਹੈ ਬੰਦੂਕੈਂ ਪਿਚਕਾਰੀ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਗੁਲਾਲਭੀ ਮਠਕੇ ਸਮ

ਬੁਰਛਜੋਂ ਕੇ ਪਰਿਹਾਰ ਹੈ ਲੋਹੂ ਸੇ ਲਾਲ ਬਸਤ੍ਰ ਬੀਰੋਂ ਕੇ ਹੋ ਰਹੇ ਮਾਨੋ ਹੋਰੀ ਸੀ ਖੇਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ਲੋਹੂ ਮਾਸ ਕੋ ਰਣਭੂਮੀ ਮੈ ਕੀਚ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਸਦਰਹਮਤ ਹੈ ਤੁਰਕ ਬੀਰੋਂ ਕੂ ਤੋਪੋਂ ਕੇ ਪਰਹਾਰ ਸੇ ਹਜਾਰੋਂ ਦਰ ਹਜਾਰੋਂ ਮਾਰੇ ਭੀ ਗਏ ਔ ਲੋਥੋਂ ਪਰ ਲੋਥੈ ਚਢ ਗਯਾਂ ਹੈਂ ਤਿਨ ਲੋਥੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਚਢ ੨ ਕੇ ਲੰਘ ੨ ਕੇ ਤੋਪੋਂ ਕੋ ਚਤੁਰਥੇ ਫੈਲ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਹੋਨੇ ਨਹੀਂ ਦੀਓ ਜੋ ਆਇ ਤੋਪੋਂ ਪਰ ਹਾਥ ਟਿਕਾਏ ਅਰਥਾਤ ਬੜਯਾਂ ਜੰਗੀ ਤੋਪਾਂ ਭੀ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਖੋਸ ਲਈਆਂ ॥ ਜਬ ਤੋਪੋਂ ਸੇ ਆਗੇ ਤੁਰਕ ਬਢੇ ਪੂਰਬ ਓਰਸੇ ਬਡੋ ਗਰਦੋ ਉਡਯੋ ਔ ਬਡੇ ਬਲ ਸੇ ਪਵਨ ਚਲਤੇ ਭਯੋ ਔ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਸਜਾ ਦਾ ਅਟਕ ਕਾ ਦਰਿਆਓ ਲੰਘਕੇ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਵੋ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਆਇ ਪਹੁੰਚਯੋ ਹੈ ਫੌਜ ਲੈਕੇ ਔ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਆਗਯੋ ਹੈ ਔ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪਾਂਚ ਅਸਵਾਰੋਂ ਸਹਤ ਹਰੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਿਸੀ ੨ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਹਜੂਰ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਰਦਾਰੋਂ ਸੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਡੀ ਊਚੀ ਸੁਰਸੇ ਜੈਕਾਰਾ ਬੁਲਾਇਕੇ ਤਰਵਾਰੈ ਨਿਕਾਸ ਕੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਪਰ ਐਸੇ ਜਾਇ ਪਰੇ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗੋਂ ਕੇ ਝੁੰਡੋਂ ਊਪਰ ਸਿੰਘ ਜਾਇ ਪਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਕੁਲੰਗੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਪਰ ਕੂਹੀਆਂ ਜਾਇ ਪਰਤਯਾਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਟੇਰਯੋਂ ਕੀ ਸਮੂਹ ਪਰ ਬਾਜ ਜਾਇ ਪਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਦਛਪ੍ਰਜਾ ਪਤੀ ਪਰ ਭੀ ਭਦ੍ਰ ਜਾਇ ਪਰਯੋਥੇ ਔ ਜੈਸੇ ਗਰੁੜ ਸਰਪੋਂ ਪਰ ਧਾਵੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸਿੰਘ ਤੁਰਕੋਂ ਪਰ ਬਲਸੇ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਜਾਇ ਪਰੇ ॥ ਜੈਸੇ ਦੋਨੋ ਔਰ ਸੇ ਸਯਾਮ ਘਟਾ ਬਾਦਲੋਂ ਕੀ ਆਪਸ ਮੇਂ ਮਿਲ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਪਰਸਪਰ ਮਿਲਜਾਤੀ ਭਈ ਔ ਬਿਜਲੀਓਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੇਗਾਂ ਬਰਛੀਯਾਂ ਨੰਗੀਆਂ ਚਮਕ ਰਹੀ ਹੈਂ ਬਡਯਾਂ ਲੰਮੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਭੁਜਾਂ ਉਲਾਰ ੨ ਕੇ ਵਾਰੋ ਵਾਰੀ ਵੰਗਾਰ ੨ ਕੇ ਤੇਗਾਂ ਬਰਛੀਆਂ ਸੂਰਮੇ ਵਾਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤਿਸਸ ਮੇਂ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਬਹੁਤਜੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਸਬਜ ਘੋੜੇ ਊਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਦਾਢੇ ਹੈ ਸਬਜ ਪੁਸਾਕ ਪੈਹਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ਔ ਸਬਜ ਹੀ ਨੇਜੋ ਹਾਥ ਮੈ ਹੈ ਸੁਰਮਈ ਬਾਣੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਹੀਦੋ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਸਾਥ ਮੈ ਹੈ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਚਾਰਕ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰਸੇ ਸਾਰ ਬਾਜਤੇ ਭਯੋ ਬਾਣ ਬਰਛੀ ਤਰਵਾਰੈ ਨੰਗੀਆਂ ਸੂਰਮਯੋ ਕੇ ਹਾਥੋਂ ਮੈਂ ਏਕਠਯਾਂ ਲਹੂ ਕੇ ਬੀਚ ਸੇ ਡੂਬ ਕੇ ਨਿਕਸਯਾਂ ਐਸੇ ਸੋਭਤਯਾਂ ਭਈਆਂ ਮਾਨੋ ਮਿਲਕੇ ਬਹੁਤਸਯਾਂ ਦੇਵੀਯਾਂ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸੁਰਸਤੀ ਗੰਗਾ ਮੈ ਸੇ

ਨਿਕਸਯਾਂ ਹੈਂ ॥ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੇ ਹਾਥਸੇ ਵਾਹੀਆਂ ਹੂਆਂ ਤਰਵਾਰਾਂ ਵੀਰੋਂ ਕੇ ਸਰੀਰੋਂ ਕੋ ਸਨੇ ਸੰਜੋਇ ਤੇ ਖੋਲ ਔਪਟੀਆਂ ਕੋ ਐਸੇ ਚੀਰਤਯਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਂਸੀ ਮੈ ਕਲਵਤ੍ਰ ਸ਼ਰੀਰਕੇ ਦੋਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ਫੈਂਕ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਖੂਬ ਗਹਕੇ ਤਰਵਾਰਕੋ ਯੁਧ ਘੜੀ ਚਾਰਕ ਲੋਹੇਤੇ ਭਯੋ ਲੋਥੇ ਉਪਰ ਲੋਥੈ ਚਢ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਬ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਮੁਖ ਮੁੜਗਯੋ ਜਬ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਪਾਉ ਖਿਸਕਜੇ ਤਬ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਮਨ ਬਢ ਗਜੇ ਤਬ ਖੂਬ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਉੂਪਰ ਤਰਵਾਰੋ ਕੀ ਝਾਰ ਕਰੀ ॥ ਭਾਗਤੇ ਹੂਏ ਮਾਰੀ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪੀਛੇ ਕੋ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਝਾਕਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਉੂਪਰ ਨੀਚੇ ਮਾਰੇ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਡਰਕੇ ਗਿਰਤੇ ਪਰਤੇ ਚਲ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਭੀ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਪਾਉ ਟਿਕਤੇ ਨ ਭਯੋ ਅਠਾਰਾਂ ਬੀਸ ਕੋਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭਾਗਤੇ ਹੀ ਚਲੇ ਗਏ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਇੰਦਰ ਕੇ ਬਜ੍ਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਤਰਵਾਰ ਪਰਜਾਤੀ ਭਈ ਮਰਦੋਂ ਔ ਘੋੜਯੋਂ ਪਰ ਕਾਲਰਾਤ੍ਰੀ ਸਮ ਵਿਧਨ ਰਾਤ ਵਿਹਾਤੀ ਭਈ ॥ ਰਸਤਜੋਂ ਮੈਂ ਬਨੋ ਮੈਂ ਪਰਬਤੋਂ ਕੀ ਕੂੰਦ੍ਰੋਂ ਮੈਂ ਖੜੋਂ ਮੈ ਦਰਿਆਊ ਮੈ ਜਿਸ ਔਰ ਦੇਖੋ ਤਿਸੀ ਔਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮੁਰਦੇ ਹੀ ਪਰੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲਸੇ ਖਾਲਸਾ ਜਿਉਂ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਫੌਜ ਕੋ ਕਾਟਨੇ ਲਾਗੋ ਹੈ ਖੇਤੀ ਕੀ ਨਿਯਾਈ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕ੍ਰਿਸਾਨਵਤ ਕਾਟਤੇ ਹੀ ਚਲਯੋ ਗਯੋ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਫਤਹ ਪਾਈ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਤੇ ਜੀਤ ਕੇ ਬਿਕਲ ਜਾਇ ਬਾਜਤੇ ਭਯੋ ॥ ਬਾਜਾਰੋ ਮੈ ਪਰਬਤੋ ਪਰ ਦਰਿਆਉ ਮੈ ਨਾਲਜੇ ਕੇ ਬੀਚ ਖਡੋ ਕੇ ਬੀਚ ਰਸਤਜੇ ਬੀਚ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਤੁਰਕ ਹੀ ਤੁਰਕ ਮਾਰੇ ਪਰੇ ਹੈ ਨ ਜਾਨੇ ਕੌਨ ਮਾਰ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਤੁਰਕੋ ਕੂ ਤਰਵਾਰੋ ਸੇ ਮਾਰਤੇ ੨ ਸਿਖੋ ਕੇ ਹਾਥ ਸੁਜਕੇ ਤਰਵਾਰੋ ਕੀ ਮੁਠੋ ਮੈ ਫਸ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਲੂਟ ਭੀ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸਿਖੋ ਨੇ ਲੂਟੀ ਏਕ ੨ ਸਿੰਘ ਮਾਲਕੇ ਭਰੇ ਹੂਏ ਪਚਾਸ ਕੋਈ ਪਚੀਸ ਕੋਈ ਦਸ ਬੀਸ ਤੀਸ ਉਠ ਲੂਟ ਕੇ ਲਯਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਦਿਨ ਚਢੇ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਮਾਰ ਲੂਟ ਕੂਟ ਕੇ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਜੋਨਸੋ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਬਡੇ ਔਲਯਾਉ ਗੋਦੜਯੋ ਤੁਰਕਥੋ ਸੋ ਚਾਰਕ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸੈਦੂ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਆਕੀ ਸਿੰਘੋ ਸੇ ਹੋਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਜੇ ਉਸਕੋ ਐਸੀ ਖਬਰ ਹੋਵੇ ਜੋ ਸਿਖ ਸਾਰੇ ਹੀ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਫੌਜ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਲਾਗੇ ਗਏ ਹੈ ਤਬ ਉਠਕੇ ਪੀਛੇ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਲੂਟ ਕੂਟ ਲੇਤੇ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸਕੋ ਇਸ ਬਾਤਕੀ ਖਬਰ ਹੀ ਨ ਪਰੀ ਅਪਣੇ ਜੀਆ ਭਯਾਨੇ ਸੈਦੂ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹਜੇ ॥ ਇਸ ਔਰ ਗਿਦੜ ਗਲੀ ਮੈ ਪੈਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੁਰਕ ਜੋ ਗਲੇ ਕੋ ਰੋਕੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਸੋ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਭਾਗ ਗਏ ॥ ਓਧਰ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਸੁਨਯਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਭਾਗ ਗਏ ਹੈ ਔ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਜੀਤ ਪਾਈ ਹੈ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ॥

ਉਸੀ ਵਕਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਰੋਕ ਤੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਖਕੇ ਗੁਰੂ ਦਰਿਆਓ ਕਾ ਔ ਕਿਤਨੇਕ ਥਾਲ ਪਤਾਸਯਾਂ ਕੇ ਸਣੇ ਰੁਪੈ ਗੁਰੂ ਦਰਿਆਉ ਕੀ ਭੇਟ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਜਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਤਨ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਬੀਚ ਅਪਨਾ ਘੋੜਾ ਮਧਯ ਮੈ ਖੜੇ ਕਰਕੈ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕਿ ਇਸੀ ਵਕਤ ਹਮਾਰੀ ਸਭ ਸੈਨਾ ਗੰਗਾ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥ ਬਸ ਕਹੂੰ ਗੋਡੇ ਕਹੂੰ ਗਿਟੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਲ ਸਭ ਕੇ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਊਠ ਘੋੜਾ ਹਾਥੀ ਭੇਡੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਜਬ ਪਾਰ ਹੋਗਈ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਭ ਸੇ ਪੀਛੇ ਅਪਨੋ ਘੋੜੇ ਗੰਗਾ ਸੇ ਪਾਰ ਕੀਓ ਪਚਾਸ ਹਜਾਰ ਫੌਜ ਊਠ ਭੇਡ ਪਾਰ ਉਤਾਰ ਕੇ। ਇਸੀ ਤੌਰਸੇ ਦੂਸਰੋ ਭੀ ਦਰਿਆਓ ਲੰਘਕੇ ਸੈਦੂ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਯੇ॥ ਤਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਸਰਕਾਰਕੋ ਆਗੇ ਲੇਨੇ ਕੋ ਗਏ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ॥ ਸਭਾ ਲਗਾਇਕੇ ਸਭਨਾ ਸਰਦਾਰਾਂ ਕੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ੨ ਇਨਾਮ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਬਡੀਯਾਂ ਜੰਗੀਰਾਂ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੋ ਬਖਸ਼ਤੇ ਭਯੇ ਔ ਤਰਵਾਰੋਂ ਕੀ ਮੂਠੋ ਮੈ ਸੂਜਕੇ ਫਸੇ ਹੂਏ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਹਾਥੋ ਕੂ ਪਕੜ ੨ ਕੇ ਚੂਬਤੇ ਭਯੇ ਔ ਕਹਤੇ ਭਯੇ ਧਨ ਹੋ ਤੁਮ ੨ ਜਿਨੋਨੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਹੋਮਕੇ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਬਡੀ ਫਤੇ ਤੁਮਨੇ ਪਾਈ ਹੈ ਸਦਰਹਮਤ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦਰਹਮਤ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਕੂ ਧਨਯ ਹੋ ਤੁਮ ॥ ਐਸੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਪਨੇ ਧਨਯ ਵਾਦਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨਕੇ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਹਯੋ ਮਹਾਰਾਜ ਹਮ ਕਯਾ ਧਨਯ ਹੈ ਧਨਯ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈ ਸਬਜ਼ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਢੇ ਹੂਏ ਸਬਜ਼ ਹੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਵਾਰੋ ਜੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਮਾਰਤੇ ਫਿਰਯੇ ਹੈ ਔ ਯਸ ਹਮਕੋ ਦੀਓ ਹੈ ਭਲੇ ਕਹੋ ਤੋ ਬਣੋ ਮੈ ਕੁੰਜੋਂ ਮੈ ਖਡੋ ਮੈ ਪਹਾੜੋ ਕੇ ਊਪਰ ਦਰਿਆਓ ਮੈ ਨਦੀ ਨਾਲਯੋ ਮੈ ਹਮ ਕਹਾਂ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਮਾਰਨੇ ਗਏ ਹੈ ਚਾਰ ਲਾਖ ਤੁਰਕ ਕਹਾਂ ਔ ਕਹਾਂ ਦਸ ਹਜਾਰ ਉਨ ਕੇ ਆਗੇ ਆਟੇ ਮੈ ਲਵਨ ਸਮ ਭੀ ਨਹੀ ਥੇ ਯੇ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਯਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀਸੇ ਮਹਾਂ ਭਾਰਥ ਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਅਰਜਨ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਣ ਯੇ ਦੇਖਯੇ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਹਾਥ ਮੇਂ ਲੀਏ ਹੂਏ ਹੈ ਅਗਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਰਣ ਵਾਰੇ ਬਡੇ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸਿਰ ਪਰ ਅਗਨੀ ਮੇ ਸੁਵਰਣਵਤ ਜਟਾਕੋ ਜੂਟ ਧਾਰਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਮੇਰੇ ਰਥ ਕੇ ਆਗੇ ਆਗੇਸਤ੍ਰਆਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੂੰ ਮਾਰਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਔ ਨਾਮ ਮੇਰੋ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਯਸ ਹਮਕੋ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨਕੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਧਨਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਯੇ ॥ ਉਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ

ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਅਪਨੈ ਸ੍ਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਇਸਨਾਨ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਬਾਦ ਪੁਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਕਿਸੀ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖ ਨੇ ਜਾਨੀ ਔਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਜਾਨੀ ॥

ੴ ਤਤ ਸਤ ਦੋਹਿਰਾ

ਤੁਰਕ ਤੇਜ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਦੈ ਦਾਸਨ ਅਭੀਤ ॥
ਸਵ ਅਸਥਾਨ ਆਇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੈ ਸਿੰਘ ਨ ਫ਼ਿਜ ਕੋ ਜੀਤ ॥
ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਪ੍ਰ ਚਤੁਰ ਦਸੋ ਅਧ੍ਯਾਯ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੫ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਧਰ ਥੋਰੇ ਹੀ ਦਿਨੋਂ ਕੇ ਅਰਸੇ ਬਾਦ ਪੀਰ ਗਰਾਮ ਕੀ ਪਬੀ ਸੇ ਪਰੇ ਨੌਸਹਰੇ ਸੇ ਉਰੇ ਪੁਨਾ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਇਕਠ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਸਾਰੀ ਫੌਜ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਲੈਕੇ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੁੰਡੇ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਰ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਜਾਇ ਉਤਰਿਯੇ॥ ਕੁਛ ਥੋੜੀ ਸੈਨਾ ਸੈਦੂ ਮੇ ਛੋਡ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਗੋਦੜਯੇ ਤੁਰਕ ਕੂੰ ਮਾਰਨੇ ਲੀਏ॥ ਉਸਸਮੇ ਸਤਰ ਹਜਾਰਕ ਸਿੰਘਾਂ ਕੀ ਫੌਜ ਹੋਗਈ ਥੀ ॥ ਸਿੰਘੋਨੇ ਆਪਸ ਮੈ ਸਭਾ ਲਗਾ ਕੇ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸ ਕੰਟਕ ਰੂਪ ਕਲੰਕ ਕੂ ਪ੍ਰਥਮ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਫਿਰ ਦੇਖੀ ਜਾਇਗੀ॥ ਉਧਰ ਪੀਰ ਗ੍ਰਾਮ ਮੇ ਠੇਹਰੀ ਉਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਸਿਖੋ ਨੇ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਜਮਾਇ ਦਈ ॥ ਇਧਰ ਸੈਦੂ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਦੋ ਤੀਨ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਿਖੋਸੇ ਗੋਦੜਯਾ ਆਕੀ ਹੋਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹਯੇ ॥ ਗੋਦੜਯੇ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਬਾਜ ਤੀਰਸੇ ਔ ਬੰਦੂਕ ਕੀ ਗੋਲੀ ਸੇ ਬਰਤੇ ਹੂਏ ਦੀਪਕ ਕੀ ਬਤੀ ਮਾਰਕੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਤੇ ਥੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਬਾਜ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਮੈ ਬਡੇ ਨਿਪੁਨ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥਾ ॥ ਜਿਸਕੋ ਤਕਕੇ ਚੋਟ ਚਲਾਵੇ ਤਿਸਕੋ ਮਾਰ ਹੀ ਡਾਰੇ ਸੂਰਮਾ ਚੂਕੇ ਨਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੈਕੜੇ ਸਿੰਘ ਤਿਸ ਦੁਸ਼ਟ ਨੇਮਾਰਡਾਰੇ ਥੇ ॥ ਗ੍ਰਾਮ ਬੀਚ ਗੋਦੜਯੇ ਕੇ ਸਾਥ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਕੁਛ ਪੇਸ਼ ਜਾਵੇ ਨਹੀ ਬਡੇ ਲਾਚਾਰ ਹੋਕੇ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਦੂਤ ਕੇ ਹਾਥ ਕਹ ਭੇਜਯਾ ਤੂੰ ਇਤਨਾ ਸੂਰ ਬੀਰ ਹੋਕੇ ਕੰਧਾਂ ਕੇ ਓਲੇ ਲੁਕ ੨ ਕੇ ਲੜਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸੇ ਹਮ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਕੇ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਪਠਾਣ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਿਸੇ ਜੁਲਾਹੇ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਜੇ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਪਠਾਣ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਬਾਹਰ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਨਿਕਸ ਕੇ ਨ ਲੜੇ ਤਾਂਤੇ ਤੂੰ ਪਠਾਣ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਤਬ ਗੋਦੜਯੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਯੁਧ ਕਰੋ ਤੇ ਗੋਲੀ ਕੋਈ ਨ ਮਾਰੇ ਤਬ ਮੈਦਾਨ ਮੈਨਿਕਸ ਕੇ ਮੈ ਯੁਦ ਕਰੂੰ ਗੋ ॥ ਤਬ ਦੂਤਨੇ ਕਹਯੋ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਤੁਮਕੋ ਗੋਲੀ ਕੋਈ ਨ ਮਾਰੇਗੋ ਅਰ ਤੁਮਾਰੀ ਸੈਨਾ ਔ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਗੋਲੀ ਨ ਮਾਰਨੀ। ਬੀਰ ਤੁਮਸੇ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਹੀ ਯੁਧ ਸਿੰਘੋ ਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤੂੰ ਭੀ ਆਪਕੋ ਬਡੇ ਸੂਰ ਤ ਬ ਔ ਭਲਹਥੇ ਬਾਜ ਕਹਾਵਤੇ ਹੋ ਔ ਸਿੰਘ ਭੀਆਪਕੋ ਬਡੇ ਸੂਰ ਬੀਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈ

ਸਿੰਘ ਭੀ ਤੁਝ ਸੂਰਮੇ ਕੇ ਹਾਥ ਦੇਖੇ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਔਰ ਤੁਮ ਕੋ ਭੀ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਦਿਖਾਇਆ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਗੋਦੜਯੇ ਤੁਰਕ ਸਾਥ ਨੇਮ ਧਰਮ ਈਮਾਨ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕ ਕੂੰ ਬਾਹਰ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਨਿਕਾਸਯਾ ਸਭਨੇ ਦੇਖਯਾ ਕੇ ਗੋਦੜਯਾ ਤੁਰਕ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਜੁਆਨ ਸੂਰ ਬੀਰ ਹੈ ਲੋਹੇ ਕੋ ਟੋਪ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖਯੋ ਹੂਓ ਹੈ ਔ ਪਟੀਆਂ ਚੜੀ ਹੂਈ ਹੈ ਸੰਜੋਇ ਪਹਿਰ ਹੂਈ ਹੈ ਔ ਘੋੜੇ ਕੇ ਊਪਰ ਭੀ ਸੰਜੋ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਬਡੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸਤੇ ਭਯੇ ਔ ਚਾਰ ਹਜਾਰ ਤੁਰਕ ਬਡੇ ਸੂਰ ਬੀਰ ਬਡੇ ੨ ਜੁਆਨ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਨਿਕਸੇ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਸੰਜੋਆ ਵਾਰੇ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਨਿਕਸੇ ਸਭ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹਾਥ ਮੈ ਨੰਗੀ ਤਰਵਾਰ ਲੈਕੇ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਘੋੜਾ ਫੇਰਕੇ ਸਿੰਘਕੇ ਸਮਾਨ ਗਰਜ ਕੇ ਬਡੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਸਿਖੋ ਸੇ ਬੋਲਯਾ ਕੇ ਹੈ ਕੋਈ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਦੁਧਨੀ ਜਾਯਾ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰੇ ਐ ਸਿੰਘੋ ਤੁਮਕੋ ਐ ਸਿੰਘੋ ਤੁਮਕੋ ਖੁਦਾ ਕੀ ਕਸਮ ਹੈ ਹਮਕੂੰ ਗੋਲੀ ਕਿ ਸੇਨੇ ਨ ਮਾਰਨੀ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਜੈਸੇ ਤੁਮਾਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਲੜੋ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਏਕ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਧੀਰਯ ਵਾਰੋ ਘੋੜਾ ਕੁਦਾਇਕੇ ਗੋਦੜਜੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਦੋਨੋ ਜੈਤ ਵਾਰ ਲਾਗੇ ਆਪਸ ਮੈ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਦਿਖਾਨੇ ਘੜੀ ਦੁਇਕ ਖੂਬ ਯੁਧ ਕੀਆ ਜੈਸੇ ਠਟਿਆਰੇ ਘਾੜ ਘੜਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਜੋਆਂ ਪਰ ਔ ਢਾਲੋ ਪਰ ਤਰਵਾਰੋ ਕੇ ਠਣਕਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਅੰਤ ਕੋ ਤਿਸ ਸਿੰਘ ਕੋ ਜਿਉ ਤਕਕੇ ਕੰਧੇ ਉਪਰ ਤਰਵਾਰ ਚਲਾਈ ਜੈਸੇ ਕਾਸ਼ੀ ਮੈ ਕਲਵਤ੍ਰ ਚੀਰ ਕੇ ਏਕ ਕੇ ਦੋਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਣੇ ਸੰਜੋ ਤਿਸ ਸਿੰਘ ਕੇ ਗੋਦੜਯੇ ਨੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਡਾਰੇ ਪੁਨਾ ਔਰ ਏਕ ਘੋੜਾ ਪ੍ਰੇਰਕੇ ਤੁਰਕ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਆ ਜਾਤੇ ਹੀ ਤਿਸਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਤਰਵਾਰ ਚਲਾਈ ਤਿਸਕਾ ਵਾਰ ਬਚਾਇਕੇ ਫਿਰ ਤੁਰਕ ਨੇ ਵਾਰ ਕੀਆ ਤਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਢਾਲ ਪਰ ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਰ ਲੈ ਲੀਆ ਇਸੀ ਚਾਲ ਮੇ ਘੜੀਕ ਤਿਸ ਨੇ ਭੀ ਯੁਧ ਕੀਆ ਆਖਰ ਕੋ ਗੋਦੜਜੇ ਨੇ ਤਿਸ ਸਿੰਘ ਕੋ ਭੀ ਮਾਰ ਲੀਆ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਏਕ ੨ ਕਰਕੇ ਦਸ ੧੫ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਗੋਦੜਜੇ ਨੇ ਮਾਰ ਡਾਰਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਾ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਮੈਂ ਬਡੇ ਨਿਪੁਨ ਸੁੰਦਰ ਜੁਆਨ ਸੂਰਬੀਰ ਤਿਸਨੇ ਤੁਰਕ ਕੇ ਸਾਥ ਪਾਰ ਚਾਰ ਘੜੀ ਖੂਬ ਯੁਧ ਕੀਆ ਜਰਾ ਭੀ ਨੇਤ੍ਰ ਤਿਸ ਨੇ ਨਹੀ ਝਮਕਯਾ ਤਬ ਗੋਦੜਜੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਾਰੋ ਇਸ ਕੋ ਪੀਛੇ ਸੇ ਕਿਉ ਨਹੀ ਮਾਰਤੇ ਤਿਸ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਮੁਖ ਤਨੀਕ ਪੀਛੇ ਕੋ ਫੇਰ ਕੇ ਦੇਖਨੇ ਲਾਗੇ ਜੋ ਗੋਦੜਜੇ ਨੇ ਮਾਰ ਕੇ ਤਰਵਾਰ ਤਿਸ ਕੇ ਭੀ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਡਾਰੇ ਜਬ ਐਸੇ ਧੋਖਾ ਦੇਕੇ ਗੋਦੜਜੇ ਨੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਮਾਰਾ ਤਬ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ

ਕਹਯੇ ਕੇ ਇਸ ਤੁਰਕ ਨੇ ਅਬ ਧੋਖਾ ਦੇਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਮਾਰ ਡਾਰਯੇ ਹੈ ਯੇ ਤੁਰਕ ਤੋ ਇਸ ਚਾਲ ਸੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਨਿਬੇੜ ਦੇਵੇ ਗੇ ਔ ਬਹੁਤੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਇਸ ਤੁਰਕ ਨੇ ਨਿਬੇੜ ਦੀਏ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਗੋਲੀ ਮਾਰਕੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰਤੇ ਮਾਰ ਕੇ ਗੋਲੀ ਅਬੀ ਇਸ ਤੁਰਕ ਕੋ ਗਿਰਾ ਦੇਵੋ ਜਲਤੀ ਸੇ ਐਸੇ ਪਰਸਪਰ ਕਹਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਰ ਕੇ ਦੁਗਾੜਾ ਗੋਦੜਯੇ ਕੋ ਘੋੜੇ ਕੇ ਨੀਚੇ ਫੈਕ ਦੀਆ ਇਸ ਤੁਰਕ ਕੇ ਗਿਰਤੇ ਹੀ ਦੋਨੋ ਸੈਨਾ ਕੋ ਹਲਾ ਹੋ ਪਰਯੋ ਪਰੰਤੂ ਭੂਪ ਬਿਨਾ ਕਰੇ ਕੋਨ ਲਰਾਈ ਸਰਦਾਰ ਮਾਰੇ ਜਾਨੇ ਸੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਹੌਂਸਲੇ ਧੀਰਜ ਟੂਟ ਗਏ ਥੋਰੀ ਸੀ ਦੇਰੀ ਤਕ ਲਰੇ ਕੁਛ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅੰਤ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਲੈਕੇ ਭਾਗ ਗਏ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਬਡੀ ਜੀਤ ਪਾਈ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਇ ਮਿਲੀ ॥ ਇਤਿ ਗੋਦੜੀਆ ਤੁਰਕੇਸ ਬਧਹ ॥

ਅਥ ਪੀਰ ਜੁਧ ਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਅਬ ਜੈਸੇ ਪੀਰ ਮੈ ਯੁਧ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਿੰਘੋ ਕਾ ਹੂਆ ਸੋ ਭੀ ਥੋਰੀ ਸੀ ਕਥਾ ਸੁਣ ਲੇਵਹੁ ਜਬ ਗੋਦੜਯੇ ਕੇ ਸਾਥ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਤੁਰਕ ਭੀ ਕੁਛ ਮਾਰ ਲੀਏ ਕੁਛ ਉਠ ਭਾਗੇ ਤਬ ਤੁਰਕ ਲੋਕੋਂ ਕੂੰ ਬਡੋ ਤ੍ਰਾਸ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਜੋ ਦੋ ਚਾਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੂੰ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਠਾਢਾ ਕਰਨੇ ਲਏ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਸਾਥ ਭੀ ਬਾਂਧ ਰਖੇ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਨੇ ਸੁਨਾਇ ਦੀਆ ਅਥਵਾ ਦੇਵ ਨੇਤ ਸੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਉਨ ਕੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਦਿਤੀ ਤਬ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਭੀ ਉਖਾੜ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇ ਭਾਗਜਾਵੇ ਐਸੀ੨ਕਾਯਰਤਾ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਅਪਸਰੋਕੇ ਗਣ ਜਿਨ ਤੁਰਕੋ ਕੂੰਰਣਮੈਸਨਮੁਖ ਪ੍ਰਾਨ ਤਯਾਗਨ ਵਾਲਯੋ ਕੂੰ ਬਿਬਾਨੋ ਪਰ ਚਢਾਇ ਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਕੂੰ ਲੈ ਚਲੀ ਥੀ ਉਨ ਕੂੰ ਭੀ ਬਿਬਾਨੋ ਸੇ ਨੀਚੇ ਫੈਕ ਕੇ ਰਣਭੂਮੀ ਕੂੰ ਛੋਡ ਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤਯਾਂ ਭਈਆਂ ਕਹਤਯਾਂ ਭਈਆਂ ਕੇ ਜਾਹੁਰੇ ਕਾਇਰੋ ਤੁਮਾਰੋ ਐਸੋ ਨਾਲਾਯਕ ਬੰਸ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਤਯਾਗ ਦੇਤਯਾ ਭਈਆਂ ਇਸ ਓਰ ਨੌਸ਼ੈਸਰੇ ਕੇ ਪਰਬਤ ਪਰ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ੧੦੦੦੦ ਤੁਰਕ ਗਾਜ਼ੀ ਹੋਣੇ ਵਾਰੇ ਰਢ ਜਾਤੇ ਭਯੋ । ਔ ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਕੋ ਸੂਬੋ ਜੋ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੇ ਭਾਗ ਕੇ ਗਯੋ ਥੋ ਸੋ ਤੀਸ ਭਾਈ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਏਕਠੇ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੀ ਸਠ ਹਜ਼ਾਰ ਕਲਮੀ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਦੋਸਮਹਮਦ ਭੀ ਅਪਨੀ ਕਲਮੀ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਭੇਜਤੇ ਭਯੋ ਤਥਾ ਮੁਲਖੀਓ ਮਿਲ ਕੇ ਪੂਨਾ ਤੀਨ ਚਾਰ ਲਾਖ ਮੁਲਸਮਾਨ ਏਕਠੋ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੋ । ਇਧਰ ਸਤਰਕ ੭੦੦੦੦ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਭੀੜ ਭਾੜ ਥੀ । ਨੌਸੈਹਰੇ ਔ ਪੀਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਦੋਨੋ ਦਲੋ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ

ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪਰਬਤ ਕੇ ਊਪਰ ਤੁਰਕ ਔ ਪਰਬਤ ਕੇ ਮੂਲ ਮੈ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਸੈਨਾ। ਕੁਛਕ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਜੋ ਪਰਬਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ਥੀ ਪਹਿਲੇ ੨ ਆਗੇ ਵਧਕੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘਜੀ ਨਿਹੰਗੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਬਿਨਾਹੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਗਲਜਾਇ ਪਰੇ। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਮਖੀਰ ਕੋ ਛੇੜ ਦੇਵੇ ਤਬ ਮਖੀਰ ਕੀ ਮਖਯਾਂ ਉਸਕੇ ਗਿਰਦੇ ਹੋਇ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੁਰਕ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਗਿਰਦੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਕੇ ਭੂਖੇ ਕੂੰ ਚਬੀਨੇ ਭੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਬ ਮਨੁਖ ਵੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਲੇਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਯੁਧ ਕਰ ਕਰਕੇ ਕਬੀ ਭੀ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੂਏ ਥੇ ਸੋ ਇਸ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਯਧ ਮੈ ਰਜ਼ਕੇ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਅਰਥਾਤ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਪਹਲੇ ਦਲਾਂ ਮਿਲੰਦਿਆ ਭੇੜ ਪਇਆ ਨਿਹੰਗਾਂ। ਅਬ ਰਣਕੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਕੂੰ ਦੇਖੋ ਜੋ ਕਰਤਾਰ ਕਯਾ ਕੌਤਕ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਨਿਹੰਗੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਗਲ ਜਾਇ ਪਰੇ ਹੈ ਔ ਤੁਰਕ ਭੀ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਬਢ ਆਵਤੇ ਹੈ। ਜਬ ਬੰਦੂਕ ਬਾਣ ਗੋਲੀ ਦੋਨੋ ਓਰ ਤੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਭੀ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮੀਪ ਗਏ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਛੇ ਕਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਓ ਹੈ। ਅਬੀ ਹਮਾਰੀ ਸੈਨਾ ਕਾ ਕੁਛ ਬੰਦੋਬਸਤ ਠੀਕ ੨ ਨਹੀਂ ਹੂਆ ਥਾ ਅਛਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੂੰ ਗਲ ਪਾਇਕੇ ਅਬ ਪੀਛੇ ਹਟਨੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਨਤੇ ਹੈ। ਉਸੀ ਵਕਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਓ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਲਤੀ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਸਨਧ ਬਧ ਹੋਕੇ ਰਣ ਮੈ ਪਹੁੰਚੇ। ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਉਸੀ ਵਕਤ ਬਿਕਲ ਹੂਆ ਯੁਧ ਕਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਸੂਰਬੀਰ ਭਿਰਣੇ ਲੀਏ ਰਣ ਮੰਡਲ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਸਿੰਘ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਹੁਚੇ ਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਊਪਰ ਕੁਛਕ ਚਢੇ ਤਬ ਉਪਰ ਸੇ ਸਿਪਾਵੇ ਵਾਲਯਾ ਰਫਲਾ ਬਡਯੋਂ ਬੰਦੂਕੋਂ ਕੀ ਤੁਰਕੇ ਨੇ ਮਾਰ ਕਰੀ ਇਸ ਚਾਲ ਕੇ ਰਫਲੋਂ ਬੰਦੂਕੋਂ ਕੇ ਸਿਪਾਵੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਰਫਲਾਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕੇ ਅਗਲੇ ਇਸ ਚਾਲਕੇ ਸਿਪਾਵੇ ਜ਼ਿਮੀਨ ਪਰ ਟਿਕਾਇਕੇ ਚਲਾਈ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ਹਾਥੋਂ ਪਰ ਰਖਕੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਸਕੀਤੀ ਛਟਾਂਕ ਭਰਕੀ ਗੋਲੀ ਤਿਸ ਮੈ ਪਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਘੋੜੇ ਔ ਜੁਆਨ ਕੋ ਰਫਲ ਕੀ ਗੋਲੀ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਵਹੁ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਾਗਤੇ ਹੈ ਅਢਾਈ ਤੀਨ ਮੀਲ ਤਕ ਮਾਰ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਪਰ-ਬਤ ਕੇ ਊਪਰ ਸਿੰਘ ਚਢਤੇ ਜਾਵੈ ਔ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਗੋਲਯੋਂ ਕੇ ਪਰਹਾਰ ਸੇ ਨੀਚੇ ਗਿਰਤੇ ਜਾਵੈਂ। ਜੌਨਸੇ ਸਿੰਘ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਿਖਰ ਚਢ ਭੀ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੂੰ ਤੁਰਕ ਤਰਵਾਰੋ ਔ ਛੁਰਯੋਂ ਸੇ ਕਾਟਕੇ ਨੀਚੇ ਫੈਕ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਘੜੀ

ਚਾਰਕ ਮਹਾ ਯੁਧ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਸਾਗਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਸੂਰਮਯੋਂ ਕੇ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਹੋਕੇ ਗਰਜਤੀ ਭਈ ਔ ਮਹਾਂਰੁਦ੍ਰਜੀ ਸੂਰਮਯੋਂ ਕੇ ਸਿਰੋਂ ਕੀ ਮਾਲਾ ਬਨਾਨੇ ਲੀਏ ਆਤੇ ਭਏ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਯੁਧ ਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਕਲ ਨਾਰਦ ਜੀ ਡੌਰੂ ਬਜਾਇਕੇ ਜਟਾ ਫੈਲਾਇਕੇ ਨਾਚਤੇ ਭਏ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਭੈਰਵ ਜੀ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਹੋਕੇ ਭਭਕਾਰਤੇ ਭਏ। ਚੌਸਠ ਯੋਗਨਯੋਂ ਕੂੰ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭੈਰਵੀ ਜੀ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਤਥਾ। ਭੂਤਪਿਸਾਚ ਡਾਕਿਨੀ ਝਾਕਨੀ ਸਾਕਿਨੀ ਆਦਿਕ ਮਾਂਸ ਅਹਾਰੀ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਆਇ ਫਿਰੇ ਗ੍ਰਿਧ ਕਾਕ ਸ੍ਰਿਗਾਲ ਬ੍ਰਿਕ ਕੂਕਰ ਬਨਮਾਰਜਾਰ ਆਦਿਕ ਮਾਂਸਹਾਰੀ ਜੀਵ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਮਾਂਸ ਭਖਣੇ ਲੀਏ ਐਸੇ ਸ਼ਬਦ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਚਟਸਾਲਾ ਮੈ ਬਾਰਕ ਪਢ ਰਹੇ ਹੈ॥

ਊਪਰ ਅਕਾਸ਼ ਮੈ ਆਕਾਸ਼ਚਾਰੀ ਬਿਬਾਨੋ ਪਰ ਬੈਠ ੨ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਯੁਧ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸਿਧ ਚਾਰਨ ਗੰਧਰਬ ਵਿਦ੍ਯਾਧਰ ਜਛ ਕਿੰਨਰ ਆਦਿਕ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਇਧਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਾਂਧ ੨ ਕੇ ਰਣ ਭੂਮੀ ਕੀ ਓਰ ਸੂਰਮੇਂ ਦੌੜੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਕਰਕੇ। ਉਧਰ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੇ ਵਰਣੇ ਲੀਏ ਅਪਸਰਾ ਸ਼੍ਰਿੰਗਾਰ ਲਗਾਇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਧਰ ਰਣ ਮੈ ਸੂਰਮੇਂ ਮਾਰ ੨ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਚਲਨੇ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਉਧਰ ਅਸਪਰੋਂ ਕੇ ਗਾਣ ਆਕਾਸ਼ ਮੈਂ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਔ ਤਿਨਕੇ ਗਾਨ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਇਧਰ ਬਡੇ ਹਰਖ ਸੇ ਸੂਰਮੇ ਮਯਾਨੋ ਸੇ ਖੜਗ ਨਿਕਾਸ ਰਹੇ ਹੈ ਉਧ ਅਪਸਰਾ ਬੀਰੋਂ ਕੇ ਹਿਤ ਮਾਂਗ ਸਵਾਰ ਰਹੀ ਹੈਂ ਇਧਰ ਰਣ ਭੂਮੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈਂ ਬਡੇ ਚਾਉ ਚਢ ਗਯੇ ਹੈ ਉਧਰ ਬਡੇ ਚਾਉ ਕਰਕੇ ਅਪਸਰੈ ਹਾਥ ਪਾਉ ਮੈ ਮੈਹਦੀ ਲਗਾਇ ਰਹੀ ਹੈਂ ਇਧਰ ਏਕ ੨ ਸੂਰਮੇ ਕੋ ਏਕ ੨ ਸੂਰਮਾ ਯੁਧ ਲੀਏ ਵੰਗਾਰਤੇ ਹੈ ਉਧਰ ਬਡੇ ਹਰਖ ਸੇ ਅਪਸਰੋਂ ਕੇਸੋਂ ਕੇ ਬੀਚਮੇ ਰਤਨ ਮੋਤਯੋਂ ਕੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਦੇ ਦੇਕੇ ਸੀਸ ਗੁਦਾਇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਧਰ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਮਾਈਓਂਕੇ ਪੂਤ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ੨ ਕੇ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਗਿਰਤੇ ਗਿਰਾਵਤੇ ਹੈਂ ਉਧਰ ਆਪਸ ਮੈ ਝਗਰ ੨ ਕੇ ਅਪਸਰੈਂ ਸੁੰਦਰ ਸ਼੍ਰਿੰਗਾਰ ਧਾਰੀ ਆਪੋ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਬਿਬਾਨੋ ਪਰ ਚਢਾਕੇ ਸੂਰਮਯ ਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਲੈਜਾਤਯਾਂ ਹੈ। ਯੇਹ ਯੁਧ ਭੂਮੀ ਹੈ ਕੇ ਸ੍ਵੰਬਰ ਭੂਮੀ ਹੈ ਬਡੇ ਕੌਤਕ ਸੋ ਹੋ ਰਹਯੋ ਹੈ। ਤਬ ਤਿਸ ਯੁਧ ਵਿਖੇ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੋ ਪਧਾਰਤੇ ਭਏ ਕਾਹੇਤੇ ਤੁਰਕ ਪਰਬਤ ਪਰ ਹੈਂ ਔ ਸਿੰਘ ਨੀਚੇ ਸੇ ਊਪਰ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ

ਤੁਰਕ ਤੋ ਬਹੁਤ ਥੋਰੇ ਸੇ ਲਾਗੇ ਔ ਸਿੰਘ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਦਰ ਹਜ਼ਾਰੇ ਕਾਮ ਆ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਐਸੇ ਗੋਲਯੋਂ ਕੀ ਵਾਛੜ ਊਪਰ ਸੇ ਪੜਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗੜਯੋ ਕੀ ਵਾਛੜ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਪਰਤੀ ਹੈ। ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਗੋਲਯੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਜੋ ਊਚ ਨੀਚ ਕਾਯਰ ਤੇ ਸੂਰਮਾ ਏਕ ਸਾਰ ਏਕ ਜੈਸੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਥੋਰੇ ਸੇ ਦਿਨ ਚਢੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੇਘਕੇਸਮਾਨ ਗਰਜ ਕੇ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਕੋ ਬਢਤੇ ਭਏ ਔ ਤੁਰਕ ਭੀ ਆਗੇ ਬਢੇ ਜੈਸੇ ਬਿਜਲਯੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਸਹਤ ਕਾਲੇ ਮੇਘੋਂ ਕੀ ਘਟਾ ਆਵਤੀ ਹੈ॥ ਉਨਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮੁਖ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਤ ਭਯੋ ਕ੍ਰੋਧਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਅੰਗਾਰ ਫੈਕਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੂੰਜੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਪਰ ਕੂਹੀ ਔ ਬਾਜ ਬਟੇਰਯੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਪਰ ਟੂਟ ਪਰਤੇਹੈ ਤੈਸੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਮੂਹ ਪਰ ਟੂਟ ਪਰਤੇ ਭਏ ਮਾਰ੨ ਕਰਤੇ ਔ ਅਕਾਲ੨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਉਧਰ ਤੁਰਕ ਭੀ ਅਲੀ੨ ਕਹਕੇ ਆਇ ਪਰੇ ਘੜੀ ਦੋ ਇਕ ਖੂਬ ਯੁਧ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇਪਟ ਮੈ ਰਫਲ ਕੀ ਗੋਲੀ ਲਾਗ ਜਾਤੀਭਈ॥ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਘੋੜੇ ਕੋ ਤਯਾਗਕੇ ਹਾਥੀ ਊਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਹਸ੍ਤੀ ਕੋ ਆਗ ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੀ ਗੋਲੀ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜ ਕੇ ਮਾਥੇ ਮੈ ਲਾਗਜਾਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਗੋਲੀ ਕੇ ਲਾਗਤ ਹੀ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸੀਸ ਹਾਥੀ ਕੇ ਹੌਦੇ ਪਰ ਜਾਇ ਟਿਕਯੋ ਯੇ ਸੂਰਮਯੋ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਹੈ ਮਰਮ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਘਾਉ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਤਬ ਰਣ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਗਿਰਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਲੀਏ ਕਾਮਲ ਘਾਉ ਲਾਗਨੇ ਮੈ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਗੇ ਕੋ ਹੀ ਝੁਕੇ ਔ ਆਪ ਬੀਰੋ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੂਏ ਪਾਕ ਸ਼ਹੀਦ ਮੈਦਾਨ ਮਾਹੀ। ਸੋ ਅਬ ਤਕ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਮਾਧ ਪੀਰ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਬਨੀ ਹੂਈ ਹੈ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਸ਼ਹੀਦੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਮਨਤਾ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਲੋਕ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਔ ਪੀਰ ਗ੍ਰਾਮ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਮਾਧ ਕੇ ਸਾਥ ਮਾਫੀ ਸਰਕਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਲਾਗ ਰਹਯੋ ਹੈ ਆਏ ਪਰਦੇਸੀ ਬਰਾਹਮਣ ਸੇ ਆਦ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਕੋ ਅੰਨ ਅਸਥਾਨ ਨਸ਼ਾ ਦੂਧ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਕੁਛ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜਿਨ ਕੋ ਐਸੋ ਯਸ ਜਗਤ ਮੈ ਉਜਾਗਰ ਹੈ ਵੇ ਪੁਰਖ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸਦਾ ਥਿਰ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਦਾ ਜੀਵਤੇ ਹੀ ਹੈ ਯਸ ਜੀਵਨ ਅਪਯਸ ਮਰਣ ਇਤਿ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੂੰ ਪਧਾਰੇ ਉਸ ਸਮੇ ਏਕ ਅਸਵਾਰ ਘੋੜਾ ਦੋੜਾਇ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਖਬਰ ਦੇਤੇ ਭਯੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋ ਦੇਵਲੋਕ ਕੂੰ ਪਧਾਰ ਗਏ ਹੈਂ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਬਲ ਪਰ ਗਯੋ ਹੈ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਹਾਥੀ ਕੋ ਪੀਛ ਹਟਾਇ ਲਜਾਵੈ ਕੇ ਉਹਾ ਹੀ ਖੜਾ ਰਹੇ ਗੋਲੀ ਕੀ ਵਰਖਾ ਵਾਛੜ ਕੇ

ਸਮਾਨ ਬਰਸਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਹਯੋ ਜੋ ਹਾਥੀ ਕੋ ਪੈਰ ਉਹਾਂ ਸੇ ਜਰਾ ਭੀ ਹਲਯਾ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਮਾਰਯੋ ਗਯੋ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਤਬ ਤੁਰਕ ਧਾਵਾ ਕਰਕੇ ਆਇ ਪਰੇ ਗੇ ਔ ਸਿੰਘੋ ਮੈ ਭਾਜ ਪਰ ਜਾਇ ਗੀ। ਜਾਹੁ ਜਲਤੀ ਹਾਥੀ ਕੇ ਪੈਰ ਮੈ ਖੂਬ ਦ੍ਰਿਢਤਰ ਸੰਗਲ ਮਾਰ ਕੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਖੜੇ ਰਾਖੋ ਤਹਾਂਤੇ ਹਾਥੀ ਕੂੰ ਹਲਨੇ ਭੀ ਮਤ ਦੇਵੋ ਤਬ ਹਾਥੀ ਕੇ ਪਗੋਂ ਮੈ ਸੰਗਲ ਡਾਰ ਕੇ ਤਹਾਂ ਰਣਭੂਮੀ ਮੈ ਹੀ ਖੜੇ ਰਾਖੇਯ। ਤਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਬਹੁਤ ਬਲ ਪਰਜਾਤੇ ਭਯੋ ਤੁਰਕ ਆਗੇ ਬਢਤੇ ਆਵੈ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਸੇ ਔ ਸਿੰਘ ਲੜਤੇ ਗਿਰਤੇ ਪਰਤੇ ਪੀਛੇ ਕੋ ਹਟਤੇ ਜਾਵੈ ਔ ਸਰ-ਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਘੋੜੇ ਊਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੂਆਂ ੨ ਸੈਨਾ ਅਪਨੀ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਮਾਲਾ ਹਾਥ ਮੈ ਲੀਏ ਹੂਏ ਜਲਤੀ ੨ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ੨ ਐਸੇ ਜਾਪ ਖੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਸਮੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੂਆ ੨ ਰਣਭੂਮੀ ਕੀ ਓਰ ਘੋੜੇ ਕੂੰ ਦੌੜਾਤਾ ਹੂਆ ਸਰਕਾਰ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕਿ ਗਾਰੀ ਨਿਕਾਰ ਕੇ ਬੋਲਾ ਜੇ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਰਣੇ ਥੇ ਤਬ ਘਰ ਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹਤੇ ਏਹ ਸਮੇ ਮਾਲਾ ਫੇਰਨੇ ਕੋ ਹੈ ਤੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈਂ ਮਯਾਨ ਸੇ ਖੜਗ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਯੁਧ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਇਸ ਵਕਤ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਫੌਬ ਬਢੀ ਚਲੀ ਆਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂਆ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਘੋੜਾ ਦੌੜਾਤਾ ਹੂਆ ਰਣ ਮੈ ਚਲੇ ਗਯੋ ਸਰਕਾਰ ਭੀ ਮਾਲਾ ਫੇਰਨੀ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਖੜਗ ਮਿਆਨ ਸੇ ਯੁਧ ਕੇ ਨਿਕਾਸ ਸਨਮੁਖ ਹੂਆ ਤਬ ਰਣ ਮੈ ਏਕ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੈਸੀ ਤਰਵਾਰ ਚਲੀ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਦਾਂਤੋ ਮੈ ਘਾਸ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੀਆ ਜੋ ਰਹੇ ਨਾਮ ਸਾਈ ਕਾ ਦੋਨੋ ਓਰ ਕੇ ਸੂਰਮਯੋ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕੁਛ ਗੁਮਾਨ ਨ ਰਹ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਪੁਨਾ ਆਗੇ ਬਢ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰਡਾਰੀ ਬਿਹਾਲ ਬਿਸੰਭਾਰ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਤੁਰਕ ਭਾਗ ਚਲੇ ਜੈਸੇ ਵਾਯੂ ਕੇ ਬੇਗ ਕੇ ਮਾਰੇ ਬਾਦਲ ਉਡ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨ ਠਹਰ ਸਕੇ। ਇਧਰ ਗੜਦਾ ਘਟਾ ਸੇ ਦੋਸਮਹਮਦ ਕੇ ਭਾਯੋਂ ਨੇ ਸੁਲਤਾਨ ਮਮੂਦ ਅਮੀਰਖਾਂ ਸ਼ੇਰਖਾਂ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਲੁੰਡਾ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਰ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸੇ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਚਾਰ ਬੇੜੇ ਭਰ ਕੇ ਭੇਜੇ ਕੇ ਤੁਮ ਪੀਛੇ ਸੇ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਮਾਰੋ ਆਗੇ ਸੇ ਵੋ ਮਾਰਤੇ ਹੈ ਇਨ ਮੈ ਏਕ ਭੀ ਸਿੰਘ ਜੀਵਤਾ ਜਾਨਾ ਨਾ ਪਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਵੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਚਾਰੋ ਬੇੜੇ ਨਦੀ ਕੇ ਮਧਯ ਮੈ ਧਾਰਾ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਡੂਬ ਜਾਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਠਾਰਾਂ ਬੇੜੇ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਡੂਬ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਖਾਨਜਾਦੇ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਖੜੇਤੇ ਦਾਂਤ ਪੀਸ ਰਹੇ ਹੈ ਪੇਸ਼ ਕੁਛ ਜਾਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਆਜ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘੋਂ

ਕੀ ਓਰ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਰਣ ਵਿਖੇ ਸਿੰਘ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਜੀਤਤੇ ਭਏ ਕੋਈ ਪਚਾਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਨੌਹਰੀ ਕੇ ਯੁਧ ਮੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਗਨਨਾ ਨਹੀ ਰਹੀ ਲਾਖੋਂ ਹੀ ਮਾਰੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੋ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਗਾਜੀ ਹੋਨੇ ਕੋ ਤੁਰਕ ਆਯੇ ਥੇ॥ ਜਬ ਨੌਹਰੀ ਪਰ ਸਿੰਘ ਚਢੇ ਤਬ ਕੁਛ ਵੋ ਤੁਰਕ ਮਾਰ ਲੀਏ ਕੁਛ ਭਾਗ ਗਏ ਨੌਹਰੀ ਊਪਰ ਏਕ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਲੰਬੇ ਚੌੜੇ ਤਲਾਉ ਥੇ ਜੀਅ ਭਿਆਨੇ ਤੁਰਕ ਤਿਸ ਤਾਲ ਮੈ ਵੜ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਬੰਦੂਕੋਂ ਸੇ ਤਾਲ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਭੁਨ ਡਾਰੇ ਪਾਣੀ ਤਾਲ ਕੋ ਸਾਰੋ ਲਾਲ ਲਹੂ ਰੰਗ ਕੋ ਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ । ਪੁਨਾ ਦੋਸ ਮਹਮਦ ਡੇਰੇ ਲਗਜ਼ੇ ਲਗਾਯੇ ਛੋਡਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਖੂਬ ਬਨਾਇਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਲੂਟਿਓ ਪੁਨਾ ਪਿਸ਼ੌਰ ਸੇ ਦੋ ਕੋਸ ਉਰੇ ਚਮਕੰਨਜ਼ਾ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਡੇਰੋ ਜਾਇ ਲਗਾਯੋ ॥ ਤਹਾਂ ਫੇਰ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਆਗਾ ਲੀਆ ਕੁਛ ਥੋਰੇ ਮੇ ਹੀ ਅਰਸੇ ਮੈ ਭਾਗ ਗਏ॥ ਪਿਸ਼ੌਰ ਸੇ ਆਠ ਕੋਸ ਪਰੇ ਜਮਦਗਨੀ ਰਿਖੀਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਜਮ ਰੋਜ ਕੋ ਕਿਲੋ ਹੈ ਸੋ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਜਾਇਕਾਯਮ ਕੀਆ ਤਹਾਂ ਫੇਰ ਯੁਧ ਹੂਆ॥

ਜਬ ਦੋਨੋ ਦਲੋਂ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੂਏ ਤਬ ਸਭ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਏ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਘੋੜਾ ਕੁਦਾਇਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੈ ਜਾਇ ਪਰਜ਼ੋ ਇਕੇਲੋ ਹੀ। ਤਹਾਂ ਕਈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸੀਸ ਝਾੜਕੇ ਕਿਤਨਜ਼ੋ ਕੋ ਜਖਮੀ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਮੈਂ ਆਇ ਜਾਤੋ ਭਯੋ। ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਤੀਨ ਵਾਰ ਹਲਾ ਕਰ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਬਹੁਤਜ਼ੋਂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਯੋ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਕਾਲ ਬਖਸ਼ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਘੋੜੇ ਦੀਆ ਹੂਆ ਥਾ ਵੋ ਘੋੜਾ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਨੀਚੇ ਥੇ ਬਡੇ ਬਲੀਂ ਬੀਸ ੨ ਹਾਥ ਕੀ ਛਾਲ ਮਾਰ ਜਾਵੇ। ਜਬ ਸਤ੍ਰ ਅਸਵਾਰ ਕੇ ਊਪਰ ਤਰਵਾਰ ਬਰਛੀ ਕੋ ਵਾਰ ਕਰੈ ਤਬ ਫੁਰਤੀ ਸੇ ਨੀਚੇ ਸੇ ਨਿਕਸੈ ਜਾਤੇ ਥੇਨਾਤੋ ਅਸਵਾਰ ਕੋ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਕੋ ਘਾਉ ਲਾਗਨੇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਔ ਨ ਆਪ ਹੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਖਾਤੇ ਥੇ। ਦੋਨੋ ਦਲ ਅਸਵਾਰ ਔ ਘੋੜੇ ਕੀ ਫੁਰਤੀ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਔ ਆਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਵਾਹ ਘੋੜੇ ਵਾਹ ਜੁਆਨ ਐਸੇ ਹੀ ਕਹਤੇ ਰਹ ਗਏ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਕੁਛ ਬਨ ਨ ਸਕਜ਼ੋ ਕੇਵਲ ਵਾਹਾਹੀ ਵਾਹਾ ਰਹ ਗਈ। ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾ-ਹਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਪਕੜ ਲੀਆ ਰਨ ਮੈ ਨ ਜਾਨੇ ਦੀਆ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਸ ਚਾਲ ਕੀ ਨਿਰਭੈਤਾ ਔ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇਕੇ ਗੋਦਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸਿਰ ਮੁਖਹਾਥੋ

ਕੇ ਹੂੰਬਤੇ ਭਯੇ ਔ ਬਡੀ ਜਗੀਰ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਬਾਪ ਬੇਟੇ ਦੋਨੋ ਕੂੰ ਚਾਰ ਲਾਖ ਸੇ ਅਧਿਕ ਜਗੀਰ ਦੇਤੇ ਭਯੇ। ਜਬ ਪਿਸੌਰ ਨਾਮ ਪਰਸੁਰਾਮ ਕੇ ਸੈਹਰ ਦੇਸ ਕੋ ਸਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰ ਮੈ ਆਇ ਗਯੇ ਤਬ ਅਕੋੜਾ ਔ ਤੇਰੂ ਪੀਰ ਤੁਰਕੇ ਕੇ ਤੀਨੋ ਨਗਰੋ ਕੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਕਰਕੇ ਆਕੀ ਕਰਲੀਏ ਤਬ ਏਕ ਤੋਪ ਔ ਪਚੀਸ ਸਿੰਘ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਅਕੋੜੇ ਔ ਪੀਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਤੁਰਕੋ ਸੇ ਛੁਡਾਇ ਲੀਆ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਔ ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਤੇਰੂ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਜਾ ਫਤੇ ਕੀਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸੇ ਤੁਰਕ ਕਹੈ ਕੇ ਵੇ ਜੋ ਸਬਜ ਪੁਸ਼ਾਕ ਔ ਹਾਥ ਮੈ ਸਬਜ ਹੀ ਨੇਜਾ ਪਕੜੇ ਹੂਏ ਸਬਜ ਘੋੜੇ ਪੈ ਅਸਵਾਰ ਹੂਏ ੨ ਨੂਰਮਈ ਬਾਨੇ ਵਾਲੇ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਔਰ ਸਾਥ ਲੀਏ ਹੂਏ ਏਕ ਨਿਸਾਨਚੀ ਸਾਥ ਮੈ ਹੈ ਸੋ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਮਾਰਤੇ ਫਿਰਤੇ ਥੇ ਵੇ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਅਬ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਤੇ ਹੈ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਔ ਸੁੰਦਰ ਵੇ ਕਹਾਂ ਹੈ ਅਬ ਉਸ ਕੋ ਕੌਨ ਬਤਾਵੈ। ਜਬ ਸਿੰਘ ਅਪਨੀ ਧਰਮ ਮਿਰਜਾਦਾ ਮੈਂ ਕਾਯਮ ਥੇ ਔ ਬਾਂਟਿਕੇ ਖਾਤੇ ਥੇ। ਹੋਤਾ ਨ ਰਾਖੇ ਇਕੇਲਾ ਨ ਖਾਇ। ਤਹਕੀਕ ਦਿਲ ਦਾਨੀ ਵਹੀ ਭਿਸਤ ਜਾਇ। ਇਤੀ॥ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ ॥ ਔ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਉਠਕੇ ਸੌਚ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਜਪਜੀ ਜਾਪਜੀ ਸੁਖਸਨੀ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਆਦਿਕ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਥੇ ਗਰੀਬ ਔਰ ਦੀਨ ਅਰ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਤੇ ਥੇ ਉਨਕੇ ਦੁਖ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਭੀ ਦੇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਬਿਗਾਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮਾਤਾ ਔ ਬਹਨਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨਤੇ ਥੇ। ਬਿਗਾਨੀ ਅੰਸ਼ ਕੋ ਬਿਖਕੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ॥ ਹਕ ਪਰਾਯਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ ॥ ਇਤੀ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ। ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਾਸਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਭਗਤੀ ਮੈ ਦ੍ਰਿੜ ਭਰੋਸੇ ਰਖਤੇ ਥੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਤਨ ਕਰਕੇ ਧਨ ਕਰਕੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹ-ਮਣ ਗਰੀਬ ਆਦਿਕ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤਬ ਇਨਕਾ ਤਪ ਤੇਜ ਬਲ ਥਾ ਤਬ ਗੁਰੂ ਭੀ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਅਬ ਕੀ ਨਯਾਈ ਨਹੀ ਥੇ ਜੋ ਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਅਭਯਾਸ ਤੇ ਰਹਤ ਔ ਕਿਰਪਣ ਦੀਨ ਪਰਾਧੀਨ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ੍ਰਾਧ ਆਦਿਕ ਕਰਣੇ ਕੀ ਆਗਯਾ ਕਰੀ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਝੂਠ ਅਸਮਰਥ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ॥ ਦੇਖੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੈ ਦੋਸ ਅਰੋਪ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਪਰਵਾਦੀ ਹੂਰੂਕੇ ਘਰ ਕੇ ਦ੍ਵੈਖੀ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਨੇ ਹਾਰੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਕੁਬਾਬੀ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਾਮੀ, ਅਗਮਯ ਗਾਮੀ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਹਮਣਕੇ ਨਿੰਦਕ ਮਾਯਾਧਾਰੀ

ਵਿਸ਼ਯੋ ਮੈ ਆਪ ਲੰਪਟ ਸਰਬ ਵਿਕਾਰੋ ਮੈ ਆਪ ਬਡੇ ਬਿਕਾਰੀ ਹੋਕੇ, ਪੁਨਾ ਆਪਕੋ ਅਚਾਰਯ ਗੁਰੂ ਮਾਨ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਅਸਦ ਧਰਮ ਕਾ ਸਤ ਧਰਮ ਜਨਾਇਕੇ ਕੇ ਏਹੀ ਸਤ ਧਰਮ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਇਸਤ ਬਿਨਾ ਔਰ ਉਤਮ ਧਰਮ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸ੍ਰਾਧ ਨ ਕਰੋ ਪਿੰਡ ਪਤਲ ਕ੍ਰਿਯਾ ਦੀਵਾ ਕੁਛ ਨ ਕਰੋ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਨ ਮਾਨੋ ਗ੍ਰਹਣ ਆਦਿਕ ਕਾ ਦਾਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਨ ਦੇਵੋ ਹਮਕੋ ਦੋ ਦ੍ਵਾਰੇ। ਭਲਾ ਕਹੋ ਤੋ ਜਬ ਛਤ੍ਰੀ ਹੋਕੇ ਦਾਨ ਹਾਥ ਪਸਾਰ ਕੇ ਲੇਵੇਂਗੇ ਤਬ ਤੋ ਉਸ ਕੇ ਤਪ ਤੇਜ ਕਹਾਂ ਰਹੇਗੇ ਉਸ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਤਪ ਤੇਜ ਤੇ ਬਿਨਾ ਬਲ ਕਹਾਂਤ ਆਵੇਗੋ ਜਿਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਬੀਜ ਹੀ ਨਹੀ ਉਸ ਕੇ ਸਾਖਾ ਪਤ੍ਰ ਫੂਲ ਫਲ ਕਹਾਂਸੇ ਹੋਵੇਗੇ॥ ਤੈਸੇ ਤਪ ਔ ਦਾਨ ਯੇ ਦੇਨੋ ਛਤ੍ਰੀ ਕੋ ਧਰਮ ਹੈ ਦਾਨ ਲੈਨੋ ਛਤ੍ਰੀ ਕੋ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ਤਪ ਦਾਨ ਧਰਮ ਆਦਿਕ ਬਲਕੋ ਬੀਜ ਹੈ ਬਹੁਤ ਕਯਾ ਕਹਨੋ ਹੈ ਕੇ ਆਜ ਕਲ ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਨੇ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਕੂੰ ਅਧਰਮ ਜਾਨਕੇ ਦਾਨ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਔ ਦਾਨ ਗ੍ਰਹਨ ਆਦਿਕ ਪਰਬੋ ਮੈ ਲੈਨੇਕੂੰ ਧਰਮ ਜਾਨਕੇ ਦਾਨ ਲੇਨੋ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦੀਓਹੈ॥ ਦੇਖੋ ਬਲੀ ਰਾਜਾ ਮਹਾ ਦਾਨੀ ਥੇ ਤਿਸਕੋ ਭਗਵਾਨ ਬਲ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਮਾਰ ਸਕੇ ਤਿਸਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਛੀਨ ਨਹੀ ਸਕੇ ਕਿੰਤੂ ਜਾਚਕ ਬਨਕੇ ਮਾਂਗਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਿਸ ਸੇ ਲੀਨੀ ਹੈ॥ ਔ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕਰ ਹੀ ਰਾਜਾ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਏਤੋ ਬਲ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਜੋ ਯੁਧ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕੋ ਮੂਰਛਾ ਕਰਕੇ ਕੇਸੋ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਰਥ ਕੇ ਨੀਚੇ ਪਟਕ ਦੇਤੇ ਭਯੋ॥ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਕਰਣ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਏਤੇ ਬਲ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਜਿਸ ਸੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਔ ਅਰਜੁਨ ਸਹਤ ਸਾਰੇ ਪਾਡਵ ਭੈ ਭੀਤ ਰਹਤੇ ਥੇ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ:

ਸਤ ਧਰਮ ਕੇ ਬੀਚ ਪ੍ਰੀਤਿ ਤੁਮ ਨੀਤ ਬਢਈਓ॥
ਦਿਜਨ ਦੀਜੀਓ ਦਾਨ ਦੁਜਨ ਸਿਰ ਖੜਗ ਬਜਈਓ॥

ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਵਚਨੋ ਸੇ ਜਾਨਯੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਕੇ ਦਾਨ ਲੈਨ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਹੀ ਹੈ ਦਾਨ ਕਾ ਅੰਨ ਖਾਨੇ ਸੇ ਜਿਨ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਬਲ ਨਹੀਂ ਰਹਯੋ ਹੈ ਯੁਧ ਕੀ ਕਥਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰੇ ਕਾਂਪ ਉਠਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੋ ਪਰਸਰਾਮ ਜੀ ਇਕੀਸ ਵਾਰ ਮੇਦਨੀ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਦੇ ਗਏ ਜਬ ੨ ਛਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੂੰ ਪਾਵਤੇ ਭਏ ਤਬ ੨ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਛੀਨ ਲੇਤੇ ਭਏ॥

ਨਨੂ—ਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਤਥਾ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਕ੍ਰਿਪਾਚਾਰਯ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਮੈ ਨਿਪੁਨ ਔ ਬਡੇ ਬਲੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਰਸੁਰਾਮ ਨੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੇ ਰਾਵਨ ਕੂੰ ਯੁਧ ਮੈ ਜੀਤਕੇ ਕਾਰਾ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਰਾਖਯੋ ਥੋ ਤਿਸ

ਸਹਸ੍ਰ ਬਾਹੂ ਅਰਜੁਨ ਕੋ ਮਾਰਲੀਓ ਥੇ। ਔ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਨੇ ਭਾਰਤ ਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਬਡੇ ੨ ਅਜੇ ਜੋਧੇ ਖਪਾਏ ਦੀਏ ਥੇ ਅਰਜੁਨ ਆਦਿਕ ਧਨੁਖਧਾਰੀ ਜਿਸ ਅਚਾਰਯ ਸੇ ਸਾਰੇ ਡਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਵੋਭੀ ਤੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੀ ਥੇ ਪ੍ਰਤਿਗ੍ਰਹ ਅਰਥਾਤ ਬਿਗਾਨਾ ਧਨ ਖਾਨੇ ਵਾਰੇ ਥੇ ਉਨਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਕਿਉ ਇਤਨੋ ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥

ਉਤ੍ਰ ਸਿਧਾਂਤੀ–ਹੇ ਸਾਧੋ ਯਦਯਪੀ ਪਰਸੁਰਾਮ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਥੇ ਜਾਤੀ ਕਰਕੇ ਤਥਾਪੀ ਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਤੋ ਬਨਵਾਸੀ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਤਪਸ੍ਵੀ ਥੇ ਫੂਲ ਫਲ ਕੰਦ ਮੂਲਕਾ ਅਹਾਰ ਕਰ ਛੋਡਤੇ ਥੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦਾਨ ਲੇਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ਥੇ ਔ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਤੋ ਕ੍ਰਿਪਾਚਾਰਯ ਆਦਿਕ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦਾਨ ਲੇਤ ਨਹੀਂ ਥ ਜੋ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਦਾਨ ਲੇਨ ਵਾਲੇ ਹੋਤੇ ਤਬ ਅਸ੍ਵਥਾਮਾ ਕੀ ਮਾਤਾ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕ ਆਟਾ ਘੋਲਕੇ ਦੂਧ ਕੇ ਮਿਸ ਕਿਉ ਪਯਾਤੀ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਤ ਕੁਛ ਔਰ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਯਾਰੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸੀ ਦੁਖ ਕੇ ਮਾਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਦੂਧ ਪਯਾਨੇ ਲੀਏ ਏਕ ਗਊਕੀ ਯਾਚਨਾ ਕਰਤੇ ੨ ਦਖਿਣ ਪੂਰਬ ਸਾਰੇ ਫਿਰੇ ਪਰੰਤੂ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰਯ ਜੀ ਕ ੧ ਗਊ ਦੂਧ ਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਭੀ ਨ ਦਈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਦ੍ਰੋਣਾ-ਚਾਰਯ ਜੀ ਕਹੇ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੀਏ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹਮਕੋ ਗੌ ਦੇਵੇ ਔ ਦੇਨ ਹਾਰ ਕਹੈ ਏਕ ਗੌ ਕੀ ਕਯਾ ਬਾਤ ਹੈ ਭਾਵੇ ੧੦੦ ਗੌ ਲੇ ਪਰ ਸੰਕਲਪ ਕਰਾਇਕੇ ਲੇਵੋ ਪਰੰਤੂ ਦ੍ਰੋਣਾ ਜੀ ਨੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਾਇਕੇਗੋਦਾਨ ਨਹੀ ਲੀਓ ਤੇ ਹਸਤਨਾ ਪੁਰ ਮੇਂ ਆਇਕੇ ਰਾਜਯੋਂ ਕੇ ਬਾਲਕ ਪਢਾਨੇ ਰੂਪ ਮਜ਼ੂਰੀ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਖਾਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਓ ਦਾਨ ਕਾ ਅੰਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨ ਕੀਓ ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮਹਾਭਾਰਤ ਕੇ ਆਦਿ ਪਰਬ ਮੇਂ ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਖਨੋ ਹੋਵੇ ਸੋ ਦੇਖ ਲੇਵਹ ਇਤਯਲੰ ॥

ਭਾਰਤ ਖੰਡਕੇ ਰਾਜਯੋ ਕੇ ਬਾਲਕੋਕੂੰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਪਢਾਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਅਰ-ਥਾਤਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਤ ਧਰਮ ਕੀ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਖਾਤੇ ਥੇ ਦਾਨ ਨਹੀ ਲੇਤੇ ਥੇ ਤਬੀ ਉਨ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਏਤੇ ਬਲ ਥੇ ਜੋ ਮਾਮੂਖੋ ਕੀ ਕਯਾ ਗਣਨਾ ਹੈ ਦੇਵਤਾ ਦੈਂਤ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਡਰਤੇ ਥੇ। ਏਕ ੨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਐਸੀ ੨ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਹੂਏ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰਨੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਰਖਤੇ ਥੇ। ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੋ ਭਜਨ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਬਨੋ ਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ ਕੰਦ ਮੂਰ ਫੂਲ ਫਲ ਪਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਅਹਾਰ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਥਵਾ ਸਿਲਾ ਚੁਗਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤੀ ਵਾ ਚੁਣਕ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਅਥਵਾ ਭਿਖਯਾ ਅਟਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਗੁਜ਼ਾਰੋ ਕਰਤੇ ਥ ਔ ਦਾਨ ਪਤਿਗ੍ਰਹ ਕਾ ਅੰਨ ਨਹੀਂ ਖਾਤੇ ਥੇ ਤਬੀ ਉਨਕੇ ਸੰਕਲਪ ਮੈ ਔ ਉਨ ਕੀ ਭੁਜਾ ਮੈ ਏਤੇ ਬਲ ਹੋਤੇ ਥੇ। ਦਾਨ ਕੇ ਅੰਨ ਖਾਨੇ ਸੇ ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਭ ਸਾਮਰਥ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜਿਨ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਕਾ ਧਰਮ

ਹੈ ਦਾਨ ਲੈਨੇ ਕਾ ਜਬ ਉਨ ਕਾ ਭੀ ਬਲ ਦਾਨ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਕਜਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਤਬ ਜਿਨ ਖਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਜਾਤੀ ਕਾ ਦਾਨ ਲੇਨੇ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦਾਨ ਲੈਨੇ ਸੇ ਉਨਕਾ ਬਲ ਬੁਧਿ ਕਿਉਂਨਾ ਮਸ਼ਟ ਹੋਵੈਗੇ। ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਵਚਨ ਹੈ॥

ਅਹਾਰ ਸੁਧਾਤ ਸਤ੍ਰ ਸੁਧੀ ਸਤ੍ਰ ਸੁਧੇ ਸਿਮ੍ਰਤੀਧ੍ਰਵਾ ਇਤਿ ਸ੍ਰਤੇਃ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ॥ ਹਕ ਪ੍ਰਾਯਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ॥ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾਰ ਨ ਖਾਇ॥ ਕੂੜ ਬੋਲ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਇ। ਜੇ ਰਤ ਲਗੇ ਕਪੜੇਜਾਮਾ ਹੋਇ ਪਲੀਤ॥ ਜੋ ਰਤ ਪੀਵੈ ਮਾਨਸਾ ਤਿਨ ਕਿਉਂ ਨਿਰਮਲ ਚੀਤ॥ ਖਟ ਘਾਲ ਕੁਝ ਹਥੋਂ ਦੇਇ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਨੈ ਸੇ। ਇਤਜਾਦੀ ਵਾਕਜ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥

ਜੋ ੨ ਊਚ ਅਥਵਾ ਨੀਚ ਨੇ ਸਤ ਬੋਲਕੇ ਅਪਨੇ ਦਸਾ ਨਖੋਂ ਕੀ ਕਮਾਈ ਧਰਮ ਕੀ ਕਰਕੇ ਖਾਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੀ ਬਾਣੀ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਬਹੁਤ ਸੇ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੈ ਤਥਾ ਲੌਕਿਕ ਕਥਾ ਭੀ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਤੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਰਾਵੀਕੇ ਤੀਰਪੈਏਕ ਧੋਬੀ ਕਪੜੇ ਧੋਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਨਾਲੇ ਉਸ ਨੇ ਏਕ ਛੋਟੀ ਸੀ ਬੇੜੀ ਭੀ ਰਖੀ ਹੁਈ ਥੀ ਜੋ ਕੋਈ ਉਰਲੇਪਾਰ ਅਥਵਾ ਪਰਲੇ ਪਾਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਨ ਹੋਵੇ ਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਧਰਮ ਅਰਥ ਪਾਰ ਭੀ ਲੰਘਾਇ ਦੇਤਾ ਥਾ॥ ਏਕ ਅਪਨੀ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕੇ ਟੁਕੜੇ ਖਾਤੇ ਥੇ ਝੂਠ ਭੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਤੇਥੇ। ਐਸੇ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਯੇ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਏਕ ਅਸ੍ਵਾਰ ਛੁਟੀ ਲੈਕੇ ਆ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਉਸ ਕੋ ਧੋਬੀ ਨੇ ਜਬ ਪਾਰ ਲੰਘਾਇ ਦੀਓ ਤਬ ਮਾਰਗ ਮੈ ਏਕ ਹਜ਼ਾਰ ਮੋਹਰ ਕੀ ਥੈਲੀ ਤਿਸ ਅਸਵਾਰ ਸੇ ਗਿਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜਬ ਧੋਬੀ ਘਰ ਕੋ ਜਾਨੇ ਲਾਗਾ ਸੰਧਜਾ ਕਾਲ ਮੈ ਤਬ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਏਕ ਥੈਲੀ ਪਰੀ ਹੈ ਨ ਜਾਨੇ ਰੁਪਯੋਂ ਕੀ ਯਾ ਮੋਹਰੋਂ ਕੀ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਨੇ ਤਬਕੁਦਾਲ ਸੇ ਗਢੇ ਖੋਦ ਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਬੀਚ ਥੈਲੀ ਕੋ ਫੈਕ ਕੇ ਕੁਦਾਲ ਸੇ ਉਸ ਥੈਲੀ ਕੇ ਊਪਰ ਮਿਟੀ ਡਾਰ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਜਾਨਾ ਕੇ ਉਸ ਅਸਵਾਰ ਕੀ ਗਿਰੀ ਹੋਗੀ ਜਬ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਪੁਨਾ ਵੋਹੀ ਅਸਵਾਰ ਤਿਸੀ ਘਾਟ ਕੇ ਰਸਤੇ ਆਇ ਨਿਕਸਜੇ ਜਬ ਨਾਵਿਕਾ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਪਾਰ ਹੋਣੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਅਤਿ ਬਜਾਕਲ ਸੁਰ ਸੇ ਰੋਦਨ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਸੇ ਰੋਇਕੇ ਬੋਲਜੇ ਕੇ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਕੀ ਕਮਾਈ ਮੇਰੀ ਈਹਾਂ ਜਾਤੀ ਰਹੀ ਥੀ ਤਬ ਧੋਬੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਜੇ ਤੇਰੀ ਥੈਲੀ ਕੋਈ ਲਭਾਇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੂ ਕੁਛ ਔਰ ਲਾਲਚ ਤੋ ਨਾ ਲਗਾਵੇ ਗੇ ਕਾਹਤੇ ਸਮੇ ਕਲਯੁਗ ਕੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਡਰਤੇ

ਹੈ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਅਸਵਾਰ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈ ਜਾਇ ਕੇ ਤਹਾਂ ਜਾ ਖੜੇ ਕੀਓ ਜਹਾਂ ਥੈਲੀ ਦਬੀ ਹੋਈ ਥੀ। ਪੁਨਾ ਕੁਦਾਲ ਸੇ ਗਢੋ ਖੋਦ ਕੇ ਧੋਬੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਦੇਖ ਭਾਈ ਤੁਮਾਰੀ ਥੈਲੀ ਏਹ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਤਨੇ ਸਬਦ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਵੋ ਪੁਰਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਏ ਮਿਲਤੇ ਭਯੇ । ਔ ਉਸ ਕੇ ਮਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਧੋਬੀ ਕੋ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਜ ਗਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ। ਪੁਨਾ ਪਚੀਸ ਮੋਹਰ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਕੂ ਵੋ ਦੇਨੇ ਲਾਗੇ ਦੇਖ ਕੇ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਜੋ ਮੈਨੇ ਮੋਹਰੈਂ ਲੇਨੀ ਹੋਤੀ ਤਬ ਸਾਰੀ ਥੈਲੀ ਹੀ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਥੀ ਜਾਲੈ ਜਾਇ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਕਾਮ ਕੀ ਮੋਹਰੇਂ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਰਥਧ ਮੇ ਮਜੂਰੀ ਕੋ ਹੀ ਟੁਕੜੇ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਲਿਖ ਛੋੜਜੇ ਹੈ ਸੋਈ ਹਮ ਕੋ ਕਾਫੀ ਹੈ ਇਤਨੇ ਮੈ ਦਿਲੀ ਮੈ ਬਾਦਸ਼ਾਂਹੀ ਮਸੀਤ ਕੀ ਇਕ ਕੰਧ ਖਮ ਖਾਇ ਕੇ ਟੇਢੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਨੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਜੋ ਮਸੀਤ ਕੀ ਕਧ ਗਿਰਾਇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਬਨਾਵਤਾਹੂੰ ਤਬ ਕਰੋਰੋਂ ਰੁਪਯੇ ਖਰਚ ਆ ਜਾਵੈਂ ਗੇ ਯਾਂਤੇ ਕੋਈ ਕਾਮਲ ਫਕੀਰ ਹੋਵੇ ਤੋ ਅਪਨੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਇਸ ਕੂ ਸੂਧੀ ਕਰ ਡਾਰੇ। ਤਬ ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਜ ਕਾਲ ਲਾਹੌਰ ਮੈ ਏਕ ਧੋਬੀ ਬੜੋ ਕਾਮਲ ਕਰਾਮਾਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਪਾਸ ਆਪ ਚਲੇ ਜਾਵੋ ਜੋ ਵੋ ਇਸ ਕੰਧ ਕੋ ਸੂਧੀ ਕਰੇ ਤੋ ਕਰ ਸਕਤੋ ਹੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚ ਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਪੈਰ ਪਕਰ ਕੇ ਬੋਲਜੋ ਕੇ ਖੁਦਾਵੰਦ ਮੇਰੋ ਬੇੜੋ ਵਹਜੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਆਪ ਮੇਰੇ ਇਸ ਬੇੜੇ ਕੂ ਪਾਰ ਕਰ ਦੇਵੋ । ਤਬ ਧੋਬੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਭੋਲੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਆਪ ਸੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਹਾਸੀ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਐਸੇ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੋਵੈਂ ਤਬ ਘਰ ਮੈ ਹੀ ਬੈਠੋ ਪੂਜਾ ਕਰਾਊ ਫਿਰ ਮੁਝ ਕੋ ਐਸੀ ਮੁਸ਼ਕਤ ਕਰਨੇ ਕੀ ਕਜਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਕਹਜੋ ਕ ਸਾਂਈ ਜੀ ਅਪਨੇ ਆਪ ਹਮ ਸੇ ਛਪਾਵੋ ਨਹੀ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਾ ਨਿਸਚੇ ਕਾਯਮ ਰਹਜੋ। ਤਬ ਤਿਸ ਧੋਬੀ ਜਹਾਂਗੀਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਬੈਠ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਘਟਿਕਾ ਬੈਠੋ ਰਹਜੋ ਤਬ ਏਕ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਕਪੜੇ ਧੋਇ ਕੇ ਨਿਚੋੜਨ ਕੇ ਲੀਏ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੇ ਧੋਬੀ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਯੇ ਮੇਰੋ ਕਪੜੇ ਏਕ ਔਰ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਇਸ ਕੋ ਵਟ ਚਢਾਊ। ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਏਕ ਓਰ ਸੇ ਕਪੜੇ ਕੋ ਪਕੜ ਕੇ ਵਟ ਚਢਾਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਓ ਤਬ ਧੋਬੀ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੂ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇਕੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਦੇਖ ਅਪਨੀ ਮਸੀਤ ਕੀ ਦਿਵਾਲ ਕੂ ਸੂਧੀ ਹੋਤੀ ਕੂ ਅਪਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮਾਫਕ ਅਬ ਰਖ ਲੈ ਜਹਾ ਅਬ ਤੂੰ ਟਿਕਾਵੇਗ ਤਹਾਂ ਹੀ ਟਿਕ ਜਾਵੇਗੀ ਫਿਰ ੨

ਆਗੇ ਪੀਛੇ ਊਚੇ ਨੀਚੇ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਵਟ ਦੇਤੇ ਦੇਤੇ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਬਸ ਕਿਥਲਾ ਅਬ ਈਹਾਂ ਰਹਨੇ ਦੇਵੇ ਅਬ ਠੀਕ ਸੂਧੀ ਦਿਵਾਲ ਹੋਗਈ ਹੈ ਤਬ ਧੋਬੀ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੇ ਕਹਯੋ ਜਾਹੁ ਅਬ ਕਿਸੀ ਸੇ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰੋ ਨਾਮ ਨਹੀ ਲੇਨੋ ਔ ਫਿਰ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕਬੀ ਭੀ ਤੁਮਨੇ ਨਹੀਂ ਆਵਨੋ ਹੋਵੇ ਗੋ ਐਸੇ ਹੀ ਸਤ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਧਨੇਸ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਸਮਨ ਮੂਸਨ ਰੰਕਾ ਬੰਕਾ ਸਦਨਾ ਸੈਨ ਕਬੀਰ ਪੀਪਾ ਨਾਮ ਦੇਵ ਧੰਨਾ ਨਰਸੀ ਤੁਲਾਧਾਰ ਧਰਮ ਬਜਾਧ ਬੇਣੀ ਫਰੀਦ ਰਵਿਦਾਸ ਆਦਿਕ ਅਨੰਤ ਹੀ ਰੂੰਖੋਂ ਮੇ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਤੇ ਹੈ। ਜਿਨ ੨ ਮਹਾਤਮੋ ਨੇ ਸਤ ਬੋਲ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਭੀ ਉਸ ਮੈ ਸੇ ਚਤੁਰਥ ਭਾਗ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤ ਅਰਥ ਦੇਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਕੋ ਅੰਨ ਖਾਯੋ ਹੈ ਉਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮੂਰਤਿ ਧਾਰ ਕੇ ਹਰਵਕਤ ਭਗ-ਵੰਤ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਕਿਸ ਬਾਤ ਵੋ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਪਰਵਾਹ ਰਹ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਉਨ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ। ਏਹੀ ਬਾਤ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਜੈਸੋ ਅੰਨ ਤੈਸੋ ਮਨ ਅੰਨ ਕੋ ਹੀ ਬਿਕਾਰ ਮਨ ਹੈ ਜਬ ਅੰਨ ਸੁਧ ਖਾਵੇ ਗੇ ਤਬ ਇਸ ਕੋ ਮਨ ਸ਼ੁਧ ਹੋਵੇ ਗੋ ਜਬ ਮਨ ਸੁਧ ਹੋਵੇ ਤਬ ਨਾਮ ਭੀ ਏਕਾਂਤ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਜਪਯੋ ਜਾਵੈ ਗੋ ਜਬ ਇਕ ਮਨ ਹੋਕੇ ਨਾਮ ਜਪੇਗੋ ਤਬ ਨਾਮੀ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਈ ਤਬ ਸਰਬ ਕਾਰਜ ਰਾਸ ਹੂਏ ਵਿਵਹਾਰਕ ਪਰਮਾਰਥਿਕ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਸਿਧ ਭਏ ਸਰਬ ਮੰਗਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਕਥਾ ਮਹਾਤਮ ਵਰਨਨੰ ॥੪॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘੇ ਪਖਯਾਨੇ ਪੰਦ੍ਰਵੋ ਅੰਕਃ ੧੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੯ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਓਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਾਯ ਨਮਃ। ਓਂ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬੇ ਭਯੋ ਗੁਰੂ ਭਯੋ ਨਮੋ ਅਸਤੂ ॥

ਦੋਃ– ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਅਵਗਤ ਅਚਲ ਸਰਬਾਤਮ ਅਬਿਨਾਸ। ਜਲ ਤਰੰਗ ਵਤ ਜਗ ਸਗਲ ਰਜੁ ਭੁਜੰਗ ਵਤ ਭਾਸ ॥ ੧ ॥ ਨਾਮ ਰੂਪ ਵਿਵਰਤ ਜਿਹ ਅਦ੍ਵੈ ਅਚਲ ਅਨਾਮ। ਸਤ ਸਰੂਪ ਅਦ੍ਵੈ ਅਮਲ ਕਰੋ ਰਿਦੇ ਮਮ ਧਾਮ ॥ ੨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਯਹ ਕਹਹੁ ਸੁ ਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾਇ। ਪੂਰਣ ਕਰਹੁ ਸੁ ਗ੍ਰੰਥ ਯਹ ਹੂਜੈ ਆਪ ਸਹਾਇ ॥੩॥

ਓਂ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਹੂਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਬੰਸਾਵਲੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨਾਵੀ ਪਾਤ ਸਾਹੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲੂ ਜੀਕੇ ਘਰਮੈ ਭਾਈ ਮੇਹਰੂ ਜੀ ਭਏ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਭਾਈ ਮੇਹਰੂ ਕਹਾ ਕਿ ਰਹਨੇ ਵਾਰੋ ਥਾ ॥ ਔਰ ਨਾਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤਿਸੈ ਕੈਸੇ ਹੂਈ ਥੀ ॥ ॥ ਉੱਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਜਬ ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲੂ ਉਭੇਰਾਇ ਖਤ੍ਰੀ ਨਾਰੰਗ ਨਗਰ ਕੇ ਰਹਨੇ ਵਾਲਾ ਸੋ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਜਾਇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੂਆ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਭਾਗਾ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਏਕ ਕਾਦਰਾ ਵਾਦ ਨਗਰ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸੇ ਅਢਾਈ ਯੋਜਨ ਪੂਰਬ ਕੀ ਔਰ ਰਾਮ ਨਗਰ ਸੇ ਪਸ਼੍ਚਮ ਕੀ ਓਰ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾ ਕੇ ਪਾਰਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਏਕ ਨਾਰੰਗ ਨਾਮ ਮਹਾ ਅਦਭੁਤ ਨਗਰ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਸੋ ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਮੈ ਜਾਏ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਵੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਗਏ ਅਰ ਉਨਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸੰਤਾਨ ਨ ਹੂਈ ॥ ਤਬ ਦੋਨੋਂ ਦੰਪਤੀ ਨੇ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਹੋਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਬੈਠ ਕੇ ਬੀਚਾਰ ਕੀਓ ॥ ਕਯਾ ਅਬ ਹਮ ਬ੍ਰਿਧ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਔ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਸੰਤਾਨ ਨ ਹੂਈ ॥ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਬਿਨਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਸੂੰਨ ਮੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਵਿਵੇਕ ਬਿਨਾ ਰਿਦਾ ਸੂਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਫਲ ਫੂਲ ਬਿਨ ਤਰੂ ਸੂੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਾਨੀ ਬਿਨਾਤਾਲਾਵ ਨਦੀ ਸੂੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ

ਸੰਤਾਨ ਬਿਨ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਸੂੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਅਬ ਕਿਸ ਕੀ ਸਰਣਿ ਹਮ ਜਾਵਹਿ ਅਰ ਕਿਆ ਉਪਾਇ ਅਬ ਕਰੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇ ॥ ਐਸੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਪੁਨਃ ਮਨ ਮੈ ਆਇ ਗਈ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਕੀ ਸਿੱਖੀ ਸੇਵਕਾਈ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸਭੀਪਦਾਰਥ ਹੈ ॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਜੇ ਕੋਈ ਮਾਂਗੈ ॥ ਸਾਧੂ ਜਨਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੈ ॥ ਇਤੀ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ–ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਘਰ ਛੋਡ ਕੇ ਔਰ ਕਹੀਂ ਜਾਵਨੋ ਉਚਿਤ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੰਪਤੀ ਘਰ ਕੋ ਛੋਡ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰੇ ॥ ਔ ਲਗੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ॥ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਾਜਰ ਰਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਗੋਚਰ ਹੀ ਰਹੈ ॥ ਜਬ ਮਹੀਨੇ ਛੇ ਬੀਤੇ ਮਨ ਧਨ ਤਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਜਾਂ ਕੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੇ ਅੰਤਰ ਯਾਮੀ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਸੰਯੁਕਤ ਸਭਾ ਮੈ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਥੇ ਉਸ ਸਮੈ ਮੇਂ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਬਲਖ ਬੁਖਾਰਾ ਦਖਿਣ ਪੂਰਬ ਆਦਿਕ ਦੇਸੋ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਂਯਾ ਹੋਯਾਂ ਥੀਆਂ। ਔਰ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਮੋਤੀ ਹੀਰਾ ਪੰਨਾ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੇਵੇ ਫਲ ਦੇਸੋ ਦੇਸੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਸਰਬ ਦੇਸੋ ਕੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ ੨ ਬੈਠਤੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਢੇਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲੂ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਯੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤੁਮ ਵਰਤਾਇ ਦੇਵਹੁ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ। ਤਬ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲੂ ਜੀ ਨੇ ਉਠ ਕਮਰ ਕਸਾ ਕਰਕੇ ਝਟ ਪਟ ਬਡੀ ਚਤੁਰਾਈ ਸੇ ਸਭ ਸੰਗਤ ਮੈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਬਾਟ ਦੀਆ। ਜਬ ਐਸੀ ਫੁਰਤੀ ਸਿਖ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬ ਦਯਾਲੂ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਔ ਹਾਥ ਮੈ ਏਕ ਅਤਿ ਮਧੁਰ ਫਲ ਲੈਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੁਮਾਰੋ ਕਯਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਤਬ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲੂ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ। ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਮੁਝ ਗਰੀਬ ਕੋ ਸਰਬ ਲੋਕ ਨਿਹਾਲੂ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਬਚਨ ਹੂਆ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੂੰ ਅਬ ਨਿਹਾਲ ਹੂਆ। ਯੇ ਫਲ ਲੈਕੇ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਦੇ ਜੋ ਖਾਇ ਲੇਵੇ। ਜਾਉ ਤੁਮਾਰੀ ਘਾਲ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਸਫਲ ਹੂਈ ਹੈ। ਏਕ ਹਮਾਰਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੇਸਠਾ ਵਾਰੋ ਸਿਖ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇਂ ਜਨਮ ਧਾਰੇ ਗੋ ਹਮਾਰੀ ਮੇਹਰ ਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇਂ ਆਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਾਮ ਭੀ ਤੁਮਨੇ ਮੇਹਰੂ ਰਾਖਣੋ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਫਲ ਦੇਕੇ ਦੋਨੋ

ਦੰਪਤੀ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਓ। ਤਬ ਦੋਨੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਸੇ ਚਲਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਗੁਣਾਨਵਾਦ ਗਾਵਤੇ ਹੂਏ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਮੈ ਅਪਨੇ ਨਗਰ ਮੈਂ ਪਹੁਚੇ। ਸਮਾ ਪਾਇ ਤਿਨਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬਾਲਕ ਹੂਆ ਵੋ ਫਲ ਖਾਨੇ ਸੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਸੇ। ਤਬ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲੂ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਲਗੀ ਆਨੰਦ ਬਧਾਈ ਬਾਜਣੇ। ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕਾ ਨਾਮ ਉਨਹੁ ਨੇ ਮੇਹਰੂ ਰਾਖਤੇ ਔ ਸੋ ਭਾਈ ਮੇਹਰੂ ਜੀ ਬਡੈ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜਿਨ ਕਾ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇਸ ਕੇ ਵਿਵਾਹ ਮੈ ਏਕ ਤੇਵਰ ਔ ਮਠਾਏਕ ਨਿਕਾਸਤੇ ਹੈ। ਔਰ ਖਲਵਾੜੇ ਮੈਸੇ ਏਕ ਟੋਪਾ ਅਨਾਜ ਕੋ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਮੀਮਦਾਰ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਦਿਕ ਨਿਕਾਸਤੇ ਹੈ। ਔ ਮੇਹਰੂ ਆਣੇ ਇਨ ਕੀ ਮੈਰਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਮੇਹਰੂ ਜੀਕੇ ਬੇਟੇ ਭਾਈ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਆਗੇ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬੇਟੇ ਤੀਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ੧ ਭਾਈ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ੨ ਭਾਈ ਹਰਿਜਸ ਰਾਇ ਜੀ ਸੋ ਕਥਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਐਸੇ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇ ਦੋਨੋ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾ ਥਾ। ਔ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਔਰਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਥੇ। ਤਥਾ ਚਮਕੌਰਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਥੇ। ਔਰ ਮੁਕਤਸਰ ਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਥੇ। ਔ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਥੇ। ਬਡੇ ਬਡੇ ਮੁਗਲ ਪਠਾਣੋ ਕੇ ਸਿਰ-ਦਾਰੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਜਾਇ ਜਾਇ ਕੇ ਤੇਗ ਝਾੜਤੇ ਰਹੇ ਥੇ। ਜਿਸ ਓਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਜ਼ੋਰ ਪਰਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਖਤੇ ਥੇ ਤਿਸੀ ਓਰ ਭਾਈ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਔ ਭਾਈ ਟਹਲਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪਠਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਯੇ ਏਕ ਤੋ ਜਾਤੀ ਕੇ ਖਤ੍ਰੀ ਥੇ ਦੂਸਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਮੰਤ੍ਰਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੰਡੇ ਕੋ ਛਕਣੇ ਸੇ ਮਹਾ ਬਲੀ ਸੂਰਬੀਰ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਤੀਸਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਬਖਸ਼ਣਾ ਹੂਆ ਬਲ ਥਾ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਜਿਸ ਓਰ ਸਾਹਿਬ ਹੁਕਮ ਕਰੈ ਉਸੀ ਓਰ ਸੇ ਫਤੇ ਜੀਤ ਲੇ ਆਵਹਿ। ਪੁਨਃ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਖਿਣ ਕੋ ਗਏ ਹੈ। ਤਬ ਭੀ ਭਾਈ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਔ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਯੇ ਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਥੇ। ਜਬ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਬਾਦਸਾਹ ਕੇ ਬੁਲਾਏ ਆਏ। ਪੁਨਃ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਮਾਨਕੇ ਤਿਸਕਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਆਗਰੇ ਮੈ ਰਹੇ। ਸੰਮਤ ੧੭੬੪ ਮੈ ਪੁਨਃ ਜਬ ਬਾਦਸਾਹ ਅਪਨਾ ਤਪ ਤੇਜ ਸਰਬ ਰਾਜਯੋਂ ਊਪਰ ਬੈਠਾਨੇ ਅਰਧ ਦਖਿਣ ਕੋ ਜਾਨੇ ਤੋ ਤਯਾਰ

ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਬ ਤੁਮ ਚਲੋ ਹਮ ਨਵਰਾਤ੍ਰੇ ਮੇ ਦੇਵੀ ਜੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਆਵੈਂਗੇ ਤੁਮ ਰਾਜ ਪੂਤਾਨੇ ਮੈ ਚਲੋ । ਪੁਨਃ ਸੰਮਤ ੧੭੬੪ ਮੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਦਸਾਹਰਾ ਪੂਜਕੇ ਚਤੌੜਗੜ੍ਹਕੇ ਸਮੀਪ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋ ਜਾਇ ਮਿਲੇ । ਪੁਨਃ ਜਬ ਦਖਿਣ ਮੈ ਨਦੇੜ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਤਹਾਂ ਬੰਦੇ ਨਾਮ ਮਾਧੋਦਾਸ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਚਾਰ ਬੀਰ ਖੋਸਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਬ ਮਾਧੋਦਾਸ ਬੈਰਾਗੀ ਅਤਿ ਘਬਰਾਇ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ । ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੈ ਭੀ ਆਪ ਕਾ ਹੀ ਬੰਦਾ ਹੂ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲੋ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਹੇ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਹੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਮੈ ਅਨਾਥ ਅਤਿ ਕ੍ਰਿਪਣ ਦੀਨ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣਾਗਤ ਹੂੰ । ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਤੋਂ ਇਤਨਾ ਹੀ ਧਨ ਥਾ ਜੋ ਆਪ ਨੇ ਛੀਨ ਲੀਆ ਹੈ । ਇਸੀ ਧਨ ਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਮੈ ਪਰਦੇਸ ਮੈ ਦਿਨ ਕਟੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਔਰ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਬਿਦ੍ਯਾ ਆਦਿਕ ਬਲ ਧਨ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸੋਈ ਬੀਰ ਰੂਪੀ ਮੇਰਾ ਧਨ ਆਪ ਨੇ ਛੀਨ ਲੀਆ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਇਨਾਂ ਬੀਰੋ ਬਿਨਾਂ ਐਸੇ ਹੋ ਗਯਾ ਹੂੰ ਜੈਸੇ ਹਾਥ ਪਾਉ ਬਿਨਾ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤ ਮੈ ਥੋੜੇ ਜਲ ਮੈ ਮਛਲੀ ਹੋ ਜੈਸੇ ਮਣੀ ਬਿਨਾ ਸਰਪ ਹੋ । ਐਸੀ ਹੀ ਮੇਰੀ ਦਸਾ ਜਾਨ ਲੀਜੈ । ਐਸੇ ਦੀਨਤਾ ਕੇ ਵਚਨ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੁਛਕ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰੇ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਤੂੰ ਤੋ ਸੁੰਦਰ ਬਿਛਾਈ ਅਪਨੇ ਪਲੰਗ ਕੀ ਕਰਕੇ ਬੰਗਲੇ ਕੇ ਚਾਰੋ ਦਰ ਖੋਲ ਕੇ ਸੂੰਨ ਛੋੜ ਜਾਤਾ ਥਾ ਜੋ ਕੋਈ ਤਖਾ ਮਾਂਦਾ ਮਾਰਗ ਕੇ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਦੂਰ ਕਰ ਬੇਠੇ ਅਥਵਾ ਹਾਸੀ ਕੇ ਮਾਰੇ ਤੇਰੇ ਸਿਖਾਈ ਹੂਏ ਚੇਲੇ ਕਹੇ ਕੇ ਇਸ ਤਤੇ ਪਲੰਘ ਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਥਾ । ਤਿਸ ਕੋ ਤੈਂ ਬਮੇ ਖਟੀਆ ਕੇ ਉਲਟਵਾਇ ਬੀਰੋ ਸੇ ਉਸ ਕੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਾਇ ਕੇ ਹਸਤਾ ਥਾ ਅਬ ਕਯਾ ਹੂਆ ਵੋ ਤੇਰੈ ਬੀਰ ਕਹਾਂ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਕੂਦਤਾ ਥਾ ਔ ਐਸਾ ਦੁਸ਼੍ਟ ਪਨਾ ਕਰਤਾ ਥਾ । ਤੂੰ ਭਾਰੀ ਸਜ਼ਾਇ ਕੀ ਲਾਯਕ ਹੈ । ਐਸੇ ਕੁਛਕ ਸਕੋਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਬੈਰਾਗੀ ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਮੈ ਆਪ ਕਾ ਬੰਦਾ ਹੂ ਮੇਰੀ ਭੂਲ ਮਾਫ ਕਰੋ ਮੈ ਆਪ ਕਾ ਦਾਸ ਹੂ ਮੁਝ ਕੋ ਭੀ ਚਰਨੀ ਲਾਵੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਗਿਰ ਪੜਾ ਜੈਸੇ ਅਗਸਤ ਮੁਨੀ ਕੇ ਆਗੇ ਬਿਧ੍ਯਾਚਲ ਗਿਰਪੜਾ ਥਾ ਤਿਸ ਕੀ ਅਤਿ ਦੀਨ ਦਸਾ ਦੇਖ ਕੇ ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤਿਸ ਪਰ ਦਯਾਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਿਲਾਸਾ ਭਰੋਸਾ ਦੀਆ ਸਮੇਤ ਬੀਰੋਂ ਕੇ ਤਿਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਦੇ ਦੀਏ । ਜਬ ਬੰਦਾ ਬਾਹਰ ਕੋ ਆਯਾ ਤਬ ਸਿੰਘ ਨੇ

ਗੁਰੂ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਹਚਾਨ ਕੇ ਬੰਦੇ ਸੇ ਛੀਨ ਲੀਏ ਕਯਾ ਲੜਤੇ ਮਰਤੇ ਈਹਾਂ ਪਰਦੇਸ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਤੇ ਹਮ ਆਏ ਹੈ ਅਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤੂੰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਲੇ ਚਲਯਾ ਹੈ ਪੀਛੇ ਪੁਨਾ ਹਮਨੇ ਕਯਾ ਕਰਨਾ ਹੂਆ ਐਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਛਿਨਾਇਕੇ ਰੋਵਤਾ ਹੂਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਯਾ ਸੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਹਕ ਸਮਝ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪੁਨ ਬੰਦੇ ਕੋ ਅਪਨੇ ਤਰਗਸ ਮੇ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਪਾਂਚ ਬਾਣ ਦੀਏ ਤਥਾ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਸਾਥ ਦੇਕੇ ਬੰਦੇ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਹਮਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਯੋਂ ਕਾ ਬੈਰ ਬਦਲਾ ਲੇਵੇ ਪੁਨਾ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਤਿਸ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਕਾ ਨਾਮ ਬੰਦਾ ਹੂਆ ਪੁਨਾ ਬੰਦੇ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਔ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਾਜਰ ਬੁਲਾਇਕੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਅਬ ਦੋਨੋਂ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਜਾਵੋ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਦੋਨੋ ਹੀ ਸਿੰਘ ਵੈਰਾਗ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਦਸਮੇਸ ਪਰਮ ਦਿਆਲ ਹੋਇਕੇ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਮ ਉਪਾਸਨਾ ਸਹਿਤ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਗੁਰੁ ਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸੇ ਭੀ ਪਯਾਰੇ ਹੋ ਕਾਹੇ ਤੇ ॥ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕਾ ਦੇਸ ਕਾ ਕੁਟੰਬ ਕਾ ਮੋਹ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਚਰਣੀ ਆਇ ਲਗੇ ਹੋ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁਝ ਕੋ ਜਾਨਕੇ ਮੇਰਾ ਤੁਮਨੇ ਆਸ੍ਰ ਲੀਆ ਹੈ ॥ ਔ ਮੇਰੇ ਅਰਥ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਲਗਾਇ ਦੀਏ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਸੇ ਭੀ ਤੁਮ ।ਪਯਾਰੇਲਾਗਤੇ ਹੋ ॥ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਤੁਮ ਕੋ ਜਾਣਾ ਕਹਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਬਿਛੋਰਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਕਯਾ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਸੀ ਦੇਸ ਮੈ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਵਿਸੇਸ ਹੈ ॥ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਤੁਮ ਜਾਇ-ਕੇ ਵਿਵਾਹ ਕਰਵਾਹੁ ॥ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਦੋ ਤਤ ਵੇਤਾ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ਸਿਖ ਆਵੇ ਗੇ ਜਿਨਕੋ ਵਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਰਭ ਮੈ ਸੰਪੂਰਣ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਗਯਾਨ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ॥ ਸਿੱਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਅੰਤਰ ਯਾਮੀ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਵੇਤਾ ਹਮ ਅਬ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹਮਨੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਮੈ ਬਿਤਾਈ ਹੈ ॥ ਅਬ ਬ੍ਰਿਧ ਹੂਏ ਦੋਨੋ ਕੋ ਆਪ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਹਾਸੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਭਲਾ ਕਹੁਜੀ ਹਮਕੋ ਅਬ ਕੋਨ ਲੜਕੀ ਦੇਵੈ ਗਾ ਉਲਟਾ ਹਮਾਰੀ ਸੁਪੇਦ ਦਾਹੜੀ ਦੇਖਕ ਦੂਰਸੇ ਹੀ ਭਾਗ ਜਾਵੈਂਗੇ ॥ ਜੇ ਹਮ ਸਗਾਈ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਲੇਵੈਗੇ ਤਬ ਹਮਕੋ ਕਹੇਂਗੇ ਦੇਖੋ ਇਸ ਬੁਢੇ ਸਿਖ ਕੀ ਮਤਿ ਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਮੁਝਕੋ ਹਸੈਂ ਗੇ ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਵੀ ਅਤਿ ਅਮੇਟ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਏਕ ਕਾਦਰਾਵਦਾ

ਨਗਰ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਤਿਸ ਮੈ ਤੁਮ ਜਾਇ ਰਹਿਣਾ ॥ ਬਾਹਰ ਜੰਗਲ ਮੈ ਦਿਨ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਯਾ ਕਰਨਾ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਸਿਖ ਤੁਮਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹੇਗਾ ਅਪਨੀ ਲੜਕੀ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਮੇਰੀ ਲੜਕੀ ਆਪ ਲੇਵਹੁ ॥ ਤਬ ਤੁਸੀ ਨਾਂ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ॥ ਔ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਦਾ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹੈ ॥ ਤੁਮਨੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵੱਤ ਛਕਣਾ ॥ ਆਏ ਗਏ ਸਿਖ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ॥ ਅਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਤ ਨੇਮ ਸੇ ਪਾਠ ਕਰਣਾ ॥ ਔ ਗੁਰੂ ਸਬਦ ਕੋ ਸਾਖਯਾਤ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਜਾਨਨਾ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਰੇ ਗੁਰੁ ਬਾਨੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕ ਜਨ ਮਾਨੈ ਪ੍ਰਤਖ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥ ॥ ਇਤਿਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿਃ ॥

ਹਮ ਕੋ ਤੁਮ ਨੇ ਸਬਦ ਮੈ ਖੋਜਨਾ ॥ ਹਮ ਬਾਸੀ ਉਸ ਦੇਸ ਕੇ ਜਹਾਂ ਜਾਤਿ ਵਰਣ ਕੁਲ ਨਾਹਿ ॥ ਸਬਦ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇਗਾ ਦੇਹ ਮਿਲਾਵਾ ਨਾਹਿ ॥

॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਦੇਹਾਂ ਸਦਾ ਅਨਿਤ ਹੈਂ ॥ ਅਰ ਸੰਯੋਗ ਵਿਯੋਗ ਵਾਨ ਹੈਂ ॥ ਔ ਇਸ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਜੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋ ਸਦਾ ਨਿਤ ਹੈ ਦੇਹ ਸਾਕਾਰ ਹੈ ਆਤਮਾ ਨਿਰਾਕਾਰ ਹੈ ॥ ਦੇਹ ਅਸਤ ਰੂਪ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਸਤ ਸਰੂਪ ਹੈਦੇਹ ਕਾਰਯ ਪੰਚ ਭੂਤੋ ਕੋ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਦੇਹ ਜੜ ਰੂਪ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸਬਾ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਹੈ ਦੇਹ ਸਹਤ ਦੇਹ ਸਹਤ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਨਾਸ ਵਾਨ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਅਵਿਨਾਸੀ ਹੈ। ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਪੂਰਬ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹੇ ॥ ਤਬ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਆਰਤ ਜਨੋਂ ਕੀ ਪੀੜਾ ਹਰਨੇ ਹਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਹਮਨੇ ਤੋ ਆਪਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਨਿਤ ਜਾਨ ਕੇ ਆਪ ਕੀ ਓਟ ਲਈ ਥੀ ॥ ਅਬ ਆਪ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕੇ ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਹੈ ਹਮ ਆਪਕੇ ਦੇਹ ਕੋ ਕੈਸੇ ਅਨਿਤ ਜਾਨੈ ॥ ਅਰ ਇਸ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਆਤਮਾ ਕੋਊ ਔਰ ਹੈ ਔ ਨਿਤ ਹੈ ॥ ਸੋ ਆਤਮਾ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹਮਨੇ ਕਬੀ ਦੇਖਾ ਸੁਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮਤੋ ਇਸੀ ਦੇਹਕੋ ਹੀ ਆਤਮਾ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਹਮ ਕੋ ਅਬ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਸੁਹਾਤਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਮਹਾ ਅਧਿਕ ਸੰਸੈ ਹਮਕੋ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਇਸ ਸੰਸੈ ਕੋ ਛੇਦਨ ਕਰੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਨਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਤ-ਨੇ ਆਕਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਯੇਹ ਸਭ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮਹਾਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿਕ ਔ ਯੇ ਜੋ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਅਰ ਔਰ ਜਿਤਨਾ ਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਗਤ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਯਜੁਰ ਵੇਦੀਯ ਸ੍ਵੇਤਾ ਸ੍ਵਿਤਰ ਉਪਨਿਸ਼ਦ

ਕੇ ॥ ੪ ॥ ਚੌਥੇ ਅਃ ਕਃ ਮੰਤ੍ਰ ॥ ਮਾਯਾਂਤੁ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿੰ ਵਿਦਯਾਨ ਮਾਈਨੰਤੁ ਮਹੇਸ੍ਵਰੰ ॥ ਤਸਯਾ ਵਯਵ ਭੂਤੈਸ੍ਤੁ ਬਯਾਪ੍ਤੰ ਸਰਬ ਮਿਦੰ ਜਗਤ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖੋ ਜੋ ਵਸਤੂ ਹੋਵੇ ਨਹੀ ਅਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਹੈ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜੋ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋਈ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਜੋ ਅਵਯਵ ਤਿਨ ਅਵਯਵੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਜੋ ਸਮੁਦਾਯ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਰੀਰ ਘਟ ਪਰਯੰਤ ਸਾਰਾ ਭੂਰ ਆਦੀ ਚਤੁਰ ਦਸ ਲੋਕ ਜੋ ਦੇਖਨੇ ਸੁਨਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਸਾਰੇ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਚੇਤਨ ਕੇ ਅਵਯਵੋਂ ਕਰਕੇ ਬਯਾਪਤ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਮਾਯਾ, ਈਸ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਅਸਥੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕੀ ਕਰਤ੍ਰੀ ਹੈ ਨਾਮ ਕਾਰਣ ਹੈ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਸੱਤਾ ਕੂੰ ਪਾਇ ਕੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕੂੰ ਰਚਤੀ ਹੈ ਰਜੂ ਭੁਜੰਗ ਵਤ ॥ ਔ ਤਿਸ ਮਾਯਾ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਿਕ ਮਾਯਾ ਵਾਲਾ ਵੇਦ ਮੈ ਮਾਯੀ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮਹੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋਈ ਸਰਬ ਈਸ੍ਵਰੋਂ ਕਾ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਮਹਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈਂ ॥ ਤਿਸ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮਕੂੰ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਰਿਖੀ ਮਹਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਹੁ ਕੈਸੇ ਹੈ ੧ ਕਯਾ ਉਸਕੋ ਰੂਪ ਹੈ ੨ ਕਹਾਂ ਤਿਸਕੋ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ੩ ਕਯਾ ਤਿਸ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ੪ ਕੈਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ੫ ਕੌਨ ਕਰਮ ਕਰ ਤਿਸ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਤਾ ਹੈ ੬ ਤਿਸ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਪਰਚੇ ਕੈਸੇ ਪਰੇ ਔ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਫਲ ਕਯਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸਿਖੋ ਕੇ ਆਠ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨੋ ਕੋ ਸਮੁ-ਦਾਇ ਸੁਣਕੇ ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਵੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨਿਰੰਜਨ ਹੈਂ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ਸਨਾਤਨ ਹੈ ਨਿਤ ਨਵੀਨ ਹੈ ਨਿਰਵੈਵ ਹੈ ੧ ਕਯਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਸੁਣੋ ॥ ਦ੍ਵੈਦਾ ਬ੍ਰਹਮਣੋਰੂਪੇ ਮੂਰਤੰਚ ਅਮੂਰਤੰਚ ॥ ਇਤੀ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰਾਂ । ਦੋਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਹੈਂ ਏਕ ਨਿਰ ਗੁਣ ਦੂਸਰੋ ਸਗੁਣ ॥ ਨਿਰ ਗੁਣ ਰੂਪ ਅਕਾਸਵਤ ਅਮੂ-ਰਤ ਹੈ ਮੂਰਤੀ ਨਾਮ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹੈ ਔਸਮ ਹੈ ਰੂਪ ਰੰਗ ਚਿਹਨ ਵਰਨ ਤਿਸ ਕੇ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਆਕਾਸ ਵਾਯੂਵਤ ॥ ਔ ਦੂਸਰੋ ਸਰ ਗੁਣ ਰੂਪ ਮੂਰਤੀ ਮਾਨ ਹੈ ਤੇਜ ਜਲ ਮੇਦਨੀ ਵਤੈ ਜਿਸ ਕੇ ਸੂਖਮ ਰੂਪ ਕੋ ਸਮਸ੍ਰੀ ਸੂਛਮ ਸਰੀਰ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹਿਰਨਯ ਗਰਭ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸਮਸ੍ਰੀ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰੋਂ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਕੋ ਵੈਸ੍ਵਾ ਨਰ ਵੈਰਾਟ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਰਿਖੀ ਜਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੨ ਜੈਸੇ ਸਰਬੱਤ੍ਰ ਆਕਾਸ ਸਮ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਅਸਥਾਨੋਂ ਮੇਂ ਲੋਕੋਂ ਮੇਂ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਤੇਂ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਅਸਥੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕ ਰਸ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਭਿੰਨ ਅਸਥਾਨ ਉਸ ਕੋ ਕੋਈ

ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਹਾਂ ਕਿਸੀ ਆਸਤ੍ਹਾਨ ਮੈ ਬੈਠੇ ਹੋਵੇ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ॥ ਅਥਵਾ ਸਤ ਸੰਗ ਤਿਸਕੋ ਨਿਜ ਅਸਤ੍ਹਾਨ ਹੈ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਅਬ ਕਹਿਐ ਕਾਹਿ ॥ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਵੈਕੁੰਠੇ ਆਹਿ ॥ ਇਸ ਵਚਨ ਸੇ ਜਾਨ ਲੇਵੇ ਜੋ ਭਗਵੰਤ ਸੰਤਹੂ ਕੇ ਰਿਦੈ ਮੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੈ ਰਸਨਾ ਮੈ ਚਰਣੋ ਮੈ ਇਨ ਚਾਰ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਵਸਤੇ ਹੈ ਯੇਹੀ ਚਾਰ ਅਸਥਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਪਸ਼੍ਟ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਿਸਧ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਓਂ ਤਿਸਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ਓਂ ਇਸ ਨਾਮ ਕੇ ਜਾਪ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਹਰਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹਰਿ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ਅਥਵਾ ਤਵ ਸਰਬ ਨਾਮ ਕਥੈ ਕਵਨ ਕਰਮ ਨਾਮ ਬਰਨ ਸਮਤਿ ॥ ੪ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਅਸਥਨ ਕੌਨ ਹੈ ਇਸ ਤੀਸਰੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੇ ਉਤ੍ਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਭਾਵ ਹੀ ਪੰਚਮ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਦੀਯੇ ਗਯੇ ਹੈਂ ॥ ੫ ॥ ਸੂਧਾ ਭਗਤੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਔ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਤੇ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੇ ਸਨੇਹ ਕੋ ਤਯਾਗਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੀਤਾ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਾ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਸੇਤੁਮਾਰੋ ਪਰਚੋ ਪਰ ਜਾਵੈਗੋ ॥ ੭ ॥ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਬ ਦੁਖੋਂ ਸੇ ਛੂਟ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਤਿਸ ਕਾ ਫਲ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਹਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਜਾਨ ਕੇ ਜਪੋ ਨਾਮ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰੋ ਧਯਾਨ ਕਰੋ ਔ ਵਿਸ਼ੇਸ ਕਰਕੇ ਹਮਨੇ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪ ਕਾ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਬੋਧ ਮੈ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਜਹਾਂ ॥ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਦੇਹ ਮੈ ਕੋਟਿਕ ਬਿਸ਼੍ਨ ਮਹੇਸ਼ ॥ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਿਤੇ ਰਵਿ ਸਸਿ ਕਰੋਰਿ ਜਲੇਸ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ੮ ॥ ਪੁਨਾ ਸਿਖੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਉਸ ਹਰਿ ਕੋ ਧਯਾਨ ਹਮ ਕੈਸੇ ਕਰੈ ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਧਯਾਨ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪੂਰਣਹ ॥ ਲਘੁਨਰਾਜ ਛੰਦ ॥ ਜਲੇ ਹਰੀ ਥਲੇ ਹਰੀ ਉਰੇ ਹਰੀ ਬਨੇ ਹਰੀ ॥ ੧ ॥ ਇਸ ਛੰਦ ਕੀ ਦ੍ਵਾਦਸਵੀ ਪਉੜੀ ਭਜੋ ਹਰੀ ਥਪੇ ਹਰੀ ਤਪੇ ਹਰੀ ਜਪੇ ਹਰੀ ॥ ੧੨ ॥ ਪ੍ਰਥੰਤ ਨਾਰਾਯਣ ਉਪਨਿਖਦ ਕਾ ਅਰਥ ਰੂਪ ਬਾਰਾਂ ਛੰਦੋਂ ਕਰਕੇ ਸਮਸਤ ਜਗਤ ਕੂੰ ਹਰਿ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਉਪਦੇਸਕੀਓ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਬ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਹਰੀ ਰੂਪ ਹੈ ਹਰੀ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਤਬ ਮੈਂ ਕਯਾ ਪਦਾਰਥ ਹੂੰ ਔ ਆਪ ਕਯਾ ਰੂਪ ਹੋ ॥ ਹਮ ਤੋ ਐਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਆਪ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੋ ਔ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਸਿਖ ਦਾਸ ਕਿੰਕਰ ਹੈ ਔ ਆਪਨੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੂੰ ਏਕ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਹੀ ਬਤਾਯੋ ਹੈ ॥ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਦਾਸ ਕਿੰਕਰ

ਸੇਵਕ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੈਸੇ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਏਹੁ ਸੰਸਾ ਹਮ ਕੋ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਉਤਪਤ ਭਯੋ ਹੈ॥ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹਰਿ ਆਪੇ ਠਾਕੁਰ ਹਰਿ ਆਪੇ ਸੇਵਕ ਜੀ ਕਿਆ ਨਾਨਕ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰਾ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਹਮ ਭੀ ਹਰੀ ਰੂਪ ਹੈ ਤੁਮ ਭੀ ਹਰੀ ਰੂਪ ਹੋ ਪਰਮਾਰਥ ਸੇ ਤੋ ਹਰਿ ਕੋ ਰੂਪ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਠਾਕੁਰ ਸੇਵਕ ਭਾਵ ਆਦਿਕ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਕੇਵਲ ਅਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸੇਵਕ ਭਾਵ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਸੋ ਹਰਿ ਹਮਾਰੋ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਔ ਤੁਮਾਰੋ ਭੀ ਆਤਮਾ ਅਪਨੋ ਆਪ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀ ਹੈਂ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਹਰਿ ਵਿਭੂ ਹੈ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪਕ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ਔ ਮੈਂ ਤੋ ਸੁਖੀ ਦੁਖੀ ਪਰਿ ਛਿੰਨ ਹੂ ਮੈਂ ਕੈਸੇ ਹਰੀ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੂੰ॥ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਹਰੀ ਕੌ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕੋ ਸਾਖੀ ਤੁਮਾਰੋ ਭੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਭੀ ਜਲ ਹੈ ਔ ਨਦੀ ਤਲਾਵ ਕੂਪ ਬਾਵਲੀ ਕੂਪ ਘਟ ਬੂੰਦ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਵਿਖੇ ਏਕ ਜਲ ਹੀ ਪੂਰਣ ਹੈ ਛੋਟੀ ਬਡੀ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਜਲ ਮੈ ਭੇਦ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸਾਰੇ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਨਦੀ ਕੂਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਨਾਮ ਰੂਪ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਮਾਯਾ ਔ ਅੰਤਾਕਰਣ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਜੀਵ ਈਸ ਆਦੀ ਭੇਦ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਰਮਾਰਥ ਸੇ ਜਲ ਵਤ ਜੀਵ ਈਸ ਕੋ ਰੂਪ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਹਰੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ॥ ਪੂਰਬ ਜੋ ਜੋ ਬਾਰਾਂ ਛੰਦੋ ਕਰਕੇ ਜਲੇ ਹਰੀ ਥਲੇਹਰੀ ਪ੍ਰੋਖ੍ਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤਤ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕੀਓ ਥੇ॥ ਸੋ ਅਬ ਖਟ ਛੰਦੋਂ ਕਰਕੇ ਸਪਸ੍ਰ ਪ੍ਰਤਛ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਲਸਤੂੰਹੀ॥ ਥਲਸਤੂੰਹੀ॥ ਜਲ ਥਲਾ ਆਦਿਕੋਂ ਵਿਖੇ ਹਰੀ ਕੋ ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਥੇ ਅਬ ਉਨਹੀ ਜਲ ਥਲ ਆਦਿਕੋ ਵਿਖੇ ਤੂੰ ਪਦਾਰਥ ਕੂੰ ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਥ ਖੋੜਸ਼ ਅਭ੍ਯਾਸ ਪ੍ਰਾਰੰਭਾਃ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਜਲ ਥਲ ਆਦਿਕੋਂ ਵਿਖੇ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੱਤਾ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਹੈ ਸਾਏਕ ਹੀ ਸਤਾ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਕੀ ਕਲਪਤ ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਕੋ ਅਧਿਸ਼੍ਟਾਨ ਹੈ ਤਿਸ ਚੇਤਨਸਤਾਸੇ ਅਭਿੰਨਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਨ ਜਲਥਲਆਦਿਕੋ ਮੈਂ ਤੂੰ ਭੀ ਪੂਰਣ ਹੈਂ॥ ਐਸੇ ਖਟ ਛੰਦੋਂ ਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸਿਖਕੇਪ੍ਰਤਿ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੂੰਹੀ॥ ਅਰਥਾਤ ਜਡ ਜੰਗਮ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕਲਪਤ ਵਾਲਾ ਜਿਤਨਾਕੁ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਕਲਪਿਤ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੀ ਸੱਤਾ ਅਧਿਠਾਨ ਸੇ ਭਿੰਨ

ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਵਹੁ ਸਤ ਸ੍ਰੂਪ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀਂ ਹੈਂ॥੧॥

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇਭਗਵਨ ਇਸ ਜਗਤ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕਯਾ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਸਤ ਅਥਵਾ ਅਸਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਈਹਾਂ ਸਿਖ ਕੋ ਯੇਹ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ। ਜੇ ਸਤ ਸੇ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹੋ ਤਬ ਅਸੰਭਵ ਦੋਸ ਆਤੇ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਤ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਮਿਥਯਾ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੈਸੇ ਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਸਤ ਸੇ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹੋ ਤਬ ਸੂਨ ਆਤਮਿਕ ਅਸਤ ਸਰਬ ਠੌਰ ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੈ ਤਿਸ ਅਸਤ ਸੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਰਬ ਠੌਰੋ ਮੈ ਘਟ ਪਟਾਦਿਕ ਰੂਪ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹਯੇ ਸਾ ਉਤਪਤੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਸਰਬਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਆਵਤੀ ਹੈ।ਐਸੇ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰਮਾਣਮੂਲਕ ਦੁਤੀਯ ਅਭਯਾ ਸਕਾਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ॥ਸਾਮ ਵੇਦਕੇ੬ ਪ੍ਰਪਾਠਕ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਹੈ ਸਦੇਵ ਸੌਮਯੇਦ ਮਗ੍ਰ ਆਸੀਦੇਕ ਮੇਵਾ ਦ੍ਵਿਤੀਯੰ॥ ਆਦਿ ਸਚ॥ ਟੀਕ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਵੇਦਮੈ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਕੇ ਸ੍ਵੇਤਕੇਤੁ ਨਾਮਾਜੀਵਨੇ ਉਦਾਲਕ ਨਾਮਾ ਈਸ੍ਵਰ ਸੇ ਜੋ ਤੈਨੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਓ ਹੈ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਓ ਹੈ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਉਦਾਲਕ ਨੇ ਉੱਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਦ੍ਵੈਤ ਵਰਜਿਤ ਸਤ ਸ੍ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਥੋ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਥੋ। ਸਰਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧੀ ਆਪ ਇਤਿ ਗੁਰੂ ਸ੍ਮ੍ਰਿਤਿਃ॥ ਅਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪ ਹੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਥੋ। ਤਿਸ ਸੁਧ ਸਤ ਸ੍ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਕਿਸੀ ਅੰਸ਼ ਵਿਖੇ ਕਾਦਾਚਿਤਕ ਐਸੋਫੁਰਣੋ ਫੁਰਤੇ ਭਯੇ॥

ਬਹੁ ਸਯਾਂ ਪ੍ਰਜਾ ਯੇਯੇਤਿ॥ ਤਤ ਤੇਜੋ ਅਸ੍ਰਿਜਤ। ਆਪਨ ਕੀਆ ਨਾਨਕਾ ਆਪੇ ਹੀ ਫਿਰ ਜਾਪਿ। ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ॥

ਟੀਕ--ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕ ਹੀ ਹੂੰ ਅਬ ਏਕਸੇ ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਹੋਜਾਵੋ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਆਕਾਸ ਵਾਯੂ ਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰਥਮ ਤੇਜ ਤਤਕੂੰ ਰਚਤੇ ਭਯੇ॥ ੨॥

ਤਤ ਤੇਜ ਐਖਯਤ ਬਹੁਸਯਾਂ ਪ੍ਰਜਾਯੇਯੇਤਿ ਤਦਪੋ ਸ੍ਰਿਜਤ॥ ਤਸਮਾਦ ਯਤ੍ਰ ਕ੍ਵਰ ਸੋ ਚਤਿ ਸ੍ਵੇਦਤੇ ਪੁਰੁਖਸ੍ਤੇਜਸ ਏਵ ਦਧ੍ਯਾਪੋ ਜਾਯੰਤੇ॥ ੩॥

ਟੀਕਾ—ਪੁਨਾ ਤੇਜ ਸੇ ਮਿਲਾ ਹੂਆ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਮੈ ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਹੋਜਾਵੋ ਏਕਸੇ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰਸੇ ਤੇਜ ਤਤਸੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਪਰਮਾਤਾਮਾ ਜਲੋਂ ਕੂੰ ਰਚਤੇ ਭਯੇ॥ ਇਸ ਮੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਲੌਕਿਕ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਪੁਰਖ ਕਦਾਚਿਤ ਅਤਿ ਸੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬਪੁਰਖ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਸਮੇ ਸੇ ਪਸੀਨੇ ਚੋਵਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਤੇਜ ਤਤ ਹੀ

ਜਲ ਤਤ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਤੇਜ ਸੇ ਹੀ ਜਲ ਤਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਤਦਾਪ ਐਖੰਤ ਵਹਵਤਾ ਸਰਾਮ ਪ੍ਰਜਾਯੇ ਮਹੀਤਿ ਤਾ ਅੰਨ ਮਸ੍ਰੀਜੰਤ ਤਸਮਾਦ ਯਤ੍ਰ ਕੁਤ੍ਰ ਵਰਖਾਤਿ ਤਦੇਵ ਭੂਯਿਸਟ ਮੰਨੰ ਭਵਤਯਦ ਭਯਾ ਏਵ ਤਦਧਯੰਨਾ ਦਯੰ ਜਾਯਤੇ ਪਵਨ ਪਾਨੀ ਅਗਨੀ ਪਾਤਾਲ ॥ ਤਿਸ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਥਾਪ ਰਖੀ ਧਰਮਸਾਲ ਪਵਨ ਉਪਾਇ ਧਰੀ ਸਭ ਧਰਤੀ ਜਲ ਅਗਨੀ ਕਾ ਬੰਧ ਕੀਆ ॥ ਆਪੇ ਪਾਵਕ ਆਪੇ ਪਵਨਾ ॥ ੪ ॥ ਤਦ ਨੰਤ੍ਰ ਪੁਨਾ ॥ ਜਲ ਤਤ ਵਿਸ਼੍ਰਿਸ਼੍ਰ ਪਰ-ਮਾਤਮਾ ਆਪਃ ਨਾਮ ਜਲੋ ਕੋ ਆਪਃ ਬਹੁ ਵਚਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਲੋਂ ਸੇ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਪਰ ਮਾਤਮਾ ਮੈ ਐਸੇ ਸੰਕਲਪ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹਮ ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋਵੈ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਵੋ ਜਲ ਅੰਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਤ ਕੀ ਉਤ ਪਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਲੌਕਿਕ ਪ੍ਰਸਿਧੀਸੇ ਦੇਖ ਲੇਵੋ ਜੋ ਬਰਖਾ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ ਤਦ ਅੰਨ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਬਰਖਾ ਨ ਹੋਵੇ ਤਦ ਅੰਨ ਭੀ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ ਜਲ ਬਰਖਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਹੀ ਅੰਨ ਬਹੁਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਜਲ ਸੇ ਹੀ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ਯਾਂਤੇ ਜਿਸ ਹਰਿ ਕੇ ਫੁਰਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਮਨੋ ਰਾਜ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਵਤ ਸਰਬ ਤਤ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਹਰੀ ਤੂੰ ਹੈਂ ॥ ॥ ਇਤੀ ਦੁਤੀਯੋ ਅਭਯਾਸਃ ॥ ੨ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਪੁਨਾ ਤੀਨੋਂ ਤਤੋਂ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਕੈਸੇ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਤੇਖਾਂ ਖ੍ਵੇਖਖਾਂ ਭੂਤਾਨਾਂ ਤ੍ਰੀਣਯੇਵ ਬੀਜਾਨੀ ਭਵੰਤਯੰਡਜੰ ਜੀਵਜ ਮੁਦ ਭਿਜ ਮਿਤਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ—ਉਨ ਤੀਨੋ ਭੂਤੋਂ ਸੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਅੰਡਜ ਜੀਵਜ ਨਾਮ ਜੇਰਜ ਜੇਰਜ ਸੇ ਉਤਪਤੀ ਹੋਵੇ ਜਿਨ ਕੀਤੇ ਕਹਾਵੈ ਜੇਰਜ ਜੇਰ ਸੇ ਉਤਪਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਆਦਿਕ ਉਦ ਭਿਜ ਤੀਨ ਬੀਜੋਂ ਕੂ ਉਤਪਤ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ੧ ॥

ਮੂਲ—ਸੇਯੰ ਦੈਵਤੈਖਤ ਹੰਤਾਹਮਿ ਮਾਸ੍ਰਿਸ੍ਰੋ ਦੇਵਤਾ ਅਨੇਨ ਜੀਵੇਨਾਤਮਨਾ ਨੁ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਯਨਾਮ ਰੂਪੇ ਬਯਾਕਰਣਾਨਿਤੀ॥ ੨ ॥ ਤਾਸਾਂ ਤੀਬ੍ਰਿਤੰ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਿਤ ਮੇਕੈਕੰ ਕਰਵਾਣੀਤਿ ॥ ਸੇਯੰ ਦੇਵਤੇ ਮਾਸ੍ਰਿਸ੍ਰੋ ਦੇਵਤਾ ਅਨੇਨ ਜੀਵੇਨ ਆਤਮਨਾ ਨੁ ਪ੍ਰਵਿਸਯ ਨਾਮ ਰੂਪੇ ਬਯਾ ਕਰੋਤ ॥ ੩ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਹੰਤ ਅਬਤ ਹਰਖ ਮੈ ਹੈ ਹੰਤ ਬਡੇ ਹਰਖ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾਉਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਇਸ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਤੇ ਅਛੀ ਦੂਧ ਵਾਲੀ ਕਾਮ ਧੇਨੂ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਗਊ ਦੇਕੇ ਉਸ

ਸੇ ਅਤਿਸੈ ਕੁਰੂਪ ਤੇ ਜੀਰਣ ਕੁਤਸਿਤ ਬਡ਼ਾ ਪਾਰ ਵਾਲੀ ਬਨਾਵਟ ਕੀ ਗਊ ਕੀ ਲੇਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ॥ ਤੈਸੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਭੀ ਇਨ ਤੀਨੋਂ ਤਤੋਂ ਕੂੰ ਕਾਮਧੇਨੂੰ ਵਤ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾਂ ਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇਕੇ ਗਊ ਵਤ ਨਾਮ ਰੂਪ ਲੇਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਕਜ਼ਾ ਇਨ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੂੰ ਅਪਨੀ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇਕੇ ਇਨ ਤਤੇ ਸੇ ਇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਮੈ ਖਰੀਦ ਲੇਵੇਂ ॥ ੩ ॥ ਔ ਇਨ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੇ ਤੀਨ ਤੀਨ ਭਾਗ ਏਕ ਏਕ ਕੇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੇ ਤਤ ਕੋ ਭਾਗ ਦੂਸਰੇ ਮੈ ਮਿਲਾ-ਇ ਕੇ ਤ੍ਰਿ ਬ੍ਰਿਤ ਕਰਣ ਕਰ ਦੇਵੇਂ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਇਨ ਤਤੋਂ ਮੈ ਜੀਵ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਨ ਕੂੰ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇਕੇ ਆਪ ਇਨ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ੩ ॥ ਜੋ ਹਰੀ ਇਸ ਉਕ੍ਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੂੰ ਬੋ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਸੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰ ਹੈ ॥

ਇਤੀ ਤ੍ਰਿਤੀਯੋ ਅਭਯਾਸਃ ॥ ੩ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੋ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇਜ ਆਦਿਕ ਏਕ ੨ ਤਤ ਕੇ ਤੀਨ੨ ਭਾਗ ਕੈਸੇ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਤੀਨੋਂ ਤਤੋਂ ਕੇ ਵਿਭਾਗ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਾਵੇ ਜੀ ॥

॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂਲ—ਤਾਸਾਂ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਿਤੰ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਿਤ ਮੇਕੈਕ ਮਕਰੋਦਜਥਾਨ ਖਲੁ ਸੌਮਜੇ ਮਾਸਿ ਤ੍ਰਿਸ੍ਰੋ ਦੇਵਤਾ ਸ੍ਰਿ ਬ੍ਰਿਤ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਿਤ ਦੇਕੈਕਾ ਭਵਤਿ ਤਨ ਮੇਦਿ ਵਿਜਾਨੀ ਹੀਤਿ ॥ ੪ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸੋਮਜ ਜੈਸੇ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੂੰ ਤੀਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਅਨੁਤਤ ਪਸਚਾਤ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਤੀਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੇਰੇ ਸੇ ਤੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਲੈ ਦੇਵਤਾ ਸਬਦ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲਿੰਗ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੋਤੀ ਭਈ ਊਪਰ ਪੰਕਤੀ ਮੈ ਲਿਖਯੇ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀਃ ॥

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਕਾ ਮੇਲ ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਬੁਧਿ ਕਾ ਖੇਲ ॥ ਇਤੀ ॥
ਜਿਸ ਹਰੀ ਨੇ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਤੀਨ ੨ ਭਾਗ ਕਰਕੇ ਮਿਲਾਇਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਰੀ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰ ਹੈਂ ॥

ਇਤੀ ਚਤੁਰਥੋ ਅਭਯਾਸਃ ॥ ੪ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੂਰਯ ਅਗਨੀ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੇਂ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੇ ਰੂਪ ਨਿਰਨੈ ਕਰਕੈ ਨਿਸਚੈ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਲੀਏ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕਾ ਨ੍ਰਿਨੈ ਬਹੁਰੋਂ ਦਰਸਾਇਏ ਜੀ ॥ ਐਸੇ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥

॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂਲਃ–ਯਦਗਨੇ ਰੋਹਿਤ ਗੂੰ ਰੂਪੰ ਤੇਜਸਸ੍ਤਦ ਰੂਪੰ ਯਤ ਸ਼ੁਕਲੰ ਤਦਪਾਂ ਯਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ੂੰ ਤਦੰ ਨਸ੍ਯ ਪਾਗਾ ਦਗਨੇਖ ਰਗਨਿਤ੍ਰੰ ਵਾਚਾ ਰੰਭਣੰ ਵਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਧੇਯੰ ਤ੍ਰੀਣਿ ਰੂਪਾਣੀ ਤ੍ਯੇਵ ਸਤ੍ਯੰ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ਯਦਾ ਦਿਤ੍ਯ ਸ੍ਯਰੋਹਿਤ ਗੂੰ ਰੂਪੰ ਤੇਜ ਸਸ੍ਤ ਦ੍ਰੂਪੰ ਯਤ ਸੁਕਲੰ ਤਦਪਾਂ ਯਤ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨੰ ਤਦੰ ਨਸ੍ਯ ਪਾਗਾ ਦਾਦਿਤ੍ਯ ਦਾਦਿਤ੍ਯਤ੍ਵੰ ਵਾਚਾਰੰ ਭਣੰ ਵਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਧੇਯੰ ਤ੍ਰੀਣਿ ਰੂਪਾਣੀ ਤ੍ਯੇਵ ਸਤ੍ਯੰ ॥ ੨ ॥

ਟੀਕਾ–ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਅਗਨੀ ਵਿਖੇ ਲਾਲ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਤੇਜ ਤਤ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਸੁਕਲ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਵਿਖੇ ਸੋ ਜਲੋਂ ਕੋ ਹੈ ਔ ਜੋ ਅਗਨੀ ਵਿਖੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਮ ਕਾਲੋ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਅੰਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤਬ ਤੀਨੋ ਤਤੋ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਅਗਨੀ ਕੋ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਅਪਨੋ ਕੋਈ ਭੀ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ ਜਬ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੂੰ ਭਿੰਨ ੨ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਬ ਅਗਨਿ ਵਿਖੇ ਦਾਹਕ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਅਯਨੀ ਪਣੋ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈ ਊਲਟੋ ਅਗਨੀ ਕੋ ਅਗਣੀ ਪਣੋ ਹੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਪਸਚਾਤ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੇ ਰੂਪ ਔ ਤੀਨੋ ਤਤ ਹੀ ਸ਼ੇਖ ਰਹਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਗਨੀ ਹੈ ੨ ਯੇ ਬਾਣੀ ਕਾ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਵਿਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੂਰਯ ਸਸਿ ਬਿਜਲੀ ਆਦਿਕਨ ਵਿਖੇ ਲਾਲ ਸ਼ੁਕਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਇਨ ਤੀਨੋ ਤਤੋ ਕੋ ਹੈ ਐਸੇ ਨਿਰਨਯ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਬਿਜਲੀ ਆਦਿਕਨ ਮੈ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰ ਬਿਜਲੀ ਪਨੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੋ ਹੈ ॥ ਅਗਨੀ ਹੈ ਸੂਰਯ ਹੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਹੈ ਏਹ ਬਿਜਲੀ ਹੈ ਏਕ ਯੇਹ ਬਾਣੀ ਕੋ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਆਰੰਭ ਰੂਪ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਤ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਅਗਨੀ ਬਿਜਲੀ ਆਦਿਕ ਨਾਮ ਰੂਪ ਮਿਥ੍ਯਾਹੈ ਇਨ ਕੀ ਅਪੇਖ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋਂ ਤਤੋਂ ਕੇ ਰੂਪ ਸਤ੍ਯ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੇਂ ਲਾਲ ਰੂਪ ਤੇਜ ਕੋ ਹੈ ਸੁਕਲ ਰੂਪ ਜਲੋਂ ਕੋ ਹੈ ਔ ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਮ ਸ੍ਯਾਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਅੰਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਹੈ ਯਾਵਤ ਜੜ ਜੰਗਮ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਛੀ ਸਰਪ ਬਿਛੂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪਿਪੀਲ ਕਾ ਅਸਥੰਭ ਪਰਯੰਤ ਜਗਤ ਹੈ ਗ੍ਯਾਤਰੂਪ ਅਥਵਾ ਅਗ੍ਯਾਤ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਕੇ ਹੀ ਰਕ੍ਤ ਸ਼੍ਵੇਤ ਸ੍ਯਾਮ ਰੂਪ ਹੈ ਔਰ ਤੀਨੋ ਤਤੋਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਗੁਣ ਭੀ ਤੀਨੋਂ ਹੈਂ ਜੋਰ ਗੁਣ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਤਮੋ ਗੁਣ ॥ ਰਜੋ ਗੁਣ ਕੋ ਲਾਲ ਰੂਪ ਹੈ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਕੋ ਸੁਕਲ ਰੂਪ ਹੈ ਤਮੋ ਗੁਣੋ ਕੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਮਈ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਆਤਮਿਕ ਸਮਸ੍ਤ ਜਗਤ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ੨ ॥ ੩ ॥ ੪ ॥ ੫ ॥ ੬ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇ ਭਗਨ ਪੁਰੁਖਾਦਿਕ ਸਰੀਰਨ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਏਹੂ ਤੀਨੋ ਤਤ ਤੀਨ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕੈਸੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮਜਕ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਰਨੈ ਕਰਕੇ ਕਹਜੈ ਜੀ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਿਖ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥

॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂਲ–ਯਥਾਨੁ ਖਲੁ ਸੌਮਜ਼ੇ ਮਾਸ੍ਤਿਸ੍ਰੋ ਦੇਵਤਾਃ ਪੁਰੁਖੰ ਪ੍ਰਾਪਜ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਿਤ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਿਦੈਕਾ ਭਵਤਿ ਤਨ ਮੇ ਵਿਜਾਨੀ ਹੀਤਿ ॥ ੭ ॥

ਟੀਕ–ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਅਨੂਨਾਮ ਪਸਚਾਤ ਖਲੁ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਤੂੰ ਜਾਨ ਲੈ ਨਿਰਨਯ ਕਰਕੇ ਸਮਝ ਲੈ ਜੈਸੇ ਏਹ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਪੁਰੁਖ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤੀਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਏਕ ਏਕ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ੭ ॥

ਮੂਲ–ਅੰਨ ਮਸ਼ਿਤੰ ਤ੍ਰੇਧਾ ਵਿਧੀਯਤੇ ਤਸਜਾ ਯਃਸਿਝ ਵਿਸ਼੍ਰੋ ਧਾਤੁ ਸੁਤ ਪੁਰੀਖੰ ਭਵਤਿ ਯੋ ਮਧਜਮ ਸਤਨਮਾ ਗੁੰ ਸੰਯੋਅਣਿਸ਼੍ਰਸੁਨ ਮਨਃ ॥ ੧ ॥ ਆਪਃ ਪੀਤਾਸ ਤ੍ਰੇਧਾ ਵਿਧੀਯੰਤੇ ਤਾਸਾਂ ਯਃ ਸਝ ਵਿਸ਼੍ਰੋ ਧਾਤੁ ਸੁਨ ਮੂਤ੍ਰੰ ਭਵਤਿ ਯੋ ਮਧਜਮ ਸੁਲ ਲੋਹਿਤੰ ਯੋਅਣਿਸ਼੍ਰਃ ਸ਼ਃ ਪ੍ਰਾਣਃ ॥ ੨ ॥ ਤੇਜੋ ਅਸ਼ਿਤੰ ਤ੍ਰੇਧਾ ਵਿਧੀਯਤੇ ਤਸਜ ਯਃ ਸਝਵਿਸ਼੍ਰੋ ਧਾਤੁ ਸੁਦਸਿਝ ਭਵਤਿ ਯੋ ਮਧਜਮਃ ਸਮੱਜਾ ਯੋ ਅਣਿਸ਼੍ਰ ਸਾਵਾਕ ॥ ੩ ॥ ਅੰਨ ਮਯ ਗੁੰ ਹਿ ਸੌਮਜ਼ ਮਨ ਆਪੋ ਮਯਃ ਪ੍ਰਾਣ ਮ੍ਰੇਸਜੋ ਮਈ ਵਾਗਿਤਿ ॥

ਟੀਕਾ–ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਪੁਰੁਖ ਕਰਕੇ ਖਾਧਾ ਹੂਆ ਅੰਨ ਜੈਸੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭਾਵ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣੋ ॥ ਅੰਨ ਕੋ ਜੋ ਅਸਤੂਲ ਧਾਤੂ ਨਾਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਰੂਪ ਮੈਲ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮਧਜਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਮਾਂਸ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਅੰਨ ਕੋ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਮਨ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਤੈਸੇ ਆਪਃ ਨਾਮ ਜਲ ਭੀ ਪੁਰੁਖ ਕਰਕੇ ਪਾਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰਤਾਂ ਤਾਂਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਜਲੋਂ ਕੀ ਜੋ ਅਸਥੂਲ ਧਾਤੁ ਨਾਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਮੂਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਜਲੋਂ ਕੋ ਮਧਜਮਭਾਗ ਹੈਂ ਸੋ ਰੁਧਿਰ ਨਾਮ ਲੋਹੂ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਜੋ ਜਲੋਂ ਕੋ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਂਣ ਬਨ ਜਾਤੇਹੈ ਇਸ ਉਕਤ ਹੇਤੁ ਸੇ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਅੰਨ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਮਨ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਅੰਨ ਕੀ ਸੂਛਮ ਅੰਸੂਆਂ ਕੋ ਮਨ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਅੰਨ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਨਾਮ ਕਾਰਯ ਮਨ ਹੈ। ਔ ਜਲੋਂ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈਂ। ਤੇਜ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਵਾਕ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਤੇਜ ਨਾਮ ਦੂਧ ਘ੍ਰਿਤ ਮਰਚ ਜ਼ੀਰਾ ਜਲਵਤ੍ਰੀ ਜੈਫਲ ਆਦਿਕ ਗਰਮ ਵਸਤੁ ਖਾਈ ਹੂਈ ਕੇ ਭੀ ਤੀਨ ਭਾਗ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤੇਜ ਕੋ ਜੋ ਅਸਥੂਲ ਭਾਗ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਅਸਥੀਨਾਮ ਹਾਡ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਤੇਜ ਕੋ ਮਧਜਮ ਭਾਗ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਮਜਾ ਬਨ ਜਾਤੀ ਹੈਔ

ਜੋ ਤੇਜ ਕੋ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਕ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਬਨ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇਜਬ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੇ ਤਜਾਗ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕੋ ਕੀ ਜੁਬਾਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਵੈਦ ਹਕੀਮ ਆਦਿਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਇਸ ਕੋ ਅਬ ਕੇਸਰ ਕਸਤੂਰੀ ਜਾਇਫਲ ਕਾਯਫਲ ਸਿੰਙੀ ਭੜਿੰਗੀ ਤਮੇਸੁਰ ਆਦਿਕ ਗਰਮ ਚੀਜਾਂ ਦੇਵੇ ਜੋ ਇਸ ਕੀ ਜੁਬਾਨ ਖੁਲਜਾਵੇ ਇਸ ਸੇ ਜਾਣੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਤੇਜ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਨਾਮ ਕਾਯਰ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ ॥

ਅਗਨਿ ਬਿੰਬਪਉਣੈ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤੀਨ ਨਾਮ ਕੇ ਦਾਸਾ।
ਤੇ ਤਸ ਕਰ ਜੋ ਨਾਮ ਨ ਲੇਵੈ ਵਾਸੈ ਕੋਟਿ ਪਚਾਸਾ ॥

ਤੇਜ ਜਲ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋ ਨਾਮ ਕੇ ਦਾਸ ਹੈ ਹਰਿਨਾਮ ਕੀ ਅਗਜਾ ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਹੈ। ਯਦਜਪਿ ਯੇ ਤੀਨੋ ਤਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਰੋਧੀ ਭੀ ਹੈ ਤਥਪੀ ਹਰੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋਕੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਤੇ। ਜਿਸ ਸਤ ਸ੍ਰੂਪ ਹਰਿਕੀ ਰਚੀ ਹੂਈ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੋ ਹਰੀ ਕੇ ਭੈ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਤਜਾਗ ਸਕਤੇ । ਸੋ ਸਤ ਸ੍ਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ਤੁਝਤੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਹਰੀ ਕੋਊ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਪੰਚਮੋ ਅਭਜਾਸਃ ॥ ੫

ਪ੍ਰਸ਼ਨ--ਹੇ ਨਾਥ ਇਨ ਤੀਨੋ ਤਤੋ ਕੇ ਕੈਸੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕ ੨ ਕੇ ਤੀਨ ੨ ਭਾਗ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਮਨ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਏਕ ਹੀ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਇਕਤ੍ਰ ਰਹਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲ ਕਿਉ ਨ ਗਏ ਭਿੰਨ ੨ ਕੌਨ ਹੇਤੁ ਸੇ ਰਹਤੇ ਭਏ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਪੁਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਮੁਝ ਕੂੰ ਸਮਝਾਯੋ ਜੀ। ਮੂ: ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਜਾਪਯ ਤ੍ਵਿਤਿ ਤਥਾ ॥ ਸੌਮਜੇਤਿ ਹੋਵਾਚ ॥ ੪ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਰੋ ਮੇਰੇ ਸੇ ਤੁਮ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ॥ ੪ ॥ ਮੂ. ਦਧ੍ਨਃ ਸੌਮਜ ਮਥਜਮਾਨਸਜ ਯੋ ਅਣਿਮਾਸਊਰਧ੍ਵ ਮੁਦੀਖਤਿ|ਤਤ ਸਰਪਿਰ ਭਵਤਿ ॥ ੧ ॥ ਏਵ ਮੇਵ ਖਲੁ ਸੋਮਜਾਂ ਨਸਜਾਸ਼ਜ ਮਾਨਸਜ ਯੋ ਣਿਮਾ ਸਊਰਧ੍ਵ ਸਮੁਦੀਖਤਿ ਤਨਮਨੋ ਭਵਤਿ ॥ ੨ ॥ ਅਪਾ ਗੁੰ ਸੌਮਜ ਪੀਯ ਮਾਨਾ ਨਾਂ ਯੋ ਅਣਿਮਾ ਸਊਰਧ੍ਵਃ ਸਮੁਦੀਖਤਿ ਸ ਪ੍ਰਾਣੋ ਭਵਤਿ ॥ ੩ ॥ ਤੇਜਸਃ ਸੌਮਜਾਸ਼ਜਮਾਨਸਜ ਯੋ ਅਣਿਮਾ ਸਊਰਧ੍ਵਃ ਸਮੁਦੀਖਤਿ ਸਾ ਵਾਗ ਭਵਤਿ ॥ ੪ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸੌਮਜ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤਿ ਪਜਾਰੇ ਲਾਗੇ ਦਰਸ਼ਨ ਜਿਸਕੋ ਸੋਕਹਾਵੇ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਤਿਸੀ ਕੋ ਸੌਮਜ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਮਥਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਦਧੀ ਕੋ ਨਿਕਾਸਜੋ ਹੂਓ ਮਾਖਨ ਰੂਪ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਊਪਰ ਕੋ ਆਇਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਘ੍ਰਿਤ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੇ ਪੁਨਾ ਵੋ ਮਾਖਨ ਮਠੇ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਪੜੇ ਰਹੇ ਤਬ ਤਿਸ ਦਹੀ ਮੈ ਮਿਲ

ਤੇ ਨਹੀ ਹੈ। ਭਿੰਨਹਿ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਹੇ ਸਿਖਯ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਖਲੁ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਭਛਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਅੰਨ ਕੋ ਜੋ ਸਾਰ ਰੂਪ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਅਗਨੀ ਕਰਕੇ ਮਥਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਸੋ ਮਾਖ਼ਨ ਵਤ ਊਪਰ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮਨ ਬਨਜਾਤੇ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਸੌਮਯ ਆਪ ਨਾਮ ਜਲ ਜੋ ਪਾਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਤਿਨ ਕਾ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਮਾਖਨਵਤ ਊਪਰ ਕੋ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਤਦਵਤ ਹੇ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇਜ ਨਾਮ ਕੇਸਰ ਕਸਤੂਰੀ ਬਦਾਮ ਜੀਰਾ ਜੈਫਲਆਦਿਕ ਗਰਮ ਪਦਾਰਥ ਭਛਣ ਕੀਏ ਹੂਏ ਕਾ ਜੋ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਸੋ ਦੂਧ ਕੀ ਫੇਨਵਤ ਊਪਰ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਵਾਕ ਨਾਮ ਬਾਨੀ ਬਨ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਅੰਨਮਯੰ ਹਿ ਸੌਮਯ ਮਨ ਆਪੋ ਮਯਃ ਪ੍ਰਾਣਸ੍ਤੇ ਜੋ ਮਯੀ ਵਾਗਿਤਿ ॥

ਟੀਕਾ–ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅੰਨ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਮਨ ਹੈ ਪਾਨੀਕੋ ਵਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ ਔ ਤੇਜ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕ ੨ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਵਿਰੋਧੀ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲੇ ਭੀ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਜਲ ਅਗਨੀ ਇਕਠੇ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਆਪਸ ਮੈ ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੇ ਹੈ । ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ ॥

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਕਾ ਵਾਸਾ। ਆਪੇ ਕੀਆ ਖੇਲ ਤਮਾਸਾ॥ ਬਲ ਦੀ ਜਲ ਨਿਵਰੈ ਕਿਰਪਾ ਤੇ। ਆਪੇ ਜਲ ਨਿਧਿ ਪਾਇਦਾ ॥ ੪ ॥

ਏਹੀ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥ ਹੈ। ਜਿਸ ਹਰੀ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਪਰਸਪਰ ਤਤ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾਮ ਵਿਰੁਧ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲੇ ਹੋਕੇ ਭੀ ਏਕਤ੍ਰ ਰਹਕੇ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਨਾਸ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇ ਹੈ ਔ ਏਕ ਏਕ ਕੇ ਤੀਨ ਭਾਗ ਹੋਕੇ ਔ ਏਕਤ੍ਰ ਰਹਕੇ। ਪੁਨਾ ਜਿਸ ਹਰਿ ਕੀ ਸਤਾ ਕਰਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਤੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਹਰੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਯਾ ਮੈ ਸੰਸਾ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨ ਕਰ। ਇਤਿ ਖਸ਼੍ਰਮੋ ਅਭਯਾਸਃ ॥ ੬ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਮਨ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਏਕ ਛਿਨਕ ਮਾਤ੍ਰਮੇ ਲਾਖੋ ਯੋਜਨੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਫਿਰ ਆਵਤੇ। ਅਨ ਅਤਿ ਅਸਥੂਲ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਪ ਏਕ ਪੈਰਭੀ ਨਹੀ ਚਲ ਸਕਤੇ ਹੈ ਇਸ ਅੰਨ ਕੋ ਸੂਛਮ ਭਾਗ ਮਨ ਕੈਸੇ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਏਹ ਕਥਾ ਹਮ ਨਹੀ ਸਮਝੇ ਹੈ। ਮੂਃ ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਯਾਪਯ ਤ੍ਵਿਤਿ ॥ ਤਥਾ ਸੋਮਯੇਤਿ ਹੋਵਾਚ ॥

ਟੀਕਾ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮਾਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਰਨਯ ਕਰਕੇ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਸਮਝਾਇ ਕੇ ਕਹਯੇ ਜੀ॥ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਰਿਖੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹੇਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਨਾਮ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ॥ ੫ ॥ ਮੂਃ ਖੋੜਸ਼ ਕਲਃ ਸੋਮਯ ਪੁਰਖਃ

ਪੰਚ ਦਸ ਹਾਨੀ ਮਾਸ਼ੀਃ ਕਾਮ ਮਧਃ ਪਿਵਾਪੋ ਮਯਃ ਪ੍ਰਾਨੋ ਨ ਪਿਵਤੋ ਵਿਛਤ ਸਯਤ ਇਤਿ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਸੌਮਯ ਖੋੜਸ ਨਾਮ ਸੋਲਾ ਕਲਾ ਹੋਵੈਂ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕੀਆਂ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਖੋੜਸ ਕਲਪੁਰਖ ਖੋੜਸ ਨਾਮ ਸੋਲਾ ਕਲਾ ਪੁਰਖ ਕੀਆਂ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਅੰਨ ਕੀਆਂ ਹੈ ਔ ਏਕ ਕਲਾ ਪੁਰਖਕੀ ਹੈ ਜੇ ਤੈਨੇ ਮਨ ਰੂਪ ਪੁਰਖ ਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕੇ ਕੈਸੇ ਅੰਨ ਕੋ ਇਕਾਰ ਮਨ ਹੈ ਤਬ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਅੰਨ ਨ ਭਛਨ ਕਰ ਔ ਜਿਤਨੀ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਰਹੋ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਲ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੇ ਤੂੰ ਜਲ ਨ ਪੀਵੇ ਗੋ ਤਬ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੈਗੇ ਮੂੰਃ ਸਹ ਪੰਚਦਸ਼ਾ ਹਾਨਿ ਨਾਸ਼ਾਬ ਹੈਨ ਮੁਪਸਸਾ ਦਾ ਕਿ ਬ੍ਰਵੀਮਿ ਭੋ ਇਤਿ ਰਿਚਃ ਸੌਮਯ ਯਜੂ ਵ੍ਰਿ ਖਿ ਸਾਮਾਨੀਤਿ ਸਹੋ ਵਾਚ ॥ ਨ ਵੈਮਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਤਿਭੋ ਇਤਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀਕਾ–ਹੇ ਸਿਖ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਯਾ ਦਾ ਮਾਨ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਹਿਤ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਅੰਨ ਨ ਖਾਵਤੇ ਭਯੋ ਕੇਵਲ ਜਲ ਪਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਤੇ ਰਹਯੋ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਪਿਤਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਹਤੇ ਭਯੋ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਬ ਮੁਝ ਕੋ ਕਯਾ ਆਗਯਾ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਕਿਯਾ ਕਾਮ ਕਰੋਂ ਤਬ ਪਿਤਾਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਤੂੰ ਰਿਗ ਯਜੁਰ ਸ਼ਾਮ ਵੇਦ ਕੀਆਂ ਰਿਚਾ ਸੁਣਾਇ ਦੇ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੁਝ ਕੋ ਮਾਰੇ ਭੁਖ ਕੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਅਬ ਫੁਰਤੇ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਮੂੰ ਤ ਵ੍ਰਿ ਹੋਵਾਚ॥ ਯਥਾ ਸੌਮਯ ਮਹਤੋ ਭਯਾ ਹਿਤਸਯੇ ਕੋ ਅੰਗਾਰਃ ਖਦਯੋਤ ਮਾਤ੍ਰ ਪਰਿ ਸ਼ਿਸ਼੍ਰਃ ਸਯਾਤ ਤੇਨ ਤਤੋਧਿ ਨ ਬਹੁ ਦਹੇ ਦੇਵ ਵ੍ਰਿ ਸੌਮਯ ਤੇ ਖੋੜਸਾ ਨਾਂ ਕਲਾਨਾ ਮੇਕਾ ਕਲਾ ਤਿ ਸ਼ਿਸ਼੍ਰਾ ਸਯਾਤ ਤਯੈ ਤਹ੍ਰਿ ਵੇਦਾਨ ਨਾਨੁ ਭਵ ਸਯ ਸ਼ਾਨ ॥ ੩ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਸੌਮਯ ਜੈਸੇ ਮਹਾਨ ਅਗਨੀ ਮੈਂ ਆਗੇ ਈਧਨ ਨਾਮ ਲਕੜੀ ਨਡਾਰੀਏ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਜਲੀ ਹੂਈ ਲਕੜੀ ਕੇ ਅੰਗਾਰੇ ਕੀ ਭਸਮ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਭਸਮ ਮੈ ਕਹੂੰ ਖਦਯੋਤ ਨਾਮ ਟਿਨਾਣੇ ਜਿਤਨਾ ਅੰਗਾਰਾ ਰਹ ਜਾਵੇ। ਪੁਨਾ ਵੋ ਖਦਯੋਤ ਮਾਤ੍ਰ ਅੰਗਯਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਕਾਸਟ ਕੋ ਦਘਦ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਤਦਵਤ ਉਨ ਖੋੜਸ ਕਲਾ ਮੈ ਸੇ ਅੰਨ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਨ ਖਾਣੇਸੇ ਤੇਰੀ ਏਕ ਕਲਾ ਬਾਕੀ ਸੇਸ ਰਹ ਗਈ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਅਨਭਵ ਨਾਮ ਯਾਦ ਗੀਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਅਬ ਤੂੰ ਥੋਰੋ ੨ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਲਾਗ ਜਾਏ ॥੩॥ ਮੂੰ ਅਥਮੇ ਵਿਗਯਾ ਸਯਸੀਤਿ ॥ ਸਹਾਸ਼ਾਬ ਹੈਨ ਮੁਪਸ ਸਾਦ ਤਵ੍ਰਿ ਹਯਤ ਕਿੰਚ ਪਪ੍ਰਛ ਸਰਬ ਵ੍ਰਿ ਹ ਪ੍ਰਤਿਪੇਦੇ ਤਵ੍ਰਿ ਹੋਵਾਚ ॥ ੪ ॥ ਟੀਕਾ ਤਿਸ ਅੰਨ ਭਛਣ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋ ਤੂੰ ਜਾਨ ਲੇਵੇ ਗੋ। ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇ ਕੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੂ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਲਾਗਾ ਦਸ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਫਿਰ ਪਿਤਾ ਆਰੁਣਿ ਕੇ ਪਾਸ ਆਵਤੇ

ਭਯੋ ਤਿਸ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਸੇ ਪਿਤਾ ਨੇਯਦ ਕਿੰਚਤ ਹੀ ਪੂਛਜਾ ਤਬ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਨੇ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋ ਕੀ ਰਿਚਾ ਸੁਨਾਇ ਦਈ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪਿਤਾ ਫਿਰ ਬਰਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ੪ ॥ ਮੂ: ਯਥਾ ਸੌਮਜ਼ ਮਹਤੋ ਭਜ਼ਾਹਿਤਸੇਕ਼ੇਕ ਮੰਗਾਰੰ ਖਦਯੋਤ ਮਾਤ੍ਰੰ ਪਰਿ ਸ਼ਿਸ਼੍ਟੰ ਤ੍ਰਿਣੈ ਰੂਪ ਸਮਾਧਾਯ ਪ੍ਰਜਵਾਲਯੇਤ ਤੇਨ ਤਤੋ ਪਿ ਬਹੁਦਹੇਤ ॥ ੫ ॥ ਟੀਕਾ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਜੈਸੇ ਮਹਾਨ ਅਗਨੀ ਕੇ ਅੰਗਾਰੋ ਕੀ ਭਸਮ ਮੈ ਏਕ ਖਦਯੋਤ ਮਾਤ੍ਰ ਅੰਗਾਰੋ ਰਹ ਜਾਵੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਕੇ ਊਪਰ ਛੋਟੇ ੨ ਸੂਕੇ ਘਾਸ ਕੇ ਤ੍ਰਿਣ ਪਾਇ ਕੇ ਧੀਰੇ ੨ ਪਖੇਕੀ ਪਵਨ ਸੇ ਤਿਸ ਅੰਗਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਜਵਲਤ ਕਰੇ ਬ੍ਰਿਧੀ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਅਗਨੀ ਪ੍ਰਥਮ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਦਾਹ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਮੂ: ਏਵ ਵੰ ਸੌਮਜ਼ ਤੇ ਖੋੜਸ਼ਾਨਾਂ ਕਲਾ ਨਾਮੇ ਕਾ ਕਲਾਤਿ ਸ਼ਿਸਟਾਭੂਤ । ਸਾ ਅੰਨੇਨ ਸਮਾਹਿਤਾ ਪ੍ਰਾਜਵਾਲੀਤ ਤਯੈ ਤਹਿ ਵੇਦਾਨ ਨਾਨੁ ਭਵਸਜ਼ੇਨ ਮਯ ਵੰ ਹਿ ਸੌਮਜ਼ ਮਨ ਆਪੋ ਮਯ: ਪ੍ਰਾਣ: ਤੇਜੋ ਮਯੀ ਵਾਗਿਤਿ ਤਦ ਹਾਸਜ਼ ਵਿਜਗਜ਼ਾ ਵਿਤਿ ॥੬॥ ਟੀਕਾਹੇ ਸੌਮ ਜੈਸੇ ਉਕਤ ਅਗਨੀ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਤ ਤੇਰੀਆਂ ਭੀ ਸੌਲਾਂ ਕਲਾਂ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਕਲਾ ਅੰਨ ਕੇ ਨ ਖਾਣੇ ਸੇ ਤੇਰੀ ਏਕ ਕਲਾ ਸ੍ਵੇਸ ਰਹਜਈ ਥੀ ਤਬ ਤੁਝ ਕੋ ਵੇਦ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਵਿਦਯਾ ਵਿਸਿਮ੍ਰਤ ਹੋ ਗਈ ਥੀ ॥ ਪੁਨਾ ਵੌਹੀ ਤੇਰੀ ਏਕ ਕਲਾ ਅੰਨ ਕੇ ਭਛਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਗਨੀਵਤ ਪ੍ਰਜਵਲਤ ਹੂਈ ੨ ਤਿਨ ਸਰਬ ਕਲਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਤੂੰ ਸੰਪੂਰਣ ਵੇਦਾਦਿਕ ਵਿਦਯਾ ਕੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਅੰਨ ਕੇ ਭਛਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤੁਝ ਕੂੰ ਸਰਬ ਵਿਦਜ਼ਾ ਭੂਲ ਗਈ ਔ ਪੁਨਾ ਅੰਨ ਕੇ ਭਛਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਰਬ ਵੇਦਾ ਦੀ ਵਿਦਜ਼ਾ ਤੁਝ ਕੂੰ ਯਾਦ ਆਇ ਗਈ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਅੰਨਕੋ ਵਿਕਾਰ ਮਨ ਹੈ ਔ ਜਲੋਂ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ ਤਥਾ ਤੇਜ ਕੋ ਵਿਕਾਰ ਨਾਮ ਕਾਰਯ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ਮਨਵਾਕਾਦਿਕ ਸਰਬ ਇਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੂੰ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਤੇ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਏਹ ਇੰਦ੍ਰਯ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਯਾਹੀ ਤੇ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕੋ ਆਤਮਾ ਅਗੋਚਰ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ। ਪਰਮ ਸਰਬਗਜ਼ ਈਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਸੁਖਮਨੀ ੧੬ ਅਸ਼੍ਟਪਦੀ ਕੇ ਤੀਸਰੇ ਚਰਣ ਕੋ ਤਥਾ ਹੀ। ਜਾਕੀ ਲੀਲਾ ਕੀ ਮਿਤ ਨਾਹਿ॥ ਸਕਲ ਦੇਵ ਹਾਰੇ ਅਵਗਾਹਿ॥ ਪਿਤਾ ਕਾ ਜਨਮ ਕਿ ਜਾਨੈ ਪੂਤ ॥ ਸਗਲ ਪਰੋਈ ਅਪਨੈ ਸੂਤ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ॥

ਜੋ ਆਤਮਾ ਮਨ ਵਾਕ ਉਪਲਖਿ ਸ੍ਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ਤਥਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਬਚਨੰ ਜਪਜੀ ਮੈ ਓਹ ਵੇਖੈ। ਓਨਾ ਨਦਰ ਨ ਆਵੈ ਬਹੁਤਾ ਏਹੁ ਵਿਡਾਣੁ। ਇਤਜ਼ਾਦੀ

ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਬਡਜਾਈ ਹੈ। ਜੋ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਬਡੇ ੨
ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ੨ ਸਾਰੇ ਬਲ ਲਗਾਇ
ਕੇ ਪਰੰਤੂ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕ ਗੋਚਰ ਪ੍ਰਭੂ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈਂ ਆਪ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੂੰ ਦੇਖ
ਰਹਜੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਦ੍ਰਿਯੋਂਕੇ ਸਰਬ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੂੰ ਜਾਨ
ਰਹਜੇਹੈ ਜੋ ਐਸੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਤਿਨਕੇ ਵਿਸਯੋ ਕੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹਜੇਹੈ ਔ ਆਪ
ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਮੇ ਵਰਜਿਤ ਹੈ ਕਾਰਣ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੋ ਕਾਰਯ ਨਹੀ ਜਾਨ
ਸਕਤੇਹੈ । ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਜਨਮ ਕਾਲ ਕੂੰ ਪੁਤ੍ਰ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ।
ਤੈਸੇ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਕੂੰ ਭੀ ਮਨ ਵਾਕ ਚਖੂ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ
ਔ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੂੰ ਦੇ ਰਹਜੇ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਤੂੰਹੀਹੈਂ ॥
ਇਤੀ ਸਪਤਮੋ ਅਭਜਾਸਃ ॥ ੭ ॥

ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਆਤਮ ਜਿਗਜ਼ਾ ਸੂ ਕੂੰ ਗੋ
ਅਸ੍ਵ ਵਤ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਏਹ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ
ਮਨਮੈ ਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਸੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਰੇਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਜੋਂਕੇ
ਸਿਰੇ ਮਣਿ ਦੀਨਾਨਾਥ ਦਯਾਲ ਜੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੁ ਪਤੀ ਸਮਾਧੀ ਆਦਿਕ
ਕਿਸੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਵਿਵਿਕੁ ਨਾਮ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕਿਸੀ
ਪ੍ਰਯਤਨ ਸੀਲ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਕੋ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ
ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਸੇ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਸੇ ਅਸ਼੍ਟਮ ਅਭਜਾਸਕਾ
ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂਃ—ਓਦਾਲ ਕੋ ਹਾਰੁਣਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੂੰ ਪੁਤ੍ਰ ਮੁਵਾਚ ॥ ਸ੍ਵਪ੍ਨਾਂਤੰ ਮੇ ਸੌਮਜ਼ਵਿਜਾਨੀ
ਹੀਤਿ ਯਤ੍ਰੈਤਤ ਪੁਰਖਃ ਸ੍ਵਪਿਤਿ ਨਾਮ ਸਤਾ ਸੌਮਜ਼ਤਦਾ ਸੰਪੰਨੋ ਭਵਤਿਸ੍ਵਮ ਪੀਤੋਭਵਤਿ
ਤਸ੍ਮਾਦੇ ਨਗੁੰ ਸ੍ਵਪਿਤੀਤਜ਼ਾਚਖਜ਼ਤੇ ਸ੍ਵਗੁੰ ਹਜ਼ਪੀਤੋ ਭਵਤਿ ।੧। ਜਾਗਨਤੇ ਸੁਪਨਾਭਲਾ
ਬਸੀਐ ਪ੍ਰਭਸੰਗ ॥ ਸੁਣਸਖੀਏ ਮੇਰੀ ਨੀਂਦ ਭਲੀਮੈ ਅਪਨ ੜਾ ਪਿਰਮਿਲਿਆ ॥ ੧॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਿਤਾਉਦਾਲਕ ਮੇ ਸ੍ਵੇਤਕੇਤੁ ਨੇ ਕੀਆ ਥਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ
ਮੁਝਕੋ ਗੋ ਅਸ੍ਵਵਤ ਅਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਉਜੀ । ਇਸ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ।ਉਦਾਲਕ ਕੋ ਵਾਚ। ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਸੁਖੁਪ੍ਤਿਮੇ ਸਰਬ
ਉਪਾਧਯੋ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਸੁਧ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪਾਸਤੇ
ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ। ਯਤ੍ਰੈਤਿ। ਯਤ੍ਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਅਸਥੂਲ ਸੂਛਮ ਸ਼ਰੀਰ ਦੋਨੋ
ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸੁਖੁਪਤਿ ਅਵਸਥਾਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਦਾ ਨਾਮ

ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸਤਾ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੰਪਨ ਨਾਮ ਸਦਾ ਅਲਖ ਮਿਲ ਹੂਏ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਸੰਪੰਨ ਤੇ ਸਤ ਕੇ ਸਾਥ ਯੇ ਜੀਵ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਨਾਮ ਸਾਖਯਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸੰਗ ਦੁਆਰਾ ਸੰ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਇਸ ਜੀਵ ਨੇ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹਯੇ ਸੰਪੰਨ ਤੇ ਸਤ ਕੇ ਸਾਥ ਸਦਾ ਸੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸੁਖੁਪਤੀ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸ੍ਰੂ ਨਾਮ ਆਪ ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਸ੍ਰੁਪਤੀ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤਦਾ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਸੁਖ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੇ ਸੰਪੰਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੇ ਸੁਖਪਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਪ੍ਰਯਤਨ ਨਿਸਫਲ ਹੂਏ। ਦੂਸਰਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਸੇ ਜਲ ਜਲ ਦੂਧ ਦੂਧਵਤ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੋਕੇ ਦੁਖੋ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਨੁਵਭ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਮੂ: ਯਥਾ ਸ਼ਕੁਨਿ: ਸੂਤ੍ਰੇਣ ਸੰਬਧੋ ਦਿਸ਼ੰ ਦਿਸ਼ੰ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਨਜਾਤ੍ਰਾਯਤਨ ਮਲਬਧ੍ਵਾ ਬੰਧਨ ਮੇਵੋਪ ਸ੍ਰਯਤਏਵ ਮੇਵ ਖਲੁ ਸੌਮਜ ਤਨਮਨੋ ਦਿਸ਼ੰ ਦਿਸ਼ੰ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਨਜਤ੍ਰਾਯਤਨ ਮਲਬਧ੍ਵਾ ਪ੍ਰਾਣ ਮੇਂ ਵੋਪ ਸ੍ਰਯਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਬੰਧਨ ਗ੍ਰੰ ਹਿ ਸੋਮਜ ਮਨ ਇਤਿ ॥

ਟੀ:—ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਉੱਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਸਕੁਨੀ ਪੰਛੀਕੇ ਸੂਤ੍ਰ ਕੀ ਪੇਟੀ ਪਰੀ ਹੋਵੇ ਬਡੀ ਲੰਬੀ। ਤਬ ਵੋ ਪੰਛੀ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਕੂੰ ਉਡ ੨ ਕੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਬੰਧਨ ਕੇ ਹੇਤੁ ਸੇ ਔਰ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਇਸਥਿਤੀ ਕੂੰ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਖੈਂਚਾਹੂਆ ਬੰਧਨ ਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਹੀ ਆਇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਆਇ ਬੈਠਤੇ ਹੈ ॥

ਏਵ ਨਾਮ ਉਕ੍ਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਕੀ ਰੀਤੀ ਵਤ ਦੂਸਰਾ ਏਵ ਮੰਤ੍ਰ ਮੇ ਵਿਵਛੇਦ ਅਰਥਕ ਜਾਨਾ ਉਕ੍ਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਨਯਥਾ ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਨਤੇ ਹੈ ਖਲੁ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕੋ ਹੈ। ਹੇ ਸੋਮਜ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਬੰਧਾ ਹੂਆ ਜੈਸੇ ਸੂਤ੍ਰ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੂਏ ਬਿਨਾ ਦੂਰ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਪੰਛੀਨਹੀ ਜਾਇ ਸਕ੍ਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀਯੇ ਮਨ ਭੀ ਦਸ਼ੋ ਦਿਸ਼ਾ ਮੇ ਉਡ੨ ਕੇ ਨਾਮ ਜਾਗਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖਪ੍ਤਿ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਹੀ ਆਸਰੇ ਆਇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਔ ਸ੍ਵਪਨ ਕੂੰ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਅਪਨੇ ਨਿਜ ਆਤਮ ਰੂਪ ਮੈ ਪਯ ਪਾਨੀ ਵਤ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨਾਕ ਚਿਰ ਪੀਛੇ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਆਕਰਖਣ ਕੀਆ ਹੂਆ ਪੁਨਾ ਸ੍ਵਪਨ ਔ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਸਨਾ ਹੀ ਇਸ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੇ ਭਿੰਨ ਕਰਣੇ ਮੈ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਨਿਮਿਤ ਹੈ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਯੇਹ ਸਰਬ

ਪ੍ਰਜਾ ਸਦ ਆਯਤਨ ਹੈ ਨਾਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਵੇ ਆਯਤਨ ਆਸ੍ਰੇ ਜਿਨ ਕੋ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸਦਾਯਤਨ ਸਤ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਰਾ ਨਾਮ ਇਸਿਥਤੀ ਜਿਨ ਪ੍ਰਜੋਂ ਕੀ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਸਤ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਰਾ। ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਮੂਲ ਹੋਵੇ ਜਿਨ ਪ੍ਰਜੋਂ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸਤ ਮੂਲਾ ਪ੍ਰਜਾ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾਓਂ ਕਾ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮ ਆਸ੍ਰੇ ਰੂਪ ਆਯਤਨ ਹੈ ਔ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਜੇ ਕੀ ਇਸਿਥਤੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਹੈ ਔ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਜਾਓ ਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔ ਯੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੀ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਯੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਮੂ:—ਯਥਾ ਤੁ ਖਲੁ ਸੋਮਯ੍ਰੇ ਮਾਸ੍ਰਿ ਸ੍ਰੇ ਦੇਵਤਾ ਪੁਰਖੰ ਪ੍ਰਾਪਯ੍ਰ ਤ੍ਰਿ ਬ੍ਰਿਤ ਤ੍ਰਿਬ੍ਰਿਦੇਕੈਕਾ ਭਵਤਿ ਤਦੁਕ੍ਰੰ ਪੁਰਸਤਾਦੇਵ ਭਵਤਯ੍ਰ ਸਯ੍ਰ ਸੋਮਯ੍ਰ ਪੁਰਖਸਯ੍ਰ ਪ੍ਰਯਤੋ ਵਾਕ ਮਨਸਿ ਸੰਪਦਯ੍ਰਤੇ ਮਨ: ਪ੍ਰਾਣੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸ੍ਰੇਜਸਿ ਤੇਜ: ਪਰਸਯਾਂ ਦੇਵਤਾਯਾ ਗ੍ਰੰ ਸਯ ਏਖੋਣਿਮਾ ੬ ਐਤਦਾਤਮਯ੍ਰਮਿਦ ਗ੍ਰੰ ਸਰਬੰ ਤਤਸਤਯ੍ਰ ਗ੍ਰੰ ਸਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤੀ ਤੂੰ ਪੇਡ ਸਾਖ ਤੇਰੀ ਫੂਲੀ। ਤੂੰ ਸੂਖਮ ਹੂਆ ਅਸਥੂਲੀ॥ ੭ ॥

ਟੀਕਾ—ਪੁਨਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਸੌਮਯ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜਲ ਤੇਜ ਏਹ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤੀਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਮ ਤੁਝ ਕੋ ਪੂਰਬ ਕਹਚੀ ਚੁਕੇ ਹੈ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਲਯ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਲਾਗੇ ਮਰਣੇ ਲਾਗੇ ਪੁਰਖ ਕੀ ਵਾਕ ਮਨ ਵਿਖੇ ਜਾਇ ਮਿਲਤੀ ਹੈ ਮਨ ਪ੍ਰਾਨੋ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਤੇਜ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਤੇਜ ਸਰਬ ਸੇ ਜੋ ਪਰ ਰੂਪ ਦੇਵਤਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਦੋਨੋ ਸਰੀਰੋ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਤਯਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਅਬ ਏਹ ਮਰਗਯੋ ਹੈ ਸੋ ਏਹ ਅਣਿਮਾਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਕੂੰ ਮਨ ਬਾਣੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਆਤਮਾਂ ਕੂੰ ਅਤਯੰਤ ਸੂਛਮ ਹੋਣੇ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਸਯਕੀ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ ਐਤਦਾਤਮਯਮਿਤਿ ਜੋ ਏਹ ਚਰਾਚਰ ਸੂਛਮ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੋ ਹੀ ਅਣੋਰ ਭਾਵੋ ਅਣਿਮਾ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਨਿਰਵਯਵ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਸਜਾਤੀ ਵਿਜਾਤੀ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਤ ਅਖੰਡ ਰੂਪ ਅਤਮਾਹੀ॥ ਪ੍ਰਜਾਉਂ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਬਾਣੀ ਕੇ ਵਿਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਏਹੀ ਅਤਯੰਤ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਤਯ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਤਦਵਤ ਸੋ ਹਰੀ ਰੂਪ ਸਤ ਆਤਮਾਂ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ। ਇਤਿ ਅਸ੍ਟਮੇ ਅਭਯਾਸ: ॥ ੮ ॥

ਪ੍ਰਸ੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੁਖਪਤਿ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਪਯ ਪਾਂਨੀਵਤ ਸਰਬ

ਪ੍ਰਜਾ ਸੰਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾ ਜਾਨਤਯਾਂ ਹੋਵੈਂ ਯਯਾਂ ਕਯਾ ਹਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈਆਂ ਹੈ ਔ ਅਬ ਹਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬਾਹਿਰ ਦੇਸ ਕੂੰ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈ ਐਸੇ ਗਯਾਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹਯੇ ਕਾਹਤੇ ਰੋਜ ੨ ਪ੍ਰਜਾ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਸੰਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਗਯਾਨ ਤੋ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਹੋਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕਯਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਏਹੀ ਮੁਝ ਕੋ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਸੰਸੋ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੰਸਯ ਰੂਪ ਤਮ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਸੂਰਜ ਰੂਪ ਮੇਰੇ ਬੋਧਕੇ ਨਿਮਿਤ ਭੂਯਾ ਭੂਯਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਯਾਪਯ ਤ੍ਵਿਤਿ ॥ ਤਥਾ ਸੌਮਯੇਤਿ ਹੋਵਾਚ ॥ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ਜੀ ॥ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਸਿਖ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਨਵਮ ਅਧਯਾਯ ਕੋ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਮੂ:–ਯਥਾ ਸੋਮਯ ਮਧੁ ਮਧੁ ਕ੍ਰਿਤੋ ਨਿਸ੍ਤਿ ਸ੍ਰੰਤਿਨਾਨਾ ਤਯਾਨਾਂ ਬ੍ਰਿਛਾਣਾ ਗ੍ਵੰ ਰਸਨਾ ਸਮਵ ਹਾਰ ਮੇਕਤਾ ਗ੍ਵੰ ਰਸੰਗਮਯੰਤਿ ॥ ੧ ॥ ਤੇ ਯਥਾ ਤਤ੍ਰ ਨ ਵਿਵੇਕੰ ਲਭੰਤੇ ਮੁਖਯਾਹੰ ਬ੍ਰਿਛਸਯ ਰਸੋ ਸਮਯ ਮੁਖਯਾਹੰ ਬ੍ਰਿਛਸਯ ਰਸੋ ਸਮੀਤਯੇਵ ਮੇਵ ਖਲੁ ਸੋਮਯੇਮਾ: ਸਰਬਾ: ਪ੍ਰਜਾ: ਸਤਿ ਸੰਪਦਯ ਨਵਿਦੁ: ਸਤਿ ਸੰਪਦਯਾ ਮਹ ਇਤਿ ॥ ੨॥ ਤ ਇਹ ਬਯਾਘ੍ਰੋਵਾਸਿ ਗ੍ਵੰ ਹੋਵਾ ਬ੍ਰਿਕੋਵਾ ਵਰਾਹੋਵਾ ਕੀਟੋਵਾ ਪਤੰਗੋਵਾ ਦ ਗ੍ਵੰ ਸੋਵਾ ਮਸਕੋ ਵਾ ਯਦ ਯਦਭਵੰਤਿ ਤਦਾ ਭਵੰਤਿ ॥ ੩ ॥ ਸ ਯ ਏਥੋ ਣਿਮੈ ਤਦਾਤਮਯ ਮਿਦ ਗ੍ਵੰ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਯ ਗ੍ਵੰ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ॥

ਟੀਕਾ–ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਜੈਸੇ ਮਧੁ ਕ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਮਖੀਰ ਕੀ ਮਖਯਾਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਰਸੋ ਕੂੰ ਸੰਮਯਕ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਸੇ ਹਰ ਲਯਤਯਾ ਹੈ ਤਥਾ ਤਿਨ ਰਸੋਂ ਕੂੰ ਏਕ ਠੌਰ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਤਯਾਂ ਹੈ ਬਡੀ ਛਲੀ ਸੀ ਬਨਾਇਕੇ ਉਸ ਛਲੀ ਕੋ ਨਾਮ ਮਖੀਰ ਲੋਕ ਬੋਲਤੇ ਹੈਂ ॥

ਤਤ੍ਰ ਵਿਵੇਕੰ ਨ ਲਭੰਤੇ ॥ ਤਿਸ ਮਖੀਰ ਵਿਖੇ ਅਨੇਕ ਬ੍ਰਿਛੋਕੇ ਰਸ ਏਕਤਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ੨ ਵਿਵੇਕ ਕੂੰ ਨਹੀ ਲਭਤੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਕਯਾ ਅਮੁਕ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਰਸ ਮੈਹੂੰ ਔ ਦੂਸਰੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਰਸ ਏਹੁ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭਿੰਨ ੨ ਗਯਾਨ ਕੂੰ ਵੋ ਰਸ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹੇ ਸੌਮਯ ਏਹੁ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਹਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਹਮ ਇਸ ਸਮੇ ਸਤ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੀ ਹੂਈ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਭਿੰਨ ਗਯਾਨ ਕੂੰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ। ਸੋ ਬਯਾਘ੍ਰ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਵਾ ਬ੍ਰਿਕ ਹੋਵੇ ਵਾ ਸੂਰ ਹੋਵੇ ਵਾ ਕੀਟ ਹੋਵੇ ਵਾ ਪਤੰਗ ਹੋਵੇ ਵਾ ਡਾਂਸ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਮਸਕ ਨਾਮ ਮਛਰ ਹੋਵੇ ਜੋ ਜੋ ਭਿੰਨ ੨

ਯੋਨੀ ਧਾਰਣੇ ਹਾਰੀਆਪੂਜਾਹੈਤੇਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾ ਤਦਾਸੁ ਖੁਪਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਯਾ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਸਿੰਘ ਬਯਾਘ੍ਰ ਆਦੀ ਸੰਸਕਾਰਰੋਂ ਕੂ ਲੇਕੇ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ ਪੁਨ ਉਨੋ ਸੰਸਕਾਰੋਂ ਕੂੰ ਲੈਕੇ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਸਿੰਘ ਸਰਪਾਦਿਕ ਹੀ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਜਬ ਆਕਰਖ ਕਰਤਹੋ ਕਬਹੂ। ਤੁਮ ਮੈ ਮਿਲਤ ਦੇਹ ਧਰ ਸਭਹੂ॥ ਇਤਿ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ ॥ ਸੋ ਜੋ ਏਹ ਆਤਿਮਾ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਸੂਛਮ ਆਤਮ ਰੂਪ ਯੇਹ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਆਤਮ ਰੂਪ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਸੋ ਸਤ ਆਤਮਾ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਜਲ ਨਿਧਿ ਤੂੰ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬਦਾ ਔਰਨ ਕੋਈ ਭਾਲੀਐ ਜੀਉ ॥ ੧ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਸਤ ਸਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ਯਾਮੈ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ ਇਤਿ ਨਵਮੋ ਅਭਯਾਸਃ ॥ ੯ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਮਧੁ ਕ੍ਰਿਤ ਮਖਯਾਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਰਸੋਂ ਕੂੰ ਹਰਕੇ ਏਕ ਠੌਰ ਮਖੀਰ ਮੈ ਏਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਉਨ ਰਸੋ ਕਾ ਮਧੁ ਬਨਾਤਯਾਂ ਹੈ ਪੁਨਾ ਵੋ ਰਸ ਐਸੇ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕ੍ਰੇ ਕੇ ਹਮ ਅਮੁਕ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਰਸ ਹੈ ੨ ਤੈਸੇ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਸਰਬਪ੍ਰਜਾ ਭੀ ਅਭੇਦ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੋ ਨਹੀਜਾਨਤਯਾਂ ਤੇ ਅਬ ਹਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਤਦ ਰੂਪ ਹੋ ਗਯਾਂ ਹੈ ਏਹੁ ਆਪਨੇ ਕਹਯੇ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਹਮ ਕੂ ਇਤਨੀ ਸੰਕਾ ਫੁਰਤੀ ਹੈ ਮਧੂ ਕ੍ਰਿਤ ਮਖਿਕੋ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਅਨੇਕ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਰਸੋਂ ਕਾ ਬਨਯਾਂ ਹੂਆ ਜੋ ਮਧੂ ਹੈ ਅਬ ਤਿਸ ਮਧੂ ਮੈ ਸੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਰਸੋਂ ਕੋ ਨਾਤੋ ਮਖਿਕਾ ਭਿੰਨ ੨ ਕਰ ਸਕਤਯਾਂ ਹੈ ਔ ਨਕੋਈ ਔਰ ਹੀ ਭਿੰਨ ੨ ਕਰਸਕਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਦਾਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਮੈਭੀ ਸੁਖੁਪਤੀ ਮੈ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੂਈਆਂ ਹੂਆਂਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਕੌਨ ਭਿਨ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਔ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋਤੀਯਾਂ ਹੂਈਆਂਹੈ ਕਿਉ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੀਆਂ ਕੇਅਬ ਹਮ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋ ਚਲਯਾਂ ਹੈ॥

ਮੂ –ਭੂਯ ਏਵਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਯਾ ਪਯਤ੍ਰਿਤਿ ਤਥਾ ਸੌਮਯੇਤਿ ਹੋ ਵਾਚ ॥ ੪ । ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਭੂਯਃ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਕਹੋ ਐਸੀ ੨ ਪੁਤ੍ਰ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਦਸਮ ਅਭਯਾਸ ਕੇ ਕਹਨੇ ਕਾ ਅਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਪਿਤਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੌਮਯ ਜੈਸੇ ਤੂ ਕਹਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਅਬ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥

ਮੂਃ–ਯਥਾਇਮਾਃ ਸੌਖਯਨਦਯਃ ਪੁਰਸ੍ਤਾਤ ਪ੍ਰਭਯਃ ਸਪੰਦੰਤੇ ਪਸਚਾਤ ਪ੍ਰਤੀਚਯਸ੍ਤਾਃ ਸਮੁਦ੍ਰਾਤ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਵਾਪਿਯੰਤਿ ਸਮੁਦ੍ਰ ਏਵ ਭਵੰਤਿ ਤਾਯਥਾਃ ਤਤ੍ਰ ਨਵਿਦੁ ਰਿਯ ਮਹ ਮਸਮੀਯ ਮਹਮਸਮੀਤਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀ:—ਹੇ ਸੌਮਜ ਜੈਸੇ ਯੇਹ ਨਦੀਆਂ ਪੂਰਬ ਮੁਖ ਪਰਬਤ ਸੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਪੂਰਬ ਦਿਕ ਇਸਿਥਤ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਚਲ ਕੇ ਜਾ ਮਿਲਤਜਾਂ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਪਸਚਮ ਮੁਖ ਪਰਬਤ ਸੇ ਚਲ ਕੇ ਪਛਮਦਿਕ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਜਾਇਮਿਲਤਜਾਂ ਹੈ। ਗੰਗਾ ਯਮਨਾ ਆਦਿਕ ਨਾਮ ਔ ਦੋ ਕਿਨਾਰਿਉਂ ਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਗਤ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੂੰ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈ। ਉਨ ਨਦੀਉਂ ਕੇ ਨਾਮ ਔ ਰੂਪ ਕੋ ਅਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਮਿਟ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਵੋ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੁਦ੍ਰ ਥੀਆਂ ਬਾਦਲੋਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਨਾ ਪਰਬਤ ਆਦਿਕ ਦੇਸੋਂ ਕੂੰ ਬ੍ਰਿਸਟੀ ਰੂਪ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਨਦੀਆਂ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲਤਜਾਂ ਹੈ ਤਹਾਂ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਏਹ ਨਦੀਆਂ ਅਪਨੇ ੨ ਨਾਮ ਔ ਰੂਪ ਕੂੰ ਤਹਾਂ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਨਹੀ ਜਾਨਤਜਾਂ ਕੇ ਮੈ ਏਹ ਗੰਗਾ ਹੂੰ ਏਹ ਮੈ ਯਮਨਾ ਹੂੰ ਏਹ ਮੈਂ ਗੋਮਤੀ ਹੂੰ ਏਹ ਮੈ ਗੰਡਕਾ ਹੂੰ ਏਹ ਮੈ ਗੋਦਾਵਰੀ ਹੂੰ ਏਹ ਮੈ ਨਰਬਦਾ ਹੂੰ ਕਾਬੇਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਤਾਮਰਪਰਣੀ ੳਘਾ ਤਾਪੀ ਸਫਰੀ ਗੰਗਾ ਰੂਪ ਹੂੰ ਇਤਜਾਦਿਕ ਨਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਜਾਂ ਜੋ ਹਮ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਆਈ ਹੈ ਔ ਪੁਨਾ ਗੰਗਾ ਭਾਵ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਅਬ ਫਿਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਹੀ ਆਇ ਮਿਲਜਾਂ ਹੈ ਨਾਮ ਰੂਪਾਦਿਕ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਇਤੀ॥ ੧॥

ਮੂ:—ਏਵ ਖਲ ਸੌਮਜੇਮਾ: ਸਰਬਾ: ਪ੍ਰਜਾ: ਸਤ ਆਗਮਜ ਨ ਵਿਦੁ: ਸਤ ਆ ਗਛਾ- ਮਹ ਇਤਿ ਤ ਇਹ ਬਜਾਘ੍ਰੋਵਾਸਿ ਗ੍ਰੀ ਹੋ ਵਾ ਬ੍ਰਿਕੋ ਵਾਵਰਾਹੋਵਾ ਕੀਟੋ ਵਾ ਪਤੰਗੋ ਵਾਦ ਵ੍ਰੰ ਸ਼ੋ ਵਾ ਮਸ਼ਕੋ ਵਾ ਯਦ ਯਦ ਭਵੰਤਿ ਭਵੰਤਿ ਤਦਾ ਭਵੰਤਿ॥ ੨॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਏਵ ਨਾਮ ਪੁਰਬ ਉਕਤ ਪਕਾਰ ਸੇ ਖਲੂ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇਕਰਕੈ ਤੂੰ ਜਾਨ ਜੈਸੇ ਨਦਜਾਂ ਨ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਆਵਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਔ ਨ ਪੁਨਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਪਨੇ ਆਵਾਗਮਨ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਜਾਂ। ਦਾਰਸ਼੍ਰਾਂਤ ਮੈ ਵੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਜਾਨਨੀ ਏਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾ ਐਸੇ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕੇ ਬਾਹਰ ਆਗਮਜ ਨਾਮ ਆਇਕੇ ਅਪਨੇ ਆਵਨੇ ਕੂੰ ਨਹੀ ਜਾਨਤਜਾਂ ਹਮ ਅਬ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦੇਸ ਕੂੰ ਆਵਤਜਾ ਹੈਂ॥ ਇਤਿ ਨਾਮ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੇ ਨਾਮ ਬਜਾਘ੍ਰ ਆਦਿ ਯੋਨੀ ਗਤ ਜੀਵ ਬਜਾਘ੍ਰ ਸ਼ਿੰਘ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਿਕ ਵਾ ਵਰਾਹ ਸੂਅਰ ਵਾ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਡਾਂਸ ਮਛਰ ਆਦਿਕ ਦੇਹ ਕੇ ਅਧਿਜਾਸ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਦੇਹ ਅਧਜਾਸ ਕੋ ਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਸੁਪਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤਦ ਦੇਹ ਅਧਜਾਸ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਆਪਕੂੰ ਸਿੰਘ ਬਜਾਘ੍ਰ ਆਦਿ ਰੂਪ ਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਸੇ ਵਿਲਖਨ ਸਦਬ੍ਰਹਮ ਅਪਨੇ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਕੂੰ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਦਬ੍ਰਹਮ ਸੇ

ਭਿਨ ਕਰਨੇ ਮੈਂ ਦੇਹ ਅਧਯਾਸ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਹੀ ਨਿਮਿਤ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਭੀ ਕਹਯੋ ਗਯੋ ॥

ਮੂ:--ਸਯ ਏਖੋ ਣਿਮੈ ਤਦਾ ਤਮਯ ਮਿਦ ਵ੍ਰੀ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਯ ਵ੍ਰੀ ਸਃ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ॥ ਇਤਿ ॥

ਟੀ:--ਸ਼ਾਸਤ੍ ਮੈ ਅਣੂ ਕੇ ਭਾਵ ਕੂੰ ਅਣਿਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਣੋ ਕਯਾ ਹੈ ਜਤ ਸਤ ਸੀਲ ਤਪ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੇਦ ਵਿਦਯਾ ਅਭ- ਯਾਸ ਆਦਿਕ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣ ਰੂਪ ਧਰਮ ਕੋ ਆਸ੍ਰਯ ਹੋਣੋ ॥ ਛਤ੍ਰੀ ਮੈ ਛਤ੍ਰੀਪਣੋ ਕਯਾ ਹੈ ਯੁਧ ਆਦਿ ਕ੍ਰੂਰ ਕਰਮੋ ਕੋ ਆਸ੍ਰਯ ਹੋਣਾ ਇਸ ਪਣੇ ਕੋ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਭਾਵ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਸਬਦਾਰਥ ਭੀ ਇਸੀ ਕੋ ਕਹੇਤ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਅਣੂ ਕੇ ਭਾਵ ਕੋ ਨਾਮ ਅਣਿਮਾ ਹੈ ਅਣਿਮਨਾ ਭੀ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ਏਹ ਜੋ ਅਤਯੰਤ ਸੂਛਮ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭਾਵ ਆਤਮਯੰ ਏਹ ਜੋ ਕੁਛ ਚਰ ਅਚਰ ਰੂਪ ਜਗਤ ਦੇਖਨੇ ਸੁਨਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਰਬ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਸਤਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਬਾਂਦਰੋਂ ਕਰਕੇ ਆਨਯ ਦੇਸ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਆਪਨੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਭਾਵ ਕੂੰ ਭੂਲ ਕੇ ਆਪਨੇ ਕੂੰ ਨਦੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤੈਸੇ ਤੂੰਭੀ ਚਿਤ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਅਪਨੇ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਕੂੰਭੂਲ ਕੇ ਆਪਕੂੰ ਦੇਹ ਰੂਪ ਮਾਨਤੇ ਭਯੇ ਹੈ ਅਬ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕੂੰ ਸਮ ਰਣ ਕਰ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਨਾਮ ਤੂੰਹੀ ਹੈਂ ਇਸ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਮੇ ਤੂੰ ਸੰਸਾ ਮਤ ਕਰੈ ॥ ੩ ॥ ਤੂੰ ਜੁਗ ਜੁਗ ਏਕੋ ਸਦਾ ਸਦਾ ਏਕੋ ਜੀ ਤੂੰ ਨਿਹਚਲ ਕਰਤਾ ਸੋਈ ॥ ਇਤਿ ਦਸਮੋ ਅਭ੍ਯਾਸਃ ॥ ੧੦ ॥

ਨਨੁ--ਅਨਿਤਯ ਦੇਹਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਔਲਯ ਸਦਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਕਹਨੋ ਸੰਭਵੈ ਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਸਦਬ੍ਰਹਮ ਵਿਕਾਰੀ ਹੋਜਾਵੇਗੋ ਆਦਿ ਪਦ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕਾ ਭੀ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੇਨਾ ਤਥਾ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਸੇ ਜੀਵਕੋ ਅਭਿੰਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦੇਹ ਕੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਯਾਂ ਆਤਮਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਔਰ ਦੇਹ ਕੇ ਉਤਪਤ ਹੋਯਾਂ ਆਤਮਾ ਉਤਪਤ ਹੋਇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿਨ ਤੋ ਨ ਕੋਈ ਆਤਮਾ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਔਨ ਕੋਈ ਸੁਨਨੇ ਮੈ ਅਨੁਭਵ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਵਿਕਾਰੀ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵਿਕਾਰਵਾਨ ਵਸਤੁ ਸਤ ਕਬੀ ਹੋਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਮੂ:--ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਯਾਪਯ ਤ੍ਵਿਤਿ ਤਥਾ ਸੌਮਯੇਤਿ ਹੋਵਾਚ ॥

ਟੀ:--ਹੇ ਭਗਵਨ ਵਾਰੰਵਾਰ ਸਿਖ ਕਰਕੇ ਪੂਛੇ ਹੂਏ ਮਹਾਪੁਰਖ ਉਦ੍ਵੇਗ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਅਰਥ ਭੂਯਾ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਮੁਝਕੂੰ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੋ

ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ਐਸੀ੨ ਸਿਖ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ

ਉਤ੍ਰ–ਪਿਤਾ ਗੁਰੂਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸ ਹੀ ਹੋਵੈ ਅਬ ਤੂੰ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਉਤ੍ਰ ਸੁਣ ॥

ਜੀਵੋਦੇਹਾਤ ਭਿਨੋ ਸ੍ਰਿ ਕਸਮਾਤ ਜੀਵ ਹੀਨ ਬ੍ਰਿਛਸਜ ਸ਼ੋਖ ਵਿਸੇਸ ਦਰਨਾਤ ਯਦ ਯਦ ਅਵਯਵੇ ਭਜੇ ਪਸਰਤਿ ਜੀਵਃ ਸਸ ਸ਼ੁਸ਼ਜੰਤਿ ਵਯਵਾ ਇਤਿ ਅਨੁਮਾਨਤਾ ॥

ਟੀਃ--ਜੀਵ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੀਵ ਸੇ ਰਹਤ ਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਸੂਕ ਜਾਨੇ ਦੇਖਨੇ ਮੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ॥ ਜਿਸ ੨ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਗਕੂੰ ਜੀਵ ਤਜਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸੋ ੨ ਅੰਗ ਸੂਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਸੇ ੧੧ ਏਕਾਦਸੇ ਅਭਜਾਸਕੋ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਵੇਦ ਕੇ ਮੂਲ ਪਾਠ ਗੁਰੂ ਬੋਲਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਃ–ਯਥਾ ਅਸਜ ਸੌਮ ਮਹਤੋ ਬ੍ਰਿਛਸਸਜ ਯੋ ਮੂਲੇ ਭਜਾ ਹਨਜਾਜ ਜੀਵਨ ਸ੍ਰਵੇਦ ਯੋਮਧਯੇ 1 ਭਜਾਹਨਜਾਜ ਜੀਵਨ ਸ੍ਰਵੇਯੋ। ਗ੍ਰੇ। ਭਜਾ ਹਨਯਾਜ ਜੀਵਨ ਸ੍ਰਵੇਤ ਸ ਏਖ ਜੀਵੇਨਾਤਮਨਾਨੁ ਪ੍ਰਭੂਤਃ ਪੇਪੀਯ ਮਾਨੋ ਮੋਦ ਮਾਨਸ੍ਰਿ ਸ਼ਤਿ ॥੧॥

ਟੀਕਾਃ--ਹੇ ਸੌਮਜ ਤੂੰ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੂੰ ਦੇਖ ਜੋ ਕੈਸੇ ਸੁੰਦਰ ਹਰੇ ੨ ਹੈ ਔ ਫੂਲ ਫਲ ਰਹਜੇ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੂੰ ਜੋ ਕੋਈ ਮੂਲ ਸੇ ਕਾਟੇ ਤਬ ਜੀਵ ਸਹਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸਕੂੰ। ਇਸਕੇ ਮੂਲ ਕਾਟਨੇ ਸੇ ਰਸ ਇਸਕੇ ਮੂਲ ਸੇ ਚੋਵਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇਗੋ ॥ ਔ ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਮਧਜ ਸੇ ਕਾਟੇਗੋ ਤਬ ਇਸਕੇ ਮਧਜ ਸੇ ਰਸ ਚੂੰਵਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇਗੋ ॥ ਮਧਜ ਭਾਗ ਕੋਜੀਵ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਹੋਨੇ ਸੇ। ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੂੰ ਸਾਖਾ ਕੇ ਅਗ੍ਰ ਭਾਗ ਸੇ ਕਾਟੇਗੋ ਤਬ ਜੀਵਤੇ ਹੂਏ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਸੇ ਰਸ ਚੂੰਵਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇਗੋ ॥ ਸੋ ਏਹ ਬ੍ਰਿਛ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਆਦਿਕ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਯੋਗਜ ਪਾਨੀ ਕੂੰ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹੋਕੇ ਇਸ-ਥਿਤ ਹੋ ਰਹਜੇ ਹੈ ॥ ੧੧ ॥

ਮੂਃ- ਅਸਜ ਯਦੇਕਾ ਗ੍ਰੰ ਸ਼ਾਖਾਂ ਜੀਵੋ ਜਹਾਤਜਥ ਸਾ ਸ਼ੁਖਜਤਿ ਦ੍ਵਿਤੀਯਾਂ ਜਹਾਤਜਥ ਸਾ ਸ਼ੁਖਜਤਿ ਤ੍ਰਿਤੀਯਾਂ ਜਹਾਤਜਥ ਸਾ ਸ਼ੁਖਜਤਿ ਸਰਬੰ ਜਹਾਤਿ ਸਰਬਃਸ਼ੁਖਜ ਤਜੇਵ ਮੇਵ ਖਲੁ ਸੌਮਯ ਵਿਧੀਤਿ ਹੋਵਾਚ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ--ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਜੇ ਇਕ ਸ਼ਾ ਖਾਕੂੰ ਜੀਵ ਤਜਾਗ ਦੇਵੇ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਵੋ ਸਾਖਾ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਸੂਕ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਦੂਸ਼ਰੀ ਸਾਖਾ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਜਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਦੂਸਰੀ ਸਾਖਾ ਸੂਕ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੀਸਰੀ ਸ਼ਾਖਾ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਜਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤੀਸ ਸਾਖਾ ਭੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਸੂਕ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਜਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ

ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਿਛ ਸੂਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਏਕ ਅੰਗ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਯਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਵੋ ਅੰਗ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਸੂਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਅੰਗ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਯਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਅੰਗ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਸੂਕ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਤੀਸਰੇ ਅੰਗ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਯਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤੀਸਰੇ ਅੰਗ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਸੂਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਜੀਵ ਤਯਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਹੀ ਸੂਕ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸਭੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਅਬ ਏ ਮਰਗਯੇ ਹੈ ਮੇਰੇ ਵਚਨ ਸੇ ਤੂੰ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ॥ ੨

ਮੂਃ-ਜੀਵਾਪੇਤੰ ਵਾਵ ਕਿਲੇਦੰ ਮ੍ਰਿਯਤੇ ਨ ਜੀਵੋ ਮ੍ਰਿਯਤ ਇਤਿ ॥ ਸਯ ਏਖੋਣਿਮੈ ਤਦਾਤਮਯ ਮਿਦ ਗੂੰ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਯੰ ਗੂੰ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਨਾਯਾਈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਸੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਭਿੰਨ ਹੈ ਤੈਸੈ ਸ਼ਰੀਰ ਸੇ ਭੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਭਿੰਨ ਹੈ ਯਹੀ ਤੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੂਏ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਵੈ ਅਵ ਕਿਲ ਤੀਨੋ ਅਬਯ ਹੈ ਔ ਵਿਚਿਤ੍ਰਤਾਰਥ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਕਿਲ ਨਾਮ ਤੂੰ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੀਵਾ ਪੇਤੰ ਜੀਵ ਸੇ ਹੀਨ ਹੂਆ ੨ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਮਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਜੀਵ ਏਵ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਮਰਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੀਵ ਅਜ ਅਜਰ ਅਮਨ ਅਵਿਨਾਸੀ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਪਯੋਖਯ ਅਣਿਮਾ ਅਤਯੰਤ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਜੋ ਯੇਹ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਕ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਆਤਮਾਸੇਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਤਯ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕੋਂ ਕੂੰ ਥਿਰ ਨ ਰਹਨੇ ਸੇ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕ ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਅਸਤ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਕੋ ਅਧਾਰ ਹੈ ਸੋ ਸਤਯ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਨਾਮ ਤੂਹੀ ਹੈ ਤੂੰ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਬੇਅੰਤ ਬਅੰਤ ਜੀ ਤੇਰੇ ਕਿਆ ਗੁਣ ਆਖਵਖਾਣਾ ॥ ਇਤਿ ॥ ਏਕਾਦਸਮੋ ਅਭਯਾਸਃ ॥ ੧੧ ॥

ਨਨੂ ਮਿਥਯ ਜਗਤ ਕੋ ਸਤਯਰੂਪ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਨਹੀ ਸੰਭਵ ਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਬਨਸਕ੍ਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸੂਛਮ ਕੂੰ ਅਸਥੂਲ ਕਾ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਜਗਤ ਮੈ ਅਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕਹੂੰ ਦੇਖਯੇ ਨਹੀ ਹੈ ਏਹ ਮੁਝਕੂੰ ਸੰਸੇ ਹੈ ਜੋ ਅਤਯੰਤ ਸੂਛਮ ਆਤਮਾ ਸੇ ਅਤਯੰਤ ਅਸਥੂਲ ਜਗਤ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥

ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਯਾਪਯ ਤ੍ਵਿਤਿ ॥

ਟੀਃ-ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰੇ ਦ੍ਰਿਢ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਭੂਯਾ ਨਾਮ ਬਹੁਰੇ ਕਹੋ ॥ ਤਥਾ ਸੌਮਯੇਤਿ ਹੋਵਾਚ ਹੇ ਸੌਮਯ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੈ॥੩॥ ਦ੍ਵਾਦਸੇ ਅਭਯਾਸਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਪੁਤ੍ਰ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂः—ਨਜਗ੍ਰੋਧ ਫਲ ਮਤ ਆਹਰੇਤੀਦੰ ਭਗਵ ਇਤਿ ਭਿੰਧੀਤਿ ਭਿੰਨੰਭਗਵ ਇਤਿਾ ਕਿਮਤ੍ਰ ਪਸਜਸੀਤਜ ਣਬਜ ਇਵੇਮਾ ਧਾਨਾ ਭਗਵ ਇਤਜਾਸਾ ਮੰਗੈਕਾਂ ਭਿੰਧੀਤਿ ਭਿਨ ਭਗਵ ਇਤਿ ਕਿਮਤ੍ਰ ਪਸਜ ਸੀਤਿ ਨ ਕਿੰਚਨ ਭਗਵ ਇਤਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀः--ਹੇ ਸਿਖ ਤਬ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਏਹ ਗੂਹਲਰ ਕੋ ਬ੍ਰਿਛ ਖਰੋ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਏਕ ਫਲ ਤੂੰ ਉਠਾਇ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਲੈ ਆਉ। ਤਬ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇ ਤੂ ਫਲ ਇਕ ਲਜਾਇ ਕੇ ਬੋਲਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਹ ਨਜਗ੍ਰੋਧ ਕਾ ਫਲ ਮੈ ਲੈ ਆਯਾ ਹੂ ਅਬ ਕਜਾ ਆਗਜਾ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਇਸ ਗੁਲਰ ਕੇ ਫਲ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਡਾਰ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਫਲ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ਪਿਤਾ ਸੇ ਬੋਲਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਫਲ ਕੇ ਮੈ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਦੀਏ ਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਗੁਲਰ ਕੇ ਫਲ ਕੇ ਦੋਨੋ ਟੁਕੜਜੋਂ ਮੈ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਬੋਲਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਧਾਨਾ ਨਾਮ ਬੀਜ ਇਸ ਕੇ ਇਨ ਦੋਨੋ ਟੁਕੜਜੋਂ ਮੇ ਮੈ ਦੇਖਤਾ ਹੂ ਔਰ ਤੋ ਕੁਛ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੂ॥ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਜੋ ਹੇ ਅੰਗ ਇਨ ਗੁਲਰ ਕੇ ਬੀਜੋਂ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਬੀਜ ਲੈਕੇ ਤਿਸ ਬੀਜ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਡਾਰ॥ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਬੀਜ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ਪਿਤਾ ਸੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਬੀਜ ਕੇ ਭੀ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਦੀਏ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਬੋਲਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਬੀਜਕੇ ਟੁਕੜਜੋਂ ਵਿਖੇ ਕਜਾ ਦੇਖਜਾ ਹਈ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਬੋਲਾ ਨ ਕਿੰਚਨ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਮੈ ਤੋ ਮੁਝਕੂੰ ਕੁਛ ਭੀਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ॥੧॥

ਮੂः--ਤਗ੍ਰੰਹੋਵਾਚ ਯੰ ਵੈ ਸੌਮਜੈਤ ਮਣਿਮਾਨੰ ਨ ਨਿਭਾਲਯਸ ਏਤਸਜਵੈ ਸੌਮਜੈਖੇ ਣਿਮ੍ਰ ਏਵ ਮਹਾਨਿਗ੍ਰੋਧ ਸ੍ਤਿਸ੍ਰਤਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀः—ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਬੋਲਾ ਕੇ ਹੇਪੁਤ੍ਰ ਜਿਸ ਸੂਛਮਤਾ ਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਨਿਰਣਯ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸੌਮਜ ਇਸ ਮਹਾ ਸੂਛਮਤ ਮਤਾ ਕੋਹਿ ਏਹ ਬੜੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਵਾਰੋ ਏਹ ਗੁਲਰ ਕੋ ਬ੍ਰਿਛ ਖੜੋ ਹੈ। ਏਹ ਬੀਜ ਲੈਕੇ ਤੂੰ ਭਾਵੇ ਕਿਸੀ ਬ੍ਰਿਧ ਜੁਵਾ ਬਾਲਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਮਹਾਮੂਢੋਂ ਸੇ ਬੂਝ ਦੇਖ ਜੋ ਇਸਮੈ ਇਹ ਬ੍ਰਿਛ ਕਹਾਂ ਹੈ ਤਬ ਸਭੀ ਏਹੀ ਕਹੇਗੇ ਜੋ ਇਸੀ ਬਟਧਾਨਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਯਦਜਪੀ ਨਹੀ ਬ੍ਰਿਛ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਏਹੁ ਬਡੇ ਬਿਸ੍ਤਾਰਵਾਰੇ ਬ੍ਰਿਛ ਇਸ ਬੀਜ ਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਹੀ ਹੈ॥ ੨॥ ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਗੁਰੋ ਹਮ ਕੈਸੇ ਜਾਨੈ ਜੋ ਇਸ ਬਟਧਾਨਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਏਤੇ ਬਡੇ ਬਟਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਸਮਾਇ ਰਹਜੋ ਹੈ ਪਤ੍ਰ ਪੁਸ਼ਪ ਕਾਂਡ ਸਕੰਧੋਂ ਸਹਿਤ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਏਹ ਬਟਧਾਨੋ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਕੇ ਯੋਗ ਇਸ ਮੈ ਅਵਕਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਔ ਪਸੂ ਕੇ

ਬੀਜ ਮੈ ਮਾਨੁਖ ਔ ਪਸੂ ਬਿਨਾ ਅਵਕਾਸ ਸੇ ਹੀ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਸੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਇਸ ਬਟਧਾਨਾ ਮੈ ਭੀ ਇਤੇ ਬਡੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰਵਾਰੇ ਬਟ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥

ਮੂ:–ਸ਼੍ਰ ਧਤਸ੍ਵ ਸੌਮਜੇਤਿ ਸਯ ਏਖੋ ਨਿ ਮੈਤਾ ਦਾਤਮਜ਼ੇ ਸਿਦ ਗ੍ਰੰ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਜ਼ੰ ਗ੍ਰੰ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਸ੍ਰਧਾ ਰਖ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨੋ ਕੂੰ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਭਰੋਸੇ ਰਖਕੇ ਸਾਰੇ ਜਾਣ ਯਦਜ਼ਪੇ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਭੀ ਬ੍ਰਿਛ ਹੈ ਤਥਾਪਿ ਇਸ ਸੂਛਮ ਤਰ ਬਟਧਾਨਾ ਨਾਮ ਬੀਜ ਮੈ ਸਮਾਇ ਰਹਯੋ ਹੈ ਇਸਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਤਮਾਤਮਾ ਵਿਖੇ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਰੋ ਏਹ ਜਗਤ ਸਮਾਇ ਰਹਜ਼ੋ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਏਹ ਸੂਛਮ ਤਮਾਤਮਾ ਹੈ ਏਤਦ ਆਤਮਿਕ ਸਾਰੋ ਸੰਸਾਰ ਹੈ । ਨਾਮ ਰੂਪ ਔ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪਤਾ ਅੰਸ ਜਗਤ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ । ਅਣਿਮਾ ਨਾਮ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਰੂਪਤਾ ਆਤਮਾ ਕੀ ਅੰਸ ਸਤ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਨਾਮ ਤੂਹੀ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨੋ ਪਰ ਸ਼੍ਰਧਾ ਵਿਸਵਾਸ ਰਖ ਜੋ ਸਦ ਗੁਰੂ ਮਿਥਜ਼ਾ ਵਚਨ ਨਹੀਂ ਕਹਤੇ ਕਿੰਤੂ ਸਤ ਹੀ ਕਹਤ ਹੈ । ਸੋ ਸਤ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ॥

ਤੂੰ ਸੁਲਤਾਨ ਕਹਾਂ ਹਉ ਮੀਆਂ ਤੇਰੀ ਕਉਨ ਵਡਾਈ ਇਤਿ॥ ਇਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ੋ ਅਭਜ਼ਾਸ: ॥ ੧੨ ॥

ਨਨੁ–ਆਪ ਨੇ ਐਸੇ ਕਹਜ਼ੋ ਹੈ ਕੇ ਏਹ ਸਾਰੋ ਜਗਤ ਆਤਮ ਰੂਪ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੋ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਘਟ ਮ੍ਰਿਤ ਵਤ । ਜੈਸੇ ਘਟ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਮੈ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਾ ਭੀ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਸਤ੍ਰ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਮੈ ਸੂਤ ਕੋ ਭੀ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋਤੇ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਬਜ਼ਾਪਕ ਆਤਮਾ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤ੍ਰਿਯੋਦਸ਼ੋ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਾ ਅਰੰਭ ਕਹਤੇ ਹੂਏ ॥ ਮੂ: ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਜ਼ਾਪਯ ਤ੍ਵਿਤਿ ॥

ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰੇ ਉਤਮ ਬੋਧਕੇ ਨਿਮਿਤ ਮੁਝ ਕੂੰ ਬਹੁਰੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ । ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਗ੍ਰਹਣ ਕੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵਾਹਜ਼ ਮੁਖ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸੂਛਮ ਦਰਸੀ ਰਿਖੀ ਜਨ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇਹ ਮੈ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਦੇਖ ਲੇਤੇ ਹੈ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੂੰ ਮਨ ਮੇ ਰਖਕੇ ॥ ਉੱਤ੍ਰ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥

ਤਥਾ ਸੌਮਜੇਤਿ ਹੋਵਾਚ । ਮੂਲ--ਲਵਣ ਮੇਤਦ ਦਕੇ ਵਧਾਯਾਥ ਮਾ ਪ੍ਰਾਤ ਰੁਪਸੀ ਦਥਾ ਇਤਿ ਸ ਹ ਤਥਾਚ ਕਾਰ ਤ ਗ੍ਰੰ ਹੋਵਾਚ ॥ ਯਦ ਦੋਖਾ ਲਵਣ ਮੁਦਕੇ ਵਾਧਾ ਅੰਗ ਤਦਾ ਹਰੇਤਿ ਤਦ ਭਾਵ ਮਮ੍ਰਿਸਜ਼ ਨ ਵਿਵੇਦ ਯਥਾ ਵਿਲੀਨ ਮੇਵਾਂਗ ॥ ੧ ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਪਿਤਾ ਨੈ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਜ਼ੋ ਕੇ ਆਜ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੇ ਏਕ ਲਵਣ ਕੋ ਬਡੇ

ਸਾਰੇ ਢੇਲੇ ਇਸ ਪਾਨੀ ਕੇ ਮਟਮੇ ਡਾਰਦੇ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਏਕ ਬੜੇ ਸਾਰੇ ਢੇਲੇ ਪਾਨੀ ਕੀ ਮਟੀ ਮੈ ਡਾਰ ਦੀਓ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਕਲ ਪ੍ਰਤਹਕਾਲ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਆਵਨਾ ਤਬ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੋ ਉੱਤਰ ਹਮ ਦੇਵੈਗੇ ਤਬ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ॥ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੇ ਅੰਗ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਜੋ ਲੂਣ ਕਾ ਡਲਾ ਇਸ ਬਰਤਨ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਡਾਰਜੋ ਥੇ ਸੋ ਡਲਾ ਅਬ ਨਿਕਾਸ ਲਜਾਉ। ਤਬ ਸ੍ਵੇਤਕੇਤੁ ਨੇ ਤਿਸ ਜਲਕੇ ਭਾਂਡੇ ਕੇ ਬੀਚ ਹਾਥ ਮਾਰਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਜੋ ਡਲਾ ਨਿਮਕ ਕਾ ਜਲਮੇਂ ਡਾਰਜਾ ਥਾ ਸੋ ਹਾਥ ਨ ਆਯਾ ਵੋ ਲਵਨ ਕੋ ਢਲੇ ਗਲ ਕੇ ਜਲ ਰੂਪ ਹੋ ਗਯੋ। ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਜੋ ਲਵਨ ਕੋ ਢੇਲੇ ਇਸ ਮੇ ਕਲ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਡਾਰੇ ਥੇ ਸੋ ਤੋ ਅਬ ਇਸ ਮੈ ਹੈ ਨਹੀ। ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਵੋ ਨਿਮਕ ਕੋ ਢੇਲੇ ਇਸੀ ਪਾਨੀ ਮੈ ਹੈ ਤੂੰ ਭਰੋਸੇ ਰਾਖ ॥

ਮੂ:—ਅਸਯਾਦਾ ਵਾਚਾਮੇਤਿ ਕਥਮਿਤਿ ਲਵਣ ਮਿਤਿ ਮਧਜਾਦਾ ਚਾਮੇਤਿ ਕਥਮਿਤਿ ਲਵਣ ਮਿਤਅੰਤਜਾਦਾ ਚਾਮੇਤਿ ਕਥਮਿਤਿ ਲਵਣ ਮਿਤਜਭਿ ਪ੍ਰਸ਼ਜੈਨ ਦਥ ਮੋਪਸੀ ਦਥਾ ਇਤਿ ਤਦ ਹ ਤਥਾ ਚਕਾਰ ਤਛੁ ਸ੍ਵਤ ਸੰਵਰਤਤੇ ਤ ਗੁੰ ਹੋਵਾਚਾਤ੍ਰ ਵਾਵ ਕਿਲ ਸਤ ਸੋਮਜ ਨ ਨਿਭਾਲਯ ਸੇ ਅਤ੍ਰੈਵ ਕਿਲੇਤਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀਕਾ--ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਬਰਤਨ ਕੇ ਜਲ ਕਾ ਉਪਰ ਸੇ ਆਚਮਨ ਤੂੰ ਲੈਕੇ ਦੇਖ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਆਚਮਨ ਉਪਰ ਸੇ ਲੈਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਜੋ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਕਜਾ ਹੈ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹੁਜੋ ਜੀ ਲਵਣ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮਧਜ ਮੈਸੇ ਆਚਮਨ ਲੈਕੇ ਦੇਖ ਜਬ ਮਧਜ ਸੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਆਚਮਨ ਲੀਆ ਤਬ ਪਿਤਾਨੇ ਪੂਛ। ਕੇ ਕਜਾ ਹੈ ਤਿਸ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਜੀ ਲੂਣ ਹੈ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਇਸ ਪਾਨੀਕ ਅੰਤ ਥਲੇ ਸੇ ਆਚਮਨ ਲੈਕੇ ਦੇਖ ਜਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਨੀਚੇ ਸੇ ਆਚਮਨ ਲੀਆ ਪੁਨਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੂਛਜਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਕੈਸੇ ਸ੍ਵਾਦ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਲੂਣ ਕੋ ਹੀ ਸ੍ਵਾਦ ਆਵਤੇ ਹੈ। ਫਿਰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਇਸ ਕੂੰ ਤਜਾਗ ਕੇ ਅਬ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਆਉ ਤਬ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁ ਪਿਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਤੇ ਭਯੋ। ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਲਵਣ ਇਸ ਜਲ ਮੈ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਕਿਲ ਵੈਅਵ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਦੇਹੋਂ ਮੈ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਆਦ ਮਧ ਅੰਤ ਬਜਾਪਕ ਪੂਰਨ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ ਜੋ ਤੁਝਕੋ ਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜਲ ਲਵਨ ਕੀ ਨਜਾਈ ਤੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਰ ॥ ੨ ॥ ਮੂ:--ਸਯ ਏਥੋ ਣਿ ਮੈ ਤਦਾਤਮਜ ਮਿਦ ਗੁੰ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਜ ਗੁੰ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਰ ਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ॥

ਟੀਕਾ—ਸੋ ਜੋ ਏਹ ਅਤਯੰਤ ਸੂਛਮ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਲੂਣ ਨਹੀ ਦੇਖਯੇ ਜਾਤੇ ਔ ਰਸਨਾ ਸੇ ਜਾਨਯੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਦਾਈ ਯੁਕਤੀ ਦੁਵਾਰਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਜਿਗਯਾਸੂ ਜਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਤਯ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਐਸੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੋ ਸਤ ਸਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀ ਹੈ। ਇਤਿ ਤ੍ਰਿਯੋਦਸ਼ੋ ਅਭਯਾਸਃ ॥ ੧੩ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਵਿਦਯਾ ਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧਨਸੇ ਛੂਟੇ ਤਬ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕੈਸੇ ਅਵਿਦਯਾ ਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਵੇ ਟੂਟ ਜਾਵੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰੇ ਅਤਯੰਤ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਬਹੁਰੋ ਉਪਦੇਸਕਰੋ। ਮੂਃ—ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਯਾਪਯ ਤ੍ਵਿਤਿ। ਤਥਾ ਸੌਮਯੇਤਿ ਹੋ ਵਾਚ। ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਯੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ਚੌਦਸਵੇ ਅਭਯਾਸ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂਃ—ਯਥਾ ਸੋਮਯ ਪੁਰਖੰ ਗਾਂਧਾਰੇ ਭਯੋ ਭਿਨਧਾਖਯ ਮਾਨੀਯਤੰ ਤਤੋਤਿਜਨੇ ਵਿਸ੍ਰਿਜੇਤ ਸ ਯਥਾ ਤਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਙ ਵਾ ਉਦਙ ਵਾ ਧਰਾਙ ਵਾ ਪ੍ਰਧਮਾਯਿਤਾ ਭਿਨੰਧਾਖਯ ਆਨੀਤੋ ਭਿ ਨਧਾਂਖਯੋ ਵਿਸ੍ਰਿਸ੍ਟਃ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸੌਮਯ ਜੈਸੇ ਗਾਂਧਾਰ ਦੇਸ ਮੈ ਸੇ ਚੋਰੋ ਨੇ ਕਿਸੀ ਬਡੇ ਧਨੀ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੇ ਖਟੀਆ ਪਰ ਸੋਏ ਪਰੇ ਕੂੰ ਤਿਸਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਔ ਖਟੀਆ ਪਰ ਹੀ ਤਿਸਕੂੰ ਜੂੜ ਕੇ ਗਾਂਧਾਰ ਦੇਸ ਸੇ ਕਿਸੇ ਦੂਰ ਬਨਮੈ ਲੈਜਾਇਕੇ ਸਾਰੇ ਭੂਖਣ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਕੇ ਹਾਥ ਪਾਵ ਬਾਂਧ ਕੇ ਤਥਾ ਨੇਤ੍ਰ ਭੀ ਤਿਸਕੇ ਬੰਧ ਕੇ ਨਿਰਜਨ ਬਨ ਮੈ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਤਯਾਗ ਕੇ ਤਿਸਕੇ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰ ਲੈਕੇ ਵੋ ਚੋਰ ਭਾਗ ਗਏ ॥ ਅਬ ਵੋ ਪੁਰਖ ਭੂਖੇ ਪਯਾਸੋ ਘਾਮ ਸੇ ਤਪਤ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਕਬੀ ਨੀਚੇ ਕਬੀ ਊਚੇ ਪੂਰਬ ਕਬੀ ਉਤ੍ਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਪੁਕਾਰਤੇ ਹੈ ਲਿਟਤੇਰ ਕਬੀ ਪੂਰਬ ਕੂੰ ਕਬੀ ਪਛਮ ਕੂੰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਥਲ ਕੀ ਮਤਸਵਤ ਤੜਫ ਰਹਯੇ ਹੈ ਤਹਾ ਲਿਟਨੇ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੂੰ ਕਾਂਟੇ ਚੁਭ ਰਹੇ ਹੈਬਡਯਾਂ ਸੂਲਾਂਬਬੂਰ ਆਦਿਕ ਕੀਆਂ ਸਰੀਰ ਮੈ ਗਡ ਗਈਆਂ ਹੈਂ ਅਬ ਉਸ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਨਿਰਜਨ ਬਨ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕੋਈ ਸੁਣਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਕੋਈ ਦਯਾਲੂ ਪੁਰਖ ਆਇ ਨਿਕਸਯੋ ਤਿਸਨੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਔ ਹਸਤ ਪਾਦ ਖੋਲ ਕ ਤਿਸਸੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਮੈ ਗਾਂਧਾਰ ਦੇਸ ਹੈ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਕੂੰ ਤੂੰ ਚਲਾ ਜਾਹ

ਮੂਃ—ਤਸਯਯਥਾ ਭਿ ਨਹਨੰ ਪ੍ਰਮੁਚਯ ਪ੍ਰਬ੍ਰੂਯਾ ਦੇਤਾਂ ਦਿਸੰ ਗਾਂਧਾਰਾ ਏਤਾਂ ਦਿਸੰ

ਬੂਜੇਤਿ ਸ ਗ੍ਰਾਮਾਦ ਗ੍ਰਾਮੰ । ਪ੍ਰਿਛਨ ਪੰਡਿਤੋ ਮੇਧਾਵੀ ਗਾਂਧਾਰਾਨੇਵੇਪ ਸੰਪਦਜੇ ਤੈਵ ਮੇਵੇਹਾ ਚਾਰਯਵਾਨ ਪੁਰਖੋ ਵੇਦ ਤਸਜ ਤਾਵਦੇਵ ਚਿਰੰਯਾਵਨਨ ਵਿਮੋਖਜੇਥ ਸੰਪਤਸ ਇਤੀ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ---ਤਬ ਸੋ ਪੁਰਖ ਮੇਧਾਵੀ ਬਡੋ ਪੰਡਿਤ ਬੁਧੀਵਾਨ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਗ੍ਰਾਮਾਤਰੋ ਕੂੰ ਪੂਛਤਾ ਹੂਆ ਗਾਂਧਾਰ ਦੇਸ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਏਵ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਜਾਣ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਬਤਾਏ ਏਹ ਜੀਵ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਦ ਗੁਰੂ ਵਾਲਾ ਪੁਰਖ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਤਤ੍ਵਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਗਾਂਧਾਰ ਦੇਸ ਕੌਨ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ । ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭਾਦਿਕ ਚੋਰੋਂ ਨੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਗਿਜਾਨ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰ ਢਾਪ ਕੇ ਔਮਹਾ ਸਾਮਰਥ ਰੂਪੀ ਹਸਤ ਪਾਦ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖਾਦੀ ਸੰਗਲੋ ਕਰਕ ਬਾਂਧ ਕੇ ਨਾਮ ਕੁੰਠਿਤ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਨਾਮ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਘੋਰ ਬਨ ਵਿਖੇ ਤੁਝਕੋ ਡਾਰ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬਨ ਵਿਖੇ ਕੁੰਭੀ ਪਾਕ੧ ਕਾਲ ਸੂਤ੍ਰ੨ ਅਸਿਪਤ੍ਰ੩ ਰੋਰਵ੪ ਆਦਿਕ ੧੯ ਮਹਾ ਨਰਕ ਰੂਪੀ ਮਹਾ-ਕੰਟਕ ਹੈਂ ॥ ਜਿਸ ਮੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਦੁਖ ਹੈ ਜ੍ਵਰ ਵਿਖਮ ਜ੍ਵਰ ਨੇਤਕੀ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਚਤੁਰਥ ਜ੍ਵਰਾਦਿਕ ਅਨੰਤ ਜ੍ਵਰ ਸੰਸਾ ਚਿੰਤਾ ਕਸ੍ਰ ਗਲਤ ਕੁਸ੍ਰ ਅਠਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਰੋ ਕੇ ਈਰਖਾ ਆਧੀ ਬਜਧਾ ਉਪਾਧੀ ਵਾਤਜਨਜ ਗੰਠਜਾਦਿਕ ਪੀੜਾ। ਪਿਤ ਕਫ ਜਨਜ ਖਾਂਸੀ ਆਦਿ ਅਨੰਤ ਹੀ ਰੋਗ ਰੂਪ ਜਿਸ ਸੰਸ਼ਾਰ ਰੂਪੀ ਬਨ ਮੈ ਕਾਂਟੇ ਹੈ । ਜਿਨ ਕੀ ਕੁਛ ਸੰਖਜਾ ਨਹੀ ਹੋਇ ਸਕਤੀ ਹੈ । ਜੀਵ ਕੂੰ ਐਸੇ ਦੁਸ੍ਰ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬਨ ਮੈ ਡਾਰ ਕੇ ਇਸਕੋ ਆਤਮਰੂਪੀ ਧਨ ਔ ਦੈਵੀਗੁਣ ਰੂਪੀ ਭੂਖਣ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਚੋਰ ਚੁਰਾਇ ਕੇ ਲੈਗਏ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਆਤਮ ਧਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਏਹ ਜੀਵ ਮਹਾਕੰਗਾਲ ਹੋਕੇ ਦਰ ਬਦਰ ਧਕੇ ਖਾਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤੁਛ ੨ ਅਲਪ ਵਸਤੂ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨ ਕਰ ਕਰਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ੨ ਸ੍ਵਾਨ ਕੇ ਸਮ ਧਕੇ ਖਾਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਬਿਨਾ ਸਦ ਗੁਰੂ ਸੇ ਜਨਮਤੇ ਜਨਮਾਂਤਰ ਮੈ ਭਟਕਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਪੂਰਬ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋ ਕੇ ਸੰਚਿਤ ਪੁਨਜ ਕਰਮ ਉਤਮ ਉਦੈ ਹੋਵੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ੍ਰਠੀ ਸਦ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਤਸੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਰੂਪ ਗਏ ਹੂਏ ਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਿਕ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰਾਜਮੈ ਥਿਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਰਾਜ ਕੋ ਪੁਨਾ ਫਿਰ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਸ਼ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਸਦ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲਹੀ ਚਿਰਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਖੈ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਅਬ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਖੈ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸੰਪਤਸਜੇ

ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਤਰੰਗ ਲੀਨ ਹੋਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਭਿੰਨ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤਦਵਤ ਜੈਸੇ ਬਿਗਾਰੀ ਪਕੜ੍ਯਾ ਹੂਆ ਮਾਨੁਖ ਠਿਕਾਣੇ ਸਿਰ ਪਹੁਚ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਸੇ ਬੋਝਾ ਫੈਕ ਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬੋਝੇਂ ਕੂੰ ਫੈਂਕ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਰੂਪ ਮੈ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈ॥

ਮੂ:–ਸ ਯ ਏਖੋ ਣਿਮੈ ਤਦਾਤਮਯ ਮਿਦੇ ਗ੍ਰੰ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਯ ਗ੍ਰੰ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ॥ ਜੋ ਤੁਧ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ॥ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਾਮ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਏਕ ਰਸ ਥਿਰ ਰੂਪ ਸਦਾ ਕਾਯਮ ਅਚਲ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰੂਪ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀਂ ਹੈਂ॥ ਇਤਿ ਚਤੁਰਦਸੋ ਅਧ੍ਯਾਇ:॥੧੪॥

ਨਨੁ ਜੈਸੇ ਅਗਯਾਨੀ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਸੋਵਤੇਹੈ ਔਰ ਵਿਹਾਰ ਸਾਰੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਰੋਗਾਦਿਕੋਂ ਸੇ ਪੀੜਿਤ ਹੋਕੇ ਮੂਰਛਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕੂੰ ਤਯਾਗਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਗਯਾਨਵਾਨ ਭੀ ਸੰਪੂਰਨ ਅਗਯਾਨੀਵਤ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਹਾਯ੨ ਕਰਤਾ ਮੂਰਛਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੂਆ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਤਯਾਗ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਅਗਯਾਨੀ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਜਨਮ ਮਰਨ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਭੀ ਜਨਮਾਦਿ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੋਵੇ ਗੇ ਕਾਹਤੇ ਔਰ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਸਮ ਹੋਣੇ ਤੇ ਇਤਿ। ਜੇ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਭੀ ਅਗਯਾਨੀਵਤ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਸੇ ਕਯਾ ਅਪੂਰਬਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਜਿਗਯਾਸੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ਇਸ ਸੰਸਯ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ। ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਪਯਾਤ੍ਵਿਤਿ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਭੂਯਾ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਮੁਝ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ॥

ਤਥਾ ਸੋਮਯੇਤ ਹੋ ਵਾਚ॥ ਐਸੀ ੨ ਸਿਖ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵਹੁ॥੩॥

ਮੂ:–ਪੁਰਖ ਗ੍ਰੰ ਸੋਮਯੇ ਤੋਪ ਤਾਪਿਨੰ ਗਯਾਤਯ: ਪਰਯਪਾਸਤੇ ਜਾਨਾਸਿਮਾਂ ਜਾਨਸਿਮਾ ਮਿਤ ਤਸਯ ਯਾਵਨ ਨ ਵਾਙਮਨਸਿ ਸੂੰਪਦਯਤੇ ਮਨ: ਪ੍ਰਾਣੇ ਪ੍ਰਣਸ੍ਤੇਜਸਿ ਤੇਜ: ਪਰਸਯਾ ਦੇਵਤਾਯਾਂ ਤਾਵਯ ਜਾਨਾਤਿ॥੧॥

ਟੀਕਾ–ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਸਮੇ ਰੋਗ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਉਪ ਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪੁਰਖ ਅਰਥਾਤ ਮਰਣ ਕਾਲ ਮੈ ਵਾਤ ਪ੍ਰਿਤ ਕਫ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕੋ ਕੰਠ ਰੁਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ

ਨੇਤ੍ਰ ਫਟ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਸਨਬੰਧੀ ਲੋਕ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ੨ ਕੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਜਨ ਤੂੰ ਮੁਝ ਕੂੰ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ੨ ਜੋ ਮੈ ਕੌਨ ਹੂੰ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੀ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਮਨ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਮਨ ਪ੍ਰਾਣੋ ਮੈ ਲੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਤੇਜ ਮੈ ਲੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਤੇਜ ਪ੍ਰਮ ਦੇਵਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਮੈ ਲੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਹਾਂ ਮੈ ਤੁਝ ਕੂੰ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਤੂੰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਹੈ ਏਹ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਏਹ ਮੇਰੀ ਮਾਤਾ ਹੈ ਇਤਿ ॥ ੧ ॥

ਮੂ:—ਅਥ ਯਦਾਸਜ ਵਾਙ ਮਨਸਿ ਸੰਪਦਜਤੇ ਮਨ ਪ੍ਰਾਣੇ ਪ੍ਰਾਣਸ੍ਤੇ ਜਸਿ ਤੇਜ: ਪਰਸਯਾਂ ਦੇਵਤਾ ਯਾ ਮਥ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ॥

ਟੀਕਾ:—ਹੇਸਿਖ ਜਿਸ ਸਮੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੀ ਵਾਕ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਮਨ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਮਨ ਪ੍ਰਾਣੋ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਤੇਜ ਮੈ ਤੇਜ ਪਰਮ ਦੇਵਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਥ ਨਾਮ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਮੂ:—ਸ ਯ ਏਖੋ ਣਿਮੈ ਤਦਾਤ ਮਜ਼ਮਿਦ ਗੁੰ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਜ ਗੁੰ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਰ ਮਸਿਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਕੋ ਔ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਕੋ ਯਦਜ਼ਾਪਿ ਜਨਮੇਤ ਆਦਿ ਮਰਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਸਮ ਹੈ । ਤਥਾਪਿ ਅਗਯਾਨੀ ਸੇ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨ ਕੀ ਇਤਨੀਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ॥ ਕਥਾ ਜਿਸ ਸਮੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਸੇ ਮੁਕ੍ਤ ਹੂਆ ਅਰਥਾਤ ਸਰੀਰ ਛੂਟਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਪੁਨਾ ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਕਾਰਾ ਗ੍ਰਹ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਮ੍ਰਿਤ੍ਰੂ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਪੁਨਾ ਜਨਮਾਦੀ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਗਯਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਆਤਮਗਯਾਨੀ ਜਨਮਾਦੀ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਯੰ ਰਾਜ ਕੋ ਆਨੰਦ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਸੋ ਜੋਏਹ ਅਤਜੰਤ ਸੂਛਮ ਅਣੁ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਵ ਰੂਪ ਏਹ ਸਾਰਾ ਜਗਤਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸਤਯ ਹੈ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਰ ਅਸੀ ਨਾਮ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਵੇਤ ਕੇਤੋ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤੇਰੇ ਸੇ ਅਭਿਨ ਹੈ ਤੂੰ ਉਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੈ ਸੁਵਰਣ ਭੂਖਣਵਤ ॥

ਜੋ ਤੁਧ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ। ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਸਦਾ ਹੈ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਹੈ ਥਿਰ ਰੂਪ ਹੈ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹਰੀ ਤੂੰਹੀ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਪੰਚਦਸੋ ਅਭਜ਼ਾਸ: ॥ ੧੫ ॥

ਨਨੂੰ—ਬੰਧਨ ਕਾ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਗਯਾਨੀ ਅਗਯਾਨੀ ਕਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸਮਹੋਣੇ ਸੇ

ਪੁਨਾ ਕਿਉ ਵਿਦਵਾਨ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਅਗਯਾਨੀ ਬੰਧ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕਯਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਜਬ ਬੰਧ ਕੀ ਦੋਨੋ ਕੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸਮ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦੋਨੋ ਕੂੰ ਹੀ ਬੰਧ ਸਮ ਹੋਤੇ ਹੋਵੇ ਗੋ। ਵਿਦਵਾਨ ਕੂੰ ਭੀ ਬੰਧਨ ਅਗਯਾਨੀ ਤੇ ਸਮ ਹੀ ਭਯੋ ਤਬ ਗਯਾਨ ਬੰਧਨ ਕੇ ਨੇਵਵਤਕ ਹੈਂ ਏਹ ਕਥਨ ਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਬਯਰਥ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗੋ॥ ॥ ਗਯਾਨਾ ਦੇਵਤੁ ਕੈ ਵਲਯੰ ॥ ਏਹ ਨਿਯਮ ਵੇਦ ਕੇ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗੋ ਸਾ ਬੰਧ ਨਿਵਰਤਕ ਤਾ ਗਯਾਨ ਮੈ ਕੈਸੇ ਹੈ ਇਸ ਸੰਸੇ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ॥ ॥ ਭੂਯ ਏਵ ਮਾ ਭਗਵਾਨ ਵਿਗਯਾਪਯ ਤ੍ਵਿਤਿ॥

ਹੇ ਭਗਵਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਬਹੁਰੋਂ ਮੁਝ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ ਜੀ॥ ਤਥਾ ਸੌਮਯੇਤਿ ਹੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੌਮਯ ਜੈਸੇ ਤੁਮ ਕਹਤ ਹੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ॥ ੩॥ ਅਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਖੋੜਸ ਅਭਯਾਸ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪੁਤ੍ਰ ਸਿਖ ਪ੍ਰਤਿ॥ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥

ਮੂ:—ਪੁਰਖ ਗੂੰ ਸੌਮਯੋਤ ਹਸ੍ਤ ਗ੍ਰਹੀਤ ਮਾਨਯੰਪਜਪ ਹਾਰਖੀਤ ਸ੍ਤੇਯ ਮਕਾਰੀਖਤ ਪਰਸ਼ੁਮਸਨੈਤਪ ਤੇਤਿ। ਸਯਦਿ ਤਸਯ ਕਰਤ਼ਾ ਭਵਤਿ ਤਤ ਏਵਾ ਨ੍ਰਿਤ ਮਾਤਮਾਨੰ ਕੁਰੁਤੇ॥ ਸੋ ਨ੍ਰਿਤਾਭਿ ਸੰਧੋ ਨ੍ਰਿਤੇ ਨਾਤਮਾਨ ਮੰਤਰਧਾਯ ਪਰਸੁੰ ਤਪੁੰ ਪ੍ਰਤਿ ਗ੍ਰਹਣਾਤਿ ਸਦਹਯਤੇ ਥ ਹਨਯਤੇ॥ ੧॥

ਟੀ:—ਹੇ ਸੌਮਯ ਜੈਸੇ ਰਾਜ ਭਟੋਂ ਨੇ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨੌਕਰੋਂ ਨੇ ਦੋ ਪੁਰਖੋਂ ਕੂੰ ਚੋਰ ਜਾਨ ਕੇ ਪਕੜ ਕੇ ਲੈਆਇ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਮੈਸੇ ਏਕ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਪੂਛਯਾ ਕੇ ਤੈਨੇ ਚੋਰੀ ਕਰੀ ਹੈ ਤੂੰ ਚੋਰ ਹੈਂ॥ ਹੈਸੀ ਤਾਂ ਵੋ ਚੋਰ ਪਰੰਤੂ ਸਜਾ ਸੇ ਡਰਤੇ ਮਾਰੇ ਨੇ ਕਹਦੀਓ ਮਿ ਬਯਾਹੀ ਕੇ ਮੈ ਚੋਰ ਨਹੀ ਹੂੰ॥ ਤਿਸ ਚੋਰ ਸੇ ਰਾਜ ਭਟ ਬੋਲੇ ਕੇ ਜੇ ਤੈਨੇ ਚੋਰੀ ਨਹੀ ਕੀਤੀ ਤਬ ਏਹ ਤਪਤ ਲਾਲ ਕਰੀ ਹੂਈ ਅਗਨੀ ਸੇ ਲੋਹੇ ਕੀ ਖਨੀ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਪਰ ਲੈਕੇ ਈਹਾਂ ਸੇ ਦਸ ਬੀਸ ਕਦਮੋ ਪਰ ਫੈਕ ਦੇ। ਜੇ ਤੂੰ ਚੋਰ ਹੋਯੇਂ ਤਬ ਤੇਰੇ ਹਾਥ ਭੀ ਜਲ ਜਾਵੈਗੇ ਔ ਪੁਨਾ ਤੇਰੀ ਸਜਾ ਕਾ ਨਿਯਮ ਕਰਕੇ ਤੁਮਕੋ ਕਾਰਾ ਗ੍ਰਹ ਨਾਮ ਜੇਲ-ਖਾਨੇ ਮੈ ਪਠਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ॥ ਜੇ ਚੋਰ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਬਚਾਉ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਤੇ ਹੈਂ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਹਾਥੇਂ ਪਰ ਤਪਤ ਲੋਹੇ ਕੀ ਕਸ਼ੀ ਰਖਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਕੇ ਹਾਥ ਭੀ ਜਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੂੰ ਮਾਰ ਭੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਔ ਜੇਲਖਾਨੇ ਮੈ ਭੀ ਪਠਾਯੇ ਜਾਤੇ ਹੈ॥

ਮੂ:—ਅਥ ਯਦਿ ਤਸਯਾਕਰਤਾ ਭਵਤਿ ਤਤ ਏਵ ਸਤਯ ਮਾਤਮਾਨੰ ਕੁਰੁਤੇ ਸ ਸਤਯਾ ਭਿ ਸੰਧ: ਸਤਯੇ ਨਾਤਮਾਨ ਮੰਤਰਧਾਯ ਪਰਸ਼ੁੰ ਤਪਤੰ ਪ੍ਰਨਿ ਤਗ੍ਰਹਣਾ ਤਿਸ

ਦਹਜਤੇ ਥ ਮੁਚਜਤੇ ॥ ੨ ॥

ਟੀ:-ਔ ਜਿਸ ਕੂੰ ਚੋਰ ਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਲੈ ਆਏ ਥੇ ॥ ਜਬ ਤਿਸ ਸੇ ਰਾਜ ਭਟੋਂ ਨੇ ਪੂਛਜਾ ਤਬ ਤਿਸ ਨੇ ਸਤਜ ੨ ਕਹਦੀਓ ਕੇ ਮੈਨੇ ਚੋਰੀ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਜੇ ਤੈਨੇ ਚੋਰੀ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਤਬ ਏਹੁ ਤਪਤ ਲੋਹੇ ਕੇ ਪਿੰਡ ਉਠਾਇ ਕੇ ਊਹਾਂ ਫੈਂਕਦੇ ਜੇ ਤੇਰੇ ਭੀ ਹਾਥ ਜਰ ਗਏ ਤਬ ਤੁਝ ਕੋ ਭੀ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਸਜਾ ਦੇਕੇ ਜੇਲਖਾਨੇ ਪਠਾਯੋ ਜਾਇਗੋ ॥ ਔ ਜੇ ਸਾਚੇ ਹੋਵੇਂਗੇ ਤਬ ਤੇਰੇ ਹਾਥ ਨਹੀ ਜਰੈਂਗੇ ਪੁਨਾ ਤੁਝਕੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਕੇ ਛੋਡ ਦੇਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਰਾਜ ਭਟੋਂ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਤਿਸ ਸਚੇ ਪੁਰਖ ਨੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਤਪਤ ਲੋਹੇ ਕੋ ਪਿੰਡ ਉਠਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਗਜਾਤ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਜਾਇ ਕੇ ਫੈਕ ਦੀਓ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਹਾਥੋਂ ਕੂੰ ਯਦ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਆਂਚ ਨ ਲਾਗਤੀ ਭਈ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਸਹਤ ਰਾਜਭਟ ਤਿਸ ਸੇ ਅਪਨੋ ਅਪ੍ਰਾਧ ਛਿਮਾਪਨ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੂੰ ਬਡੋ ਸਿਰੋਪਾਉ ਦੇਕੇ ਛੋਡ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਤੈਸੇ ਦਾਰਸ਼੍ਰਾਂਤ ਮੈ ਅਗਜਾਨੀ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੋਕੇ ਕਾਮਨਾ ਪ੍ਰਯੁਕ੍ਤ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਚੋਰਕੇ ਸਮਾਨ ਮਿਥਜਾ ਬੋਲ ਕੇ ਮੁਕਰਤੇ ਹੈ ਕੇ ਮੈਨੇ ਨਹੀ ਦੇਹਾਤਮ ਅਭਿਮਾਨ ਸਹਤ ਕਰਮ ਕੀਏ ਕਰਮ ਸਹਤ ਸੋਪੁਨਾ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਤਪਤ ਪਰਸੁ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਚੋਰ ਪੀੜਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਭੀ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਸਹਤ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤਪਤ ਪਰਸੂ ਗ੍ਰਹਣ ਜਨਜ ਪੀੜਾਵਤ ਪੁਨਾ ੨ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਸੇ ਪੀੜਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਕਾਰਾਗ੍ਰਹਵਤ ਨਰਕ ਨਿਵਾਸ ਕੂੰ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਅਥ ਸਾਧੂ ਕੂੰ ਚੋਰ ਕੇ ਭ੍ਰਮ ਸੇ ਜੋ ਪਕੜ ਕੇ ਲੈਆਏ ਥੇ ਤਿਸ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਪਰਸੂ ਦੇਨੇ ਸੇ ਤਿਸਕੂੰ ਸਤਜਵਾਦੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪਰਸੂ ਤਪਤ ਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਪੀੜਾ ਕੂੰ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਉਲਟਾ ਰਾਜਾਦਿਕ ਸਰਬ ਲੋਕੋ ਸੇ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਕੂੰ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਤੇ ਸੂਨਜ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮੂਰਖੋ ਵਤ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਨਾ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਜਨਜ ਪੀੜਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਮੂ:-ਸ ਯਥਾ ਤਤ੍ਰ ਨਾਦਾਹਜੇਤੈ ਤਦਾਤਮਜ ਮਿਵ ਗੁੰ ਸਰਬੰ ਤਤ ਸਤਜ ਗੁੰ ਸ ਆਤਮਾ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਇਤਿ ॥ ਤਦ ਹਾ ਸਜ ਵਿਜਗਜਾ ਵਿਤਿ ਵਿ-ਜਿਗਜਾ ਵਿਤਿ ॥ ੩ ॥

ਟੀ:-ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਸਤਜਵਾਦੀ ਆਤਮਵੇਤਾ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਆਦੀ ਦਾਹ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਤਜੰਤ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਤ੍ਰ ਮਿਤਜੂ ਕੀ ਗਮਤਾ ਨਹੀ ਹੈ

ਸੋ ਜੋ ਏਹ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਤਮ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਏਹ ਇਸ ਆਤਮੇ ਕੋ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸਤਜ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੋ ਸੋ ਆਤਮਾ ਤੂੰਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ। ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਜੋ ਥਿਰ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਨਾਮ ਤੂੰ ਹੀਹੈ ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੇਸ੍ਵੇਤਕੇਤੁ ਪਿਤਾ ਸੇ ਆਤਮ ਵਿਦਯਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਤਮ ਭੀ ਸੁਖੀ ਹੋਵੋ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਤਨੋ ਹੀ ਉਪਦੇਸਯ ਹੈ ਅਬ ਇਸ ਤੇ ਉਪਰ ਔਰ ਉਪਦੇਸਯ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹਮ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹੈ ਜੋ ਅਬ ਤੁਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਅਬ ਕੁਛ ਸੰਸੇ ਹੈ ਯਾ ਤੁਮਾਰੇ ਸੰਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਗਏ ਹੈਂ। ਜੋ ਸੰਸਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ਤਿਸ ਤੁਮਾਰੇ ਸੰਸੇ ਕਾ ਹਮ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂਤ੍ਰ ਸੇ ਨਾਸ ਕਰੇ। ਐਸੇ ੨ ਪਰਮ ਰਸੀਲੇ ਕਰੁਣਾਕੇ ਰਸ ਸੇ ਮਿਸ੍ਰਤ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੂਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਤਿ ਉਤਸਾਹ ਯੁਕਤ

ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਹਾਰਦ ਤਮ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਸਵਿਤਾ ਰੂਪ ਹੋ ਆਪ ਕੇ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਰਬ ਸੰਸੈ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਸਵਿਤਾਂ ਨਾਮ ਸੂਰਯਕੋ ਹੈ। ਸੂਯਤੇ ਸਰਬਾਨ ਕਾਮਾਂ ਨਿਤਿ ਵਾ ਪ੍ਰਜਾ ਤਿ ਸੂਰਯਃ ਸੂਯਨਾਮ ਉਤਪਤੀ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਉਤਪਤਿ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸੂਰਜ ਤਦਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਸਨਮੁਖ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੂੰ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸੂਰਜ ਰੂਪ ਹੋ ਆਪ ਆਪ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਸੇਹਮ ਅਬ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਭਏ ਹੈ ਆਪਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਸੇ ਪਰਮ ਮਾਤਾ ਰੂਪ ਭੀ ਆਪ ਹੀ ਹੋ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪਰਮ ਉਤਮ ਪਦਾ-ਰਥ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣਾਦਿਕ ਦੇਕੇ ਦੇਖਕੇ ਪਾਲਕੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਆਪਭੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂ ਕੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਵਸਤੂ ਦੇਕੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਹਮ ਆਪਕੇ ਕਿੰਕਰ ਆਪ ਕੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ ਆਪ ਜੋ ਆਗਯਾ ਕਰੋ ਸੋਈ ਹਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਰੈਂਗੇ। ਐਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸਿਖੋ ਉਵਾਚ ॥ ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ ॥ ਤੁਮੈ ਬਾਵਨੰ ਰੂਪ ਧਾਰੀ ਮੁਰਾਰੇ। ਕਰੇ ਸਿਧ ਕਾਰਯੰ ਸਭੈ ਦੇਵ ਤਾਰੈ। ਏਕੰ ਪਾਦਕੈ ਭੂਮਿ ਪੀਠੰ ਸੁਮਾਪੀ। ਦੁਤੀ ਪਾਦਕੈ ਦੇਵ ਲੋਕੰ ਸੁਨਾਪੀ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀ ਪਾਦ ਦੀਓ ਬਲੇਃ ਸੀਸਮਧੰ ॥ ਲੀਉ ਸ੍ਵਰਗ ਛੀਨੰ ਪਠਜੇਬੇਗ ਅਧੰ ॥ ਤੁਮੈ ਰਾਮ ਹ੍ਵੈਕੈ ਦਸ ਗ੍ਰੀਵ ਮਾਰਯੋ। ਨਿਜੰ ਸੇਵਕੰ ਭੀਖਨੈ ਰਾਜ ਧਾਰਯੋ ॥ ੨॥

ਤੁਮੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹ੍ਵੈ ਕੰਸ ਕੇਸੀ ਬਿਹੰਡਯੋ ॥ ਕਰੀ ਪੂਤਨਾ ਪੂਤਨਾ ਪਾਪ ਖੰਡਯੋ । ਨਮਸ੍ਤੁ ਨਮਸ੍ਤੁ ਨਮਸ੍ਤੁ ਦਯਾਲੇ । ਕਰੀ ਰਖਯਾ ਗੋਕਲੰ ਗੋਪ ਪਾਲੇ ॥ ੩ ॥ ਤੁਮੈ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਧਾਰੀ ਸੁਧਾਮੰ। ਦੈਕੈ ਨਾਮ ਦੇਸੰ ਕੀਏ ਪੂਰਣ ਕਾਮੰ ॥ ਤੁਮੀ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰੰ ਰੂਪ ਹ੍ਵੈਕੇ । ਕਰੀ ਧਰਮ ਪਾਲੰ ਨਿਜੰ ਸੀਸ ਦੈਕੈ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰੀ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਮੁਰਾਰੇ। ਕੀਏ ਦੁਸ਼ਟ ਨਾਸੰ ਸਭੈ ਸੰਤ ਪਾਰੇ ॥ ਦੀਓ ਗਯਾਨ ਖੜਗੰ ਕੀਓ ਮੋਹ ਨਾਸੰ। ਕੀਓ ਪਾਰ ਗਾਮੀ ਭਵੰ ਤਾਪ ਖਾਪੰ ॥ ੫ ॥ ਸਭੈ ਸੰਤ ਉਬਾਰੀ ਸਦਾ ਸਾਂਤਿ ਰੂਪੰ । ਨਮੋ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਨਮੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੰ ॥ ਨਮੋ ਸਿਧਿ ਦਾ ਬੁਧਿ ਦਾਦੇਵ ਤੇਸ਼ੰ॥ ਜਿਨੈਂ ਸਯਾਰ ਜਾਤੰ ਕੀਏ ਸਿੰਘ ਭੇਸੰ ॥ ੬ ॥ ਨਮੋ ਨਾਥ ਪੂਰੇ ਸਦਾ ਸਿਧ ਕਾਮੰ । ਜਿਨੈ ਪਾਲਯੋ ਹਿੰਦ ਕੋ ਧਰਮ ਦਾਮੰ। ਸਾਹਾਨ ਸਾਹੋ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਜੰ। ਨਮਾਮਿ ਸਦਾ ਸਰਬ ਦਾ ਸੁਭ੍ਰ ਸਾਜੰ ॥੭॥ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪੰ ਸਦਾ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰੰ। ਨਿਰੰਜਨੰ ਨਾਕ ਨੇਤ੍ਰੀ ਦਯਾਰੰ ॥ ਅਜੇਯੰ ਅਭੇਯੰ ਅਜੋ ਨੀ ਅਜਾਲੰ। ਨਮਸਤਯੰ ਨਮਸਤ੍ਯੰ ਨਮਸਤ੍ਯੰ ਅਕਾਲੰ ॥ ੮ ॥

ਚੌਪਈ–ਜੋ ਇਹੁ ਕਥਾ ਸੁਨੈ ਅਰ ਗਾਵੈ। ਪਾਪ ਤਾਪ ਤਜਹਰਿ ਪੁਰਿ ਜਾਵੈ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਪੋਤ੍ਰ ਪੁਨ ਧਨ ਅਰ ਧਾਨਾ ॥ ਤਿਹ ਗ੍ਰਿ ਹੋਹਿ ਨਵੰਨਵ ਨਾਨਾ ॥ ੯ ॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੁ ਅਸ੍ਟਕ ਸਦਾ ਜੋ ਨਰ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਇ।
ਕਾਟ ਬੰਧ ਹਰਿ ਪਦ ਲਹੈ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਸਦਾਇ ॥ ੧੦ ॥

ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਨਿਸੰਸੈ ਹੋਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੂਏ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚੋ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਯੋਂ ਕਾ ਆਇਕੇ ਬਦਲਾ ਲੇਤੇ ਭਏ। ਚਲਤੀ ਵਾਰ ਬੰਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਵਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਰੇ ਬੰਦੇ ਜਿਤਧਾ ਕਾਲ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਰਖਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸੰਗ ਨ ਕਰੈ ਗੋ ਔ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਤੂੰ ਆਪ ਕੂੰ ਗੁਰੂ ਨ ਸਦਾਵੈ ਗੋ। ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਤੇਰੇ ਤੇਜ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਔ ਤੁਝ ਕੂੰ ਕੋਈ ਨ ਮਾਰ ਸਕੈ ਗੋ। ਜਬ ਤੂੰ ਆਪ ਕੂੰ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵੈ ਗੋ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸੰਗ ਕਰੈ ਗੋ ਤਬ ਮਾਰਯੋ ਜਾਇਗੋ । ਔ ਪਰਮ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਥੇ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਐਸੋ ਬਚਨ ਹੂਆ। ਐ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਮਨੇ ਬੰਦੇ ਕੇ ਸਾਥ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਾਥ ਰਹਣਾ ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਏਹ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੇ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਮੈ ਗੁਰੂ ਹੂੰ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਨਹੀ ਕਹੇਗੋ। ਜਬ ਇਸ ਨੇ ਆਪ ਕੂੰ ਗੁਰੂ ਸਦਾਯਾ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਇਸ ਕਾ ਸਾਥ ਛੋਡ ਦੇਨਾ ਹਮ ਸਦਾ ਤੁਮਾਰੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹੈ ॥

ਐੈ ਏਹ ਤਬ ਮਾਰਜੋ ਜਾਇਗੋ। ਪੁਨਾ ਰਾਜ ਰਿਖਿ ਭਾਈ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੂ ਵਿਦਾ ਦੇਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸਕੀ ਓਰ ਤੋਰ ਦੇਤੇ ਭਏ । ਏਹੁ ਦੋਨੋ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਕਾਦਰਾਵਾਦ ਨਗਰ ਮੈ ਆਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤੂ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸਿਖਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੂ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਰਨੰ ਨਾਮ ਖੋੜਸ਼ੋ ਅਧਯਾਯਃ ॥ ੧੬ ॥

ਓ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੭ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋ:—ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਅਜ ਅਦ੍ਵੈ ਅਚਲ ਅਨਾਸ ॥ ਨਿਤ ਵਿਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੧ ॥ ਜਹ ਜਾਨੈ ਬਿਨ ਜਗਤ ਭ੍ਰਮ ਭਾਸਤ ਸਿੰਧੁ ਸਮਾਨ ॥ ਜਾਨੈ ਗੋਪਦ ਤੁਲਹ੍ਵੈ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਭਗਵਾਨ ॥ ੨ ॥ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਜਾਕੋ ਬਾਕਜ ਬਿਲਾਸ ॥ ਸਕਲ ਵੇਦ ਵੇਦਾਂਤ ਪੁਨ ਬੰਦੋਂ ਤਹਸੁਖ ਰਾਸ ॥ ੩ ॥ ਸੋ:—ਮੂਕ ਹੋਤ ਵਾਚਾਲ ਜਾਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਲਵਲੇਸਤੇ। ਸਦਾ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਬੰਦੋ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇ ਜੂ ॥ ੪ ॥ ਕਾਮਦੇਵ ਅਨੁਰੁਧ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਬਲਦੇਵ ਜੂ ॥ ਚਿਤ ਅਹੰ ਮਨ ਅਰਬੁਧਿ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਪਹਿਚਾਨਜੈ ॥ ੫ ॥ ਸੇਸ ਸ਼ੰਖ ਅਰ ਚਕ੍ਰ ਪੁਨ ਸ੍ਵਯੰ ਪ੍ਰਭੂ ਪਹਚਾਨ ॥ ਪੂਰ ਰਹਜੋ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਭਗਵਾਨ ੬ ॥ ਰਾਮ ਲਖਨ ਅਰ ਭਰਤ ਪੁਨ ਸਤ੍ਰਹਨਨ ਸਮੁਦਾਇ। ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਹ੍ਵੈ ਅਵਤਰਜੋ ਸੰਤਨ ਹੇਤ ਸਹਾਇ ॥ ੭ ॥ ਸੰਤਨ ਹੇਤ ਸਹਾਇ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਗੁਰੂ ॥ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਹਾਇ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਅਵਤਾਰ ਹਰਿ ॥ ੮ ॥

ਦੋ:—ਅਮਰ ਦਾਸ ਗੁਰੁ ਰੂਪ ਧਰ ਰਾਮ ਦਾਸ ਗੁਰੁ ਮਾਨ ॥ ਚਾਰੋ ਕੋ ਸਮੁਦਾਯਹ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਪਹਚਾਨ ॥ ੯ ॥ ਤਿਮ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੂ ਭਾਗ ਹਰੀ ਭਗ-ਵਾਨ ॥ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਖੁਦਾਇ ਹਰਿ ਚਤੁਰ ਬਜੂਹ ਪਹਚਾਨ ॥ ੧੦ ॥

ਸੋ:—ਯੋਗ ਗਜਾਨ ਅਵਤਾਰ ਵਾਮਦੇਵ ਜਿਮ ਗਰਭ ਗਤ ॥ ਤਪੋ ਗਜਾਨ ਅਵਤਾਰ ਤਿਮ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੂ ॥ ੧੧ ॥ ਜਹ ਸਮ ਜਗ ਨਹ ਆਨ ਪਰਮਪੁਰਖ ਪ੍ਰਬੀਨ ਅਤਿ ॥ ਭਾਗ ਹਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮੋ ਤਹ ਚਰਣ ਯੁਗ ॥ ੧੨ ॥ ਵਾਮਦੇਵ ਜਿਮ ਗਰਭ ਗਤ ਯੋਗ ਗਜਾਨ ਅਵਤਾਰ। ਤਿਮ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੂ ਤਪੋ ਗਜਾਨ ਅਵਤਾਰ ॥ ੧੩ ॥ ਤਾਹਿ ਜਨਮ ਪਰਸੰਗ ਬਰਨੋ ਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾਇਕੈ ॥ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਸੰਗ ਦੀਜੈ ਬੁਧਿ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਭੁ ॥ ੧੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਉਥਾਨਕਾ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ-

ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੀਸ ਪੈ ਧਾਰਕੇ ਰਾਜ ਰਿਖਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਬਖਸ ਸਿੰਘ ਤੇ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ ਕੀ ਓਰ ਪ੍ਰਸਥਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਔਰ ਚੰਦ੍ਰ ਭਾਗਾ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਕਾਦਰਾਵਾਦ। ਨਗਰ ਮੈ ਜਾਇ ਰਹਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਰਤਤੇ ਭਏ॥ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਚੰਦ੍ਰ ਭਾਗਾ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਕੇ ਜੰਗਲ ਮੈ ਸਗਰੇ ਦਿਨ ਰਹਬੋ ਕਰੈ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ। ਤਪ ਕਰਤਯੋਂਕੂ ਕਿਤਨਾਕ ਜਬ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੋ ਤਬ ਏਕ ਛਤ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਕੰਨਜ਼ਾ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਯੋਗ ਹੋਈ ੨ ਥੀ॥ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੀ ਚਿੰਤਾ ਰਹੇ ਕੇ ਕੋਈ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਵਾਰੋ ਜਪੀ ਤਪੀ ਜਤੀ ਸਤੀ ਹਠੀ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਤਬ ਉਸਕੋ ਅਪਨੀ ਕੰਨਜ਼ਾਂ ਕੋ ਪਾਣੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਾਊ ਜੋ ਉਸਕੀ ਸੰਤਾਨ ਉਤਮ ਹੋਵੇ ਤਬ ਹਮਾਰੀ ਕਈ ਕੁਲੋਂ ਕੋ ਉਧਾਰ ਹੋਜਾਵੇ॥ ਐਸੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਵਹੁ ਸਿਖ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੇ ਵੋ ਸੰਜਮੀ ਨੇਮੀ ਧਰਮੀ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਸੂਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਤੇ ਥੇ ਤੈਸੇ ਉਸ ਕੋ ਕੋਈ ਮਿਲੇ ਨਹੀ॥ ਤਬ ਕਈ ਦਿਨ ਸੇ ਇਨ ਕੋ ਧਰਮ ਸੁਧ ਆਚਰਣ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਕੇ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਨੇਮ ਮੈ ਤੋ ਬਡੇ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬ੍ਰਿਧ ਹੈ॥ ਅਛਾ ਔਰ ਤੋ ਕੋਈ ਐਸੋ ਪੂਰੇ ਪੁਰਖ ਹਮਾਰੀ ਨਿਗਾਹ ਚਢਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਚਲੋ ਇਨਹੀ ਕੂ ਕੰਨਜ਼ਾ ਦਾਨ ਦੇ ਦੇਵੈ॥ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇ ਗਟੀ ਗਿਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਤਹਾਂ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਜਹਾਂ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਬਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਥਿਤ ਥੇ। ਜਾਇਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਆਪ ਮੇਰੀ ਕੰਨਜ਼ਾ ਕਾ ਪਾਣੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੋ ਅਪਨੇ ਚਰਣੋ ਕੀ ਤਿਸਕੋ ਦਾਸੀ ਬਨਾਵਹੁ॥ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਗੁਰ ਬਖਸ-ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜ਼ੋ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਹਮਤੋ ਅਬ ਅਪਨੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਗਰੇ ਮੈ ਫਾਸੀ ਡਾਰ ਕੇ ਕਿਉ ਦੁਖ ਦੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਦੂਸਰਾ ਹਮ ਬ੍ਰਿਧ ਹੈਂ ਜਾਹੁ ਕੋਈ ਕੰਨਜ਼ਾ ਕੇ ਵਰ ਕੇ ਯੋਗ ਆਛੇ ਜ੍ਵਾਨ ਸੁੰਦਰ ਲਰਕੇ ਦੇਖ ਲੈ ਹਮ ਕੋ ਦੁਖ ਨ ਦੇਹੁ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਸਿਖ ਨੇ ਕਹਜ਼ੋ ਜੀਕੇ ਮੁਝਕੂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਆਪ ਕੂ ਹੀ ਕੰਨਜ਼ਾ ਦੇਨੇ ਕੂ ਪ੍ਰੇਰਤੇ ਹੈਂ ਮੈ ਕਜ਼ਾ ਕਰੂੰ ਮੁਝਕੂ ਇਸ ਸਮੈ ਸੁੰਦਰ ਧਰਮਾਤਮੋ ਨਹੀ ਲਭਤੇ ਹੈਂ॥ ਯਾਂਤੇ ਆਪਹੀ ਅਬ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਕੂ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੂ ਕੇ ਬਚਨ ਚਿਤਾਰ ਕੇ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਗੁਰ ਬਖਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜ਼ੋ ਕੇ ਅਛਾ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਜਿਉ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ॥ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਾਨ

ਕੇ ਰਾਜਰਿਖੀ ਗੁਰੂ ਬਖਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਸਿਖਕੀ ਕੰਨਯਾ ਸਾਥ ਵਿਵਾਹੁ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੋਈ ਸਾਲ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਤੀਨ ਬਾਲਕ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੋਤ ਭਯੋ ॥ ਔ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਬੇਦ ਕੀ ਵਿਧਿ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਤਿ ਕਰਮ ਨੰਦੀ ਮੁਖ ਸ੍ਰਾਧ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ੪੦ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਕੇ ਬਾਦ ਸੁਧਿ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਬਾਲਕ ਕੇ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਵਾਜ ਲੈਕੇ ਧਰਤੇ ਭਏ ॥ ੧ ॥ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਹਰਜਸ-ਰਾਇ ਸਿੰਘ ॥ ਆਗੇ ਭਾਈ ਹਰਿਜਸ ਰਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦੋ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ਦੋਨਹੁ ਗਯਾਤ ਗੇਯ ਦੋਨੋ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਦੋਨੋ ਸਰਬਗਯ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਯ ਸਰਬ ਨਿਧਯਾਂ ਰਿਧਯਾਂ ਸਿਧਯਾਂਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਮਾਲਕ ਦੋਨੋ ਰਾਜਾ ਯੋਗੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਦੋਨੋ ਹੀ ਪਰਮ ਵਿਰਕ੍ਤ ਦੋਨੋ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਦੋਨੋਂ ਸਰਬ ਸਕ੍ਤੀਮਾਨ ਦੋਨੋ ਮੂਰਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦੋ ਪਰਤੀਤ ਹੋਵੈ ਵਾਸਤ੍ਵ ਸੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈਂ ਦੋਨੋ ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਦੋਨੋ ਕਲਾਨਿਧਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਦੋਨੋ ਮੈਤ੍ਰੀ ਮੁਦਿਤਾ ਕਰੁਣਾ ਉਪੇਖਯਾਆਦੀ ਸਮਸ੍ਤ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਕਾ ਆਧਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਦੋਨੋ ਵੈਰਾਗ ਔ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪ ਹੈਂ ਕਿਧੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਔ ਲਛਮਨ ਰੂਪ ਹੈਂ ਕਿਧੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਚੰਦ ਬਲਰਾਮਜੀਹੈਂ ॥ ਅਨੰਤ ਗੁਣੋ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਹੈਂ । ਮੇਰੀ ਰਸਨਾ ਏਕ ਹੈ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਗੁਣ ਅਨੰਤ ਹੈਂ ਜਿਨਕੇ ਗੁਣੋਂ ਕਾ ਅੰਤ ਸ਼ੇਸ ਸਾਰਦਾ ਨਾਰਦਾਦਕ ਭੀ ਨਹੀ ਪਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਤੌ ਪੁਨਾ ਮੈ ਅਤਿ ਅਲਪ ਬੁਧਿਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਬਾਲਕ ਏਕ ਰਸਨਾ ਕਰਕੇ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਥਨ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੋਂ ॥ ਉਨ ਦੋਨੋ ਸਹੋਦਰੋਂ ਮੈਸੇ ਤਾਵਦ ਅਲਪਸੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ-ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਤਾ ਹੂੰ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਹੈ ਗੇ ਕਾਹਤੇ ਵੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਮਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛੋਟੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਅਬ ਈਹਾਂ ਤਾਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਨੇ ਕੀ ਜਰੂਰੀ ਪ੍ਰਥਮ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸੂਚੀ ਕਟਾਹਾ ਨਯਾਯ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਅਲਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੌ ਮਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਮਸਤ ਸੁਭਾਵ ਇਸਥਤ ਸਦਾ ਰਹੈ । ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਸਦਾ ਹਾਸਯ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆ ਕਰੈ । ਜੈਸੇ ਸੁਥਰਾਸਾਹ ਸਾਹਿਬ ਦਸਮੇਸ ਜੀ

ਕੇ ਸਾਥ ਹਸਯ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਸੋ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਿਲਾਸ ਪੂਰਬਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਸਦਾ ਹੀ ਮੌਨ ਚੁਪਕੇਸੇ ਰਹਤੇ ਹੋ ਅਨਯ ਅਗਯਾਨੀ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਸਮ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੋ ਇਸਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਆਪ ਕੋ ਯਥਾਰਥ ਬੋਧ ਨਹੀ ਹੈ। ਐਸੇ੨ ਬਿਲਾਸ ਸਹਤ ਸੰਤ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਦਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਕਯਾ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਯਾਨ ਪਦਾਰਥ ਸ੍ਵਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸਯ ਹੈ ਕੇ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸਯ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਗਯਾਨ ਸ੍ਵਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਆਪ ਕੈਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਕੇ ਏਹੁ ਅਗਯਾਨੀ ਹੈਂ ਔ ਹਮ ਗਯਾਨਵਾਨ ਹੈ ਆਪ ਗਯਾਤਾ ਗਯਾਨ ਗੇਯ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਜਬਰਨ ਬਨਾਇ ਜਾਤੇ ਹੋ ਦ੍ਵੈਤ ਖੜੀ ਕਰੀ ਜਾਤੇ ਹੋ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਗਯਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਕਯਾ ਬਹੁਤਾ ਨਾਚਨੇ ਟਪਨੇ ਹਸਨੇ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਗਯਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮੌਨ ਰਹਣੇ ਸੇ ਕਯਾ ਅਗਯਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਗਯਾਨ ਤੋ ਸ੍ਵਯੰ ਜੋਤੀ ਸ੍ਵਪਰਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਦ੍ਵੈਤ ਗੰਧ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੁਨਾ ਗਯਾਤਾ ਗਯਾਨ ਗੇਯ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਕੈਸੇ ਬਨੇ ਇਤਿ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇਐਸੇ ਉਦਾਰ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਿ ॥ ੧ ਏਕ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਦਿਵਾਨ ਲਾਗ ਰਹਯੇ ਥੇ ਚਾਰੋ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬੇਦੀ ਸੋਢੀ ਤਿਹੁਣ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਛਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਸੂਦ੍ਰ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਕੇ ਰਹੀਸ ਬਡੇ ੨ ਧਨਾਢਯ ਤਥਾ ਬਡੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਕਸੇ ਹੂਏ ਬੈਸੇ ਹੈ ਔ ਚਾਰੋ ਓਰਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਆਦਿਬੋ ਕਰਤੀ ਹੈ ਸੁਖਨਾਕੀ ਭੇਟੈ ਬਹੁਤ ਹਜਾਰੋ ਚਢ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਡੇ ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਹਤ ਤਿਸ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਮਾਨੋ ਤਿਸ ਦੇਵ ਸਭਾਕੇ ਮਦੇ ਇੰਦ੍ਰ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ। ਤਿਸੀ ਸਮੇਂ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਂਝੇ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਲੈਕੇ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਨਾਣ ਹਜੂਰਕੋ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਭ ਸਭਾ ਵਾਸਯੋ ਕੇ ਆਗੇ ਅਨਾਮਿਕਾ ਅੰਗੁਲੀ ਭੁਮਾਇਕੇ ਝਟਪਟ ਸਭਾ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰਪਰ ਆਇ ਬੈਠੇ ਜਬ ਕਬੀ ਸਭਾਮੈ ਆਤੇ ਥੇ ਤਬ ਐਸੇ ਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਮੌਜ ਮੈ ਆਏ ਹੂਏ ਏਕ ਛਿਨ ਮੈ ਸਭ ਕੇ ਆਗੇ ਫਿਰ ਜਾਵੈ ਪੁਨਾ ਸਭਾ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰ ਜਾਇ ਬੈਠੇ। ਜੋ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਰੁਪਯਾ ਮੋਹਰ ਬਸਤ੍ਰ ਭੇਟਾ ਲੈਕੇ ਆਵੇ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰੈ ਕੇ ਭਾਈ ਜੋ ਕੁਛ ਭੇਟਾ ਧਨ ਲੈ ਆਯਾ ਹੈ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਓਰ ਅੰਗੁਲੀ ਕਰਕੇ ਬਤਾਇ

ਦੇਵੈ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਕਉਡਜਾਂ ਕਾ ਗੁਰੂ ਅਉ ਬੈਠਹਈ ਜੇ ਕੁਛ ਖਾਣੇ ਪੀਨੇ ਕੀ ਵਸਤੁ ਲਜਾਯਾ ਹੈ ਤਬ ਲਜਾਉ ਈਹਾਂ ਧਰਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਪੂਛੇ ਕੇ ਤੂੰ ਰਾਂਝਾ ਹੈਂ ਤਬ ਕਹੈਂ ਕੇ ਹਾਂ ਹਮ ਰਾਂਝਾ ਹੈਂ ਤਬ ਵੋ ਪੂਛੈਂ ਕੇ ਜੇ ਤੂੰ ਰਾਂਝਾ ਹੈਂ ਤਬ ਤੇਰੀ ਹੀਰ ਕਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਹਾਥ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਕਹੈ ਕੇ ਵੋ ਦੇਖੋ ਹਮਾਰੀ ਹੀਰ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਬੀ ਲੇਲੀ ਮੰਜਨੂ ਕਾ ਕਬੀ ਮਿਰਜੇ ਕਾ ਸੋਰਠਾ ਬੀਜਾ ਕਾ ਮਨਸੂਰਕਾ ਸੰਮਸ ਤੌਰੇਜਕਾ ਕਬੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀਕੋਪ੍ਰਸੰਨਕੀਬੋਕਰੈਂ ਆਪਆਸ਼ਕਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਅਪਨੋ ਮਸ਼ੂਕ ਮਾਨਤੇ ਭਯੋ। ਕਬੀ੨ ਮੌਜ ਮੇ ਮਸਤ ਹੂਏ ਹਜੂਰਕੇ ਸਨਮੁਖਐਸੇ੨ ਭੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰਾ ਸ਼ਰੀਰ ਛੁਡਾ ਦੇਨੇ ਹੈ ਔ ਹਮਨੇ ਤੁਮਾਰੀ ਛਾਤੀ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਮੂਤਨੋ ਹੈ ਐਸੇ ਭਾਵੀ ਸੂਚਨ ਕਰਬੋ ਕਰੈਂ॥ ਏਹ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਔਰ ਔਰ ਸਿਖੋ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਗਜਾਤ ਗੇਜ ਪੁਰਖਕੋ ਆਗ੍ਰਹ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕਾ ਨ ਚਾਹਜੇ ਆਗ੍ਰਹ ਨਾਂਮ ਹਠ ਕੋ ਹੈ॥ ਕਾਹਤੇ ਹਠ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਰਾਜਾ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕਾ ਸਿਰਦਾਰ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਤਥਾ ਹੀ ਹਠ ਕਰਿ ਮਰੈ ਨ ਲੇਖੈ ਪਾਇ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ਲੋਭ ਹਠ ਮੋਹ ਨ ਮਨ ਸਿਉ ਲਿਆਵੈ॥ ਤਬ ਹੀ ਆਤਮ ਤਤ ਕਹ ਦਰਸੈ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕੈ ਪਾਵੈ ਇਤਜਾਦਿ ਕਾਹਤੇ ਯੇ ਆਗ੍ਰਹ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦਿ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਗਜਾਤ ਗੇਯ ਸਤ ਪੁਰਖ ਕੋ ਹਠਾਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕਾ ਸਰਬ ਥਾ ਤਜਾਗ ਕਰਣਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੋਹਣੀ ਮੇਹੀਵਾਲ ਕਾ ਕਬੀ ਸ਼ੀਰੀ ਫਰਜਾਦ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਲਜਾਬੋ ਕਰੈ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਸਤ ਪਣੇ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏਤਬ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯਮਰਾਜ ਕਾਸ੍ਵਾਂਗ ਲਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਿਖ ਤਿਨਕੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਯਮਦੂਤਾਂ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਧਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਮਨਸਾ-ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਦੀਵਾਨ ਕੇ ਦਰਵਜੇ ਕੀ ਓਰ ਗਈ ਤਬ ਦੀਵਾਨ ਕੇ ਬਾਰ ਆਗੇ ਬਹੁਤ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੀ ਭੀੜਾ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਅਰ ਯਮਰਾਜ ਔ ਯਮਦੂਤੋਂਕੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਆਏ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕੂਲਾ ਹਲਕੇ ਸਬਦ ਸ੍ਰਵਣ ਗੋਚਰ ਹੂਏ ਤਬ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਕੇ ਯੇਹ ਕੌਨ ਹੈ॥ ਤਬ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਏਹੁ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਯਮਰਾਜ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਆਪਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਲਜਾਏਹੈਂ

ਤਬ ਹਜੂਰ ਨੇ ਕੌਤਕ ਲੀਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਐਸੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਸੇ ਅਥਵਾ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਅਰਥ ਬਚਨ ਕੀਆ ਇਸ ਵਕਤ ਹੈ ਵੋ ਕੋਈ ਜੋ ਇਨ ਸ੍ਵਾਂਗਧਾਰੀਓਂ ਪਰ ਹਲਾ ਕਰੇ ਇਤਨੀ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਭੂਤਨਜ਼ੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਿੰਘ ਮਾਰਣੇ ਲੀਏ ਉਠ ਦੌੜੇ ॥ ਜਬ ਮਾਰ ਪਰਨੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਸਾਥ ਕੇ ਤੋ ਭਾਗ ਗਏ ਔ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘਜੀ ਪਦਮਾਸਨ ਬਾਂਧ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਲਾਗੀਮਾਰ ਹੋਣੇ ਇਤਨੇ ਮੈ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪੁੜਪੁੜੀ ਮੈ ਗੋਡੇ ਕਾਂ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸੀਸ ਕਾ ਖੋਪਰ ਯਾਨੇ ਸੀਸ ਕੇ ਉਪਰ ਮੇ ਉਤਰ ਗਿਆ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੇਰੁਵਤ ਅਚਲ ਪਦਮ ਆਸਨ ਬਾਂਧੇ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਬਡਾ ਹਾਹਾਕਾਰ ਸਬਦ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਪ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜਾਹੁਰੇ ਪਿਸਾਚੋ ਹਮਨੇ ਤੋ ਕੌਤਕ ਕੇ ਲੀਏ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਬਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਕੇ ਹੈ ਕੋਈ ਏਹ ਤੋ ਹਮ ਨੇ ਨਹੀ ਕਹਜ਼ੇ ਥੇ ਕੇ ਸੰਤਕੋ ਮਾਰੋ ॥ ਤੁਮਨੇ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਖੇਲ ਹੀ ਬਿਗਾਰ ਦਈ ਹੈ ॥ ਏਹ ਬਡੇ ਮਹਾਪੁਰਖ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਥੇ ਤੁਮਾਰਾ ਕਜ਼ਾ ਲੇਤੇ ਥੇ ਜਾਹੁਰੇ ਪ੍ਰੇਤੋ ਏਹ ਤੁਮਨੇ ਕਜ਼ਾ ਕੀਆ ਜੋ ਮਹਾਪੁਰਖ ਕੋ ਮਾਰ ਡਾਰਾ॥ ਐਸੇ੨ ਬਚਨ ਸ੍ਰਾਪ ਰੂਪ ਕਹਕੇ ਆਪ ਸਾਹਿਬ ਬਡੋ ਵੈਰਾਗ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਭੋਗ ਪੁਵਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਿਸ ਸਿਖ ਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸੀਸ ਮੇ ਗੋਡੇ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀਓ ਥੋ ਉਸ ਕੇ ਗੋਡੇ ਮੈ ਬਡੀ ਜਬਰ ਪੀੜਾ ਕੀ ਕਰਕ ਠਹਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ॥ ਕਿਉਨਾ ਐਸੇ ਦੁਸ਼੍ਟ ਕੋ ਐਸੀ ਸਜਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਐਸੇ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਹਤਜਾ ਕਰ ਡਾਰੀ ॥ ਜੈਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸਾਥ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕਤਲ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪਾਪ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਸੌ ਗੁਣ ਅਧਿਕ ਪਾਪ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਛਡਾਨੇ ਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਹੈ ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਮਹਾ ਹਤਜਾਰਾ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮਾਰਾ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਰਾਜ ਤੇ ਹੀਨ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਦੁਖੀਆ ਅਰ ਦੀਨ ॥ ਇਤਜਾਦਿ ॥ ਪੁਨਾ ਹਜੂਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੀ ਵਹੁ ਸਿਖ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਗੋਡੇ ਪਰ ਚਰਣ ਦਾਸੀ ਛੁਹਾਵੋ ਜੋ ਯੇਹ ਦਾਰਣ ਦਰਦ ਮਿਟਜਾਵੇ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਲੈ ਭਾਈ ਏਕ ਵਾਰ ਕਜ਼ਾ ਭਾਵੇ ਸੌ ਵਾਰ ਹਮਾਰੀ ਚਰਣ ਦਾਸੀ ਛੁਹਾਇ ਲੇ ਯੇਹ ਤੁਮਾਰੇ ਗੋਡੇ ਕੀ ਆਂਖ ਕਾ ਦਰਦ ਨਹੀ ਜਾਵੇਗਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸੰਤ ਕੀ ਮਾਰੀ ਕੋ ਹਮ ਨਹੀ ਨਿਵਾਰ ਸਕਤੇ ॥

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਾ ਥਾਉ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੈ ਤਾ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥ਇਤਿ

ਇਸ ਓਰ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਤ ਹੋਬੇ ਕਰੇ ਥੇ ਤਥਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਭਤੀਜੇ ਬਾਬਾ ਕਾਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਪੁਤ੍ਰ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਵੋ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਾ ੪੦ ਦਿਨਕਾ ਹੂਆ ਤਬ ਤਿਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਸੁਧੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਸੁੰਦਰ ਬਸ੍ਰ ਭੂਖਣ ਪਹਰਾਇਕੇ ਦੀਵਾਨ ਲਗੇਕੇ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਭੇਜਦੀਆ। ਜਬ ਹਜੂਰ ਆਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤਿਸ ਬਾ-ਲਕ ਕੋ ਗੋਦ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਲੀਆ ਜਬ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਬੀਤਯਾ ਤਬ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਹੀ ਮੂਤ੍ਰ ਕਰ ਦੀਆ ਔਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਛਾਤੀ ਔ ਦਾੜ੍ਹੇ ਕੇ ਊਪਰ ਹੋਕੇ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਗਿਰਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਹਸਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਨ ਟਲਯੋਂਨਾ ਅਪਨੇ ਹਠਤੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਰਹਯੋ ਅਰ ਵੋ ਬਾਲਕ ਭੀ ਆਗੇ ਸਿਧ ਪੁਰਖ ਜੈਸੇ ਮਸਕ ਕਾ ਮੁਖ ਖੋਲ ਕੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਯਾ ਜਾਵੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮੂਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਵਸਤ੍ਰ ਤਰ ਕਰ ਦੀਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਲੇਹੁ ਸੰਤ ਜੀ ਆਪਕੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਹਮਨੇ ਪੂਰਨ ਕਰ ਦਈ ਹੈ ਅਬ ਜਾਵਹੁ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਬਿਰਾਜ ਕੇ ਖੇਲੋ ਬਿਗਸੋ ਆਨੰਦ ਸੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿਖੋ ਕੇ ਹਾਥ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਅਪਨੇ ਅੰਤਹ ਪੁਰ ਮੈ ਭੇਜ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਆਪ ਸਣੇ ਬਸਤ੍ਰ ਇਸਨਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਤਿਸ ਬਾਬੇ ਕਾਨਸਿੰਘ ਕੇ ਬੇਟੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹਜੂਰ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਲੈਜਾਇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਬਦ ਕੀ ਅਵਾਜ ਸੇ ਬਾਬਾ ਤਖਤ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਰਾਖਯਾ ॥ ਜਬ ਵੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਾ ਸਾਤ ਆਠ ਸਾਲ ਕਾ ਹੂਆ ਇਧਰ ਜਿਸ ਸਿਖ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਗੋਡੇ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੀਆ ਥਾ ਵੋ ਸਿਖ ਮਹਾ ਮਹਾ ਦੁਖੀ ਔ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਰੋ੨ ਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਮੇਰੀ ਹਰੋ ਬਿਪਤ ਜਨ ਕਰਹੁ ਸਮਾਈ ॥ ਯਾਤੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅੰਤ ਹੋਜਾਵੈ ਯਾ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇਗੋਡੇਕੀ ਪੀੜਾਹਟਾਵਹੁ ਇਸਕਾਉਤ੍ਰ ।ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਅਉਰ ਨਾ ਰਾਖਨ ਹਾਰ ॥ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੈ ਤਾ ਲਏ ਉਬਾਰ ॥

ਭਾਈ ਹਮਰੇ ਤੇ ਕੁਛ ਅਧੀਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸੰਤ ਕੀ ਮਾਰੀ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਰਖ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਸਾਖਯਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਭੀ ਨਹੀ ਰਾਖ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤਬ ਹਮ ਕੌਨ ਗਣਨਾ ਮੈ ਹੈਂ॥ ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ। ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਆਪਹੀ ਈਸ੍ਵਰ ਹੋ ਆਪ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਆਪ ਕਿਉ ਵਲ਼ਾਉ ਕਰਤੇ ਹੋ॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ–ਹੇ ਸਿਖ ਜੇ ਹਮ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੈਂ ਤੋ ਹਮ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਹੈਂ ਹਮ ਸੰਤਨ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜਬਾਬ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਵੋ ਸੰਤ ਹੀ ਤੇਰੇ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰੈ ਤਬ ਬਚਾਇ ਲੇਵੈ ਤੁਝ ਕੋ ਹਮ ਨਹੀ ਬਚਾਇ ਸਕਤੇ ॥

ਸਿਖੋਵਾਚ–ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੋ ਸੰਤ ਤੋ ਮਰ ਗਏ ਹੈਂ ਅਬ ਮੈ ਉਨਕੋ ਕਹਾ ਖੋਜੋ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ–ਹੇ ਸਿਖ ਬਤਾਇ ਤੋ ਹਮ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਆਗੇ ਬਖਸਣੋ ਉਨਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਵੋ ਹਮਾਰੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ ॥ ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ਬਤਾਵੋ ਤੋ ਸਹੀ ਸੰਤ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੇ ਉਨਕੋ ਭਾਵੇ ਤਾ ਬਖਸ ਲੇਵੈਗੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ–ਹੇ ਸਿਖ ਵੋ ਜੋ ਬਾਲਕੋ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਖੇਲ ਰਹਯੇ ਹੈ ਏਹੁ ਤੁਮ ਕੋ ਸੰਤ ਹਤਯਾ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸੇ ਤੋ ਬਖਸ ਸਕਤੇ ਹ ਏਹੁ ਉਸੀ ਸੰਤ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਬਖਸਨੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜਾਇ ਕੇ ਤੂੰ ਤਿਸ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਆ ਕਰ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਤਿਸ ਬਾਬੇ ਤਖਤ-ਸਿੰਘ ਕੇ ਆਗੇ ਨਿਤ ਹੀ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਵੋ ਸਿਖ ਅਰਜ ਕੀਆ ਕਰੇ ਔ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਾ ਉਪੇਖਯਾ ਕਰ ਛੋਡੇ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੇ ਸਾਥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਨ ਮਿਲਾਯਾ ਕਰੈ ਤਬ ਵਹੁ ਸਿਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਬਰਾਇ ਗਯੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦਿਨਾ ਬੀਤ ਗਏ ਸਿਖ ਕੋ ਅਰਜ਼ਾ ਕਰਤਯਾਂਕੋ ਬੀਤ ਗਏ ॥ ਤਬ ਏਕਦਿਨ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਹੋਕ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਆਪਸ ਮੈ ਖੇਲ ਰਹੇ ਥੇ ਤਿਨ ਕੇ ਬੀਚ ਬਾਬਾ ਤਖਤ ਸਿੰਘ ਭੀ ਖੇਲ ਰਹੇ ਥੇ ॥ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਬਾਬੇ ਤਖਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੈ ਉਸ ਸਿਖ ਨੇ ਪੁਨਾ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਸੁਣਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਅਨਸੁਣੀ ਜੈਸੀ ਕਰਕੇ ਕਬੀ ਇਧਰ ਕਬੀ ਉਧਰ ਭਾਗ ਜਾਵੈ । ਵੋ ਸਿਖ ਵਿਚਾਰਾ ਦੀਨ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਖੜੇ ਰਹਯਾ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ॥ ਤਬ ਏਕਵਾਰ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨੇ ਅਪਨੇ ਦਹਨੇ ਚਰਣ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੇ ਗੋਡੇ ਕੋ ਛੁਹਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਾਹੁਰੇ ਕਿਉ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਪਰਯਾ ਹੈ ॥ ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਭਾਗ ਗਏ ॥ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਕੇ ਚਰਨ ਛੋਹਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਤਿਸ ਸਿਖਕੇ ਗੋਡੇ ਕੀ ਪੀੜਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਾ ਥਾਉ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੈ ਤਾ ਓਹ ਭੀ ਗਤਿ ਪਾਇ॥੨॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸਦੇਵ ਤਰੂ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰ: ਸ: ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾਸਿੰਘਜੀਕੋਦੁਤੀਯ ਜਨਮ ਪ੍ਰਸੰਗਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਤਾਰਵੋ ਅਧਯਾਯ੧

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੮ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਏਕ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਸੰਤ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਸਹੋਦਰ ਚੰਦ੍ਰ ਭਾਗਾ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ੨ ਕੋਈ ਦਿਨ ਟਿਕ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਸੈਲ ਕਰਤਯਾਂ ਕੋ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਅਪਨੇ ਛੋਟੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸ੍ਰੀ-ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਚਲੋ ਭਾਈਆ ਜੀ ਆਜ ਵੀਜੀਰਾ ਵਾਦ ਸ਼ੈਹਰ ਵੇਖ ਆਵੀਏ ॥ ਇਸ ਨਗਰ ਮੈ ਕੋਈ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲਾ ਭੀ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਤਥਾ ਅਸਤੁ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੋਨੋ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਪੋਠਵਾਰੀਸਿਲਵਾਰਾਂ ਸ੍ਵੇਤ ਸੂਸੀ ਕੀਆ ਪਹਰ ਕੇ ਸਿਲਵਾਰ ਨਾਮ ਸੁਥਣ ਕਾ ਹੈ ॥ ਅਰ ਸੁੰਦਰ ਜਾਮੇ ਗਲੇ ਮੈ ਪਹਰੇ ਅਰ ਢਾਲ ਕੀ ਨਯਾਈ ਪੂਰਬੀ ਪਗੜੀਆਂ ਦੋਨੋ ਨੇ ਬਾਂਧਯਾਂ ਔ ਕਾਂਧਯੋਂ ਊਪਰ ਦੋਨੋ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋਂ ਨੇ ਬਰੀਕ ਦੁਕੂਲ ਧਰਕੇ ਔ ਪਗ ਰਖਯਾਂ ਪਹਰ ਕੇ ਦੋਨੋ ਮਹਾਤਮਾ ਸਨੈ੨ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਏਕਵਾਰ ਨਗਰ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕਵਾਰ ਸਨੈ੨ ਪਛਮ ਕੀ ਓਰ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਏਕ ਦੋ ਵਾਰ ਇਧਰ ਉਧਰ ਬਿਚਰੇ ਜਬ ਸ਼ਹਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਵਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਸੇਕ ਬੇਸਯਾ ਥਾਲ ਪਤਾਸਯਾਂ ਕਾ ਭ੍ਰਰ ਕੇ ਔ ਏਕ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵੇਤ ਬਸਤ੍ਰ ਊਪਰ ਧਰਕੇ ਤਥਾ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਬਸਤ੍ਰ ਕੇ ਊਪਰ ਧਰਕੇ ਐਸੇ ਨਜਰ ਭੇਟਾ ਲੈਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਆਗੇ ਆਇ ਕੇ ਦੋਨੋ ਮਹਾਰਾਜੋ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਆਗੇ ਖੜੀ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਆਗਾ ਮਾਰਗ ਰੋਕ ਕੇ ਕਿਉ ਖੜੋਤੀ ਹੈ ਔ ਕਯਾ ਜਾਨ ਕੇ ਆਗੇ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਜਰ ਭੇਟ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ਹਈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਕੇ ਪੂਛੀ ਹੂਈ ਸਾ ਬੇਸਯਾ ਪੁਨਾ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੈ ਆਪ ਕੋਪਕੇ ਅਉਲੀਆ ਮਰਦ ਔ ਖੁਦਾ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਜਾਣ ਕੇ ਆਪਕੀ ਨਜਰ ਭੇਟ ਲੈ ਆਈ ਹਾਂ ॥

ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ—ਐ ਭਾਗਵਾਨ ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਕੋਈ ਸੰਤਹੁ ਵਾਰੋ ਭੇਖ ਰਹਨ ਨਹੀ

ਹੈ ਤੈਨੇ ਕੈਸੇ ਜਾਣ ਲੀਆ ਜੋ ਏਹ ਸੰਤ ਹੈ ॥ ਬੇਸਯਾਉਵਾਚ ॥ ਐ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਯਦਯਪਿ ਆਪ ਕਾ ਕੋਈ ਸੰਤਹੁਵਾਰੋ ਭੇਖ ਨਹੀ ਹੈ ਤਥਾਪਿ ਆਪਨੇ ਹੀ ਅਪਨੀ ਮੇਹਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤ ਖੁਦਾ ਲੋਕੋ ਕੇ ਪਰਵਾਨ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਮੁਝਕੋ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਨਹੀ ਤਾ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕੋ ਕੇ ਪਛਾਨਨੇ ਕੀ ਮੇਰੇ ਮੈ ਕਹਾਂ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਮੇਰੇ ਜੈਸਯਾਂ ਔਰ ਅਨੰਤ ਬੇਸਯਾਂ ਫਿਰਤਯਾਂ ਹੈਂ ਏਹ ਸਭ ਆਪਕੀ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਹੈ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ--ਅਰੀ ਹੇ ਭਾਗਵਾਨ ਔਰ ਜੋ ਅਨੇਕ ਫਕੀਰ ਲੋਕ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਅਛੇ੨ ਵਿਰਕ੍ਰ ਉਨ ਕੋ ਤੂੰ ਏਹੁ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਗ਼ੈਰਾ ਦੇਦੇ ਦੂਸਰਾ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਫਿਰਕੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਕੋ ਦੇ ਹਮਕੂੰ ਕਾਹੇ ਕੋ ਏਹ ਨਜਰ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਬੇਸਯਾ ਬੋਲੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਤਾਂ ਆਪ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਨਿਗਾਹ ਆਵਤੇ ਹੋ ਮੈ ਆਪ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕਿਸ ਕੀ ਨਜਰ ਕਰਾਂ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਅਪਨੇ ਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕੋ ਬੁਲਾਤਾ ਪੂਛਤਾ ਕੁਛ ਦੇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਤੇਰਾ ਹਮਾਰੇ ਰੌਚਰਾ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਸੋ ਕਹੋ ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਤਬ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਸਯਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ। ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਸੀਂ ਬੇਸਯਾ ਲੋਕ ਪੇਸ਼ਾ ਆਦਿਕ ਐਬ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹਾਂ ਅਰ ਹਮੇਸਾਂ ਹੀ ਗੁਨਾਹ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹਾਂ। ਔ ਅਬ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਨਿਗਾਹ ਆਵਤੇ ਹੋ। ਕਿਸੀ ਤੌਰ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਐਬ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸੇ ਜਾਵੈ ਇਸ ਮਤਲਬ ਲੀਏ ਆਪ ਕੀ ਸ਼ਾਮ ਪਕੜੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਕੇ ਦੀਨ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜੀ। ਤਬ ਦੀਨ ਬੰਧੂ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਭਾਈਆਜੀ ਹਮਨੇ ਤੋ ਜਾਨਯਾ ਥਾ ਜੋ ਇਸ ਸੈਹਰ ਮੈ ਸਭੀ ਅੰਧੇ ਹੀ ਬਸਤੇ ਹੈਂ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਵਾਲਯੋਂ ਕਾ ਇਸ ਮੈ ਬੀਜ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਬੇਸਯਾ ਹੀ ਨੇਤ੍ਰੋ ਵਾਲੀ ਨਿਕਸ ਆਈ ਹੈ ਬੀਜ ਲੀਏ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣਕੇ। ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਕੋ ਦਿਬਯ ਨੇਤ੍ਰ ਬਖਸ਼ੋ ਸੋਈ ਜੀਵ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਸਭੀ ਅੰਧੇ ਹੀ ਹੈਂ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥ ਸਾਹਿਬ ਅੰਧਾ ਜੋ ਕੀਆ ਕਰੇ ਸੁਜਾਖਾ ਹੋਇ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਬੇਸਯਾਕੋ ਥੋਰੇ ਸੇ ਅਖਰੋਂਮੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਜਗਾਇ ਦੀਆ ਔ ਤਿਸ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਮਹਾਮੋਹ ਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧਨ

ਤਿਸਕੇ ਕਾਟਕੇ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਮੈ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਤਿਸ ਬੇਸਯਾਕਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਵਸਸੇ ਸ਼ਰੀਰ ਰਹਯਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਕਾ ਸੁਖ ਭੋਗਤੀ ਭਈ। ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਛੈ ਹੂਏ ਪਰਮ ਪਦ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਬੇਸਯਾ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਔ ਰੁਪਯੇ ਸਹਤ ਵਸਤ੍ਰ ਕੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੀਏ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਭੀ ਹਾਥ ਲਗਾਕੇ ਵਾਪਸ ਕਰਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਦੋਨੋ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਏਕ ਤੋਏਹ ਮਲੇਛ ਜਾਤ ਕੀ ਦੂਸਰਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੀਸਰੇ ਬੇਸਯਾ ੪ ਸਰਬ ਥਾ ਅਨਧਿਕਾਰਿਣੀ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਸੇ ਹੀਨ। ਏਹ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਛਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਮੁਮੁਖ੍ਰ ਸਾਂਤ ਦਾਂਤ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਕਾ ਧਨ ਹੈ। ਯੋਗਯਾ ਅਯੋਗਯ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਬੇਸਯਾਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਗਾਇ ਦੀਆ ਇਸ ਮੈ ਹਮ ਕੂ ਬਡਾ ਆਸਚਰਯ ਹੋ ਤੇਹੈ॥

ਉੱਤ੍ਰ–ਹੇ ਸਾਧੋ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਸਰਬਗਯ ਯੋਗੀ ਜਨਹੁ ਸਾਮਰਥੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਕਯਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈ। ਕੁਛ ਏਹ ਨਵੀਨ ਔ ਬਡੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾਦੂ ਜੀ ਤੇਲੀ ਰਵਦਾਸ ਜੀ ਚਮਾਰ ਪਿੰਗਲਾ ਬੇਸਯਾ ਯੇਹ, ਸਭ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਕੋ ਤਰ ਗਏ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬਦਃ॥ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਸਚ ਸੰਜਮ ਤਤ ਗਿਆਨ॥

ਟੀਕਾ–ਜਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਯੇ ਜੀਵ ਹੋਤੇ ਹੈ ਚਾਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਭੀ ਤਥਾਪਿ ਸਤਗੁਰੂ ਤਿਸ ਕੋ ਅਪਨੀ ਸਮਰਥ ਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਜਬ ਏਹ ਜੀਵ ਸਤ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬੀ ਤਾਤ ਕਾਲ ਮੈ ਸੁਚਔ ਸਚ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਬਾਹਰ ਅੰਤਰ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕੇ ਸੰਜਮ ਵਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਦਨੰਤਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਕੇ ਤਤ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਮਹਾਤਮਾ ਯੋਗੀਰਾਜ ਤਤਵੇਤਯੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਨੀਚੇ ਜੋ ਆਜਾਵੇ ਉਚ ਹੋ ਚਾਹੇ ਨੀਚ ਹੋ ਕੈਸਾ ਭੀ ਪਤਿਤ ਹੋ ਸੋ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਜਾਤਿ ਪਾਤਿ ਮਾਨੈ ਨਹੀ ਕੋਇ॥ ਹਰਿ ਕੋ ਭਜੇ ਸੁ ਹਰਿ ਕਾ ਹੋਇ॥ ਭਲਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇ ਬੀਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ ਕੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਵਾਰ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਇਤ ਉਤ ਬਿਚਰੇ ਉਨਕੋ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭੀ ਸੰਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਲਖਯਾ ਇਸ ਮੈ ਕਾਰਣ ਕਯਾ ਹੈ॥ ਯਾਤੇ ਉਸਕੀ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਅਨੇਕੋ ਕੀ ਕਮਾਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮਹਾਪੁਰਖੋ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਗੋਚਰਤ੍ਵ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ॥ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਮਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਲਿਖਾ ਹੈ॥ ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਨਪਿਠਦੇ ਛੋਡੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੁਖ ਲਾਯਾ

ਤਿਸ ਬੇਸਯਾ ਨੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਲਖਯਾ ॥ ਔਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਛਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋ ਨੇ ਕਿਉ ਨ ਲਖਯਾ ਕਯਾ ਉਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀ ਥੇ ॥ ਇਤਯਲੰ ਵਿਸਤਰੇਣ ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਭਗਤਿ ਬੀਜ ਪਲਟੇ ਨਹੀ ਜੇ ਜੁਗ ਜਾਹਿ ਅਨੰਤ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਗ੍ਰਹ ਅਵਤਰੈ ਬਹੁਰ ਸੰਤ ਕਾ ਸੰਤ ॥ ੧ ॥ ਬੇਸਯਾ ਭਈ ਤੋ ਕਯਾ ਭਯਾ ॥ ਜਿਸ ਪਰ ਹੋਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ਪਾਪ ਲੇਸ ਪਰਸੇ ਨਹੀ ਬਹੁਰ ਲਾਲ ਕਾ ਲਾਲ ॥ ੨ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਦੇਵਤਰਊ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਃ ਸਕੰਃ ਬੇਸਯਾ ਉਧਾਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਠਾਰਵਾਂ ਅਧਯਾਯਃ ॥ ੧੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ
੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ
੧੯ ਅਧਯਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਏਕ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਚੰਦ੍ਰ ਭਾਗਾ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਪਰ ਬਿਚਰਤੇ ੨ ਕਾਦਰਾਵਾਦ ਅਪਨੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਉਸੀ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਕੇ ਚੌਬਾਰੇ ਮੈ ਏਕ ਔਰ ਸੰਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ॥ ਦੋਨੋ ਕਾਲ ਮੈ ਸ੍ਰੀ-ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਬਾਹਰ ਜੰਗਲ ਮੈ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਕੋ ਵੋ ਸਾਧੂ ਦੇਖੇ ਜਬ ਤਬੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਵਾਚਯ ਸਬਦ ਅਪਸਬਦ ਗਾਲੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਦੀਆ ਕਰੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਵਾਚਯ ਸਬਦ ਬੋਲਬੋ ਕਰੈ ॥ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੁਣਕੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹੈਂ ਮਾਨੋ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੁਣਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਨ ਸੁਣੇ ਜੈਸੇ ਹੋ ਰਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਧੀਰਯ ਔ ਛਿਮਾ ਕੋ ਦੇਖ੨ ਕੇ ਸਭੀ ਨਗਰ ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਅਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਂ॥ ਉਸ ਸਾਧੂ ਕੇ ਅਤਯੰਤ ਅਪ ਸਬਦ ਸੁਣ੨ ਕੇ ਅਕਕੇ ਹਾਰ ਕੇ ਸਭ ਲੋਕੋ ਨੇ ਏਹ ਸਲਾਹ ਕਰੀ ਕੇ ਇਸ ਸਾਧੂ ਕੋ ਮਾਰ ਪੀਟ ਕੇ ਖੂਬ ਬੇਇਜ਼ਤ ਕਰਕੇ ਧਕੇ ਦੇਕੇਨਿਕਾਸ ਦੇਵਹੁ ਨਗਰ ਸੇ ॥ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਕਾ ਭਾਵੀ ਦੁਖ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਆਪ ਹੀ ਉਸਕੇ ਚੌਬਾਰੇ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੇ ਆਗੇ ਚਾਦਰ ਬਿਛਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ—ਕਰਣਾ ਕੇ ਰਸ ਭਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਸੇ ਤਿਸ ਕੀ ਉਰ ਦੇਖ ਕੇ ਲਜਾ ਭਾਈਸਾਧੂ ਰਾਮ ਜਿਤੀਕ ਤੈਨੇ ਗਾਲਯਾਂ ਏਕਠੀ ਕਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸੋ ਆਜ ਹਮਾਰੀ ਇਸ ਚਾਦਰ ਮੈ ਡਾਰ ਦੇ ਜੋ ਹਮ ਪੋਟ ਬਾਂਧ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੈ ਔ ਤੇਰਾ ਭੀ ਨਿਤ ਕਾ ਕਲੇਸ ਮਿਟ ਜਾਵੇ ਤੂੰਭੀ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਛਿਮਾ ਸੰਜੁਕ੍ਤ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸੰਤ ਕਾ ਮਨ ਦ੍ਰਵ ਗਯਾ ਔ ਮਹਾਲਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜਾ ਔ ਅਤਯੰਤ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਮੈ ਆਪ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਅਬ ਆਪਕੀ ਸਰਣਾਗਤ ਹੂੰ ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਾ ਥਾਉ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਮੁਝ ਸੰਤ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਨਰਕ ਭੀ ਨ ਝਲੇਗਾ ਵੋ ਭੈ ਖਾਵੇਗਾ ਅਬ ਆਪ

ਕੀ ਸਰਣ ਬਿਨਾ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਗਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਬਡੀ ਸੂਰ ਊਚੀ ਸੇ ਰੁਦਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੀ ਅਤਿ ਦੀਨਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਦੀਨ ਬੰਧੂ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਦਯਾਲੂ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕਾ ਆਸ੍ਵਾਸਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਕਰਕੇ ਅਗਯਾਨ ਜਨ ਤਮ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਬਿਰਾਜੇ ਅਬ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕਾ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਔਰ ਹੀ ਰੂਪ ਰੰਗ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਔਰ ਹੀ ਚਾਲ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਅਹਾਰ ਵਿਹਾਰ ਸਭ ਤਿਸ ਕੇ ਵਿਲਛਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਪਾਰਸ ਮਾਨੋ ਤਾਂਬੋ ਛੁਹਯੋ ਕਨਕ ਹੋਤ ਨਹੀ ਬਾਰ ਇਤਯਾਦੀ ਐਸੇ ਉਸ ਕੀ ਦਸਾ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਆਸਚਰਯ ਮਾਨ ਹੋਕੇ ਧਨਯ ਸੰਤ ਹੈ ੨ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜਿਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋ ਨੇ ਬਜ੍ਰਵਤ ਕਠੋਰ ਕੋ ਮੋਮ ਸਮ ਕਰ ਲੀਓ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਸੰਤ ਕੀ ਐਸੀ ਸੁੰਦ੍ਰ ਅਵਥਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਸੀ ਸੰਤ ਨੇ ਤਿਸ ਸੰਤ ਸੇ ਪੂਛਯਾ ਐ ਸੰਤ ਜੀ ਆਗੇ ਤਾਂ ਤੁਮ ਬਡਾ ਬਾਦ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਬ ਏਹ ਉਤਮ ਅਵਸਥਾ ਤੁਮ ਕੋ ਕਹਾ ਸੇ ਔ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਤਬ ਤਿਸ ਸੰਤ ਨੇ ਕਹਯਾ ॥ ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜੇ ਕਰੇ। ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਸੰਗ ਨਿੰਦਕ ਭੀ ਤਰੇ ॥ ਐ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਸਤਗੁਰੂ ਮਿਲੇ ਹੈ ਜਿਨੋ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਰਬ ਪਾਪ ਅਪਰਾਬ ਅਪਗੁਣ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੋ ਸ਼ਾਂਤਿ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਓ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰਾ ਮਨ ਤੀਨ ਤਾਪ ਰੂਪੀ ਆਗ ਕਰਕੇ ਅਰ ਕਰਕੇ ਆਠ ਪਹਰ ਜਲਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਸੋ ਅਬ ਸ਼ੋਕ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਕੇ ਨੰਦਨ ਬਨ ਵਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਰੂਪ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੈਨੇ ਸੰਤਨ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਥਾ। ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਜਨੋ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦੀ ਸਰਬ ਦੁਖੋ ਕਾ ਕਾਰਣ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਰੋਗ ਮੇਰਾ ਮੂਲ ਸੇ ਹੀ ਕਾਟ ਦੀਓ ਹੈ। ਯੇਹ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਬਚਨ ਠੀਕਹੈ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਭਾਵੇ ਜੇ ਤੂੰ ਦੇਵਾ ਅਪਿ ਅਸਕਯਃ। ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਕੇ ਜੀਤਬੇ ਕੋ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿਕ ਭੀ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਵਾਕਯੰ ਮਾਰੂ ਰਾਗੇਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਤੀਛਨ ਕਾਟ ਡਾਰਿਓ ਮਨ ਨਾ ਕੀਨੋ ਰੋਸ। ਕਾਰਜ ਵਾਕੋ ਲੈ ਸਵਾਰਿਓ ਤਿਲ ਨਾ ਦੀਨੋ ਦੋਸ ॥ ਦੇਖੋ ਕੇ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸੁਭਾਵ ਸੇਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਬਖੀਲੀ ਗਾਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਅਰ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਜਲਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਸਦਾ ਹੀ ਐ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਜਨੋਹੁ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਦੇਖੋ ਜੋ ਈਰਖਾ ਰੂਪੀ ਆਗਕਾ ਈਧਨ ਹੋਣੇ ਵਾਰੀ ਮੇਰੀ ਕੁਬੁਧੀ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਸਹਜ ਸ਼ਾਂਤ ਪਦ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ
੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ
੨੦ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ੴ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਾਯ ਨਮਃ। ੴ ਮੰਗਲ ਮੂਰਤਿ ਭਜੇ ਸਰਬੇ ਭਜੇ ਗੁਰੂ ਭਜੇ ਨਮੋਸਤੁ ॥ ਦੋਹਿਰਾ ॥ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ। ਮੰਗਲ ਮਯ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਸਭ ਭੂਪਨ ਕੇ ਭੂਪ ॥ ੧ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵਕੇ ਬੰਦੋ ਪਾਦ ਉਦਾਰ ॥ ਵਿਘਨ ਵਿਨਾਸਨ ਸੁਖ ਕਰਨ ਕਰਤ ਸਿੰਧੁ ਭਵਪਾਰ ॥ ੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਕੋ ਮੂਲ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਚਰਣ ਯੁਗ ਸਦਾ ਦਾਸ ਅਨਕੂਲ ਮੰਗਲ ਮੁਦਕਰ ਵਿਘਨ ਹਰ ॥ ੩ ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਪਦ ਸਭ ਸੁਖ ਸੋਭਾ ਧਾਮ।
ਨਮੋ ਕਰੋ ਕਰ ਜੋਰ ਯੁਗ ਸਭ ਵਿਧ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ॥ ੪ ॥
ਨਰ ਨਾਰਾਯਣ ਦੇਹ ਧਰ ਸੰਤਨ ਰਖਯਾ ਹੇਤੁ।
ਨਮ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਦ ਬੇਧ ਕਹਤ ਜਿਹ ਨੇਤਿ ॥ ੫ ॥
ਭਾਦਾ ਭਕ੍ਤਿ ਦਾ ਗਯਾਨ ਦਾ ਸਭ ਯੋਗਿਨ ਸਿਰ ਤਾਜ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਹਰੀਨ ਪਦ ਬੰਦੋਂ ਸਹਤ ਸਮਾਜ ॥ ੬ ॥
ਸੋਰਠਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜਹ ਵਿਧ ਜਗ ਆਵਰ ਭਏ।
ਯੋਗੇਸਸਨ ਯੋਗੇਸ ਸਦਾ ਕਰੋ ਰਿਦ ਧਾਮ ਮਮ ॥ ੭ ॥
ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਹਰੀਨ ਕੇ ਚਰਨ ਯੁਗਮ ਰਿਦ ਧਾਰ।
ਜਨਮ ਕਥਾ ਹਰੀ ਭਾਗ ਹਿਤ ਦੀ ਜੈ ਬੁਧਿ ਉਦਾਰ ॥ ੮ ॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਪਾਦ ਪਧਮ ਯੁਗ ਬੰਦ।
ਸਭ ਵਿਧਾ ਹ੍ਰੈ ਅਨੁਕੂਲ ਮਮ ਕਹੋ ਕਥਾ ਸੁਖ ਕੰਦ ॥ ੯ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ—ਪੂਰਬ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਵਰ ਭਾਵ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣੋ। ਜਬ ਮਾਤਾ ਕੇ ਉਦਰ ਮੈ ਆਇ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਤੇਜ ਕਿਸੀ ਸੇ ਨ ਸਹਾਰਯਾ ਜਾਵੇ ਜਬ ਦਸ ਮਾਸ ਬੀਤੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਵਰ ਭਾਵਕਾਲ ਮੈ ਸਭ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਅਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਔ ਦਿਸਾ ਨਿਰਮਲ

ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਔ ਨੀਰਸ ਫਲ ਭੀ ਰਸ ਵਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਔ ਆਕਾਸ ਭੀ ਅਤੀਵ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਸਭਾਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹਜਾਂ ਚਰਨੇ ਕੇ ਭਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਔ ਮਾਤਾ ਕੋ ਤਿਸਕਾਲ ਮੈ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਕਲੇਸ਼ ਨਾਹੋਤੇ ਭਯੇ। ਤਬ ਪਿਤਾ ਨੇ ਬੇਦ ਕੀ ਵਿਧਿ ਸੇ ਨੰਦੀਮੁਖਾਦਿ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਮ ਕਰਾਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦਾਨਿ ਦੀਆ। ਜਬ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਹੂਏ ਤਬ ਸੁਧੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਲਯਾਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਰਖਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਵਾਜ ਲੇਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਏਹ ਅਵਾਜ ਆਈ ॥ ਭਾਗਿਠੜੇ ਹਰਿ ਸੰਤ ਤੁਮਾਰੇ ਜਿਨ ਘਰ ਧਨ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇ ਨਾਮ ਆਦਿਕ ਅਛਰ ਲੈਕੇ ਰਖਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਕਾ ਸੁਖ ਸਭ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਭਏ।।

ਸੋ ਕੈਸੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਜਿਨਕਾ ਗਰਭ ਮੈਂ ਹੀ ਬਿਨਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੇ ਆਵਰਣ ਭੰਗ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਅਭੇਦ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਔਰ ਜਨਮ ਕਾਲ ਮੈ ਮਾਤਾ ਕੋ ਜਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀ ਭਯਾ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਜਨਮ ਭੀ ਚਰਣਾ ਕੇ ਭਾਰ ਭਯਾ ਹੈ ਸੋ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨਕੋ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਹੀ ਅਸ਼੍ਰਾਂਗ ਯੋਗ ਸਿਧ ਹੈ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੇ ॥ ਅਰ ਡੇਢ ਪਹਰ ਰਾਤ ਸੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾਗ ਕਰ ਸੌਚ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਕੇ ਸਮਾਧੀ ਇਸਥਿਤ ਰਹਦੇ ਥੇ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਦਸ ਬਾਰਾ ਬਰਸ ਕੇ ਭਏ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਨੇ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿਸ ਕੇ ਮਤ ਕਾ ਭੇਖ ਧਾਰ ਕੇ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਃ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਹੀ ਭੇਖ ਅਛਾ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਏਕ ਚੋਕਲੀ ਟੋਪੀ ਤਥਾ ਏਕ ਗੋਦੜੀ ਪਹਰ ਕੇ ਤੇ ਏਕ ਤੂੰਬੀ ਔਰ ਏਕ ਛਟੀ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਲਈ ਅਰ ਪਿਤਾ ਕੇ ਅਗਾੜੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਗਯਾ ਦੇਵਹੁ ਤਾਂ ਅਸੀ ਤੀਰਥਾਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰ ਆਵੀਏ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਜੀਨੇ ਹਸ ਕਰਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜਾਹੁ ਬੇਟਾ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਹੁ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਯਾ ਲੇਕਰ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਰਖ ਲੇਤੇ ਭਏ ਤੇ ਰਸਤਾ ਕਿਸੀ ਸੇ ਪੂਛੇ ਹੀ ਨਹੀ ਔਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਰੀਤੀ ਸੇ ਏਕ ਯੋਜਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਚਲਤੇ ਥੇ ਤਥਾ ਭਿਖਯਾ ਆਟੇ ਕੀ ਲੈਆਵੈ ਸੋ ਚਾਰ ਉਪਲੇ ਏਕਠੇ ਕਰਕੇ ਤੇ ਅੰਗਾਖੜੀ ਬਨਾਇ ਲੇਵੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ॥ ੧ ॥ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਗਏ ਏਕ ਜਲਾਸਯ ਔਰ ਛਾਯਾ ਉਜਾੜ ਮੈ ਦੇਖ ਕੇ ਤਹਾ ਹੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਬਡਾ ਘੋਰ ਬਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਵ੍ਯਿਆ-ਘਰ ਤੇ ਸਿੰਘ ਸੂਰ ਤੇ ਚਿਤ੍ਰੇ ਨਿਸੰਗ ਹੋਕੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੈਂ ਸਰਪ ਤੇ ਬਿਛੂ ਰੋਝ ਤੇ ਰਿਛ

ਔਰ ਅੰਧਾਰੇ ਕਾ ਕੁਛ ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਮਹਾਂਘੋਰ ਬਨ ਤਾਮਸੀ ਜੀਵ ਜਿਸਮੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੀਨ ੨ ਚਾਰ੨ ਕੋਸ ਕਹੀ ਗ੍ਰਾਮ ਜਿਸਕੇ ਨਜੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਘੋਰ ਬਨ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਸਮਾਧੀ ਸੰਜੁਗਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਗਊਆਂ ਚਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਹਾ ਭੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਥੇ ਸਿੰਘ ਵਗਾਘਰ ਪਾਨੀਪੀਣੇ ਕੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਆਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕੋਈ ਤਾਮਸੀ ਜੀਵ ਆਪ ਕੋ ਕਲੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਅਬ ਆਪ ਗ੍ਰਾਮ ਮੇ ਚਲੇ ਚਲੀਏ। ਉਨ ਕੀ ਵਾਰਤਾ ਸੁਨ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਅਛਾ ਅਬ ਤੋ ਆਸਣ ਲਗਾ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕਲ,ਕੋ ਦੇਖਾ ਜਾਇ ਗਾ,ਉਸ ਦਿਨ ਪੂਰਨ ਮਾਸੀ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਥੀ ਜਬ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬਿਤੀਤ ਭਈ ਤਬ ਏਕ ਸਿੰਘ ਆਇਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਤਬ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਸੋ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇ ਕਰ ਚਰਨਾ ਕੋ ਸੂਘਤਾ ਭਯਾ ਤਾਂ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਖੁਲ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਨੇਤ੍ਰ ਖੁਲੇ ਤਬ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕਾ ਤੇਜ ਨ ਸਹਾਰਤਾ ਹੂਆ ਪਿਛਲੇ ਪਾਵ ਸੇ ਕੂਦ ਕਰ ਦਸਕ ਹਾਥ ਪਰ ਜਾਇ ਪੜਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੇਖ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਨ੍ਰਿ ਸਿੰਘ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਆਪਨੇ ਕਿਸ ਸੇ ਭੈ ਕੀਆ ਹੈ ਯੇ ਵਿਸ਼੍ਵ ਸਮਗ੍ਰ ਆਪ ਕਾ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭੀ ਭੈ ਕਰਤਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਭੈ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਔਰ ਯੇ ਸਰੀਰ ਤੋ ਤੁਮਾਰੀ ਵਗ਼ਕ੍ਰੀ ਕਾ ਭਖ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮਾਰੀ ਰੁਚੀ ਹੋਵੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਤਬ ਸਿੰਘ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਧੀਰੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਚਰਨੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠ ਕਰ ਕੂਕਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪੂਛ ਕੋ ਹਲਾਨੇ ਪੜਾ ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਚਾਟਨੇ ਲਗ ਪੜਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸ਼ੇਰਕੇ ਸਿਰਪਰ ਹਾਥ ਫੇਰਕਰ ਬਚਨ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਬਨ ਮੈ ਦੁਸ਼੍ਟ ਔ ਹਿੰਸਕ ਜੀਵੋ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਹੈ ਸੋਤੁ ਤੁਮਾਰਾ ਭੋਜਨ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਸੋਭੀ ਤੁਮਾਰਾ ਭੋਜਨ ਹੈ ਔ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਨਹੀਂ ਛੇੜਨਾ ਦੇਖ ਕਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਣਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕਰ ਸਿੰਘਨੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਅੰਤਰ ਯਾਮੀ ਗੁਰੋ ਮੈ ਸਰੀਰ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਵ ਹੂਗਾ ਪਰੰਤੁ ਅਬ ਕਿਸੇ ਕੀ ਹਿੰਸਾ ਨਾ ਕਰੋਂਗਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਸ ਸ਼ੇਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਗਤਿ ਜਾਨ ਕਰ ਏਹ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘਜੀ ਜੋ ਤੁਮ ਇਨ ਦੁਸ਼੍ਟ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਖਾਵਹੁਗੇ ਤਬ ਯੇ ਸ਼ੁਭਗਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਨ ਗੇ ਔਰ ਆਗੇ ਤੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬਚ ਜਾਵੇਂਗੇ ਦੂਸਰਾ ਉਨਕੀ ਜੋਨਿ ਭੀ ਕਟੀ ਜਾਵੇਗੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔਰ ਆਪ ਫਿਰ ਸਮਾਧਿ ਮੇ ਇਸ-

ਥਿਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ੨ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਔਰ ਭੀ ਭਯਦਾਯਕ ਜੀਵ ਜਲ ਪੀਨੇ ਅਰਥ ਆਵੈ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਜ ਜੀਕੇ ਤੇਜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸਮੀਪ ਨ ਆਇ ਸਕੈ ਏਰਨੇ ਗੋਹੇ ਕੀ ਰਾਖ ਅਰਥਾਤ ਸੁਆਹ ਤੂੰਬੀ ਕੇ ਬੀਚ ਘੋਲ ਕੇ ਰਖ ਛੋਡੈ ਜਬ ਨਿਤਰ ਜਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਰਾਖ ਕਾ ਜਲ ਆਠ ਪਹਰ ਮੇ ਏਕਵਾਰ ਪਾਨ ਕਰ ਲੀਆ ਕਰੈ ਫਿਰ ਸਮਾਧੀ ਇਸਥਿਤ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਜਬ ਏਕ ਮਾਸ ਵਿਤੀਤ ਭਯਾ ਤਬ ਪੁਨਾ ਗਊਆਂ ਚਾਰਾਵਨ ਵਾਲੇ ਏਕ ਦਿਨ ਫੇਰ ਆਇ ਨਿਕਲੇ ਤਬ ਉਨੋਨੇ ਦੇਖਾ ਕੇ ਓਹੀ ਸੰਤ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਜੋ ਜਿਨਕੋ ਕਹਾ ਥਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਨਗਰ ਮੈ ਚਲ ਰਹੋ ਇਥੇ ਸ਼ੇਰ ਪੜਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਆਪਸ ਮੈ ਬਾਤਾਂ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਅਰ ਆਇਕਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਅਰ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਸੰਤ ਹੀ ਅਜਾਤ ਸ਼ਤ੍ਰ ਹੈਂ ਧਨ ਸੰਤ ਹੈਂ ਨ ਜਨਮਿਆ ਹੋਵੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ਤ੍ਰ ਜਿਸ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅਜੌਤ ਸ਼ਤਰੂ ਸੋ ਐਸੇ ਸੰਤ ਹੀ ਹੈਂ ਜਿਨਕਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ੱਤ੍ਰ ਕੋਈ ਪੈਦਾ ਨਹੀ ਭਯਾ ਮਹਾ ਤਮੋ ਗੁਣੀ ਜੀਵ ਭੀ ਜਿਨਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸੌਮ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸਿੰਘ ਸਰਪਾਦਿਕ ਤਾਂ ਔਰ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕੋ ਕਿਆ ਵਾਰਤਾ ਹੈ ॥

ਕਵੀਉਵਾਚ—ਕੇ ਜਬ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਅਰ ਦੈਤ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਕਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਤੌ ਔਰ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਕਯਾ ਕਥਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਉਨ ਗੋਪਾਲੋ ਨੇ ਜਾਇਕਰ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਨਗਰੋ ਮੈ ਖਬਰ ਕਰੀ ਕੇ ਏਕ ਐਸੇ ਸੰਤ ਬਨਮੈ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜਿਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹੀ ਨਿਹਾਲ ਹੋਵੀਤਾ ਹੈ ਏਕ ਮਾਸ ਉਨਕੋ ਮਹਾ ਘੋਰ ਬਨ ਮੈ ਬੈਠਿਆਂ ਕੋ ਬੀਤ ਗਇਆ ਹੈ ਔ ਉਨਕੋ ਸਿੰਘ ਵਯਾਘ੍ਰ ਆਦਿਕ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਔ ਆਜਤਕ ਅੰਨ ਭੀ ਨਹੀ ਖਾਯਾ ਏਹ ਵਾਰਤਾ ਗੋਪਾਲੋ ਕੀ ਸੁਣ ਕਰ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਲੋਕੋ ਨੇ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤ ਭੇਟਾ ਲੇਕਰ ਦਰਸਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖ ੨ ਕੇ ਔ ਦਰਸਨ ਕਰ੨ ਕੇ ਬੈਠਤੇ ਜਾਵੈ ਕਈ ਖੜੇ ਹੀ ਰਹੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਸਮਾਧੀ ਖੁਲੀ ਤਬ ਕਿਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਅਗਾੜੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋ ਕੇ ਢੇਰ ਲਗੇ ਪੜੇ ਹੈਂ ਅਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਨਮਸਕਾਰਾਂ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਵਤੇ ਹੂਏ ਉਨ ਲੋਗਨ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਯੇ ਦੂਧ ਦਧਿ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਰੁਪਯਾ ਪੈਸਾ ਹਮਾਰੇ ਕਿਸ ਕਾਮਹੈ ਜਿਸ੨ ਕਾ ਹੈ ਸੋ੨ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਉਠਾਇ ਲੇਵਹੁ ਤਬ ਉਨ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਲੋਕੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ

ਆਪ ਕੁਛ ਰਸਨੀ ਲਗਾਵਹੁ ਫਿਰ ਜਿਸਕੋ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋ ਦੇ ਦੇਵਹੁ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸਨ ਉਤ੍ਰ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਭਏ ਤਬ ਦੀਨ ਦਯਾਲੁ ਉਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੈ ਸੇ ਥੋੜਾ ਸਾ ਦੂਧ ਲੈਕੇ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰ ਯੇ ਆਗਯਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਯੇ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਵਰਤਾਇ ਖਾਵਹੁ ਫਿਰ ਸਿਖੋ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਆਪ ਨਗਰ ਮੈ ਚਲੀਏ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ। ਸਾਈ ਘੜੀ ਸੁਲਅਣੀ ਸਹੁ ਨਾਲ ਵਿਹਾਵੇ ॥ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਜੈਸਾ ਨਗਰ ਜੈਸਾ ਬਨ ਦੋਨੋ ਤੁਲ ਹੈ ਫਿਰ ਲੋਗੋ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਆਗ੍ਰਹ ਭੀ ਕੀਆ ਪਰੰਤੁਜਮਹਾਰਾਜ ਨਗਰ ਕੋ ਨ ਗਏ ਉਹਾਂ ਹੀ ਰਹੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੋਤੇ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਯੇ ਲੋਕ ਹਮਕੋ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਰਹਣੇ ਦੇਤੇ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਯੋਜਨ ਪਰਿਮਾਣ ਚਲੇ ਜਾਤੇਭਏ ਜਲ ਕਾ ਕਨਾਰਾ ਅਰ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਛਾਯਾ ਮੈ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ੩ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰੀ ਅਰ ਰਸਤਾ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਸੇ ਪੂਛੈ ਨਹੀ ਪੁਨਾ ਗੰਗੋਤ੍ਰੀ ਜਮੋਤ੍ਰੀ ਤਥਾ ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਤਥਾ ਬਦ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਮਾਰਗ ਪੂਰਬ ਕੀ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜ਼ਾਤੇ ੨ ਕਯਾ ਦੇਖੈ ਜੋ ਏਕ ਦੇਵੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਆਇ ਗਯਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਵੀ ਕੇ ਮੰਦਰ ਮੈ ਹੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸਮੀਪ ਆਈ ਤਬ ਰਾਜ ਭਟੋਂ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਨਗਰ ਕੋ ਚਲੋ ਕਿਉਕੇ ਯੇ ਦੇਵੀ ਬਡੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਇਥੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ਜੇ ਦੋ ਹੋਵੈਂ ਤਬ ਏਕ ਕੋ ਖਾਇ ਲੇਤੀ ਹੈ ਜੇ ਚਾਰ ਹੋਵੈਂ ਤਬ ਦੋ ਕੋ ਖਾਇ ਲੇਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਤਨੇ ਯਾਤ੍ਰੂ ਹੋਵੈ ਉਨ ਮੈਸੇ ਅਧਯਾਂ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ਜੇ ਏਕ ਹੋਵੇ ਤਬ ਏਕ ਕੋ ਹੀ ਖਾਇੰ ਲੇਤੀ ਹੈ॥ ੪

ਉਨ ਰਾਜਭਟੋਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਉਵਾਚ ॥ ਅਬ ਈਹਾਂ ਹੀ ਆਸਣ ਲਗ ਗਯਾ ਹੈ ਅਬ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਕੋ ਦੇਖਾ ਜਾਇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਦੇਵੀ ਕਾ ਭਖ ਹੈ ਇਹ ਸਰੀਰ ਤਾ ਏਹੀ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਵੇ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਨਿਮਿਤਸੇ ਤੋ ਸਰੀਰਨੇ ਨਾਸ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਰੀਰਕਾ ਦੇਸਕਾਲ ਅਰ ਨਮਿਤ ਤੀਨੋ ਏਕਠੇ ਹੋਏ ਗਏ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾਰਖਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇ ਸਕਤਾ ਅਰ ਜੇ ਤੀਨੋ ਮੈ ਕੋਈ ਏਕ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੇਸ ਹੀ ਅਥਵਾ ਕਾਲ ਹੀ ਅਥਵਾ ਨਿਮਿਤ ਹੀ ਤਬ ਕਿਸੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਓਰ ਖੋਟੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਕਰਸਕੈ ਰਾਜ ਭਟ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨ ਕਰ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ

ਅਰ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਅਸਥਾਨੋ ਮੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬਿਤੀਤ ਭਈ ਤਬ ਵੋ ਦੇਵੀ ਆਈ ਬਡਾ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਹਾਥ ਮੈ ਜਿਸ ਕੇ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਹੈ ਅਰ ਸਯਾਮ ਕਜਬ ਕੇ ਪਰਬਤ ਸਮਾਨ ਜਿਸ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੈ ਔਰ ਮੁਖ ਸੇ ਜ੍ਵਾਲਾ ਨਿਕਾਸਤੀ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰ ਜਿਸ ਕੇ ਬਿਜਲੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਮਕਤੇ ਹੈ ਅਰ ਮਹਾ ਭੈਦਾਯਕ ਸ਼ਬਦ ਕਰ ਗਰਜਤੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਣੀ ਸਮਾਧੀ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭ੍ਰਮਰੀ ਅਪਣੇ ਸਬਦ ਕਰਮਸਤ ਹਸਤੀ ਕੋ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੀ ਤੈਸੇ ਵੋ ਦੇਵੀ ਅਪਣੇ ਭਯਾਨਕ ਸਬਦੋ ਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਕਰ ਸਕਤੀ ਭਈ ਜੈਸੇ ਮੇਰੂ ਕੋ ਵਾਯੂ ਨਹੀ ਚਲਾਇ ਸਕਤਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿਤਨੇ ਵੇਗ ਸੇ ਚਲੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਵੇ ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਆਗ ਲਗ ਜਾਵੇ ਜਬ ਦੇਵੀ ਅਪਣੇ ਬਲ ਅਰ ਜਤਨ ਕਰ ਹਾਰ ਗਈ ਤਬ ਜਾਨਤੀ ਭਈ ਜੋ ਯੇਭੀ ਕੋਈ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਭਯਾਨ ਕਰੂਪ ਅਰ ਪ੍ਰਲੈਕਾਲ ਸਮਾਨ ਸਬਦੋ ਸੇ ਭੀ ਭੈ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਯੇ ਆਤਮ ਦਰਸੀ ਹੈ ਸੋ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਕਥਨ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਚ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰਃ ॥ ਤਸਯ ਹਵਾਏ ਤਸਯ ਦੇਵਾ ਸ੍ਹਨਾ ਭੂਤਯਾ ਈਸਤੇਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇ ॥ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਦਰਸੀ ਮਹਾਂਤਮਾ ਕੀ ਅਵਗਯਾ ਕਰਬੇ ਕੋਂ ਹ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਾ ਵਾਂਚੀ ਹੈ ਅਰ ਵੈ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਅਰਥਾਤ ਮਹਾ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਅਰ ਦੈਤ ਭੀ ਜਿਸ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਬੇਕੋ ਸਾਮ-ਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੋ ਫਿਰ ਕਯਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਤੁਛ ਦੇਵਤਾ ਅਰ ਕ੍ਰਿਪਣ ਮਾਨੁਖਾਦਿ ਮਹਾਤਮਾ ਤਤਵੇਤਾ ਕੀ ਅਵਗਯਾ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥

ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵੋ ਤਾਮਸੀ ਦੇਵੀ ਭਯ ਯੁਕਤ ਹੋਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਗਾੜੀ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰਾ ਅਪਰਾਧ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਜੋ ਮੈ ਆਪਕੋ ਔਰ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨ ਕਰ ਭਯ ਦਿਖਾਵਣੇ ਕਾ ਉਦਮ ਕਰਤੀ ਭਈ ਹੋਂ ਔਰ ਅਬ ਜੈਸੇ ਆਪ ਆਗਯਾ ਕਰੋ ਮੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਰਤੋਗੀ ਆਪ ਕੇ ਵਚਨ ਅਨਯਥਾ ਨਹੀ ਕਰੋਂਗੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਿਸ ਤਾਮਸੀ ਦੇਵੀ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਕਿ ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੁਮਨੇ ਆਜ ਦਿਨਤੇ ਲੇਕਰ ਕਿਸੀ ਜੀਵਮਾਤ੍ਰ ਕੀ ਹਿੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਅਰ ਆਇ ਯਾਤ੍ਰ ਕੋ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਅਰ ਆਇ ਯਾਤ੍ਰ ਕੋ ਏਥੇ ਰਹਣ ਦੇਣਾ ਅਰ ਸਤਨਾਮਕਾ ਸਿਮਰਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਸੋ ਤਿਸ ਤਾਮਸੀ ਦੇਵੀ ਕੋ ਸਾਂਤ੍ਵਕੀ ਬਨਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਫਿਰ ਵੋ ਦੇਵੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਖਾਣੇ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਲਿਆਵਤੀ ਭਈ ਅਰ

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕੇ ਆਪ ਭੋਜਨ ਪਾਉ ਅਰ ਮੇਰੇ ਕੋ ਭੀ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਵਹੁ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਕੁਛ ਭੋਜਨ ਪਾਇਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇਵੀ ਕੋ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸੋ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਇ ਕਰ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੀ ਭਈ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਰਕਾਲ ਹੂਆਂ ਤਬ ਪੂਜਾਰੀ ਆਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਲੋਕ ਆਵਤੇ ਭਏ ਤਬ ਕਿਆ ਦੇਖੈ ਜੋ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਸਮਾਧਿਸਿਤ ਥੇ ਸ੍ਰਸੁ ਬੈਠੇ ਹੈ ਤਬ ਸਰਬ ਲੋਕ ਦੇਖ ਕਰ ਬੜੇ ਅਸਚਰਜ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਕਰ ਆਇ ਕਰ ਚਰਨੋ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰ ਕਹਤੇ ਭਏ ਅਹੋ ਭਾਗਯੰ ਅਹੋਭਾਯੰ ਕਿਉ ਜੋ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਪਤਿਤੋ ਕੋ ਭਏ ਹੈ ਇਸਤੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕੌਨ ਬੜਾ ਲਾਭ ਹੈ ਕੈਸੇ ਹੈ ਆਪ ਜੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ ਹੈ ਕਯੋਂਕੇ ਈਸ਼ਵਰ ਮੈ ਔਰ ਸੰਤੋ ਮੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ਦੋਨੋਃ ਕਯੋਂਕੇ ਜਿਸ ਆਪ ਕੋ ਦੇਵੀ ਨੇ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹਾ ਜੋ ਆਏ ਯਾਤ੍ਰੀਆਂ ਕੋ ਭੀ ਭਖਣ ਕਰਜਾਤੀ ਥੀ ਸੋਭੀ ਆਪ ਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਇਸੀ ਆਸਯ ਕੋ ਲੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਕਹਾ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਪ੍ਰਭੁ ਭੇਦ ਨ ਭਾਈ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਪੂਰਨ ਭਗਵਾਨ ਇਤਯਾਦਿ। ਸੋਉਸ ਨਗਰ ਕੇ ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪਰਮ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਊਹਾਂ ਹੀ ਟਿਕਾਵਤੇ ਭਏ ਅਰ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਸਭ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਅਰ ਚਰਨ ਧੋਇ ਕਰ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਲੇਤੇ ਭਏ ਅਰ ਰਾਤ੍ਰ ਕੋ ਸੋ ਦੇਵੀ ਭੀ ਆਇਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕਰੇ ਅਰ ਏਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਆ ਕਰੇ ਕੇ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਆਪ ਇਥੇ ਹੀ ਟਿਕੇ ਰਹੋ ਔਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਰਹੋ ਕਯੋਂਕੇ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਹਿਰਦਾ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਦੇਵੀ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਭਵਿਖਯਤ ਔਰ ਹੀ ਅਸਥਾਨ ਕੀ ਹੈ ਇਥੇ ਕੀ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਕਰ ਪੁਨਃ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਰਮਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਦ੍ਰਿਕਾਸ੍ਰਮ ਆਦਿ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏਪ੍ਰਯਾਗ ਤਥਾ ਅਯੋਧਯਾ ਤਥਾ ਕਾਸੀਂ ਗਯਾ ਹਰੀ ਹਰਿ ਛੇਤ੍ਰ ਗੰਗਾ ਸ਼ਾਗਰ ਜਗੰਨ ਨਾਥ ਨ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਪਣਾ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਾਰੇ ਰਾਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਉਪਾਖਯ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗੇ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੨੧ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਖਿਣ ਮੇ ਗਏ ਤਬ ਦਖਿਣ ਦੇਸ ਮੇ ਏਕ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਸ੍ਰੀਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਮੇ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਅਰ ਕਹਾਕੇ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਦੰਪਤੀ ਤੁਮ ਮੇਰੇ ਪਰਮ ਪ੍ਯਾਰੇ ਭਗਤ ਹੋ ਅਰ ਮੈ ਤੁਮਾਰੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤਿ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਯਾ ਹੂ ਅਬ ਜੋ ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇਂ ਸੋ ਵਰ ਮੰਗ ਲੇਵਹੁ ਤਬ ਵੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਦੋਨੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਅਰ ਯੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ

ਦੰਪਤੀਉਵਾਚ--ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋ ਔ ਵਰ ਦੇਤੇ ਹੋ ਤਾ ਏਹ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਆਪਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਯਾਰੇ ਸੰਤ ਹੈਂ ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸੰਗ ਦੇਵਹੁ ਔਰ ਜਗਤ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਮੇਰੇ ਕੋ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਸੇ ਅਰ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਇ ਰਹਿਆ ਹੈ ਕੇਵਲ ਆਪਕੇ ਸੰਤਾਕੇ ਸੰਗ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਦੇਤੇਹੋ ਤਾ ਏਹੀ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਯਾਵਤ ਏਹੁ ਸਰੀਰ ਰਹੇ ਤਾਵਤ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਮੇਰੇ ਕੋ ਬਨਾ ਰਹੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਰਮ ਦਯਾਲੁ ਹੋਕਰ ਕਹਤੇ ਭਏ॥ ਤਥਅਸ੍ਤੁ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ਐਸੇ ਕਹਕਰ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਕਹਤੇ ਭਏ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨਉਵਾਚ—ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕਲ ਦਿਨ ਕੋ ਮੈ ਤੁਮਕੋ ਸੰਤ ਰੂਪ ਧਾਰਕਰ ਦਰਸਨ ਦੇਵੋਂਗਾ ਤੁਮਾਰਾ ਅਭੀਸ਼ਟ ਉਨਸੇ ਸਿਧ ਹੋਵੇਗਾ ਤੁਮਾਰਾ ਕਲ੍ਯਾਣ ਹੋਵੇ ਅਬ ਹਮ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਵਰ ਦੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਅੰਤਰ ਧ੍ਯਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏਜੈਸੇ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਤਰੰਗ ਉਠਕਰ ਅਰ ਸ਼ਬਦੋ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਹੀ ਲੈ ਹੋਜਾਵੇ ਅਰ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਮੈਸੇ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਾਮ ਸਜਲ ਮੇਘ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕਰ ਗਰਜਕਰ ਲੀਨ ਹੋਜਾਵੇ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਭੀ ਅੰਤਰ ਧ੍ਯਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਾਤਾਹ

ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਵੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਵਚਨ ਚਿਤਾਰ੨ ਕਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੋਤੇ ਜਾਵਹ ਅਰ ਕੋਠੇ ਪਰ ਚੜ੨ ਕਰ ਦੇਖੈ ਅਰ ਕਹੈ ਜੋ ਕਵਨ ਦਿਸ਼ਾ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸੰਤ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਦੰਪਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਹੁਏ੨ ਊਚੇ ਚੜ ਚੜ ਕਰ ਦੇਖੈ ਇਤਨੇ ਮੈ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰ ਪਰ ਚੌਕਲੀ ਟੋਪੀ ਹੈ ਅਰ ਊਪਰ ਗੋਦੜੀ ਹੈ ਅਰ ਹਾਥ ਵਿਖੇ ਤੂੰਬਿਕਾ ਹੈ ਅਰ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਚਲੇ ਆਵਤੇਹੈ ਤਬ ਵੋ ਦੋਨੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਆਪ ਮੈ ਬਿਚਾਰ ਲਗੇ ਕਰਣੇ ਕੇ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਵਰ ਦੇ ਗਏ ਹੈ ਕੇ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਸੰਤ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੈਗੇ ਕਿਧੋ ਏਹੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਮਤ ਆਏ ਹੋਵੈਂ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਦੋਨੋ ਆਗੇ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤੇਭਏ ਜਬ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕਰ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਤਬ ਪਰਮਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਸਾਥ ਦੋਨੋ ਲਪਟ ਜਾਤੇ ਭਏ ਅਰ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਥਾ ਸੋ ਏਹੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰ ਆਇ ਹੈ ਕਜੋਕੇ ਜਿਸ ਪਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਸੁਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕੋ ਬੁਧਿ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਐਸੀ ਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਦੋਨੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਚਰਨ ਧੂਰਿ ਮਾਥੇ ਮੁਖ ਪਰ ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ ਅਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਲੈਆਏ ਅਰ ਚਰਨ ਕਮਲ ਧੋਇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਸਿਰ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਅਰ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਸੰਚਨ ਕੀਆ ਅਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਭੋਜਨ ਤਜਾਰ ਕਰ ਛਕਾਯਾ ਜਬ ਪਲੰਘ ਪਰ ਬਿਰਾਜੇ ਤਬ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਦੋਨੋ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਪੁਛਿਆ ਜੋ ਤੁਮ ਹਮਕੋ ਕਿਆ ਜਾਨ ਕਰ ਹਮਾਰਾ ਇਤਨਾ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਪੂਜਨ ਕੀਆਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਆਪ ਕੋ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਆਪਣਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਰੂਪ ਜਾਨਕਰ ਆਪਕਾ ਪੂਜਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਹਮ ਤੋ ਮਾਨੁਖਾ ਕ੍ਰਿਤਿ ਹੈਤੈਨੇ ਕੈਸੇ ਹਮਕੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਰੂਪ ਜਾਨਿਆ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ—ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਅਪਾਹੀ ਅਤੀਤ ਰਾਤ੍ਰਿ ਮੇ ਐਸਾ ਵਰ ਦੇ ਗਏ ਥੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਸੰਤ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰ ਦਰਸਨ ਦੇਵੈਗੇ ਸੋ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸਸੇ ਹਮ ਆਪਕੋ ਆਪਣਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਹੈ

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਤੁਮ ਆਪਣੇ ਉਪਾਸਜ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼੍ਨੂ ਕੋ ਵਿਆਪਕ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਕੇ ਅਵਜਾਪਕ

ਉਤ੍ਰ—ਹਮ ਆਪਣੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਉਪਾਸਜ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਕੋ ਵਜਾਪਕ ਜਾਨਤੇ ਹੈ

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੋ ਕਿਆ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ॥ ਉਤ੍ਰ—ਹਮ ਆਪਨੇ ਕੋ ਦਾਸ

ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਜੋ ਸੋ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼੍ਨੂ ਵਜ਼ਾਪਕ ਹੈ ਤੋ ਕਜ਼ਾ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਾ ਵਜ਼ਾਪਕ ਨ ਹੂਆ ਏਕ ਦੇਸੀ ਹੂਆ ਤਾ ਵਜ਼ਾਪਕ ਨ ਕਹੋ ਜੋ ਵਜ਼ਾਪਕ ਮਾਨਤੇ ਹੋ ਤੋ ਆਪਣੇ ਵਿਖੇ ਭੀਸ੍ਰੀਵਿਸ਼੍ਨੂ ਕੋ ਪੂਰਨ ਮਾਨੋ ਕਜ਼ੋ ਜੋ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਨਾਮ ਹੀ ਵਜ਼ਾਪਕ ਕਾ ਹੈ ॥ ਵਜ਼ਾਪ੍ਰੋਤੀਤਿ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ॥ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਵਜ਼ਾਪਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼੍ਨੂ ਕਹਜ਼ਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਨ ਕਰ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਤ੍ਰੂਸਨੀ ਹੋਇ ਗਜ਼ਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਾ ਔ ਆਪਣਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤ ਜਾਨ ਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥

ਆਦਿ ਸਚ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚ ਹੈ ਭੀ ਸਚ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀਭੀ ਸਚ ॥ ੧ ॥ ਜਲੇ ਵਿਸ੍ਨੂ ਥਲੇ ਵਿਸ੍ਨੂ ਵਿਸ੍ਨੂ ਮਸਤਕ ਪਰਬਤੇ । ਜ੍ਵਾਲਮਾਲਾ ਕੁਲੇ ਵਿਸ੍ਨੂ ਸਰਬ ਵਿਸਨੁ ਨਮੋਸਤਤੇ ॥ ੧

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਸਮਝਾਇ ਕੇ ਕਹੁ ਉੱਤ੍ਰ—ਜਬ ਆਦਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਪਹਲੇ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਰੂਪ ਸੇ ਇਸਥਤਥਾ ਸੁਧ ਅਦੁਤੀਯ ਜਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਉਸ ਕੋ ਇਛਾ ਹੋਈ ਤਬ ਇਛਾ ਘਟਿਤ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੂਆ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚ ਇਸ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਹੈਭੀਸਚ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਯਾਵਤ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋਭੀ ਸਤ ਪਰਮਾਤਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਜਲਤੇ ਤਰੰਗ ਔ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਔ ਜੈਸੇ ਤੰਤੁ ਸੇ ਵਸਤ੍ਰ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਔ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਿਕਾ ਸੇ ਘਟ ਸਰਾਵਾਦਿ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਸ਼ੰਸਾਰ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੇ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਲਯ ਆਇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਭਵਿਖਤ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸ਼ਰੀਰ ਸਹਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹੇਗਾ ਜੈਸੇ ਸੁਖੁਪਤਿ ਮੇ ਪ੍ਰਪੰਚਾ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਲਯ ਮੈ ਪ੍ਰਪੰਚਾ ਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਤਬ ਉਸ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਸੇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਜਲੇ ਵਿਸ਼ਨੁ ਥਲੇ ਵਿਸ਼ਨੁ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਵਚਨ ਅਭਿੰਨ ਨਮਿਤੋਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਪਰਕ ਹੈ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਨ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਲਖਣ ਹੈ ਔ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਲਖਣ ਹੈ

ਉੱਤ੍ਰ—ਸਮਸਤਾ ਕੋ ਅਨਜ਼ਥਾ ਭਾਵਃ ਪਰਿਣਾਮਃ। ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਏਹ ਹੈ ਵਿਵ-ਹਾਰਕ ਸਤਾ ਵਾਲੇ ਦੋ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਜਹ ਵਿਲਖਣਤਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪਰਿਣਾਮ ਹੈ ਜੈਸੇ ਘਟ ਔ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੋਨੋ ਕੀ ਵਿਵਹਾਰਕ ਸਤਾ ਹੈ ਤੇ ਮਿਟੀ ਘਟ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਦਿਖਾਹੀ ਦੇਤੀ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾ ਪਰਿਣਾਮ ਹੈ ॥

ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਘਟ ਕਾ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔ ਕੁਲਾਲ ਦੰਡ ਚਕ੍ਰਚੀਵਰ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ॥ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜਗਤ ਕਾ ਮ੍ਰਿਤਕਾਕੀ ਨਯਾਈ ਤੋ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਕੋਈ ਔਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਦ੍ਵੈਤਾਪਤੀ ਆਈ ਜੇ ਕਹੋ ਬ੍ਰਹਮ ਆਪ ਹੀ ਉਪਾਦਾਨ ਔ ਆਪ ਹੀ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਤਾਂ ਆਤਮ ਆਸ੍ਰਯ ਜੇ ਦੂਸਰਾ ਮਾਨਹੁ ਤਾਂ ਅਨਯੋ ਅਨਯ ਆਸ੍ਰਯ ਜੇ ਤੀਸਰਾ ਦੋਨੋ ਸੇ ਨਯਾਰਾ ਮਾਨੋ ਤੋ ਚਕ੍ਰਿ ਕਾ ਜੇ ਚਉਥਾ ਮਾਨੋ ਤਾ ਅਨਵਸਥਾ ਅਾਦਿਕਦੋਖ ਆਵਤੇ ਹੈ ਏਤੇ ਦੂਖਣੋ ਕੇ ਹੋਤਯਾਂ ਆਪ ਕੈਸੇ ਅਭਿੰਨ ਨਿਮਿਤੋ ਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਮਾਨਤੇ ਹੋ॥

ਉੱਤ੍ਰ–ਹਮਵੇਦ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਭਿੰਨ ਨਿਮਿਤੋ ਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਸੋ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਯੇ ਵਚਨ ਹੈ। ਯਥਾ ਸੌਮਯ ਜੀਵਤ ਪੁਰਖਾਤ ਕੇਸ ਲੋਮਾਨਿ ਜਾਯੰਤੇ ਯਥਾ ਵਾ ਊਰਣਨਾਭਿਤੰਤੂਨ ਸ੍ਰਿਜਤੇ ਗ੍ਰਹਣਾਤਿਚ ਤਥਾ ਸਤਃ ਸੋਮਯਇਮਃ ਪ੍ਰਜਾਃ ਪ੍ਰਜਾਯੰਤੇ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ। ਅਥਰਬਣ ਵੇਦ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਪਨਿਖਦ ਕੀ ਯੇ ਸ੍ਰੁਤਿ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜੀਵਤਾ ਪੁਰਖ ਨਖ ਕੇਸ ਲੋਮੋਂ ਕਾ ਲੋਮ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਵਾਲੋਂ ਕਾਹੈ ਆਪ ਹੀ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔ ਆਪ ਹੀ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਅਨਯ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਉਰਣ ਨਾਭਿਜੰਤੁ ਏਕ ਮਕਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਆਪਣੇ ਮੁਖ ਸੇ ਤੰਤੁ ਨਿਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਸਾਥ ਲਟਕ ਪੜਤਾ ਹੈ ਔ ਨੀਚੇ ਕੋ ਚਲਾ ਆਵਤਾ ਹੈ ਔ ਤੰਤੁ ਕੋ ਮੁਖ ਸੇ ਨਿਕਾਰਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਜਬ ਉਸ ਜੰਤੁ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਤੰਤੁ ਕੋ ਖਾਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਉਪਰ ਕੋ ਚੜ੍ਹਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਊਰਣ ਨਾਭਿ ਜੀਵ ਉਸ ਤੰਤੁ ਕਾ ਆਪ ਹੀ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔ ਆਪਹੀ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਜਗਤ ਕਾ ਆਪ ਹੀ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔ ਆਪ ਹੀ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਇਸ ਪਖ ਮੈ ਨਾ ਆਤਮਾਸ੍ਰਯ ਨਾ ਅਨਯੋ ਅਨਯਾ ਸ੍ਰਯ ਨਾ ਚਕ੍ਰਿਕਾ ਨਾ ਅਨਵਸਥਾਦਿ ਕੋਈ ਭੀ ਦੋਸ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਰਬ ਵਯਾਪਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੀ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਨੁ ਹੈ॥

ਵਿਖਮ ਸਤਾਕੇ ਅਨਯਥਾ ਭਾਵੋ ਵਿਵਰਤਃ। ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਏਹ ਹੈ। ਜਹਾ ਦੋਨੋ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਵਿਖਮ ਸਤਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪਾਰਮਾਰਥਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਤੇ ਜਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਤਿ ਭਾਸਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਅਨਯ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਸਿਪੀ ਕੀ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਰੁਪੇ ਕੀ ਪ੍ਰਾਤੀ ਭਾਸਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਜਹਾ ਸਿਪੀ ਵਿਖੇ ਭਰਮ ਸੇ ਰੁਪਾ ਦਿਖਾਈ ਦੀਆ ਹੈ। ਤਹਾ ਰੁਪਾ ਸਿਪੀ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਯੇਹ ਜਗਤ ਭੀ

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੁ ਜੀਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਵਿਸ੍ਨੁ ਕੀ ਪਾਰਮਾਥਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਤੇ ਜਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਸਿਕ ਸਤਾ ਹੈ ਇਤਿ ਦਿਕ । ਜਬ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸਰਬ ਵਯਾਪਕ ਹੈ ਔ ਵਿਸ੍ਨੁ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜਗਤ ਰਜੂ ਸਰਪ ਵਤਤੁਛ ਹੈ ਤਬ ਅਹਿਤ੍ਰੈ ਸਰਬ ਵਿਸਨੁ ਹੀ ਭਯਾ ਕਿਉਤਬ ਸੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਤੂੰ ਆਪ ਭਯਾ ਕਯੋਂ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਤਬ ਪਰਮ ਸੁਧ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਆਤਮ ਬੋਧ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੇ ਭਏ ਯਾਵਤ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦਿ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਹੇਤੁ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਹਰਖ ਸੋਗ ਮੋਹ ਜਨ ਤਪ ਅਗਯਾਨ ਸਹਤ ਸਭ ਮਿਟ ਗਏ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਾਂਤ ਆਤਮਾ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਕਰ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਪਨੇ ਭਗਤਾਂ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਈ ਕਾਲ ਉਂਹਾਂ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ।

ਦੋਹਿਰਾ—ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪਾਇ ਕੈਂ ਦੰਪਤਿ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੇ ਨਿਜ ਰੂਪ ਸੁਖ ਭਈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੇ ਪਾਖਯਾਨੇ ਇਕੀਸਮੋ ਅਧਯਾਯ ॥ ੨੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੨੨ ਅਧਜਾਯ

ਓ ਤਤ ਸਤ

ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬਾਤਮ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਗੇ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਚਲਤੇ ੨ ਏਕ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਧਨੀ ਕਾ ਬਗੀਚਾ ਸੂਕਾ ਪੜਾ ਥਾ ਸੋ ਸਵਾਲਾਖ ਕਾ ਬਗੀਚਾ ਥਾ ਉਸ ਬਗੀਚੇ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤਜਾਂ ਹੀ ਸੋ ਬਗੀਚਾ ਹਰਾ ਹੋਇ ਗਯਾ ਤਿਸਕੇ ਮਾਲੀਨੇ ਜਾਇਕਰ ਧਨੀ ਕੋ ਖਬਰ ਦਈ ਕੇ ਹੇ ਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਤੁਮਾਰਾ ਜੋ ਬਾਰਾਬਰਸ ਕਾਬਗੀਚ ਸੂਕਾ ਪੜਾ ਥਾ ਸੋ ਉਸ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤ ਆਇ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਬਗੀਚੇ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਤੇ ਹੀ ਬਗੀਚਾ ਹਰਾ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਤਬ ਧਨੀ ਨੇ ਮਾਲੀ ਸੇ ਪੂਛਾ ਜੋ ਉਨਕਾ ਕਜਾ ਭੇਖ ਹੈ ਤਬ ਮਾਲੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਸਿਰਪਰ ਏਕ ਚੌਕਲੀ ਟੋਪੀ ਹੈ ਔ ਊਪਰ ਏਕ ਗੋਦਰੀ ਹੈ ਔ ਹਾਥ ਵਿਖੇ ਏਕ ਤੂੰਬੀ ਹੈ ਔਰ ਚਿਹ੍ਨ ਕੋਈ ਨਹੀ ਮਾਲਮ ਦੇਤਾ ਨਾ ਸੰਨਜਾਸੀ ਮਾਲਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਨਾ ਬੈਰਾਗੀ ਮਾਲਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਨ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਮਾਲੁਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਉਨ ਭੇਖ ਬਤਾਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਾਲੀ ਕੇ ਬਚਨਾ ਕੋ ਸੁਣਕਰ ਵੋ ਧਨੀ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜ ਅਰ ਪਰਮ ਹਰਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਕੇ ਕੁਛਕ ਦ੍ਰਬ ਔ ਵਸਤ੍ਰ ਔ ਪਕਵਾਨ ਲੇਕਰ ਕੁਛਕ ਸੇਵਕ ਸਾਥ ਲੇਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਭੇਟਾ ਅਗਾਰੀ ਰਖਕਰ ਔ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਗਜਾ ਲੇਕਰ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਔ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਜ ਕੋਈ ਬਡਾ ਪੁੰਨਜ ਰੂਪ ਦਿਨ ਉਦੇ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਭਏ ਹੈਂ ਆਜ ਭਗਵਤ ਕੀ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਭਈ ਹੈ ਐਸੇ ਮੈ ਮਾਨਤਾ ਹੂੰ ਨਹੀ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਖੇ ਪਤਤ ਗ੍ਰਹਸਥ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਮੈ ਪੜੇ ਹੋਇਆਂ ਕੋ ਆਪ ਸਰੀਖੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਹਾਂ ਪੜਾ ਹੈ ਕੋਈ ਆਜ ਹਮਾਰਾ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕਾ ਉਤਮ ਪੁੰਨਜ ਆਪਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ਲਜਾਯਾ ਹੈ ਆਜ ਹਮ ਪਾਵਨ ਹੋਗਏ ਹੈ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾ ਕਾ ਦਾਸ ਜਾਨਨਾ ਔ ਦਾਸ ਜਾਨਕਰ ਕੁਛ ਮੇਰੇ ਕੋ ਸੇਵਾ ਫੁਰਮਾਵਹੁ ਇਤਜਾਦਿਕ ਬਹੁਤ ਨਿਮ੍ਰਿਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਤਹਾ

ਟਿਕਾਵਤਾ ਭਯਾ ਔ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਔ ਰੋਜ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਧੋਇ ਚਰਨਾਮਤ ਲੀਆ ਕਰੇ ਔ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਸਿਰ ਮੇ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਮਾਨਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਕੁਛਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀਤ ਭਯਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਹਾਂਤੇ ਚਲਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰੀ ਤਬ ਵੋ ਸਾਹੂਕਾਰ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਇਥੇ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰੋ ਔ ਦਿਸ ਮੂਰਤਿ ਕਾ ਰੋਜ ਭੋਜਨ ਮੈ ਆਪਕੇ ਚਰਨਾ ਕੇ ਹਜੂਰ ਪਹੁਚਾਯਾ ਕਰੂੰਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਧਨੀ ਕਾ ਵਾਕ ਸੁਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਧਰਤੀ ਦੇਗ ਚੜ੍ਹੀ ਏਕਵੇਰਾ ਭਾਗ ਤੇਰਾ ਭੰਡਾਰੀ ਜੋ ਦੇਵਨੇ ਪ੍ਰਾਰਭਧ ਰਚ ਛੋਡੀ ਹੈ ਸੋ ਆਗੇ ਹੀ ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੈ ਕਿਸੀ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਕਯੋਂ ਲੇਵੈ ਪੁਨਃ ਵੋ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕਹਤਭਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਬੀਸ ਮੂਰਤਿ ਕਾ ਅਨ ਹਮੇਸ ਪਹੁਚਾਵਹੁਗਾ ॥ ਪੁਨਃ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਧਨੀ ਦਾਤਾ ਏਕ ਭਗਵਾਨ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਵ ਕੋ ਭਰ ਰਹਿਆ ਹੈ ਇਸੀ ਤੇ ਤਿਸ ਕੋ ਵਿਸ੍ਵੰਭਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਅਰ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਫਿਰ ਭੀ ਨ ਸਮਝਾ ਅਰ ਮਨਵਿਖੇ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਥੋੜਾ ਅਨ ਜਾਨ ਕਰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੋਂਗੇ ਇਸ ਸੇ ਅਬ ਮੈ ਬਹੁਤਾ ਕਹੂੰਗਾ ਤਾਂ ਮਾਨ ਲੇਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਤਿਸ ਧਨੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਕਸੌ ਮੂਰਤਿ ਕਾ ਆਪ ਅੰਨ ਲੇਵਹੁ ਅਰ ਇਥੇ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਵਹੁ ਬਹੁਤ ਕਯਾ ਕਹਣਾ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਕਰਤਯਾਂ ਕਰਤਯਾਂ ਵੋ ਧਨੀ ਹਜਾਰ ਮੂਰਤਿ ਕਾ ਰੋਜ ਅੰਨ ਅਰ ਯੇ ਉਪਬਨ ਭੀ ਆਪਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਕਰਵਾਇ ਦੇਤਾ ਹਾਂ ਉਪਬਨ ਨਾਮ ਬਾਗ ਕੋ ਹੈ ਔ ਆਯੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਪਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹੂੰਗਾ ॥ ਜਬ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਾਹੂਕਾਰ ਨੇ ਕਰੀ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਧਨੀ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਏਹੀ ਹੈ ਕੇ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਅਤਿਥੀ ਆਏ ਕੋ ਯਥਾਯੋਗ ਸੇਵਾ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਸਤਸੰਗ ਨੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਧਰਮ ਕਾ ਵਯਪਾਰ ਕਰਨਾ ਤਥਾ ਝੂਠ ਨਹੀ ਬੋਲਨਾ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾਹੈ ਔ ਹਮਾਰਾ ਅਸੀਰ-ਵਾਦ ਭੀ ਏਹੀ ਹੈ ਜੋ ਗੋਬਿੰਦ ਸਰਬਦਾ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਯਾਦ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਧਨੀ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਐਸਾ ਅਗਾਹ ਪੁਰਬ ਆਪ ਜੈਸਾ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੇਰੇ ਕੋ ਕੋਈ ਨਹੀ ਮਿਲਯਾ ਸੋ ਆਪ ਸਰੀਖਾ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਰਖ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਅਬ ਕਹਾਂ ਮਿਲਨਾ ਹੈ ਆਪ ਕੋ ਇਛਾ ਤੋ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਹੈ ਨਹੀ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਪ੍ਰੇਮ ਔ ਸਰਧਾ ਕੇ ਭੁਖੇ ਹੋ ਅਰਥਾਤ ਪਯਾਰੇ ਹੋ ਸੋ ਜੋ ਆਪ ਹਮਾਰਾ ਸਚਾ ਸਚਾ ਪ੍ਰੇਮ ਜੋ ਮਨ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਤਾ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹੋ ਔ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਰਹੁ ਜਬ ਐਸੇ

ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਸਾਹੂਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਵ੍ਯਾਕੁਲ ਹੋਕਰ ਗਿਰ ਪੜਾ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਆਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਜਲਸੇ ਧੋਵਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤਿਸ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਾਥ ਰਖ੍ਯਾ ਔ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਸੇ ਉਸ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਾ ਔ ਤਤ੍ਵ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਤਬ ਵੋ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੋਤ ਭਯਾ ਔ ਪਸਚਾਤ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਿਸ ਕੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੇ ਸਾਹੂਕਾਰ ਹਮਾਰੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੌਨ ਦੇਸਮੈ ਹੈ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂ ਕੇ ਵੋ ਦੇਸ ਬਡਾ ਬਡਭਾਗੀ ਹੋਗਾ ਜਹਾਂ ਪਰ ਆਪਕੇ ਚਰਣਾ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੋਗਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਏਕ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸ਼ਾ ਮੈ ਪਰਬਤ ਹੈ ਤਹਾਂ ਏਕ ਕੁਰੀ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ਔ ਤਹਾਂ ਏਕ ਨਦੀ ਕੇ ਕੰਠੇ ਪਰ ਏਕ ਗੁਫਾ ਹੈ ਤਹਾਂਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਆਰਬਧ ਹੈ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕਰ ਬਲਾ ਤਕਾਰਸੇ ਚਲੇ ਵੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਵ੍ਯਾਕੁਲ ਹੋਕਰ ਉਹਾ ਹੀ ਖੜੇ ਥੇ ਜੋ ਉਨਕੇ ਦੇਖਤੇ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਯ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਐਸੇ ਹੀ ਯੋਜਨ ਪਰਿਮਾਣ ਚਲਨਾ ਔ ਮਾਰਗ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਸਰਧਾਲੂਜਨੋਕਾ ਉਧਾਰਜੜਭਰਤ ਔ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯਕੀਨਯਾਈ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਔ ਮਾਰਗ ਮੈ ਨਾਸਕਤ੍ਰਿਮਕ ਗੋਦਾਵਰੀ ਪੰਚ ਬਟੀ ਮੰਦਰਾਚਲ ਪਰਬਤ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤਥਾ ਪਰਸ ਰਾਮ ਸੇ ਆਦ ਬਡੇ ਬਡੇ ਚਿਰੰਜੀਵ ਸਿਧੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਮਾਗਮ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਔ ਮਮਾ ਦੇਵੀ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਮੈ ਜਾਏ ਪਹੁਚੇ ਮਾਰਗ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਗ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਹਾਂ ਤਕ ਲਿਖੇ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ॥

ਓਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁ ਬਿਰਾਮੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਹਰੀ ਉਪਾਖ੍ਯਾਨੇ ਪ੍ਰਃ ਸਕੰਧੇ ਬਾਈਸਵੇ ਅਧ੍ਯਾਯਃ ॥ ੨੨

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ
੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ
੨੩ ਅਧਿਆਯ

ਓੰ ਤਤ ਸਤ

ਜਬ ਦਵਾਰਕਾ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਤਹਾਂ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਮੈ ਏਕ ਬੈਰਾਗੀ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਡੇਰਾ ਥਾ ਤਿਨ ਬੈਰਾਗੀਓਂ ਕਾ ਮਹੰਤ ਭੀ ਅੰਤ੍ਰ ਯਾਮੀਤਾ ਆਦਿ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਖਤਾ ਥਾ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਉਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਗਏ ਤਬ ਮਹੰਤ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਆਓ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੀ ਹਮ ਆਪ ਕੀ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਸੇ ਉਪਾ-ਸਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਬਡੀ ਕਰੁਣਾ ਆਪ ਨੇ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਹੈ ਔ ਸੋ ਵੈਸ੍ਨਵ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰਖਤੇ ਭਏ ਕੋਈ ਕਾਲ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਜੀ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਔ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਕੀ ਛਾਪ ਭੀ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਲਗ-ਵਾਤੇ ਭਏ ਔਰ ਸਭ ਕੀ ਭੁਜਾ ਫੂਲ ਗਈ ਏਕ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਦੂਬ ਰੋਸੋ ਥੇ ਇਸ ਸੇ ਛਾਪਾ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਨ ਭੂਲਤੀ ਭਈ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਸੇ ਚਲਨੇ ਲਗ ਤਬ ਮਹੰਤ ਜੀ ਨੇ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਆ ਔ ਕਹਾਂਅਬੀ ਕੋਈ ਦਿਨ ਔਰ ਭੀ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਅਬੀ ਤੋ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰ ਸਤਸੰਗ ਕਰ ਹਮਾਰਾ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਭਯਾ ਹ ਅਬੀ ਆਪ ਕਯੋਂ ਉਦ੍ਵੇਗ ਕਰਤੇ ਹੋ ਐਸੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕਰ ਕਿੰਚਤ ਸਮਾ ਔਰ ਭੀ ਰਹਤੇ ਭਏ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ਨਵ ਮਹੰਤ ਜੀਕੇ ਚੇਲਯੋਂ ਨੇ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਗੁਰਮਤਾ ਕੀਆ ਜੋ ਏਹ ਸੰਤ ਨ ਜਾਨੇ ਕੌਨ ਹੈ ਇਸਕੋ ਰੋਜ ਮਹੰਤ ਜੀ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਭੋਜਨ ਖੁਆਵਤੇ ਹੈਂ ਨਜਾਨੇ ਏਹ ਕੌਨ ਭੇਸ ਕੋ ਸਾਧੂ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਭੇਖ ਕੋਈ ਭੀ ਮਾਲਮ ਨਹੀ ਪਰਤੋ ਹੈ ਹਮ ਸ਼੍ਰੀ ਵੈਸ਼ਨਵ ਹੈ ਇਸਕੋ ਬੀਚ ਹਮਾਰੀ ਪੰਕਤੀ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਸਭ ਕੋ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਦੂਸਰਾ ਇਸਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਵਡਾ ਰੋਗ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਆਜ ਭੋਜਨ ਸਮੇ ਉਨ ਕੋ ਭੁਜਾ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠਾਇ ਦੇਵਾਂਗੇ ॥ ਜਬ ਭੋਜਨ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਹੀ ਆਇਕੇ ਬੈਰਾਗਯੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦੂਰ ਹਟ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਐਸੇ ਸਾਮਰਥ ਥੇ ਤਬ ਬੈਰਾਗਯੋਂ ਕੀ ਪੰਕ੍ਤੀ ਮੈਹੀ ਨ ਜਾਤੇ ਕਹੂੰ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਇ ਲੇਤੇ

ਉਤ੍ਰ–ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਭੋਜਨ ਕੀ ਕਜਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਥੀ ਪਰੰਤੂ ਕੇਵਲ ਮਹੰਤ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਉਨਕੋ ਚੇਲਜੋਂ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੀ ਖਬਰ ਨਹੀ ਥੀ ਉਨਕੂੰ ਸੂ ਚਨ ਕਰਾਨੇ ਅਰਥ ਦੂਰ ਹਟਕੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਦੂਸਰਾ ਉਸ ਦੇਸ ਮੈ ਮਛਰ ਬਹੁਤ ਹੈ॥ ਔ ਸੀਤ ਕਮਤੀਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਸਰੀਰ ਨਗਨ ਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ਔ ਮਛਰ ਕੋ ਡੰਕ ਮਾਰਤੇ ਕੋ ਹਟਾਤੇ ਨਹੀ ਥੇ ਸਦਾ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਸੋ ਮਛਰ ਕੇ ਡੰਸਨੇ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਸਰੀਰ ਫੂਲ ਗਯੋਥੇ॥ ਔ ਉਨ ਅਨਜਾਣੋ ਕੋ ਵਡੇ ਰੋਗ ਕੀ ਭ੍ਰਾਤੀ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਮਹੰਤ ਜੀਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਪੰਕਤ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਦੇਖਾ ਤਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬੋਲਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥

ਮਹੰਤੋਵਾਚ–ਆਉ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਉ ਆਪ ਦੂਰ ਕਿਉ ਬੈਠੇ ਹੋ ॥

ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ–ਈਹਾਂ ਬਹੁਤ ਅਛੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਆਜ ਹਮਕੂੰ ਈਹਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਵੋਹੁ ਪੁਨਾ ਮਹੰਤ ਜੀਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਈਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਉ ਜੈਸੇ ਪਹਲੇ ਬੈਠਕੇ ਪਾਵਤੇ ਥੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮਹੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਅਪਨੇ ਚੇਲਜੋਂ ਸੇ ਪੂਛ ਲੇਵਹੁ ॥ ਪੁਨਾ ਮਹੰਤ ਜੀਨੇ ਅਪਨੇ ਚੇਲਜੋਂ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਕਿਉਰੇ ਆਜ ਤੁਮਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਊਪਰ ਕੁਛ ਵਿਕਲਪ ਕੀਆ ਥਾ ਤਬ ਮਹੰਤ ਜੀਕੇ ਚੇਲਜੋਂਨੇ ਅਪਨੀ ਸਾਰੀ ਕਰਤੂਤਿ ਸੁਣਾਇ ਦਈ॥ ਸੁਣਕੇ ਮਹੰਤ ਜੀ ਤਬ ਅਪਨੇ ਚੇਲਜੋਂ ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੋਪ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਰੇ ਨੀਚੋ ਆਤਮ ਹਤਜਾਰਜੋ ਚੋਰੋ ਜੜੋ ਤੁਮ ਸੰਤਨ ਕੀ ਕੀਮਤ ਨਾਮ ਕਦਰ ਕੋ ਕਜਾ ਜਾਨੋ ਤੁਮ ਤੋ ਭੂਖੇ ਮਰਤੇ ਘਰੋ ਸੇ ਨਿਕਸੇ ਹੋ ਜੈਸੇ ਗਧੇ ਰੂੜਜੋਂ ਪਰ ਪੇਟ ਭਰਨ ਮਾਤ੍ਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੁਮ ਭੀ ਗ੍ਰਧਪ ਕੇ ਸਮ ਪੇਟ ਭਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਗਰਧਪ ਕੇ ਸਮ ਪੇਟ ਭਰਾ ਔ ਡੰਡ ਪੇਲੇ ਪਾਂਚ੨ ਸੇਰ ਖਾਇਕੇ ਸੋਵਤੇ ਹੋ ਭੈਸੇ ਕੇ ਸਮ ਅਰੇ ਨਿਰਬੁਧੋ ਤੁਮ ਘਰ ਸੇ ਚੜਸ ਭਾਂਗ ਔ ਤਮਾਕੂ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਅਖਾਂ ਲਾਲ ਕਰਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਲੋਕੋ ਮੈ ਸਿਧ ਕਹਾਤੇ ਹੋ ਨ ਭਜਨ ਨ ਬੰਦਗੀ ਨ ਸੇਵਾ ਨ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਤੇ ਹੋ ਤੁਮੈ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਕਦਰ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ਅਰੇ ਜੜੋ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਜਾਤੀ ਵਰਣ ਭੇਖ ਕਜਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੰਤ ਤੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਹੈਂ ਦੇਹ ਸੇ ਨਜਾਰੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕੁਛ ਜਾਤਿ ਪਾਤਿ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਤਨ ਕੀ ਭੀ ਜਾਤੀ ਪਾਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਰੇ ਬੇ ਬਿਚਾਰੋ ਤੁਮ ਸੋਚ ਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਦੇਖਤੇ ਨਹੀ ਹੋ॥ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਮੈਸੇ ਕੋਈ ਤੁਮਾਰੇ ਭੇਖ ਮੈ ਆਜਾਵੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਨਧਿਕਾਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇਝਟਪਟ ਤਾਗਾ ਉਸਕੇ ਗਰੇ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਅਪਨੀ ਪੰਕਤੀ ਮੈ ਮਿਲਾਇ ਲੇਤੇਹੋ ਔ ਫੂ ਫੂ ਕਰਤੇ

ਫਿਰਤੇ ਹੋ ॥ ਐਸੇ ੨ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੇ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਪੂਰਬਿਕ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮਾਰੀ ਤੋ ਐਸੀ ਸ੍ਰਧਾ ਹੈ ਜੋ ਸਦਾ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਯਾ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹੇ ਮਹੰਤ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਉਤ੍ਰਾ ਖੰਡ ਮੈ ਹੈ ॥
ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ ਸੇ ਚਲਕਰ ਸਨੇਸਨੇ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਉਨੇਜੀ ਮੈ ਆਇ ਪਹੁਚੇ ॥੭॥

ਓਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵ ਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਃ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਹੋ ਪਾਖਿਯਾਨੇ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਸਮਾਪਤਾ ॥ ੨੩

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੨੪ ਅਧਯਾਯ

ੳ ਤਤ ਸਤ

ਜਬ ਜਾਇ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਭਗਵਨ ਆਪ ਹਮ ਕੋ ਸਿਖ ਕਰੋ ਵੈਦਿਕ ਮਿਰਯਾਕੇ ਸਿਤਤੀ ਵਾਸਤੇ ਤਬ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੇ ਭਾਈ ਜੀ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰੇ ਸਿਖਯ ਹੋਣੇ ਕੀ ਮਨਸਾ ਧਾਰੀ ਹੈ ਤੋ ਐਸੇ ਕਾਮ ਕਰੋ ਕਯਾ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਚਾਹੀ ਜੋ ਹਮੇਸਾਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮੈ ਰਹਣਾ ਸੋ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਆਗਯਾ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੋ ਔ ਗਾਤ੍ਰੇ ਤਰਵਾਰ ਪਹਰੋ ਔ ਕਛਾਂ ਪਹਰੋ ਯੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਉਤਾਰ ਦੇਵਹੁ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਹਮ ਕੂੰ ਕੈਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਤੇ ਹੋ ਪਤਾਸਯਾਂ ਵਾਰੋ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਉੱਤ੍ਰ ਅਸਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੋ ਆਗੇ ਹੀ ਆਪਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਹੈ ਅਬ ਤੋ ਏਹੀ ਪਤਾਸੇ ਘੋਲਕੇ ਛਕਾਵਨੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੇ ਯੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਸਦੋਖ ਹੈ ਤੋ ਕਛਾਂ ਵਾਲਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਭੀ ਸਦੋਖ ਹੀ ਹੈ ਔ ਜੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਤੋ ਤੁਮਾਰਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਭੀ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਔ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣੇ ਸੇ ਤਰਵਾਰ ਔ ਕਛ ਪਹਰਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਅਗੇ ਬੰਧ ਹੈ ਕੇ ਆਗੇ ਤੁਛ ਹੈ ਅਬ ਤੁਮਾਰਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਧਾਰਣੇ ਸੇ ਵਿਭੂ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਤੋ ਸਭ ਏਕ ਸਰੀਖੇ ਸਦੋਖ ਔ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮੈ ਤੋਂ ਸਰਬ ਕਾ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਇਕ ਆਤਮ ਦੇਵ ਹੀ ਸਚਾ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮਿਥਯਾ ਹੀ ਹੈ ਜਬ ਮਿਥਯਾ ਹੀ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਵਾਂਗਾਂ ਕਾ ਕਯਾ ਅਦਲ ਬਦਲ ਕਰਨਾ ॥ ਕੁਛ ਸ੍ਵਾਂਗੋਂ ਸੇ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਈਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਭੇਦ ਗਯਾਨ ਸੇ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਈਤਾਹੈ ॥

ਉੱਤ੍ਰ–ਹੇ ਸਿਖਯ ਯਦਯਪੀ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਤਥਾਪੀ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਦਸਾ ਮੈ ਤੋ ਸਭ ਬਨਾਵਟ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਯੋਂਕੇ ਕੋਈਕ ਸ੍ਵਾਂਗ ਧਾਰ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਰਹਣਾ ਹੋਗਾ ਬਿਨਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਰਹਿਆ ਜਾਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕਾ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਵਾ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਥਕਾ ਵਾ ਸੰਨਯਸ੍ਤ ਕਾ ਵਾ ਬੈਰਾਗੀ ਕਾ ਵਾ ਉਦਾਸੀਨ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਧਾਰ ਕਰ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਰਹੇਗਾ ਜਬ ਸ੍ਵਾਂਗ

ਬਿਨਾ ਸਰੀਰ ਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਹੋਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੋ ਅਬ ਹਮ ਜਿਸ ਸ੍ਵਾਂਗ ਮੈ ਇਸਥਤ ਹੈ ਆਪ ਭੀ ਇਸੀ ਸ੍ਵਾਂਗ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਸਿਖਯ ਬਨਾ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤੋ ਜਬ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੋ ਕਹਾ ਅੱਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ ਹਮ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾਮਾਨ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਤੇ ਭਏ ਸੁਕਲ ਵਸਤ੍ਰ ਔ ਕਟ ਮੈ ਕਛਹਰਾ ਔ ਗਾਤ੍ਰੇ ਤੇਗਾ ਪਹਰਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੋਈਕ ਸਮਾ ਊਨੇ ਜੀ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸਾਯੰ ਤਥਾ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਜਾਇ ਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇ ਆਵਹਿ ਮਹਾ ਅਯਾਚ ਜੜ੍ਹਭਰਤ ਕੀ ਨਯਾਈ ਪਰਮ ਨਿਰਵਾਸੀ ਪੁਰੁਖ ਜਿਨ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੇ ਹੀ ਰਿਦਾ ਸਾਂਤ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਮਹਾਦੇਵ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਯਾਨ ਨੇਸ਼ਠਾ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਜਿਨੋ ਨੇ ਗਯਾਨ ਕਰ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰ ਡਾਰਾ ਹੈ ਐਸੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰਚਿਤ ਆਪਣੇ ਆਤਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਰਹੈ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਦਿਗੰਬਰ ਹੀ ਰਹਣੇ ਲਗੇ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਐਸੇ ਕਾਰ ਕੀਆ ਕਰੈ ਸੀਵਣਾ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜਿਸ ਸਿਖ ਕੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸੀਵ ਕਰ ਦੇਣੀ ਉਸਸੇ ਇਤਨਾ ਕਰਾਰ ਕਰ ਲੈਣਾ । ਕਹਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਪੁਸਾਕ ਹਮ ਸੀਵ ਦੇਤੇ ਜੋ ਦੋ ਵੇਲੇ ਏਕ ਦਿਨ ਮੈ ਤੇਰੀ ਪੌਸਾਕ ਹਮ ਪਹਰ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਆਵੈਂ ਗੇ ਤਬ ਪੀਛੇ ਤੇਰੀ ਪੌਸਾਕ ਤੇਰੇ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵੈਂ ਗੇ ਜੋ ਯੇ ਬਾਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਤੇਰੇ ਕੋ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਥੋ ਪੁਸਾਕ ਸਿਵਾਇ ਲੈ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਹੇ ਤਬ ਸਿਖ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਕਹੈ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਆਪ ਪਹਲੇ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕਰ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਪਸਚਾਤ ਹਮ ਕੋ ਦੇਵਹੁ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਅਹੋ ਭਾਗਯ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਿਸ ਕੀ ਪੁਸਾਕ ਸੀਵਕਰ ਦੇਵੈਂ ਸੋ ਤਿਸੀ ਕੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਦੋ ਵਾਰ ਦੋ ਵਕਤ ਪਹਰ ਕਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਹੋ ਆਵੈਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਕੋ ਉਸ ਕੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਦੇ ਦੇਵੈਂ ॥

ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਊਨੇ ਜੀ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਕਰ ਬਸਤ੍ਰ ਰਖਯਾ ਨਹੀ ਔ ਨੰਗੇ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹੇ ਜਹਾਂ ਕਹੀਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਮਿਲ ਜਾਵਹ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤਬ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਐਸੇ ਕਹਯਾ ਕਰੈ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਸੀ ਤੁਹਾਡੇ ਟਹਲੀਏ ਹਾਂ ਅਰਥਾਤ ਤੁਮਾਰੇ ਦਾਸ ਹਾਂ ਆਪ ਸੁਕਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਨਯਾਈ ਬਾਹਰ ਸੇ ਭੀ ਉਪਾਧੀ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋ ਔ ਹਮ ਬਾਹਰ ਸੇ ਉਪਾਧੀ

ਸਹਤ ਹੈ ਇਸਸੇ ਆਪ ਕੇ ਦਾਸ ਹੈਂ ਆਪਕੋ ਹਮ ਸਿਖ ਬਨਾਯ ਕਰ ਅਬ ਸਪੂਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਆਪਕੇ ਆਸਯ ਕੋ ਯੇ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਜੀਵ ਕਜ਼ਾ ਜਾਨੈ ਤਬ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਬਾ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਹੋਨ ਉਨਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕਰ ਹਸਕਰ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਰੈ ਕਿਉ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਜਬ ਤੁਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ਦਾਸ ਹੂਆ ਤਬ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਕਜ਼ਾ ਲਗੇ ਐਸੇ ਪਰਮ ਅਗਾਹ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਅਪਣੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕਾਣ ਨ ਰਾਖੈ ਸ੍ਵਯੰਜਜੋਤੀ ਆਤਮਾ ਨੰਦ ਵਿਖੇ ਹੀ ਅਸ਼੍ਟ ਪਹਰ ਮਗਨ ਰਹੈ ਔ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸਰਬ ਸਿਖੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਕੇ ਅਭੇਦ ਕਾ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਊਨੇ ਜੀ ਮੈ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਤੋ ਅੰਨ ਕਾ ਸਦਾਵਰਤ ਜਾਰੀ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਸਦਾਵਰਤ ਜਾਰੀ ਰਹਿਆ ਥਾ ॥ ਇਤਿ

ਜਬ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮਾ ਬਹੁਤ ਸਾ ਬਿਤਾਵਤੇ ਭਏ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਬੈਠਜ਼ਾ ਹੋਇਆਂ ਕੇ ਆਓ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਜ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕੋ ਜਾਗਣ ਕਰੀਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰਿ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਜਾਗਣਾ ਹੈ

ਪ੍ਰਸ੍ਨ—ਫਿਰ ਕਿਤਨੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਜਾਗਣਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਜਾਗਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਜਾਗਜ਼ੇ ਵਹੁ ਕੈਸੇ ਬਨੇ ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਵੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਾਗਣੇ ਕਾ ਐਸੇ ਬਨੇ ਜੈਸੇ ਕਰੋ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸ਼ਹਰ ਸੇ ਤੰਬੂ ਲਗਵਾਲੇਵਹੁ ਬੀਚ ਮੇ ਪਲੰਘ ਬਿਛਾਇ ਕਰ ਆਪ ਊਪਰ ਬੈਠ ਜਾਵਹੁ ਔ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਹੈ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਰ ਯੰਤ ਨਾ ਲੰਬੇ ਪਵਾਂਗੇ ਔ ਨਾ ਲੰਬੇ ਪੈਣ ਦੇਵਾਂਗੇ ਨਾ ਆਖ ਝਮਕਾਂਗੇ ਔ ਨਾ ਝਮਕਣ ਦੇਵਾਂ ਗੇ ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਾਂਗੇ ਔ ਨਾ ਪਾਵਣ ਦੇਵਾਂ ਗੇ ਨਾ ਲਘੀ ਸੋਚ ਤਥਾ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰੈ ਗੇ ਔ ਨਾ ਲਘੀ ਸੋਚ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਣੇ ਦੇਵਾਂ ਗੇ ਇਤਜਦਿ ਨੇਮਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਪੂਰਬਕ ਧਾਰਕਰ ਜਾਗਣਾ ਹੋਵੇ ਆਪਨੇ ਤਾਂ ਹਮ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਜਾਗਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਨਹੀ ਜਾਗਤੇ ਜਬ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਾ । ਤਥਾਸ੍ਤੁ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕਰ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਬਾਹਰ ਤੰਬੂ ਲਗਾ ਦੇਵਹੁ ਸੋ ਸੇਵਕੋਂ ਨੇ ਬਾਹਰ ਤੰਬੂ ਲਗਾ ਦੀਏ ਬੀਚ ਪਲੰਘ ਬਿਛ ਗਏ ਜਾਜਮਾ ਬਿਛ ਗਈਆਂ ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਮੰਤ੍ਰੀਆਂ ਕੋ ਸਭ ਰਾਜ ਔ ਲੰਗਰ ਕੀ ਕਾਰ ਸੌਂਪ ਕਰ ਆਗਜ਼ਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੰਬੂ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ

ਪਹਰੇ ਖੜੇ ਰਹੈ ਹਰ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਭੀ ਹਮਾਰੀ ਆਗਯਾ ਬਿਨਾ ਭੀਤਰ ਤੰਬੂ ਕੇ ਨਹੀ ਆਵੇ ਚਾਹੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਕਿਤਨਾ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਜਾਵੇ ਐਸੇ ਆਗਯਾ ਦੇਕਰ ਦੋਨੋ ਮੂਰਤੀਆਂ ਤੰਬੂ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਪਸ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਸਣ ਬਾਂਧਕਰ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਏਕਰਸ ਬੈਠੇ ਰਹਤੇ ਭਏ ਨੇਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਝਮਕਤੇ ਭਏ ਬਰਾਬਰ ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਕ ਆਸਣ ਇਸਥਿਤ ਰਹੇ ਦੋਨੋ ਕਾ ਤੁਲ ਬਲ ਤਥਾ ਤੁਲ ਸ਼ਕਤੀ ਤਥਾ ਤੁਲ ਸਰਬਗਯਤਾ ਤਥਾ ਸਮ ਗਯਾਨ ਤਥਾ ਸਮ ਵੈਰਾਗ ਤਥਾ ਸਮ ਧਰਮ ਤਥਾ ਸਮਦੈਵੀ ਐਸ਼ਵਰਯ ਐਸੇ ਬੈਠਕਰ ਖਟਮਾਸ ਬਿਤਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜਬ ਛੇਵੇ ਮਹੀਨੇ ਕਾ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਕੀ ਰਹਿਆ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਚਾਰਿਆ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾ ਕਰਣੀ ਚਾਹੀਏ ਐਸੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਕੇ ਛੇਵੇ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਅੰਤ ਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਥੋੜਾ ਸਾ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂੰਦ ਲੇਤੇ ਭਏ ਜਬ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂੰਦੇ ਤਬ ਉਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਬਾਬਾ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈ ਜੀ ਯੇ ਕਯਾ ਤਬ ਸੁਣਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਹਸਕਰ ਕਹਣੇ ਲਗੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕੀ ਸਮਤਾ ਹਮ ਕੋ ਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਮਤਾ ਕਰਣੀ ਯੋਗਯ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਬਾਬਾ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਸ ਭਾਈ ਜੀ ਅਬ ਚਲੋ ਇਸਨਾਨ ਆਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਪਰਸਪਰ ਦੇਖ ਕੇ ਹਸ ਕੇ ਉਠ ਖੜੇ ਹੂਏ ਆਗਯਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪਹਰੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਕੇ ਯੇ ਤੰਬੂ ਆਦਿ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸਭ ਉਠਾਇ ਲੈ ਜਾਵਹੁ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੁਸੁਚਿਤ ਦੋਨੋਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਕਾਂਤੀ ਜਿਨਕੀ ਆਗੇ ਸੇ ਤੇਜ ਵਾਲੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਆਇਕਰ ਦਿਵਾਨ ਮੇ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੁਸੁਚਿਤ ਨਿਤ ਨੇਮ ਕੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਥੀ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ਸਵਾ ਪਹਰ ਨਿਸਾ ਸੇ ਜਾਗ ਕਰ ਸੌਚ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਕੇ ਧਯਾਨ ਮੈ ਇਸ-ਥਿਤ ਹੋਜਾਵੈ ਰਾਗੀ ਜਨ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰੈ ਸਭ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰ ਸਭਾ ਮੈ ਆਇਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ ਕਰ ਬੈਠਤੇ ਜਾਵੈ ਸੂਰਯ ਉਦਯ ਹੋਏ ਤੇ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ਭੋਗ ਪਾਵੈ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਯਾਨ ਸੇ ਉਥਾਨ ਹੋਵੈ ਤਬ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਦਿਨ ਚੜੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਇ ਜਾਵੈ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਇ ਕੇ ਭੰਡਾਰੀ ਫਿਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਾਂਟਣੇ ਲਗ ਜਾਵੈ ਪੰਗਤਿ ਮੈ ਪਹਲੇ ਦੂਰ ਜੋ ਬੈਠੇ ਹੋਵੈ ਉਨਕੋ ਦੇਵੈ ਪੁਨਾ ਉਨ ਸੇ ਜੋ ਉਰੇ ਹੋਵੈ ਉਨਕੋ ਦੇਵੈ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਜੋ ਪਾਸ ਕੀ ਪੰਕਤਿ ਤਿਸਮੈ ਸਭ ਤੇ ਪੀਛੇ ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤ ਪਸਚਾਤ ਆਪ

ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕਰ ਦੋ ਘੰਟੇ ਸੈਨ ਕਰਕੇ ਪਲੰਘ ਪਰ ਪੁਨਾ ਉਠਕਰ ਸੌਚਾਦਿ ਕ੍ਰਿਆ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਯਾਮ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਦਿਵਾਨ ਲਗਾਵੈ ਹਜਾਰੋ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਆਇਕਰ ਦਰਸਨ ਕਰੈ ਔ ਭੇਟ ਚਢਾਵੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਮਨਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਵੈ ਜੈਸੀਂ ਕਾਮਨਾ ਵਾਲਾ ਆਵੈ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੁਖਣਾ ਸੁਖੇ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਤੇ ਪੀਛੇ ਵੋ ਸਿਖ ਭੇਟਾ ਲੇ ਆਵੈ ਔ ਆਕਰ ਦਰਸਨ ਕਰੈ ਭੇਟਾ ਚਢਾਵੈ ਕਿਤਨੇਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਜਾਰੇ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤਰਣੇ ਅਰਥ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਨਿਸਕਾਮ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਔ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਬਿਲਾਸ ਸੇ ਜਾਗਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤੀ

ਅਬ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਛਮ ਕੋ ਗਵਨ ਕਰਨੇ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ-ਬਾਬਾ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਗਜਾ ਲੇਣੇ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਜਾਇਕਰ ਆਗਜਾ ਮਾਂਗੀ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਭਾਈ ਜੀ ਕੋਈ ਦਿਨ ਇਥੇ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਵਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਪਰਬਤ ਦੇਸ ਕੀ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪੁਨਾ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੈਂਗੇ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੰਗ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਊਨੇ ਜੀ ਸੇ ਚਲਤੇ ਭਏ ਸਨੇ ਸਨੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਔ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕੂਰੀ ਏਕ ਨਗਰਿ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਸੇ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਪਹਾੜ ਕੀ ਓਰ ਹੈ ਤਹਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਕੋਸ ਭਰ ਦੂਰ ਏਕ ਗੁਮਰਾਹਨਾਮਨਦੀ ਛੋਟੀ ਸੀ ਚਲਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਕਨਾਰੇ ਪਰ ਏਕ ਗੁਫਾਹੈ ਤਿਸ ਗੁਫਾਮੈਮਹਾਰਾਜ ਰਹਤੇਭਏ ਬਹੁਤਕਾਲ ਪ੍ਰਜੰਤ ਗ੍ਰਾਮਸੇ ਸੂਕਾ ਆਟਾ ਭਿਖਯਾ ਮਾਂਗ ਲਜਾਵੈ ਔ ਉਸਆਟੇਕੀਅੰਗਾਖੜੀ ਏਰਨਗਾਹੇਕੀਆਂਚਮੈ ਲਗਾਇ ਲੇਵੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਲਵਨ ਭੀ ਨਮਾਂਗੈ ਔ ਸਮਸਤ ਰਸਕਾ ਪਰਿ ਤਜਾਗ ਕਰ ਇਸਿਤ੍ਰਤ ਭਏ ਜਬ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਾਸਤੇ ਨਿਮੰਤਨ ਕਹੇਭੀ ਤੋ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕੇ ਨ ਜਾਵੈ ਜੇ ਕੋ ਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਹੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਇਥੇਹੀ ਲੈ ਆਵਤਾ ਹੋ ਤਬ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰੈ ਭਾਈ ਜੀ ਹਮਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯਾਭੀ ਹੈ ਵੋ ਦੇਖੋ ਬਾਂਧ ਕਰ ਰਖਜਾ ਭੀ ਹੈ ਅਹਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਤਨਾਕ ਕਰਤੇ ਥੇ ਕਜਾ ਦੋ ਪੈਸਾ ਭਰ ਅਨਕਾ ਰਸ ਚੂਸ ਲੇਵੈਂ ਫੋਕ ਫੈਂਕ ਦੇਵੈਂ ਬਾਕੀ ਕੀ ਅੰਗਾਖੜੀ ਬਾਂਧ ਕਰ ਰਖ ਦੇਵੈਂ ਕਪੜੇ ਕੇ ਪਲੇ ਜੇ ਕੋਈ ਪੂਛੇ ਵਹੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਸਤੇ ਤਬ ਐਸਾਹੀ ਬਚਨ ਕਰ ਦੇਵੈਂ ਭਾਈ ਛਕਿਆਭੀ ਹੈ ॥ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਾਸਤੇ ਬਾਂਧਕਰ ਰਖਜਾ ਭੀ ਹੈ ਫਰੀਦ ਜੀ ਕੀ ਨਜਾਂਈ ਝੂਠ ਨਹੀ ਬੋਲਤੇ ਥੇ ਜੈਸੇ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਕਾਠਕੀ ਰੋਟੀ ਬਨਵਾਇ ਕਰ

ਆਪਣੇ ਕਟਿਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਧ ਛੋਡੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤੀ ਪ੍ਰਮੇਸੂਰ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋ ਮੇ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰੇਮਮੈ ਮਸਤ ਰਹੈ ਅਸ੍ਰ ਪਹਰ ਜੇ ਕੋਈ ਕਹੈ ਕੇ ਫਰੀਦ ਜੀ ਰੋਟੀ ਖਾਵਹੁ ਤਬ ਐਸਾ ਉਤ੍ਰ ਦੇਵੈ ਭਾਈ ਹਮਨੇ ਰੋਟੀ ਖਾਈਭੀ ਹੈ ॥ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਕਮਰ ਨਾਲ ਭੀ ਬਾਂਧੀ ਹੋਈ ਹੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਾਸਤੇ ਐਸੇ ਹੀ ਭਗਵਿਤ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਕੇ ਝੂਠ ਬੋਲਤੇ ਰਹੇ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਨਿਰਾਹਾਰ ਰਹੇ ਅਥਵਾ ਸੂਕੇ ਪਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਖੋ ਕੇ ਖਾਈ ਛੋਡੈਂ ਬਾਰਾ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਐਸਾ ਕਠਨ ਤਪ ਕੀਆ ਜੈਸਾ ਕੋਈ ਨ ਕਰਸਕੇ ਸੋ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਕੇ ਸਲੋਕੋਂਮੈ ਏਹੀ ਰੋਟੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗਕਾ ਸਲੋਕ ਲਿਖਾਹੈ ॥

ਫਰੀਦਾ ਰੋਟੀ ਮੇਰੀ ਕਾਠ ਕੀ ਲਾਵਣ ਮੇਰੀ ਭੁਖ। ਜਿਨਾ ਖਾਧੀਆਂ ਚੋਪੜੀਆਂ ਘਣੇ ਸਹਨ ਗੇ ਦੁਖ ॥੧॥

ਪੁਨਾ ਬਾਰਾ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਏਕ ਦਿਨ ਭਗਵੰਤਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਾਂਤ ਦਿਖਾਯਾ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਏਕ ਮੁਰਦਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀਨੇ ਜਲਤਾ ਦੇਖਜ਼ਾ ਸਾਰਾ ਮੁਰਦਾ ਜਲ ਗਯਾ ਹੈ ਏਕ ਸਿਰ ਉਸਕਾ ਨਹੀ ਜਲਤਾਹੈ ਬਹੁਤ ਸੀ ਲਕੜੀਆ ਲੋਕ ਪਾਇ ਚੁਕੇ ਹੈ ਬਹੁਤਸਾ ਤਿਸ ਮੁਰਦੇ ਕੇ ਸਿਰ ਕੋ ਠੋਰ ਰਹੇ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਵੋ ਮੁਰਦੇ ਕਾ ਸਿਰ ਨਹੀ ਜਲਤਾ ਹੈ ਨ ਫੁਟਤਾ ਹੈ ॥ ਸਭ ਲੋਕ ਜਤਨ ਕਰ ਕਰਕੇ ਹਾਰ ਰਹੇ ਹੈ ਤਬ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰਰ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਕਜ਼ਾਹੈ ਇਸ ਮੁਰਦੇ ਕਾ ਸਿਰ ਕਜ਼ੋਂ ਨਹੀ ਜਲਤਾ ਜਬ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਫਰੀਦ ਜੀ ਕੋ ਤਬ ਅਕਾਸ ਬਾਣੀਹੋਤੀ ਭਈ ਹੇ ਫਰੀਦ ਇਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਏਕ ਝੂਠ ਬੋਲਜ਼ਾ ਥਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਸਕਾ ਸਿਰਨਹੀ ਜਲਤਾ ਇਸਕੀ ਜੀਵ ਕਲਾ ਇਸਕੇ ਸਿਰ ਵਿਖੇ ਰੋਕ ਕਰ ਸਜਾਇਦਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਐਸਾ ਅਕਾਸ ਬਾਣੀ ਕਾ ਕਹਣਾ ਫਰੀਦ ਜੀਨੇ ਸੁਣਿਆ ਤਬ ਫਰੀਦ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਬਡਾ ਭੈ ਉਤਪਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕਹਣਲਗਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਮੈ ਤਾ ਬਡਾਝੂਠ ਬੋਲਤਾ ਰਹਿਆ ਹੂ ਮੇਰਾ ਕਜ਼ਾ ਹਾਲ ਹੋਗਾ ਜਬ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ਪੁਨਾ ਆਕਾਸ ਬਾਣੀ ਹੋਈ ਹੇ ਫਰੀਦ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਵਾਸਤੇ ਅਰਥਾਤ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਤਾ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਪਿਛਲਾ ਝੂਠ ਬੋਲਜ਼ਾ ਤੇਰੇ ਕੋ ਹਮ ਨੇ ਬਖਸਜ਼ਾ ਅਬ ਆਗੇ ਤੁਮ ਨੇ ਝੂਠ ਨਹੀ ਬੋਲਣਾ ਯੇ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰ ਜੀਨੇ ਫਰੀਦ ਜੀਕੋ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਾਂਤ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਤਪ ਕੀਆ ਹੈ ਨਿਸਕਾਮ ਸੋ ਅਬ ਫਰੀਦ ਜੀਕਾ ਪੂਰਣ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਪ ਸੇ ਨਿਵਰਤ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਭਗਵੰਤ ਨੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਾਂਤ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਯੇ ਆਯਾ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਨ ਕਾ ਰਸ ਦੋ ਸਰਸਾਹੀ ਭਰ ਚੂਸਕਰ ਫੋਗ ਫੈਕ ਦੇਵੈਂ ਬਾਕੀ ਕਾ ਅੰਨ ਬਚਿਆ ਕਪੜੇ ਕੇ ਪਲੇ ਬਾਂਧਕਰ ਰਖ ਦੇਵੈਂ ਇਸੀ ਰੀਤਿ

ਸੇ ਅਠਾਰਾ ਬਰਸ ਬਿਤਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਇ ਕੇ ਜਗਾਵਤੇ ਭਏ ਸੋ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਲਿਖੈਂਗੇ ਅਬ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਔ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਯ ਕਥਾ ਸੁਣਕਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਕਲਜ਼ਾਨਹੋਵੇਗਾ ਯੇ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪੁੰਨਜ਼ ਰੂਪ ਕਥਾ ਕੋ ਸੁਣਾਵੈਂਗੇ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੁਣੇਗੇ ਸੋ ਸਰਬ ਪਾਪੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕਰ ਸਚਖੰਡ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਂਗੇ ਜੋ ਯੇ ਮਹਾ ਮਹਾ-ਤਮ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰੈਂਗੇ ਸੋ ਗਜ਼ਾਨਦ੍ਵਾਰਾ ਮੋਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਗੇ ਜੋ ਕੋਈ ਮਨ ਵਿਖੇ ਕਾਮਨਾ ਧਾਰ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਨੇਮ ਕਰਕੇ ਸੁਣੇਗਾ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਨਕੇ ਮਨ ਕੀ ਕਾਮਾਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰੈਗੇ॥

ਓਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਃ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਾਜ਼ਾਨੇ ਚੌਬੀਸਵਾਂ ਅਧਜ਼ਾਯ॥ ੪੨ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ
੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ
੨੫ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਮਹਾ ਕਠਨ ਤਪ ਕਰਤਜਾਂ ਕੋ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਸ਼ੌਰ ਸੇ ਛੁਟੀ ਲੇਕਰ ਕੁਰੀ ਮੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਯੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ੈਨਾ ਮੈ ਨੌਕਰ ਥੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਏਕ ਘੋੜਾ ਔ ਖਚਰ ਅਸਬਾਬ ਕੀ ਲਦੀ ਹੋਈ ਸਾਥ ਥੀ ਕੁਰੀ ਮੈ ਆਇਕਰ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਇਥੇ ਕੋਈ ਸੰਤ ਭੀ ਹੈਂ ਤਬ ਏਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਇਥੇ ਏਕ ਬੜੇ ਮਹਾਤਮਾ ਅਚਾਹ ਪੁਰਖ ਬੜੇ ਤਪਸ੍ਵੀ ਸੰਤ ਰਹਤੇ ਹੈ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨੇ ਪੂਛਾਕੇ ਉਨਕਾ ਕੌਨ ਭੇਖ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਸਿਖ ਕਹਜਾ ਕਿ ਜੀ ਉਨਕਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰ ਕਾ ਹੀ ਭੇਖ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਸੁਣਕਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਕਹਾਂ ਹੈ ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਕਹਾ ਜੀ ਬਾਹਰ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਇਥੇ ਤੇ ਕੋਸ ਭਰ ਏਕ ਗੁਫਾ ਹੈ ਤਿਸ ਗਫਾ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਚਲੋ ਮੈ ਆਪਕੋ ਬਤਾਵਤਾ ਹੋਂ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਸਾਥ ਲੇਕਰ ਤਹਾਂ ਗੁਫਾ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਵਾਯਾ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਯ ਜਾਤੀ ਭਈ ਯੇਹੀ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਮਹਤਮਾ ਕੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਮ ਆਰਾਮ ਦਾਰੀ ਆਜਾਵੈ ਔ ਸ਼ੁਭ ਸੰਕਲਪ ਉਤਪਨ ਹੋਵੈ ਜਿਸਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਜਾਂ ਹੋਇਆਂ ਸੋ ਜਾਨਣਾ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਹੈ ਜਬ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਉਤਸਾਹ ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸ੍ਰਭਾਵਕ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਤਬ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋ ਯੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਸ੍ਰਰੂਪ ਹੈ ਦੌੜਕਰ ਚਰਨੋ ਪਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕੀਆ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਜਲ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੈ ਛਾਯ ਰਹਿਆਹੈ ਜੈਸੇ ਚਿਰਕਾਲ ਕਾ ਵਿਛੜਿਆ ਹੂਆ ਪਰਮ ਮਿਤ੍ਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਮਿਲਤੇ ਵੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਜਨਮਾਂਧ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰ ਮਿਲਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਨਮ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕੋ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਵੇ ਕੁਸ਼੍ਟੀ ਕੋ ਸਿਧ ਖਧੀ ਕੇ ਖਾਣੇ ਸੇ ਕੁਸ਼੍ਟ ਕੀਨਿਬ੍ਰਤੀ ਸੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀਹੈ ਤਰਣ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਬਹੁਤ ਦਿਨਕਾ ਵਿਛੜਿਆ ਪਰਦੇਸ ਸੇ ਆਯਾ ਪਤਿ

ਮਿਲਨੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਗਯਾਸੂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅੰਗੋ ਮੈ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਹੋਤੀ ਰੋਮ ਹਰਖਣ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲ ਕੀ ਧਾਰਾ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਗਦਗਦ ਬਾਣੀ ਹੋਇ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਐਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਵਯਾਕੁਲ ਚਿਤ ਸਹਤ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇਖ ਕੇ ਆਉ ਭਾਈ ਬੀਰ ਸਿੰਘਾ ਕੁਸ਼ਲਖੇਮ ਤੋ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕਰ ਪੁਨਃ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਯਾ ਹੈ ਕਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਯਾ ਗੋਤ੍ਰ ਹਈ ਕਉਨ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਐਸੇ ਸ਼੍ਰੀਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਪੂਛਾ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਆਪ ਸਭ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਆਪ ਸੇ ਕੁਛ ਗੁਝੀਛਨੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਵਿਖੇ ਵਰਤਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਪਕੋ ਹਸਤਾਮਲ ਵਤ ਸਭ ਵਿਦਤ ਹੈ ਆਪ ਭੂਤ ਭਵਿਖਯਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਕੇ ਗਯਾਤਾ ਹੋ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਅਗਾੜੀ ਕਿਆ ਕਹੋ ਤਥਾਪੀ ਮੁਝ ਬਾਲਕ ਪਰ ਆਪਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕੁਛ ਪੁਛਾ ਹੈ ਸੋ ਮੈ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾਂ ਹੋਂ ਢਿਲੋਂ ਮੇਰਾ ਗੋਤ੍ਰ ਹੈ ਤੇ ਜਟ ਸਿਖ ਹੋਂਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਪਿਸ਼ੌਰ ਸੇ ਆਯਾ ਹਾਂ ਛੁਟੀ ਲੈਕੇ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਹੋਂਦਾ ਹਾਂ ਗਗੋਬੂਏ ਕੀ ਬਾਸੀ ਹਾਂ ਤੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲਯਾ ਥਾ ਇਥੇ ਕੇਵਲ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਯਾ ਹਾਂ ਅਬ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹ ਤੇ ਛੂਟਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪਕੀ ਸਰਣਿ ਗਹੀ ਹੈ॥ ਆਪ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੇਵਲ ਹਮ ਸਰੀਖੇ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੋਊ ਮੈ ਨਾਹੀ ਜਨ ਪਰ ਉਪਕਾਰੀਆਏ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਨਾਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੇਵਲ ਪਰੋਪ-ਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤੰਦੂਏ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸੇ ਹੂਏ ਗਜ ਰਾਜ ਨੇ ਭਗਵੰਤ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਥੀ ਸੋ ਗਜ ਏਕ ਗ੍ਰਾਹ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਿਆ ਹੂਆ ਥਾ ਮੈ ਤੋ ਭਗਵਨ ਸਬਦ ਸਪਰਸਾਦਿ ਅਨੰਤ ਗ੍ਰਾਹੋਂ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਯਾ ਹੂਆ ਹੋਂ ਸੋ ਗਜ ਕੀ ਨਯਾਈ ਭੁਜਾ ਦੋਨੋ ਖੜੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂ ਮੇਰੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ੀਘਰ ਹੀ ਬਾਹੁੜੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਖੈਚਤੇ ਹੂਏ ਇਨਗ੍ਰਾਹੋ ਤੇ ਮੁਜਕੋ ਰਖ ਲੇਵੋ ਜੈਸੇ ਨਾਰਾ-ਯਨ ਗਜ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਵੈਕੁੰਠ ਛੋਡ ਕਰ ਨਾ ਤੋ ਗਰੁੜ ਕੋਉਡੀਕਯਾ ਨਾਕਿਸੀ ਔਰ ਗਣ ਕੋ ਉਡੀਕਯਾ ਨਾਗੇ ਹੀਪਾਵੋਂ ਸੇ ਆਪ ਦੌੜਤੇ ਚਲੇ ਆਏ ਆਇ ਕੇ ਹਸਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰ ਲਈ ਤੈਸੇ ਮੇਰੀ ਭੀ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣ ਕਰ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਡੂਬਤੇ ਹੂਏ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਜਬ ਐਸੀ ਨਿਮ੍ਰ ਹੋਇਕਰਸ੍ਰੀ

ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਸ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਅੱਛਾ ਆਪ ਘਰਕਾਂ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਪਿਸ਼ੌਰ ਸੇ ਚਲੇ ਹੋ ਏਕ ਵਾਰ ਘਰ ਮੈ ਜਾਵਹੁ ਨਾਲੇ ਤੋ ਮਾਈ ਕੋ ਔਰ ਕੁਟੰਬ ਕੋ ਮਿਲ ਆਓ ਨਾਲੇ ਯੇ ਉਪਾਧੀ ਘੋੜਾ ਤੇਖਚਰ ਘਰ ਮੇ ਛੋੜ ਕਰ ਫਿਰ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਵਣਾ ਅਬ ਏਕ ਵਾਰ ਤੁਮ ਕੋ ਘਰ ਜਾਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਏ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣੇ ਤਬ ਪੁਨਾ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤ ਭਏ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਹੀ ਹਮਾਰਾ ਘਰ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਹਿਤੂ ਪਰਮ ਮਿਤ੍ਰ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਰਖਜ਼ਕ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਤੇ ਉਧਾਰ ਕਰਤਾ ਕੇਵਟ ਹੋ ਅਬ ਮੈਂਨੇ ਆਪਕੇ ਚਰਨਾਰ ਵਿੰਦੋ ਕੀ ਓਟ ਆਇ ਲਈ ਹੈ ਆਪ ਕੋ ਅਪਣੇ ਨਾਮ ਕੀ ਲਾਜ ਹੈ ਅਬ ਜਿਉਜਾਣੋ ਤਿਉ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪਰਖੋ ਅਬ ਮੈਂ ਜਾਵਣੇ ਲਾਯਕ ਨਹੀ ਰਹਜ਼ਾਹੂੰ ਜੈਸੇ ਨਾਦਕੁਰੰਗਹ ਬੇਧਿਆ ਸਨਮੁਖ ਉਠਧਾਵੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਅਰਪਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਤ ਸੈ ਕਰਕੇ ਨਿਮ੍ਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਚੇ੨ ਮਨ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਜਲ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇਜਲ ਸੇ ਮਾਨੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਪ੍ਰਖਜ਼ਾਲਨ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਵਿਆਕੁਲ ਹੋਇ ਗਏਹੈ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਐਸੀ ਆਕੁਲ ਦਸਾ ਦੇਖੀ ਤਬ ਮੰਦ ੨ ਹਸ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਵਸ ਹੂਏ ਹੂਏ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬੋਲਨ ਸਮੇਂ ਐਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਾਂਤੋ ਕੀ ਪਾਤੀ ਕੀ ਸੋਭਾ ਹੋਤੀ ਭਈਮਾਨੋ ਸਜ਼ਾਮ ਘਟਾ ਸੇ ਕਿਧੋ ਆਧਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸਜ਼ਾ ਹੈ ਕੇ ਅਛਾ ਭ੍ਰਾਈ ਸਿਖਾ ਜੇ ਤੇਰਾ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈਂ ਐਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਤੋ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਬਾਤ ਹੈ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੇ ਸੇਵਾ ਚਾਰ ਪਹਰ ਹੈ ਸੰਤੋ ਕੇ ਡੇਰੇ ਛੇ ਪਹਰ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ਲਗੇਗੀ ਜਬ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹੇ ਤਬ ਸੁਣਕਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਹੁ ਸਰੀਰ ਆਪਕਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਕੁਛ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਸ੍ਵਤ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਆਪਕਾ ਹੀ ਸ੍ਵਤ ਹੈ ਜਿਉ ਆਪਕੋ ਭਾਵੇ ਤਿਉ ਇਸ ਕੋ ਰਖੋ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਗਉੜੀ ਮਃ ੫ ॥ ਜਿਉ ਤੁਮ ਰਾਖੋ ਤਿਉਹੀ ਰਹਣਾ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੋ ਸੋਈ ਮੋਹਿ ਕਰਣਾ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸ

ਰਹਣੇ ਲਗੇ ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਆਗਜ਼ਾ ਮੈ ਰਹਜ਼ਾ ਕਰੈ ਆਗਜ਼ਾ ਭੰਗ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਨ ਕੀਆ ਕਰੈ ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਜ਼ੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮੈ ਰਹਤੇ ਭਏ ਥੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮੈ ਵਰਤਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਜੈਸੇ ਇਸ ਦਾਸ ਨੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਰਸਨਾ ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਰਬ ਸੰਤੋ ਕੇ ਆਗੇ ਕਰੀ ਹੈ ਅਬ ਅਉਰ ਜੋ ਕੁਛ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਰਹਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾਸ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤੀ

ਐਸੇ ਭੀ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਸੋ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਕੇ ਦਾਸ ਨੇ ਲਿਖ ਦੀਏ ਦੋਨੋ ਮੈਸੇ ਜੋ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋ ਕੋ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕੋ ਨੀਕੇ ਲਾਗੇ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰਖੈ

ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਜ਼ਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀਤ ਭਯਾ ਤਬ ਏਕ ਮੇਢਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਰਹਤਾ ਥਾ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਹਰੇ੨ ਤ੍ਰਿਣ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਲਿਆਵਤ ਥੇ ਸਮਾ ਪਾਇਕ ਵੋ ਮੇਢਾ ਮਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਤ੍ਰਿਣ ਲੈਕੇ ਆਏ ਆਇਕਰ ਕਜ਼ਾ ਦੇਖੈ ਜੋ ਮੇਢਾ ਮਰਿਆ ਪੜਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਮੇਢਕੋ ਹਾਥ ਸੇ ਹਲਾਇਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਉਠ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਆਪਣਾ ਘਾਸ ਖਾਇ ਲੇ ਕਜ਼ੋ ਨਹੀ ਖਾਤਾ ਜਬ ਐਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਵੋ ਮੇਢਾ ਉਠ ਬੈਠਾ ਘਾਸ ਖਾਣੇ ਲਗ ਪੜਾ ਯੇ ਅਸਚਰਯ ਏਕ ਸਿਖ ਦੇਖ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਨਿਵੇਦਨ ਕੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੋ ਸਿਖ ਪਿਸ਼ੌਰ ਸੇ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਆਯਾ ਥਾ ਫਿਰ ਵੋ ਘਰ ਕੋ ਨਹੀ ਗਜ਼ਾ ਤੇ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਾਤਾ ਹੈ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ ਦੇਖਜ਼ਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਜ਼ਾ ਸ਼ਕਤੀ ਤੁਮਨੇ ਦੇਖੀ ਹੈ ਤਬ ਸੋ ਸਿਖ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਜ਼ਾ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਯੇ ਜੋ ਆਪਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਮੇਢਾ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਆਜ ਮਰ ਗਿਆ ਥਾ ਇਨੋਨੇ ਘਾਸ ਲਜ਼ਾਕਰ ਉਸਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕਰ ਕਹਾ ਕੇ ਉਠ ਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮੇਢੇ ਘਾਸ ਖਾਹੁ ਖਾਤਾ ਕਜ਼ੋ ਨਾਹੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਮੇਢਾ ਜੀਵ ਉਠਾ ਅਬ ਘਾਸ ਖਾਤਾ ਹੈ ਪੜਾ ਮਹਾਰਾਜ ਐਸੇ ਸੁਣਕਰ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸ਼੍ਰੀਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਕਹਤ ਭਏਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੂੰ ਅਬੀ ਸੇ ਮਰਜ਼ਾ ਕੋ ਜੀਵਾਵਣੇ ਲਗ ਪੜਾ ਹੈ ਜਾਉ ਤੇਰਾ ਠਿਕਾਣਾ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ਜੇ ਤੇਰਾ ਮਨ ਸਿਧੀਆ ਕਰਮਾਤਾ

ਲਗਾਵਨੇ ਪਰ ਹੈ ਤਾ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਚਲਜ਼ਾ ਜਾਉ ਕਰਮਾਤਾਂ ਵਾਲੇ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਨੀ ਓਥੇ ਤੇਰੀ ਸਮਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਇਥੇ ਨਹੀ ਤੇਰੀ ਸਮਾਈ ਹੋ ਸਕਤੀ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਕਹਕਰ ਬਹੁਤ ਤਾੜਿਆ ਔ ਪੀਠ ਫੇਰ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣਾ ਅਪਰਾਧ ਜਾਣ ਕਰ ਨੀਚੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਰ ਲੀਏ ਮਨਮੈ ਲਜਾ ਤ੍ਰਾਸ ਕੋ ਮਾਨਕਰ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਬਾਂਧਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਭਗਵਾਨ ਅਬ ਮੈ ਭੂਲ ਗਯਾ ਹੂੰ ਅਬ ਕੇ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਫਿਰ ਮੈ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰੋਂਗਾ ਹਮ ਜੀਵ ਸਦਾ ਭੂਲਨ ਹਾਰੇ ਹੈ ਆਪਕਾ ਬਿਰਦ ਸਦਾ ਬਖਸਿੰਦ ਹੈ ਬਾਲਕ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਭੂਲ ਭੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸਰਬ ਥਾ ਬਾਲਕ ਆਪਣੇ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਨਹੀ ਕਰ ਦੇਤੇ ਸੋ ਜੈਸੇ ਗੁਰੁ ਸਮ੍ਰਿਤਿ ਮੈਭੀ ਗਉੜੀ ਰਾਗ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਤਥਾਹੀ

ਜੈਸੇ ਬਾਲਕ ਭਾਇ ਸੁ ਭਾਈ ਲਖ ਅਪਰਾਧ ਕਮਾਵੈ। ਕਰ ਉਪਦੇਸ ਝਿੜਕੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਬਹੁੜ ਪਿਤਾ ਗਲ ਲਾਵੈ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੋ ਸਰਬ ਥਾ ਮੁਝ ਬਾਲਕ ਕੋ ਬਖਸਣ ਯੋਗ ਹੋ

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤਿ ॥ ਚੰਚਲ ਮਤਿ ਬਾਲਕ ਬਪਰੇ ਕੀ ਸਰਪ ਅਗਨਿ ਕਰ ਮੇਲੈ। ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੰਠ ਲਾਇ ਰਾਖੈ ਆਨੰਦ ਸਹਜ ਤਬ ਖੇਲੈ ॥

ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਡੀ ਚਪਲ ਬੁਧੀ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਐਸਾ ਜੋ ਅਲਪ ਆਰਬਲਾ ਵਾਲਾ ਬਾਲਕ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਆਗੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਬਿਲਾਸ ਨਿਮਿਤ ਸਰਪ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸੋ ਬਾਲਕ ਕੁਛ ਅਛੀ ਵਸਤੁ ਜਾਣਕੇ ਪਕੜ ਕਰ ਮੁਖ ਵਿਖੇ ਪਾਵਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਅਗਨਿ ਭੀ ਆਗੇ ਕਰੀ ਹੂਈ ਹਾਥ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਪਾਵਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਬਾਲਕ ਤੋ ਆਪਣੇ ਹਿਤ ਅਨਹਿਤ ਕੋ ਯਦਿਯਪਿ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਤਥਾਪਿ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤੋ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਹਿਤ ਅਨ ਹਿਤ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਤਬ ਦੋਨੋ ਓਰ ਤੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਵਰਜ ਕਰ ਕੰਠ ਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਲਗਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਬਾਲਕ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਆਨੰਦ ਸੇ ਖੇਲਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਪਹੀ ਹਮਾਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਹਮ ਬਾਲਕ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਅਣ ਜਾਣ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਆਪ ਸਰਬਗਜ਼ ਹੋ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਮੇਰੇ ਅਵ ਗੁਣ ਕੋ ਚਿਤ ਨ ਰਖੋ ਪਿਛਲੇ ਅਵ ਗੁਣ ਬਖਸ ਲਏ ਪ੍ਰਭੁ ਆਗੇ ਮਾਰਗ ਪਾਵੈ ਇਤਜ਼ਾਦਿ ਸੰਕਾ ਜੋ ਜਨਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਅਨ ਬਸਤ੍ਰ ਕਰਪਾਲਨਾ ਕਰੇ ਹੈ ਸੋ ਪਿਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ॥ ਉੱਤ੍ਰ- ਹੇ ਭਗਵਨ ਬੇਦ ਮੈ ਐਸੇ ਲਿਖਾ

ਹੈ ਸੁਕੇਸ ਅਥਰਬ ਆਦਿ ਖਟ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਪਿਪਯਲਾਦ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਕੀ ਸਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਲਾਭਵਾਸਤੇ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ਗ੍ਰਹਣ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਉਨ ਖਟ ਰਿਖਯੋ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਹੈ ਤ੍ਵੰਹਿਨਃ ਪਿਤਾ ਯੋ ਅਸਮਾਕ ਮਵਿਦਯਾਯਾਃ ਪਰੰਪਾਰੰਤਾਰਯਸਿ ਨਮਃ ਪਰਮ ਰਿਖ-ਭਯਃ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ॥

ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪਿਪਯਲਾਦ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਹੋ ਨਾਮ ਅਸਲ ਪਿਤਾ ਹੋ ਜੋ ਆਪਨੇ ਹਮਕੋ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਪਾਰਕਾ ਕਿਨਾਰਾ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਪਰਮਪਾਰ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਤਤ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਕੋ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਤੇ ਕਯਾ ਸਿਧ ਹੂਆ ਜੋ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੀ ਕੁਲ ਮੇਂ ਹਮਾਰਾ ਦੂਸਰਾ ਯੇ ਜਨਮ ਭਯਾ ਹੈ ਕੈਸਾ ਯੇ ਤਤ੍ਵਵੇਤਾ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਕਾ ਜਨਮ ਹੈ ਕੇ ਆਗੇ ਜਨਮ ਕਾ ਬਾਧਕ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਯਥਾਰਥ ਪਿਤਾ ਹੋ ਇਸ ਸੇ ਆਪ ਜੋ ਪਰਮ ਰਿਖੀ ਹੋ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਦਰਸੀ ਹੋ ਸੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੈ ਐਸਾ ਪਦਾਰਥ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਦਲਾ ਗੁਰੁ ਦਖਿਣਾ ਆਪ ਕੋ ਦੇਵੈ ਅਰਥਾਤ ਆਪ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੈ ਸਹਤ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੋ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੇ ਜਲਵਤ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਸੋ ਸਤਯ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਬਦਲਾ ਅਸਤਯ ਪਦਾਰਥ ਦੇਯ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਪ੍ਰਤਯੁਪਕਾਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਹਮ ਅਸਕਯ ਹੈ ਤਾਤੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਬੰਦ ਕਰ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰਨਾਮ ਹੋਵੇ ਸਰਬਦਾ ਯਾਵਤ ਕਾਲ ਯੇ ਸ਼ਰੀਰ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਹੇਗਾ ਤਾਵਤ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਅਣਮੋਲ ਦਾਸ ਹੈਂ ਯੇ ਬੇਦਕੀ ਕਥਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੇਰੀ ਭੀ ਆਪਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਝ ਬਾਲਕ ਕੇ ਅਪਰਾਧ ਆਪ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਅਪਣੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਪਾਸ ਮੁਝਕੋ ਰਖੋ ਜਬ ਐਸੇ ਅਤਯੰਤ ਨਿਮਰ ਹੋਕਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਤੋ ਬਖਸਯਾ ਤੁਮ ਕੋ ਪਰੰਤੁ ਆਗੇ ਫਿਰ ਐਸਾ ਕਾਮ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਵਣੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਮੇਂ ਵਰ ਜਿਤ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਕਹਾ ਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰੂੰਗਾ ॥ ਇਤਿ ।

ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬ ਸੇਵਾ ਕਰਤਯਾ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀ ਭਯਾ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਏਕ ਗੜਵਾ ਬਹੁਤ ਦਿਨਕਾ ਜੰਗਾਲਯਾ ਹੂਆ ਪੜਾਥਾ ਸ ਲੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਦੇ ਕਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਉ ਇਸ

ਲੋਟੇ ਕੋ ਨਦੀ ਮੈ ਲੇਜਾਇ ਕਰ ਮਾਂਜ ਇਸਕੇ ਦਾਗ ਉਤਾਰ ਕੇ ਚਿਲਕਾਇ ਕੇ ਲੇ ਆਉ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਲੋਟੇ ਕੋ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲੈਜਾਇ ਕੇ ਖੂਬ ਮਲਜ਼ਾ ਜਬ ਚਿਲਕਨੇ ਲਗਾ ਤਬ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈ ਕੇ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬੀ ਅਛਾ ਨਹੀ ਚਿਲਕਜ਼ਾ ਇਸਕੋ ਫਿਰ ਲੇਜਾਇ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਮਾਂਜਜ਼ ਤਬ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਫਿਰ ਲੇਕਰ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਬਡੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਲਜ਼ਾ ਲੇ ਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਗਏ ਤਬ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬਭੀ ਯੇ ਲੋਟਾ ਅਛਾ ਨਹੀ ਭਯਾ ਤਬ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਫੇਰ ਲੈ ਜਾਇਕਰ ਮਲਕੇ ਲੈਗਏ ਤਬ ਫੇਰ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੁਛਕ ਕਰੜੇ ਹੋ ਕਰ ਕੇ ਸੁਣ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੈਨੂ ਜੋ ਕਹਜ਼ਾਹੈ ਕੇ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਉਜੂਲ ਕਰਕੇ ਲੈ ਆਊ ਤੂ ਫਿਰ ਫਿਰ ਦਾਗ਼ ਸਹਤ ਹੀ ਲੈ ਆਵਤਾਹੈ ਯੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਕਾ ਦਾਗਜ਼ਾ ਹੂਆਹੈ ਤਬ ਸੁਣ ਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨਕੋਸ੍ਰੀਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਨਮਸ ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਬਹੁਤ ਚਿਰਕਾਲ ਕਾ ਆਪਨੇ ਭੁਲਾਇ ਜੋ ਦੀਆਹੈ ਇਸਸੇ ਯੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦਾਗੀ ਹੋਇ ਗਯਾਹੈ ਭਗਵਨ ਅਬ ਆਪਨੇ ਇਸਕੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੀ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਅਬ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਸੇ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਵਾਕ੍ਰਿਤਿ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਇਸ ਮਨਕੋ ਮਲ ਲਾਗੀ ਕਾਲਾ ਹੋਇਆ ਸਿਆਹ ॥ ਸੋ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਤੈਸੇ ਇਸ ਪਾਤ੍ਰ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਮੇਰੇ ਕੋ ਭੀ ਆਪਨੇ ਭੁਲਾਇ ਦੀਆ ਥਾ ਸੋ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਸੰਸਾਰ ਦਸਾ ਮੈ ਭ੍ਰਮਤਾ ਰਹਾ ਹੂ ਅਨੰਤ ਵਿਖਜ਼ੋ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਕਰਕੇ ਯੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਇਸ ਪਾਤ੍ਰ ਕੀ ਨਜ਼ਾਈ ਕਾਲਾ ਸਿਆਹ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਮਲੀਨ ਹੋਇ ਗਯਾ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਆਪਨੇ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਸਮਰਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਜਿਉ ਜਿਉ ਮਾਰਜਨ ਕਰੋਗੇ ਤਿਉ ਤਿਉ ਸੁਧ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰਤਾ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਰਿਦੇ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋ ਯੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਤਪਸ੍ਰਰਯਾ ਦੇਖਰ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਿਆ ਕਰੈਂ ਥੋੜੀਟ ਬਾਤ ਮੈ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਝਿੜਕਜ਼ਾ ਕਰੈ ਦੇਖੀਏ ਕੇ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਇਸਕੋ ਅਹੰਕਾਰ ਆਵਤਾ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਪਰੰਤੁ ਧਨ ਵੋ ਜਨਨੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਐਸੇ ਧੀਰ ਬੀਰ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਜਾਯਾ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਲੇਸ਼ ਭੀ ਨਹੀ ਫੁਰਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀਤ ਭਯਾ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਿਦੇ ਮੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਜੜ ਮਾਯਾ ਐ

ਚੇਤਨ ਮਾਯਾ ਵਿਖਾਇ ਕੇ ਇਸਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਤਾਂ ਲੇ ਲੇਵੈ ਐਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਬਰਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਜ ਤੈਨੇ ਲਕੜੀਆਂ ਲੈਕੇ ਰੋਜ ਸੇ ਜਲਤੀ ਆਵਣਾ ਦੇਰ ਬਹੁਤੀ ਨਹੀ ਲਗਾਵਣੀ ਰੋਜ ਹੀ ਭੰਡਾਰੇ ਲੀਏ ਬਨ ਮੈ ਸੇ ਲਕੜੀਆਂ ਲਜਾਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਇਸਲੀਏ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਰੋਜ ਸੇ ਆ ਜਲਤੀ ਆਵਨਾ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨਕੋ ਸੁਣਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੈਸੇ ਆਪਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਾਸ ਕਰੈ ਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਬਨ ਮੈ ਪਰਬਤ ਕੀ ਓਰ ਚਲੇ ਗਏ ਪ੍ਰਥਮ ਕਜਾ ਦੇਖਜਾ ਜੋ ਸਾਰਾ ਪਰਬਤ ਹੀ ਕੰਚਨ ਕਾ ਹੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮਣੀਆ ਕਰਕੇ ਜੜਤ ਹੈਂ ਸ੍ਰਿੰਗ ਜਿਸਕੇ ਕਹੂੰ ਨੀਲ ਮਣੀਆਂ ਲਗੀਆਂ ਹੈ ਕਹੂੰ ਪਦਮ ਰਾਗ ਮਣੀਆ ਲਗੀਆਂ ਹੈ ਕਹੂੰ ਪੀਤ ਕਹੂੰ ਹਰਿਤ ਕਹੂੰ ਸ੍ਵੇਤ ਕਹੂੰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਇਤਜਾਦਿਕ ਮਣੀਓਂ ਕਰਕੇ ਜੜਿਤ ਸਾਰਾ ਹੀ ਪਰਬਤ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਅਦਭੂਤ ਕੌਤਕ ਹੋਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਅਪਸਰੋਂ ਕੇ ਗਣ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਨਾਚ ਰਹੇ ਹੈ ਕੈਸੀਆਂ ਹੈਂ ਵੋ ਅਪਸਰਾਂ ਜੋ ਦਿਬਜ ਜਾਬੂ ਨਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਵਰਣ ਹੈ ॥

ਦੋਃ— ਚੰਦ੍ਰ ਕਾਂਤਿ ਸਮ ਮੁਖ ਸੁਭੰ ਨੀ ਲਮਣੀ ਸਮਕੇਸ ॥
ਪਦਮ ਰਾਗਸਮ ਹਸਤ ਜਿਹ ਮਣੀ ਮਯੀ ਸਮ ਵੇਸ ।੧।

ਔ ਕੈਸਾ ਵੋ ਬਨ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਮੈ ਖਟ ਰਿਤੁ ਕੇ ਫਲ ਪੁਸਪ ਹੈ ਗੰਧਰਬ ਜਿਸਮੈ ਗਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਹਰੀ ਚੰਦਨ ਔ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਲਗ ਰਹੇ ਹੈ ਐਸੇ ਵੋ ਬ੍ਰਿਛ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਸਾਥ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੋ ਰਤਨੋ ਕੇ ਗੁਛੇ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈ ਜਗਾ ਜਗਾ ਮੈ ਕੌਤਕ ਹੋਇ ਰਹੇ ਹੈ ਜਿਸ ਬਨ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਨੰਦਨ ਬਨ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਭੀ ਲਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਬਨ ਔ ਅਪਸਰਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਚਿਤ ਜਿਨਕਾ ਚਲਾਇ ਮਾਨ ਨਹੀ ਭਯਾ ॥ ਵਿਦਜਾ ਧਰ ਗੰਧਰਬ ਅਪਸਰਾ ਯੇ ਸਭ ਅਵਾਹਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੋਲ੨ ਕਰ ਕਹ ਰਹੇ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਯੇ ਦਿਬਜ ਭੋਗਮਾਨੁਖ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਅਤੀ ਦੁਰਲਬ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਜਤਨ ਮੇ ਮਾਨੁਖੋ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੇ ਸੋ ਦਿਬਜ ਭੋਗ ਆਪਕੇ ਤਪਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਆਪਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ ਆਪ ਆਯੇ ਇਸ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਨੀਚੇ ਬੈਠੀਏ ਮਨ ਭਾਵਤ ਬਿਲਾਸ ਅਪਸਰਾ ਕੇ ਸਾਥ ਕਰੀਏ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰੀਏ ਰਾਗ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੀਏ ਯੇ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮਣੀਓਂ ਕਰਕੇ ਜੜਤ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਰਣ ਕਾ ਵਿਮਾਨ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਸੁਛੰਦ ਬਿਚਰੀਏ ਯੇ ਇਛਾ ਚਾਰੀ ਵਿਮਾਨ ਹੈ ਜਹਾ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਵਿਮਾਨ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਵਿਚਰੀਏ ॥ ਯੇ ਦਿਬਜਭੋਗ ਮਾਨੁਖੋ ਕੋ ਅਤੀ

ਦੂਰ ਲਭਹੈ ਆਊ ਇਨ ਭੋਗੋ ਕੋ ਆਪ ਭੋਗੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਪਸਰਾ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਬ-
ਚਨ ਸੁਨਕੇ ਕੈਸੇ ਵਚਨ ਹੈ ਮ੍ਰਿਦੁ ਕੋਮਲ ਮਨਕੋ ਹਰਣੇ ਵਾਲੇ ਮਨੋ ਹਰੀਓਂ ਕੇ ਵਚਨ
ਕਰਭੀ ਜਿਨ ਕਾ ਚਿਤ ਥਿਰ ਰਹਾਹੈ ਜਰਾ ਭੀ ਨਹੀ ਖੋਭਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ। ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ
ਵਚਨ ਚਿਤਾਰ ਕਰ ਲਕੜੀਆ ਖੋਜਤੇ ਫਿਰਤੇਹੈ ਭਲਾ ਐਸੇ ਦਿਬਯ ਬਨ ਮੈ ਲਕ-
ੜੀਆ ਕਹਾ ਮਿਲੈ ਹੈ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਲਕ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਆਠ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਕਾਮ ਜਿਨੋਨੇ ਜੀਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਕਾਮ ਯੇਹੈ ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸ੍ਰਵਣ ਸਿਮਰਨ ਕੀਰਤਨ ਚਿਤਵਨ ਬਾਤ ਇਕੰਤ।

ਦ੍ਰਿਢ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਯਤਨ ਪੁਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸ੍ਰਕਹੰਤ ੧ ਸਬਦ ਸਪਰਸ
ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਵਿਖੇ ਜਿਨ ਕੋ ਸਾਖਯਾਤ ਮੂਰਤਿ ਧਾਰ ਕਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਮੋਹ
ਸਕੇ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੇ ਕਾਰਯ ਕੀ ਕਯਾ ਕਥਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ
ਸੋਚ ਚਿੰਤਾ ਮੇਂ ਪੜ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿਉ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਰ ਹੈ ਕੇ ਆਜ ਲਕੜੀਆਂ
ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਲੈ ਕੇ ਆਵਣਾ ਆਜ ਹੀ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਲਾਗਾ ਹੈ ਕਿਉਕੇ ਈਹਾਂ ਕਹੂੰ
ਲਕੜੀ ਆਜ ਹਾਥ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਸਾਰਾ ਹੀ ਬਨ ਖੋਜ ਥਕੇ ਹੈ ਜਹਾਂ ਦੇਖੋ ਤਹਾਂ ਕਹੂੰ
ਤੋ ਹੀਰਾ ਪੜਾ ਹੈ ਕਹੂ ਮੋਤੀ ਪੜਾ ਹੈ ਕਹੂ ਚਿੰਤਾ ਮਣੀ ਆਦਿਕ ਰਤਨ ਪੜੇ
ਹੈ ਔ ਕਹੂੰ ਰਜਤ ਸੂਰਣਾਦਿ ਅਨੇਕ ਪਦਾਰਥ ਪੜੇ ਹੈਂ ਯੇ ਲੈ ਜਾਣੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ
ਆਗਯਾ ਨਹੀ ਹੈਂ ਅਵਾਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੋਇ ਗਈ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਾਯਣ ਅਬ
ਹਮ ਕਿਆ ਉਪਾਇ ਕਰੈ ਉਧਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਆਵਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ
ਯੇ ਭੀ ਬਡਾ ਭੈ ਹੈ ਇਧਰ ਲਕੜੀ ਬਨ ਮੇ ਕਹੂੰ ਮਿਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥
ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਵਿਆਕੁਲ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ
ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਬ ਆਪ ਆਪਣੀ ਮਾਯਾ ਕੋ ਸੰਕੋਚੋ ਮੇਰੀ ਰਖਯਾ ਕਰੋ
ਆਪਣੀ ਮਾਯਾ ਤੇ ਆਪਣਾ ਜਾਣ ਕੇ ਰਖ ਲੇਵਹੁ ਮੈ ਅਨਾਥ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣੀ ਹੋਂ

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖ ਦਯਾਲਾ। ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੇ ਬਾਲ ਗੋਪਾਲਾ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਭੂਮੀ ਪਰ ਮਸਤਕ ਟੇਕਯਾ ਜਬ ਸੀਸ ਉਠਾਇ
ਕਰ ਦੇਖੈ ਤੋ ਤਹਾ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਮਹਾਘੋਰ ਬਨ ਮੈ ਏਕਾਏਕੀ ਖੜੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ
ਲਕੜੀ ਚੁਗ ਕਰ ਬਡੀ ਆਜ ਦੇਰੀ ਲਗ ਗਈਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਜ ਮੁਝਕੋ ਕਿਆ
ਕਹੇਗੇ ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਕਰ ਬਡੇ ਭੈਭੀਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਲਕੜੀਆਂ ਕਾ ਭਾਰ ਲੇਕਰ
ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਿ

ਜਬ ਭਾਰ ਰਖਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਤਬ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਨ ਬਚਨ ਕੀਆ ਪਰੰਤੂ ਝਿੜਕ ਕਰਕੇ ਕਿਉ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕਹਾ ਥਾ ਕੇ ਤੈਨੇ ਆਜ ਜਲਤੀ ਆਵਣਾ ਸੋ ਤੈ ਆਜ ਇਤਨੀ ਅਵਾਰ ਕਹਾਂ ਲਗਾਈ ਹੈ ਤੁਮਨੇ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਕਰੀ ਥੀ ਕੇ ਮੈ ਆਪਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਨਾ ਫੇਰੇਗਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਆਪਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਭੰਗ ਕਰੋਂ ਉਸੀ ਦਿਨ ਮੇਰੇਕੋ ਆਪਨੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਣਾ ਸੋ ਆਜ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰੀ ਆਗਜ਼ਾ ਭੰਗ ਕਰੀ ਹੈ ਸੋ ਜਾਉ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਕਾਮ ਕਾ ਨਹੀ ਹੈ ਤੇਰੇ ਸੇ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀ ਹੋਇ ਸਕਤੀ ਹੈ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ-ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ-ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕਰ ਖੜੋਤੇ ਹੈ ਮੁਖ ਕਮਲ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੀ ਓਰ ਨੀਚੇ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਕੇ ਅਸ੍ਤੁ ਹੋਇਆ ਸੂਰਯ ਮੁਖੀ ਕਮਲ ਅਧੈ ਮੁਖ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਚਰਨ ਕੇ ਅੰਗੁਸ਼੍ਟ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਖੋਦ ਰਹੇ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲੋ ਸੇ ਜਲ ਆਇ ਗਯਾ ਹੈ ਗਦ ਗਦ ਬਾਣੀ ਹੋਇ ਗਈ ਹੈ ਧਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਮੈ ਹੈ ਕਿਤਨੇ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਯੇ ਮੇਰੀ ਭੂਲ ਹੈ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਬਖਸੋ ਯੇ ਅਪਰਾਧ ਮੇਰੇ ਸੇ ਭਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਅਨਜਾਨ ਪਣੇ ਮੈ ਸੋ ਆਪ ਖਿਮਾ ਰੂਪ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਹੋ ਅਬਕੇ ਦਾਸਕੋ ਬਖਸੌ ਫੇਰ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰੂੰਗਾ ਅਬਕੀ ਬੇਰ ਬਖਸ਼ ਖੰਦੇ ਕਉ ਬਹੁਰ ਨ ਭਉਜਲ ਫੇਰਾ ॥ ਸੁਤ ਖਿਨ ਖਿਨ ਭੂਲ ਵਿਗਾੜ ਜਗਤ ਪਿਤ ਭਾਵੇਂ ਗੇ ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬੇਨਤੀ ਜਬ ਕਰੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇਖਜ਼ਾ ਕੇ ਅਤਿ ਹੀ ਨਿਮ੍ਰਚਿਤ ਹੈ ਇਤਨੀ ਮਾਯਾ ਦੇਖ ਕਰ ਇਨਕਾ ਚਿਤਵਿਕਾਰੀ ਭੀ ਨਹੀ ਭਯਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਭੀ ਇਨਕੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਭਯਾ ਕਬੀ ਸਿਰਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ॥ ਕਬੀ ਪੈਰਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਕਬੀ ਨੇਤ੍ਰ ਐਚਿਤ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇਹੈ ਜਬ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਲੈਲਈ ਤਬ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੋਇਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮ ਤਰੇ ਪਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਤੇਰੇ ਜੈਸਾ ਨਿਰ ਹੰਕਾਰ ਪੁਰਖ ਤੁਝਕੋ ਹੀਦੇਖਾ ਹੈ ਤੇਰੇ ਜੈਸਾ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਪੁਰਖ ਭੂਤੋ ਨ ਭਵਿਖਤੀ ਨ ਭੂਤ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋ ਇਆ ਹੈ ਨ ਅਬਵਰਤ ਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਹੈ ਨ ਭਵਿਖਤ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਤੂੰ ਮਾਂਗ ਲੈ ਤੇਰੇਕੋ ਅਦੇਯ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਸਭ ਤੇਰੇ ਕੋ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤੇਰੇ ਸੇ ਅਬਕੁਛ ਗੁਪਤ ਨਹੀ ਰਖਸਕਤੇ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਰਾਜ ਮੰਡਲ ਚਾਹੇ ਤੋ ਲੇ ॥ ਆਯੂ ਅਰੋਗਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਧਾਨ ਗਵਾਦੀ ਪਦਾਰਥ ਜੋਜੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਮਾਂਗ ਲੈ ਜੋ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਚਾਹੇ ਤੋ

ਲੇ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਤੇਰੇ ਹਾਜਰ ਕਰ ਦੇਵੈਂ ॥ ਅਣਿਮਾ ਮਹਿਮਾ ਲਘਮਾ ਗਰਮਾ ਆਦਿਕ ਜੋ ਅਠਾਰਾ ਸਿਧੀਆਂ ਹੈ ਸੋ ਚਾਹੇ ਤੋ ਲੇ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਆਦਿਕ ਗੁਣੋ ਕਰਕੇ ਵਸਕਰਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਖ ਸੇਜਾ ਸੋਰੇ ਹਮ ਤੇਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੈਂ ॥ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਸੁਨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਸਤਕ ਨਿਵਾਵਤੇ ਭਏ ਐਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿਆ ਮਾਗੋ ਕਿਛੁ ਥਿਰ ਨ ਰਹਾਈ ॥ ਦੇਖਤ ਨੈਨ ਚਲਿਓ ਜਗ ਜਾਈ ॥ ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਖੁਦਾਇ ਤੂੰ ਬਖਸਿੰਦਗੀ ॥ ਸੇਖ ਫਰੀਦੈ ਖੈਰ ਦੀਜੈ ਬੰਦਗੀ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋ ਤਾ ਏਹੁ ਦੇਹੋ ਜਿਸ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਕਬੀ ਨਾਸ ਨ ਹੋਵੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਸਾਥ ਦਾਸ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਬਣੀ ਰਹੈ ॥ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇਵਹੁ ਕਰਤਾ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਜਜਮਾਨ ॥ ਏਕ ਦਖਣਾ ਹਉ ਤੈ ਪੈ ਮਾਂਗਉ ਦੇਹਿ ਅਪਣਾ ਨਾਮ ॥ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਮੇਰੇ ਔ ਕੋ ਕੁਛ ਨਹੀ ਰੁਚਤਾ ॥ ਐਸੇ ਜਬ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗਾਈ ਲਿਆ ਤਥਾ ਅਸਤੂ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਤਤ੍ਵ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਪਰਮ ਪਾਤ੍ਰ ਜਾਨ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ੍ਯ ਹਮ ਤੇਰੇ ਪਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਜੋ ਤੈਨੇ ਪੂਛਣਾ ਹੈ ਸੋ ਪੂਛ ਸੋ ਸਮਗ੍ਰ ਹਮ ਕਹੇਗੇ ॥ ਐਸੇ ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਰਸ ਸੇ ਸਨੇ ਹੂਏ ਬਚਨਾ ਕੋ ਸੁਨਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਅਭੇਦ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਮਨ ਮੈ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸਿਖ੍ਯ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋ ਤੋ ਏਹ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਵੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਏਕ ਸੰਸਾ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਫੁਰਿਆਂ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾਦੁਖ ਦੇਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯੋ ਕੇ ਛੇਤਾ ॥ ਇਸ ਮੇਰੇ ਸੰਸੇ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੋ ਹੇ ਭਗ-ਵਨ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਕਹਾ ਸੇ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਕੈਸੇ ਭਯਾ ਹੈ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖ੍ਯ ਯੇ ਜਗਤ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੁਝ ਕੋ ਕਿਆ ਕਹੋ ਜੋ ਕਹਾ ਤੇ ਹੂਆ ਹੈ ਕੈਸੇ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਸਿਖ੍ਯੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਨਹੀ ਹੂਆ ਤੋ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਕਿਉ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ੍ਯ ਮਿਥ੍ਯਾ ਅਣ ਹੂਆ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੋਤਾ ॥ ਸਿਖ੍ਯੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹੋਵੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਾ ਵਿਖ੍ਯ ਹੋਵੇ ॥

ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖ ਐਸੇ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਵੇ ਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਭੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਿਆ ਹੈ ਸੋ ਰਜੂ ਮੈ ਸਰਪ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਨਹੀ ਹੂਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ

ਜਲ ਜੈਸੇ ਮਨੋਰਾਜ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਸੁਪਨ ਕੇ ਪੁਰਖ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਨਹੀ ਭਏ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਸਿਖਯੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਰਜੂ ਸਰਪਾਦੀ ਜਿਤਨੇ ਆਪਨੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਾਂਤ ਦੀਏ ਹੈਂ ਸਭ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉ ਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖਯ ਇਨ ਕਾ ਭੀ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥

ਸਿਖਯੋਵਾਚ—ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਰਜੂ ਸਰਪਾਦੀ ਪਦਾਰਥ ਤੋ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਜੀਵੋ ਕੋ ਤੋ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਜਨਮਾਦਿ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਰਜੂ ਸਰਪਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਤੁਲਯ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖਯ ਦੇਖੋ ਤੁਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸੁਪਨ ਮ ਜੈਸੇ ਜੀਵੋ ਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦਿਕ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਜਾਣ॥ ਸਿਖਯੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਅਬ ਆਪ ਏਹ ਕਹੀਏ ਜੋ ਆਦਿਕਾਲ ਮੈ ਸ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਾ ਫੁਰਨਾ ਕੈਸੇ ਹੂਆ ਹੈ॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਉਵਾਚ—ਅਫੁਰ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਉਸੀ ਸੇਹੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕਾ ਫੁਰਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਅਣ ਹੂਆ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਜਗਤ ਭੀ ਅਣ ਹੂਆ ਹੀ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮਸੇਪ੍ਰਤੀ-ਤ ਹੋਇ ਆਵਤਾ ਹੈ॥ ਸਿਖਯੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਯੇ ਬੇਦ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ॥

ਤਸਮਾਤ ਵਾ ਏ ਤਸਮਾਤ ਆਤਮਨ : ਆਕਾਸ: ਸੰਭੂਤ : ਆਕਾਸਾਦਵਾਯੁ : । ਵਾਯੋਰ ਗ੍ਰੀ ਰਗ੍ਰੇ ਰਾਪ : ਅਦਭਯਾ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਪ੍ਰਿਥਿਬਯਾ ਔਖਧਯਾ ਔਖਧਿਭਯੋਰ ਨੰ ਅੰਨਾਤ ਪੁਰਖ: ਸਵਾ ਏਹਖ ਪੁਰਖੋ ਅਨ ਰਸ ਮਯ: ਤਸਯਾਯਮੇ ਵਸਿਰ : ਅਯੰ ਦਖਿਣ : ਪਖ :ਅਯੰ ਪਰਤ : ਪਖ : ਅਯੰ ਮਾਤਮਾ ਇਦੰ ਪ੍ਰਛ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰਾ ਹੇਭਗਵਨ ਯੇਇਸ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇਖਾਈ ਹੈ ਆਪ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੋ ਕੇ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕੀ ਉਤਪਨ ਭਈ ਹੈ ਤਸਮਾਦਿ॥ ਟੀ: ਸੋ ਇਹ ਜੋਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਕਾਸ ਸਬਦ ਗੁਣਸੇ ਉਤਪਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਾਆਕਾਸ ਸੇਗੁਣ੨ ਵਾਯੂ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪਉਣ ਸੇ ਗੁਣ ੩ ਅਗਨਿ ਉਤਪਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਅਗਨਿ ਸੇ ਜਲ ਗੁਣ ੪ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਲ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਪਾਂਚ ਗੁਣੋ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਔਖਧੀਆਂ ॥ ਔਖਧੀਓ ਸੇ ਅੰਨ ॥ ਅੰਨੋ ਸੇ ਪੁਰਖ॥ ਸੋ ਯੇ ਪੁਰਖ ਅੰਨ ਕੇ ਰਸ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ॥ ਕਿਉਂਕੇ ਅੰਨ ਖਾਯਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਣਮ ਕਰ ਬੀਰਜ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਅੰਨ ਕਾ ਜੋ ਸਥੂਲ ਭਾਗ ਹੈ । ਸੋ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਬਣ ਜਾਤ ਹੈ ਜੋ ਅਨ ਕਾ ਮਧਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਬੀਰਜ ਬਨ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਜੋ ਸੂਖਮ ਭਾਗ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਬਣ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਸੋ ਯੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪੁਰਖ ਕਾ ਸਿਰ ਹੈ॥ ਯੇ ਦਾਹਣੀ ਭੁਜਾ ਹੈ॥

ਯੇ ਬਾਂਵੀ ਭੁਜਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਦੇਹ ਕਾ ਮਧ੍ਯ ਭਾਗ ਪੁਰਖ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ॥ ਆਤਮਾ ਅੰਗਾਨਾਂ ਮਧ੍ਯੇ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ

ਨਾਭੀਕੇ—ਨੀਚੇਰ ਦੇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪੂਛ ਹੈ ਕਿਉਕੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੰਛੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪੂਛ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਪੁਰਖੋ ਕੇ ਚਰਨ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਵੇਦਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਕੇ ਜਗਤ ਸਤ੍ਯਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ੍ਯ॥ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਜੋ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਾ ਕ੍ਰਮ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਬਾਲਕੋ ਕੋ ਸੁਖੇਨ ਜਨਾ ਵਣੇ ਵਾਸਤੇ ਅਰਥਾਤ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਬਾਲਕੋ ਕੋ ਬੋਧ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਜੈਸੇ ਤੈਸੇ ਮਹਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸੁਭਾਵ ਸੇ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ॥ ਕਿਯੋ ਜੋ ਬੇਦ ਮਹਾਰਾਜ ਸਰਬ ਕਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਸੇ ਸਰਬ ਕੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਸਰਬ ਕੇ ਊਪਰ ਪਰਮ ਦਯਾਲੁਤਾ ਕਰਕੇ ਉਪਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬਾਲਕ ਕੇ ਊਪਰ ਬਿਨਾ ਕਾਰਣ ਹੀ ਦਯਾਲ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਭੀ ਨਿਸਕਾਰਣ ਹੀ ਦਯਾਲ ਹੈ। ਜੇ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਜਗਤ ਕੋ ਸਤ੍ਯ ਕਹਣੇ ਕਾ ਤਾਤਪਰਯ ਹੋਤਾ ਤੌ ਸ਼ਾਮ ਬੇਦ ਕੀ ਛਾਂਦੋਗ੍ਯ ਉਪਨਿਖਦ ਕੇ ੬ ਅਧ੍ਯਾਇ ਮੈ ਤੀਨ ਤਤੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਤੈਤ੍ਰੇਯ ਉਪਨਿਖਦ ਮੈ ਪਾਂਚ ਤਤੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਤੋ ਬੇਦ ਕੇ ਬਚਨੋ ਮੈ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜੋ ਤੀਨ ਪਾਂਚ ਤਤੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੇ ਸਤ ਕਹਣੇ ਮੈ ਤਾਤ ਪਰਯ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਿਆ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਅਧ੍ਯਾਰੋਪ ਕਰ ਪੁਨਃ ਅਪਵਾਦ ਕਰਕੇ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਕੇ ਬੋਧ ਮੈ ਤਾਤਪਰਯ ਹੈ ॥

ਸਿਖ੍ਯੋਵਾਚ--ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਧ੍ਯਾਰੋਪ ਕਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਅਪਵਾਦ ਕਿਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੌਮ੍ਯ ਅਧ੍ਯਾਰੋਪ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪਾਖਾਣ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਮੈ ਅਥਵਾ ਧਾਤੂ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਮੈ ਅਥਵਾ ਕਾਸ੍ਠ ਕੀ ਅਥਵਾ ਮਿਟੀ ਕੀ ਅਥਵਾ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ॥ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕਾ ਧਿਆਨ ਕਰਨਾ ਕਲਪ ਕਰਕੇ ॥ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧ੍ਯਾਰੋਪ ਹੈ ॥ ਕਿਉਕੇ ਪਾਖਾਣ ਆਦਿਕੋਂ ਮੈ ਤਾ ਵਿਸ਼ਨੂ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਆਪਣੀ ਭਾਵਨਾ ਮੈ ਵਿਸ਼ਨੂ ਹੈ ॥ ਮਨ ਨੇ ਪਥਰ ਆਦਿਕੋਂ ਮੈ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕਲਪਿਆ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧ੍ਯਾਰੋਪ ਹੈ ਅਧ੍ਯਾਰੋਪ ਕਾ ਰੂਪ ਕਹੈਕੇ ਅਬ ਅਪਵਾਦ ਕਾ ਰੂਪ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਪਥਰ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਮੈਂ ਸੇ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਪਥਰ ਕਾਸ੍ਠ ਮਿਟੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਜਾਨਨਾ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ॥

ਤੈਸੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਭੀ ਜਿਗਯਾਸੂਓਂ ਕੇ ਸੁਖੇਨ ਬੋਧ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਣ ਹੂਆ ਹੀ ਜਗਤ ਕਾ ਆਰੋਪ ਕਰਕੇ ਫਿਰਅਪਵਾਦ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਸੋ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਸੇ ਇਤਰ ਕੁਛ ਹੂਆ ਨਹੀਂ। ਸੋ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਏਕ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ॥ ਸਿਖ੍ਯੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਸੰਸਯ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਸੂਰਯਾ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਦ੍ਵੈਤ ਕੈਸੇ ਹੂਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਵਿਖੇ ਦ੍ਵੈਤ ਕਿਸੀ ਕਾਰਣ ਤੇ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਤ ਕਹੋ ਜੋ ਕਾਰਣ ਬਿਨਾ ਵਸਤੂ ਭਾਸੇ ਸੋ ਵਸਤੂ ਸਤ੍ਯ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਖ ਪੁਸ਼ਪ ਜੈਸੇ ਬੰਧ੍ਯਾਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਸਸੇ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਅਸਤ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਅਸਤਹੈ ਜੈਸੇ ਅਕਾਸ ਕੇ ਪੁ-ਸਪ ਕਹਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਤੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਰੂਪ ਤੋ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ॥ ਅਕਾਸ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਨਾ ਕਬੀ ਅਕਾਸ ਕੇ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕਾ ਕਿਸੀ ਨੇ ਸਰੂਪ ਹੀ ਦੇਖਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਸ ਵਿਖਾਨ ਬੰਧ੍ਯਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਅਤ੍ਯੰਤ ਅਸਤ੍ਯ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਯੇ ਅਤ੍ਯੰਤ ਅਸਤ੍ਯ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਭੀ ਅਤ੍ਯੰਤ ਅਸਤ੍ਯ ਹੈ। ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਅਰਥਾਤ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸਤ੍ਯ ਹੈ। ਸਿਖ੍ਯੋ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਵਿਦ੍ਵਨ ਬੰਧ੍ਯਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰਾ ਦੀ ਤਾ ਅਤ੍ਯੰਤ ਅਸਤ੍ਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ। ਯੇ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਅਤ੍ਯੰਤ ਅਸਤ੍ਯ ਹੈ ਤਾ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਿਉ ਹੋਤੀ ਹੈ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ੍ਯ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਾ ਨੀਰ ਅਰ ਸਿਪੀ ਵਿਖੇ ਰੂਪਾ ਹੈ ਤਸੇ ਯੇ ਜਗਤ ਕੋ ਜਾਣੋ। ਕਿਉਕੇ ਸੁਕਤੀ ਵਿਖੇ ਰੂਪ ਹੂਆ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸਤ੍ਯਹੈ ਵਾਸਤਵ ਕੁਛ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਭ੍ਰਮ ਰੂਪਾ ਹੈ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀ-ਤੀ ਹੈ ਸੋਭੀ ਭ੍ਰਮ ਰੂਪਾਹੈ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਨ ਵਿਦ੍ਯਾ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇਨਾ ਜੋ ਹੋਵੇ ਵਿਦ੍ਯਮਾਨ ਤਿਸ ਅਵਿਦ੍ਯ ਮਾਨਕੋ ਜੋ ਵਿਦ੍ਯਮਾਨ ਕੀ ਨਿਆਈ ਦਿਖਾਇ ਦੇਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮਅਵਿਦ੍ਯਾ ਹੈ ਵਿਦ੍ਯਮਾਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖਕਾ ਹੈ ਅਵਿਦ੍ਯਮਾਨ ਨਾਮ ਅਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਕਾਹੈ ਵਿਦ ਗ੍ਯਾਨੇ ਵਿਦ੍ਯਾ ਨਾਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾਹੈ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਨਾਮ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਜੈਸੇ ਰਸੀ ਵਿਖੇ ਸਰਪ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਨਹੀਂ ਹੂਆ ਪਰੰਤੂ। ਰਸੀ ਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਨੇ ਅਨ ਹੂਆ ਹੀ ਸਰਪ ਦਿਖਾਇ ਦੀਆ ਹੈ। ਇਸੀ ਤੇ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਹੈ। ਮਾਯ ਅਵਿਦ੍ਯ ੨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ੩ ਪ੍ਰਧਾਨ ੪ ਅਗ੍ਯਾਨ ੫ ਮੋਹ ੬ ਤਮ ੭ ਯੇ ਸਭ ਨਾਮ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਹੈ। ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਕਿਆ ਆਯਾ। ਕੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਰੂਪ ਅਗਿਆਨ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਸਤਤਾ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥ੍ਯਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ

ਆਤਮਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਸੇ ਤਰੰਗ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਏਹ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸਿਖਯੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੜ ਜਗਤ ਅਸਤ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਕੀ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੇ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ। ਪਰਮ ਵਿਲਖਣ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ। ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਐਸੇ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਜੜੋ ਕੀ ਜੜੋ ਸੇ ਉਤਪਤੀ ਚੇਤਨੋ ਕੀ ਚੇਤਨੋ ਸੇ ਉਤ ਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇ ਉਲਟੀ ਰੀਤਿ ਆਪਨੇ ਕਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੇ। ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਯੇ ਰੀਤਿ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਨਹੀ ਘਟਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕੇ ਅਕਾਸ ਮੈ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਬਨ ਲਗਾ ਹੂਆ ਹੈ। ਉਸਕੇ ਫੂਲੋ ਕੀ ਬਡੀ ਸੁਗੰਧੀ ਆਇ ਰਹੀ ਹੈ। ਗਗਨ ਪੁਰਖ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਾਰ ਕਰ ਮਹਾਂ ਭਯਾਨਕ ਯੁਧ ਕਰ ਸਤ੍ਰੂਆਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਹਸਤੀ ਮਾਰ ਗਿਰਾਏ ਹੈ। ਸਤ੍ਰੂਓਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਰਣ ਤੇ ਪਰਾਮੁਖ ਹੋ ਕਰ ਭਾਗੀ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ। ਬੰਧਯਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਆਕਾਸ਼ ਪੁਰਖ ਪੀਛੇ ਮਾਰਤੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਯੇ ਕਹਣਾ ਨਹੀ ਬਣਤਾ। ਤੈਸੇ ਆਪ ਕਾ ਕਹਣਾ ਭੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਐਸੇ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ। ਸੋ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਰੂਪਤਾ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਅਸਤਾਦਿ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਅਦੁਤੀਯ ਅਰਥਾਤ ਅਸਹਾਇ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ। ਸਤਚਿਤ ਮਾਨੁਖਾਦਿ ਜੰਗਮ ਪਰਬਤਾਦਿ ਜੜ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕੇ ਭਾਸਤਾ ਹੈ। ਊਹਾਂ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਕੋਈ ਪਰਬਤਾਦਿ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਜਿਸਸੇ ਜੜੋਂ ਕੀ ਚੇਤਨ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤਾ ਹੋਵੈ ਸੁਪਨ ਮੈ ਬਿਨਾ ਚੇਤਨ ਸੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸੋ ਕੇਵਲ ਚੇਤਨ ਸਤਾ ਹੀ ਜੜ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਹੋਇਕਰ ਭਾਸਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੁਪਨ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਸੁਪਨ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਚੇਤਨ ਸਤਾ ਆਪਹੀ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਰੂਪ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਆਪ ਹੀ ਦਰਸਨ ਰੂਪ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਆਪਹੀ ਦ੍ਰਿਸਯ ਰੂਪ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਦ੍ਰਿਸਯ ਦਰਸਨ ਸਰਬ ਦ੍ਰਸ਼ਟਾ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ॥ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸੁਪਨ ਜਗਤ ਸੁਪਨਸਥ ਪੁਰਖ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਯੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਜਗਤ ਭੀ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਦਰਸਨ ਦ੍ਰਿਸਯ ਰੂਪ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਚੇਤਨ ਪੁਰਖ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ। ਅੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਜੀਵਤ ਚੇਤਨ ਪੁਰਖ ਸੇ ਜੜ ਕੇਸ਼ ਨਖਆਦਿਕਪੈਦਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜੜ ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ ਜੜ ਮੈ ਸੇ ਚੇਤਨ ਜੀਵ ਪੈਦਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜੜ

ਪਦਾਰਥ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਸਭ ਚੇਤਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਸਿਖ੍ਯੋਵਾਚ–ਹੇ ਦੇਵਰੂਪ ਗੁਰੋ । ਆਪਨੇ ਯੇ ਕਹਾ ਜੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ॥ ਸੋ ਸਤ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਯੋਗੀ ਅਸਤ ਚਿਤ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗੀ ਜੜ ਆਨੰਦ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗੀ ਦੁਖ ਹੈ॥ ਜਬ ਏਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੈ ਤਬ ਏਕ ਹੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਯੇ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ। ਹੇ ਆਰਤੀ ਹਰਨ ਏਹ ਮੇਰਾ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕਰੋ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ–ਹੇ ਕਮਲ ਨੈਨ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਭੀ ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਅਧਿਸ਼੍ਟਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਕੁਛ ਭਿੰਨ ਵਸਤੂ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਚੇਤਨ ਸਤਾ ਬਿਨਾ ਇਨਕੀ ਆਪਣੀ ਕੁਛ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਸਤਾ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਦ੍ਵੈਤਾਪਤੀ ਤਬ ਹੋਵੇ ਜਬ ਚੇਤਨ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਕੀਏ ਹੂਏ ਸਤ ਹੋ ਨ ਤਾਂ ॥ ਸਿਖ੍ਯੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਕਾਰਯ ਹੋਤਾ ਸੋ ਕਾਰਣ ਅਨਵਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਾਰਣ ਸੇ ਮਿਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਰਣ ਕੇ ਭੁਖਣ ਸ੍ਵਰਨ ਸਾਥ ਅਨ੍ਵਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਵਰਣ ਸੇ ਮਿਲੇ ਹੂਏ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਸਤ੍ਰ ਤੰਤੂਓਂ ਕਰਕੇ ਬਯਾਪਤ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਜਗਤ ਭੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਮਿਲਾ ਹੂਆ ਕਿਉ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ॥ ਜਗਤ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਜਗਤ ਭੀ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰੇਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਿਉ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਜੇ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੈ ਤਾ॥ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਯੇ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ–ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਯੇ ਜਗਤ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨ੍ਵਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਥ ਮਿਲਾ ਹੂਆ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਘਟঃ ਸਨ ਪਟঃ ਸਨ ਅਰਥਾਤ ਘਟ ਹੈ ਪਟ ਹੈ॥ ਈਹਾਂ ਹੈ ਸਬਦ ਸਤਾ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ॥ ਯਥਾ ਘਟੋ ਭਾਤੀ ਪਟੋ ਭਾਤੀ ਈਹਾਂ ਭਾਤੀ ਸਬਦ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ। ਘਟ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਟ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਯਥਾ ਘਟঃ ਪ੍ਰਿਯঃ ਪਟঃ ਪ੍ਰਿਯঃ ਧਨੰ ਪ੍ਰਿਯੰ ਪੁਤ੍ਰঃ ਪ੍ਰਿਯঃ ਈਹਾਂ॥

ਪ੍ਰਿਯਸ ਬਦ ਆਨੰਦ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਘਟ ਪਟ ਪੁਤ੍ਰਾਦੀ ਪਦਾਰਥ ਪਿਆਰੇ ਲਗਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਜਗਦ ਅਸਤੀ ਨਾਮ ਜਗਤ ਹ। ਜਗਦ ਭਾਤੀ ਅਰਥਾਤ ਜਗਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਗਤ ਪ੍ਰਯਾ ਅਰਰਾਤ ਜਗਤ ਪਿਆਰਾ ਲਾਗਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਘਟ ਕੇ ਸਾਥ ਹੈ ਸਬਦ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨ ਕਰੀਏ ਭਾਨ ਸਬਦ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨ ਕਰੀਏ ਤਬ ਘਟ ਭਾਨ ਹੀ ਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੈਸੇ ਘਟ ਕਾ। ਹੈ ਔ ਭਾਨ ਸਬਦ ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ। ਤੈਸੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕਾ ਭੀ। ਹੈ ਸਬਦ ਔ ਭਾਨ ਸਬਦ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਾ ਹੋਣਾ ਅਸੰਭਵ ਵਿਖਯ ਹੈ। ਸੰਕਾ ਯਦਯਪੀ ਘਟ ਹੈ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਥਾਪੀ ਪ੍ਰੇਯ ਨਹੀ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਪਿਆਰਾ ਨਹੀ ਹੈ॥

ਉੱਤ੍ਰ–ਅਸਤੀ ਨਾਮ ਸਤ ਕਾ ਹੈ । ਭਾਤੀ ਨਾਮ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣੇ ਕਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਯ ਨਾਮ ਪਿਆਰੇ ਆਨੰਦ ਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਣੇ ਸੇ ਯੇ ਅਰਥ ਸਿਧ ਹੂਆ । ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰੇਯ ਹੈ। ਯੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀਯ ਨਾਮ ਹੈ । ਭਾਖਾ ਮੈ ਇਨਕੇ ਨਾਮ। ਅਸਤੀ ਕੋ ਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਭਾਤੀ ਕੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਕਹਤੇ ਹੈ । ਪ੍ਰੇਯ ਕੋ ਪਿਆਰਾ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਯੇ ਘਟ ਹਮਾਰਾ ਹੈ ਇਹ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਜਲ ਭਰਣ ਰਖਣ ਆਦਿਕ ਕਾਮ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਪਿਆਰਾ ਲਗਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਏਕ ਅੰਸ਼ ਘਟ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਾਰਜ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਪੂਰਣ ਜਗਤ ਭੀ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਾਰਜ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੈ' ਸੰਕਾ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਸਤ ਅੰਸੁ ਚੇਤਨ ਅੰਸੁ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਤੈਸੇ ਆਨੰਦ ਅੰਸੁਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ ਸੋ ਤੋ ਆਨੰਦ ਅੰਸੁ ਕੀ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਿਉ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸੋਮਜ ਅਗਜਾਨ ਕੀਆਂ ਦੋਸਕਤੀਆਂ ਹੈ ਏਕ ਆਵਰਣ ੨ ਵਿਖੇਪ ਸੋਜੋ ਤਮੋ ਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਯਾ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਅਵਰਣ ਹੈ ॥ ਜੋ ਰਜੋ-ਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਗਜਾਨ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਵਿਖੇਪ ਹੈ॥ ਸੋ ਰਜੋ ਗੁਣ ਤਮੋਗੁਣ ਜਿਸ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈ ਅਧਿਕ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਕੀ ਅਧਿਕ ਮਲੀਨਤਾ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦ ਅੰਸੁ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈ ਅਧਿਕ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਆਨੰਦ ਅੰਸੁ ਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਪਰਮ ਪਿਆਰਾ ਪਤੀ ਅਥਵਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਥਵਾ ਮਿਤ੍ਰ ਕਹੂ ਪਰਦੇਸ ਮੈ ਗਯਾ ਹੋਵੇ ॥ ਫਿਰ ਵੋ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪਾਇਕਰ ਮਿਲੇ ਤਬ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਮਨ ਵਿਖੇ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਅਧਿਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸਤ ਗੁਣ ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਕਰਕੇ ਮਨ ਥਿਰ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਆਨੰਦ ਅੰਸੁਕਾ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਫਿਰ ਜਬ ਰਜੋਗੁਣ ਤਮੋ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਚਿਤ ਚੰਚਲ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਆਨੰਦ ਅੰਸੁ ਕਾਤਿਰੋ ਭਾਵ ਹੋ ਜਾਤਾ॥ ਤਿਰੋ ਭਾਵ ਨਾਮ ਛਪ ਜਾਣੇ ਕਾ ਹੈ॥ ਇਤਨੇ ਕਹਣੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜਗਤ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੂਆ ਹੂਆ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਭੀ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ॥ ਅਥਵਾ ਅਸਤਿ ਭ੍ਰਾਤਿ ਪ੍ਰਿਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਤੀਨ ਅੰਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਤਖ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਜਾਂ

ਰਹਤਯਾਂ ਹੈ॥ ਸਿਖਯੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸੈ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਸੂਰਜ ਆਪ ਬਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕੇ ਏਕ ਅਦੁਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਯੇ ਤੀਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਬਤਾਵਤੇ ਹੋ। ਯੇ ਤੀਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦ੍ਵੈਤਾਪਤੀ ਆਈ। ਜੇ ਤੀਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਅੰਸੂ ਕਹੋ ਤਾ ਅੰਸੁ ਅੰਸੀ ਭਾਵ ਰੂਪ ਦ੍ਵੈਤਾ ਪਤੀ ਆਈ ਫਿਰ ਭੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਨ ਸਿਧ ਹੂਆ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖਯ ਤੁਮਾਰੇ ਇਤਨੇ ਕਹਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦ੍ਵੈਤਾਪਤੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ। ਕਿਉਂਕੇ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਕੁਛ ਯੇ ਤੀਨ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ ਨ ਅੰਸੁ ਅੰਸੀ ਭਾਵ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਕਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਿਆਹੈ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਹੈ॥ ਤਥਾਹੀ ਜੋ ਸਤ ਹੋ ਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਚੇਤਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਸਤਸੇ ਚੇਤਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਜੋ ਸਤ ਹੀਨਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਸ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪਹੀ ਹੈ ਨਹੀ ਬੰਧਿਆ ਇ- ਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਵਤ ਚੇਤਨ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਜੋ ਸਤ ਹੈ ਸੋਈ ਚੇ- ਤਨ ਹੈ ਜੋ ਚੇਤਨ ਹੈ ਸੋਈ ਸਤ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸਤ ਚੇਤਨ ਦੋਨੋ ਪਰਸ ਪਰ ਅਭਿੰਨ ਰੂ ਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਨੰਦ ਭੀ ਸਤ ਚੇਤਨ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਨਹੀ ਹੈ ਅਰ ਥਾਤ ਭਿੰਨਨਹੀ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਿਥਕ ਭਿੰਨਨਾਮ ਜੁਦੇ ਕਾ ਹੈ ਕਿਉ ਕੇ ਜੋ ਸਤ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋਈ ਚੇਤਨ ਹੋਵੇਗਾ॥ ਜੋ ਚੇਤਨ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋਈ ਆਨੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਬਿਨਾ ਚੇਤਨ ਸੇ ਆਨੰਦ ਕਦਾਪੀ ਨਹੀ ਹੋਗਾ ਜੈਸੇ ਜੋ ਜੜ ਪਦਾਰਥ ਪਾਖਾਣਾਦਿਕ ਹੈ ਸੋ ਕਬੀ ਭੀ ਆਪਕੋ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਅਥਵਾ ਆਨੰਦ ਵਾਲਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀਚੇਤਨ ਹੈ ਸੋਈ ਆਪਕੋ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਅਥਵਾ ਆਨੰਦ ਵਾਲਾ ਮਾਨਤੇ ਹੈ॥ ਯਹ ਵਾਰਤਾ ਆਗੋਪਾਲਾਂ ਗਨਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਗਯਾਨਵਾਨ ਤੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮੈ ਅਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋਂ॥ ਅਗਯਾਨੀ ਕਹਤੇ ਹ ਮੈ ਸੁਖੀਹੋ ਅਰਥਾਤ ਸੁਖ ਵਾਲਾ ਹੋਂ ਗਯਾਨੀਅਗਯਾਨੀ ਕਾ ਭੇਦਭੀ ਇਤਨਾ ਹੀ ਹੈ ਅਧਿਕ ਨਹੀਹੈ ਇਤਨੇ ਕਹਣੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੁਆ ਕੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਖਣ ਹੈ ਕੁਛ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਤੀਨ ਰੂਪ ਜੁਦੇ ਜੁਦੇ ਹੋਵੈ ਅਥਵਾ ਤੀਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਅੰਸੁ ਅੰਸੀ ਭਾਵ ਹੋਵੇ ਤਬ ਦ੍ਵੈਤਾ ਪਤੀ ਆਵੇ ਸੋ ਤੋਂ ਤੀਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਸੰਕਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਤ ਆਨੰਦ ਕਾ ਕਿਆ ਲਖਣਹੈ ਲਖਣ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਰਕੇ ਵਸਤੁ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਹੀ ਕਪੋਲ ਕਲਪਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਵਸਤੁ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਿਖਯ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ਅਬ ਹਮ ਸਤਯਾਦਿਕੋ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਖਣ ਤੁਮਕੋ ਸੁਣਾਵਤੇ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸੁਣਨੇ ਕਰ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯ ਦੂਰ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਬਾਧਿਤ੍ਵੰ ਸਤਯਤ੍ਵੰ॥

ਸਫੁਰਣ ਰੂਪਤ੍ਵੰ ਗ੍ਯਪ੍ਤਿ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪਤ੍ਵੰ ਵਾਚੇਤਨਤ੍ਵੰ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਾ ਸ ਪਦਤ੍ਵੰ ਆਨੰਦਤ੍ਵੰ ਯੇ ਤੀਨੋ ਕੇ ਲਖਣ ਹੈ ਅਬ ਇਨਕਾ ਅਰਥ ਨਿਰਨਯ ਸੁਣੋ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸਤ ਨਾਮ ਤ੍ਰਕਾਲਾ ਬਾਧ ਕਾਹੈ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਬਾਧ ਕਹੀਏ ਜੋ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਵਿਖੇ ਬਾਧ ਕਹੀਏ ਨਾਸ ਨਾਸ ਜਿਸਕਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤਹੈ ਭੂਤ ਭਵਿਖਤ ਵਰਤ ਮਾਨ ਯੇ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਹੈ ਭੂਤ ਕਾਲ ਨਾਮ ਬੀਤਗਏ ਸਮੇ ਕਾਹੈ ਵਰਤ ਮਾਨ ਜੋ ਅਬ ਬੀਤਤਾ ਹੈ ਭਵਿਖਤ ਜੋ ਕਲਕਾ ਦਿਨ ਆਵੇਗਾ ਇਨ ਤੀਨੋਕਾਲੋ ਮੈ ਜੋ ਏਕ ਰਸ ਰਹੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿ-ਕਾਲਾ ਬਾਧਹੈ ਅਥਵਾ ਜੋ ਜਾਗ੍ਰਤਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੋ ਪਤਿ ਮੈ ਏਕ ਰਸ ਰਹੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਉਤ ਪਤੀ ਇਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਲਯ ਕਾਲ ਮੈ ਇਕ ਰਸ ਰਹੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਬਾਲਕ ਜੁਬਾ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਏਕ ਰਸ ਰਹੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਮਰਨ ਮੂਰਛਾ ਸਮਾਧਿ ਆਦਿਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿਖੇ ਏਕ ਰਸ ਰਹੇ ਅਰਥਾਤ ਨਾ ਬਦਲੇ ਨਾ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿ ਕਾਲ ਅਬਾਧਹੈ ਬਾਧ ਨਾਮ ਨਾਸ ਕਾ ਹੈ ਅਬਾਧ ਨਾਮ ਸਤ ਕਾ ਹੈ ਇਤਿ ਸਤ ਲਖਣ ਚੇਤਨ ਨਾਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਹੈ ਗ੍ਯਾਨ ਨਾਮ ਜਾਨਣੇ ਕਾ ਹੈ ਸਫੁਰਣ ਨਾਮ ਭਾਨ ਕਾਅਰ-ਥਾਤ ਪਰਤੀਤ ਕਾ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਚੇਤਨ ਲਖਣੰ ਆਨੰਦ ਨਾਮ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਅਸ ਪਦ ਕਾਹੈ ਅਸ ਪਦ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਮਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਵਿਖ੍ਯ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਨੰਦ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸਤੇ ਪਰੇ ਔਰਕੁਛ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਧਨ ਆਦਿਕ ਪਿਆਰੇ ਨਾ ਲਗਨ ਜਿਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਿਯਾਰੇ ਲਗਨ ਜੋ ਆਪ ਕਿਸੀ ਵਾਸਤੇ ਪਯਾਰਾ ਨ ਲਗੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਆਨੰਦ ਲਖਣਾਂ ਸੋ ਐਸਾ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਭ੍ਰਿਤ੍ਯਾਦੀ ਭਿਰ ਧਨੰ ਰਖ੍ਯੇਤ ਧਨੈ ਰਖ੍ਯੇਤ ਦਾਰਾਨਪਿ ਆਤਮਾਨੰਤ ਸਰਦੋ ਰਖੇਜਤ ਧਨੈਰ ਪਿਦਾਰੈ ਰਪਿ ॥ ਟੀਃ ॥ ਨੌਕਰ ਆਦਿ ਕੋ ਕਰਕੇ ਧਨ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੇ ਧਨ ਨੌਕਰੋਂ ਕਰਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਰ-ਖ੍ਯਾ ਕਰੇ ਨੌਕਰ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇਨ ਸਬਨੋ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੇ ਐਸੇ ਮਨੁ ਆਦਿਕ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕਾਭੀ ਕਥਨ ਹੈ ॥ ਇਤਨੇ ਕਹਣੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸ ਪਦ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਵਿਖੇ ਵੇਦ ਮਹਾ ਰਾਜਾ ਧਿ ਰਾਜ ਕਾ ਢੰਢੋਰਾ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤੁਮ ਕੋ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ਸ੍ਰੀ ਯਾਗ੍ਯ ਵਲਕ ਉਵਾਚ

ਨਵਾ ਅਰੇ ਜਾਯਾ: ਕਮਾਯ ਜਾਯਾ ਪ੍ਰਿਰਾਯ ਭਵਤਿ ॥ ਆਤਮਨਸ੍ਤੁ ਕਾ ਮਾਯ ਜਾਯਾ ਪ੍ਰਿਯਾ ਭਵਤਿ। ਨਵਾ ਅਰੇ ਪਤ੍ਯੁ ਕਾਮਾਯ ਪਤੀ: ਪ੍ਰਿਯੋ ਭਵਤਿ ਆਤਮਨਸ੍ਤੁ

ਕਾਮਾਯ ਪਤਿ : ਪ੍ਰਿਯੋ ਭਵੰਤਿ ॥ ਨਵਾਅਰੇ ਪੁਤ੍ਰਾਣਾਂ ਕਾਮਾਯ ਪੁਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਿਯਾ ਭਵੰਤਿ ਆ-
ਤਮਨਸ੍ਤੁ ਕਾਮਾਯ ਪੁਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਿਯਾ ਭਵੰਤਿ ਨਵਾਅਰੇ ਧਨਸਜ ਕਾਮਾਯ ਧਨੰ ਪ੍ਰਿਯੰ ਭਵਤਿ
ਆਤਮੰ ਨਸ੍ਤੁ ਕਾਮਾਯ ਧਨੰ ਪ੍ਰਿਯੰ ਭਵਤਿ ਨਵਾਅਰੇ ਵੇਦਾਨਾਂ ਕਾਮਾਯ ਵੇਦਾ ਪ੍ਰਿਯਾ :
ਭਵੰਤਿ॥ ਆੰਤਮਨਸ੍ਤੁ ਕਾਮਾਯ ਵੇਦਾ ਪ੍ਰਿਯਃ ਭਵੰਤੀ ॥ ਨਵਾਅਰੇ ਯਗਜਨਾਂ: ਕਮਾਯ
ਯਗਜਃ ਪ੍ਰਿਯਾਃ ਭਵੰਤੀ ॥ਆਤਮਨਸ੍ਤੁ ਕਾਮਾਯ ਯਗਭਃ ਪ੍ਰਿਯਾਃ ਭਵੰਤਿ॥ ਨਵਾ ਅਰੇ
ਲੋਕਃ ਨਾਂ ਕਮਾਂਯੰ ਲੋਕਃ ਪ੍ਰਿਯੰਃ ਭਵੰਤਿ ॥ ਆਤਮਨਸ੍ਤੁ ਕਾਮਾਯ ਲੋਕਾਃ ਪ੍ਰਿਯਾਃ
ਭਵੰਤਿ॥ ਇਤਜਦਿਕ ਬਹੁਤਸੇ ਬੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਬਚਨ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਵੇਦ
ਵਿਖੇ ਕਥਾ ਹੈ॥ ਯਾਗਜ ਵਲਕ ਰਿਖੀ ਕਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਇਨ
ਬੇਦ ਬਚਨੋ ਕਾ ਅਰਥ ਅਬ ਕੁਛਕ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਯਾਗਜ ਵਲਕ ਰਿਖੀ ਜੀ ਕੀਆਂ
ਦੋਇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਥੀਆਂ ॥ ਏਕ ਕਾ ਨਾਮ ਕਾਤਜਾਯਨੀ ਥਾ॥ ਦੂਸਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮੈਤ੍ਰਈ
ਥਾ॥ ਕੈਸੇ ਥੇ ਸੋ ਯਾਗਜ ਵਲਕ ਜੀ॥ ਪਰਮ ਤਤ੍ਵ ਗਜਾਨੀ ਥੇ ॥ ਇਤਨੀ ਜਿਨਕੇ
ਘਰ ਵਿਖੇ ਸੰਪਦਾ ਥੀ॥ ਦੋ ਕੋਠੇ ਕੇਵਲ ਖਜਾਨਿਆ ਕੀ ਕੁੰਜੀਆਂ ਕੇ ਭਰੇ ਹੂਏ ਥੇ
ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਪਰ ਪੌਤ੍ਰ ਦੁਹਿਤ੍ਰ ਪਰ ਦੁਹਿਤ੍ਰਾਦਿ ਜਿਨ ਕੇ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਕੁਟੰਬ ਥਾ। ਔ
ਜਿਨ ਕੇ ਜਨਕ ਰਾਜਾਦਿਕ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਸਿਖ ਪਰ ਸਿਖ ਥੇ। ਵੇ ਦੋਨੋਂ ਯਾਗਜ ਵਲਕ
ਕੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਕੈਸੀਆਂ ਥੀ ਕੇ ਪਰਮ ਸੁ ਸੀਲਾ ਪਤੀਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਸਹਤ ਵਰਤ-
ਮਾਨ ਥੀਆਂ। ਤਿਨ ਦੋਨੋਂ ਮੈ ਕਾਯਤਜਾਨੀ ਤਾ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹ ਕਾਰਜ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਲੇਨੇ
ਦੇਨੇ ਮੈ ਅਸਕਤ ਥੀ। ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਮਿਥਿਆ ਰੂਪ ਅਸਾਰ ਜਾਨ
ਕਰ ਉਪਰਾਮ ਚਿਤ ਰਹਾ ਕਰੇ ਥੀ। ਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵਿਖੇ ਹੀ ਚਿਤ ਕੋ ਰਾਖੇ ਥੀ।
ਜਬ ਰਿਖੀ ਯਾਗਜ ਵਲਕਜ ਜੀ ਸਰਬ ਤਜਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੀ। ਤਬ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਕੋ
ਬੁਲਾਇ ਕਰ ਕਹਾ। ਕੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਤੂੰ ਆਧਾ ਧਨ ਖਜਾਨਾ ਲੈਲੇ ਆਧੇ ਪਸੂ
ਆਧੇ ਮਕਾਨ ਜਿਮੀਨ ਆਦਿਕ ਲੈਲੇ ॥ ਤਬ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਨੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਹੇ ਵਗਵਨ
ਆਪ ਕਹਾਂ ਜਾਤੇ ਹੋ॥ ਤਬ ਮੁਨੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹਮ ਸਰਬ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਭਗਵਤ
ਪਰਾਇਣ ਹੋਤੀ ਹੈਂ॥ ਸੰਨਜਸ ਆਸ੍ਰਮ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਬਨ ਕੋ ਜਾਵੇਂ ਗੇ॥

ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਇਸ ਧਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋ ਮੋਖ ਰੂਪ ਸੁਖ ਕੀ
ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਗੀ॥

ਸ੍ਰੀ ਯਾਗਜਵਲਕਜ ਉਵਾਚ॥ ਨਵਾ ਅਰੇ ਯਥਾ ਅੰਨਜੇਖਾਂ ਮ੍ਰਪ ਕਰਣੰ॥ ਇਸ-
ਕਾ ਅਰਥ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਾ ਹੈ ਨਕਾਰ ਨਿਖੇਧ ਅਰਥਕ ਹੈ॥
ਧਨਾਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ

ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਵਾਰਤਾ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਰ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਧਨਾਦਿਕ ਥਾਂ ਕੇਵਲ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੁਖ ਕੇ ਸਾਧਨ ਹੈ ॥ ਨਹੀ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕੇ ਸਾਧਨ ਪ੍ਰਤਜੁਤ ਅਰਥਾਤ ਉਲਟਾ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਕ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕੇ ਮਾਰਗ ਲੂਟਨੇ ਵਾਲੇ ਧਾੜਵੀ ਡਾਕੂ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਔਰ ਧਨੀ ਲੋਕ ਧਨ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਰਕ ਸੁਖ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਤੁਮ ਨੇ ਭੀ ਸਾਰੀਰਕ ਸੁਖ ਧਨ ਕਰਕੇ ਭੋਗ ਲੇਣੇ ॥ ਮਾਨੁਖ ਗਣੇ ਪਰ ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ ਹੋ ਗਾ ॥ ਐਸੇ ਯਾਗਜ ਵਲਕ ਮੁਨੀ ਕਾ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਕਹਤਭਈ ॥

ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਸ ਧਨ ਕਰ ਕੇ ਮੋਖ ਰੂਪ ਬ੍ਰਮ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਤਿਸ ਧਨ ਕੋ ਮੈ ਕਜਾ ਕਰੇਗੀ ॥ ਯੇ ਸਾਰਾ ਧਨ ਕਾਯਤਜਾਯਨੀ ਕੋ ਹੀ ਦੇ ਦੇਹੋ ਮੇਰੇ ਤਾਂਈ ਉਸ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ॥ ਜਿਸ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਵਾਸਤੇ ਇਤਨਾ ਧਨ ਪਰਿਵਾਰਾਦਿਕ ਰਾਜ ਸੁਖ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਬਨ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੋ ॥ ਖੁਧਾ ਤ੍ਰਿਖਾ ਸ਼ੀਤ ਆਤਪ ਆਦਿ ਦ੍ਵੰਦ ਸਹਾਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਐਸਾ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕਰ ਯਾਗਜਵਲਕ ਜੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਕਹਤ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਯਾਗਜ ਵਲਕਜੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਤੂੰ ਆਗੇ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਲਗਤੀ ਥੀ ॥ ਅਬ ਭੀ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਮੀਠੀ ਬਾਣੀ ਕਹਤੀ ਹੈ ॥ ਆਉ ਤੇਰੇ ਕੋ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰੈ ਨਵਾਅਰੇ ਪਤਜੁ ਰਿਤੀ ॥ ਨਕਾਰ ਕਾ ਅਰਥ ਨਿਖੇਧ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕਾਹੈ ਅਰੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਾ ਅਰਥ ਹੈ

ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪਤੀ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇਪਤਿ ਪਿਆਰਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਕਿੰਤੂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪਤਿ ਪਿਆਰਾ ਹੋਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੇ ਪਤਿ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪਤਿ ਪਿਆਰਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਬ ਦੂਸਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਕਿਉ ਬੁਰਾ ਲਗਤਾ ਹੈ। ਕਜੋਂਕੇ ਪਤਿ ਤਾਂ ਦੂਸਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਸ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸ-ਤ੍ਰੀ ਕੋ ਭੀ ਪਤਿ ਕੇ ਸੁਖਸੇ ਸੁਖੀ ਰਹਣਾ ਚਾਇਏ ॥ ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੁਖੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਉਲਟਾ ਦੁਖੀ ਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਪਤਿ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਦੇਤੀ ਹੈ ਅ-ਥਵਾ ਕੋਈ ਕੋਈ ਜਤਨ ਕਰਕੇ ਮਰਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਪਤਿ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਿਆਰੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਕਿੰਤੂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਪਤਿ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਿਆਰੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਪਤਿ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਿਆਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਰ ਪੁਰਖ ਸੇ ਰਤਿ ਮਾਨ ਕਰ ਸੁਖ ਮਾਨਤੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਪਤਿਕੋ

ਕਜੋਂ ਬੁਰੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ॥ ਤਬ ਬੁਰੀ ਨ ਲਗਣੀ ਚਾਹਿਏ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੁਖ ਸਾਥ ਪਤਿ ਕੋ ਭੀ ਸੁਖੀ ਰਹਣਾ ਚਾਹਿਏ॥ ਸੋਤੋ ਸੁਖੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਿਤਾ ਉਲਟਾ ਦੁਖੀ ਹੀ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਉਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ॥ ਧਨ ਭੂਖਣ ਆਦਿਕ ਸਰਬਸ੍ਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਪਤਿ ਖੋਸ ਲੇਤਾ ਹੈ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਕਿੰਤੂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਜੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਪਯਾਰੇ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਪੁਤ੍ਰ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਜੂਆ ਖੇਲਣਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਯਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਵਰਤਣ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਿ ਕੂਲਤਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੁਖ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ॥ ਤਾਂ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸੁਖ ਸੇ ਮਾਤਾ ਮਿਤਾ ਕੋ ਸੁਖੀ ਰਹਣਾ ਚਾਹੀਏ॥ ਸੋ ਤੋ ਸੁਖੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਉਲਟਾ ਦੁਖੀ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਜੋ ਪੁਤ੍ਰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਯਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ। ਤਿਨ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤਯਾਗ ਕਰਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਯੇ ਬਾਰਤਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈਬੇਦ ਮੈ ਪੁਰਾਣ ਮੈ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ॥ ਤਥਾਹੀ॥ ਵੇਦੇ॥ ਵੇਦ ਵਿਖੇ ਯੇ ਕਥਾ ਹੈ ਕੇ ਉਦਾਲਕ ਆਰੁਣੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨਚਕੇਤਾ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕੀਆ ਹੈ ਪੁਰਾਣ ਕੇ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਭਾਗਵਤ ਮੈ ਤਥਾ ਇਤੀ-ਹਾਸ ਰੂਪ ਮਹਾ ਭਾਰਤ ਮੈ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਜੰਜਾਤਿ ਰਾਜਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੀਨ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਪਸਚਮ ਦੇਸ ਕੀ ਓਰ ਨਿਕਾਸ ਦੀਏ ਹੈ ਆਗਯਾ ਨ ਮਾਨਣੇ ਸੇ। ਤਥਾ ਵਿਸਵਾਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਭੀ ਪਚਾਸ ਪੁਤ੍ਰੋ ਨੇ ਆਗਯਾ ਨਹੀ ਮਾਨੀ ਤਬ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਪਸਚਮ ਦੇਸ ਓਰ ਨਿਕਾਸ ਦੀਏ ਥੇ। ਤੈਸੇ ਕਦ੍ਰ ਸਰਪੋ ਕੀ ਮਾਤਾਆਗਯਾ ਨ ਮਾਨਣੇ ਸੇ ਅਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇ ਦੇਤੀ ਭਈ। ਇਤਯੋਦਿਕ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ।ਤਾਂਤੇਅਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖਕੇ ਸਾਧਨ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ। ਅਰੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਤੈਸੇ ਹੀਧਨ ਵੇਦਤਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰਾਜਾ ਈਸ੍ਵਰ ਤਥਾ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਵ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖਕੀ ਕਾਮਨਾ ਵਾਸਤੇ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ॥ ਨਹੀ ਯੇ ਸਰਬ ਕੇ ਸੁਖਕੀ ਕਾਮਨਾ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਸਰਬ ਪਿਆਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਬਹੁਤਾ ਕਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਥਨ ਕਰੈ ਇਸਤੇ ਯੇਸਿਧ ਹੂਆ ਜੋ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾਸੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰਾਲਾਗਤਾ ਹੈ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਇਸਮੈ ਏਕ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਕਹ ਕਰ ਤੁਝਕੋ ਸਮਝਾਵਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਰੂਪੋਂਕਾ ਘਰ ਚਖ੍ਹੂਹੈ ਕਿਉ ਜੋ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਬਿਨਾ ਰੂਪਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰੂਪਕਾ ਗਯਾ ਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਜੈਸੇ ਜਨਮਕੇ ਅੰਧਕੋ ਰੂਪ ਕਾਗਯਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਰੂਪਕੇ ਗਯਾਨ ਕਾ ਸਾਂਧਨ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਰਬ ਰੂਪ ਕਾ ਘਰ ਨੇਤ੍ਰ ਕੋ ਕਹਾ ਹੈ ਸੋ ਰੂਪ ਸਾਤਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ੧ ਸਯਾਮ ੨ ਰਕਤ ੩ ਪੀਤ ੪ ਹਰਿਤ ੫ ਕਪਿਸ਼ ੬

ਚਿਤ੍ਰ ੭ ਤਥਾ ਹੀ ਸਰਬ ਸਬਦੋ ਕਾ ਘਰ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰਹੈ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਨਾਮ ਕਾਨ ਕਾ ਹੈ ਕਜੋਂਜੋ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕਾ ਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਜੈਸੇ ਬੈਹਰੇ ਕੋ ਸਬਦ ਕਾ ਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਸਰਬ ਸਬਦੋ ਕੇ ਗਜਾਨ ਕਾ ਸਾਧਨ ਕਾਨੋਂਕੋ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕਹਾ ਕੇ। ਸਰਬ ਸਬਦੋਕਾ ਘਰ ਕਰਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗੂੰਗਾ ਬਚਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਵਚਨੋ ਕਾ ਘਰ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰੇਯ ਹੈ ਕਜੋਂ ਜੋ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰੇ ਬਿਨਾ ਬੋਲਿਆ ਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਰਸੇ ਕਾ ਘਰ ਰਸਨਾ ਹੈ ਰਸਨਾ ਬਿਨਾ ਰਸ ਕਾ ਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ । ਸੋ ਰਸ ਛੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾਹੇ ਮਧੁਰ ਈਖ ਗੁੜਆਦਿਕ ੧ ਖਟਾ ਨਿੰਬੂ ਆਦਿ ੨ ਕੌੜਾ ਨਿਮ ਆਦਿ ੩ ਤਿਕਤ ਅਰਥਾਤ ਤੀਖਣ ਮਿਰਚ ਆਦਿ ੪ ਲਵਣ ਸੈਂਧਵ ਆਦਿ ੫ ਕਸੈਲਾ ਅਰਥਾਤ ਕਖਾਯ ਸਿਮਲ ਝਹੇੜਾ ਹਰੀੜਾਦਿ ਸੋ ਯੇ ਰਸ ੬ ਰਸਨਾ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਜਾਣੇ ਜਾਤੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਸਪਰਸੇ ਕਾ ਘਰ ਤ੍ਵਚਾ ਇੰਦ੍ਰੇ ਹੈ ਤ੍ਵਚਾ ਨਾਮ ਉਪਰ ਕੀ ਚਮੜੀ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਉਪਰ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋ ਸੀਤ ਉਸਨ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਠੰਡੇ ਤਤੇ ਕਾ ਗਜਾਨ ਬਿਨਾ ਤ੍ਵਚਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਜੈਸੇ ਕੁਸ੍ਟੀ ਕੋ ਸਪਰਸ ਕਾ ਗਾਜਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤ੍ਵਚਾ ਇੰਦ੍ਰ ਉਪਰ ਕੀ ਚਮੜੀ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕੁਸ੍ਟੀ ਕਾ ਤ੍ਵਚਾ ਇੰਦ੍ਰ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਇਸ ਸੇ ਕੁਸ੍ਟੀ ਕੋ ਠੰਡੇ ਤੱਤੇ ਕਾ ਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਥਾਹੀ ਸਰਬ ਸੁਗੰਧੀਆਂ ਕਾ ਘਰ ਘ੍ਰਾਂਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ॥ ਕਜੋਂ ਜੋ ਬਿਨਾ ਘ੍ਰਾਂਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਦੁਰ ਗੰਧੀ ਕਾ ਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਜੈਸੇ ਘ੍ਰਾਣਿ ਹੀਨ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਸੁਗੰਧੀ ਦੁਰ ਗੰਧੀ ਕਾ ਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਤਥਾਹੀ ਸਰਬ ਗ੍ਰਹਣ ਕਾ ਘਰ ਹਾਥ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਬਿਨਾ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਕੋਈ ਭੀ ਵਸਤੁ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ ਜੈਸੇ ਟੁੰਡਾ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਪਕੜ ਸਕਤਾ ॥ ਤਥਾਹੀ ਸਰਬ ਮਲ ਤਜਾਗੋ ਕਾਘਰ ਜੈਸੇ ਪਾਯੂ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਬਿਨਾ ਪਾਯੂ ਮਲਕਾ ਤਯਾਗ ਹੋਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਹੀ ਸਰਬ ਆਨੰਦੋਂ ਕਾ ਘਰ ਉਪਸਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬਿਨਾ ਉਪਸਤ੍ਰ ਆਨੰਦ ਕਾ ਗਜਾਨ ਹੋਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਪੁੰਸਕ ਕੋ ਆਨੰਦ ਕਾ ਗਜਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਤਥਾਹੀ ਸਰਬ ਗਵਨੋ ਕਾ ਘਰ ਚਰਣ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਬਿਨਾ ਚਰਣੋ ਚਲਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ॥ ਜੈਸੈ ਪੰਗੁ ਬਿਨਾ ਚਰਣੋ ਸੇ ਚਲ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ॥ ਜੈਸੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰਈ ਯੇ ਹਮਨੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਕਹਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰੇਮੋ ਕਾ ਘਰ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪਰਮ ਪਜਾਰਾ ਹੈ ॥ ਆਪ-ਨੇ ਆਤਮਾ ਜੈਸਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿਕ ਕੋਈ ਭੀ ਐਸਾ ਪਜਰਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸਾ ਆਪਣਾ ਆਤਮਾ ਖਜਾਰਾ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਸੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸ ਪਦ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯੇ ਆਤਮਾ ਪਰਮ ਪਜਾਰਾ ਹੈ। ਤਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ॥

॥ ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ॥

ਆਤਮਾਨ ਮੇਵ ਪ੍ਰਿਯ ਮੁਪਾਸੀਤ ਯ ਅਨੰਸ਼ੰ ਪ੍ਰਿਯ ਮੁਪਾਸਤੇ ਸਤੰ ਰੋਤ੍ਰ ਸਜ਼ਤਿ ਈਸ਼੍ਵਰੋ ਹਤ ਥੈਵੇ ਤਿਥ੍ਰ ਯਾਤ੍ਰ ॥

ਟੀਕਾ–ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਹੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੇ ਨ ਔਰਕੀ। ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਜਾਣੇ। ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੋ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਨ ਜਾਣੇ ॥

ਸੰਕਾ–ਹੈ ਭਗਵਨ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਿਤ ਧਨ ਆਦਿ ਇਨਕੋ ਜੋ ਪਰਮ ਤਜ਼ਾਰਾ ਜਾਨੇ ਸੇ ਕਜ਼ਾ ਦੋਖ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਜੋ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੋ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਵਿਯੋਗ ਦ੍ਵਾਰਾ ਇਸਕੋ ਰੁਆਵੇਗਾ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਪ੍ਰੇਯ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿਕਾ ਕੋ ਯੇ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਉਨਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਬ ਯੇ ਜੀਵ ਮਰਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾ ਦੁਖ ਪਾਵੇਗਾ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਰੁਦਨ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਮਾਨੇਗਾ ਤਬ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਕਬੀ ਵਿਯੋਗ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਵਿ-ਯੋਗ ਹੂਆ ਤਬ ਪੀਛੇ ਆਤ ਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਅਨਾਤਮਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਅਰਥਾਤ ਸੂਨ ਹੀ ਰਹਾ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਹੂਆ ਆਤਮਾ ਭਿੰਨ ਅਨਾਤਮਾ ਅਨਾਤਮਾ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੇਹੀ ਕੁਛ ਨ ਹੋਵੇ। ਇਤਨੇ ਕਹਣੈ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪਸੇ ਆਪ ਕਬੀ ਭੀ ਜੁਦਾ ਨਹੀ ਹੋਈ ਸਕਤਾ ਜਬ ਆਪਣੇ ਆਪਸੇ ਆਪ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੋਈ ਸਕਤਾ ਤਬ ਵਿ-ਯੋਗ ਕਾ ਦੁਖ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਾਹੇਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੇ ਆਪ ਭਿੰਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵਿਯੋਗ ਕਾ ਦੁਖ ਹੋਵੇ ਸੋ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪਸੇ ਨਾ ਜੁਦਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਾ ਇਸਕੋ ਵਿਯੋਗ ਕਾ ਦੁਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਵਿਯੋਗ ਕਾ ਦੁਖ ਨਾ ਹੂਆ ਤਬ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਰੋਣਾ ਭੀ ਨ ਹੂਆ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਦੁਖ ਹੋਵੇ ਤਬ ਹੀ ਰੋਵੇ ਹੈ ਜਬ ਦੁਖ ਹੀ ਨਾ ਹੂਆ ਤਬ ਰੋਣਾ ਭੀ ਨਾ ਹੂਆ ਜਬ ਰੋਣਾ ਨਾ ਕਬੀ ਭੀ ਹੂਆ ਤਬ ਇਸਕੇ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਹੀ ਹੂਆ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਵਾ ਅਰੇ ਅਯ ਮਾਤਮਾ ਸ੍ਰੋਤਬਜੋ ਮੰਤ ਬਜੋ ਨਿਧਿ ਧਜ਼ਾਸ ਤਬਜੋ ਅਨੂਪ ਛਿਤਿ ਧਰਮਃ

ਟੀਃ–ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਜਿਸ ਕਾ ਕਾਰਣ ਸੋਯੇ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸੋਯੇ ਆਤਮਾ ਸੁਣਨੇ ਕੇ ਯੋਗਜ ਹੈ ਤਥਾ ਸੋਯੇ ਆਤਮਾ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗਜ ਹੈ ਤਥਾ ਸੋਯੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਆਤਮਾ ਨਿਧਿਧਜ਼ਨ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗਜ ਹੈ ਕੈਸਾ ਯੇ ਆਤਮਾ ਹੈ ਅਨੂ ਛਿਤਿ ਧਰਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਛੇਦਣੇ ਮੈ ਨਹੀ

ਆਵਤਾ ਕਾਟਨੇ ਭੇਦਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ । ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯੇ ਆਤਮਾ ਅਛੇਦਯ ਹੈ ਅਗਨਿ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦਾਹ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ । ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਏਹਆਤਮਾ ਅਦਾਹਯ ਹੈ । ਪੌਣ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸੁਖਾਈ ਸਕਤਾ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਨਹੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯੇ ਆਤਮਾ ਅਸੋਖ ਹੈ ਪਾਨੀ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਗਲਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਕਾਹੇਸੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯੇ ਆਤਮਾ ਅਕਲੇਦਯ ਹੈ। ਅਕਲੇਦਯ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਗਲਣੇ ਮੈ ਨ ਆਵੇ ਫਿਰ ਯੇ ਆਤਮਾਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਤ ਹੈ ਸਰਬਗਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤਹੈ ਸਭੀ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਸੂਲ ਭ ਹੈ । ਅਸਥਾਨੂ ਹੈ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਚਲ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਐਸਾਂ ਅਸਥਾਨ ਚੌਦਾਹੂ ਭੁਵਨੋ ਮੈ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜਹਾ ਯੇ ਆਤਮਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਾਹੇਤੇ ਵਯਾਪਕ ਹੋਣੇ ਸੇ । ਜਬ ਕੇ ਸਬ ਜਗਾ ਮੈ ਆਗੇ ਹੀ ਯੇ ਆਤਮਾ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ ਤਬ ਕੈਸੈ ਜਾਵੈ ਜੋ ਆਗੇ ਨ ਹੌਵੇ ਤਬ ਜਾਵੈ ਕਾਹੇਤੇ ਵਿਭੁਆ ਵਿਖੇ ਚਲ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਆ ਹੋਤੀ ਨਹੀ ਸਰਬ ਬਯਾਪਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਫਿਰ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਕੇ ਨਿਤਯ ਹੈ ਜੋ ਸਬ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕੋ ਨਿਤਯ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਕਾਲ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸਮੇ ਆਤਮਾਨਾ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਯੇ ਆਤਮਾ ਸਰਬਦਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕੈਸਾ ਹੈਕੇ ਸਨਾਤਨ ਹੈ ਸਨਾਤਨ ਉਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਚਿਰਕਾਲ ਕਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਅਨੰਤ ਕੋਟਿ ਸਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਇ ਗਏ ਹੈ ਜੋ ਯੇਆਤਮਾ ਸਦਾ ਏਕ ਰਸ ਹੀ ਦੇਖਣੇ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਯੇ ਆਤਮਾਂ ਸਰਬ ਭੂਤੋ ਕਾ ਅਧਿਪਤਿ ਰਾਜਾ ਹੈ ਰਾਜਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਹੈ ਯੇ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਭੂਤੋ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਾਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਹੈ । ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਭੂਤੋਂ ਕੋ ਸਥਾ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਇਸੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਕੋ ਪਾਇ ਕਰ ਫੁਰ ਰਹੇ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਤਰੰਗ ਬੁਦ ਬੁਦੇ ਚਕ੍ਰ ਆਵਰਤ ਫੁਰਤੇ ਹੈ । ਸੋ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਆਸ੍ਰੈ ਫੁਰਤੇ ਹੈ। ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੁਪ ਹੈ ਸਮੁਦ੍ਰ ਵਿਖੇ ਇਸਿਥਤ ਹੈ। ਸਮੁਦ੍ਰ ਹੀ ਉਨਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸਮੂਦ੍ਰ ਕੀ ਸੱਤਾ ਬਿਨਾ ਤਿਨ ਤਰੰਗ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਰੂਪ ਨਹੀਸਿਧ ਹੋਤਾ । ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੀ ਸੱਤਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਤਰੰਗ ਬੁਦ ਬੁਦੇ ਆਦਿਕ ਕੋ ਸ੍ਰੂਪ ਸਿਧ ਹੋਤਾ, ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਾਰਸ੍ਰਾਂਤ ਮੈਭੀ ਇਸੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਕੋ ਪਾਈ ਕਰ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਿਤਨਾ ਜਗਤ ਫੁਰ ਰਹਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਪਾਇ ਕਰ ਫੁਰ ਰਹਾਹੈ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਹੀ ਇਸਿਥ ਹੈ। ਇਸ ਆਤਮ ਬਿਨਾ ਇਸ ਜਗਤ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਰੂਪ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਜੈਸੇ ਜਲਕੇ ਤਰੰਗ ਜਲ

ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਦੇਵਤਾਦਿ ਰੂਪ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਭੀ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਰੂਪ ਹੀ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕਿਉ ਜੈਸੇ ਤਰੰਗ ਜਲ ਵਿਖੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਵੇ ਗਾ ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਜਿਸ ਤੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਨੇਮ ਹੈ ਉਸੀ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਕਿਣਕੇ ਪਵਨ ਕੇ ਬੇਗ ਸੇ ਧੂੜ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕੋ ਦੜ ਜਾਤੇ ਹੈ ਫਿਰ ਵਾਯੂ ਕੇ ਬੇਗ ਕੇ ਮੰਦ ਹੋਇਆ ਫਿਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੈ ਹੀ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਕੇ ਤਰੰਗ ਜਲ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਪੁਨਾ ਜਲ ਵਿਖੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਗਿਨਕੇ ਚਿਣਗਾਰੇ ਅਗਨੀ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਅਗਨਿ ਵਿਖੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਵਾਯੂ ਵਿਰੋਲੇ ਵਾਯੂ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਪੁਨਾ ਵਾਯੂ ਮੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਮੈ ਕਾਰਣ ਸੇ ਉਠ ਕੇ ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਕਾਰਣ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਤਨੇ ਗਰੰਥ ਕਰਕੇ ਯੇ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਦੇਵਤਾਦਿ ਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਸਰਬ ਜਗਤ ਇਸ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਾਰਣ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਪੁਨਾ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਵੇ ਗਾ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਐਸੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਆਪਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਯਾਗਵਲ ਕ:ਜੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਬਨ ਕੋ ਜਿਸ ਦਿਸਾ ਕੋ ਮਨ ਕੀਆ ਤਿਸੀ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਅਰ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਕਾ ਭੀ ਜਿਸ ਦਿਸਾ ਕੇ ਮਨ ਕੀਆ ਤਿਸੀ ਦਿਸਾ ਕੋ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਬਨ ਕੋ ਚਲੀ ਗਈ। ਹੇ ਸਿਖਜ ਸੋ ਯੇ ਆਨੰਦ ਸ੍ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਆਦਿ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਨਿਰਮਲ ਜੋ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਹੈ ਤਿਸ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤਾ ਹੈ॥

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇ ਵਤਰਉ੍ਰ ਪ੍ਰ: ਸ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਪਾਖਜਾਨੇ ਆਤਮਾਸਿਧਾਤੋਪਦੇਸ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪਚੀਸਵਾਂ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥੨੫

ਓਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੨੪ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸਿਖਯੋਵਾਚ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਸੋਈ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਰਿਦੇ ਮੈ ਹਸਤਾਮਲ ਕੀ ਨਿਆਈਂ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਵੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯਮ ਨੇਮ ਆਦਿਕ ਹੈ ਤਾਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ। ਪਰੰਤੂ ਮੁਖ ਦੋਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈ ਏਕ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਨਿਰੋਧ ਨਾਮ ਰੋਕਣ ਕਾ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਵਾਸਨਾ ਨਿਰੋਧ ਰੂਪ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਹੈ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਸੰਸਤੂ-ਪਨ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਵਾਯੂ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਯਾਮ ਰੂਪ ਮੁਝਕੋ ਨਿਰਣਯਕਰਕੇ ਸਮ ਝਾਵ ਹੁ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤਾ

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖਯ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣੋ ਏਕ ਤੋ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ ਹੈ ਸੋ ਦੋਨੋ ਦੁਸਟ ਮਨਕੇ ਜੀਤਣੇ ਕੇ ਉਪਾਵ ਹੈ ॥

ਸੰਕਾਃ— ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੇ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਸੇ ਮਨ ਜੀਤਾ ਜਾਤਾਹੈ ਤਾਂ ਸਭੀ ਵਾਸ-ਨਾ ਯਾਮ ਕਰਕੇ ਮਨਕੋ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਜੀਤ ਲੇਤੇ ਪੁਨਾ ਮਹਾ ਕਠਨ ਪ੍ਰਾਣਯਾਮ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸੁਗਮ ਉਪਾਵ ਸੇ ਸ਼ਤ੍ਰ ਮਰਜਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਮਾਰਨੇਵਾਸਤੇ ਕਠਨ ਉਪਾਵ ਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹੀਏ ਜੈਸੇ ਲੋਕਕ ਆਖਯਾਨ ਮੈ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸਤ੍ਰ ਗੁੜਕ ਖਾਣੇ ਸੇ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤਿਸਕੋ ਵਿਖ ਕਿਉ ਦੇਣੀ ਤਾਤੇਹੇ ਗੁਰੋ ਵਾਸਨਾ ਕਾਰੋਕਣਾ ਤਾ ਅਤਿ ਸੁਗਮ ਉਪਾਇ ਹੈ ਮਨਕੇ ਜੀਤਣੇ ਕਾ॥

ਉਤ੍ਰਃ—ਹੇ ਸਿਖਯ। ਸਤਯ ਹੈ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਯਦਯਪਿ ਸੁਗਮ ਉਪਾਇ ਹੈ। ਤਥਾਪਿ ਕਿਸੀ ਕੋ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਰੂਪ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਕਰਣਾ ਸੁਗਮ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ ਕਰਣਾ ਕਠਨ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਕਰਣਾ ਕਠਨ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣਾ ਮਯਾਮ ਕਰਣਾ ਸੁਖਾਲਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਦੋਨੋ ਉਪਾਯੋਂ ਕੇ ਮਧਮੈ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਹੀ ਸੁਗਮਉਪਾ ਇ ਹੈ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਸੇ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਮਨ ਵਸ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਰੁਕਣੇ ਕਾ ਹੀ ਨਾਮ ਸਮਾਧਿ ਹੈ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈਭੀ ਵੇਦਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰਤਿਃ

ਯਦਾ ਪੰਚਾਵਤਿਸ੍ਰਤੇ ਗਜ੍ਞਾਨਾਨਿ ਮਨਸਾ ਸਹਾ। ਬੁਧਿਸ੍ਚ ਨਵਚੇ ਸ੍ਰਤੇ ਤਾ ਮਾਹੁਃ ਪਰਮਾਂ ਗਤਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ—ਜਿਸ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਨੇਤ੍ਰ ੧ ਕਾਨ ੨ ਤ੍ਵਚਾ ੩ ਘ੍ਰਾਣ ੪ਰਸਨਾ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਇੰਦ੍ਰੀਯ ਠਹਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਸ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਵਿਖਯ ਕੀ ਓਰ ਨਹੀ ਧਾਵਤੇ ਮਨ ੧ ਬੁਧ ੨ ਚਿੰਤ ੩ ਅਹੰਕਾਰ ੪ ਯੇ ਅੰਤਾਕਰਣ ਭੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਰੂਪ ਬਯ੍ਰਾ ਪਾਰਤੇ ਰਹਤ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ਸੋ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਯੇ ਹੈ ਵਿਕਲਪ ਸੰਕਲਪ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਨਾਮ ਮਨਹੈ ਪੁਠਸ ਹੈ ਕੇ ਠੂਠ ਹੈ ਘਟੋਯੰ ਇਸ ਨਿਸਚੈ ਆਤਮਕ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਨਾਮ ਬੁਧੀ ਹੈ ਅਹੰ ਅਸਮੀ ਮੈ ਹਾਂ ਇਸ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਨਾਮ ਅਹੰਕਾਰ ਹੈ ਚਿਤ ਵਨਾ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਨਾਮ ਚਿਤ ਹੈ ਜਬ ਯੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਾ ਫੁਰੇ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮਾਧਿ ਕਹਤੇ ਹੈ ਵਿਦਵਾਨ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਇਸੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪਰਮ ਗਤਿ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪਰਮ ਅਵਧਿ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬਸਹੈ ਇੰਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਚਰ ਤਾਰਥਤਾ ਹੈ ਯੋਗ ਮਤਕੇ ਆਚਾਰਯ ਭਗਵਾਨ ਪਤੰਜਲ ਜੀ ਭੀ ਇਸੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਯੋਗ ਕਹਤੇ ਹੈ ' ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਇੰਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੀ ਹੈ ਤਥਾਚ ਪਾ ਤੰਜਲ ਸੂਤ੍ਰ। ਯੋਗਿਸ੍ਚਤ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਿਰੋਧਃ

ਟੀਃ—ਯੋਗ ਨਾਮ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਰੁਕਣੇ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਰੋਕ ਣੇ ਕੇ ਦੋਨੋ ਹੀ ਉਪਾਇ ਹੈ ਏਕ ਵਾਸਨਾ ਕਃ ਰੋਕਨਾ ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਾਣੋਕਾ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮਸੇ ਚਿਤ ਰੁਕ ਜਾਵੇ ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ ਸੇ ਚਿਤਰੁਕ ਜਾਵੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਦੋਨੋ ਕਾ ਚਿਤ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਕਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਰੂਪ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਕਰੇ ਜਬ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਸੇ ਮਨ ਨ ਰੁਕੇ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ ਕਰੇ ਮਨਕੋ ਦੰਡ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਚਾਪਕ ਅਸ ਵਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਘੋੜੇ ਕੋ ਦਿਲਾਸੇ ਸੇ ਚਾਲ ਸਿਖਾਵਤਾ ਹੈ ਜੇ ਚਤੁਰ ਘੋੜਾ ਹੋਤਾਹੈ ਤਾਂ ਉਸਕੋ ਚਾਪਕ ਅਸਵਾਰ ਨਹੀਂ ਤਾੜਤਾ ਜੇ ਅੜੀ ਅਲ ਘੋੜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਕੋ ਚਾਪਕ ਅਸਵਾਰ ਖੂਬ ਤਾੜਤਾ ਹੈ ਕੋਰੜੇਂ ਸੇ ਅਤਯੰਤ ਭਯ ਦਿਖਾਵਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਹੀ ਤੈਸੇ ਦਾਰ ਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਮੁਮੋਖੂ ਪੁਰਖਾ ਪ੍ਰਥਮ ਮਨਕੋ ਲਡਾਵਣਾ ਕਯਾਹੈ ਪਪਹਲੇ ਮਿਤ੍ਰਾਈ ਸੇ ਮਨਕੋ ਸਮਝਾਵੇ ਐ ਪਯ੍ਰਾਰੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਤੂੰ ਵਿਖਯੋਸੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਛੋਡ ਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਾਯਣ ਹੋ ਕਿਉਕੇ ਜਿਨ ਵਿਖਯੋਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਜਬਸੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਭਈ ਹੈ ਤਬ ਸੇ ਅਨਾਦਿ ਕਾਲ ਸੇ ਜਨਮ ਧਾਰਤ ਚਲਾ ਆਯਾ ਹੈ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਨਮੋਕਾ ਅੰਤ ਅਰ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਕੋਟੀਹੀ ਜਨਮ ਤੈਨੇ ਧਾਰੇ ਹੈ ਕਈ ਸਰਪੋਂ ਕੇ ਗਨਮ ਤੈਨੇ ਧਾਰੇ ਹੈ ਕੂਕ ਰੋਕੇ ਕਈ ਸੂਕਰੋ

ਕੇ ਕਈ ਬਿੜਾਲੋਂ ਕੇ ਕਈ ਸਸੇ ਮੂਸੇ ਬਾਘ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੇ ਲਤਾ ਵਲਿਆਂ ਕੇ ਜਨਮ ਤੈਂ ਧਾਰੇ ਹੈ ਕਈ ਮਾਨੁਖੋ ਕੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਜਖ ਰਾਖਸੋ ਕੇ ਜਨਮ ਤੈਨੇ ਧਾਰੇ ਹੈ ਕਈ ਵਾਰਤੂੰ ਪਿਤ੍ਰ ਗੰਧਰਬ ਵਿਦਜਾ ਧ੍ਰ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਵਿਸ੍ਟਾ ਕਾ ਕ੍ਰਿਮ ਤੂੰ ਭਯਾ ਹੈ ਕਈ ਵਾਰ ਮ੍ਰਿਗ ਪੰਖੀ ਮਛ ਕਛ ਗ੍ਰਾਹ ਹਸਤੀ ਤੂੰ ਭਯਾ ਹੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਤੂੰ ਸੂੰਦ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਨੁਖੀ ਵਿਦਜਾ ਧਾਰੀ ਅਪਸਰਾ ਨਾਗ ਕੰਨਜਾ ਦੇਵ ਅੰਗਨਾ ਆਦਿਕ ਭਯਾ ਹੈ ਕਈਵਾਰ ਇੰਦ੍ਰ ਵਰਣ ਕੁਮੇਰ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਤੈਨੇ ਧਾਰੇ ਹੈਂ ਐਸਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਨਰਕ ਕੋਈਭੀ ਨਹੀ ਜੋ ਤੈਨੇ ਨ ਭੋਗਜਾ ਹੋਵੇ ਹੇ ਮਨ ਐਸਾ ਸ੍ਵਰਗ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਜੋ ਤੈਨੇ ਨ ਭੋਗਜਾ ਹੋਵੇ ਐਸੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਯੋਨੀ ਭੀ ਕੋਈ ਬਚੀ ਨਹੀ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਤੁਮਨੇ ਜਨਮ ਨਧਾਰਿਆ ਹੋਵੇ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਮਨ। ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਰਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਧਿਆ ਹੂਆ ਤੂੰ ਘਟੀ ਯੰਤ੍ਰ ਕੀ ਨਜਾਈ ਕਬੀ ਉਰਧ ਕਬੀ ਅਧੋ ਭਟਕਤਾ ਰਹਿਆ ਹੈ ਬਿਨਾ ਗਜਾਨ ਸੇ ਕਹੂੰ ਭੀ ਇਸਥਿਤੀ ਤੁਮਨੇ ਨ ਪਾਈ ਨ ਤੂੰ ਮੁਕਤ ਹੀ ਹੂਆ ਅਬ ਕੋਈ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਪੁੰਨੋ ਸੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਨੇ ਮਨੁਖਾ ਜਨਮ ਤੁਮੈ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬਤੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਾਂਯਣ ਹੋ ਅਬਕਾ ਜਨਮ ਤਾਂ ਵਿਖਯ ਰੂਪੀ ਜੂਐ ਮੈ ਮਤ ਹਾਰ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਤੁਮਨੇ ਵਿਖੈ ਰੂਪ ਜੂਏ ਮੈ ਹਾਰੇ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿ। ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਬਿਛਰੇ ਕੋ ਮਾਧੋ ਏਹ ਜਨਮ ਤੁਮਾਰੇ ਲੇਖੇ। ਕਹੈ ਰਵਿ ਦਾਸ ਆਸ ਲਗ ਵਉ ਚਿਰ ਭਯੋ ਦਰਸਨ ਦੇਖੇ। ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਐ ਪਜਾਰੇ ਮਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਵਿਛੜਿ- ਆਂ ਤੇਰੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਜਨਮ ਬਿਤੀਤ ਹੋਈ ਗਏ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਿਆਂ ਹੋਇ ਆਂ ਕੁਛ ਅੰਤ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਮੇਘ ਕੀ ਬੂੰਦਾਂ ਕੀ ਕੋਈ ਸੰਖਜਾ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾ ਕਰ ਲੇਵੇ ਗਾ ਪਰੰਤੂ ਤੇਰੇ ਜਨਮੋ ਕੀ ਸੰਖਜਾ ਕਰੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਬਾਲੂ ਕੇ ਕਿਣਕੇ ਗਿਣਨੇ ਕਠਿਨ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਅਨੰਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸੋ ਕੋਈ ਗਣਨੇ ਮੈ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕਰੇ ਤਾਂ ਬਾਲੂ ਕੇ ਕਣਕਜਾ ਕੋ ਭੀ ਗਣ ਹੀ ਲੇਵੇਗਾ ਪਰੰਤੂ ਤੇਰੇ ਜਨਮੋ ਕੀ ਸੰਖਜਾ ਕਰੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜੇ ਏਕ ਭੀ ਜਨਮ ਤੂੰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਥ ਲਗਾਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਜੈਸਾਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ਗਣਨਾ ਭੀ ਮਹਾਂ ਪੁਰੁਖੋ ਮੈ ਹੋਵੇਗੀ ਮੈ ਭੀ ਤੇਰੇ ਪਰ ਬਲਿਹਾਰ੨ ਜਾਵੇਗਾ ਸੋ ਐ ਮੇਰੇ ਸਖਾ ਮਨ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਅਬਕੇ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਕਜਾ ਮਾਨ ਜਾਉ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣਿ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕਰ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰ ਏਹ ਵੇਲਾ ਤੁਝਕੋ ਬਹੁਰ ਨ ਮਿਲੇਗਾ

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿ। ਕਬੀਰ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਦੁਰਲੰਭ ਹੈ ਹੋਤ ਨ ਬਾਰੈ ਬਾਰ। ਜਿਉ ਬਨਫਲ ਪਾਕੇ ਭੁਈ ਗਿਰੇ ਬਹੁਰ ਨ ਲਾਗੇ ਡਾਰ। ਹੇ ਮਨ ਚੌਰਾਸੀਲਖ ਯੋਨੀ ਭੋਗ ਕੇ ਪੀਛੇ ਤੁਝਕੋ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਸਰੀਰ ਮਿਲਾਂ ਹੈ ਕੈਸਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੈ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ

ਯੋਨੀ ਮੈ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਉਤਮ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ।

ਗੁਰੂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਭਗਤਿ ਕਮਾਈ।
ਤਬ ਏਹ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੀ ਪਾਈ।
ਇਸ ਦੇਹੀ ਕਉ ਬਾਛਹਿ ਦੇਵ ।
ਸੋ ਦੇਹੀ ਭਜ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵ ।

ਦੇਖੋ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਸ਼ੰਕਾਃ–ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸਰਬ ਸੁਖਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਤੇਜੋ ਮਯ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਜਿਸਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੇ ਆਵਤੀ ਹੈ। ਇਛਾ ਚਾਰੀ ਹੈ । ਸੁੰਦਰ ਅਪਸਰੋਂ ਕੇ ਭੋਗ ਜਿਨਕੇ ਵਿਦਜਮਾਨ ਹੈ। ਸੋ ਕਿਯੋਂ ਇਸ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰਾਤਮਿਕ ਸਰੀਰ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ॥

ਉਤ੍ਰ–ਯੇ ਜਿਤਨੇ ਤੁਮਨੇ ਦੇਵਤਾ ਸਰੀਰ ਮੇ ਗੁਣ ਕਹੇ ਹੈ। ਹੇ ਮਨ ਏਹੀ ਸਭੀ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਮੈ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਕ ਹੈ। ਯੇ ਗੁਣ ਨਹੀ ਉਲਟਾ ਅਉਗਣ ਹੈ ਕਯੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਵੈਰਾਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਕਾਹੇਤੇ। ਜੋ ਸਰਬ ਸੁਖਾਂ ਕੇ ਭੋਗ ਉਨਕੇ ਹਾਜਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਬਿਨਾ ਵੈਰਾਗ ਗਯਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਮਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਕਯਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜੰਬੂ ਦੀਪ ਮੇ ਤਥਾ ਭਾਰਤ ਖੰਡ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤਥਾ ਖਤ੍ਰੀ ਵਾ ਵੈਸ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਅਵਤਾਰ ਲੇਕਰ । ਪੁਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ੍ਟੀ ਜੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਹੈ ਤਿਨਕਾ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਗਯਾਨ ਪਾਇਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਤਥਾ ਮ੍ਰਿਤਯ ਕੇ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਪੈਰ ਦੇਕਰ ਸਰਬੋ ਪਰੀ ਜੋ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਪਰਮ ਵੈਸਨਵ ਪਦ ਕਰਕੇ ਕਹਾ ਹੈ।

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ–ਵਿਗਯਾਨ ਸਾਰਥੀ ਯਮਸ੍ਤੁਨਃ ਪ੍ਰਗ੍ਰਹ ਵਾਨ ਨਰਃ। ਸੋ ਅਧ੍ਵਨਃ ਪਾਰ ਮਵਾਪ੍ਨੋਤਿ ਤਦ ਵਿਸ੍ਨੋਃ ਪਰਮੰ ਪਦ ਮਿਤਿ ।

ਟੀਕਾਃ–ਸ਼ੁਭ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਸੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਜਿਸਨੇ ਆਗਯਾ ਮਾਨੀ ਹੋਵੇ । ਮਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਤਿਸ ਕਾ ਸ੍ਰੋਤਾ ਹੋਵੇ ਬਿਨਾਗਾ ਸੁਨਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਮਨ ਕੋ ਸੁਭ ਕਹਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਸੁਭ ਮਨ ਜਿਸੀ ਕੀਆ ਵਾਗ ਡੋਰਾਂ ਹੈ ਉਤਮ ਬੁਧੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖਯਣੀ ਜਿਸ ਕਾ ਰਥਵਾਹੀ ਹੈ। ਵਸ ਵਰਤੀ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕ ਸ਼ੁਭ ਜਿਸ ਕੇ ਘੋੜੇ ਹੈਂ। ਸੁਭ ਮਨ ਜਿਸ ਕੀਆਂ ਵਾਗ ਡੋਰਾਂ ਹੈ। ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਬਨ ਅਟਵੀ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ

ਮਾਰਗ ਕੋ ਲੰਘ ਕਰ ਤਿਸ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕੇ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਹਮ ਭੀ ਕਬੀ ਤਿਸ ਵਿਸਨੁ ਕੇ ਮੁਕਤਿ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗੇ ਦੈਵ ਐਸਾ ਸਮਾ ਕਬ ਹੋਵੇ ਗਾ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਇਸ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਉਤਮ ਪਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਇਸ ਮਾਮੁਖ ਸਰੀਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਐਸੇ ਸਮਝਾਵਨ ਕਾ ਨਾਮ ਲੜਾਵਨ ਹੈ। ਜਬ ਐਸੇ ਲੜਾਵਨੇ ਸੇ ਭੀ ਮਨ ਨ ਸਮਝ ਤਬ ਤਾੜਨਾ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੇ ਮਨ ਵਸ ਕਰੇ। ॥ ਓਂ ਸਿਖਯੋ ਵਾਚ ॥

ਹੇ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਕੇ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਰੂਪ ਭਗਵਨ ਆਪ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕੀ ਇਤਨੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕੇ ਮਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਰਮ ਪਦ ਕੀ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈਕੇ ਔਰ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਹੈ। ਕਯੋਂਕੇ ਗਯਪਤੀ ਰੂਪ ਚੇਤਨ ਸਤਾਕੋ ਸਮ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਿਉ ਵਿਖੇ ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਭਏ ਹੈ ॥ ਪੰਖੀਓਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੁੜ ਭਗਵਾਨ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਕਾਕਭਸੁੰਡ ਆਦਿਕ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਭਏ ਹੈ। ਪਸੂਓਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਨੰਦੀ ਗਣ ਕਾਮ ਧੇਨੂ ਤਥਾ ਸੁਨੰਦਨੀ ਆਦਿਕ ਗਯਾਤ ਗੇਯ ਭਏ ਹੈ। ਨਾਗੋਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਸੇਸ ਨਾਗ ਬਾਸਕ ਨਾਗਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾਤਾ ਭਏ ਹੈ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗਾਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਮੰਦਾਲਸਾ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਵੇਤਾ ਹੋਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ਹੈ ॥ ਗੀਧੋਂ ਵਿਖੇ ਸੰਪਾਤੀ ਜਟਾਯੂ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਬਾਨਰੋਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਹਨੂਮਾਨ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਅੰਗਦ ਨੀਲ ਨਲ ਆਦਿਕ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਰਿਛੋ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਮਵੰਤ ਆਦਿਕ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਭਏ ਹੈਂ। ਰਾਖਸੋਂ ਵਿਖੇ ਰਾਵਣ ਵਿਭੀ-ਖਣ ਆਦਿਕ ਦੈਤੋਂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਵਿਰੋਚਨ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਆਦਿਕ ਗਯਾਤ ਗੇਯ ਭਏ ਹੈ। ਯਖੋਂ ਵਿਖੇ ਕੁਮੇਰ ਤਥਾ ਜਲ ਚਾਰੀਓਂ ਵਿਖੇ ਵਰਣ ਆਦਿਕ ਯੇ ਸਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਭਏ ਹੈ। ਸਬ ਜਾਤੀਉ ਵਿਖੇ ਤਿਸ ਪਰ ਭੀ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਆਪ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਕੇਵਲ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਤਾ ਤੋ ਇਨ ਔਰ ਯੋਨੀ ਵਾਲਯੋਂ ਕੋ ਕੈਸੇ ਬੋਧ ਹੋਤਾ ॥

ਯੇ ਸੰਸਾ ਮੁਝਕਾ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਐਸੇ ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਨਕੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬੋਲਤੇ ਭਯੇ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖਯ ਸਤਯ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਾਹੁਲਤਾ ਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਕਹੂ ਕੋਟਨ ਮੈ ਔਰ ਯੋਨੀ ਕਾ ਜੀਵ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਗਤਿ ਗਯਾਨ ਕਾ

ਹੋਤਾ ਹੈ। ਬਾਹੁਲਤਾ ਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖ ਹੀ ਭਗਤ ਗ੍ਯਾਨ ਵਾਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਮਾਨੁਖੋ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਯੋਨੀਯੋਂ ਮੈ ਜੋ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਮਹਾਤਮਾ ਭਏ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਭਗਤ ਭਏ ਹੈ। ਸੋ ਭੀ ਮੁਕਤ ਭਯੇ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਸੋ ਭੀ ਪੂਰਬ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਕਈ ਜਨਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਧਨ ਕਰਤੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹੈ। ਸਾਧਨ ਤੋ ਉਨਕੇ ਪੂਰੇ ਹੋਇ ਚੁਕੇ ਥੇ। ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕ ਕਰਮ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਉਨ ਕੋ ਗ੍ਯਾਨ ਨਹੀ ਭਯਾ ਇਸ ਸੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀ ਭਯੇ। ਕ੍ਯੋਂਕੇ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ।

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ॥ ਰਿਤੇ ਗ੍ਯਾਨਾਨ ਨਮੁਕ੍ਤਿ। ਗ੍ਯਾਨਾ ਦੇਵਤੁ ਕੈਲ੍ਯੰ ਨ ਅਨ੍ਯਃ ਪੰਥਾ ਵਿਦ੍ਯਤੇ ਅਯਨਾਯਾਂ ॥

ਟੀਕਾ—ਕੇ ਬਿਨਾ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਯੇ ਵੇਦ ਮਹਾ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਕੋ ਢੰਡੋਰਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੋ ਮੋੜ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਸਕਤਾ॥ ਤੈਸੇ ਵੇਦ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੋ ਮੋੜਨੇ ਕੋ ਕੋਈ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਵੇਦ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੋ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਹੋਇ ਕਰ ਮੋੜਤੇ ਹੈਂ। ਤੇ ਨਾਸ ਤਕ ਨਰਕ ਪਾਤੀ ਸ੍ਵਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਕ੍ਯਾ ਢੰਡੋਰਾ ਹੈ ਵੇਦ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਕਾ ਸੋ ਸੁਣੋ। ਏਵਕਾਰ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰਮੈ ਹੈ। ਵ੍ਯਵ ਛੇਦ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵਨੇ ਕਾ ਸਾਧਨ ਬਿਨਾ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਤੋ ਯਗ੍ਯਾਦਿਕ ਕਰਮੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੀਤਾ ਹੈ। ਨ ਤਪ ਕਰਣੇ ਸੇਮੁਕਤਿ ਹੋਵੀਤਾ ਹੈ। ਨ ਤੀਰਥੋਂ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੇਵ ਮੰਦਰੋਂ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਮੁਕਤੀ ਪਾਂਈਤੀ ਹੈ ਨ ਜਪ ਕਰਨੇ ਕਰ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥ ਪਾਈਤਾ ਹੈ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾ-ਰਥ ਕੇਵਲ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇਹੀ ਪਾਈਤਾ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਮੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਮਾਰਗ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਤਿ ਮੰਤ੍ਰਾਰਥਃ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ੧੦ ਪਾਤ ਸਾਹੁ ਕਾ ਬਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਤਥਾਚ ੧੦ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ॥

ਕਵਿਤ—ਖੂਕ ਮਲਹਾਰੀ ਗਜ ਗਦਹਾ ਬਿਭੂਤ ਧਾਰੀ ਗਿਦੂਆ ਮਸਾਨ ਬਾਸ ਕਰਿਓਈ ਕਰਤ ਹੈ। ਘੁਘੂਮਟ ਬਾਸੀ ਲਗੇ ਡੋਲਤ ਉਦਾਸੀ ਮ੍ਰਿਗ ਤਰਵਰ ਸਦੀਵ ਮੋਨ ਸਾਧੇਈ ਮਰਤ ਹੈ। ਬਿੰਦ ਕੇ ਸਧਯਾ ਤਹਿ ਹੀਜ ਕੀ ਬਡਯਾ ਦੇਤ ਬੰਦਰਾਸ ਦੀਵ ਪਾਇ ਨਾਗੇਹੀ ਫਿਰਤ ਹੈਂ। ਅੰਗਨਾ ਅਧੀਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮੈ ਪ੍ਰਬੀਨ ਏਕ ਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਬਿਹੀਨ ਛੀਨ ਕੈਸੇਕੈ ਤਰਤ ਹੈ॥ ੧॥ ਭੂਤ ਬਨਚਾਰੀ ਛਿਤ ਛੌਨਾ ਸਭੈ ਦੂਧਾਧਾਰੀ ਪਉਨ ਕੇ ਅਹਾਰੀ ਸੋ ਭੁਜੰਗ ਜਾਨੀਅਤ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਣ ਕੇ ਭਛਯਾ ਧਨ ਲੋਭਕੇ ਤਜਯਾਂ ਤੇਤੋ ਗਊਅਨ ਕੇ ਜਯਾ ਬ੍ਰਿਖ ਭਯਾ ਮਾਨੀ ਅਤੁ ਹੈ। ਨਭ ਕੇ ਉਡਯਾ ਤਾਹਿ ਪੰਛੀਕੀ

ਬਡਯਾ ਦੇਤ ਬਗੁਲਾ ਬਿੜਾਲ ਬ੍ਰਿਕ ਧਿਆਨੀ ਠਾਨੀਅਤ ਹੈ। ਜੇਤੇ ਬਡੇ ਗਯਾਨੀ ਤਿਨੋ ਜਾਨੀ ਪੈਬਖਾਨੀ ਨਾਹਿ ਐਸੇ ਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮਨ ਭੂਲ ਆਨੀਅਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ ਕੇਵਲ ਮਲ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਖਾਣੇ ਕਰ ਮੁਕਤੀ ਹੋਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੂਕ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਾਕ ਆਦਿਕ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ। ਕੇਵਲ ਵਾਕ ਸਿਧਿ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਬਾਰਾ ੨ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਲ ਭਖਣ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਉਨ ਕੋ ਵਾਕ ਸਿਧਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਜੇ ਬਿਭੂਤ ਕੇ ਮਲਨੇ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥ। ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਹਾਥੀ ਅਰ ਗਰਧਭੋ ਕੀ ਮੁਕਤਿ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ ਕਾਹੇਤੇ ਹਸ੍ਤੀ ਔ ਗਧੇ ਸਦਾ ਹੀ ਬਿਭੂਤੀ ਨਾਮ ਧੂਲੀ ਮੈ ਲਿਟਤੇ ਹੈ ਸਿਰ ਮੈ ਡਾਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨੋ ਮੈ ਰਹਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨੋ ਮੈ ਰਹਣੇ ਵਾਲੇ ਘੁਘੂ ਉਲੂ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ। ਮੌਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਮੋਖਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਗਤਰ-ਵਰ ਜੋ ਬ੍ਰਿਖ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ ਬ੍ਰਿਛ ਕਬੀ ਬੋਲਤੇ ਨਹੀ ਹੈਸਦਾ ਮੋਨ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੇ ਕੇਵਲਬਿੰਦ ਕੇ ਰਖਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਿਤਨੇ ਨਪੁੰਸਕਨਾਮ ਹੀਜੜੇ ਖਚਰ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ ਗੇ ਕਾਹੇਤੇ ਹੀਜੜੇ ਕਾ ਖਚਰ ਅਸ੍ਵਤਰੀ ਕਾ ਕਬੀ ਸੁਪਨੇ ਮੇਭੀ ਬੀਰਜ ਗਿਰਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਚਰਨੋ ਸੇਨੰਗੇ ਰਹਣੇ ਸੇ ਜੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਾਂਦਰ ਰਿਛ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਨੰਗੇ ਹੀ ਸਦਾ ਫਿਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਕਬੀ ਜੂਤਾ ਪਹਰਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂਹੈ ਜਬ ਇਤਨੇ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤੀ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ ਸੇ ਤਬ ਜੋ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ ਦਗਦ ਹੁਏ੨ ਹੈ ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਨਾਮ ਵਸ ਵਰਤੀ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋਹੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵਤਾ ਕਰਕੇ ਮਾਨ ਤੇ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਹੀ ਆਗਯਾ ਮੈ ਚਲਤੇ ਹੈ ਵਿਖਯ ਲੰਪਟ ਮਹਾ ਤੁਛ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਯਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਬੇ ਮੁਖ ਮਹਾ ਨਾਰਕੀ ਜੀਵ ਵੋ ਕੈਸੇ ਤਰਨ ਗੇ ਅਰ-ਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ ਗੇ ॥

ਸੰਕਾਃ— ਬਨ ਮੈ ਰਹਨੇ ਸੇ ਦੂਧ ਅਥਵਾ ਪੌਨ ਕੇ ਅਹਾਰ ਕਰਨੇ ਸੇ ਤਾ ਜਰੂਰ ਮੁਕਤੀ ਹੋਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਾਹੇਤੇ ਅੰਨ ਕੇ ਖਾਣੇ ਸੇ ਹੀ ਅੰਨਕਾ ਪਰਿਣਾਮ ਹੀ ਕਾਮਾਦਿਕ ਬੇਕਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਨ ਅੰਨ ਖਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਮਾ ਦੀ ਬਿਕਾਰ ਉਤਪਤ ਨਹੋਵੇ ਗੇ ਤ੍ਰਿਣ ਫਲ ਪਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਖਾਈ ਲਿਏ ਧਨ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਲੋਭ ਨ ਕੀਆ। ਅਥਵਾ ਇਛਾ ਚਾਰੀ ਸਿਧ ਬਨ ਕਰ ਆਕਾਸ ਮੈ ਉਡਨੇ ਸੇ ਅਥਵਾ ਨਿਰੰਤਰ ਧਯਾਨ ਲਗਾਵਣੇ ਸੇ ਤਾ ਮੁਕਤੀ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਏ ਗਾ ਬਿਨਾ ਹੀ ਗਯਾਨ ਸੇ ਪੁਨਾ ਗਯਾਨ ਵਾਸਤੇ ਕਯੋਂ ਯਤਨ ਕਰਣਾ।

ਉਤ੍ਰ:– ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇਵਲ ਬਨ ਮੈ ਰਹਣੇ ਸੇ ਜੇ ਮੋਖ ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭੂਤ ਸਦਾ ਬਨਮੈ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਅੰਨ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਦੂਧ ਫਲ ਪਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਣ ਘਾਸ ਕੇ ਭਖਣੇ ਸੇ ਜੇ ਮੋਖ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਾਲਕਸ ਦਾ ਦੂਧ ਹੀ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪਸੂ ਗਊ ਬੈਲ ਘੋੜਾ ਊਸ੍ਰਰ ਅਜਾ ਭੇਡ ਗਰਧਭ ਆਦਿਕ ਸਦਾ ਘਾਸ ਹੀ ਖਾਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਬਾਂਦਰ ਸਦਾ ਫੂਲ ਫਲ ਹੀ ਖਾਤੇ ਹੈ ਇਨ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਨ ਸਭ ਕੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ ਜੇ ਕੇਵਲ ਪੌਣਕੇ ਅਹਾਰ ਸੇ ਮੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਾਗ ਸਰਪ ਸਦਾ ਵਾਯੂ ਹੀ ਭਖਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੇ ਕੇਵਲ ਧਯਾਨ ਸੇ ਹੀ ਪਰਮਸ੍ਰੇਰ ਮਿਲੇ ਤਾ ਬਗੁਲਾ ਮਛੀਆਂ ਕ ਮਾਰਣਤੇ ਵਾਸਤੇ ਬਘਯਾੜ ਤਥਾ ਬਿਲਾੜ ਮੂਸੇ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਮਾਰਣ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਧਯਾਨ ਪਰਾਯਣ ਹੀ ਸਦਾ ਰਹਿਤੇ ਹੈ ਯੇ ਸਭੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹਿਏ ॥ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਬਡੇ੨ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਟ ਸ੍ਰੀ ਬਯਾਸਾਦਿਕਹ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਯ ਭਏ ਹੈ ਉਨਾ ਨੇ ਐਸਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਰਨਾ ਨਹੀ ਕਹਯਾ। ਉਲ-ਟਾ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੈ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਟਾਦਿ। ਨਾ ਹਾਥ ਚਲਾਉ ਨ ਪਾਉ ਹਲਾਉ ਨ ਸਰੀਰ ਕੋ ਕਲੇਸ ਦੇਵਹੁ ਨ ਭੂਖੇ ਰਹੋ ਨ ਬ੍ਰਤ ਰਖੋ। ਏਕ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੇਵੋ ਦੋ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਔਰ ਕੁਛ ਤੁਮਾਰਾ ਇਸ ਨਿਸਚੇ ਕਰਣੇ ਮੈਂ ਬਲ ਨਹੀ ਲਗਤਾ ਕੁਛ ਪਲੇ ਸੇ ਖਰਚ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਕੁਛ ਨੁਕਸਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਮਸਿਮ ਐਸਾ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਾਉ। ਯੇ ਦਾਂਭਿਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭੂਲ ਕਰਕੇ ਭੀ ਮਨ ਮੈ ਮਤ ਲਿਆਉ ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਅਸ੍ਟਾਵਕ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਮਦੇਵ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਜਿਤਨੇ ਆਚਾਰਯ ਭਏ ਹੈ ਉਨਕਾ ਐਸੇ ਕਥਨ ਹੈ ॥

॥ ਅਥਵਾ। ਯੇ ਅਰਥ ਕਰਣ। ਜੇਤੋ ਇਤਿ: ਯੇ ਜੋ ਮਾਯਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ਇਸਕੋ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਸਾਥ ਦਗਧ ਕਰ ਭਸਮ ਅਤਜੰਤ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਭੂਲਕੇ ਭੀ ਮਨ ਮੈ ਨ ਲਯਾਵੇ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਮਾਯਾ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਤੁਛ ਹੋਣੇ ਸੇ ਯੇ ਦੋਨੋ ਕਵਿਤੋਂ ਕਾ ਸਪਸ੍ਟ ਅਰਥ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਤਿ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀ ਕੀਆ ॥ ੨ ॥

ਸੰਕਾ:–ਜਪ ਤਪ ਕਰਨੇ ਸੇ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਸਰੀਰ ਕੇ ਤਯਾਗਣੇ ਸੇ ਕਾਸੀ ਮੈ ਕਲਵਤ੍ਰ ਸੇ ਗੁਫਾ ਮੈ ਰਹਣੇ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਮੁਖ ਨ ਲਗਣੇ ਸੇਤਾ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰ ਮਿਲਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਰਥਾਤ ਅਗਯਾਨ ਹਾਨ ਪੂਰਬਕ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਮੋਖ ਇਨ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੁਨਾ ਗਯਾਨ ਸੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ।

ਉਤ੍ਰ ਕਾ ਕਬਿਤ ੴ—ਤਾਪਕੇ ਸਹੇਤੇ ਜੋ ਪੈ ਪਾਈਐਤ ਅਤਾਪਨਾਥ ਤਾਪਨਾ ਅਨੇਕ ਤਨ ਘਾਇਲ ਸਹਤਹੈ। ਜਾਪ ਕਿਏ ਜੋ ਪੈ ਪਾਯਤ ਅਜਾਪ ਦੇਵ ਪੂਦਨਾ ਸਦੀਵ ਤੂਹੀ ਤੂਹੀ ਉਚਰਤ ਹੈ। ਨਭ ਕੇ ਉਡੇ ਤੇ ਜੋ ਪੈ ਨਾਰਾਤਣ ਪਾਯਤ ਅਨਲ ਅਕਾਸ ਪੰਛੀ ਡੋਲਬੋ ਕਰਤ ਹੈ। ਆਗ ਮੈ ਜਰੇ ਤੇ ਗਤਿ ਰਾਂਡ ਕੀ ਪਰਤ ਕਰ ਪਾਤਾਲ ਕੇ ਬਾਸੀ ਕਿਉਭੁਜੰਗ ਨ ਤਰਤ ਹੈ। ੧੪। ਪੰਚ ਛਾਰ ਗੀਦਰ ਪੁਕਾਰੇ ਪਰੇ ਸੀਤ ਕਾਲ ਕੁੰਚ-ਰ ਔ ਗਦਹਾ ਅਨੇਕ ਦਾ ਪੁਕਾਰਹੀ। ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਜੋ ਪੈ ਕਲਵਤ੍ਰ ਲੀਓ ਕਾਸੀ ਬੀਚ ਚੀਰ ਚੀਰ ਚੋ ਰਟਾ ਕੁਠਾਰਨ ਸੋ ਮਾਰਹੀ ਕਹਾ ਭਯੋ ਫਾਸੀ ਡਾਰ ਬੂਡਿਓ। ਜਲ ਗੰਗਧਾਰ ਡਾਰਡਾਰ ਫਾਸਿ ਠਗ ਮਾਰ ਮਾਰ ਡਾਰ ਹੀ। ਡੂਬੇ ਨਰਕ ਧਾਰ ਮੂੜ ਗਯਾਨ ਕੇ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰ ਭਾਵਨਾ ਬਿਹੀਨ ਕੈਸੇ ਗਯਾਨ ਕੋ ਬਿਚਾਰ ਹੀ॥ ੧੩॥

ਟੀ: ਤਾਪੇਤਿ। ਤਾਪ ਨਾਮ ਦੁਖ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਜੇ ਪੰਚਾਗਨੀ ਤਾਪੇ ਅਥਵਾ ਜ੍ਵਰ ਆਦਿਕ ਮਸਤਕ ਪੀੜਾ ਅੰਗ ਪੀੜਾ ਤਥਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਘਾਵ ਜਨਯ ਪੀੜਾ ਕਾ ਨਾਮ ਦੁਖ ਹੈ। ਸੋ ਪੰਚਾਗਨਿਆਦਿ ਤਾਪ ਕੇ ਸਹਾਰਣੇ ਸੇ ਜੇਕਰ ਅਤਾਪ ਨਾਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ। ਅਤਾਪ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਸੁਖੋ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੋਵੈ। ਤਾਂ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਘਾਉ ਜਨਯ ਤਾਪਨਾ ਨਾਮ ਪੀੜਾ ਕਾ ਹੈ ਘਾਇਲ ਪੁਰਖ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪੀੜਾ ਸਹਾਰਤਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਪੁਨਾ ਉਸੀ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ। ਕਿੰਤੂ ਨਹੀਂ ਤਾਪਨਾ ਸਹਾਰਨੇ ਸੇ ਨਾਰਾਇਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਾਪੇਤੀ ਤਥਾ ਜੇ ਜਪਕੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ। ਪੂਦਨਾ ਨਾਮ ਪੰਖੀ ਸਦਾ ਹੀ ਨਾਮ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮੈ ਤੂਹੀ ਤੂਹੀ ਐਸੇ ਹੀ ਸਬਦ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਪੁਨਾ ਪਰ-ਮਾਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪੁਦਨਾ ਪੰਖੀ ਕੋਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ। ਕਿੰਤੁ ਐਸੇ ਨਹੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਜਪ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਜਪਕੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੋ ਨ ਜਾਣੇ ਕੇਵਲ ਮੁਖ ਓਸ੍ਟ ਜਿਹਵਾ ਹੀ ਚਲਾਤਾ ਰਹੇ। ਤਬ ਮੁਖ ਫਲ ਜਪਕੇ ਕੋ ਨਹੀ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਮੁਖ ਫਲ ਤਬ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਜਬ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਠ ਪੜੇ ਪੁਨਾ ਅਰਥ ਪੜੇ ਪੁਨਾ ਪੜ ਕਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਧਾਰਣ ਕਰੇ ਸੋ ਯਥਾਰਥ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ।

ਸੰਕਾ:—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੋਗਾਦਿ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਯੋਗ ਜਨ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕਰ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਹੋ ਕਰ ਇਛਾ ਚਾਰੀ ਹੋ ਕਰ ਆਕਾਸਮੈ ਵਿਚਰੇ ਸੇ ਤਾਂ ਮੋਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੁਨਾ ਗਯਾਨ ਸੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ।

ਉਤ੍ਰ:— ਹੇ ਸਿਖ੍ਯ। ਜੋ ਅਕਾਸ ਮੈ ਉਡਣੇ ਸੇ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਏਕ ਅਨਲ ਨਾਮਾ ਪੰਛੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਦਾ ਅਕਾਸ ਮੈ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕੋ ਹੀ

ਨਾਰਾਯਣ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਐਸੇ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਕਜ਼ਾਹੈ ਕੇਨਰਾਯਣਕੇਸ੍ਵਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੈਵਲ ਗਯਾਨ ਸੇ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਅਕਾਸ ਮੈ ਉਡਣੇ ਸੇ ਨਹੀ ਹੋਤੀ।

ਸੰਕਾ:-ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਸ੍ਰੀਗੰਗਾ ਜੀਕੀ ਧਾਰਾ ਮੈ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਤੋ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇ ਬਾਰਤਾ ਨਿਸਚੇ ਮੈਭੀ ਆਵਤੀਹੈ ਕਿਉ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੁਕਤੀ ਕੀ ਦਾਤੀ ਹੈ।ਇਸ ਸੇ ਯੇਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਗਿਰ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਗਲੇ ਮੈ ਸਿਲਾ ਬਾਂਧ ਅਥਵਾ ਗਲੇ ਮੈ ਫਾਸੀ ਡਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਧਾਰਾ ਮੈ ਡੂਬ ਕੇ ਇਸ ਪੰਚ ਭੌਤਕ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨੋ ਤੇ ਛੂਟ ਕਰ ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਕਯੋਂ ਜੋ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਨਾ ਕਠਨ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਮਨ ਨਹੀ ਰੁਕਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਮਨਕੇ ਮਰੇ ਵਾਸਨਾ ਭੀ ਨਹੀਨਸ੍ਰਹੋਤੀਔਂਵਾਸਨਾ ਨਾਸ ਬਿਨਾ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਸੇ ਜੀਵ ਕੀ ਮੋਖ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਇਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਸਰੀਰ ਕਾ ਤਯਾਗਣ ਰੂਪ ਹੀ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਸਾਧਨ ਹੈ ਮੋਖਕਾ ।

ਉਤ੍ਰ:-ਸ੍ਰੀਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਜੋ ਫਾਸੀ ਆਦਿਕ ਡਾਰ ਕਰ ਮਰਣੇ ਸੇ ਮੋਖ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਿਤਨੇ ਠਗ ਹੈ ਸੋ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਦੇ ਕੇ ਧਨ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰ ਇਨਕੇ ਗਲੇ ਮੈ ਫਾਸੀ ਡਾਰ ਕੇ ਮਾਰ੨ ਕੇ ਗੰਗਾਜੀ ਮੈ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨਾ ਕੀ ਹੀ ਮੋਖ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ ਸੋ ਐਸੇ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਜ਼ਾ ਹੈ। ਵੇਦ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਕੇ ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ ਮੋਖ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਕਦਾ ਚਿਤ ਭੀ।

ਸੰਕਾ:- ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਗੰਗਾਜੀ ਮੈ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਾਂ ਕਾਸੀ ਮੈ ਕਲਵਤ੍ਰ ਲੇਣੇਸੇ ਮੋਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਭੀ ਸ਼ਿਵ ਪੁਰਾਣ ਮੈ ਲਿਖੀ ਹੈ

ਉਤ੍ਰ:- ਹੇ ਸਿਖਯ ਜੋ ਕਾਸੀ ਮੈ ਕਲਵਤ੍ਰ ਲੇਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾ ਉਸਹੀ ਕਾਸੀ ਮੈ ਚੋਰ ਲੋਕ ਧਨ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਧਨੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋ ਕੁਠਾਰ ਆਦਿਕ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਚੀਰ ੨ ਕੇ ਫੈਕ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ ਅਬ ਸਾਹਿਬ ੧੦ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਹਤੇ ਹੈ ਡੂਬੇ ਨਰਕੇਤਿ ਮੂਰਖ ਲੋਕ ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਜੋ ਨਰਕ ਕੀ ਧਾਰਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਜਿਸ ਕਾ ਸੰਸਰਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਤਿਸ ਮੈ ਡੂਬੇ ਵਹੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਛਿਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਨੰਤ ਕਲੇਸੋ ਕੋ ਜਨਮ ਧਾਰ ੨ਕੇ ਪੜਾ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਦੁਖਾਂ ਕਾ ਜਨਮਾ ਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀ ਆ-ਵਤਾ ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ॥ ਨਰਾ ਕਾਯੰਤੇ ਸ਼ਬਦਾਯੰਤੇ ਸਬਦੰਕੁਰਵੰਤਿ ਅਸ-ਮਿਨ ਇਤ ਨਰਕ: ॥ ਟੀ: ਨਰ ਮਾਨੁਖ ਸਬਦ ਕਰਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਮ

ਦੁਖ ਕਰਕੇਰੋਵਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਨਰਕ ਸੋ ਕਹਾ ਹੈ ਸਰੀਰ ਹੀ ਨਰਕ ਹੈ
ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਬਧ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰਾਦਿ ਜਿਨਕੇ ਨਾਮ
ਲੇਣੇ ਸੇ ਯਮ ਦੂਤਾਦਿਕੋ ਕੇ ਭਯ ਜਨ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ
ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਬਨ ਗਵਨਾਦਿ ਵਿਪਤੀ ਜਨ ਦੁਖੋਂ ਕਰਕੇ ਰੋਵਤੇ
ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਸਿਧ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਦੇਵਤਾ ਹਿਰਨਜ ਕਸਪੁ
ਆਦਿਦੈਤ ਕੁਮੇਰਾਦਿ ਯਖ ਮੁਰ ਆਦਿ ਦਨੁਜਯਤੁਧਾਨਾਦਿ ਯੇ ਸਭੀ ਔਰ ਭੀ ਸੰਸਾਰ
ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਯਾਵਤ ਜੀਵ ਜੰਤੁ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਹੀ ਰੋਵਤੇ
ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਭਯਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਹੀ ਨਰਕ ਹੈ। ਔਰ ਪ੍ਰਾਣਾਮ ਸੇ ਭੀ ਯੇ ਸਰੀਰ
ਹੀ ਨਰਕ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਕੇ ਨਰਕ ਮੈ ਦੁਖਦਾਈ ਪਦਾਰਥ ਕਜ ਹੈ। ਸੋ ਸੁਣੋ।
ਹਡ ਚਰਮ ਨਾੜੀ ਤੁਚਾ ਰੋਮ ਮੇਦ ਮਜਾ ਵਿਸ੍ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਕੀਟ ਕਿਰਮ ਅਗਨਿ ਚਿੰਤਾ ਸੋਕ ਆਸਾ
ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦੁਖ ਰੋਗ ਇਤਯਾਦਿਕ ਯੇ ਸਭ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਤਖ ਪਾਈਤੇ ਹੈ ਨਰਕ ਕੀ
ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਠ ਰਾਗਨਿ ਸਦਾਹੀ ਜੀਵੋਕੋਦਗਧ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਚਿੰਤਾ ਸੋਕ
ਯੇ ਪਿਸਾਚ ਪਿਸਾਚਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜੀਵੋ ਕ ਰੁਧਰ ਮਾਂਸ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ
ਨਰਕਮੈ ਨਿਰਤ ਕਾਰੀ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪ ਵੈ ਤਰਨੀ ਨਦੀ ਹੈ। ਸੋ
ਜੀਵੋ ਕੋ ਤਰਨੀ ਕਠਨ ਹੋਇ ਰਹੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਇਸ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ੧੦ ਪਾਤ
ਸਾਹੁ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੀ ਮਹਾਂ ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ ਕਾ
ਮੁਖ ਛੋਟਾ ਘੜੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਬੀਚ ਸੇ ਬਡਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਕੁੰਭੀ
ਨਰਕ ਕਾ ਭੀ ਮੁਖ ਛੋਟਾ ਹੈ ਬੀਚ ਸੇ ਬਡਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ ਕਿਉਕੇ ਦੁਖ ਸੋਕ ਰੋਗਾਂ ਕਾ ਯੇ
ਸਰੀਰ ਖੇਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋਕ ਰੋਗਾਦਿ ਅਨੰਤ ਹੀ ਰਤਨ ਇਸ ਮੈ ਸੇ ਪੜੇ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ
ਜੋ ਅਗਯਾਨਿ ਪੁਰਖ ਆਤਮ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਸੂਨਹੈ ਤੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਨਰਕ ਕੀ ਧਾਰਾ ਮੈ
ਵਹੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਹੂ ਇਸਥਿਤ ਨਹੀ ਪਾਵਤੇ। ਸਰੀਰ ਰੁਪੀ ਨਰਕ ਸੇ ਬਿਨਾ
ਜੋ ਈਸ਼ਰ ਰਚਿਤ ਵਾਹਜ ਨਰਕ ਹੈ ਯਮਨੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਸੋਭੀ ਕਾਲ ਸੂਤ੍ਰ ਕੁੰਭੀ ਪਾਕਾਦਿ
ਪਾਪ ਕਰਮੋ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਯਾਨੀ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਯਮ ਦੂਤ ਭੁਗਾਵਤੇ ਹੈ।

ਸਿਖੋ ਵਾਚਃ— ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਲੋਕ ਮਹੇਸ੍ਵਰ ਹੇ ਸਰਬਗਯ ਹੇ ਤਤ ਵੇਤਯੋਂ
ਕੇ ਸਿਰੋ ਮੁਕਟ ਮਣਿ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਪਰਮ ਅਮੋਲਕ ਅਪੂਰਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ
ਅਗੇ ਕਬੀ ਨਹੀ ਸੁਣੇ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਚੇਤਨ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਹੈ ਏਕ ਰਸ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ
ਤੇ ਲੇਕਰ ਅਸਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮ ਸਤਾ ਕਾ ਹੈ । ਯਥਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿ

ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਣੀ ਐਸੈ ਏਕ ਏਕ ਵਖਾਣੀਐ ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਪਰਬਤ ਹੈ ਪਾਰ

ਬ੍ਰਹਮ। ਹਸਤਿ ਕੀਟ ਕੇ ਬੀਚ ਸਮਾਨਾ । ਰਾਵ ਰੰਕ ਜਿਹ ਇਕ ਸਰ ਜਾਨਾ ਜਲੇ ਹਰੀ ਥਲੇ ਹਰੀ ਜਿਮੀ ਜਮਾਨ ਕੇ ਬਿਖੈ ਸਮਸਤ ਏਕ ਜੋਤਿ ਹੈ ਨ ਘਾਟ ਹੈਨ ਬਢ ਹੈ ਨ ਘਾਟ ਬਾਢ ਹੋਤ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿ ਜਬ ਸਾਰੇ ਏਕ ਰਸ ਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਣ ਹੈ ਤਬ ਸਭੀ ਜੀਵ ਤਿਸਕੋ ਅੰਤਰ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਅਥਵਾ ਨਖ ਸਿਖ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰਣ ਜਾਣ ਕਰ ਕਿਉ ਨਹੀ ਸੁਖੀ ਹੋਤੇ। ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ।

ਭਾਵਨਾ ਬਿਹੀ ਨੇਤੀ। ਹੇ ਸਿਖ ਭਾਵਨਾਤੇ ਰਹਤ ਗਯਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜੋ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਣੈ । ਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਸਰਧਾ ਕਾ ਹੈ ਸਰਧਾ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਵਾਕਯ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਕਾ ਹੈ। ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਨਾਮ ਭਰੋਸੇ ਕਾ ਹੈ ਭਰੋਸਾ ਨਾਮ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸਰਧਾ ਜਬ ਗੁਰੂ ਵਾਕਯ ਵਿਖੇ ਸਤਯ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਵੇ ॥ ਤਬ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਗੁਰੂ ਵਾਕਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਹੈ ॥ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇ ਨਹੀ ਅਥਵਾ ਈਹਾਂ ਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਇਸ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਹੈ ਇਸ ਨਿਸਚੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਭੀ ਵੇਦ ਵਚਨ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਤਥਾ ਆਚਾਰਯ ਵਾਨ ਪੁਰਖੋ ਵੇਦ ਨ ਅਨਯਃ ਟੀਃ ਅਚਾਰਜ ਵਾਲਾ ਪੁਰਖ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਇ ਸਕਤਾ ॥ ਯਹ ਨੇਮ ਹੈ ਵੇਦ ਕਾ ਜਬ ਪ੍ਰਥਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਮੋਖ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਇਤ ਅਲੰ ॥ ੪ ।' ੴ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਦੇਵ ਤਰੂ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਯਾਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯੋਪਦੇਸ ਵਰਨੰਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਃਸੰਃ ॥ ੨੬ ॥ ਸਮਾਪਤੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੨੭ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤਿ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਅੰਤ ਰੰਗਸਾਧਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੇ ਅਤਯੰਤ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯਦਯਪਿ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਾਤ ਮਿਕ ਯੋਗ ਕਾ ਕਰਤਾ ਭੀ ਮੁਕਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾਪਿ ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ ਆਤ ਮਿਕ ਯੋਗ ਕਰਣਾ ਕਠਿਨ ਹੈ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਸੁਗਮ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ :– ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਤਤ ਵੇਤਿਉਂਕੇ ਸਿਰੋ ਮਣੀ ਸਰਬ ਸਾਰਕੇ ਵੇਤਾ। ਏਕ ਸੰਸਯ ਮੁਝਕੋ ਔ ਫੁਰਿਆ ਹੈ ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯੋਂ ਕੇ ਛੇਤਾ ਸੋਭੀ ਆਪ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਜਬ ਏਕ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਨਾ ਹੀ ਗਯਾਨ ਕਾ ਮੁਖ ਸਾਧਨ ਹੈ ॥ਤਬ ਯੋਗੀਜਨ ਐਸੇ ਕਿਉਂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਸੇ ਗਯਾਨ ਸਿਧਿ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਾਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਕੀਏ ਯੇ ਜੀਵ ਬਧਨ ਸੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀ ਹੋਵੇ ਗਾ ॥ ਉਤ੍ਰ :– ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਸੁਗਮ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ ਕਰਣਾ ਸੁਗਮ ਹੈ ਸੋ ਦੋਨੋ ਹੀ ਚਿਤ ਕੇ ਨਾਸ ਕੇ ਉਪਾਇ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸ੍ਨ :–ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਰ ਜੀਸੇ ਕੀਆ ਥਾ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੋ ਵਾਚ :–ਹੇ ਭਗਵਨ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਬੀਜ ਕਿਆ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਸ ਕੈਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਰੋ ਵਾਚ:–ਦ੍ਵੇ ਬੀਜੇ ਚਿਤ ਬ੍ਰਿਛਸ੍ਯ ਪ੍ਰਾਣ ਸਪੰਦਨ ਵਾਸਨੇ ਏਕਸਿੰਸ੍ਤੁ ਤਯੋ: ਛੀਣੇ ਛਿਪ੍ਰੰ ਦ੍ਵੇ ਪਿ ਨਸ੍ਯਤ: ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ:– ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਦੋ ੨ ਬੀਜ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਸਫੁਰਣਾ ਨਾਮ ਚਲਨਾ ਦੂਸਰਾ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਫੁਰਨਾ ਜਬ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਅਥਵਾ ਵਾਸਨਾ ਖੀਣ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਦੋਨੋ ਬੀਜ ਚਿਤਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਨਸ੍ਰ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਰੁਕਿਆ ਵਾਸਨਾ ਰੁਕਜਾਤੀ ਹੈ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਰੁਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੁਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਦ੍ਵੌਕ੍ਰਮੌ ਚਿਤ ਨਾਸਸ੍ਯ ਯੋਗੋ ਗਯਾਨੰਚ ਰਾਘਵਾ । ਯੋਗੋ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਿਰੋਧਸ੍ਯ ਗਯਾਨੰ ਚ ਤਤ੍ਵ ਨਿਸ੍ਰ ਯੇ ॥ ਹੇ ਰਾਘਵ ਦੋਨੋ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਿਤ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਕੇ ਹੈ। ਏਕ ਤੋ ਯੋਗ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਕਾ ਉਪਾਯ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਨਿਸਚੇ

ਲੀਏ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਤਤ੍ਰ ਨਿਸਚਾ ਤੌ ਪਰਮ ਸੁਗਮ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਸਰਬ ਜਨ ਤਤ੍ਰ ਗਜਾਨ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਕਿਉ ਨਹੀ ਸੁਖੀ ਹੋ ਰਹਤੇ ਕਿਸ ਲੀਏ ਹਠ ਯੋਗ ਕਰਣੇ ਮੈ ਕਲੇਸ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਕਸਚਿਦ ਸਾਧਜੋਯੋਗੋਵੈ ਕਸਚਿਦ ਤਤ੍ਰ ਨਿਸਚਜਃ । ਇਤਿ ਤੁਦੇਵੋ ਭਗਵਾਨ ਜਗਾਦ ਪਰਮਃ ਸਿਵਃ ॥

ਟੀਃ ਹੇਰਾਮ ਯੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਰੁਚੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਜੋਗ ਸਾਧਨਾ ਕਠਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਗਯਾਨ ਨਿਸਚਾ ਸੁਗਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਤਤ੍ਰ ਗਜਾਨ ਨਿਸਚਾ ਕਰਣਾ ਕਠਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਸ਼੍ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਸਾਧਨਾ ਸੁਗਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਯੇ ਨਿਰਨੈ ਮੁਝ ਕੋ ਭਗਵਾਨ ਸਿਵਜੀ ਨੇ ਸੁਨਾਯਾ ਥਾ ॥

ਸਃ ਉਪਵਿਸਜੋ ਪਵਿਸਯੈਵ ਚਿਤਗਜੇਨ ਮੁਹਰਮੁਃ । ਨਸਕਜਤੇ ਮਨੋ ਜੇਤੁੰ ਬਿਨਾ ਯੁਕ੍ਤਿਮਨਿੰਦਤਾਂ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਕਮਲ ਨੈਨ ਰਾਮ ਜੀ ਅਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਚਿਤ ਕੇ ਜੀਤਣੇ ਵਾਸਤੇ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠ ੨ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੋ ਰੋਕ ਰੋਕ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿ ਨਾਸਿਕਾ ਕਾਨੋ ਕੋ ਮੂੰਦ ੨ ਕੇ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇ ੨ ਬੈਠਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੋਭੀ ਮਨ ਕੇ ਜੀਤਣੇ ਕੋ ਸਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਸਦ ਗੁਰੂ ਦਤਾ ਅਨਿੰਦਤ ਯੁਕਤਿ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਮਨ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਕੋ ਸਮਰਥ ਹੋਵੈ ॥

ਸਃ ਅੰਕੁਸ਼ੇਨ ਬਿਨਾ ਮੱਤੋ ਯਥਾਦੁਸ੍ਟਮੱਤੋ ਗਜਃ ਅਧਜਾਤਮ ਵਿਦਜਾਧਿਗਮਃ ਸਾਧੁਸੰਗਮ ਏਵਚ ॥ ਟੀਃ ॥ ਜੈਸੇ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਕੁੰਡੇ ਬਿਨਾ ਵਸ ਆਵਤਾ ਨਹੀ ਤੈਸੇ ਯੇ ਮਨ ਭੀ ਮਹਾ ਬਲੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਨਿਰਮਲ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਵਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ--ਹੇ ਗੁਰੋ ਵੋ ਕਉਨ ਯੁਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਨ ਵਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ--ਹੇ ਸਿਖਜ ਅਧਜਾਤਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਜਾਣਨਾ ਅਧਜਾਤਮ ਵਿਦਜਾ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ਰ ਉਪਨਿਸ਼ਟ ਸਾਰੀਰਕ ਬਜਾਸ ਸੂਤ੍ਰ ਗੀਤਾ ਭਾਸ ਵਾਸ਼ਿਟ ਵਿਸ੍ਨ ਪੁਰਾਣਾਦਿ ਤਥਾ ਚਿਤ ਸੁਖੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਸਿਭੀ ਖਾਦੀ ਖੰਡਨ ਆਦਿਕ ਇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਵੇਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਹੈ ਇਨ ਕਾ ਗੁਰਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪੜਨਾ ਅਥਵਾ ਸੁਣਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧਜਾਤਮ ਵਿਦਯਾ ਹੈ । ਦੂਸਰੀ ਯੁਕਤੀ ਏਹ ਹੈ ਜੋ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨ ॥ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਯੁਕਤੀ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਮਨ ਕੇ ਵਸ ਕਰਣੇ ਕੀ ਸਤਸੰਗ ਪ੍ਰਬਲ ਯੁਕਤੀ ਹੈ ਸੰਃ ॥ ਵਾਸਨਾਂ ਪਰਿ ਤਜਾਗਃ ਪ੍ਰਾਣ ਸਪੰਦ ਨਿਰੋਧਨੰ । ਏਤਾਸ ਤਾ ਯੁਕੁਜਃ ਪੁਸਟਃ ਸੰਤਿ ਚਿਤ ਜਯੇ ਕਿਲ ॥ ਟੀਃ ॥ ਤੀਸਰਾ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਤਜਾਗ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਯੁਕਤੀਆਂ ਉਪਾਇ ਪੂਛਤੇ ਸੁਣਤੇ ਰਹਣਾ ॥ ਚੋਥਾ ਪ੍ਰਾਣਾਕੇ ਫੁਰਣੇ ਕੋ ਰੋਕਣਾਂ ਪੰਜਵਾਂ ਚਿਤ ਕੀ

ਨਿਰਮਲਤਾ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਭਕਤੀ ਕਰਨੀ ਇਤਯਾਦਿਕ ਯੇ ਪੂਬਕ ਯੁਕਤੀਆਂ ਹੈ ਚਿਤ ਕੈ ਜੀਤਣੇ ਕੀਆਂ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਕਰਕੇ ਜਾਣੋ। ਇਨ ਯੁਕਤੀਆਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਚਿਤ ਕੇ ਜੀਤਣੇ ਕਾ ਔਰ ਉਪਾਇ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸ:- ਸੰਤੀ ਖੂ ਯੁਕ੍ਤਿ ਖ੍ਵੇਤਾ ਸੁ ਹਠਾ ਨ ਨ੍ਰਿਯੰਮੰਤਿ ਯੇ ਚੇਤ ਸ੍ਰੇਦੀਪ ਮੁਤਸ੍ਰਿ ਜਜ ਵਿਘੰਤਿ ਤਮੋ ਜਲੈ॥

ਟੀਕਾ:-ਹੇ ਰਾਮ ਜੀ ਯੇ ਜੋ ਯੁਕਤੀ ਆਂ ਹਮਨੇ ਤੁਝਕੋ ਬਤਾਈ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਹੋਤਯਾ ਇਨ ਕੋ ਛੋੜ ਕੇ ਜੋ ਪੁਰਖ ਹਠ ਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਭੂਖੇ ਪਯਾਸੇ ਮਰਕੇ ਪੰਚਾਗਿਨਿ ਆ ਤਾਪ ਕੇ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰਿਤੁ ਮੈ ਸੀਤ ਰਿਤੁ ਮੈ ਜਲ ਧਾਰਾ ਕਰਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਗਿਰ ਕੇ ਤਥਾ ਸਸਤ੍ਰ ਘਾਤ ਕਰਕੇ ਬਨ ਮੇ ਬਸਕੇ ਫਲ ਮੂਲਾਦਿਕ ਅਹਾਰ ਕਰਕੇ ਇਤਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਉਪਾਇ ਕਰਕੇ ਜੋ ਚਿਤ ਕੋ ਜੀਤਯਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਹਠ ਸੇ ਨਾਮ ਜ਼ੋਰ ਸੇ ਸੋ ਪੁਰਖ ਐਸੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਦੀਪਕ ਕੋ ਛੋੜ ਕਰ ਹਾਥ ਸੇ ਦੀਪਕ ਕੋ ਡਾਰ ਕਰ ਅੰਧੇਰੇ ਕੋ ਅੰਜੁਲੀਆਂ ਸੇ ਘਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੇ ਹੈ ਐਸੇ ਵੋ ਪੁਰਖ ਹੈ ਇਨ ਕਹੀ ਹੂਈ ਯੁਕਤੀ ਉਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜਤਨੋ ਕਰਕੇ ਮਨ ਕੋ ਜੀਤਯਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂ ਤੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯੇ ਪੂਰਬਕ ਹੀ ਜੋ ਯੁਕਤੀਆਂ ਸੇ ਏਹੀ ਮਨ ਕੋ ਜੀਤਣੇ ਕਾ ਪਰਮ ਉਪਾਇ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪ੍ਰਾਣ ਸਪੰਦ ਕੈਸੇ ਰੁਕੇ॥

ਸ:-ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਦ੍ਰਿਢਾਭਯਾਸੈ: ਯੁਕ੍ਤਯਾਚ ਗੁਰੁਦਤਯਾ॥ ਆਸਨਾਸ਼ਨ ਯੋਗੇਨ ਪ੍ਰਾਣ ਸਪੰਦੋ ਨਿਰੁਧਯਤੇ॥

ਟੀਕਾ-ਹੇ ਰਾਮਜੀ ਜੋ ਯੇ ਪੁਰਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਯਾਕਰਣ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਕਰਣੇ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਉਲਟਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਰੋਗੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਘਨ ਪੜ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਚਿਤਭੀ ਵਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ॥ ਜਿਸ ਲੀਏ ਯੋਗਮੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੂਆ ਥਾ॥ ਕਿੰਤੁ ਕਯਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਣੇ ਕੀ ਯੁਕਤੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਯੋਗ ਸਿਧ ਗੁਰੂ ਸੇ ਪੂਛੇ ਸਨਾ ਦੇਖਕੇ॥ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਦ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਪੂਛੇ ਪੁਨਾ ਜੋ ਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਣੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਬਤਾਵੈ ਤਿਸੁ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਹਾਰ ਯੁਕ੍ਤ ਕਾ ਖਾਵੇ ਪੁਨਾ ਜਲ ਪਾਨ ਭੀ ਯੁਕਤ ਕਾ ਹੀ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਆਸਨ ਕੀ ਯੁਕਤੀ ਬਤਾਵੇ ਉਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਸਨ ਸਾਧੇ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਣਯਾਮ ਰਾਮ ਕਾ ਦ੍ਰਿੜ ਅਭਯਾਸ ਕਰੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਦਤ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਯੋਗ ਕਰੇ ਤਬ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਬੈਤਾਲ ਵਸ ਹੋਈ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਫੁਰਣਾ ਭੀ ਰੁਕ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਯੇਹੁ ਨਰ ਸਿਧ ਯੋਗੀ

ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸਲੋਕ ਕਾ ਅਰਥ ਤਹਾ ਲਿਖਾਂ ਗੇ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਣਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਹੇ ਭਗਵਨ ਕੋਈ ਸੁਗਮ ਉਪਾਇ ਬਤਾਉ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਾਸਨਾ ਉਤ-ਪਤ ਨ ਹੋਵੇ॥

ਸ:-ਅਸੰਗ ਵਜਾਵਹਾਰਿਤ੍ਵਾਤ ਭਵ ਭਾਵਨ ਵਰਜ ਨਾਤ।
ਸਰੀਰ ਨਾਮ ਦਰਸਿਤ੍ਵਾਦ੍ਰਾ ਸਨਾ ਪ੍ਰਵਰਤ ਤੇ।੭।

ਟੀ:- ਹੇ ਰਾਮ ਜੀ ਵਾਸਨਾ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਕੇ ਇਤਨੇ ਹੇਤੂਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਸਰੀਰ ਮੈ ਨਾਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸਰੀਰ ਕੋ ਖੀਣ ਭੰਗਰ ਜਾਣ ਨਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਲੇ ਕਰ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਭਖ ਹੈ ਤਥਾ ਹੀ॥ ਦੋ: ॥ ਰਾਜ ਵਿਭੂਤੀ ਇੰਦ੍ਰ ਸਮ ਆਯੂ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਨ॥ ਯਦਜਪਿ ਜਗ ਜਗ ਮੈ ਮਰਨ ਹੈ ਤਦਪਿ ਕੌਨ ਕਾਮ॥ ਦੂਸਰਾ ਅਸੰਗ ਵਜਵਹਾਰੀ ਹੋਣਾ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕਰਮ ਕਰੇ ਤਿਸਕੇ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਨਾ ਕਰੇ॥ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਸੰਗ ਵਜਵਹਾਰ ਹੈ॥ ਤੀਸਰਾ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ॥ ਸੋ ਕੈਸੇ ਜੋ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜਮਾਨ ਜਗਤ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨੇ ਕਾ ਜਗਤ ਝੂਠਹੈ ਕਿਉਕੇ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਰਾਜ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸਦਾ ਕੋਈ ਭੀ ਸੁਖੀ ਨਹੀ ਹੂਆ॥ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਇ ਜਾਤੀਹੈ।੭।

ਸ:-ਵਾਸਨਾ ਸੰਪਰਿ ਤਜਾਗਾ ਚ੍ਰਿਤੰਗ ਛਤਜ ਚਿਤਤਾਂ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪੰਦ ਨਿਰੋਧਾਚ੍ਰ ਯਥੇਛਸਿ ਤਥਾ ਕੁਰੁ॥

ਅਬ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕਾ ਰਹਸ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਹੇ ਰਾਘਵ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਸੰਮਯਕ ਤਜਾਗ ਸੇ ਚਿਤ ਅਚਿਤਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੇ ਨਿਰੋਧ ਸੇ ਭੀ ਚਿਤ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਆਗੇ ਦੋਨੋ ਉਪਾਵੋ ਕੇ ਮਧਜ ਮੈ ਜੇਹੜਾ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਰੋ॥ ਹੇ ਸਿਖਜ ਯੇ ਤੁਝਕੋ ਮਨ ਕੇ ਜਯ ਕਰਣੇ ਕਾ ਸੁਗਮ ਉਪਾਇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਕਹਾ ਹੈ॥ ਜਿਨੋ ਪੁਰਖੋ ਨੇ ਇਹ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਮਨਕੋ ਜੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਧਨ ਪੁਰਖ ਹੈ॥ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਸੂਰਮੇਹੈ ਉਨੋ ਕੀ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਜਯ ਹੂਈ ਹੈ॥ ਵੋਹੀ ਪੁਰਖ ਸੂਰਮੇ ਹੈ ਜਿਨੋ ਨੇ ਮਨ ਕੋ ਜਯ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਜਨਮ ਭੀ ਸਫਲ ਹੈ॥ ਵੋ ਪੁਰਖੋ ਵਿਖੇ ਸਿੰਘ ਪੁਰਖ ਹੈ॥ ਤਿਨੋ ਕੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭੀ ਧਨ ਹੈ ਵੋ ਕੁਲ ਭੀ ਧਨ ਹੈ ਜਿਸ ਕੁਲ ਮੈ ਤਿਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਜਨਮ ਹੈ॥।

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ-ਆਈ ਪੰਥੀ ਸਕਲ ਜਮਾਤੀ ਮਨ ਜੀਤੇ ਜਗ ਜੀਤ। ਤਿਨ ਧਨ ਜਣੇਦੀ ਮਾਇ ਆਇ ਸਫਲ ਸੇ॥ ਇਤਜਾਦਿ॥ ਇਤਿ ਵਾਸਨਾਯਾਮ:

ਅਥ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ।। ਸਿਖਯੋ ਉਵਾਚ ।। ਹੇ ਗੁਰੋ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਮੈਨੇ ਆਪ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਸ੍ਰੈ ਭੀ ਕੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਤਾਵਹੁ ਜੀ ਜਿਸ ਕੇ ਸੁਣਨੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਯੇ ਪੁਰਖ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਖੇ ਵਸਤਾ ਹੂਆਹੀ ਮ੍ਰਿਤਯੂ ਕੋ ਜੀਤ ਲੇਤਾ ਹੈ । ਸ੍ਰਹਿ ਮ੍ਰਿਤਯੂ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਮੁਝ ਕੋ ਸੁਣਾਹੁ ।। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੇਗ ਉਵਾਚ ।। ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੁਮ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸੁਣੋ ਚਿਤ ਅਤਿ ਚਪਲ ਹੋਵੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਕਰਨੇ ਸੇ ਵਸ ਨ ਆਵੇ। ਤਬ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਯਾਮ ਰੂਪ ਦੰਡ ਸੇ ਚਿਤ ਕੋ ਵਸ ਕਰੋ ਜੈਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਘੋੜਾ ਬਿਨਾ ਚਾਪਕ ਅਸਵਾਰ ਕੀ ਤਾੜਨਾ ਸੇ ਵਸ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ।। ਤੈਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਮਨ ਭੀ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਨ ਰੂਪੀ ਦੰਡ ਸੇ ਵਸ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਜੋਗ ਕੇ ਅਸ਼ਟ ਅੰਗ ਹੈ। ਉਨ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਮੇ ਪੁਰਖ ਕੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਅਥ ਯੋਗ ਕੇ ਅਸ੍ਰਟ ਅੰਗ ।। ੧ ਯਮ ੨ ਨੇਮ ੩ ਆਸਨ ੪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ੫ ਪ੍ਰਤਿਆਹਾਰ ੬ ਧਾਰਣਾ ੭ ਧਜ਼ਾਨ ੮ ਸਮਾਧੀ ।। ਪ੍ਰਥਮ ਯਮ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਲਯ ਵਿਖੇਪ ਪ੍ਰਮਾਦ ਆਲਸ ਨਿਦ੍ਰਾ ਇਹੁ ਏਕ ਯਮ। ਲਯ ਨਾਮ ਜਿਸ ਸਮੇ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਚਿਤ ਕੋ ਏਕਾਗ੍ਰ ਕਰਣੇ ਲਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਸਕੋ ਤੰਦ੍ਰਾ ਆਵਣੇ ਲਗ ਪੜਤੀ ਹੈ ਤੰਦ੍ਰਾ ਨਾਮ ਊਂਘ ਕਾ ਹੈ ।। ਅਥ ਵਿਖੇਪ ਸੇ ਭੀ ਚਿਤ ਏਕਾਗ੍ਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਵਿਖੇਪ ਨਾਮ ਚਿਤ ਕੀ ਚੰਚਲਤਾ ਕਾ ਹੈ ।। ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਮਾਦਿ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨਾਮ ਸਿਥਲਤਾ ਕਾ ਹੈ ਢੀਲੇ ਹੋਇ ਰਹਣਾ ਕਿਆ ਹੈ ਜੀਤ ਲੇਵੇਂਗੇ ਮਨ ਕੋ ਅਬ ਤੋ ਪੜ ਕੇ ਸੋਵੋ ਕਲ ਕੋ ਸੁਖਮਨੀ ਅਥਵਾ ਜਪਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰ ਲੇਵੇਂਗੇ ਅਬ ਤੋ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਆਇ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਦ ਹੈ ।। ਚੌਥੀ ਨਿਦ੍ਰਾ ।। ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਨਾਮ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸ੍ਰਪਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਅਸਵਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਹੈ ।। ਇਨ ਚਾਰੋ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਏਕ ਯਮ ਹੈ।। ੧ ਦੂਸਰਾ ਸੰਤੋਖ ਯਥਾ ਲਾਭ ਮੈ ਸੰਤੁਸ਼੍ਰ ਰਹਣਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਣਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸੇਸੁਖ ਅਥਵਾ ਦੁਖ ਹਾਨ ਅਥਵਾ ਲਾਭ ਇਸੀ ਮੈ ਆਨੰਦ ਰਹਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਸੰਤੋਖ ਹੈ ।। ੨ ।। ਤੀਸਰਾ ਮੋਨ ਅਰਥਾਤ ਅਲਪ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਮਾਤ੍ਰ ਬੋਲਣਾ ਅਧਿਕ ਨ ਬੋਲਣਾ।। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮੋਨ ਹੈ ।। ੩ ।। ਚੌਥਾ ਮਿਥਜ਼ਾ ਬਚਨ ਨ ਕਹਣਾ ਸਭ ਕੋ ਪਿਆਰਾ ਔ ਸਚਾ ਬਚਨ ਬੋਲਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤਜ ਹੈ ।।੪।। ਪੰਜਵਾ ਪ੍ਰਤਜ਼ਾਹਾਰ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕਾਂ ਕੋ ਰੂਪਾਦਿਕ ਵਿਖਯੋ ਸੇ ਵਰਜ ਰਖਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ

ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਛੇਵਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਖੇ ਚਤੁਰ ਹੋਣਾ ਅਰਥ ਪਰਮਾਰਥ ਕੀ ਸਮਝ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਹੋਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦਾਖਿਯਣ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਦੰਭਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ। ਭੀਤਰ ਇਛਾ ਹੋਣੀ ਊਪਰ ਸੇ ਤਯਾਗੀ ਹੋਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦੰਭ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਮਤਸਰ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ। ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਵਡਯਾਈ ਅਥਵਾ ਪਦਾਰਥ ਦੇਖ ਕਰ ਸਹ ਨ ਸਕਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਤਸਰ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਆਸਤਿਕਯ ਬੁਧੀ ਹੋਣਾ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨੋ ਪਰ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਹੋਨਾ ਕੇ ਗੁਰੁ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਸਤਯ ਵਕਤਾ ਕਲਯਾਣ ਕਾ ਹੇਤੁ ਸਮਝਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਆਸਤਿਕਯ ਹੈ ॥ ੯॥ ਆਰਦਵ ਅਰਥਾਤ ਕੋਮਲ ਹ੍ਰਿਦਾ ਹੋਣਾ ॥ ੧੦ ॥ ਖਿਮਾ ਵਾਨ ਹੋਵੇ ਖਿਮਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਆਪ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਇਸ ਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰੇ ਤਬ ਸਹਾਰ ਲੇਵੇ ਇਸਾ ਕਾ ਨਾਮ ਖਿਮਾ ਹੈ ॥ ੧੧ ॥ ਭਾਵ ਸੁਧੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ। ਬ੍ਰਿਤੀਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਕਾ ਨਾਮ ਭਾਵ ਸੁਧੀ ਹੈ ॥ ੧੨ ॥ ਅਹਿੰਸਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕ ਬੁਰਾ ਨ ਚਿੰਤਨ ਕਰੇ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕੌੜਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਨਾ ਦੁਖਾਵੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕਿਸੀਕੋ ਪੀੜਾ ਨਾ ਦੇਵੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਹਿੰਸਾਹੈ।੧੩। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਆਠ ਪਰਕਾਰ ਕੇਮੈਥਨ ਕੇ ਤਯਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਨੋ ਕਾ ਸੁਮਰਨ ੧ ਸ੍ਰਵਣ ੨ ਕੇਲ ੩ ਦੇਖਨ ੪ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਸੰਭਾਖਣ ੫ ਸੰਕਲਪ ੬ ਅਧਯਵ-ਸਾਯ ੭ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨਿਵਰਤ ਅਰਥਾਤ ਸੰਭੋਗ ਯੇ ੮ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੈਥਨ ਕੇ ਤਯਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਹੈ। ੧੪ ਜਨਮ ਦੁਖ ਰੋਗ ਦੁਖ ਜਰਾ ਦੁਖ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦੁਖ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਹੈ। ੧੫ ਮਨ ਤਨ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਇਨਕੇ ਦੁਖ ਕਰ ਚਲਾਇ ਮਾਨ ਨਾ ਹੋਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਧੀਰਜ ਹੈ । ਯੇ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਯਮ ਕਹਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਨੇਮ ਕੇ ਪੰਦਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਜਬ ਰਹੇ ਤਬ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇ॥ ੧ ਜੋਗ ਸਾਧਯ ਬੇਕੋ ਗਾਤ੍ਰ ਸ਼ੁਧੀ ਕਰੇ ਨਾਮ ਅੰਗਾਂ ਕੋ ਸ਼ੁਧ ਕਰੇ॥ ੨ ਰਾਗ ਦ੍ਵੇਖ ਤੇ ਰਹਤ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਕੋ ਕਰੇ ੩ ਜੋਗ ਸਿਧੀ ਵਾਸ ਤੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰੇ ੪ ਸਤਯ ਅਰਥ ਕੋ ਲੇਕਰ ਬਚਨ ਸਤਯ ਕਹੇ ੫ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਜਾਪ ਅਜਪਾ ਜਪੇ ੬ ਯੁਕਤਿ ਮਾਤ੍ਰ ਥੋੜਾ ਅਹਾਰ ਕਰੇ ਬਹੁਤਾ ਭੀ ਨ ਖਾਵੇ ਉਪਵਾਸ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ੭ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਸੁਰ ਚਲੇ ਤਬ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰੇ। ੮ ਸੂਰਜ ਕੀ ਸੁਰ ਚਲੇ ਤਬ ਭੋਜਨ ਪਾਵੇ ੯ ਅਗਨਿ ਨਾ ਤਾਪੇ ੧੦ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸੰਗ ਨਾ ਕਰੇ ਜਿਗਯਾਸੂ ੧੧ ਭਾਂਗ ਆਦਿਕ ਮਾਦਕ ਨਸਾ ਨਾ ਖਾਵੇ ੧੨ ਕ੍ਰਤੂ ਨਾਮਾ ਨੇਮ ਸੇ ਕਰੇ ੧੩ ਯਮ ਸੇ ਭਾਵ ਸੁਧੀ ਕਰੇ ੧੪ ਨੇਮ ਸੇ

ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ੧੫ ਯੇ ਪੰਦ੍ਰਹ ਨੇਮ ਕਹੇ ਹੈਂ ॥

ਅਥ ਆਸਨ ਕਥਨ—ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਜੋ ਬੈਠਕ ਹੈ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਆਸਨ ਹੈ ਤਿਨ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਮੈ ਸੇ ਚੌਰਾਸੀ ਆਸਨ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਚੌਰਾਸੀਆਂ ਵਿਚੋ ਭੀ ਸੋਲਾਂ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈਂ ਸੋਲਾਂ ਆਸਨੋ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਵਸ੍ਤਿਕ ੧ ਪਦਮ ੨ ਗੋਮੁਖ ੩ ਹੰਸ ੪ ਯੇ ਚਾਰੇ ਆਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਹੈਂ ॥ ਗਰੁੜ ੧ ਨਾਗ ੨ ਕੂਰਮ ੩ ਨਰਸਿੰਘ ਯੇ ਚਾਰੇ ਆਸਨ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਹੈਂ ॥ ਵੀਰ ੧ ਮਯੂਰ ੨ ਬਜ੍ਰ ੩ ਸਿਧ ੪ ਯੇ ਚਾਰੇ ਰੁਦ੍ਰ ਕੇ ਹੈ ॥ ਭਗ ਆਸਨ ੧ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾ ਹੈ ॥ ਪਸਚਮ ਤਾਨ ੨ ਆਸਨ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕਾ ਹੈ ਧਨੁਖ ੩ ਉਤਾਨ ੪ ਯੇ ਦੋਨੋ ਸਭ ਕੇ ਹੈ ॥ ਯੇ ਖੋੜਸ ਆਸਨ ਬਤਾਇ ਦੀਏ ਹੈ ॥ ਔਰ ਮਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ ਖੋੜਸੋ ਮੈ ਭੀ ਚਾਰ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਸੁਣੋ ਸਿਧ ੧ ਪਦਮ ੨ ਸਿੰਘ ੩ ਭਦ੍ਰ ੪ ਇਨ ਚਾਰੋ ਮੈ ਭੀ ਦੋ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈਂ ॥ ਸਿਧ ੧ ਅਰਧਪਦਮ ੨ ਇਨਦੋਨੋ ਮੈਸੇ ਭੀ ਏਕ ਸਿਧ ਆਸਨ ਹੀ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਆਸਨ ਪ੍ਰਕਾਰਃ ਅਥ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਲਖਣ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਹੈ ॥ ਉਤਮ ਮਧਜਮ ਕਨਿਸ਼੍ਟ ੩

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਗੁਰੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨਾਮ ਕਿਸ ਕਾ ਹੈ ਕਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਕਰੇ ਕੌਨਸੀ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਕਰੇ ॥ ਜਿਸ ਯੋਗ ਨਾਮਾ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਜੋ ਨਾੜੀਆਂ ਬਹੱਤਰ ਕਰੋੜ ਬਹੱਤਰ ਲਾਖ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੇ ਦੋ ਸੈ ਹੈ ॥ ਤਿਨੋ ਨਾੜੀਓ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਨੇ ਵਾਲੇ ਵਾਯੂ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਹੈ । ਆਤਮ ਪੁਰਾਣ ਮੈ ਜਹਾਂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਨਰੇਸ ਨੇ ਬੁਲਾਕੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ ਦੀਯਾ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂਹੀ ਨਾੜੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਵਾਯੂ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਸਫੁਰਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਅਪਾਨ ਆਦਿਕ ਨਾਮੋ ਕੋ ਏਕਹੀ ਵਾਯੂ ਧਾਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੇ ਹੈ ਅਪਾਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਗੁਦਾ ਮੇ ਹੈ ਬਜਾਨ ਕਾਂ ਵਾਸਾ ਨਾਭੀ ਮੰਡਲ ਮੇ ਹੈ ॥ ਉਦਾਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਕੰਠ ਮੇ ਹੈ ॥ ਸਮਾਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਮੇ ਹੈ ॥ ਯੇ ਇਨਕੇ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕਹੇ ਹੈਂ ਅਥ ਆਸਨ ਉਚਿਤ ਦੇਸ਼ ਕਥਨ ॥

ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਕੀ ਸ੍ਰੁਤ । ਸ੍ਵੇਤਰਉਪਨਿਸ ਕੇ ੨ ਅਧਜਾਯ ਕੇ ੧੦ ਮੰਤ੍ਰ ਉਕਤ ਆਸਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹੇ ਹੈਂ ॥

ਮੰਤ੍ਰ—ਸਮੇ ਸ਼ੁਚੌ ਸ਼ਰਕਰਾ ਵਹ੍ਨਿ ਬਾਲੁਕਾ ਵਿਵਰਜਿਤੇ ਸ਼ਬ੍ਦ ਜਲਾਸ਼ਯਾਦਿਭਿਃ ॥ ਮਨੋਨੁਕੂਲੇਨਤੁਚਛੁ ਪੀੜਨੇ ਗੁਹਾ ਨਿਵਾਤਾਸ਼੍ਰਯਣੇ ਪ੍ਰਯੋਜਯੇਤ ੧੦ ਟੀਕਾ ਸਮੇਇਤਿ॥

ਊਚਾ ਨੀਚਾ ਅਸਥਾਨ ਨ ਹੋਵੇ ਸਮ ਨਾਮ ਇਕੋ ਜੇਹਾ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ॥ ਸਰਕਰਾ ਨਾਮ ਛੋਟੀ ੨ ਪਥਰ ਕੀ ਕੰਕਰੀ ਕਾ ਹੈ।

ਤਿਸਤੇ ਰਹਤ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ਵਹ੍ਹਿ ਇਤਿ ਨਾਮ ਅਗਨਿ ਤੇ ਭੀ ਰਹਤ ਹੋ ਬਾਲੁਕਾ ਨਾਮ ਰੇਤ ਕਾ ਹੈ ਰੇਤ ਸੇ ਭੀ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਜਿਥੇ ਲੋਕੋ ਕਾ ਸ਼ਬਦ ਭੀ ਨਾ ਸੁਣਾਈ ਦੇਵੇ ਜਲ ਕੇ ਆਸਯ ਨਦੀ ਤੜਾਗ ਬਾਵਲੀ ਕੂਪ ਆਦਿਕ ਸਮੀਪ ਜਹਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਦੇਸ ਪਵਿਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰੇ ਸਾਧਕ ਪੁਨਾ ਭੂਮੀ ਸਵਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ੪ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਉਚਾ ਚੌਂਤ੍ਰਾ ਬਨਾਵੇ ਅਛਾ ਲੇਪਪੋਚ ਕੇ ਊਪਰ ਕੁਸ਼ਾਕੋ ਵਿਛਾਵੇ ਊਪਰ ਊਰਣ ਵਸਤ੍ਰ ਵਿਛਾਵੇ ਊਪਰ ਮ੍ਰਿਗ ਚਰਮ ਵਿਛਾਵੇ ॥ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਦੇਸ ਹੋਵੇ ਗੁਫਾ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਮਠ ਹੋਵੇ ॥ ਮਛਰ ਸਿੰਘ ਜੰਬੁਕ ਬ੍ਰਿਕ ਆਦਿ ਜੀਵੋ ਕਾ ਜਹਾ ਭਯ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥ ਮਨੋ ਅਨੁਕੂਲੇ ਇਤਿ ਮਨ ਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ ਮਨ ਕੋ ਰਮਣੀਕ ਹੋਵੇ ਸੁੰਦਰ ਦੇਸ ਹੋਵੇ ॥ ਨਤੁਚਛੁ ਪੀੜਨੇ ਇਤਿ ॥ ਚਖੁ ਜੋ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਮ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਪੀੜਤ ਨ ਹੋਵੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਭੀ ਮਨ ਕੋ ਭੀ ਸੁਖਦਾਈ ਦੇਸ ਹੋਵੇ ॥ ਤਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਪੂਰਬ ਕਹਾ ਜੋ ਆਸਨ ਤਿਸ ਪਰ ਪੂਰਬ ਮੁਖ ਅਥਵਾ ਉਤ੍ਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ॥ ਪਦਮ ਆਸਨ ਅਥਵਾ ਸਿਧ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ਕੇ ਬੈਠੇ ॥ ਬੈਠਣੇ ਸਮੇ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਕਰੇ ਆਸਣ ਕੇ ਵਿਘਨ ਵਿਨਾਸ ਵਾਸਤੇ। ਯੋ ਅਸਾਵੰਨੰਤੋ ਧਰਣੀ ਧਰঃ ਸੋਹਮਤਮਿ। ਇਤਿ ਪਤੰਜਲਿਨੋਕ੍ਤੰ। ਜੋ ਯੇ ਅਨੰਤ ਨਾਮ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਧਰਣੀ ਧਰ ਹੈ ਸੋ ਮੈਹੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਕਾ ਨਾਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਧਾਰਰਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਆਸਨ ਇਸਥਿਤੀ ਮੈ ਜੋ ਵਿਘਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਨਸ੍ਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਆਸਨ ਇਸਥਿਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਪੁਰਖ ਯੋਗ ਕੋ ਸਾਧੇ ॥ ਜੋ ਯੁਕਤੀ ਗੁਰੂ ਨੇ ਬਤਾਈ ਹੈ ਉਸੀ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਕਰੇ ॥ ਅਨਜਥਾ ਜੋ ਆਪਹੀ ਵਜ਼ਾਕਰਣ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੋ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਰੇਗਾ ਤੌ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਉਲਟਾ ਰੋਗੀ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ॥ ਇਸ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਹੀ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਹੀ ਯੋਗ ਸਾਧੇ ॥ ਪੁਨ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਕਰਣੇ ਸਮੇ ਮੈ ਕਟਿ ਗ੍ਰੀਵਾ ਸਿਰ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਸੂਧਾ ਕਰ ਲੇਵੇ। ਤਥਾਚ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰঃ ॥

ਤ੍ਰਿਰੁਨ੍ਨਤੰ ਸਥਾਪਜ ਸਮੰਸ਼ਰੀਰੰ ਹ੍ਰਿਦੀਂ ਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਮਨਸਾ ਸੰਨਿਵੇਸ਼ਜ। ਬ੍ਰਹਮੋਡੂ-ਪੇਨ ਪ੍ਰਤਰੇਤ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਸ੍ਰੋਤਾਂਸਿ ਸਰਬਾਣਿ ਭਯਾਵਹਾਨਿ ॥ ੮ ॥

ਟੀਕਾ–ਤ੍ਰਿਰੁਨ੍ਨਤਮਿਤਿ ਤੀਨੋ ਅੰਗੋ ਕੋ ਸੂਧਾ ਕਰੇ ਉਰ ਗ੍ਰੀਵਾ ਸਿਰ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਮ ਸੂਧਾ ਇਕਸਾਰ ਇਸਥਿਰ ਕਰੇ ਮਨ ਕੇ ਸਹਤ ਪਾਂਚੋਂ ਗਜ਼ਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਵਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਾਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮੋਡੁਪੇਨੇਤਿ ਉਡੁਪ ਨਾਮ ਤਰਣ ਕੇ ਸਾਧਨ ਜਹਾਜ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਉਡੁਪ ਕਹਾ ਹੈ

ਬ੍ਰਹਮ ਉਡੁਪ ਨਾਮ ਪ੍ਰਣਵ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਣਵ ਨਾਮ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕਰਕੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਤਪੇ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਕੋਈ ਨਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਤਰਕੇ ਪਾਰ ਜਾਵੇ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹਾਂ ਨਦੀਆਂ ਬਡੀਆਂ ਭਯਾਂਨਕ ਹੈਂ॥ ਵੇ ਕੌਨਸੀ ਨਦੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤਾਂਸੀਤਿ॥ ਈਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਸਬਦ ਕਾ ਕਾ ਕਾਖੀ ਨਜਾਯਵਤ ਦੋਨੋ ਵਾਕਜੋ ਮੈ ਸੰਬੰਧ ਕਰ ਲੈਣਾ ਬ੍ਰਹਮੋਡੁਪੇਨ ਈਹਾਂ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤਾਂਸਿ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤਾਂਸਿ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਸਰਿਤਾ ਸੰਸਾਰ ਨਦੀਆਂ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕੀ ਅਨਾਦਿ ਅਵਿਦਜਾ ਕਾਮ ਕਰਮ ਰੂਪ ॥ ਭਯ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀਆਂ ਹੈਂ ਸੋ ਸੁਣੋ ਕਬੀ ਦੇਵਤਾ ਯੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀਆਂਹੈਂ ਕਬੀ ਦੈਤ ਯੋਨੀ ਕਬੀ ਮਾਨੁਖ ਯੋਨੀ ਕਬੀ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਪਿਸਾਚ ਗਊ ਮਹਿਖ ਗਰਧਭ ਭੇਡ ਸ਼ਿੰਘ ਸਿਆਰ ਕਬੀ ਸਰਪ ਬਿਛੂ ਡਾਂਸ ਮਛਰ ਮਤਸ ਕਛੂ ਸੰਸਾਰ ਨਾਕੂ ਅਸ੍ਵ ਹਸਤੀ ਕਬੀ ਬ੍ਰਿਛ ਪੁਸਪ ਵਲੀ ਲਤਾ ਪਾਖਾਣ ਪਰਬਤ ਇਤਜਾਦਿਕ ਯੋਨੀਆਂ ਕੋ ਆਦਿ ਪਦ ਕਰਕੇ ਕੂਕਰ ਬਿਲਾੜ ਕੀਟ ਕਿਰਮ ਪਤੰਗ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਯੋਨੀਆਂ ਕਾ ਭੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਲੈਣਾ॥ ਸੋ ਨਦੀਆਂ ਇਤਜਾਦਿਕ ਯੋਨੀਆਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀਆ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਸੇ ਭੀ ਪੁਨਰਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਾਵਤੀਆ ਹੈਂ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਸੇ ਵੈਕੁਠ ਸੇ ਭੀ ਗਿਰਾ ਦੇਤੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ੨ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਵਿਖੇ ਫੈਂਕਤੀਆਂ ਹੈਂ॥ ਸੋ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋ ਕਰਕੇ ਅਰਜਤ ਪੁਨ ਪਾਪੋ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਰੂਪੀ ਮਲ ਕਰਕੇ ਮਨ ਅਤਯੰਤ ਮਲੀਨ ਹੂਆ ਹੈ ੨॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ॥ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਕੀ ਇਸ ਮਨ ਕੋ ਮਲ ਲਾਗੀ ਕਾਲਾ ਹੋਇਆ ਸਿਆਹ। ਖਨਲੀ ਧੋਤੀ ਉਜਲੀ ਮੂਲ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਣ ਪਾਹਿ ॥ ਸੋ ਮਲ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੇ ਦੂਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਤਿ ਅਸ਼੍ਰਮ ਮੰਤ੍ਰਾਃ ੯॥

ਅਥ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਉਪਦੇਸ ਕਥਨੰ—ਜਬ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੇ ਮਲ ਨਾਸ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਚਿਤ ਸੁਧ ਹੋਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਰ ਚਿਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਇਸ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੀ ਸਿਧਿ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਨਾੜੀ ਸੋਧਨ ਕਰੇ॥ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਅੰਗੁਲੀ ਸੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬਾਵੀ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪੌਣ ਕੇ ਸਾਥ ਉਦਰ ਕੋ ਪੂਰੇ॥ ਦਹਿਣੀ ਸਜੀ ਬਾਵੀ ਖਬੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਮਰਥ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਕੁੰਭਕ ਉਦਰ ਮੈ ਵਾਯੂ ਕੋ ਠਹਰਾਵੇ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਵੀ ਨਾਸਿਕਾ ਕੋ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂ ਕੋ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੇ॥ ਪੁਨਾ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਕੋ ਖੈਂਚ ਕੇ ਉਦਰ ਕੋ ਪੂਰੇ ਜਿਤਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾਕਾਲ ਕੁੰਭਕ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਬਾਵੀ ਨਾਸਿਕਾ ਸੇ ਰੇਚਕ

ਕਰੇ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਪੰਚਦਸ ੧੫ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ੧ ਮਧ੍ਯਾਨ ੨ ਸਾਯੰਕਾਲ ੩ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ੪ ॥ ਪੰਦ੍ਰਹ ੨ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਏਕ ਪਖ ਮੈ ਅਥਵਾ ਏਕ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਨਾੜੀ ਸੁਧ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਯਾਗ੍ਯ-ਵਲਕ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ਗਾਰਗੀ ਪ੍ਰਤਿ ॥

ਸ਼ਃ ਈਪਿਸਤਾਨਿ ਸਮਭ੍ਯਸ੍ਯ ਵਾਂਛਿਤਾਨਿ ਯਥਾਵਿਧਿਃ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੰ ਤਤੋ ਗਾਰਗਿ ਜਿਤਾਸਨ ਗਤੋ ਭ੍ਯਸੇਤ ॥ ਟੀਃ ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਰੂਪ ਜੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਸੋ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਪੁਨਾ ਆਸਨ ਕੋ ਜੀਤ ਕਰ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰੇ ਸਾਧਿਕ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ॥

ਮ੍ਰਿਦ੍ਵਾਸਨੇ ਕੁਸਾਨ ਸਮਯ੍ਗਾਸ੍ਤੀਰਯਾ ਮ੍ਰਿਤਮੇਵਚ ਲੋਬੋ ਦਰੰਚ ਸੰਪੂਜ੍ਯ। ਫਲਮੋ ਦਕ ਭਛਣੈਃ ॥ ੨ ॥ ਟੀਃ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸੁੰਦਰ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲ ਭੂਮੀ ਸੇ ਊਚਾ ਚੌੜ੍ਹਾ ਬਨਾਇ ਕਰ ਊਪਰ ਕੋਮਲ ੨ ਕੁਸਾ ਬਿਛਾਵੇ ਪੁਨਾ ਊਪ ਊਰਣਾ ਦਿ ਆਸਨ ਬਿਛਾਵੇ ਪੁਨਾਂ ਊਪਰ ਮ੍ਰਿਗਛਾਲਾ ਵਿਛਾਵੇ ਪੁਨਾ ਬੈਠਣੇ ਸਮੇ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਗਣੇਸ ਜੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰੇ ਫਖ ਲਾਡੂ ਭਖਣ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਪੂਜਨ ਕਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸਨੁ ਕਾ ਮਹਾਦੇਵ ਕਾ ਜੋ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਪ੍ਰਿਯ ਲਗੇ ਉਸੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਧਿਆਨ ਪੂਜਨ ਕਰੇ ॥ ੨ ॥

ਤਦਾਸਨੇ ਸੁਖਾਸੀਨਃ ਸਬ੍ਯੇਨ ਸਜੰਤਰੰਕਰੰ॥ ਸਮਗ੍ਰੀਵਸਿਰਾਃ ਸਮ੍ਯਕ ਸੰਬਿਤ੍ਰਾਸ੍ਯਃ ਸੁਨਿਸ੍ਚਲਃ ੩ ॥ ਟੀਕਾ—ਤਦੇਤਿ ਤਦਾ ਨਾਮ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਗਣੇਸ਼ਾਦਿ ਪੂਜਨ ਸੇ ਉਤਰ ਕਾਲ ਮੈ ਸਿਧਾਦਿ ਆਸਮਯੁਕਤ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਇਸਥਿਰ ਹੂਆ ੨ ਸਮ੍ਯਕ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪਕਾਰ ਮੁਖ ਕੋ ਮੂੰਦ ਕੇ ਤਥਾ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਕੋ ਅੰਗੁਲ ਅਥਵ ਅਗਸ੍ਰ ਸੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਰਗ੍ਰਵਾ ਸਿਰ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਸੂਧਾ ਕਰੇ ਨਿਸਚਲ ਹੋਇ ਕੇ ਬੈਠੇ ੩

ਸ਼ਃ—ਪ੍ਰਾਙਮੁਖੋਦਤ੍ਰ ਮੁਖੋਵਾਪਿ ਨਾਸਾਗ੍ਰਸ੍ਤ ਲੋਚਨਃ ਅਤਿ ਭੁਕ੍ਤਮਭੁਕ੍ਤੰਰ ਵਰਜਯਿ ਤ੍ਵਾ ਪ੍ਰਯਤ੍ਨਤਃ ॥ ੪ ਟੀਕਾ—ਪੂਰਬ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਅਥਵਾ ਉਤ੍ਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਨਾਸਿਕਾ ਕੀ ਕੂਮਲੀ ਪਰ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਰਖੇ ॥ ਅਤਿ ਬਹੂਤਾ ਭੀ ਨ ਖਾਵੇ ਜਿਸ ਖਾਣੇ ਸੇ ਸ੍ਵਾਸਿ ਕਸ਼ ਸੇ ਆਵੇ ਉਵਾਸ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨਿਰਾਹਾਰ ਰਹਣੇ ਸੇ ਪਿਤ ਚੜ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸਰੀਰ ਰੋਗੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਬਲ ਭੀ ਘਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਖੀਣ ਬਲ ਪੁਰਖ ਸੇ ਪੂਨਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਇਸੀ ਸੇ ਕਹਾ ਹੈ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ॥ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਯੋਗ ਸਾਧਣਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਕਰੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋਬਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਪੂਰਣ ਬਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣਾ

ਕੇ ਖੈਂਚਣੇ ਧਾਰਣੇ ਤਜਾਗਣੇ ਮੈ ਸਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਯੋਬਨ ਅਵਸਥਾ ਇਸ ਸੇ ਯੋਗ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਇਸ ਜੀਵ ਕਾ ਬਲ ਖੀਣ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਨੇ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹਤੀ। ਇਸ ਸੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈਇਸ ਕੋ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਯੋਗ ਸਾਧਨਾ ਕਰਕੇ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਕੋ ਜੀਤ ਸ੍ਵਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਹੋਇ ਕੇ ਬੈਠ ਰਹੇ। ਜਬ ਚਾਹੇ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣ ਤਜਾਗੇ ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਅਲਪ ਜੈਸਾ ਖਾਵੇ ਅਲਪ ਹੀ ਸੋਵੇ ॥ ਐਸੇ ਨਾ ਯੋਗ ਸਾਧੇ ਜੋ ਜਿਉ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਪੈਕੇ ਸੋਵੇ ਪਹਰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਜਾਗੇ।

ਤਥਾਚ ਗੀਤਾ ਅ: ੬ ਸ: ੧੬ ਨਾਤਜਸ਼੍ਨ ਤਸ੍ਤੁ ਯੋਗੋਸ੍ਤਿ ਨਚੈਕਾਂਤ ਮਨਸ੍ਨਤਃ ॥ ਨਚਾਤਿ ਸ੍ਵਪ੍ਨਸੀਲਸਜ ਜਾਗ੍ਰਤੋ ਨੈਵ ਚਾਰ ਜੁਨ ॥ ੧੬ ॥ ਯੁਕ੍ਤਾਹਾਰ ਵਿਹਾਰਸਜ ਯੁਕ੍ਤ ਚੇਸ਼੍ਟਸਜ ਕਰਮਸੁ ਯੁਕ੍ਤ ਸ੍ਵਪ੍ਨਾਵ ਬੋਧਸਜ ਯੋਗੋ ਭਵਤਿ ਦੁਖਹਾ ॥ ੧੭ ॥

ਟੀਕਾ–ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਖਾਣੇ ਵਾਲੇ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਿਰਾਹਾਰ ਰਹਣੇ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ ਸੋਣੇ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਅਤਜੰਤ ਜਾਗਣੇ ਵਾਲੇ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹਤਾ ॥ ੧੬ ॥ ਕਿੰਤੁ ਕਜਾ ਹੈ ਯੁਕ੍ਤੇਤਿ ਯੁਕਤਕਾ ਅਹਾਰ ਕਰਕੇ ॥ ਜੈਸੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਉਦਰ ਕੀ ਨਾਲ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਮੈ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਅੰਨ ਸੇ ਪੂਰਨ ਕਰੇ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਜਲ ਸੇ ਪੂਰਨ ਕਰੇ ਚਾਰ ਅੰਗਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਉਦਰ ਖਾਲੀ ਰਹੇ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕ ਸੁਖੇਨ ਆਵਣੇ ਜਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਐਸੇ ਨਾ ਕਰੇਕੇ ਗਰਧਭ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪੇਟ ਕੋ ਭਰ ਲੇਵੇ ਭੈਸੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬੜੇ ਕਸ਼੍ਟ ਸੇ ਸ੍ਵਾਸ ਆਵੇ ਪੁਨਾ ਕਹੇ ਮੈ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ਤੈਸੇ ਵਿਹਾਰ ਭੀ ਸਰੀਰ ਕਾ ਯੁਕਤ ਕਾ ਕਰੇ ॥ ਨਿਤ ਕਰਮ ਜੋ ਸੰਧਜਾ ਬੰਦਨ ਆਦਿਕ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਯੁਕਤ ਕੇ ਕਰੇ ॥ ਯੁਕਤ ਕਾ ਹੀ ਸੋਵੇ ਪਹਰ ਰਾਤ ਗਈ ਸੋਵੇ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ ਰਹਤੀ ਜਾਗੇ ॥ ਅਥਵਾ ਡੇਢ ਪਹਰ ਰਾਤ ਰਹਤੀ ਜਾਗ ਕੇ ਸੌਚ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾ-ਯਾਮ ਕਰੇ ॥ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਯੋਗ ਕਰਤਾ ਹੈ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਸੋ ਯੋਗ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਦੁਖਾ ਕਾ ਨਾਸਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕਰਕੇ ਨਿਤਜ ਅਭਜਾਸ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ॥ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਇਕੇ ਮਨ ਕੀ ਚਪਲਤਾ ਆਦਿਕ ਵਿਘਨ ਕੋਈ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅਲਪ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਨਾੜੀ ਸੋਧਨ ਪ੍ਰਕਾਰਃ ਅਬ ਨਾੜੀ ਸੋਧਨ ਸੇ ਬਿਨ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਬ੍ਰਿਥਾ ਹੀ ਕਲੇਸ਼ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਹ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥

ਸ਼ਃ-ਅਤਿ ਭੁਕ੍ਤਮਭੁਕ੍ਤੰਚ ਵਰਜਯਿਤ੍ਵਾਪ੍ਰਯਤ੍ਨਤਃ ॥ ਨਾੜੀ ਸੋਧਨੰ ਕੁਰਯਾ ਦੁਕ੍ਤਮਾਰ ਗੇਣ ਯਤ੍ਨਤਃ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ—ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਅਤਿ ਅਹਾਰ ਅਨਾਹਾਰ ਕੋ ਵਰਜ ਕਰਕੇ ਅਲਪ ਜੈਸਾ ਅਹਾਰ ਕਰਕੇ ॥ ਕਹਾ ਜੋ ਨਾੜੀ ਕੇ ਸੋਧਨ ਕਾ ਮਾਰਗ ਤਿਸ ਮਾਰਗ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਥਮ ਨਾੜੀ ਕੋ ਸੁਧ ਕਰ ਲੇਵੇ ਤੋ ਪੀਛੇ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਹੇਤ ਯਤਨ ਕਰੇ ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਤਬ ਸੁਖੇਨ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ੧ ॥

ਸ਼ਃ—ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਲੇਸ਼ੋ ਭਵੇਤ ਤਸਯ ਤਚਛੋਧਨ ਮਕੁਰਵਤਃ ਨਾਸਾਗ੍ਰੇ ਸਸਭ੍ਰਿਦ੍ਰਿਜੰ। ਚੰਦ੍ਰਾਤਪਵਿਤਾਨਿਤੰ ॥ ੨ ॥ ਸਪ੍ਤਮਸਯ ਤੁ ਵਰਗਸਯ ਚਤੁਰਥੰ ਵਿੰਦੁਮੰਯੁਤੰ ॥ ਵਿਸ੍ਵ ਮਧਯਸਥ ਮਾਲੋਕਯ। ਨਾਸਾਗ੍ਰੇ ਚਖੁਸ਼ੀ ਉਭਿ ॥ ੩ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੋਨ ਸੇ ਪੁਰਖ ਨਾੜੀ ਸੋਧਨ ਪ੍ਰਿਥਮ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਪੂਰਕਾਦਿ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਕਰਣ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੋ ਪੁਨਾ ਉਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕਲੇਸ਼ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਪੁਰਖ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਵਯਰਥ ਹੀ ਕਲੇਸ਼ ਸਾਥ ਉਸਕਾ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਾ ਪੁਨਾ ਪੂਰਕ ਸਮੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੋ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਅਗਭਾਗ ਮੈ ਠਹਰਾਵੇ ਸਾਧਕ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਟਿਕਾਵੇ ਸਕਾਰ ਕੇ ਧਾਰਨੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਬੀਜ ਚੰਦ੍ਰਵਤ ਆਤਪ ਕਾ ਲਾਸਕ ਕੈਸਾ ਵੋ ਬੀਜ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਸਪਤਮ ਵਰਗ ਕੇ ਅੰਤ ਕਾ ਅਛਰ ਬਿੰਦੁ ਸਹਤ ਹੋਵੇ ਭਾਵ ਯੇਹ ਸੋਹੰ ਅਹੰਸਃ ਇਸ ਅਭਯਾਸ ਕਰੇ ॥ ਸਪ੍ਤਮ ਵਰਗ ਨਾਮ ਸ਼ਖ ਸਹ ਇਨ ਚਾਰੋ ਨਾਮ ਇਨ ਕੋ ਚੋਥਾ ਅਛਰ ਕਾਹ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਸਃ ਇੜਯਾ ਪੂਰਯੇਦ੍ਵਾਯੰ। ਵਾਹਯੰਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ਰ ਕੈ। ਤਤੋ ਗ੍ਨਿ ਪੂਰਬਵਦ ਧਯਾ ਯੇਤਸਫੁਰ ਜ੍ਵਾਲਾ ਵਲੀ ਯੁਤੰ ॥ ੪ ॥

ਟਃ ਇੜਾ ਨਾਮ ਬਾਂਵੀ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬਾਹਰ ਕੇ ਵਾਯੂ ਸੇ ਉਦਰ ਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਜਿਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਲਗਾਵੇ ਵਾਯੂ ਸੇ ਉਦਰ ਪੂਰਣ ਮੈ ਜੈਸੇ ਬਾਲਕ ਮੁੰਜ ਕੀ ਨਾਲੀ ਲੇਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਏਕ ਉਰ ਨਾਲੀ ਕੇ ਦੂਧ ਕੀ ਮਟਕੀ ਮੈ ਡਬੋਇਕੇ ਊਪਰ ਕੋ ਸ੍ਵਾਸ ਆ ਕਰ ਖੈਚਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਾਰੇ ਦੂਧ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਊਪਰ ਕੋ ਖੈਚ ਕਰ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਾਂਵੀਂ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬਾਹਰ ਕੀ ਵਾਯੂ ਸੇ ਪੇਟ ਕੋ ਧੀਰੇ ੨ ਪੂਰਣ ਕਰੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ਇਤਨੇ ਕਾਲ ਕਾ ਹੈ ਜਿਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਹਾਥ ਕੀ ਚੁਟਕੀ ਸੇ ਗੋਡੇ ਕੀ ਪ੍ਰਦਖਨਾ ਕਰ ਲੇਵੇ ਪਰ ਜਵਲਤ ਅਗਨੀ ਕੀਜਵਾਲਾ ਕੀ ਮਾਲਾ ਕਾ ਧਯਾਨ ਕਰੇ

॥ ੪ ॥ ਮੂ: ਰੁਅਸ੍ਰਿ ਬਿੰਦ ਸੰਯੁਕਤ ਸਿਖਿ ਮੰਡਲ ਸੰਸਿਤਤੰ । ਧ੍ਯਾਯ ਵ੍ਰਿਰੇਚਯੇ ਵ੍ਹਾਯੰ ਮੰਦੰ ਪਿੰਗਲ ਯਾਪੁਨ: ਪੁਨ: ਪਿੰਗਲਾਯਾ ਪੂਰਯੇਦ ਘ੍ਰਣੰ ਦਖਣਯਾ ਸੁਧੀ: ॥ ੫ ॥

ਟੀ:–ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਸੋ ਬੁਧੀ ਮਾਨ ਪੁਰਖ ਰੁ ਨਾਮ ਜੋ ਖਸ੍ਰਮ ਬਿੰਦ ਸਹਤ ਬੀਜ ਅਗਨੀ ਮੰਡਲ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਤਿਸਕੋ ਧ੍ਯਾਵਤਾ ਹੂਆ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਨੇ ਸਨੇ ਵਿਰੇਚਨ ਕਰੇ ॥ ਪੁਨਾ ਪਿੰਗਲਾ ਨਾਮ ਜੋ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਦ੍ਵਾਰਾਯੋਗੀ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕੀ ਵਾਯੁ ਕੋ ਖੈਚੇ ਪੂਰਕ ਨਾਮਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ॥ ਜੈਸੇ ਦਖਿਣ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਰੇਚਕ ਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇੜਾ ਨਾਮ ਜੋ ਬਾਂਵੀ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਦ੍ਵਾਰਾ ਯੋਗੀ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ਵਾਯੁ ਕੋ ਪੇਟ ਸੇ ਬਾਹਰ ਸਨੇ ਸਨੇ ੬ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੇ ॥ ਉਦਰ ਕੋ ਵਾਯੁ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੂਨ ਕਰ ਦੇਵੇ ॥ ੫ ॥ ੬ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਕਿਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਪੁਰੁਖ ਜੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਤ੍ਰਿਚਤੁਰ ਵਤਸਰੰ ਚਾਪਿ ਤ੍ਰਿਚ ਤੁਰ ਮਾਸ ਮੇਵਵਾਂ ॥ ਗੁਰੁਣੋਕ੍ਤ ਪ੍ਰਕਾਰੇਣ ਰਹਸ੍ਯੇਵੰ ਸਮਭ੍ਯਸੇਤ ॥

ਟੀ: ਤੀਨ ਬਰਸ ਅਥਵਾ ਚਾਰ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਤਾਈ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰੇ ਨੇਮ ਸੇ ਅੰਤ੍ਰਾਯਾ ਨ ਪਾਵੇ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਅਗ੍ਰ ਜੋ ਕੂਮਲੀ ਹੈ ਤਿਸ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਖਤਾ ਹੁਆ ਕਾਹੇਤੇ ਜੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂੰਦੇ ਗਾ ਤਬ ਲਯਤਾ ਆਜਾਵੇ .ਗੀ ਜੇ ਨੇਤ੍ਰ ਖੁਲੇ ਰਖੇ ਗਾ ਤਬ ਮਨ ਚੰਚਲ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੇ ਨਿਕਸ ਜਾਵੇ ਗਾ ਇਸ ਸੇ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਅਗੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਂਧੇ ॥ ੭ ॥

ਸ: ਪ੍ਰਾਤਰ ਮਧ੍ਯੰ ਦਿਨੇ ਸਾਯੰਸਨਾਤ੍ਵਾ ਖਟ ਕ੍ਰਿਤਵਾ ਆਚਰੇਤ ॥ ਸੰਧ੍ਯਾਦਿ ਕਰਮ ਕ੍ਰਿਤ੍ਵੈਵੰ ਮਧ੍ਯਰਾਤ੍ਰੇ ਪਿਨਿਤ੍ਯਸ: ॥ ੮॥

ਟੀ: ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਮਧ੍ਯਾਨ ਸੰਧ੍ਯਾ ਕਾਲ ਮੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਤ ਨੇਮ ਸੰਧ੍ਯਾ ਬੰਦਨ ਬੰਧਨ ਨਾਮ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਜਪ ਈਸ੍ਵਰ ਉਪਾਸਨਾ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਂਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਛੇ ੨ ਵਾਰ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਭੀ ਕਰੇ ਨੇਮ ਸੇ॥ ੮ ॥ ਸ: ॥ ਨਾੜੀ ਸੁਧਿਮੰਵਾਪ੍ਨੋਤਿ ਤਚ੍ਹਿਨ੍ਹੰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਯਤੇ ਪ੍ਰਿਥਕ। ਸਰੀਰ ਲਘੁਤਾ ਦੀਪ੍ਤਿ: ਜਠਰਾਗ੍ਨੀ ਵਿਵਰਧਨੰ ॥ ੯ ॥

ਟੀ: ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਬਤਾਈ ਹੂਈ ਯੁਕੀਤੀ ਸੇ ਨਿਤ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਯੋਗੀ ਕਾ ਨਾੜੀ ਮਾਰਗ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੇ ਜਾਣੇ ਕਾ ਮਾਰਗ ਜੋ ਕਫ ਸੇ ਰੁਕਾ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਖੁਲ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਯੋਗੀ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਮੇਰ ਡੰਡ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਮਾਧੀ ਕਾਲ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੋ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਚੜ੍ਹਾਇ ਲੇਤਾ

ਹੈ। ਅਬ ਨਾੜੀ ਸੁਧ ਕਾ ਲਖਣ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤਦੇਤਿ ॥ । ਲਖਣ ਨਾਮ ਨਿਸਾਨੀ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਸਰੀਰੇਤਿ॥ ੧ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸ ਯੋਗੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤ ਲਘੁ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਲਘੁ ਨਾਮ ਹੌਲੇ ਕਾ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਯੋਗੀ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਐਸੇ ਦਮਕਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਣੀ ਦਮਕਤੀ ਹੈ ਐਸਾ ਹੀ ਇਸ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਯੋਗੀ ਕਾ ਜਠਰਾਗਨੀ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਏਹੁਨਿਸ਼ਾਨੀਆ ਹੈ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਕੀਆਂ। ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਚਿਹਨ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਵੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵੈ ਤਬ ਯੋਗੀ ਜਾਣ ਲੇਵੇ ਜੋ ਮੇਰੀ ਨਾੜੀ ਮਾਰਗ ਸ਼ੁਧ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ੯॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਚਿਹਨ ਤੋ ਆਪ ਨੇ ਕਹੇ ਪਰੰਤੁ ਇਨ ਚਿਹਨੋ ਸੇ ਮੁਝ ਕੋ ਸਫੁਟ ਸਮਝ ਨਹੀ ਆਵਤੀ। ਕੋਈ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਚਿਹਨ ਕਹੋ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਕਾ ॥

ਉਤ੍ਰ॥ ਸ਼ਃ—ਨਾਦਾਭਿਵ੍ਯਕ੍ਤਿ ਰਿਤ੍ਯੇਤਾ ਲ੍ਲਕੰਤਚਛ੍ਹਧਿ ਸੂਚਨੰ। ਸੁਧ੍ਯੰਤਿ ਨਜਪੈ ਸਤ੍ਰੈਨਃ ਤਪਰਸ ਸੁਧੇਰਹੇਤਵਃ ॥ ੧੦ ॥

ਟੀਃ ਨਾਦੇਤਿ ਜਬ ਯੋਗੀ ਕੀ ਨਾੜੀ ਸੁਧ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਜੋ ਅਨਾਹਤ ਨਾਦ ਸਬਦ ਸੋ ਯੋਗੀ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਸੁਣਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਅਨਾਹਤ ਨਾਦ ਨਾਮ ਉਸ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਮਾਰੇ ਬਿਨਾ ਬਜਾਏ ਬਜਤਾ ਰਹੇ ਜਬ ਜੁਦਾ ੨ ਸਪਸ਼ਟ ਅਨਾਹਦ ਸੁਣਾਈ ਦੇਵੇ ਤਬ ਯੋਗੀ ਜਾਣ ਲੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਸੰਚਾਰ ਕਾ ਮਾਰਗ ਜੋ ਨਾੜੀ ਸੋ ਸੁਧ ਹੋਗਈ ਹੈ ਏ ਨਸ ਨਾਮ ਪਾਪ ਕਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜਪ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਭੀ ਜੋ ਪਾਪ ਦੂਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਭੀ ਪਾਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੇ ਦੂਰ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮ੍ਰਿਗ ਕੋ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈਜੋ ਜਿਸ ਕੇ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਸਰੀਰ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਹੈ ਪੂਰਕ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਅਸਪਰਸ ਕੇ ਕਾਰਣ ਤਥਾ ਪੂਰਬ ਕ੍ਰਿਤ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਸੁਧੀ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕੈਸੇ ਹੈ ਵੋ ਜਪ ਆਦਿਕ ਜੋ ਪਾਪ ਸਪਰਸ ਕੇ ਅਸੁਧੀ ਕੇ ਹੇਤੁ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੂਰਬ ਕੇ ਸਰਬ ਪਾਪਾਂ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਨਾਸ ਕਰ ਸਕਤੇ ਔ ਉਤ੍ਰ ਕੇ ਪਾਪਾਂ ਕੇ ਸਪਰਸ ਸੇ ਨਹੀ ਬਚਾਇ ਸਕਤੇ ॥ ੧੦॥ ਸ਼ਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੰਤਤਃ ਕੁਰਦ੍ਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕੈਃ ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨ ਸਮਾਯੋਗਃ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ ਪ੍ਰਕੀਰਤਿਤਃ॥ ੧੧॥ ਟੀਃ ਤਤਃ ਨਾਮ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕਾ ਜੋ ਯੋਗ ਕਹੀਏ ਸਮ੍ਯਕ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕਠਾ ਕਰਣਾ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ॥ ੧੧ ॥ ਸ਼ਃ ਪ੍ਰਣਵ ਤ੍ਰਯਾ ਤ੍ਰਿਮਕੰ

ਗਾਰਗਿ ਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕੰ ।। ਤਦੇ ਤਤ ਪ੍ਰਣਵੰ ਵਿਧਿ ਤਤ੍ਰ ਸ੍ਰੂਪੰ ਬ੍ਰਵੀਮਜਹੰ ॥ ੧੨
ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਯੇ ਜੋ ਤੀਨੋ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਹੈ। ੰ ਤੀਨੋ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਸ੍ਰੂਪ ਹੈਂ ॥
ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਣਵ ਤੀਨ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਣਵ ਰੂਪ ਜਾਣ ਸੋ ਪ੍ਰਣਵ
ਕਾ ਸ੍ਰੂਪ ਤੇਰੇ ਤਾਈਂ ਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਣਵ ਨਾਮ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ੧੨ ॥

ਸਃ-ਯਦ੍ਵੇਦਾਦੌ ਸ੍ਵਰਃ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤੋ ਵੇਦਾਂਤੇਖੁ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਤਃ। ਤਯੋਰੰਤੰ ਤੁ ਯਦ ਗਾਰਗੀ ਵਰਗ
ਪੰਚਕ ਪੰਚਮੰ ॥ ੧੩ ॥

ਟੀਃ-ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਜੋ ਸ੍ਵਰ ਵੇਦ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਹੈ। ਜੋ ਸ੍ਵਰ ਵੇਦ
ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਸ੍ਵਰੋਂ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਵਰਗ ਪੰਚਕ ਕਾ ਪੰਚਮ ਹੈ
ਸੋ ਯੇ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਸ੍ਰੂਪ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਹੇ ਗੁਰੋ ਸ੍ਵਰ ਨਾਮ ਕਿਸਕਾ ਹੈ। ਵਰਗ ਪੰਚਕ ਕਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤਿਨ
ਵਰਗੋਂ ਕਾ ਪੰਚਮ ਅਖਰ ਕੌਨਸਾ ਹੈ॥ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਵੋ ਮੇਰੇ ਸੰਸੈ ਨਾਸ
ਵਾਸਤੇ ॥ ਉੱਤ੍ਰ-ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣੋ ਵੇਦ ਮੈ ਨਵ ੯ ਸ੍ਵਰ ਕਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ਅ ੧
ਇ ੨ ਉ ੩ ਰਿ ੪ ਲ੍ਰਿ ੫ ਈ ਐ ੭ ਓ ੮ ਔ ੯ ਯੇ ਨਵ ਸ੍ਵਰ ਹੈ
ਦੂਸਰਾ ਨਾਮ ਇਨਕਾ ਅਚ ਭੀ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਭਾਖਾ ਮੈ ਸਾਤ ਹੀ ਸ੍ਵਰ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ
ਜੋ ਗੁਰਮੁਖੀ ਮੈ ਰਿ ਲ੍ਰਿ ਯੇ ਦੋਨੋ ਸ੍ਵਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਮੈਯੇ ਦੋਨੋ ਸ੍ਵਰ ਹੈ। ਇਸ
ਹੇਤੁ ਸੇ ਅਚ ਨਵ ਹੀ ਕਹੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਵਾਸ੍ਤਵ ਸੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮੈ ਪਾਂਚ ਸ੍ਵਰ ਹੈ ਔ ਗੁਰ-
ਮੁਖੀ ਮੈ ਤੀਨ ਹੀ ਸ੍ਵਰ ਹੈ ਅ ੧ ਇ ੨ ਉ ੩ ਬਜ਼ਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅ ਇ
ਮਿਲਕੇ ਏ ਬਨਤੀ ਹੈ। ਅ ਤੇ ਉ ਮਿਲਕੇ ਓ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਆ ਤੇ ਏ ਮਿਲਕੇ ਮਿਲਕੇ
ਐ ਬਨਤੀ ਹੈ। ਆ ਤੇ ਓ ਮਿਲਕੇ ਔ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਅਬ ਪੰਚ ਵਰਗ । ਕਖਗ
ਘਙ ੧ ਚਛਜਝਞ ੨ ਟਠਡਢਣ ੩ ਤਥਦਧਨ ੪ ਪਫਬਭਮ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਵਰਗ
ਪਾਂਚ ੨ ਅਖਰ ਕਾ ਏਕ ੨ ਵਰਗ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਕਕਾਰ ਤੇ ਲੇਕਰ ਮਕਾਰ ਪ੍ਰਯੰਤ
ਇਨ ਪਚੀਸ ਅਖਰੋਂ ਕੇ ਪਾਂਚ ਵਰਗ ਵੇਦ ਔ ਵ੍ਯਾਕਰਣ ਮੈ ਕਹੇ ਹੈ । ਜਹਾ ਏਕ
ਵਾਕਜ ਮੈ ਪਾਚੋ ਹੀ ਵਰਗੋ ਕਾ ਨਾਮ ਕਹਣਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵਰਗ ਪੰਚਾਤਮਿਕ ਐਸੇ
ਕਹਣਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਅਬ ਵਰਗ ਪੰਚਾਤਮਿਕ ਕਾ ਜੋ ਜੋ ਅੰਤ ਕਾ ਅਖਰ ਹੈ। ਸੋ ਯੇ ਹੈ
੧ ੨ ੩ ੪ ੫
ਙ ਞ ਣ ਨ ਮ ਸੋ ਯੇ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਸ੍ਰੂਪ ਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਜੋ ਇਨ ਪਾਂਚੋ ਕੇ ਅਸਥਾਨ
ਮੈ ਬਿੰਦੂ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਅਰ ਬਿੰਦੁ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਵ੍ਯਾ-
ਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੈਸੇ ਮੰਤ ਯੇ ਜੋ ਸਕਾਰਕੇ ਊਪਰ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਕ ਅਸ-

ਥਾਨ ਮ ਨਕਾਰ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਕਾਰ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਐਸਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਕੀ ਜਾਗਾ ਸਨਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਹੀ ਦੂਸਰੇ ਭੀ ਚਾਰੋ ਵਰਨ ਸਮਝ ਲੈਣੇ। ਪਾਂਚੋਵਰ ਗੋਕਾ ਜੋ ਅੰਤ ਅੰਤ ਕਾ ਙਕਾਰ ਆਦਿ ਅਖਰ ਹੈ ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ॥ ੧੩॥ ਸ਼ਃ-ਰੇਚਕੰ ਪ੍ਰਥਮੰ ਵਿਧਿ ਦ੍ਵਿਤੀਯੰ ਪੂਰਕੰ ਵਿਦੁਃ॥ ਤ੍ਰਿਤੀਯੰ ਕੁੰਭਕੰ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤੰ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਸਾ ਤ੍ਰਿਰਾਤਮਕਃ॥ ੧੪॥

ਟੀਃ-ਅਥਵਾ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਜਨ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਵੇਦਕੇ ਵੇਤਾ ਨੇ ਯੇ ਜੋ ਇਸ ਸਲੋਕ ਮੈਂ ਪਾਚੋ ਵਰਗ ਦਿਖਾਇ ਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਵਰਗ ਰੇਚਕ ਹੈ ੧ ਦੂਸਰਾ ਪੂਰਕ ਹੈ ੨ ਤੀਸਰਾ ਕੁੰਭਕ ਹੈ। ਚੌਥਾ ਤੀਨੋ ਕਰਕੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ੧੪॥ ਸ਼ਃ-ਤ੍ਰਯਾਣਾਂ ਕਾਰਣੰ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਰੂਪੰ ਸਰਬ ਕਾਰਣੰ॥ ਰੇਚਕਃ ਪੂਰਕੋ ਗਾਰਗਿ। ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਸਿਤ੍ਰਤਯਾਤਮਕਾਵੁਭੌ॥ ੧੫॥

ਟੀਃ-ਮੰਚਮ ਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਕੁੰਬਕ ਤੀਨੋ ਕਾ ਕਾਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੈਸਾ ਹੈ ਭਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਭਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਹੇ ਗਾਰਗੀਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਯੇਦੋਨੋ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਇਸਥਿਤੀ ਨਾਮਪਾਲਨਾ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈ॥ ੧੫॥ ਸ਼ਃ ਕੁੰਭ ਕਤ੍ਰ ਸਬ ਸੰਹਾਰਃ ਕਾਰਣੰ ਯੋਗੀ ਨਾਮਿਹ। ਪੂਰਯੇਤ ਖੋੜਸੈਃ ਮਾਤ੍ਰੈ ਰਾਪਾਦਾਤਲ ਮਸ੍ਤਕੰ॥ ੧੬॥ ਟੀਃ-ਹੇਗਾਰਗੀ ਯੇ ਜੋ ਕੁੰਭਕ ਹੈ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਸੰਹਾਰ ਕਾ ਕਾਰਣ ਕਹਾ ਹੈ ਤਤ੍ਵਵੇਤਾ ਪੁਰਖੋ ਨੇ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਹੇ ਭਗਵਨ ਰੇਚਕਾਦਿ ਯੋਗੀਜਨ ਕਿਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਰੀਤਿ ਕਹੀਏ ਜੀ॥ ਉੱਤ੍ਰ-ਹੇ ਸਿਖ ਯੋਗੀਜਨਾ ਕੋ ਰੇਚਕਾਦਿ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਕਰਣੇ ਚਾਹੀਏ ਸੋ ਰੀਤਿ ਸੁਣੋ। ਜਬ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਹੋਵੇ। ਤਦਨੰਤਰ ਯੋਗੀ ਪੈਰ ਕੀ ਤਲੀ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸਿਰ ਪਰਯੰਤ ਵਾਯੂ ਸੇ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪੂਰਕ ਹੈ॥ ੧੬॥ ਸ਼ਃ-ਮਾਤ੍ਰੈ ਦ੍ਵਤ੍ਰਿੰਸ ਕੈਃ ਪਸਚਾਦ੍ਰੇਚਯੇਤ ਸੁ ਸਮਾਹਿਤਃ॥ ਸੰਪੂਰਣ ਕੁੰਭ ਵਦ੍ਵਾਯੁਮੇਯਥਾ ਮੂਰ ਧ੍ਰਿਦੇਸ਼ਤਃ॥ ੧੭॥ ਟੀਃ-ਪਸਚਾਤ ਨਾਮ ਕੁੰਭਕ ਸੇ ਉਪਰੰਤ ਸੰਮਯਕ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਇਕਰ ਬਤੀਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ਨਾਮ ਵਾਯੂ ਕੋ ਦਹਣੀ ਨਾਸਿਕਾ ਸੇ ਨਿਕਾਸੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਜਿਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਬਤੀਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਹਵੇ। ਉਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਨਿਕਾਸੇ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ- ਭਗਵਨ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਕਿਉਨਾ ਪਉਣ ਕ ਨਿਕਾਸੇ॥ ਉੱਤ੍ਰ-ਹੇ ਸਿਖ ਜੇ ਸੀਘ੍ਰ ਵਾਯੂ ਕੋ ਛੋਡੇ ਤਬ ਯੋਗੀ ਕਾ ਮਗਜ ਫੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਧੀਰੇ ੨ਵਾਯੂ ਕੋ ਛੋਡੇ। ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਬਰਖਾ ਕਾ ਜਲ ਆਵਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਜੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਤਬ ਪੁਲਕੋ ਤੋੜਕੇ ਨਿਕਸ ਜਾਤਾ ਹੈ

ਜਬ ਪਹਲੇ ਉਪਾਇ ਕਰ ਲੇਵੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਜਲ ਕੋ ਨਿਕਾਸੇ ਤਬ ਸੇਤੂ ਭੀ ਬਚ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਲ ਭੀ ਨਿਕਸ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਹੀ ਹੋਈ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਕੋ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਕਾਸੇ ਗਾ ਤਬ ਇਸ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਕੋ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੁਖੇਨ ਹੀਂ ਹੋਇ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਅਪਣੀ ਮਨੋਕਤੀ ਕਰੇਗਾ। ਤਬ ਯੋਗ ਸਿਧਿ ਕੋ ਭੀ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਉਲਟਾ ਰੋਗੀ ਭੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੀ ਸੇਵਾਰੰਵਾਰ ਏਹੀ ਵਾਰਤਾ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਬਤਾਏ ਯੋਗ ਮੈ ਨਾ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਵੇ। ਜੈਸੇ ਕੁੰਭਕ ਵਾਲੇ ਵਾਯੂ ਸੇ ਚਰਨ ਕੀ ਤਲੀ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸਿਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੌਨ ਸੇ ਪੂਰਣ ਕੀਆ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਓਂਕਾਰ ਕੀ ਧੁਨਿ ਸੇ ਪਾਦ ਤਲੀ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸਿਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਪੁਰਖ ॥ ੭੧ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਭਨ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਕੁੰਬਕ ਕਿਤਨਾ ਚਿਰ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਕੁੰਭਕਨ ਕਰੇ ॥ ਉੱਤ੍ਰ ਸ:—ਕੁੰਭਕੰਤੁ ਧਾਰਣੰ ਗਾਰਚਿ ਚਤੁ: ਖਸ਼੍ਯਾ ਤੁ ਮਾਤ੍ਰਯਾ। ਰਿਖ ਯਸਤੁ ਵਦੰਤਜਨਜੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪਰਾਯਣ: ॥ ੧੮ ॥ ਟੀ:—ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਜੌਨ ਸੇ ਰਿਖੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪਰਾਯਣ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਚੌਸਠ ਮਾਤ੍ਰਾ। ਜਿਤਨੇ ਚਿਰ ਮੈ ਉਚਾਰਨ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਉਦਰ ਮੈ ਵਾਯੂ ਕੋ ਰਖੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਕੁੰਭਕ ਧਾਰਣ ਹੈ। ਕੋਈਕ ਰਿਖੀ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪਰਾਯਣ ਹੈ। ਸੋ ਕੇਵਲ ਏਕ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੋ ਵਸ ਮੈ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਔਰ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ। ॥ ੧੨ ॥

ਸ:— ਪਵਿਤ੍ਰ ਭੂਤ: ਪੂਤਾਂਤ੍ਰ: ਪ੍ਰਭੰ ਜਨ ਜਯੇਰਤਾ: ॥ ਤਤ੍ਰਾ ਦੌ ਕੁੰਭਕੰ ਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁ: ਖਸ੍ਰਯਾ ਭੁਮਾਤ੍ਰਯਾ॥ ੧੯ ॥ ਟੀ:-ਪਖਜਾਂਤ੍ਰੇਤਿ ਪਵ੍ਰਿਤ੍ਰੇਤੀ ਤਤ੍ਰ ਨਾਮ ਆਦ ਮੈ ਐਸੇ ਕਰੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੇ। ਪੁਨਾ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਕੇ ਨਾੜੀ ਕੋ ਸੁਧ ਕਰੇ। ਅਥਵਾ ਨਿਵਲੀ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਆਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਸੁਧ ਕਰੇ। ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਭੰਜਨ ਜੋ ਪੌਣ ਇਸ ਕੇ ਜੀਤਣੇ ਕੀ ਜਿਨ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਥਮ ਚਾਰ ਅਰ ਸਾਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਕੁੰਭਕ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ॥ ੧੯

ਸ:—ਰੇਚਯੇਤ ਖੋੜ ਸੈਰ ਮਾਤ੍ਰੈਰ ਨਾਸੇ ਨੈਕੇਨ ਸੁੰਦਰੀ। ਤਯਾਚ ਪੂਰਯੇਦ੍ਵਾਯੁੰ ਸਨੈ: ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਯਾ ॥ ੨੦ ॥ ਟੀ:—ਹੇ ਸੁੰਦਰੀ ਗਾਰਗੀ ਪੁਨਾ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਵਾਯੂ ਕੋ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੇ ਏਕ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ। ਪੁਨਾ ਤਿਸੀ ਨਾਸਿਕਾਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਾਯੂ ਸਾਥ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਉਦਰ ਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਇਤਿ ਦੁਤੀਯ ਪ੍ਰਕਾਰ: ॥ ੨੦ ॥ ਸ:—ਪ੍ਰਾਂਣਾਯਮਨਸ੍ਰੇਵੰ ਵਸੇ ਕੁਰਯਾਜਯੀ ਵਸੀ ॥ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਣਾ: ਸਮਾ ਖਜਾਤਾ ਵਾਯਵ: ਪ੍ਰਾਣ ਮਾਸ਼੍ਰਿਤਾ: ॥ ੨੧ ॥

ਟੀਃ ਹੇ ਗਾਰਗੀ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯੇ ਪੁਰਖ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਇਸ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਯਾਂ ਕੋ ਵਸ ਕਰਕੇ ਜਯੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਵਾਲਾ ਪੁਰਬ ਕਹੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾ-ਯਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਕੋ ਵਸ ਕਰੇ। ਜਬ ਯੇ ਜਯੀ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਮਨ ਕੋ ਜੀਤ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਸ ਕੀ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਜੈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਰਬ ਕੇ ਵਸ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਦੇਵਤਾ ਦੈਂਤ ਮਾਨੁਖ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਇਸ ਕਾ ਧਨਵਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯੇ ਜੋਗੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕਾ ਪੂਜਯ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਹੋਇ ਜਾਤਾਹੈ ਇਛਾਚਾਰੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ਮਨ ਜੀਤੇ ਜਗਜੀਤ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਏਕ ਹੀ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਭੇਦ ਸੇ ਕਹਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਮੁਖ ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ੨੧ ॥

ਅਬ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇਅਸਥਾਨ ਔ ਕਰਮ ਕਹਤੇਹੈ॥ ਸਃ ਪ੍ਰਾਣੋ ਮੁਖਯ ਤਮਸ੍ਰੇਖੁ ਸਰਬਪ੍ਰਾਣ ਭ੍ਰਿਤਾਂ ਸਦਾ ॥ ਓਸ੍ਰ ਨਾਸਿਕਯੋਰ ਮਧਯੇ ਹ੍ਰਿਦਯੇ ਨਾਭਿਮੰਡਲੇ ॥ ੨੨ ॥

ਟੀਃ ਤਿਨ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਮਧਯ ਮੈ ਜੋ ਮੁਖਯਪ੍ਰਾਣ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀਓਂ ਕੋ ਅਭੀਸ੍ਰ ਹੈ ॥ ਅਭਿ ਇਸ੍ਰ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਬਡੇ ਔ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਕਾਹੈ॥ ਸਰਬ ਕਾਲ ਮੈ ਮੁਖ ਨਾਸਿਕਾ ਮੈ ਵਿਚਰਣੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਸੋ ਸਭਕੋ ਸਦਾ ਪਯਾਰਾ ਲਾਗਤਾ ਹੈ॥ ਮੁਖ ਓਸ੍ਰ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਮਧਯ ਮੈ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ॥ ਕੰਠ ਮੈ ਉਦਾਨ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ॥ ਨਾਭਿ ਮੰਡਲ ਮੈ ਬਯਾਨ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ॥ ਪਾਯੂ ਮੈ ਅਪਾਨ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ॥ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸਮਾਨ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ॥ ਅਬ ਇਨ ਕੇ ਕਰਮ ਸੁਣੋ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਕਰਮ ਖੁਧਾ ਪਿਪਾਸਾ ਲਗਾਵਣੀ ॥ ਉਦਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਉਕਲੇਦ ਕਰਨਾ ਉਕਲੇਦ ਨਾਮ ਉਪਰਛਲ ਕਾ ਹੈ ॥ ਅਪਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਮਲ ਉਤਸਰਗ ਕਰਨਾ॥ ਉਤਸਰਗ ਨਾਮ ਮਲ ਕੋ ਸਰੀਰ ਸੇ ਪਾਯੂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਕਾ ਹੈ॥ ਬਯਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕੋ ਆਪਸ ਵਿਖੇ ਮਿਲਾਵਤੇ ਰਹਣਾ ਖਾਏ ਪੀਏ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕੋ ਪਚਾਇ ਦੇਣਾ॥ ਸਮਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਨਾ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅੰਨ ਖਾਯੇ ਹੋਏ ਕੋ ਸਮ ਕਰ ਦੇਣਾ॥ ਕਿਸੀ ਰਿਖੀਓਂ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਦਸ ੧੦ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ॥ ਸੋ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹ ਦੀਏ ਹੈ॥ ਅਬ ਇਨ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ ਤਿਨੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕਰਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਨਾਗ ੧ ਕੂਰਮ ੨ ਕਿਰਕਲ ੩ ਦੇਵਦਤ ੪ ਧਨੰਜਯ ੫॥ ਨਾਗ ਪ੍ਰਾਣ ਕਾ ਕਰਮ ਉਦਗਾਰ ਲਯਾਵਣਾ ਕੂਰਮ ਕਾ ਕਰਮ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਲਗਾਵਣੀਆਂ॥ ਦੇਵ ਦਤ ਕਾ ਕਰਮ ਜੰਭਾਈ ਲਯਾਵਣੀ ॥ ਜੰਭਾਈ ਨਾਮ ਉਬਾਸੀ

ਕਾ ਹੈ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ॥ ਧਨੰਜਯ ਕਾ ਕਰਮ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਕੋ ਫੁਲਾਇ ਦੇਣਾ ॥ ਅਬ ਅਸਥਾਨ ਯੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ॥ ਨਾਗ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਕੰਠ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਮਧ੍ਯ ਮੈ ਹੈ ॥ ਕੂਰਮ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੇ ਹੈ ॥ ਕਿਰਕਲ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ॥ ਦੇਵਦਤ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਮੂਰਧਨ ਹੈ ॥ ਧਨੰਜਯ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੁਖ੍ਯ ਅਸਥਾਨ ਚਰਣ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਮਰਣੇ ਕਾ ਸਮਾ ਜਬ ਸਮੀਪ ਆਵਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਚਰਨ ਫੂਲ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨੨ ॥ ਸ਼ਃ-ਪਾਦਾਂਗੁਸ਼੍ਠਾਸ੍ਰਿਤੰ ਚੈਵ ਸਰਬਾਂਗੇਖੁ ਚ ਤਿਸ੍ਰਿਤਿ ॥ ਨਿਤ੍ਯੰ ਖੋੜਸ ਸੰਖ੍ਯਾਭਿਃ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੰ ਸਮਭ੍ਯਸੇਤ ਮਨਸਾ ਪ੍ਰਾਰਥਿਤੰ ਯਾਤਿ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਜਯੀਭਵੇਤ ॥ ੨੩ ॥ ਟੀਕਾ-ਪਾਦਾਂਗੁਸ੍ਰੇਤਿ ਪਾਦ ਕੇ ਅੰਗੂਠੇ ਸੇ ਲੇਕਰ ਸਿਰ ਕੀ ਸਿਖਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਅੰਗੋ ਵਿਖੇ ਸਮਾਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਪੂਰਬ ਲਿਖ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ॥ ਯੋਗੀ ਜਨ ਨਿਤ ਹੀ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤਿ ਸੇ ਚਾਰੋ ਵੇਲੇ ਸੋਲ਼ਾਂ ਸੋਲਾਂ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਤਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਯੋਗੀ ਸਤ੍ਯ ਸੰਕਲਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸਕਾ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਜੀਤ ਲੇਤਾ ਹੈ ॥ ੨੩ ॥ ਸੰਕਾ ਹੇ ਗੁਰੋ ਇਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਯੋਗ ਧਾਰਣਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਕੋ ਜੀਤ ਭੀ ਲੀਆ ਸਤ੍ਯ ਸੰਕਲਪ ਭੀ ਹੂਆ ॥ ਤੌਭੀ ਇਸ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਤੋ ਨਾਸ ਨ ਹੂਆ ॥ ਜਬ ਪਾਪ ਇਸ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕੇ ਬਨੇ ਰਹੇ ਤਬ ਪੁਨਾ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ॥ ਤੋ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਕੋ ਕ੍ਯਾ ਫਲ ਹੂਆ ॥ ਉਤ੍ਰ-ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਮੈਰ ਦਹੇਦ ਦੋਖਾਣ ਧਾਰਣਾ ਭਿਸ੍ਚ ਕਿਲ ਵਿਖਾਨ। ਪ੍ਰਤ੍ਯਾਹਾਰਾਚ੍ਚ ਸੰਸਰਗੀ ਧ੍ਯਾਨੇਨਾ ਨੀਸ਼੍ਵਰਾਨ ਗੁਣਾਨ ॥ ੨੪ ॥

ਟੀਕਾ-ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੇਤੀ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਕੇ ਰਾਗ ਦ੍ਵਖਾਦਿਕ ਦੋਖਾਂ ਕੋ ਦਗਧ ਕਰੇ ਯੋਗੀ ਧਾਰਣਾ ਕਰਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਤ੍ਯਾਹਾਰ ਸੇ ਸੰਗ ਦੋਖ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਅਨੀਸ਼੍ਵਰ ਗੁਣਾ ਕਾ ਨਾਸ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅਨੀ-ਸ਼੍ਵਰ ਗੁਣ ਨਾਮ ਅਸਮਰਥ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਹੈ। ਇਛਾਚਾਰੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜੋ ਪਾਪ ਇਸ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਹੋਇ ਭੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਯੋਗੀ ਪੁਰਖਕੋ ਪਾਪ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਯੋਗ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਦਗਧ ਹੋਇ ਜਾਤਾਹੈ ॥ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰ ਵਤ ਪਾਪ ਯੋਗੀ ਕੋ ਸਪਰਸ਼ ਹੀ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ॥ ੨੪ ॥ ਬਹੁਤ ਕਹਣੇ ਸੇ ਕ੍ਯਾ ਹੈ ॥ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਰ ਗੁਰੂ ਕਾ ਦ੍ਰੋਹੀ ਭੀ ਯੋਗੀ ਹੋਵੇ ਤੌ ਭੀ ਪਾਪ ਤੇ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਬ ਏਹ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥

ਸਃ-ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੇ ਸ਼ਤੰ ਸੂਤ੍ਰ ਯਃ ਕਰੋਤਿ ਦਿਨੇ ਦਿਨੇ ॥ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂਘ੍ਨੋ ਪਿ ਤ੍ਰਿਭਿਃ ਵਰਖੈਰ ਵ੍ਯਪੋਹਤਿ ॥ ਟੀਃ-ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਯੋਗੀ ਸੇ ਐਸਾ ਭੀ ਹੋਇ

ਜਾਵੇ ਤੌ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪਾਪ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਯੋਗੀ ਸੇ ਕਦਾਚਿਤ ਮਾਤਾ ਕਾ ਬਧ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ॥ ਅਥਵਾ ਪਿਤਾ ਕਾ ਬਧ ਹੋਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਹਤਜਾ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ॥ ਤੌ ਇਸ ਪਾਪ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਵਾਸਤੇ ਨਿਤਜ ਹੀ ਨੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ੧੦੦ ਸੌ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਤਬ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਜੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹਤਜਾ ਇਸ ਪਾਪ ਸੇ ਤੀਨ ਬਰਸ ਮੈ ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ॥

ਤਥਾਚ ਗੀਤਾ ॥ ਛੇਵੇ ਅਧਜਾਯ ਕੇ ੪੫ । ੪੬ ਕੇ

ਸ਼ਃ—ਪ੍ਰਯਤਨਾਦਜਤਮਾਨਸ੍ਤੁ ਯੋਗੀ ਸੰਸੁਧ ਕਿਲ੍ਬਿਃ ॥ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਸੰਸਿਧਸ੍ਤਤੋ ਯਾਂਤਿ ਪਰਾਂਗਤਿੰ ॥ ੪੫ ॥ ਤਪਸ੍ਵਿਭਜੋਧਿਕੋਯੋਗੀ ਗਜਾਨੀ ਭਜੋਪਿ ਮਤੋਧਿਕ ॥ ਕਰਮਿਭਜਾਸ੍ਚਾਧਿਕੋ ਯੋਗੀ ਤਸਮਾਦ ਯੋਗੀ ਭਵਾਰਜੁਨ ॥ ੪੬ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਪੁਰਖ ਯੋਗ ਕੇ ਸਰੂਪ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਭੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਸੋ ਪੁਰਖ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਵੇਦ ਤਿਸ ਵੇਦ ਨੇ ਕਹੇ ਜੋ ਯਗਜਾਦਿਕ ਕਰਮੋ ਕੇ ਫਲ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕ ਤਿਸ ਤੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਫਲ ਕੋ ਭੋਗ ਕਰ ਪੁਨਾ ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕਜਾ ਕਹਣਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਯੇ ਪੁਰਖ ਨਿਤ ਹੀ ਪ੍ਰਯਤਨ ਨਾਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਕਰਕੇ ਯੋਗਾ ਭਜਾਸ ਮੈ ਯਤਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਸਰਬ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਕੇ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਮਜਕ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਹੂਆ ਤਦਨੰਤਰ ਯੋਗੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਪਰਮਗਤਿ ਨਾਮ ਮੁਕਤ ਕਾ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਬੰਧਨ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ॥੪੫॥ ਹੇ ਅਰ-ਜਨ ਮੇਰੇ ਮਤ ਮੈ ਤੋ ਤਪਸ੍ਵੀ ਜੋ ਪੰਜਾਗਨਿ ਆਦਿਕ ਤਾਪਣੇ ਵਾਲੇ ਤਥਾ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਕੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇਓਂ ਕੋ ਵੀ ਸਾਸਤ੍ਰ ਤਪਸ੍ਵੀ ਕਹਤ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਜਲ ਧਾਰਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਤਥਾ ਬ੍ਰਤ ਉਪਵਾਸ ਆਦਿਕ ਕਰਣੇ ਵਾਲਜੋ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗੀ ਅਧਿਕ ਹੈ ॥ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਗਜਾਤਾ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗੀ ਅਧਿਕ ਹੈ ਯਗਜਾਦਿਕ ਕਰਮ ਕਰਣ ਵਾਲਜੋਂ ਸੇ ਭੀ ਯੋਗੀ ਬਡਾ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਇਨ ਸਰਬ ਸੇ ਯੋਗੀ ਅਧਿਕ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੁਮ ਭੀ ਯੋਗੀ ਹੋਵਹੁ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਭੀ ਯੋਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਆਪਣੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਕਥਨ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ੪੬ ॥ ਸੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਯੋਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਧਿਕ ਸੇ ਅਧਿਕ ਹੈ ॥ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰੀਏ ॥ ਅਣਿਮਾ ਮਹਿਮਾ ਆਦਿਕ ਜੋ ਅਠਾਰਹ ਸਿਧੀਆਂ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਯੋਗੀ ਕੀਆਂ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ਯੋਗ ਸਮਾਧੀ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ

ਕੇ ਸਾਥ ਅਭੇਦਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸੇ ਹੇ ਪ੍ਰੇਯ ਦਰਸਨ ਹੇ ਸੌਮਯ ਤੁਮ ਭੀਯੋਗੀਹੋਵਹੁ ॥ ਇਤਿ ਯੋਗਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾਅਥ ਯੋਗਸਿਧੀਕੇਚਿਹਨਨਾਮਨਿਸ਼ਾਨੀਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵੇਦ ਮੂਲ ਸਃ–ਨੀਹਾਰ ਧੂਮਾਰ ਕਾ ਨਿਲਾ ਨਲਾਨਾਂ ਖਦਯੋਤ ਵਿਦਯੁਤ ਸਫਟਿਕ ਸਸੀਨਾਂਏਤਾਨਿ ਰੂਪਾਣਿ ਪੁਰਃ ਸਰਾਣਿ ਬ੍ਰਹਮਣਯਭਿ ਵਯਕ੍ਤਿ ਕਰਾਣਿ ਯੋਗੇ ।੧੧।

ਟੀਃ–ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਕਰਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਯੋਗੀ ਯੋਗਾ ਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਯੋਗੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਸਮੇ ਮੈ ਜੋ ਜੋ ਰੂਪ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਨੀਹਾਰੇਤਿ। ਨੀਹਾਰ ਨਾਮ ਕੁਹੀੜ ਕਾ ਹੈ। ਜੈਸ ਬਰਫ ਕੇ ਪੈਂਣੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਧੁੰਧ ਜੈਸੀ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸਹਤ ਚਿਤ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਦਨੰਤਰ ਆਕਾਸ ਧੂਮ ਕੇ ਸਾਥ ਪੂਰਣ ਹੂਆ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਦਨੰਤਰ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਸੂਰਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬਡਾ ਤੇਜੋ ਮਯ ਸੂਰਯ ਹੋਵੇ। ਪੁਨਾ। ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਬਾਹਰ ਕੀ ਵਾਯੂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਅੰਧੇਰੀ ਚਲੇ ਤਥਾ ਬਡਾ ਬਲ ਕਰੇ ਐਸੇ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਪੀਛੇ ਪੁਨਾ ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ ਉਸ਼ਨ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਗਰਮ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦਾਹ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਵਾਯੂ ਚਲਤਾ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਲਯ ਕਾਲ ਮੈ ਅਗਨਿ ਵਾਯੂਕਾ ਖੋਭ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਐਸਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਖਦਯੋਤੇਤਿ ਖਦਯੋਤ ਨਾਮ ਟਿਨਾਣੇਕਾ ਹੈ। ਜੋ ਸ੍ਰਾਵਣ ਭਾਦ੍ਰੋ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਏਕ ਪਰ ਜਿਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਪਰ ਜਿਨ ਕਾ ਤਮ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਜੀਵ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਗਨਿ ਕੇ ਚਿਣਗਾਰੇ ਉਡਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਤਿਨੋ ਜੀਵੋਂ ਸੇ ਜਟਤ ਆਕਾਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ॥ ਕਦਾਚਿਤ ਵਿਦਯੁਤਸੇ ਵਿਦ-ਯੁਤਨਾਮ ਬਿਜਲੀ ਕਾ ਹੈ॥ ਬਿਜਲੀਓਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੇ ਪੂਰਣ ਆਕਾਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਬਡੀ ਗਰਮੀ ਸੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਕਦਾਚਿਤ ਸੁਧ ਸਫਟਿਕ ਮਣੀਕੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਮਲ ਆਕਾਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ॥ ਕਦਾਚਿਤ ਸੁਧ ਪੂਰਣ ਮਾਸੀਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਵਤ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਖਯਾਤਕਾਰ ਕਰਣ ਮੈ ਜੋ ਨਿਮਿਤ ਭੂਤ ਯੋਗ ਕੇ ਕੀਏ ਹੂਏ ਬ੍ਰਹਮ ਦਰਸਨ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਐਸੇ ਐਸੇ ਰੂਪੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਯੋਗ ਸਿਧਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ੧੧ ਅਬ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਭਾਵ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੇ ਪੂਰਬ ਯੋਗ ਸਿਧਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਔ ਜੋ ਯੋਗ ਸਿਧਿ ਜਨਯ ਸਾਮਰਥਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਸੋ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ਮੂਲ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵਯਾਪਯ ਤੇਜੋ ਨਿਲਖੇ ਸਮੁਥਿਤਤੇ॥ ਪੰਚਾਤਮਕੇ ਯੋਗ ਗੁਣੇ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੇ॥ ਨਤਸਯ ਰੋਗੋਨ ਜਾਰਾ ਨਾ ਦੁਖੰ॥ ਪ੍ਰਾਪਤਸਯ ਯੋਗਾਗ੍ਨਿਮਯੰ ਸਰੀਰੰ॥੧੨॥

ਟੀਕਾ–ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀਤਿ ਪਾਂਚੋ ਭੂਤੋਂਕੇ ਜੋ ਪਾਂਚੋ ਗੁਣ ਸਬਦ ਸਪਰਸ਼ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਸੋ ਯੋਗ ਗੁਣ ਭੀ ਇਨਕਾ ਨਾਮ ਹੈ॥ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਗੁਣ ਸੁਭ ਰੂਪ ਸਪਸਟ ਹੋਇਕੇ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਰਹਤੇ ਹੈ ਯੋਗੀ ਕਾ ਸਬਦ ਪ੍ਰਥਮ ਬਹੁਤ ਸੁਭ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੋਗੀ ਸਰਬ ਕੋ ਅਵਕਾਸ ਦੇਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ੧ ਪੁਨਾ ਸੁਭ ਸਬਦ ਯੇ ਆਕਾਸ਼ਕਾ ਗੁਣ ਹੈ॥ ਸੁਭ ਸਪਰਸ਼ ਜੋ ਵਾਯੂ ਕਾ ਗੁਣ ਹੈ ਸੋਭੀ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਚਲਾਵਨੇ ਕੀ ਸਰਬ ਕੇ ਮਨਕੇ ਖੈਚਣੇ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਖਤਾ ਹੈ॥ ਤੇਜ ਕਾ ਜੋ ਸੁਭ ਰੂਪ ਗੁਣ ਹੈ ਸੋਭੀ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਸਪਸ਼ਟ ਰਹਤਾ ਹੈ ਬਡਾ ਤੇਜੋ ਮੈ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਵਾਲਾ ਯੋਗੀ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਦੁਰ ਦਰਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿਸੀ ਸੇ ਯੋਗੀ ਦਬਤਾ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸੋ ਯੋਗੀ ਸਰਬ ਕੇ ਦਘਦ ਕਰਨੇ ਕੀਭੀ ਸਾਮਰਥ ਰਾਖਤਾ ਹੈ॥ ਸੁਭ ਜੋ ਮਧੁਰ ਰਸ ਜੋ ਜਲੋਂ ਕਾ ਗੁਣ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਕਰ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰੇਯ ਲਾਗਤਾ ਹੈ। ਸਰਬ ਕੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਣੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਰਾਖਤਾ ਹੈ। ਸੁਭ ਸੁਗੰਧੀ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਗੁਣ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਜੋਗੀ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਜੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ। ਕਿਆ ਕਹਣਾ ਹੈ ਜੋਗੀ ਕੇ ਵਿਸ੍ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਸੇ ਭੀ ਸੁਗੰਧੀ ਆਵਤੀ ਹੈ। ਪਾਂਚੋ ਭੂਤੋ ਕੇ ਗੁਣ ਔਂ ਪਾਂਚੋ ਭੂਤ ਯੋਗੀ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਕਹਾ ਹੈ ਯੋਗ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰ ਮੈ

ਸ਼ਃ–ਜਯੋਤਿਸਮਤੀ ਸਪਰਸਵਤੀ ਤਥਾ ਰਸਵਤੀ ਪੁਰਾ। ਗੰਧਵਤੀ ਅਪਰਾ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤਾ ਚਤਸ੍ਰਸਤੁ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਤਯਃ ੧ ਆਸਾਂ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀਨਾਂ ਯਦਯੇ ਕਾਪਿ ਪ੍ਰਵਰਤਤੇ। ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਯੋਗੰਤੰ ਪ੍ਰਾਹੁਃ ਯੋਗਿਨੋ ਯੋਗ ਚਿੰਤਕਾਃ॥ ੨॥ ਟੀਃ–ਚਾਰੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯੋਗ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਯੋਗੀਜਨ ਉਸ ਯੋਗੀ ਕੋ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਯੋਗ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਕਿਸ ਕੋ ਜਿਸ ਕੋ ਯੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਮੈਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਭੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ। ਸੋ ਕੌਨ ਸੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਸੁਣੋ ਜਯੋਤਿਸਮਤੀ ਇਤਿ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ੧ ਤਥਾ ਰਸਵਾਲੀ ੨ ਸਪਰਸ ਵਾਲੀ ੩ ਗੰਧ ਵਾਲੀ ਯੇਹੀ ਯੋਗ ਕੀਆਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਹੈ। ਜਿਸ਼ਕੋ ਇਕ ਭਈਹੈ ਚਾਰੋ ਪ੍ਰਬ੍ਰਤੀਆਂ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਯੋਗ ਹੈ। ਵੋ ਪੁਰਖ ਯੋਗ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਭਯਾ ਹੈ। ਉਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਯੋਗ ਕਾ ਮਾਰਗ ਮਾਲਮ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਜਿਉਕਾ ਤਿਉ। ਯੇ ਸੂਤ੍ਰੀ ਕੇ ਪੂਰਬਾਰਧ ਕਾ ਅਰਥ ਭਯਾ। ਅਬ ਸੂਤ੍ਰੀਕੇ ਉਤ੍ਰਾ-ਰਧ ਕਾ ਅਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਨ ਤਸਯੇਤਿ ਤਿਸ ਯੋਗੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਨਾਤੋ ਕੋਈ

ਰੋਗ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨ ਰੋਗ ਜਨਜ ਦੁਖ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਰੋਗ ਸਬਦ ਗ੍ਰਹਣ ਸੇ ਰੋਗ ਮਾਤ੍ਰ
ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਲੈਣਾ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਰੋਗ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ। ਤਿਸ ਯੋਗੀ
ਕੀ ਜਰਾ ਅਵਸਥਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ। ਜਰਾ ਅਵਸਥਾ ਨਾਮ ਬੁਢੇਪੇ ਕਾ ਹੈ। ਯੋਗੀ ਕੋ
ਕੋਈ ਮਾਨਸੀ ਰੋਗ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਚਿੰਤਾਦਿ ਆਧਿ ਬਿਆਧੀ ਉਪਾਧੀ ਆਦਿਕ ਭੀ
ਨਹੀ ਹੋਤੇ। ਕਿਸ ਕੋ ਜਿਸ ਕੋ ਯੋਗ ਅਗਨੀ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਹੈ।
ਯੋਗਾਗਨਿ ਰੂਪ ਕਿਉ ਕਹਾ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਅਗਨਿ ਕਾਸ੍ਟ ਤ੍ਰਿਣਾ ਕੋ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰਤਾ
ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਯੋਗਾਗਨਿ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਭੀ ਜ੍ਵਰਾਦਿਕ ਸਰਬ ਦੁਖ ਰੋਗਾਂ ਕੋ ਭਸਮ ਕਰ
ਡਾਰਤਾ ਹੈ॥ ੧੨॥ ਅਬ ਤੇਰਵੀ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ॥
ਤਥਾ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਲਘੁ ਤ੍ਵ ਮਾਰੋਗਜ ਮਲੋਲੁਪਤ੍ਵੰ ਵਰਣ ਪ੍ਰਸਾਦਾਃ ਸ੍ਵਰ ਸੌਸ੍ਟਵੰਚ॥
ਗੰਧਃ ਸੁਭੋ ਮੂਤ੍ਰ ਪੁਰੀਖ ਮਲਪੰ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ੍ਰਿੰ ਪ੍ਰਥਮਾਂ ਵਦੰਤਿ॥ ੧੩॥

ਟੀਃ—ਪ੍ਰਥਮ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਲਖਣ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਯੋਗੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤ
ਲਘੂ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਤੂਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਹੁਤ ਹਉਲਾ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਯੋਗੀ
ਕਾ ਸਰੀਰ ਸਦਾ ਅਰੋਗ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ॥ ਕਿਉਕੇ ਯੋਗ ਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ ਯੋਗੀ
ਕੇ ਸਰਬ ਪਾਪ ਦਗਧ ਹੋਇ ਗਏ ਹੈਂ॥ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਫਲ ਰੋਗ ਦੁਖ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਸੋ
ਪਾਪ ਯੋਗੀ ਕੇ ਭਸਮ ਹੋਇ ਚੁਕੇ ਹੈਂ॥ ਯੋਗੀ ਕਾ ਮਨ ਚੰਚਲਤਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਇ
ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਕਿਉਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਸੇ ਯੋਗੀ ਕੀ ਚਪਲਤਾ ਨਸ੍ਟ ਹੋਇ ਗਈ
ਹੈ॥ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਪਜਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਤਾ
ਹੈ॥ ਯੋਗੀ ਕਾ ਸਬਦ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਪਸ੍ਟ ਸੁੰਦਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸਬਦ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰ ਕਾ ਹੈ
ਯੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਸੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਹੀ ਆਵਤੀ
ਹੈਂ॥ ਯੋਗੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੇ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਭੀ ਅਲਪ ਜੈਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਯੋਗ ਕੇ ਵੇਤਾ
ਯੋਗੀ ਜਨ ਇਸ ਕੋ ਪਹਲੀ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ੩੧॥ ਅਬ ੧੪ ਸ਼੍ਰੁਤੀ
ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਯੋਗੀ ਜਨ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰੋ ਸੇ ਜੁਦਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੋ ਸਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਲੇਤਾ
ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਸ਼੍ਰੁਤੀ—ਯਥੈਵਬਿੰਬੰ ਮ੍ਰਿਦਯੋਪ ਲਿਪ੍ਤੰ ਤੇਜੋਮਯੰ ਭਰਾਜਤੇ
ਤਤ ਸੁਧਾਤੰ॥ ਤਦ੍ਵਾਂਤਮ ਤਤ੍ਵੰ ਪ੍ਰਸਮੀਖਜ ਦੇਹੀ ਏਕਃ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥੋ ਭਵਤੇ ਬੀਤਸੋਕਃ॥

ਟੀਃ—ਸੋ ਕੈਸੇ ਯੋਗੀ ਜਨ ਕਾਰਨ ਸੂਖਮ ਥੂਲਸਰੀਰ ਸੇ ਆਪਕੋ ਨਿਆਰਾ ਕਰਕੇ
ਦੇਖੇ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਰਣ ਕਾ ਅਥਵਾ ਰਜਤ ਕਾ ਪਿੰਡ॥
ਕੀਚ ਮੈ ਅਥਵਾ ਵਿਸ਼੍ਟਾ ਮੈ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਰਣ ਕੇ ਬੀਚ ਕੁਛ ਹੋਰ ਤਾਮ੍ਰ ਅਥਵਾ ਰਜਤ
ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਖੋਟ ਮਿਲਜਾ ਹੋਵੇ॥ ਤਬ ਪਾਨੀ ਸੇ ਧੋਏ ਹੋਏ ਮਿਟੀ ਆਦਿਕ ਕੀ

ਮਲ ਦੂਰ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਆਗ ਦੀਏ ਸੇ ਸੁਹਾਗਾ ਆਦਿਕ ਦੀਏ ਸੇ ਅਗਨੀ ਸੇ ਸੁਧ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਧ ਸਵਰਨ ਥਾ ਪੁਨਾ ਬੀਚ ਮੈ ਬਿਕਾਰ ਹੋਇ ਗਯਾ ਥਾ ਸੋ ਪੁਨਾ ਜਲ ਅਗਨੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਸੁਧ ਜਿਉ ਕਾ ਤਿਉ ਸੁਵਰਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਧੋਤਾ ਹੂਆ ਤੇ ਜੋ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਤੈਸੇ ਯੇ ਜੀਵ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਥਾ ਬੀਚ ਮੈਂ ਮਾਯਾ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕੇਵਲ ਅਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਮੈ ਜੀਵ ਹਾਂ ਇਸ ਮਨੌਤ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਸੋ ਜਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੇ ਸਰਧਾ ਪੂਰਬਕ ਮਹਾਵਾਕਯ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕੀਏ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਤਥਾ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਵਚਨ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੇ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕੀਏ ਹੈਂ ਉਨਾ ਕੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸਾਥ ਮਿਲਾਇ ਲੇਵੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਥ ਭੀ ਮਿਲਾਇ ਲੇਵੇ ॥ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਥ ਮਿਲਾਇ ਲੇਵੇ ॥ ਜਬ ਜਾਣਿਆ ਕੇ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਆਪਣਾ ਅਨੁਭਵ ਯੇ ਚਾਰੋ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਜਬ ਮਿਲ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜਿਗਯਾਸੂ ਕੋ ਯੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿਆ ਕੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਏਕਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪਰੋਖ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਨੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਆ ਹੋਵੇ ਵੋ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਪੁਰਖ ਨ ਮਾਨੇ ਜੋ ਮੈ ਇਸ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਨਹੀ ਕੀਆ ਅਥਵਾ ਸਚੇ ਪੁਰਖ ਕੋ ਝੂਠੀ ਊਜ ਲਗਾਇ ਕੇ ਰਾਜ ਪੁਰਖਾਂ ਕੋ ਪਕੜਾਇ ਦੇਵੈਂ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਆਪਣੀ ਭੀ ਦਿਲੀਲ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਉਗਾਹੀ ਭੀ ਉਗਾਹੋਂ ਸੇ ਪੂਛਕੇ ਸਤ ਅਸਤ ਕੋ ਨਿਰਨੈ ਕਰਕੇ ਝੂਠੇ ਕੋ ਝੂਠਾ ਸਚੇ ਕੋ ਸਚਾ ਜਾਨ ਕੇ ਸਚੇ ਪੁਰਖ ਕੋ ਮਾਨ ਪੂਰਬਕ ਸਿਰੋਪਾਉ ਦੇਕੇ ਛੋਡ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਅਸਤ ਵਾਦੀ ਕੋ ਦੰਡ ਦੇਤਾ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ॥ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਆਪਣਾ ਅਨੁਭਵ ਇਨ ਚਾਰੋ ਕੇ ਸਾਥ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਜੋ ਆਤਮਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸਰੂਪ ਏਕ ਨਿਸਚੇ ਕਰ ਲੀਆ ਕ੍ਯਾਕੇ ਜੋ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਸੋਈ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਮੇਰਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ। ਤਬ ਯੇ ਸਾਧਕ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਜੋ ਸਿਧੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਕੇ ਬੀਤ ਸੋਕ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਤਯਾ ਕ੍ਰਿਤਯ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਪੁਨਾ ਇਸ ਕੋ ਕਰਨਾ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਬ ਦੇਹੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕੋ ਏਕ ਰੂਪ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬੀਤ ਸੋਕ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਪੂਰਬ ਯੇ ਕਹਾ ਕੇ

ਦੇਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਜਾਣਕੇ ਬੀਤ ਸੋਕ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਕੈਸੇ ਜਾਨ ਕਰ ਬੀਤ ਸੋਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖਯਾ ਹੋਯਾ ੨ ਪੰਦ੍ਰਵੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਯਦੇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੀ ਯਦਾਤਯ ਤਤ੍ਵੇਨ ਤੁ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤਤ੍ਵੰ ਦੀਪੋਪਮੇਨੇਹ ਯੁਕ੍ਤਃ ਪ੍ਰਪਸ਼੍ਯੇਤ ॥ ਅਜੰ ਧ੍ਰੁਵੰ ਸਰਬ ਤਤਤ੍ਵੈਰ ਵਿਸੁਧੰ ਗਯਾਤ੍ਵਾ ਦੇਵੰ ਮੁਚਯਤੇ ਸਰਬੈ ਪਾਪੈਃ ॥ ੧੫॥

ਯਦਾ ਨਾਮ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਅਪਣੇ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੇ ਸਾਥ ਦੀਪੋਪਮੇਨ ਦੀਪਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਅਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਅਭੇਦ ਜਾਣੇਗਾ। ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਪਣਾ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਔ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇਗਾ ਸ੍ਰੁਤੀ ਵਿਖੇ ਜੋ ਤੁ ਸਬਦ ਹੈ ਸੋ ਨਿਸਚੇ ਅਰਥ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਜਬ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇਗਾ ਸੋ ਕਹਯਾ ਭੀ ਹੈ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਕੇ ੩ ਅਧਯਾਯ ਮੈ ੪ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਤਥਾਚ ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਵਾ ਇਦਮਗ੍ਰ ਆਸੀਤ ਤਦਾਤਮਾਨ ਮੇਵਾ ਵੇਦਾ ਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀਤਿ ਤਸਮਾਤ੍ਤਤ ਸਰਬ ਮਭਵਤ ॥ ਟੀਃ—ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕਾਲ ਮੇ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਆਪ ਕੋ ਮੈ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹਾਂ ਐਸੇ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹਾਂ ਐਸੇ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਸੋ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਰਬ ਵਯਾਪਕ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕੈਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਔਰ ਸੇ ਨ ਉਤਪਤ ਹੁਆ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹੀਏ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ॥ ਧ੍ਰੁਵ ਹੈ ਧ੍ਰੁਵ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੇ ਨ ਗਿਰਯਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬਦਲੇ ਨਹੀ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਏਕ ਜੈਸਾ ਰਹੇ ॥ ਮਾਯਾ ਕੇ ਸਾਥ ਤਥਾ ਮਾਯਾ ਕੇ ਕਾਰਯੋ ਕੇ ਸਾਥ ਜਿਸਨੇ ਸਪਰਸ ਹੀ ਨਹੀ ਕੀਆ ਮਾਯਾ ਕੋ ਸਤਾ ਦੇ ਰਹਯਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰੰ ਕੇ ਦੇਵ ਕੋ ਜਬ ਆਪਣਾ ਆਤਮਾ ਜਾਣਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਅਵਿਦਯਾ ਕੀਆਂ ਸਰਬ ਫਾਸੀਆਂ ਤੇ ਛੁਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬੰਧਨ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ॥ ਦੀਪੇਤਿ ਦੀਪਵਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪ ਤਮ ਕਾ ਨਾਸਕ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੀਵ ਕੋ ਹੈ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨੇ ਵਾਲਾ ਏਕ ਰਸ ਰੂਪ ਹੈ॥

੧੫ ਪੰਦ੍ਰਵੀ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਵਿਖੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੌ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ॥ ਅਬ ੧੬ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਰਬ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਖਹਿਦੇਵਃ ਪ੍ਰਦਿਸੋ ਨੁਸਰਬਾਂਃ ॥ ਪੂਰਬੋਹਿ ਜਾਤਃ ਸ ਉ ਗਰਭੇਅੰਤਃ ॥ ਸਵਿਜਾਤਃ ਸ ਜ ਨਿਖਯਮਾਣਃ॥ ਪ੍ਰਤਯੰਗ ਜਨਨਾਂ ਤਿਸ੍ਰਿਤਿ ਸਰਬ ਤੋ ਮੁਖਃ ੧੬

ਟੀਃ-ਏਖਹੀਤਿ ਏਹ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਰੂਪ ਦੇਵ ਹੈ ਸੋ ਪੂਰਬਾਦਿ ਚਾਰ ਦਿਸਾ ਆਗਨੇਯਾਦਿ ਚਾਰ ਉਪਦਿਸ਼ਾ ਇਨ ਆਠੋਂ ਦਿਸ਼ੋਂ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਪੂਰਬ ਦਖਿਣ ਪਸਚਮ ਉਤ੍ਰ ਯੇ ਚਾਰ ਦਿਸ਼ਾ ਹੈਂ ॥ ਆਗਨੇਯ ਨੈਰਤ ਵਾਯਵ ਈਸਾਨ ਚਾਰ ਉਪਦਿਸ਼ਾਂ ਸੋ ਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸਤਰੂਪ ਥਾ ॥ ਔਰ ਯਾਵਤ ਭਾਵ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ॥ ਸਭ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਵਰਤਮਾਨ ਥਾ ॥ ਸੋਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਗਰਭ ਮੈ ਹਿਰਨਯ ਗਰਭ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਬਯ ਹਜਾਰ ਵਰਖ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾ ਭਯਾਹੈ। ਸੋਈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਗਰਭ ਸੇ ਹਿਰਨਯ ਗਰਭ ਨਾਮਾ ਬਾਲ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕਰ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਭਵਿਖਤ ਕਾਲ ਮੈ ਜੋ ਬਾਲਕ ਗਰਭ ਉਤਪਨ ਹੋਵੈਂਗੇ ਸੋ ਭੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰੇਗਾ। ਸੋਈ ਪਰਮਾਤਮ ਦੇਵ ਸੰਪੂਰਣ ਜਨਾਂਕੇ ਪ੍ਰਤਯਕ ਰੂਪ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰ ਰਹਯਾ ਹੈ। ੮ ਦਿਸਾ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਹਿਰਨਯ ਗਰਭ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ। ਯਾਵਤਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰਾ ਹੀ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਹੀ ਸ੍ਰੂਪ ਹੈ। ਜਿਤਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਪ੍ਰਾਣੀਓਂ ਕੇ ਮੁਖ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਮੁਖ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਓਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਮੁਖ ਹੈ ੧੬ ਸੋਲਵੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਰਕੇ ਏਹ ਕਹਯਾ ਹੈ ਜੋ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਜਿਤਨਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰਾ ਹੀ ਜਲ ਤਰੰਗ ਕਨਕ ਕਟਕ ਕੀ ਨਯਾਈ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ। ਐਸੇ ਜਾਨਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ। ਈਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯੋਗਕੇ ਸਾਧਨ ਹੈ ਯੋਗ ਕਾ ਸ੍ਰੂਪ ਕਹ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਯੋਗ ਕੇ ਸਮਾਨ ਯੋਗ ਕੀ ਨਯਾਈ ਗਯਾਨ ਸ੍ਰੂਪ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਆਦਿਕ ਔਰ ਭਿ ਸਾਧਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸਤਾਰਵੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕਰਕੇ। ਜਿਸਨਮਸ-ਕਾਰ ਆਦਿ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਈਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਔ ਇਸ ਕੇ ਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਸਰਬ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਧੋਈ ਜਾਤੀ ਹੈ॥ ਇਸ ਜੀਵ ਕਾ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਨਿਰਮਲ ਗੰਗਾ ਜਲਵਤ ਸੁਧ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਆਪ ਹੀ ਈਸ੍ਵਰ ਇਸ ਜੀਵ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਣ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਅੰਧਕੂਪ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਨਮਸਕਾਰ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੁਤੀ-ਯੋ ਦੇਵੋ ਗ੍ਨੌ ਯੋ ਪਤ੍ਸੁ ਯੋ ਵਿਸ਼੍ਵੰ ਭੁਵਨ ਮਾ ਵਿਵੇਸ਼ ॥ ਯ ਔਖਧਿਖੁ ਯੋ ਬਨਸਪਤਿਖੁ ਤਸਮੈ ਦੇਵਾਯ ਨਮੋ ਨਮਃ ਯੋਦੇਵਃ ॥ ੧੭॥ ਇਤਿ ਟੀਃ-ਜੋ ਦੇਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਗਨਿ ਆਦਿਕ

ਪੰਚ ਤਤੇ ਮੈ ਸਤਾਰੂਪ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ਜੋ ਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਪਾਂਚੋ ਤਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਜ ਰੂਪ ਵਿਰਾਟ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਰਚ ਕੇ ਪੁਨਾ ਜੀਵ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਔਖਧੀਉ ਵਿਖੇ ਸਾਲਮਲਾਦਿ ਵਿਖੇ ਤਥਾ ਪਿਪਲ ਅੰਬ੍ਰਾਦਿ ਬਨਸਪਤਿ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਖੋਂ ਵਿਖੇ ਸਤਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਿਸ੍ਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇਵ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਹਿਰਨਜ਼ ਗਰਭ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਦੇਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਾਈਂ ਹਮਾਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ਈਹਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ॥ ਯੇ ਵੇਦ ਕੀ ਰੀਤੀ ਹੈ ॥ ਦੇਵਤਾਭੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਯੇ ਜੋ ਨਮਸਕਾਰ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਹੈ ਸੋ ਯੋਗ ਆਦਿਕ ਸਾਧਨੋ ਕੇ ਤੁਲ ਬਲ ਕੋ ਰਖਤਾ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਵਿਘਨ ਕਾ ਨਾਸਕ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਸਰਬ ਸਾਧਨੋ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ॥ ੧੭ ॥

ਇਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰ: ਸ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੇ ਪਾਖਯਾਨੇ ਅਸ਼ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਤਾਈਸਵਾਂ ੨੭ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੨੯ ਅਧਯਾਯ

ੳ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਅਸ੍ਰਾਂਗ ਯੋਗ ਵੇਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਗੁਰੂ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਤੁਝ ਕੋ ਕਹ ਦੀਆ ਹੈ ਯੋਗ ਕਾ ਫਲ ਜੋ ਗਯਾਨ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਯੋਗ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਮੈ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗਯਾਨ ਭੀ ਉਪਦੇਸ ਵੇਦ ਮੂਲਕ ਤੁਝ ਕੋ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਕਯਾ ਪੂਛਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਗੁਰੋ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਮੈਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਕੋ ਜਾਣਯਾ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਬਕ ਆਪਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਸੋਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਆਪ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਮੈ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਸੁਣਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੂ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਜਬ ਹੇ ਸਿਖ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ॥ ਹਮ ਸੰਖੇਪ ਤੇ ਆਧੇ ਹੀ ਸ਼ਲੋਕ ਕਰਕੇ ਤੁਝ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਠਾਰਾ ਪੁਰਾਣ ਅਠਾਈ ਸਿਮ੍ਰਤੀਆਂ ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ॥ ਸ਼ਃ—ਅਰਧ ਸ਼ਲੋਕੇਨ ਪ੍ਰਵਖ੍ਯਾਮਿ ਯਦੁਕ੍ਤੰ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋਟਿਭਿਃ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤ੍ਯੰ ਜਗਨ ਮਿਥ੍ਯਾ ਜੀਵੋ ਬ੍ਰਹਮੈਵ ਕੇਵਲੰ ॥ ੧ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਕ੍ਰੋੜਾ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਰ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਆਧੇ ਹੀ ਸ਼ਲੋਕ ਮੈ ਤੁਝ ਕੋ ਸਮਝਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤ੍ਯ ਹੈ ਜਗਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਯੇ ਜੀਵ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਇਤਨਾ ਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਰਿਆਂ ਵੇਦਾਂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਕਾ ਕ੍ਰੋੜਾ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥਾ ਕਾ ਹੈ ॥ ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨ ਮੈ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਇ ਕਰ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਸਮਝ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਲੇਵੈ ॥ ਅਥਵਾ ਸੌ ਬਰਖ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜਿਤਨੀ ਆਰਬਲਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਤਾ ਰਹੇ ਤਉ ਭੀ ਇਤਨੀ ਹੀ ਬਾਤ ਪੀਛੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰੇਗਾ ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਬਰਖਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂਭੀ ਢਕ ਕੇ ਤੀਨ ਹੀ ਪਤ੍ਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਬਾਰਾ ਬਰਖ ਕੀ ਅਨਾਬ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂਭੀ ਪਲਾਸ ਕੇ ਤੀਨ ਹੀ ਪਤ੍ਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹਾਂ ਜਗਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਜੀਵ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਹੋਰ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਭਿੰਨ ਜਗਤ ਵਸਤੁ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਮੈ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਹੂ ਐਸੇ ਨਿਸਚਯ ਕਰ ਲੇਵੇ ॥ ਅਥਵਾ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਨੇਕ ੨ ਵਾਰ ਸੁਣ

ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰੇ ਤੌਂ ਭੀ ਇਤਨੀ ਹੀ ਬਾਤ ਨਿਸਚਯ ਕਰਨੀ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਨਿਸਚੇ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਯਥਾਰਥ ਗਯਾਨ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਟਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥ ਬ੍ਰਹਮਵਿਤ ਬ੍ਰਹਮੈਵ ਭਵਤਿ ॥ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥ ਆਸਾ ਰਾਗ ਮੈ ੧ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ਕਾਫੀ ਮੈ ॥

ਜਿਨੀ ਆਤਮ ਚੀਨਿਆ ਪਰਮਾਤਮ ਸੋਈ ॥ ਏਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਿਖ ਹੈ ਫਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੋਈ ॥ ਜਿਨੀ ਪਛਾਤਾ ਸਚ ਸੇ ਕਿਨੇਹਿਆ ॥ ਭੇਦ ਨ ਜਾਣਹੁ ਮੂਲ ਸਾਂਈ ਜੇਹਿਆ ॥

ਟੀਃ—ਜਿਨਾ ਸਤ ਪੁਰਖਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਅਨ੍ਵੈ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਕਰਕੇ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਣ ਲੀਆ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੋਈ ਜੀਵ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋਈ ਮੇਰਾ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋਈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜਿਨਾ ਪਛਾਤਾ ਸਚ ਇਤਿ ॥

ਜਿਨਾ ਪੁਰਖਾ ਨੇ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨਿਆ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖ ਕਿਸ ਜੈਸੇ ਹੈ: ਯੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ॥ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕੇ ਭੇਦ ਨ ਜਾਣਹੁ ਮੂਲ ਈਹਾਂਮੂਲ ਨਾਮ ਕਾਰਣ ਕਾ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਥ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਅਭੇਦ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਆਪ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸ਼ਕ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘਉਵਾਚ— ਹੇ ਸਿਖ ਹਮਨੇ ਸੰਪੂਰਣ ਯੋਗ ਕਲਾ ਸੰਪੂਰਣ ਗਯਾਨ ਕਲਾ ਕਾ ਤੁਝ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਕੇ ਊਪਰ ਔ ਸੇਖ ਉਪਦੇਸ ਕਹਬੇ ਕੋ ਨਹੀ ਰਹਾ ਜੋ ਕਰੈ ॥ ਕਵਿਰੁਵਾਚ—ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਉਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਕ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਮੈ ਕਯਾ ਉਸਤੁਤੀ ਕਰੌਂ ॥ਸਾਖਯਾਤ ਸਰਵਸਤੀਆਂ ਅਨੇਕ ਆਇਕੇ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਪਾਰ ਪਾਵਣੇ ਕਾ ਯਤਨ ਕਰੈ ਤਉਭੀ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪਾਰ ਨ ਪਾਇ ਸਕੈ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਖ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰਸਨਾ ਸੇ ਆਪਕੇ ਗੁਣਾ ਕੋ ਰਚਤਾ ਹੂਆ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪਾਰ ਨਹੀ ਪਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਸਦਾ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਤਾ ਹੂਆ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪਾਰ

ਪਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼ਿਵਜੀ ਸਦਾ ਧਜ਼ਾਨ ਨਿਸ਼੍ਰ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪਾਰ ਪਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਤੋ ਹਮ ਏਕ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਕੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਹੇਂ ॥ ਆਪਨੇ ਹੀ ਪ੍ਰਥਮ ਹੰਸਾਵਤਾਰ ਹੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਸੰਨਕਾਦਿਕੋ ਕਾ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਆਪ ਨੇ ਨਰਸਿੰਘ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਹਿਰਨਜ਼ ਕਸਪੁ ਮਾਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਥੀ ॥ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਵੈਰਾਹ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਹਰਨਾਖਸ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਜਗਤੀ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਿਸ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕੋ ਛਲ ਕੇ ਰਸਾਤਲ ਕੇ ਪਠਾਇ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਰਾਜ ਲੇ ਦੀਆ ਥਾ ਆਪਨੇ ਮਛ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਸੰਖਾਸੁਰ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੋ ਵੇਦ ਦਾਨ ਦੀਏ ਥੇ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਕਛਪ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਮੰਦ੍ਰਾਚਬ ਕੋ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮਥਨ ਕਾਲ ਮੈ ਪੀਠ ਪੈ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਥਾ ਆਪ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਕਾ ਅਵ-ਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਰਾਵਣ ਆਦਿ ਰਾਖਸ ਮੰਡਲ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਭੀਖਣਾਦਿ ਆਪਣੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆ ਥਾ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ਰ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਕੰਸ ਕੇਸੀ ਆਦਿਕ ਦੈਤ ਮੰਡਲ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਗੋਪ ਗੋਪੀਆਂ ਪਾਂਡਵ ਇਨ ਸਭ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਅਰਜਨ ਤੇ ਉਧਵ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ੧੦ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਔਰੰਗ ਜ਼ੇਬਆਦਿਕ ਲਾਖੂਹ ਹੀ ਦੁਸ਼ਟੋਂ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਯਗਜੋਪਵੀਤ ਤਿਲਕ ਦੀ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਹੈ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਕੀ ਤੁਰਕ ਮਲੇਛੋ ਸੇ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੀ ਹੈ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਯੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਗਯਾਨ ਮੂਰਿਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਤੁਛ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਪਾਰ ਕੇ ਕਨਾਰੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਤਾਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾ ਹੋ ਕਿਉ ਜੋ ਜਿਨੋ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਗੋਤੇ ਖਾਤਜ਼ਾਂ ਕੋ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਜਹਾਜ਼ ਪਰ ਚਢਾਇ ਕਰ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਸੇ ਪਾਰ ਲੰਘਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਮਾਲਯਤਿ ਇਤਿ ਪਿਤਾ ਸਰਬ ਵਿਘਨੋ ਸੇ ਜੋ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੇ ਸੋਈ ਸਚਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਹੀ ਅਸਲ ਪਿਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਾਰੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਵੇ ਤੋ ਉਲਟਾ ਵਿਘਨੋ ਕੇਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਫੈਂਕ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਸੰਸਾਰਕ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਸਿਖਜ਼ਾ ਦੇਕੇ ਵਿਵਾਹ ਆਦਿ ਕਰਾਇ ਕੇ ਐਸੇ ਜੋ ਲਖਾਨੇ ਮੈ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਜਹਾਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਨਿਕਸ ਸਕੇ। ਤਾਂਤੇ ਸੰਸਾਰੀ ਪਿਤਾ ਕਹਣ ਮਾਤ੍ਰ ਪਿਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਵਿਚਾਰ

ਕਰਕੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਸਾਰੀ ਪਿਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਤਰੁ ਪਿਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਪਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵੋ ਮਿਤ੍ਰ ਮੁਖਾ ਸ਼ਤ੍ਰ ਹੈ। ਅਸਲ ਸਚੇ ਪਿਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤੇ ਪਾਰ ਕਰੇ ਸੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਹੀ ਪਿਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਹੀ ਪਰਮਪਿਤਾ ਹੋ। ਐਸੇ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤੁਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹਤ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮ ਕਜਾ ਭੇਟਾ ਆਪ ਕੀ ਕਰੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਦਲਾ ਕਿਉ ਜੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਪਦਾਰਥ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੇ ਉਪ-ਦੇਸ਼ ਕੇ ਤੁਲ ਹੋਵੇ। ਤਾਤ ਪਰਜ ਯੇਹ ਹੈ। ਪਦਾਰਥ ਯਾਵਤ ਹੈ ਸੋ ਮਾਯਾ ਰਚਿਤ ਹੈ ਸਾ ਮਾਯਾ ਮਿਥਜਾ ਅਨਿਰਵਚਨੀਯ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕਾਰਣ ਰੂਪਾ ਮਾਯਾ ਅਨਿਰਵਚਨੀਯ ਮਿਥਜਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਤਿਸ ਮਾਯਾ ਕਾ ਕਾਰਯ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਅਨਿਰਵਚਨੀਯ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨ ਕਾ ਬਦਲਾ ਮਿਥਜਾ ਪਦਾਰਥ ਕੈਸੇ ਭੇਟਾ ਕਰੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਗੁਰੋ ਆ ਦੇਹ ਪਾਤ ਪਰਯੰਤ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਦਾਸ ਤ੍ਰ ਭਾਵ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮੈ ਸਾ ਅਸ਼ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੀ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਲੰਬੇ ਪੜਕੇ ਸਾ ਅਸ਼੍ਟਾਂਗ ਡੰਡਉਤ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜਬ ਚਲਨੇ ਲਗੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚਲਤਜਾਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪਰਮ ਸਰਧਾਲੂ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਜੋ ਹਮਨੇ ਤੁਮਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ। ਸੋ ਪਰਮ ਗੁਹਜ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਾਤ੍ਰ ਸੇ ਕਿਸੇ ਕੋ ਨਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਦਲਾ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਤੁਮ ਕੋ ਆ ਸਪਤ ਸਮੁਦ੍ਰਾਂਤ ਆ ਲੋਕਾ ਕੋਲ ਪਰਬਤ ਪਰਯੰਤ ਰਾਜ ਦੇਵੇ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਔ ਸਰਧਾ ਤੇ ਹੀਨ ਹੋਵੇ। ਤੌ ਉਸ ਕੋ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਣਾ। ਅਪਣਾ ਸਿਖ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭੀ ਨਹੀਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਣਾ ਔ ਆਪਨਾਪੁਤ੍ਰ ਨ ਹੋਵੇ ਤੌ ਭੀ ਨਹੀਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਣਾ। ਸਿਖ ਭੀ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਹੋਵੇ ਸ੍ਰਧਾ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋਵੇ ਤੌ ਭੀ ਨਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਣਾ। ਸਿਖ ਭੀ ਹੋਵੇ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਹੋਵੇ। ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰੇ ਵਿਰਕਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੌਭੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਣਾ। ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਲਖਮੀ ਭੀ ਨਾ ਜਾਣਨੀ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਪਦਵੀ ਭੀ ਦੇਵੇ ਅਥਵਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕਾ ਰਾਜ ਦੇਵੇ ਸਰਧਾ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋਵੇ ਤੋ ਤਿਸ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਬਚਾਇ ਰਖਣੀ ਤਿਸ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਔ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਰਖਨੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਆਗਜਾ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਆਗਜਾ ਲੇਕੇ ਬਨ ਮੈ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਵਣੇ ਲੀਏ॥ ਇਤਿਸ੍ਰੀ॥ ੧੯॥

ਗੁਰੂ ਉਸਤਤਿ ਵਰਨਨੰ॥ ਅਥ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਨ ਪ੍ਰਕਾਰੰ ੫

ਪੁਨਾ ਬਨ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਕੋਈ ਕੰਦਰਾਂ ਕੋ ਖੋਜਤੇ ਭਏ ਕੈਸਾ ਵੋ ਬਨ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਿਖੋ ਕੀ ਬਡੀ ਨਿਵੜੀ ਛਾਯਾ ਹੈ ਕੈਸੀ ਛਾਯਾ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਮੈ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਦਰਸਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਫਲ ਪੁਸਪੋ ਕੇ ਭਾਰ ਸੇ ਜਿਨਾ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਧਰਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਝੁਕ ਕੇ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਫਲ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਸੇ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈ ਅਨਾਰ ਆੜੂ ਬਟੰਕ ਫਲ ਗਿਲਾਸ ਫਲ ਪੁੰਗੀ ਫਲ ਆਦਿਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਲ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਸੁੰਦਰ ਲਤਾ ਚੜ੍ਹਰਹੀਆਂ ਹੈ ਕੈਸੀ ਵੋ ਲਤਾ ਹੈ ਸੁੰਦਰਪੁਸਪੋ ਕੇ ਗੁਛੇ ਜਿਨ ਕੇ ਸਾਥ ਲਾਗ ਰਹੈ ਹੈ ਫਲੋਂ ਕੇ ਗੁਛੇ ਜਿਨ ਸੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਸੁੰਦਰ ਪਰਬਤ ਵਿਖੇ ਏਕ ਗੁਫਾ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਕੈਸੇ ਕੈਸੇ ਵੋ ਪਰਬਤ ਹੈ ਕੇ ਬਡੇ ਊਚੇ ਜਿਨ ਕੇ ਸ਼ਿਖਰ ਹੈ ਨੀਲ ਮਣੀਂ ਪਦਮ ਰਾਗ-ਮਣੀਆ ਸੇ ਖਚਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ਜਿਨਕੇ ਸਿਖਰ ਹੈ ਕੈਸੀ ਵੋ ਗੁਫਾ ਹੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆ ਮਣੀਆਂ ਸੇ ਜਟਤ ਜਿਸ ਕਾ ਮੁਖ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਵੋਢਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੂਖਣੋ ਸੇ ਭੂਖਤ ਹੋਵੇ ਕੈਸੇ ਵੋ ਪਰਬਤ ਸੁੰਦਰ ਜਲ ਕੇ ਝਰਨੇ ਜਿਸ ਸੇ ਝਰ ਰਹੇ ਹੈ ਕੈਸੇ ਵੋ ਸੁੰਦਰ ਜਲ ਹੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜਲਵਤ ਸ੍ਵਛ ਨਿਰਮਲ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ। ਤਿਸ ਗੁਫਾ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸੁੰਦਰ ਬਾਵਲੀਆਂ ਤੜਾਗ ਜਲਕਰ ਪੂਰਨ ਸੋਭ ਰਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨ ਸੇ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ਹੋਇ ਕਰ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਕੈਸਾ ਵੋ ਜਲ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਜੈਸੇ ਵਾਸਨਾ ਸੇ ਰਹਤ ਜਗਿਜਾਸੀ ਕਾ ਹਿਰਦਾ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤਾਹੈ ਤਿਸ ਗੁਫਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਯੇ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਵਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਸੁੰਦਰ ਏਕਾਂਤ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਾਯਾ ਤੇ ਰਹਤ ਏਕਾਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਗੁਫਾ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਸੁੰਦਰ ਕੋਮਲ ਪਰਣੋ ਪਰ ਕੁਸ਼ਾ ਕਾ ਆਸਣ ਵਿਛਾਇ ਕਰ ਊਪਰ ਏਕਾਕੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸਨਕਾਦਿਕ ਏਕਾਂਤ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਕੀ ਗੁਫੋਂ ਮੈ ਸੋਭਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਹਾਂ ਗੁਫਾ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਸ੍ਰੋਤਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਵਕਤਾ ਹੋਇ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਪੂਰਬ ਕਾਲ ਮੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਵਾਚ॥ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮ੍ਰਿਗ ਜੋ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੋ ਧਾਵਤਾ ਥਾ ਤਿਸ ਮਨ ਕੋ ਵਾਸਨਾ ਸੇ ਰੋਕ ਕੇ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਸਮਾਧੀ ਅਰਥ ਵਖਮਾਣ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਖਮਾਣ ਨਾਮ ਉਤ੍ਕਾਲ ਕਾ ਮੈ ਕਹਣੇ ਕਾ ਹੈ ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਸੰਸਾਰਾਤਮਿਕ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪੋ ਸੇ ਤੇਰਾ ਕਯਾ ਅਰਥ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੰਸਾਰਾਤ-ਮਿਕ ਬ੍ਰਿਤੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਆ ਕੈਸਾ ਸੁੰਦਰ ਏਕਾਂਤ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਈਹਾਂ ਮੁਝ ਕੋ

ਸੁੰਦਰ ਜਾਯਾ ਚਾਹੀਤੀ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਬਾਗੀਚਯੋਂ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਊਚੇ ਹੋਵੇ ਸਮੀਪ ਸੋਭਨੀਕ ਤੜਾਗ ਹੋਵੇ ਊਪਰ ਮੰਦਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪੁਸਪੋ ਕੀ ਸੇਹਜਾ ਬਿਛਾਈ ਹੋਵੇ ਦਾਸੀਆਂ ਦਾਸ ਯੇਸਭ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਹੋਵੈ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਮੇਰੇ ਸੁੰਦਰ ਹੋਵੇਂ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਜਿਤਨੇ ਭੋਗ ਹੈ ਸਭ ਮੇਰੇ ਵਿਦਮਾਨ ਹੋਵੈ ਧਨ ਕਰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਖਜਾਨੇ ਪੂਰਨ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਲੋਕ ਮੇਰੀ ਆਗਜਾ ਮੈ ਚਲੇ ਸਭ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਯਸ ਕਰੇ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸੰਕਲਪੋ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰਿਕ ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਹੈ ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਯੇ ਸੰਕਲਪ ਆਤਮਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਤੁਝ ਕੋ ਦੁਖਦਾਈ ਹੋਵੇ ਗੀ ਜੋ ਕ੍ਰਿਯਾ ਅੰਤਮੈ ਸਰਬ ਥਾ ਦੁਖਦਾਈ ਹੋਵੇ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਕੌਨ ਬੁਧੀਮਾਨ ਤਿਸ ਦੁਖਦਾਈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੁਖਦਾਈ ਕ੍ਰਿਆ ਮੈ ਮੂਰਖ ਪਸ਼ੂ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤਾ ਭਲਾ ਸਬੁਧ ਪੁਰਖ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਮਨ ਤੂੰ ਹੀ ਮਹਾ ਮੂਰਖ ਹੈ ਪਸ਼ੂਆਂ ਸੇ ਭੀ ਮੂਢ ਹੈ ਜੋ ਸੁਖਪਤੀਵਤ ਅਭਾਵ ਰੂਪ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੌਨ ਸੇ ਪੁਰਖ ਸਮ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕ ਪਰਮ ਰਸਾਯਨ ਰੂਪ ਤਿਸ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਵਿਖਯ ਭੋਗਾਂ ਕੀ ਓਰ ਧਾਵਤੇ ਹੈ ਤੇ ਜੀਵ ਮਹਾ ਮੂਢ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਬਨ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਜੌਨ ਸੇ ਵਿਖਫਲੋ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਹੈਜਿਨ ਕੇ ਫਲੋ ਕੋ ਸਪਰਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਵਿਖ ਚਢ ਜਾਵੇ ਹੈ ਕੰਟਕੋ ਸੇ ਵਯਾਪਤ ਪੂਰਣ ਕਰੰਜੂਏ ਕਾ ਬਨ ਹੈ ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੁਖ ਰੂਪ ਜਾਣ ਕੇ ਤਿਨ ਵਿਖਫਲੋਂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਦੁਖ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਹੀ ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕਾ ਫਲ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੇ ਮਨ ਜੋ ਤੂੰ ਕਦਾਚਿਤ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਮਹੀਤਲ ਜੋ ਸੇਸ ਨਾਗ ਕੇ ਲੋਕ ਮੈ ਬਡੇ ਜਤਨ ਕਰਕੇ ਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਸੁਖੋ ਕੀ ਅਵਧੀ ਭੂਤ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤੌਭੀ ਉਪਸਮ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੇਤੂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਤੂੰ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਨ ਹੋਵੇ ਗਾ ਹੇ ਚਿਤ ਯੇ ਤੌ ਤੂੰ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋ ਸੇਸਨਾਗ ਕੇ ਲੋਕ ਸੇ ਆਦਿ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਔਰ ਅਵਾਂਤ੍ਰ ਜਿਤਨੇ ਲੋਕ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲੋਕ ਆਸਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਤਥਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੇ ਕਲੋਲੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ ਜਿਨ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਣ ਕੇ ਤੂੰ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੌ ਕੇਵਲ ਸਰਬ ਦੁਖੋ ਕੇ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਤਬ ਚਿਤ ਬੋਲਯਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਲੋਕੋ ਮੈ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਦੁਖ ਹੀ ਹੈ ਤੌ ਪੁਨਾ ਅਲੰ ਮੁਝ ਕੋ ਸੁਖ ਕਹਾਂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਤਬ ਵਚਨ ਹੂਆ ਅਰੇ ਹੇ ਚਿਤ ਤੂੰ ਸੁਖ ਸੇ ਨਿਰਾਸ ਮਤਿ ਹੋਇ। ਹਮ ਤੁਝਕੋ ਅਸਥਾਨ ਸੁਖ ਕਾ ਬਤਾਵਤੇ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਤੂੰ ਜਾਇਕੇ ਪੁਨਾ

ਦੁਖ ਕੋ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੂੰ ਇਨ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਇਛਾ ਤਜਾਗ ਕੇ ਜੋ ਪਰਮ ਸੁਖ ਰੂਪ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ। ਜਿਸ ਸੁਖ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਭੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯੇ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਿਚਿਤ੍ਰ ਸੰਕਲਪ ਤੇਰੇ ਕੋ ਉਗ੍ਰ ਦੁਖ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਹੋਇ ਜਾਵੈਂਗੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਵੈਗੇ। ਤੂੰ ਉਪਸਮ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਬਿਨਾ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦ ਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ। ਅਰੇ ਹੇ ਚਿਤ ਅਬ ਤੂੰ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਕਰੰਜੂਏ ਕੇ ਬਨ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਜੋ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਜਿਸ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਸੁੰਦਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਮ ਕਲਜਾਨ ਰੂਪ ਏਕਾਂਤ ਤਿਸ ਕੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ। ਕੈਸਾ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਕਰੰਜੂਏ ਕਾ ਬਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਚੋਰ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਫਾਸੀਆਂ ਲੀਏ ਬੈਠੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬਜਾਧ ਮ੍ਰਿਗੋ ਕੋ ਫਸਾਇਕੇ ਦੁਖ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀਓਂ ਕੋ ਅਪਣੇ ਵਸ ਮੈ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਜਨਮਾਂਤਰ ਰੂਪ ਕਲੇਸ਼ੋ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਕਾ ਤਜਾਗ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਹੇ ਚਿਤ ਯੇ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਿਚਿਤ੍ਰ ਭਾਵ ਅਭਾਵ ਰੂਪੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੁਝਕੋ ਦੁਖੋ ਕਾ ਹੀ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਰਪ ਕਾ ਡਸਣਾ ਵਿਖ ਕਾ ਭਖਣ ਕਬੀ ਭੀ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਭੀ ਜੀਵੋ ਕੋ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਕਬੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀਆਂ। ਤਬ ਮਨ ਬੋਲਜਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਤੋ ਸਬਦਾ-ਦਿਕ ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਕਲਪਨਾ ਕਰਤਾ ਹਾਂ। ਬਿਨਾ ਸਬਦਾਦਿਕੋ ਸੇ ਨਹੀ ਕਰਤਾਹੂੰ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ। ਹੇ ਮੂਰਖ ਚਿਤ ਜੈਸੇ ਮੰਡੂਕੀ ਡੰਡੂ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਰਖਾ ਰਿਤੂ ਕੇ ਆਗਮ ਸਮੇਂ ਮੈ ਬਜਰਥ ਸਬਦ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਸਬਦਆਦਿ ਬ੍ਰਿਤੀ ਆਂ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਸਬਦਾਂਦਿਕ ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਹਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਬਜਰਥ ਹੀ ਪੜਾ ਭ੍ਰਮ-ਤਾ ਹੈ ਮੰਡੂਕੀ ਕੀਨਿਆਈ। ਹੇ ਮਨ ਮੰਡੂਕੀਵਤ ਤੂੰ ਕਿਉਵਾਰੰਵਾਰ ਅਤਿ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਯਰਥ ਪੜਾ ਭ੍ਰਮਤਾ ਹੈ ਹੇ ਮਨ ਕਹੁ ਅਨਾਦਿ ਕਾਲ ਕੇ ਭ੍ਰਮਤੇ ਹੂਏ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੈਨੇ ਸਰਬ ਦੁਖੋ ਕਾ ਨਿਵਾਰਕ ਕੌਨ ਪਦਾਰਥ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਤੂੰ ਭਟਕਣ ਕਾ ਤਜਾਗ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਤਬ ਮਨ ਨੇ ਕਹਾ ਭਗਵਨ ਸਬਦਾਦੀ ਵਿਖੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਦਿ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਹੀ ਮੈ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅਥਵਾ ਸੁਖ ਰੂਪ ਜਾਨ ਕੇ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਤਾਰਹਾਂ ਹੂੰ॥

ਉਤ੍ਰ-ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨਜਿਨ ਕੋ ਅੰਧ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਕਾ ਧਨ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿ ਪਦਾਰਥ ਤੋ ਉਲਟਾ ਤੁਝ ਕੋ ਦੁਖਕਾ ਸਾਧਨਹੈਸੁਖਨਹੀ ਉਲਟਾ ਦੁਖ ਰੂਪਹੈ ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਤੂੰ ਇਨ ਕਾਤਜਾਗਕਰ॥

ਮਨੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਮੈ ਕਜਾ ਕਰਾਂ ਮੁਝ ਕੋ ਸੁਖ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ॥ ਗੁਰੂ ਵਾਕ ॥ ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਜਿਸ ਸਮ ਸੇ ਤੈਨੂ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਤੂੰ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਸਮ ਵਿਖੇ ਤੂੰ ਘਰ ਕਿਉ ਨਹੀ ਬਾਂਧਤਾ ਅਰਥਾਤ ਅਸ਼੍ਰ ਪਹਰ ਸਮ ਪਦ ਵਿਖੇ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਰਹੁ॥ ਮਨੋਵਾਚ– ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਤੋ ਰਾਗ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ॥ ਕਿੰਤ ਸਬਦ ਕੋ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੁਣਤਾ ਹੂੰ॥ ਗੁਰੂਵਾਕ–ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਕਰਣੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਤੂੰ ਬਜਰਥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸ਼੍ਰਿੰਗਾਰ ਮਿਸ੍ਰਤ ਸਬਦੋਂ ਕੋ ਸੁਣ ਕੋ ਬਡਾ ਅਸਥੂਲ ਭਯਾ ਹੈਂ॥ ਹੇ ਚਿਤ ਸਬਦਾਨੁਸਾਰੀ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮ੍ਰਿਗ ਕੀ ਨਯਾਈ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਕਾ ਬਚਾ ਰਾਗ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਨਾਸ਼ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਬਜਰਥ ਹੀ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋ ਜਾਹਿਗਾ॥

ਮਨੋਵਾਚ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਸਬਦ ਮੇ ਰਾਗ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮ੍ਰਿਗਵਤ ਨਾਸ ਹੋਈਤਾ ਹੈ॥ ਯੇ ਆਪਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਮੈਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਸਬਦ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੀਆ॥ ਪਰੰਤੁ ਤੁਚਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਮੈ ਅਬ ਸਪਰਸ ਕੇ ਸੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰੋਗਾ ਇਸ ਮੈ ਤੋ ਕੋਈ ਦੋਸ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਗੁਰੂ ਵਾਕ–ਅਰੇ ਮੁਗਧ ਮਨ ਤੁਚਾ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਕੇ ਗਜੀ ਲੁਬਧ ਗਜੇਂਦ੍ਰਵਤ ਮਤ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ॥ ਜੈਸੇ ਗੜਾ ਖੋਦ ਕੇ ਹਸਤੀ ਪਕੜਨੇ ਵਾਲੇ ਤ੍ਰਿਣ ਘਾਸ ਸੇ ਗੜੇ ਕੋ ਆਛਾਦਨ ਕਰਕੇ ਊਪਰ ਕਾਗਦ ਕੀ ਹਸਤਨੀ ਬਨਾ ਖੜੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਮੂਰਖ ਹਸਤੀ ਸਾਚੀ ਹਸਤਿਨੀ ਜਾਨ ਕੇ ਕਾਮ ਵਸ ਹੂਆ ੨ ਹਸਤਿਨੀ ਕੇ ਭੁਲਾਵੇ ਕਾਗਦ ਕੀ ਹਸਤਿਨੀ ਊਪਰ ਆਵਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਗੜੇ ਮੈ ਜਾਇ ਪੜਤਾ ਹੈ॥ ਕਈ ਦਿਨੋ ਪਰ ਜੰਤ ਦੁਖ ਭੋਗਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ॥ ਆਯੂ ਪਰਯੰਤ ਮਹਾਵਤ ਕਾ ਅੰਕੁਸ ਸਿਰ ਪਰ ਸਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਸਪਰਸ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਸੋ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਨਾਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਰੂਪੀ ਤ੍ਰਿਣੋ ਸੇ ਆਛਾਦਜਾ ਹੂਆ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੂਪੀ ਗਰਤ ਤਿਸ ਵਿਖੇ ਗਿਰਿਆ ਕਰੋੜਾ ਹੀ ਜਨਮੋ ਪਰਯੰਤ ਦੁਖ ਪਾਵਤਾ ਰਹੇਗਾ॥ ਧੀਆਂ ਪੁਤ੍ਰ ਰੂਪੀ ਕੀੜੇ ਬਿਛੂ ਕਾਟ ਕਾਟ ਖਾਤੇ ਰਹੇਗੇ ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਮਨ ਤੇਰਾ ਤੂਚਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਣਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਦੁਖ ਕੇ ਹੀ ਵਾਸਤੇ ਹੈ॥

ਮਨੋਵਾਚ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਸਪਰਸ ਕੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਜਾਨ ਕੇ ਮੈਨੇ ਸਪਰਸ ਕਾ ਭੀ ਤਜਾਗ ਕੀਆ॥ ਪਰੰਤੂ ਰਸ ਮੈ ਤੋ ਕੁਛ ਔਗੁਣ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਅਬ ਮੈ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਰਸ ਕੋ ਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੋਗਾ॥

ਗੁਰੂਵਾਕ-ਅਰੇ ਹੇ ਅੰਧੇ ਮਨ ਅੰਧ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਰਸ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਰਸ ਕੋ ਮਤ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ॥ ਮਛਲੀਵਤ ਮਤ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ਜੈਸੇ ਮਛਲੀ ਰਸਨਾ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਵਸ ਹੂਈ ੨ ਕੁੰਡੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੇ ਹੂਏ ਮਾਂਸ ਕੋ ਮੂਰਖ ਮਤਸ ਮਾਂਸ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਂ ਕਲੇਸ਼ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕੁੰਡੀ ਮਛੀ ਕੇ ਕੰਠ ਮੈ ਫਸ ਜਾਤੀ ਹੈ॥ ਅਬ ਨਾ ਵੋ ਕੁੰਡੀ ਮਛੀ ਕੇ ਕੰਠ ਸੇ ਨਿਕਸਤੀ ਹੈ ਨਾਹੀ ਮਛੀ ਛੁਟਤੀ ਹੈ ਨਾ ਮਰਤੀ ਹੈ ॥ ਅੰਤ ਕੋ ਮਹਾਂ ਦੁਖ ਪਾਵਤੀ ਹੂਈ ਵਿਚਾਰੀ ਮਛੀ ਝੀਵਰ ਕੀ ਡੋਰ ਸੇ ਖੈਚੀ ਹੂਈ ਬਾਹਰ ਜਲ ਸੇ ਤਪਤ ਰੇਤੀ ਮੈ ਆਇ ਪੜਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਤੜਫ ੨ ਕੇ ਬਿਚਾਰੀ ਕੇ ਪਰਮ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕੇ ਮਛੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਸ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਰਸ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਤੂੰ ਰਸ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਮਛੀਵਤ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ॥ ਮਨੋਵਾਚ-ਪੁਨਾ ਮਨ ਬੋਲਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈਨੇ ਰਸ ਕਾ ਭੀ ਤਯਾਗ ਕੀਆ ਅਬ ਆਪ ਨੇ ਬਡਾ ਉਪਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਰਸ ਵਿਖੇ ਭੀ ਨਾਸ ਕਾ ਕਾਰਣ ਦਿਖਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਮੈ ਰਸ ਕੇ ਭੋਗ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਰੂਪ ਮੈ ਤਾ ਕੋਈ ਦੋਸ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਮੈ ਨੇਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਰੂਪਕੋ ਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੋਂਗਾ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਕ-ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਪੂਰਬ ਵਿਖਯੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਮੈਭੀ ਬਡੇ ਅਬ ਸੋ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਦੋਸ਼ ਤੁਝ ਕੋ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ਹੇ ਮਨ ਜਬਤੂੰ ਨੇਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਆਸ੍ਰਯ ਕਰਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਤੂੰ ਪਤੰਗ ਕੀ ਨਯਾਈ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਗਾ ਜੈਸੇ ਪਤੰਗ ਦੀਪਕ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਰ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਣ ਕੇ ਦੀਪਕ ਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰਣੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਪਰਸ ਕਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤੈਸੇ ਤੂੰਭੀ ਰੂਪ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ॥

ਮਨੋ ਵਾਚ-ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਬ ਮੈ ਰੂਪ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਕਾਹੇਤੇ ਸਰਬ ਲੋਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹਸੇ ਹੂਏ ਰਸਾਤਲ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਰੂਪ ਕੋ ਭੀ ਦੋਸ ਮਿਸ੍ਰਤ ਜਾਣ ਕੇ ਮੈਨੇ ਤਯਾਗਯ ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਮੈਨੇ ਜਾਣਯਾ ਹੈ ਗੰਧ ਵਿਖਾ ਨਿਰਦੋਖ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਮੈ ਘ੍ਰਾਣ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਆਸ੍ਰਯ ਕਰਕੇ ਸੁਗੰਧੀ ਕੋ ਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੋ ਗਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ-ਹੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਨ ਜੈਸੇ ਰੂਪ ਕੋ ਦੋਸ ਵਿਸ਼੍ਰਿ ਜਾਣ ਕੇ ਤਯਾਗਯਾ ਹਈ ਤੈਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਕੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਜਾਣ ਕੇ ਤਯਾਗ ਦੇ ਸਗੰਧੀ ਮੈ ਕਯਾ ਦੋਸ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ ਜੈਸੇ ਭ੍ਰਮਰ ਸੁਗੰਧੀ ਕੋ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਣੇ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਮਲ ਫੂਲ ਪਰ ਜਾਇ ਬੈਠਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸੁਗੰਧੀ ਕੋ ਲੇਤਾ ਹੂਆਂ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਸੂਰਯ

ਭਗਵਾਨ ਜਿਉ ੨ ਅਸਤਾਚਲ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਉ ੨ ਕਮਲ ਕਾ ਮੁਖ ਸੁਕਚਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਭਉਰਾ ਤਿਉ ਤਿਉ ਮਨ ਮੈ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕਮਲ ਕਾ ਮੁਖ ਸੁਕਚਤਾ ਤੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਬ ਕਾ ਘੁਟ ਰਸ ਕਾ ਲੈਕੇ ਚਲਤੇ ਹੈ ਅਬ ਕਾ ਘੁਟ ਲੇ ਲੇਵੈ ਜਬ ਕਮਲ ਕਾ ਮੁਖ ਬੰਧ ਹੋਣੇ ਲਗੈ ਗਾ ਤਬ ਝਟਤੀ ਹੀ ਉਡ ਚਲੈ ਗੇ ਅਬੀ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਸ ਕੇ ਲੋਭ ਮੈ ਲਗੇ ਹੂਏ ਭ੍ਰਮਰ ਕੋ ਦਿਨ ਅਸਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਮਲ ਕਾ ਮੁਖ ਮੁੰਦ ਜਾਤਾ ਹੈ ਭ੍ਰਮਰ ਵਿਚਾਰਾ ਕਮਲ ਵਿਖੇ ਫਸਾ ਹੂਆਂ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਚਿਤ ਵਿਖੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਿਆ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਹੈ॥

ਸ਼ਃ ਰਾਤ੍ਰਿ ਗ ਮਿਖਜ਼ਤਿ ਭਵਿਖਜ਼ਤਿ ਸੁ ਪ੍ਰਭਾਤੰ ਭਾਸ੍ਵਾਨੁ ਵਿਖਜ਼ਤਿ ਹਸਿਖਜ਼ਤਿ ਪੰਕਜਸ੍ਰੀ ਇਤੀ ਚਿੰਤਯਤੇ ਕੰਜਗਤੇ ਦ੍ਵਿਰੇਫੇ ਹਾ ਹੰਭ ਹੰਤ ਗਜ ਉਨ ਮਮਜ ॥ ੧

ਟੀਃ ਭ੍ਰਮਰ ਕਹਤਾ ਹੈ ਆਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਜਬ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗੀ ਤਬ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਭਾਤ ਹੋ ਆਵੇ ਗੀ ਫੇਰ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਚੜ੍ਹ ਗਾ ਤਬ ਕਮਲ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਸੋਭਾ ਹਸੇ ਗੀ ਕਮਲ ਖਿੜ ਆਵੇ ਗੇ ਫੇਰ ਹਮ ਕਮਲ ਕੇ ਬੀਚ ਸੇ ਉਡ ਕੇ ਔਰ ਕਮਲ ਪਰ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਭ੍ਰਮਰ ਕੇ ਊਹਾ ਏਕ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਆਇ ਨਿਕਸਯਾ। ਉਸ ਗਜ ਨੇ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਕਮਲ ਜੜੋ ਸੇ ਉਖਾੜਕੇ ਖਾਇ ਲੀਏ। ਉਸ ਭਉਰ ਵਾਲੇ ਕਮਲ ਕੋ ਭੀ ਉਖਾੜ ਕੇ ਭਖਣ ਕਰ ਲੀਆ। ਭ੍ਰਮਰ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਮਨ ਮੈ ਹੀ ਰਹ ਗਈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਘ੍ਰਾਣ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸਾਥ ਮਿਲੇਗਾ ਸੁਗੰਧੀ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰ ਤਬ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਭ੍ਰਮਰ ਕੀ ਨਯਾਈ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਚਿਤ ਸ਼ਰੀਰ ਰੂਪੀ ਅੰਭੋਜ ਵਿਖੇ ਸੁਗੰਧੀ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਭਉਰੇ ਵਤ ਮਤ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ॥ ੧ ॥ ਅਬ ਏਹ ਅਪਣੇ ਚਿਤਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਦੇਖ ਏਕ ਏਕ ਦੋਖ ਵਾਲੇ ਏਕ ਏਕ ਜਾਤੀ ਵਾਲੇ ਅਣਗਤ ਹੀ ਜੀਵ ਪੜੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਜੀਵ ਵਿਖੇ ਪਾਂਚੋ ਵਿਸ਼ੇ ਹੋਵੈ ਵੋ ਜੀਵ ਕਿਉ ਨ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ॥

ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗ ਪਤੰਗ ਕੁੰਚਰ ਏਕ ਦੋਖ ਵਿਨਾਸ। ਪੰਚ ਦੋਖ ਅਸਾਧ ਜਾਮਹਿ ਤਾਂਕੀ ਕੇਤਕ ਆਸ॥ ਤਥਾਚ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੇ॥ ਕੁਰੰਗਾਲਿ ਪਤੰਗੇ ਭਮੀਨਾਸਤ੍ਰੈ ਕੈ ਕਮੋਹਿਤਃ ਸਰਬੈ ਯੁਕ੍ਤੈ ਤੰਨਥੈਸ੍ਰ ਬਯਾਪਤ ਸਯਾਗਯਕੁਤਃ ਸੁਖੰ॥ ੧॥

ਹੇ ਚਿਤ ਦੇਖ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗ ਪਤੰਗ ਤੇ ਹਸਤੀ ਯੇ ਪਾਂਚ ਜਾਤੀ ਕੇ ਜੀਵ ਅਸੰਖਯਾਤ ਹੀ ਏਕ ਏਕ ਵਿਖੇ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੂਏ ਹੂਏ ਨਾਸ ਪੜੇ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤੈ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਨਿਰੰਤਰ ਹੀ। ਅਬ ਏਹੁ ਪੰਚੋ ਅਜੀਤ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮੈ ਹੋਵੈ ਭਲਾ

ਕਹੁ ਤਾ ਸਹੀ ਉਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਜੀਵਣੀ ਕੀ ਕਿਤਨੀਕ ਆਸ਼ਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੰਨਪਾਤ ਵਾਲੇ ਕੀ ਥੋੜੀ ਹੀ ਜੀਵਣੇ ਕੀ ਆਸ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਤਿਸ ਕੀ ਭੀ ਜਾਣੋ ਹੇ ਮਨ ਯੇਜੀਵ ਆਪਣੇ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਜਾਲ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਂ ਆਪ ਹੀ ਉਸ ਕੇ ਬੀਚ ਫਸ ਮਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਕੜੀ ਆਪ ਹੀ ਤੰਤੂਆਂ ਕੋ ਪਸਾਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ਆਪ ਹੀ ਬੀਚ ਫਸ ਮਰਤੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਚਿਤ ਅਬ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਜਾਲ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸਮਾਧੀ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਓਰ ਸੇ ਚਿਤ ਕੋ ਨਿਰਾਸ ਕਰਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਇਸਥਿਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਰੋਕਕੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਕੋ ਏਕ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਮਨਾ ਦਵਾਰਾ ਸਦਮ ਦਵਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੋ ਥਿਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਰ ਰਹੇ ਪੁਨਾ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਉਤ੍ਰੇ ਪੁਨਾ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਜਾਣ ਕੇ ਚਿਤ ਕੋ ਉਪਸਮ ਕਰਕੇ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਕਿਤਨਾਕ ਚਿਰ ਸਮਾਧੀ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਉਤਰੇ ਜਗਤ ਕੀ ਅਦਭੁਤ ਰਚਨਾ ਦੇਖ ਕੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸੀ ਸਰਬ ਸਿਧੀਆਂ ਕੇ ਈਸਵਰ ਇਛਾਚਾਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਾਂਚ ਭੂਤ ਆਕਾਸਾ ਦੀ ਤਥਾ ਇਨ ਪਾਂਚ ਤਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਇਨਕੇ ਵਸਵਰਤੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਬ ਜਿਨ ਕੇ ਸੂ ਸਰੀਰਕਾ ਅਧਯਾਸ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਾ ਸਰਬ ਅਧਯਾਸ ਗਯਾਨ ਯੋਗਅਗਨੀਕਰਕੇ ਜਿਨਾਕਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ਜਬ ਚਾਹੇ ਤਬ ਸਰੀਰ ਕੋ ਛੋਡ ਦੇਵੈ ਪੁਨਾ ਜਬ ਚਾਹੇ ਤਬ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਲੇਵੈ ਕਿਤਨਾ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਉਤਰ ਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਯਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਦੰਡੌਵਤ ਪ੍ਰਿਥੀ ਪਰ ਲੰਬ ਪੜਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਪ੍ਰਸਨ ਕੰਜਵਤ ਖਿੜਯਾਹੂਆ ਮੁਖ ਸਿਖ ਕਾ ਦੇਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜਾਣਤੇ ਭਏ ਜੋ ਏਹ ਅਬ ਤਤਵੇਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਪ੍ਰੀਛਾਰਥ ਪੁਨਰਪਿ ਪੂਛਤੇ ਭਏ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਕਿਉਂ ਸਾਧੋ ਅਬ ਆਨੰਦ ਤੋਹੈ ਅਬ ਤੋ ਕਿਸੀ ਪਰਕਾਰ ਕਾ ਸੰਸੀ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿਉ ਅਬ ਨਿਸੰਸੈ ਸਰਬ ਸੰਸੈ ਤੇ ਰਹਤ ਭਯਾ ਹੈ ਕਿਉ ਅਬ ਤੋ ਅਪ੍ਰਤਹਤ ਗਤੀ ਭਯਾ ਹੈ ਕਿਉ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਮਿਥਯਾ ਜਾਣਕੇ ਆਪਣੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਭਯਾ ਹੈ ਕਿਉ ਜੋ ਯੇ ਸਰਬ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਯੇ ਸਰਬ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਹੈ ਸਰਬ ਜਿਸ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਯੇ ਸਰਬ ਜਿਸ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਣ ਸਕਤਾ ਜੋ ਸਰਬ ਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ਰਹਯਾ ਹੈ ਤਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਵਿਖੈ ਤੈਨੇ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤ ਪਾਈ ਹੈ ਕਿਉ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸੀ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਰਾਂਤੀ ਕੋ ਹੀ ਵੇਦਵੇਤਾ ਸਰਬ ਸੁਖੋ ਕੀ ਅਵਧੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਹਨਾਤਮ ਵਿਸਰਾਂਤੀ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈ

ਯੇ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਸਰਬ ਸਿਧੀਓਂ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਕਰਾਮਾਤੋ ਕੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਯੇ ਜੀਵ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋ ਜਾਤ ਹੈ ਅਬ ਤੂੰ ਔਰ ਕਯਾ ਪੂਛਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਅਬ ਤੁਮ ਵਿਦਤ ਵੇਦ ਵੇਦ ਭਏ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਸੇ ਨਿਸਚੇ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਅਬ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਪਦ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਭਯਾ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਜੈਸੇ ਯੇ ਪੁਰਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ॥

ਸ਼ਃ ਨ ਤਥਾ ਭਾਤਿ ਪੂਰਣੇਦੁ ਛੀਸਾਗਰਃ। ਨਲਖਯਮੀ ਵਦਨਕਾਂਤੰ ਸਿਪ੍ਰਹਾ ਹੀਨੰ ਯਥਾ ਮਨਾ ।੨ ਹੇ ਸਾਧੋ ਐਸਾ ਪੌਰਣਮਾ ਕਾ ਚੰਦਰਮਾ ਭੀ ਨਹੀ ਸੋਭਤਾ ਜੈਸਾ ਨਿਸ ਪ੍ਰਿਹਾ ਮਨ ਵਾਲੇ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਖੀਰ ਸਾਗਰ ਸ੍ਵੇਤ ਦੂਧ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਭੀ ਨਹੀ ਸੋਭਤਾ ॥ ਜੈਸਾ ਇਛਾ ਹੀਨ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਲਖਮੀ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਕਾਂਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤੀ ਜੈਸਾ ਵਾਸਨਾ ਹੀਨ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਮਨ ਸੋਭਤਾ ਹੈ।। ੧ ॥ ਤਾਂਤੇ ਜੇ ਤੁਝ ਕੋ ਪਰਮ ਪਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤਾਂ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਮੇਰਾ ਮੋਹ ਨਸ਼੍ਟ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਕੇ ਉਦੇ ਹੂਏ ਹੂਏ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਪ ਕੇ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਸੇ ਮੇਰਾ ਭੀ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਗਇਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਮੇਰਾ ਸੰਸੈ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸੂਕ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਆਦਿਕ ਜਲ ਜੰਤੂ ਸਭ ਹੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਮੈ ਸ੍ਵਸਥ ਇਸਥਿਤ ਭਯਾ ਹੂੰ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਬ ਮੈ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਬਦਲਾ ਕਜਾ ਭੇਟਾ ਦੇਵਹੁ ॥ ਐਸਾ ਪਦਾਰਥ ਹਮ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਜੋ ਬਦਾਰਥ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰ ਸਕੇ ॥ ਜਿਸ ਕੇ ਦੇਣੇ ਸੇ ਹਮ ਅਰਿਣਿ ਹੋਵੈਂ ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਉਪਾਉ ਨਿਸਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਹਮ ਦੇਖਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਨਿਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਬਦਲੇ ਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਡੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੈ ॥ ਆਦੇਹ ਪਾਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਦਾਸਤ ਭਾਵ ਅੰਗੀ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ਅਬ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਕੀ ਆਗਜਾ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਕਾਰ ਕਰੈ ॥ ੧੯ ॥

ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਤੁਮ ਸਬੋਧ ਹੂਏ ਹੋ ॥ ਅਬ ਤੁਮ ਕੋ ਘਰ ਬਨ ਤੁਲ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ—ਰੇ ਮਨ ਐਸੋ ਕਰ ਸੰਨਯਾਸਾ ॥ ਬਨ ਸੇ ਸਦਨ ਸਭੈ ਕਰ ਸਮਝੋ ਮਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸਾ ॥ ਇਸ ਸੇਅਬ ਤੁਮ ਹਮਾਰਾ

ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਆਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਜਾਹੁ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਮਿਲੋ ਕੋਈ ਦਿਨ ਰਹ ਕੇ ਪੁਨਾ ਆਜਾਣਾ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰ ਲੀਏ ॥ ਆਗਯਾ ਲੇਕੇ ਧਰਤੀ ਪਰ ਡੰਡੌਵਤ ਲੰਬੇ ਪੜਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਮਨਾਇ ਕੇ ਚਲਨ ਲਗੇ ਜਬ ਤਬ ਪੁਨਃਸ਼੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਮਾਥਾ ਟਿਕਾਯਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮੋ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਵਾਏ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਰਖਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਪੁੰਡਰੀ ਕਾਖਯ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਸਤ ਕਮਲ ਟਿਕਾਵਹਿ ॥ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਵਸਿਸ਼੍ਰ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹਾਥ ਰਖੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗੌਰੀਸ ਜੀ ਸ਼ਾਮ ਕਾਰਤਕ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹਾਥ ਰਖੈ ॥ ਤੈਸੇ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਾਥ ਰਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਾਵਹੁ ਤੁਮ ਕੋ ਮਾਰਗ ਮੈ ਕਲਯਾਣ ਹੋਵੇ ਅਬ ਅਤਿ ਬਿਲੰਬ ਮਤ ਲਗਾਵਹੁ ॥ ਫੇਰ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਆਵਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੁਮਨੇ ॥ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਮਾਤਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਮਾਤਾ ਭੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਈ ਕੁਸਲ ਪੂਛੀ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਘਰ ਮੈ ਲਗੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਣੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਆਇ ਗਏ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੀਆ ਕਰੈ ॥ ਜਬ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਰਸ ਅਥਵਾ ਛੇ ਮਾਸ ਵਿਤੀਤ ਭਏ ਤਬ ਮਾਤਾ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸੰਦੇਹ ਗੁਜਰਿਆ ॥ ਕਯਾ ਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰਾ ਬਹੁਤ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਨਉਕਰੀ ਕਰਕੇ ਆਯਾ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੁ ਪਦਾਰਥ ਕੁਛ ਨਹੀ ਲਯਾਯਾ ॥ ਯੇ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸਾਰਾ ਹੀ ਦ੍ਰਬਯ ਸਾਧਾ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਛਕਾਇਆਯਾ ਹੈ ॥ ਜਾਣਤੀ ਹੈ ਮਾਤਾ ਕੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਬਡਾ ਮੇਲੀ ਹੈ ਸੰਤਾਂ ਹੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਰਖਤਾ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਡਰਤੀ ਹੂਈ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਪੂਛੇ ਨਹੀ ॥ ਡਰ ਕੈਸਾ ਕੇ ਮਤ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚਲਾ ਨ ਜਾਵੇ ਮਤ ਫਕੀਰਾ ਸਾਥ ਰਲ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ ॥ ਇਸ ਡਰ ਕੀ ਮਾਰੀ ਮਾਤਾ ਪੂਛੇ ਨਹੀ ॥ ਭਰਜਾਈਯਾਂ ਭੀ ਜਾਣਨ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਦੇਵਰ ਮਖਟੂ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਜਾਣੈ ਯੇ ਆਪਣੇ ਹਾਲ ਮੈ ਮਸਤ ਰਹੈ ॥ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਜੰਗਲ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਕਬੀ ਅਨ ਖਾਣੇ ਕੋ ਆਵਹਿ ਕਬੀ ਨ ਆਵਹਿ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਸੰਤ ਆਯ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜੇ ਘਰ ਸੇ ਅਨ ਪਾਨੀ ਕਾ ਕਾਰਜ ਹੋਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਸੇ ਹੀ ਸਿਧ ਕਰ ਲੇਣਾ ਨਹੀ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈਸੇ ਭਿਖਯਾਦਿਕ ਸੇ ਕਾਰਜ ਸਾਧ ਲੇਣਾ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ਏਕ ਦਿਨ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਜਮਾਤ ਆ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਈਧਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜਤਨ ਕੀਆ ॥ ਏਕ ਤੋ ਜਾੜੇ ਕੇ ਦਿਨ

ਦੂਸਰਾ ਝੜੀ ਲਗ ਪੜੀ ॥ ਕਹੂੰ ਭੀ ਬਾਲਣ ਹਾਥ ਨ ਆਵੇ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਕੀ ਚੌਕਾਠਾਂ ਉਖਾੜ ਕੇ ਲੇ ਗਏ ॥ ਜਾਇਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਦੇਕੇ ਉਨ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸਨਬੰਧੀ ਸਭੀ ਖਿਝਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇਬਿਤਾਏ ॥ ਯੇ ਬਿਧਾਤਾ ਕੀ ਨੇਤ ਹੀ ਐਸੀ ਹੈ ਕੇ ਸਨ-ਬੰਧੀਆਂ ਕੋ ਸੂਧਾ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ॥ ਭਾਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਕਿਉ ਨ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਸਿਧ ਕਿਉ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਘਰ ਸੇ ਚਲੇ ਜਾਣੇ ਕੀ ਸਾਖੀ ਮੈਨੇ ਜੈਸੇ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਖਸੀ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਜੈਸੇ ਸੁਣੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਯੇ ਦੋਨੋ ਬਾਪ ਬੇਟਾ ਬਡੇ ਨਿਸਚੇ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਥੇ। ਜਬ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਬਾਹਰ ਆਇ ਉਤਰੀ। ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਮੰਡਲੀ ਕੇ ਭੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਗਏ। ਮਾਤਾ ਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਅਨਕੀ। ਤਬ ਮਾਤਾ ਕੁਛਕ ਕੋਪ ਸਹਤ ਹੋਇ ਕੇ ਬੋਲੀ। ਬੀਰ ਸਿੰਘਾ ਬਚਾ ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਨਿਤ ਏਹੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਤਾਂ ਨਿਤ ਹੀ ਫਕੀਰਾਂ ਕੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਆਵਤੀ ਜਾਤੀ ਰਹਤੀਆਂ ਹੈ। ਹਮ ਹਰ ਰੋਜ ਇਤਨੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਕਹਾਂ ਸੇ ਲਜਾਵੇ ਜੋ ਤੂੰ ਖੁਲੇ ਦਿਲ ਸੇ ਫਕੀਰਾਂ ਕੋ ਖੁਆਵਤਾਂ ਰਹੇ। ਅਪਣੀ ਖਟੀ ਤਾਂ ਤੂੰ ਸਾਰੀ ਫਕੀਰਾਂ ਕੋ ਖੁਆਇ ਆਯਾ ਹੈ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਘਰ ਲਗਾ ਹੈ ਉਜਾੜਨ। ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਥੋੜਾ ਹੀ ਦੇ ਦੇਵਹੁ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਸੇ ਬੋਲੀ। ਹੇ ਵੀਰ ਸਿੰਘਾ ਤੇਰਾ ਮੈ ਆਜ ਤਾਈ ਕੁਛ ਨਹੀ ਦੇਖਯਾ। ਭਾਈ ਤੇਰੇ ਖਟਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਤੂੰ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਮੈ ਭੀ ਖਾਂਦੀ ਹਾਂ ਜਾਹੁ ਹੁਣ ਤੂੰ ਚਲਯਾ ਜਾਹੁ ਚਾਰੇ ਰਾਹੁ ਚਿਟੇ ਹੈਨੀ। ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾਂ ਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਤਾ ਜੀ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਚਲਦੀਆ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਆਇਕੇ ਫਿਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੁਛਤਾ ਦੇਵਹੁ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਮਾਤਾ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂ ਜੋ ਕਹਾ ਹੈ ਜਾਹੁ ਚਾਰੇ ਰਸਤੇ ਚਿਟੇਹੈਨੀ ਚਲਿਆ ਜਾਹੁ ਫੇਰ ੨ ਕਿਉ ਘਰ ਕੀ ਓਰ ਦੋੜਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਾਤਾ ਕੋ ਚਰਨ ਬੰਦਨਾ ਕਰਕੇ ਗਗੋਗੁਧੇ ਨਗਰ ਮੈ ਭਿਖਯਾ ਮਾਂਗ ਕੇ ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਜਮਾਤ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਭੋਜਨ ਖੁਵਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਜਾਇ ਬੈਠਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਬਚਨੋ ਕਾ ਅਰਥ ਬਿਚਾਰਨ ਕੀਆ। ਕਯਾ ਮਾਤਾ ਨੇ ਜੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਕੇ ਜਾਹੁ ਬੀਰ ਸਿੰਘਾ ਚਾਰੇ ਰਾਹੁਚਿਟੇ ਹੈਨੀ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਨਿਰਅਰਥਕ ਨਹੀ। ਕਿੰਤੂ ਸਾਰਥਕ ਹੈ ਬਡੇ ਗੰਭੀਰ

ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਹੈਂ। ਕਿਉ ਜੋ ਐਸੀ ਕੌਨ ਮਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੀ ਇਛਾ ਨ ਕਰੇ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਪਰਮ ਕਲਜਾਣ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਆਲਸ ਕਰ ਕੇ ਬੈਠ ਹੀ ਰਹੇ ਥੇ॥ ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਮਾਤਾ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਜਗਾਯਾ ਹੈ॥ ਮਾਤਾ ਨੇ ਜੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇਰੀ ਖਟੀ ਮੈ ਆਜ ਤਾਈ ਕੋਈ ਨਹੀ ਦੇਖੀ॥ ਕੁਛ ਮਾਤਾ ਕੋ ਧਨਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਥੀ ਕਿੰਤੂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਮਾਤਾ ਕਾ ਯੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ॥ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੁਝ ਕੋ ਬੜੀ ਚਿੰਤਾ ਅਵਸੋਸ ਹੈ ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਪਰਮਾਰਥ ਕੀ ਖਬਰ ਨਾ ਹੋਈ॥ ਸਾਰੇ ਹੀ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਧੰਧਯਾ ਮੈ ਲਗ ਰਹੇ ਹੈਂ॥ ਇਕ ਤੇਰੀ ਮੈ ਆਸ ਰਖੀ ਹੋਈ ਥੀ ਜੋ ਇਹ ਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਾਯਣ ਹੋਵੇਗਾ ਯੇ ਮੇਰੀ ਕੁਖ ਸਫਲ ਕਰੇਗਾ॥ ਸੋ ਤੂੰ ਭੀ ਆਲਸੀ ਹੋਇਕਰ ਬੈਠ ਰਹਯਾ ਹੈ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਧਨ ਕੀ ਖਟੀ ਕਮਾਈ ਆਜ ਤਾਈ ਤੈਨੇ ਕੋਈ ਨਹੀ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰੀ॥ ਦੂਸਰਾ ਕਉਨ ਪੁਰਖ ਆਪਣੀ ਖਟੀ ਕਮਾਈ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਦੇ ਦੇਤਾ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਭਜਨ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਕੋ ਪਾਵਹੁਗੇ॥ ਕਮਾਈ ਬਿਨਾ ਖਾਵਹੁਗੇ ਕਯਾ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਉਠਹੁ ਜਾਵਹੁ ਬਿਲੰਬ ਮਤ ਲਗਾਵਹੁ ਯਾ ਤੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਭਜਨ ਕਰੋ॥ ਜੇ ਭਜਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਤੌ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ॥ ਐਸੇ ਨ ਹੋਵਹੁ ਜੈਸੇ ਧੋਬੀ ਕਾ ਕੂਕਰ ਨਾ ਤੋ ਘਰ ਲਾਯਕ ਹੈ ਨ ਘਾਟ ਲਾਯਕ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਲੇਕੇ ਮਾਤਾ ਕਾ ਕਹਣਾ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਆਜ ਤਾਈ ਤੇਰੀ ਖਟੀ ਕਮਾਈ ਮੈ ਕੋਈ ਨਹੀ ਦੇਖੀ॥ ਯੇ ਜੋ ਕਹਯਾ ਹੈ॥ ਜਾਹੁ ਵੀਰ ਸਿੰਘਾ ਚਾਰੇ ਰਾਹੁ ਚਿਟੇ ਹੈਨੀ॥ ਇਸ ਵਚਨ ਕਾ ਇਹ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ। ਸੋ ਚਾਰੇ ਮਾਰਗ ਯੇ ਹੈ॥ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮੋ ਮੋਖ ਯੇ ਚਾਰੋ ਮਾਰਗ ਤੁਮਾਰੇ ਉਦਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋਜਾਵਹਿਗੇ॥ ਅਥਵਾ॥ ਸਮ ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਸਤਸੰਗ ਯੇ ਮੋਖਯ ਕੇ ਚਾਰੋ ਦ੍ਵਾਰਯੇ ਮੈ ਤੁਮ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਵਿਘਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਾ ਹੋਵੇਗਾ॥ ਅਥਵਾ ਵਿਵੇਕ ਵੈਰਾਗ ਖਟ ਸੰਪਤੀ ਮੁਮੁਖਯਤਾ ਇਨ ਚਾਰੋ ਸੁਧ ਸਾਧਨੋ ਕੋ ਕਿਉ ਨਹੀ ਸਮਾਲਤਾ॥ ਅਥਵਾ॥ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਤਸੰਗ ਤੇਰੇ ਪੁਨਯ ਯੇ ਸਭ ਅਬ ਤੇਰੇ ਸਹਾਯਕ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਅਬ ਤੂੰ ਆਲਸ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਰਯਾ ਹੈ॥ ਅਥਵਾ ਮੋਖਯ ਮਾਰਗ ਕੀਆਂ ਸਹਾਯਕ ਮੈਤ੍ਰੀ ਮੁਦਿਤਾ ਕਰੁਣਾ ਉਪਰਤੀ ਯੇ ਚਾਰੋ ਸਖਯਾਂ ਤੇਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਵਾਸਤੇ ਪਰਮ ਸੁਧ ਉਦਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹੈਂ॥ ਤੇਰੀ ਓਰ ਯੇ ਚਾਰੋ ਦੇਖ ਰਹੀਆਂ ਹੈਂ॥ ਪੁਨਾ ਇਤਨੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਪਰਮਾਰਥ ਕੀ ਹੋਤਯਾ ਤੁਮ ਕਿਸ ਲੀਏ ਬਿਲੰਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ॥ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਮਨ ਮੈ ਰਖ ਕੇ

ਮਾਤਾ ਨੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕਹ੍ਯਾ ਹੈ ਐਸੇ ਮਾਤਾ ਕੇ ਵਚਨੋ ਕਾ ਅਰਥ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਹਾਂ ਤੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਕੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਆਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੇਵਾ ਮੇ ਤਤ ਪਰ ਹੂਏ ॥ ੨੧ ॥

ੳ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂਊ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖ੍ਯਾਨੇ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸੰਬਾਦੇ ਗ੍ਯਾਨਯੋਪ ਦੇਸੋ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਵਤਰੂ
ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ
੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ
੨੯ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਡੇਢ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹੀ ਉਠ ਕੇ ਸੋਚ ਪ੍ਰਥਮ ਹੋਕੇ ਦਾਤਣ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਦਿਵਾਨ ਮੈ ਹਾਜਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਵਾ ਪਹਰ ਯਾਮਨੀ ਰਹਤ਼ਾ ਦਿਵਾਨ ਲਗਾਇ ਬੈਠਤੇ ਥੇ। ਜੋ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨਾ ਕੋ ਸੁਣਤੇ ਥੇ ਸੋ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰ ਕੇ ਰਹਤ਼ਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਪਾਸ ਹਾਜਰ ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ। ਪ੍ਰਥਮ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਤ੍ਵ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਤਥਾ ਉਪਾਸਨਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀ ਕਥੀ ੨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇਖਕੇ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਪੁਨਾ ਜਬ ਛੇ ਸਾਤ ਘੜੀ ਰਾਤ ਰਹਜਾਵੇ ਤਬ ਰਾਗੀ ਆਇ ਜਾਵੈ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕੀ ਚੌਂਕੀ ਕਰੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹੈ। ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਸੇ ਪੀਛੇ ਘੜੀ ਦੋ ਇਕ ਦਿਨ ਚੜੇ ਪੰਚ ਦਸੀ ਆਦਿ ਵੇਦਾਂਤ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਹੋਵੇ ਸਵਾ ਪਹਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਇ ਕਰ ਬਿਰਾਜ ਜਾਵੈ ॥ ਪੁਨਾ ਜਬ ਤੀਸਰਾ ਪਹਰ ਹੋਵੇ ਤਾ ਬਾਹਰ ਜਾਵੇ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਸਣ ਗੜਵਾ ਲੇਕਰ ਪੀਛੇ ੨ ਚਲੇ ਜਾਵਹ ਪੁਨਾ ਬਾਹਰ ਨਦੀ ਕੇ ਕਨਾਰੇ ਸੌਚ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਵਹ ਪੁਨਾ ਦੋਘੜੀ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵਾਸਿਸ੍ਰਾਦਿਕ ਵੇਦਾਂਤ ਕੇ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਅਰ ਕੀਰਤਨ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਪੁਨਾ ਰਹਰਾਸ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣ ਕੇ ਅਰਦਾਸ ਸਮੇ ਸਭੀ ਜਨ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣ ਕੇ ਭੋਗ ਸਮੇ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਸੀਸ ਧਰਤੀ ਪਰ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕੈ ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਜਾਤੀ ਤਾਈਂ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹੋਤਾ ਰਹੇ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਕੀਆ ਕਰਹ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਕਥਾ ਸੇ ਪੀਛੇ ਬੈਠੇ ੨ ਬਡੇ ਹਸੇ ਜਬ ਏਕਾਂਤ ਸਮਾ ਪਾਇ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕਾ ਹਾਸਾ ਅਕਾਰਣ ਤੋ ਨਹੀ ਕਿਉ ਜੋ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਜੋ ਜੋ

ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਸਾਰਥਿਕ ਹਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸੇ ਜਾਣਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਆਪਕਾ ਹਾਸਾ ਬਿਨਾ ਕਾਰਣ ਨਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਕੋ ਲੇਕਰ ਆਪਕਾ ਹਾਸਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ–ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਮ ਕੋ ਇਸ ਲੀਏ ਹਾਸਾ ਆਯ ਹੈ ਜੋ ਦੇਖੋ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਗੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਸਰਬ ਕਾ ਆਧਾਰ ਭੂਤ ਹੋਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਸਮੇ ਕਿਆ ਸੰਕਲਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ– ਹੇ ਸ੍ਵਮਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਸਮੇ ਕਹਾਂ ਇਸਥਿਤ ਹੈਂ ॥ ਔ ਕਯਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਸਮੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਘੋੜਿਆ ਕੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਖੜੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਦਰੋਗੇ ਕੇ ਕਹੇ ਸੇ ਐਸੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਉਪਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂਕਿ ਅਛੀਆਂ ਖਚਰਾਂ ਭੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੈਂ ॥ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਦੇਖ ਕੇ ਹਮ ਕੋ ਹਾਸੀ ਆਇ ਗਈ ਹੈ ॥ ਜੋ ਦੇਖੋ ਮਾਯਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਈਸ਼੍ਵਰੋਂ ਕੋ ਭੀ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਕਰਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਕਹਾਂ ਨਿਰੀਹ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ॥ ਔ ਕਹਾਂ ਖਚਰੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ॥ ਕਹਾਂ ਨਿਰੰਜਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਔ ਕਹਾਂ ਅੰਜਨ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ॥ ਅੰਜਨ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਕਾ ਹੈ ॥ ਕਹਾਂ ਅਸੰਗੋ ਹੀ ਅਯੰਪੁਰਖਃ ਸਦਾ ਅਸੰਗ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਕੀ ਨਿਆਈ ॥ ਕਹਾਂ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਲਾਭ ਅਲਾਭ ਕੀ ਇਛਾ ਅਨਿਛਾ ॥ ਕਹਾਂ ਆਪਤ ਕਾਮ ਰੂਪ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨਾਮ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ਕਹਾਂ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ॥ ਕਹਾਂ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਾਂ ਸੰਗ ਦੋਖ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖੋਂ ਕੀ ਸੀਮਾਂ ਸਰੀਰ ਮਾਤ੍ਰ ਆਪਕੋ ਪਰਛਿੰਨ ਅਲਪ ਬ੍ਰਿਤੀ ਮਾਨਣਾ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਗਦੋਖ ਹੀ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਮੈ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਬਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਦੋਃ–ਬਹੈ ਕੁਸੰਗ ਚਾਹੈ ਕੁਸਲ ਏਹੀ ਬਡੋ ਅਵਸੋਸ ॥ ਮਾਨ ਜੋ ਘਟਿਉ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਰਾਵਨ ਬਸਯੋਪੜੋਸ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ–ਉਨਾਂ ਪੁਰਖਾ ਕੋ ਵਾਰੰਵਾਰ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕੁਸੰਗ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਫੇਰ ਸੁਖਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਨ ਮਾਨੁਖੋਂ ਊਪਰ ਬਡਾ ਅਵਸੋਸ ਹਮ ਕੋ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬੰਬੂਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਅੰਬ੍ਰ ਅਥਵਾ ਅੰਗੂਰ ਕਾ ਫਲ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤਾ ॥ ਜੈਸੇ ਬੰਧਯਾ ਕੇ ਘਰ ਪੁਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਜੈਸੇ ਸਸੇ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ॥ ਤੈਸੇ ਕੁਸੰਗ ਮੈ ਬੈਠਣੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਯੇ ਵਸਤੂ ਸਕਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ

ਨੀਮ ਸਹਜੇ ਹੀ ਕਟੂ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਮਿਰਚ ਸੂਭਾਵਕ ਹੀ ਤੀਖਣ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਊਖ ਸੂਭਾਵਕ ਹੀ ਮਧੁਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਆਮਲਕੀ ਸਹਜੇ ਹੀ ਖਟੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜਲ ਸੂਭਾਵਕ ਮਧੁਰ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੀ ਵਸਤੂ ਸਾਥ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਜਲ ਕਾ ਸੁਾਦ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਰੰਗ ਕੇ ਸਾਥ ਜਲ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸਾ ਹੀ ਜਲ ਕਾ ਰੰਗ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੈਸੀ ਸੰਗਤ ਮੈ ਯੇ ਪੁਰਖ ਬੈਠਤਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਰੰਗ ਇਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਚਢ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੰਗ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਰਣਾ ਚਾਹੀਏ ॥ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕੇ ਕੁਸੰਗਤ ਮੈ ਬੈਠਣੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੋਗਾ ਔਰ ਕਜ਼ਾ ਕਹਣਾ ਹੈ ਵਿਭੂ ਬਜ਼ਾਪਕ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸੰਗ ਦੋਖ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਬਾਵਨ ਅੰਗੁਲੀ ਕਾ ਹੋ ਗਯਾ ॥ ਜਬਕੇ ਸਰਬ ਬਜ਼ਾਪੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕੋ ਭੀ ਸੰਗ ਦੋਖ ਨੇ ਤੁਛ ਔ ਛੋਟਾ ਜੈਸਾ ਬਨਾਇ ਦੀਆ ਤਬ ਔਰ ਜੀਵ ਕੀ ਕਜ਼ਾ ਕਥਾ ਹੈ ਯੇ ਕੈ ਮੁਤਕ ਨਜ਼ਾਇ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਬ ਤੁਮ ਕੋ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮੇ ਸੰਗ ਦੋਖ ਕਾ ਹੀ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰੋ ॥ ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਥਾ ਸੁਣੋ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਾਯਾ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਹਮ ਭੀ ਕਬੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੈ ॥ ਤਬ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਕੇ ਵੇਤਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਭ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਜਾਣਨੇ ਹਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਤੁਮਾਰਾ ਭੀ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਾ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਅਬ ਹੀ ਦਰਸਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੇਂ ॥ ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਬਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਜੇ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੁਝ ਪਰ ਹੈ ਤੋ ਅਬ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵਹੁ ॥ ਆਪ ਸਮ-ਰਥ ਹੋ ਆਪ ਕੇ ਆਗੇ ਕਉਨ ਬਡੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਸਿਖ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਨੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਸਿਖ ਬੈਠਾ ਥਾ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਸਿਖ ਕਾ ਸਿਰ ਪਕੜ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੈ ਭਾਈ ਬੀਰ ਸਿੰਘਾ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਤਬੇਲੇ ਕੇ ਬੀਚ ਸਹਤ ਉਨ ਕੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਜਹਾਂ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਖੜੇ ਕੇ ਘੋੜੀਆਂ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੂਏ ਦਰੋਗੇ ਸੇ ਰਾਸਥਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਾਇ ਰਹੇ ਥੇ॥ ਜੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਤਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਸਭੇ ਹੀ ਬਚਨ ਸੁਣੇ ਕੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਦਿਵਾਨ ਕੇ ਬੀਚ ਬੈਠਿਆਂ ਨੇ ਪਸਚਾਤ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਔਰ ਸਾਰੇ ਨਗਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਤਥਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਨਦੀ ਸ੍ਵਾਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਬਾਗ ਬਗੀਚੇ ਕੋਸ ਖਜਾਨੇ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਹੀ ਊਨੇ ਜੀ ਕਾ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਰੋਮ ਹਰਖਣ ਹੋਗਏ ॥ ਅੰਗੋਂ ਮੇ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਆਇ ਗਈ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤੋਂ ਵਿਖੇ ਮੁਖ ਭਗਤ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਤਾਈ ਵੈਰਾਟ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯਾ ਥਾ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਕੁਰੀ ਮੈ ਬੈਠਿਆ ਹੀ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਵਾਇ ਦੀਆ ਸਹਤ ਊਨੇ ਪਤੀ ਕੇ ॥ ਜੈਸੇ ਵੈਰਾਟ ਰੂਪ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਜੀ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਥੇ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਹਤ ਊਨੇ ਪਤੀ ਕੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇ ਸਾਖੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕੇ ਭੈ ਕਰਕੇ ਥੋੜੇ ਸੇ ਅਖਰੋਂ ਮੈ ਲਿਖੀ ਹੈ

ਸੋ —ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਮੈ ਬੈਠ ਦਰਸਾਯੋ ਨਿਜ ਦਾਸ ਕੋ ॥ ਊਨਾ ਸਹਤ ਊਨੇਸ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਹਰਿ ਭਾਗ ਕੋ ॥ ੧ ॥ ੨੨ ॥ ੳ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰਉ ਤ੍ਰ: ਸ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸੰਬਾਦੇ ਨਾਮ ਸਿਖ ੨੯ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੦ ਅਧਿਆਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸੋ:–ਰਾਸਭ ਕੇਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤ ਜਨ ਚਿਤ ਦੈ ॥ ਕਹਹੁ ਕਥਾ ਜਗ ਬੰਦਜ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਨ ਜਹ ਬਿਧ ਮਯ ॥ ੧ ॥

ਏਕ ਖਤ੍ਰੀ ਅਢਾਈ ਘਰ ਜਾਤੀ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਨਿਵਾਊ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਥਾ ਉਸ ਕੀ ਪਤਨੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਖਣੀ ਥਾ ॥ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿਖ ਪੂਰਾ ਨਿਸਚੇ ਵਾਲਾ ਥਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸਿਖਣੀ ਕਾ ਨਿਸਚਾ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਦ੍ਰਿੜ ਥਾ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸੰਨਤਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਥੀ ॥ ਘਰ ਉਨ ਕਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਮੈ ਥਾ ॥ ਜਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ੨ ਹਜ਼ਾਰੇ ਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਟਿਕਤੇ ਥੇ। ਸੋ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਿਤ੍ਰ ਥਾ ॥ ਨੌਕਰੀ ਜਬ ਕਰਤੇ ਥੇ ਏਕਠੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਸੋ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦ ਕਾ ਥਾ । ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਕਬੀ ੨ ਹਜ਼ਾਰੇ ਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈ ਜਾਇ ਟਿਕਤੇ ਥੇ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਭਾਈ ਨਿਵਾਊ ਨੇ ਸਿਖਾ ਨੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਯਾ ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਮਾਈ ਮਖਣੀ ਤੇ ਨਿਵਾਊ ਨੇ ॥ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ॥ ਆਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਆਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੋ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਭੀ ਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਅਛਾ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਕਜਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪਹਲੇ ਫਲ ਹੋਵੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅਮਾਨ ਰਹੀ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਸਿਖ ਸਿਖਣੀ ਨੇ ਬਚਨ ਮਾਨ ਲੀਆ ॥ ਇਹੁ ਸਾਖੀ ਫੇਰ ਬਰਨਨ ਕਰੇਗੇ ॥ ਅਬ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਥਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥

ਜਬ ਪੁਨਾ ਕੁਰੀ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਏ ਕੋਈ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹੇ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਗਧਾ ਅਛੇ ਘੋੜੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਊਚਾ ਬਡੀ ਬੇਲ ਹੈ ਜਿਸ ਕੀ ਸ੍ਵੇਤ ਵਰਣ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼੍ਰ ਪੁਸ਼੍ਰ ਮਹਾ ਬਲੀ ਮੰਗਵਾਯਾ ॥ ਕੈਸਾ ਹੈ ਕੇ ਮਾਨੋ ਜਿਸ ਕਾ ਬੜਾ ਸੁਦਰ ਸਰੂਪ ਹੈ॥ ਬੇਗ ਵਾਲਾ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਭੰਜਨ ਕੋ ਭੀ ਜੀਤਤਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਗੁਰੁ ਜੀ ਨੇ ਦੇਖਯਾ ਰਾਸਭ ਕੋ ਤਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ॥ ਜੋ ਸਿਖ

ਲਯਾਯਾ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਊਪਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਏ ॥ ਸਿਖ ਕੋ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਂਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜਾਹ ਸਿਖਾ ਤੁਮ ਕੋ ਨਾਮ ਚਿਤ ਆਵੇ ॥ ਐਸਾ ਵਰ ਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿਨਯ ਲਿਖਤੇ ਭਏ ॥ ਵਿਨਯ ਪਤ੍ਰੀ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਏਹ ਸਬਦ ਲਿਖਯਾ ॥

ਡੰਡੌਤ ਬੰਦਨਾ ਅਨਕ ਬਾਰ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ॥ ਡੋਲਨ ਤੇ ਰਾਖੋ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਨਕ ਦੇਕਰ ਹਥ ॥ ਪੁਨਾ ਸਤ ਜੁਗ ਤੈ ਮਾਣਿਉ ਛਲਿਓ ਬਲ ਬਾਵਨ ਭਾਇਓ ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਖੁਦਾਇ ਤੂੰ ਬਖਸਿੰਦਗੀ ॥ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦੇ ਖੈਰ ਦੀਜੈ ਬੰਦਗੀ ॥

ਇਤਯਾਦਿਕ ਬੇਨਤੀ ਲਿਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪੁਨਾ ਏਹੁ ਲਿਖਯਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਹੋ ਜੋ ਆਪਨੇ ਘੋੜਿਆਂ ਕੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਖੜੇ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਥਾ ਸੋ ਆਪ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੋਝ ਸਹਾਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛਾ ਰਾਸਬ ਹੈ ਐਸੇ ਲਿਖਕੇ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਲੈ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘਾ ਏਹੁ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਔ ਯੇ ਰਾਸਬ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇ। ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਾਰ ਬਿਦਾਨਾ ਬਹੁਤ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਰ ਅਨਾਰਾ ਕੀ ਏਕ ਪਿਟਾਰੀ ਭਰ ਦਿਤੀ ਅਨਾਰਾਂ ਕੀ ਪਿਟਾਰੀ ਭੀ ਸੀਸ ਪਰ ਰਖ ਲਈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਲੈਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਰਖ ਲਈ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀਆ ਤੀਨ ਪ੍ਰਦਖਣਾ ਕਰਕੇ ਸਾਸ਼ਟਾਂਗ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਰਾਸਬ ਕੋ ਲੈਕੇ ਚਲੇ। ਦੜਪ ਕੇ ਰਸਤੇ ਆਏ। ਸਨੇ ੨ ਆਗੇ ਪਿੰਨਣ ਵਾਲੇ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਮਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਕੂਰੀ ਮੇ ਮਿਲਤਾ ਰਹਤਾ ਥਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾ ਮੈ ਭੀ ਹਮੇਸਾ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਤਾ ਥਾ। ਬਡੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਰ ਰਖਤਾ ਥਾ ਵੋ ਸਿੰਘ ਬੀਮਾਰ ਪੜਾ ਥਾ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਬਿਆਕਲ ਹੋਇ ਰਹਾ ਥਾ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਆਰਾਧਨ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਥਾ। ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਬਡਾ ਭਯ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਜੋ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਮਿਲੇ ਬਿਨਾ ਮਤ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨ ਛੁਟ ਜਾਵਨ। ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕ ਬਯਾਕੁਲ ਰਹੇ। ਐਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪੁਰਖ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕੇ ਹੋਤੇ ਹੋਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵਹੁ। ਆਪ ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਜਾਨਨ ਹਾਰੇ ਹੋ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਭੀ ਹੋ ਸਖਾ ਭੀ ਹੋ। ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮੇਰੇ ਪਰ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਭੀ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵਹੁ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਅਤਿ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ

ਬੇਨਤੀ ਕੀਆ ਕਰੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਖੇ ਕੇ ਰਿਦੇ ਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸੀ ਰਸਤੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਨਗਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਬ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਇਸ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਏਕ ਹਮਾਰਾ ਸਿਖ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਤਬ ਉਨਾ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਹੈ ਵੋ ਸਿਖ ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੀਮਾਰ ਹੈ ।। ਤਬ ਸੁਣ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਹਸ ਕਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਅਛਾ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ॥ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ ਤੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨੰਦ ਸੇ ਖਟੀਆਂ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਉਠ ਖੜਾ ਹੂਆ ।। ਯਦਪੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਥੀ ਤਥਾਪੀ ਉਠ ਖੜਾ ਹੂਆ ॥ ਆਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਕਰਕੇ ਕੰਠ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗਾਇ ਲੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਪਲੰਘ ਖਿਛਵਾਇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਊਪਰ ਬੈਠਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਚਰਨ ਧੋਇ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕੀਆ ਪਾਨ ਕੀਆ ਚਰਣੋਦਕ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ ਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹਾਥ ਰਖਣੇ ਸੇ ਆਪ ਕੀ ਦਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਅਬ ਮੁਝ ਕੋ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੁਛਿਆ ਸਰੀਰ ਤੁਮਾਰਾ ਬਹੁਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਹੂਆ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਅਬ ਆਪ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਆਨੰਦ ਮੁਝ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕੋ ਚਿੰਤਾ ਮਣੀ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ਜੈਸੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਵਿਛੜਿਆ ਹੂਆ ਬਾਧਵ ਆਇ ਮਿਲੇ ॥ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰੋਗੀ ਕੋ ਰਸਾਯਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਜੈਸੇ ਧਨ ਕਰ ਪੂਰਣ ਕੁਟੰਬ ਸਹਤ ਕਿਸੀ ਕਾ ਜਹਾਜ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਡੂਬਾ ਹੂਆ ਬਹੁਰ ਨਿਕਸ ਆਵੈ ॥ ਜੈਸੇ ਇਨ ਪੁਰਖੋ ਕੋ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ੍ਰ ਵਸਤੂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆਂ ॥ ਤੈਸੇ ਇਨ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਸ਼ਤ ਗੁਣਾ ਮੁਝ ਕੋ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ । ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਗਯਾਨ ਗੋਸ਼ਟ ਕਰਤਿਆਂ ਤੀਨ ਰਾਤ੍ਰ ਤਹਾ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ । ਤੀਨ ਦਿਨ ਸੇ ਉਪਰੰਤ ਚਲਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕੀਨੀ । ਤਬ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਆਪ ਸਾਥ ਰਖੋ ਮੈਭੀ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਚਲਤਾ ਹੂ ਮੁਝਕੋ ਦੁਖਾ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਵਾਸਤੇ ਪੀਛੇ ਮਤ ਛੋਡ ਜਾਵਹੁ। ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਮੁਸਦਾ

ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਦਾ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹਾਂ। ਬਾਹਰ ਕਾ ਜੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੈ ਸੋ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਵਿਖਾ ਹੈ ਸੋ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਸੇ ਅਤ੍ਯੰਤ ਦੂਰ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਗ੍ਰਹ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਮਨ ਬੁਧਿ ਆਦਿ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਪਿਆਰਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਜਾਪ ਅੰਤਰ ਗੁਪਤ ਜਪਣੇ ਸੇ ਸੀਘ੍ਰ ਫਲ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਸੇ ਬਾਹਰ ਜਪਣੇ ਸੇ ਸੀਘ੍ਰ ਫਲ ਨਹੀ ਦੇਤਾ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਰ-ਮੇਸ੍ਵਰ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਇਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰਣਾ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਇਸ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਪਾਇਕਰ ਪੁਨਾ ਇਹੁ ਜੀਵ ਮੋਹ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਗੋਤੇ ਨਹੀਂ ਖਾਤਾ। ਤਾਂਤੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੇ ਅੰਤਰ ਕਾ ਧ੍ਯਾਨ ਉਤਮ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਤੁਮ ਰਿਦੇ ਮੈ ਹਮ ਕੋ ਸਦੀਵ ਦੇਖ੍ਯਾ ਕਰੋ ਸਿਖੋਂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਜਿਸ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਜੀਵ ਪੁਨਾ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਡੂਬਤਾ ਨਹੀ ਐਸਾ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਮੁਝ ਕੋ ਭੀ ਕਰੋ ॥ ਕਿਉ ਜੋ ਮੇਰਾ ਭੀ ਮੋਹ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਕਿਉ ਜੋ ਮੇਰੇ ਆਪ ਸਖਾ ਭੀ ਹੋ ॥ ਗੁਰੂ ਭੀ ਹੋ ॥ ਇਸ ਸੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਬ ਮਾਨਣੀ ਚਾਹੀਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਖੇ ਅਬੀ ਤੁਮਾਰੇ ਕਾਖਾਯ ਪ੍ਰਪਕ੍ਵ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਤੁਮਾਰਾ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਅਤ੍ਯੰਤ ਨਿਰ-ਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਉਪਦੇਸ ਤੁਮ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਅਬ ਭੀ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰ ਹੀ ਦੇਵੈ॥ ਪਰੰਤੂ ਅਬੀ ਤੁਮ ਕੋ ਹਮਾਰਾ ਉਸਦੇਸ ਗ੍ਰਹਨ ਨਹੀ ਹੋਗਾ ॥ ਜੈਸੇ ਭਸਮ ਵਿਖੇ ਆਹੂਤੀ ਪਾਈ ਬ੍ਯਰਥ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਬਿਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਯਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਦਿਲਾਸੇ ਕੇ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਨਣ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਚਲੇ ॥ ਤਿਸ ਰਾਸਬ੍ਰ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ॥ ਆਗੇ ੨ ਆਪ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਪੀਛੇ ਪੀਛੇ ਆਪ ਹੀ ਰਾਸਬ੍ਰ ਚਲਾ ਜਾਵੈ ॥ ੨੩ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਦੇਸਾਂ ਕੋ ਉਲੰਘਤੇ ਹੂਏ ਚੀਨੀ ਘਾਟੀ ਮੈ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਚੀਨੀ ਘਾਟੀ ਪਰ ਬਾਵਾ ਦਯਾਲ ਦਾਸ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਆਇ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ। ਸੋ ਬਾਵਾ ਦਯਾਲ ਦਾਸ ਜੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰਖ ਥੇ ਉਦਾਸੀਨ ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਪਖਪਾਤ ਤੇ ਰਹਤ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ ਪੁਰਖੋਤਮ ਥੇ ॥ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਥੇ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਤਹ ਸਮੇ ਇਸਨਾਦਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਸਾਧ ਕੇ ਤਹਾਂ ਤੇ ਚਲੇ ਜਬ ਚੀਨੀ ਘਾਟੀ ਉਲੰਘਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਪਰਬਤ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਚਰਨ ਖਿਸਰਿਆ ਨੀਚੇ ਖਡ ਮੈ ਆਇ੍ਯ

ਪਰੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਅਨਾਰਾ ਕੀ ਪਿਟਾਰੀ ਥੀ ਸੋ ਆਪਣੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹੀ ਦ੍ਰਿਢ ਰਾਖੀ ॥ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਮੰਞਜੀ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਬਨ ਮੈ ਸੇ ਲਕੜੀਆਂ ਲਯਾਵਤਾ ਥਾ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਕੂਪ ਮੈ ਗਿਰ ਪੜੇ ਅੰਧੇਰੀ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਲਕੜੀ ਸਿਰ ਪਰ ਸੇ ਨਾ ਗਿਰਣੇ ਦਿਤੀਆਂ ॥ ਕਿਉਕੇ ਮਤ ਗਿਲੀਆ ਹੋਵਨ ਲਕੜੀਆਂ ਮਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਂਗਰੀ ਔਖੇ ਹੋਵਨ ॥ ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੂਪ ਮੈ ਸੇ ਜਾਇ ਨਿਕਾਸੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸੀਸ ਪਰ ਸੇ ਅਨਾਰੋ ਕੀ ਪਿਟਾਰੀ ਗਿਰਣੇ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿਉ ਜੋ ਯੇ ਅਨਾਰਾਂ ਕੀ ਪਿਟਾਰੀ ਗਿਰ ਪਈ ਤਾਂ ਅਨਾਰ ਸਾਰੇ ਫਿਸ ਫੂਟ ਜਾਂਵੈਂਗੇ ਫਿਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਕਾਮ ਕੇ ਨਾ ਰਹਨਗੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਮਨ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪਿਟਾਰੀ ਗਿਰਨੇ ਨ ਦਈ ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਭਲ ਕੇ ਉਠੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇਹੀ ਚਾਰ ਸਾਤ ਵਾਰ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕਰ ਊਪਰ ਚੜਤੇ ਭਏ ਪਰਬਤ ਕੇ ਪੁਨਾ ਰਸਤੇ ਮੈ ਆਇ ਇਸਥਿਤ ਭਏ ॥ ਵੋ ਰਾਸਬ ਊਹਾਂ ਹੀ ਖੜਾ ਰਹਯਾ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਏ ਤਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸਾਥ ਤੁਰ ਪੜਾ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਗਿਰੇ ਥੇ ਪਰਬਤ ਪਰ ਸੇ ਉਸ ਸਮੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਾਜੇ ਹੂਏ ਥੇ ॥ ਅਤਿ ਵਾਹਕ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਨੀ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਚੋਟ ਨਹੀ ਲਗਣ ਦੀਨੀ ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤਿਸ ਰਾਸਬ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈ ਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਚਲੇ ॥ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਤਹਾਂ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਦਿਵਾਨ ਕੇ ਸਮੇ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ॥ ਛਰੀਦਾਰ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਹਮਾਰੀ ਬੇਨਤੀ ਜਾਇ ਕਹੋ ਆਪਨੇ ਰਾਸਬ ਖਚਰੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਯਾਦ ਕੀਆ ਥਾ ਸੋ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭੇਜਯਾ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਏਕ ਸਿਖ ਲੈਕੇ ਆਯਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਉਸ ਕੋ ਕਿਆ ਹੁਕਮ ਹੈ । ਛਰੀਦਾਰ ਨੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਰਜ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਜਾਇ ਕਰੀ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਛਰੀਦਾਰ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਹਾਂ ਭਾਈ ਉਸ ਸਿਖ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਲੈਆਉ ਹਜ਼ੂਰ ॥ ਛਰੀਦਾਰ ਸਿਖ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਜਲਤੀ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਰਾਸਬ ਸਹਤ ਹਜ਼ੂਰ ਮੈ ਹਾਜ਼ਰ ਆਨ ਖੜਾ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਸਬ ਕੋ ਸਭਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਅਨਾਰੋਂ ਕੀ ਪਿਟਾਰੀ ਔ ਅਰਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਅਗਾੜੀ ਰਖ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਰਹੇ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਦਹਣੇ ਹਾਥ ਸੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖ ਕੇ ਪੁਨਾ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਲਗਾਇ ਕੇ ਚੂਮ ਕੇ ਪੁਨਾ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਛਾਤੀ ਸੇ

ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ॥ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ਬਿਨਾ ਬਾਤ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕੀ ਕੌਣ ਜਾਣੈ। ਤਦਨੰਤਰ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਕੋ ਖੋਲ ਕਰ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਬਚਵਾਈ ਸਭ ਦਿਵਾਨ ਕੋ ਸੁਣਾਇ ਕਰਕੇ॥ ਬਿਨਯ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖੀ ਥੀ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ॥ ਜੋ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ੳਸਤਤੀ ਕੇ ਪਦ ਹੈ ਸੁਣ ਕੇ ਸਭ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਜਲ ਚਲਨੇ ਲਗ ਪੜਾ ਤਿਸ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਯੇ ਲਿਖਾ ਹੂਆ ਥਾ॥ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ ਯੇ ਰਾਸਬਖੂਬ ਬੋਝ ਕੇ ਸਹਾਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ॥ ਯੇ ਪਾਠ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ॥ ਯੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਸਾਰਬ ਕੋ ਤਬੇਲੇ ਮੇ ਬੰਧਵਾਹੁ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਆਪਣੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀਓ ਤਥਾ ਨਗਰ ਦੇਸ ਕੀ ਭੀ ਕੁਸਲਖੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਡੇਰੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਅਸਥਾਨ ਬਤਾਯਾ॥ ਬਰਸ ਯਾ ਅਧਿਕ ਨਜੂਨ ਤਹਾਂ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਹੇ॥ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਲਕੜੀਆਂ ਲੈ ਆਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੁਕੀਆਂ॥ ਅੰਨ ਜੋ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੇ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਪਾਇ ਲੈਨਾ॥ ਆਪ ਹਾਥ ਪਸਾਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸੇ ਨਹੀ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਅੰਨ ਦੇਵੇ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਰੋਟੀ ਕਾ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ ਖਾਤੇ ਥੇ ਬਾਕੀ ਕਾ ਅਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਥ ਉਠਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ॥ ਸੋ ਭੀ ਜੋ ਰੋਟੀ ਕਾ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ ਅਠ ਪਹਰ ਮੇਂ ਏਕ ਵਾਰ ਖਾਤੇ ਥੇ॥ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਕੋਈ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਕਹੇ ਪਰੰਤੂ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਨ ਖਾਣਾ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਲਪ ਰਖਤੇ ਥੇ॥ ਦੋ ਕਛਹਰੇ ਏਕ ਦਸਤਾਰ ਸੂਧੀ ਬਾਂਧਣੀ॥ ਏਕ ਛੋਟੀ ਭੂਰੀ ਊਪਰ ਰਖਣੀ ਜਿਸ ਸੇ ਪੀਠ ਮਾਤ੍ਰ ਢਕੀ ਜਾਵੇ॥ ਜਬ ਸੇਵਾ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਤ ਹੋਵੈ ਤਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਜਿਉ ਪਦਮ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ਕੇ ਬੈਠੇ ਪੁਨਾ ਜਬ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ ਰਹੇ ਤਬ ਉਠ ਕਰ ਦਾਤਣ ਕੁਰਲਾ ਸੌਚ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਅਥਵਾ ਸੇਵਾ ਮੈ ਤਤ ਪਰ ਹੋਵੈ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਕੁਛਕ ਕਾਲ ਊਨੇ ਮੈ ਬਿਤਾਇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਕੁਰੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਬੇ ਕੋ ਚਲੇ ਹਜੂਰ ਕੀ ਆਗਜਾ ਲੈਕੇ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਵਾਰ ਊਨੇ ਮੈ ਹਜੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਵੈ॥ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਰਹੇ ਊਨੇ ਮੈ ਸੇਵਾ ਮੈ ਤਤ ਪਰ ਰਹੇ॥ ਜਬ ਕੁਰੀ ਮੈ ਜਾਵੈ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਤਤ ਪਰ ਰਹੈ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਿਤਨੇਕ ਬਰਸ ਬਿਤੀਤ ਕੀਏ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ॥ ੨੪॥ ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਮਾਗਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨੰਗ ਪੂ: ਸ: ੩੦ ਅਧਜਾ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੧ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਹਿਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਕੇ ਬੰਦੋ ਪਾਦ ਉਦਾਰ ।
ਬਿਪਤ ਹਰਨ ਮੰਗਲ ਕਰਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਗੁਣਕਾਰ ॥ ੧ ॥
ਜਾਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਜਲ ਪਰ ਸੈਲ ਤਰਾਹਿ ।
ਵੈ ਰਘੁ ਨਾਯਕ ਦਾਸ ਕੇ ਸਦਾ ਬਸਹੁ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ॥ ੨ ॥
ਜਨਮ ਕਥਾ ਹਰਿ ਬੀਰ ਕੀ ਸੰਤ ਸੁਨਹੁ ਮਨ ਲਾਇ ।
ਜਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਤੇ ਭਵਨਿਧਿ ਪਾਰ ਪਰਾਹਿ ॥ ੩ ॥
ਪੜੇ ਸੁਨੈ ਚਿਤ ਲਾਇ ਜੋ ਸੰਸਾ ਸਕਲ ਨਸਾਇ ।
ਸੁਖ ਸੰਪਤਿਯਾ ਲੋਕ ਮੈ ਅੰਤ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਇ ॥ ੩ ॥

ਯੇ ਪਰਸੰਗ ਸੰਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੂ ਕੀ ਸੈਚੀਆਂ ਤੋਂ ਲਿਖ ਲੀਨਾ ਹੈ

੧ ੴ ਸਾਖੀ ਮਦ੍ਰ ਦੇਸ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸੇ ਦੋ ਯੋਜਨ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਗਗੋਬੂਆ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਗਰ ਹੈ ਤਿਸ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਮਹਾਰਾਜ ਧਿਰਾਜਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤਿ ਢਿਲੋ ਗੋਤ੍ਰ ਮੇ ਜਨਮ ਹੂਆ ਬ੍ਰਿਕਮ ਸੰਮਤ ੧੮੨੫ ਪਖ ਸੁਕਲ ਤਿਥੀ ੩ ਮਾਸ ਸ੍ਰਾਵਣ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਬਰੋਵਾਲੀ ਦੇਬੋ ਨਾਮਾ ਦਾਈ ਤਿਸ ਸਮੇ ਪਾਸ ਥੀ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਧਰਮ ਕੌਰ ਇਨ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧੋ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸ੍ਰੀ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਤੀਰਥ ਕੇ ਬਨਨੇ ਸਮੈ ਮੈ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਧਨ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਥੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਜੀਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਯੇ ਬਰਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਜੈਸੇ ਤੁਮਨੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਨੀ ਹੈ ਨਿਸ ਕਾਮ ਹੋਕੇ ਤੈਸੇ ਤੁਮਾਰੀ ਵੰਸ ਮੈ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਕਾ ਮਾਲਕ ਹਮਾਰਾ ਸਿਖ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਪੰਨ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਅਰ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਬਲਿਸ੍ਰ ਹੋਵੇਗਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਹੋਗਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਖਿਮਾਵਾਨ ਹੋਗਾ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਡਿਗ

ਨਿਸਚੈ ਅਚਲ ਧੀਰਯ ਵਾਨ ਹੋਗਾ ਤਥਾ ਖਸਟਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਦਾਚਿਤ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਤੇ ਹੂਏ ਗਗੋਬੂਏ ਨਗਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਏ ਉਤਰੇ ਤਬ ਭੀ ਇਨ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧੋ ਨੇ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਆਥਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਭੀ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਏਹੀ ਬਰਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਹਮਾਰਾ ਏਕ ਸਿਖ ਬਡਾ ਬਡਭਾਗੀ ਦੈਵੀ ਮਾਨੁਖੀ ਸੰਪਦਾ ਕਰਕੇ ਸੰਪਨ ਤੁਮਾਰੀ ਵੰਸ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਗਾ ਤਥਾ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰਾਜ ਯੋਗ ਮਾਣੇ ਗਾ ਰਿਧੀ ਸਿਧੀ ਨਿਧੀ ਜਿਸ ਕੇ ਦਾਸੀਆ ਵਤ ਆਗਯਾ ਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਤਥਾ ਵੈਰਖ ਵਤ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਯਤੀ ਪੁਰੁਖ ਹੋਗਾ ॥ ਐਸੇ ਬਰਦਾਨ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗਬਿੰਦ ਸਾਸਿਬ ਜੀ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਸੁਧਾ ਸਰ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਤਿਨ ਕੀ ਪਤਨੀ ਮਾਤਾ ਧਰਮ ਕੌਰ ਸਤੀ ਪ੍ਰਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਯੁਕਤ ਦੋਨੋ ਦੰਪਤੀ ਆਏ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਬਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਿਆ ਕਰੈ ॥ ਸ: ਮ: ੯ ਗ੍ਰਹਸਤ ਕਰੈ ਤਾਂ ਧਰਮ ਕਰ ਨਹੀ ਤਾਂ ਕਰ ਵੈਰਾਗ ॥

ਵੈਰਾਗੀ ਬੰਧਨ ਕਰੈ ਤਾਂਕੇ ਬਡੇ ਅਭਾਗ ॥

ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਮਨੁ ਜੀ ਨੇ ਮਨੁਸਿਮ੍ਰਤੀ ਮੈ ਅਤਿਥਿ ਪੂਜਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਯੰ ਮਨੁ ਜੀ ੯੫੦੦੦ ਮਨੁਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕਾ ਸਲੋਕ ਬਨਾਕੇ ਨਾਰਦ ਮੁਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਿਤਿ ਉਪਦੇਸ ਧਰਮ ਕਾ ਕੀਆ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਮਨੁ ਨੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਧਰਮ ਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਆ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ ॥ ਤਥਾਚ ਮਨੁ ਸਮ੍ਰਿਤਿ ॥ ਸ਼:—ਊਰਧ ਪ੍ਰਾਣਾਹਯੁਤ ਕ੍ਰਾਮੰਤੀ ਯੂਨ: ਰਥਵਿਰ ਆਯਤਿ ॥ ਪ੍ਰਤਯੁਥਾਨਾਭਿ ਵਾਦਾ ਭਯਾਂ ਪੁਨਸ੍ਤਾਨ ਪ੍ਰਤਿ ਪਦਯਤੇ ੧੨੦ ਅਭਿ ਵਾਦਨ ਸ਼ੀਲਸਯ ਨਿਤਯੰ ਬ੍ਰਿਧੋਪੁਸੇਵਿਨ: ॥ ਚਤ੍ਵਾਰੀਸੰ ਪ੍ਰਵਰਧੰਤੇ ਆਯੁਰ ਵਿਦਯਾ ਯਸ਼ੋ ਬਲੰ ॥ ੧੨੧ ॥

ਟੀ:—ਜੋ ਆਗੇ ਬੈਠਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਚਾਹੇ ਵਿਰਕਤ ਭੀ ਹੋਵੇ ਅਰ ਚਾਰ ਘਟਿਕਾ ਅਥਵਾ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਆਗੇ ਆਗੇ ਆਇਕੇ ਬੈਠੇ ॥ ਤਬ ਵੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਸਮਝਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸੇ ਪੀਛੇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਅਤਿਥੀ ਜਾਨਨਾ ਸੋ ਅਤਿਥੀ ਸੇ ਆਦਿ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਉਪਾਧਯਾਯ ਜਿਸਕੋ ਆਜ ਕਾਲ ਪਾਂਧਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਆਚਾਰਯ ਗੁਰੂ ਅਥਵਾ ਗੁਣ ਜਾਤੀ ਆਯੂ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਆਪਨੇ ਸੇ ਬਡਾ ਆਪਨੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਪਰ ਆਇਜਾਵੇ। ਤਬ ਜੋ ਆਗੇ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸਥਤ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਆਪੇ ਅਪਨੇ

ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਉਪਰ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਆਯੂ ੧ ਵਿਦ੍ਯਾ ੨ ਯਸ ੩ ਬਲ ੪ ਧਨ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਤ੍ਯਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਅਤਿਥੀ ਆਦਿ ਬ੍ਰਿਧੋ ਕੋ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਆਯੂ ਪਾਂਚ ਪਦਾਰਥ ਤਯਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜਬ ਯੇ ਪੁਰਖ ਅਤਿਥੀ ਆਦੀ ਬ੍ਰਿਧੋ ਕਾ ਆਦਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਇਨ ਕੋ ਆਵਤਿਯਾਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਉਠ ਖੜੋਤਾ ਹੈ ਅਭਿ-ਵਾਦੇਤਿ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਰ ਪ੍ਰਥਮ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ। ਪੁਨਃ ਇਨਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਪ੍ਰਾਣ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਥਿਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੨੦॥ ਅਭਿਵਾਦੇਤਿ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਬ੍ਰਿਧੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਕਾ ਤਥਾ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਰ ਉਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਤਿਥਿ ਆਦੀ ਬ੍ਰਿਧੋ ਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਕਾ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੇ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਵਰਧਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਆਯੂ ੧ ਵਿਦ੍ਯਾ ੨ ਯਸ ੩ ਬਲ ੪ ਪੰਚਮ ਧਨ ਭੀ ਵਧਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ੧੨੧॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ॥

ਜਿਥੈ ਨਾਮ ਜਪੀਐ ਪ੍ਰਭੁ ਪਿਆਰੇ ॥ ਸੇ ਅਸਥਲ ਸੋਹਿਨ ਚੌਬਾਰੇ॥ ਜਿਥੈ ਨਾਮ ਜਪੀਐ ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਸੇਈ ਨਗਰ ਉਜਾੜੀ ਜੀਉ ॥

ਮਾਝ ਮਃ ੫ ਸਬਦ ਹੈ ਯੇ ਅਰਥਸਪਸ੍ਟ ਹੈ। ਭਾਵ ਯੇ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ੫ ਪਾਤਸਾਹੀ ਅਪਨੇ ਨਿਜ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਐ ਮੇਰੇਪਯਾਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮੋ ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਤਿਥਯੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਅਸਥਲ ਮੈ ਕਾਲ ਪਾਇਕੇ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਮਕਾਨ ਤਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਬਡੇ ਸੋਭਨੀਕ ਚੌਬਾਰੇ ਪੜਜਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਚਾਹੇ ਤ੍ਰਿਣ ਪਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਕੁਟੀਆ ਹੈ। ਤਿਥੈ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪੀਤਾ ਹੈ । ਆਏ ਅਤਿਥਿ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਕਾ ਅਨਪਾਨੀ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਅਸਥਲ ਸੁੰਦਰ ਮਹਲੋ ਸੇ ਤਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਚੌਬਾਰਿਓ ਸੇ ਭੀ ਮਹਾਂ ਸੋਭਨੀਕ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਧਨੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਮਾਲਕ ਕਾ ਨਾਮ ਊਹਾਂ ਜਪਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ। ਜਿਸ ਅਸਥਲ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਜਪੀਤਾ ਨ ਸੰਤ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਅਨਪਾਨੀ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਸੰਤ ਜਨਾਕੇ ਚਰਨ ਜਿਸ ਘਰ ਮੇ ਨਹੀਂ ਪਰਤੇ ਹੈਂ। ਚਾਹੇ ਵੋ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਕਰਕੇ ਜਟਤ ਸ੍ਵਰਨ ਕੇ ਮੰਦਰ ਭੀ ਹੈ। ਤੌਭੀ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਬਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੂਨ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ। ਜੈਤਸਿਰੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮੇਂ ਮਃ ੫॥ ਪਉੜੀ॥

ਮਹਾਂ ਭਇਆਨ ਉਦਿਆਨ ਨਗਰ ਕਰ ਮਾਨਿਆ। ਝੂਠ ਸਮਗ੍ਰੀ ਪੇਖ ਸਚ ਕਰ ਜਾਨਿਆ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ਫਿਰੈ ਦੇਵਾਨਿਆ। ਸਿਰ ਲਗਾ ਜਮ ਡੰਡ ਤਾਂ ਪਛੋ-ਤਾਨਿਆ। ਬਿਨ ਪੂਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ਫਿਰੈ ਸੈਤਾਨਿਆ॥

ਜਿਸ ਨਗਰ ਮੈ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਜਪੀਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਨਗਰ ਭੀ ਦਘਦ ਬਨਕੇ ਸਮਾਨ ਉਜਾੜ ਹੈ। ਸੇਸ ਅਰਥ ਸਪਸ੍ਟ ਹੈ ॥ ਕਬੀਰ ਜਿਹ ਘਰ ਸਾਧੁਨ ਸੇਵੀਐ ਹਰਿਕੀ ਪੂਜਾ ਨਾਹਿ। ਤੇ ਘਰ ਮਰਹਟ ਸਾਰਖੇ ਭੂਤ ਬਸੈ ਤਿਨ ਮਾਹਿ ਇਤਯਾਦਿ ॥ ਜਿਨ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਆਏ ਅਤਿਥਿ ਸਾਧੂ ਕੀ ਅਨ ਜਲ ਅਸਥਾਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਮਰਹਟ ਨਾਮ ਮਸਾਣ ਭੂਮੀ ਕਾ ਹੈ ਉਨ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੇ ਘਰ ਸਮਾਣ ਭੂਮੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਸ਼ਮ-ਸਾਨੋ ਮੈ ਤੋ ਭੂਤ ਬਸਤੇ ਹੈ। ਉਂਹਾ ਮਾਨੁਖ ਵਸਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਸੋ ਮਾਨੁਖ ਨਹੀਂ ਕਿੰਤੂ ਭੂਤ ਹੀ ਤਹਾਂ ਵਸਤੇ ਹੈ। ਅਬ ਭੀ ਉਨ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕਾ ਜੀਵਤ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਭੂਤੋਂ ਜੈਸਾ ਆਚਾਰ ਹੈ। ਮਰ ਕਰਕੇ ਭੀ ਭੂਤ ਹੀ ਹੋਵੈਂਗੇ ਇਸ ਲੀਏ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੋ ਚਾਹਯੇ ਜੋ ਅਤਿਥਿ ਪੂਜਨ ਅਵਸਯ ਹੀ ਕਰੇ ॥ ਤਥਾਚ ਮਨੂ ॥ ੩

ਸਃ—ਸੰਪ੍ਰਾਪ੍ਯ ਤ ਤ੍ਵਤਿਥਯੇ ਪ੍ਰਦਦ੍ਯਾ ਦਾਸਨੋਦਕੇ। ਅੰਨ ਚੈਵ ਯਥਾ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਸਤ ਕ੍ਰਿਤਯ ਵਿਧਿ ਪੂਰਬਕੰ ॥ ਟੀ:—ਅਤਿਥਿ ਸੰਤਜਨ ਅਭਯਾਗਤ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਉਸ ਕੋ ਮੀਠਾ ਬਚਨ ਬੋਲ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਸਨ ਕਰੇ ॥ ਪੁਨਃ ਜਲ ਦੇਵੇ ਤਦਨੰਤਰ ਆਸਨ ਦੇਵੇ ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਬੈਠਾਵੇ ॥ ਪੁਨਃ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਪੂਛੇ ॥ ਜਿਤਨੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਅਨ ਦੇਵੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸ ਅਰਥ ਅਸਥਾਨ ਦੇਵੇ ॥ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਸਾਖੀ ਸੁਨੇ ਸੁਨਾਵੇ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰੇ ਜਬ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਤਿਥੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰੇ ॥ ਤਬ ਨਾਰਾਯਣ ਦੇਵ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਪੂਜਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਮੇ ਰੰਚਕ ਭੀ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀ ਹੈ। ੩੯ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਤਿਸ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਪਰ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਵਿਧੀ ਸੇ ਥੋੜਾ ਭੀ ਕਰਮ ਕੀਆ ਹੂਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਲ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਵਿਧਿ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਆਪਨੀ ਇਛਾ ਪੂਰਬਕ ਬਹੁਤਸਾ ਭੀ ਕਰਮ ਕੀਆ ਹੂਆ ਨਿਸਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਉਤਮ ਭੂਮੀ ਮੈ ਸਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਥੋੜਾ ਭੀ ਬੀਜ ਦੀਆ ਹੂਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਲਤਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸੀ ਭੂਮੀ ਮੇ ਬਿਨਾ ਸਮੇ ਸੇ ਬਹੁਤਾ ਭੀ ਬੀਜ ਦੀਆ ਹੂਆ ਨਿਸਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸਕਾ ਪੁਨਯ ਅਖਯ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਅਖਯ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਕਾਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਧਿ ਪੂਰਬਿਕ ਅਭਿਯਾਗਤੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀਪਤਿ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਸੰਤ ਅਤਿਥੀ ਘਰ ਮੇ ਆਯਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਸਤਕਾਰ ਆਦਰ ਨਹੀ ਕੀਆ ॥ ਵੋ

ਭੂਖਾ ਪਯਾਸਾ ਪੜਾ ਰਹਯਾ ਹੈ ॥ ਆਪ ਕੁਟੰਬ ਸਹਤ ਪੇਟ ਭਰਕੇ ਖਾਇ ਕੇ ਸੋਇ ਰਹਯਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯੇ ਪਾਪ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥

ਤਥਾਚ ਮਨੁਃ-ਸ਼ਿਲਾਨਪਯੁ੍ਰੰ ਛ੍ਹ ਤੋ ਨਿਤਯੰ ਪੰਚਾਗਨੀਨਪਿ ਜਹੁਤਃ ਸਰਬੰ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਮਾਦਤ੍ਰੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਨਰਚਿਤੋ ਵਸਨ ॥ ੧੦੦ ॥ ਅਃ ੩

ਟੀਃ-ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਅਭਯਾਗਤ ਭੂਖਾ ਰਹਯਾਵੇ ਯਦਯਪੀ ਵੋ ਪੁਰਖ ਐਸਾ ਤਪਸ੍ਵੀ ਭੀ ਹੈ ॥ ਕਯਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਅੰਨ ਨਹੀ ਖਾਤਾ ਹੈ ॥ ਆਪਨੀ ਧਰਮ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਖਾਤਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਅਥਵਾ ਸ਼ਿਲਾ ਚੁਗ ਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਉਂਛ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਮੋਚਨੇ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਅਨ ਵਾਲ ਅਨਥਾਨੋ ਮੈ ਏਕ ੨ ਦਾਣਾ ਚੁਣ ਕੇ ਕੁਜੇ ਮੈ ਪਾਈ ਜਾਣਾ ॥ ਜਬ ਵੋ ਕੂਜਾ ਮਿਟੀ ਕਾ ਪਾਤ੍ਰ ਭਰ ਜਾਵੇ ਆਪਨੇ ਆਠ ਪਹਰ ਕੇ ਗੁਜਾਰੇ ਮਾਤ੍ਰ ਅੰਨ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵਨਾ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫਿਰ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਨਾ ॥ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਉਛ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ॥ ਪੰਚ ਅਗਨਿ ਭੀ ਤਪਤਾ ਹੈ ਨਿਤ ਹੀ ਤੀਨੋ ਸੰਧਯਾ ਮੈ ਤੀਨੋ ਅਗਨਯੋਂ ਮੈ ਹਵਨ ਭੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਸੰਧਯਾ ਬੰਦਨ ਭੀ ਉਪਾਸਤਾ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਥੀ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਸੰਨਯਾਸੀ ਭੀ ਹੈ ॥ ਜੇ ਇਸਕੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੇ ਅਥਿਤੀ ਆਇ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ਸਾਧੂ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਚਾਂਡਾਲ ਮਲੇਛ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੋਈ ਭੀ ਹੈ ॥ ਅਨ ਦਾਨ ਸਮੇ ਜਾਤੀ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹਯੇ ਕਿੰਤੂ ਪੰਕਤਿ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜੇ ਅਤਿਥੀ ਇਸ ਕੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੇ ਭੂਖਾ ਰਹਯਾਵੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਪੂਜਾ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਰਹਤ ਹੂਆ ੨ ਸੋ ਅਤਿਥੀ ਅਗਨਿ ਹੋਤ੍ਰ ਆਦੀ ਪੂਰਬ ਕਹੇ ਜੋ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਕੇ ਪੁੰਨਯ ਹੈ ॥ ਸੋ ਸਾਰੇ ਅਤਿਥੀ ਲੈਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕੋ ਆਪਨੇ ਪਾਪ ਦੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੧੦੦ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸਮੇ ਮੈ ਅਥਵਾ ਅਕਾਲ ਮੇ ਸਮੇ ਬਿਨਾ ਜੇ ਅਤਿਥੀ ਆਪਨੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਯਥਾ ਯੋਗਯ ਆਦਰ ਹੀ ਕਰੇ ਕਿੰਤੂ ਨਿਰਾਦਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਯੇ ॥

ਸਃ-ਤ੍ਰਿਣਾਨਿ ਭੂਮੀ ਰੁਦਕੰ ਵਾਕ ਚਤੁਰਥੀ ਸੂਨ੍ਰਿਤਾ ॥ ਏਤਾਨਯਪਿ ਸਤਾਂ ਗੇਹੇ ਨੋ ਛਿਦਯੰਤੇਕਦਾਚਨ ॥ ੧੦੧ ॥

ਟੀਃ- ਤ੍ਰਿਣੇਤਿ ਤ੍ਰਿਣ ਨਾਮ ਆਦਾਸਨ ਕਾ ਹੈ ॥ ਭੂਮਿ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਹੈ ਆਪ-ਨੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ੧ ਪੁਨਃ ਜਲਦਾਨ ੨ ਪੁਨਾ ਆਸਨਦਾਨ ੩ ਪੁਨਾ ਅਸਥਾਨ ਦੇਨਾ ੪ ਜੇ ਘਰ ਮੇ ਭੋਜਨ ਦਾਨ ਕੀ ਨ ਸਮਰਥ

ਹੋਵੇ ਤਬ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸੇ ਯੇ ਪੂਰਬ ਕਹਯਾਂ ਚਾਰ ਬਾਤਾਂ ਤਾਂ ਨਸ੍ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਸਤ ਪੁਰਖ ਐਸਾ ਐਸਾ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਯਾ ਮੀਠਾ ਬੋਲਨੇ ਮੇ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਖਰਚ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਜਲ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਅਮੋਲਕ ਹੀ ਉਤਪਤ ਕਰ ਛੋਡਯਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਆਸਨ ਭੂਮੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਮੈ ਭੀ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਖਰਚ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹਮਾਰੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਮੂਲਕ ਆਓਜੀ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਸੋ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਮੈ ਹਮਕੋ ਕਯਾ ਕ੍ਰਿਪਣਤਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸੋਚ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਅਤਿਥੀ ਕਾ ਅਤਿ ਆਦਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਿਤਨੀਕ ਸਾਮਰਥ ਆਪਨੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਤਨਾਕ ਅੰਨ ਭੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਆਮਲਕ ਪਰਿਮਾਣ ਤ ਆਦਿ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਯੇ ਮਨੂ ਜੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਨੇ ਪੂਛਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਸ ਅਤਿਥੀ ਕਾ ਇਤਨਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰਣਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਅਤਿਥੀ ਕਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਈਹਾਂ ਅਤਿਥੀ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਸਤਕਾਰ ਕੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੰ ਤੁਨਿਵਸਨ੍ ਤਿਥਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਮ੍ਰਿਤਃ ॥ ਅਨਿਤਯੰ ਹਿ ਸਿਥਤੋ ਯਸਮਾਤ ਤਸਮਾਦਥਿਤਿ ਰੁਚਤੇ ॥ ੧੦੨ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੋ ਪਰਦੇਸ ਸੇ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਯਾ ਹੋਵੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਤਿਥੀ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਮੇ ਨਿਤ ਇਸਥਿਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇ ਤਿਸ ਕੋ ਅਤਿਥੀ ਕਹਯੇ ਹੈ॥੧੦੨

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਰਾਜਨ ਜੋ ਏਕ ਹੀ ਗ੍ਰਾਮ ਅਥਵਾ ਨਗਰੀ ਮੈ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਵੋ ਅਤਿਥੀ ਸਬਦਕਾ ਵਾਚਯ ਹੈ ਯਾ ਨਹੀ ॥ ਉਤ੍ਰ—ਨੈਕ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਮਤਿਥਿੰ ਵਿਪ੍ਰ ਸੰਗਤ੍ਰਿਕੰਤਥਾ ॥ ਉਪਸਿਥਤ੍ਰੁਦ ਗ੍ਰਹੇ ਵਿਦਯਾਦ ਭਾਰਯਾ ਪੁਤ੍ਰਾਗਨਯੋਪਿਵਾ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਏਕ ਨਗਰ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਵਸਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਅਤਿਥੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇ ਨਹੀ ਕਹਯ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਸਾਥ ਆਯਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਭੀ ਅਥਿਤੀ ਸਬਦ ਕਾ ਵਾਚਯ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਚਾਹੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਅਗਨੀ ਭੀ ਹੋਵੇ ਤੌ ਭੀ ਅਤਿਥੀ ਨਹੀ ਜਾਨਨਾ ॥ ੧੦੩ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵੋ ਰਾਜਨ ਜੋਨ ਸੇ ਪੁਰਖ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦੀ ਪਰ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਏਕ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਆਇ ਕੇ ਨਿਤਯ ਹੀ ਪਰ ਅੰਨ ਖਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਮ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਮੈ ਅੰਨ ਅਰਥੀ ਅਭਯਾਗਤ ਬਨ ਕੇ ਆਇ ਜਾਵੈ ਅੰਨ ਕੇ ਸਮ ਉਨਕੀ ਅਤਿਥਯੋਂ ਮੇ ਗਣਨਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ—ਉਪਾਸਯੰਤੇ ਯੇ ਗ੍ਰਿਹਸਥਾ ਪਰਪਾਕ ਮਬੁਧਯਃ ਤੇਨਤੇ ਪ੍ਰੇਤਯ ਪਸੂਤਾਂ ਬ੍ਰਜੰਤਯੰਨਾਦਿ ਦਾਯਿਨਾਂ ॥ ਅਧਯਾਯ ੩ ਸਃ ੧੦੪

ਟੀਃ-ਜੌਨ ਸੇ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਹੋਕੇ ਪਰਾਏ ਅਨ ਕੀ ਖਾਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਅਬੁਧੀ ਹੈ ਕਯਾ ਵੇ ਬੁਧੀ ਹੀਨ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲੀ ਉਨ ਕੀ ਬੁਧੀ ਨਹੀ ਹੈ ਵੇ ਦੀਰਘ ਦਰਸੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਖਟ ਕਮਾਇ ਕੇ ਆਪਨੇ ਕਟੰਬ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇਹੈਂ ਆਪਨਾ ਉਦਰ ਭਰਤੇ ਹੈ ਪਰਾਯਾ ਅੰਨ ਖਾਇ ਕੇ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਦੋਸ ਕਰਕੇ ਮਰ ਕੇ ਤਿਸ ਅੰਨ ਦਾਤਾ ਕੇ ਪਸੂ ਹੋਵੇਂਗੇ ॥ ਬੈਲ ਅਸ੍ਵ ਖਚਰ ਹਸਤੀ ਉਸ੍ਟ੍ਰ ਗਰਧਭ ਆਦਿਕ ਪਸੂ ਹੋਕੇ ਉਨ ਕਾ ਦੇਨਾ ਦੇਵੈਂਗੇ॥ ਸਾਧੂ ਹੋਕੇ ਪਰਾਯਾ ਅੰਨ ਖਾਇ ਕੇ ਜੋਨ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਨਾਰਾਯਣ ਕਾ ਭਜਨ ਨਹੀ ਕਰੈਂਗੇ॥ ਵੇ ਭੀ ਉਨ ਗ੍ਰਿਹਸਥੋ ਕੇ ਬੈਲ ਆਦਿਕ ਪਸੂ ਹੋਕੇ ਉਨ ਕਾ ਦੇਨਾ ਦੇਕੇ ਛੂਟੈਂਗੇ॥

ਈਹਾਂ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਮੈ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਜੋਗੀ ਹੋਵਾਂ ਜਗ ਭਵਾਂ ਘਰ ਘਰ ਭਿਖਯਾ ਲੇਉਂ ।
ਦਰਗਹ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਕਿਸ ੨ ਉਤਰ ਦੇਉ ॥

ਤਾਂਤੇ ਯੇਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਾਯੇ ਅੰਨ ਸੇ ਬਚਣੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਕਰੇ ॥ ੧੦੪

ਮੂਃ-ਅਪ੍ਰਣੋਦਯੋ ਤਿਥਿਃ ਸਾਯੰ ਸੂਰਯੋਢੋ ਗ੍ਰਿਹ ਮੇਧਿਨਾ॥ ਕਾਲੇ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤੁ ਸ੍ਤ੍ਵਕਾਲੇਵਾ ਮਾਸਯਾਠਸ਼੍ਨਨ ਗ੍ਰਿਹੇਵਸੇਤ ॥ ੧੦੫ ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਨਾਰਦ ਸਾਯੰਕਾਲ ਸਮੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਅਸਤ ਸਮੇ ਜੋ ਪਰਦੇਸੀ ਚਾਰੋ ਹੀ ਆਸ਼੍ਰਮੀਆਂ ਕੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੇ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਸਮੇ ਸਿਰ ਅਥਵਾ ਅਸਮੇ ਸਿਰ ਏਕ ਤੋ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਜੁਵਾਬ ਨ ਦੇਵੇ ਦੂਸਰਾ ਭੂਖਾ ਆਪਨੇ ਘਰ ਮੇ ਨ ਰਹਨੇ ਦੇਵੇ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਯੇਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੁਛ ਨਾ ਕੁਛ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤਾ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਖ੍ਵਾ ਹੀ ਦੇਵੇ ॥ ਧਰਮ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਲਾ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਭੂਖਾ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਨ ਰਹਨੇ ਦੇਵੇ ॥ ੧੦੫ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਧਨ ਕੀ ਯਸ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖ ਊਪਰ ਕੀ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤੇ ॥

ਮੂਃ-ਨਵੈਸ੍ਵਯੰ ਤਦ ਸ਼੍ਨੀਯਾਦ ਤਿਥਿੰਯਨ੍ਨ ਭੋਜਯੇਤ ਧਨੰਜੰਯਸਜੰਮਾਯੁ ਸ਼ਜੰਸ੍ਵਰਗਜੰ ਚਾਤਿਥਿਪੂਜਨੰ ॥ ੧੦੬ ॥ ਟੀਃ-ਆਪਨੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਜੋ ਅਤਿਥੀ ਹੈ ॥ ਉਸ ਰਾਤ੍ਰ ਮੇ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਨ ਖੁਆਵੇ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਆਪ ਭੀ ਨ ਖਾਵੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਧਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਹੈ॥ ਯਸ ਕਾ ਸਾਧਨ ਭੀ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਹੈ ॥ ਆਰਬਲਾ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਭੀ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਭੀ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸਰਬ ਦੈਵੀ ਮਾਨੁਖੀ ਸੰਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅਤਿਥਿ ਪੂਜਨ ਹੈ॥ ਤਾਂਤੇ ਚਾਹੀਯੇ ਪੁਰਖ ਕੋ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਮੇ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨ ਕਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਹੇ ਭਗਵੋ ਰਾਜਨ ਜਬ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਅੰਨ ਪਾ ਚੁਕੇ ਅਰ ਪੀਛੇ ਕੋਈ ਅਤਿਥੀ ਆਇ ਜਾਵੈ ਤਬ ਤਿਸ ਅਤਿਥੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕੈਸੇ ਕਰੇ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਅਤਿਥੀ ਕੇ ਸਮ ਅਥਵਾ ਨਯੂਨ ਅਧਿਕ ॥ ਸ਼ਃ-ਵੈਸ਼੍ਰ ਦੇਵੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੇਤੁ ਯਦਯਨਤੋਤਿਥਿਰਾ ਬ੍ਰਜੇਤ॥ ਤਸਯਪਯੰਨੰ ਯਥਾ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਪ੍ਰਦਦਯਾਨ੍ਨ ਬਲਿੰਹਰੇਤ ॥ ੧੦੭ ॥

ਟੀ-ਹੇ ਨਾਰਦ ਜਬ ਘਰ ਕੇ ਸਰਬ ਲੋਕ ਅੰਨ ਖਾਇ ਚੁਕੇ ਪੀਛੇ ਅਤਿਥੀ ਔਰ ਆਇ ਜਾਵੈ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਅਤਿਥੀ ਕਾ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪੂਜਨ ਨ ਕਰੇ॥ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤਿਸ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਅਨ ਦੇ ਦੇਵੇ॥ ਤਥਾ ਅਸਥਾਨ ਆਦਿਕ ਭੀ ਦੇਵੇ ॥ ਬਲਿਦਾਨ ਨ ਦੇਵੇ ॥ ੧੦੮ ॥

ਮੂਃ-ਨ ਭੋਜਨਾਰਥੰ ਸ੍ਵੇ ਵਿਪ੍ਰਃ ਕੁਲਗੋਤ੍ਰੇ ਨਿਵੇਦਯੇਤ ॥ ਭੋਜਨਾਰਥਹਿਤੇ ਸੰਸਨ ਵਾਂਤਾਸ਼ੀ ਤਦੁਚਯਤੇ ਬੁਧੈਃ॥ ੧੦੯ ॥

ਟੀਃ-ਤਥਾਚ ਹੇ ਨਾਰਦ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਦਿਕ ਅਤਿਥੀ ਜਬ ਕਹੂੰ ਅਪਰਚਿਤ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਜਾਵੇ ॥ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਹਮਾਰਾ ਪੂਜਨ ਕਰੇ ਤਥਾ ਸੁੰਦਰ ਭੋਜਨ ਭੀ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਛਕਾਵੇ॥ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਕੁਲ ਗੋਤ੍ਰ ਅਗਲੇ ਕੋ ਨ ਜਨਾਵੇ॥ ਕਾਹੇ ਸੇ ਜੋ ਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਅਛੇ ਭੋਜਨ ਖਾਣੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪਰ ਪੁਰਖ ਕੋ ਆਪਨੇ ਊਚੀ ਕੁਲ ਉਤਮ ਗੋਤ੍ਰ ਬੋਧਨ ਕਰਾਕੇ ਭੋਜਨ ਸਤਕਾਰ ਪੂਰਬਿਕ ਖਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਉਸਕੋ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਵਾਂਤਾਸ਼ੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਭਾਵ ਯੇ ਹੈ॥ ਵਾਂਤ ਨਾਮ ਬਮਨ ਕਾ ਹੈ॥ ਆਸ਼ੀ ਨਮ ਖਾਣੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੈ॥ ਜਿਸਨੇ ਭੋਜਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪਨਾ ਕੁਲ ਗੋਤ੍ਰ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਜਾਣਾਇ ਕੇ ਭੋਜਨ ਖਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਨੇ ਮਾਨੋ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਬਮਨ ਖਾਯਾ ਹੈ॥ ਅਰਥਾਤ ਬਮਨ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਖਾਨੇ ਕਾ ਸ੍ਵਾਨ ਕਾ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ਭੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਅਪਨੇ ਕੁਲ ਗੋਤ੍ਰ ਉਤਮ ਜਨਾਵਨੇ ਹਾਰਾ ਕੁਤੇ ਕੀ ਜੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਰਖ ਆਪਨੇ ਅਹਾਰ ਵਾਸਤੇ ਅਪਨਾ ਮਹਤ੍ਵ ਸੂਚਨ ਨਹੀ ਕਰਾਵਤੇ॥੧੦੨ ਜਬ ਯੇ ਆਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਆਪਨੀ ਵਡਾਈ ਕਹਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਇਸਕੇ ਪੁੰਨਜ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਬਲ ਤੇ ਆਰਬਲਾ ਭੀ ਘਟ ਜਾਤੀ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਹੇ ਭਗਵੋ ਰਾਜਨ ਜਬ ਕਿਸੀ ਗ੍ਰਸਥਨੇ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਸ਼੍ਰਾਧ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਕਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰ ਕੀਆ ਆਪਨੇ ਭੋਜਨ ਹਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਕਰਣਾ॥ ਅਤਿਕਾਲ ਸ਼੍ਰਾਧ ਮੈ ਹੋਈ ਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਬਾਲਕ ਰੋਗੀ ਆਦਿਕ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸ਼੍ਰਾਧ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਉਨਕੋ ਅੰਨ ਦੇਣਾ ਕੇ ਨ ਮੂਃ-ਸੁਵਾਸਨੀ ਕੁਮਾਰਾਂਸ੍ਵ ਰੋਗੀਣੋ ਗਰਭਿਣਸੁਥਾ ॥ ਅਤਿਥਿ ਭਜੇ ਗ੍ਰੇ ਚੈਤਾਨ ਭੋਜਯੇਦ ਵਿਚਾਰ ਯਨ॥ ੧੧੪ ॥

ਟੀਃ–ਹੇ ਨਾਰਦ ਸੁਵਾਸਨੀ ਨਾਮ ਤੁਰਤ ਕੀ ਵਿਵਾਹੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਸ੍ਵਲਪ ਕਾਲ ਕੀ ਵਿਵਾਹੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਗਰਭਣੀ ਕੋ ਰੋਗੀ ਕੋ ਦੁਘਦ ਪਾਨ ਕਰਣ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਅੰਨ ਵਰਜਿਆ ਭੀ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਾਇ ਲੀਆ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕਰਾਵਨੋ ਹੈ ਤੌ ਭੀ ਪਹਿਲੇ ਇਨ ਪਾਂਚੋਂ ਕੋ ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅੰਨ ਦੇ ਦੇਵੇ ਜੋ ਮਾਂਗੈ ਤਬ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੋ ਕੋਈ ਪਾਪ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਇਤਨਾ ਵਿਚਾਰ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਰ ਲੇਵੇ॥ ਜੋ ਅੰਨ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ੍ਰਾਧ ਵਾਸਤੇ ਤਯਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਉਸ ਮੈ ਸੇ ਨ ਦੇਵੇ ਉਸ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਅੰਨ ਦੇਦੇਵੇ॥ ਇਨਕੋ ਅੰਨ ਦੇਨੇ ਸੇ ਪਿਛਲਾ ਅੰਨ ਜੂਠਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਅਥਵਾ ਜੇ ਔਰ ਅੰਨ ਕਾ ਲਾਭ ਗ੍ਰਾਮ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਨਹੋ ਸਕੇ ਤਬ ਤਿਸੀ ਅੰਨ ਮੈ ਸੇ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਭੀ ਪਿਛਲਾ ਅੰਨ ਜੂਠਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ॥ ੧੧੪॥ ਅਃ ੩॥ ਸਿੰਘਾ ਵਲੋਕਨ ਨਯਾਯ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਮਨੁ ਜੀ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕੋ ਸਿਮਰਣ ਕਰਾਵਤੇ ਹੂਏ ਪੁਨਃ ਏਕ ਸਲੋਕ ਕਹਤੇ ਭਏ

ਮੂਃ– ਅਦਤ੍ਵਾ ਤੁਯ ਏਤੇ ਭਯਃ ਪੂਰਬੋਕ੍ਰੇ ਭਜੇ ਵਿਚਖਣਃ ਸ ਭੁੰਜਾਨੋ ਨੁਜਾਨਾਤਿ ਸ੍ਵਗ੍ਰਿ ਧੈਰ ਜਗਧਿ ਮਾਤਮਨਃ ॥ ੧੦੨ ॥

ਟੀ–ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੋ ਹਮਨੇ ਪੂਰਬ ਕਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਅਤਿਥੀ ਇਨਕੋ ਅੰਨ ਦਿਤੇ ਬਿਨਾਆਪ ਹੀ ਆਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਖਾਇਲੇਤਾਹੈ ਸੋ ਅਵਿਚਖਣ ਹੈ ਅਵਿ ਚਖਣ ਨਾਮ ਮੂਰਖ ਅਗਯਾਨੀ ਕਾਹੈ ਸੋਅਨ ਜਾਨ ਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਵੋ ਲੋਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਮਿ- ਰਯਾਦਾ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਵਰਤਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਅਧਰਮੀ ਹੈ ਵੋ ਜੀਵ ਮਰ ਕਰਕੇ ਪਰਲੋਕ ਮੇ ਆਪਕੋ ਐਸੇ ਅਨੁਭਵ ਕਰੇ ਗਾ॥ ਕਯਾ ਮੁਝਕੋ ਕੁਤੇ ਗ੍ਰਿਧ ਸਿੰਘ ਸਯਾਲ ਆਦਿਕ ਭਖਣ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਤਾਂਤੇ ਸੋਈ ਸ੍ਰੇਸ੍ਟ ਪੁਰਖ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਅੰਨ ਦੇਕੇ ਖਾਤਾ ਹੈ॥ ੧੧੫ ਅਃ ੩ ॥

ਮੂਲਃ– ਦੇਵਾ ਨ੍ਰਿਖੀਨ ਮਨੁਖਯਾਂਸ਼ਚ ਪਿਤ੍ਰੀਨ ਗ੍ਰਿਹਾਸ਼ਚ ਦੇਵਤਾਃ ॥
ਪੂਜ ਯਿਤ੍ਵਾ ਤਤਃ ਪਸ਼ਚਾਦ ਗ੍ਰਿਹਸਥਾ ਸ਼ੇਸ਼ਭੁਗ ਭਵੇਤ ॥੧੧੭॥

ਟੀਕਾਃ–ਹੇ ਨਾਰਦ ਦੇਵਤਾ ੧ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ੨ ਮਾਨੁਖ ੩ ਪਿਤ੍ਰ ੪ ਗ੍ਰਹ ਦੇਵਤਾ ੫ ਇਨ ਪਾਂਚੋ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਅਨ ਦੇਕੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਜੋ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਅਨ ਕੋ ਖਾਤਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਸਰਬ ਪਾਪੋ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਗ੍ਰਹ ਦੇਵਤਾ ਨਾਮ ਭੂਮੀ ਪਾਲ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਜੋ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਘਰ ਬਨਤਾ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਤਿਸ ਘਰ ਕੀਭੂਮੀ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹ ਦੇਵਤਾ ਹੈ॥ ਮੂਃ–ਅਧੀਸਕੇਵਲੰ ਭੂੰਕ੍ਤੇ ਯਃ ਪਚਤਯਾਤਮ ਕਾਰਣਾਤ ॥ ਯਗਯ ਸ਼ਿਸ਼੍ਟੰਨੰ ਵਜੇ ਤਤ ਸਤਾ ਮਨ੍ਨੰ ਵਿਧੀਯਤੇ ॥ ੧੧੮॥

ਟੀ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੌਨਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਆਪਨੇ ਉਦਰ ਭਰਣ ਵਾਸਤੇ ਕੇਵਲ ਆਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਪਕਾਵਤੇ ਹੈਂਪੁਨਃਆਪ ਹੀ ਖਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ।। ਤੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕੇਵਲ ਪਾਂਪਾਂ ਕਾ ਭੋਗ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ।। ਜਿਤਨੇ ਗ੍ਰਾਸ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤਿਤਨੇ ਹੀ ਤਪਤ ਲੋਹੇ ਕੇ ਪਿੰਡ ਪਰ ਲੋਕ ਮੇ ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਮੇ ਪਾਇ ਜਾਵੈਂਗੇ ॥ ਜੌਨਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਅਤਿਥੀ ਆਦਿਕ ਕੋ ਖੁਆਇ ਕੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਅੰਨ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਅੰਨ ਕਾ ਨਾਮ ਯਗਸਿਸ੍ਰ ਹੈ ॥ ਸੋ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਗ੍ਰਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੧੯ ॥ ਅਃ ੩ ॥

ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਥਾ ਸੁਣੋ—ਊਪਰ ਜੋ ਮਨੁ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਭਾਈ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਧਰਮ ਕੌਰ ਜੀ ਦੋਨੋ ਦੰਪਤੀ ਆਏ ਗਏ ਸਾਧੂ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਸ੍ਰਧਾ ਸੰਯੁਕਤ ॥ ਪਰਮ ਧਰਮ ਕਿ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ਦੰਪਤੀ ਕੋ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਏਕ ਸੰਤ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਜ ਇਨਕੇ ਪੁੰਨਜ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂਗਗੇ ਬੂਏ ਮੈ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਆ ਗਏ ਤਬ ਯੇ ਦੰਪਤੀ ਸੰਤਨ ਕੀ ਚਰਨੀ ਆਇ ਲਗੇ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਕੋ ਏਕ ਉਕਤੀ ਨਾਮ ਏਕ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬੁਲਾਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਦੰਪਤੀ ਹੈ ॥ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤ ਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਘਰ ਮੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਲਜਾਇ ਕੇ ਆਸਨ ਉਤਮ ਉਪਰ ਬੈਠਾਯ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇ ਕੇ ਚਰਣੋਦਕ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਤੇ ਭਏ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਭੀ ਸਿੰਚਤੇ ਭਏ ॥ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਜਬ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਅੰਨ ਛਕਾਯਾ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਦੀਆ ਤਥਾ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰੀ ਤਬ ਸੰਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਛਾ ਭਾਈ ॥ ਸੇਵਾ ਸੇ ਮੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਤ੍ਰਿਕਾਲੱਗ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਨ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਸਰਬ ਗੁਣ ਸੰਪੰਨ ਅਨੇਕ ਕੁਲਾਂ ਕਾ ਉਧਾਰਕ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰੇਗਾ ॥ ਜਗਤ ਗੁਰੁ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਜਿਸਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਨੰਤ ਜੀਵੋ ਕਾ ਉਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਸੁਭ ਗੁਣ ਵਰਣਨ ਪੂਰਬਿਕ ਦੰਪਤੀ ਕੋ ਵਰ ਦਾਨ ਦੇਕ ਰਮਤੇ ਹੂਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਵਰ ਭਾਵ ਕਾ ਸਮਾ ਸਮੀਪ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਗਰਭ ਸੂਚਨ ਹੂਆ ਸੂਚਨ ਨਾਮ ਮਾਲਮ ਕਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮਾਤਾ ਧਰਮ ਕੌਰ ਕਾ ਵਰਣ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਤਿ ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸਵਾਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਜਨਮ ਸਮਾ ਸਮੀਪ ਆਯਾ ਤਬ ਦਿਸਾ ਨਿਰਮਲ ਹੋਗਯਾਂ ਆਕਾਸ਼ ਭੀ ਅਤਿ ਸੁਧ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਨਦੀਆਂ ਦੂਧ ਕੀਆਂ ਹੋਕਰ ਵਹਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ॥ ਸਰਬ ਬ੍ਰਿਛੋ ਸੇ ਰਸ ਚੂਵਨ ਲਾਗਾ ॥ ਗਊਆਂ ਸਰਬ ਅਧਿਕ

ਦੂਧ ਦੇਨੇ ਲਾਗਯਾਂ ॥ ਮਾਨੁਖਜਾਦੀ ਸਰਬ ਜੀਵਾਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸ੍ਰਭਾਵਿਕ ਆਨੰਦ ਕੀ ਸਤ੍ਰ ਗੁਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਜ ੧੯੨੫ ਸ੍ਰਾਵਣ ਸੁਦੀ ੩ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ॥ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੈ ਬਰਵਾਲੀ ਦਬੋ ਨਾਮਾ ਦਾਈ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਥੀ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਭੀ ਸ੍ਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਸਣੇ ਕੇਸੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਸੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਦਾਈ ਨੇ ਆਇ ਕੇ ਅਸੀਰ ਵਾਦ ਪੂਰਬ ਕਹਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਕੇ ਹੇ ਯਜਮਾਨ ਤੁਮ ਕੋ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ ਤੁਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹ ਮੇ ਬਾਲਕ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਦਾਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬੋਲੀ ਕੇ ਹੇ ਯਜਮਾਨ ਮੇਰੇ ਹਾਥੋਂ ਮੇ ਅਨੇਕ ਬਾਲਕ ਜਨਮੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਐਸਾ ਕੌਤਕ ਮੈਨੇਂ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਯਾ ॥ ਜੈਸਾ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਜਨਮ ਸਮੇ ਮੈ ਦੇਖਯਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਬਾਲ਼ਕ ਜਨਮਤੇ ਹੈ ਤਦ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੂਰਛਤ ਹੂਏ ੨ ਅਤਿ ਬਿਹਾਲ ਹੂਏ ੨ ਜਨਮਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਮਹਾਂ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਸ਼ਿਰ ਕੇ ਭਾਰ ਜਨਮਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯੇ ਬਾਲਕ ਚਰਣੋ ਕੇ ਭਾਰ ਜਨਮਯਾ ਹੈ ॥ ਕਮਲਵਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹਸਤਾ ਹੂਆ ਇਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਕਲੇਸ ਨਹੀ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਮਾਥੇ ਪਰ ਚੰਦਨ ਕੇਸਰ ਕਾ ਤਿਲਕ ਭੀ ਲਗਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਚੰਦਨ ਕੇਸਰ ਕੇ ਛਿਟਕੇ ਪੜੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਯੇ ਜਨਮਯਾ ਹੈ ਬੜੀ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਆਵਤੀ ਭਈ ॥ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਸਬਦ ਭੀ ਹੂਆ ਹੈ ਤਬ ਹਮ ਦੋਨੋ ਡਰ ਗਈ ਥੀ ॥ ਪਰੰਤੂ ਹਮਾਰੇ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਕੋਊ ਨਹੀ ਆਯਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੰਦ ਮੰਦ ਸੀਤਲ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲਾ ਪਵਨ ਚਲਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਈਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਦਾਈ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੇ ਸਮੇ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਆਯ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾ ਧੂਪ ਦੀਪ ਪੁਸਪ ਆਰਤੀ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਪੂਜਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੈਕਾਰ ਸਬਦ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਆਕਾਸ ਮੈ ਅਪਸਰਾ ਨਿਰਤ ਕਰਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ॥ ਦੁੰਦ ਭੀ ਸੰਖੋ ਕੀ ਧੁਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਇਤਨਾ ਉਤਸਾਹ ਦੇਵਲੋਕ ਮੈ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਸੁਣੋ ॥ ਧਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕਾ ਅਸਥਾਪਿਕ ਸੱਤ ਮਾਰਗ ਉਪਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਔ ਸਿਖੀ ਧਰਮ ਵਰਧਾਯਕ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰਣੇ ਵਾਲਾ ਮਲੇਛ ਪੰਥ ਕੀ ਜੜਾ ਉਖਾੜਨੇ ਵਾਲਾ ਯੇ ਅਵਤਾਰ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਹੂਆ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਦੇਵਲੋਕ ਮੇਂ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਦਾਈ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਬਾਲਕ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸਣੇ ਬਸਤ੍ਰ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇ ਜਾਤ ਕਰਮ ਨੰਦੀ ਮੁਖ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ । ਜੋ ਕੋਈ ਈਹਾਂ ਪੂਛੇ

ਕੇ ਭੂਮੀ ਪਾਲੋਂ ਕੇ ਜਾਤ ਕਰਮ ਨੰਦੀ ਮੁਖ ਸ੍ਰਾਧਾਦੀ ਕਰਮ ਕੌਨ ਪੜ੍ਹਾ ਕਰਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸੁਣੋ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਯ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕਾ ਕੋ ਖਤ੍ਰੀ ਬਨਾਯਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਇਨ ਮੇ ਖਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਅਸਥਾ-ਪਾਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰਾਧਾਦਿਕ ਕਰਮੋ ਕਾ ਭੀ ਇਨ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ॥ ਪੂਰਬਲੇ ਸਿਖ ਬਡੇ ਬਡੇ ਧਰਮ ਮਿਰਯਾਦਾ ਵਾਲੇ ਸੁਸੀਲ ਹੋਤੇ ਥੇ ॥ ਜੋ ਰੀਤੀ ਪਿਛਲੀ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ॥ ਉਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਥੇ॥ ਸ੍ਰਾਧ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪੁਨਹ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੋ ਦਖਿਣਾ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਪੁਨਹ ਗੋ ਦਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਹ ਦਿਵਸ ਚਢੇ ਗਰੀਬਾਂ ਕੋ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸਰਬ ਸੰਬੰਧਯੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਹ ਪ੍ਰੋਹਤ ਸੇ ਟੇਵਾ ਲਿਖਾਯਾ ॥ ਪ੍ਰੋਹਤੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਯਜਮਾਨ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹ ਪੜੇ ਹੈਂ ਤਿਨਾ ਗ੍ਰਹਾਂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਬਾਲਕ ਨੇ ਰਾਜਾ ਯੋਗੀ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਈਸ਼੍ਵਰਾਂਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹਯੇ ॥ ਹੇ ਯਜਮਾਨ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਤੁਮ ਨੇ ਸਾਮਾਨ ਔਰ ਮਾਨੁਖੋ ਜੈਸਾ ਨਹੀ ਜਾਨਨਾ ॥ ਕਬੀ ਭੂਲ ਕੇ ਭੀ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕਾ ਤੁਮਨੇ ਮੁਖ ਨਹੀ ਫਿਟਕਾਰਣਾ ਤਥਾ ਇਸ ਕਾ ਬਚਨ ਭੀ ਕਬੀ ਨਹੀ ਮੋੜਨਾ ॥ ਐਸੇ ੨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੇ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੋ ਬਹੁਤਾ ਧਨ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਹ ਨਗਰ ਜਨ ਔ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਆਇ ਕੇ ਵਾਜੇ ਵਜਾਇ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾਵਤਜਾਂ ਭਯਾਂ ਮੰਗਤ ਜਨਾਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਮੰਗਤ ਜਨ ਦਾਨ ਪਾਇ ਕੇ ਆਸੀਰ ਵਾਦ ਦੇਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਬਿਰਾਦਰੀ ਕੇ ਲੋਗ ਭੀ ਵਧਾਈ ਦੇਕੇ ਮਿਲ ਬੈਠੇ ਵਧਾਈ ਦੇਕੇ ਰੰਗ ਸਾਥ ਖੇਲ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਹੋਂ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਮਾਤਾ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਮਰਮ ਆਨੰਦ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਓ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਜਨਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਾਮ ਵਰਨੰਨ ੩੧ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੨ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਅਥ ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਕੀ ਕਥਾ

ਜਬ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਕੇ ਹੂਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੜਾਹਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਲਿਜਾਏ ਕੇ ਅਰਦਾ ਕਰਕੇ ਸਬਦ ਕੀ ਆਵਾਜ਼ ਲਈ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਬੀਰਪਦ ਆਯਾ ਤਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜਿਸ ਸਮੇ ਮਾਤਾ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਦੂਧ ਪਯਾਇ ਦੇਵੇ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕਬੀ ਰੋਦਨ ਨ ਕਰੇ ਪਾਲਨੇ ਮੈ ਆਨੰਦ ਸੇ ਆਪਨੇ ਅੰਗੁਸ੍ਰ ਕੋ ਚੂਘਤੇ ਰਹੈ। ਔਰ ਬਾਲਕੋ ਸੇ ਬਿਲਖਨ ਚੇਸਟਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਤਾ ਆਦਿਕ ਸੰਨਬੰਧੀ ਅਸਚਰਯ ਔ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਕਿਸੀ ਪਰਕਾਰ ਵੀ ਕਲੇਸ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧਯੋ ਕੋ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਾਵਨ ਆਦਿਕ ਰੀਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਅੰਨ ਪ੍ਰਾਸਨ ਕੀ ਰੀਤੀ ਔਰ ਜੋ ਕੁਲ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਹੁਰਹੁ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਨੌਕਰ ਥੇ ਜਹਾਂ ਸੇ ਛੁਟੀ ਲੇਕਰ ਆਏ ਥੇ ਤਹਾਂ ਆਪਨੀ ਨੌਕਰੀ ਪਰ ਚਲੇ ਗਏ ਮਾਤਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਲਡਾਵੇ ਤਥਾ ਪਰਮ ਹਿਤ ਕਰਕੇ ਸੁਤਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਕ ਬਰਸ ਕੇ ਹੂਏ ਤਬ ਤਿਨਕੀ ਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਧਰਮ ਮੂਲਕ ਚੂੜਾ ਕਰਮ ਕਰਤੀ ਭਈ ਚੂੜਾ ਕਰਮ ਕਯਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿ ਵਰਣ ਕੇ ਮਾਨੁਖ ਉਦਰ ਸੰਬੰਧੀ ਰੋਮ ਉਤਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਕੇਸੋਂ ਮੈ ਦਹੀ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੈ ਬਡਾ ਉਤਸਾਹ ਕਰਤੇ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ੍ਨ—ਇਸ ਮੇ ਕਵਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਅੰਧ ਪਰੰ ਪਰਾ ਨਯਾਯ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ

ਉਤ੍ਰ—ਨਾਰਦੋਵਾਚ--ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਾਖਯਾਤ ਧਰਮਕਾ ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਲਖਣ ਹੈ।

ਉਤ੍ਰ—ਸ੍ਰੀ ਮਨੁਰੁਵਾਚ॥ ਅਧਯਾ ੨ ਵੇਦਾ ਸਿਮ੍ਰਤਿ ਸਦਾ ਚਾਰਃ ਸ੍ਵਸਯ ਚ ਪ੍ਰਿਯ ਮਾਮ੍ਨਃ॥ ਏਤਤ ਚ੍ਤੁਰ ਵਿਧੰ ਪ੍ਰਾਹੁ ਸਾਖਯਾਦ ਧਰਮਸਯ ਲਖਯਣੰ॥ ੧॥

ਟੀ:-ਹੇ ਨਾਰਦ ੧ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ੨ ਸਦਾ ਚਾਰ ੩ ਔਰ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਪਯਾਰਾ ਹੋ ਯੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸ਼ਾਖਯਾਤ ਧਰਮ ਕਾ ਲਖਣ ਹੈ ਜੋ ਵੇਦ ਨੇ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਆ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਭਗਵਾਨ ਵੇਦ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤੈਤ੍ਰੇਯ ਉਪਨਿਖਦ ਮੇ ਕੇ ਮਾਤ੍ਰੀ ਦੇਵੋ ਭਵ ਪਿਤ੍ਰਿ ਦੇਵੋ ਭਵ ਆਚਾਰਯ ਦੇਵੋ ਭਵ । ਅਰਥਾਤ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਚਾਰਯ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਰਣੀ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮਾਨਨੀ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ ਗੁਰਦੇਵ ਮਾਤਾ ਗੁਰ ਦੇਵ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਸ੍ਵਾਮੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਹ ਯੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਨੁ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਆਗਯਾ ਮਾਨਨੀ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ ਸਦਾ ਚਾਰ ਭੀ ਹੈ ਸਦਾ ਚਾਰ ਨਾਮ ਜੋ ਬਡੇ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਰ ਪੁਰਖ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਧਰਮ ਕੀ ਵਰਤਣ ਵਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਪਰਕਾਰ ਉਨ ਸੇ ਅਵਰ ਪੁਰਖ ਵਰਤੈ ਅਵਰ ਨਾਮ ਨਯੂਨ ਕਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸਦਾਂ ਚਾਰ ਭੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਰਾ ਚਾਰ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਾ ਪੁਰਖੋ ਕੀ ਭੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਆਗਯਾ ਮਾਨਨੀ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ ਉਨ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਧਰਮਾ ਚਰਣ ਆਪ ਕੋ ਭੀ ਪਯਾਰਾ ਲਗਣਾ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਤਮ ਪ੍ਰਿਯ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਧਰਮ ਵੇਦ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਕਰ ਕੇ ਉਕਤ ਹੋਵੇ ਉਕਤ ਨਾਮ ਕਹਨੇ ਕਾ ਹੈ ਸਦਾ ਚਾਰ ਕੀ ਹੋਵੇ ਪੁਰਬੁਕਤ ਤੀਨੋ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਧਰਮ ਮਿਲਯਾ ਹੂਆ ਹੀ ਆਪ ਕੋ ਭੀ ਪਯਾਰਾ ਹੋਵੇ ਯੇ ਚਾਰ ਪਰਕਾਰ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਧਰਮ ਕਾ ਲਖਣ ਹੈ ਨਾਮ ਸਰੂਪ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇ ਮਤ ਕੇ ਅਨੁ-ਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕੇਸੋਂ ਮੇ ਦਧੀ ਡਾਰਿਆ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ-ਹੇ ਭਗਨ ਪ੍ਰਥਮ ਸਾਲ ਮੈ ਕਿਉ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਕੇਸੋਂ ਮੇ ਦਧੀ ਡਾਰਿਆ ॥ ਉਤ੍ਰ ਚੂੜਾ ਕਰਮ ਦ੍ਵਿ ਜਾਤੀਨਾਂ ਸਰਬੇਸ਼ਾ ਮੇਵ ਧਰਮਤਃ ।
ਪ੍ਰਥਮੇ ਬ੍ਰੇ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਵਾ ਕਰਤਵਯੰ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਨੋਦਨਾਤ ॥ ੩ ॥

ਉਤਪਤੀ ਵਾਨ ਬਾਲਕ ਕਾ ਚੂੜਾ ਕਰਮ ਨਾਮ ਗਰਭ ਰੋਮ ਛੇਦਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਕੇ ਬਾਲਕੋ ਕਾ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਸ ਸਾਲ ਮੇ ਜਨਮੇ ਤਿਸ ਮੇ ॥ ਅਥਵਾ ਤੀਸਰੇ ਸਾਲ ਮੇ ਕਰੇ ਯੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ॥ ਜ ਵੇਦ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਆਗਯਾ ਕਰੀ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਧਰਮ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਅਧਯਾਯ ੨ ਪੁਨਃ ਗੋਡਯਾਂ ਕੇ ਭਾਰ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ਅੰਗਣ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸੰਬੰਧਯੋਂ ਕੋ ਪਰਮ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਪੁਨਃ ਤੀਨ ਬਰਸ ਕੇ ਜਬ ਹੂਏ ਤਬ ਸਮਾਨ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਖੇਲਤੇ ਹੂਏ ਸਰਬ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਸਤਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ

ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਕਰੈ ਤੋ ਤਲੀ ੨ ਬਾਤਾਂ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਮੋਹ ਲੇਵੇਂ ॥ ਵੇ ਤੋਤਲੀ ਬਾਤਾਂ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਮਾਨੋ ਮੋਹਨੀ ਮੰਤ੍ਰ ਸਰਬ ਕੇ ਊਪਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਰਬ ਕੋ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ॥ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਤੇ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਮਤ੍ਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਖੇਲਤੇ ਹੂਏ ਬੋਲਤੇ ਹੂਏ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਖਾਤੇ ਹੂਏ ਪੀਤੇ ਹੂਏ ਸੋਤੇ ਹੂਏ ਸਤਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਨਵ ਅਖਰ ਆਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹੈ॥ ਸਤਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗਤੂ ੨ ਸਰਬ ਬਾਲਕ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧਯਾਂ ਕੋ ਭੀ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਲਗੈ ॥ ਤਿਨ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਉਨ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਬ ਹੀ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਅਕ੍ਰਿਤਮ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਜਾਪ ਸਰਬ ਹੀ ਨਗਰ ਕੇ ਲੋਕ ਕਰਣੇ ਲਗ ਪੜੇ ॥ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੈ ਐਸਾ ਅਸਚਰਯ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਅਕ ਢਕ ਕੈਰ ਬਨ ਪਰਬਤ ਊਚ ਨੀਚ ਜੜ ਜੰਗਮ ਸਰਬ ਹੀ ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਜਾਪ ਜਪਬੋ ਕਰੈ॥ ਜਬ ਤੋਤਲੀ ਸੀ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਚਾਰਣ ਕਰੈ ॥ ਤਬ ਤਰੁਣੀ ਪੁਰਖ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਰੂਪ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਓਰ ਚਕੋਰੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦੇਖ ਬੋ ਕਰੈ ॥ ਕੈਸਾ ਹੈ ਮੁਖ ਰੂਪ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਜੋ ਪਰਮ ਅਹਲਾਦ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਰਿਦੈ ਕੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾਨ ਦੇਬੋ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਕੇ ਊਪਰ ਜੋ ਘੁੰਘ੍ਰਯਾਰੇ ਅਤਿ ਸਯਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸਨਿਘਦ ਕੇਸ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਮੁਖ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਪਾਸ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਮਾਨੋ ਰਾਹੂ ਸਮਤੀ ਕੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵੈਰਭਾਵ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ॥ ਭਾਲ ਪਟ ਅਤਿ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਦੂਜ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਧਨੁਖ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਕਾਮ ਕਾ ਧਨੁਖ ਭੀ ਲਜਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਰੇਖਾ ਜਿਸ ਮੈ ਬਾਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਨੀਲ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਨੇਤ੍ਰ ਖਿੜੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੇ ਕੀਰ ਕੇ ਸਮ ਨਾਕ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ॥ ਲੋਲ ਕਪੋਲ ਸੇ ਬੋਲਨ ਸਮੇ ਛਬਕੇ ਮਾਨੋ ਤਰੰਗ ਉਠਤੇ ਹੈ। ਹੀਰਕ ਮਣੀ ਕੇ ਸਮ ਦਾਂਤੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ। ਓਸਟ ਰਕਤ ਮਣੀ ਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ਜਿਨਕੇ। ਓਸਟ ਅਰ ਦਾਂਤੋ ਕੀ ਸੋਭਾ ਮਿਲਕੇ ਐਸੀ ਭਾਸਤੀ ਹੈ ਮਾਨੋ ਰਕਤ ਮਣੀ ਕੇ ਪਟ ਅੰਤਰ ਹੀਰਕ ਮਣੀ ਜਟਤ ਹੈ। ਕਿਧੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜਬ ਹਸਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸੰਧਯਾ ਕਾਲ ਕੇ ਲਾਲ ਬਾਦਰੋ ਸੇ ਮਾਨੋ ਅਰਧ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕਬੀ ਨਿਕਸਤਾ ਹੈ ਕਬੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ । ਚਿਬਕ ਚਾਰੂ ਸਫਟਕ ਮਣੀ ਕੇ ਤੁਲ ਉਜੂਲ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਕਰਣ ਪਤ੍ਰ ਕੋਕਨਦ ਉਤਪਲ ਪਤ੍ਰਕੇ

ਸਮ ਹੈਂ ਜਿਨਕੇ। ਤੀਨ ਰੇਖਾ ਯੁਕਤ ਕਪੋਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਗ੍ਰੀਵਾ ਜਿਨਕੀ। ਸਕੰਧ ਬਡੇ ਊਚੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨਕੇ। ਭੁਜਾ ਕਰੀ ਸੁੰਡ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਛਾਤੀ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਯੁਕਤ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਮਾਨੋ ਖਿਮਾ ਰੂਪ ਵਸੁ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਣ ਹਾਰੀ ਵਸੁਧਾ ਹੈ। ਨਾਭੀ ਗੰਭੀਰ ਭੌਰੀ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ। ਉਦਰ ਤ੍ਰਿਵਲ ਯੁਕਤ ਸੂਖਮ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨਕਾ। ਕਟਿ ਅਸਥਲ ਕੇਹਰ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨਕਾ। ਜੰਘ ਅਸਥਲ ਅਲਪ ਕਦਲੀ ਥੰਭ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਹਸਤ ਪਾਦ ਕੋਮਲ ਰਕਤ ਉਤਪਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨਕਾ ਹਸਤ ਪਾਦੋਂ ਕੀ ਬੀਸ ਹੀ ਅੰਗੁਰੀ ਹਰਵਾਂ ਕੀ ਫਲੀ ਕੇ ਸਮ ਲੰਬੀ ੨ ਹੈ। ਜਿਨ ਕੀ। ਬੀਸੋ ਅੰਗੁਰੀ ਕੇ ਨਖ ਹੀਰਕ ਮਣੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ। ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣੋ ਕੇ ਸਹਤ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਵਾਨ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ। ਐਸੇ ਰੂਪਕਾ ਧਜਾਨ ਜਿਸਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਸਦਾ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਭਵ ਭੀਤੀ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮਾਨ ਬਯ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਖਟ ਬਰਸ ਕੇ ਹੂਏ। ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਐਸਾ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ ਕੇ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਯ ਦੇਵੇ॥

ਨਨੂ-ਖਟ ਬਰਸ ਕੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਵਾਨਾ ਅਯੋਗਜ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਅਲਪ ਆਰਬਲਾ ਮੈ ਬਾਲਕ ਕੋ ਰਹਤ ਵਿਵੇਕ ਕਾ ਗਜਾਨ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਅਗਜਾਤ ਅਵਸਥਾ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਜਬ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਬੀਸ ਬਰਸ ਕਾ ਬਾਲਕ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਨਾ ਯੋਗਜ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਸ ਸੇ ਊਪਰ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਕਾ ਗਜਾਨ ਯਥਾਵਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬੋਧਨ ਕਰਾਵਣੇ ਸੇ॥ ਉੱਤ੍ਰ-ਪੂਰਬਲੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਥਮ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਯ ਲੇਤੇ ਥੇ ਤਬ ਘਰ ਮੇ ਵਰਤਾਤੇ ਥੇ॥ ਨਚ-ਯੇ ਕਪੋਲ ਕਲਪਿਤ ਧਰਮ ਹੈ। ਕੁਛ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਉੱਤ੍ਰ-ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਮਤ ਕਪੋਲ ਕਲਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਮਨੁ

ਸ਼-ਗਰਭਾਸ਼ਮੇ ਬ੍ਰੇ ਕੁਰਵੀਤ ਬ੍ਰਾਮਣਸਯੋਪ ਨਾਯਨੰ॥ ਗਰਭਾ ਦੇ ਕਾਦਸ਼ੇ ਰਾਗਜੇ ਗਰਭਾਂਤਤੁ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ੇ ਵਿਸ਼ਃ॥ ੪॥ ਟੀਃ-ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਾਤਾ ਕੇ ਗਰਭ ਮੈ ਬਾਲਕ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦਿਨ ਕੀ ਗਣਨਾ ਸੇ ਆਠਵੇ ਸਾਲ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਵੇਦ ਸਿਮ੍ਰਤਿ ਕੀ ਆਗਜਾ ਰੂਪ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਣੇ

ਚਾਹਯੇ ਖਤ੍ਰੀ ਕੇ ਗਰਭ ਮੈ ਬੀਰਜ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੀ ਗਿਣਤੀ ਸੇ ਗਿਆਰਵੇਂ ੧੧ ਬਰਸ ਵੇਦ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਮੂਲਕ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਚਾਹਯੇ ਤਥਾ ਵੈਸਕੇ ਬਾਲਕ ਕੇ ਬਾਰਵੇਂ ੧੨ ਬਰਸ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲ–ਬ੍ਰਹਮ ਵਰਚਸ ਕਾਮਸਯ ਕਾਰਯੰ ਵਿਪ੍ਰਸਯ ਪੰਚਮੇ। ਰਾਜ੍ਞੋ ਬਲਾਰਥਿ ਨਃ ਖਸ਼ਟ ਵੈਸ਼ਯ ਸਯੇ ਹਾਰਥਿਨੋ ਅਸ਼ਟਮੇ ॥ ੫ ॥

ਟੀ–ਹੇ ਨਾਰਦ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਰਚਸ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇਜ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਗਰਭ ਸੇ ਪੰਚਮੇ ਬਰਸ ਮੇ ਕਰਣੇ ਚਾਹਯੇ। ਤਥਾ ਜਿਸ ਖਤ੍ਰੀ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਬਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਹੈ। ਸੋ ਖਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਗਰਭ ਸੇ ਛੇਵੇ ਬਰਸ ਕਰੇ। ਤਥਿ ਜਿਸ ਬੈਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਧਨਾਢ ਹੋਵੈ ਐਸੀ ਇਛਾ ਹੈ। ਸੋ ਬੈਸਯ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਗਰਭ ਸੋਧਨ ਸੇ ਆਠਵੇ ਬਰਸ ਕਰੇ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੋ ਖਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਗਰਭ ਸੇ ਛੇਵੇਂ ਬਰਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਲਵਾਨ ਉਦਾਰ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮਤ ਮੇ ਸਹਜਧਾਰੀਆਂ ਕੋ ਚਰਣਾਂਮ੍ਰਿਤ ਪੀਆਇਕੇ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੇਨਾ ਏਹੀ ਸੰਸਕਾਰ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇ ਮਤ ਮੇ ਖੰਡੇ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਨ ਰੂਪ ਅਸਲ ਸੰਸਕਾਰ ਖਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਗਰਭ ਸੇ ਛੇਵੇ ਬਰਸ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਖੰਡੇ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵੇ ਜਿਸ ਸਿੰਘ ਕੋ ਇਹੁ ਇਛਾ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸੂਰਬੀਰ ਧੀਰਜਵਾਨ ਬਲੀ ਉਦਾਰਾਤਮਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਗਰਭ ਸੇ ਛੇਵੇ ਬਰਸ ਲਿਜਾਇਕੇ ਅਛੇ ਜਪੀ ਤਪੀ ਸਤੀ ਸੇ ਭਜਨ ਵਾਲੇ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵੇ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ ਪੂਰਬਕ ॥ ਤਬ ਉਸ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਧੀਰਯ ਵਾਲਾ ਉਦਾਰ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਹੋਗਾ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਛੇਵੇ ਬਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ। ਮਾਤਾ ਧਰਮਕੌਰ ਗੋਦਮੈ ਲੇਕੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਲਡਾਵਤੀ ਹੈ ਅਤਯੰਤ ਹਿਤ ਸੇ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੈਤੋਂਕੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਕੋ ਪਾਲਤੀ ਹੂਈ ਗੋਦਮੇਂ ਖਿਲਾਵਤੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਫਟਕ ਮਣੀਵਤ ਬਡਾ ਉਜੂਲ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜਿਨਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪਤ ਬਰਸ ਕੇ ਜਬ ਹੂਏ ਤਬ ਮਾਤਾ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਤੁਮ ਬਡੇ ਹੂਏ ਹੋਜਾਹੁ ਤੁਮ ਬਨਮੇ ਬਛੇ ਚੁਗਾਯਾ ਕਰੋ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉੱਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਸਤ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਛਜਾਂ ਕੋ ਬਨ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਲੈ ਜਾਵੇ

ਅਪਨੇ ਸਮਾਨ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੰਨਬੰਧੀ ਕਥਾ ਸਨਿਘਦ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਸੁਨਾਯਾ ਕਰੈਂ ॥ ਕਦਾਚਿਤ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਆਪ ਭੀ ਜਪੈ ਉਨ ਸੇ ਭੀ ਜਪਾਵੈ ॥ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਤੇ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਸੁਨਾਇ ਬੋ ਕਰੈ ॥ ਬਾਲਕ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਕੇ ਕਥਾ ਕੇ ਰਸਕ ਹੋਇ ਰਹੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਬਛਰੂ ਕੀ ਖਬਰ ਦਿਨ ਭਰ ਨ ਲੇਵੈਂ ॥ ਕਥਾ ਕੇ ਰਸ ਮੇ ਮਗਨ ਰਹੇ ਅਥਵਾ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਊਚੀ ਸ੍ਵਰ ਸੇ ਜਪ ਬੋ ਕਰੈ॥ ਬਛਰੂ ਭੀ ਬਨ ਮੈ ਸੇ ਅਛੇ ਸੁੰਦਰ ਘਾਸ ਚੁਗ ਕੇ ਆਪਨਾ ਉਦਰ ਭਰਕੇ ਸੀਤਲ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸੀਤਲ ਛਾਯਾ ਮੈ ਬੈਠ ਰਹੈ ॥ ਜਬ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕਾ ਸਮਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਆਪ ਹੀ ਬਛਰੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਤਥਾ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇ ਠਾਂਢੇ ਹੋਵੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈ ਕੇ ਨਗਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵੈਂ ॥ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਬਛਰੂ ਕੇ ਖੁਰੋਂ ਸੇ ਧਰਤੀ ਉਖੜ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ੨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਚਰਣੋ ਸੇ ਧਰਤੀ ਕੋ ਸਮ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾਃ ਸੰਧਯਾ ਕੋ ਘਰ ਮੇ ਆਯ ਕੇ ਆਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਧੂਲੀ ਕਰਕੇ ਧੂਸਰ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਤਾ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਊਪਰ ਬਲਿਹਾਰ ੨ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ॥ ਅਰ ਆਪਨੇ ਓਢਨੇ ਸੇ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਮੁਖ ਪੂੰਛਤੀ ਹੈ ॥ ਗੋਦ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਦੂਧ ਸੇ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਰੋਟੀ ਖੁਆ ਬੋ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ॥ ਦਿਨ ੨ ਵਿਖੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਾਥ ਮਾਤਾ ਕਾ ਅਧਿਕ ਸੇ ਅਧਿਕ ਸਨੇਹ ਬਢਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਬਾਲਕ ਭੋਜਨ ਖਾਇਕੇ ਜਬ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਮੰਚੋਂ ਪਰ ਬੈਠਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਿਨ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਬਾਲਕੋ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਬਾਲਕ ਜੋ ਜੋ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਦਿਨ ਮੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਕਥਾ ਬਾਲਕ ਆਪਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧਯੋਂ ਕੋ ਸੁਨਵਤੇ ਹੈ ॥ ਕੈਸੀਆਂ ਕਥਾ ਹੈਂ ਜਿਨ ਮੇ ਵੈਰਾਗ ਭਗਤੀ ਯੋਗ ਗਯਾਨ ਭਰਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਕਹੂੰ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਕਹੂੰ ਧ੍ਰੂਵ ਕੀ ਕਹੂੰ ਬਲੀ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਕਹੂ ਅੰਬਰੀਕ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕਹੂੰ ਕਬੀਰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਸਧਨਾ ਸੈਣ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਕਥਾ ਹੈ ॥ ਤਿਨ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਨ-ਬੰਧੀ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥਾਦੀ ਧਰਮੋ ਕੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਬੜੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਅਰ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਧਰਮੋ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਆਏ ਗਏ ਸਿਖ ਸਾਧੂ ਅਭਯਾਗਤ ਕੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ

ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਾਰੀ ਹੀ ਨਗਰੀ ਮੈ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਦਿਢ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਬ ਬਰਸ ਬਾਰਾਂ ਕੇ ਹੂਏ ਤਬ ਗਊਆਂ ਕੋ ਬਨ ਮੈ ਚੁਗਾਵਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ-ਦੇਵ ਜੀ ਗਊਆਂ ਕੇ ਚੁਗਾਵਨੇ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਬਨ ਮੇ ਆਪਨੇ ਭਗਤੋ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਭਗਤੋ ਕੇ ਸਾਥ ਕ੍ਰੀੜਾ ਬਨ ਮੈ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਭਗਤੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਪੂਰਣ ਸ੍ਰੀ-ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਗਊਆਂ ਚੁਗਾਵਨ ਕੇ ਮਿਸ ਆਪਨੇ ਭਗਤ ਰੂਪ ਸਖਾ ਰੂਪ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਆਪ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਬ ਗਊਆਂ ਕੋ ਹਾਂਕੈ ਉਪਰਣੇ ਸੇ ਹਾਂਕੈ ਗਊ ਕੇ ਸਰੀਰ ਊਪਰ ਕਬੀ ਭੀ ਛਟੀ ਨ ਛੁਹਾਵਹਿ ॥ ਤਥਾ ਬਾਂਲਕ ਭੀ ਗਊਆਂ ਕੋ ਨ ਮਾਰੈ ਛਟੀ ਸੇ ॥ ਬਨ ਮੇ ਜਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਅੰਨ ਲੇ ਜਾਵਹਿ ਬਨ ਮੇ ਸੋ ਆਪਨੇ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਵਹਿ ॥ ਜੋ ਜੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਾਲਕ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਪੋ ਆਪਨਾ ਅੰਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ॥ ਕਹ੍ਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਹਲੇ ਹਮਾਰਾ ਅੰਨ ਖਾਵਹੁ ਦੂਸਰਾ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੋ ॥ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਕਹਤਾ ਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਮਹਾਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ਪਰਾਵਠੇ ਹੈਂ ॥ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਦੇਖੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਪੂਰੀ ਭਾਜੀ ਹੈ ॥ ਔਰ ਬਾਲਕ ਕਹਤਾ ਹੈ ਦੇਖਹੁ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮਾਰੀ ਮਿਸੀ ਦਾਲ ਪੜੀ ਰੋਟੀ ਹੈ ਬਡੋ ਮਾਖਨ ਲਗਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਯੇ ਛਕੋ ਪਹਲੇ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਭਗਤ ਸਖਾ ਰੂਪ ਬਾਲਕੋ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਜਿਤਨੇ ਬਾਲਕ ਥੇ ਤਿਤਨੇ ਹੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਾਲਕੋ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤੇ ਭਏ ਸਰਬ ਆਪਨੇ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋ ਕਾ ਰਿਦਾ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਏਕ ਏਕ ਬਾਲਕ ਕੋ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰੇ ਹੀ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਮੇਰਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਦਿਖਾਈ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਕਵੀਯੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮੈਤ ਜਨੋ ਯੋਗੀ ਜਨਾ ਕੋ ਸਮ ਕਾਲ ਮੈ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਧਾਰਣੇ ਕਾ ਕੁਛ ਅਸਚਰਯ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਗੀਤਾ ਅਧਯਾਯ ੯ ਪਤ੍ਰੰ ਪੁਸ਼ਪੰ ਫਲੰ ਤੋਯੰ ਯੋ ਮੇ ਭਕ੍ਤ੍ਯਾ ਪ੍ਰਯਛਤਿ ॥ ਤਦ ਹੈ ਭਕ੍ਤ੍ਯੁਪ ਹ੍ਰਿਤਮਸ਼੍ਨਾ ਮਿਪ੍ਰ ਯਤਾਤਮਨਃ ॥ ੨੬ ॥

ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਪੁਰਖ ਸਰਧਾ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਪਤ੍ਰ ਅਥਵਾ ਪੁਸਪ ਸ੍ਰਧਾ

ਕਰਕੇ ਫਲ ਅਥਵਾ ਸਰਬਾ ਭਾਵੇ ਨਾਮ ਸਰਬ ਵਸਤੂ ਕੇ ਅਭਾਵ ਹੋਯਾਂ ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਅਨਨਜ਼ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਜਲ ਹੀ ਮੇਰੇ ਅਰਪਣ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਸ੍ਰਧਾ ਭਕਤੀ ਕਰਕੇ ਦੀਆ ਹੂਆ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਪਤ੍ਰ ਫੂਲ ਫਲ ਜਲ ਸੋ ਮੈ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਖਾਤਾ ਹੂੰ॥ ਜੇ ਬਿਨਾ ਭਕਤੀ ਸ੍ਰਧਾ ਚਾਹੇ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਛੇ ਰੂਪ ਵਾਨ ਸ੍ਵਾਦੂ ਪਦਾਰਥ ਮੇਰੇ ਅਰਪਣ ਕਰੇ ਤਬ ਮੈ ਏਕ ਤਿਲ ਜਿਤਨਾ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੂੰ॥ ਸ੍ਰਧਾ ਭਕਤੀ ਸੇ ਜਲ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਭਕਤਾਂ ਕਾ ਦੀਆ ਖਾਇ ਕੇ ਅਘਾਇ ਕੇ ਮੈ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਰਹਤਾ ਹੂੰ॥ ੨੬॥ ਤਥਾ ਦਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਹੈ॥

ਦੋ:–ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਦੁਈ ਏਕ ਹੈ। ਬਿਬ ਬਿਚਾਰ ਕਿਛ ਨਾਹਿ॥
ਜਲ ਤੇ ਉਪਜ ਤਰੰਗ ਜਿਉਂ ਜਲ ਹੀ ਬਿਖੈ ਸਮਾਹਿ॥

ਟੀ:–ਹਰਿ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਕਾ ਬਿਬ ਨਾਮ ਦੋ ਕਾ ਹੈ॥ ਬਿਬ ਨਾਮ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਕਾ ਕੋਈ ਬਿਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਅਰਥਾਤ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਕਾ ਕੋਈ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਮਤ ਕਰੋ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਸੰਤ ਭਗਤ ਦੋਨੋ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ॥

ਸ਼ੰਕਾ–ਜੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਤਬ ਦੋ ਰੂਪ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ਜਿਤਨੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਉਤਨੀ ਸੰਤ ਭਗਤ ਕੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਤਾਂਤੇ ਕਹਾਂ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਅਰ ਕਹਾਂ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਸਾਮਰਥ ਵਾਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸੰਤ ਕਜ਼ਾ ਵੋ ਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਤੁਲ ਹੋਗਏ ਹੈਂ॥ 'ਨਚ' ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ ॥ਬਡੇ ਰਾਮ ਸੇ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ॥ ਆਪਨ ਦ੍ਰਿੜੇ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ਦੇਹੀ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਅਰ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅਭੇਦ ਵਾਲੇ ਔਰ ਭੀ ਮਹਾਤਮਾ ਬਜ਼ਸਾਦਿਕੋ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਵਚਨਹੈਂ॥ ਨਚ ਵੋ ਵਚਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਰੋਚਕ ਹੈ ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ॥ ਕਜ਼ ਜੀਵ ਜਗਤ ਜਾਲ ਮੈ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੀ ਫਾਸੀ ਕਰਕੇ ਦੁਖ ਨਾ ਪਾਵਹਿ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਅਭੇਦ ਕਹ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਕੁਛ ਇਤਨੇ ਕਰਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤੇ ਹੈਂ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸੁਣੋ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸ੍ਰੀਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ॥ ਜਦੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਦੇਹੁਰਾ ਫੇਰ ਦੀਆ ਹੈ ਅਰ ਪੰਡਤਾਂ ਕੀ ਓਰ ਦੇਹੁਰੇ ਕੀ ਪੀਠ ਕਰ ਦਈ ਹੈ॥ ਪੁਨ: ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਕੋ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਯੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਕੇ ਐ ਨਾਮਦੇਵ ਤੁਮ ਜਾਇ ਕੇ ਅਬ ਕਿਸੀ ਮੇਰੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਤਤਵੇਤਾ ਸੰਤ ਕਾ ਸੰਗ ਕੀਆ ਕਰ

ਨਾਮਦੇਵਵਾਚ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਜੋ ਸੰਤ ਭਗਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸੋ ਸੋ ਆਪਕੇ

ਨਾਮ ਕਾ ਸਿਮਰਣ ਕਜਨ ਕਰਕੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਮੁਝ ਕੋ ਆਪ ਕਾਂ ਦਰਸਨ ਹੂਆ ਤਬ ਔਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਕਜਾ ਅਪੇਖਜਾ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋਵਾਚ ਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੇਰਾ ਦਰਸਨ ਜੈਸੇ ਬਹੱਤਰ ਵਾਰ ਕੀਆ ਤੈਸੇ ਮੇਰੇ ਸੰਤ ਕਾ ਦਰਸਨ ਏਕ ਵਾਰ ਕੀਆ ਤਬ ਬਰਾਬਰ ਪੁਨਜ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਰਾਗ ਸਾਰੰਗ ਦਾਸ ਅਨਨ ਮੇਰੋ ਨਿਜ ਰੂਪ ॥ ਦਰਸਨ ਪਰਸਤ ਤਾਪ ਤ੍ਰਈ ਮੋਚਨ ਪਰਸਤ ਚਰਣ ਮੁਕਤ ਗ੍ਰਹਕੂਪ ॥ ੧ ਰਹਾਉ ॥ ਮੇਰੀ ਬਾਂਧੀ ਭਗਤ ਛਡਾਵੈ। ਬਾਂਧੀ ਭਗਤ ਨ ਛੂਟੈ ਮੋਹਿ॥ ਏਕ ਸਮੇ ਮੁਝ ਕੋ ਗਹ ਬਾਂਧਹ ਤਬ ਮੁਝ ਪੈ ਜਬਾਬ ਨ ਹੋਇ ॥ ਮੈ ਗੁਨ ਬੰਧ ਸਗਲ ਕੀ ਜੀਵਨ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਮੇਰੇ ਦਾਸ ॥ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜਾਕੇ ਜੀਅ ਐਸੀ ਤੈਸੋ ਤਾਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥

ਇਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ—ਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੁਝ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਜੋ ਦਾਸ ਹੈ ਸੋ ਮੇਰਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਮੇਰੇ ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੇ ਮੇਰਾ ਸੰਤ ਅਭਿੰਨ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਮੇਰੇ ਸੰਤ ਕਾ ਸਾਮਾਨਜ ਸੇ ਭੀ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਭੀ ਜੀਵ ਕੋ ਅਧਜਤਮਿਕ ਅਧਿਭੂਤਕ ਅਧਿਦੈਵਕ ਤੀਨੋ ਤਾਪੋ ਸੇ ਛੁਡਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ॥ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣੋ ਊਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖ ਗ੍ਰਹ ਰੂਪੀ ਕੂਪ ਤੇ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਕੂਪ ਨਾਮ ਅਗਜਾਨ ਕਾ ਹੈ ਗ੍ਰਹ ਨਾਮ ਜੋ ਸਮੁਦ੍ਰ ਵਿਖੇ ਬਡੇ ਡਡੇ ਗ੍ਰਾਹ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ਸੋ ਗ੍ਰਹ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਹੈਂ ॥ ਯੇ ਜੀਵ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇ ਕੂਪ ਮੈ ਗਿਰੇ ਪੜੇਹੈਂ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਗ੍ਰਹ ਇਨ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਸਰਬਦਾ ਭਖਣ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਕਾਟ ਕਾਟ ਖਾਤੇ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਨਿਗਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਨ ਗ੍ਰਾਹੋਂ ਸੇ ਅਰ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇ ਕੂਪ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਸਪਰਸ ਛੁਡਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ ਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਰੀ ਹੂਈ ਕੋ ਮੇਰੇ ਸੰਤ ਭੰਗ ਨ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮੇਰੇ ਨਿਯਮ ਕੋ ਤੋੜ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜਬ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਆਪਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਨਿਯਮ ਕੀਆ ਹੂਆ ਮੈ ਨਹੀ ਤੋੜ ਸਕਤਾ ਹੂ ॥ ਔਰ ਕਜਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਮੇਰੇ ਸੰਤ ਮੁਝ ਕੋ ਭੀ ਬਾਂਧ ਲੇਵੈ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮੈ ਜਬਾਬ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂ ॥ ਜੈਸੇ ਮੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖ ਜਨਮ ਮਰਣ ਤੇ ਰਹਤ ਭੀ ਹੂ ਤਥਾਪੀ ਭਗਤਾ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੂ ॥ ਨਿਰਾਕਾਰ ਭੀ ਹੂ ॥ ਤਥਾਪੀ ਸੰਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਸਾਕਾਰ ਹੋਕੇ ਬੰਧਨ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੂ ॥ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਜਸੋਦਾ ਨੇ ਮੁਝ ਕੋ ਉਖਲੀ ਸੇ ਬਾਂਧ ਲੀਆ ਥਾ ॥ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕਰਕੇ ਬਾਂਧਜਾ ਹੂਆ ਮੈ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਕਾ ਦੁਆਰ ਪਾਲ ਹੋਕੇ ਦੁਆਰੇ ਪਰ ਖੜਾ ਰਹਤਾ ਹੂ॥ ਅਬ ਉਨ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮੈ ਜਬਾਬ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂ ਕੇ ਮੇਰਾ ਕਜਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਹੈ ਮੁਝ ਕੋ ਤੁਮਨੇ

ਬਾਧਯਾ ਹੈ ਨਿਸ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕੋ ਹੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਰਜੋ ਤਮੋ ਸਤੋ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋ ਕੀ ਮੈ ਜੀਵਨ ਹੂੰ ਮੇਰੀ ਸਤਾ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋ ਗੁਣ ਜੀਵਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਘਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਮੇਰੇ ਹੀ ਆਸ੍ਰਯ ਜੀਵਤੇ ਹੈ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਮੇਰੇ ਦਾਸ ਹੈ। ਮੈ ਸੰਤਾਕਾ ਜੀਵਾਯਾ ਜੀਵਤਾ ਹੂੰ ਸੰਤੋ ਸੇ ਅਧਿਕ ਮੁਝ ਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਪਯਾਰਾ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜਿਸ ਕੇ ਰਿਦੇ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸਯਾ ਹੈ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਭੀ ਉਤਪਤ ਹੋ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਕਯਾ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰਰ ਜੀ ਐਸੇ ਦਯਾਲੂ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤਾ ਕੇ ਐਸੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਵਿਹਾਗੜੇ ਕੀ ਵਾਰ ਮੇਂ ਸਾਹਿਬ ੪ ਪਾਤਸਾਹੀ ਕਾ ਭੀ ਵਰਨ ਹੈ। ਹਰਿ ਭਗਤਨ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਹੈ ਹਰਿ ਭਗਤਨ ਕੋ ਮਿਤ ॥ ਹਰਿ ਭਗਤਨ ਕੈ ਵਸ ਹੈ ਜਿਉਂ ਜੰਤੀ ਕੈ ਵਸ ਜੰਤ ॥

ਜੈਸੇ ਪੁਤਲੀਆਂ ਕੋ ਪੁਤਲਯਾ ਵਾਲਾ ਨਚਾਵਤਾ ਹੈ । ਤਿਸ ਜੰਤ੍ਰੀ ਕੇ ਅਧੀਨ ਪੁਤਲਯਾਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਾਚਤਯਾਂ ਹੈ। ਐਸੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਪਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਨਹੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਕੁਛ ਅਕਾਂਖਯਾਂ ਹੈ ਦਾਸੋ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੇ ਕੀ। ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪਰਮ ਦਯਾਲੁਤਾ ਜਾਨੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰ ਲੀਏ ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ॥ ਜੈਸੇ ਜਲ ਸੇ ਤਰੰਗ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਜਲ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਜਲ ਹੀ ਥਾ। ਤਰੰਗ ਕੇ ਫੁਰਨੇ ਕਾਲ ਭੀ ਜਲ ਹੀ ਹੈ। ਤਰੰਗ ਕੇ ਲੀਨ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਭੀ ਜਲ ਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਤਰੰਗ ਕਾ ਭਿੰਨ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਰਿ ਅਰ ਹਰਿ ਜਨ ਕਾ ਭੀ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇਂ ਕਯਾ ਆਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋ ਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਦੀਆ ਹੂਆ ਰੁਖਾ ਮਿਸਾ ਸਭ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਤੇ ਭਏ। ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕੇ ਜਲਪਾਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋ ਕੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੰਬੰਧੀ ਹਿਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਸੁਨਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰ: ਸ: ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਵਰਨੰਗ ੩੨ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ੍ਹਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੩ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋ:—ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਜਾਸ ਕੋ ਹੈ ਦਾਯਕ ਫਲ ਚਾਰ॥
ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਪਦ ਪਦਮ ਕੋ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜੁਹਾਰ ॥ ੧ ॥
ਸੇਵ ਸਿਖਾਵਨ ਸੰਤ ਕੀ ਕਰਨ ਜਗਤ ਕਲਯਾਨ ।
ਨਿਜ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਨਿਜ ਸਖਿਨ ਬੋਧਤ ਮਗ ਭਗਵਾਨ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗ:—ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਮ ਪਾਂਵਨ ਆਪਨੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨੋ ਕੋ ਸੁਖ ਦਤ ਹੂਏ ਦਿਨ ਕੋ ਬਨ ਮੇ ਗਊਆਂ ਕੇ ਸਾਥ ਰਹੇ। ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਸੰਤ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਤਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ॥ ਜੋ ਕੁਛ ਘਰ ਸੇ ਪਾਵੈ ਸੋ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਵੈਂ ॥ ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਨਯੂਨਤਾ ਰਹਜਾਵੇ ਤਬ ਨਗਰ ਮੇਂ ਸੇ ਗਜਾ ਭੀ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਲਯਾਇ ਦੇਵੈਂ ॥ ਅਨ ਬਸਤ੍ਰ ਬਰਤਨ ਲਕੜੀ ਤਥਾ ਦੂਧ ਦਹੀ ਛਾਛ ਮਾਖਨ ਘ੍ਰਿਤ ਤੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਜਿਤਨੀ ਕੁਛ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਵਸਤੁ ਚਾਹਯੇ ਸੋ ਸਰਬ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਲਯਾਇ ਦੇਵੈਂ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਪ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ਤਥਾ ਆਪਨੇ ਪਯਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋ ਸੇ ਭੀ ਕਰਵਾਯਾ ਕਰੈਂ ॥ਸਤਯ ਧਰਮ ਕਾ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ॥ ਬਡੀ ਮਿਠੀ ਬਾਣੀ ਬੋਲ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਤਥਾ ਔਰ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰ ਬੋ ਕਰੈਂ ॥ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਕੇ ਦਾਨ ਸੇ ਸਰਬ ਕਾ ਰਿਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ॥ ਫਰੀਦਾ ਮਿਠਾ ਬੋਲਨ ਨਿਵ ਚਲਨ ਪਲਿਓ ਭੀ ਕੁਛ ਦੇਨ ॥ ਰਬ ਤਿਨਾ ਦੀ ਬੁਕਲੀ ਓਹ ਜੰਗਲ ਕਿਉ ਢੂਢੇਨ ॥

ਤਥਾਚ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਕੀ ੧੧ ਵਾਰ ਕੀ ੪ ਪਉੜੀ ਕੀ ਤੁਕ ॥ ਮਿਠਾ ਬੋਲਨ ਨਿਵ ਚਲਨ ਹਥਹੁ ਦੇਕੈ ਭਲਾ ਮਨਾਯਾ ॥ ਅਰਥ ਸਪਸ਼੍ਟ ਹੈ ਭਾਵ ਯੇ ਹੈ॥ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਮੀਠਾ ਬੋਲਨ ਪ੍ਰਤਯੁਪਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦਾਨ ਦੇਣੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਆਦਿਕ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਹਤ ਬਡੇ ਬਨ ਮੈ ਇਸ-

ਥਿਤ ਥੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਛਾਯਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਜਲ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਮਧੁ ਮਾਧਵ ਮਾਸ ਮੇ ਜਹਾਂ ਬਸੰਤ ਰਿਤੁ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸਾਰਾ ਬਨ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਹੈ॥ ਬਡੇ ਸੁਗੰਧੀ ਯੁਕਤ ਹੈ ਫੂਲ ਜਿਨ ਕੇ ਬਡਜਾਂ ਸਾਖਾਂ ਫਲੋ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਨੀਚੇ ਕੋ ਝੁਕ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਲਾਲ ਸ੍ਵੇਤ ਪੀਤ ਸਜਾਮ ਅਨੇਕ ਰੰਗ ਕੇ ਫੂਲ ਸੁਗੰਧੀ ਸਹਤ ਹੈ ਜਿਨ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ਜਬ ਪਵਨ ਮੰਦ ਮੰਦ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜੋ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਪੁਨਾ ਉਸੀ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਜਾਂਹੈ ਮਾਨੋ ਪੰਥ ਮੈ ਚਲਨੇ ਵਾਰੇ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਕਹਤੀਆਂ ਹੈ ਕੇ। ਹੇ ਜਨੋ ਆਵਹੁ ਛਾਯਾ ਮੈ ਬੈਠੋ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਹੁ ਫਲ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਮਧੁਰ ੨ ਖਾਵਹੁ ॥ ਸੀਤਲ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰੋ ॥ ਆਪਨਾ ਮਾਰਗ ਕਾ ਪਰੀਸ੍ਰਮ ਥਕੇਵਾਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਜਾਵਹੁ ॥ ਇਸ ਸਾਖਾ ਕੇ ਹਲਨੇ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਮਾਨੋ ਪੰਥਜਾਂ ਕੋ ਵੋ ਬਨ ਬ੍ਰਿਛ ਬੁਲਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਵੇਲਾਂ ਫਲ ਵਾਲਯਾਂ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੇ ਊਪਰ ਚਢ ਰਹੀ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪੰਖੀ ਕੀਰ ਕਪੋਤ ਕੋ ਕਿਲਾਂ ਚਕੋਰ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਬਨ ਮੈ ਸਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਕਮਲ ਫੂਲ ਤਲਾਵਹੁ ਮੈ ਫੂਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਜਿਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਭ੍ਰਮਰੇ ਗੁੰਜਾਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਬਡੇ ਕੋਮਲ ੨ ਹਰਿਤ ਘਾਸ ਹੈ ਜਿਸ ਬਨ ਮੈ ॥ ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਸਖਜੋ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਦੇਵਰਾਜ ਨੰਦਨ ਬਨ ਮੈ ਦੇਵਤਜੋਂ ਸਹਤ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋਵੇਂ ॥ ਐਸੇ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਬਾਲ ਸਖਜੋ ਸਾਥ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ॥ ਤਹਾਂ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲ ਰਹਜਾ ਥਾ ॥ ਤਬ ਏਕ ਪਰਮ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਬਾਲਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਥਾ ਤਿਸ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਪਾਸ ਧੰਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਦਾਂਨ ਕਰੇ ॥ ਜਿਸ ਕੇ ਪਾਸ ਕੁਛ ਹੂਆ ਹੀ ਨ ਤਬ ਤਿਸ ਨੇ ਕਜਾ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ॥ ਜਿਸ ਨੇ ਕੁਛ ਦਾਨ ਨ ਕੀਆ ਸੋ ਨਰ ਕਾਹੇ ਕੀ ਧਰਮ ਕੀ ਆਸ ਕਰੇ ॥ ਵੋ ਪੁਨਃ ਕਿਸ ਫਲ ਕੀ ਆਸ ਕਰੇ ॥

ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਖੇ ਧਰਮ ਕੀ ਬਡੀ ਸੂਖਮ ਗਤੀ ਹੈ ॥ ਯੇ ਨਹੀ ਕਹ ਸਕਤੇ ਹਾਂ ਜੋ ਧਰਮ ਧਨ ਕਰਕੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾ ਬਿਨਾ ਧਨ ਭੀ ਧਰਮ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਖੇ ਕਿਸੀ ਅਸਥਲ ਮੈ ਤੋ ਬਾਣੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਧਰਮ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਬਾਣੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਅਧਰਮ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਬਹੁਤਾ ਧਨਖਰਚ ਕਰਣੇ ਸੇ ਭੀ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਸ੍ਵਲਪ ਧਨ ਖਰਚ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਹਾਂ ਧਰਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਕਹੂੰ ਨਿਰਧਨ ਨਰ ਕੋ ਮਹਾਂ ਧਰਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਕਹੂੰ ਮਹਾਂ ਧਨੀ ਕੋ ਦਾਨਾਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਉਲਟਾ

ਅਧਰਮ ਕੀ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਕੀ ਨਰੋ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਅਖ੍ਯਾਯ ਕਾ ਪੂਰਬਕ ਸੁਨਾਵਹੁ ਜੀ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਖੇ ਜੈਸੇ ਅਲਪ ਧਨ ਖਰਚ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਰ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਧਰਮ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪੂਰਬ ਰਘੂ ਰਾਜਾ ਕੋ ਭਈ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ਸੂਰਯ ਵੰਸ ਮੇ ਏਕ ਰਾਜਾ ਦਿਲੀਪ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਹੂਆ ਹੈ ਚਕ੍ਰ ਵਰਤੀ ਬਡਾ ਉਦਾਰ ਦਾਨ ਸੀਲ ਹੂਆ ਹੈ॥ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਜਿਸ ਕਾ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੂਆ ਹੈ॥ ਬਡਾ ਸਤ੍ਯਵਾਦੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਪਾਲ ਹੂਆ ਹੈ॥ ਸੁੰਦਰ ਕਾਮਦੇਵ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਮਾਨ॥ ਸੀਤਲ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਸਮ ਬਲਵਾਨ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਤੁਲ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਤੁਲ ਉਦਾਰ ਰਾਜਾ ਬਲੀ ਕੇ ਤੁਲ ਸਰਣਪਾਲ ਰਾਜਾ ਸਿਵੀ ਕੇ ਸਮ ਧਨਾਢ ਕੁਮੇਰ ਕੇ ਸਮ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਰਾਜਾ ਬਿਕ੍ਰਮ ਕੇ ਸਮ ਧੀਰਯ ਵਾਨ ਸੁਮੇਰ ਕੇ ਸਮ ਯੁਧ ਭੂਮੀ ਮੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਨ ਕੇ ਸਮ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਮੈ ਪਰਸੁ ਰਾਮ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੂਆ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਰਘੂ ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਰ ਵਰਤੀ ਕੋ ਜੀਤਣੇ ਵਾਸਤੇ ਏਕਦਾ ਰਾਵਣ ਉਦਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਰਯੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਅਯੁਧ੍ਯਾ ਨਾਮ ਨਗਰ ਮੇ ਥੀ॥ ਕੈਸੀ ਵੋ ਨਗਰੀ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦੀ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਜਿਸ ਮੇ ਪੂਰਣ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਥੇ॥ ਤਿਸ ਰਘੂ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨਗਰ ਅਰ ਦੇਸ ਮੈ ਕੋਈ ਨਿਰਧਨ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਚੋਰ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਨਿਰਧਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਚੋਰੀ ਕਰੇ ਜਬ ਨਿਰਧਨ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਚੋਰ ਕਿਉ ਹੋਵੇ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਮਦ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਥਾ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਰਾਜ ਮੇ ਬੇਸ੍ਯਾ ਗਾਮੀ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਾਮੀ ਭੀ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਪਾਪੀ ਹਿੰਸਕ ਦ੍ਰੋਹੀ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤਕ ਭੀ ਕੋਈ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਸੋ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਏਕ ਦਿਨ ਸਰਯੂ ਗੰਗਾ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਤਾ ਥਾ ਤਬ ਰਾਵਨ ਨੇ ਜਲ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਊਪਰ ਕੇ ਪਾਸੇ ਗੌਬਧ ਕਰ ਦੀਆ॥ ਜਬ ਲਾਲ ਜਲ ਗੋ ਰਕਤ ਸਾਥ ਮਿਲ੍ਯਾ ਹੂਆ ਆਯਾ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਦੇਖ ਕੇ ਬੜੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਜਲ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਊਪਰ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖ੍ਯਾ ਕ੍ਯਾ ਜੋ ਰਾਵਨ ਕੁਕਰਮ ਕਰ ਰਹ੍ਯਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਬਡੇ ਕੋਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕੁਸਾ ਕਾ ਧਨੁਖ ਬਨਾਕੇ ਕੁਸਾ ਕਾ ਹੀ ਬਾਨ ਬਨਾਇ ਕੇ ਅਭਿ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਰਾਵਨ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਚਲਾਇ ਦੀਆ॥ ਤਬ ਵੋ ਬਾਨ ਅਗਨਿ ਕਾ ਪੁੰਜ ਹੋਕੇ ਰਾਵਣ ਕੇ ਊਪਰ ਆਯਾ॥ ਤਬ ਰਾਵਣ ਤਿਸ ਬਾਣ ਕਾ ਤੇਜ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕ੍ਯਾ॥ ਤਿਸ ਬਾਣ ਕੇ ਆਗੇ ਚਾਲੂ ਹੋ

ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਆਗੇ ਆਗੇ ਰਾਵਣ ਪੀਛੇ ਪੀਛੇ ਤਿਸ ਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕਾ ਬਾਣ। ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਸ਼ਿਵ ਲੋਕ ਇੰਦ੍ਰਾਦੀ ਆਠੋਦਿਕ ਪਾਲੋਂ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਰਾਵਣ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੇ ਬਾਣ ਸੇ ਆਪਨੀ ਰਖ੍ਯਾ ਵਾਸਤੇ ਫਿਰ ਆਯਾ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੇ ਬਾਣ ਸੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੇ ਚੋਰ ਰਾਵਣ ਕੀ ਕਿਸੇ ਭੀ ਰਖ੍ਯਾ ਨ ਕਰੀ ਤਬ ਪੁਨਃ ਹਾਰ ਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੀ ਹੀ ਸਰਨ ਰਾਵਣ ਨੇ ਆਇ ਪਕੜੀ ਤ੍ਰਾਹਿਮਾਂ ੨ ਮੁਖ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਆਇ ਗਿਰਾ ਤਬ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਨੇ ਆਪਨੇ ਬਾਣ ਕੋ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਕੀਆ ਰਾਵਨ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹਸ ਕੇ। ਦੇਖੋ ਕੇ ਜੋ ਏਹੁ ਕਾਯਰ ਰਾਵਣ ਹਮਾਰੇ ਏਕ ਬਾਣ ਕੇ ਭੀ ਤੇਜ ਕੋ ਨਹੀ ਸਹਾਰ ਸਕ੍ਯਾ ਇਸ ਕਾਯਰ ਰਾਵਨ ਊਪਰ ਏਕ ਹਮਾਰੀ ਵੰਸ ਮੈ ਹੋਵੇ ਗਾ ਰਾਮਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸੋ ਇਸ ਕੇ ਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ ਚੜੇ ਗਾ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਰਾਵਨ ਕੀ ਭੂਲ ਬਖਸ ਕੇ ਰਾਵਣ ਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਕਥਾ ਆਯਾ ਜੋ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥ ਥਾ ਜਿਸ ਕੇ ਏਕ ਬਾਣ ਕੇ ਤੇਜ ਕੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਭੀ ਥਾ ਰਾਵਨ ਤੌ ਭੀ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕਯਾ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਨੇ ਆਪਨੀ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਏਕ ਜ੍ਯੋਤਿਸੀ ਸੇ ਪੂਛਿਆ ਕੇ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਮੈਨੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਮੈ ਕਉਨ ਐਸਾ ਤਪ ਧਰਮ ਪੁਨ੍ਯ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਮੈ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਹੂਆ ਹੂੰ ਮੈ ੂਰਬ ਜਨਮ ਮੇ ਕਉਨ ਥਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕਾ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਸੁਣ ਕੇ॥ ਬ੍ਰਹਮਣੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਜ੍ਯੋਤਿਸ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੂੰ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਤਪਸ੍ਵੀ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਬਡਾ ਦਯਾਲੂ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਅਤ੍ਯੰਤ ਸਹਨ ਸੀਲ ਨਿਰਮਲ ਮਨ ਗੰਗਾ ਜਲਵਤ ਸੁਧ ਨਿਸ ਪਾਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਤੂੰ ਤਪ ਕਰਤਾ ਥਾ ਕੋਈ ਪਾਪ ਕਰਮ ਵਿਪਾਕਕੇ ਵਸ ਸੇ ਅਨਾ ਬ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਦੁਰਭਿਖ੍ਯ ਪੜ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਬਡਾ ਭਯਾਨਕ ਕਾਲ ਆਇ ਪੜਾ ਅੰਨ ਕੀ ਉਪਲਬਧੀ ਕਹੂੰ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ ਜੀਵਾਂ ਕੇ ਜੀਵ ਭਖਣ ਕਰ ਜਾਵੈਂ ਛੁਦਾ ਕਰਕੇ ਆਤਰ ਹੁਏ ੨ ਜੀਵਾਂ ਸੇ ਭਖ਼ ਅਭਖ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਛੂਟ ਗਯਾ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਤ੍ਵਚਾ ਭੀ ਉਤਾਰ ੨ ਕੇ ਭਖਣ ਕਰੈ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਸੂਕੇ ਭੀ ਕਹੂ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈਂ ਜਲ ਬਿਨਾ ਬਹੁਤ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਿਪਾਸਾ ਕਰਕੇ ਆਤਰ ਹੂਈ ੨ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਗ੍ਰਹ ਨਗਰ ਦੇਸ ਕੋ ਛੋਡ ੨ ਕੇ ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਲੋਕ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੋ ਅੰਨ ਜਲ਼ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਨਿਕਸ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਿਸ ਮਹਾਂ ਦੁਰਭਿਖ ਕੇ ਸਮੇ ਏਕ ਧਨੀ ਨੇ ਜਲ ਸੇ ਭਿਜੇ ਹੂਏ ਚਣੇ ਕੇ ਅੰਨ ਕਾ ਸਦਾਵਰਤ ਲਗਾਇ ਦੀਆ ਕੋਈ

ਭੀ ਭੂਖਾ ਆਇ ਜਾਵੇ ਸਭਕੋ ਏਕ ਅੰਜੁਲੀ ਭਰਕੇ ਭਿਜੇ ਹੂਏ ਚਣਿਆਂ ਕੀ ਦੇ ਦੇਵੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤਿਸ ਮਹਾਂ ਅੰਨ ਕਾਲ ਮੈ ਤੂੰਭੀ ਤਪ ਕਰਤਾ ਹੁਆ ਆਠ ਦਿਨ ਕਾ ਭੂਖਾ ਏਕ ਦਿਨ ਸੰਧਯਾ ਕਾਲ ਮੇ ਅੰਨ ਲੇਨੇ ਕੋ ਗਯਾ ਤਹਾਂਤੇ ਅੰਨ ਲੈਕੇ ਜਬ ਤੁਮ ਆਪਨੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਥੇ ਜੋ ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਏਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋਈ ਖਟਮਾਸ ਕਾ ਬਾਲਕ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਅੰਕ ਮੈ ਮਾਰਗ ਮੈ ਸਦਾਵਰਤ ਲੇਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦੌੜੀ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਬੜੇ ਬੇਗ ਸੇ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਪੂਛਯਾ ਕੇ ਹੇ ਮਾਤਾ ਇਸ ਸਮੇ ਮੇ ਅਬ ਤੂੰ ਕਹਾਂ ਭਾਗੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਤਬ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਮੈ ਸਦਾਵਰਤ ਲੇਨੇ ਜਾਤੀ ਹੂੰ ਪੁਨਃ ਤੁਮ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਮਾਤਾ ਅਬ ਤੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪੜ ਗਈ ਹੈ ਸਦਾ ਬਰਤ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕਾਹੇ ਕੋ ਭਾਗੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਅਬ ਵੋ ਸਦਾ ਵਰਤ ਕਲ ਦਿਨ ਕੋ ਖੁਲੇ ਗਾ ਤੇਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਵੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੂਖ ਕਰਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੂਈ ਹੂਈ ਮੂਰਛਾ ਖਾਇ ਕੇ ਧਰਤੀ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜੀ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਕੁਛ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੰਭਾਰ ਨ ਰਹੀ ਤੁਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੀ ਦਯਾ ਆਈ ਆਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਤੁਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਕਹਾ ਜਹਾਂ ਹਮ ਕੋ ਆਠ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕੈਸੇ ਅਬ ਏਕ ਦਿਨ ਔਰ ਭੀ ਨਿਰਾਹਾਰ ਬਿਤਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਅਬ ਯੇ ਚਣਕਾਂਨ ਛੋਲੇ ਇਸ ਮਾਈ ਕੋ ਦੇਦੇਵੈ ॥ ਐਸੇ ਤੁਮ ਨੇ ਆਪਨੇ ਉਰ ਮੈ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਕਾਨ ਮੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਮਾਤਾ ਉਠਹੁ ਅਬ ਵੋ ਸਦਾ ਵਰਤ ਖੁਲ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਤੁਮ ਨੇ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਜਲ ਡਾਰਿਆ ॥ ਤਬ ਵੋ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੈ ਤਿਸ ਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਤੁਮ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਨ ਕਾ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਵੋ ਚਣਿਆਂ ਕਾ ਬੁਕ ਡਾਰ ਦੀਆ ॥ ਜਬ ਤੁਮ ਨੇ ਐਸਾ ਦੁਸਕਰ ਕਰਮ ਕੀਆ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਊਪਰ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੂਈ ॥ ਵੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰਿਨ ਤੁਮਨੇ ਹਮ ਦੋਨੋ ਕੋ ਜੀਵ ਦਾਨ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਹਮਾਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ॥ ਕੇ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਤੁਮਾਰੀ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਵੋ ਦੇਵੀ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਅੰਨ ਲੈਕੇ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤੁਮ ਭੀ ਆਠ ਦਿਨ ਕੇ ਭੂਖੇ ਆਪਨੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੂਰਬ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੁਮ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੇ ਧਯਾਨ ਮੈ ਜਾਇ ਜੁੜੇ ॥ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਤਿਸ ਪੁਨਯ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਬਰਖਾ ਭੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਨ ਜੀ ਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਤਿਸ ਪੁਨਯ ਕਾ ਬਦਲਾ ਯੇ

ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜ ਭੀ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਬਲ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸ਼ਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਵਿਦ੍ਯਾ ਐਸ੍ਵਰਜ ਵਿਭੂਤੀ ਭੀ ਤੁਮ ਕੋ ਤਿਸੀ ਪੁਨ੍ਯ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ॥ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਤਥਾ ਆਗ੍ਯਾਕਾਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਭੀ ਤੁਮ ਕੋ ਤਿਸੀ ਪੁਨ੍ਯ ਕਾ ਬਦਲਾ ਸ੍ਰੀ-ਨਾਰਾਯਣ ਨੇ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਕੋ ਬਹੁਤ ਸਾਧਨ ਦਾਨ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘਉਵਾਚ—ਹੇ ਪ੍ਯਾਰੇ ਹੋ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਬਦਲਾ ਰਾਜਾਦਿਕੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਏਕ ਸਲੋਕ ਸੰਤਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਬਨਾਇ ਕੇ ਆਪਨੇ ਜਿਗ੍ਯਸੂਆਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ । ਸੋ ਸਲੋਕ ਯੇ ਹੈ ॥

ਸ਼ਃ—ਰਾਜ ਧਾਮ ਸੰਪਤਿ ਸਕਲ ਯੌਬਨ ਧਨ ਬਲ ਰੂਪ ॥ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੋ ਦੀਏ ਪ੍ਰਭ ਏਕ ਚਨਨ ਲੈ ਬੂਕ ॥ ੧ ॥ ਅਰਥ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਥਮ ਸੂਰਯਵੰਸ ਸੁਭ ਕੁਲ ਮੈ ਜਨਮ ਰਾਜ੍ਯ ਉਤਮ ਆਗ੍ਯਾਕਾਰੀ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਆਪ ਸਮਾਨ ਰਾਜਾ ਅਜ ਜੈਸੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਬ ਸੰਪਤਿ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਅਰੋਗ ਦੇਹਿ ਧਨ ਐਸ੍ਵਰਯ ਕੁਮੇਰ ਕੇ ਸਮ ਬਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮ ਵਿਸ਼ਨੁ ਤੁਲ ॥ ਰੂਪ ਅਸ੍ਵਨੀ ਕੁਮਾਰੋ ਕੇ ਸਮ ॥ ਇਸ ਤੇ ਆਦਿ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਤਨ ਸਤ ਸੰਕਲਪਾਦੀ ॥ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੇ ਏਕ ਚਣਿਆ ਕੇ ਬੁਕ ਬਦਲੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਾਤੇ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰੋ ਤੁਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖੋ ਜੌਨ ਸੇ ਸਾਹੂਕਾਰ ਨੇ ਇਤਨਾ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਗਾਯਾ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਇਤਨੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਅਰ ਫਲ ਕਿਉ ਨ ਹੂਆ ॥ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਨੇ ਏਕ ਚਣਿਆ ਕਾ ਬੁਕ ਦੀਆ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਇਤਨੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਤਿਸ ਧਨੀ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਜਿਤਨਾ ਧਰਮ ਕਿਉ ਨ ਹੂਆ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਨੇ ਤੋ ਏਕ ਬੁਕ ਚਣਿਆਂ ਕਾ ਦਾਨ ਕੀਆ ਥਾ । ਤਿਸ ਧਨੀ ਨੇ ਤੋ ਲਾਖੋ ਕਰੋੜੋ ਬੁਕ ਦਾਨ ਕੀਏ ਥੇ । ਤਿਸ ਧਨੀ ਕੋ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਸੇ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾਂ ਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਉੱਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਤੁਮ ਸਤ੍ਯ ਕਹਤੇ ਹੋ ਯਦ੍ਯਪੀ ਤਿਸ ਧਨੀ ਨੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਸੇ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾਂ ਅਧਿਕ ਦਾਨ ਭੁਖ੍ਯਾਂ ਕੋ ਦੀਆ ਭੀ ਹੈ । ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਧਨੀ ਸਾਮਰਥ ਥਾ । ਤਿਸ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਅਨ ਧਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥਾ । ਉਸ ਅਨ ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਤਿਸ ਧਨੀ ਕੋ ਅਖਯ ਸ੍ਵਰਗੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਭਈ । ਤਥਾਪੀ ਰਾਜਾ ਰਘੂਕੇ ਤੁਲ ਤਿਸ ਧਨੀ ਕਾ ਧਰਮ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ । ਕਾਹੇਤੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਪ੍ਰਥਮ ਆਠ ਦਿਨ ਕਾ ਆਪ ਭੁਖਾ ਥਾ । ਤਥਾ ਤਿਸ ਕੇ ਪਾਸਏਕ ਹੀ ਚਣਿਆ ਕਾ ਬੂਕ ਥਾ । ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਹੂੰ ਜਗਾਤੇ ਤਿਸ ਕੋ ਆਸ ਭੀ ਨਹੀਂ ਥੀ

ਜੋਦਿਨ ਚੜੇ ਅਮਕ ਅਸਥਾਨ ਸੇ ਲੇ ਲੇਵੈ ਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਵਸਥਾਮੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਪਾਤ੍ਰ ਮੈ ਜੋ ਦਾਨ ਦੀਆ। ਇਸੀ ਲੀਏ ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਬਦਲਾ ਰਾਜ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਃ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਸੋ ਹੇ ਸਖਾ ਹੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਦੇਸ ਵਿਖੇ ਤਥਾ ਉਤਮ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਤਥਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਾਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਤਯੁਪਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਜੋ ਦਾਨ ਥੋੜਾ ਭੀ ਦੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਔ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸਾ ਕੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੋ ਹੂਆ ਹੈ ਏਕ ਬੁਕ ਚਣਿਆ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ। ਸੋ ਯੇ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਦਾਨ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਗੀਤਾ ਅਃ ੧੭॥

ਸਃ—ਦਾਤਬਯ ਮਿਤਿ ਯਦਦਾਨੰ ਦੀਯਤੇ ਨੁਪਕਾਰਿਣੇ॥ ਦੇਸ਼ੇ ਕਾਲੇਚ ਪਾਤ੍ਰੇਚ ਤਦਦਾਨੰ ਸਾਤ੍ਵਿਕੰ ਸਮ੍ਰਤੰ॥ ੨੦॥ ਯਤਤੁ ਪ੍ਰਤਯੁ ਪਕਾਰਾਰਥੰ ਫਲ ਮੁਦ੍ਦਿਸ਼੍ਯ ਵਾ ਪੁਨਃ। ਦੀਯਤੇ ਚ ਪਰਿਕ੍ਲਿਟੰ ਤਦਰਾਜਸਮੁਦਾ ਹ੍ਰਿਤੰ॥ ੨੧॥ ਅਦੇਸ਼ ਕਾਲੇ ਯਦ ਦਾਨ ਮਪਾਤ੍ਰੇਭਯਚ ਦੀਯਤੇ ਅਸਤਕ੍ਰਿਤ ਮਵਗਯਾਤੰਚ ਤਤ ਤਾਮਸ ਮੁਦਾ ਹ੍ਰਿਤੰ॥ ੨੨॥ ਓਂ ਤਤਸਦਿਤਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ੋ ਬ੍ਰਹਮਣਸਿ ਤ੍ਰਿਵਿਧਃ ਸਮ੍ਰਤਃ॥ ਬ੍ਰਹਮਣਾਸਤੇਨ ਵੇ ਦਾਸ੍ਚ ਯਗਯਸ੍ਚ ਵਿਹਿਤਾ ਪੁਰਾ॥ ੨੩॥ ਤਸ਼ਮਾ ਦੋ ਮਿਤਯੁ ਦਾ ਹ੍ਰਤਯ ਯਗਯ ਦਾਨ ਤਪਃ ਕ੍ਰਿਯਾਃ॥ ਪ੍ਰਵਰਤੰਤੇ ਵਿਧਾਨੋਕਤਾਃ ਸਤਤੰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਾਦੀਨਾਂ॥ ੨੪॥

ਟੀਃ—ਦਾਤਬਯਮਿਤਿ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਮਨ ਮੈ ਬਿਚਾਰਦਾਨ ਦੇਨੇ ਕਾ ਕੀਆ ਹੈ। ਕਯਾ ਯੇ ਸੁਧ ਦ੍ਰਬਯ ਹੈ। ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਯੋਗਯ ਹੈ ਪੁਨਃ ਵੋ ਦ੍ਰਬਯ ਦੇਸ ਕਾਲ ਪਾਤ੍ਰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਯੁਪਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਦਾਨ ਦੀਆ ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਦਾਨ ਹੈ। ਦੇਸ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਕਿਨਾਰਾ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥ। ਅਥਵਾ ਗੁਰੁ ਦੁਆਰਾ ਆਦਿਕ। ਅਥਵਾ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਗਯਾਤ ਗੇਯ ਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਜਹਾ ਹਰ ਵਖਤ ਭਜਨ ਹੋਤਾ ਰਹੇ ਆਯਾ ਗਯਾ ਜੀਵ ਵਰਸਾਵਤਾ ਰਹੇ। ਅਨ ਪਾਣੀ ਅਸਥਾਨ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਪਾਵਤਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦੇਸ ਹੈ ਐਸੇ ਦੇਸ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹਯੇ। ਕਾਲ ਨਾਮ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤ ਵਿਤੀਪਾਤ ਅਮਾਵਸਯਾ ਪੌਰਣਮਾਸੀ ਦੋਨੋ ਦੁਆਦਸ਼ੀਆਂ ਦੋਨੋ ਚੌਦਸ ਦੋਨੋ ਅਸ਼ਟਮੀਆਂ ਵੈਧ੍ਰਿਤ ਯੋਗ ਇਨ ਦਿਨੋ ਮੇਂ ਦਾਨ ਦੇਨਾ ਯੋਗ ਹੈ ਇਤਨੇ ਦਿਨੋ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ੁਭ ਕਾਲ ਹੈ। ਪਾਤ੍ਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਪਹਚਾਨ ਨ ਹੋਵੇ। ਸੰਤੋਖੀ ਬਾਂਟ ਖਾਣੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਅਥਵਾ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਗਯਾਨਵਾਨ ਹੋ। ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦਾਨ ਪਾਤ੍ਰ ਹੈ ਦਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭੀ ਤਿਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਐਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤਿ ਦਾਨ ਦੇਨਾ

ਚਾਹਜੇ। ਅੰਨਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇਹੀ ਹੈ। ਜਿਸਕੋ ਭੁਖਾ ਪਜਾਸਾ ਦੇਖੋ ਤਿਸਕੋ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਦੇਵਹੁ ਤਿਸ ਪੁੰਨਜ ਕੀ ਤੋਟ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਤੁਜੁਪਕਾਰ ਨਾਮ ਇਸਕਾ ਹੈ॥ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕਾ ਕਾਰਯ ਕਰਕੇ ਨੌਕਰੀਆਦਿਕ ਲੇਤੇ ਹੋਵੇਂ ਇਸ ਕੋ ਦਾਨ ਦੇਵੇਂਗੇ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਕਾਮ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਕਰੇ ਗਾ ਅਥਵਾ ਯੇ ਪੁਰਖ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਮੇ ਹਮਾਰਾ ਕਾਮ ਨਿਕਾਸੇ ਗਾ। ਇਸ ਕੋ ਦਾਨ ਦੇਨਾ ਚਾਹਜੇ ਇਸ ਇਛਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੁਜੁਪਕਾਰ ਹੈ ਐਸੀ ਇਛਾ ਪ੍ਰਤੁਜੁਪਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਦੇਸ ਕਾਲ ਪਾਤ੍ਰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦਾਨ ਵੇਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤਿ ਕੀ ਦਾਨ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰ-ਕਾਰ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਅਖੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈਭੀ ਹੇ ਅਰਜਨ ਜੇ ਯੇ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੁਝ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਅਰਪਣ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੋ ਤਿਸ ਕਾ ਦੀਆ ਮੁਝ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਨਾਰਾਯਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤ ਭਗਤ ਕਾ ਦੀਆ ਮੈ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਪੁਨਜ ਫਲ ਅਤੁਟ ਹੋਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋਦਾਨੀ ਭੀ ਇਸ ਦੇਹ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਕਾਲ ਮੇ ਮੁਝ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਮੇ ਕੁਛ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ॥ ੨੦॥ ਯਤ ਤੁ ਇਤੀ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਦਾਨ ਪ੍ਰਤੁਜੁਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਦੀਆ ਜਾਤਾਂ ਹੈ ਕਜਾ ਆਜ ਹਮ ਇਸ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇਂਗੇ ਹਮਾਰਾ ਉਪਕਾਰ ਜਾਨ ਕੇ ਕਲ ਕੋ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਭੀ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇ ਗਾ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਦਾਨ ਦੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਦਾਨ ਦੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰਅਰੋਗ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਮੁਝ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਨ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੀ ਲਿਪਸਾ ਕਰਕੇ ਦਾਨ ਦੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜਸੀ ਹੈ ਉਤਮ ਦੇਸ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਕਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਭੀ ਦੇਵੇ ਤਥਾਪੀ ਅਲਪ ਥੋੜਾ ਜੈਸਾ ਹੀ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈਜਿਤਨੀ ਕਾਮਨਾ ਵਾਸਤੇ ਦਾਨ ਕਰੇ ਉਤਨੀ ਕਾਮਨਾ ਮਾਤਰ ਹੀ ਪੂਰਨ ਹੋਤੀਹੈ ਤਿਸ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਨਸ੍ਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੨੧ ॥ ਬਿਨਾ ਦੇਸ ਅਰ ਤੀਰਥ ਸੰਤ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਆਦਿਕ ਦੇਸ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੈ ਖੋਟੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਖੜੇ ਹੂਏ ਹੀ ਦੇ ਦੀਆ ਹੈ ਦਾਨ ਕੋਈ ਅਛਾ ਸਮਾ ਵਿਤੀਪਾਤ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਥਾ ਪਾਤ੍ਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭੀ ਦਾਨ ਕਾ ਨਹੀ ਹੈ ਦਾਨ ਦਾਤਾ ਸੇ ਲੇਤਾ ਹੀ ਬੇਸਜਾ ਅਥਵਾ ਮਦ ਪਾਨ ਅਰਥਾਤ ਖੋਟੇ ਕਮੋ ਮੈ ਦਾਤਾਸੇ ਦਾਨ ਲੇਤਾ ਹੀ ਘੁਸ ਗਯਾ ਹੈ ਆਦਰ ਤੇ ਬਿਨਾ ਅਵਗਜਾ ਸਹਤ ਦੀਆ ਹੈ ਅਵਗਜਾ

ਨਾਮ ਅਪਰਾਧ ਕਾ ਹੈ ਯਥਾ ਉਦਾਹਰਣ ਲੇਹਰੇ ਨੀਚ ਲੇਹ ਮਰਤਾ ਕਿਉ ਹੈ ਲੇਹ ਜਾਹੁ ਮਦ ਪਾਨ ਕਰ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਵਗਜ਼ਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਅਵਗਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਦਾਨ ਦੇਨਾ ਮੰਤ੍ਰ ਹੀਨ ਵਿਧੀ ਹੀਨ ਹੋਕੇ ਦੇਨਾ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਧੀ ਪਰਕਾਰ ਅਗਲੇ ਤੇਈਸ ਚੌਬੀਸ ਕੇ ਸਲੋਕ ਮੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੈਂ ਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਤਾਮਸੀ ਦਾਨ ਹੈ ॥ ੨੨ ॥ ਓ ਤਤ ਸਤ ਇਤੀ

ਓ ਤਤ ਸਤ ਯੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵੇਦ ਮੈ ਸ੍ਰਿਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਓ ਤਤ ਸਤ ਇਸ ਨਾਮ ਕੋ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਵੇਦ ਯਗ ਯੇ ਤੀਨ ਪਰਕਾਰ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਰਚਤੇ ਭਏ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ॥ ੨੩ ॥ ਨਨੂ ਦੇਸ ਕਾਲ ਪਾਤ੍ਰ ਦ੍ਰਬਯ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਦਿਕ ਕਰਮ ਸਰਧਾ ਭਕਤੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਵੀਤਾ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰਬਥਾ ਅੰਗ ਭੰਗ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਗਾ ਜਬ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਠਾਨ ਕਾ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅੰਗ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਵੇ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਸਮੇ ਕੋਈ ਅਖਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਰ ਰਹ ਜਾਵੇ ਮੰਤ੍ਰ ਭਰਸ਼ਟ ਉਚਾਰਣ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਅੰਗ ਭੰਗ ਰੂਪ ਉਚਾਰਣ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਭਰਸ੍ਟ ਰੂਪ ਦੋਸ ਅਨੁਸਠਾਨ ਕਰਮ ਕਾ ਕਰਣ ਵਾਲੇ ਅਥਵਾ ਕਰਾਵਨ ਵਾਲੇ ਯਜਮਾਂਨ ਕੋ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁਚਾਵਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਹੈ ਭਗਵਨ ਯੇ ਜੀਵ ਕੈਸਾ ਕਰੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਐਸਾ ਸੁਣਨੇ ਮੇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਕੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪੁਰਖ ਦੇਸ ਕਾਲ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪੀਛੇ ਕਰਮ ਕਾ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨ ਕਰੇ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਸਹਤ ਕਰੇ ॥ ਤਥਾਪੀ ਯਗ ਦਾਨ ਤਪ ਬ੍ਰਤ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਨ ਜਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖ ਨੇ ਜੋ ਕਰਮ ਜਪ ਯਗਯਾਦੀ ਕੇ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨ ਮੈ ਅਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਮਾਦ ਕਰਕੇ ਕਹੂੰ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਵਿਖੇ ਅਥਵਾ ਤੰਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਵਰ ਅਥਵਾ ਅਖਰ ਹੀਨ ਉਚਾਰਣ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਅੰਗ ਹੀਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਦੋਸ ਆਯਾ ਜਹਾਂ ਐਸਾ ਦੋਖ ਆਵੇ ਤਹਾਂ ਪਰ ਭੀ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰ ਦੇਵੇ ॥ ਤਬ ਅੰਗ ਭੰਗਾਦੀ ਦੋਸ ਸਾਰੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਬੋਧਨ ਕਰਾਵਨੇ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਜੋ ਯੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵਾਚਕ ਇਸ ਨਾਮ ਕੋ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਥਾ ਵੇਦ ਯਗ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ॥

ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕਰਮ ਕੇ ਆਦ ਮੈ ਤਥਾ ਕਰਮ ਕੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮੈ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਵਾਦੀ ਵੇਦ ਕੇ ਵੇਤਾ ਵੇਦੋਕ੍ਤ ਤਪ ਬ੍ਰਤ ਯਗ ਦਾਂਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਰਮ ਕੇ ਆਦਿ ਅੰਤ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਯੇ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਨ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨਾ ਕੁਛ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾ ਅੰਗ ਭੰਗ ਹੋਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਖਰ ਮਾਤ੍ਰ ਸ੍ਵਰ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟ ਉਚਾਰਣ ਹੋਜਾਵੇ ਸੋ ਸਰਬ ਸੰਪੂਰਣ ਅੰਗੋ ਸਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਫਲ ਦਾਯਕ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਵਿਗੁਣ ਨਾਮ ਅੰਗ ਭੰਗ ਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਅਰਥ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਅਗਨਿ ਵਿਖੇ ਆਹੂਤੀ ਦੇਣੀ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਸੂਰਯ ਅਥਵਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਆਹੂਤੀ ਦੇਈ ਗਈ ਹੈ ॥ ਜੈਸਾ ਪ੍ਰਥਮ ਬੁਲਾਵਣਾ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਉਸ ਕੀ ਜਗਾ ਖਤ੍ਰੀ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਲੀਆ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮਨ ਮੈ ਕੋਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਹਾਂ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਬੁਲਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਹੂਤੀ ਦੇਣੇ ਕੀ ਜਾਗਾ ਸੂਰਯ ਅਥਵਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਕੇ ਬੁਲਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਹੂਤੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ॥ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰ ਮਨ ਮੈ ਕੋਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਅਦਲ ਬਦਲ ਕਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਵਿਗੁਣ ਹੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਜਹਾਂ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾ ਵਿਗੁਣ ਭੀ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਤਬ ਤਹਾਂ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਨਾਮ ਉਚਾਰਣੇ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਵਿਗੁਣ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਦੋਸ ਦੂਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਵਿਦਵਾਨ ਅਥਵਾ ਅਵਿਦਵਾਨ ਪੁਰਖ ਜੋ ਜੋ ਕਰਮ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰੇ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਸ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਲੇਵੇ ॥ ਕਰਮ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈਭੀ ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਸ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੇ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਕਰਮ ਸਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੨੪ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਉਵਾਚ–ਹੇ ਸਖਾਹੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੇ ਸਾਤਕੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਦਾਨ ਕਾ ਭੇਦ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਤੁਮ ਕੋ ਸੁਨਾਯ ਦੀਯਾ ਹੈ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਧਰਮ ਕੀ ਅਤੀ ਸੂਖਮ ਅਰ ਕਠਨ ਗਤੀ ਹੈ ਨਿਰਕੇਵਲ ਧਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਉਲਟਾ ਅਸਰਧਾ ਪ੍ਰਮਾਦ ਕ੍ਰਿਪਣਤਾ ਛਲ ਮਦ ਮਾਂਸ ਬੇਸਜ਼ਾ ਸੇਵਨ ਆਦਿਕ ਧਨ ਕਰਕੇ ਅਧਰਮ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਖਾਹੋ ਤੁਮ ਨੇ ਤੋ ਬਹੁਤ ਧਨ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਨਹੀ ਕਰਣੀ ਜਿਤਨਾਕ ਧਨ ਤੁਮਾਰੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਹੈ ॥ ਸੋ ਉਤਨਾ ਤੋ ਤੁਮ ਕੋ ਅਵਸਕ ਮਿਲ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਤੁਮ ਨੇ ਵੰਡ ਛਕਣਾ॥ ਅਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਜਪ ਜੀ ਜਾਪਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਰਹਰਾਸ ਸੋਹਲਾ ਆਨੰਦ ਸਾਰਾ ਯਾ ਪੰਜ ਪੌੜੀਆਂ ਇਤਨੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਜਰੂਰ ਕੀਆ ਕਰੋ॥ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪਾਠ

ਕੀਆ ਕਰੋ ॥ ਜਿਸ ਕੋ ਬਾਣੀ ਕੰਠ ਨ ਹੋਵੇ ਵੋ ਭੀ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਓਂ ਸਤਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਦਸ ਅਖਰ ਆਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕੀਆ ਕਰੋ॥ ਅਭ੍ਯਾਸ ਨਾਮ ਜਪ ਕਾ ਹੈ ॥ ਆਇ ਗਏ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰਹੁ । ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇਕਰ ਚਰਣਾ-ਮ੍ਰਿਤ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਣ ਕਰਹੁ ਪਾਨ ਕਰੋ ਤਿਸ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ। ਤੁਮਾਰੇ ਅਨੰਤ ਜਨਮੋ ਕੇ ਪਾਪ ਤਿਸ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਵੈਗੇ। ਇਸੀ ਲੀਏ ਸਾਹਿਬ ੫ ਨੇ ਸਿਖਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ੧੫ ਵੀਂ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਮੈ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ॥

ਚਰਣ ਸਾਧੁ ਕੇ ਧੋਇ ਧੋਇ ਪੀਉ । ਅਰਪ ਸਾਧੁ ਕਉ ਅਪਨਾ ਜੀਉ । ਸਾਧੁ ਕੀ ਧੂਰਿ ਕਰਹੁ ਇਸ਼ਨਾਨ । ਸਾਧੁ ਊਪਰਿ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਨ । ਸਾਧੁ ਸੇਵਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ। ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਗਾਈਐ। ਅਨਿਕ ਬਿਘਨ ਤੇ ਸਾਧੂ ਰਾਖੈ । ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਚਾਖੈ। ਓਟ ਗਹੀ ਸੰਤਹ ਦਰ ਆਯਾ। ਸਰਬ ਸੂਖ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ॥ ੬ ॥

ਟੀਃ-ਐ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਹੋ ਜੇ ਤੁਮ ਕੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਖੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਹੈ ਤੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਸੰਤਜਨ ਹੈ ਤਿਨਾ ਕੇ ਚਰਣ ਵਾਰੰ ਵਾਰ ਨਾਮ ਦਿਨ ਦਿਨ ਵਿਖੇ ਰੋਜ ਹੀ ਧੋਇ ਧੋਇ ਕੇ ਪਾਨ ਕੀਆ ਕਰੋ। ਜੋ ਸੰਤਜਨ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀਆਂ ਕਥਾ ਸੁਨਾਵੈਂ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਤਿਨ ਸੰਤਜਨਾ ਕੋ ਅਪਨਾ ਜੀਵ ਭੀ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਵਹੁ। ਮਨ ਤਨੁ ਧਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬਸ੍ਵ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਣਾ ਤੁਮਨੇ। ਮਨ ਕਰਕੇ ਤੁਮਨੇ ਐਸੇ ਜਾਨਨਾ ਜੋ ਮੈ ਅਰ ਮੇਰਾ ਧਨ ਮਿਲਖ ਰਾਜ ਦੇਸ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਰੀਰ ਮਨ ਸੇ ਆਦਿਕ ਸਭ ਕੁਛ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਪ੍ਰਮੇ-ਸ੍ਵਰ ਕਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਜਾਨਨੇ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਸੰਤ ਤੁਮ ਸੇ ਕੁਛ ਲੈਨ ਲੇਵੈ ਗੇ। ਕਿੰਤੁ ਤੁਮਾਰੀ ਭਾਵਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਤੁਮਾਰੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੈਗੇਂ। ਤੁਮ ਡਰੋ ਮਤ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਲੋਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਮ ਸੇ ਖੋਸਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਭੀ ਭੀ ਬਾਵਨ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਤਰਹ ਹੋਵੈਂਗੇ। ਤਬ ਪੁਨਃ ਤੁਮਾਰੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੀ ਹੋਵੈਂਗੇ। ਜੈਸੇ ਬਲੀ ਰਾਜ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ਊਪਰ ਅਬ ਤਕ ਖੜੇ ਹੂਏ ਬਲਿਰਾਜਾ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਧੂਰਿ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰੋ। ਜਿਸ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਧੂਰੀ ਕੇ ਲਗਾਵਨੇ ਸੇ ਕੁਸ਼ਟ ਆਦਿਕਮਹਾਂ ਕਠਨ ਰੋਗ ਭੀ ਦੂਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤਿ ॥ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ॥ ਪਉੜੀ ॥

ਦਾਨ ਮਹਿੰਡਾ ਤਲੀਖਾਕ ਜੇ ਮਿਲੇ ਤ ਮਸਤਕ ਲਾਈਏ। ਜੇਹੋਵੈ ਪੂਰਬ ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਧੂੜਿ ਤਿਨਾ ਦੀ ਪਾਈਏ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥

ਹੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਜੇ ਆਪ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਤੋ ਮੁਝਕੋ ਏਹ ਦਾਨ ਦੇਵਹੁ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਤੇਰਾ ਕਯਾ ਦਾਨ ਹੈ ਜੋ ਤੁਝ ਕੋ ਦੇਵੈ ਸੋ ਤੂੰ ਸਪਸ੍ਟ ਕਰਕੇ ਮਾਂਗ ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣਾਂ ਕੀ ਜੋ ਤਲੀ ਕੀ ਖਾਕ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸੰਤ ਜਨ ਚਰਣ ਰਖਤੇ ਹੈ ਧਰਤੀ ਪਰ ਤਿਨ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਤਲੀ ਸਾਥ ਜੋ ਧੂੜਿ ਛੋਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਤਲੀ ਖਾਕ ਹੈ। ਸੋ ਖਾਕ ਮੇਰਾ ਦਾਨ ਹੈ। ਸੋ ਤਲੀ ਖਾਕ ਮੁਝਕੋ ਦੇਵਹੁ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਕਯਾ ਕਰੋਗੇ ਤਿਸ ਖਾਕ ਕੋ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਕੀ ਠੌਰ ਕਿਛ ਔਰ ਮਾਂਗ ਲੇਵਹੁ ॥ ਉੱਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਜੇ ਵੋ ਤਲੀ ਖਾਕ ਹਮ ਕੋ ਮਿਲੇ ਤਬ ਹਮ ਮਾਥੇ ਊਪਰ ਲਗਾਇ ਲੇਵੈ ॥ ਤਿਸ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਧੂੜੀ ਮਾਥੇ ਪਰ ਲਗਾਵਨੇ ਸੇ ਜੋ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਭਾਲ ਰੂਪੀ ਪਟੜੇ ਪਰ ਉਲਟੇ ਅੰਕ ਲਿਖੇ ਹੂਏ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਮਿਟ ਜਾਵੈਗੇ। ਅਗਮ ਨਿਗਮ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪੜ ਜਾਵੇਗੀ। ਤਾਂਤੇ ਪੁਨਃ ਪਰਮ ਲਾਚਾਰ ਜੈਸੇ ਹੋਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ । ਜੇ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਬੜੇ ਉਤਮ ਪੁਨਯ ਰੂਪ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਮਸਤਕ ਪਰ ਲਿਖਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਧੂਰਿ ਜੀਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਪਾਪੀ ਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਚਾਹੇ ਘਰ ਮੈ ਭੀ ਐਸੇ ਸੰਤਜਨ ਹੋਵੈ ਤੌਭੀ ਉਨਕੋ ਸਰਧਾ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਨਾ ਕੋ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਚਰਣਾ ਕੀ ਧੂੜੀ ਬਿਨਾ ਸਰਧਾ ਪੁਨਯ ਕਰਮ ਹੀਨਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਬੜੇ ਉਤਮ ਭਾਗੋ ਸੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕੀ ਧੂੜਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕਯਾ ਇਸ ਸੇ ਊਪਰ ਕਹਨਾ ਹੈ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਊਪਰ ਅਪਨਾ ਜੀਵ ਭੀ ਕੁਰਬਾਣ ਕਰ ਡਾਰੇ। ਕੁਰਬਾਣ ਪਾਰਸੀ ਭਾਖਾ ਹੈ ਬਲੀਦਾਨ ਕਾ ਵਾਚੀ ਜੈਸੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਬਕਰੇ ਛਤਰੇ ਆਦਿਕ ਕਾ ਗਲਾ ਕਾਟ ਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਹਮ ਯੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਠੌਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਈ ਹੈ ਜਬ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਸੋਏ ਹੂਏ ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੇ ਅਤਯੰਤ ਉਤਮ ਕਰਮ ਨਿਦ੍ਰਾ ਸੇ ਜਾਗੇ ਤਬ ਬਡੇ ਭਾਗੋ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਾ ਫਲ ਪੁਨਃ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਤੋ ਕੇ ਸੰਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸਤ ਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸਤ-ਸੰਗ ਕਾ ਫਲ ਕਯਾ ਹਰਿ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਨੇ ਮੈ ਇਸ ਕੋ ਸ਼ਰਧਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿਕ ਵਿਘਨ ਕਾਰੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ਉਨ ਵਿਘਨਕਾਰੀਓਂ ਸੇ ਸੰਤਜਨ ਰਖਯਾ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਜੀਵ

ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਤਾ ਹੂਆ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਚਖਤਾ ਹੈ ਨਾਮ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸੋ ਜੀਵ ਅਮਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਯਦਯਪੀ ਇਸ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਪੀਯੂਖ ਨਾਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਅਮਰ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈ॥ ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਦੇਵਤਾ ਅਮਰ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਜੋ ਦੇਵ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਤੋ ਜਬ ਉਨ ਕਾ ਪੁਨਯ ਪੂਰਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਗਿਰਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਦੂਸਰਾ ਆਜਾਨਜ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾ ਦਿਨ ਸਮਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਜੌਨਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ॥ ਜਿਨਾ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਹਣਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਮਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜਬ ਮਰ ਹੀ ਗਏ ਤਬ ਅਮਰ ਕਾਹੇ ਕੋ ਹੂਏ ॥ ਕੋਈ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਹਲੇ ਮਰ ਗਯਾ ਕੋਈ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਮਰ ਗਯਾ ॥ ਅਸਲ ਅਮਰ ਤੋ ਨ ਹੂਆ ਕਿਉਂ ॥ ਅਸਲ ਅਮਰ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੳਟੇਤਿ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਖਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਪੁਰਖ ਸੰਤਜਨਾ ਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਓਟ ਲੈਕੇ ਔਰ ਸਰਬ ਓਰ ਤੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਸੰਤਜਨਾ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ਊਪਰ ਜਾਇਕੇ ਲੰਬਾ ਪੜ ਰਹੇ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਖੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਯੇ ਸਾਖਯਾਤ ਆਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਪਨੇ ਪਯਾਰੇ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਦਿਨ ਮਣੀ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਅਸ੍ਤਾਚਲ ਕੋ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ॥ ਤਬ ਗਊਆਂ ਅਰ ਸਰਬ ਬਾਲਕ ਨਗਰ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਸਭ ਬਾਲਕ ਜਾਇ ਕੇ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਮੰਚ ਊਪਰ ਸ੍ਵੇਤ ਬਿਛੌਨਾ ਦੂਧ ਫੇਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤਿਸ ਪਰ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ੩ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਸਖਾ ਬਾਲਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਰਨੰਨ ੩੩ ਅਧਜਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੪ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਚਰਣ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਜ ਅਨੁਭਵ ਪਰਗਟ ਹੋਇ।
ਸਕਲ ਸਿਧ ਪਦ ਸਰਬਦਾ ਨਮੋ ਸਦਾ ਮਮ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥
ਸੰਤ ਸੰਗ ਦੁਰਲਭ ਮਹਾਂ ਪੁਨ ਉਤਮ ਫਲ ਜਾਨ ॥
ਸੰਗ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੁ ਲਹਤ ਜਨ ਦੁਰਲਭ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ॥ ੨ ॥

ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਬ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹੇ ਤਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਧਜ਼ਾਨ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਜਾਵੈ ॥ ਪੁਨਃ ਜਬ ਦਿਨ ਚੜੇ ਤਬ ਗਊਆਂ ਔ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਬਨ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ॥

ਤਥਾ ਜੋ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਨਗਰ ਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਗਊਆਂ ਕਰ ਦੇਵੈਂ ਤਬ ਉਨ ਕੋ ਭੀ ਅਪਨੀ ਗਊਆਂ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਚੁਗਾਇ ਲਜ਼ਾਯਾ ਕਰੈ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਸਨਬੰਧੀ ਕਹੇਕੇ ਤੁਸੀ ਕਿਸੀ ਕੇ ਨੌਕਰ ਹੋ ਜੋ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਗਊਆਂ ਕੋ ਚੁਗਾਤੇ ਹੋ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਤਿਨ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਏਕ ਗਊ ਕੇ ਪੀਛੇ ਬਨ ਕੋ ਗਏ ਤੈਸੇ ਬਹੁਤਜ਼ੋਂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਗਏ ਏਹ ਗਊਆਂ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਚੁਗਤਜ਼ਾਂ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਚਰਨੋ ਸੇ ਚਲਤਜ਼ਾਂ ਫਿਰਤਜ਼ਾਂ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਇਨ ਕਾ ਖੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਕਿਉ ਕਿਸੀ ਕੋ ਵਰਜੈ ਗਊਆਂ ਚਾਰਨੇ ਕੇ ਮਿਸ ਸਰਬ ਬਾਲਕੋਂ ਕੋ ਸਦ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਜੋ ਸੰਤ ਅਬਜ਼ਾਗਤ ਅਤਿਥੀ ਆਇ ਜਾਵੈ ਬਾਹਰ ਬਨ ਮੈ ॥ ਤਬ ਜੋ ਰੋਟੀ ਮਾਤਾ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਦੇਤੀ ਥੀ ਸੋਈ ਰੋਟੀ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੋ ਛਕਾਇ ਦੇਵੈ ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਗਊਆਂ ਕਾ ਦੂਧ ਚੋਇ ਦੇਣਾ ॥ ਬਿਨਾ ਹੀ ਬਛਰੇ ਗਊਆਂ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੂਧ ਦੇਦੇਵੈ ॥ ਜੇ ਰੋਟੀ ਨਾ ਭੀ ਪਾਸ ਹੋਵੇ ॥ ਤਬਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਦੂਧ ਦੋਹਕੇ ਪਜ਼ਾਇ ਦੇਵੈ ॥ ਕਬੀ ਕਬੀ ਸੰਤਾਂ ਕੀਆਂ ਮੰਡਲੀਜ਼ਾਂ ਭੀ ਬਨਮੈ ਆਇ ਜਾਤਜ਼ਾਂ ਥੀ ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਕੋ ਸਾਰੀਆਂ ਗਊਆਂ ਕਾ ਬਿਨਾ ਹੀ ਬਛਰਿਉ ਸੇ ਬੁਲਾਇ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਤੂੰਬੇ ਦੂਧ ਸੇ ਭਰ ਦੇਵੈ ॥ ਤਬ ਸੰਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੈ ॥ ਵੇ ਅਯਾਂਚਿਤ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਅਰ ਗਊਆਂ ਭੀ ਪੁਨਃ ਘਰ ਮੇ ਆ[illegible] ਕੇ ਹਮੇਸਾਂ

ਸੇ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇਭੀ ਅਧਿਕ ਦੂਧ ਦੇਵੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੇਵਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਗਰੋਬੂਏ ਨਗਰ ਕੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਕੀਰਤੀ ਫੈਲ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜਿਨਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਵਰ ਦੀਆ ਥਾ ਸੁਭ ਸੰਤਾਨ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਸੇਵਾ ਤੇ ਮੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੇ ਭੀ ਸੰਤ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇਂ ਇਕ ਦਿਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਕਸ ਮਾਤ ਬਨ ਦਾ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਵੀਰ ਹਰਿ ਜੀ ਭਗਤੀ ਦੀ ਸ੍ਰੋਤ ਸੁਣਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਭਿਆਸੀ ਵਰ ਤਿਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀਰ ਹਰਿ ਜੀ ਨੈ ਦੁਗਧ ਦੋਹਿ ਕਰ ਆਦਾਂ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਨੇ ਜਦ ਪਾਨ ਕਰ ਬਚਨ ਕਰਾ। ਯੇ ਗੀਤਾ ਮੈ ਸ਼ਃ ਸਰਬੋਪ ਨਿਸ਼ਦੋ ਗਾਵੋ ਦੋਗਦਾ ਗੋਪਾਲ ਨੰਦਨਃ ਪਾਰਥੋ ਵਤਸਾ ਸੁਧੀਰ ਭੋਕਤਾ ਦੁਗਧੰ ਗੀਤਾ ਮ੍ਰਿਤੰ ਮਹਤ॥

ਪੰਜ ਸਤ ਦਿਨ ਰਹਿਕੇ ਗੀਤਾ ਸੁਣਾਤੇ ਰਹੇ ਥਾਂਗੂ ਜੀਂਦ ਕੇ ਰਹਿਣੇ ਵਾਲੇ ਸੇ ਜਿਨਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਵਰ ਦੀਆ ਥਾ ਸੁਭ ਸੰਤਾਨ ਕਾ ਕਜ਼ਾ ਸੇਵਾ ਤੇ ਮੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੇ ਭੀ ਸੰਤ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਬਨ ਮੇ ਆਇਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ ਤਿਨ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਦੂਰ ਸੇ ਹੀ ਦੇਖ ਕੇ ਉਠ ਕੇ ਦੌਰ ਕੇ ਜਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਯੁਕਤ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ॥ ਪੁਨਃ ਚਰਨ ਧੂਲਿ ਲੈਕ ਮਸਤਕ ਪਰ ਲਗਾਈ। ਜੋ ਬਾਲਕ ਸ੍ਰੀ-ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਥੇ ਤੇ ਭੀ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਿਕ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਦਾ ਚਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸੰਤ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨਦ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਨਗਰ ਮੇ ਆਇ ਕੇ ਛੇਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਟਿਕੇ॥ ਤਬ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਸੰਤੋ ਨੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਨਮਸਕਾਰ ਪਰਸਪਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣ ਪ੍ਰਖਯਲਨ ਕਰਕੇ ਸੁੰਦਰ ਆਸਨ ਪਰ ਬੈਠਾਵਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਃ ਪਰਸਪਰ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਸੰਨਬੰਧੀ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਕਰਕੇ ਸੁੰਦਰ ਭੋਜਨ ਆਗੇ ਰਖਤੇ ਭਏ॥ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਾ ਨਿਸਕਾਮ ਸੰਤੋ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਭੋਜਨ ਪਾਇ ਕੇ ਤਬ ਵੋ ਸੰਤ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮੈਤ੍ਰੀ ਮੁਦਿਤਾ ਕਰੁਣਾ ਉਪੇਖਯਾ ਧੀਰਯ ਧਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੁਭਾਵ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਹੀ ਗਯਾਨ ਕੇ ਸਾਧਨੋ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਾਹ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਯੇ ਗਯਾਨ ਕੇ ਸਾਧਨ ਸਦਾ ਸੁਭਾਵ ਭੂਤ ਹੋਕੇ ਰਹੇਗੇ॥ ਪੁਨਃ ਸੰਤਾਂ ਤੀਨੋ ਕੋ ਸਿਤਾ ਡਾਰ ਕੇ ਦੂਧ ਪਾਨ

ਕਰਵਾਇਆ ॥ ਪੁਨਃ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋ ਸੰਤੋ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਪੁਨਃ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸਨਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਪਰਸਪਰ ਸੰਤਜਨ ਕਰਤੇ ਰਹੇ॥ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਹੂਰਤ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਸੰਤ ਬਿਦਾ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਦੂਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਿਦਾ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸੰਤ ਹਟਾਵਹ ਕੇ ਅਰੇ ਲੜਕੇ ਅਬ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਜਾਵਹੁ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਮਨ ਪੀਛੇ ਹਟਨੇ ਕੋ ਨ ਕਰੇ॥ ਐਸਾ ਮਨ ਸੰਕਲਪ ਕਰੇ ਜੋ ਇਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹੇ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਿਤ ਕਾ ਆਸਾ ਸਮਝ ਕੇ ਸੰਤਾ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਜਾਹੁਬੇ ਲੜਕੇ ਅਬ ਤੁਮ ਘਰ ਕੋ ਜਾਹੁ ਤੁਮ ਉਦ੍ਵੇਗ ਕੋ ਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ ਮਤ ਘਬਰਾਵਹੁ। ਥੋੜੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਤੁਮਕੋ ਪੂਰਣ ਯੋਗੀ ਗਯਾਨੀ ਗੁਰੂ ਮਿਲੈਂਗੇ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਵੋ ਪੂਰਣ ਕਰੈਂਗੇ। ਐਸੇ ਪਰਮ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਵਾਂਛਤ ਵਰ ਦੇਕੇ ਪੀਛੇ ਹਟਾਯਕੇ ਆਪ ਵਾਂਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਰਮਤੇ ਹੂਏ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਧ੍ਰਵ ਜੀ ਕੋ ਵਰ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਕੀ ਓਰ ਰਮਜਾਵੈ। ਜੈਸੇ ਸਤਯ ਕਾਮ ਜਾਵਾਲ ਕੋ ਵਾਯੂ ਦੇਵਤਾ ਵਰ ਦੇਕੇ ਵਾਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਰਮ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਕੌਸਲ ਰਿਖੀ ਕੋ ਵਾਛਤ ਵਰ ਦੇਕੇ ਅਗਨਿ ਦੇਵਤਾ ਵਾਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਰਮ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤੈਸੇ ਸੰਤ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਵਰ ਦੇਕੇ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਰਮਣ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗ੍ਰਹ ਮੇ ਆਏ ਤਬ ਚਿਤ ਮੈ ਚਟ ਪਟੀ ਸੀ ਲਾਗ ਰਹੀ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪੂ: ਸ: ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਵਰਨੰਨ ੩੪ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੫ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਹ:—ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਸਮਰਥ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਨਾਥ
ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਕਰ ਜੋਰ ਕੈ ਧਰ ਪਰ ਧਰ ਕਰ ਮਾਥ ॥ ੧
ਸਕਲ ਗੁਨਨ ਆਗਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੈਬੇ ਜਨ ਉਪਦੇਸ
ਕਿੰਚਿਤ ਪਾਇ ਨਿਮਿਤ ਕੋ ਗਵਨ ਕੀਉ ਪਰਦੇਸ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ—ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਦ੍ਰਹ ਸੋਲਹ ਸਾਲ ਕੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਿਤਨੇ ਸੰਤ ਅਭਯਾਂਗਤ ਬਿਹੰਗਮ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮੈ ਆਇ ਟਿਕੈ ਤਬ ਅਨ ਬਸਤਰ ਦੁਧ ਸੇ ਸਰਬ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਜਿਸ ਸੰਤ ਨੇ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਣਾ ਹੋਵੇ ਤੌ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਦਸ ਦਸ ਬੀਸ ਬੀਸ ਦਿਨ ਰਹ ਜਾਵੈਂ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਸੇ ਸਤਸੰਗ ਨਿਤ ਹੀ ਹੂਆ ਕਰੇ ਬਡੇ ਸਤ੍ਵਗੁਣ ਪਰਯੁਕਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਬੋ ਕਰੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਜੋ ਸਾਧੂ ਆਵੈ ਤਿਨ ਸਭ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪਾਸ ਸਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਤਥਾ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਗਯਾਨ ਉਪਾਸਨਾ ਕੀ ਸੰਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਕੀ ਕਥਾ ਕਰਤਯਾਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਸਾਰੀ ੨ ਰਾਤ੍ਰ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜੋ ਜਿਤਨਾ ਦੂਧ ਦਧੀ ਘਰ ਮੈਹੋ ਉਤਨਾ ਘਰ ਸੇ ਲੈ ਜਾਇ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਪਿਵਾਇ ਜਾਵੈਂ ਜੋ ਅਧਿਕ ਸੰਤ ਆਏ ਜਾਵੈ ਤਬ ਨਗਰ ਮੈ ਸੇ ਦੂਧ ਦਧੀ ਆਦਿਕ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਲਯਾਇ ਕੈ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਖਵਾਇ ਪਿਵਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ਮਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਕੇ ਚਟ ਪਟੀ ਸੀ ਲਾਗੀ ਰਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਸੰਤ ਬਚਨ ਕਰ ਗਏ ਹੈ ਪੂਰਣ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੋ ਹਮ ਕੋ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸੰਪੰਨ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਬ ਹੋਗੀ ਕਬ ਹਮ ਉਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਇਨ ਹਾਥੋਂ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਇਨ ਨੇਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰੈ ਗੇ ਹੇ ਦੇਵ ਵੋ ਦਿਨ ਉਤਮ ਭਾਗੋ ਸੰਯੁਕਤ ਕਬ ਆਵੈ ਗੇ ਜੋ ਇਨ ਕਰਨੋ ਕਰਕੇ ਉਨ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰੈਂ ਗੇ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੀ ਚਿਤਵਨਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਾਰੀ ੨ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬੈਠਯਾ ਹੀ ਬਿਤਾਇ ਦੇਵੈਂ ।ਇਸ ਓਰ ਯੇ ਸਮਾਚਾਰ ਬੀਤਤਾ ਭਯਾ ਉਸ ਤਰਿ ਸਯਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਕੇ

ਪਿਤਾ ਪਾਸ ਭਾਈ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੌਕਰ ਥੇ ਸੋ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਬ ਮੁਲਤਾਨ ਮੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਯੁਧ ਹੂਆ ਹੈ ਤਿਸ ਯੁਧ ਮੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮਹਾ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਏ ਪੁਨਃ ਤਿਸੀ ਆਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਨਾਵੇ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਜਾਇ ਰਹੇ ਤਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਨੇ ਬਡੇ ਮਾਨ ਪੂਰਬਿਕ ਇਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਨਾਵੇਂ ਪਰ ਮੁਕਰ ਯਾਨੇ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪਹਰਾ ਚੌਕੀ ਭੀ ਮਾਫ ਕਰ ਦੀਆ ਪਿਤਾ ਕਾ ਘੋੜਾ ਅਸਬਾਬ ਵਗੈਰਾ ਸਭ ਇਨ ਕੋ ਦੇ ਦੀਆ ਤਹਾਂ ਪਰ ਭੀ ਜਿਤਨਾ ਨੌਕਰੀ ਕਾ ਪਦਾਰਥ ਆਵੈ ਤਿਸ ਕਾ ਅਰਧ ਭਾਗ ਤੋ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਛਕਾਇ ਦੇਵੈ ਬਾਕੀ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਅਰਧ ਭਾਗ ਸੇ ਅਪਨਾ ਘੋੜੇ ਕਾ ਦਾਸ ਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਕੋਈ ਪੁਨ੍ਯ ਧਰਮ ਕਾ ਕਾਮ ਆਇ ਪੜੇ ਖਰਚ ਕਾ ਤਬ ਭੀ ਅਵਲ ਦਰਜੇ ਕਾ ਖਰਚ ਕਰੈ ਨਾਮ ਇਸਨਾਨ ਦਾਨ ਆਪ ਭੀ ਕਮਾਵੇਂ ਔਰ ਭੀ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਧਯਾਨ ਯੋਗ ਜਪ ਯੋਗ ਕੀ ਕਰੈ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਆਸਚਰਯ ਹੋਕੇ ਮਹਾਂ-ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਸਰਧਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜਹਾਂ ਪਰ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਮ ਆਇ ਪੜੇ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਜਗਾ ਸਿੰਘ ਸੈਨਾ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਕਰ ਆਵੈ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਸੈਨਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਆਪਸ ਮੈ ਐਸੇ ਵਰਤੇ ਜੈਸੇ ਸਕੇ ਭਾਈ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਆਪਸ ਮੈ ਈਰਖਾ ਵਾਦ ਅਹੰਕਾਰ ਮਾਨ ਮਦ ਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਸਭ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਗੁਣ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਅਚੌਰਤਾ ਅਮਾਨਤਾ ਮੈਤ੍ਰਤਾ ਆਦਿ ਗੁਣੋ ਕੋ ਸਰਬ ਸਤਸੰਗੀ ਧਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪਿਛਲੀ ਯਾਮ ਭਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਸਰਬ ਸਤਸੰਗੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਜਪਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਸੁਖਮਨੀ ਕਾ ਕੋਈ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਨਾਵੇਂ ਮਹਲ ਕੇ ਸਬਦੋਂ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕੋਈ ਜਾਪ ਜੀ ਕਾ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਚੰਡੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚੰਡੀ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ਕੋਈ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਬੋਧ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਕੋਈ ਸਿਖਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ਕੋਈ ਅਭਯਾਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿੰਘ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਗੁਣਾ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਸਾਤਕੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ

ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਲੀ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਹੈ॥ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਲੇ ਕੈਸੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮਨੇ ਯੇ ਨਹੀ ਕਹ੍ਯਾ ਜੋ ਸਾਰੀ ਸੇਨਾ ਕੇ ਲੋਕ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਕਿੰਤੂ ਹਮਨੇ ਸਾਰੇ ਸਤਸੰਗੀ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਜੌਨਸੇ ਜੀਵ ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਵੋਹੀ ਜੀਵ ਸੰਤਸੰਗ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ॥

ਦੋਃ—ਭਗਤ ਬੀਜ ਪਲਟੇ ਨਹੀ ਜੇ ਜੁਗ ਜਾਹਿ ਅਨੰਤ॥
ਉਚ ਨੀਚ ਗ੍ਰਿਹ ਅਉਤਰੇ ਬਹੁਰ ਸੰਤ ਕਾ ਸੰਤ॥ ੧॥

ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭਗਤੀ ਕਾ ਬੀਜ ਪਲਟਤਾ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਚਾਹੇ ਅਨੰਤ ਯੁਗੋ ਕੇ ਵਿਤੀਤ ਹੋਜਾਵੈ॥ ਜੈਸੇ ਬੈਤ ਕਾ ਬੀਜ ਪਲਟ ਕੇ ਕੇਲਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਗੋਧੂਮ ਕਾ ਬੀਜ ਪਲਟ ਕੇ ਕਾਂਗਯਾਰੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਗੋਧੂਮ ਨਾਮ ਕਣਕ ਕਾ ਹੈ॥ ਯੇ ਦੂਸ੍ਰ ਬੀਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਭਗਤ ਕਾ ਬੀਜ ਪਲਟਤਾ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਅੰਬ ਕਾ ਬੀਜ ਅੰਬ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ॥ ੧੧॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਵਾਰ ਕੀ ਨਾਵੀ ੯ ਪਉੜੀ

ਕਛੂਆ ਅੰਡਾ ਧ੍ਯਾਨ ਧਰ ਕਰ ਪਰਪਕ ਨਦੀ ਵਿਚ ਆਣੇ॥
ਕੂੰਜ ਰਿਦੇ ਸਿਮਰਣ ਕਰੇ ਲੈ ਬਚਾ ਉਡਦੀ ਅਸਮਾਣੇ॥
ਬਤਕ ਬਚਾ ਤੁਰਤ ਤਰੇ। ਜਲ ਥਲ ਵਰਤੇ ਸਹਜ ਵਿਡਾਣੇ॥
ਕੋਇਲ ਪਾਲੇ ਕਾਵਣੀ ਮਿਲਦਾ ਜਾਇ ਕੁਟੰਬ ਸਿਵਾਂਣੇ॥
ਹੰਸ ਵੰਸ ਮਾਨਸਰ ਮਾਣਿਕ ਮੋਤੀ ਚੋਗ ਚੁਗਾਣੇ॥
ਗਯਾਨ ਧ੍ਯਾਨ ਸਿਮਰਣ ਸਦਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ ਰਖੇ ਨਿਰਬਾਣੇ॥
ਭੂਤ ਭਵਿਖਹੁ ਵਰਤਮਾਨ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਮਾਣ ਨਿਮਾਣੇ॥
ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਲੋਕ ਨ ਜਾਣੇ॥ ੯॥

ਔਰ ਜੋ ਭੇਖੋ ਕੇ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਹੈ ਸੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀ ਵਿਚਾਰਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਵਿਰਕਤ ਕਰਕੇ ਕਾਨ ਮੇ ਮੰਤ੍ਰ ਫੂਕ ਕੇ ਆਪਨ ਪਸੂ ਬਨਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਭੇਖ ਦੇਕੇ ਗ੍ਰਿਹਸਥ ਛਡਾਇ ਕੇ ਹਾਥ ਮੇ ਠੂਠਾ ਪਕੜਾਇ ਕੋ ਪਸੂਆਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਾਹੁਤੇ ਹੈਂ॥ ਊਪਰ ਸੇ ਭੇਖ ਵਿਰਕਤ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਭੀਤਰ ਸੇ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਤਯੰਤ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਉਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰੋਂ ਸੇ ਸੂਨ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਚੇਲੇ ਭੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਸੇ ਰਹਤ ਹੂਏ ੨ ਭੇਖ ਗ੍ਰਿਹਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਮਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈ॥

ਮਃ ੪ ਮਨ ਖੁਟਹਰ ਤੇਰਾ ਵਿਸਾਹੁ ਨਹੀ ਤੂੰ ਮਹਾ ਉਨਮਾਦਾ॥
ਖਰਕਾ ਪੈਖਰ ਤਾਂ ਛੂਟੇ ਜਾਂ ਉਪਰ ਲਾਦਾ॥

ਇਸ ਕਾ ਤਾਤ ਪਰਯ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਮਨ ਤੂੰ ਮਹਾਂ ਖੋਟਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹਜੇ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਤੂੰ ਮਹਾਂ ਉਨਮਾਦੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਚਪਲਜਾਤੀ ਬਾਨਰ ਹੈ॥ ਪੁਨਃ ਉਸਕੋ ਕਿਸੀ ਨੇ ਮਦ ਪਿਵਾਇ ਦੀਆ॥ ਪੁਨਃ ਉਸ ਬਾਨਰ ਕੋ ਭੂਤ ਭੀ ਲਗਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਮਸਤੀ ਵਾਲੇ ਕਾ ਨਾਮ ਉਨਮਾਦੀ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਤਿਸ ਬਾਂਨਰ ਕਾ ਕੋਈ ਵਿਸਾਹੁ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੇ ਮਨ ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਕਰਕੈ ਤੂੰ ਮਹਾ ਉਨ-ਮਾਦੀ ਹੂਆ ੨ ਹੈ॥ ਤੂੰ ਮੋਹ ਮਮਤਾ ਅਹੰਕਾਰ ਲੋਭ ਝੂਠ ਨਿੰਦਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਹਿੰਸਾ ਆਦਿਕ ਕੁਟੰਬ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਕਜ਼ਾ ਹੂਆ ਜੋ ਤੈਨੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ॥ ਪਰੰਤੂ ਅਭਿਮਾਨ ਤੋ ਤਜ਼ਾਗ ਨਹੀ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਥੋੜਸਾ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਛੋਡ ਕੇ ਕਿਸੀ ਮਤ ਕਾ ਭੇਖ ਲੈਕੇ ਉਲਟਾ ਮਹਾ ਅਹੰਕਾਰੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਖਰ ਨਾਮ ਗਧੇ ਕੇ ਪੈਰ ਮੈ ਪੈਖਰ ਨਾਮ ਛੋਟੀ ਰਸੀ ਕਾ ਹੈ॥ ਵੋ ਪੈਖਰ ਤਬ ਛੂਟਤਾ ਹੈ॥ ਜਬ ਊਪਰ ਗਧੇ ਕੇ ਪਾਂਚ ਛੇ ਮਣ ਕੀ ਛਟ ਪੜ ਜਾਤੀ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਅਹੰ ਸਨਜ਼ਾਸੀ ਅਹੰ ਵੈਰਾਗੀ ਅਹੰ ਉਦਾਸੀ ਅਹੰ ਨਿਰਮਲਾ ਅਹੰ ਪਰਮਹੰਸ ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਭੇਖ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਤੋ ਛੇ ਮਣ ਕੀ ਛਟ ਹੈ॥ ਅਰ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਪੈਰ ਮੈ ਪੈਖਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੇਖਕਾਅਭਿਮਾਨ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਅਤਿਥੀ ਪਿਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਜਲ ਦੇਨੇ ਸੇਰਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਕੇ ਮਤ ਮੈਂ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਮਤ ਮੇਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੇਖਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਰ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਮਃ ੩ ਇਸ ਭੇਖੈ ਥਾਵਹੁ ਗ੍ਰਿਹ ਚੰਗਾ ਜਿਥੈ ਕੋ ਵਰਸਾਏ। ਜਿਸ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਅਤਿਥੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਵਰੋਸਾਵੇ। ਐਸਾ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੇਖ ਸੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ। ਕ੍ਯਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਥੀ ਸਨਜ਼ਾਸੀ ਯੇ ਤੀਨੋ ਆਸ੍ਰਮ ਇਸ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ੍ਰਮ ਕੇ ਆਸਰੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੰਛੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸਸ੍ਰਮ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਸਰਬ ਆਸ੍ਰਮੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਮਃ ੧੦ ਅਕਾਲ ਉਸਤਿਤ ਮੈ ਤੋ ਮਰਛੰਦ॥ ਕਹੂੰ ਬਾਸ ਬਨਹ ਕਰੰਤ। ਕਹੂੰ ਤਾਪ ਤਨਹ ਸਹੰਤ। ਕਹੂੰ ਗ੍ਰਹਸਤ ਧਰਮ ਅਪਾਰ ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਰੀਤ ਉਦਾਰ॥ ੪੫॥ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਆਦਿ ਧਰਮੋਂ ਕੋ ਗਿਨਾਇ ਕੇ ਪੁਨਃ ਗ੍ਰਹਸਤ ਧਰਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਪਾਰ ਪਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੀਆ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਜੋ ਗ੍ਰ-ਹਸਥ ਆਸਰਮ ਕਾ ਧਰਮ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਜਿਨ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਵੈਰਾਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਸਿਖ ਗ੍ਰਹਸਤ ਮਾਰਗ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਕੀ

ਪਾਲਨਾ ਕਰੈ ਆਪ ਭੀ ਖਾਵਹਿ ਆਇ ਗਗੇ ਵਿਹੰਗਮ ਕੀ ਭੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰੈ ਵਿਗਤ ਹੋਇ ਗੀ ਹੈ ਅਹੰਤਾ ਜਿਸ ਕੀ ਸੋ ਕਹੀਏ ਵਿਹੰਗਮ ਗੁਰੂ ਅਰਥ ਭੀ ਖਰਚ ਕਰੈ ਦੋਨੋ ਸਮੇ ਮੈ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਭੀ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਕਰੈ ਜਬ ਤੁਮ ਐਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਤ ਮਾਰਗ ਮੈ ਵਰਤੋ ਗੇ ਤਬ ਤੁਮਾਰਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਗਾ ਨਿਰਮਲ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਸਹਜੇ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਗ੍ਰਹਸਤ ਮੈ ਹੀ ਤੁਮ ਕੋ ਵਿਵੇਕ ਵੈਰਾਗ ਤੁਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਆਇ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇਗੇ। ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਸੇ ਤੁਮ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਭੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੁਨਃ ਸੰਤ ਸੰਗ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੋਖਕੇ ਭਾਗੀ ਹੋਵਹੁਗੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਦਾਸ ਜੀ॥ ਕਛੂ ਆਦੀ ਪਾਂਚ ਜੀਵੋ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੂਰਮ ਨਦੀ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੂਰਮ ਕੇ ਬਚੇ ਬਰੇਤੀ ਮੈ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਕਛੂ ਬਰੇਤੀ ਮੈ ਅਪਨੇ ਅੰਡੇ ਬਚੇ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬਚਿਆਂ ਕੇ ਬੀਚ ਰਖਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਕਛੂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਤਿਸਕੇ ਬਚੇ ਪ੍ਰਪਕ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਜਲ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਅਪਨੇ ਬਚਿਓਂ ਕੋ ਨਦੀ ਗਹਰੀ ਮੇ ਲੇਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਤਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕੂੰਜ ਪੰਖੀ ਭੀ ਕਾਰਤਕ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਬਰਫਾਨੀ ਦੇਸ ਮੈ ਪਰਬਤ ਕੀ ਗੁਫਾ ਮੈ ਅੰਡੇ ਦੇ ਆਵਤੀ ਹੈ। ਆਪ ਜਹਾਂ ਬਰਫ ਨਹੀਂ ਪੜਤੀ ਤਿਸ ਦੇਸ ਕੋ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਅਪਨੇ ਬਚੇਕਾ ਸਿਮਰਣ ਕਰਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਏਕ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀ ਭੁਲਾਵਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਬਚੇ ਭੀ ਕੂੰਜ ਕੋ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਵਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਕੂੰਜਕੇ ਬਚੇ ਜਿਉਂ ਕੇ ਤਿਉਂ ਯਥਾ-ਰਥ ਪਲ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਤਿਨ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਕੂੰਜ ਪੁਨਃ ਆਕਾਸ ਕੋ ਉਡਤੀ ਹੈ। ਜੌਨ ਸੀ ਕੂੰਜ ਅਪਨੇ ਬਚਿਆਂ ਕੋ ਭੁਲਾਇ ਦੇਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਅੰਡੇ ਗਲ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਬਤਕ ਅਪਨੇ ਅੰਡਿਆਂ ਕੋ ਕੁਕੜੀ ਕੇ ਅੰਡਿਆਂ ਮੈ ਰਲਾਇ ਰਖਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਬਤਕ ਕੇ ਬਚੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਤਿਨ ਬਚਿਓਂ ਕੇ ਪਾਸ ਬਤਕ ਆਇਕੇ ਬੋਲੀ ਦੇਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਬਤਕ ਕੇ ਬਚੇ ਅਪਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਬੋਲੀ ਪਹਚਾਨ ਕੇ ਬਤਕ ਕੇ ਸਾਥ ਲਾਗ ਚਲਤੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਕੁਕੜੀ ਕੇ ਬਚੇ ਭੀ ਬਤਕ ਕੇ ਬਚਿਆਂ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗ ਤੁਰਤੇ ਹੈ। ਤਿਨ ਕੇ ਪੀਛੇ ਕੁਕੜੀ ਭੀ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਨਦੀ ਅਥਵਾ ਤਲਾਵ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਬਤਕ ਜਲ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਤਰਣੇ ਲਗ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਬਤਕ ਕੇ ਬਚੇ ਭੀ ਬਤਕ ਕੇ ਸਾਥ ਜਲ ਮੈ ਤਰਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਕੁਕੜੀ ਅਰ ਕੁਕੜੀ ਕੇ ਬਚੇ ਜਲ ਮੈ ਤਰਣੇ ਕੋ ਅਸਮਰਥ ਹੂਏ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਫਿਰ ਆਵਤੇ ਹੈ ਕਲਰ ਆਇਕੇ ਫੋਲਨੇ ਲਗ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਸੰਤ

ਭਗਤ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਹੈ। ਜਿਨਕੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮੋ ਮੈ ਜੋ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਜ੍ਯਾਸ। ਕੋਈ ਖੋਟੇ ਕਰਮ ਕੇ ਪਾਕ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਕੁਸੰਗੀਓਂ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਜਨਮ ਕੋ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਭੀ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮੈ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਤ ਸੰਗ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਸੁਣਤੇ ਹੈਂ॥ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਜਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਕੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਕੁਲ ਅਸਲ ਹੈ॥ ਜਿਸ ਕੁਲ ਮੈ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਵੋ ਹਮਾਰੀ ਕੁਲ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਲੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਚਰਣਾਂ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਪੁਨਃ ਯੇ ਉਨ ਕਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੁਲ ਮੈ ਦੂਸਰਾ ਜਨਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੰਸਕਾਰੋ ਦ੍ਵਾਰਾ॥ ਜਿਸ ਕੁਲ ਮੈ ਜਨਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੁਲ ਕਾ ਵੋ ਬਿੰਦੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ॥ ਜਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਕੇ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸਬਦ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣ ਕੇ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਗੁਰੂ ਕੁਲ ਕਾ ਵੋ ਨਾਦੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ॥ ਪਰੰਤੂ ਬਿੰਦੀ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਨਾਦੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕਾ ਦੂਣਾਂ ਮਰਾਤਬਾ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਬਤਕ ਕੇ ਬਚੇ ਨਦੀ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਭੀ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਅਵਿਦਜਾ ਰੂਪੀ ਨਦੀ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਮੁਰਗੀ ਕੇ ਬਚੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਿੰਦੀ ਪਾਮਰ ਵਿਖਯੀ ਵਿਖਯ ਰੂਪੀ ਕਲਰ ਕੋ ਫੋਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਸਤਿਸੰਗ ਸੇ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟ ਹੋਕੇ॥ ੩॥ ਕੋਇਲ ਆਪਨੇ ਅੰਡੇ ਕਾਂਵਣੀ ਕੇ ਆਲਣੇ ਬੀਚ ਰਖ ਕੇ ਕਾਂਵਣੀ ਕੇ ਅੰਡੇ ਆਪਨੇ ਆਲਣੇ ਮੈ ਲਜਾਇ ਰਖਤੀ ਹੈ॥ ਜਿਸ ਕਾ ਪਾਪ ਤਿਸੀ ਕਾ ਬਾਪ॥ ਜੈਸੇ ਕਊਆ ਔਰ ਸਰਬ ਪੰਖਯੋਂ ਕੇ ਅੰਡੇ ਫੋੜ ਕੇ ਖਾਇ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਦੇਖੋ ਕੋਇਲ ਕੀ ਚਤੁਰਾਈ ਜੋ ਕਊਏ ਕੇ ਅੰਡੇ ਕੋਇਲ ਪੰਖੀ ਕਊਏ ਸੇ ਹੀ ਫੋੜਾਵਤਾ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸਾਵਲਾ ਅੰਡਾ ਕੋਇਲ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਸਾਵਲਾ ਖੰਡਾ ਕਊਏ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਅੰਡਯੋਂ ਕਾ ਆਕਾਰ ਭੀ ਇਕੋ ਜੈਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਸਾਦ੍ਰਿਸ ਦੇਖ ਕਰਕੇ ਕੋਇਲ ਕੇ ਆਲਣੇ ਮੈ ਸੇ ਕਊਆ ਆਪਨੇ ਅੰਡੇ ਆਪ ਹੀ ਫੋੜ ਕੇ ਖਾਇ ਆਵਤਾ ਹੈ॥ ਕੋਇਲ ਕੇ ਬਚੇ ਕਊਆ ਪਾਲਕੇ ਜਬ ਉਡਣੇ ਯੋਗ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਕੋਇਲ ਸਮੀਮ ਆਇ ਕੇ ਬੋਲੀ ਬੋਲਤੀ ਹੈ॥ ਕਾਂਵ ਕਾਂਵਣੀ ਕੋਇਲ ਕੋ ਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਦੌੜਤੇ ਹੈਂ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਬਚੇ ਕੋ ਉਧਾਲ ਕੇ ਕੋਇਲ ਲੇਜਾਵੇ ਗੀ॥ ਮੂਰਖ ਕਊਆ ਐਸੇ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਕੇ ਯੇ ਮੇਰਾ ਬਚਾ ਨਹੀ ਹੈ ਕੋਇਲ ਕਾ ਹੀ ਬਚਾ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਭੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤਾ ਸਾਧੂ ਕੋ ਮਾਰਣੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਕੇ ਮਤ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਬਚੇ ਕੋ ਉਧਾਲ ਕੇ ਲੇਜਾਤਾ

ਹੋਵੇ ॥ ਤਬ ਕੋਇਲ ਕੀ ਬੋਲੀ ਪਹਚਾਨ ਕਰ ਕੋਇਲ ਕੇ ਬਚੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਕੂਲ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਕੋਇਲ ਸੇ ਆਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਅਭਯਾਸ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਸਬਦ ਸੁਣਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਸਾਥ ਆਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਾਂਵ ਕਾਂਵਣੀ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਭੀ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕੁਸੰਗੀਯੋਂ ਕਾ ਸੰਗ ਹੋ ਭੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੁਸੰਗ ਕਾ ਵੇ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਹੰਸਾਂ ਕੇ ਬਚੇ ਕਦਾਚਿਤ ਬਗਲਯਾ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ॥ ਸ੍ਵੇਤਤਾ ਹੰਸਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਗਲਯਾਂ ਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਕੇ ਯੇ ਭੀ ਹੰਸ ਹੈ ॥ ਇਸ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਬਗਲਯਾਂ ਸਾਥ ਉਡ ਕੇ ਔਰ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਸਰੋਵਰੋ ਪਰ ਜਾਤੇ ਭੀ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾਪੀ ਹੰਸਾਂ ਕੇ ਬਚਯਾਂ ਕੀ ਉਨ ਸਰੋਵਰੋ ਮੈ ਚੋਗ ਹੈ ਨਹੀ॥ ਬਗਲੇ ਉਨ ਸਰੋਵਰੋ ਮੈ ਸੇ ਛਡਾਂ ਮਛਯਾਂ ਚੁਗ ਚੁਗ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਹੰਸਾਂ ਕੇ ਬਚੇ ਬਗਲਯਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਛੋੜ ਕੇ ਪੁਨਃ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਪਰ ਆਇ ਕੇ ਮੋਤੀ ਚੁਗਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਸਤਸੰਗੀ ਬਗਲਯੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਾਮਰ ਵਿਖਈਓਂ ਕਾ ਸੰਗ ਤਯਾਗ ਕੇ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਤਸੰਗ ਸਾਥ ਆਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਸਤਸੰਗ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਬਦ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਬੋਧਕ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਵਚਨ ਰੂਪ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪੀ ਮਾਨਸ਼ਰੋਵਰ ਮੈ ਮੋਤੀ ਹੈਂ ॥ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਗ੍ਰਹਸਥ ਮੈ ਰਹ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਗਯਾਨ ਧਯਾਨ ਸਮਿਰਣ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਿਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਮਾਯਾ ਕੇ ਬੀਚ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਮਾਯਕ ਸਰਬ ਬਯਵਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਮਾਯਾ ਮੈ ਉਦਾਸੀਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਮਾਈ ਜੋ ਮਾਯਾ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਅਸ੍ਟ ਪਹਰ ਤਿਸੀ ਕਾ ਭਜਨ ਸਿਮਰਨ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਮਾਯਾ ਪਤਿ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਜਹਾਂ ਕੀਰਤਨ ਸਿਮਰਣ ਹੋਤਾ ਰਹੇ ਤਹਾਂ ਪਤਿ ਸੇ ਡਰਤੀ ਹੁਈ ਮਾਯਾ ਉਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਬੀਚ ਹੀ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਉਦਾਸੀਨ ਵੈਰਾਗ ਵਾਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਵੇ ਮਹਾਤਮਾ ਮੋਖ ਕੇ ਭਾਗੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਸਾਥ ਫਲ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਕਚਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਉਸ ਫਲ ਕੀ ਡੰਡੀ ਕਰੜੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਫਲ ਤਰੁ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਲਗਾ ਹੂਆ ਪਰਿਪਕ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਰਸ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਤਬ ਆਪ ਹੀ ਬ੍ਰਿਛ ਸੇ ਨਯਾਰਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ

ਵਿਖਜ਼ੋਂ ਮੇ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਹੈ ॥ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਜਬ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਵਿਖਯ ਭੋਗੋ ਕੋ ਅਤਯੰਤ ਨਿਰਸ ਜਾਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਯੰਤ ਗਿਲਾਨੀ ਵਿਖਯੋਂ ਸੇ ਆਵੇ ਤਬ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਵੇ ਹੈ ਆਪ ਹੀ॥ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕਾ ਅਸ੍ਰਯਾਮ ਅਭਜ਼ਾਸ ਰਖੇ ਤਿਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਅਭਯਾਸ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਭੂਤ ਭਵਿਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤਿਨੋ ਕਾਲੋਂ ਕੀ ਸੋਝੀ ਹੋ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਕਿਸੇ ਕੋ ਜਣਾਵਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਨਿਮਾਣ ਜੈਸੇ ਹੋਇ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਵੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਪਿਛਲਜ਼ਾ ਜਨਮਾਂ ਕੀ ਉਨਾਂ ਕੋ ਸੋਝੀ ਹੋਤੀ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਕਿਸੀ ਕੋ ਲਖਾਵਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੬॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਕਥਾ ਆਇਆ ਜੋ ਜੋ ਤਿਸ ਸੈਨਾ ਮੈ ਸਤਸੰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਥੇ ਸੋ ਸੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਜਾਤੀ ਸੁੰਦਰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੋਖ ਕੇ ਭਾਗੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰ: ਸ: ਗਿਆਨ ਸਾਧਨ ਉਪ-ਦੇਸ ਵਰਨੰਨ ੩੫ ਅਧਜ਼ਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੬ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸ:—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਜਾਚਤ ਜਨ ਸੋ ਦੇਤ ਤਹ।
ਦੀਜੈ ਬੁਧੀ ਉਦਾਰ ਚਰਨਨ ਕਿੰਕਰ ਜਾਨ ਨਿਜ ॥ ੧ ॥
ਸ:—ਸਾਰਸੁਤੀ ਗੁਨਖਾਨ ਸੁਕਲ ਵਰਣ ਸਮ ਚੰਦ ਕੇ।
ਨਮੋ ਕਰਹੁ ਧਰ ਧਯਾਨ ਸਦਾ ਬਸਹੁ ਮਮ ਉਰ ਵਿਖੈ ॥ ੨ ॥
ਸਤ ਗੁਰੂ ਚਰਿਤਅਨੰਤ ਕਹਾ ਲਗ ਵਰਨਨ ਕਰਹੁ।
ਕਰਹੁ ਮਯਾ ਭਗਵੰਤ ਫੁਰੈ ਵਾਕ ਮਮ ਦੇਵਤਾ ॥ ੩ ॥
ਦੋ:—ਬਿਦਾਲੇਤ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਗਮੈ ਸਾਜਨ ਸਖਾ ਮਿਲਾਪ।
ਸੰਤ ਸੰਗ ਵੈਰਾਗ ਦ੍ਰਿਢ ਬਿਨ ਹਰਿ ਅਨਯ ਨ ਸੁਹਾਤ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪਰ ਸੰਗਾ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਰਣ-ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੈ ਰਹ ਕੇ ਅਨੇਕ ਹੀ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਸਤ ਮਾਰਗ ਮੇ ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ ਕੇਵਲ ਪਰੋਪਕਾਰ ਅਰਥ ਜਿਨੋ ਨੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਕਮਰ ਕਸ ਲੀਤੀ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਮ: ੫ ॥ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੋਊ ਮੈ ਨਾਂਹੀ ਜਨ ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ ਆਏ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ ਭਗਤੀ ਲਾਇਨ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲੈਨ ਮਿਲਾਏ। ਇਤਯਾਦੀ। ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ॥ ਜੈਸੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਹਰਿ ਹੀਨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਭੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈਂ ਕੇਵਲ ਜਗਤ ਊਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨੇ ਲੀਏ ਹਰਿ ਆਪਨੇ ਪਯਾਰੋਂ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਠਾਵਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੁਮ ਤਿਨ ਕੋ ਮਤ ਜਾਨੋ ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਫੌਜਾਂ ਮੈ ਰਹੇ ਪੁਨ: ਛੁਟੀ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਆਏ ਮਾਤਾ ਕੋ ਮਿਲੇ ਮਾਤਾਂ ਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਸੀਸ ਧਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਿਤਨਾ ਕੁਛ ਦ੍ਰਬਯ ਲਯਾਏ ਥੇ ਸੋ ਸਰਬ ਮਾਤਾ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਪੁਨ: ਮਾਤਾ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਮਿਲਤੀ ਭਈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਾ ਮਾਥਾ ਸੂੰਘਤੀ ਭਈ ਮੰਗਤ ਜਨਾਂ ਕੋ ਦਾਨ ਦੇਤੀ ਭਈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾ ਕੇ ਅਸਤਨੋ ਮੈਂ ਸੇ ਦੂਧ ਆਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨ: ਭੋਜਨ ਪਾਇਕੇ

ਗ੍ਰਿਹ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਇਕੇ ਆਪਨੇ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਸਖਾ ਜਨੋ ਸੇ ਮਿਲਤੇ ਭਏ॥ ਜਿਨ ਬਾਲਕੋਂ ਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਗੁਰੂ ਭਾਵਨਾ ਥੀ॥ ਤੇ ਬਾਲਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਭੇਟਾ ਧਰ ਧਰ ਮਿਲਤੇ ਭਏ ॥ ਪਰਸਪਰ ਕੁਸਲਖੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ॥ ਐਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਸਰਬ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਨੰਦ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਚਿਤ ਬੜਾ ਉਦਾਸੀਨ ਰਹਤਾ ਹੈ॥ ਏਕ ਆਪ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਸੇ ਬਿਨਾ॥ ਅਬ ਆਜ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਨੰਦ ਹੂਆ ਹੈ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਭ ਕੋ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਕੇ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ ਨਗਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਦੋਨੋ ਕਾਲ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਬ ਕਰੈ॥ ਜੋ ਜੋ ਸੰਤ ਆਇ ਜਾਵੈ ਤਬ ਭੋਜਨ ਦੂਧ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਬੋ ਕਰੈ॥ ਘਰ ਕੇ ਲੋਕ ਭਰਜਾਯਾਂ ਮਾਤਾ ਆਦਿਕ ਖੀਝ ਬੋ ਕਰੈ॥ ਜਬ ਕਬੀ ਕੋਈ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਛੇ ਪੰਡਿਤ ਅਥਵਾ ਯੋਗ ਅਭ੍ਯਾਸੀ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਅਭ੍ਯਾਸੀ ਆਇ ਜਾਵੈ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮੇ ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਕੋ ਖਾਨ ਪਾਨਾਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਨਿਸਕਪਟ ਸੁਧ ਮਨ ਹੋਕੇ ਨਿੰਮ੍ਰ ਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਬੋ ਕਰੈ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ॥ ਇਸ ਚਿਤ ਕੀ ਨਟ ਵਤ ਬਾਂਨਰ ਵਤ ਜੋ ਚਪਲ ਗਤੀ ਸੋ ਮੁਝ ਕੋ ਅਤਯੰਤ ਭ੍ਰਮਾਵਤੀ ਹੈ॥ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਨ ਕੀ ਚਪਲਤਾ ਨਿਵਰਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਉਪਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ਜੀ॥ ਦੁਤੀਯ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਕਯਾ ਲਾਭ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਜਬ ਜਾਨਾ ਕੇ ਯੇ ਬੜਾ ਕੋਈ ਨਿਸਕਪਟ ਪੁਰਖ ਹੈ॥ ਸਰਲ ਹੈ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸੰਤਜਨ ਬੋਲਤੇ ਭਏ॥ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤ ਪਯਾਰੇ ਜਬ ੨ ਕੋਈ ਭੀ ਸੰਤ ਮਿਲੇ ਤੁਮ ਨੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਰਹਨਾ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ—ਸੰਤ ਮਿਲੈ ਕਿਛੁ ਸੁਣੀਐ ਕਹੀਐ। ਮਿਲੈ ਅਸੰਤ ਮਸਟਿ ਹੋਇ ਰਹੀਐ॥ ਬਾਬਾ ਬੋਲਨਾ ਕਿਆ ਕਹੀਐ। ਜੈਸੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਵਿ ਰਹੀਐ॥੧॥ ਸੰਤਨ ਸਿਉ ਬੋਲੇ ਉਪਕਾਰੀ। ਮੂਰਖ ਸਿਉ ਬੋਲੇ ਝਖ ਮਾਰੀ॥ ਬੋਲਤ ਬੋਲਤ ਬਢਹਿ ਬਿਕਾਰਾ। ਬਿਨੁ ਬੋਲੇ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰਾ॥੨॥ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਛੂਛਾ ਘਟੁ ਬੋਲੈ॥ ਭਰਿਆ ਹੋਇ ਤ ਕਬਹੁ ਨ ਡੋਲੈ॥੪॥

ਟੀ:—ਜਬ ਕਬੀ ਕੋਈ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮ ਮਿਲੇ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਆਗੇ ਆਪਨੇ ਮਨ ਕਾ ਰੋਗ ਪ੍ਰਗਟ ਕਹਦੇਨਾ ਚਾਹਯੇ॥ ਪੁਨ: ਤਿਸ ਰੋਗ ਕਾ ਉਪਾਇ

ਰੂਪ ਜੋ ਵਚਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਸੁਣਾਵਹਿ ਸੋ ਸੁਣਨੇ ਚਾਹਯੇ ਨਿਰਾ ਪੁਰਾ ਪੂਛਤੇ ਹੀ ਨ ਰਹੀਏ ॥ ਸੋ ਉਪਾਇ ਜੋ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਤਬ ਕਰ ਭੀ ਲੀਜਯੇ ॥ ਜੇ ਅਸੰਤ ਨਾਮ ਮੂਰਖ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਬ ਮੌਨ ਕਰ ਰਹਯੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਬਾਬਾ ਹੇ ਗੁਰੋ ਬੋਲਨਾ ਕਵਨਸਾ ਉਤਮ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਬੋਲਨੇ ਕਰਕੇ ਮਨ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਮੈ ਲਾਗਾ ਰਹੈ ਸੋਈ ਬੋਲਨਾ ਉਤਮ ਹੈ ॥ ਬਹੁਤ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਬਿਕਾਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕ੍ਰੋਧ ਕਲਹ ਅਹੰਕਾਰ ਆਦਿਕ ਵਧ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਬਿਨਾ ਬੋਲੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਉਤਨਾਂ ਬੋਲਨਾ ਚਾਹਯੇ ਜਿਸ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਵਿਤੰਡਾਵਾਦ ਆਦਿਕ ਨ ਉਤਪਤ ਹੋਵੈ ॥ ਜੋ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸਾਥ ਬੋਲਨਾ ਹੈ ਸਤਯ ਅਸਤਯ ਕੇ ਨਿਰਣਯ ਵਾਸਤੇ ॥ ਸੋ ਆਪਨੇ ਊਪਰ ਭੀ ਉਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਉਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਭੀ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕਲਯਾਨ ਅਰਥ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਉਤ੍ਰ ਰੂਪ ਬੋਲਨਾ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਉਪਕਾਰ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਬੋਲਨਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਕੇਵਲ ਝਖ ਮਾਰਣੀ ਹੈ ॥ ਝਖ ਨਾਮ ਮਖੀ ਕਾ ਹੈ ਮਛੀ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਝਖ ਹੈ ॥ ਅਰਥ ਯੇ ਮਖਯਾਂ ਮਾਰਣੇ ਸੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਹਾਥ ਮੈ ਸੋਟਾ ਅਥਵਾ ਖੜਗ ਲੈਕੇ ਜਲ ਕੀਆਂ ਲਹਰਾਂ ਕਾਟਤਾ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਸੰਧਯਾ ਕੋ ਅਪਨੇ ਧਨੀ ਸੇ ਕਹੇ ਕੇ ਲਯਾਉ ਜੀ ਹਮਾਰੀ ਮਜੂਰੀ ਦਿਨ ਭਰ ਕੀ ਦੇਵਹੁ ॥ ਧਨੀ ਨੇ ਪੂਛਯਾ ਕੇ ਆਜ ਤੂੰ ਕਯਾ ਕਰਤਾ ਰਹਯਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਮਜੂਰ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਜੀ ਆਜ ਮੈ ਜਲ ਕੀ ਲਹਰਾਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕਾਟਤਾ ਰਹਾ ਹੂੰ ॥ ਤਬ ਧਨੀ ਤਿਸ ਸੇ ਕਹਤ ਭਯਾ ॥ ਅਰੇ ਤੂੰ ਬਡਾ ਮੂਰਖ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਐਸੀ ਬਯਰਥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਮਜੂਰੀ ਮਾਂਗਤਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਕੌਨ ਬਿਅਕਲ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕੀ ਤੁਮ ਕੋ ਮਜੂਰੀ ਕਾ ਦ੍ਰਬਯ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਤਬ ਵੋ ਮਜੂਰ ਅਪਨੀ ਬਯਰਥ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਜਾਨ ਕਰ ਰੋਵਤਾ ਭਯਾ। ਤੈਸੇ ਮੂਰਖ ਕੇ ਸਾਥ ਬੋਲਨਾ ਅਤਿ ਬਯਰਥ ਹੈ । ਕੇਵਲ ਅਪਨਾ ਬਯਰਥ ਕਾਲ ਖੋਵਨਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਪੂਰਬਕ ਅਪਨੇ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿਖੋਂ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਘਟ ਵਿਖੇ ਥੋੜਾ ਜਲ ਹੋਵੇ । ਵੋ ਘੜਾ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਚਲਨੇ ਕਰਕੇ ਵੋਹੀ ਘਟ ਛੁਲਕਤਾ ਹੈ ਉਛਲਤਾ ਹੈ ਬੋਲਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਭਰਾ ਹੂਆ ਘਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਨ ਉਛਲਤਾ ਹੈ ਨ ਹਲਤਾ ਹੈ ਨ ਬੋਲਤਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਛੂਛਾ ਕੇਵਲ ਖਾਲੀ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਖਾਲੀ ਘਟ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਹਾਥ ਮਾਰੇ ਸੇ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਕੀਤਰਹ ਬਾਜਤਾ ਹੈ ਭਰਾ ਹੂਆ ਘਟ ਨਹੀਂ ਬਾਜਤਾ ਹੈ ਬੰਸਰੀ ਕੀ

ਨਯਾਂਈ। ਤੈਸੇ ਜੋ ਪੁਰਖ ਅਲਪ ਸ੍ਰੁਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਥੋਰਾ ਸਾ ਪੜਾ ਸੁਣਾ ਹੈ ਸੋ ਓਛਾ ਹੈ। ਪੂਰਣ ਗਯਾਤ ਗੋਯ ਸੋ ਪੁਰਖ ਨੋਹੀਂ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਥੋੜੀ ੨ ਬਾਤ ਪਰ ਝਗੜਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸਬਦ ਕਾ ਤਾਤ ਪਰਯ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤਾ। ਜੋੜੇ ਪੂਰਣ ਗਯਾਤ ਗੋਯ ਪੁਰਖ ਹੈਂ ਤੇ ਮੂਰਖੋ ਕੇ ਸਾਥ ਬਕਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ । ਚਾਹੇ ਮੂਰਖ ਕੋਈ ਵਿਰੁਧ ਅਥਵਾ ਅਵਿਰੁਧ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਬਕਬਾਦ ਕਰਥੇ ਕਰੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਵੇ ਮਹਾਤਮਾ ਮਸਤਾਨੇ ਹੋਇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਯਥਾਰਥ ਤਾਤਪਰਯ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਪਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਡੋਲਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਥਿਰ ਹੋਇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ੪॥ ਹੇ ਸੰਤ ਪਯਾਰੇ ਯੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹੀ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ। ਬਡੇ ਪੁੰਨਯ ਕਰਮੋ ਸੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਮਿਲਤਾ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ॥ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰ ਭਗਿਤ ਕਮਾਈ। ਤਬ ਏਹ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੀ ਪਾਈ॥ ਇਸ ਦੇਹੀ ਕੋ ਸਿਮਰੈ ਦੇਵ। ਸੋ ਦੇਹੀ ਭਜ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵ॥ ਇਤਯਾਦੀ॥

ਟੀਃ ਹੇ ਸੰਤ ਪਯਾਰੇ ਯੇ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭਗਤੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭਗਤੀ ਯੇ ਜੀਵ ਨ ਕਰੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਯੇ ਜੀਵ ਚਾਹੇ ਮਾਮੁਖ ਕਾ ਜਨਮ ਇਸ ਜੀਵ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਪਸੂ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਬਿਨਾ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅਥਵਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਯੇ ਜੀਵ ਪਸੂਆਂ ਕਾ ਭੀ ਪਸੂ ਹੈ। ਜਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਸਿਖਯਾ ਲੇਤਾ ਹੈ । ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਾ ਫਲ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਤਬ ਯੇ ਜੀਵ ਮਾਨੁਖ ਯੋਨਿ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਸੂਰਯਾਦੀ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਭਗਤੀ ਕੀਨੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ। ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਐਤਰੇਯ ਉਪਨਿਖਦ ਕਾ ਹੈ ਯੇ ਆਗੇ ਨਿਰੂਪਣ ਮੂਲ ਸਹਤ ਹੋਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਦੇਹੀ ਕੀ ਸ੍ਵਰਗ ਵਾਸੀ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਕਯਾ ਜੰਬੂ ਦ੍ਵੀਪ ਭਾਰਤ ਖੰਡ ਮੈ ਹੇ ਨਾਯਣ ਹਮਾਰੇ ਕੋਭੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਦੀ ਕੁਲ ਮੈ ਉਤਪਤ ਕਰੋ। ਜੋ ਹਮ ਭੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਪਸੂ ਭਾਵ ਸੇ ਛੂਟਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਅਧਿਪਤਿ ਹੋਵੈ ਹੇ ਦੇਵ ਸੋ ਐਸਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਹਮਕੋ ਕਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋ ਵਿਖੈ ਭੋਗ ਕੁਤੇ ਬਿਲੇ ਬਾਨਰ ਰਿਛ ਗੰਰਧਬ ਗਊ ਹਸਤੀ ਘੋੜਾ ਅਜਾ ਭੇਡ ਸਿੰਘ ਸਯਾਰ

ਆਦਿਕ ਯੋਨਜਾਂ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰ ਕੰਨਜਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਆਦਿਕ ਕੁਟੰਬ ਭੀ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਯੋਨਜੋਂ ਮੈ ਅਨੇਕ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਯੇ ਬਿਨਾ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਸੇ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਬਿਨਾ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਸੇ ਔਰ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਸਰੀਰਾਂ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਯੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਨੇ ਵਿਖੇ ਭੋਗੋਂ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਦਈ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਅਪਨੀ ਭਕਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਪਨੇ ਮਿਲਾਪ ਵਾਸਤੇ ਦਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਇਸ ਦੇਹੀ ਕੋ ਸਿਮਰੈ ਦੇਵ ॥ ਇਸ ਵਾਕਜ ਕਾ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਣਾ। ਦੇਹੀ ਨਾਮ ਦੇਹ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਕਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਜੀਵ ਨੇ ਇਸ ਮਾਤਲੋਕ ਮੈ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਪਾਇਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕੀਆ ਹੈ ਭਕਤੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਕਰਕੇ ਭਗਵੰਤ ਰੂਪ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਉਨ ਮਹਾਤਾਮਾ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਅਪਸਰੋਂ ਕੇ ਸਹਤ ਦਿਬਜ ਵਿਮਾਨੋ ਮੈ ਚਢੇ ਹੂਏ ਸਿਮਰਣ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਯਾਨੇ ਜਸ ਗਾਵਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਵਰਗੋਂ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ॥ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕੇ ਧਨਜ ਯੇ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਰਖ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਜੀਤਜਾ ਹੈ ॥ ਧੰਨਜ ਹੈ ਯੇ ਪੁਰਖ ਧੰਨ ਇਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਕੀ ਕੁਖ ਮੈ ਸੇ ਇਸ ਨੇ ਆਵਤਾਰ ਲੀਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਕਾ ਪਿਤਾ ਕੁਲ ਦੇਸ ਸਰਬ ਧਨਜ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪ ਸੰਯੁਕਤ ਸਰਬ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਇਸਲੀਏ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਮਾਨੁਖਾ ਸਰੀਰ ਪਾਇ ਕੇ ਯੇਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਭਜਨ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਣਾ ਅਤਿ ਅਵਸਕ ਹੈ ਅਤਿ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਅਮਲੀ ਅਮਲ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਜੁਆਰੀਆ ਚੋਰ ਬੇਸਜਾ ਗਾਮੀ ਆਦਿਕ ਆਪਨਾ ਸੁਭਾਵ ਕਰੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ॥ ਜੈਸੇ ਪਰ ਪੁਰਖ ਬਜਸਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਪਨਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਕਰੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਭੀ ਕਲੇਸ ਆਇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਥਾਪੀ ਯੇ ਆਪਨਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਰਤਤੇ ਹੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਿਨ ਕੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗਨ ਹੈ ॥ ਚਾਹੇ ਉਨ ਕਾ ਸਰੀਰ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰ ਡਾਰੋ ਚਾਹੇ ਉਨ ਕੋ ਅਣੀ ਮਾਡਵ ਕੀ ਨਜਾਈ ਮਨਸੂਰ ਕੀ ਨਜਾਈ ਸੂਰੀ ਊਪਰ ਚਢਾਇ ਦੇਵਹੁ ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਗਨੀ ਮੈਂ ਜਾਰਹੁ ਪਰਬਤ ਸੇ ਡਾਰੋ ਜਲ ਮੈ ਬੋਰੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਕਾਟੋ ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਭਜਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਤੋ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਕਤੀ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਊਪਰ ਉਪਕਾਰ

ਵਾਸਤੇ ਹੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਤਸੰਗ ਔ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ ਬਿਤੀਤ ਹੋਗਈ॥ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੀਆਂ ਕਿਰਣਾ ਆਇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈਆਂ॥ ਮਾਨੋ ਕਿਰਣਾਂ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਬਚਨ ਸੁਣਨੇ ਕੋ ਆਯਾਂ ਹੈਂ॥ ਪੁਨਃ ਅਰੁਨੋਦੈ ਸਮੇ ਸੰਤ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਯਥੇਸ਼੍ਟ ਦਿਸਾ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਇਸਨਾਨ ਆਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨਿਤਨੇਮ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋ ਕੋਈ ਭੀ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਆਵੇ ਜਾਵੇ॥ ਆਪ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਔਰ ਸੇ ਕਹਕੇ ਭੀ ਕਰਵਾਇ ਦੇਣੀ॥ ਚਾਰੋ ਓਰ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋ ਕੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿਖ ਭੀ ਅਨੇਕ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲੀਏ ਜਿਸ ਕਿਸ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਕੋ ਅਥਵਾ ਔਰ ਗ੍ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਕੋ ਅਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦੂਧ ਦਧਿ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਕੋ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦੇਵੈ॥ ਸੋਈ ਲਯਾਇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰੈ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਗਗੋ ਬੂਏ ਨਗਰ ਊਪਰ ਡਾਕਾ ਆਇ ਪੜਾ ਲੂਟਣੇ ਕੋ॥ ਔਰ ਗ੍ਰਾਮੋ ਸੇ ਉਠਕੇ ਤਬ ਗਗੋਬੂਏ ਕੇ ਭੀ ਜਟ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਾਮ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕੋ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕੋ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਕਸੇ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਨਿਕਸੇ॥ ਤਹਾਂ ਦੋਨੋ ਓਰ ਬਡਾ ਯੁਧ ਹੁਆ॥ ਬੰਦੂਕ ਤਮਾਚਾ ਬਾਣ ਗੋਲੀ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ॥ ਬਰਛੀਆਂ ਬਰਛੇ ਦਕੂ ਤਲਵਾਰ ਲਾਠਯਾਂ ਚਲਨੇ ਲਾਗਯਾਂ॥ ਮਾਰ ਮਾਰ ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਬਡਾ ਭਯਾਨਕ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਮਾਸ ਅਹਾਰੀ ਜੰਬੁਕ ਗੀਧ ਆਦਿ ਆਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਕਿਤਨਯੋਂ ਕੇ ਬਾਣ ਗੋਲੀ ਸੇ ਸਰੀਰ ਬੇਧਨ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਔ ਕਿਤਨਯੋਂ ਕੇ ਸੀਸ ਫੂਟ ਜਾਤੇ ਭਏ ਬਹੁਤਯੋਂ ਕੇ ਭੁਜਾ ਹਾਥ ਪਾਵ ਤਿਸ ਯੁਧ ਮੈ ਟੂਟਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਜੋ ਡਾਕੇ ਮੈ ਮੁਖ ਥਾ ਤਿਸ ਕੇ ਸੀਸ ਕੋ ਖੜਗ ਚਲਾਇ ਕੇ ਕਾਟ ਕੇ ਬੇਲ ਸੇ ਤੂੰਬੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜੁਦਾ ਕਰ ਡਾਰਯਾ ਧੜ ਸੇ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਭਾਈ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਛਾਤੀ ਮੇ ਬਰਛੀ ਮਾਰੀ॥ ਸੋ ਬਰਛੀ ਉਰ ਕੋ ਫੋਰ ਕੇ ਪਾਰ ਹੋਤੀ ਭਈ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਓਹੀ ਬਰਛੀ ਅਪਨੀ ਛਾਤੀ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਝਟਤੀ ਤਿਸਕੀ ਛਾਤੀ ਮੈ ਬਲ ਕਰਕੇ ਮਾਰੀ ਬਰਛੀ ਲਾਗਤੇ ਹੀ ਵੋ ਪ੍ਰਾਨਾਂ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਗਾਮੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਜਬ ਯੇ ਦੋਨੋ ਮੁਖਯੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾਕੇ ਕੇ ਸਿਰਦਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤਬ ਬਾਕੀ ਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਲੈਕੇ ਬਹੁਤਸੀਆਂ ਲੋਥਾਂ ਉਨਕੀਆਂ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਪੜੀਆਂ ਰਹਯਾਂ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਜੀ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸਾਰੇ ਰੁਧਰ ਸੇ ਰੰਗੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਅਪਨੀ ਚਾਦਰ ਸੇ ਜ਼ਖਮ ਕੋ ਬਾਂਧਕੇ ਯੁਧ ਜੀਤ ਕੇ ਘਰ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਦੇਖ ਸੁਣ ਕੇ ਸਰਬ ਲੋਕ ਔ ਮਾਤਾ ਆਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਃ ਜ਼ਖਮ ਕੋ ਬਾਂਧ ਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਮੈ ਰਾਜੀ ਹੋਕੇ ਛੁਟੀ ਪੂਰੀ ਹੂਈ ਸੇ ਪੁਨਃ ਫੌਜ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਾਇ ਕੇ ਸਤਸੰਗੀਓਂ ਸੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰ: ਸ: ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਔ ਯੁਧ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨੰਨ ੩੬ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੭ ਅਧਯਾਯ

ਓ ਤਤ ਸਤ

ਦੋ:—ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਪਦ ਪਦਮ ਹੈ ਮਮਾਲੰਬ ਉਰਮਾਹਿ ।
ਵਿਘਨ ਵਿਨਾਸਨ ਸੰਕਰਣ ਨਮੋ ਸਦਾ ਮਮ ਤਾਹਿ ॥ ੧ ॥
ਰਾਜ ਭਟ ਮਿਸ ਸੇਨ ਮੈ ਰਹਤ ਅਲਖ ਜੋ ਧੀਰ ।
ਕਥਾ ਯਥਾ ਗੁਰੁ ਕੀ ਕਥੋ ਹਰੋ ਵਿਘਨ ਹਰਿ ਖ਼ੀਰ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ਪੁਨਃ ੧੮੭੫ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਜਿਸ ਸੇਨਾ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥੇ ਵੋ ਸਭ ਸੇਨਾ ਔਰ ਭੀ ਛੇ ਸਾਤ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੈ ਸੇਰਗੜੀ ਮੈ ਕੁਛ ਜਾਇ ਧਸੀ ॥ ਪੀਛੇ ਸੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਨਾ ਲੈਕੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੋ ਚਲਯਾ ॥ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਕੋਸ ਉਰੇ ਪੀਰ ਪੰਜਾਲ ਪਰਬਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ਏਕ ਛਪਯਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ॥ ਜਬ ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਹੁਚਯਾ ॥ ਤਬ ਰਜੌਰੀ ਵਾਲੇ ਅਦਖ਼ਾਨ ਨੇ ਤਥਾ ਭਿੰਭਰ ਵਾਲੇ ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਧੋਖਾ ਦੇਕੇ ਕਹਣੇ ਲਗੇ । ਆਪ ਆਗੇ ਕਾਹੇ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੋ । ਆਗੇ ਅਵਲ ਜਿਤਨੀ ਆਪ ਕੀ ਸੇਨਾ ਗਈ

ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀ ਕਾਸਮੀਰੀ ਸੈਨਾ ਸੇ ਮਾਰ ਦਈ ਹੈ ਉਨ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਭੀ ਨਹੀ ਛੋਡਜਾ ਹੈ ਉਨਾਂ ਨੇ। ਯੇ ਬਾਤ ਸਤ੍ ਤੁਰਕ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਬੀਚਾਰ ਨ ਕੀਆ ਕ੍ਹਾ ਜੋ ਹਮ ਥੜੀ ਸੇਨਾ ਆਗੇ ਭੇਜ ਕੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਚਾਰੇ ਕੋ ਭੇਜ ਕੇ ਖਬਰ ਮੰਗਵਾਇ ਲੇਵੈ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰਨ ਕੀਆ ਯੇ ਤੁਰਕ ਹੈ ਮਤ ਹਮ ਕੋ ਧੋਖਾ ਹੀ ਦੇਤਾ ਹੋਵੇ ਪਰੰਤੂ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰ ਕੀ ਭਾਵੀ ਐਸੇ ਹੀ ਵਰਤਣੀ ਥੀ ਜੋ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਕੇ ਕਹਣੇ ਸੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਹਾਂ ਤੇ ਹੀ ਹਟ ਆਯਾ ਚਾਰ ਕੋਸ ਕੀ ਚਢਾਈ ਹੈ ਪੀਰ ਪੰਜਾਲ ਕੇ ਪਰਬਤ ਕੀ ਤਿਸ ਪਰਬਤ ਸੇ ਉਤਰ ਕੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਕੋਸ ਉਰੇ ਆਇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਇਸ ਓਰ ਯੇ ਸਮਾਚਾਰ ਬੀਤਯਾ ਉਸ ਓਰ ਵੋ ਦੋਨੋ ਤੁਰਕਾਂ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਧੋਖਾ ਦੇਕੇ ਭਜਾਇ ਕੇ। ਪੁਨਹ ਕਾਸਮੀਰੀ ਰਾਜਾ ਸੈ ਜਾਇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਅਬ ਤੁਮ ਕਿਉ ਸੁਸਤ ਹੋਇ ਰਹੇ ਹੋ ਉਠਹੁ ਬੇਗ ਹੀ ਦਵੋ ਸਿੰਘਾਂ ਕੀ ਫੌਜ ਮਾਰ ਲੇਵਹੁ ਘੇਰ ਕੇ। ਕਾਹੇਤੇ। ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਮ ਧੋਖਾ ਦੇਕੇ ਭੁਜਾਇ ਆਇ ਹੈ। ਜਬ ਤੁਮ ਇਸ ਸੇਨਾ ਕੋ ਮਾਰ ਲੇਵਹੁ ਗੇ। ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਬਲ ਟੂਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਜੌਰੀ ਵਾਲੇ ਤਥਾ ਭਿੰਬਰ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਕਹਣਾ ਸੁਣਕੇ ਕਾਸਮੀਰੀ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਪਨੀ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਸੇਨਾ ਚਢਾਈ। ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਭੀ ਖਬਰ ਹੋਗਈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਲੌਟਕੇ ਲਵਪੁਰ ਕੋ ਚਲੀ ਗਈ। ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਹਉਸਲੇ ਟੂਟ ਗਏ। ਉਧਰ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਭੀ ਸੇਨਾ ਨੇ ਆਇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ। ਲਗੇ ਬਾਣ ਗੋਲੀ ਚਲਨੇ। ਭੂਪ ਬਿਨਾ ਕਰੇ ਕਉਨ ਲੜਾਈ। ਤਬ ਪੀਛੇ ਕੋ ਭਾਗ ਆਏ। ਕਾਸ਼ਮੀਰੀ ਸੇਨਾ ਪੀਛੇ ਬਾਣ ਗੋਲੀ ਮਾਰਤੇ ਚਲੇ ਆਵੈ ਸਿੰਘ ਭੀ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਭੀ ਕਰਤੇ ਆਵੈ ਪੀਛੇ ਹਟਤੇ ਭੀ ਆਵੈ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਟ ਮੈ ਗੋਲੀ ਲਗਕੇ ਪਾਰ ਨਿਕਸ ਗਈ। ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤਹਾਂ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਬਿਸਤਰੇ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਨੀ ਚਲੀਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮ ਆਪ ਕੋ ਕੰਧਜੇ ਪਰ ਉਠਾਇਕੇ ਲੈ ਚਲਤੇ ਹਾਂ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਆਗੇ ਪਰਬਤ ਕੀ ਚਢਾਈ ਹੈ ਕੈਸੇ ਉਠਾਇਕੇ ਲੈ ਚਲੋਗੇ। ਹਮ ਕੋ ਈਂਹਾਂ ਹੀ ਰਹਣੇ ਦੇਵਹੁ। ਤਬ ਪੁਨਹ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀਨੀ। ਜੇ ਆਪ ਈਂਹਾ ਹੀ ਰਹਣ ਪਰ ਰਾਜੀ ਹੋ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ਸਕਤੇ ਤਬ ਹਮ ਭੀ ਆਪਕੇ ਚਰਣਾ ਪਾਸ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਹਮਾਰਾ ਆਗੇ ਕਜਾ ਕਾਮ ਹੈ। ਤਬ ਉਨਕਾ ਨਿਸਚਾ ਦੇਖਕੇ ਪੁਨਹ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਅਛਾ ਤੁਮ ਚਲੋ ਹਮ ਤੁਮ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੈਗੇ ਜਹਾਂ ਤੁਮਨੇ ਆਜ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਭੀ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਹਠ ਕੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਲੋਹੂ ਕਾ ਤੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਲਤ ਮੈ ਸੇ ਆਪ

ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹਮ ਸੇ ਪਹੁਚਾਵਹੁ ਗੇ ਹਮ ਨਹੀ ਆਪ ਕੋ ਛੋਡ ਕ ਜਾਇ ਸਃ ਕਤੇ ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਭਾਈ ਸਿੰਘੋ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਪਰ ਭਰੋਸਾ ਰਖੋ ਰਖੋ ਤੁਮ ਚਲੋ ਹਮ ਤੁਮ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਪਹੁਚ ਜਾਵੈਂਗੇ। ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਸੰਕਾ ਮਤ ਲਯਾਉ ॥ ਤਬ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਪੁਨਃ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਚਲਦੀਆ। ਤਹਾਂ ਪੀਰ ਪੰਜਾਲ ਕੇ ਪਰਬਤ ਊਪਰ ਏਕ ਧਮਕ ਕਾ ਬੁਰਜ ਹੈ। ਤਿਸ ਬੁਰਜ ਕੇ ਪਾਸ ਲਤ ਪਸਾਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੋਯਾਂ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਸਭ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਆਇ ਦੇਖਯਾ। ਅਬ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਲਤ ਪਸਾਰ ਕੇ ਛਪਯਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਪਰਲੀ ਓਰ ਬੈਠੇ ਥੇ। ਤੈਸੇ ਈਹਾਂ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਲਤ ਪਸਾਰ ਕੇ ਪਟ ਸੇ ਰੁਧਰ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਉਹਾਂ ਪਰਬਤ ਪਰ ਆਇਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾ ਜਮ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਆਵਤਯਾਹੀ ਤੁਰਕਾਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕੀ ਵਾੜ ਝਾੜੀ। ਤਬ ਤੁਰਕਾਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਸਿੰਘਾਂ ਕੇ ਗਲ ਨਾ ਪੜੀ ਫਿਰ ਕਸਮੀਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ। ਪਰੰਤੂ ਤੁਰਕਾਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਡਰ ਰਹੇ ਕਯਾ ਮਤ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਫੇਰ ਨ ਆਇ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਭੈ ਕਰ ਬਡੀ ਹੁਸ਼ਯਾਰੀ ਸੇ ਤੁਰਕ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਬਤਾਵਨੇ ਲਾਗੇ। ਇਸ ਓਰ ਸਿੰਘਾਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਭੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਪੁਨਃ ੧੮੭੫ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਪਹਤ੍ਰੇ ਸਾਲ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਤਾਨ ਊਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੀ। ਜਬ ਪਹਲੇ ਮੁਲਤਾਨ ਹੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਢਾਈ ਕਰੀ ਥੀ। ਤਿਸ ਯੁਧ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਦੇਵਲੋਕ ਗਾਮੀ ਹੁਏ ਥੇ। ਅਬ ਯੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਮੁਲਤਾਨ ਪਰ ਚਢੇ ਹੈਂ। ਅਬ ਕੀ ਚਢਾਈ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸਾਥ ਹੈ। ਮੁਜਫਰਖਾਨ ਜੋ ਮੁਲਤਾਨ ਕਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਜਾਇ ਖਬਰਾਂ ਪਹੁਚਯਾਂ। ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾ ਫੇਰ ਆਈ ਹੈ ਮੁਲਤਾਨ ਕੇ ਉਪਰ ਯੁਧਕੇ ਵਾਸਤੇ। ਤਬ ਤਿਸ ਸੂਬੇ ਨੇ ਭੀ ਆਪਨਾ ਸਭ ਬੰਦੋਬਸਤ ਯੁਧ ਕਾ ਕਰਲੀਆ ਬਰੂਦ ਗੋਲੀ ਘੋੜਾ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਦ੍ਰਬਯ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦੇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਲੀਆ। ਤਿਸ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਕੀ ਬੇਟੀ ਨੇ ਆਪਨੇ ਬਾਪ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਯੁਕਤੀ ਉਕਤੀ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਐ ਬਾਪ ਆਜ ਸਿਖੋ ਕੀ ਓਰ ਖੁਦਾਇ ਹੈ। ਤੂੰ ਅਬ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਨ ਕਰ ਮਿਲਪਉ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਨਜਰ ਲੈਕੇ। ਤਬ ਤਿਸ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਕਹਯਾ ਐ ਬੇਟੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸੁਖ ਭੋਗਯਾ ਹੈ। ਅਛੇ ੨ ਰਾਜਸੀ ਖਾਣੇ ਖਾਏ ਹੈਂ॥ ਸੁੰਦਰ ਰੰਗੀਲ ਸ੍ਵਰਨ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਪਲਘੋਂ ਉਪਰ ਅਤਲਸੋਂ ਕੇ ਕੋਮਲ ਬਿਛੌਨੇ ਬਿਛਾਇ ਕੇ ਸੋਇ ਹੈਂ॥ ਪਯਾਸ ਲਗੇ ਸੇ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸੰਗੰਧੀ ਵਾਲੇ

ਸਰਬਤ ਪਾਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ॥ ਅਤੇ ਮਰਣੀ ਵਾਰ ਆਧਾ ਚਣਯਾਂ ਕਾ ਆਟਾ ਆਧਾ ਲੂਣ ਖਾਵੇਂ ॥ ॥ ਵਾਹ ਧੀ ਅਛੀ ਸਲਾਹ ਮੁਝ ਕੋ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਸਗੋਂ ਐਸੇ ਕਹੋ ਹੇ ਬਾਪ ਖੁਦਾ ਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਭਿਸ੍ਤ ਕਾ ਖੁਲ੍ਹਾ ਦਰਵਾਜਾ ਯੁਧ ਦੀਆ ਹੈ॥ ਤੈਨੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਮਾਰਣ ਯੁਧ ਵਿਖੇ ਪੀਠ ਨਹੀ ਦੇਣੀ ॥ ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਭਿਸਤ ਵਿਚ ਹੂਰਾ ਤਯਾਰ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਜੀਤੇਗਾ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਤੇਰਾ ਯਸ ਹੋਗਾ ਤੇ ਰਾਜ ਸੁਖ ਭੋਗੇਂਗਾ ॥ ਐਸੀ ਸਿਖ੍ਯਾ ਦੇਣੀ ਥੀ॥ ਕਯਾ ਉਲਟਾ ਹਮ ਕੋ ਯੁਧ ਸੇ ਡਰਾਵਤੀ ਹੈ ਅਬ ਧੀ ਇਸ ਹਮ ਸੇ ਕਹੀ ਸੁ ਕਹੀ ਫੇਰ ਨਹੀ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਾਯਰਤਾ ਵਾਲੀ ਕਹਨੀ ॥ ਪੁਨਃ ਬਾਹਰ ਸਭਾ ਮੇ ਜਬ ਆਯਾ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰੀਆਂ ਨੇ ਭੀ ਏਹੀ ਸਲਾਹ ਦਿਤੀ ਜੋ ਨਜਰ ਲੈਕੇ ਤੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਮਿਲ ਪਰ ਯੁਧ ਨਾ ਕਰ ॥ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰੀਯੋਂ ਸੇ ਭੀ ਏਹੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਜੋ ਆਪਨੀ ਬੇਟੀ ਸੇ ਕਹੀ ਥੀ ॥ ਕਯਾ ਯੁਧ ਹੀ ਕਰਣਾ ਯੋਗ ਹੈ॥ ਜਿਸ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪਯਾਰੇ ਹੈ ਵੋ ਅਬੀ ਸੇ ਚਲਾ ਜਾਵਹੁ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਸੇਨਾ ਆਇ ਪਹੁਚੀ ਦੋਨੋ ਓਰ ਲਗਾ ਯੁਧ ਹੋਣੈ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਜੰਜੈਲ ਜੰਬੂਰਾ ਬਾਣ ਲਗੇ ਚਲਨੇ ॥ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਲਾਲੀ ਚੜ ਗਈ ਬਡਾ ਉਤਸਾਹੁ ਸੂਰਬੀਰੋ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਕਈ ਦਿਨ ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕੋਂ ਕਾ ਗੋਲੀ ਗੋਲੇ ਸੇ ਯੁਧ ਹੋਤਾ ਰਹਾ ॥ ਪੁਨਃ ਭੰਗੀ ਸਰਦਾਰਾ ਵਾਲੀ ਤੋਪ ਲਵ ਪੁਰ ਸੇ ਗਈ ॥ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਸਜਾਦਾ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਤਪਸ੍ਵੀ ਬਡਾ ਧੇ ਭੀ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਲਹੌਰ ਸੇ ॥ ਇਧਰ ਸੇਨਾ ਮੈ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪੀ ਬਿਸਤਰੇ ਵਾਲਯੋ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਲ ਮਧ੍ਯਾਨ ਕੋ ਅਕਾਲੀ ਹਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਮੁਲਤਾਨ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇਗੀ ॥ ਅਰ ਹਮ ਤੀਨੋ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਬ ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਹੂਆ ਤਬ ਤੋਪਾਂ ਜੰਬੂਰੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਚਲ ਰਹੀ ਥੀ ॥ ਜੋ ਬਡੀ ਤੋਪ ਥੀ ਭੰਗਯਾਂ ਵਾਲੀ ਤਿਸ ਤੋਪ ਕਾ ਸਿਸਤ ਬਾਂਧ ਕੇ ਫੈਲ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਸਵਾ ਮਣ ਪਕੇ ਕਾ ਤਿਸ ਮੈ ਗੋਲਾ ਪੜਤਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਗਰਭਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਗਰਭ ਗਿਰ ਜਾਤ ਭਏ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ ਕਿਲੇ ਮੈ ਏਕ ਬਡੀ ਹਵੇਲੀ ਮੈ ਲਗਾ । ਵੋ ਹਵੇਲੀ ਬਡੀ ਊਚੀ ਪਾਂਚ ਛਤ ਕੀ ਥੀ । ਤਿਸ ਹਵੇਲੀ ਮੈ ਏਕ ਬਡਾ ਭਾਰਾ ਸਾਲ ਕਾ ਸਤੀਰ ਪੜਾ ਥਾ ਛਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ॥ ਤਿਸ ਸਤੀਰ ਕੇ ਸਿਰ ਮੇ ਵੋ ਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ ਲਗ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਵੋ ਸਤੀਰ ਹਵੇਲੀ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਤੀਨ ਕੋਸ ਊਪਰ ਜਾਇ ਪੜਾ ॥ ਤਬ ਹਵੇਲੀ ਸਾਰੀ ਹੀ ਕੰਪ ਕਰਕੇ ਗਿਰ ਪੜੀ । ਤਿਸ ਗੋਲੇ ਨੇ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਕਾਨ ਕਿਲੇ ਮੈ ਗਿਰਾਏ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਸਮੁਦ੍ਰ

ਸ੍ਰੀ ਕਾਲਕਾ ਜੀ ਭੀ ਤਿਸ ਤੋਪ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਗਰਜੀ ॥ ਭੈਰਵ ਜੀ ਭੀ ਭੂਤਗਣੋਂ ਸਹਤ ਭਭਕਾਰਤੇ ਭਏ ਚੌਸਠ ਯੋਗਨੀ ਭੀ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕਾ ਰੁਧਰ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਸੀਸ ਕੀਆ ਜਟਾਂ ਖਿਲਾਇ ਕੇ ਖਪਰ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਆਇ ਫਿਰਤਾਂ ਅਪਸਰੋ ਕੇ ਸਮੂਹ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਕਰਕੇ ਵਿਮਾਨ ਲੈਕੇ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੋ ਵਰਣੇ ਲੀਏ ਰਣ ਮੇ ਆਇ ਇਸਥਿਤ ਭਯਾਂ। ਡਾਕਨੀ ਸਾਕਨੀ ਝਾਕਨੀ ਚਾਵਡਾ ਰਣ ਮੈ ਆਕਿ ਕੇ ਚੀਤਕਾਰਾਦੀ ਸਬਦ ਕਰਤਯਾਂ ਭਯਾਂ। ਕੰਕ ਬੰਕ ਗ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਿਧ ਸਿੰਘ ਸਯਾਰ ਬ੍ਰਿਕ ਚੀਤੇ ਆਦਿਕ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਬਨ ਕੇ ਜੀਵ ਮਾਂਸਹਾਰੀ ਸਾਰੇ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਗਏ। ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ ਦੇਵਤਾ ਸਿਧ ਸਾਧਯ ਚਾਰਣ ਕਿਨੰਰ ਧਰਮ ਯੁਧ ਦੇਖਨੇ ਲੀਏ ਦੇਵਾਂਗਨਾ ਸਹਤ ਬਿਵਾਨੋ ਪਰ ਆਰੂੜ ਹੋਕੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਆਇ ਇਸਥਿਤ ਹੂਏ। ਚਾਰੋ ਤਿਰ ਕਿਲੇ ਕੇ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਯਾ ਮਾਰ ਮਾਰ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਃ ਭੰਗਯਾਂ ਵਾਲੀ ਤੋਪ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਫੈਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਕਿਲੇ ਕੀ ਬਾਹੀ ਮੈ ਗੋਲਾ ਲਾਗਾ ॥ ਤਿਸ ਗੋਲੇ ਨੇ ਊਪਰ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬਾਹੀ ਗਿਰਾਇ ਦਈ ॥ ਪੁਨਃ ਮਧਯਾਨ ਹੋਤੇ ਕੋ ਤੀਸਰਾ ਫੈਲ ਜਬ ਤਿਸ ਤੋਪ ਕਾ ਹੂਆ। ਤਬ ਤਿਸ ਤੀਸਰੇ ਗਲੇ ਨੇ ਕਿਲੇ ਕੀ ਬਾਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾ ਗਿਰਾਇ ਕੇ ਰਸਤਾ ਕਰ ਦੀਆ। ਚਾਰ ਓਰ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕਾ ਘੇਰਾ ਪੜਾ ਹੂਆ ਥਾ ਸੋ ਸਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਸਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਐਸਾ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸਬਦ ਹੋਕੇ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਕਾ ਮੁਲਤਾਨ ਕੇ ਕਿਲੇ ਪਰ ਹਲਾ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਿਲੇ ਕੇ ਭੀਤਰ ਸੇ ਯਦਯਪੀ ਤੋਪ ਜੰਬੂਰਾ ਬੰਦੂਕ ਜੰਜੈਲ ਕਰਾਬੀਨ ਤਮੰਚੇ ਤੋਪੋ ਮੈਂ ਛਰਰੇ ਚਲ ਰਹੇ ਥੇ ਤਥਾਪੀ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਮਰਤੇ ਮਾਰਤੇ ਯੁਧ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਦੇਹ ਕੋ ਤਯਾਗਤੇ ਵਰਾਂਗਨਾ ਕੋ ਵਰਤੇ ਹੂਏ ਕਿਲੇ ਕੀ ਬਾਹੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਜਾਇ ਢੂਕੇ। ਰਣ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸੂਰ ਬੀਰ ਗਿਰਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੋ ਅਪਸਰਾ ਜਿਦ ਜਿਦ ਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਵਰਤਯਾਂ ਹੈ। ਯੋਧਯਾਂ ਕੋ ਬਿਵਾਨੋ ਪਰ ਚਢਾ ਕੇ ਸੁਰਗ ਕੋ ਲੈ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦਿਖਾਈ ਭੀ ਦੇਤਯਾਂ ਹੈਂ ਬੋਲਤਯਾਂ ਭੀ ਸੁਣਾਈ ਦੇਤਯਾਂ ਹੈ। ਤਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਸਬਦ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਿਲੇ ਕੀ ਬਾਹਯਾਂ ਕੋ ਪਕੜ ਕੇ ਐਸੇ ਚਢ ਗਏ ਕਿਲੇ ਕੇ ਊਪਰ ਜੈਸੇ ਬਾਂਨਰ ਲੰਕਾ ਕੇ ਕਿਲੇ ਪਰ ਚਢ ਗਏ ਥੇ ਅਥਵਾ ਜੈਸੇ ਬਾਦਰ ਬਰਖਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਰਬਤ ਪਰ ਚਢ ਕਰ ਊਪਰ ਜਾਇ ਕੇ ਬੜੇ ਬੇਗ ਸੇ ਬਰਸਣੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੀ ਸੇਨਾ ਭੀ ਕਿਲੇ ਕੇ ਊਪਰ ਚਢ ਕੇ ਮੇਘ ਕੇ ਸਮ ਗਰਜ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਣੇ ਲਗ ਪੜੇ

ਕਿਲਾ ਤੋ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ॥ ਸੈਨਾ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਬਾਦਲ ਹੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਚਮਕਣਾ ਬਿਜਲਯਾਂ ਹੈਂ । ਗੋਲੀ ਗੋਲਾ ਬਾਣ ਯੇ ਗਾੜਯਾਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੈ। ਜੋ ਮਾਰ ਮਾਰ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਸਬਦ ਹੈ ਸੋ ਮੇਘੋਂ ਕੋ ਗਰਜਣੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕਿਲੇ ਮੈ ਕੂਦ ਪੜੀ ਕਿਲੇ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਗਈ ਜੈਸੇ ਜਹਾਜ ਮੈ ਫੂਟਨੇ ਸੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਤਬ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੀ ਸੇਨਾ ਨੇ ਤਰਵਾਰੈ ਨਿਕਾਸ ਲਈ ਰਕਤ ਬੀਜ ਕਾ ਰੁਧਰ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਮਾਨੋ ਕਾਲਕਾ ਜੀ ਕੀ ਜੀਭੈ ਨਿਕਸੀ ਹੈ। ਤਬ ਤਹਾਂ ਕਿਲੇ ਕੇ ਭੀਤਰ ਐਸਾ ਯੁਧ ਹੂਆ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਜਿਸ ਨੇ ਘਾਸ ਮੁਖ ਮੈ ਲੈਕੇ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਕਹਯਾ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਮੁਝ ਕੋ ਮਤ ਮਾਰੋ ਮੈ ਤੁਮਾਹੀ ਗਊ ਹੂੰ। ਤਿਸ ਕੋ ਛੋਡ ਦੀਆ ਜਿਸ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੀ ਸਨਮੁਖ ਹਾਥ ਉਠਾਯਾ ਤਿਸ ਕੋ ਕਤਲ ਕਰ ਦੀਆ। ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਿਲੇ ਮੈਂ ਮਾਰ ਮਚੀ ਤਬ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਸਵਾ ਲਾਖ ਕਾ ਜ਼ੇਵਰ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਾਕ ਪਹਰ ਕੇ ਹਜਾਰ ਰੁਪੈ ਕੇ ਘੋੜੇ ਊਪਰ ਚਢ ਕੇ ਮਹਲ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸਯਾ ਕੁਛ ਥੋੜੀ ਸੀ ਸੇਨਾ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਸਾਥ ਲੈਕੇ । ਤਿਸ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੋ ਸੁਨਾ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ। ਕਯਾ ਐ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਮੇਰੀ ਯੇ ਅਰਜ ਹੈ ਆਪਕੇ ਆਗੇ। ਤੁਮ ਨੇ ਹਮ ਕੋ ਮਾਰ ਤੋ ਲੇਨਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤਰਵਾਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰੋ ਯੁਧ ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਦੇਖਨਾ ਹੈ ਤੋ ਤਬ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਨੇ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਕੀ ਅਰਜ ਮਾਨ ਕੇ ਸਭ ਖਾਲਸੇ ਨੈ ਸਮਤੀ ਕਰ ਲੀਨੀ । ਕੇ ਅਬ ਬਾਣ ਗੋਲੀ ਕੋਈ ਮਤ ਚਲਾਵਹੁ । ਤਰਵਾਰ ਬਰਛੀ ਚਕ੍ਰੋ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰੋ ਇਨ ਸੂਰਬੀਰੋ ਕੇ ਭੀ ਹਾਥ ਦੇਖਨੇ ਚਾਹਯੇ । ਤਬ ਦੋਨੋ ਓਰ ਭਗਵਤੀ ਕਾਲਕਾ ਕੀ ਜੀਭੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤਰਵਾਰੈ ਮਯਾਨੋ ਸੇ ਸੜਾਕ ਸੜਾਕ ਨਿਕਸਯਾਂ। ਦੋਨੋ ਓਰ ਸੇ ਸੂਰ ਬੀਰ ਮਾਈਓਂ ਕੇ ਬੇਟੇ ਆਪਸ ਮੈ ਜੁਟ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਰਵਾਰੋ ਸੇ ਕਾਟੇ ਹੂਏ ਸਿਰ ਧੜ ਭੁਜਾ ਜੰਘਾ ਐਸੇ ਜਿਮੀ ਪਰ ਗਿਰਬੋ ਕਰਤਯਾਂ ਹੈਂ । ਜੈਸੇ ਬਨ ਮੈ ਬਢਈ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੋ ਕਾਟ ਕਾਟ ਕਲ-ਵਤ੍ਰ ਸੇ ਚੀਰ ਚੀਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ । ਸੰਜੋਆਂ ਕੇ ਊਪਰ ਤਰਵਾਰੈ ਐਸੇ ਠਣਕੈ ਜੈਸੇ ਠਠਯਾਰੇ ਘਾੜ ਬਰਤਨੋਂ ਕਾ ਘੜ ਰਹੇ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਘੜੀ ਚਾਰਕ ਮਹਾਂ ਯੁਧ ਹੂਆ ਸਿੰਘੋ ਕਾ ਅਰ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਤਬ ਮੁਜ਼ਫਰ ਖਾਨ ਕੀ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਸੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸਿਘੋਂ ਕੀ ਤਰਵਾਰ ਚਲਤੀ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਆਸਕ ਹੋਇ ਰਹਾ ਵਾਹੁ ਵਾਹ ਸ਼ਾਬਾਸੇ ੨ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੋ ਕਹੇ ਪੁਨਃ ਬਡੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਘੋੜੇ ਊਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੂਆ ੨ ਆਪ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੈ ਧਸ ਗਯਾ ਹਾਥ ਤਰਵਾਰ ਲੈਕੇ ਕਯਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਬਡੇ ਹਾਥ ਲਗਾਏ

ਬਡੇ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਰਣ ਮੈ ਦੋ ਦੋ ਟੂਕੜੇ ਕਰਕੇ ਡਾਰਤਾ ਜਾਵੇ ਤਿਸ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਏਕ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਾ ਬੜਾ ਸੂਰਬੀਰ ਸਸਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਮੈ ਬਡਾ ਨਿਪੁਨ ਸੋ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੂਆ ੨ ਮੁਜਫਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਅੜਿਆ ਤਬ ਦੋਨੋ ਕਾ ਤਰਵਾਰੋਂ ਸੇ ਘੜੀ ਚਾਰਕ ਮਹਾਂ ਯੁਧ ਹੂਆ ਪਹਲੇ ਹੀ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਸੁਨਾਇ ਕੇ ਮੁਜਫਰ ਨੇ ਕਹ ਦੀਆ ਥਾ ਕੇ ਜੌਨਸਾ ਸਿੰਘ ਮੁਝ ਕੋ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਮਾਰੇ ਮੇਰਾ ਸਵਾ ਲਾਖ ਕਾ ਜੇਵਰ ਅਰ ਘੋੜਾ ਓਹੀ ਲੇਵੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਉਸ ਸੇ ਨਹੀ ਲੇਨਾ ਦੋਨੋ ਸੂਰਬੀਰ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਢਾਲ ਕੇ ਊਪਰ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਵਾਰ ਬਚਾਇ ਲੇਵੈਂ ਤਬ ਦੂਰ ਸੇ ਘੋੜਾ ਦੌੜਾਏ ਕੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਨੇ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਵਾਰ ਕੀਆ ਤਬ ਸੋ ਵਾਰ ਮੁਜਫਰ ਖਾਨ ਸੇ ਬਚਾਇਆ ਨ ਗਿਆ ਮੁਜਫਰ ਕਾ ਸੀਸ ਕਾਟ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨੇ ਐਸੇ ਭੂਮੀ ਪਰ ਡਾਰ ਦੀਆ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਊਪਰ ਤੂੰਬੇ ਕੀ ਬੇਲ ਸੇ ਤੂੰਬਾ ਕਾਟਕੇ ਡਾਰ ਦੇਈਤਾ ਹੈ ਮੁਜਫਰ ਕੇ ਧੜ ਸਿਰ ਗਿਰਤੇ ਹੀ ਬਾਕੀ ਜੋ ਪਠਾਨ ਬਚੇ ਥੇ ਸੋ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਸਰਣ ਹੋ ਗਏ ਬਡੀ ਲੂਟ ਕਿਲੇ ਮੈ ਸ਼ਹਰ ਮੈਚਾਰ ਏਕ ਘੜੀ ਮੈ ਪ੍ਰਯੋਤ ਹੂਈ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਲੂਟ ਬੰਦ ਕਾ ਆਇ ਗਯਾ ਯੁਧ ਸਾਂਤ ਹੋ ਗਯਾ ਜੈਸੇ ਖੀਰ ਸਮੁਦਰ ਕੋ ਮਥ ਕੇ ੧੪ ਰਤਨ ਨਿਕਾਸਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਖੀਰ ਸਮੁਦਰ ਮੈ ਸੇ ਮੰਦ੍ਰਾਚਲ ਪਰਬਤ ਨਿਕਾਸਨੇ ਉਪਰਾਂਤ ਖੀਰ ਸਮੁਦਰ ਖੋਭ ਸੇ ਰਹਤ ਸਾਂਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤੈਸੇ ਦੋਨੋ ਸੈਨਾ ਕੇ ਖੋਭ ਤੇ ਰਹਤ ਰਣ ਭੂਮੀ ਸਹਰ ਸਾਂਤ ਸ੍ਵਸਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਬਿਸਤ੍ਰੇ ਵਾਲਾ ਏਕ ਸਿੰਘ ਯੁਧ ਮੇ ਚੜ ਗਯਾ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰ ਰਣ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਸਮੀਰ ਭੀ ਜਾਇ ਮਾਰੀ ॥ ਰਜੌਰੀ ਤੇ ਭਿੰਬਰ ਵਾਲੇ ਮੁਸਲ-ਮਾਨ ਰਾਜੇ ਕੋ ਪਕੜ ਕੇ ਭੌਰੇ ਮੈ ਡਾਰ ਦੀਆ ॥ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਆਧਾ ਚਣਜਾਂ ਕਾ ਆਟਾ ਆਧਾ ਲੂਣ ਮਿਲਾਇਕੇ ਖਾਣੇ ਕੋ ਦੇਵੈ। ਜੇ ਨਾ ਖਾਵੈ ਤਬ ਸਿਰਪਰ ਕੋਰੜਜਾਂ ਵਾਲੇ ਖੜੋਤੇ ਹੈਂ। ਮਾਰ ਮਾਰ ਚਮੜੀ ਉਡਾਤੇਹੈ ਕੋਰੜਜੋਂ ਸੇ॥ ਜਬ ਇਤਨਾ ਲੂਣਅਰ ਮਿਸਾ ਆਟਾ ਅੰਤਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਅੰਤਰ ਆਗ ਲਗਾਇਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਜਬ ਪਾਣੀ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈਂ ਸੋਭੀ ਰਜਵਾਂ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ॥ ਅਬ ਉਨਾਂ ਨੇ ਕੋ ਜੋ ਰਾਜਸੀ ਭੋਗ ਭੋਗੇ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਣਮ ਕਰਕੇ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੋਗਏ। ਜੋ ਗਰੀਬੋਂ ਉਪਰ ਜ਼ੁਲਮੀ ਕਰੀ ਥੀ॥ ਤਿਸ ਸਾਰੀ ਕਾ ਬਦਲਾ ਦੇਣਾ ਆਯਾ। ਤਾਂਤੇ ਮਨੁਖਾ ਉਨਾ ਕੋ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੌਨ ਸੇ ਧਨ ਅਰ ਹੁਕਮ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਦੇਖੋ ਜੋ ਕਹਾਂ ਮੰਦਰ ਕੋਮਲ ਸਿਹਜਾ ਪਰ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰਜੋਂ ਸੇ ਰਮਣ ਕਰਨਾ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਾਂਸ ਆਦਿਕ ਭੋਜਨ ਕਰਣੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਜਲ

ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਅਤ੍ਰ ਫੁਲੇਲ ਲਗਾਵਣੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਪ੍ਰਜਾ ਪਰ ਹੁਕਮ ਕਰਣਾ ਜ਼ੁਲਮੀ ਕਰਣੀ ਅਲਪ ਜੀਵਨ ਵਾਸਤੇ। ਅਬ ਕਹਾਂ ਮਿਸਾ ਆਟਾ ਤੇ ਲੂਣ ਖਾਣੇ ਕੋ ਦੁਰ-ਗੰਧੀ ਵਾਲੀ ਜਿਮੀਨ ਸੋਣੇ ਕੋ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਵਨੇ ਕੋ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਹਾਥੋ ਮੇ ਹਥੋੜੀ ਪਾਵੋਂ ਮੈ ਬੇੜੀਆਂ ਭੂਖਣੋ ਕੀ ਜਗਾ ਪਾਵਨੇ ਕੋ ਮਿਲਤੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਭੀ ਨਾ ਕਰਣਾ ਚਾਹਯੇ। ਧਨਯਹੈ ਵੋ ਸੂਰਮੇ ਪੁਰੁਖਜੋ ਰਣ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਜੂਝ ਮੂਏ। ਸਾਰੀ ਆਯੂ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਧੋਇ ਕੇ ਸੁਰਗ ਵਾਸੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਮਾਰ ਸੇ ਏਕ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਕੰਡੇ ਜਿਤਨੀ ਪੀੜਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਝਟਤੀ ਸਰਬ ਪਾਪ ਜੀਵ ਕੇ ਦਗਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਸੁਰਗ ਗਾਮੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਵਾਸਤੇ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਖਾਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤਯਾਗੇ ਤਬ। ਜੇ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਬਯ ਲਯਾਯਾ ਹੈ। ਡਾਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਵਾ ਮਿਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਹ ਕਰਕੇ ਵਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਰਣ ਮੈ ਅਧਰਮ ਕਾ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਵਾਰਣ ਕੋਂ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਮਰਤੇਹੈਂ ਵੋ ਯਦਯਪਿ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਖਾਇ ਕੇ ਮਰੈਗੇ। ਸੋ ਪੁਰਖ ਸੁਰਗ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਵੈਗੇ ਵੋ ਕੇਵਲ ਨਰਕਗਾਮੀ ਹੀ ਹੋਵੈਗੇ। ਯੇ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ। ਇਸ ਓਰ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛੁਟੀ ਲੈਕੇ ਲਵ ਪੁਰ ਸੇ ਘਰ ਕੋ ਆਏ। ਮਾਤਾ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਆਗੇ ਸਰਬ ਦ੍ਰਬ ਜਿਤਨਾਕ ਲਯਾਏ ਥੇ ਸੋ ਭੇਟਾ ਧਰ ਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਮਾਤਾ ਨੇ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਯਾ ਮਾਥਾ ਸੁਘ੍ਯਾ। ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਭੋਜਨ ਛਕਾਯਾ। ਔਰ ਸਨਬੰਧਯੋ ਮੇ ਬਡਾ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਯੁਧ ਜੀਤ ਕੇ ਰਾਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਆਏ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਗ੍ਰਹ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਇ ਕੇ ਆਪਨੇ ਬਾਲ ਸਖਾਯੋਂ ਸੇ ਮਿਲ ਕੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਕੁਸਲ ਛੇਮ ਪੂਛ ਕੇ ਪੁਨਃ ਯੁਧ ਕੀਆਂ ਸਤਸੰਗ ਕਯਾਂ ਆਪਸ ਮੇ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਓੰ ਤਤ ਸਤ ੬

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰਃ ਸਃ ਮੁਲਤਾਨ ਯੁਧ ਵਰ-ਨੰਨ ੩੭ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੮ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਹ:–ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਤਿਨਾਮ ਕੋ ਸਦਾ ਲੰਬ ਉਰਧਾਰ ।
ਦੁਖ ਕੰਦਨ ਸੁਖ ਸਦਨ ਕੋ ਬਾਰਿਬਾਰ ਜੁਹਾਰ ॥ ੧ ॥
ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੁ ਸਿੰਧ ਪਰ ਸੈਲ ਤਰੇ ਜਲ ਮਾਹਿ ।
ਭਵਨਿਧਿ ਪਾਰ ਉਧਾਰ ਹਿਤ ਨਾਮ ਜਹਾਜ ਸੁ ਆਹਿ ॥ ੨ ॥
ਸਤ ਸੰਗਤ ਨਿਜ ਦੇਵਤਰੁ ਮਨਸਾ ਪੂਰਨ ਹਾਰ ।
ਸਰਣ ਜੋ ਆਵਤ ਆਸ ਕਰ ਖਿਨ ਮੈ ਕਰਤ ਉਧਾਰ ॥ ੩ ॥
ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜਿਮ ਸਤ ਸੰਗਤ ਕੀ ਰੀਤਿ ।
ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਤ ਨਿਜ ਦਯਾ ਕਰ ਸੁ ਬਰਣੋ ਸੁਭ ਰੀਤਿ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ–ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੇਸਾਟਨ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਗੋ ਬੂਏ ਨਗਰ ਮੈ ਆਯ ਕੇ ਜਬ ਕੋਈ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਤਬ ਪੂਰਬ ਪਤਿਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤ ਜਨ ਆਵੈ । ਉਹਾਂ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈ ਟਿਕੈ । ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਤਜਨਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਬੋ ਕਰੈ । ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸੰਤ ਸੰਗ ਹੋਇਬੋ ਕਰੈ । ਜਬ ਛੁਟੀ ਪੂਰੀ ਹੂਈ ਤਬ ਬਹੁਰੋ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਮੈ ਚਲੇ ਗਏ । ਇਤਨੇ ਮੈ ਬਦਲੀ ਹੋਇ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਬੇੜਾ ਪਿਸ਼ੌਰ ਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ । ਤਹਾਂ ਪਿਸ਼ੌਰ ਕੀਛਾਵਨੀ ਮੈ ਦੂਸਰੀ ਫੌਜ ਮੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕਾ ਏਕ ਸਿੰਘ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਥਾ । ਸੋ ਭੀ ਅਸ੍ਵਾਰੋ ਮੈ ਰਹਤਾ ਥਾ । ਕੈਸਾ ਥਾ ਵੋ ਬੜਾ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਅਭਯਾਸੀ ਨਿਸਚੈ ਏਕਾਗਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪਾਠ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ । ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤ ਸੇਵੀ ਉਦਾਰ ਚਿਤ ਥਾ । ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਪਾਠ ਕਿਰੇ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਔਰ ਕਾਮ ਕੋਈ ਭੀ ਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਥਾ । ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਮੈ ਅਤਿ ਨਿਸਚੈ ਔ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਥਾ । ਸਤਵਾਦੀ ਪ੍ਰਿਯਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਮੈ ਨਿਪੁਨ ਥਾ ਸੁੰਦਰ ਜ੍ਵਾਨ ਦਰਸ਼ਨੀਯ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਧੀਰਯਵਾਨ ਸਾਰਗ੍ਰਾਹੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਥਾ । ਤਿਸ

ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਪਰਮ ਮੈਤ੍ਰੀ ਥੀ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਚੰਦ ਕਾ ਊਧਵ ਜੀ ਮੰਤ੍ਰੀ ਥਾ ਸਖਾ ਭੀ ਥਾ ਜੈਸੇ ਅਰਜੁਨ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕਾ ਸਖਾ ਥਾ ਤੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਸਸਿਹਰਿ ਪਰਮ ਪਯਾਰਾ ਸਖਾ ਥਾ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਸਸਿਹਰਿ ਜੀ ਰੋਜ ਹੀ ਬਾਹਰ ਦੂਰ ਦੇਸ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਧਨੁਖ ਬਾਣ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰੈ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਬਾਨ ਚਲਾਇ ਬੋ ਕਰੈ ਤੀਰ ਤਰਵਾਰ ਚਕ੍ਰ ਬੰਦੂਕ ਬਰਛੀ ਮੁਕਤ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਮੁਕਤ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕੀਬੋ ਕਰੈ ਜੋ ਕੋਈ ਅਰਥੀ ਸੇਨਾ ਮੈ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਅਰਥ ਪੂਰਣ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜੋ ਕੋਈ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਆਇ ਜਾਵੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕੀ ਖਾਨ ਪਾਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦੂਧ ਦਧੀ ਸਰਦਾਈ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੇਵੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕੀਬੋ ਕਰੈ ਸਦਾ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤਾ ਰਹੇ ਇਨ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਔਰ ਬੀ ਬੋਹਜਨੋਂ ਮੈ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਢ ਗਯਾ ਜਬ ਦੋਨੋਂ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਵੈਂ ਤਬ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਗੁਰ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਵੇਦਾਂਤ ਚਿੰਤਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਵਿਵਹਾਰਕ ਕਥਾ ਨ ਕਰੈ ਜੈਸੇ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਜਿਸ ਬਨ ਮੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬਿਨਾਂ ਬਾਂਸ ਔਰ ਸਰਬ ਬਨ ਕੋ ਚੰਦਨ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਦਾਸੀ ਜੀ ॥

ਪਊੜੀ—ਚੰਦਨ ਵਾਸ ਬਨਾਸ ਪਤਿ ਬਾਵਨ ਚੰਦ ਨ ਚੰਦਨ ਹੋਈ। ਫਲ ਬਿਨ ਚੰਦਨ ਬਾਵਨਾ ਆਦਿ ਅਨਾਦਿ ਬਿਅੰਤ ਸਦੋਈ। ਚੰਦਨ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਹੁ ਚੰਦਨ ਬਾਂਸ ਨ ਚੰਦਨ ਹੋਇ॥ ਅਸਟਧਾਤੁ ਇਕ ਧਾਤੁ ਹੋਇ ਪਾਰਸ ਪਰਸੇ ਕੰਚਨ ਹੋਈ। ਕੰਚਨ ਹੋਇ ਨ ਕੰਚਨਹੁ ਵਰਤਾਰੇ ਵਰਤੇ ਸਭ ਲੋਈ। ਨਦੀਆਂ ਨਾਲੇ ਗੰਗ ਸੰਗ ਸਾਗਰ ਸੰਗਮ ਖਾਰਾ ਹੋਈ ਬਗਲਾ ਹੰਸ ਨ ਹੋਵਈ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਖਾਇ ਖਲੋਈ। ਵੀਹਾਂ ਦੇ ਬਰਤਾਰੇ ਓਹੀ॥ ੧੦॥

ਟੀ:—ਜਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕਜ਼ਾ ਸਿਖੋ ਮੈ ਏ ਲਖਨ ਪਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਏਕ ਭੀ ਸਿਖ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਭੀ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਕੋ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਸਿਖ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਸਿਖੀ ਦਾਨ ਦੇਕੇ। ਕੁਲ ਦੇਸ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਬਨ ਮੈ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਬਨ ਕੇ ਸਫਲ ਨਿਸਫਲ। ਬਿਨਾਂ ਬਾਂਸ ਅਰਿੰਡ ਔਰ ਸਬ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੋ ਚੰਦਨ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਪਾਪੀ ਪੁੰਨੀ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਅਰਥ ਸੁਣਕੇ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਸਰਬ ਬਨ ਕੋ ਆਪਨੀ ਸੁਗੰਧੀ ਸੇ ਚੰਦਨ ਤੋ ਕਰ

ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਜੋ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਚੰਦਨ ਹੂਆਂ ਹੋਵੇ ਆਗੇ ਔਰ ਬ੍ਰਿਛਨ ਕੋ ਚੰਦਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਜੋ ਅਸਟ ਧਾਤੂ ਪਾਰਸ ਸੇ ਸਪਰਸ ਕਰਕੇ ਕੰਚਨ ਤੋ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਔਰ ਲੋਹੇ ਆਦਿਕ ਧਾਤੂ ਕੋ ਵੋ ਕੰਚਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੀ ਤਥਾਚ ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ॥

ਦੋਃ—ਪਾਰਸ ਮੈ ਅਰ ਸੰਤ ਮੈ ਬਡੋ ਅੰਤਰੋ ਜਾਨ।
ਵੈ ਲੋਹਾ ਕੰਚਨ ਕਰੇ ਵੈ ਕਰ ਹੈ ਆਪ ਸਮਾਨ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ—ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ। ਪਾਰਸ ਲੋਹੇ ਕੋ ਕੰਚਨ ਕਰ ਸਕਤ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਲੋਹੇ ਕੋ ਪਾਰਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਸਕਤਾ ਜੋ ਔਰ ਧਾਤੂ ਲੋਹੇ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਆਗੇ ਕੰਚਨ ਬਨਾਇ ਦੇਵੇ ਸੰਤ ਜਨ ਕੈਸੇ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨੇ ਸਮਾਂਨ ਜੀਵ ਕੋ ਸਾਂਮਰਥ ਵਾਲਾ ਬਨਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਵੋ ਆਪ ਸੰਤੋ ਜੈਸਾ ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਹੋਇਕੇ ਸਮਰਥ ਔਰ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਭੀ ਗਯਾਨ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤਯਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਪਾਰਸ ਮੈ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਮੈ ਤੇ ਸੰਤ ਮੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਬਡਾ ਅੰਤਰਾਇ ਨਾਮ ਫਰਕ ਹੈ ਊਚ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਨੀਚ ਜੀਵ ਭੀ ਪੂਜਨੇ ਜੋਗ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਨੀਚ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਊਚ ਮਹਾਤਮਾ ਭੀ ਨੀਚ ਪਦਵੀ ਕ ਮੂਰਖ ਜਨੋ ਕਰਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲੇ ਕੂਲਾਂ ਟੋਬੇ ਗੰਦਯਾਂ ਮੋਰੀਆਂ ਜਬ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਸਰਬ ਅਸਥਾਨੋ ਕਾ ਜਲ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਗੰਗਾ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕ ਤਿਸ ਜਲਸੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਉਸੀ ਜਲ ਕੋ ਸਿਵਲਿੰਗ ਪਰ ਚਢਾ-ਵਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਯੋ ਕਾ ਤਿਸ ਜਲ ਸੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਬਡੇ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸ ਚਰਣੋਦਕ ਕੋ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਕੇ ਤਿਸਕਾ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਭੀ ਲੇਤੇ ਹੈ। ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਤਿਸ ਜਲਸੇ ਇਸਨਾਨ ਤਿਸ ਜਲ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਸੇ। ਔ ਤਿਸ ਜਲ ਕੋ ਗੰਗਾਜਲ ਜਾਨਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸੁਰਾਸੁਰ ਮਾਨੁਖਾਂਦੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕਰਕੇ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਅਬ ਜੈਸੇ ਨੀਚ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਨੀਚ ਗਤੀ ਨਰਕਾਦਿਕਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸੋਈ ਗੰਗਾ ਜਲ ਕੋ ਮਾਨੁਖਾਦੀ ਸਰੀਰ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਧਹ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੂਤ੍ਰ ਸੰਗਯਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਓਹੀ ਗੰਗਾਜਲ ਕਾ ਜਬ ਗੁੜ ਬੰਬੂਰ ਕੇ ਸਕ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਯੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਮਦਰਾ ਨਾਮ ਇਸ

ਗੰਗਾ ਜਲ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਸੰਤ ਜਨ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮਹਾਤਮਾ ਧਰਮ ਕੇ ਵੇਤਾ ਤਿਸ ਮਦਰਾ ਕੋ ਪਾਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜੌਨਸੇ ਨਰ ਤਿਸ ਮਦਰਾ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਨਰ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਪੰਕਤ ਔ ਸਭਾ ਯੋਗ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਭੀ ਮਦ ਪਾਨੀ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਗਣਨਾ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਗੰਗਾ ਜਲ ਕੋ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਔ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਪ੍ਰਣਾਮਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਸੋਈ ਗੰਗਾ ਜਲ ਗੁੜ ਸਕ ਅਗਨਿ ਕੇ। ਕੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਜਨੋ ਕਰਕੇ ॥ ੧੯ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ। ਸਲੋਕ ਮਃ ੧

ਪਹਿਲਾ ਸੁਚਾ ਆਪ ਹੋਇ ਸੁਚੈ ਬੈਠਾ ਆਇ। ਸੁਚੈਅਗੈਰਖਿਓਨਕੋਇ ਨ ਭਿਟਿਓ ਜਾਇ ਸੁਚਾ ਹੋਕੇ ਜੇਵਿਆਂ ਲਗਾ ਪੜਨ ਸਲੋਕ। ਕੁਹਥੀ ਜਾਈ ਸਟਿਆ ਕਿਸ ਏਹੁ ਲਗਾ ਦੋਖ। ਅੰਨ ਦੇਵਤਾ ਪਾਣੀ ਦੇਵਤਾ ਬੈਸੰਤਰ ਦੇਵਤਾ ਲੂਣ। ਪੰਜਵਾਂ ਪਾਇਆ ਘਿਰਤ। ਤਾਂ ਹੋਆ ਪਾਕ ਪਵਿਤ। ਪਾਪੀ ਸਿਉ ਤਨ ਗਡਿਆ ਥੁਕਾਂ ਪਈਆ ਤਿਤ। ਜਿਤ ਮੁਖਨਾਮਨ ਊਚਰੈ ਵਿਣ ਨਾਵੈ ਰਸ ਖਾਇ। ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਤਿਤਮੁਖ ਥੁਕਾਪਾਹਿ

ਟੀਃ—ਪ੍ਰਥਮ ਵਰਣੋ ਮੈ ਉਤਮ ਬ੍ਰਹਮਨਹੈ ਪੁਨਃ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾਸੇ ਹਾਥ ਪਾਂਵ ਧੋਇ ਸਣੇ ਬਸਤ੍ਰ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਜੋ ਗਊ ਕੇ ਗੋਬਰ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਚੌਕੇ ਦੀਏ ਊਪਰ ਆਇਕੇ ਬੈਠਤਾ ਹੈ। ਬਡੀ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਸੇ ਗੰਗਾ ਜਲ ਸੇ ਅਨ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਰਸੋਏ ਨੇ ਥਾਲ ਮੈ ਪਰੋਸ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਯਾ। ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭਿਟਨੇ ਨ ਦੀਆ। ਬਿਨਾ ਧੋਤੀ ਉਪਰਨੇ ਔਰ ਸਰਬ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸਿਰ ਸੇ ਨੰਗਾ ਹੋਇ ਕੇ ਖਾਣੇ ਲਾਗਾ ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ ਕੇ। ਪੁਨਃ ਸੁਚਿ ਜਲ ਸੇ ਚੁਲੀ ਕਰਕੇ ਸਲੋਕ ਭੀ ਪੜਿਆ। ਆਪਨੇ ਜਾਨੇ ਮੈ ਬਡਾ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨਤਾ ਹੈਂ। ਔਰ ਕੋ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਮਾਨਤਾ ਹੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਕਹੁ ਯੇ ਜੋ ਬਡਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅੰਨ ਥਾ ਸੋ ਤੁਮ ਨੇ ਕੁਹਥੀ ਕੋ ਥ੍ਰੀ ਜਗਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਜੋ ਤੈਨੇ ਫੈਕਯਾ ਹੈ। ਸੋ ਯੇ ਦੋਖ ਪਾਪ ਕਿਸ ਕੋ ਲਾਗਾ ਯੇ ਕਹੁ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਵੇਦ ਮੈ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਬੈਸੰਤਰ ਕੋ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਲੂਣ ਪਾਯਾ ਪੰਜਵਾ ਘ੍ਰਿਤ ਪਾਕੇ ਅਨ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਆ ਥਾ। ਜਿਸ ਅੰਨ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸਭ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਥਾ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਉਸ ਅੰਨ ਕਾ ਜਬ ਪਾਪੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਸੰਗ ਹੂਆ ਤਬ ਤਿਸੀ ਅਨ ਊਪਰ ਦੇਖ ਕੇ ਲੋਕ ਥੂਕਣੇ ਲਗ ਪੜੇ। ਜਿਸ ਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਏਕ ਚਾਰ ਯਾਮ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਸੰਗ ਹੋਣੇ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਅਨ ਕੇ ਊਪਰ ਥੁਕਾ ਪੜਨੇ ਲਗ ਗਯਾਂ। ਚਾਰਯਾਮ ਕੀ ਕਥਾ ਤੋ ਰਹੁ। ਜਬ ਪੁਰਖ ਅੰਨ ਖਾਤੇ ੨

ਬਵਨ ਕਰਤਾਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਏਕ ਹੀ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਸੰਗ ਹੋਣੇ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਅੰਨਕੇ ਊਪਰ ਥੂਕਾਂ ਪੜਨੇ ਲਗ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈ। ਐਸਾ ਯੇ ਪਾਪੀ ਸ਼ਰੀਰ ਹੈ। ਐਸੇ ਹੀਜੋ ਜੀਵ ਕੁਸੰਗ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਭੀਕਰਤੇ ਹੈ ਮਹਾ ਘੋਰ ਦੁਖ ਔ ਨਰਕਾਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸ਼ਕ ਨਹੀਂ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੌਨ ਸੇ ਮਾਨੁਖ ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਨਾਮ ਲੀਏ ਬਿਨਾ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਸ ਖਾਤੇਹੈ। ਔਰ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾਪਿਤ੍ਰਅਤਿਥੀਅਭਜਾਗਤ ਸੰਤ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਦੀ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮੀ ਕੋਅੰਨ ਨਦੇਕੇ ਖਾਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਤੀਨ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਅੰਨਕੇ ਊਪਰ ਦੇਹਕੇ ਸਾਥ ਕੁਸੰਗ ਕਰਣੇ ਸੇ ਥੁਕਾਂ ਪੜਜਾਂ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਿਸ ਨਰ ਅਥਵਾ ਨਾਰੀ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਭੀ ਥੁਕਾਂ ਪੜੈਂਗੀ। ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਕਥਾ ਆਯਾ ਕੇ ਚਾਹੇ ਕੈਸਾ ਭੀ ਊਚ ਜਾਤੀ ਵਾਲਾ ਮਹਾਤਮਾ ਭੀ ਹੋਵੈ। ਤੌ ਭੀ ਕੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਅਧੋਗਤੀ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਇੰਦ੍ਰ ਏਕ ਘੜੀ ਭਰ ਅਹਲਜਾ ਕੇ ਸੰਗਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਮੈ ਜਿਤਨੇਕ ਯਾਰ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਹੈ। ਤਿਨ ਕੇ ਅਰਧ ਪਾਪ ਰੂਪਨੀਚ ਗਤੀ ਔ ਹਜਾਰ ਭਗ ਕੋਪਾਂਚ ਸ਼ਾਪ ਰੂਪਨੀਚ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਔਰ ਆਵਵੇਕ ਜਨ ਚਾਹੇ ਦੇਵਤਾ ਯੋਨੀ ਔ ਊਚ ਪਦ ਮੈ ਭੀ ਇਸਥਤ ਹੋ ਤੌ ਭੀ ਅਧੋਗਤੀ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਨੀਤੀ॥

ਸ਼ਿਰਃ ਸ਼ਾਰਬੰ ਸ੍ਵਰਗਾਤ ਪਤਤਿ ਸ਼ਿਰਸਸ੍ਤਛਿਤਿ ਧਰੰ॥ ਮਹੀਧ੍ਰਾਦੁਤਤੁੰਗਾ ਦਵਨਿ ਮਵਨੇ ਸ਼੍ਪਿ ਜਲਧਿੰ॥ ਅਧੋ ੨ ਗੰਗੇਯੰ ਪਦ ਮੁਦਗਤਾਸ੍ਤੋਕ ਮਥਵਾ। ਵਿਵੇਕ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟਾਨਾਂ ਭਵਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤਃ ਸ਼ਤਮੁਖਃ॥

ਟੀਃ—ਸਤ ਰੂਪ ਅਸਥਾਨ ਸੇ ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਗਿਰਕੇ ਨੀਚ ਅਧਹਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸੁਣਹੁ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਸੇ ਗਿਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਮੇ ਆਈ। ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਸੇ ਗਿਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਆਈ ਔ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਭੀ ਗਿਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਗਿਰੀ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਕੇ ਸਿਰ ਸੇ ਭੀ ਗਿਰ ਕੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਊਪਰ ਗਿਰੀ ਪੁਨਃ ਪਰਬਤ ਬਡੇ ਊਚੇ ਸੇ ਗਿਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਲ ਮੈ ਆਈ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਲ ਸੇ ਭੀ ਨਿਮਨ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਮਾਰਗ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਜਾਇ ਮਿਲੀ। ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਧੁਰ ਗੁਣ ਵਾਲਾ ਥਾ। ਸੋਈ ਗੰਗਾ ਜਲ ਸਮੁਦਰ ਕੇ ਕੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਖਾਰੀ ਬੇਸ੍ਵਾਦ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅੰਤਰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਦੇਤਾ ਥਾ ਅਬ ਸੋਈ ਗੰਗਾ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਮਿਲਨੇ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਖਾ ਕੋ ਨਾਸ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਉਲਟਾ ਅੰਤ੍ਰ ਦਾਹ ਲਗਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਦਾਰਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਜੋ ਪੁਰਖ ਵਿਵੇਕ ਸੇ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟ ਹੈ ਔ ਅਵਿਵੇ

ਕੀਓ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਤਿਨ ਜੀਔਂ ਕਾ ਨਾਸ ਸੈਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਮੁਦਰ ਖਾਰੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਥਾ ਕੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਮਰੀਚ ਮਾਰਾ ਗਯਾ ਜਬ ਇੰਦਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਭੀ ਆਦੀਪਦਕਰਕੇ ਮਪ੍ਰ ਭਾਵ ਵਾਲੇਦੈਤਭੀਗ੍ਰਹਨ ਕਰ ਲੇਨੇਂ ਕੁਸੰਗ ਆਪਨੇ ਪਦ ਸੇ ਗਿਰਾਏ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਤਰ ਜੀਵੋ ਕੀ ਕਿਆ ਕਥਾ ਹੈ॥ ੧੦॥ ਤਬ ਬਗਲਾ ਹੰਸਾ ਕੇ ਸਾਥ ਕਦਾਚਿਤ ਮਿਲਕੇ ਅਲਖ ਹੋਕੇ ਮਾਨ-ਸਰੋਵਰ ਪਰ ਜਾਇ ਭੀ ਬੈਠੇ ਤਬ ਬਗਲੇ ਕਾ ਚਿਤ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਪਰ ਨਹੀ ਲਾਗਤਾ ਕਾਹਤੇ ਬਗਲੇ ਕਾ ਖਾਣਾ ਜੋ ਮੇਂਡਕ ਮਛਜਾਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵਿਚੋਂ ਹੰਸ ਮੋਤੀ ਚੁਗਤੇ ਹੈ ਬਗਲਾ ਵਿਚਾਰਾ ਉਥੇ ਉਦਾਸ ਹੋਇਕੇ ਡਰ ਕਾ ਮਾਰਜਾ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਤੇ ਉਡ ਆਵਤਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਮਤ ਮੁਝ ਕੋ ਹੰਸ ਲਖਨ ਜਾਵੇ ਜੋ ਯੇ ਹੰਸ ਨਹੀ ਬਗਲਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕੁਸੰਗੀ ਪੁਰਖ ਕਦਾਚਿਤ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਰੂਪ ਸੰਤਾ ਕੇ ਸੰਗਮੈ ਦੈਵ ਯੋਗ ਸੇ ਜਾਇ ਭੀ ਬੈਠੇ। ਤਬ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਵਚਨ ਤਿਸਕੋ ਅਛੇ ਨਹੀ ਲਾਗਤੇ ਔ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਵਚਨ ਨਾ ਤਿਸ ਕੀ ਸਮਝ ਮੈ ਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਮੋਤੀ ਰੂਪ ਗੁਣ ਤੋ ਗ੍ਰਹਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਉਲਟਾ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਸੰਤਾਂ ਵਿਖੇ ਦੋਖ ਤੋ ਜਰੂਰ ਅਰੋਪਣ ਕਰਕੇ ਸੰਤ ਸੰਗ ਮੈ ਸੇ ਉਠ ਜਾਵੇਗਾ॥ ਪੁਨ ਕੁਸੰਗ ਮੈ ਜਾਇ ਬੈਠੇਗਾ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ। ਕਬੀਰ ਪਾਪੀ ਭਗਤਿ ਨ ਭਾਵੀ ਹਰਿ ਪੂਜਾ ਨ ਸੁਹਾਇ। ਮਾਖੀ ਚੰਦਨ ਪਰਹਰੈ ਜਹ ਬਿਗੰਧ ਤਹ ਜਾਇ। ਪਾਪੀ ਜਨੋ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਭਗਤੀ ਅਛੀ ਨਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ। ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭਕਤੀਨਹੀਭਾਵਤੀ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਦੁਸ਼੍ਰ ਪੁਰਖਹੋਤੇ ਹੈ ਗੰਦ ਮੰਦ ਬੋਲਨੇ ਵਾਲੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਬੈਠਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੀ ਮਾਖੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਕੇਸਰ ਕਸਤੂਰੀ ਕੁੰਕਮ ਆਦਿਕ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ। ਜਹਾਂ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਆਦੀ ਦੁਰਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਹੋਵੇਂਗੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਬੈਠੇਗੀ। ਸਤਸੰਗੀ ਜਨ ਦੇਵ ਯੋਗ ਸੇ ਕਦਾਚਿਤ ਕੁਸੰਗੀ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਕੁਸੰਗ ਮੈ ਆਇ ਭੀ ਜਾਵੇਂ। ਤਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਸੀਗਾਰ ਔ ਹਾ ਹਾ ਹੀ ਹੀ ਆਦਿਕ ਸਬਦ ਸੁਨ ਕੇ ਤਿਸ ਕੁਸੰਗ ਕਾ ਤੁਰਤ ਹੀ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਤੁਰਤ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਆਇ ਬੈਠਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਹੰਸਾਂ ਕਾ ਬਚਾ ਬਗਲਜਾਂ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਔਰ ਸਰੋਪਰ ਜਾਤਾ ਭੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਤਹਾਂ ਬਗਲਜਾਂ ਕੋ ਮੀਡਕ ਮਛਜਾਂ ਕੋ ਮਾਰਤਾ ਖਾਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਤੁਰਤ ਉਦਾਸ ਹੋਕੇ ਉਡ ਕੇ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਪਰ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ।ਔ ਊਹਾਂ ਮੋਤੀ ਚੁਗਤਾ ਹੈ। ਬੀਸ ਬਿਸ੍ਵਆਂ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਸਾਰੇ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹੈ। ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਗੁਰਮੁਖ ਹੈਂ । ਸੋ ਤੋ ਤੁਰੀਆ ਅਤੀਤ ਜੋ ਇਕੀਸਵਾਂ ਵਿਸ੍ਵਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ

ਵਰਤਤੇ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਜਾਇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਔਰ ਸਰਬ ਬਨ ਕੋ ਚੰਦਨ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਬਾਂਸ ਔ ਅਰਿੰਡ ਕੋ ਚੰਦਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਬਾਂਸ ਮੈ ਚਾਰ ਦੋਸ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਚੰਦਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਵੋ ਚਾਰ ਦੋਸ ਕੌਨਸੇ ਹੈਂ ਏਕ ਤੋ ਬਾਂਸ ਸਾਰੇ ਬਨ ਮੈ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ਬਡਾ ਊਚਾ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਅੰਤਰ ਸੇ ਪੋਲਾ ਹੈ ਖਾਲੀ ੨ ਤੀਸਰਾ ਬਾਂਸ ਕੇ ਬੀਚ ਗੰਡਾਂ ਹੈਂ ੩ ਚੌਥਾ ਬਾਂਸ ਜਬ ਆਪਸ ਮੈ ਦੋ ਘਸਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਬਾਂਸ ਮੈ ਅਗਨਿ ਨਿਕਸ ਕੇ ਸਹਤ ਬਾਂਸੋਂ ਕੀ ਕੁਲ ਕੇ ਔਰ ਭੀ ਬਨ ਸਾਰੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਕੋ ਦਾਹ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਬਾਂਸ ਕੁਲ ਘਾਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਜਿਸ ਨਰ ਨਾਰੀ ਕੋ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਜਾਤੀ ਕੁਲ ਗੋਤ੍ਰ ਕੋ ਅਹੰਕਾਰ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਰੰਗ ਨਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਔ ਜੋ ਅੰਤਰ ਸੇ ਖਾਲੀ ਨਾਮ ਸੂਨ ਰਹੇ। ਜੋ ਮਨ ਮੈ ਕਪਟ ਰਖੇ ਜੋ ਕੁਲ ਘਾਤੀ ਮਿਤ੍ਰ ਘਾਤੀ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤੀ ਹੋਵੇ ਇਤਨੇ ਨਰੋ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਰੰਗ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਅਰਿੰਡ ਕੋ ਜਬ ਫਲ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਔਰ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਝੁਕਤਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਅਹੰਕਾਰੀ ਨਰੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਸੁਬਧ ਨਾਮ ਆਕੜਜ਼ਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਅਰਿੰਡ ਭੀ ਅੰਤਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਨਾਮ ਪੋਲਾ ਸੂਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅਰਿੰਡ ਚੰਦਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਹੋਕੇ ਭੀ ਚੰਦਨ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਕਰਕੇ ਔਰ ਬਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚੰਦਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਜੋ ਨਰ ਧਨ ਕੋ ਗੁਣ ਕੋ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਆਗੇ ਨਹੀ ਨਿਵਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਰੰਗ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਚੜੇਗਾ। ਸਾਧੋ ਮੈਹਦੀ ਰੰਗਲੀ ਲਾਈ ਸਗਲ ਜਹਾਨ। ਇਕਨਾ ਨੂੰ ਰੰਗ ਚੜ ਗਯਾ ਇਕ ਰਹ ਗਏ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ।੧। ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਆਪਨੇ ਮਨ ਕੀ ਓਰ ਹਰਵਖਤ ਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਭੀ ਆਪਨੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਖੋਟਾ ਸੰਕਲਪ ਫੁਰਣੇ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਜੋ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਕੁਸੰਗ ਮੈ ਕਬੀ ਭੀ ਫਸਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿਖ ਸਦਾ ਕਲਜ਼ਾਣ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧੦ ॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਯੇ ਆਯਾ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਭਟ ਹਰਿ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪਿਸੌਰ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਸੇਨਾਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੜਨਾ ਅਨਪੜੇ ਨੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਖਰੋ ਕਾ ਅਭਜ਼ਾਸ ਕਰਣਾ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਕੇ ਸਮੇ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਹਾਜਰ ਹੋਣਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੁਣਨਾ ਪੰਡਿਤ ਰਾਗੀ ਰਬਾਬੀ ਕਾ ਯਥਾ ਸਕਤੀ ਧਨ ਵਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਪੂਜਨ

ਕਰਣਾ ਅਤਿਥੀ ਅਭਯਾਗਤ ਕਾ ਭੀ ਧਨ ਵਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਰ ਤੋਖ ਕਰਣਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਨਾਮ ਦਾਨ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਿਸ਼ੌਰ ਕੀ ਛਾਵਨੀ ਮੈ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਆਇ ਗਏ। ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਥਾ ਸਸਿ ਹਰਿ ਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਮੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀ। ਇਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਸੰਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਏ। ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤਾ ਰਹਾ। ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੇ ਵੋ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਬਵਾਨ ਅਖਰੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਣੇ ਲਾਗੇ। ਤਬ ਦੋਨੋ ਏਹੁ ਭੀ ਤਥਾ ਔਰ ਭੀ ਸਿੰਘ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਕਾ ਸੰਤਾ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਪਾਠ ਸੁਣ ਰਹੇ ਥੇ। ਜਬ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਕਾ ਛੇਵਾਂ ਸਲੋਕ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਟ ਹਰਿ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਇਸ ਲੋਕ ਕਾ ਅਰਥ ਸੁਨਾਇ ਕੇ ਪੁਨਃ ਆਪਨੇ ਆਗੇ ਪਾਠ ਕਰਣਾ। ਸਲੋਕ ਏਹ ਹੈ॥ ਸਲੋਕ ਆਵਨ ਆਏ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਮੈ ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਪਸੁ ਢੋਰ। ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖ ਸੋ ਬੁਝੈ ਜਾਂਕੈ ਭਾਗ ਮਥੋਰ॥ ੬॥

ਟੀਃ—ਸੰਤ ਜਨ ਕਹਤ। ਈਹਾਂ ਏਕ ਏਕ ਅਖਰ ਕਾ ਭਾਵਾਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਦੁਤੀਯ ਦੀਰਘ ਆਕਾਰ ਕਾ ਆਵਨਾ ਅਰਥ ਸਪਸ੍ਟ ਲਿਖਕੇ ਪੁਨਃ ਉਸੀ ਆਕਾਰ ਕਾ ਵਿਵਰਣ ਆਏ ਕਰਕੇ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਆਵਨ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕਾਮ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਮਤਲਬ ਵਾਸਤੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ਤੁਮ ਲੋਕੋ ਨੇ ਧਾਰਯਾ ਹੈ ਉਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੋ ਜਾਨੇ ਬਿਨਾ ਯੇ ਜੀਵ ਪਸੂਆਂ ਕੇ ਆਗ ਪਸੂ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੇ। ਅਕਾਰ ਅਖਰ ਕਹਤਾ ਹੈ। ਕੇ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਮੈ ਤੋ ਯੇ ਜੀਵ ਆਏ ਹੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਪਸੁ ਢੋਰ। ਬਿਨਾ ਆਪਨੇ ਆਪ ਕੇ ਗਯਾਨ ਸੇ ਢੋਰੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈਂ। ਏਕ ਪਸੂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਏਕ ਢੋਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਤਥਾਹੀ। ਜੈਸੇ ਘੋੜਾ ਤੋ ਪਸੂ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਆਗੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰ ਦੇਨੇ ਵਾਲੇ ਖਚਰ ਆਦਿਕ ਢੋਰ ਹੈ। ਜਬ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਖਚਰੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਚਿਲੀ ਅਸਬਾਬ ਲਦ ਕ ਪੁਨਃ ਸਹੀਸ ਭੀ ਊਪ੍ਰ ਚਢ ਬੈਠਤਾ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਡੇਰਾ ਜਾਇਕੇ ਉਤਰਿਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ ਘੋੜੇ ਵਾਸਤੇ ਤਿਸ ਖਚਰ ਕੇ ਊਪਰ ਘਾਸ ਲਦ ਕੇ ਆਦਮੀ ਭੀ ਤਸ ਚਿਲੀ ਘਾਸ ਕੀ ਊਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਡੇਰੇ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਘੋੜੇ ਕੋ ਖਰਖਰਾ ਆਦਿਕ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਨਿਹਾਰੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਦੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਖਚਰ ਵਿਚਾਰੇ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਦੀਆ ਜਾਤਾ ਬਿਨਾ ਘਾਸ ਦਾਨੇ ਸੇ। ਸੋ ਸਾਰਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਤੁਮ ਲੋਕੋਂ ਊਪਰ ਘਟਤਾ ਹੈ। ਤੁਮ ਈਹਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ ਮੈ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਸਰਫੇ ਸੇ ਆਪਨਾ

ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਅਪਨਾ ਜੀਵ ਹੀਲ ਕੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਵਤੇ ਹੈ। ਬਡੇ ਕਸ਼੍ਟ ਸੇ ਧਨ ਏਕਠਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਜਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਵੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਮੌਜ ਸੇ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਉਨ ਘੋੜਜੋ ਕੇ ਸਮਾਨ । ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ । ਤੁਮਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਤੋ ਪਸੂ ਹੈਂ ਔ ਤੁਮ ਤਿਨ ਪਸੂਓਂ ਕੇ ਆਗੇ ਫੋਰ ਹੋ । ਪੁਨਾ ਜਿਸ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਮਾਨੁਖਾ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਾ ਥਾ। ਸੋ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭੀ ਨ ਬੂਝਯਾ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸਨਬੰਧੀ ਰੂਪੀ ਪਸੂਆਂ ਕੇ ਆਗੇ ਫੋਰ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੋ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮ ਤਿਸ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਂ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਨਾਨਕੇਤਿ। ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਕੇ ਮਸਤਕ ਉਪਰ ਉਤਮ ਭਾਗ ਲਿਖਾ ਹੋਗਾ। ਸੋਈ ਪੁਰਖ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸਲੋਕ ਕਾ ਅਰਥ ਸੁਨਾਕੇ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਕਾ ਪਾਠ ਸੰਪੂਰਣ ਕਰਕੇ। ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਤਹਾਂ ਸੇ ਰਮਤੇ ਹੂਏ। ਤਿਨਕੇ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਤਰਕ ਖਾਇਕੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣੇ ਲਾਗੇ। ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਤੀਖਣ ਬਾਣ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਲਾਗ ਕੇ ਬੇਧਜਾਵੇ। ਤੈਸੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਭਟ ਹਰਿਕੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕੋ ਬੇਧ ਗਏ। ਕੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਨੇ ਸਤ ਵਚਨ ਕਹੇ ਹੈਂ । ਠੀਕ ਹਮ ਲੋਕ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਫੋਰ ਹੀ ਹੈ। ਅਬੀ ਸਰਬ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੋ ਖੋਜ ਕੇ ਪੁਨਃ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਲਜ਼ਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਵੈ । ਐਸੇ ਮਨ ਮੈ ਦ੍ਰਿਢ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜਬ ਇਸ ਪੁਰਖ ਕੇ ਪੂਰਣ ਪੁੰਨਜੋਕੇ ਪੁੰਜ ਉਦੇ ਹੋਵੈ ਤਬ ਜਗਤ ਜਾਲ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਜੀਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਆਇ੍ਯ ਉਦੇ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਮਿਥਜ਼ਾਹੀ ਦੇਹ ਆਤਮਾ ਭਿਮਾਨ ਕਰ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੀ ਦੇਹਕੇ ਸਨ ਬੰਧੀ ਅਪਨੇ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਹੂਏ ਉਨਕੇ ਫੋਰ ਬੰਨਕੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦੁਖ ਪਾਵਤੇ ਰਹੇ। ਨ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਪਰਾ-ਯਣ ਹੂਏ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਤ੍ਵ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਸੂਨ ਹੀ ਰਹੇ। ਆਜ ਕਾਲ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਕਈ ਸਾਲ ਹਮਨੇ ਬਿਤਾਇ ਦੀਏ ਹੈ। ਅਹੋ ਬਡਾ ਕਸ਼੍ਟ ਹੈ ਹੇਭ੍ਰਾਤਾ ਅਬ ਤਕ ਯੇ ਚਿਤ ਜਗਤ ਕੀ ਓਰਸੇ ਨਿਰਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਤਨੇਕ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਵਿਖੈ ਇੰਦ੍ਰਯ ਸੰਯੋਗ ਜਨ ਸੁਖ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਕੇਵਲ ਆਭਾਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਖ ਹੈ। ਵੋ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋ ਕੇਵਲ ਦੁਖ ਹੀ ਹੈ। ਏਕ ਕੇਵਲ ਅਧਜ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਸਰੀਖੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਯੇ ਜੋ ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਯੇ ਪਰਮ ਦੁਖ ਰੂਪਾ ਹੈ॥ ਭ੍ਰਾਤੇ

ਦਾਰਿਦ੍ਰੋ ਵਯਾਧਿਤੋ ਮੂਰਖਸ਼ਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਰਿ ਸੇਵਕਃ ਪੰਚ ਹੈਤੇ ਮ੍ਰਤਾ ਨਿਤਯੰ ਪਰਾਧੀਨਾ ਦੁਃਖਾਸਪਦਾਃ ॥ ੧ ॥ ਟੀਃ—ਯੇ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜੀਵ ਸਦਾ ਹੀ ਦੁਖ ਕਾ ਅਸ ਪਦ ਹੈ ਨਾਮ ਦੁਖਕਾ ਘਰ ਹੈ। ਦੁਖ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰਾ ਯੇ ਸਦਾ ਕਾ ਘਰ ਹੈਂ ਹਮ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਜਾਵਹ। ਏਕ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ੧ ਰੋਗੀ ੨ ਮੂਰਖ ੩ ਸਦਾ ਪਰਦੇਸ ਮੇ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾ ੪ ਨੌਕਰ ੫ ॥ ਚਕਾਰ ਕਰਕੇ ਰਿਣੀ ਨਾਮ ਕਰਜਾਈ ੬ ਕੰਨਯਾ ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਜੁਬਾ ਬੈਠੀ ਹੋਵੈ ੭ ਬਾਲ ਬਿਧਵਾ ੮ ਕ੍ਰੋਧੀ ੯ ਈਰਖੂ ਨਾਮ ਮਤ ਸਰੀ ੧੦॥ ਕਰਾਏ ਪਰ ਬਿਗਾਨੇ ਘਰ ਮੇ ਰਹਨੇ ਵਾਲਾ ਭੀ ਪ੍ਰਦੇਸਜਾਂ ਕੀ ਗਣਨਾ ਮੈ ਹੈ ਯੇ ਦਸ ਜੀਵ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਦੁਖੀ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹ। ਇਨ ਦਸੋਂਕੋ ਤੁਮਨੇ ਜੀਵਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਨਨਾ ਇਨ ਕੋ ਕਬੀ ਸੁਪਨ ਮੈ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਉਨ ਦਸੋ ਮੈ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਗਣਨਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹਮਾਰਾ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਇਸ ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਕੋ ਛੋਡੇਂ ਤੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਪਾਰਾਯਣ ਹੋਵੇਂ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਾ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਹੇ ਸਖੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਪਰਮ ਸੁਹਿਰਦ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ਹੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤੁਮ ਸੇ ਹਮ ਯੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਮਨ ਅਬ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇਅਤਿ ਉਪਰਾਮ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਤੁਮ ਕੋਈ ਐਸਾ ਸੰਤ ਬਤਾਵਹੁ ਹਮ ਕੋ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਬੇਤਾ ਸਾਂਤ ਆਤਮਾ ਸਮਦਰਸੀ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ॥

ਸ਼ —ਰਿਚ ਪੇਖਯੰ ਮੁਨਿੰ ਸ਼ਾਂਤੰ ਨਿਰਵੈਰੰ ਸਮ ਦਰਸ਼ਿਨੰ ॥ ਅਨੁ ਬ੍ਰਜਾਮਯਹੰ ਨਿਤਯੰ ਪੂਯੇ ਯੇਤਯੰ ਘ੍ਰਿਰੇਣੁਭਿਃ ॥ ਟੀਃ—ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਵਿਤ੍ਰਿਸਨ ਹੋਵੇ ਮਨਨ ਸੀਲ ਹੋਵੇ ਸਾਂਤਾਤਮਾ ਨਿਰਵੈਰ ਸਮਦਰਸੀ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਰਹਤ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਿਸ ਕਾ ਵੈਰ ਨਾ ਹੋ ਸਮ ਨਾਮ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਮੈ ਸਮ ਬੁਧੀ ਹੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਹੋ ਮੁਨਿੰ ਨਾਮ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਕਾ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲਾ ਹੋ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਭੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਐਸਾ ਸਤ ਪੁਰਖ ਕੋਈ ਹਮ ਕੋ ਬਤਾਵੋਹੁ ਜੇ ਤੁਮ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਤੋ ਐਸੇ ਸਤ ਪੁਰਖ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਸਾਂਸਾਰਿਕ ਬੰਧਨ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਸਿੰਖਲਾ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪਾ ਪਾਸੀ ਕਾਟ ਦੇਵੇ ਐਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਹਮ ਸੰਸਯ ਆਤਮਿਕ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰ ਜਾਵੇਂ ਐਸੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਚਰਨੋ ਕੀ ਧੂੜੀ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਪੜੇ ਤਬ ਹਮ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਪੁਰਖੋਤਮ ਕੇ ਪੀਛੇ ਸਦਾ ਗਵਨ ਕਰੈ ਵੋ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਆਗਯਾ ਕਰੈ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਉਨਕੀ ਸੇਵਾ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕਰਕੇ

ਉਨ ਕੋ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਸਰਧਾ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘੋ ਉਵਾਚ-ਹੇ ਸਖੇ ਬਡਾ ਆਨੰਦ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਕੋ ਤੀਬ੍ਰ ਤਰਵੈਰਾਗ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਹੂਆ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋਂ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਕਲਯਾਨ ਹੋਗਾ ਜੈਸਾਕ ਸੰਤ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਆਪ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਹਮ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੋ ਐਸੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ-ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਆਜ ਕਾਲ ਕਹਾ ਪਰ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ-ਹੇ ਸਖੇ ਏਕ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਸੇ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਪਰਬਤ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸ਼ਾ ਕੀ ਓਰ ਹੈ। ਤਿਸ ਪਰਬਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਏਕ ਕੁਰੀ ਨਾਮ ਨਗਰੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਨਗਰੀ ਕੇ ਪਾਸ ਏਕ ਨਦੀ ਹੈ ਰਾਮ ਰਾਹ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਤਿਸ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਏਕ ਗੁਫਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਗੁਫਾ ਮੈ ਸੋ ਯੋਗੀਰਾਜ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਰਹਤੇ ਹੈਂ। ਕਬੀ ਕਬੀ ਨਗਰੀ ਮੈਂ ਭੀ ਆਇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਕੈਸੀ ਹੈ ਵੋ ਨਗਰੀ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦੀ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਹੈ। ਸਰਬ ਵਰਣ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਸੋ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨਾ ਆਪ ਲਖਾਵਤੇ ਨਹੀ ਹੈ। ਗੁਪਤ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਓਂ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਸੰਪਨ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਧਨੀ ਹੋਵੇ ਆਪਨੀ ਮੌਜ ਸੇ ਅਪਨਾ ਦੇਸ ਛੋਡ ਕੇ ਜਹਾਂ ਕੋਈ ਭੀ ਤਿਸ ਧਨੀ ਕੋ ਨ ਜਾਨਤਾ ਹੋਵੇ। ਤਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਵੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਹਮ ਕੋ ਕੋਈ ਜਾਨੇ ਨਾ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ। ਕੋਈ ਕਾਲ ਅਲਖ ਰਹੇ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਮਹਾਰਾਜ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਅਪਨਾ ਆਪ ਜਨਾਤੇ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਸਤੀ ਰਾਜੇ ਪਹਾੜਜੇ ਤੁਰਕ ਬਡੇ ਬਲਵਾਨ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਭੀ ਆਕੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸੋਈ ਸਤੀ ਰਾਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਉਨ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਛਟੀ ਭੀ ਚਲੀ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਤਿਸ ਛਟੀ ਕੀ ਤਾਬਯਾ ਦਾਰ ਹੋਕੇ ਵੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸਤੀ ਰਾਜੇ ਦਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਅਪਨਾ ਆਪ ਕਿਤਨਾ ਭੀ ਛਪਾਵੇ। ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਕਿਸੀ ਨਾ ਕਿਸੀ ਸਾਮਰਥ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹਤਾ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਮਹਾਪੁਰਖ ਯਦਯਪੀ ਅਪਨਾ ਆਪ ਛਪਾਇ ਭੀ ਰਖਤੇ ਹੈ। ਤਥਾਪੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਸਾਮਰਥ ਦ੍ਵਾਰਾ ਇਨ ਕੋ ਦੇਖ ਹੀ ਲੇਤੇ ਹੈਂ। ਤਾਂਤੇ ਜੋ ਆਪ ਕੋ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤੋ ਜਾਉ ਉਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਹੁ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਸਿ ਹਰਿ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭਟ ਹਰਿ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭੁਏ। ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਬੋਲੇ ਆਪ ਛੁਟੀ ਕਹਾਂ ਗੁਜਾਰਤੇ ਹੋ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਛੁਟੀ ਗੁਜਾਰਤੇ ਹੈ

ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਕੇ ਤਯਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਹੂਈ ਸਰਦਾਰ ਕੋ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹਮ ਅਬ ਘਰ ਕੋ ਜਾਵੈਂਗੇ। ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਅਬ ਨੌਕਰੀ ਕੀ ਖਾਸ ਨਹੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਕੇ ਉਪਰਾਮਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਤਲਬ ਕੇ ਵਧਾਨੇ ਕਾ ਔਰ ਬਡੇ ਹੁਦੇ ਕਾ ਲਾਲਚ ਦਿਖਾਇਆ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬੇਨਤੀ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਕਰੀ। ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਚਿਤ ਤਹਾਂ ਤੇ ਐਸਾ ਉਦਾਸ ਹੂਆ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕਾ ਕਹਣਾ ਮਾਨਣੇ ਮੈ ਨ ਲਗਾਵੈ। ਔਰ ਭੀ ਸਤਸੰਗੀ ਜਿਤਨੇ ਸਿੰਘ ਥੇ ਸਮੀਪ ਬਰਤੀ ਸੋ ਸਾਰੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਉਧਾਰ ਦੁਖ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਹੋਜਾਤਾ। ਸੋ ਆਪ ਭੀ ਹਮਾਰਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਚਲੇ ਹੋ। ਹਮਾਰਾ ਅਬ ਕੌਨ ਹਾਲ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਤਸੰਗੀ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਭ ਕੋ ਧੀਰਯ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੋਪਯਾਂ ਗੁਵਾਲ ਬਾਲ ਸਖਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਕੋ ਧੀਰਯ ਦੇਕੇ ਮਥਰਾ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸਭ ਸੇ ਧੀਰਯ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਸਭ ਕੋ ਨਾਮ ਚਿਤ ਆਵਨ ਕਾ ਵਰ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਤਹਾਂ ਤੇ ਨਾਵਾ ਕਟਾਇ ਕੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਜਿਤਨਾ ਕ ਦ੍ਰਬ ਪਾਸ ਥਾ ਉਸ ਮੈ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦਾਨ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦਾਨ ਗਰੀਬਾਂ ਕੋ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਤਥਾਪੀ ਦੋ ਖਚਰਾਂ ਸੇਸ ਅਸਬਾਬ ਕਯਾਂ ਰਹਯਾਂ ਸੋ ਲੈਕੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਤਹਾਂ ਸੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਸੇ ਆਗੇ ਬਕਫ਼ਾਲੇ ਕੀ ਖਡ ਮੈ ਆਏ। ਤਹਾਂ ਸੇ ਏਕ ਰਸਤਾ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਏਕ ਮਾਰਗ ਕੁਰੀ ਨਾਮ ਨਗਰੀ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਇਸ ਓਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਘਰ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ। ਔ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਕੋ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੂਏ ਹੂਏ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ। ਪੀਛੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਾਲੀਸ ਪਚਾਸ ਸਿਖ ਘੋੜਯੋਂ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੂਏ੨ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ। ਜਹਾਂ ਦੋਨੋ ਮਾਰਗ ਵਿਛੜਤੇ ਹੈਂ। ਤਹਾਂ ਦੁਰਾਹੇ ਪਰ ਅਕਸਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦੋਨੋ ਸਾਹਿਬੋਂ ਕੇ ਪਰਸਪਰ ਨੇਤ੍ਰ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਸਨਮੁਖ ਪਰਸਪਰ ਜਬ ਦਰਸਨ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਚਿਤ ਹਰਿਆ ਗਯਾ। ਔ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਕੁਛ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ। ਜੈਸੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਔ ਚਕੋਰ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੀ ਚਕਵੀ ਔ ਸੂਰਯ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੀ ਮੋਰ ਔ ਮੇਘ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੀ ਮਛਲੀ ਔ ਨੀਰ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਐਸੀ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ

ਮਨ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੋ ਆਈ। ਜਬ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਘੋੜਾ ਅਗਾੜੀ ਨਿਕਸ਼ ਗਯਾ। ਤਬ ਜੋ ਪੀਛੇ ਸਿੰਘ ਆਵਤੇ ਥੇ ਤਿਨ ਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੂਛਿਆ। ਯੇ ਕੌਨ ਸਾਹਿਬ ਹੈਂ ਜੀ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਸਰਦਾਰ ਹੈ ਯਾ ਸੰਤ ਹੈ। ਐਸਾ ਤੇਜ ਚਮਤਕਾਰ ਹਮਨੇ ਆਗੇ ਕਬੀ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਤਬ ਸਿੰਘੋ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਯੇ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਹੈਂ। ਆਪਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹੈਂ। ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਆਪਨੇ ਆਸ੍ਰਮ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਉਨ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਸਾਥੀਓਂ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਏਕਤੋ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਰਿਦੈ ਮੈ ਥੇ। ਦੂਸਰਾ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਸੁਣ ਲੀਆ। ਤੀਸਰਾ ਅਦਭੁਤ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਤੇਜ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਚਿਤ ਮੋਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਬਚਨ ਕੀਆ ਸੁਣਹੁ ਭਾਈ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਇਸੀ ਵਸਤੂ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਜੋ ਰਿਦੈ ਕੋ ਅਪਨੀ ਓਰ ਖੈਂਚ ਲੈਨਾ। ਆਕਰਖਣ ਸ਼ਕਤੀ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਔਰ ਮੈ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਜਬ ਜਨਕ ਪੁਰੀ ਮੈ ਵਿਸ਼੍ਵਾ ਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ਗਏ ਹੈ। ਤਬ ਧਨੁਖ ਤੋੜਨ ਸੇ ਪੂਰਬ ਹੀ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਸਹਤ ਸਰਬ ਮਿਥਲਾ ਪੁਰੀ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਔ ਸੀਤਾ ਸਹਤ ਸਰਬ ਰਣਵਾਸ ਕਾ ਮਨ ਚੁਰਾਇ ਲੇਤੇ ਭਏ ਥੇ। ਅਬ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਕੋ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਏ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਬਦ ਕੇ ਪੀਛੇ ਮ੍ਰਿਗ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਯੂ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੇ ਲੇਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਵੰਡਿਸ ਨਾਮ ਕੁੰਡੀ ਅਗਾਧ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਮਤਸ ਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗੁਡੀ ਕੋ ਡੋਰ ਆਕਰਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੇ ਲੈਗਏ ਹੈਂ। ਅਬ ਹਮ ਐਸਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਅਬੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਵਹਿ। ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਜਬਾਸਣੇ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਹਰ ਕੇ ਲੇ ਗਏ ਥੇ। ਪੀਛੇ ਉਨ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮਾਤ੍ਰ ਰਹਗਏ ਥੇ। ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਅਬ ਸਰੀਰ ਮਾਤ੍ਰ ਈਹਾਂ ਰਹਗਯਾ ਹੈ ਔ ਚਿਤ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੇਗਏ ਹੈ। ਅਛਾ ਅਬ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਕੇ ਇਸ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਫੈਂਕ ਕੇ ਪੁਨਃ ਆਇਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੈਂਗੇ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਨਿਜ ਸੰਗੀਓਂ ਕੇ ਸਾਥ ਮੰਜਲ ਦਰ ਮੰਜਲ ਆਇਕੇ ਰਾਗੋ ਨੂਏ ਮੈ ਪਹੁਚੇ। ਨਗਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਮਾਤਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ। ਜੋ ਕੁਛ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਅਸਬਾਬ ਦੋਨੋ ਖਚਰੇ ਔ ਘੋੜਾ ਯੇ ਸਭ ਸਮਗ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾਕੇ

ਚਰਣੋ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ। ਤਬ ਮਾਤਾ ਨੇ ਭੀ ਆਗੇ ਸੇ ਆਸੀਰ ਵਾਦ ਦੀਆ। ਤਬ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਕੋਈ ਦਿਨ ਅਪਨੇ ਨਗਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਜਾਇ ਕੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਨੇ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਭੀ ਯਥਾ ਯੋਗ ਪੋਜਨ ਦ੍ਰਬਯ ਵਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਅਪਨੇ ਬਾਲ ਸਖਾਉ ਸੇ ਭੀ ਮਿਲ ਕਰਕੇ ਯਥਾਯੋਗ ਸਭ ਕਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ ਗਗੋਬੂਏ ਨਗਰ ਮੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਦਿਨ ਕੋ ਤੋ ਬਨ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵੈਂ। ਰਾਤ੍ਰ ਕੋ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈ ਰਹਜਾਵੈ। ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਅੰਨ ਮਾਤ੍ਰ ਪਾਇ ਜਾਵੈ ॥ ੭ ॥

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਸੰਤ ਕੇ ਉਕ੍ਤ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਨੌਕਰੀ ਵੈਰਾਗ ਪੂਰਬਕ ਨੌਕਰੀ ਕਾ ਤਯਾਗ ਅਠਤੀਸਮੋ ਅਧਯਾਯ ਨਾਮ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੩੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩੯ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ-ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਅਰਵਿੰਦ ਪਦ ਆਨੰਦ ਕੰਦ ਮੁਕੰਦ।
ਨਮੋ ਕਰੋ ਕਰ ਜੋਰ ਕੈ ਸਰਣ ਹਰਣ ਦੁਖ ਦੁੰਦ ॥ ੧ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਲੀਲਾ ਲ ਤ ਅਤ ਰਾਜਤ ਅਧਿਕ ਬਸੰਤ।
ਬਨ ਗਵਨੈ ਗੁਰ ਦਰਸ ਹਿਤ ਤਹਾਂ ਮਿਲੇ ਭਗਵੰਤ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ-ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨਾ ਆਪ ਕਿਸੀ ਸੇ ਲਖਾਵਤੇ ਨਹੀ ਬਨ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵਹ ਕਬੀ ਮਨ ਮੈ ਆਵੇ ਤੋ ਨਗਰ ਮੈ ਚਲੇ ਆਵੈਂ ਨਹੀ ਤਾਂ ਬਨ ਮੈ ਬਸੇਰ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਰਿਤੁ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ। ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਕੋਮਲ ਜਿਨਕੇ ਪਤ੍ਰ ਹੈ ਰੰਗ ੨ ਕੇ ਐਸੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤਯਾਂ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਨ ਵਿਖੇ। ਯੇ ਬਨ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹੂਆ ਹੈ ਕਿਧੋ ਬਸੰਤ ਰਾਇ ਨੇ ਬਿਰਹੀਨ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਸਿੰਗਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਪਲਾਸ ਸੇ ਪਤੇ ਗਿਰਕੇ ਪੁਨਃ ਲਾਲ ਲਾਲ ਫੂਲ ਨਿਕਸੇ ਹੈ। ਮਾਨਹੁ ਸੂਰਬੀਰ ਬਸਤ੍ਰ ਲਾਲ ਰੰਗ ਕੇ ਬਨਾਇ ਕੇ ਯੁਧ ਕਰਬੇ ਕੋ ਚਢੇ ਹੈ। ਆਂਬ੍ਰ ਬ੍ਰਿਖੋ ਕੇ ਜੋ ਮੌਰ ਨਿਕਸੇ ਹੈ। ਜਿਨ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਬ੍ਰਿਖੋ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਪਰਮਾ ਆਨੰਦ ਹੋਇਕੇ ਜਿਨ ਕੀ ਡਾਲੀ

ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਕੋਕਲਾ ਸੁੰਦਰ ਸਬਦ ਬੜੀ ਊਚੀ ਸੁਰ ਸੇ ਕੂਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨਹੁ ਬਸੰਤ ਰਾਜ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ। ਕਜਾ ਕਹਤੀ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਬਿਰਹੀ ਜਨੋ ਤੁਮ ਬਸੰਤ ਰਾਜਾ ਕੀ ਆਗਯਾ ਸਿਰ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮਾਨ ਛੋੜ ਦੇਵਹੁ। ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਤੁਮ ਕੋ ਸਮਾ ਛਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੋ ਪੁਸਪੋ ਮੈ ਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਸਹਤ ਰਸ ਚੂਵਤਾ ਹੈ। ਉਨ ਪੁਸਪੋ ਪਰ ਜੋ ਭਵਰ ਗੁੰਜਾਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਬਸੰਤ ਰਾਜਾ ਕੇ ਆਗੇ ਬੀਣਾ ਨਾਮ ਬਾਜਾ ਬਜਾਇਕੇ ਰਾਗ ਪਾਇਕੇ ਅਪਨਾ ਗੁਨ ਗੁਣੀ ਜਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿਖਾਇ ਰਹੇ ਹੈ। ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਜੋ ਸੁੰਦਰ ਬੋਲੀ ਪੰਛੀ ਗਣ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਰਾਜਾ ਬਸੰਤ ਕੀ ਬੰਦੀ ਜਨ ਕੀਰਤੀ ਗਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਜੋ ਸੀਤਲ ਮੰਦਮੰਦ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲਾ ਪਵਨ ਚਲ ਰਹ੍ਯਾ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨਹੁ ਆਕੀ ਜੋ ਬਸੰਤ ਰਾਜ ਸੇ ਬਿਰਹੀ ਨਰ ਨਾਰੀ ਹੈ ਉਨਕੇ ਧੀਰਯ ਕੋ ਛੁਡਾਇ ਰਹਾ ਹੈ ਜੋ ਬਨਮੇਂ ਲਾਲ ਸ੍ਵੇਤ ਸਯਾਮ ਪੀਤ ਸੋਸਨੀ ਰੰਗਕੇ ਫੁਲ ਫੁਲ ਰਹੇ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਨਵੀਨ੨ ਮੰਜਰੀ ਬ੍ਰਿਖੋ ਕੀ ਸਾਖਾਪਰ ਬੇਲੇ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਰਾਜਾ ਬਸੰਤ ਨੇ ਮਨ ਕੋ ਮੋਹਨ ਹਾਰੀ ਕਲਗੀ ਸਿਰਪਰ ਧਾਰਨ ਕਰੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੁੰਦਰ ਬਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਚਰਤੇ ਥੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤ ਆਈ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਨਾਂਤਰ ਮੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤਬ ਪਯਾਸ ਬਹੁਤ ਲਗ ਰਹੀ ਥੀ ਬਨ ਮੈ ਖੋਜਤੇ ਹੂਏ ਜਲ ਕਹੂੰ ਨ ਪਾਯਾ ਤਬ ਏਕ ਬ੍ਰਿਖ ਕੇ ਨੀਚੇ ਜਾਇ ਬਿਰਾਜੇ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮਨ ਕੇ ਜਬ ਮਧ੍ਯਾਨ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਏਕ ਪੁਰਖ ਹਲਕਾਰੇ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਤਹਾਂ ਪਰ ਆਯ ਗਯਾ ਤਿਸ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਰੇ ਹੇ ਭਾਈ ਈਹਾਂ ਤੁਮ ਕਿਉਂ ਸੋਇ ਪੜੇ ਹੋ ਘੋਰ ਬਨ ਮੈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਜਾਹਰ ਕਰੋ ਜੋ ਕੁਛ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਇ ਤੋ ਬਚਨ ਕਰੋ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਹਮ ਖੋਜ ਥਕੇ ਹਾਂ ਇਸ ਬਨ ਮੇ ਜਲ ਨਹੀ ਪਾਯਾ ਸੋ ਹਮ ਕੋ ਜਲ ਕੀ ਪਯਾਸ ਹੈ ਜਲ ਚਾਹਤੇ ਤਬ ਵੋ ਪੁਰਖ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਉਠ ਕੇ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਜਾਇ ਕੇ ਜੇਬ ਮੈਸੇ ਕਵਲ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਮਿਸਰੀ ਪਾਇ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਲੋਟਾ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਆਇ ਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਲੇਹੁ ਜੀ ਜਿਤਨਾ ਆਪ ਕੋ ਚਾਹਤੇ ਉਤਨਾ ਇਛਾ ਪੂਰਬਿਕ ਪਾਨ ਕਰੋ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਾਤ ਕਾਲ ਉਠ ਬੈਠੇ ਔ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਮਿਸਰੀ ਕਾ ਸਰਬਤ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਪਯਾਯਾ ਜਬ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਗਏ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਕੇ ਕਿਉਂ ਜੀ ਆਪ ਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਚਾਹਤੇ ਤਬ ਲੈ ਲੇਵਹੁ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਕੁਛ ਨਾ ਚਾਹਤੇ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਨੇ

ਕੌਲ ਲੇਟਾ ਦੋਨੋ ਖਜ਼ੀਏਮੈ ਡਾਰਕੇ ਚਲ ਦੀਆ ਥੋੜੀ ਸੀ ਦੂਰ ਜਾਇਕੇ ਛਪਨ ਹੋ ਗਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਚੰਭਾ ਮਾਨ ਕੇ ਉਠ ਕਰ ਦੇਖਣਾ ਤੋ ਜਲ ਕਹੂੰ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਤਲਾਵ ਕਾ ਜਲ ਹੋਤਾ ਤਬ ਗਰਮ ਹੋਤਾ। ਯੇ ਮਹਾਂ ਸੀਤਲ ਸੁੰਦਰ ਮੀਠਾ ਜਲ ਥਾ। ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਜੋ ਵੋ ਪੁਰਖ ਹਮ ਕੋ ਜਲ ਛਕਾਯ ਕੇ ਕਹਾਂ ਛਪਨ ਹੋਗਯਾ ਐਸਾ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਪਠਾਯਾ ਹੂਆ ਹਮ ਕੋ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰਾਵਨੇ ਲੀਏ ਆਯਾ ਥਾ। ਐਸੇ ਅਸਚਰਯ ਹੋਇ ਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਬਨ ਮੈ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ। ਪੁਨਹ ਨਗਰ ਮੈ ਆਯੇ ਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਆਏ। ਦੋ ਤੀਨ ਰਾਤ੍ਰ ਮਾਰਗ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਰਖ ਲੀਏ ਜਬ ਸੁਧਾਸਰ ਨਗਰ ਮੈ ਆਏ। ਤਬ ਕੌਲਸਰ ੧ ਸੁਧਾਸਰ ੨ ਸੰਤੋਖ ਸਰ ੩ ਰਾਮਸਰ ੪ ਵਿਵੇਕ ਸਰ ੫ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਿਕ ਪਾਂਚੋ ਹੀ ਸਰੋਂ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ। ਪੁਨਹ ਹਰਿ ਕੀ ਪਉੜੀ ਦੁਖ ਭੰਜਨੀ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥ ਸਿੱਧਸਰ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਹ ਦਰਬਾਰ ਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਇਕੇ ਸਾਸ੍ਰਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ। ਦਰਬਾਰ ਕੀ ਭੀਤਰ ਕੀ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕੀਨੀ। ਪੁਨਹ ਬੈਠੇ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਸੁਨਣਾ ਔ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਯਾਅਰਦਾਸ ਕਰਾਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਲੈਕੇਸਾਰਾਵਰਤਾਯ ਦੀਆ। ਅਪਨੇ ਮੁਖਮੈਏਕ ਤਿਲ ਜਿਤਨਾਡਾਰਾ।ਪੁਨਹ ਬਾਹਰ ਕੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਕੇ ਬਾਬੇ ਅਟਲਰਾਇ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੀਨੀ ਇਸਰੀਤੀਸੇਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ਏਕ ਦਿਨਸ਼ਕਰੀ ਖੁਹੀਕੀਗਲੀ ਕੇ ਮਾਰਗ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਗਏ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਗਲੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਏਕ ਹਲਵਾਈ ਬੈਠਤਾ ਥਾ। ਭਾਨਾ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ। ਤਿਸ ਹਲਵਾਈ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲਤੇ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ। ਤਿਸ ਭਾਨੇ ਕੋ ਤਿਸ ਸਮੇਂ ਅਦਭੁਤ ਦਰਸ਼ਨ ਹੂਆ। ਉਸ ਕੋ ਐਸਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਆ ਜੋ ਯੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈ। ਬਡਾ ਦਿਬਯ ਤੇਜੋਮਯ ਜੈਸਾ ਇਨਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਤੈਸਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦੇਖਨੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਭਾਨਾ ਮਨ ਮੈ ਕਰਕੇ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਦੁਕਾਨ ਸੇ ਉਠਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਜਾਇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕੀਆ। ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋਇਕੇ ਘਿਘਯਾਇਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਕੇ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਕੀ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕਾਨ ਦੇਕੇਸੁਨਹੁ ਤਬ ਮੈ ਅਰਦਾਸ ਕਰੂੰ। ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਕਰ ॥ ਭਾਨਾ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਜੈਸੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਕੁਬਜਾਂ ਕਾ ਰੋਗ ਕੁਰੂਪ ਔ ਕੂਬਰ ਦੂਰ ਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਅਬ ਮੇਰਾ ਭੀ ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਮੈਨੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਵਿਵਾਹ ਕਰਾਯਾ ਹੈ।

ਇਸਤ੍ਰੀ ਮੇਰੀ ਅਬੀ ਬਾਲਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈ ਕੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀਓਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ। ਤਥਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਭੀ ਮੇਰਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਮੇਰਾ ਯੇ ਹਾਲ ਸੁਨ ਦੇਖਕੇ ਗਾਹਕ ਭੀ ਸੌਦਾ ਮੇਰੇ ਮੇ ਨਹੀਂ ਲੇਤੇ ਹੈਂ। ਹਮ ਦੁਕਾਨ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਲਾਵੈ। ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਸੰਬੰਧੀ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਸੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਗ੍ਰਹਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਭੀ ਬੜੀ ਪੀੜਾ ਜਲਨਤਾ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਮੁਝਕੋ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਸੰਕਟ ਆਇਕੇ ਪੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਕਟ ਕੋ ਬਿਨਾ ਆਪ ਕੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕੇ ਤਾਂਤੇ ਆਪਕੇ ਚਰਨੋ ਕੀ ਮੈ ਅਨਾਥ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪੜਾ ਹੂੰ। ਆਗ ਜੈਸਾ ਆਪ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਤੈਸੇ ਕਰੋ। ਐਸੇ ਕਹੈਕੇ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜਾ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ॥ ਉਠ ਉਠ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੇਰਾ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰੈਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ। ਅਬ ਜੋ ਹਮ ਤੁਮ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਸਤ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਕਹ ਦੇਵਹੁਗੇ ਤਬ ਤੁਮਾਰਾ ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਤੁਮ ਕੋ ਹਮ ਬਤਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ। ਉਸ ਉਪਾਇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਤੁਮਾਰਾ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਝੂਠ ਬੋਲੇਗਾ ਤਬ ਉਪਾਇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀ ਤੁਮਾਰਾ ਰੋਗ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਤ ਸਤਜ ਕਹੋ ਇਸ ਹਲਵਾਈ ਕੀ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਰੁਪੈ ਪੀਛੇ ਕਿਤਨਾ ਨਫਾ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਭਾਨਾ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਹਲਵਾਈਕੀਦੁਕਾਨ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਹਮਾਰਾ ਧਰਮ ਥਿਰ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਲਗੀ ਲਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ॥ ਰੁਪੈ ਪੀਛੇ ਚਾਰ ਆਨੇ ਭੀਛੇ ਆਨੇ ਤਕ ਭੀ ਲੇ ਲੇਤੇ ਹੈ। ਅਬ ਜੈਸੇ ਆਪ ਆਗਜਾ ਕਰੋਗੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰੂੰਗਾ। ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਮ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਲੋਗ ਬੜੇ ਅਧਰਮੀ ਹੋਤੇ ਹਾ। ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਕਾ ਡਰ ਹਮਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਸਾਧੂ ਦੇਖਤੇ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਗਰੀਬ ਦੇਖਤੇ ਹਾਂਨਹੀਂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਦੇਖਤੇ ਹਾਂ। ਜੋ ਕੋਈ ਹਮਾਰੇ ਧਰਮ ਪਰ ਪਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਉਸ ਕੇ ਸਿਰ ਪੈਰ ਤਾਂਈ ਬਾਇ ਜਾਤੇ ਹਾਂ। ਰੁਪੈ ਕੇ ਆਠ ਆਨੇ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਪਲੇ ਨਹੀਂ ਪਾਵਤੇ ਹਾਂ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮ ਅਪਨੀ ਨੀਚਤਾਈ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵਰਨਨ ਕਰੈ। ਆਪ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋ ਆਪ ਸਭ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋਂ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਭਾਨਾ ਜੈਸੇ ਅਬ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਬਨਚ ਕੋ ਕਮਾਵਹੁਗੇ ਤੋ ਤਬ ਤੁਮਾਰਾ ਰੋਗ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਵੈਗਾ। ਅਬ ਤੁਮ ਦੋ ਪੈਸੇ ਏਕ ਰੁਪਏ ਪੀਛੇ ਲੀਆ ਕਰੋ ਸੌਦਾ ਪੂਰਾ ਦੀਆ ਕਰੋ ਜਿਤਾ ਮੁਖ ਸੇ ਕਹੁ ਉਸ ਸੇ ਕਮਤੀ ਨ ਦੀਆ ਕਰੋ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤੁਮਾਰਾ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋਜਾਵੇਗਾ। ਕੰਚਨ ਜੈਸੀ ਤੁਮਾਰੀ

ਦੇਹ ਬਨ ਜਾਵੇਗੀ। ਯੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਭਾਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜਾ । ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੈਸੇ ਆਪ ਆਗਯਾ ਕੀਨੀ ਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰੂੰ ਗਾ। ਪੁਨਾ ਭਾਨੈ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਨੀ। ਹੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੁਝ ਕੋ ਸਭ ਕੋਈ ਕੁਸ਼੍ਰੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਹਾਥ ਸੇ ਅੰਨ ਕੋਈ ਭੀ ਖਾਤਾ ਪੀਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਅਬ ਆਪ ਕੋ ਅਰੋਗ ਸਮਝਤਾ ਹੂੰ। ਸੋ ਜੋ ਭੀਲਨੀ ਅਨਾਥਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਆਪ ਅੰਨ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋ ਤੋ ਮੈ ਆਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਨਿਹਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਸਮਝੋਂਗਾ। ਐਸੇ ਦੀਨਤਾ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਜਾਹੁ ਤੁਮ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਲਯਾਉ। ਹਮ ਤੇਰੇ ਹਾਥ ਸੇ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੈ ਗੇ। ਤਬ ਭਾਨਾ ਯੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬੜਾ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਤੁਰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇ ਲਯਾਵਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਨੇ ਸੇ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਲੈਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਡਾਰਤੇ ਭਏ ਪੁਃ ਜਹਾ ਸੰਤ ਮੰਡਲੀ ਬੈਠੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਕੇ ਵਰਤਾਇ ਦੀਆ ਕੁਛ ਆਪ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕਯਾ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਵੀਚਾਰ ਕੀਆ ਜੋ ਯੇ ਭਾਨਾ ਅਬ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪੁਜ ਨਹੀ ਸਕੇ ਗਾ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਪਾਸ ਸੇ ਭਾਨ ਕੋ ਪਾਂਚ ਰੁਪਯਾ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਾਹੁਰੇ ਭਾਨੇ ਇਨ ਰੁਪਯਾਂ ਕਾ ਹੀ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਇਸੀ ਸਮੇ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਲੈ ਆਯਾ ਕਰ ਤਬ ਭਾਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਸੇ ਭੀ ਰਸਤ ਡਾਰੇ ਔ ਉਨ ਰੁਪਏ ਕੀ ਭੀ ਰਸਤ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰ ਲੈ ਆਯਾ ਕਰੇ ਲਿਯਾਯਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰ ਦੇਵੈ ਤਬ ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸਾ ਕਰਕੇ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਡਾਰ ਕੇ ਪੁਨਃ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਮੈ ਵਰਤਾਇ ਦੇਵੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਦਿਨ ਕਰਤਾ ਰਹਯਾ ਭਾਨਾ ਤਬ ਭਾਨੇ ਕਾ ਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਕੰਚਨ ਜੈਸਾ ਦਿਬਯ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਤਿਸ ਭਾਨੇ ਕੋ ਸਰਬ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਕਲਯਾਨ ਹੂਆ ਤਬ ਭਾਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮਾਥਾ ਧਰ ਕੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਬਡਾਈ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਹੋ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਹੈ ਜਿਨੋ ਨੇ ਦਵਾਈ ਔਖਧੀ ਖਵਾਇ ਮਰਦਨ ਕਰੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਆਪ ਨੇ ਕੰਚਨ ਜੈਸਾ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ

ਮੇਰੇ ਕਏ ਬਡੇ ਪੁਨਯਉਦੇ ਹੂਏ ਜੋ ਆਪ ਕਾ ਮੁਝ ਕੋ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ ਸੇ ਦਰਸਨ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ਇਸ ਲੋਕ ਕੀ ਕਯਾ ਬਾਤ ਹੈ ਅਬ ਮੇਰੇ ਦੋਨੋ ਲੋਕ ਸੌਰ ਗਏ ਹੈਂ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ-ਹੇ ਭਾਨਾ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸੇ ਤੇਰਾ ਸਰੀਰ ਅਛਾ ਹੂਆ ਹੈ ਅਬ ਤੈ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਸੇ ਸੰਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੋ ਐਸੇ ਬਨ ਕਹ ਕੇ ਭਾਨੇ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ॥ ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਪ੍ਰ: ਸ: ਭਾਨੇ ਹਲਵਾਈ ਦਾ ਕੁਸ਼ਟ ਹਟੌਂਣੋਂ ਰੂਪ ਤਥਾ ਸਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਰਨੰਨ ੩੯ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੧ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੪੦ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋ:-ਭਕਤਿ ਯੁਕਤਿ ਅਰ ਮੁਕਤਿ ਜੋ ਬੁਧਿ ਬਲ ਵਿਦਯਾ ਆਦਿ ।
ਤਿਹ ਪਦ ਬੰਦੋ ਪ੍ਰੇਮ ਯੁਤ ਦੇਤ ਜੁ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਭਾਗ ॥ ੧ ॥
ਜਗਤ ਜਾਲ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਅਤਿ ਕਾਟ ਕਰਤ ਤਮ ਹਾਨ ।
ਬਰ ਕਰ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਹਰਿ ਨਿਜ ਕਿਰਣੈ ਜਿਮ ਭਾਨ ॥ ੨ ॥
ਤਿਹ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਬੀਰ ਹਰਿ ਕਰ ਉਦਮ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
ਨਿਸਰ ਚਲੇ ਸਰ ਸੁਧਾ ਸੇ ਤਿਹ ਬੰਦੋ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ॥ ੩ ॥
ਸੋ:-ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਉਦੈ ਭਯੋ ਬਡ ਭਾਗ ਸੇ ।
ਰੰਚ ਰਹਯੋ ਨਹ ਰਾਗ ਬਿਨਾ ਦਰਸ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਹਰਿ ॥
ਸਤ ਸੰਗਤ ਸਮ ਨਾਹਿ ਯਤਨ ਭੁਕਤਿ ਔ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ।
ਖੋਜ ਰਹਯੋ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਗ ਸ਼ਿਵ ਲੋਗ ਲਗ ॥ ੫ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਨੇ ਹਲਵਾਈ ਕੋ ਅਰਜ ਕਰਕੇ ਰੁਜ ਨਾਮ ਰੋਗ ਕਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰੂ ਧਾਰਣ ਚਲੇ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਯੁਤ ਹੋਕੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਵੈਰਾਗ ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਵਾਲੋਂ ਕਾ ਕਯਾ ੨ ਲਖਣ ਹੈ । ਉਤ੍ਰ ਅਥ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਲਖਣ ਵੇਦ ਮਹਾਂਰਾਜ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ ॥ ਯਦ ਹਰੇਵ ਵਿਰਯੇਤਦਹ ਰੇਵ

ਪਰਿ ਬ੍ਰਜੇਤ ॥ ਟੀ:–ਜਿਸ ਦਿਨ ਵਿਖੇ ਪੁਰਖਕੋ ਵੈਰਾਗ ਹੋਵੇ ਉਸੀ ਦਿਨ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਵੇ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਯਥੋ: ॥ ਸੋ ਵੈਰਾਗ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਪਰ ਅਪਰ ਭੇਦ ਸੇ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਵੈਰਾਗੋ ਕੇ ਮਧਯਮੇ ਅਪਰ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਯਤਮਾਨ ੧ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ੨ ਏਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ੩ ਵਸੀਕਾਰ ੪ ॥ ਅਥ ਯਤਮਾਨ ਲਖਣੰ ॥ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਏਹ ਸਾਰ ਹੈ ਯੇ ਅਸਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈਅਸਾਰ ਕੇ ਤਯਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਣੀਇਸ ਵਿਵੇਕ ਕੋ ਯਤਮਾਨ ਨਾਮ ਵੈਰਾਗ ਹੈ ਇਤਿ ॥ ਅਥ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਲਖਣੰ ॥ ਮੇਰੇ ਚਿਤ ਮੈ ਜਿਤਨੇ ਦੋਸ ਥੇ ਉਨ ਮੈ ਸੇ ਇਤਨੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਔ ਇਤਨੇ ਅਬੀ ਰਹਤੇ ਹੈ । ਇਨ ਕੋ ਭੀ ਅਬ ਜੀਤਣੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਕਰੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਹੈ ॥ ਅਥ ਏਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ॥ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਯ ਜੀਤ ਲੀਏ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਮਨ ਅਜੀਤ ਰਹਤਾ ਹੈ । ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਖਯੋ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਬ ਜੈਸੇ ਇਸ ਮਨ ਸੇ ਭੀ ਵਿਖਯ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਦੂਰ ਹੋਜਾਵੇ ਸੋਈ ਯਤਨ ਕਰੂੰ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਮਨ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਇਸ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਵਸੀਕਾ ਰ ਹੈ । ਅਥ ਵਸੀਕਾਰ ਵੈਰਾਗ ਭੀ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ । ਮੰਦ ੧ ਤੀਬਰ ੨ ਤੀਬਰਤਰ ੩ ਅਥ ਮੰਦੰ ਲਿਖਯਤੇ । ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਣੇ ਸੇਵੈ।ਜੋਰਾਗਹੋਵੇਕਯਾ ਠੀਕ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਤਯ ਵਕਤਾ ਹੈ । ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਪਰਮ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ । ਜੀਵਤਯਾ ਭੀ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਜੀਵ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਤਾ ਹੈ । ਮਰੇ ਉਪਰਾਂਤ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖ ਦੇਤਾ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਤਯਾਗ ਕਰਣ ਮੈ ਹੀ ਜੀਵਕੋ ਦੁਖਹੋਤਾਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਖ ਜੀਵ ਕੋ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕਰਕੇ ਜੋਵੈਰਾਗ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਸ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਮੰਦਵੈਰਾਗਹੈ ॥੧॥ ਤੀਬ੍ਰੰ ਲਖਤਿ॥ਇਸਜਨਮਵਿਖੇਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਧਨ ਆਦਿਕ ਮੁਝਕੋਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਇਸਇਛਾ ਕਰਕੇਸੰਸਾਰਕੇਤਯਾਗ ਕਾ ਨਾਮਤੀਬਰ ਵੈਰਾਗ ਹੈ। ੨ ॥ ਤੀਬਤਰੰ ਲਿਖਯਤਿ ॥ ਔ ਨਾਗ ਲੋਕ ਸੇ ਲੈਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਤਨੇ ਵਿਖੇ ਭੋਗ ਹੈ ਸੋ ਮੁਝਕੋ ਕਿਸੀ ਜਨਮ ਮੈ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਇਸ ਜਨਮ ਕੀ ਕਯਾ ਕਥਾ ਹੈ । ਐਸੇ ਜਾਣਕੇ ਜੋ ਵਿਖਯੋ ਕੇ ਤਯਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਨਯੂਨ ਅਧਿਕਤਾ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਸੰਨਯਾਸ ਭੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ਬਹੂਦਕ ੧ ਕੁਟੀਚਕ ੨ ਹੰਸ ੩ ਪਰਮਹੰਸ ੪ ਇਸ ਭੇਦ ਸੇ ॥ ੪ ਇਸੀ ਮੰਦ ਵੈਰਾਗ ਕੋ ਕਾਰਣ ਵੈਰਾਗ ਭੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਕਹਤੇ ਹੈ।

ਸੋ ਮੰਦ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਕੋ ਸੰਨਯਾਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਤੀਬਰ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਕੋ ਜੇ ਯਾਤ੍ਰਾ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਤੋ ਬਹੂਦਕ ਸੰਨਯਾਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਯਾਤ੍ਰਾ ਨਾਮ

ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਅਥਵਾ ਜਹਾਂ ਜਾਨਾ ਹੋ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮਹੈ ਬਹੂਦਕ ਨਾਮ ਬਹੁਤੇਅਸਥਾਨੋਂ ਔ ਦੇਸੋਂ ਕੇ ਜਲ ਪੀਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਔ ਜਿਸ ਤੀਬਰ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਕੋ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨ ਹੋ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋ ਵੈ ਸਰੀਰ ਜਿਸ ਕਾ ਉਸ ਕੋ ਕੁਟੀਚਕ ਸੰਨਯਾਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕੁਟੀਆ ਬਾਂਧ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਕੁਟੀਚਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਹੰਸ ਸੰਨਯਾਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹੰਸ ਕੇ ਆਗੇ ਪਾਨੀ ਔ ਦੂਧ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਰਖ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਹੰਸ ਦੂਧ ਕੋ ਜਲ ਕੋ ਜੁਦਾ ੨ ਕਰਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਸੇ ਦੂਧ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਔ ਪਾਨੀ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦੂਧ ਔ ਪਾਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਤ ਔ ਅਸਤ ਮਿਲੇਹੂਏ ਕੋ ਅਲਗ ੨ ਕਰਕੇ ਸਤ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੇ ਅਸਤ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਡਾਰੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੰਸ ਸੰਨਯਾਸ ਹੈ । ਕੁਟੀਚਕ ਬਹੂਦਕ ਹੰਸ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੰਨਯਾਸ ਕੇ ਆਚਰਣ ਸੋ ਮਨੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਪਾਰਾਸਰ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਆਦਿਕ ਮੈ ਬਹੁਤ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਕਹੇ ਹੈ ਇਸਲੀਏ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖੇ । ਔ ਮੁਮੁਖ੍ਹ ਕੋ ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਅਨੰਤਰ ਪਰਮਹੰਸ ਸੰਨਯਾਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ । ਸੋ ਪਰਮਹੰਸ ਸੰਨਯਾਸ ਭੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ । ਏਕ ਵਿਵਿਦਿਖਾ ਸੰਨਯਾਸ ਹੈ । ਦੂਸਰਾ ਵਿਦ੍ਵਤ ਸੰਨਯਾਸ ਹੈ । ਚਤੁਸ੍ਰਯ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਪੁਰਖ ਨੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਕੀਆ ਜੋ ਸੰਨਯਾਸ ਤਿਸ ਸੰਨਯਾਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਵਿਦਿਖਾ ਸੰਨਯਾਸ ਹੈ । ਸੋ ਵਿਵਿਦਿਖਾ ਸੰਨਯਾਸ ਭੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ । ਜਨਮਾਂਤਰ ਕੇ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮੋ ਕਾ ਤਯਾਗ ਰੂਪ ਪ੍ਰਥਮ ਹੈ । ਪ੍ਰੈਖ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਪੂਰਬਿਕ ਦੰਡ ਧਾਰਣ ਆਦੀ ਆਸ਼੍ਰਮ ਰੂਪ ਦੂਸਰਾ ਹੈ । ਸੋ ਦੰਡ ਧਾਰਣ ਰੂਪ ਆਸ਼੍ਰਮ ਵਿਖੇ ਜਿਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ । ਸੋ ਜਨਮ ਕੇ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਕੇ ਤਯਾਗ ਰੂਪ ਸੰਨਯਾਸ ਮੈ ਉਨ ਕਾ ਭੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਕੀਆ ਹੈ । ਸੋ ਇਸ ਸੰਨਯਾਸ ਮੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੂਦ੍ਰ ਚਾਂਡਾਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਭੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ । ਜਨਕਾਦਿਕ ਔ ਮੈਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਇਸਤ੍ਰਯਾ ਕੋ ਗਾਰਗੀ ਆਦਿਕ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਯਾਂ ਕੋ ਸ਼ਤੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਪੁਰਾਣੋਂ ਕੇ ਵਿਖੇ ਇਸ ਸੰਨਯਾਸ ਕਾ ਸ਼੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸਿੱਧ ਹੂਆ ਜੋ ਮਾਨਸੀ ਸੰਨਯਾਸ ਮੈ ਸਭ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਆਸ਼੍ਰਮ ਰੂਪ ਸੰਨਯਾਸ ਕਾ ਤੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਚਤੁਸ੍ਰੈ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਕਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਦੰਡ ਧਾਰਣ ਪੂਰਬਕ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਸੰਨਯਾਸੀ ਤੋ ਦੰਡ ਬਸਤ੍ਰ ਕੌਪੀਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕਰੇ ਸਰਬ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਵੇ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰ ਵੈਰਾਗ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਵਿਚਰੇ ਐਸਾ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ । ਇਤਿ ਵਿਵਿਦਿਖਾ

ਸੰਨਜਾਸਃ । ਅਥ ਵਿਦ੍ਵਤ ਸੰਨਜਾਸਃ । ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਹੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼੍ਰਵਣ ਸੇ ਜਿਨ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਸਾਖਜਾਤ ਕਾਰ ਹੂਆ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਚਿਤ ਕੀ ਵਿਸ਼੍ਰਾਤੀ ਲੀਏ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਸੁਖਾਰਥ ਤਿਸ ਨੇ ਕੀਆ ਜੋ ਸੰਨਜਾਸ । ਤਿਸ ਸੰਨਜਾਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਦ੍ਵਤ ਸੰਨਜਾਸ ਹੈ। ਜੋ ਆਰਤ ਪੁਰਖ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਔ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸੰਨਜਾਸ ਕਰੇ ਯੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਆਗਜਾ ਹੈ। ਸੋ ਯੇ ਭੀ ਪੂਰਬ ਸੰਨਜਾਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਭੂਤ ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ਼੍ਰਵਣਾਦਿਕ ਸਾਧਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਸ਼੍ਰਰਣਾਦੀ ਸਾਧਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ । ਯੇ ਅਨ੍ਵੈਤਵਿਤ੍ਰੇਕ ਕਰਕੇ ਨਿਸਚੈ ਹੂਆ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਮੁਮੁਖ੍ਹ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰਣਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਜਿਸ ਮੁਮੁਖ੍ਹ ਨੇ ਨਿਤ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ । ਬਿਨਾ ਵਿਵੇਕ ਵੇਦਾਂਤ ਕਾ ਸ਼੍ਰਵਣ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੋ ਮੁਮੁਖ੍ਹ ਨ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹਜੇ ਕਿੰਤੂ ਪਤਿਤ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹਜੇ। ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਵੇਦਾਂਤ ਕਾ ਸ਼੍ਰਵਣ ਮੋਖ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਭੀ ਕਰੇ ਤੋ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਦਿਨੇ ਦਿਨੇ ਤੁ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼੍ਰਵਣਾਂਤ ਭਕ੍ਤਿ ਸੰਯੁਤਾਂਤ ਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰਸ਼ ਯਾਲਭਧਾਤ ਕ੍ਰਿਛਾ ਸ਼ੀਤ ਫਲੰ ਲਭੇਤ ਇਤਿ ਸ਼੍ਰਤੇਃ ।

ਦਿਨੇ ਦਿਨੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸਰਧਾ ਭਕਤੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਕ੍ਰਿਛ ਅਸੀ ਚੰਦ੍ਰਾਯਨ ਬ੍ਰਤ ਕਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਐਸਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਸ਼੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਕੇ ਚਿਤ ਆਚਾਰਯ ਤੋ ਚਤੁਸ਼੍ਰਯ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਹੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸੁਣਨੇ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ । ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਵਾਨ ਕੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਸੋ ਕਹਨਾ ਉਨ ਕਾ ਸਮੀਚੀਨ ਨਹੀ ਹੈ । ਕਾਹੇਤੇ ਉਦਾਲਕ ਆਰੁਣੀ ਯਾਗਜਵਲਕ ਤੁਲਾਧਾਰ ਬਨਿਕ ਅਸ਼੍ਵ ਮੰਤ੍ਰਜੇ ਸਹਤ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਅਰਜੁਨ ਆਦਿਕਾ ਕੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼੍ਰਵਣ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਹੂਆ ਹੈ ਐਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਇਤਿ ਅਪਰ ਵੈਰਾਗਃ। ਅਥ ਪਰ ਵੈਰਾਗਜੇ । ਗੁਣ ਜੋ ਸਾਤਕੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਹੈ ਸੋ ਤਿਨ ਕੇ ਭੀ ਤਜਾਗ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪਰ ਵੈਰਾਗ ਹੈ। ਸੋ ਪਰ ਵੈਰਾਗ ਅਸੰਪ੍ਰਗਜਾਤ ਸਮਾਧੀ ਕਾ ਅੰਤਰੰਗ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਤਿ ਵੈਰਾਗ ਨਿਰੂਪਣੰ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੀਬਰਤਰ ਵੈਰਾਗ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਕੋ ਚਲੇ ਹੈਂ । ਜਹਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈਂ। ਸੋ ਸੁਣਹੁ। ਸਰਬ ਮਾਰਗ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਉਲੰਘ ਕੇ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਕੀ ਓਰ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਪਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ਗੁਮਰਾਹ ਨਦੀ ਕੰਗਾ ਕੇ

ਕਿਨਾਰ ਪਰ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਧੀਰੇ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ। ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਜਾਇ ਮਿਲੇ। ਆਗੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਮਿਲੇ। ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਬਡਾ ਸਤਕਾਰ ਕੀਆ। ਅਤਿ ਆਦਰ ਸੇ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਆਸਨ ਪਰ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਜ਼ਾ। ਤਦਨੰਤਰ ਅਸ਼ਨਪਾਨ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਕਰਾਯਾ। ਅਸਨ ਨਾਮ ਭੋਜਨ ਕਾ ਹੈ ਪਾਂਨ ਨਾਮ ਜਲ ਕਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਹੇ ਸਖੇ ਪੂਰਬ ਤੁਮਾਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਅਬ ਹਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ਹੈ। ਸੋ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਮਾਰਗ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਇ ਭੀ ਗਯਾ ਥਾ। ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਐਸਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਦਰਸਨ ਥਾ ਜਿਸ ਕਾ ਤੇਜ ਹਮ ਸੇ ਸਹਾਰਜ਼ਾ ਨਹੀ ਗਯਾ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੇ ਲੇਆਏ ਹੈਂ। ਸੋ ਚਲੋ ਅਬ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਜਹਾ ਪਰ ਮਹਾਪੁਰਖ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨਾਰਥ ਤਯਾਰ ਹੂਏ। ਜਬ ਚਲੇ ਤਬ ਪੁਰੀ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਗਈ। ਅਬ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਸਬਨ ਨਿਰੂਪਣੰ।

ਪਰਬਤ ਕੇ ਨੀਚੇ ਪਰਮ ਸੁਹਾਵਨੀ ਪੁਰੀ ਹੈ। ਕੈਸਾ ਵੋ ਪਰਬਤ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸ ਮੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਝਰਨੇ ਝਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਪੁਸ਼ਪ ਫਲੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਝੁਕ ਰਹੇ ਹੈ। ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੰਖੀ ਜਿਸ ਮੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਨਦੀਆਂ ਜੋ ਪਰਬਤ ਮੈ ਸੇ ਆਵਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਮਾਨੋ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਨੇ ਗਲ ਵਿਖੇ ਹਾਰ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਹੈ। ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਬਡੀ ਬਡੀ ਜੋ ਊਚੀ ਅਟਾਰੀ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਦਿਬਜ਼ ਵਿਮਾਨ ਹੈ। ਅਟਾਰਜ਼ੋਂ ਮੈ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਕੁਟੰਬ ਸਹਤ ਬੈਠੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਦੇਵਾਂ ਗਨਾ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਸਹਤ ਦੇਵਤਾ ਜਨ ਬੈਠੇ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਸੂਦ੍ਰ ਵਗੈਰਾ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਕਰਕੇ ਪੁਰੀ ਪੂਰਣ ਹੈ। ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਮੈ ਤਤ ਪਰ ਹੈ। ਹੋਮ ਯਗ ਅਤਿਥੀ ਭੋਜਨ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਇਸਨਾਨ ਧਜ਼ਾਨ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਯਥਾਸ਼ਕਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਵੇਦਾਧਜ਼ਯਨ ਪਠਨ ਪਾਠਨ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਸੁੰਦਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਚੌਕ ਬਡੇ ਲਾਭ ਵਾਲੇ ਸੌਦੇ ਜਿਸ ਮੈ ਹੋਰਹੇ ਹੈ। ਸਰਬ ਲੋਕ ਧਰਮ ਕਾ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਸਰ ਬੋਲਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਗਰੀ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੁੰਦਰ ਉਪਬਨ ਲਗ ਰਹੇ ਹੈ। ਉਪਬਨ ਨਾਮ ਬਾਗੀਚੇ ਕਾ ਹੈ। ਉਪ ਨਾਮ ਸਮੀਪ ਕਾ ਹੈ। ਨਜੀਕ ਜੋ ਬਾਗ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਉਪਬਨ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਵੋ ਉਪ ਬਨ ਹੈ ਜਿਨ ਮੈ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੀਤਰਕਤ ਸਸ਼ਾਮ ਸ੍ਵੇਤ ਮਿਸ੍ਰਤ ਫੂਲ ਫੂਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਬਡੀਆਂ ਬਡਜ਼ਾਂ ਸਾਖਾ

ਉਚਜ਼ਾਂ ਹੈ ਜਿਨਕਜ਼ਾਂ ਐਸੇ ਊਚੇ ਊਚ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਸਮੂ ਹੈ। ਮਾਨੋ ਮੇਘ ਮੰਡਲ ਕੋ ਜਾਇ ਸਪਰਸ ਕੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਮਧਜ਼ਾਨ ਕੇ ਸਮੇਂ ਮੈ ਅਸ੍ਰਮ ਕੇ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ੨ ਸ੍ਰੀ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਅਸ੍ਵ ਨਾਮ ਘੋੜੇ ਈਹਾਂ ਇਨ ਬ੍ਰਿਖੋਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਪਰ ਆਇ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ੧। ਉ. ਪ੍ਰੀ. ਉਸ ਬਨ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੀ ਲੰਬੀ ਲੰਬੀ ਸਾਖਾ ਜੋ ਆਠੋ ਦਿਸ਼ਾ ਮੈ ਪਸਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਆਠੋ ਦਿਸ਼ਾ ਮੈ ਚੰਦੋਆ ਤਨ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ ੨ ਜੋ ਸ੍ਰੇਤ ਔ ਬੀਚ ਬੀਚ ਮੈ ਸਾਮ ਫੂਲ ਫੂਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੋ ਫੂਲ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਬਨ ਆਪਨੀ ਆਖੋਂ ਕੋ ਪਸਾਰ ਪਸਾਰ ਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕੇ ਕੋਈ ਅਸਥਾਨ ਬਿਨਾ ਚੰਦੋਏ ਖਾਲੀ ਤੋ ਨਹੀ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ। ੩। ਜਬ ਪੌਨ ਕੇ ਚਲਨੇ ਸੇ। ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਪਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਹਲਨੇ ਸੇ ਫੂਲੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਭਉਰੇ ਉਡ ਚਲਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਦਿਸਾ ਰੂਪੀ ਇਸਤ੍ਰਜ਼ਾਂ ਆਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਮੇ ਆਪਨੇ ਮੁਖ ਔ ਆਂਖੋ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਕਾਲੇ ਕਾਲੇ ਕੇਸ ਇਧ੍ਰ ਉਧਰ ਟਾਰਤਜ਼ਾਂ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਕੇਸ ਭੀ ਸਜ਼ਾਮ ਰੰਗ ਵਾਲ ਹੈ ਔ ਮਧੁ ਕਰ ਭੀ ਸਜ਼ਾਮ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਹੈ। ੪। ਤਿਸ ਬਨ ਵਿਖੇ ਲਤਾ ਜੋ ਵੇਲਾਂ ਹੈ ਤਿਨ ਕੀ ਅਤਸੈ ਸੋਭਾ ਕੇ ਉਲਾਸੋ ਕਰਕੇ ਪੁਸਪੋ ਵਿਖੇ ਜੋ ਕੇਸਰ ਪਰਾਗ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਧੂਲੀ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਵੋ ਅਸਥਲ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਮਾਨੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਨੇ ਆਪਨੀ ਕਿਰਣੋ ਕਰਕੇ ਮੰਡਲਾ ਕਾਰ ਮੰਡਲ ਬਾਧਾ ਹੂਆ ਹੈ॥ ੫॥ ਉਨ ਉਪਬਨੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਜੋ ਜਿਸ ਉਪਬਨ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ। ਤਿਸ ਬਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਸਭ ਬਨੋ ਸੇ ਅਤਿ ਅਧਿਕ ਹੈ। ਬਡੇ ਊਚ ੨ ਵਿਟਪ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਮਾਨੋ ਦੇਵਤਾ ਔ ਸਿਧੋਂ ਕੇ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਅਤਿ ਊਰਧ ਕੋ ਗਏ ਹੈ। ੬। ਔ ਵਿਟਪੋਂ ਕੀਆਂ ਪੰਕਤਜ਼ਾਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਅਤੀ ਸਘਨ ਜੋ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈਂ। ਮਾਨੋ ਚਿਰਕਾਲ ਕੇ ਵਿਛੜੇ ਹੁਏ ਇਸਤ੍ਰਜ਼ਾਂ ਵੋ ਪੁਰਖ ਆਪਸ ਮੈ ਭੁਜਾ ਪਸਾਰ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ। ੭। ਜੋ ਬਨ ਕੁੰਜਾ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਸਿਧੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਗਲਯਾਂ ਹੈ। ਬਡੇ ਊਚੇ ਊਚੇ ਵਿਟਪੋਂ ਪਰ ਜੋ ਵੇਲੋਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਚਢ ਕਰ ਫੂਲ ਰਹੀ ਹੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਸੰਯੁਕਤ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਗ੍ਰਹ ਨਿਖਤ੍ਰ ਤਾਰਾਂ ਵਿਮਾਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਅਛਾਦਿਤ ਸਿਧੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕੋ ਉਲੰਘ ਕੇ ਅਤਸੈ ਊਰਧ ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ੮। ਉਨ ਪਾਦਪੋਂ ਕੀ ਬਡੀ ਸਾਖਾ ਪਰ ਜੋ ਮਯੂਰ ਬੈਠੇ ਹੈ। ਸੂਰਯ ਕੀ ਕਿਰਣੋ ਕਰਕੇ ਜੋ ਉਨ ਕਲਾਪਯੋਂ ਕੀਗ੍ਰੀਵਾ ਚਮਕਤੀ ਹੈਂ। ਸੋ ਆਕਾਸ ਮੈ ਮਾਨੋ ਇੰਦ੍ਰ ਧਨੁਖ ਚਮਤਕਾਰਾ ਕਰ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ। ਕਲਾਪੀ ਔ ਮਯੂਰ ਨਾਮ ਮੋਰੋਂ ਕਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਬਨ ਰਾਜ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਕੋਕਿਲਾ ਕਪਿੰਜਲ ਨਾਮ ਪੰਖੀ ਕੀਰ ਕਪੋਤ ਕੇ ਕੀ

ਚਕੋਰ ਸਾਰਕਾ ਬੁਲਬੁਲ ਕਲਹੰਸ ਆਦਿਕ ਪੰਖੀ ਜੋ ਸੁੰਦਰ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਭਾਖਾ ਮੈ ਊਚੀ ਸੁਰਸੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਅਪਸਰੋ ਕੇ ਸਮੂਹ ਗਾਨ ਊਚੀ ਸੁਰਸੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਬ੍ਰਿਖੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਜੋ ਸੁੰਦਰ ਵੇਲੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮੰਜਰੀ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਔ ਤਿਨੋ ਪਰ ਭੌਰੇ ਜੋ ਸਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਬਲਰਜਾਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਹਲਾਇ ਮਾਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੇ ਬਨ ਹੈ ਕਿਧੋ ਬਿਜਲੀ ਸਹਤ ਸ਼ਜਾਮ ਮੇਘ ਹੈ। ਨੀਲ ਸ੍ਵੇਤ ਕੋਕਨਦ ਰਕਤ ਸਜਾਮ ਪੀਤ ਹਰਿਤ ਆਦੀ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਪੁਸਪੋ ਸਹਤ ਪੀਤ ਮੰਜਰਜੋਂ ਸਹਤ ਜੋ ਵੇਲਹ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਲਫੀ ਹੁਈ ਹੈ ਸੋ ਜਬ ਵਾਯੂ ਕੇ ਚਲਨੇ ਸੇ ਹਲਤੀ ਚਲਤੀ ਹੈ ਸਜਾਮ ਪਤ੍ਰੋਂ ਸਯੁਕਤ ਸੋ ਸਜਾਮ ਘਟਾ ਹੀ ਮੇਘੋ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੧੩ ॥ ਯੇ ਬਨ ਆਪਨੇ ਵਿਸ੍ਵਰੂਪ ਦਿਖਾਵਤਾ ਹੂਆ ਮਾਨੋ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਸਥਤ ਹੈ। ਅਪਨੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰੋ ਲਖੋ ਸਾਖਾ ਰੂਪ ਭੁਜਾ ਕਰਕੇ ਯੇ ਅਕਾਸ ਰੂਪੀ ਛਿਦ੍ਰ ਜਿਸ ਬਨ ਨੇ ਭਰ ਛੋਡਜਾ ਹੈ ॥ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਜਿਸ ਕੇ ਕਾਨੋ ਮੈ ਕੁੰਡਲ ਹੈ। ਸੋ ਯੇ ਬਨ ਵਿਸ੍ਵਰੂਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਊਚਾ ਨਿਰਤ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਹੀ ਵਿਰਾਜਗ ਮਾਨ ਹੋ ਰਹਜਾ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਪੁਨਃ ਯੇ ਬਨ ਕਿਧੋ ਦੂਸਰਾ ਆਕਾਸ ਹੈ । ਜੋ ਤਿਸ ਬਨ ਮੈ ਬਡੇ ੨ ਬ੍ਰਿਖੋ ਕੇ ਟੁੰਡ ਮੂਲ ਹੈ ਸੋਈ ਦਿਗ ਗਜ ਹੈ। ਜੋ ਵਲਰਜੋਂ ਕੇ ਬਡੇ ਸਰਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੁੰਡਲਾ ਕਾਰ ਮੂਲ ਹੈ ਸੋਈ ਸੇਸਨਾਗ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਬਡੇ ਊਚੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਬੇਲੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਵੇਤ ਸ੍ਵੇਤ ਪੁਸਪ ਲਾਗ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸੋ ਮਾਨੋ ਤਾਰਾ ਗਣੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਆਕਾਸ ਮੰਡਲ ਹੈ॥ ੧੫ ॥ ਸੰਪੂਰਣ ਬਨੋ ਸੈਲ ਪਰਬਤੋਂ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਬਨੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਕਿਧੋ ਪਿਤਾ ਮਹਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਕਿਧੋ ਆਵਨੀ ਵਿਖੇ ਬਨ ਫਲ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕਾ ਏਕ ਕੋਸ ਖਜਾਨਾ ਹੈ। ੧੭। ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਟਪੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਜੋ ਖਗੋਂ ਕੇ ਆਲਨੇ ਹੈਂ। ਉਨ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਜੋ ਪੰਖੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਚਪਲਤਾ ਸਹਤ ਸੋ ਮਾਨੋ ਭੂਤਲ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਦੇਸੇ ਕਰਕੇ ਪਰਿਵਾਰਯਾ ਹੂਆ ਗੰਧਰਬ ਲੋਕ ਇਸਥਿਤ ਹੈ॥ ੧੮॥ ਯੇ ਬਨ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕਿਧੋ ਬਨ ਦੇਵੀਓਂ ਕਾ ਏਕ ਅੰਤਹ ਪੁਰ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਰਚ ਦੀਆ ਹੈ। ਜੋ ਮਹੀਰਹੋ ਪਰ ਵੇਲੋਂ ਕੋ ਮੰਜਰਜਾਂ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋਈ ਅਲਪ ੨ ਪਤਾਕਾ ਹੈ । ਮਹੀਰੁਹ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਹੈ। ਪਤਾ ਕਾ ਨਾਮ ਛੋਟੀ ੨ ਝੰਡਜਾਂ ਕਾ ਹੈ । ਉਨ ਮੰਜਰੋ ਕਰਕੇ ਲਤਾ ਮੰਡਲ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰਤ ਹੈ। ਜੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸ੍ਵੇਤ ਪੁਸਪ ਪਾਦਪੋ ਬੇਲੋ ਸੇ ਡ਼ਾਗ ਰਹੇ ਹੈ । ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਕੇ ਪੁਸ਼ਪ ਵੇਹੀ ਮਾਨੋ ਦਿਵਾਲੋਂ ਮੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਤਨ ਔ ਮਣੀ ਜੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁੰਜ ਗਲਜੋਂ ਮੈ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਫਲੋ ਕੇ ਗੁਛੇ ਲਾਗ ਰਹੇ

ਹੈ। ਸੋਈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਮਣਯੋਂ ਕੇ ਗੁਛੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹੈ ਜੋ ਕੁੰਜ ਗਲਯੋਂ ਮੈਂ ਮਧੁਕਰ ਕੋਕਿਲਾ ਸੁਕ ਸਾਰਕਾ ਆਦਿਕ ਪੰਛੀ ਬੋਲ ਰਹੇਹੈਂ। ਸੋਈ ਕਿਧੋ ਬਨ ਦੇਵਿਆਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾਨੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਨ ਕੀ ਕੁੰਜ ਗਲਯੋਂ ਮੈ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੰਗੋਂ ਵਾਲੇ ਪੰਖੀ ਬਿਚਰ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਬਨ ਦੇਵੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਮੰਦਰ ਮੈ ਹਾਸ ਬਿਲਾਸ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਬਿਚਰ ਰਹੀ ਹੈ ਮਾਨੋ ਯੇ ਬਨ ਸੰਪੂਰਣ ਬਨ ਦੇਵੀਓਂ ਕਾ ਉਤਮ ਅੰਤਹ ਪੁਰ ਰੂਪ ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਗੁਛੇ ਜਿਨਕੇ ਅੰਗੁਲਯਾਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਹੈ ਸੋਈ ਜਬ ਵਾਯੂ ਕੇ ਚਲਨੇ ਸੇ ਚਪਲ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬਲਰਯਾਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਰੂਪੀ ਬਾਹੂ ਸਹਸ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਮਾਨੋ ਬਨ ਨਿਰਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪਰਮ ਹਰਖ ਸੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਅਹੋ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯ ਔ ਹਰਖ ਹੈ ਔ ਮੇਰੈ ਬਡੇ ਭਾਗ ਹੈਂ ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਅੰਗ ਪੰਖੀ ਮ੍ਰਿਗੋਂ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਅੰਗੋਂ ਕਰਕੇ ਉਪਕਾਰ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਅੰਗ ਪੁਨਯਵਾਨ ਸਫਲ ਹੈ ਆਜ । ਇਸ ਹਰਖ ਕੇ ਮਾਰੇ ਬਨ ਕਿਧੋ ਨਿਰਤ ਕਰ ਰਹਯਾ ਹੈ॥ ੨੦ ॥ ਬਨ ਕੇ ਪਾਦਪੋਂ ਕੇ ਸਿਖਰ ਪਰ ਜੋ ਫੂਲ ਫੂਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ ਸਿੱਧ ਔ ਦੇਵਤਾ ਲੋਗਨ ਕੇ ਆਦਰ ਔਰ ਪੂਜਾ ਵਾਸਤੇ ਊਪਰ ਕੋ ਪਠਾਏ ਹੈ। ਔ ਜੋ ਕੋਕਿਲਾ ਔ ਮੋਰ ਚਕੋਰ ਸ਼ੁਕ ਭ੍ਰਿੰਗ ਸ਼ਰਕਾ ਆਦਿਕਸਬਦ ਬਨ ਵਿਖੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਬਨ ਰਾਜ ਤਿਨਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਸੇ ਦੇਵਤਾ ਔ ਸਿੱਧੋ ਕਾ ਸ੍ਵਾਗਤ ਪੂਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੨੧ ॥ ਜੋ ਇਸ ਬਨ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਾਹਰ ੨ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਖ ਹੈ ਬਟ ੧ ਉਦੁੰਬਰ ੨ ਪਲਿੰਖਣ ੫ ਆਮ੍ਰ ੪ ਪਲਾਸ ੫ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਸ੍ਰਿਛ ਪੁਸਪ ਔ ਕੁਡਮਲਾਦਿਕ ਕੀ ਕਾਤਯੋਂ ਕਰਕੇ। ਮੰਦਾਰ ੧ ਸੰਤਾਨ ੨ ਪਾਰੀਜਾਤ ੩ ਹਰੀ ਚਦਨ ਕਲਪਤਰੂ ਆਦਿਕੋ ਸਹਤ ਸ੍ਵਰਗ ਕੇ ਨੰਦਨ ਬਨ ਕੋ ਹਸਤੇ ਹੂਏ ਇਸਥਤ ਹੈ। ਔ ਜੋ ਖਗੋਂਕੇ ਸਮੂਹ ਆਕਾਸ ਮਾਰਗ ਕੋ ਉਡਤੇ ਹੂਏ ਬਹੁਤ ਊਚੇ ਚਢ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਨੋ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਊਚੀ ਗ੍ਰੀਵਾ ਕਰਕੇ ਦੇਵ ਬਨਕੋ ਜੈ ਕਰਬੇ ਕੋ ਯੇ ਬਨ ਧਾਵਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੨੨ ॥ ਔ ਬਨ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਜੋ ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਸਹਤ ਪੁਸਪੋਂ ਕੇ ਗੁਛਯੋਂ ਕੀਆ ਸਘਨਯਾਂ ਪੰਕਤਯਾਂ ਹੈ। ਸੋ ਬਨ ਮਾਨੋ ਅਪਨੇ ਸਹਸ੍ਰੋਂ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਸਹਸ੍ਰਾਖਯ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਜੀਤ ਬੇਕੋ ਉਦਿਤ ਹੂਆ ਹੈ ਕਯਾ ਇੰਦਰ ਕਾ ਏਕ ਹਜਾਰ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਮੇਰੇ ਅੰਤ ਹਜਾਰੋਂ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਯੇ ਮਨ ਮੈ ਰਖਕੇ ਕਹੂ ੨ ਬਨ ਮੈ ਜੋ ਸਮਣੀ ਸਰਪ ਕੇ ਫਣ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪੁਸਪੋਂ ਕੇ ਗੁਛੇ ਨੀਚੇ ਊਪਰ ਕੋ ਹੋਕੇ ਖਿੜੇ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਆਕਾਸ ਕੇ ਦੇਖਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸੇਸਨਾਗ ਜੀ

ਅਪਨੇ ਫਣ ਊਪਰ ਕੋ ਨਿਕਾਸੇ ਹੈ ਊਚੇ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ॥੨੩॥ਜੋ ਬਨ ਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਪਰਾਗ ਨਾਮ ਧੂਲੀ ਹੈ ਤਿਸ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਧੂਲੀ ਕਰਕੇ ਧੂਸਰ ਜੋ ਬਨ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੋ ਸੰਕਰ ਹੈ ਕਿਧੋ ਸੰਕਰ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਭਗਵਾਨ ਸ਼ਿਵਜੀ ਤੋਂ ਅਪਨੇ ਭਗਤੋਂ ਕੋ ਹੀ ਸ਼ੰਕਰ ਹੈ ਨਾਮ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਔਰੋ ਕੋ ਯੇ ਬਨ ਤੋ ਫੂਲ ਫਲ ਛਾਯਾ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰਯੋ ਕੋ ਸ਼ੰਕਰ ਹੈ ਸ਼ੰ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ ਸੁਖਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸਾ ਵੋ ਬਨ ਹੈ ਜਿਸ ਮੇ ਫਲੋਂ ਕੇ ਭਾਰਕਰਕੇ ਵਿਟਪੋਂ ਕੇ ਤਾਸ ਝੂਮ ਝੁਕ ਕੇ ਅਵਨੀ ਸੇ ਆਇ ਲਾਗੇ ਹੈ ਕੈਸੇ ਵੋ ਫਲ ਹੈ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੋ ਕੇ ਸਾਮਾਨ ਅਤਿਸੈ ਮਧੁਰ ਜਿਨ ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਹੈ ਮਾਨੋ ਸ੍ਵਰਗ ਕੇ ਕਲਪ ਤਪੂ ਕੇ ਫਲੋ ਕੋ ਭੀ ਆਪਨੀ ਸੌਂਦਰਯਤਾ ਮਧੁਰਯਤਾ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਹਸਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸੀ ਵੋ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਕੇ ਅਮਰਾਵਤੀ ਭੀ ਲਜਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕੈਸਾ ਯੇ ਉਪਬਨ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅਮਰ ਬਨ ਭੀ ਲਜਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਆਮ੍ਰਬ੍ਰਿਖ ਕੇ ਨੀਚੇ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ ਕੈਸਾ ਵੋ ਆਬ੍ਰ ਕਾ ਪਾਦਪ ਹੈ ਬਡੇ ਸਘਨ ਪਤ੍ਰੋ ਕੀ ਛਾਯਾ ਕਰਕ ਸਹਤ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਸੂਰਯ ਕੀ ਕਿਰਣ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਬਲਰਜ਼ੇ ਕੇ ਸਾਥ ਪੁਸਪ ਤਥਾ ਪਤ੍ਰੋ ਕੇ ਸਘਨਤਾ ਸੇ ਕੁਟੀਆ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜੋ ਅਸਥਾਨ ਬਨੇ ਹੂਏ ਹੈ ਅਨੇਕ ਪੰਖਯੋ ਕੇ ਆਲਨੇ ਭੀ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਬਨੇ ਹੂਏ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਮਾਨੋ ਅੰਤਰਿਖਜ ਲੋਕ ਮੈ ਦੂਸਰਾ ਏਕ ਨਗਰ ਵਸ ਰਹਾ ਹੈ ਆਪਨੀ ਉਚਾਈ ਸੇ ਜਿਸ ਨੇ ਪਰਬਤ ਕੀ ਉਚਾਈ ਮੰਦ ਕਰ ਡਾਰੀ ਹੈ ਐਸੇ ਪੁਰ ਔ ਬਨ ਸੁੰਦਰ ਭੂਮੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਤਬ ਤਿਸ ਬਿਰਖ ਕੇ ਨੀਚੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਦੁਰਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੈਸੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਮਾਨੋ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਹੈ ਆਪਨੇ ਤੇਜ ਸੇ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਪਰਮ ਕ੍ਰੂਰ ਪਹਾੜੀ ਮਲੇਛ ਔ ਸਤੀ ਰਾਜੇ ਸਿੰਗਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਜੋ ਆਪਸ ਮੈ ਵੈਰ ਕਰਕੇ ਯੁਧ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੋਵੇ ਜਬ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਛਟੀ ਉਨ ਕੋ ਜਾਇ ਦਿਖਾਵੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿਉ ਵੋ ਸੂਰੇ ਕਿਉ ਲੜਤੇ ਹੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਛਠੀ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਸ ਮੈ ਮਤ ਲੜੋ ਯੁਧ ਤਯਾਗ ਕੇ ਦੋਨੋ ਓਰ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਹਮਾਰ ਪਾਸ ਚਲੇ ਆਉ। ਤਬ ਕੇ ਸਿਰਦਾਰ ਔ ਸਤੀ ਰਾਜਯੋਂ ਔ ਗਰੀਬ ਯੁਧ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਹੁਕਮ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਛਟੀ ਕੇ ਸਾਥ ਚਲੇ ਆਵੈ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਬਿਲੰਦ ਨ ਕਰੈਂ, ਕਸੇ ਵੋ ਸਤੀਰਾਜੇ ਕ੍ਰੂਰ ਥੇ ਕੇ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਾ

ਸਿੰਘ ਆਪਨੀ ਸੈਨਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇ ਚੁਕਾ ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਸਤੀ ਰਾਜਸੋਂ ਕਾ ਦੇਸ ਯਾਕੀ ਹੀ ਰਹਾ ਸਰ ਨ ਹੂਆ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਬ ਕੁਛ ਸਮੀਪ ਆਇ ਕੇ ਦੇਖਾ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਧਯਾਨ ਨਿਸ੍ਰ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਜਿਨ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਦਸਤਾਰ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਮਸ੍ਰ। ਸਮਸ੍ਰ ਦਾੜ੍ਹੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਮਾਨੋ ਸ੍ਵੇਤ ਕਿਰਣੋ ਸਹਤ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸਰਦ ਰਿਤੂ ਕਾ ਸੋਭੈ ਰਹਯਾ ਹੈ। ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਗਲ ਮੈ ਜਾਮਾ ਹੈ। ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਰਸ ਸਾਥ ਭਰੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਰਸੀਲੇ ਜਿਨ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ। ਕੀਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨ ਕੀ ਉਨਤ ਨਾਸਾ ਹੈ। ਬਡਾ ਵਿਸਤਾਰ ਯੁਕਤ ਭਾਲ ਪਟ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ। ਸੁੰਦਰ ਕੋਕਨਦ ਮਣੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਰਣ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ। ਜਿਗਯਾਸੂ ਜਨਾ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕੇ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ। ਧਨੁਖਾਕਾਰ ਜਿਨ ਕੇ ਭਰਵਟੇ ਹੈ। ਮਾਨੋ ਕਾਮ ਕੇ ਨਾਸਬੇ ਕੋ ਕਮਾਨ ਤਨ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਜੀ ਹੈ ਜੋ ਊਰਧ ਰੇਤਾ ਹੈ।ਆਯੂ ਭਰ ਮੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਵਿਕਾਰ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕੇ ਹੈ। ਜੋ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਕਾਮਾਦਿਕੋ ਕਰਕੇ ਅਤਯੰਤ ਤਪਾ ਹੂਆ ਭੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਉਪਬਨ ਮੈ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਭੀ ਆਇ ਜਾਵੇ। ਉਸਕੋ ਭੀ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਦੂਰ ਸੇ ਹੀ ਤਯਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ। ਪੁਨਃ ਜਿਨੋ ਆਪਨੀ ਆਯੂ ਭਰ ਮੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸ਼ਾਪ ਨਹੀ ਦੀਆ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਥੇ। ਇਸਵਾਸਤੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਨਾਸ ਲੀਏ ਧਨੁਖ ਕੀ ਉਪਮਾ ਭਰਵਟਿਓਂ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਕਪੋਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਦਭੁਤ ਵਰਣ ਯੁਕ੍ਤ ਜਿਨ ਕੀ ਗ੍ਰੀਵਾ ਸੋਭਾਇ ਮਾਨ ਹੈ। ਬਡੇ ਊਚੇ ਸਕੰਧ ਹੈ ਬ੍ਰਿਖਭ ਕੇ ਸਕੰਧ ਸਮਾਨ ਜਿਨ ਕੇ। ਔ ਬਡਯਾਂ ਬਿਸਾਲ ਜਾਹਨੂਆਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲੰਬਾਇ ਮਾਨ ਭੁਜਾ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸੁੰਡ ਕੇ ਤੁਲ ਸੋ ਊਚੇ ਸਕੰਧ ਔ ਜਾਹਨੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੁਜਾ ਮਹਾਸੂਰਬੀਰ ਅਵਤਾਰੋਂ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਂ ਸੂਰਬੀਰ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗਣ ਸ਼ਤ੍ਰ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਸਤਆਂ ਕੋ ਜਿਨੋ ਨੇ ਜੀਤਾ ਹੈ। ਕਯਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਕਿਧੋਂ ਸਿਵ ਜੀ ਹੈਂ ਕੇ ਸਿਵ ਜੀ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਹੈਂ। ਕਾਹੇਤੇ ਸਿਵਜੀ ਕਾ ਧਯਾਨ ਧਰਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਕਾਮ ਮਾਰੇ ਡਰ ਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਨਹੀ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਔਰ ਭਾਗਤੇ, ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਧਯਾਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਸਾਰੀ ਹੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਮਾਰੇ ਡਰ ਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਵਿਵੇਕ ਕੇ ਆਗੇ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਸਤ ਕਲ੍ਹਾਰ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਹੈ। ਦਸੋ ਨਖ ਹੀਰਕ ਮਣੀ ਕੇ ਤੁਲ ਜਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੇ

ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਵਿਸਤਾਰ ਯੁਤ ਵਖਜਤਥਲ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ। ਰੰਭਾ ਅਰਥੰਵ ਕੇ ਤੁਲ ਸੁੰਦਰ ਜੰਘਾ ਰਥਲ ਹੈ ਜਿਨਕਾ। ਹੰਸੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਰਣ ਕਮਲ ਸੁੰਦਰ ਜਿਨ ਕੇ ਹੈ। ਨਖੋਂ ਕੀ ਜਜੋਤੀ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿਕ ਗੀਰ ਵਾਣ ਨਰ ਲੋਕ ਜਿਨ ਚਰਣੋ ਕੀ ਧੂੜੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਐਸਾ ਪਾਵਨ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਕਵਿ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਨਿਤ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰੈ। ਯੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰੀ ਕਾਨ ਦੇਕੇ ਸੁਣੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਮ੍ਰਕੇ ਮਹੀਰੁਹ ਕੇ ਨੀਚੇ ਵਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ। ਕਿਧੋਂ ਸਾਖਜਾਤ ਵਿਵੇਕ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਕਿਧੋਂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਆਇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਹੈ। ਕਿਧੋ ਸ਼ਿਵਜੀ ਸ੍ਵੇਤ ਬਿਭੂਤ ਲਗਾਇ ਕੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਇਤਥਿਤ ਭਏ। ਕਿਧੋਂ ਦਤ੍ਰਾ ਤ੍ਰੇਯ ਜੀ ਯੋਗ ਸਮਾਧੀ ਮੇ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਵਿਭੂਤ ਲਗਾਏ ਹੂਏ। ਕਿਧੋ ਕਪਲ ਦੇਵ ਜੀ ਧਜਾਨ ਲਗਾਯ ਕੇ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ। ਕਿਧੋ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਊਰਧਰੇਤਸ ਇਸਥਿਤ ਹੈਂ ਕਿਧੋ ਸਾਮ ਕਾਰਤਕ ਜੀ ਵਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ। ਇਤਨਜੋਂ ਮੈ ਕੌਨਸੀ ਊਪਮਾ ਦੇਊ ਏਕ ਸੇ ਏਕ ਅਧਿਕ ਉਪਮਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖ ਕੇ ਦੋਨੋ ਜਾਇ ਡੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਸਕੰਧ ਔ ਗਣੇਸ ਜੀ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੇ ਆਗੈ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੈ। ਜੈਸੇ ਨਲ ਕੂਬਰ ਕੁਮੇਰ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੈ। ਜੈਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਖਮਣ ਸ਼੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼੍ਰ ਜੀ ਕੋ ਆਇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੈ। ਕੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼੍ਵਾ ਮਿਤ੍ਰ ਔ ਅਗਸਤ ਜੀ ਕੇ ਤੁਲ ਹੈ। ਗਜਾਨ ਉਪਦੇਸ ਕਰਨੇ ਵਾਲਜੋਂ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼੍ਰ ਜੀ ਕੇ ਸਮ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੈਂ। ਵੈਰਾਗ ਵਾਨੌਂ ਕੇ ਔ ਵਿਰਕਤੋਂ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਸੁਕਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਸਮ ਹੈਂ। ਜਿਨ ਕੇ ਤਪੋ ਬਲ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘ ਔ ਅਜਾ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਔ ਅਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਨ ਕਾ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਜਾਤੀ ਵੈਰ ਥਾ। ਐਸੇ ਬਜਾਘਰ ਔ ਬਕਰੀ ਅਵੀ ਆਦਿਕ ਸੋ ਭੀ ਵੈਰ ਭਾਵ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ਭਾਵ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਤਿਨ ਕੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੈਂ। ਜੌਨਸੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਿਧ ਅਸਕਤ ਹੋਗਏ ਹੈ ਤਿਸ ਆਸ੍ਰਮ ਵਿਖੇ। ਸੋ ਤਿਨੋ ਕੇ ਸੀਸ ਕੇ ਸਾਥ ਮੁਕਤ ਲਪਟੀ ਫਿਰਤੀ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਊਰਧ ਰੇਤਜੋਂ ਮੈ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈਂ। ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਜਲ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਦੋਨੋ ਉਠ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਗਏ। ਤਿਨ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਆਉ ਭਾਈ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਛਾ ਬਹੁਤ ਆਨੰਦ ਸੇ ਤੋ ਆਯਾ ਹੈਂ। ਔ ਬਨ ਮੈ ਪਜਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਦ ਤਾਂ ਨਹੀ

ਪਾਯਾ ਥਾ। ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘੋਵਾਚ । ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੋ ਸਭ ਕੁਛ ਵਿਦਤ ਹੈਂ। ਤਥਾਪੀ ਆਪਕੇ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂੰ। ਪੂਰਬੋ ਤੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੇਦ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਥਾ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਜਨਮ ਵਿਖੇ ਖੇਦ ਜਨਮ ਮਰਣ ਤੇ ਆਦ ਅਨੇਕ ਦੁਖ ਪਾਵਤਾ ਚਲਾ ਆਯਾ ਹੂੰ। ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੂੰ। ਹੇ ਨਾਥ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਆਇ ਗਯਾ ਹੈ। ਜੋ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਹਮਾਰਾ ਜਨਮ ਔ ਮਰਣ ਕਾ ਦੁਖ ਨਿਵਰਤ ਹੋਜਾਵੇਗਾ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਃ ਆਗਯਾ ਪਾਇ ਕੇ ਦੋਨੋ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਿਦਾ ਦੋਨੋ ਕਾ ਸੀਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਜੈਸੇ ਦਾਵਾ ਨਲ ਔ ਜੇਠ ਕੀ ਦੁਪਹਰ ਕਾ ਤਪਾ ਹੂਆ ਕੋਈ ਹਰੀ ਚੰਦਨ ਕੀ ਛਾਯਾ ਮੈ ਆਯ ਬੈਠੇ ਔ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਪਰਮ ਪਯਾਸੇ ਕੋ। ਜੈਸੇ ਉਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਰਿਦਾ ਸ਼ਾਂਤਿ ਔ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਦੋਨੋ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਚੋਰ ਸਰਪਾਦਿਕੋ ਸੇ ਛੂਟ ਕੇ ਛੋਟਾ ਬਾਲਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਮਿਲ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਜਨਮ ਸੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬਾਲ ਕੰਨਯਾ ਸੁੰਦਰ ਪਤੀ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਆਨਦ ਹੋਵੇ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰਾਦੀ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔ ਪਰਸੁਰਾਮ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਜੈਸੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਥਾ । ਜੈਸੇ ਕ੍ਰਿਪਣ ਗਏ ਹੂਏ ਚੋਰੀ ਧਨ ਕੋ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਜਗਯਾਸੂ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਸਹਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਦੋਨੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਜੈਸੇ ਜਨਮਾਂਧ ਸੁੰਦਰ ਚਖੂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜੈਸੇ ਕੁਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧ ਔਖਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਮਰਣ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਏ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੁਖ ਮੇ ਕੋਈ ਡਾਰ ਦੇਵੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਮੂਹੜ ਵਿਦਯਾਰਥੀ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਸਰਬ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੈ ਤੈਸੇ ਬਹੁਤ ਕਹਾਂ ਲਗੇ ਬਤਾਊ ਜਿਸ ਆਨੰਦ ਔ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ਜੀ ਔ ਸ੍ਰੀਸਸਿ ਹਰੀ ਜੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਉਸ ਆਨੰਦ ਕੀ ਕੁਛ ਗਣਨਾ ਨਹੀ ਕਰੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ।

ਤਥਾ ਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਗਉੜੀ ਕੀ ਵਾਰ ੧੧ ਪਉੜੀ ।

ਏਹੁ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਸਾਧ ਕੀ ਜਿਸ ਭੇਟਤ ਤਰੀਐ ।
ਜੰਮ ਕੰਕਰ ਨੇੜ ਨ ਆਵਈ ਫਿਰ ਬਹੁਰ ਨ ਮਰੀਐ ॥
ਭਉ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖ ਸੋ ਪਾਰ ਉਤਰੀਐ ।

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗੁੰਫਹੁ ਮਾਲ ਮਨ ਹਰਿ ਮਲ ਪਰ ਹਰੀਐ॥
ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਿਲ ਰਹੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਨਰ ਹਰੀਐ।

ਟੀ:-ਨੀਸਾਨੀ ਨਾਮ ਲਖਣ ਕਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਔ ਸੰਭਾਖਣ ਕਰਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਰਿਦੇ ਕੀ ਆਧੀ ਬਜਾਧੀ ਉਪਾਧੀ ਰੂਪਾ ਤਪਤ ਮਿਟ ਜਾਵੇ ਰਿਦਾ ਸੀਤਲ ਹੋਜਾਵੇ। ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਤ ਹੈਂ। ਉਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਸੇ ਯੇ ਜੀਵ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਯਮਰਾਜ ਕਾ ਦੂਤ ਤਿਸ ਜੰਤੁ ਕੇ ਸਮੀਪ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਵੋ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਜੀਵ ਜਨਮਤਾ ਮਰਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਅਤਯੰਤ ਭਯ ਕਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਜੋ ਸੰਸਯ ਆਤਮਿਕ ਸੰਸਾਰ ਤਿਸ ਸਸਯ ਰੂਪ ਬਿਖ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਉਤਰ ਜਾਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ-ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੀਵ ਕੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਸੇ ਪੜੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸੋ ਸੰਸੇ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਕਰਕੇ ਭਰਾ ਹੂਆ ਹੈ। ਏਹ ਸੰਸੈ ਰੂਪ ਮੈਲ ਕੈਸੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਵੇ॥

ਉਤ੍ਰ-ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਹੇ ਸਿਖ ਹਰੀ ਜੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਿਸ ਕੇ ਅਸ਼੍ਟ ਯਾਮ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਨੇ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਮੈਲ ਧੋਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਯਥਾ ਜਪਜੀ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ॥ ਭਰੀਐ ਮਤਿ ਪਾਪਾਂ ਕੈ ਸੰਗ। ਓਹ ਧੋਪੈ ਨਾਵੈ ਕੈ ਰੰਗ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਸੋਈ ਹਰੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਮੈਲ ਕੋ ਨਸ਼੍ਟ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਜੀਵ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਮ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਮਿਲ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਵੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਨਰ ਹਰੀ ਨਾਮ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਰੂਪ ਹੈ। ਸੋ ਕਾਹੇਤੇ ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਰੂਪ ਹਿਰਨਯ ਕਸਪੁ ਰੂਪ ਜੋ ਅਸੁਰ ਰਾਜ ਤਿਸ ਕੇ ਹਰਣੇ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਹਿਰਨਯ ਕਸਪੁ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਸੇ ਯੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਰ ਲੀਏ ਹੂਏ ਥੇ। ਕੇ ਨ ਦਿਨ ਮੇ ਮਰੂੰ ਨ ਰਾਤ ਮੈ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਰਚੀ ਹੂਈ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਨ ਮਰੂੰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸੇ ਨ ਮਰੂੰ ਨ ਅੰਤਰ ਨ ਬਾਹਰ ਨ ਬਸੁਧਾ ਪਰ ਨ ਆਕਾਸ ਮੈ ਮਰੂੰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਮ੍ਰ ਹੀ ਹੋਵੋਂ। ਸੋ ਤ ਐਸਾ ਯੇ ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਹੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤ ਕਾ ਰਾਜਾ ਹੈ। ਸੋ ਯੇ ਮਹਾਂਮੋਹ ਨ ਦਿਨੇ ਮਰਤਾ ਹੈ ਨ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈ। ਨ ਦੇਵਤਾ ਸੇ ਨ ਦੈਤੋਂ ਸੇ। ਨ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਸੇ ਹੀ ਮਰਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਸੇ ਭੀ ਨਾਹੀ ਕਾਟਯਾ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਏਹੀ ਸਾਖਯਾਤ ਮੋਹ ਹੀ ਹਿਰਣਯ ਕਸਪੁ ਹੈ। ਯੇ ਬਿਨਾ ਨਰ ਹਰਿ ਭਗਵਾਨ ਔਰ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ਸੇ ਨਹੀ ਮਰ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿੱਧ ਹੂਆ ਜੋ ਜੀਵ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪੜਤਾ

ਹੈ। ਨਿਸਕਪਟ ਹੋਕਰ ਗੁਰੂ ਔ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਕੋਈ ਕਾਮਨਾ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕੋ ਕੀ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੀ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਂਮੋਹ ਰੂਪ ਹਿਰਣਯ ਕਸਪੁ ਸੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰਖਯਾ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਆਪਨੇ ਭਗਤ ਕੋ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪਨੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਆਪਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮੋ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨਹੀ ਦੇਤੇ। ਅਥਵਾ ਨਰ ਭਾਵ ਕੋ ਹਰ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਨਰ ਹਰੀ। ਅਥਵਾ ਸਰਣਾਗਤ ਜਨੋ ਕੇ ਦੁਖਾਂ ਕੋ ੧ ਪੁਨਃ ਦੁਖੋਂ ਕੇ ਕਾਰਣ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ੨ ਪੁਨਃ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਕਾਰਣ ਰਾਗਾਦੀ ਖੋਟੇ ਕਰਮੋ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਕੋ ੩ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਕਾ ਕਾਰਣ ਵਾਸਨਾ ਕੋ ੪ ਜੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹਰੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਣਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਸਰਧਾ ਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਤਿਸ ਕੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ਅਥ ਗਯਾਨ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅੰਤਰੰਗ ਜੋ ਸ੍ਰਵਣ ਤਿਸ ਵਿਖੇ ਅਸ੍ਰਧਾ ਤਿਸ ਕੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ੫। ਮਨਨਾਦਿਕੋਂ ਵਿਖੇ ਸੰਸੇ ਕੋ ਜੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ੬ ਪੁਨਃ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜੋ ਅਗਯਾਨ ਕੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ੭ ਪੁਨਃ ਆਪਨੇ ਗੁਣੋ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗਯਾਨਵਾਨੋ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਭੀ ਹਰ ਲੇਵੇ ਹੈ ੮ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹਹੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਆਪਨੀ ਸੌਂਦਰਯਾਦਿਕਨ ਗੁਣੋ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਭ ਨਰੋ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਹਰ ਲੇਵੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਨਰ ਹਰੀ। ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ ਹੈਂ ਔ ਸਤਗੁਰੂ ਕਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਸਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਮਿਲ ਰਹਤੇ ਹੈਂ। ੧੧। ਜਿਨ ਮਹਾਤਮਾਂ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਸੇ ਸ਼ਾਂਤਯਾਦੀ ਗੁਣ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਤਿਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਤ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾਣੇ ਸੇ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਸੀਤਲਤਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਅਕ੍ਰਿਤਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਹੈ।੯। ਪੂਰਬ ਕੇ ਅਧਯਾਧ ਮੈ ਜੋ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕੀਆ ਥਾ ਕੇ ਆਉ ਭਾਈ ਭੀਰ ਸਿੰਘਾ ਇਤਯਾਦਿਕ ਅਬ ਤਿਸੀ ਬਾਤ ਕੋ ਗੋ ਪਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਅਨਜਾਨੋ ਕੇ ਸਮਾਨ 1

ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੋਵਾਚ—ਕਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਕਹਾਂਤੇ ਆਯਾ ਹੈਂ ਔ ਕਹਾਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਯਾ ਗੋਤ੍ਰ ਹਈ ਕੌਨ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਹੈਂ। ਜਬ ਐਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪੂਛਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਕੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਂ ਕੇ ਜਿਨ ਕੇ ਅੰਗੋਂ ਮੈ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਆਇ ਗਈ। ਰੋਮ ਹਰਖਣ ਹੋ ਆਏ ਹੈਂ ਔ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲ ਕੀ ਧਾਰਾ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਜਿਨਕੀ ਗਦ ਗਦ

ਹੋਗਈ ਹੈ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਆਪ ਸਭ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੋ। ਆਪ ਸੇ ਕੁਛ ਗੁਝੀ ਛਨੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਵਿਖੇ ਵਰਤਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਕੋ ਸਭ ਹਸਤਾਮਲ ਕੀ ਨਯਾਈ ਵਿਦਿਤ ਹੈ। ਆਪ ਭੂਤ ਭਵਿਖਯਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂ ਕੇ ਗਯਾਤਾ ਹੋ। ਮੈ ਬਾਲਕ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਕਯਾ ਕਹੋਂ। ਤਥਾਪੀ ਆਪਨੇ ਮੁਝ ਬਾਲਕ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕੁਛ ਪੂਛਯਾ ਸੋ ਮੈ ਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰ ਆਪ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਢਿਲੋਂ ਮੇਰਾ ਗੋਤ੍ਰ ਹੈ। ਜਟ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਹਾਂ। ਮਾਝੇ ਦੇਸ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੇ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਏਕ ਗਗੋਬੂਆ ਨਗਰ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਕਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਜਨਮ ਹੈ। ਅਬ ਈਹਾਂ ਕੇਵਲ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕਾ ਦਾਸਤ੍ਵ ਭਾਵ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਬੇ ਕੋ ਆਯਾ ਹੋਂ। ਅਬ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹ ਸ ਛੂਟਬੇ ਕੋ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਸਰਣਿ ਗਹੀ ਹੈ। ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਖੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜਨੋ ਕੇ ਉਧਾਰਬੇ ਕੋ ਹੂਆ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ। ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੋਊ ਮੈ ਨਾਹੀ ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ। ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ ਭਗਤੀ ਲਾਇਨ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲੈਨ ਮਿਲਾਏ। ਇਤਯਾਦੀ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਤੋ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਖੇ ਕਲਜੁਗੀ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰਬੇ ਕੋ ਹੂਆ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਏਕ ਪਰੋਪਕਾਰ ਅਰਥ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਆਪ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦੀ ਕਲੇਸੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹਰਿਜਨ ਭੀ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਕਲੇਸੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈਂ। ਕੇਵਲ ਪਾਪੀ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਧਾਰਬੇ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਗਜ ਰਾਜ ਤੋ ਏਕ ਗ੍ਰਾਹ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸੇ ਹੂਏ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਥੀ। ਹੇ ਨਾਥ ਮੈ ਤੋ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਗ੍ਰਾਹੋ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਯਾ ਹੂਆ ਹੂੰ। ਸੋ ਗਜਰਾਜ ਕੀ ਨਯਾਈ ਦੋਨੋ ਭੁਜਾ ਖੜੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਮੇਰੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕਰ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਵਹੁ। ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਭਖਣ ਕਰਬੇ ਕੋ ਖੈਂਚਤੇ ਹੂਏ ਇਨ ਗ੍ਰਾਹੋਂ ਸੇ ਮੁਝ ਕੋ ਰਖ ਲੇਵਹੁ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਗਜਰਾਜ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣਕੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਵੈਕੁੰਠ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਉਠ ਦਉੜੇ ਥੇ ਨਾ ਤੋ ਗਰੜ ਕੋ ਉਡੀਕੇ ਨਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਗਣ ਕੋ ਉਡੀਕੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਭੀ ਬਡੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਇਨ ਸਬਦਾਦੀ ਆਠ ਗ੍ਰਹ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਰਖਣੇ ਮੈ ਬਿਲੰਬ ਨ ਕਰੋ।' ਇਤਿ

ਔਰ ਪਹਲੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ

ਉਪਦੇਸ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਹੋਰ ਸਭ ਸਮ ਹੈ ॥

ਸੋ:–ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧ ਪੂਰਣ ਕੀਓ। ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਅਵਤਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸਜੂ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ ਦੇਵਤਰਊ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਕੰਧ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸੰਬਾਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਵਿਨੋਦੇਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ ਸ਼ਿਖਜ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਵਿਰਚਿਤੇਨ ਨਾਮ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸ: ਚਾਲੀਸਵਾਂ ੪੦ ਧ: ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ-ਅਤਿ ਪੁਨਿਤ ਗੁਰ ਗੀਤਿ ਕਾ ਪ੍ਰਾਤ ਕਰੇ ਪਠ ਨਾਨ ।
ਬਿਨ ਪ੍ਰਯਾਸ ਭਵ ਉਦਧਿਕੋ ਤਰੈ ਅਮਰ ਪਦ ਥਾਨ ॥ ੧ ॥
ਊਚੀ ਕੁਲ ਕਹ ਕਾਮ ਜਹਾ ਨ ਰਾਮ ਸਮਾਲੀਐ ।
ਰਾਮ ਭਜਨ ਸੁਖਧਾਮ ਨੀਚ ਕੁਲੇ ਤੇ ਊਚ ਅਤਿ ॥ ੨ ॥
ਕਾਰਨ ਕੁਲ ਕੋਸੰਗ ਕੁਲ ਕਾਰਣ ਕਿਸ ਕੋ ਨਹੀਂ ਲੋਹ ਕਾਠ ।
ਨਿਰ ਗੰਧ ਪਾਰਸ ਚੰਦਨ ਸੰਗ ਗੁਨ ॥ ੩ ॥
ਨੀਚ ਜਾਤ ਚਮਜਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰਵ ਦਾਸ ਕਬੀਰ ਜੂ ।
ਭਏ ਸੁ ਗਜਾਨ ਭੰਡਾਰ ਸਤਸੰਗਤ ਪਰ ਤਾਪਤੇ ॥ ੩ ॥
ਸੁਰਾਪਾਨ ਮਿਲ ਗੰਗ ਜਲ ਨਿਸਚੈ ਹੋਤ ।
ਅਸੁਧ ਸੁਰਾਪਾਨ ਮਿਲ ਗੰਗ ਜਲ ਮਾਨਤ ਸੁਧ ਪ੍ਰਬੁਧ ॥ ੪
ਸੁਰਾਪਾਨ ਮਿਲ ਗੰਗਜਲ ਨਿਸਚੈ ਹੋਤ ਅਸੁਧ ।
ਸੁਰਾਪਾਨ ਮਿਲ ਗੰਗਜਲ ਮਾਨਤ ਸੁਧ ਪ੍ਰਬੁਧ ॥ ੫ ॥
ਤੈਸੇ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵਤੇ ਅਗਜ਼ ਹੋਤ ਸੁਗਜਾਨ ।
ਭ੍ਰਿੰਗਿ ਕੀਟ ਕੀ ਰੀਤਿ ਲਖ ਕਰੇ ਸੰਗ ਮਤਿ ਮਾਨ ॥ ੬ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਰਸਨ ਭਾਨ ਜਨਮਨ ਨਲਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੀ ।
ਕੁਮੁਦ ਬਿਮੁਖ ਸਮਜਾਨ ਕਬੀਨ ਹੋਤ ਹੁਲਾਸ ਉਰ ॥ ੭ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇਜੂ ਜਿਹ ਵਿਧ ਭਵ ਭਵ ਲੀਨ ।
ਕਹੁ ਕਥਾ ਚਿਤ ਲਾਇਕੈ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਪਰਬੀਨ ॥ ੮ ॥

ੴ ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਜਨਮ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖਜਤੇ ॥
ਇੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਸਥ ਸੇ ਉਰੇ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਜਾਮਗੜ੍ਹ ਪਾਣੀਪਤ ਕਰਨਾਲ ੩

ਯੇ ਤੀਨੋ ਨਗਰ ਹੈ॥ ਤਹਾ ਤੀਨੋ ਗਾਮੋ ਕੇ ਮਧ ਮੇ ਸਜਾਮਗੜ੍ਹ ਨਾਮ ਨਗਰ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸਜਾਮਗੜ੍ਹ ਕੈਸਾ ਨਗਰ ਹੈ ਜੋ ਵੈਦਕ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਹੈ। ਔ ਧਨ ਧਾਨਜ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਵਰਣੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਹੈਂ। ਸਰਬ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਹੈ। ਤਿਸ ਨਗਰ ਕੇ ਚਾਰੋ ਉਰ ਬਾਗ ਬਗੀਚੇ ਸਰਬ ਰਿਤੂ ਮੈ ਫਲਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ। ਤਿਸ ਬਗੀਚੇ ਬਾਂਗੋਂ ਮੇਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੰਛੀ ਸਬਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਤਿਸ ਸਜਾਮ ਗੜ੍ਹ ਮੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਗੁਣ ਗਣੋ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਗ੍ਰਹਸਥ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਕੇ ਅਭਜਾਸੀ ਔ ਬਡੇ ਦਯਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ। ਪਰਮ ਨਿਰਲੋਭ ਮਾਨੋ ਸਾਖਜਾਤ ਯੇ ਹੀ ਸੰਤੋਖ ਕਾ ਔ ਸੀਲ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ। ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ੍ਰਮ ਕੇ ਜੋ ਧਰਮ ਹੈ ਤਿਨ ਧਰਮੋ ਕੇ ਪਾਲਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ। ਸੋ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਯਗ ਆਦਿਕ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈ॥

ਨਨੁ—ਤਿਨ ਪਾਂਚ ਯਗੋਂ ਕੇ ਕਜਾ ਨਾਮ ਹੈ ਤਿਨ ਕੇ ਕਿਆ ਰੂਪ ਹੈ। ਤਿਨ ਪਾਂਚ ਯਗੋ ਕਾ ਕਰਣੇ ਕਾ ਕਿਆ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ। ਤਿਨ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਯਗੋਂ ਕੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕ ਕਜਾ ਫਲ ਹੋਤਾ॥ ਉਤ੍ਰ—ਆਦਿ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਮਨੂ ਜੀ ਨੇ ਤਿਨ ਪਾਂਚ ਮਹਾਂ ਯਗੋ ਕਾ ਜੋ ਕਰਣੇ ਕਾ ਧਰਮ ਫਲ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੂਪ ਜਿਸ ਸਲੋਕ ਮੈ ਲਿਖੇ ਹੈ ਸੋ ਸਲੋਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਈਹਾਂ ਲਿਖਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਜੋ ਯਗ ਅਥਵਾ ਪੁੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਪਾਪੋ ਕਾ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਸ੍ਵਰਗ ਪਰਾਯਣ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਨ ਪਾਪੋ ਕਾ ਪ੍ਰਾਯਸਿਚਤ ਰੂਪ ਯੇ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਯਗ ਹੈ। ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਨ ਪੰਚ ਪਾਪੋ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਮਨੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕੇ ਅਧਜਾ ੩ ਕੇ॥ ਪੰਚਸੂਨਾ ਗ੍ਰਿਹਸਥਸਜ, ਚੁਲ੍ਲੀ ਪ੍ਰੇਖਣਜੁਪ ਸਕਰਃ॥ ਕੰਡਨੀ ਚੋਦ ਕੁੰਭਸ੍ਚ ਬਧਜਤੇ ਯਾਸਤ੍ਰ ਯੋਜਯਨ॥ ਵਾਹਯਨ। ਵਾ। ੬੮॥

ਚੁਲਾ ੧ ਚਕੀ ੨ ਝਾੜੂ ਲੇਪਨ ੩ ਉਖਲੀ ਮੋਹਲਾ ੪ ਉਦ ਨਾਮ ਜਲ ਕਾ ਹੈ ਘਟ ਨਾਮ ਘੜੇ ਕਾ ਹੈ ਉਦ ਕੁੰਭ ੫ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਯੇ ਪੰਚ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਜੀਵ ਘਾਤ ਬਰਾਬਰ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਕਸਾਈ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਭੀ ਵੀ ਜੀਵ ਘਾਤਿ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕਸਾਈ ਕੇ ਘਰ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਅੰਨ ਮੈ ਗੋਹੇ ਮੈ ੧ ਲਕੜੀ ਮੈ ਪਾਨੀ ਮੈ ਜੀਵ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਹਾਂ ਜਲ ਕਾ ਪਾਤ੍ਰ ਰਖੀਤਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨੋ ਮੈ ਬਹੁਤ ਜੰਤੂ ਇਕਠੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਗੋਹੇ ਅਤੇ ਲਕੜੀ ਅੰਦਰ ਕੀੜਾ ਹੋਇ ਜੇਤੇ ਦਾਣੇ ਅੰਨ ਕੇ ਜੀਆਂ ਬਾਝੁ ਨਾ ਕੋਇ ਪਹਿਲਾ ਪਾਣੀ ਜੀਉ ਹੈ ਜਿਤ ਹਰਿਆ ਸਭ ਕੋਇ ਇਤਜਾਦਿ ਯੇ ਪੰਚ ਪਾਪ ਨਿਤ ਹੀ ਗ੍ਰਹ ਸੰਬੰਧੀ ਜੀਵ ਹਤਜਾ ਚੁਹਲੇ ਆਦਿਕ ਮੈ ਹੋਣੇ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕੋ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ।

ਮੂਲ—ਤਾਸਾਂ ਕ੍ਰਮੇਣ ਸਰਬਾਸਾਂ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਤਜਾਰਥੰ ਮਹਰਖਿਭਿਃ ਪੰਚਕ ਲ੍ਰਿਪ੍ਤਾ ਮਹਾ

ਯਗਯਃ ਪ੍ਰਤਯਹੰ ਗ੍ਰਹਮੇ ਧੀਨਾਂ॥ ਜਿਨਾ ਗ੍ਰਹਸਥਾਂ ਕੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਉਨਾਂ ਗ੍ਰਹਸਥਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਂ ਰਿਖੀਆਂ ਨੇ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਜਗ ਕਰਣੇ ਕਹੇ ਹੈ ਅਵਸਯ ਜਰੂਰ ਕਰਣੇ। ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਪਾਪੋ ਕਾ ਬਦਲਾ ਪਹਿਲੇ ਪਾਪ ਕਾ ਬਦਲਾ ਪਹਲਾ ਯਗ ਦੂਸਰੇ ਪਾਪ ਕਾ ਬਦਲਾ ਦੂਸਰਾ ਯਗ ਕਰਣਾ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪੰਚ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਵਾਸਤੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀਓ ਨੇ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਯਗ ਨਿਤ ਕਰਣੇ ਨਿਤ ਕਰਣੇ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਇਨ ਪੰਚ ਯਗੋਂ ਕਾ ਨਾਮ ਰਿਖੀ ਜਨ ਸੂਖਮ ਦਰਸੀ ਮਹਾਤਮੋ ਨੇ ਮਹਾਂ ਯਗ ਰਾਖਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਯੇ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਯਗ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕੇ ਪਾਪ ਜਮਾ ਨਹੀ ਹੋਣੇ ਦੇਤੇ ਰੋਜ ਕੇ ਰੋਜ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਨਿਤ ਪਾਪੋ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ੧ ਵਿਸ੍ਵਜਿਤ ੨ ਰਾਜਸੂਯ ੩ ਵਾਜਪੇਯ ੪ ਸਜੇਨ ੫ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ੨ ਯਗ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾ ਯਗ ਨਹੀ ਹੈ ਪੰਚ ਨਿਤ ਯਗੋ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਂ ਯਗ ਹੈ ਇਸਤੇ ਜਾਣੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਵਿਸ੍ਵਜਿਤ ਆਦਿਕ ਯਗੋਂ ਸੇ ਇਨ ਪੰਚ ਨਿਤ ਯਗੋਂ ਕਾ ਪੁਨ ਫਲ ਅਧਿਕ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਜਿਸ ਕੇ ਨਾਮ ਸਾਥ ਮਹਾਂ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜੀਏ ਤਿਸ ਨਾਮ ਕੇ ਵਾਚਯ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਬਲ ਔਰ ਨਾਮੋ ਕੇ ਵਾਚੋਂ ਸੇ ਸੈਂਕੜੇ ਗੁਣ ਅਧਿਕ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਔਰ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਨਾਮ ਸਾਥ ਮਹਤ ਸਬਦ ਨਹੀ ਜੁੜਤਾ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਸਾਥ ਮਹਤ ਸਬਦ ਜੁੜਨੇ ਸੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦੇਖੋ ਇਕ ਮਹਤ ਸਬਦ ਦੇਵ ਸਬਦ ਕੇ ਸਾਥ ਜੁੜੇ ਸੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਸਬਦ ਕੇ ਵਾਚਯ ਮੈ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾਂ ਅਧਿਕ ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜਿਸ ਜਿਸ ਨਾਮ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਂ ਸਬਦ ਜੁੜਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ੨ ਨਾਮ ਕੇ ਵਾਚਯ ਕਾ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾਂ ਔਰ ਸਾਮਾਨਯ ਨਾਮ ਕੇ ਵਾਚੋਂ ਸੇ ਅਧਿਕ ਜਾਣਨਾ ਤਾਂਤੇ ਔਰ ਅਸ੍ਵਮੇਧਾਦਿ ਯਗੋਂ ਸੇ ਇਨ ਨਿਤ ਮਹਾਂ ਯਗੋਂ ਕਾ ਫਲ ਮਹਾਤਮ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾਂ ਅਧਿਕ ਹੈ ਇਨੀ ਔਰ ਯਗੋਂ ਸੇ ਅਧਿਕਤਾ ਆਗੇ ਭੀ ਦਿਖਾਵੈ ਗੇ॥ ੮੯। ਮੂਃ ਅਧਯਾਪਨ ਬ੍ਰਹਮ ਯਗਯਃ ਪਿਤ੍ਰੀ ਯਗਯਸ੍ਤੁ ਤਰਪੇਣੰ। ਹੋਮੋ ਦੈਵੋ ਬਲਿਰ ਭੌਤੋ ਨ੍ਰੀਯਗੋ ਤਿਥਿ ਪੂਜਨੰ॥ ੯੦॥

ਟੀਃ—ਅਧਯਾਪਨ ਨਾਮ ਪੜਾਵਣੇ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਜੋ ਪੜਾਵਣਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਯਗ ਹੈ ਜੋ ਅਧੈਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਧੈਨ ਨਾਮ ਪੜਨੇ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮੋ ਕਾ ਜਪ ਕਰਣਾ ਹੈ ਏਕਾਗਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਪਾਠ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਜਪ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦਸੋ ਹੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਣਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ਨੂ ਸਹਸ੍ਰ ਨਾਮ ਗੀਤਾ ਆਦਿਕ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਜੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਰਿਖੀ ਜਨੋ ਨੇ ਬਨਾਏ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਯਗ ਹੈ ਯੇ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮ ਯਗ ਕੇ ਅੰਤ੍ਰ

ਭਾਵ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਵਿਦਜਾ ਪਢਾਵਨੇ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਭਵਿਖਜਤ ਪੁਰਾਣ ਕੇ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ਮੈ ਜੋ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੋ ਦਿਖਾਤੇ ਹੈ ਨਿਤਜੈਰ ਭੁੰਜਤੇ ਯਸਜ ਦਸਵੈਂਵ ਦ੍ਵਿਜੋਤ੍ਮਃ ੨੩॥ ਭਵੇ ਤਤਵੈ ਦਸ ਗੁਣੰ ਭੋਜਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰਿਨਃ॥ਏਤਤ ਸਹਸ੍ਰੰ ਭੂਦਾਨੇ ਕੰਨਜਾ ਦਾਨੇਤਤਃ ਮਿਮ੍ਰਤੋ॥੨੪॥

ਟੀਃ— ਜਿਸ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਵਿਦਵਾਨ ਉਤਮ ਦਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਨਿਤ ਭੋਜਨ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਪਰਯੰਤ ਕਰਨ ਤਿਨਾ ਦਸਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰਵਾਨ ਸੇ ਜੇਤਨਾ ਪੁਨ ਹੋਤਾਹੈਉਤਨਾ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰਵਾਣੇ ਕਾ ਫਲ ਪੁਨਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸੌ ਗਣ ਅਧਿਕ ਪੁਨਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹਜਾਰ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰਾਵਣੇ ਸੇ ਭੀ ਭੂਮਿ ਦਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕ ਪੁਨਜਫਲ ਹੈ ਤੈਸੇ ਭੂਮਿ ਦਾਨ ਸੇ ਭੀ ਕਨਜਾ ਦਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕ ਪੁਨਜ ਹੈ ॥ ੨੪ ॥ ਮੂਲ—ਤਸਮਾਦ੍ਦਸਗੁਣੰ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤੰ ਵਿਦਜਾਦਾਨੇ ਤਥੈਵਚ। ਵਿਦਜਾਦ੍ਦਸ ਗੁਣੰ ਚਾਨ੍ਨੰ ਯੋ ਦਦਤਿ ਵੁਭੁਖਿਜਤੇ॥ ੨੫॥

ਟੀਃ—ਕਨਜਾਦਾਨ ਸੇ ਭੀ ਦਸ ਗੁਣ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕ ਪੁਨਜ ਫਲ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੋ ਭੂਖੇ ਕੋ ਅਨ ਦਾਨ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਵਿਦਜਾ ਦਾਨ ਸੇ ਦਸ ਗੁਣਾ ਅਧਿਕ ਪੁਨਜ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ੨੫॥ ਸ਼ੰਕਾ । ਦਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਕੇ ਨਿਤਜ ਭੋਜਨ ਸੇ ਵਿਦਜਾ ਦਾਨ ਸੇ ਹਜਾਰ ਬਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੋ ਭੋਜਨ ਸੇ ਭੂਮੀ ਦਾਨ ਸੇ ਕੰਨਜਾ ਦਾਨ ਸੇ ਵਿਦਜਾ ਦਾਨ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਅੰਨ ਦਾਨ ਕਾ ਦਾਨ ਪੁੰਨਜ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਕਹਜਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅੰਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਿਤ੍ਰ ਦੇਵਤਾ ਰਿਖੀ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੀਨੋਂ ਲੋਕ ਅੰਨ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਤ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਅੰਨ ਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਸਭ ਸੇ ਅਧਿਕ ਹੈ ਜੇ ਅੰਨ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਬ ਭੂਖੇ ਸੇ ਕੋਈ ਭੀ ਧਰਮ ਨਹੀ ਬਨ ਪਰਤੇ ਹੈ ਅੰਨ ਖਾਇ ਗੋ ਤਬੀ ਧਰਮ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇ ਗੋ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਅੰਨ ਦਾਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਦਾਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਅੰਨ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਦਾਨ ਭਾਈ ਨਥਾ ਜੀ ਕਰਤੇ ਹੀ ਥੇ ਪਰਮ ਦਯਾ ਕੇ ਸੁਭਾਵਕੇ ਰਖਨੇ ਵਾਲੇ ਜਬ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਨੇ ਬੈਠੇ ਜੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਭੀ ਕੋਈ ਅੰਨ ਕੇ ਅਰਥ ਆਇ ਯਾਚਨਾ ਕਰ ਤਬ ਅਪਨੀ ਹੀ ਥਾਲੀ ਅੰਨ ਕੀ ਪਰੋਸੀ ਹੂਈ ਉਸ ਯਾਚਕ ਭਿਖੂ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਦੇਵੇ ਤੇ ਆਪ ਐਸੇ ਹੀ ਰਹ ਜਾਵੈਂ ਅਥਵਾ ਔਰ ਲੇ ਲੇਵੈਂ ਯਾ ਰਾਤ੍ਰ ਕੋ ਖਾਇ ਲੇਵੈਂ॥ ਪੁਨਾ॥ ਕੈਸੇ ਥੇ ਏਕ ਨਾਰੀ ਬ੍ਰਤ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਓਰ ਕਬੀ ਭੀ ਨੇਤ੍ਰ ਖੋਲ ਕੇ ਜਿਨੋ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਥਾ ਆਯੁ ਭਰ ਮੈ ਨ

ਕਿਸੀ ਪਰਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਹਾਸੀ ਕੀ ਬਾਤ ਹੀ ਕਰੀ ਥੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਪਤਨੀ ਮਹਾਂ ਸੁਸੀਲਾ ਧਰਮ ਕੀ ਅਵਧੀ ਬਤੀਸ ਲਛਨੀ ਆਗਯਾ ਕਾਰਣੀ ਪਤਿ ਦੇਵਤਾ ਧਰਮ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਸੌਭਾਗਨੀ ਸੌਭਾਵਨਤੀ ਦਿਬ੍ਯ ਰੂਪਾ ਦੇਵੀ ਸਤੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਤਿ ਕੋ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨੇ ਹਾਰੀ ਮਨੋ ਰਮਾ ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਮਤੀ ਸਾ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪ੍ਰਿਯਵਾਦਨੀ ਨਾਮ ਮਿਠ ਬੋਲੀ ਸਤਵਾਦਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਿਕ੍ਰਮ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਲਵਾਨ ਉਦਾਰ ਆਤਮ ਚੰਦਰਮਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਸੀਤਲ ਸੁਭਾਵ ਵਾਨ ਸਮ ਚਿਤ ਜਿਤ ਖਟ ਗੁਣ ਸੰਤ ਸੇਵੀ ਐਸੇ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥੇ ਪੂਰਬ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਣੇਸੇਅਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀਨੇ ਅਪਨੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਤੇਰੀ ਰਖਯਾ ਕਰੇ ਗੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਬੰਸ ਮੇ ਅਵਤਰੇ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਰੂਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਉਭੋਰਾਇ ਛਤ੍ਰੀਓਂ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਅਵਤਰਯੋਂ ਹੈ।

ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਪਤਿ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਵਤਰਯੋ ਹੈ। ਇਨ ਤੀਨੋ ਅਵ-ਤਾਰੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਊਪਰ ਕਹ ਆਏ ਹੈ। ਚਤੁਰਬ੍ਯੂਹ ਮੈ ਸੇ ਚਤੁਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕੇ ਕਹਨੇ ਕਾ ਅਵਸਰ ਪਾਇਕੇ ਅਬ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਬਿਕ੍ਰਮਾ-ਦਿਤ੍ਯ ਕੇ ੧੮੩੩ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਤੇਤੀ ਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਕੇ ਓਦਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਮਾਤਾ ਕਾ ਦਿਬ੍ਯ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਨ ਭੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨੇਤ੍ਰ ਭਰਕੇ ਦੇਖ ਨ ਸਕੇ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਨਾਨ ਮੰਦਰ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਮਾਤਾ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਪੁਨਾ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ੧੮੩੪ ਚਉਤੀ ਮੈਂ ਜਬ ਅਵਤਾਰ ਲੇਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਸੁਤਹਸਿਧਹੀ ਅਕਾਸ ਅਤਿਨਿਰਮਲਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਔ ਸੀਤਲ ਸੁਗੰਧੀਵਾਰੋ ਮੰਦ ਮੰਦ ਪਵਨ ਚਲਤਾ ਭਯਾ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਯਮਨਾ ਆਦਿਕ ਨਦੀਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈ ਦੂਧ ਕੀਆਂ ਪੂਰਨ ਹੋਕੇ ਚਲਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਸੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਰਸ ਚੂੰਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਦਿਸਾ ਭੀ ਸਭ ਨਿਰਮਲ ਹੋਜਾਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ਸਭ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਹਿਰਦੈ ਮੈ ਅਕਸਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਵਤੀ ਭਈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਭਸਗੁਨ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਸੁਤਹ ਸਿੱਧ ਹੀ ਅਵਾਰ ਭਾਵ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਕਿਉ ਨ ਮੰਗਲਾ ਚਰਣ ਹੋਵੇ ਜੋ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਪਤਿ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਯਾ ਅਰਥ ਆਪ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣੇ ਲਾਗੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਣੋ ਹੈ ਉਸੀ ਦਿਨ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਕੋ ਸਾਧੂਆ ਕੋ ਬਿਹੰਗਮ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਕੜਾਹ

ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਤਸਮਈ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅੰਨ ਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛਕਾੜੇ ਭਏ। ਜਬ ਛਕਾਤੇ ੨ ਮਧ੍ਯਾਨ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਅਵ-ਤਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਮਾਸ ਭਾਦ੍ਰੋਂ ਪਛ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤਿਥੀ ਅਸ਼੍ਟਮੀ ਵਾਰ ਚੰਦ ਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਦਿਬ੍ਯਜ੍ਯੋਤੀ ਬਾਲਕ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਔਰ ਸਰਬ ਪਰਿਵਾਰ ਮੈ ਭੀ ਬਡਾ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇ ਜਾਤ ਕਰਮ ਨੰਦੀਮੁਖ ਪ੍ਰਸਾਧ ਕਰਕੇ ਨਾਲਾਛੇਦਨ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਔਰ ਜਾਚਕੋ ਕੋ ਗੋਦਾਨ ਆਦਿਕ ਅਪਨੀ ਸਕਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਤਥਾ ਬਡ੍ਯਾਂ ਬਧਾਈਆਂ ਉਤਸਾਹ ਨਗਰ ਕੇ ਲੋਕੋ ਮੈ ਭੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਕਰ ਕਰਕੇ ਨਾਗਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਨ ਬਸਤ੍ਰਲਾਲ ਅਨੇਕ ਰੰਗ ਕੇ ਪਹਰ ਕੇ ਵਧਾਈ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਆਵਤ੍ਯਾਂ ਭਈਆਂ ਸ੍ਰੀ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ਪਰ ਨੌਬਤ ਨਗਾਰੇ ਨਫੀਰੀ ਆਦਿਕ ਬਾਜੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਾਜਤੇ ਭਏ ਮੰਗਤਜਨ ਦਾਨ ਪਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਸੀਰ ਵਾਦ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇਹ ਤੁਮਾਰੋ ਬਾਰਕ ਹਜਾਰੋ ਲਾਖ ਬਰਸ ਜੀਵਹੁ। ਜਬ ਐਸਾ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤੇ ਕੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਬ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਨਗਰ ਕੇ ਊਪਰ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਡਾਕੋ ਪਰਤਾ ਭਯਾ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਘਰੋ ਕੋ ਤਾਲੇ ਲਗਾਇਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਭਾਗ ਗਏ ਜਿਤਨੀ ਕੁਛ ਲਿਜਾਨੇ ਯੋਗ ਵਸਤੁ ਥੀ ਸੋ ਲੈ ਗਏ ਬਾਕੀ ਕੀ ਛੋਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਬ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾ ਲੈਕੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਕੇ ਬਾਰਕ ਕੋ ਗੋਦ ਮੈ ਛਿਲੇ ਬੀਚ ਬੈਠੀ ਹੈ ਏਹੁ ਕਯਾ ਕਰੇ। ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਲੋਕ ਅਤਿ ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ। ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸਭ ਕੋ ਪ੍ਯਾਰੇ ਹੈ ਨਾਤੋ ਬਾਲਕ ਸਹਤ ਮਾਤਾ ਸੁਖਦੇਈ ਕੋ ਛੋਡ ਸਕਤੇ ਹੈਨ ਸਾਥ ਹੀ ਲੈਜਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਐਸੀ ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਦਸਾ ਸਨਬੰਧ੍ਯੋਂ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਮਾਤਾ ਸੁਖਦੇਈ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਆਪ ਲੋਕ ਸਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਮੇਰੇ ਕਿਉਂ ਸੰਕਟ ਮੈ ਪਰੇ ਹੋ। ਆਪ ਅਬ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਰੋ ਜੋ ਪਾਨੀ ਕੇ ਘਟੇ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਪੀਨੇ ਕੇ ਖਾਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਰਖਕੇ ਬਾਹਰ ਸੇ ਤਾਲਾ ਲਗਾਇਕੇ ਹਵੇਲੀ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਵੋ। ਜੋ ਇਸ ਬਾਰਕ ਕੀ ਹਮਾਰੀ ਆਯੂ ਹੈ ਤਬ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੇਂਗੇ। ਜੋ ਇਸੀ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਸਰੀਰ ਔ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੋਨਾ ਹੈ ਤਬ ਕੋਈ ਭੀ ਰਖ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਕਿਸੇ ਕੇ ਹਾਥ ਹੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਤੁਮ ਕਿਉ ਸੰਸੇ ਮੈ ਪਰੇ ਹੋ ਹਮ ਦੋ ਜੀਵੋ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਤੁਮ ਕਿਉ ਅਪਨਾ ਜੀਉ ਤ੍ਯਾਗਤੇ ਹੋ। ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਕਰੋ ਜਲਤੀ ਹੀ ਚਲੀ ਜਾਵੋ। ਐਸੇ ੨ ਉਦਾਰਤਾ ਕੇ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਪਤੀ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਸਾਰੇ ਸਨਬੰਧ੍ਯੋ ਕੋ ਤੋਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ

ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਆਪ ਉਸੀ ਨਗਰ ਮੈ ਧੀਰਯ ਧਾਰਕੇ ਰਹਤੀ ਭਈ। ਤਬ ਜਲ ਅੰਨ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਦਿਨ ਕਾ ਅੰਤਰ ਮੰਦਰ ਕੇ ਰਖਕੇ ਬਾਹਰ ਤਾਲਾ ਦੇਕੇ ਸਭੀ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਇਨਕੇ ਭਾਗ ਜਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਹੀ ਡਾਕੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਯਾਮਗੜ੍ਹ ਮੇਂ ਆਇ ਪੜੇ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਨਗਰ ਕੋ ਬਨਾਇਕੇ ਲੂਟਤੇ ਭਏ। ਲੋਕੋ ਕੇ ਘਰੋਂ ਕੇ ਤਾਲੇ ਕਾਟ ੨ ਕੇ ਲੂਟ ੨ ਕੇ ਪਸਚਾਤ ਆਗ ਲਗਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਪਰੰਤੂ ਜਿਸ ਮੰਦਰ ਮੈ ਬਾਲਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਮਾਤਾ ਲੈਕੇ ਬੈਠੀ ਥੀ ਤਿਸ ਮੰਦਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇ ੨ ਕੇ ਤਾਲੇ ਕੋ ਹਾਥ ਲਗਾ ਲਗਾ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਤਾਲਾ ਤੋੜ ਨ ਸਕੇ। ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਸੀਤਾ ਮਾਤਾ ਕੇ ਸ੍ਵਯੰਬਰ ਕਾਲ ਮੈ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਕੇ ਧਨੁਖ ਕੋ ਹਾਥ ਲਗਾਇ ੨ ਕੇ ਰਾਜਾਲੋਕ ਲਜਿਤ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਦਵਤ ॥ ਬਚਿ: ਨਾ: ਅ: ੧੨ ॥

ਜੇ ਜੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਨ ਰਤ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ॥ ਤਿਨ ਕੋ ਕਸਟ ਨ ਦੇਖਨ ਪੈ ਹੈ ॥ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਤਿਨ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਮਾਹ। ਪਾਪ ਤਾਪ ਛ੍ਵੈ ਸਕੈ ਨ ਛਾਹੀ ॥ ੧੪ ॥ ਤਹ ਮਲੇਛ ਛ੍ਵੈ ਸਕੈ ਨ ਛਾਹ। ਅਸ੍ਟਸਿਧਿ ਹ੍ਵੈ ਹੈ ਘਰ ਮਹਾ। ਹਾਂਸ ਕਰਤ ਜੋ ਉਦਮ ਉਠੈ ਹੈ। ਨੌਨਿਧਿ ਤਿਨ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਐ ਹੈ ੧੫ ਸਭ ਸਨਮੁਖ ਗੁਰੂ ਆਪ ਬਚਾਏ। ਤਿਨ ਕੇ ਬਾਰਨ ਬਾਕਨ ਪਾਏ ਇਤਯਾਦੀ ਜਬ ਲੂਟ ਮਾਰ ਕੇ ਸਮਸਤ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਫੂਕ ਕੇ ਡਾਕੂ ਲੋਕ ਚਲੇ ਗਏ ਤਬ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਬਾਦ ਸਭ ਨਗਰ ਵਾਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਆਇ ਕੈ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਜੈਸੇ ਤਾਲਾ ਲਗਾਇ ਕੇ ਛੋਡ ਗਏ ਥੇ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਲਗਯਾ ਲਗਾਯਾ ਤਾਲਾ ਜਬ ਆਇਕੇ ਦੇਖਯਾ ਤਬ ਸਭ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਜੀਵ ਥਿਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਭਨੇ ਜਾਨਯਾ ਕੇ ਆਜ ਹਮ ਜੀਵੇ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਬਾਹਰ ਰਹੇ ਥੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸਰਬ ਸਨਬੰਧੀਓਂ ਕਾ ਜੀਵ ਬਯਾਕੁਲ ਰਹਤਾ ਥਾ ਅਬ ਸਭ ਕਾ ਜੀਵ ਸ੍ਵਸਥ ਭਯਾ ਹੈ ਜਬ ਤਾਲਾ ਖੋਲ ਕੇ ਦੇਖਯਾ ਤਬ ਦੋਨੋ ਮਾਤ ਪੁਤ੍ਰ ਸੁਖ ਸਹਤ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਜਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦੁਖ ਦਰਿਦ੍ਰ ਕਲੇਸ਼ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਵਿਘਨ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਭਲਾ ਜਹਾਂ ਸਾਖਯਾਤ ਆਪ ਹੋਵੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਤਹਾਂ ਕੌਨ ਵਿਘਨ ਔ ਕੈਸੇ ਵਿਘਨ ਕੈਸੇ ਸਮੀਪ ਆਇ ਸਕੈ। ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਧਾਇ ਕੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਅੰਕ ਮੈ ਲੈਕੇ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਲੀਏ। ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਕਰਤੇ ਭਏ ਛਟੀ ਕੇ ਦਿਨ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਬਨਵਾਇ ਕੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਸਿਖਾਂ ਅਭਯਾਗਤਾਂ ਕੋ ਛਕਾਤੇ ਭਏ ਔ ਬਹੁਤਸਾ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਏਹੁ ਭੀ ਦੂਸ੍ਰਾ ਹੀ ਜਨਮ ਬਾਲਕ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਕੇ ਭਏ। ਤਬ ਬਹੁਤਸਾ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਬਨਾਇਕੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਲਯਾਇ ਕੇ ਆਨੰਦ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਸਬਦ ਕੀ ਅਵਾਜ਼ ਲੇਤੇ ਭਏ। ਸਬਦ ਕਾ ਆਦਿ ਕਾ ਅਛਰ ਜਜਾ ਆਵਤਾ ਭਯਾ। ਜਾਂਕੋ ਭਈ ਤੁਮਾਰੀ ਧੀਰ ਇਸ ਸਬਦ ਕੇ ਆਦਿਕਾ ਅਛਰ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਯੇ ਨਾਮ ਰਖਤੇ ਭਏ ਇਸ ਨਾਮ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਸਰਬ ਪਰਿਵਾਰ ਮੇ ਮਹਾਂ ਆਨਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਾ ਅੰਨ ਪ੍ਰਾਸਨ ਕੇਸੋਂ ਮੈਂ ਦਹੀ ਪਾਵਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਸੰਸਕਾਰ ਗੁਰ ਘਰ ਕੇ ਅਨਸਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਰਾ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਕੇ ਡਰ ਸੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਬਰਸ ਡੇਢ ਬਰਸ ਕੇ ਹੂਏ ਤਬ ਸਰਬ ਭੂਖਣੋ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਗੋਡਣੋਂ ਕੇ ਭਾਰ ਅੰਗਣ ਮੈ ਔਰ ਬਾਲਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਖੇਲੈਂ ਗੋਡੇ ਘਸੀਟ ਕੇ ਚਲੈ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸਹਤ ਸਰਬ ਜਨ ਸ੍ਯਾਮ ਘਨ ਮੂਰਤੀ ਕੋ ਮਹਾਂ ਆਨੰਦ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਧੂਲੀ। ਕੀਚ ਕੇ ਸਾਥ ਲਿਪਟੇ ਹੂਏ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੋਦ ਮੈ ਅੰਕ ਮੈ ਉਠਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਕੇ ਮਹਾਂ ਆਨੰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਹੈਂ। ਸੀਸ ਕੇ ਊਪਰ ਕਾਲੇ ਭ੍ਰਮ੍ਰੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਘੁੰਘਰੀ ਵਾਲੇ ਜਿਨ ਕੇ ਕੇਸ ਹੈ ਦੂਜ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨ ਕਾ ਭਾਲ ਪਟ ਹੈ ਧਨਖ ਕੇ ਆਕਾਰ ਟੇਢੇ ਭ੍ਰਮ੍ਰੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਯਾਮ ਸੁੰਦਰ ਜਿਨ ਕੇ ਭਰਵਟੇ ਹੈ ਕੋਕਨਦ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਿਗਸੇ ਹੂਏ ਜਿਨ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈਂ। ਖੰਡੇ ਕੀ ਧਾਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੀਖਨ ਲੰਬਾਇਮਾਨ ਜਿਨ ਕਾ ਨਾਕ ਹੈ। ਕੀਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਜਿਨ ਕੀ ਨਾਸਾ ਹੈ ਬਿੰਬ ਫਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ੨ ਜਿਨਕੇ ਹੋਠ ਹੈਂ। ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰ ਬਿੰਬ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨ ਕਾ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖ ਹੈ ਔ ਲਾਲ ੨ ਮੁਖ ਕੇ ਅੰਤਰ ਜੋ ਸ੍ਵੇਤ ੨ ਛੋਟੇ ੨ ਦਾਂਤੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਸੋਭਤੀ ਹੈ ਮਾਨੋ ਹੀਰਕ ਮਣਯੋਂ ਸੇ ਜਟਿਤ ਅੰਤਰ ਸੇ ਪਦਮਰਾਗ ਮਣੀਆਂ ਕੋ ਡਬੋ ਹੈ। ਜਬ ਕਬੀ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਹਸਤੇ ਹੈ ਤਬ ਐਸੀ ਸੋਭਾ ਮਨ ਮੈ ਆਵਤੀ ਹੈ ਮਾਨੋ ਕਬੀ ੨ ਬਾਦਲੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਸੈਂਸਿਆਧੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਿਕਸਕੇ ਜੈਸੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੇ ਤਦ-ਵਤ। ਸੇਵਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਛਿਬਕ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ। ਕਪੋਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਗ੍ਰੀਵਾ ਹੈ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਊਚੇ ੨ ਜਿਨਕੇ ਸਕੰਧ ਹੈ ਬਡੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਖ੍ਯ ਅਸਥਲ ਹੈ ਜਿਨ ਕੋ ਜਾਹਨੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲੰਬਾਇਮਾਨ ਭੁਜ ਮੰਡਲ ਹੈ ਹਸਤ ਪਾਦ ਕੋਕਨਦ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰਕਤ ੨ ਹੈ ਪਰਮ ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਹਰਵਾਂਹ ਕੀ ਫਲੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਤਲਯਾਂ ੨ ਅੰਗੁਲਯਾਂ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਬੀ ਸੋ ਹੀ ਅੰਗੁਰੀਆਂ ਕੇ ਬੀ ਸੋ ਨਖ ਹੀਰਕ ਮਣੀਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਭੂਖਣੋ ਸਹਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਐਸੇ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰੋਹਿਣੀ ਸਹਤ ਚੰਦ੍ਰ ਮੰਡਲ ਸੋਭਿਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ

ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਲੋਕ ਬਲਿਹਾਰ ੨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਹੈ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਜਬ ਕੁਛਕ ਬਡੇ ਹੂਏ ਤਬ ਚਰਣੋ ਸੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ ਔ ਤੋਤਲੀ ੨ ਬਾਤੇ ਕਰ ਕਰਕੇ ਸਭ ਕੋ ਆਨੰਦ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈ। ਜਬ ਪਾਂਚ ਬਰਸ ਕੇ ਹੂਏ ਤਬ ਬਿਦਜਾ ਪਢਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪਾਏ ਥੋੜੀ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸਭ ਬਿਦਜਾ ਪਢ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦੀ ਸਰਬ ਸਨਬੰਧੀਓਂ ਕੋ ਸਰਬਦਾ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸਾਮਾਨ ਬੈਸਵਾਰੇ ਬਾਰਕੋਂ ਸੇ ਖੇਲਤੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਭੀ ਓਮ ੫ ਸੋਹੰ ੫ ਸਚਿਦਾਨੰਦੋਹੰ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮਾਹੰ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰੋਹੰ ਨਿਰਾਕਾਰੋ ਬ੍ਰਹਮਾਹਮਸਿਜ ਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮਜ ਹੰ ਕੂਟਸਥੋਹੰ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪੋਹੰ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਹਾਂ ਵਾਕ ਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ॥ ਕੌਡੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕੌਡੀ ਕੋ ਜਬ ਮਾਰੈ ਮਾਰਕੇ ਜੈਸਚਿਦਾਨੰਦ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ੬ ਸਾਲ ਮੈ ਦ੍ਵਿਜਾਤੀ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਤੇ ਭਏ। ਪ੍ਰਥਮ ਜਨਮ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੀਨੋ ਵਰਨੋ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਜਨਮ ਸੰਸਕਾਰੋ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਹੈ ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਦਿਕ ਮੰਤ੍ਰ ਮਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂ ਔ ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੇ ਦੂਸਰਾ ਜਨਮਹੋਣੇ ਸੇ ਦ੍ਵਿਜਾਤੀ ਕਹੀਤਾਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਜਬ ਬਾਰਾਂ ਤੇਰਾ ਸਾਲ ਕੇ ਭਏ ਤਬ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਢਨਾ ਫੇਰਨਾ ਭਗਾਨਾ ਘੋੜੇ ਕੇ ਭਾਗਤੇ ੨ ਸਸਤ੍ਰ ਕਾ ਚਲਾਨਾ ਥਾਂਭਨਾ ਆਦਿਕ ਬਾਨ ਸੇ ਲਛਬੇਧਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਬਿਦਜਾ ਥੋੜੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਪਢ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣਕੇ ਪਾਖਾਣ ਭੀ ਮੋਮ ਹੋਜਾਵੈ ਸਜੀਵੋਂ ਕੀ ਕਿਆ ਕਥਾ ਹੈ ਸਰਬ ਜਨ ਮਾਤ੍ਰ ਮੋਹਤ ਹੋਜਾਵੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਾਲ ਕਿਸੋਰ ਅਵਥਾ ਕੋ ਬਿਤਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਦਿਬਜ ਰੂਪਾ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਦੇਵੀ ਚੰਦਕੌਰਾਂ ਕਾ ਪਾਣੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਕਿਸੀ ਨਿਮਿਤ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸਜਾਮ ਗਢ ਸੇ ਕੁਰੜੀ ਨਗਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹਤੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਠਾਣੇਦਾਰੀ ਕੀ ਕਾਰ ਮੈ ਤਤਪਰ ਰਹਤੇ ਥੇ ਯੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣ ਕੇ ਲਿਖੀ ਹੈ॥

ਦੋ:—ਜਨਮ ਕਥਾ ਗਹ ਵਿਧ ਲਹੀ ਸੋ ਸਭ ਕਹੀ ਬਨਾਇ। ਸ਼ਕਤਿ ਨਹੀਂ ਮੋਮੈ ਕਛੂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੀਨ ਸਹਾਇ॥ ੧॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜਨਮ ਕਥਾ ੨ ਸ: ੧ ਅਧਜਾ ਵਰਨੰਨ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੨ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋ:—ਜਗ ਰਚਨਾ ਪਾਲਨ ਹਰਨ ਸਭ ਵਿਧਿ ਜਾਕੈ ਹਾਥ ।
ਸਤਗੁਰੁ ਪਰਮ ਦਯਾਲ ਮਮ ਮਾਥੈ ਧਰੀਐ ਹਾਥ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:—ਪੂਰਬ ਉਕ੍ਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਰਹਕੇ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮੋ ਕੇ ਧਰਮੋ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਯਥਾਵਤ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਆਏ ਗਏ ਅਤਿਥਿ ਸਾਧੂ ਸਿਖ ਸੰਤ ਅਗ੍ਯਾਤ ਗ੍ਯਾਤ ਕੀ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਜੂਤਾ ਬਰਤਨ ਆਦਿਕ ਸਭ ਤ੍ਯਾਰਹੀ ਰਖ਼ਣੇ ਜਿਸ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਕੀ ਜੌਨਸੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਭੁਰੀ ਹੂਈ ਦੇਖਣੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਣੀ ਜੇ ਅਧਿਕ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਕੀ ਇਛਾ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਕਰੇ ਤਬ ਵਹੁ ਇਛਾ ਭੀ ਤਿਸ ਕੀ ਪੂਰਣ ਕਰਦੇਤੇ ਥੇ । ਏਕ ਤੋ ਮਹਾਂ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦੂਸਰੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਤੀਸਰੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਭੀ ਅਤਿ ਅਪੂਰਬ ਕੈਸੋ ਰਿਦਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਕਾ ਕਠੋਰ ਸੋ ਭੀ ਮੋਮਨ ਜੈਸਾ ਕੋਮਲ ਹੋਜਾਵੇ ਪਾਠ ਸੁਣਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਚਤੁਰਥ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਯੁਧ ਆਦਿਕਨ ਮੈ ਪੀਠ ਨ ਦਿਖਾਨੇ ਵਾਰੇ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਨੁਜ ਸਹੋਦਰ ਬਡੇ ਸੂਰ ਬੀਰ ਵਹੁ ਭੀ ਥੇ । ਜੈਸੇ ਸਰੂਪ ਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਔ ਲਛਮਣ ਕੀ ਜੋਰੀ ਥੀ ਤਦ-ਵਤ ਯੇਭੀ ਦੋਨੋ ਭ੍ਰਾਤੋਂ ਕੀ ਜੋਰੀ ਹੋਤੀ ਭਈ । ਐਸੇ ਵਰਤਮਾਨ ਹੋਯਾਂ ਕੋ ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਵ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਪੁਨਾ ਕੁਰਣੀ ਨਗਰ ਪਰ ਆਇ ਡਾਕਾ ਪਰਿਆ ॥ ਤਬ ਕੁਰੜੀ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸਹਤ ਸਭ ਪ੍ਰਜਾ ਭਾਗ ਜਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਔ ਸ੍ਰੀ ਦਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਅਹੋ ਭਾਈਓ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਜੋ ਕਹੂ ਕਾਲ ਤੇ ਭਾਜ ਕੇ ਬਾਚਯਤ ਤੌ ਕਹੋ ਕੌਟ ਵਿਖੇ ਭਜ ਜਈਐ । ਆਗੇ ਹੂ ਕਾਲ ਧੈਰੇ ਅਸਿਗਾਯਤ ਛਾਜਤ ਹੈ ਜਹਤੇ ਨਸ ਅਈ ਹੈ । ਐਸੋ ਨ ਕਹਗਯੋ ਕੋਊ ਸੋ ਦਾਉਰੇ ਜਾਹਿ ਉਪਾਵ ਸੋ ਘਾਵ ਬਚਈ ਐ । ਜਾਂਤੇ ਨ ਛੂਟੀਐ ਮੂੜ ਕਹੂੰ ਹਸਤਾਂਕੀ ਨ ਕਿਉ ਸਰਣਾ ਗਤ ਜਈਐ ॥

ਐ ਭਾਈਓ ਅਬ ਤੋ ਤੁਮ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਡਰ ਕੇ ਭਾਗ ਚਲੇ ਹੋ ਜੋ ਜਾਤਯਾਂ ਹੀ ਤੁਮ ਕੋ

ਸਰਪ ਨੇ ਯਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਨੇ ਮਾਰ ਲੀਆ ਯਾ ਵੈਰੀ ਨੇ ਪੀਠ ਚੜਕੇ ਭਾਗਤੇ ਹੂਏ ਤੁਮ ਕੋ ਮਾਰ ਲੀਆ ਤਬ ਕਯਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਤੁਮਾਰੇ ਗਏ ਈਹਾਂ ਅਪਯਸ ਤੇ ਆਗੇ ਤੁਮ ਕੋ ਨਰਕ ਜਰੂਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ। ਜੋ ਰਣ ਕੌ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਮਰਤਾ ਹੈ ਵੋ ਅਵਸ਼੍ਯ ਨਰਕ ਗਾਮੀ ਹੋਗਾ ਜੋ ਰਣ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਦੇਹ ਤਯਾਗੇਗਾ ਸੋ ਸ੍ਵਰਗ ਗਾਮੀ ਹੋਗਾ। ਤੁਮ ਅਛੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਪੈਦਾ ਹੋਕੇ ਭਾਗੇ ਜਾਤੇ ਹੋ ਤੁਮ ਕੋ ਲਜਾ ਨਹੀ ਆਤੀ ਹੈ ਜਾਹੁਰੇ ਕਾਇਰੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋ ਜੀਵਤੇ ਨ ਰਹੋਗੇ। ਐਸੇ ੨ ਕਠੋਰ ਵਾਕ ਦੋਨੋ ਸਹੋਦਰੋਂ ਕੇ ਸੁਣ ਕੇ ਕਈ ਤੋ ਯੁਧ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਬਹੁਤੇ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਦੋਨੋ ਭਾਈ ਅਸ਼੍ਵੋਂ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸੰਨਧ ਬਧ ਹੋਕੇ ਜੈਸੇ ਪਸੂਆਂ ਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਪਰ ਦੋ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਜਾਇ ਪਰਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਜਾਇ ਪਰੇ। ਕਿਤਨਯੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਉਡਾ ਦੀਏ ਕਿਤਨਯੋ ਕੇ ਹਾਥ ਪਾਵ ਕਾਟ ਦੀਏ ਕਿਤਨੇ ਬਾਣੋ ਸੇ ਕਿਤਨੇ ਗੋਲਯੋਂ ਸੇ ਮਾਰ ਦੀਏ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਚੀਰ ੨ ਕੇ ਦੋਦੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ਫੈਂਕ ਦੀਏ ਕਿਤਨੇ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸੇ ਬੇਧਨ ਕਰਤੇ ਕਟਾਰੋਂ ਸੇ ਹੀ ਕਿਤਨਯੋਂ ਕੇ ਪੇਟ ਫਾੜ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਆਜ ਅਵਯੋਂ ਕੇ ਗਣ ਮੈ ਦੋ ਬ੍ਯਾਘ੍ਰ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ਦੋਨੋ ਰਣ ਮੇਂ ਬਿਚਰਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਯੁਧ ਦੇਖ ਕੇ ਅਕਾਸਚਾਰੀ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿ ਧੰਨਯ ੨ ਜਯ ੨ ਕਾਰ ਸਬਦ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਪਸਰੋਂ ਕੇ ਗੁਣ ਨਿਰਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ਼ਤ੍ਰੂਉਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਰਣ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਬਿਹਾਲ ਹੋਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਅਪਨੇ ਸਨਬੰਧਯਾਂ ਕੋ ਮਰਵਾਇ ਕੇ। ਏਕ ਗੋਲੀ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਨਕ ਕੇ ਨੀਚੇ ਦਾਂਤੋਂ ਕੇ ਬੀੜ ਮੈ ਲਗ ਕੇ ਨੀਚੇ ਕੇ ਦਾਂਤੋਂ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸ ਗਈ। ਔਰ ਏਕ ਗੋਲੀ ਦਹਣੀ ਜੰਘ ਮੇ ਲਾਗਕੇ ਪਾਰ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਜ਼ਖਮੋਂ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਸਮਝਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਜੀਤ ਕੇ ਰਣ ਕੋ ਘਰ ਮੈ ਆਏ ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਨੇ ਲੋਹੂ ਕੇ ਸਾਥ ਭਰੇ ਹੂਏ ਕਪੜੇ ਦੇਖ ਕੇ ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਸਬਦ ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਸਵਾਰ ਕੇ ਬਾਧਤੇ ਭਏ। ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਤਸਮਈ ਆਦਿਕ ਕਾ ਲੰਗਰ ਲਗਾਇ ਦੀਆ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਵਤੇ ਸਾਲ ਮੈ ਸਤਰੂ ਲੋਕ ਪੁਨਾ ਏਕਾ ਕਰਕੇ ਨਗਰ ਕੇ ਊਪਰ ਆਇ ਪੜੇ ਪੂਰਬ ਸਾਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦੋਨੋਂ ਭ੍ਰਾਤਾਊ ਨੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕੇ ਸ਼ਤਰੂ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭਜਾਇ ਦੀਆ। ਪਰੰਤੂ ਜਹਾਂ ਦਾਂਤੋਂ ਕੇ ਬੀੜ ਮੈ ਅਤੀਤ ਸਾਲ ਮੈ ਗੋਲੀ ਲਾਗੀ ਥੀ ਊਹਾਂ ਹੀ ਆਗਾਮੀ ਸਾਲ ਮੈ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਤਥਾਪੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਨੇ ਦਾਤੋਂ ਕਾ ਬੀੜ ਰਖ ਲੀਆ ਔਰ ਭੀ ਸਰਬ ਅੰਗ ਯਥਾ ਯੋਗ ਅਪਨਾ ਦਾਸ ਜਾਨ ਕੇ ਰਖਯਾ ਸਰਬ ਥਾ ਕਰ ਲੀਨੀ ਇਤਿ ਬਚਾਇ ਲੀਏ

ਪੁਨਾ ਕੁਮਾਰ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਭੀ ਸਮਾਨ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕੋਂ ਸੇ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਨਿਰਵਿਕਾਰੋਸ੍ਮਿ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਰੂਪੋਹਸ੍ਮਿ ਬ੍ਰਹਮਾਹਮਾਸ੍ਮਿ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਇਤਯਾਦੀ ਮਹਾਂ ਵਾਕੋਂ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਜਬ ਕੌਡੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕੌਡੀ ਕੋ ਮਾਰਨਾ ਤਬ ਮੁਖ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਣਾ ਅਹ ਬ੍ਰਹਮਸ੍ਮਿ ਨਿਰਵਿਕਾ-ਰੋਸਿਮ ਕੂਟਸਥੋਸਿਮ ਨਿਰਾਕਾਰੋਸਿਮ ਸਚਦਾ ਨੰਦ ਰੂਪੋਸ੍ਮਿ ਇਤਯਾਦੀ ਤਥਾ ਸਮਾਨ ਬੈਸ ਵਾਲੇ ਕੁਮਾਰੋਂ ਕੋ ਭੀ ਏਹੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਨਾ ਐਸੀ ਐਸੀ ਚੇਸਟਾ ਬਿਲਾਸੋਂ ਸੇ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਖਯਾਤ ਗਯਾਨਾਵਤਾਰ ਹੈ ਗੁਰੂ ਉਪਸਦਨ ਗੁਰੂ ਧਾਰਣ ਗੁਰੂ ਸੇਵਾ ਰੂਪ ਜੋ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਕੇਵਲ ਵੇਦ ਲੋਕ ਮਿਰਯਾਦਾ ਲੀਏ ਕੀਆ ਹੈ ਆਪ ਤੋ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਗਯਾਨ ਘਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਥੇ ਕਬੀ ਜਿਨ ਕੋ ਅਵਰਨ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਅਵਰਨ ਹੋਤਾ ਤਬ ਕ੍ਰੀੜਾ ਸਮੇ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ ਬਿਨਾ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾ-ਸ੍ਮਿ ਇਤਯਾਦਿਕ ਮਹਾਂ ਵਾਕੋਂ ਕਾ ਆਪ ਨਿਸਚੇ ਪੂਰਬਕ ਉਚਾਰਣ ਨ ਕਰਤੇ ਤਥਾ ਔਰ ਬਾਲਕ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਨ ਕਰਤੇ ਜਬ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਤਥਾ ਕੁਮਾਰ ਅਸਥਾ ਵਿਤੀਤ ਹੂਈ ਤਦਨੰਤਰ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ—ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾਮੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਯਾ ੨ਚੇਸਟਾ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰੀ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀ ਵਰਨਨ ਕਰੋ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਜਿਤਨੀਕ ਸਾਮਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੇਰੀ ਬੁਧੀ ਮੈ ਸਫੁਰਤੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਆਪਨਾ ਯਸ ਲਿਖਾਵਣੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਮਹਦ ਜਨੋ ਸੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਥਾ ਸਰਵਣ ਕਰੀ ਹੈ ਸੋ ਉਤਨੀਕ ਸੁਣਾਇ ਦੇਤਾ ਹੂ ਸਰਬ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਆਗ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਜੋ ੨ ਭੁਲ ਚੁਕ ਹੋਵੇ ਸੋ ਖਿਮਾ ਕਰਣੀ ਆਪ ਉਸ ਭੁਲ ਚੁਕ ਕੋ ਸੁਧਾਰ ਲੈਣਾ ਜਬ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਤਬ ਸਰਬ ਅੰਗੋਂ ਮੈ ਜੋਬਨ ਚਮਕਨੇ ਲਾਗਾ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਅਤਯੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਥਾ ਪੁਨਾ ਜੋਬਨ ਕੇ ਆਏ ਸੇ ਤੋ ਮੇਰੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੋਭਾ ਕਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਦ ਰਿਤੂ ਕਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸਰਬ ਗੁਣੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਹਲਾਦ ਆਦੀ ਸਰਬ ਗੁਣੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਪਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਵਯਾ ਲੋਕ ਪਾਲੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ। ਬਡੇ ਬਲਵਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਕਈ ਯੁਧ ਅਖਾਰੇ ਜੀਤਤੇ ਭਏ। ਜਹਾਂ ਯੁਧ ਮੈ ਜਾਵੈਂ ਤਹਾਂ ਅਕੇਲੇ ਅਸਹਾਇ ਏਕਾ ਏਕੀ ਜੁਧ ਜੀਤ ਕੇ ਹੀ ਆਵੈਂ। ਪੁਨਾ ਕਰੜੀ ਕੀ ਠਾਣੇ ਦਾਰੀ ਭੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਤਾਰਾਂ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਕੇ ਵਿਤੀਤ ਹੁਏ ਪੁਨਾ ਸੰਯੋਗੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਬਰਸ ਪਚੀਸਕ ਮੇ ਏਕ ਲੜਕਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਤਦਨੰਤਰ ਤਹਾਂ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ-

ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀ ਰੁੜਕੀ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਹੈ। ਜਬ ਨਗਰੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਕੈਸੀ ਹੈ ਵੋ ਨਗਰੀ ਜੋ ਚਾਰੋ ਵਰਨੋ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਹੈ। ਸਭ ਕੋਈ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈਂ। ਸੁੰਦਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹੈਂ ਸਰਬ ਸੌਜ ਸੇ ਦੁਕਾਨਾ ਭਰੀ ਹੂਈ ਹੈਂ। ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵੋ ਲੋਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਕਹੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵੇਦ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਖਤ੍ਰੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਕਹੂੰ ਪਾਟਸਾਲਾ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤਥਾ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਬਾਲਕ ਪੜ ਰਹੇ ਹੈ। ਕਹੂੰ ਧਰਮ ਸਾਲਾ ਮੈ ਜੀ ਆਦਿ ਤਥਾ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ। ਤਹਾਂ ਏਕ ਧਰਮ ਸਾਲਾ ਮੇ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਯਸਵੰਤ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ਼ੁਧ ਸੁਧ ਪਾਠ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜਿਨ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣ ਕੇ ਪਾਸ਼ਾਣ ਭੀ ਮੋਮ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਥਾ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਸਮੇ ਪਾਠ ਸੁਣਨੇ ਵਾਸਤੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਸੇ ਲੋਕ ਆਵਤੇ ਥੇ। ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਾਠ ਕਰੈਂ ਇਕਾਗਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਦਕ ਅਥਵਾ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਜੀ ਵਾਂਗ ਦੇਵਤਾ ਆਪ ਆਇਕੇ ਪਾਠ ਸੁਣਿਤੀ ਥੀ। ਤਥਾ ਦੇਵਾਂਗਨਾ ਅਨੇਕ ਹੀ ਮਾਨੁਖੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਰੂਪ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਮਾਤ ਲੋਕ ਮੇ ਆਇਕੇ ਪਾਠ ਸੁਣਿਆ ਕਰੈ। ਸੁਣ ਕੇ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੋਤਾ ਚਿਤ੍ਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿਵਤ ਹੋਜਾਵੈ। ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀ ਭੀ ਤਿਸੀ ਧਰਮਸਾਲਾ ਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ। ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਕੋ ਅਲਖ ਹੋਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਣਤੇ ਰਹੇ। ਜਬ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਗੋਚਰ ਹੂਏ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉਪਰ ਰੁਮਾਲ ਪਾਇ ਕੇ ਉਠਕੇ ਆਇਕੇ ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਦਖਣਾ ਤੀਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਡੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਆਸਨ ਪਰ ਬੈਠਾਵਤੇ ਭਏ। ਮੁਖ ਸੇ ਬਡੀ ਮ੍ਰਿਦਲ ਬਾਣੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਪੁਨ ਉਦੇ ਭਏ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਭਯਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਕਬੀ ਆਗੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਮੇਲ ਹੂਆ ਥਾ ਜੋ ਏਤਾ ਆਦਰ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਤੋ ਕਬੀ ਪ੍ਰਥਮ ਦਰਸਨ ਮੇਲਾ ਨਹੀ ਹੂਆ ਥਾ। ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੇ ਐਸੀ ਸਾਮਰਥ ਹੀ ਥੀ। ਕਯਾ ਜੋ ਸਭ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰ ਲੇਣਾ। ਕਾਹੇਤੇ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਵਰ ਦਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈਂ । ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਯੇ ਧਾਰਨਾ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਕਜ਼ਾ ਏਕਾ ਏਕੀ ਰਹਣਾ ਗ੍ਰਾਮ ਤਥਾ ਨਗਰ ਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਨਹੀ ਕਰਣਾ। ਆਠ ਪਹਰ ਬੈਠੇ ਰਹਣਾ ਬਾਹਿਰ ਹੀ ਜਲ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਛਾਯਾ ਮੈ। ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਭੀ ਅਨ ਕੋਈ ਆਗੇ ਲਯਾਯ ਰਖੇ ਏਕ ਰੋਟੀ ਕਾ ਚਤੁਰਥ ਭਾਗ ਖਾਤੇ ਥੇ। ਬਾਕੀ ਕਾ ਅਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਥ ਉਠਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਏਕ ਆਠ ਪਹਰ ਏਕ ਨਗਰ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਬਾਹਰ ਠਹਰਤੇ ਥੇ ਅਧਿਕ ਨਹੀ ਠਹਰਤੇ ਥੇ। ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਆਠ ਪਹਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਨਗਰੀ ਤਥਾ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਲੋਕ ਆਇ ਕੇ ਬਾਹਿਰ ਹੀ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਸੌ ਬਰਸ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਸੇ ਲੈਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਕੇ ਜਨਮ ਬਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ। ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਪੁਰਖ ਏਕ ਵਾਰ ਤੋ ਦਰਸਨ ਸਭ ਕੋਈ ਕਰਤਾ ਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਆਦਿ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ। ਪੁਨਾਂ ਆਗੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਦੂਧ ਦਧੀ ਬਸਤ੍ਰ ਅਨ ਪੈਸਾ ਰੁਪਯਾ। ਇਤਯਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋ ਕੇ ਢੇਰ ਲਗ ਜਾਤੇ ਥੇ। ਪਰੰਤੂ ਉਸੀ ਸਮੇ ਉਠਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਚਿਰਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵਿਚਰਤੇ ਰਹੇ ਥੇ। ਈਹਾਂ ਕੁਰੜੀ ਨਗਰੀ ਮੈ ਤੋ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਥਾ। ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਲੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਗਏ ਥੇ। ਇਸਲੀਏ ਇਸ ਨਗਰੀ ਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਥੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਕਰਖਣ ਸਕਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਕਾ ਮਨ ਅਕਰਖਣ ਕਰ ਲੇਤੇ ਥੇ ਇਸ ਲੀਏ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹਰੀ ਕਾ ਮਨ ਖੈਚ ਲੀਆ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਜਲ ਸਰਦਾਈ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਅਬੀ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣਾਵਹੁ ਆਪ ਆਸਣ ਕੇ ਊਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਯਸ-ਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਲਗੇ ਪਾਠ ਸੁਣਾਵਣੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣਤੇ ਹੂਏ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋਕੇ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਔਰ ਭੀ ਨਰ ਨਾਰੀ ਜਨ ਚਿਤ੍ਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਚਲ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਦੋ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਾਧੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਲਗੀ ਰਹੀ। ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਬਸ ਕੀਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਮਾਧੀ ਖੁਲੀ। ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ। ਸਿਰ ਪੀਠ ਪਰ ਆਪਣਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਫੇਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਿਖ ਕੇ ਤਾਂਈ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ। ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਘਰ ਮੈ ਲਿਜਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਨ ਪਾਣੀ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤਾ ਰਹਯਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੇ ਬੜੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਕਥਾ ਅਪੂਰਬ ਸੁਣਾਵਤੇ ਭਏ। ਉਪੇਦ ਘਾਤ ਨਯਾਯ ਸੇ ਸਮਝਾਵਤੇ ਰਹੇ ਸੰਤ ਹੋਣੇ ਕੀ ਕਥਾ ਪੂਰਬ ਜਨਮੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕੀਆ ਕਰੈਂ। ਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪੁਨਾ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰੂਪ ਬੋਲ ਉਠੇ। ਜਹ ਕੁਲ ਸਾਧੁ ਬੈਸਨੋ ਹੋਇ। ਆਪ ਤਰੇ ਤਾਰੇ ਕੁਲ ਦੋਇ।

ਕੁਲੰ ਪਵਿਤ੍ਰੰ ਜਨਨੀ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥਾ ਵਸੁੰਧਰਾ ਪੁਨਯਵਤੀ ਚ ਤੇਨ। ਅਪਾਰ ਸਚ੍ਚਿਤ ਸੌਖਸੈਕ ਤਮਸੇ ਲੀਨੰ ਪਰੇ ਬ੍ਰਹਮਣਿ ਯਸਯ ਚੇਤਃ ੧ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਧਨਯ ਹੋ ਜਿਸ ਕੁਲ ਮੈਆਪਨੇਅਵਤਾਰਲੀਆਹੈ। ਵੋ ਦੋਨੋ ਕੁਲਮਾਤ੍ਰੀਪਿਤ੍ਰੀਪਖ ਕੀਆਪਨੇ ਤਾਰ ਦਈਆਂਹੈਂ। ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਹੁਤਸੀਉਸਤਤੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਤੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਭੀ ਹਮਨੇ ਸੰਤ ਬਨਾਇ ਲੇਨਾ ਹੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਕੋ। ਜੈਸੇ ਬਿਗਾਨੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਸਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਸਾਧੂ ਹੂਆ ਹੂਆ ਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਤਬ ਜਾਣਾਂਗੇ ਜੋ ਹਾਂ ਸਚੇ ਮਨ ਸੇ ਕਹਤਾਹੈ। ਆਪ ਤਰੈ ਤਾਰੈ ਕੁਲ ਦੋਇ। ਯੇ ਬਾਤ ਮਨ ਮੈ ਰਖਕੇ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ॥ ਹਾਂ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਸਚੀ ਬਾਤ ਹੈ ਬੈਸੰਤਰ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਜੇ ਘਰ ਲਗੇ ਤਾਂ ਜਾਣੀਏ ਜੋ ਕੈਸਾਕ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਹਸ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਵਾਰ ਏਹੀ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਦੋ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਹਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਤ ਅਪਨੇ ਪਯਾਰੇ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਮ੍ਰਿਗਨਾਸ ਕੀਆ ਹੈ ਨ੍ਰਿਯਤਨ ਹੀ। ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਆਦਿਤਵਤ ਹਮਾਰੇ ਰਿਦੇ ਕੇ ਤਮ ਕੋ ਭੀ ਨਾਸ ਕਰੋ ਅਪਣਾ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵ ਰੂਪ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਾਹੁ। ਐਸੇ ਸਾਮਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਵਾਰੰਵਾਰ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਤਾ ਹੂੰ॥ ੨॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਤੂ ਸਿਖ ਪ੍ਰਤਿ ਗਯਾਨ ਉਪਦੇ॥ ਵਰਨੰਨ ੨ਸਃ ੨ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੩ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਪੁਨਾ ਖਟ ਮਾਸ ਤੇ ਬਾਦ ਬਿਚਰਤੇ ਬਿਚਰਤੇ ਕੁਰੜੀ ਨਗਰੀ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਕੇ ਲੈਣੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੈਸੇ ਸਾਥ ਲਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਰਹੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ॥

ਉੱਤ੍ਰ–ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਟ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੁਰੜੀ ਮੈ ਰਹੇ। ਨਿਤ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹੂਆ ਕਰੇ। ਸਰਬ ਸੰਗਤ ਆਇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੇ। ਪਰੰਤੂ ਜੈਸਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜਿਸ ਪਾਠ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਪਾਖਾਣ ਭੀ ਮੋਮ ਹੋਜਾਵੇ। ਐਸਾ ਔਰ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਕਾ ਰਸ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਨ ਆਵੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਕਾ ਰਸ ਸਰਬ ਕੋ ਆਵੇ। ਪਾਠ ਸਮੇਂ ਸਰਬ ਸੰਗਤ ਚਿਤ੍ਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਨਿਤ ਨਵੀਨ ਅਪੂਰਬ ਅਤਿ ਅਸਚਰਯ ਕਥਾ ਸੁਣਾਵੈ॥ ਜਿਨ ਕਥਾ ਕੋ ਸੁਣ ਕਰਕੇ ਚੇਤਨੋ ਕੀ ਕਯਾ ਬਾਤ ਕਹਣੀ ਹੈ ਜੋ ਅਚੇਤਨ ਬ੍ਰਿਛ ਪਾਖਾਣ ਆਦਿਕ ਭੀ ਦ੍ਰਵ ਜਾਵੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਬਿਤੀਤ ਭਯਾ ਤਬ ਏਕ ਸਿਖ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਜਿਮੀਦਾਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਾਂ ਕਰਕੇ ਅਪਣੇ ਖੂਹ ਊਪਰ ਲੈਜਾਵੇ ਨਿਤ ਹੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਅਪਣੇ ਪਾਸ ਰਖੇ ਅਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੇ। ਸਰਸੋਂ ਕਾ ਸਾਗ ਮਕੀ ਕੀ ਰੋਟੀ ਬੀਚ ਤਾਜਾ ਤਾਜਾ ਮਖਣ ਡਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਛਕਾਵੇ। ਗੰਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੀਠੇ ਬੀਚ ਕੇ ਟੋਟੇ ਚੂਸਾਵੇ। ਪੁਨਾ ਮਿਸ੍ਰੀ ਡਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਦੂਧ ਪਯਾਵ। ਪੀਛੇ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੇ। ਪੁਨਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਸ੍ਵੇਤ ਬਿਛੋਨਾ ਕਸਕੇ ਤਿਸ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਭੀ ਕਰੇ ਗਯਾਨ ਮਿਸ੍ਰਤ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਰੂਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਕਰੇ॥

ਸ੍ਰੀ ਦਯਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਤਮਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ

ਆਦਿਤ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਏਕ ਸੰਸਯ ਉਤਪਤ ਭਯਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਸੰਸਯ ਕੋ ਆਪ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯੋ ਕੇ ਛੇਤਾ ਯੇ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਬੀਜ ਕਵਨ ਹੈ ਔ ਕਹਾਂ ਸੇ ਉਤਪਤ ਭਯਾ ਹੈ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਭਯਾ ਹੈ ਕਬਸੇ ਭਯਾ ਹੈ ਔ ਕਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਹੇਗਾ ਕਿਸ ਵਿਖੇ ਇਸਥਤ ਹੈ ਔ ਕਿਤਨਾਕ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਸ ਕਬ ਹੋਵੇਗਾ ਔ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ ਨਵ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋ ਕਾ ਉਤ੍ਰ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਯੇ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਤੁਮ ਕੋ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਸੋ ਅਣ ਹੂਆ ਹੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਪੜਾ ਭਾਸਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਕੀ ਕਿਰਣਾ ਕਰਕੇ ਮੇਘੋ ਮੇ ਇੰਦ੍ਰ ਧਨੁਖ ਅਨੇਕ ਰੰਗੋ ਸਹਤ ਅਨਹੂਆ ਹੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਅਨ ਹੂਆ ਹੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਭੀ ਅਨਹੂਆ ਹੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ੍ਯ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਬੀਜ ਵਾਸਨਾ ਹੈ ਮਨ ਰੂਪੀ ਭੂਮੀ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ। ਮਨ ਹੀ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਔ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਜਲ ਸੇ ਵਰਧਤਾ ਹੈ॥

ਔ ਮਨ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਔ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲ ਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾ ਆਦ ਮਧ ਅੰਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਇਸੀ ਅਰਥ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੁਤੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਤਥਾ'ਚ ਯਜੁਰ ਵੇਦੀਯ ਕਠੋਪ ਨਿਸ਼ਦ॥

ਊਰਧ੍ਵ ਮੂਲੋ ਰਵਾਕਸਾਖ ਏਸੋ ਸ੍ਵਤਥਃ ਸਨਾਤਨਃ॥ ਤਦੇਵ ਸੁਕ੍ਰੰਤਦ ਬ੍ਰਮ ਤਦੇਵਾ-ਮ੍ਰਿਤ ਮੁਚ੍ਯਤੇ। ਤਸਮਿਲ੍ਲੋਕਾਃ ਸ੍ਰਿਤਃ ਸਰਬੇ ਤਦੁਨਾਤ੍ਯੇਤਿਕਸ੍ਰਨ ਏਤਦ੍ਵੈਤਤ॥ ੧॥ ਸਮ੍ਰਿਤਿਰਪਿ ਗੀਃ ਅਃ ੧੫॥ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨੁਵਾਚ॥ ਊਰਧ੍ਵ ਮੂਲ ਮਧਃ ਸਾਖ ਮਸ੍ਵਤਥੰ ਪ੍ਰਾਹੁਰਬ੍ਯਯੰ। ਛੰਦਾਂਸਿ ਯਸ੍ਯ ਪਰਣਾਨਿਯਸ੍ਤੁ ਵੇਦ ਸਵੇਦ ਵਿਤ। ੧। ਅਧਸ਼੍ਚੋ ਧ੍ਵੰ ਪ੍ਰਸ੍ਰਿਤਾਸ੍ਤਸ੍ਯ ਸ਼ਾਖਾ ਗੁਣੇ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਧਾ ਵਿਖਯ ਪ੍ਰਬਾਲਾਃ॥ ਅਧਸ਼੍ਚ ਮੂਲਾਨ੍ਯਨੁ ਸੰਤ ਤਾਨਿ ਕਰਮਾਨੁ ਬੰਧੀਨਿ ਮਨੁਖ੍ਯਲੋਕੇ॥ ੨॥ ਨ ਰੂਪ ਮਸ੍ਯੇਹ ਤਥੋਪਲਭ੍ਯਤੇ ਨਾਂਤਯੋ ਨਚਾਦਿਰ ਨੇਚਸੰਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ। ਅਸ੍ਵਤਥਮੇਨੰ ਸੁ ਵਿਰੂਢ ਮੂਲ ਮਸੰਗ ਸ਼ਸਤ੍ਰੇਣ ਦ੍ਰਿਢੇਨ ਛਿਤ੍ਵਾ॥੩॥ ਤਤਃ ਪਦੰ ਪਰਿ ਮਾਰਗਿ ਤਬ੍ਯਯਾ ਸਮਿਨ੍ਗਤਾ ਨ ਨਿਵਰਤਤਿ ਭੂਯਃ॥ ਤਮੇਵ ਚਾਦ੍ਯੰ ਪੁਰਖੰ ਪ੍ਰਪਦ੍ਯੇ ਯਤਃ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਿਃ ਪ੍ਰਸ੍ਰਿਤਾ ਪੁਰਾਣਿ॥ ੪॥ ਨਿਰਮਾਨ ਮੋਹਾ ਜਿਤ ਸੰਗਦੋਖਾ ਅਧ੍ਯਾਤਮ ਨਿਤ੍ਯਾ ਵਿਨਿਬ੍ਰਿਤਕਾਮਾਃ ਦ੍ਵੰਦ੍ਵੈਰ ਵਿਮੁਕ੍ਤਾ ਸੁਖਦੁਃਖਸੰਗ੍ਯੈਰ ਗਛ੍ਤ੍ਯ ਮੂਢਃ ਪਦਮਬ੍ਯੰਤਤ॥ ੫॥ ਨਤਤ ਭਾਸ੍ਯਤੇ ਸੂਰਯੋ ਨ

ਸ਼ਸ਼ਾਂਕੋ ਨ ਪਾਵਕਃ ॥ ਯਦ੍ਗਤ੍ਵਾਨ ਨਿਵਰਤਤੇ ਤਦਧਾਮ ਪਰਮੰ ਮਮ ॥ ੬ ॥

ਅਬ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਕੁਛ ਥੋੜਾ ਸਾ ਪਦ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਅਰਥ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਵਿਸ-ਤਾਰ ਕੇ ਭੈ ਸੇ। ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਉਰਧ ਨਾਮ ਊਪਰ ਕਾ ਹੈ ਇਸ ਔਰ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਮੂਲ ਨੀਚੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਮੂਲ ਊਪਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਲਟਾ ਬ੍ਰਿਛ ਹੈ ਸੰਸਾਰ। ਸੋ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸਦਾ ਅਸੰਗ ਹੈ ਇਸੀਲੀਏ ਸਰਬ ਸੇ ਊਪਰ ਹੈ। ਹਿਰਨਯ ਗਰਭਾਦਿ ਲੋਕ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾਂ ਹੈ ਸੋ ਅਰ ਵਾਕ ਨਾਮ ਉਰੇ ਕਾ ਹੈ ਉਰੇ ਨਾਮਨੀਚੇਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਖਾ ਉਰੇਤਿਸਮੂਲ ਕਾਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਨੀਚੇ ਹੈ। ਅਸ੍ਵਥ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਨਾਮ ਕਿਉ ਕਹ੍ਯਾ ਹੈ। ਵੈਰਾਗ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਵ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਤ ਕਾ ਹੈ। ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੀ ਸੰਧ੍ਯਾ ਸੇ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਕੀ ਸੰਧ੍ਯਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਸਥਿਤ ਰਹਣੇ ਕੋ ਭੀ ਸਮਰਥ ਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅਸ੍ਵਥਾ। ਤਾਂਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਨਾਮ ਅਸ੍ਵਥ ਰਾਖਾ ਹੈ। ਯੇ ਜੋ ਬਡੇ ਬਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਚਾਰ ਪਹਰ ਭਰ ਭੀ ਰਹਣੇ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਕਯਾ ਕਹਣਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਯੇ ਕੈਸਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅਸ੍ਵਥ ਹੈ ਜੋ ਸਨਾ-ਤਨ ਹੈ ਨਾਮ ਅਨਾਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਨੰਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵਿਵਰਤ ਹੈ ਸ਼ੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਕਿਉ। ਵੇਦ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਤਯਾਂ ਪੁਰਾਣ ਸੰਤਜਨ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਗਯਾਨਵਾਨ ਮਹਾਤਮਾ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਤਪੀਸ੍ਵਰ ਤਿਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤਿਸੀ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਹੀ ਸੁਕ੍ਰ ਨਾਮ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਸੋਮਯ ਜਲ ਤਰੰਗਾ ਦੀ ਨਯਾਯ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਲੋਕ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਸਿਥਤ ਹੈ ਤਿਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਅਸ਼੍ਰਿਤ ਹੈ। ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਇਸ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਐਸੀ ਅਦਭੁਤ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕਿਸੀ ਅੰਸ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਜਗਤ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਬਾਹਰ ਦਿਖਾਵਤੀ ਹੈ। ਸਰਬ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਆਤਮਾ ਕਾ ਅਭਾਵ ਪਡੀ ਦਿਖਾਵਤੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਲੀਏ ਅਘਟਨਾ ਘਟੀ ਪਟੀ ਯਸੀ ਮਾਯਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਬਨ ਸਕੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਭੀ ਬਨਾਵਨੇ ਮੈ ਬਡੀ ਚਤੁਰ ਹੈ। ਇਸੀ ਮੰਤ੍ਰਾਰਥਃ ਅਥ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥਃ

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਜੀਨੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੇਦ ਕਾ ਅਰਥ ਸਮਰਣ ਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪੰਚਦਸ਼ੇ ਅਧ੍ਯਾਯ ਮੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ -ਊਰਧਵ ਮੂਲੇਤਿ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਊਪਰ ਜਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ

ਅਸ੍ਵਥ ਕਾ ਮੂਲ ਹੈ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਦੀ ਲੋਕ ਤਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਵਿਟਪ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਹੈ ਸੋ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਸੇ ਨੀਚੇ ਹੈ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅਸ੍ਵਥ ਕੋ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਬਿ-ਨਾਸੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਨਦੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਨ੍ਵਿਛਿੰਨ ਹੈ ਨਾਸ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਵੇਦ ਦਾਰੇ ਪਤ੍ਰ ਹੈ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਿਕ ਜੋ ਵੇਦ ਭਾਗ ਸੋ ਪਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਕਾ ਫਲ ਜੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੋਗਣਾ ਹੈ ਏਹੀ ਛਾਯਾ ਮੈ ਬੈਠਣਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅਸ੍ਵਥ ਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਜਾਨਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿਕ ਦੇਵਾਃ ਤਿਸੀ ਪਾਦਪ ਕੀ ਪਤ੍ਰ ਸਾਖਾ ਜਾਣੀਆਂ ਹੈ ਸੋਈ ਪੁਰਖ ਵੇਦ ਕਾ ਵੇਤਾ ਵੇਦਾਰਥ ਕਾ ਗਜ਼ਾਤਾ ਹੈ॥੧

ਤਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅਸ੍ਵਥ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਸਾਖਾਂਤਰ ਅਲਪ ਸਾਖਾ ਨੀਚੇ ਅਰ ਊਪਰ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਪਸਰ ਗਈਆਂ ਹੈ ਜੋ ਨੀਚ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਸੋ ਸਾਖਾ ਨੀਚੇ ਕੋ ਗਈ ਹੈ। ਨੀਚ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖ ਸਰਪ ਬ੍ਰਿਛੂ ਮਜਾਰ ਸਿੰਘ ਬਯਾਘ੍ਰ ਸੂਕਰ ਕੂਕਰ ਆਦੀ ਤਾਮਸੀ ਨੀਚ ਯੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀਆਂ ਅਧੋ ਸਾਖਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਨਰਕਾਦੀ ਅਧੋ ਸਾਖਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਉਤਮ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਉਤਮ ਯੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਯੋਨੀ ਕੋ ਵਾ ਖਤ੍ਰੀ ਯੋਨੀ ਕੋ ਵਾ ਪ੍ਰਿਤ੍ਰ ਯੋਨੀ ਕੋ ਵਾ ਗੰਧਰਬ ਯੋਨੀ ਕੋ ਵਾ ਦੇਵ ਯੋਨੀ ਕੋ ਵਾ ਜੋ ਸੁਰਗਾਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬਿਰਛ ਕੀ ਊਪਰ ਕੀ ਸਾਖਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਾਤਵਕੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਕਰਮਾਤਮਿਕ ਜਲ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾਂ ਵਰਧਤੀਆਂ ਹੈ ਜੋ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਆਦਿਕ ਵਿਖਯੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਸੋਈ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਸਾਖਾ ਕੇ ਅਗਰ ਭਾਗ ਮੈ ਫਲੇਂ ਕੇ ਗੁਛੇ ਹੈ ਤਿਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਖ ਕੀਆਂ ਜੋ ਅਧੋ ਮੂਲ ਸਾਖਾ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਕਰਮਾ ਨੂੰ ਬੰਧਨੀ ਹੈ ਨਿਰੰਤਰ ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਤਤ ਕਹੀਏ ਅਨਵਿਛਿਨ ਧਾਰਾ ਤਿਨ ਕੀ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਅਰਥ ਯੇ ਇਸ ਲੋਕ ਮੇ ਯਗਯਾਦੀ ਉਤਮ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਸੁਰਗਾਦਿਕ ਉਤਮ ਲੋਕਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਪੁਨਯ ਵਿਸੇਸ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸੁਰਗਾਦਿਕੋ ਕੇ ਉਤਮ ਸੁਖ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਪੁਨਯ ਖੀਣ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਸੁਰਗ ਸੇ ਗਿਰਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਮੈ ਆਇਕੇ ਪੁਨਯੋ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸਤਾ ਸੇ ਕਿਸੀ ਉਤਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਾ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਜਨਮ ਲੇਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾਂ ਉਤਮ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਸੁਰਗਾਦੀ ਉਤਮ ਲੋਕਾਂ ਕੋ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਅਧੈ ਮੂਲਾ ਹੈ ਸੋ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨੀ ਨਾਮ ਕਰਮ ਸੰਬੰਧਨੀ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਕਰਮਾਤਮਿਕ ਜਲ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀਜਾਂ ਅਧੈ ਮੂਲ ਸਾਖਾ ਵਰਧਤੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਵਰਭ ਮਾਂਨ ਪ੍ਰਾਣੀਓ ਕੋ ਉਰਧ ਮੂਲਾ ਦੀ ਕੁਛ ਭੀ ਰੂਪ ਭੇਦ ਨਹੀ ਲਭਤਾ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲ ਕਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਨ ਜੀਵੋਂ ਸੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਆਦ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰੂਪੀ ਅਤਿ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਅਸ੍ਵਥ ਕਾ ਅੰਤ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਅਸ੍ਵਥ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਕੋ ਭੀ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਯੇ ਅਸ੍ਵਥ ਕੈਸਾ ਹੈ ਕੇ ਬਡਾ ਦ੍ਰਿੜ ਮੂਲ ਹੈ ਕਿਸੀ ਭੀ ਕੁਠਾਰਾਦੀ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤਰ ਸੇ ਕਾਟਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਤਯੰਤ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਬਡਾ ਅਨਰਥ ਕਾਰੀ ਹੈ ਯੇ ਬਯਵਹਾਰਕ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਅਸ੍ਵਥ ਪਰ ਸਰਬ ਹੀ ਕੁੰਠਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਜੀਵ ਇਸਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਕਾਟ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਉਪਾਉ ਇਸ ਕੇ ਕਾਟਨ ਕਾ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਉਪਾਇ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕ ਅਸੰਗਤਾ ਰੂਪੀ ਅਤਯੰਤ ਦ੍ਰਿੜ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਹੈ ਤਿਸ ਸ਼ਸਤਰ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂ ਕਠਿਨ ਅਸ੍ਵਥ ਕੋ ਕਾਟੇ ॥ ਪੁਨਾ ਤਤ ਪਦ ਕੋ ਖੋਜੋ ॥ ੩ ॥ ਜਿਸ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਭੂਯਾ ਬਹੁਰੋਂ ਨਿਵਰਤ ਨਹੀ ਹੋਵੀਤਾ ਪੁਨਾ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਦਸਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਤਤਪਦ ਕੀ ਖੋਜਣੇ ਕੀ ਰੀਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਹੈ ਮੈ ਜਿਗਯਾਸੂ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸਰਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਹੂੰ ਜਿਸ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਨਾਦੀ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਿਬ੍ਰਿਤੀ ਭਈ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਅਬ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾਂ ਜਿਨ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਸੇ ਜੈਸੇ ਤਤਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ ਸੋ ਪਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਨਿਰਮਾਨ ਹੈ ਦੇਹੋਹੰ ਇਸ ਅਭਿਮਾਨ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈਂ ਤਥਾ ਦੇਹ ਔਰ ਦੇਹ ਕੇ ਸੰਬੰਧੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਗ੍ਰਹਾਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੈ ਮੋਹ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਜਿਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਨੇ ਸੰਗ ਦੋਖ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ। ਸੰਗਦੋਖ ਨਾਮ ਵਿਖਯੋਂ ਮੇ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਕਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਵਿਖਯੋਂ ਮੇ ਰਸ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਜਿਨ ਕੀ ਦੂਰ ਹੋਗਈ ਹੈ। ਯਾਵਤ ਕਾਮਨਾ ਜਿਨਕੀਆਂ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈਂ। ਨਿਤ ਹੀ ਅਧਯਾਤਮ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਪਰਾਯਣ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ। ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਉਪਦੇਸ ਰਪਸਪਰ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਸੁਖ ਦੁਖ ਹਰਖ ਸੋਗ

ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਤਿ ਆਵਾਗਮਨ ਯਸ ਅਪਯਸ ਰਾਗ ਦ੍ਵੇਖ ਸੀਤ ਉਸ਼ਨ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਇਤਯਾਦਿਕ ਜੋ ਦ੍ਵੰਦ੍ਵ ਨਾਮ ਧਾਰੀ ਹੈ ਸੋ ਦ੍ਵੰਦ੍ਵੋ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤਜਨ ਸਾਵਧਾਨ ਹੂਏ ਹੂਏ ਤਿਸ ਪੂਰਬੋਕਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਤਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਦਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ॥ ੫ ॥ ਅਬ ਉਸੀ ਪਦ ਕੋ ਵਿਸੇਸ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਅਰਜਨ ਕੈਸਾ ਵੋ ਪਦ ਹੈ ਜਿਸ ਪਦ ਕੋ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਅਗਨਿ ਬਿਜਲੀ ਤਾਰਾਗਣ ਆਦਿਕ ਨਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਯੇ ਸਾਰੇ ਜ੍ਯੋਤੀ ਜਿਸ ਪਦ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈਂ ਆਪਣਾ ਇਨ ਕਾ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਹੀ ਹੈ। ਯੋਗੀ ਜਨ ਜਿਸ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਲੌਟ ਕੇ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਤੁਮ ਭੀ ਤਿਸ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋ ਇਨ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਪੂਰਬਕ ॥ ੬ ॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖ ਤੁਮ ਭੀ ਅਸੰਗਾਤਮ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਢ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂ ਕਠਨ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਕਾਟ ਕੇ ਤਤ ਪਦ ਮੈ ਆਰੂਢ ਹੋਵੇ। ਅਸੰਗੋ ਹਯਾਯ ਸਾਂਤਮਾ। ਇਤਯਾਦੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਉਕਤ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਸੰਗ ਰੂਪ ਨਿਸਚੇ ਬਿਨਾ ਤਿਸ ਤਤ-ਪਦ ਮੈ ਅਰੂਢ ਨਹੀ ਹੋਵੀਤਾ। ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਇਸ ਅਨਿਤ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬਿਲੰਬ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਹਾਥ ਮੀਜ ਕੇ ਦਾਂਤੋ ਸੇ ਦਾਂਤ ਲਗਾਯ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਕੇ ਰੋਕ ਕੇ ਤੁਮ ਭੀ ਤਿਸ ਤਤਪਦ ਕੋ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ ਟੁਕ ਦਮ ਕਰਾਰੀ ਜਉ ਕਰੇ ਹਾਜਰ ਹਜੂਰ ਖੁਦਾਇ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਇਸਥਿਤੀ ਲਯ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਰਬ ਕਹਦੀਆ ਹੈ। ਇਤਯਲੰ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਏਕ ਹੀ ਵਾਰ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਬੋਧ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੀਆਂ ਕਿਰਣਾ ਆਇ ਪਸਰੀਆਂ ਮਾਨੋ ਕਿਰਣਾਂ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣਨੇ ਕੋ ਆਈਆਂ ਹੈਂ ਇਸ ਓਰ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭਯਾ ਅਬ ਉਸੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਖੇ ਉਸ ਓਰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭਯਾ ਹੈ ਸੋਭੀ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਸੰਸਾਰ ਬ੍ਰਿਛ ਰੂਪਕੇਨ ਰੂਪਣੰ ਵਰਨੰਨ ੨ਸਃ ੩ ਅਧ੍ਯਾ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੪ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ–ਹੇ ਸਿਖ ਹਮ ਕੋ ਔ ਤੁਮ ਕੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਆਗਯਾ ਦੇਕੇ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਭੇਜਯਾ ਹੈ। ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਮ ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਕੋ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਏ॥ ਸਿਖਯੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਕਾਲੋਂ ਕੇ ਵੇਤਾ। ਆਪ ਕੋ ਤੇ ਹਮ ਕੋ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਨਿਮਿਤ ਕਿਸ ਕਾਰਯ ਕੇ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਪਠਾਯਾ ਹੈ। ਵੋ ਕਾਰਯ ਕਯਾ ਕਯਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨੇ ਤੇ ਹਮਨੇ ਕਰਣੇ ਹੈ। ਸਿਖ ਕਾ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਚਾ ਬੰਧਾਵਤੇ ਹੂਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਬੁਧੀ ਕੁਸਲ ਸਿਖ ਤੈਨੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ ਜਿਸ ਲੀਏ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਠਾਯਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪਠਾਯਾ ਹੈ। ਯਦਯਪੀ ਸਰਬ ਲੋਕ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਸਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਨਾਨ ਨਾਮ ਦਾਨਾ ਦੀ ਨਿਤ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਤਥਾਪੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਰਯੰਤ ਦਸੋ ਪਾਦਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੇ ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀ ਰੀਤੀ ਚਲਾਈ ਥੀ ਸੋ ਉਸ ਰੀਤੀ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਔਰ ੨ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਵਾਲੇ ਮਾਰਗ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਪਕੜ ਲੀਏ ਹੈ ਕੋਈ ਤੋ ਭੈਰਵ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਭੂਤੋਂ ਕੋ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਸਰਵਰ ਕੋ ਕੋਈ ਕਬਰ ਕੋ ਜੋ ਸਰਵਰ ਕੇ ਉਪਾਸਕ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਆਦਿਕ ਸੋ ਸ੍ਵੈ ਧਰਮ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਖਯਾਤ ਮੂਰਖ ਹੈਂ ਉਨ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨੇ ਸੇ ਖੋਟੀ ਬੁਧਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਔਰ ਜੋ ਖਤਰੀ ਬੈਸ ਸੂਦਰ ਉਨ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਸੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਰਾਧ ਕਰਵਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਉਨਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਜੋ ਸਵਰਗ ਮੈ ਭੀ ਹੋਵੇਂ ਗੇ ਤੌ ਭੀ ਮਹਾਂ ਨਰਕ ਮੈ ਗਿਰਾਏ ਜਾਵੇਂਗੇ ਔ ਗਿਰਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਐਸੇ ਬ੍ਰਹਮਣੋਂ ਸੇ ਸਰਾਧ ਕੇ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਵਾਲੇ ਯਜਮਾਨ ਪ੍ਰੋਹਤ ਭੀ ਦੋਨੋਂ ਉਸੀ ਮਹਾਂ ਨਰਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਹੋਵੇਂ ਗੇ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸ਼ਕ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ਰ ਕੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਤਮਾਕੂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਪੀਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ ਚਾਹੇ ਕੈਸੇ ਭੀ ਧਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਤੌ ਭੀ ਏਕ ਵਾਰ

ਨਰਕ ਕੋ ਜਾਵੇਂ ਹੀ ਗੇ ਔਰ ਬਹੁਤ ਕਿਆ ਕਹਣਾ ਹੈ ਜੋ ਤਮਾਕੂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਪੀਣੇ ਵਾਲਾ ਨਹੀ ਭੀ ਹੈ ਬੜਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਭੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਦੇਵਯੋਗ ਸੇ ਤਮਾਕੂ ਕੇ ਕਾਟੇ ਹੂਏ ਖੇਤ ਮੈ ਜੋ ਉਸ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਛੂਟ ਜਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਭੀ ਨਰਕ ਕੋ ਏਕ ਵਾਰ ਜਰੂਰ ਜਾਵੇ ਗਾ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਥਾ। ਜੋ ਸਰੀਰ ਔ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਸਮੇ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਗੰਗਾ ਜਲ ਪੜ ਜਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜਰੂਰ ਸੂਰਗ ਲੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੰ: ੧੯੨੫ ਮੈ ਮਿਰਜ਼ਾ ਪੁਰ ਮੈਸਾਰ ਸੁਤ ਬ੍ਰਹਮਣ ਲਛਮੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਅੰਨਧਰਮੀਕੀਕਥਾਹੂਈ ਹੈ ਸੋ ਲਿਖਾ ਚਾਹਜੇ ਅਵਸਜ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਜਲ ਕੇ ਮਹਾਤਮ ਕੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਮਾਕੂ ਮੈ ਭੀ ਨਰਕ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਯੇ ਤਮਾਕੂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਪੀਣੇ ਕੇ ਨਿਖੇਧ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਿਸਨੇ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਮੀਮਾਸਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਦੇਖ ਲੇਵੇ ਤਥਾ ਸਕੰਧ ਪੁਰਾਣ ਕੇ ਮਥੁਰ ਖੰਡ ਕੇ ਬਹਤ੍ਰਵੇ ੭੨ ਅਧਜ਼ਾਯ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਸੰਵਾਦ ਮੈ ਦੇਖ ਲੇਵੇ। ਸੋਕ ਹੈ ਤਮਾਕੂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਮੈ ਬਹੁਤ ਲੋਕੋ ਕੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਇਨ ਕੋ ਇਸ ਓਰ ਸੇ ਹਟਾਇਕੇ ਸਤ ਧਰਮ ਮੈ ਲਗਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਇਸਨਾਨ ਕੀ ਵਿਧੀ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਮਨੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸ ਤੋ ਬਰਾਬਰ ੧ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਜਬ ਰਹੇ ਤਬ ਸੋਚ ਦਾਤਣ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਜਪ ਪਾਠ ਧਜਾਨਾਦਿਕ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੋ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਸੋਚ ਦਾਤਣ ਪੂਰਬਕ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਜਪ ਪਾਠਾਦਿਕ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰੇ ਨਾਮ ਜਪੇ ਦਾਨ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਸਭਨਾ ਦਾਨਾ ਮੈ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਦਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ ਹੈ ਸੋ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੇ ਜਿਤਨਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਨੇਮ ਸੇ ਅੰਨ ਦਾਨ ਕਰੇ। ਜੈਸੇ ਨੇਮ ਸੇ ਆਪ ਅੰਨ ਖਾਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਬਿਨਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣਾ ਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀਆਂ ਕਾ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਅੰਨ ਅਹਾਰ ਬਿਨਾ ਨਿਰਬਾਹ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੇਵਤਾ ਪਿਤਰ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਅਤਿਥੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅੰਨ ਦਾਤਾ ਕੋ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਵਰ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਬਨਾਸਪਤੀ ਮੈ ਪੀਪਰ ਕਾ ਬ੍ਰਿਛ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ। ਨਾਗੋ ਮੈ ਬਾਸਕ ਨਾਗ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ ਸਰਪੋਂ ਮੈ ਜੈਸੇ ਸੇਸ਼ ਨਾਗ ਜੀ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈਂ ਅਰ ਜੈਸੇ ਪੰਚਦਸ ਤਿਥਜੇ ਮੈ ਏਕਾਦਸੀ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚੋਪਾਯੋਂ ਮੈ ਗੌ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦ੍ਵਿਪਾਦੋਂ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ। ਅਰ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਸੇ ਭੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਵਿਦਜ਼ਾ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਗੋ ਮੈ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ

ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਦਾਨੋ ਮੈ ਅੰਨ ਦਾਨ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਮਨੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ। ਅੰਨ ਦਾਨ ਸਮੰਦਾਨੰ ਨ ਭੂਤੰ ਨ ਭਵਿਖਜਤੇ । ਤ੍ਰਿਪ੍ਰਿ ਸਾਂਯਾਂਤਿ ਕੌਤੇਯ ਸ੍ਵਰਗਸਥਃ ਪਿਤ੍ਰੀ ਦੇਵਤਃ ॥ ੨੬ ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸੌਮਜ ਅੰਨ ਦਾਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਥਮ ਯੁਗੋਂ ਮੈ ਔਰ ਕੋਈ ਸ੍ਵਰਣ ਭੂਮਜਾਦੀ ਦਾਨ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ । ਕਾਹੇਤੇ ਪਿਤ੍ਰੀ ਲੋਕਾਦਿ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਦੇਵਤਾ ਪਿਤ੍ਰ ਦੇਵਰਿਖੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਸ੍ਰਾਧਾਦਿ ਅਗਨਿ ਮੈ ਆਹੂਤੀਦ੍ਵਾਰਾ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅੰਨ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਭੀ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕ ਅੰਨ ਦਾਨ ਸੇ ਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ । ਔ ਅੰਨ ਕੇ ਖਾਣੇ ਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸਰੀਰ ਮੈ ਇਸਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਬਿਨਾਂ ਅੰਨ ਪ੍ਰਾਣ ਨਹੀ ਥਿਰ ਹੋ ਸਕਤੇ। ਏਹੀ ਤਾਤ-ਪਰਯ ਸਮਝ ਕੇ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਵੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਮਨੂ ਜੀ ਨੇ ਤਥਾ ਯਾਗਵਲਕਜ ਜੀ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਸੰਹਿਤਾ ਮੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਚਨ ਗੁੰਥਨ ਕੀਏ ਹੈਂ। ਸੋ ਵਚਨ ਯੇ ਹੈ ਜੋ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮੀ ਸਾਧੂ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮੇਂ ਭੋਜਨ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਖੁਆਵੇ-ਗਾ ਆਸਨ ਜਲ ਅਸਥਾਨ ਮਿਸ੍ਰ ਵਚਨ ਸੇ ਅਭਜਾਗਤ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੇਗਾ । ਸੋ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਅਸ਼੍ਟ ਪਹਰ ਕੇ ਭਜਨ ਕੇ ੭ ਸਾਤ ਭਾਗ ਲੇ ਲੇਵੇਗਾ । ਜੈਸੇ ਗਊ ਕੋ ਘਾਸ ਅੰਨ ਜਲ ਪਾਇਕੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਦੂਧ ਦੁਹਿ ਲੇਤੇ ਹੈਂ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਆਪਣੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਪਰਮ ਸ੍ਰਧਾ ਸੇ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਥਮ ਮਿਸ੍ਰ ਵਚਨ ਬੋਲਣਾ ਪੁਨਾ ਜਲ ਦੇਣਾ ਪੁਨਾ ਆਸਣ ਪਰ ਬੈਠਾਵਣਾ ਪੁਨਾ ਚਰਨ ਧੋਇ ਕੇ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਲੈਨਾ ਪੁਨਾ ਹਾਥ ਧੁਇ ਕੇ ਜੈਸਾ ਘਰ ਮੈ ਤਯਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੋਵੇ ਤੈਸਾ ਨਿਸਕਪਟਤਾ ਸੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਥਾਲੀ ਅਥਵਾ ਪਤਲ ਮੈ ਸਰਬ ਵਸਤੁ ਪਰੋਸ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਰੂਖਾ ਮਿਸਾ ਅਲਵਣ ਜੋ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਸਿਧ ਅੰਨ ਥਾ ਸੋ ਮੈ ਆਪਕੇ ਵਿਦਮਾਨ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ। ਸੋ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਪਾਵਹੁ। ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇ ਚੁਕੇ ਤਬ ਪਸਚਾਤ ਜਲ ਦੇਕੇ ਹਾਥ ਧੁਆਵੇ ਮੁਖ ਸੁਧੀ ਵਾਸਤੇ ਪੁਨਾ ਤਾਂਬੂਲ ਆਦਿਕ ਦੇਵੇ। ਪੁਨਾ ਜੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦ੍ਰਬਜ ਆਦਿਕ ਦਖਿਣਾ ਭੀ ਦੇਵੇ। ਜੇ ਸੰਨਜਾਸੀਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋ ਤਾਂਬਾ ਚਾਂਦੀ ਸ੍ਵਰਣ ਆਦਿਕ ਧਾਤੂ ਨ ਦੇਵੇ। ਕਿੰਤੂ ਕਜਾ ਦੇਵੇ ਕੌਪੀਨ ਵਾਸਤੇ ਯਾ ਸਾਫੇ ਵਾਸਤੇ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਜੋ ਸੰਨਜਾਸੀ ਕੋ ਦ੍ਰਬਜ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦਾਤਾ ਦ੍ਰਬਜ ਕਾ ਅਰ ਵੋ ਸੰਨਜਾਸੀ ਦੋਨੋ ਘੋਰ ਨਰਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਂਗੇ। ਈਹਾਂ ਸੰਨਜਾਸੀ ਨਾਮ ਸਰਬ ਤਜਾਗੀ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਤੂ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਨ ਛੋਵੇ ਜੇ ਸਿਖ ਸੰਤ ਹੋਵੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰ ਕਾ ਤਬ ਦ੍ਰਬਜ ਬਸਤ੍ਰਾਦਿਕ ਜੈਸੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਹੋਵੇ ਤੈਸਾ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਅਤਿਥੀ

ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਦੇਵਤਾ ਸਰਬ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਉਸ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕਾ ਅੰਨ ਦੇਵਤਾ ਪਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕਰ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖਜ ਪੁਨਾ ਉਸ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਧਨ ਧਾਨਜ ਕੀ ਕੁਛ ਕਮਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹਤੀ। ਤਿਸ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕੀ ਸੰਤਾਨ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਪਰਪੌਤ੍ਰਾਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸੇ ਨਸ਼੍ਰ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਤਥਚ ਮਨੁਸਮ੍ਰਿਤੀ ਤ੍ਰਿਣਾਨਿਭੂਮਿਰੁਦਕੰ ਵਾਕ ਚਤੁਥੀਚ ਸੁ ਨ੍ਰਿਤਾ। ਏਤਨਜਪਿ ਸਤਾਂ ਗੇਹੇ ਨੋ ਛਿਛ ਦਜੰਤੇ ਕਦਾਚਨ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅੰਨ ਦਾਨਾਦਿਕ ਧਰਮ ਬਤਾਵਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ। ਤਥਾ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ। ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਇਕਰ ਨਾਮ ਜਪਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਹੀ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਸਫਲ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਮੁਖ ਆਪਣੇ ਮਨਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕੇ ਨਾਮ ਜਪਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਭੀ ਬਜਰਥ ਹੈ ਸੋ ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ਵਾਸਤੇ ਸਤਜ ਧਰਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸੋ ਸਤਜ ਧਰਮ ਕੇ ਅਸ੍ਰਪਾਦ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪੂਰਬਲੇਚਾਰ ਪਾਦ ਧਰਮ ਕੇ ਦੰਭ ਯੁਕਤ ਭੀ ਹੋਲੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਉਤ੍ਰ ਕੇ ਜੋ ਧਰਮ ਕੇ ਚਾਰ ਪਾਦ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਸੁਧ ਹੈ ਦੰਭ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ॥ ਤਥਾਚਸਾਤ੍ਰੰ॥ ਇਜਜਾਅਧਜਯਨ ਦਾਨਾਨਿ ਤਪਃ ਸਤਜੰ ਧ੍ਰਿਤਿਃ ਖ੍ਰਿਮਾ ਅਲਭਾਇਤਿ ਮਾਰਗੋਯੰ ਧਰਮੋਸ੍ਰਾ ਸ੍ਰਵਿਧਃਸਿਮ੍ਰਤਃ। ੧। ਤਤ੍ਰ ਪੂਰਬਸ੍ਰ ਤਰਵਰਗੋਦੰ ਭਾਰਥੋ ਮਪਿਸੇ ਬਜਤੇ। ਉਤ੍ਰਰਸਤ੍ਰ ਚਰੁਵਰਗੋਮਹਾਪਨਜੇਵ ਤਿਸ੍ਰਤਿ।੨। ਟੀਃ ਇਜਜਾ ਨਾਮ ਪੂਜਾ ਕਾ ਹੈ ਈਸਵਰ ਗੁਰੂ ਦੇਵਤਾ ਅਤਿਥੀ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮਾਦਿਕੋ ਕਾ ਪੂਜਨ ਭੀ ਧਰਮ ਕਾ ਏਕ ਚਰਣ ਹੈ। ੧। ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਪਢਨਾ ੨ ਦਾਨ ਦੇਨ ੩ ਪੰਚਾਗਨਿ ਆਦਿਕ ਤਪਣਾ ੪ ਸਤਜ ਬੋਲਨਾ ੫ ਦੁਖ ਅਪਦਾ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਧੀਰਯ ਧਾਰਣਾ ੬ ਸਬਦ ਅਪਸਬਦ ਕਾ ਸਹਾਰਣ ਰੂਪ ਖਿਮਾ ੭ ਲੋਭ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ੮ ਯੇ ਆਠ ਚਰਣ ਧਰਮ ਕੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਜੋ ਕਹੇ ਹੈ॥ ਇਨ ਮੈ ਆਦਿਕਾ ਚਤੁਰ ਵਰਗ ਦੰਭ ਸਹਤ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੰਭ ਰਹਤ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਤਰਕੇ ਜੋ ਚਾਰ ਪਾਦ ਧਰਮ ਕੇ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮਨਮੈ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਦੰਭੀ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਮਨਮੈ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਵੇਦ ਵੇਤਜੋਂ ਮੇ ਸਿਰੋ ਮਣੀ ਆਪਨੇ ਧਰਮਕੇ ਆਠ ਚਰਣ ਕਹੇ ਹੈ ਅਰ ਵੇਦ ਮੈ ਐਸੇ ਕਹਾ ਹੈ॥

ਤ੍ਰਯੋ ਧਰਮਸਕੰਧਾਃ ਯਗਜੋ ਧਜਯਨ ਦਾਨਾਨਿ॥

ਟੀਃ- ਧਰਮ ਰੂਪੀ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਤੀਨ ਸਕੰਧ ਹੈ ਸਕੰਧ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਬਡੇ ਟਾਸੋਂਕਾ ਹੈ॥ ਸੋ ਟਾਸ ਯੇ ਹੈ ਕਰਣਾ ਕਰਾਵਨਾ ਯਗਜ ੧॥ ਅਧਜਾਯਨ ਨਾਮ

ਵਿਦ੍ਯਾ ਪਢਨੀਪਢਾਵਨੀ ੨ ॥ ਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਵਿਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ ਕਾਲ ਪਾਤ੍ਰ ਸਮਝ ਕੇ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ੩ ॥ ਸੋ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਵੇਦਸੇ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਚ ੰ– ਹੇ ਸਿਖਯ ਸਤ ਹੈ ਤੁਮਾਰਾ ਬਚਨ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਤੀਨਕੇ ਅਵਾਂਤਰ ਹੀ ਪਾਂਚੋ ਚਰਣ ਆਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯਗ੍ਯਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਜਾ ਸਤਯਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਧ੍ਰਿਤੀ ਖਿਮਾ ਯੇ ਤੀਨੋ ਆਇ ਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤਥਾ ਅਧ੍ਯਾਯਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕਾਯਕ ਵਾਚਕ ਮਾਨਸ ਤੀਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਤਪ ਆਇਜਾਤਾਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਾਨਕੇ ਅੰਤਰ ਅਲੋਭ ਭੀ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੋ ਔਰ ਭੀ ਧਰਮ ਕੇ ਅੰਗ ਰੂਪ ਭਾਗ ਕਹੇ ਹੈਂ ਸੋਭੀ ਇਨ ਤੀਨੋਂਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਤ੍ਯ ਧਰਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਤਥਾ ਖੋਟੀ ਬੁਧਿ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਖੋਟੀ ਬੁਧਿ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਕਥਾ ਕੋ ਕਿਸੀ ਆਗੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਬਿਨਾਂਅਧਿਕਾਰੀ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹੈ ਦੁਤੀਯ ਵਾਰ ॥ ਸੋ ਹੇ ਸਿਖਯ ਅਬ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰੋ ਔ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਚਲੋ ॥ ਸਿਖਯੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਅਬ ਹਮ ਕੋ ਕਹਾਂ ਲੇਜਾਤੇ ਹੋ ॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ--ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਚਲ ਤੁਝ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈ ਉਨੇ ਮੈ ਉਹਾਂ ਚਲ ਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਪੁਨਾ ਜੈਸੀ ਜੈਸੀ ਅਗਯਾ ਹੋਵੇ ਇਤਨੇਂ ਮੇਂ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਰਸ ਪਰ ਪ੍ਰਾਚੀ ਦਿਸਾ ਮੈ ਲਾਲੀ ਆਇਪਸਰੀ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ–ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਬ ਸਮਾ ਚਾਰ ਹਮਨੇ ਤੁਮਕੋ ਜਣਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਹਮ ਇਸਨਾਨ ਬੰਦਨਾਦਿਕ ਕ੍ਰਿਆਰਥ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਹਾਂਤੇ ਉਠ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸੇ ਸਭਕੇ ਦੇਖਤਯਾਂ ਹੀ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਹੋਗਏ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਮਾਲਮ ਨਪੜਾ ਜੋ ਕੌਨ ਸੀ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈ ਜਬ ਕੁਛਕ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਖੋਜਤੇ ਖੋਜਤੇ ਤਹਾ ਹੀ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਖੂਹ ਊਪਰ ਆਇ ਨਿਕਸੇ । ਆਗੇ ਦੇਖੇ ਕਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾਤਣ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਂ ਮੇ ਲੋਟਾ ਲਿਏ ਖੜਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ੰ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਤੋ ਘਰਸੇ ਬਡੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਲੈ ਕਰ ਆਏ ਹੋ ਅਬ ਦਿਨਭੀ ਬਡਾ ਚਢ ਗਯਾ ਹੈ ਘਰ ਮੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਤਯਾਰ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਆਪ ਅਬ ਲਗ ਦਾਤਣ ਹੀ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੋ ॥

ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ੰ-- ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਬਡੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਲੈਕੇ ਆ-ਏਹੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਇਾਂਹਾਂ ਹੀ ਰਹੇਹੈ ॥ ਅਬੀ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਸੇ ਉਠ ਕਰ ਬਾਹਰ ਗਏ ਹੈਂ ਅਬੀ ਹਾਥ ਮਿਟਜਾਏ ਕੇ ਦਾਤਨ ਮੈਨੇ ਲਗਵਾਦਈ ਹੈ ॥ ਸੋ ਦਾਤਨ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਨਹੀਂ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਤੋਂ ਆਜ ਖਟਮਾਸ ਸੇ ਨਿਰੰਤ੍ਰ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਹੀ ਟਿਕਤੇ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕਹਾਂ ਰਹੇਂ ਹੈ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਤੇ ਭਏ ਇਜੀ ਆਪ ਕਯਾ ਕਹਤੇ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋ ਨਿਰੰਤਰ ਖਟਮਾਸ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹ ਹੈਂ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਪਰਸ ਪਰ ਆਪਸ ਮੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਬੈਠੇ ਦਾਤਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਹਸ ਰਹੇ ਹੈ ਜਬ ਆਪਸ ਮੈ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ੨ਕੁਛਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਾਹੇ ਕੋ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਵਾਦ ਕਰਤ ਹੋ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਬੁਧੀ ਮਾਨ ਪਰਸਪਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਪੰਕਜ ਲੋਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਗਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਬਿਸਰਾਮ ਕਰਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਆਪਣੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਕੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਹਮ ਜਾਤੇ ਹੈ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਆਇ ਜਾਣਾ ਜੇ ਨਾ ਆਵੇਂਗਾ ਤਬ ਸਿਰੋਂ ਪਕੜ ਕੇ ਮੰਗਵਾਇ ਲੇਵੇਂ ਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਕਰੜੀ ਨਗਰ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਉਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਕੀ ਓਰ ਚਲੇ ਗਏ ਸੰਪੂ-ਰਣ ਮਾਰਗ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਵਾ ਝਟਤੀ ਉਲੰਘ ਕੇ ਊਨੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਜਾਇ ਕੀਏ ਇਸ ਓਰ ਐਸਾ ਸਮਾਚਾਰ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਬ ਜੋ ਸਮਾਚਾਰ ਓਰ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸਰਵਣ ਕਰੋ ॥ ਓ ਤਤ ਸਤ ॥

ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਗਰ ਕੀ ਠਾਣੇ ਦਾਰੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਬਡੇ ਤਪ ਤੇਜ ਤੇਜ ਸੇ ਰਹਣਾ ਇਨ ਕੀ ਠਾਣੇਦਾਰੀ ਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਨਾ ਕਰੇ ਸਭ ਲੋਕ ਆਪੋ ਅਪਣੇ ਧਰਮ ਮੈ ਵਰਤੈ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਾ ਸਭ ਨੇ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਜੈਸੇ ਬਾਣਾਸਰ ਕੇ ਨਗਰ ਮੈ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੀ ਕੋਟਵਾਲੀ ਸਮੈ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਜਾ ਆਪੋ ਅਪਣੇ ਧਰਮ ਮੈ ਵਰਤਤੇ ਭਏ ਥੇ ਤਦਵਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਠਾਣੇਦਾਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਵਰਤੇ ਭਏ ਉਸ ਰਾਜਾ ਕੇ ਭੀ ਬਡੇ ਉਤਮ ਭਾਗ ਉਦੇ ਭਏ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਨਗਰ ਕੇ ਐਸੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਠਾਣੇ ਦਾਰੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਰ ਅਪਣੇ ਗ੍ਰਹਸ੍ਤ ਧਰਮ ਮੈ ਯਥਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤੈ ਸਤ ਧਰਮ ਯੁਕਤ ਦਾਨਸੀਲ ਜਾਨੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਡਜਾਂ ਬਿਸਾਲ ਭੁਜਾ ਹੈ

ਜਿਨ ਕੀਆਂ ਅਰ ਮੰਦ ੨ ਹਾਸ ਯੁਕਤ ਹੈ ਮੁਖ ਜਿਨ ਕਾ ਤਥਾ ਮਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਆਸਯ ਜਿਨ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਪਰਮ ਸੌਮਜ਼ ਭਾਸਤੇ ਹੈਂ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਬਡੇ ਕੋਮਲ ਅੰਗੋ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਸਿਧੋਂ ਕੋ ਕਪਲ ਮੁਨੀ ਜੀ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਸਾਖ ਵਾਦੀਆਂ ਕੋ ਸਾਖ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਕਰਤਾ ਕਪਲ ਜੀ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਵੇਦਾਂਤ ਵਾਦੀਆਂ ਕੋ ਬਜ਼ਾਸ ਮੁਨੀ ਜੀ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਸ਼ੈਵ ਜਿਨ ਕੋ ਸ਼ਿਵ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਯੋਗੀ ਜਿਨ ਕੋ ਸ਼ੇਸ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਕਰਤਾ ਦੇਵਤਾ ਜਿਨ ਕੋ ਇੰਦਰ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਕਵਿ ਜਨ ਕੋ ਉਸਨਾ ਕਵਿ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਨੀਤਗਜ਼ ਜਿਨ ਕੋ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਵੈਸਨਵ ਜਿਨ ਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਸੰਤਜਨ ਤਤ ਵੇਤਾ ਜਿਨ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਸਤ੍ਰੂ ਜਿਨ ਕੋ ਕਾਲ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ॥ ੴ ਤਤ ਸਤੰ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣ ਘਰ ਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਬਿਹਾਰਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਜਬ ਖਟ ਮਾਸ ਵਿਤੀਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਗਏ ਹੂਏ ਕੋ ਔਰ ਇਹ ਤੋ ਜਾਵਨੇ ਕੇ ਕਰਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਹੀ ਭੂਲ ਗਈ ਪੁਨਾ ਵੋ ਜੋ ਬਚਨ ਸਤ ਕਰਗਏ ਥੇ ਜੋ ਤੂੰ ਨਾ ਆਵੇ ਗਾ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਸਿਰੋਪਕੜ ਕੇਮੰਗਵਾਇ ਲੇਵੈ ਗੇ ਇਨ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਤ ਵਿਸਮ੍ਰਤ ਹੋਇ ਗਈ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਰਧ ਸਿਰ ਮੈਂ ਪੀੜਾ ਜਾਗੀ ਅਨੇਕ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਤੋਂ ਭੀ ਵੋ ਪੀੜਾ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਨੇਕ ਔਖਧਜ਼ਾਂ ਖਾਧੀਆਂ ਤਥਾ ਊਪਰ ਲਾਯਾਂ ਤਥਾਪੀ ਅਰਾਮ ਤੋ ਭੀਨ ਆਯਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜੰਤਰ ਤੰਤ੍ਰ ਰਖਜ਼ਾ ਆਦਿਕ ਕਰ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਪੀੜਾ ਸ਼ਾਂਤ ਨ ਹੋਈ ਕੋਈ ਅਦਭੁਤ ਯੇ ਪੀੜਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਆਗੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤੰਤ੍ਰੀ ਜਾਂਤ੍ਰੀ ਵੈਦ ਹਕੀਮ ਸਭੀ ਹਾਰ ਚੁਕੇ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਸਿਰ ਕੀ ਪੀੜਾ ਅਸਾਧ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸਭ ਸੇ ਦੋ ਮਹੀਨਾ ਬਰਾਬਰ ਸਿਰ ਕੀ ਬਜ਼ਾਥਾ ਹੋਤੀ ਰਹੀ ਪੁਨਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪਤਨੀ ਧਰਮ ਸਤਵੰਤੀ ਨੇ ਏਕ ਦਿਨ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪ ਕੋ ਸਾਤ ਸੰਤ ਬਚਨ ਕਰ ਗਏ ਥੇ ਕਜ਼ਾ ਜੇ ਤੂੰ ਆਪੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਇ ਗਯਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਹਨੀ ਤਾਂ ਸਿਰੋ ਪਕੜ ਕੇ ਮੰਗਵਾਵਾਂਗੇ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰ ਗਏ ਥੇ ਊਨ ਕਾ ਬਚਨ ਆਪ ਕੋ ਸਿਮ-ਰਣ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਸੰਤ ਵੋ ਪੂਰੇ ੨ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਥ ਅਬ ਮਨ ਮੈਉਨ ਮਹਾਂ ਪੁਖੋਂ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸ ਉਸ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਕਰੋ ਜੋ ਮਤ ਆਪ ਕੇ ਸੀਸ ਕੋ ਆਰਾਸ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੋਵੇ ਜਬ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੇ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਧਜ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਜਬ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਤਬ ਸੀਸ ਮੈ ਸਿਰ ਕੀ ਬਜ਼ਾਥਾ ਦੂਰ ਹੋਇ ਗਈ ਤਬ ਕੋਈ

ਦਿਨ ਪਾਇ ਕੇ ਐਸਾ ਕਾਰਣ ਆਇ ਬਨਯਾ ਜੋ ਉਸ ਸਿਰਦਾਰ ਕਾ ਜਾਮਾਤਾ ਮਰ ਗਯਾ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਥੇ ਜੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਕੈਸੇ ਜਾਵਹਿ ਐਸਾ ਅਵਕਾਸ ਲਗਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਜੋ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਚਲੇ ਆਵਹਿ ਜਬ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਬਨਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨਯਾ ਮੈਤਾਂ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਏਹੀ ਕਾਰਨ ਬਨਾਇ ਦੀਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਵੇ ਸਰਦਾਰ ਔ ਸਰਦਾਰਨੀ ਯੇ ਸਭੀ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਜਾਮਾਤਾ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਚਲੇ ਗਏ ਗ੍ਰਾਮਾਂਤਰ ਮੈ। ਅਬ ਪੀਛੇ ਤਿਨ ਕੇ ਇਨ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਓਰ ਆਵਨੈ ਕਾ ਅਵਕਾਸ ਲਗ ਗਯਾ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਪਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖ ਲੀਆ ਏਕ ਆਪਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਪਾਂਚ ਬਰਸ ਕਾ ਅਰ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਗਰਭਵਤੀ ਏਕ ਘੋੜੀ ਜਿਸ ਕਾ ਬਛੇਰਾ ਪੀਛੇ ਰਹ ਗਯਾ ਹੈ ਔਰ ਯਥਾ ਯਥਾ ਯੋਗ ਸਾਮ ਗ੍ਰੀ ਆਪਣਾ ਸਰਬਸਵ ਰੂਪ ਸੋ ਸਾਰੀ ਸਾਥ ਲੈਲਈ ਔ ਆਪਣੇ ਨਗਰ ਸੇ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਚਲੇ ਘਰ ਕੇ ਦਵਾਰੇ ਕੋ ਤਾਲਾ ਲਗਾਇ ਕੇ ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਕੋਸ ਨਿਕਸ ਗਏ ਤਬ ਘੋੜੀ ਭੀ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਘਰ ਕੋ ਭਾਗ ਆਈ ਬਛੇਰੇ ਕੇ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਅਰ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਸਹਤ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਘਰ ਸੇ ਚਲੇ ਹੈਂ। ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਬੈਠੇ ਦੋਨੋ ਵਖਤ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ। ਕਯਾ ਹਮਾਰਾ ਪਰਮ ਪਯਾਰਾ ਏਕ ਸਿਖ ਸਹਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ਚਲਯਾ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋਈ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੂਏ ਬਚਨ ਕਰਤਯਾਂ ਕੋ। ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਸੀਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉਠਾਏ ਹੂਏ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ਆਇ ਨਿਕਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ-ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਅਸਵਾਰਾ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ। ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਵਾਜ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਇਸ ਸਹਤ ਜੋ ਯੇ ਮੇਰਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਨ ਮੈ ਹਾਂ ਨਾ ਯੇ ਮੇਰਾ ਹੈ ਯੇ ਸਭ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹੀ ਅਰਪਣ ਹੋਵੇ। ਐਸੇ ਮਨ ਮੈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ। ਮਹਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਕੇ। ਬਾਣੀ ਜਿਨ ਕੀ ਗਦ ਗਦ ਹੋਗਈ ਹੈ। ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਕੰਠ ਰੁਕ ਗਯਾ ਹੈ। ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਆਨੰਦ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਪੂਰਣ ਹੋਗਏ ਹੈ। ਜਿਨਕੇ ਤਥਾਪੀ ਮੁਖ ਸੇ ਕੁਛ ਬਚਨ

ਨਹੀ ਕਰ ਸਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸਨ ਹੂਏ। ਬਚਨ ਕੀਆ। ਆਉ ਮੇਰੇ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸਿਖਾ। ਜਬ ਤੂੰਹੀ ਹਮਾਰਾ ਹੂਆ ਤਬ ਪੀਛੇ ਕਯਾ ਰਹਯਾ ਪੁਨਾ ਏਹ ਬਚਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਆ ਜੋ ਇਸ ਬੀਬੀ ਕੋ ਨਕਾਇਣ ਪਾਸ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਵਹੁ ਰੁੰਬ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਸੇ ਖਾਨੇ ਮੈ ਟਿਕਾਇ ਦੇਵਹੁ। ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੂੰ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਪਾਸ ਦਮਦਮੇ ਚਲਜਾ ਜਾਹੁ। ਸਰਬ ਅਸਬਾਬ ਜੋ ਭੇਟਾ ਕੀਆ ਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾ ਤੋਸੇਖਾਨੇ ਮੈ ਰਖਾਇ ਦੀਆ। ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਹੀ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਆਨੰਦ ਕਾ ਕੁਛ ਪਰਿਮਾਣ ਨਹੀ ਕਹਯਾ ਜਾਤਾ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਬਡਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਆਜ ਸਰਬਥਾ ਆਨੰਦ ਹੂਆ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ਦਮਦਮੇ ਰਹਕੇ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਤਹਾਂ ਊਨੇ ਮੈ ਸੇ ਸਲੋਹ ਮੈ ਆਇ ਰਹੈ। ਸਰਬ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਾਧਾਰਣ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਲੰਗਰ ਮੈ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨ ਛਕਾਯਾ ਕਰੈ। ਕਿੰਤੂ ਕਯਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਅਠ ਪਹਰ ਚਾਰ ਪਹਰ ਮੈ ਜਬ ਕੋਈ ਸਿਖ ਆਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਆਧੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਪਾਇ ਲੇਵੈ। ਜਬ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਨਾਨ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਕਰਕੇ ਕੂਪ ਪਰ ਖੜੇ ਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਚਾਹੇ ਭਰਾਇ ਕੇ ਲੈਜਾਵੈ ਘਟ ਅਥਵਾ ਗਾਗਰ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨ ਭਰ ਦੇਣੀ। ਕਿਸੀ ਮਾਈ ਕਾ ਘਟ ਫੂਟ ਜਾਵੇ ਤਬ ਸਲੋਹ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਸੇ ਉਠਾਇ ਦੇਣਾ। ਸਲੋਹ ਕੇ ਕੂਪ ਕਾ ਜਲ ਸੌ ੧੦੦ ਹਾਥ ਪਰ ਥਾ। ਸਲੋਹ ਕਾ ਤੇਊਨੇ ਕਾ ਚਾਰ ਕੋਸ ਕਾ ਬੀਚ ਥਾ ਸ੍ਰਾਂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਉਰਾਰ ਪਾਰ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਦੋਨੋ ਨਗਰ ਬਸਤੇ ਹੈਂ। ਮਾਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਉਰਾਰ ਇੰਦ੍ਰਲੋਕ ਔ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਕਾ ਲੋਕ ਵਸਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਦਿਨ ਚੜੇ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਬਨ ਮੈ ਸੇ ਲਕੜੀਆਂ ਲਯਾਵਣੀਆਂ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਣੀ ਪੁਨਾ ਔਰ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਨੀ ਤਥਾ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਨਗਰ ਮੈ ਫਿਰਨਾ ਗਰੀਬਾਂ ਕੇ ਘਰਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲਗ ਕੇ ਗਰੀਬਾਂ ਕੇ ਦੁਖ ਕਯਾਂ ਬਾਤਾ ਸੁਣਨਯਾਂ। ਤਥਾ ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਲਕੜੀ ਨ ਹੋਵੇਂ ਕਬ ਭਰੀ ਸੂਕੀ ਲਕੜੀ ਕੀ ਬਾਂਧ ਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰ ਖੜੀ ਕਰ ਆਵਣੀ। ਜੋ ਤਿਸੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਅੰਨ ਅਥਵਾ ਬਸਤ੍ਰ ਕਾ ਦੁਖ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵੋਹ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ

ਭੀ ਕਹੀ ਨ ਕਹੀ ਸੇ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਕੇ ਉਸਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇਕੇ ਆਗੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਕੇ ਸਮੇ ਰਖ ਆਵਣੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਵਿਸ਼੍ਵ ਕੋ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ ਜਾਣ ਕੇ ਸਰਬ ਕੀ ਸਾਧਾਰਣ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ। ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਬਾਤ ਆਈ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਆਜ ਹਮ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਆਪਣੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਕਰਨ। ਜਬ ਦਿਵਾਨ ਮੇਂ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਗਏ। ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਹਸਤ ਪਰ ਦੂਸਰਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਲਗਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਕਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਮੋਠਾਂ ਕੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਬਡਾ ਕੌਣਸਾ ਹੈ ਅਰ ਛੋਟਾ ਕੌਣਸਾ ਹੈ ਇਸੀ ਭੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਬਡਾ ਛੋਟਾ ਕੌਣ ਹੈ ਯੇ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪੀ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਹੈ। ਜੋ ਮਣੀ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਹੈ ਸੋ ਮਣੀ ਸੇ ਨਯਾਰਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਜਗਤ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਮੈ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਇੰਦ੍ਰ ਵਰੁਣ ਕੁਮੇਰ ਯਮ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੂਰਯ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਬਾਸਨਾਗ ਅਗ੍ਨਿ ਨੈਰਤ ਸੋਮ ਈਸ ਤੇ ਆਦਿ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਜਖ ਕਿੰਨਰ ਗੁਹਯਕ ਸਾਧਯ ਮਰੁਤ ਵਿਦਯਾਧਰ ਗੰਧਰਬ ਪਿਤ੍ਰ ਅਰਯਮ ਪੂਖਨ ਸਪਤ ਰਿਖੀ ਭਗੋਦੇਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਖੀ ਦੇਵਰਿਖੀ ਰਾਜਰਿਖੀ ਗਰੁੜ ਨੰਦੀਗਣ ਹੰਸ ਮਯੂਰ ਬ੍ਰਾਹਮਾਣੀ ਸਰਸਵਤੀ ਲਖਮੀ ਬਾਰਬਤੀ ਭੈਰਵ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ । ਗਊ ਹਸਤੀ ਅਸ਼੍ਵ ਚਾਰਧਪ ਤਿਰਯਕ ਸਰਪ ਤ੍ਰਿਣ ਸੁਮੇਰ ਪਿਪੀਲਕਾ ਅਸਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਪੂਰਣ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸੰਸਯ ਨਹੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਏਕਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਸ਼ਯ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਏ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ। ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੋ ਯਾ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਮਝਾ ਯਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਿਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਖ ਨੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਸਮਝਾ ਹੋਗਾ। ਅਥਵਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਹਿਬ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਜਾਣਨ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਏ । ਆਪ ਕੋ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਮਾਨਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਬਾਂਛਤ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਸਿਖ ਕੇ ਮਨਕੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤ੍ਰ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਃ ੪ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੫ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੇ ਤਤ੍ਵ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਵਿਖੇ ਮਗਨ ਹੂਏ ਹੂਏ ਅਲਮਸਤ ਵੇਪਰਵਾਹ ਹੋਕਰ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਸੇਵਾ ਕਰਤਯਾਂ ਕੋ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਯਸ ਤਥਾ ਕੀਰਤੀ ਸਲੋਹ ਔਰ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਆਦੀ ਨਗਰ ਤਥਾ ਦੇਸ਼ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਸਰ ਗਯਾ। ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਉਦੇ ਹੂਏ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀਆਂ ਕਿਰਣਾਂ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਫੈਲ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨ ਕਾ ਯਸ ਕੀਰਤੀ ਘਰ ਘਰ ਦੇਸ ਦੇਸ਼ਾਂਤਰ ਗ੍ਰਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਸਿਖ ਸੰਤ ਉਸਤਤੀ ਕੀਆ ਕਰੈਂ। ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸ੍ਰਵਣੋ ਸੇ ਭੀ ਆਪਣਾ ਯਸ ਬਹੁਤਸਾ ਸੁਣਿਆ ਕਰੈ। ਪਰੰਤੂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਆਪਣੇ ਸ੍ਰਵਣੋ ਸੇ ਸੁਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨ ਹੋਵੈਂ। ਆਪਣੀ ਉਸਤਤੀ ਕੋ ਵਿਖ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਮਝੈ। ਯਥਾ ਮਨੁ

ਸਨਮਾਨਾਦ ਬ੍ਰਾਮ੍ਹਣੋ ਨਿਤਯੰ ਮੁਦ੍ਵਿਜੇਤ ਵਿਖਾਦਿਵ ॥ ਅਮ੍ਰਿਤਸਯੇਵ ਚਾਕਾਂਖਯੇ ਦਵਮਾਨਸਯ ਸਰਬਦਾ ॥ ੧੬੨ ॥ ਸੁਖੰ ਹਯਵਮਤਃ ਸ਼ੇਤੇ ਸੁਖੰਚ ਪ੍ਰਤਿ ਬੁਧਯਤੇ ॥ ਸੁਖੰ ਚਰਤਿ ਲੋਕੇ ਸਿਮਨ੍ਵਵ ਮੰਤਾ ਵਿਨਸ਼ਯਤਿ ॥ ੧੬੩ ॥

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਸਨਮਾਨ ਸੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਅਪਨੀ ਉਸਤਤੀ ਸੇ ਨਿਤ ਹੀ ਐਸਾ ਡਰਤਾ ਰਹੇ ਜੈਸੇ ਵਿਖ ਭਖਣ ਸੇ ਮਰਣ ਕਾ ਡਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸਰਬ ਦਾ ਕਾਲ ਅਪਮਾਨ ਅਪਣੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਮਝੇ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਆਦਰ ਉਸਤਤੀ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਤਪ ਅਰਜਤ ਪੁਨੋ ਕਾ ਖੈ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਅਰਜਤ ਨਾਮ ਤਪ ਕਰਕੇ ਏਕੱਠੇ ਕੀਏ ਹੂਏ ਪੁਨ ਕਾ ਹੈ। ਅਪਨੇ ਨਿਰਾਦਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਪ ਕਰਕੇ ਅਰਜਤ ਪੁਨੋ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ। ਉਸਤਤੀ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੇ ਪੁਨ ਕੇ ਭਾਗੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੇ ਪੁਨ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈ। ਨਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਪਾਪ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈ ਅਪਣੇ ਪੁਨ ਦੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ

ਆਦਰ ਉਸਤੀਤੀ ਸੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਡਰਣਾ ਚਾਹੀਏ। ਅਪਮਾਨ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਕਾਹੇਤੇ ਅਪਣੇ ਅਪਮਾਨ ਸੇ ਅਪਣੇ ਤਪ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅਨਾਦਰ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਦੂਸਰੇ ਸਲੋਕ ਕਾ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਯਾ। ਅਬ ਅਪਮਾਨਾਤ ਇਸ ਸਲੋਕ ਕਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਮਨ ਮੈ ਰੱਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੀ ਉਸ-ਤਪੀ ਕੋ ਮਨ ਮੈ ਵਿਖਕੇ ਸਮਾਨ ਸਮਝਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਅਪਣਾ ਸ਼ਰੀਰ ਸਯਾਮ ਕਰਕੇ ਭਥਾ ਸੀਸ ਤੇ ਲੈਕੇ ਪਾਦ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਕੇ ਮੈ ਅਰਧ ਰਕਤ ਅਰਧ ਸਯਾਮ ਏਕ ਹਾਥ ਮੈ ਲਿੰਗ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪਕੜ ਲੀਆ ਦੂਸਰੇ ਹਾਥ ਮੈ ਰਸਨਾ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕੋ ਪਕੜ ਲੀਆ। ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਜਾਇ ਖੜੇ ਹੁਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾ ਹੂਆ ਥਾ ਬਡੇ ਬਡੇ ਸਿਰਦਾਰ ਬਡੇ ਬਡੇ ਖਾਨ ਦਾਨ ਰਹੀਸ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਬਡੇ ਬਡੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਬੈਠੇ ਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰ ਹਜ਼ਾਰਾ। ਉਸ ਮੇਂ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਖੜੋਇਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਦੀਨਾਨਾਥ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਮੇਰੇ ਮੈ ਕੋਈ ਗੁਣਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੇ ਸਰੀਰ ਅਵਗੁਣੋ ਕਰਕੇ ਭਰਪੂਰ ਹੈ॥ ਤੇਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਤੋ ਨਾਹੀ ਮੈਨੋ ਜੋਗ ਕੀਤੋ ਹੀ॥ ਮੈ ਅਵਗੁਣਿ ਆਰੇ ਕੋ ਗੁਣ ਨਾਹੀ ਆਪੇ ਤਰਸ ਪਇਓਹੀ॥ ਤਰਸ ਪਇਆ ਮੇਹਰਾਮਤ ਹੋਈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਜਣ ਮਿਲਿਆ। ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਜੀਵਾਂ ਤਨ ਮਨ ਥੀਵੈ ਹਰਿਆ॥ ਹੇ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪਣੀ ਮਾਯਾ ਤੇ ਰਖ ਲੇਵਹੁ॥

ਯੇ ਦੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਬਡੇ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਇਨ ਤੇ ਭੀ ਰਖਯਾ ਕਰੋ। ਹਮ ਸੰਸਾਰੀ ਇਨ ਦੋਨੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹਾਂ। ਸੋ ਜੈਸੇ ਹਸਤੀ ਨਦੀ ਕੀ ਦਲ ਦਲ ਮੈ ਫਸ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਉਸ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਸਕਤਾ। ਵੋ ਹਸਤੀ ਵਿਚਾਰਾ ਵਿਵਸ ਹੂਆ ਹੂਆ ਉਸ ਗਾਰਤ ਕੇ ਬੀਚ ਸੇ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਨਿਕਸ ਨੇ ਕਾ ਜਤਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਉਂ ਤਿਉਂ ਉਸ ਗਾਰਤ ਕੇ ਬੀਚ ਧਸਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਹਮ ਸਰੀਖੇ ਜੀਵ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬਿਨਾਂ ਇਨ ਦੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੇ ਜਿਉ ਜਿਉਂ ਛੂਟਣੇ ਕਾ ਉਪਾਵ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਉਲਟਾ ਫਸ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹਾਂ। ਜੈਸੇ ਹਸਤੀ ਕੋ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬਲ-ਹਸਤੀ ਆਇ ਮਿਲੇ ਪੁਨਾ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਤਬ ਉਸ ਕੇ ਸੁੰਡ ਮੈ ਆਪਣੀ ਸੁੰਡ ਪਾਇਕੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਫਸੇ ਹੁਏ ਹਸਤੀ ਕੋ ਖੈਂਚਕੇ ਨਿਕਾਸ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਪੂਰਣ ਸਤਿਗੁਰੂ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਪੂਰਣ ਪੁਨੋ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਆਇ ਮਿਲੈ ਇਸ ਜੀਵਕੇ ਭਾਗ ਜਾਗੈ ਤਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਨੀ ਪੜ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ

ਸ਼ਲ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਗਰਤ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਲੇਤੇ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਰੀਹੀ ਲਲੀ ਪਾਪ ਕਮਾਣੇ ਪੜ ਅਵਗੁਣ ਗੁਣ ਵੀ ਸਹਿਆ। ਇਨਾ ਦੁਹਾਂ ਇੰਦ੍ਰਯਾ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਹਮ ਅਵਗੁਣ ਕਰਤੇ ਹਾਂ ਸਦਾ। ਰੀਹੀ ਨਾਮ ਰਸਨਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੇ ਲਲੀ ਨਾਮ ਲਿੰਗ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹਾਂ। ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦ ਸੁਣਤੇ ਪੜਤੇ ਭੀ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਸੁਣ ਪੜ ਕੇ ਭੀ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਕੇ ਗੁਣ ਕਹਜੇ ਉਪਕਾਰ ਭੁਲ ਗਏ ਹਾਂ। ਮਾਯਾ ਕੇ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਅਵਗੁਣੋ ਮੈ ਪਾਤ ਕਰਮੋ ਮੈ ਹਮਾਰੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਅਵਗੁਣ ਨਾਮ ਅਗਯਾਨ ਕਾ ਹੈ। ਗੁਣ ਨਾਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਤਗੁਰੋ ਅਬ ਆਪ ਐਸੀ ਬਾਤ ਉਲਟੀ ਕਰੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ। ਆਪ ਕੇ ਵੇਦ ਰੂਪ ਬਚਨ ਸੁਣ ਪੜ ਕੇ ਅਵਗੁਣ ਜੋ ਅਗਯਾਨ ਹੈ ਸੋ ਵਿਸਰ ਜਾਵੇ ਵਿਦਰ ਜਨ ਹੋਜਾਵੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਵੇ। ਜੈਸੇ ਰਵਿ ਕੇ ਉਦੈ ਹੂਏ ਹੂਏ ਤਮ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਗੁਣ ਜੋ ਗਯਾਨ ਹੈ ਸੋ ਸੂਰਜਵਤ ਉਦਯ ਹੋਇ ਆਵੇ ਐਸੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਹੁ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਮਨ ਹੀ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਦੇਖ ਕਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਹਲਾ ਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈਂ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਦੇਖ ਕੇ ਹਲਾ ਕਰਾਇ ਕੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਆ ਥਾ। ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਭਲੇ ਭਲੇ ਲੋਕ ਮਨ ਮੈ ਭੈਭੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਦੁਸ਼੍ਟ ਪੁਰਖ ਦੇਖ ਕੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਬਡੇ ਰਾਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਕਿਉ ਜੋ ਅਬ ਇਨ ਕੇ ਊਪਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਹਲਾ ਕਰੈਂਗੇ। ਇਧਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤਰ-ਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਪਰਮ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣੀ ਊਪਰ ਕੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸਰਬ ਸਮਝ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪਰਮ ਵਿਕਸਤ ਮੰਦ ਮੰਦ ਹਾਸ ਯੁਕਤ ਮੁਖ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਮਾਂਗ ਨਿਕਟਾ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਆਵੇ। ਹਮ ਤੇਰੇ ਪਰ ਤੁਸ਼੍ਟ ਹਾਂ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ। ਜੋ ਤੂੰ ਮਾਂਗੇਗਾ ਸੋ ਹਮ ਦੇਵੈਂਗੇ। ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਅਦੇਯ ਹੋਵੇ। ਹਮ ਸਭ ਕੁਛ ਤੁਮ ਕੋ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਤੁਸ਼੍ਟ ਹੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਸੁਣ ਕੇ॥ ਸਿਖਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕਾ ਦੀਆ ਸਭ ਕੁਛ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨੇ ਸੰਤੋਖ ਬਖਸ਼ਾ ਹੂਆ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਮਾਂਗ ਸਿਖਾ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੈ। ਹਮ ਤੇਰੇ ਊਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈਂ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਆਪ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਵਰ ਲੈਣੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੇਰਤੇ ਹੋ। ਤਬ ਔਰ ਕਯਾ ਮਾਂਗੋ। ਯੇ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਮਾਂਗਨੇ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਹੀ ਨ ਹੋਵੇ ਹੇ ਗੁਰੋ ਮੈ ਬਨਜੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀ ਕੀਆ ਚਾਹਤੇ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਃ ਤਥਾਸ੍ਤੁ।

ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਿਖ ਔਰ ਭੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋਭੀ ਲੇਵਹੁ । ਸਿਖਃ । ਅਛਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤੌ ਤਬ ਟੂਟੀ ਮੇਲਹੁ । ਜੋ ਮੈਣ ਦਾਬੀਏ ਸਿਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਤਥਾ ਔਰ ਸਿਖਾ ਨੇ ਲਿਖ ਦੀਆ ਥਾ । ਜੋ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸਿਖ ਨਹੀ । ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਕੀ ਲੜਾਈ ਮੈ । ਸੋ ਕਾਗਦ ਆਪ ਫਾੜ ਦੇਵਹੁ । ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਸਿਖ ਤੈਨੇ ਇਸ ਵਰ ਸੇ ਕਜਾ ਲੇਨਾ ਹੈ । ਔਰ ਤੇਰੀ ਜੋ ਇਛਾ ਆਵੇ ਸੋ ਮਾਂਗ ਲੇ । ਵੋ ਸਿਖ ਬਖਸ਼ਨੇ ਲਾਯਕ ਨਹੀ ਹੈ । ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਯੂ ਰਾਜ ਲੇਲੇ ਪਰੰਤੂ ਇਹੁ ਵਰ ਮਤ ਮਾਂਗ ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਦੀਨ ਬਧੋ ਜੇ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਮੇਰੇ ਪਰ ਤਬ ਏਹੀ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਟੂਟੀ ਮੇਲਹੁ । ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਵਰ ਕਾ ਬਦਲਾ ਔਰ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਚਾਰੋ ਸਮੁਦ੍ਰਹੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਾਜ ਲੇ ਬਡੀ ਆਰਬਲਾ ਦੇਹ ਅਰੋਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਤਥਾ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਭੋਗ । ਸੁੰਦਰ ਆਗਜ਼ਾਕਾਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਤਥਾ ਆਗਜ਼ਾਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਮਾਲ ਕੋਸ ਧਨ ਧਾਨ ਆਦਿਕ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੇ । ਪਰੰਤੂ ਏਹੁ ਵਰ ਨਾ ਮਾਂਗ ।

ਸਿਖਜ਼ਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਮਤ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਆਪ ਮੇਰੇ ਕੋ ਮਿਥਜ਼ਾ ਸ੍ਵਪਨਵਤ ਨਸ੍ਵਰ ਪਦਾਰਥ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਕਾਹੇਕੋ ਲੁਭਾਤੇ ਹੋ ਜੇ ਆਪ ਮੇਰੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਏਹੀ ਵਰ ਦੇਵੋ ਜੋ ਉਨਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸ਼ੋ ਜੌਨਸਾ ਉਨਾਂ ਸਿਖਾਂ ਮੈਣ ਦਾਬੀਆਂ ਸਰਦਾਰਾ ਨੇ ਕਾਗਦ ਲਿਖ ਦੀਆ ਹੈ ਸੋ ਕਾਗਦ ਫਾੜ ਦੇਵਹੁ । ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ਼ ਇਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਅਸ੍ਟਦਸ ਸਿਧੀ ਨਵਨਿਧੀ ਭੀ ਲੇ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਵਰ ਮਤ ਮਾਂਗ ॥ ਸਿਖਜ਼ੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਜੀ ਔਰ ਅਬ ਮੇਰੇ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਚਾਹਜੇ । ਜੇ ਦੇਤੇ ਹੋ ਤੌ ਸਿਖਾਂ ਅਪ੍ਰਾਧੀਆਂ ਕੇ ਬਖਸ਼ਣੇ ਕਾ ਹੀ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਧਨ ਵੋ ਮੇਰਿਆ ਪਰ ਉਪਕਾਰੀਆ ਸਿਖਾ ਧੰਨ ਹੈਂ ਤੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਸਰਬ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ । ਕੋਈ ਭੀ ਆਪਣੇ ਸੁਖ ਕਾ ਤੁਮ ਨੇ ਲਾਲਚ ਨਹੀ ਕੀਆ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਧੰਨ ਹੈਂ । ਧਨ ਤੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈਂ । ਜਿਨ ਤੇ ਤੁਮਾਰੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਧਨ ਤੇਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਹੈ । ਹਮ ਨੇ ਉਨ ਸਿਖੋ ਬੇਮੁਖੋਂ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਬਖਸਣਾ ਥਾ । ਪਰੰਤੂ ਤੇਰੇ ਕੋ ਵਰਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇਣੇ ਸੇ ਅਬ ਬਖਸ਼ਤੇ ਹੈਂ । ਲੇਹ ਯੇ ਕਾਗਦ ਉਨਕਾ ਲਿਖਾ ਹੂਆ ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਫਾੜ ਦੇਤੇ ਹੈਂ । ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਖ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਵੋ ਕਾਗਦ ਫਾੜ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ । ਲੈ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਹਮਨੇ ਓਨਾ ਤਨਖਾਹਜ਼ਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕੋ

ਬਖ਼ਸ਼ਯਾ ਤੁਮ ਕੋ ਵਰਪ੍ਰਦਾਨ ਸੇ। ਅਬ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਕੁਛ ਮਾਂਗਣੇ ਕੀ ਤੇਰੀ ਇਛ ਹੋਵੈ ਸੋ ਮਾਂਗ ਲੇ॥ ਸਿਖਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਅਬ ਨਾਮ ਦਾਨ ਬਿਨਾ ਮੁਝ ਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਆਪ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਬਹੁਤ ਤੁਸ਼੍ਟ ਹੋ ਤਬ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇਵਹੁ॥ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਤਥਾਸਤੁ ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਤੈਨੇ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕਹਾਵਨਾ ਹਈ ਤਬ ਕਾਬਲ ਕੀ ਧਰਤੀ ਕੋ ਚਲਯਾ ਜਾਹੁ। ਐਸੇ ਤਨਖਾਹੀ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਬਖ਼ਸ਼ਾਇ ਕੇ ਤਥਾ ਨਾਮ ਦਾਨ ਕਾ ਵਰ ਲੈਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਨਿਸਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਸ੍ਵਾਂਗ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਸ੍ਵੈਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਸਰੀਰਾਤਮਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਤਥਾ ਲੋਕ ਲਜਾ ਸਿਖੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਬੰਧਨ ਤਯਾਗ ਕੇ ਨਿਰਬੰਧ ਹੋਇਕੇ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸੋ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕੋ ਆਏ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਜਲ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਸਰੀਰ ਮੇ ਰੋਮਾਂਚ ਆਨੰਦ ਸੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਬਾਣੀ ਗਦ ਗਦ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਅੰਗੋ ਮੇ ਪੁਲਕਾਵਲੀਆਂ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਜੈਸੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਣ ਕੋ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਮਿਲੇ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮੁਖ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਿਆ ਪਾਇਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਪੀਪ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਅਰ ਸਿਖ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਰਬ ਕੁਸਲ ਸੂਚਨ ਪੂਰਬਕ ਅਬ ਸ੍ਰਬ ਕੁਸਲ ਹੂਆ ਹੈ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਨਿਦੇਸਨਾ ਪਾਇ ਕੇ ਕੇਤਕ ਸਮਾ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਅਪਰਾਧੀ ਸਿਖਾਂ ਕਾ ਬਖਸ਼ਾਵਣਾ ਔਰ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਃ ੫ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੬ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ॥

ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਕੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲਾ ਕੀ ਪਰਮ ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਸੋ ਸੇਵਾ ਭਕਤੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਥਮ ਡੇਢ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇਸ ਰਹੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਸੌਚ ਦਾਤਣ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇਸ ਰਹੀ ਹੂਈ ਆਇਕੇ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਣੀ। ਪੁਨਾ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਜੰਗਲ ਕੀ ਓਰ ਜਾਵੇਂ ਤਬ ਜਲ ਕਾ ਭਰਾ ਹੂਆ ਗਡਵਾ ਦੰਤ ਧਾਵਨ ਆਸਣ ਲੇਕੇ ਪੀਛੇ ਪੀਛੇ ਚਲੇ ਜਾਵੈ। ਪੁਨਾ ਜਬ ਜੰਗਲ ਫਿਰ ਆਵੈ। ਤਬ ਹਾਥ ਪਾਵ ਮਿਟਯਾਕੇ ਦਾਤਣ ਕਰਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਵੈ। ਜੇ ਜਾੜੇ ਕੀ ਰਿਤੂ ਹੋਵੇ ਤਬ ਗਰਮ ਜਲ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਵੈ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਰਾਇ ਕੇ ਆਗਯਾ ਲੈਕੇ ਕੂਪ ਕੇ ਊਪਰ ਆਇ ਖੜੋਵੈ। ਪੁਨਾ ਜੇ ਕੋਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਤਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਜਲ ਭਰਾਵੇ ਤਬ ਭਰ ਦੇਵੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਜਿਤਨਾ ਅਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਦੇਵੈ। ਉਤਨਾ ਹੀ ਪਾਇਕੇ ਤੁਸ੍ਰ ਰਹੈ ਔਰ ਅਧਿਕ ਇਛਾ ਨ ਕਰੈਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਦੇਵੇ ਭੀ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਤਬ ਨਾ ਲੇਵੇ ਔਰ ਨ ਖਾਵੈਂ। ਪਰਮ
ਪਰਸੰਨ ਅਪਣੇ ਆਨੰਦ ਵਿਖ ਮਗਨ ਰਹੈ। ਪਰਮ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਿਤਨੇਕ ਬਰਸ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਤੀਸਰਾ ਪਹਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਭੀ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ। ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੰਗਲ ਕੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਲੋਟਾ ਆਸਣ ਦਾਤਣ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਚਲੇ ਜਾਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੁਨਾ ਹਸਤ ਪਾਦ ਮਿਟਯਾਇ ਕੇ ਦੰਤ ਧਾਵਨ ਕਰਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਪਣੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਆਇ ਬੈਠਹ। ਪੁਨਾ ਤਦ ਪਸਚਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾਰਯ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕਰਹ। ਜਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪੜੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਇਸਥਤ ਹੋਵੈ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਣੇ ਗੁਰੂ

ਜੀ ਕੋ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੋਵਨੇ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਨਾ ਦੇਵੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ। ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਲੇਨੇ ਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ। ਦੋ ਦੋ ਚਾਰ ਚਾਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਸੋਵਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹੀ ਨ ਦੀਆ ਕਰੈ। ਸਾਰੀ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ ਯੇ ਭੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਤੇ ਰਹ੍ਯਾ ਕਰੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਔ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਤਥਾ ਚਰਨਾ ਕੀ ਓਰ ਕਬੀ ਪੁਨਾ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇਖ੍ਯਾ ਕਰੈ। ਕਾਹੇਤੇ। ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਲੇਨੇ ਸੇ ਸਿਖ ਕਾ ਮਨ ਡੋਲ੍ਯਾ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਡੋਲ੍ਯਾ ਹਮਾਰੀ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰ ਸਿਖ ਕੋ ਗਿਲਾਨੀ ਆਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਬ ਜਬ ਸਿਖ ਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖ੍ਯਾ ਤਬ ਤਬ ਸਿਖ ਕੋ ਨਿਰਗਿਲਾਨ ਅਰ ਸਾਵਧਾਨ ਦੇਖ੍ਯਾ ਤਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਏ। ਪੁਨਾ ਅੰਨ ਭੀ ਚਾਰ ਚਾਰ ਦਿਨ ਆਠ ਆਠ ਦਿਨ ਖਾਣੇ ਕੋ ਨਾ ਦੇਵੈ। ਤਬ ਨਾ ਖਾਵੈ। ਜਬ ਦੇਵੈ ਤਬ ਕਬੀ ਏਕ ਰੋਟੀ ਕਬੀ ਆਧੀ ਰੋਟੀ ਰੋਟੀ ਕਾ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ। ਤਬ ਸਿਖ ਉਤਨਾ ਹੀ ਖਾਇਕੇ ਸੰਤੁਸ੍ਟ ਰਹੇ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਰਤਤਯਾਂ ਕਿਤਨਾਕ ਚਿਰ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਦੇਖਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਅਤ੍ਯੰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੂਏ। ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਸਵਾਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ। ਸੇਸ਼ ਰਹੀ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਸਿਖ ਭੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਾ ਹੂਆ ਕਛ ਯੋਗ ਕੇ ਵਿਖੇ ਪੂਛਣੇ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖ੍ਯਾ ਮਨ ਮੇਂ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਸਿਖ ਕੇ ਮਨਕਾ ਸੰਕਲਪ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾਣਕ ਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪ ਹੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੋ ਕੁਛ ਤੇਰੀ ਪੂਛਣੇ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਪੂਛ ਲੇਹ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੋਇਕੇ। ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਭੀ ਮਨ ਮੇ ਵਿਚਾਰਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਬ ਮੇਰੇ ਪਰ ਪਰਮ ਦਯਾਲ ਹੈ। ਜੋ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਜਾਨਕੇ ਅਬ ਕਰਣਾ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰ। ਤਾਂਤੇ ਅਬ ਸਮਾਂ ਹੈ ਪੂਛਣੇ ਕਾ। ਤਬ ਅਤ੍ਯੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਹੋਇਕੇ ਸਿਖ ਬੋਲਤਾ ਭਯਾ।

ਸਿਖਉ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਭੂਤਭਵਿਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਨ ਕਾਲੋਂ ਕੇ ਵੇਤਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਯਮਨੇ ਮਾਦਿ ਜੋ ਪੰਚਾਂਗ ਯੋਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਮੁਝਕੋ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਥਮ ਯੋਗ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚ੍ਯ ਅਰਥ ਕਿਆ ਹੈ। ਅਰ ਲਖ੍ਯਾਰਥ ਕ੍ਯਾ ਹੈ। ਯੋਗ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਵਨ ਹੈ। ਯੋਗ ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਯੋਗ ਸ਼ਾਸ਼ਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਕਵਨ ਹੈ ਕਰਣੇ ਸੇ ਕਿਸ ਫਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਯੋਗੀ ਦੇਹਾਂਤ ਸੇ ਉੱਤ੍ਰ ਕਿਸ ਅਸਥਾਨ

ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕਿਸ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਗ੍ਯਾਨ ਔ ਯੋਗ ਕਾ ਕਿਤਨਾਕ ਭੇਦ ਹੈ। ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਔ ਯੋਗ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਿੰਨ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਮ ਹੈ। ਸਰਬ ਯੋਗੀ ਰਾਜੋਂ ਕੇ ਮੁਕਟਮਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਜੋ ਮੇਰੀ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀ ਯੋਗ੍ਯਤਾ ਆਪ ਦੇਖਤੇ ਹੋ ਤਬ ਮੁਝਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਵਹੁ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯੋਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ। ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੇਰੇ ਕੋ ਯੋਗ ਰੀਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੂੰ ਇਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ। ਪ੍ਰਥਮ ਯੋਗ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚ੍ਯਾਰਥ ਸੁਣੋ। ਯੁਜ੍ਯਤੇ ਇਤਿਯੋਗਃ॥ ਜਿਨ ਦੋ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਏਕ ਅਧੀਕਰਣ ਮੇ ਏਕਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਯੋਗ ਹੈ। ਦੋ ਵਸਤੁ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਕਾ ਨਾਮ ਯੋਗ ਹੈ। ਸੋ ਦੋ ਵਸਤੁ ਕੌਨ ਹੈ ਏਕ ਈਸ਼੍ਵਰ ਦੂਸਰਾ ਜੀਵ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਾਧਨ ਕਰਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਜੀਵ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਭੇਦ ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਦੋਨੋ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਵੇ ਪੁਨਾ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਨ ਹੋਵੈ। ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਯੋਗ ਯੋਗ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚ੍ਯਾਰਥ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਯੋਗ ਪਦ ਕਾ ਲਖ੍ਯਾਰਥ ਹੈ ਉਸ ਸਾਧਨਾ ਕਾ ਨਾਮ ਯੋਗ ਹੈ। ਸੋ ਯੋਗ ਭੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਏਕ ਤੋ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜਯੋਗ ਹੈ। ਗੀਤਾਅਃ੯

ਰਾਜ ਵਿਦ੍ਯਾ ਰਾਜ ਗੁਹ੍ਯੰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਿਦਮੁਤਮੰ। ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ੍ਯਾਵਗਮੰ ਧਰਮਿਮਯੰ ਸੁ ਸੁਖੰ ਕਰਤੁ ਮਬ੍ਯਯੰ॥੨॥ ਅਸ਼੍ਰਦ੍ਧਾਨਃ ਪੁਰੁਖਾ ਧਰਮਸ੍ਯਾਸਯ ਪਰੰਤਪ। ਅਪ੍ਰਾਪ੍ਯ ਮਾਂ ਨਿਵਰਤੰਤੇ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਸੰਸਾਰ ਵਰਤਮਨਿ॥ ੩॥

ਟੀਃ–ਯੇ ਜੋ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿਦ੍ਯਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਜੋ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਮੈ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕੋਈ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਲਗਤਾ। ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਆਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਇਸਥਿਤ ਹੂਆ ੨ ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾ ਪਰ ਆਗ੍ਯਾ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਨਹੀ ਆਪ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕਾਰਯ ਵਾਸਤੇ ਉਠ ਉਠਕਰ ਦਉੜਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਮੈ ਸਰਬ ਪਰਜਾ ਵਰਤਤ੍ਯਾਂ ਹੈਂ। ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਚਲਤੇ ਬੈਠਤੇ ਸੋਵਤੇ ਖਾਤੇ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਹਾਸ੍ਯ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਚਿਤ ਕੋ ਲਗਾਵਣਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ਪੁਰਖ ਕੋ ਅਧ੍ਯਾਤਮਿਕ ਅਧਿਭੂਤਕ ਅਧਿਦੈਵਿਕ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਭੀ ਕਲੇਸ਼ ਤਾਪ ਨਹੀ ਤਪਾਵਤ ਹੈ। ਇਸ ਲੀਏ ਇਸ ਵਾਸਨਾਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿਦ੍ਯਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਵਿਦ੍ਯਾਨਾਂ ਰਾਜਾ ਇਤਿ ਰਾਜ ਵਿਦ੍ਯਾ। ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕ

ਜੋ ਵਿਦਯਾ ਰਾਜਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਜੇ ਰਾਜ ਵਿਦਯਾ ਹੈ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੈਸੇ ਨਿਰਵਾਸੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ। ਨਾ ਐਸਾ ਲਛਮੀ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਨਾ ਗੌਰੀ ਕਾ ਨਾ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ਕਾ ਨਾ ਬ੍ਰਹਮਾਣੀ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ। ਸਰਦ ਰਿਤੂ ਕੀ ਪੂਰਨ ਮਾਸੀ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾ ਮੁਖ ਭੀ ਐਸਾ ਨਹੀ ਸੋਭਤਾ ਜੈਸਾ ਨਿਰਵਾਸੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਤਾ ਹੈ। ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ ਪੁਰਖ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦਾ ਐਸੇ ਸੰਕੁਚਯਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਅੰਗਯਾਰੋਂ ਊਪਰ ਮਾਂਸ ਕਾ ਟੁਕੜਾ ਰਖਾ ਹੂਆ ਸੰਕੋਚ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਨਿਰਵਾਸੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦਾ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਤਾ ਹੈ ਵਿਕਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਰਦ ਰਿਤੂ ਮੇ ਕਮਲ ਕਾ ਪੁਸ਼ਪ ਖਿੜਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਜੋ ਯੋਗ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯੋਗ ਸੇ ਉਤਮ ਯੋਗ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਗੁਹਯ ਹੈ। ਸਰਬੇ ਗੁਹਯਾਨਾਂ ਰਾਜਾ ਇਤਿ ਰਾਜ ਗੋਹਯੰ। ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਜਿਤਨੇ ਗੁਪਤ ਰਖਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਪਦਾਰਥ ਹੈਂ। ਉਨ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋ ਸੇ ਯੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਗੁਪਤ ਰਖਣੇਯੋਗ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ॥ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥

ਕਬੀਰਾ ਰਾਮ ਪਦਾਰਥ ਪਾਇਕੈ ਕਬੀਰਾ ਗਾਂਠ ਨ ਖੋਲ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਮਿਲੈਗਾ ਗਾਹਕੋ ਤਾਂ ਲੇਗਾ ਮਹਗੋ ਮੋਲ॥ ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਕਾਣ ਨ ਕੀਜੈ॥ ਤਉ ਇਤ ਮਾਰਗ ਪਾਉ ਧਰੀਜੈ ॥ ਇਤਯਾਦਿ॥ ਕਬੀਰਾ ਰਾਮ ਪਦਾਰਥ ਪਾਇਕੈ ਗਾਹੁ ਕਰਮਾਂਤ ਹਾਟ॥ ਜਬ ਹੀ ਪਾਈਐ ਪਾਰਖੂ ਤਬ ਹੀਰਨ ਕੀ ਸਾਟ॥

ਟੀਃ—ਜਬ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸ਼ੰਕਾ ਬਿਨਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ। ਜੈਸੇ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਜਿਸ ਵਸਤੁ ਕਾ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਮ ਇਛਾ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਉਸੀ ਵਸਤੁ ਕੋ ਖਰੀਦਤਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਹੀ ਸਉਦੇ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਖੋਜ ਕੇ ਜਾਇ ਖੜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੁਮ ਭੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਪਰਮ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਸਤਗੁਰੂ ਸੇ ਉਪਦੇਸ ਲੈਕੇ ਪਰਮ ਸੋਭਾ ਯੁਕਤ ਹਾਟ ਪਾਵਹੁ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਸੁਗਮਤਾ ਲੀਏ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਖਾਂ ਕੋ ਵਸਤੁ ਖਰੀਦਣੇ ਮੈ ਕਲੇਸ਼ ਨ ਹੋਵੇ। ਬਜਾਰ ਲਗਾਵਨੇ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਏਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਸਉਦਾ ਖਰੀਦਣੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਕਲੇਸ਼ ਨ ਹੋਵੇ ਸੁਗਮ ਹੀ ਸਉਦਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਖਰੀਦਨੇ ਮੈ ਆਇ ਜਾਵੇ। ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਪੁਨਾ ਯੇ ਯੋਗ ਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਇਸ ਯੋਗ ਕੇ ਧਾਰਣ ਵਾਲੇ ਕੋ ਸ਼ਰਤੀ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ

ਕਾ ਜਲ ਆਪ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ। ਦਰਸਨ ਸੇ ਪਾਨ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਸੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਵਾਸਨਾਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਭੀ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਬ੍ਰਤ ਤੀਰਥ ਯਗ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਔਰ ਅਨੇਕ ਹੀ ਸਾਧਨ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ। ਇਨ ਸਰਬ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕਰ ਆਪ ਕੈਸੈ ਏਕ ਵਾਸਨਾਯਾਮ ਕੋ ਹੀ ਮੁਖ ਰਖਤੇ ਹੋ ਸਭ ਸਾਧਨੋ ਕੇ ਅੰਤਰ ਏਕ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਹੋਗਾ ਐਸੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ॥

ਉੱਤ੍ਰ-ਪਵਿਤ੍ਰੇਤਿ॥ ਉਤਮੇਤਿ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਜਪ ਯਗਯਾ ਦੀ ਜਿਤਨੇ ਸਾਧਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਗਿਨਾਏ ਹੈ ਉਨ ਸਭਨੋ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਉਤਮ ਹੈ। ਕਹੇ ਸੇ ਜਪ ਤਪ ਤੀਰਥਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਾਨਾਦਿਕ ਕਰਣੇ ਸੇ ਏਕ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪ ਦੋ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪ ੧੦੦ ਸਤ ਜਨਮ ੧੦੦੦ ਹਜਾਰ ਜਨਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਾਪੋ ਕਾ ਨਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਭੀ ਜੋ ਆਗੇ ਔਰ ਪਾਪ ਨਾ ਕਰੇ ਤਬ ਤੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਬਨਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਬ੍ਰਤ ਤੀਰਥ ਦਿਕਾਂ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਕੇ ਪਾਪ ਧੋਇਕੇ ਪੁਨਾ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਬਹੁਰ ਪਾਪੀ ਕਾ ਪਾਪੀ ਬਨਾ ਰਹਤਾ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ॥

ਬਾਹਰੋਂ ਧੋਤੀ ਤੂੰ ਬੜੀ ਅੰਦਰ ਵਿਸਨਿ ਕੋਰ॥ ਇਕ ਭਾਲਥੀ ਨਤਿਆਂ ਦੋ ਭਾਦੜੀਅਸ ਹੋਰ॥ ਨਾਨਕ ਨਿਹਫਲ ਜਾਤ ਤਹ ਜਿਉ ਕੁੰਚਰ ਇਸ਼ਨਾਨ॥

ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਮੈ ਯੇ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਸੰਚਿਤ ਜਿਤਨੇ ਕਰਮ ਹੈ। ਉਨ ਕੋ ਦਗਧ ਕਰਡਾਰਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਜੋ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਰਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸੇ ਸਪਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨੇ ਹੋਤਾ। ਤਥਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਭੋਗ ਸੇ ਖੈ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਮੋਖ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਔਰ ਸਰਬ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਉਤਮ ਸਾਧਨ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ। ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਪੁਨ ਯੇ ਯੋਗ ਕੈਸਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਖਯਤਿ ਜੋ ਇਸ ਕਾ ਫਲ ਪ੍ਰਤਖਯ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਕਰਮ ਯਗਯਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਫਲ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ ਕਿੰਤੂ ਕਾਲਾਂਤਰ ਮੈਫਲ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ॥ ਧਰਮਯਮਿਤਿ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਯੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਪਰਮ ਧਰਮ ਰੂਪ ਹੈ ਧਰਮ ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਸੁਖ ਤੋ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਯਗਯਾਦੀ ਜਨਯ ਧਰਮ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕਹਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਵਾਸਨਾਯਾਮ ਸੇ॥ ਉੱਤ੍ਰ-ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਯਦਯਪਿ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਜਨਯ ਧਰਮ ਕਾ ਫਲ ਸ੍ਵਰਗਾਈ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਥਾਪਿ ਸੋ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕ

ਵੈਦਕ ਧਰਮ ਕਾ ਫਲ ਸੁਖ ਨਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਨਿਤਜ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਸ੍ਰੀਮਨ ਐਸਾ ਭੀ ਵੇਦ ਮੈ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਧਨ੍ਨ ਦੁਖੇਨ ਸੰਭਿੰਨ੍ਨ ਨਚਗ੍ਰਸ੍ਰ ਮਨੰਤਰੰ ਅਭਿਲਾਖੋ ਪਨੀਤੰਚ ਤਤਪਦੰ ਸ੍ਵਃ ਪਦਾਸਪਦੰ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ-ਜੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾ ਹੂਆ ਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਸੁਖ ਕਾ ਕਬੀ ਨਾਸ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਜਿਸ ਸੁਖ ਕੀ ਇਛਾ ਸਦਾ ਕਰਤੇ ਹੋਵੈ। ਉਸ ਸੁਖ ਕਾ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰਗ ਹੈ। ਸੋ ਔਰ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਐਸਾ ਸੁਖ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਸੁਖ ਏਕ ਸ੍ਵਰਗ ਹੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਵਾਸਤੇ ਸਰਬ ਜਨੋਂ ਨੇ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਅਰ ਨਿਤ ਸੁਖ ਕੋ ਹੀ ਆਤਮ ਸੁਖ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਸ੍ਵਰਗ ਨਿਤ ਸੁਖ ਭੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਹੀ ਆਤਮ ਸੁਖ ਬਤਾਵਤਾ ਹੋਗਾ। ਦੁਖ ਸਾਥ ਮਿਸ੍ਰਤ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖ। ਤਾਂਤੇ ਜੋ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖ ਕੋ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਵਰ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਪ੍ਰਯਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਬਜਰਥ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਦਿਨ ਭਰ ਜਲ ਤਾੜਨਾ ਕਰਕੇ ਸੰਧਜਾ ਕੋ ਕਿਸੇ ਸੇ ਮਜੂਰੀ ਮਾਂਗੇ ਤਬ ਕੌਨ ਦੇ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਉਨਕਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਊਹਾਂ ਹੀ ਵੇਦ ਮੈ ਅਥਰਬ ਵੇਦੀਯ ਮੁੰਡਕ ਉਪਨਿਖਦ ਕੇ ਮੂਲ ੭ ਸਪ੍ਤਮੇ ਮੰਤ੍ਰ ਮੇ।

ਪਲਵਾ ਹਜੇਤੇ ਅਦ੍ਰਿਢਾ ਯਗ ਰੂਪਾ ਅਸ੍ਟਾਦਸੋ ਕ੍ਤਮਵਰੰ ਯੇਖੁ ਕਰਮ। ਏਤਚਛ੍ਰੇਯੋਯੇ ਭਿਨੰਦੰਤਿ ਮੂਢਾ ਜਰਾਮ੍ਰਿਤ੍ਜੁ ਤੇ ਪੁਨਰੇਵਾਪਿ ਯੰਤਿ ॥ ੭ ॥

ਟੀਃ-ਪਲਵ ਨਾਮ ਜਹਾਜ ਕਾ ਹੈ। ਯੇ ਯਗ ਰੂਪ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਜਹਾਜ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੁਖ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਜੋ ਜੀਵ ਡੂਬਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕੁੰਭੀ ਪਾਕ ਆਦੀ ਨਰਕੋਂ ਮੈ ਦਯਦ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਉਨ ਕ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਯਗਜਾਤਮਿਕ ਕਰਮ ਜਹਾਜ ਹੈ। ਜਿਨ ਯਗ ਰੂਪ ਸਾਧਨੋ ਕੇ ਵਿਖੇ ਅਠਾਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਕਰਮ ਕਰਨਾ ਵੇਦ ਮੈ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਯਥਾਵਤ ਵੈਦੇਕ ਕਰਮ ਹੋ ਨਹੀ ਸਕਤਾ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਵਿਘਨੋ ਕੀ ਬਾਹੁਲਤਾ ਸੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਜੋ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋ ਭੀ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਭੀ ਇਨ ਕਾ ਫਲ ਅਨਿਤ ਹੈ। ਅਦ੍ਰਿਢ ਤੇ ਸੋ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਆਪ ਹੀ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਯਗ ਰੂਪ ਜੋ ਜਹਾਜ ਹੈ ਸੋ ਅਦ੍ਰਿਢ ਹੈ। ਪਕੇ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਯਗ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਦਿਵਜ ਦੇਹ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਸੂਰਯਵਤ ਜਿਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਐਸੇ ਬਿਵਾਨੋ ਪਰ ਚੜ ਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਅਪਸਰਾ ਇਸ ਕੇ ਆਗੇ ਨਿਰਤ ਕਰਤੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈਂ। ਗੰਧਰਬ ਗਾਨ ਕਰਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਭੀ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸੁਖ ਭੋਗ ਕੇ

ਸਾਧਨ ਇਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਹੰਸੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਸ ਕੇ ਦੋਨੋ ਓਰ ਅਤਿ ਸੁੰਦ੍ਰ ਦਿਬਯ ਜਿਨ ਕੇ ਰੂਪ ਹੈ ਐਸਯਾਂ ਅਪਸਰਾਂ ਚੌਰ ਕਰਤਯਾਂ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈ ਜਬ ਜਗ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਪਹੁਚਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਊਹਾਂ ਨੰਦਨ ਬਨ ਵਿਖੇ ਸੁੰਦਰ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸਾਥ ਰਤਨੋਂ ਕੇ ਚਿੰਤਾ ਮਣੀਆਂ ਕੇ ਗੁਛੇ ਲਗੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਉਨ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਛਾਯਾ ਮੈ ਸਵਿਛਿਤ ਸੁੰਦਰ ਅਪਸਰਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਭੋਗ ਭੋਗਤਾ ਹੂਆ ਵਿਚਰਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵਰਗ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਪੀਵਨਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਸ੍ਵਤੰਤਰ ਬਿਬਾਨੋਂ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਵਿਚਰਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਯਗ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਪੁਨਯ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਵਰਗ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੈ ਯੇਤੋ ਸਵਰਗ ਕੇ ਸੁਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੇ ਕਹ ਦੀਏ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਸ੍ਵਰਗ ਕੇ ਜੋ ਦੋਖ ਹੈ ਸੋਭੀ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ ਜੈਸੇ ਇਸ ਮਰਤ ਲੋਕ ਮੈ ਆਪ ਸੇ ਛੋਟੇ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਅਹੰਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਸਮਾਨ ਕੇ ਸਾਥ ਈਰਖਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਆਪ ਸੇ ਬਡੇ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਪਸਚਾਤਾਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਭੇ ਸਵਾਸ ਲੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਈਹਾਂ ਤਪਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਆਧੀ ਬਯਾਧੀ ਉਪਾਧੀ ਰੂਪ ਆਦਿਕ ਤਾਪੋ ਸੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਭੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਲਪ ਪੁਨਯ ਆਪ ਸੇ ਕੀਏ ਹੈ ਵੋ ਨੀਚੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਅਹੰਕਾਰ ਉਤਪਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਸਮਾਨ ਪੁਨਯ ਕੀਏ ਹੋਤੇ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਬਰਾਬਰ ਬੈਠਤਾ ਹਮਾਰੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਸੁਖਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤਾ ਜਬ ਇਸ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਤੁਲ ਪੁਨਯ ਹੀ ਨਹੀ ਕੀਏ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਬਰਾਬਰ ਕੈਸੇ ਬੈਠੇ। ਜੋ ਆਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਬੈਠੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਈਰਖਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਮੈਨੇ ਐਸੇ ਪੁਨਯ ਕੀਏ ਹੈ ਇਸ ਨੇ ਭੀ ਮੇਰੇ ਸਮਾਨ ਪੁਨਯ ਕੀਏ। ਅਬ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸ ਸੇ ਕੋਈ ਪਾਪ ਦੋਸ਼ ਬਨ ਜਾਵੇ ਜੋ ਏਹੁ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਗਿਰ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਹੈ। ਜੋ ਆਪ ਸੇ ਊਚੇ ਬਿਰਾਜਤੇ ਹੈਂ। ਅਰ ਆਪ ਸੇ ਅਧਿਕ ਉਤਮ ਸੁਖਾਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੈਂ। ਉਨ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਉਭੇ ਲੰਬੇ ਸ੍ਵਾਸ ਲੇਕਰ ਕਹਤਾ ਹੈ। ਹਾ ਕਸ਼੍ਟ ਹੈ ਜੋ ਮਾਤਲੋਕ ਮੈ ਹਮ ਭੀ ਐਸੇ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਪੁੰਨਯ ਕਰਤੇ ਤਬ ਐਸੇ ਉਤਮ ਸੁਖਾਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ। ਹਮਨੇ ਭੀ ਐਸੇ ਉਤਮ ਪੁੰਨਯ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਏ। ਬਯਾਧੀ ਨਾਮ ਰੋਗ ਕਾ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਸ਼੍ਰਵਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਮੈ ਰੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੇ ਦੇਵ ਲੋਗ ਮੈ ਰੋਗ ਨਾ ਹੋਵਨ ਤਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਸ਼੍ਰਵਣ ਨ ਹੋਤਾ ਸ੍ਵਰ ਵੈਦਯਾਸ੍ਵਨੀ ਸੁਤੌ ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਕੇ ਵੈਦ ਅਸ਼੍ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਰੋਗ ਦੁਖ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਰਚੇ ਹੈਂ। ਉਨ ਦੁਖਾਂ ਰੋਗ ਕੇ ਉਪਾਉ ਅਰ

ਉਪਾਇ ਕੇ ਕਰਤਾ ਗਜ਼ਾਤਾ ਭੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਸਾਥ ਹੀ ਰਚ ਦੀਏ ਹੈਂ । ਸੇਸ਼ਨਾਗ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਰੋਗ ਅਸ੍ਵਨੀਕੁਮਾਰੋ ਨੇ ਔਖਧੀ ਸੇ ਦੂਰ ਕੀਆ ਥਾ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਰਾਖਸ ਰਾਵਣਾਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਉਪਾਧੀ ਤਥਾ ਹਿਰਣਾਖਜ ਹਿਰਣਜ ਕਸਪਾਦੀ ਦੈਤ ਕ੍ਰਿਤ ਉਪਾਧੀ ਸੇ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਰਗ ਲੋਕ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਯੇ ਭੀ ਕਥਾ ਭਾਰਤਾਦੀ ਇਤਿਹਾਸੋ ਮੈ ਭਾਗਵਤਾਦੀ ਪੁਰਾਣੋ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ । ਔਰ ਭੀ ਦੁਖ ਰੋਗ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਯਗ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਕੇ ਗਲੇ ਮੈ ਦਿਬਜ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਮਾਲਾ ਡਾਰੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਸਿਰ ਪਰ ਤਿਸ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕਾ ਮੁਕਟ ਰਖ ਕੇ ਐਸਾ ਬਚਨ ਪੁਰਖ ਕੋ ਸੁਨਾਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਯੇ ਮੁਕਟ ਔ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕੀ ਮਾਲਾ ਸੂਖਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਤੂੰ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਰਹਣਾ ਪਾਵੇਗਾ ਪੁਨਾ ਗਿਰਾਯਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁਨਾ ਜਿਉ ਜਿਉ ਉਸ ਮਾਲਾ ਕੇ ਮੁਕਟ ਪੁਸ਼ਪ ਸੂਖਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਿਉ ਤਿਉ ਸ੍ਵਰਗੀਯ ਜੀਵ ਸੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਸਪੋਂ ਕੋ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਹਾ ਕਸ਼੍ਟ ਅਬ ਮੇਰੇ ਗਿਰਨੇ ਮੈ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਰਹ ਗਯਾ ਹੈ। ਜਬ ਯਗ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਪੁਨਜ਼ ਪੂਰੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਉਸ ਕੇ ਸਿਰੇ ਮੈ ਮੁਗਦਰ ਕਾ ਪਰਿਹਾਰ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਨੀਚੇ ਪਾਉਂ ਊਪਰ ਉਲਟਾ ਕਰਕੇ ਮਰਤ ਲੋਕ ਮੈ ਫੈਕ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਜੋ ਜੋ ਉਸ ਜੀਵ ਕੇ ਪਾਪ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪੁਨਜ਼ ਭੀ ਕੁਛ ਸੇਸ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਬਹੁਰ ਪੁਨਜ਼ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਯੋਨੀ ਕੋ ਅਥਵਾ ਖਤ੍ਰਜ਼ਾਦੀ ਯੋਨੀ ਕੋ ਅਥਵਾ ਤਿਰਯਗ ਗਊ ਯੋਨੀ ਕੋ ਸੂਕਰ ਸ੍ਵਾਨ ਸਰਪ ਬਿਛੂ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾਦੀ ਯੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਕਰਮ ਯਗ ਤੀਰਥਾਦਿਕਾਂ ਕੋ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਨਕਰ ਜੋ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਮੋਖ ਹੈ ਐਸੇ ਸਮਝ ਕਰ ਜੋ ਯਗ ਕਰਤਾ ਤਥਾ ਇਸ ਸੁਖ ਕੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪੁਨਾ ਸੰਸਾਰ ਦਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਪੂਰਬੋਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯਗਜ਼ਾਦੀ ਕਰਮ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਉਲਟਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਨਾਸਵੰਤ ਸੁਖ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਏਤਦਿਤੀ। ਜੋ ਕਰਮੀ ਲੋਕ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਮੁਕਤਿ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ । ਈਹਾਂ ਇਸ ਮਰਤ ਲੋਕ ਮੇ ਯਗਜ਼ਾਦਿਕ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ । ਪੁਨਾ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਅਪਸਰਾ ਸਪਰਸ ਆਦਿਕ ਸੁਖ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਜਬ ਪੁਨਜ਼ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਵਰਗੀਯ ਸਰੀਰ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਮਰਤ ਲੋਕ ਮੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਯਗਜ਼ਾਦੀ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਸੁਖ ਭੋਗ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਮਾਨ ਕੇ ਕਰਮੀ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ

ਕਰ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤੇ ਮੂਢਿਤਿ ਵੇ ਮਹਾਂ ਮੂਰਖ ਹੈਂ। ਉਨ ਮੂਰਖੋ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ। ਵੋ ਮੂਰਖ ਜਨਮ ਮਰਨ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਮੈ ਫਸੇ ਰਹੇ ਕਿਉਂ। ਵੋ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਸੇ ਆਇਕੇ ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਖਾਲੀ ਕੇ ਖਾਲੀ ਰਹੇ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਮ: ੩ ਸ਼ਬਦ ੨੧ ਕਾ ਸੁੰਵੇ ਘਰ ਕਾ ਪਾਹੁਣਾ ਜਿਉ ਆਇਆ ਤਿਉ ਜਾਇ॥ ਜੈਸੇ ਦੇਵਨੇਤਿ ਸੇ ਕੋਈ ਸੂਨ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਆਇ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਸੂਨ ਘਰ ਮੈਂ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕਹਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਕ੍ਰਿਪਨ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਜੈਸੇ ਨਿਰਾਸ ਉਠ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਕਰਮੀ ਪੁਰਖ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਕਰਮਾ ਕੇ ਫਲ ਊਪਰ ਮੁਕਤਿ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਠਾਗੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਮੁਕਤਿ ਸੇ ਖਾਲੀ ਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਮੇ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਵੋ ਮੂਰਖ ਪੁਨਾ ਪੁਨਹ ਜਨਮ ਕੇ ਬਾਲਕ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਜਰਾ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪੁਨਹ ਮਰਣ ਅਵਸਥਾਦੀ ਕਲੇਸ ਦੁਖਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਰਹੇਂਗੇ। ਜੋ ਸੁਖ ਭੋਗੈਂਗੇ ਸੋ ਕੁੰਭੀ ਪਾਕਾਦੀ ਨਰਕ ਦੁਖ ਕੋ ਭੀ ਭੋਗੈਗੇ। ਜਿਨਾਂ ਖਾਦੀਆਂ ਚੋਪੜੀਆਂ ਘੜੇ ਸਹਨ ਗੇ ਦੁਖ ਬਿਨਾ ਜਾਨੇ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕੇ ਇਸ ਲੀਏ ਬੁਧੀਵਾਨ ਪੁਰਖਾਂ ਕੋ ਚਾਹਜੇ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮ ਕਰਣਾ। ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਵੈਦਕ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਮ ਤੀਰਥਾਦਿਕ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣੇਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ॥

ਮੂਲ—ਅਵਿਦਜਾਯਾ ਮੰਤਰੇ ਵਰਤਮਾਨਾ: ਸ੍ਵਯੰ ਧੀਰਾ: ਪੰਡਿਤੰ ਮਨਜ ਮਾਨਾ:। ਜਘਨਜਮਾਨਾ: ਪਰਿਯੰਤਿ ਮੂਢਾ ਅੰਧੇਨ ਨੀਯਮਾਨਾ: ਯਥੰਧਾ:॥ ੮॥

ਟੀਕਾ—ਵੋ ਕਰਮੀ ਲੋਕ ਯਦਜਪਿ ਆਪ ਕੋ ਪੰਡਿਤ ਬਡੇ ਧੀਰਯਵਾਨ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਭੀ। ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਮਹਾ ਮੂਰਖ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਯਾਂਤੇ ਅਵਿਦਜਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ। ਯਮਦੂਤ ਕਰਕੇ ਮਾਰੇ ਹੂਏ ਪੁਨਾ ਪੁਨਹ ਅੰਧਤਮ ਨਰਕਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਅੰਧੇ ਆਗੂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲਗ ਕੇ ਅਨੇਕ ਅੰਧੇ ਉਜਾੜ ਕੇ ਕੂਪ ਮੈ ਜਾਇ ਪੜਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਵੋ ਕਰਮੀ ਲੋਕੋ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲਗ ਕੇ ਉਨ ਕੇ ਸ਼ਿਖ ਸਖਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇ ਕੂਪ ਮੇ ਜਾਇ ਪੜਤੇ ਹੈ॥ ੮॥

ਮੂਲ—ਅਵਿਦਜਾ ਬਹੁਧਾ ਵਰਤਮਾਨਾ ਵਯੰਕ੍ਰਿਤਾਰਥਾ ਇਤਜਭਿਮਨਜੰਤਿ ਬਾਲਾ: ਯਤ ਕਰਮਿਣੋਨ ਪ੍ਰਵੇਦਯੰਤਿਰਾਗਾਤ ਤੇਨਾਤੁਰਾ:ਖੀਣਲੋਕਾਤਚਜਵੰਤੇ॥੯॥ ਅਵਿਦਜੇਤਿ

ਜੋ ਕਰਮੀ ਯਗਜ ਕਰਤਾ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਵਿਦਜਾ ਨਾਮ ਅਗਜਾਨ ਕਾ ਹੈ। ਅਗਜਾਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈਂ। ਪਰਮ ਅਗਜਾਨੀ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਅਗਜਾਨੀ

ਹੋਕੇ ਭੀ ਪੁਨਾ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਹਮ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕ ਹੈਂ ਬਾਲਕ ਨਾਮ ਪਰਮ ਅਗਜ਼ਾਨੀ ਕਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਰਮੀ ਲੋਕ ਸ਼ਬਦਾਦੀ ਵਿਖਜਾਂ ਕੋ ਸੁਖਦਾਈ ਮਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਵਿਖਜਾਂ ਕੋ ਜਾਨਕੇ ਰਾਗ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਾ ਹੈ। ਪਰਮ ਰਾਗ ਕਰਕੇ ਵਿਖਜੋਂ ਮੈ ਖਚਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਵਿਖਯਾਂ ਕਾ ਤਜਾਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ। ਜਬਤਕ ਵਿਖਜੋਂ ਮੈ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਤਾਂਈ ਆਤਮ ਪਦ ਜੋ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਸੋ ਬਿਨਾ ਆਤਮ ਪਦ ਕੇ ਜਾਨੇ ਸੇ। ਤੇਨੇਤਿ। ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਆਤਰ ਹੂਏ ਹੂਏ ਨਾਮ ਪਰਮ ਵਿਵਸਜਪਰਮ ਦੁਖੀ ਹੂਏ ਹੂਏ ਪੁਨਜੋ ਸੇ ਹੀਨ ਹੂਏ ਹੂਏ ਪੁਨਜੋ ਕੇ ਖੀਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪੁਨਜ ਲੋਕੋ ਸੇ ਗਿਰਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਗਿਰ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਲ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਆਕਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਸ ਸੇ ਵਾਯੂ ਕੋ। ਵਾਯੂ ਸੇ ਪੁਨਾ ਧੂਮ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਧੂਮ ਸੇ ਪੁਨਾ ਅਭ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਅਭ੍ਰ ਸੇ ਪੁਨਾ ਮੇਘ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਮੇਘ ਸੇ ਪੁਨਾ ਬਰਖਾ ਰੂਪ ਹੋਇਕੇ ਬਰਸਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਜੀਵ ਕਰਮੀ ਬ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਇਸ ਮਾਤਲੋਕ ਮੈ ਆਇਕੇ ਧਾਨੋ ਮੈ ਅਥਵਾ ਜਵੋਂ ਮੈਂ ਅਥਵਾ ਕਣਕ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਅੰਨ ਮੇ ਯਾ ਘਾਸ ਮੈ ਯਾ ਕਿਸੀ ਫੂਲ ਫਲ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਉਸ ਕਰਮੀ ਕੇ ਬਾਕੀ ਅਛੇ ਕਰਮ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਤਬ ਉਸ ਅੰਨ ਕੋ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਅਥਵਾ ਖਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਜਾਤੀ ਵਾਲੇ ਭਖਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਤਬ ਵੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕ ਮਾਨੁਖ ਆਪਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਗਰਭ ਮੇ ਬੀਰਜ ਸੇਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਵੋ ਕਰਮੀ ਜੀਵ ਨੌ ਅਥਵਾ ਦਸ ਮਾਸ ਮਾਤਾ ਕੇ ਉਦਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਹ ਗਰਭ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਾਲਕਅਵਸਥਾ ਕੇ ਅਨੰਤ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਭੈ ਪਰਾਧੀਨਤਾਦੀ ਅਨੇਕ ਸੰਕਟ ਭੋਗ ਕੇ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਭੀ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰਾਦੀ ਜਨਜ ਸ੍ਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਥਵਾ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਕੀ ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਜਨਜ ਤਥਾ ਦ੍ਰਬਜ ਅਰਜਨ ਨਿਮਿਤ ਰਾਜ ਭਟਆਦੀ ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਜਨਜ। ਤਥਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੰਨਜਾ ਪੌਤ੍ਰ ਦੌਹਿਤ੍ਰ ਪਾਲਨਾਦੀ ਨਿਮਿਤ ਜਨ ਅਨੇਕ ਦੁਖਾਂ ਕੋ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਹ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਬ੍ਰਿਧਾ ਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਹ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕਫਸੇ ਕੰਠ ਰੁਕ ਜਾਤਾਹੈ। ਸਰੀਰ ਕਾ ਬਲ ਘਟ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਗੋਡਜੋ ਪਰ ਹਾਥ ਧਰਕੇ ਉਠਤਾ ਬੈਠਤਾ ਹੈ। ਵਾਯੂ ਕੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਧਨੁਖ ਕੇ ਆਕਾਰ ਕੂਬਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮੁਖ ਮੈ ਦਾਂਤ ਏਕ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਖਾਣੇ ਪੀਣੇ ਕਾ ਰਸ ਦਾਂਤੋਂ ਬਿਨਾ ਜਾਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ

ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਨੀਰ ਨਿਰਬਲਤਾ ਸੇ ਜਾਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਮਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਹਾਥ ਪਾਵ ਸਿਰ ਸਰੀਰ ਵਾਯੂ ਕੇ ਦੋਖ ਸੇ ਕਾਂਪਣੇ ਲਗ ਜਾਤਾਹੈ ਪਿਤ ਕੇ ਦੋਖ ਸੇ ਅੰਨ ਸ੍ਵਲਪ ਖਾਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਭੂਖ ਸੀਘਰ ੨ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਅਗਿਨ ਕੇ ਮੰਦ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵਿਸੇਸ ਪਚਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕ ਖਾਇ ਭੀ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਦਸਤ ਜਾਰੀ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਔਰ ਜਵਰ ਆਦੀ ਕੋਈ ਰੋਗ ਉਤਪਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਵਾਸ ਕਾਸ ਖਾਂਸੀ ਆਦਿਕ ਰੋਗ ਆਇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਵਰਣ ਸ੍ਵੇਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਬਾਲਕ ਇਸਤ੍ਰੀਯਾਂ ਔਰ ਭੀ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਜਰਾ ਅਸਵਸਥਾ ਮੈ ਯੇ ਕੁਲ ਅਪਮਾਨ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜਿਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਬਢਾਯਾ ਪਢਾਯਾ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖਜਾ ਦਈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਰਾ ਅਵਸਥਾ ਮੈਸੋਈ ਅਪਮਾਨ ਪੂਰਬਿਕ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਬ ਜੀ ਯੇ ਸਤ੍ਰਿਆ ਬਹਤ੍ਰਜਾ ਗਯਾ ਹੈ ਅਬ ਇਸ ਕੀ ਅਕਲ ਨਿਕਾਨੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਹੁਕਮ ਕੀਆ ਹੋਤਾਹੈ ਅਬ ਜਰਾ ਮੈ ਉਨ ਕੋ ਇਸ ਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਅਛੀ ਨਹੀ ਲਾਗਤੀ ਤਬ ਇਸ ਕਾ ਬਚਨ ਕੌਨ ਮਾਨੇ ਜੋ ਵੋ ਸਨਬੰਧੀ ਇਸ ਬ੍ਰਿਧ ਕਾ ਬਚਨ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਤਬ ਪਰਮ ਕੋਪ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਕਾ ਵਸ ਕੁਛ ਨਹੀ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜਰਤਾ ਹੈ ਭੀਤਰ ਸੇ ਜਰ ਬਰ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਚੁਪ ਕਰਜਾਤਾ ਹੈ ਸਰੀਰ ਕੇ ਊਪਰ ਵਲਜ਼ਾਂ ਪੜ ਜਾਤਜ਼ਾਂ ਹੈਂ ਸਿਰ ਕੇ ਦਾਹੜੇ ਕੇ ਕੇਸ ਭੀ ਸ੍ਵੇਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਅੰਨਤ ਕਲੇਸ਼ ਜਰਾ ਮੈ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਾ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਮਰਣ ਦੁਖ ਕਾ ਅਨਭਵ ਕਰਤਾ ਹੈ ਬਾਣੀ ਸਿਥਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਨੇਤਰ ਫਟ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਪਨੇ ਬਿਗਾਨੇ ਕੀ ਪਹਚਾਨ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਪੁਨਾ ਕਫ ਆਇ ਕੇ ਕੰਠ ਕੋ ਰੋਕ ਲੇਤੀ ਹੈ ਤਬ ਇਸ ਕਾ ਘੋਰੜੂ ਬਾਜਣੇ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ੨ ਮੂਰਛਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਹਾਥ ਪਾਵ ਸਰੀਰ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਬ ਕਿਸੀ ਅੰਗ ਕੋ ਹਲਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਅੰਗ ਉਸ ਕੋ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਜਰ ਸਾਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਠੋਰਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਪਰਮ ਕਲੇਸ਼ ਸੇ ਮੂਰਛਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਜਬ ਪ੍ਰਾਣ ਇਸਕਰਮੀ ਜੀਵ ਕੇ ਅੰਗੋਂ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗਣੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ। ਤਬ ਇਸ ਕੋ ਏਕ ਏਕ ਰੋਮ ਰੋਮ ਮੈ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਬਿਛੂ ਕੇ ਡੰਗ ਕੀ ਚੋਟ ਜਿਤਨਾ ਦੁਖ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਅੰਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਤਜ਼ਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤਿਸ ਅੰਗ ਮੈਂ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਮ ਕਸ਼ਟ ਪੂਰਬਕ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਣ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਆਪਣੀ ਵਾਸਣਾ ਕ ਅਨੁਸਾਰ ਔਰ ਔਰ ਯੂਨਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਪੁਨਜ ਅਧਿਕ ਹੋਤੇ ਹੈਂ।

ਉਨ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਮਖਣ ਮੈ ਸੇ ਰੋਮ ਨਿਕਾਸਣੇ ਮੈ ਕੁਛ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਧਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਮੇਂ ਕੁਛ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਮੀ ਪੁਰਖ ਜਨਮ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਘਟੀ ਯੰਤ੍ਰ ਕੀ ਨਜਾਈ ਪੜਾ ਭਟਕਤਾ ਹੈ ॥ ੯॥

ਮੂਲ—ਇਸ਼੍ਰਾ ਪੂਰ੍ਤੰ ਮਨਜ ਮਾਨਾ ਵਰਿਸ਼੍ਰੰ ਨਾ ਨਜ ਦਛ੍ਰੇਯੋ ਵੇਦਯੰਤੇ ਪ੍ਰਮੂਢਾਃ ਨਾਕਸਜ ਪ੍ਰਿਸ਼੍ਰੇ ਤੇ ਸੁਕ੍ਰਿਤੇਨੁਭੂਤ੍ਵੇਮੰ ਲੋਕੰ ਹੀਨ ਤਰੰ ਚਾਵਿਸੰਤਿ ॥ ੧੦ ॥

ਟੀਃ—ਜੋਨਸੇ ਕਰਮੀ ਲੋਕ ਇਸ਼੍ਰਾ ਪੂਰਤ ਕੋ ਹੀ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ਼੍ਰਾ ਯਗਕੀ ਵੇਦੀ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦਾਨਕਾ ਨਾਮਹੈ। ਪੂਰਤ ਬਾਵਲੀ ਕੂਪ ਤਲਾਵ ਬਗੀਚਾ ਲਗਾਵਣਾ ਤਥਾ ਮਾਰਗ ਸੜਕ ਰਸਤੇ ਕਾ ਬਨਾਵਨਾ ਰਸਤੇ ਵਿਖੇ ਫਲ ਛਾਯਾ ਵਾਸਤੇ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੇ ਲਗਾਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਇਸ ਇਸ਼੍ਰਾ ਪੂਰਤ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਵਰਿਸ਼੍ਰ ਨਹੀ ਹੈ । ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਮੁਕਤਿ ਪਦ ਕਾ ਵਾਚਜ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਐਸੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰ ਬੈਠੇ ਹੈਂ। ਤੇਮੂਢੇਤਿ ਤੇ ਮਹਾਮੂਢ ਹੈਂ। ਮਹਾਂ ਅਗਜਾਨੀ ਹੈਂ। ਯਦਜਪਿ ਵੋ ਖਟ ਅੰਗੋ ਸਹਤ ਚਾਰੋਂ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਵਕਤਾ ਹੈਂ। ਤਥਾ ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਅਠਾਈ ਸਿਮ੍ਰਤਜਾਂ ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਣੋਂ ਕੇ ਵਕਤਾ ਭੀ ਹੈਂ। ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਅਗਜਾਨੀ ਹੈਂ । ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਵੋ ਇਸ਼੍ਰਾ ਪੂਰਤ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੋ ਵਰਿਸ਼੍ਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਵਰ ਨਾਮ ਉਤਮ ਹੈ। ਇਸ਼੍ਰ ਨਾਮ ਪਿਆਰੇ ਕਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਸੇ ਵੋ ਮਹਾਂ ਮੂਢ ਹੈਂ। ਇਸ਼੍ਰਾ ਪੂਰਤ ਕੋ ਵਰਿਸ਼੍ਰ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮੀ ਪੁਰਖ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਭੂਮੀ ਕੀ ਪੀਠ ਊਪਰ ਸੁਕ੍ਰਿਤਤੀ ਪੁਨਾ ਕਾ ਫਲ ਸੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵਕਰਕੇ ਇਮਮਿਤੀ ਹੀਨ ਤਰੇਤੀ ਯੋ ਜੋ ਅਤਜੰਤ ਤੁਛ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਤਜੰਤ ਤੁਛ ਆਰਬਲਾ ਜਿਸ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਹੈਂ। ਦੁਰਗੰਧੀ ਸੇ ਪੂਰਣ ਜਿਸ ਲੋਕ ਵਿਖੇ ਸਰੀਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਤੁਛ ਮਾਤ ਲੋਕ ਮੈਂ ਕਰਮੀਜਨ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਜਿਸ ਲੋਕ ਕਾ ਹਾਲ ਪੂਰਬ ਨਾਵੀਂ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਮੈ ਜਾਹਰ ਕਰ ਆਏ ਹਾਂ ॥ ੧੦ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਵੇਦ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਮੈਂ ਕਰਮ ਯੋਗ ਸਕਾਮ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰੀ ਹੈ। ਏਹੀ ਯਗਜਾਦੀ ਕਰਮ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰੇਂ ਜਾਵੇਂ ਤਬ ਵੋਹ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮ ਉਤਮ ਹੈਂ। ਕਾਹੇਤੇ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਗਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ । ਕਿੰਤੂ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮੋ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸਕਾਮ ਕਰਮ ਹੀ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਵੇਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਇਤਿ ਕਰਮ ਯੋਗ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਅਸ਼੍ਰਾਂਗ ਯੋਗ ਨਿਰੂਪਣੰ

ਯਮ ੧ ਨੇਮ ੨ ਆਸਨ ੩ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ੪ ਪ੍ਰਤਜਾਹਾਰ ੫ ਧਾਰਣ ੬ ਧਜਾਨ ੭

ਸਮਾਧੀ ੮ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯੋਗ ਕੇ ਮੁਖ ਪਾਂਚ ਹੀ ਅੰਗ ਹੈਂ । ਧਰਾਣਾ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋ ਇਨ ਪਾਂਚ ਅੰਗੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਗਤ ਹੈਂ । ਅਥ ਕਰਮ। ਨੇਤੀ ਕਰਮ ੧ ਧੋਤੀ ਜੁਗਤ ੨ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਗਜ ਕਰਮ ੩ ਚੌਥੇਬਸੰਤੀ ਸੁਧ ਕਰਮ ੫ ਖਸ਼ਟਮਤ੍ਰਾਟਿਕ ਕਰਮ ੬ ਅਥ ਨੇਤੀ ਕਾ ਅਰਥ ॥ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਡੋਰ ਡੇਢ ਗਿਠ ਲੰਬੀ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕੇ ਊਪਰ ਮੈਨ ਰਮਾਵੇ ਮੈਨ ਨਾਮ ਮੋਮ ਕਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਡੋਰੇ ਕੇ ਊਪਰ ਮੋਮ ਲਗਾਵੇ । ਨਾਸਾ ਛਿਦ੍ਰ ਮੈ ਤਿਸ ਡੋਰ ਕੋ ਦੇਕੇ ਸ੍ਵਾਸ ਸੇ ਊਪਰ ਕੋ ਖੈਂਚੇ । ਡੋਰੇ ਕਾ ਪਾਸਾ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਕਾਸੇ ਜੈਸੇ ਸੂਈ ਕੇ ਨਕੇ ਮੈ ਡੋਰਾ ਪਾਇ ਕੇ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਖੈਚ ਲੇਵੈ ਤੈਸੇ । ਪੁਨਹ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਡੋਰੇ ਕੇ ਦੋਨੋ ਲੜ ਪਕੜ ਕੇ ਫੇਰੇ । ਪੁਨਾ ਪਾਨੀ ਸੇ ਧੋਇ ਕੇ ਦੂਸਰੀ ਨਾਸ ਅਰ ਮੁਖ ਮੈਂ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਫੇਰੇ। ਸਨੇ ਸਨੇ ਦੋਨੋ ਨਾਸਾ ਮੈਂ ਫੇਰੇਗਾ ਨਿਤ ਹੀ ਤਬ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਜੋ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕਫ ਜਨਜ ਰੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਅਰ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈਂ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਰੋਕਣੇ ਵਾਲਾ ਕਫ ਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਕ ਕੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈਂ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ । ਨਾਸਿਕਾ ਮੈਂ ਔ ਮੁਖ ਮੈਂ ਡੋਰਾ ਫੇਰਣੇ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਜੋਤਿ ਭੀ ਵਧ ਜਾਤੀ ਹੈ । ਇਤੀ ਨੇਤੀ ਕਰਮ। ਅਥ ਧੋਤੀ ਕਰਮ। ਏਕ ਹਾਥ ਭਰ ਲੰਬੇ ਕਪੜੇ ਮਲ ਮਲ ਕੋ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਭਰ ਚੌੜੇ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕੋ ਪਾਨੀ ਸੇ ਭਿਗੋਇ ਲੇਵੈ । ਤਿਸ ਕਪੜੇ ਕੋ ਕੁਛਕ ਨਿਚੋੜ ਲੇਵੈ ਪੁਨਾ ਸਨੇ ਸਨੇ ਤਿਸ ਕਪੜੇ ਕੋ ਖਾਇ ਲੇਵੈ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਊਪਰ ਸੇ ਪਾਨੀ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹਲਾਇਕੇ ਪੀਨਾ ਕਪੜਾ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸ ਪਾਨੀ ਸਹਤ ਐਸੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮੇਦਾ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਨੇਤੀ ਇਤਿ ਅਥ ਬਸਤੀ ਕਰਮ ਗੁਦਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਜਲ ਕੋ ਸਨੇ ਸਨੇ ਊਪਰ ਕੋ ਖੈਂਚੇ ਪੁਨਾ ਖੂਬ ਅਛੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹਲਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਪਾਨੀ ਕੋ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੈ ਤਦ ਬਸਤੀ ਸੁਧ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਅਥ ਨਉਲੀ ਕਰਮ ਪ੍ਰਥਮ ਬੁਧੀਮਾਨ ਪੁਰਖ ਵਿਰਾਜ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠ ਕੇ ਕਰੈ ਪਦਮਾਸਨ ਬਾਂਧ ਕਰ ਉਦਰ ਕੋ ਹਲਾਵੇ ਅਰ ਮਨ ਮੈ ਸ਼ੰਕਾ ਨਾ ਲਜਾਵੇ ਦਹਨੇ ਬਾਵੇਂ ਉਦਰ ਕੋ ਹਲਾਵੇ ਉਦਰ ਕੀ ਮੈਲ ਰਹਨ ਨਾ ਪਾਵੇ ਤਾਪ ਤਿਲੀ ਸੂਲ ਗੋਲਾ ਗੁਰਦੇ ਕੀ ਪੀੜਾ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕਫ ਜਨਜ ਯਾਵਤ ਉਦਰ ਕੇ ਰੋਗ ਹੈ ਸੋ ਸੰਪੂ-ਰਣ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਤ੍ਰਾਟਿਕ ਕਰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮਾਰਗ ਬਤਾਵਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਤਾਵੇ ਜੋ ਕਰੇ ਗਾ ਤਬ ਰੋਗੀ ਹੋਇਕੇ ਮਰੇ ਗਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਨੇਤੀ

ਧੋਤੀਆਦਿਕ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪਸਚਾਤ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰੈ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਆਰੰਭ ਮੇ ਪੁਰੁਖ ਆਹਾਰ ਘਟ ਕਰੇ ਅਨ ਕਾ ਜਿਉਂ ੨ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਅੰਨ ਕਾ ਅਹਾਰ ਘਟਾਤਾਯਾਵੇ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾਸਾਧ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਵੇ ਪੁਨਹ ਪਾਂਚਘੜੀ ਮਧ੍ਯਾਨ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੋ ਕਰੇ ਇਸੀ ਰੇਤੀ ਸੇ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨ ਹੋ ਸਕੇ ਤਬ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਪਾਂਚ ਘਟੀ ਪਰਯੰਤ ਸਾਧੇ ਸੇਖ ਤੀਨ ਤੀਨ ਘੜੀ ਮੈ ਸਾਧੈ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜਦ ਤੀਨ ਮਾਸ ਮੈ ਅਥਵਾ ਖਟ ਮਾਸ ਮੈ ਸਾਧਿਕ ਕੀ ਨਾੜੀ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਸਪੰਦ ਕੋ ਸੰਗਲ ਲੈਕੇ ਜੀਵ ਕਲਾ ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੀ ਹੈ ਜਹਾਂ ਪੁਨਾ ਕਾਲ ਕੀ ਭੀ ਗਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਅਥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਚਕਰ ਕ੍ਰਮ—ਹੇ ਸਿਖ ਏਕ ਯੋਗੀਓਂ ਕੇ ਮਤ ਮੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ੧੨ ਚਕ੍ਰਹੈ ਏਕ ਯੋਗੀਓਂ ਕੇ ਮਤ ਮੇ ਖਟ ਚਕ੍ਰਰ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਬਾਰਾਂ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇਹੈਂ ਇਸਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਖਟ ਚਕ੍ਰਕਾ ਨਿਰੂਪਨ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਇਸਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਦ੍ਵਾਦਸ ਚਕ੍ਰਰ ਹੈਂ ਸੋ ਜੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰੁਖ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਇਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਚਕ੍ਰਾਂ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰ ਹੈਂ ਤਿਸ ਕਾ ਰਕਤ ਵਰਣ ਹੈ ਗਣਪਤਿ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਅਧਾਰ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਸਿਧਿ ਬੁਧਿ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਕੂਰਮ ਰਿਖਿ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਹਨ ਮੂਖਿਕਹੈ। ਕੂਰਮ ਕਲਾ ਸਮੇਤ ਤਹਾਂਵਾਯੂਕਹਾ ਹੈ ਮੂਲ ਬੰਧ ਕੀ ਸਾਧਿਕ ਅਗੋਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ। ਰਕ੍ਤ ਵਰਣ ਕੇ ਚਾਰ ਤਿਸ ਕੇ ਦਲ ਹੈਂ ਰਕ੍ਤ ਵਰਣ ਨਾਮ ਲਾਲ ਰੰਗ ਕਾ ਹੈ। ਵੰ ਸੰ ਖੰ ਸੰ ਯੇ ਚਾਰ ਤਿਸ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ ਅੰਤਰ ਕੀਆਂ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਾਹੁਰ ਕੀ ਭੀ ਤਿਸਕੀ ਚਾਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ। ਅੰਨ ੧ ਜੋਗਾਨੰਦ ੨ ਚਿਦਾਨੰਦ ੩ ਸੀਪਸਾਨੰਦ ੪ ਛੇ ਸੈ ੬੦੦ ਤਹਾਂ ਕਾ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੈ। ਏਕ ਘੜੀ ਮੈ ਤਹਾਂ ਛੇ ਸੈ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਜਪੈ। ਪੁਨਾ ਚਾਲੀਸ ਪਲ ਮੈ ਤਹਾਂ ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਅਖਰ ਜਪੈ। ਸੋਹੰ ਯੇ। ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਾ ਭਾਵਨਾ ਸਹਤ ਵਿਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਕਰੇ। ਇਤਿ ਮੂਲਾਧਾਰਚਕ੍ਰੰ

ਅਥ ਦੁਤੀਯ ਸ੍ਵਾਧਿਸ੍ਟਾਨ ਚਕ੍ਰ ਨਿਰਪਣੰ ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਦੂਸਰੇ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਸ੍ਵਾਧਿਸ੍ਟਾਨ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਤਿਸ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਬ੍ਰਿੰਦਮ ਵਰਣ ਹੈ। ਬ੍ਰਿੰਦਮ ਨਾਮ ਲਾਲ ਕਮਲ ਕਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਰਜੋ ਗੁਣ ਹੈ ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਹੈ। ਵਰਣ ਦੇਵਤਾ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖਿ ਹੈ। ਅਦਭੁਤ ਤਿਸ ਕੀ ਛਬ ਹੈ। ਕਾਮ ਅਗਨੀ

ਤਿਸਕੇ ਉਦਰ ਮੈਂ ਹੈ। ਸੋ ਕਾਮ ਅਗਨਿ ਅਤਥੂਲ ਦੇਹ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਤਿਸਕੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਬੈਖਰੀ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਤਿਸਕਾ ਰਿਗਵੇਦ ਹੈ। ਅਸਚਰਯ ਲਿੰਗ ਭੂਮਿ ਅਤਥਾਨ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਵਾਹਨ ਹੰਸ ਹੈ। ਸਾਯੁਜ ਮੁਕਤਿ ਹੈ। ਤਿਸ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਖਟ ੬ ਦਲ ਹੈਂ॥ ਖਟ ੬ ਤਿਸ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾਂ ਹੈਂ॥ ਵੈ ਭੰ ਮੰ ਯੰ ਰੰ ਲੰ ੬ ਯੇਹ ਖਟ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅੰਤ੍ਰ ਕੀ ਹੈਂ॥ ਕਾਮ ੧ ਕਾਮਖਯਾ ੨ ਤੇਜਸੀ ੩ ਅਹਲਾਦਰ ੪ ਜੇਸ੍ਰਮ ੫ ਮਿਥਨ ੬ ਯੇਹ ਖਟ ਮਾਤ੍ਰਾ ਤਿਸਕੇ ਬਾਹਰ ਕੀਆਂ ਹੈਂ। ਤਹਾਂਕਾ ਖਟ ੬ ਸਹਸ੍ਰ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੈ। ਸੋ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਤਹਾਂ ਖੋੜਸ ਘਟ ਕਾ ਮੈਂ ਜਪੈ ਤਹਾਂ ਚਾਲੀਸ ਪਲ ਮੈਂ ਚਾਲੀਸ ਅਖਰ ਜਪੈ॥ ੪੦ ਸੋਹੰ ਯੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਪੂਜਾ ਹੈ ਸੋਭਾਵ ਸਹਤ ਅੰਤਰ ਮਨ ਕਰਕੇ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨੈਵੇਦ ਅਖਤ ਪੁਸ਼ਪਾਦਿਕ ਕਲਪ ਕੇ ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਨ ਕਰੈ।

ਇਤਿ ਦੁਤੀਯ ਸ੍ਵਾਧਿਸ੍ਟਾਨ ਚਕ੍ਰੰ॥ ੨॥

ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰੰ ਨਿਰੂਪਣੰ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਕੁੰਡਲਨੀ ਅਸਥਾਨ ਹੈ॥ ਰੰਗ ਸੰਧੂਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈਂ ਤਿਸ ਕਾ। ਸਰਪ ਜੈਸਾ ਤਿਸ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੈ। ਤਿਸ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਅਧੋ ਮੁਖ ਹੈ। ਅਗਨਿ ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਸੁਹਰਣਿ ਤਿਸਕੀ ਸਕਤਿ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤਿਸ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਰਿਖਿ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਕੂਰਮ ਕਲਾ ਹੈ। ਤਿਸਕੀ ਉਦਯਾਨ ਬੰਧ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾਮ ਰੂਪ ਮੰਡਲੀਕ ਕਾ ਕਾਮਖਜਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਨਾਭਿ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਕੁੰਡਲੀ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਅਧੋਮੁਖ ਕੁੰਡਲਨੀ ਜਗਤ ਮਾਤਾ ਹੈ। ਗਰਭ ਵਾਯੂ ਪੁਟਗਿਰਾ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਜਬ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਆਸਨ ਭਾਵਨਾ ਆਦੀ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਕੀ ਗਾਂਠ ਕੋ ਯੋਗੀ ਖੋਲੇਗਾਂ ਤਬਹੀ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਰੂਪੀ ਰਤਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਕੀ ਗਾਂਠ ਜੋਗੀ ਖੋਲੇ ਇਸ ਮੈ ਕਯਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਮੈ ਅਥਰਬਣ ਵੇਦ ਕੀ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਤਥਾਚਸ਼੍ਰੁਤੀਃ ਮਨਸਸ੍ਤੁ ਛਰੰ ਗੀਹਜਸ੍ਤੁ ਤੀਖਯਣੰਬੁਧਿ ਨਿਰਮੱਲਾਂ। ਪਾਦਸਜੋ ਪਰਿ ਸਨੋ ਮ੍ਰਿਜਜ ਤਦ੍ਰੂਯੰ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿੰਤਯੇਤ॥ ੧॥

ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰਖ ਜਬ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸਹਤ ਭਾਵਨਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇ ਤਬ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਹਾਥ ਰਚ ਕੈ ਮਨ ਰੂਪੀ ਛੁਰਾ ਹਾਥ ਮੈ ਪਕੜ ਕੇ ਕੈਸਾ ਭੀ ਛੁਰਾ ਹੈ ਸੁਤਖਯਣ ਮਿਤਿ ਅਤਯੰਤ ਤੀਖਣ ਤਪ ਰੂਪੀ ਸਾਨ ਪਰ ਲਗਾ ਹੂਆ। ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰੋਂ ਸੇ ਨਿਰਮਲ ਬੁਧੀ ਜਿਸ ਛੁਰੇ ਕੀ ਮੁਠ ਪਕੜਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਛੁਰਣੇ ਸੇ ਊਪਰ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਰਦਨ ਕਰਕੇ ਹਯਨਾਮਾ ਨਾੜੀ ਕੋ ਮਨ ਰੂਪੀ ਛੁਰੇ ਸੇ ਕਾਟੇ। ਐਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤਹਾਂ ਵੇਦ ਮੈ ਹੈ। ਤਿਸ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਭੀ ਖਟ ਦਲ

ਹੈਂ ੬ ਖਟ ਤਿਸ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ। ਕੰ ਖੰ ਗੰ ਘੰ ਚੰ ਛੰ॥ ਖਟ ੬ ਸਹਸ੍ਰ ਤਿਸ ਕਾ ਜਾਪ ਹੈ। ਸੋ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਖੋੜਸ ਘੜੀ ਮੈ ਜਪੈ। ਤਹਾਂ ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਪਲ ਮੈ ਚਾਲੀਸ ਅਖਰ ਜਪੈ। ਸੋਹੰ ਯੋਅੰਤ ਕੀ ਪੂਜਾ ਹੈ। ਸੋ ਭਾਵਨਾ ਸਹਤ ਧੂਪ ਦੀਪ ਚੰਦਨ ਕੇਸਰ ਅਖਤ ਪੁਸ਼ਪਾਦਿਕ ਮਨ ਕਰਕੇ ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਨ ਕਰੇ। ਇਸ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਗਰਭ ਪਟਲ ਚਕ੍ਰ ਹੈ। ਵਾਯੂ ਕੀ ਗਰੰਥ ਇਸ ਮੇਂ ਰਹਤੀ ਹੈ॥

ਦੋਃ—ਕੁੰਡਲੀ ਯੋਹ ਹੈ ਨਾਗਨੀ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਇਸ ਨਾਮ। ਸੋ ਯਹ ਸੀਧੀ ਹੋਇ ਜਬ ਸਰੈ ਯੋਗ ਕੋ ਕਾਮ॥ ੩॥ ਇਤਿ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰੰ॥

ਅਥ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਤੁਰਥੰ ਚਕ੍ਰੰ ਮਣੀ। ਪੂਰਕ ਨਾਮਾ ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਊਪਰ ਹੈ ਨੀਲਾ ਤਿਸ ਕਾ ਰੰਗ ਹੈ। ਨਾਭੀ ਮੈਂ ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨ ਤਿਸ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਹੈ। ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਲਖਮੀ ਸਕਤਿ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਵਾਹਨ ਗਰੁੜ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖਿ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਸਾਮਾਨਜ ਵਾਯੂ ਪੌਨ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਦੇਹ ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਹ ਹੈ। ਸੌਮਜ ਤਿਸ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਮਧਜਮਾ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਯਜੁਰ ਤਿਸ ਕਾ ਵੇਦ ਹੈ। ਦਖਿਣਾ ਤਿਸ ਕਾ ਅਗਨਿ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਰਸੰ ਮੋਖਜ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਦਸ ਦਲ ਹੈਂ ਦਸਹੀ ਤਿਸ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੇ ਜਾਨਨ ਸੇ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸਤਜ ੧ ਖਿਮਾ ੨ ਮੇਧਾ ੩ ਤੀਬ੍ਰਤਾ ੪ ਅਰੁਨਾ ੫ ਬਮੀਕਰ ੬ ਹੰਸ ਗ੍ਰਾਮ ੭ ਉਨਮਾਯਾ ੮ ਲਖਮ ੯ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ੧੦॥ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੈ। ਖੋੜਸ ਘਟਿਕਾ ਮੈ ਖਟ ਸਹਸ੍ਰ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਰੈ। ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਪਲ ਮੈ ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਅਖਰ ਜਪੈ। ਸੋਹੰ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਜਪੈ। ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਾ ਭਾਵ ਸਹਤ ਕਰੈ। ਜਲ ਚੰਦਨ ਕੁੰਕਮ ਮਨ ਕਰਕੇ ਰਚੇ ਹੂਏ ਭਾਵ ਸਹਤ ਅਰਪਨ ਕਰੈ॥ ੪॥ ਇਤਿ ਮਣੀ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰੰ॥

ਅਥ ਪੰਚਮ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰੰ ਮਨ ਹੀ ਮੇ ਅਦਭੁਤ ਮਨ ਕੋ ਵਾਸ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਮਨਸਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਸੁਧ ਬੁਧਿ ਤਿਸ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਆਤਮਾ ਰਿਖਿ ਹੈ। ਨਾਭੀ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਦਸ ਅੰਗੁਲਿ ਪ੍ਰਮਾਣ ਇਸ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਨਾਲਿ ਊਪਰ ਕੋ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਨਾਲਿ ਮੈ ਤਿਸ ਪੰਚਮ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲਿ ਕਾ ਨਾਮ ਪਦਮ ਨਾਲਿ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਕਦਲੀ ਪੁਸਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤਿਸਕਾ ਵਰਣ ਹੈ ਨਾਭੀ ਕੇ ਮਧਜ ਭਾਗ ਸੇ ਪੇ ਪਦਮ ਨਾਲਿ ਸਦਾ ਊਪਰ ਮੁਖ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਅਸ਼੍ਰ ਪਤ੍ਰ ਹੈਂ। ਉਨ ਅਸ਼੍ਰ ਦਲੋਂ ਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਅਸ਼੍ਰ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਰਣ ਹੈਂ ਤਿਸ

ਪਦਮ ਕੇ ਜਿਸ ਜਿਸ ਪਤ੍ਰ ਪਰ ਜਬ ਜਬ ਮਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਬ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਤਰੰਗ ਮਨਕੇ ਊਠਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਾ ਨਾਭੀ ਕਮਲ ਕਾ ਦਲ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਪੀਤ ਵਰਣ ਹੈ। ਜਬ ਮਨ ਨਾਭੀ ਪਦਮ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਾਕੇ ਪਤ੍ਰ ਮੈ ਵਾਸਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਮਨ ਕਾਮ ਭੋਗ ਹਾਸ ਬਿਲਾਸ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਤਹਾ ਮਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਮਨ ਕੀ ਰਜੋ ਗੁਣੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਬਹੁਲਤਾ ਸੇ ਅਧਿਕ ਰਹਤੀ ਹੈ ਈਸਾਨ ਕੋਣਕੇ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰ ਕਾ ਗੌਰ ਵਰਣ ਹੈ ਨਾਭੀ ਕਮਲ ਕੇ ਈਸਾਨ ਕੋਣਕੇ ਪਤ੍ਰ ਪਰ ਜਬ ਮਨਕਾ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤਬ ਸਤ੍ਰ ਗੁਣ ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਨ ਕੀ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਮਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਖਿਮਾਂ ਗਯਾਨ ਵੈਰਾਗਾਦੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਮੈ ਮਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਅਧਿਕ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਇਸਾਨ ਕੋਣਕਾ ਕਵਲ ਕਾ ਉਤਮ ਪਤ੍ਰ ਦੂਸਰਾ ਹੈ ॥੨॥ ਤੈਸੇ ਨਾਭੀ ਕਮਲ ਕਾ ਜੋ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਕਾ ਤੀਸਰਾ ਦਲ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਵਰਣ ਸ੍ਵੇਤ ਹੈ। ਜਬ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾ ਕੇ ਨਾਭਿ ਕਮਲ ਕੇ ਦਲ ਪਰ ਮਨਕਾ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਸੁਭ ਕਰਮ ਧਰਮ ਯਸ ਕੀਰਤੀ ਬਾਤ ਮੁਖਸੇ ਕਹੀਕਾ ਨਿਰਬਾਹਾ ਆਦਿਕ ਸੁਧ ਬੁਧੀਕੋ ਮਨ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਯੇਭੀ ਦੈਵੀਸੰਪਤੀ ਹੈ। ਪੂਰਬ ਦਲ ਮੈਂ ਭੀ ਸਤ੍ਰ ਗੁਣ ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਤਹਾਂ ਮਨ ਪੂਰਬ ਦਲ ਕਮਲ ਕੇ ਪਰ ਰਹੇ ॥ ੩ ॥ ਇਤੀ ਪੂਰਬ ਦਲਾ ਅਥ ਅਗਨਿ ਕੋਣ ਦਲ ਅਗਨਿ ਕੋਣ ਕੀ ਓਰ ਕੇ ਕਮਲ ਕੇ ਪਤ੍ਰਕਾ ਰਕ੍ਤ ਵਰਣ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਮਨ ਤਿਸ ਪਤ੍ਰ ਪਰ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਨਿਦ੍ਰਾ ਆਲਸ ਅਸ੍ਤਭਤਾ ਵਿ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿਆਦਿਕ ਮਨਕੇ ਸੁਭਾਵ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਇਤਿ ਚਤੁਰਥ ਪਤ੍ਰ ॥ ਅਥ ਪੰਚਮ ਪਤ੍ਰ ॥ ਤਿਸ ਮਨਸਾ ਪਦਮ ਕੇਦਖਿਣ ਦਿਸਾਕੇ ਪਤ੍ਰ ਕਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਵਰਣ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਕਾ ਹੈ। ਜਬ ਤਹਾ ਮਨਕਾ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕ੍ਰੋਧ ਮਤ ਸਰ ਈਰਖਾ ਵੈਰ ਕਲਹ ਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਸੋ ਮਨਕਾ ਪਯਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਮਨ ਪਦਮ ਕੇ ਦਖਿਣ ਦਿਸਾਕੇ ਦਲ ਪਰ ਇਸਥਿਤ ਰਹਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਮਨ ਕਾ ਤਾਮਸੀ ਸੁਭਾਵ ਰਹਤਾ ਹੈ॥ ਇਤੀ ਪੰਚਮ ਪਤ੍ਰ।। ੫ ॥

ਅਥ ਖਸ੍ਟਮ ਦਲ॥ ਨੈਰਤ ਕੋਣ ਕੇ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰ ਕਾ ਨੀਲ ਵਰਣ ਆਕਾਸ ਵਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਨੀਲ ਵਰਣ ਹੈ॥ ਦਖਿਣ ਪਸਚਮ ਦਿਸਾ ਕੇ ਮਧਯ ਵਰਤੀ ਦੇ ਕਾ ਨਾਮ ਨੈਰਤ ਕੋਣ ਹੈ। ਜਬ ਤਿਸ ਪਤ੍ਰ ਮੈ ਮਨ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਮਨਕੋ ਮਮਤਾ ਅਧਿਕ ਫੁਰਤੀ ਹੈ॥ ਯੇ ਮੇਰੀ ਧਨ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰੇ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇਸ ਹੈਂ। ਇਤਯਾਦਿਕ ਮਮਤਾ ਮਨ ਕੋ

ਪਜਾਰੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ॥ ਯੇਭੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਖਸ੍ਰਮੰ ਪਤ੍ਰੰ ॥ ੬ ॥

ਅਥ ਸਪਤਮੰ ਪਤ੍ਰੰ ॥ ਪਦਮ ਕੇ ਪਸਚਮ ਦਿਸਾ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਕਾ ਕਪਿਲ ਵਰਣ ਹੈ ॥ ਕਪਿਲ ਨਾਮ ਬਾਂਦਰ ਕੇ ਰੰਗ ਕਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪਦਮ ਕੇ ਪਸਚਮ ਦਲ ਪਰ ਜਬ ਮਨ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਮਨ ਵਿਖੇ ਉਤ ਸਾਹ ਆਨੰਦ ਉਲਾਸਾਦਿਕ ਅਨੇਕ ਤਰੰਗ ਉਠਤੇ ਹੈਂ। ਯੇ ਦੈਵੀ ਆਸੁਰੀ ਮਿਸ੍ਰਤ ਸੰਪਤਿ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਸਪਤ ਮੰਦਲੰ ॥ ੭ ॥

ਅਥ ਅਸ੍ਰਮ ਪਤ੍ਰੰ–ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਵਾਯੂ ਕੋਣ ਕੇ ਦਲ ਕਾ ਭੀ ਸਜਾਮ ਵਰਣ ਹੈ। ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਾ ਪਸਚਮ ਦਿਸਾ ਕੇ ਮਧਜ ਵਰਤੀ ਦੇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਾਯੂ ਕੋਣ ਹੈ । ਜਬ ਪਦਮ ਕੇ ਵਾਯੂ ਕੋਣ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਪਰ ਮਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਤਬ ਉਪਰਤਿ ਚਿੰਤਾ ਸੋਕ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਆਦਿਕ ਮਨ ਵਿਖੇ ਆਨ ਉਪਜਤੇ ਹੈਂ । ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਮਨ ਬਜਾਕੁਲ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਮਨ ਵਾਯੂ ਕੋਣ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਪਰ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਇਤਿ ਅਸ੍ਰਮੰ ਪਤ੍ਰੰ ॥ ੮ ॥ ਅਸ੍ਰ ਤਿਸ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ ॥ ਜੰ ੧ ਙੰ ੨ ਟੰ ੩ ਠੰ ੪ ਡੰ ੫ ਢੰ ਣੰ ੬ ਥੰ ੭ ਦੰ ੮॥ ਤਹ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਖਟ ਸਹਸ੍ਰ ਜਾਪ ਹੈ। ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਸੋਹੰ ਖਟ ਸਹਸ੍ਰ ਜਪੈ। ਖੋੜਸ ਘਟਿਕਾ ਮੈ ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਪਲ ਮੈ ਚਾਲੀਸ ਅਖਰ ਜਪੈ। ਭਾਵ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਾ ਕਰੈ। ਜਲ ਚੰਦਨ ਅਖਿਤ ਧੂਪਾਦੀ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਲਪੇ ਹੂਏ ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ ਵਿਸ਼ਨੁ ਨਾਰਾਯਣ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰੈ ॥ ਇਤਿ ਪੰਚਮੰ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਰੰ ੫ ॥

ਅਥ ਮਸ੍ਰਮ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰੰ ॥ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾਂ ਕਪਿਸਵਰਣ ਹੈ । ਤਿਸ ਕਾ ਤਮੋ ਗੁਣ ਹੈ। ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਰੁਦ੍ਰ ਭਗਵਾਨ ਹੈ। ਉਮਾ ਹੈਮਵਤੀ ਤਿਸਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਵਰਣ ਤਿਸ ਕਾ ਮਕਾਰ ਹੈ। ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਹਿਰਣਜ ਗਰਭ ਰਿਖਿ ਹੈ। ਨੰਦੀਗਣ ਬ੍ਰਿਖਭ ਤਿਸਕਾ ਵਾਹਨ ਹੈ। ਏਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਕਾ ਇਸਥਿਤਿ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਕਿਲਾਸ ਜੋਤਿ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਸੁਖਪਤਿ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਸਦਾ ਵਾਚਾ ਹੈ। ਗੌਰੀਪਤਿ ਅਗਨਿ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭੂਮੀ ਹੈ । ਸਾਯੁਜ ਤਿਸ ਕੀ ਮੁਕਤੀ ਹੈ । ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਦਲ ਹੈਂ। ਰੰਗ ਧੂਮ੍ਰ ਹੈ। ਦ੍ਵਾਦਸ ਦਲ ਕਾ ਜੋ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਚੌਫੇਰੇ ਕਪਿਲ ਵਰਣ ਸਰਬਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ । ਤਿਸ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅੰਤਰ ਕੀ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਯੇਹ ਹੈ॥ ਕੰ ੧ ਖੰ ੨ ਗੰ ੩ ਘੰ ੪ ਙੰ ੫ ਚੰ ੬ ਛੰ ੭ ਜੰ ੮ ਝੰ ੯ ਞੰ ੧੦ ਟੰ ੧੧ ਠੰ ੧੨॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਬਾਹਰ ਕੀ ਭੀ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ । ਸੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਯੇ ਹੈਂ ॥ ਰਦ੍ਰਾਣੀ ੧ ਤੇਜਸਾ ੨

ਤ੍ਰਾਪਨਾ ੩ ਸਪਤਾ ੪ ਚੈਤਨਿ ੫ ਸਿਵਾ ੬ ਸਾਂਤਿਦਾ ੭ ਉਮਾ ੮ ਗੌਰੀ ੯ ਪੁਨਮਾਤ੍ਰਾ ੧੦ ਜ੍ਵਾਲਾ ੧੧ ਪਰਜ੍ਵਾਲਾ ੧੨ ਯੇ ਅੰਤ੍ਰ ਬਾਹਰ ਕੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈਂ। ਤਹਾਂ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਖਟ ਸਹਸ੍ਰ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੈ। ਸੋ ਖੋੜਸ ਘਟਿਕਾ ਮੈਂ ਕਰੈ ਪੁਨਾ ਚਾਲੀਸ ਪਲ ਮੈਂ ੪੦ ਚਾਲੀਸ ਅਖਰ ਜਪੈ ੪੦ ਅੰਤਰ ਮਾਨਸੀ ਪੂਜਾ ਕਰੈ। ਜਲ ਅਖਤ ਚੰਦਨਾਂਦੀ ਸੁਗੰਧ ਪਦਾਰਥ ਭਾਵ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਅਰਪਣ ਕਰੈ ਸੋਹੰ ਭਾਵ ਸਹਤ ਜਪੈ॥ ਇਤਿ ਖਸ਼੍ਟਮ ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰੰ॥ ੬॥

ਅਥ ਸਪਤਮੰ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰੰ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਕੰਠ ਕੇ ਮਧ ਵਾਸਾ ਹੈ ਧੂਮ ਜੈਸਾ ਤਿਸ ਕਾ ਵਰਣ ਹੈ। ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਜੀਵ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਹੈ। ਵੈਰਾਟ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖੀ ਹੈ। ਉਦਾਨ ਵਾਯੂ ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਹਨ ਹੈ। ਤਿਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਮੇਂ ਜ੍ਵਾਲਾ ਕਲਾ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਜਲੰਧ੍ਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ। ਮਹਾਕਾਰਣੀ ਤਿਸ ਕੀ ਦੇਹ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਤੁਰੀਆ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਵਾਚਾ ਪਰਮ ਸਨੇਹ ਹੈ। ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਵੇਦ ਅਥਰਬਣ ਹੈ। ਜੰਗਮ ਤਿਸ ਕਾ ਲਿੰਗ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਸਮਿਤਾ ਭੂਮੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਸਾਲੋਕ ਮੁਕ੍ਤਿ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਿਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਖੋੜਸ ਦਲ ਹੈਂ। ਖੋੜਸ ਹੀ ਤਿਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕੀਆ ਅੰਤ੍ਰ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ। ਸੋ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਯੇ ਹੈਂ॥ ਅਆ ੧ ਇਈ ੪ ਉਊ ੬ ਰਿਰੀ ੮ ਲ੍ਰਿਲ੍ਰੀ ੧੦ ਏਐ ੧੨ ਓਔ ੧੪ ਅੰਅਂ ੧੬ ਯੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ

ਅਥ ਬਾਹਰ ਕੀ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਹੇ ਹੈਂ॥ ਵਿਦ੍ਯਾ ੧ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ੨ ਇਛਾ ੩ ਕ੍ਰਿਯਾ ੪ ਗਜਾਨ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ੬ ਸੀਤਲਾ ੭ ਮਹਾਸੁਵਿਦ੍ਯਾ ੮ ਮਹਾਮਾਯਾ ੯ ਬੁਧਿ ੧੦ ਤਾਮਸ ੧੧ ਮੈਤ੍ਰ ੧੨ ਮਾਤ੍ਰਾਯਣੀ ੧੩ ਕੋਮਾਰੀ ੧੪ ਰੋਹਣੀ ੧੫ ਪੁੰਸਨਸਿੰਘਨੀ੧੬ ਇਸ ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਮੇਂ ਇਸਥਿਤ ਪਾਇਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਮੈਂ ਇਕ ਸਹਸ੍ਰ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਜਪੈ। ਛਿਤਾਲੀਸ ੪੬ ਪਲ ਮੈ ਤਹਾਂ ਚਾਲਸ ਵਰਣ ਜਪੈ ੪੦ ਏਹੀ ਸੋਹੰ ਕੀ ਅੰਤਰ ਕੀ ਪੂਜਾ ਹੈ। ਜੋ ਭਾਵ ਸਹਤ ਸੋਹੰ ਕਾ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੈ। ਜਲ ਚੰਦਨ ਕੇਸਰ ਕੁੰਕਮ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਰਪਣ ਕਰੈ ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰਖ॥ ਇਤਿ ਵਿਸੁਧਚਕ੍ਰੰ

ਅਥ ਅਸ਼੍ਟਮੰ ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰੰ॥ ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਾਸਿਕਾ ਮੈਂ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਓਂਕਾਰ ਤਿਸਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਸੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀ ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਸਕ੍ਤੀ ਹੈ। ਵੈਰਾਟ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖੀ ਹੈ। ਤੀਨ ਤਿਸਕੇ ਵਰਣ ਹੈਂ। ਅਕਾਰ ੧ ਉਕਾਰ ੨ ਮਕਾਰ ੩ ਯੇ ਤੀਨ ਤਿਸ ਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ। ਰਜੋ ੧ ਤਮੋ ੨ ਸਤ੍ਵ ੩ ਯੇ ਤੀਨ ਤਿਸ ਕੇ ਗੁਣ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੁਦ੍ਰ ਵਿਸਨੁ ਯੇ ਤੀਨੋਂ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਇੜਾ ਪਿੰਗਲਾ

ਸੁਖਮਨਾ ਆਦਿਕ ਬਹੱਤਰਕਰੋੜ ਬਹੱਤਰ ਲਖਦਸ ਹਜਾਰ ਦੋਸੈ ਸਰੀਰਕੀ ਨਾੜੀਮੈਂ ਏਕਸੌ ਏਕ ਨਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈਂ। ਏਕਸੌ ਏਕ ਨਾੜੀ ਮੈਂ ਭੀ ਨੌ ਨਾਟਿਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈਂ॥ ਨੌ ਨਾੜੀ ਮੈਂ ਭੀ ਯੇ ਤੀਨ ਨਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈਂ। ਸੋ ਇਨ ਤੀਨੋ ਨਾੜੀ ਮੈਂ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਇੜਾ ਮੈ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਪਿੰਗਲਾ ਨਾੜੀ ਮੈਂ ਸੂਰਯ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸੁਖਮਨਾ ਮੈਂ ਆਕਾਸ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਅਪ ਤੇਜ ਵਾਯੂ ਆਕਾਸ । ਪ੍ਰਾਨ ਅਪਾਨ ਬਜਾਨ ਸਮਾਨ ਉਦਾਨ ਨਾਗ ਕੂਰਮ ਕ੍ਰਿਕਲ ਦੇਵਦਤ ਧਨੰਜੈ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਮਨ ਬੁਧ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅੰਤਹਕਣ ਇਨ ਸਰਬੋਂ ਕਾ ਦੇਹ ਮੈਂ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਯੇ ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ॥੮॥ ਇਤਿ ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰ ਅਸ੍ਰਮੋ॥

ਅਥ ਨਵਮੋਂ ਆਗਜਾ ਚਕ੍ਰੰ॥ ਆਗਜਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਭ੍ਰੂਵੋਂ ਕੇ ਮਧਜ ਮੈਂ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਆਗਜਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਰਕ੍ਤ ਵਰਣ ਹੈ। ਅਗਨਿ ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਸੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀ ਤਿਸ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਹੰਸ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖੀ ਹੈ। ਸਦਾ ਚੈਤਨਜ ਵਾਹਨ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਗਜਾਨ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਗਜਾਨ ਹੈ। ਵਾਚਾ ਤਿਸ ਕੀ ਸਾਮਵੇਦ ਹੈ ਸ੍ਵਰੂਪ ਲਿੰਗ ਹੈ। ਆਗਜਾ ਚਕ੍ਰ ਕੀ ਅਰਧ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈ। ਆਕਾਸ ਤਿਸ ਕਾ ਤਤ ਹੈ। ਜੀਵ ਹੰਸ ਚੈਤਨਜ ਹੈ। ਸੁਨਜ ਨਿਰਾਲੰਬ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ। ਆਗਜਾ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਯੁਗਲ ਪਤ੍ਰ ਹੈਂ। ਦੋ ਹੀ ਤਿਸਕੀਆਂ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ॥ ਸੁਹੰਖੜੰ ੧ ਅੰਖਜਤ ੨॥ ਤੈਸੇ ਬਾਹਰ ਕੀਆਂ ਭੀ ਦੋ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੈਂ ਪ੍ਰਣਵ ੧ ਖਿਤੀ ੨ ਆਗਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਏਕ ਸਹਸ੍ਰ ਹੈ। ਸੋ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਮੈਂ ਕਰੈ। ਪੁਨਾ ਛਿਤਾਲੀ ਪਲ ਮੈਂ ੪੬ ਵਰਣ ਚਾਲੀਸ ੪੦ ਜਪੈ ਸੋਹੰ ਪੂਜਾ ਮਾਨਸੀ ਕਰੈ ਧੂਪ ਦੀਪਾਦੀ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਅਰਪਣ ਕਰੈ॥

ਇਤਿ ਨਵਮੰ ਆਗਜਾ ਚਕ੍ਰੰ॥੯॥

ਅਥ ਦਸਮੰ ਪੂਰਕ ਨਾਮ ਚਕ੍ਰੰ॥ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਲਿਲਾਟ ਮੰਡਲ ਮੈ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਸ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਰਿਖੀ ਹੈ ਦੋ ਤਿਸ ਕੇ ਦਲ ਹੈਂ। ਅਦਭੁਤ ਤਿਸ ਕੀ ਸਿਖਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਾਸਨਾ ਕਲਾ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਸੁਧਾ ਕਲੋਲ ਨਦੀ ਅਤਿ ਗਤਿ ਹੈ। ਤਿਸ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕੀਆਂ ਯੇ ਚਾਰ ਮਹਾਕਾਲਾ ਹੈਂ॥

ਸੋ: ਮਹਾ ਕਲਾ ਯੇ ਚਾਰ ਅੰਬਕ ਪੁਨ ਲੰਬਿਕ ਕਹੀ। ਅਰ ਘੰਟਿਕਾ ਬਿਚਾਰ ਕਹੀ ਤਾਲੁਕਾ ਚਤੁਰਥੀ। ਛਪਯ॥ ਅਦਭੁਤ ਦੇਹ ਸ੍ਵਰੂਪ ਰੂਪ ਬਹੁ ਬਰਨ ੨ ਬਗ। ਬ੍ਰਿਖਭ ਮ੍ਰਿਗ ਪੁਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾਕ ਮੁਖ ਨੈਨ ਐਨ ਨਗ। ਅਸ੍ਵ ਗ੍ਰੀਵ ਛਬਿ ਸੀਵ

ਪੂਛਮਯੂਰ ਬਿਰਾਜੈ। ਹੰਸ ਬਦਨ ਸੁਭ ਅੰਗ ਪਾਇ ਸੁਭ ਚਾਰੋ ਛਾਜੈ। ਏਹ ਬਿਧ ਲਿਲਾਟ ਮੰਡਲ ਬਿਖੈ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਬਖਾਨਜੈ। ਸੁਖ ਸਿੰਧੁ ਸੂਖ ਸੁਮੂਲ ਯਹਿ ਯੋਗ ਯੁਕ੍ਤਿ ਕਰ ਜਾਨਜੈ॥

ਦੋ:-ਐਸੇਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਇਕੈਯੋਗੀਹੋਤ ਅਨੰਦ। ਨਿਜਇਛਾਜੀਵਤ ਰਹੈ ਕਾਟ ਕਾਲਕੇਫੰਧ॥

ਇਤਿ ਦਸਮੰ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰੰ॥ ੧੦ ॥

ਅਥ ਸਹਸ੍ਰ ਦਲ ਏਕਾਦਸਮੋ ਚਕ੍ਰੰ॥ ਏਕਾਦਸ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਚੋਟੀ ਕੇ ਮਧ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਤਿਸਕੇ ਕਮਲ ਕਾ ਸਹਸ੍ਰ ਦਲ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ਹੈ। ਚੇਤਨਾ ਤਿਸ ਕੀ ਸਕਤਿ ਹੈ। ਵੈਰਾਟ ਤਿਸ ਕਾ ਰਿਖਿ ਹੈ। ਤੁਰੀਆ ਤਿਸਕੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਗੁਣਾਤੀਤ ਆਤਮਾ ਤਹਾ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੀ ਵਾਚਾ ਅਨੂਪਮਹੈ। ਸੋਹੰ ਦੇਵਹੈ। ਸਹਸ੍ਰ ਦਲ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਏਕ ਸਹਸ੍ਰ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੈ। ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਮੈ ਜਪੈ। ਇਕੀਸ ਸਹਸ੍ਰ ਛੇ ਸੈ ਆਠ ਪਹਰ ਮੈਂ ਸ੍ਵਾਸ ਦੇਹੀ ਕੋ ਆਂਵਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਸ੍ਵਾਸ ਸ੍ਵਾਸ ਸੋਹੰ ਅਹੰਸঃ ਯੇ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਜਪੈ। ਯੇਹੀ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਏਕਾਦਸ ਚਕ੍ਰੰ॥੧੧॥

ਅਥ ਦ੍ਵਾਦਸਮੋ ਚਕ੍ਰੰ॥ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧ੍ਰ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਵਾਰ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰਖ ਤਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਮੈ ਸੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀ ਕੇ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧ੍ਰ ਕੀ ਸੁਖਮਨਾ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਮੇਂ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਨਿ ਕਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਅਹੰਸঃ ਸੋਹੰ ਅਹੰਸঃ ਇਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਹੈ। ਸੋ ਯੋਗੀਸ੍ਵਰ ਇਸ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕੋ ਸ੍ਵਾਸ ਪ੍ਰਸ੍ਵਾਸ ਅੰਤਰ ਜਪਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ। ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਸਾਮਾਨਜ ਪੁਰੁਖ ਭੀ ਯੋਗ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਭੀ ਸੋਹੰ ਅਹੰਸঃ ਇਸ ਮਹਾਂ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕੋ ਸ੍ਵਾਸੋ ਸ੍ਵਾਸ ਜਪੈਂਗਾ ਸੋ ਪੁਰੁਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੀ ਏਕ ਸੌ ਬੀਸ ਬਰਸ ਕੀ ਪੂਰੀ ਆਰਬਲਾ ਭੋਗੇਗਾ। ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਅਰੋਗ ਰਹੇਗਾ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਸਕਾਮ ਪੁਨੋਂ ਕਾ ਲੇਤ ਨ ਲਗੇਗਾ। ਜੇ ਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕੋ ਯੁਕਤੀ ਸਹਤ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਸੋ ਯੁਕਤੀ ਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕੀ ਯੇ ਹੈ। ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਕਰੇ ਅਲਪ ਹੀ ਨ੍ਰਿਦ੍ਰਾ ਕਰੇ ਅਲਪ ਹੀ ਬੋਲਨ ਮੈਥਨ ਆਦਿ ਕਰੇ ਏਕ ਆਸਨ ਪਰ ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਕਰ ਚਾਰੋਂ ਸੰਧਯਾ ਮੈਂ ਜਪੈ ਮਿਥਯਾ ਨਾ ਬੋਲੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਤਾ ਰਹੇ। ਹੈ ਤੋ ਏਹੀ ਯੁਕਤਿ ਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕੀ ਤਥਾਪੀ ਗੁਰੂ ਸੇ ਪੂਛ ਕੇ ਕਰੇ ਤਬ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਏਕ ਸੋ ਬੀਸ ਬਰਸ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਹ ਉਤਮ ਸ੍ਵਰਗੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਤਹਾਂ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ

ਅਪਸਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਉਤਮ ਮਨ ਬਾਂਛਿਤ ਭੋਗਾਂ ਕੋ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਾ ਉਤਮ ਕੁਲ ਮੇਂ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਕੇ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਉਤਮ ਮਹਾਤਮ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਾ ਹੀ ਹੈ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਾ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕਬੀ ਦੁਰਗਤੀ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਅਵਸਜ਼ੇ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਤਮਾਂ ਤਤਵੇਤਾ ਕਾ ਸੰਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਮੇ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸਬਦ ਅਨਾਹਤ ਭਿੰਨ ੨ ਸੁਨਤਾ ਹੈ॥ ੩੭॥

ਤਥਾਚ ਮਃ ਹਰਿ ਜੀਉ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰ ਰਖ ਕੈ ਵਾਜਾ ਪਵਣ ਵਜਾਇਆ ਵਜਾਇਆ ਵਾਜਾ ਪਾਉਣ ਨਉ ਦੁਆਰੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਏ ਦਸਵਾ ਗੁਪਤ ਰਖਾਇਅ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੇ ਲਾਇਭਾਵਨੀ ਇਕਨਾ ਦਸਵਾਂ ਦੁਆਰ ਦਿਖਾਇਆ ਤਹਾਂ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਨਾਉ ਨਵ ਨਿਧ ਤਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨਜਾਈ ਪਾਇਆ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਹਿਰ ਪਿਆਰੇ ਜੀਉ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰ ਰਖਕੈ ਵਾਜਾ ਪਵਣ ਵਜਾਇਆ॥ ੩੮॥

ਹਰਿ ਨਾਮ ਸਮੂਹ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਅਗਜ਼ਾਨ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਕਾਰਯ ਕੋ ਆਪਣੇ ਭਗਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਮਨ ਸੇਂ ਹਰਿ ਕੇ ਉਨ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਜੋ ਸੁਧ ਕਰ ਡਾਰੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹਰਿ ਹੈ ਤਿਸ ਹਰਿ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਗੁਫਾ ਕੇ ਬੀਚ ਵਾਯੂ ਕੋ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਾਏ ਕੇ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਨਾਹਤ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਵਾਜਾ ਨਾਮ ਯੰਤ੍ਰ ਕੋ ਬਜਾਵਤਾ ਹੈ ਭਯਾ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਵਾਜੇ ਕੇ ਨਵ ਦੁਆਰੇ ਤੋ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿਖਾਏ ਹੈਂ ਜੋ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰਰ ਨੇ ਗੁਪਤ ਰਖ ਛੋਡਯਾ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਵੋ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਮੁਖ ਅਸਥਾਨ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਗਰ ਮੈਂ ਜੋ ਰਾਜਾ ਕਾ ਮਹਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਨਗਰ ਕੇ ਮੰਦਰੋਂ ਸੇ ਊਚਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮਹਲ ਮੈ ਭੀ ਜ਼ਹਾਂ ਰਾਜਾ ਕੀ ਹਰ ਵਕਤ ਰਹਾਇਸ਼ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਸਰਬ ਉਤਮ ਪਦਾਰਥ ਰਖੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਨਗਰੀ ਵਿਖੇ ਭੀ ਦਸਮ ਦਵਾਰ ਊਚਾ ਹੈ ਔ ਦਸਮ ਦਵਾਰ ਵਿਖੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਰਾਗ ਚੋਜ ਤਮਾਸੇ ਨਵ ਨਿਧਜਾਂ ਅਠਾਰਾਂ ਸਿਧਜਾਂ ਤੇ ਆਦਿ ਅਨੰਤ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਦਸਮ ਦਵਾਰ ਵਿਖੇ ਹੈ ਤਿਸ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀ ਪਾਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨੀਕ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਪੂਰਨ ਹੈ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਵਿਖੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਿਉਂ ਨ ਹੋਵੇ ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਕੋਟਾਂਨ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂ ਕਾ ਸਵਾਮੀ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਤਹਾਂ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕਾ ਅੰਤ ਪਾਯਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸਾ ਜੋ ਸਰਬ ਸੇ ਉਤਮ ਅਸਥਾਨ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਹੈ ਤਿਸ

ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਕਲਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਨੇ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਹਾਥ ਰਖੀ ਹੈ। ਜੋ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਮੈ ਸ੍ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤ੍ਯੰਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜਿਗ੍ਯਾਸਾ ਕਰਕੇ । ਤਿਸ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਵਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਸਰਬਾਤਮਾ ਪਰਮ ਪ੍ਯਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈਂ ਸੋ ਤਿਨੋਂ ਨੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਗੁਫਾ ਮੈ ਵਾਯੂ ਕੋ ਰਖਕੇ ਵਾਜਾ ਪਵਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਜਾਯਾ ਹੈ। ਵਜਾਵਨੇ ਵਾਲਾ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਵਜਾਵਨੇ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਮੈ ਆਕਾਸ ਬਜਤਾ ਹੈ। ਦੰਡ ਦਿਕ ਮਾਰੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੇਵਲ ਵਾਯੂ ਸੇ ਜੋ ਬਜੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨਾਹਦ ਸਬਦ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਮੈ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਨਾਹਤ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਅਦਭੁਤ ਧੁਨਿ ਨਿਰੰਤਰ ਯੋਗੀ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ॥ ੩੯ ॥

ਦੋਃ—ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਮੈ ਚਕ੍ਰ ਸੁਨ ਚਪਲਾ ਸਮ ਜਹ ਜੋਤਿ। ਯਗੀਸ੍ਵਰ ਤਹਿ ਸੁਨਤ ਹੈਂ ਹੰਸ ਸਬਦ ਉਦੋਤ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਮੰ ਸੁਨ ਚਕ੍ਰੰ ॥ ੧੨ ॥

ਅਬ ਦ੍ਵਾਦਸ ਚਕ੍ਰ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਵਰਨਨੰ ॥ ਮੂਲ ਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਅਧਾਰ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ। ੧। ਸ੍ਵਾਧਿਸ੍ਟਾਨ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਲਿੰਗ ਅਸਥਾਨ ਹੈ । ੨ । ਯੋਨੀ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਕੁੰਡਲਨੀ। ੩। ਮਣਿ ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਾਭੀ ਅ੦ ਹੈ। ੪। ਮਨਸਾਂ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਭੀ ਨਾਭਿ ਅ੦ ਹੈ। ੫। ਅਨਾਹਦ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦਾ ਅ੦। ੬। ਵਿਸੁਧ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਕੰਠ ਅ੦।੭। ਬਲਵਾਨ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਨਾਸਿਕਾ ਅ੦। ੮। ਆਗ੍ਯਾ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਭ੍ਰੂਵ। ੯। ਪੂਰਕ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਲਲਾਟ ਹੈ। ੧੦। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਲੋਲ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਸੀਮਾ। ੧੧। ਸੁੰਨ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਅਃ। ੧੨ । ਅਬ ਪੰਚ ਮੁਦ੍ਰਾ ਵਰਨਨੰ ॥ ਖੇਚਰੀ ੧ ਭੂਚਰੀ ੨ ਚਾਚਰੀ ੩ ਗੋਚਰੀ ੪ ਉਨਮਨੀ ੫ ॥ ਅਬ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ॥ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਸਾਧੈ ਜਿਹਵਾ ਲੰਬੀ ਕਰੈ। ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਕਰ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਮੈ ਪਹੁਚਾਵੈ। ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਸੁਧਾ ਪਾਨ ਕਰੈ। ਅਲਪ ਬੋਲੈ ਅਲਪ ਹੀ ਅਹਾਰ ਕਰੈ। ਗਊ ਕਾ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕਰੈ। ਗੁਰੂ ਉਕ੍ਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਸਾਧੇ। ਪ੍ਰਥਮ ਥੋਹਰ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਲੈਕੇ ਕਰਦ ਕੀ ਨੋਕ ਬਨਾਵੈ। ਪੁਨਾ ਰਸਨਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਝੀਨੀ ਨਾੜੀ ਹੈ ਤਿਸ ਨਾੜੀ ਕੋ ਕੇਸ ਸਮ ਕਾਟੇ ਪੁਨਾ ਊਪਰ ਚੂਰਨ ਮਰਦਨ ਕਰੈ। ਅਬ ਮਰਦਨ ਕਾ ਚੂਰਨ। ਤ੍ਰਿਫਲਾ ਤੋਲਾ ਏਕ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਨਿਮਕ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਖੂਬ ਬਰੀਕ ਕਰੈ। ਪੁਨਾ ਰਸਨਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਮਰਦਨ ਕਰੈ । ਤਾਂ ਪੀਛੇ ਗਰਮ ਜਲ ਸੇਤੀ ਕੁਲਜਾਂ ਕਰ ਡਾਰੇ। ਤਦਨੰਤਰ ਆਪਣੀ ਦੋ ਅੰਗੁਰੀ ਸੇ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਖੈਚੇ। ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੋ ਧੋਵਨ ਕਰੇ । ਇਸ ਯੁਕ੍ਤ ਸੇ ਰਸਨਾ ਕੋ ਲੰਬੀ ਕਰੈ

ਅਪਰ ਯੁਕ੍ਤਿ ਰਸਨਾ ਲੰਬੀ ਕਰਨੇ ਕੀ। ਬਰੀਕ ਚੀਰ ਕੀ ਪਟੀ ਸੇ ਖੂਬ ਘੁਟ ਕੇ ਮਾਥਾ ਬਾਂਧੇ। ਸਨਮੁਖ ਦਰਪਣ ਰਖਕੇ ਕਾਗ ਆਸਨ ਕਰੇ। ਪੁਨਾ ਆਪਨਾ ਮੁਖ ਪਸਾਰ ਕੇ ਦਰਪਣ ਮੈ ਦੇਖ ਕੇ ਤੀਖਣ ਕਰਦ ਕੀ ਨੋਕ ਸੇ ਜਿਹਵਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਕੀ ਨਾੜੀ ਕੋ ਕਾਟੇ। ਬਹੁਰੋ ਚੂਰਨ ਊਪਰ ਮਰਦਨ ਕਰਕੇ ਪਾਨੀ ਗਰਮ ਕੀ ਤੀਨ ਚੁਲੀਆਂ ਕਰ ਡਾਰੇ। ਆਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠ ਕੇ ਖਟ ਮਾਸ ਪਰਯੰਤ ਗੁਰੂ ਉਕ੍ਤ ਯੁਕ੍ਤੀ ਸੇ ਯਤਨ ਕਰੇ ਤਬ ਰਸਨਾ ਬਢ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਛੇ ਅੰਗੁਲੀ ਰਸਨਾ ਬਢ ਜਾਵੇ ਤਬ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਮੇਂ ਜਾਇ ਲਾਗਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕੇ ਕਪਾਟ ਖੁਲ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਸਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਸੋ ਯੋਗੀ ਤਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਯੋਗ ਮਾਰਗ ਮੈ ਯੇ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਪਾਂਚੋਂ ਮੁਦ੍ਰਾ ਮੈ ਮੁਖ ਹੈਂ ਸਰਬ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕੀ ਰਾਜਾ ਰੂਪ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੈ। ਬੰਧਉਡਿਆਨ ਲਗਾਵੈ ਤੀਜੈ ਕਰ ਕਰ ਧ੍ਯਾਨ ਸਮਾਵੈ। ਚੌਥੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਪੀਵੈ। ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਮੈ ਸਰ ਜੋਇ। ਪੰਚਮ ਰੁਧ੍ਰ ਦੂਧ ਸਮ ਹੋਇ। ਚੌਬੀਸ ਬਰਸ ਕਰੇ ਯੇ ਨੇਮਾ। ਆਛਤੀਸ ਹੋਇ ਤਬ ਛੇਮਾ। ਪਰਤੰਤ੍ਰ ਤਾਸ ਗਲੀ ਖੋਵੈ। ਕਾਮਚਾਰੀ ਸੁ ਛੰਦ ਸੁ ਹੋਵੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਬਡੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਖੇਚਰੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਵਾਸਾ ਮੁਖ ਮੈ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਮਣੀਆਂ ਮੈ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਉਤਮ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਮੁਦ੍ਰਾ ਮੈਂ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਗਊਆਂ ਮੈ ਕਾਮਧੇਨ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬਨੋਂ ਮੈਂ ਨੰਦਨ ਬਨ ਉਤਮ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸਿਰ ਉਤਮ ਅੰਗ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਪਾਂਚੋ ਮੁਦ੍ਰਾ ਮੈ ਖੇਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹੈ॥ ੧੦॥ ਅਥ ਭੂਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ॥ ਭੂਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕਾ ਵਾਸਾ ਨਾਸਿਕਾ ਮੈ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਨ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਦੋਨੋ ਵਾਯੂ ਕੋ ਏਕ ਕਰਕੇ ਜਾਨੈ।

ਜਿਤ ਘਰ ਪ੍ਰਾਨ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹੈ। ਜਾਇ ਅਪਾਨ ਉਸੀ ਘਰ ਬਹੈ। ਏਕ ਕਰੈ ਕਰ ਕਰ ਨਿਤ ਧ੍ਯਾਨ। ਜੀਤੈ ਮਨ ਪਵਨ ਸੁਖ ਥਾਨ॥ ੧॥ ਗਗਨ ਚੜਨ ਕੀ ਆਸਾ ਹੋਇ। ਜੀਤ ਪਵਨ ਮੇਟੈ ਦੁਖ ਦੋਇ। ਗੁਦਾ ਦ੍ਵਾਰ ਕੋ ਬੰਧ ਲਗਾਵੈ। ਏਡੀ ਮੂਲ ਦ੍ਵਾਰ ਕੋ ਲਾਵੈ॥ ੨॥ ਆਸਨ ਸਿਧ ਕੀਜੀਐ ਐਸੇ। ਨਾਸਾ ਅਗ੍ਰ ਧ੍ਯਾਨ ਵਿਧਿ ਤੈਸੇ ਜਬੈ ਵਸ ਹੋਇ ਮਨ ਅਰ ਪਵਨ। ਹੋਇ ਨਸ਼੍ਟ ਵਿਖਯਨ ਕੇ ਬੰਧਨ। ੩। ਗੋ ਮੁਖ ਆਸਨ ਬੈਠ ਕੇ ਸਾਧੈ। ਰਾਖੈ ਧ੍ਯਾਨ ਯੁਕ੍ਤਿ ਸੋ ਬਾਂਧੈ॥

ਦੋਃ–ਜਾਨੈ ਮੁਦ੍ਰਾ ਭੂਚਰੀ ਪਾਵੈ ਪਰਮ ਸ੍ਵਰੂਪ। ਪਰਮ ਗੋਪ ਦੁਰਲਭ ਮਹਾ ਭੂਚਰਿ ਮੁਦ੍ਰਾ ਰੂਪ॥ ਇਤਿ ਭੂਚਰਿ ਮੁਦ੍ਰਾ॥ ੨॥

ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਮੁਦ੍ਰਾ ਚਾਚਰੀ॥ ਚਾਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕਾ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੈ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰਖ ਇਸਥਿਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲੀ ਅਗ੍ਰ ਭਾਗ ਮੈ ਦੇਖੇ

ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪਾਚੋਂ ਤਤ ਸੁਰ ਮੈ ਆਪੇ ਆਪਨੇ ਰੂਪ ਸਹਤ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਆਵੈਗੇ। ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਪਵਨ ਦੋਨੋ ਥਿਰ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਅਚਲ ਟਕ ਟਕੀ ਲਾਗ ਰਹੈ। ਤਬ ਅਸਚਰਯ ਰੂਪ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ। ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਸਰਬ ਵਿਭੋ ਧਯਾਨ ਗੋਚਰੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਧਯਾਨ ਨਿਸ੍ਟ ਹੋਇਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਕਹ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਦੀਰਘ ਤਾਰ ਭਾਨਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਆਵਤਾ ਹੈ॥ ਇਤਿਚਾਚਰੀਮੁਦ੍ਰਾ

ਅਥ ਚਤੁਰਥੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਅਗੋਚਰੀ॥ ਅਗੋਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕਾ ਸ੍ਰਵਣੋ ਮੈ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਯੋਗੀਜਨਾ ਕੋ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਗਯਾਨ ਸੁਰਤਿ ਦੋਊ ਇਕੈ ਕਰੈ। ਪਲਦ ਅਗੋਚਰ ਨਿਜ ਅਨੁਸਰੈ। ਸਬਦ ਅਨਾਹਤ ਮੈ ਮਨ ਲਾਵੈ। ਇੰਦ੍ਰੀ ਥਿਰਕਰ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਵੈ। ਲਾਖੋ ਕੋਸ ਸੇ ਬਾਚਾ ਸੁਨੈ। ਰੀਤਿ ਸਮੀਪ ਜਿਉਂ ਮਨ ਮੈ ਗਨੈ॥ ੧॥ ਇਤਿ ਅਗੋਚਰੀ ਮੁਦ੍ਰਾ॥ ੪॥

ਅਥ ਉਨਮਨੀ ਮੁਦ੍ਰਾ॥ ਚੌਃ ॥ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਯਾਕੋ ਹੈ ਵਾਸਾ। ਲਾਇ ਸਮਾਧ ਤਜੈ ਸਭ ਆਸਾ। ਤਾਮੇ ਆਨੰਦ ਰਹੈ ਜੋਗੀਜਨ। ਕਲ ਕਲੇਸ਼ ਨਹ ਬਯਾਪੈ ਤਹ ਤਨ॥ ੨॥ ਜੀਵ ਹੋਤ ਪਰਮਾਤਮ ਰੂਪ। ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁ ਹੰਸ ਸ੍ਵਰੂਪ। ਧਯਾਤਾ ਧਯਾਨ ਧੇਯ ਤਹ ਨਾਹੀ। ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਚੇਤੰਨਯ ਸੁ ਆਹੀ॥ ੩॥ ਸਕਲ ਭੇਦ ਕੋ ਮਰਮੀ ਹੋਵੈ। ਦੁਬਿਧਾ ਸਕਲ ਜੀਵ ਕੀ ਖੋਵੈ॥ ਇਤੀ ਪੰਚ ਮੁਦ੍ਰਾ॥

ਅਥ ਯਮ ੧੫ ਪੰਚਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ। ਨੇਮ ੨ ਪੰਚਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਆਸਨ ੩। ੮੪੦੦੦੦੦ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ। ਜਿਤਨੇ ਲਖ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਯੋਨਜਾਂਹੈਂ ਉਤਨੀ ਹੀ ਲਖ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਆਸਨ ਹੈਂ ਆਸਨ ਨਾਮ ਬੈਠਕ ਕਾ ਹੈ। ੩। ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ੨ ਰੇਚਕ ਰੂਪ ਭੇਦ ਸੇ ੩ ਪਖਯਾਂਤਰ ਮੈ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਭੀ ਹੈ। ੪। ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ। ੫। ਧਾਰਣਾ ੬ ਧਯਾਨ ੭ ਸਮਾਧਿ ੮ ਇਨ ਸਭ ਕਾ ਅਰਥ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ। ਪਿਸ੍ਟ ਪੇਸ਼ਣ ਨਯਾਯ ਰੂਪ ਦੋਸ਼ ਕੇ ਆਨੇ ਸੇ ਪੁਨਾ ਇਨ ਕਾ ਅਰਥ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਜੀ ਕੇ ਮਤ ਮੇਂ ਯਮ ਨੇਮ ਦੋਨੋ ਪਾਂਚ ੨ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇਹੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ੧ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਮਤਮੈ ਭੀ ਪਾਂਚ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈਂ ਜੋ ਕੁਛ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ ਅਲਪਸਾ ਸੋ ਈਹਾਂ ਲਿਖ ਦੀਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਕਾ ਸਭ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਦਯਾ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਮਾਨ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਆਤਮਾਂ ਕੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਸੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਨ ਦੁਖਾਵਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦਯਾਹੈ॥ ੬॥ ਅਨਾਗ੍ਰਹਾਸਚੀ ਝੂਠੀ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕਾ ਹਠ ਨਕਰਨਾ॥ ੮॥ ਛਿਮਾਵਾਨ ਹੋਣਾ ਸ਼ਬਦ ਅਪ ਸ਼ਬਦ ਕੇ ਸਹਾਰਣੇ ਕਾ

ਨਾਮ ਛਿਮਾ ਹੈ । ਔਰ ਭੀ ਇਸ ਪਰ ਕੋਈ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰੇ ਤਬ ਸਹਾਰ ਲੇਵੇ ਉਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾ ਕਰੇ । ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਛਿਮਾ ਹੈ । ਹਿੰਸਾ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ । ਕਾਯਕ, ਵਾਚਕ, ਮਾਨਸ, ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਕਾਯਕ ਹਿੰਸਾ ਹੈ। ਬਾਨੀ ਕਠੋਰ ਬੋਲ ਕੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੁਖਾਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਵਾਚਕ ਹਿੰਸਾ ਹੈ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਬੁਰੇ ਚਿੰਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਮਾਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹਿੰਸਾ ਸੇ ਰਹਤ ਕਾ ਨਾਮ ਅਹਿੰਸਾ ਹੈ ਯੇ ਕੈਸੀ ਅਹਿੰਸਾ ਹੈ ਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਖੋਂ ਕੀ ਨਿਧਿ ਹੈ ੧੩ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਮ ਕੇ ਤਯਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ॥

ਦੋ:–ਸ਼੍ਰਵਣ ੧ ਸਿਮਰਣ ੨ ਕੀਰਤਨ ੩ ਚਿਤਵਨ ੪ ਬਾਤ ਇਕੰਤ ੫ ।
ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਪ੍ਰਯਤਨ ੬ ਅਧਯਵਸਾਯ ੭ ਪ੍ਰਾਪਤ ੮ ਅਸ੍ਰ ਕਹੰਤ ॥ ੧ ॥

ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਮਤ ਮੈ ਤੋ ਯਮ ਨੇਮ ਪੰਚ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈ ਅਹਿੰਸਾ ੧ ਸਤਯ ੨ ਅਚੋਰਿਤਾ ੩ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ੪ ਅਪਰਿਗ੍ਰਹਾ ॥ ੫ ॥ ਇਨ ਯੋਗ ਕੇ ਅੰਗੋ ਕਾ ਸਭ ਕਾ ਅਰਥ ਊਪਰ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਸੂਲਪਸਾ ਈਹਾਂ ਭੀ ਕਹ ਦੇਤੇ ਹੈ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਦੁਖਾਵਨੇ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਭੀ ਨ ਕਰਨੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਹਿੰਸਾ ਹੈ। ੧। ਇਸ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਹਿੰਸਾ ਸੇ ਵਿਲਖਣ ਹਿੰਸਾ ਹੈ ਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਕਭੀ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲਨਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕਬੀ ਅਸਤਯ ਬੋਲਨੇ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਭੀ ਨਾ ਕਰੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤਯ ਹੈ ॥ ੨ ਇਸ ਤੇ ਵਿਲਖਣ ਅਸਤਯ ਹੈ ਆਂਖ ਬਚਾਇਕੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਤ੍ਰਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਉਠਾਵੇ ਅਥਵਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਚੋਰੀ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਭੀ ਨਾ ਕਰੇ ਆਪਨੇ ਮਨ ਕੀ ਚੋਰੀ ਭੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦੇਵੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਸ੍ਤੇਯ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਇਸ ਤੇ ਵਿਲਖਣ ਚੋਰੀ ਹੈ ਸ੍ਤੇਯ ਨਾਮ ਚੋਰੀ ਕਾ ਹੈ। ਅਸਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਮ ਕੋ ਜੀਤਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯਹੈ। ੪ ਇਸ ਤੇ ਵਿਲਖਣ ਕਾਮ ਹੈ ਕੋਪੀਨ ਪਾਤ੍ਰ ਤਥਾ ਸੀਤ ਨਿਵਾਰਣ ਬਸਤ੍ਰ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਅਧਿਕ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਰਖੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪਰੀ ਗ੍ਰਹਾ ਹੈ॥ ੫ ॥ ਇਸ ਤੇ ਵਿਲਖਣ ਪਰਿਗ੍ਰਹਾ ਹੈ। ਯਮ ਨੇਮ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈਂ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਕਰਤਾ ਸ਼ੇਸ਼ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਯੋਗ ਸੂਤ੍ਰ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ।

ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਦ ਕੇ ਸੂਤ੍ਰ॥ ਯੋ ਗਾਂਗਾਨੁਸ਼੍ਠਾਨਾਦ ਸੁਧਿਖਯੇ ਗਯਾਨਦੀ ਧਿਰਾ ਵਿਵੇਕ ਖਯਾਤੇਃ ੨੮ ਯਮ ਨਿਯਮਾਸਨ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ਧਾਰਣਾ ਧਯਾਨ ਸਮਾਧ ਯੋਗਾਸ੍ਰਾਵਗਾਨਿ ॥ ੨੯ ॥ ਤਤ੍ਰਾਹਿੰਸਾ ਸਤਯਾ ਸ੍ਤੇਯ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯਾ ਪਰਿਗ੍ਰਹਾਃ ਯਮਾਃ ॥ ੩੦ ॥ ਇਤਿ ਯੋਗ ਸੂਤ੍ਰਾਣਿ ॥

ਇਨ ਕਾ ਅਰਥ ॥ ਯੋਗ ਕੇ ਜੋ ਆਠ ਅੰਗ ਤਿਨ ਕੇ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜੀਵ ਕੋ ਜੋ ਪਾਪ ਰੂਪ ਮਲ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈ ਸੋ ਧੋਈ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਜੀਵ ਕੀ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮਲ ਨਸ਼ਟ ਹੂਈ ਤਬ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮੰਦਰ ਮੇਂ ਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਦੀਪਕ ਆਇ ਜਾਗਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਵਿਵੇਕ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਅਵਰ ਭਾਵ ਆਇ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੨੯ ॥ ਸੋ ਯੋਗ ਕੇ ਅੰਗ ਆਠ ਹੈਂ। ਇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸਹਤ ਅਰਥ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ। ਇਸ ਲੀਏ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀ ਲਿਖ੍ਯਾ ॥ ੧ ॥ ਜੈਸੇ ਯੋਗ ਕਾ ਅੰਗ ਯਮ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਯੋਗ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਅੰਗ ਨੇਮ ਭੀ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ॥ ਸ਼ੌਚ ੧ ਸੰਤੋਖ ੨ ਤਪਃ ੩ ਸ੍ਵਾਧ੍ਯਾਯ ੪ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪ੍ਰਣਿਧਾਨਿਤਾ ੫ ॥ ਸ਼ੌਚੇਤਿ। ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਹਰ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਜਲ ਔ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਰਖਣੀ। ਸਮਯ ਉਚਿਤ ਇਸਨਾਨ ਤਥਾ ਜਲ ਸੇ ਵਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਖ੍ਯਲ ਕੇ ਰਖਣੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਸੁਚਿਤਾ ਯੇ ਹੈ। ਜੋ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਦੈਵੀ ਔਰ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕਾ ਕ੍ਯਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਅਰਥ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਸੁਣਾਈਏ ਜੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਅਥ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤਿ, ਹੇ ਸਿਖ ਅਭਯ ਰਹਣਾ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਕਿਸੀ ਸੇ ਵੈਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਸੇ ਭਯ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਆਪਨੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਵੈਰ ਨਹੀ ਰਖਤਾ ਤਬ ਯੇ ਨਿਰਭਯ ਰਹਤਾ ਹੈ ।ਸਤ੍ਵਸ਼ੁਧਿ। ਸਤ੍ਵ ਨਾਮ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮਲ ਤੇ ਰਹਤ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕਾ ਨਾਮ ਭਾਵ ਸੁਧੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਗ੍ਯਾਨ ਯੋਗ ਵਿਖੇ ਮਨ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ੩ ਦਾਨ ੪ ਦਾਮ ੫ ਯਗ ੬ ਸ੍ਵਾਧ੍ਯਾਯ ਨਾਮ ਵੇਦਾਂ ਕਾ ਪਢਨਾ ੭ ਤਪਃ ੮ ਆਰਜਵਤਾ ੯ ਅਹਿੰਸਾ ੧੦ ਸਤ੍ਯ ਵਚਨ ੧੧ ਅਕ੍ਰੋਧਤਾ ੧੨ ਤ੍ਯਾਗ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਅਥਵਾ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ੧੩ ਸਾਂਤਿ। ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਸੰਕਲਪ ਜਾਲ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਵਨਾ॥ ੧੪ ॥ ਕਿਸੀ ਕੀ ਭੀ ਚੁਗਲੀ ਕਿਸੀ ਪਾਸ ਨ ਕਰਨੀ ਨ ਕਿਸੇ ਕੀ ਚੁਗਲੀ ਸੁਨਨੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪੈਸੁਨ੍ਯ ਹੈ ੧੫ ਸੰਪੂਰਣ ਜੰਗਮ ਅਸਥਾਵਰ ਬ੍ਰਿਛਾਦਿਕਾਂ ਕੋ ਭੀ ਨ ਦੁਖਾਵਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦਯਾ ਹੈ ੧੬ ਲੋਭ ਸੇ ਰਹਤ ਕਾ ਨਾਮ ਅਲੋਲੁਤ੍ਵ ਹੈ ੧੭ ਮਾਰਦਵ ਨਾਮ ਅਕੁਟਿਲਕਾ ਹੈ ੧੮ ਹ੍ਰੀ ਨਾਮ ਲਜਾ ਕਾ ਹੈ। ੧੯ ਚੰਚਲਤਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਚਾਪਲਤਾ ਹੈ ੨੦ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਹੋਣਾ, ਤੇਜ ਨਾਮ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਪਰ ਗਾਲਬ ਹੋਣੇ ਕਾ ਹੈ ੨੧ ਸਬਦ ਅਪ ਸਬਦ ਸਹਾਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਖਿਮਾ ਹੈ ੨੨। ਦੁਖ ਮੈ ਅਪਦਾ ਮੈ ਉਦ੍ਵੇਗ ਤੇ ਰਹਤ ਕਾ ਨਾਮ ਧੀਰਯ ਹੈ। ਉਦ੍ਵੇਗ ਨਾਮ ਓਦਰਨੇ ਕਾ ਹੈ। ੨੩। ਸੁਚਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਸੇ ਰਹਣਾ ਕਾ

ਨਾਮ ਸੁਚਿ ਹੈ। ੨੪। ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ਦਗਾਨ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਅਦ੍ਰੋਹ ਹੈ॥ ੨੫॥ ਨਿਰਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਮਾਨਿਤਾ ਹੈ॥ ੨੬॥ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦੈਵੀਸੰਪਤਿ ਹੈ। ਇਸੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਗੀਤਾਂ ਕੇ ੧੬ ਅਧਯਾਯ ਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ॥ ਅਭਯੰ ਸਤ੍ਵ ਸੰਸੁਧਿਰ ਗਯਾਨ ਯੋਗ ਵਯਵਸਿਥਤਿ:। ਦਾਨੰ ਦਮਸ਼੍ਚ ਯਗਯਸ਼੍ਚ ਸ੍ਵਾਧਯਾਯ ਸ੍ਤਪ ਆਰਜਵੰ॥ ੧॥ ਅਹਿੰਸਾ ਸਤਯ ਮਕ੍ਰੋਧ ਸ੍ਤਯਾਗ: ਸਾਂਤਿਰਪੈਸੁਨੰ। ਦਯਾ ਭੂਤੇਖ੍ਵਲੋਲੁਤ੍ਵੰ ਮਾਰਦਵੰ ਰਹ੍ਰੀ ਰਚਾ ਪਲੰ॥ ੨॥ ਤੇਜ: ਖਯਮਾਂ ਧ੍ਰਿਤਿ: ਸ਼ੌਚ ਮਦ੍ਰੋਹੋ ਨਾਤਿ ਮਾਨਿਤਾ॥ ਭਵੰਤਿ ਸੰਪਦੰ ਦੈਵੀ ਮਭਿਜਾਤਸਯ ਭਾਰਤ॥ ੩॥

ਟੀ:—ਅਭਿਇਤਿ ਜੋ ਪੁਰਖ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਆ ਹੈ। ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਯੇ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਉਸੀ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦ ਸੇ ਵੇਮੁਖ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੀ। ਬਾਕੀ ਕਾ ਅਰਥ ਜੋ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਸੋਈ ਅਰਥ ਇਨ ਸਲੋਕਾ ਕਾ ਹੈ।

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤਿ॥ ਸਤੀ ਪਹਰੀਂ ਸਤ ਭਲਾ ਬਹੀਐ ਪੜਿਆਂ ਪਾਸ। ਓਥੈ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਵੀਚਾਰੀਐ ਕੂੜੈ ਘਟੈ ਰਾਸਿ॥ ਇਤਿ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤਿ॥

ਅਥ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤਿ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ੫ ਵੈਰ ੬ ਕਲਹ ੭ ਮਤਸਰ ੮ ਹਿੰਸਾ ੯ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ੧੦ ਰਤਿ ੧੧ ਮਿਥਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ੧੨ ਆਸਾ ੧੩ ਚਿੰਤਾ ੧੪ ਅਸਤ ਵਚਨ ੧੫ ਚੁਗਲੀ ੧੬ ਨਿੰਦਾ ੧੭ ਦੰਭ ੧੮ ਦਰਪ ੧੯ ਅਭਿਮਾਨ ੨੦ ਦ੍ਰੋਹ ੨੧ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤ ੨੨ ਛਲ ੨੩ ਮਿਤ੍ਰਘਾਤ ੨੪ ਰਾਗ ੨੫ ਦ੍ਵੈਖ ੨੬ ਅਵਿਦਯਾ ੨੭ ਅਸਮਿਤਾ ੨੮ ਹਠ ੨੯ ਅਗਯਾਨ ੩੦ ਇਸ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਯੇ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤਿ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸਿਧਗੋਸ਼੍ਟ ਕੀ ੧੦ ਪਉੜੀ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤਥਾਚ॥ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦ ਨਿਰੰਤਰਿ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਦੂਰਿ ਕਰੀ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ਨਿਵਾਰੇ ਗੁਰੂ ਕੈ ਸਬਦ ਸੁ ਸਮਝ ਪਰੀ॥

ਤਥਾਚ ਸੁਖਮਨੀ॥ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ੫॥ ਮਿਥਿਆ ਤਨੁ ਧਨ ਕੁੰਟੰਬ ਸਬਾਇਆ। ਮਿਥਿਆ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਮਾਇਆ। ਮਿਥਿਆ ਰਾਜ ਜੋਬਨ ਧਨ ਮਾਲ। ਮਿਥਿਆ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਕ੍ਰਾਲ। ਮਿਥਿਆ ਰਥ ਹਸਤੀ ਅਸ੍ਵ ਬਸਤ੍ਰਾ। ਮਿਥਿਆ ਰੰਗ ਸੰਗ ਮਾਇਆ ਪੇਖ ਹਸਤਾ। ਮਿਥਿਆ ਧ੍ਰੋਹ ਮੋਹ ਅਭਿਮਾਨ। ਮਿਥਿਆ ਆਪਸ ਊਪਰ ਕਰਤ ਗੁਮਾਨ। ਅਸਥਿਤਿ ਭਗਤਿ ਸਾਧੁਕੀ ਸਰਣਿ। ਨਾਨਕ ਜਪ ਜਪ ਜੀਵੈ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ॥ ੪॥ ਮਿਥਿਆ ਸ੍ਰਵਣ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਸੁਨਹਿ। ਮਿਥਿਆ ਹਸਤ ਪਰ ਦਰਬ ਕੋ

ਹਿਰਹਿ। ਮਿਥਿਆ ਨੇਤ੍ਰ ਪੇਖਿਤ ਪਰਤ੍ਰਿਆ ਰੂਪਾਦ। ਮਿਥਿਆ ਰਸਨਾ ਭੋਜਨ ਅਨ-ਸੁਆਦ। ਮਿਥਿਆ ਚਰਨ ਪਰ ਬਿਕਾਰ ਕੋ ਧਾਵਹਿ। ਮਿਥਿਆ ਮਨ ਪਰ ਲੋਭ ਲੁਭਾਵਹਿ। ਮਿਥਿਆ ਤਨੁ ਨਹੀ ਪਰ ਉਪਕਾਰਾ। ਮਿਥਿਆ ਬਾਸ ਲੇਤ ਬਿਕਾਰਾ। ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਮਿਥਿਆ ਸਭ ਭਏ। ਸਫਲ ਦੇਹ ਨਾਨਕ ਹਰਿਹਰਿ ਨਾਮ ਲਏ ॥ ੫ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਃ ਮਃ ੯—ਸਾਧੋ ਮਨ ਕਾ ਮਾਨ ਤਿਆਗੋ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਸੰਗਤਿ ਦੁਰਜਨ ਕੀ ਤਾਂਤੇ ਅਹਿਨਿਸ ਭਾਗੋ ॥ ੧ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤਿ ਕੇ ਤਜਾਗ ਕੇ ਸੂਚਕ ਅਨੇਕ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਵਚਨ ਹੈਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤ ਕੋ ਜਾਨ ਕੇ ਪੁਨਹ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤ ਕਾ ਯੋਗ ਲਿਪਸੂ ਤਜਾਗ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਥਮੋ ਨੇਮਃ

ਅਥ ਦੁਤੀਯੋ ਨੇਮਃ ਸੰਤੋਖੇਤਿ ਯਥਾ ਲਾਭ ਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਤੋਖ ਹੈ। ਯਥਾ ਲਾਭ ਕਿਆ। ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਨ ਪਾਨ ਸੁਖ ਦੁਖਾਦਿਕ ਜੋ ਕੁਛ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਉਸੀ ਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਅਧਿਕ ਇਛਾ ਨ ਕਰਨੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਯਥਾ ਲਾਭ ਹੈ। ਸੰ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ। ਤੋਖ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕਾ ਹੈ ਤੁਸ੍ਰ ਭੀ ਬਜਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੋਖ ਕਾ ਬਨ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯੇ ਸੰਤੋਖ ਪਦ ਕੇ ਅਖਰੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ। ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਅਨੁਕ੍ਰਮ ਫਲ ਕਾ ਲਾਭ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਕਜਾ ਕਹਨਾ ਹੈ। ਜੋ ਸੰਤੋਖਵਾਨ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਕਾ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਤਿਰਯਗ ਆਦਿਕ ਭੀ ਪੂਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਚਾਂਡਾਲ ਚਮਾਰ ਮਲੇਛ ਸ੍ਵਾਨ ਸ੍ਰਿਗਾਲ ਆਦਿਕ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਪੂਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ। ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਰਹਤ ਉਤਮ ਜਾਤੀ ਵਾਲੇ ਭੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਵੈਸ਼ ਗਊ ਅਸ੍ਵ ਆਦਿਕ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ। ਅਬ ਭੀ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਪੜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ।

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਲੋਭ ਲਹਰ ਸ੍ਵਾਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਤਿਲਹਲਕਿਓ ਸਭੈ ਬਿਗਾਰੇ। ਸੰਤੋਖੇਵੈ ਪਰਮੋ ਲਾਭਃ ਸੰਤੋਖੇਵੈ ਪਰਮੰ ਧਨੰ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਤੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਪਰਮ ਲਾਭ ਹੈ। ਸੰਤੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਪਰਮ ਧਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਚਾਹਜੇ ਜੋ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸੰਤੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਯਤਨ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਜਿਤਨਾ ।ਜਤਨਾ ਚਿਰ ਸੰਤੋਖ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ॥ ਇਤਿ ਦੁਤੀਯੋਨੇਮਃ ॥ ੨

ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯੋ ਨੇਮਃ ॥ ਤਪ ਇਤਿ ਸੋ ਤਪਸਾਤ੍ਵਿਕ ੧ ਰਾਜਸ ੨ ਤਾਮਸ ਭੇਦ ਸੇ ੩ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਤਪ ਮੇਂ ਭੀ ਜੋ ਆਦਿ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਤਪ

ਹੈ ਸੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਏਕ ਸਾਰੀਰਕ ਤਪ ੧ ਦੁਤੀਯ ਵਾਕ ਰੂਪ ਤਪ ੨ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਮਾਨਸ ਤਪ ੩ ।। ਗੀਤਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ ।। ਸਃ ਦੇਵ ਦ੍ਵਿਜ ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਾਗਜ ਪੂਜਨੰ ਸ਼ੌਚ ਮਾਰਜਵੰ । ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯੋ ਮਹਿੰਸਾਚ ਸ਼ਾਰੀਰੰ ਤਪ ਉਚਜਤੇ ।। ੧੪ ।। ਬ੍ਰਹਮ-ਚਰਯ ਔਰ ਅਹਿੰਸਾ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋਨ ਦੁਖਾਵਨਾ ।

ਟੀਃ—ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਤਪਸਜਾ ਮੈ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਪੂਜਨ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਹਾਮਣ ਔ ਵਿਦਵਾਨ ਕਾ ਪੂਜਨ ਹੋਵੇ ਉਸ ਤਪ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਰੀਰਕ ਤਪ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ।। ੧੪ ।। ਮੂਲ—ਅਨੁਦ੍ਵੇਗਕਰੰ ਵਾਕਜੰ ਸਤਜੰ ਪ੍ਰਿਜੰ ਹਿਤੰ ਚਯਤ ਸ੍ਵਾਧਜਾਧਾ ਭਜਸਨੰ ਚੈਵ ਵਾਙ੍ਮਯੰ ਤਪ ਉਚਜਤੇ ।। ੧੫ ।।

ਟੀਕਾ—ਔ ਪੁਰਖ ਕੋ ਐਸਾ ਵਚਨ ਨ ਕਹਣਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਛੋਭ ਉਤਪਤ ਨ ਹੋਵੇ ਪੁਨਃ ਸਤਜ ਤੇ ਪਜਾਰਾ ਹਿਤ ਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਵਚਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਜਿਸ ਵਾਕਜ ਮੇਂ ਵੇਦਪਾਠ ਆਦਿਕ ਸਤ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਪ ਕਾ ਨਾਮ ਵਾਕ ਮਯ ਤਪ ਹੈ ।। ੧੫ ।।

ਮੂਲ ਮਨੁਃ ਪ੍ਰਸਾਦਃ ਸੌਮਜਤ੍ਵੰ ਮੌਨ ਮਾਤਮ ਵਿਨਿਗ੍ਰਹਃ ।। ਭਾਵਸੰ ਸੁਧਿਰਿਤਜੇ ਤਤ ਤਪੋ ਮਾਨਸ ਮੁਚਜਤੇ ।। ੧੬ ।।

ਟੀਃ— ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਾਮ ਮਨਕੇ ਨਿਰਮਲ ਕਾ ਹੋਵਨਾ ।। ਸੌਮਜ ਨਾਮ ਸਰਲ ਨਿਸ-ਕਪਟ ਕਾ ਹੈ ।। ਅਸਤਜ ਔਰ ਅਧਿਕ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਮਨ ਕੋ ਰੋਕਨਾ। ਅਥਵਾ ਮਨ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਮਨਨ ਸੀਲ ਹੋਵਨਾ। ਔਰ ਮਨਕੋ ਆਪਣੇ ਵਸ ਕਰਨਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਮਲੀਨ ਸੰਕਲਪ ਨ ਉਠਣੇ ਦੇਣੇ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਮਾਨਸੀ ਤਪ ਕਹਤੇ ਹੈ।। ੧੬।

ਮੂਃ ਸ੍ਰਧਯਾ ਪਰਯਾ ਤਪਤੰ ਤਪਸ੍ਤਤ੍ਰਿ ਵਿਧੰ ਨਰੈਃ ।। ਅਫਲਾ ਕਾਂਖਿਭਿਰ ਯੁਕ੍ਤੈਃ ਸਾਤ੍ਵਿਕੰ ਪਰਿ ਚਖਜਤੇ ।। ੧੭ ।।

ਟੀਃ-- ਜਿਨੋ ਸ੍ਰਧਾ ਵਾਂਨੋ ਪੁਰਖੋ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਚਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਤਪ ਤਪਜਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਤਪ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਪ ਕਾ ਫਲ ਨਹੀ ਮਾਂਗਜਾ ।। ਵੋ ਯੁਕ੍ਤ ਪੁਰਖ ਹੈ ਯੇ ਉਨ ਕਾ ਤਪ ਸਾਸਤ੍ਰ ਨੇ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ।। ੧੭ ।।

ਇਤਿ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਤਪ ਅਥ ਰਾਜਸ ਤਪਃ ਮੂਲ ਸਤ ਕਾਰ ਮਾਨ ਪੂਜਾਰਥੰ ਤਪੋ ਦੰਭੇਨ ਚੈਵ ਯਤ ।। ਕ੍ਰਿਯਤੇ ਤਦਹਿ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤ ਰਾਜ ਸੰਚਲ ਮਧ੍ਰੂਵੰ ।। ੧੮ ।।

ਜੋ ਪੁਰਖ ਆਪਣੇ ਸਤਕਾਰ ਤਥਾ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਪੂਜਾ ਵਾਸਤੇ ਦੰਭ ਕਰਕੇ ਦੰਭ ਨਾਮ ਇਸ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨਮੈ ਯੇ ਇਛਾ ਹੋਣੀ ਜੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲੋਕ ਮੇਰਾ ਆਦਰ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰੈ ਸ੍ਵਰਣ ਬਸਤ੍ਰਾ ਦਿਕ ਮੁਝਕੋ ਹੀ ਦੇਵੇ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਤਪ ਕਰਨਾ

ਊਪਰ ਸੇ ਤਯਾਗ ਜਣਾਵਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦੰਭ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਤਪ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜਸੀ ਤਪ ਹੈ ਸੋ ਕੈਸਾ ਯੇ ਤਪ ਹੈ ਕੇ ਚੰਚਲ ਰੂਪ ਹੈ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਫਲ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੈ ਇਸ ਤਪ ਕਾ ਫਲ ਅਨਿਤ ਹੈ ਕਿਆ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕਾਲ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈਂ ਹੀ ਇਸ ਕਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਰਲੋਕ ਮੇ ਇਸਕਾ ਫਲ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਅੰਧੀ ਗਊ ਏਕ ਘਰ ਮੇਂ ਸੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਘਰ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ਸਕਤੀ। ਤੈਸੇ ਇਸਕਾ ਫਲ ਇਸ ਲੋਕ ਮੇਂ ਹੀ ਭੁਕਤ ਜਾਤਾ ਹੈ ੧੮॥ ਇਤਿ ਰਾਜਸ ਤਪ॥

ਅਥ ਤਾਮਸ ਤਪ॥ ਮੂਲ। ਮੂਢ ਗ੍ਰਾਹੇਣਾ ਤਮਨੋ ਯਤਪੀੜਯਾ ਕ੍ਰਿਯਤੇ ਤਪ:॥ ਪਰਸਯੋਤਸਾਦਨਾਰਥੰਵਾ ਤਤ੍ਤਾਮਸਮੁਦਾਹ੍ਰਿਤੰ॥ ੧੭॥

ਟੀਕਾ। ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜੋ ਤਾਮਸੀ ਅਤਯੰਤ ਮੂਢ ਪੁਰਖ ਮੂਰਖਤਾ ਸੇ ਹਠ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਜਲ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਪਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਅਥਵਾ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਨਾਸ ਵਾਸਤੇ ਭੂਖਾ ਪਯਾਸਾ ਰਹਣਾ ਪੰਚਾਗਨੀ ਤਾਪ ਆਦਿਕ ਕਲੇਸ ਸਹਾਰਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂਸ ਕੋ ਕਾ-ਟ ਕਾਟਕੇ ਆਗ ਮੇਂ ਅਹੂਤੀ ਦੇਣੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਕੋ ਘੋਰ ਦੁਖ ਦੇਕੇ ਤਪਾਵਣਾ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਤਾਮਸੀ ਤਪ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਪੁਨਹ ਇਸ ਤਪ ਕਾ ਫਲ ਭੀ ਨਰਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੀ ਹੈ॥ ੧੯॥ ਇਤਿ ਤਾਮਸ ਤਪ:

ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਤਪ ਆਤਮਿਕ ਤੀਸਰਾ ਨਿਯਮ ਕਹਾ ਹੈ॥ ੩॥ ਯੋਗ ਲਿਪਸੂ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਤਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹਯੇ। ਇਤੀ ਤ੍ਰਿਤੀਯੋ ਨੇਮ:॥

ਅਥ ਚਤੁਰਥ ਨੇਮ: ਸ੍ਵਾਧਯਾਯੇਤਿ॥ ਸ੍ਵਾਧਯਾਯ ਨਾਮ ਵੇਦ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਗੁਰਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜਿਤਨਾ ਹੋਸਕੇ ਬਿਨਾਗਾ ਉਤਨਾ ਵੇਦ ਕਾ ਪੜਨਾ ਭੀ ਜਰੂਰ ਕਰਨਾ।

ਤਥਾਚ ਸਿਧ ਗੋਸ੍ਟੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ੧—ਗੁਰਮੁਖ ਪਰਚੈ ਬੇਦ ਵੀਚਾਰੀ। ਗੁਰਮੁਖ ਪਰਚੈ ਤਰੀਐ ਤਾਰੀ। ਗੁਰਮੁਖ ਪਰਚੈ ਸੁ ਸਬਦਿ ਗਿਆਨੀ। ਗੁਰਮੁਖ ਪਰਚੈ ਅੰਤਰਿ ਬਿਧ ਜਾਨੀ। ਗੁਰਮੁਖ ਪਾਈਐ ਅਲਖ ਅਪਾਰ। ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰ। ੨੯॥ ਅਰਥ ਸਪਸ਼੍ਟ॥ ਵੇਦ ਕੇ ਪਾਠ ਸੇ ਭੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪਾਪਾਂ ਕਾ ਨਾਸ਼ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਗੁਰ ਵਚਨੰ॥ ਵੇਦ ਪਾਠ ਮਤਿ ਪਾਪਾਂ ਖਾਇ। ਦੀਵਾ ਬਲੇ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ। ਇਤਯਾਦਿ। ਇਤਿ ਚਤੁਰਥ: ਨੇਮ:॥ ੪॥

ਅਥ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪ੍ਰਣੀ ਧਾਨ ਆਤਮਿਕ ਪੰਚਮੋ ਨੇਮ: ਪ੍ਰਣਿ ਧਾਨ ਨਾਮ ਪਰਾਯਣ ਕਾ ਹੈ। ਕਯਾ ਹੇ ਸਿਖ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪਰਾਯਣ ਹੋ ਕਰਕੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਨਾ ਏਕਾਗ੍ਰ ਮਨ ਕਰਕੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕਰਨਾ। ਹਰ ਵਕਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਹਾਜਰ ਜਾਨਨਾ। ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਰਹਣ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੫—ਹੇ ਅਰੁਤ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਘਨਾਸ । ਹੇ ਪੂਰਣ ਹੇ ਸਰਬ ਮੈ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਗੁਣ ਤਾਸ। ਇਤਯਾਦੀ। ਮੈ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਕਿਛ ਤੇਰਾ। ਈਘੈ ਨਿਰਗੁਣ ਊਘੈ ਸਰਗੁਨ ਕੇਲ ਕਰਤ ਬਿਚ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰਾ । ਇਤਆਦਿਕ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪ੍ਰਣਿਧਾਨਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੈਂ। ਈਸ਼੍ਵਰ ਰਾਧਨ ਸੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਪਾਪ ਤਾਪ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਬਿਘਨ ਸਭ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਸਰਬ ਕਾਰਯੋ ਕੀ ਇਸ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪ੍ਰਣਿ ਧਾਨਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ ਨੇਮਾਃ ਜੋ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਯਮ ਅਤੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਨੇਮ ਯੋਗ ਸੂਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਿਧਾਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਧਨ ਕੇ ਫਲ ਵਿਧਾਇਕ ਸੂਤ੍ਰ ਸੂਤ੍ਰਾਂ ਕੇ ਅਰਥ ਕੋ ਫੇਰ ਵਿਧਾਨ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ੨ ॥ ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਅੰਗ ਯੋਗ ਕੋ ਵਰਨਨੰ ॥ ਆਸਨ ਨਾਮ ਜੋ ਯੋਗ ਕੋ ਤੀਸਰਾ ਅੰਗ ਹੈ। ਤਿਸ ਆਸਨ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਤੇ ਯੋਗ ਦੇਸ ਅਸਥਾਨ ਪੂਰਬ ਕਹ ਆਏ ਹੈਂ। ਸੋ ਸਿੰਘ ਭਦ੍ਰ ਪਦਮ ਸਿਧ ਇਨ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਆਸਨ ਮੈ ਜੋ ਆਪ ਕੋ ਆਸਨ ਸੁਖਦਾਯਕ ਮਾਲਮ ਹੋਵੇਂ ਸੋ ਆਸਨ ਬਾਂਧੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੀ ਸਿਧਿ ਵਾਸਤੇ। ਆਸਨ ਕੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਇਤਥਿਤਿ ਵਾਸਤੇ ਆਸਨ ਪਰ ਇਤਥਿਤ ਹੋਕੇ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ਕੇ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੇਸ਼ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਕਰਣੀ ਚਾਹਜੇ ॥ ਤਥਾਚ ਪਾਂਤੰਜਲ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ ਤਤ੍ਰ ਸਥਿਰਸੁਖਮਾਸਨੰ ॥ ੪੬ ॥ ਪ੍ਰਯਤ੍ਨ ਸੈਥਿਲਜਾਨੰਤ ਸਮਾਪਤ੍ਰਿ ਭਜਾਂ ॥ ੪੭ ॥

ਟੀਃ—ਜੋ ਆਸਨ ਨਾਮ ਬੈਠਿਕ ਕੋ ਹੈ। ਇਸਥਿਰ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਇਸਥਿਰ ਹੋ ਔ ਸੁਖੇਨ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਸਨ ਹੈ ॥ ੪੬ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਕੇ ਆਰੰਭ ਕੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਉਦਮ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਪੁਨਹ ਜੋ ਅਨੰਤ ਸ਼ੇਸ ਜੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਸੋ ਸ਼ੇਸਨਾਗ ਮੈਹੂੰ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨੰਤ ਸਮਾਪਤ੍ਰਿ ਹੈ। ਅਨੰਤ ਨਾਮ ਸ਼ੇਸਨਾਗ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਸਮ ਨਾਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ। ਆਪਤ੍ਰਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੋ ਹੈ। ਇਸ ਕੋ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ। ਕੇ ਧਾਰਣਾਂ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਅਨੰਤ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਰੂਪ ਅਰਥ ਹੈ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਨੰਤ ਸ਼ੇਸ ਜੀ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਪ੍ਰਪਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੋ ਚਿਤ ਔ ਆਸਨ ਕੀ ਇਸਥਿਰਤਾ ਮੇਂ ਵਿਘਨ ਹੈ ਸੋ ਨਾਸ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ ਯੋਗ ਲਿਪਸੂ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਚਿਤ ਆਸਨ ਇਸਥਿਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪੭ ॥ ਇਤਿ ਆਸਨੰ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਅੰਗਾ ॥ ੩ ॥

ਅਥ ਚਤੁਰਥੰ ਯੋਗ ਕੇ ਅੰਗ—ਜਬ ਆਸਨ ਇਸਥਿਰ ਸਿਧ ਹੋਵੇ ਤਬ ਯੋਗ

ਲਿਪਸੁ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕੀ ਚਲਨ ਰੂਪਾਗਤੀ ਕਾ ਰੋਕਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰੇ
ਤਥਾਚ ਯੋਗ ਸੂਤ੍ਰੰ—ਤਸਮਿਨਸਤਿ ਸ੍ਵਾਸਪ੍ਰਸ੍ਵਾਸ ਯੋਰਗਤਿਵਿਛੇਦਃਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ॥੪੮

ਟੀਃ--ਆਸਨ ਚਿਤ ਕੇ ਇਸਿਥਰ ਹੂਏ ਸੇ ਪੀਛੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨ ਕੀ ਅਪਾਨ ਕੀ ਚਲਨ ਰੂਪਾ ਗਤੀ ਕਾ ਵਜ਼ਵ ਛੇਦ ਕਰਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ। ਜੋ ਸ੍ਵਾਸ ਬਾਹਰ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ। ਜੋ ਸ੍ਵਾਸ ਅੰਤਰ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪਾਨ ਹੈ। ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕੀ ਗਤੀ ਕੇ ਨਿਰੋਧ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ॥ ਨਿਰੋਧ ਨਾਮਰੋਕਣੇ ਕਾ ਹੈ॥ ੪੮॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਭੀ ਦੀਰਘ ਸੂਖਮ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਪਾਤੰਜਲਿ ਸੂਤ੍ਰੰ॥ ਸਤੁ ਵਾਹਯਾ ਭਯੰਤਰ ਸ੍ਤੰਭ ਬ੍ਰਿਤ੍ਤਿਰ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਸੰਖਯਾਭਿਃ ਪਰਿ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੋ ਦੀਰਘ ਸੂਛਮਃ॥ ੪੯॥

ਟੀਃ—ਤੁ ਪੁਨਾ ਸੋ ਜੋ ਪੂਰਬ ਸੂਤ੍ਰ ਉਕਤ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹਯੇਤਿ ਬਾਹਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੀ ਅਸਤੰਭ ਬ੍ਰਿਤੀ ਔ ਅੰਤਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਣੋਕੀ ਅਸਤੰਭ ਬ੍ਰਿਤੀ ਦੇਸ ਕਾਲ ਕੀ ਸੰਖਯਾ ਕਰਕੇ ਪਰਿਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਦੀਰਘ ਸੂਖਮ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ॥ ਅਸਤੰਭ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਥੰਭਣੇ ਕਾ ਹੈ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਾਮ ਗਤੀ ਕਾ ਹੈ॥ ਦੇਸਨਾਮ ਜਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾਣ ਦੀਰਘ ਨਾਮ ਲੰਬੇ ਕਾ ਹੈ ਲੰਬਾ ਜਾਵੇ ਸੂਖਮ ਨਾਮ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਕਾ ਹੈ ਸੰਖਯਾ ਨਾਮ ਗਿਣਤੀ ਕਾ ਹੈ ਪਰਿਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਨਾਮ ਦਿਖਾਵਨੇ ਕਾ ਹੈ ਅਨ੍ਯਾਰਥ ਯੇ ਹੂਆ ਉਤਮ ਮਧਯਮ ਕਨਿਸ੍ਟ ਭੇਦਸੇ ਜੋ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਹ ਆਇ ਹੈ ਸੋ ਕੀ ਸੋਲਾ ੧੬ ਚੌ ਸਠ ੬੪ ਬਤੀਸ ੩੨ ਆਦੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਗਿਣਤੀ ਕਹ ਆਏ ਹੈ॥ ੧੨। ੧੮। ੨੪। ੩੨। ੩੬। ਅੰਗਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਛੋਟਾ ਅਥਵਾ ਲੰਬਾ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸ ਜਾਵੇ। ਅਰਥਾਤ ਧੀਰੇ੨ ਛਤੀ ੩੬ ਅੰਗਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸ ਕੋ ਲੰਬਾ ਬਢਾਵੇ ਜਬ ਸ੍ਵਾਸ ਬਾਹਰ ਕੋ ਜਾਵੇ ਖੁਬ ਸਿਥਲ ਰੁੰਈਕੇ ਅਵੈਵ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਉਪਰਿ ਰਖਕੇ ਰੁੰਈ ਕੇ ਅਵੈਵਾ ਕੋ ਸ੍ਵਾਸ ਕੀ ਪਵਨ ਸੇ ਹਲਤਯਾਂ ਕੋ ਦੇਖੇ ਜਬ ਬਾਹਰ ਛਤੀਸ ੩੬ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸ ਜਾਵੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਰ ਛਤੀਸ ੩੬ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਈਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸ ਕਾ ਦੇਸ ਕਹਯਾ ਹੈ। ਕਾਲ ਜਿਤਨਾ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੇ ਉਚਾਰਣੇ ਮੈਲਗੇ। ਸੋ ਜਬ ਪ੍ਰਾਣ ਕੋ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਸੇ ਉਦਰ ਮੈ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪੂਰਕ ਹੈ ਚੌਸਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੇ ਉਚਾਰਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਉਦਰ ਮੇਂ ਠਹਰਾਇ ਰਖੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਕੁੰਭਕ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਬਤੀਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੇ ਉਚਾਰਣੇ ਮੈ ਲਗੇ ਉਤਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਕੋ ਪੇਟ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਰੇਚਕ ਹੈ ਪੁਨਾ ਪੇਟ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੇ ਹੂਏ ਵਾਯੂ ਕੋ ੬੪ ਮਾਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਕਾਲ

ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਾਰਹੀ ਅਸਥੰਭਨ ਕਰ ਰਖੇ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਪਾਤੰਜਲਿ ਸੂਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ॥ ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰ ਵਾਹ੍ਯਾ ਭ੍ਯੰ ਤਰਵਿਖਯਾ ਖ੍ਯੇਪੀਚਤੁਰਥੰਃ

ਟੀਃ—ਵਾਹ੍ਯ ਨਾਮ ਬਾਹਰ ਕਾ ਹੈ ਅਭ੍ਯੰਤਰ ਨਾਮ ਅੰਤਰ ਕਾ ਹੈ ਵਿਖਯ ਨਾਮ ਈਹਾਂ ਦੇਸ ਕਾ ਹੈ ਆਖੇਪ ਨਾਮ ਈਹਾਂ ਠਹਰਾਵਨੇ ਕਾ ਹੈ ਸਮੁਚਯ ਅਰਥ ਯੇ ਹੂਆ ਅੰਤਰ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕਾ ਇਸਥਤ ਕਰਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅੰਤਰ ਕੁੰਭਕ ਹੈ ਜੋ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕਾ ਠਹਰਾਵਨਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਾਯ ਕੁੰਭਕ ਹੈ ਯੇ ਚਤੁਰਥ ਕੁੰਭਕ ਬਾਹਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ੫੦ ॥ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਗੁਰੂ ਸੇ ਯੁਕਤਿ ਸੀਖੇ ਤਬ ਕਰੇ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਪਰ ਲਿਖਾ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਨੇ ਆਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਮੈ ਨ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇ ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਵੇਦ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸਾਮਵੇਦੀਯ ਉਪਨਿਖਦ ਕੇ ਚਤੁਰਥ ਪ੍ਰਪਾਠਕ ਕੇ ੯ ਖੰਡਕਾ ੩ ਮੰਤ੍ਰ ਤਥਾਚ ॥

ਸ਼੍ਰੁਤਗ੍ਰੰ ਹ੍ਯੇਵਮੇ ਭਗਵਦਦ੍ਰਿਸ਼ੇਭ੍ਯ ਆਚਾਰਯਾ ਧ੍ਵੈਵ ਵਿਦ੍ਯਾ ਵਿਦਿਤਾ ਸਾਧਿਸ਼੍ਰੰ ਪ੍ਰਾ-ਪਯਤੀ ਤਿ ਤਸ੍ਮੈ ਸਹੋ ਵਾਚਾਤ੍ਰ ਹ ਨ ਕਿੰਚਨ ਵੀਪਾਯੇਤਿ ਵੀਪਾਯੇਤਿ ॥ ੩ ॥

ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਗੌਤਮ ਰਿਖੀ ਨੇ ਆਪਨੇ ਸਿਛ ਸਤ੍ਯਕਾਮ ਸੇ ਪੂਛਾ ਹੇ ਸਿਖ ਤੇਰਾ ਮੁਖ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੋਕ ਵਰਜਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ੨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾਹੈ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾ ਤੁਮਕੋ ਕਿਸਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਆਪਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੌਨ ਮਾਨੁਖ ਮੁਝਕੋ ਉਦੇਸ ਕਰੇ ਹਿ ਪ੍ਰਸਿਧਿ ਅਰਥ ਮੇਹੈ ਏਵ ਨਿਸਚੇ ਅਰਥ ਮੇ ਹੈ ਹੇ ਭਗਭਨ ਆਪ ਜੈਸੇ ਆਚਾਰਯ ਮਹਾਤਮਾ ਸੇ ਮੈਨੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਹੈ ਹਇਤਿ ਹਰਖੇ ਏਵ ਦਿਤਿ ਵਿਵਛੇਦ ਅਰਥੇ ਆਚਾਰਯ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੈ ਆਚਾਰਯ ਸੇ ਹੀ ਵਿਦਯਾ ਸਿਖੀ ਹੂਈ ਰਿਦੇ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਇਸ ਪੁਰਖੁ ਕੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਰਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਦ੍ਯਾਰਥੀ ਕੇ ਇਸ਼੍ਰ ਅਰਥ ਕੋ ਸਿਧ ਕਰਤੀ ਹੈ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਤੇਰੇ ਵਚਨ ਕੇ ਅਰਥ ਮੇਂ ਕੁਛ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ । ਕੁਛ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਜਬ ਯੋਗ ਲਿਪਸੂ ਪੁਰੁਖ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ । ਤਬ ਇਸ ਪੁਰਖ ਕੀ ਨਾੜੀ ਤੀਨ ਮਾਸ ਮੈ ਅਥਵਾ ਖਟ ਮਾਸ ਮੈ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣਾ-ਯਾਮ ਕੀ ਅਗਨਿ ਸੇ ਵਾਯੂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕੋ ਰੋਕਨੇ ਵਾਲੀ ਕਫ ਨਾੜੀ ਮੈਸੇ ਦਗਧ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ । ਤਬ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਕੋ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਕੇ ਮਾਰਗ ਕਾ ਜੋ ਅਗ੍ਯਾਨ ਹੈ ਸੋ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ।

ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ—ਤਤਃ ਛੀਯਤੇ ੧ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ਵਰਣੰ ॥ ੫੧ ॥ ਟੀਃ—ਤਤਾ ਨਾਮ

ਤਿਸ ਨਾੜੀ ਸੁਧੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਨਾੜੀ ਮਾਰਗ ਗਤ ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਤਮਿਕ ਆਵਰਣ ਖੀਯਤੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾ ਹੈ ॥ ੫੧ ॥ ਤਬ ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਵਿਖੇ ਯੋਗਤਾ ਹੋਤੀਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰ ॥ ਧਾਰਣਾ ਸੁਚਯੋਗਯਤਾ ਮਨਸਃ ॥ ੫੨ ॥

ਟੀਃ—ਧਾਰਣਾ ਲਖਣ ਧਾਰਣਾ ਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਮੈ ਕਹੇਂਗੇ । ਜਬ ਨਾੜੀ ਮਾਰਗ ਗਤ ਅਵਰਣ ਦੂਰ ਹੂਆ ਤਬ ਯੋਗ ਲਿਪਸੂ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੀ ਯੋਗਯਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੀ ਅਗਨਿ ਸੇ ਦਘਧ ਪਾਪ ਸੁਧ ਮਨ ਹੂਆ ਹੂਆ ਧਾਰਣਾ ਕਰਣੇ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਤਾਹੈ ॥੫੨॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ੍ਰਚਤੁਰਥੰਅੰਗਾ ੪

ਅਥ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ਪੰਚਮ ਅੰਗਾ ॥ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਅਹਾਰ ਕਾ ਹੈ । ਸੋ ਸੂਖਮ ਅਹਾਰ ਕੇਵਲ ਅਲਪ ਖਾਣੇ ਕਾ ਹੀ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਨ ਸਹਤ ਸਰਬ ਇੰਦਰੀਯਾਂ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯੋਂ ਮੇ ਥੋੜਾ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਕਰਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ਹੈ । ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰ ਸ੍ਵਵਿਖਯਾ ਸੰਪ੍ਰਯੋਗੇ ਚਿਤੁਸਯ ਸ੍ਵਰੂਪਾ ਨੁਕਾਰ ਇਵੇਂ ਦ੍ਰਿਯਾਣਾਂ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰਃ ॥ ੫੩ ॥

ਟੀਃ—ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ਨਾਮ ਸਮਨਸਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯੈਃ ਪ੍ਰਤਿਹਰਤਿ ਇਤੀ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰਃ ਮਨ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਸੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਵਿਖਯਾ ਕਾ ਜੋ ਆਹਰਣ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ਹੈ । ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਕੇ ਅਭਾਵ ਹੂਏ ਹੂਏ ਜੋ ਚਿਤ ਕਾ ਵਿਖਯ ਕੇ ਅਕਾਰ ਸਮ ਪਰਿਣਾਮ ਨ ਹੋਣਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਇੰਦ੍ਰਯਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ਹੈ ॥ ੫੩ ॥ ਸੂਤ੍ਰ ਤਤਃ ਪਰਮਾ ਵਸਯਤੇਂ ਦ੍ਰਿਯਾਣਾਂ ॥ ੫੪ ॥

ਟੀਃ—ਤਤਃ ਨਾਮ ਤਿਸ ਤੇ ਅਨੰਤਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ਕੀ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜਬ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ਸਿਧ ਹੂਆ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਗ੍ਰਾਮ ਯੋਗ ਸਾਧਿਕ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਪਰਮ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਤਾਹੈ ॥੫੪॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰਃਪੰਚਮਅੰਗਮ੫

ਅਥ ਧਾਰਣਾ ਖਸ਼੍ਟਮ ਅੰਗ ॥ ਜਬ ਯੋਗ ਲਿਪਸੂ ਆਸਨ ਕੇ ਊਪਰ ਪਦਮ ਅਥਵਾ ਸਿਧ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ਕਰ ਬੈਠੇ ਤਬ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਪਸਾਰ ਕੇ ਦੇਖ ਕੇ ਪੁਨਾ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਪਾਚੋਂ ਤਤੋ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਕਰੇ । ਧਾਰਣਾ ਨਾਮ ਕਿਸੀ ਏਕ ਮੂਰਤ ਅਥਵਾ ਅਮੂਰਤ ਪਦਾਰਥਮੈ ਜੋ ਚਿਤ ਕਾ ਲਗਾਵਨਾ ਹੈ । ਅਰਥਾਤ ਤਦ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਧਾਰਣਾ ਹੈ । ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਤੰਜਲਿ ਸੂਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ । ਤੀਸਰੇ ਪਦਕਾ ਪ੍ਰਥਮ ਸੂਤ੍ਰ

ਦੇਸ ਬੰਧ ਚਿਤੁਸਯ ਧਾਰਣਾ ॥ ੧ ॥ ਤਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਯੈਕ ਤਾਨਤਾ ਧਯਾਨੰ ॥ ੨ ॥ ਤਦੇਵਾਰਥ ਮਾਤ੍ਰ ਨਿਰਭਾਸੰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੂਨਯ ਮਿਵ ਸਮਾਧਿਃ ॥ ੩ ॥

ਟੀਃ–ਕਿਸੀ ਏਕ ਦੇਸ ਮੈ ਜੋ ਚਿਤ ਕਾ ਬਾਂਧਨਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਧਾਰਣਾ ਹੈ। ਈਹਾਂ ਦੇਸ ਨਾਮ ਧਯੇਯ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਹੈ। ਧਯੇਯ ਨਾਮ ਧਯਾਨ ਕੇ ਵਿਖਯ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਧੇਯਯ ਕਾ ਅਹੈਤ੍ਰਿਤ੍ਰੇ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਧਾਰਣਾ ਹੈ॥ ੧॥ ਇਤਿ ਧਾਰਣਾ॥ ਅਥ ਧਯਾਨੰ ਤਿਸ ਧਯੇਯ ਕੇ ਅਕਾਰ ਜੋ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯੈਕ ਤਾਨਤਾ ਕਾ ਨਾਮ ਧਯਾਨ ਹੈ। ਸਜਾਤੀ ਨਾਮ ਜੋ ਧਯੇਯਾ ਕਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭਈ ਹੈ ਉਸੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰਬ ਮਨ ਕੀਆਂ ਬ੍ਰਿਤੀਯਾਂ ਧਯੇਯਾ ਕਾਰ ਹੋਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯੈਕ ਤਾਨਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਯੈਕ ਤਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਧਯਾਨ ਹੈ॥ ੨॥ ਇਤਿ ਧਯਾਨੰ ਸਪਤਮੰ ਅੰਗੀ॥ ੭॥ ਤਿਸ ਧਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਪਕ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮਾਧਿ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਬਦ ਔ ਸਬਦਾਰਥ ਮਾਤ੍ਰ ਨ ਭਾਸੇ ਔ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੂਨਯ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੇ। ਤਿਸ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸੁਖ ਰੂਪ ਵਿਖੇ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਇਸਥਿਤਿ ਪਾਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮਾਧਿ ਹੈ। ਇਤਿ ਯੋਗਾਸਯ ਸਮਾਧਿ ਆਤਮਿਕ ਅਸ੍ਰਮੰ ਅੰਗੀ॥ ੩॥ ੮॥ ਅਬ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਧਾਰਣਾ ਧਯਾਨ ਸਮਾਧਿ ਕੇ ਏਕਤ੍ਰ ਤੀਨੋਂ ਕੇ ਅਭਯਾਸ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਅਣਿਮਾ ਮਹਿਮਾ ਲਘਮਾ ਆਦਿਕ ਸਿਧਯਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਗੇ ਪੁਨਾ ਵਰਨਨ ਕਰੈਂਗੇ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ॥ ੧॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸਹਤ ਅੰਗੋਂ ਕੇ ਅਸ੍ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਕਾ ਹਮਨੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਔਰ ਕਿਆ ਪੂਛਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ। ਸਿਖੋਵਾਚ ।ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਕਵਨ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਸ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਪਤੰਜਲਿਜੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਇਸ ਯੋਗ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈਂ। ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ ਯੋਗ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਅਣਿਮਾਦਿ ਸਿਧੀ ਕਾ ਲਿਪਸੂ ਭੀ ਯੋਗ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਲਿਪਸੂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਯੋਗ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੰਭਵਨ ਰੂਪ ਫਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਔ ਸਕਾਮੀ ਸਿਧੀ ਲਿਪਸੂ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪਰ ਦੇਹ ਪ੍ਰਵੇਸ ਆਦਿਕ ਫਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਯੋਗ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਪੂਰਬ ਵਰਨਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਉਸੀ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਨਿਸਕਾਮ ਯੋਗੀ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪੰਚਮ ਅਃ ਮੇਂ ਸਾਂਖ ਯੋਗੌ ਪ੍ਰਿਥਗ ਬਾਲਾਃ ਪ੍ਰਵਦੰਤਿ ਨ ਪੰਡਿਤਾਃ॥ ਏਕ ਮਪਯਾ ਸ੍ਥਿਤਃ ਸਮਯਗੁਭਯੋਰ ਵਿੰਦਤੇ ਫਲੰ॥ ੪॥ ਯਤ ਸਾਂਖਯੈਃ ਪ੍ਰਾਪਯ ਤੇ ਸਥਾਨੰ ਤਦਯੋਗੈ ਰਪਿ ਗਮਯਤੇ । ਏਕੰ ਸਾਂਖਯੰਚ ਯੋਗੰਚ ਯਃ ਪਸ਼ਯਤਿ ਸ਼ ਪਸਯਤਿ॥ ੫॥

ਟੀਃ–ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਔ ਕਰਮ ਯੋਗ ਕੋ ਜੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਯਦਯਪਿ ਪੰਡਿਤ ਭੀ ਹੈ। ਆਪ ਕੋ ਬਡੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਬਡੇ ਪੰਡਿਤ ਮਾਨਤੇ ਭੀ ਹੈਂ। ਤਥਾਪੀ ਮੇਰੇ ਮਤ ਮੈ ਵੋ ਮਹਾਂ ਮੂਢ ਹੈ। ਉਨਾ ਮੂਰਖਾਂ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਯਾ ਦੋਨੋਂ ਮਾਰਗੋਂ ਮੈ ਚਾਹੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਸਾਂਖਯ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਾਹੇ ਯੋਗ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਮੈ ਜਿਗਯਾਸੂ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਤਬ ਦੋਨੋਂ ਮਾਰਗੋਂ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਰੂਪ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ॥ ੪ ॥ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਕੀ ਸਿਧੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਸਾਂਖਯੋਗ ਨਿਸਚਯ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਰਮ ਯੋਗ ਦਵਾਰਾ ਕਰਮ ਯੋਗੀ ਭੀ ਉਸੀ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਕਾ ਔ ਕਰਮ ਯੋਗ ਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਏਕ ਹੀ ਅਸ-ਥਾਨ ਰੂਪ ਫਲ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਤੇ ਕਰਮ ਯੋਗ ਦੋਨੋਂ ਸਮ ਅਸਥਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਹੇਤੁ ਸੇ ਦੋਨੋ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਜੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਵਿਖਯਾਂ ਮੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਕੋ ਸਾਧੇ ਗਾ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ। ਜੇ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਕਰਮ ਯੋਗ ਸਾਧੇ ਗਾ ਤਬ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਯਾਮੇ ਕੁਛ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਜੋ ਕੁਛ ਕਰਮ ਸਰੀਰ ਸੇ ਖਾਨ ਪਾਨ ਦੀ ਸਦਾ ਤਥਾ ਜਪ ਤਪਾਦੀ ਕਰੇ ਸੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਵੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਕਰਮ ਯੋਗ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਭਿੰਨ ੨ ਔ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਕਾਰਯ ਕੋ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਤੇ ਖਿਨ ਭੰਗਰ ਤੇ ਪੁਰੁਖ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜਾਨਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਂਖ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਔਰ ਨਿਸਕਾਮ ਯੋਗੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਔ ਯੋਗ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਕਹਦੀਆ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੁਮ ਨੇ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਵਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਕੀਏ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਕੀਏ ਕਿਧੋ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯ ਦੂਰ ਹੂਏ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਅਬੀ ਕੋਈ ਸੰਸਾ ਸੇਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਦ ਪੂਛ ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਪੂਛਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ॥ ਸਿੰਘਾ ਵਲੋਕਨ ਨਯਾਯ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥

ਸਿਖੋਵਾਚ–ਹੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਸੇ ਪਤਿਤ ਜੀਵੋ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਅਬ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇ ਸਰਬ ਸੰਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਆਪਨੇ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਆਤਮਿਕ ਯੋਗ ਸੁਨਾਯਾ ਹੈ ਉਸ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਆਪਨੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਕਹਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਵਿਖੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਪਤੰਜਲਿ ਕ੍ਰਿਤ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸੂਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰਣੀ ਯੋਗ ਸ੍ਰਿਤ੍ਰਬ੍ਰਿਤ੍ਰ ਨਿਰੋਧਃ ੨ ॥ ਤਦਾ ਦ੍ਰਸ਼ਟੁਃ ਸ੍ਵਰੂਪੇ ਵਸਤਾਨੰ ੩ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਿ ਸਾਰੂਪਯ ਮਿਤਰਤ੍ਰ ੪ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਯਾ

ਪੰਚਤਯਜਃ ਕ੍ਲਿਸ੍ਟਾ ਕ੍ਲਿਸ੍ਟਾਃ ੫ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਿਪਰਯ ਵਿਕਲਪ ਨਿਦ੍ਰਾ ਸਮ੍ਰਿਤਯਃ ੬ ॥

ਟੀਃ–ਹੇ ਸਿਖ ਯੋਗ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਨਿਰੋਧ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਨਿਰੋਧ ਨਾਮ ਰੋਕਣੇ ਕਾ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਹਾਂ ਤਹਾ ਸੇ ਰੋਕ ਰਖਨੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਚਿਤ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਿਰੋਧ ਹੈ ॥ ੨ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰੋਕੇ ਕਹਾਂ ਲਗਾਵੇ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖ੍ਯਾ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ ਦ੍ਰਸਟਾ ਜੋ ਸਾਖੀ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਵਿਖੇ ਚਿਤ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਇਸਥਿਤ ਜੋ ਹੋਣਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਰੋਧ ਹੈ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਰੋਕਣ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਭੀ ਏਹੀ ਹੈ ਜੋ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੇ ॥ ੩ ॥ ਔਰ ਵਿਖਯਾ ਕਾਰ ਵਰਜਿਤ ਕੇਵਲ ਧੇਜਯ ਕੇ ਸਾਮਾਨਜ ਆਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਪਰਿਣਾਮ ਹੋਵਨਾ ॥ ੪ ॥ ਸਾ ਬ੍ਰਿਤਜਾਂ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਹੈ ਏਕ ਕਾਲਿਸ੍ਟ ਰੂਪਾ ਹੈ ਦੂਸਰੀਆਂ ਅਕਿਲਿਸ੍ਟ ਰੂਪਾ ਹੈ ॥ ੫ ਸੋ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੌਨ ਕੌਨ ਹੈਂ ਐਸੀ ਅਕਾਖਜਾਂ ਹੋਯਾਂ ਹੋਯਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣੇਤਿ॥ ਪ੍ਰਮਾਣ ੧ ਵਿਪਰਯੈ ੨ ਵਿਕਲਪ ੩ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ੪ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈਂ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਤਜਾਂ ਕਾ ਅਰਥ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸਹਤ ਸੁਨਾਵਹੁ ਜੀ। ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਇਨ ਬ੍ਰਿਤਜਾਂ ਕੇ ਅਰਥ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸਹਤ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ ਜੈਸੇ ਹੈ ॥

ਤਥਾਰ ਸੂਤ੍ਰਾਣਿ–ਤਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਜਖਜਾ ਨੁਮਾਨਾਗਮਾਃ ਪ੍ਰਮਾਣਾਨਿ ॥ ੭ ॥ ਵਿਪਰਯੋ ਮਿਥਜਾ ਗਜਾਨ ਮਤਦ ਰੂਪ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟੰ ॥੮॥ ਸਬ੍ਰ ਗਜਾਨਾਨੁਪਾਤੀ ਵਸਤੁ ਸੂਨਜੋ ਵਿਕਪਃ ੯ ॥ ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਤਜਯਾ ਲੰਬਾਨਾਂ ਬ੍ਰਿਤਤ੍ਰਿਨਿੰਦ੍ਰਾ ॥ ੧੦ ॥ ਅਨੁਭੂਤ ਵਿਖਯਾ ਸੰਪ੍ਰਮੋਖਃ ਸਮ੍ਰਿਤਿਃ ॥ ੧੧ ॥

ਟੀਃ–ਤਤ੍ਰੇਤਿ ਤਤ੍ਰ ਨਾਮ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਮੇਂ ਅਨੁਮਾਨ ੨ ਆਗਮ ੩ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜਖ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਜਖ ਨਾਮ ਕਿਸ ਕਾ ਹੈ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖਜਾ ਹੋਯਾਂ ਹੋਯਾਂ ਪਾਂਚੋ ਇੰਦ੍ਰਯਾਂ ਕੇ ਵਿਖਯਾਂ ਸਾਥ ਪਾਂਚੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕਾ ਸੰਯੋਗ ਔ ਪ੍ਰਕਾਸ ਪਾਂਚੋਂ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਵਿਖਜਾਂ ਕੇ ਆਕਾਰ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿਕਾ ਪਰਿਣਾਮ। ਪਾਂਚੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾ ਕਾ ਔ ਪਾਂਚੋਂ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕਾ ਯਥਾਰਥ ਗਜਾਨ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਮ ਕਾਰਯ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਕਾਰਣ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਧੂਮ ਕੋ ਪਰਬਤ ਵਿਖੇ ਦੇਖ ਕੇ ਅਗਨਿ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਲਾ ਪੁਰਖ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਾਧਨੇ ਕਾ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਅਯੰ ਪਰਬਤੋ ਵਹਨਿਮਾਨ ਧੂਮਵਤ੍ਵਾਤ ਮਹਾਨਸਵਤ। ਯੇ ਪਰਬਤ ਅਗਨਿ ਵਾਲਾ ਹੈ ਧੂਮ ਵਾਲਾ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਧੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਅਗਨਿ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਰਸੋਈ ਕੀ ਜਗਾ ਮੈ ਜਬ

ਧੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਅਗਨਿ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਈਹਾਂ ਕਾਰਯ ਧੂਮ ਹੈ ਕਾਰਣ ਅਗਨਿ ਹੈ। ਧੂਮ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਅਗਨਿ ਰੂਪ ਕਾਰਣ ਕਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਬ ਯੇ ਵਿਖਾਯਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨੁਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥੨॥ ਤੀਸਰਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸਰਬ ਸੰਸ਼ਯ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਨਾਸ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀਭਗਵਾਨ ਕਾ ਭੀ ਗੀਤਾ ਕੇ ੧੬ ਅਃ ਸਃ ੨੪ ਕਾ ਹੈ।

ਤਸਮਾਛਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣੰ ਤੇ ਕਾਯਾਕਾਰਯ ਬਜ੍ਵਸਥਿਤੌ ਗਜ਼ਾਤ੍ਵਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਿਧਾਨੋ-ਕ੍ਤੰ ਕਰਮ ਕਰਤੁ ਮਿਹਾਰ੍ਹਸਿ ॥ ੨੪ ॥ ਟੀਃ--ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਜਹਾਂ ਤੁਮ ਕੋ ਯੇ ਕਾਰਯ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਸਯ ਹੋਯਾਂ ਹੋਯਾਂ ਪੁਨਾ ਕਾਰਯ ਅਕਾਰਯ ਕੇ ਨਿਰਣੇ ਮੈ ਤੁਮ ਕੋ ਸਾਸਤ੍ਰ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਹਿਤੰ ਸਾਸਤਿ ਨਾਮ ਸਿਖ੍ਯਾਂ ਦਦਾਤੀਤਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੰ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਜੋ ਜੀਵ ਕੇ ਹਿਤ ਕੀ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇਕੇ ਉਪਾਇ ਕੀ ਸਿਖ੍ਯਾ ਦੇਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵ ਕੋ ਹਿਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਵੇਦ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਉਕਤ ਵਿਧਿਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਤੂੰ ਇਸ ਸਮੇ ਮੈ ਉਚਿਤ ਯੁਧਾਦਿ ਕਰਬੇ ਕੋ ਯੋਗ ਹੈ ਸੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੈਸਾ ਹੈ

ਅਨੇਕ ਸ਼ੰਸਯ ਛੇਦੀ ਪਰੋਖ੍ਯਾਰਥਸ੍ਯ ਦਰਸਕਾਂ। ਸਰਬਸ੍ਯ ਲੋਚਨੰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੰ ਯਸ੍ਯ ਨਾਸਤ੍ਯੰਧਾ ਏਵ ਸਃ ॥ ੧॥

ਸੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਰਬ ਸੰਸਯੋਂ ਕੇ ਕਾਟਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਅੰਧਕਾਰ ਮੈਂ ਦੀਪਕ ਘਰ ਕੇ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਕੇ ਤਥਾ ਭੂਤ ਭਵਿਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਕੇ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਹ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੈਸਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਦੇਖ ਲਈਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਰੂਪੀ ਦਿਬ੍ਯ ਨੇਤ੍ਰ ਸੇ ਭੀ ਅਗੋਚਰ ਗੋਚਰ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਦੇਖ ਲਈਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈਂ ਵੋ ਅੰਧਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਜਿਸ ਕੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਰੂਪੀ ਦਿਬ੍ਯ ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋਹੀ ਅੰਧਾ ਹੈ ਪੁਰਖ ਹੈ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੈ ਬਾਲਕ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੁਬਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਿਧ ਹੈ ਵੋਹੀ ਯਥਾਰਥ ਅੰਧਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਇਤਿ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤਿ ਸੇ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਅਨੁਮਾਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਮਿਥ੍ਯਾ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਪਰਯੈ ਹੈ। ਮਿਥ੍ਯਾ ਗ੍ਯਾਨ ਨਾਮ ਜੈਸੇ ਸ਼ੁਕਤੀ ਮੇਂ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਰੁਪੇ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਤਿਸ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਵਿਖਯ ਰਜਤਤ੍ਵ ਧਰਮ ਵਾਲਾ ਤਹਾਂ ਰਜਤ ਇਨਥਿਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸਵਾਸਤੇ ਸ਼ੁਕਤੀ ਨਿਸ਼੍ਟ ਰਜਤਤ੍ਵ ਪ੍ਰਕਾਰਕ ਗ੍ਯਾਨ

ਮਿਥ ' ' ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਜਹਾਂ ਵਸ੍ਤੁ ਤੋ ਹੋਵੇ ਨਹੀ ਔ ਵਸਤੁ ਕੇ ਸਬਦ ਕਾ ਗਜਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬੰਧਜਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਸਸੇ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਹੈਂ ੯ ॥ ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਤਜਯੋ ਕਾ ਆਸ੍ਰ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਦ੍ਰਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਸੁਖ ਦੁਖ ਹਰਖ ਸੋਕ ਮੀਤ ਉਸਨਾਦਿਕ ਯਾਵਤ ਵਾਹਜ ਅੰਤਰ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਵਿਖਯ ਹੈ। ਇਨ ਸਰਬ ਵਿਖਯਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕੀ ਅਭਾਵ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਦ੍ਰਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ॥ ੧੦ ॥ ਜਿਨ ਪਦਾਰਥੋ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਆ ਹੈ। ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਚਿਤ ਮੇ ਯਥਾਰਥ ਸਥਿਤ ਹੋਨੇ ਸੇ ਪੁਨਹ ਕਾਲਾਂਤਰ ਕੋਈ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਯਥਾਰਥ ਜਿਉਂ ਕੀ ਤਿਉਂ ਉਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਯਾਦਗੀਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮ੍ਰਿਤਿ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ॥ ੧੧ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕੈਸੇ ਜੈ ਹੋਵੇ ਇਨ ਕੇ ਜੀਤਣੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਕਹੁ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸੂਤ੍ਰ॥ ਅਭਜਾਸ ਵੈਰਾਗਜਾ ਭਜਾਂ ਤਨ੍ਰਿ ਰੋਧਃ ੧੨

ਟੀਃ--ਹੇ ਸਿਖ ਇਨ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਅਭਜਾਸ ਔ ਵੈਰਾਗਜ ਕਰਕੇ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਅਨਜਥਾ ਯੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜੀਤੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਅਭਜਾਸ ਵੈਰਾਗ ਕੇ ॥ ੧੨॥ ਅਭਜਾਸ ਕਾ ਕਜਾ ਲਖਨ ਹੈ॥ ਸੂਃ ਤਤ੍ਰ ਸਿਥਤੌ ਯਤ੍ਨੋਭਜਾਸਃ ੧੩

ਟੀਃ—ਤਤ੍ਰ ਨਾਮ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤੀ ਵਾਸਤੇ ਪੁਨਾ ੨ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਅਭਜਾਸ ਹੈ। ਸੋ ਅਭਜਾਸ ਭੀ ਐਸਾ ਨ ਚਾਹੀਯੇ ਜੋ ਕਬੀ ਹੋ ਕਬੀ ਨ ਹੋ। ਨਹੀ ਕਦਾਚਿਤਕ ਸੇਵਨੇ ਸੇ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੁ ਸਰਬਦਾ ਸੇਵਨੇ ਸੇ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੂਃ । ਸਤੁ ਦੀਰਘ ਕਾਲ ਨੈਰੰਤਰਯ ਸਤ੍ਕਾਰਾ ਸੇਵਤੋ ਦ੍ਰਿਢ ਭੂਮਿਃ ॥ ੧੪ ॥ ਤੁ ਪੁਨਾ ਅਰਥ ਮੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪੂਰਬ ਸੂਤ੍ਰ ਉਕਤ ਅਭਜਾਸ ਦੀਰਘ ਨਾਮ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਰੰਤਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਮੈ ਦਿਨ ਪਹਰ ਮੁਹੂਰਤ ਘੜੀ ਕਾ ਅੰਤਰਾਯ ਨਾਮ ਵਿਵਧਾਨ ਅਰਥਾਤ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਬਿਲੰਬ ਨ ਪੜੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਸੇਵਿਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਦ੍ਰਿਢ ਭੂਮਿਃ ਨਾਮ ਬਧ ਮੂਲ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਮੂਲ ਦ੍ਰਿਢ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਧੇਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਨਹੀ ਗਿਰਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਜਿਸ ਵਿਦਜਾ ਵਿਖੇ ਅਭਜਾਸ ਦ੍ਰਿਢ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਦਜਾ ਕਰਕੇ ਪੁਰਖ ਜੈ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਪਕੇ ਅਭਜਾਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿਢ ਭੂਮੀ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਜਬ ਪੁਰਖ ਨੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਰੋਕਣੇ ਕਾ ਦ੍ਰਿਢ ਅਭਜਾਸ ਕੀਆ ਤਬ ਪੁਰਖ ਕੋ ਵਿਖਯੋਂ ਸੇ ਵੈਰਾਗਜ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜੋ ਪਤੰਜਲਿ ਜੀ ਨੇ ਸੂਤ੍ਰ ਮੈ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋਈ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ॥

ਸੂਃ–ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਨੁਸ੍ਰਵਿਕ ਵਿਖਯ ਵਿਤ੍ਰਿਸ਼੍ਨਸਯ ਵਸੀਕਾਰ ਸੰਗ੍ਯਾ ਵੈਰਾਗ੍ਯੰ॥ ੧੫ ॥

ਟੀਃ–ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਆਦਿਕ ਜੋ ਵਿਖਯ ਹੈਂ ਸੋ ਇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਹੈ। ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਣੇ ਮੈ ਸ੍ਵਰਗ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸੁਖ ਸ੍ਰਵਣ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨੁਸ੍ਰਵਿਕ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਨਾਗ ਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਇਨ ਸੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਹਤ ਹੋਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਵਸੀ ਕਰਣ ਨਾਮ ਵੈਰਾਗ੍ਯ ਹੈ। ਸੋ ਵਿਤ੍ਰਿਸਨ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੧੫ ॥ ਤਿਸ ਵੈਰਾਗ੍ਯ ਕਾ ਫਲ ਕ੍ਯਾ ਹੈ। ਐਸੀ ਅਕਾਂਖ੍ਯਾ ਹੋਯਾਂ ਹੋਯਾਂ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਫਲ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਖੋੜਸੇ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ॥ ਸੂਃ ਤਤਃ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਖ੍ਯਾਤੇ ਗੁਣ ਵੈਤ੍ਰਿਸ੍ਨ੍ਯੰ ॥ ੧੬ ॥ ਈਹਾਂ ਗੁਣ ਨਾਮ ਵਿਖਯੋਂ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਵਸੀ ਕਾਰ ਨਾਮ ਵੈਰਾਗ੍ਯ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਯੋਗੀਜਨ ਕੋ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਪੁਨਹ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੀ ਖ੍ਯਾਤੀ ਸੇ ਯੋਗ ਸਿਧਿ ਲਿਪਸੂ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਅਨੁਸ੍ਰਵਿਕ ਵਿਖਯੋਂ ਵਿਖੇ ਪੂਰਬ ਜੋ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਥੀ ਸੋ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਵਿਖਯੋਂ ਵਿਖੇ ਵਿਤ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਔ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਪੁਨਾ ਵਿਤ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਸਮਾਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਸਮਾਧੀ ਭੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਸਮਾਧੀ ਕੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰਤਾ ਭੀ ਸੂਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈਂ॥ ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ ਵਿਤਰਕ ਵਿਚਾਰਾਨੰਦਾ ਸਿਮਤਾ ਰੂਪਾਨੁਗਮਾਤਸੰ ਪ੍ਰਗ੍ਯਤਃ॥ ੧੭ ॥

ਤਰਕ ਨਾਮ ਏਕ ਅਰਥ ਮੈ ਅਨਿਸਚੇ ਕਾ ਹੈ। ਅਨੰਦ ਨਾਮ ਦੁਖ ਕਾ ਅਰ ਆਨੰਦ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੋ ਏਕ ਰੂਪ ਜਾਨਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਅਸਮਿਤਾ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਜਬ ਮਨ ਵਿਖੇ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਤਰਕ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਨ ਆਵੇ ਵਿਖਯ ਵਿਯੋਗਜਨ੍ਯ ਦੁਖ ਔ ਅਸਮਿਤਾ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਨਾ ਫੁਰਨ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਪ੍ਰਗ੍ਯਾਤ ਸਮਾਧੀ ਹੈ॥ ੧੭ ॥

ਸੂਤ੍ਰੰ–ਵਿਰਾਮ ਪ੍ਰਤ੍ਯਯਾਭ੍ਯਾਸ ਪੂਰਬੰਃ ਸੰਸ੍ਕਾਰ ਸੇਖੋ ਨ੍ਯਃ ॥ ੧੮ ॥

ਟੀਃ–ਵਿਰਾਮ ਨਾਮ ਉਪਰਾਮ ਕਾ ਹੈ। ਸੰਸਕਾਰ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਉਪਰਾਮ ਅਭ੍ਯਾਸ ਸਹਤ ਪ੍ਰਤ੍ਯਯੋਂ ਸੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਹੋਕੇ ਸੰਸ-ਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਰਹਜਾਵੇ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਅਸੰਪ੍ਰਗ੍ਯਾਤ ਸਮਾਧੀ ਹੈ॥ ੧੮ ॥ ਸੋ ਸਮਾਧੀਰ ਭੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਪਰਾਯਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਿਧ ਹੋਤੀ ਹੈ॥

ਸੂਃ-ਈਸ਼੍ਵਰ ਪ੍ਰਣੀਧਾਨਾਦ੍ਵਾ ॥ ੨੩ ॥ ਪ੍ਰਣੀ ਧਾਨ ਨਾਮ ਪਰਾਯਣ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਜਬ ਯੋ ਪੁਰੁਖ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਾਯਣ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਕਯਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੀ ਪਰਮ ਆਯਨ ਨਾਮ ਆਸ੍ਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਤਿਸੀ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਮਾਧੀ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੨੩ ॥ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਕਯਾ ਲਖਣ ਹੈ। ਈਸ ਸਾਮਰਥ ਅਰਥ ਮੈਂ ਧਾਤੂ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਵਰਚ ਪ੍ਰਤਯ ਆਇ ਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਚਕਾਰ ਕਾ ਲੋਪ ਹੋਕੇ ਸੇਸ ਵਰ ਰਹ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਐਸਾ ਸੁਧ ਰੂਪ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੇਹ ਹੂਆ । ਕਰਤੁੰ ਅਕਰਤੁੰ ਅਨਯਥਾ ਕਰਤੁੰ ਸਾਮਰਥਃ ਈਸ਼੍ਵਰਃ ਅਥਵਾ ਸੂਤ੍ਰ ਉਕਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਲਖਣ ਜਾਨਨਾ ॥ ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ ਕ੍ਲੇਸ ਕਰਮ ਵਿਪਾਕਾਂਸਯੈ ਰਪਰਾ ਮ੍ਰਿਸ਼੍ਟਃ ਪੁਰੁਖ ਵਿਸੇਖ ਈਸ਼੍ਵਰਃ ॥ ੨੪ ॥

ਬਡੇ ਕਲੇਸੋਂ ਕਰਕੇ ਜਿਨਕੇ ਅੰਤਹ ਕਰਨ ਕੇ ਕਖਾਯ ਪ੍ਰਪਕ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਕਲੇਸ ਕਰਮ ਵਿਪਾਕਾਸਯਾਃ ਉਨੋ ਪੁਰੁਖੋ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਮੇਂ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਵਿਸੇਸ ਨ ਆਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੈ ॥ ੨੪ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਵਿਸੇਸ ਮੇ ਕਯਾ ਅਧਿਕਤਾ ਹੈ ॥ ਸੂਃ-ਤਤ੍ਰ ਨਿਰਤਿਸਯੰ ਸਰਬਗਯ ਬੀਜੰ ॥ ੨੫ ॥ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਵਿਸੇਸ ਵਿਖੇ ਨਿਰਤਿਸ਼ਯ ਰੂਪ ਸਰਬਗਯਤਾ ਹੀ ਈਸ਼੍ਵਰਤਾ ਕਾ ਬੀਜ ਹੈ। ਨਿਰਤਿਸ਼ਯ ਸਰਬਗਯਤਾ ਬਿਨਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਔਰ ਕਿਸੀ ਮੇਂ ਨਹੀ ਹੈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਸੇ ਅਧਿਕ ਸਰਬਗਯ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ। ਏਕ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੀ ਸਰਬ ਕੇ ਊਪਰ ਸਰਬਗਯ ਹੈ ॥ ੨੫ ॥ ਤਿਸ ਈਸ਼੍ਵਰ ਸੇ ਬਡਾ ਕੋਈ ਊਪਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ ਸ ਏਖਃ ਪੂਰਬੇ ਖਾ ਮਪਿ ਗੁਰੁਃ ਕਾਲੇ ਨਾਨਵਚਛੇਦਾਤ ॥ ੨੬ ॥ ਟੀਃ-ਸੁ ਪੁਰਖ ਵਿਸੇਸ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਛੇਦ ਭੇਦ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪੂਰਬ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿਕ ਹੈ ਤਿਨ ਕਾ ਭੀ ਗੁਰੁ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਅਸਰੀਰੀ ਹੋਨੇ ਸੇ ਨ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਉਤਪਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਨਾ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸਦਾ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਏਕ ਰਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ੨੬ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਤਿਸ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਵਾਚਕ ਨਾਮ ਕਯਾ ਹੈ। ਜਬ ਈਸ਼੍ਵਰ ਇਸ ਨਾਮ ਬਿਨਾਂ ਔਰ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਹ ਸਕਤੇ ਤਬ ਈਸ ਸਾਮਰਥੇ ਇਸ ਵਿਤਪਤੀ ਸੇ ਜੋ ਜੋ ਔਰ ਭੀ ਭਾਵ ਜਿਤਨਾ੨ ਸਾਮਰਥ ਹੋਗਾ ਸੋਭੀ ਉਤਨਾ ਉਤਨਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਹਯਾਂਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਮੇਂ ਕਿਸੀ ਮੇਂ ਨਯੂਨ ਕਿਸੀ ਮੇਂ ਅਧਿਕ ਸਾਮਰਥ ਹੋਨੇ ਸੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਕ ਪੁਨਾ ਸਮ ਈਸ਼੍ਵਰ ਭੀ ਏਕ ਪਰਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਗਾ। ਜੈਸੇ ਦੋ ਪਾਦ ਵਾਲਯੋਂ ਮੇ ਰਾਜਾ ਚਤੁਰਪਾਦ ਵਾਲਯੋਂ ਮੈਂ ਹਸ੍ਤੀ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗੋ ਮੈਂ ਸਿੰਘਾਦਿਕ ਭੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੀ ਹੋਵੈਗੇ ਅਧਿਕ ਸਾਮਰਥ ਹੋਣੇ ਸੇ॥ ਉੱਤ੍ਰ ॥ ਈਸ਼੍ਵਰ ਵਿਖੇ ਨਿਰਤਿਸ਼ਯ ਸਾਮਰਥ

ਹੋਨੇ ਸੇ ਔਰ ਜੀਵੋ ਕੀ ਸਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰ॥ ਤਸਜਵਾਚਕਃ ਪ੍ਰਣਵਾ:੨੭
ਤਿਸ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਵਾਚਕ ਨਾਮ ਪ੍ਰਣਵ ਹੈ। ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਈਸ੍ਵਰ ਕੋ
ਪਰਮ ਪਜਾਰਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯੇਹ ਨਾਮ ਪਰਮ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ। ਯੇ
ਨਾਮ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਅਕ੍ਰਿਤਮ ਹੈ ਕ੍ਰਿਤਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਨੇ ਆਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਤੇ ਗਾਨ ਕਰੀ। ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਜ ਰਾਮਕਲੀ ਮਃ ੧

ਓਂਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤਿ। ਓਂਕਾਰ ਕੀਆ ਜਿਨ ਚਿਤ। ਓਂਕਾਰ ਸੈਲ ਜੁਗ
ਭਏ॥ ਓਂਕਾਰ ਬੇਦ ਨਿਰਮਏ। ਓਂਕਾਰ ਸ਼ਬਦ ਉਧਰੇ॥ ਓਂਕਾਰ ਗੁਰੁ ਮੁਖਤਰੇ॥
ਓਨਮ ਅਖਰ ਸੁਣ ਬੀਚਾਰ। ਓਨਮ ਅਖਰ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਸਾਰ॥ ੧॥

ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਉਪਰ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਆਦਿ ਮੰਗਲਾ ਚਰਣ ਮੈਂ ਲਿਖ ਭੀ ਆਏ ਹੈਂ
ਯਾਂਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਖਤੇ॥ ਵਾਚਕ ਨਾਮ ਓਂਕਾਰ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ। ਤਾਂਤੇਯੇ ਸ੍ਰੀ
ਓਂਕਾਰ ਨਾਮ ਅਤਿਸਯ ਕਰਕੇ ਆਦਰ ਯੋਗਜ ਹੈ॥ ੧੨੭॥ ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਜੋ
ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਪਰਮ ਪਜਾਰਾ ਨਾਮ ਹੈ ਤਿਸ ਨਾਮ ਕੇ ਜਪਨੇ ਸੇ ਕਿਸ ਫਲ ਕੀ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਉਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸੂਤ੍ਰ। ਤਜ ਜਪਸੁਦਰਥ ਭਾਵਨੰ॥ ੨੮॥

ਟੀਃ– ਤਿਸ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਜਪ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਲੀਏ ਹੈ। ਕਜਾ
ਆਪਨੇ ਆਤਮਾਂ ਵਿਖੇ ਓਂਕਾਰ ਕੇ ਵਾਚਜ ਕੋ ਅਭੇਦ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ॥ ਅਰਥਾਤ
ਈਸ੍ਵਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਔ ਜੀਵ ਆਤਮਾਂ ਕੋ ਏਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਭਾਵਨਾ ਕਰੇ॥ ੨॥

ਸੂਃ॥ ਤਤਃ ਪ੍ਰਤਜਕ ਚੇਤਨਾ ਧਿਗਮੋ ਪਜੰਤ ਰਾਯਾ ਭਾਵਸ੍ਚ॥ ੨੯॥

ਟੀਃ– ਤਤਃ ਨਾਮ ਈਸ੍ਵਰ ਭਾਵਨਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਅੰਤਰਾਯ ਜੋ ਵਿਘਨ ਵਿਘਨੋ ਕੇ
ਕਰਤਾ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਜਕ ਚੇਤਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ
ਜੇ ਅਧਿਗਮ ਪਦ ਕਾ ਗਜਾਨ ਅਰਥ ਕਰਏ ਤਬ ਪ੍ਰਤਜਕ ਚੇਤਨ ਕਾ ਗਜਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਅਰਥ ਹੋਗਾ। ਇਤੀ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਯੋਗਃ॥ ੨੧॥

ਹੇ ਸਿਖ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਪਤੰਜਲਿ ਕ੍ਰਿਤ ਸੂਤ੍ਰ ਨਿਰ ਵਾਸਨਾ ਯੋਗ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਹੇਹੈ
ਅਬ ਜਿਸ ਅਰਥ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਵਾਸਨਾ ਯਾਮ ਰੂਪ ਯੋਗ ਕਰੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣਾ-
ਯਾਮ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਯੋਗ ਕੀਯਾ ਚਾਹਜੇ ਸੋ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯੋਗ ਕੇ ਕਰਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ
ਸੁਣ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ। ਔ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ
ਆਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯੋਗ ਕੇ ਕਰਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਾ
ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ
ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ। ਹੇ ਸਿਖ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਕੇ ਜੀਵ

ਵਿਖਯਾਂ ਕੇ ਆਨੰਦ ਮੈਂ ਡੂਬੇ ਵਹੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ। ਬਹੁਤ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਰਾਗ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮਾਂਨੰਦ ਜਾਨ ਕੇ ਤਿਸੀ ਰਾਗ ਮੈ ਹੀ ਮਸਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗਾਦਿਕ ਹੈ ਸਬਦ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਰਵਣ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਕੋਂ ਕੇ ਸਬਦ ਰਾਗਾਤਮਿਕ ਪਾਮਰ ਲੋਕ ਸੁਣਕੇ ਅਪਨਾ ਜੀਵਨ ਭੀ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਕੇ ਦੇਖਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮਾਨ ਕੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਤੰਗ ਅਗਿਨ ਕੇ ਰੂਪ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਦਗਧ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਪੁਰਖ ਦੇਖ ਕਰ ਦਗਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਨਰਕ ਕੀ ਅਗਨਿ ਮੈ। ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਪੜੀਆਂ ਦਗਧ ਹੋਤੀਆਂ ਹੈ ਨਰਕ ਕੀ ਅਗਨਿ ਮੈ। ਔਰ ਬਹੁਤੇ ਜੀਵ ਸਪਰਸ ਕੇ ਸੁਖਕੋਪਰਮਾਂ-ਨੰਦ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਪਰਮ ਸੁਖ ਰੂਪ ਮਾਨ ਕੇ ਸਪਰਸ ਸੁਖ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਬਦਲੇ ਆਪਨਾ ਜੀਵਨਾ ਤਯਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਪਰ ਵਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਜੈਸੇ ਹਸਤੀ ਕਾਗਦੋ ਕੀ ਬਨੀ ਹੂਈ ਹਸਤਨੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪਰ ਵਸ ਹੋਕੇ ਖਾਤ ਮੈ ਜਾਇ ਪੜਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਪਰਮ ਕਲੇਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਪਰਸ ਕੋ ਪੁਰਖ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮਾਨ ਕੇ ਪੁਰਖ ਕੇ ਸਪਰਸ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮਾਨ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਦੋਨੋ ਹੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸੁਖ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਨਰਕ ਰੂਪੀ ਖਾਤੇ ਮੈ ਜਾਇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਹ ੨ ਯਮਦੂਤ ਕੇ ਅਧੀਨ ਪਰਵਸ਼ਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ।

ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬ੍ਦ:—ਇਕ ਨਿਮਖ ਸੁਆਦ ਕਾਰਣ ਕੋਟ ਜਨਮ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥

ਟੀ:—ਨਿਮਖ ਨਾਮ ਨੇਤ੍ਰ ਝਮਕਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਹੈ। ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਸਯੋਗ ਕਾ ਸੁਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔ ਪੁਰਖ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰ ਕੇ ਝਮਕਣ ਮਾਤ੍ਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਨਿਮਖ ਮਾਤ੍ਰ ਸੰਯੋਗ ਸੁਖ ਕੇ ਬਦਲੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਯੋਨਯੋ ਵਿਖੇ ਅਨੰਤ ਨਰਕੋ ਵਿਖੇ ਦੁਖ ਕਸ਼੍ਟ ਕੋ ਪਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਜੀਵ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮਾਨ ਕੇ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ਕੇ ਬਦਲੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਮਛੀ ਰਸਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ਬਦਲੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਦੇਤੀ ਹੈ। ਨਹੀ ਤੋ ਜੇ ਮਛੀ ਕੋ ਰਸਨਾ ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅਗਾਧ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਮਛੀ ਕੋ ਕੌਣ ਪਕੜ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਮ: ੧ ॥ ਮਛੀ ਜਾਲ ਨ ਜਾਣਿਆ ਸਰ ਖਾਰਾ ਅਸਗਾਹ। ਅਤਿ ਸਿਆਣੀ ਸੋਹਣੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੋ ਵੇਸਾਹ। ਕੀਤੇ ਕਾਰਣ ਪਾਕੜੀ ਕਾਲ ਨ ਟਲੈ ਸਿਰਾਹ ॥ ੧ ॥ ਭਾਈ ਰੇ ਇਉ ਜਾਣੋ ਸਿਰ ਕਾਲ। ਜਿਉ ਮਛੀ ਤਿਉਂ ਮਾਣਸਾਂ ਪੜੈ ਅਚਿੰਤਾ ਜਾਲ ॥ ੧ ॥

ਟੀ:—ਜੈਸੇ ਮਛੀ ਮਹਾਂ ਅਗਾਧ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਪ੍ਰਮਤ ਹੂਈ ੨ ਕਾਲ ਕੇ ਜਾਲ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਮਛੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸਮਾ ਆਇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਧੀਵਰ ਬਧਕ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਜਾਲ ਅਥਵਾ ਲੋਹੇ ਕੀ ਕੁੰਡੀ ਕੋ ਮਾਸ ਲਗਾਇ ਕੇ ਨਦੀ ਅਥਵਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਆਇ ਪਸਾਰਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਮਛੀ ਤਿਸ ਕੁੰਡੀ ਮਿਲਤ ਮਾਂਸ ਕੋ ਰਸਨਾ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰ ਨਿਗਲ ਲੇਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਵੋ ਲੋਹੇ ਕੀ ਕੁੰਡੀ ਕੰਠ ਮੈ ਫਸ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਬਧਕ ਡੋਰ ਖੈਂਚਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕੁੰਡੀ ਕੀਆਂ ਸੂਲਾਂ ਤਾਲੂ ਮੈ ਧਸ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਵਿਚਾਰੀ ਮਛੀ ਪਰਮ ਸੰਕਟ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕ ਤੜਫਤੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਕਯਾ ਕਰੇ ਅਬ ਮਛੀ ਵਿਚਾਰੀ ਕਾ ਚਾਰਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਚਲਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਮਛੀ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਅਤਿ ਸਿਆਣੀਤਿ। ਹੇ ਮਛੀ ਤੂੰ ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ ਸਯਾਣੀ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥੀ। ਤੂੰ ਹਮੇਸਾ ਹੀ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਕਰਤੀ ਥੀ। ਪਰੰਤੂ ਐਸਾ ਰਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਧਯਾ ਹੂਆ ਮਾਂਸ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਖਾਯਾ ਥਾ। ਔ ਤੈਨੇ ਹਲਾ ਝੁਲਾਇ ਕੇ ਦੇਖ ਭੀ ਲੀਆ ਥਾ। ਮਨ ਮੈ ਤੈਨੇ ਜਾਨ ਭੀ ਲੀਆ ਥਾ ਜੋ ਐਸਾ ਡੋਰੇ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਧਯਮਾਂਸ ਮੈਨੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਖਾਯਾ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਭੀ ਐਸੀ ਚਤੁਰ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਤੁਮਨੇ ਕਿਉਂ ਵਿਸਾਹ ਕੀਆ ਕਿਉ ਧੋਖੇ ਮੈ ਆਇ ਗਈ। ਲੋਭ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਤੁਮਨੇ ਯੇ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਲੇਸ ਕੋ ਸਹਾਰ ਅਪਨੇ ਕਰਮ ਕਰਤੂਤ ਕਰਕੇ ਪਕੜੀ ਗਈ ਹੈ ਯੇ ਤੇਰੇ ਭੀ ਵਸ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਤੇਰਾ ਕਾਲ ਨਾਮ ਸਮਾ ਆਇ ਪੁਜਾ ਹੈ ਯੇ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਬਯਸਨ ਰੂਪੀ ਹਾਥ ਦੂਰ ਦੂਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਸਾਰੇ ਹੂਏ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ॥ ਬਯੋ ਮੈਕਾਂਤ ਵਿਹਾਰਿਣੋਪਿ ਵਿਰਗਾः ਸੰ ਪ੍ਰਾਪ੍ਨੁਵੰਤਯਾ ਪਦੰ॥ ਬਧਯੰਤੇ ਨਿਪੁਣੈ ਰਗਾਧਸਲਿਲਾਨ ਮਤਸਯਾः ਸਮੁਦ੍ਰਾਪਿ। ਦੁਰਵਿੰਨੀਤੰ ਕਿਮੀ ਹਾਸ੍ਤਿਕਿੰ ਸੁਚਰਿਤੰ ਕः ਸਥਾਨ ਲਾਭੇ ਗੁਣः। ਕਾਲੋਹਿ ਬਯਸਨ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤਕਰੋ ਗ੍ਰਿਹ੍ਨਾਤਿ ਦੂਰਾਦਪਿ॥ ੧॥ ਟੀ:—ਕੇਵਲ ਏਕ ਆਕਾਸ ਮੈ ਵਿਚਰਣੇ ਵਾਲੇ ਪੰਖੀ ਭੀ ਪਾਸੀ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਅਪਦਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬੜੇ ਚਤੁਰ ਬਧਕ ਲੋਕੋ ਨੇ ਅਗਾਧ ਸਮੁਦਰ ਕੇ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਬੜੇ ੨ ਮਛੋਂ ਕੋ ਪਕੜ ਲਈਤਾ ਹੈ ਮਛੀਆ ਆਦਿਕ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮ ਕਾ ਤਥਾ ਅਛੇ ਕਰਮ ਕਾ ਕਿਆ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਚਾਹਯੇ ਪੰਖੀਆਂ ਕੋ ਉਚੇ ਅਸਥਾਨ ਲਾਭ ਕਾ ਕਿਆ ਗੁਣ ਹੂਆ ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਅਗਾਧ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਮਛੀ ਆਦਿਕ ਜੀਰ ਬਾਂਧੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਔਰ ਬੜੇ ਊਚੇ ਦੂਰ ਆਕਾਸ ਮੈ ਸੇ ਪੰਖੀ ਜਾਲ ਬੀਚ ਫਸੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ

ਅਹੰਕਾਰ ਆਦਿਕ ਬਯਸਨ ਯੇ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਹਾਥ ਹੈ ਸੋ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਤੰਦੂਏ ਕੀ ਤੰਤੋਂ ਸਮਾਨ ਦੂਰ ਦੂਰ ਪਸਾਰ ਛੋਡੇ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ਬਯਸਨ ਰੂਪੀ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਤੇ ਲੈਕੇ ਨਾਗ ਲੋਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਰਾਖਸ ਰਿਖੀ ਮਾਨੁਖ ਨਾਗ ਜੜਾ ਜੜ ਸਰਬ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੇ ਨਾਥ ਇੰਦਰ ਕੋ ਕਾਮ ਰੂਪੀ ਬ੍ਯਸਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਕੜ ਕੇ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਸੂਰਗ ਸੇ ਮਾਤਲੋਕ ਮੇ ਲਯਾਇਕੇ ਗੋਤਮ ਰਿਖੀ ਸੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦਿਵਾਇ ਦੀਆ ਥਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਕੈਸੇ ਸਰਾਪ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹੀਏ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਕਥਾ ਰਾਮਾਯਣ ਆਦੀ ਪੁਰਾਣੋ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਇੰਦਰ ਔ ਅਹਲਯਾ ਕੀ ਦੋਸਤੀ ਕੀ। ਅਹਲਯਾ ਨਾਮ ਏਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਰਿਖੀ ਕੀ ਥੀ ਸਾ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਥੀ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਚਿਤ ਅਤਿ ਕਾਮ ਵਸ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਦਾਵ ਨ ਲਗੇ ਪਰੰਤੂ ਯਤਨ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਮਿਲਨੇ ਵਾਸਤੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯਤਨ ਕਰਤਯਾਂ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕਬੀ ਦੇਵ ਨੇਤ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਏਕ ਦਿਨ ਅਹਲਯਾ ਕੋ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਅਵਕਾਸ ਮਿਲ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇ ਕੇ ਗੌਤਮ ਰਿਖੀ ਕੀ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਆਇਕੇ ਤਿਸ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪਸੂ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਜਬ ਕੁਟੀਆ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਯਾ ਤਬ ਆਗੇ ਤੇ ਗੌਤਮ ਰਿਖਿ ਜੀ ਮਿਲੇ। ਰਿਖਿ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭੈਭੀਤ ਹੂਆ ਔ ਥਰ ੨ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਾ। ਤਬ ਰਿਖੀ ਦੇਖ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਬਡੇ ਕੋਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ॥

ਰਿਖਯੋਵਾਚ—ਅਰੇ ਨੀਚ ਕਪਟੀ ਤੂੰ ਕਵਨ ਹੈਂ ਜੋ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਮੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਯਭਿਚਾਰ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਛਲ ਕਰਕੇ ਚਲਯਾਂ ਹੈਂ। ਸਾਚ ਬਤਾਇ ਨਹੀ ਅਬੀ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਕੇ ਤੁਝ ਕੋ ਭਸਮ ਕਰਤਾ ਹੂੰ॥ ਇੰਦ੍ਰਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਆਪ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਇੰਦ੍ਰ ਹਾਂ। ਤਬ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆ।

ਰਿਖਯੋਵਾਚ—ਕੈ ਮੁੱਕ੍ਰ ਨਯਾਧ ਜਹਿ ਮਾਰੁਤ ਗਿਰ ਮੇਰ ਉਡਾਈ ਤੂਲ ਕਹੋ ਕਹਿ ਲੇਖੇ ਮਾਹੀ। ਬਾਲਮੀਕੀ ਰਾਮਾਯਣ ਕੇ ਉਤ੍ਰ ਕਾਂਡ ੭ ਅਃ ੩੦ ਕੇ ਸਲੋਕ ਹੈਂ।

ਤਤਃ ਰੂਪੇਨ ਤੇਨਾਸਿ ਸ਼ਪ੍ਤਃ ਪਰਮ ਤੇਜਸਾ। ਗਤੋਸਿ ਯੇਨ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰ ਦਸ਼ਾ ਭਾਗ ਵਿਪਰਯੰ॥ ੩੧॥ ਯਸਮਾਨ ਮੇ ਧਰਖਿਤਾ ਪਤ੍ਨੀਤ੍ਵਯਾ ਵਾਸਵ ਨਿਰਭਯਾਤ। ਤਸਮਾਤ੍ਤ੍ਵੰ ਸਮਰੇਸਦ ਸਤ੍ਰ ਹਸ੍ਤੰ ਗਮਿਖਯਸਿ॥ ੩੨॥ ਅਯੰਤੁ ਭਾਵੋ ਦੁਰਬੁਧੇ ਯ ਸ੍ਤ੍ਵ ਯੇਹ ਪ੍ਰਵਰਤਿਤਃ। ਮਾਨੁਖੇ ਸ੍ਵਪਿ ਲੋਕੇਖੁ ਭਵਿਖਯਤਿ ਨ ਸੰਸਯਃ॥ ੩੩॥ ਤਤ੍ਰਾ ਰਧੰ ਤਸਯ ਯਃ ਕਰਤਾ ਤ੍ਵਯਯਪਿ ਨਿਪਤਿਖਯਤਿ। ਨਚਤੇ ਸਥਾ ਵਰੰ ਸਥਾਨੰ ਭਵਿਖਯਤਿ ਨ ਸੰਸਯਃ

ਸਯਃ ॥ ੩੪ ॥ ਯਸ੍ਰ ਯਸ੍ਰ ਸੁਰੇਂਦ੍ਰ ਸ਼ਜਾਤ ਧ੍ਰਵਃ ਸਨਭਵਿਖਜਤਿ ॥ ਇਤਿ ॥ ੩੫ ॥

ਟੀਃ–ਤਤ ਇਤਿ ਤਤਃ ਨਾਮ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਰਿਖਿ ਨੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆ ਕੈਸਾ ਗੌਤਮ ਰਿਖਿ ਹੈ ਪਰਮ ਤੇਜਸਾ ਕਹਾ ਬਡੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਹੈ। ਮਾਨੋ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਅਗਨਿ ਸੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੋ ਦਾਹ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰ ਜਿਸ ਰਿਖਿ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੇ ਵਸਤੇਵਿਪਰਜਯਦਸਾ ਕੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ। ਅਰਥਾਤਸਤ੍ਰਆਂ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ੩੧ ॥ ਹੇ ਵਾਸਵ ਜਿਸ ਕਾਮ ਸੁਖ ਭੋਗਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਤੈਨੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਕਾ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਨਸ੍ਟ ਕੀਆ ਹੈ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਤੂੰ ਜਾਨਤਾ ਭੀ ਥਾ ਕੇ ਰਿਖੀ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੀ ਅਗਨਿ ਬਡੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਰੰਭਾ ਉਰਬਸੀ ਤਿਲੋਤਮਾ ਮੰਜੂ ਘੋਖਾ ਸੁਕੇਸੀ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਅਪਸਰਾਂ ਭੀ ਥੀਆਂ। ਤਥਾ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ਔਰ ਭੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰਜਾਂ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕੇ ਭੋਗਣੇ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਪਸੂ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੇ। ਤਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਤੇਰੀ ਯੁਧ ਵਿਖੇ ਹਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇਰੇ ਸਤ੍ਰ ਤੁਝ ਕੋ ਬੰਧ ਕਰ ਲੈਜਾਵੈਂਗੇ ॥ ੩੨ ॥ ਹੇ ਇੰਦ੍ਰ ਦੂਸਰ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ ਬਦਲਾ ਔਰ ਸ੍ਰਾਪ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ। ਹੇ ਦੁਰਬੁਧੇ ਆਜ ਸੇ ਪੂਰਬ ੨ ਬਜਭਿਚਾਰ ਕਰਮ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਨਹੀ ਥਾ। ਅਬ ਤੁਮ ਨੇ ਨਵੀਨ ਬਜਭਿਚਾਰ ਕਰਮ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਪ੍ਰਥਮ ਤੁਮਹੀ ਨੇ ਬਜਭਿਚਾਰ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੀਆ ਹੈ। ਅਬ ਆਜ ਕੇ ਦਿਨ ਸੇ ਲੈਕੇ ਦੇਵਲੋਕ ਮੈ ਤਥਾ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕ ਮੈ ਯਾਰ ਕਰਮ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਗਾ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ੨ ਸ੍ਰੇਸ੍ਟ ਰਾਜਾ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਸੋਈ ਸੋਈ ਕਰਮ ਇਤਰ ਔਰ ਲੋਕ ਕੀ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ ਤੁਮਨੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੇ ਰਾਜਾ ਦੇਵਤਾ ਹੋਕੇ ਯਾਰ ਕਰਮ ਕੀਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਏ ਅਬ ਯੇਹ ਯਾਰ ਕਰਮ ਸਰਬ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਗਾ ਇਸ ਮੇਰੇ ਬਚਨ ਮੈਂ ਸੰਸ਼ਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੩੩ ॥ ਤਤ੍ਰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਜੋ ਜੋ ਜੀਵ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਰਨਗੇ। ਤਿਸ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਪਾਪ ਅਰਧ ਕਰਮ ਤਾਕੋ ਹੋਗਾ। ਅਰਧ ਪਾਪ ਤੁਮ ਕੋ ਭੀ ਹੋਵੇਗਾ ਮੇਰੇ ਵਚਨ ਸੇ। ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਜੋ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਦੇਵਤਾ ਜਿਸ ੨ ਕਰਮ ਕਾ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਤਿਸ ਤਿਸ ਪੁਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਅਥਵਾ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਜਿਤਨਾ ਕੀਚਿਰ ਤਿਸ ਕਰਮ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਰਹੇਗੀ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤਿਸ ਕੋ ਆਧਾਫਲ਼ ਹੋਤਾ ਰਹੇਗਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਇਸ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਵਚਨ ਮੈਂ ਸੰਸਯ ਨਹੀ ਹੈ। ਹੇ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰ ਤੀਸਰਾ ਸ੍ਰਾਪ ਔਰ ਸੁਣ। ਤੇਰਾ ਅਸਥਾਨ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਪਦ ਥਿਰ ਨ ਰਹੇ

ਗਾ ਇਸ ਮੇਰੇ ਬਚਨ ਮੇਂ ਤੂੰ ਸੰਦੇਹ ਮਤਮਾਨਨਾ ਜੈਸੇ ਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਗਾ ॥ ੩੪ ॥ ਹੇ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰ ਇਸ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗਮਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਬਦਲਾ ਏਕ ਸ੍ਰਾਪ ਤੂੰ ਅਵਰ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰ ॥ ਆਜ ਕੇ ਦਿਨ ਸੇ ਜੋ ੨ ਇੰਦ੍ਰ ਤੇਰੀ ਗਦੀ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣ ਪਰ ਬੈਠੇਗਾ। ਸੋ ਸੋ ਇੰਦ੍ਰ ਨਿਰਵਘਨ ਨਿਸ ਕੰਟਕ ਰਾਜ ਨ ਕਰੇਗਾ। ਅਰਥਾਤ ਬੀਚ ਬੀਚ ਮੇਂ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸ਼ਤ੍ਰ ਦੈਤ ਰਾਜ ਖੋਸਲੀਆ ਕਰੈਂਗੇ। ਜੈਸੇ ਏਕ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਰਾਜੇ ਹਰਨਾਖਜਸ ਔ ਹਿਰਨਜਕਸਪੁਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਥਾ ॥੧ ਤੈਸੇ ਦੂਸਰੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਵਿਰੋਚਨ ਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਥਾ॥ ੨ ॥ ਤੀਸਰੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਵਿਰੋਚਨ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਥਾ ॥ ੩॥ ਚਤੁਰਥ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਸੁੰਦ ਅਪ ਸੁੰਦ ਮਹਖਾਸੁਰ ਸੁੰਭ ਨਿਸੁੰਭ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਵਾਰੋਵਾਰੀ ਖੋਸ ਲੀਆ ਥਾ॥ ੪ ਪੰਚਮ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਥਾ। ਖਸ਼੍ਰਮ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਨਾਹੁਖ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕੀਆ ਥਾ॥ ੬ ॥ ਸਪਤਮ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਕਕੁਸਤ ਰਾਜਾ ਸੂਰਯਵੰਸ਼ੀ ਨੇ ਕੀਆ ਥਾ॥ ੭ ॥ ਅਸ਼੍ਰਮ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਮਾਲੀਸੁਮਾਲੀ ਮਾਲਵਾਨ ਔ ਰਾਵਣ ਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਥਾ। ਤਥਾ ਭੂਮਾਸੁਰ ਨੇ ਭੀ ਏਕ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਰਾਜ ਖੋਸਜਾ ਥਾ। ਇਤਜਦਿਕ ਕਥਾ ਇੰਦ੍ਰੋਕੀਆਂ ਪੁਰਾਣੋ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਐਸੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਪੁਨਾ ਗੌਤਮ ਰਿਖਿ ਅਪਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਹਲਜਾ ਕੋ ਭੀ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਰਿਖਿਰੁ ਵਾਚ॥ ਜਾਹਰੇ ਦੁਸ੍ਰੇ ਤੈਨੇ ਮੇਰਾ ਭਯ ਤਜਾਗ ਕੇ ਬਜਭਿਚਾਰ ਕਰਮ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਮ ਭੋਗ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਸੋ ਤੂੰ ਅਬ ਸਿਲਾ ਹੋਕੇ ਇਸ ਬਨ ਮੇਂ ਸੀਤਵਾਤ ਤੁਖਾਰ ਆਤਪਸਹਾਰ ਤਿਸ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕਾ ਬਦਲਾ ਅਰ ਯੇ ਮੇਰਾ ਆਸ੍ਰਮ ਨਿਰਜਨ ਹੋਗਾ। ਅਰਥਾਤ ਕੋਈ ਭੀ ਪਸ੍ਰ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਜੀਵ ਈਹਾਂ ਨ ਰਹੇਗਾ॥ ਜਬ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਐਸਾ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆ ਤਬ ਅਹਲਜਾ ਨੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਈਹਾਂ ਹੇ ਸ੍ਰਮਿਨ ਆਪਕੇ ਵਚਨ ਅਮੋਘ ਹੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਸਤ ਪੁਰਖੇਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਾਤ ਚਰਣ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲੀਏ। ਤਬ ਉਨ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਤ੍ਰ ਭਾਵ ਬਨ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਮੈ ਤੋ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਬਾਲਜ ਅਵਸਥਾ ਸੇ ਲੈਕੇ ਆਜ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਹੂੰ। ਤਾਂਤੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮ ਕਾ ਬਦਲਾ ਆਪਨੇ ਮੁਝ ਕੋ ਬੜਾ ਘੋਰ ਸ੍ਰਾਪ ਭੀ ਦੀਆ ਹੈ। ਤਥਾਪਿ ਹੇ ਪਤੇ ਇਸ ਸ੍ਰਾਪ ਕਾ ਅੰਤ ਕਬ ਹੋਗ॥

ਰਿਖ੍ਯਿਉਵਾਚ॥ ਮੂ:...ਅਹਲਜਾਂ ਤ੍ਰੈਵ ਮੁਕ੍ਰਵ: ਪ੍ਰਤਹੁ ਵਾਚ ਸਗੌਤਮ: ਉਤ ਪਤ ਸਨਤਿ ਮਹਾ ਤੇਜ: ਇਖ੍ਰਜਾਕੂਣਾਂ ਮਹਾਰਥ: ੪੧ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸ੍ਰਤੋ ਲੋਕੇ ਬਨੈਚਾਜ੍ਰਪਪ ਯਾਸਜਤਿ। ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਰਥੇ ਮਹਾਂ ਬਾਹੁਰਵਿਸ੍ਰ ਮਾਨੁਖ ਵਿਗ੍ਰਹ: ॥ ੪੨ ॥ ਤੰਦ੍ਰਖਜਸਿ

ਯਦਾਭਦ੍ਰੋ ਤਦਾ ਪੂਤਾ ਭਵਿਖਜਤਿ। ਸਾਂਹਪਾਵਯਤੁੰ ਸਕ੍ਤਃਤ੍ਵਯਾ ਯਤ ਦੁਃ ਕ੍ਰਿਤੰਕ੍ਰਿਤੰ ੪੩

ਟੀਃ-ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਿਖੀ ਅਹਲਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਰਿਖੀ ਨੇ ਯੇ ਵਚਜਾ ਕੀਆ ਹੈ ਭਦ੍ਰੇ ਇਖੁਵਾਕੂ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਮਹਾ ਤੇਜਃ ਅਤਜੰਤ ਤੇਜੋ ਮਯ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਹਾ ਰਥੀ ਹੋਵੇਗਾ॥ ਨਨੂ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਪਨੇ ਨਹੀ ਕਹਨ

ਉਤ੍ਰ-ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਿਸ ਕੇ ਪਿਤਾ ਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੀਨੋ ਲੋਕੋਂ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਯਗ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਕੀ ਸਿਧੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਬਨ ਮੈ ਆਵਹਿੰਗੇ॥

ਨਨੂ ਤਿਸ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਪੁਰੁਖ ਮੈ ਮੇਰੇ ਉਧਾਰ ਕੀ ਸਕਤੀ ਕਿਉਂ ਹੋਗੀ ਕਜਾ ਆਪ ਮੈ ਸ੍ਰਾਪ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨਕੇ ਉਪਰ ਆਪ ਹੁੰਡੀ ਕਰਤੇ ਹੋਤ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਕਲਜਾਣਿ। ਮਹਾਬਾਹੂ ਜੋ ਭਗਵਾਨ ਵਿਸਨੁ ਹੈ ਸੋ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਵਿਗ੍ਰਹ ਧਾਰ ਕੇ ਆਂਵਹਗੇ। ਵਿਗ੍ਰਹ ਨਾਮ ਸਰੀਰ ਕਾ ਹੈ। ਯਦਜਪਿ ਮੇਰੇ ਮੈ ਤੇਰੇ ਸ੍ਰਾਪ ਮੋਚਨ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੈ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਸਤਜਵਾਦੀ ਹੈ। ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਅਸਤ ਨਹੀ ਬੋਲਤੇ। ਹਮ ਆਪਨੇ ਵਚਨ ਕੋ ਆਪ ਹੀ ਅਨਜਥਾ ਕੈਸੇ ਕਰੈ। ਮੇਰੇ ਵਚਨ ਕੋ ਅਨਜਥਾ ਕਰਣੇ ਕੀ ਔਰ ਭੀ ਕਿਸੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਨਹੀ ਹੈ॥੪੧ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਹੇ ਕਲਜਾਣੀ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੂੰ ਤਿਸ ਭਗਵਾਨ ਵਿਸਨੂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੇਗੀ ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਤੂੰ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਜਾਵੇਗੀ। ਮੇਰੇ ਸ੍ਰਾਪ ਸੇ ਤਦਾ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗੀ ਹੇ ਸੁਭ੍ਰ ਜੈਸਾ ਤੈਨੇ ਪਾਪ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਾਪ ਸੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਨਾਰਾਯਣ ਆਦਿ ਦੇਵ ਹੀ ਸਮ੍ਰਥ ਹੈਂ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ। ਜਬ ਤੇ ਸਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪ ਕੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਚਰਨ ਸਪਰਸ ਕਰਨ ਗੇ। ਤਿਸੀ ਸਮੇਂ ਤੂੰ ਸਿਲਾ ਰੂਪ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕਰ ਪੂਰਬ ਕਾ ਅਹਲਜਾ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਲੇਵੇਗੀ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਾਂਗੀ ਉਪ੍ਰ ਕਾ ਸ੍ਵਾਗ ਉਤਾਰ ਕੇ ਆਪਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਅਪਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੇਵੇ ਗੀ ੪। ੪੩। ਐਸੇ ਹੀ ਪੁਨਾ ਹਮਕੋ ਆਇ ਮਿਲੇਗੀ ਪੂਰਬ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗੀ। ਗੌਤਮ ਰਿਖਿ ਐਸਾ ਸ੍ਰਾਪ ਔ ਸ੍ਰਾਪ ਕਾ ਅੰਤ ਕਹਕੇ ਸੁਮੇਰੁ ਪਰਬਤ ਕੋ ਅਥਵਾ ਅਨਜਤ੍ਰ ਚਲੇ ਗਏ ਤਿਸ ਬਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ॥ ਨਨੂ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ। ਸਹਸ੍ਰ ਦਾਨ ਦੇ ਇੰਦ੍ਰ ਰੂਆਇਆ। ਪਰਸੁ ਰਾਮ ਰੋਵੈ ਘਰ ਆਇਆ॥ ਇਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਔ ਅਧਜਾਤਮ ਆਦਿ ਪੁਰਾਂਣੋ ਮੈ ਐਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਗੌਤਮ ਰਿਖੀ ਨੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਐਸਾ ਸ੍ਰਾਪ ਦਿਆ ਹੈ ਹੇ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰ

ਤੂੰ ਸ੍ਵਰਗ ਕ੍ਯਾਂ ਅਪਸਰਾ ਆਦਿਕਾ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਇਸ ਇਕ ਭਗ ਵਾਸਤੇ ਦੌੜ੍ਯਾਂ ਹੈਂ। ਅਬ ਔਰ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਯੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਾਯਾ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹਮਨੇ ਭੀ ਆਦਿ ਕਵਿ ਬਾਲ ਮੀਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਰਾਮਾਯਣ ਕੇ ਉਤ੍ਰ ਕਾਂਡ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਾਯਾ ਹੈ ਕੁਛ ਘਰ ਕੀ ਗੰਢ ਤੁਪ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਨਨੂ ਪੁਨਾ ਆਪਸ ਮੈ ਸਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਵਿਰੋਧ ਸਿਧ ਹੂਆ ਅਬ ਦੋਨੋ ਮੈ ਸਚਾ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਉਨ ਸਾ ਹੂਆ ਯੇ ਸੰਸਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰਃ-- ਸਾਸਤ੍ਰ ਦੋਨੋ ਹੀ ਸਚੇ ਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਚਾਰ ਸ੍ਰਾਪ ਗਿਨਾਇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਯੇ ਪੰਚਮ ਸਹਸ੍ਰ ਭਗ ਵਾਲਾ ਭੀ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆਥਾ ਸੋ ਪੰਚਮ ਸ੍ਰਾਪ ਮੂਲ ਮੇ ਸਪਸ੍ਰ ਨਹੀ ਕੀਆ ਇਸ ਸੇ ਪੰਚਮ ਸ੍ਰਾਤ ਕਾ ਊਪਰ ਸੇ ਆਖੇਪ ਕੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਇਸੀ ਕਲਪ ਮੈ ਜੋ ਆਠ ਇੰਦ੍ਰ ਗਿਨਾਇ ਹੈ ਸੋ ਕਿਸੀ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਇਸ ਚਾਲਕਾ ਸਹਸ੍ਰ ਭਗ ਵਾਲਾ ਭੀ ਸ੍ਰਾਪ ਹੂਆ ਹੋਗਾ ਨਚ ਸਾਰੇ ਇੰਦ੍ਰੋਨੇ ਤੋ ਅਹਲ੍ਯਾ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਗ ਨਹੀ ਕੀਆ ਥਾ ।। ਉਤ੍ਰਃ- ਪੂਰਬ ਉਤ੍ਰ ਕਲਪ ਮੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਗਾ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਗਤੀ ਈਸ੍ਵ ਹੀ ਜਾਨੈ ਸੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਕ੍ਯਾ ਆਯਾ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰ ਆਦਿਕਾ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰ ਪਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਕ੍ਯਾ ਗੁਣ ਹੂਆ ਜੋ ਤਹਾਂਤੇ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਬ੍ਯਸਨ ਰੂਪੀ ਹਾਥੋ ਸੇ ਪਕੜਕੇ ਮਾਰ ਲਈ ਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ੪ ॥ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਜੀਵ ਸੁਗੰਧੀ ਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮਾਨ ਕੇ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਸੁਗੰਧੀ ਕੇ ਸੁਖਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਹਤ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭ੍ਰਮ੍ਰ ਸੁਗੰਧੀ ਕੇ ਸੁਖ ਕੇ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਕਮਲ ਫੂਲ ਮੇ ਫਸ ਮਰਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਕੈਸੇ ਸੁਨੋ ਦਿਨ ਭਰ ਭਵਰਾ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਲੇਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ । ਜਬ ਥੋੜਾ ਸਾ ਦਿਨ ਆਇ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਕਮਲ ਕਾ ਫੂਲ ਸੰਕੋਚਨੇ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਤਬ ਭਵਰ ਕੇ ਪੰਖਾਂ ਕੋ ਭੀ ਥੋੜੀ ੨ ਦਬ ਆਵਨੇ ਲਾਗਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਭਵਰ ਆਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਕ੍ਯਾ ਕੇ ਦਿਨ ਅਬ ਅਲਪ ਸਾ ਰਹਗਯਾ ਹੈ। ਅਬ ਪਦਮ ਮੁੰਦਨੇ ਲਾਗਾ ਹੈ। ਚਲੋ ਅਬ ਉਡ ਚਲ੍ਯੇ। ਐਸੇ ਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਮਲ ਮੁੰਦ ਜਾਵੇ ਔ ਹਮ ਬੀਚ ਮੈ ਹੀ ਫਸ ਜਾਤੇ ਹੋਵੈਂ। ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਪੁਨਹ ਕਹਤਾ ਹੈ। ਅਭੀ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੈ ਅਬ ਕੇ ਏਕ ਦੋਇ ਘੁਟ ਪਦਮ ਕੇ ਰਸ ਕੇ ਲੈਕੇ ਉਡ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਅਬੀ ਕੌਨਸੀ ਜਲਦੀ ਹੈ । ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਦਿਨ ਥੋੜਾ ਰਹਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ । ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪਦਮ ਕੀਆਂ ਪੰਖੜੀਆਂ ਏਕਠੀਆਂ ਹੋਤ੍ਯਾਂ ਜਾਂਤ੍ਯਾਂ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਉਰੇ ਕੇ ਪਰਭੀ ਏਕਠੇ ਹੋਤੇਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਔਰ ਭਵਰਭੀ ਮਨਮੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋਫੂਲ ਏਕਠਾਹੋਤਾਜਾਤਾਹੈ ਚਲੋਅਬ ਓਡਚਲਹੀ

ਪੁਨਾ ਕਹਤਾ ਹੈ ਅਛਾ ਅਬਕਘੁਟਲੈਕੇ ਉਡਚਲਤੇ ਹੈ॥ ਐਸੇਹੀ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇਹੀ ਦਿਨਮਣਿ ਕੇ ਅਸਤਹੋਤੇਹੀ ਪਦਮਕਾ ਮੁਖਮੁੰਦਜਾਤਾ ਹੈ ਭ੍ਰਮਾ ਕਮਲ ਕੇ ਬੀਚਹੀ ਫਸਜਾਤਾਹੈ॥ ਅਬਕਮਲਕੇਬੀਚ ਫਸਾਹੂਆ ਭਵਰਾ ਵਿਵਸਹੂਆ ਹੂਆ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਮਨ ਮੈ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਵਿਚਾਰ ਯੇ ਹੈ॥ ਤਥਾਚਸ਼ਾਸਤ੍ਰੰ॥ ਰਾਤ੍ਰਿਰ ਗਮਿਖ੍ਯਤਿ ਭਵਿਖ੍ਯਤਿ ਸੁਪ੍ਰਭਾਤੰ। ਭਾਸ੍ਵਾਨੁ ਦਿਖ੍ਯਤਿ ਹ ਸਿਖ੍ਯਤਿ ਪੰਕਜਸ੍ਰੀਃ॥ ਇਤਿਚਿੰਤਯਤੇ ਚਕੰਜਗਤੇ ਦ੍ਵਿਰੇਫੇ ਹਾ ਹੰਤ ਹੰਤ ਗਜਉਨ ਮਮਜਾ॥ ੧॥ ਟੀਃ ਵੋਭਵਰਾ ਅਬਕਹਤਾ ਹੈ ਅਛਾਭਾਈ ਅਬਕਮਲ ਮੈ ਫਸਤੇਗਏ ਹੈ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬੀਤਜਾਵੇਗੀ॥ ਤਬਅਖਸਰ ਪ੍ਰਭਾਤਹੋਵੇਗੀ ਦਿਨਮਣੀ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਆਕਾਸ ਮੈ ਓਦੇਹੋਬੇਕਰੇਗਾ॥ ਜਬਭਾਸਵਾਨ ਚੜੇਗਾ ਤਬ ਅਵਸਜੇਭਾਵੀ ਕਮਲ ਖਿੜੇ ਹੀ ਗਾ॥ ਜਬ ਕਮਲ ਖਿੜੇ ਗਾ ਤਬ ਹਮਕੋ ਭੀ ਮਾਰਗ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ॥ ਤਬ ਹਮ ਭੀ ਉਡ ਜਾਵਹਗੇ ਭਵਰ ਕੋ ਕਮਲ ਮੇ ਫਸੇ ਹੂਏ ਕੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕੋ॥ ਹ ਹਾਂ ਬਡਾ ਕਸ੍ਰ ਹੈ ੨ ਹੰਤ ਨਾਮ ਬਡਾ ਕਸ੍ਰ ਹੈ ਬਡਾ ਕਸ੍ਰ ਹੈ ਜੋ ਭਵਰ ਕੀ ਮਨਕੀ ਬਾਤ ਮਨ ਮੈਹੀ ਰਹਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਅਰਧਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬਿਤੀ ਹੂਈ ਤਬ ਹਸਤੀ ਕਮਲੋ ਕੇ ਤਲਾਉ ਮੈ ਆਇਗਯਾ॥ ਉਸ ਕਮਲ ਕੋ ਨਾਲੀ ਸਹਤ ਭਵਰੇ ਸਹਤ ਸੁੰਡਸੇ ਤੋੜ ਕੇ ਮੁਖਮੇ ਮੇਲਕੇ ਚਾਬਾਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਹੇ ਸੋਮਜ ਜੈਸੇ ਭਵਰਾ ਸਲਾਹਾਂ। ਕਮਲ ਸੇ ਨਿਕਸਨੇ ਕਜਾ ਕਰਤਾ ਕਰਤਾ ਹੀ ਕਮਲ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਹੀ ਮਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਚਾਨਕ ਹੀ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਮਾਨੁਖ ਭੀ ਨਾਰਯਣ ਕੇ ਭਜਨ ਕਰਣੇ ਕਜਾਂ ਸਲਾਹਾਂ ਕਰਿਤਾਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ॥ਤਬੀ ਮਾਨੁਖਕੀਆਂਖ ਖੁਲਤੀ ਹੈ ਜੋ ਝਟਤੀ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਮਾਨੁਖਾਂ ਕੋ ਆਇ ਗ੍ਰਸਤਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਜੀਵ ਪਸਚਾਤਾਪ ਲਗਤ ਹੈ ਕਰਣੇਕੇ ਹਾ ਬਡਾ ਕਸ੍ਰਹੈ। ਮੈਨੇ ਬਜਰਥ ਹੀ ਭਾਗ ਕੇ ਭਾੜੇ ਵਿਖਯ ਵਿਕਾਰੋ ਕੇ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਅਮੋਲਕ ਰਤਨ ਰੂਪੀ ਜਨਮ ਗਵਾਇ ਦੀਆ। ਭਲਾ ਜਬ ਯਮਦੂਤ ਕੇਸੋਂ ਸੇ ਆਇਕੇ ਪਕੜਕੇ ਲੇ ਚਲੇ ਤਬ ਅਬਕਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕੀਆ ਹੂਆ ਕਜਾ ਬਨਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਅਬ ਕਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਬਨ ਸਕਤਾ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਰਾਗ ਆਸਾ ਛੰਦ ਮਃ ੧॥ ਤੂ ਸੁਣਿ ਹਰਿਣਾ ਕਾਲਿਆ ਕੀਵਾੜੀਐ ਰਾਤਾ ਰਾਮ॥ ਬਿਖ ਫਲ ਮੀਠਾ ਚਾਰ ਦਿਨ ਫਿਰਹੋਹਿ ਤਾਤਾ ਰਾਮ। ਫਿਰਹੋਹਿ ਤਾਤਾ ਖਰਾਮਾਤਾਨਾਮਬਿਨ ਪ੍ਰਤਾਪਏ। ਓਹਿ ਜੇਵਸਾਇਰ ਦੇ ਲਹਰੀ ਬਿਜੁਲਿ ਜਿਵੈ ਚਮਕਏ। ਹਰਿ ਬਾਝੁ ਰਾਖਾ ਕੋਇ ਨਾਹੀ ਸੋਇ ਤੁਝੈ ਵਿਸਾ- ਰਿਆ ਸਚ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਚੇਤਰੇ ਮਨ ਮਰਹ ਹਰਿਣਾ ਕਾਲਿਆ॥ ਫਾਥੋ ਮ੍ਰਿਗ ਜਿਵੈਪੇਖ ਰੈਣ ਚੰਦ੍ਰਾਇਣ ਇਤਜਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਮਾਨੰਦ

ਕੇ ਭੁਲੇਖੇ ਜੀਵ ਵਿਖਯਾਂ ਕੇ ਆਨੰਦ ਵਿਖੇ ਫਸ ਰਹੇ ਹੈਂ । ਤਾਂਤੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਵਿਖਯ ਆਨੰਦ ਕੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਔ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕ ਜਾਨਕੇ ਤਜਾਗੇ ਤਬ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਜਿਗਜਾਸਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਨਿਤ ਹੈ ਪੁਨਹ ਕੈਸਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਜੋ ਆਪਣਾ ਆਪ ਹੈ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰਮ ਜਯੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ॥ ਅਯਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ ਯੇ ਆਤਮਾ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਏਕ ਹੈ ਅਸੰਹਾਯ ਹੈ ਅਦੁਤੀਯ ਹੈ। ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਜਗਤ ਵਸਤੂ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋਗਾ ਸੋ ਅਨਾਤਮਾ ਹੀ ਹੋਗਾ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ॥ ਆਤਮੈ ਵੇਦ ਗ੍ਰੰ ਸਰਬ ਮਿਤਿ ਜੋ ਯੇ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਮਃ ੨—ਲਿਵਨ ਲੀਨ ਭਏ ਆਤਮ ਮਧ ਐਸੇ। ਜਿਉਂ ਜਲ ਜਲਹ ਭੇਦ ਕਹੁ ਕੈਸੇ। ਵਾਸ ਦੇਵ ਬਿਨਾ ਔਰ ਨ ਕੋਊ । ਨਾਨਕ ਓਅੰ ਸੋਹੰ ਆਤਮ ਸੋਊ॥ ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਜਗਤ ਸਮਗ੍ਰ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਐਸੇ ਲੀਨ ਹੂਆ ਹੂਆ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਜਲ ਵਿਖੇ ਨਦੀਆਂ ਕਾ ਨਾਲਜਾਂ ਕਾ ਮੇਘ ਕੀ ਬੂੰਦਾਂ ਆਦਿਕ ਕਾ ਜਲ ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਉਸ ਨਦੀਆਂਦਿਕ ਕੇ ਜਲ ਕਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਭੇਦ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਨਦੀਆਂ ਭੀ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਛੋਡ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤਜਾਂ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਨਦੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਜਲ ਕੋ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਜੁਦਾ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਾਂਤ ਕਹਜਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੈਂ ਭੀ ਸਮਝੋ। ਵਾਸੁਦੇਵ ਜੋ ਬਜਾਪਨ ਸੀਲ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਤਿਸਤੇ ਭਿੰਨ ਜੜ ਚੇਤਨ ਜਿਤਨਾ ਜਗਤ ਭਾਸਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਤਿਸ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸਰਬ ਵਾਸੁਦੇਵ ਹੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਬਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਵਾਚਜ ਜੋ ਪ੍ਰੋਖਜ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਮੈਂ ਹੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਤਜਖ ਇਸ ਮੇਂ ਸੰਸਯ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਨਾਰਦ ਕਾ ਔ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੋ ਸਾਮਵੇਦ ਕੇ ਸਪਤਮ ਪ੍ਰਪਾਠਕ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਨਾਰਦ ਔ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਕਾ ਸੰਵਾਦ ਕੈਸੇ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਈਏ ਜੀ। ਆਪਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨਾ ਕੇ ਰਸ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਮੇਰਾ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਔ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੈਸੇ ਵੇਦ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਏਕ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦਮੁਨਿ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕੇ

ਪਾਸ ਜਾਇਕੇ ਵਿਭੀ ਸਹਤ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸਮਿਤ ਆਦਿਕ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਸਾਸ੍ਰਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ ਅਧੀਹਿ ਭਗਵ ਇਤਿ ਹੋਪਸਸਾਦ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰੰ ਨਾਰਦ ੍ਤੰ ਹੋ ਵਾਚ ॥ ਯਦ੍ਵੇਤਥ ਤੇਨ ਮੋਪਸੀਦ ਤਤਸ੍ਤੁ ਊਰ੍ਧ੍ਵੰ ਵਖ੍ਯਾਮੀਤਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ-ਸ੍ਰੁਤੀ ਵਿਖੇ ਜੋ ਹਕਾਰ ਹੈ ਹ ਉਪਸਸਾਦ ਵਾਲਾ ਉਸ ਕਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਰਥ ਜਾਨਣਾ ਉਪਸਸਾਦ ਨਾਮ ਸਮੀਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਝ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਬੋਧ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ। ਸ੍ਰੀ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਾਰਦ ਜੀ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀਂ ਐਸੇ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਉਵਾਚ ਨਾਰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੇਤਥ ਨਾਮ ਜਾਨਨੇ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਤੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਸੁਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਤੂੰ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਕੁਛ ਹਮਕੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਨਾਇਦੇ। ਤਤਃ ਨਾਮ ਤਿਸਤੇ ਉਤਰ ਕਾਲ ਹਮ ਤੁਝਕੋ ਕਹੇ ਗ ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਕਰੈਂ ਗੇ॥ ੧ ॥

ਮੂਲਃ- ਸਹੋ ਵਾਚ ਰਿਗਵੇਦੰ ਭਗਵੋ ਧ੍ਯੇਮਿਯ ਯਜੁਰਵੇਦਗੁੰ ਸਾਮਵੇਦ ਮਾਥ੍ਰਬਣੰ ਚਤੁਰਥ ਮਿਤਿ ਹਾਸ ਪੁਰਾਣੰ ਪੰਚਮੰ ਵੇਦਾਨਾਂ ਵੇਦੰ ਪਿਤ੍ਰ੍ਯਗੁੰ ਰਾਸਿ ਦੈਵੰ ਨਿਧਿ ਵਾਕੋ ਵਾਕ੍ਯ ਮੇ ਕਾਯਨੰ ਵੇਦ ਵਿਦ੍ਯਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾਂ ਭੂਤ ਵਿਦ੍ਯਾਂ ਖ੍ਯਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾਂ ਨਖਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾਂ ਗੁੰ ਸਰਪਦੇਵ ਜਨਾ ਵਿਦ੍ਯਾ ਮੇ ਤਦ ਭਗਵੋ ਧ੍ਯੇਮਿ॥ ੨ ॥

ਟੀਃ- ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ॥ ਹ ਇਤਿ ਹਰਖ ਅਰਥ ਮੇ ਹੈ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਕੁਛ ਮੈਨੇ ਅਧੇਨ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ੨ ਵਿਦ੍ਯਾ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਸੋ ਸਬ ਕੁਛ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਨੈ ਵੇਦਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਮੈ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਗੁਰਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਢਾ ਹੂੰ ਤਥਾ ਰਿਗ ਵੇਦ ਸਾਮ ਵੇਦ ਅਥਰਬਣ ਵੇਦ ਚੌਥਾ ਭੀ ਪਢਾ ਹੂੰ ਇਤਿ ਹਾਸ ਭਾਰਤਾਦੀ ਪੁਰਾਣ ਵੈਸਨਵਾਦਿ ਜੋ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਰਹਸ੍ਯ ਰੂਪ ਪੰਚਮ ਵੇਦ ਹੈ ਸੋਭੀ ਮੈ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗੁਰੂ ਸੇ ਪਢਾ ਹੂੰ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਾਰ ਕਰਣੇ ਵਾਲੀ ਵਿਦ੍ਯਾ ਭੀ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਰਾਸਿ ਨਾਮ ਸਮੂਹ ਕਾ ਹੈ ਸਮੂਹ ਵਿਦ੍ਯਾ ਅਥਵਾ ਸਮੂਹ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਣੇ ਵਾਲੀ ਵਿਦ੍ਯਾ ਭੀ ਪਢਾ ਹੂੰ ਦੈਵ ਵਿਦ੍ਯਾ ਮੂਕ ਪ੍ਰਸਨ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਵਾਲੀ ਜੋਤਿਸ ਵਿਦ੍ਯਾ ਅਥਵਾ ਦੇਵ ਸੰਬੰਧਨੀ ਵਿਦ੍ਯਾ ਜੋ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੇ ਸਮੂਹ ਕਾ ਨਾਮ ਦੈਵ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੈ ਸੋ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੈ ਗੁਪਤ ਸਾਰੇ ਧਨ ਦਿਖਾਇ ਦੇਵੈਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੈਂ ਦਬੇ ਹੂਏ ਧਨ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਧਿ ਹੈ॥ ਵਾਕੋ ਵਚਨ ਬਯਾਪਾਰ ਵਾਕ੍ਯੰ ਭਾਵਾਰਥ ਏਕਾਯਨੰ ਵਾਕ ਕਾ ਅਰ

ਵਾਕਯ ਸਮੂਹਕਾ ਏਕਾਯਨ ਰੂਪ ਵਿਦਯਾ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ॥ ਤਥਾ ਦੇਵ ਵਿਦਯਾਂ ਜਿਸ ਵਿਦਯਾ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਆਪਨੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਵੈ ਸੋਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ॥ ਜਿਸ ਵਿਦਯਾ ਸੇਜੀਵ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਭੂਤ ਵਿਦਯਾ ਜਿਸ ਜਿਸ ਵਿਦਯਾ ਕਰਕੇ ਭੂਤ ਜਾਤੀ ਕੇ ਜੀਵ ਆਪਨੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਭੂਤ ਆਕਾਸਾਦੀ ਅਪਨੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਵੇ ਸਾ ਵਿਦਯਾ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਅਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਰੂਪ ਵਿਦਯਾ ਕੋ ਮੈ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਤਥਾ ਨਿਖਯਤ੍ਰ ਜੋ ਗਣਿਤ ਵਿਦਯਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਸਰਪ ਦੇਵ ਜਨ ਵਿਦਯਾ। ਸਰਪ ਦੇਵ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਵਸ ਕਰਨੀ ਵਾਲੀ ਵਿਦਯਾ ਭੀ ਮੈਂ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ। ਨਿਰਤ ਵਿਦਯਾ ਗਾਨ ਵਿਦਯਾ ਬਜਾਵਨੇ ਕੀ ਵਿਦਯਾ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਸ਼੍ਰਿੰਗਾਰ ਕੀ ਵਿਦਯਾ ਯਖ ਰਾਖਸ ਪਿਸਾਚ ਭੂਤ ਭੈਰਵ ਡਾਕਨੀ ਸ਼ਾਕਨੀ ਯੋਗਨੀ ਸਾਕਨੀ ਯਖਣੀ ਦੈਤ ਦਨੂਜ ਯਾਤੁਧਾਨਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਵਸ ਕਰਤ੍ਰੀ ਵਿਦਯਾ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ। ਸਾਬਰੀ ਮਾਯਾ ਰਚਨੇ ਕੀ ਵਿਦਯਾ ਭੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ। ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਐਸੀ ਬਾਕੀ ਔਰ ਵਿਦਯਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮੈਨੇ ਨਹੀ ਅਧੇਨ ਕਰੀ। ਅਰਥਾਤ ਚੌਦਾ ਭੁਵਨਾਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਯਾਵਤ ਵਿਦਯਾ ਹੈਸਾ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਯਾ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ॥ ੨॥ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਮੁਨਿ ਜੀ ਨੇ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਆਗੇ ਆਪਨੀ ਸਰਬ ਵਿਦਯਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਹੀ ਤਬ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਕੁਮਾਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਜਬ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤੂੰ ਅਤਮਵੇਤਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਮੈ ਕਯਾ ਨਯੂਨਤਾਹੈ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਦਉਵਾਚ॥ ਮੂਲ॥ ਸੋਹੰ ਭਗਵੋ ਮੰਤ੍ਰ ਵਿਦੇਵਾਤ ਸਿਮ ਨਾਤਮ ਵਿਚਛ੍ਰਤ ਗ੍ਰੰ ਹਜੇਵ ਮੇਂ ਭਗਵਦ੍ਰਿ ਸੇਭ੍ਯਸੁਰਤਿ ਸੋਕ ਮਾਤਮ ਵਿਦਿਤਿ ਸੋਹੰ ਭਗਵਃ ਸੋਚਾਮ ਤੰ ਮਾ ਭਗਵਾਞ ਛੋਕਸਯ ਪਾਰੰ ਤਾਰਯਤ੍ਵਿਤਿ। ਤ ਗੋਹੋਵਾਚ॥ ਯਦ੍ਵੈ ਕਿੰਚੈਤਦ ਧਯ ਗੀਸ੍ਥਾ ਨਾਮੈ ਵੈਤਤ॥

ਟੀਃ-ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੋ ਮੈ ਮੰਤ੍ਰ ਵੇਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੂੰ। ਮੁਝ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਅਧਯੇਨ ਕਰਣੇ ਕਾ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਪ ਬਿਛੂ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਵੇਤਾ ਕੋ ਆਪਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਕੇ ਮੈ ਆਤਮਵੇਤਾ ਨਹੀ ਹੂੰ। ਕਿਉਂਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈਨੇ ਆਪ ਭਗਵਤ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਹੈ। ਜੋ ਆਤਮਵੇਤਾ ਸੋਕ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੋ ਅਬ ਸੋਕ ਹਰਖ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਵਿਖੇ ਮੈ ਡੂਬਤਾ ਜਾਤਾ ਹੂੰ। ਇਸ ਸੇ ਮੈ ਸੋਚ

ਕਰਤਾ ਹੂ ਇਸੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਮੈਂ ਜਾਨਤਾ ਹੂ ਜੋ ਮੈਂ ਆਤਮਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੂੰ ਤਿਸ ਸੋਕ ਰੂਪੀ ਸਮਦ੍ਰ ਵਿਖੇ ਡੂਬਤੇ ਹੂਏ ਮੁਝਕੋ ਆਪ ਭਗਵਾਨ ਤਾਰਹੁ ਹਾਥ ਦੇਕੇ ਆਪਨਾ ਪਾਰ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਹੁ। ਜਬ ਪਰਮ ਆਤਰ ਦੀਨ ਹੋਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਨੇ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ। ਤਬ ਤਿਸ ਨਾਰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਹ ਯੇ ਹਰਖ ਅਰਥ ਮੈ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਰਥ ਮੈ ਜਾਨਨਾ। ਪ੍ਰਸਿਧ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਮਾਨਸੀ ਪੁਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰਜੀ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਯਾਵਤ ਵਿਦਜਾ ਤੂੰ ਪਢੀ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਨਾਮ ਹੈ। ਨਾਮ ਕਹਯੇ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕਾ ਬਜਾਪਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ੩ ॥

ਮੂ:-ਨਾਮ ਵਾ ਰਿਗਵੇਦੋ ਯਜੁਰਵੇਦਃ ਸਾਮਵੇਦ ਆਥਰਬਣ ਸ੍ਤੁਰਥ ਇਤਿਹਾਸ ਪੁਰਾਣ ਪੰਚਮੋ ਵੇਦਾਨਾਂ ਵੇਦਃ ਪਿਤ੍ਰਜੋ ਰਾਸਿਦੈਂਵੋ ਨਿਧਿਰ ਵਾਕੋ ਵਾਕਜ ਮੇਕਾਯਨੰ ਦੇਵ ਵਿਦਜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਭੂਤ ਵਿਦਜਾ ਖਜਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾ ਨਿਖਜਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾ ਸਰਪ ਦੇਵ-ਜਨ ਵਿਦਜਾ ਨਾਮੈ ਵੈਤਨ੍ਨਾਮੋ ਪਾਸ੍ਵੇਤਿ ॥ ੪ ॥

ਟੀ:-ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਾ ਹੈ ਰਿਗਵੇਦ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈ ਸਰਪ ਦੇਵ ਜਨ ਵਿਦਜਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕਾ ਅਰਥ ਪੂਰਬ ਕਰ ਆਏ ਹਾਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈ ਜਿਤਨੀ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਤੈਨੇ ਅਧਜੇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਲੀਆ ਹੈ। ਸੋ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਜਾ ਕਾ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕਾ ਬਜਾਪਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਨਾਮ ਸਭ ਸੇ ਬਡਾ ਹੂਆ। ਨਾਮ ਏਵ ਏਤਦ ਬ੍ਰਹਮ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਾ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਯੇ ਜੋ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੇ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ। ਜਿਸ ਵਸਤੁ ਕਾ ਨਾਮ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਸਤੁ ਕਾ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਗਜਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਾਵਸਤੁ ਪ੍ਰਸਿਧ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ। ਤਾਂਤੇ ਜੋ ਵਸਤੂ ਨਾਮ ਔ ਗਜਾਨ ਸੇ ਹੀਨ ਹੈ। ਸੋ ਵਸਤੂ ਸਸੇ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਔ ਬੰਧਜਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਮਾਨ ਹੋਨੇ ਸੇ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਮਰਣ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸਰੀਰ ਔ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਬੰਧੀ ਧਨ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਮਿਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾਂ ਸਖਾ ਆਦਿਕ ਸਭ ਤਜਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਇਕ ਨਾਮ ਇਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਤਜਾਗ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਧ੍ਵੰਸ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਹੂਏ ਭੀ ਆਤਮਾ ਅਪਣੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਤਜਾਗ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਨਾਮ ਭੀ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਭੀ ਬਨਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਏਹੀ ਬਾਤ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਸੇ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜਿਤਨੇ ਅਗਜਾਨੀ ਮਾਨੁਖ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਰਾਖਸ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਅਪਨੇ ਨਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਵਾਸਤੇ ਯਗ ਤਪ ਦਾਨ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਨੇਮ ਸੰਜਮ ਯੋਗ ਧਜਾਨ

ਸਮਾਧੀ ਸੁਭਾ ਚਰਨ ਆਦਿਕ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਅਪਨੇ ਨਾਮ ਕੀ ਵਡਯਾਈ ਲੀਏ ਦੇਵ ਮੰਦਰ ਬਾਵਲੀ ਕੂਪ ਤੜਾਗ ਬਾਗੀਚੇ ਆਦਿਕ ਲਗਾਵਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਆਦਿ ਔਰ ਭੀ ਅੰਨਦਾਨਾਦੀ ਅਛੇ ੨ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਨਾਮ ਕੀ ਵਡਯਾਈ ਲੀਏ ਬਡੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰ ਨਾਮ ਕੀ ਬਡਯਾਈ ਵਾਸਤੇ ਰਣ ਮੈਂ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪੁਰਜਾ ੨ ਹੋਕੇ ਕਟ ਮਰਤੇ ਹੈ ਰਣ ਮੈਂ ਪੀਠ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਵਤੇ ਸੋ ਕੇਵਲ ਬਡੇ ਨਾਮ ਕੀ ਲਾਜ ਕੇ ਮਾਰੇ ਮਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਮਾਰਾ ਨਾਮ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਵੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ। ਇਸ ਸੇ ਹੇ ਨਾਰਦ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਨਾਮ ਬਡਾ ਪਦਾਰਥ ਹੋਣੇ ਸੇ ਨਾਮ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਨਾਰਦ ਤੂੰ ਨਾਮ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਸਯ ਉਪਸਨਾ ਕਰ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਨਾਮ ਔ ਨਾਮੀ ਕਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਨਾਮ ਹੀ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ॥ ੪ ॥ ਅਬ ਨਾਮ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਾ ਫਲ ਕਹਤੇ ਹੈ॥

ਮੂ:-ਸ ਯੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹੇ ਤਯੁਪਾਸ੍ਤੇ ਯਾਵਨ੍ਨਾਮ੍ਨੋ ਗਤੰ ਤਤ੍ਰਾਸਯ ਯਥਾ ਕਾਮ ਚਾਰੋਭਵਤਿ ਯੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹੇਤਯੁ ਪਾਸ੍ਤੇ ਸ੍ਤਿ ਭਗਵੋ ਨਾਮ੍ਨੋ ਭੂਯਾ ਇਤਿ ਨਾਮ੍ਨੋ ਵਾਵ ਭੂਯੋ ਸ੍ਤੀਤਿ ਤਨ ਮੇ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਵੀ ਤ੍ਰਿਤਿ ॥ ੫ ॥

ਟੀ:-ਹੇਭਗਵਾਨ ਨਾਮ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਾਮਕੀਉਪਾਸਨਾ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕਯਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੋ ਉਪਾਸਕ ਨਾਮ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਉਪਾਸਤੇ ਹੈਂ। ਨਾਮ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਭਯਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਨਾਮ ਕਾ ਰਹਣਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਨਾਮ ਕਾ ਉਪਾਸਕ ਪੁਰਖ ਭੀ ਇਛਾਚਾਰੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਪ੍ਰਤੀ ਬਧ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲੋਕ ਮੈਂ ਉਪਾਸਕ ਜਾਵਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ । ਉਸੀ ਲੋਕ ਕੋ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਉਸਕੇ ਰੋਕਣੇ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈਂ ਅਸੀਰਵਾਦ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪਾਦਿਕ ਕਾ ਜਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਲੇ ਲੇਤਾ ਹੈ । ਸੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਤਯ ਹੋਇਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਮੈ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਅਪ੍ਰੀਤੀ ਬਧ ਸਕਤੀ ਹੋਤਾਹੈ। ਨਾਮ ਕੇ ਉਪਸਾਕਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਮੈਕੋਈ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਆਦਿਕ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਨਾਮ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਊਪਰ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਇਤਿ ਪ੍ਰਥਮ ਖੰਡ: ੧

ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਉਵਾਚ-ਹੇ ਨਾਰਦ ਨਾਮ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਹੇ ਗੁਰੋ ਜੋ ਨਾਮ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਮੁਝ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ ਇਸ

ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਨਾਰਦ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨ ਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਉਵਾਚ ॥ ਮੂਃ—ਵਾਗ ਵਾਵਨਾਮ੍ਨੋ ਭੂਯਸੀ ਵਾਗਵਾ ਰਿਗਵੇਦ ਵਿਗਯਾਪਯਤਿ ਯਜੁਰਵੇਦ੧੭ਗੁੰ ਸਾਮਵੇਦ ਮਾਥਰ ਬੰਣ ਚਤੁਰਥ ਮਿਤਿ ਹਾਸਪੁਰਾਣੰ ਪੰਚਮੰ ਵੇਦਾਨਾਂ ਵੇਦੰ ॥ ੨ ॥ ਮਨੋ ਵਾਵ ਵਾਚੋ ਭੂਯੋ ੩ ॥ ਖੰ ਸੰਕਲਪੋ ਵਾਵ ਮਨਸੋ ਭੂਯਾਨ. ਖੰ. ੪ ॥ ਚਿਤਵਾਵ ਸੰਕਲਪਾਦਭੂਯੋ ਖੰ. ੫ । ਧਯਾਨੰਵਾਵਚਿਤਾਦਭੂਯੋ. ਖੰ. ॥ ੬ ॥ ਵਿਗਯਾਨੰਵਾਵਧਯਾਨਾ ਦਭੂਯੋ. ਖੰ ॥ ੭ ॥ ਬਲੰ ਵਾਵ ਵਿਗਯਾਨਾਦਭੂਯੋ ਪਿਹ ਸ਼ਤੰਵਿਗਨਾਨ ਵਤਾ ਮੇਕੋ ਬਲਵਾਨਾ ਕੰਪਯਤੇ. ਖੰ ੮ ॥ ਅੰਨੰ ਵਾਵ ਬਲਾਦਭੂਯਃ ਖੰ. ॥ ੯ ॥ ਆਪੋ ਵਾਵ ਅੰਨਾਦ ਭੂਯਸ ਖੰ. ॥ ੧੦ ॥ ਤੇਜੋ ਵਾਵ ਅਦਭਯੋ ਭੂਯਃ ਖੰ. ॥ ੧੧ ॥ ਆਕਾਸੋ ਵਾਵ ਤੇਜਸੋ ਭੂਯਾਨਾ ਕਾਸੇ ਵੈ ਸੂਰਯੋਃ ਚੰਦਰਮਸਾ ਉਭੌ ਖੰਃ ॥ ੧੨ ॥ ਸਮਰੋ ਵਾਵ ਆਕਾਂਸਾਦ ਭੂਯਃ ਖੰ. ॥ ੧੩ ॥ ਆਸ਼ਾ ਵਾਵ ਨਮਰਾਦਭੂ ਯਸਯ. ਖੰ. ॥ ੧੪ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋਵਾਵ ਆਸਾਯਾ ਭੂਯਾਨਯਥਾ ਵਾ ਅਰਾਣਾਭੌ ਸਮਰਪਿਤਾ ਏਵ ਮਸਿਮਨ ਪ੍ਰਾਣੇ ਸਰਬ ਗੁੰ ਸਮਰਪਿਤੰ. ॥ ੧੫ ॥ ਸਤਯਮਿਤਿ. ਖੰ ॥ ੧੬ ॥ ਵਿਗਯਾਨ ਮਿਤਿ. ਭਗਵੋ. ਖੰਡੰ ॥ ੧੭ ॥ ਮਤਿ ਭ. ਵਿ. ੧੮ ॥ ਖੰ. ਸਰਧਾਂ ਭ. ਵਿਜਿਗਯਾਸੇ ਇਤਿ. ਖੰ. ॥ ੧੯ ਨਿਸ੍ਹਾਂ ਭ. ਵਿ. ਖੰ ॥ ੨੦ ॥ ਕ੍ਰਿਤ ਭ. ਵਿ. ਇ. ਖੰ ॥ ੨੧ ॥ ਸੁਖੰ. ਭ. ਵਿ. ਖੰ. ॥ ੨੨ ॥

ਬਾਈ ਖੰਡ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕਾਰਯ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਨਾਰਦ ਕੀ ਜਿਗਯਾਸਾ ਕੋ ॥

ਉਤ੍ਰ ੨ ਕਾਰਯ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਖਫਾਵਤੇ ਹੂਏ ਤੇਈਸਵੇ ਖੰਡ ਮੈ ਸੁਖ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਜਿਗਯਾਸਾ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ ਸੋ ਯੇ ਹੈ ॥ ਯੋ ਵੈ ਭੂਮਾ ਤਤ ਸੁਖੰ ਨਾਲਪੇ ਸੁਖਮਸ੍ਤਿ ਭੂਮੈਵ ਸੁਖੰ ਭੂਮਾ ਤ੍ਵੇਵ ਵਿਜਿਗਯਸਿ ਤਥਯ ਇਤਿ ਭੂਮਾਨੰ ਭਗਵੋ ਵਿਜਿਯਾਸ ਇਤਿ ॥ ੧ ॥ ਇਤਿ ਤ੍ਰਯੋ ਵਿਸਃ ਖੰਡਃ ॥ ੨੩ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਨਾਰਦ ਪੂਰਬ ਨਾਮ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਕ੍ਰਿਤਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਤੁਮਕੋ ਹਮ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਕਾਰਯ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਾਮ ਸੇਵਾਕ ਅਧਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਵਾਗਜੋ ਬਾਨੀ ਹੈ ਸੋਈ ਯਜਰ ਵੇਦ ਕੋ ਜਨਾਤੀ ਹੈ ॥ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪਣੀ ਬਾਨੀ ਸੇ ਸਿਖ ਕੋ ਵਿਵਹਾਰਕ ਅਥਵਾ ਪਾਰਮਾਰਥਿਕ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯੁਕਤਿ ਸੇ ਸਮਝਾਵਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਿਖ ਕੋ ਬੋਧ ਯਥਾਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਬਾਨੀ ਸੇ ਹੀ ਯਥਾਰਥ ਗਯਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਬਾਕ ਬਾਨੀ ਹੀ ਰਿਗਵੇਦ ਕੋ ਗੁਰਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਿਖ ਕੋ ਜਨਾਵਤੀ ਹੈ। ਤਥਾ ਯਜੁਰ-ਵੇਦ ਸਾਮਵੇਦ ਅਥਰਬਣ ਵੇਦ ਚਤੁਰਥ ਕਾ ਗਯਾਨ ਕਰਾਵਤੀ ਹੈ। ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕਾ

ਸਾਰ ਰੂਪ ਇਤਿਹਾਸ ਭਾਰਤਾਦੀ ਪੁਰਾਣ ਵੈਸਨਵ ਆਦਿ ੧੮ ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦਾਂਤ ਆਦੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਮਨੁ ਗੀਤਾ ਆਦੀ ੨੮ ਔਰ ਯਾਵਤ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਵਿਦਯਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਬੋਧ ਕੇਵਲ ਏਕ ਬਾਣੀ ਕਰਾਵਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਨਾਮ ਸੇ ਅਧਿਕ ਕਾਰਯ ਬ੍ਰਹਮ ਵਾਕ ਹੈ। ਧਰਮ ਕਾ ਅਧਰਮ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਕਾ ਸਤ੍ਰ ਕਾ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਤਥਾ ਸਰਬ ਵਸਤੂ ਕਾ ਬੋਧ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭੀ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਅਤਿਥੀ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਆਪਨੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਕੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਪਰ ਆਵੇ ਤਬ ਜੋ ਬਾਣੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਸ ਕਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰੇਗਾ ਯਥਾ ਯੋਗ ਤਬ ਤੋ ਧਰਮ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਬ ਯਥਾਯੋਗ ਵਾਕ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਭੀ ਤਿਸ ਅਤਿਥਿ ਕਾ ਸਤਕਾਰ ਨ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪਾਪ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਪੁਨਜ ਪਾਪ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਸੰਤ ਅਸੰਤ ਯੋਗਜ ਅਯੋਗਜ ਕਾ ਸਰਬ ਕਾ ਗਜਾਨ ਵਾਕ ਹੀ ਕਰਾਵਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਨਾਮ ਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਾਕ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਾਸਨਾ ਕੇ ਯੋਗਜ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਉਤਰ ੨ ਮਨ ਚਿਤਾਦੀ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕ ਕਾਰਯ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਧਿਕ ਏਕ ਕਾਰਯ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨੇ ਕੋ ਯੋਗ ਹੈ। ਸੋ ਕਾਰਯ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਹੀ ਅਲਪ ਹੈਂ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਅਲਪ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਉਸਪਾਸਨਾ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਭੂਮਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਸੁਖ ਰੂਪ ਹੈ। ਭੂਮਾ ਨਾਮ ਵਿਭੂ ਬਜਾਪਕ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਭੇਦ ਤੇ ਰਹਤ ਅਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਸੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਨਾਰਦ ਤੁਮ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਜਿਗਜਾਸਾ ਕਰੋ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਮੈ ਅਬ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਆਪ ਕੇ ਪਾਸ ਤੇਂ ਜਿਗਜਾਸਾ ਕਰਤਾ ਹੂ ਅਰਥਾਤ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੂ ਆਪ ਕੇ ਪਾਸ ਤੇ॥ ਇਤਿ ਤ੍ਰਯੋਵਿੰਸ਼ਤ ਖੰਡਃ॥

॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦਉਵਾਚ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਜਾ ਲਖਣ ਹੈ॥ ਸੋ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹੋ॥ ਮੁਝ ਕ੍ਰਿਪਣ ਕੋ ਸੋਕ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰਕਰੋ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ। ਮੂਲ॥ ਯਤ੍ਰ ਨਾਨਜਤ ਪਸਜਤਿ ਨਾਨਜ ਚਛ੍ਰਿਣੋਤਿ ਨਾਨਜ ਦ੍ਵਿਜਾ ਨਾਤਿ ਸਭੂਮਾ ਅਥ ਯਤ੍ਰਾਨਜਤ ਪਸਜ ਤਯ ਨਜ ਚਛ੍ਰਿਣੋ ਤਜਨਜਦ੍ਵਿਜਾ ਨਾਤਿ ਤਦ ਲਪੰ ਯੋਵੈ ਭੂਮਾ ਤਦਮ੍ਰਿਤ ਮਥਯ ਦਲਪੰ ਤਨਮਰਤਜ ਗ੍ਰੰ ਸ ਭਗਵਃ ਕਸਮਿਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਤ ਇਤਿ ਸਵੇ ਮਹਿਮ੍ਰਿਤਿ॥

੧॥ਵੀਂ ਯਤ੍ਰੈਤਿ ਹੇ ਨਾਰਦ ਯਤ੍ਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਆਪਨੇ ਆਪਸੇ ਬਿਨਾ ਆਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੈ॥ ਨਾਆਂਪਨੇ ਸੇ ਜੁਦਾ ਔਰ ਕੁਛਭੀ ਸੁਨਤਾ ਹੈ॥ ਆਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੁਛ ਵਿਸ੍ਰੇਸ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ।' ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਭੂਮਾ ਹੈ ॥ਅਦ੍ਵੈਤ ਚਿਨਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਭੂਮਾ ਹੈ ਅਥ ਨਾਮ ਤਿਸ ਤੇ ਅਨੰਤਰ ਦੂਸਰੇਪਖ਼ਕਾ ਹੈ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਯਤ੍ਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਦ੍ਵੈਤਪ੍ਰਪੰਚ ਵਸਤੂ ਜਾਨਤਾ ਹੈ॥ ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਜੁਦਾ ਨ ਕੁਛ ਭੀ ਸਬਦਾਦਿਕ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਜੁਦਾ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਦੇਖਤਾਂ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਤੂੰ ਅਲਪ ਜਾਨ ਅਲਪ ਨਾਮ ਤੁਛ ਕਾ ਹੈ ਥੋੜੇ ਕਾ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਜੋ ਭੂਮਾ ਹੈ ਸੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਰਣ ਜਨਮ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਜੋ ਅਲਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਭੇਦ ਸਹਤ ਹੈ ਸੋ ਮਰਣ ਜਨਮ ਕੇ ਧਰਮ ਵਾਲਾ ਹੈ ਸੋ ਤੁਛ ਹੈ ਯਦ੍ਯਪਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦੀ ਪਦਵੀ ਮੈ ਭੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਤੌ ਭੀ ਤੁਛ ਹੈ॥

ਦੋਃ—ਆਯੁਰ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਮੰ ਸਪਤ ਦ੍ਵੀਪ ਕੋ ਰਾਜ।
ਯਦ੍ਯਪਿ ਸਿਰਪਰ ਮਰਣ ਹੈ ਤਦਪਿ ਕੌਨੇ ਕਾਜ॥ ੧॥

ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਭੁਗਵਨ ਹੇ ਗੁਰੋ ਤਿਸ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਐਸੀ ਉਤਮ ਹੈ ਲੋਕ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਜਿਸ ਕੇ ਗ੍ਰਹ ਵਿਖੇ ਸਵਰਣ ਚਾਂਦੀ ਆਦਿਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਧਨਕਰਕੇਅਧਿਕ ਹੋਤੀਹੈਅਥਵਾ ਜਿਸਕੇ ਗ੍ਰਹ ਮੈ ਅੰਨ ਬਹੁਤ ਜਮਾ ਰਹੇ ਤਿਸ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬਡੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਗੌ ਹਸਤੀ ਅਸ੍ਵ ਆਦਿਕ ਪਸੂ ਬਹੁਤੇ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਮਾਨੁਖ ਬਹੁਤ ਸੇ ਜਿਸ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਬਡੀ ਗਣੀ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਅਰ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕੂੰ ਸੰਸਾਰੀ ਬਡਾ ਜਾਨ ਕਰ ਤਿਸ ਕੋ ਨਿਮਸਕਾਂ ਰਵਰ ਣਕਰ ਤ ਹੈਂ ਤਿਸਕਾ ਹੁਕਮ ਭੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਜੋ ਸਮਾ ਪਾਇ ਕਰ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੇਗ੍ਰ ਹ ਸੇ ਸੁਵਰਣ ਰਜਤ ਪਸੂ ਮਾਨੁਖਾਦਿਕ ਸਰਬ ਧੰਨ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਪੁਛਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੋ ਨਾਲਾਯਕ ਜਾਨ ਕੇ ਕੋਈ ਕਰਜਾ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਇਤਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜਨੋਂ ਕੀ ਧਨਾਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕ ਮਹਿਮਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੰਸਾਰੀ ਜਨ ਧਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਥਿਤ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੋ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਥਿਤ ਹੋਗਾ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਸੁਨਾਵਹੁ ਜੀ। ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ॥

ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰੋ ਵਾਚ–ਹੇ ਨਾਰਦ ਸੋ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਆਪਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ। ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਭੀ ਧਨ ਗੌ ਅਸ੍ਵ ਹਸਤੀ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਹੋਵੇ ਤਬ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇਂ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਧਨ ਗੌ ਅਸ੍ਵ ਆਦਿਕਾ ਕੋ ਕਾਦਾਚਿਤਕ ਹੋਣੇ ਸੇ॥

ਮੂ:–ਯਦਿ ਵਾ ਨ ਮਹਿਮ੍ਨੀਤਿ ੧ ਗੋ ਅਸ੍ਵਮਿਹ ਮਹਿਮੇਤਯਾ ਚਖਯਤੇ । ਹਸ੍ਤਿ ਹਿਰਣ੍ਯੰ ਦਾਸ ਭਾਰਯੰ ਖੇਤ੍ਰਾਣ੍ਯਾਯ ਤਨਾਨੀਤਿ। ਨਾਹਮੇਵੰ ਬ੍ਰਵੀਮੀਤਿ ਹ ਹੋ ਵਾਚਾਨਯੋ ਹਯਨਯ ਮਿਮਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਿਤ ॥ ਇਤਿ ॥ ੨ ॥

ਟੀ:–ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਨਾਰਦ ਕੋ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਭੀ ਸਮਝਾਵਤੇ ਹੈਂ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਯਦਿ ਨਾਮ ਜੇਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਆਪ ਇਸਥਿਤ ਨ ਹੋਵੇ ੧ ਤਬ ਈਹਾਂ ਪੁਨ: ਗੋ ਅਸ੍ਵ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਹੈਂਗੇ ਔਰ ਕਯਾ । ਹਸਤਿ ਹਿਰਣ੍ਯ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰਣ ਕਾ ਹੈ ਦਾਸ ਨੌਕਰ ਭਾਰਯਾ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦਾਸੀਆ ਦਾਸ ਖੇਤ੍ਰਾਣੀ ਜਿਮੀਨਾ ਆਯਤਨਾਨਿ ਮੰਦਰ ਮਿਲਕ ਆਦਿਕ ਔਰ ਰਾਜਯਾਦਿਕ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਪੁਨਾ ਕਹੀ ਜਾਵੇਗੀ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਹਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਧਨ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਨਹੀ ਕਹਿਤੇ॥ ਨਾਹਮੇਵੰ ਬ੍ਰਵੀ ਮਿਤਿ ਐਸੇ ਹਮ ਨਹੀ ਕਹਤੇ॥ ਹ ਇਤਿ ਹਰਖੇ ਇਤਿ ਐਸੇ ਨਾਰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕਹਤੇ ਭਏ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਅਨਯੋ ਅਨਯ ਨਾਮ ਪਰਸ ਪਰ ਮਹਿਮਾ ਸਿਧ ਹੂਈ ਕਿਉ। ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਗੌ ਅਸ੍ਵ ਹਸਤੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਹੂਈ ਹਸਤੀ ਗੌ ਅਸ੍ਵ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਹੂਈ ਦੋਨੋ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਪਰਸ ਪਰ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਿਤ ਹੂਈ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਸੋ ਹਮ ਐਸੇ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਕਿੰਤੂ ਐਸੈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ਇਤਿ ਚਤੁਰ ਵਿਸ: ਖੰਡ: ॥ ੨੪ ॥

ਸਏਵਾਧਸਤਾਤ ਸਉਪਰਿਸ੍ਟਾਤ ਸਪਸ੍ਚਾਤ ਸਪੁਰਸ੍ਤਾਤ ਸਦਖਿਯਣਤ: ਸਉਤ੍ਤਰਤ: ਸਏਵਦਗ੍ਵੰ ਸਰਬ ਮਿਤਯਥਾਤੋ ਹੰਕਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਏਵਾ ਹਮੇ ਵਾਧਸ੍ਤਾ ਦਹ ਮੁਪਰਿਸ੍ਟਾਦਹੰ ਪਸ੍ਚਾਦਹੰ ਪੁਰਸ੍ਤਾਦਹੰ ਦਖਿਯਣਤੋ ਹਮੁਤ੍ਤਰਤੋ ਹਮੇਵੇਦਗ੍ਵੰ ਸਰਬਮਿਤਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀ:–ਸੋ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਨੀਚੇ ਕੇ ਲੋਕ ਪਾਤਾਲ ਆਦਿਕ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪਾਤਾਲਾਦੀ

ਸਰਬ ਲੋਕ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਓਤ ਪੋਤ ਰੂਪ ਸੇ ਪੂਰਨ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਉਪਰ ਕੇ ਲੋਕ ਹੈ ਅਥਵਾ ਓਤ ਪੋਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਪੂਰਣ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਸਚਮ ਦਿਸਾ ਅਥਵਾ ਪਸਚਮ ਭਾਗ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾ ਅਥਵਾ ਅਗ੍ਰ ਭਾਗ ਭੀ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਖਿਣ ਦਿਸ਼ਾ ਅਥਵਾ ਦਖਣਿ ਭਾਗ ਭੀ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ॥ ਉੱਤ੍ਰ-ਦਿਸ਼ਾ ਅਥਵਾ ਉਤਰ ਭਾਗ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਤਥਾ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਯੇ ਜੋ ਚਰ ਅਚਰ ਰੂਪ ਜਗਤ ਜੋ ਕੁਛ ਦੇਖਣੇ ਸੁਣਨੇ ਚਿਤ ਕੇ ਚਿਤਵਨੇ ਮੈਂ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਜੋ ਸਰਬ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਦੇਸ਼ਃ ॥ ਅਥ ਅਹੰਕਾਰਾ ਦੇਸਃ ॥ ਅਹਮਿਤਿ । ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਾ ਹੈ। ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਨੀਚੇ ਭੀ ਮੈਂ ਹੀ ਹੂੰ । ਤੈਸੇ ਊਪਰ ਭੀ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ ਪੀਛੇ ਭੀ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ ਆਗੇ ਭੀ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ। ਤਥਾ ਦਖਿਣ ਕੀਓਰ ਭੀ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ ਤੈਸੇ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰ ਭੀ ਮੈਂ ਹੀ ਹੂੰ॥ ਇਦਮਿਤਿ ॥ ਯੇ ਜੋ ਚਰ ਅਚਰ ਰੂਪ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਆਤਮਿਕ ਜਿਤਨਾ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਮੈਂ ਹੀ ਹੂੰ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋਮੁਝ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਔਰ ਜੋ ਮੁਝ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਸਸਸ੍ਰਿੰਗ ਆਕਾਸ ਪੁਸਪ ਬੰਧਯਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਵਤ ਅਤਯੰਤ ਤੁਛ ਸਤਾਸ਼ੂਨਯ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਸੋ ਭੂਮਾ ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਹੂੰ॥

ਮੂਃ-ਅਥਾਤ ਆਤਮਾਦੇਸਃ। ਇਵਾਤਮੈਵਾ ਧਸ੍ਤਾਦਾਤਮੋ ਪਰਿ ਸ੍ਟਾਦਾਤਮਾ ਪਸ੍ਚਾਤਮਾ ਪੁਰਸ੍ਤਾਦਾਤਮਾ ਦਖਿਯਣਤ ਆਤਮੋਤ੍ਰ ਰਤ ਆਤਮੈਵੇਦ ਗ੍ਰੰ ਸਰਬ ਮਿਤਿ ਸ ਵਾ ਏਖ ਏਵੰ ਪਸ਼ਯਨ੍ਨੇਵੰ ਮਨ੍ਾਨ ਏਵੰ ਵਿਜਾਨ ਨ੍ਨਾਤਮਰਤਿ ਰਾਤਮ ਕ੍ਰੀੜ ਆਤਮ ਮਿਥਨ ਆਤਮਾਂ-ਨੰਦਃ ਸ ਸ੍ਵਰਾਡ ਭਵਤਿ ਤਸਯ ਸਰਬੇ ਖੁਲੋ ਕੇਖੁ ਕਾਮ ਚਾਰੋ ਭਵਤਯਥ ਯੇ ਨਯਥਾ ਤੋ ਵਿਦੁਰਨ੍ਯ ਰਾਜਾਨਸ੍ਤੇਖਯ ਯਯ ਲੋਕਾ ਭਵੰਤਿ ਤੇਖਾ ਗ੍ਰੰ ਸਰਬੇਖੁ ਲੋਕੇਖ੍ਰ ਕਾਮ ਚਾਰੋ ਭਵਤਿ ॥ ੨ ॥ ਇਤਿ ਪੰਚਵਿੰਸਃ ਖੰਡਃ ॥ ੨੫ ॥

ਟੀਃ-ਅਥ ਨਾਮ ਅਹੰਕਾਰ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕੇ ਆਦਿ ਪਦ ਮੈ ਦੋ ਏਵ ਕਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਏਕ ਏਵ ਕਾਰ ਨਿਸਚਯ ਕਾ ਵਾਚੀਹੈ ਔ ਦੂਸਰਾ ਏਵ ਕਾਰ ਵਿਯ ਵਛੇਦ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋ ਨੀਚੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਪਾਤਾਲ ਆਦਿਕ ਲੋਕ ਨੀਚੇ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਯੇ ਬਯ ਵਛੇਦ ਪਦ ਕਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਊਪਰ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਪੀਛੇ ਭੀ

ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਗੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਦਖਿਣ ਕੀ ਓਰ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਉਤਰ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਪਰਿਪੂਰਣ ਹੈ ਯੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਪਿਪੀਲ ਕਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਜਿਤਨਾਕ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਸਰਬ ਤੁਛ ਹੈ ਸਿਕਤਾ ਸਿਕਤਾ ਨਾਮ ਰੇਤਕੇ ਤੇਲ ਜੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਤੇਲ ਵਤ ਅਸਤ ਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਆਤਮਾ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈ॥

ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਯਪਿ ਯੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਆਤਮ ਰੂਪ ਹੈ ਤਥਾਪਿ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਜਾਨਨੇ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਕਯਾ ਫਲ ਸਿਧਾਹੂਆ।। ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜੋ ਅਧਿ-ਕਾਰੀ ਪੁਰਖ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਏਵੰ ਨਾਮ ਇਸ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਜਗਤਕੋ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਏਵੰ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੂਆ ਪੁਨਃ ਸੋ ਪੁਰਖ ਆਤਮਰਤਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਕੇਵਲ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੈਂ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੋ ਮਹਾਤਮਾ ਆਤਮਕ੍ਰੀੜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਪਣੇ ਆਤਮਾ ਮੈ ਹੀ ਚੋਜ ਰੰਗ ਤਮਾਸੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੋ ਸੰਤਜਨ ਆਤਮ ਮਿਥੁਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਦੋ ਮਿਲਕਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸੋ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੈਂ ਮਿਲ ਕਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਸੋ ਮਹਾਤਮਾ ਆਤਮਾ ਅਨੰਦ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਹੋਰਹਾ ਹੈ। ਔਰ ਜੋ ਤੁਛ ਵਿਖਯ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੰਯੋਗ ਜਨਯ ਆਨੰਦ ਹੈ ਤਿਨ ਕੀ ਵੋ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਜੋ ਵਿਖਯ ਆਨੰਦ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਕਾਦਾਚਿਤਕ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਦੂਸਰਾ ਇਨ ਮੈ ਯੇ ਦੋਖ ਹੈ ਜੋ ਭੋਗਤਾ ਕੋ ਤਯਾਗਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀਵਾਸਤੇ ਅਨਿਤ ਹੈ। ਆਗਮਾ ਪਾਈ ਹੈ ਤਾਂਤੇਆਤਮਾਆਨੰਦ ਕਰਕੇ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੈਂ। ਸੋਵਖਯਾ ਆਨੰਦ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਤ ਹੈ ਉਦਯ ਅਸ੍ਤ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਆਗਮਾਪਾਈਨਹੀ ਹੈ। ਆਗਮਾ ਪਾਈ ਨਾਮ ਆਣੇ ਜਾਣੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੈ ਆਤਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖਕੋ ਆਤਮਾ ਨੰਦ ਵਿਖਯਾ ਨੰਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਭੀ ਨਹੀ ਤਯਾਗਤਾ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਨੰਦ ਸਰਬਦਾ ਏਕ ਰਸ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਨੰਦ ਵਿਸ਼ਯ ਆਨੰਦ ਕੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੂਏ ਭੀ ਨਸ਼੍ਟ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਤ ਸਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ। ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦ ਵਿਖੇ ਮਗਨ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੋ ਔਰ ਕਿਸੀ ਸੁਖ ਆਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਕਰਕੇ ਵੋ

ਹੋਤੇ ਹੈ ਨਿਸ ਕੰਟਕ ਰਾਜ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ॥ ਕੰਟਕ ਨਾਮ ਸਤ੍ਰ ਕਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਉਨ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਆਪਹੀ ਆਪ ਰਾਜਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਤਤ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈ ਤੁਮਯੋਤਿ ਸੰਪੂਰਣ ਲੋਕੋਂ ਵਿਖੇ ਤਿਸਕਾ ਕਾਮ ਚਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਯਾ ਚਤੁਰ ਦਸ ਭੁਵਨੋ ਮੈ ਜਹਾਂ ਵੋ ਚਾਹੇ ਤਹਾ ਹੀ ਬਿਚਰੇ ਤਿਸਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਰੋਕ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਵੋ ਅਪ੍ਰਤੀ ਬਦ ਸਕ੍ਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੀ ਕਾ ਰੋਕਯਾ ਰੁਕਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਥ ਸਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਈਂਹਾਂ ਪਖਯਾਂਤਰ ਹੈ । ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੌਨਸੇ ਪੁਰਖ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾਂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਸੇ ਆਨੰਦ ਆਦਿਕ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਤੇ ਅਨਯ ਰਾਜਾਨਃ ਨਾਮ ਉਨ ਮੂਰਖੋ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਔਰ ਰਾਜਾਹੋਤਾਹੈ ਆਗਯਾਕਰਨੇ ਵਾਲਾਵੋ ਆਗਯਾ ਕਾਰੀ ਪਰਾਧੀਨਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਪਰਾਧੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਵੋ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਪਣ ਦੀਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਤਿਨ ਕੋ ਅਖਯ ਲੋਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਤਿਨ ਕੋ ਖਯ ਲੋਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਵੋ ਪੁਰਖ ਖੀਣ ਸੁਖ ਹੋਤੇਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੋ ਪੁਰਖ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਵਿਖਯ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਯਤਨ ਸੇ ਸੁਖ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਮਨਾਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਕਾ ਸਰਬ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਚਤੁਰ ਦਸ ਭੁਵਨੋ ਮੈ ਕਾਮ ਚਾਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਆਪਨੀ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਨ ਕਾ ਬਿਚਰਨਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਕਿੰਤੂ ਪਰਤਤ੍ਰ ਪਰਾਧੀਨ ਤਿਨ ਕਾ ਵਿਚਰਨਾ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਕਿੰਤੂ ਆਪਨੇ ਆਪ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਲੋਕ ਮੈ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਰਗ ਆਦੀ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ । ਕਿੰਤੂ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਅਥਵਾ ਯਗਯਾਦੀ ਕਰਮੋ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕ ਕੋ ਜਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ । ਔ ਆਤਮਵੇਤਾ ਕਾ ਤੋ ਸਰਬਤ੍ਰ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕ ਮੈਂ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਗਮਨ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਨਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਆਪਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ । ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਆਸਾ ਨਹੀ ਰਖਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਭੀ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਪੰਚਵਿਸਾਂਃ ਖੰਡਾ ॥ ੨੫ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਦਉਵਾਚ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਤਤਵੇਤਿਓਂ ਕੇ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਸਰਬਗ ਆਪਨੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਕੇ ਸੋ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦੀ ਸਰਬ ਲੋਕੋ ਮੈ ਕਾਮਚਾਰੀ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਆਪਕੇ ਕਹਨੇ ਮੈ ਮੁਝਕੋ ਯੇ ਸੰਸਯ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਕਯਾ ਏਕ ਤੋ ਸੋ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਪਰਿਛਿੰਨ ਹੂਆ । ਦੂਸ੍ਰਾ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੂਆ ਅਧਾਰਾ ਅਧੇਯ ਭਾਵ ਹੇਤੁ ਸੇ । ਤਤਵੇਤਾ ਅਧੇਯ ਹੂਆ ਅਰ ਲੋਕ ਅਧਾਰ ਹੂਏ । ਭਿੰਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਅਧਾਰ ਅਧੇਯ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ । ਆਪਨੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਕੇ ਏਕ ਹੀ ਭੂਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਹੈ । ਜਲ ਤਰੰਗਵਤ ਆਪਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਬਯਾਪਯ ਹੈ ਔ ਆਪਹੀ ਬ੍ਰਹਮ

ਬਜਾਪਕ ਹੈ। ਏਕ ਵਿਖੇ ਅਧਾਰ ਅਧੇਯ ਭਾਵ ਬਨ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰਉਵਾਚ ॥

ਮੂ:-ਤਸਜ ਹ ਵਾ ਏ ਤਸਜੈ ਵੰਪਸ਼ਜਤ ਏਵੰ ਮਨ੍ਵਾਨ ਸਜੈਵੰ ਵਿਜਾਨਤ ਆਤਮਤ: ਪ੍ਰਾਣ: ਆਤਮਤ ਆਸਾ ਤਮਤ: ਸਮਰ ਆਤਮਤ. ਆਕਾਸ ਆਤਮਤਸ੍ਰੇਜ ਆਤਮਤ ਆਪ ਅਪਤ ਆਵਿਰਭਾਵ ਤਿਰੋਭਾਵਾ ਵਾਤਮਤੋ ਨ੍ਹ ਮਾਤਮਤੋ ਬਲਮਾਤਮਤੋ ਵਿਗਜਾਨ ਮਾਤਮਤੋ ਧਜਾਨ ਮਾਤਮਤ ਸ੍ਰਿਤ੍ਰ ਮਾਤਮਤ: ਸੰਕਲਪ ਆਤਮਤੋ ਮਨ ਆਤਮਤੋ ਵਾਗਾਤਮਤੋ ਨਾਮਾਤਮਤੋ ਮੰਤ੍ਰਾਤਮਤ: ਕਰਮਾਣਜਾਤਮਤ ਏਵੇਦ ਗ੍ਰੈ ਸਰਬਮਿਤਿ ।੧।

ਟੀ:-ਹੇ ਨਾਰਦ ਏਵਮਿਤਿ ਏਵੰ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਉਕਤ ਨਾਮ ਕਹਣੇ ਕਾ ਹੈ। ਜੋ ਮਹਾਪੁਰਖ ਹ ਇਤਿ ॥

ਹਕਾਰ ਅਖਰ ਵੈਦਕ ਹਰਖ ਮੈ ਜਾਨਨਾ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਰਥ ਮੈਂ ਜਾਨਨਾ। ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਅਖਰ ਬਜਰਥ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸਰਬ ਅਖਰ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੂਏ ਕੋ ॥ ਏਵਮਿਤਿ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇਮਾਨਤੇ ਹੂਏ ਨਾਮ ਮਨਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕੋ ॥ ਏਵੰਮਿਤਿ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੂਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਵਿਸ਼ਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਸਿਮਰਤੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਤੇਜ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਜਲੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਯੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਆਵਰਭਾਵ ਉਤਪਤਹੋਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੇ ਆਤਮ ਵਿਖੇ ਹੀ ਪ੍ਰਲਯ ਕਾਲ ਮੈਂ ਤਤ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਜਲੋਂ ਮੈ ਸੇ ਤਰੰਗੋਂ ਕਾ ਆਵਰ ਭਾਵ ਤਿਰੋ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਕੇਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਆਵਰਭਾਵ ਤਿਰੋਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਿਰੋਭਾਵ ਨਾਮ ਅੰਤਰਧਾਨ ਕਾਹੈ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਤੂੰ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਜੋ ਤਿਸ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸੇ ਅੰਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਅੰਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਬਲ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਵਿਗਜਾਨ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਜਾਨ ਕਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਪੂਰਬੋਕਤ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀਵਿਗਜਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਧਜਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭੀ ਤਿਸੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ, ਧਜਾਨ ਨਾਮ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਾ ਹੈ ਏਕਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਤਿਸ ਕੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹਕਤੇ ਹੈ ਜੋ ਤੈਲਧਾਰਾਵਤ ਅਖੰਡ ਧੇਜਯਕੇ ਅਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਧਜਾਨ

ਹੈ ਤਿਸ ਸਰਬਾਤਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਚਿਤਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਸੰਕਲਪ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਮਨਨ ਆਤਮਿਕ ਮਨਕੀ ਉਤ-ਪਤੀ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤਜਾਂ ਨਾਮ ਆਦਿ ਕੋ ਕਾਰਣ ਜੋ ਵਾਕ ਹੈ ਸਾਵਾਗ ਭੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸਰਬ ਵਿਦਜਾ ਆਤਮਿਕ ਜੋ ਨਾਮ ਭੀ ਤਤ੍ਰ ਗਜਾਨੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸਾਮਾਰਥ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਵਤ ਕਰਮ ਹੈ ਸੋ ਕਰਮ ਭੀਸਾਰੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਬਹੁਤ ਪਰਿਗਣਨਾ ਮੈ ਔਰ ਬਹੁਤ ਕਹਨੇ ਮੈ ਕਜਾ ਪਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਜਗਤ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਦੇਖਣੇ ਸੁਨਨੇ ਮੈ ਔ ਚਿਤ ਕੀ ਚਿਤਵਨੀ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸੋ ਯੇ ਸਰਬ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜਾਨੀ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨ ਮੈ ਤੂੰ ਸੰਸਾ ਨਾ ਕਰ ਤੂੰ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਰਕੇ ਜਾਣ ਹਮਾਹੇ ਵਚਨਾ ਕੋ। ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਕਹਤੇ ਹੈ

ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰਉਵਾਚ ॥ ਮੂ:—ਤਦੇਖ ਸ੍ਲੋਕੋ ਨ ਪਸਜੋ ਮ੍ਰਿਤਜੁੰ ਪਸਜਤਿ ਨ ਰੋ ਗਨੋਤ ਦੁਖਤਾ ਗ੍ਰੰ ਸਰਬ ਗ੍ਰੰ ਹ ਪਸਜ: ਪਸਜਤਿ ਸਰਬ ਮਾਪ੍ਰੋਤਿ ਸਰਬਸ ਇਤਿ ਸ ਏਕ ਧਾ ਭਵਤਿ ਤ੍ਰਿਧਾ ਭਵਤਿ ਪੰਚਧਾ ਸਪ੍ਤਧਾ ਨਵਧਾ ਚੈਵ ਪੁਨਸ੍ਰੈ ਕਾਦਸ ਸਿਮ੍ਰਤ: ਸਤੰਚ ਦਸ ਚੈਕਸ੍ਰੁ ਸਹਸ੍ਰਾਣਿ ਚ ਵਿ ਗ੍ਰੰ ਸਤਿਰਾ ਹਾਰ ਸੁਧੌਸਤ੍ਰ ਸੁਧਿ: ਸਤ੍ਰ ਸੁਧੌ ਧ੍ਰਵਾ ਸਿਮ੍ਰਤਿ:। ਸਿਮ੍ਰਤਿ ਲੰਭੇ ਸਰਬ ਗ੍ਰੰਥੀਨਾਂ ਵਿਪ੍ਰਮੋਖਜ ਸ੍ਰੁਸਮੈ ਮ੍ਰਿਦਿਤ ਕਾਖਾਯਾਯ ਤਮਸ ਸਪਾਰੰ ਦਰਸਯਤਿ ਭਗਵਾਨ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰਸ੍ਰੁ ਗ੍ਰੰ ਸ੍ਕੰਦ ਇਤਜਾ-ਚਖਜਤੇ। ਸਕੰਦ ਇਤਜਾਚਖਜਤੇ।੨॥ ਇਤਿ ਖਸ੍ਰਿਸ: ਖੰਡ: ॥ ੨੬॥

ਟੀ:—ਹੇ ਨਾਰਦ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਾ ਵੇਦ ਵਿਖੇ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸਲੋਕ ਹੈ। ਨੇਤਿ ਸੋ ਤਦਵੇਤਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਜੋ ਨ ਪਸਜ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਤਿਸ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਵੋ ਤਤਵੇਤਾ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਕਰਕੇ ਅਪਸਜ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਕਰਕੇ ਦੇਖਯੇ। ਅਯੋਗ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਕਾ ਭੀ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਭਖਜ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਤਤਵੇਤਾ ਕਾ ਗ੍ਰਾਸ ਹੈ। ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਬਿਨਾ ਕਾਲ ਕੇ ਮਾਨ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਮਰਦਨ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਸਰਬ ਲੋਕ ਪਤੀ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਲੋਕੋ ਸਹਤ ਕਾਲ ਕਾ ਗ੍ਰਾਸ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਹੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਸੇ ਬਿਨਾਂ। ਤਥਾਚ

ਕਠਵਲੀ ਉਪਨਿਖਦ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਯਸਯ ਬ੍ਰਹਮ ਚਖਯਤ੍ਰਯ ਚੋਭੇ ਭਵਤਃ ਓਦਨਾ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਯਸਯੋ ਪਸੇਚਨੰ ਕ ਇਤਥ ਮਾਵੇਦ ਯਤ੍ਰ ਸਃ ॥ ੧ ॥ ਟੀਃ—ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਭੋਜਨ ਸਾਲਾ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਔ ਖਤ੍ਰੀ ਜਾਤੀ ਓਦਨ ਅਸਥਾਨੀ ਹੈਂ । ਓਦਨ ਨਾਮ ਭਾਤ ਕਾ ਹੈ ਭਾਤ ਨਾਮ ਰਿਝੇ ਹੂਏ ਚਾਵਲੋ ਕਾ ਹੈ । ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਮਾਰਕ ਕਾਲ ਹੈ ਯੋ ਜਿਸ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਭੋਜਨ ਸਾਲਾ ਮੈ ਚਾਵਲੋ ਮੈ ਘ੍ਰਿਤ ਪੜਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਇਤਰ ਜਾਤੀ ਵੈਸਯ ਸੂਦਰ ਆਦੀ ਸਾਕ ਭਾਜੀ ਅਸਥਾਨੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਸਰਬ ਕੋ ਮਿਲਾਇਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯਤ੍ਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ ਸਤ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਐਸਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਨਿਸਚਯ ਵਾਨ ਹੋਤਾਹੈ ਤਬਸੇ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਭੀ ਕਾਲ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਕਾਲ ਤਿਸ ਕੋ ਭੋਜਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਇਸ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਿਰਤਯੁ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤਾ ਹੈ ਭੋਗ ਭੋਗਤਾ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਹੇ ਨਾਰਦ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੀ ਓਰ ਰੋਗ ਤਥਾ ਰੋਗਜਨ ਦੁਖ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੀਏ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਮਹਾਤਮਾ ਰੋਗ ਔਰ ਰੋਗਜਨਯ ਦੁਖ ਤਾਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਕਾ ਦ੍ਰਸ੍ਰਾ ਨਾਮ ਦੇਖਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰਬਸਃ ਨਾਮ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਸੇ ਤਤਵੇਤਾ ਕੋ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ॥ ਇਤਿ ਸਲੋਕਃ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕ ਧਾ ਭਵਤਿ ਨਾਮ ਏਕ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਨਾਮ ਕੋ ਧਾਰਤਾ ਹੈ ॥

ਸੰਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਕ ਤਬ ਕਹਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਬ ਦੂਸਰਾ ਸਮੀਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਦੂਸਰਾ ਉਸ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਤਬ ਏਕ ਨਾਮ ਕੋ ਕੈਸੇ ਧਾਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਨਾਰਦ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੈ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਖੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਯਦਪਿ ਏਕ ਕਹਣੇ ਕੀ ਸਮਾਈ ਨਹੀ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਜਿਗਯਾਸੂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਮੇ ਭੇਦ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕੀਏ ਬਿਨਾ ਬੋਧ ਉਦਯ ਹੋਤਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੀਏ ਜਿਗਯਾਸੂ ਕੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਮਿਤ ਭੇਦ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰੀ ਅਵਸਯ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰਤਬਯ ਹੈ ਨਾਮ ਏਕ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਸੇ ਤ੍ਰਿਧਾ ਭਵਤਿ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਆਤਮਿਕ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਾ ਤੀਨ ਗੁਣੋ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪੰਚਧਾ ਭਵਤੀ ਨਾਮ ਪੰਤਨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਸਪਤ ਧਾਭਵਤੀ

ਪੰਚ ਮਹਾਭੂਤ ਮਹਤਤਵ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਃ ਏਕਾਦਸ ਧਾਵਭਤਿ ਦਸ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਰ ਏਕਾਦਸਵਾ ਮਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲਖਾਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰੂਪ ਹੋਕਰ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਏਕ ਕਾ ਏਕ ਏਕ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸੋਮਯ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਕਾਰਣ ਅੰਤਹਕੰਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਹੈ ਸੋ ਅੰਤਹਕੰਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਅਹਾਰ ਸੁਧ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸਤਯ ਬੋਲ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਅਨ ਆਦਿਕ ਖਾਵੇ ਅਥਵਾ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਭਿਖਯਾ ਕਾ ਅਨ ਸੁਸ਼ਕ ਲਯਾਇ ਕੇ ਪਕਾਕੇ ਖਾਵੇ। ਅਥਵਾ ਚੁਣਕ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰੇ ਜਸੇ ਚੁਣਕ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕੀਆ ਥਾ। ਸੋ ਚੁਣਕ ਰਿਖੀ ਐਸੇ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਏਕ ਮਿਟੀ ਕਾ ਪਾਤ੍ਰ ਔ ਏਕ ਮੋਚਨਾ ਹਾਥ ਮੈ ਰਾਖਤਾ ਥਾ ਮੋਚਨੇ ਸੇ ਏਕ ੨ ਦਾਨਾ ਚੁਗ ੨ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਡਾਰਤਾ ਜਾਤਾ ਥਾ। ਪਰੰਤੂ ਦਾਣੇ ਤਹਾ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਸੇ ਚੁਗਤਾ ਥਾ ਜ ਦਾਣਾ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਗਿਰਿਆ ਪੜਿਆ ਹੋਵੇ ਅਰ ਜਿਸ ਮੈ ਕਿਸੀ ਸ੍ਵਤ ਨ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦਾਣੇ ਕੋ ਉਠਾਵਤਾ ਥਾ। ਜਬ ਬਰਤਨ ਭਰ ਜਾਵੇ ਅਰਥਾਤ ਉਦਰ ਪੂਰਤੀ ਮਾਫਕ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਆਇਕੇ ਤਿਸ ਅਨ ਕੋ ਪੀਸ ਪਕਾਇ ਕੇ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਅਗਨੀ ਮੈ ਆਹੂਤੀ ਦੇਕੇ ਤਥਾ ਭੂਤ ਬਲੀ ਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ਏਕ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਭੋਜਨ ਕਰਾਇ ਕੇ ਪੁਨਾ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਜੋ ਜਿਗਯਾਸੂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਧ ਅਹਾਰ ਖਾਵੇਗਾ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਅੰਤਸ ਕਰਣ ਸੁਧ ਅਵਸਯ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਬ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਸੁਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਔਰ ਥਿਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਬ ਆਤਮਾ ਵਿਖਯਣੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਥਿਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਥਿਰ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਆਤਮ ਵਿਖਯਣੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕੀ ਉਪਲਬੁਧੀ ਹੂਈ। ਤਬ ਯਾਵਤ ਚਿਦ ਜੜ ਗੰਥਯਾਂ ਹੈਂ ਸੋ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਗੰਠਾ ਖੁਲ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈਂ। ਤਬ ਮੁਮੁਖੂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਊਪਰ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਆਨੰਦ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ। ਹੇ ਨਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮਾਤਾ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਹੈ। ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ਕਾ ਭੀ ਏਹ ਫਲ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। ਹੇ ਸੌਮਯ ਪੁਰਖਾਂ ਕੋ ਆਤਮ ਲਾਭ ਸੇ ਪਰੇ ਔ ਲਾਭ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਯੇਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮਾਂਨੁਖੋਂ ਕੋ ਚਾਹਯੇ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਦ੍ਰਿਢ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਣਾ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਤੇ ਐਸਾ ਅਦਭੁਤ ਅਪੂਰਬ ਉਪਦੇਸ ਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਆਪ ਕੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਨਿਰ ਸੰਦੇਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋਕੇ ਯਥੇ ਛਿਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਹੇ ਤਾਤ ਜੈਸੇ

ਨਾਰਦ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਜੀ ਨਿਰ ਸੰਦੇਹ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਬਿਚਰਾ ਹੈ। ਅਬ ਤੂੰ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕੇ ਐਕਯ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ। ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਯ ਸੰਯੁਕਤ ਹੂਆ ੨ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੋਇ ਕੇ ਬਿਚਾਰ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਮਧੁਰ ਹਠ ਯੋਗ ਔਰ ਰਾਜਯੋਗ ਮਿ੍ਸ੍ਰਤ ਨਾਮ ਮਿਲੇ ਹੂਏ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਅੰਧਕਾਰ ਭਾਨੂ ਵਤ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕਰ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਬੇਨਤੀ ਸੰਯੁਗਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਾਸ੍ਰਾਂਗ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਔ ਮੁਖ ਕਮਲ ਸੇ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਭੀ ਕਰਤੇ ਭਏ॥

ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਪਰਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਆਪ ਕੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਵਚਨ ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲਕਾ ਮਹਾਤਮ ਰੂਪ ਅਗਯਾਨ ਮੇਰੇ ਰਿਦੇ ਸੇ ਅਬ ਨਸ੍ਟ ਹੂਆ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਉਦੇਹ ਹੂਏ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਕਵਨ ਉਪਮਾ ਕਵਨ ਕੀ ਵਡਯਾਈ ਆਪ ਕੋ ਦੇਵਹੁ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਆਪਕੇ ਸਮਾਨ ਹਮਕੋ ਕੋਈ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੀਉਪਮਾ ਆਪਕੋ ਦੇਵਹੁ। ਤਾਂਤੇ ਆਪਕੀ ਉਪਮਾ ਆਪ ਕੋ ਹੀ ਹੈ। ਆਪ ਹੀ ਉਪਾ ਮਾਨ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਉਪਮੇਯ ਹੋ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਤੇਰੀ ਉਪਮਾ ਤੋਹਿ ਬਨ ਆਵੈ। ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਚੌਦਾਂ ਭੁਵਨੋ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਕੋਈ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਮੁਝਕੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਬਦਲੇ ਮੈ ਆਪ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੂੰ। ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਦਾਨਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਔਰ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਅਲਾਭ ਦੇਖਕੇ ਤਾਂਤੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮੇਰਾ ਸਾਸ੍ਰਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੈ ਵਾਰੰਵਾਰ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮ ਪਰ ਗਿਰਪੜਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਰਮ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਆਸ੍ਵਸਨ ਕਰਕੇ ਸਿਖਕੇ ਸਿਰਪਰ ਹਾਥ ਰਖਕੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਸਿਖ ਉਠਹੁ ਅਬ ਤੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੂਆ ਹੈ। ਧੰਨਯ ਹੈ ਤੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਅਗਯਾਨ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖਯ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਤੁਮ ਕੋ ਏਹੀ ਆਸੀਰਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮਾਰਾ ਚਿਤ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਹੋਵੇ। ਤੁਮ ਜਾਵਹੁ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਆਚਰਣ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਬੀ ਭੀ ਲੇਪਾਯਮਾਨ ਨ ਹੋਵੇਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਅਪਨੇ

ਯਥਾ ਯੋਗਯ ਆਚਾਰ ਮੈ ਵਰਤਤੇ ਭਏ। ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੇ ਸੰਬਾਦ ਰੂਪ ਕਥਾ ਕਾ ਪੁਨਾ ੨ ਵਿਚਾਰ ਚਿਤ ਲਗਾਕੇ ਕਰੇਗੋ ਸੋ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਸਰਬ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਵਛੰਦ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਸੁਖੋ ਕੂੰ ਭੋਗੇਗਾ ॥

ਦੋ:–ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕੋ ਸੰਬਾਦ ਸੁਭ ਪਠੈ ਸੁਨੈ ਚਿਤਲਾਇ ॥
ਮੋਹਜਾਲ ਕੋ ਜਾਰਕੈ ਹਰਿ ਸੰਗ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵ ਤਰੂ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸੰਬਾਧੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਹਠ ਜੋਗ ਉਪਦੇਸ਼ੋ ਨਾਮ ੨ ਸਃ ੬ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।
੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ
੭ ਅਧਜਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਯਾ ਆਚਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਔ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਸਰਮ ਦਿਸਾ ਕੋ ਗਏ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖਯ ਹੋਯਾ ੨ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਜੈਸੇ ਦਾਸਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸ੍ਰਵਣ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਤਹਾਂ ਸੰਤਪੁਰੇਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ। ਪਰੰਤੂ ਐਸੇ ਮਸਤ ਰਹੇ ਅਪਨੀ ਖੁਦ ਮਸਤੀ ਮੈ। ਜੈਸੇ ਮਦਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਰਖ ਮਸਤ ਰਹੇ । ਤੈਸੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਭੀ ਕੁਛ ਖਬਰ ਨ ਰਹਤੀ ਭਈ। ਜੋ ਕਹਾਂ ਬੈਸੇਹਾਂ ਕਹਾਂ ਸੋਏ ਹਾਂ ਕਯਾ ਭੋਜਨ ਕੀਆ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਨੇ ਖਯਾਲ ਕਰਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਤਬ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਹੈ ਕਈ ੨ ਦਿਨ ਬਿਨਾ ਭੋਜਨ ਪਾਇ ਹੀ ਵਿਤੀਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਕਾਰਯ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਖੜਾ ਕਰ ਦੇਵੈ ਤਿਸੀ ਕਾਰਜ ਪਰ ਖੜੇ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਹਟਾਵੇ ਨਹੀ ਮਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਆਸਯ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਸਦਾ ਹੀ ਖੋਭ ਤੇ ਹੀਨ ਰਹੇ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦਰ ਮਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਤਲ ਸਪਰਸ ਤੇ ਰਹਿਤ ਅਗਾਧ ਹੈ ਤਦ ਵਤ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤ ਆਚਰਣ ਕੋ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਮਹਿਮਾ ਯੁਕਤ ਹੂਏ ਗਜਾਨ ਯੋਗ ਔ ਹਠ ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਏ ਕਰ ਬਠੇ ਤਬ ਕਈ ੨ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਹੀ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਜਬ ਕਬੀ ਪ੍ਰਸਿੰਨਤਾ ਸੇ ਹਸਣ ਲਾਗੇ ਤਬ ਸਾਰੀ ੨ ਰਾਤ੍ਰੀ ਹਸਤੇ ਹੀ ਰਹੇ ਕਬੀ ੨ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੂਏ ੨ ਬਡੀ ਊਚੀ ਸੁਰ ਸੇ ਚਿੰਘਾਰਾਂ ਹੀ ਮਾਰਤੇ ਰਹੈ ਰਾਤ੍ਰ ਭਰ ਜੈਸੇ ਯੁਥਪਤੀ ਬਡਾ ਮਦ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਹੂਆ ੨ ਹਸਤੀ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਮੈ ਆਯਾ ਚਿੰਘਾਰਾਂ ਮਾਰਤਾ ਹੈ ਮਹਾਂਘੋਰ ਬਨ ਵਿਖੇ ਕਬੀ ੨ ਮੌਨ ਕਰ ਰਹੈ ਤਬ ਕਈ ੨ ਦਿਨ ਮੋਨ ਹੀ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਰਹੈ ਹਰਖ ਸੋਕ ਸੀਤ ਉਸਮ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਖੁਧਾ ਪਿਪਾਸਾ ਆਦਿਕ ਦ੍ਵੰਦ ਸਬਦ ਕਾ ਵਾਚਯ ਜਿਨ ਕੇ ਸਰਬ ਸਮ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਅਠਾਰਾ ਸਿਧਯਾਂ ਨਉ ਨਿਧਯਾ ਜਿਨਕੇ

ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਹਾਜਰ ਰਹਤਜਾਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਮਹਾਤਮਾ ਆਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੂਏ ੨ ਰਿਧੀ ਸਿਧਜਾਂ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ਪਰਮ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਭੂਖ ਜਿਨ ਕੀ ਸਰਬ ਮਿਟ ਗਈ ਹੈ ਅਤਿ ਅਚਾਹ ਬੇ ਪਰਵਾਹ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਯੰਤ ਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਮਹਮਾ ਹਮ ਸੇ ਕਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੂਰਬ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਜੀ ਜੜ ਭਰਤ ਜੀ ਸੁਕਦੇਵ ਜੀ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਿਸੰਕ ਹੋਇ ਕੇ ਬਿਚਰੇ ਹੈਂ ਅਬ ਤਿਸੀ ਅਵਥਾ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਯੰਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਸ੍ਰੂਪ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਕਹਤਾ ਹੂੰ ਸੋ ਸਰਵਣ ਕਰੋ। ਜੈਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੇ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋਈ ਸ੍ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕਾਸ੍ਰਕ ਮੈ ਭੀ ਸਪਸਟ ਕਰਕੇ ਕਹਤਾ ਹੈ॥ ਸਲੋਕ॥ ਭੇਦਾ ਭੇਦੌ ਸਪਦਿ ਗਲਿਤੌ ਪੁਣਜ ਪਾਪੇ ਵਿਸੀਰਣੇ ਮਾਯਾ ਮੋਹੌ ਖਜਯ ਮਧਿਗਤੌ ਨਸ਼ਟ ਸੰਦੇਹ ਬ੍ਰਿਤੇਃ। ਸਬ੍ਾਤੀਤੰ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਰਹਿਤੰ ਪ੍ਰਾਪਜ ਤਤ੍ਵਾਵਬੋਧੰ। ਨਿਸਤ੍ਰੈ ਗੁਣਜੇ ਪਥਿ ਵਿਚਰਤਃ ਕੋ ਵਿਧੀਃ ਕੋ ਨਿਖੇਧਃ॥ ੧ ਇਤਜਾਦੀ

ਟੀਃ—ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਤਤ੍ਰ ਗਜਾਨੀ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਮਾਰਗ ਮੈ ਵਿਚਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਜਾਨੀ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਵਿਧੀ ਨਿਖੇਧ ਰੂਪ ਵੇਦ ਕੇ ਭਾਗ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੈ ਵਿਧੀ ਕਜਾ ਹੈ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਆਗਜਾ ਹੈ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਤਿ ਸੰਧਜਾ ਬੰਧਨ ਆਦਿਕ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰੇ ਪੁਰਖ ਦੇਹਧਾਰੀ ਨਿਖੇਧ ਕਜਾ ਹੈ ਮਦਿਰਾ ਮਾਸ ਵੇਸਜਾ ਆਦਿਕ ਸੇ ਬਚ ਰਹੇ ਆਦਿ ਪਦ ਸੇ ਝੂਠ ਭੀ ਨਹੀ ਬੋਲੇ ਚੋਰੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਕੈਸਾ ਵੋ ਮਾਰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਗਜਾਨਵਾਨ ਵਿਚਰਤਾ ਹੈ ਵੋ ਮਾਰਗ ਸਬਦਾ ਤੀਤ ਹੈ ਸਬਦ ਅਤੀਤ ਉਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜਿਸਕੇ ਸ੍ਰੂਪ ਕੋ ਬਾਣੀ ਨ ਕਹ ਸਕੇ। ਅਰ-ਥਾਤ ਬਾਣੀ ਸੇ ਭੀ ਉਲੰਘ ਕੇ ਜੋ ਵਰਤੇ। ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਰ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋ ਸੇ ਰਹਤ ੈ ਬਾਣੀ ਜਿਸ ਕੋ ਨਹੀ ਕਹ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਰ ਬੋਧ ਕੋ ਮਹਾਪੁਰਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ। ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਸਪਦੀ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਸੰਪੂਰਣ ਗਲਿਤ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਗਏ ਹੈਂ। ਪੁਨ ਪਾਪ ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਵਿਸੀਰਣ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਗਏ ਹੈਂ। ਮਾਯਾ ਮਾਯਾ ਕਾ ਮੋਹ ਭੀ ਤਿਸ ਕਾ ਖਯ ਹੋਗਯਾ ਹੈ। ਸੰਸਯ ਆਤਮਿਕ ਬ੍ਰਿਤਜਾ ਭੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾਂ ਕੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਿਸ ਤਤ੍ਰ ਗਜਾਨ ਕਰਕੇ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਗਜਾਂ ਹੈਂ। ਤਿਸ ਤਤ੍ਰ ਵੇਤਾ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਿਧਿ ਨਿਖੇਧ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ॥੧॥

ਸਾਂਤੰ ਸਮਸ੍ਰ ਮਜ ਮੇਕ ਮਨਾਦਿਮਧਜੰ। ਨੇਹਾਸ੍ਤਿ ਕਾਚਨ ਕਲਾ ਕਲਨਾ ਕਥੰਚਿਤ ਨਿਦ੍ਵੰਦ੍ਵ ਸਾਂਤਮਭਿਰੇਕ ਮਨੇਕਮਰਛ। ਮਾਭਾਸਰੂਪ ਮਜ ਮੇਕਵਿਕਾਸ ਮਾਸ੍ਤੇ॥

ਟੀਃ–ਨਿਰਦ੍ਵੰਦ੍ਵੇਤਿ ਹਰਖ ਸੋਕਾਦੀ ਦ੍ਵੰਦ੍ਵੋ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਬੁਧੀ ਜਿਨ ਕੀ ਐਸੇ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈਂ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਕੈਸਾ ਹੈ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਜੋ ਸਾਂਤਰੂਪ ਹੈ ਮਾਯਾ ਆਦੀ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰਾਂਤ ਕੇ ਖੋਭ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੈ ਪੁਨਃ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਕੈਸਾ ਹੈ ਖਡ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਸੇ ਸੂਨਜ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅਜ ਹੈ ਅਜਨਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਲੋਕ ਮੈ ਦੋਵਾਰ ਅਜ ਸਬਦ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਆ ਹੈ। ਸੋ ਖਡ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਸੇ ਸੂਨਜ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਆ ਹੈ। ਜਬ ਅਜਨਮ ਹੂਆ ਤਬ ਅਰਥ ਸੇ ਹੀ ਅਮਰਣ ਭੀ ਹੂਆ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਜਨਮੇਗਾ ਹੀ ਨਹੀ ਸੋ ਮਰੇਗਾ ਕੈਸੇ। ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ੧ ਇਸਥਿਤੀ ੨ ਵਰਧਨ੩ ਵਿਪਰਿਣਾਮ ੪ ਪੁਨਃ ਘਟਜਾਣਾ ੫ ਮਰਣ ੬ ਯੇ ਖਡਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਇਨਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਕੈਸਾ ਹੈ ਏਕ ਹੈ ਅਦੁਤੀਯ ਹੈ ਅਸਹਾਯ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕੋਈ ਸਹਾਯਕ ਨਹੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਸਮ੍ਰਿਤੀ--ਬੇ ਵਜੀਰ ਬਡੇ ਧੀਰ ਇਤਜ਼ਾਦੀ॥ ਪੁਨਃ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨਾਦਿ ਹੈ ਅਮਧਜ਼ ਹੈ ਅਨੰਤ ਹੈ। ਆਦ ਮਧ ਅੰਤ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਛ ਹੈ ਸ੍ਵਛ ਹੈ ਅਤਜ਼ੰਤ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਮੈਲ ਰੂਪ ਮਾਯਾ ਤਤ ਕਾਰਯ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ। ਏਕ ਭੀ ਉਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅਨੇਕ ਭੀ ਓਹੀ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸਮ੍ਰਿਤੀ–ਖੇਲ ਖੇਲ ਅਖੇਲ ਖੇਲਨ ਅੰਤ ਕੋ ਫਿਰ ਏਕ ॥ ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਹੈ ਆਪ ਨਿਰਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ ਸੈਂਧਵ ਖਿਲਵਤ ਘਨ ਸਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਅਵਕਾਸ਼ ਦੇ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ। ਜਿਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਏਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਾਯਣ ਮਤਿ ਹੋਰਹੀ ਹੈ ਸੋ ਉਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਬੁਧੀ ਤਿਸ ਪਰੰ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ੬੨॥ ਪ੍ਰਃ ਉਤਃ ਅਃ ੮੦। ਆਤਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤੀ ਪਾਇ ਕੇ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਸੰਤੋਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ। ਔਰ ਜਿਤਨੀ ਰਿਧਿ ਸਿਧੀ ਸਰਬ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਇਨ ਕੇ ਹਾਜਰ ਰਹਤੀ ਹੈਂ॥

ਤਥਾਚ ਵਾਸ਼ਿਸ਼੍ਟਃ--ਸੰਤੁਸ਼੍ਰਿ ਪਰ ਤ੍ਰਿਪ੍ਤਸਜ਼ ਮਹਤਃ ਪੂਰਣ ਚੇਤਸਃ ॥ ਛੀਰਾਬਧੇ ਰਿਵ ਸ਼ੁਧਸਜ ਮੁਖੇ ਲਖ-ਮੀਰ ਵਿਰਾਜਤੇ॥ ੧੩ ॥ ਸੰਤੋਖ ੂਸ਼੍ਰ ਮਨਸੰ ਭ੍ਰਿਤਜ਼ਾਇਵ ਮਹਰਧਯਃ ਰਾਜਾਨ ਮੁਪਤਿ ਸ੍ਰਿਤਿ ਕਿੰਕਰਤ੍ਵ ਮੁਪਾਗਤਾਃ॥ ੧੬ ॥ ਮੁਮੁਃਪ੍ਰਃਅਃ ੧੫

ਟੀਃ–ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਹੈਂ ਮਹਤਃ ਮਹਾਨ ਅਤਜ਼ੰਤ ਤਿਸ ਕਾ ਚਿਤ ਪੂਰਣ ਭਰ ਰਹਜ਼ਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸਾ ਹੈ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤਿਸ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਲਖਮੀ ਵਿਰਾਜਤੀ ਹੈ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸਤੀ ਹੈ॥ ੧੩ ॥

ਨਨੁ ਵਿਖਯ ਸੰਪਾਦਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦੇਹ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੈਸੇ ਸਿਧ ਹੋਵੇਗੀ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਦੇਹ ਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕੀ ਕਯਾ ਕਥਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਮਨ ਸੰਤੋਖ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਪੁਸ਼੍ਰ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਜਿਤਨਯਾਂ ਰਿਧਯਾਂ ਸਿਧਯਾਂ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਆਗਯਾਕਾਰੀ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈਂ। ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਸੇਵਕ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਆਗਯਾ ਮੈ ਵਰਤਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸੰਤੋਖੀ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਭੀ ਸਿਧਯਾਂ ਆਦਿਕ ਆਗਯਾ ਮੈ ਵਰਤਤਯਾਂ ਹੈਂ। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਯੋਗੀ ਕਯਾਂ ਰਿਧਯਾਂ ਸਿਧਯਾਂ ਸਭ ਦਾਸੀਯਾਂ ਆਗਯਾਕਾਰੀ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈਂ ॥੧੬॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਸੰਤੁਸ਼੍ਰ ਚਿਤ ਹੋਇ ਕਰ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਆਤਮਾ ਨੰਦ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੂਏ ੨ ਉਨ ਸਿਧਯਾਂ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥

ਸੋਰਠਾ–ਜਿਨ ਕੇ ਮਨ ਨਹ ਚਾਹ ਆਠ ਯਾਮ ਹਰਿਨਾਮ ਲਿਵ॥
ਤਿਨ ਕੋ ਕਯਾ ਪਰਵਾਹ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਜਿਹ ਪਾਛੈ ਫਿਰਹ ॥੧॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਮਹਤ੍ਵ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਃ ੭ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੮ ਅਧਜਾਯ

ੳਂ ਤਤ ਸਤ

ਅਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਪਸਚਮ ਦਿਸਾ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਹਾ ਮਸਤਾਨੇ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਕਰਕੇ। ਪੁਨਃ ਏਕ ਦਿਨ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਹੀ ਦਸਤਾਰ ਕਛਹਰੇ ਸਣੇ ਸਭ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਵਾੜ ਕੇ ਊਪਰ ਰਖ ਕੇ ਯੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੇਹੁ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੀ ਸਿਖੀ ਸੰਮਾਲ ਲੇਵਹੁ। ਦੇਖ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੜੇ ਹਸੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਯੇ ਬਾਲਕ ਅਬ ਮਹਾ ਅਚਾਹ ਮਸਤਾਨਾ ਹੋਗਯਾ ਹੈ। ਤਬ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਆ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਬ ਮਸਤਾਨਾ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ਤਬ ਯੇ ਕਿਉਂ ਕਹਾ ਕੇ ਲੇਹੁ ਆਪਨੀ ਸਿਖੀ ਸਾਂਭਹੁ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਇ ਕੇ ਕਾਹੇ ਚਲਾ ਗਯਾ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖਹੁ ਜੌਨ ਸੇ ਅਚਾਹ ਪੁਰਖ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਕਾ ਐਸਾ ਹੀ ਸੁਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਾ ਵੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਕੁਛ ਚਾਹਨਾ ਰਖਤੇ ਹੈ ਨ ਗੁਰੂ ਸੇ ਕੁਛ ਚਾਹ ਨਾ ਰਖਤੇ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਸਦਾ ਮਗਨ ਰਹਤੇ ਹੈ॥

ਰੰਗਿ ਹਸੈ ਰੰਗਿ ਰੋਵਹ ਚੁਪ ਭੀ ਕਰਜਾਹਿ॥ ਪਰਵਾਹਿ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਕੇਰੀ ਬਾਝੁ ਸਚੇ ਨਾਇ॥ ਇਤਯਾਦੀ॥ ਯੇ ਜੋ ਕਹਯਾ ਹੈ ਲੇਹੁ ਆਪਨੀ ਸਿਖੀ ਸਾਂਭ ਲੇਵਹੁ॥ ਇਸ ਕਾਯੇ ਅਰਥ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ ਹੈ ਕੇ ਅਬ ਹਮਨੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਧਾਰਨ ਕੀਏ ਹੈ। ਹਮਸੇ ਅਬ ਬਾਹਰ ਕੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਨਹੀਂ ਸੰਮਾਰੇ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ--ਹੇ ਭਗਵਨ ਅੰਤਰ ਕੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸੋਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਧਾਰਕੇ ਸੁਨਾਵਹੁ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਜਾਨਕੇ ਜੀ॥ ਉੱਤ੍ਰ--ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਜੋ ਸੁਣੋ ਜੋ ਅੰਤਰ ਕੀ ਸਿਖੀ ਕੇ ਲਖਣ ਹੈ ਜੋ ਲਖਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਮੈ ਕਹੇ ਹੈ॥ ੫॥ ਸਲੋਕ ਮੈ॥ ਸਿਖੀ ਸਿਖਿਆ ਗੁਰੁ ਵੀਚਾਰ ਨਦਰੀ ਕਰਮਿ ਲੰਘਾਏ ਪਾਰ॥ ਸਿਖੀ ਨਾਮ ਇਸ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਚਤੁਸ੍ਰੈ ਸਾਧਨ ਸੰਪਨ ਹੋਇਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਖ ਜਿਗਯਾਸੂ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ

ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ੍ਰੀ ਉਨ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ। ਪੁਨਃ ਤਿਨਕੇ ਸਮੀਪ ਏਕਾਂਤ ਮੈਂ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇ ਜਾਇਕੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਪੂਛੇ। ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਮੈ ਅਨਾਥ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣਿ ਆਯਾ ਹਾਂ ਮੁਝਕੋ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨਾ ਸੇ ਛੁਡਾਵਹੁ ਜੀ ਜਿਸਯੁਕਤੀ ਉਪਾਇ ਸੇ ਇਸ ਦੁਰੰਤ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਮੈ ਮੁਕਤ ਹੋਵਹੁ ਸੋਈ ਉਪਾਇ ਮੁਝਕੋ ਬਤਾਈਏ ਜੀ। ਹਮਨੇ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਬਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆ ਹੈ ਕੇ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਸੇ ਜੀਵ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨਾ ਸੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ॥ ਏਹੁ ਸੰਸਾਰ ਬਿਕਾਰ ਸੰਸੇ ਮੈਂ ਤਰਿਓ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਝਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਗੁਰੂ ਭੀ ਤਿਸ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ। ਯੁਕਤੀ ਉਕਤੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਹਕੇ ਸਿਖ ਕੋ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਐਸਾ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਚਯ ਕਰਾਯ ਦੇਵੇ। ਵੋ ਯੁਕਤੀ ਉਕਤੀ ਕੈਸੀ ਹੈ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖ੍ਯਾ ਹੋਯਾਂ ੨ ਸੁਣਹੁ ਜੈਸੇ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਯੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ਅਸ੍ਟਮੀ ਅਸ੍ਟਪਦੀ ਮੈਂ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਹੀ॥

ਅਸ੍ਟਪਦੀ—ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੈ ਕਮਲ ਅਲੇਪ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦਾ ਨਿਰਦੋਖ। ਜੈਸੇ ਸੂਰ ਸਰਬ ਕੋ ਸੋਖ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਮਾਨ। ਜੈਸੇ ਰਾਜ ਰੰਕਕੋ ਲਾਗੈ ਤੁਲਿ ਪਵਾਨ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਧੀਰਜ ਏਕ ॥ ਜਿਉ ਬਸੁਧਾ ਕੋਊ ਖੋਦੈ ਕੋਊ ਚੰਦਨ ਲੇਪ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਇਹੈ ਗੁਨਾਉ। ਨਾਨਕ ਜਿਉ ਪਾਵਕ ਕਾ ਸਹਜ ਸੁਭਾਉ ॥ ੧ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਨਿਰਮਲਾ। ਜੈਸੇ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਜਲਾ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੈ ਮਨ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸ। ਜੈਸੇ ਧਰ ਊਪਰੇ ਆਕਾਸ ॥

ਇਤਯਾਦਿਕ ਪੰਚ ਤਤੋਂ ਕੀ ਅਲੇਪਤਾ ਜਨਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਅੰਤ ਕੀ ਪਉੜੀ ਮੈ ਯੇ ਬਚਨ ਸਪਸ਼੍ਟ ਕਰਕੇ ਕਹੇ ਹੈਂ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਾ ਕਰਤਾ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦ ਜੀਵੈ ਨਹੀ ਮਰਤਾ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਜੀਅਕਾ ਦਾਤਾ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨਿ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤਾ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਅਨਾਥ ਕਾ ਨਾਥ । ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਸਭ ਊਪਰੀ ਹਾਥ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਸਗਲ ਅਕਾਰ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਆਪ ਨਿਰੰਕਾਰ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਸੋਭਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬਨੀ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਰਬ ਧਨੀ ਕਾ ॥ ੮ ॥

ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਤੋ ਸਪਸ੍ਟ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਾਲਕੋ ਕੀ ਸਮਝ ਵਾਸਤੇ ਥੋੜਾ ਸਾ ਲਿਖ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਜਲ ਕਮਲ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਦੇਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਨ ਕਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਅਸੰਗਤਾ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਸੰਸਾਰ ਕੁਟੰਬ ਮੈ ਐਸੇ ਅਸੰਗ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਸੇ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੇ ਕਮਲ ਰਹ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਸੰਗ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਤਾ ਹੈ ਦੇਖੋ ਕਮਲ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤਾਵਤ ਜਲ ਸੇਂ ਹੀ ਕਮਲ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਜਲ ਮੈ ਹੀ ਕਮਲ ਕਾ ਰਹਣਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਲ ਬਿਨਾ ਕਮਲ ਰਹ ਭੀ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਜਿਤਨਾ ਜਲ ਊਚਾ ਚਢ ਜਾਵੇ ਉਤਨਾ ਊਚਾ ਜਲਸੇ ਕਮਲ ਭੀ ਬਢ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਲ ਸੇ ਕਮਲ ਨੇ ਅਲਗ ਹੀ ਰਹਣਾ ਯੇ ਕਮਲ ਕੀ ਖੂਬੀ ਨਾਮ ਸੁਭਾਵਕ ਸਕਤੀ ਕਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਕੁਟੰਬ ਮੈ ਰਹਕੇ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਕੁਟੰਬ ਸੇ ਨਯਾਰਾ ਰਹਤਾ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ੍ਨ:– ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਯਪੀ ਕਮਲ ਪਾਨੀ ਸੇ ਨਯਾਰਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਪੰਕਜ ਜੜ ਹੈ ਇਸਕੋ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੀ ਕੁਛ ਖਬਰ ਤਾਂ ਨਹੀ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਤੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁੰਨਯ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਕੰਜ ਕੀ ਔ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸਦ੍ਰਿਸਤਾ ਨਹੀ ਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਪਦਮ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਕੋ ਮੁਖ ਰਖਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪੰਚਮ ਅਧਯਯਕੇ ੭ ੯ ਸ਼ਲੋਕ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇ ਹੈ॥

ਮੂਲ:– ਯੋਗ ਯੁਕ੍ਤੋ ਵਿਸੁਧਾਤਮਾ ਵਿਜਿਤਾਤਮਾ ਜਿਤੇਦ੍ਰਿਯ: ॥ ਸਰਬ ਭੂਤਾਤਮ ਭੂਤਾਤਮ ਕੁਰਵਨ੍ਹਿ ਪਿਨ ਲਿਪਯਤੇ॥ ੭॥ ਬ੍ਰਹਮਣਯਾ ਧਾਯ ਕਰਮਾਣਿ ਸੰਗੀ ਤਯਕ੍ਤਵਾ ਕਰੋਤਿ ਯ: ॥ ਲਿਪਯਤੇ ਨਸ ਪਾਪੇਨ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰ ਮਿਵਾਂਭਸਾ ॥ ੯ ॥

ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਐਸਾ ਪੁਰਖ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕਰਕੇ ਲਿਪਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੈਸਾ ਪੁਰਖ ਪੂਰਬਉਕਤ ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਜਿਸਨੇ ਆਪਨੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੋ ਸੁਧ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਪੁਃ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸਨੇ ਆਪਨੇ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਸਰਬ ਭੂਪ ਰੂਪ ਸਰਬ ਭੂਤੋ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੂਆ ੨ ਕਰਮੋ ਕੇ ਪੁਨਯ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਯੋਗੀ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਕਾ ਲੇਪ ਨਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ॥ ੭ ॥ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਲੇਪ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ਜੋ ਯੋਗੀ ਪੁਰਖ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਯੋਗੀ ਪੁਰਖ ਪੁਨਃ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਭੀ ਲਿਪਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਪਦਮ ਕਾ ਪਤ੍ਰ ਜਲ ਮੈ ਰਹ ਕਰਕੇ ਜਲ ਸੇ ਗਿਲਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ।

ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਭੀ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੁਟੰਬ ਮੈਂ ਰਹਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਤਾ ਹੈ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕੇ ਕਲੇਸੋਂ ਸੇ। ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੀ ਨਿਸ ਪਾਪਕਾ ਨਿਰ ਦੋਖਤਾ ਸੂਚਨ ਕਰਾਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੂਸਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਭਖ ਅਭਖ ਆਦਿਕ ਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਨਿਰ ਦੋਖ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਸਰਬ ਵਸਤੂ ਕਾ ਰਸ ਲੇਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗਯਾਵਾਨ ਕੋ ਭੀ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਕਾ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਤ੍ਰਿਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਵਨ ਜਦ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਰਾਜਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਥਾ ਰੰਕ ਨਾਮ ਕੰਗਾਲ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤੁਲ ਏਕ ਜੈਸਾ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਜਬ ਸੀਤਲ ਪਵਨ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਰਾਜਾ ਔ ਕੰਗਾਲ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਏਕ ਸਰੀਖਾ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਜਬ ਉਸਨ ਪਵਨ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਮ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਰਾਜਾ ਕੋ ਧਨੀ ਜਾਨ ਕਰ ਕੁਛ ਰਾਜਾ ਕਾ ਲਿਹਾਜ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕੋ ਨਿਰਧਨ ਜਾਨ ਕੇ ਕੁਛ ਬੇ ਲਿਹਾਜ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਅਸ੍ਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਿਸੀ ਕੋ ਬੜਾ ਛੋਟਾ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਏਕ ਰਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੀ ਹੀ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਧੀਰਜ ਭੀ ਏਕ ਸਰੀਖਾ ਏਕ ਰਸ ਰਹਤਾਹੈ ਚਾਹੇ ਕਿਸੀ ਚਾਲਕੀ ਕਲੇਸ ਯੁਕਤ ਦਸਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਬ ਭੀ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕਯਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਜੇ ਅੰਗਾਰੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਕੇ ਮੇਘ ਆਇ ਕੇ ਗਰਜੈ ਬਜਰ ਪਾਤ ਹੋਵੈ ਗੜੇ ਪਾਖਾਣੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਵੇ ਤਉ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਆਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਕੋਈ ਕਸ਼ਟ ਦੇਵੇ ਤ੍ਰਾਸ ਦਿਖਾਵੇ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪਰਿਹਾਰ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਆਦਿਕੋ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਤਥਾਪੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਆਪਨਾ ਆਪ ਜਾਨਤਾ ਹੂਆ ਤ੍ਰਾਸ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਊਪਰ ਕੋਪ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਖੋਦਨ ਵਾਲੇ ਊਪਰ ਅਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ। ਚੰਦਨ ਕਸਤੂਰੀ ਆਦਿਕ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥੋ ਸੇ ਲੇਪਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਧਰਤੀ ਕਾ ਸਮਧੀਰਯ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਗਯਾਨਵਾਨ ਕਾ ਭੀ ਸਮਧੀਰਯ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋਂ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਆਕਾਸ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚੋ ਤਤੋ ਕਾ ਅਸੰਗਤਾ ਆਦਿਕ ਸੁਭਾਵਿਕ ਗੁਣ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਅਗਿਨ ਕਾ ਦਾਹ ਔ ਪ੍ਰਕਾਸ

ਸਹਜ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕਾ ਭੀ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਹੀ ਗੁਣ ਹੈ। ਅਰਥ ਯੇਹ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਅਸੰਗ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਗਯਾਨ ਤਿਸ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਹੈ॥ ੧॥ ਕਾਹੇਤੇ ਅਸੰਗਤਾ ਅਬ ਉਸ ਕੇ ਅਯਤਨ ਸਾਧ੍ਯ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਹੈ। ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਤੁਲ ਹੈ ਏਹ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀਤਿ॥ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਗੁਣ ਰਜੋਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਹਾਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਭੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਹਾਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕਾ ਉਪਸੰਹਾਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਦਾ ਅਮਰ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਭੀ ਸਦਾ ਅਮਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਜੀਵਾਂ ਕੋ ਜੀਵਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ ਤਥਾਂ ਬੰਧਨੋ ਤੇ ਮੁਕਤ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ। ਈਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣਾ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਭੀ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਜੀਵਨੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਰੂਪਾ ਜੁਗਤੀ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪਾ ਯੁਕਤਿ ਦੇ ਜੀਆਂ ਕੇ ਕੇ ਜੀਵਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪੂਰਣ ਪੁਰਖ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਸੋ ਪੂਰਣ ਪੁਰਖ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਹੀ ਹੈ। ਬਿਧਾਤਾ ਕਰਮਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਲ ਕੇ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਸੋ ਬਿਧਾਤਾ ਕਰਮਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਲ ਕੇ ਦੇਣੇ ਵਾਲਾ ਕਾ ਸਰਬ ਜੀਵਾਂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਹੀ ਬਿਧਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥ ਜੀਵ ਹੈ ਤਿਨ ਅਨਾਥੋਂ ਕਾ ਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਹੈ। ਯਾਵਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਹੈਂ। ਤਿਸ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਊਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕਾ ਹਾਥ ਹੈ। ਯਾਵਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੈ। ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਤਨਾ ਆਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੋ ਸਰਬਾਤਮ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਔਰ ਕਯਾ ਕਹਣਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੀ ਸੋਭਾ ਨਾਮ ਉਪਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੋ ਹੀ ਬਨ ਆਵਤੀ ਹੈ ਨਹੀ ਔਰ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਅਰ-ਥਾਤ ਆਪ ਹੀ ਉਪਮਾਨ ਹੈ ਔ ਆਪਹੀ ਉਪਮੇਯ ਹੈ॥ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੌਨ ਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਕੇ ਧਨੀ ਹੈ ਮਾਰਵਾੜ ਦੇਸ ਮੈ ਮਾਲਕ ਕੋ ਧਨੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਸਰਬ ਕਾ ਸਾਰੀ ਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ

ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਥਵਾ ਧਨੀ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਯੇ ਤਾਤ ਪਰਯ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਮਹ ਧਨੀ ਉਦਾਰ ਪੁਰਖ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਜਨ ਕੋ ਤਥਾ ਯਾਚਕ ਜਨੋਂ ਕੋ ਆਪ ਜੈਸਾ ਧਨੀ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਭੀ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਜਿਗਯਾਸੂਆਂ ਕੋ ਤਥਾ ਯਾਚਕੋਂ ਕੇ ਸਮ ਇਤਰ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਜੌਨ ਸੇ ਦੁਖੀ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਪਣ ਅਤਯੰਤ ਦੀਨ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਮੁਦਰ ਮੈ ਵਹੇ ਜਾਤਹੈਂ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਪਰਮ ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਰਸ ਸੇ ਆਰਦ੍ਰ ਹੈ ਆਰਦ੍ਰ ਨਾਮ ਕਰਣਾ ਕੇ ਰਸ ਨਾਲ ਗਿਲਾ ਹੈ ਰਿਦਾ ਜਿਨ ਕਾ ਸੋ ਉਨ ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਜਨਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛਡਾਇ ਕੇ ਆਪ ਜੈਸਾ ਤਤਵੇਤਾ ਕਰਕੇ ਸੁਖੀ ਕਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਕੈਸਾ ਭੀ ਸੁਖੀ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁੜ ਦੁਖ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਹੀ ਧਨੀ ਧਨ ਵਾਨ ਹੈ ਔਰ ਇਤਰ ਲੋਕ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਕਰਮੀ ਧਰਮੀ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕੰਗਾਲ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਵਿਭੂਤੀ ॥

ਸਾਤ ਗਾਂਠ ਕੁਪੀਨ ਮੈ ਸਾਂਧਨ ਮਾਨੈ ਸੰਕ । ਰਾਮ ਅਮਲ ਮਾਤਾ ਫਿਰੇ ਗਨੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਰੰਕ ॥ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਯਾਰਯਾ ਕੇ ਜੇ ਸਪਤ ਟਾਕੀਯਾਂ ਜੀਰਣ ਕੁਪੀਨ ਮੈ ਲਗਯਾਂ ਹੋਵੈ ਤੌਂ ਭੀ ਸੰਕਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਕੇ ਹਮ ਕੋਈ ਕੰਗਲਾ ਕੀ ਸਮਝੇ ਗਾ । ਯਾਂਹਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੇ ਅਮਲ ਮੈ ਮਸਤ ਹੂਆ ੨ ਫਿਰਤਾ ਹੈ ਵਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਹੋਕੇ ਤੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਾਲੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਇੰਦਰ ਕੋ ਭੀ ਮਹਾ ਕੀਰ ਕੰਗਾਲ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ॥ ਰੰਕ ਨਾਮ ਕੰਗਾਲ ਕੋ ਹੈ ॥ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ॥ ੮ ॥ ਹੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਅਬ ਯੇ ਸਾਧੂ ਤਿਸ ਤਤਵੇਤਾ ਕੀ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਆ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਿਖੀ ਕੇ ਅੰਤਰੀਵ ਲਖਣਹੈ ਸੋ ਲਖਣ ਸਰਬ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਸੁਣਾਯੇਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਰਬ ਸ੍ਰੀ ਖਾਲਸੇ ਕੇ ਹਿਤਕੀ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਬਾਹਰ ਕੇ ਪਾਂਚ ਕਕੇ ਰਹਤ ਨਾਵੇਂਕਾ ਹੁਕਮਹੈ ਜੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਧਾਰੇ। ਕਛ ੧ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ੨ ਕੜਾ ੩ ਕੰਘਾ ੪ ਕੇਸ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਕਕੇ ਧਾਰਣੇ ਯੋਗਹੈ। ਤਥਾ ਕਾਮ ੧ ਕ੍ਰੋਧ ੨ ਕਸਮਲ ੩ ਕਲੇਸ ੪ ਕ੍ਰਿਪਣਤਾ ੫ ਕਠੋਰਤਾ ੬ ਕਾਯਰਤਾ ੭ ਕੁਬੁਧੀ ੮ ਕੁਸੰਗ ੯ ਕੁਕਰਮ ਯੇ ੧੦ ਦਸ ਕਕੇ ਤਯਾਗਣੇ ਯੋਗਹੈ ਅਬ ਇਨ ਪੰਚਦਸ ੧੫ ਹੀ ਕਕਯੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਸੁਣਹੁ । ਜਤ ਕੀ ਕਛ ਰਖਣੀ ਚਾਹਯੇ। ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਮ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਜਤ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਭੀ ਜਤ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਵਿਵੇਕ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਮਾਰ ਕੇ ਏਕਸੇ ਦੋਇ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਵਿਵੇਕ

ਰੂਪੀ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਸਤ ਅਸਤ ਮਿਲ ਕੇ ਏਕ ਹੂਏ ਕੋ ਭੀ ਜੁਦਾ ੨ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਧਨਯ ਧਨਯ ਯੇ ਕਰਦ ਹੈ ਜਾਕੋ ਨਾਮ ਵਿਵੇਕ ਔਰ ਮਾਰ ਕੇ ਦ੍ਵੈ ਕਰੇ ਇਨ ਦ੍ਵੈਤੇ ਕੀਨੇ ਏਕ ॥ ੧ ॥ ਵਿਵੇਕ ਨਾਮ ਜਿਸ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਕੀ ਏਕਤਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਸਰਬ ਲੋਹੇ ਕੀ ਬਨੀ ਹੂਈ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਕੀ ਧਾਰਾ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਛੀ ਕੇ ਊਪਰ ਚਲਾਈ ਹੂਈ ਏਕ ਕੇ ਦੋਇ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ। ਯੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਕ੍ਰਿਪਾਣ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਦੋਨੋ ਕੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੂਏ੨ ਕੋ ਯੁਕਤੀ ਵਿਚਾਰ ਪੂਰਬਕ ਏਕ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਮਨ ਸਹਤ ਦਸੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੈਦ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਕਛ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੇ ਕੰਘਾ ਉਖੜੇ ਹੂਏ ਅਸੁਧਰੋਮ ਕੋ ਸੋਧਕੇ ਨਿਕਾਸ ਡਾਰਤਾਹੈ। ਤੈਸੇ ਸੁਭ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਕੇ ਕੀਏ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਔ ਖੋਟੀਆਂ ਔ ਵਾਸ਼ਨਾ ਰੂਪ ਅਸੁਧ ਕੇਸੋਂ ਕੋ ਨਿਕਾਸ ਡਾਰੇ ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਥਯਾ ਯੋਗਯ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਕੰਘੇ ਕੇ ਦਾਤੇ ਕਰਕੇ ਯੇ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪਕੰਘਾ ਧਾਰੇ। ੪। ਕੰ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਬਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਤਵੀਂ ਵਿਭਕ੍ਤੀ ਕਾ ਕੰ ਸਬਦ ਕਾ ਕੇ ਬਨਤਾਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਕੋ ਕੇਸ਼ਾ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਸਿਰ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕਰੇ। ਸਿਰ ਨਾਮ ਉਤਮ ਅੰਗ ਕਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਰਬ ਅੰਗੋ ਮੇਂ ਉਤਮ ਅੰਗ ਹ੍ਰਿਦਾਹੈ ਤਿਸ ਰਿਦੇ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਕਾ ਨਾਮ ਕੇਸ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਕੰ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾਹੈ ਕੇ ਨਾਮ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਨ ਸੁਖਰੂਪ ਸਿੰਧ ਵਿਖੇ ਜੋ ਸੈਨ ਕਰੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਕੇਸ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਕ ਨਾਮ ਜੀਵ ਕਾਹੈ ਈਸ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾਹੈ। ਸੋ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਜੋ ਏਕ ਗਯਾਨਹੈ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਕੇਸ ੫ ਤਿਸ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਏਕ ਗਯਾਨ ਕੋਹ੍ਰਿਦਯ ਮੇ ਧਾਰਨ ਕਰੇ ਹੈ ਸਾਧੂ ਵ ਸੰਗਤ ਯੇ ਅੰਤਰੀਵ ਧਾਰਨ ਕੇ ਸਿਖੀ ਕੇ ਪਾਂਚ ਕਕੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਇਨ ਅੰਤਰੀਵ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨੋ ਕੋ ਕੋਈ ੨ ਬਡਭਾਗੀ ਮਹਾਤਮਾ ਹੀ ਧਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਔਰ ਇਤਰ ਲੋ ਵਹਿਰ ਮੁਖ ਬਾਹਰ ਕੇ ੫ ਕਕੇ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਯੇ ਬਡੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੰਘ ਹੈਂ ਬਡੀ ਬਿਬੇਕ ਕੀ ਰਹਤ ਰਖਤੇ ਹੈਂ। ਔਰ ਅੰਤਰ ਕੇ ਆਪਨੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਕਰਮ ਕਾ ਯੇ ਆਪ ਹੀ ਸਾਖੀ ਹੈ ਯਾ ਈਸ੍ਵਰ ਸਾਖੀ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਔਰ ਕੌਨ ਜਾਨੇ ਜੇ ਯੇ ਪੁਰੁਖ ਬਾਹਰ ਕੀ ਸਿਖੀ ਕੀ ਰਹਤ ਕਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਆਦਿਕ ਧਾਰ ਕੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਗੁਰੁਸਾਹਿਬ ਉਸਕੀ ਹਾਮੀ ਨਹੀ ਭਰੇਂਗੇ ਕਾਹੇ ਸੇ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਯੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਕਾ ਮਾਝਕੀ ਵਾਰ ਮੇ ਵਚਨ ਹੈ॥ ਹਕ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ ॥ ਗੁਰੁ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾਰ ਨਖਾਇ ॥ ਕੂੜ ਬੋਲ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਇ ॥

ਇਤਯਾਦੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੀ ਬਚਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇ। ਜਬ੨ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸੇ ਧਰਮ ਘਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਧਰਮ ਵਧ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ੨ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲ ਜੀ ਕਿਸੀ੨ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵਾਂ ਕੋ ਸੁਭ ਧਰਮ ਮਾਰਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਨਾ ਕੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮੋ ਕਾ। ਜੋ ਕੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਕੇ ਊਪਰਸੇ ਕਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੀ ਰਹਤ ਰਖਕੇ ਪੁਨਾ ਮਦ ਮਾਂਸ ਖਾਵੇਗਾ ਤੁਰਕਣਯਾਂ ਸਾਥ ਖਰਾਬ ਹੋਵੇਗਾ ਚੋਰੀ ਮਿਤ੍ਰਘਾਤ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਕਰੇਗਾ ਮੁਖ ਪਰ ਉਸਤਰਾ ਫਿਰਾਵੇਗਾ ਯਾ ਦਾੜੀ ਕਤਰਾ-ਵੇਗਾ ਚੋਰੀ ੨ ਹੁਕਾ ਪਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਬਾਹਰ ਕੇ ਸਿਖੋ ਕੇ ਚਿਹਨ ਕਯਾ ਕਰੈਂ ਗੇ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨੋ ਨੇ ਤਾਂਮੁਖ ਸੇ ਬੋਲ ਕਰਕੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮੋ ਸੇ ਜੀਵ ਕੋ ਨਹੀ ਵਰਜਣਾ। ਤਾਂਤੇ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਅੰਤਰ ਕੇ ਹੀ ਸਿਖੀ ਚਿਹਨਾ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨੋ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜਿਨ ਮਹਾਂ ਪੁਰੁਖੋ ਨੇ ਅੰਤਰ ਕੇ ਸਿਖੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਧਾਰਨ ਕੀਏ ਹੈ ਤੇ ਬਡੇ ਭਾਗੋ ਵਾਲੇਹੈ ਉਨਕੇ ਉਪਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ ਉਲਟਾ ਉਨਕਾ ਸਰਬ ਕੇ ਊਪਰ ਦੰਡ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਸਾਧੂ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਨਿਰਬੰਧਨ ਨਿਰਦੰਡ ਹੂਆ ਹੈ ॥ਜੈਸੇ ਇਸ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਵਰਤੇ ਅਬ ਇਸ ਕੇ ਸਿਰ ਊਪਰ ਕਿਸੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸਿੰਘੋ ਲੋਕ ਮੁਖ ਸੇ ਧਨਯ ੨ ਸਬਦ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਃ–ਜੋਗ ਜਗ ਤਪ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਜੇਤਕ ਧਰਮ ਸੁ ਔਰ ।
ਤਿਨ ਸਭ ਕੀਨ ਮਹਾਤਮ ਨਾ ਜਿਨ ਮਨ ਕੀਨੋ ਠੌਰ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੁ ਸਿਖੀ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਾਹਰ ਅੰਤਰ ਕੇ ਸਾਧਨ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਃ ੮ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੯ ਅਧਯਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਚਰਨ ਸਰੋਜ ਰਸ ਪਾਇ ਭ੍ਰਮਰ ਮਨ ਚੈਨ ।
ਸੰਤ ਸੁਨਹੁ ਨਿਜ ਕਾਨ ਦੈ ਕਹੋ ਕਥਾ ਗਤਿ ਦੈਨ ॥

ਅਬ ਸੁਣੋ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਨਗਨ ਹੋਇਕੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖੁਰਾਸਾਨ ਕੀ ਵਸੁਧਾ ਊਪਰ ਵਿਚਰੇ ਹੈਂ । ਜਬ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਆਯਸ ਲੇਕਰ ਚਲੇ ਹੈਂ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਕੋਈ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜੀ ਕੇ ਸਰਪਰ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ॥ ਪੁਨਹ ਸਨੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਮੇਂ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਤਹਾਂ ਤੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਸਨੇ ੨ ਧਨੀ ਪੋਠਵਾਰ ਦੇਸ ਕਾ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਮੇਂ ਰਹੇ । ਪੁਨਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਮੇਂ ਆਵਤੇ ਭਏ । ਤਹਾਂ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹੈ । ਬਗੀਚੇ ਮੈ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪੂਜਾ ਵਾਸਤੇ ਫੂਲ ਲਯਾਵੈਂ । ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ਏਕ ਦਿਨ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਡਲ ਭਰੇ ਲੀਏ ਆਵਤੇ ਥੇ। ਤਬ ਮਾਰਗ ਮੇਂ ਏਕ ਸੰਤ ਮਿਲ ਪਰੇ । ਤਬ ਉਸ ਸੰਤ ਨੇ ਕੁਛ ਫੂਲਹੁ ਕੀ ਯਾਂਚਾ ਕਰੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਜਾਨ ਕੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਪੁਸਪ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਚੜ੍ਹਾਏ ਦੀਏ। । ਅਰ ਉਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬਗ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੂ ਭਏ ਅਰ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ । ਜੈਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪੁਸਪ ਯਸ-ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਜ ਹਮ ਕੋ ਚੜਾਏ ਹੈ ਐਸੇ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨਹੀ ਚੜਾਏ ਸਨੇ ੨ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਜਾਇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਿਯਾ ਤਬ ਦੇਖ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਸਿਖ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਰਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਾਹ ਭਾਈ ਆਜ ਤੈਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਰੇ ਫੂਲ ਚੜਾਏ ਹੈ ਆਜ ਹਮ ਤੇਰੇ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੂਏ ਅਬ ਔਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੁਗੰਧੀਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਰਹੀ ਅਬ ਤੁਮਾਰੀ ਜਹਾ ਇਛਾ ਹੋ ਤਹਾ ਨਿਰਸ਼ੋਕ ਨਿਰਦੰਡ ਹੋਕੇ ਵਿਚਰ ਪੁਨਾ ਏਕ ਪਰਬਤ ਕੇ ਊਪਰ ਏਕ ਨਗਰ ਨੜਾਲੀ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਤਹਾਂ

ਜਾਤੇ ਭਏ। ਪਰੰਤੂ ਅਲਖ ਧਰਮ। ਕੇਵਲ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਲਖਣ ਸੇ ਇਤਰ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੋ ਮਾਲਮ ਹੋਵੇ ਜੋ ਯੇ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਹੈ ਔਰ ਵਰਣ ਜਾਤੀ ਗੋਤ੍ਰ ਕੁਛ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਆਗੇ ਉਸ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਡੇਰਾ ਥਾ। ਜਬ ਤਹਾਂ ਗਏ ਤਬ ਆਗੇ ਡੇਰੇ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਨਜਾ ਕੇ ਹੈ ਤੋ ਹਿੰਦੂ ਸਰੀਰ ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਪਾਗਲ ਜੈਸਾ ਹੈ। ਅਰ ਭੂਖਾ ਹੈ ਅਨ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਈਹਾਂ ਆਯਾ ਹੋਗਾ। ਨਗਰ ਮੇ ਪਰਬਤ ਊਪਰ ਪਾਨੀ ਨਹੀ ਥਾ ਪਾਨੀ ਨੀਚੇ ਸੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਸੇ ਲੋਕ ਲੇਜਾਤੇ ਥੇ। ਤਿਸ ਡੇਰੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਸੋਚਜਾਂ ਜੋ ਅੰਨ ਇਸ ਕੋ ਤਬ ਦੇਵੈ ਜਬ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸ ਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਘਟ ਪਾਨੀ ਕੇ ਭਰਾਇ ਲੇਵੈਂ। ਜਬ ਏਕ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਤ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਤਬ ਤਿਸ ਧਰਮਸਾਲਜੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥ ਮੇਂ ਖਾਲੀ ਘਟ ਮਿਟੀ ਕਾ ਦੇਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜਾਹੁ ਨੀਚੇ ਸੇ ਪਾਨੀ ਭਰ ਲਜਾਉ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਪਾਨੀ ਕੇ ੫, ੭ ਘਟ ਭਰਵਾਇ ਲੇਵੇ ਅਧੀ ਸਾਰੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਛੋਡੇ। ਯੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੇਂ ਮਗਨ ਹੂਏ ੨ ਜਲ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤਾ ਟੁਕੜਾ ਜੋ ਦੇਵੈਂ ਸੋ ਖਾਇਕੇ ਮਸਤ ਰਹੈ। ਮੌਨ ਰਹੈ ਮੁਖ ਸੇ ਕੁਛ ਬੋਲੈ ਨਹੀ। ਵੋ ਲੋਕ ਜਾਣੈ ਜੋ ਯੇ ਕੋਈ ਪਾਗਲ ਹੈ ਕੇਵਲ ਟੁਕੜੇ ਖਾਣੇ ਲੀਏ ਪੜਾ ਹੈ। ਯੇ ਸਮਝੈ ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਕੋਈ ਜਾਨਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਦਿਨ ਕਟੀ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਚਲੋ ਸੰਤਹੁ ਉਥੇ ਚਲ ਰਹਜੇ ਜਿਥੇ ਬਹੁਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇ। ਨਾ ਕੋਈ ਹਮਕੋ ਜਾਣੇ ਬੂਝੇ ਨ ਕੋਈ ਹਮ ਕੋ ਮੰਨੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਿਤਨਕ ਸਮਾ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੂਏ ੨ ਬਿਤਾਵਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਦੇਵ ਨੇਤ ਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਔਰ ਤਹਾਂ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਥੇ। ਇਨ ਸੇ ਪਾਨੀ ਭਰਵਤਜਾਂ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਧਰਮਸਾਲਜੇ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਬੋਲੇ ਅਰੇ ਹੇ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਯੇ ਕਜਾ ਮਹਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜਿਨਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲਾਂ ਕੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪੂਜਤੀ ਹੈ ਉਨ ਸੇ ਤੂੰ ਜਲ ਭਰਾਵਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਪ ਕਾ ਬਦਲਾ ਕਹਾਂ ਭਰੇਗਾ। ਐਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੇਦ ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਦਿਕ ਵਾਰੰਵਾਰ ਗਾਨ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਅਰ ਉਲਟਾ ਤੂੰ ਉਨ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਾਵਤਾ ਹੈ। ਜਾਹ ਅਰੇ ਨੀਚ ਯੇ ਕਜਾ ਕੀਆ ਤੈਨੇ। ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕਹੇ ਤਬ ਸੁਣਕੇ ਧਰਮਸਾਲਜਾ ਬੜਾ ਭੈਭੀਤ ਹੂਆ। ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਤਿਸਨੇ ਗਗਰਾ ਲੇ ਲੀਆ। ਪੁਨਹ ਤ੍ਰਾਹਿ ੨ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪਰਾ। ਪੁਨਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨ

ਕਰਕ ਸੰਤਾ ਸੇ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸ਼ਾਵਤਾ ਭਯਾ । ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸਕੋ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਬਹੁਰੋ ਤਿਸ ਸੰਤ ਸੇ ਏਹੁ ਵਚਨ ਬੋਲੇ । ਕਜ਼ਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਖੇਲ ਹੀ ਬਿਗਾਰ ਦਈ ਹੈ। ਈਹਾਂ ਅਲਖ ਹੋਇਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਆਪਨੇ ਕਰਣੇ ਨ ਦੀਆ॥ ਅਭਿਮਾਨੰ ਸੁਰਾਪਾਨੰ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਟਾ ਕੂਕਰੀ ਵਿਸ਼੍ਟਾ॥ ਜੈਸੇ ਉਤਮ ਸੰਤ ਜਨ ਮਦਰਾ ਅਰ ਸ੍ਵਾਨ ਕੀ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕੋ ਪਰਮ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਜਾਨ ਕੇ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਸਪ੍ਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਅਭਿਮਾਨ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਟਾ ਸੇ ਭੀ ਡਰਤੇ ਹੈਂ॥

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਮਨੁਃ ਅਃ ੨ ਸਃ ੧੬੨॥ ਸਨਮਾਨਾਦ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਨਿਤ੍ਯ ਮੁਦ੍ਵਿਜੇਤ ਵਿਖਾਦਿਵ। ਅਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਯੇਵ ਚਾ ਕਾਂਖ੍ਯੇ ਦਵ ਮਾਨਸ੍ਯ ਸਰਬਦਾ॥ ੧੬੨॥

ਟੀਃ—ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਸਨਮਾਨ ਸੇ ਸਦਾ ਡਰਤਾ ਰਹੇ ਜੈਸੇ ਵਿਖ ਭਖਣ ਸੇ ਸਭ ਕੋਈ ਡਰਤਾ ਹੈ ਮਰਣ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਨ ਕਰ। ਜੈਸੇ ਅਮਰਤ੍ਵ ਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਨ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਇਛਾ ਸਭ ਜੀਵ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਅਪਮਾਨ ਕੋ ਜਾਨੇ। ਤਾਤ ਪਰਯ ਯੇ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤਾ ਅਪਨਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਟਾ ਕਰਾਵਨੇ ਸੇ ਤਪੋ ਬਲ ਪੁਨ੍ਯ ਸਰਬ ਸੁਭ ਕਰਮ ਪੂਰਬ ਕੀਏ ਹੂਏ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਇਸਕੇ ਸੁਭ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਇਸ ਕਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਲੈਂਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਅਨਾਦਰ ਸੇ ਤਪੋ ਬਲ ਵਰਧਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਕਾ ਅਨਾਦਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਤਵੇਤਾ ਕੋ ਆਪਨੇ ਪੁਨ੍ਯ ਦੇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਲੈ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੀਏ ਅਤਯੰਤ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ॥ ੧੬੨॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਦੇ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਤਿਸੀ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਸਨੇ ੨ ਪੰਜੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਆਏ । ਉਹਾਂ ਹੀ ਏਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਕੋਈ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਉਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਾਲਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ਮੋਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਤਿਸਨੇ ਜਬ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੇ ਭੀ ਮੀਠੇ ਬਚਨ ਸੁਣੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਰਿਦੇ ਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਬਚਨ ਐਸੇ ਬੇਧ ਗਏ ਜੈਸੇ ਲਛ ਕੋ ਬਾਣ ਬੇਧ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਥਾ । ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਟਹਲ ਭੀ ਅਤਯੰਤ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਸਤ ਵਚਨ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਮਨੇ ਏਹੀ ਉਨ ਕੀ ਸੇਵਾਹੈ। ਆਗਯਾ ਸਮ ਨਹੀ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵਾ। ਸੇਵਕ ਕੋ ਸੇਵਾ ਬਨਿਆਈ । ਹੁਕਮ ਬੂਝ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਈ। ਜਿਨਾ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਸੰਤਾ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮਨਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਹੈ । ਸੋਈ ੨ ਪੁਰਖ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ। ਸੋ ਭਾਈ ਟਹਲਸਿੰਘ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸਤਵਚਨ

ਮਨਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਔ ਪੂਰਣ ਮੁਮੁਖ੍ਹ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਕੋ ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਮਾਸ ਵਿਤੀਤ ਹੂਏ। ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਲੋਸਤਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥

ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਝ ਕੋ ਅਪਨਾ ਦਾਸਾਨ ਦਾਸ ਜਾਨ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰੋ। ਸੋ ਕੈਸਾ ਹੈ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਪਾਨੀ ਏਕ ਰਤੀ ਭਰ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਹੀ ਪਾਨੀ ਜਗਤ ਸਾਰਾ ਬੂਡਜਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਅਗਨੀ ਕਾ ਸਾਗਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਅਗਨਿ ਕਾ ਏਕ ਚਿਣਗਾਰਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਸਾਰੀ ਵਿਸ਼੍ਵ ਜਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਲਖ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਾਗਰ ਸੇ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਭਾਈ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਸਿਰ ਧਰਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸਿਖ ਕੀ ਅਤਿ ਨਿਮ੍ਰਿਤਾ ਦੇਖਕੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਉਠਹੁ ਸਾਧੋ ਉਠਹੁ ਤੁਮਾਰੀ ਕਲਜਾਨ ਹੋਵੇ। ਅਨਹੂਏ ਭਯ ਸਾਗਰ ਸੇ ਕਿਉਂ ਡਰੇ ਹੋ। ਤੁਮ ਕਜਾ ਕਹਤੇ ਹੋ॥

ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਪ੍ਰਥਮ ਮੁਝ ਕੋ ਗੁਰੁ ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ ਪੁਨਃ ਜੇ ਮੁਝ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮਝੋ ਤਬ ਤਤ੍ਵ ਗਜਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ—ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਿਕ ਜਿਤਨੇਕ ਬਚਨ ਹੈਂ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੈਂ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥ ਗੁਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਮਨ ਮੈ ਧਿਆਨ ਗੁਰੁ ਕੇ ਬਚਨ ਮੰਤ੍ਰ ਮਨ ਮਾਨ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਗੌੜ ਰਾਗ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਵਚਨੋ ਕੋ ਹੀ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹਜੇ। ਪੁਨਃ ਭਿੰਨ ਮੰਤ੍ਰ ਕੀ ਕਜਾ ਅਪੇਖਜਾ ਹੈ

ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਜਪਿ ਆਪ ਕਾ ਕਹਣਾ ਸਤਜ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਵੇਦ ਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਤਥਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਲੋਕ ਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਏਹੀ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਭੀ ਵਿਦਜਾ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਵੇਦਃ ਅਚਾਰਯ ਵਾਨ ਵੇਦ ਆਚਾਰਯਾਤ ਵਿਦਜਾ ਸਾਧਿਸ੍ਰਿਤਾ ਭਵਤੀਤਿ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ—ਜੇ ਸਉ ਚੰਦਾ ਉਗਵੈ ਸੂਰਜ ਚੜੈ ਹਜਾਰ। ਏਤੇ ਚਾਨਣ ਹੋਂਦਜਾਂ ਗੁਰੁ ਬਿਨ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰ। ਸੋ ਗੁਰੁ ਕਰਹੁ ਜਿ ਬਹੁਰ ਨ ਕਰਨਾ। ਸੋ ਪਦ ਰਵਹੁ ਜਿ ਬਹੁਰ ਨ ਰਵਨਾ॥ ਤਥਾਚ ਲੋਕਾਃ ਜੇ ਲੌਕਿਕ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਦੇਕਰ ਦੇਖਹੁ ਤਬ ਭੀ ਗੁਰੂ ਅਰ ਉਸ੍ਤਾਦਿ ਬਿਨਾ ਨਾ ਕੋਈ ਵਜਵਹਾਰਿਕ ਕਾਰਯ ਅਥਵਾ ਵਿਦਜਾ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ॥ ਪੁਨਃ ਕਜਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਮਾਰਥਿਕ

ਵਿਦਯਾ ਸਤਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਸਿਧ ਹੋਵੇਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਲੌਕਿਕ ਵਿਯਵਹਾਰਿਕ ਪਾਰਮਾਰਥਿਕ ਵਿਦਯਾ ਸਰਬ ਹੀ ਵਿਦਯਾ ਸਦ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਤਬ ਮੇਰਾ ਭੀ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਹੁ। ਜਬ ਸਿਖ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਯੁਕਤੀ ਮੂਲਕ ਬੇਨਤੀ ਕੀਨੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਕਾ ਯਥਾ ਯੋਗਯ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸੋਹੰ ਅਹੰ ਸਃਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਯੇ ਮੰਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਪਰਮ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸਾ ਨਾਭੀ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਭੀ ਅਵਸਯ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ ਇਸ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਵਸਯ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਅਤਯੰਤ ਦ੍ਰਿਢ ਇਸ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅਧਯਾਸ ਭੀ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅਧਯਾਸ ਛੂਟਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਅਸਥੂਲਤਾ ਭੀ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਗਲਤ ਹੋਇ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਅਤਿ ਵਾਹਿਕਤਾਂ ਆਵਰ ਭਾਵ ਹੋਇ ਆਵਤੀ ਹੈ। ਅਤਿਵਾਹਕ ਤਾਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ੨ ਸਰਬ ਸਿਧਯਾਂ ਭੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ। ਤਬ ਯੇ ਪੁਰਖ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਔਰ ਭੀ ਸਾਂਤੀ ਮੈਤ੍ਰੀਮੁਦਿਤਾ ਕਰੁਣਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਇਤੀ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਭਾਵ॥ ਤਥਾਰ ਗੁਰੂ ਨਿਮ੍ਰਤੀ ॥ ਨਾਨਕ ਸੋਹੰਹੰਸਾ ਜਪਜਾਪਹੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਤਿਸ ਹਿਸਮਾਹਿ॥ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਕੀ ੧ ਵਾਰ ਕਾ ੧੯ ਕਾ ਸਲੋਕ ਹੈ ਯੇ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਪਰੋਖਯ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਮੈਂਹੂੰ ਅਰ ਮੈ ਜੋਹਾਂ ਤੀਨ ਦੇਹ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਵਾਲਾ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਉਦਰ ਮੇਂ ਤੀਨੋ ਭਵਨ ਸਮਾਇ ਰਹੇ ਹੈ॥ ਅਥਵਾ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਜਪ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਕੇ ਉਦਰ ਮੈਂਤ੍ਰੀਨੋ ਭਵਨ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤ੍ਰਿਤਯ ਦੇਹ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੈਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਵੇ॥ ਉੱਤ੍ਰ—ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਰਥ ਸਮਝਕੇ ਧਾਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦੇਹ ਤ੍ਰਿਤਯ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਤੀਨ ਸਰੀਰ ਕਉਨ ਹੈ ਏਕ ਦੇਹ ਤੋ ਸਰਬ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਵਿਖਾ ਪ੍ਰਤਯਖ ਹੈ। ਦੋ ਸਰੀਰ ਅਪ੍ਰਤਯਖ ਹੈ ਵੋ ਕੈਸੇ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ॥

ਉਤ੍ਰ—ਸਤਸੰਗ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣੇ ਮੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ। ਏਕ ਸਤਾਰਾਂ

ਤਤਾਂ ਕਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਤੀਸਰਾ ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ ਨਾਮ ਅਗਯਾਨ ਕਾ ਹੈ। ਅਗਯਾਨ ੧ ਅਵਿਦਯਾ ੨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ੩ ਪ੍ਰਧਾਨ ੪ ਸਕ੍ਰੀਪ ਦੈਵੀ ੬ ਮਾਯਾ ੭ ਗੁਣਮਯੀ ੮ ਵਾਸਨਾ ੯ ਚਿਤ ੧੦ ਕਰਮ ੧੧ ਜੀਵ ੧੨ ਮਨ ੧੩ ਅਵਿਵੇਕ ੧੪ ਮੋਹ ੧੫ ਤਮ ੧੬ ਤਮਿਸ੍ਰ ੧੭ ਮਹਾਤਮਿਸ੍ਰ ੧੮॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਅਵਿਦਯਾ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈਂ॥

ਤਥਾਚ ਹਃ ਸ਼੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼੍ਟਃ—ਚਿਤਾ ਵਿਦਯ ਮਨੋ ਜੀਵ ਵਾਸਨੇਤਿ ਕ੍ਰਿਥਤਾਤਮਭਿਃ॥ ਕਰਮਾਤਮੇਤਿ ਚ ਯਃ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤਃ ਸ ਦੇਹੀ ਦੁਖ ਕੋਵਿਦਃ॥ ੧੯॥ ਅਃ ੧੧੫ ਪ੍ਰ: ਉਤਃ

ਟੀਃ—ਐ ਰਾਮ ਚੰਦ ਚਿਤ ਅਵਿਦਯਾ ਮਨ ਜੀਵ ਵਸਾਨਾ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਹੀ ਅਵਿਦਯਾ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈਂ। ਪੁਨਯਵਾਨ ਰਿਖੀ ਲੋਕ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਕਥਨ ਕੀਏ ਹੈਂ। ਇਨ ਸਰਬ ਨਾਮੋ ਮੈ ਜੋ ਜੀਵ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਦੇਹੀ ਦੇਹ ਵਾਲਾ ਕਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸਾ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਕਾ ਭੋਗਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ੧੯॥ ਸੋ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਜੋ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨ ਬੁਧਿ ਆਦਿਕ ਅਹੰ ਪਦ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ। ਧਨ ਗ੍ਰਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਦਿਕ ਮਮ ਪਦ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈਂ। ਅਸ ਪਦ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੀ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਬੰਧਨ ਹੈ। ਸੋ ਬੰਧਨ ਮਿਥਯਾ ਹੈ। ਦੇਹ ਆਦਿਕ ਅਵਿਦਯਾ ਕੇ ਵਿਖੇ ਅਧਯਾਸ ਕਰਕੇ ਬੰਧ ਹੈਂ। ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਜੋ ਆਤਮ ਬੁਧੀ ਦੇਹ ਧਾਰਯਾਂ ਕ ਹੈ ਮੈ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥ ਕਾ ਮਾਨੁਖ ਹੂੰ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀਆਦੀ ਜਨਮ ਜਾਤੀ ਵਾਲਾ ਹੂੰ ਇਤਯਾਦਿਕ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧਯਾਸ ਹੈ। ਅਧਿ ਨਾਮ ਆਸ੍ਰਯ ਕਾ ਹੈ। ਆਸ ਨਾਮ ਇਸਥਿਤੀ ਕਾ ਹੈ। ਆਤਮਾਨਿ ਅਧਿ ਕ੍ਰਿਤ ਯਃ ਆਸਤੇ ਸ ਅਧਯਾਸਃ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੇ ਜੋ ਆਸ੍ਰੈ ਹੋਕੇ ਰਹੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧਯਾਸ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਦੂਧ ਪਾਨੀ ਅਗਨਿ ਲੋਹੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਭੇਦ ਰੂਪ ਜੋ ਹੋ ਜਾਨਾ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਧਯਾਸ ਹੈ। ਸਾਅਵਿਦਯਾ ਅਨਾਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ੧ ਸ਼ਾਂਤ ਅਧਯਾਸ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਮਿਥਯਾ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਰੂਪ ਸਰਬ ਲੋਕਾ ਕਾ ਜੋ ਪ੍ਰਤਯਖ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਹਾਦਿਕ ਕੇ ਅਧਯਾਸ ਕੋ ਅਤਯੰਤ ਅਨਰਥ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਦੇਹਾਦੀ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਅਧਯਾਸ ਰੂਪ ਸਰਬ ਅਨਰਥੋਂ ਕੇ ਕਾਰਣ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਏਕ ਰੂਪ ਗਯਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਅਬ ਸਿਖ ਪੂਛਤਾ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਸੋ ਆਤਮਾ ਕਾ ਕੈਸਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਗਯਾਨ ਸੇ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਅਨਾਤਮ ਭੂਤ ਦੇਹ ਅਧਯਾਸ ਕੀ

ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸੋਮਯ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣ ਜੈਸਾ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸਕਾਸਤੇ ਸਕਾਸ੍ਰੁਕਾ ਨਾਮ ਪਾਸਤੇ ਹੈ ਸਿਖ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਅਦ੍ਵਿਤੀਯ ਅਖੰਡ ਅਚਲ ਅਜਨਮ ਅਕ੍ਰਯ ਕੂਟਸਥ ਅਨੰਤ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਵਿਭੂ ਸਰਬ ਬਯਾਪਕ ਸਰਬ ਗਤ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਮਤ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਯੰ ਜਯੋਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਯੇ ਆਤਮਾ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਆਰਤੀ ਜਨ ਹਰਨ ਜੋ ਐਸਾ ਅਜਨਮ ਅਸੰਗ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਤਬ ਜਨਮ ਮਰਣ ਅਨਾਦੀ ਦੀਰਘ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਕਿਸਕੋ ਹੈ ਜੀ। ਦੇਹਾਦਿਕ ਮਿਥਯਾ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਹੈਂ। ਇਨਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੇ ਦੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਅਜਨਮਾ ਅਸੰਗ ਹੈ। ਤਬ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਦੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕਿਸ ਕੋ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਹੁ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਹੀ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦਿਕ ਤਬ ਜਨਮ ਮਰਣ ਤਾਂ ਵਰਜੇ ਨ ਰਹਣੇ ਹੂਏ ਤਬ ਮੁਝ ਕੋ ਮੋਖ ਕੀ ਆਸਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਹਮਨੇ ਬਡੇ ੨ ਕਠਨ ਸਾਧਨ ਕੀਏ ਆਤਮਾ ਕੇ ਬੰਧ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਵਾਸਤੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਮੈ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਜਾਣੀ ਹੂਈ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਣਾ ਨਿਸਫਲ ਹੂਆ ਇਸ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਅਬ ਮੋਖ ਕੀ ਆਸਾ ਨਹੀ ਹੈ । ਜੇ ਕਹੋ ਕਿਸੀ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਹੈ। ਤਬ ਕਹੁ ਵਹੁ ਕਵਨ ਨਿਮਿਤ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਮੈ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਅਵਿਦਯਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸੰਸਾਰੀ ਹੋਣੇ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਨਹੀ ਹੈ। ਯਦਯਪਿ ਅਵਿਦਯਾ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈ ਸ੍ਵਰੂਪਾ ਭਾਵ ਸੇ ਤਥਾਪੀ ਚੇਤਨ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਹੋਕੇ ਚੇਤਨ ਕੋ ਹੀ ਵਿਖਯ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਚੇਤਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗਮਯ ਹੈ ਚੇਤਨ ਕਰਕੇਹੀਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀਹੂਈਅਨਿਰਵਾਚਯਅਵਿਦਯਾ ਸਾ ਆਤਮਾਕੇਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਨਿਮਿਤਕਾਰਨ ਹੈਸਾਅਵਿਦਯਾਸ੍ਵਆਸ੍ਰਿਤਯਸ੍ਵਵਿਖਯਤ੍ਵਬਲਕਰਕੇਸਤਚਿਤਆਨੰਦਅਨੰਤਸਦਾਅਦ੍ਵਿਤੀਯ ਸਵਭਾਵ ਚੇਤਨ ਕੇ ਕੋ ਢਾਪ ਲੇਤੀਹੈਜੈਸੇਰਾਹੂ ਕੇਤੂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗ੍ਰਹ ਸੂਰਯ ਚੰਦਰਮਾ ਕੇ ਆਸਰਯ ਹੋਕੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੋ ਵਿਖਯ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੂਰਯ ਸਸਿ ਕਰਕੇ ਗਮਯ ਹੈ ਸੂਰਯ ਸਸਿ ਕਰਕੇ ਭਾਸਯਮਾਨ ਹੂਏ ੨ ਸੂਰਯ ਸਸਿ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਢਾਪ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਅਵਿਦਯਾ ਭੀ ਹੈ ਅਧਯਾਸ ਦਵਾਰਾ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਮੈ ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸਾ ਅਵਿਦਯਾ ਪੁਨਃ ਜਬ ਸਤਿ ਚਿਤਾਦੀ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਢਾਪ ਕੇ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਯਦਯਪੀ ਅਵਿਦਯਾ ਚੇਤਨ ਕੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਅੰਸ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ॥ ਗੀਤਾ ॥ ਅਥਵਾ ਬਹੁਨੈਤੇਨ ਕਿ ਗਯਾਨੇਨ ਤਵਾਸੁਰਨ ਵਿਸ੍ਟਭਯਾਹ ਮਿਦੰ ਕ੍ਰਿਤਨ੍ਰ ਮੇ ਕਾਂਸ਼ੇਨਥਿਤੋ ਜਗਤ ॥ ੪੨ ॥ ਅਃ ੧੦ ਗੀਃ ॥

ਟੀਃ—ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੁਖ ੨ ਵਿਭੂਤਯਾਂ ਵਿਖੇ ੧੦ ਅਧਯਾਯ ਮੇ ਆਪਣੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਧਯਾਨ ਕਹਕੇ ਪੀਛੇ ਅਰਜੁਨ ਕੇਪ੍ਰਤੀ ਯੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਥਵਾ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਤੁਝ ਕੋ ਭਿੰਨ ੨ ਵਿਭੂਤੀ ਮੈ ਭਿੰਨ ੨ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਗਯਾਨ ਸੰਪਾਦਨ ਸੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਯੇ ਜੋ ਚਰਾਚਰ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਕੋਟਾਂਨ ਕੋਟੀ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਰੂਪ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਸਹਤ ਅਗਯਾਨ ਕੇ ਮੈ ਆਪਣੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਕੇ ਕਿਸੀ ਅਣੂ ਮਾਤ੍ਰ ਅੰਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੂੰ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਾਤ੍ਰ ਅੰਸ ਵਿਖੇ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੂੰ ॥ ੪੨ ॥ ਤਥਾਪੀ ਆਛਾਦਨ ਕੀ ਨਯਾਈ ਕੂਟਸ੍ਥ ਚੇਤਨ ਕੋ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਦੇਹਾਦਕੋ ਕੇ ਆਤਮ ਰੂਪ ਮਾਨਤਾ ਹੂਆ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸੇਸ ਪੁਰਖਾਰਥ ਅਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਦੇਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨਾਗ੍ਰਹ ਆਦਿਕ ਮਹਾ ਅੰਧ ਘੋਰ ਕੂਪ ਵਤ ਸੰਸੈ ਰੂਪ ਸੰਕਟ ਮੈ ਫੈਂਕੇ ਕੀ ਨਯਾਈ ਫੈਂਕ ਦੀਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ ਕੂਪ ਵਿਖੈ ਗਿਰਤਾ ਨਹੀ ਪਰੰਤੂ ਗਿਰੇ ਵਤ ਆਪ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਰੁਖਸਯ ਪਰਮੋ ਅਰਥਃ ਪੁਰਖਾਰਥਃ ॥

ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਪਰਮ ਅਰਥ ਕਾ ਨਾਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਹੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਕੋ ਸਰਬ ਜੀਵ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਸੁਖ ਕੀ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਸ ਨ ਹੋਵੇ ਹਮ ਸਦਾ ਸੁਖੀ ਰਹੈ ਸੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਮੈ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਅਤਯੰਤ ਰਾਗ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਹੀ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਕੋ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸੇਸ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਸੇਸ ਨਾਮ ਸੰਪੂਰਣ ਕਾ ਹੈ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸੰਪੂਰਣ ਅਨਰਥੋ ਕੋ ਪੁਨਃ ਹੇ ਸਿਖ ਅਵਿਦਯਾ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਇਸਟ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਔ ਅਨਿਸ੍ਟ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਵੈਦਿਕ ਲੌਕਿਕ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਸਾਧਨੋਂ ਕਰਕੇ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ ਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ੨ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਵਿਖੈ ਕੋ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖਾਦਿਕੋ ਕਰਕੇ ਇਤ ਉਤ ਖੈਂਚਯਾ ਹੂਆ ਤਿਸ ਵਿਖਯ ਸੁਖ ਕੋ ਹੀ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਮਾਨ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਤਤਃ ਤਿਸ ਤੇ ਅਨੰਤਰ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਮੂਲਕ ਸੁਭਾਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ ਤਿਰਯਕ ਸਰਪ ਬਿਛੂ ਸਿੰਘ ਸ੍ਯਾਲ ਸ੍ਵਾਨ ਸੂਕਰਾਦੀ ਯੋਨਯੋਂ ਵਿਖੇ ਪਰਿ ਵਰਤਮਾਨ ਹੂਆ ੨ ਮੋਹਤ ਹੂਆ ੨ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਸੰਸਾਰ ਚਕ੍ਰ ਮੈ ਭਰਮਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਇਸ ਅਰਥ ਮੇ ਗੀਤਾ ਸ੍ਰਿਮਰਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਪੁਰੁਖਃ—ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਸਥੋ ਹਿਭੁੰਕ੍ਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਜਾਨ ਗੁਣਾਨ। ਕਾਰਣੰ ਗੁਣ ਸੰਗੋਸਯਸ ਦਸਦ੍ਯੋਨਿ ਜਨਮਸੁ ॥ ੨੨ ॥ ਅਃ ੧੨ ॥

ਟੀਃ–ਪੁਰੁਖਃ ਪੂਰਣਾਤ ਪੁਰੁਖਃ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਮਾਯਾ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਇ ਕੇ ਮਾਯਾ ਜਨਯ ਗੁਣਾਂਕੇ ਵਿਖਯਾਂ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਸੁਭ ਅਸ਼ੁਭ ਯੋਨੀ ਮੈ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਕਾਰਣ ਗੁਣਾ ਕਾ ਸੰਗ ਹੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਗੁਣ ਨਾਮ ਵਿਖਯਾਂ ਕਾਹੈ ਸੰਗ ਨਾਮ ਰਾਗ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਖਯੋ ਬੀਚ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਹੈ ਸਾ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਜਨਮੋ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਔਰ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੨੨ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ–ਹੇ ਸਵਾਮਿਨ ਯੇ ਆਪ ਕੇ ਵਚਨ ਮੁਝ ਕੋ ਅਸਮੰਜਸ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕੂਟਸਥ ਚਿਦਘਨ ਏਕ ਰਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਸੇ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਸਮਾਨ ਅਵਿਦਯਾ ਕੈਸੇ ਅਵਰਣ ਵਿਖੇਪ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਅਣ ਹੋਈ ਅਵਿਦਯਾ ਅਵਰਨ ਵੇਖੇਪ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੀ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਦੇਖੋਰੇ ਦੇਖੋ ਸਸੇ ਨੇ ਆਪਨੇ ਸਿੰਗੋਂ ਸੇ ਸਿੰਘ ਕਾ ਉਦਰ ਵਿਦੀਰਣ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ। ਐਸੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਨਹੀ ਅਰੇ ਸਿਖ ਆਤਮਾ ਕੋ ਵਾਸਤਵ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਸੰਸਾਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੋ। ਜੇ ਵਾਸਤਵ ਸੰਸਾਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਹੋਤਾ ਤਬ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਨ ਹੋਤਾ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਜਗਤ ਭ੍ਰਮ ਮਾਤ੍ਰ ਹੋਤਾ ਹੋ ਸੋ ਕਿਧੋ ਸਤਯ ਭੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਸਾ ਤੋ ਕਹੂੰ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਭ੍ਰਮ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਹੋਵੇ ਯੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਹੈ ਐਸਾ ਸਤਯ ਪੜਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ--ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਜਾਲਿਕ ਕੇ ਬਨਾਏ ਹੂਏ ਸਰਪ ਸਿੰਘ ਜਲ ਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਲੋਕ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਹੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਦਰਸਨ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਮਦਾਰੀ ਕੇ ਬਨਾਏ ਹੂਏ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕੂੰ ਯਦਯਪੀ ਸਤਯ ਸਰੀਖੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਤਥਾਪੀ ਮਿਥਯਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਇੰਦ੍ਰ ਜਾਲਕ ਕੀ ਮਾਯਾ ਨਿਵਰਤ ਹੂਏ ੨ ਤੋ ਰੁਪਯ ਮੋਹਰ ਆਦਿ ਮਦਾਰੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਅਤਯੰਤ ਮਿਥਯਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥

ਤਥਾਚ ਹਾਵਸਿਸ੍ਟਃ--ਮਾਯਾ ਚੂਰਣ ਪਰਿਖਯੇ ਯਥਾ ਵਯੋਮ੍ਨਿ ਪੁਰਭ੍ਰਮਃ ॥ ਤਥਾ ਸੰਵਿਦਿ ਸੰਸਾਰਃ ਸਾਰੋ ਸਾਰਸ੍ਚ ਭਾਸਤੇ ॥ ੪੧ ॥ ਅਃ ੧੧੯ ਪ੍ਰਃ ਉਤਃ ॥

ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮੋਹਨੇ ਲੀਏ ਜੋ ਅਭਿ ਮੰਤ੍ਰਿਤ ਚੂਰਣ ਔਖਧੀਆਂ ਕਾ ਚੂਰਣ ਫੈਕਣੇ ਸੇ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋ ਪੁਰਭ੍ਰਮ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਵਿਦਿ ਨਾਮ ਚਿਤ ਵਿਖੇ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਭ੍ਰਮ ਹੈ। ਕੈਸਾ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਭ੍ਰਮ ਹੈ ਸਾਰ ਰੂਪ ਅਸਾਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਭਾਸਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਰ ਰੂਪ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਮਿਥਯਾ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਰੂਪ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਮੰਦਾਰੀ ਕੇ ਰਚੇ ਹੂਏ ਪਦਾਰਥ ਦਰਸਨ ਕਾਲ ਮੈ ਸਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਯੇ ਸੰਸਾਰ

ਹੈ ਇੰਦ੍ਰਜਾਲ ਭ੍ਰਮ ਕੇ ਨਿਵਰਤ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਿਥਜਾ ਹੈਂ ਸਰਬ ਲੋਕ ਐਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਕੇ ਅਨਭਵ ਸਿਧ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਜੂ ਮੈ ਸੇ ਸਰਪ ਭਰਮ ਕੀ ਨਿਬਿਰਤੀ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਭਾਈ ਰਸੀ ਹੀ ਸਰਪ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਭਾਨ ਹੋਈ ਥੀ ਰਸੀ ਸੇ ਭਿੰਨ ਈਹਾਂ ਔਰ ਸਰਪ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਵਿਵੇਕ ਕ੍ਰਿਤ ਭਰਮ ਨਿਵਰਤ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥਜਾ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਸਰਬ ਵਿਦਵਾਨੋਂ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਸਿਧ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਜੋਂ ਕੇ ਛੇਤਾ ਅਬ ਸਹਤ ਕਾਰਣ ਸੰਸਾਰ ਭ੍ਰਰਮ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕੈਸੇ ਹੋ ਜਿਸ ਉਪਾਏ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਉਪਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹਜੇ ਜੀ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸੋਮਜ ਸੁਣਹੁ ਤੁਮ ਏਕਾਗਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕ੍ਰਿਤ ਈਸ਼੍ਵਰਾ ਅਰਾਧਨ ਰੂਪ ਨਿਸਕਾਮ ਰੂਪ ਨਿਸ ਕਾਮ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਅਥਵਾ ਅਕਸਮਾਤ੍ ਸੇ ਵਾ ਵੇਦੋਕਤ ਈਸ਼ਵਰਾਰਥ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਇਸ-ਨਾਨ ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਆਦੀ ਨਾਮੋ ਕਾ ਜਪ ਅਸਨਾਨ ਨਿਯਮ ਸੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਾਧਾਰਣ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਰੂਪ ਸੇ ਅੰਤਸਕਰਣ ਕੀ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖਾਦੀ ਮਲ ਦੂਰ ਹੋਨੇ ਸੇ ਪੁਨਃ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਦੁਖ ਰੂਪ ਅਨਿਤਜਾਦੀ ਦੋਖ ਗ੍ਰਸੁ ਦੇਖਣੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖ ਫਲ ਤਥਾ ਪਰਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖ ਚੰਦਨ ਸ੍ਰਕ ਮਾਲਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਬਨਿਤਾ ਆਦੀ ਸੁਖ ਫਲ ਭੋਗੋਂ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਵੇਦਾਂਤੇ ਵਿਖੇ ਜੋ ਸ਼੍ਰਵਣ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ। ਕਜਾ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਭਾਵ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਸੁਧ ਮਨ ਵਾਲਾ ਜਿਗਜਾਸੁ ਮਨ ਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਮੁਕਤੀ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਸੇ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਭੀ ਸ਼੍ਰਵਣ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧਜਾਸਨ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰਃ—ਆਤਮਾ ਵਾਰੇ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਬਜਃ ਸ਼੍ਰੋਤਬਜੋ ਮੰਤਬਜੋ ਨਿਦਿਧਜਾਸਤਬਜਃ ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੁਤੇਃ ॥ ਟੀਃ—ਅਰੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਯੇ ਆਤਮਾ ਦਰਸਨ ਕੇ ਯੋਗਜ ਹੈ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗਜ ਹੈ। ਨਿਦਿਧਜਾਸਨ ਕਰਨੇ ਕੇ ਯੋਗਜ ਹੈ ਅਰੇ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਯੇ ਛੇਦ ਭੇਦ ਸੇ ਆਤਮਾ ਰਹਤ ਹੈ। ਇਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਅਨੁਛਿਤੀ ਧਰਮਃ ਹੈ ਇਸ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਦ ਗੁਰੂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੋ ਆਚਾਰਯ ਸਤਗੁਰੂ ਕੈਸਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਅਗਜਾਨੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਹੋ ਕੇ ਅਗਜਾਨੀ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਏਕਤ੍ਵ ਗਜਾਨ ਕਾ

ਉਪਦੇਸ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਗਾ । ਜੋ ਤਤ੍ਵ ਗ੍ਯਾਨੀ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਗਯਾ ਹੈ । ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਅਨੰਤਰ ਅਗ੍ਯਾਨ ਔ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਕਾਰਯ ਸੂਖਮ ਅਰਥੂਲ ਦੇਹ ਦੋਨੋ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਬ ਦੇਹਾਦਿਕੋ ਸਾਥ ਗ੍ਯਾਨ ਵਾਨ ਕਾ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ । ਦੇਹਾਦੀ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਿਖ੍ਯ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਣਾ ਭੀ ਨਹੀ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕਾ ਭੀ ਆਪ ਕੇ ਮਤ ਮੇਂ ਅਭਾਵ ਆਯਾ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਸਿਖ ਕੋ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਭੀ ਨ ਸਿਧ ਹੂਆ । ਤਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਕਾ ਭੀ ਦੇਹਾਦਿਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਬੰਧ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਯੇ ਦੋਸ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਤਤ੍ਵ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਤਤ ਕਾਰਯ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਗ੍ਯਾਨ ਸਦ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਪੁਨਃ ਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਅਧੀਨ ਮੋਖ ਪਦਾਰਥ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਕਾ ਦੇਹ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਨਬੰਧ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਭੀ ਇਤਰ ਅਗ੍ਯਾਨੀਵਤ ਬਧ ਹੂਆ ਈਹਾਂ ਉਭਯਤਃ ਪਾਸੀ ਆਪਕੇ ਮਤ ਮੈ ਆਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਪਕੇ ਮਤ ਮੈਂ ਮੁਕਤ ਨ ਹੂਆ ਚਾਹਜੇ॥ ਹੇ ਵਾਦੀ ਹਮਾਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਮੈ ਜੋ ਤੂੰ ਏ ਦੋਸ਼ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ । ਕਾਹੇਸੇ ਸੁਣਹੁ ਜਬ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਈ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇ ਉਸ ਕੇ ਸੰਚਿਤ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋਂ ਕੇ ਕਰਮ ਗ੍ਯਾਨ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ ਦਘਦ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਔ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਬਾਧਿਤ ਹੂਏ ੨ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਬਾਧਿਤਾ ਅਨੁਬਿਤੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮੋ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਗ੍ਯਾਨ ਵਾਨ ਕਾ ਦੇਹ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਖਯ ਰੂਪ ਪਵਨ ਨਹੀਂ ਚਲਤਾ ਤਾਵਤ ਕਾਲ ਗ੍ਯਾਨੀ ਕਾ ਦੇਹ ਬਾਧਿਤਾਨੁ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ:ਚਸ੍ਰੁਤਿਃ॥ ਤਸ੍ਯ ਤਾਵਦ ਏਵਚਿਰੰ ਯਾਵਤ ਨ ਵਿਮੋਖ੍ਯੇ ਅਥਸੰਪਤਸ੍ਯੇ ਯੇ ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਕਾ ਛਾਂਦਸ ਪ੍ਰਯੋਗਹੈ। ਉਸਤਤ ਵੇਤਾਕਾ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਹੀ ਸ਼ਰੀਰ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਰੀਰ ਛੂਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਛੂਟੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇਂ ਜਲਤਰੰਗ ਵਤ ਲੀਨ ਹੋਜਾਵੇਗਾ। ਜੈਸੇ ਰਜੂ ਕੇ ਦਘਧ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਯਾਵਤ ਬੇਗਵਾਲਾ ਪਵਨ ਨਹੀਂ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਾਵਤ ਰਜੂ ਕੇਵਟ ਭਸਮ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਭੀ ਭਾਸਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬ੍ਰਹਮ ਬੋਧ ਕੋ ਗ੍ਯਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਪਖਮੇ ਕੋਈ ਭੀ ਦੋਸ ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ ਹੈ । ਤਾਂਤੇ ਸਿਧ

ਹੂਆ ਦੇਹ ਵੈਸੇ ਭਿੰਨ ਭੀ ਹੂਆ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਕੀ ਹਾਨੀ ਭੀ ਨ ਹੂਈ। ਤਾਂਤੇ ਸਦ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਹੂਆ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਥਰ ਹੂਆ ਇਤਿਦਿਕ। ਤਾਂਤੇ ਵੇਦੋਕਤ ਸਮ ਦਮਾਦੀ ਸਾਧਨ ਚਤੁਸ੍ਰਯ ਸੰਪਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬ੍ਰਹਮਵਿਤ ਆਚਾਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੰਮਿਤਪਾਣਿ ਸਾਸ੍ਰਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਯਾਨਾਰਥ ਯਾਚਨਾਕਰੇ। ਸੰਮਿਤ ਪਾਣੀ ਨਾਮ ਹਾਥ ਮੈਂ ਸੁਸਕ ਲਕੜੀ ਲੈਕੇ ਜਿਗਯਾਸੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨਾਰਥੀ ਸਦ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਵੇ ॥ ਤਥਾ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰਃ ॥ ਸਮਿਤਪਾਣਿਃ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰਿਯੰ ਬ੍ਰਹਮ-ਨਿਸ੍ਠੰ ਸਦਗੁਰੰ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨਾਰਥ ਮਭਿਗਛੇਤ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੇ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੰਸਾਰ ਤਾਪ ਤ੍ਰੈ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਸੇ ਮੈ ਤਪਤ ਹੂਆ ੨ ਇਸ ਤਪਾ ਕੀ ਆਪ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰੋ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਤੇਰੇ ਤੀਨੋ ਤਾਪ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਏਕਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਵਰਤ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ– ਹੇ ਭਗਵਨ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਐਕਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ਯੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਉਵਾਚ ॥ ਸੁਣੋ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਥਮ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕੋ ਸੋਧ ਕੇ ਆਪਨਾ ਜੀਵਤ੍ਵ ਭਾਵ ਦੂਰ ਕਰੇਂ ਤਬ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਵੇਗਾ ਜਬ ਸਦ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ੍ਟ ਯੁਗਤੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਤੂੰ ਜਾਨੇਗਾ ਤਬ ਤੂੰ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰੇਗਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੋ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕੇ ਸੋਧਨੇ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੁਕ੍ਤਿ ਕੈਸੀ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸਾਵਹੁ ਜੀ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਅਰੇ ਸਿਖ ਇਦੰ ਏਹ ਸਰੀਰ ਤੂੰ ਨਹੀ ਹੈਂ। ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਸਰੀਰ ਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈ ਘਟਵਤ ਜੜ ਹੈ ਅਨਿਤ ਹੈ ਉਤਪਤੀ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸਾਵਯਵ ਹੈ ਕਾਰਯ ਹੈ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ। ਤੂੰ ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਵਿਲਖਣ ਹੈਂ। ਤੂੰ ਸਤ ਸਰੂਪ ਹੈ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਹੈ। ਚੇਤਨ ਹੈ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਨਿਰਾਵਯਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰਬ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਸਰੀਰ ਦ੍ਰਿਸਜ ਜੜ ਅਨਿਤਯ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਕੈਸੇ ਹੈ। ਮੈ ਯੇ ਸਰੀਰ ਕੈਸੇ ਨਹੀ ਹੂੰ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਬਿਨਾ ਮੁਝ ਕੋ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਆਪਨਾ ਸਰੂਪ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਸਰੀਰ ਤੁਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਥਾ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਬੀਰਯ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ। ਅਬ ਯੇ ਕਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਥੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੀ ਸੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹੁਗੇ। ਜਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਪਹਲੇ ਯੇ

ਤੁਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਥਾ। ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਸੇ ਪੀਛੇ ਭੀ ਯੇ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ। ਤੂੰ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਪਹਲੇ ਭੀ ਥਾ। ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਕੇ ਪੀਛੇ ਭੀ ਰਹੇਗਾ। ਨਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਤੇਰੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਨਾ ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਕੇ ਸਾਥ ਤੇਰਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਆਦ ਅੰਤ ਮੈ ਤੇਰਾ ਏਹ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਥਾ। ਤਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਤੂੰ ਏਹ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੈਂ। ਨਾ ਤੇਰਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੈ। ਕਿੰਚ ਜੋ ਮਮਤਾ ਕਾ ਵਿਖਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੇ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਕਜਾ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਮੇਰਾ ਬਦਨ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰਾ ਜੁਸਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰੁਖ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਮੇਰਾ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਰਹਤਾ ਹੂਆ ਮਾਨੁਖ ਘਰ ਰੂਪ ਆਪ ਕੋ ਨਹੀ ਮਾਨਤਾ। ਕਿੰਤੂ ਘਰ ਸੇ ਆਪਕੋ ਭਿੰਨ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਔ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਘਰ ਮੇਰਾ ਧਨ ਮੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰੇ ਦੋਹਿਤ ਜਮਾਤਾ ਮੇਰੇ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਮੇਰੇ ਭੂਖਣ ਵਸਤ੍ਰ। ਤੈਸੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹ ਆਦਿਕ ਮਮਤਾ ਕਾ ਅਸਪਦ ਮਮਤਾ ਕਾ ਕਰਤਾ ਪੁਰੁਖ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਮਤਾ ਕਾ ਅਸਪਦ ਯੇ ਸਰੀਰ ਭੀ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਤੂੰ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾ ਹੈ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ ਤੂੰ ਯੇ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਬਜ਼ਰਥ ਹੀ ਅਹੰ ਸਰੀਰੋਸਮਿ ਮੈ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹਾਂ ਐਸਾ ਕਿਉਂ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਯੇ ਸਰੀਰ ਦ੍ਰਿਸਜ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦਾਹਜ ਦਘਧ ਹੋਣੇ ਵਾਲੇ ਕਾਸ੍ਰਾਦੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਜੋ ਦੀਪਕ ਔ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਦੇਖੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸਜ ਹੈ। ਦਾਹਕ ਅਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਜੋ ਅਗਨਿ ਆਦਿਕ ਜੈਸੇ ਤਿਨਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦਾਹਜ ਅਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਜ ਕਾਸ਼੍ਰ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਅਗਨਿ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸਯ ਰੂਪ ਦੇਹ ਸੇ ਦ੍ਰਸ਼੍ਰਾ ਰੂਪ ਤੂੰ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਅਨੁਮਾਨ ਕੀ ਰਚਨਾ ਐਸੇ ਕਰਣੀ। ਤ੍ਵੰ ਦ੍ਰਸ਼੍ਰਾ ਦ੍ਰਿਸਜ ਰੂਪਾਦ ਦੇਹਾਦਿਕਾਦ ਭਿੰਨੋ ਦ੍ਰਸ੍ਰਿਤ ਤਵਾਤ ਦਾਹਕ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਅਗਨਿਵਤ ਇਸ ਅਨ-ਮਾਨ ਵਿਖੇ ਦ੍ਰਸ੍ਰਰਾ ਪਦ ਪਖ ਹੈ ਭਿੰਨਤ੍ਵ ਸਾਧਜ ਹੈ ਦ੍ਰਸ੍ਰਿਰਾ ਹੇਤੂ ਹੈ ਅਗਨਿ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਹੈ ਇਸ ਅਨਮਾਨ ਕਾ ਅਰਥ ਉਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ॥ ੧॥ ਇਦੰ ਸਰੀਰੰ ਦ੍ਰਸ੍ਰਿਤੇ ਭਿੰਨੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤ੍ਵਾਤ ਕਾਰਯ ਤ੍ਵਾਤ ਘਟਵਤ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਵਿਖੇ ਸਰੀਰ ਪਖ ਹੈ। ਭਿੰਨ ਤ੍ਵ ਸਾਧਜ ਹੈ ਘਟਵਤ ਹੇਤੂ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸਜਤ੍ਵ ਕਾਰਯਤ੍ਵਾਦੀ ਅਨੇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਾਂਤ ਹੈ। ਪੂਰਬ ਅਨੁ-ਮਾਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਸ ਕਾ ਭੀ ਅਰਥ ਜਾਨਨਾ ਸਪਸ੍ਰ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਸਿਭ ਹੂਆ ਕੇ

ਤੂੰ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਇਸ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈਂ। ਔਰ ਭੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤੂੰ ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਮੇਂ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਦਿਬਜ ਸਰੀਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਅਪਸਰਾ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਨੰਦਨ ਬਨ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕੋਂ ਮੈਂ ਦਿਬਜ ਭੋਗ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਾ ਜਬ ਜਾਗ ਕੇ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਨ ਅਹੰ ਦੇਵਃ ਕਿੰਤੂ ਮਾਨੁਖਜੋਹੰ ਮੈ ਦੇਵਤਾ ਨਹੀ ਹੂੰ ਕਿੰਤੂ ਮਾਨੁਖ ਹੂੰ। ਜਬ ਦੇਵਤਾ ਸਰੀਰ ਮੇ ਆਪ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੈਂ ਦੇਵਤਾ ਹੂੰ। ਪੁਨਃ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਮੈ ਆਪਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਕੋ ਮੈ ਮਾਨੁਖ ਹੂੰ ਐਸੇ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਦੇਵਤਾ ਸਰੀਰ ਕੇ ਬਾਂਧ ਹੋਏ ਪੀਛੇ ਮੈ ਮਾਨੁਖ ਹੂੰ ਮਾਨੁਖ ਸਰੀਰ ਕੇ ਬਾਧ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਐਸੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੈ ਦੇਵਤਾ ਹੂੰ। ਜਬ ਏਕ ਸਰੀਰ ਕਾ ਬਾਧਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਮੈ ਜੋ ਅਹੰ ਪਦ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਅਵਸਥਾਂਤਰ ਮੈ ਜਿਸ ਕਾ ਬਾਧਾ ਹੋਜਾਵੇ ਸੋ ਝੂਠਾ ਹੈ ਮਿਥਜਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਅਵਸਥਾਂਤਰ ਮੈ ਜਿਸ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸਚਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਅਹੰ ਪਦ ਕਾ ਅਬਾਧ ਮਰਣ ਸ੍ਵਪਨ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਅਵਸਥਾ ਸਰੀਰ ਕੀ ਤੀਨੋ ਮੈ ਭੀ ਅਹੰ ਪਦ ਕਾ ਬਾਧਾ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਮੈ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸ੍ਵਸਮਾਨ ਬਯ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ। ਸੋਈ ਮੈ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਰਬ ਵਿਦਜਾ ਸੰਪੰਨ ਹੋਕੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਕਾਰਯ ਅਰ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਯਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਗਵਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੂੰ। ਅਬ ਸੋਈ ਮੈ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਨਿਰਬਲ ਹੂਆ ੨ ਅਸਕਤ ਮੁਨਜੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਸਥਿਤ ਹੂੰ। ਹੇ ਸੌਮਜ ਤੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਅਵਸਥਾ ਸਰੀਰ ਕੀ ਬਾਲ ਥੀ ਪੁਨਃ ਕੁਮਾਰ ਜੁਬਾ ਆਈ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਥਾ ਉਸ ਕੋ ਭਖਣ ਨ ਕਰ ਸਕਤੀ ਭਈ। ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਪੁਰਖ ਏਕ ਹੀ ਰਹਜਾ। ਪੁਨਃ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਆਈ। ਤਬ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਭੀ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਪੁਰਖ ਕੋ ਭਖਣ ਨ ਕਰ ਸਕਤੀ ਭਈ। ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਭੀ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਪੁਰਖ ਓਹੀ ਏਕ ਹੀ ਰਹਜਾ ਕਿਉਂ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਭੀ ਜਬ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਅਵਸਥਾ ਭਖਣ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਪੁਰਖ ਏਕ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਨੀ ਸੇ ਯੋਨਯੰਤਰ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਸਰੀਰ ਸੇ ਨਜਾਰਾ ਹੈ ਤਬੀ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਰਪ ਕੀ ਕੁੰਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਛੋਡ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੇਹ ਸੇ ਨਜਾਰਾ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਕੈਸੇ ਛੋਡ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭੀ ਤੂੰ ਦੇਹ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਲੋਕ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਯੇ ਨਜਾਯ ਹੈ। ਜੋ ਦ੍ਰਸ਼ਾ

ਦ੍ਰਿਸਯ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਸੇ ਦੇਖਣੇ ਵਾਲਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦੀਪਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਭੀ ਦ੍ਰਸ਼੍ਰਾ ਸਾਖੀ ਪੁਰਖ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ ਕਾਹੇਸੇ ਦ੍ਰਿਸਯ ਹੋਣੇ ਤੇ ਘਟ ਕੇ ਸਮਾਨ। ਜੈਸੇ ਘਟਾਦੀ ਅਸਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਰੂਪ ਵਾਲੇ ਹੋਣੇ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਇਨ ਕੀ ਉਪਲਬਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਭੀ ਰੂਪਾਦੀ ਗੁਣ ਵਾਲਾ ਅਸਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਸੋ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕ ਕਰਣੋ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇਹ ਕੀ ਭੀ ਉਪਲਬਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਸਰੀਰ ਘਟਾਦੀ ਵਤ ਰੂਪ ਵਾਲਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸਯ ਹੈ ਜੜ ਹੈ। ਅਰ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਵਤ ਰੂਪ ਰਹਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦ੍ਰਸ਼੍ਰਾ ਇਸ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਨੇਤ੍ਰਾਦਿਕ ਘਟਾਦਿਕੋਂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਅਪਿ ਨਾਮ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇਹ ਕਾ ਜੋ ਜੜਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਤੇਰੇ ਕੋ ਅਬ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਪੰਚੀ ਕ੍ਰਿਤ ਮਹਾ ਭੂਤ ਇਨਾ ਕੋ ਤੂੰ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਅਰ ਤੇਰੇ ਕੋ ਯੇ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਕਾਹੇਤੇ ਜੜ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਜਬ ਯੇ ਦੇਹ ਕਾ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਪੰਚ ਮਹਾਭੂਤਆਪ ਹੀ ਜੜ ਹੈ ਯੇ ਤੇਰੇ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਤਬ ਇਨਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਦੇਹ ਤੁਮ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਨ ਸਕੇ ਹੈ। ਤਥਾ ਯੇ ਪੰਚ ਮਹਾਭੂਤ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਨ ਪਰਸਪਰ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ਅਤਯੰਤ ਜੜ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਸੋ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਇਨ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋ ਸੇ ਵਿਲਖਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤੂੰ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਭੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋ ਕਾ ਅੰਸ ਰੂਪ ਦੇਹ ਭੀ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਹੈ॥

ਸ਼ੰਕਾ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋ ਕਾ ਅੰਸ਼ ਏਹ ਸਰੀਰ ਕੈਸੇ ਹੈ॥ ਉੱਤ੍ਰ–ਹੇ ਅੰਗ ਤੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖੇਂ ਤਬ ਪੰਚੇ ਮਹਾਭੂਤ ਇਸ ਦੇਹ ਮੈ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ। ਜੋ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਕਠਿਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ। ਜੋ ਦ੍ਰਵਿਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜਲੋਂ ਕੀ ਹੈ। ਜੋ ਉਸਨਤਾ ਹੈ ਗਰਮਾਈ ਹੈ ਸੋ ਤੇਜ ਕੀ ਹੈ। ਜੋ ਚਲਨਾ ਫਿਰਨਾ ਦੇਹ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਯੂ ਕੀ ਅੰਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਪੁਲਾੜ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਸ਼ ਕੀ ਅੰਸ਼ ਹੈ। ਯੇਤੋ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਖੇ ਸੂਖਮ ਭੂਤ ਤੁਮ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਸਤੂਲ ਭੂਤ ਭੀ ਹਾਡ ਮਾਸਾਦੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣੇ ਮੈਂ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋ ਕੇ ਪੰਚ ੨ ਅੰਸੁ ਕੌਨ ੨ ਹੈ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਸੋ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਦਿਖਾਵਹੁ ਜੀ॥ ਉੱਤ੍ਰ–ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਇਨ ਪੰਚ ਭੂਤੋ ਕੇ ਅੰਸੁ ਕੋ ਦੇਖੋ ਹਮਾਰੇ ਦਿਖਾਨੇ ਸੇ। ਅਸਿਥ ੧ ਮਾਂਸ ੨ ਨਾੜੀ ਸ੍ਨਾਯੁ ੩ ਤ੍ਵਚਾ ੪ ਰੋਮ ੫। ਇਸ ਪੰਚ ਰੂਪੋ ਕੋ ਧਾਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸ਼ਰੀਰ ਮੇਂ ਰਹਤੀ ਹੈ॥ ੧॥

ਰੇਤ ੧ ਪਿਤ ੨ ਸ੍ਵੇਦ ੩ ਲਾਲਾ ੪ ਰਕਤ ੫ ਯੇ ਪੰਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਕੇ ਜਲ

ਸ਼ਰੀਰ ਮੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਖੁਧਾ ੧ ਤ੍ਰਿਖਾ ੨ ਨਿਦ੍ਰਾ ੩ ਆਲਸਯ ੪ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਕੇ ਤੇਜ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਧਾਵਨੰ ੧ ਪਸਰਨਾ ੨ ਉਛਲ-ਨਾ ੩ ਚਲਨਾ ੪ ਸੰਕੋਚਨ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਕੇ ਪਵਨ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਕਟਿ ੧ ਉਦਰ ੨ ਹ੍ਰਿਦਯ ੩ ਕੰਠ ੪ ਸਿਰ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੋਕੇ ਆਕਾਸ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਮਤਾਂਤਰ ਮੈਂ ਐਸੇ ਭੀ ਕਹ੍ਯਾ ਹੈ। ਭਯੰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ੧ ਮੋਹਜਲੰ ੨ ਕ੍ਰੋਧੋ ਅਗਨਿ ੩ ਕਾਮੋ ਵਾਯੂ ੪ ਲੋਭ ਆਕਾਸਃ। ੫। ਮਤਾਂਤਰੰ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਮਤਸਰ। ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਆਕਾਸ਼ ਹੋਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੇਂ ਰਹਤਾ ਹੈ।

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਪੰਚ ਭੂਤ ਪਾਂਚ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਕਿਉਂ ਹੁਏ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੇ। ਕਿਸ ਭੂਤ ਕੀ ਅੰਸੁ ਕਿਸ ਭੂਤ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵਿਸ੍ਟ ਹੋਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੇਂ ਇਸਥਿਤ ਹੈ॥ ਉੱਤ੍ਰ ॥ ਸੋ ਸੁਣ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਅਸਿਤ ਨਾਮ ਹਾਡ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਅਸਥੀ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਕਠਿਨ ਸ੍ਵਭਾਵ ਔ ਪੀਤ ਵਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ॥੧॥ ਮਾਂਸ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਅੰਸੁ ਜਲ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਸੇ ਜਲ ਕਾ ਭੀ ਦ੍ਰਵਤ੍ਵ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਮਾਸ ਕਾ ਭੀ ਦ੍ਰਵਤ੍ਵ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨਕੇ ਮਾਂਸ ਜਲਕੋ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਗਰਮੀ ਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਨਾੜੀ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇ ਨਾੜੀ ਕਾ ਤੇਜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਸਮਝ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੇ ਨਾੜੀ ਰੂਪ ਅਪਨੀ ਅੰਸੁ ਤੇਜ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਵਾਯੂ ਕੇ ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨਕੇ ਤ੍ਵਚਾ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਅੰਸੁ ਰੂਪ ਤ੍ਵਚਾ ਵਾਯੂ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਮ ਸੂਨ੍ਯ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨਕੇ ਕੇਸਾਂ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਅੰਸੁ ਰੂਪ ਕੇਸ ਅਕਾਸ ਕੋ ਦੀਏ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਕਾਟਨੇ ਸੇ ਆਕਾਸ ਕੋ ਖੇਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤੈਸੇ ਕੇ ਕੇਸਾਂ ਕੋ ਕਾਟੇਨੇ ਸੇ ਭੀ ਕੇਸਾਂ ਕੋ ਖੇਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਤ ਅੰਸੁ ਵਿਭਾਗ ਪ੍ਰਕਾਰਃ ॥ ੧ ॥ ਅਥ ਜਲ ਤਤ ਅੰਸੁ ਵਿਭਾਗ ਕਥਨੰ ॥

ਰੇਤ ਮੁਖ ਜਲ ਨੇ ਆਪ ਰਖ ਲੀਆ ਵੀਰਯ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਕੇ ਜਲ ਸਰੀਰ ਮੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਰੇਤ ਨਾਮ ਬੀਰਜ ਕਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਕਾ ਸ੍ਵੇਤ ਵਰਣ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬੀਰਜ ਕਾ ਭੀ ਸ੍ਵੇਤ ਵਰਣ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਉਤਪਤੀ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਵੀਰਯ ਭੀ ਗਰਭ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਉਸਨ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਪਿਤ ਕਾ ਜਲ ਨੇ ਅਪਨੀ ਅੰਸੁ ਰੂਪ ਪਿਤ ਤੇਜ ਕੋ ਦੀਆ ਹੈ ਸਮਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ॥ ੨ ॥ ਵਾਯੂ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੇ ਸੁਸਕ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਯੂ ਕੇ ਸਮ ਜਾਨ ਕੇ ਜਲਨੇ ਸ੍ਵੇਦ ਰੂਪ ਅਪਨੀ ਅੰਸੁ ਵਾਯੂ ਕੋ ਦੀਆ ਹੈ। ਸ੍ਵੇਦ ਨਾਮ ਮੁਹੜਕੇ ਕਾ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਊਪਰ ਸੇ ਆਗਮਨ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਲਾਲਾ ਰੂਪ ਅਪਨੀ ਅੰਸੁ ਜਲ ਨੇ ਆਕਾਸ ਕੋ ਦਈ ਹੈ।

ਰਕਤ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਲਾਲ ਸੁਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਅਪਨੀ ਅੰਸੁ ਰੂਪ ਜਲ ਨੇ ਰਕਤ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ ਦੁਤੀਯ ਤਤ ਅੰਸੁ ਵਿਭਾਗ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ੨।

ਅਥ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਤਤ ਅੰਸੁ ਵਿਭਾਗ ਵਰਨਨੰ ॥ ਖੁਧਾ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਤੇਜਃ ਸਰੀਰ ਮੈ ਰਹਤਾਹੈ। ਅੰਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪਾਚਨ ਰੂਪ ਸਾਮ੍ਰਥ ਸੇ ਜਾਨਤੇਹੈਂ॥ ੧॥ ਤ੍ਰਿਖਾਆਪਨੀ ਅੰਸੁ ਤੇਜ ਨੇ ਪਵਨ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸੋਖਣ ਸੁਭਾਵ ਪਵਨ ਕਾ ਹੈ ਤਥਾ ਸੋਖਣ ਸੁਭਾਵ ਤ੍ਰਿਖਾ ਕਾ ਭੀ ਹੈ। ਜਬ ਤ੍ਰਿਖਾ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਤਬ ਕੰਠ ਓਸ੍ਟ ਸੂਕ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤੇਜ ਨੇ ਆਪਨੀ ਅੰਸੁ ਨਿਦ੍ਰਾ ਆਕਾਸ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਜੈਸਾ ਸੂਨਜ ਸੁਭਾਵ ਆਕਾਸ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਸੂਨਜ ਰੂਪ ਸੁਭਾਵ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਕਾ ਹੈ। ਤੁਲ ਸੁਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ॥ ੩ ॥ ਤੈਸੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੇਜ ਨੇ ਆਪਨੀ ਅੰਸੁ ਜਲ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸੀਤ ਉਸਨ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਸਜਾਮ ਲਾਲ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਆਲਸਜ ਤੇਜ ਨੇ ਆਪਨੀ ਅੰਸੁ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸਾ ਜੜ ਸੁਭਾਵ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਹੈ। ਤੈਸਾ ਹੀ ਜੜ ਸੁਭਾਵ ਆਲਸਜ ਕਾ ਹੈ। ਸਮ ਸੁਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਤਤ ਅੰਸੁ ਵਿਭਾਗ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ੩ ॥

ਅਥ ਚਤੁਰਥ ਤਤ ਅੰਸੁ ਵਿਭਾਗ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ਧਾਂਵਨ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਪਵਨ ਸਰੀਰ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸਬਲ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਵਾਯੂ ਬਲ ਸੇ ਚਲਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਧਾਵਨਾ ਭੀ ਬਲ ਕਰਕੇ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸਮ ਧਰਮ ਹੋਜਾਨੇ ਸੇ ਪਸਰਨਾ ਅੰਸੁ ਵਾਯੂ ਕੀ ਆਕਾਸ ਕੋ ਦਈ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਬਜਾਪਕਤਾ ਸੁਭਾਵ ਆਕਾਸ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪਸਰਣ ਕਾ ਭੀ ਬਜਾਪਕਤਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਸਮ ਸੁਭਾਵਜਾਨ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕੋ ਪਸਰਣਾ ਦੀਆ ਹੈ। ਉਛਲਨਾ ਅੰਸੂ ਵਾਯੂ ਕੀ ਹੈ ਦਈ ਹੈ ਤੇਜ ਕੋ ਸਮ ਸੁਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ੩ ਸਨੇ ੨ ਚਲਨਾ ਅੰਸੂ ਪਵਨ ਕੀ ਹੈ। ਔ ਦਈ ਹੈ ਜਲ ਕੋ ਸਮ ਸੁਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ। ਜੈਸੇ ਧੀਰੇ ੨ ਚਲਨਾ ਸੁਭਾਵ ਪਵਨ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਿਥਲ ਸੁਭਾਵ ਜਲ ਕਾ ਹੈ॥ ੪॥ ਦ੍ਰਵਤ੍ਵ ਭੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸੰਕੋਚ ਧਰਮ ਹੈ ਪਵਨ ਕਾ ਦੀਆ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ॥ ਜੈਸਾ ਜੜ ਸੁਭਾਵ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੜ ਸੁਭਾਵ ਸੰਕੋਚ ਕਾ ਹੈ। ਸਮ ਸੁਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਪਵਨ ਨੇ ਅਪਨੀ ਅੰਸੁ ਸੰਕੋਚ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ਤਥਾ ਅਕਾਸ਼ ਤਤ ਸੇ ਵਾਯੂ ੧੦ ਹਿਸੇ ਨਜੂਨ ਨਾਮ ਕਮ ਹੈ ਵਾਯੂ ਸੇ ਦਸ ੧੦ ਹਿਸੇ ਤੇਜਤਤ ਕਮ ਹੈ੩ ਤੇਜ ਸੇ ੧੦ ਹਿਸੇ ਜਲ ਤਤ ਕਮ ਹੈ ੪ ਜਲ ਤਤ ਸੇ ੧੦ ਦਸ ਗੁਣਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਤ ਸੰਕੁਚਿਤ ਹੈ ਐਸੇ ਪਰਮ ਸੰਕੋਚ ਸਭਾਵ ਵਾਲੀ ਜਾਨ ਕੇ ਵਾਯੂ ਨੇ ਸੰਕੋਚ ਆਪਨੀ ਅੰਸ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਦਈਹੈ। ੫ ਇਤਿ ਚਤੁਰਥ ਤਤ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥

ਅਥ ੫ ਤਤ ਵਿਭਾਗ ਕਥਨੰ ॥ ਲੋਭ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਕੇ ਆਕਾਸ ਸਰੀਰ ਮੇ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਕੋ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਪੂਰਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਤੈਸੇ ਲੋਭ ਕੋ ਭੀ ਕੋਈ ਪੂਰਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਸਮ ਅਪੂਰਣ ਦੋਨੋ ਕੇ ਧਰਮ ਤੁਲ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਲੋਭ ਆਕਾਸ ਕੀ ਅੰਸ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਤਥਾ ਕਾਮ ਅੰਸੁ ਆਕਾਸ ਕੀ ਹੈ ਦਈ ਹੈ ਪਵਨ ਕੋ। ਜੈਸੇ ਬੇਗ ਕਰਨਾ ਪਵਨ ਕਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਬੇਗ ਕਰਨਾ ਕਾਮ ਕਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਸੋ ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਆਕਾਸ ਨੇ ਆਪਨੀ ਅੰਸੁ ਪਵਨ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਤੇਜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾ ਜਾਨ ਕੇ ਆਕਾਸ ਨੇ ਆਪਨੀ ਅੰਸੁ ਤੇਜ ਦਈ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਸ੍ਵਭਾਵ ਤੇਜ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਸ੍ਵਭਾਵ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾ ਹੈ । ਸਮ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਆਕਾਸ ਨੇ ਤੇਜ ਕੋ ਦੀਆ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੇ ਮਿਲਾਇ ਦੇਨਾ ਚੂਰਨ ਆਦਿਕਾਂ ਕੌ ਜਲ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਪਰਸ ਪਰ ਮਿਲਾਇ ਦੇਨਾ ਮੋਹ ਕਾ ਭੀ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ । ਮੋਹ ਕਾ ਔ ਜਲ ਕਾ ਸਮਸ੍ਵਭਾਵ ਜਾਨ ਕੇ ਅਕਾਸ ਨੇ ਮੋਹ ਰੂਪ ਅਪਨੀ ਅੰਸੁ ਜਲ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਜੈਸੇ ਜੜ ਸ੍ਵਭਾਤ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੜ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਮਤਸਰ ਕਾ। ਸੋ ਸਮ ਸ੍ਵਾਵ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਜਾਨ ਕੇ ਅਕਾਸ ਨੇ ਮਤਸਰ ਆਪਨੀ ਅੰਸੁ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਦਈ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਇਤਿ ਆਕਾਸ ਤਤ ਪੰਚਮ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ੫ ॥ ਮਤਾਂਤਰ ਸੇ ਸਿਰ ਮੇ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਕਾਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਨਾਹਤ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੋਣੇ ਸੇ। ੧। ਕੰਠ ਮੇ ਜੋ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਆਕਾਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਵਾਯੂ ਕੋ ਮੁਖ ਨਾਸਿਕਾ ਵਿਖੇ ਅਵਕਾਸ ਦੇਤਾ ਹੈ। ੨ ।ਰਿਦੇ ਵਿਖੇ ਜੋ ਆਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਆਕਾਸ ਮੇ ਅਗਿਨ ਸਰਬਦਾ ਉਸਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ। ੩। ਉਦਰ ਮੇ ਜੋ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਕਾਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜਲ ਕੋ ਰਹਣੇ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਦੇਤਾ ਹੈ। ੪। ਕਟਿ ਮੈ ਜੋ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਕਾਸ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗੰਧ ਰੂਪ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਅਵਕਾਸ ਦੇਤਾ ਹੈ। ੫। ਅਥ ਪੰਚ ਭੂਤੂ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਟਨੇ ਕਾ ਯੰਤ੍ਰ ॥

ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਂਟਨੇ ਕਾ ਚਕ੍ਰ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇ
ਸੋ ਇਸ ਚਕ੍ਰ ਸੇ ਦੇਖਕੇ ਸਮਝ ਲੇਵੇ ॥

	ਆਕਾਸ	ਪਵਨ	ਤੇਜ ਅਗਨਿ	ਜਲ	ਪ੍ਰਿਥਵੀ
ਆਕਾਸ	ਲੋਭ	ਪਸਰਣ	ਨਿਦ੍ਰਾ	ਲਾਲਾਂ	ਰੋਮ
ਪਵਨ	ਕਾਮ	ਧਾਵਨ	ਪਜ਼ਾਸ	ਸ੍ਵੇਦ	ਤ੍ਵਚਾ
ਅਗਨਿ	ਕ੍ਰੋਧ	ਉਛਲਨ	ਖੁਧਾ	ਪਿਤ	ਨਾੜੀ
ਜਲ	ਮੋਹ	ਚਲਨ	ਕ੍ਰਾਂਤੀ	ਰੇਤ	ਮਾਂਸ
ਪ੍ਰਿਥਵੀ	ਮਤਸਰ	ਸੰਕੋਚ	ਆਲਸਜ	ਰਕਤ	ਅਸਿਥ

ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯੇ ਸਰੀਰ ਮਿਲੇ ਮਿਲਾਇ ਪੰਚ ਤਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜੜ ਯੇ ਪਾਂਚ ਤਤ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨ ਪੰਚ ਤਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਸਰੀਰ ਭੀ ਜੜ ਹੈ ਤੂੰ ਤੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਵਿਲਖਣ ਚੇਤਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ॥ ਸੰਕਾ। ਭੋ ਭਗਵਨ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰਾ ਯੇ ਦੇਹ ਹੈ। ਜਾਨਨਾ ਧਰਮ ਚੇਤਨ ਕਾ ਹੈ ਜੜਕਾ ਨਹੀ। ਐਸੇ ਹੀ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਸਰਬ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਸਿਧ ਹੈ ਅਹੰ ਸੁਖੀ ਅਹੰ ਦੁਖੀ ਅਹੰ ਕਰਤਾ ਅਹੰ ਭੋਕਤਾ ਯੇ ਸੁਖ ਮੁਝਕੋ ਮੇਰੇ ਪੁਨਯ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ॥ ਇਸ ਸੇ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੀ ਚੇਤਨ ਹੈ॥ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣ ਯੇ ਦੇਹ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਪੰਚ ਭੂਤ ਆਪ ਭੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਤਥਾ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈ। ਔਰ ਨ ਪਰਸਪਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਇਨ ਕਾ ਕਾਰਯ ਭੌਤਕ ਦੇਹ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਅਰ ਭੂਤੋ ਕਾ ਏਕ ੨ ਅੰਸੁ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਜਾਨ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ॥ ਨਾ ਇਨ ਕਾ ਸਮਦਾਯ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਯੇਹ ਦੇਹ ਉਠਤੇ ਬੈਠਤੇ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ॥ ਕਾਹਤੇ ॥ ਜਬ ਨਿਦ੍ਰਾ ਯੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੇਹ ਤਬ ਘਰ ਮੇਂ ਘੁਸਕੇ ਚੋਰ ਭੂਖਣ ਵਸਤ੍ਰ ਧਨਾਦਿਕ ਚੁਰਾਯ ਲੇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਦੇਹ ਤਿਸ ਚੋਰ ਕੋ ਵਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੇਹ ਚੇਤਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਚੌਰ ਕੋ ਕਾਹੇ ਕੋ ਘਰ ਮੇਂ ਘੁਸਨੇ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਜੋ ਦੇਹ ਘਟ ਵਤ ਅਤਯੰਤ ਜੜ ਹੈ॥

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਘਟ ਤੋ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਬਨਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨ ਬਨ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਯੇ ਦੇਹ ਤੋ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨ ਸ੍ਵਲਪ ਜੈਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਦਿਨ ੨ ਬਢਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਘਟਵਤ ਦੇਹ ਹੋਵੇ ਤਾਂ

ਕੈਸੇ ਦਿਨ ੨ ਬਿਖੇ ਵਧਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਬ੍ਰਿਧੀ ਭਵਨ ਰੂਪ ਹਤੂ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਜੋ ਸਰੀਰ ਹੀ ਚੇਤਨ ਹੈ॥ ਉੱਤ੍ਰ–ਸਿਖ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੂਛੇ ਹੂਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਕਿਧੋ ਵਰਧਮਾਨ ਯੇ ਦੇਹ ਚੇਤਨ ਬਨ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਵਧਨੇ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ ਚੇਤਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇਹ ਤੁਮਨੇ ਕਹਾਂ ਦੇਖਾ ਹੈ ਔ ਕਿਸਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਕਹਜਾ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਆਸ਼ੰਕਾ ਸਿਖ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਨਜ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਾਂਤ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਗੋਬਰ ਤ੍ਰਿਣ ਰੂੜੀ ਉਪਰ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਗੇਰਣੇ ਸੇ ਰੂੜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਵਰਧਨੇ ਸੇ ਕਿਧੋ ਚੇਤਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਥਵਾਂ ਕੂਪ ਤੜਾਂਕ ਆਦਿਕ ਖੋਦਨੇ ਸੇ ਕਨਾਰੇ ਉਸ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਫੈਕਣੇ ਕਰਕੇ ਵਰਧਮਾਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕਯਾ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਚੈਤੰਨ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਅਤਜੰਤ ਜੜ ਕੀ ਜੜ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਅਨ ਜਲ ਸਮਰਪਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਦੇਹ ਭੀ ਦਿਨ ੨ ਵਿਖੇ ਵਰਧਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਕਿਧੋ ਵਰ-ਧਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਯੇ ਦੇਹ ਚੇਤਨ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾ। ਕਿੰਤੂ ਦੇਹ ਜੜਕਾ ਜੜ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤੂੰ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਚੇਤਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਦੇਹ ਮੈ ਭੀ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਨ ਅਰਪਨ ਕਰੋ ਤਬ ਦੇਹ ਭੀ ਘਟਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੂੰ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਚੇਤਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ॥ ਅਬ ਦੇਹ ਕਾ ਅਨਿਤਤ੍ਵ ਭੀ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਹ ਜੜ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਨਿਤ ਭੀ ਹੈ ਆਕਾਸ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪਵਨ ਧਾਵਨੇ ਕੋ ਚਾਹਤਾ ਹੈ। ਅਗਨੀ ਦਾਹ ਕੀਆ ਚਾਹਤਾ ਹੈ। ਜਲ ਦ੍ਰਵਣੇ ਕੋ ਚਾਹਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਵਿਸੀਰਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹਤੀ ਹੈ ਵਿਸੀਰਣ ਨਾਮ ਭਿੰਨ ੨ ਕਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਭੂਤ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਮਾਰਗ ਮੇ ਗਵਨ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸਮੁਦਾਈ ਭੂਤੋ ਕਾ ਏਕ ਹੀ ਮਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਤਬ ਦੇਹ ਨਿਤ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਨਿਸਚਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਦੇਹ ਜੈਸੇ ਅਨਿਤ ਹੈ ਤੈਸੈ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ। ਜਬ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਜਨਮ ਕਾ ਸਮਾ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੀਏ ਤਬ ਰਕਤ ਰੇਤ ਕੇ ਪਾਤ੍ਰ ਸੇ ਮਹਾ ਅਸੁਧ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਅਤਜੰਤ ਅਸੁਧ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਯੇ ਦੇਹ ਹੈ ਪੁਨਃ ੧੦ ਦੋਖਾਂ ਵਾਲਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ॥ ਸੰਕਾ॥ ਹੇ ਆਰਤ ਜਨੋ ਕੇ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਦਸ ਦੋਖ ਕੌਨਸੇ ਹੈ ਸੋਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਤਾਇਏ ਜੀ॥

॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸੌਮਜ ਉਨ ਦਸ ਦੋਖੋ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਣ। ਅਸੁਧਜ ੧ ਸੋਚਜ ੨ ਦੂਰ ਰੀਧੀ ਵਾਲਾ ੩ ਇਸਿਤਤ ਮਲ ਸਰੀਰ ਕੀ ਇਸਥਿਤੀ ਮੈਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ ੪ ਖੰਡ ਖੰਡ ਹੈ ਯੇ ਸਰੀਰ ੫ ਦਯਧ ਰੂਪ ਹੈ ੬ ਸਿਥਲ ਹੈ ੭ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰੋ ਕੇ ਰੋਗੋਂ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਜਾ ਹੂਆ ਹੈ ਯੇ ਸਰੀਰ ੭ ਅਧਰੁਵ ਹੈ ਇਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ

ਯੇ। ਦੇਹ ੯ ਮਾਂਸ ਔ ਹਾਡ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਚਰਮ ਸਾਸ ਲਪੇਟਿਆ ਹੂਆ ਹੈ ੧੦ ਇਨ ਦ ਸ ਦੇਖੇ ਵਾਲਾ ਦੇਹ ਕੋ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤੇਰੇ ਸੇ ਸਰੀਰ ਭਿੰਨਹੈ। ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਦੋਖੋਂ ਤੇ ਰਹਤ ਸਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਉਪ-ਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿਖ ਹਿਦੇ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਬੋਲਤਾ ਭਯਾ॥ ਸਿਖ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਮਿਨ ਆਪ ਸਤਜ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮੈਨੇ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈ ਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਿਸਚਯ ਕਰਕੇ। ਪਰੰਤੁ ਇਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਮੁਝ ਕੋ ਕਯਾ ਲਾਭ ਹੂਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਸਾਧੂ੨ ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਤੈਨੇ ਪੂਛਾ ਹੈ। ਸੁਣੋ ਤੁਝਕੋ ਇਸ ਗਯਾਨ ਸੇ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਹੂਆ ਹੈ ਤੂੰ ਯੇ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਜਾਤੀ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਭੀ ਤੇਰੇ ਨ ਹੂਏ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਾਤੀ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਸੂਰਤਿ ਮੂਰਤਿ ਕੁਲ ਕਰਮਾਦਿਕ ਸਰਬ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈ। ਜਾਇਤੇ ੧ ਆਸ੍ਰੇ ਵਰਧ ਤੇ ੨ ੩ ਪਰਿਣਮਤੇ ੪ ਅਪਖੀਯਤੇ ੫ ਵਿਨਸਜਤਿ ੬ ਯੇ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਭੀ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕੇ ਹੀ ਹੈ। ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਕੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਬ ਤੂੰ ਅਸਤੂਲ ਸਰੀਰ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਜਾਤੀ ਕੁਲ ਕੇ ਧਰਮ ਆਚਾਰ ਤਥਾ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਅਗਯਾਕੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤਣਾ ਭੀ ਤੇਰੇ ਵਿਖੇ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਆਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਸੇ ਨਿਕਸ ਗਯਾ ਹੈ। ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ। ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਲੋਹ ਮਯ ਪਿੰਜਰੇ ਕੋ ਫੋੜਕੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਨਿਕਸ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਅਬ ਤੂੰ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਸੇ ਨਿਕਸ ਗਯਾ ਹੈਂ। ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰੇ॥ ਵਰਣਾਸ੍ਰਮਾ ਭਿਮਾਨੇਨ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ਦਾਸੋਭਵੇਨ੍ਨਰਃ॥ ਵਰਣਾਸ੍ਰਮ ਵਿਹੀਨਸ੍ਚ ਵਰਤਤੇ ਸ੍ਰੁਤਿ ਮੂਰਧਨਿ॥ ੧॥ ਇਤਿਸ੍ਰੁਤੇਃ॥

ਟੀ–ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਦੇਹ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੇ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਨਾਮ ਵੇਦ ਕਾ ਦਾਸ ਨਾਮ ਆਗਯਾ ਕਾਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਵੇਦ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ ਕੇ ਸੰਧਯਾ ਗਾਯਤ੍ਰੀ ਪੰਚ ਮਹਾ ਯਗ ਨਿਤ ਕਰਮ ਸ੍ਰਾਧਾਦੀ ਨਮਿਤ ਕਰਮ ਜੋ ਯੇ ਕਰਮ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਨ ਕਰੇ ਤਬ ਯੇ ਜੀਵ ਪਾਪੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਵੇਦ ਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਕਰਮ ਸੁਭ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਤਬ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਭਾਗੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਨਹੀ ਤੋ ਨਰਕ ਕਾ ਭਾਗੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਜਿਸ ਕਾ ਮਨ ਰਹਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਸਿਰ ਪਰ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨਕੀ ਆਗਯਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਯੁਤ ਵੇਦ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਤਿਸ ਕਾ ਆਸਣ ਹੈ। ਅਭਿਪ੍ਰਾਯੇ ਯੇਹ ਹੈ ਕੇ ਵੋ ਪੁਰੁਖ ਵੇਦ ਕੀ ਆਗਯਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਵਰਤਤਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਆਪ ਪਰਮੇਸੁਰ॥ ਇਤਯਾਦੀ॥ ਇਤਿ ਸੂਤਯਰਥਃ॥

ਸ਼ੰਕਾ–ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਪ੍ਰਤਯਖ ਦੇਹੋ ਅਹੰ ਇਸ ਗਯਾਨ ਕੇ ਤਯਾਗ ਕੇ ਪਰੋਖ ਆਤਮਾ ਕੇ ਗਯਾਨ ਪਰ ਕੌਨ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦੋ ਮਾਨੁਖ ਕਿਸੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਕੇ ਸਾਖੀ ਹੋਕੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਮੇਂ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਾਖ ਭਰੇਂ। ਏਕ ਤੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਯੇ ਵਿਵਹਾਰ ਮੈਨੇ ਆਪ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖਾ ਹੈ। ਏਕ ਪੁਰਖ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਯੇ ਇਸ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਹਮ ਨੇ ਕਾਨੋਂ ਸੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਯਾ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖਯਾ ਨਹੀ ਹੈ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਜਿਸ ਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖਯਾ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਬਚਨ ਪਰ ਸਭ ਕੋਈ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰਕੇ ਕਹਯਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਵਚਨ ਪਰ ਸ੍ਰਧਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਸ੍ਰੁਤ ਆਤਮ ਗਯਾਮ ਕਰਕੇ ਪਰੋਖ ਆਤਮਾ ਪਰ ਕੈਸੇ ਸ੍ਰਧਾ ਆਵੇ ਆਤਮਾ ਹਮਸਿ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ॥

ਉਤ੍ਰ–ਧਨਯ ਹੈ ਅਰੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਤੇਰੀ ਬੁਧ ਭੀ ਧਨਯ ਹੈ। ਸੁਣਹੁ ਸਤਯ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਨਿਸਚਾ ਜੈਸਾ ਜਿਸ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਵੋ ਨਿਸਚਾ ਆਪਤ ਪੁਰਖ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਪਰ ਸ੍ਰਧਾ ਹੋਵੇ ਉਸੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਮਾਨਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਕਾ ਨਹੀ ਮਾਨਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੁ ਜੇ ਵੋਹ ਯਥਾਰਥ ਵਕਤਾ ਕਾ ਵਚਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ ਤਬ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੰ–ਯਾਵਦ੍ਦੇਹਾਤਮ ਵਿਗਯਾਨੰ ਬਾਧਯਤੇ ਨ ਪ੍ਰਮਾਣਤਃ॥ ਪ੍ਰਾਮਾਣਯੰ ਕਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਣਾ ਤਾਵਦੇਵੋਪ ਪਦਯਤੇ॥

ਟੀਃ–ਯਾਵਦੇਤਿ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਜਿਗਯਾਸੂ ਨੇ ਵੇਦ ਕੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਯਥਾਰਥ ਵਕਤਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਦੇਹੋਹੰ ਇਸ ਦੇਹ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਬਾਧਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਵੇਦ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਰੂਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਤਥਾ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਕੀ ਭੀ ਆਗਯਾ ਇਸ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜੇ ਅਗਯਾਨੀ ਹੋਕੇ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਵਰਤਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਪਤਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਲੋਕੋ ਮੈ ਇਸ ਕਾ ਅਪਯਸ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਪਾਰ ਲੌਕਿਕ ਸੁਖ ਭੀ ਇਸ ਕੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਇਸ ਪੁਰਖ ਨੇ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਨਿਸਚੈ ਦ੍ਰਿਢ ਕਰ ਲੀਆ ਕੇ ਮੈ ਦੇਹ ਨਹੀ ਹੂੰ ਕਿੰਤੂ ਮੈ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੂੰ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੂੰ। ਤਬ ਇਸ ਕੇ ਸਿਰ ਪੁਰ ਪੁਨਃ ਕਿਸੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਨਹੀ ਰਹਤੀ। ਸੋ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਦ੍ਰਿਢ ਬਿਨਾ ਸਤ ਸੰਗ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਸਤ ਸੰਗ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਮੈ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਨਹੀ ਹੂੰ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਹੂਆ। ਤਬ ਸਰਬ ਕਰਤ੍ਰਿਤ੍ਵ ਕਾ ਅਭਾਵ ਭੀ ਤੇਰੇ

ਵਿਖੇ ਸਿਧ ਹੂਆ॥ ੧੧॥ ਸਿਖਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖਯ ਸੇ ਹਮ ਨੇ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੂੰ। ਜਬ ਮੈ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਜੋ ਮੇਰੇ ਵਿਖੇ ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮ ਭੀ ਨ ਹੁਏ। ਜਬ ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੇਰੇ ਵਿਖੇ ਨ ਹੂਏ ਤਬ ਵਰਨ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੇ ਅਭਾਵ ਪੂਰਬਕ ਕੁਲ ਗੋਤ੍ਰ ਜਾਤਿ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਨਪੁੰਸਕ ਸਥੂਲ ਰਹਸ੍ਵ ਦੀਰਘ ਸਮਯਾਮ ਗੌਰ ਆਦੀ ਨਾਮ ਰੂਪ ਖਡ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈਂ। ਮੁਝਕੋ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਸੇ ਭਿਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੋ ਮੇਰੇ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖਯ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਮੈਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ। ਜੋ ਅਥੂਲ ਦੇਹ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਹੂੰ ਪਰੰਤੂ ਹੇ ਸ੍ਵਮਿਨ ਯਦ੍ਯਪੀ ਮੈ ਅਥੂਲ ਦੇਹ ਨਹੀ ਹੂੰ। ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕੇ ਧਰਮ ਭੀ ਮੇਰੇ ਵਿਖੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਬ ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਕਾ ਮੇਰੇ ਵਿਖੇ ਅਭਾਵ ਹੈ ਤਬ ਸੁਤਰਾਂ ਦੇਹਕੇ ਧਰਮੋ ਕੇ ਸਨਬੰਧੋ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੈ। ਤਥਾਪੀ ਮੈ ਇਸ ਵਖ੍ਯ ਮਾਣ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਜੋ ਮੈਂ ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੂੰ ਮੈ ਖੋਪ ਲਖਤਾ ਨਹੀਂ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੂੰ। ਖ ਨਾਮ ਆਕਾਸ਼ ਕਾ ਹੈ ਉਪ ਨਾਮ ਨਿਕਟ ਕਾ ਹੈ ਲਖ ਨਾਮ ਲਖਾਯਕ ਕਾ ਹੈ। ਜਣਾਣੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਨਾਮ ਲਖਾਯਕ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੈ ਸੋ ਮੈਂ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੂੰ॥ ਕਾਹੇਤੇ॥ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਚੇਤਨ ਨ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਤਥਾਚ ਅਹੰਖਾਦਾਮੀ ਗਛਾਮੀ ਭਾਖਾ ਵਾਚਨ ਵਾਲਯੋਂ ਸੈ ਸਿਹਾਰੀ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋਸਕਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੀਏ ਖਾਦਾਮੀ ਗਛਾਮੀ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਪਦੋਂ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈਂ ਦੀਰਘ ਈਕਾਰ ਅਰਥਾਤ ਬਿਹਾਰੀ ਰਖੀ ਹੈ। ਮੈ ਖਾਤਾ ਹੂੰ ਮੈ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਮੈਂ ਗਵਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ। ਇਤਿ ਜ ਅਹੰ ਪਦ ਕਾ ਵਿਖਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਅਹੰ ਪਦ ਕਾ ਅਸ ਪਦ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਅਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਚੇਤਨਤਾ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੀ ਆਤਮਾ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਮੈ ਹੂੰ। ਕਾਣੋਹੰ ਬਧਰੋਹੰ ਅੰਧੋਹੰ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਅਨੁਭਵ ਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਚੇਤਨ ਹੈ ਸੋ ਇੰਦ੍ਰਯ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਮੈ ਹੂੰ। ਜਬ ਐਸੇ ਸਿਖਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ। ਤਬ ਉਤਰੰ ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਨੇਕ ਹੈਂ ਆਤਮਾ ਏਕ ਹੈ। ਜਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਆਤਮਾ ਹੋਵੈ ਤਬ ਅਨੇਕਤ੍ਵ ਦੋਖ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਏਕ ਮਤ ਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦੇਹ ਕੋ ਮਥਨ ਕਰਡਾਰੈਂ ਗੇ ਕਾਹੇਤੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਹੈਂਗੇ ਹਮ ਪੂਰਬ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਕਹੇਂਗੇ ਹਮ ਪਸਚਮ ਕੋ ਜਾਤੇ

ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੈਸੇ ਏਕ ਸਵਕੋ ਅਨੇਕ ਸ੍ਵਾਨ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਓਰ ਖੈਂਚ ੨ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਭੀ ਦੇਹ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਓਰ ਖੈਂਚ ੨ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰੈਂਗੇ। ਇੰਦ੍ਰਯ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋਂ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਆਤਮਾ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਹੇ ਭਗਵਨ ਕਿਸ ੨ ਭੂਤਕਾ ਕੌਨ ੨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਕਾਰਯਹੈ ਉੱਤ੍ਰ-ਹੇਸਿਖਸੁਣਹੁਵਾਕ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਦੋਨੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਆਕਾਸ ਸੇ ਉਤਪਤ ਭੱਏ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਵਾਕ ਸੇ ਸਬਦ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਸਬਦ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ੧॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤ੍ਵਚਾ ਹਸਤ ਦੋਨੋ ਵਾਯੂ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਠੰਡੇ ਤਤੇ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਤ੍ਵਚਾ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਔ ਸਪਰਸ ਵਾਲੀ ਵਸਤੁ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਹਾਥ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਚਖ੍ਯੁ ਚਰਣ ਦੋਨੋ ਤੇਜ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਰੂਪ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਮਾਰਗ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨੇਤ੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਚਰਨ ਤਹਾਂ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ੩॥ ਰਸਨਾ ਉਪਸ੍ਥ ਦੋਨੋ ਇੰਦ੍ਰਯ ਜਲ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਦੋਨੋ ਇੰਦ੍ਰਯ ਰਸ ਆਨੰਦ ਕਾ ਗ੍ਰਾਹਕ ਹੋਣੇ ਸੇ॥ ੪॥ ਘ੍ਰਾਣ ਪਾਯੂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਪਾਯੂ ਗੰਧ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਘ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗੰਧ ਕਾ ਗ੍ਰਾਹਕ ਹੈ॥ ੫॥ ਮਨ ਪੰਚ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਸਾਧਾਰਣ ਕਾਰਯ ਹੈ। ਪੰਚ ਬ੍ਰਿਤੀ ਆਤਮਿਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਨ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰਯਾਯ ਵਾਚਕ ਹੋਨੇ ਸੇ। ਇਕ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਨ ਕਹ੍ਯਾ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਿਸਚੈ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬੁਧੀ ਕਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਾਚਕ ਪਾਕ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪਾਠ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪਾਠਕ ਏਕ ਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਭੇਦ ਸੇ ਭਿੰਨ ੨ ਕਹੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਣ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਵਾਯੂ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ। ਵਾਯੂ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤ ਜੈਸੇ ਜੜ ਹੈ ਤੈਸੇ ਭੂਤੋਂ ਕੇ ਕਾਰਯ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਦਿਕ ਭੀ ਜੜ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯਾਂ ਕੋ ਸਭੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ। ਸੋ ਜਾਨਨਾ ਧਰਮ ਚੇਤਨ ਕਾ ਹੈ ਜੜੋ ਕਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਇਨ ਕੋ ਆਪ ਕੈਸੇ ਜੜ ਬੋਲਤੇ ਹੋ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਾਧੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਨਾ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਨ ਪਰ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਨਾ ਬਿਨਾ ਸਬਦ ਰੂਪ ਆਦਿਕਾਂ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਉਭਯ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਜੜ ਹੈਂ। ਕਿੰਤੂ ਸਬਦ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਯ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਔ ਨੇਤ੍ਰ ਨੀਲ ਪੀਤ ਸ੍ਵੇਤਾਦੀ ਰੂਪ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਭੀ ਸਬਦ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਰੂਪ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ

ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਸੇ ਪੂਛੇ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਤੇਰੇ ਨੇਤ੍ਰ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਨੀਲ ਪੀਤਾਦਿਕ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਵੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਮੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ। ਕਰਣੋ ਸੇ ਸਬਦ ਸੁਨਤਾ ਹੂੰ। ਤਥਾ ਜਾਨਤਾ ਭੀ ਮੈਂ ਹੀ ਹੂੰ। ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਨੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਮ ਨੀਲ ਪੀਤਵਾਦਿ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ। ਨਾ ਕਬੀ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੋਂ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮ ਸਬਦ ਕੋ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ। ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕਾਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਰੂਪਵਾਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਉਪਲਬਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਰਕੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਭੀ ਉਪਲਬਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦਰਬੀ ਰਸੋ ਮੈਂ ਫਿਰਤੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਦਰਬੀ ਕੋ ਰਸੋ ਕਾ ਗਯਾਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤ ਦਰਬੀ ਕੋ ਅਤਯੰਤ ਜੜ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤੈਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਭੀ ਅਤਯੰਤ ਜੜ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਨ ਕੋ ਵਿਖਯੋਂ ਕਾ ਗਯਾਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਦਰਬੀ ਨਾਮ ਕੜਛੀ ਕਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਤਯੰਤ ਜੜ ਦਰਬੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਔ ਤੂੰ ਮਹਾ ਚੇਤਨ ਪੁਰਖ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤੂੰ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਨਹੀ ਹੈ॥

ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਜੜ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਜੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਹੋਵੈਂ ਤਬ ਦੇਹ ਕੀ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੁਠਾਰਾਦਿਕ ਜੜੋਂ ਕੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਜੀਵਤ ਪੁਰਖ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਦੇਹ ਕੀ ਔ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਸੰਵਾਦ ਸੇ ਭੀ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਚੇਤਨ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਚੇਤਨ ਮੈ ਹੂੰ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੌਮਯ ਜੈਸੇ ਇੰਦ੍ਰਯ ਅਤਯੰਤ ਜੜ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਅਤਯੰਤ ਜੜ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤੂ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਜੋ ਚੇਸ੍ਟਾ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਚੇਤਨ ਕਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜੜੋ ਕੇ ਨਿਮਤ ਕਰਕੇ ਭੀ ਜੜੋਂ ਕੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਬ ਵਾਯੂ ਚਲਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਛਪਰ ਆਦਿਕ ਕੁਟੀਆ ਕੋ ਉਡਾਇ ਕੇ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਫੈਕ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਸਰਬ ਬ੍ਰਿਖੋਂ ਕੀ ਸਾਖਾ ਕੋ ਚਲਾਵਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਖਾਲੀ ਘਟ ਜੋ ਬਾਹਰ ਪੜਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵਾਯੂ ਉਸ ਮੇਂ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਨਿਕਸਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਭਕ ਭਕ ਸਬਦ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਜਲ ਮੈ ਜਬ ਖਾਲੀ ਘਟ ਡੂਬਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਭੀ ਬਘ ਬਘ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਜਹਾਂ ਪਸੂਆਂ ਕੇ ਸਿਰ ਆਦਿਕ ਅਸਥੀ ਸੁਖੀ ਹੂਈ ਪੜੀਆਂ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਤਿਨੋ ਮੈ ਭੀ ਜਬ ਪਵਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਨਿਕਸਤਾ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਬੰਸਰੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੁਸਕ ਬਾਂਸੋ ਕਾ ਭੀ ਪਵਨ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਔਰ ਅਸਥਲੋ ਮੈ ਭੀ ਜੜੋਂ ਕੇ

ਨਿਮਿਤ ਕਰਕੇ ਜੜੋਂ ਕੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਚੇਸ੍ਟਾਤ੍ਰ ਨਿਮਿਤ ਚੇਤਨ ਕਾ ਲਖਾਇਕ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਕਜ਼ਾ ਹੈ। ਸਤਾ ਰੂਪ ਨਿਮਿਤ ਚੇਤਨਤਾ ਕਾ ਲਖਾਯਕ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਰਿਗ ਵੇਦੀਐਤਰੇਯੋਪ ਨਿਖਦ ਮੇ ਚੇਤਨਤਾ ਕਾ ਲਖਾਯਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਅਧਜ਼ਾਯ ੪ ਖੰਡ ੩ ਮੈ ਸੋ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ। ਜਬ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਹੂਈ ਹੈ। ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਸੂਖਮ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਅਸਤੂਲ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਸਮੇ। ਜਬ ਸਰਬ ਵੈਰਾਟ ਕੀ ਰਚਨਾ ਹੋਗਈ ਔ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋ ਮੇਂ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਤੇ ਭੀ ਭਏ ਤਬ ਭੀ ਵੈਰਾਟ ਕਾ ਸਰੀਰ ਨ ਉਠਤਾ ਭਯਾ। ਤਬ ਸਰਬ ਕਾ ਨਿਯੰਤਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਈਸ੍ਵਰ ਜੀ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਸੋ ਵਿਚਾਰ ਕਾ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਛਕ ਈਹਾਂ ਭੀ ਦਿਖ-ਵਤੇ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ॥

ਸਈਖਜ਼ਤ ਕਥੰ ਨ੍ਵਿਦੰ ਮੱਦ੍ਰਿਤੇ ਸਜ਼ਾਦਿਤਿ ਸ ਈਖਜ਼ਤ ਕਤਰੇਣ ਪ੍ਰਪਦਜ਼ਾ ਇਤਿ॥ ਸਈਖਜ਼ਤ ਯਦਿ ਵਾਚਾ ਭਿਵਜ਼ਾ ਹ੍ਰਿਤੰ ਯਦਿ ਪ੍ਰਾਣੇ ਨਾਭਿ ਪ੍ਰਾਣਿਤੰ ਯਦਿ ਚਖਜ਼ੁਖਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੰ ਯਦਿ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰੇਣ ਸ਼੍ਰੁਤੰ ਯਦਿ ਤ੍ਵਚਾ ਸਪ੍ਰਿਸ਼੍ਟੰ ਯਦਿ ਮਨਸਾ ਧਜ਼ਾਤੰ ਯਦਜ਼ਪਾਨੇ ਨਾਭਜ਼ ਪਾਨਿਤੰ ਯਦਿ ਸ਼ਿਸ਼੍ਨੇਨ ਵਿਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਸਪਜ਼ਕੋਹਮਿਤਿ॥ ੧੧॥

ਸਏਤ ਮੇਵ ਸੀਮਾਨੰ ਵਿਦਾਰਯਜ਼ੈਤ ਯਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਦਜ਼ਤ॥ ਸੈਖਾ ਵਿਦ੍ਰਿਤਿਰ ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਸ੍ਤੁ ਦੇਤਨ੍ਨਾਦਨੰ ਤਸਜ਼ਤ੍ਰਯ ਆਵਸਥਾਸ ਤ੍ਰਯਃ ਸ੍ਵਪ੍ਨਾ ਅਯਮਾਸਥੋ ਅਯਮਾਵਸਥੋ ਅਮਾਵਸਥ ਇਤਿ॥ ੧੨॥

ਟੀ—ਜੋ ਯੇ ਮੂਲ ਵੇਦ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਮੇਂ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ ਸੇਤਿ। ਸੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਈਖਤ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਕਥਮਿਤਿ ਨੁ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕਾ ਹੈ ਰਿਤੰ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਾ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਨਿਸਚਿਤ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਕੈਸੇ ਉਠੇ। ਮੇਰੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਉਠਾਵਨੇ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਮੈ ਹੀ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਜੀਵ ਇਸ ਨਾਮ ਔ ਰੂਪ ਕਲਪਿਤ ਕਾ ਅਧਿਸ੍ਟਾਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੂੰ। ਸੋ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਨ ਸਰਬ੍ਬਜ਼ਾਪੀ ਸਰਬਗਤ ਭਗਵੰਤ ਸਰਬ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾਭਯਾ। ਅਬ ਮੈ ਇਸਸਰੀਰ ਮੈ ਕੌਨ ਸੇ ਮਾਰਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੂੰ। ਯੇ ਚਤੁਰ ਦਸ ਸੂਰਯਾਦੀ ਦੇਵਤਾਸਰਬ ਮੇਰੇ ਭ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਭਰਿਤ ਨਾਮ ਨੌਕਰ ਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਜਿਸ ਭ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਜਿਸ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤਿਸ ਤਿਸ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਰਖੁ ਸੂਰਯ ਦ੍ਵਾਰ ਹੈ ਕਰਣ ਦਿਗਪਾਲ ਕਾ ਦ੍ਵਾਰ ਹੈ ਰਸਨਾ ਵਰਣ ਦੇਵਤਾ

ਕਾ ਦ੍ਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਯੇ ਸਰਬ ਦ੍ਵਾਰੇ ਮੇਰੇ ਨੌਕਰੋ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ ਵ੍ਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਵਾਕਯ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰਗਾ ਤਬ ਵਾਕ ਹੀਕਾਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਹੋਗੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰਗਾ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਗਾਂ ਅਰਥਾਤ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰ ਕਹੇ ਗੋ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਜੀਵਵਾਨੇ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮੈ ਹੀ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਨਿਰਬਾਹਕ ਆਤਮਾਂ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਮਰ ਜਾਵੇ ਗਾ ਜੋ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਬ ਕਰਣ ਅਭਿਮਾਨ ਦੇਵਤਾ ਹੀ ਆਤਮ ਰੂਪ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਹੋਗਾ ਜੋ ਦ੍ਵਚਾ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੇ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਬ ਤ੍ਵਚਾ ਅਭਿ-ਮਾਨੀ ਦੇਵਤਾ ਹੀ ਕਹੇ ਗਾ ਮੈ ਹੀ ਰਾਜਾ ਹੂੰ ਜੋ ਚਖੂ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਬ ਨੇਤ੍ਰ ਅਭਿਮਾਨੀ ਦੇਵਤਾ ਹੀ ਆਤਮ ਪਣੇ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਕਹੇ ਗਾ ਮੈਂ ਹੀ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਕਾ ਰਾਜਾ ਹੂੰ ਮੁਝ ਕੋ ਹੀ ਸਾਰੇ ਇੰਦਰ ਯ ਬਲੀ ਦਾਨ ਦੇਹੁ ਬਲੀ-ਦਾਨ ਨਾਮ ਭੇਟਾ ਕਾ ਹੈ ਨਜਰ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਮੈ ਮਨ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਹੂ ਤਬ ਧਜਾਤੰ ਯੇ ਨਾਮ ਹੋਗਾ ਧਜ਼ਾਤੰ ਨਾਮ ਧਜ਼ਾਨ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਧਜ਼ਾਨ ਮਨ ਕਾ ਕਰਮ ਹੈ ਤਬ ਮਨ ਕਹੇ ਗਾ ਮੇ ਹੀ ਆਤਮਾਂ ਹੂੰ ਮੇਰੀ ਹੀ ਸਾਰੇ ਪੂਜਾ ਕਰੋ ਜੋ ਹਮ ਅਪਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਪਾਨਿਤੰ ਯੇਨਾਮ ਹੋਗਾ ਹਮਾਰਾ।ਸੋਅਪਾਨਿਤੰ ਨਾਮ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੋ ਜੋ ਅੰਤ੍ਰ ਨਿਗਲਨਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਸੋ ਨਿਗਲਨ ਰੂਪ ਬਜ਼ਾਪਾਰ ਯੇ ਅਪਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਹਮ ਅਪਾਨ ਕਾ ਕਰਮ ਕਹਾਵੈ ਗੇ। ਜੋ ਹਮ ਸਿਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਰਿਸ੍ਰੂ ਹੋਗਾ ਵਿਸ੍ਰਿਸ੍ਰੂ ਨਾਮ ਤਜ਼ਾਗ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਤਜ਼ਾਗ ਲਿੰਗ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕਾ ਕਰਮ ਹੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਿਸ ਇੰਦਰਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੋਂਗਾ ਤਿਸ ਕਾ ਕਰਮ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਹੋਗਾ। ਅਬ ਮੈ ਕਵਨ ਹੂਆ। ਈਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਯੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ। ਜਬ ਹਮ ਕਿਸੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੇ ਦੁਵਾਰੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪਰਵੇਸ ਕਰੈਂਗੇ ਤਬ ਏਕ ਤੋ ਯੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਦੇਵਤਾ ਹਮਾਰੇ ਕਿੰਕਰ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਜਿਸ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰਵੇਸ ਕਰੋਂਗਾ ਤਿਸੀ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕੇ ਕਰਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੁਨਾ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਭੀ ਕੋਈ ਨ ਲੇਵੇਗਾ। ਤਾਂਤੇ ਮੈ ਅਬ ਇਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਸਰਬ ਦ੍ਵਾਰਿਉਂ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਕਿਸੀ ਔਰ ਹੀ ਮਾਰਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰ। ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੀ ਤਲੀਆਂ ਕਾ ਕੋਈ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਰਸਤੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰ। ਪੁਨਾ ਵਿਚਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ

ਕਰਤੇ ਭਏ ਮੈ ਸਰਬ ਕਾ ਅਧਿਪਤਿ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋਕੇ ਅਧੋਮਾਰਗ ਕਰਕੇ ਕਿਧੋਂ
ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰ ਅਧੋ ਨਾਮ ਨੀਚੇ ਕਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਿਸੀ ਉਤਮ ਮਾਰਗ
ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੂੰ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਿਰ
ਕੀ ਸੀਮਾਂ ਕੋ ਫੋੜ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ। ਪ੍ਰਥਮ ਚਰਣੋਂ ਕੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਦੁਵਾਰੇ
ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਬ ਭੀ ਜਿਸ ਕੇ ਸਿਰ ਮੇਂ ਦਰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ
ਚਰਣੋ ਕੀ ਤਲੀਆਂ ਕੋ ਘ੍ਰਿਤਾਦਿਕ ਮਲਨੇ ਸੇ ਆਰਾਮ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਇਸ ਮੇ ਕੌਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਸਿਰ ਕੀ ਸੀਮਾਂ ਕੋ ਫੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਨ ਮੇ

ਉਤ੍ਰ—ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜਬ ਬਾਲਕ ਜਨਮਤਾ ਹੈ ਤਬ
ਬਾਲਕ ਕੇ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕੀ ਹਡੀ ਫਟੀ ਹੂਈ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਏਹੀ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ।
ਪੀਛੇ ਕਿਤਨਾ ਕਾਲ ਜਾਇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੈਖੇਤਿ ਇਸੀ ਜਿਸ ਸੀਮਾ ਕੇ
ਵਿਦਾਰਣ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਯੇ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਆ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਵੇਦ
ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਇਸ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕਾ ਵਿਦ੍ਰਿਤਿਰ ਨਾਮ ਰਾਖਾ ਹੈ। ਵਿਦਾਰਣ ਨਾਮ
ਫੋੜਨ ਕਾ ਹੈ। ਤਦੇਤਨ੍ਨਾਦਨੰ ॥ ਇਤਿ ॥ ਇਸ ਦਸਮ ਦੁਵਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਨਾਦਨ ਭੀ
ਹੈ। ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਨਾਹਤ ਨਾਦ ਹੋਵੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਨਾਦਨੰ।
ਜੋ ਜੀਵ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤਾਵਤ ਵੈਰਾਟ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਹੈ। ਤਿਸ
ਜੀਵ ਕੀਆਂ ਤੀਨ ਅਵਸਥਾ ਹੋਤਯਾਂ ਭਯਾਂ॥ ਜਾਗ੍ਰਤ ੧ ਸ੍ਵਪਨ ੨ ਸੁਖੋਪਤਿ ॥ ੩ ॥
ਤ੍ਰਯੇਤਿ ਸੋ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਵੇਦ ਮਹਾਰਾਜ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਵਪਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ
ਮਿਥਯਾ ਹੋਣੇਸੇ। ਕਾਹੇਤੇ ਰਜੂ ਸਰਪਵਤ ਸੁਕਤੀ ਰਜਤਵਤ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਤੀ
ਭਾਸਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਥਾ ਪਰਸ ਪਰ ਬਯਭਿਚਾਰੀ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਜੋ ਸਤਯ ਰੂਪ
ਹੋਕੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਪੁਨਃ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਅਸਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਓਹੀ ਵਸਤੂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ
ਸੋ ਕਹਯੇ ਬਯਭਿਚਾਰੀ। ਸੋ ਐਸਯਾਂ ਯੇ ਜਾਗ੍ਰਤਾਦੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਕਾਲ
ਮੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕਾਲ ਮੇ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਾਵ
ਹੋਤਾ ਹੈ। ਔ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਸਤਯ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ
ਜਾਗ੍ਰਤ ਔ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ
ਸਤਯ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸੁਖੁਪਤਿ ਅਵਸਥਾ ਹੋਤੀ ਹੈ।
ਤਬ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸੁਖੁਪਤੀ
ਅਵਸਤਾ ਹੀ ਸਤਯ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸਤੀ ਹੈ॥ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਅਸਤਯ

ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਅਪਨੀ ਉਤਪਤੀ ਇਸਿਤ੍ਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸਤਜ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸੇ ਅਨਕਾਲਮੈਅਸਤਰੂਪਹੋਕੇ ਭਾਸੇ ਸਸੇ ਸ੍ਰਿੰਘ ਵਤ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਬਜਭਿਚਾਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸਤਜ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸਣਾ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਸਤਜ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਭਾਸਣਾ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਬਜਭਿਚਾਰ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨਃ- ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵੈਰਾਟ ਕਾ ਸਰੀਰ ਰਚਕੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਿਧੋ ਪ੍ਰਛਿਨ ਹੈ ਕੇ ਸਰਬ ਬਜਾਪਕ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਥਮਃ ਵਿਕਲਪ ਜੋ ਪ੍ਰਛਿਨਹੈ ਤਬ ਸਰਬ ਬਜਾਪਕ ਭੂਮਾ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਹੈ ਯੇ ਆਪ ਕਾ ਸਿਧਾਂਤ ਗਯਾ ਦੂਸਰਾ ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕੇ ਤੁਲ ਅਲਪ ਸਕਤੀ ਵਾਲਾ ਹੂਆ ਤੀਸਰਾਪ੍ਰਵੇਸ ਭੀ ਪ੍ਰਛਿਨ ਕਾ ਹੀ ਹੋਤਾਹੈ।। ਚਤੁਰਥ ਜੋ ਪ੍ਰਛਿਨ ਹੋਤਾਹੈ ਸੋ ਸਾਵੈਵ ਹੋਤਾਹੈ ਤਥਾ ਕਾਰਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਸੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਭੀ ਹੋਤਾਹੈ ਪੁਨਃ ਜੜ ਭੀ ਜਰੂਰ ਹੋਤਾਹੈ ਪੁਨਃ ਸੋ ਕਾਰਯ ਉਤਪਤਜਾਦੀ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰਵਾਨਭੀਅਵਸ਼ਜਹੋਗਾ ।।ਜੋਉਤਪਤਜਾਦੀ ਖਟਭਾਵਵਿਕਾਰ-ਵਾਨ ਹੂਆਤਬ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮਭੀ ਨਹੀਂਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮਉਤਪਤਜਾਦੀ ਖਟ ਭਾਵਵਿਕਾਰੋ ਸੇ ਰਤਹ ਹੈ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਹੈ ਨਿਰੀਹ ਹੈ ਸੰਗ ਦੋਖ.ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਛਿਨ ਪਦਾਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੰਗ ਦੋਖ ਸਹਤ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸਦਾ ਅਸੰਗ ਹੈਐਸੇ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ॥ ੧ ਦੁਤੀਯ ਵਿਕਲਪ॥ ਜੇ ਕਹੋ ਸਬਰ ਬਜਾਪਕ ਹੈ ਪਰਿ ਪੂਰਣ ਹੈ। ਤੋ ਸਰਬ ਬਜਾਪਕ ਕਾ ਕਿਸੀ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਬਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਆਗੇ ਤਹਾ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬਨਤਾ ਹੈ। ਵਿਭੂ ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਯਾ ਹੋਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਬਿਣਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਹਨਾ ਬਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਬ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਵਿਭੂ ਕਹਤੇ ਹੋ ਅਕ੍ਰੈ ਕਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਯੇ ਪਖ ਤੁਮਾਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਾਲਾ ਗਯਾ। ਜੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਮਾਨੋਗੇ ਤਬ ਸਰਬ ਬਜਾਪਕਤਾ ਵਾਲਾ ਪਖ ਤੁਮਾਰਾ ਗਯਾ। ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਗੁਰੋ ਉਭਯ ਪਖ ਪਾਤੀ ਮੇਰੇ ਸੰਸੇ ਕੋ ਆਪ ਹੀ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ। ਉੱਤ੍ਰ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਤੇਰੇ ਵਿਕਲਪ ਤਬ ਬਨਤੇ ਹੈ ਜਬ ਹਮ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵਾਸਤਵ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਹੇ ਹਮ ਤੋ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਹਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਬ ਵਿਕਲਪ ਕੈਸੇ ਬਨ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਹਮਤੋਂ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਹਸ੍ਰ ਘਟ ਮੇਂ ਜਲ ਭਰਦੇਵਹੁ ਤਬ ਸਹਸ੍ਰ ਹੀ ਘਟੋ ਮੈਂ ਸੂਰਯ ਅਥਵਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਦਿਖਾਈਦੇਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਹਾ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਜਿਸ੨ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈ ਪੜਤਾ ਹੈ ਵੋ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸਹਤ ਸਰਬ ਸਰੀਰੋ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ

ਜਿਸ ਘਟ ਮੇ ਜਲ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਿਸ ਘਟ ਮੈ ਸੂਰਯ ਕੀ ਛਾਯਾ ਨਹੀ ਪੜਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਿਸਮੇ ਚੇਤਨ ਕੀ ਛਾਯਾ ਨਹੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮਰਗਯਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਚੇਤਨ ਕੀ ਛਾਯਾ ਸਾਥ ਮਿਲਯਾ ਹੂਆ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੀ ਗਵਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੀਛੇ ਜੋ ਕਲਬੂਤ ਰਹ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮੁਰਦਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਅਸ੍ਰੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰੇਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਮੁਰਦੇ ਮੈ ਭੀ ਚੇਤਨ ਬਯਾਪਕ ਹੈ ਪਾਂਚੋ ਤਤ ਭੀ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਕਾਰਯੋ ਮੈ ਬਯਾਪਕ ਹੈਂ। ਵੋ ਕੌਨ ਵਸਤੂ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਵਿਯੁਕਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰੀਰ ਸਵ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸਵ ਨਾਮ ਮੁਰਦੇ ਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਸਤੂ ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਕਰਕੇ ਜੀਵਤ ਪੁਰਖ ਕਹਤੇ ਹੈ ਐਸੀ ਆਸੰਕਾ ਹੁਏ ਹੁਏ ਹੇ ਸਿਖ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਣ ਪੰਚ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪੰਚ ਗਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਯ ਮਨ ਬੁਧੀ ੧੭ ਸਪਤ ਦਸ ਤਤ ਕਾ ਸਰੀਰ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਉਤ-ਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ। ਸੋ ਸਫਟਕ ਮਣੀ ਵਤ ਅਤਿ ਸੁਧ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਮੈ ਮਹਾ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਪੜ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਸਰਬ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਵ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਤਿਸੀ ਸੂਖ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸਹਤ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਇਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕੋ ਜੀਵਤ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸਹਤ ਸਪਤ ਦਸ ਤਤ ਕਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਹੀ ਜੀਵਤ ਵਿਵਹਾਰ ਸੁਖ ਦੁਖ ਰੂਪ ਰਸ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਵਿਸੇਸ ਗਯਾਨ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਅੰਤਹਕਰਣ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸਹਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਗਯਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਘਟ ਮੈ ਜਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਸੂਰਯ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪੜਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਘਟ ਮੈ ਜਲ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਿਸ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਨਹੀ ਭੀ ਪੜਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਘਟ ਕੇ ਫੂਟਨੇ ਸੇ ਅਥਵਾ ਘੜੇ ਮੇ ਸੇ ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਲੇਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸੂਰਯ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਘਟ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣੇ ਸੇ ਨਾ ਤੋ ਸੂਰਯ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਹੂਏ ਨਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਘਟ ਕੇ ਫੂਟੇ ਹੋਯਾਂ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਬਿੰਬ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੂਛਮ ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਭੀ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਇ ਮਿਲੇ ਗਾ ਮਹਾ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕੇ ਮਿਲ ਜਾਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਆਪ ਮੁਕਤ ਬਤਾਵਤੇ ਹੋ ਸਰੀਰ ਮਾਤਰ ਸਰਬ ਕਾ ਅਵਸਯ ਨਸ਼ਟ ਹੋਬੇ ਕਰੇ ਗਾ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ॥ ਜੋ ਉਪਜਿਓ ਸੋ ਬਿਨਸ ਹੈ ਪਰੋਂ ਆਜ

ਕ ਕਾਲ ॥ ਤਥਾਚ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ॥ ਜਾ ਤਸਯਹਿ ਧ੍ਰੁਵੋ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਧ੍ਰੁਵੰਜਨਮ ਮ੍ਰਿਤਸਯਚ ਇਤਯਾਦਿ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਔ ਸ੍ਰੀ ਭਗੋਵਾਨ ਕੇ ਵੈਚਨ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਅਰ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਭੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ ਸਰਬ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਭੂਤ ਕਾਲ ਮੈ ਤੋ ਅਨੰਤ ਹੀ ਸਰੀਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਜਿਸ ਜਿਸ ਕਾ ਸਰੀਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋਹੀ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯੇ ਚਾਰ ਵਾਕ ਕਾ ਸਿੱਧਾਂਤ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਚਾਰ ਵਾਕ ਕਾ ਮਤ ਆਪ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਰੇ ਗਾ ਤਥਾਚ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਸੇ ਜੀਵ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇਭੀ ਆਪ ਕਾ ਕਥਨ ਨਿਸਫਲ ਹੂਆ ਪੁਨਾ ਗਯਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਮੁਕਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਪ੍ਰਯਤਨ ਭੀ ਨਿਸਫਲ ਹੂਆ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟਨੇ ਮਾਤਰ ਸੇ ਸੁਲਭ ਮੁਕਤ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਹੋਜਾਇ ਗੀ ਤਬ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੀਏ ਕਾਹੇ ਕੋ ਪ੍ਰਯਾਸ ਕਰਨਾ ਐਸੀ ਸੰਕਾ ਸਿਖ ਕੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰਣ ਅਰਥ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਲ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਜਲ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਬਿੰਬ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ। ਓਹੀ ਜਲ ਏਕ ਘਟ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਘਟ ਮੈ ਭਰ ਦੇਵਹੁ ਤਬ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਦੂਸਰੇ ਘਟ ਮੈ ਜਾਇ ਪਰੇਗਾ ਪੂਰਬ ਘਟ ਕੋ ਜਲ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਨੇ ਸੇ ਤਿਸ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸੂਰਯ ਕਾ ਨਹੀ ਪਰੇਗਾ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੇ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਨਿਕਸ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇਹ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਭੀ ਤਿਸ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਦੂਸਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੈਸੇ ਘਟ ਕੇ ਨਾਸ ਹੋਯਾਂ ਜਲ ਔ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕਾ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਹੋਯਾਂ ਭੀ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਕਾ ਔ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕਾ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਅਗਨੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਜਲ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਭੀ ਅਪਨੇ ਬਿੰਬ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ । ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪੀ ਉਪਾਧੀ ਕਾ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਨਾਸ ਹੋਯਾਂ ਪੀਛੇ ਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਭੀ ਮਹਾ ਚੇਤ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲੇਗਾ ॥

ਸੰਕਾ—ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜਲ ਭੀ ਅਸਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਸੂਰਯ ਭੀ ਅਸ਼ਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਅਸਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਅਸਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰਤਾ ਹੈ । ਚੇਤਨ ਭੀ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਭੀ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਰੂਪ ਵਾਨ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਹੀ ਰੂਪਵਾਨ ਪਦਾਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪੜਤਾ ਹੈ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ । ਅਰੂਪ ਵਾਲੇ

ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਕਹੂੰ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਦੇਖਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਔ ਵਾਯੂ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਇਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਜਲਾਦਿਕੋਂ ਮੈਂ ਨਹੀ ਪਰਤਾ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਰੁ ਉਵਾਚ । ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਤੂੰ ਕਹਤਾਹੈ ਕੇ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਨਹੀ ਪੜਤਾ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਮੈ ਸੋ ਯੇ ਤੇਰਾ ਕਹਨਾ ਹੀ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰਤਾ ਹੈ । ਕਹਾਂ ਦੇਖਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ਪ੍ਰਥਮ ਜਲ ਕੇ ਆਸ੍ਯ ਮੈ ਘਟਾਦਿਕੋਂ ਮੈ ਜਹਾਂ ਛੋਟਾ ੨ ਭੀ ਜਲ ਹੋਵੇ ਤਹਾਂ ਆਕਾਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਬੜਾ ਗੰਭੀਰ ਜਲ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਭਾਸਤਾ ਹੈ

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੋ ਅਰੂਪੀ ਪਦਾਰਥ ਆਕਾਸ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵਾਯੂ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਜਲ ਮੈ ਪੜਨਾ ਚਾਹੀਏ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਵਾਯੂ ਜਲ ਸਹਤ ਆਕਾਸ ਕਾ ਬਿੰਬ ਆਦਰਸ ਸੇ ਅਦਰਸ ਨਾਮ ਸੀਸੇ ਕਾ ਹੈ ਬਾਹਰ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵਾਯੂ ਸਹਤ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਲ ਮੈ ਭੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦ੍ਯਪੀ ਆਕਾਸ ਅਰੂਪ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਜਲ ਤੇ ਅਸਥੂਲ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਜਿਸ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਓਰ ਅੰਤਹਕਰਣ ਭੀ ਅਰੂਪ ਹੈ ਅਰ ਚੇਤਨ ਭੀ ਅਰੂਪ ਹੈ। ਨਿਰਾਵਯਵ ਕਾ ਨਿਰਾਵਯਵ ਮੈ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰਤਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਸਬਦ ਭੀ ਨਿਰਾਵਯਵ ਹੈ ਅੰਤਹਕਰਣ ਭੀ ਨਿਰਾਵਯਵ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਬਦ ਅਪ ਸਬਦ ਕਹੇ ਤਬ ਉਸ ਅਰੂਪੀ ਸਬਦ ਕਾ ਭੀ ਅਰੂਪੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਥਾ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕਾ ਤਪ ਜਪ ਸੰਜਮ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮ ਅਹੰਗ੍ਰਹ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕਾ ਬਿਨਾ ਬੋਲੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਉਸ ਕੇ ਮਨ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਜਾਨ ਲੇਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਿਰਵਯਵ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਨਿਰਵਯਵ ਅਰੂਪੀ ਚੇਤਨ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰ ਜਾਤਾ ਹੈ॥

ਇਤਿ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਵਾਦਃ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਕਹਾ ਆਯਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਸਮ ਜੜ ਹੈ ਪਵਨ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ਸੁਪਨੇ ਤਥਾ ਘੋਰ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਮੈ ਸ੍ਵਾਸ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਆਵਤਾ ਜਾਤਾ ਭੀ ਹੈ। ਚੋਰ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਭੂਖਣ ਉਤਾਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਸਾਥ ਹੀ ਸੈਨ ਕਰੀ ਹੂਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਭੀ ਭੂਖਣ ਉਤਾਰ ਲੇਤਾ ਹੈ । ਤਥਾ ਘਰ ਕੇ ਬਰਤਨ ਬਸਤ੍ਰ ਸ੍ਵਰਣ ਚਾਂਦੀ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਉਠਾਇ ਕੇ ਲੇ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣ ਜੇ ਚੇਤਨ ਹੋਵੇਂ ਤੋ ਉਸ ਕੋ ਰੋਕ

ਦੇਵੇ। ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੀ ਵਸਤੂ ਕਾਹੇ ਕੋ ਲੇਜਾਤਾ ਹੈ। ਚੋਰ ਕੋ ਰੋਕਤਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਜੜ ਹੈ ਚੋਰ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਨਾ ਆਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਜਾਣਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਭੀ ਜੜ ਹੋਣੇ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖਜ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਣ ਨਹੀ ਹੈ ਤੂੰ ਚੇਤਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ–ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਯਦਜਪੀ ਪ੍ਰਾਣ _ਖਪਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਚੋਰ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੇ ਤਥਾਪੀ ਜਾਗ ਕੇ ਪੁਨਃ ਜਾਨ ਲੇਤਾ ਹੈ ਇਤਿ ਚੇਤ ਨਾ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਤੁਮ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਚੇਤਨ ਕਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣ ਤੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖਪਤੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਮੈਸਰਬਦਾਕਾਲਗਵਨਕਰਤਾਹੀਰਹਤਾਹੈ। ਜੇਪ੍ਰਾਣਚੇਤਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਜਿਸਕਾਲਮੈ ਕੋਈ ਇਸ ਕੀ ਵਸਤੂ ਉਠਾਵਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਉਸੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਉਸ ਕੋ ਰੋਕ ਦੇਵੇ ਨਹੀ ਰੋਕਤਾ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਜੜ ਹੈ। ਵੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਸੰਬਾਦ ਬੇਦ ਮੈ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਇਦ੍ਰਿਉਂ ਕੇ ਦੇਵਤਉ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਸੰਵਾਦ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਣ ਨਹੀਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਲੋਸ਼ਟ ਕਾਸਟਵਤ ਅਤਜੰਤ ਜੜਹੈ ਤੂੰ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਚੇਸਟਾ ਸ੍ਵੰਤੰਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਚੇਸਟਾ ਹੈ ਕਥੰ ਇਥੰ ਐਸੇ ਹੈ ਜਬ ਜਾਗਰਤ ਮੈ ਸਿਥਤੀ ਕੀ ਚੇਸਟਾ ਕਾ ਕਰਾਵਨੇ ਵਾਲਾ ਕਰਮ ਉਦਭੂਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਦਬੁਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਾਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਚੇਸਟਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਕਰਮ ਭੋਗ ਦੇ ਚੁਕਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸੁਖਾਦੀ ਭੋਗ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਉਦਬੁਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਾਗ ਪਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਜੀਵਾਤਮਾ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਉਪੇਖਜਾ ਕਰਕੇ ਅਸਥੂਲ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਕੋ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜਾ ਵਾਸਤੇ ਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਮੈ ਛੋਡ ਕੇ ਆਪ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸੂਖਮ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਪੰਚ ਗਜਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਮਨ ਬੁਧ ਕੋ ਤਥਾ ਸੂਖਮ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕਾ ਰਾਜ ਸਥੂਲ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਇਸ ਲੀਏ ਦੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮਤ ਮਿਰਤ ਕੀ ਸੰਕਾ ਕਰਕੇ ਮੂਆ ਹੂਆ ਜਾਨ ਕੇ ਫੂਕ ਨ ਦੇਵੈਂ ਪੁਨਃ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਵਪ੍ਨ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਰੂਪ ਭੋਗ ਦੇਨੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਨਭਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਹੀ ਕਾਲ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਥਿਰ ਰਹਤੀ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਜਬ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਵਿਖੇ ਭੋਗ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਕਰਮ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੋਗ ਦੇ ਕੇ ਉਪ-ਰਾਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਬਹੁਰੋ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਜੀਵਾਤਮਾ ਦੋਨੋ ਸਰੀਰੋਂ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਤਜਾਗ ਕੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਾ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਮੈ

ਜਾਇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਤਦਾ ਆਪਨੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੇ ਅਭਿਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਸਮੇ ਇਸ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪੁੰਨਯ ਪਾਪ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਆਵਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਰਾਖਤਾ ਹੈ ਇਸ ਓਰ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਅਪਨੇ ਕਾਰਣ ਅਗਯਾਨ ਮੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਲੀਨ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਜਾਗਰਤ ਅਵਥਾ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਜਬ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਕਰਮ ਅਪਨਾ ਭੋਗ ਦੇਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਭੋਗ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਕਰਮ ਉਦਬੁਧ ਹੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਿਰੰਤਰ ਜੀਵਾਤਮਾ ਤੀਨੋ ਅਸਥਾਨੋ ਮੇ ਗਮਨਾ ਗਮਨ ਕਰਬੋ ਕਰਤ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਗਮਨ ਆਮਗਨ ਕਰਮ ਨਿਮਿਤਕ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਤਿਸ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਸਥੂਲ ਦੇਹ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸਥੂਲ ਰੂਪ ਦੇਹ ਕੀ ਰਖਯਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਬਯਾਪਾਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਅਤਯੰਤ ਜੜਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਮਨ ਬੁਧ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਸਮੂਹ। ਤਾਂਤੇਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਿਯਤਾਂਮਿਕ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਭੀ ਤੂੰ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਕੋ ਭੀ ਅਤਯੰਤ ਜੜ ਪੰਚ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਤਥਾ ਉਤਪਤੀ ਵਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਯ ਸਾਵੈਵ ਨਾਸ ਵਾਰੇ ਹੋਨੇ ਸੇ ॥

ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਯਪੀ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਮੈ ਨਹੀ ਹੂੰ ਤਥਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਭੀ ਮੈ ਨਹੀ ਹੂੰ ਕਾਹੇਤੇ ਇਨ ਸਮਸਤ ਕੋ ਕਾਰਯ ਔ ਜੜ ਹੋਣੇ ਸੇ। ਤਥਾਪੀ ਮਨ ਜਬ ਥਿਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਸੁਣਤਾ ਹੈ ਤਬਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਵਾਨ ਹੂੰ ਵਿਕਲਪ ਵਾਨ ਹੂੰ ਇਸ ਅਨੁਭਵ ਸੇ ਰਪੁਨਾ ਜਬ ਮਨ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਬ ਯੇ ਪੁਰੁਖ ਨ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ਨ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਨ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਮਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਔਰ ਕੋਈ ਦੇਖਨੇ ਸੁਨਨੇ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰਾ ਨਹੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਮੈ ਮਨ ਹੂੰ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਰੁਵਾਚ- ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਮਨ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਹਤਾ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਬਹੁਰ ਕਹੋ ਹਮਨੇ ਯੇ ਬਾਤ ਨਹੀ ਸੁਨੀ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਸਭ ਸਮਾਜ ਨੇ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣੀ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਬੀਚ ਸਭ ਕੋ ਸੁਣਾਇ ਕੇ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਹਮਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤੁਮਨੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਸੁਨਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮੇਰਾ ਮਨ ਅਨਯਤ੍ਰ ਗਯਾ ਹੂਆ ਥਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਨਹੀ ਸੁਨਾ ਹੈ। ਅਬ ਪੁਨਃ ਆਪ ਉਚਾਰਣ ਕਰਯੇ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਮਨ ਥਿਰ ਹੈ ਅਬ ਹਮ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਧਯਾਨ ਦੇਕੇ ਸੁਨੈਗੇ। ਇਸ ਕਹਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਮਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਮਨ ਅਪਨੇ ਆਵਨੇ ਜਾਵਨੇ ਕਾ ਗਯਾਨ ਨਹੀ ਰਖਤਾਹੈ ਨਾ ਆਪਨੀ ਇਸਥਿਤੀ ਕਾ ਗਯਾਨ ਰਖਤਾਹੈ ਨਾ ਔਰ ਕਾ ਗਯਾਨ ਹੈ ਮਨ ਕੋ ਤਾਂਤੇ ਮਨ ਭੀ ਕਾਸ਼੍ਟ ਪਾਖਾਣਵਤ ਅਤਯੰਤ ਜੜ ਹੈ। ਜੋ ਮਨ ਕੇ ਆਵਨ ਜਾਵਨ

ਇਸਥਿਤੀ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤੂੰ ਹੈ ਤ੍ਰਿਧਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰਾ। ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਮਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਬੁਧੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬੁਧੀ ਭੀ ਏਕ ਨਿਸਚੈ ਆਤਮਿਕ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਵਿਸੇਸ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪਾ ਹੈ ਏਕ ਕਾਲ ਮੈ ਨ ਹੋਨੇ ਵਾਰੀ। ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਮਨਨ ਆਤਮਿਕ ਮਨ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈਂ ਨਿਸਚੈ ਆਤਮਿਕ ਬੁਧੀ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜਬ ਨਿਸਚੈ ਆਤਮਿਕ ਬੁਧੀ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਮਨਨ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਮਨ ਬੁਧੀ ਸੇ ਭਿੰਨ ਚੈਤੰਨ ਆਤਮਾ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ। ਮਨ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ਼ਵਾਰੋ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਖਪਤੀ ਮੈਂ ਭੀ ਮਨ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਤੂੰ ਭੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈਂ। ਤਥਾਚ ਮਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਮੇ ਸ਼੍ਰੁਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ॥ ਆਤਮਨੋ ਮਨੁ ਜਾਤ ਮਾਤਮਨਃ ਪ੍ਰਾਣ ਇਤਿ॥

ਟੀਃ–ਹੇ ਸਿਖ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸੇ ਮਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ। ਤੂੰ ਮਨ ਕਾ ਗਜਾਤਾ ਆਤਮਾ ਉਤਪਤੀ ਵਿਨਾਸ ਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਜਿਸ ਤੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸੀ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਮਨ ਔ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਿਸੀ ਆਤਮਾ ਮੈਂ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ। ਕਾਹੇਤੇ ਆਤਮਾ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ ਔ ਕਾਰਣ ਕਾਰਯ ਭਾਵ ਤੇ ਰਹਤਹੈ। ਸੋ ਮਨ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸਵਾਨ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਤਮਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਤੂੰ ਮਨ ਨਹੀ ਹੈਂ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ॥

ਸ਼ੰਕਾ–ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਯੇ ਆਪ ਕਾ ਵਚਨ ਸਤਜ ਹੈ ਮੈ ਮਨ ਨਹੀ ਹੂੰ। ਇਸ ਗਜਾਨ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਕਜਾ ਲਾਭ ਹੂਆ ਆਗੇ ਕਜਾ ਫਲ ਹੋਵੇਗਾ॥

ਉਤ੍ਰ–ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰਵਣ ਕਰ। ਜਬ ਤੂੰ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਗਮਨਾ ਗਮਨ ਅਰਥਾਤ ਆਵਨਾ ਜਾਨਾ ਔ ਸ੍ਵਰਗ ਨਰਕ ਸੰਬੰਧੀ ਸੁਖ ਦੁਖਾਦੀ ਭੋਗ ਭੀ ਤੇਰੇ ਵਿਖੇ ਸਿਧ ਨ ਹੂਏ। ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਵਾ ਪਸੂ ਕੇ ਗੋਡੇ ਟੂਟ ਪਰੈ ਤਬ ਵੋ ਪੁਰੁਖ ਵਾ ਪਸੂ ਚਲਨੇ ਫਿਰਨੇ ਆਵਨੇ ਜਾਵਨੇ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਕੀ ਗਮਨਾ ਗਮਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਬ ਤੇਰੇ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਕਾ ਨਾਸ ਹੂਆ ਤਬ ਗਮਨਾ ਗਮਨ ਕਾ ਭੀ ਸਾਥ ਹੀ ਨਾਸ ਹੂਆ। ਤਥਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਫਲ ਭੋਗ ਤੇਰੇ ਨਾ ਹੂਆ ਕਿਉਂ॥

ਸ਼ੰਕਾ–ਸੋ ਯੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਫਲ ਭੋਗ ਮੇਰੇ ਕੈਸੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਸਭੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਭੋਗ ਬਿਨਾ ਭੋਗੇ ਨਹੀ ਛੂਟਤਾ ਹੈ।

ਆਪ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਭੋਗ ਹੀ ਹੈ ਨਹੀ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਾ ਭੋਗ ਭੀ ਅਸਥੂਲਾਦੀ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰੋ ਮੈ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਤੂੰ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰੋਂ ਸੇ ਅਤੀਤ ਹੈ ਤੇਰਾ ਤੀਨੋ ਦੇਹੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਬੰਧ ਹੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਬਿਨਾ ਸਨਬੰਧ ਭੋਗ ਕੈਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕਹੇ ਭੋਗ ਕਿਸਕੂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣ। ਥੂਲ ਦੇਹ ਭੋਗ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਔ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਭੋਗੋਂ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਥਾਲੀ ਮੈ ਭੋਜਨ ਪਰੋਸਾ ਹੋਇ ਸੋ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਖਾਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਨ ਬੁਧੀ ਭੋਗਤਾ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੇ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਭੋਗਤਾ ਭੋਗ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਭੋਗ ਕੇ ਯੋਗ ਪਦਾਰਥ ਭੋਗ ਕੇ ਸਾਧਨ ਯੇ ਥੂਲ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੋਗਯ ਬੁਧ ਮਨ ਯੇ ਚਾਰੋ ਤੂੰ ਨਹੀ ਹੈਂ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਵਿਖੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੋ ਮੈਹੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਪੁਨਃ ਆਪ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੇ ਸਾਥ ਤੇਰਾ ਕੁਛ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈ ਤੇਰੇ ਵਿਖੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੋਨੋ ਨਹੀਂ ਹੈਂ॥

ਉਤ੍ਰ–ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਜਬ ਤੇਰੇ ਸਰੀਰ ਗਤ ਚਖੂ ਮੈ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਮੈ ਅਥਵਾ ਉਦਰ ਮੈ ਰੋਗ ਜਨਯ ਪੀੜਾ ਹੋਤੀਹੈ ਸੋ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨ ਮੈ ਮਨ ਬੁਧੀ ਵਿਧਮਾਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਮਨ ਔ ਬੁਧੀ ਸੁਖੁ ਪਤਿ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਆਪਨੇ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਅਵਿਦਯਾ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸਨਬੰਧੀ ਸੁਖ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਸਿਧ ਹੈ ਬੁਧੀ ਰਹਤ ਤੇਰੇ ਕੋ ਦੁਖ ਸੁਖ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਖ ਦੁਖ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਇਛਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਪੁਨ ਪਾਪ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਅਹੰਕਾਰ ਮੋਹ ਵਿਵੇਕ ਵਿਚਾਰ ਸਮ ਸੰਤੋਖ ਖਿਮਾ ਧੀਰਯ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਗਯਾਨ ਅਗਯਾਨ ਵਿਤਰਕ ਤਰਕ ਆਦਿ ਸਭ ਮਨ ਕੇ ਹੀ ਧਰਮ ਹੈ। ਇਨਕੇ ਸਮੁਦਾਯਕਾ ਨਾਮ ਖੇਤ੍ਰ ਕਰਬੇਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਤਥਾ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ

ਮੂਲ–ਮਹਾ ਭੂਤਨਯ ਹੰਕਾਰੋ ਬੁਰਧਿ ਰਬਯਕੁ ਮੇਵਚ ॥ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਦਸ਼ੈਕੰਚ ਪੰਚ-ਚੇਂਦ੍ਰਿਯ ਗੋਚਰਾਃ ੬ ਇਛਾ ਦ੍ਵੇਖ ਸੁਖੰ ਦੁਃਖੰ ਸੰਘਾਤਸ਼੍ਚੇਤ ਨਾਧ੍ਰਿਤਿਃ ॥ ਏਤਤ ਖਯੇਤ੍ਰ ਸਮਾ ਸੇਨ ਸਵਿਕਾਰ ਮੁਦਾ ਹ੍ਰਿਤੰ ॥ ੭ ॥

ਟੀਃ–ਅਧਯਾਯ ੧੩ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਨੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਪੰਚ ਮਹਾਂ ਭੂਤ ੫ ਅਹੰਕਾਰੀ੧ ਬੁਧੀ ੧ ਅਬਯਕਤ ੧ ਏਕਾਦਸ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ੧੧ ਪੰਚ ਗਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਖੇ ਇਛਾ ੧ ਦ੍ਵੇਖ ੧ ਸੁਖ ੧ ਦੁਖ ੧ ਚੇਤਨਤਾ ੧ ਧ੍ਰਿਤੀ ੧ ਇਨ ੨੮ ਅਠਾਈ ਰੂਪ ਸਰਬ ਕਾ ਸਮੁਦਾਯ ੧ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸਮੂਹਕਾ ਨਾਮ ਖੇਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਸੰਖੇਪ ਸੇ

ਮੈ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਹਤ ਵਿਕਾਰਕੇ ਨਿਰਣਯ ਕਰ ਸੁਣਾਯਾ ਹੈ। ਸੋ ਅਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਮਨਕੇ ਧਰਮ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੇ ਖੇਤ੍ਰ ਕੇ ਧਰਮ ਮੂਰਖ ਬੁਧੀ ਤੁਝ ਆਤਮਾ ਮੈ ਆਰੋਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ॥

ਮੂਲ–ਸ ਸ਼ਰੀਰਸਯ ਪ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰਿਯ ਉਪਹਤਿ ਰਿਤਿ। ਅਸ਼ਰੀਰੰ ਵਾਵ ਸੰਤੰ ਨਪ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰਿਯੇ ਸਪ੍ਰਿਸ਼ਤ॥ ਇਤਿ ਸਾਮਵੇਦਃ॥

ਟੀਃ–ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਸ਼ਰੀਰ ਧਾਰੀ ਹੈ ਤਿਸ ਹੀ ਕੋ ਪ੍ਰਿਯ ਅਪ੍ਰਿਯ ਇਸ਼ਟਾ ਨਿਸ੍ਰ ਉਪਸਮੀਪ ਹੋਕੇ ਹਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਪਾਵਤੇ ਹੈ। ਜੋ ਵਸਤੁ ਅਸਰੀਰ ਹੈ ਸ਼ਰੀਰ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੈ ਪ੍ਰਿਯ ਅਪ੍ਰਿਯ ਅਰਥਾਤ ਇਸ਼ਟ ਅਨਿਸ਼ਟ ਤਿਸ ਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈ ਇਸ਼ਟ ਅਨਿਸ੍ਰ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਵਿਯੋਗ ਸੇ ਹਰਖ ਸੋਗ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਯੇ ਸਭ ਮਨਕੇ ਧਰਮ ਹੈਂ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਨ ਕਰ ਸਿਖ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਆਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਸਤ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਇਸ ਮੈ ਕੋਈ ਬੇਦਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕਹਯਾ ਹੈ। ਐਸੀ ਸਿਖ ਕੀ ਮਨ ਕੀ ਮਨਸਾ ਜਾਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਰਿਗ ਵੇਦ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭੂਤ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੋ ਮੰਤ੍ਰ ਯੇ ਹੈ॥

ਯਦੇ ਤਦ ਹ੍ਰਿਦਯੰ ਮਨਸ਼੍ਰੈ ਤਤ ਸੰਗਯਾਨ ਮਾਗਯਾਨੰ ਵਿਗਯਾਨੰ ਪ੍ਰਗਯਾਨੰ ਮੇਧਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਿਰ ਧ੍ਰਿਤਿਰ ਮ-ਤਿਰ ਮ-ਨੀਖਾ ਜੂਤਿਃ ਸਿ੍ਮ੍ਰਿਤਿਃ ਸੰਕਲਪਃ ਕ੍ਰਤੁ ਰਸੁ ਕਾਮੋਵਸ਼ ਇਤਿ ਸਰਬਾਣਯੇ ਵੈਤਾਨਿ ਪ੍ਰਗਯਾਨਸਯ ਨਾ ਮਧੇਯਾਨਿ ਭਵੰਤਿ ੨ ਸੰ੦॥ ਅਧਯਾਯ॥ ੬॥

ਟੀਃ– ਜੋ ਯੇ ਹ੍ਰਿਦਯ ਹੈ ੧ ਸੋ ਏਹੀ ਮਨ ਹੈ ੨ ਸੰਗਯਾਨੰ ੩ ਆਗਯਾਨੰ ੪ ਵਿਗਯਾਨੰ ੫ ਪ੍ਰਗਯਾਨੰ ੬ ਮੇਧਾ ੭ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਿ ੮ ਧ੍ਰਿਤਿਃ ੯ ਮਤਿਃ ੧੦ ਮਨੀਖਾ ੧੧ ਜੂਤਿ ੧੨ ਸਿ੍ਮ੍ਰਿਤਿਃ ੧੩ ਸੰਕਲਪਃ ੧੪ ਕ੍ਰਤੁਃ ੧੫ ਅਸੁਃ ੧੬ ਕਾਮਃ ੧੭ ਵਸਃ ੧੮ ਇਤਿ॥ ਹ੍ਰਿਦਯ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਵਸਃ ਈਂਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਗਯਾਨ ਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ਇਤਯਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਮਨਕੇ ਨਾਮ ਹੈ ਵਿਚਿਕਿਤਸਾ ਸ਼੍ਰਧਾ ਅਸ਼੍ਰਧਾ ਹ੍ਰੀ ਲਜਾ ਧੀਃ ਭੀਃ ਇਤਯਾਦੀ ਜੋ ਪੂਰਬ ਗਿਨਾਏ ਹੈ ਵੇ ਭੀ ਸਰਬ ਮਨਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ। ਇਸ ਮੈ ਸਿ੍ਮ੍ਰਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥

ਰਾਗੇਛ ਃ–ਸੁਖ ਦੁਃਖਾਦਿ ਸਤਯਾਂ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰਵਰਤਤੇ॥ ਸੁਖੁਪ੍ਤੌ ਨਾਸਤਿ ਤੰਨਾਸ਼ੇ ਤਸ-ਾਧੁਬੇਸਤੁ ਨਾਤਮਨਿ॥ ੧॥

ਟੀਃ–ਰਾਗੋ ਪ੍ਰੀਤਿ ੧ ਇਛਾ ਚਾਹਨਾ ੨ ਸੁਖੰ ਆਤਮਾ ਮੈ ਆਰਾਮਦਾਰੀ ੩ ਦੁਖੰ ਵਿਖੇਪ ੪ ਇਤਯਾਦੀ ਪਦ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਅਮਾਨਿਤ੍ਵ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਲੇਨਾ ਜਾਗਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ ਬੁਧੀ ਕਾ ਸਦ ਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ

ਤਬ ਸੁਖ ਦੁਖਾਦਿਕੋ ਕੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਮੈ ਬੁਧੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਦੁਖ ਸੁਖ ਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਇਛਾਦੀ ਸਰਬ ਅੰਤਹਕਰਨ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੇ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥

ਸਿਖ ਵਚਨ—ਇਤੀ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਗੁਰੂ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੇ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਚਤੁਰਥ ਅਪਨੇ ਅਨਭਵ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਮੈਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੂੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਜੇ ਤੂੰ ਲਿੰਗ ਔ ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਅਗਯਾਨ ਜਨਯ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਯੋਨਯੋਂ ਵਿਖੇ ਉਤਪਤੀ ਭ੍ਰਮਣ ਔ ਨਾਸਾਦੀ ਨਵ ਗੁਣ ਭੀ ਤੇਰੇ ਵਿਖੇ ਨ ਹੂਏ ਕਿਉਂ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ--ਹੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਦ ਗੁਰੋ ਵੋ ਨਵ ਗੁਣ ਕਉਨ ਸੇ ਹੈਂ ਕਯਾ ੨ ਉਨਕੇ ਨਾਮ ਹੈਂ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣਹੁ ਬੁਧੀ ੧ ਰਾਗ ੨ ਪ੍ਰਯਤਨ ੩ ਦ੍ਵੈਖ ੪ ਸੰਸਕਾਰ ੫ ਧਰਮ ੬ ਅਧਰਮ ੭ ਸੁਖ ੮ ਦੁਖ ੯ ਸੋ ਯੇ ਨਵ ਗੁਣ ਹੈਂ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈ ਔ ਨਯਾਯਕ ਚਖ੍ਹੁ ਪਾਦਾਦੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਧਰਮ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ॥

ਸਿਖ ਵਚਨ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਜੈਸੇ ਮੈ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਹੀ ਹੂੰ ਤੈਸੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪ੍ਰਾਣਾਂਦਿਕ ਭੀ ਮੈ ਨਹੀ ਹੂੰ ॥ ਕਿਉਂਕੇ ਇੰਦ੍ਰਯਾਣਿ ਅਨੁ ਭਵਾਮਿ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪ੍ਰਾਣਾਦਿਕੋਂ ਕਾ ਮੈ ਅਨੁਭਵ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਹੂੰ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮੈ ਆਪਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਜੋ ਇਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਮੈ ਕਵਨ ਹੂੰ। ਇਤਿ ਯੇਹੀ ਬਡਾ ਬਿਚਿਤ੍ਰ ਭ੍ਰਮ ਹੈ ਮੈ ਯੇ ਦੇਹੀ ਕੌਨ ਹੂੰ ਦੇਹੀ ਦੇਹਕੇ ਧਾਰਣੇ ਵਾਰੇ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੇਰੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਕਰਹੁ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਪਰਮ ਅਨਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਚਨ—ਹੇ ਸਿਖ ਇਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਕਾਰਣ ਦੇਹ ਹੈ ਅਬਯਾ ਕ੍ਰਿਤ ਭੀ ਇਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਇਸਕੋ ਤੂੰ ਕੈਸੇ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਜਾਨਤੋ ਹੈ। ਔ ਦ੍ਰਿਸ਼ਯ ਕੋ ਭੀ ਤੂੰ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਤੂੰ ਆਪ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਯੇ ਬਡਾ ਅਸਰਰਯ ਹੈ। ਜੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਆਪ ਕੋ ਨਹੀ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਏਹੀ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਅਗਯਾਨ ਹੈ ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ। ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪ ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ ਕਾ ਆਸ੍ਰਯ ਭੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਅਗਯਾਨ ਕਾ ਆਸ੍ਰਯ ਮੈ ਕੈਸੇ ਹੂੰ। ਸੋ ਸੁਣ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਇਸ ਅਗਯਾਨ ਕੋ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਸਿਧ ਕਰ ਸਕਤਾਂ ਹੈ। ਅਗਯਾਨ ਭ੍ਰਮ ਕੋ ਤੂੰ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਅਬ ਯੁਕਤੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਚੇਤਨਤਾ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤ੍ਵੰ ਅਗਯਾਨ ਭ੍ਰਮਵਤਯਰੋ ਨ ਭਵਸਿ ਵੇਦਯੰ ਵੇਦ੍ਰਿਤ੍ਵਾਤ

ਰਵਿਵਤ॥ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਮੇਂ ਤੂੰ ਪਖ ਹੈ ਚੇਤਨਤਾ ਸਾਧਯ ਹੈ ਵੇਦ੍ਰਿਤ੍ਰ ਹੇਤੁ ਹੈ ਰਵਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਅਗਯਾਨ ਭ੍ਰਮ ਤੂੰ ਨਹੀ ਹੈਂ ਅਗਯਾਨ ਜੜ ਹੈ ਤੂੰ ਚੇਤਨ ਹੈਂ ਤੁਝ ਕੋ ਚੇਤਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਨ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾ ਹੈਂ ਏਹ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ ਹੈ ਸੂਰਯ ਵਤ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਸਰਬ ਕਾ ਹੈ ਤਦਵਤ। ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਤੂੰ ਅਗਯਾਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਤੂੰ ਅਗਯਾਨ ਕਾ ਗਯਾਤਾ ਹੈਂ। ਤਿਸ ਅਗਯਾਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈਂ ਅਗਯਾਨ ਕਾ ਸਾਖੀ ਹੈਂ। ਅਤ੍ਰ ਯੁਕ੍ਤੀ ਅਸ੍ਮੀ ਅਗਯਾਨੰ ਸਾਖੀ ਦ੍ਰਿਸਯੰ ਦ੍ਰਿਸਤ੍ਵਾਤ ਥੂਲ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰਵਤ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਮੇ ਅਗਯਾਨ ਪਖ ਹੈ। ਸਾਖੀ ਦ੍ਰਿਸਯੰ ਸਾਧਯ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸਤ੍ਵ ਹੇਤੂ ਹੈ। ਥੂਲ ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ। ਅਗਯਾਨ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸਯ ਹੈ। ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਦ੍ਰਿਸਯ ਕਾ ਅਭੇਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਦ੍ਰਿਸਯ ਸੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਭਿੰਨ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣਾਦੀ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਥਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਥਾ ਵਿਖਯੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯੇ ਸਰਬ ਜੜ ਹੈਂ ਦ੍ਰਿਸਯ ਹੈ ਉਤਪਤਯਾਦੀ ਵਾਰੇ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸਯ ਹੈਂ। ਤੂੰ ਚੈਤੰਨ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਯ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਹੈਂ। ਪੁਨਃ ਤੂੰ ਸਰਬ ਕਾ ਦਸ਼੍ਟਾ ਹੋਇ ਕੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੈ ਆਪ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਜੋ ਮੈ ਕਉਨ ਹੂੰ। ਯੇ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈ। ਸੋ ਤੂੰ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ। ਇੰਦ੍ਰਯ ਮਨ ਬੁਧਿ ਅਹੰਕਾਰ ਚਿਤ ਯੇ ਸਰਬ ਨਾਤੋ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਨਾ ਪਰਸਪਰ ਜਾਨ ਸਕਤੇਂ। ਨਾ ਆਪਨੀ੨ ਬ੍ਰਿਤਯੋਂ ਕੋ ਤਥਾ ਵਿਖਯੋਂ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਨਾ ਪਰਸਪਰ ਬਯਾਪਾਰ ਕੋ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਤੂੰ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਔ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਯੋਂ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੋ ਔ ਮਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਬਯਾਪਾਰ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਯੇ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਦਿਕ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸਯ ਹੈਂ। ਔ ਤੂੰ ਸਰਬ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾ ਹੈਂ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਤਾ ਬਿਨਾ ਬੁਧੀ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੁਛ ਭੀ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਤੇਰੀ ਹੀ ਸਤਾ ਕੋ ਪਾਇ ਕਰ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਰੂਪ ਬਯਾਪਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭੀ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਅੰਤਹਕਰਣਾਦੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਿਸ਼ਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜੜ ਹੈਂ ਏਕ ਤੂੰਹੀਂ ਇਨ ਸਰਬ ਮੈ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਵਤ ਚੈਤੰਨ ਹੈ। ਸਰਬ ਕਾ ਤੂੰ ਗਯਾਤਾ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤੇਰਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਗਯਾਨ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਰਾਹੋਃਸਿਰਃ ਰਾਹੁ ਕਾ ਸਿਰ ਹੈ। ਰਾਹੂ ਔ ਸਿਰ ਏਕ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਦੋ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਤੇਰਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਗਯਾਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗਯਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ ਤੂੰ। ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਵੇਦ ਕੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਸਤਯ ਗਯਾਨ ਮਨੰਤੰ ਬ੍ਰਹਮ। ਸਤ੍ਯ ਗਯਾਨ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਯੇ ਸ੍ਰੁਤਿ ਕਾ ਅਰਥ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੁਤਿਃ—ਸਾਮਵੇਦੀਯ ਵਾਜ ਸਨੇਯੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਪ ਨਿਖਦ ॥ ੧੫॥ ਯਃ ਪ੍ਰਾਣੇ ਤਿਸ਼੍ਠਨ ਪ੍ਰਾਣਾ ਦੰਤਰੋ ਯੰ ਪ੍ਰਾਣੋ ਨਵੇਦ ਯਸਯ ਪ੍ਰਾਣਃ ਸ਼ਰੀਰਯੰਃ ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੋਯ ਮਯ ਤਯੇਖਤ ਆਤਮਾਂ ਤਰ ਯਾਮਯ ਮ੍ਰਿਤਾ ॥ ੧੬ ॥ ਯੋ ਵਾਚੀ ਤਿਸ਼੍ਠਨ ਵਾਚੋਂ ਤਰੋਯੰ ਵਾਙ ਨਵੇਦ ਯਸਯ ਵਾਕਸ਼ਰੀਰੰ ਯੋ ਵਾਚ ਮੰਤਰੋਯ ਯਮ ਯਤਯੇਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰ ਯਾਮਯ ਮ੍ਰਿਤਃ ॥ ੧੭ ॥ ਯਸ਼੍ਚਖਯੁ ਖਿਤਿਸ਼੍ਟ੍ਰੰ ਸ਼੍ਚਖਯੁਖੋਂਤਰੋਯੰ ਚਖਯੁਰ ਨਵੇਦ ਯਸਯ ਟਖਯੁਃ ਸ਼ਰੀਰੰ ਯਸ਼੍ਚਖਯੁ ਰੰਤਰੋਯ ਮਯਤਯੇਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰ ਯਾਮਯਮ੍ਰਿਤਃ ॥ ੧੮ ॥ ਯਾ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰੇ ਤਿਸ਼੍ਠਨ ਛ੍ਰੋਤ੍ਰਾਦੰਤਰੋਯ ਗੰ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰੰ ਨਵੇਦ ਯਸਯ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰਗੰ ਸ਼ਰੀਰੰਯਃ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰੋਯ ਮਤਯ ਖਤ ਆਤਮਾਂਤ੍ਰ ਯਾਮਯ ਮ੍ਰਿਤਃ ॥ ੧੯ ॥ ਯੋ ਮਨਸਿ ਤਿਸ਼੍ਟ੍ਰੰ ਮਨਸੋਂਤਰੋਯੰ ਮਨੋਨ ਵੇਦ ਯਸਯ ਮਨਃ ਸ਼ਰੀਰੰ ਯੋ ਮਨੋਂਤਰੋਯ ਮਤਯੇ ਖਤ ਆਤਮਾਂਤ੍ਰ ਯਾਮਯਮ੍ਰਿਤਃ ॥੨੦॥ ਯਸ਼੍ਚਿਤ੍ਵਤਿਸ਼੍ਟ੍ਰ ਗੰ ਸਤ੍ਵਚੋਂਤਰੋਯੰ ਤ੍ਵਙ ਵੇਦ ਯਸਯ ਤ੍ਵੰਙ ਸ਼ਰੀਰੰ ਯਸਤ੍ਵਚ ਮੰਤਰੋਂਯ ਮਤਯੇਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰ ਯਾਮਯ ਮ੍ਰਿਤਃ॥ ੨੧ ॥ ਯੋਵਿਗਯਾਨੇ ਤਿਸ਼੍ਟ੍ਰੰ ਵਿਗਯਾਨਾ ਦੰਤਰੋਯੰ ਵਿਗਯਾਨੰ ਨਵੇਦਯਸਯ ਵਿਗਯਨ ਗੰ ਸ਼ਰੀਰਯੋ ਵਿਗਯਾਨ ਮੰਤਰੋਯ ਮਯੇ ਖਤ ਆਤਮਾਂ-ਤ੍ਰ ਯਾਮਯ ਮ੍ਰਿਤਃ ॥ ੨੨ । ਯੋਰੇਤਸਿ ਤਿਸ਼੍ਟ੍ਰ ਨਰੇਤਸੋਂ ਤਰੋ ਗੰ ਰੇਤੋ ਨਵੇਦ ਯਸਯ ਰੇਤਃ ਸ਼ਰੀਰੰ ਯੋ ਰੇਤੋਂ ਤਰੋ ਯਮਯ ਤਯੇ ਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰ ਯਾਮਯਾਮਯ ਮ੍ਰਿਤੋ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੋ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ੍ਰਾ ਸ਼੍ਰੁਤਃ ਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰਾ ਮਤੋਮੰਤਾ ਵਿਗਯਾਤੋ ਵਿਗਯਾਤਾ ਨਾਨਯੋ ਤੋ ਸ੍ਤਿ ਸ਼੍ਰੋਤਾ ਨਾਨਯੋ ਤੋ ਸ੍ਤਿਮੰਤਾ ਨਾਨਯੋ ਸ੍ਤਿ ਵਿਗਯਾਤੈ ਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰ ਯਾਮਯ ਮ੍ਰਿਤੋ ਤੋਨਯਦਾਰਤੰ ਤਤੋ ਵਾਲਕ ਅਰੁਣੀ ਰੂਪਰ ਰਾਮ ॥ ੨੩ ॥

ਟੀਃ—ਉਦਾਲਕ ਆਰੁਣੀ ਰਿਖੀ ਯਾਗਵਲਕ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਤਾ ਭਯਾ ਕਿ ਹੇ ਯਾਗਯਵਲਕ ਜੋ ਤੂੰ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹੁ ਯੇ ਕਥਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੈ ਲਿਖੀ ਹੈ ॥ ਯਾਗਵਲਕਯੋਵਾਚ ।। ਹੇ ਉਦਾਲਕ ਹਮ ਤਿਸ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ । ਸੋ ਸੁਣਹੁ । ਹੇ ਆਰਣਿ ਜੋ ਆਤਮਾ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸੇ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਮਰਣ ਧਮਾ ਹੈ ਅਮਰ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਹੇ ਆਰੁਣੀ ਜੋ ਆਤਮਾ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਵਿਖੇ ਇਸਿਥਤ ਹੂਆ ੨ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੀ ਹੈ । ਵਾਕ ਬਾਨੀ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹੈ । ਹੇ ਉਦਾਲਕ ਜੋ ਆਤਮਾ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਕੇ ਆਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪ ਬਯਾਪਾਰ

ਮੈ ਪ੍ਰੇਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭੀ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੧੭ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੈ ॥ ੧੮ ॥ ਜੋ ਆਤਮਾ ਕਰਣੋ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਜੋ ਮਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਹੈ ॥ ੨੦ ॥ ਜੋ ਆਤਮਾ ਤ੍ਵਚਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ੨੧ ॥ ਜੋ ਆਤਮਾ ਬੁਧਿ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ੨੨ ॥ ਜੋ ਆਤਮਾ ਰੇਤਾ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਰੇਤਸ ਸੇ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਵੀਰਯ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਰੇਤਸ ਨਾਮ ਵੀਰਯ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਵੀਰਯ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਇ ਕੇ ਵੀਰਯ ਕੋ ਯੋਖਿਤ ਕੀ ਯੋਨਿ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਅਰਥ ਔ ਉਤ-ਪਤੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰੇਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਸਭ ਸਲੋਕੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰ ਲੇਨਾ । ਹੇ ਆਰੁਣੀ ਯੇ ਆਤਮਾ ਤੇਰਾ ਆਪ ਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਕੋ ਦੇਖ ਰਹਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਜੋ ਮਨ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੁਖ ਦੁਖ ਅਬਯਾਕ੍ਰਿਤ ਅਗਯਾਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਇਨ ਸਰਬ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਰਾ ਹੈ। ਜਿਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਮਨ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਬੁਧੀ ਭੀ ਨਿਸਚੈ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਉਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਭੀ ਆਤਮਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਰਾ ਹੈ । ਅਥਵਾ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਦ੍ਰਸ਼ਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੇਖਨੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਰਖਤੇ ਹੈਂ। ਔ ਆਤਮਾ ਇਨ ਕਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਰਾ ਹੈ। ਅਸ੍ਰੁਤঃ ਸ੍ਰੋਤਾ ਹੇ ਆਰਣਿ ਯੇ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਆਪ ਅਸ੍ਰੁਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਰਕੇ ਸਬਦੋਂ ਕੋ ਸੁਣ ਰਹਾ ਹੈ । ਅਥਵਾ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ਸ੍ਰਵਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਸਬਦਕੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਬਿਨਾ ਰਸਨਾ ਰਸ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਸਕਤੀ ਨਹੀ ਰਖਤੀ ਹੈ ਤ੍ਵਚਾ ਸਪਰਸ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਰਖਤੀਹੈ। ਘ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗੰਧ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਸਕਤੀ ਨਹੀਰਖਤਾਹੈ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇਇਸ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਭੀ ਇੰਦ੍ਰਯ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਔ ਗਯਾਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਹੈ। ਪੁਨঃ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕੈਸਾ ਹੈ ਕੇ ਅਮਤੋ ਮੰਤਾ। ਆਪ ਮਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋ ਕੋ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਹਾਰਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਮਨ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮਨਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਮਨ ਤੇਰੇ ਹੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਪਾਇਕੇ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕੋ ਮਨਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਹੇ ਆਰੁਣੀ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਬੁਧੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਬੁਧੀ ਕੋ ਜਾਨ ਰਹਯਾ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਆਤਮਾ ਬੁਧੀ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬੁਧੀ ਸਾਮਾਨਯ ਪੰਚ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੈ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸਵਾਰੀ ਹੈ ਤਥਾ ਹ੍ਰਾਸ ਬ੍ਰਿਧੀ ਵਾਰੀ ਹੋਨੇ ਸੇ ਆਤਮਾ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹ੍ਰਾਸ ਤੇ ਰਹਤਹੈ

ਹ੍ਰਸ ਨਾਮ ਛੋਟੇ ਹੋ ਜਾਨ ਕਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੀ ਹੀ ਸਤਾ ਪਾਇਕੇ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਯਥਾਵਤ ਨਿਸਚੈ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਹੇ ਅਰੁਣੀ ਇਸ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਔ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਵਿਖੇ ਇਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਾ ਕੋਈ ਸ੍ਰੋਤਾ ਹੈ ਸੁਣਨੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਨਹੀ ਰਖਤਾ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਰਖਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਇਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨ ਕੋਈ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਰਖਤਾ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਵਿਦ ਮਾਨ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਸਰਬ ਸਕਤੀ ਮਾਨ ਆਤਮਾ ਆਪੇ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੇ ਗਯਾਨ ਔ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਯੋ ਕੋ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਹਯਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਯੇ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਮੋਖ ਰੂਪ ਹੈ । ਹੇ ਉਦਾਲਕ ਇਸ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅਨਯ ਭਿੰਨ ਅਗਯਾਨ ਸੇ ਆਦਿ ਸਰੀਰ ਘਟ ਪਟ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਾਸ ਰੂਪ ਦੋਖ ਕਰਕੇ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਅਤੋ ਅਨਯ ਦਾਰਤਮ ਨਾਮ ਪੀੜਤਮ ਦਾਰਤ ਕਾ ਅਰਥ ਪੀੜਤ ਲਿਖ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ਊਪਰ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਮੇ॥ ੨੩॥

ਯੇਨੇ ਦਗ੍ਰੰ ਸਰਬੰ ਵਿਜਾਨਾਤਿਤੰ ਕੇਨ ਵਿਜਾਨੀਯਾ ਦ੍ਵਿਗਯਾ ਤਾਰ ਮਰੇਕੇਨ ਵਿਜਾਨੀਯਾਦਿਤਿ॥ ੧੪ ॥ ਤਦੇਤਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪੂਰਬ ਮਨਪਰ ਮਨੰਤਰ ਮਵਾਹਯ ਮਯ ਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬਾਨੁ ਭੂਰਿਤਯ ਨੁਸ਼ਾਸਨੰ॥ ੧੯॥

ਟੀ:-ਸ੍ਰੀ ਯਾਗਯਵਲਕ ਜੀ ਕਾ ਯੇ ਉਪਦੇਸ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਨਾਮਾ ਅਪਨੀ ਜਾਯਾ ਪ੍ਰਤਿ ਹੈ। ਅਰੇ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਇਦੰ ਇਸ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇ ਯੇ ਕਹੁ ਅਰੇ ਹੈ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਸਰਬ ਕੇ ਵਿਗਯਾਤਾ ਆਤਮਾ ਕੋ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇ । ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਣੇਗਾ ਸੋਈ ਪੁਨਃ ਆਤਮਾ ਹੋਵੇਗਾ॥ ਪੁਨਃ ਉਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਾਨੇਗਾ ਫਿਰ ਓਹੀ ਆਤਮਾ ਹੋਗਾ। ਐਸੇ ਆਗੇ ੨ ਔਰ ੨ ਆਤਮਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕੀਏ ਸੇ ਆਤਮ ਆਸ੍ਰਯ ੧ ਅਨਯੋ ਅਨਯ ਆਸ੍ਰਯ ੨ ਚਕ੍ਰਿ ਕਾ ਅਨਵਸਥਾ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਦੋਖ ਆਵੈਂਗੇ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਇਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਆਤਮਾ ਵਿਗਯਾਤਾ ਨਹੀ ਹੈ॥ ੧੪ ॥ ਸੋ ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਯੇਹੀ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅਪੂਰਬ ਹੈ । ਨ ਹੋਵੇ ਪੂਰਬ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਸ ਸੇ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਸੋ ਕਹਯੇ ਅਪੂਰਬ। ਨ ਹੋਵੇ ਪਰੇ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਔਰ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਯੇ ਅਨਪਰ। ਨ ਹੋਵੇ ਅੰਤਰ ਅਵਕਾਸ ਨਾਮ ਪੁਲਾੜ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਅਨੰਤਰਯ ਨ ਹੋਵੇ ਬਾਹਰ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਯੇ ਅਵਾਹਯ। ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਸੋ ਯੇ ਆਤਮਾ ਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਅਨੁਭਵ

ਕਰਣੇ ਹਾਰਾ। ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਈ ਇਸ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਊਪਰ ਅਵਰ ਉਪਦੇਸ ਨਹੀ ਹੈ। ਹੇ ਮੈਤ੍ਰੇਯੀ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕਾ ਸਾਰਭੂਤ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ ਹਮਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਕਹ ਦੀਆ ਹੈ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋ ਤੈਸੇ ਵਰਤ। ਐਸੇ ਕਹਕਰ ਯਾਗਯਵਲਕ ਜੀ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ੧੯॥ ਤਥਾਰਹ: ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਣ ਪੁ: ਉਪ: ਅ: ੧੭॥

ਆਪਾਤਾਲ ਮਨੰਤਾਤਮਾ ਪੂਰਿ ਤੋਂ ਭੋਧਿਰੇ ਬੁਭਿ:। ਆ ਬ੍ਰਹਮਸ੍ਤੰ ਬਪਰਯੰਤੰ ਜਗਦ ਪੂਰਣ ਮਾਤਮਨਾ॥ ੨੪॥ ਅਤ: ਸਤ੍ਯ ਮ੍ਰਿਤੰ ਕਿਤ੍ਯੰ ਨਾ ਨ੍ਰਿਤੰ ਵਿਦ੍ਯਤੇ ਕ੍ਵਚਿਤ॥ ਵਾਰਧੇ ਵਸਕਲਾਭੋਧਿਰ ਨਤਰੰਗਾ ਦਯ: ਕ੍ਵਚਿਤ॥ ੨੫॥ ਪ੍ਰਿਥਕੂ ਟਕਕੇਯੂਰ ਨੂ ਪਰਾਦਿਨ ਕਾਂਚਨਾਤ॥ ਭਿਨਾਸਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਣਾ ਕਾਰ ਕੋਟ ਯਸ੍ਰੈਵ ਨਾਤਮਨ:॥ ੨੬॥

ਟੀ:—ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਟੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੈਸੇ ਪਾਤਾਲੋ ਪਰਯੰਤ ਅਨੰਤ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਲੋਂ ਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਪੂਰਣ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਜਲ ਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੁਛ ਔਰ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਲ ਹੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਚੀਟੀ ਸ੍ਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਪੂਰਣ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ॥੨੪॥ ਅਸ੍ਤੰਭ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਆ ਹੈ ਕੇ ਚੇਤਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜੜ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਚੀਟੀ ਅਸ੍ਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰਣ ਹੂਆ ਤਬ ਕਯਾ ਹੂਆ ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਅਸ੍ਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਕਾਸ ਭੀ ਪੂਰਣ ਹੈ ਇਤਿ ਤਾਰਕਿਕ। ਕਾਲ ਵਾਦੀ ਕਾਲ ਕੋ ਆਕਾਸਵਤ ਪੂਰਣ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਨਯਾਂਯਕ ਦਿਸ਼ਾ ਔ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭੀ ਪੂਰਣ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਸੂੰਨਯਵਾਦੀ ਸੂੰਨਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਦੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਮਾਯਾ ਵਾਦੀ ਮਾਯਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਾਦੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਰਬ ਬਯਾਪਕ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਮੈ ਸੇ ਕਉਨਸਾ ਸਾਚਾ ਮਤ ਹੈ॥

ਉਤ੍ਰ—ਅਤ ਇਤਿ ਹੇ ਕਮਲ ਨੈਨ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਆਕਾਸਾਦੀ ਸਰਬ ਨਾਮ ਰੂਪ ਅਨਾਤਮਾ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਕੁਛ ਨ ਹੂਆ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਪੁਨਾ ਸਸੇ ਸ੍ਰਿੰਗਵਤ ਅਸਤ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਵੇਦ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਰਕੇ ਬੋਧਿਤ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਸਤਯ ਨਿਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਾਮ ਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਮੇ ਜਿਤਨਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਸੰਪੂਰਣ ਜਲ ਹੀ ਜਲ ਹੈ ਜਲ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤਰੰਗਾਦਿਕ ਕੁਛ ਭੀ ਵਸਤੂ ਨਹੀ ਹੈਂ॥ ੨੫॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਔਰ ਭੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਰਣ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੜਾ ਕੇਯੂਰ ਨੂਪਰ ਰੁਚਿਕਾਦੀ ਕੁਛ ਵਸਤੁ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਤਰੂਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਛ ਤ੍ਰਿਣ ਘਾਸਾਦੀ

ਬਨਾਸਪਤੀ ਧਰਣੀ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹਰਿ ਹਰ ਆਦਿਕ ਪਿਪੀਲਕਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ॥ ੨੬॥ ਉਪਸਮ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕਾ ੧੭ ਅਧਯਾਯ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਲ ਮੈ ਔ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਤਥਾ ਜਗਤ ਮੈ ਭੇਦ ਅਭੇਦ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਭੇਦ ਰੂਪ ਜਲ ਮੈ ਜੋ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਤੌ॥

ਉਤ੍ਰ ॥ ਦ੍ਵੈਤੇਤਿ॥ ਦ੍ਵੈਤਾ ਦ੍ਵੈਤ ਸਮੁਦ ਭੇਦੈਰ ਜਗਨ ਨਿਰਮਾਣ ਲੀਲਯਾ। ਪਰਮਾਤਮ ਮਯੀ ਸ਼ਕਤਿਰ ਦ੍ਵੈਤੀ ਵਿਵਜ੍ਰਿੰਭਿਤੇ॥ ੨੭॥

ਟੀਃ-ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਏਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸਕਤੀ ਹੀ ਲੀਲਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜਗਤ ਕੋ ਰਚ ਕੇ ਦ੍ਵੈਤ ਅਰ ਅਦ੍ਵੈਤ ਭੇਦ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਕੈਸੀ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸਕ੍ਤੀ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਭੂਤਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਤਰੰਗ ਕਾ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਵਾਯੂ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਕਰਕੇ ਭੇਦ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਏਕ ਰੂਪਾ ਜਲ ਕੀ ਸਤਾ ਹੀ ਹੈ ਭੇਦ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਤੀਤ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਨਹੀ ਹੈ॥ ੨੭॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹੋਵਹੁ ਐਸੇ ਹੀ ਅਬ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਮੈਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਸਰਬ ਜਗਤ ਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਜਗਤ ਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਖਮ ਸਮ ਊਚ ਨੀਚ ਵਿਵਹਾਰੋ ਵਿਖੇ ਕੈਸੇ ਵਰਤੇ ਮੈ॥

ਉੱਤ੍ਰ-ਆਤਮੀਯੇਪ੍ਰਕੀਯੇਚ ਸਰਬਸ ਮਿੰਨੇਵ ਸਰਬਦਾ॥ ਨਸ਼੍ਟੇਵੋ ਪਚਿਤੇ ਕਾਰਯੇ ਸੁਖ ਦੁਃਖੇ ਗ੍ਰਹਾਣਮਾ ॥ ੨੮॥ ਭਾਵਾ ਦ੍ਵੈਤ ਮੁਪਾਸ੍ਰਿਤਿਯ ਸਤਾ ਦ੍ਵੈਤ ਮਯਾਤਮਕਃ॥ ਕਰਮਾ ਦ੍ਵੈਤ ਮਨਾ ਦ੍ਰਤਯ ਦ੍ਵੈਤਾ ਦ੍ਵੈਤ ਮਯੋਭਵ॥ ੨੯॥

ਟੀਃ-ਆਤਮੀਯੇਤਿ ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ ਆਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਆਯੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਚਿਰਕਾਲ ਸੇ। ਅਥਵਾ ਮ੍ਰਿਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਪੁਨਃ ਆਏ ਦਰ-ਸ਼ਨ ਦੇਵੇ ਕਿਸੀ ਪਰਕਾਰ ਸੇ। ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਯੇ ਸਾਰੇ ਚਿਰਸੇ ਮਿਲੈ ਬਡੀ ਧਨ ਸੰਪਤੀ ਸੰਯੁਕਤ ਅਥਵਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਵੈ ਅਪਦਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੈ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬਡੀ ਸੰਪਦਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਵੇ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਤਥਾਪੀ ਤੂੰ ਗਯਾਤ ਬੋਧ ਹੋਣੇ ਸੇ ਉਨ ਸਨਬੰਧਯੋਂ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਮਤ ਸੁਖੀ ਦੁਖੀ ਹੋ ਉਨ ਕਾ ਸੁਖ ਦੁਖ ਮਤਗ੍ਰਹਣ ਕਰ॥ ੨੮॥ ਭਾਵੇਤੀ ॥ ਹੇ ਰਘੁਨੰਦਨ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਰਮਾਰਥ ਸੇ ਤੂੰ ਸਤਾ ਅਦ੍ਵੈਤ

ਆਤਮਿਕ ਹੂਆ ਹੂਆ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਲ ਮੈਂ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਆਸ੍ਰਯ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਕਰਮ ਕਾ ਫਲ ਦੇਨੇ ਮੈ ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਣ ਸਮੈ ਅਦ੍ਵੈਤ ਕਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰ ਡਾਰੋ। ਕਾਹੇਤੇ ਕਰਮ ਕਰਣ ਕਾਲ ਮੈ ਅਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵ ਸੇ ਬਰਤ ਥੇਕੋ ਅਸਮਰਥ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਸਾਰੇ ਸਾਰੀਰ ਮੈ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਜੀਵੋ ਕੋ ਭੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਗ੍ਯਾਨ ਹੈ ਕੇ ਸਿਰ ਕੀ ਸਿਖਾ ਸੇ ਲੇਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੀ ਤਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਦੇਵਦਤ ਹੂੰ ਪਰੰਤੂ ਸਰੀਰਸਤ੍ਰ ਇਸ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਦ੍ਵੈਤ ਗ੍ਯਾਨ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਸਰਬ ਜੀਵ ਕਰਮ ਕਰਣ ਸਮੇਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਾਮ ਲੇਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕਰਣੋ ਕੋ ਕਾਮ ਸਬਦ ਸੂਨਨੋ ਹੈ ਸੋ ਕਰਣ ਦੇਖਨ ਰੂਪ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕੋ ਕਾਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰਣੋ ਕੋ ਕਾਮ ਸਬਦ ਸ੍ਰਵਣ ਰੂਪ ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਕਾਮ ਸਪਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰ ਹੀ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਯ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਆਪੋ ਅਪਨੋ ਕਾਮ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਦੂਸਰੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੋ ਕਾਮ ਦੂਸਰਾ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਕਰਮੋ ਕੇ ਕਰਣ ਮੈ ਖਾਨ ਪਾਨਾਦੀ ਵਿਵਹਾਰ ਮੈ ਯੁਧ ਤਥਾ ਸੰਧੀ ਆਦਿਕ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਰੂਪ ਵਿਵਹਾਰ ਮੈ ਅਦ੍ਵੈਤਤਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵਰਤਨ ਮੈ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਐਸੇ ਵਿਵਹਾਰੋ ਮੈ ਅਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਨ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਸਿਧੀ ਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲੀਏ ਹੇ ਰਘੁਨਾਥ ਤੁਮ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਲ ਮੈ ਯਥਾ ਯੋਗ੍ਯ ਦ੍ਵੈਤ ਅਦ੍ਵੈਤ ਪਰਾਯਣ ਹੋਵਹੁ ॥ ੨੯ ॥

ਪ੍ਰ:—ਹੇ ਗੁਰੋ ਜੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਭੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਲ ਮੈ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ ਤੋ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਕੀ ਕ੍ਯਾ ਹਾਨੀ ਹੈ॥

ਉਤ੍ਰ—ਭਵਭੂ ਮਿਖੁ ਭੀਮਾਸੁ ਭਾਵ ਭਾਵਨ ਵਾਤ੍ਯਯਾ ਮਾਪਤੋ ਤਪਾਤ ਪੂਰਣ ਸੁੰਦਰੀ ਖੁਨਤਃ ਕਰੀ ਯਥਾ ॥ ੩੦ ॥

ਟੀ:—ਹੇ ਰਘੁਕੁਲ ਆਕਾਸ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਭਵ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਰੂਪ ਪਵਨੋ ਸੇ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਸਰਬ ਉਤਪਾਤੋ ਸੇ ਅਸੁਭ ਨਿਮਿਤੋ ਸੇ ਪੂਰਣ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਭੂਮੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰ-ਕਾਰ ਕੀਹੈ ਤਿਸ ਵਿਖੇ ਤੁਮ ਮਤ ਗਿਰੋ ਜੈਸੇ ਕਾਗਦੋ ਕਰਕੇ ਰਚੀ ਹੂਈ ਹਸਤਨੀ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਬਨ ਕਾ ਹਸਤੀ ਕਾਮ ਕਰਕੇ ਅੰਧ ਹੂਆ ੨ ਬਡੇ ਖਾਤ ਮੈ ਜਾਇ ਪਰਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸੰਸਾਰ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਪੁਨਾ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਖਾਤ ਮੇ ਜਾਇ ਪਰਤਾਹੈ ਔ ਬਡੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾਹੈ ਐਸੇ ਹਾਨੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰ

ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਕਰਨੇ ਜੇ ॥ ੩੦ ॥ ਪ੍ਰ: ਉਪ: ਸ: ਅ: ੧੭ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਟ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋਈ ਹਮਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਰਬ ਦੇਵਨ ਕੋ ਦੇਵ ਹੈ ਤਥਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਰਬ ਪੂਜਨ ਕੋ ਪੂਜ੍ਯ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਇਸ ਆਤਮਾ ਮੈ ਹੀ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕਾ ਲੈ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਕੀ ਬਾਹਰਵੇ ੧੨ ਸਲੋਕ ਮੇ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜ੍ਯੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥

ਸਲੋਕ ਮ: ੩–ਆਤਮਾ ਦੇਉ ਪੂਜੀਐ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ । ਆਤਮੇ ਨੋ ਆਤਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਤਾਂ ਘਰ ਹੀ ਪਰਚਾ ਪਾਇ। ਆਤਮਾ ਅਡੋਲ ਨ ਡੋਲਈ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਇ ਸੁਭਾਇ। ਗੁਰ ਵਿਣੁ ਸਹਜੁ ਨ ਆਵਈ ਲੋਭੁ ਮੈਲੁ ਨ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ। ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਭ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥ ਨਾਇ । ਸਚੇ ਮੈਲੁ ਨ ਲਗਈ ਮਲੁ ਲਾਗੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ। ਧੋਤੀ ਮੂਲਿ ਨ ਉਤਰੈ ਜੇ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਇ। ਮਨ ਮੁਖ ਕਰਮ ਕਰੇ ਅਹੰਕਾਰੀ ਸਭੁ ਦੁਖੋਦੁਖ ਕਮਾਇ । ਨਾਨਕ ਮੈਲਾ ਊਜਲੁ ਤਾ ਥੀਐ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥ ੧ ॥

ਮ: ੩–ਮਨਮੁਖ ਲੋਕੁ ਸਮਝਾਈਐ ਕਦਹੁ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਇ । ਮਨਮੁਖ ਰਲਾਇਆ ਨਾ ਰਲੈ ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਫਿਰਾਇ। ਲਿਵ ਧਾਤੁ ਦੁਇ ਰਾਹ ਹੈ ਹੁਕਮੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ। ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪਣਾ ਮਨੁ ਮਾਰਿਆ ਸਬਦਿ ਕਸਵਟੀ ਲਾਇ । ਮਨ ਹੀ ਨਾਲਿ ਝਗੜਾ ਮਨ ਹੀ ਨਾਲਿ ਸਥ ਮਨ ਹੀ ਮੰਝ ਸਮਾਇ। ਵਿਣ ਮਨੈ ਜਿ ਹੋਰੀ ਨਾਲਿ ਲੁਝਣਾ ਜਾਸੀ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ। ਮਨਮੁਖੀ ਮਨ ਹਠਿ ਹਾਰਿਆ ਕੂੜ ਕੁਸਤ ਕਮਾਇ। ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨੁ ਜਿਣੈ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵਲਾਇ । ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ਮਨਮੁਖਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥ ੨ ਪਉੜੀ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਸੁਣਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਇਕ ਸਾਖੀ। ਜਿਸੁ ਧੁਰਿ ਭਾਗੁ ਹੋਵੈ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਤਿਨਿ ਜਨਿ ਲੈ ਹਿਰਦੈ ਰਾਖੀ। ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ਸਰੇਸਟ ਊਤਮ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਸਹਜੇ ਚਾਖੀ। ਤਹ ਭਇਆ ਪ੍ਰਗਾਸ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਿਆਰਾ ਜਿਉ ਸੂਰਜ ਰੈਣਿ ਕਿਰਾਖੀ । ਅਦਿਸਟ ਅਗੋਚਰੁ ਅਲਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋ ਦੇਖਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੀ ॥ ੧੨ ॥

ਇਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ–ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਸਿਖ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਨ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਉਪਦੇਸ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋਈ ਉਪਦੇਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ

ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਰਾਗ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਕੀਵਾਰ ਕੀ ਪੌਵੜੀ ੧੨ ਬਾਹਰਵੀ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਆਤਮਾ ਦੇਉ ਪੂਜੀਐ ਇਤਯਾਦੀ ੩ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਸਲੋਕੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਉਵਾਚ—ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਸੁਣਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ਇਤਯਾਦੀ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਵਿਸਨੁ ਬਯਾਪਨ ਸੀਲ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਹੋ ਹੇ ਭਾਈ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਹਰਿ ਬਯਾਪਨ ਸੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸਨੁ ਰੂਪ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਰੂਪ ਇਕ ਸਾਖੀ ਨਾਮ ਕਥਾ ਆਪਲੋਕ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਹੁ ਹਮ ਸੁਣਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਮੁਖ ਨਾਮ ਅਗ੍ਰ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੀ ਮੁਖ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਤਥਾਚ ਮੁਖ ਕਹਯੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੂਪ ਭਾਗ ਉਦੇ ਹੂਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਮਸਤਕ ਕਾ ਉਸ ਜਨ ਨੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਕਥਾ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਸਰਿਆ ਹੈ ਸੋ ਉਨਾ ਸੰਤ ਜਨਾ ਨੇ ਲੈ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਰਾਖੀ ਹੈ। ਸੋ ਕਥਾ ਯੇ ਹੈ ਸਃ ਮਃ ੩ ਆਤਮਾ ਦੇਉ ਇਤਿ ॥

ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਪੂਜਣੇ ਯੋਗਯ ਏਕ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਹੈ ਦੇਵ ਕਹਯੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪੂਜਯ ਕਹਯੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰ ਵਰਣ ਕੁਮੇਰ ਅਗਨਿ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਈਸ ਮਰੁਤ ਯਮਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੁਦ੍ਰ ਵਿਸਨੁ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਆਕਾਸ ਵਾਯੂ ਤਜ ਜਲ ਧਰਣੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਤਯਾਦਿਕ ਦੇਵਤਯੋਂ ਸੇ ਅਤੀ ਵਸੇਸ਼੍ਰ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਪੂਜਣੇ ਯੋਗਯ ਹੈ। ਤਥਾ ਇਨ ਸਰਬ ਦੇਵਤਯੋਂ ਸੇ ਆਤਮਾ ਪਰਮ ਪਯਾਰਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਨਤਾ ਤੁਸ਼੍ਰੀ ਲੀਏ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਕਿਸੀ ਏਕ ਕਾਰਯ ਵਾਸਤੇ ਅਥਵਾ ਸਰਬ ਕਾਰਯੋਂ ਕੀ ਸਿਧੀ ਵਾਸਤੇ ਅਰਾਧਨ ਜੋ ਕੋਈ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜਬ ਤਿਸ ਕਾ ਵੋ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਵੋ ਦੇਵਤਾ ਆਪਨੀ ਅਸਮਰਥ ਦੇਖ ਕੇ ਜਬਾਬ ਦੇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕਾ ਤਿਸ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰੇਮ ਕਯਾ ਹੋਣਾ ਥਾ ਉਲਟਾ ਦ੍ਵੈਖ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਮੁਖ ਸੇ ਉਸ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸੀ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਣੇ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਸਿਧ ਹੂਆ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਦੇਵੀ ਭੂਤ ਯਖ ਪਿਸਾਚ ਭੈਰਵ ਰਾਜਾ ਮਾਨੁਖ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾਸ ਦਾਸੀਆਂ ਸਿਖ ਮਿਤ੍ਰ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਭ੍ਰਾਤਾ ਧਨ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਤੀ ਦੁਹਿਤਾ ਜਮਾਤਾ ਪੌਤ੍ਰ ਦੁਹਿਤ੍ਰ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸਰਬ ਤਥਾ ਸਰੀਰ ਮਨ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਏਕ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕਿਸੀ ਵਾਸਤੇ

ਨਹੀ ਪਯਾਰਾ ਲਗਤਾ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਰਬ ਦੇਵੋਂ ਕੋ ਦੇਵ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਆਤਮਾ ਹੀ ਸਰਬ ਦੇਵਤਯੋਂ ਸੇ ਅਗ੍ਰੇ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗਯ ਹੈ। ਤਬ ਸਿਖਾ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਨੀ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਆਤਮਾ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕੈਸੇ ਕਰਯੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਤਮਾ ਕਵਨ ਦੇਸ ਵਾਸੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਤਮੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹਮਾਰਾ ਪਰਚਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਯੇ ਆਤਮਾ ਹਮ ਕੋ ਬਤਾਵਹੁ ਇਸ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਕਹਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਹਮ ਜਾਇ ਕੇ ਪਰਚਾ ਪਾਵਹਿ ਜੋ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਦੇਵਤਯੋਂ ਸੇ ਭੀ ਅਗ੍ਰੇ ਪੂਜਨੀਯ ਹੈ। ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਪੂਜਨੇ ਕਾ ਫਲ ਕਯਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਉਃ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਦੁਵਾਰਾ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਕਾ ਪੂਜਨ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਨਾਮ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਤਿਸੁਖੇਨ ਹੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਖਤ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਕਾ ਪੂਜਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਕਤ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਕਿਸੀ ਅਨਯ ਦੇਸ ਮੈ ਤੁਮਾਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੋ ਆਤਮੇ ਨੂ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਮੇ ਦ੍ਰਿਢ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀ ਐਸੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਆਇ ਜਾਵੇਂ ਤੋ ਪੁਨਃ ਇਸ ਆਤਮੇ ਨਾਮ ਮਨਕਾ ਅਪਨੇ ਘਰਮੇ ਹੀ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੇਂ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਪਰਚਾ ਪਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਃ ਇਸ ਕਾ ਆਤਮ ਮਨ ਅਡੋਲ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਕਹੂੰ ਭੀ ਨਹੀ ਡੋਲਤਾ ਹੈ। ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਮੈ ਦ੍ਰਿਢ ਭਗਤੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਿ ਕਹੀਏ ਇਸ ਜੀਵਕਾ ਮਨ ਅਡੋਲ ਨਿਰਵਾਤ ਦੀਪ ਸਿਖਾਵਤ ਹੋ ਜਾਤਾਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਮਨ ਕੇ ਇਸਥਿਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਔਰ ਭੀ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਸ੍ਰਕ ਚੰਦਨ ਬਨਿਤਾਦੀ ਅਨੇਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨੇ ਸੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਭਗਤੀ ਉਪਾਸਨਾ ਬਿਨਾ ਸਹਜ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਸਟ ਜੀਵ ਕੋ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਲ ਬਿਨਾ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਇਸ ਮਨ ਕੋ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਕੂੰ ਧਨ ਪੁਤਰ ਸ੍ਰਕ ਚੰਦਨ ਬਨਿਤਾ ਆਦਿਕ ਕਾ ਲੋਭ ਲਾਗ ਰਹਯੋ ਹੈ ਔ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਸਨਬੰਧੀ ਵਿਖਯੋ ਕੋ ਲੋਭ ਲਾਗ ਰਹਯੋ ਹੈ ਯੇ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨ ਤਥਾ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਲਟਾ ਅਧਿਕ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸਵਰ ਕੀ ਭਗਤਿ ਸੇ॥ ਕੇਵਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਜਲ ਸੇ ਯੇ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਮੈਲ

ਧੋਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਉਪਾਇ ਸੇ ਨਾਹੀ ਧੋਤੀ ਜਾਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਕਾਖਿਨ ਸਵਾ ੬ ਪਲ ਅਥਵਾ ਏਕਹੀ ਪਲ ਮਾਤਰ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਜੋ ਮਨ ਮੇ ਆਇ ਵਸੇ ਤਬ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਅਠਸਠ ਜੋ ਅਠਾਹਿਠ ਤੀਰਥ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਵਿਖੇ ਉਤਮ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਸੇ ਹੈ ਉਨ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯੇ ਫਲ ਹੈ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਕੇ ਪੂਜਨ ਕਾ। ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਮਨ ਮਨ ਗਯਾ ਹੈ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਆਇਗਈ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਮੈਲ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ॥ ਮਲ ਲਾਗੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦੂਜ ਨਾਮ ਦ੍ਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੈਲ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਮੈ ਜੀਵਹੂੰ ਤੁਛ ਪਰਿਛਿਨ ਅਲਪਗ ਹੂੰ ਤਿਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੂੰ ਵੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਵਿਭੂ ਬਯਾਪਕ ਅਪਰਿਛਿਨ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਮੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਵਾਲਾ ਹੂੰ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਕਾ ਨਾਮ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਦੂਜੇ ਭਾਉ ਕਰਕੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਲੋਭ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ਮੋਹ ਮਾਨ ਮਤਸਰ ਦੰਭ ਝੂਠ ਨਿੰਦਾ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰ ਕੀ ਮੈਲ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਜਨਮੋ ਕੀ ਲਾਗੀ ਹੂਈ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਮੈਲ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਜਿਨ ਤੀਰਥੋਂ ਮੈ ਸਠ ਅਠ ਅਠਾਨ ਤੀਰਥ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਪਰਧਾਨ ਹੈ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਮੈ ਜੋ ਇਸ ਹਉਮੈਂ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਕੇ, ਉਤਾਰਨੇ ਅਰਬਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਮੁਖ ਅਮੁਖ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਯੇ ਜੀਵ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਭੀ ਤਥਾਪੀ ਨਾਤੋ ਇਨ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਮੈਲ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਾ ਇਨ ਤੀਰਥੋ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਮੈਲ ਧੋਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਸੁਭ ਪੁਨਯ ਕਰਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਮੈ ਕਰੂੰਗਾ ਯਾ ਕਰਾਊਂਗਾ ਅਥਵਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਵਾ ਕਰਵਤਾ ਹੂੰ ਮੇਰਾ ਯੇ ਕਾਮ ਸਿਧ ਹੋਵੇਗਾ ਅਥਵਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਔ ਅਹੰਕਾਰਕ੍ਰਕੇ ਜੋ ਕਰਮ ਕਰਤਾਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਨਮੁਖ ਹੈ। ਜੋ ਜੋ ਕਰਮ ਮਨਮੁਖ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜਿਤਨਾ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਮਨਮੁਖਾਂ ਕੋ ਚਮੜ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਮੈਲਾ ਜੀਵ ਉਜਲਾ ਤਬ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਵਿਖੇ ਸਮਾਇ ਜਾਵੇ ਮੁਰਦਾ ਹੋ ਮੁਰੀਦ ਗੁਰੂ ਗੋਰ ਸਮਾਵੈ ॥ ਮੁਰਦਾ ਨਾਮ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੁਰਦਾ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸੇ ਰਹਤ ਸਰੀਰ ਦੇਹ ਕੇ ਔਰ ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਤਥਾ ਧਨ ਕੁਲ ਊਚੀ ਵਿਦਯਾਦੀ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਮੁਰੀਦ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ

ਦੇਹ ਕੁਟੰਬ ਉੂਚੀ ਕੁਲ ਕਾ ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮਕਾ ਧਨ ਕਾ ਵਿਦਯਾ ਦੀ ਸਰਬ ਅਭਿਮਾਨ ਛੋਡਕੇ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਰੂਪੀ ਗੋਰ ਮੇ ਸਮਾਵਤਾ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਾਵਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜੀਵਤ ਪੁਰਖ ਗੋਰ ਮੈ ਨਹੀਂ ਸਮਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥

ਪੁਨਃ ਸਿਖਾਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਹੇ ਦੀਨਦਯਾਲ ਜੀ ਆਪ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੋ ਕੇਵਲ ਜਗਤ ਕੇ ਉਧਾਰ ਅਰਥ ਆਪ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਆਪ ਜਗਤ ਕੇ ਪਰਮ ਹਿਤਕਾਰੀ ਹੋ ਆਪ ਇਨ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਐਸਾ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੋ ਜੋ ਯੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਕੇ ਪਰਮ ਧਾਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਵੈਂ ॥

ਉ:ਤ੍ਰ—ਮਃ ੩—ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਸੱਜਨੋ ਮਨਮੁਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋ ਸਮਝਾਵਨੇ ਕਾ ਹਮ ਤਬ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰੈਂ ਜੇਕਰ ਹਮਾਰੇ ਸਮਝਾਏ ਸਮਝ ਜਾਵੈਂ। ਯੇ ਲੋਕ ਮਨਮੁਖ ਐਸੇ ਮੂਰਖ ਹੈਂ ਜੇ ਸਾਖਯਾਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭਿ ਇਨ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਆਇਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ ਤੌ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਨੇ ਵਾਰੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਅਗਯਾਨ ਇਨਕੇ ਮੂੰਡ ਪਰ ਚਢਿ ਰਹਿਆ ਹੈ ਜੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਵਚਨ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਹੂਆ ਭੀ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਉਲਟਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਵਚਨ ਮੇਂ ਔ ਸਾਮਰਥ ਮੈ ਦੋਸ਼ ਅਰੋਪਣ ਔ ਤਰਕਣਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਯੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਸਾਰੰਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮੈ ਤਥਾਚ ॥ ਰੰਨਾ ਹੋਈਆਂ ਬੋਧੀਆ ਪੁਰੁਖ ਹੋਏ ਸਈਯਾਦ। ਸੀਲ ਸੰਜਮ ਸੁਚ ਭੰਨੀ ਖਾਣਾ ਖਾਜ ਹੋਆ ਅਹਾਜ ॥

ਤਿਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਰਮਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਭਾਖਾ ਮੈ ਰੰਨ ਨਾਮ ਹੈ ਬੋਧਯਾਂ ਉਪਦੇਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸਈਯਾਦ ਨਾਮ ਸਿਖ ਕਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਯੇ ਹੈ ਜਿਨਾਂ ਲੋਕੋਂ ਕੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਉਪਦੇਸ ਕਰਣੇ ਵਾਲੀਆ ਗੁਰੂ ਹੈ ਪਤੀ ਪੁਰੁਖ ਉਨ ਇਸਤ੍ਰੀਓਂ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮੈ ਚਲਨੇ ਵਾਲੇ ਰੰਨਾ ਕੇ ਸਿਖ ਚੇਲੇ ਹੈਂ ਕਲਜੁਗ ਮੈ ਯੇ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਕੇ ਕੇਵਲ ਇਸਤ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਕਹੇ ਪਰ ਪੁਰੁਖ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨਾ ਬਲ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਸੀਲ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਸੰਜਮ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਰੂਪ ਅਹਾਰ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਅਹਾਜ ਨਿਰਲਜ ਹੋਕੇ ਅਭਖ ਜੋ ਅਸੁਧ ਕੁਠਾ ਆਦਿਕ ਅਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹਮ ਐਸੇ ਪੁਰਖ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਕੇ ਮੁਰੀਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਹੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਹੇ ਸਿਖ ਜੌਨਸੇ ਮਨਮੁਖ ਹੈ ਵੋ ਸਤਸੰਗ ਵਿਖੇ ਰਲਾਏ ਰਲਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈਂ ਗੁਰੁ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਦੁਵਾਰਾ ਗੁਰੁ ਮਤਿ ਲੈਕੇ ਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਾਥ ਰਲਤੇ ਹੈਂ ਵੋ ਮਨਮੁਖ ਅਪਨੇ ਕੀਏ ਹੂਏ ਕਰਮ ਸੇ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਸੰਗਲ ਸੇ ਬਾਂਧੇ

ਹੂਏ ਪੜੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ। ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੋ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਲਿਵੇਤਿ ਲਿਵ ਅਰ ਧਾਤੁ ਦੋਨੋ ਮਾਰਗ ਭਿਨ ੨ ਹੈ ਲਿਵ ਨਾਮ ਅਭਯਾਸ ਕਾ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਾ ਹੈ ਯੇ ਪ੍ਰਯਾਯ ਵਾਚੀ ਸਬਦ ਹੈ ਯਥਾ ਘਟ ਕਲਸ ਦੋਨੋ ਏਕ ਘੜੇ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈ ਤੈਸੇ ਲਿਵ ਸਮਾਧੀ ਅਭਯਾਸ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਏਕ ਲਿਵ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈ ਸਮਾਧੀ ਅਭਯਾਸ ਕੀ ਪ੍ਰਪਕ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਅਰਥ ਯੇ ਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਲਿਵ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਨੇ ਵਾਰੇ ਸਾਖਯਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਧਾਤੂ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਮਾਯਾ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਵੋ ਮਨਮੁਖ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਮਹਾ ਨਰਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਹੁਕਮੀਤੀ ਹੁਕਮੀ ਕਹਯੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਵਿਚ ਜੀਵ ਸਾਰੇ ਦੋਨੋ ਮਾਰਗੋਂ ਮੇ ਚਲਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸਾ ਜਿਸ ਜੀਵ ਕਾ ਕਰਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਤੈਸੀ ਦ੍ਰਿੜ ਵਾਸਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਲਿਵ ਅਥਵਾ ਧਾਤੁ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਾਵਤਾ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖੇਤੀ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਸੰਤਾਂ ਜਨਾਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਮਾਰਿਆ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਸਬਦ ਰੂਪੀ ਕਸਵਟੀ ਉਪਰ ਮਨ ਕੋ ਲਗਾਇ ਕੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ ਮਨ ਕੇ ਮਰਣੇ ਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਠੀਕ ਮਨ ਮਰ ਗਯਾ ਹੈ ਸਬਦ ਰੂਪੀ ਕਸਵਟੀ ਕਯਾ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਰੂਪ ਸਬਦ ਅਪਸਬਦ ਕਾ ਸਹਾਰਣਾ ਰੂਪ ਕਸਵਟੀ ਕਹੀਤੀ ਹੈ ਧਿਕਾਰ ਰੂਪ ਸਬਦ ਸੇ ਜਬ ਕ੍ਰੁਧਿਤ ਨ ਹੋਵੇ ਔ ਸਾਧੂ ਸਾਬਾਸ ਸਦਰਹਮਤ ਰੂਪ ਸਬਦ ਸੇ ਜਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੋਵੇ ਤਬ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਅਬ ਮਨ ਮੂਆ ਹੈ ਅਬ ਪਰਮ ਕੁਸ਼ਲ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਮਨੇਤੀ ॥ ਹੇ ਸ਼ਿਖ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਕੋ ਮਨਕੇ ਹੀ ਸਾਥ ਝਗੜੇ ਹੈ ਔ ਮਨਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖੋਂ ਕੀ ਸਥ ਨਾਮ ਸੰਧੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਥ ਨਾਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਸੇ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਹਾਂ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਿਸੀ ਪਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ਼ਕ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਅਛੇ ੨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲੋਕਾਂ ਕੋ ਇਕਠੇ ਕਰਕੇ ਉਨ ਸੇ ਅਪਨਾ ਨਯਾਯ ਨਿਬਰਾਵੈ। ਜਬ ਗੁਰਮੁਖੋਂ ਕੋ ਮਨ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਮਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨ ਮਨ ਹੀ ਵਿਖੇ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਮਨਕੇ ਸਾਥ ਝਗੜਾ ਔ ਸੰਧੀ ਗੁਰਮੁਖ ਕੈਸੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਉੱਤ੍ਰ—ਜਬ ਗੁਰਮੁਖੋਂ ਕੋ ਮਨ ਵਿਖਯੋ ਕੀ ਓਰ ਧਾਵਤਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰਮੁਖ ਮਨ ਕੋ ਝਿੜਕਤੇ ਹੈ ਜਬ ਮਨ ਕੁਛਕ ਵਿਖਯੋਂ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸੰਧੀ ਨਾਮ ਦਿਲਾਸੇ ਸੇ ਮਨ ਕੋ ਸਮਝਾਇਕੇ ਮਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਵਸਵਰਤੀ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ

ਜਿਸ ਉਪਾਉ ਸੇ ਮਨ ਵਸ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਉਪਾਉ ਕਰਕੇ ਮਨਕੋ ਵਸ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ॥
ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਕੁਖਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਪੜਕੇ ਮਨਕੇ ਸਾਥ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪ ਝਗੜੇ ਕੋ
ਛਡਕੇ ਮਨ ਬਿਨਾ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਹੋਰ ਪੁਰੁਖੋ ਸਾਥ ਝਗੜਤੇ ਹੈਂ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪੁਰੁਖ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਜੂਏ ਮੈ ਜਨਮ ਰੂਪੀ ਬਾਜੀ ਹਾਰ ਜਾਵੈਂਗੇ ਵੋ ਮਨ-
ਮੁਖ ਹੈ ॥ ਮਨਮੁਖੀਤੀ ॥ ਮਨਮੁਖਾਂ ਨੇ ਮਨਕੇ ਹਠ ਨਾਮ ਅਸਤ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਸਤ
ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਆਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਧਨ ਕੋ ਹਾਰ ਜਾਵਨਗੇ
ਉਨਾਂ ਮਨਮੁਖਾਂ ਕੋ ਏਹੁ ਵੇਲਾ ਫੇਰ ਹਥ ਨਹੀਂ ਆਵੈਗਾ ਕਾਹੇਤੇ ਮਨਮੁਖ ਕੂੜ ਕੁਸਤ
ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਾ ਰੂਪ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਕੁਤਸਿਤ ਧਨ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਯੇ ਧਨ
ਮਨਮੁਖਾਂ ਕੀ ਹਾਰ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਇਸ ਕੁਧਨ ਕਰਕੇ ਮਨਮੁਖ ਹਾਰ ਜਾਵੈਂਗੇ ਅਵਸ
ਹੀ ਗੁਰੂਰਿਤੀ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਨਾ ਗੁਰੁਮੁਖਾਂ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮਨਨ ਰੂਪੀ
ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਉਨਾ ਗੁਰੁਮੁਖਾਂ ਨੇ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ
ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਰੂਪ ਸਹਾਯਤਾ ਪਾਇਕੇ ਮਨ ਕੋ ਜੀਤਕੇ ਹਰਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਨਾਮ ਸੇਤੀ
ਲਿਵਲਾਇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਨਾਨਕੇਤੀ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਕੀਆ ਹੂਆ ਬਚਨ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂਓ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋ ਬਚਨੋ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਉਪ-
ਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋਨਸੇ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਚਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਨਮ ਮਰਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਸਚਾ ਮੈਂਹੀ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਮਨ-
ਮੁਖ ਕੂੜਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਹਰਿ ਰਿਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜਿਨੋ ਗੁਰੁਮੁਖੋ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ
ਜੀ ਕੀ ਕਹੀ ਹੂਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਬ ਕਥਾ ਸੇ ਸ੍ਰੇਸ੍ਟ ਉਤਮ ਸਤਗੁਰੂ ਬਚਨ
ਰੂਪੀ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਕਥਾ ਸੁਨਕੇ ਰਸਨਾ ਕਰਕੇ ਚਾਖੀ ਹੈ ਤਥਾ ਹਿਰਦੇ
ਮੈ ਰਾਖੀ ਹੈ । ਤਿਹਇਤੀ । ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਉਦੇ ਹੋਤੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ
ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਨਾ ਗੁਰੁਮੁਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮਾਨੀ
ਹੈ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸਤ ਸਤ ਕਰ ਮਾਨੇ ਹੈਂ ਉਨਾਂ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਆਤਮ
ਗਯਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਇ ਜਾਤਾ
ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪ ਅੰਧਕਾਰ ਮਿਟਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਜੋ ਅਦਿਸ਼੍ਟ ਹੈ ਏਨਾ
ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਸੇ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਅਗੋਚਰ ਨਾਮ ਮਨ ਬਾਨੀ ਕਾ ਵਿਖਯ
ਨਹੀ ਭੀ ਹੈ ਅਲਖ ਭੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕਰਕੇ ਨਾ ਜਪ ਤਪ ਯਗ ਤੀਰਥਾਦੀ
ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਜੋ ਲਖਨੇ ਮੈਨ ਆਵੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਅਲਖ ਸੋ ਅਲਖ ਭੀ ਹੈ ਅੰਜਮ ਨਾਮ

ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਤਮ ਅੰਧਕਾਰ ਰੂਪ ਮਾਯਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਨਿਰੰਜਨ ਸੋ ਨਿਰੰਜਨ ਭੀ ਹੈ ਤੌ ਭੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਪਾਇਕੇ ਗੁਰਮੁਖੋਂ ਨੇ ਤਿਸ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖ ਲੀਆ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਸ਼ੁਤਿਃ—ਦ੍ਰਿਸਯਤੇ ਤ੍ਵਗ੍ਰਯਾ ਬੁਧਯਾ ਸੂਖਮਯਾ ਸੂਖਮ ਦਰਸੀਭਿਃ॥

ਅਗ੍ਰ ਨਾਮ ਤੀਖਨ ਕਾ ਹੈ ਸੂਖਮ ਨਾਮ ਬਰੀਕ ਕਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਵਚਨੋ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਰੂਪੀ ਸਾਣ ਕੇ ਸਾਥ ਸੂਛਮ ਤੇ ਤੀਛਨ ਕਰ ਲੀਨੀ ਹੈ ਅਪਨੀ ਬੁਧੀ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸੂਛਮ ਦਰਸੀ ਰਿਖੀ ਐਸੇ ਸੂਖਮ ਦਰਸੀ ਮਹਾਤਮੋਂ ਨੇ ਸੂਖਮ ਔ ਤੀਖਣ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਦੇਖ ਲਈਤਾ ਹੈ॥ ੧੨॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਨਿਸਚਾ ਗਯਾਨਵਾਨੋ ਕਾ ਹਮ ਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨ ਵਰਨਨ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ। ਅਗਯਾਨੀ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕੋ ਹਮ ਵਰਨਨ ਕਰਬੇ ਕੋ ਯੋਗ ਨਹੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਅਗਯਾਨਯੋਂ ਕੇ ਮਤੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਔ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਕੁਤਰਕਾਂ ਮਨਮੁਖੋਂ ਕੋ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀਯਾਂ ਰਹਤੀਆਂ ਹੈਂ। ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਬਰਨਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਕੁਛ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਭੀ ਹਮਾਰਾ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਮੰਦੇ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਵਰਤਤੇ ਭਲਾ ਬੁਧੀਵਾਨ ਕਬ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥

ਤਥਾਚਹ ਵਸਿਸ਼੍ਟਃ—ਵਯੰਤੂ ਵਕ੍ਤੁੰ ਮੂਰਖਾਣਾ ਮਜਿਤਾ ਤਮੀਯ ਚੇਤਸਾਂ॥ ਭੋਗ-ਕਰਦਮ ਮਗਨਾਨਾਂ ਨਵਿਦਮੋਭਿ ਮਤੰ ਮਤੰ॥ ੧੩॥

ਟੀਃ— ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ ਅਜਿਤ ਮਨ ਮੂਰਖ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਨਹੀ ਜੀਤਯਾ ਜੋ ਮੂਰਖ ਭੋਗ ਰੂਪ ਚਿਕੜ ਦਲਦਲ ਵਿਖੇ ਡੂਬੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਮੂਰਖੋਂ ਕੋ ਅਭੀਮਤ ਇਸ਼੍ਟ ਹਮ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਉਨ ਕਾ ਅਭੀਸ਼੍ਟ ਕਯਾ ਹੈ॥ ੧੩॥

ਮੂਃ—ਤੇਖਾ ਮਭਿ ਮਤਾ ਨਾਰਯੋ ਭਾਵਾ ਭਾਵ ਵਿਭੂਖਿਤਾਃ॥ ਜ੍ਵਾਲਾ ਨਰਕ ਵਾਹੀਨਾਂ ਯਾਸ੍ਤਾਃ ਕਨਕਰੋ ਚਿਖਾਃ॥ ੧੪॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਕਮਲ ਨਯਨ ਰਘੁਨੰਦਨ ਉਨ ਮੂਰਖੋਂ ਕੋ ਅਭੀਸ਼੍ਟ ਇਸ਼੍ਟ ਗੁਰੂ ਨਾਰੀਆਂ ਹੈਂ ਭਾਵਾਭਾਵ ਕਰਕੇ ਵੋ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਸ਼ਿੰਗਾਰੀਆਂ ਹੂਈਆਂ ਹੈ। ਭਾਵਾਭਾਵ ਕਯਾ ਪੂਰਬ ਜੋ ਪੁਨਯ ਧਰਮ ਤਪ ਜਪ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤਾਦਿਕ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕੀਏ ਹੂਏ ਹੈ ਸੋ ਭਾਵ ਰੂਪ ਹੈਂ ਉਨ ਸਰਬ ਕਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਵਾਰੀ ਹੈ ਆਗਾਮੀ ਜੋ ਧਰਮ ਪੁਨਯ ਯਗ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਣੇ ਹੈ ਉਨ ਸਰਬ ਧਰਮ 'ਆਦਿਕੋਂ' ਕੋ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਅਭਾਵ ਹੈ ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਪੁਨਯ ਯਗ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕਾ ਨਾਮ ਭਾਵ ਹੈ ਸੋ ਇਨ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ

ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਪੂਰਬ ਕੇ ਜਨਮਾਂਤਰੋਂ ਮੈ ਕੀਏ ਹੂਏ ਪੁਨਜੋਂ ਕਾ ਤਥਾ ਵਰਤ-ਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਜੋ ਪੁੰਨ ਧਰਮ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਸਰਬ ਪੁਨਜੋ ਕਾ ਅਭਾਵ ਨਾਮ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਵਾਰੋ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸ਼ਰੀਰ ਜੋ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਸਤਰ ਭੂਖਣੋਂ ਸਹਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਮੁਖ ਚਮਕਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਖਯਾਤ ਨਰਕ ਕੀ ਅਗਨੀ ਕੀ ਜ੍ਵਾਲਾ ਕੀ ਸਿਖਾ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਮੂ:–ਅਨਰਥ ਗਹਨਾਸ੍ਵਾਰਥਾ ਬਯਰਥਾ ਨਰਥ ਕਦਰਥਨਾ:॥ ਵਿਸ਼ੰਤੇ ਦੁ:ਖ ਸੰਭਰੰ ਮਭਿਤ: ਪ੍ਰਦ੍ਰਿਤਾ ਪਦ: ੧੫ ॥

ਟੀ:–ਤਥਾ ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਜੋ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਹੈਂ ਉਨ ਧਨ ਪਦਾਰਥੋ ਵਿਖੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਕਠਿਨ ਅਨਰਥ ਰਹਤੇ ਹੈ ਧਨ ਇਕਠੇ ਕਰਣੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਬਡੇ ਅਨਰਥ ਕਰਨੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ। ਤਥਾ ਧਨ ਕੀ ਰਖਯਾ ਔ ਖਰਚਣੇ ਮੈ ਬਡੇ ੨ ਅਨਰਥ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਧਨ ਕੀ ਰਖਯਾ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕਾ ਘਾਤ ਚੋਰ ਠਗ ਆਦਿਕ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਖਰਚ ਭੀ ਧਨ ਕਾ ਮਦ ਬੇਸਯਾ ਗਵਨ ਜੂਆ ਖੇਲਣ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਨੇਕ ਸੇ ਅਨਰਥੋਂਕੋਉਤਪਤਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਧਨ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਹੀ ਅਧਰਮ ਕੀ ਰਸਿ ਰੂਪ ਹੈ ਪੁਨ: ਧਨ ਸੰਗ੍ਰਹ ਵਾਨ ਜੀਵ ਨਿਰਧਨੋ ਕੇ ਸਾਥ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਸਮਾਨ ਧਨਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਬਯਰਥ ਹੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਬਿਨਾ ਹੀ ਕਲਹ ਲੜਾਈ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧਾਦਿਕ ਉਤਪਾਤ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਧਨਵਾਨ ਪੁਰਖ ਅਭਿਤ: ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਆਪਦਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਧਨੀ ਲੋਕ ਜੋ ੨ ਕਾਰਯ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸੀ ੨ ਕਾਰਯ ਮੈ ਦੁਖ ਦਸਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਨਨੂ–ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਯਪੀ ਧਨਵਾਨੋ ਕਾ ਧਨ ਅਨਰਥ ਕਾ ਕਾਰਣ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸੀ ਧਨ ਕਰਕੇ ਨਿਸਕਾਮ ਯਗਯਾਦਿਕ ਅਨ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਪੁਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਉਨ ਕੀ ਭੀ ਸੁਭਗਤੀ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ॥

ਉੱਤ੍ਰ–ਫਲ ਸੰਧੀ ਨਿਕਰਮਾਣਿ ਨਾਨਾ ਚਾਰ ਮਯਾਨਿਚ ॥ ਸੁਖ ਦੁ:ਖਾ ਵਪੂਰਣਨਿ ਤਾਨਿ ਵਕਤੂੰ ਨਸ਼ੰਕ੍ਰਮਾ: ॥ ੧੬ ॥ ਪੂ: ਉਪ: ਅ: ੧੮

ਹੇ ਰਾਮਭਦ੍ਰ ਕਲਯਾਨ ਰੂਪ ॥ ਮੂਰਖ ਲੋਗ ਜੋ ੨ ਕਰਮ ਯਗ ਆਦਿਕ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਕਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਮਨ ਮੇਂ ਰਖਕੇ ਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਨਿਸਕਾਮ ਏਕ ਭੀ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਪਾਭਰ ਅਨ ਭੀ ਦੇਵੈਂਗੇ ਤੌਭੀ ਤਿਸ ਸੇ ਸੁਖ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੇਵੈਂਗੇ ਪੁਨ: ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਸਾ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦਿਖਾਵੇਂਗੇ ਮਾਨ ਮਦਦੰਭ ਮਤਸਰ ਜਿਨ ਕਰਮੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਤੇ; ਹੈਂ ਐਸੇ ੨ ਕਰਮ ਮੂਰਖ ਪੁਰਖ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਕਰਮ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂ

ਬੰਧਨ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮੂਰਖੋ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕਾ ਨਿਮਿਤ ਹਮ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਕਥਨ ਕਰਬੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੧੬ ਪ੍ਰ: ਉਪ: ਅ: ੧੯ ਹੇ ਸਿਖ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਪੂਛੋ ਤੋ ਸਰਬ ਦੇਹ ਧਾਰੀਉ ਕੋ ਨ ਬੰਧਨ ਹੈ ਨ ਮੋਖ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰਜਾਲਿਕ ਕੀ ਮਾਯਾਵਤ ਮਿਥਯਾ ਹੀ ਬੰਧ ਮੋਖ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪੜੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਲੰ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਪ੍ਰਾਮ ਹੋਤੇਭਏ ॥

ਦੋ:—ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਾ ਸਕਲ ਜਾਹਿਨ ਪਾਵਤ ਭੇਵ।
ਦਾਸਨ ਬੰਦਨ ਮ੍ਰਕ੍ਰ ਕਰ ਨਮੋ ਚਰਨ ਗੁਰੁ ਦੇਵ ॥ ੧ ॥
ਲਾਇ ਚੀਤ ਜੋ ਜਨ ਸੁਨੈ ਅਰਪੁਨ ਕਰੈ ਵਿਚਾਰ।
ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕੋ ਸੰਬਾਦ ਨਿਤ ਕੁਲ ਯੁਤ ਕਰੈ ਉਧਾਰ ॥ ੨ ॥

ਸੋ:— ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਧੰਨ ਧਾਨ ਤਹ ਗ੍ਰਹ ਸਦਾ ਬਿਰਾਜ ਹੀ
ਤਹ ਸਮਾਨ ਨਹ ਆਨ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਕਰਤ ਵਿਚਾਰਜੋ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸੰਵਾਦੇ ਗਯਾਨ ਯੋਗੋ ਪਦੇਸੋ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਉਧਾਰ ਕਥਨੰ ਨਾਮ ੨ ਸ: ੯ ਅਧਯਾ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੦ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ ਯਵਨੇਸ ਕੇ ਦੇਸ ਕੋ ਤਾਹਿ ਨਗਰ ਪ੍ਰਵੇਸ ॥
ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਨ ਕੋ ਦੀਨਨ ਹਰਨ ਕਲੇਸ ॥

॥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਯਵੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਜੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਤਹਸੇ ਧੀਰੇ ਚਲਤੇ ੨ ਭਾਈ ਟੈਹਲਸਿੰਘ ਕੇ ਸਹਤ ਹਜਰੋ ਨਗਰ ਮੈ ਆਏ ॥ ਜੈਸੇ ਦਿਗੰਬਰ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥੇ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਇ ਕੇ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਹੋਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਾ ਦੋਨੋ ਹਜਰੋ ਸ਼ਹਰ ਮੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਰਹਕੇ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋ ਕਰਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਬਹੁਤਸੇ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਜਨੋਕਾ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਅਟਕ ਸ਼ਹਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਅਟਕ ਸ਼ਹਰ ਮੈ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਰਹਤਾ ਥਾ ਤਹਾ ਪਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਸਤਸੰਗੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਬੇ ਕੋ ਆਵੈ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਹੁਤ ਅਲਪ ਬੋਲਤੇ ਥੇ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੌਜ ਮੈ ਆਵੈ ਤਬ ਅਲਪ ਸਾ ਬਚਨ ਕਰੈ ਭੀ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਜ ਪਰਵਾਹ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਸਰਬ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪੋ ਸੇ ਮੌਨ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਬੀ ਕਬੀ ੨ ਮੌਜ ਆਵੇ ਤਬ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਊਪਰ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਕੇ ਊਪਰ ਹੰਸ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਹਾਥੋਂ ਕੋ ਹਲਾਵਤੇ ਹੂਏ ਪਾਰ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਸਨਮੁਖ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਉਰਾਰ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਚਲੇ ਆਵੈ ਕਬੀ ਪਰਬਤੋ ਕੀ ਕੰਦਰਾ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਪਰਬਤ ਕੀ ਨਦੀ ਤੀਰੇ ਤੀਰੇ ਸੁੰਦਰ ਛਾਯਾ ਮੈ ਵਿਹਾਰ ਕਰੈ ਕਬੀ ਪਰਤੋਂ ਕੇ ਸਿਖਰੋਂ ਪਰ ਚਢਕੇ ਬਿਚਰੈ ਕਬੀ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਏਕਾਂਤ ਦੇਸ ਮੈ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਇਕੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹੈ ਕਬੀ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਦਿਨ ਆਪੇ ਅਨ ਦੇਵੇ ਤਬ ਖਾਇ ਲੇਵੈ ਨਹੀ ਤੋ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਪਵਨ ਅਹਾਰ ਹੀ ਕਰ ਛੋਡੇ ਜਾਚਨਾ ਕਿਸੀ ਸੇ ਅਨ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ । ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਹੀ ਜਿਨ ਕੀ ਸੈਨ ਸੇਹਜਾ ਹੈ

ਦਿਸਾ ਹੀ ਜਿਨਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਹੈਂ ਬਨ ਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਪੰਖੀ ਬ੍ਰਿਛ ਹੀ ਜਿਨਕੇ ਪਰਿਜਨ ਹੈਂ ਪਰਜਨ ਨਾਮ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋ ਹੈ । ਇਤਨੇ ਮੈ ਏਕ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਡੀ ਸੁਸੀਲਾ ਔ ਪਤੀ ਬ੍ਰਤਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਸਤ ਸੰਗਣਿ ਸਤ ਅਸਤ ਕੇ ਵਿਵੇਕ ਮੇ ਅਤਿ ਕੁਸਲ ਉਸ ਨੇ ਏਕ ਸਮੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕੀਆ। ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਕੇ ਯੇ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਹੈ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕਾ ਚਿਤ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸਾਂਤ ਹੋਗਯਾ ਉਸੀ ਸਮੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਾਵਨਾ ਹੋਇ ਆਈ । ਤਬ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਅਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਨੇ ਕੀ ਸੇਵਾ ਉਠਾ ਲਈ ਦੋ ਮੂਰਤਿ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰੋਜ ਬਨਾਇ ਕੇ ਲੈਆਵੇ ਕਬੀ ਦੋਨੋ ਇਕਤ੍ਰ ਹੀ ਹੋਵੈ ਕਬੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਏਕਾਏਕੀ ਹੋਵੈ ਜਬ ਮਾਈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖੇ ਤਬ ਮੌਨ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇ ਲੇਵੈ ਥਾਲੀ ਕਟੋਰੇ ਉਠਾਇ ਕੇ ਜੋਰ ਸੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੀ ਓਰ ਚਲਾਇ ਦੇਵੈਂ ਚਾਹੇ ਮਾਈ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਲਾਗ ਜਾਵੈ ਚਾਹੇ ਪਥਰੋ ਪਰ ਗਿਰ ਕੇ ਫੂਟ ਜਾਵੈ ਭਾਵੇਂ ਬਚ ਜਾਵੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤੇ ਰਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਖੜੀ ਰਹੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸਤੇ ਬਾਦ ਬਰਤਨ ਟੂਟੇ ਫੂਟੇ ਉਠਾਇ ਕੇ ਮਾਈ ਘਰ ਕੋ ਚਲੀ ਆਵੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾ ਕਾ ਘਰ ਖੈਰਾਵਾਦ ਮੈ ਥਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਏਕ ਜਗਹ ਇਸਥਿਤ ਨਾ ਰਹੈ ਕਬੀ ਕਹੂ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਕਬੀ ਕਹੂੰ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪਾਰ ਕੇ ਤੀਰ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਉਰਾਰ ਤੀਰ ਪਰ ਚਲੇ ਆਵੈ ਪਰੰਤੂ ਨਾਵਕਾ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਆਤੇ ਥੇ ਕਿੰਤੂ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਜੈਸੇ ਥਲ ਊਪਰ ਚਲੀਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਊਪਰ ਇਸ ਓਰ ਉਸ ਓਰ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਜਹਾਂ ਪਰ ਸੰਤ ਹੋਵੈਂ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਭੀ ਨੇਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਪਹੁਚ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵੇ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਾਈ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹੀ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤ ਮਾਈ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਦਿਨ ਭੀ ਨਹੀ ਬੋਲੇ ॥

ਪੁਨਃ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਏਕ ਦਿਨ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਅਬ ਜੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਜਾਈ ਹੈ ਯੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਮੈ ਪਾਇਦੇ ਅਬ ਘਰ ਮੇਂ ਜਾਇ ਕੇ ਅਛਾ ਘ੍ਰਿਤ ਲਗਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਵਠੇ ਪਕਾਇ ਕੇ ਅਛੀ ਸੂਛ ਮਿਸ੍ਰੀ ਪਾਇ ਕੇ ਚੂਰੀ ਕੂਟ ਕੇ ਲੈਆਇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਬਡੀ ਆਨੰਦ ਹੋਈ ਮਾਨੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਗਈ ਕਹਾ ਕੇ ਆਜ ਮੇਰੇ ਧਨ

ਭਾਗ ਹੈਂ ਆਜ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਤੋ ਹੈ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਪੀਛੇ। ਅਹੋ ਭਾਗ ਹੈ ਮੇਰੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਜੋ ਅਪਨਾ ਦ੍ਰਿੜ ਪ੍ਰਣ ਨਿਬਾਹਯਾ ਹੈ ਅਬ ਉਸ ਪ੍ਰਣ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਫਲ ਫਲਨੇ ਲਾਗਾ ਹੈ ਪ੍ਰਭ ਤਿਲ ਨਹੀ ਛਨੈ ਘਾਲਯਾ। ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਯਾਈ ਥੀ ਸੋ ਤੋ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਮੈ ਡਾਰ ਦੀਆ ਅਬ ਆਪ ਬਜੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਘਰ ਮੇ ਆਇਕੇ ਕੋਈ ਤੀਨ ਪਾ ਪਕੇ ਘ੍ਰਿਤ ਲਗਾਇਕੇ ਖੂਬ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪਰਾਵਠੇ ਬਨਾਇ ਕੇ ਖੂਬ ਬਰੀਕ ਕੂਟ ਕੇ ਬੀਚ ਤਿਸ ਕੇ ਮਿਸ੍ਰੀ ਪਾਇ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਘ੍ਰਿਤ ਚੂਰੀ ਮੈ ਡਾਰ ਕੇ ਬਡੀ ਫੁਰਤੀ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਲਿਜਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਵੋ ਚੂਰੀ ਕਾ ਅਛਾ ਕਟੋਰਾ ਭਰਾ ਹੂਆ ਰਖ ਦੀਆ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਪ ਛਕਯਾ ਪੁਨਃ ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਸਯਾਮ ਰੰਗ ਕਾ ਏਕ ਸਰਮਾਪਤ ਤਹਾ ਆਇ ਗਯਾ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯ ਅਦਭੁਤ ਕਾਲਾ ਵਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਜਬ ਵੋ ਸਰਮਾਪਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਖੜੋਤਾ ਤਬ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਐ ਮਾਈ ਯੇ ਚੂਰੀ ਕਾ ਕਟੋਰਾ ਇਸ ਸਰਮਾਪਤ ਕੇ ਆਗੇ ਉਠਾਇ ਕੇ ਅਬ ਧਰ ਦੇ ਤਬ ਮਾਈ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਚੂਰੀ ਕਾ ਕਟੋਰਾ ਉਠਾਇ ਕੇ ਤਿਸ ਸਰਮਾਪਤ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਦੀਆ ਜਬ ਸਰਮਾਪਤ ਨੇ ਭੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਕੇ ਚੂਰੀ ਛਕ ਲਈ ਤਬ ਪੁਨਃ ਮਾਈ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਐ ਮਾਈ ਯੇ ਕਟੋਰਾ ਸਰਮਾਪਤ ਕੇ ਆਗੇ ਸੇ ਉਠਾਇ ਲਯਾਇ ਅਬੀ ਉਸ ਕਟੋਰੇ ਮੈ ਥੋੜੀ ਸੀ ਚੂਰੀ ਬਚੀ ਹੂਈ ਰਹਤੀ ਥੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਵੋ ਕਟੋਰਾ ਮਾਈ ਉਠਾਇ ਲਯਾਈ ਤਿਸਤੇ ਵੋ ਸਰਮਾਪਤ ਕਾ ਜੂਠਾ ਚੂਰੀ ਸਹਤ ਏਕ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਾਈ ਲੇਕਰ ਕਟੋਰਾ ਖੜੀ ਰਹੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਜੀ ਨੇ ਅੰਤਰਯਾਮਤਾ ਸੇ ਦੇਖਯਾ ਕੇ ਜੋ ਹਮ ਆਗਯਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸੋਈ ਮਾਈ ਹਮਾਰਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਮਾਈ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਗਿਲਾਨੀ ਨਹੀ ਆਈ ਹੈ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਮੁਸ਼ਕਤ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਕਰੀ ਹੈ ਅਬ ਮਾਈ ਕਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਕਰਣਾ ਚਾਹਯੇ ਜੋ ਅਬ ਕੇ ਨਿਰ ਗਿਲਾਨ ਹੋਕੇ ਮਾਈ ਨੇ ਹਮਾਰਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨ ਲੀਆ ਤਬ ਮਾਈ ਕੇ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋਇ ਜਾਵੈਗੇ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਮਨ ਮੈ ਰਖ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਾਈ ਕੀ ਓਰ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਦੇਖ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਅਬ ਦੇਖਤੀ ਕਯਾ ਹੈ ਬੈਠਕੇ ਈਹਾਂ ਯੇ ਚੂਰੀ ਤੂੰ ਖਾਇਲੇ ਜਬ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਨੀ ਔ ਸਰਮਾਪਤ ਕੀ ਜੂਠੀ

ਚੂਰੀ ਖਾਵਨੇ ਕਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਮਾਈ ਸੋਭਾ ਨੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੈ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਵੋਂ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਪਰ ਮੁਖ ਸੇ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਮਾਈ ਨੇ ਵੋ ਚੂਰੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਔ ਸਰਮਾ ਪਤ ਕੀ ਉਛਿਸ੍ਟ ਨਿਰ ਗਿਲਾਨ ਹੋਕੇ ਬਿਨਾ ਬਿਲੰਬ ਖਾਇ ਲੀਨੀ ਜਬ ਮਾਈ ਨੇ ਵੋ ਚੂਰੀ ਖਾਈ ਤਬ ਮਾਈ ਊਪਰ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੂਈ ਮਾਈ ਸੋਭਾ ਕੇ ਵਜ੍ਰ ਕਪਾਟ ਖੁਲ ਗਏ ਤਥਾ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਮਾਈ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਮੈ ਤੁਸ੍ਟ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਆਯਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਮਾਈ ਕੋ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਤਬ ਮਾਈ ਸੋਭਾ ਸਰਬ ਸਕ੍ਤੇਂ ਸਹਤ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਆਨੰਤ ਸਰਬਗ੍ਯ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦਸਤ ਦਰਸਨ ਪਾਇਕੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਮੋ ਮਗਨ ਹੋ ਗਈ ਊਹਾਂ ਹੀ ਮਾਈ ਕੀ ਸਮਾਧੀ ਲਗ ਗਈ ਪੁਨਃ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਕਿਤਨੀਕ ਦੇਰ ਪੀਛੇ ਉਥਾਨ ਹੋਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਆਗਿਯਾ ਪਾਇ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੀ ਭਈ ਏਕ ਤੋ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੀ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਦੂਸਰੇ ਅਭੀਸ੍ਟਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਾਰ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਮਾਈ ਕਾ ਮੁਖ ਰੂਪ ਕਮਲਖਿੜਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੂਈ ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਬੈਠੀ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਾਕ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਸੋਭਾ ਪਾਵੈ ਪਾਸ ਬੈਠੀ ਹੂਈ ਤੈਸੀ ਸੋਭਾ ਕੋ ਮਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਬ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋਕੇ ਗਦ ਗਦ ਬਾਣੀ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪੂਛਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੋ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਹੇ ਭਵਤਾਰਕ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਕਵਨ ਹੂੰ ਮੇਰਾ ਕਿਆ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਸਰੀਰਾਦਿਕ ਸੰਸਾਰ ਤੋ ਮੁਝਕੋ ਨਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮੇਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮਾਈ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਜਿਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਤੁਮਨੇ ਦਰਸਨ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਪਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਆਤਮਾਂ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਨੇ ਮੈ ਤੂੰ ਏਹ ਓਹ ਵਹ ਯੇ ਈਸ੍ਵਰ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿਕ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਸਤ ਜਗਤ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਰਜੂ ਸਰਪ ਵਤ ਤਿਸੀ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਯਾਰਾ ਹੈ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਅਰਥ ਪ੍ਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਯੇ ਆਤਮਾ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਧਨਾਦਿਕ ਕਿਸੀ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਯਾਰਾ

ਨਾਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤੂੰ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋ ਮੈ ਬਯਾਪ ਰਹਯਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਆਪਨਾ ਆਪ ਹੈ ਯਾਹੂ ਮਾਤਾ ਤੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੂਈ ਹੈ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਦਰਸਨ ਪਾਇਕੇ ਤੇਰੀ ਕਲਯਾਨ ਹੋਵੇ ਅਬ ਹਮ ਅਭੀਸ੍ਰ ਦਿਸਾ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰਿਕ ਵਿਵਹਾਰੋ ਵਿਖੇ ਵਰਤ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਜਾਨ ਕੇ ਤਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਹਾਜਰ ਰਹਣਾ ਇਸ ਤੇ ਊਪਰ ਔਰ ਉਪਦੇਸ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਦੇਵ ਹੂਤੀ ਕੋ ਕਪਲ ਦੇਵ ਜੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਂਖ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਬਨ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਐ ਮਾਈ ਭੇਦ ਵਾਦੀ ਕਾ ਮੂਰਖੋਂ ਕਾ ਸੰਗ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਸਤਯ ਬੋਲਨਾ ਕੁਸੰਗ ਸੇ ਬਚੇ ਰਹਣਾ ਯੇ ਉਪਦੇਸ ਹਮਾਰਾ ਗੋਪ ਰਖਣਾ ਅਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਹਾ ਤੇ ਉਠ ਕਰ ਔਰ ਬਨ ਮੈ ਚਲੇ ਗਏ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਭੀ ਪਰਮ ਸੁਭਾਯੁਗਤ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸਹਤ ਸਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੋਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲੀ ਆਈ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਰਤਤੀ ਭਈ ਸਰਬ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਜਲ ਕਮਲਵਤ ਆਰਬਲਾ ਕੋ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਵਿਤੀਤ ਕਰਤੀ ਭਈ ਸੰਸਯ ਵਿਪਰਯ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਹਸਤ ਬਿਲ੍ਰਤ ॥

ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ—ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਆਤਮ ਬੋਧ ਹੋਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀਜਨਾ ਕੋ ਦੇਹਾਤਮ ਅਧਯਾਸ ਬਜ੍ਰ ਸਾਰਵਤ ਅਤਿ ਦ੍ਰਿੜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਦੇਹਾਤਮ ਅਧਯਾਸ ਕਾ ਭੇਦਨ ਕਰਣਾ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਹੈ ਪੁਨਃ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੋ ਥੋੜੇ ਹੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਕੈਸੇ ਆਤਮ ਬੋਧ ਹੋਗਯਾ ਯੇ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਯੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਦਾਤ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ॥ ਭਾਵ ਨ ਬ੍ਰਹਮੇ ਲਿਖਯਾ ਚਾਰ ਵੇਦ ਸਿਮ੍ਰਤ ਪੜ ਦੇਖੈ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਹੀ ਜੀਵ ਕੋ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਲਾਭ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਸਤਗੁਰੂ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਥੀ ਦੂਸਰਾ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਤਯੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਮਾਈ ਕੇ ਅਗਯਾਨ ਤਿਮਰ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦੀਆ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗਰੰਥ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਗੁਰ ਜਿਨ ਕਉ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸੈ। ਜਿਨ ਕਉ ਗੁਰੁ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ

ਦੁਰਤ ਦੁਰੰਤਰਿ ਨਾਸੈ। ਗੁਰੁ ਜਿਨੁ ਕਉ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨ ਨਿਵਾਰੈ। ਜਿਨ ਕਉ ਗੁਰੁ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੁ ਸਬਦਿ ਲਾਗਿ ਭਵਜਲੁ ਤਾਰੈ। ਪਰਚਉ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗੁਰੁ ਪਾਇਅਉ ਤਿਨ ਸਕਯਥਉ ਜਨਮ ਜਗਿ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਰਣਿ ਭਜੁ ਕਲ ਕਬਿ ਭੁਗਤ ਮੁਕਤਿ ਸਭ ਗੁਰੂ ਲਗਿ ॥ ੧੧ ॥ ਰਡ਼ਃ ਕਚਹੁ ਕੰਚਨ ਭਇਅਉ ਸਬਦੁ ਗੁਰੁ ਸ੍ਰਵਣਹਿ ਸੁਣਿਓ। ਬਿਖਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੁਯਉ ਨਾਮ ਸਤਿ ਗੁਰਮੁਖ ਭਣਿਅਉ। ਲੋਹਉ ਹੋਯਉ ਲਾਲ ਨਦਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਦਿ ਧਾਰੈ। ਪਾਹਣ ਮਾਣਕ ਕਰੈ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਕਹਿਅਉ ਬੀਚਾਰੈ। ਕਾਠਹੁ ਸ੍ਰੀ ਖੰਡ ਸਤਗੁਰਿ ਕੀਅਉ ਦੁਖ ਦਰਿਦ੍ਰ ਤਿਨਕੇ ਗਇਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਚਰਨ ਜਿਨ ਪਰਸਿਆ ਪਸੁ ਪਰੇਤਉ ਸੁਰਨਰ ਭਇਆ ॥ ੨੬ ॥

ਇਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ॥ ਗੁਰਵਿਤਿ ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਭਈ ਹੈ ਉਨ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਵਿਖੇ ਹਰਿ ਬਯਾਪਨ ਸੀਲ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਆਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸਥਿਤੀ ਪਾਵਤਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੀ ਜਿਸ ਜੀਵ ਕੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੰਤੁਸ਼੍ਟ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੇ ਦੁਰਿਤ ਪਾਪ ਦੁਰੰਤਰਿ ਪੂਰਬ ਜਨਮੋਂ ਕੇ ਬਡੇ ਕਠਿਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਯਾਦਿਕ ਪਾਪ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਤਾਤਕਾਲ ਕਯਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰਹੁ ਸਤਗੁਰੂ ਜਿਸ ਕੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਮਾਨ ਧਨ ਵਿਦਯਾ ਆਦਿਕ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਅਭਿ-ਮਾਨ ਦੇਹ ਕਾ ਅਤਯੰਤ ਅਧਯਾਸ ਤਿਸ ਕੇ ਤੁਰਤ ਹੀ ਨਿਵਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਨਸ਼੍ਟ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੁਸ਼ਟੂ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਜਨ ਜੀਵ ਕੋ ਸਬਦ ਨਾਮ ਤਤ੍ਵਮਸੀ ਮਹਾ ਵਾਕਯ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਭਵਜਲ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਤਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦਰ ਕਾ ਪਾਰ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲਗਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪਰਚਉ ਪ੍ਰਮਾਣੇਤਿ ਜਿਨੋ ਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵੇਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੂਰਬਿਕ ਪਰਚਾ ਪਾਯਾ ਹੈ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਅਥਵਾ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਮਾਣ ਏਕ ਹੀ ਸਭ ਪ੍ਰਮਾਣੋ ਸੇ ਅਧਿਕ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਮੈ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹੋਇ ਕੇ ਜਿਨ ਜਨੋ ਨੇ ਪਰਚੋ ਪਾਯੋ ਹੈ ਤਿਨ ਜਨੋ ਕੋ। ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਜਨਮ ਧਾਰਣੋ ਸਫਲੋ ਭਯੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜਿਨੋ ਜਨੋ ਕੋ ਪਰਚੋ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣੋ ਸੇ ਪ੍ਰਮਿਤ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭੂਤ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਥ ਗੁਰ ਨਾਮ ਬਡਾ ਅਧਿਕ ਦ੍ਰਿਢ ਪਰਚੋ ਪਾਇਓ ਹੈ ਤਿਨ ਜਨੋ ਕੋ ਜਨਮ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਸਫਲ ਸਕਾਰਥ ਭਯਾ ਹੈ। ਕਲਯ ਕਵਿ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸਜਨੋ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣੀ ਪੜੇ ਹੂਏ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਆਦਿਕ ਸਰਬ

ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੧ ॥ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਯੇ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਿ ਨਹੀ ਪੜਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਕਚਕੇ ਸਮਾਨ ਕਚਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਥੋੜੀ ਸੀ ਠੋਕਰ ਲਗੇ ਹੂਏ ਕਚ ਟੂਟ ਪੜਤਾ ਹੈ ਬਨੇ ਹੂਏ ਕਚ ਕੇ ਭਾਂਡੇ ਕਾ ਕੁਛ ਦੋ ਏਕ ਤੀਨ ਚਾਰ ਪੈਸਾ ਮੋਲ ਪੜ ਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਟੂਟੇ ਫੂਟੇ ਕਚਕੇ ਬਰਤਨ ਕਾ ਏਕ ਵਰਾਟ ਕਾ ਕੌਡੀ ਭੀ ਮੋਲ ਨਹੀ ਪੜਤਾ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰੋ ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰੁ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸਤਗੁਰੂ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਤਾ ਹੈ ਤਦ ਕਚ ਸੇ ਹੀ ਕੰਚਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤੁਛ ਪਦ ਸੇ ਬਡੇ ਊਚੇ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਯੇਹੀ ਕਚ ਰਸਾਯਨੀ ਕੇ ਹਾਥ ਚੜਾ ਹੂਆ ਕੰਚਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਜਹਾਂ ਏਕ ਕੌਡੀ ਭੀ ਕਚ ਕੇ ਟੁਕੜੇ ਕਾ ਮੋਲ ਨਹੀ ਪੜਤਾ ਥਾ ਤਹਾਂ ਉਸੀ ਟੁਕੜੇ ਕੇ ਰਸਾਯਨੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਸੈਕੜੇ ਰੁਪਯ ਮੋਲ ਪੜਨੇ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮੁਖ ਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮੁਖ ਨਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਸੇ ਮੁਖ ਦੁਵਾਰਾ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜਪਤਾ ਹੈ ਤਬ ਬਿਖ ਸੇ ਨਾਮ ਮਰਣ ਕੇ ਸਾਧਨ ਸੇ ਅਥਵਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੇ ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਬਿਖ ਮੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਰਹਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਅਮਰਣ ਧਰਮਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬਿਖ ਰੂਪਾ ਬਾਣੀ ਸੇ ਇਸ ਪੁਰਖ ਕੀ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇਨੇ ਵਾਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਉਚਾਰਣ ਮੁਖ ਸੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਇਸ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਤਰੂਪਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸ ਕੋ ਵੋ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤ੍ਰਾਤ ਕਾਲ ਸਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਬਚਨ ਝੂਠਾ ਅਸਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਝੂਠ ਬੋਲਤਾ ਥਾ ਸੋ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਨੇ ਸੇ ਸਤ ਬੋਲਨੇ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਬੋਲਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਔਰ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਣੇ ਸੇ ਔ ਸਤ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਜਬ ਸੁਧ ਇਸ ਕਾ ਮਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਜਬ ਸਤਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੀ ਓਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਲੋਹਾ ਰੂਪ ਸੇ ਲਾਲ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੁਭ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਸੇ ਪਹਲੇ ਯੇ ਜੀਵ ਲੋਹਾ ਰੂਪ ਹੈ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਕਾਲਾ ਸਜਾਹ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਪੁਨਃ ਲੋਹੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬੇਕਦਰਾ ਤੁਛ ਮੋਲ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਦੋ ਰੁਪੈ ਅਥਵਾ ਚਾਰ ਰੁਪੈ ਮਹੀਨਾ ਇਸ ਕਾ ਮੋਲ ਕਦਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਭੰਗੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਦੋ ਤਾਮਰ ਖੰਡ ਮੋਲ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਵਿਸ਼ਟਾ ਉਠਾਵਨੇ ਕਾ ਪੜਤਾ ਹੈ ਜਬ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਊਪਰ ਸਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੁਭ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਇਸ ਕੋ ਲੋਹੇ ਰੂਪ ਬੇ ਕਦਰ ਸੇ ਅਮੋਲਕ ਲਾਲ ਬਨਾਇ

ਦੇਤੀ ਹੈ ਲਾਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮਾਨ ਕੇ ਯੋਗ੍ਯ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਦੇਖੋ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕਾ ਕੁਛ ਐਸੋ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਹੈ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਕੋ ਭੀ ਬਡੀ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਦੇਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਲੋਹੇ ਆਠ ਦਸ ਸੇਰ ਬਿਕਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਪਾਰਸ ਰੂਪ ਏਕ ਜਾਤੀ ਪਾਖਾਣ ਸੇ ਸਪਰਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਓਹੀ ਲੋਹਾ ਰਜਤ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕਾ ਤੀਨ ਰਤੀ ਯਾ ਚਾਰ ਰਤੀ ਕਾਂਟੇ ਮੈ ਤੋਲ ਕੇ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਸੁਵਰਣ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਸੁੰਦਰ ਮਾਨ ਕੇ ਯੋਗ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਵਾਲੇ ਸਦਨਾ ਕਸਾਈ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰ ਕਬੀਰ ਜੁਲਾਹਾ ਸੈਨਾ ਨਾਈ ਨਾਮਾ ਛੀਪਾ ਬਾਲਮੀਕ ਬਾਟ ਪਾਰਾ ਧਨਾ ਜਟ ਮੀਰਾਂਬਾਈ ਕਰਮਾਂ ਬਾਈ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਭੀਲਨੀ ਚਾਂਡਾਲੀ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੋਨੇ ਵਾਰੇ ਜਬ ਇਨੋ ਪਰ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਵੈਸ ਸੂਦਰ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਓਨਾ ਕੇ ਚਰਣੀ ਆਇ ਪੜਤੀ ਹੈ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਤਿਨੋ ਕੀ ਰਚੀ ਹੂਈ ਬਾਣੀ ਕੋ ਗਾਵਤੇ ਪੜਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਭੀ ਕਿੰਤੂ ਸੰਕਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸਭੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਤਿਨ ਮਹਾਤਮੋ ਕੋ ਆਦਰ ਮਾਨ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ਜੋ ਕੋਈ ਉਨ ਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਭੀ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਜੀਵ ਦੁਖ ਕਲੇਸ਼ ਅਪਦਾ ਭਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਮੈ ਲੋਹੇ ਸੇ ਮਾਨੋ ਲਾਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਯੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਪਾਹਣੋਤੀ ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਰੂਪ ਉਪਦੇਸ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਮਾਣਕ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਉਪਦੇਸ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਯੇ ਜੀਵ ਪਾਖਾਣ ਕੇ ਤੁਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਜਬ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਮਾਣਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੋ ਮਾਨ ਕੇ ਯੋਗ ਹੋਕੇ ਉਤਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਤਗੁਰੂ ਉਕਤ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਪਹਲੇ ਯੇ ਜੀਵ ਸਾਮਾਨ੍ਯ ਕਾਠ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਤੇ ਤਤ੍ਵ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖ ਰੂਪ ਕਮਲ ਸੇ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਠੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤਾਹੈ ਨੇਮ ਸੇ ਜੈਸੇ ਚੰਦਨ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬਨਾਸਪਤੀ ਕੋ ਚੰਦਨ ਚੰਦਨ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਅਪਨੀ ਸੁਗੰਧੀ ਸੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤਗੁਰੂ ਭੀ ਅਪਨੇ ਗ੍ਯਾਨ ਆਤਮਿਕ ਵਚਨ ਰੂਪ ਸੁਗੰਧੀ ਸੇ ਚੰਦਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਰਮ ਉਤਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜਿਨੋ ਪੁਰਖੋ ਨੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਕੀਓ ਹੈ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਉਨ ਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਜਨਮਨ ਜਨਮਨ ਕੇ ਦੁਖ ਦਾਰਿਦਰ ਦੂਰ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ

ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਸੇ ਉਨ ਕੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਜਨਮ ਕੇ ਦੁਖ ਔ ਦਰਿਦ੍ਰ ਦੂਰ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈਂ । ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਿਨ ਕੇ ਬਡਭਾਗਯੋ ਨੇ ਪਰਮ ਤੀਰਥ ਰੂਪ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਪਰ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਪਰਸਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਨਿਸ ਪਾਪ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੀਵ ਸਰਬ ਪਾਪੋ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਤ ਸੇ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਭੀ ਤੀਰਥ ਰੂਪ ਕੀ ਧੂਰੀ ਰੂਪ ਤੀਰਥ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਯੇ ਜੀਵ ਪ੍ਰਥਮ ਪਸੂ ਅਰ ਪ੍ਰੇਤੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪਸੂ ਅਰ ਪ੍ਰੇਤੋਂ ਸੇ ਭੀ ਬੁਰਾ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਦੇਵਤਾ ਔ ਨਰੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈਂ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤ-ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਰੂਪ ਤੀਰਥ ਕੇ ਪਰਸਣੇ ਕੋ ਮਹਾਤਮ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਸਤ ਸੰਗ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ੬ ॥ ਯੇਹੀ ਵਾਰਤਾ ਵਿਵੇਕ ਚੂੜਾਮਣੀ ਕੇ ੩ ਸਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਕਹੀ ਹੈ ॥ ਦੁਰਲਭੰ ਤ੍ਰਯ ਮੇ ਵੈਤਤ ਦੇਵਾਨੁਗ੍ਰਹ ਹੇਤੁਕੰ । ਮਨੁਖਤ੍ਵੰ ਮੁਮੁਖਤ੍ਵੰ ਮਹਾਪੁਰੁਖ ਸੰਸ਼੍ਰਯਃ ॥ ੩ ॥

ਟੀ –ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਤੀਨ ਬਾਤਾਂ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਉਤਮ ਕੁਲ ਮੈ ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ੧ ਦੂਸਰਾ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੋ ਮੋਖ ਕੀ ਇਛਾ ੨ ਤੀਸਰਾ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਜੋ ਸੰਤ ਜਨ ਤਿਨ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮੇ ਰਹਣਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨਾ ॥ ੩ ॥ ਤਿਨ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਰਹਣਾ। ਮੂਲ– ਲਭਧ੍ਵਾ ਕਥੰ ਚਿਨ੍ਰ ਜਨਮ ਦੁਰਲਭੰ ਤਤ੍ਰਾਪੀ ਪੁੰਸਤ੍ਵੰ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਪਾਰ ਦਰਸਨੰ ਯਸਤ੍ਵਾਤੰ ਮੁਕ੍ਤੌ ਨਯਾਤੇਤ ਮੂਢ ਧੀਸ ਹਯਾਤ ਮਹਾਸ੍ਵੰ ਵਿਨਿਹੰਤਯ ਸੋਦ ਗ੍ਰਹਾਤ ॥ ੪ ॥

ਟੀਃ–ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਭੋਗ ਕੇ ਸਾਰੇ ਨਰਕ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਃ ਕਿਸੇ ਬਡੇ ਪੁਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਔ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾਸੇਕਥੰਚਿਤ ਕਿਸੀ ਨਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਤਰ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਜੀਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਵਿਖੇ ਭੀ ਪੁਨਃ ਉਚੀ ਕੁਲਮੈ ਜਨਮ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਜਨਮ ਅਥਵਾ ਖਤ੍ਰੀ ਕਾ ਜਨਮ ਤਿਸ ਮੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਭਗਤੋ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਜਨਮ ਹੋਣਾ ਅਤੀ ਹੀ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਭੀ ਵੇਦ ਔ ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪਾਰ ਦਰਸੀ ਹੋਣਾ ਅਤਿ ਦੁਰ-ਲਭ ਹੈ।। ਪੁਨਃ ਐਸਾ ਦੁਰਲਭ ਤਰ ਜਨਮ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਆਪਨੀ ਮੁਕਤੀ ਵਾਸਤੇ ਜਤਨ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਮੇਰੀ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਵੋ ਜੀਵ ਆਤਮ ਹਤਯਾਰਾ ਹੈ ਝੂਠੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਸਤ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਮਿਥਯਾ ਹੀ ਹਠ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਘਾਤ ਉਸਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਮੂਲਃ–ਇਤਾਕੋ ਨ੍ਰਿਸ੍ਰੁ ਮੂਢਾਤਮਾ ਯਸਤੁ ਸ੍ਵਾਰਥੇ ਪ੍ਰਸਾਦਜਤਿ। ਦੁਰਲਭੰ ਮਾਨੁਖੰ ਦੇਹੰ ਪ੍ਰਾਪਜਤਤ੍ਰਾਪਿ ਪੌਰੁਖੰ ॥ ੫ ॥

ਟੀਃ–ਇਤਾ ਇਤਿ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਮਾਂਨੁਖਾ ਦੇਹ ਜੀਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਦੁਰ ਲਭ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾਂ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਪੁਨਃ ਐਸਾ ਦੁਰਲਭ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਯਾਂ ਭੀ ਜੋ ਜੀਵ ਆਪਨੇ ਮੋਖ ਰੂਪ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਦ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਣੇ ਮੈਂ ਆਲਸ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਰਹਜਾ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇਤਿ ਉਸ ਪੁਰਖ ਸੇ ਅਧਿਕ ਮੂਢ ਜੜ ਮੂਰਖ ਕੌਨ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਪੁਨਃ ੨ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਫਿਰ ਜੀ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਸੰਸਾਰੀ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਕਾ ਕੌਨ ਉਪਾਇ ਕਰੇ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਤਪ ਦਾਨ ਜਪ ਆਦਿ ਰੂਪ ਉਪਾਇ ਬਤਾਯੇ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਸੁਖ ਕੋ ਯੇ ਜੀਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ॥

ਉਤ੍ਰ ॥ ਮੂਃ–ਬਿਨਾ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਠੀ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਮੂਃ–ਵਦੰਤੁ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਣੀ ਯਜੰਤੁ ਦੇਵਾਨ ਕੁਰਵਨਤੁ ਕਰਮਾਣੀ ਭਜੰਤੂ ਦੇਵਤਾਃ। ਆਤਮੈ ਕਯ ਵੋਧੇਨਵਿਨਾਪਿ ਮੁਕ੍ਤਿਰ ਨ ਸਿਧਜਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ਤਾਂਤਰੇਤਿ ॥ ੬ ॥

ਟੀਃ–ਵਦੰਤੁ ਇਤੀ ੬ ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਹਤ ਅਰਥ ਕੇ ਕੰਠ ਸੇ ਭੀ ਸੁਨਾ ਦੇਵੇ ਤਥਾ ਚਾਰੋ ਵੇਦ ੪ ਅਠਾਰਹ ੧੮ ਪੁਰਾਣ ਅਠਾਈ ਸਿਮ੍ਰਤਜਾਂ ਉਪ ਪੁਰਾਣ ਉਪ-ਸਿਮ੍ਰਤਜਾਂ ਭੀ ਕੰਠ ਸੇ ਹੀ ਪੜ ਕੇ ਸੁਨਾਵੇ ਤਥਾ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾਨ ਕੋ ਭੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪੂਜੇ ਵੇਦ ਕੀ ਵਿਧੀ ਸੇ ਕਰਮ ਭੀ ਸਰਬ ਕਰੇ ਅਮਰ ਗਣੋ ਕੋ ਵਿਧਿ ਪੂਰਬਕ ਭਜੇ ਭੀ ਤਥਾਪਿ ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨ ਮੁਕ੍ਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਮਰਤਾ ਰਹੇ ਯੇ ਕੈ ਮੁਤਕ ਨਜ਼ਾਯ ਹੈ ੬ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਏਕ ਗਜ਼ਾਨ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੇਰੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੀ ਪਰਮ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜਬ ਸਤਗੁਰੂ ਸਿਖ ਪਰ ਦਯਾਲ ਹੋਵੈਂਗੇ। ਤਬ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਕਾ ਏਕ ਗਜ਼ਾਨ ਬਖਸੀਸ ਕਰੈਂਗੇ। ਇਤਜਲੰ ਵਿਸਤਰੇਣ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਅਬ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਕੇ ਦੋ ਲੜਕੇ

ਅਰ ਦੋ ਲੜਕੀਆਂ ਭਈਆਂ ਏਕ ਲੜਕੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪਯਾਰਾ ਸਿੰਘ ੧ ਏਕ ਕਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ੨ ਏਕ ਲੜਕੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮੈਨਾ ਏਕ ਕਾ ਨਾਮ ਮਿਠੋ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੰਨ੍ਯਾ ਮੈ ਮਾਈ ਮੈਨਾ ਬੜੀ ਉਦਾਰ ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਹੋਤੀ ਭਈ ਮਾਈ ਸੋਭਾਂ ਨੇ ਮੈਨਾ ਨਾਮ ਅਪਨੀ ਕੰਨ੍ਯਾ ਕੋ ਅਪਨੇ ਜੈਸਾ ਗ੍ਯਾਨ ਵਾਨ ਸਮ ਦਰਸਨੀ ਕਰ ਲੀਆ ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪੁਨਃ ਮਾਈ ਮੈਨਾ ਕੇ ਆਗੇ ੩ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਦੋ ਕੰਨ੍ਯਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਪੁਨਃ ਖੈਰਾਵਾਦ ਮੈ ਏਕ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਬੋਧ ਕਰਕੇ ਔਰ ਅਟਕ ਖੈਰਾਵਾਦ ਅਕੋੜਾ ਜਗੀਰਾ ਢੁਢੇਰਾਂ ਹਜਰੋ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਨਸੈਹਰਾ ਪਿਸ਼ੌਰ ਇਤਨੇ ਨਗਰੋਂ ਸ਼ਹਰੋਂ ਮੈ ਕਿਤਨੇਕ ਸਤਸੰਗੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂਆਂ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸਰਬ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇ ਛੁਡਾਇ ਕੇ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਮਲੇਛੋਂ ਕੋ ਭੀ ਮੁਕਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਿਨੋਂ ਸਰਬੋ ਮੈ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰਕਤ ਔ ਸ਼ਕ੍ਤੀ ਵਾਲਾ ਭੀ ਸਰਬ ਸੇ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੋਤ, ਭਯਾ ਤਥਾ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਚਾਰ ਭਾਈ ਥੇ ਉਨ ਚਾਰੋ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਹੀ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕਲਰ ਕਮਲਵਤ ਤਿਸ ਕਾ ਏਕ ਭਾਈ ਚੌਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਏਕ ਠਗ ਏਕ ਜੁਆਰੀ ਮਦਪ ਬੇਸ੍ਯਾਗਾਮੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੁਨਃ ਭੀ ਕੁਛਕ ਕਹੇਂ ਗੇ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਤਪੋ ਗ੍ਯਾਨ ਅਵਤਾਰ।
ਭਾਰਤ ਭੂਮਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਦ ਬੰਦੋ ਬਾਰੰਬਾਰ ॥ ੧ ॥
ਦੋਃ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਉਤਰਕੈ ਪਰਸਰਾਮ ਪੁਰ ਜਾਇ।
ਪਹੁਚੇ ਕਾਬਲ ਮੈ ਪ੍ਰਭੁ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਸੁਹਾਇ ॥ ੨੫੭ ॥
ਚੌਃ ਤੀਨੋ ਨਗਨ ਸੁਕਾਬਲ ਮਾਹੀ। ਨਿਰਭਯ ਬਿਚਰੈ ਭਯ ਕਿਸ ਨਾਹੀ ॥
ਸੀਤ ਮਹਾ ਅਰ ਪਰੇ ਤੁਖਰਾ ॥ ਇਨਭੀ ਕਠਿਨ ਮਹਾ ਬ੍ਰਤ ਧਾਰਾ ੨੫੮ ॥
ਕਃ—ਅੰਤਰ ਭੀਪਾਨੀਸੁਪਖਾਨਵਤਹੋਇਜਾਤਜਹਾਂ ਜੀਵਨਕੋਘਾਤਕਸੁਮਹਾਸੀਤਜਾਨੀਏ
ਮਲੇਛਨ ਕੋ ਦੇਸ ਲੇਸ ਨਾਹਿਜਹਾ ਦਯਾਹੂਕੋ ਹਿੰਦੁਨ ਕੋ ਸਾਚ ਯਮਦੂਤ ਹੀ ਪਛਾਨੀਏ ॥
ਐਸੇ ਘੋਰ ਦੇਸ ਮਾਹਿ ਫਿਰਤ ਨਿਸੰਕ ਹੋਇ ਤਪ ਕੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਖ ਅਚਰਜ ਮਾਨੀਏ।
ਅਰਚੀ ਆਗ ਰੂਪ ਜੈਸੇ ਦਿਪੈ ਪ੍ਰਭੁ ਰੂਪ ਤੈਸੇ ਸਮਹੇਨਹੋਤਖਲਭੀਤਉਰਠਾਨੀਏ॥੨੫੯
ਚੌਃ—ਬਸਤ੍ਰ ਕੁਟੀ ਕੋ ਛੁਵਤ ਨਾਹਿ। ਮੂਰਤਿ ਮਾਨ ਜਨ ਅਗਨਿ ਫਿਰਾਹਿ ॥
ਮਹਾ ਵਿਰਕ੍ਤ ਅਰ ਮਹਾ ਵੈਰਾਗਿ। ਕੁਪੀਨ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਤੀਨੋ ਤ੍ਯਾਗ ॥ ੨੬੦ ॥

ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕੇਸ । ਪਾਦ ਗੁਲਫ ਲਗ ਦਿਰਘ ਵਿਸੇਸ ।
ਯੁਗ ਬੇਣੀ ਕੇਸਨ ਕੀ ਭਈ। ਕਵਿ ਮਨ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਨਈ॥ ੨੬੧ ॥
ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਕੇ ਮਿਸਮਾਨੋ । ਲਪਟ ਰਹੀ ਯੁਗਨਾਗਨਿ ਮਾਨੋ ।
ਰਿਖਭ ਦਤ ਜਢ ਭਰਤ ਸਮ ਪੂਤ । ਤੀਨੋ ਵਿਚਰਤਿ ਮਹਾ ਅਵਧੂਤ ॥੨੬੨॥
ਨਗਨ ਫਿਰਤ ਸਭ ਦਰਸਤ ਲੋਗੁ । ਜਨ ਮਾਤਾ ਕੀ ਖੇਲਤ ਗੋਦੂ ।
ਤੀਨੋ ਮਗ ਮੇਂ ਸੋਭਤ ਐਸੇ। ਚਲੈ ਚਾਲ ਮਸਤ ਗਜ ਜੈਸੇ ॥ ੨੬੩ ॥
ਦੀਰਘ ਦੇਹ ਅਰ ਸਾਵਲ ਰੂਪ । ਕਿਧੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤਨੁ ਧਰਜੋ ਅਨੂਪ ।
ਭਾਲ ਪਟ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤਿ ਸੋਹੈ। ਦਰਸਤ ਹੀ ਮੁਨਿਜਨ ਮਨ ਮੋਹੈ॥ ੨੬੪ ॥
ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਕੁਟਿਲ ਮਹਾਰਸ ਸਾਨੀ। ਜਨ ਕਰ ਕਾਮ ਕਮਾਨ ਸੁਤਾਨੀ।
ਭ੍ਰੂਹ ਭ੍ਰਿੰਗ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਕਾਰੇ । ਜਨ ਕਰ ਬਿਧਿਨਾ ਆਪ ਸਵਾਰੇ ॥ ੨੬੫ ॥
ਚੌਖੁਚਾਰ ਪਿਖ ਮ੍ਰਿਗ ਮਨ ਲਾਜੇ। ਤਜ ਬਸਤੀ ਬਨ ਕੀ ਦਿਸ ਭਾਗੇ।
ਉਨਤ ਨਸੁ ਪਿਖ ਕੀਰ ਖਿਸਾਨੇ। ਜਾਇ ਬਸੇ ਬਨ ਫਿਰਤ ਦਿਵਾਨੇ॥੨੬੬॥
ਬਿੰਬ ਸੋਭ ਫਲ ਅਧਰਨ ਲੂਟੀ। ਦਸਨ ਦੇਖ ਦਾੜਮ ਗਯੋ ਫੂਟੀ।
ਸਜਾਮ ਸਮਸ੍ਰ ਕਪੋਲਨ ਪਾਸ। ਸਸਿ ਸਮੀਪ ਜਨ ਰਾਹੂ ਆਸ॥ ੨੬੭ ॥
ਉਭੈ ਊਚ ਸਕੰਧੰਨ ਕੇਰੇ। ਰਿਖਭ ਬ੍ਰਿਖਭ ਲਾਜਤ ਮਨ ਹੇਰੇ।
ਛਾਤੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤਿ ਛਬਿ ਵਾਰੀ। ਜਾਨਕ ਮਿਤਨ ਰਛਕ ਭਾਰੀ ॥ ੨੬੮ ॥
ਭੁਜਾ ਭੁਜਗ ਦੀਰਘ ਸੁਖ ਦਾਤਾ। ਅਸੁਰ ਘਾਤ ਹਿਤ ਰਚੀ ਬਿਧਾਤਾ।
ਕਰ ਕਮਲਨ ਲਖ ਸੋਭ ਦੁਰਾਈ। ਮੂੰਦ ਰਹੇ ਅਬ ਉਘਰਤ ਨਾਹੀ॥ ੨੬੯ ॥
ਨਖਨ ਜੋਤਿ ਅਤਿਸੈ ਸੁਭ ਭ੍ਰਾਜੈ । ਜਾਹਿ ਪਿਖਤ ਤਾਰਾਗਣ ਲਾਜੈ।
ਕਟਿ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਕਉਨ ਬਖਾਨੈ। ਪਿਖ ਕੇ ਹਰ ਮਨ ਮਾਨੀ ਹਾਨੈ॥ ੨੭੦ ॥
ਜੰਘ ਜੁਗਲ ਇਹੁ ਭਾਂਤਿ ਬਿਰਾਜੈ। ਜਾਹਿ ਨਿਰਖ ਰੰਭਾਤਰੁ ਲਾਜੈ।
ਚਰਨ ਯੁਗਲ ਜਨ ਕਮਲਨ ਕੇਰੇ। ਜਾਹਿ ਨਿਰਖ ਅਘਜਾਹਿ ਪਰੇਰੇ॥ ੨੭੧॥
ਮਹਿਮਾ ਅਧਿਕ ਸੁ ਅਲਪ ਬਖਾਨੀ। ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਨ ਤੇ ਅਤਿ ਡਰ ਮਾਨੀ।
ਕਹੋ ਕਥਾ ਅਬ ਕਾਬਲ ਮਾਹੀ। ਭਈ ਸੁਨੋਤਾਕੋ ਮਨ ਲਾਈ॥ ੨੭੨ ॥
ਬਿਚਰੈ ਕਾਬਲ ਮੈ ਗੁਨ ਐਸੇ। ਮਹਾਮਤ ਗਜ ਬਨ ਮੈ ਜੈਸੇ।
ਸੁੰਦਰ ਗਤਿ ਨਾ ਬਰਨੀ ਜਾਈ। ਜਾਨਕ ਤੀਨੋ ਹੰਸ ਸੁਹਾਈ॥ ੨੭੩ ॥
ਸ੍ਵੈਯਾ—ਮਹਜਦ ਏਕ ਮਹਾਨ ਬਡੀ ਅਤਿ ਚਿਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰਿਤ ਸੋਭ ਅਪਾਰੀ ।
ਕਾਬਲ ਕੋ ਪਤਸ਼ਾਹੁ ਸੁਨੋ ਤਹ ਪਾਂਚੋ ਵਖਤ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰੀ ॥

ਏਕ ਸਮੇ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਤਹ ਜਾਇ ਖਰੇ ਚਿਤ ਹਰਖ ਅਪਾਰੀ।
ਕਾਜੀ ਪੁਕਾਰ ਕਹੀ ਤੁਮ ਕੌਨ ਸੁ ਬਾਰਕ ਜਿਉ ਤਨੁ ਸੁਧ ਵਿਸਾਰੀ ॥ ੨੭੪ ॥
ਚੌਃ-ਨਗਨ ਫਿਰਤ ਤੀਨੋ ਮਤਵਾਰੇ। ਬਿਨਾ ਸਰਮ ਕਰ ਲਿੰਗ ਨਿਕਾਰੇ।
ਖਰ ਬਾਨੀ ਤਾਂਕੀ ਸੁਨ ਸ੍ਵਾਮੀ। ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਹਮ ਐਸ ਬਖਾਨੀ ॥ ੨੭੫ ॥
ਪੁਨ ਕਾਜੀ ਕਰ ਕੋਪ ਅਲਾਈ। ਦੂਸ੍ਰ ਕੌਨ ਸੁ ਦੇਹੁ ਬਤਾਈ।
ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਤਬ ਮੋਦ ਅਪਾਰਾ। ਇਹ ਬਿਧ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਕੀਨ ਉਚਾਰਾ ॥੨੭੬।
ਦੋਃ-ਮਹੰਮਦ ਮੋਕੋ ਜਾਨ ਤੂੰ ਅਲੀ ਯਾਹਿ ਕੋ ਨਾਮ।
ਦੋਨੋ ਸੰਗ ਖ਼ੁਦਾਇ ਕੇ ਕੀਨੋ ਇਤਹ ਪਯਾਨ ॥ ੨੭੭ ॥
ਸੋਃ-ਦੀਨੋ ਤੋਹਿ ਦਿਦਾਰ ਮੇਹਰ ਕਰੀ ਤੁਮ ਪਰ ਅਧਿਕ।
ਸਮਝੋ ਰਿਦੇ ਮਝਾਰ ਚਸਮੇ ਲਾਇ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ॥ ੨੭੮ ॥
ਚੌਃ-ਸੁਨ ਕਾਜੀ ਅਤਿ ਕ੍ਰੂਧਤ ਭਯੋ। ਜਰਬਰ ਆਠ ਟੂਕ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ।
ਯਾ ਖ਼ੁਦਾਇ ਯੇ ਹਿੰਦੂ ਤੀਨ। ਖ਼ੁਦ ਖ਼ੁਦਾਇ ਕਹ ਹਮ ਕੋ ਛੀਨ ॥ ੨੭੯ ॥

ਅਬ ਕਾਬਲ ਪ੍ਰਵੇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ਤਹਾਂ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸੇ ਚਲ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਨ ਪਰਬਤ ਉਲੰਘਤੇ ਹੂਏ ਸਾਥ ਹੀ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸਿਖ ਕੋ ਲੀਏ ਹੂਏ ਪਰਸੁਰਾਮ ਪੁਰੀ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਕਿਤਨੇਕ ਮਾਸ ਦਿਨ ਪਿਸ਼ੌਰ ਮੈ ਇਤਥਿਤੀ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਜੀਵਾਂ ਕਾ ਅਪਨੇ ਉਪਦੇਸ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਕਰਕੇ ਅਗਨੀ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂਤੇ ਦਿਗੰਬਰ ਹੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਸਨੇ ੨ ਜਮਦਗਨ ਪੁਰ ਕੋ ਉਲੰਘ ਕੇ ਖੈਬਰ ਕੀ ਘਾਟੀ ਮਾਰਗਲਾ ਉਲੰਘਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਜਲਾਲਾ ਵਾਦ ਕੋ ਕਿਤਨੇਕ ਅਰਸੇ ਮੈ ਉਲੰਘ ਕੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਦੇਸੋਂ ਕਾ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਾਬਲ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਕੋਈਕ ਦਿਨ ਕਾਬਲ ਸ਼ੈਹਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਹੀ ਏਕ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਾਬਲ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਕਾ ਨੌਕਰ ਘੋੜ ਚੜਾ ਅਸਵਾਰੋ ਮੈ ਥਾ ਸੋ ਤਿਸ ਨੇ ਏਕ ਕਾਲ ਮੈ ਇਨ ਦੋਨੋ ਦਿਗੰਬਰੋ ਸੰਤੋ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਤਿਸ ਕੋ ਉਤਪਤਿ ਹੋਇ ਆਈ ਸੋ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਮਨ ਮੈ ਬਿਚਾਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਇਸ ਕਾਬਲ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਕੋਠਰੀ ਕੇ ਭੀਤਰ ਪਾਨੀ ਰਖਾ ਹੂਆ ਪਾਖਾਣ ਵਤ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮਾਰੇ ਸੀਤ ਕੇ ਔ ਦਸ ਪਾਂਚ ਪਲ ਭੀ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈ ਆਦਮੀ ਨਗਨ ਰਹ ਜਾਵੇ ਤਬ ਆਦਮੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਮਾਰੇ ਸਰਦੀ ਕੇ ਲੋਹੂ ਜਮ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਦਰ ਮੈ ਮਾਰੇ ਸੀਤ ਕੇ ਰਸ ਕੀਆਂ ਛਲਜਾਂ ਜਮ ਕੇ

ਬਨ ਜਾਤਜਾਂ ਹੈ ਐਸੇ ਬਰਫਾਨੀ ਦੇਸ ਮੈ ਯੇ ਦੋਨੋ ਮਹਾਤਮਾ ਨਗਨ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਧੰਨਜ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਬਰਫ ਭੀ ਖੂਨੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅੰਗਕੋ ਹਾਥ ਚਰਣ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਛੋਹ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸੋਈ ਅੰਗ ਝੜ ਪਰਤਾ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਰਾਜ ਹੈ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਗਿਟੇ ਸੇ ਊਪਰ ਅਧਿਕ ਅੰਗ ਨੰਗਾ ਦੇਖ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸੀ ਕੋ ਮਾਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਐਸੇ ਕਠਿਨ ਤੁਰਕਾਨੀ ਸਰਦ ਦੇਸ ਮੈ ਨਗਨ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਐਸਾ ਅਮਾਨੁਖ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਨਹੀ ਹੈਂ ਕੋਈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਯਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਅੰਸਾਵਤਾਰ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਭਗਤ ਸੰਤ ਜਨ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੇ ਈਸ਼ਵਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਦਾ ਅੰਗ ਸੰਗ ਸਹਾਯਕ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤੁਰਕ ਭੀ ਅਨੇਕ ਹੀ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਕੋਈ ਇਨ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਦਿਨ ਕਰ ਹੋਵੇ ਇਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਦੇਖਾ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਅਪੂਰਬ ਸੰਤ ਹਮ ਨੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਹੀ ਦੇਖੇ ਐਸਾ ਮਨ ਮੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰਧਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਆਇ ਕੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੀ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਹੀ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਮਨ ਸੀਤਲ ਤੀਨੋ ਤਾਪੋ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੋਜਾਤਾ ਭਆ ਉਸੀ ਸਮੇ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਗੁਰੂ ਭਾਵਨਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੋਈਕ ਦਿਨ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਅਛੇ ੨ ਕਾਬਲੀ ਮੇਵੇ ਫਲ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਛਕਣੇ ਲੀਏ ਲਜਾਯਾ ਕਰੇ ਜਹਾਂ ਪਰ ਸੰਤ ਬੈਠੇ ਹੋਵੇਂ ਖੋਜ ਕੇ ਜਾਇ ਮਿਲੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੇਂ ਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਬੈਠੇ ਨਹੀ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਕਬੀ ਕਹੂ ਕਬੀ ਕਹੂ ਬਿਚਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਸੁਨਾ ਕਰੇ ਜਬ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਆਪਸ ਮੈ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰੈਂ ਤਬ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਜਾਰੇ ਲਾਗੈਂ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਆਦਿਕ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਰਜਾ ਕਰੇ ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਆਇ ਉਦੇ ਹੂਆ ਪ੍ਰੇਮ ਉਦੇ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਨੌਕਰੀ ਆਦਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਸਿਥਲ ਪੜ ਗਏ ਪੁਨਃ ਜੈਸੇ ਬਡਾ ਵਿਖ ਧਾਰੀ ਸਰਪ ਜਿਉ ਜਿਉ ਗਾਰੜੂ ਮੰਤ੍ਰ ਪੜਤਾ ਹੈ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਸਰਪ ਅਪਨੇ ਵਿਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਔ ਵਿਖ ਕੇ ਤਜਾਗ ਕਰਤਾ ਜਾਤਾਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਵਚਨੋ ਕੋ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਵਿਖ ਕੋ ਤਜਾਗਤਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਭਾਈ

ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੋ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮ ਔ ਸ੍ਰਧਾ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਈ ਤਬ ਤਿਸਕਾ ਮਨ ਵਿਰਕਤ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਅਬ ਸੰਸਾਰਕੇ ਸਰਵ ਸੁੰਦਰ ਪਦਾਰਥ ਔ ਵਿਖ ਤਿਸਕੋ ਵਿਰਸ ਔ ਮਿਥਯਾ ਦੁਖਦਾਈ ਫਿਕੇ ਭਾਸਣੇ ਲਾਗੇ ਬਡੇ ਭਾਗੋਂ ਸੇ ਤਿਸਕਾ ਮਨ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਰ ਅਤਯੰਤ ਵਿਰਸ ਜਾਨਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਵਿਰਕਤ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਆਇ ਹਾਜਰ ਹੁਆ ਕਬੀ ਸਾਥ ਰਹੇ ਕਬੀ ਨਿਖੜ ਜਾਵੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀਗੰਬਰ ਹੋਜਾਤ ਭਯਾ ਆਗੇ ਦੋਸੰਤ ਦਿਗੰਬਰ ਥੇ ਅਬ ਤੀਨ ਸੰਤ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਗਏ ਹੈ ਤੁਰਕ ਦੇਖ ੨ਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਕੋ ਨਗਨ ਦੇਖਕੇ ਮਨ ਮੈ ਖਿਝ ਕੁੜੈ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਕਹ ਸਕੈ ਸੰਤਾਂ ਕੇਤੇਜ ਕਰਕੇ ਦਬ ਜਾਵੈ ਯੇ ਦਸਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਨਿਵਨੇ ਝੁਕਣੇ ਲਗਪੜੇ ॥ ਜਬ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇਦਿਗੰਬਰ ਹੋਇ ਕੇ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਭੀ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਵਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਇਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਗੋਦਮੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਆਇ ਬੈਠਾ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਲਾਡ ਕਰਕੇ ਸਾਮ ਕਾਰਤਕ ਸਿਵਜੀ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਆਇ ਬੈਠੇ ਔ ਜੈਸੇ ਸਨਕਾਦਕ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਆਇ ਬੈਠੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਬੈਠਗਯਾ ਬੈਠ ਕੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇਗੁਰੂ ਜੀ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਿਉਨਹੀ ਕਰਤੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਮਾਹਿਤ ਰਹੇ ਅਰਥਾਤ ਸਮਾਧੀ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਰਹੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਕਬੀ ਭੀਨਾ ਫੁਰੇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ਹੇਸਿਖ ਹਮਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਾਰੇਸੇ ਛਪਾਇਕੇ ਰਖਤਾ ਨਹੀ ਛੋਡੀ ਹੈ ਕਿਉ ਯੇ ਜੋ ਚਰਾ ਚਰ ਆਤਮਿਕ ਤੂੰ ਜਗਤ ਦੇਖਤਾਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਤੇਰਾ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤੇਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲਸੇ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦਾ ਤਰੰਗ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੁਸ਼ਪੋ ਕੀ ਵਾਸ਼ਨਾ ਪੁਸਪੋ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਵਸਤ੍ਰ ਮੈ ਤਾਣਾ ਪੇਟਾ ਸੂਤ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੂਤ ਸੇ ਭਿੰਨ ਵਸਤ੍ਰ ਕੁਛ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਓਤ ਪੋਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤੂੰਹੀ ਵਰਤ ਰਹਯਾਹੈ। ਸਿਖੋਵਾਚ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੇ ਸੰਸਾਰ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਯੇ ਮਨ ਥਿਰ ਕਾਹੇ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਨਿਸਚਾ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਤੋ ਦੇਹੋਹੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਹੰ ਛਤ੍ਰੀਓਹੰ ਬੈਸਯੋਹੰ ਇਤਯਾਦੀ ੧ ਦੂਸਰਾ ਸਰਬ ਰੂਪ ਸਰਬਾਤਮਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੂੰ ੨ ਤੀਸਰਾ ਮੈ ਨਹੀ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰਾਤਮਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ

ਇਨ ਤੀਨੋ ਨਿਸਚਯੋ ਮੈ ਜੋ ਆਦ ਕਾ ਦੋਹੋਹੈ ਯੇ ਨਿਸਚੈ ਮਹਾ ਦੁਸ਼ਟ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਮਹਾ ਕਸ਼ਟ ਕੇ ਦੇਨੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤ ਕੇ ਦੋਨੋ ਨਿਸਚੈ ਹੈ ਸੋ ਦੋਨੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਕਸ਼ਟ ਸੇ ਛੁਡਾਵਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਇਨ ਦੋਨੋ ਨਿਸਚਯੋਂ ਮੈ ਸੇ ਕੌਨਸਾ ਤਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਧਾਰਣ ਕਰਲੇ ਪ੍ਰਥਮ ਨਿਸਚਾ ਜੋ ਦੋਹੋਹੈ ਹੈ ਸੋ ਤਜਾਗਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅੰਤ ਕੇ ਦੋਨੋ ਨਿਸਚੇ ਧਾਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈਂ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ ਹੈ।

ਸਿਖੋਵਾਚ—ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯ ਰੂਪ ਬਾਦਰ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਸਰਦ ਰਿਤੁ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋ ਜੋ ਤੀਸਰਾ ਮੈ ਨਹੀ ਯੇ ਨਿਸਚਾ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਮੈ ਧਾਰਣ ਕਰੂੰਗਾ ਤਬ ਭ੍ਰਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਿਰ ਊਪਰ ਸੰਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਰਖਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਅਸਤੁ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਅਬ ਜਾਹੁ ਤੁਮਾਰੀ ਕਲਜਾਨ ਹੋਵੇ ਐਸੇ ਆਗਜਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਟ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਾਥ ਧਰਕੇ ਬਚਨ ਕਹੈ ਕੇ ਜਾਹੁ ਤੁਮਾਰੀ ਕਲਜਾਣ ਹੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਆਗਜਾ ਪਾਇ ਕੇ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਚਲਜਾ ਗਯਾ ਮੈ ਨਹੀ ਮੈ ਨਹੀ ਸਤਗੁਰੁ ਉਪਦਿਸ੍ਟ ਇਸੀ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਕਰਣੇ ਲਗਾ ਤਬ ਥੋੜੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਭਜਾਂਸ ਕੀ ਦ੍ਰਿਢ ਪਰਪਕ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਿਧਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਵਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਇਕੇ ਕਾਬਲ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਚਰਨੇ ਲਾਗਾ ਕਬੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਰਹੇ ਔਰ ਠੌਰੇ ਮੇ ਭੀ ਕਬੀ ਕਬੀ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰਭੀ ਵਿਚਰਤਾ ਰਹੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਔ ਮੈ ਨਹੀ ਇਸ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮੈਨੀ ਰਾਮ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਇਸੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਬਦ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਤਥਾਹੀ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਕਰਮ ਰੂਪ ਨ ਜਾਨ। ਗੁਰੂ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਮਨ ਮੈ ਧਿਆਨ। ਗੁਰ ਸਬਦ ਮੰਤ੍ਰ ਮਨ ਮਾਨ। ਇਤਜਾਦੀ॥

ਦੋਃ—ਮੁਕਤ ਭਯੋ ਸੰਸੋ ਗਯੋ ਲੀਓ ਸਤ੍ਰੁਗਣ ਜੀਤ।
ਸਾਮਰਾਜ ਅਬ ਪਾਇ ਕੈ ਜਹ ਤਹ ਫਿਰੈ ਅਭੀਤ॥ ੧॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ੋ ਨਾਮ ੨ ਸਕੰਧ ੧੦ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੧ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋ:—ਤੁਰਕ ਤਰਕ ਕੋ ਖੰਡ ਜਿਨ ਗੁਰੁਮਤ ਕੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਕਰ ਜੋਰ ਜੁਗ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੁ ਸੁਖ ਰਾਸ਼ਿ॥ ੧॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥ ਸ੍ਰੀ ਯਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੀਨੋ ਦਿਗੰਬਰ ਹੀ ਬਿਚਰਤੇ ੨ ਏਕ ਦਿਨ ਕਾਬਲ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੋਤ ਹੀ ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਬਸਤਰ ਕੋ ਸਪਰਸ਼ ਨ ਕਰੈ ਨ ਕਿਸੀ ਕੀ ਬਨਵਾਈ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੈ। ਮਹਾ ਵਿਰਕਤ ਤੀਨੋ ਕੁਪੀਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਭੀ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਤੀਨੋ ਮਹਾ ਤੇਜਵਾਨ ਸੁਤੰਤਰ ਤਹਾਂ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਮਾਨੋ ਮੂਰਤਿ ਵਾਨ ਤੀਨੋ ਅਗਨੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਵਧੂਤ ਤੀਨੋ ਰਿਖਭ ਦੇਵ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਜੜ ਭਰਤ ਵਤ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਤੀਨੋ ਅਗੇ ਪਾਛੇ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਐਸੇ ਸੋਭਾ ਦੇਤੇ ਹੈ ਮੰਦ ਮੰਦ ਚਾਲ ਸੇ ਮਾਨੋ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਮਾਰਗ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਬਡਾ ਲੰਬਾਇ ਮਾਨ ਸ੍ਯਾਮ ਰੂਪ ਐਸੇ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰਣ ਅਰਥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਆਏ ਹੈ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਮਸਤਕ ਤੇਜਵਾਨ ਐਸਾ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਮਾਨੋ ਅਸ੍ਰਮੀ ਕੋ ਆਧੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨੀਜਨ ਮੋਹਤ ਹੋਰਹਤੇ ਹੈ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਤੋ ਮਾਨੋ ਕਾਮਕੀ ਕਮਾਨ ਕਾ ਭੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਤੀ ਹੈ ਭਰਵਟੇ ਭ੍ਰਮਰੋ ਸੇ ਭੀ ਕਾਰੇ ੨ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਕੀ ਸੋਭਾ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਭੀ ਲਜਾਇ ਮਾਨਹੋਤੇ ਹੈਂ ਨਾਸਾ ਉਨਤ ਦੇਖਕੇ ਕੀਰਭੀ ਖਿਸ੍ਯਾਯ ਗਏ ਹੈ ਯੁਗਮ ਅਧਰ ਜਿਨਕੇ ਬਿੰਬ ਫਲਕੋ ਭੀ ਹਾਸੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦਾਤੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਜਿਨਕੀ ਹੀਰਕਮਣੀ ਸੇ ਭੀ ਉਜ੍ਵਲ ਹੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਪ੍ਰਕਾਸਵਾਨ ਹੈ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਜਿਨਕਾ ਸਮਸ਼੍ਰੁ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸ੍ਯਾਮ ਐਸੇ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਮਾਨੋ ਰਾਹੂ ਵੈਰ ਭਾਵ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਪਾਸ ਆਯ ਬੈਠਾ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਕੀ ਗ੍ਰੀਵਾ ਕੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਕਪੋਤ ਭੀ ਮੁਰਝਾਇ ਰਹਤਾ ਹੈਂ ਦੋਨੋਂ ਓਰ

ਕੇਸੋਂਕੇ ਦੋਜੜਾਉ ਚਰਣੋ ਕੇ ਗੁਲਫੋ ਪਰਯੰਤ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹੈ ਮਾਨੋ ਸਿਵਜੀ ਕੇ ਗਲ ਵਿਚ ਦੋਨਾਗਨ ਲਟਕ ਰਹੀ ਹੈ ਬਡੇ ਬ੍ਰਿਖਭ ਕੇ ਸਮਾਨ ਊਚੇ ਸੋਭਨੀਕ ਦੋਨੋਂ ਸਕੰਧ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਵਖ ਅਸਥਲ ਛਾਤੀ ਬਡੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਜਿਨਕੇ ਦੋਨੋਂ ਭੁਯੰਗ ਰਾਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਭੁਜਾ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਹਸਤ ਕਮਲ ਜਿਨ ਕੇ ਪੰਕਜੋ ਸੇ ਭੀ ਉਤਮ ਹੈ ਤਾਰਾਗਣੋ ਕੋ ਭੀ ਜਿਨ ਕੇ ਹਸਤ ਪਾਦ ਕੇ ਨਖ ਹਾਸੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕੇਹਰ ਸੇ ਭੀ ਅਤਿ ਸੂਖਮ ਹੈ। ਕਟ ਅਸਥਲ ਜਿਨ ਕਾ ਜੁਗਲ ਜੰਘੋਨੇ ਕਦਲੀ ਤਰੁਕੀ ਸੋਭਾ ਭੀ ਹਰ ਰਖੀ ਹੈ ਤੀਰਥ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਚਰਣ ਕਮਲ ਜਿਨ ਕੇ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪ ਦੁਖ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੇਜਵਾਨ ਤੀਨੋ ਐਸੇ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ਭਾਰਗਵ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਜੈਸੇ ਏਕਤ੍ਰ ਹੋਵੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀ ਤੋ ਅਤਿ ਅਧਿਕ ਸੋਭਾ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਹਮ ਨੇ ਗਰੰਥ ਬਢਨ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਅਤਿ ਸ੍ਵਲਪ ਲਿਖੀ ਹੈ ਅਬ ਜੋ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਸਨੋਤ੍ਰ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੀਨੋ ਬਡੇ ਤਪੋ ਧਨ ਤੇਜਵਾਨ ਕਾਬਲ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈਂ ਵਿਚਰਤੇ ੨ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਮਸੀਤ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਖੜੇ ਹੂਏ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਕਾਜੀ ਭੀ ਬਾਂਗ ਦੇਨੇ ਹੇਤ ਉਪਰ ਮੁਨਾਰੇ ਕੇ ਚੜਾ ਥਾ ਤਬ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹੀ ਯੇ ਤੀਨੋ ਨਗਨ ਹੀ ਕਾਜੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੜ ਗਏ ਤਬ ਸੰਭ੍ਰਮ ਸਹਤ ਕਾਜੀ ਦੇਖਕੇ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਤੁਮ ਕੌਨ ਹੋ ਤੀਨੋ ਬਾਲਕੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਲਜ ਲਿੰਗ ਨਿਕਾਰੇ ਫਿਰਤੇ ਹੋ ਤੁਮਕੋ ਕਿਸੀ ਕਾ ਡਰ ਭੈ ਨਹੀਹੈ ਯੇ ਤੁਰਕਾਨੀਦੇਸਹੈ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਤੀਨੋ ਪਾਗਲੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਗਨ ਫਿਰਤੇ ਹੋ ਜਲਦੀ ਸੇ ਆਪਨੇ ਉਪਰ ਕਪੜਾ ਲੇਵਹੁ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ ਜਾਵਹੁਗੇ ਕੌਨ ਹੋ ਤੁਮਇਤਯਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਵਾਚਯ ਅਵਾਚਯ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਬਦਾਪਸਬਦ ਤਿਸ ਕਾਜੀ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਕਹੇ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੀਆ ਸੰਤ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਆਸਯ ਸਮਝਕੇ ਕਾਜੀ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਰੇ ਕਾਜੀ ਯੇ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕਾਜੀ ਬਡੇ ਕੋਪ ਸੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਤੁਮ ਦੂਸਰੇ ਕੌਨ ੨ ਹੋ ਪੁਨਃ ਬਡੇ ਮੋਦ ਸੇ ਭਾਈ ਟੈਹਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਅਰ ਕਾਜੀ ਮੈਂ ਮਹੰਮਦ ਤੁਮਾਰਾ ਤੁਰਕੋ ਕਾ ਪੈਕੰਬਰ ਹੂ ਯੇ ਤੀਸਰਾ ਮੇਰਾ ਦਾਮਾਦ ਅਲੀ ਹੈ ਐਸੀ ਅਨੁਚਿਤ ਬਾਣੀ ਸੁਣਕੇ ਕਾਜੀ ਜਲਬਲਕੇ ਮਾਨੋ ਆਠ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕਾਜੀ ਨੇ ਕਹਾਕੇ ਤੁਮ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈ ਕਿਉਂ ਆਏ ਹੋ। ਪੁਨਃ ਬਡੇ ਹਰਖ ਸੇ ਸੰਤ ਨੇ ਕਹਯਾ ਅਰੇ ਕਾਜੀ ਹਮ ਅਪਨੀ ਉਮਤ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕੋ ਦਿਖਾਨੇ ਲਏ ਸੈਲ ਕਰਨੇ ਲੀਏ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈਂ ਲਯਾਏ ਹੈ ਹਮ ਦੋਨੋਂ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕੀ ਪੇਸਵਾਈ ਮੈਂ ਆਇ ਹੈ ਤੇਰੇ ਪਰ ਖੁਦਖੁਦਾਕੀ

ਬੜੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਹੂਈ ਹੈ ਜੋ ਤੁਝ ਕੋ ਮਹੰਮਦ ਅਲੀ ਸਹਤ ਖੁਦਾ ਨੇ ਦੀਦਾਰ ਦੀਆ ਹੈ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੇਂ ਸੋਚ ਕੇ ਦੇਖ ਲੇ ਦਿਲ ਕੇ ਚਸਮਜੋਂ ਸੇ ਯੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰਾ ਕੇ ਬਚਨ ਧੀਰਯ ਵਾਲੇ ਅਤਿਗ ਸੁਨ ਕੇ ਪੁਨਃ ਕਾਜੀ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਕੇ ਮੂਰਛਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕਾਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਕੇ ਹੋਸ ਹਵਾਇ ਮਾਰੀ ਗਈ ਊਚੇ ਮੁਨਾਰੇ ਪਰ ਕਾਜੀ ਚਢ ਕੇ ਊਚੀ ਸੁਰ ਸੇ ਪੁਕਾਰਾ ਅਰੇ ਲੋਕੋ ਦੇਖੋ ਯੇ ਤੀਨ ਹਿੰਦੂ ਕਾਬਲ ਮੈ ਨੰਗੇ ਅਲਫ ਅਦੰਡ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਆਪਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਔ ਮਹੰਮਦ ਅਲੀ ਕਹਲਾਤ ਹੈਂ। ਸ਼ਰਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਤੁਫਾਨ ਬਕਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਬੋਲ ਕੇ ਕਾਜੀ ਨੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਚਾਂਗਾਂ ਮਾਰੀ ਤਬ ਕਾਜੀ ਕੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣਕੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪੁਨਃ ਹਜਾਰੋ ਤੁਰਕ ਇਕਠੇ ਹੋਗਏ ਔ ਲਾਗੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਕੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਨੇ ਏਕ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਇਨ ਕੋ ਅਬੀ ਬੰਦੂਕ ਤਮਾਚੇ ਕੀ ਗੋਲੀ ਸੇ ਮਾਰ ਡਾਰੋ ਏਕ ਔਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਬਿਜ਼ਨ ਕਰਤੇ ਏਕ ਔਰ ਬੋਲੇ ਯੇ ਸਰਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੈਂ ਇਨ ਕਾ ਪੇਟ ਚਾਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹਜੇ ਔਰ ਤੁਰਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਮਹੰਮਦ ਕੀ ਸ਼ਰਾ ਮੇ ਦੇਖੋ ਯੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਸ਼ਰਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਮੌਤ ਸੇ ਨ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹਜੇ ਉਸ ਕੋ ਪਥਰੋਂ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਜੇ ਜੋ ਆਪਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕਹਾਵੇ ਉਸ ਕੋ ਪਥਰੋਂ ਸੇ ਮਾਰ ਡਾਰਨ ਰੂਪ ਸਜਾਇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਸਜਾਇ ਨ ਦੇਣੀ ਚਾਹਜੇ ਏਕ ਔਰ ਤੁਰਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਯੇ ਤੀਨੋ ਹਿੰਦੂ ਹੈਂ ਇਨ ਕੀ ਸੁਨਤ ਕਰਕੇ ਇਨ ਕੋ ਅਪਨਾ ਖਾਣਾ ਜਬਰਦਸਤੀ ਖੁਵਾਇ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਹਮਾਰਾ ਮਜ਼ਹਬ ਵਧੇਗਾ ਏਕ ਕਹੈ ਇਨ ਵਿਚਾਰੇ ਪਰਦੇਸਜੋਂ ਕੋ ਮਾਰਤੇ ਕਾਹੇ ਕੋ ਹੋ ਔਰ ਏਕ ਕਹੈ ਮਾਰ ਦੇਹੁ ਦੇਰੀ ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹਜੇ ਔਰ ਤੁਰਕ ਬੋਲੇ ਜਬ ਤੁਮ ਨੇ ਇਨ ਕੋ ਜਬਰਨ ਖਾਣਾ ਖੁਆਇ ਦੀਆ ਔ ਤੁਰਕ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਾ ਮੈ ਭੀ ਲੈਆਇ ਤੁਮ ਕਜ਼ਾ ਇਨ ਕੇ ਸਾਥ ਫਿਰਤੇ ਤੋ ਨ ਰਹੋਗੇ ਉਹਾਂ ਜਾਇ ਕੇ ਇਨੋ ਸੂਰ ਖਾਇ ਲੀਆ ਤਬ ਤੁਮਾਰੀ ਸਰਾ ਕਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਹਾਥ ਕਜ਼ਾ ਆਵੇਗਾ ਏਕ ਔਰ ਭਲੇ ਲੋਕ ਤੁਰਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਤੁਮ ਲੋਕੋ ਨੇ ਕਾਹੇਕੋ ਇਤਨਾ ਗਲਬਾ ਕਰ ਛੋਡਜਾ ਹੈ ਬੇਨਵਾਫਕਰ ਲੋਕੋ ਕੀ ਯੇ ਚਾਲ ਹਮੇਸਾਂ ਸੇ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸ਼ਰਾ ਸੁਰਾ ਕੇ ਪਾਇ ਬੰਦ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਬੇਹਦ ਬੇਨਵਾ ਹੋਕੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਇਨਕੇ ਊਪਰਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਜੋਰ ਨਹੀ ਚਲਤਾ ਹੈ। ਇਨ ਕੀ ਜਾਤ ਫਿਰਕਾ ਮਜਹਬ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਖੁਦਾ ਕੀ ਕੋਈ ਜਾਤ ਪਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਖੁਦਾਕੇ ਪਜ਼ਾਰੇ ਬੇਨਵਾ ਫਕੀਰੋਂ ਕੀ ਭੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਬੇਨਵਾ

ਫਕੀਰੋਂ ਊਪਰ ਜ਼ੁਲਮੀ ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹਜੇ ਫਕਰੋ ਊਪਰ ਜ਼ੁਲਮੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕਾ ਗੁਨਾਹਾਗਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਤੁਰਕ ਔ ਭਲੇ ਤੁਰਕ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਵਾਦ ਤਹਾਂ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਤੀਨੋ ਸੰਤ ਉਨ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਘੇਰੇ ਮੈ ਐਸੇ ਸੋਭ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੂਰਯ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਪਰਿਵੇਖ ਹੋਵੇ ਮਾਨੋ ਤੀਨੋ ਸਿੰਘ ਬੀਚ ਘੇਰੇ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਚਾਰੋ ਓਰ ਮਾਨੋ ਸਯਾਰ ਸਸੇ ਏਕਠੇ ਹੋਕੇ ਘੇਰਾ ਪਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਤੀਨੋ ਅਗਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੇਜ ਧਾਰੀ ਨਿਸੰਕ ਨਿਰਭੈ ਇਸਥਿਤ ਹੂਏ ਬੈਠੇਹੈਂ ਪਤੰਗੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਾਰੋ ਓਰ ਤੁਰਕ ਘੇਰਾ ਪਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਦੂਰ ੨ ਸਰਬ ਦੁਸ਼ਟ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਵਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਮੀਪ ਇਨ ਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕਤਾਹੈ ਜੈਸੇ ਕੇਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮੀਪ ਜੰਬਕ ਆਦਿਕ ਬਨ ਕੇ ਜੀਵ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕਤੇ ਬੀਚ ਬੀਚ ਮੈ ਸਯਾਨੇ੨ ਤੁਰਕ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਨਿਰਭੈਤ ਇਸਥਿਤ ਦੇਖ ਕੇ ਬੜੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਤੁਰਕ ਐਸੇ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਕੇ ਦੇਖੋ ਹਮ ਇਨਕੇ ਮਾਰਨੇ ਕੇ ਉਪਾਵ ਮੈ ਲਾਗੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਯੇ ਕੈਸੇ ਨਿਡਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਸਰਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਕਥਨ ਸੁਨਤੇ ਭੀ ਹੈਂ ਤੌ ਭੀ ਇਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕੁਛ ਜਰਾ ਭੀ ਸ਼ੰਕਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ॥ ਘੰਟ ਘੜਾਯਾ ਚੂਹਯਾਂ ਗਲ ਬਿਲੀ ਪਾਈਐ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਮੂਸਯੋਂ ਕੇ ਘੰਟੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤੋ ਕੇ ਤਪ ਤੇਜ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਕੋਈ ਭੀ ਸਿਰੇ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕਤਾ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥੇ ॥ ਹਾਥ ਪਸਾਰ ਸਕੇ ਕੋ ਜਨ ਕੋ ਬੋਲ ਸਕੇ ਨ ਅੰਦਾਜਾ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰੇਰੇ ਹੂਏ ਕਿਸੀ ਤੁਰਕ ਨੇ ਕਾਬਲ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਕੋ ਜਾਇ ਸੁਨਾਯਾ ਹੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਲੇ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਤਾ ਹੂ ਆਪਨੇ ਬੁਰਾ ਮਤ ਮਾਨਨਾ ਆਜ ਕਾਲ ਆਪ ਕੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਮੈ ਬੜਾ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਇ ਰਹਾ ਹੈ ਕਯਾ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਰਹਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਨਹੁ ਏਕ ਤੀਨ ਫਕੀਰ ਕਹੂੰ ਸੇ ਕਿਸੀ ਦੇਸ ਕੇ ਸੈਰ ਕਰਤੇ ੨ ਤੁਮਾਰੇ ਦੇਸ ਮੈ ਆਇ ਨਿਕਸੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕੀ ਤਮਾ ਤਰਕ ਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਕਿਸੀ ਸੇ ਮਾਂਗਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਨ ਪਾਨੀ ਦੀਆ ਤਬ ਖਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਚਾਹੇ ਭੂਖੇ ਪਯਾਸੇ ਰਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੀ ਸੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਰਫਾਨੀ ਖ਼ੂੰਨੀ ਸਰਦ ਦੇਸ ਮੈ ਨਗਨ ਤੀਨੋ ਹੀ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਔ ਜੋ ਕੋਈ ਪੂਛਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹਮ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੈ ਬੜੇ ਦੀਦਾਰੀ ਹੈ ਦੀਦਾਰ ਕਰਣੇ ਲਾਯਕ ਹੈ ਤੀਨੋ ਕਾ ਮਾਥਾ ਮਣੀ ਕੇ ਤਰਹ ਦਮਕਤਾ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਨੰਗਨ ਦੇਖ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਮਸੀਤ ਕੇ ਪਾਸ ਘੇਰ ਲੀਆ ਹੈ ਤੁਰਕੋ ਨੇ ਜੌਨ ਸੇ ਸ਼ਰਾ ਕੇ ਕੁਤੇ ਹੈ ਉਨ

ਕੋ ਤੁਰਕ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਯਾ ਮਾਰ ਦੇਨੇ ਕੀ ਸਲਾਹ ਪਕੀ ਕਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਹੇ ਬਾਦਸਾਹ ਬਿਨ ਮਤਲਬ ਜੋ ਅਲਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦੁਖਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬੜੇ ਘੋਰ ਦੋਜਕ ਮੈ ਸਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਇ ਪਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਹੋਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਫਕਰ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਰਖਯਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋਭੀ ਬਡੇ ਘੋਰ ਦੋਜਕ ਮੈ ਜਾਇ ਪਰਤਾ ਹੈ ਸਣੇ ਕੁਟੰਬ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਕੀ ਤਰਹ ਉਸ ਕੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਭੀ ਜੁਲਮੀ ਸੇ ਬੇ ਖਬਰੀ ਸੇ ਜਾਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਵੈ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਨਾਹਕ ਵੈਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਔਰੰਗ ਕੀ ਤਰਹ ਖਾਨਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਹੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜੇ ਤੂੰ ਅਪਨਾ ਭਲਾ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਕਾ ਭਲਾ ਤਥਾ ਅਪਨਾ ਦੇਸ ਸੁਖੀ ਬਸਾਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜਲਤੀ ਜਾਇ ਕੇ ਉਨ ਤੀਨੋ ਫਕੀਰੋ ਕੋ ਬੇ ਇਨਸਾਫ ਸਰਾ ਕੇ ਪਾਇਬੰਦ ਕੁਤਜੋਂ ਕੇ ਕਾਟਨੇ ਸੇ ਅਬੀ ਜਲਤੀ ਹੀ ਉਨ ਬੇ ਨਵਾ ਫਕੀਰੋਂ ਕੋ ਬਚਾਇ ਲੈ ਤੇਰੀ ਰਯਤ ਨੇ ਉਨ ਕਾ ਗੁਨਾਹ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਵੋ ਤੇਰਾ ਹੀ ਗੁਨਾਹ ਸਮਝਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਆਪ ਅਬੀ ਜਾਇ ਕੇ ਉਨ ਪਾਕ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਅਪਹਾ ਗੁਨਾਨ ਬਖਸ਼ਾਇ ਲੇ ਯੇ ਬਾਤ ਉਸ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ਕਾਬਲਪਤਿ ਬੜਾ ਚਕਿਤ ਹੂਆ ਭੈ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਦਵਾਰਪਾਲ ਸੇ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਸਮਝਾਇਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਅਬੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਮਸੀਤ ਮੇ ਗਾਰਦ ਭੇਜ ਦੇ ਉਨ ਕੋ ਸਮਝਾਇ ਦੇ ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਮੈ ਆਇ ਕੇ ਇਨ ਫਕੀਰੋਂ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਨ ਕਰੋਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤੁਮ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਇਨ ਫਕੀਰੋਂ ਕੋ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹਨਾ ਔ ਜੋ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲ ਕਰੇ ਗਾ ਤਿਸ ਕਾ ਹਮ ਪੇਟ ਚਾਕ ਕਰ ਡਾਰੈ ਗੇ ਕਾਬਲ ਕੇ ਪਾਦ-ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਐਸਾ ਕਰੜਾ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲ ਕੋ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਓਰ ਬਡੀ ਸੀਘਰ ਦੋੜਾਯਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਹੁਕਮ ਸੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਸਿਪਾਹੀ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸਭਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਦੂਰ ਦੂਰ ਹਟਾਇ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਹਫਾਜ਼ਤ ਲੀਏ ਨੰਗੀਆਂ ਤਰਵਾਰਹ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕਸਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਯਦਯਪੀ ਤੁਰਕ ਬਡੇ ਹਠੀ ਥੇ ਤਥਾਪੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਹੁਕਮ ਰੂਪ ਸਰਪ ਕਰਕੇ ਡਸੇ ਹੁਏ ਠਟਕ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕੁਛ ਨ ਕਰ ਸਕਤੇ ਭਏ ਤਥਾਪੀ ਸਭ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਭਰੋਸਾ ਥਾ ਜੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਇਨ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰੋਂ ਕੋ ਨੰਗੇ ਦੇਖ ਕੇ ਯਾ ਇਨ ਕੋ ਸਰ ਕੇ ਬੀਚ ਲਜਾਵੇ ਗਾ ਜੇ ਸਰਾ ਮੈ ਨਾ ਆਵੈਂ ਗੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲ ਕਰਨਗੇ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਇਨਕੋ ਮਰਵਾਇ ਡਾਰੇਗਾ ਐਸਾ ੨ ਬਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਦੋ ਘੰਟੇ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਗਏ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਭੀ ਤਹਾਂ ਕੋ ਪਧਾਰਿਆ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਬਾਦਸਾਹ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕਯਾ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੋ ਪਰਿਵੇਖ ਪੜਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤਾਰਾ ਗਣ ਮੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੋਭਤਾ ਹੈ

ਤੈਸੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਦਲ ਮੈ ਮਹਾ ਰਾਜ ਸੰਤ ਜਨ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਿਸੇ ਕੀ ਭੀ ਕੁਛ ਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨ ਰਖਤੇ ਹੂਏ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਧ੍ਯਾਨ ਮੈ ਇਸਿਤ੍ਤ ਦੇਖਤਾ ਭਯਾ ਕੈਸੇ ਮਸਤ ਹੂਏ ਬੈਠੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਨਸੂਰ ਸਮਸਤੌਂ ਰੋਜ ਸੁਨਤਾ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨ ਕੋ ਭੀ ਖੁਦ ਮਸਤੀ ਮੈ ਮਸਤ ਦੇਖਤਾ ਭਯਾ ਕੈਸੇ ਬੇ ਪਰਵਾਹ ਹੈ ਜੋ ਜਿਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔ ਕੁਤਾ ਏਕ ਸਰੀਖਾ ਹੈਂ ਐਸਾ ਅਦ ਭੁਤ ਦਰਸਨ ਦੇਖਕੇ ਬਾਦਸਾਹ ਕਾ ਮਨ ਮੋਹਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਬਾਦਸਾਹ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਆਇ ਜਾਗੀ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰਕੇ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ੍ਯਾ ਪਾਇਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਔ ਬਡੇ ਅਦਬ ਸੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਐ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕੋ ਆਪ ਕਾ ਮਤ ਫਿਰਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਪ ਕੌਨ ਹੈ ਯੇ ਤੁਰਕਾਨੀ ਦੇਸ ਹੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਮੇਂ ਅਤਜੰਤ ਜੋਰ ਸੋਰ ਹੈ ਮੈ ਕੁਛ ਕਹਿ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ਯੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾ ਕੇ ਸਗ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਦ ਕਰਕੇ ਅੰਧੇ ਹੂਏ ਹੂਏ ਹੈਂ ਔਰ ਬਿਨਾ ਸਮਝ ਆਪ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਬਡੇ ਬਦ ਔਕੂਰ ਹੈਂ ਬਡੇ ਬੇਰਹਮ ਹੈਂ ਇਨਾ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਪਾਸੇ ਮੈ ਭੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਹਰ ਤਰਹ ਸੇ ਡਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੂੰ ਇਨ ਬੇਇਨਸਾਫੋਂ ਕੋ ਕਛ ਭੀ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਕਾ ਡਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਇਸਲੀਏ ਆਪਕਾ ਭੇਖ ਫਿਰਕਾ ਬੂਝਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਕਾਬਲ ਪਤਿ ਕੀ ਬਾਨੀ ਬਾਨੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਪੰਕਜ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘੋਵਾਚ—ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਹਮ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਹੈਂ ਇਸ ਮੇ ਰੰਚਕ ਭੀ ਸ਼ਕ ਨਹੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਮੋਨ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸਮਾਰਾਰੀ ਸਮਾਧੀ ਇਸਥਿਤ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਮੌਨ ਧਾਰ ਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈਂ ਕਾਬਲਪਤਿ ਯੇ ਸੰਤਨ ਕਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਬੜਾ ਵਿਸਮਾਦ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਬਿਨਾ ਦੰਭ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਤਾ ਭਯਾ॥ ਕਾਬਲੇਸੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਖੁਦਖੁਦਾ ਤੋ ਬੇਗੂਨ ਬੇਚੂਨ ਬੇਨਮੂਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰਗੁਨ ਬੇਚਹਨ ਬੇਨਮੂਨਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਧਿ ਸੇ ਰਹਤ ਉਪਮਾਨ ਉਪਮੇਯ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਰੀਰ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਸਰਬ ਸੁਖੋ ਕੋ ਦੇਨੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਸਰਬ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਕਾਦਰ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਕੀ ਪ੍ਰਵਸਤੀ ਕਰਣ ਹਾਰਾ ਹੈ ਔ ਸਭ ਕਾ ਦਸਤਗੀਰ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਕੋ ਰੋਜੀ ਦਿਹੰਦ ਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਬੰਦਾ ਕਿਉਂ ਕਰ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਬੰਦਾ ਕਾਦਰ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੈ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਅਸਮਰਥ ਹੈ

ਅਰਬਾਨਾਸਰ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਨਾਮ ਖਾਕ ਜਿਮੀ ੧ ਪਾਨੀ ੨ ਅਗਿਨ ੩ ਪਵਨ ੪ ਆਬ ਆਤਸ ਬਾਤ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਖੁਦਾ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਹੈ ਬੰਦਾ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਪਣੇ ਕੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀ ਰਖ ਸਕਤਾ ਹੈ ਬੰਦਾ ਐਬੋ ਗੁਨਾਹੋਂ ਸੇ ਭਰਾ ਹੂਆ ਹੈ ਖੁਦਾ ਬੇ ਐਬ ਪਾਕ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਹੈ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਬੰਦਾ ਗੰਦਾ ਆਪ ਕੈਸੇ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੋਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਧੀਰਯ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਬਿਚਾਰ ਵਾਲੇ ਬਚਨ ਸੁਨ ਕਰ ਪੰਕਜ ਸਮ ਖਿਰੇ ਬਦਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਯੁਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਊਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਤੁਮ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਨਿਗਾਹ ਦਿਲ ਦੇਕੇ ਸੁਣਹੁ ਜੈਸੇ ਬੇਦ ਚਾਹੇ ਕੁਰਾਣ ਆਦਿਕੋ ਨੇ ਬੰਦੇ ਕੋ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹਮ ਭੀ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਵਲ ਨਾਮ ਆਬ ਖਾਕ ਬਾਤ ਆਤਸ ਇਨਸੇ ਪਹਲੇ ਅਰਬਾ ਨਾਸਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਪਹਲੇ ਏਕ ਖੁਦਾਇ ਹੀ ਥਾ ਔਰ ਜਿਮੀਨ ਜਮਾਨ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਥਾ ਦੂਸਰੀ ਚੀਜ ਨਾ ਪੈਦਥੀ ਜਿਸ ਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਮਾਯਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਵੋ ਕੁਦਰਤ ਭੀ ਨਹੀ ਥੀ ਏਕਾਕੀ ਯਕਬਯਕੀ ਏਕ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹੀ ਥਾ ਉਸ ਵਕਤ ਨ ਵੇਦ ਹੀ ਥਾ ਨਾ ਕੁਰਾਣ ਕਤੇਬ ਹੀ ਥੇ ਨ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹੀ ਥਾ ਨ ਕੋਈ ਉਸ ਵਕਤ ਮੈ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂ ਥਾ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਏਕ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹੀ ਉਸ ਵਕਤ ਥਾ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਮਸਲਾ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਖੁਦਾ ਕੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਥਾ ਨ ਉਸ ਵਕਤ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੂਰਯ ਥੇ ਉਸ ਵਕਤ ਨਾਤੋ ਗੋਰਖ ਥਾ ਨਾਮਾ ਛਿੰਦ੍ਰ ਥਾ ਨ ਰਾਮ ਥਾ ਨ ਰਹੀਮ ਥਾ ਨ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕਾ ਫਿਰਕਾ ਥਾ ਨ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਕੋਈ ਫਿਰਕਾ ਥਾ ਨਾ ਕੋਈ ਦੇਹੁਥਾ ਨ ਕੋਈ ਮਸੀਤ ਥੀ ਨ ਪੂਜਾ ਥੀ ਨ ਨਿਵਾਜ ਥੀ ਨ ਮਾਲਾ ਥੀ ਨ ਤਸਬੀ ਥੀ ਨ ਸੰਖ ਕੋਈ ਬਜਾਤਾ ਥਾ ਨ ਕੋਈ ਬਾਂਗ ਦੇਤਾ ਥਾ ਉਸ ਵਕਤ ਨ ਕੋਈ ਮੁਰੀਦ ਥਾ ਨ ਕੋਈ ਮੁਰਸਦ ਥਾ ਨ ਕੋਈ ਭਿਸਤ ਦੋਜਕ ਹੀ ਥੇ ਨ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੀ ਰੀਤੀ ਥੀ ਉਸ ਵਕਤ ਮੈ ਚਾਂਦਨਾ ਥਾ ਨ ਅੰਧੇਰਾ ਥਾ ਅਪਨੇ ਰੰਗ ਵਿਖੇ ਖੁਦਖੁਦਾਇਕਲਾ ਹੀ ਹੋਜ ਕਰ ਰਹਿਆ ਥਾ ਕੈਸਾ ਵੋ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਨਮੂਨੇ ਹੈ ਯਾਨੇ ਉਪਮਾਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਸਭ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਖੁਦਾ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਖੁਦਾ ਕਾ ਰੂਪ ਰੰਗ ਰੇਖ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨ ਸੂਨ ਹੈ ਨ ਅਸੂਨ ਹੈ ਹੇ ਸਾਹ ਉਹਾਂ ਦਿਲ ਕੀ ਦਿਲੀਲ ਨਹੀਂ ਪਹੁਚ ਸਕਤੀ ਹੈ ਬਡਾ ਅਜਾਇਬ ਖੁਦਾ ਕਾ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਜੁਬਾਨ ਸੇ ਕਹੈ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਮਾਲਕ ਨੇ ਜਬ ਕੁਲ ਜਹਾਨ ਜਿਮੀਨ ਕੋ ਬਨਾਨਾ ਚਾਹਜਾ ਤਬ ਦਿਲੀਲ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਤੁਰੰਗ ਆਖਕੇ ਝਮਕਨੇ ਮੈਂ ਬਨਾਇ ਲੀਆ

ਜੈਸੇ ਰਾਤ ਕੇ ਖ੍ਵਾਬ ਮੈ ਝਟ ਪਟ ਜਿਮੀ ਆਸਮਾਨ ਬਾਤ ਆਤਸ਼ ਅਬ ਖਾਕ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਤਾਰਾਗਣ ਆਦਮੀ ਦੇਵ ਆਦਿਕ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਬਨ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਤਨਾ ਜਹਾਨ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਆਂਖ ਕੇ ਫਰਕਨੇ ਮੈ ਖ਼ੁਦਾਇ ਬਨਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ ਜਬ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਆਂਖ ਕੇ ਫਰਕਣੇ ਮੈ ਹੀ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ। ਜਬ ਸੇ ਸਾਰੀ ਖਲਕ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਸੇ ਖੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਖਾਲਕ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਖਾਲਕ ਨੇ ਖਲਕ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰਣੇ ਚਾਹਾ ਤਬ ਖਾਕ ਆਬ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਚੀਜ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਪਾਸ ਜੁਦੀ ਰਖੀ ਹੂਈ ਨਹੀ ਥੀ ਨਿਰੀ ਦਿਲੀਲ ਸੇ ਹੀ ਝਟ ਪਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲੀਆ ਜੋ ਜਿਸ ਕੀ ਦਿਲੀਲ ਸੇ ਪੈਦਾ ਹੋਤਾ ਸੋ ਤਿਸ ਸੇ ਜੁਦਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜਿਤਨੀ ਖਲਕਤ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾ ਕੀ ਦਿਲੀਲ ਸੇ ਪੈਦਾ ਹੂਈ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸੇ ਜੁਦੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੇ ਸਾਹੂ ਇਸੇ ਅਰਥ ਮੈ ਤੇਰੇ ਯਕੀਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਝ ਕੋ ਔਰ ਮਿਸਾਲ ਸੁਨਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੀ ਪਾਨੀ ਕੀ ਲਹਰੈ ਪਾਨੀ ਸੇ ਜੁਦੀ ਨਹੀ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈਂ ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਗਹਨੇ ਜੈਸੇ ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਸੇ ਜੁਦੇ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਖਲਕ ਖਾਲਕ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਹੈ ਖਾਲਕ ਸੇ ਜੁਦੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੁਦੀ ਕੀ ਤਰਹ ਜੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਖੁਦਾ ਕੀ ਕੁਦਰਤ ਹੈ ਏਹੀ ਬਾਤ ਮਹੰਮਦ ਨੇ ਕੁਰਾਣ ਮੈ ਭੀ ਲਿਖ ਰਖੀ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਖੁਦਾ ਕੁਲਆਲਮੀਨ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੁਲ ਆਲਮ ਭੀ ਔ ਹਮ ਭੀ ਆਪਹੀ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹਾਂ ਜਬ ਕੁਲ ਆਲਮ ਖੁਦਾ ਸੇ ਜੁਦੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਕੁਲਆਲਮ ਹਮ ਸੇ ਭੀ ਜੁਦੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹਮ ਬੇਖੌਫ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਬੇਖੌਫ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦਖੁਦਾ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ਜੋ ਮੈ ਖੁਦਾ ਹੂੰ ੨ ਇਸੀ ਅਰਥ ਕੋ ਅਬ ਚੌਪਈ ਛੰਦ ਮੈ ਗੁੰਥਨ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ੧੦ ਯਥਾ॥

ਚੌਂਃ—ਜਲ ਕੀ ਲਹਰ ਨ ਜਲ ਤੇ ਨਜ਼ਾਰੀ। ਕੰਚਨ ਭੂਖਨ ਕੋ ਜਿਮ ਧਾਰੀ।
ਤਿਉਂ ਸਭ ਖਲਕ ਖੁਦਾਇ ਮੈ ਭਾਸੇ। ਕੁਲ'ਲਮੀਨ ਕੁਰਾਨ ਸੁ ਆਖੇ॥ ੧ ॥
ਇਮ ਹਮਤੇ ਨ ਭਿੰਨ ਖੁਦਾਇ। ਤਾਂਤੇ ਹਮ ਹੈਂ ਆਪ ਖ਼ੁਦਾਇ।
ਨਿਰਭਯ ਹੋਇ ਨ ਭਯ ਮਨ ਰਾਖੋ। ਹਮ ਖ਼ੁਦਾਇ ਇਮ ਊਚ ਸੁ ਭਾਖੋ॥ ੨॥
ਸਾਖੀ ਸਰਬ ਦਿਲੀਲਨ ਕੇਰਾ। ਕਰ ਬਿਚਾਰ ਸੋ ਹਮਨੇ ਹੇਰਾ।
ਹਮ ਸੇ ਜੁਦਾ ਨ ਔਰ ਖੁਦਾਇ। ਤਾਂਤੇ ਹਮ ਹੈਂ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ॥ ੩ ॥
ਨੇਤ੍ਰ ਕਰਣ ਅਰ ਨਾਕ ਸੁਧਾਰੇ। ਜਾਂਕੀ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਹੈਂ ਧਾਰੇ।
ਸੋ ਹਮ ਸੇ ਕਿਉਂ ਜੁਦਾ ਕਹਾਇ। ਤਾਂਤੇ ਹਮ ਹੈਂ ਆਪ ਖੁਦਾਇ॥ ੪ ॥

ਰਸਨਾ ਵਾਕ ਤੁਚਾ ਸੁਨ ਪਜਾਰੇ। ਗੁਦਾ ਲਿੰਗ ਕੇ ਕਾਰਜ ਸਾਰੇ।
ਨਾੜੀ ਰੋਮ ਹਾਥ ਅਰ ਪਾਇ। ਸੋ ਹਮ ਹੈਂ ਸੁਨ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ॥ ੫ ॥
ਖੇ ਵਸੁਧਾ ਅਰ ਵਾਯੁਰ ਮਾਹੀ। ਜਲ ਅਗਨੀ ਮੇਂ ਪੂਰਣ ਆਹੀ।
ਜੜ ਚੇਤਨ ਤਿਸ ਬਿਨ ਕੋ ਨਾਹਿ। ਸੋ ਹਮ ਹੈਂ ਸੁਨ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ॥ ੬ ॥
ਸੂਰਯ ਚੰਦ ਸੁਤਾਰਾ ਜੋਤੀ। ਵਾਯੁਰ ਮੈ ਜਿਨ ਮਾਲ ਪਰੋਤੀ।
ਨਾਸਵੰਤ ਯੇ ਸਗਲੇ ਆਹਿ। ਸੋ ਹਮ ਹੈ ਸੁਨ ਸਤਜਖੁਦਾਇ ॥ ੭ ॥
ਸੂਖਮ ਥੂਲ ਸਗਲ ਭਗਵਾਨ। ਗੁਰੁ ਅਰਜੁਨ ਇਮ ਕੀਨ ਬਖਾਨ।
ਦੇਖੇ ਦਿਲ ਕੇ ਚਸਮੇ ਲਾਇ। ਸੋ ਹਮ ਹੈਂ ਸੁਨ ਸਤਜ ਖੁਦਾਇ ॥ ੮ ॥
ਸਮਸ ਅਰ ਮਨਸੂਰ ਜੋ ਭਾਖੀ। ਮਨ ਖੁਦਾਇ ਤਾਕੀ ਸਚ ਸਾਖੀ।
ਜਤ ਕਤ ਹਮ ਕੋ ਆਪ ਦਿਖਾਇ। ਤਾਂਤੇ ਹਮ ਹੈਂ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ॥ ੯ ॥
ਜੋ ਸਭ ਮੈ ਅਰ ਸਭ ਸੇ ਪਾਕ। ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਨਹੀ ਕੋ ਜਾਤ।
ਖਾਲਕ ਆਪ ਪੁਨ ਖਲਕ ਅਪਾਇ। ਸੋ ਹਮ ਹੈਂ ਸੁਨ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ॥ ੧੦ ॥
ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਕੋ ਅਸ਼ੁਕ ਜੋਈ। ਪਢੇ ਸੁਨੇ ਯਾਂਕੋ ਨਰ ਕੋਈ।
ਜਨਮ ਮਰਣ ਤਾਂਕੋ ਮਿਟ ਜਾਈ। ਸੁਖ ਸਹਜ ਮੈ ਜਾਇ ਸਮਾਈ ॥ ੧੧ ॥
ਮੈ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹੂੰ ਯੇ ਊਚੀ ਸੁਰ ਸੇ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਕਹੋ ॥

ਟੀ:-ਯੇ ਖੁਦਾ ਸਭ ਕੇ ਸਰੀਰੋ ਮੈ ਪੂਰਣ ਹੂਆ ੨ ਸਭ ਕੀ ਦਿਲੀਲੋਂ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਹਮਨੇ ਖੂਬ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਆਂਖੋਂ ਸੇ ਦੇਖ ਲੀਓ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਦਿਲ ਮੈ ਸਰਬ ਦਿਲੀਲੋਂ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਹਾਰੇ ਖੁਦਾ ਆਪ ਹੀ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਪੂਰਣ ਰੂਪ ਕਾਂਰਣ ਸੇ ਦਿਲ ਕੇ ਅੰਤਰ ਸਭ ਕਾ ਜੀਵਨ ਰੂਪ ਔ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਸੇ ਹਮ ਆਪ ਖੁਦਾਇ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਜੁਦਾ ਖੁਦਾਂ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਆਂਖ ਕਾਨ ਘ੍ਰਾਣ ਤੁਚਾ ਰਸਨਾ ਵਾਕ ਪਾਣੀ ਪਾਦ ਪਾਯੂ ਉਪਸਥ ਦਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਜਿਸ ਕੀ ਸਤਾ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖਯ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ੫ ॥ ਆਕਾਸ ਮੇਂ ਪਵਨ ਅਗਨੀ ਜਲ ਜਿਮੀਨ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਮੇ ਪੂਰਣ ਜੜ ਔ ਚੇਤਨ ਤਿਸ ਖੁਦਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਦੂਸਰੀ ਚੀਜ ਹੀ ਨਾਪੈਦ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਜਿਸ ਖੁਦਾ ਨੇ ਆਪਨੀ ਕੁਦਰਤ ਕਰਕੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਤਾਰਾਗਣ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਮੇਘਮਾਲਾ ਤਥਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਅੰਤਰ ਗਤ ਸਰਬ ਜੀਵ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਨੀਚੇ ਜੋ ਜਲ ਹੈ ਜਿਨ ਜਲੋਂ ਕੇ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਿਥੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤਿਸ ਜਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਪਵਨ ਮੈ ਮਾਲਾ ਕੀ ਤਰਹ ਪਰੋਇ ਰਖੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਜੋ ਨਾਸਵੰਤ ਹੈਂ

ਆਪ ਖੁਦਾ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ੭ ਹਮਾਰੇ ਬ੍ਰਿਧ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਗਉੜੀ ਰਾਗ ਮੈ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੂਖਮ ਮਨ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਯ ਆਦਿਕ ਜਿਤਨਾਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ਖਾਕ ਆਬ ਆਤਸ ਬਾਤ ਸੇ ਆਦਿ ਅਸਥੂਲ ਦੇਹ ਪਟ ਘਟ ਬ੍ਰਿਖ ਬਨ ਪਰਬਤ ਤ੍ਰਿਣ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਤਨਾ ਅਸਥੂਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਖੁਦਾਇ ਸੇ ਪੈਦਾ ਹੂਆ ਹੈ ਖੁਦਾਇ ਰੂਪ ਹੈ ਖੁਦਾਇ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਔ ਖੁਦਾ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਇਗੇ ਇਸ ਹਮਾਰੇ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਦਿਲ ਕੇ ਚਸਮੇ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਆਖੋਂ ਸੇ ਦੇਖੋ ਜੋ ਸਰਬ ਕੋ ਅਪਨੀ ਕੁਦਰਤ ਸੇ ਜੀਵਾਇ ਰਹਯਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਕਤ ਪਰ ਅਹਾਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਵਿਖੇ ਬਯਾਪਕ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਾਲਾਂ ਕੇ ਮਣਕਯੋਂ ਮੈ ਸੂਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮਾਲਾ ਕੇ ਮਣਕੇ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤ ਕੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸੂਤ ਸਰਬ ਮਣਕਯੋਂ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੀਵ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹੈਂ ਖੁਦਾ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਵਿਖੇ ਏਕ ਰਸ ਹੈ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਨਾਸ ਰੂਪ ਹੈਂ ਖੁਦਾ ਸਦਾ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧ ਹੈ ਸੋ ਖੁਦਾ ਹਮ ਹੈਂ॥ ੮ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਮਨ-ਸਰ ਸਮਸਤੈਰੇਯ ਕੀ ਭੀ ਮਿਸਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭੂਤ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਖੁਦਾਯੰ ਮਨ ਖੁਦਾਯੰ ਯਾਨੇ ਮੈ ਖੁਦਾ ਹੂੰ ਮੈ ਖੁਦਾ ਹੂੰ ਐਨਲਹਕ ਐਨਲਹਕ ਐਨ ਨਾਮ ਕੇਵਲ ਨਿਰੋਲ ਨਿਰਮਲ ਕਾ ਹੈ ਹਕ ਨਾਮ ਸਚ ਸਤ ਕਹੋ ਸਚ ਕਹੋ ਹਕ ਕਹੋ ਏਕ ਸਤ ਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਐਨਲਹਕ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਖੁਦਾ ਮੈ ਹੂੰ ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਤੋ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰੂੰ ਸੇ ਖੁਦ ਆਪ ਖੁਦਾ ਹੀ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ੯ ॥ ਜੋ ਖੁਦਾ ਆਕਾਸ ਵਤ ਸਰਬ ਵਿਖੇ ਪੂਰਣ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸਭ ਸੇ ਪਾਕ ਹੈ ਖੁਦਾ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਨ ਤੁਰਕ ਹੈ ਨ ਖੁਦਾ ਕੀ ਕੋਈ ਜਾਤ ਹੈ ਮਿਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਖੁਦਾ ਆਪ ਹੀ ਖਲਕ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਖਾਲਕ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਪਾਇ ਨਾਮ ਨਾਸਕਾ ਹੈ ਖਲਕ ਕੇ ਨਾਸ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਖੁਦ ਆਪੀ ਏਕਾ ਏਕੀ ਖੁਦਾਇ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਖੁਦਾਇ ਥਿਰ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਖੁਦਾ ਹਮ ਆਪ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਖੁਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਹੈ ॥ ੧੦ ॥

ਅਬ ਇਸ ਅਸਟਕ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਲਿਖਤੇ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਸਹਤ ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਅਸ੍ਟਕ ਕੋ ਨਿਤ ਪੜ੍ਹੇਗਾ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਸੁਣੇਗਾ ਸੋ ਜਨਮਮਰਣਰੂਪ ਮਹਾ ਸੰਕਟ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕਰ ਸਹਜ ਸੁਖ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸੁਖ ਮੇ ਨਿਰਯਤਨਹੀਸਮਾਇ ਰਹੇਗਾ ੧੧॥ ਜੈਸੇ ਬਰਖਾ ਰਿਤੂਮੈ ਬਡਾ ਮੇਘ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਬਰਖਾ ਕਰਕੇ ਗਰਜ ਕੇ

ਬਰਖਾ ਕੇ ਪੀਛੇ ਮੌਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬਡੀ ਗਰਜਣਾ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਹਰੀ ਜੀ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਮਾਨੋ ਹਿਮਾਲੇ ਪਰਬਤ ਪਰ ਮਹਾਦੇਵ ਸੋਭ ਰਹੇ ਹੈ ਕੈਸੇ ਹੈ ਜਿਨੋ ਨੇ ਦੀਨ ਜਨੋਂ ਕੇ ਸਰਬ ਦੁਖ ਦੂਰ ਖੋਇ ਡਾਰੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਔਖਧੀ ਕੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਸਰਪ ਵਿਖ ਕੋ ਤਯਾਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਾ ਮਨ ਨਿਰਵਿਖੈ ਹੋਕੇ ਚੈਨ ਮੈ ਆਵਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਾ ਮਨ ਨਿਸ ਪਾਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪੂਛਤਾ ਭਯਾ ਆਪ ਜੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਹਮ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਔਰ ਜੁਦਾ ਖੁਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਖੁਦਾਵੰਦ ਜੇ ਤੁਮਾਰੇ ਸੇ ਜੁਦਾ ਔਰ ਖੁਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਖੁਦਾ ਕੇ ਨਜੀਕ ਪੁਨਃ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਯੇ ਭੇਦ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਆਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰ ਏਕ ਜੈਸੇ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਤੌ ਪੁਨਾ ਤੁਮਕੋ ਆਪ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੋਣੇ ਕੇ ਸਬਬ ਸੇ ਤੁਮ ਕੋ ਹਿੰਦੂ ਔ ਤੁਰਕ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਵਧ ਘਟ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹਾਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਕਹਤਾ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਨਜੀਕ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਦੋਨੋਂ ਆਂਖਵਤ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੈਂ ॥ ਕਾਬਲੇਸੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਜੇ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਆਪ ਕੋ ਦੋਨੋਂ ਫਿਰਕੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਤੌ ਆਪ ਭੀ ਹਮ ਸੇ ਕੁਛ ਸ਼ਕਾ ਨ ਮਾਨਯੇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਬੈਠਕੇ ਏਕ ਥਾਲੀ ਮੈ ਖਾਣਾ ਖਾਯੇ ਐਸੇ ਕਾਵਲੇਸ ਕੇ ਵਾਕ ਸੁਣਕੇ ਕਰੁਣਾਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕੈਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਜੇ ਤੂੰ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਕੇ ਸਾਥ ਖਾਣਾ ਖੈਬੇ ਕੋ ਲਾਯਕ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਤੋ ਖੁਦਾ ਤੁਮਰੇ ਸਾਥ ਖਾਣਾ ਖਾਇਗਾ ਕਾਹੇਸੇ ਬੰਦਾ ਹਮੇਸ ਹੀ ਐਬੋਸੇ ਭਰਾਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਖੁਦਾ ਪਾਕ ਪਰਵਦਰਗਾਰ ਬੇਐਬ ਹੈ ਫਿਰ ਅਬ ਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰੋਖਾਣਾ ਲਯਾਓ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਤਨ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਕਾਬਲੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਦਾਸੋਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਅਬੀ ਜਾਇਕੇ ਸਭ ਤਰਹ ਕਾਜੋ ਹਮਾਰੇ ਲੋਕੋ ਕਾ ਖਾਜ ਹੈ ਸੋਖਾਣਾ ਲੈਆਉ ਆਜ ਹਮ ਖੁਦਾ ਕੇ ਸਾਥ ਖਾਵੈਂਗੇ ਕਾਬਲੇਸ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਤੁਰਕ ਬਡੇ ਖੁਸ ਹੋਕੇ ਖਾਣਾ ਲਯਾਵਨੇ ਹੇਤ ਦੌੜੇ ਅਰਉਹਾਂ ਮਸੀਤ ਮੈ ਖਾਨਾ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਤੁਰਕੋ ਨੇ ਖੂਬਜਗਹ ਸਵਾਰਕੇ ਬਿਛੋਨੇ ਬਿਛਾਇਦੀਏ ਓਧਰ ਖਾਨਸਾਮੇ ਖਾਣਾ ਬਡੀ ਫੁਰਤੀ ਸੇ ਤਯਾਰ ਕਰਲੈਆਏ ਪਤਸਾਹ ਕੇ ਪਾਸ ਲਯਾਰਖਯਾ ਸੈਹਰ ਕਾਬਲ ਕੇ ਲੋਗ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲ ਮਾਨ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋ ਤਮਾਸਾ ਦੇਖ

ਨੇ ਕੇ ਆਇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਭੈ ਔਖੇਦ ਆਇ ਉਤਪਤ ਹੁਆ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਆਪਸ ਮੈ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਬਡੇ ਜਾਲਮ ਹੈ ਆਜ ਇਨ ਤੀਨੋ ਮੈਤੇ ਕੋ ਖਾਣਾ ਖੁਆਇਕੇ ਕਲਮਾ ਪਢਾਇ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰ ਡਾਰੈਗੇ ਇਸ ਲੀਏ ਏਹਾਂ ਰਹਣਾ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਚਲੋ ਇਸ ਦੇਸ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਔਰ ਦੇਸ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵੈਗੇ ਭੀਖ ਮਾਂਗਕੇ ਖਾ ਲੈਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਹਾਂ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਐਸੇ ੨ ਅਨਰਥ ਹੋਵੈ ਉਸ ਦੇਸ ਮੈ ਰਹਣਾ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਔਰ ਬੋਲੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਏਕ ਸਰੀਖਾ ਦੇਖਨਾ ਚਾਹਜੇ ਅਬ ਈਹਾਂ ਇਸ ਦੇਸ ਮੈ ਅੰਧੇਰ ਪੜ ਗਯਾ ਹੈ ਔਰ ਬੋਲੇ ਆਜ ਇਨਕੋ ਤੁਰਕ ਕਰਣੇ ਲਾਗੇ ਹੈ ਕਲ ਕੋ ਹਮ ਕੋ ਭੀ ਤੁਰਕ ਕਰ ਡਾਰੈਂਗੇ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਕਯਾ ਜੋਰ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਇਨ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਦੇਸ ਤਯਾਗਣੇ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਾਬਲ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਪਰਸਪਰ ਵਿਖਾਦ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਮੁਰਝਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਉਧਰ ਤੁਰਕੋ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਸੋਭ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਮੈ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸੋਭਾ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤਾਰਾ ਗਣ ਮੇ ਤਾਰਾ ਪਤਿ ਸਸਿ ਸੋਭਾ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਉਸ ਓਰ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਨੇ ਹਾਥ ਧੋਇ ੨ ਕਰ ਆਇ ਆਇਕੇ ਖਾਣੇ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਬੈਠਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਬ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਗੈਰਾ ਔਰ ਭੀ ਅਮੀਰ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਚਾਰੋ ਓਰ ਖਾਨੇ ਕੇ ਜਮਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਕਲਮਾ ਪਢ ਕਰ ਖਾਣੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੂਏ ਤਬ ਮਹਾ ਨਿਰਭੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਅਪਨੇ ਮੂਤ੍ਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਧੋਇਕੇ ਏਕ ਅੰਜਲੀ ਭਰਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਉਪਰ ਡਾਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਯੇ ਕਰਮ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਦੇਖਕੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਮਨਮੈ ਬਡੇ ਬਿਹਾਲ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤੁਰਕੋ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਹਾਹਾਕਾਰ ਸ਼ਬਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਇਸ ਫਕੀਰ ਨੇ ਕੁਲ ਖਾਣਾ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੀ ਸੋਚ ਆਇ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਅਬ ਨਾ ਵੋ ਖਾਣਾ ਖਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਨ ਤਯਾਗ ਸਕਤੇ ਹੈ ਨ ਅਬ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀਏ ਹੂਏ ਕੁਛ ਬਨਤਾ ਹੈ ਨ ਚੁਪ ਕੀਏ ਹੀ ਕੁਛ ਬਨਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕੇ ਇਨੋ ਨੇ ਖਾਣਾ ਤੋਂ ਅਬ ਪਲੀਤ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਤੋਬਾ ੨ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕ ਸਭੀ ਮੋਨ ਧਾਰਕੇ ਹਟਕੇ ਬੈਠ ਰਹੇ ਹੈਂ ਯੇ ਦਸਾ ਤੁਰਕੋ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਾਥ ਮੈ ਕੁਛਕ ਖਾਣਾ ਉਠਾਇ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਕਿਉਂ ਰੇ ਅਬ ਯੇ ਖਾਣਾ ਤੁਮ ਖੁਦਾਕੇ ਸਾਥ ਖਾਨੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੂਏ ਥੇ ਅਬ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖੁਦਾਕੇ ਸਾਥ ਖਾਤੇ ਆਉ ਖੁਦਾਕੇ ਸੰਗ ਖਾਨਾ ਖਾਉ ਦੇਰੀ ਕਿਉਂ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕਾਬਲੇਸ਼ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਯੇ ਖਾਨਾ ਹਮਾਰੇ ਖਾਨੇ ਲਾਯਕ ਨਹੀਂ ਰਹਯਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਕਿਉ ਰੇ ਯੇ ਖਾਨਾ ਤੁਮਾਰੇ ਖਾਨੇ

ਲਾਯਕ ਕਿਉ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਇਸ ਖਾਨੇ ਕਾ ਕਜਾ ਬਿਗਰ ਗਯਾ ਹੈ॥

ਉੱਤ੍ਰ–ਕਾਬਲੇਸ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਨੇ ਮੂਤ੍ਰ ਸੇ ਹਾਥ ਧੋਇਕੇ ਪੁਨਃ ਮੂਤ੍ਰ ਕੀ ਅੰਜਲੀ ਭਰਕੇ ਖਾਣੇ ਕੇ ਊਪਰ ਡਾਰ ਦਈ ਹੈ ਅਬ ਯੇਖਾਣਾ ਪਲੀਤ ਪਿਸ਼ਾਬ ਸੇ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਹਮਰਾ ਦਿਲ ਅਬ ਇਸ ਖਾਣੇ ਸੇ ਸੰਕੋਚ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਰੇ ਸਾਹਾ ਤੁਮਨੇ ਕਾਹੇ ਸੇ ਹਾਥ ਪਾਕ ਕੀਏ ਥੇ। ਉੱਤ੍ਰ–ਹਮਨੇ ਪਾਨੀ ਸੇ ਹਾਥ ਪਾਕ ਕੀਏ ਹੈ ਪਾਨੀ ਸੇ ਹਮਨੇ ਧੋਏ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ–ਪਾਨੀ ਕਾਹੇ ਮੈ ਥਾ। ਉਤ੍ਰ। ਪਾਨੀ ਕੂਜੇ ਮੈ ਥਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਕੂਜਾ ਤੁਮਾਰਾ ਕਾਹੇ ਕਾ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ। ਉਤ੍ਰ। ਕੂਜਾ ਹਮਾਰਾ ਮਟੀਕਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਮਿਟੀ ਕਿਸਕੀ ਪੈਦਾ ਕਰੀ ਹੂਈ ਹੈ। ਉਤ੍ਰਕੇ ਜੀ ਜਿਸ ਖੁਦਾ ਨੇ ਸਾਰੀ ਖਲਕਤ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕੀਆ ਹੈ ਤਿਸੇ ਕੀ ਮਿਟੀ ਭੀ ਪੈਦਾ ਕਰੀ ਹੂਈ ਹੈ॥

ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ॥ ਅਰੇ ਤੁਰਕੋ ਤੁਮ ਬਡੇ ਬੇਅਕਲ ਹੋ ਕਾਹੇ ਸੇ ਦੇਖੋ ਤੁਮਾਰਾ ਅਨਜਾਨਪਨਾ ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਖੁਦਖੁਦਾ ਨੇ ਮਿਟੀ ਪੈਦਾ ਕਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਖੁਦਾਇ ਕੀ ਪੈਦਾਯਸ ਸਾਰੀ ਖਲਕਤ ਹੈ ਉਸੀ ਮਿਟੀ ਕਾ ਯੇ ਕੂਜਾ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਪੁਨਃ ਖੁਦਖੁਦਾ ਕੀ ਪੈਦਾ ਕਰੀ ਹੂਈ ਮਿਟੀ ਕਾ ਬਨਾ ਹੂਆ ਅਸਤਾਵਾ ਪਾਕ ਕਹਤੇ ਹੋ॥ ਯੇ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਕਾ ਅਸਤਾਵਾ ਤੁਮ ਨਾ ਪਾਕ ਮਾਨਤੇ ਹੋ ਇਸ ਸੇ ਤੁਮ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਬਡੇ ਮੂਢ ਹੋ ਹੇ ਸਾਹੁ ਬੰਦਾ ਸਦਾ ਹੀ ਨਾਪਾਕ ਹੈ ਏਹੀ ਬਾਤ ਮਹੰਮਦ ਨੇ ਕੁਰਾਨ ਕੇ ਬੀਚ ਐਸੇ ਕਹੀ ਹੈ ਵਿਸ਼ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਓਝਰੀ ਲੋਹੂ ਪੂੰ ਚਰਬੀ ਵਾਲ ਹਾਡ ਮਾਂਸ ਨਾੜੀਆਂ ਮਜਾ ਨਖ ਇਤਜਾਦੀ ਨਾਪਾਕ ਚੀਜ਼ੋਂ ਕਾ ਯੇ ਥੈਲਾ ਹੈ ਜੇ ਮੂਤ੍ਰ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਕਪੜੇ ਕੋ ਲਗ ਜਾਵੇ ਯਾ ਰਤ ਕੀ ਮੂਤ੍ਰ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਕੀ ਛੀਟ ਹੀ ਕਪੜੇ ਊਪਰ ਪੜ ਜਾਵੇ ਤਬ ਕਪੜਾ ਪਲੀਤ ਹੋਜਾਤਾਂ ਹੈ ਔ ਕਪੜੇ ਮੈ ਸੇ ਬੋ ਆਵਨੇ ਲਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ਦੇਖੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜੋ ਉਸੀ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਮੂਤ੍ਰ ਸੇ ਪੇਟ ਸਭ ਕਾ ਤੁਮਾਰਾ ਭਰਾ ਹੂਆ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਬੰਦਾ ਹਮੇਸ਼ ਹੀ ਗੰਦਾ ਬਨਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਮਹਾ ਬਦਬੂ ਕਾ ਮਕਾਨ ਹੈ ਯੇ ਬੰਦਾ ਗੰਦਾ ਪਾਕ ਕੈਸੇ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਨਾਪਾਕ ਬੰਦੇ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਪਾਕ ਮਾਨ ਰਖਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਤੁਮ ਸੇ ਜਜਾਦਾ ਮੂਢ ਬੇਅਕਲ ਕਉਨ ਔਰ ਹੋਗਾ ਹਮਨੇ ਤੁਮਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਕਹੈ ਦੀਆ ਥਾ ਕੇ ਤੁਮ ਲੋਕ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੈ ਸਮਝ ਸੋਚ ਲੇਵਹੁ ਜੇ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾਕੇ ਸੰਗ ਖਾਨਾ ਖਾਨੇ ਕੀ ਲਾਇਕ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਤਬ ਖੁਦਾਕੇ ਸਾਥ ਖਾਨਾ ਖਾਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਲੇਵਹੁ ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਮਤ ਨਾਮ ਲੇਵਹੁ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਰੀ ਹੂਈ ਸਰਮਿੰਦਗੀ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰਤੀ ਹੈ ਅਬ ਤੁਮ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਸਭੀ ਨਾਪਾਕ ਹੋ ਅਬ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਪਾਕ ਹੈ ਤੁਮ

ਨਾਪਾਕ ਲੋਕੋ ਸੇ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਖਾਇਗਾ ਤੁਮ ਖੁਦਾਕੇ ਸਾਥ ਖਾਨਾ ਖਾਨੇ ਕੀ ਲਾਯਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਅਤਯੰਤ ਪਲੀਤ ਹੋ ਖੁਦਾ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਹੈ ਐਸੇ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਖਾਣਾ ਖਾਣੇ ਸੇ ਬਚ ਗਏ ਭਲਾ ਕਹੋ ਤੋ ਸਰਬਗਯ ਪੁਰਖੋ ਕੋ ਯੁਕਤੀ ਕੌਨ ਸਿਖਾਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰਭੈਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰੋ ਕਾਬਲੇਸ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇ ਜਾਨ ਲੀਆਕੇ ਯੇ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕ ਕਰਾ-ਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਇਨ ਸੇ ਬਰਾਬਰੀ ਯਾ ਜੁਲਮੀ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਨ ਸੇ ਜੋ ਦਿਲ ਮੇ ਸ਼ਕ ਹੋਵੇ ਸੋ ਪੂਛ ਲੇਨਾ ਚਾਹਯੇ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੇਂ ਸ਼ਕ ਨ ਛਪਾਵਨਾ ਚਾਹਯੇ ਕਾਹੇ ਸੇ ਜਬ ਪੂਰਾ੨ ਹਕੀਮ ਰੋਗੀ ਕੋ ਮਿਲਜਾਵੇ ਰੋਗੀ ਅਪਨਾ ਰੋਗ ਉਸ ਹਕੀਮ ਕੇ ਆਗੇ ਜਾਹਰ ਨ ਕਰੇ ਤਬ ਉਸ ਸਖਸ ਜੈਸਾ ਬੇਕਿਸਮਿਤ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਫਕਰ ਲੋਕੋ ਸੇ ਅਧੀਨਗੀ ਸੇ ਪੂਛਨਾ ਸੁਖ ਦਾਯਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੜੀ ਮੀਠੀ ਬਾਣੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜੈਸੇ ਹਮਨੇ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਸੁਨਾ ਥਾ ਵੈਸੇ ਹੀ ਦੇਖ ਲੀਆ ਯੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਮਹਾ ਮੰਦ ਮਤੀ ਆਪ ਕੇ ਮਰਮ ਕਦਰ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਨਾਹਕ ਬਜਰਥ ਹੀ ਆਪ ਸੇ ਬਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮੈਨੇ ਆਪ ਕੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ਪਹਚਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਆਪ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੈ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਔ ਖ਼ੁਦਾ ਮੈ ਜਰਾ ਭੀ ਫਰਕ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਸ਼ਕ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਬੜੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾ ਕਰੀ ਹੈ ਇਸ ਮਹਾ ਬੇਤਰਸ ਤੁਰਕਾਨੀ ਦੇਸ ਮੈ ਹਮ ਕੋ ਦੀਦਾਰ ਦੀਆ ਹੈ ਆਪ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਕਰਕੇ ਹਮ ਲੋਕ ਭੀ ਬੇਐਬ ਹੋਗਏ ਹਾਂ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਏਕ ਔਰ ਹਮਾਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਉਸ ਅਰਜ਼ ਕੋ ਆਪ ਕਾਨ ਦੇਕੇ ਸੁਣਹੁ ਹਮਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕੋ ਮਤ ਕਚਾ ਸੁਣਿਆ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕਾ ਮਤ ਪਕਾ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਯੇ ਦੋਨੋ ਹਮਾਰੇ ਯਕੀਨ ਮੈ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਆਇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਸੇ ਜੋ ਕੋਈ ਸ਼ਖਸ ਹਿੰਦੂ ਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਫਿਰ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਨ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੁਰਕ ਮੰਤ੍ਰ ਮੈ ਐਸੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਫਿਰਕੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਤੁਰਕ ਕਰਯਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਖਾਨਾ ਅਪਨਾ ਖਵਾਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਆਪ ਜੈਸਾ ਕਰਕੇ ਮਿਲਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਨਾ ਕੁਛ ਰੋਜਾ ਰਖਣਾ ਲਾਗਤ ਨਾ ਕੋਈ ਹਜ ਕਰਨਾ ਪੜਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੀ ਤਰਹ ਨ ਕਾਂਜੀ ਮੁਲਾ ਕੋ ਕੁਛ ਦੇਣਾ ਖਵਾਵਨ ਪੜਤਾ ਹੈ। ਤੁਰਕ ਸੇ ਪਰੇ ਹੋ ਕੁਛ ਬਨ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਤੁਰਕ ਮਤਬਹੁਤਾ

ਹੀ ਪਕਾ ਹੈ ਹਿੰਦੂ ਪਣੇ ਮੈ ਬਹੁਤ ਸੀ ਮਲਾਮਤੈਂ ਹੈਂ ਹਿੰਦੂ ਪਦ ਸੇ ਏਕਵਾਰ ਗਿਰਾ ਹੂਆ ਫਿਰ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਸਬਬ ਸੇ ਹਿੰਦੂਓ ਕੋ ਮਤ ਬਹੁਤ ਕਚਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹੰਮਦ ਕੀ ਕਲਾਮ ਮੈ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਝਟਤੀ ਤੁਰਕ ਕਰ ਲੇਤੀ ਹੈ ਤੈਸੀ ਹਿੰਦੂ ਕੀ ਕਲਾਮ ਮੈ ਤੌਫੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਐਸੇ ਕਚੇ ਮਤ ਕੋ ਤਲਾਕ ਦੇਣੀ ਚਾਹਜੇ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਜੈਸੇ ਆਪਨੇ ਹਮ ਕੋ ਦੀਦਾਰ ਦੀਆ ਹੈ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਕਰਕੇ ਤੈਸੇ ਏਕ ਔਰ ਭੀ ਅਰਜ਼ ਹਮਾਰੀ ਮਾਨ ਲੇਨੀ ਚਾਹਜੇ ਸੋ ਯੇ ਅਰਜ ਹੈ ਕੇ ਜਿਤਨੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਚਿਹਨ ਸੋ ਸਾਰੇ ਆਪ ਧਾਰਨ ਕਰੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਆਪ ਆਓ ਤੌ ਮੈਭੀ ਆਪਕਾ ਮੁਰੀਦ ਹੋਵੈਂਗਾ ਮੇਰੇ ਬਾਲ ਬਚੇ ਬੇਗਮੋਂ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤਥਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਸਾਰਾ ਦੇਸ ਹੀ ਆਪ ਕਾ ਮੁਰੀਦ ਹੋਜਾਵੇਗਾ । ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਆਪ ਕੀ ਆਣ ਮਾਨੇਗੇ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਪੀਰ ਜੀ ਯੇ ਅਰਜ ਗੁਲਾਮੋਂ ਕੀ ਮਾਨਨੀ ਹੀ ਲਾਯਕ ਹੈ । ਐਸੇ ੨ ਤੁਰਕੇਸ ਕੇ ਵਾਕ ਸੁਣ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਕਿੰਚਿਤ ਹਸ ਕਰ ਤੁਰਕੇਸ ਕੋ ਸੰਖੇਪ ਮੈ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੈਸੇ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਜਿਨਕੋ ਯਦਕਿੰਚਤ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੈ ਤ੍ਰਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਤੁਰਕੇਸ ਤੁਮ ਜੋ ਤੁਰਕ ਮਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛਾ ਬਜਾਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਤੁਮਾਰੀ ਬੇਸਮਝ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਏਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕ ਮਤ ਕੋ ਅਛਾ ਯਾ ਬੁਰਾ ਆਪੇਜਾਨ ਲੇਵੇਗਾ ਜੈਸੇ ਕਣਕ ਚਾਵਲ ਮਹਾਂ ਮੂੰਗੀ ਵਗੈਰਾ ਅੰਨ ਸੇ ਘ੍ਰਿਤ ਮੀਠੇ ਕੇ ਮੇਲ ਸੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਸ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਮੋਨਭੋਗ ਮਿਠਾਈ ਜਲੇਬੀ ਅੰਦਰਸਾ ਬਰਫੀ ਪੇੜਾ ਦਹੀ ਫਿਰਣੀ ਵਗੈਰਾ ਦੂਧ ਸੇ ਬਨਜਾਤੇ ਹੈਗਨੇਕੀਰਸ ਸੇ ਗੁੜ ਸ਼ਕਰ ਖੰਡ ਪਤਾਸੇ ਮਿਸਰੀ ਵਗੇਰਾ ਬਨਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔਉਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਅਛਜੋਂ ੨ ਕੀ ਨਜਾਜ ਮੰਨਤਗੁਰੂ ਪੀਰਕੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਡੇ ਛੋਟੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਉਨ ਪਦਾਰਥੋਂਕੋ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਜਬਉਨ ਖਾਏ ਹੂਏ ਪਦਾਰਥੋ ਕਾ ਪੇਟ ਮੇ ਪਕ ਕਰ ਵਿਸ੍ਟਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਔਪੀਏ ਦੂਧ ਕੇਵੜਾ ਸੰਦਲ ਸਰਬਤ ਵਗੈਰਾ ਮੂਤ੍ਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵਿਸ੍ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਕੋ ਕੋਈਭੀ ਮਾਨੁਖ ਨਹੀਖਾਤਾ ਹੈ ਖਾਣਾ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਜਾ ਉਲਟਾ ਕੋਈਛੂਵ ਤਾ ਭੀਨਹੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਗਧੇ ਕੁਤੇ ਕਊਏ ਤੈਸੇ ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਦੂਧ ਕਣਕ ਚਾਵਲ ਚਣਾ ਰੀਨਾ ਮਿਸ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਇਨਸੇ ਸਬਕੁਛ ਬਨਸਕਦਾ ਹੈ ਔਰ ਤੁਰਕ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਨਸਕਤਾ ਹੈ ਯੇਠੀਕ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਕਲਾਮ ਕੀ ਕਰਾਮਾਤ ਬਤਾਈ ਹੈ ਸੋਝੂਠੀ ਬਾਤ ਹੈ ਕਾਹੇਸੇ ਜੇ ਕਲਾਮ ਕੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਤੂਰਕ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜਿਤਨੇ ਹਿੰਦੂ ਤੁਮਾਰੇ ਦੇਸਮੈ ਰਹਤੇਹੈ ਸੋਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਨਿਤ ਤੁਮਾਰੀ ਕਲਾਮ

ਸੁਨਤੇ ਹੈ ਉਨ ਸਭ ਕੋ ਤੁਰਕ ਹੋਜਾਨਾ ਚਾਹਜੇ ਸੋ ਕਲਾਮ ਤੁਮਾਰੀ ਸੁਨਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਤੁਰਕ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੇ ਜੁਲਮਸੇ ਹਿੰਦੂ ਕਿਸੀ ਕੋ ਤੁਰਕ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਅਪਨੀ ਹਿੰਦੂ ਜਾਨ ਗਵਾਇ ਦੇਗਾ ਪਰੰਤੂ ਮੁਸਲ ਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਹੋ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੇ ਮਤਮੇ ਸਿਧੀਕਰਾਮਾਤਸੀਘ੍ਰਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸੋਭੀ ਝੂਠ ਬਾਤਹੈ ਕਾਹੇਸੇਕ ਰਨੀਪ੍ਰਧਾਨ ਕਯਾ ਹਿੰਦੂ ਕਯਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਉਲਟਾ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੇਲੀਏ ਮਹੰਮਦ ਨੇ ਕੁਰਾਨ ਮੈਂ ਅਸੂਲ ਕਹੇ ਹੈ ਵੋਹ ਅਸੂਲ ਅਬ ਤੁਮ ਲੋਗੋਂ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਉਨ ਅਸੂਲੋ ਕੋ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਭੂਲਗਏ ਹੈਂ ॥ ਸੋਅਸੂਲ ਹਮਾਰੇ ਬ੍ਰਿਧੋ ਨੇ ਮਾਝਕੀ ਵਾਰ ਮੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕਥਨ ਕੀਏ ਹੈ ॥ ਸੋਅਸੂਲ ਖੁਦਾਕੇ ਮਨਮੈ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗੇ ਹੈ ਕੈਸੇ ਵੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਹੈ ਜੋਮਾਨੋ ਅਮੋਲਕ ਰਤਨ ਹੈ ਸੋਵਚਨ ਅਬ ਤੁਮਕੋ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ॥

ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧।੫ਸਲੋਕ ਮਃ੧ ਜੇਰਤੁ ਲਗੈ ਕਪੜੈ ਜਾਮਾ ਹੋਵੈ ਪਲੀਤੁ ॥ ਜੋਰਤ ਪੀਵਹਿ ਮਾਣਸਾ ਤਿਨ ਕਿਉਂ ਨਿਰਮਲ ਚੀਤ ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਖੁਦਾ ਇਕਾ ਦਿਲਿ ਹਛੈ ਮੁਖਿਲੇਹੁ ॥ ਅਵਰਿ ਦਿਵਾਜੇ ਦੁਨੀਕੇ ਝੂਠੇ ਅਮਲ ਕਰੇਹੁ ੨੬

ਟੀਃ-ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਤੁਮ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਪੜੇ ਉਪਰ ਰਤ ਕੀ ਛੀਟ ਪੜਜਾਵੇ ਤਬਜਾਮਾ ਪਲੀਤ ਨਾਪਾਕ ਅਸੁਧ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਜੋਨਸੇ ਲੋਕਰਤ ਨਾਮ ਲੋਹੂ ਪੀਵਤੇ ਹੈ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਨਆਦਮਯੋਂ ਕੇ ਚਿਤ ਨਿਰਮਲ ਸਾਫ ਕੈਸੇ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ਨਾਨਕੇਤੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕੇ ਖੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਫ ਦਿਲ ਕਰਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਲੇਵਹੁ ਸੋਦਿਲ ਸਾਫ ਕੈਸੇ ਹੋਤਾਹੈ ਸੁਣਹੁ ਜੋਰਾਜਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅਪਨੀ ਰਯੀਯਤ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਕੇ ਪੀੜਕੇ ਅਪਨਾ ਕਾਮ ਨ ਨਿਕਾਸੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਜਹਾਂਤਾਂਈ ਬਨ ਪਰੇ ਸੁਖ ਦੇਵੇ। ਜੇ ਨਿਰਧਨ ਹੋਵੇਤੌ ਬਾਦਸਾਹ ਅਪਨੇ ਪਾਸੋ ਧਨਦੇਕੇ ਉਸਕਾ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਾਵੇ ਜੇ ਧਨੀ ਹੋਵੇ ਤੋ ਉਸਕੇ ਧਨ ਕੋ ਲੂਟੇ ਨਾਹੀ ਔ ਤਮਾ ਕਰਕੇ ਲੋਭਸੇ ਵਢੀਨ ਖਾਵੇ ਰਾਜਾ ਰਸਤੇ ਸਹਰ ਔਦੇਸਕੇ ਸਾਤ ਕਰਾਇ ਦੇਵੇ ਉਜਾੜੋ ਕੀ ਜਗਾ ਬਸਤੀ ਕਰਾਇਦੇਵੇ ਇਲਮ ਪਢਾਵੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸੋ ਖਾਨਾ ਔਪੁਸਤਕ ਦੇਕੇ ਰੋਗੀਆਂ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦਵਾਈ ਖਾਨਾ ਧਰਮ ਅਰਥ ਬਨਾਇ ਦੇਵੇ ਨਯਾਯ ਕਰਨ ਸਮੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਲਿਹਾਜ ਨ ਕਰੇ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਨਿਆਉਂ ਕਰੇ ਸਜਾ ਕੀ ਲਾਯਕ ਕੋ ਸਜਾ ਦੇਵੇ ਸਿਰੋਪਾਉ ਕੀ ਲਾਯਕ ਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉ ਦੇਵੇ ਔ ਗਰੀਬੋਂ ਭੂਖਯੋਂ ਨਗਯੋਂ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਕੇ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਗਾਇ ਛੋਡੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਕੋ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਮਾਨੇ ਹਮੇਸਾ ਖੁਦਾ ਕਾ

ਨਾਮ ਜਪੇ ਬੰਦਗੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹੋਂ ਕੇ ਦਿਲ ਸਾਫ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੇ ਯੇ ਧਰਮ ਹੈਂ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਾ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਲੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਦੇਕੇ ਪੀਛੇ ਆਪ ਖਾਵੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰੇ ਤਬ ਦਿਲ ਸਾਫ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਇਸ ਤਰਹ ਸੇ ਕਮਾਈ ਧਰਮ ਕੀ ਕਰਕੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪੇ ਤਬ ਖ਼ੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਹੂਆ ਇਸ ਬੰਦੇ ਕਾ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਕਬੂਲ ਪੜਤਾ ਹੈ। ਔਰ ਦਿਵਾਜੇਤਿ ਹੋਰ ਜੌਨਨਸੇ ਦੁਨਯਾਂ ਕੇ ਦਿਖਵੇ ਯਾ ਦਾਵੇ ਨ ਕਰੇ ਯੇ ਸਭ ਝੂਠੇ ਅਮਲਾਂ ਕੋ ਛੋਡ ਦੇਵੇ ਦੁਨਯਾਂ ਕੋ ਦਿਖਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਖ਼ੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪਨੀ ਇਜ਼ਤ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਜਪੇ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਖ਼ੁਦਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਜੋ ਦਿਖਾਵਾ ਦੁਨਯਾਂ ਕੋ ਕਰਕੇ ਖਾਤਾ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਤਾ ਹੈ

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧—ਕੂੜ ਬੋਲ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਇ। ਅਵਰੀ ਕੋ ਸਮਝਾਵਣ ਜਾਇ। ਮੂਠਾ ਆਪ ਮੁਹਾਏ ਸਾਥੈ। ਨਾਨਕ ਐਸਾ ਆਗੂ ਜਾਪੈ॥ ੫॥

ਟੀਃ- ਹੇ ਤੁਰਕੇਸ ਕੋਈ ਝੂਠੇ ਹੀ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੈ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਬੜੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਹੂ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਬਾਂਟ ਖਾਤਾ ਹੂ ਦੇਤਾ ਏਕ ਸੇਰ ਭਰ ਨਹੀ ਹੈ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਨਿਰਾ ਅਪਨੇ ਬਾਲ ਬਚੇ ਔਰਤ ਕੀ ਪਰਵਸਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਬਾਜਾ ਮਣ ਭਰਕੇ ਦਾਨ ਕਾ ਬਜਾਵਤਾ ਹੈ ਝੂਠਾ ਔ ਆਪਕੋ ਸਚਾ ਸਾਫ ਬੜਾ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਜਣਾਵਤਾ ਹੈ ਲੋਕੋ ਕੋ ਕੂੜ ਬੋਲ ਕੇ ਠਗ ਠਗ ਕੇ ਖਾਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਰਜਾ ਸੇ ਮੌਤ ਆਈ ਪਰ ਪਸੂ ਵਗੈਰਾ ਮਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਖਾਣਾ ਮੁਰਦਾਰ ਨਹੀ ਕਹਲਾਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਜੋ ਕੂੜ ਬੋਲ ਕੇ ਲੈਕੇ ਖਾਤਾ ਹੈ ਵੋ ਮੁਰਦਾਰ ਹੈ ਵੋ ਕੂੜ ਬੋਲਨੇ ਵਾਲਾ ਸ਼ਖਸ ਕਿਸੀ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਸਚ ਬੋਲਨੇ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰੇ ਭੀ ਤੋ ਭੀ ਉਸ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਿਸੀ ਕੇ ਦਿਲ ਪਰ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਸ਼ਖਸ ਉਜਾੜ ਕੇ ਰਸਤੇ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸਾਥਯਾਂ ਕੋ ਲੈਕੇ ਪੜ ਜਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਸ਼ਖਸ ਆਪ ਭੀ ਚੋਰੋ ਡਾਕੂਓ ਸੇ ਲੂਟਾ ਮਾਰਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਾਥਯੋਂ ਕੋ ਭੀ ਲੁਟਵਾਇ ਮਰਵਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵੋ ਸ਼ਖਸ ਭੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਦਰਗਾਹ ਮੈ ਝੂਠਾ ਹੋਕੇ ਦੋਜ਼ਕ ਕੋ ਜਾਂਵੇਗਾ ਅਪਨੇ ਮੁਰੀਦੋਂ ਕੋ ਭੀ ਦੋਜ਼ਕ ਕੀ ਭਾਹ ਮੈ ਜਲਾਵੇਗਾ ਸੋ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਕੇ ਨਜੀਕ ਨ ਜਾਨਾ ਚਾਹਯੇ ਕਾਹੇਸੇ ਯੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਰਸਤੇ ਕੇ ਅਗਵਾਨੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਖ਼ੁਦਾਕੇ ਰਸਤੇ ਮੈ ਚਲਕੇ ਆਪ ਖ਼ੁਦਾ ਕੋ ਮਿਲਾ ਹੈ ਵੋ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਅਪਨੇ ਚੇਲੇ ਮੁਰੀਦ ਕੋ ਭੀ ਉਹਾਂ ਪਹੁਚਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ੪ ਸੋ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਰਸਤੇ ਮੈ ਚਲਨੇ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੇ

ਮਤ ਮੈ ਯੇ ਨਸੀਹਤਾਂ ਹੈ। ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਹੈਂ॥

ਸਲੋਕ ਮ: ੧–ਮੇਹਰ ਮਸੀਤਿ ਸਿਦਕ ਮੁਸਲਾ ਹਕਹਲਾਲ ਕੁਰਾਣ। ਸਰਮ ਸੁਨਤ ਸੀਲ ਰੋਜ਼ਾ ਹੋਹੁ ਮੁਸਲਮਾਣ। ਕਰਣੀ ਕਾਬਾ ਸਚੁ ਪੀਰੁ ਕਲਮਾਂ ਕਰਮ ਨਿਵਾਜ। ਤਸਬੀ ਸਾਂਤਿਸਭਾਵਸੀ ਨਾਨਕ ਰਖੈ ਲਾਜ॥

ਟੀ:–ਮੇਹਰੇਤੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਅਵਲ ਮਸੀਤ ਬਨਾਵੇ ਮੇਹਰ ਨਾਮ ਦਯਾ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਦਿਲ ਕੇ ਊਪਰ ਦਯਾ ਲਯਾਵੇ ਦਯਾ ਕੇ ਜੈਸੇ। ਆਪਨੇ ਦਿਲ ਕੋ ਦੁਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਠੋਰ ਵਾਕਯ ਸੇ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਊਪਰ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਜੁਲਮੀ ਕਰੇ ਉਸ ਕੇ ਊਪਰ ਅਪਨਾ ਜੋਰ ਨ ਚਲੇ ਤਬ ਕੈਸਾਕ ਦਿਲ ਦੁਖੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਪ ਭੀ ਜਿਸ ਕੇ ਊਪਰ ਜੁਲਮੀ ਕਰੀਏ ਤਬ ਉਸ ਕਾ ਭੀ ਦਿਲ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸਾ ਹੀ ਦੁਖੀ ਹੋਗਾ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਕੌੜੀ ਕੂੜੀ ਬਾਤ ਤਥਾ ਗਾਲ ਦੇਕੇ ਨ ਦੁਖਾਵੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਕੋ ਨ ਦੁਖਾਵੇ ਨ ਮਾਰੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਬੁਰਾ ਦੁਖ ਦੇਨਾ ਨ ਚਿੰਤਨ ਕਰੇ ਯੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਵਾਕ ਕਰਕੇ ਦਿਲ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਨ ਦੁਖ ਦੇਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਮਸੀਤ ਬਨਾਵੇ ਸਿਦਕੇਪੀ ਸਿਦਕ ਨਾਮ ਯਕੀਨ ਕਾ ਹੈ ਯਕੀਨ ਨਿਸਚੈ ਕਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਵਾਕ ਸਚਾ ਜਾਨਨਾ ਇਸ ਸਿਦਕ ਕਾ ਮੁਸਲਾ ਬਨਾਵੇ ਹਕੇਤੀ ਹਕ ਨਾਮ ਸਚ ਕਾ ਧਰਮ ਕਾ ਹੈ ਕਯਾ ਧਰਮ ਕੀ ਕਹੋ ਚਾਹੇ ਹਕ ਹਲਾਲ ਕੀ ਕਹੋ ਅਰਥਾਤ ਸਤ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਖਾਵਨੇ ਕੀ ਕੁਰਾਣ ਪੜ੍ਹੇ ਸਰਮੇਤੀ ਹਕ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਸਤ ਕਾ ਭੀ ਹੈ ਸਰਮ ਨਾਮ ਲਜਾ ਕਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪਰਾਈ ਔਰਤ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਲਜਾ ਕਰਣੀ ਅਥਵਾ ਸਾਰੇ ਬੁਰੇ ਕਾਮੋਂ ਸੇ ਲਜਾ ਕਰਨੀ ਏਹੀ ਸੁੰਨਤ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਸ਼ਰਮ ਨਾਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਕਾ ਹਮੇਸਾਂ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਸੁੰਨ ਸੁਖ ਵਿਖੇ ਸਿਸਥਿਤੀ ਹੋਨਾ ਰੂਪ ਸੁੰਨਤ ਬਨਾਵੇ ਸੀਲੇਤੀ ਸੀਲ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਵਿਕਾਰੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਸੁਭਾਵ ਕਾ ਨਾਮ ਸੀਲ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਰੋਜ਼ਾ ਰਖੇ ਕਰਣੀਤੀ ਕਾਬਾ ਜੋ ਹੈ ਮਕਾ ਸੋ ਜਪ ਤਪ ਦਾਨ ਰੂਪ ਅਛੀ ਕਰਨੀ ਕਾ ਕਰੇ ਸਚੇਤੀ ਜੋ ਪੀਰ ਨਾਮ ਸਚ ਬੋਲਨਾ ਕੂੜ ਕੇ ਰਲਾਉ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੋ ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹੇ ਅਥਵਾ ਸਤਸ੍ਵਰੂਪ ਜੋ ਖ਼ੁਦਾ ਹੈ ਸੋਈ ਪੀਰ ਧਾਰੇ ਤਿਸ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ ਸੋ ਕਲਮਾਂ ਔ ਨਿਵਾਜ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਸਚ ਬੋਲਨਾ ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਨਿਵਾਜ ਪੜ੍ਹੇ ਤਸਬੀਤੀ ਜੋ ਤਿਸ ਖ਼ੁਦਾ ਕੋ ਭਾਵੇ ਅਛੀ ਲਗੇ ਸੋਈ ਤਸਬੀ ਬਨਾਵੇ ਅਥਵਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੁਭਾਵਰੂਪ ਤਸਬੀ ਤਿਸ ਖੁਦਾ ਕੋ ਭਾਵਤੀ ਹੈ ਅਛੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ॥

ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੇਖੁਦਾ ਕੋਭਾਵੇਤਾਂ ਇਸ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਮੈਂ ਜੀਵਕੋ ਲਗਾਵੇ ਔਇਸ ਜੀਵਕੀ ਲਾਜ ਰਖਲੇਵੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਹਮਾਰੀ ਕਿਤਾਬੋ ਮੈ ਹੁਕਮ ਮਹੰਮਦ ਕਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਉਮਤ ਮੈ ਜੋਕੋਈ ਐਬ ਭੀ ਕਰੇਗਾ ਤਿਸਕੀ ਸਫਾਤ ਮੈ ਭਰੂੰਗਾ ਇਸਮੇ ਹਮਾਰੀ ਸਫਾਤਜੇ ਪੈਕੰਬਰ ਆਪ ਭਰਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ ਤਬ ਹਮਕੋ ਕਯਾ ਡਰ ਹੈ ਜੇ ਐਬ ਹਮ ਸੇ ਹੋਭੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਮਹੰਮਦ ਹਮਾਰੀ ਸਫਾਤ ਭਰ ਕੇ ਹਮਕੋ ਫਰੇਸਤਯੋ ਸੇ ਛੁਡਾ ਲੇਵੇਗਾ ਮਾਸਕਾਖਾਨਾ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਕਿਤਬੋਂਮੈ ਹਲਾਲ ਲਿਖਾ ਹੈ ੧ ਉਤ੍ਰਕਾ ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ਹਕ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਂਇ ਗੁਰੁ ਪੀਰ ਹਾਂਮਾਂ ਤਾਂ ਭਰੇਜਾਂ ਮੁਰਦਾਰੁ ਨਖਾਇ ਗਲੀ ਭਿਸਤਿ ਨਜਾਈਐ ਛੂਟੈ ਸਚ ਕਮਾਇ ਮਾਰਣ ਪਾਇਹਰਾਮ ਮੈ ਹੋਇ ਹਲਾਲਨ ਜਾਇ ਨਾਨਕ ਗਲੀ ਕੂੜੀਈ ਕੂੜੋ ਪਲੈ ਪਾਇ ੨ ਟੀਃ ਹੇਤੁਰ-ਕੇਸ ਤੂੰਆਪਨੇ ਦਿਲਕੀ ਦਿਲੀਲ ਦੇਕੇ ਦੇਖਲੇ ਜੋ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕਹੈ ਸੋਈ ਹਰਾਮ ਹੈ ਬਹੁਤਹੀ ਬੁਰਾਹੈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋ ਬਿਗਨਾ ਹਕ ਖਾਨਾ ਸੂਅਰ ਕੇ ਬਰਾਬਰਹੈ ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਭੀ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਖਾਨਾ ਗਊ ਕੇ ਮਾਸ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਦੂਸਰੇ ਜੀਵ ਕਾ ਬਦਨ ਕਾ ਗਲਾ ਕਾਟ ਕੇ ਕੋਹਕੇ ਉਸ ਕੇ ਬੀਚ ਸੇ ਜੀਵ ਨਿਕਾਸ ਦੇਨਾ ਉਸ ਕਾ ਮਾਂਸ ਖਾਇ ਲੈਨਾ ਕਹੋ ਯੇ ਬਿਗਾਨਾ ਯਾ ਅਪਨਾ ਹਕਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਤੁਮ ਸੇ ਪੁਛਤਾ ਹੈ ਕੇ ਯੇ ਕਿਸ ਕਾ ਮਾਂਸ ਖਾਤੇ ਹੋ ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਕਯਾ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਹੋ ਹਮ ਅਪਨਾ ਮਾਂਸ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਨਹੀ ਐਸਾ ਹੀ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਹਮ ਬਕਰੇ ਕਾ ਯਾ ਛਤ੍ਰੇ ਵਗੈਰਾ ਕਾ ਮਾਂਸ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਜਬ ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਹਮ ਬਕਰੇ ਛਤਰੇ ਵਗੈਰਾ ਕਾ ਮਾਸ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਯੇ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਹੂਆ ਕਿਉਂਕੇ ਨ ਹੂਆ ਸੋ ਜੋ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਹੈ ਸੋਈ ਮੁਰਦਾਰ ਹੈ ਔ ਤੁਮ ਜੋ ਸਫਾਤ ਭਰਣ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਥੀ ਸੋ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਤਾਂ ਹਾਮਾਂ ਭਰਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਮੁਰੀਦ ਮੁਰਦਾਰ ਨਹੀ ਖਾਤਾ ਹੈ ਬਹੁਤਸੀਆਂ ਗਯਾਨ ਕੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਣੇ ਸੇ ਭਿਸਤ ਨਹੀ ਜਾਈਤਾ ਹੈ ਛੁਟੈ ਇਤੀ ਸਚ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਸਚੀ ੨ ਕਮਾਈ ਕਰੇ ਕਯਾ ਸਚੇ ੨ ਮਨ ਸੇ ਖੁਦਾ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰੇ ਦਿਖਾਵਾ ਲੋਕਾਂ ਕਾ ਨ ਕਰੇ ਤਬ ਨਰਕ ਸੇ ਦੁਨਯਾਂ ਕੇ ਬੰਧਨਾ ਸੇ ਛੂਟਤਾ ਹੈ ਜਬ ਅਪਨੇ ਖਾਨੇ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ਵਾਸਤੇ ਜੀਵ ਪਕੜ ਕੇ ਮਾਰ ਦੀਆ ਕਲਮਾਂ ਪੜਕੇ ਕੋਹ ਡਾਰਿਆ ਤੋ ਤੁਮਹੀ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਬਯਾਨ ਕਰਕੇ ਕਹੁ ਵੋ ਹਰਾਮ ਹੂਆ ਕੇ ਹਲਾਲ ਹੂਆ ਜੋ ਹਰਾਮ ਵਿਚ ਮਾਰਣ ਪਾਵੇ ਤਬ ਹਲਾਲ ਕੈਸੇ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੂੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬੰਦੇ ਕੇ ਪਲੇ ਕੂੜ ਹੀ ਪਰਤਾ ਹੈ ਕੂੜ ਨਾਮ ਝੂਠ ਕਾ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਬਹੁਤਯਾਂ ਬਾਤਾਂ

ਬੰਧਜਾਂ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਸਖਸ ਸਚੇ ਖੁਦਾ ਕੇ ਨਜੀਕ ਭੀ ਨਹੀ ਛੁਵਤਾ ਹੈ ਤੁਮ ਜੋ ਨਿਵਾਜ ਪੜਤੇ ਹੋ ਸੋਭੀ ਤੁਮਾਰਾ ਏਕ ਲੋਕ ਦਿਖਾਵੇ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਨਿਵਾਜ ਮੈ ਜੋ ਕੁਛ ਲਿਖਾ ਹੈ ਨਾਤੋ ਉਸਕੇ ਮਾਯਨੇ ਕੋ ਤੁਮ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਨ ਨਿਵਾਜ ਕੇ ਕਹਨੇ ਪਰ ਤੁਮ ਲੋਕ ਚਲਤੇ ਹੋ ਤੁਰਕ ਮਤ ਮੈ ਪੰਜ ਵਖਤੋਂ ਮੇ ਜੋ ਪੰਜ ਨਿਵਾਜਾਂ ਹੈਂ ਉਨ ਪੰਜ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਨਿਵਾਜੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਹ ਦੀਏ ਹੈਂ ॥ ਮਃ ੧ ॥ ਪੰਜ ਨਿਵਾਜਾਂ ਵਖਤ ਪੰਜ ਪੰਜਾਂ ਪੰਜੇ ਨਾਉ । ਪਹਲਾ ਸਚ ੧ ਹਲਾਲ ਦੁਇ ੨ ਤੀਜੀ ਖੈਰਖੁਦਾਇ ੩ । ਚੌਥੀ ਨੀਅਤਿ ਰਾਸ ਮਨ ੪ ਪੰਜਵੀਂ ਸਿਫਤ ਸਨਾਇ ੫ । ਕਰਣੀ ਕਲਮਾਂ ਆਖਕੈ ਤਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਦਾਇ । ਨਾਨਕ ਜੇਤੇ ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜੈ ਕੂੜੀ ਪਾਇ ॥ ੩ ॥ ੭ ॥

ਪੰਜੇਤੀ ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਪੰਜਾਂ ਨਿਵਜਾਂ ਕੇ ਪੰਜ ਵਖਤ ਪਾਂਚ ਕਾਲ ਸੁਬਾਹ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਹੂਰਤ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇ ਲੈਕੇ ਦਿਨ ਕੀ ਸੰਧ੍ਯਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਸ ਸਮੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਤਸੂਖ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੧ ਦੂਸਰਾ ਅਰੁਣੋਦੈ ਦਿਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੋਨ ੨ ਤੀਸਰਾ ਪੇਸ਼ੀ ਤੀਸਰਾ ਪਹਰ ੩ ਚੌਥਾ ਸ਼ਾਮ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੀ ਸੰਧ੍ਯਾ ੪ ਪੰਚਮ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਗਈ ਪੀਛੇ ਨਿਵਾਜ ਪੜਨ ਕਾ ਸਮਾ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਵਖਤ ਮੁਕਰਰਾ ਹੈਂ ਅਬ ਪਾਂਚੋਂ ਨਿਵਾਜੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਸੁਨਹੁ ਪਹਲੀ ਨਿਵਾਜ ਕਾ ਨਾਮ ਸਚ ਹੈ ਕਯਾ ਸਚ ਬੋਲਨਾ ਝੂਠ ਨ ਬੋਲਨਾ ੧ ਦੂਸਰੀ ਹਕ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਸਚ ਬੋਲ ਕੇ ਖਾਵੇ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਨ ਖਾਵੇ । ਅਕੇਲਾ ਆਪ ਹੀ ਨ ਖਾਇ ਲੇਵੇ ਕਿੰਤੂ ਖੁਦਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਦੇਕੇ ਖਾਵੇ ੨ ਤੀਸਰੀ ਨਿਵਾਜ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਖੁਦਾ ਪਾਸੇ ਸਭ ਕੀ ਖੈਰ ਮੰਗੇ ਕੇ ਹੇ ਪਰਵਦਗਾਰ ਸਭ ਜੀਵ ਸੁਖੀ ਰਹੈ ਸਭ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸੁਖ ਬਖਸ ਕੋਈ ਜੀਵ ਭੀ ਦੁਖੀ ਨ ਹੋਵੇ ਇਤਨੀ ਬਖਸ ਮੁਝ ਕੋ ਕਰੇ ੩ ਚੌਥੀ ਨੀਅਤਿ ਰਾਸ ਮਨ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਕੀ ਨੀਅਤਿ ਸਾਫ ਰਖੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਭੀ ਦਗਾ ਧ੍ਰੋਹ ਨ ਕਰੇ ਸਾਫ ੨ ਦਿਲ ਸੇ ਸਭ ਸੇ ਵਰਤੇ ਇਸ ਕਰਤੂਤੀ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਦਾਵੇ ਨਹੀ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਦਾਵਨੇ ਸੇ ਤੋਬਾ ਕਰੇ ੪ ਪੰਜਵੀਂ ਨਿਵਾਜ ਯੇ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਕਰਕੇ ਤਥਾ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਪਾਕ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਕੀ ਸਿਫਤ ਕਰੇਸਨਾਇ ਨਾਮ ਸਨਾਤਨ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਨਾਇ ਨਾਮ ਹਰਵਕਤ ਕਾਹੈ ਕਯਾ ਚਲਤੇ ਬੈਠਤੇ ਸੋਵਤੇ ਜਾਗਤੇ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਹਰਵਕਤ ਮੈ ਖੁਦਾਕੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਦੇਖਤਾ ਰਹੇ ਔਰ ਕਰਤ ਰਹੇ ਕਿਸੀ ਵਕਤ ਭੀਖੁਦਾ ਕੋ ਨ ਭੁਲਾਵੇ ॥ ਕਰਣੀਤੀ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਕਰਣੀ ਏਹੀ ਕਲਮਾ ਆਖੈ ਭਲੇ ਸੁਭਕਰਮ ਕਹਣ ਰੂਪ ਕਾ ਕਲਮਾ ਪੜੇ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ

ਸਦਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਰਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਇਨਾ ਅਸੂਲਾਂ ਬਿਨਾ ਸੋਇਨਾ ਲਖਣੋਸੇ ਬਿਨਾ ਜੋ ਆਪਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਦਾਂਵਦੇ ਹਨ ਸੋਕੇਵਲ ਝੂਠੇ ਹਨ ਉਨਕੇ ਪਲੇ ਝੂਠਹੀ ਪੜਤਾ ਉਪਰ ਕੇਉਕਤ ਲਖਣੋ ਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਨ ਅਸੂਲਾਂ ਬਿਨਾ ਕਾਫਰ ਹੋਤਾਹੈ ੭ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਹਾਵਨਾ ਬੜਾ ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਏਕ ਔਰ ਸਲੋਕ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਲੋਕ ਮ: ੧ ਮੁਸਲਮਾਣ ਕਹਾਵਣ ਮੁਸਕਲੁ ਜਾਂ ਹੋਇ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਕਹਾਵੈ ਅਵਲ ਅਉਲਿ ਦੀਨ ਕਰਿਮਿਠਾ ਮਸਕਲ ਮਾਨ ਮਾਲਮੁਸਾਵੈ ਹੋਇ ਮੁਸਲਿਮ ਦੀਨ ਮਹਾਣੈ ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਕਾ ਭਰਮ ਚੁਕਾਵੈ ਰਬਦੀ ਰਜਾਇਮਨ ਸਿਰ ਉਪਰ ਕਰਤਾ ਮੰਨੈ ਆਪ ਗਵਾਵੈ ॥ ਤਉ ਨਾਨਕ ਸਰਬ ਜੀਆਂ ਮਿਹਰੰਮਤਿ ਹੋਇ ਤਾ ਮੁਸਲਮਾਣਕਹਾਵੈ ॥ ੧ ਅਵਲਤੋਮੁਸਲਮਾਨ ਕਹਾਵਣਾ ਬੜਾਮੁਸਕਲ ਹੈ ਕਠਿਨ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਅਸੂਲ ਨਾਮ ਲਖਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੋਵਨ ਸੋ ਸਖਸਮੁਸਲਮਾਣ ਕਹਾਵੈ ਸੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ ਅਵਲਿ ਇਤੀ ਪਹਲੇ ਤੋ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਜੋ ਦੀਨਕਾ ਰਸਤਾ ਬਤਾਯਾ ਹੈ ਉਸ ਰਸਤੇਨੂੰ ਬਹੁਤਅਛਾ ਅਪਨਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ਭੀਸਤਕਾ ਸਾਧਨ ਜਾਨ ਕਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਉਸ ਰਸਤੇ ਮੈਚਲੇ ਉਸਦੀਨ ਨੂੰ ਮਿਠਾਕਰਕੇ ਜਾਣੇ ਅਰਥਾਤ ਔਲਜੋਂ ਕੇ ਦੀਨ ਵਿਖੇਕੁਤਰਕਦਾਨ ਕਰੇਅਥਵਾ ਦੋ ਧਾਤੂ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸੇਦੋਖੰਡਨ ਕਾਨਾਮ ਹੈ ਔਲਨਾਮ ਆਦਕਾਹੈ ਜੋਦੁਨਯਾਂ ਕੇ ਭੋਗ ਵਿਸਯ ਮੀਠੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਇਨਕੋ ਖੰਡਨ ਕਰੇਪਹਲੇ ਮਸਕਲ ਮਾਨੇਤੀਮਸ ਕਲ ਨਾਮਕਟਨੇ ਕਾ ਹੈ ਕਜਾ ਮਾਨ ਨਾਮ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਕਟਨੇ ਵਾਲੇ ਜੌਨ ਸੇ ਔਲਜੇ ਸੰਤ ਹੋਵੈ ਉਨਾ ਕੀ ਧਨ ਕਰਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਉਨਾ ਪਾਸੋਂ ਸੇਵਾ ਬੰਦਗੀ ਕੇ ਰਸਤੇ ਮਾਲ ਅਪਨਾ ਮੁਸਾਵੇ ਖਰਚ ਕਰੇ ਉਨਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰ ਮਾਲ ਕੋ ਲੁਟਾਵੇ ॥ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਮਾਨ ਕੋ ਕਟ ਦੇਵੇ ਮਾਲ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਆਪਕੋ ਪੁਨ: ਬਡਾਸਖੀ ਨ ਮਨਲੇਵੇ ਨਿਰਮਾਨ ਹੋਕੇ ਗੁਜਰਾਨ ਕਰੇ ਮਾਨ ਕੋ ਕਾਟ ਡਾਰੇ ਅਥਵਾ ਮਾਨ ਨਾਮ ਪਰੀਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰਕਾ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰ ਉਪਲਖਿਤ ਜਿਤਨੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਹੈ ਇਸ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਮਾਲਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕੇਸੰਗ ਕਰਕੇ ਲੁਟਾਵੇ ਨਾਮ ਤਯਾਗ ਦੇਵੇ ਮੁਹਾਣੇ ਕਹਯੇ ਕੇਵਟ ਮਲਾਹ ਪਾਰ ਲੰਘਾਵਨੇ ਵਾਲੇ ਦੁਨਯਾਂ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਕੇ ਸਾਗਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਔਲਜੇ ਸੰਤ ਜਨਸੋ ਕਹੀਏ ਮੁਹਾਣੇ ਤਿਨੋਕੇ ਦੀਨ ਧਰਮ ਮੈਇਸ ਥਿਤਹੋਵੇ ਅਥਵਾਜਿਸ ਕਾ ਮਾਲ ਮੁਸਜਾਜਾਵੇ ਚੁਰਾਯਾ ਠਗਜਾਜਾਵੇਸੋ ਕਹਯੇ ਮੁਸਲਿਮੁ ਦੀਨ ਮੁਹਾਣੇਜਿਸ ਸਖਸਨੇ ਅਪਨਾ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਮਾਲ ਮੁਸਾਇ ਦੀਆਹੈ ਸੋ ਕਹਾਵੇਮੁਸਲਿਮੁਦੀਨਮੁਹਾਣੇ ਐਸਾ ਮੁਸਲਿਮੁਦੀਨ ਮੁਹਾਣਾਹੋਵੇਮਰਣਜੀਵਣਕਾਭਰਮ

ਚੁਕਾਇ ਦੇਵੇ ਤਯਾਗ ਦੇਵੇ ਫਿਰ ਵੋ ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਕਾ ਭਰਮ ਨ ਕਰੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਿਨਾ ਕੋ ਪੂਰਾ ੨ ਮੁਰਸਦ ਮਿਲਯਾ ਹੈ ਉਨੋ ਕੋ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਵਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਭੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਭਰਮ ਰੂਪ ਨਿਗਾ ਆਵਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਵੋ ਮੁਸਲਿਮੁ ਦੀਨ ਮਹਾਣੋ ਦੀਨ ਧਰਮ ਕਾ ਮਲਾਹ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨ ਵੋ ਮੁਸਲਿਮੁ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦੁਨਯਾਂ ਸੇ ਫਾਰਕ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਆਪ ਭੀ ਦੁਨਯਾਂ ਕੇ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛੂਟ ਗਯਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਤ ਸੰਗੀ ਸੋਭਤਯੋਂ ਕੋ ਭੀ ਦੁਨਯਾਂ ਕੇ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛੁਡਾਇ ਲੇਤਾ ਹੈ ਉਸਕਾ ਅਪਨਾ ਭੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾ ਸੰਸਾ ਸਕ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸੋਭਤੀ ਮੁਰੀਦੋ ਕਾ ਭੀ ਸਕ ਨਾਮ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ॥ ਰਬੇਤੀ ਰਬ ਨਾਮ ਈਸ੍ਵਰ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਰਬ ਕੀ ਰਜਾਇ ਕੋ ਸਿਰ ਉਪਰ ਮੀਠੀ ਕਰਕੇ ਮਾਨੇ ਰਜਾਇ ਨਾਮ ਆਗਯਾ ਕਾ ਹੈ ਆਗਯਾ ਰਜਾਇ ਹੁਕਮ ਆਯਸ ਏਕ ਹੀ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਨਾਮਹੈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੀ ਰਜਾਇ ਮੈ ਜੈਸਾ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਇ ਬਨੇ ਤਿਸ ਕੋ ਬਡਾ ਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਸੇ ਭੋਗੇ ਹਮਕੋ ਜੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੁਖ ਦੇਕੇ ਰਾਜੀ ਹੈ ਤਾ ਤੋ ਹਮ ਭੀ ਉਸੀ ਮੈ ਰਾਜੀ ਹੈ ਜੇ ਸੁਖ ਦੇਕੇ ਰਾਜੀ ਹੈ ਤਬ ਹਮ ਭੀ ਉਸਕੀ ਐਸੀ ਹੀ ਰਜਾਇ ਮੈ ਰਾਜੀ ਹੈ ॥ ਕਰਤੇਤੀ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਾਮਰਥ ਏਕ ਕਰਤਾਰ ਕੋ ਮਾਨੇ ਆਪ ਗਵਾਵੇ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਬਲ ਬੁਧਿ ਚਤੁਰਾਈ ਨ ਕਰੇ ਅਪਨਾ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਤਾ ਪਣੇ ਕਾ ਖੋਇ ਡਾਰੇ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜਯੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਪਰ ਜਬ ਮੇਹਰ ਨਾਮ ਦਯਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਯੇ ਜੀਵ ਆਪ ਹੋਵੈ ਕਯਾ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਨ ਦੁਖਾਵੇ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਆਦਮੀ ਕੀੜੀ ਪਰਯੰਤ ਕਿਸੀ ਜੀਵ੍ਰ ਕੋ ਦੁਖ ਨ ਦੇਵੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਇਨ ਪੂਰਬੋਕਤ ਲਖਣੋਂ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਣ ਕਹਾਵੇ ਜੋ ਇਨ ਪੂਰਬ ਕਹੇ ਲਖਣੋਂ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੈ ਆਪ ਕੋ ਮੁਸਲਮਾਣ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮੁਸਲਮਾਣ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਕਾਫਰ ਹੈ॥ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੇ ਲਖਣ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਹੈਂ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੈ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤਬ ਆਪ ਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਾਨੋ ਨਹੀ ਤੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਣੇ ਸੇ ਤੋਬਾ ਕਰੋ ਆਪ ਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਤ ਮਾਨੋ ਏਹੀ ਬਾਤ ਮਹੰਮਦ ਨੇ ਭੀ ਕੁਰਾਨ ਮੇ ਕਹੀ ਹੂਈ ਹੈ ਜੋ ਇਨਾ ਅਸੂਲਾਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੋਕੇ ਮੁਸਲ-ਮਾਨ ਆਪਕੋ ਮਾਨੋਗੇ ਤਬ ਕਾਫ਼ਰ ਹੋਵੋਗੇ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੈ ਸੋਚ ਲੇਵਹੁ ਹਮ ਤੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਯੇ ਲਖਣ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਸੇ ਹਮ ਤੁਮ ਕੋ ਕਾਫਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਤੁਮ ਤੁਰਕ ਹੋਵੋ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ਖ਼ੁਦਾ ਜੋ ਹੈ ਕੁਲਆਲਮੀਨਹੈ

ਖ਼ੁਦਾ ਕੁਛ ਮੁਸਲਮੀਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਜੋ ਕੁਲਆਲਮੀਨ ਖ਼ੁਦਾਇ ਕੋ ਕੇਵਲ ਮੁਸਲ-
ਮੀਨ ਮਾਤ੍ਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤੁਮ ਉਸ ਕੋ ਯਕੀਨ ਕਰਕੇ ਕਾਫ਼ਰ ਜਾਨੋ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਸੰਤ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਬਡਾ ਮੇਘ ਗਰਜਕੇ
ਤੂਸਨੀਹੋਜਾਤਾਹੈਯੇਐਸੇਵਚਨਸੁਣਕੇਕਾਬਲਕੇਬਾਦਸ਼ਾਹਕੇਮਨਮੈਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਆਵਤੀ
ਭਈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਸੇ ਭਰਮ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਔ ਤੁਰਕਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈ
ਬਡਾ ਬਿਖਾਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂਨੇ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ੨ ਇਲਮ ਵਾਲੇ ਚਰਚਾ
ਕਰਕੇ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੂਏ ੨ ਔਰ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸਨ ਉਤ੍ਰ ਤੌ ਨ ਕਰ ਸਕੇ
ਜੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਲਖਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਏ ਥੇ ਸੋ ਲਖਣ ਭੀ
ਅਪਨੇ ਮੈ ਨ ਵੇਖਤੇ ਹੂਏ ਅਧਿਕ ਹੀ ਲਜਤ ਹੋਯੋਂ ਕਾ ਔਰ ਤੋ ਕੁਛ ਭੀ ਉਪਾਉ ਨ
ਚਲ ਸਕਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਪੁਨਃ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਬਡਾ ਕ੍ਰੋਧ ਆਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ
ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂਨੇ ਕੁਪਿਤ ਹੂਏ ੨ ਮਲੇਛ ਭਾਖਾ ਮੈ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਬੋਲੇ ਯੇ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰ
ਬਡਾ ਸੇਹਰ ਕਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਇਨੋਂ ਨੇ ਸੇਹਰ ਕਰਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋ ਉਲੂ ਕਰ
ਛੋਡਜਾ ਹੈ ਇਸੀ ਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕੁਛ ਭੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਇਨੋ ਨੇ ਹਮਾਰਾ ਕਹਨਾ
ਤੋ ਨਹੀ ਮਾਨਾ ਹੈ ਉਲਟਾ ਹਮ ਕੋ ਕਾਫ਼ਰ ਬਤਾਵਤਾ ਹੈ। ਤੀਸਰਾ ਇਸ ਫਕੀਰ ਨੇ
ਹਮਾਰਾ ਖਾਨਾ ਭੀ ਪਲੀਤ ਕਰ ਡਾਰਾ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਕਹਨਾ ਇਸ ਫਕੀਰ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ
ਰਦ ਕਰਕੇ ਜਾਨਾ ਹੈ ਹੇ ਮੁਸਲਮੀਨੋਂ ਇਸ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰ ਕੋ ਪਕਰ ਲੇਵਹੁ ਯੇ ਬਡਾ
ਤਕਬਰੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯੇ ਬਡਾ ਅਹੰਕਾਰੀ ਹੈ ਜਬ ਯੇ ਖ਼ੂਬ ਸਜਾਇ ਪਾਵੇਗਾ ਤਬ
ਜਾਨੇਗਾ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੀ ਮੁਸ਼ਕੈ ਬਾਂਧ ਕੇ ਖ਼ੂਬ ਮਾਰ ਕਰੋ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦਿਖਾਇ
ਕੇ ਜਬਰਨ ਇਨ ਕੀ ਸੁਨਤ ਕਰਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਖਾਨਾ ਖੁਆਇ ਕੇ ਤੁਰਕ ਕਰ
ਡਾਰੋ ਜੇ ਨਾ ਮਾਨੇ ਤਬ ਬਡੀ ਇਨ ਕੋ ਸਜਾਇ ਦੇਵਹੁ ਫਿਰ ਭੀ ਨ ਮਾਨੈ ਤਬ ਤੀਨੋ
ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਕਰ ਡਾਰੋ ਕੋਪ ਸਹਤ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਨਜ਼ੋਂ ਕੀ ਬਾਤੈ ਸੁਣ ਕੇ ਦੁਸ਼੍ਰ ਮਲੇਛ
ਸੰਤੋਂ ਕੋ ਪਕੜਨੇ ਲੀਏ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਦੌੜਤੇ ਭਏ ਕੋਪ ਸੇ। ਇਧਰ
ਸੰਤ ਭੀ ਸਹਜ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੂਏ ਬੈਠੇ ਥੇ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਨ ਕੇ ਧਜਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਇਧਰ ਕੋਪ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਾਲਮ ਤੁਰਕੋਂ
ਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਪਕੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹਾਥ ਉਠਾਏ ਹੀ ਥੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਉਧਰ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ
ਮੈ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਆਜ ਕਾਬਲ ਮੈ ਹਮਾਰੇ ਸਿਖ ਕੋ ਬਡੀ ਭੀਰ ਬਨੀ ਹੈ ਅਬ
ਉਸ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਭੀ ਕਰੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ
ਧਜਾਨ ਧਰ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਬਡਾ ਉਗ੍ਰ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯਾ ਬਡੇ ਉਗ੍ਰ ਰੂਪ ਕਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ

ਦਰਸਨ ਹੂਆ ਤਬ ਸਾਰੇ ਮਲੇਛ ਭਯਭੀਤ ਹੋਇਕੇ ਕਾਂਪ ਉਠੇ ਔ ਮੂਰਛਾ ਖਾਇ ਕੇ ਧਰਣੀ ਪਰ ਗਿਰ ਗਏ ਅਪਨੇ ਤਨ ਕੀ ਕੁਛ ਭੀ ਮਲੇਛੋਂ ਕੋ ਸੰਭਾਰ ਨ ਰਹੀ ਜੈਸੇ ਪਕੀ ਹੂਈ ਖੇਤੀ ਪਰ ਗੜਾ ਪੜ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਖੇਤੀ ਧਰਣੀ ਪਰ ਲਿਟ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬੇਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਦੁਸ਼ਟ ਤੁਰਕ ਲਿਟ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕੇ ਦੂਤ ਬਨ ਕੇ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕੋ ਸਮਝਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਉਨ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਗਏ ਥੇ ਤਬ ਉਨ ਦੁਸ਼ਟੋਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਕੀ ਬਾਤ ਤੋ ਕੁਛ ਨ ਮਾਨੀ ਉਲਟਾ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਕੋ ਕੈਦ ਕਰਨੇ ਕੀ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਪਕੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹਾਥ ਉਠਾਏ ਤਬ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਐਸਾ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯਾ ਜਿਸ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕਰਣ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਮੂਰਛਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੁਰਕ ਮਲੇਛ ਭੀ ਮੂਰਛਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਣੇ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਕੁਛਕ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਆਈ

ਦੋਹ:-ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਇ ਜਾਗਤ ਭਯੋ ਦੇਖਯੋ ਅਪਨੇ ਨੈਨ ॥
ਸੰਤ ਪਿਖੇ ਨਿਜ ਰੂਪ ਥਿਤ ਦੁਸ਼੍ਰ ਪਰੇ ਬਿਨ ਚੈਨ ॥ ੧ ॥
ਸੋ:-ਤੁਰ ਪਿਖੇ ਨਿਰ ਜੀਵ ਸਾਹ ਨਿਰਖ ਅਦ ਭੁਤ ਮਨੈ ॥
ਕਰਾਮਾਤ ਕੀ ਸੀਵ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਯੇ ਠੀਕ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕਯਾ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਤੋ ਅਪਨੀ ਸਹਜ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਦੁਸ਼੍ਰ ਤੁਰਕ ਨਿਰ ਜੀਵ ਮਿਰਤਕ ਤੁਲ ਹੂਏ ਪੜੇ ਹੈ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਠੀਕ ੨ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਯੇ ਸੰਤ ਆਪ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸਕ ਨਹੀ ਹੈ ਯੇ ਦਸਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਸੰਤੋ ਕੀ ਸਮਰਥ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਭਯ ਭੀਤ ਹੁਆ ਉਠਕੇ ਪੁਨਃ ਦੌੜਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਪਰ ਅਪਨਾ ਸਿਰ ਜਾਇ ਰਖਯਾ ਥਰ ੨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਾ ਸਰੀਰ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਾ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਮੈ ਆਪ ਕੀ ਗਊ ਹੂੰ ਆਪ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਕਰੀਏ ਕਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਨ ਕਰਣੀ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਯੇ ਮੇਰਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀ ਹੈ ਇਨ ਦੁਸ਼੍ਰ ਤੁਰਕੋ ਕੋ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਨਾਹਕ ਵਿਵਾਦ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਆਪਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਨੀਚੋ ਕੋ ਸਜਾ ਦਇ ਹੈ ਯੇ ਇਸੀ ਸਜਾਇ ਕੇ ਲਾਯਕ ਹੀ ਥੇ ਇਨ ਗੁਨਾਹਗਾਰੋਂ ਨੇ ਜੈਸਾ ਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ ਦੁਸ਼੍ਰ ਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਜੋ ਦੰਡ ਦੇਨਾ ਹੈ ਏਹੀ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਉਪਕਾਰ ਹੈ ਗੁਨਾਹਗਾਰੋਂ ਊਪਰ ਜੋ ਮੇਹਰ ਕਰਣੀ ਹੈ ਸੋਈ ਗੁਨਾਹਗਾਰੋਂ ਕਾ ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਆਪਨੇ ਯੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਜਾਯ ਕੀ ਬਾਤ ਕਰੀ ਹੈ ਮੁਝਕੋ ਯੇ ਬਾਤ ਬਹੁਤ ਅਛੀ

ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜੈਸਾ ਕਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਹ ਬਾਤ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੀ ਕਿਤਾਬੋ ਮੈ ਲਿਖੀ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤੋ ਠੀਕ ਯਕੀਨ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਹੈ ਕੇ ਆਪ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਹੈ ਆਪ ਸੇ ਜੁਦਾ ਦੂਸਰਾ ਔਰ ਕੋਈ ਖੁਦਾਇ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬਾਤ ਆਪਕੋ ਅਛੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਹਮ ਕੋ ਭੀ ਓਹੀ ਬਾਤ ਭਾਵਤੀ ਹੈ ਮਾਰਣਾ ਔਰ ਜੀਵਾਵਨਾ ਯੇ ਸਭ ਖੁਦਾ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਹੈ ਐਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਬਾਦਸਾਹੁ ਨੇ ਸੰਤੋ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਅਪਨਾ ਸਿਰ ਰਖ ਦਿਤਾ ਐਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਬਾਦਸਾਹੁ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਧਾਰਕੈ ਅਪਨੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਸੇ ਬਾਦਸਾਹ ਕੋ ਉਠਾਇ ਲੇਤੇ ਭਏ ਤਦ ਨੰਤਰ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਮੂਰਛਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਚਰਣੀ ਜਾਇ ਲਾਗੇ ਸਰਮਿੰਦਤ ਹੋਕੇ ਸਲਾਮਾ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰੋਂ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ । ਜਬ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਆਪਨੇ ਘਰੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਕੁਛ ਥੋੜੇ ਹੀ ਬਾਦਸਾਹ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹਗਏ ਤਬ ਪੁਨਃ ਬਾਦਸਾਹੁ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਬਿਨਾ ਮੋਲਕੇ ਹਮ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕ ਆਪਕੇ ਗੁਲਾਮ ਹੈ ਆਪਕੇ ਹੀ ਮੁਰੀਦ ਹੈ ਅਪਨਾ ਮੁਰੀਦ ਜਾਨਕੇ ਮੁਝਕੋ ਨਸੀਹਤ ਦੀਜੀਏ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰਾ ਦੋਨੋਂ ਲੋਕੋਂ ਮੇਂ ਭਲਾਹੀ ਹੋਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘੋਵਾਚ—ਹੇ ਸਾਹੁ ਸਾਚੀ ਨਸੀਹਤ ਹਮਤੁਮ ਕੋ ਕਰਤੇਹੈਂ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣਹੁ ਜੇ ਤੂੰ ਅਪਨਾ ਦੋਨੋ ਲੋਕੋ ਮੇ ਭਲਾ ਕੀਆ ਚਾਹਤਾਹੈਂ ਤਬ ਐਸੀ੨ ਅਨੀਤ ਕੁਰੀਟ ਖੋਟੇ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਦੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਜਾਨਨਾ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮੀਨੋਂ ਕੋ ਏਕ ਸਮਾਨ ਜਾਨਣਾ ਅਪਨੇ ਮਜ਼ਹਬ ਕਾ ਨੀਤੀ ਕੀ ਬਾਤ ਮੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਤਮਾ ਏਕ ਕੌਡੀ ਕਾ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਾਨਾ ਅਪਨਾ ਹਕ ਜਿਤਨਾ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਜਾ ਸੇ ਲੇਨਾ ਜੋ ਕੋਈ ਤੇਰੀ ਪਰਜਾ ਮੈ ਨਿਰਧਨ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕੋ ਬਿਨਾ ਸੂਦ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਸੇ ਰੁਪਯਾ ਦੇਕੇ ਬਯਾਪਾਰ ਕਰਨਾ ਜਬ ਉਸਕੇ ਪਾਸ ਅਪਨਾ ਧਨ ਬਯਾਪਾਰ ਮਾਫਕ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਉਸ ਸੇ ਅਪਨਾ ਧਨ ਲੇਨਾ ਭੂਖੇ ਨੰਗੇ ਕੋ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਦੇਨਾ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਕਾ ਨਯਾਉ ਪੂਰਾ ੨ ਕਰਨਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕੁਟੰਬ ਮੈ ਅਧਿਕ ਮੋਹ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਨਦੀਨਾਵ ਸੰਯੋਗ ਰੂਪ ਨਯਾਯ ਕੋ ਹਮੇਸਾ ਯਾਦ ਚਿਤ ਮੇ ਰਖਨਾ ਇਸ ਦੁਨਯਾਂ ਕੋ ਸਚੀ ਨ ਜਾਨਨਾ ਝੂਠੀ ਜਾਨ ਕੇ ਫਨਾਹ ਕਾ ਮਕਾਨ ਸਮਝਨਾ ਹਰ ਵਖਤ ਪਰ ਖ਼ੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਨਾ

ਹੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਖੁਦਾ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਵਿਵਾਦ ਕਰਕੇ ਯਾ ਔਰ ਚਾਲ ਸੇ
ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਦੁਖਾਨਾ ਜੋ ਖੁਦਾ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਅਲਾ ਲੋਕੋ ਕੋ ਦੁਖਾਵਤਾ ਹੈ ਤਿਸ
ਕਾ ਖਾਨਾ ਖਾਰਾਬ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਖੁਦਾ ਕੋ ਅਪਨੀ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਗ ਅਪਨੇ
ਆਤਮਾ ਸੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਹੁ ਏਕ ਜਗਾ ਪਰ ਖੁਦਾ ਕਾ
ਵਾਕ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਬੰਦੇ ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਗੁਨਾਹ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਮੈ ਤੈਨੂੰ ਮਾਫ ਭੀ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ
ਜੇ ਤੂੰ ਗਊ ਗਰੀਬ ਮੇਰੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਦੁਖਾਂਵੇਗਾ ਤਾਂ ਏਹ ਗੁਨਾਹ ਮੈ
ਤੈਨੂੰ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਬਖਸ਼ੇਂਗਾ ਇਸ ਸੇ ਹੇ ਸਾਹੁ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ
ਨਹੀ ਅੜਨਾ ਜਿਦ ਨਾ ਕਰਨੀ ਉਲਟਾ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਪੈਰ ਚੁਮਣੇ ਉਨਕੇ
ਪੈਰੋਂ ਕੀ ਖਾਕ ਲੈਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਮਾਥੇ ਪਰ ਲਗਾਵਣੀ ਖੁਦਾ ਸੇ ਹਮੇਸਾ ਅਰਜ ਕਰਕੇ
ਏਹੀ ਮਾਂਗਣਾ ਕੇ ਹੇ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਜੇ ਤੇਰੀ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਹੈ
ਤਾਂ ਅਪਨੇ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋ ਕੀਪੈਰੋਂ ਕੀ ਖਾਕ ਮੁਝ ਕੋ ਬਖਸ ਤਥਾ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ
ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਸੋਭਤ ਮੁਝ ਕੋ ਬਖਸ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਮੁਝ ਕੋ ਬਖਸ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਕੇ
ਅਲਾ ਲੋਕੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਦੁਸ਼ਟ ਪੁਰਖੋਂ ਸੇ ਅਲਾ ਲੋਕੋ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਨੀ
ਖੁਦਾ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਮਾਨ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਬੜੇ ਆਦਰ ਸੇ ਦੇਨਾ ਜੋ ਸੁਧ ਪਾਕ
ਖਾਨਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਖਾਨਾ ਜੋ ਅਪਨੀ ਮੁਸ਼ਕਤ ਮੇਹਨਤ ਕਾ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਯਾ ਨ੍ਯਾਯ
ਕਰਕੇ ਲੀਆ ਹੋਵੇ ਸੋ ਖਾਨਾ ਪਾਕ ਕਹ੍ਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨਾ ਹਕ ਕਾ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਸੋਈ ਪਾਕ ਕਹ੍ਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜੁਲਮੀ ਸੇ ਲੀਆ ਹੋ ਯਾ ਤਮਾਂ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਅਪਨੀ
ਰਈਯਤ ਸੇ ਲੀਆ ਹੋ ਯਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਠਗ ਕੇ ਚੁਰਾਇ ਕੇ ਮੋਹ ਕੇ ਲੀਆ ਹੋ ਸੋ
ਖਾਨਾ ਨਾਪਾਕ ਬੋਲਾ ਜਾਤਾਹੈ ਜੋ ਮੁਸਾਹਿਬ ਵਜੀਰ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਕੋਈ ਜ਼ੁਲਮਕੇਰਸਤੇ ਯਾ
ਔਰ ਕਿਸੀ ਬਦਨੀਤੀ ਮੈ ਲਗਾਵੇ ਤਿਸ ਵਜੀਰ ਮੁਸਾਹਿਬ ਕੋ ਜਲਤੀ ਤਲਾਕ ਦੇਨਾ
ਜੋ ਵਜੀਰ ਮੁਸਾਹਿਬ ਬਿਗਾਨਾ ਧਨ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜੁਲਮ ਯਾ ਛਲ ਕਰਕੇ ਲੇਨੇ ਕੋ
ਤੁਮਕੋ ਨਸੀਹਤ ਕਰੇ ਬਿਗਾਨੀ ਔਰਤ ਸੇ ਤੁਮਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮੁਹਬਤ ਬਨਾਯਾ ਚਾਹੇ
ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਇਮਾਨ ਮੇ ਖਲਲਡਾਰੇ ਅਛਾ ਰਸਤਾ ਤੁਮਸੇ ਛੁਡਾਕੇ ਤੁਮਕੋ ਖੋਟੇ ਰਸਤੇ
ਮੈ ਡਾਰਾ ਚਾਹੇ ਜੋ ਸਖਸ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਹੂਈ ਬਾਤੋ ਕੀ ਤੁਮਕੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਸੀਹਤ
ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਉਸ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਅਪਨਾ ਯਾਰ ਦੋਸਤ ਨ ਸਮਝਨਾ ਵੋ ਸਖਸ ਤੁਮਾਰਾਪੂਰਾ
੨ ਵੈਰੀ ਹੈ ਉਸ ਸਖਸ ਸਾਥ ਤੁਮਨੇ ਕਬੀ ਭੀ ਮੁਹਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਐਸੇ ਸਖਸ
ਕੋ ਮਾਰਡਾਰੋ ਯਾ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਸੇਨਿਕਾਰਡਾਰੋਜਿਸਬਦਸਾਹੁ ਕਾ ਐਸਾ ਖੋਟਾ ਵਜੀਰ
ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਉਸ ਰਾਜਾ ਕੇ ਰਾਜ ਕੋ ਤੁਰਤ ਹੀ ਬਰਾਬਾਦ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ

ਜੈਸੀ ਜੋਗੀ ਕਾ ਯੋਗ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਜਲ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜੂਪਕੀ ਹਾਰ ਧਨ ਕੋ ਨਸ਼੍ਟ ਕਰਦੇਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਮ ਕੇ ਬੇਗ ਸੇ ਪੁਰਖ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਬੁਧੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਸੁਪੁਤ੍ਰ ਕੁਲਸਾਰੀ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੁਪੂਤ ਸਾਰੀ ਕੁਲ ਕੋ ਅਪਨੇ ਐਬੋਂ ਸੇ ਦੋਜਕ ਕੀ ਭਾਹ ਮੈ ਡਾਰਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਲੋਭ ਕੀ ਲਹਰ ਸੰਪੂਰਣ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਵਹਾਇ ਲੇ ਜਾਤੀ ਹੈ ਬਹੁਤ ਕਯਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਖੋਟਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਵਜੀਰ ਰਾਜਾਕੇ ਰਾਜ ਕੋ ਨਸ਼੍ਟ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਾਹੁ ਐਸੇ ਸਖਸ ਕਾ ਕਬੀ ਭੀ ਸਤਕਾਰ ਆਦਰ ਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਤਿਸ ਸਖਸ ਕੀ ਸੋਭਤ ਕਬੀ ਭੂਲਕੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਐਸੇ ਬਦਨੀਤ ਕੋ ਦੇਸ ਸੇ ਨਿਕਾਰ ਦੇਨਾ ਸਦਾ ਉਸ ਸੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਨਾ ਉਸਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸੁਨਨੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਏਕ ਖੁਦਾ ਪਾਕ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਯਕੀਨ ਰਖਨਾ ਝੂਠ ਨ ਬੋਲਨਾ ਝੂਠੇ ਆਦਮੀ ਕੋ ਝੂਠਾ ਕਰਕੇ ਸਜਾਇਦੇਨੀ ਚਾਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਹੋਵੇ ਸਚੇ ਆਦਮੀ ਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉ ਬਖਸ਼ਨਾ ਚਾਹੇ ਅਪਨਾ ਵੈਰੀ ਭੀ ਹੋਵੇ ਬਸ ਇਤਨਾ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਨੀਤੀ ਸਾਫ ਰਖੋਗੇ ਤਬ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਫੂਲਤੇ ਫਲਤੇ ਰਹੋਗੇ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਾਬਲ ਪਤਿ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮੌਨ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਪੁਨਃ ਕਾਬਲੇਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥

ਕਾਬਲੇਸ਼ੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਖੁਦਾ ਵੰਦ ਏਕ ਛੋਟੀ ਸੀ ਮੇਰੀ ਔਰ ਭੀ ਅਰਜ ਹੈ ਕਯਾ ਜੋ ਆਪਕੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਬਡੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਹੈ ਤੋ ਆਪ ਹਮੇਸਾਂ ਹਮਾਰੇ ਉਪ ਬਨ ਮੈ ਰਹਯੇ ਆਪਕਾ ਦੀਦਾਰ ਔਰ ਸੋਭਤ ਹਮਕੋ ਹਮੇਸਾਂ ਹੀ ਹੂਆ ਕਰੇਗੀ ਖਾਨਾ ਭੀ ਏਕ ਹਜਾਰ ਆਦਮੀ ਸਾਹਿਬ ਲੋਕੋਂ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲਯੋਂ ਵਾਸਤੇ ਬਾਗ ਮੈ ਹੀ ਤਯਾਰ ਆਪਕੇ ਹੁਕਮ ਮੈ ਹੀ ਹੋ ਜਾਯਾ ਕਰੇਗਾ ਹਮਾਰੀ ਬਡੀ ਅੱਛੀ ਕਿਸਮਤ ਹੋਗੀ ਤੋਂ ਆਪਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਹਮਾਰੀ ਅਰਜ ਕਬੂਲ ਪੜੇਗੀ ਆਪਕੇ ਦੀਦਾਰ ਕਾ ਹਮਕੋ ਬਡਾ ਹੀ ਲਾਭ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤਿਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਬਾਦਸਾਹ ਕੀ ਬਾਨੀ ਸੁਣਕੇ ਸਕਲ ਗੁਣ ਨਿਧੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ—ਹੇ ਕਾਬਲੇਸ ਜੋ ਖੁਦਾ ਸਾਰੀ ਖਲਕਤ ਕੋ ਦੇ ਰਹਯਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਖਾਨੇ ਲੀਏ ਸੋ ਖੁਦਾ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤੇਰੇ ਕੋ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦਾ ਸਾਰੀ ਮਖਲੂਕ ਕਾ ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਦਸਤਗੀਰ ਹੈ ਉਸ ਖੁਦਾ ਕੋ ਤੂੰ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਏਕ ਹਜ਼ਾਰ ਆਦਮੀ ਕਾ ਮੈ ਤੁਮ ਕੋ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਸਕਤਾ ਹੂੰ। ਅਸੇ ੨ ਮੰਦਹਾਸ ਯੁਕਤ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਕਾਬਲੇਸ ਲਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ-

ਸਿੰਘ ਜੀ ਊਹਾਂ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਦੇਸ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਕਾਬਲਪਤੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਨਗਰ ਮੈ ਤਥਾ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਅਪਨੇ ਮੈ ਡੌਂਡੀ ਪਿਟਵਾਇ ਦਈ ਕੇ ਦੋ ਔਰ ਫਕੀਰੋਂ ਸਹਤ ਖੁਦਾ ਪੀਰ ਹਮਾਰੇ ਦੇਸ ਕਾ ਸੈਲ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਯਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਤੁਰਕ ਇਨ ਕੀ ਓਰ ਬੁਰੀ ਨਿਗਾਹ ਕਰਕੇ ਭੀ ਦੇਖੇਗਾ ਉਸ ਕੀ ਆਂਖ ਕਢਾਇ ਡਾਰੂੰਗਾ ਜੋ ਕੋਈ ਇਨ ਕੋ ਬਦਜ਼ੁਬਾਨ ਬੋਲੇਗਾ ਉਸ ਕੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨਿਕਾਰ ਡਾਰੂੰਗਾ ਜੋ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਨ ਕੀ ਓਰ ਅੰਗੁਲੀ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਕੇ ਹਾਥ ਪਾਉਂ ਕਟਵਾਇ ਡਾਰੇਂਗਾ ॥ ਦੋਃ—ਨੇਤ੍ਰ ਕਾਢ ਕਾਟ ਪੁਨ ਜਿਹਵਾ ਦੇਹੁ ਕਟਾਇ ।

ਬਹੁਰ ਸੁ ਸਹਤ ਕੁਟੰਬ ਤਿਸ ਕੋਲੂ ਦੇਹੁ ਪੀੜਾਇ ॥

ਜੋ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਨ ਕੋ ਨਜਰ ਦੇਕੇ ਮਿਲੇਗਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਉਸ ਕੇ ਊਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋਗਾ ਉਸ ਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉ ਬਖ਼ਸ਼ੇਂਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਮਹਲੋਂ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਅਪਨੀ ਬੇਗਮੋਂ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਆਜ ਹਮਨੇ ਖੁਦਖੁਦਾ ਪੀਰ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਹਮ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਕਿਸਮਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛੀ ਥੀ ਜੋ ਐਸੇ ਬੁਜ਼ਰਗੋਂ ਕਾ ਹਮ ਕੋ ਦੀਦਾਰ ਹੂਆ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਐਬ ਵਾਲਜੋਂ ਕੋ ਐਸੇ ਬੁਜ਼ਰਗੋਂ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਕਹਾਂ ਪੜਤਾ ਹੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੀ ਐਸੀ ਅਦ ਭੁਤ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਗਮਾਂ ਅਰਜ ਕਰਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਜੇ ਆਪ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਮ ਭੀ ਦੀਦਾਰ ਉਨ ਕਾ ਕਰੈਂ ਜਿਨੋਂ ਕੀ ਆਪ ਐਸੀ ਤਾਰੀਫ ਕਰਤੇ ਹੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਵੋ ਬੇਪਰਵਾਹ ਲੋਕ ਹੈਂ ਕਿਸੇ ਦੁਨਯਾਂਦਾਰ ਕੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਬਿਨਾ ਅਲਾਹੁ ਸੇ ਨ ਜਾਨਯੇ ਅਬ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈਂ ਕੋਈ ਉਨ ਕਾ ਏਕ ਠਿਕਾਨਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਕੋ ਊਹਾ ਭੇਜ ਦੇਵੈਂ ਅਛਾ ਵੋ ਖੁਦਾ ਪੀਰ ਦਿਲਾਂ ਕੇ ਮਾਲਕ ਹੈਂ ਜੋ ਤੁਮਾਰੀ ਦਿਲ ਸੇ ਪਾਕ ਮੁਹਬਤ ਔ ਯਕੀਨ ਦੇਖੈਂਗੇ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਆਪ ਹੀ ਆਇਕੇ ਦੀਦਾਰ ਦੇ ਜਾਵੇਂਗੇ ਜੇ ਤੁਮਾਰੀ ਮੁਹਬਤ ਓਪਰੇ ਦਿਲ ਸੇ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਫਿਰ ਉਨ ਕਾ ਦੀਦਾਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਐਸੀ ੨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਬੇਗਮੋਂ ਕੋ ਭੀ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਖ਼ੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਅਤਿ ਸ਼ੌਂਕ ਸੇ ਬੇਗਮੋਂ ਨੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕੀਆ ਤਬ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਮਹਲੋਂ ਮੈ ਜੋ ਬਾਗ ਥਾ ਤਿਸ ਬਗੀਚੇ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਆਇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਸਹਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਬੇਗਮੋਂ ਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਸਭਕੋ ਅਤਯੰਤ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਚਾ ਹੋਗਯਾ ਕੇ ਯੇ ਪਖਪਾਤ ਸੇ ਰਹਤ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਹੈਂ ਇਨ ਕੇ ਨਜੀਕ ਅਪਨਾ

ਬਿਗਾਨਾ ਜਾਤੀ ਪਾਤੀ ਦੋਸਤ ਵੈਰੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਯੇ ਠੀਕ ਠੀਕ ਖੁਦਖੁਦਾ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਸ਼ਕ ਨਹੀ ਹੈ ਊਹਾਂ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕੁਛ ਬੇਗਮੋਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟ ਆਗੇ ਰਖ੍ਯਾ ਥਾ ਉਸ ਕੋ ਹਾਥ ਛੁਹਾਇ ਕੇ ਊਹਾਂ ਸੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ਉਸ ਮੈ ਸੇ ਕੁਛ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਨ ਕੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਜਹਾਂ ਜਹਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੂ ਪਧਾਰਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਆਗੇ ਨਜਰ ਭੇਟਾ ਲੈਲੈ ਕੇ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ਦੇਖਦੇਖ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਆਪਸ ਮੈ ਪਰਸਪਰ ਬਾਤੈ ਬਨਾਇ ੨ ਕੇ ਕਰੈਂ ਯੇ ਦੇਖੋ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਬਨਾਇ ਕੇ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਹਮਾਰੇ ਦੇਸ ਮੈ ਆਇਆ ਹੈ ਯੇ ਮਹਾਂ ਪੀਰ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਤੁਰਕ ਦੇਸ ਕੀ ਬਡੀ ਅਛੀ ਕਿਸਮਤ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਪੀਰੋਂ ਕਾ ਪੈਰ ਹਮਾਰ ਦੇਸ ਮੈ ਪੜਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੁਰਕਾਨ ਕੋ ਅਪਨੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਜੀਤ ਕੇ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਵਸ ਮੇਂ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜਿਸ ਓਰ ਨਿਗਾਹ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਿਕ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਸੀ ਓਰ ਸੇ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਸਲਾਮਾਂ ਪੜੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ੨ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥

ਦੋਃ—ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਇਨ ਤਾਂ ਦਿਨ ਤੇ ਸੁਨ ਧੀਰ।
ਪ੍ਰਸਿਧ ਭਯੋ ਤਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਯੇ ਪੀਰ ॥ ੧ ॥
ਜਹਾਂ ਚਾਹਿ ਤਹ ਜਾਹਿ ਪ੍ਰਭ ਬਿਚਰੈ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ।
ਕਰੈ ਪ੍ਰਣਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪਿਖ ਭੇਟਾ ਅਗ੍ਰ ਧਰਾਇ ॥ ੨ ॥

ਬਲਖ ਔਰ ਬੁਖਾਰਾ ਗਜਨੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਸ ਕਾ ਸੈਲ ਖੂਬ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਃ ਜਹਾਂ ਸੇ ਲੁੰਡਾ ਨਦੀ ਨਿਕਸੀ ਹੈ ਤਿਸ ਪਰਬਤ ਮੈ ਭੀ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਰਹੇ ਵੋ ਪਰਬਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਿਮੀਨ ਸੇ ਊਚਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਕੀ ਸੈਲ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਹੂਈ ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੁਰਕਾਨੀ ਧਰਤੀ ਕਾ ਸੈਲ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਪੀਛੇ ਲੌਟ ਆਵਤੇ ਭਏ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੁਰਕ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਚਰ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਸਦ ਮਾਰਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਊਹਾਂ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਇਸ ਨਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਕਰਾਇ ਔ ਅਪਨੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਤਥਾ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਸਭ ਤੁਰਕਾਨ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਪੁਨਃ ਸਨੇ ਸਨੇ ਤਹਾਂ ਸੇ ਚਲੇ ਚਲੇ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਪੂਨਾ ਆਇ ਠਹਰੇ ॥

ਦੋਃ—ਅਜੈ ਜੀਤ ਤੁਰਕਾਨ ਕੋ ਅਦਭੁਤ ਨਾਮ ਧਰਾਇ।
ਨਮੋ ਪਾਦਤਹ ਕੰਜ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਯ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵ ਤਰੂ ਕਾਬਲ ਦੇਸ ਪਤਿ ਕੋ ਨੀਤਿ ਉਪਦੇਸ ਕਾਬਲ ਦੇਸ ਯਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ੨ ਸਕੰਧ ੧੧ ਅਧਯਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੨ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਪੂਜਯ ਪਾਦਯ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੀਰਥ ਰੂਪ ਦਯਾਲ।
ਜਹ ਜਹ ਚਰਣ ਟਿਕਾਵਹੀ ਤਹਤਹ ਕਰਤ ਨਿਹਾਲ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ—ਜਬ ਸ਼੍ਰੀ ਯੁਤ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਆਇ ਟਿਕੇ ਤਬ ਤਿਸ ਦੇਸ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਲੋਕ ਪੁਨਹ ਦਰਸਨ ਔ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਸੰਤ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਲੋਕ ਆਵਤੇ ਭਏ ਔਰ ਜਹਾਂ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਸੰਤ ਠਹਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂ ਹੀ ਮਲਾ ਭਰਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਮਹਾਰਾਜ ਏਕ ਜਗਹ ਨ ਠਹਰੈ ਉਦਯਾਨ ਮੈ ਹੀ ਰਹੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਕੋਈ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੂਏ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸੰਤ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਕਉਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਅਟਕ ਵਾਲਾ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਤਸੰਗੀ ਮਿਲਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਖੋਜਨੇ ਲਾਗੇ ਖੋਜਤੇ ੨ ਦੂਰ ਦੇਸ ਨਗ੍ਰ ਸੇ ਪਰਬਤੋਂ ਮੈ ਏਕ ਬ੍ਰਿਛ ਨੀਚੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਜਹਾ ਅਨੇਕ ਜਲਕੇ ਝਰਨੇ ਝਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸੁੰਦਰ ਬਨ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹੋਰਹਯਾ ਹੈ ਫਲੋ ਕੇ ਭਾਰਸੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕਯਾਂ ਸਾਖਾਂ ਧਰਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਇ ਲਾਗੀ ਹੈ ਪਿਕ ਸਾਰਸ ਚਕ੍ਰਵਾਕ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੰਖੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਬਦ ਮਧੁਰ ੨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਬਨਵਾਸੀ ਮ੍ਰਿਗਾਦਿਕ ਜੀਵ ਨਿਰਭਯ ਹੋਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਬੈਠਤੇ ਹੈ ਕਬੀ ਕੋਈ ਜੀਵ ਚਲਦੇਤੇ ਹੈ ਕਬੀ ਸਮੀਪ ਆਇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਔਰ ਜੀਵ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸਾਥ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਗਘਰਖਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੰਤ ਆਤਮ ਧਯਾਨ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋਰਹੇ ਤਹਾਂ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਸਮਾਧੀ ਇਸਥਿਤ ਸੰਤੋਂ ਕੋ ਜਾਇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਕਯਾ ਜੋ ਬਨਵਾਸੀ ਜੀਵ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਿਕ ਮ੍ਰਿਗ ਸਯਾਰ ਆਦਿਕ ਆਪਸ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾ-ਵਿਕ ਜਾਤੀ ਵੈਰਭਾਵ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਪਲ ਦੇਵ ਔਰ ਅਗਸਤ ਰਿਖਿਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਬੈਠੇ ਹੋਵੈ ਜੈਸ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੋ ਪਰਵਾਰ ਪਰਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੂਰਸੇ ਦੇਖਕੇ ਸਿੰਘਾਦਿਕਾ ਕੋ ਸਭੀ ਯਾਤਰੂ ਭੈਭੀਤ ਹੂਏ ਪੁਨਹ

ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਦੇਖੋ ਸਿੰਘ ਔਰ ਮ੍ਰਿਗ ਵੈਰ ਭਾਵ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਏਕੱਠੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਇਨਕੋ ਸਿੰਘ ਬਯਾਘ੍ਰ ਨਹੀਂ ਖਾਤੇ ਹੈ ਤੋ ਕਯਾ ਹਮ ਕੋ ਹੀ ਖਾਇ ਲੇਵੈਂਗੇ ਇਨਕੇ ਸ੍ਵਾਵਿਕ ਜਾਤੀ ਵੈਰ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਏਕਠੇ ਬੈਠਨਾ ਯੇ ਕੇਵਲ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਤਪ ਤੇਜ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਕੋ ਸਰਕੇ ਤਬ ਵੋ ਜੀਵ ਬਨਵਾਸੀ ਭਾਗਕੇ ਬਨ ਮੈ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਤਬ ਸਮੀਪ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਜਾਇ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੇਵਾ ਬਦਾਮ ਸਾਵਗੀ ਪਿਸਤਾ ਆਦਿਕ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇਤ੍ਰ ਉਘਾੜ ਕੇ ਸਭ ਕੀ ਓਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਔਰ ਸਭ ਕਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਗ੍ਰਹਨ ਕੀਆ ਸਭ ਸੇ ਕੁਸਲ਼ ਖੇਮ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਸਭਨੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਕੁਸਲ਼ ਆਨੰਦ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ॥ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤਤ ਵੇਤਯੋਂ ਮੈ ਸਿਰੋਮਣੀ ਏਕ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੇ ਆਪ ਆਗਯਾ ਕਰੋ ਤੋਂ ਮੈ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋਂ ਵਚਨ ਹੂਆ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋ ਸੋ ਪੂਛ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਤਤਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮੋ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੇ ਔ ਬਾਹਰਕੇ ਕਯਾ ਲਛਨ ਹੈ ਜਿਨਹੁ ਲਖਨੋ ਕਰਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਜਾਨ ਕਰ ਅਪਨੀ ਕਲਯਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਉਨ ਮਹਾਂਤਮੋ ਕੀਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਉਨ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੂੰ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਪਰ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਜੀਏ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦਸੇ ਅੰਮ੍ਰਤਰੂਪੀ ਵਚਨ ਸੁਨਾਯੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੰਤ ਨਿਕਾਸਿੰਘ ਕੀ ਪ੍ਰਾਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤ ਦੋ ਮੁਹੂਰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੌਨ ਰਹੇ ਜਬ ਸਭੀ ਲੋਕ ਉਠ ਗਏ ਔ ਥੋੜੇਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਰੀਰ ਰਹਗਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਖੁਦਾਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ਹੇ ਭਾਈਨਿਕਾਸਿੰਘ ਸੰਤੋ ਕੇ ਲਖਣ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਪੰਕਜ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕੀਏਹੈਂ ਸਹਸ ਕ੍ਰਿਤ ਸਲੋਕੋ ਮੈ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵਜੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕੇ ਦਿਵਾਨ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥੇ ਜੋ ਏਕਸਿਖਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕੀਆ ਹੇਚਰਾ ਚਰ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂਕੇ ਤਾਰਕ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾ ਦੇਵ ਵਤ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਦੇਵਜੀ ਕਾਸੀਵਾਸੀ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਕੋਤਾਰਕ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਪ੍ਰਾਣਵਿਯੋਗ ਕਾਲ ਮੈ ਜੀਵੋਂਕੇਦਖਿਣ ਕਰਣ ਮੈਂ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰਕ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਆਪਨੇ ਭੀ ਅਸਮਦਾ ਦਿਕ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਮੋਖਕੇ ਵਾਸਤੇ ਲੀਲਾ ਬਿਗ੍ਰਹ ਧਾਰਿਆ ਹੈਂ ਸੋਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸੰਤਾਂਕੇ ਲਖਣ ਜਾਨਨੇਕੀਮੇਰੀ ਇਛਾ ਹੈ

ਹੇਸਰਬਗਯ ਸਰਬ ਕਾਲ ਕੇ ਵੇਤਾ ਸੋ ਸੰਤੋਂਕੇ ਲਖਣਆਪਕੇ ਮੁਖ ਪਦਮਸੇ ਸ੍ਰਵਨ ਕੀ ਜਿਗਯਾਸਾ ਕਰਤਾਹੂੰ ਮੁਝ ਅਨਾਥਕੋ ਆਪਕਰੁਨਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਵਹੁ ਜੀਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸਿਖਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਅਰਜੁਨੋਵਾਚ॥ ਸਲੋਕ ਮੰਤ੍ਰੰ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਾਮੰਧਯਾਂਨਿ ਸਿਰਬਤ੍ਰ ਪੂਰਣਹ ਗਯਾਂਨੰ ਸਮ ਦੁਖ ਸੁਖੰ ਜੁਗਤਿ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਵੈਰਣਹ ਦਯਾਲੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜੀਆਂ ਪੰਚਦੋਖ ਬਿਵਰਜਿਤਹ ਭੋਜਨੰ ਗੋਪਾਲ ਕੀਰਤਨੰ ਅਲਪ ਮਾਯਾ ਜਲ ਕਮਲ ਰਹਤਹ ਉਪਦੇਸੰ ਸਮ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰਹ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤਿ ਭਾਵਨੀ ਪਰਨਿੰਦਾ ਨਹ ਸ੍ਰੋਤ ਸ੍ਰਵਣੰ ਆਪਤਯਾਗ ਸਗਲ ਰੇਣਕਹ ਖਤ ਲਖਣ ਪੂਰਣੰ ਪੁਰਖਹ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਸਾਧਸ੍ਵਜਨਹ ੪੦ ਹੇਸਿਖ ਜੋ ਸੰਤੋਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਯੇਹੈਕੇ ਹੇਸ੍ਰੀਰਾਮ ਹੇ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਯ ਨਮਃ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਯਨਮਃ ੧ਧਯਾਨੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪੂਰਾਣਹ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਅਸ੍ਤੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪੂਰਣ ਜਾਨਨਾ ਯੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਧਯਾਨ ਹੈ ੨ ਗਯਾਨੰ ਇਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸੁਖ ਔਰਦੁਖਵਿਖੇ ਸਤ੍ਰ ਔਰ ਮਿਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਹਾਨ ਤਥਾ ਲਾਭ ਵਿਖੇ ਸੋਕ ਹਰਖਕੋਨ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਨਾ ਕਿਸੀਸੇ ਭੀ ਰਾਗ ਦ੍ਵੇਖਨ ਕਰਨਾ ੩ ਜੁਗਤਿ ਇਤਿ ਨਿਰਮਲ ਰਹਣਾ ਬਾਹਰ ਸੇ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਸ਼ੁਧ ਰਖਨਾ ਅੰਤਰਸੇ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਆਦਿਕੋ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ਇਹੀ ਪ੍ਰਕਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਖਾ ਅਰਨਜੁਨਕੋਭੀ ਗੀਤਾਕੇ ਛੇਵੇ ਅਧਯਾਯ ਮੈ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਯੁਕ੍ਤਾ ਹਾਰ ਵਿਹਾਰਸ੍ਯਯੁਕ੍ਤ ਚੇਸ੍ਟਸ੍ਯ ਕਰਮਸੁ॥ ਯੁਕ੍ਤ ਸ੍ਵਪ੍ਨਾ ਵਬੋਧ-ਸ੍ਯ ਯੋਗੋ ਭਵਤਿ ਦੁਖਹਾ ੧੭॥ ਟੀਃ ਅਥਵਾ ਯੁਕਤ ਨਾਮ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਯੋਗਕਾ ਹੈ ਕੈਸਾ ਯੋਗ ਕਰੇ ਜੋਨ ਬਹੁਤਹੀ ਭੋਜਨ ਕਰੇਨ ਨਿਰਾਹਾਰਹੀ ਰਹੇ ਕਿੰਤੂ ਯੁਕਤਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰੇ ਨਆਠੋ ਯਾਮ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਖੇ ਹੀ ਖਚਤ ਰਹੇ ਨ ਵਿਵਹਾਰਕੇਵਲ ਤਯਾਗਹੀ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿੰਤੂ ਯੁਕਤੀ ਪੂਰਬਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਿਤ ਕਰਮ ਭੀ ਜਪ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਆਦਿਕ ਯੁਕਤ ਕਾ ਹੀ ਕਰੇ ਬਹੁਤੇ ਥੋੜੇ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਯੁਕਤ ਕਾ ਹੀ ਸੈਨ ਕਰੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਯੂਨ ਅਧਿਕਤਾ ਸੇ ਰਹਤ ਯੁਕਤਾ ਹੀ ਜਾਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਯੁਕਤ ਕਾ ਯੋਗ ਸਰਬ ਦੁਖਾਂ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ੧੭॥ ੪॥ ਦਯਾਲੰ ਇਤੀ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ਰ ਪਰ ਦਯਾਂ ਕਰਨੀ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਨ ਦੁਖਾਵੇ ॥ ੫॥ ਪੰਚੇਤੀ ਕਾਮ ੧ ਕ੍ਰੋਧ ੨ ਲੋਭ ੩ ਮੋਹ ੪ ਅਹੰਕਾਰ ੫ ਆਦਿਕ ਪੰਚ ਦੋਖੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ੬ ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਬਿਨਾ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਰਹ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਪ ਪਾਠ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਨਿਤ ਨੇਮ ਸੇ ਕਰਨਾ ਬਿਨਾ ਪਾਠ ਕੀਏ ਅੰਨ ਜਲ ਨ ਖਾਨਾ ਪੀਨਾ ਅਰਥਾਤ

ਭੋਜਨ ਕੇ ਅਧਾਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਭਜਨ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਔ ਮਨ ਕੋ ਅਧਾਰ ਰਹੇ ॥ ੭ ॥ ਅਲਪੇਤ੍ਰੀ ਅਲਪ ਨਾਮ ਥੋੜੇ ਕਾ ਹੈ ਕਜਾ ਮਾਯਾ ਨਾਮ ਛਲ ਕਾ ਹੈ ਛਲ ਥੋੜਾ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਅਲਪ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਅਰਥ ਕਾਲ ਮੈ ਅਲਪਿਤ ਐਸਾ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੈ ਕਮਲ ਵਸਤਾ ਹੂਆ ਹੀ ਜਲ ਸੇ ਅਲਿਪਤ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਲ ਮੈ ਡੂਬਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜਲ ਸੇ ਭੀਜਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਾਯਾਂ ਮੈ ਵਸਤੇ ਹੂਏ ਹੀ ਸੰਤ ਮਾਯਾ ਸੇ ਅਲੇਪ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਮਾਯਾ ਕੇ ਛਲ ਕਰਕੇ ਲਿਪਾਂਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ੮ ਔ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਭੀ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਕੋ ਏਕ ਜੈਸਾ ਉਪਕਾਰਕ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਸਤ੍ਰ ਔ ਮਿਤ੍ਰ ਕੋ ਏਕ ਜੈਸਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥੯॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਭਗਤੀ ਭਾਵਨਾ ਸਦਾ ਮੋਨ ਮੇਂ ਇਸਥਿਤ ਰਹੈ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਭਗਤੀ ਮੈ ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਰਧਾ ਬਨੀ ਰਹਣੀ ਅਥਵਾ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਭਗਤੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਰਧਾ ਅਤਜੰਤ ਹੋਣੀ ੧੦ ਤਥਾ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਾ ਨ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਕਰਨੀ ਨ ਅਪਨੇ ਕਾਨੋਂ ਸੇ ਬਿਗਾਨੀ ਨਿੰਦਾ ਸੁਣਨੀ ੧੧ ਆਪੇਤੀ ਅਪਨੇ ਬਲ ਕਾ ਧਨ ਕਾ ਜਾਤੀ ਕਾ ਬਾਂਧਵੋਂ ਕਾ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਤਜਾਗ ਕੇ ਸਰਬ ਸੰਤਜਨੋਂ ਕੀ ਰੇਣ ਧੂਲੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋ ਰਹਣਾ ਅਥਵਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਆਗੇ ਅਹੰਕਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਕਰਨੀ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਹੰ ਖਤ੍ਰੀਜੋਹੰ ਦੇਹੋਹੰ ਅਸਥੂਲੋਹੰ ਕ੍ਰਿਸੋਜਹੰ ਗੋਰੇਹੰ ਸਜਾਮੋਹੰ ਇਤਜਾਦੀ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਕੀ ਧੂੜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪ ਕੋ ਨੀਵਾਂ ਜਾਨਨਾ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਸਾਹਿਬ ਪਹਲਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥

ਹਮ ਨਹੀ ਚੰਗੇ ਬੁਰਾ ਨਹੀ ਕੋਇ । ਪ੍ਰਣਵਤ ਨਾਨਕ ਤਾਰੇ ਸੋਇ ॥ ਹਮ ਅਛੇ ਉਤਮ ਨਹੀ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਬੁਰਾ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਤੇਰੀ ਐਸੀ ਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਰਹਤ ਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀਕਰਕੇਆਪਹੀਪਰਮੇਸੁਰਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇਤਾਰ ਲੇਵੇਗਾ ੧੨ ਖਟੇਤੀ ਯੇ ਜੋ ਖਟ ਨਾਮ ਸਲੋਕ ਕੇ ਛੇ ਚਰਣੋਂ ਮੇਂ ਬਾਰਾਂ ਲਖਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਜੀ ਨੇ ਕਹੇ ਹੈਂ ਯੇ ਲਖਣ ਜਿਸ ਮੈ ਹੈਂ ਸੋ ਸੰਤ ਹੈਂ ਇਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਲਖਣੋਂ ਮੈ ਖਟ ਲਖਣ ਅੰਤਰ ਕੇ ਹੈਂ ਔ ਖਟ ਲਖਣ ਬਾਹਰ ਕੇ ਹੈਂ ਯੁਕਤ ਕੇ ਅਹਾਰ ਵਿਹਾਰਾਦੀ ੧ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਊਪਰ ਦਯਾ ੨ ਪੰਚ ਦੋਖੋਂ ਸੇ ਰਹਤਤ੍ਰ ੩ ਗੋਪਾਲ ਕਾ ਕੀਰਤਨ ੪ ਪਰਨਿੰਦਾ ਕਾ ਸ੍ਰਵਣ ਨ ਕਰਨਾ ੫ ਸਭ ਕੇ ਆਗੇ ਨਿਵ ਚਲਣਾ ੬ ਏਹੁ ਬਾਹਰ ਕੇ ਲਖਣਹੈਂ ਇਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਬਾਕੀ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੇ ਲਖਣ ਹੈਂ ਹੇ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੱਖ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ

ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਲਖਣ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿਖ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਆਗੇ ਜੋ ਔਰ ਕੁਛ ਪੂਛੇ ਸੋਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਹੋ ॥

ਨਿਕਾਸਿੰਘੋਵਾਚ—ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕੇ ਮੁਖ ਪੰਕਜ ਸੇ ਨਿਸਰਤ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਮਕਰੰਦ ਸੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈਂ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਹੋ ਅਪਨੇ ਵਚਨੋ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਂ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਆਕਾਸ ॥ ੧ ॥ ਅੰਧਕਾਰ ਰੂਪ ਅਗਯਾਨ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਮੇਰੇ ਸਰਬ ਸੰਸੇ ਅਤਯੰਤ ਨਸ਼ਟ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਅਬ ਮੁਝ ਕੋ ਕੋਈ ਸੰਸਾ ਨਹੀ ਰਹਯਾ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੂਆ ਹੂੰ ਸਰਬ ਕਲਨਾ ਰੂਪੀ ਕਲੰਕ ਸੇ ਰਹਤ ॥ ਤਥਾ ਉਦੇ ਅਸਤ ਸੇ ਰਹਤ ਨਿਰਲਾਂਛਨ ਸੀਤਲ ਪ੍ਰਕਾਸਵਾਨ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਵਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੂੰ ਮੇਰੀ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣਾ ਪਰ ਬਾਰੰਬਾਰੰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ੨ ਐਸੇ ਮੁਖ ਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੀ ਖ਼ੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਬ ਔਰ ਭੀ ਜੌਨ ਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਗਯਾਸੂ ਜਨ ਥੇ ਸੋ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਖ਼ੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿੰਚਿਤ ਮੋਨ ਧਾਰ ਕੇ ਤਹਾਂ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ ਸੇ ਉਠਕਰ ਔਰ ਬਨ ਮੈ ਚਲੇ ਗਏ ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈ ਨਿਕਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਃ—ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਸਿਖ ਹੋਇ ਨਿਜ ਅਨੁਭਵ ਕੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ।
ਜਾਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਮੁਕਤ ਪਦ ਨਮੋ ਚਰਣ ਗੁਰੁ ਤਾਸ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸਮਬਾਦੇ ਸੰਤ ਲਛਨ ੨ ਸਕੰਧ ੧੨ ਅਧਯਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਬਾਰਧ

੧੩ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸੋਃ—ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਸਾਧੂ ਗੰਗਾ ਤਟ ਸਤਸੰਗ।
ਸੁਭ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਪਰਮ ਅਗਾਧ ਕਰਤ ਬਿਲਾਸ ਆਨੰਦ ਯੁਤ ॥ ੧॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਬਿਲਾਸੀ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਏਕ ਸਿਖ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਆਪ ਕੋ ਕਹਾਵਤਾ ਥਾ ਔ ਯੇ ਕਹਾਵਤਾ ਥਾ ਕੇ ਹਮ ਅਸਰੀਰ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਸਰੀਰ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਅਧਯਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਸੇ ਸੂੰਨਯ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਸੇ ਅਪਨੀ ਪੂਜਾ ਕਰਾਵੇ ਔ ਖੂਬ ਗਫੇ ਖਾਕੇ ਪਸੂਉਵਤ ਪੇਟ ਭਰਕੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੋਇ ਰਹੇ ਬਿਨਾ ਯਥਾਰਥ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕੇ ਆਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਮਾਨੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਰਹੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਭੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਹਸਾਯਾ ਕਰੇ ਬਹੁਤਸਾ ਤਮ ਅਗਯਾਨ ਸਹਤ ਔ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਪਰ ਤਰਕ ਭੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਏਕ ਦਿਨ ਐਸੀ ਦੇਵਨੇਤ ਹੂਈ ਜੋ ਵੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਲੂੰਡਾ ਨਦੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕੀ ਓਰ ਦਿਸਾ ਜੰਗਲ ਕੋ ਗਯਾ ਤਹਾ ਏਕ ਤੁਰਕ ਉਸਕੋ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗਾ ਬਸਤ੍ਰ ਉਸਕੇ ਛੀਨਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਵੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਉਠ ਭਾਗਾ ਤਬ ਤੁਰਕ ਨੇ ਤਿਸ ਕੇ ਪੀਛੇ ਭਾਗ ਕੇ ਤਿਸਕੋ ਪਕੜ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਗਿਰਾਇ ਕੇ ਮੁਸ੍ਰੀ ਮਾਰਕੇ ਮੂਰਛਾ ਕਰ ਦੀਆ ਪੁਨਃ ਜਬ ਤਿਸਕੀ ਮੂਰਛਾ ਖੁਲੀ ਤਬ ਬੜਾ ਅਰੜਾਯਾ ਔ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਨੇ ਖੁਰੁਪੇ ਸੇ ਤਿਸ ਕਾ ਗਲਾ ਕਾਟਕੇ ਤਿਸਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸਨਾਈ ਪਰ ਚਢਕੇ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਰ ਹੋ ਗਯਾ ਬਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਤਿਸਕੇ ਸਭੀ ਲੇ ਗਯਾ ਤਬ ਬੁਰਾ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਜੈਸਾ ਹੋ ਗਯਾ ਜਬ ਖੈਰਾ-ਵਾਦ ਨਗਰ ਮੈ ਤਥਾ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਖਬਰ ਹੂਈ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾਰ ਦੀਆ ਹੈ ਤਬ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਨੇ ਚਢਾਈ ਕਰੀ ਜਾਕੇ ਤੁਰਕੋ ਕਯਾਂ ਬੁਰਯਾਂ ਫੂਕ ਦਯਾਂ ਔ ਤੁਰਕ ਭਾਗਕੇ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਰ ਹੋ ਗਏ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਤਬ ਸੰਤੋਂ ਸੇ ਭੀ

ਕਿਸੀ ਨੇ ਕਹ ਦੀਆ ਕੇ ਜੀ ਆਪਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਜੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਥਾ ਤਿਸ ਕੋ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਮਾਰ ਡਾਰਾ ਹੈ ਈਹਾਂ ਸੇ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਪਰ ਪੜਾ ਹੈ ਆਪਨੇ ਉਸਕੋ ਦੇਖਨਾ ਹੋ ਤੋਂ ਚਲੋ ਦੇਖੋ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤ ਭੀ ਉਸ ਕੇ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਜਬ ਜਾਇ ਕੇ ਉਸਕੇ ਮੁਰਦੇ ਕੋ ਦੇਖਾ ਬੜਾ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਰੂਪ ਜੈਸਾ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਅਸਚਰਯ ਹੋਤੇ ਭਏ ਉਸਕਾ ਬੁਰਾ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਰੂਪ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਿਸਕੀ ਸੁਗਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਵਰਣ ਭੀ ਸੋਭਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਜਿਸਕੀ ਦੁਰਗਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਮੁਰਦੇ ਕਾ ਵਰਣ ਭੀ ਵਵਰਣ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸੰਤ ਉਸ ਕੇ ਮੁਰਦੇ ਕਾ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਰੰਗ ਦੇਖਕੇ ਹਸਕੇ ਔਰ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਕੋਈ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰ ਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਪਾਰ ਬਹਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿਤੀ ਬੈਲ ਕਾ ਅਕਾਰ ਹੈ ਔ ਤਿਸਨੈ ਸਾਰਾ ਆਕਾਸ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਪੂਰਣ ਕਰ ਰਖਾ ਹੈ ਔ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਿਖਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਿਰ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਅਗਨੀ ਕੇ ਬਡੇ ੨ ਅੰਗਯਾਰੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਸਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਹੈ ਐਸਾ ਬਡਾ ਭੈ ਦਾਯਕ ਅਸਚਰਯ ਕੇ ਦੇਨੇ ਹਾਰਾ ਹੈ ਅਕਾਰ ਜਿਸਕਾ ਐਸੇ ਘੋਰ ਰੂਪ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਾ ਕੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਤੁਮ ਭੀ ਆਉ ਹਮਾਰੀ ਤੁਮਾਰੀ ਪੂਰਬ ਮੈਤ੍ਰੀ ਥੀ ਅਬ ਕਾਹੇ ਕੋ ਸੰਕੁਚਤੇ ਹੋ ਉਕਤ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖਸ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਯੇ ਦੁਰਗਤੀ ਤੁਮਾਰੀ ਕਿਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਭਈ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖਸਨੇ ਕਹਯਾ ਮੁਝ ਕੋ ਨਿਸਚਾ ਨਹੀਥਾ ਕੇਵਲ ਦੇਹ ਅਧਯਾਸੀ ਔਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਰਾਮੀ ਮੈਥਾ ਔਉਚ ਗਯਾਨੀਥਾ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨ ਸੇ ਰਹਤਥਾ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਮਾਨੀ ਥਾ ਆਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਬਜਰਥਹੀ ਮਾਨਤਾਥਾ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰਹੈ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਇਸ ਦੁਸਟ ਯੋਨੀਸੇ ਮੁਕਤ ਕਰਹੁ ਆਪ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਹੋ ਆਪਸੇ ਸਭਕੁਛ ਬਨਸਕਤਾ ਹੈ ਆਪ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਦਯਾ ਧਰਮ ਕੀਮੂਰਤ ਹੋ ਸੰਤੋਂਕਾ ਕਹਯੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਭੀਨਹੀ ਮੋੜਤੇ ਹੈ ਔਮੈਅਤਿ ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣਹੂੰ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਿਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦੀਨ ਵਚਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖਸ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਦਯਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਬ ਸੰਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ ਦਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖਸ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਔ ਮੁਖ ਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨ ਸੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ-ਰਾਖਸ ਰੂਪ ਪਾਪ ਯੋਨੀ ਸੇ ਤੂੰ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਹੋਹੁ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਕੋ ਐਸੇ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੀਆ ਤਬ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖਸਯੋਨੀ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਦੇਵ ਯੋਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਦਿਬਯ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ

ਆਇ ਖੜਾ ਹੂਆ ਬੜਾ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਯ ਵਪੁਃ ਜਿਸ ਕਾ ਦਸੋਂ ਦਿਸਾ ਤਮ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋ ਸੁ ਤੇਜ ਆਪ ਕਾ ਮੂਰਧਾ ਸਿਰ ਕਾ ਊਪਰ ਕਾ ਦੇਸ ਹੈ ਸੂਰਯ ਸਸਿ ਆਪ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈਂ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਆਪ ਕੇ ਕਰਣ ਹੈਂ ਵਾਯੂ ਆਪ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣ ਹੈ ਅਗਨੀ ਆਪ ਕੀ ਬਾਣੀ ਹੈ ਆਕਾਸ ਆਪ ਕਾ ਉਦਰ ਹੈ ਜਲ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਆਪ ਕੀ ਵਸਤੀ ਹੈ ਵਸਤੀ ਨਾਮ ਓਝਰੀ ਕਾ ਹੈ ਦੋਨੋ ਚਰਣ ਆਪਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਹੈ ਹ੍ਰਿਦਯ ਆਪ ਕਾ ਗਾਹਰਪਤ ਅਗਨੀ ਹੈ ਮਨ ਆਪ ਕਾ ਅਨ੍ਵਾਹਾਰਯ ਪਚਨਾ ਅਗਨੀ ਹੈ ਆਹਵਨੀਯ ਅਗਨੀ ਆਪ ਕਾ ਮੁਖ ਹੈ ਉਰ ਛਾਤੀ ਆਪ ਕੀ ਵਹਰੀਨਾਮ ਕੁਸਾ ਹੈ ਬਨਾਸਪਤੀ ਰੋਮ ਹੈਂ ਮੇਘ ਆਪ ਕੇ ਕੇਸ ਹੈਂ ਬਿਜਲੀ ਆਪ ਕਾ ਹਾਸਾ ਹੈ ਯਮ ਆਪ ਕੀ ਦਾਹੜਾਂ ਹੈਂ ਨਭ ਆਪ ਕਾ ਮਾਸ ਹੈ ਨਿਖਤ੍ਰ ਆਪ ਕੀ ਅਸਤੀਆਂ ਹੈਂ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਾ ਵੀਰਯ ਹੈ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਆਪ ਕਾ ਮੇਢਰ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤੂਯ ਆਪ ਕਾ ਨਾਭੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਪ ਕਾ ਹਿਰਦਾ ਹੈ ਹਰੀ ਹਰ ਇੰਦਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਆਪ ਕੇ ਹਾਥ ਹੈਂ ਯੇ ਯਾਵਤ ਚਰਾਚਰ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਸ਼੍ਵ ਸੋ ਆਪ ਕਾ ਹੀ ਆਕਾਰ ਹੈ ਹੇ ਸਰਬਾਤਮਨ ਸਰਬ ਰੂਪ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰ ਵਾਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਹੈ ਹੇ ਦੇਵ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਮਹਾਤਮ ਕੋ ਨ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਉਲਟਾ ਆਪ ਸੇ ਸਪਰਧਾ ਰਾਖਤਾ ਭਯਾ । ਔ ਆਪ ਨੇ ਐਸਾ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕੀਆ ਜੋ ਮੁਝ ਪਤਿਤ ਕੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਜਰ ਅਮਰ ਪਦ ਕੋ ਸੁਖ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਆਪ ਆਗਯਾ ਦੇਵਹੁ ਤੌ ਮੈ ਆਪਕੇ ਪਦ ਕੋ ਜਾਵਹੁ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਉਕਤ ਉਸਤਤੀ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਅਬ ਤੂੰ ਬਿਨਾ ਬਿਲੰਬ ਮੇਰੇਪਦ ਵੈਕੁੰਠ ਧਾਮ ਕੋ ਗਵਨ ਕਰੋ ਤਬ ਸੰਤਾਂਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਸੂਰਯ ਕੇਸਮਾਨ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸਵਾਨ ਬਿਬਾਨ ਪਰ ਚਢਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਧਾਮ ਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ ਗੰਧਰਬ ਆਗੇ ੨ ਗਾਤੇ ਬਜਾਤੇ ਅਪਸਰਾ ਨਿਰਤ ਕਰਤੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈ ਔਕਿੰਨਰ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਜਾਤੇਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਵਿਸਨੁ ਪਦ ਕੋ ਸੰਤੋਂਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਪਨੀ ਮੌਜਸੇ ਬਿਚਰੈ ਜਹਾਂਤਹਾਂ ਔਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਲੋਗ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਯਤਨ ਸੇ ਖੋਜਕੇਭੀ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰੈ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਸੇ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਆ ਕਰੇ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਭੀ ਸਭ ਲੋਕ ਬਹੁਤਸੀ ਕੀਆਕਰੈ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘਕੋ ਕਬੀਰ ਕਬੀਰ ਕਹਤੇਥੇ ਆਏਗਏ ਸਿਖ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾਭੀ ਬਹੁਤਸੀ |ਕੀਆ ਕਰਤਾਥਾ

ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘਕਾ ਲੰਗਰ ਭੀ ਜਾਰੀ ਰਹਤਾਥਾ ਪੁਨਃ ਏਕ ਦਿਨ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘਸੇ ਸੰਤਾਂਨੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਜੀ ਹਮਕੋ ਕਾਮ ਬਹੁਤ ਸੰਤਾਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੁਮ ਆਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਲੈਆਉ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਉਕਤ ਬਾਤਕੋ ਸੁਣਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਬੋਲਕੇ ਬੜੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਜਾਇਕੇ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਸਬ ਬਾਤ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਤੁਝਕੋ ਸੰਤ ਯਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਸੇ ਬੋਲੀ ਕਿ ਤੇਰੀ ਮਤਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ ਕੋਈ ਐਸੀ ਬਾਤਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇਕਹਤਾ ਹੈ ਯਾ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔਰ ਪੁਰਖਕੋ ਸੋਂਪਤਾ ਹੈ ਜਾਹਿ ਪਰੇ ਫਰ ਐਸੀ ਬਾਤ ਮੁਝ ਕੋ ਮਤ ਕਹਯੋ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੀਆ ਤਬ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਵਿਮਨ ਜੈਸਾ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇਪਾਸ ਆਇ ਖੜੋਤਾ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਹਸਕੇ ਪੂਛਯਾ ਕੀਉ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਕਯਾ ਕਹਯਾ ਤੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇ ਤਬ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਨਿਮਾਣਾ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਜੈਸਾ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਅਬੀ ਕਹਣੇ ਕੋ ਉਦਿਤ ਹੂਆ ਹੀਥਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹਮਾਰੀ ਤੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਤ੍ਰ ਮਾਤਾ ਹੈ ਤੁਮਕੋ ਲੋਕ ਕਬੀਰ ਭਗਤ ੨ ਕਹਤੇਥੇ ਕਬੀਰ ਜੀਨੇ ਤੋ ਆਪਨੀ ਕੰਨਯਾ ਕੇ ਸਾਥ ਚੋਰ ਸੁਆਇ ਦਿਤਾਥਾ ਔਰ ਏਕ ਬਨਯੇ ਕੇਪਾਸ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਕੰਧੇ ਪਰ ਉਠਾਇ ਕੇ ਲੈ ਗਯਾ ਥਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਹੀ ਕੁਟੰਬ ਥਾ ਤੇਰੇ ਅਧੀਨ ਤੋਂ ਤੇਰੀ ਅਰਧੰਗੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਹੁ ਤੇਰੀ ਅਧੀ ਭਗਤੀ ਹੈ ਸਾਰੀ ਭਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਤਬ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਊਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਜਾਡੇ ਮੈ ਲੋਕ ਕੁਟੀਆ ਪਾਇ ਦੇਵੈ ਅਗਨੀ ਕਾ ਅੰਗੀਠਾ ਧੂਆਂ ਭੀ ਪਾਇ ਦੇਵੈ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਬੈਠੇ ਸੋਵੈ ਨਾ ਅਗਨੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਆਵੈ ਤਾਪੈ ਜਹਾਂ ਸੁੰਦਰ ਬਾਲੂ ਰੇਤ ਹੋਵੇ ਤਹਾਂ ਪਰ ਬੈਠੇ ਲੰਬੇ ਪੜ ਰਹੈ ਤਹਾਂ ਅਟਕ ਸੈਹਰ ਮੈ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਬੜਾ ਤਪਸ੍ਰੀ ਰਹਤਾ ਥਾ ਵੋ ਸਦਾਯਾਮ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਜਾਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਜਾਡੇ ਮੇਂ ਏਕ ਦਿਨ ਅਮਾਵਸਯਾ ਕੀ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਮੇਂ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਗਯਾ ਏਕ ਤੋ ਅੰਧੇਰੀ ਰਾਤ੍ਰਿ ਦੂਸਰੇ ਬਾਦਲ ਭੀ ਹੂਆ ੨ ਥਾ ਜਬ ਨਦੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਹੁਚਾ ਤਬ ਕਯਾ ਦੇਖਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰਭਾਵਿਕ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਹਾਂ ਤੇ ਉਠ ਕੇ ਔਰ ਦਿਸਾ ਕੋ ਜਾਨੇ ਲਗੇ ਥੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਉਸ ਸਮੇ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਦਰਸਨ ਸੰਤਾ ਕੋ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਜਾਨਾ ਕੇ ਯੇ ਰਾਖਸ ਹੈ ਯਾ ਕੋਈ ਪਿਸਾਚ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਅਤਿ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋ

ਕੇ ਤਹਾਂ ਤੇ ਉਠ ਭਾਗਾ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੇ ਗਿਰਤਾ ਪੜਤਾ ਪਹੁਚ ਕੇ ਮੂਰਛਿਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਕਾ ਬਚਾ ਮਾਰਿਆ ਡਰ ਕਾ ਮੂਰਛਿਤ ਹੋਜਾਵੇ ਦਿਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੂਰਛਤ ਪੜਾ ਰਹਯਾ ਮੁਖ ਸੇ ਸ੍ਵੇਤ ਫੇਨ ਜਾਵੇ ਜੇ ਕੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੀ ਖਬਰ ਕੋ ਭੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਵੋ ਰਾਖਸ ਹੀ ਭਾਸੇ ਭੈ ਸੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਭੈ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਫਟ ਗਏ ਜਬ ਤੀਨ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਨੇਮੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਜਨੋ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਅਬ ਇਸਨਾਨ ਨਹੀ ਕਰਣੇ ਆਵਤੇ ਕਯਾ ਵੋ ਰਾਜੀ ਤੋ ਹੈਂ ਤਬ ਉਨ ਭਗਤੋਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਜ ਚੌਥਾ ਦਿਨ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਗਯਾ ਥਾ ਸੋ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੋ ਕੋਈ ਰਾਖਸ ਯਾ ਪਿਸਾਚ ਕੀ ਛਾਯਾ ਹੋਗਈ ਹੈ ਵੋ ਅਬ ਬਿਹੋਸ ਪੜਾ ਹੈ ਅਜ ਕਾਂਲ ਵੋ ਮਰਣੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਨ ਕੇ ਸੰਤ ਆਪ ਉਠ ਕੇ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਅਰਥ ਚਲੇ ਗਏ ਜਬ ਓਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਦੇਖਯਾ ਤਬ ਪੁਨਃ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਾ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਤਬ ਹਸ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਨ ਤੂੰ ਭੈਭੀਤ ਕਾਹੇ ਕੋ ਭਯਾ ਹੈਂ ਉਸ ਦਿਨ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕੋਈ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਰਾਖਸ ਨਹੀ ਮਿਲਾ ਥਾ ਕਿੰਤੂ ਹਮਾਰਾ ਹੀ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕੋ ਦਰਸਨ ਹੂਆ ਥਾ ਤੇਰੇ ਕੋ ਭੂਤ ਰਾਖਸਾਦਿਕੋ ਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਜਬ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਵਾਰ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਸੁਰਤ ਮੇ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤ ਬਾਹਰ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਮਰਣੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਏ ੨ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਆਇ ਦੇਵੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂ ਸੰਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂਆਂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋਗਈ ਥੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੈ ਹੈ ਆਪ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਅਜਰ ਅਮਰ ਅਸੰਗ ਉਦਾਸੀਨ ਨਿਤਯ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਨਿਰੀਹ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਅਕਾਲ ਵਪੂ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਦੇਵ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਗਯਾਨ ਘਨ ਸੈਂਧਵ ਖਿਲ ਕੀ ਨਯਾਈਂ ਸਮਰਸ ਅਨੰਤਰ ਅਵਾਹਯ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਸਰਬ ਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਰਬ ਕਾ ਈਸ੍ਵਰ ਮਹਾਬਲੀ ਸਰਬ ਕੋ ਭਾਨੂਵਤ ਸਤਾ ਦੇਨੇ ਹਾਰਾ ਸਰਬ ਕਾ ਆਧਾਰ ਸਰਬ ਥਾ ਮੁਕਤ ਸ੍ਵਰੂਪ। ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਜਿਸ ਕੋ ਚਾਰੋ

ਵੇਦ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਅਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮਾਨਾ ਅਬਲਾ ਪਰਿਛਿਨ ਸੁਖੀ ਦੁਖੀ ਕਰਤਾ ਭੋਗਤਾ ਮਰਣ ਧਰਮ ਵਾਲਾ ਅਨੀਸ਼ਤਾ ਆਦੀ ਧਰਮੋਂ ਵਾਲਾ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨਤਾ ਭਯਾ ਹੈਂ ਸੋ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤਾਭਯਾਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨੋਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪੁਨਃ ਕਈ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਨਿ ਕਾ ਸੁਵਾਂਗ ਭੀ ਧਾਰ ਕੇ ਬਿਚਰੇ ਹੈਂ ਇਕ ਦਿਨ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਨਿ ਕਾ ਸੁਵਾਂਗ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪੁਲ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਹਾਂਤੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਪਾਰ ਉਤਰਤੀ ਥੀ ਤਿਸ ਸੈਨਾ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਸਿਰਦਾਰ ਪਾਰ ਕੋ ਜਾਤਾ ਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਦਭੁਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਮੋਹਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਪੂਛਤਾ ਭਯਾ ਬਡੀ ਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਕੌਨ ਹੈਂ ਕਹਾਂ ਤੂੰ ਰਹਤੀ ਹੈਂ ਈਹਾਂ ਕਿਉਂ ਬੈਠੀ ਹੈਂ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਨ ਕਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥

ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣੀ ਉਵਾਚ-ਹੇ ਸਿਰਦਾਰ ਜੀ ਮੈ ਪਰਦੇਸਨੀ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਕੋ ਖੋਜਤੀ ਫਿਰਤੀ ਹੂੰ ਤਬ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਚਲ ਵਸ ਜੋ ਤੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰੇਗੀ ਸੋ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਮੈ ਮਾਨੂੰਗਾ ਤਬ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣੀਨੇ ਅਤਿ ਢੀਲੀ ਹੋਕੇ ਕਹ੍ਯਾ ਅਛਾ ਭਾਈ ਤੇਰੇ ਘਰ ਹੀ ਬਸੂੰਗੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਉਠ ਚਲੀ ਜਬ ਤਿਸ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਰ ਪਹੁਚੀ ਤੰਬੂ ਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਣੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਰ ਦਾਰ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਤਬ ਬਸਤਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਊਪਰ ਕਾ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਫੈਂਕ ਦੀਆ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਦਿਗੰਬਰ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਵੋ ਸਿਰਦਾਰ ਬਡਾ ਲਜਤ ਹੂਆ ਔਰ ਸੰਗ ਕੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਤਿਸ ਕੋ ਬਡੀ ਹਾਸੀ ਕੀ ਤਬ ਲਜਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਤਿਸ ਸਿੰਘ ਸਿਰਦਾਰ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਮਾਫੀ ਮਾਂਗੀ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤ ਜੀ ਹਮ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕ ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹਾਂ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਅੰਧੇ ਹੋਇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਹਮ ਕੋ ਅਪਨਾ ਬਿਰਾਨਾ ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਸੂਝਤਾ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਝਾੜ ਕੇ ਊਪਰ ਭੀ ਰਕਤ ਪੀਤ ਹਰਿਤ ਵਸਤ੍ਰ ਪਾਇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਹਮ ਭਾਗ ਕੇ ਉਸ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਨ ਕੇ ਉਸ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਹੁਚਤੇ ਹਾਂ ਤਾਂਤੇ ਹਮ ਸੇ ਬਡਾ ਅਪਰਾਧ ਭਯਾ ਹੈ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਕੋ ਖਿਮਾ ਕੀਜਜੇ ਐਸੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜਿਆ ਤਿਸ ਸਿਰਦਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਤਿਸ ਕੇ ਸਰਬ ਪਾਪ ਜਨਮ ਜਨਮਾਂਤਰ ਕੇ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰ ਕੋ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਿਸ ਕੇ ਮਨ ਕਾ ਕਾਮਾਦੀ ਅਗਨੀ ਸਾਂਤ ਹੋ ਗਯਾ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਯਥੇਸ੍ਰ ਦਿਸਾ ਕੋ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ

ਸੇ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਪਰਮ ਬਿਲਾਸੀ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਸਤ ਪੁਰੁਖੋ ਕੀ ਜੋ ਜੋ ੨ ਚੇਸ੍ਟਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਸਾਰਥਿਕ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਕੇ ਸ੍ਵਾਂਗ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਨੇਕ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਤੈ ਭਏ ਤਹਾਂ ਹੀ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ ਬਨ ਮੈ ਏਕਾਂਤ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਥੇ ਜੋ ਸਨਕਾਦਕੋ ਨੇ ਚਾਰੋ ਨੇ ਦਰਸਨ ਆਇ ਦੀਆ ਤਬ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਕੇ ਆਪਸ ਮੇ ਪਰਸ ਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਮੈ ਸਨਕਾਦਕੋਂ ਨੇ ਪਰੀਖਯਾਰਥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮਕੋ ਅਬੀ ਬੋਧ ਨਹੀ ਹੂਆ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਤੂੰ ਅਬਤਕ ਅਗਯਾਨੀ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਗਯਾਨ ਸ੍ਵਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਤਬ ਸਨਕਾਦਿਕੋਂ ਨੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਸ੍ਵਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:– ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੈਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਜੋ ਹਮਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਨਹੀ ਹੂਆ ਹੈ।
ਉਤ੍ਰ:– ਸਨਕਾਦਿਕੋ ਨੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਿਸਕੋ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਯਥਾਰਥ ਗਯਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਸਰੀਰ ਆਕਾਸ ਵਤ ਨਿਰਾ ਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਸੂਰਜ ਕੇ ਤੇਜਸੇ ਜੜਤਾ ਅਸਥੂਲਤਾ ਰੂਪੀ ਬਰਫ ਗਲਜਾਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਵਿ ਕੇ ਤਜਸੇ ਬਰਫ ਗਲ ਜਾਤੀ ਹੈ ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਤਰਵਾਰ ਮਾਰੀ ਹੁਈ ਅਟਕੇ ਨਹੀ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਮੇ ਨਹੀ ਅਟਕਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਨ ਅਟਕੇ ਤਬ ਹਮ ਉਸਕੋ ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਸਮਝਤੇ ਹੈ ਸਨਕਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਉਕਤ ਬਾਤ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤਾ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਆਪਨੇ ਕਹਯਾ ਹੈ ਆਪ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੇ ਤਰਵਾਰ ਕਾ ਪਰਿਹਾਰ ਕਰਯੇ ਜੋ ਯੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅੰਗ ਕਾਟਿਆ ਗਯਾ ਤਬ ਆਪਨੇ ਹਮਕੋ ਅਗਯਾਨੀ ਜਾਨਨਾ ਅਰ ਜੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਰੋਮ ਏਕ ਭੀ ਨ ਛੇਦਯਾ ਗਯਾ ਤਬ ਅਪਨੇ ਜੈਸੇ ਉਚਿਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜਾਨਨਾ ਤਬ ਸਨਕਾਦਿਕਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਤੇਗਾ ਪਕੜ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਚਲਾਯਾ ਦਸ ਪਾਂਚ ਵਾਰ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਪਰਿਹਾਰ ਸੇ ਸੰਤਾ ਕਾ ਏਕ ਰੋਮ ਭੀ ਨ ਕਾਟਿਆ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਚਲਾਈ ਹੂਈ ਤਰਵਾਰ ਕਹੂੰ ਭੀ ਨਹੀ ਅਟਕਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਕਹੂੰ ਰੰਚਕ ਭੀ ਨ ਅਟਕਤੀ ਭਈ ਐਸਾ ਦ੍ਰਿੜ ਗਯਾਨ ਕਾ ਨਿਸਚਾ ਔ ਅਭ੍ਯਾਸ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਚਾਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੇਵੋ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਭਗਵੰਤੋ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਕੁਛ ਭਿੰਨ ਹੋਵੇ ਤੋ ਮਾਂਗੇ ਅਥਵਾ ਆਪ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾਂ ਸੇ ਭਿਨ ਹੋਵਹੁ ਤਬ ਆਪ ਸੇ ਵਰ ਮਾਂਗੇ ਕਿਸ ਸੇ ਵਰ ਮਾਂਗੋ ਕਯਾ ਵਰ ਮਾਂਗੋ ਜਬ ਮੈ ਹੀ ਤੇਯ ਤਰੰਵਤ ਏਕ ਸਮ

ਪਰੀਪੂਰਣ ਹੂੰ ਤਬ ਕਯਾ ਮਾਗੋਂ ਜੋ ਆਪ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋ ਤਬ ਯੇਹੀ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਐਸਾ ਹੀ ਨਿਸਚਾ ਸਦਾ ਧਿਰ ਬਨਾ ਰਹੇ ਤਬ ਸੰਕਾਦਿਕ ਚਾਰੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਤਥਾਸਤੂ ਕਹਕੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਹੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਮਾਧੀ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਤੀਨ ਸੰਬਤਸਰ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਯੇਸਨਕਾਦਕੋ ਕੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਕੇ ਪਰਥਾਇ ਸੁਨਾਈ ਥੀ ਸਾਖਯਾਤ ਆਪਨਾ ਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਨਹੀਲੀਆ ਥਾ ਤਥਾ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਸਿੰਘ ਕੀ ਕਥਾ ਭੀ ਅਪਨੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਸੁਨਾਈਥੀ ਯੇਦੋਨੋ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਲਿਖਯਾਂ ਹੈ ਉਸੀ ਅਵਸਰ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਔ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੂਰੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਪਹੁਚੀ ॥

ਦੋ: ਕਰ ਉਧਾਰ ਇਮ ਅਨਕ ਕੋ ਬਿਚਰੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ।
ਗਯਾਨ ਅਵਤਾਰ ਅਪਾਰ ਗੁਰ ਨਮੋ ਤਾਸ ਯੁਗ ਪਾਇ ॥
ਸੋ: ਸਤ ਸੰਗਤ ਗੁਨਖਾਨ ਭਾਗਸੀਲ ਪਾਵਤ ਜਗਤ ।
ਤੇ ਮਤਿਮਾਨ ਮਹਾਨ ਆਪ ਤਰੇਂ ਤਾਰੈ ਅਪਰ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਸੰਕਾਦਕੋਂ ਕਾ ਸਮਾਗਮ ੨ ਸਕੰਧ ੧੩ ਅਧਯਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੪ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੴ ਸਤ

ਦੋ: ਨਮਸ ਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਾਗਤ ਸੁਖਦੈਨ।
ਦੇਤ ਬਿਮਲ ਮਤਿ ਦਾਸ ਉਰ ਤਿਹ ਸਿਮਰੋ ਦਿਨ ਰੈਨ ॥ ੧ ॥
ਸੋ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਰਮ ਅਗਾਧ ਗਵਨ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਕਰੈ।
ਦ੍ਵੰਦ ਸਗਲ ਪਦ ਸਾਧ ਸਦਾ ਮਗਨ ਨਿਜ ਰੂਪ ਮੈ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਸਰਬ ਦ੍ਵੰਦ ਪਦ ਕੇ ਵਾਚਕ ਸ਼ਬਦੋਂ ਕੋ ਜੀਤ ਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦਯੁਤ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੈ ਉਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਔ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਮੇ ਆਈ ਦਿਵਾਨ ਲਗੇ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜੀ ਹੋ ਬੇਨਤੀ ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕੈਸੀ ਹੈ ਵੋ ਦੋਨੋਂ ਮਾਨੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਔ ਕਰੁਣਾ ਦੋਨੋ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਆਇ ਖੜੀ ਹੁਈ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਗ੍ਰਹਸਥ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਏਕ ਲੜਕੀ ਔ ਏਕ ਲੜਕਾ ਹੂਆ ਥਾ ਲੜਕਾ ਦਸ ਬਰਸ ਕਾ ਹੋਕੇ ਕਾਲਵਸ ਹੋ ਗਯਾ ਥਾ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਕਾਲਵਸ ਹੋਵਨੇ ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਘਰੋ ਮਹਲਾ ਨ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਤਯਾਗਣੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਹੀ ਯਤਨ ਕੀਆ ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਦੇਵੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਨ ਛੂਟਾ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਔ ਨਿਰਾਸ੍ਰੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪਰਮ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਅਪਨੀ ਸਾਸੂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦੋਨੋ ਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈਆਂ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸ਼ਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਕਹੇ ਦੀਨ ਬੰਦੇ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਪ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਹੋ ਯੇ ਆਪ ਕੀ ਸਨੁਖਾ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਹੂ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਔ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਬਯਕੁਲ ਹੋਰਹੀ ਹੈ ਹਮ ਨੇ ਇਸ ਕੋ ਘਰ ਮੇਂ ਰਖਣੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਸੇ ਯਤਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਮਹਾਂ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਅਬ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣਾਗਤ ਆਈ ਹੈ ਅਬ ਜੈਸੇ ਜਾਣਹੁ ਤੈਸੇ ਇਸ ਅਪਨੀ ਸਨੁਖਾ ਕੋ ਸੰਤੋਖ ਦਾਨ

ਦੇਵਹੁ ਆਪ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਸੰਤੋਖ ਦੇਣੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਿਸ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਲੋੜ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ ਔਰ ਕਹੂੰ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਮੋਲ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਖਰਚਨੇ ਸੇ ਭੀ ਹਾਥ ਨ ਆਵੇ ਸੋ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਸੰਤ ਜਨੋਂ ਕੀ ਸਰਣਿ ਅਇ ਹੂਏ ਪੁਰਖ ਕੋ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਦੁਆਰੇ ਸੇ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕਾ ਏਕੀ ਜਬ ਆਪ ਬਿਚਰਤੇ ਥੇ ਔ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇਂ ਆਪ ਖਟ ਮਾਸ ਰਹਕੇ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਆਪਹੀ ਘਰ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਲਯਾਏ ਥੇ ਅਬ ਆਪ ਕਾ ਹੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਯੇ ਸਨੁਖਾ ਹੈ ਅਬ ਆਪ ਜੈਸਾ ਜਾਨੀਏ ਤੈਸਾ ਕੀਜਜੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਹੂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਕੁਛ ਬਾਤ ਨ ਨਿਕਸੇ ਕੇਵਲ ਅਸ੍ਰੂ ਕੇ ਹੀ ਪਰਵਾਹ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਅਤਿ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਤੀ ਭਈ ਇਨ ਕੀ ਮਾਤਾ ਭੀ ਬਡਾ ਵੈਰਾਗ ਕਰਤੀ ਭਈ ਜਿਨ ਕੀ ਦਸਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਭੀ ਜਲ ਜਾਨੇ ਲਗਾ ਤਥਾ ਸਾਰੀ ਸਭਾ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਜਲ ਜਾਨੇ ਲਗਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨੋਤ੍ਰ ਹੇ ਮਾਤਾ ਤੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਡਾ ਭਾਗਸਾਲੀ ਹੈ ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਸੁਨੁਖਾ ਤੇ ਸਸ ਘਰ ਮੈ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਬੈਠੋ ਅਬ ਥੋੜੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਆਇ ਜਾਇਗਾ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾ ਬੋਲੀ ਕੇ ਮੈ ਤੋ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਆਪ ਕੇ ਚਰਨੀ ਲਾਗਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਕੀ ਯੇ ਸਨੁਖਾ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ਆਪ ਇਸ ਕੋ ਸੰਤੋਖ ਦਾਨ ਦੀਜੀਏ ਔਰ ਮੈ ਤੋ ਇਸ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਝਾਇ ਰਹੀ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਵਚਨੋ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੋ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਦਿਨ ਰੋਵਤੀ ਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਮਾਈ ਚੰਦੋ ਪੁਤ੍ਰੀ ਐ ਬੇਟੀ ਚੰਦ ਕੌਰ ਜੈਸੇ ਤੈਨੇ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਦਸ ਸਾਲ ਧੀਰਯ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਬੈਠੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਬ ਥੋੜਾ ਸਾ ਸਮਾ ਔਰ ਭੀ ਧੀਰਜ ਸੇ ਬਿਤਾਇ। ਫਿਰ ਤੇਰਾ ਪਤੀ ਆਪ ਹੀ ਤੁਝ ਕੋ ਆਇ ਮਿਲੇਗਾ ॥

ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੌਰੋਵਾਚ—ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਹੋ ਜਬ ਸੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪਯਾਰੇ ਮੁਝ ਕੋ ਹਜੂਰ ਕੋ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਤਬ ਸੇ ਅਪਨਾ ਧਰਮ ਬੀਚਾਰ ਕੇ ਔ ਪੂਰਬਲੇ ਰਿਖਯੋਂ ਕੀ ਬਾਰਤਾ ਸਾਖਯਾਂ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬੈਠੀ ਰਹੀ ਥੀ ਪਰੰਤੂ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤਰ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਮਰਗਯਾ ਹੈ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਮੇਰਾ ਧੀਰਯ ਟੂਟ ਗਯਾ ਹੈ ਅਬ ਮੇਰੇ ਸੇ ਧੀਰਯ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਅਬ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਮੁਝ ਕੋ ਮਿਲਾਇ ਦੇਵਹੁ ਯਾ ਬਤਾਇ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਅਬ ਕਹਾਂ ਹੈਂ ਮੈ ਉਹਾਂ ਹੀ ਉਨ ਸੇ ਜਾਇ ਮਿਲੂੰਗੀ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ—ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜਾਓ ਤੁਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਰਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬੈਠੋ ਦੋ ਸਾਲ ਪੀਛੇ

ਆਪ ਹੀ ਆਇ ਜਾਵੈਗਾ । ਕਿਉ ਐਸੀ ਕਾਹਲੀ ਭਈ ਹੈ ॥
ਮਾਤਾਚੰਦਕੌਰੋ ਵਾਚ–ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਬ ਮੇਰੇ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਭੀ ਧੀਰਯ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤਾ ਹੈ ਜੇ ਅਬ ਆਪ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕੋ ਨ ਮਿਲਾਵਹੁ ਗੇ ਤਾ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਿਖਾ ਬਨਾਇ ਕੇ ਜਲਕੇ ਮਰ ਜਾਊਂਗੀ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਆਤਮ ਘਾਤ ਕਰਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਪਾਪ ਨਹੀ ਹੈ ਅਬੀ ਉਨ ਕੇ ਤਪ ਮੈ ਦੋ ਬਰਸ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨ ਮਾਨ ਤੇਰੇ ਯੇ ਦੋ ਬਰਸ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਤੁਲ ਬੀਤ ਜਾਵੈਗੇ ਅਬੀ ਤੁਮਾਰਾ ਪਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੂਰ ਦੇਸ ਮੈਂ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤੂੰ ਚਿੰਤਾ ਮਤ ਕਰ ਦੋ ਸਾਲ ਬੀਤਤੇ ਦੇਰੀ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਾਤ ਚੰਦੋ ਕੇ ਪ੍ਰਸਨ ਉਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੂਏ ਪਰੰਤੂ ਚੰਦੋ ਰਾਣੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਏਕ ਭੀ ਨ ਮਾਨਯਾ ਅੰਤ ਕੋ ਚਿਖਾ ਬਨਾਇ ਕੇ ਦਗਧ ਹੋਨੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੋਗਈ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਚੰਦੋ ਰਾਣੀ ਸੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜਲ ਮਤ ਜੇ ਤੂੰ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲੀ ਜਾਵੇਂ ਪੂਰਾ ੨ ਸੁਹਾਗ ਤੇਰਾ ਬਨਾ ਰਹੇਗਾ ਅਰ ਜੇ ਤੂੰ ਅਬ ਜਲਤੀ ਕਰੇਗੀ ਔ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨੇਗੀ ਤਬ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਕਾ ਵਿਧਵਾ ਪਣਾਂ ਭੋਗੇਂਗੀ ਦੋਨੋ ਬਾਤੋ ਮੈਂ ਜੌਨਸੀ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਬਾਤ ਮਾਨ ਲੈ ॥ ਚੰਦਕੌਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੁਝ ਕੋ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਸ ਕਾ ਰੰਡੇਪਾ ਕਟਨਾ ਸੁਗਮ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹ ਸਕਤੀ ਹੂੰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੇ ਅਬ ਤੇਰੇ ਸੇ ਨਹੀ ਰਹਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੋ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਚਲੀ ਜਾ ਤਹਾਂ ਤੇਰਾ ਪਤੀ ਤੁਝ ਕੋ ਮਿਲੇਗਾ ॥ ਇਸ ਓਰ ਇਨ ਦੋਨੋ ਸਾਸੁ ਔ ਬਹੂ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਚਲਯਾਂ ਜਾਉ ਊਹਾਂ ਤੁਮ ਕੋ ਤੁਮਾਰਾ ਸਨਬੰਧੀ ਮਿਲੇਗਾ ਯੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਮਨ ਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਚਲਯਾਂ ਗਈਆਂ ਉਸ ਓਰ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਲੰਬੇ ਪੜੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਰਿਦਾ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਪ੍ਰੇਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਸਮੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਫੁਰਯਾ ਉਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਫੁਰਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਹੀ ਸੁਧਾਸਰ ਮੇ ਪਹੁਚ ਗਏ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਬਿਲੰਬ ਨਾ ਲਾਗੀ ਚਾਰ ਘੜੀ ਕਾ ਰਾਤ੍ਰ ਸੇਸ ਰਹੀ ਸੁਧਾਸਰ ਮੇ ਪਹੁਚੇ ਇਸਨਾਨ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰ-ਸਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਬਨ ਮੈ ਆਇ ਬੈਠੇ ਮਾਨੋ ਸਦਾ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈ ਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ਜਬ ਚਾਰ ਘਟਿਕਾ ਏਕ ਪਹਰ ਦਿਨ ਆਯਾ ਅਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਤਥਾ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਦੋਨੋ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਪਹੁਚ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਕਰਕੇ

ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਖੋਜਨੇ ਲਾਗਜ਼ਾਂ ਸੰਤ ਭੀ ਕਬੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ ਮੇ ਏਕਾਂਤ ਇਸਥਾਨ ਮੇ ਕਬੀ ਬਾਹਰ ਉਦਜ਼ਾਨ ਮੇਂ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਕੋਈ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨ ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਆਦਿਕ ਪਹਰਾਇ ਦੇਵੈ ਔ ਕੋਈ ਉਤਾਰ ਲੇਵੈਂ ਨਾਤੋ ਪਹਰਾਵਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਨਿਖੇਧ ਕਰੇਂ ਔ ਨ ਉਤਾਰਨੇ ਵਾਲੇਕੋ ਨਿਖੇਧ ਕਰੇਂ ਇਸੀ ਰਿਤੀਸੇ ਜਬਕਿਤਨੇਕਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੂਏ ਤਬ ਏਕਦਿਨ ਏਕ ਧਨੀ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਦਿਬਜ਼ ਮੂਰਤੀ ਨ ਜਾਨੇ ਕਿ ਵੋਕਿਧੋ ਦੇਵ ਕੰਨਜ਼ਾਹੈ ਕੇ ਵਿਦਜ਼ਾਧਰੀ ਹੈ ਕਿਧੋ ਗਾਂਧਰਬੀ ਹੈ ਕੇ ਨਾਗ ਕੰਨਜ਼ਾਂਹੈ ਕਿਧੋ ਅਪਸਰਾਂ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਚੀਰਕੇ ਨਿਕਾਸੀ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਮਥਕੇ ਨਿਕਾਸੀ ਹੈ ਕਿਧੋ ਤਿਲੋਤਮਾ ਹੈ ਕੇ ਉਰਬਸੀ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਰੰਭਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਤੀਵ ਸੁੰਦਰਿ ਦਿਬ੍ਯ ਬਸਤਰ ਭੂਖਣ ਪਹਿਰੇ ਹੂਏ ਚੰਦਰਮਾ ਸਰੀਖਾ ਹੈ ਮੁਖ ਜਿਸ ਕਾ ਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਨਿਸ਼ਟਾ ਕਾ ਅੰਗੁਲੀ ਆਇ ਪਕੜੀ ਔ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਚਲੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤ ਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਇ ਆਵਹੁ ਔਰ ਭੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਬ ਸਭ ਸੰਤਾਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਜਾਯੋ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਵੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਇ ਆਇਏ ਐਸੇ ਸਰਬ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਦੇਵੀ ਕੇ ਸਾਥ ਉਠ ਚਲੇ ਤਿਸ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇਕੇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਬੜੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਲੈਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਣ ਕੀਆ ਤਥਾ ਪਾਨ ਕੀਆ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬਜ਼ ਆਸਨ ਬਿਛਾਇਕੇ ਚੌਕੇ ਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਥਾਲ ਸ੍ਵਰਣ ਕੇ ਮੈ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭਖਜ਼ ਭੋਜਜ਼ ਲੇਹਜ਼ਚੋਖ ਪੇਯ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਪਰੋਸ ਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਆਪ ਸੁੰਦਰ ਪੰਖਾ ਲੈਕੇ ਹਾਕਨੇ ਲਗੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਧੀਰੇ ੨ ਸੰਤਾ ਕੋ ਭੋਜਨ ਛਕਾਇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਮੁਖ ਸੁਧੀ ਅਰਥ ਪਾਨੋ ਕਾ ਬੀੜਾ ਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ਸੰਤ ਸੀਤਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤਿਸ ਦੇਵੀ ਨੇ ਆਪ ਪਾਯਾ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਧੋਇਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਹਾਥ ਪਕੜਕੇ ਦਿਬਜ਼ ਬਿਛੌਨੇ ਜਿਸ ਚੰਗੀਲ ਪਲੰਘ ਪਰ ਬਿਛੇ ਹੂਏ ਹੈ ਤਿਸ ਮੰਚ ਪਰ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪ ਪੰਖਾ ਲੈਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠਕੇ ਹਾਂਕਨੇ ਲਾਗੀ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤੀ ਭਈ ਬੜੀ ਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਸੇ ਹੇ ਦੀਨਬੰਦੋ ਹਮਾਰੀ ਜੈਸੀ ਮਹਾ ਮੁਘਧ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਕੈਸੇ ਕਲਜ਼ਾਨ ਹੋਵੇ ਐਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਰ ਸੰਤਾਂ ਸੇ ਪੂਛਜ਼ਾ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀਓਂ ਵਾਲੇ ਹਾਵ ਭਾਵ ਕਟਾਖਜ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾਤੋ ਉਸ ਕੇ ਸਾਥ ਨੇਤ੍ਰ ਮਿਲਾਇ ਹੈ ਔ ਨ ਤਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਰ ਹੀ ਤਿਸ ਕੋ ਦੀਆ ਨ ਤਿਸ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਾ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੀ ਰਹੇ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਚੇਸ਼ਟਾ ਭੀ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹੋਤੀ ਨ

ਭਈ ਪੁਨਃ ਵੋ ਦੇਵੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੇਂ ਮੁਠੀਚਾਪੀ ਕਰਨੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਭੀ ਅਚਲ ਪੁਨਃ ਨਗਨ ਹੋਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਲੰਬੀ ਪੜ ਗਈ ਤਥਾ ਸਿਸਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੋ ਮਰਦਨ ਭੀ ਕਰਨੇ ਲਾਗੀ ਜੈਸੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲੰਬੀ ਪੜ ਜਾਵੇ ਵੋ ਅਰ ਵੋ ਮੂਰਤੀ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਰਹਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੀ ਰਹੇ ਕੋਈ ਭੀ ਅੰਗ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਨਹੀਂ ਫੁਰਯਾ ਜਬ ਦਿਨ ਏਕ ਯਾਮ ਭਰ ਰਹ ਗਯਾ ਤਬ ਤਿਸ ਦੇਵੀ ਨੇ ਸੁੰਦਰ ਬਰੀਕ ਮਲਮਲ ਖਾਸੇ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਪਹਰਾਏ ਔ ਸੁੰਦਰ ਦਸਤਾਰ ਬੰਧਾਈ ਤਿਲੇ ਕਰਕੇ ਜੜਿਤ ਚਰਣੋ ਮੇਂ ਚਰਣ ਦਾਸੀ ਪਹਰਾਈ ਸਰਬ ਸ਼ੀਗਾਰ ਕਰਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ਜਬ ਬਾਹਰ ਤਿਸ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਕਿਤਨੀਕ ਦੂਰ ਆਏ ਤਬ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਸਭ ਫੈਕ ਦੀਏ ਤਬ ਕਿਸੀ ਕਿਸੀ ਨੇ ਉਠਾਇ ਲੀਏ ਜੈਸਾ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਪਹਰਾਨੇ ਵਾਲਾ ਤੈਸਾ ਹੀ ਉਤਾਰ ਲੇਨੇ ਵਾਰੇ ਦੋਨੋਂ ਮੇਂ ਸਮਾਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਜਬ ਦੂਸਰਾ ਦਿਨ ਹੂਆ ਤਬ ਸੰਤ ਪਹਲੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਔਰ ਏਕਾਂਤ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਉਸ ਦੇਵੀ ਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਖੋਜਕੇ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਕਨਿਸ਼ਟ ਕਾ ਅੰਗਲੀ ਪਕੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇਂ ਚਲੀਯੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯੇ ਹਮਾਰਾ ਘਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਜੀਯੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਉਸਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਅਪਨੀ ਅੰਗੁਰੀ ਛੁੜਾਇ ਲਈ ਔ ਮੌਨ ਧਾਰਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਯੇ ਅਵਸਥਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਪਾਸ ਕੇ ਔਰ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਏਹ ਮਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਾਸਤੇ ਕਰਤੀ ਹੈ ਆਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇ ਇਸ ਦੇਵੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਯੇ ਇਸ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਨ ਕੀਜੀਯੇ ਯੇ ਸਰਬ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਬਾਰੰਬਾਰ ਬਚਨ ਕਹਨਾ ਸੁਣਕੇ ਧੀਰੇ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹਿ ਬਇਸਕੇ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਜਾਵੈਗੇ ਯੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਤੀ ਹੈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਮੌਨ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਭੀ ਉਸ ਮਾਈ ਨੇ ਔ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਵਚਨ ਕੀਆ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤਰ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤਬ ਔਰ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਤਿਸ ਮਾਈ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਮਾਈ ਤੂੰ ਜਾਇ ਯੇ ਮੌਜਕੇ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਨਹੀ ਜਾਵੈ ਗੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਧਾਸਰ ਮੇ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਜਬ ਦਰ-ਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਵੈ ਤਬ ਏਕ ਹਾਥ ਮੇ ਰਸਨਾ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪਕੜ ਲੇਵੈ ਔ ਏਕ ਹਾਥ ਸੇ ਸਿਸਨ ਇੰਦ੍ਰਯ ਪਕੜ ਲੇਵੈ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀ ਖੜੇ ਰਹੇ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਐਸੀ ਚੇਸ਼ਟਾ ਅਵਧੂਤ ਹੋਨੇ ਪਰ ਭੀ ਕਿਉ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਇੰਦ੍ਰਯੋਨੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਮਾਰ ਲੀਆ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਨੋ ਸੇ ਹਮਾਰੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੋ ਯੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਵਤੇ ਥੇ॥

ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਗਯਾਨੀ ਕਾ ਹਾਥ ਪਕੜ ਕੈ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਬਡੇ ਗਯਾਨੀ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈ ਔਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਭੀ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛੀ ਸੁਨਾਵਤੇ ਹੋ ਬਤਾਉ ਗਯਾਨ ਕਾ ਮਯਾਨ ਕ੍ਯਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਚੁਪਚਾਪ ਰਹ ਗਯਾ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤਰ ਨ ਦੇ ਸਕਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸੰਤ ਹਸ ਕੇ ਮੰਦ ੨ ਆਗੇ ਕੋ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਦਲਾਲ ਸੰਤਾਂ ਸੇ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਪੂਛਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਗਯਾਨ ਕਾ ਮਯਾਨ ਜੋ ਆਪ ਨੇ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਗਯਾਨੀ ਸੇ ਪੂਛਾ ਥਾ ਔ ਉਸ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਨਹੀ ਆਯਾ ਥਾ ਸੋ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਗਯਾਨ ਕੇ ਮਗਯਾਨ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਹਿਯੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੋ ਗਯਾਨ ਕਾ ਮਯਾਨ ਸੰਤੋਖ ਹੈ ਜੇ ਸੰਤੋਖ ਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤਰਵਾਰ ਮਯਾਨ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹ ਸਕਤੀ ਹੈ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਚਿਹਨ ਏਹੀ ਹੈ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਔ ਵਿਖ੍ਯੋਂ ਸੇ ਸੰਤੋਖ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਆਇ ਜਾਵੇ ਰੂਪ ਰਸਾਦਿਕੋ ਕੀ ਓਰ ਚਿਤ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂ ਕੇ ਜਿਸ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਕੇ ਜਲਕਾ ਮਿਥ੍ਯਾ ਗਯਾਨ ਹੂਆ ਹੈ ਪੁਨਃ ਵੋ ਘਟ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਹੂਆ ੨ ਜਲ ਭਰਣੇ ਅਰਥ ਨਹੀ ਦੌੜਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਹੇ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਗਯਾਨ ਕਾ ਮਯਾਨ ਸੰਤੋਖ ਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੂਆ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਸੰਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮਾਰਗਮੇ ਚਲਾ ਗਯਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਧਾਰ ਮੇ ਬਿਚਰਤੇਥੇ ਜੋ ਏਕ ਦਿਨ ਗੁਰੂਕੇ ਬਾਗਮੈ ਬੈਠੇਥੇ ਜੋ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਮਾਤਾ ਔ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਮਹਾਰਜ ਜੀ ਕੀ ਦੋਨੋ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਖੋਜਤਯਾਂ ੨ ਗੁਰੂ ਕੇਬਾਗ ਮੇ ਆਇ ਨਿਕਸ੍ਯਾਂ ਆਗੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਐਸਾ ਅਦ ਭੁਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬਨਾਯਾ ਜਿਸਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸਭ ਕੋ ਗਿਲਾਨੀ ਹੋ ਆਵੇ। ਜੈਸਾ ਰੂਪ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਬਨਾਕੇ ਦਿਖਾਯਾ ਥਾ ਤਿਸ ਕਾ ਅਬ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੀਸ ਕੇ ਕੇਸੋਂ ਕੇ ਦੋਨੋ ਜਟਾ ਬਡੀ ੨ ਲੰਬੀ ਦੋਨੋ ਓਰ ਲਟਕੀ ਹੂਈ ਥੀ ਅ ਅਤਿ ਸਯਾਮ ਵਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਰੂਪ ਕਾ ਗੋਡਯੋਂ ਸੇ ਨੀਚੇ ੨ ਜੰਘਾ ਕਮਲ ਕੇ ਸਾਥ ਗਲੀ ਹੂਈ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੀ ਔ ਸਰਬ ਅੰਗ ਜਿਨ ਕੇ ਧੂਲੀ ਸੇ ਧੂਸਲ ਹੂਏ ੨ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜਿਨ ਕੀ ਸੇਹਜਾ ਹੈ ਦਿਸਾ ਬਸਤ੍ਰ ਹੈਂ ਆਕਾਸ ਊਪਰ

ਕਾ ਬਸਤ੍ਰ ਹੈ ਐਸੇ ਦਿਗੰਬਰ ਅਵਧੂਤ ਰੂਪ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ ਮਾਤਾ ਉਨ ਕੀ ਨੇ ਤਥਾ ਧਰਮ ਪਤਨੀਨੇ ਆਇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਤਬ ਮਾਨੋ ਦਤ ਅਥਵਾ ਜੜ ਭਰਤ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੌਰ ਬੋਲੀ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਅਪਨੀ ਸਾਸੂ ਸੇ ਯੇ ਆਪ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਔਰ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਸਨੁਖਾ ਕੀ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਬੋਲੀ ਕੇ ਯੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਚੰਦਕੁਇਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਮਾਰੇ ਪਤੀ ਏਹੀ ਹੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਸੂ ਸਨੁਖਾ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਕੋਈ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਰਸਪਰ ਵਿਵਾਦ ਹੋਤਾ ਰਹਜਾ ਪੁਨਃ ਅੰਤ ਕੋ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੌਰ ਨੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਕਹ ਦੀਆ ਮਾਈ ਜੀ ਤੁਮਾਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਚਾਹੇ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਤੋ ਏਹੀ ਹੈ । ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਬੇਟੀ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ ਜੈਸੀ ਹੈ ਤੈਸੀ ਕਰੈ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬ ਰੂਪ ਥਾ ਯੇ ਤੋ ਬੜਾ ਕਰੂਪ ਜੈਸਾ ਹੈ ਤਬ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੌਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਸਾਸੁ ਜੀ ਆਪ ਕੀ ਪਹਚਾਨ ਮੈ ਨਹੀ ਆਯਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮਾਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਏਹੀ ਹੈਂ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੇਰੀ ਸਮਝ ਮੈ ਜੈਸੇ ਆਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਯੇ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਂ ਨੇ ਚਲ ਦੀਆ ਔ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੁਇਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਮੇਰੇ ਤੋ ਪਤੀ ਏਹੀ ਹੈਂ ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਸੰਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਬੈਠ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਜਹਾ ਸੰਤ ਜਾਵੈ ਤਹਾਂ ਛਾਯਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪੀਛੇ ੨ ਚਲੀ ਜਾਵੈ ਔ ਸੰਤ ਤਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਕਛ ਭੀ ਬਾਤ ਚੀਤ ਨ ਕਰੈਂ ਕੋਈ ਕਾਲ ਪਾਇ ਕੇ ਪੁਨਃ ਭਿਖਜਾ ਭੀ ਮਾਂਗਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾਇ ਰਖੇ। ਪਰੰਤੂ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਨ ਕਰੈ ਜਬ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੁਇਰ ਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਅਤਜੰਤ ਪੀਛਾ ਕੀਆ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਪਰੀਖਜਾਰਥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕੀ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਪੀਪਾ ਨੇ ਅਪਨੀ ਸੀਤਾ ਨਾਮ ਪਟਰਾਣੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਜਾਥਾ ਜੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਰਹਣਾ ਚਾਹਤੀਹੈ ਤੋ ਜੈਸੇ ਹਮ ਦਿਗੰ-ਬਰ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਭੀ ਦਿਗੰਬਰ ਹੋਜਾ ਐਸਾ ਵਚਨ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੁਇਰ ਨੇ ਦੁਖਭੰਜਨੀਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬਸਤ੍ਰ ਸਾਰੇਉਤਾਰਕੇਫੈਂਕਕੇਸੰਤਾਂਕੇਪੀਛੇ੨ ਉਠ ਚਲੀ ਜਬ ਦੁਖਭੰਜਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਜੋ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਈਸਾਨ ਕੋਣ ਮੇਂ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕਾ ਮੰਦਰਹੈ ਜਬ ਉਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗਏ ਤਬ ਪੀਛੇ ਹਟਕੇ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਗਨ ਪੀਛੇ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਨਿਧੜਕ ਹੂਈ ੨ ਜੈਸੇ ਗਾਰਗੀ ਦਿਗੰਬਰ ਰਹਤੀ ਥੀ ਤਿਸਕੇ ਤੇਜ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਤਿਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਉਸਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਓਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਤਾ ਥਾ ਤਿਸਕੇ ਸਮਾਨ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੁਇਰ ਭੀ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਨਗਨ ਹੋਨੇ ਪਰ ਭੀ ਪਤੀਬ੍ਰਤਾ ਧਰਮ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਇਸ

ਕੀ ਓਰ ਬੀ ਕੋਈ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਗ੍ਯਾ ਕਾਰਣ ਦੇਖਕੇ ਅਨੁਮਤਿ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜਾਹਤੀ ਅਬ ਤੂੰ ਬਸਤ ਪਹਰਲੈ ਤਬ ਪਤੀ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਨੁਸਾਰ ਬਸਤ੍ਰ ਹਟਕੇ ਪਹਰਲੇਤੀ ਭਈ ਪਹਰ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੋਲੇਤੀ ਭਈ। ਔਰ ਜੋ ਰੂਪ ਬਡਾ ਭਯਾਨਕ ਰੋਗ ਗ੍ਰਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਿਖਾਯਾ ਥਾ ਉਸੀ ਰੂਪ ਕੀ ਸੇਵਾ ਦੋ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਭਿਖ੍ਯਾ ਮਾਂਗਕੇ ਲੈਆਵੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਦੇਵੇ ਜਬ ਵੋ ਭੋਜਨ ਪਾਇਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਜਾਵੇਂ ਤਬ ਸੇਸ ਅੰਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਆਪ ਖਾਇਲੇਵੇ ਔ ਜਬ ਕਬੀ ਕੋਸ ਦੋ ਕੋਸ ਪਰ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅਪਨੇ ਕੰਧੇ ਪਰ ਪਤੀ ਕੋ ਉਠਾਇ ਲੇਵੇ ਗਿਲਾਨੀ ਯਦ-ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਨਿਰਗਿਲਾਨ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭੀ ਖਾਇ ਔ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕਰੇ। ਜੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਮੈ ਏਕ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੰਨ੍ਯਾਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਕੁਸ਼ਟੀ ਔ ਪਿੰਗਲੇ ਪਤੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਥੀ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੁਇਰ ਨੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਰਗਿਲਾਨ ਹੋਕੇ ਕਰੀ ਜਬ ਸਾਲ ਦੋ ਅਥਵਾ ਅਢਾਈ ਵਿਤੀਤ ਹੂਏ ਸੇਵਾ ਕਰਤੀ ਕੋ ਤਬ ਮਾਤਾ ਕਾ ਹ੍ਰਿਦਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਅਤੀ ਨਿਰਮਲ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸੇਵਾ ਰੂਪੀ ਜਲਸੇ ਮਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕੀ ਮਲ ਧੋਤੀ ਜਾਤੀ ਭਈ ਮਾਈ ਜੀ ਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਮਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਨਾਮ ਤੋਂ ਮਾਤਾ ਚੰਦਕੌਰ ਥਾ ਔ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮਕੀ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਬੁਲਾਵਤੇ ਥੇ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾਮੋਦਰ ਦਾਸ ਕਰਕੇ ਬੁਲਾਤੇ ਥੇ ਤੀਨ ਅਥਵਾ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਸੇ ਸੰਤ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇ ਥੇ ਔ ਨਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਸੇ ਭੀ ਬਾਰਤਾ ਅਲਾਪ ਕੀਆ ਥਾ ਤਦਨੰਤਰ ਨਿਜ ਪਤਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਦਾਮੋਦਰ ਦਾਸ ਯੇ ਬੂਟੀ ਉਖਾੜਕੇ ਇਸਕਾ ਰਸ ਹਮਾਰੀ ਜੰਘੋਂ ਉਪਰ ਅਬੀ ਤੂੰ ਲਗਾਇ ਦੇ ਯੇ ਵਚਨ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸਤਬਚਨ ਕਹਕੇ ਵੋ ਬੂਟੀ ਉਖਾੜਕੇ ਰਸ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਜੰਘੋਂ ਊਪਰ ਲਗਾਵਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਰਸਕੇ ਲਗਾਵਨੇ ਸੇ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨੋਂ ਮੇ ਸੰਤਾਂਕੀ ਜੰਘਾਹਅਛੀਹੋਜਾਤੀਭਈਸੰਤਾਂਕਾਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਚਿਤ ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਮਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਸਭ ਸਿਧ੍ਯਾਂ ਆਇ ਹਾਜਰ ਹੋਈਆਂ ਵਾਕ੍ਯ ਸਿਧੀ ਆਦਿਕ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਕਪਟ ਹੋਕੇ ਕੀ ਹੂਈ ਬ੍ਯਰਥ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਪਤੀ ਇਨ ਚਾਰੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੂਈ ਕਦਾਪੀ ਬ੍ਯਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਵਸ੍ਯ ਸੁਭ ਉਤਮ ਫਲ ਭੋਗ ਇਸ ਲੋਕ ਮੇਂ

ਭੁਗਾਵਤੀ ਹੈ ਔ ਸਰੀਰ ਕੇ ਪਾਤ ਅਨੰਤਰ ਉਤਮ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸਰਬ ਬਜਾਪਕ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਕੋ ਜਾਨ ਕੇ ਨਿਸਕਪਟ ਹੋਕੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਕੀ ਭ-ਂ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਵੋ ਭੀ ਨਿਸਫਲ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੌ ਕਜਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਕੇ ਸੰਤੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਫਲ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇ ਏਕ ਆਖਜਾਯਕਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਨਜੇ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਗਾਰਗਜ ਗੋਵਿੰਦ ਦਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਖਜਾਤ ਥਾ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਪਰਮ ਉਪਾਸਕ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਸਗੁਣ ਮੂਰਤੀ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕਰਤਾ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਗੋਵਿੰਦ ਦਾਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਬਡੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਬਨੀ ਰਹੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਵਿਯੋਗ ਕੇ ਵਿਸਨੁਪਦੇ ਜਬ ਗਾਨ ਕਰੇ ਅਰ ਨਿਰਤ ਕਰੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰਕਮਲੋਂ ਸੇ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲ ਕੀ ਧਾਰਾ ਚਲੀ ਜਾਵੇ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਗਿਰ ਪੜੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਆਈ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਆਈ ਕੇ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਚਲਜੇ ਤਹਾ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹਮ ਕੋ ਹੋਗਾ ਪੁਨਃ ਤਹਃ ਉਡੀਸੇਃ ਮੇ ਜਾਇ ਕੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਜਗਨ ਨਾਥ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦਿਨ ਤਹਾਂ ਰਹਕੇ ਭਜਨ ਤਪ ਕਰਤਾ ਰਹਜਾ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀ ਆਈ ਪੁਨਃ ਰਾਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਗਯਾ ਤਥਾ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਕੋ ਗਯਾ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰੀ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਪੁਨਃ ਦ੍ਵਾਰਕਾ ਸੇ ਲੌਟ ਕੇ ਬਦ੍ਰਿਕਾ ਆਸ਼੍ਰਮ ਕੋ ਜਾਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਮਨ ਮੈ ਧਾਰੀ ਜਬ ਕਹੂੰ ਭੀ ਮਨੋਰਥ ਭੀ ਪੂਰਾ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲਤੇ ੨ ਜਬ ਮਾਰਵਾੜ ਦੇਸ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਏਕ ਦਿਨ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲਤੇ ੨ ਜੇਸ੍ਟ ਆਖਾੜ ਕੇ ਦਿਨ ਥੇ ਜਬ ਡੇਢ ਪਹਰ ਦਿਨ ਚਢਾ ਤਬਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਨੇ ਘਾਮ ਸੇ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਜਲਛਾਯਾ ਤਕਾਈ ਤਬ ਉਦਜਾਨ ਮੇ ਨਿਰਜਲ ਬਨ ਮਾਰੂਥਲ ਮੇ ਦੂਰ ਸੇ ਏਕ ਬ੍ਰਿਛ ਦੇਖ ਕੇ ਤਿਸਕੇ ਨੀਚੇ ਜਾਇ ਬੈਠਾ ਜਬ ਮਧਜਾਨ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਏਕ ਚਮਜਾਰ ਪਸੂਆਂ ਕੀ ਖਲਾਂ ਕਾ ਭਾਰ ਉਠਾਇ ਹੂਏ ਤਪਤ ਔ ਤ੍ਰਿਖਾ ਸੇ ਅਤੀ ਬਜਾਕੁਲ ਹੂਆ ੨ ਮਧਜਾਨ ਕੀ ਤਪਤ ਸੇ ਤਪਾ ਹੂਆ ਉਸੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਛਾਯਾ ਕੋ ਤਕਕੇ ਛਾਯਾ ਮੈ ਦੋ ਘੜੀ ਬੈਠਨੇ ਕੇ ਲਾਲਚ ਸੇ ਭਾਗਜਾ ਚਲਜਾ ਆਵੇ ਉਸ ਮਾਰੂਥਲ ਮੈਂ ਦੋ ਦੋ ਚਾਰ ਚਾਰ ਕੋਸ ਤਕ ਨਾ ਕੋਈ ਬ੍ਰਿਛ ਥਾ ਨਾ ਕੋਈ ਸਮੀਪ ਗ੍ਰਾਮ ਹੀ ਥਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਵੋ ਚਮਯਾਰ ਭੀ ਛਾਯਾ ਮੇ ਬੈਠਨੇ ਚਾਹਤਾ ਥਾ ਜਬਤਿਸਬ੍ਰਿਛਕੇ ਸਮੀਪ ਵੋ ਚਮਾਰ ਪਹੁੰਚਾ ਤਬ ਮੂਢਾ

ਖਾਇਕੇ ਗਿਰਪੜ੍ਯਾ ਯੇ ਦਸਾ ਉਸ ਚਮਾਰ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਬਡੀ ਦਯਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਦਨੰਤਰ ਝਟ ਪਟ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਉਠਕੇ ਤਿਸ ਚਮਾਰ ਕੋ ਖੈਂਚ ਘਸੀਟ ਕੇ ਛਾਯਾ ਮੈ ਲੰਬਾ ਪਾਇ ਦੀਆ ਔ ਆਪ ਮਨਮੇ ਵਿਚਾਰਣੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਅਬ ਜਲ ਹੋਵੇ ਤਬ ਯੇ ਬਚਤਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੌ ਮਰਜਾਇਗਾ ਅਬ ਬਿਨਾਂ ਭਗਵੰਤ ਈਹਾਂ ਇਸ ਕਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਮਨੇ ਭਾਗਵਤ ਆਦੀ ਪੁਰਾਣੋ ਮੈਂ ਸੁਨਾ ਹੈ ਕੇ ਨਾਰਾਯਣ ਸਰਬਬ੍ਯਾਪੀ ਹੈ ਅਰ ਦਯਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਕੋਈ ਧਰਮ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਯੇ ਇਸ ਕੀਸੇਵਾ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਨਾਰਾਯਣ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਐਸਾ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਤੂੰਬਾ ਡੋਰੀ ਲੈਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕੀ ਓਰ ਉਠਭਾਗਾ ਮਧ੍ਯਾਨਕਾ ਸਮਾ ਏਕ ਦੂਸਰਾ ਊਪਰ ਸੇ ਸਿਰ ਜਲੇ ਨੀਚੇ ਪਾਉ ਜਲੇ ਖੁਧਾ ਪਿਪਾਸਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਭੀ ਬ੍ਯਾਪਤ ਹੂਆ ੨ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਇਤਨਾ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਸਹਾਰਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਚਮਾਰ ਕਾ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਨ ਸਹ ਸਕ੍ਯਾ ਉਸ ਸਮੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੋ ਦਯਾ ਕੇ ਵਸਹੋਕੇ ਭੁਖ ਪ੍ਯਾਸ ਤਪਤ ਜਨ੍ਯ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਦੁਖ ਭੂਲ ਗਯਾ ਗ੍ਰਾਮ ਮੇ ਜਾਇਕੇ ਕੂਪ ਮੈ ਸੇ ਤੂੰਬਾ ਡੋਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਲਕਾ ਭਰਤੇਹੀ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਉਦ੍ਯਾਨਕੀ ਓਰ ਭਾਗਾ ਆਇਕੇ ਤਿਸ ਚਮ੍ਯਾਰ ਕੇ ਮੁਖਮੇ ਜਲ ਡਾਰਾ ਪੰਖਾ ਹਾਂਕਾਰ ਤਬ ਤਿਸ ਚਮ੍ਯਾਰ ਕੀ ਮੂਰਛਾ ਛੂਟੀ ਤਬ ਸੰਗ੍ਯਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇਚਾਰੋ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਮਨਮੈ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਹੀ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਦਾਨ ਦੀਏ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇਤੂੰਬੇ ਮੈਬਾਕੀਸ਼ੇਸ਼ ਜਲਜੋਬਚ੍ਯਾਥਾਸੋਭੀਉਸੀ ਚਮ੍ਯਾਰਕੋ ਪਿਵਾਇਦੀਆ ਇਤਨੇ ਮੈਂਦਿਨ ਭੀ ਅਸ਼ਟਮ ਭਾਗ ਆਇ ਰਹਾ ਓਰ ਕੋਈ ਭੀ ਮਾਨੁਖ ਨ ਆਯਾ ਤਬ ਤਿਸ ਚਮ੍ਯਾਰ ਨੇ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਸੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਜੀ ਆਪ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋ ਔ ਮੈ ਚਮਾਰਹੂ ਅਬ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਛੂਵਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਤੋ ਹੋਹੀ ਗਏ ਹੋ ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੇ ਆਪਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਦਾਨ ਦੀਏ ਹੈ ਤੈਸੀ ਹੀ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਯੇ ਖਲਾਂਕਾ ਬੋਝਾ ਭੀ ਉਠਵਾਇ ਦੇਵਹੁਔਰ ਕੋਈ ਮਾਨੁਖ ਆਯਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੌ ਮੈ ਆਪ ਕੋ ਨ ਸੰਤਾਵਤਾ ਤਿਸ ਚਮ੍ਯਾਰ ਕੀ ਉਕਤ ਬ੍ਯਾਕ੍ਯ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਤਿਸ ਚਮ੍ਯਾਰ ਕੋ ਖਲਾਂਕਾ ਬੋਝਾ ਭੀ ਉਠਾਇ ਦੀਆ ਬੋਝਾ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖਕੇ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਜਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਚਮ੍ਯਾਰ ਨੇ ਲੌਟ ਕੇ ਫਿਰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਇਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕੋ ਵਰ ਆਸੀਰ ਵਾਦ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਚਮਾਰੋ ਵਾਚ । ਹੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰਿਨ ਹਮ ਗਰੀਬ ਅਤੀ ਕੰਗਾਲ ਚਮ੍ਯਾਰ ਲੋਕ ਹਾਂ ਤੁਮ ਨੇ ਇਸ ਮਾਰੂ ਥਲ ਮੈ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ

ਬਚਾਏ ਹੈ ਮੁਝ ਕੋ ਆਪਨੇ ਜੀਵ ਦਾਨ ਦੀਆ ਹੈ ਇਸ ਉਪਕਾਰ ਕਾ ਬਦਲਾ ਮੈ ਨਹੀ ਆਪ ਕੋ ਦੇ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜਗਦੀਸ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ਆਪ ਕੋ ਮੇਰਾ ਯੇ ਆਸੀਰਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਜਗਦੀਸ ਜੀ ਪੂਰਣ ਕਰੇ ਐਸੇ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੇਕੇ ਵੋ ਚਮਜਾਰ ਤੋ ਚਲਜਾ ਗਯਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਨੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਉਸੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਨੀਚੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਲਖਮੀ ਸਹਤ ਔ ਗਰੁੜ ਔ ਨੰਦ ਸੁਨੰਦਆਦੀ ਪਾਰਖਦੋ ਸਹਤ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਖਜਮਾਣ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਨ ਤੈਨੇ ਆਜ ਹਮਾਰੀ ਬਡੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੈ ਹਮ ਤੇਰੇ ਊਪਰ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈਂ ਔ ਅਬ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗ ਬਡੇ ਮੇਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਂਨ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕੋ ਸੁਣ ਕਰ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਨਸੀ ਅਰਘ ਪਾਦ ਆਦਿਕ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਯੇ ਵਰ ਮਾਂਗਤਾ ਭਯਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਬਯਾਪਨਸੀਲ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੋ ਜੋ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਵਰ ਦੇਤੇ ਹੋ ਤਬ ਏਹੀ ਵਰਦਾਨ ਦੀਜੀਏ ਜੋ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਹੁ ਔ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਮੇਰੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਦੀਜਏ ਤਥਾ ਅਪਨੀ ਭਗਤੀ ਦਾਨ ਦੀਜਏ ਉਕਤ ਤੀਨੋ ਬਾਤ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਤਥਾਸਤੁ ਕਹਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਤਿਸ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਦਾਨ ਭਗਤੀ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋਵਾਚ—ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਣ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਜਯ ਦੇਸ ਆਰਬਲਾ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਰਾਜ ਭੂਤਲ ਕੋ ਰਾਜ ਦੇਹ ਸੁੰਦਰ ਔ ਅਰੋਗ ਆਗਯਾਕਾਰੀ ਦਾਸ ਦਾਸਯਾਂ ਸਰਬ ਲੋਕ ਤੁਮਾਰੀ ਆਗਯਾ ਮੈ ਹੀ ਰਹੈ ਇਤਨੇ ਵਰੋ ਮੇਂ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋ ਸੋ ਮਾਗੋ ਅਥਵਾ ਸਾਰੇ ਧਨ ਆਦਿਕ ਮਾਂਗ ਲੇਵਹੁ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕੀ ਉਕਤ ਬਾਤ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈ ਆਪ ਕਾ ਸਿਖ ਹੂੰ ਆਪ ਮੇਰੇ ਪਰਮ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਹੋ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸਰੀਰ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਰਹਣਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਯੋਗ ਖੇਮ ਆਪ ਹੀ ਕਰੋਗੇ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਮੁਝ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੇ ਤੂੰ ਤੁਠੈ ਮੇਹਰਵਾਨ ਤਾ ਦੂਜਾ ਨਾਵੇਖਾਲ ॥ ਈਹਾਂ ਪਾਂਈ ਮੂ ਦਾਤੜੀ ਨਿਤ ਹਿਰਦੇ ਰਖਾ ਸਮਾਲ । ਉਕਤ ਬਾਤ

ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਣੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਣ ਵੋ ਚਮਯਾਰ ਨਹੀ ਥਾ ਕਿੰਤੂ ਤੇਰੀ ਪਰੀਖਯਾ ਅਰਥ ਹਮ ਨੇ ਹੀ ਐਸਾ ਰੂਪ ਧਾਰਣ ਕੀਆ ਥਾ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਜੇ ਤੂੰ ਅਬ ਮੇਰੇ ਉਸ ਰੂਪ ਕੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਜਾਤੀ ਅਭਿਮਾਨ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤਾ ਅਰ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਕੋ ਪਾਨੀ ਨ ਪਯਾਵਤਾ ਤਬ ਤੇਰੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਔ ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ ਪੂਰਬ ਕੀ ਕੀ ਹੂਈ ਸਭ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਪੁਨਃ ਆਗੇ ਕਈ ਜਨਮੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੀ ਐਸਾ ਮੌਕਾ ਤੁਮਕੋ ਨ ਮਿਲਤਾ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰਨੀ ਔ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਜਪਨਾ ਯੇ ਬਡਾ ਤਪ ਧਰਮ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਊਪਰ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਧਰਮ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ਬਡੇ ਯਗਯ ਤਪ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਲੋਕ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜੀਤ ਸਕਤੇ ਹੈ ਉਸ ਮੇਰੇ ਲੋਕ ਕੋ ਦਯਾਵਾਨ ਮਹਾਤਮਾ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਤਥਾ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਜਪਨੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਇਸੀ ਏਕ ਜਨਮ ਮੈ ਹੀ ਜੀਤ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਣ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਉਪਰ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਅਜਯ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਅਬ ਜਹਾਂ ਤੂੰ ਜਿਸ ਅਵਸ ਮੈ ਹਮਕੋ ਜਬ ਧਯਾਵੇਗਾ ਤਹਾਹੀ ਹਮ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਆਇਜਾਵੈਂਗੇ ਅਬ ਜਹਾ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਹਾ ਬਿਚਰ ਹਮਭੀ ਅਬ ਜਾਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਤਹਾਂ ਹੀ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਸੇ ਬਡਾ ਤਰੰਗ ਫੁਰ ਕਰ ਸਬਦ ਕਰ ਕੇ ਤਹਾਹੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਵੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਗਏ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ-ਚਾਰੀ ਭੀ ਸਮਾਹਤ ਚਿਤ ਹੋਕੇ ਕੋਈ ਕਾਲ ਤਹਾ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਰਹਯਾ ਪੁਨਾ ਜੀਵਤ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਭੂਤਲਪਰ ਵਿਚਾਰਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਦੇਖੋ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਏਕ ਚਮਾਰ ਕੋ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਪਾਨੀ ਪਯਾਵਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨ ਜੋ ਪਰਮ ਪਵਿਤਰ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਔ ਨਾਰਯਣ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਾ ਕਯਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਉਤਮ ਪਦ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਯੇ ਮੀਠੀ ਬਾਣੀ ੧ ਨਿਸਕਪਟਤਾ ੨ ਸੇਵਾ ੩ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰਤਾ ਯੇ ਚਾਰੋ ਪਰਮ ਵਸੀ ਕਰਣੇ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਇਸ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਕਮਾਯਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕੋਂ ਵਸ ਕਰ ਲੀਆ ਹੈ ਯੇ ਦਯਾ ਸਰਬ ਧਰਮੋ ਕੀ ਮਾਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਕੋ ਮਨਮੈ ਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਸੰਦਰਭ ਰੂਪ ਜਪਜੀ ਰੂਪ ਗਰੰਥ ਕੇ ਸੋਲਵੇ ਸਲੋਕ ਮੇ ਵਰਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਵਚਨ ਯੇ ਹੈ ॥ ਧਉਲ ਧਰਮ ਦਯਾ ਕਾ ਪੂਤ। ਸੰਤੋਖ ਥਾਪ ਰਖਯਾ ਜਿਨ ਸੂਤ ਇਤਯਾਈ॥ ਦੋਃ॥ ਸਰਬਯਗ ਔ ਤਪਨ ਕੋ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਜਗ ਸਾਰ। ਹਿਤ ਕਰ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਤਬ ਉਤਰੇ ਭਵਪਾਰ॥ ੧ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਪੋ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭੂਤਲ ਊਪਰ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ ਨਿਰ ਭੈ ਹੋਕੇ ਯਥੇਸ੍ਰ ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਹੂਆ ਤਬ ਏਕ ਸਮੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਯਾਦ ਕੀਆ ਤਬ ਦਿਵਾਨ ਲਗੇ ਹੂਏ ਬੀਚ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਇ ਕੇ ਡੰਡਵਤ ਕਰਕੇ ਸਾਸ੍ਰਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੀਆ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹਸਤ ਕਮਲ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮੁੰਦੇ ਹੀ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮੇਘਵਤ ਸ੍ਵਰ ਸੇ ਵੋ ਕੌਨ ਹੈ ਐਸਾ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਸਿਖ ਬੋਲੇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਦੇਵ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੈ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਔਜੜ ਭਰਤਵਤ ਅਧਭੁਤ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਾਧੂ ਸਾਧੂ ਸਬਦ ਸਰਬ ਸਭਾ ਕੇ ਲੋਕ ਕਹ ਉਠੇ ਦੋਨੋ ਓਰ ਕੇਸੋ ਕੇ ਦੋਹੀ ਜੜਾਊ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਕੰਠਮੈ ਸੇਸਨਾਗ ਔ ਬਾਸਕ ਨਾਗ ਹੋਵੈ ਅਵਨੀ ਸੇਹਜਾ ਔ ਆਕਾਸ ਬਿਤਾਨ ਲਗ ਰਹਯਾ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਔ ਦਿਸਾ ਹੀ ਬਸਤ੍ਰ ਹੈਂ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਨਃ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਸਮੀਪ ਮੈ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਸਰੀਰ ਪਰ ਸਾਰੇ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਫੇਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਟ ਜੀ ਬਨ ਮੈ ਸੇ ਲੌਟ ਕੇ ਅਯੁਧਯਾ ਮੈ ਆਏ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਔ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਹਾਥ ਫੇਰੇ ਪੁਨਃ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿਖ ਸੇ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛੀ ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਸੇ ਅਪਨੀ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਕਹੀ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁਰਖਾਰਥ ਕੇ ਵਿਖੇ ਕੇ ਵਚਨ ਵਿਲਾਸ ਸਿਖ ਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਹਿਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕੇ ਦੇਖਯੇ ਇਨ ਕੋ ਇਸ ਅਪਨੇ ਤਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਿਖ ਮੌਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨੀਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੋਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਅੰਗ ਨ ਫਰਕਯਾ ਜੈਸੇ ਵਸਿਸ਼ਟ ਜੀ ਪਾਸ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਬੈਠੇ ਹੋਵੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਪਾਸ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਸਮਾਧੀ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੈ ਐਸੇ ਹੀ ਨਿਰਅਭਿਮਾਨ ਹੂਏ ੨ ਇਸ-ਥਿਰ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਜਬ ਸਭਾ ਬਰਖਾਸ੍ਤ ਹੂਈ ਤਬ ਸਭ ਲੋਕ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਨ ਕੀ ਓਰ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਬ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅਪਨੇ

ਮਨ ਵਿਖੇ ਹੀ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕਿ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ ਯੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੂਪੀ ਬਯਾਧੀ ਹਮ ਕੋ ਕਾਹੇਕੋ ਲਗਾਇ ਦਿਤੀ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਚਿਤ ਅਤਯੰਤ ਉਪਰਾਮ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋਂ ਆਪਨੇ ਹੀ ਯੇ ਬਯਾਧੀ ਲਗਾਈ ਹੈ ਅਰ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਬਯਾਧੀ ਕੀ ਚਿਕਿਤਸਾ ਕਰੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾਣ ਕੇ ਉਤਰ ਸਭਾ ਕੇ ਬੀਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਏਕ ਤੋ ਤੇਰੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਅਰਧ ਸਰੀਰੀ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਮਰ ਜਾਨੇ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਡੋਲ ਗਈ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਯੇ ਪਤੀਬ੍ਰਤਾ ਹੈ ਚੌਥਾ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧ ਹੈ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਪੰਚਮ ਤੁਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗੀ ਖਸ੍ਰਮ ਸੰਤ ਚੇਲੀ ਨੂੰ ਭੀ ਪਾਸ ਰਖ ਹੀ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਇਸਕੋ ਤੁਮਨੇ ਚੇਲੀ ਹੀ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਸਪ੍ਤਮ ਹਮਾਰੀ ਆਗਯਾਕਾ ਪਾਲਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯਾਤੇ ਸਪਤ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤੁਮ ਕੋ ਇਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀ ਹੈ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਰਾਮਕੀ ਕਾ ਹਾਥ ਸਿਖ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਪਕੜਾਇ ਕੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਤੁਮ ਕੋ ਦੋਨੋ ਅਵਸਥਾ ਤੁਲ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰੇ ਜੈਸੇ ਨਗਨ ਰਹੇ ਅਬ ਹੇ ਸਿਖ ਤੁਮ ਹਮਾਰੀ ਆਗਯਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਸਤ੍ਰ ਰਖਯਾ ਕਰੋ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਸਿਖ ਨੇ ਸਤ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਣ ਕਰ ਲੀਆ ਉਸੀ ਵਕਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਇਨਕੇ ਦੋਨੋ ਜੜਾਉ ਖੋਲ ਕੇ ਦਹੀ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਲੇ ਆਵੋ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਖੂਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਯਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈਆਏ ਤਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੋ ਸੁੰਦਰ ਰੰਜਿਤ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਰਾਇ ਦਈ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਐਸੇ ਸੋਭਤੇ ਭਏ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਵਸਿਸ਼੍ਰ ਜੀ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੋਵੈਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੰਤ ਸੰਗ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹੂਆ ਕਰੇ ਸਤਸੰਗੀ ਜਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ ਸ਼੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਨਿਤ ਦਿਨ ਰਾਤ੍ਰ ਮੇ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ਸੰਤਾ ਕੇ ਅਮੋਲਕ ਬਚਨ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਅਨੇਕ ਸਤਸੰਗੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਏ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ਜੁਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਠਟੀ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਵੀਰ-ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਤੀ ਭਾਈ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਦਰੋਗਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਘੋੜੋਂ ਕਾ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲਯਾ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹੁਰੰਗਾ ਇਤਯਾਦੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਿੰਘ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਵਚਨ ਸੁਣਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਸਤ-

ਸੰਗ ਕਰਤੇ ਥੇ ਬਡਾ ਦਿਬਯ ਸਮਾਜ ਸਤਸੰਗ ਨਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਇਨ ਸਬਕੇ ਬੀਚਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਵਚਨ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸੋਭਤੇ ਥੇ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼ਟ ਮੁਨੀਸ੍ਰਰ ਜੀ ਸੋਭਾ ਕੋ ਪਾਵਤੇ ਥੇ ਇਸੀ ਭਾਂਤ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪੀ ਯਗ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੀਆ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਾਸਯਾਂ ਕੋ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਜਹਾਜ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸੌਕ ਵਾਲੀਆਂ ਮੂਰਤਾਂ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨ ਹੋਵੈ ਐਸੇ ਹੀ ਇਛਾ ਕਰੈਂ ਕੇ ਸੰਤ ਜਨ ਹਰਵਕਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹੈ ਕਿਸੀ ਸਮੇਂ ਮੈ ਭੀ ਅਲੰ ਨ ਕਰੈ ਮਾਈ ਰਾਮਕੀ ਭੀ ਚਰਣੋ ਕੇ ਹਜੂਰ ਹੀ ਰਹਯਾ ਕਰੇ ਇਸੀ ਭਾਂਤ ਸੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਸੰਤ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਖੇਪਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਤਿ ॥

ਸੋ:—ਕਰ ਨਿਵਾਸ ਏਹ ਭਾਂਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਚਰਣ ਸਰੋਜ ਢਿਗ।
ਆਤਮ ਪਦ ਦਰਸਾਤ ਨਮੋ ਤਾਸ ਪਦ ਪਦਮ ਮਮ॥

ੳਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਤਪੋ ਬ੍ਰਤ ਸੰਪੂਰਣ ਸਮਾਪਤ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਕੰਧ ੧੩ ਅਧਯਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੫ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੴਤਤਸਤ

ਦੋ:—ਮਹਾ ਧਰਮ ਸਤਸੰਗ ਇਕ ਦਰਸਾਵੈ ਸੁ ਵਿਚਾਰ।
ਅਉਰ ਧਰਮ ਜੇਤਕ ਜਗਤ ਤੇ ਸਭ ਅਹੈ ਆਸਾਰ ॥ ੧ ॥
ਦੇਵਦੈਤ ਰਾਖਸ ਮਨੁਜ ਕਪਿਭਾਲੂ ਅਰ ਨਾਰਿ।
ਦ੍ਰਿਢ ਜਹਾਜ ਸਤਸੰਗ ਲਗ ਤੇ ਭਵ ਉਤਰੇ ਪਾਰ ॥ ੨ ॥
ਬੇਦਿ ਰਾਜ ਕੇ ਦਰਸ ਮਿਸ ਕਰੈ ਗਵਨ ਗੁਰੁ ਈਸ।
ਨਮੋ ਤਾਸ ਗੁਰੁ ਪਦ ਪਦਮ ਧਰਪਰ ਧਰ ਕਰ ਸੀਸ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ—ਬਿਕ੍ਰਮਜੀਤ ਕੇ ੧੯੯੦ ਸਾਲ ਕੇ ਲਗਤੇ ਹੀ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਜਾਇ ਕੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਯਾ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬ ਘਟਾਂ ਕੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਵਿਸਨੂ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਜੇ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਗਯਾ ਦੇਵਹੁ ਤੌ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਕੇ ਤਿਲਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰ ਆਵੈ ਸਿਖ ਕੀ ਮਾਨਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਂ ਐਸੀ ਜਾਣ ਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ। ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਤੁਮ ਅਬ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਊਪਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ ਤੁਮ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੂਏ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖ ਪੁਰਬਿਕ ਅਵਨੀਤਲ ਪਰ ਬਿਚਰੋ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਕੇ ਹਿਤ ਅਰਥ ਅਬ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਉਪਦੇਸ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਖੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਜਰਾਤੀਆ ਬਹੁਰੰਗਾ ਮਾਈ ਰਾਮਕੀ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਮੂਰਤਾ ਚਲਦੀਏ ਧੀਰੇ ੨ ਰਟਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਦੇਸੋ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਨਭਾ ਕਾਲ ਭੀ ਪਰ ਰਹਯਾ ਥਾ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੈ ਨ ਕਿਸੀ ਕੋ ਗਰਾਮ ਮੈ ਭਿਖਯਾ ਮਾਂਗਣੇ ਕੋ ਜਾਣੇ ਦੇਵੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਦੂਰ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਜਹਾਂ ਛਾਯਾ ਜਲ ਹੋਵੇ ਸਮੀਪ ਤਹਾਂ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਸਨਾ ਅਰ ਕਿਸੀ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰ ਨੇਮ ਨਹੀ ਥਾ ਕੇ ਅਮਕੀ

ਕੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕੇ ਅਮਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਅਥਵਾ ਨਗਰ ਪਤਨ ਕੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਿਰਵਾਸੀ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰਤੇ ਭਏ ਜਹਾਂ ਕੋਈ ਭੋਜਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕਹੇ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਕਿਸੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੇਨਾ ਜੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਰ ਕੋਈ ਪੂਛੇ ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਗਾਰੀ ਨਿਕਾਸਨੇ ਲਗ ਜਾਵੈ ਫਿਰ ਭੀ ਜੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੀਛਾ ਕਰੇ ਤਬ ਇਟਾ ਪਥਰ ਮਾਰਣੇ ਲਗ ਜਾਣਾ ਫਿਰ ਭੀ ਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾ ਰਖੇ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣਾ ਕਬੀ ਆਠਵੇ ਦਿਨ ਕਬੀ ਨਾਵੇ ਦਿਨ ਸਤਵੇ ਦਿਨ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅੰਨ ਕਾ ਸੰਯੋਗ ਬਣੇ ਤਬ ਅੰਨ ਖਾਣਾ ਨਹੀ ਤੋ ਨਿਰਾਹਾਰ ਹੀ ਰਹਣਾ ਜੇ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਹੋਵੈ ਤਬ ਪਉਨ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਲੈ ਜਬ ਸੀਤ ਕਾਲ ਹੋਵੇ ਤਬ ਪੌਨ ਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਓਰ ਚਲਦੀਏ ਏਕ ਕੋਸ ਭਰ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਚਲਤੇਥੇ ਕਿਸੀ ਭੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਆਗੇ ਨਜਾਵੈ ਔਰ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਭੀ ਨ ਕਰੈ ਨ ਕਿਸੀਕੋ ਭਿਖਯਾਰਥ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਜਾਣੇ ਦੇਵੈ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਕੋਸ ਅਰਧ ਕੋਸ ਭਰ ਜਹਾਂ ਜਲਛਾਯਾ ਹੋਵੇ ਤਹਾ ਠਹਰ ਜਾਵੈ ਜਬ ਕੋਈ ਅੰਨ ਦੇਵੈ ਤਬਖਾਵੈ ਸਨੇ ਸਨੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਤੇ ਹੁਏ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਖ਼ੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਨੇ ਲਗੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਅਬ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਹਮਾਰੇ ਆਪਕੇ ਸਭਨਾ ਕੇ ਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਰੇ ਹੂਏਹੈ ਔਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਭਗ-ਵੇ ਵਸਤ੍ਰ ਵਾਲੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਨਰਾਜ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮਤ ਸਾਹਿਬ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸਹਤ ਆਪਕਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰੈ ਤਾਂਤੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋਜਾਣਾ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਚਲੋ ਈਹਾਂ ਸੇ ਹੀ ਲੋਟ ਚਲੇ ਸਿਖਕੇ ਐਸੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਡੀ ਕੋਮਲ ਬਾਣੀ ਸੇ ਸਿਖ ਕਾ ਸੰਤੋਖ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਈਸ੍ਵਰ ਮੂਰਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਉਨਕੀ ਬਸਤ੍ਰੋਂ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਉਨ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ ਵੋ ਸਰ[illegible] ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਚਲੋ ਤੁਮ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਹੈਂਗੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਨੇ ਸਨੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਪਹੁਚ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਪਾਂਚੋ ਸੰਤ ਜਾਤੇ ਭਏ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਦਰਸਨ ਜੈਸੇ ਤਾਰਨ ਮੈ ਚੰਦਰਮਾਂ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਦਾਹੜੀ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਸੀਸ ਪਰ ਦਸਤਾਰ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਔ ਸਾਰੇ ਬਸਤ੍ਰ ਹੈ ਦੂਧ ਕੀ ਫੇਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਰਤਨ ਜਟਿਤ ਸ੍ਵਰਣ ਕੇ ਮੰਚ ਪਰ ਸਿਹਜਾ ਬਿਛੀ ਹੂਈ ਹੈ ਤਿਸ ਪਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਸਾਰੇ ਦਿਵਾਨ ਕੇ ਭੀ ਵਸਤ੍ਰ ਸ੍ਵੇਤ ਹੈ ਸ੍ਵੇਤ ਹੀ ਜਿਨ ਕੀ ਕੀਰਤੀ

ਸਾਤੋ ਸਮੁਦਰੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਛਾਇ ਰਹੀ ਹੈ ਤਬ ਇਨ ਕੇ ਸਾਰੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭਗਵੇ ਦੇਖ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹਾਥ ਊਪਰ ਹਾਥ ਮਾਰਕੇ ॥

ਸਃ ਭਾਗ ਹੋਆ ਗੁਰੁ ਸੰਤ ਮਿਲਾਇਆ । ਪ੍ਰਭ ਅਬਿਨਾਸੀ ਘਰ ਮੈ ਪਾਇਆ। ਸੇਵ ਕਰੀ ਪਲ ਚਸਾ ਨ ਵਿਛੜਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ। ਹਉ ਘੋਲੀ ਜੀਉ ਘੋਲ ਘੁਮਾਈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥

ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਉ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਡੇਰਾ ਦਮਦਮੇ ਮੈ ਕਰਾਇ ਦੇਵਹੁ ਸੰਤਾ ਕੀ ਅਛੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਡੇਰਾ ਦਮਦਮੇ ਮੈ ਕਰਾਇ ਦੀਆ ਜਬ ਡੇਰਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਦਮਦਮੇ ਮੈ ਹੂਆ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਣੀ ਪਾਇ ਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਜਬ ਪਾਚੋਂ ਮੂਰਤਾਂ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਸਰਬ ਸੰਤੋ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਸੰਤੋ ਤੁਸੀ ਤੋ ਕਹਤੇ ਥੇ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ਰ ਦੇਖਕੇ ਨਾਰਾਜ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਹਮਨੇ ਕਹਯਾ ਥਾ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਬਸਤ੍ਰੋਂ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਊਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਭਿੰਨ ੨ ਸੰਸਾਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਮਾਰਗ ਕੀ ਸਾਰੀ ਬਾਤ ਦੇਖੋ ਤੁਮ ਕੋ ਜਤਾਇ ਦਈ ਹੈ ਯੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਖਯਾਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਦੇਖੋ ਸਿੰਘੋਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੈਸੇ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਮੂਹ ਮੈ ਇੰਦ੍ਰ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਯਾਦਵੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੋਵੈ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ਰ ਕਾ ਕਿਤਨਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਐਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਹੈ॥

ਦੋਃ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿ[illegible] ਜੁ ਕਹਯੋ ਆਜ ਹਮ ਧਨਯ।
ਸੰਤਨ ਕੋ ਘਰ ਆਵਨੋ ਜੁ ਹੋਵ[illegible] ਪ੍ਰਸੰਨ ॥ ੧ ॥

ਚੌਃ— ਬਡੇ ਭਾਗ ਜੋ ਸੰਤ ਹਮਾਰੇ । ਆਏ ਹਮ ਪਰ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ॥
ਸੁੰਦਰ ਬਾਨੀ ਸੇ ਇਮ ਭਾਖੀ। ਮਾਰਗ ਕੀ ਗਤਿ ਇਨ ਸਭ ਲਾਖੀ॥ ੨ ॥

ਐਸਾ ਵਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਹਮ ਪਾਂਚੋ ਊਪਰ ਕਰੁਣਾ ਰਸੀਲੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਭਰਕੇ ਸੁਭ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅੰਤਰ ਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਖਯਾਤ ਵਿਸਨੂ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਊਪਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਗਿਲਾਨੀ ਕਲਪਨਾ ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹਯੇ ਐਸੇ ਹੀ ਸਾਥ ਕੇ ਸੰਤੋ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਪਾਇਕੇ ੨ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮਹਤ੍ਵ ਕੀਆਂ ਕਥਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭੀ ਦਿਨ ਮੈ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਸੁਨਾਇ ਬੋ ਕਰੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਬੋ ਕਰੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਰਣ ਤਤ ਵੇਤਯੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪਾਇਕੇ ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਵਸ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਦੋਨੋ ਸਮੈ ਮੇ ਪਰਾਤਹਕਾਲ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਦੀਵਾਨ ਮੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਜਾਯਾ ਕਰੈ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਵਚਨ ਸਰਵਣ ਕਰਬੋ ਕਰੈ ਤਥਾ ਆਪ ਭੀ ਕਬੀ ਯੋਗੀ ਜਨੋ ਕੀ ਕਥਾ ਯੋਗ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਕੀ ਸੁਨਾਬੋ ਕਰੈ ॥

ਸੋ:—ਬਾਸਰ ਕਿਤਕ ਬਿਤਾਇ ਸੰਤਨ ਸਹਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ।
ਯੋਗ ਰੀਤਿ ਸਮਝਾਇ ਸਿਖਨ ਕਰੈ ਨਿਹਾਲ ਅਬ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਕੰਧ ੧੪ ਅਧ੍ਯਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੫ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤਸਤ

ਸੋ:—ਜਯਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਸਨਕ ਸਨਾਤਨ ਸਿਧ ਪੁਨ।
ਬ੍ਰਹਮਾ ਲਹੈ ਨ ਭੇਵ ਬੇਦ ਸਹਤ ਤਹ ਪਦ ਨਮੋ॥ ੧॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ੧ ਸੰਤ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ੨ ਸੰਤ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ੩ ਬਹੁਰੰਗਾ ਜੀ ੪ ਪਰਮ ਸਰਧਾ ਸਹਤ ਯੇ ਚਾਰੋ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਏਕ ਦਿਨ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਔ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਗਯਾਨਰਥ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਆਗੇ ਕਰਕੇ॥ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਵੇਦਵੇਤਯੋਂ ਮੈ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਾਣੀਉਂ ਕੇ ਕਰਮ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਮਸੀ ਇਨ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਤਿਨਹੁ ਕਰਮੋ ਕਾ ਆਪ ਨਿਰਨਯ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਯੇ ਐਸੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ॥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਿਖਾ ਨੇ ਏਕ ਦਿਨ ਹਜੂਰ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹ ਆਗੇ ਭੀ ਕੀਆ ਥਾ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਕੁਛ ਅਪਨੇ ਪਯਾਰਯਾ ਸਿੰਘਾ ਕੋ ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਦ੍ਵਾਰਾ ਉਤਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਥੇ ਸੋਈ ਉਤ੍ਰ ਅਬ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨਹੁ ਕਰਮਹੁ ਕੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਨਰਕ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸੋ ਸੁਨੋ ਜੀਵਹੁ ਕੇ ਸੰਚਿਤ ੧ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੰਗ ਵਾਰੇ ਬਾਣਏਕ ਤਰਕਸ ਮੈ ਭਰੇ ਰਹਤੇਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪੀ ਤਰਕਸ ਮੈ ਰਾਜਸੀ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਕਰਮ ਰੂਪੀਬਾਣ ਭਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਪੰਚ ਮਹਾ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਅੰਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅੰਤਹਕਰਣਹੈ ਸੋਅੰਤਹ-ਕਰਣ ਅਗਯਾਨ ਕੀ ਅੰਸ ਸਹਤ ਜਬ ਚੇਤਨ ਕੀ ਛਾਯਾ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦਰਪਣ ਮੁਖ ਕੀ ਛਾਯਾ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਗਯਾਨ ਕੀ ਸਾਤ੍ਵਕੀ ਅੰਸ ਸੰ ਯੁਕਤ ਜਬ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ

ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮਹੁ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਔ ਸਤਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮਹੁ ਕੋ ਧਾਰਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੜ ਮਹਾ ਭੂਤੋਂ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਭੀ ਜੜ ਪਦਾ-ਰਥ ਹੈ ਜਬ ਚੇਤਨ ਕੀ ਸਤਾ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਤਹਕਰਣ ੧ ਅਗ੍ਯਾਨ ੨ ਚੇਤਨ ਜਬ ਤੀਨਹੁ ਏਕਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮਹੁ ਕਾ ਧਾਰਣ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਇਨ ਤੀਨੋ ਮੈ ਜਬ ਏਕ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮ ਕੇ ਧਾਰਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਨਨੁ ਕੇਵਲ ਅੰਤਹ-ਕਰਣ ਹੀ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮ ਕੇ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਪੁਨਃ ਚੇਤਨ ਔ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਕਿਮ ਅਰਥ ਸੰਮ ਮਿਲਾਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਿਖ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਪੂਰਬਿਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਿਟੀ ਜਲ ਆਕਾਸ ਜਬ ਤੀਨੋ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਤਬ ਧਾਨਾਦਿਕ ਬੀਜਨ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੀਨੋ ਮੈ ਜਬ ਜਲ ਅਥਵਾ ਆਕਾਸ ਅਥਵਾ ਮਿਟੀ ਨ ਮਿਲੇ ਏਕ ਅਥਵਾ ਦੋ ਧਾਨਾਦਿਕ ਬੀਜੋਂ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕੋ ਸਾਮਪਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ਜਬ ਤੀਨੋ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਸੇ ਘਟਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਧਾਨਾਦਿਕ ਬੀਜੋਂ ਕੋ ਧਾਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਦਾਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਏਕ ੨ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਬੀਜ ਕੋ ਧਾਰਣ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਰੂਪ ਮਿਟੀਹੈ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਜਲ ਹੈ ਅਗ੍ਯਾਨ ਔ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਮਿਲਕੇ ਏਕ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪ ਮਿਟੀ ਕਾ ਗੋਲਾ ਹੂਆ ੨ ਜੈਸੇ ਕੁਲਾਲ ਮਿਟੀ ਕੇ ਗੋਲੇ ਕਾ ਘਟ ਬਨਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਅਵਕਾਸ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਜਲ ਬੀਜ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪ ਮਿਟੀ ਕਾ ਗੋਲਾ ਜਬ ਚੇਤਨ ਅਵਕਾਸ ਨਾਮ ਆਕਾਸ ਸਹਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਕਰਮ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਰੂਪੀ ਬੀਜ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਜਲ ਮਿਤ੍ਕਾ ਆਕਾਸ ਆਪਸ ਮੈ ਤੀਨੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਜਲ ਆਨਯ ਨਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਔ ਅੰਨ ਬੀਜਾਦਿਕ ਧਾਰਣ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਤੀਨੋ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਜਲ ਆਨਯਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਬ ਅਗ੍ਯਾਨ ਅੰਤਹਕਰਣ ਔ ਚੇਤਨ ਤੀਨੋ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਕਰਮ ਵਾਸਨਾ ਆਦਿਕ ਬੀਜੋਂ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਅਗ੍ਯਾਨ ਅੰਤਹਕਰਣ ਚੇਤਨ ਆਕਾਸ ਤੀਨੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਕਰਮ ਆਦਿ ਬੀਜਹੁ ਕੋ ਧਾਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਤੀਨੋ ੨ ਕਾ ਸੰਜੋਗ ਜਬ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤੀਨੋ ਸਰਬ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਸਾਧਕ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਨਯਥਾ ਬਾਧਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪੂਰਬ ਕਹਯਾ ਜੋ ਅੰਤਹਕਰਣ

ਰੂਪੀ ਤਰਕਸ ਮੈਂ ਤ੍ਰਿਵਿਧ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਬਾਣ ਭਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸੁਨਹੁ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਤਰਕਸ ਮੈ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਾਣ ਭਰੇ ਹੋਵੈਂ ਪੁਨਃ ਤਰਕਸ ਮੈ ਜੋ ਬਾਣ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਧਨੁਖ ਕੀ ਪਨਚ ਮੈ ਧਰਕੇ ਧਨੁਖ ਕੋ ਖੈਂਚ ਕੇ ਬੇਗ ਸੇ ਚਲਾਇ ਦੀਏ ਹੈ ਵੇ ਬਾਣ ਤੋ ਅਪਨਾ ਬੇਗ ਜਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੋਗਾ ਤਹਾਂ ਹੀ ਜਾਇਕੇ ਗਿਰੈ ਗੇ ਬੀਚ ਮੈ ਉਰੇ ਨਹੀ ਗਿਰੈ ਗੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪੀ ਤਰਕਸ ਮੈ ਸੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਬਾਣ ਚਲ ਗਏ ਹੈ ਸੋ ਤੌ ਦੁਖ ਸੁਖ ਰੂਪ ਭੋਗ ਦੇਕੇ ਹੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋਵੈ ਗੇ ਅਨਜਥਾ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜੋ ਬਾਕੀ ਬਾਣ ਤਰਕਸ ਮੈ ਬਚੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਸੰਚਿਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੇਸ ਕਰਮ ਸੋਭੀ ਸੰਚਿਤ ਕਰ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈ ਜੋ ਧਨੁਖ ਕੀ ਜੇਹ ਮੈ ਬਾਣ ਰਖੇ ਗਏ ਹੈ ਅਬੀ ਚਲਾਏ ਨਹੀ ਹੈ ਉਨ ਕਰਮਨ ਕੋ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨਹੁ ਕਰਮਹੁ ਨੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆ ਹੈ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਹੈ ਜੋ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋ ਕੇ ਕਰਮ ਏਕਠੇ ਕੀਏ ਹੂਏ ਹੈ ਉਨ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਚਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ਜੋ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਅਭਿਮਾਨ ਸਹਤ ਕਰਮ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕਰਮੋਂ ਕੋ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮਾਨ ਹੈ ਤਿਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਜੋ ਕ੍ਰਿਯ-ਮਾਣ ਕਰਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੀ ਤੀਨ ਸੰਗਜ੍ਯਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਯ ਮਾਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੀ ਦੂਸਰੀ ਅਵਸਥਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਵੋਹੀ ਕਰਮ ਸੰਚਿਤ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਜਬ ਕ੍ਰਿਯਮਾਣ ਕਰਮ ਕੀ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਅਵਸਥ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਵੋਹੀ ਕਰਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਕਾਲ ਜੋ ਕਲ ਕੋ ਅਗਾਮੀ ਦਿਨ ਆਵੇਗਾ ਉਸ ਕਾਲ ਕਾ ਨਾਮ ਭਵਿਖਤ ਹੈ ਭਾਵੀ ਕਾਲ ਭੀ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜਬ ਅਗਾਮੀ ਦਿਨ ਕਲ ਕੋ ਹਮਾਰੇ ਤੁਮਾਰੇ ਵਰਤਨੇ ਮੈ ਆਵੈ ਗਾ ਤਬ ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਕਾ ਨਾਮ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਹੋਗਾ ਜਬ ਕਲ ਕਾ ਅਗਾਮੀ ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਵੇ ਗਾ ਤਬ ਪਰਸੋਂ ਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਤਿਸ ਕਾਲ ਕਾ ਨਾਮ ਭੂਤ ਕਾਲ ਹੋਗਾ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਸੂਰਯ ਕੀ ਗਵਨ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕਰਕੇ ਭੂਤ ਭਵਿਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਨਾਮੋ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਕਰਮ ਭੀ ਕ੍ਰਿਯਮਾਣ ਸੰਚਿਤ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਨਾਮੋ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਆਗੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮੋ ਕੇ ਮਧਯਮੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਨਾਮ ਕਰਮ ਕਾ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਫਲ ਹੈ ਜਾਤ ੧ ਆਯੁਰਬਲ ੨ ਭੋਗ ਰੂਪ ੩ ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ ਚਰਾਚਰ ਆਦਿਕ ਜੋ ਉਤਮ ਮਧਯਮ ਅਧਮ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਹੈਂ ਔ ਸਰਬ ਦੇਹੋ ਮੈ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸ ਫਲ ਕਾ ਨਾਮ ਜਾਤ ਹੈ ੧ ਔ ਨਿਮੇਖ

ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਏਕ ਬਰਸ ਦੋ ਬਰਸ ਪਚਾਸ ਬਰਸ ਸੌ ਬਰਸ ਦੋ ਪ੍ਰਾਰਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਜੀਵਨਾ ਇਸਥਿਰ ਰਹਨਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਯੁਰ ਰੂਪ ਫਲ ਹੈ ੨ ਔ ਜੋ ਸੁਖ ਅਥਵਾ ਦੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਥੋਰਾ ਅਥਵਾ ਬਹੁਤਾ ਚਤੁਰਦਸ ਲੋਕ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰੀਰੋ ਮੈ ਹੋਵਨਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਭੋਗ ਰੂਪ ਫਲ ਹੈ ਯੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਫਲ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਬਾਕੀ ਸੇਸ ਜੋ ਸੰਚਿਤ ਔ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਰੂਪ ਕਰਮ ਹੈ ਸੋ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਦਘਦ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਤਰਕਸ ਮੈ ਜੋ ਇਸਥਿਤ ਬਾਣ ਸੋ ਤਿਨ ਕੋ ਪੁਰਖ ਅਗਨੀ ਮੇ ਜਲਾਇ ਦੇਵੇ ਔਰ ਜੋ ਬਾਣ ਚਲਾਵਨੇ ਲੀਏ ਧਨੁਖ ਪਨਚ ਮੇ ਰਖਾਹੈ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਧਨੁਖ ਕੀ ਜੇਹਮੇ ਸੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਅਗਨੀ ਮੈ ਜਲਾਇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਜਲੇ ਹੂਏ ਅਗਨੀ ਸੇ ਬਾਣ ਤੋ ਨ ਅਬ ਚਲ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਾ ਲਖ ਕੋ ਬੇਧ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਬਾਣ ਚਲ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੋ ਕੋਈ ਹਟਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੋਗ ਰੂਪ ਫਲ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਹਟਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਅਗਯ ਔ ਤਗਯ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਮ ਹੀ ਫਲ ਦੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਯਪੀ ਬਾਣ ਤੋ ਜਲ ਗਏ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਤਰਕਸ ਤੋ ਬਨਾ ਹੈ ਵੋ ਤੋ ਨਹੀ ਜਲਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈ ਪੁਨਹ ਕਰਤਾ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਬਾਨ ਭਰ ਜਾਹਿੰਗੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯਦਯਪੀ ਸੰਚਿਤ ਔ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਗਯਾਨਵਾਨ ਕੇ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਲ ਗਏ ਹੈਂ ਤਥਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪ ਕਰਮ ਭੋਗ ਫਲ ਦੇਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਗ੍ਰਹ ਰੂਪ ਅੰਤਹਕਰਣ ਤੋ ਅਬੀ ਬਨਾ ਹੈ ਵੋ ਤੋ ਨਹੀ ਜਲਯੋ ਹੈ ਪੁਨਹ ਇਸ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪ ਤਰਕਸ ਮੇਂ ਕਰਮ ਰੂਪ ਬਾਣ ਭਰ ਜਾਵੇਂਗੇ ਕਰਮੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਸਕਤੀ ਸੇ ਪੁਨਹ ਗਯਾਨਵਾਨ ਕੋ ਭੀ ਜਨਮ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਪੁਨਹ ਯਾਵਤ ਸਾਧਨ ਜਿਗਯਾਸੂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਮੁਕਤੀ ਵਾਸਤੇ ਕੀਏ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਧੂਰਿ ਮੈ ਮਿਲ ਜਾਹਿੰਗੇ ਔ ਅਨਿਰ ਮੋਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀ ਵੇਦਾਂਤ ਮਤ ਮੈ ਆਇ ਜਾਵੇਗਾ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ—ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਸਤਯ ਕਹਤਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਵਖਯਮਾਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਕੋ ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਯੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਕੇ ਅਨੇਕ ਮੰਦਰ ਭਰੇ ਹੂਏ ਹੋਵੈਂ ਵੋ ਸਰਬ ਅੰਨ ਬੋਵਨੇ ਨਿਮਿਤ ਰਖਾ ਹੋਵੇ ਜਬ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਵਿਰਕਤ ਹੂਆ ਤਬ ਅਗਨੀ ਲਗਾਇ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਅੰਨ ਕੇ ਸਮਗ੍ਰ ਕੋਠੇ ਜਲਾਇ ਦੀਏ ਤਬ ਤਿਸ ਜਲੇ ਹੂਏ ਅੰਨ ਕੇ ਕੋਠੇ ਮੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਜਲਾ ਹੂਆ ਅੰਨ ਬੀਜੇ ਤਬ ਤਿਸ ਅੰਨ ਕਾ ਏਕ ਦਾਨਾ ਭੀ ਨਹੀ ਉਗਵਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ ਦਾਰਸ਼ਟਾਂਤ ਭੀ ਤੈਸੇ ਹੀ

ਜਾਨਹੁ ਗਯਾਨਵਾਨ ਪੁਰਖ ਨੇ ਸੰਚਿਤ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਅਨਾਜ ਅਸਥਾਨੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪੀ ਕੋਠਾ ਫੂਕ ਦੀਆ ਹੈ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨ ਸੇ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਸਪਰਸ਼ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਗਯਾਨਵਾਨ ਮਹਾਤਮਾ ਸਹਜੇ ਹੀ ਮੁਕਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਜਬ ਮੰਦਰ ਹੀ ਬੀਜ ਸਹਤ ਜਰ ਗਯਾ ਤਬ ਔਰ ਬੀਜ ਅਬ ਪੁਨਃ ਕਿਸ ਮੇ ਭਰਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕੈਸੇ ਅੰਕੁਰ ਜਲੇ ਹੂਏ ਅਨਾਜ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਗਾ ਤਥਾ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕ੍ਯ॥ ਭਤੀ ਤੋਇ ਨ ਪਲਰੈ ਜੇ ਜਲ ਟੁਬੀ ਦੇਇ॥ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਕੇ ਜੌਨ ਸੇ ਬੀਜ ਅਥਵਾ ਖੇਤੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਰ ਗਈ ਹੈ ਪੀਛੇ ਤਿਸ ਖੇਤੀ ਕੋ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਜਲ ਸਿੰਚਨ ਕਰੀਯੇ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨੀ ਹੀ ਪਾਨੀ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਖੇਤੀ ਵੋ ਪਾਨੀ ਮੈ ਡੂਬ ਭੀ ਜਾਵੈ ਤਬ ਭੀ ਨਪਲਰੈ ਨਵੀਨ ਹਰੇ ਹਰੇ ਪਤ੍ਰ ਤਿਸ ਖੇਤੀ ਕੇ ਨਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੌਨ ਸੇ ਸੰਚਿਤ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਦਘਦ ਹੋਚੁਕੇ ਹੈਂ ਵੇ ਕਰਮ ਅਬ ਜਨਮ ਰੂਪੀ ਪਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਜਰ ਕਰ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਜਗਤ ਤਬ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅੰਤਹਕਰਨ ਕਾ ਕਯਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ

ਉਤ੍ਰ--ਹੇ ਸਿਖ ਅੰਤਕਰਣ ਕਾ ਰੂਪ ਸੁਣਹੁ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਦੇਹ ਆਦਿਕ ਅਨਾਤਮਾ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਅਨਾਤਮ ਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਸਤ ਰੂਪ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਸਤ ਬੁਧੀ ਹੋਰਹੀ ਹੈ ਸਤ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਆਯਮਯਕ ਦਰਸਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਸਤ ਰੂਪ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਏਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕਾ ਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਪਾਂਚੋਂ ਭੂਤੋਂ ਕੀ ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ੨ ਅੰਸ ਹੈ ਤਿਸ ੫ ਭੂਤੋਂ ਕੀ ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਅੰਸ ਰੂਪ ਸਮੁਦਾਯ ਕਾ ਨਾਮ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੈ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸੰਕਲਪਾਦੀ ਅੰਤਰ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕਾ ਜੋ ਸਾਧਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਜੈਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਨ ਆਦਿਕ ਬਾਹਰ ਕੇ ਰੂਪ ਸਬਦ ਆਦਿਕ ਕਾ ਕਰਨ ਨਾਮ ਸਾਧਨ ਹੈ ਏਹ ਅੰਤਹਕਰਨ ਭੀ ਅੰਤਰ ਕੇ ਗਯਾਨਕਾ ਸਾਧਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਾਮ ਸੇ ਬੋਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਕੋ ਮਨ ਬੁਧ ਚਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਗਯਾਨ ਸਹਤ ਜਰ ਗਯਾ ਤਬ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਆਤਮ ਰੂਪ ਪਦਾਰਥ ਭਾਸ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜਬ ਚਿਤ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹੂਆ ਤਬ ਸੰਚਿਤ ਕਰਮੋਂ ਸਹਤ ਮਨ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੰਦਰ ਸਹਤ ਅਨਾਜ ਜਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਤੇ ਪੁਨਃ ਅੰਕੁਰ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈਂ ਤਥਾ ਜੋ ਕ੍ਰਿਯਮਾਣ ਕਰਮ ਹੈਂ ਸੋ ਤੋ ਗਯਾਨਵਾਨ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਦਗਦ ਬੀਜ ਵਤ

ਉਤਪਤ ਹੀ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਸਹਤ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਹੈਂ ਸੋਈ ਪ੍ਰਣਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪ ਕਾਲਾਂਤਰ ਮੈ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਦੇਹ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਕਰਮ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਕਰਮ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਉਤਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਹੈਂ ਤਿਨ ਸੇ ਪੁਨਃ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਸੇ ਪੁਨ: ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਭੋਜਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਔ ਪੁਸ਼੍ਟੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਸ਼ਟ ਹੂਆ ੨ ਪੁਰਖ ਪੁਨਃ ਭੋਜਨ ਬਨਾਨੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਰਮ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਯੁਕਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋਈ ਕਰਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਔਰ ਦੇਹ ਕੋ ਆਰੰਭ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਰਮ ਦਹ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਕਰਮ ਪੁਨਃ ਨਹੀਂ ਉਪਜਤਾ ਹੈ ਗਯਾਨੀ ਕੇ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ ਨਹੀ । ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਗਯਾਨਵਾਨ ਕੋ ਬੰਧਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਫਾਸੀ ਸਭ ਕੇ ਗਰੇ ਮੈ ਪਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਦੇਹ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਕਾਟਯਾ ਹੈ ਉਸੀ ਨੇ ਹੀ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਫਾਸੀ ਭੀ ਕਾਟੀ ਹੈ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕੇ ਤਯਾਗੇ ਬਿਨਾ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਅਨੇਕ ਕਲੇਸ਼ੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ਸਪ੍ਤਮ ਸਲੋਕ ਰੂਪ ਹੈ ॥

੬ ਸਲੋਕ ਮਃ ੧—ਹਉ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹਉ ਵਿਚ ਗਿਆ। ਹਉ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆ ਹਉਵਿਚ ਮੁਇਆ। ਹਉਵਿਚ ਦਿਤਾ ਹਉਵਿਚ ਲਇਆ । ਹਉਵਿਚ ਖਟਿਆ ਹਉ ਵਿਚ ਗਇਆ ਹਉਵਿਚ ਸਚਿਆਰ ਕੂੜਿਆਰ ਹਉਵਿਚ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਵੀਚਾਰ । ਹਉ ਵਿਚ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਅਵਤਾਰ। ਹਉਵਿਚ ਹਸੈ ਹਉਵਿਚ ਰੋਵੈ। ਹਉਵਿਚ ਭਰੀਐ ਹਉਵਿਚ ਧੋਵੈ ਹਉਵਿਚ ਜਾਤੀ ਜਿਨਸੀ ਖੋਵੈ। ਹਉਵਿਚ ਮੂਰਖ ਹਉਵਿਚ ਸਿਆਣਾ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਾ। ਹਉਵਿਚ ਮਾਇਆ ਹਉਵਿਚ ਛਾਇਆ । ਹਉਮੈ ਕਰਿਕਰਿ ਜੰਤ ਉਪਾਇਆ। ਹਉਮੈ ਬੂਝੈ ਤਾਂ ਦਰ ਸੂਝੈ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣਾ ਕਥਿ ਕਥਿ ਲੂਝੈ। ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੀ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖ ਜੇਹਾ ਵੇਖੈ ਤੇਹਾ ਵੇਖ ॥ ੧ ॥

ਟੀਃ— ਹੇ ਸਿਖ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜੀਵ ਕਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਮੈ ਗਵਨਾਗਵਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਵਨ ਜਾਵਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਜਨਮਮਰਣ ਭੀ ਜੀਵ ਕਾ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਦਾਨ ਦੇਨਾ ਲੇਨਾ ਭੀ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਪਰਿ-ਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਮੈ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦ੍ਰਬਯ ਕਾ ਖਟਣਾ ਮਦਪਾਨ ਬੇਸਯਾ ਗਮਨ ਜੂਆ ਖੇਲਨ ਆਦੀ ਨਿਮਿਤ ਕਰਕੇ ਜੋ ਦ੍ਰਬਯ ਕਾ ਗਵਾਇ ਡਾਰਨਾ ਸੋਭੀ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂ ਸਚਿਆਰ ਸਚਾ ਸਤ ਵਕਤਾ ਸਚਾ ਕੂੜਾ ਨਾਮ ਮਿਥਯਾ

ਵਾਦੀ ਕੂੜਿਆਰ ਨਾਮ ਝੂਠਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਭੀ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਧਰਮਰਾਜ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਜੀਵਕੇ ਜੋ ਪਾਪੋ ਪੁਨੋ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਭੀ ਜੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਪਾਪ ਪੁੰਨਯ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕਰਮੋ ਕਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਨਾਮ ਨਿਰਣਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹੂਏ ਹੈ ਉਨ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਸੁਖ ਦੁਖ ਰੂਪ ਭੋਗ ਨਰਕ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਸਾਖਯਾਤ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਹ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਹਸਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਰਕ ਦੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਕੇ ਰੋਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਪਰੀਛਿਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਹੀ ਰੋਵਤਾ ਹੈ ਪਾਪ ਪੁਨਯ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਭਰੀਐ ਨਾਮ ਲੇਪ ਭੀ ਜੀਵ ਕੋ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕੋ ਗੰਗਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਜਲਸੇ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਧੋਵਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਨਿਸਪਾਪ ਹੋਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਗਯਾਨ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਾਤੀ ਜਨਮ ਜਿਨਸ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਭੋਗ ਹਉਮੈ ਨਾਮ ਈਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾਹਮਣੀ ਮੈਹੂੰ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਕ ਸਰਬਾਤਮਿਕ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਔ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕੋ ਅਵਿਦਯਾ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਜਾਨ ਕੇ ਖੋਵੈ ਨਾਮ ਖੋਇ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਮੈ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂ ਮੈ ਜਨਮ ਕਰਮ ਕਾ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਅਭਾਵ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਅਹੰ ਐਸੇ ਸਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਫੁਰਣਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਾਯਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔ ਤਿਸੀ ਮਾਯਾ ਨੇ ਸੁਧ ਮਲਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਧ ਮਾਯਾ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਯੁਕਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਮਲਿਨ ਮਾਯਾ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਯੁਕਤ ਜੀਵ ਹੋਤਾ ਭਯਾ

ਹਉਮੈ ਕਰਕਰ ਜੰਤੁ—ਇਸ ਤੁਕ ਕਾ ਅਰਥ ਭੀ ਹੋਗਯਾ ਇਸ ਸੇ ਐਸਾ ਜਾਨ ਪਰਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਵਾਦ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਹੈ ੧ ਮੂਰਖ ਅਗਯਾਨੀ ਸਿਆਨਾ ਗਯਾਨਵਾਨ ਭੀ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਮੈ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਗਯਾਨੀ ਮੁਕਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਅਗਯਾਨੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਸੇ ਕੈਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੀਤਾ ਹੈ ਇਨ ਦੋ ਚਰਣੋ ਕਾ ਅਰਥ ਪਹਲੇ ਕਰ ਲੇਨਾ ਜੇ ਪਰਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਬੂਝੈ ਨਾਮ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਵੈ ਤਬ ਤਤ ਗਯਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪਰੈ ਜੇ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਬਿਨਾ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਸੇ ਕਥਨੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸੁਣਾਇ ਕੇ ਲੂਝੈ ਨਾਮ ਅਧ ਜਲਯਾ ਜੈਸਾ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਰੁਝ ਜਾਤਾ ਹੈ ਰੁਕ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਬਯਰਥ ਹੀ ਬਾਦ ਬਿਬਾਦ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੁਕਮੀ ਨਾਮ ਹੁਕਮ ਵਾਲਾ

ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਸੋ ਜੈਸਾ ਜਿਸ ਕੇ ਮਾਥੇ ਊਪਰ ਲੇਖ ਲਿਖ ਦੇਤਾ ਹੈ ਵੋ ਜੀਵ ਉਸ ਲਿਖਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਚੇਸਟਾ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਜੇਹਾਇਤੀ ॥ ਅਥਵਾ ਹੁਕਮੀ ਨਾਮ ਹੁਕਮ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੈ ਹੁਕਮੀ ਨਾਮ ਹੁਕਮ ਵਾਲੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨੇ ਕ੍ਯਾ ਹੁਕਮ ਲਿਖ੍ਯਾ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਇਸ ਜਗਤ ਕੋ ਸੁਧ ਭਾਵਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖੇਗਾ ਤਾਂ ਤੁਝ ਕੋ ਸਮਸਤ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਸੈਂਧਵ ਖਿਲਕੀ ਨ੍ਯਾਈ ਜੇ ਭਾਵਨਾ ਭਿੰਨ ੨ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖੇ ਗਾ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਭਿੰਨ ੨ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਹੀ ਰੂਪ ਕਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਗਾ ਜੈਸੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਕਰੈ ਤੈਸਾ ਕੋਈ ਹੋਇ ॥ ਆਪੇ ਆਪ ਆਪ ਪ੍ਰਭ ਸੋਇ ॥ ਇਨ ਵਚਨੋਂ ਕੋ ਭੀ ਏਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਯਥਾ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ: ਜੈਸੇ ਕੰਚਨ ਕੇ ਕਟਕਾਦੀ ਭੁਖਣੋ ਕੋ ਜੋ ਕੰਚਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਵਾਸਤਵ ਕੰਚਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਭਿੰਨ ੨ ਭੂਖਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੂਖਨ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਰੂਪ ਕੰਚਨ ਕਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ [illegible]ਜਤ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖਨੇ ਸੇ ਜਗਤ ਹੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਗ੍ਯਾਨੀ ਪ੍ਰਥਮ ਤਨ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕੀ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਜੋ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕਰਮ ਤਿਸ ਕੋ ਬੰਧਨ ਕਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕ੍ਰਿਆ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋਈ ਕ੍ਰਿਆ ਇਸ ਕਰਤਾ ਕੋ ਬੰਧਨ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸੋ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਧਾਰਣ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਕੋ ਕ੍ਰਿਯਾ ਬੰਧਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਅਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪੂਰਣ ਅਨਰਥੋ ਕੇ ਦੇਨੇ ਵਾਰੋ ਯੇ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ ਤਨ ਹੰਤਾ ਮੈ ਹੀ ਸੰਪੂਰਣ ਉਤਪਾਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤਨ ਹੰਤਾ ਕਰਕੇ ਨਰਕਾਦੀ ਅਨੇਕ ਸੰਕਟੋ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ੨ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਸੰਖ ਜਨਮੋ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਅਪਰਮਾਣ ਸੰਕਟੋਂ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੂਆ ਜਨਮਤਾ ਮਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਏਹੀ ਤਨ ਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਬਿਕਾਰੋਂ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਯੇ ਹੀ ਤਨ ਹੰਤਾ ਅਬਿਬੇਕ ਅਵਿਚਾਰ ਕੋ ਭੀ ਉਤਪਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤਨੁ ਅਭਿਮਾਨ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਕਰਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ਸਰਬ ਕੇ ਗਰੇ ਮੈ ਪਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾਂ ਨੇ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਹਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਉਨ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਨੇ ਹੀ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਕਰਮ ਰੂਪ ਫਾਸੀ ਕੋ ਕਾਟ੍ਯੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ

ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਕਾਰ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਦਰਸਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਉਪਰ ਹਉਵਿਚ ਆਯਾ ਇਤਯਾਦੀ ਵਚਨੋ ਮੇ ਅਰਥ ਸਹਤ ਵਰਨਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਜਿਸਕੇ ਉਪਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਅਤਯੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਭੀ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖੋਤਮ ਇਸ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਤਿਸ ਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦੀ ਕਲੇਸੋ ਸੇ ਛੁਡਾਇ ਦੇਤ ਹੈ ।।

ਦੋਃ– ਤਨ ਹੰਤਾਕੇ ਨਾਸ ਹਿਤ ਉਦਮ ਕਰੋ ਤੁਮ ਬੀਰ ॥
ਹੰਤਾ ਦੁਖਕੋ ਮੂਲ ਹੈ ਬੇਗ ਕਟੋ ਧਰ ਧੀਰ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਹਤ੍ਵ ਵਰਨਯੋਂ ਯਾ ਮਾਹਿ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਮੇ ਪੂਰਣ ਭਯੋ ਅਧਯਾਯ॥ ੨॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਮਹਤ੍ਵ ਨਿਰੂਪਣ ਪੂਰਬਿਕ ਅਹੰਤਾ ਤਯਾਗ ਵਰਨਨੰ ੨ ਸਕੰਧ ੧੫ [illegible]ਧਯਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੬ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਅਗਯਾਨ ਰੂਪ ਵਰਨਨੰ ਇਸ ਅਧਯਾਯਕੇ ਮਾਹਿ ॥
ਪੰਚ ਕੋਸ਼ ਕੋ ਰੂਪ ਪੁਨ ਸੰਤ ਸੁਨਹੁ ਮਨ ਲਾਇ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਦ ਭੁਤ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਸਚਰਯ ਮਾਨ ਹੋਕੇ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਵੀਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣਤੇ ਹੂਏ ਹਮਾਰਾ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਬੋਧ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਬਹੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਜਜੇ। ਹੇ ਸਵਾਮਿਨ ਅਗਯਾਨ ਕਾ ਕਯਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਕਿਸ ਕੋ ਅਗਯਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੧ ਮਾਯਾ ਕਿਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੨ ਅਗਯਾਨ ਔ ਮਾਯਾ ਕਾ ਭੇਦਕਿੰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈਂ ੩ ਅਵਿਦਯਾ ਕਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੪ ਬੰਧ ਕਾ ਕਯਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ੫ ਮੋਖ ਕਾ ਕਯਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ੬ ਤਥਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖੋਪਤ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕਾ ਨਿਰਨਯ ਕਰਕੇ ਸੁਨਾਯੇ ੭ ਪੁਨਃ ਮੂਰਛਾ ਕਾ ਔ ਸਮਾਧੀ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਭੀ ਵਰਨਨ ਕਰਹੁ ੮ ਪੁਨਃ ਤੁਰਯਾ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਭੀ ਰੂਪ ਕਹਯੇ ੯ ਸਾਖੀ ਕਾ ਕਯਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ੧੦ ਜੀਵ ਕਾ ਕਯਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਯਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ੧੧ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਵਾਸਤਵ ਭੇਦ ਸਤ ਹੈ ੧੨ ਅਥਵਾ ਅਭੇਦ ਸਤ ਹੈ ੧੩ ਜੀਵ ਕਰਮ ਕੀ ਫਾਂਸੀ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ੧੪ ਅਥਵਾ ਨਿਤਯ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ੧੫ ਪੰਚ ਕੋਸ ਕਾ ਭੀ ਨਿਰਣਯ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕਰਹੁ ਜੀ ੧੬ ਬਾਰੰਬਾਰ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਸੰਤਜਨ ਉਦ੍ਵੇਗ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਸਿਖ ਕੇ ਖੋੜਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣ ਕੇ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥

ਅਹੰ ਐਸੀ ਆਤਮ ਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਾਬੁਧੀ ਬੰਧਨ ਕਾ ਕਾਰਣ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਰੂਪ ਮਹਾਵਾਕਯ ਕੇ ਅਭਯਾਸ ਕਰਕੇ ਜਬ ਆਪ ਕੋ ਸੁਧ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਵਾਦੀ ਮੁਕਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਖਟ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨੋ ਕਾ ਉਤਰ ਤੁਮ ਕੋ ਕਹ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਸਪਤਮ ਆਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋ ਕਾ

ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਅਨਾਦੀ ਹੈ ਅਜਨਮਾ ਹੈ ਭਾਵ ਰੂਪ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਨੇ ਵਾਰਾ ਹੈ ਤਮ ਰੂਪਹੈ ਚੇਤਨ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯਹੈ ਤਥਾ ਚੇਤਨ ਕੋ ਹੀ ਵਿਖਯ ਕਰੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਗਜ਼ਾਨ ਹੈ ਇਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਖਟ ਭੇਦ ਹੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ੧ ਚੈਤਨ ਸੇ ਸਨਬੰਦ ੨ ਈਸ੍ਵਰ ੩ ਜੀਵ ੪ ਈਸ੍ਵਰ ਜੀਵ ਕਾ ਵਿਭਾਗ ੫ ਚਿਦਾਭਾਸ ੬ ਜਿਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਵਿਖੇ ਯੇ ਖਟ ਭੇਦ ਹੈਂ ਅਬੀ ਸੂਖਮ ਭੂਤ ਜਿਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਹੂਏ ਹੈਂ ਤਿਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਬਜ਼ਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਟ ਕੇ ਬੀਜ ਵਿਖੇ ਅੰਕੁਰ ਸਾਖਾ ਕਾਂਡ ਪਤ੍ਰ ਫੂਲ ਫਲ ਬੀਜ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਅਬਯਾਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਵੇਦ ਵਾਦੀ ਅਬਜ਼ਕ੍ਤ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਕਹਤੇ ਹੈ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਸਾਮਜ਼ਾਵਸਥਾ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਗੁਣੋ ਕੀ ਸਮ ਨਾਮ ਅਧਿਕ ਨਜ਼ੂਨਤਾ ਸੇ ਵਰ-ਜਿਤ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਮਜ਼ਾਵਸਥਾਹੈ ਐਸੇ ਸਾਂਖ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਕਰਤਾ ਕਪਿਲ ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਤੇਹੈ ਯੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਐਸੇ ਵੇਦ ਵਾਦੀਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੋ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਆਤਮਿਕ ਸਾਮਜ਼ਾਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਜਬ ਚੇਤਨ ਕੇ ਆਭਾਸਸਹਤ ਸਾਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਗੁਣ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਖੁਭਿਤ ਗੁਣ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤੀਨੋ ਨਜ਼ੂਨ ਅਧਿਕ ਹੋਕੇ ਭਿੰਨ੨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਤਬ ਵਿਕਾਰਾਵਸਥਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਬ ਸਤ੍ਵ ਗੁਣ ਰਜੋ ਗੁਣ ਤਮੋ ਗੁਣ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਸੁਧ ਸੁਧ ਅੰਸ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸਹਤ ਪ੍ਰਧਾਨਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮਮਾਯਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਮ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਸਾਮਜ਼ਾਵਸਥਾ ਕਾ ਕਹਤੇਹੈ ਸੋ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਸਾਮਜ਼ਾਵਸਥਾ ਜਬ ਚਿਦਾਭਾਹ ਸੰਯੁਕਤ ਹੂਈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਕਾਰਾਵਸਥਾਹੈ ਸੁਧ ਸਤ੍ਵਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਉਣ ਰਜੋ ਗੁਣ ਤਮੋਗੁਨ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸਹਤ ਜੈਸੇ ਮਾਯਾ ਕਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀਮਲਿਨ ਸਤ੍ਵਗੁਨ ਰਜ ਤਮਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸਹਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਨਾਸ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਜਬ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸੁਣਿਆ ਤਬ ਸਿਖ ਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀ ਇਸ ਗਜ਼ਾਨਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਕੁਛ ਵਸਤੂ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਦਜ਼ਾ ਹੈ ਸਾ ਵਿਦਜ਼ਾ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ। ਦ੍ਰਿੜ ਅਭਿਜ਼ਾਸ ਸੇ ਐਸੀ ਜਬ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀ ਅਖੰਡਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਉਪਜਤੀ ਹੈ ਤਬ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਆਤਮਿਕ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਹਾਨੀ ਕਰ ਡਾਰਤੀ ਹੈ ਅਬ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਸੁਣਹੁ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਣ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਮਨ ਬੁਧਿ ਇਸ ਅਨਾਤਮ ਸੰਘਾਤ ਵਿਖੇ ਜਬ ਦੇਹੋ ਅਹੰ

ਐਸੀ ਆਤਮ ਬੁਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਾ ਬੁਧੀ ਬੰਧਨ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਮਹਾ ਵਾਕ੍ਯ ਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਜਬ ਆਪ ਕੋ ਸੁਧ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਵਾਦੀ ਮੁਕਤ ਕਹਤੇ ਹੈ ਯੇ ਖਟ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨੋ ਕਾ ਉਤਰ ਤੁਮ ਕੋ ਕਹ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਸਪਤਮ ਆਦੀ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨੋ ਕਾ ਉਤਰ ਸੁਣਹੁ ॥ ਅਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਨਿਰੂਪਣੰ ।੧ ਅਧ੍ਯਾਤਮਿਕ ਚਤੁਰਦਸ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਚਾਰ ਅੰਤਹਕਰਣ ੧੪ ਰੂਪ ਸ਼ਬਦ ਆਦੀ ਅਧਿਭੂਤਕ ਚਤੁਰਦਸ ਵਿਖਯ ੧੪ ਸੂਰਯ ਦਿਗਪਾਲ ਆਦੀ ਅਧੀਦੈਵਕ ਚਤੁਰਦਸ ਦੇਵਤਾ ੧੪ ਯੇ ਬੈਤਾਲੀਸ ਭਾਵ ਪਦਾਰਥ ਯਥਾਰਥ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਫੁਰੈ ਸੁਪਨ ਔ ਸੁਖਪਤ ਕਾ ਜਿਸ ਮੈ ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਸਮਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਯਸ਼੍ਰੀ ਕਾ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਗ੍ਯਾਨ ਹੋਵੇ ਸਰਬ ਕਾ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਮੈਂ ਵਿਸ੍ਵ ਨਾਮਾ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਫੁਰੇ ਤਿਸ ਵਿਸ੍ਵ ਨਾਮ ਜੀਵ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਔਰ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਨਾਤੋ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਹੋਵੇ ਨ ਥੂਲ ਵਿਖਯ ਹੋਵੈ ਤਥਾ ਸੁਖਪਤੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਜਿਸ ਮੈ ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਹੈ ਅਧ੍ਯਾਤਮਿਕ ਅਧਿਭੂਤਕ ਅਧਿਦੈਵਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਿਖਯ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਵਾਸਨਾ ਸਹਤ ਹੋਵੇ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਮਯ ਅਮੂਰਤ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਔ ਸੂਖਮ ਹੀ ਵਿਵਹਾਰ ਜਿਸ ਮੈ ਭਾਸੇ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਕਰਕੇ ਸੋ ਤੈਜਸ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੈ ਸਾ ਅਵਸਥਾ ਤੈਜਸ ਨਾਮ ਜੀਵ ਕੀ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕਹਾਵਤੀ ਹੈ ।। ਇਤੀ ਸੁਪਨਾਵਸਥਾ ॥ ੨ ॥

ਅਬ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ—ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਵਾਸਨਾ ਭੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਏਕ ਅਵਦ੍ਯਾ ਔ ਤੀਨ ਸਾਖਾ ਅਵਦ੍ਯਾ ਕੀ ਸਾਖ੍ਯਾਕਾਰ ੧ ਸੁਖਾਕਾਰ ੨ ਅਗ੍ਯਾਨਾਕਾਰ ੩ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਸੁਖਮਹੰ ਸ੍ਵਾਪਸੰ ਨ ਕਿੰਚਿਤ ਵੇਦਿਖੰ। ਸੁਖਮਹੰ ਇਤੀ ਸੁਖਾਕਾਰ ੧ ਸ੍ਵਾਪਸੰ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਸੋਵਤਾ ਭਯਾ ਸੁਖ ਔ ਸੋਵਨੇ ਕੀ ਸਾਖ ਦੇਨੇ ਸੇ ਖਬਰ ਦੇਨੇ ਸੇ ਸਾਖ੍ਯਾਕਾਰ ੨ ਨ ਕਿੰਚਿਤ ਵੇਦਿਖੰ ਅਗ੍ਯਾਨਾਕਾਰ ਕੇ ਨਾ ਖਬਰੀ ਕੀ ਖਬਰ ਦੇਨੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਗ੍ਯਾਨਾਕਾਰ ਸਾਖ ਹੈ ੩ ਯੇ ਤੀਨ ਸਾਖਾ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕੀ ਹੈਂ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਇਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿਖੇ ਸਾਖੀ ਗ੍ਯਾਨ ਸਤ ਮਾਤ੍ਰ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹੇ ਉਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਗ੍ਯ ਨਾਮਾ ਜੀਵ ਕੀ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕਹਾਵਤੀ ਹੈ ਕਾਰਣ ਦੇਹ ਭੀ ਇਸ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੩ ਹੇ ਸਿਖ ਜਾਗ੍ਰਤਾਦੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹਮਨੇ ਕਹ ਦੀਓ ਹੈ ਇਤਿ ਸੁਖੁਪਤਿ ਅਵਸਥਾ ॥

ਅਬ ਮੂਰਛਾ ਅਵਸਥਾ—ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਕਿਸੀ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਚੋਟ ਲਗਣੇ

ਸੇ ਜੋ ਜੜਤਾ ਆਜਾਵੇ ਔ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਹਾਨੀ ਨ ਹੋਵੇ ਅਚੇਤਤਾ ਬਨੀ ਰਹੇ ਸਾਖੀ ਕੇ ਅਵਾਂਤਰ ਵਿਸ਼੍ਵਨਾਮ ਜੀਵ ਕੀ ਸਾ ਮੂਰਛਾ ਅਵਸਥਾ ਕਹਾਵਤੀ ਹੈ ਇਤਿ ਮੂਰਛਾਵਸਥਾ

ਅਥ ਸਮਾਧੀ ਲਖਯਤੀ—ਸਮਾਧੀ ਭੀ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਸਵਿਕਲਪ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਭੇਦ ਸੇ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਰਬ ਭਾਵ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਲੀਨ ਹੋਜਾਵੇ ਵੇਦਾਂਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਅਭਯਾਸ ਸੇ ਕਿੰਤੂ ਏਕ ਗਯਾਤਾ ਗਯਾਨ ਗੇਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਭਾਸੇ ਹੈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸਵਿਕਲਪ ਸਮਾਧੀ ਹੈ ਅਨ ਸਬਦਾਨੁਵਿਧ ਸਮਾਧੀ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਨਿਰਵਿਕਲਪੰ ਲਖਯਤੀ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਭੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਵੇ ਕੇਵਲ ਪਰਮਾ ਆਨੰਦ ਹੀ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹ ਜਾਵੇ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਸੇ ਅਤਿ ਰਿਕਤ [illegible]ਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਭਾਸੇ ਤਿਸ ਵਿਸ਼੍ਵਨਾਮਾ ਜੀਵ ਕੀ ਸਾ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਸਮਾਧੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਸਬਦਾ ਨਨੂੰ ਵਿਧ ਸਮਾਧੀ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਤੀ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਸਮਾਧੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਮਾਧੀ ਔ ਮੂਰਛਾ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ॥

ਅਥ ਅਨ੍ਹੈ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਯੁਕਤੀ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥ ਜਾਗ੍ਰਤਾਦੀ ਤੀਨ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਉਤ-ਪਤੀ ਔ ਨਾਸ ਕੋ ਜੋ ਦੇਖਨੇ ਵਾਰੋ ਹੈ ਇਨ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕੇ ਭਾਵਾਭਾਵ ਕੋ ਜਾਨਨ ਹਾਰੋ ਹੈ ਆਪ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਨ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਇਨ ਕੇ ਲੀਨ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਲੀਨ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮਹਾਤਮਾ ਤੁਰੀਆ ਅਵਸਥਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੀਨੋ ਕੇ ਅਭਾਵ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਐਸੇ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਖਪਤੀ ਇਨ ਸੋਈ ਚੇਤਨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਬੂਲ ਵਿਸਯ ਬੂਲ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕੇ ਬੂਲ ਭੋਗ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੂਆ ਵਿਸ਼੍ਵ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਜੀਵ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸੋਈ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾਂ ਮੈ ਅਭਾਵ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸੂਖਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੂਖਮ ਹੀ ਵਿਖਯ ਭੋਗ ਸੂਖਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤੈਜਸ ਨਾਮ ਜੀਵ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਤੋ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਅਭਾਵ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਅਰ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਆਇ ਗਈ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਜੀਵਾਤਮਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਥਾ ਸੋਈ ਜੀਵਾਤਮਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੇ ਅਭਾਵ ਕੋ ਤਥਾ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ ਅਵਸਥਾ ਤੋ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ ਔ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਓਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਯੇ ਨਹੀ ਬਦਲਤਾ ਹੈ ਏਕ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਬਦਲ ਗਯਾ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ

ਮੇ ਜਿਸ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਵਾ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਉਸੀ ਚੇਤਨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਤੈਜਸ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਮੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਮਾਨੁਖ ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਪਾਂਚ ਰੁਪਯ ਕਾ ਨਉਕਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜਬ ਉਸੀ ਕਾ ਹੁਦਾ ਬਢਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਏਕ ਹਵਾਲਦਾਰ ਜਿਮਾਦਾਰ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਰਨੈਲ ਕਰਨੈਲ ਲਾਟ ਆਦੀ ਨਾਮ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਏਕ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਔ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਬਦਲਨੇ ਸੇ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਨਾਮ ਭੀ ਬਦਲ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਦਾਰਸ਼ਟਾਂਤ ਮੈਭੀ ਚੇਤਨ ਜੀਵਾਤਮ ਤੋ ਏਕ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਬਦਲਨੇ ਸੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੇ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਬਦਲਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੀਵਾਤਮਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਤਾ ਹੈ ਇਸ ਯੁਕਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕਾਰ ਅਨਵੈ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਨਵੈ ਨਾਮ ਮਿਲੇ ਰਹਣ ਕਾ ਹੈ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਨਾਮ ਜੁਦੇ ਹੋਜਾਣੇ ਕਾ ਹੈ ਤਥਾ ਅਵਿਦਯਾਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਜਬ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸੀ ਤੈਜਸ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਗ ਤੀਰਥਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤੀਰਥ ਨਾਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਭੀ ਕੋਸ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੁਪਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਤਹਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੇਂ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਹੈ ਚੇਤਨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਤਹਾ ਅਨਵੈ ਹੈ ਤਥਾ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਜੋ ਯੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਵਾਰੋ ਹੈ ਤਥਾ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕੇ ਭਾਵ ਅਭਾਵ ੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਤੁਰੀਆ ਹੈ ਤੀਨੋ ਅਸਵਥੋਂ ਕੇ ਅਭਾਵ ਮੈ ਇਸੀ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਕੋ ਤੁਰੀਆ ਅਤੀਤ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜਾਗ੍ਰਤ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋਂ ਅਵਸਥੋਂ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਵਿਸ੍ਵ ਆਦਿਕ ਕਹੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਮੈਂ ਏਕ ਹੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਤੀਨ ਸੰਗਯਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਵੋਹੀ ਜੀਵਤਮਾ ਤੁਰੀਆ ਨਾਮ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੀਨੇ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰੂਪ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਪੁਨਃ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕੇ ਨਾਸਕੇ ਉਤ੍ਰ ਵੋ ਏਕ ਹੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਤੁਰੀਆ ਅਤੀਤ ਮਹਾ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਸੰਗਯਾ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਜੀਵ ਕਾ ਸ਼ੁਧ ਸਰੂਪ ਹੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਸ ਕੋ ਵੇਦਵੇਤਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਗਤ ਅਨੰਦੋ ਕੀ ਸੀਮਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਸੇ ਊਪਰ ਔਰ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਏਕ ਹੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਜੀਵ ਨਾਮ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਸਾਖ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਸਾਖੀ ਨਾਮ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਵੋਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਤੁਰੀਆ ਨਾਮ ਕੋ ਤੁਰੀਆ ਅਤੀਤ ਨਾਮ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਵੋ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਦੇਹਧਾਰੀ ਕੀ ਸਰਬ ਅਵਸਥੋਂ ਕੋ ਸਾਖੀ ਹੈ ਅਰ ਵੋਹੀ ਸਾਖੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਖ ਸਾਖੀ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਨ ਵੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਿਸੀ ਸਾਥ ਮਿਲਯੇ ਹੈ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਸੇ ਨਯਾਰੋ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਨਿਰਵਿਕਾਰ

ਹੈ ਨਿਰੰਜਨ ਹੈ ਨਿਰੀਹ ਹੈ ਇਛਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਸਰਬ ਵਿਕਲਪੋ ਕੋ ਅਧਿਸਠਾਨ ਹੈ ਗਯਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸਾਂਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਕਲਹ ਕੋ ਰੂਪ ਭੀ ਵੋਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਥਾ ਸਰਬ ਕਲਹ ਕਾ ਕਰਤਾ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਕਲਹ ਕ ਸਾਂਤ ਕਰਨ ਹਾਰੋ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸੌਮਯ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਨ ਅੰਤਰ ਹੈ ਨ ਬਾਹਰ ਹੈ ਔ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਸੋ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਐਸਾ ਸਰਬ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਮੈਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਤੂੰਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਜਲ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਆਦਿਕ ਪੰਚਤਤ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਇਨ ਪਾਂਚਤਤ ਕੀ ਰਚਨਾ ਰੂਪ ਜੋ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਜਿਤਨਾਕ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਮਗ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਜੈਸੇ ਜਲ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤਰੰਗ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦਾ ਅਸਾਰ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਰਣ ਸੇ ਭਿੰਨ ਭੂਖਣ ਅਸਾਰ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਜਲ ਸੁਵਰਣ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੈ ਤੂੰ ਏਹ ਓਹ ਇਤਯਾਦਿਕ ਜਗਤ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਅਸਾਰ ਹੈ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤਗੁਰੂ ਜਿਸ ਕੋ ਜਨਾਵੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੋ ਪੁਰਖ ਮਾਯਕ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛੂਟ ਕਰ ਮੁਕਤਿ ਪੰਦ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਸੰਕਟੋ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਤੇ ਹੈ ਬਿਨਾ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਸੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਗੋਤੇਖਾਤੇ ਹੈ ਜਬ ਯਥਾਰਥ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਯਾਨ ਇਸ ਕੋ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪ ਮਹਾ ਅੰਧਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਅਗਯਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਸਰਬ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਅਬ ਪੰਚ ਕੋਸ ਅਰ ਜੀਵ ਈਸਕੇ ਤੀਨ ਸ਼ਰੀਰੋਂ ਕਾ ਨਿਰਣਯ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਜੀਵ ਕੋ ਪੰਛੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਪਰੰ ਨਾਮ ਉਤ-ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਉਤਮ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸੀ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਅਗਯਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੈਸਾ ਹੈ। ਇਤਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨਃ ਉਤ੍ਰ। ਸਤਯੰ ਸਤਯ ਰੂਪ ਹੈ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਹੈ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਔ ਬੁਧੀ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਕ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਪਰਮ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਸੋ ਪਰਮ ਵਿਪਸਚਿਤ ਪਰਮ ਚਤੁਰ ਰੂਪ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਭੇਦ ਭਾਵ ਕੋ ਗਯਾਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਸੇ ਲੈਕੇ ਨਾਗਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਕਾਸ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਆਕਾਸ ਸੇ ਵਾਯੂ ਵਾਯੂ ਸੇ ਅਗਨੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਲ ਜਲੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਔਖਧੀਆਂ ਔਖਧਯੋਂ ਸੇ ਅੰਨ ਅੰਨ ਸੇ ਰੇਤਃ ਤਿਸ ਰੇਤਸ ਸੇ ਪੁਰਖ ਸੋ ਯੇ ਪੁਰਖ ਅੰਨ ਰਸਮਯਃ ਅੰਨ ਕਾ ਰਸ ਰੂਪ ਹੈ ਅੰਨ ਕੇ ਰਸ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਯੇ

ਪੁਰਖ ਹੀ ਪਖੀ ਰੂਪ ਹੈ ਪੁਰਖ ਰੂਪ ਪਖੀ ਕਾ ਜੋ ਯੇ ਸਿਰ ਹੈ ਸੋਈ ਸਿਰ ਹੈ ਜੋ ਇਸੀ ਕੀ ਦਹਨੀ ਭੁਜਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਕਾ ਦਹਨਾ ਪਰ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੀ ਬਾਂਵੀ ਭੁਜਾ ਹੈ ਸੋ ਬਾਵਾਂ ਪਰ ਹੈ ਹਿਰਦਯ ਇਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪਾਦ ਇਸ ਕੀ ਪੂਛ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਖੀ ਪਸੂਓਂ ਕੀ ਪੂਛ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਤਿਸਸ੍ਠ ਨਾਮ ਇਜਤ ਕਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਚਰਣ ਭਾਗ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਹੈ ਚਰਣੋ ਸੇ ਹੀ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਤਿਸਠਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਖੜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਜਿਤਨਯਾਂ ਪ੍ਰਜਾ ਹੈ ਸਾ ਸਾਰਯਾਂ ਪ੍ਰਜਾ ਅੰਨ ਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ ਅੰਨ ਕੋ ਹੀ ਖਾਇ ਕੇ ਜੀਵਤਯਾਂ ਹੈ ਅੰਤ ਕੋ ਮਰ ਕੇ ਅੰਨ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸੰਪੂਰਣ ਭੂਤੋਂ ਸੇ ਅੰਨ ਜੇਸਟ ਹੈ ਨਾਮ ਬਡਾ ਹੈ ਯਾਤੇ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸਰਬ ਔਖਧੀ ਰੂਪ ਅੰਨ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਖ ਅੰਨ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਵੋ ਸਰਬ ਰੂਪ ਅੰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਪੂਰਬਉਕਤ ਅੰਨ ਕੇ ਰਸ ਕੇ ਵਿਕਾਰ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਕੋ ਅੰਨ ਮੈ ਕੋਸ ਕਰਕੇ ਭੀ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ । ੧ । ਇਸ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਔਰ ਹੀ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਉਸ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਸੇ ਯੇ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਪੂਰਣ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਭਰਾ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਭੀ ਜੈਸਾ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਰਨ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਅੰਨ ਮੈ ਕੋਸ ਕੇ ਹੀ ਅਕਾਰ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਚੇ ਮੈ ਧਾਤੂ ਢਾਲ ਕੇ ਪਾਯੇ ਤਬ ਤਿਸ ਸੰਚੇ ਕੇ ਆਕਾਰੋ ਉਸ ਧਾਤੂ ਕਾ ਭੀ ਅਕਾਰ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਅੰਨ ਮੈ ਕੋਸ ਕਾ ਜੋ ਪੁਰਖ ਕੇ ਸਾਮਾਨ ਅਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਭੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਅਕਾਰ ਕੇ ਸਾਮਾਨ ਅਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਕੇ ਅਕਾਰ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਣ ਮੈ ਕੋਸ ਕੋ ਅਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਪ੍ਰਾਣ ਜੋ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਿਚਰਣੇ ਵਾਰੋ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਕੋ ਸਿਰ ਹੈ ਬਯਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਦਹਣੋ ਪਰ ਹੈ ਅਪਾਨ ਇਸ ਕੋ ਬਾਵੋਂ ਪਰ ਹੈ ਆਕਾਸ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੀ ਪੂਛ ਹੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠ ਹੈ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੇ ਆਸ੍ਰਿਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠ ਨਾਮ ਇਸਥਿਤੀ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਹੈ ਪੂਜਤ ਪੂਜਾ ਕੇ ਯੋਗਯ ਮਾਨੁਖ ਔ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਿਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਮਾਨ ਪੂਰਬਿਕ ਅਸਥਾਪਨ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠ ਹੈ ੨ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੇ ਚਲਨੇ ਰੂਪ ਚੇਸ੍ਟਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਚੇਸ੍ਟਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ

ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਸਰੀਰ ਧਾਰੀਓਂ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੀ ਉਪਾਸਲਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪੁਰੁਖ ਪੂਰਣ ਆਯੂ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ ਸਰੀਰ ਉਨਕਾ ਅਰੋਗ ਰਹਤਾ ਹੈ ਆਯੂ ਭਰ ਮੈ ਉਨ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਕੋਈ ਰੋਗ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਨਹੀ ਬਯਾਪਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਸਰਬ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਣਯੋਂ ਕੀ ਆਯੂ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਸਰਬ ਆਯੁਖ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਰਿਖੀ ਮਹਾਤਮਾ ਜਨ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈਂ ਇਤਿ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ॥ ੨ ॥ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣ ਮੈ ਕੋਸ ਕੇ ਸਮਾਨਾਕਾਰ ਔਰ ਏਕ ਮਨੋਮਯ ਨਾਮ ਕੋਸ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਸੋ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਆਤਮਾ ਹੈ ਕ਼ਾਹੇਤੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਰੁਕਣੇ ਸੇ ਮਨ ਰੁਕ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮਨ ਕੇ ਰੁਕਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੁਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਉਸ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਸੇ ਯੇ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਪੂਰਣ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੈ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਵਰਨਨ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਤਿਸ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਸਿਰ ਹੈ ਰਿਗਵੇਦ ਦਹਨੇ ਪਰ ਹੈ ਸਾਮਵੇਦ ਵਾਮ ਪਰ ਹੈ ਆਦੇਸ ਆਤਮਾ ਹੈ ਆਦੇਸ ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਹੈ ਅਥਰਬਣ ਵੇਦ ਆਂਗਿਰਸ ਪੂੰਛ ਹੈ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਮਨ ਸਹਤ ਬਾਣੀ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪੀਛੇ ਬਹੁਰ ਲੌਟ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਪੰਖੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪਾਂਚੋ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਏਕ ਮਨ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਇਸ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਰੂਪੀ ਪੰਖੀ ਕਾ ਬੈਖਰੀ ਬਾਣੀ ਸਿਰ ਹੈ ਮਧਮਾ ਬਾਣੀ ਇਸ ਕਾ ਦਹਨਾ ਪਰ ਹੈ ਪਸਯੰਤੀ ਇਸ ਕਾ ਬਾਵਾਂ ਪਰ ਹੈ ਪਰਾਬਾਣੀ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੀ ਪੂੰਛ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਮਤ ਪਖ ਵੇਦ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਚਿੰਤਨੀਯ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣੇ ਯੋਗਯ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸਃ ॥ ੩ ॥ ਇਸ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਔਰ ਏਕ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਉਸ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਸੇ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਪੂਰਣ ਹੈ ਸੋ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਭੀ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰਤੁਲ ਆਕਾਰ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਏਕ ਸਿਰ ਦੋ ਹਾਥ ਦੋ ਪਾਦੋਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਭੀ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤੈਸੇ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ

ਭੀ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਨਾਮ ਤੁਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਤਥਾ ਮਨੋ ਮੈ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸਭੀ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਸ੍ਰਧਾ ਸਿਰ ਹੈ ਰਿਤ ਨਾਮ ਯਥਾਰਥ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਰਿਤੰ ਤਿਸ ਕਾ ਦਹਣਾ ਪਰ ਹੈ ਸਤਯੰ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਕਾ ਬਾਵਾਂ ਪਰ ਹੈ ਯੋਗ ਤਿਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਮਹਃ ਨਾਮ ਮਹਤ੍ਵ ਤਿਸ ਕੀ ਪੂੰਛ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਵਿਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਯਗਯੋਂ ਕੋ ਵਿਸਤਾਰਤਾ ਹੈ ਕਰਮੋਂਕੋ ਭੀ ਵਿਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵਿਸਤਾਰਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਵਿਗਯਾਨ ਕੂੰ ਹੀ ਸਰਬ ਸੇ ਬਡਾ ਅਧਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਂਸਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਵਿਗਯਾਨ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਵਿਗਯਾਨ ਕੀ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਿਗਯਾਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਚੇਤ ਯਦੀ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਰਬ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਵਿਘਨੋਂ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਕੇ ਸੁਖੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੈਂ ਜੌਨਸੇ ਵਿਗਯਾਨ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਇਤਿ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸਃ ॥ ੪ ॥ ਤਿਸ ਵਿਗਯਾਨ ਮੈ ਕੋਸ ਸੇ ਭਿੰਨ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਔਰ ਏਕ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਮੈ ਕੋਸ ਸੇ ਭਿੰਨ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਅੰਨਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਾਨ ਮੈ ਕੋਸ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਸੇ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਤਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ਼ ਸੇ ਭਿੰਨ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੇ ਅੰਤਰ ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ਼ ਕਾ ਆਤਮਾ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਸੇ ਭਿੰਨ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯਕੋਸ਼ ਕਾ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਹੈ ਵਿਗਯਾਨ ਮੈ ਕੋਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਭੀ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੈਂ ਤਿਸ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਕਾ ਪ੍ਰਿਯ ਨਾਮ ਇਸ਼ਟ ਸਿਰ ਹੈ ਮੋਦ ਤਿਸ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਰੂਪ ਪੰਖੀ ਕਾ ਦਹਨਾ ਪਰ ਹੈ ਪ੍ਰਮੋਦ ਤਿਸ ਕਾ ਬਾਂਵਾਂ ਪਰ ਹੈ ਆਨੰਦ ਤਿਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਨਾਮ ਹ੍ਰਿਦਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਤਿਸ ਕੀ ਪੂੰਛ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਹੈ। ਆਧਾਰ ਹੈ। ਅਧਿਸ਼੍ਟਾਨ ਹੈ। ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਣੇ ਕਾ ਯੇ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਖ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਸਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਪਹੀ ਅਸਤ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ ਵਾਲਾ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਦਾ ਹੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੌਨਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਆਨੰਦ ਮਯ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਤੇ ਸਤਯ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸਤਯ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ

ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸਰਬ ਸੁਖੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਯੇ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਕੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਸਾਮਵੇਦ ਕੀ ਤੈਤਿਰੀ ਉਪਨਿਸਦ ਮੇ ਇਮ ਅੰਨ ਮਯਾਦੀ ਪੰਚ ਕੋਸੋਂ ਕੋ ਪੰਖੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸਃ ਪੰਚਮੋ ਸਮਾਪਤਃ ॥ ਜੋ ਅੰਨ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ ਅੰਨ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਰੂਪ ਸੋ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਹੈ। ੧। ਪੰਚ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਾਣ ਯੇ ਦੁਤੀਯ ਪ੍ਰਾਣ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ। ੨। ਪਾਂਚ ਗਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਮਨ ਯੇ ਮਨੋ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ। ੩। ਪਾਂਚ ਗਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਬੁਧੀ ਯੇ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਹੈ। ੪। ਪ੍ਰਾਣ ਮਨੋ ਮਯ ਵਿਗਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋਸੋ ਕੇ ਸਮਦਾਯ ਕੋ ਬੇਦ ਵੇਤਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੋਸ ਤ੍ਰਿਤਯ ਆਤਮਿਕ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਹੈ। ੨। ਆਨੰਦਮਯ ਕੋਸ ਕਾਰਣ ਸਰੀਰ ਤੀਸਰਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਯੇ ਹੇ ਸਿਖ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਆਤਮਿਕ ਤੀਨੋਂ ਸਰੀਰੋਂ ਕਾ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਹਮਨੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ॥

ਇਤਿ ਪੰਚ ਕੋਸ ਤੀਨ ਸਰੀਰ ਕੋ ਨਿਰੂਪਣੰ ॥

ਅਥ ਦ੍ਰਿਸ ਦ੍ਰਸਟਾ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਕਥਨੰ। ਹੇ ਸਿਖ ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੂਖਮ ਸੇ ਭੀ ਅਤਯੰਤ ਸੂਖਮ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਕਾ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਸਾਖੀ ਹੈ ਸਰਬ ਸੇ ਨਯਾਰਾ ਹੈ ਸਰਬ ਸੇ ਮਿਲਯੋ ਭੀ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਿਖਯੋ ਸੇ ਸੂਖਮ ਹੈ ਰੂਪਾਦੀ ਵਿਖਯ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਸੇ ਥੂਲ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਰੂਪਾਦੀ ਵਿਖਯਨ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਸੇ ਮਨ ਸੂਖਮ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਮਨ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤੇਹੈ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਨ ਸੇ ਅੰਤਰ ਬੁਧੀ ਸੂਖਮ ਹੈ ਬੁਧੀ ਕੋ ਮਨ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਬੁਧੀ ਮਨ ਕੋ ਵਿਸਯ ਕਰਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਪਹਲੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਚੀ ਹੈ ਤਬ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਰਚ ਕੇ ਇਨ ਕਾ ਵਹਿਰਮੁਖ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨ ਕੋ ਸਰਾਪ ਦੇ ਦੀਆ ਕੇ ਜਾਹੋ ਤੁਮ ਸਾਰੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਬਾਹਰ ਕੀ ਓਰ ਹੀ ਦੇਖਤੇ ਰਹੋ ਜੈਸੇ ਬਣੀਆ ਬੇਸਯਾ ਦੇਵ ਮੰਦਰਕੇ ਪੁਜਾਰੀ ਮਸੀਤੀ ਮੈ ਰਹਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾਜੀ ਮੌਲਾਨੇ ਬਾਹਰ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੰਡਲੀ ਧਾਰੀ ਮਹੰਤੀ ਬਾਹਰ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਤੁਮ ਭੀ ਬਾਹਰ ਕੋ ਹੀ ਦੇਖਤੇ ਰਹੋ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰ ਨੇ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਵਹਿਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਉਪ ਸੰਘਾਰ ਕੀਆ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਬਾਹਿਰ ਕੋ ਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਰੂਪ ਰਸਾਦੀ ਥੂਲ ਵਿਖਯ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਆਸ੍ਵਾਦਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਇਨ

ਕੇ ਅੰਤਰ ਜੋ ਆਤਮਾ ਮਨ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਮਨ ਭੀ ਬਾਹਰ ਕੋ ਹੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਧਾਵਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਅੰਤਰ ਬੁਧੀ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਮਨ ਵਹਿਰਮੁਖ ਹੂਏ ਹੂਏ ਹੈਂ ਬਾਹਿਰ ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਹੂਆ ਹੂਆ ਹੋਵੇ ਜਿਨ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਂਵੇ ਵਹਿਰਮੁਖ ਤਿਸ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਨਜੀਕ ਰਹਨੇ ਵਾਲੀ ਏਕ ਬੁਧੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਾ ਬੁਧੀ ਸੂਖਮ ਥੂਲ ਕਾ ਵਿਵੇਕ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਸਤਅਸਤ ਕੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸ੍ਵਯੰਭੂ ਨੇ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮਨ ਕਾ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਕੋ ਰਚ ਦੀਯੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅੰਤਰ ਕੋ ਮਨ ਨਹੀ ਧਾਵਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪੰਚਗਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਭੀ ਬਾਹਰ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨੇ ਰਚ ਦੀਯੋ ਹੈ ਬਾਹਰ ਕੇ ਪੰਚ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਮਨ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਮਨ ਸੂਖਮ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਥੂਲ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਕੋ ਵਿਸ਼ਯ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਦੇਖ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਥੂਲ ਨਾਮ ਮੋਟੇ ਕੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਤਮਾ ਭੀ ਅਤਯੰਤ ਸੂਖਮ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਨ ਕਾ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਨ ਆਤਮਾ ਕੀ ਅਪੇਖ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਅਤਯੰਤ ਥੂਲ ਹੈ ਮਨ ਕੀ ਅਪੇਖ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਅਤਯੰਤ ਸੂਖਮ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਭੂਲ ਕਰਕੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਓਰ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਅਰਥ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੂਖਮ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਬਰੀਕ ਕੋ ਹੈ ਪੰਚੋ ਗਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਛੇਵਾਂ ਮਨ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਬਾਹਰ ਕੀ ਓਰ ਹਤ ਹੂਏ ੨ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਰੂਪ ਰਸਾਦੀ ਸ੍ਵਾਦੋਂ ਕੀ ਓਰ ਧਾਵਤੇ ਹੂਏ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੂਏ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਹਰਿਆਉ ਪਸੂ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਹੂਆ ੨ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਖੇਤਯੋਂ ਮੈ ਜਾਇ ਪਰਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਧੇਦ ਮੈ ਹਰਯਾਉ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕੀਓ ਕੀਓ ਹੈ ਯੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਤੇ ਮਨ ਬਿਨਾ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣ ਬਿਨਾ ਸਤ ਸੰਗ ਔਰ ਕਿਸੀ ਉਪਾਵ ਸੇ ਵਸ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਤਾਈ ਹੂਈ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਅਭਯਾਸ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵਸ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਸੇ ਯੇ ਦੁਸ਼ਟ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਵਸ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਇਨ ਕੀ ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਧਨ ਧਾਮ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਚੈਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰਹੁ ਤੁਛ ਵਿਖਯੋਂ ਕੀ ਓਰ ਨਹੀ ਧਾਵਤੇ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਆਤਮ ਆਰਾਮ ਮੈ ਇਸ-ਥਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਹੈ॥ ਮਾਈ ਮੈ ਧਨ

ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਨਾਮ ਮਨ ਮੇਰੋ ਧਾਵਨ ਤੇ ਛੁਟਿਓ ਕਰ ਬੈਠੇ ਬਿਸਰਾਮ ॥

ਇਤਯਾਂਦੀ ਅਨੰਤ ਵਚਨ ਔਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਯੇ ਦੁਸ਼ਟ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਸ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਬਾਹਰ ਕੋ ਧਾਵਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਜੀਵਵੋਂ ਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਅਨੰਤ ਕਸ਼ਟੋਂ ਕੋ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਕਾ ਬਚਾ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਹੂਆ ੨ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜਲ ਪਾਨ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਧਾਇ ਧਾਇ ਕੇ ਅਤਯੰਤ ਕਸ਼ਟ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਜੀਵ ਭੀ ਵਿਖਯ ਭੋਗ ਸੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਉਲਟਾ ਪਰਮ ਸੰਕਟੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਸਤੂਰੀ ਕੀ ਬਾਹਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਧਾਇ ਧਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਪਰੀਸਰਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਕਬੀ ਪੁਨਯੋਂ ਕੇ ਵਸ ਸੇ ਉਸ ਮ੍ਰਿਗ ਕੀ ਨਾਸ ਅਪਨੀ ਨਾਭੀ ਕੇ ਊਪਰ ਜਾਇ ਟਿਕਤੀ ਹੈ ਤਬ ਧਾਵਨੇ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੜ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀਂ ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਗੁਰਮੁਖ ਦਵਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਅਤਯੰਤ ਆਨਿਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਇਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਨਹੀ ਡੋਲਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਬਡੀ ਪਰਬਲ ਅੰਧੇਰੀ ਪ੍ਰਚੰਡ ਵਾਯੂ ਸੇ ਭੀ ਨਹੀ ਚਲਾਇ-ਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵੋ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਬਡੀ ਪ੍ਰਬਲ ਵਿਖਯ ਰੂਪ ਵਾਯੂ ਸੇ ਭੀ ਨਹੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥

ਸੋਃ—ਚਿਤ ਪਾਵਹਿ ਬਿਸਰਾਮ ਵਸਤੁ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਯਤਨ ਤੇ ।
ਅਨਭਵ ਜਾਕੋ ਨਾਮ ਰਸ ਸ੍ਵਾਦਿਤ ਸੁਖ ਉਪਜੈ ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸੂਖਮ ਵਿਚਾਰਃ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਅਥ ਕਰਤਾ ਰੂਪ ਵਰਨਨੰ ਇਸ ਸ੍ਥੂਲ ਪਚੀਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਆਤਮਿਕ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹੀ ਆਤਮਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਕੇ ਨਖ ਸੇ ਲੈਕੇ ਸਿਰ ਕੀ ਸਿਖਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮਾਤਰ ਮੈ ਹੂੰ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਅਧਿਕ ਬ੍ਰਿਤੀ ਮੈ ਨਹੀ ਹੂੰ ਜੋ ਐਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਮੈ ਹੀ ਪੁਨ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਕਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੂੰ ਤਿਸ ਕੋ ਨਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤੀ ਕਰਤਾ ਅਥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਬ ਕਰਣ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਿਸਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾ॥

ਅਥ ਕਰਮ ਸ਼ਬਦ ਸਪ੍ਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧਾਦੀ ਵਿਸਯੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਾਇ ਕੇ ਵਿਸਯ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੋਕੇ ਵਿਸਯ ਕਾ ਸਫੁਟ ਕਰਨਾ ਕਯਾ ਵਿਸਯ ਕਾ ਯਥਾਵਤ ਗਯਾਨ ਹੋਨਾ ਤਿਸ ਗਯਾਨ ਕੇ ਵਿਸਯ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਦ ਜਨ ਕਰਮ ਕਹਤੇ ਹੈ॥

ਇਤੀ ਕਰਮ॥ ਅਥ ਗਯਾਤਾ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸਹਤ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਗਯਾਤਾ ਹੈ ਇਤੀ ਗਯਾਤਾ ॥ ਅਥ ਗਯਾਨ ਚਿਦਾਭਾਸ ਸਹਤ ਜੋ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਿਸ਼ੈ ਦੇਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਗਯਾਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਤੀਃ ਅਥ ਗੇਯ ਘਟਾਦੀ ਵਿਸਯ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਗੇਯ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਤੀ ਗੇਯ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਗਯਾਤਾ ਗਯਾਨ ਗੇਯ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਕਾ ਰੂਪ ਕਥਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਮਾਨ ਮੇਯ॥ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਮੇਯਾਦੀ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਭੀ ਜਾਨ ਲੈਣੀਆਂ ਇਤੀ ਤ੍ਰਿਪਟੀ॥

ਅਥ ਪ੍ਰਮਾਗਯਾਨ—ਜਿਸ ਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਯਥਾਵਤ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਕਾ ਅਧਿਸ਼ਟਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਗਯਾਨ ਕੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾ ਗਯਾਨ॥ ਇਤੀ ਪ੍ਰਮਾ ਗਯਾਨ ॥ ਅਥ ਗੁਰੂ ਲਖਣ

ਸਲੋਕ—ਸਤ ਪੁਰਖ ਜਿਨ ਜਾਨਿਆ ਸਤਗੁਰ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਉ॥ ਇਤੀ॥

ਗੁਰੂ ਵਾਕਯ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ੍ਟੀ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ ਇਤੀ ਲਖਨ। ਅਥ ਸਿਖ ਲਖਣੰ॥ ਗੁਰੁ ਕੈ ਗ੍ਰਹ ਸੇ ਸੇਵਕ ਜੋ ਰਹੈ। ਗੁਰੁ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮਨ ਮੈ ਸਹੈ। ਆਪਸਕੋ ਕਰ ਕਛੁ ਨ ਜਨਾਵੈ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਿਦੈ ਸਦ ਧਿਆਵੈ। ਮਨ ਬੇਚੈ ਸਤਗੁਰੁ ਕੇ ਪਾਸ ਤਿਸ ਸੇਵਕ ਕੇ ਕਾਰਜ ਰਾਸ। ਸੇਵਾ ਕਰਤ ਹੋਇ ਨਿਹਕਾਮੀ। ਤਿਸ ਕੋ ਹੋਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੁਆਮੀ॥

ਇਤਯਾਦੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਕਯੰ। ਇਤਿ ਸਿਖ ਲਖਣ। ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕ ਸਮ ਦਮ ਉਪਰਤੀ ਤਿਤਿਖਯਾ ਸਰਧਾ ਸਮਾ ਧਾਨਤਾ ਮੋਖ ਇਛਾਦੀ ਚਤੁਸ਼ਟੈ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਵੇਦਾਂਤ ਵਾਕਯੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਇਸ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਵਿਖਯ ਹੈ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਯੇ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਦਯ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਦਕ ਭਾਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਔ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਸਨਬੰਧ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਰੰਥ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਦਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਯੋਗ੍ਯ ਹੈ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਦਨ ਨਾਮ ਕਥਨ ਕਰਨ ਵਾਰਾ ਹੈ। ਯੇ ਚਾਰੋ ਅਨੁਬੰਧ ਜਿਸ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਹੋਵੈ ਉਸ ਕੋ ਤੁਮ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਜਾਨਹੁ॥ਇਤੀਅਨੁਬੰਧ॥੪॥

ਜਿਨ ਵਚਨੋ ਸੇ ਅਖੰਡ ਚੈਤੰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਗਯਾਨ ਯਥਾਵਤ ਹੋਵੇ ਉਨ ਵਚਨੋ ਕੋ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਜਨ ਮਹਾ ਵਾਕਯ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਗਯਾਨ ਮਾਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤੀ ਰਿਗਵੇਦਃ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀ ਇਤੀ ਅਜੁਰਵੇਦਃ ਤਤ੍ਵਮਸੀ ਇਤੀ ਸਾਮ ਵੇਦਃ ਅਯੰ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤੀ ਅਥਰਬਣ ਵੇਦਃ ਯੇ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਚਾਰ ਵਾਕ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ

ਇਨ ਚਾਰੋ ਮਹਾ ਵਾਕਜੋਂ ਕੋ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਜਪਜੀ ਕੀ ਸੋਲਵੀ ੧੬ ਪਉੜੀ ਸੇ ਲੈ ਕੇ ਉਨੀਸ ਕੀ ਪਉੜੀ ੧੯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਚਾਰ ਵਾਰ ਪ੍ਰਤਖਜ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਰੂਪ ਕਮਲ ਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕੀਓ ਹੈ॥ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਸੋ ਤੁਕ ਮਹਾਵਾਕਜ ਰੂਪਾ ਏਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਸਦਾ ਨਿਤਜ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਇਸਥਿਰ ਰੂਪ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਸ਼ਕ ਨਹੀ ਹੈ ਹ ਸਿਖ ਇਨ ਸੇ ਪੂਰਬ ਚਾਰ ਸਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਸਰਵਣ ਕੋ ਮਹਾਤਮ ਕਹਜੇ ਹੈ । ਸੁਣਿਐ ਸਿਧ ਪੀਰ ਸੁਰ ਨਾਥ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਪੁਨਃ ਮੰਨੇ ਕੀਗਤ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਚਾਰ ਸਲੋਂਕੋ ਕਰਕੇ ਮਨਨ ਕੋ ਮਹਾਤਮ ਕਹਜੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਪੰਚ ਪਰਵਾਣ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਏਕ ਸਲੋਕ ਨਿਦਿਧਜਾਸਨ ਪਰ ਕਥਨ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ਚਾਰ ਸਲੋਕ ਸਾਖਜਾਤਕਾਰ ਪਰ ਕਹੇ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਚਾਰ ਮਹਾ ਵਾਕਜ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕੀਏ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ਇਕੀਸਵੀ ੨੧ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਪਉੜੀ ਮੈ॥ ਜਬ ਆਪਹਿ ਆਪ ਆਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤਬ ਮੋਹ ਕਹਾ ਕਿਸ ਹੋਵਤ ਭਰਮ ਆਪਨ ਖੇਲ ਆਪ ਵਰ ਤੀਜਾ ਨਾਨਕ ਕਰਨੈ ਹਾਰਨ ਦੂਜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਣੀਐ ਏਕ ੨ ਵਖਾਣੀਐ । ਆਤਮ ਪਸਾਰਾ ਕਰਣ ਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨਾ ਨਹ ਜਾਣੀਐ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਨਿਰਗੁਣ ਆਪ ਸਰਗੁਣ ਭੀ ਓਹੀ ਕਲਾ ਧਾਰ ਜਿਨ ਸਗਲੀ ਮੋਹੀ। ਅਪਨੇ ਚਰਿਤ ਪ੍ਰਭ ਆਪ ਬਨਾਏ। ਅਪਨੀ ਕੀਮਿਤ ਆਪੇ ਪਾਇ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੀਵ ਈਸ਼ਵਰ ਕੀ ਏਕਤਾ ਜਪਜੀ ਮੈ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹੀ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਹਤ॥ ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹ ਏਤੀ ਸੁਰਤ ਨ ਪਾਈਆ ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਹ ਪਵਹਿ ਸਮੁੰਦ ਨ ਜਾਣੀਐ ॥ ਜਪ ਜੀ ਮੈ ਜੋ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ ਪਦ ਹੈ ਸੋ ਪਤ ਪਦ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਤਤਪਦ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਜੀਵ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਨਿਰੰਕਾਰ ਪਦ ਦੋਨੋ ਕੀ ਏਕਤਾ ਸੂਚਨ ਕਰਾਨੇ ਵਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਹੈ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਸਰਬਗਜਤਾ ਤਜਾਗਦੇ ਜੀਵ ਕੀ ਅਲਪਗਜਤਾ ਤਜਾਗਦੇ ਜੀਵ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਚੇਤਨਤਾ ਮਾਤ੍ਰਤਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਲੈ ਈਹਾਂ ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਣਾ ਜਾਨ ਲੇਨੀ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਪੁਨਃ ਨਹੀਂ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਈਸ਼ਵਰ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੀਵ ਕਾ ਭੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲਤ੍ਰੰ ਜਾਤੀ ਜਲ ਰੂਪਤਾ ਸਮੁਦ੍ਰ

ਮੈ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਲ ਕੀ ਬੂੰਦ ਮੈ ਭੀ ਜਲਤ੍ਵ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਦੋਨੋ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਛੋਡ ਕੇ ਜਲ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਰੀਏ ਵਿਚਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਤੋ ਸਮੁਦਰ ਭੀ ਜਲ ਹੀ ਹੈ ਔ ਬੂੰਦ ਭੀ ਜਲ ਹੀ ਹੈ ਜਬ ਜਲ ਕੀ ਬੂੰਦ ਸਮੁਦਰ ਮੈ ਡਾਰ ਦੀਜੀਏ ਤਬ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਸੋ ਬੂੰਦ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਉਸ ਬੂੰਬ ਕੋ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸੇ ਭੀ ਇਸੀ ਅਰਥ ਕੋ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਨਦੀਆਂ ਕੂਲਾਂ ਜਬ ਸਮੁੰਦਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਤਬ ਨਦੀ ਅਪਨਾ ਨਦਿਤ੍ਵਭਾਵ ਤਥਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਸਮੁਦਰ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਸਮੁਦਰ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਗੰਗਾ ਯਮਨਾ ਸਰਸਵਤੀ ਗੰਡਿਕਾਗੋਮਤੀ ਆਦੀ ਨਾਮ ਔ ਦੋ ਕਿਨਾਰੇ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਨਦੀ ਕਾ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਕੂਲ ਕਾ ਕੂਲ ਕਾ ਨਾਮ ਔ ਦੋ ਕਿਨਾਰੇ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਦੀ ਅਸਥਾਨੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੈ ਕੂਲ ਅਸਥਾਨੀ ਜੀਵ ਹੈ ਸਮੁਦਰ ਅਸਥਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਜਬ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਾ ਈਸ਼੍ਵਰਤ੍ਵ ਭਾਵ ਤਥਾ ਜੀਵ ਕਾ ਜੀਵਤ੍ਵ ਭਾਵ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਦ੍ਵਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਏਕ ਰਸ ਸੈਂਧਵ ਖਿਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰੀਪੂਰਣ ਹੈ ਐਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਹਾਤਮਾ ਜਗਤ ਕੇ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਚ ਗੁਰੂ ਵਾਕੰ ਜੈਸੇ ਪੈਂਤੀਸ ਅਖਰੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਮਃ ੨ ਓਂ ਅੰਕਾਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਆਤਮ ਸੁਧ ਅਕ੍ਰੈ ਅਵਿਨਾਸ਼ੀ ਈਸ ਜੀਵ ਮੈ ਭੇਦ ਨ ਮਾਨੋ ਸਾਧੁ ਚੋਰ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨੋ ॥ ਹਸਤੀ ਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਣਲਉ ਆਦੰ ਏਕ ਅਖੰਡਤ ਬਸੈ ਅਨਾਦੰ ॥ ਇਤਿਜ਼ਾਦੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਪਾਇ ਕੇ ਪੈਂਤੀਸ ਅਖਰ ਪੈਂਤੀਸ ਅਖਰੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਲਿਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਹਜ਼ੂਰ ਅਰਪਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਹੁਣ ਅਬ ਚਰਾ-ਚਰ ਆਤਮਿਕ ਜਿਤਨਾ ਕੁਛ ਜਗਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰਾ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਓਂਕਾਰ ਸੇ ਹੀ ਜਗਤ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਓਂਕਾਰ ਸਰਬ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋਈ ਆਤਮਾ ਸੁਧ ਮਾਯਾ ਤਤ ਕਾਰਯਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਅਕ੍ਰਯ ਹੈ ਸਰਬ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੇ ਸੂੰਨ ਹੈ ਸੋਈ ਓਂਕਾਰ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਈਸ਼ਵਰ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸੋਈ ਓਂਕਾਰ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਰੂਪ ਜੀਵ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਸ਼ਵਰ ਜੀਵ

ਕਾ ਆਤਮਾ ਏਕ ਓਂਕਾਰ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਾਧੂ ਕਾ ਤਥਾ ਚੋਰ ਕਾ ਇਤਯਾ-
ਦਿਕ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਆਤਮਾਂ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਹਸਤੀ ਤੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ
ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਅਨਾਦੀ ਨ ਹੋਵੇ ਆਦ ਜਿਸ ਕੀ ਕੋਈ ਭੀ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅਨਾਦੀ
ਅਖੰਡਤ ਕਯਾ ਸਜਾਤੀ ਵਿਜਾਤੀ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਸੇ ਰਹਤ ਸਰਬ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਪਾਰ-
ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਜੜ ਜੰਗਮ ਕਾ ਆਪਨਾ ਆਪ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਰਹੇ
ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਇਤਯਾਦੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਅਨੇਕ ਹੀ ਹੈ ਗ੍ਰੰਥ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖੇ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ
ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰ: ਉਪ: ਅ: ੪੩ ॥

ਆਤਮਾ ਨਾਰਾਯਣਸ਼੍ਚੈਵ ਨਭਿੰਨ ਸ੍ਤਿਲਤੈਲਵਤ ਤਥੈਵ ਸ਼ੌਲਕਯ ਪਟਵਤ ਕੁਸੁਮਾਮੋਦਵਤ
ਤਥਾ ॥ ੫ ॥ ਯੋਹਿ ਵਿਸ਼ਨੁ: ਸਏਵਾਤਮਾ ਯੋਹਯਾਤਮਾਸੌਜਨਾਰਦਨ: ॥ਵਿਸ਼੍ਨੁਵਾਤਮ
ਸ਼ਬਦੌ ਪਰਯਾ ਯੌ ਯਥਾ ਵਿਟਪ ਪਾਦਪੌ ॥ ੬ ॥

ਟੀ:-ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਯੇ ਜੋ ਜੀਵਾਤਮਾ ਹੈ ਅਰ ਜੋ ਨਾਰਾਯਣ ਹੈ ਯੇ ਦੋਨੋ ਆਪਸ
ਮੈ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਤਿਲ ਅਰ ਤੈਲ ਆਪਸ
ਮੈ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਲੋ ਸੇ ਤੈਲ ਜੁਦਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਵਸਤਰ ਸੇ
ਸੁਕਲ ਰੂਪ ਜੁਦਾ ਨਹੀ ਹੈ ਸੁਪੇਦੀ ਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਸੁਕਲ ਕਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਫੂਲ ਸੇ
ਸੁਗੰਧੀ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਹੇ ਕਮਲਨਯਨ ਰਾਮ ਜੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਸੋਈ
ਆਤਮਾ ਹੈ ਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸੋਈ ਭਗਵਾਨ ਜਨਾਰਦਨ
ਵਿਸ਼ਨੂ ਹੈ। ਹੇ ਸੌਮਯ ਵਿਸ਼ਨੂ ਸ਼ਬਦ ਆਤਮਾ ਸ਼ਬਦ ਦੋਨੋ ਸਬਦ ਏਕ ਹੀ ਵਸਤੂ ਕੋ
ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਦੋਨੋ ਪਰਯਾਯ ਵਾਚੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਾਦਾਪ ਕਹੋ ਅਥਵਾ ਵਿਟਪ ਕਹੋ
ਦੋਨੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਔ ਆਤਮਾ ਦੋਨੋ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਨਾਮ
ਹੈਂ ਜੋ ਭੇਦਵਾਦੀ ਹੈਂ ਸੋ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕੋ ਭਿੰਨ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਸੇ
ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੬ ॥

ਨਨਿਰੋਧੋ ਨਚੋਤਪਤਿ: ਨਚ ਬੰਧੋ ਨਚ ਸਾਧਕ:।
ਨਮੁਕ੍ਤਿ ਨਵੈ ਮੁਮੁਖਤਾ ਇਤਯੇਖਾ ਪਰਮਾਰਖਤ: ॥

ਟੀ:-ਹੇ ਸਿਖ ਜੇ ਸਤਯ ਸਤਯ ਪੂਛੋ ਤੋ ਸਤਯ ਵਾਰਤਾ ਯੇ ਹੈਂ ਕੇ ਨੇਤੀ ਨ ਨਿਰੋਧ
ਹੈ ਨਿਰੋਧ ਨਾਮ ਅਪਵਾਦ ਕਾ ਹੈ ਅਪਵਾਦ ਨਾਮ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਬਿਨਾ ਵਸਤੂ ਭਾਸੇ
ਪੁਨ: ਵਿਚਾਰ ਕੀਏ ਉਪਰਾਂਤ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਰਹੇ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜੈਸੇ
ਏਕ ਖੂਲਯ ਹੈ ੧ ਏਕ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ੧ ਤੀਸਰੀ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ

ਜੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕੇ ਸਮਾਪਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕੇ ਉਦਯ ਹੋਣੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਹਤੀ ਹੈ ੧ ਜੋ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ਹੈ ਸਮਾਪਤੀ ਕੇ ਉਤਰ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਮੈ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਸਹਤ ਸੂਖਮ ਬੂਲ ਭੂਤ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਇਨ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਲਯੋਂ ਕੇ ਉਪ੍ਰਾਂਤ ਪੁਨਃ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋ ਆਵਤੀ ਹੈ ਏਕ ਨਿਤ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੁਖੁਪਤੀ ਰੂਪਾ ਰੋਜ ੨ ਉਤਪਤੀ ਪ੍ਰਲਯ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀਹੈ ਏਹ ਸਭ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਸਿਧ ਹੈ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰਲਯ ਕੇ ਉਪ੍ਰਾਂਤ ਪੁਨਃ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਚੌਥੀ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਸੋ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ਕਾ ਐਸਾ ਸ੍ਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਵਰਨ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਭੂਖਣ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਕੇ ਬਨੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਕਿਸੀ ਭੂਖਨ ਕਾ ਨਾਮ ਕੜਾ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਕੰਠਾ ਮੁਰਕੀ ਨਥ ਵਾਲਾ ਛਲਾ ਛਾਪ ਆਦਿਕ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਵਿਚਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਦੇਖਯੇ ਤੋ ਸੂਰਣ ਚਾਂਦੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਉਨ ਭੂਖਣੋਂ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਸਰੂਪ ਨਿਕਸਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਿਟੀ ਕੇ ਪਾਤ੍ਰ ਘਟ ਸਰਾਵਾ ਆਦਿਕ ਮਿਟੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਇਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪਵਾਦ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਨ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਨ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਬੰਧਾ ਹੂਆ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਮੁਕਤ ਨਾਮ ਛੂਟਾ ਹੂਆ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਮੁਕਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਨ ਕੋਈ ਮੁਮੁਖਤਾ ਨ ਕੋਈ ਮੋਖ ਹੋਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਲਾ ਹੈ ਨਾਮ ਮੋਖ ਕੀ ਇਛਾ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥

ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਹਤਯਾ ਭਈ ਸੁਪਨੇ ਨ੍ਹਾਏ ਗੰਗ। ਜਾਗ ਪਰੇ ਜਬ ਸੁਪਨ ਸੇ ਨ ਹਤਯਾਨਗੰਗ।

ਜੈਸੇ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਜੀਵ ਅਵਿਦਯਾ ਰੂਪੀ ਨਿਦ੍ਰਾ ਮੈ ਸੋਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਰੂਪ ਹਤਯਾ ਇਸਕੀ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸ੍ਰਪਨ ਭ੍ਰਮ ਭੀ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗਾਧੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਬਿਨਾਂ ਜਾਗੇ ਸ੍ਰਪਨੇ ਮੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭ੍ਰਮ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸਤਯ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਥਾ ਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਮਾਯਾ ਮਹਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਜੋ ਅਨ ਹੂਈ ਵਸਤੂ ਕੋ ਸਤਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕੀ ਅਨੁਭਵ ਕੀ ਹੂਈ ਦਸਾ ਕੋ ਔਰ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਕਰਾਇ ਦੇਤੀ ਹੈ ਕੇ ਯੇ ਅਵਸਥਾ ਮੈਨੇ ਭੋਗੀ ਹੈ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਬੀਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਲਵਣ ਕੋ ਅਰ ਗਾਂਧੀ ਕੋ ਸੁਪਨ ਭ੍ਰਮ ਭੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਸਤਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਆ ਥਾ ਹੇ ਸਿਖ ਤੈਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਸ੍ਰਪਨਵਤ ਔ ਸਤਰੂਪ ਕਰਕੇ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ॥

ਮਃ ੯—ਏਹੁ ਜਗ ਧੂੰਏ ਕਾ ਪਹਾਰ। ਤੈ ਸਾਚਾ ਮਾਨਿਆ ਕਹ ਬਿਚਾਰ। ਸਮ.

ਸੁਪਨੈ ਕੈ ਏਹੁ ਜਗ ਜਾਨ । ਬਿਨਸੈ ਛਿਨ ਮੈ ਸਾਚੀ ਮਾਨ। ਦਾਮਨੀ ਚਮਤਕਾਰ ਤਿਉਂ ਵਰਤਾਰਾ ਜਗ ਖੇ ਝੂਠਾ ਤਨੁ ਸਾਚਾ ਕਰ ਮਾਨਿਓ ਜਿਉ ਸੁਪਨਾ ਰੈਨਾਈ। ਰਾਮ ਗਇਓ ਰਾਵਨ ਗਇਓ ਜਾਂਕੋ ਬਹੁ ਪਰਿਵਾਰ । ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਥਿਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਸੁਪਨੇ ਜਿਉਂ ਸੰਸਾਰ ॥

ਇਤਜਾਦੀ ਵਚਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਨੇਕ ਹੀ ਹੈਂ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥਜਾਤ੍ਵ ਮੈ ਹੇਤੁ ਰੂਪ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਹੂਆ ਕੁਛ ਨਹੀ ਅਵਿਦਜਾ ਕਰਕੇ ਮਿਥਜਾ ਅਨਹੂਆ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬਿਨਾ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ । ਯੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਾਕਜ ਹੈਂ ॥

ਅਥ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਰਨੰ–ਯਤੁਵਾ ਇਮਾਨੀ ਭੂਤਾਨੀ ਜਾਯੰਤੇ ਯੇਨ ਜਾਤਾਨਿ ਜੀਵੰਤੀ ਯਤ ਪ੍ਰਯੰਤਜਭਿ ਸੰ ਵਿਸ਼ੰਤਿ ਤਦ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤੀ ॥

ਟੀਃ–ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਸਰਬ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਤਪਤ ਹੋ ਕਰਕੇ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਰਣੇ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਕਾਲ ਮੈ ਜਿਸ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦੇ ਜਲ ਸੇ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਕਾਲ ਜਲ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹਕੇ ਪੁਨਃ ਜਲ ਮੈ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜਲ ਸੇ ਭਿੰਨ ਪੁਨਃ ਫੇਨ ਆਦਿਕੋ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਮੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਯੇ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਸੇ ਪੂਰਬ ੨ ਜਨਮ ਮਰਣ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਭਰਮਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਯਜੁਰਵੇਦ ਕੀ ਬ੍ਰਿਹਦਾਰਣਜਕ ਕੇ ੬ ਅਃ ਮੈ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਯਾਗਵਲਕ ਮੁਨੀ ਨੇ ਭੀ ਉਪਦੇਸ ਕੀਓ ਹੈ ਸਾ ਤਹਾਂਕੀ ਸ੍ਰੁਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੇ ਅਰਥ ਈਹਾਂ ਭੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤੀਃ ਤਦਯਥਾ ਮਹਾਂ ਮੱਤਸਜ ਉਭੇ ਕੂਲੇ ਨੁਸੰਚਿਰਤਿ ਪੂਰਬੰ ਚਾਪਰੰਚੈਵ ਮੇਵਾਯੰ ਪੋਰੁਖਏਤਾਵੁ ਭਾਵੰਤਾ ਵਨੁਸੰਚਿਰਤਿ ਸ੍ਵਪਨਾਂਤੰਚ ਬੁਧਾਂਤੰਚ ॥ ੧੮ ॥

ਟੀਃ ਹੇ ਸਿਖ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਗਜਾਸੂ ਕੋ ਦਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਕਰਕੇ ਸਫੁਟ ਨਾਮ ਪਰਗਟ ਲਰਕੇ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਮਤਸ ਬਡੇ ਅਕਾਰ ਵਾਲਾ ਮਛ ਹੋਵੇ ਛੋਟੀ ਸੀ ਨਦੀ ਮੇ ਕਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਅਥਵਾ ਸਵਾਭਾਵਿਕ ਆਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵੋ ਮਤਸ ਉਸ ਨਦੀ ਕੇ ਕਬੀ ਉਰਵਾਰ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕੋ ਕਬੀ ਪਾਰਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕੋ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਮੁਦਰ ਕਾ ਮਾਰਗ ਭੂਲ ਕੇ ਉਸ ਨਦੀ ਮਾਤ੍ਰ

ਕੋ ਹੀ ਅਪਨਾ ਗ੍ਰਹ ਮਾਨ ਕੇ ਮਹਾ ਕਲੇਸ ਪਾਇ ਰਹਯਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਭੀ ਅਪਨੇ ਸਮੁਦਰ ਰੂਪ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਭੂਲ ਕੇ ਅਬ ਜਾਗਰਤ ਔ ਸਵਪਨ ਕੇ ਅੰਤਰਾਲਕ ਅਵਸਥਾ ਰੂਪ ਨਦੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਬੀ ਤਿਸ ਨਦੀ ਕੇ ਜਾਗਰਤ ਰੂਪ ਕਿਨਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਬੀ ਸਵਪਨ ਰੂਪ ਕਿਨਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ੍ਰੁਤਯਰਥਃ ਤਥਾਚ ਤਸਮਾਦਵਾ ਏ ਤਸਮਾਦ ਵਾਤਮਨਾ ਆਕਾਸ਼ਃ ਸੰਭੂਤਃ ॥

ਟੀਃ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਆਕਾਸ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਵੈਨਾਮਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ਆਕਾਸ ਸੇ ਵਾਯੂ ਇਤਯਾਦੀ ਪ੍ਰਕਰਣ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਬਿਕ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਇਤਯਾਦੀ ਸਵਿਕਲਪਕਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਕਯ ਹੈ ਅਬ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਵਾਕ ਸ੍ਰੁਤੀਃ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਾਪਨੋਤਿ ਪਰੰ ਤਦੇਖ ਭਯੁਕਤਾ ਸਤਯੰ ਗਯਾਨ ਮਨੰਤੰ ਬ੍ਰਹਮ ਯੋ ਵੇਦ ਨਿਹਿਤੰ ਗੁਹਾਯਾਂ ਪਰ ਮੇਵਯੋਮਨਸੋਸ਼ਨੁਤੇ ਸਰਬਾਨ ਕਾਮਾਨਸਹ ਬ੍ਰਹਮਣਾਵਿਪਸ੍ਰਤੇਤਿ॥

ਟੀਃ- ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਕੀ ਬ੍ਰਿਹਦਾਰਣਯਕ ਉਪਨਿਸਦ ਕੇ ਅਸ੍ਰਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ॥ ਸਹੋ ਵਾਚੈ ਤਦ੍ਵੈ ਤਦਖਰੰ ਗਾਰਗੀਬ੍ਰਾਮਹਣਾ ਅਭਿਵਦੰਤਯ ਸਤ੍ਰੂਲਮਨਣ੍ਵਹ੍ਰਸ੍ਵ ਮਦੀਰਘ ਮਲੋ ਹਿਤ ਮਸ੍ਨੇਹ ਮਛਾਯ ਮਤਮੋ ਵਾਯ੍ਵ ਨਾ ਕਾਸ਼ ਮਸੰਗ ਮਰਸ ਮਗੰਧ ਮਚਖਯੁਖ੍ਰ ਮਸ਼੍ਰੋਤ੍ਰ ਮਵਾਗਮਨੋ ਤੇਜਸਕ ਮਸ਼ਣ ਮਮੁਖ ਮਮਾਤ੍ਰ ਮਨੰਤਰਵਾਹਯੰ ਨਤਦਸ਼ਿਨਾਤਿ ਕਿੰਚਨ ਨ ਤਦਸ਼ਨਾਤਿ ਕਸ੍ਚਨ ॥੮॥ ਨਾਨਯੋ ਤੋਸਤਿ ਵਿਗਯਾਤੈਖਤ ਆਤਮਾਂਤਰਯਾਮਯ ਮ੍ਰਿਤੋ ਤੋਨਯ ਦਾਰਤੰ ॥ ੭ ॥ ਸਏਸ਼ ਨੇਤਿ ਨੇਤਯਾਤਮਾਂ ਗ੍ਰਿਹਯੋ ਨਹੀਗ੍ਰਿਹਯਤੇਅਸ਼ੀਰਯੋ ਨਹੀ ਸ਼ੀਰਯ ਤੇ ਸੰਗੋ ਨਹੀ ਸੰਜਤੇ ਸਿਤੋ ਨ ਵਯਥਤੇ ਨ ਰਿਖਯਤਿ॥ ਇਤ ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਇਤਯਾਦੀ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਵਾਕ ਹੈ। ਸਤਯੰ ਗਯਾਨ ਮਨੰਤੰ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਇਨ ਸ਼੍ਰੁਤਬੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ।

ਅਥ ਕਰਮ—ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਕਰਮ ਸੁਣ ਕਾਮਯ ਕਰਮ ਔ ਨਿਖਿਧ ਕਰਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਏਕ ਨਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ੩ ਸੰਧਯਾ ਬੰਦਨ ਆਦਿਕ ਨਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ਜੈਸੇ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਕੇ ਨੇਮ ਸੇ ਜਪਜੀ ਰਹਰਾਸ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ ਆਦਿਕ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਲੀਏ ਨਿਤ ਕਰਮ ਵਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਤ ਕਰਮ ਮਨੂ ਆਦਿਕ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੧ ਅਮਾਵਸਯਾ ਪੂਰਣਮਾਸੀ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਨਾ ਖਯਾਕੇ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਤਰਪਣ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਣ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਣ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰਾਧਾਦਿਕ ਕਰਣੇ ਔ ਬਾਲਕ ਜਨਮ ਕਾਲ ਮੇਂ ਜਾਤ ਕਰਮ ਨੰਦੀਮੁਖ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਣਾ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ

ਨਾਮ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੨ ਜੋ ਪਾਪ ਕੀ ਨਿਵਰਤੀ ਵਾਸਤੇ ਪੁਨਜ ਰੂਪ ਕਰਮ ਇਸਨਾਨ ਦਾਨ ਤੀਰਥ ਜਪ ਤਪ ਬ੍ਰਤ ਆਦਿਕ ਕੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ੩ ਜੋ ਸ੍ਵਰਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਦਕੋ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਯਗ ਅਗਨੀ ਅਸ਼੍ਰੋਮ ਯਾਗ ਕਾਰੀਰੀ ਯਾਗ ਵਾਜਜ ਪੇਯ ਯਾਗ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਜੋ ਕਰਮ ਹੈ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਕਾਮਯ ਕਰਮ ਹੈ ੪ ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜਾਦੀ ਕਰਮ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਆਦਿ ਕਰਮੋ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਖਿਧ ਕਰਮ ਹੈ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਕਰਮ ਵੈਦਕ ਸਮਾਰਤਕ ਹੈ ਉਤਖੇਪਣ ਊਪਰ ਕੋ ਫੈਕਨਾ ੧ ਅਪਖੇਪਨ ਨੀਚੇ ਕੋ ਫੈਂਕਨ ੨ ਗਵਨ ਚਲੇ ਜਾਨਾ ੩ ਆਗਵਨ ਚਲੇ ਆਵਨਾ ੪ ਵਿਰੇਚਨ ਦਸਤ ਕਰਾਵਨਾ ਜਲਾਬ ਲੇਨਾ ਇਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਰੇਚਨ ਹੈ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਮ ਨੈਯਾਯਕ ਕੇ ਮਤਮੇ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਹੈ ਨਵੈਦਕ ਮਤ ਮੈ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋਂ ਕੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਤਥਾ ਚਾਰੋ ਅਸ੍ਰਮੋਂ ਕੇ ਧਰਮ ਭੀ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਰੂਪ ਹੈ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤਰ ਗਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ॥ ਇਤਿ ਕਰਮਕਾਂਡ ॥

ਉਪਾਸਨਾ ਰਜੋ ਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਤ੍ਵਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਸਨੁ ਤਮਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਦੇਵ ਰੁਦ੍ਰ ਰੋਦਯਤਿ ਪ੍ਰਲਯਕਾਲੇ ਸਰਬਾਨਿਤਿ ਰੁਦ੍ਰਃ ਯੇ ਤੀਨਹੁ ਦੇਵਤਾਨ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਸਜੇ ਅਥਵਾ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਭਿੰਨ ੨ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਧਜਾਨ ਕਰੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਉਪਾਸਨਾ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਾਲਗ ਰਾਮ ਆਤਮਿਕ ਸਿਲਾ ਮੈ ਜੋ ਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਧਜਾਨ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾਨ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਮੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਧਜਾਨ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹਿਰਣਜ ਗਰਭ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਅਬਜਾਕ੍ਰਿਤ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਤੈਜਸ ਵਿਸ੍ਵ ਪ੍ਰਾਗ ਨਾਮ ਜੀਵ ਵਿਖੇ ਕਰਣੀ ਹੈ ਹਿਰਣਜਗਰਭ ਕਾ ਧਯਾਨ ਤੈਜਸ ਨਾਮ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਮੇ ਕਰਣ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ਜੀਵ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਕਾਧਯਾਨ ਵਿਸਵ ਨਾਮਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਮੈ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤੀਃ ਤਥਾ ਅਬਜਾ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾ ਧਜਾਨ ਪ੍ਰਾਗ ਨਾਮ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਮੈ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ ਮੈ ਹਿਰਣ ਗਰਭ ਹੂ ਮੈ ਹੀ ਵੈਸਵਾ ਨਰ ਹੂ ਮੈ ਹੀ ਅਬਜਾਕ੍ਰਿਤ ਹੂ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਲੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰੀਰ ਕੇ ਤਜਾਗ ਕੇ ਉਤਰ ਕਾਲ ਮੈ ਤਹਾ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬਜ ਭੋਗੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤਾਹੈ ਯਾਵਤ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ

ਦੇਵਤੋਂ ਕਾ ਲੋਕ ਇਸਥਰ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਵੋ ਉਪਾਸਕ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਸਤਜ਼ ਸਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਬ੍ਰਹਮਾਦੀ ਲੋਕ ਮੈ ਉਪਾਸਕ ਰਹਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਅਪ੍ਰਤਿਬਧ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋ ਜੈਸਾ ਸਰੂਪ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਦੇਵ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਉਨ ਲੋਕੋ ਮੈ ਇਤਨੀ ਵਿਸੇਖਤਾ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦੀ ਦੇਵ ਲੋਕ ਮੇ ਕੁਛ ਇੰਦਰ ਕਾ ਸਰੂਪ ਹੋਕੇ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਔਰ ਸਾਮਾਨਜ਼ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਉਪਾਸਤਾ ਹੈ ਸਗੁਣ ਰੂਪ ਅਥਵਾ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸੋ ਉਪਾਸਕ ਸਰੀਰ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਉਤ੍ਰ ਸਗੁਣ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਅਥਵਾ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਪਾਸਕ ਕੇਵਲ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੀ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਮੈ ਹੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੋਈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤੌ ਸੋ ਅਨਾ-ਤਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸਸ ਸ੍ਰਿੰਗਵਤ ਅਸਤ ਹੈ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਲਪਿਤ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਵਤ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੀ ਪੁਨਃ ਹੋਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਉਪਾਸਕ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੈ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਉਪਾਸਕ ਸਰੀਰ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਕਿਸੀ ਔਰ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਲੋਕ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਥਾਰ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ਨਤਸਜ਼ ਪ੍ਰਾਣ ਉਤਕ੍ਰਾਮੰਤਿ ਅਤ੍ਰੈਵ ਸਮ ਨੀਯੰਤੇ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇ ॥

ਇਨ ਸਬੋ ਸ੍ਰੁਤਜ਼ੋ ਕਾ ਅਰਥ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਤਤ ਵੇਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਈਹਾਂ ਹੀ ਕਯਾ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੂਏ ੨ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਵਾਸਨਾ ਸਹਤ ਕਿਸੀ ਔਰ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਗਮਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਔਰ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯੇ ਹੈ ਕਯਾ ਲੈ ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ ਉਸੀ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾ ਲੈ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਪੁਰਖ ਕਾ ਵੀਰਯ ਮੈ ਲੈ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਵੀਰਜ ਕਾ ਅੰਨ ਮੈ ਲੈ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਅੰਨ ਕਾ ਔਖਧਯੋਂ ਮੈ ਲੈ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਔਖਧਜ਼ੋ ਕਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਗੰਧ ਮੈ ਗੰਧ ਕਾ ਜਲੋਂ ਮੈ ਚਿੰਃ ਜਲੋਂ ਕਾ ਰਸ ਮੈ ਲੈ ਚਿੰਃ ਰਸ ਕਾ ਤੇਜ ਮੈ ਲੈ ਚਿੰਃ ਤੇਜ ਕਾ ਰੂਪ ਮੈ ਲਯ ਚਿਃ ਰੂਪ ਕਾ ਵਾਯੂ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਵਾਯੂ ਕਾ ਸਪਰਸ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਸਪਰਸ ਕਾ ਆਕਾਸ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਆਕਾਸ ਕਾ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਃ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਅਹੰ-ਕਾਰ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਤ੍ਰਿਧਾ ਗੁਣੋਂ ਮੈ ਗੁਣੋਂ ਕਾ ਮਹਤਤ੍ਵ ਮੈ

ਲੈ ਚਿੰਤਤ ਕਰਨਾ ਮਹਤਤ੍ਵ ਕਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰ: ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਪੁਰਖ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਪੁਰਖ ਕਾ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪੀ ਅਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਕਾਰ ਕਾ ਉਕਾਰ ਮੈ ਲਯ ਖਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਉਕਾਰ ਕਾ ਮਕਾਰ ਮੈ ਮਕਾਰ ਕਾ ਅਰਧ ਬਿੰਦੂ ਮੈ ਅਰਧ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਪੁਰਖ ਮੈ ਲਯ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਪੁਰਖ ਹੀ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਸੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਸੇ ਪਰੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਸੁਧ ਏਕ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਬਡਭਾਗੀ ਜੀਵ ਕਾ ਚਿਤ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੇ ਤੇਰਹ ੧੩ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਯਾਗ ਕੀਏ ਕਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਏਕ ਚਿਤ ਜਿਨ ਇਕ ਛਿਨ ਧਯਾਯੋ ਕਾਲ ਫਾਸਿ ਕੇ ਬੀਚਨ ਆਯੋ। ਇਤਯਾਦੀ। ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਖਿਣ ਨਾਮ ਸਵਾ ਛੇ ਪਲ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਵਾ ਛੇ ਪਲ ਭੀ ਆਠ ਪਹਿਰ ਮੈ ਜਿਸ ਕਾ ਮਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮੈ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵ ਪੁਨ: ਕਾਲ ਕੀ ਫਾਸੀ ਮੈ ਨਹੀ ਫਸਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੌਨ ਸੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਮਹਾਤਮਾ ਆਠ ਪਹਿਰ ਹੀ ਤਿਸ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੌਨ ਕਹੇ ਉਨ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਹੀ ਸਰਬ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਰਹਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਅਬ੍ਰਹਮਵਿਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਗਯਾਨੀ ਤਿਸ ਕੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਉਤਪਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਨਾਦੀ ਅਥਵਾ ਬਿੰਦੀ ਜੋ ਸਿਖ ਅਥਵਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਉਪਾਸਨਾ ॥

ਅਥਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ: । ਬ੍ਰਹਮ ਵਾ ਇਦਮਗ੍ਰ ਮਾਸੀਤ ਤਦਾਤਮਾਨ ਮੇਵਾ ਵੇਦਾਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮੀਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਵਾ ਇਦ ਮਗ੍ਰ ਆਸੀਦੇਕ ਮੇਵ ॥ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿ੍ਮ ਬ੍ਰਹਮਾਹਸਿ੍ਮ ॥ਮਨਸੈ ਵੇਦ ਮਾਪ ਤਵਯੰ ਨੇਹਨਾ ਨਾਸਤਿ ਕਿੰਚਨ ਗਛਤਿ ॥ ਇਤਯਪਿ ਯਾਠ: ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੋ ਸਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਮਾਪਨੋਤਿ ਯਇਹਨਾਨੇਵੈ ਪਸ਼ਯਤਿ ॥ ੧੧ ॥ ਅੰਗੁਸ੍ਠਮਾਤ੍ਰ ਪੁਰੁਖੋ ਮਧਯੇ ਆਤਮਨਿ ਤਿਸ੍ਠਤਿ ॥ ਈਸ਼ਾਨੋ ਭੂਤ ਮਵਯਸਯ ਨਤਤੋ ਵਿਜੁਗੁਪਸਤੇ ਏਤਦ੍ਵੈਤਤ ॥ ੧੨ ॥ ਅੰਗੁਸ੍ਠ ਮਾਤ੍ਰ: ਪੁਰੁਖੋ ਜਯੋਤਿ ਰਿਵਾ ਧੂਮਕ: ॥ ਈਸ਼ਾਨੋ ਭੂਤ ਭਬਯਸਯਸਏਵਾਦਯ ਸਉਸ੍ਵ: ਏਤਦ੍ਵੈ ਤਤ ॥ ੧੩ ॥ ਕਠਵਲੀਚ ੪ ਅਯ ਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਸਤਯੰ ਗਯਾਨ ਮਨੰਤੰ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤਿ ਈਸਾ ਵਾਸ ਯਸਤੂ ਸਰਬਾਣਿ ਭੂਤਾਨਯਾਤਮਨਯੇਵਾਨੁ ਪਸ਼ਯਤਿ॥ ਸਰਬ ਭੂਤੇ ਸ਼ੁ ਚਾਤਮਾਨੰ ਤਤੋ ਨ ਵਿਜੁਗੁਪਸਤੇ। ੬

ਯਸਮਿਨ ਸਰਬਾਣਿ ਭੂਤਾਨਯਾਤਮੈ ਵਾ ਭੂਦ੍ਵਿਜਾਨਤਃ॥ ਤਤ੍ਰ ਕੋ ਮੋਹਃ ਕਃ ਸ਼ੋਕਃਏਕਤ੍ਵ ਮਨੁਪਸ਼ਯਤਃ॥੭॥ ਬ੍ਰਿਹਦਾਰਣਯਕੇ ਸਵਾਏਸ਼ ਮਹਾਨਜ ਆਤਮਾ ਜਰੋਮਰੋ ਮ੍ਰਿਤੋ ਭਯੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭਯੰ ਵੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭਯਗ੍ਰੰ ਹਿ ਵੈਬ੍ਰਹਮ ਭਵਤਿ ਯਏਵੰ ਵੇਦ॥੨੫॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਤ ਬ੍ਰਹਮ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਕਯਾ ਮੈ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਅਸਹਾਯ ਸੁਧ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ੧ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਰਚਨਾ ਉਤ-ਪਤੀ ਸੇ ਪੂਰਬ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਦੂਸਰੀ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਵਸਤੂ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਇਤੀ ਬ੍ਰਿਹਦਾਰਣਯ ਉਪਨਿਸ਼ਦ॥

ਅਥ ਕਠਵਲੀ ਉਪਨਿਖਦ—ਮਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹਯੇ ਦੇਖਨਾ ਚਾਹਯੇ ਕਯਾ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਯੇ ਜੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਜਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਨਾਨਤ੍ਵ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਤਾ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਅੰਸ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ। ਅਨਹੂਈ ਦ੍ਵੈਤ ਕੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜਗਤ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜੀਵ ਏਵ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੈ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਸੇ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਕੋ ਪੁਨਃ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਰਹੇਗਾ ਯੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ॥ ਅੰਗੁਸ੍ਟ ਮਾਤ੍ਰ ਹਿਰਦੈ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਉਸ ਅੰਗੁਸ਼ਟ ਮਾਤ੍ਰ ਹਿਰਦੈ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕੇ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅੰਗੁਸ੍ਟ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਪੁਰਖ ਕਹਯੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਅੰਗੁਸ੍ਟ ਮਾਤ੍ਰ ਆਕਾਰਵਾਨ ਪੁਰਖ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਖੇ ਸਦਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਮਾਧਮਿਕ ਮਤ ਵਾਲੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਮਧਮ ਪਰਿਮਾਣ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਸੋ ਜਿਤਨਾ ਸਰੀਰ ਕਾ ਆਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਆਕਾਰ ਭੀ ਉਤਨਾ ਹੀ ਹੋਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਧਿਕ ਨਯੂਨ ਸਰੀਰ ਸੇ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਉਨ ਕੇ ਮਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਆਕਾਰ ਮਧਮ ਪਰਿਮਾਣ ਵਾਲਾ ਹੋਗਾ ਅੰਗੁਸ੍ਟ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਹੋਗਾ ਅਬ ਏਹ ਨਹੀ ਕਹਯੇ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕੇ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ਮੈ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ। ਕੇ ਈਸਾਨੋ ਭੂਤ ਇਤਿ॥ ਜੋ ਈਸ੍ਵਰ ਬ੍ਰਹਮ ਅਤੀਤ ਜਗਤੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵੀ ਜਗਤੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸੋ ਵਿਭੂ ਬਯਾਪਕ ਬ੍ਰਹਮ ਇਸ ਅੰਗੁਸ਼ਟ ਮਾਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਗੁਪਤ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕਯਾ ਹੈ ਏਤ ਦ੍ਵਿਤੀ ਏਤਤ ਯੇ ਜੋ ਅੰਗੁਸ੍ਟ ਮਾਤ੍ਰ ਪੁਰਖ ਹੈ ਸੋ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਏਹੀ ਵਿਭੂ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਇਸਮੈ ਕੁਛ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸਸੇ ਵੋ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ

ਵਿਭੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਪਤ ਨਹੀ ਹੈ ਕਦਾਚਿਤ ਯੇ ਅੰਗੁਸ੍ਟ ਮਾਤ੍ਰ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਜੁਦਾ ਹੀ ਹੋਵੇ ਕਾਹੇਤੇ ਅਤੀ ਲਘੁ ਆਕਾਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਆਸੰਕਾ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਆਪ ਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ। ਏਤਤ ਵੈਤਤ ਇਤਿ। ਏਹ ਜੋ ਅੰਗੁਸ੍ਟ ਮਾਤ੍ਰ ਆਤਮਾ ਦਰਸਨ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਏਤਤ ਨਾਮ ਅੰਗੁਸ੍ਟ ਮਾਤ੍ਰ ਉਪਾਧੀ ਵਾਲਾ ਜੀਵਾਤਮਾ ਹੀ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਤਤ ਨਾਮ ਸੋ ਪਰੋਖ ਬ੍ਰਹਮ ਈਸ੍ਵਰ ਜਿਸ ਕੋ ਬੋਲਤੇ ਹੋ ਸੋ ਯੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਨੇ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਏਹੀ ਵਿਸਨੁ ਹੈ ਏਹੀ ਮਹਾਦੇਵ ਹੈ ਸਰਬੇ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਭੀ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸਰਬ ਲੋਕ ਰੂਪ ਭੀ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਕੋ ਅਨੁਭਵ ਕਰਣੇ ਵਾਰੋ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਏਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤੂੰ ਹੈ ਇਤਿ ਛਾਂਦੋਗ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਚੈਤੰਨ ਸਰੂਪ ਹੈ ਸਤਸਰੂਪ ਹੈ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧ ਸਰੂਪ ਹੈ ਅਨੰਤ ਸਰੂਪ ਹੈ ਦੇਸ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਤਤੇ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਤ ਸੇ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਅੰਤ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬਿਅੰਤ ਹੈ॥ ਈਸਾਵਾਸੋਪਨਿਸ਼ਦ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤਜਨ ਸਰਬ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਣਜੋਂ ਕੋ ਜੜ ਜੰਗਮੋਂ ਕੋ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਜਲ ਤਰੰਗ ਨਜਾਯ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ॥ ਚਪੁਨਃ ਸਰਬ ਭੂਤੋ ਵਿਖੇ ਸੁਵਰਣ ਭੂਖਣ ਨਜਾਯ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਭੂਖਣੋਂ ਵਿਖੇ ਸੁਵਰਣ ਬਜਾਪ ਰਹਜੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੇਰਾ ਆਤਾਮਾ ਭੀ ਸਰਬ ਜੜ ਜੰਗਮ ਭੂਤੋਂ ਵਿਖੇ ਪੂਰਣ ਹੈ ਐਸੇ ਜੋ ਪ੍ਰਤਖ ਹਸਤਾਮਲ ਵਤ ਨਿਸੰਦੇਹ ਹੋਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਨੇਤਿ ਸਰਬਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਤਿਸ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਗੁਪੁਧਾਤੁ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਮੇ ਹੈ ।ਨ ਤਤੋ ਵਿਜੁਗੁਪਸਤੇ। ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਯੇ ਹੈ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਕਾ ਆਤਮਾ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਰਖਜਤ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਰਖਜਤ ਹੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬੇਕਾਰ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਲਕਾਰ ਜਾਨਨਾ ਤਹਾਂ ਐਸਾ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਕੇ ਤਿਸ ਪੁਰਖੋਤਮ ਕੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਅਲਖਤ ਔਰ ਕੋਈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ੬ ਜਿਸ ਸਤ ਪੁਰਖ ਵਿਜਾਨਤਃ ਨਾਮ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਯਾਂ ਹੋਯਾਂ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਭੂਤ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਜਿਸ ਕਾ ਆਤਮਾ ਹੂਏ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਜਿਸ ਨੇ ਏਕ ਅਦੁਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨਜਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਮੋਹ ਕਾ ਕਜਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਔ ਸੋਕ ਕਾ ਕਜਾ ਸਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭਾਨੂ ਕੇ ਉਦੇ ਹੂਏ ਸੇ ਅੰਧੇਰੇ ਕਾ ਕਜਾ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਭਾਨੂ ਕੇ ਉਦੇ ਹੂਏ ਸੇ ਪੁਨਃ ਮੋਹ ਔ ਸੋਕ ਕਾ ਅਵਸਰ ਕਹਾਂ ਹੈ॥ ੭ ॥

ਬ੍ਰਿਹਦਾਰਣਜ ਕੇ ਸ ਵਾ ਏਖ ਮਹਾਨ ਅਜ ਆਤਮਾ ਇਤਿ॥

ਸਾ ਸਬਦ ਪਰੋਖ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਏਖ ਸਬਦ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਸੋ ਜੋ ਪਰੋਖ੍ਯ ਈਸ਼੍ਵਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਮਹਾਨ ਵਿਭੂ ਹੈ ਆਕਾਸ ਆਦਿਕੋ ਸੇ ਭੀ ਬਡਾ ਹੈ ਔ ਅਜਨਮਾ ਹੈ ਸੋ ਏਸ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਯੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਹੂਆ ੨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੈਸੇ ਹੈ ਮਹਾਨ ਹੈ ਵਿਭੂ ਹੈ ਅਨੰਤ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ ਅਜਰ ਹੈ ਜੀਰਣ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੁਢਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਗਨਿ ਮੇਂ ਜਰਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਜਰ ਹੈ ਅਮਰ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮ੍ਰਿਤੂ ਕੋ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਮਾਰਣੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ । ਯਾਂਤੇ ਅਮਰ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਹੈ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਮ੍ਰਿਤ ਸਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸ ਜਿਸ ਯੋਨੀ ਮੈਕਾ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਅਮਰ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਅਭਯ ਹੈ ਦੂਤੀਯਾਦ੍ਵੈ ਭਯੰ ਭਵਤੀ ਵੈ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਦੂਸਰੇ ਸੇ ਭੈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਆਤਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਦੂਸਰਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਭਯ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ-ਭਯੰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਅਭਯ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਯੇ ਬਾਤ ਨਿਸਚਿਤ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਅਭਯ ਹੈ ਅਰ ਜੋ ਅਭਯ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇਹੈਂ ਸੋ ਨਿਸੰਦੇਹਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੈ ।੨੫ਅਃ੬ਬ੍ਰਾਹਮਣ੪

ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾਂਡ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੁਰਖ ਕਰਕੇ ਸਾਧ੍ਯ ਕਰਤਬ੍ਯ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰਬ ਮੀਮਾਸਾ ਬੋਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੀ ਕਰਤਬ੍ਯ ਕੀ ਸਫਲਤਾ ਹੈ ਆਗੇ ਕਰਤਬ੍ਯ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਰਖ ਕੇ ਊਪਰ ਵੇਦ ਕਾ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਉਤ੍ਰ ਮੀਮਾਸਾ ਬੋਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕੋ ਲਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਸਰਬ ਕਰਤਬ ਸਫਲ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਵੇਦ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਕਰਤਬ ਕਰਣੇ ਕੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਜਬ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪੁਨਃ ਇਸ ਕੋ ਕਰਤਬ੍ਯ ਕਰਣੇ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖਤੁਮਭੀ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਿਸੰਦੇਹ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਇਸ ਰਾਜ ਯੋਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰੋ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂ ਸ਼ਿਸ਼ ਸੰਵਾਦੇ ਤ੍ਰਿਕਾਂਡ ਵੇਦ ਨਰੂਪਣੰ ੨ ਸਕੰਧ ੧੯ ਅਧ੍ਯਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੭ ਅਧਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਹਠ ਜੋਗ ਕੋ ਸੁਣ ਹਮਾਰੇ ਸਕਾਸ ਸੇ ਅਥ ਹਠ ਯੋਗ ਇਸ ਹਠ ਯੋਗ ਕੇ ਆਠ ਅੰਗ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਯਮ ੧ ਨੇਮ ੨ ਆਸਨ ੩ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ੪ ਪ੍ਰਤਯਾਹਾਰ ੫ ਧਾਰਣਾ ੬ ਧਯਾਨ ੭ ਸਮਾਧੀ ੮ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਯਮ ਪੰਚਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਲਯ ਵਿਖੇਪ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਇਨ ਚਾਰੋ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਨਾ ੧ ਸੰਤੋਖ ੨ ਮੌਨ ੩ ਮਿਥਯਾ ਵਚਨ ਕਾ ਤਯਾਗ ਸਤਵਚਨ ੪ ਅਚੋਰਤਾ ੫ ਸਬਦਾਦੀ ਵਿਖਯੋ ਕਾ ਤਯਾਗ ੬ ਅਦੰਭਤਾ ੭ ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸਟਤਾ ਦੇਖਕੇ ਮਤਸਰ ਨ ਕਰਨੀ ੮ ਆਸਕ੍ਤਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨੋ ਮੇ ਵਿਸਵਾਸ ਸਤਭਾਵਨਾ ੯ ਆਰਦਵਤਾ ਨਾਮ ਕੋਮਲਤਾ ੧੦ ਅਕ੍ਰੋਧਤਾ ਖਿਮਾ ੧੧ ਰਜੋ ਗੁਣ ਤਮੋਗੁਣ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧ ਰਖਣਾ ੧੨ ਮਨ ਬਾਨੀ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਕੋ ਪੀੜਾ ਨ ਦੇਨਾ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਊਪਰ ਦਯਾ ਰਖਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦਯਾ ਹੈ ੧੩ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਾਮ ਕੋ ਜੀਤ ਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਰਖਣਾ ੧੪ ਜਨਮ ਮਰਨ ਜਰਾ ਬਯਾਧੀ ਦੁਖਾਦੀ ਰੋਗੋਂ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹਰਵਖਤ ਗ੍ਰਸਤ ਜਾਨਨਾ ੧੫ ਯੇ ਪੰਦ੍ਰਹ ਪਰਕਾਰ ਕਾ ਯਮ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਯਮਃ ੧ ਅਥ ਨੇਮਃ ਸਵਾ ਪਹਰ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਸਦਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣਾ ੧ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਸੁਚਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਕੋ ਰਖਨਾ ੨ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਰਖਣੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਆਸਾ ਰੂਪੀ ਮਲ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ੩ ਗੁਰੂ ਅਰ ਨਾਰਾਯਣ ਆਦੀ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਪੂਜਨ ਕਰਣੇ ਨਿਤਹੀ ਇਸ ਕਾ ਕ੍ਰਤੂ ਨਾਮ ਨੇਮ ਹੈ ਕ੍ਰਤੂ ਨਾਮ ਯਗ ਕੋ ਹੈ ੪ ਸਤਯ ਅਰਥ ਕੋ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਣਵ ਕਾ ਜਾਪ ਨੇਮ ਸੇ ਕਰਣਾ ਜਿਤਨੇ ਜਪ ਕਾ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨ ਨੇਮ ਕਰ ਲੇਵੇ ॥ ੫ ਅਗਨੀ ਹਵਨ ਜੋ ਅੰਨ ਖਾਵੇ ਸੋ ਸੂਰਯ ਕੀ ਸੁਰ ਮੇ ਖਾਵੇ ਇਸੀ ਕੋ ਹਵਨ ਜਾਨੇ ਬਾਵੀ ਸੁਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਮੈ ਪਾਨੀ ਪੀਵੇ ਇਸ ਕੋ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਤਰਪਣ ਜਾਨੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕਰਣ ਰੂਪ ਹੀ ਤਪ ਜਾਨਨਾ ੮ ਮੁਮੁਖੂ ਜਨੋਂ ਕੋ ਸਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪ ਦਾਨ ਦੇਨਾ ੯ ਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਣੇ ਨ ਉਪਵਾਸ ਹੀ ਕਰਣੇ ਸ੍ਵਲਪ ਨਾਮ ਯੁਕਤਿ ਪੂਰਬਿਕ ਥੋਰੇ ਸੇ ਅਹਾਰ ਕਰਣੇ

੧੦ ਤਿਤਿਖ੍ਹ ਹੋਨੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਮੇ ਧੀਰਯ ਰਖਣੋ ਭੂਖ ਪਯਾਸ ਛਾਯਾ ਧੂਪ ਸੀਤ ਉਸਨ ਕੋ ਸਹਾਰਣੋ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਤੇ ਰਹਤਹੋਨੋ ੧੧ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੰਗਸੇ ਵਰਜਿਤ ਹੋਨੋ ਬਚਨੋ ੧੨ ਅਗਨੀ ਨ ਤਪਨੋ ਔਰ ਭਾਗ ਅਫੀਮ ਆਦਿਕ ਮਾਦਕ ਵਸਤੂ ਨ ਖਾਨੋਪੀਨੋ੧੫ ਯੇ ਪੰਦ੍ਰਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਨੇਮ ਹੈ ਇਤਿ ਨੇਮਃ ੨ ਅਥ ਆਸਨ ਜਿਤਨੀ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਯੋਨੀ ਹੈ ਉਤਨੇ ਲਖ ਹੀ ਆਸਨ ਹੈ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਉਨ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਆਸਨੋ ਮੈ ਚੌਰਾਸੀ ਆਸਨ ਮੁਖ ਸਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਅਉਰ ਚੌਰਾਸੀ ਆਸਨੋ ਕੇ ਭੀ ਸਾਰ ਭੂਤ ਖੋੜਸ ਆਸਨ ਹੈ ਸ੍ਵਸਤਕ ਆਸਨ ੧ ਪਦਮਾਸਨ ੨ ਗੋਮੁਖ ੩ ਹੰਸ ਆਸਨ ਯੇ ਚਾਰ ਆਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੇ ਹੈ ੪ ਗਰੁੜ ਨਾਗ ੬ ਕੂਰਮ ੭ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ੮ ਯੇਚਾਰ ਆਸਨ ਵਿਸਨੂ ਕੇ ਹੈ ਵੀਰ ੯ ਮਯੂਰ ੧੦ ਬਜਰ ੧੧ ਸਿਧ ੧੨ ਯੇ ਚਾਰੋ ਆਸਨ ਰੁਦ੍ਰ ਕੇ ਹੈ ਭਗ ਆਸਨ ਸਕਤੀ ਕੋ ਹੈ ੧੩ ਔ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕੋ ਪਸਚਮ ਤਾਨ ਆਸਨ ਕਹਾ-ਵਤਾ ਹੈ ੧੪ ਧਨੁਖ ਆਸਨ ੧੫ ਉਤਨ ਆਸਨ ਯੇ ਸਭੀ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਆਸਨਹੈ ੧੬ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੋਲਹ ਆਸਨ ਗਿਨਾਇ ਕੇ ਸੁਨਾਇ ਦੀਏ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਪਖਯਾਂਤ੍ਰ ਕੇ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਸਨੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਹੁ। ਖੋੜਸ ਆਸਨੋਂ ਮੈ ਚਾਰ ਆਸਨ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਸਿੰਘ ੧ ਪਦਮ ੨ ਸਿਧ ੩ ਭਦ੍ਰ ੪ ਇਨ ਚਾਰੋ ਮੈ ਭੀ ਦੋ ਆਸਨ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਸਿਧ ਔ ਪਦਮ ੨ ਇਨ ਦੋਨੋ ਮੈ ਭੀ ਏਕ ਸਿਧ ਆਸਨ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਯੇ ਤੀਸਰਾ ਅੰਗ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤਰ ਮੈ ਯੋਗ ਕੋ ਕਹਯ ਹੈ ੩॥ ਇਤਿ ਆਸਨ॥ ਅਥ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਚਤੁਰਥ ਅੰਗ ਯੋਗ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਜੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੁਣਹੁ ਆਸਮੰਤਾਤ ਪ੍ਰਾਣਾਨ ਆਯਮਤੇ ਇਤਿ ਵਿਤਪਤਯਾ ਪ੍ਰਾਣਾਮਃ ਆਸਮੰਤਾਤ ਪ੍ਰਾਨਾਣ ਆਯਮਤੇ ਇਤੀ ਵਿਤਪਤਯਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ ਆਸਮੰਤਾਤ ਨਾਮ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਅਯਮਨ ਨਾਮ ਰੋਕਣੋ ਹੈ ਸੋ ਕਹਯੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਭੀ ਤੀਨ ਪਰਕਾਰਕੋ ਹੈ ਉਤਮ ਮਧਮਕਨਸ਼ਟ ਭੇਦਸੇ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਰੇ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕਾਂਤ ਨਿਰਜਨ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਜਲ ਕਾ ਕਿਨਾਰਾ ਨ ਹੋਵੇ ਪੁਨਾ ਬਾਲੂ ਕੰਕਰ ਸੇ ਭੀ ਰਹਤ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ਨਿਰਵਾਤ ਨਿਰ ਭਯ ਜਹਾ ਸਿੰਘ ਬਯਾਘਰ ਮਾਸ ਅਹਾਰਜੋਂ ਕਾ ਭੈ ਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਮਛਰ ਡਾਂਸ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ ਜਹਾਂ ਨੇਤ੍ਰੋ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਪੀੜਤ ਨ ਹੋਵੇ ਐਸੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਗੁਫਾ ਹੋ ਅਥਵਾ ਕੁਟੀਆ ਬਾਂਧ ਲੇਵੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਮ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਏਕ ਜੈਸੀ ਜਿਮੀਨ ਸਵਾਰ ਕੇ ਬਨਾਵੇ ਪੁਨਃ ਜਿਮੀਨ ਸੇ ਚਾਰ ਅੰਗੁਲ ਪ੍ਰਮਾਣ ਊਚਾ ਥੜਾ ਬਨਾਵੇ ਊਪਰ ਕੁਸਾ ਬਿਛਾਵੇ ਤਿਸ

ਊਪਰ ਮ੍ਰਿਗਛਾਲਾ ਕਾਲੇ ਮ੍ਰਿਗ ਕਾ ਚਰਮ ਬਿਛਾਵੇ ਊਪਰ ਪੁਨਃ ਉਨ ਕਾ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਛਾਵੇ ਤਿਸ ਕੇ ਊਪਰ ਅਛਾ ਕੋਮਲ ਔਰ ਆਸਨ ਬਸਤ੍ਰ ਕਾ ਬਿਛਾਇ ਕੇ ਯੋਗ ਕੋ ਸਾਧੇ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਅਥਵਾ ਉਤ੍ਰ ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਅਥਵਾ ਪਦਮ ਆਸਨ ਬਾਧ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸੇਸ ਨਾਗ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮਅਪਨੇ ਆਤਮਾਮੈ ਭਾਵਨਾਕਰੇ ਆਸਨਕੇ ਵਿਘਨ ਨਾਸਹਿਤਯੇਜੋਧਰਣੀ ਕੇਧਾਰਣੇ ਵਾਰੇ ਸੇਸਨਾਗ ਅਨੰਤ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਸੋ ਮੈਹੂ ਐਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਸੇਸਨਾਗਕਾਧਯਾਨ ਧਾਰਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਕੇ ਆਸਨ ਮੈ ਵਿਘਨ ਕਰਤਾ ਸਰਬਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਪੁਰੁਖਆਕਾਸ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਅਥਵਾ ਦਿਸਾ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਅਥਵਾ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕਾ ਪੂਜਨ ਧਯਾਨ ਕਰਕੇ ਸਾਧਕ ਸੁਖਮਨਾ ਸੁਰਮੇ ਆਕਾਸ ਤਤ ਚਲਨ ਸਮੇਂ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਪ੍ਰਥਮ ਉਤਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਲਖਣ ਸੁਣ। ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਸੁਰ ਕੇ ਮਾਰਗ ਸੇ ਪੂਰਕ ਕਰੇ ਅਰਥਾਤ ਪਵਨ ਸੇ ਉਦਰ ਕੋ ਭਰੇ ਚੌਸਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੁੰਭਕ ਕਰੇ ਪਵਨ ਕੋ ਉਦਰ ਮੈ ਰਖੇ ਬਤੀਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਉਦਰ ਮੈ ਸੇ ਪਵਨ ਕੋ ਸੂਰਜ ਕੀ ਸੁਰ ਸੇ ਨਿਕਾਸੇ ਮਾਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ਦਹਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਚੁਟਕੀ ਕੋ ਮਾਰਤਾ ਹੂਆ ਦਹਣੇ ਗੋਡੇ ਕੀ ਪ੍ਰਦਖਣਾ ਜਿਤਨੇ ਕਾਲ ਮੇ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਏਕ ਮਾਤ੍ਰਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇ ਉਤਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ॥

ਇਤਿ ਉਤਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ॥ ੧ ॥ ਅਥ ਮਧਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਸੇ ਪੂਰਕ ਕਰੇ ਚੌਬੀਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਕਰੇ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ਯੇ ਮਧਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੋ ਲਖਨ ਹੈ ਇਤਿ ਮਧਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ ॥

ਅਥ ਕਨਿਸ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਕਨਿਸ੍ਰ ਕਾ ਲਖਣ ਆਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਸੇ ਪੂਰਕ ਕਰੇ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਕਰੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ਪੁਨਃ ਦਹਨੀ ਨਾਸਕਾ ਸੇ ਪਵਨ ਕੋ ਆਠ ਮਾਤ੍ਰਾ ਸੇ ਪਾਨ ਕਰੇ ਖੋੜਸ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਬਾਂਵੀ ਨਾਸਕਾ ਸੇ ਰੇਚਕ ਕਰੇ ਪੁਨਾ ਬਾਵੀ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਵਨ ਕਾ ਪਾਨ ਕਰਨਾ ਅਰ ਦਹਣੀ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤਯਾਗ ਪਵਨ ਕਾ ਕਰਨਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਬੀ ਬਾਵੀ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਕਬੀ ਦਹਨੀ ਨਾਸਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਵਨ ਕਾ ਪਾਨ ਅਰ ਤਯਾਗ ਕਰਨਾ ਉਤਮ ਮਧਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਮੈ ਭੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਜਾਨ ਲੈਣੀ॥ ਇਤਿ ਕਨਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੋਗ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਤੀਨ ਮਾਸ ਅਥਵਾ ਖਟ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯਤਨ ਕਰੈ ਗਾ ਤਬ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਪਰੰਤੂ ਯੋਗ ਕੇ ਨਿਰੂਪਕ ਗ੍ਰੰਥੋ ਕੋ ਪਢਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸੁਧੀ ਬੁਧੀ ਵਾਨ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਆਪ ਹੀ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਤਾਏ ਯੋ ਨ ਕਰਨੇ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਿੰਤੂ ਯੋਗ ਮਾਰਗ ਕੀ ਰੀਤੀ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਬਤਾਵੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਯੋਗ ਸਾਧੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਤਾਏ ਬਿਨਾ ਅਪਨੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪ ਹੀ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਵੇ ਗਾ ਤਬ ਵੋ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗੀ ਔ ਨਿਸਫਲ ਪ੍ਰਯਤਨ ਹੂਆ ਹੂਆ ਰੋਗੀ ਹੋਕੇ ਮਰੇਗਾ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਤਾਈ ਹੂਈ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ ਸ੍ਵਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਭੀ ਹੋਵੇ ਗਾ ਅਰਥਾਤ ਜਬ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗੇ ਚਾਹੇ ਏਕ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇ ਤਬ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਿਧ ਸਰੀਰ ਕੋ ਛੋਡ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੇ ਅਥਵਾ ਜੁਬਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਇਛਾ ਹੋ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਰੀਰ ਕੋ ਰਖ ਸਕਤਾ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਃ ੪ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਚਤੁਰਥੋਂ ਅੰਗ ਯੋਗ ਕੋ ਹਮਨੇ ਤੁਮ ਸੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ। ਅਬ ਪੰਚਮ ਪ੍ਰਤ੍ਯਾਹਾਰ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਵਿਖਯੋਂ ਸੇ ਰੋਕਨੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤ੍ਯਾਹਾਰ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਤ੍ਯਾਹਾਰ ਅੰਗ ੫ ਵਿਧੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਕਰਣੀ ਹਰੀ ਕੀ ਅਥਵਾ ਮਹਾਦੇਵ ਕੀ ਅਥਵਾ ਪੰਚਤਤ ਮੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਤਤ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਕਰਨੀ ਸੋ ਸੋ ਰੂਪ ਆਪ ਕੋ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੇ ਜਾਨਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ਧਾਰਣਾ ਅੰਗ ੬ ਅਥ ਧ੍ਯਾਨ ਇਸ ਏਕ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਮੈ ਜੋ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਲਾਗਨੇ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਧ੍ਯਾਨ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਧ੍ਯਾਨੰ ੭ ਅਥ ਸਮਾਧੀ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੋਗ ਕੇ ਅਸ਼ਟਮੋ ਅੰਗ ਸਮਾਧੀ ਹੈ ਸੋ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਏਕ ਸਵਿਕਲਪ ਦੂਸਰੀ ਨਿਰ ਵਿਕਲਪ ਸਵਿਕਲਪ ਨਿਰਕਲਪ ਰੂਪ ਸਮਾਧੀ ਕਾ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਊਪਰ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ਯਾਤੇ ਈਹਾ ਪੁਨਃ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਆਠ ਅੰਗ ਯੋਗ ਕੇ ਹਮਨੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਏ ਹੈਂ॥ ਇਤਿ ਅਸ਼ਟਮੋ ਅੰਗ ਇਤਿ ਅਸ਼ਟਾਂਗ ਯੋਗ ਸਮਾਪਤਿਃ॥ ੮॥ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ੧ ਤੁਚਾ ੨ ਚਖੁ ੩ ਰਸਨਾ ੪ ਘ੍ਰਾਣ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਗ੍ਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੈ ਵਾਕ ੧ ਪਾਣਿ ੨ ਪਾਦ ੩ ਗੁਦਾ ੪ ਉਪਸਥ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਹੈ ਸਬਦ੧ ਸਪਰਸ਼ ੨ ਰੂਪ ੩ ਰਸ ੪ ਗੰਧ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਗ੍ਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਹੈਂ ਵਚਨ ੧ ਗ੍ਰਹਣ ੨ ਗਵਨ ੩ ਆਨੰਦ ੪ ਵਿਸਰਗ ੫ ਯੇ ਪਾਚੋ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਹੈਂ ਵਿਸਰਗ ਨਾਮ ਤ੍ਯਾਗ ਕੋ ਹੈ ਮਨ ੧

ਬੁਧਿ ੨ ਚਿਤ ੩ ਅਹੰਕਾਰ ੪ ਯੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਏਕ ਹੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਨਿਸਚੈ ੨ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ੩ ਗਰਬ ੪ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਚਾਰੋ ਵਿਸ਼ਯ ਹੈ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ ਗਿਨਤੀ ਸੇ ਜਾਨ ਲੈਣੇ ਪਹਲੇ ਕਾ ਪਹਲਾ ਵਿਸ਼ਯ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਵਿਸਯ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਰ ਵਿਸ਼ਯ॥ ਅਥ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਦਿਸ਼ਾ ੧ ਮਰੁਤ ੨ ਰਵਿ ੩ ਵਰਣ ੪ ਅਸਨੀਕੁਮਾਰ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਗਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਹੈਂ ਅਗਨਿ ੧ ਇੰਦਰ ੨ ਉਪੇਂਦਰ ੩ ਪਰਜਾਪਤਿ ੪ ਯਮਰਾਜ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚੋ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਹੈਂ ਚੰਦਮਾ ੧ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ੨ ਖੇਤ੍ਰਗ ੩ ਰੁਦ੍ਰ ੪ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨ ੧ ਬਯਾਨ ੨ ਅਪਾਨ ੩ ਸਮਾਨ ੪ ਉਦਾਨ ੫ ਨਾਗ ੬ ਕੂਰਮ ੭ ਕ੍ਰਿਕਲ ੮ ਦੇਵਦਤ ੯ ਧਨੰਜਯ ੧੦ ਯੇ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਕਾ ਰੂਪ ਏਕ ਪਵਨ ਹੀ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਭੇਦ ਸੇ॥ ਇਤਿ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਰੂਪਣੰ॥ ਕਾਰਣ ੧ ਸੂਖਮ ੨ ਥੂਲ ੩ ਯੇ ਤੀਨ ਸਰੀਰ ਹੈ ਵੈਰਾਟ ੧ ਸੂਤ੍ਰ ਆਤਮਾ ੨ ਅਬਯਾਕ੍ਰਿਤ ੩ ਯੇ ਤੀਨੋਂ ਈਸ਼ਵਰ ਹੈ ਵਿਸ੍ਵ ੧ ਤੈਜਸ ੨ ਪ੍ਰਾਗ ਯੇ ਤੀਨੋਂ ਜੀਵ ਹੈ ਈਸ ੧ ਹਿਰਣਯਗਰਭ ੨ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ੩ ਯੇ ਤੀਨੋ ਸਮਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਈਸ੍ਵਰ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈਂ ਵਿਸ੍ਵ ੧ ਤੈਜਸ ੨ ਪ੍ਰਾਗ ੩ ਯੇ ਤੀਨੋ ਬਯਸ੍ਟੀ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈਂ। ਸਿਪੀ ਵਿਖੇ ਜੈਸੇ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੇਵਰੀ ਮਾਂਝ ਜੈਸੇ ਸਰਪ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਚੇਤਨ ਮਾਂਝ ਸਮਸ਼੍ਰੀ ਬਯਸ੍ਟੀ ਦੋਨੋ ਅਵਿਦਯਾ ਕਰਕੇ ਕਲਿਪਤ ਹੈਂ ਸਮਸ਼੍ਰੀ ਬਯਸ੍ਟੀ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕਾ ਅਧਿਸ਼ਠਾਨ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਵਿਸੇਖ ਕਰਕੇ ਜੇਵਰੀ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨੇਗਾ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਰਪ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਕੇ ਦੁਖ ਪਾਵਤਾ ਰਹੇਗਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨੇਗਾ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਭ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਭਟਕਤਾ ਹੂਆ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਮਹਾ ਅਟਵੀਮੇ ਦੁਖ ਪਾਵਤਾ ਰਹੇਗਾ॥ ਇਤੀ ਉਤਪਤੀ॥

ਅਥ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਲਯ ਕੋ ਨਿਰੂਪਣੰ॥ ਅਪੰਚੀ ਕ੍ਰਿਤ ਭੂਤੋ ਮੈ ਜਬ ਪੰਚੀਸ ਕ੍ਰਿਤ ਲਯ ਹੋਜਾਵੈ ਅਪੰਚੀ ਕ੍ਰਿਤ ਜਬ ਅਬਯਾਕ੍ਰਿਤਮੇ ਲਯਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਹੈ ਅਸਥੂਲ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੇ ਲਯ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਦਿਨ ਕੀ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਜਬ ਸੂਖਮ ਭੂਤੋਂ ਕੀ ਲਯ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਲਯ ਭੀ ਤਿਸ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ਜਬ ਸਰਬੰ ਖਲ੍ਵਿਦੰ ਬ੍ਰਹਮ ਖਲੂ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਯੇ ਚਰ ਅਚਰ ਰੂਪ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਦ੍ਰਿੜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ

ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪਿੰਡਾਕਾਰ ਹੋਕੇ। ਭਿੰਨ ੨ ਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਕਤੀ ਔ ਜੇਵਰੀ ਕਾ ਵਿਸੇਸ਼ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪੁਨਃ ਰੁਪਾ ਅਰ ਸਰਪ ਨਹੀਂ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਦ੍ਵੈਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਨਹੀ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ਹੈ ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵਰੂਪ ਪ੍ਰਲਯ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਯੇ ਤੀਸਰੀ ਪ੍ਰਲਯ ਬਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਐਸੇ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਨਿਤ ਪ੍ਰਲਯ ੧ ਨਿਮਿਤ ਪ੍ਰਲਯ ੨ ਮਹਾਪ੍ਰਲਯ ੩ ਚੌਥੀ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ੪ ਨਿਤ ਪ੍ਰਲਯ ਜੋ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਹੈ ਬਾਕੀ ਤੀਨ ਪ੍ਰਲਯ ਓਹੀ ਹੈ ਜੋ ਊਪਰ ਕਹ ਆਏ ਹੈਂ। ਜਬ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਸੇ ਅਪੰਚੀ ਕ੍ਰਿਤਭੂਤ ਉਤਪਤ ਹੋਇ ਕੇ ਸਹਤ ਘਟਾਦੀ ਪ੍ਰਪੰਚ ਥੂਲ ਭੂਤ ਕਾਰਯ ਕੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਪੰਚ ਉਤਪਤਿ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਥਿਰ ਰਹਣੇ ਕੋ ਨਾਮ ਇਸਥਿਤਿ ਮੈ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਖੇ ਉਤਪਤੀ ਇਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਲਯ ਜਗਤ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੀਨੋ ਪ੍ਰਲਯ ਜੀਵ ਕਾ ਬੰਧ ਕਾਲ ਹੈ ਚਤੁਰਥ ਗਜ਼ਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ਜੋ ਕਹੀ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮੁਕਤਿ ਏਕ ਅਦ੍ਵੈਤ ਅਖੰਡ ਰੂਪ ਕਾਲ਼ ਹੈ ਔ ਜਬ ਲਗ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬਲਗ ਅਖੰਡ ਕਾਲ ਅਵਿਦਯਾ ਕੋ ਤੁਮ ਜਾਨਹੁ ਔਰ ਭੂਤ ਭਵਿਖਯਤ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਣੇ ਵਾਰੇ ਸੰਚਿਤ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕ੍ਰੀਯਮਾਨ ਜੋ ਕਰਮ ਹੈ ਸੋ ਜਬਲਗ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੀਵ ਕੋ ਤਬਲੌ ਮਹਾਪ੍ਰਲਯ ਮੈ ਭੀ ਮੁਕਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕ ਕਰਮ ਮਾਯਾ ਮੈ ਲੀਨ ਹੂਏ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਾਲ ਆਵਤਾ ਹੈ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਕਰਮੋ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਲੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਤਪਤਿ ਹੋ ਆਵਤੀ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਜੀਵ ਕਾ ਜੀਵਤ੍ਵ ਭਾਵ ਨਾਮ ਜੀਵ ਪਨਾ ਨਸ਼ਟ ਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਹੀ ਕਾਲ ਰਜ ਤਮ ਸਤ੍ਵਗੁਣ ਭੀ ਬਾਧਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋ ਕੀ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਹੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਨਿਰ ਗੁਣ ਤੇ ਸਰਗੁਣ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਸਕਾਰਤਾ ਨਿਰਗੁਣ ਵਿਖੇ ਜਿਤਨੀਕ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਾ ਸਾਰੀ ਰਜੂ ਸਰਪਵਤ ਮਿਥਯਾ ਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਨ ਹੂਏ ਹੀ ਤਿਰਵਰੇ ਅਕਾਸ ਵਿਖੇ ਭਾਸਤੇ ਹੈਂ ਬਾਦਲੋ ਵਿਖੇ ਜੈਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਧਨੁਖ ਭਾਸ ਆਵਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਿਰਾਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਸਕਾਰ ਜਗਤ ਮਿਥਯਾ ਹੀ ਭਾਸ ਆਵਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣ ਸੇ ਸਾਰ ਸੁਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ॥

ਜਿਸਕਾ ਗ੍ਰਿਹ ਤਿਸ ਦੀਆ ਤਾਲਾ ਕੁੰਜੀ ਗੁਰੂ ਸਉਪਾਈ ॥ ਅਨੇਕ ਉਪਾਉ ਕਰੇ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ਬਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥ ਜਬ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਦਯਾਲ਼

ਹੋਵੈ ਸਰਣਾਗਤਿ ਜਿਗਯਾਸੂ ਸਿਖੇ ਪਰ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਵਿਵੇਕ ਬੰਧਨ ਕਾਟ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਅਥ ਸਿਖ ਲਖਣ—ਵੈਰਾਗ ੧ ਵਿਵੇਕ ੨ ਸਮਦਮ ਉਪਰਤੀ ਤਿਤਿਖਯਾ ਸ੍ਰਧਾ ਸਮਾਧਾਨਤਾ ੩ ਮੋਖ ਇਛਾ ੪ ਇਨ ਚਾਰੋ ਸਾਧਨੋ ਯੁਕਤਹੋਵੈ ਸੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਕਹਯੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਸਭੀ ਪੇਟਭਣਾਰਥੀ ਦੇਹਕੇ ਪਾਲਨੇ ਵਾਲੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾ-ਰਾਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਆਤਮਾ ਅਨਾਤਮਾ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨਯਾ ਜਾਵੇ ਔ ਤਤ੍ਵ ਅਗਯਾਨ ਸੇ ਹਿਰਦੇ ਕਾ ਤਮ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਆਤਮਗਯਾਨ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਕੇ ਕਲੇਸ਼ੋਂ ਕੋ ਕਾਟ ਦੇਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤ ਗੁਰੂ ਹੈ ਇਸ ਤੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਸੋ ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰੀ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰੋ ਕੇ ਸਿਰੋਮਣੀ ਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਨਾਮ ਮਹਾਂ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਜਿਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਸਿਮਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੀਵ ਪਰਮ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਤਤ੍ਵਮਸੀ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰੋਖ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤੂੰ ਹੈ ਐਸੇ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿਖ ਕਹੇ ਹੈ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਯੇ ਜੋ ਤਤ੍ਵਮਸੀ ਮਹਾ ਵਾਕਯ ਹੈ ਏਹੀ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਪੁਨਃ ੨ ਅਭਯਾਸ ਕਰੇ ਸੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਭਯਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਰੋ ਬ੍ਰਾਮਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਦਯਪੀ ਚਾਰ ਵਰਣ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸਤ੍ਵਗੁਣ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਸਤ ਰਜ ਗੁਣ ਨਿਸਰਤ ਛਤ੍ਰੀ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਰਜ ਤਮ ਗੁਣ ਵਾਲੇ ਸ੍ਵਭਵ ਵਾਰੋ ਬੈਸ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਤਮੋ ਗੁਣ ਵਾਰੋ ਸੂਦਰ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਯੇ ਚਾਰ ਵਰਣ ਹੈ ਅਥਵਾ ਦੋਹੀ ਵਰਣ ਸਮਜੋ ਜੋ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੈ ਸੋ ਚੰਡਾਲ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਾਮਣ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨਾਤੀ ॥ ਇਤਿ ਬ੍ਰਾਮਣਃ ਇਤਿ ਪ੍ਰਮਾਣਾਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਅਭਮਾਨੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨੀ ਚੰਡਾਲ ਹੈ ਐਸੇ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸਭ ਕਹਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ੧ ਬ੍ਰਸਹਸਤ ੨ ਬਾਣ ਪ੍ਰਸਥ ੩ ਸੰਨਯਸਤ ੪ ਯੇ ਚਾਰ ਆਸਰਮ ਹੈ ਇਨ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਆਸ਼ਰਮਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਜੋ ਉਲੰਘੇ ਅਤਿ ਵਰਣਾਸ਼ਰਨੀ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਐਸੋ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੋ ਅਪਨੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਿਮਰਣ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਜੀਵਤਾ ਹੈ ਇਸ ਆਤਮਾ ਗਯਾਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਭ ਮੁਰਦੇ ਹੈਂ ਮਰੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸਤਿਨਾਮ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਲਿਵ ਹੈ ਸੋ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਦਯਾ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕੋ ਜੋ ਭੂਲ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੰਸਾਰ ਨਾਮ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਅਵਿਦਯਾ ਹੈ ਜੋ ਜੰਤੂ ਗਯਾਨ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਆਪ ਭਯੋ ਹੈ ਸੋਈ

ਮੁਕਤ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਅਮਰਣ ਧਰਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਭਯਾ ਹੈ ਜਿਸ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਅਕ੍ਰਯ ਹੈ ਸਰਬ ਬਯਵਹਾਰੋਂ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਜੋ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੋ ਕਰਤਾ ਭੋਗਤਾ ਜਾਨਨੋ ਹੈ ਏਹੀ ਬਡੋ ਦੋਖ ਪਾਪ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਰਚਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਪੁਨਾ ਆਪ ਕੋ ਅਕਰਤਾ ਆਤਮਾ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੈ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਿਕ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕਰਕੇ ਲਿਪਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੇਸਨਾਗ ਆਦਿਕ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਫੂਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰ ਕੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਅਥਵਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕੀ ਆਯੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਥਿਰ ਚਿਰੰਜੀਵ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੈਂ ਹੋਰ ਭੀ ਜੋ ਵਸਿਸ੍ਟਾਦੀ ਮਹਾਤਮਾ ਬਡੀ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸੋ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਹੀ ਭਏ ਹੈਂ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਜਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਹੈ ਸੋਈ ਮਹਾ ਰੋਗੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਸਹਤ ਮਹਾ ਰੋਗ ਨਸ੍ਟ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਮਹੋਖਧੀ ਸੇ ਸੋਈ ਅਰੋਗੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਕੋ ਆਤਮ ਧਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਈ ਹੈ ਸੋਈ ਧਨੀ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਧਨ ਸੇ ਹੀਨ ਹੈ ਸੋਈ ਨਿਰਧਨ ਕੰਗਾਲ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਹੈ ਜੋ ਜਿਗਯਾਸੂ ਅਪਨੀ ਕਲਯਾਨ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਨਿਸਕਾਮਤਾ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਤ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਤਮ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰੇ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਛੋਡ ਕੇ ਹੇ ਸਿਖ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਕਰਮ ਹੈ ਨਿਤ ੧ ਕਰਮ ਹੈ ਇਸਨਾਨ ਸੰਧਯਾ ਤਰਪਣ ਅਗਨੀ ਹੋਤ੍ਰ ਬਲੀਦਾਨ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਜਪ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਨੇਮ ਸੇ ਕਰਨੋ ਜਪਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਜਾਪਜੀ ਆਨੰਦ ਜੀ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਬੋਧ ਮਿਸ੍ਰ ਵਚਨ ਸੰਤ ਸਿਖ ਕੋ ਸੇਵਨ ਇਤਯਾਦੀ ਦਾਨ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਨਾ ਜਿਤਨੀ ਬਾਣੀ ਜਿਸ ਸੇ ਪਢੀ ਜਾਵੇ ਉਤਨੀ ਨੇਮ ਸੇ ਪਢੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ੧ ਅਮਾਵਸਯਾ ਔ ਪੂਰਣ ਮਾਸੀ ਕੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰਾਧ ਤਥਾ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰ ਗ੍ਰਹਣ ਮੇ ਸ੍ਰਾਧ ਖਯਾ ਨੰਦੀ ਮੁਖਾਦੀ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿਸੀ ਨਿਮਿਤ ਨਾਮ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਕੀ ਜਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ੨ ਤੀਸਰੋ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਕਰਮ ਹੈ ਏਕਾਦਸੀ ਕਾ ਬ੍ਰਤ ਕ੍ਰਿਛ ਚਾਂਦ੍ਰਾਯਣ ਆਦੀ ਬ੍ਰਤ ਗੰਗਾਦੀ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਜਾਪ ਆਦੀ ਕਰਣੇ ੩ ਚਤੁਰਥ ਉਪਾਸਨਾ ਰੂਪ ਕਰਮ ਹੈ ਸੋ ਉਪਸਾਨ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਇਕ ਭੇਦ ਉਪਾਸਨਾ ਦੂਸਰੀ ਅਭੇਦ

ਉਪਾਸਨਾ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਇਸ਼ਟ ਕਾ ਪੂਜਨ ਧਯਾਨ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਅਪਨੇ ਕੋ ਸਿਖ ਦਾਸ ਕਿੰਕਰ ਜਾਨਨਾ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਇਸ੍ਰ ਕੋ ਸਾਖਯਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜਾਨਨਾ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਭੇਦ ਉਪਾਸਨਾ ਹੈ॥ ਦੂਸਰੀ ਅਭੇਦ ਉਪਾਸਨਾ। ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਤੂੰ ਕਰਮਨ ਮੋਰ। ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਮੈ ਨਾਹੀ ਹੋਰ। ਤਤ ਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤ ਸਬਾਈ ਸੋਹੰ ਭੇਦਨ ਕੋਈ ਜੀਉ। ਅਪਰੰਪਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਸੋਈ ਜੀਉ। ਕਬੀਰ ਜਾਂਕੋ ਖੋਜਤੇ ਪਾਇਆ ਸੋਈ ਠਉਰ। ਸੋਈ ਫਿਰਕੈ ਤੂੰ ਭਇਆ ਜਾਂਕੋ ਕਹਤਾ ਅਉਰ। ਕਬੀਰ ਤੂੰਤੂੰ ਕਰਤਾ ਤੂ ਭਇਆ ਮੁਝਮੈ ਰਹੀ ਨ ਹੂੰ। ਆਪਾ ਪਰਕਾ ਮਿਟ ਗਇਆ ਜਤ ਦੇਖਾਂ ਤਤ ਤੂੰ॥

ਇਤਯਾਦੀ ੪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਹੈਂ। ਸਮੇ ਸਮੇ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪਰ ਸਾਵਧਾਨ ਨਿਰਾਲਸ ਹੋਕੇ ਇਨ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮੋਂ ਕੋ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਕਰੇ ਜੈਸੇ ਮਸਕਤ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਮਜੂਰੀ ਨ ਮਾਂਗੇ ਤਦਵਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਕੁਛ ਮਾਂਗੇ ਨਹੀ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੈਂ ਇਨ ਕੋ ਸਦਾ ਕਰਤਾ ਰਹੇ॥ ਪੰਚਮ ਨਿਖਿਧ ਕਰਮ ਹੈ ਮਦਪਾਨ੧ ਚੋਰੀ੨ ਯਾਰੀ੩ ਝੂਠ੪ ਕਟੂ੫ ਵਚਨਪਾਪੀਜੀਵੋਂਕੇ ਸੰਗ੬ਪਰਇਸਤ੍ਰੀਗਵਨ੭ਅਥਵਾ ਖੋਟੇ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਨ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੇਵੇ ਨ ਕਿਸੀ ਸੇ ਲੇਵੇ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਆਦੀ ਯੇ ਨਿਖਿਧ ਕਰਮ ਨ ਕਰੇ ਜੋ ਪੁਰਖ ਅਪਨੀ ਸ੍ਰੇਯ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਭਗਤਿ ਯੋਗ ਕਰੇ ਜਿਸ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਾਬਨ ਆਦੀ ਖਯਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਸਤ੍ਰ ਸ਼ੁਧ ਨਿਰਮਲ ਕਰ ਲੀਜਤੇ ਤਬ ਝਟਤੀ ਹੀ ਬਸਤ੍ਰ ਊਪਰ ਰੰਗ ਚਢ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਗਤਿ ਯੋਗ ਸੇ ਚਿਤ ਸੁਧ ਨਿਰਮਲ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਰੰਗ ਚਢ ਜਾਤਾ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥੇ--ਭਰੀਐ ਹਥ ਪੈਰ ਤਨੁ ਦੇਹ। ਪਾਣੀ ਧੋਤੈ ਉਤਰਸਿ ਖੇਹ। ਮੂਤ ਪਲੀਤੀ ਕਪੜ ਹੋਇ। ਦੇ ਸਾਬੂਣ ਲਈਐ ਓਹੁ ਧੋਇ। ਭਰੀਐ ਮਤਿ ਪਾਪਾਂ ਕੈ ਸੰਗ। ਓਹ ਧੋਪੈ ਨਾਵੈ ਕੈ ਰੰਗ॥

ਜੈਸੈ ਹਸਤ ਪਾਦ ਤਨੁ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਦੇਹ ਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਖੇਹ ਨਾਮ ਮੈਲ ਸੇ ਭਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਤਬ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਧੋਵਨੇ ਸੇ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭਯਾਂ ਸੁਧਤਿ ਇਤਿ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣਾਤ॥ ਜਬ ਵਿਸ਼ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਵਸਤਰ ਕੋ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਾਬਣ ਅਰ ਜਲ ਸੇ ਧੋਵਨੇ ਸੇ ਸੁਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਤਿ ਉਪਲਖਤ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਭੀ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮਲ ਸੇ ਭਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਲਿਪਤ ਹੋਕੇ ਅਸੁਧ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ

ਅਸੁਧ ਕੋ ਨਾਮ ਕੋ ਰੰਗ ਨਹੀ ਚਢਤਾ ਹੈ॥ ਤਥਾ॥ ਏਹੁ ਤਨੁ ਮਾਇਆ ਪਾਹਿਆ ਪਿਆਰੇ ਲੀਤੜਾ ਲਬਰੰਗਾਇ ॥ ਪਯਾਰੇ ਸਬਦ ਕੋਮਲ ਸੰਬੋਧਨ ਮੈ ਹੈ ਐ ਪਯਾਰੇ ਐ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮੋ ਇਸ ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਕੋ ਮਾਯਾ ਕਾ ਪਾਹ ਲਾਗ ਰਹਯੋ ਹੈ ਅਰ ਇਸ ਪਾਹ ਕੇ ਊਪਰ ਲੋਭ ਕੋ ਰੰਗ ਚਢ ਰਹਯੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਮਨ ਪਰ ਨਾਮ ਕੋ ਰੰਗ ਨਹੀ ਚਢਤੇ ਹੈ ਓਹ ਧੋਪੈ ਨਾਵੈ ਕੈ ਰੰਗ। ਯੇ ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਨਾਮ ਕੇ ਰੰਗ ਸੇ ਸੁਧ ਹੋਤਾ ਹੈ॥

ਤਥਾ—ਕਾਯਾਂ ਰੰਙਣ ਜੇ ਜੇ ਥੀਐ ਪਿਆਰੇ ਪਾਈਐ ਨਾਮ ਮਜੀਠ। ਰੰਙਣ ਵਾਲਾ ਜੇ ਰੰਙੈ ਸਾਹਿਬ ਐਸਾ ਰੰਗ ਨ ਡੀਠ॥ ਕਾਯਾਂ ਸਰੀਰ ਕੋ ਜਿਗਯਾਸੂ ਰੰਗਣ ਬਨਾਵੇ ਤਿਸਮੈ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਮਜੀਠ ਪਾਵੇ ਰੰਜਕ ਪਦਾਰਥ ਵਿਸੇਖ ਕਾ ਨਾਮ ਮਜੀਠ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਰੰਗਣ ਵਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਜਿਗਯਾਸੂ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਮਜੀਠਸੇ ਰੰਗੇ ਤਬ ਬਡੋ ਅਦਭੁਤ ਅਪੂਰਬ ਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਰੰਗ ਆਵਤਾ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਸਾਮ ਸ੍ਰੁਤੀਃ। ਅੰਨ ਮਯੰਹਿ ਸੌਮਯ ਮਨਃ ਆਪੋ ਮਯਃ ਪ੍ਰਾਣਃ ਤੇ ਜੋਮਯੀ ਵਾਗਿਤਿ॥ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਾਮ ਜਪਨ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਸੇ ਮਨ ਸੁਧ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਈਸ਼੍ਵਰ ਇਸ ਕੇ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਧਰੇ ਹੂਏ ਖੇਤਰ ਮੇ ਬੀਜ ਅੰਨਾ-ਦਿਕੋਂ ਕਾ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਉਪਜਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਵਛ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਸੇ ਵੈਰਾਗਾਦੀ ਚਾਰੋ ਸਾਧਨ ਉਪਜ ਆਵਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਵੈਰਾਗ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੈਰਾਗ ਕੇ ਉਪਜਣੇ ਸੇ ਧਨਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਕਾਗ ਵਿਸ਼ਟਾ ਕੇ ਤੁਲ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਲੋਕ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੇ ਤਥਾ ਪਰਲੋਕ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੋ ਵਮਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਉਪਰਛਲ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਅਛੀ ਨਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਵਿਸਯ ਭੀ ਮਨ ਕੋ ਭਾਵਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ੧ ਦੂਸਰੋ ਸਾਧਨ ਗਯਾਨ ਕੋ ਵਿਵੇਕ ਆਇ ਉਪਜਤੇ ਹੈ ਤਤ ਔ ਮਿਥਯਾ ਕੋ ਭਿੰਨ ੨ ਕਰਨੇ ਵਾਰੋ ਸੋ ਉਸ ਵਿਵੇਕ ਕੇ ਉਤਪਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਤ ਸਰੂਪ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔ ਸਰੀਰਾਦੀ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਮਿਥਯਾ ਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜਹਾਂ ਸਤ ਔ ਝੂਠ ਦੋਨੋ ਮਿਸਰਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਸਰੀ ਮੈ ਸਰਪ ਔ ਸੁਕਤੀ ਮੈ ਰੂਪਾ ਭਾਸੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਵਰਣ ਮੈ ਭੂਖਣ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤ ਰੂਰ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਅਸਤ ਰੂਪ ਦੇਹ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਪਸਾਰਾ ਜਾਨ ਲੇਵਹੁ ਜੈਸੇ ਰਜੂ ਔ ਰਜੂਆਸ੍ਰਿਤ ਸਰਪ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੈ ਈਹਾਂ ਰਜੂ ਸਤਯ ਹੈ ਔ ਸਰਪ ਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਵੇ ਨਹੀ

ਔ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਤ ਮਿਥਜ਼ਾ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਯੇ ਦੂਸਰਾ ਸਾਧਨ ਵੇਵੇਕ ਹੈ ੨ ਵਾਹਜ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਰੋਕਣ ਕਾ ਨਾਮ ਦਮ ਹੈ ੩ ਅੰਤਰ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਰੋਕਨੇ ਕੋ ਨਾਮ ਸਮ ਹੈ ੪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਸਯ ਹੋਣੇ ਪਰ ਭੀ ਵਿਸਯ ਕ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨ ਉਠੇ ਵਿਸਯੋਂ ਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਛਾ ਨ ਲਾਗੇ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਉਪਰਤੀ ਹੈ ੫ ਸੀਤ ਉਸਨ ਆਦਿਕ ਕਲੇਸ਼ੋਂ ਕੇ ਸਹਨ ਕਾ ਨਾਮ ਤਿਤਿਖਜ਼ਾ ਹੈ ੬ ਇਸ਼ਟਦੇਵਤਾ ਵਿਖੇ ਧਜ਼ਾਨ ਕੇ ਲਗਾਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮਾਧਾਨਤਾ ਹੈ ੭ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਵਚਨ ਪਰ ਸਾਚੀ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੋਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰਧਾ ਹੈ ੮ ਯੇ ਖਟ ਸੰਪਤੀ ਕਾ ਏਕ ਹੀ ਸਾਧਨ ਹੈ ੩ ਤੀਸਰੋ ਜੈਸੇ ਸਾਤ ਦਿਨ ਕੇ ਭੂਖੇ ਪਜ਼ਾਸੇ ਕੋ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਤਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਔ ਸਰਬ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਾ ਨਾਮ ਮੁਮੁਖਤਾ ਹੈ ੪ ਜਬ ਜਿਗਜ਼ਾਸੂ ਪੂਰਬਉਕਤ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਹਾਥ ਮੈ ਕੁਛ ਦਰਬ ਲੇਕੇ ਸਰਣੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼੍ਰੀ ਹੀ ਪੂਰਣ ਗੁਰੂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸੋ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੇ ਸੰਸਜ਼ੋਂ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਸੇ ਭੀ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਵਤ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਾਵਤ ਯੇ ਜੀਵ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਇਸ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸੁਨਹੁ ਜੈਸੇ ਯੇ ਪੁਰਖ ਬੇਦ ਔ ਸਾਸਤਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪਢੇ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਆਵਰ ਭਾਵ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਕਾਰ ਨਹੀ ਭਯਾ ਹੈ ਤਬ ਨ ਆਪ ਵੋ ਸੰਸਜ਼ੇ ਸੇ ਰਹਤ ਹੂਆ ਹੈ ਔ ਨ ਵੋ ਸਿਖ ਕੇ ਸੰਸੇ ਕੋ ਯੁਕਤੀ ਉਕਤੀ ਸੇ ਦੂਰਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਵਸਤੁ ਕੋ ਨਗਰ ਕੋ ਗ੍ਰਹ ਕੋ ਘਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਉਸ ਘਰਾਦਿਕ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਕਰਵਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਰੂਪ ਕਾ ਅਨਭਵ ਜਿਸ ਕੋ ਨਹੀ ਹੂਆ ਹੈ ਵੋ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਆਤਮਾ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕਿਉਂਕਰ ਕਰਵਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਅੰਧੇ ਨੇ ਆਪ ਲਾਲ ਨੀਲ ਪੀਤ ਆਦਿਕ ਰੂਪ ਨਹੀ ਦੇਖਜ਼ਾ ਹੈ ਵੋ ਔਰ ਕੇ ਆਗੇ ਰੂਪ ਕੀ ਤਰੀਫ ਕੈਸੇ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਮਲਾਹ ਨੇ ਨਦੀ ਕਾ ਕਿਨਾਰਾ ਪਾਰ ਕਾ ਆਪ ਨਹੀ ਦੇਖਜ਼ਾ ਹੈ ਵੋ ਔਰ ਕੋ ਕੈਸੇ ਦਿਖਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਦੂਸਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼੍ਰਰੀ ਗੁਰੂ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਸਿਖ ਕਾ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਅਰਥ ਕੋ ਗੁਰਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤੋ ਪਢਯੋ ਨਹੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨਾ ਕਿਸੀ ਪੁਨਜ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋ ਹੈ॥ ਤਥਾਪੀ ਸਿਖ ਕੇ ਸੰਸੇ ਵਿਪਰਜੇ ਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦੂਰ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤ

ਹੈ ਆਪ ਤੋ ਕਾਨੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਸੇ ਡੂਬਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਪਾਰ ਹੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਨੇ ਕੇ ਏਕ ਤ੍ਰਿਣ ਕੇ ਆਸਰੇ ਕੋ ਕਰਕੇ ਪੁਰਖ ਨਦੀ ਕੇ ਭੀ ਪਾਰ ਜਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਭਲਾ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਕੈਸੇ ਪਾਰ ਹੋਵੇ ਗ ਤੈਸੇ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਔ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ੍ਰਰੀ ਗੁਰੂ ਪਿੰਗ ਗੁੰਗ ਕੇਵਟ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪ ਤੋ ਨਹੀ ਡੂਬਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਔਰ ਕੋ ਨਹੀ ਤਾਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਧੇ ਕੇਵਟ ਕੇ ਤੁਲ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਤੁਲ ਔ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ੍ਰਰੀ ਗੁਰੂ ਭੀ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸੋ ਗੁੰਗ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੁਛ ਕਹਣੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਰਖਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਤੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ ਤਰਣੇ ਕੋ ਤਾਰਣੇ ਕੋ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਭੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਠਰੀ ਭੀ ਹੈ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਹਿਤਕਾਰੀ ਭੀ ਔ ਹਮਾਰੇ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਏਹੀ ਹੈ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੰਯੁਕਤ ਹੈ ਕੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੈਂ ਜਗਤ ਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਅਰ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਦੇਤਯਾ ਦੇਰੀ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਹੈਂ ਐਸੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣ ਤਯਾਗਣੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਗ੍ਰਹਸਥ ਮੈਹੀ ਭੋਗ ਮੋਖ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨੀ ਕਰਣਾ ਰੂਪੀ ਬਲ ਸੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਦੇਕੇ ਜਿਗਯਾਸੂ ਕੋ ਕਲਯਾਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਦਸ ਪਾਦਸਾਹ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਅਨੰਤ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਇਨੋ ਨੇ ਉਧਾਰ ਕੀਓ ਹੈ ਸਾਖਯਾਤ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਰ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਬਡੇ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਹੈਂ ਤੁਮਾਰੇ ਬਡੇ ਭਾਗੋ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਬਡੇ ਭਾਗ ਸਮਝੋ ਐਸੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸੰਗ ਸਦਾ ਕਰਤੇ ਰਹਯੋ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਅਰਪਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਐਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਕੋ ਤਰ ਜਾਵਹੁ ਐਸੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਜੀਵ ਕਲਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸਾ ਜਿਸ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਤਿਸ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਰਮੋ ਉਪਾਸਨਾ ਮੈ ਗਯਾਨ ਭਗਤੀ ਮੈ ਯੋਗ ਮੈ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਤੇ ਹੈ ਖਟ ਗੁਣ ਸਹਤ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਤੁਲ ਹੋਵੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਅਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਜਿਗਯਾਸੂ ਕੇ ਗੁਨ ਅਵਗੁਣ ਕੋ ਜਾਣ ਕੇ ਉਸ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬੁਧੀਮਾਨ ਜਰਾਹ ਟੂਟੇ ਫੂਟੇ ਹਾਡ ਕੋ ਸਾਬਤ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ ਜੋ ਘਾਵ ਮੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਬਿਕਾਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਘਾਵ ਕੇ ਮੇਲਨ ਕੀ ਔਖਧੀ ਨਹੀ ਲਗਾਵਤਾ ਜੇ ਖੋਟ ਘਾਵ ਕੇ

ਬੀਰ ਹੋਵੇ ਅਰ ਊਪਰ ਸੇ ਔਖਧੀ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਘਾਵ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਬ ਨਬੂਰ ਘਾਵ ਮੈ ਸੇ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹਡੀ ਆਦਿਕ ਬਿਕਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਨਿਕਾਲ ਕੇ ਪਾਛੇ ਘਾਵ ਮੇਲਤਾ ਹੈ ਸੋ ਉਤਮ ਜਰਾਹ ਹੈ ਜੋ ਕਾਚੇ ਜਰਾਹ ਹੈ ਸੋ ਖੋਟ ਵਾਰੇ ਘਾਵ ਕੋ ਮੇਲ ਕੇ ਦੁਖ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਸਦ ਵੈਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਿਖ ਕੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰੀਖਯਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਉਸ ਕਾ ਕਲਯਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਮੈ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਸੁਤ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੀ ਆਰਬਲਾ ਬਿਤਾਏ ਦੇਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਧਰਮ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰਣੇ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੰਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਹੁ ਸੁੰਦਰ ਅਛੇ ਭੋਜਨ ਛਕਾਵਹੁ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਹੁ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਵਹੁ ਦਧੀ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਵਹੁ ਬਸਤ੍ਰ ਧੋ ਦੇਵਹੁ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤ ਮੇ ਪੰਖਾ ਹਾਂਕੋ ਔ ਸੰਤਜਨਾ ਕੀ ਜੁਤਯਾਂ ਝਾੜ ਕੇ ਸੀਧਾਂ ਕਰਕੇ ਰਖੋ ਸੰਤਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਝੂਠੇ ਬਾਸਨ ਮਾਜਹੁ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨੋ ਮੈ ਸੀਤਲ ਜਲ ਮਿਸਟ ਦ੍ਰਬ ਮਿਲਾਏ ਕੇ ਪਿਆਵਹੁ ਪ੍ਰਾਤਾਕਾਲ ਇਸਨਾਨ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦਾਤਣ ਦੇਵਹੁ ਰੁਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਤਲ ਅਥਵਾ ਉਸਨ ਜਲ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਵਹੁ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸੰਤਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਸੇਵਹ ਕਰਹੁ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਨੀ ਕੰਠ ਕਰਕੇ ਨਿਤ ਪਾਠ ਕੀਆ ਕਰੋ ਸਤਿ ਨਾਮ ਕਾ ਜਾਪ ਕਰਹੁ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਵਰਣ ਆਸ਼ਰਮ ਕੇ ਧਰਮਾ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹੁ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਬਡੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਹੁ ਅਪਨੀ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਮੈ ਸੇ ਭੂਖੇ ਨੰਗੇ ਕੋ ਅਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਵਹੁ ਦੁਖੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਦਯਾ ਕਰਹੁ ਜਹਾਤਕ ਬਨ ਪਰੇ ਤਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਰੋਪਕਾਰ ਕਰਹੁ ਦਯਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬਡੇ ਪੁਨਯ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਃ॥ ਧੌਲ ਧਰਮ ਦਯਾ ਕਾ ਪੂਤ । ਸੰਤੋਖ ਥਾਪ ਰਖਿਆ ਜਿਨ ਸੂਤ ॥

ਧੌਲ ਧਰਮ ਨਾਮ ਸੁਧ ਧਰਮ ਅਤਿ ਉਤਮ ਧਰਮ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਦਯਾ ਕਾ ਹੀ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਬਿਨਾ ਦਯਾ ਧਰਮ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਬਿਨਾ ਬਾਲ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਧਰਮ ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਥਿਰ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਸੇ ਧਰਮ ਕੋ ਨਾਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਬਦਾਦੀ ਪੰਚ ਵਿਸਯੋ ਸੇ ਮਨ ਕੇ ਨਿਰੋਧ ਕੋ ਨਾਮ ਸੰਤੋਖ ਹੈ ਔਰ ਆਜ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਥਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਕ ਦਯਾ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪਰਮ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥

ਦਯਾ ਧਰਮ ਕੋ ਮੂਲ ਹੈ ਨਰਕ ਮੂਲ ਅਭਿਮਾਨ । ਤੁਲਸੀ ਦਯਾ ਨ ਛੋਡੀਏ

ਜਬਲਗ ਘਟ ਮੇ ਪ੍ਰਾਨ॥ ਪੀਛੇ ਭੀ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਬਡੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਰਿਖੀ ਜੋ ਜੋ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈ ਸੋ ਦਯਾ ਕੇ ਹੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਜੋ ਜੋ ਬਡੇ ਪੁਰਖ ਰਿਦੇ ਮੈ ਦਯਾ ਧਾਰਕੇ ਗਊ ਗਰੀਬ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕੋਮਲ ਮਨ ਕੇ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਕਸ਼੍ਰ ਕੋ ਨਿਵਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਦੋ:—ਜੇ ਧਰਮੀ ਗੁਨਵਾਨ ਹੈ ਤੇ ਜੀਵਤ ਜਗ ਮਾਹਿ। ਅਫਲ ਜਨਮ ਜਗ ਤਿਨੋ ਕਾ ਜਾਹਿ ਧਰਮ ਗੁਨ ਨਾਹਿ॥ ਤੁਲਸੀ ਯਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਾਂਚ ਰਤਨ ਹੈ ਸਾਰ। ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਅਰ ਹਰਿ ਭਜਨ ਦਯਾ ਦਾਨ ਉਪਕਾਰ॥

ਸਤ ਬੋਲਹੁ ਅਸਤ ਮਤ ਬੋਲਹੁ ਸਤ ਬੋਲਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਖਦਾਈ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਅਸਤ ਜੈਸਾ ਦੁਖਦਾਈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰ ਕੋ ਸੁਖੀ ਦੇਖ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਤਪਨਾ ਨਾਹੀ ਉਲਟਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵਹੁ ਕਾਹੇਤੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜੋ ਦੁਖੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਅਤਿ ਪਾਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੋ ਰਿਦਾ ਤਪਤਾ ਹੈ ਔ ਪੁਨ: ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਔ ਉਸ ਕੇ ਊਪਰ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਭੀ ਕੋਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਦੀਏ ਹੂਏ ਸੁਖ ਫਲ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜਰਤੇ ਹੈ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਪਰ ਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਜਰਨੇ ਮੈ ਬਡੇ ਦੋਖ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯਾਤੇ ਈਰਖਾ ਆਸੂਯਾ ਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰੇ ਹੇ ਸਿਖ ਪਰਾਯਾ ਧਨ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇਖ ਕੇ ਲੇਨੇ ਕਾ ਲਾਲਚ ਨ ਕਰੋ ਬਿਰਾਨੀ ਅੰਸੁ ਪਰਮ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋਤੀ ਹੈ ਆਪ ਜੋ ਬਿਰਾਨੀ ਅੰਸ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਉਸ ਕੇ ਵਰਤਨ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਦੁਖੀ ਹੀ ਦੁਖ ਉਸ ਸੰਪਤੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕੋ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯੋ ਬਿਚਾਰਾ ਰਖਵਾਰੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਦੁਖ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਐਸੇ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਮਹਾ ਨਰਕੋ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਨਰਕ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਜਿਸ ਕੀ ਅੰਸ ਜੀਵ ਖਾਤਾ ਹੈ ਵੋ ਅਪਨੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਕਰਮੋ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਊਚਨੀਚ ਮਾਨੁਖ ਜਾਤੀ ਮੈ ਜਨਮ ਲੇਤਾ ਹੈ ਔ ਬਿਰਾਨੀ ਅੰਸੁ ਖਾਣੇ ਵਾਰਾ ਟਟੂ ਬੈਲ ਭੈਸਾ ਘੋੜਾ ਖਚਰ ਗਧਾ ਬਕਰੀ ਭੇਡ ਉਸ਼੍ਰ ਹਸਤੀ ਬਾਂਨਰ ਰੀਛ ਮੈਨਾ ਤੋਤਾ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਯੋਨਜੋਂ ਕੋ ਧਾਰ ਕੇ ਉਸ ਕਾ ਦੇਣਾ ਦੇਕੇ ਪੁਨ: ਛੂਟਤਾ ਹੈ॥

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਚਨੰ—ਹਕ ਬਿਗਾਨਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ।

ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਯਾਂਤੇ ਬਿਰਾਨੀ ਅੰਸ ਕਾ ਲੋਭ ਲਾਲਚ ਮਤ ਕਰੋ ਜੋ ਬਿਰਾਨੀ ਅੰਸ ਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋਗੇ ਤੋ ਪਰਮ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋਗੇ ਜੋ ਨਿਰਬਲ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਮਤ ਕਰਹੁ। ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਧਨ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਵਿਦਜ਼ਾ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਸਰੂਪ

ਅਧਿਕ ਸੁੰਦਰ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਬੁਧੀ ਬਲ ਅਧਿਕ ਹੋਵੈ ਤਬ ਇਨ ਚਾਰੋ ਕਾ ਗਰਬ ਨ ਕਰੋ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਦਾਤਾ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਜਾਣਹੁ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ—ਵੈਦ ਕਹੈ ਹਉਹੀ ਛਾਲ ਦਾਰੂ ਮੇਰੇ ਵਸ । ਏਹ ਤੋ ਵਸਤੁ ਗੋਪਾਲ ਕੀ ਜਬ ਭਾਵੈ ਲਏ ਖਸ ॥ ੧ ॥ ਯੇ ਵਿਦ੍ਯਾ ਬਲ ਆਦਿਕ ਦਾਤ ਈਸ਼੍ਵਰੀ ਕੀ ਹੈ ਔ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਬ ਭਾਵੈ ਤਬ ਦੇਦੇਵੇ ਜਬ ਚਾਹੇ ਖੋਸ ਲਵੇ ਔਰ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨਾਦੀ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕਾ ਮਨ ਮੈ ਅਭਿਮਾਨ ਮਤ ਕਰੋ ਜੋ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਹੰਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਬਯਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹੂਏ ਸਭ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀਃ ਮਃ ੯—ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਅਰ ਦਾਨ ਕਰ ਮਨ ਮੈ ਧਰੈ ਗੁਮਾਨ । ਨਾਨਕ ਨਿਹਫਲ ਜਾਤ ਤਹ ਜਿਉਂ ਕੁੰਚਰ ਇਸਨਾਨ ॥

ਕੁੰ ਨਾਮ ਬਨ ਕੁੰਜੇਖੁ ਚਰਤਿ ਗਛਤੀਤਿ ਕੁੰਚਰਃ ॥ ਹਸਤੀ ਜੈਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਛਾਰ ਮੇਲ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕੁਚਰ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਬ੍ਯਰਥ ਹੈ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਪਨੋ ਜਸ ਬਡਾਈ ਤਥਾ ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਾ ਬਚਨ ਨ ਕਰਹੁ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਪਨੀ ਬਡਾਈ ਅਰ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਸੇ ਪੁੰਨ੍ਯ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਪਾਪ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਜੈਸਾ ਬਿਸ਼੍ਟਾ ਖਾਯਾ ਤੈਸੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਅਪਨੀ ਬਡ੍ਯਾਈ ਔ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਾ ਕਰੀ ਦਾਨਾਦੀ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਗੋਪ ਰਖੋ ਕਬੀ ਮੁਖ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਕਰੋ ਹੇ ਸਿਖ ਮੀਠਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸਭ ਕਾ ਰਿਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਹੁ ਫੀਕਾ ਬੋਲ ਕੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਮਤ ਦੁਖਾਵਨਾ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ॥ ਮਃ ੧—ਨਾਨਕ ਫਿਕੈ ਬੋਲਿਐ ਤਨ ਮਨ ਫਿਕਾ ਹੋਇ । ਫਿਕੋ ਫਿਕਾ ਸਦੀਐ ਫਿਕੇ ਫਿਕੀ ਸੋਇ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਧਰਮ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤਿਥੀ ਅਭ੍ਯਾਗਤਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਟੰਬਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਟ ਖਾਵਹੁ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਵਾਕ੍ਯੰ—ਖਟ ਘਾਲ ਕੁਝ ਹਥਹੁ ਦੇਇ । ਨਾਨਕ ਰਾਹ ਪਛਾਣੈ ਸੇਇ ।

ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਦੇਹੀ ਕੋ ਸੁਧ ਰਖਹੁ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਔ ਬਸਤ੍ਰ ਮੈਲਾ ਮਤ ਰਖਹੁ ਚੋਰ ਜਾਰ ਬਾਦਪਾਰ ਜੁਆਰੀ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਨੀਚ ਬੰਚਕ ਕੁਚਾਲੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਬੀ ਭੂਲ ਕੇ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਭੀ ਮਤ ਕਰਹੁ ਕਾਹੇਤੇ ਵਿਖਯ ਭੋਗ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਕੀ ਸੰਗਤ ਸੇ ਭੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਨ ਸੰਗ ਕਰਣੇ ਵਾਰਾ ਬੁਰਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਉਨ ਕੋ ਸੰਗ ਭੂਲ ਕੇ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ਜੈਸੇ ਆਗ ਸੇ ਤਪਾ ਹੂਆ ਲੋਹਾ ਹਾਥ ਮੈ ਲੀਆ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰ ਹਾਥ ਮੇ ਲੀਏ ਸੇ ਤੁਰੰਤ ਦਾਹ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਐਸਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਦਯਦ ਨਹੀ

ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸੰਗੀ ਸੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਦਗਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਐਸੇ ਦੁਸਟੋ ਕੋ ਸੰਗ ਕਬੀ ਭੀ ਮਤ ਕਰਹੁ ਔਰ ਜੌਨ ਸੇ ਸੁਸੀਲ ਪੁਰਖ ਮਹਾਤਮਾਂ ਹੈਂ ਉਨ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਹੁ ਜਿਨਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਪਾਪ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਵੈ ਅਵਤਾਰੋ ਕੀ ਕਥਾ ਇਤਹਾਸ ਦਸੋ ਪਾਤਸਾਹਯੋਂ ਕੀ ਨਿਤ ਸੁਣਾ ਕਰਹੁ ਪੁਨਃ ਜਹਾ ਸਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਿਰਣਯ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਮੈਂ ਹੋਤਾ ਹੋਵੈ ਤਹਾਂ ਸੂਖਮ ਬੁਧਿ ਕਰਕੇ ਮਨ ਚਪਲ ਕੋ ਏਕਾਗ੍ਰ ਕਰਕੇ ਧਯਾਨ ਲਗਾਇ ਕੇ ਸੁਣਹੁ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਜੇ ਬਹੁ ਦੂਰ ਦੇਸ ਮੈਂ ਹੋਵਹੁ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕਾ ਧਿਆਨ ਕਰ ਲੀਆ ਕਰਹੁ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਅਪਨੇ ਪਾਪੋਂ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਹੁ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਤਿ ਗੁਰੂਆਨੇ ਬਿਲਾਸ ਕੀਏ ਹੈਂ ਸੋ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੁਣਿਆ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ ਜਹਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਉਚਾਰ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਜੋਤਿ ਜਾਗਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਆਦਰ ਸਹਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ ਜੇ ਨਿਤ ਆਯਾ ਨ ਜਾਵੇ ਤਬ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤ ਅਮਾਂਵਸਯਾ ਦੁਆਦਸੀ ਆਦੀ ਪਰਬੋਂ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ ਜੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੂਰ ਹੋਵਹੁ ਤਬ ਸਾਲ ਪੀਛੇ ਦਰਸ਼ਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ ਜਿਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਹੈ ਉਸਕਾ ਜਨਮ ਹੀ ਧਾਰਣਾ ਨਿਸਫਲ ਹੈ ਜੌਨ ਸੇ ਸੁਧਾ-ਸਰ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਪਾਪ ਉਨਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਮਲਿਨ ਅੰਤਹਕਰਣ ਜਿਸ ਕਾ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕੋ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਥਮ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਸ਼ੁਧੀ ਅਰਥ ਐਸਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ ਤਬ ਤਿਸਕਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਸਤਨਾਮ ਸਿਮਰਣ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ ਭਗਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੈਂ ਹਰੀ ਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਭਗਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੈ ਪਰਮੇਸ਼੍ਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮਾਨਨਾ ਉਸੀ ਮੇਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਨਾ ਜ ਕੋਈ ਕਸਟ ਅਪਦਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਅਥਵਾ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿ ਸਨਬੰਧੀ ਮਰ ਜਾਵੈ ਅਥਵਾ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਹੀ ਰੋਗ ਦੀਰਘ ਕਾਲ ਰਹੇ ਅਥਵਾ ਬਯਾਪਾਰ ਮੈਂ ਘਾਟਾ ਪਰ ਜਾਵੈ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੋਂ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਮੈਂ ਦੋਸ ਨ ਅਰੋਪਨ ਕਰੈ ਦੀਨ ਮਨ ਭੀਨ ਹੋਵੈ ਭਾਣਾ ਮਨ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹੈ ਐਸਾ ਜਾਣੇ ਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਰਰਕੇ ਮੇਰਾ ਭਲਾ ਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਰੋਗਾਦੀ ਕਲੇਸ਼ੋਂ ਕੇ ਭੋਗਨੇ ਸੇ ਮੇਰੇ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਬਦਲਾ ਚੁਕਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਈਸ਼੍ਰਰ ਕੀ ਇਤਯਾਇਕ ਕ੍ਰਿਤ ਬੀਚਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਰਹੈ ਦੂਸਰੋਂ ਕੋਈ ਭੀ ਇਸ ਦੁਖ ਅਪਦਾ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਰੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ

ਕਿਛ ਹੈ ਸੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਸਭ ਅਧੀਨ ਹੈ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਕਰਕੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਭਾਣੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਰਹੋ ਨਿਸ ਦਿਨ ਸਤਿ ਨਾਮ ਕੇ ਸਾਥ ਲਿਵ ਲਗਾਵਹੁ ਸਤ ਨਾਮ ਕਾ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਭੀ ਕਰਹੁ ਉਠਤੇ ਬੈਠਤੇ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਸੋਵਤੇ ਜਾਗਤੇ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਲੇਤੇ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਚਲਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੂਏ ਸਤ ਨਾਮ ਕਾ ਸਿਮਰਣ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਮੁਖ ਸੇਂ ਜੈਸੇ ਬਨ ਪਰੇ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋ ਭਜੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇਂ ਸਨੇ ਸਨੇ ਦੇਹਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕੇ ਤਯਾਗ ਤੇ ਰਹਣਾ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਯਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨੋਂ ਕੋ ਐਸਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਕਿਯਾ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਪਸ਼ੂ ਮਾਨੁਖ ਪੰਖੀ ਸਰਪ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਸੇਂ ਆਦ ਲੈਕੇ ਪਿਪੀਲਕਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਵਿਖੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਰਮ ਰਹਯੇ ਹੈ ਜਬ ਅਪਨੇ ਮੈਂ ਔਰ ਸਰਬ ਭੂਤੋ ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਮ ਰਹਯੇ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸ ਸੇ ਰਾਗ ਦ੍ਵੇਖ ਕਰੈਂ ਯਾਂਤੇ ਰਾਗ ਦ੍ਵੇਖ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕਰਣੇਂ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਵਿਦਯਾ ਰੂਪੀ ਨਿਦ੍ਰਾਂ ਸੇਂ ਜਾਗਹੁ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸੁਪਨ ਭ੍ਰਮ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਹੁ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੁਮ ਕੋ ਪਰਮ ਸੁਖ ਕਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਹੁ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਮੇਂ ਕਰਹੁ ਸਰਬ ਗੁਣ ਸੰਪੰਨ ਜਾਣ ਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਮੇਂ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਣੇਂ ਸਰੀਰ ਸੇਂ ਆਦਿ ਚਾਰੋਂ ਪਦਾਰਥ ਜਿਸ ਭਗਵੰਤ ਨੇ ਦੀਏ ਹੈਂ ਔਰ ਬਡੇ ੨ ਉਪਕਾਰ ਕੀਏ ਹੈਂ ਐਸੇ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਮਨ ਸੇਂ ਨ ਭੁਲਾਵਨਾ ਚਾਹਯੇ

ਸੋ ਕਿਉਂ ਬਿਸਰੈ ਜਿ ਘਾਲਨ ਭਾਨੈ ॥ ਸੋ ਕਿਉਂ ਬਿਸਰੈ ਜੇ ਕੀਆ ਜਾਨੈ ॥ ਸੋ ਕਿਉਂ ਬਿਸਰੈ ਜਿਨ ਸਭ ਕਿਛ ਦੀਆ ॥ ਸੋ ਕਿਉਂ ਬਿਸਰੈ ਜਿ ਜੀਵਨ ਜੀਆ ॥

ਇਤਯਾਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਭਗਤਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲਿਖੇ ਹੈਂ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਤ ਸਤ ਨਾਮ ਸੇਂ ਲਿਵ ਲਗਾਵਨੀ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਭਾਣੇ ਮਨਨੇ ੨ ਤੀਸ੍ਰੇ ਦੇਹਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਤਯਾਗਨੇ ਅਸਤ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸਤ ਪਦਾਰਥ ਮੈਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਹੁ ਇਨ ਚਾਰੋ ਮੈਂ ਜਬ ਪ੍ਰਪਕ ਹੋਵਹੁਗੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਵਹੁਗੇ ਤਬ ਚਤੁਸਟੇ ਸਾਧਨ ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਆਇ ਉਦੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਸਤ ਗੁਰੂ ਐਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਪਾਵੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਉਤ ਸਿਤ ਬੰਧਨ ਸਿਖ ਕੇ ਕਾਟ ਦੇਵੇਂ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇਂ ਆਦਿ ਲੈ ਸਰਬ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਉੱਤਤਮਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂ ਸ਼ਿਖਸ਼ ਸੰਵਾਦੇ ਨਿਤ ਨਿਮਿਤ ਕਰਮ ਯੋਗੋਪਦੇਸ਼ੋ ਨਰੂਪਨੰ ੨ ਸਕੰਧ ੧੭ ਅਧਯਾਯ ਵਰਨਨੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੮ ਅਧਯਾਯ

ੳੇਂ ਤਤ ਸਤ

ਸੋ: ਸਤ ਗੁਰੁ ਸਭ ਸਿਧਦਾਇ ਚਾਰੋ ਸਾਧਨ ਪਾਇਕੇ।

ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਦਯਾ ਸਿਖਰਾਏ ਪਰਖੈ ਮਹਾਂ ਸੁਜਾਨ ਤਥ॥ ੧॥

ਅਥ ਸ੍ਰਵਨ–ਹੇ ਸਿਖ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਥਨ ਮੈਂ ਸ੍ਰਵਣ ਮੈਆਵਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰਵਣ ੧ ਮਨਨ ੨ ਨਿਦਿਧਯਾਸਨ ੩ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰ ੪ ਜਿਸ ਆਤਮ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪੁਨ: ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਦੋਖ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰਵਣ ਰੂਪ ਗਯਾਨ ਕੋ ਸਾਧਨ ੬ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਆਤਮਾਂ ਮੇਂ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਤਾਤ ਪਰਯ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਨਿਸਚੈ ਹੋ ਉਪ ਕ੍ਰਮ ਉਪ ਸੰਹਾਰ ੧ ਅਭਯਾਸ ੨ ਅਪੂਰਬਤਾ ੩ ਫਲ ੪ ਅਰਥਵਾਦ ੫ ਉਪਪਤੀ ੬। ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਆਰੰਭ ਮੈਂ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾਨੇ ਜੋ ਅਰਥ ਰਖਯਾ ਹੈ ਪੁਨ: ਉਸੀ ਅਰਥ ਕੋ ਸਰਬ ਗ੍ਰੰਥ ਮੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਕੇ ਪੁਨ: ਉਸੀ ਅਰਥ ਮੈਂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਣੀ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਉਪ ਕ੍ਰਮ ਉਪ ਸੰਹਾਰ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ। ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ਹੈਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ। ਇਸ ਸਲੋਕ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇ ਆਦਿ ਮੈਂ ਸਤ ਦਿਖਾਯੋ ਹੈ ਪੁਨ: ਅੰਤ ਮੈਂ ਭੀ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੇਂ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚ ਇਸ ਪਦ ਕਰਕੇ ਸਤ ਹੀ ਦਿਖਾਯੋ ਹੈ ਆਦ ਅੰਤ ਮੈਂ ਏਕ ਰੂਪ ਵਰਨਨ ਕੇ ਹੇਤੁ ਸੇਂ ਉਪ ਕ੍ਰਮ ਉਪ ਸੰਹਾਰ ਕਹਯੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ੧ ਜੋ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਅਦੁਤੀਯ ਵਸਤੂ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਰਕੇ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜੋ ਉਸੀ ਵਸਤੂ ਕੋ ਕਰਣੋ ਹੈ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈਂ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਅਭਯਾਸ ਹੈ ੨। ਤਥਾ ਉਦਾਹਰਣੰ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥੇ। ਬਨ ਤ੍ਰਿਣ ਪਰਬਤ ਹੈ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ। ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਣੀਐ। ਏਕ ਏਕ ਵਖਾਣੀਐ। ਕਿਸ ਨੂ ਕਹੀਐ ਨਾਨਕਾ ਜਾ ਸਭ ਕੁਛ ਆਪੇ ਆਪ। ਥਾਪਿਆ ਨ ਜਾਇ ਕੀਤਾ ਨ ਹੋਇ। ਆਪੇ ਆਪ ਨਿਰੰਜਨ ਸੋਇ॥ ਇਤਯਾਦਿ। ਅਸਥਲੋ ਮੈਂ ਸਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਹੀ ਬਾਰੰਬਾਰ ਬਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ਇਸ ਦੁਤੀਯ ਸ੍ਰਵਣ ਕੋ ਨਾਮ ਅਭਯਾਸ ਹੈ ੨॥ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਯੋਗ ਜੋ ਅਦੁਤੀ ਵਸਤੂ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਂਣਾਤਰ ਕਾ ਅਰਥਾਤ ਔਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾ

ਬਿਸਯ ਨ ਹੋਵਨੇ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਮ੍ਰਿਤਜਾਂ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਕੋ ਨ ਕਥਨ ਕਰ ਸਕੈ ਤੀਸਰੇ ਸ੍ਰਵਨ ਮੈਂ ਯੇ ਅਪੂਰਬਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਉਦਾਹਰਣੰ ਯਜੁਰ ਵੇਦੇ ਬ੍ਰਿਹ-ਦਾਰਣਜ ਕੇ ਤੰਤੋਪ ਨਿਸ਼ਦੰ ਪੁਰੁਖੰ ਪ੍ਰਿਛਾਮੀ ਤਿ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ॥

ਕਥਨਾ ਕਥੀ ਨ ਆਵੈ ਤੋਟ। ਕਥਿ ਕਥਿ ਕਥੀ ਕੋਟੀ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ। ਜੇ ਹਉ ਜਾਣਾ ਆਂਖਾਂ ਨਾਹੀਂ ਕਹਣਾ ਕਥਨ ਨ ਜਾਈ। ਕਥਨ ਨ ਜਾਇ ਅਕਥ ਸਦਕੇ ਜਾਇ ਨਾਨਕ ਵਾਰਿਆ॥ ਇਸ ਤੀਸ੍ਰੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕੋ ਨਾਮ ਅਪੂਰਬਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਯਖ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਿਸ ਮੈਂ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਨ ਹੋਵੈ ਇਸੀ ਕਾ ਨਾਮ ਅਪੂਰਬਤਾ ਹੈ ੩ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਜ ਕੀ ਗਜਾਨ ਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਫਲ ਹੈ। ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਭੀ ਇਸ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ। ।ਯਥਾ ਉਦਾਹਰਣੰ ਵੇਦੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਚ ਆਚਾਰਯ ਵਾਨ ਪੁਰੁਖੋ ਵੇਦ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਨਾਦੰ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਵੇਦੰ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ਗੁਰਾ ਇਕ ਦੇਹ ਬੁਝਾਈ। ਗੁਰੁਤੇ ਗਜਾਨ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਫਲ ਕੇ ਅਰਥ ਨਿਤ ਹੀ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ। ਕਾਹੇਤੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਦਵਾਰਾ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈਂ ਬਰਨਨ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਵਸਤੂ ਕੀ ਜਗਹ ਜਗਹ ਉਸਤਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਅਰਥ ਵਾਦ ਹੈ ਯਥਾ ਵੇਦੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਚ।

ਯੇਨਾ ਸੂਤੰ ਸੂਤੰ ਭਵਤਜ ਮਤੰ ਮਤ ਮਵਿਗਜਾਤੰ ਵਿਗਜਾਤ ਮਿਤਿ ਨਾਨਕ ਨਿਰਗੁਣਿ ਗੁਣੁ ਕਰੇ ਗੁਣ ਵੰਤਿਆਂ ਗੁਣ ਦੇਇ। ਤੇਹਾ ਕੋਇ ਨ ਸੁਝਈ ਜੇ ਤਿਸ ਗੁਨ ਕੋਇ ਕਰੇਇ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਯਾਨੀ ਅਨਾਥ ਕਾ ਨਾਥ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਕਾ ਸਭ ਊਪਰਿ ਹਾਥ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਆਪ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ॥ ਇਤਜਾਦੀ ੫॥ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਜ ਵਸਤੂ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਉਪਪਤਿ ਹੈ

ਯਥਾ ਵੇਦੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੇ ਚ ਯਥਾ ਸੌਮਜੈ ਕੇਨ ਮ੍ਰਿਤ ਪਿੰਡੇਨ ਵਿਗਜਾਤੇਨ ਸਰਬੰ ਮ੍ਰਿਣ ਮਯੰ ਵਿਗਜਾਤੰ ਸਜਾਦ ਵਾਚਾਰੰਭਣੰ ਵਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਧਜੇਯੰ ਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਤਜੇਵ ਸਤਜ ਮਿਤਜਾਦੀ। ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹ। ਏਤੀ ਸੁਰਤ ਨ ਪਾਈਆ। ਨਦੀਆਂ ਅਤੈ ਵਾਹਿ। ਪਵਹਿ ਸਮੁੰਦ ਨ ਜਾਣੀਅਹਿ।ਸਮੁਦ ਸਾਹ ਸੁਲਤਾਨ। ਗਿਰਹਾ ਸੇਤੀ ਮਾਲ ਧਨ। ਕੀੜੀ ਤੁਲ ਨ ਹੋਵਨੀ ਜੇ ਤਿਸ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ॥ ਨਦੀ ਰੂਪ ਤੋ ਈਸ੍ਵਰ ਹੈ ਵਾਹ ਨਾਮ ਕੂਲ ਕੋ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈਂ ਨੈਹਰ ਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਨੈਹਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜੀਵ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਔ ਕੂਲ ਦੋਨੋਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈਂ ਜਾਇ ਮਿਲੇ ਤਬ ਯੇ ਦੋਨੋਂ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਈਸ੍ਵਰ ਜੀਵ ਦੋਨੋਂ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਅਭਿੰਨ ਹੁਏ ਪੀਛੇ ਭਿੰਨ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ

ਪੁਨਃ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਤਥਾ ਜੀਵ ਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਔ ਵਾਹਕਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੋਈ ਕੁਛ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਸਮੁਦ੍ਰ ਹੀ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਈਸ ਜੀਵ ਕੋ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਸੇਸ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇਸ ਰਹਜਾਤਾਹੈ ਐਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਧਨ ਜਿਸ ਕੀ ਜਿਸ ਕੇ ਮਨ ਸੇਂ ਨਹੀਂ ਬਿਸਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਧਨ ਗਿਰਾ ਨਾਮ ਗਾਂਠ ਮੇਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕੀ ਅਥਵਾ ਗਿਰਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਧਨਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੀ ਹੂਈ ਉਤਪਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ਬਾਣੀ ਜਿਸ ਕੀ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀੜੀ ਨਾਮ ਤੁਛ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਏਕਤਾ ਮੈਂ ਯੁਕਤੀ ਉਕਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਉਪਪਤੀ ਹੈ ੬ ॥

ਸਃ—ਓਪ ਕ੍ਰਮੋਪ ਸੰਹਾਰਾ ਰਭ੍ਯਸੋ ਅਪੂਰਬਤਾ ਫਲੰ ॥ ਅਰਥਵਾਧੋਪ ਪਤਿਸ਼ਚ ਲਿੰਗੰ ਤਾਤ ਪਰਯ ਨਿਰਣਯੇ ॥

ਯੇ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸ੍ਰਵਣ ਤਾਤਪਰਯ ਨਿਰਣਯ ਮੈ ਲਿੰਗ ਅਰਥਾਤ ਚਿਨਹ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਪ ਜੀ ਮੈਂ ਹੀ ਦਿਖਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਆਂ ਚਾਰ ਪਉੜਿਜਾਂ ਰਚਕੇ। ਸੁਣੀਐ ਸਿਧ ਪੀਰ ਸੁਰਨਾਥ। ਇਤਜਾਦਿਕ ਸ੍ਰਵਣ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਤੋ ਦਿਖਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰਵਣ ਕੋ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਓ ਥਾ ਸੋ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਸ੍ਰਵਣ ਕੋ ਰੂਪ ਮੁਮੁਖੂ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਸਮਝਾ ਦੀਓ ਹੈ॥ ਇਤੀ ਸ੍ਰਵਨੰ ॥

ਅਥ ਮਨਨ ਕੋ ਰੂਪ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸ੍ਰਵਣ ਕੇ ਰੂਪ ਕਥਨ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤੈਸੇ ਅਬ ਤੂ ਮੱਨਨ ਕੋ ਰੂਪ ਭੀ ਸੁਣਹੁ ਜਿਸ ਮੱਨਨ ਕੇ ਰੂਪ ਗਜ੍ਯਾਨ ਸੇਂ ਮੁਮੁਖੂ ਪਰਮ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਦ੍ਵੈਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮੇਂ ਲਪਟ ਰਹਯੋ ਹੈ ਮੱਨਨ ਕਰਣੇ ਸੇਂ ਸੋ ਮਨ ਬਿਲਾਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਤੇਜ ਸੇਂ ਬਰਫ ਬਿਲਾਇ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਮੱਨਨ ਕਰਹੁ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਮੇਰੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਸਰਬ ਵਿਕਾਰੋਂ ਸੇਂ ਰਹਤ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕੈਸੋ ਹੈ ਮੇਰੋ ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਏਕ ਰਸ ਹੈ ਏਕ ਜੈਸੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਦਲ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੇਰੋ ਆਤਮਾ ਨ ਬਾਲ ਹੈ ਨ ਤਰੁਣ ਹੈ ਨ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨ ਮਰਤਾ ਹੈ ਨ ਜਨਮਤਾ ਹੈ ਨ ਆਵਤ ਹੈ ਨ ਜਾਤਾ ਹੈ ਨ ਸੋਵਤਾ ਹੈ ਨ ਜਾਗਤਾ ਹੈ ਨ ਖਾਵਤਾ ਹੈ ਨ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਨ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਨ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਅਚਲ ਹੈ ਅਸੰਗ ਹੈ ਤੀਨੋਂ ਸਰੀਰੋਂ ਸੇਂ ਨਜ੍ਯਾਰੋ ਹੈ ਸਰਬ ਸੰਕਲਪ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਸਾਖੀ ਹੈ ਅਪਰਿਛਿੰਨ ਹੈ ਵਿਭੂ ਬਜ੍ਯਾਪਕ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰੋ ਆਤਮਾ ਅਨੰਤ ਹੈ ਅਤਜੰਤ ਸੂਖਮ ਹੈ ਥੂਲ ਦੇਹ ਯੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਵਾਰੋ ਹੈ ਜੜ ਔ ਦੁਖ

ਰੂਪ ਹੈ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਸੇਂ ਵਿਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਗਿਰ ਪਰਤੀ ਹੈ ਕਿਰਮ ਯਾ ਭਸਮ ਅਥਵਾ ਵਿਸਟਾ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਆਤਮਾ ਏਕ ਰਸ ਹੈ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ ਅਚਲ ਹੈ ਅਨੁਪਮ ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਤਮ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁਪਨ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਯਾਵਤ ਸੁਪਨ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ ਜਬ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਅਭਾਵ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਜਬ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਬਿਲਾਏ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਅਭਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਕਾ ਭੀ ਅਭਾਵ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਾਰਣ ਮੈ ਲੈ ਰੂਪ ਅਭਾਵ ਈਹਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣਾ ਪੁਨਃ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਤਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਸੁਪਨ ਔ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਅਭਾਵ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਔ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਅਭਾਵ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਜਾਗ੍ਰਤ ਔ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਅਭਾਵ ਰਹਤਾ ਹੈ ਯੇ ਤੀਨੋਂ ਅਵਸਥਾ ਪਰਸਪਰ ਬਾਭਚਾਰੀ ਹੈਂ ਏਕ ਮੈਂ ਦੂਸਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਯਾਯ ਵਤ। ਹੇਸਾਧੋ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਬਿਭਚਾਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮਿਥਯਾ ਭੀ ਅਵਸਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਏਕ ਰਸਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਦਾਪੀ ਬਿਭਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਦਾ ਚਾਰੀ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਮਿਲਯੇ ਅਨ ਸਯੁਤ ਰਹਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬੇਦ ਮੈਂ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ਬੁਧੀ ਤਿਸਕੀ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕਰੀ ਹੈ ਹਿਰਦੈ ਰੂਪੀ ਸਦਨ ਮੈਂ ਇੰਦ੍ਰ ਔ ਇੰਦ੍ਰਾਂਣੀ ਤਬ ਲਗ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਲਗ ਸੁਖ-ਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਰਹਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਅਪਨੀ ਪਰਮ ਪਯਾਰੀ ਪਟਰਾਨੀ ਕੋ ਲੇਕੇ ਏਕਾਂਤ ਦਿਬਯ ਸੇਹਜਾ ਊਪਰ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬਯ ਮੰਦਰ ਮੈਂ ਆਨੰਦ ਯੁਕਤ ਸੁਖੀ ਹੋਕੇ ਨਿਸਚਿਤ ਸੈਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ਪੁਨਃ ਜਾਗ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਜਾ ਜੈਸੇ ਬਾਹਰ ਕੋ ਆਇਕੇ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਕੋ ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਸੇਂ ਪਾਲਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਭੀ ਵੈਰਾਟ ਨਾਮਾ ਅਪਨੀ ਰਾਨੀ ਸਹਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਆਇਕੇ ਜੈਸੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਰਾਜਾ ਵਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਦਖਿਨ ਨੇਤ੍ਰ ਮੈਂ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਆਇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾਮ ਨੇਤ੍ਰ ਮੈਂ ਇਸਕੀ ਵਿਰਾਟ ਨਾਮਾ ਬੁਧੀ ਰੂਪੀ ਪਟਰਾਣੀ ਆਇ ਵਿਰਾਜਤੀ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰ ਜੀਵਾਤਮਾ ਦਾਹਣੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮੈਂ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਵਿਖਯੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾਲ ਮੇਂ ਸੁਪਨ ਸੁਖੋਪਤਿ ਕੋ ਅਭਾਵ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ

ਨਿਰਯਤਨ ਹੀਂ ਵਿਖਯੋਂ ਕੋ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੀਨੋਂ ਅਵਸਥਾ ਭੀ ਮਿਥਾਜ਼ਾ ਹੈ ਤੀਨੋਂ ਅਵਸਥਾ ਪੂਯੁਕਤ ਤੀਨੋਂ ਸਰੀਰ ਭੀ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈਂ ਤਥਾ ਵਿਸ੍ਵ ਤੈਜਸ ਪ੍ਰਾਗ ਤੀਨਹੁ ਨਾਮ ਭੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੇ ਮਿਥਜ਼ਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਅਜ ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਿਤਜ਼ ਨਿਰੰਜਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਹੈ ਇਸਕਾ ਮੂਲ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਯੇਹੈਂ ।ਬ੍ਰਿਹਦਾ ਰਣਜਕ ਉਪਨਿ ਸਦਕੇ ਖਸ਼ਟਮ ਅਃਕੇ ਦੂਃਬ੍ਰਾਃ ਇੰਧੋ ਹਵੈਨਾ ਮੈਖਯੋਯੰ ਦਖਿਜ਼ਣੇ ਖਜ਼ਨਜ਼ੁ ਪੁਰੁਖਸ੍ਤੁੰ ਵਾ ਏਤ ਮਿੰਧ ਗ੍ਹੂੰ ਸੰਤ ਮਿੰਦ੍ਰ ਇਤਜ਼ਾ ਚਖਜ਼ਤੇ ਪਰੋਖਜ਼ਣੈਵ ਪਰੋਖਜ਼ੇ ਪ੍ਰਿਯਾ ਇਵਹਿ ਦੇਵਾਃ ਪ੍ਰਤਖਜ਼ ਦ੍ਵਿਖਃ ੨ ਅਥੈਤ ਦ੍ਵਾਮੇ ਖਿਜ਼ਣਿ ਪੁਰੁਖ ਰੂਪ ਮੇਖਾਸਜ਼ ਪਤਨੀ ਵਿਰਾਟ ਤਯੋ ਰੇਖ ਸਗ੍ਹੂੰ ਸ੍ਤੁਵੋਯ ਏਖੋਂ ਤਰ ਹ੍ਰਿਦਯ ਆਕਾਸ਼ੋ ਥੈਨਯੋ ਰੇ ਤਦੰਨੰ ਯ ਏਖੋਂ ਤਰ ਹ੍ਰਿਦਯੇ ਲੋਹਿਤ ਪਿੰਡੋ ਥੈਤਯੋ ਰੇਤਤ ਪ੍ਰਾਵਰਣੰ ਯਦੇਤ ਤਦੰਤਰ ਹ੍ਰਿਦਯੇ ਜਾਲਕ ਮਿਵਾਥੈ ਮਯੋ ਰੇਖਾ ਸ੍ਰਿਤਿਃ ਸੰਚਰਣੀ ਯੈਖਾ ਹ੍ਰਿਦਯਾ ਦੂਰ ਧ੍ਵਾਨਾਡਜ਼ੁ ਚਰਤਿ ਯਥਾ ਕੇਸ਼ਃ ਸਹਸ੍ਰਧਾ ਭਿਨ ਏਵ ਮਸ੍ਯੈਤਾ ਹਿਤਾ ਨਾਮ ਨਾਡਜ਼ੋਤਰ ਹ੍ਰਿਦਯੇ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਤਾ ਭਵੰਤਜ਼ਾ ਭਿਰਵਾ ਏਤਦਾ ਸ੍ਰਵਦਾ ਸ੍ਰਵਤਿ ਤਸਮਾ ਦੇਖ ਪ੍ਰਵਿ ਵਿਕਤਾ ਹਾਰ ਤਰ ਇਵੈਵ ਭਵਤਜ਼ਸਮਾ ਛਾਰੀਰਾਦਾਤਮਨਃ ੩

ਟੀ-ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਇੰਧ ਨਾਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰ ਨਾਮ ਸੇਂ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਮਹਾਤਮਾਂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪਰੋਖ ਨਾਮ ਉਚਾਰਣ ਸੇਂ ਦੇਵਤਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਤਖਜ਼ ਪ੍ਰਮਾਨ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਸੇਂ ਦੇਵਤਾ ਦ੍ਵੈਖ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਾਨੁਖ ਪ੍ਰੋਖ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਸੇਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਪ੍ਰਤਜ਼ਖ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਸੇਂ ਦ੍ਵੈਖ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ੨ ਜੋ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਰਕਤ ਵਰਣ ਕਾ ਪਿੰਡ ਹੈ ਸੋ ਇੰਦ੍ਰ ਔ ਇੰਦ੍ਰਾਂਣੀ ਕਾ ਅੰਨ ਹੈ ਜੋ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਜਾਲਕੇ ਸਮਾਨ ਸੂਛਮ ਨਾੜਜ਼ੋ ਕਾ ਸਮੂਹ ਹੈ ਸੋ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਓਢਨੇ ਕਾ ਬਸਤ੍ਰ ਹੈ ਜੋ ਹ੍ਰਿਦਯ ਸੇਂ ਊਰਧ ਕੋ ਸੁਖਮਨਾ ਨਾਮ ਨਾੜੀ ਗਈ ਹੈ ਸਾ ਨਾੜੀ ਇੰਦ੍ਰ ਔ ਇੰਦ੍ਰਾਂਣੀ ਕੇ ਆਵਨੇ ਜਾਵਨੇ ਅਰਥਾਤ ਗਮਨਾ ਗਮਨ ਕਾ ਮਾਰਗ ਹੈ ਔਰ ਜੈਸੇ ਏਕ ਕੇਸ ਕੀਆਂ ਲਕੜੀ ਕੇ ਸਮਾਂਨ ਚੀਰਕੇ ਕੋਈ ਹਜਾਰ ਪਟੀਆਂ ਬਨਾਵੇ ਉਸ ਕੇਸਕੇ ਹਜਾਰ ਭਾਗ ਮੈਂ ਸੇਂ ਏਕ ਭਾਗਕੇ ਸਮਾਨ ਅਤਜ਼ੰਤ ਸੂਖਮ ਜੋ ਨਾੜੀਜ਼ਾਂ ਹੈਂ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਹਿਤਾਃ ਨਾਮ ਨਾੜੀਜ਼ਾਂਹੈਂ ਉਨ ਨਾੜੀਜ਼ੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਜਲ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾ ਹੂਆ ਅੰਨਕਾ ਰਸ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪਾ ਅਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇਂ ਪ੍ਰਵਿ ਕਤ ਅਹਾਰ ਤਰਾਃ ਇਤਿ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਕੇ ਵਿਵੇਕਵਾਨ ਅਰਥਾਤ ਵਿਭਿੰਨ ਅਹਾਰ ਵਾਲਾ ਇੰਦ੍ਰ ਔ ਇੰਦ੍ਰਾਂਣੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਸਰੀਰ ਆਤਮਾ ਸੇਂ ।੩। ਸੇਸ ਪਦੋਂਕਾ ਅਰਥ ਊੱਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ

ਜਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੇਂ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਰਬ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੋ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਸੇਂ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੁਪਨ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਤਬ ਅਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੀਨਹੁ ਅਵਸਥਾ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਤੀਨੋਂ ਸਰੀਰੁ ਭੀ ਮਿਥਜਾ ਹੈ ਵਾਰੰਵਾਰ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਨਾਮ ਮਨਨ ਹੈ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ੧ ਵਿਪ੍ਰਜੈਜ ੨ ਵਿਕਲਪ ੩ ਨਿਦ੍ਰਾਂ ੪ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ੫ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਬ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬਾਹਰ ਕੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਰ ਘਟ ਪਟਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਮੇਂ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੀ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਅਨੁਭਵ ਕਰਣ ਰੂਪਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ੧ ਰਜੂ ਵਿਖੇ ਸਰਪ ਜਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਭਾਸਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਨਾਮ ਵਿਪਰਜੈ ਹੈ ੨ ਜਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਤਾਤਪਰਯ ਮੇਂ ਸੰਸਯ ਬਨਾ ਰਹੈ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਸੇਂ ਪਦਾ-ਰਥ ਕੇ ਰੂਪਕਾ ਨਿਸ਼ਚੈ ਨ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਨਾਮ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ੩ ਅਭਾਵ ਰੂਪ ਗਜਾਨ ਕਾ ਆਸ੍ਰਯ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਨਿਦ੍ਰਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾਨ ਆਪ ਕਾ ਨ ਪਰ ਕਾ ਗਜਾਨ ਹੋਨਾ ਤਥਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਰ ਸੁਪਨ ਕਾ ਭੀ ਅਭਾਵ ਹੋਨਾ ਅਰ ਸਰਬ ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਕਾ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈਂ ਅਭਾਵ ਹੋਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਧਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਜਿਸ ਮੈਂ ਭਾਸੈ ਤਮੋਗੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾ ਨਿਦ੍ਰਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ੪ ਜਿਸ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਅਨੁਭਵ ਕੀਏ ਹੁਏ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਕਾਲਾਂਤਰ ਮੈਂ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇਂ ਪੁਨਃ ਯਥਾਰਥ ਯਾਦਗੀਰੀ ਹੋਇ ਆਵਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਜੋ ਲਵ ਪੁਰ ਮੈ ਦੇਖਜਾ ਥਾ ਯੇ ਓਹੀ ਮਾਨੁਖ ਹੈ ਇਸ ਬ੍ਰਿਤੀਕਾ ਨਾਮ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ੫ ਜਬ ਚਿਤ ਇਨ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤਜੋਂ ਸੇਂ ਰਹਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਓਰ ਧਾਵਤਾ ਹੈ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾਰ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਖੰਡ ਏਕ ਰਸ ਤੈਲ ਧਾਰਾਵਤ ਤਬ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਅਭਜਾਸ ਹੈ ਸੋ ਅਭਜਾਸ ਭੀ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਕਬੀ ਕਬੀ ਜੋ ਆਤਮਾ ਕੋ ਅਭਜਾਸ ਕਰਣੋਂ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਮ੍ਰਿਦੂ ਅਭਜਾਸ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਆਦਰ ਸਹਿਤ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਐਸਾ ਨਿਤ ਵਾਰੰਵਾਰ ਅਭਜਾਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜ ਅਭਜਾਸ ਹੈ ਜਬ ਮਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਾਮ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਮੈ ਸੇਂ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਵੈਰਾਗ ਹੈ ਸੋ ਵੈਰਾਗ ਭੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਯਤਮਾਨ ੧ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ੨ ਏਕਇੰਦ੍ਰਯ ੩ ਵਸ਼ੀਕਾਰ ੪ ਯਤਮਾਨ ਲਖਣ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਦੁਖ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਅਧਿਕ ਰੁਚੀ ਹੋਣੀ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਬੰਧਨੋਂ ਮੇਂ ਕਬ ਛੂਟੋਗਾ ਔ ਸਤ ਰੂਪ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਕਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁਗਾ ਇਸ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਸੇਂ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਮੈਂ ਮਹਾਨ ਰੁਚੀ ਹੋਵੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਸਤ ਸੰਗ

ਕਰੇ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਯਤਮਾਨ ਹੈ ੧ ਅਥਵਿਤ੍ਰੇਕ ਲਖਨ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਜਬ ਐਸਾ ਬਿਚਾਰ ਉਤਪਤ ਹੋ ਆਵੇ ਮੇਰੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈਂ ਸੁਭ ਗੁਣ ਕਿਤਨੇਕ ਹੈਂ ਔ ਦੋਖ ਕਿਤਨੇਕ ਹੈਐਸੇ ਗੁਣ ਦੋਖੋਂਕਾ ਨਿਰਣਯ ਕਰਕੇ ਦੋਖੋ ਕੋ ਤਜਾਗਣਾ ਔਰ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਣ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਘਟਾਵਨ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਦਯਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਥਿਰ ਧਾਵਨੋਂ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਵਿਤ੍ਰੇਕ ਵੈਰਾਗਹੈ ੨ ਅਥਏਕਇਦ੍ਰਯ ਲਖਨੰ ਬਾਹਰਕੇ ਵਿਸ਼ਜੋਂ ਕੋ ਸੰਗ ਬਡੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਤਜਾਗ ਦੀਯੋ ਹੈ ਐਸੋ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕੀਯੋਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨਾਦਿਕ ਮੁਝ ਕੋ ਇਸ ਜਨਮ ਮੈਂ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਏਕ ਇੰਦ੍ਰਯ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਤੀਬਰ ਵੈਰਾਗ ਭੀ ਹੈ ੩ ਅਥ ਵਸੀਕਾਰ ਲਖਨੰ ਇਸ ਲੋਕਕੇ ਤਥਾ ਪਰਲੋਕਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗ ਮੁਝ ਕੋ ਇਸ ਜਨਮ ਮੈਂ ਤਥਾ ਜਨਮਾਂਤਰ ਮੈਂ ਕਬੀ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨ ਹੋਵੈ ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧਾਦਿਕ ਵਿਸ਼ਜੋਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਐਸੀ ਗਿਲਾਨੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਮਨ ਸੇਂ ਪੁਰਖ ਕੋ ਗਿਲਾਨੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਕਾਗ ਵਿਸ਼ਟਾ ਸਮ ਵਿਸਯ ਭੋਗੋ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਐਸੋ ਜਿਸਕੋ ਵੈਰਾਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਮਨ ਕੋ ਜੀਤ ਲੇਤਾ ਹੈ ਮਨ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਸੇਂ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮੇਂ ਇਸ ਕੀ ਜੈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਮਨ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਸੇਂ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੈਂ ਥਿਰਤਾ ਕੋ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਉਦੈ ਹੋਣੇ ਸੇਂ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਸੇਂ ਆਤਮ ਨਿਸ਼ਟ ਅਗਜਾਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਗਜਾਨ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣੇ ਸੇਂ ਤੀਨੋਂ ਦੇਹ ਭੰਗ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਤੀਬਰ ਤਰ ਵੈਰਾਗ ਹੈ ਵਸੀਕਾਰ ਰੂਪ॥ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਸਮਿ ਇਸ ਨਿਸਚੈ ਕਾ ਨਾਮ ਮਨਨ ਹੈ ॥

ਇਤਿ ਮਨਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਜਾ ਅਥ ਨਿਦ ਧਜਾਸਨੰ ਲਖਜਤੇ

ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਜਬ ਮਨਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਨਿਦਿਧਜਾਸਨ ਇਸਕੇ ਰਿਦੇ ਮੇਂ ਆਇ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਤੁਮ ਨਿਦਿਧਜਾਸਨ ਕੋ ਲਖਨ ਸੁਨਹੁ ਜੈਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਨਿਦਿਧਜਾਸਨ ਕੋ ਸਰੂਪ ਲਖਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਦੇਹਾਤਮ ਗਜਾਨ ਦ੍ਰਿਢ ਜੀਵ ਕੋ ਹੂਆ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਸੇਂ ਭੀ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦੇਹਾਤਮ ਗਜਾਨ ਵਤ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਜਬ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਸੇਂ ਦੇਹਾਤਮ ਗਜਾਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੋਹਾਦਿਕ ਸੰਪੂਰਣ ਬਿਕਾਰ ਰੂਪ ਬਿਘਨੋਂ ਸੇਂ ਰਹਤ ਅਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਨਿਰੰਤਰ ਤੈਲ ਧਾਰਾਵਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋਵੈ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਪਾਇਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਲਗਾਵਨੋਂ ਅਲਖ ਜੋ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਆਤਮ ਰੂਪ ਸੇਂ ਲਖ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦੇਹ ਭੂਲ ਕੋ

ਆਤਮਾ ਮਾਨ ਰਾਖਜੋਂ ਥੇ ਜਿਸ ਗਜਾਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਗਜਾਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਵਹੁ ਜੈਸੇ ਤਰੰਗ ਔ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਤੈਸੇ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਭੀ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਤਜਾਦਿਕ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤੋ ਸੇਂ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣੋ ਕਾ ਅਭੇਦ ਜਾਨਨਾ ਅਨਜ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਓਕਾਰ ਸੇਂ ਆਦ ਜਿਤਨੇ ਅਖਰ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਮਸ ਰੂਪ ਹੈ ਮਸੂ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਇੰਦ੍ਰਯ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਕਸ ਕੇ ਵਿਸਯ ਦੇਸ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਔ ਵਿਸਯਾਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਏਕ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਭੰਗ ਕਰਤੀ ਹੈ ਵਿਸਯਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਕਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਅਗਜਾਨ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭੀ ਸੁਤਹ ਅਵਰਣ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਚੇਤਨ ਇਧ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥਾਤ ਚੇਤਨ ਸੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ਹੂਈ ੨ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵਰਣ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਕਰਤੀ ਹੈ ਅਵਰਣ ਕੇ ਭੰਗ ਹੋਣੇ ਸੇਂ ਪੀਛੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਤਥਾ ਨਿਰਾਵਰਣ ਵਿਸਯ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵਿਸਯ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੋ ਆਵਤਾ ਹੈ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਅਨੰਤ ਵਿਸਜੋਂ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਗਜਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਾ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਗਜਾਤਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਕੋ ਨਾਮ ਗਜਾਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵ-ਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਕੋ ਨਾਮ ਗਜਾਨ ਹੈ ਵਿਸਯ ਅਵਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਕੋ ਨਾਨ ਗੇਯਹੈ ਸੋ ਗਜਾਤਾ ਗਜਾਨ ਗੇਯ ਮਾਤਾ ਮਾਨ ਮੇਯ ਧਜਾਤਾ ਧਜਾਨ ਧੇਯ ਕਰਤਾ ਕਰਮ ਕ੍ਰਿਯਾ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇਂ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰੋਂ ਕੀ ਸਿਧੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀਆਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਤ੍ਰਿਪਟੀਓਂ ਵਿਖੇ ਕੇਵਲ ਏਕ ਚੇਤਨ ਹੀ ਬਜਾਪਕ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਰਹਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਚੇਤਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਏਕ ਭੀ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਚੇਤਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤ੍ਰਿਪਟੀ ਭੀ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕੁਛ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਤਲਾਵ ਮੈ ਸੇ ਕੂਲ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਾਨੀ ਨਿਕਸਕੇ ਕਿਆਰਜੋਂ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਕਜਾਰਜੋਂ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੋਕੇ ਪਸਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਆਕਾਸ ਅਰ ਆਕਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਤਲਾਵ ਕਿਜਾਰੀ ਕੂਲ ਮੈ ਏਕ ਰਸ ਪੂਰਣ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਸਰਬ ਤ੍ਰਿਪਟੀਓਂ ਮੈ ਪੂਰਣ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਹਮਾਕਾਰ ਔ ਚੇਤਨ ਦੋਨੋ ਮਿਲਕੇ ਗੁਣੋ ਕੋ ਨਾਮ ਵਿਸਜੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈਂ ਅਹਮਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਬਿਨਾ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਗਜਾਨ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਅਹਮਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਯੁਕਤ ਜਬ ਚੇਤਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਹਤਾ ਹੈ ਅਹੰਅਸਮਿ ਮੈਹੂੰ ਐਸਾ ਗਜਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬਿਨਾ ਅਹਮਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਹਮਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੇ ਹੀ ਐਸੇ

ਗਯਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਯਾਪਯ ਬਯਾਪਕ ਭਾਵ ਪ੍ਰਕਾਸਯ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਭਾਵ ਗਯਾਨ ਭੀ ਅਹੰ
ਗਯਾਨ ਸੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਪ੍ਰਕਾਸਯ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਭਾਵ ਬਯਾਪਯ
ਬਯਾਪਕ ਭਾਵ ਨਹੀ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਨਿਰ-
ਵਿਕਲਪ ਸਰਬ ਕਲਪਨਾ ਸੇ ਸੂੰਨ ਹੈ ਜਬ ਅਹਮਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਔ ਚੇਤਨ ਕਾ
ਤਾਦਾਤਮ ਸੰਬੰਧ ਹੋਤਾਹੈ ਤਬ ਬਯਾਪਯ ਬਯਾਪਕਤਾ ਭਾਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਦੁਗੁਣ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੇ
ਜੈਸੇ ਲੋਹੇ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਣ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਦਾਹ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਅਗਨੀ ਕੋ
ਲੋਹੇ ਕੇ ਸਾਥ ਤਾਦਾਤਮ ਸਨਬੰਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦ ਲੋਹੇ ਭੀ ਤ੍ਰਿਣ ਆਦਕੋਂ ਕੋ ਭਸਮ
ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਬਿਚਾਰ ਕੋ ਨਾਮ ਨਿਦਿਧਯਾਸਨ ਹੈ ਤੀਨਹੁ
ਸਰੀਰੋ ਸੇ ਮੈ ਭਿੰਨਹੂੰ ਤੀਨਹੁ ਅਵਸਥਾ ਔ ਤੀਨਹੁ ਸਰੀਰੋਂ ਕੋ ਮੈ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ
ਸਰੂਪ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਯੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਅਨਾਤਮ ਸਰੂਪ ਹੈ ਅਨਿਤ ਹੈ ਔ ਮੈ ਨਿਤ
ਸੁਧ ਅਟਲ ਅਜ ਅਬਨਾਸੀ ਗਯਾਨ ਘਨ ਏਕ ਰਸ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੂੰ ਮਨਨ
ਨਿਦਿਧਯਾਸਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤੀਨਹੁ ਸਰੀਰਹੁ ਕੇ ਅਧਯਾਸ ਛੂਟਨੇ ਸੇ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ
ਕੋ ਹਸਤਾ ਮਲਕ ਵਤ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ
ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਦ੍ਰਿੜ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਮੂਲਾ ਵਿਦਯਾ
ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਾਰਣ ਕੇ ਨਾਸ਼ ਹੂਏ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਅਰਥਾਤ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ
ਕਾਰਯ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਕਾਰਣ ਜਬ ਮੂਲਾ ਅਵਿਦਯਾ
ਹੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਤਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਾ ਹੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮੈ ਅਭਾਵ
ਹੋਗਯਾ ਤਬ ਵਰਾਕ ਵਰਾਕ ਨਾਮ ਕੰਗਾਲ ਤੁਛ ਕੋ ਹੈ ਏਕ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਜਿਸਕੇ
ਆਗੇ ਕਯਾ ਵਸਤੂ ਹੈ ਮਹਾ ਤੁਛ ਰੂਪ ਆਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਯਥਾਰਥ ਜਾਨੇ ਪੀਛੇ। ਹੇ ਸਿਖ
ਜੋ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਯਾਨ ਹੂਓ ਹੈ ਅਰ ਤਿਸ ਆਤਮ ਸਾਖਯਾਤ
ਕਾਰ ਸੇ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋਯਾ ਪੁਨਃ ਮੋਹ ਸੋਕ ਰੂਪ ਜੋ ਅਵਿਦਯਾ ਕੋ ਕਾਰਯ ਹੈ
ਤਿਸ ਕੋ ਕਰਬੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣੋ ਕੋ ਤੁਮ ਚਿਤ ਕੋ
ਲਗਾਇ ਕੇ ਸੁਣਹੁ ਜਿਸ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸੰਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਇ ਜਾਵੈ
ਅਬ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਿਨ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਉਪਨਿਸਦ ਗੁਰੂਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਮਹਾ
ਵਾਕਯ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਅਤਮਾ ਕੋ ਨਿਰਣਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ੧
ਅਬ ਅਨੁਮਾਨ ਜੈਸੇ ਪਰਬਤ ਮੈ ਧੂਮ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸਭ ਕੋਈ ਕਹ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕੇ ਯੇ
ਪਰਬਤ ਅਗਨਿ ਵਾਰੋ ਹੈ ਧੂਮ ਵਾਰੋ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਧੂਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ
ਅਗਨਿ ਅਵਸਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾਨਸ ਪਾਕ ਸਾਲਾ ਮੈ ਧੂਮ ਹੋਣੇ ਸੇ

ਅਗਨੀ ਪ੍ਰਤਖਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਨ ਔਰ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਖਟ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਸੁਤਹਸਿਧ ਜੜ ਹੈ ਜਿਸ ਕੀ ਸਤਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਸ਼ਯੋ ਕੂੰ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਚੈਤੰਨ ਰੂਪ ਹੈ ਯੇ ਦੋਨੋ ਅਨੁਮਾਨੋ ਕੋ ਅਰਥ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ਬਹੁਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਕੁਛ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨਹੀ ਹੈ ਦੋਨਹੁ ਅਨੁਮਾਨਹੁ ਕਾ ਆਕਾਰ ਯੇ ਅਬ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯਥਾ ਪਰਬਤੋ ਵਹੀਨਮਾਨ ਧੂਮ ਵਤਵਾਤ ਯਤ੍ਰ ਯਤ੍ਰ ਧੂਮਯ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਅਗਨਿ ਯਥਾ ਮਹਾਨਸঃ ੧ ਸਮਨঃ ਖਸ਼ਟ ਇੰਦ੍ਰਾਯਾਣਿ ਸੁਤਹਸ ਰੂਪਤঃ ਜੜਾਨੀ ਕਾਰਯਤਵਾਤ ਯਤ੍ਰ ਯਤ੍ਰ ਕਾਰਯਤਵ ਮਸਤਿ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਜੜਤਾ ਮਪਿਅਸਤਿ ਯਥਾ ਘਟঃ ਪ੍ਰਥਮ ਅਨੁਮਾਨ ਮੈ ਪਰਬਤ ਪਖ ਹੈ ਅਗਨੀ ਸਾਧਜ ਹੈ ਧੂਮ ਤਵ ਹੇਤੂ ਹੈ ਪਾਕਸਾਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ ੧ ਯਤ੍ਰ ੨ ਧੂਮੋ ਤਤ੍ਰ ੨ ਅਗਨਿ ਜੋ ਵਿਨਿ ਗਮਨ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਅਨੁਮਾਨ ਮੇ ਸਮਨ ਖਸ਼ਟੇਂਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਪਖ ਹੈ ਜੜਤਾ ਔ ਕਾਰਯਤਾ ਸਾਧਜ ਹੈ ਜੜਤਵ ਕਾਰਯਤਵ ਹੇਤੂ ਹੈ। ਹੇਤੂ ਚਿਹਨ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਯਤ੍ਰ ੨ ਕਾਰਯਤਵ ਤਤ੍ਰ ਜੜਤਵੰ ਯੇ ਵਿਨਿਗਮਨ ਹੈ ਘਟ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਹੈ ੩ ਆਤਮਾ ਚੇਤਨঃ ਸਰਬ ਗਜਾਨ ਸਰੂਪਤਵਾਤ ਬ੍ਰਹਮਵਤ ਯਤ੍ਰ ਯਤ੍ਰ ਗਜਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪਤ੍ਵੰ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰ ਚੇਤਨਤ੍ਵੰ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਮੈ ਆਤਮਾ ਪਖਹੈ ਚੇਤਨਤਾ ਸਾਧਜਹੈ ਗਜਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪਤ੍ਵ ਹੇਤੂ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਜਹਾਂ ਜਹਂ ਗਜਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪਤਾ ਵਿਨਿਗਮਨਹੈ ੩ ਪਖ ਸਾਧਜ ਹੇਤੂ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਵਿਨਿਗਮਨ ਯੇ ਪਾਂਚ ਅਨੁਮਾਨ ਕੇ ਅੰਗ ਹੈ ਸੋ ਜਿਸ ਗਜਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੇ ਪਰੰਪਰਾ ਸਨਬੰਧ ਪਾਇਕੇ ਚੇਤਨ ਸਰੀਖੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤੀਨਹੁ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਸਾਖੀਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸਤ ਨਿਤ ਸੁਧ ਚੇਤਨ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪਆਤਮ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਓ ਥਾ ਅਰ ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਆਦਿਕ ਵਿਖਯੋਂ ਕੋ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕੀ ਚੇਤਨਤਾ ਸੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਵਾਚਜ ਇਨ ਮੇਂ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਸੋਈ ਸਾਖੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਗਜਾਨ ਕੋ ਨਾਮ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ੨ ਅਥੋਪ ਮਾਨ ਸ੍ਰਵਣ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਮਨਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ਜੋ ਸਤਸ੍ਵਰੂਪ ਅਖੰਡ ਨਿਰੰਸ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਬਜਾਪਕ ਹੈ ਆਕਾਸ ਵਤ ਪੂਰਣ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਉਪਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ੩ ਅਥ ਅਰਥਾਪਤੀ ਜੈਸੇ ਯੇ ਦੇਵਦਤ ਬਡੇ ਪੀਨ ਹੈ ਮੋਟੇ ਹੈ ਔਰ ਦਿਨ ਕੋ ਕਬੀ ਕਿਸਨੇ ਭੋਜਨ ਖਾਤਾ ਦੇਖਜਾ ਨਹੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਭੋਜਨ ਖਾਏ ਪੀਨਤਾਂ ਨਾਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਯੇ ਪੀਨਤਾ ਅਰਥ ਸੇ ਜਨਾਵਤੀ ਹੈ ਕੇ ਯੇ ਦੇਵਦਤ ਦਿਨ ਕੋ ਭੋਜਨ ਖਾਤਾ ਨਹੀ ਤੌ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਅਵਸ਼ਜ ਭੋਜਨ ਖਾਤਾਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਕਾਰਯਾਤ ਕਾਰਣ ਮਨੁਮੇਯੰ ਕਾਰਯ ਸੇ ਹੀ ਕਾਰਣ ਕੋ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਈਹਾਂ

ਕਾਰਯ ਪੀਨਤਾ ਹੈ ਕਾਰਣ ਭੋਜਨ ਹੈ ਬਿਨਾ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕਾਰਯ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੂਤ ਬਿਨਾ ਪਟ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬਿਨਾ ਭੋਜਨ ਪੀਨਤਾ ਨਾਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਤਨੀ ਜਾਗ੍ਰਤਾ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਅਰ ਤਿਨਹੁ ਮੈ ਹੋਣੇ ਵਾਰੇ ਪਦਾਰਥ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਜਾਨੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਅਭਾਵ ਤਥਾ ਸੁਖੁਪਤੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਅਭਾਵ ਕਾ ਗਯਾਨ ਜਿਸ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੇ ਆਤਮਾ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਯਾਦਿ ਕੋਂ ਸੇ ਪਰੇ ਨ ਹੋਵੇ ਤੋ ਸੁਖੁਪਤੀ ਆਦਿ ਕੋਂ ਕੇ ਅਭਾਵ ਕੋ ਕੈਸੇ ਸਿਧ ਕਰੇ ਯਾਂਤੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਸਿਧ ਕਰਣ ਹਾਰੋ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨਕੇ ਭਾਵ ਅਭਾਵ ਕੋ ਸਿਧ ਕਰੇ ॥ ਜਿਸਕਾ ਕਾਰਯ ਜਗਤ ਪ੍ਰਤਯਖ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਕਾਰਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਕਰਤਾ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਵਿਚਿਤ੍ਰ ਜਗਤ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਕਾ ਕੋਈ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਯੰ ਰੂਪ ਅਰਥ ਸੇ ਇਸ ਕੋ ਕਰਤਾ ਜਾਨਯੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਕੋ ਨਾਮ ਅਰਥਾ ਪਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਅਰਥ ਸੇ ਜਿਸ ਕੋ ਨਾਮ ਕਰਤਾ ਕੋ ਗਯਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਅਰਥਾਪਤਿ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ੪

ਅਥ ਅਤੈਯਕੰ ਲਖਯਤੇ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਤੈਯਕਕਾ ਆਕਾਰ ਸੁਣਹੁ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਖੇ ਯਖ ਰਹਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੇਖਯੇ ਕਿਸੀਨੇ ਨਹੀ ਹੈ ਨ ਸੁਤਹ ਜਾਨਯੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿਸੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈਂ ਲਿਖਯੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਸ ਆਤਮਾਕੋ ਭੀ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਬਡੇ ੨ ਰਿਖੀਸ਼੍ਵਰ ਤਪੀਸ਼੍ਵਰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸੰਤਜਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੁਰਾਣ ਕਤੇਬ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਖੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਜਗਤ ਸਨਾਤਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਪੁਰਾਤਨ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦੇਖਯੇ ਕਿਸੂ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਪਰਾ ਸੇ ਐਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰਵਣ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੋ ਨਾਮ ਅਤੈਯਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ੫ ॥

ਅਥ ਪ੍ਰਤਖਯੰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਥ ਖਸ਼ਟਮ ਪ੍ਰਤਯਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੁਣ ਜਬ ਅੰਤਹ-ਕਰਣ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀਨੇਤ੍ਰ ਦੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਕਸਕੇ ਘਟ ਪਟਾਦਿਕ ਵਿਸਯ ਦੇਸ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਹੈ ਤਿਸ ਸੇ ਮਿਲੀ ਹੂਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰਿਯ ਰੂਪ ਸੇ ਮਿਲੇ ਹੂਏ ਹੀ ਵਿਸਯੋਂ ਕੂੰ ਪ੍ਰਤਯਖ ਦਿਖਾਤੀ ਹੈ ਵੋ ਜੋ ਵਿਸਯ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੈਸੇ ਅਸਤੀ ਸ਼ਬਦ ਸਤਾਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਭਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਚੇਤਨਤਾਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਿਯ ਸ਼ਬਦ ਆਨੰਦਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ

ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ਪਜ਼ਾਰਾ ਪਰਮ ਪਜ਼ਾਰਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤਾਤ ਪਰਯ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਜੋ ਵਿਸਯ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਵਛਿੰਨ ਸੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਵਿਸਜ਼ਾਵ ਛਿੰਨ ਚੇਤਨ ਪ੍ਰਤਛ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੂਰਬ ਜੋ ਕਲਪਿਤ ਕੋ ਪ੍ਰਤਜਖ ਕਹ ਆਏ ਹੈ ਸੋ ਕਲਪਿਤ ਭੀ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰੇਯ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਯਥਾ ਕਲਪਤ ਸਰਪ ਹੈ ਕਲਪਤ ਸਰਪ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਲਪਤ ਸਰਪ ਆਛੇ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬਤ੍ਰ ਨਿਰਾਵਜ਼ਵ ਨਿਰਾਕਾਰ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਨਿਰ ਵਿਕਲਪ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਘਟ ਪਟਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੇ ਲੈਕੇ ਥੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਕਲਪਿਤ ਜਗਤ ਮੈ ਵਰਤ ਰਹਜ਼ੇ ਹੈ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਸਤੀ ਭਾਤੀ ਪ੍ਰੇਯ ਯੇ ਤੀਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੇ ਭਿੰਨ ਏਕ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਨ ਆਦਯਃ ਜੇ ਤੀਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਹੈ ਤਬ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਅਖੰਡ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਨ ਦੁਤੀਯਃ॥ ਜੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸੇ ਭਿੰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਏਕ ਆਤਮਿਕ ਕੋਈ ਔਰ ਰੂਪ ਹੈ ਤਉ ਬਸ ਫਿਰ ਵੇ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋਗਾ ਅਥਾਵ ਇਨ ਦੋਨੋ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤੀਸਰਾ ਕੋਈ ਔਰ ਰੂਪ ਹੈ ਤਉ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਬਤਾਈਏ ਜੀ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਕਹਬੇ ਮੈ ਤੀਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਅਸਤੀ ਭਾਂਤੀ ਪ੍ਰਿਯ ਰੂਪ ਏਕ ਹੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਹੈ ਜਬ ਨਿਰਾਵਯਵ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਜਾਨੈ ਗੋ ਤਬ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰਤਾ ਕੋ ਨਾਸ ਹੋਵੈ ਗੋ, ਜੈਸੇ ਏਕਤਰੁ ਕੇ ਸਮੀਪ ਤਿਸ ਕੇ ਸਨਾਨ ਔਰ ਬ੍ਰਿਛ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਜਾਤੀ ਭੇਦ ਕਹਜ਼ੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦੂਸਰੋ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਜਾਤੀ ਭੇਦ ਹੋਵੈ ਜੋ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਾਖਾਣ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਵਿਜਾਤੀ ਹੋਵੈ ਤਬ ਵਿਜਾਤੀ ਭੇਦ ਕਹਜ਼ੇ ਜਾਵੈ ਹੈ ਐਸੋ ਕੋਈ ਵਿਜਾਤੀ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਵਿਜਾਤੀ ਭੇਦ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਸਾਖਾ ਪਤ੍ਰ ਪਸੁਪ ਫਲ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਰਾਵਯਵ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਭੀ ਨਹੀ ਬਨਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੀਨੋ ਭੇਦੋ ਸੇ ਸੂੰਨ ਏਕ ਅਖੰਡ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਸਿਧ ਭਯੋ ਹੇ ਸਿਖ ਸੋ ਅਨੂਪਮ ਅਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸੂਖਮ ਬੁਧੀ ਸੇ ਜਾਨਜ਼ਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਜਖ ਹੋਤਾ ਹੈ॥

ਇਤਿ ਪ੍ਰਤਜਖ ਪ੍ਰਮਾਣੰ॥ ਇਤੀ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣੰ ॥ ਉਕਤ ਰੀਤੀਸੇ ਜਿਸਨੇ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ਸੇ ਆਤਮਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤ ਨਾਮ ਪ੍ਰਤਖ ਕੀਓ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਪ੍ਰੋਖ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇਜਿਮਕੀ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਗਈ ਹੈ ਸਾ ਅਵਿਦਜ਼ਾ ਨਸ਼ਟ ਹੂਈ ਹੀ ਪੁਨਃ ਉਤਪਤ

ਹੋਕੇ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮਨ ਬਾਨੀ ਕੇ ਅਵਿਸਯ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਯਤੇ ਵਾਚੇ ਇਤਯਾਦੀ ਵੇਦ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਰੂਪ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ਕੋ ਅਵਸ਼ਯ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਕੈਸੇ ਵੇਦ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਆਪ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ਕਾ ਬਿਸਯ ਕਹਤੇ ਹੋ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣ ਕੇ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਗਯਾਸੂ ਕੇ ਬੋਧਕੇ ਨਿਮਿਤ ਵਿਧਿ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾ ਵਿਸਯ ਬਤਾਯੋ ਹੈ ਔ ਨਿਖੇਧ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਤੌ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਮ ਭੀ ਖਟ ਪ੍ਰਮਾਣਹੁ ਕਾ ਅਵਿਸਯ ਕਹਤੇ ਹੈ ਨਿਖੇਧ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਤਉ ਕਿਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੋ ਵਿਸਯ ਬ੍ਰਹਮ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ ਕਾਹੇ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ਅਤਿ ਸੂਖਮ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਓਂ ਕਾ ਦ੍ਰਸਟਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਤਯਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ੧ ਤਥਾ ਅਗਨਿਕੇ ਧੂਮ ਨਿਸਾਨ ਵਤ ਜੈਸੇ ਧੂਮ ਸੇ ਜਹਾਂ ਪਰ ਅਗਨਿ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪਰ ਮਾਲਮ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਚਿਹਨ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਚਿਹਨ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚੀਨਯਾ ਜਾਇ ਯਾਂਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਕਾ ਵਿਸਯ ਭੀ ਚੇਤਨ ਨਹੀ ਹੈ ੨ ਚੇਤਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਚੇਤਨ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਚੇਤਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ਇਸ ਚੇਤਨ ਕੋ ਦੀਈ ਜਾਵੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਚੇਤਨ ਕੋ ਅਦ੍ਵੈਤ ਆਤਮਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਯਾਂਤੇ ਉਪਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾ ਭੀ ਵਿਸਯ ਚੇਤਨ ਨਹੀ ਹੈ ੩ ਕਾਰਣ ਕਾਰਯ ਕਾ ਭੇਦ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਰਥਾਪਤਿ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਾ ਭੀ ਵਿਸਯ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਚੇਤਨ ਕੋ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕੋ ਅਵਿਸਯ ਹੋਣੇ ਸੇ ੪ । ੫ । ੬ । ਦੇਸ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿ ਛੇਦ ਭੀ ਚੇਤਨ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਚੇਤਨ ਅਨੰਤ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਐਸੋ ਕਾਲ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਚੇਤਨ ਨ ਹੋਵੈ ਸਰਬ ਕਾਲ ਮੈ ਚੇਤਨ ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛਿਨਤਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ੧ ਤਥਾ ਐਸੋ ਦੇਸ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਨ ਹੋਵੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਦੇਸ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦ ਭੀ ਚੇਤਨ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦ ਭੀ ਚੇਤਨ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਰਬ ਵਸਤੂਆਂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ॥ ੩ ॥ ਐਸੋ ਕਾਲ ਯਾ ਦੇਸ ਯਾ ਵਸਤੂ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋ ਜੋ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋਵੈ ਗੋ ਸੋ ਅਨਾਤਮਾ ਹੀ ਹੋਵੈ ਗੋ ਯਾਂਤੇ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਸਰਬ ਕੋ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਭੂਤ ਭਵਿਖਯ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਸਰਬ ਦਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਾਮਾਨ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਚੇਤਨ ਮੈ ਨਯੂਨ ਅਧਿਕਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕ ਰਸ ਸਦਾ ਸ੍ਰਯੰ

ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਅਕ੍ਰਯ ਅਚਲ ਕੂਟਸਥ ਸਰਬ ਕਾ ਆਤਮਾ ਔ ਸਰਬ ਕੋ ਆਧਾਰ ਹੈ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਸੇ ਪਰੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦਤੇ ਆਤਮਾ ਰਹਤ ਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਏਕ ਹੀ ਚੇਤਨ ਮੈ ਅਧਾਰਾਧੇਯ ਭਾਵ ਨਹੀ ਬਨਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਆਤਮ ਆਸ੍ਰੈ ਆਦੀ ਦੋਖੋ ਸੇ ਇਸ ਪਖ ਕੋ ਦੂਖਿਤ ਹੋਣੇ ਸੇ

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਸਿਖ ਆਸ੍ਰੈ ਭੀ ਔਰ ਵਿਸਯ ਭੀ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅਬ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਸਹਤ ਯੇ ਕਥਾ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੁਣ ਜੈਸੇ ਮਠਾਕਾਸ ਕੇ ਆਸ੍ਰਯ ਹੀ ਅੰਧਕਾਰ ਰਹਤਾ ਹੈ ਮਠਾਕਾਸ ਕੋ ਹੀ ਵਿਸਯ ਕਰਤਾ ਹੈ ਢਪਲੇਤੇ ਹੈ ਮਠ ਨਾਮ ਘਰ ਕੋ ਹੈ ਅੰਧੇਰੇ ਸੇ ਢਪਜ਼ਾ ਹੂਆ ਮਠਾਕਾਸ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਆਸ੍ਰੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਢਾਪਲੇਤਾ ਹੈ ਅਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਅੰਧਕਾਰ ਕੀ ਬਾਹੁਲਤਾ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਰੂਪ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਅਗਜ਼ਾਨ ਜਾਨਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਚੇਤਨ ਹੀ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੋ ਵਿਸਯ ਹੈ ਆਗੇ ਤਿਸ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਦੋ ਸਕਤਜ਼ਾਂ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਅਛਾਦਨ ਕਰਲੀਓ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਛਾਦਜ਼ਾ ਹੂਆ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੈ ਆਪਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਜੋ ਮੈ ਕਉਨ ਹੂੰ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਆਵਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਵਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਜੀਵ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਵਹਜ਼ਾਚਲਜ਼ੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਦੂਸਰੀ ਵਿਖੇਪ ਸ਼ਕਤੀ ਯੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਸਤੀ ਬਾਜੀਰਥ ਬਨ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਨਰ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਸਰਪ ਸ੍ਵਾਨ ਮਾਜਾਰ ਲੂੰਬਰ ਸਿੰਘ ਬਜ਼ਾਘ੍ਰ ਆਦੀ ਨਾਨਤ੍ਵ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ। ਏਕ ਜੋ ਅਦੁਤੀਯ ਰੂਪ ਚੇਤਨ ਕੋ ਹੈ ਸੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਜ਼ੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਖੇਪ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਸ੍ਰਵਣ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧਜ਼ਾਸਨ ਕਰਕੇ ਚੇਤਨ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਾਖਜ਼ਾਤਕਾਰ ਹੂਆ ਤਬ ਤੀਨਹੁ ਗੁਨ ਤੀਨਹੁ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਤੁਰੀਆ ਕੀ ਓਰ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਧਾਵਤੀ ਹੈ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾ ਮੈ ਮਨ ਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਜਬ ਥਿਰ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸਰਬ ਓਰ ਸੇ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਸਮ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਯੁਕਤ ਅਗਜ਼ਾਨ ਕੀ ਹਾਨੀ ਕਰ ਦੇਨੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਅਰ ਕੂਲ ਦੋਨੋ ਜਬ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਪਨੋ ਨਦੀ ਨਾਮ ਔ ਕੂਲ ਨਾਮ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਦੋਨੋ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਮਿਲਤੇ ਹੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਕੋ ਅਰ ਅਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਜੀਵ ਈਸ ਕੀ ਏਕਤਾ ਅਰਥ ਭਾਗ ਤਜ਼ਾਗ ਲਖਣਾ ਕਰਣੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਕਜ਼ਾਰਥ

ਸੰਪੂਰਨ ਤਜਾਗਣੇ ਪਰਤਾ ਹੈ ਅਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਕਜਾਰਥ ਕੇ ਸਾਥ ਔਰ ਅਰਥ ਕੋ ਭੀ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਣਾ ਪਰਤਾ ਹੈ॥ ਜਹਤੀ ਯਥਾ॥

ਗੰਗਾਯਾਂ ਘੋਖਾ ਗੰਗਯਾਂ ਪਤਨੰ ਗੰਗਾਯਾਂ ਰਿਖਯਃ॥ ਇਸ ਅਸਥਾਨੋਂ ਮੈ ਗੰਗਾ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਸ਼ਕਜ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਗੰਗਾਯਾਂ ਰਿਖਯਃ ਤੇ ਭਜੇ ਮੰਤ੍ਰ ਗ੍ਰਹਾਣ ਅਰਥ ਯੇ ਕੇ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਰਿਖੀਲੋਕ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤੂੰ ਤਿਨ ਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੈ ਤੇਰੀ ਕਲਜਾਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੁਧੀਮਾਨ ਪੁਰਖ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਤੀਰ ਮੈ ਲਖਣਾ ਕਰਲੇਤਾ ਹੈ ਕਜਾ ਜਬ ਗੰਗਾਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਰਿਖੀ ਆਦਿਕ ਰਹੇਗੇ ਤਬ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਵਹ ਜਾਹਿਗ। ਯਾਂਤੇ ਕਹਿਨੇ ਵਾਰੇ ਕਾ ਤਾਤ ਪਰਯ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਮੈ ਬਤਾਵਨੇ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਤੀਰ ਮੈ ਹੀ ਹੈ ਈਹਾਂ ਗੰਗਾ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਸ਼ਕਜ ਅਰਥ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਤੀਰ ਮੈ ਲਖਣਾ ਕਰਣੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਸਬਦ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਵੋ ਸਬਦ ਸ਼ਕ ਕਹੀਤਾ ਹੈ ਸਬਦ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਜਾਂਨਜੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਾਮ ਸਕਜਾਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਅਜਹਤੀ॥ ਕਾਕੇ ਭਜੋ ਦਧਿ ਰਖਜਤਾਂ ਰਕਤ ਵਰਣੋ ਧਾਵਤੀ ਛਤ੍ਰਿਣੋ ਯਾਂਤਿ ਯਸ੍ਟੀਂ ਭੋਜਨਾਰਥੰ ਭੋਜਨ ਸਾਲਾਯਾਂ ਨਿਵੇਸਯ ਇਸ ਅਸਥਲ ਮੈ ਕਾਕ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਦਧਿ ਵਿਘਾਤਕ ਕੂਕਰ ਬਿਲਾੜ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਭੀ ਗ੍ਰਹਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਜਾ ਕਾਕ ਸ੍ਵਾਨ ਬਿਲਾੜ ਆਦਿਕ ਦਹੀ ਕੇ ਖਾਣੇ ਵਾਲਜੋਂ ਸਰਬੋਂ ਸੇ ਦਹੀ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਣੀ ਤੈਸੇ ਹੀ ਰੂਪ ਗ੍ਰਹਣ ਸੇ ਲਾਲ ਵਸਤ੍ਰ ਵਾਰੇ ਮਾਨੁਖ ਅਥਵਾ ਅਸ੍ਵ ਆਦਿਕ ਕਾ ਸੰਗ੍ਰਹ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਜਹਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਬਨਤੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਣਾ ਕਰਣੀ ਯੋਗ ਹੈ॥

ਅਥ ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਣਾ—ਜੈਸੇ ਨਦੀ ਔਰ ਕੂਲ ਕੀ ਅਲਪ ਦੇਸ ਬਜਾਪਨ-ਸੀਲਾ ਕਿਨਾਰੇ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਤਥਾ ਅਧਿਕ ਦੇਸਮ ਬਜਾਪਨਸੀਲਾ ਕਿਨਾਰੇ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਤਜਾਗ ਕੇ ਜਲ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਔ ਨਦੀ ਕੂਲ ਬੂੰਦ ਮੈ ਏਕਤਾ ਜਲ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀ ਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੀਵ ਕੀ ਅਲਪਗਤਾ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਔਰ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਸਰਬਗਜਤਾ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਦੋਨੋ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਚੇਤਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਦੋਨੋ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਜਾਨੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਲਖਾਵਨੇ ਵਾਰੇ ਅਰਥ ਕੋ ਨਾਮ ਲਖਣਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਮੈ ਜਬ ਜੀਵ ਈਸ ਦੋਨੋ ਕੋ ਤਜਾਗ ਦੀਓ ਤਬ ਏਕਤਾ ਕਿਸ ਕੀ ਕਰੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੈਸੇ ਅਜਹਤੀ ਲਖਣਾ ਮੈ ਭੀ ਜੀਵ ਈਸ ਦੋਨੋ ਕੋ ਸਿਧ ਰਖਕੇ ਤਿਨ ਦੋਨਹੁ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਭੀ ਰਖਣੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਜਿਗਜਾਸੂ ਕਾ ਦੋਨਹੁ

ਲਖਣੋ ਸੇ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੂਆ ਦੇਖਕੇ ਸਦਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਹਤਾ ਜਹਤ ਤੀਸਰੀ ਲਖਣਾ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਕੋ ਸੰਸਯ ਦੂਰ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਜੀਵ ਕੋ ਵਾਚ੍ਯ ਅਲਪਗ੍ਯਤਾ ਹੈ ਈਸ ਕੋ ਵਾਚ੍ਯ ਸਰਬਗ੍ਯਤਾ ਹੈ ਜਨਮ ਔ ਮਰਣ ਦੋਨਹੁ ਊਰਮੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਹੈ ਭੂਖ ਪਯਾਸ ਯੇ ਦੋਨੋ ਊਰਮੀ ਪ੍ਰਾਣਹੁ ਕੀ ਹੈ ਹਰਖ ਸੋਕ ਯੇ ਦੋਨਹੁ ਊਰਮੀ ਮਨ ਕੀ ਹੈ ਇਨ ਖਟ ਊਰਮੀ ਵਾਰੋ ਜੀਵ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ॥ ਪੂਰਣ ਧਰਮ ੧ ਸਰਬਗ੍ਯਾਨ ੨ ਸਰਬ ਵੈਰਾਗ ੩ ਸੰਪੂਰਣ ਉਦਾਰਤਾ ੪ ਸੰਪੂਰਣ ਰਸ ੫ ਸੰਪੂਰਣ ਐਸ੍ਵਰਯ ੬ ਇਨ ਖਟ ਗੁਣ ਯੁਕਤ ਈਸ੍ਵਰ ਕਹਾਵਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਵਨ ਮੈ ਇਨ ਖਟ ਗੁਣਹੁ ਕੀ ਅੰਸ ਮਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਹੈ ਈਸ੍ਵਰ ਮੈ ਯੇ ਖਟ ਗੁਣ ਸੰਪੂਰਣ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਈਸ੍ਵਰ ਮੈ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਘਾਰ ਆਦਿਕ ਸਾਮਰਥ ਰਹਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਸ੍ਵਰ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਜੀਵ ਦੁਖੀ ਹੈ ਦੀਨ ਹੈ ਗੁਣ ਹੀਨ ਹੈ ਪਰਤੰਤ੍ਰ ਹੈ ਕੈਸੇ ਦੋਨੋ ਕੀ ਏਕਤਾ ਹੋਵੇ ਵਾਚ੍ਯਮੇ ਤੋ ਏਕਤਾ ਬਨਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀ ਏਕਤਾ ਨਹੀ ਬਨਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ਤਾਂਤੇ ਜਹਤਾ ਜਹਤ ਲਖਣਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦੁਖਤਾ ਅਲਪਤਾ ਪਰਤੰਤ੍ਰਤਾ ਜੀਵਪਣੇ ਕੋ ਵਾਚ੍ਯ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਜੋ ਪਾਛੇ ਸੇਸ ਰਹੇ ਤਥਾ ਸੁਖਿਤਾ ਸਰਬਗ੍ਯਤਾ ਖਟ ਗੁਣ ਯੁਕਤਤਾ ਈਸ੍ਵਰਪਣੇ ਕੀ ਵਾਚ੍ਯ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਜੋ ਪਾਛੇ ਸੇਸ ਰਹੇ ਸੋ ਕਯਾ ਹੈ ਦੋਨਹੁ ਕੇ ਵਾਚ ਕੇ ਤ੍ਯਾਗ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਦੋਨਹੁ ਕਾ ਲਖ੍ਯ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਯੇ ਸੇਸ ਰਹਯੋ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਦੋਨਹੁ ਲਖਹੁ ਕੀ ਏਕਤਾ ਬਨੀ ਬਨਾਈ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਤ ਸਤ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਚੇਤੰਨ ਚੇਤਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਆਨੰਦ ਆਨੰਦ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦੋਨਹੁ ਕੀ ਏਕਤਾ ਬਨੀ ਬਨਾਈ ਹੈ ਯਾਂਮੈ ਕੁਛ ਸੰਸਯ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਦਾਹਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਉਸ਼ਨਤਾ ਤੀਨਹੁ ਅਗਨੀ ਕੇ ਰੂਪ ਹੈਂ ਅਗਨੀ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਾਵਾ ਅਗਨੀ ਮੁਸ਼ਾਲ ਔ ਦੀਪਕ ਕੀ ਅਗਨੀ ਇਨ ਤੀਨਹੁ ਗੁਨਹੁ ਵਾਰੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਆਪਸ ਮੈ ਭਿੰਨ ੨ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪਤਾ ਜੀਵ ਈਸ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਬਿਚਾਰ ਕੇ ਤੀਨਹੁ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਅਨ੍ਯ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਘਟਾਕਾਸ ਮਠਾਕਾਸ ਮਹਾਕਾਸ ਯੇ ਤੀਨ ਭੇਦ ਏਕ ਹੀ ਆਕਾਸ਼ ਮੈ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਉਪਾਧੀ ਬਡੀ ਛੋਟੀਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੈ ਜਬ ਉਪਾਧੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜਿਉਂਕਾ ਤਿਉਂ ਮਹਾਂ ਆਕਾਸ਼ ਹੀ ਏਕ ਸਿਧ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕੋ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਾਰ ਭਯੋ ਤਬ ਜੀਵ ਈਸ ਬ੍ਰਹਮ ਭਿੰਨ ੨ ਹੈ ਯਹ ਭੇਦ ਭ੍ਰਮ ਦੂਰ ਹ੍ਵੈ ਗਯੋ। ਮੁਮੁਖ੍ਯੂਜਨ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਸਮੀ ਬ੍ਰਹਮਾਹਮਸਮੀ ਐਸੇ

ਗਜਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨੇਸ਼ਠਰੀ ਗੁਰੂ ਸੇ ਪਾਇਕੇ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸੂਰਯਵਤ ਸਰਬ ਦਿਸਾ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਬਿਚਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮਨੇ ਤਮਕੇ ਸਮਗ੍ਰ ਗਜਾਨ ਯੋਗ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਦੇਸ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਇਸ ਗਜਾਨ ਯੋਗ ਕੀ ਸਿਧੀ ਤਬ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਬ ਮਨਕੋ ਪ੍ਰਤਜਾਹਾਰ ਸੇ ਸੂਖਮ ਕਰੇਗਾ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਵਸਿਸ਼ਟ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਉਪਃ ਪ੍ਰਃ ਅਃ ਪਃ ॥

ਮੂਲ—ਭੋਗਾ ਭੋਗ ਤਿਰਸਕਾਰੈਃ ਕਾਰਸ਼ੰਨੇਯੰ ਸ਼ਨੈਰਮਨਃ। ਰਸਾਪਹਾਰੈਸਤਗੇਜ ਨ ਕਾਲੇਨਾ ਜੀਰਣ ਪਰਣਵਤ ॥ ਪ੬ ॥ ਟੀਕਾ—ਭੋਗਾ ਇਤਿ ਤਗਜ ਪੁਰੁਖਨੇ ਮਨ ਕੋ ਚਿਰਕਾਲ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਸਨੇ੨ ਸੂਖਮ ਕਰਣਾ ਚਾਹਜੇ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਭੋਗੋਂ ਕੇ ਸੇਵਨ ਕਾ ਤਿਰਸਕਾਰ ਅਰਥਾਤ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਬਟ ਪੀਪਲ ਆਦਿਕ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਜੀਰਣ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ॥ ਪ੬ ॥

ਦੋਃ—ਗਜਾਨ ਯੋਗ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰ ਦੈ ਸਿੱਖਜਨ ਸੰਤੋਖ।
ਅਬ ਆਗੇ ਪੁਨ ਕਹੇਂਗੇ ਮਨ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਦੋਖ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਲਖਣਾ ਨਿਰਣੇ ਉਪਦੇਸ਼ੋ ਨਾਮ ੨ ਸਕੰਧ ੧੮ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੧੯ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੳਁ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਬ੍ਰਹਮਾਦੀ ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ ਤਿਰਯਕ ਤ੍ਰਿਣ ਪਰਯੰਤ। ਚਾਹੈ ਜਿਹ ਪਦਰੇਣੁ ਕੋ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਗੁਰੂ ਸੰਤ ਭਗਵੰਤ ॥ ੧ ॥ ਇਤ੍ਯਪਿ ਪਾਠਃ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਮਨ ਕੋ ਪੀਨਤਾ ਕੇ ਅਰਥਾਤ ਮੋਟੇ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਉਨ ਸੇ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਵਰਜਨੇ ਸੇ ਮਨ ਕ੍ਰਿਸ੍ਯ ਅਰਥਾਤ ਸੂਖਮ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸਿਖ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਮਨ ਜਿਨ ਜਿਨ ਕਾਰਣੋਂ ਸੇ ਮੋਟਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋਂ ਹਮ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਤੁਮ ਕੋ ਸੁਣਾਵਤੇ ਹੈ ॥

ਸ੍ਰੀ ਵਸ਼ਿਸ੍ਰੋ ਵਾਚ—ਅਨਾਤਮ ਨਜ਼ਾਤਮ ਭਾਵੇਨ ਦੇਹ ਮਾਤ੍ਰਾਥਯ ਧਾਨਯਾ।
ਪੁਤ੍ਰਦਾਰ ਕੁਟੰਵੈਰਯ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੫੭ ॥

ਟੀਕਾ—ਅਨਯੇਤਿ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਦੇਹ ਆਦਿਕੋ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਤਥਾ ਸਿਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕੁਟੰਬ ਮੋ ਸਨੇਹ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਮੋਟੇ ਅਸਥੂਲ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੫੭ ॥

ਮੂਃ—ਅਹੰਕਾਰ ਵਿਕਾਰੇਣ ਮਮਤਾ ਮਲ ਹੇਲਯਾ।
ਇਦੰ ਮਮੇਤਿ ਭਾਵੇਨ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੫੮ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਵਿਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਸੇ ਮਮਤਾ ਰੂਪੀ ਮਲ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਲੀਲਾ ਜਿਸ ਕੀ ਮਮਤਾ ਰੂਪੀ ਮਲ ਮੈ ਆਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਵੋ ਮਮਤਾ ਰੂਪੀ ਮਲ ਮੇ ਆਸ਼ਕਤੀ ਅਥਵਾ ਲੀਲਾ ਕਯਾ ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਪੰਚ ਭੂਤਾਤਮਿਕ ਦੇਹ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮੇਰੇ ਭੋਗੋਂ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਐਸੀ ੨ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਮਨ ਪੀਨਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੫੭ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਜਬ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਭਾਵਨਾ ਹੁਈ ਤਬ ਕਯਾ ਹਾਨੀ ਹੈ ਕਯਾ ਦੋਖ ਹੈ ਇਸ ਦੇਹ ਆਤਮ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਵਿਸੇਸਣ ਵਿਸ਼ਿਸ੍ਰ ਵਿਸੇਸਣੋ ਸੇ ਜੋੜਤੇ ਹੁਏ ਉਤ੍ਰਕਾ ਸ਼ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪੰਚ ਸ਼ਲੋਕੋ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਕੋ ਸਰਪ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਮੂਃ ਜਰਾ ਮਰਣ ਦੁਃਖੇਨ ਵਜਰਥ ਮੂਨ੍ਰਯਤਿ ਮੀਯੁਖਾ।
ਦੋਖਾਸ਼ੀ ਵਿਖ ਕੋਸ਼ੇਨ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੫੯ ॥

ਟੀਃ-ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਮਨ ਕੋ ਆਤਮ ਭਾਵਨਾ ਹੂਈ ਤਬ ਜਰਾ ਮਰਣਾਦੀ ਦੁਖੋਂ ਕਰਕੇ ਉਨਤੀ ਕੋ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸ੍ਰਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ੨ ਜੋ ਯੇ ਦੇਹ ਦੋਖ ਰੂਪੀ ਸਰਪੋਂ ਕੋ ਗ੍ਰਹ ਹੈ ਇਸ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਪੁਸ਼੍ਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੫੯ ॥ ਮੂਃ ਆਧਿ ਵਜਾਧਿ ਵਿਲਾਸੇਨ ਸਮਾਸ੍ਰਸੇਨ ਸੰਸ੍ਰਿਤੇਃ ਹੇਯਾ-ਦੇਯ ਪ੍ਰਯਤਨੇਨ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾਂ। ੬੦ ॥

ਟੀਕਾ-ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਦੇਹ ਰੂਪ ਘਰ ਵਿਖੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਆਧੀ ਮਾਨਸੀ ਪੀੜਾ ਬਜਾਧੀ ਰੋਗੋਂ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪੀੜਾ ਇਤਜਾਦਿਕ ਜਿਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਕੇ ਵਿਲਾਸ ਹੈਂ ਭੋਗ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਰਮਣੀਕ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤਰ ਚਿਰ ਆਸਥਾਈ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਨ ਮੈ ਵਿਸ੍ਰਾਸ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਔਰ ਗ੍ਰਹਣ ਤਜਾਗ ਰੂਪ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਬਡੋ ਪੁਸ਼ਟ ਮੋਟੇ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੬੦ ॥

ਮੂਃਸਨੇਹ ਧਨ ਲੋਭੇਨ ਲਾਮੇਨ ਮਣਿ ਯੋਖਤਾਂ।
ਆਪਾਤ ਰਮਣੀਯੇਨ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੬੧ ॥

ਟੀਃ-ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿ ਕੁਟੰਬ ਮੈ ਸਨੇਹ ਕਰਕੇ ਤਥਾ ਧਨ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਮਣੀਆ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਕੇ ਯੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਕੈਸੇ ਆਪਾਤ ਰਮਣੀਯ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਿਸ਼ਯ ਇੰਦ੍ਰਯ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਕਾਲ ਮਾਤ੍ਰ ਰਮਣੀਕ ਨਾਮ ਸੁੰਦਰ ਔ ਪਜਾਰੇ ਜੋ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ਇਨਹ ਕਾਰਣੋ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਪੀਨਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੬੧ ॥ ਮੂਃ-ਦੁਰਾਸ਼ਾ ਖੀਰ ਪਾਨੇਨ ਭੋਗਾ ਮਿਲ ਵਲੇਨਚ। ਆਸਥ ਦਾਨੇਨ ਚਾਰੇਣ ਚਿਤਾਹਿਰ ਯਾਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੬੨ ॥

ਟੀਃ-ਸਿਖ ਦੁਰਾਸਾ ਖੋਟੀਆਂ ਆਸ਼ਾ ਰੂਪੀ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਅਰ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗ ਪਵਨ ਕੋ ਭਖਣ ਕਰਨ ਰੂਪ ਬਲ ਕਰਕੇ ਕਾਹੇਤੇ ਦੂਧ ਪੀਨੇ ਸੇ ਪਵਨ ਕੋ ਭਖਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਰਪ ਬਲੀ ਔ ਪੁਸ਼੍ਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਸਰਬ ਲੋਕ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਆਸਤਾ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਅਮਰ ਇਸਥਿਰ ਰੂਪ ਭਰੋਸੇ ਕਰਕੇ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀਂ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਪੀਨ ਨਾਮ ਅਤਿ ਮੋਟੇ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ੬੨

ਮੂਃ-ਆਗਮਾਪਾਈ ਯਵ ਪੁਖਾਵਿਖ ਵੈਖਮਜ ਸ਼ੰਸਿਨਾ।
ਭੋਗਾ ਭੋਗੇਨ ਭੀਮੇਨ ਚੇਤੋ ਗਛਤਿ ਪੀਨਤਾਂ ॥ ੬੩ ॥

ਟੀਃ-ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਨ ਨਾਨਾ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਮੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੋ ਬਡੇ ਸੁਖੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸਬਦਾਦੀ ਵਿਸ਼ਯ ਆਵਨੇ ਜਾਵਨੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਸੁਭਾਵ ਕੋ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲ ਮੈ ਮੋਹ ਕੋ

ਉਤਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਨਾਸ ਕਾਲ ਮੈ ਵਿਸ਼ਯ ਰੂਪੀ ਸਰਪੋਂ ਕੀ ਵਿਖ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਦਾਹ ਮੂਰਛਾ ਬ੍ਯਾਕੁਲਤਾ ਆਦੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਹੁਚਾਤੀ ਹੈ ਐਸਾ ਭੋਗੋਂ ਕਾ ਸੇਵਨ ਜੀਵ ਕੋ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਮਹਾਂ ਭਯਾਨਕ ਨਰਕਾਦੀ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਵਾਰੋ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਦੁਖ ਰੂਪ ਭੋਗੋਂ ਕੈ ਸੇਵਨੇ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਪੀਨ ਮਹਾਂ ਪੁਸ਼੍ਰ ਮੋਟੇ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ੬੩॥ ਅਬ ਦੋਸ ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਕੋ ਵਿਖਕਾ ਬ੍ਰਿਛ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਮੂਃ—ਸ਼ਰੀਰ ਦੁਃਸ੍ਵਭ੍ਰ ਚਿਰ ਪ੍ਰਰੂਢ ਚਿੰਤਾਚਯੋ ਚਾਕ੍ਰਿਤਿ ਮੰਜਿਰੀਕੇ।

ਜਰਾ ਮ੍ਰਿਤਿ ਵ੍ਯਾਧਿ ਫਲੌਘ ਨਮ੍ਰ ਕਾਮੋਪ ਭੋਗੌਘ ਵਿਕਾਸਿ ਪੁਖਪੰ ॥ ੬੪ ॥

ਟੀਃ—ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਵਿਖਕਾ ਦ੍ਰੁਮ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਦੁਃਸ੍ਵਭ੍ਰ ਨਾਮ ਕੁਤਸਿਤ ਖੋਟਾ ਖਾਤ ਤਿਸ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਖੋਟੇ ਖਾਤੇ ਵਿਖੇ ਚਿਰੰਕਾਲ ਕਾ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਤਿਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛਕੀ ਊਚਾਈ ਹੈ ਸੋਕ ਤਿਸ ਕੇ ਪੁਸ਼ਪੋ ਕੇ ਗੁਛੇ ਹੈਂ ਜਰਾ ਬੁਢੇਪਾ ਮਰਣ ਬ੍ਯਾਧੀ ਦੁਖ ਰੂਪੀ ਫਲੋਂ ਕੇ ਭਾਰ ਕਰਕੇ ਨਮ੍ਰ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰੁਮ ਨਮ੍ਰ ਨਿਮ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਅਥਵਾ ਵਾਂਛਤ ਵਸਤੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਸੁਖ ਭੋਗ ਰੂਪ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਫੂਲ ਖਿੜ ਰਹੇ ਹੈ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਛਿੰਧੀ ਤੁਮ ਕਾਟੋ ਯੇ ਅਗਲੇ ਸ਼ਲੋਕ ਸੇ ਅਨ੍ਵੈ ਕਰੋ॥ ਮੂਃ—ਵਿਚਾਰ ਸਾਰ ਕ੍ਰਕਚੇਨ ਚਿਤ ਵਿਖ ਦ੍ਰੁਮੰਤ੍ਰ ਦਭ੍ਰਤ ਸਦ੍ਰਿ ਕਲ੍ਯੰ। ਆਸ਼ਾ ਮਹਾਸ਼ਾ ਮਖਸ਼ਿਕਮੇਨੰ ਛਿੰਧਿ ਪ੍ਰਸਹ੍ਯਾਤ੍ਰ ਵਿਕਲਪ੍ਯ ਪੱਤ੍ਰੰ॥੬੫॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਕੈਸਾ ਵੋ ਵਿਖਕਾ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰੁਮ ਹੈ ਬਡਾ ਅਦਭੁਤ ਅਸ਼ਚਰਯ ਰੂਪ ਬਡੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਊਚੇ ਹੈ ਆਸਾ ਨਾਮੇ ਬਡੀ ਲੰਬ੍ਯਾਂ ਆਸਾ ਰੂਪੀ ਸਾਖਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ। ਹੇ ਰਾਘਵ ਤਿਸ ਵਿਖਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਤੁਮ ਬਲਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਕਾਟੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਕਲਪ ਰੂਪੀ ਪਤ੍ਰ ਹੈਜਿਸੇ ਦ੍ਰੁਮ ਕੇ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਮੂਲ ਦ੍ਰੁਮ ਕੋ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸੇ ਹਮ ਕਾਟੈਂ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਰਘੂਤਮ ਵਿਚਾਰੋ ਰੂਪੀ ਸਾਰਕੇ ਆਰੇ ਸੇ ਨਿਸੰਕ ਹੋਕੇ ਕਾਟ ਡਾਰੋ॥ ੬੫॥

ਮੂਃ—ਅਬ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਚਿਤ ਕੋ ਪ੍ਰਮਤ ਹਸਤੀ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਮਤ੍ਰੇਖਣੰ ਚੈਕ ਤਤੋਪ ਵੇਸ਼ੰ ਵਿਸ਼੍ਰਾਂਤਿ ਸੌਖਯੇ ਖ੍ਰ ਸਮਰਥ ਮੁਚੀ੍ਰ। ਆਲੋਕ ਨੋਤਕੰ ਸੁਜਨਕ੍ਰਮਾਬਜਖਯਡਸਯ ਚੰਡੰ ਸੁਖ ਦੂਖ ਰੀਡੰ॥ ੬੬॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਰਾਘਵ ਤੂੰ ਤੋ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋ ਕਾ ਰਾਜਾ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਤਿਸ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਖਯਮਾਣ ਦਸ ਵਿਸੇਖਣੋਂ ਵਾਲੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਬੁਧੀ ਰੂਪੀ ਤੀਖਣ ਨਖੋਂ ਸੇ ਵਿਦੀਰਣ ਕਰਹੁ ਇਤੀ ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਲੋਕ ਸੇ ਅਨਵਯ ਕਰਹੁ॥ ਮਤੇ ॥

ਨਾਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਦ ਰੂਪੀ ਮਦਰਾ ਕਰਕੇ ਘੂਰਣੇ ਘੂਰਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ ਆਗਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਅਨੁਮਾਨ ਰੂਪੀ ਦੋਨਹੁ ਨੇਤ੍ਰ ਜਿਸ ਕੇ ਪਿਸ ਹਸਤੀ ਕੂੰ ਏਕ ਵਹਿਰ ਮੁਖ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਪਰਬਤ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉਪਵੇਸ ਪ੍ਰਵੇਸ ਔ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਗਜਕਾ ਤਿਸ ਕੂੰ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਅਸਥੂਲ ਹੋਣੇ ਸੇ ਗਜ ਕੋ ਛੋਟੀ ਸੀ ਗੁਫਾ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਨਾ ਬਡੇ ਕਠਨ ਹੈ ਇਸ ਅਸਥੂਲ ਤ੍ਰ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮੁਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੂਤ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਰੂਪ ਸੁਖੋਂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਬੇ ਕੋ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਤਿਸ ਗਜ ਕੂੰ ਦੇਖ ਅਰ ਆਸ੍ਵਾਦੀ ਦਾਤੋਂ ਕਰਕੇ ਭਯਾਨਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬਡੇ ਉਗ੍ਰ ਨਾਮ ਉਚੋ ਹੈ ਸੰਤ ਜਨਾਂਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੋ ਜੋ ਉਲੰਘੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਨੁਜਨ ਕ੍ਰਮਃ ਤਿਸ ਕੂੰ ਸਮ ਦਮ ਤਿਖਯਾਦੀ ਕਮਲਹੂ ਕੇ ਬਨ ਕੋ ਵੇਖਣੇ ਕੀ ਉਤਕੰਠਾ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਹੈ ਜਿਸ ਗਜ ਕੋ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਕਮਲਹੁ ਕੇ ਬਨ ਕੋ ਦੇਖ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਚੰਡ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਧਵਾਲਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਕਮਲਹੁ ਕੇ ਬਨਕੀ ਰਖਯਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਰਖਯਾ ਕਰਣੇ ਕੇ ਅਯੋਗ ਹੈ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸੀਤ ਉਸਨ ਵਾਸ਼ਮ ਔ ਮਦ ਸ੍ਰਵਣੇ ਵਾਲੇ ਗੰਡ ਅਸਥੂਲ ਹੈ ਜਿਸ ਗਜ ਕੇ ਤਿਸਕੋ ॥ ੬੬ ॥ ਮੂਃ—ਚੇਤੋ ਗਜੰ ਕਾਯ ਕੁਕਾਨ ਨਸਥੰ ਸੁਤੀਖਣਾਧੀ ਕਰ ਜਾਗ੍ਰ ਪੰਬ੍ਰਜਾ। ਵਿਦਾਰਯਾ ਦੀਰਘ ਵਿਕਾਰ ਦੰਤੰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰੰ ਰਾਘਵ ਰਾਜ ਸਿਘ ॥ ੬੭ ॥

ਟੀਃ—ਚੇਤੋ ਇਤਿ ਹੇ ਸਿਖਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕੋ ਤੁਮ ਵਿਦਾਰਣ ਕਰਹੁਕੈਸੋ ਯੇ ਗਜ ਹੈ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਕੁਤਸਿਤ ਬਨ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਦੀ ਵਿਕਾਰ ਰੂਪ ਜਿਸਕੇ ਬਡੇ ੨ ਦਾਂਤਹੈਂ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਧੀਰਜ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਵਿਦੀਰਣ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹਯੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਵਿਦੀਰਣ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਸ੍ਵਭਾਵਹੈ ਜਿਸ ਹਸਤੀ ਕੇ ਜੈਸੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਕੇ ਅੰਗੁਰੀ ਸੇ ਨਿਕਸੇ ਹੂਏ ਨਖੋ ਸੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਮਤ ਗਜੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਕੇ ਕੁਭ ਫਾਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਤੁਮ ਭੀ ਸੁਤੀਖਣ ਬੁਧੀ ਰੂਪੀ ਨਖੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਸੇ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕੋ ਵਿਦੀ-ਰਣ ਕਰ ਡਾਰੋ ਮਾਰ ਡਾਰਹੁ ॥ ੬੭ ॥ ਅਬ ਇਸੀ ਚਿਤ ਕੋ ਕੁਕਾਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੋ ਸਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ।

ਮੂਃ— ਰਤਿੰਗਤੰ ਨਿਤਯਮਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮਾਂਸ ਗ੍ਰਸਨੇਨ ਪੁਸ਼੍ਟੰ। ਦੁਸ੍ਰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਕ ਚੰਚੁ ਦੰਡ ਮੇਕੇਖਯਣੰ ਮਪੁਸ੍ਰ ਤਮੋਂਸ਼ੁ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੰ ॥ ੬੮ ॥ ਦੁਰੇਸ ਮੁਤਸਾਰਯ ਭਾਰ ਭੂਤੰ ਦੁਸ਼੍ਰੇਸ਼੍ਰਿਤੰਕਰਕਸ਼ ਮਾਰਟੰਤੰ ॥ ਗੰਧੋਦ ਗਤੰ ਕਾਯ ਕੁਲਾਯ ਕੋਸ਼ਦ ਵੇਸ਼ੋਪ ਸ਼ਾਂਤਯੈ ਨਿਜ ਚਿਤ ਕਾਕੰ ॥ ੬੯ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਪੰਖੀ ਦੁਰਗੰਧੀ ਸੇ ਉਠ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਪਰ ਆਇ ਬੈਠਤਾ

ਹੈ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਕੀ ਭੂਮੀ ਮੈ ਤਥਾ ਮਾਂਸ ਰੁਧਿਰ ਭਖਣ ਮੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰ ਬ੍ਯਰਥ ਹੀ ਕਾਂ ਕਾਂ ਸਬਦ ਕਠੋਰ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਯੇ ਸਫਲ ਪਾਦਪੋਂ ਕੋ ਭਾਰ ਰੂਪੀ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਕ ਫਲੋਂ ਕੋ ਬ੍ਯਰਥ ਹੀ ਕਾਟ ੨ ਕੇ ਬਿਗਾੜਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਤਰੁਕੋ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੋਣੇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਯੇ ਚਿਤਰੂਪੀ ਕਾਕ ਬਾਯਸ ਪੰਖਯੋਂ ਮੈ ਨੀਚ ਪੰਖੀ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਪੰਖੀ ਪਾਦਪ ਊਪਰ ਆਲਨੋ ਬਨਾਇ ਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਮਹੀਰੁਹ ਰੂਪੀ ਕਾਕ ਕੋ ਭਾਰ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਕਾਕ ਕਾ ਊਪਰ ਬੈਠਨੇ ਕਾ ਫਲ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਚਿਤ ਅਪਨ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਆਲਨੇ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਦੂਰ ਦੇਸ ਮੈ ਇਸ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰੋ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕੁਤਸਿਤ ਕਾਕ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਡਾਰੋ ਜਿਸ ਸੇ ਯੇ ਪੁਨ: ਨ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇ ਕਿਸ ਅਰਥ ਦੋਖੋਪ ਸਾਤ੍ਯੈ ਦੋਸਹੁ ਕੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸਕੋ ਨਿਕਾਸ ਡਾਰਹੁ ਜਬ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕੁਕਾਕ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਆਲਣੇ ਮੇਂ ਨ ਰਹੇਗਾ ਤਬ ਪੁਨਃ ਕੋਈ ਭੀ ਦੋਸ਼ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਪੁਨਃ ਕੈਸੋ ਹੈ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕਾਕ ਜੋ ਕੁਤਸਿਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੂਪੀ ਸਮਸ਼ਾਨ ਭੂਮੀ ਮੇ ਸਦਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਆਸਕਤ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਮਾਂਸ ਕੇ ਭਖਣ ਸੇ ਅਥਵਾ ਇਸਕੇ ਅੰਤਰ ਰਹਣੇ ਸੇ ਜੋ ਬਡੇ ਪੁਸ਼ਟ ਮੋਟੇ ਹੋ ਰਹਯੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਗੋ ਗਰਧਬ ਆਦੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਕੀ ਪੀਠ ਮੈ ਕਰਕਸ ਚੁੰਚ ਮਾਰ ਕੇ ਮਰਮ ਅਸਥਾਨ ਭੇਦ ਕੇ ਪੀੜਾ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕਾਕ ਭੀ ਕਰਕਸ ਬਾਣੀ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮਰਮ ਅਸਥਾਨ ਹਿਰਦੇ ਕੋ ਭੇਦਨ ਕਰਕੇ ਬਲ ਹੀਨੋ ਗਰੀਬੋਂ ਸਾਧੂ ਜਨਹੁ ਕੋ ਪੀੜਾ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਏਕ ਆਂਖ ਸੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕਊਆ ਭੀ ਏਕ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਰਥ ਰੂਪੀ ਆਂਖ ਸੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਜਹਾਂ ਇਹੁ ਅਪਨਾ ਅਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇ ਵਾਰੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਮੈ ਤਤ ਪਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਚਾਹ ਭੂਖੇ ਪਯਾਸੇ ਇਸਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮਰ ਭੀ ਜਾਇ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਨਹੀ ਪੂਛਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਪਰਸ੍ਵਾਰਥ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਉਲਟਾ ਤਿਸ ਮੈ ਦੋਸ ਅਰੋਪਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਕਾਲੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕਾਕ ਭੀ ਤਮੋ ਅੰਸੂਭਿਃ ਤਾਮਸ ਬ੍ਰਿਤਯੋਂ ਕਰਕੇ ਕਾਰੇ ਅਤਯੰਤ ਮਲੀਨ ਹੋ ਰਹਯੇ ਹੈ ਐਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕਾਕ ਕੋ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਆਲਣੇ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਮਾਰ ਡਾਰੋ॥ ੬੯॥ ਅਬ ਤਿਸੀ ਚਿਤ ਕੋ ਪਿਸਾਚ ਰੂਪ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਬਿਨਾ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਕੇ ਮਾਰੇ ਮੋਖ ਸਿਧੀ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਯੇ ਬਾਤ ਦੋ ਸਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥

ਮੂ:-ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿਸ਼ਾਚਜਾ ਪਰਿ ਦਰਯ ਮਾਣੀ ਵਿਸ਼੍ਰਾਂਤ ਮਰਯਾਨ ਮਹਾ ਵਵੇਸ਼ੁ॥

ਭ੍ਰਾਂਤੋ ਚਿਰੰ ਦੇਹ ਸ਼ਤੇਸ਼੍ਵਟ ਬਜਾਂਸ੍ਰੰ ਸ੍ਰਿਤੋ ਚੇਤਨ ਵਰਜਿਤੇਸ਼ੁ॥੭੦॥ ਵਿਵੇਕ ਵਿਰਾਗਜ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਯਤਨ ਮੰਤ੍ਰੈਃ ਸੂਤੰਤ੍ਰੈ ਚਿਦਾਤਮ ਗੇਹਾਤ ॥ ਨੋਤਸਾਦਯੇਚ ਚਿਤ ਪਿਸ਼ਾਚ ਮੇਨੰ ਯਾਵਤ ਕੁਤਸਤਾਵ ਵਿਹਾਤਮ ਸਿਧਿ ॥੭੧॥

ਟੀਃ–ਹੇ ਸਿਖ ਚੇਤਨ ਆਤਮ ਰੂਪੀ ਘਰਸੇ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਕੋ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਨਿਕਾਸੋਗੇ ਨਹੀ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਆਤਮਾ ਸਿਧੀ ਰੂਪੀ ਮੋਖ ਤੁਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਸੰਃ ॥ ਕੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਨਿਕਸੇ ॥

ਉਃ--ਵਿਵੇਕ ਵੈਰਾਗ ਬਡੇ ਪ੍ਰਯਤਨੋਂ ਕਰਕੇ ਅਰ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ਼ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀ ਇਤਜਾਦੀ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਚਿਤਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਨਿਕਸ ਜਾਇਗਾ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰਹੁ ਦਰਸਨ ਨ ਦੇਵੇਗਾ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਜੋ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚਨੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਮਹਾ ਅਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਬਟੋਂ ਵਿਖੇ ਅਥਵਾ ਖਡੋਂ ਖਾਤੋਂ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਤਾ ਹੈ ਵਿਸ਼੍ਰਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਬਨਹੁ ਵਿਖੇ ਚਿਰੰਕਾਲ ਯੇ ਚਿਤਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚਨੀ ਸਹਤ ਭ੍ਰਮਤੇ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਕੈਸੇ ਵਹੁ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਬਨ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਵਾਰੇ ਹੈ ਔ ਚੇਤਨਤਾ ਸੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬਿਨਾ ਚੇਤਨ ਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਸੰਸਾਰ ਦਸਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਹੇ ਸਿਖ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿਸਾਚੀ ਸਹਤ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਪਿਸਾਚ ਕੋ ਆਤਮ ਲਾਭ ਰੂਪੀ ਮੋਖ ਵਾਸਤੇ ਨਿਕਾਸ ਡਾਰੋ ॥੭੧॥ ਅਬ ਮਨ ਕੋ ਮਹਾ ਅਜਗਰ ਸਰਪ ਰੂਪ ਸੇ ਦੋ ਸਲੋਕੋਂ ਸੇ ਚਿਤ ਕੇ ਤਜਾਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਰੂਪਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂਃ–ਸ਼ੁਭਾ ਸ਼ੁਭਾਸਜੰ ਹਤ ਮਾਨ ਵੌਘੰ ਚਿੰਤਾ ਵਿਸ਼ਿਕਾਯ ਕੁ ਕੰਚੁ ਕੰਚ ॥ ਅਤਸ੍ਰ ਮਛਸ਼੍ਰਸਨਾਸ਼ਨੰਚ ਸਰਬਸਜ ਨਾਨਾ ਭਯ ਨਾਸ਼ ਦੰਚ ॥੭੨॥ ਹ੍ਰਿਦਬਜ ਦੁਸ਼ਾਲਮ ਲਿਕੋਟਰਸਤਮ ਮੋਘਯਾ ਚਿਤ ਖਗ ਮੰਤ੍ਰ ਸ਼ਕ੍ਤਜਾ॥ ਨੀਤ੍ਰਾ ਸ਼ਮੰ ਰਾਮ ਮਨੋ ਮਹਾਹਿੰ ਭਯੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ੰਪ੍ਰੋਹਜ ਭਵਾ ਭਯਾਤਮਾ ॥੭੩॥

ਟੀਃ–ਹਿਰਦੇ ਕਮਲ ਰੂਪੀ ਸਾਲਮਲੀ ਬ੍ਰਿਖ ਕੀ ਖੋੜਮੇ ਇਸਥਿਤ ਜੋ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਅਜਗਰ ਸਰਪ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਸਤਜੰ ਗਜਾਨ ਮਨੰਤੰ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤਜਾਦੀ ਗਾਰੁੜੀ ਮੰਤ੍ਰਹੁ ਕੀ ਸਕਤੀ ਮੂਲਾ ਗਜਾਨ ਸਹਤ ਉਛੇਦਨ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤਸੈ ਕਰਕੇ ਨਿਰ ਮੂਲ ਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸੇ ਰਹਤ ਅਭਯ ਆਤਮਾ ਹੋਵਹੁ ਕੈਸੇ ਯੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸਕੇ ਮੁਖਮੈ ਸ਼ੁਭ ਅਸ਼ੁਭ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪੀ ਅਥਵਾ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਦੋ ਦਾੜ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿਨ ਦੋਨਹੁ ਦੰਸ੍ਰਹੁ ਸੇ ਜਿਸ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਨੇ ਮਾਨੁਖਹੁ ਕੇ ਸਮੂਹ ਕੇ ਸਮੂਹ ਮਾਰ ਡਾਰੇ ਹੈਂ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਵਿਖ ਜਿਸ ਸਰਪ ਕੀ ਸਰਬ ਜੀਵਹੂ

ਕੋ ਚਢ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਨੇਕ ਸਰੀਰ ਧਾਰਣ ਤਯਾਗਣ ਰੂਪ ਕੁਤਸਿਤ ਨਾਮ ਨਿੰਦਤ ਕੰਚੁ ਕਾ ਕੁੰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਕੀ ਅਰ ਸ਼ੁਮਾਦੀ ਦੋਸਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਛ ਨਾਮ ਸ੍ਵਛ ਨਿਰਮਲ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਾਯੂ ਹੈ ਅਹਾਰ ਜਿਸਕਾ ਸਰਪ ਕੋ ਪਵਨ ਅਹਾਰੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਵਾਸਜੋਂ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਨਾਗ ਲੋਗ ਵਾਸੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਭਯ ਨਾਸ ਮਰਣ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਜੋ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਕੋ ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਤੁਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਗਾਰੁੜੀ ਮੰਤ੍ਰ ਸੇ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਪਰਮਪਦ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ ॥ ੭੩ ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕੋ ਕਰਕੇ ਚਿਤਕੋ ਗੀਧ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਰੂਪਕ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਮੂ:—ਅਮੰਗਲੇਤਿ ਅਮੰਗਲਾ ਕਾਰਧਰ: ਸ਼ਰੀਰ ਸ਼ਵਾਵਲਿਸੰ ਤਤਸੇਵਨੇਨ ।
ਦਿਗਾਵਲੀਸੰ ਭ੍ਰਮਣਸ਼੍ ਮਾਰਤ: ਸ਼ਮਾਸ਼ਾਨਸੇਵੀ ਵਪੁਖਾ ਖਗਤੇਨ ੭੩ ॥
ਭੋਗਾਮਿਖੋ ਦਿਖ੍ਰ ਭਿਧਾਵਮਾਨ ਓਤਕੰ ਧਰੋਧੀਰ ਵਿਬ੍ਰਧ ਗਰਧ: ॥
ਓਡੀਯਵੈ ਗਛਤਿ ਚਿਤ ਗ੍ਰਿਧ੍ਰੋ ਦੇਹਦ੍ਰਮਾਤੇ ਨਿਪੁਣੰ ਜਯਸਤੇ ॥ ੭੫ ॥

ਟੀ:—ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਚਿਤ ਹੈ ਕੇ ਕਿਥੇ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਆਕਾਰਕੇ ਧਾਰਣੇ ਵਾਰੇ ਗ੍ਰਿਧ ਪੰਖੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਅਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਕਯਾਂ ਜਿਸ ਮੰਦਰ ਊਪਰ ਨਿਤ ਗ੍ਰਿਧ ਪੰਖੀ ਆਇਕੇ ਬੈਠੇ ਵੋ ਅਸਥਾਨ ਭੀ ਉਦਯਾਨ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗ੍ਰਿਧ ਪੰਖੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਮੰਗਲਾ ਕਾਰ ਧਾਰੀ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਅਧੀਰਯਵਾਨ ਗ੍ਰਿਧ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਵਿਖੇ ਸਦਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰਮ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਸਵਤੁਲ ਕਿਉ ਨਹੀ ਹੋਗਾ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਿਧ ਪੰਖੀ ਮੁਰਦੇ ਸਵ ਸਰੀਰਹੁਕੇ ਸੇਵਨੇ ਸੇ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਤੇ ਦੇਹ ਮਰੇ ਹੂਏ ਦੇਖ ਕੇ ਔਰ ਉਨਕਾ ਮਾਂਸ ਭਖਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਿਧ ਭੀ ਪੁਨ: ਪੁਨ: ਦੇਹ ਧਾਰਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨਿਰੰਤਰ ਹੀ ਐਸੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੈਸੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਆਦੀ ਸਰੀਰਹੁਕੋ ਸਮਰਣ ਕਰਕੇ ਮਾਂਸਾਦੀ ਭਖਣ ਕਰਨੇ ਰੂਪ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਗ੍ਰਿਧ ਪੰਖੀ ਮਾਂਸਕਾ ਟੁਕੜਾ ਮੁਖ ਮੈ ਪਕੜ ਕੇ ਔਰ ਦਿਸਾਸੇ ਅਪਨੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਕੋ ਜੋ ਸਮਸਾਨ ਭੂਮੀ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਬ੍ਰਿਖ ਪਰ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਉਡਕੇ ਆਵਤਾ ਹੈ ਤਬ ਮਾਰਗ ਮੈ ਔਰ ਕਾਕ ਕੰਕਆਦੀ ਕੁਪੰਖੀ ਤਿਸਕੋ ਚੁੰਚੋਂਸੇ ਘਾਯਲ ਕਰਕੇ ਮਾਂਸਕੇ ਟੁਕੜੇ ਕੀ ਖੋਸਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਅਕਸ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਜੋ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਧਨ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਈ ਹੈ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਸਰੀਰ ਕੁਤਸਿਤ ਬੋਲੀ ਰੂਪੀ ਚੁੰਚੋਂਕਾ

ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸਸੇ ਛੀਨਨਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਧਨ ਇਸ ਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਕੁਪੰਖੀ ਕੁਸੰਗ ਰੂਪੀ ਕੁਮਾਰਗ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਛੀਨ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਮਾਂਸਕੋ ਟੁਕੜੋ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਕੁਪੰਖੀ ਸੇ ਕਾਲ ਅਪਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਯਮਾਦੀ ਕਾਕ ਕੰਕਆਦੀ ਕੁਪੰਖੀ ਰੋਗਾਦੀ ਚੁੰਚਹੁਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਕੇ ਛੀਨ ਲੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਔਰ ਪੰਖੀਯੋਂਕੇ ਚੁੰਚੋਂਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ ਘਾਯਲ ਹੋਕੇ ਗ੍ਰਿਧ ਸਮਸਾਨ ਬ੍ਰਿਛਸਥ ਅਪਨੇ ਆਲਨੇ ਮੈ ਆਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਿਧ ਭੀ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰਮਵਾਨ ਹੂਆ ੨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਮਾਨ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਅਪਮਾਨ ਸੋਕ ਭਯਾਦੀ ਘਾਵ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਘਾਵ ਸਹਤ ਸ਼ਮਨਾਨ ਬ੍ਰਿਖ ਸਦ੍ਰਿਸ ਸੁਪਤ ਦੇਹ ਕੇ ਆਸ੍ਰੈ ਆਇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਦੇਹਕੇ ਸੇਵਨੇ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਚਿਤਕਾ ॥ ੭੪ ॥ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇ ਹੈ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਿਧ ਜੋ ਭੋਗਹੁ ਕੀ ਆਸਾ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪੀ ਗਲਾ ਕੰਧਰਾ ਜਿਸਨੇ ਉਚੀ ਉਠਾਈ ਹੁਈਹੈ ਅਧੀਰਃ ਜਿਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਿਧਕੇ ਧੀਰਯ ਨਹੀ ਹੈ ਭੋਗਹੁ ਕੀ ਬਡੀ ਅਭਿਲਾਖਾਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਐਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਧ ਯਦੀ ਜੇ ਤੇਰੇ ਦੇਹਰੂਪੀ ਦ੍ਰਮਸੇ ਉਡ ਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਇਸ ਕੋ ਤੂੰ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਉਡਾਇ ਦੇਵੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਬੀਚਾਰ ਸੇ ਅਸਤ ਰੂਪ ਜਾਨ ਲੇਵੇ ਤਬ ਤੂੰ ਬਡੋ ਨਿਪੁਣ ਹੈ ਚਤੁਰ ਬੁਧੀਵਾਨ ਹੈ ਫਿਰ ਤੇਰੀ ਸਰਬ ਓਰਸੇ ਜਯ ਹੈ ਤੂੰ ਧਨ ਹੈ ਔਰ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਯੋਂ ਕਰਕੇ ਭੀ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇਰੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜੈ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ੭੫ ॥

ਅਬ ਉਸੀਮਨ ਕੋ ਮਰਕਟ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਭ੍ਰਾਂਤਮਿਤੀ ਮੂਃ—ਭ੍ਰਾਂਤੰ ਵਨਾਂਤੇਸੁ ਦਿਗਾਂਤਰੇਸ਼ੁ ਫਲਾਰਥਿਨੰ ਚੰਚਲ ਮਾਕੁਲਾਂਗੀ ॥
ਜਨਮਾਵ ਨੇਰ ਜਨਮ ਮਹਿ ਪ੍ਰਯਾਂਤੰ ਸੰਸਾਰਵੰਧੰ ਜਨਤਾਂ ਹਸੰਤੰ ॥ ੭੬ ॥
ਦ੍ਰੁਮੇਖਿਨ ਾਸਾਕੁਸਮੇ ਭੁਜਾਦਿ ਸ਼ਾਖੇ ਵਿਲੋਲਾਂ ਗੁਲਿਜਾਰ ਪਤ੍ਰੇ ॥
ਸਮੁਲ੍ਲੰ ਸੰਤੰ ਪਰਿ ਮਾਰਯਾਂਤਰ ਮਨੋ ਮਹਾਮਰਕਟ ਮੰਗ ਸਿਧ੍ਯੈ ॥ ੭੭ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਰਘੂਤਮ ਯੇ ਚਿਤ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਮਰਕਟ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਰਕਟ ਬਾਨਰ ਫਲਾਰਥੀ ਫਲਹੁ ਕੇ ਖਾਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਬਨਹੁਤੇ ਬਨਾਂਤਰੋ ਮੋ ਦਿਸਾਤੇ ਦਿਸਾਂਤਰਹੁ ਮੋ ਭ੍ਰਮਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਯੇ ਮਨ ਭੀ ਐ ਭੋਗੋਂਕੀ ਉਤਪਤ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਦੇਸਤੇ ਦੇਸਾਂਤਰਹੁ ਵਿਸੇ ਭਟਕਤਾ ਫਿਰਤਾ ਹੈ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਥਿਰ ਹੋਕੇ ਨਹੀ ਬੈਠਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮਰਕਟ ਕੇ ਅੰਗ ਮਹਾ ਚਪਲ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਨ ਭੀ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਚਪਲ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਪ ਏਕ ਅਵਨੀ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਨ ਭੀ ਜਨਮ ਤੇ ਜਨਮਾਂਤ੍ਰ ਰੂਪੀ ਭੂਮੀ ਮੋ ਭਟਕਤਾ ਫਿਰਤਾ ਹੈ

ਜੈਸੇ ਸੰਗਲੀ ਸੇ ਬਾਂਧੇ ਹੂਓ ਅਪਨੀ ਚਪਲ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕਰਕੇ ਕਪਿ ਲੋਕਹੁ ਕੋ ਹਸਾਵਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸਨੇਹ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨਹੁਸੇ ਬਾਂਧਾ ਹੂਆ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਠਗੀ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਚੇਸ਼੍ਟਾ ਕਰਕੇ ਠਗਤਾ ਹੂਆ ਸਮੂਹ ਲੋਕਹੁ ਕੋ ਮਨ ਭੀ ਹਸਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ੭੬ ॥ ਜੈਸੇ ਕਪਿ ਬ੍ਰਿਛ ਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਟਿਕਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਨ ਭੀ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਟਿਕਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਬਾਨਰ ਭੀ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਟਿਕਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਪਾਦਪ ਜਿਸਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਅਰ ਨਾਸਿਕਾ ਰੂਪ ਪੁਸ਼ਪ ਹੈ ਭੁਜਾ ਔ ਹਸਤਪਾਦ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਖਕੀਆਂ ਸਾਖਾ ਹੈਂ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਪਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਪਲ ਅੰਗੁਲਯਾਂ ਜਿਸਕੇ ਪਤ੍ਰ ਹੈ ਸੁਖ ਦੁਖ ਜਿਸਕੇ ਫਲ ਹੈ ਹੇ ਅੰਗਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਐਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਊਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਮਨ ਰੂਪੀ ਬਾਨਰ ਕੋ ਤੁਮ ਮੋਖਕੀ ਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਮਾਰਹੁ ਨਾਮ ਵਿਖਯੋਂ ਕੀ ਓਰਸੇ ਰੋਕਹੁ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸਿਥਲਮਤ ਹੋਵਹੁ ਤਬ ਤੁਮਾਰੀ ਜਯ ਹੋਵੇਗੀ॥ ੭੭॥ ਜਿਸ ਮਨ ਕੋ ਬਾਨਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਆਥਾ ਅਬ ਰੂਪਕ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਮਨ ਕੋ ਮੇਘ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥

ਅਭਯੁਤਿ ਤਥਿਤੈ ਸਤਫਲ ਸੰਖਯਾ ਲਸਨਮੁਖਾਸੰ ਗਿਤਡਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸੰ ॥
ਵਰਖੰਤ ਮਾਸਾਰ ਮਨਰਥ ਸਾਰਥੰ ਮਾਂਦੋਲਿਤੈ ਵਾਸਨ ਵਾਤਯਾਂਤਾਃ ॥ ੭੮ ॥
ਸੰਕਲਪ ਸੰਕਲਪਨ ਵਰਜਨੋਗ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਭਾਵਾ ਧ੍ਰਿਦਯਾਂ ਵਰਸਥੰ ॥
ਸੋਤਸਾਹ ਮਤਸਾਹ ਦਯਚਿਤ ਮੇਘੰ ਬ੍ਰਹਤਫਲੰ ਪ੍ਰਾਪਯ ਮਵਾਲ ਸਾਧਯਃ ॥ ੭੯ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸੌਮਯ ਚਿਤ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਕੋਈ ਸਾਰ ਰੂਪੀ ਖੇਤੀਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ ਦੁਸ਼੍ਟ ਮੇਘ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਪਕ ਹੂਈ ਖੇਤੀ ਊਪਰ ਸੁੰਦਰ ਸਫਲ ਬਾਗ ਔ ਖੇਤੀ ਨਾਸ ਅਰਥ ਬਿਨਾ ਸਮੇ ਮੇਘ ਬਿਜਲੀ ਸਹਤ ਉਦੇ ਹੋਕੇ ਗੜੇ ਕੀ ਵਰਖਾ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਔ ਫਲੋਂਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਭੀ ਸਤਫਲ ਨਾਮ ਪਰਮਾਰਥ ਸੁਖ ਕੇ ਨਾਮ ਅਰਥ ਅਕਾਲੇ ਸਮੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਯੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁਸਮ੍ਰਿਤੀ ਆਸਾਰਾਗ ਮੰਮਃ ੫ ॥ ਭਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਨਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ ॥ ਅਵਰ ਕਾਜ ਤੇਰੈ ਕਿਤੈਨ ਕਾਮ ॥ ਮਿਲ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਭਜ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ॥ ਸਰੰਜਾਮ ਲਾਗ ਭਉਜਲ ਤਰਨ ਕੈ ॥ ਜਨਮ ਬਿਰਥਾ ਜਾਤ ਰੰਗ ਮਾਇਆ ਕੈ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਪਤਪ ਸੰਜਮ ਧਰਮ ਨ ਕਮਾਇਆ ॥ ਸੇਵਾ ਸਾਧੁਨ ਜਾਨਿਆ ਰਾਇਆ॥ ੨ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਮ ਨੀਚ ਕਰੰਮਾ ॥ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖਹੁ ਸ਼ਰਮਾ ॥ ੧॥

ਅਰਥ ਸਪਸ਼੍ਟ ਭਾਵ ਯੇਹੈ ਯੇ ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ਜੋ ਜੀਵਕੋ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਸੋ ਚੁਰਾਸੀ ਲਖ ਜੋਨੀ ਭੋਗਕੇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਔਰ ਪਸ਼ੂਆਦੀ ਯੋਨਯੋ ਮੈ ਭੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਭੋਗ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾਆਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਅਨੇਕ ਹੀ ਥੇ ਅਨੇਕ ਮਿਤ੍ਰ ਸੁਹ੍ਰਿਦੋਂ ਕੇ ਭੀ ਲਾਭਥੇ ਪਰੰਤੁ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕੀ ਵਾਰੀ ਨਹੀ ਥੀ ਕਾਹੇਤੇ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਪਰਮ ਸਾਧਨ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸੰਗ ਹੈ ਤਿਸ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਬਾਨਰ ਬਕਰਾ ਬਾਜੀ ਰੀਛਆਦੀ ਯੋਨੀਕੇ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਤੇ ਅਉਰ ੨ ਯੋਨੀਕੇ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਸਤਸੰਗਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਸ੍ਰੀ-ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕੀ ਵਾਰੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਐ ਪਯਾਰੇ ਔਰ ੨ ਦੁਨਯਾਂਕੇ ਕਾਰਯ ਤੇਰੇ ਕਿਸੇ ਅਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਤੇਰੇ ਕਿਸੇ ਕਾਮ ਨਹੀ ਆਵੈਗੇ ਬਿਨਾ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਔਰ ਕਰਤੂਤ ਸਗਲੀ ਯਮ ਡਾਨੇ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨ ਬਿਨ ਤਿਲ ਨਹੀ ਮਾਨੈ ॥ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਭਜਨਸੇ ਔਰ ਕਰਮ ਧਰਮ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤਆਦਿਕ ਧਰਮੋ ਕਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਯਮ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਏਕ ਨਾਮਕਾ ਹੀ ਲਿਹਾਜ ਇਜਤ ਯਮਰਾਜ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸੋ ਨਾਮ ਤੁਮ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਜੀਵ ਤੂੰ ਔਰ ੨ ਕਾਮ ਮਾਯਾਕੇ ਧੰਧੇ ਤਯਾਗ ਦੇ ਔਰ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕੀ ਭੀ ਆਸਾ ਤਯਾਗਕੇ ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਜਪ ਜਿਸਕੇ ਜਪਨੇ ਸੇ ਮਹਾ ਭਯਾਨ ਭਉਜਲ ਭਯ ਰੂਪੀ ਜਲ ਅਥਵਾ ਭਵ ਨਾਮ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਜਲ ਹੈ ਜਿਸ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਤਿਸ ਕੋ ਤੂੰ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਤਰ ਜਾਹਿਗਾ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਪਾਰਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਗਾ ਤਾਂਤੇ ਤੂੰ ਮਾਯਾਕੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਦੇਖਕੇ ਬਯਰਥ ਹੀ ਅਪਨਾ ਜਨਮ ਮਤ ਗਵਾਇ ਕਯਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਤਰਨੇ ਕੋ ਪਾਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕ ਸਮ ਦਮਆਦੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਏਕਤ੍ਰ ਕਰ ਜੋ ਤੇਰੇ ਕਾਮ ਆਵੇ ਇਤਯਾਦੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਭੀ ਵਿਦਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਮਿਲਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੀ ਲਿਪਸਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਚਿਤ ਰੂਪ ਮੇਘਕਾ ਉਦੇ ਹੋਨਾ ਹੈ ਸੋ ਅਕਾਲ ਮੇਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪਰਮਾਰਥ ਸਤਰੂਪ ਸੁਖ ਫਲ ਕੇ ਖਯ ਕੇ ਹੀ ਵਾਸਤੇ ਉਠਤੇ ਹੈ ਸੁਖੇ ਸੁਖਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਾਹਿਰ ਮੁਖ ਬ੍ਰਿਤੀ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਵਿਖੇ ਖਚਿਤ ਹੈ ਤਿਸ ਬਿਜਲੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਅਨਰਥ ਰੂਪੀ ਜੋ ਗੜੇ ਕੀ ਵਰਖਾ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੋ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਪਵਨਸੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਊਰਧ ਅਧਹ ਨਰਕ ਸ੍ਵਰਗ ਮੇ ਭ੍ਰਮਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋ

ਰਿਦੇ ਰੂਪੀ ਆਕਾਸ਼ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ੭੮ ॥ ਜੈਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਗੜੇਕੋ ਬਾਂਧ ਕੇ ਸੂੰਨ ਦੇਸ ਮੋ ਵਰਸਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਤੈਸੇ ਤੁਮ ਭੀ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਜੋ ਸੰਕਲਪੋ ਕਾ ਕਰਣਾ ਹੈ ਔ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਅਰਥ ਕੋ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰਣੋ ਹੈ ਤਿਸ ਅਰਥ ਸਹਤ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਤਯਾਗ ਰੂਪ ਉਗ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੂਪ ਪਵਨ ਸੇ ਬੜੇ ਉਤਸਾਹ ਕਰਕੇ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰੋ ਉਡਾਏ ਦੇਵੇ ਪੁਃ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮੇਘ ਕੇ ਨਾਸ ਅਨੰਤਰ ਚਿਰੰਜੀਵਨ ਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਣਾਂਦੀ ਅਪਦਾਸੇ ਰਹਤ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੀ ਰੂਪ ਮਹਾਂ ਫਲਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ ਆਦਯਃ ਪੂਰਬ ਸਿਧ ਸੁਭਾਵ ਨਿਤ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੰਮਯਕ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹੋਵਹੁ ॥ ੭੯ ॥ ਅਬ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਤਿਸੀ ਚਿਤ ਕੋ ਫਾਂਸੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਗੰ੍ਰਥੀਤੀ ਮੂਃ—ਗ੍ਰੰਥੀ ਕ੍ਰਤੰ ਕਰਮ ਭਿਰਾਤਮ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿਃਰਮੰਤ੍ਰੈ ਰਭੇਦਯੰ ਜ੍ਵਲਨੈਰ ਦਗਧੰ ॥ ਪੀੜਾਂ ਪਰਾ ਮਾਤਮ ਨਿਕਲਪ ਯੰਤੰ ਸਮਸ੍ਤੁ ਜਾਤਯੰ ਤਰਦੀਰਘਦਾਮ॥੮੦॥

ਸਮਪ੍ਰੋਤਨਿਸੰਖਯ ਸ਼ਰੀਰਮਾਲੰਬ ਲਾਦ ਸੰਕਲਪ ਨਮਾਤ੍ਰ ਸ਼ਸ੍ਤ੍ਰੈਃ ॥

ਛਿਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵਯੰਰਾਘਵ ਚਿਤ ਪਾਸ਼ੰ ਯਥਾ ਸੁਖੰਤ੍ਵੰ ਵਿਹਰਾਸ੍ਤੁ ਸ਼ੰਕਃ ॥ ੮੧ ॥

ਟੀਃ—ਆ ਈਹਾਂ ਮਿਰਯਾਦਾ ਅਰਥ ਕਹੈ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ ਤਬ ਸੇ ਕਲਪ ਮਹਾ ਕਲਪਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਬਾਂਧੀ ਗਈ ਹੈ ਤਬ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੈ ਆਜ ਪਰਯੰਤ ਕੀਏ ਜੋ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮ ਤਿਨਹੁ ਕਰਮੋ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਰਜੂ ਵਿਖੇ ਸੰਸਕਾਰ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰਿੜ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਾਠੈ ਪੜਤੀ ਗਈ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕਰਮੋ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਰੂਪੀ ਗੰਠਾਂ ਦੇਣੇ ਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਫਾਂਸੀ ਬਡੀ ਦ੍ਰਿੜ ਕਠਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਖੁਲਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਫਾਂਸੀ ਨ ਮੰਤ੍ਰਹੁ ਕਰਕੇ ਭੇਦਨ ਹੋਤੀ ਹੈ ਟੂਟਤੀ ਹੈ ਨ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ ਦਗਧ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਫਾਂਸੀ ਕਾਟੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪੀੜਾ ਦੇਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਮਸਤ ਜਾਤੀ ਯੌਨੀਕੇ ਅੰਤਰ ਵਰਤ ਮਾਨ ਜਨਮਹੁ ਕੇ ਭੇਦ ਸੇ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਕ੍ਰਮਸੇ ਬੰਧਨ ਕਾ ਕਾਰਣ ਹੋਨੇ ਸੇ ਯੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਰਸੀ ਬਡੀ ਲੰਬੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਹਸ੍ਰੋਂ ਕੈਦੀਯੋ ਕੇ ਪੈਰੋ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਸੰਗਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਵਹਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ੮੦ ॥ ਇਸੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰੀਰਹੁ ਕੇ ਅਸੰਖ ਅਣਗਿਣਤ ਇਸ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਫਾਂਸੀ ਵਿਖੇ ਪਰੋਏ ਹੂਏ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸੀ ਕਠਨ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਫਾਂਸੀ ਕੈਸੇ ਕਾਟੀ ਜਾਵੇ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਰਾਘਵ ਅਸੰਕਲਪਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰਹੁ ਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਜੇ ਸੰਕਲਪ ਉਠੇ ਭੀ ਤਬ ਐਸਾ

ਸੰਕਲਪ ਉਠੇ ਅਸੰਗੋ ਹੀ ਅਹੰ ਆਤਮਾ ਮੈ ਅਸੰਗ ਆਤਮਾਹੂੰ ਮੇਰਾ ਕਿਸੀ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਯ ਦੇਹ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਸੰਗ ਨਹੀ ਹੈ ਮੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਅਨੰਤ ਰੂਪਹੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਸੰਕਲਪਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸੇ ਚਿਤ ਰੂਪੀਫਾਂਸੀ ਕੋਕਾਟ ਕੇ ਯਥਾ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਜਨਮਾਦੀ ਸੰਕਾਸੇ ਰਹਤ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਵਿਚਰਹੁ ਇਤੀ ॥ ੮੧ ॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਅਜਗਰ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਵਿਖਧਰ ਸਰਪ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਦੋ ਸ਼ਲੋਕਹੁ ਕਰਕੇ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪ ਅਜਗਰ ਕੇ ਬਧਕਾ ਮਾਰਨੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਫੂਤਕਾਰੇਤੀ ਮੂ:—ਫੂਤਕਾਰ ਵਰਧਾ ਖਿਲਪਾਂਥ ਲੋਕਮਤਸੰ ਦੁਖਪ੍ਰਾਪ ਪਰੰਪ੍ਰਬੋਧੰ ॥
ਆਸ਼ ਵਿਖੰ ਸ਼ੋਖਿਤ ਲੋਕਖੰਡੰ ਵਜਾਤਤਜਾ ਮਿਖੋਧਤ ਸ਼ਰਰੀਵੰਤੰ ॥ ੮੨ ॥
ਆਮੰਥਰੰ ਦੇਹ ਗੁਹਾਸੁਗੁਪਤੰ ਸੰਕਲਪ ਘੋਰਾਜ ਗਰੰ ਜਵੇਨ ॥
ਅਕਾਮਨਾ ਨਾਮਮਹਾਨਲੇਨ ਵਲੇਨਦਵਧਵਾ ਵਿਭਰੋਭਵਤਵੰ ॥ ੮੩ ॥

ਟੀ:—ਹੇ ਕਮਲਨਯਨ ਯੇ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕਿਧੋ ਮਹਾ ਅਜਗਰ ਸਰਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚੌਰਸਤੇ ਮੇ ਬੈਠਕੇ ਮਹਾ ਅਜਗਰ ਸਰਪ ਚਾਰੋ ਦਿਸਾਸੇ ਆਵਤੇ ਹੂਏ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਅਪਨੇ ਫੂਤਕਾਰਸੇ ਦਗਧ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਭੀ ਮਾਨੁਖਾ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਚੌਰਸਤੇ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਬਡੇ ਬਡੇ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖੀ ਮੁਨੀ ਅਖਿਲ ਸੰਪੂਰਣ ਪੂਰਬ ਦਖਿਣ ਪਛਮ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਵਾਸੀ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਇਸਨੇ ਫੂਤਕਾਰ ਸੇ ਹੀ ਦਗਧ ਕਰ ਡਾਰੇ ਹੈਂ ਫੂਤਕਾਰ ਨਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਰੂਪ ਸਵਿਖ ਸ੍ਵਾਸਕਾ ਹੈ ਆਸੀ ਵਿਖਕੇ ਬਡੋ ਵਿਖ ਧਾਰੀ ਯੇ ਸਕਲਪ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਇਸ ਅਜਗਰ ਨੇ ਸੋਖ ਕਰ ਡਾਰੇ ਹੈ ਚਤੁਰਦਸ ਭਵਨ ਜਿਸਨੇ ਅਪਨੀ ਵਿਖਸੇ ਸੰਤਪਿਤ ਤਪਾਏ ਹੈ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਡਸੇ ਹੂਏ ਬਡੇ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਬੋਧ ਨਾਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਮੁਖ ਪਸਾਰਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਰੂਪੀ ਮਾਂਸ ਕੇ ਅਰਥ ਚਤੁਰ ਖਾਣੀ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਦੰਡ ਕੰਪਾਯਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ॥ ੮੨ । ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਗੁਫਾ ਵਿਖੇ ਗੁਪਤ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸੋਖਕੇ ਉਦਮ ਓਰਸੇ ਆਲਸੀ ਹੋਨੇ ਸੇ ਮੰਦ ਗਤੀ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪ ਘੋਰ ਅਜਗਰ ਕੋ ਅਕਾਮਨਾ ਔਰ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਨਾਮੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਦਗਧ ਕਰਕੇ ਭਸਮੀ ਭੂਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਰੂਪੀ ਐਸ੍ਵਰਯ ਵਾਨ ਹੋਵਹੁ ॥ ੩੮ ॥ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਜੀਤਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਚਿਤਕੀ ਸੁਧੀ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬੋਧ ਅਰ ਸਮਾਧੀਕੇ ਕ੍ਰਮਸੇ ਚਿਤ ਭੀ ਜੀਤਜਾ ਜਾਏਗਾ ਅਬਏਹ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥

ਚਿਤੇਨੇਤੀ ਮੂ:—ਚਿਤੇਨ ਚੇਤ: ਸ਼ਮਸਾ ਸ਼ੁਨੀਤਵਾ ਸ਼ੁਧੇਨ ਘੋਰਾਸਤ੍ਰ ਮਿਵਾਸਤ੍ਰਯੁਕਤਜਾ॥
ਚਿਰਾਯ ਸਾਧੋ ਤਜਜ ਚੰਚਲਤਵੰ ਵਿਮਰਕਟੋ ਬ੍ਰਿਖਜ ਇਵਾ ਖਜਤਸ਼੍ਰੀ: ॥ ੮੪ ॥

ਟੀ:—ਹੇ ਸਾਧੋ ਚਿਤ ਸ਼ੁਧ ਹੋਕੇ ਸੁਧਕਰਕੇ ਚਿਤ ਕੋ ਆਸ਼ੂ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਜੀਤ ਕੇ ਸ਼ਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੁਰੂ ਔਰ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਉਕਤ ਸਦ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਘੋਰ ਅਸਤ੍ਰ ਕੋ ਅਸਤ੍ਰ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖ ਜੀਤ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਇਤਨਾ ਕਾਲ ਅਭਜਾਸ ਕਰਤਜਾ ਕੋ ਵੇਤੀਤ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਅਬ ਤਾਂਈ ਮੈ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਨਹੀ ਹੂਆਹੂੰ ਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਣ ਬੁਧੀ ਸੇ ਮੋਖ ਸਾਧਕ ਯਤਨਕਾ ਤਜਾਗ ਨ ਕਰਦੇਨਾ ਯਾਵਤ ਮੋਖ ਸਿਧੀ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਤਾ ਸਿਧ ਨ ਹੋਵੇ ਤਾਵਤ ਚਿਰਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਚੰਚਲਤਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰ ਸਮਾਧੀ ਮੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵਹੁ ਜੈਸੇ ਮਰਕਟ ਸੇ ਰਹਤ ਬ੍ਰਿਖ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਅਖਯ ਸ੍ਰੀਵਾਨ ਤੁਮ ਭੀ ਹੋਵਹੁ ॥ ੮੪ ॥ ਅਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕਾ ਉਪ ਸੰਘਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕੋ ਸਮਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਆਤਜੰਤਕ ਚਿਤਕਾ ਉਪਸਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਦੇਹਾਦਿਕੋ ਵਿਖੇ ਸੰਪੂਰਣ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਰੂਪ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਰੂਪ ਸਿਧੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੀ ਕਾ ਵਿਹਾਰ ਰੂਪ ਸੁਖ ਕੀ ਸਿਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇ ਆਸਯ ਮਨ ਮੈ ਰਖ ਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਏਕ ਸ਼ਲੋਕ ਕਰਕੇ ॥

ਅਮਲਮਿਤੀ ਮੂ:—ਅਮਲ਼ ਮਿਤਿਚ ਕ੍ਰਿਤਵਾ ਚੇਤਸਾਵੀਤ ਸ਼ੰਕਮੁਪਸ਼ਮਿਤ ਮਨੋਂਤ: ਸਰਬ ਮਾਦੇਹ ਮੇਵ ॥ ਤ੍ਰਿਣ ਲਵਲਘੁ ਪਸ਼ਜੰ ਲੀਲਲਯਾ ਹੇਯ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਯਾਪਿਵ ਵਿਹਰ ਰਮਸ੍ਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਾਰ ਪਾਰ: ॥ ੮੫ ॥

ਟੀ:—ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਊਪਰ ਜੋ ਰੂਪਕ ਏਕਾਦਸ਼ ਅਲੰਕਾਰੋਂ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈ ਚਕਾਰਸੇ ਯੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਊਪ੍ਰ ਜੋ ਤਤ੍ਰ ਬੋਧਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਜੋ ਕੀਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਗਜਾਨ ਕਰਕੇ ਚਪੁਨਾ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਤਜਕ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਰਾਗਾਦੀ ਮਲਕੋ ਕਾਟਕੇ ਮਨ ਕੋ ਨਿਰਮਲ ਮਲ ਹੀਨ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸੰਕਾਸ਼ੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਮਨ ਕੋ ਉਪਸਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਹੁ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਆਦੇਹ ਅਸਥੂਲ ਸੂਖਮ ਕਾਰਣ ਦੇਹ ਪ੍ਰਯੰਤ ਯੇ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਜ ਕੀ ਤਜਾਗ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਣਕੇਲਿਵ ਨਾਮ ਕਿਣਕੇ ਸੇ ਭੀ ਅਤਿ ਲਘੁ ਹਊਲਾ ਤੁਛਤਰ ਸ੍ਰਾਪਨ ਸਰੀਰਕੇ ਤਥਾ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਤੁਲ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨੇ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਪੇਖਜਾਕੇ ਯੋਗ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਤਜੰਤ ਉਪੇਖਜਾਕੇ ਯੋਗ ਏਵ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਮਾਨ ਸਰਬ ਹੀ ਅਸਤ ਹੈ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੂਆ ਅਬ ਤੂੰ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਪਾਰ ਤੀਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸੇਸ ਭੋਗਣੇ ਵਾਸਤੇ ਜੈਸੇ ਬੇਦ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਮੋ ਸ੍ਰਤੰਤ੍ਰ ਕਰਤਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਸੋ ਵੇਦ ਕੋ ਮੰਤ੍ਰ ਅਬ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ॥

ਵੇਦਮੰਤ੍ਰ: ਆਤ੍ਰਮ ਕ੍ਰੀਡਾ ਆਤਮਰਤਿ: ਕ੍ਰਿਯਾਵਾਨੇਖ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਾਂ ਵਰਿਸ੍ਰ: ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਿ:॥

ਟੀ:–ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾਕੀ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੋਹੀ ਕ੍ਰੀੜਾ ਬਿਲਾਸ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਵਰਤ ਰਹਯੋ ਹੈ ਜਿਸ ਆਨੰਦ ਕੇ ਆਗੇ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਨਾਗਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਵਿਸ਼ਯਾ ਆਨੰਦ ਅਤਜੰਤ ਤੁਛ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਮਨ ਆਤਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਕੀ ਓਰ ਨਹੀ ਧਾਵਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਵੇਤਾਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਅਤਜੰਤ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੇਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੋ ਯੇ ਮਹਤਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਹੋਕੇ ਜੋ ਪੁਨ: ਸੇਸ ਬਾਕੀ ਜੋ ਰਹੀ ਹੈ ਸਰੀਰ ਕੇ ਜੀਵਨ ਕਾ ਹੇਤੂ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਤਿਸਕੇ ਭੋਗਣੇ ਅਰਥ ਲੋਕੋ ਕੇ ਊਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਜੇ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਯਗਾਦੀ ਸੰਧਜਾ ਬੰਦਨ ਆਦੀ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਭੀ ਹੈ ਯਦਯਪੀ ਉਸ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਨਾਤੋ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕ ਕੀ ਯਗਯਾਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਨਾ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੋ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰਬ ਬਜਾਪਕਾਦੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਗਮਾਨ ਗਮਨ ਲੋਕਾਂਤਰ ਮੇ ਗਮਨ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾਸੇ ਰਹਤ ਹੈ॥

ਤਥਾਰ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਨ ਤਸਜ ਪ੍ਰਾਣਾ ਉਤਕ੍ਰਾਮੰਤਿ ਅਤ੍ਰੈਵ ਸਮਨੀਯੰ ਤੇ ਇਤਿ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਇਸ ਦੇਹ ਕੋ ਤਜਾਗਕੇ ਔ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਵਾਸਨਾ ਮਯ ਸਰੀਰ ਧਾਰਕੇ ਗਮਨ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਈਹਾਂ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਕੋਈ ੨ ਪੁਰਖ ਐਸੇ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਸਰੀਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਰੀਰ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯੇ ਉਨਕਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਅਥਵਾ ਕਹਨਾ ਸਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਸਤ ਹੈ॥

ਉਤ੍ਰ–ਹੇ ਸਿਖ ਉਨਕੋ ਵਿਰੁਧ ਨਿਸ਼ਚੈ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਉਨਕਾ ਕਹਨਾ ਅਸਤ ਹੈ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਯੰਤ੍ਰਮੇ ਵਾਯੂ ਭਰਾਹੂ ਆਅਟਕਜਾ ਹੂਆ ਹੋਗਾ ਤਿਸਨੇ ਤੋ ਬੰਧਨ ਕੇ ਛੂਟੇ ਪੀਛੇ ਨਿਕਸਨਾ ਹੀ ਹੋਗਾ ਜੈਸੇ ਖਲ ਮੈ ਸਨਾਹੀ ਮੇਵਾਯੂ ਭਰਾ ਹੋਤਾ ਤੈਬ [illegible] ਤਿਸਕਾ ਮੁਖ ਖੁਲਨੇ ਅਥਵਾ ਤਿਸ ਕੋ ਫੂਟ ਜਾਨੇ ਸੇ ਪਵਨ ਅਵਸ਼ਜ ਨਿਕਸਯੇਜਾਤਾ ਹੈ [illegible] ਅਰ ਮੰਤ੍ਰ ਭਾਗਮੇਭੀ ਕਹਜੋ ਹੈ। ਨ ਤਸਜ ਪ੍ਰਾਣਾ ਉਤ ਕ੍ਰਾਮੰਤੀ।ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਭਾਗ[illegible] ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕੇਸਮੁਦਾਇ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਵਿਸਿਸ੍ਰ ਕੋ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਪਨਿਖਦ ਮੈਂ ਰਯੀ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਗਟਹੀ ਕਹਜੋ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ। ਨਤਸਜ ਪ੍ਰਾਣਾ ਉਤਕ੍ਰਾਮੰਤੀ। ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾਪੁਰੁਖਕਾ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਗੁਣ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕੋਂਮੇ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ

ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸਥੂਲ ਸਰੀਰਕੇ ਤਜਾਗ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਜੂਕੇ ਅਗਜਾਨ ਸੇ ਰਜੂਵਿਖੇ ਸਰਪ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਹੂਆ ਥਾ ਸੋ ਸਰਪ ਰਜੂਕੇ ਗਜਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਰਜੂ ਮੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਾਹਤੇ ਕਲਪਤ ਵਸਤੂ ਮਾਤ੍ਰ ਅਧਿਸਟਾਨ ਕੇ ਗਜਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਅਧਿਸਟਾਨ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾਹੈ ਸੇਸ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਭੋਗ ਵਾਸਤੇ ਲੇਸਾ ਅਵਿਦਜਾ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸੋ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਆਭਾਸ ਮਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਰੀਰਕੇ ਉਤ੍ਰ ਕਾਲਮੋ ਜਲ ਤਰੰਗ ਵਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਹੂਆ ੨ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਇਤਜਰਥः ॥ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਗਜਾਨ ਵਾਨ ਵੇਦੋਕਤ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਦ ਉਸ ਕੋ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀ ਉਸ ਵੈਦਕ ਕਰਮ ਕੇ ਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਨ ਉਸਕੋ ਕੋਈ ਪਾਪ ਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਗਜਾਨਵਾਨ ਕਾ ਸੁਭ ਵੈਦਕਕਰਮੋ ਮੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਣਾ ਕੇਵਲ ਜੀਵਹੁ ਊਪਰ ਉਪਕਾਰ ਅਰਥ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸੇਸ ਭੋਗਾਰਥ ਲੋਕ ਸੰਗ੍ਰਹ ਅਰਥ ਸ੍ਰੁਤੀ ਉਕਤ ਯਗਜਾਦੋਂਕ ਵਿਖੇ ਸੋਮ ਬਲੀ ਕਾ ਰਸ ਪਾਨ ਕਰਹੁ ਰਿਤ੍ਵਕੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਣਹੁ ਕੀ ਰਖਜਾਰਥ ਖਟ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਰਸ ਅਮਲ ਲਵਨ ਮਿਸ੍ਰਾਨਾਦੀ ਪਾਨ ਕਰਹੁ ਵਿਰਹ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਅਵਿਰੁਧ ਲੌਕਕ ਵਿਵਾਹ ਆਦੀ ਵਿਵਹਾਰ ਮੈ ਭੀ ਰਮਹੁ ਸੋ ਵੈਦਕ ਅਵੈਦਕ ਲੌਕਕ ਅਲੌਕਕ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਤੁਝ ਕੂੰ ਬੰਧਨ ਪੁਨः ਨਹੀ ਹੋਗਾ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੀ ਐਸੋ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਜੀਵ ਯਥਾਰਥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਓ ਹੈ ਦੇਵਤਜੋ ਮੇ ਦੈਤਹੁ ਮੇ ਮਾਨੁਖੋ ਰਿਖਜੋ ਮੈ ਸੋ ਸੋ ਅਵਸ ਮੁਕਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸ੍ਰਪਨੇ ਮੇ ਬਨ ਮੋ ਚੋਰਹੁ ਨੇ ਬਾਂਧ ਲੀਓ ਹੈ ਪੁਨः ਜਾਗੇਸੇ ਨਾ ਵੋ ਚੋਰਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਨਾ ਤਿਨਕੇ ਬਾਂਧੇ ਹੂਏ ਬੰਧਨ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਜੇ ਵਹੁ ਪੁਰੁਖ ਚਾਹੇ ਕੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਮੈ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰਪਨੇ ਵਾਲੇ ਚੋਰਹੁਕੇ ਬੰਧਨਹੁ ਸੇ ਮੈ ਭੀ ਬਾਂਧਜਾ ਰਹੂ ਸੋ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਗੀ ਵੇਦਲੋਕ ਔ ਅਨੁਭਵ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜੇ ਕਿਸੀ ਬਾਲਕ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਗੇ ਭੀ ਕਹੈ ਕੈ ਮੈ ਆਜਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਚੋਰਹੁ ਕੇ ਬੰਧਨਹੁ ਸੇ ਬਾਧਜਾ ਗਜਾ ਥਾ ਸੋ ਅਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਭੀ ਉਨਕੇ ਬੰਧਨਹੁ ਸੇ ਬਾਧਜਾ ਹੂਆ ਹੂ ਸੋ ਐਸੇ ਕਹਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਬਾਲਕ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀਜਾਂ ਅਤਿ ਮੂਰਖ ਜਾਨ ਕੇ ਹਾਸੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸੁਪਨਾਕੇਬੰਧਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਤੇਹੈ ਅਰ ਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਪੁਰੁਖਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਪੁਰੁਖ ਆਪ ਕੋ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਬੰਧਨਹੁ ਸੇਸਦਾ ਮੁਕਤ ਹੀ ਦੇਖੇਗਾ ਜੈਸੇ ਰਸੀਕੇ ਅਗਜਾਨ ਸੇ ਰਸੀਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੋ ਸਰਪ

ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜਬ ਰਸੀਕੇ ਗਜਾਨ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਸਰਪ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਨਃ ਕੋਈ ਮਿਥਜਾ ਸਰਪ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੀ ਇਛਾ ਭੀ ਕਰੇਤਾਥਾਪੀ ਮਿਥਜਾ ਸਰਪ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਸਰਬ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਜਗਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਤੀ ਅਲੰ ਵਿਸਤਰੇਣ ਦੋ:—ਤਤ੍ਵਗਜਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੈ ਕੀਨੇ ਜਨ ਭਵਪਾਰ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ ਵਰਿਸ੍ਟ ਗੁਰੂਨ ਪਗ ਬੰਦਹੁ ਬਾਰੰਬਾਰ ॥ ੧ ॥

ਦੋ:—ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਤੇ ਪੂਰਨ ਭਯੋ ਧਜਾਇ ॥
ਚਿਤਦੈ ਕਰੈ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਪ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਸੋ ਪਾਇ ॥
ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਅਰ ਦਾਨ ਧਮ ਆਸਨ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਮ ॥
ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਨ ਸਭਨ ਤੇ ਸੋ ਸਤ ਸੰਗ ਪ੍ਰਮਾਣ ॥ ੨ ॥
ਗਵਨੈਂਗੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਪੁਰ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਸ੍ਰੰਹਰਿ ਧੀਰ ॥
ਮਾਰਹਗੇ ਮਹਾ ਮੋਹ ਰਣ ਜਿਮ ਨਰ ਹਰਿਜੀ ਬੀਰ ॥ ੩ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੂ ਸਿੰਖ ਸੰਬਾਦੇ ਲਖਣਾ ਨਿਰਣਯ ਗਜਾਨਯੋਗੋ ਉਪਦੇਸ਼ੋ ਨਾਮ ੨ ਸਕੰਧ ੧੯ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੨੦ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੳਁ ਤਤ ਸਤ

ਦੋ:—ਜਿਗ੍ਯਾਸਨ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤਕਰ ਸਭਲਾਯਕ ਫਲ ਦੈਨ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਚਰਣ ਸਰੋਜਯੁਗ ਬੰਦਤਹੂੰ ਦਿਨ ਰੈਨ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ : ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀਸੇ ਜਬ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਪਾਂਚੋਸਿਖੋ ਕੋ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਔ ਹਠ ਯੋਗਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੀਓ ਤਬ ਸੁਣਕੇ ਐਸੇ ਉਤਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਔ ਯੋਗ ਕੇ ਉਪ- ਦੇਸ਼ ਕੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਔ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦੰਡੋਵਤ ਧਰਨੀ ਪਰ ਲੰਬੇ ਪੜ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰ ਯੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਸਤਗੁਰੁ ਹੋ ਔ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਹੋ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਹਮ ਕੋ ਹਮਾਰਾ ਪਰਮ ਚਿਦਿਵਪੂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀਆ ਹੈ ਆਵਰ ਭਾਵ ਕਰਦੀਆ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਆਦੇਹਪਾਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਸ ਉਪਕਾਰ ਕੀ ਨਿਸ ਕ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਤਿ ਬਦਲਾ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਨ ਦੇਖਤੇ ਹੂਏ ਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋ ਕਾ ਦਾਸਤ ਭਾਵ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਉਤਮ ਨਗਰ ਮੈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਰਹਕੇ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਜਾਯਾਕਰੈ ਜੋ ਜੋ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ. ਉਪਦੇਸ਼ ਕਾ ਮਨਮੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਸਭਾ ਮੈ ਜਾਵੈ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਉਸੀ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਕਰੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਿਤੇਕ ਦਿਨ ਤਹਾਂ ਰਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਆਗ੍ਯਾ ਲੈਕੇ ਮੈਣਦਾਬਕੀ ਓਰ ਸੀਤਕਾਲ ਮੈ ਚਲ ਦੀਏ ਜਹਾ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਬੈਠ ਜਾਵਹਿ ਤਹਾ ਵੇ ਪਾਂਚੋ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚਲ ਦੇਵਹ ਤਬ ਛਾਯਾਕੇ ਸਮਾਨ ਪੀਛੇ ੨ ਪਾਂਚੋ ਚਲ ਦੇਵਹ ਏਕ ਕੋਸ ਭਰ ਨਿਤ ਚਲੈ ਇਸਸੇ ਅਧਿਕ ਨਚਲੈ ਜਹਾਂ ਜਲ ਅਰ ਬ੍ਰਿਛਹੁਕੀ ਛਾਯਾ ਦੇਖਹ ਤਹਾਂ ਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਬੈਠ ਜਾਵਹ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰਸਿੰਘਆਦੀ ਪਾਂਚੋ ਸਿੰਖ ਭੀ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਜੋ ਕੋਈ ਅੰਨ ਵਾਸਤੇ ਘਰਮੈ ਲੈ ਜਾਯਾ ਚਾਹ ਤਬ ਉਸੇ ਗਾਰੀ ਨਿਕਾਸੈ ਪਥਰਮਾਰੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਮੀਪ ਛੂਹਣੇ ਨ ਦੇਵੈ ਅਤਿ ਹਠ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਗਾਲੀ ਸੁਵਚਨ ਈਂਟਾਂ ਪਥਰਹੁ ਕੀ ਮਾਰ ਸਹਾਰਕੇ

ਜੇ ਕੋਈ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਆਗੇ ਲਯਾਯ ਰਖੇ ਤਬ ਖਾਵੈ ਚਲਤੀ ਸਮੇ ਜਿਸ ਓਰਸੇ ਪਵਨ ਸੀਤਕਾਲ ਕੀ ਅਤਿ ਸੀਤਲ ਆਵੈ ਤਬ ਤਿਸ ਦਿਸ਼ਾਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਦੂਸਰੀ ਦਿਸ਼ਾਕੋ ਚਲ ਦੇਵੈ ਕਿਸੀ ਦਿਸ਼ਾਕਾ ਨੀਯਤ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਨਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਕਿੰਤੂ ਨਿਰਵਾਸੀ ਨਿਹ ਸੰਕਲਪ ਹੋਕੇ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਜੀ ਜੜ ਭਰਤ ਜੀ ਆਦੀ ਅਵਧੂਤ ਨਿਰਵਾਸੀ ਹੋਕੇ ਵਿਚਰੇ ਥੇ ਜਿਤਨੇ ਦਿਨ ਜਿਸ ਦਿਸ਼ਾਕੀ ਪਵਨ ਚਲਤੀ ਰਹੇ ਉਤਨੇ ਦਿਨ ਸੀਤਲ ਪਵਨ ਕੋ ਪੀਠ ਪੀਛੇ ਦੇਕੇ ਦੂਸਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਚਲਤੇ ਰਹੈ ਕਬੀ ਆਠ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕਬੀ ਸਾਤ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕਬੀ ਨਵ ਦਸ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕੋਈ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਅੰਨ ਆਇ ਛਕਾਵੇ ਨਿਖੇਧ ਔ ਨਿਰਾਦਰ ਕੋ ਸਹਾਰ ਕੇ ਤਬ ਛਕ ਲੇਵੈ ਉਨਹੁ ਦਿਨਹੁ ਮੈ ਨਬਾ ਕਾਲ ਥਾ ਜਿਨਹੁ ਦਿਨਹੁ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੈਨਦਾਬ ਦੇਸਮੇ ਵਿਚਰੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਿਤੇਕ ਮਾਸ ਵਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਕੋ ਬੀਤੇ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੀ ਏਕ ਗਾਵਕੇ ਬਾਹਰ ਜਲਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਛਾਯਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਆਠਦਿਨ ਕੇ ਭੂਖੇ ਆਇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਉਸ ਗਾਂਵਕਾ ਲੰਬਰ-ਦਾਰ ਤਹਾਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਇ ਨਿਕਸਯਾ ਤਬ ਉਸਨੇ ਦੇਖਯਾ ਜੋ ਯੇ ਸਾਧੂ ਰਾਤ੍ਰਕੇ ਈਂਹਾਂ ਆਇ ਹੋਏ ਹੋਵੈਗੇ ਦੁਰਭਿਖ ਕਾ ਸਮਾਹੈ ਨ ਜਾਨੇ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨਕੇ ਭੂਖੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਮੈ ਅਬ ਇਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਭੇਜ ਦੇਉ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਏਕ ਸਾਧੂ ਭੇਜ ਦੀਜੀਏ ਮੈ ਸਭ ਸੰਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਭੇਜ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਐਸੀ ਉਸ ਲੰਬਰਦਾਰ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਭੀ ਉਸ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਯੁਕਤ ਹੂਏ ਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਨਰੇ ਤੂੰ ਕਵਨ ਹੈ ਹਮ ਕੋ ਅੰਨ ਦੇਨੇ-ਵਾਰੇ ਹਮ ਹੀ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਦੇ ਰਹੇਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਜਾਟਕੋ ਬਹੁਤੀ ਗਾਰੀ ਔ ਸੁਵਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਜਬ ਵੋ ਫਿਰ ਭੀ ਖੜਾ ਰਹਯਾ ਤਬ ਮਿਟੀਕੇ ਡਲੇ ਈਟਾਂ ਪਥਰ ਮਾਰਕੇ ਡਰਾਕੇ ਗਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਕੋ ਭਗਾਇਦੀਆ ਪੁਨਃ ਉਸ ਲੰਬਰਦਾਰ ਨੇ ਏਕ ਰਵਦਾਸਯਾ ਬੁਲਾਕੇ ਉਸ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਯੇ ਬੀਸ ਸੇਰ ਕਚੇ ਧਾਨ ਹਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਸੇ ਲੈ ਜਾਇ ਇਨਕੇ ਚਾਵਲ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸੰਤ ਬਾਹਰ ਜੋਹੜ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਉਨਕੋ ਦੇ ਆਉ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਨਾ ਕੇ ਯੇ ਚਾਵਲ ਦਾਲ ਘ੍ਰਿਤ ਮੁਸਾਲਾ ਹਲਦੀ ਪੜੀ ਹੈ ਆਪ ਰਸੋਈ ਬਨਾਕੇ ਪਾਯੇ ਉਸ ਲੰਬਰਦਾਰ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਜਬ ਵੋ ਰਵਦਾਸਯਾ ਚਾਵਲ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸਭ ਰਸੋਈ ਕੀ ਸਾਮਗਰੀ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਲੈਗਯਾ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸੰਤਾਂਨੇ ਤਿਸ ਰਵਦਾਸਯੇ ਕੋ

ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਾਹਿਰੇ ਉਸ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਕੋ ਖਬਰ ਨ ਕਰੈ ਯੇ ਅੰਨ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਲੈਜਾਕੇ ਅਪਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸੇ ਮਿਲਕੇ ਖਾਇਲੇ ਤਬ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਰਵਦਾਸਯੇਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਯੇ ਇਸ ਅੰਨਕੀ ਆਪਹੀ ਰਸੋਈ ਬਨਾਕੇ ਖਾਯੇ ਜਬ ਮੈ ਇਸ ਅੰਨ ਕੋ ਘਰ ਲੇ ਜਾਊਗਾ ਤਬ ਵੋ ਜਾਟ ਮੁਝਕੋ ਗਾਵਸੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਗਾ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸੰਤਾਂਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹਰੇ ਤੁਝੇ ਜਾਟ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹੇਗਾ ਯੇ ਅੰਨ ਹਮ ਤੁਝ ਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸੰਤਹੁਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਵੋ ਰਵਦਾਸਯਾ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸਹਤ ਅੰਨ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਲੇਗਯਾ ਜਬ ਪੁਨਃ ਪਹਰ ਛੇ ਘੜੀ ਕੇ ਬਾਦ ਆਇਕੇ ਦੇਖੇ ਤਬ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਭੁਖੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਜਾਟ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਜੀ ਮੈ ਅੰਨ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਾਥਾ ਵੋ ਰਵਦਾਸਯਾ ਅੰਨ ਨਹੀ ਲਯਾਯਾ ਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਜਾਟ ਕੀ ਸੁਨਕੇ ਪੁਨਃ ਸੰਤਾਂਨੇ ਤਿਸ ਕੋ ਬੜਾ ਝਿੜਕ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਰੇ ਜਾਤਾ ਨਹੀ ਈਹਾਂ ਸੇ ਅੰਨ ਲੀਏ ਫਿਰਤਾ ਹੈ ਵੋ ਜਾਟ ਮਨਮੈ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਐਸੇ ਵੈਰਾਗ ਵਾਨ ਸੰਤ ਮੈਨੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖੇ ਜੋ ਕੋਈ ਭੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਪੂਛੇ ਸੇ ਕੁਛ ਉਤਰ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਜਾਟ ਘਰਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਅੰਨ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਮਨਮੇ ਯੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਇਨ ਸੰਤਨਕੇ ਚਰਨ ਅਪਨੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਪਵਾਵਊ ਤਬ ਮੇਰਾ ਘਰ ਭੀ ਤੀਰਥਕੇ ਸਮਾਨ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦੋਨਹੁ ਬੰਦਨਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਅਬ ਮੇਰੇ ਘਰ ਪਰ ਚਲਕੇ ਘਰਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਈਏ ਐਸੇ ਉਸ ਲੰਬਰਦਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਅਨਸੁਣੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤਿਸ ਜਾਟ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਾੜਤੇ ਭਏ ਅਤਿ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਵਚਨ ਕਹਕੇ ਪੁਨਃ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਦੇਖੋ ਹਮ ਕਿਸੀਕਾ ਕੁਛ ਲੇਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਯੇ ਜਾਟ ਹਮਕੋ ਉਜਾੜ ਮੈ ਭੀ ਬੈਠਣੇ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਹਮ ਕੋ ਦਿਕ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜਬ ਐਸੇ ਨਿੰਦਾ ਯੁਕਤ ਵਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਵੋ ਜਾਟ ਉਠ ਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰ ਘਰਕੀ ਓਰ ਚਲਦੀਆ ॥ ਘਰਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸਭ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਪਨੇ ਸਿਰਪਰ ਤਥਾ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਿਰਪਰ ਉਠਾਇਕੇ ਲਯਾਯ ਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਪੁਨਃ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲਹੁ ਅਬ ਤੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੋ ਯਦਯਪੀ ਹਮਾਰੇ ਮੈ ਦੋਖ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੈ ਤੋ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯੇ ਐਸੀ ੨ ਅਤਿ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬੇਨਤੀ ਜਾਟ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਵਚਨ ਕੀਆ

ਕੇ ਲੇਹੁ ਸੰਤਹੁ ਅਬ ਤੋ ਭਗਵਾਨ ਮੁਖ ਮੈ ਗਿਰਾਸ ਦੇਤਾ ਹੈ ਅਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ ਲੇਹੁ
ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਏਕ ਕਥਾ ਸੁਨਾਤੇ
ਭਏ ਸਾਕਥਾ ਐਸੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਭਿਖਯਾ ਮਾਂਗਤਾ ਫਿਰਤਾ ਥਾ ਤਬ ਕੋਈ ਭੀਖ
ਦੇ ਦੇਵੇ ਕੋਈ ਨ ਦੇਵੇ ਕੋਈ ਨਿਰਾਦਰ ਹੀ ਕਰ ਡਾਰੇ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈ ਵੋ ਸੰਤ
ਫਿਰਤਾ ੨ ਕਯਾ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਜੋ ਏਕ ਘੋੜੇ ਕੋ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕਾ ਨਉਕਰ ਨਿਹਾਰੀ
ਦੇ ਰਹਯਾ ਹੈ ਵੋ ਘੋੜਾ ਨਿਹਾਰੀ ਖਾਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਨਉਕਰ ਹੁਕਾਰਕੇ ਲਕੜੀ ਲੰਬੀ
ਕੇ ਸਾਥ ਉਸਕੋ ਮੁਖ ਮੈ ਤੁਨਕੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਖੁਆਤੇ ਹੈ ਤਬ ਉਨ ਨਉਕਰਹੁ ਸੇ
ਉਸ ਸੰਤਨੇ ਦੇਖਕੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਤੁਮ ਯੇ ਕਯਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਉਨ ਨੌਕਰਹੁ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਦੇਖੋ
ਮਹਾਰਾਜ ਘ੍ਰਿਤ ਔ ਖੰਡ ਮਿਲਾਇਕੇ ਇਸ ਘੋੜੇਕੋ ਖਵਾਵਤੇਹੈ ਪੁਨਾ ਫਿਰਭੀ ਯੇ ਨਹੀ
ਖਾਤਾਹੈ ਤਬ ਉਹ ਸੰਤ ਬੋਲਾ ਕੇ ਜੋ ਇਸਕੀ ਰੁਚੀ ਨਹੀਹੈ ਤਬੀ ਨਹੀ ਖਾਤਾ ਹੈ ਜਾਣੇਦੇਵਹੁ
ਮਤ ਖਵਾਵਹੁ ਜਬਰਦਸਤੀ ਕਾਹੇ ਕੋ ਖਵਾਤੇ ਹੋ ਜੇ ਇਸਕੋ ਭੂਖ ਹੋਗੀ ਤਬ ਆਪਹੀ
ਖਾਇਗਾ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਉਨਹੁ ਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਇਸਕੇ ਮਾਲਕ ਕਾ
ਹੁਕਮ ਹਮਕੋ ਹੈ ਜੇ ਯੇ ਘੋੜਾ ਨਿਹਾਰੀ ਨ ਖਾਵੇ ਤਬ ਲੰਬੀ ਸੀ ਲਕੜੀ ਸੇ ਇਸਕੇ
ਮੁਖ ਮੈ ਜਬਰਨ ਤੁਨਕੇ ਖਵਾ ਦੇਵਹੁ ਯੇ ਬਾਤ ਉਨ ਮਨੁਖ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਉਸ ਕੇ ਮਨ
ਮੇ ਆਈਕੇ ਦੇਖੋ ਜਿਸਕਾ ਮਾਲਕ ਸਿਰ ਪਰ ਹੈ ਉਸਕੇ ਮੁਖਮੈ ਤੁਨ ਤੁਨਕੇ ਘ੍ਰਿਤ ਖੰਡ
ਵਾਲੀ ਨਿਹਾਰੀ ਖਵਾਤੇ ਹੈ ਕਯਾ ਹਮਾਰਾ ਹੀ ਮਾਲਕ ਮਰ ਗਯਾ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਘਰ
ਘਰਮੇ ਟੁਕੜੇ ਮਾਂਗਤੇ ਹੂਏ ਦਰ ਦਰ ਕੇ ਕੁਤੇ ਭੁਕਾਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਮਾਲਕਤੋ ਹਮਾਰਾ
ਸਦਾਹੀ ਜੀਂਵਤਾ ਹੈ ਹਮ ਹੀ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਕੇ ਮਾਲਕ ਸੇ ਬਿਮੁਖ ਹੋਕੇ ਦਰ ੨ ਮੈ
ਖਰਾਬ ਹੋਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਅਛਾ ਜੇ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਮਾਲਕ ਜਬ ਹਮਕੋ ਭੀ ਇਸ ਘੋੜੇ ਕੀ
ਨਯਾਈਂ ਲਕੜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹਮਾਰੇ ਮੁਖਮੈ ਹਮ ਕੋ ਤੁਨਕੇ ਖਵਾਇਗਾ ਤਬੀ ਹਮ ਭੀ
ਅੰਨ ਖਾਵੇਗੇ ਨਹੀ ਤੋ ਨ ਖਾਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਕਹੂ ਬਨਮੇ ਨਦੀਕੇ
ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਹਠ ਕਰਕੇ ਜਾਇ ਬੈਠਾ ਅਨਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਜਬ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ
ਉਸ ਸੰਤ ਕੋ ਦਿਨ ਸਾਤਕ ਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਭੁਖ ਪਯਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਬਯਾਕੁਲ ਹੂਆ
ਪਰੰਤੂ ਉਸਨੇ ਹਠ ਨਹੀ ਹਾਰਯਾ ਜਬ ਆਠਵਾ ਦਿਨ ਹੂਆ ਤਬ ਤਿਸ ਸੰਤਕੇ ਪ੍ਰਾਣ
ਅਤਿ ਬਯਾਕੁਲ ਹੁਏ ਕਬੀ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤ ਮਨਮੇ ਆਵੇ ਕੇ ਚਲੋ ਕਾਹੇ ਕੋ ਭੂਖੇ
ਮਰਤੇ ਹੈ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਮਾਂਗਕੇ ਖਾਇਲੇਵੇ ਪੁਨਃ ਕਹੇ ਕੇ ਜੇ ਮਾਲਕ ਹਮਾਰਾ ਹੋਤਾ ਤੋ
ਆਜ ਆਠ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਖਬਰ ਨ ਲੇਤਾ ਫਿਰ ਉਸਕੇ ਮਨਮੈ ਐਸੀ
ਬਾਤ ਆਈ ਕੇ ਭਾਈ ਜੇ ਹਮਾਰਾ ਮਾਲਕ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਹਮਨੇ

ਜੀਵ ਕਰਕੇ ਕਯਾ ਲੇਨਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਮਾਲਕ ਮਰਜਾਣਾ ਹੀ ਅਛਾ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵੋ ਸੰਤ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਬੈਠਾ ਰਹਾ ਹਠ ਕੂ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਜਬ ਨਾਵਾ ਦਿਨ ਉਦੇ ਹੂਆ ਤਬ ਏਕ ਸੌਦਾਗਰ ਤਹਾ ਆਇ ਉਤਰਿਆ ਔ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਭੋਜਨ ਤਿਯਾਰ ਕਰਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਦਾਸਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਦੇਖੋ ਕੋਈ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਸਾਧੂ ਬੈਠਾ ਹੋਇ ਤੋ ਉਸਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਭੋਜਨ ਦੇਆਵਹੁ ਪੀਛੇ ਹਮ ਖਾਵੈਗੇ ਉਸਕੇ ਦਾਸਹੁ ਨ ਖੋਜਕੇ ਉਸ ਸੰਤਕੋ ਦੇਖਾ ਉਸਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਾ ਥਾਲ ਪਰੋਸਕੇ ਜਾਇ ਰਖਯਾ ਜਲਕਾ ਪਾਤ੍ਰ ਭੀ ਭਰਕੇ ਆਗੇ ਰਖਦੀਆ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਆਪ ਭੋਜਨ ਪਾਯੋ ਆਪ ਭੋਜਨ ਪਾਇ ਲੇਵਹੁਗੇ ਤਬੀ ਹਮਾਰੇ ਧਨੀ ਭੀ ਭੋਜਨ ਪਾਵੈਗੇਂ ਤਬ ਸੰਤ ਉਨਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਕੁਛ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਨ ਤਿਨਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਈ ਉਨ ਦਾਸੋਨੇ ਘਨੀਬਾਰ ਲਗ ਕਹਯਾ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਨੇ ਉਨਕੀ ਓਰ ਦੇਖਾਭੀਨ ਤਬ ਉਨ ਦਾਸੋ ਨੇ ਅਪਨੇ ਧਨੀ ਪਾਸ ਜਾਇ ਕਹਯਾ ਜੀ ਹਮਨੇ ਤੋ ਘਨੀ ਬੇਰ ਲਗ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਤੋ ਨ ਕੁਛ ਬੋਲਤੇ ਹੈਂ ਨ ਹਮਾਰੀ ਓਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਦਾਸੋ ਸੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਉਸ ਧਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਥਾਲ ਦੂਧ ਕਾ ਗੜਵਾ ਜਲ ਕਾ ਪਾਤ੍ਰ ਸਾਥ ਉਠਵਾਇ ਕੇ ਉਸ ਸਾਧੂ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਸਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੰਤ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਯੇ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਉਸਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਭੀ ਨ ਦਈ ਤਬ ਧਨੀ ਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਗਿਰਾਸ ਉਠਾਇ ਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੇ ਮੁਖ ਮੇ ਦੇਨੇ ਲਗਾ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਮੁਖ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਕਰ ਲੀਆ ਜਬ ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਰ ਐਸੇ ਸੰਤ ਨੇ ਮੁਖ ਫੇਰ ਲੀਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੇ ਤਬ ਧਨੀ ਬੋਲਾ ਕੇ ਸੰਤ ਜੀ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਾਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਹੈਂ ਖਾਇ ਲੇਵਹੁ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਨਹੀ ਤੋ ਆਪ ਘਬਰਾਵਹੁ ਨ ਜੇ ਆਪ ਭਲੇ ਮਾਣਸੀ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਹੁ ਤੋ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਨਹੀ ਤੋ ਯੇ ਆਪ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕਿਲੀ ਭੀ ਹਮ ਬਨਵਾਇ ਲਯਾਯੇ ਹੈਂ ਇਸ ਕਿਲੀ ਸੇ ਸਾਥ ਤੁਮਾਰੇ ਮੁਖ ਮੈ ਤੁਨ ਕੇ ਖਵਾਇੰਗੇ ਜਬ ਧਨੀ ਨੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤਬ ਸੰਤ ਹਸ ਪੜਾ ਜਾਨ ਲੀਆ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਮਾਲਕ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਆਏ ਹੈਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਔ ਮੁਝ ਕੋ ਭੋਜਨ ਖਵਾਵਨੇ ਅਰਥ ਆਏ ਹੈਂ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਸੰਤ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਪਕੜ ਲੀਏ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਨਰਾਯਣ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਗਦ ਗਦ ਬਾਣੀ ਸੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੀ ਭੂਖ ਪਯਾਸ ਸਭ ਦੂਰ ਹੋਗਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਅਬ ਇਤਨਾ ਨਿਰਾਦਰ ਸਹਾਰ ਕੇ ਦੁਰਵਚਨ ਸਹਾਰ ਕੇ ਯੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਯਾਯਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ

ਜਾਟ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਹੀ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਭੀ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਸੁਨਾਵਹ ਅਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਆਪ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਹ ਅਰ ਸਾਥ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਭੀ ਛਕਾਵਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਬਕ ਵੋ ਜਾਟ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲੈਕੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ ਔ ਸ਼੍ਰੀਖੁਦਾ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤਹੁ ਸਹਤ ਤਹਾਂ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਤਹਾਂ ਸੇ ਚਲ ਦੀਏ ਆਗੇ ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਾਤੇ ਪੀਛੇ ੨ ਸੰਤ ਪਾਂਚੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕਿਧੋ ਪਾਂਚੋ ਤਤਮੂਰਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕਿਧੋ ਖਟ ਹੰਸ ਗਵਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਿ ਕਿਧਹੁ ਮਨ ਸਹਤ ਖਟ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਗਵਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਿ ਕਿਧੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਤੀਨਹੁ ਸਕਤਯੁ ਸਹਤ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰਕੇ ਗਵਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਿਧੋ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਜੀ ਸਿਖਹੁ ਸਹਤ ਹੰਸ ਕੀ ਸੀ ਚਾਲ ਚਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ਇਤਯਾਦੀ ਕੌਨਸੀ ਉਪਮਾ ਦੇਵਹਿ ਏਕ ਕੋਸ ਭਰ ਚਲਕੇ ਪੁਨਃ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਇਮ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਭਗਵੰਤ ਆਪ ਬਚਨੋ ਕੀ ਮਾਰ ਨਿਰਾਦਰ ਆਦਕ ਸਹਾਰ ਕੇ ਅੰਨ ਖਵਾਵਹ ਤਬ ਅੰਨ ਖਾਵੈ ਨਹੀ ਤੋ ਨ ਖਾਵੇਂ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਵਹਿ ਭਿਖਯਾਦੀ ਮਾਂਗ ਕੇ ਨ ਖਾਵਹਿ ਕਬੀ ੨ ਸਾਥ ਕੇ ਸੰਤ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦੀ ਸ੍ਰੇਤਦੂਬ ਨਰਮ ੨ ਜਹਾਂ ਮਿਲੇ ਓਹੀ ਚਬਾਇ ਲੇਵੈ ਕਬੀ ਬਨਾਸਪਤੀ ਕੇ ਪਤੇ ਭੀ ਤੋੜ ਕੇ ਖਾਇ ਲੇਵੈ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਅਰਕ ਕੇ ਪਤੇ ਭੀ ਖਾਇ ਲੀਏ ਇਤਯਾਦੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਹਾਨਿਵਾਸੀ ਬਡਾ ਉਗ੍ਰ ਤਪ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਵਿਚਰਤੇ ਭਏ ਚਢੇ ਕਾਰਤਕ ਉਨੇ-ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਚਲੇ ਥੇ ਅਰ ਨਿਰਜਲਾ ਏਕਾਦਸ਼ੀ ਕੇ ਦਿਨ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਪਹੁਚੇ ਨਿਵਾਸ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਬੀ ਮਨ ਮੇ ਮੌਜ ਆਵੇ ਤਬ ਯੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਗੰਗਾ ਗੰਗਾ ਕੀ ਲਹਰ ਮੇਰੀ ਟੁਟੀ ਹੈ ਜੰਜੀਰ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਛਾਲਾ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕਬੀਰ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਊਪਰ ਕਮਲ ਫੂਲਕੇ ਸਮਾਨ ਪਦਮ ਆਸਨ ਬਾਂਧੇ ਹੂਏ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਪਾਰਕੇ ਤੀਰ ਪੁਨਃ ਉਰਾਰਕੇ ਤੀਰ ਆਯਾ ਜਾਯਾ ਕਰੈ ਬਡੇ ੨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਵਿਰਕਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਭੀ ਆਵੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਕਰੈ ਬਾਨਹੁ ਕੀ ਸਮ ਅਮੋਘ ਸੁਨਕੇ ਔ ਪਰੀਖਯਾ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਅਸ਼ਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਅਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਂ ਆਪਸਮੈ ਐਸਾ ਸੰਤਜਨ ਵਿਚਾਰ ਭੀ ਕਰੈ ਕੇ ਹਮਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਸਤ ਸੰਗ ਅਰ ਸਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਅਰ ਤਪ ਕਰਤਯਾ ਕੋ ਇਤਨੇ ੨ ਬਰਸ ਬੀਤ ਗਏ ਹੈ ਪਰੰਤੂ

ਹਮਕੋ ਐਸੀ ਆਨੰਦ ਕੀ ਮਸਤੀ ਔ ਨਿਸ਼ੰਕਤਾ ਸਾਮਰਥ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਈ ਯਦਪੀ ਹਮ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਵਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਗੰਗਾ ਜਲ ਪਾਨ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸਤ ਬੋਲਤੇ ਹੈਂ ਔ ਯੇ ਮਹਾਤਮਾ ਮਹਾ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਯਵਨਹੁ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਪ੍ਰਿਥਵੀਮੇ ਬਰਸੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵਿਚਰੇ ਹੈਂ ਹਮਕੋ ਸਾਰੀ ਆਯੂ ਤਪ ਔ ਅਭਯਾਸ ਕਰਤਯਾ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਈ ਹੈ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਮਾਰਾ ਦੇਹ ਅਧਯਾਸ ਭੀ ਨਹੀ ਛੂਟਿਆ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਹਮ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਦੇਖੋ ਇਨਕਾ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਅਧਯਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੂਰਵਤ ਇਨਕਾ ਤੇਜ ਹੈ ਬੜੇ ਅਸ਼ਚਰਯ ਕੀ ਵਾਰਤਾਹੈ ॥ ਇਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਹਮ ਬੜੇ ਅਸ਼ਚਰਯ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਹਾਂ ਪਰ ਯੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਘੜੀ ਭਰ ਭੀ ਠਹਰਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਹੀ ਬੜਾ ਮੇਲਾ ਭਰਜਾਤਾ ਹੈ ਇਨਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਧੂ ਕਯਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕਯਾ ਸਭ ਟੂਟ ੨ ਪੜਤੇ ਹੈ ਯੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਨਿਰਵਾਸੀ ਇਛਾ ਸੇ ਹੀਨ ਹੈ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਮਾਨਹੁ ਲਖਮੀ ਇਨਕੇ ਆਗੇ ਨਿਰਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਭੀ ਤਿਸਕੀ ਓਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਮੈ ਦੈਵੀ ਸੰਪੜੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਤਿਸ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਗੁਣਹੁ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਹੈ ਇਨਕੇ ਵਚਨ ਸਭੀਕੋ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਇਨਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਪਰਮ ਪਯਾਰੋ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਮਨਮੇ ਆਵਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧੋ ਯੇ ਮਾਧੁਰੀ ਸਾਵਰੀ ਮੂਰਤਿ ਕਮਲਪਤ੍ਰ ਵਤ ਨੇਤ੍ਰਹੁ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਹੀ ਮਤ ਹੋਵੈ ਇਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਔ ਸੰਗ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਭੀ ਤਯਾਗਣੇ ਕੋ ਮਨ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੁੰਡੀ ਸੇ ਮਤਸ ਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਸਭਕੇ. ਮਨਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਅਹੋ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਧਨ ਭਾਗ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹਮਕੋ ਹੂਆ ਹੈ ਧੰਨ ਇਨਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਘਰਮੈ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਉਤਪਤ ਹੂਏ ਹੈ ਜਿਸ ਕੁਲਮੇ ਐਸੇ ਯੋਗੀਜਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਹੈ ਵੋ ਕੁਲਭੀ ਧੰਨ ਹੈ ਇਨਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਭੀ ਧੰਨ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਉਤਮ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈ ਜਹਾਂ ਦੋ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਦਸ ਅਧਿਕ ਨਯੂਨ ਏਕਠੇ ਸਾਧੂ ਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਪਰਸਪਰ ਐਸੀ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਕਰੈ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਕਿਤਨੇਕ ਮਾਸ ਰਹੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਆਦੀ ਸਾਥਕੇ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਜਿਸ ਦੁਕਾਨ ਸੇ ਸੌਦਾ ਲੀਆ ਓਹੀ ਦੁਕਾਨ ਕੋ ਮਲ ਕੇ ਬੈਠ ਨਹੀ ਰਹਣਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਦਹਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਚੁਟਕੀ ਬਜਾਇਕੇ ਸੈਨਤ ਕਰਦਈ ਕੇ ਜਹਾਂ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੈਅਬ ਤਹਾਂ ਬਿਚਰਹੁ ਸ੍ਵਤੰਤਰ ਹੋਕੇ ਐਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਏਕਾਏਕੀ ਬਿਚਰਨੇ ਕੀ ਮਰਜੀ ਜਾਨਕੇ ਆਗਯਾ ਲੈਕੇ ਪਾਂਚੋ

ਯਥੇਸ੍ਰ ਦਿਸ਼ਾਕੋ ਗਵਨ ਕਰ ਗਏ ਪੁਨਾ ਆਪਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨਹੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਔਰ ਦੇਸ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਪੂਰੀ ਓਰ ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੁ ਮਨਮੈ ਯੇ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀ ਹੈ ਕੇ ਹਮ ਮੁਲਤਾਨ ਕੋ ਜਾਨਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੈਵ ਇਛਾ ਸੇ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਪਿਸ਼ੌਰ ਪੰਜਾਸਾਹਿਬ ਆਦੀ ਦੇਸਹੁ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤਟਪਰ ਆਗਏ ਥੇ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਹੀ ਤੈਸੇ ਦੈਵ ਇਛਾਕੇ ਪ੍ਰੇਰੇ ਹੂਏ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਹੀ ਕੁਰੁ ਜਾਂਗਲ ਦੇਸੋ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਮੂਲਤਾਨ ਕੋ ਜਾਵੈਗੇ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਦੇਸ਼ਾਟਨ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਾਮ ੨ ਸਕੰਧ ੨੦ ਅਧਯਾਯ ਵਰਨੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੨ ਸਕੰਧ ਪੂਰਵਾਰਧ

੨੧ ਅਧਯਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਕਿਤੇਕ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਸੇ ਚਲਕੇ ਪਛਮਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਰਖ ਲੀਆ ਸਨੇ ਸਨੇ ਕੁਰੁ ਜਾਂਗਲਮੇ ਵਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ਰ ਮੇ ਆਏ ਸਰਬ ਤੀਰਥਹੁ ਕਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ਰ ਮੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਥਾਨ ਤੀਰਥ ਪਰ ਆਇਟਿਕੇ ਤਹਾਂ ਪਰ ਮਾਈ ਰਾਮਕੀ ਭੀ ਆਇ ਮਿਲੀ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਪਰ ਬਿਦਾ ਕਰਦੀਆ ਥਾ ਸੋ ਭੀ ਅਕਸਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਕਬੀ ਮਿਲ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਵਿਛੜ ਜਾਵੈ ਤਹਾਂ ਕੁਰੜੀ ਗਾਂਵਕੇ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਭਾਈ ਗੌਹਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਰਵਦਾਸਯਾ ਸਿੰਘ ਥਾ ਤਿਸਨੇ ਸੁਣਿਆ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਅਬ ਇਸਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਰਬ ਦੇਸਹੁ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਅਬ ਥਾਨ ਤੀਰਥ ਪਰ ਆਇ ਉਤ੍ਰੇ ਹੈ ਗੌਹਰ ਸਿੰਘਕਾ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਬੜਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਥਾ ਸੋ ਕੁਰੜੀ ਗਾਂਵਸੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਪਤਾ ਲੈਕੇ ਆਯਾ ਥਾ ਜਿਸ ਪਤੇ ਪਰ ਆਯਾ ਤੋ ਆਗੇ ਕਯਾ ਦੇਖੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਏਕ ਸੰਤ ਬੜੇ ਸੁੰਦਰ ਲੰਬੇ ਔ ਸ੍ਵੇਤ

ਦਾਹੜੇ ਵਾਲੇ ਮਹਾਤਮਾ ਬੈਠੇ ਹੈ ਰੰਗ ਸਰੀਰਕਾ ਓਹੀ ਹੈ ਲੰਬੇ ਊਚੇ ਭੀ ਉਤਨੇ ਹੀ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਦਾੜ੍ਹਾ ਚਿਟਾ ਹੈ ਐਸੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸੰਸਯ ਯੁਕਤ ਹੋਇਕੇ ਨ ਬੁਲਾਵਤਾ ਭਯਾ ਐਸੇ ਹੀ ਉਸੀ ਪਤੇਪਰ ਦਿਨਮੇ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਆਵੇ ਦੇਖਕੇ ਪੁਨਃ ਲੌਟਜਾਵੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਫਿਰਤਾ ੨ ਰਹਜਾ ਜਬ ਚੌਥਾ ਦਿਨ ਹੂਆ ਤਬ ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਸੇ ਸੰਤ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਫਰਕਸੇ ਉਸਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੋ ਬੈਠੇ ਤਬ ਓਸਾ ਹੀ ਪੂਰਬਵਤ ਸ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਦਾਹੜਾ ਦੀਖਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਭਾਈ ਗੌਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦਮੇ ਦੂਰ ਹੀ ਸੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਅਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਆਪ ਈਂਹਾਂ ਕਬ ਆਏ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਈਂਹਾਂ ਤੀਨ ਦਿਨ ਲਗ ਕਈ ਬਾਰ ਹੋ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈਂ ਆਪ ਤੋ ਨ ਥੇ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਰਖਨੇ ਵਾਰੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵੇਤ ਦਾਹੜੇ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਈਂਹਾਂ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਹਾਂ ਭਾਈ ਗੌਹਰਸਿੰਘ ਸੰਤਹੁਕੇ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੀ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਕੋਈ ਔਰ ਸੰਤ ਦੇਖੇ ਹੋਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਬਾਤ ਟਲਾਇ ਕੇ ਤਿਸਕੋ ਕੁਸਲਖੇਮ ਪੂਛਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਕੋ ਤਥਾ ਸਤਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਸ ਰਖਕੇ ਤਿਸਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਕੇ ਤਹਾਤੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤਿਸ ਗੌਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਬਰਸਹੁ ਲਗ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗਯਾ ਪੁਨਃ ਪਟਿਆਲੇ ਕੇ ਗਿਰਦੇ ਮੈਨੀਰਾਮ ਸੰਤ ਬਹੁਰੰਗਾ ਸੰਤ ਫਤੇਸਿੰਘ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਬੁਧਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਤਯਾ ਇਤਯਾਦੀ ਔਰ ਸੰਤ ਭੀ ਆਇ ਏਕਤ੍ਰ ਹੂਏ ਤਹਾਂ ਪਟਯਾਲੇ ਮੈ ਰਹੇ ਚਤੁਰਮਾਸ.ਰਹੇ ਤਹਾਂ ਬਹੁ ਰੰਗਾ ਨੇ ਏਕ ਦਿਨ ਕਯਾ ਕੀਆ ਜੋ ਭੰਗ ਅਫੀਮ ਅੰਰਕ ਕਾ ਦੂਧ ਥੋਹਰ ਕਾ ਦੂਧ ਸੰਖਯਾ ਭੈਸ ਕਾ ਦੂਧ ਪੋਸਤ ਚਾਵਲ ਯੇ ਸਰਬ ਵਸਤੂ ਏਕ ਹੰਡਯਾ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਖੀਰ ਬਨਾਇਕੇ ਬੀਚ ਮੀਠਾ ਭੀ ਪਾਇਕੇ ਹੰਡਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਬੋਲਯਾ ਕੇ ਸੰਖਯਾ ਸੇ ਆਦਲੈਕੇ ਯੇ ਮਾਦਕ ਸਭੀ ਵਸਤੂ ਇਸਮੈ ਡਾਰਕੇ ਮੈਨੇ ਖੀਰ ਬਨਾਈ ਹੈ ਮੈਨੇ ਯੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਹੈਂ ਉਨਕੋ ਔਰ ਭੰਗ ਆਦਿਕ ਅਮਲੋਂ ਕਾ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਆਪ ਲੋਕਭੀ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਘੋਟਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਅਬ ਆਪ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਜੋ ਦ੍ਰਿੜ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨੇ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਖੀਰ ਖਾਇਲੇਵੈ ਐਸੇ ੨ ਬਹੁਰੰਗ ਸੰਤਕੇ ਬਚਨਹੁ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਸਭ ਚੁਪਕੇ ਹੋ ਰਹੇ ਤਬ ਪੁਨਃ ਬਹੁਰੰਗਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਕਿਉ ਭਾਈ ਸਾਧੋ ਸਭੀ ਸੰਤ ਏਕ ਸੇ ਏਕ ਬਢ੍ਹ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕਹਾਤੇ ਹੋ ਮਾਨਹੁ ਸਾਰੇਹੀ ਬਿਦੇਹ ਹੈ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ

ਜੈਸੇ ਜਬ ਰਾਜ ਕੇ ਸਿਪਾਹੀ ਪਲਟਨ ਕੇ ਅਥਵਾ ਰਜਮਨ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬਰਦੀ ਪਹਰਕੇ ਤਲਬ ਲੇਨੇਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਏਕਸੇ ਏਕ ਬਢਕੇ ਸਾਰੇਹੀ ਸੂਰਬੀਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਯੁਧਕਾ ਸਮਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਕਿਸੀਕੇ ਮੁਖਪਰ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਕੀ ਲਾਲੀ ਚਢ ਆਵਤੀ ਹੈ ਬਿਨਾ ਸੂਰਮੇ ਔਰ ਸਭਕੇ ਮੁਖ ਪੀਲੇ ਪੜ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਤਰਵਾਰ ਬਾਣ ਗੋਲੀਕੋ ਚਲਤਯਾਂ ਦੇਖਕੇ ਘਰਮੈ ਤੋ ਸਭੀ ਸੂਰਬੀਰ ਬਨੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਚਲਤਯਾਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਜੋ ਨਿਰਤਕੇ ਆਗੇ ਹੋਵੇ ਅਰ ਜਿਸਕੇ ਮੁਖਪਰ ਲਾਲੀ ਚਢ ਆਵੇ ਸੋ ਸੂਰਮਾ ਜਾਨਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਕਾਤਰੋਂ ਕੇ ਮੁਖਪਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂਕੇ ਚਲਤਯਾਂ ਦੇਖਕੇ ਹੀ ਅਥਵਾ ਮਾਰੂ ਬਜਤਾ ਸੁਣਕੇ ਹੀ ਪੀਲਤਣ ਫਿਰ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਾਤਰੋਂ ਕੇ ਰੰਗ ਯੁਧ ਮੈ ਪੀਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਤੁਮ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੋ ਅਛੀ ੨ ਦੂਧ ਪੀਠੇ ਘ੍ਰਿਤ ਵਾਰੀ ਖੀਰ ਬਡੀ ਚਾਹਸੇ ਖਾਇ ਲੇਤੇ ਹੋ ਇਸ ਖੀਰ ਸੇ ਅਬ ਡਰਤੇ ਹੋ ਜਬ ਬਹੁਰੰਗਾ ਸੰਤਨੇ ਐਸੀ ੨ ਤਰਕ ਸਹਤ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਭੀ ਕੋਈ ਨ ਬੋਲਯਾ ਪੁਨਃ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਤਿਸਨੇ ਕਹਯਾ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਸਾਧੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮੈ ਅਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨਕਾ ਬਲ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਰਖਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਖੀਰ ਕੋ ਖਾਵੇ ਸਭੀ ਫੋਕੇ ਹੀ ਹੋ ਜਬ ਤੀਸਰੀਵਾਰ ਬਹੁਰੰਗਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਕੋਈ ਨ ਬੋਲਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲਯਾਓ ਰੇ ਕੈਸੀ ਖੀਰ ਹੈ ਤਬ ਬਹੁਰੰਗਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਵੋ ਖੀਰਕੀ ਹੰਡੀਆ ਰਖਦਈ ਉਸ ਮੈਂ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਪ੍ਰਯੰਤਨ ਖਾਕੇ ਪੁਨਃ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਵਾਸਤੇ ਹੰਡਿਯਾ ਰਖਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸੁਣਹੁ ਭਈ ਸੰਤਹੁ ਯੇ ਖੀਰ ਹਮਾਰੀ ਅਮਾਨਤ਼ ਰਖ ਛੋਡਹੁ ਔਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਮਤ ਖਾਣੀ ਕਲਕੋ ਹਮਹੀ ਖਾਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਵੋ ਖੀਰਕਾ ਪਾਤ੍ਰ ਰਖਵਾਇ ਦੀਆ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਪ ਵੋ ਖੀਰਹੀ ਖਾਤੇ ਰਹੇ ਔਰ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਖਾਯਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਜ਼ਹਰ ਖਾਣੇ ਸੇ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀ ਆਯਾ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਖੇਦ ਸੰਖਯਾ ਵਗੈਰਾ ਨੇ ਨਹੀ ਦੀਆ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਹੁਰੰਗਾ ਸਾਧੂ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਲੀਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਨੇ ਸਨੇ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਮੁਲਤਾਨ ਕੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਏਕ ਆਲਮਸਾਹ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਨਗਰ ਹੈ ਜਹਾਂ ਕਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਸੰਤਸਿੰਘੌਥਾ ਤਹਾਂ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਤਹਾਂ ਕੇ ਲੋਕੋਨੇ ਦੋਚਾਰ ਦਿਨ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਟਿਕਾਲੀਆ ਤਹਾਂ ਸੇ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਆਗਯਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੇ ਦਈ ਕੇ ਦੁਕਾਨ ਪਰਸੇ ਸੌਦਾ ਲੈਕੇ ਦੁਕਾਨ ਮਲ ਕੇ ਨਹੀ ਬੈਠ ਰਹੀਤਾ ਜਾਹੁ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਏਕਾ ਏਕੀ ਬਿਚਰਹੁ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸਭ ਕੋ ਵਿਦਾ

ਕਰਦੀਆ ਉਸ ਕਾਲ ਮੈ ਸਭ ਕੇ ਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ਰ ਥੇ ਏਕ ਏਕ ਲੰਬਾ ਚਰਣਹੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗਲ ਮੇ ਚੋਲਾ ਪਹਨਾ ਹੂਆ ਥਾ ਅਰ ਸੀਸ ਪਰ ਭੀ ਏਕ ੧ ਭਗਵਾ ਬਸਤ੍ਰ ਏਕ ੨ ਉਪਰਨਾ ਔ ਕੌਪੀਨ ਇਨਮੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੌਪੀਨ ਔਰ ਕਛ ਆਦੀ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਰਹਤ ਥੇ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਯੇ ਦੋਨਹੁ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰਥ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਤਹਾਂ ਦੋਨਹੁ ਕਾ ਆਪਸ ਮੇ ਬਡਾ ਮੋਹ ਪ੍ਰੇਮ ਏਕਠੇ ਖਾਣਾ ਏਕਠੇ ਸੈਨ ਕਰਨਾ ਏਕਠੇ ਹੀ ਹਰਵਕਤ ਰਹਣਾ ਤਹਾਂ ਕੁਰੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣਹੁ ਮੈ ਜਬ ਕੋਈ ਦਿਨ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਰਹੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿਉਰੇ ਜਬ ਤੁਮਨੇ ਆਪਸਮੇ ਐਸੇ ਹੀ ਮੋਹ ਪਯਾਰ ਕਰਣੇ ਥੇ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਕੇ ਲੋਕ ਕਿਉ ਰੇ ਸਭੀ ਮਰ ਗਏ ਥੇ ਜਬ ਸਾਧੂ ਹੋਕੇ ਭੀ ਤੁਮਨੇ ਐਸਾ ਸਨੇਹ ਕਰਨਾ ਥਾ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਘਰ ਕਾਹੇ ਕੋ ਤਯਾਗਯਾ ਔਰ ਤੁਮਨੇ ਕਯਾ ਤਯਾਗਨਾ ਹੈ ਦੇਸ ਛੋਡ ਪਰਦੇਸ ਸਿਧਾਯਾ ॥ ਪੰਚ ਚੰਡਾਲ ਨਾਲੇ ਲੇ ਆਯਾ। ਇਤਯਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਤਰਕ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਵਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਸੰਤ ਬੁਧਸਿੰਘ ਤੋ ਕੋਈ ਦਿਨ ਰਹਕੇ ਗੁਜਰਾਤ ਕੋ ਚਲਾ ਆਯਾ ਅਰ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤਹਾਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੇ ਹਾਜਰ ਰਹਯਾ ਇਸ ਓਰ ਮੈਨੀਰਾਮ ਬਹੁਰੰਗਾ ਈਤ ਫਤੇਸਿੰਘ ਯੇ ਭੀ ਤੀਨਹੁ ਅਭੀਸ੍ਟ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਏਕਾਕੀ ਗਵਨ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਏਕ ਮਾਈ ਰਾਮਕੀ ਕਾ ਪਾਸ ਸਰੀਰ ਰਹਗਯਾ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਝਿੜਕ ਕੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਕਹਯਾ ਪਰੰਤੂ ਸੋ ਨ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜਬ ਆਲਮ ਸਾਹਸੇ ਚਲੇ ਤਬ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਭੀ ਬਡੇ ਸ਼ੌਂਕ ਸੇ ਸਾਥ ਹੋ ਲੀਆ ਜਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਿਸ ਨਗਰ ਅਥਵਾ ਗਾਵ ਕੇ ਬਾਹਰ ਉਤਰੈ ਤਹਾਂ ਕੇ ਲੋਕ ਦਰਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਆਵੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਜੋਜੋ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਜਿਸ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭਗਤੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਯੋਗ ਵੈਰਾਗ ਗਯਾਨ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਮੈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇ ਤਿਸੀ ਕੋ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਸੰਦੇਹ ਕਰਕੇ ਕਹਦੇਵੈ ਔਰ ਜੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਈ ਅਸਾਨੂ ਟਹਲ ਸੇਵਾ ਬਤਾਵਹੁ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ਜੋ ਹਮ ਟਹਲ ਬਤਾਵਾਂਗੇ ਤਬ ਉਨੋ ਨੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹਸੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਹਾਂ ਜੀ ਜੋ ਆਗਯਾ ਕਰਹੁਗੇ ਸੋ ਹਮ ਕਰੈਂਗੇ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸੁਣੋ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਭਜਨ ਕੀਆ ਕਰਹੁ ਏਹੀ ਹਮਾਰੀ ਟਹਲ ਹੈ ਯੇ ਬਚਨ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਾਰੇ ਬਡੇ ਅਸ਼ਚਾਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਐਸੇ ਸੰਤ ਤਾਂ ਆਗੇ ਕਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖੇ ਕੋਈ ਕੁਛ ਮਾਂਗਤਾ ਹੈ ੨ ਏਹ ਤੋ ਕੇਵਲ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕਾ ਭਜਨ ਹੀ ਬਤਾਵਤੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਿਸੀ ਸੇ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭਗਤੀ ਕਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਉਪਾਸਨਾ ਕਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਯੋਗ ਕਾ

ਕਿਸੀ ਕੋ ਵੈਰਾਗ ਕਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਮਾਰਗ ਮੇ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਫਤੇਸਿੰਘ ਆਦੀ ਕਬੀ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਮਾਰਗਮੇ ਮਿਲ ਜਾਵੈ ਕਬੀ ਵਿਯੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਪ੍ਰਹ-ਲਾਦ ਪੁਰੀ ਮੈ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਜਹਾਂ ਰਾਜਾ ਸਾਵਨ ਮੰਡਲੇ ਸੂਰਕੀ ਕਚੈਹਰੀ ਥੀ ਜਹਾਂ ਤਿਸ ਕੇ ਮਹਲ ਥੇ ਆਮਖਾਸ ਕੇ ਬਾਗਮੇ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਨੇ ਭੀ ਡੇਰਾ ਜਾਇ ਲਗਾਯਾ ॥ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸੰਮਤ ੧੮੯੧ ਅਠਾਰਾ ਸੈ ਇਕਨਵੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਲਾਦ ਪੁਰੀ ਮੈ ਜਾ ਇਸਥਿਤ ਹੂਏ ॥ ੧ ॥

ਸੰਤਪੁਰੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋ ਦਿੰਗੰਬਰ ਹੋਕੇ ਪਸਚਮ ਦੇਸ਼ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਤਹਾਂ ਸੇ ਲੈ ਪਛਮ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਮਗ੍ਰ ਯਥਾ ਸੂਤ ਲਿਖਾ ਹੈ ਜੈਸਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੀ ਕਥਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖਾਯਾ ਇਨ ਹਾਥੋ ਕਰਕੇ ਔਰ ਜਿਤਨੀਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਾਸਕੀ ਬੁਧੀ ਮੈ ਸਫੁਰਤੀ ਦਈ ਹੈ ਉਤਨਾਕ ਦਾਸ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਆਗੇ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੀ ਕਥਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੈਸੀਕ ਦਾਸ ਕੀ ਬੁਧੀ ਮੈ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇਵੈਂ ਗੇ ਤੈਸਾ ਹੀ ਦਾਸ ਲਿਖ ਦੇਵੈਗਾ ਦਾਸ ਕੇ ਅਧੀਨ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਾਠਕੀ ਪੁਤਰੀ ਕਹਾਂ ਕਰੈ ਬਪਰੀ ਖਿਲਾਵਨ ਹਾਰੋ ਜਾਨੈ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਪ੍ਰਲਾਦਪੁਰੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਰਨਨੰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘੋ ਪਾਖਯਾਨੇ ੨ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਬਜ੍ਰਮਣਿ ਪੰਚਾਣਨ ਵਨੋਦੇਨ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਚਰਣ ਸਿਖਯਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਨਾਮ ੨ ਸਕੰਧ ੨੧ ਅਧਯਾਯ ਵਰਨੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮਿਰਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੩ ਸਕੰਧ ਉਤਰਾਰਧ

੧ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ—ਆਪੇ ਪਟੀ ਕਲਮ ਆਪ ਉਪਰ ਲੇਖ ਭੀ ਤੂੰ ॥

ਇਕੋ ਸਿਮਰਹੁ ਨਾਨਕਾ ਦੂਜਾ ਕਾਹੇ ਕੂੰ ॥ ੧ ॥ ਦੋਃ ॥ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਕੀ ਕਥਾ ਅਬ ਕਹੁ ਸੁਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥ ਪੂਰਣ ਹੋਵਤ ਗ੍ਰੰਥਤਬ ਕੀਜੈ ਆਪ ਸਹਾਯ ੧

ਸੋਃ—ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਗੁਨ ਖਾਨ ਤਵ ਗੁਨ ਅੰਤ ਨ ਲਹਤ ਹੈ

ਹਉ ਮਤਿ ਮੰਦ ਅਜਾਨ ਕਿਮ ਪਾਵਹੁ ਗੁਨ ਪਾਰ ਗੁਰੂ ॥ ੨ ॥

ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਕੋ ਆਸਰੋ ਫਕਤ ਏਕ ਮਨ ਆਹਿ ਇਹੈ ਅਲੰਬ ਸੁਧਾਰ ਉਰ ਯਸ ਕਹਬੇ ਉਤਸਾਹ ॥ ੩ ॥ ਨਿਸ਼ਚੈ ਅਹੈਂ ਮੁਰਾਰਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰਜੂ ਮਹਾ ਮੋਹ ਸੰਹਾਰ ਨਿਜ ਜਨ ਕੀਨ ਨਿਹਾਲ ਅਤਿ ॥ ੪ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਦਿ ਗੁਰੁ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਪਦ ਬੰਦ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੋਭਾ ਹਰਿ ਬੰਦਕੈ ਕਹੋਂ ਕਥਾ ਸੁਖ ਕੰਦ ॥ ੫ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਪਦ ਬੰਦੋਂ ਬਾਰੰਬਾਰ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿਲਤੇ ਸਕਲ ਸਿਧਿ ਹੋਤ ਸੁਅੰਤ ਉਦਾਰ ॥ ੬ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਦ੍ਰ ਉਰ ਧਾਰ ਕਰੋਂ ਪ੍ਰਣਾਮ ਜਾਂਕੇ ਸਿਮਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸਕਲੇ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ॥ ੭ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਰਜ ਜੋਇ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਜੋ ਉਰ ਤਮ ਹਰੈ ਸਕਲ ਸਿਧਿ ਫਲ ਹੋਇ ॥ ੮ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਉਰ ਧਾਰ ਕਰਜੋ ਚਹੇ ਯਸ ਬੀਰ ਹਰਿ ਦੀਜੈ ਬੁਧਿ ਉਦਾਰ ॥ ੯ ॥

ਚੌਃ—ਕਹਾਂ ਤੁਛ ਪ੍ਰਭੁ ਬੁਧਿ ਹਮਾਰੀ-ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰੀ ਕਛੁ ਨ ਸ਼ਕਤਿ ਮਮ ਕਰਨ ਉਚਾਰੀ ਆਪ ਲੇਹੁ ਤੁਮ ਕਥਾ ਸੁਧਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਯੋ ਨਾਮਾ ਜੈਸੇ ਭਯੋ ਸੁਮੰਗਲ ਧਾਮਾ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈ ਸਗਲਾ ਗਾਯੋ ਸੰਤਨ ਪੈ ਕਰ ਜੋਰ ਸੁਨਾਯੋ ॥ ੧੧ ॥ ਛੋਰ ਕਥਾ ਏਹ ਅਵਰ ਸੁਨਾਊਂ ਸਭ ਸੰਤਨ ਪੈ ਬਿਨਤੀ ਗਾਊ ਪੁਨਿ ਕਵਿ ਕੁਲ ਸਨ ਬਿਨਤੀ ਮੋਰੀ ਬੰਦਨ ਕਰੂ ਦੋਊ ਕਰ ਜੋਰੀ ॥ ੧੨ ॥ ਭੂਲ ਚੂਕ ਜੋ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ਹੇ ਕਵਿ ਸੱਜਨ ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰੀ ਨਿਜ ਸਸੁ ਜਾਨ ਖਿਮਾ ਬਹੁ ਕੀਜੈ ਜਾਨ ਅਜਾਨ ਉਲੰਭ ਨ ਦੀਜੈ ॥ ੧੩ ॥

ਦੋਃ-ਕਥਾ ਜੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਕੀ ਜਿਹਤੇ ਛੋਰੀ ਮੀਤ ਤਹਾਂ ਹੀ ਤੇ ਅਬ ਕਹਤ ਹੋਂ ਸੁਨਹੁ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚੀਤ ॥ ੧੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਵਰਗ ਸਿੰਧੁ ਕੁਲ ਨਾਗ ਬਹੋਰੀ ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮ ਵਿਧੁ ਸੰਗ ਜੋਰੀ। ਤਵਨ ਸਾਲ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ। ਆਇ ਕਰੁਨਾ ਕਰ ਅਹਲਾਦ ॥ ੧੫ ॥ ਪੂਰਬ ਦਖਿਣ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਹਾਰੀ ਪੁਨਿ ਪਛਮ ਕੀ ਕੀਨਸ ਤਯਾਰੀ ਬਹੁਰਿ ਨਗਰਿ ਕੀ ਉਤ੍ਰ ਓਰਾ। ਦੇਖ੍ਯੋ ਜੰਗਲ ਇਕ ਅਤਿ ਘੋਰਾ ॥ ੧੬ ॥ ਸਿੰਘ ਬਯਾਘ੍ਰ ਬਯਾਲਰੁ ਚੀਤੇ। ਬਾਨਰ ਰੀਛ ਫਿਰਤ ਨਿਰਭੀਤੇ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਨ ਕੀ ਕਹੂ ਹਾਕ ਕ੍ਰੂਰ ਭਾਂਤ ਕਹੂ ਬੋਲਤ ਕਾਕ ॥ ੧੭ ॥ ਐਸੇ ਬਨਮੇ ਫਿਰ ਸਭ ਦੇਖਾ। ਠੌਰ ਨ ਮਨਮੇ ਲਾਗੀ ਏਕਾ। ਅੰਤਰ ਧ੍ਯਾਨ ਹੋਇ ਪੁਨ ਦੇਖਾ। ਇਕ ਅਸਥਾਨ ਸੁਆਹਿ ਵਿਸੇਖਾ ॥ ੧੮ ॥ ਸੋ ਅਸਥਾਨ ਅਤਿ ਸੈ ਕਰਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ। ਔ ਸਿਧ ਪੀਠ ਹੈ ਔ ਪਰਮ ਗੁਪਤ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਗੁਣੋਂ ਸੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹੈ ਰਾਮਦਯਾਲ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਮਹਾਤਮਾ ਪੂਰਬ ਕਾਲ ਮੈ ਤਹਾਂ ਰਹਤੇ ਭਏ ਹੈ ਬਡੇ ਸਿਧ ਪੁਰਖ ਥੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਮੁਕਤ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਏਕ ਧਰਮ ਕੀ ਸੀਮਾ ਅਵਧੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਯਾਲ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸੇ ਰਹਤ ਇੰਦ੍ਰਿਯਜਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਵਾਲੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਤਥਾ ਸਤਯ ਵਕਤਾ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਔ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਏਕ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਧ੍ਯਾਨ ਮੈ ਹੀ ਇਸਿਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਜਿਨਕੇ ਬਚਨ ਅਮੋਘ ਥੇ ਬਯਰਥ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਥੇ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਭੀ ਕਹ ਦੇਵੈ ਸੋ ਸਤਯ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਿਨਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤੇ ਹੀ ਜਿਗਯਾਸੂ ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਹੋਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਯਾਲ ਜੀ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਤਪ ਜਪ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਭਜਨ ਸਿਮਰਣ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਅੰਤ ਸਮੇ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਸੋ ਮਹਾਤਮਾ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰਤੀ ਹੇ ਸਾਧੋ ਤੁਮ ਅਬ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ਅਬ ਹਮਾਰੇ ਦੇਹਕੇ ਤਯਾਗ ਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਤੁਮਨੇ ਪੂਛਨਾ ਹੋ ਸੋ ਪੂਛ ਲੇਵਹੁ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਸਾਧੂ ਬੋਲੇ ਕੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਹਮ ਕੋ ਕਿਸੇ ਕੀ ਬਾਹਾ ਪਕੜਾਇ ਜਾਵਹੁ ਜਿਸਕਾ ਪਲਾ ਪਕੜਨੇ ਸੇ ਹਮਕੋ ਵਿਘਨੋ ਕਾ ਭੈ ਨ ਰਹੈ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਖਹੁ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਯਾਲ ਉਵਾਚ।

ਹੇ ਸਾਧੋ ਅਬ ਅਸਥਾਨ ਯੇ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਜੰਗਲ ਏਕ ਵਾਰ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ਤੁਮ ਸਭੀ ਲੋਕ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਇਛਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲੇ ਜਾਵਹੁ ਯੇ ਖਸ੍ਰਮ ਗੁਰੂ ਹਰਿ

ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਯੇ ਅਬ ਬਹੁਤ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਪਤ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਤਦ
ਨੰਤਰ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਮੈ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਵੈਗੇ ਤਿਨਕੇ ਪੋਤੇ ਚੇਲੇ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚੇਲੇ ਹੋਵੈਗੇ
ਸੋ ਬਡੇ ਸਾਮਰਥ ਰਾਜਾ ਯੋਗੀਸ੍ਵਰ ਹੋਵੈ ਗੇ ਔ ਬਡੇ ਕਰਾਮਾਤ ਕੇ ਧਨੀ ਹੋਵੈ ਗੇ ਬਾਤ
ਬਾਤ ਮੈ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਤਿਨਕੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੈ ਗੀਆਂ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾਅਨੁਸਾਰ
ਮਹਾਂ ਰਾਜਾ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਸਜ਼ਾ ਨਿਰਤ ਕਾਰੀ ਕਰਤਜ਼ਾਂ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਾਕਜ਼ਾਦੀ ਸਿਧਜ਼ਾਂ
ਤਿਨਕੇ ਆਗੇ ਨਿਰਤ ਪੜੀਆਂ ਕਰੈਂਗੀਆਂ ਕਈ ਮਹਾਤਮਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਕੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕਹੇ ਗੇ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ
ਅੰਗਦ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕਹੇ ਗੇ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰੂ
ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਅਵਤਾਰ ਕਹੇ ਗੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸਿਧੀ
ਕਰਾਮਾਤੋਂ ਕਾ ਯਗ ਲਗਾਯਾ ਹੂਆਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਕਹੇਗੇ
ਤੁਮਨੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਆਰਾਧਨ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਆਪਨੇ ਸਤਜ ਧਰਮ ਮੈ ਇਸਿਤ
ਰਹਣਾ ਗਤਕੀ ਸਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਲੇਹੁ ਅਬ ਹਮ ਆਪਨੇ ਸਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ
ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਦੇਹ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਪਧਾਰੇ ਜਬ ਸੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ-
ਦਜ਼ਾਲ ਜੀ ਨੇ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਕੀਆ ਤਬੀ ਸੇ ਯੇ ਅਸਥਾਨੋਤਮ ਗੁਪਤ ਰਹਯਾ ਅਬ
ਸੋਈ ਖਸਟਮ ਗੁਰੂ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ਹੈ
ਔ ਏਕ ਕੂਪ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਤਹਾਂ ਨਿਕਸਜ਼ਾ ਹੈ ਬਡਾ ਮੀਠਾ ਔ ਕਰੀਲਸੀ ਕੇ ਸਮਾਨ
ਜਿਸਕਾ ਰੰਗ ਹੈ ਬਡਾ ਤਹਾਂ ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤਪੁਰਾ ਰਖਜ਼ਾ
ਪ੍ਰਥਮ ਕੋਈਕ ਦਿਨ ਨੋਰੰਗਾਵਾਦ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਮਧੂਕਰੀਆ ਜਾਵੈ ਉਹੀ ਮਧੂਕਰੀ ਚੌਂਕੀ
ਮੈ ਰਖ ਦੇਵੈ ਜੋ ਕੋਈ ਪਰਦੇਸੀ ਰਾਹੀ ਸਾਧੂ ਅਤੀਤ ਆਇਜਾਵੈ ਤਬ ਤਿਸੀ ਚੌਂਕੀ
ਮੈ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਨਿਕਾਸ ੨ ਦੇਤੇ ਜਾਵੈ ਤੋਟ ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨ ਆਵੈ ਤਬ ਪਾਸਕੇ
ਸਿਖ ਬਡੇਅਸ਼ਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਜੋ ਦੇਖੋ ਏਕਵਾਰ ਥੋੜੇ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਏਕ ਚੌਂਕੀ ਮੈ
ਰਖੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਆਠ ਪਹਿਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਿਸੀ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ੨ ਦੇਤੇ ਜਾਤੇਹੈ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨੇ
ਅਭਜ਼ਾਗਤ ਆਇ ਜਾਵੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਤੋਟ ਨਹੀ ਆਵਤੀਹੈ ਜਬ ਯੇ ਬਾਤ ਥੋੜੇ ਦਿਨੋ ਮੇਂ
ਸਰਬਤ੍ਰ ਉਜਾਗਰ ਹੋਗਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਲੋਪ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪੁਨਃ ਡੇਰੇ ਮੈਂ
ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਵਾਨੇ ਲਗ ਪੜੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਤਹਾਂ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਚੂੜੇਲਾਂ
ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਔ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕਾ
ਖਾਇਕੇ ਭੂਤ ਦੇਹਕਾ ਤਜ਼ਾਗ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗਵਾਸੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔਰ ਜਿਨਕੋ ਭੂਤਕੀ ਦੇਹ

ਪਜਾਰੀ ਥੀ ਸੋ ਤਿਸ ਬਨ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਭਾਗ ਗਏ ਔਰ ਜੋ ਚਾਰੋਂ
ਓਰ ਨਗਰੋਂ ਮੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਬ ਉਸ ਕੋ ਸੰਤਾਂਕੇ
ਸੰਤਪਰੇ ਮੇਲੇ ਆਵੇਂ ਸੋ ਪਿਸਾਚ ਦਰਸ਼ਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਉਜਾਗਰ ਹੀ ਭਾਗ ਜਾਵੇ ਤਬ
ਮਦ੍ਰਦੇਸ ਮੈ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਭੀਉਜਾਗਰੀਹੋਤੀ ਭਈ ਔਰ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਨਗਰ
ਕੇ ਲੋਕ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਨ ਕਰੈ ਤਬ ਏਕ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ
ਖੈਹਰਾ ਔ ਤਿਸਕੀ ਸਿਖਣੀ ਕੀ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਆਇਕੇ ਵਧੀ ਸੋ ਤਿਸਕੀ ਸਿਖਣੀ ਕਾ
ਨਾਮ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਥਾ ਸੋ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਥਾ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਭੀ ਮਾਈ
ਰੂਪਾਂ ਹੀ ਥੀ ਬਡੀ ਦਿਬਜ ਜੋਤਿ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਧੋਂ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਨੇ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਰੰਭਾ ਅਥਵਾ ਉਰਬਸੀਂ ਭੇਜੀ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋਂ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗ-
ਵਾਨ ਨੇ ਸੇਵਾ ਅਰਥ ਸਾਖਜਾਤ ਲਖਮੀ ਕੋ ਹੀ ਭੇਜਜਾ ਹੈ ਕਿਧੋ ਵਿਦਜਾ ਧਰੀ ਹੈ ਕੇ
ਪੰਨਗੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧੋ ਯਖਣੀ ਹੈ ਕਿ ਗਾਂਧਰਬੀ ਹੈ ਐਸੀ ਰੂਪ ਵਤੀ ਦਿਬਜ ਜੋਤਿ
ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਥੀ ਸੋ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹਜਾ ਕਰੇ ਜੋ ਜਿਤਨੇ
ਦਾਣੇ ਦੇਸਾਂਤਰ ਸੇ ਆਵੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਕੁਛ ਆਪ ਪੀਸਕੇ ਕੁਛ ਪਿਸਾਏ ਕੇ ਲੈ ਆਵੈ
ਪੁਨਃ ਆਇਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੇ ਪਕਾਵਨ ਆਦਿਕ ਕੀ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ
ਤਿਸਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ
ਭੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ਨਾਲੇ ਚਕੀ ਭੀ ਪੀਸਜਾ ਕਰੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕੁਛਕ ਕਾਲ ਸੇਵਾ
ਕਰਤਜਾਂ ਕੋ ਵੀਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਕੇਵਲ ਗਾਲਾ ਮਾਤ੍ਰ ਚਕੀ ਮੈ ਪਾਈ
ਜਾਵੇ ਔ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰੀ ਜਾਵੇ ਔਰ ਚਕੀ ਅਪਨੇ ਆਪ ਫਿਰਤੀ ਰਹੈ
ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੋ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਦੇਵੇ ਸੋ ਭੀ ਸਤਜਵਾਕਜ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਪਰੰਤੂ ਬਡੇ ਭਾਗੋਂਵਾਲੀ ਮਾਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ
ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਸਚੇ ਸਚੇ ਮਨ ਸੇ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਥੀ ਯੇ ਸਾਖੀ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਕੀ ਮਦ੍ਰ-
ਦੇਸ ਮੈ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੈ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਸਨੇ ਸਨੇ
ਭੀੜ ਹੋਨੇ ਲਾਗੀ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਰੰਤੂ ਛਾਯਾ ਵਾਲੇ
ਅਸਥਾਨ ਬਿਨਾ ਗਰਮੀ ਔ ਸੀਤਕਾਲੌਂ ਮੈ ਛਾਯਾ ਬਿਨਾ ਦੁਖ ਪਾਵੈਂ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਐਸੀ
ਦਸ਼ਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚਿਤਵਨ ਕੀਆ ਕੇ ਦੇਸ ਦੇਸਾਂਤਰ ਕੇ ਸਾਧੂ ਸੰਤ
ਮਹੰਤ ਭੀ ਔਖਟ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਸੰਤ ਆਵਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਅਭਜਾਗਤ ਅੰਨਾ-
ਰਥੀ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਆਵਤੇਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਨਕੇ ਨਿਵਾਸ ਲੀਏ ਛਾਯਾ ਵਾਲਾ ਕੋਈ
ਭੀ ਮਕਾਨ ਨਹੀ ਹੈ ਯਦਜਪੀ ਬਿਨਾ ਸੰਤਾਂ ਔਰ ਪਰਦੇਸੀ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਹਮ ਏਕ ਹੀ

ਰਾਤ੍ਰ ਭੀੜਾ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਰਹਨੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਰ ਤੌਂ ਸੁਖ
ਪੂਰਬਿਕ ਰਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਭ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਹਿਤ ਛਾਯਾ ਵਾਲਾ ਅਸਥਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਹਯੇ
ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਪੁਨਃ ਬਡੇ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਕਾਰੀਗਰ ਸਿੰਘਾਂ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ
ਨਕਸ਼ਾ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਨ ਕੋ ਸਮਝਾਇਕੇ ਸੁਭ ਘੜੀ ਮੁਹੂਰਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ
ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਇਟ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਰਖਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸਰਬ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ
ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਟਾਂ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀ ਉਸਾਰੀ ਕਾਹੇ ਸੇ ਹੋਵੇਂਗੀ ਔ ਇਟਾਂ ਕਹਾਂ ਸੇ
ਆਵੈ ਗਜਾਂ ਬਿਨਾ ਇਟਾਂ ਕੇ ਮਕਾਨ ਕੈਸੇ ਬਨ ਜਾਵੇਗਾ ਯੇ ਐਸੇ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ
ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ ਹਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਨਹੁ ਭਾਈ ਸਿੰਘੋ
ਹਮਾਰਾ ਆਗਜਾ ਕਾਰੀ ਏਕ ਸਿਖ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਬਹੁਤ ਸਜਾਂ ਈਂਟਾਂ ਲਜਾਵੈ ਗੇ
ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਬਡਾ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਬਨਾਏ ਹੂਏ ਏਕ ਸਿਖ
ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਆਵਤੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ
ਭਯਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਮੁਝਕੋ ਕਯਾ ਆਗਜਾ ਹੈ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਕਿੰਕਰੋਂ ਕੇ ਕਿੰਕਰ ਹੈਂ ਆਪ
ਫੁਰਮਾਵਹੁਗੇ ਹਮ ਸੋਈ ਕਾਮ ਕਰੈਂਗੇ ਫੁਰਮਾਯੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਜਿਸ ਕਾਮ ਵਾਸਤੇ ਦਾਸ
ਕੋ ਯਾਦ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
ਮੁਸ਼ਕਰਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਕੁਛ ਲੁਕੀ ਛੱਨੀ ਤੋ ਬਾਤ
ਨਹੀ ਹੈ ਤੂੰ ਦੇਖਤਾ ਹੈਂ ਕੇ ਹਮ ਨੇ ਅਸਥਾਨ ਬਨਾਨੇ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਔਰ
ਇਟਾਂ ਆਦਿਕ ਮੁਸਾਲਾ ਹੈ ਨਹੀ ਹੈ ਅਬ ਤੁਝਕੋ ਏਹੀ ਆਗਜਾ ਹੈ ਕੇ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ
ਸਹਤ ਨਗਰ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਦੇ-ਜਾਇਕੇ ਉਨ ਲੋਗਨ ਕੋ ਗਸਹੁ ਜੋ ਕੋਈ ਸਰਾਂਇ
ਕਜਾਂ ਪਾਂਚ ਈਂਟੈ ਲੈ ਆਵੈ ਤਿਸਕੋ ਤੁਮਨੇ ਛੋਡਕੇ ਔਰ ਕੋ ਜਾਇ ਗ੍ਰਸਨਾ ਯੇ ਕਾਰ
ਹਮਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਫੁਰਮਾਈ ਹੈ ਜਬ ਜਬ ਇਟਾਂ ਥੋਰੀਸੀ ਰਹ ਜਾਵੇ ਤਬ ਤਬ ਤੁਮਨੇ
ਏਹੀ ਕਾਰ ਕਰਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਬ ਤੁਮ ਦੇਰੀ ਬਹੁਤ ਮਤ ਕਰਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾ
ਉਸ ਸਿਖਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰ ਲਈ ਚਲਤੀ ਵਾਰ ਐਸਾ ਵਚਨ ਕਰਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਅਪਨੇ
ਆਗਜਾ ਦਈ ਹੈ ਸੋ ਕਾਰਯ ਮੈ ਅਬੀ ਕਰਣਾ ਚਾਹਤਾ ਹੂੰ ਆਪ ਇਸ ਕਾਰਯ ਕੋ ਸਿਧ
ਹੂਆ ਹੀ ਜਾਨਹੁ ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਸਭ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਵੋ ਸਿਖ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੋ ਜਾਤਾ
ਭਯਾ ਨਗਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਜਾਇ ਸੰਤਾਪ ਦੀਆ ਮਾਰੇ ਸੀਤਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੇ
ਦਾਂਤਸੇ ਦਾਂਤ ਲਗੇ ਬਾਜਨੇ ਊਪਰ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਬਸਤ੍ਰ ਡਾਰੈ ਚਾਹੇ ਅਗਨਿ ਤਾਪੈ
ਤਿਉਂ ੨ ਸੀਤ ਅਧਿਕ ਹੀ ਹੋਤਾ ਜਾਵੇ ਜ੍ਵਰ ਕ੍ਰਿਤ ਬਡਾ ਘੋਰ ਦੁਖ ਆਇਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਜਾਨਜਾਕੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਚਾਉ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਤਬ ਭਾਗਕੇ

ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸ਼ਰਨੀ ਆਇ ਪਰੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਇਸ ਸੀਤ ਜ੍ਵਰਨੇ ਹਮ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਤਾਯਾ ਹੈ ਇਸ ਦੁਖਕਾ ਕੁਛ ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਜਿਤੇਕ ਇਸਤਾਪ ਕਰਕੇ ਪੀੜਤ ਹੂਏ ਹੈ ਸੋ ਹਮ ਕੈਸੇ ਬਰਨਨ ਕਰ ਸੁਨਾਵੈ ਤਾਂਤੇ ਹਮਨੇ ਇਸ ਅਪਦਾਸੇ ਛੂਟਨੇ ਕਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਜਤਨ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਤਬ ਆਪ ਕੀ ਸ਼ਰਣੀ ਆਇ ਪਰੇ ਹੈਂ ਅਬ ਆਪ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਇਸ ਦੁਖ ਸੇ ਬਚਾਨੇ ਕੀ ਔਰ ਕੀ ਨਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਬ ਆਪ ਕਰਹੁ ਇਸ ਦੁਖ ਸੇ ਇਨ ਲੋਗਨ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਯਦਯਪੀ ਹਮ ਲੋਗਨ ਕੇ ਪਾਪ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਆਪ ਬਖਸ਼ਣੇ ਯੋਗ ਹੋ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਕੋਟਿ ਅਪ੍ਰਾਧ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਮਿਟੈ ॥ ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਤੇ ਜਮਤੇ ਛੂਟੈ ॥ ਸੋ ਹੇ ਗੁਰੋ ਇਸ ਜਮਸੇ ਬੇਗਹੀ ਹਮ ਕੋ ਛੁਡਾਵਹੁ ਨਹੀ ਯੇ ਸੀਤ ਅਬ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਲੇਤਾ ਹੈ ਐਸੀ ਦੀਨ ਬਾਣੀ ਉਨ ਲੋਗਨ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਮੁਸ਼ਕਰਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਵਹੁ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੀ ਉਸਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਪਾਂ ਈਂਟੈਂ ਉਠਾਇ ਲਯਾਵਹੁ ਅਬੀ ਤੁਮਾਰਾ ਜ੍ਵਰ ਉਤਰ ਜਾਇਗਾ ਯੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਰਧਾਲੂ ਸਿਖ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਉਠਧਾਏ ਜਿਸਨੇ ਬਚਨ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਮਨਕੇ ਏਕ ਹੀ ਪਾਂਚ ਈਂਟਕਾ ਫੇਰਾ ਤਹਾਂ ਡੇਰੇ ਪਰ ਪਹੁਚਾਇਦੀਆ ਤਿਸ ਤਿਸ ਕਾ ਤਾਪ ਤੁਰਤ ਹੀ ਉਤਰ ਗਯਾ ਜੋ ਬੇ ਪ੍ਰਤੀਤੇ ਥੇ ਵੋ ਪੜੇ ਪੜੇ ਹੀ ਦੁਖ ਪਾਵਤੇ ਰਹੇ ਥੋੜਾ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਹੂਈ ਥੀ ਔ ਦਿਨ ਚੜਤੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਈਂਟਹੁਕੇ ਫੇਰ ਬਡੇ ੨ ਲਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਿਨ ਕੋ ਤਪ ਚੜਾਥਾ ਵੋ ਜਬ ਈਂਟੈ ਪਾਂਚ ੨ ਲਯਾਏ ਉਨਕਾ ਤਾਪ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਨੇ ਸੇ ਉਪ੍ਰਾਂਤ ਜਿਨ ਕੋ ਤਪ ਨਹੀ ਭੀ ਚਢਾਥਾ ਡਰਕੇ ਮਾਰੇ ਤਪ ਕੇ ਚਢਨ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਵੋਭੀ ਪਾਂਚ ੨ ਈਂਟੈ ਲਯਾਵਤੇ ਭਏ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਥੋੜੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਤਯਾਰ ਪਕਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸੁੰਦਰ ਚੋਬਾਰੇ ਔਰ ਚਾਰੋ ਓਰ ਘੇਰਾ ਸੋ ਅਸਥਾਨ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਨਾ ਹੂਆ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ ਏਕ ਲੋਹ ਸਿਧ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਰਖਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਏਕ ਕਸੂਲ ਕਚਾ ਅੰਨ ਆਟਾ ਜਿਸ ਮੈ ਊਪਰ ਸੇ ਪਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਔਰ ਉਸਕੇ ਨੀਚੇ ਸੇ ਆਟਾ ਸਿਖ ਲਾਂਗਰੀ ਨਿਕਾਸਤੇ ਰਹਤੇ ਥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਏਕ ਕਸੂਲ ਦਾਣੇ ਰਖਣੇ ਕੀ ਜਿਸ ਮੈ ਊਪਰ ਸੇ ਦਾਣੇ ਪਾਇਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਪੁਨਃ ਨੀਚੇ ਸੇ ਜਿਤਨਾ ਇਛਾ ਆਵੇ ਉਤਨਾ ਨਿਕਾਸਤੇ ਜਾਵੇ ਕਸੂਲ ਨਾਮ ਮਿਟੀ ਕੀ ਕੋਠੀਕਾ ਹੈ ਜਿਮੀਦਾਰ ਭੂਮੀਏਾਂ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਜੋ ਦਾਣੇ ਰਖਣੇ ਵਾਲੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਮੰਜੂਖਾ ਜਿਸ ਮੈ ਸਿੱਧ ਅੰਨ ਪਕਾ ਹੂਆ ਰਖ

ਜਾਤਾ ਥਾ ॥ ਮੰਜੂਖਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਰਖਣੇ ਕੀ ਸੰਧੂਕੜੀ ਕਾ ਸੋ ਇਨ ਤੀਨਹੁ ਮੈ ਏਕ ਵਾਰ ਕਚਾ ਪਕਾ ਅੰਨ ਰਖ ਦੇਵੈ ਊਪਰ ਸੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੈ ਪੁਨਃ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਵੈ ਕਚੇ ਪਕੇ ਅੰਨ ਕੀ ਤੋਟ ਨ ਆਵੈ ॥ ਚਾਹੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋਂ ਲਾਖੋਂ ਅਸੰਖਯਾਤ ਹੀ ਲੋਕ ਜੋ ਅੰਨ ਪਾਵਨੇ ਵਾਲੇ ਚਲੇ ਆਵੈ ਔ ਸੰਦੂਕੜੀ ਮੈ ਸੇ ਅੰਨ ਨਿਕਾਸ ੨ ਕੇ ਦੀਏ ਜਾਵੈ ਤੌ ਭੀ ਸੰਦੂਕਰੀ ਵੋ ਦੋਨੋਂ ਕੋਠਯਾ ਅੰਨ ਕਚੇ ਪਕੇ ਸੇ ਭਰੀ ਹੂਈ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੈ ਖਾਲੀ ਕਬੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਰਜਾਇ ਬਿਨਾ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਨ ਆਵੈਂ ਸੋਂ—ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਣ ਦੇਵ ਰਚਯੋ ਥਲ ਏਹ ਬਿਧਿ ਪ੍ਰਗਟ ॥ ਕਰਹ ਸਕਰ ਜਨਸੇਵ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਦੋਃ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਕੇ ਬੰਦਹੁ ਪਾਦ ਉਦਾਰ ॥
ਕਥਾ ਸੁ ਆਗੇ ਹੋਇਗੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਅਪਾਰ ॥ ੧ ॥
ਸੋਃ—ਭਏ ਪ੍ਰਗਟ ਸਭ ਦੇਸ਼ ਗਾਂਵ ਗਾਂਵ ਘਰ ਘਰ ਨਗਰ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਸਿੰਧੁ ਸੁਬਨ ਪਰਬਤ ॥ ੨ ॥

ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਅੰਨ ਆਠੋ ਯਾਮ ਵਰਤਨੇ ਲਾਗਾ ਆਠ ਪਹਰ ਮੈ ਕੋਈ ਭੂਖਾ ਪਯਾਸਾ ਮਾਰਗੀ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਚਲਯਾ ਆਵੈ ਸੋ ਈਂਹਾਂ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਰ ਆਇਕੇ ਫਿਰ ਭੂਖਾ ਪਯਾਸਾ ਕੋਈ ਭੀ ਖਾਲੀ ਨ ਜਾਵੈ ਜਬ ਯੇ ਖਾਤ ਅੰਨ ਪੂਰਨਾ ਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂਤਰਹੁ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਗਈ ਤਬ ਇਤਰ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨੇ ਲਗ ਪਰੇ ਜਿਨਹੁਨੇ ਕਬੀ ਜਨਮ ਭਰ ਐਸਾ ਵਰਤਾਵ ਦੇਖਾ ਨਹੀ ਥਾ ਕਯਾ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਯੇ ਸੰਤਜਨ ਆਏ ਗਏ ਸਾਧੂ ਕੋ ਚਾਹੇ ਖਟ ਦਰਸ਼ਨ ਮੈ ਕਿਸੀ ਭੇਖਕਾ ਹੋਵੈ ਤਥਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋ ਸਭ ਕੋ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨੇ ਕੋ ਭੀ ਅਸਥਾਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜ਼ਾਹਰ ਪ੍ਰਸਿੰਧ ਤੋ ਇਨਕੇ ਕੋਈ ਜਾਗੀਰ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔਰ ਕਹੂੰ ਸੇ ਖੇਪ ਭੀ ਲ਼ਾਦੀ ਹੂਈ ਆਵਤੀ ਕਿਸੀ ਦੇਸ ਸੇ ਕਬੀ ਕਿਸੀਨੇ ਨਹੀ ਦੇਖੀ ਹੈ ਔਰ ਨ ਕੋਈ ਇਨਕੇ ਇਤਨੀ ਸਿਖੀ ਸੇਵਕੀ ਭੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਕਹਾਂ ਸੇ ਇਤਨਾ ਅੰਨਦਿਕ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕੋਈ ੨ ਐਸੀ ਭੀ ਕਹੈ ਕੇ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਰਸਾਯਨ ਸਿੱਧ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੀ ਇਨਹੁਨੇ ਬਨਮੇ ਡੇਰੇ ਲਗਾਯੇ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਰਸਾਯਨੀ ਲੋਕ ਨਗਰ ਔ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਰਸਾਯਨੀ ਕੇ ਨਗਰ ਗ੍ਰਾਮ ਮੇ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਜੋ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਮੈ ਭੂਖਾ ਰਹਜਾਵੇ ਤਬ ਉਸ ਭੂਖੇ ਕਾ ਪਾਪ ਉਸ ਰਸਾਯਨੀ ਕੋ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਰਸਾਯਨੀ ਬਨ ਮੈ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਲੋਗ ਬੀ ਬੀਚ ਮੈ ਸੇ ਬੋਲੇ ਭਾਈ ਕਬੀ ਕਿਸੀਨੇ ਬਨਾਤੇ ਬੇਚਤੇ ਦੇਖੇ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈਂ ਏਂਵੇਂ ਦੇਖੇ

ਸੁਣੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਮਿਥਯਾ ਹੀ ਕਿਸੀ ਕੇ ਜਿਮੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਨੇ ਮੈ ਬਡਾ ਘੋਰ ਪਾਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਔਰ ਲੋਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਤੁਮਾਰੀ ਰਸਾਯਨ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਸਭ ਬਾਤ ਝੂਠੀ ਹੈ ਵੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਬਡੇ ਤਪਸ੍ਵੀ ਜਪੀ ਤਪੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੈਂ ਉਨਹੁਨੇ ਅੰਨ ਪੂਰਨਾ ਸਿਧ ਕੀ ਹੂਈ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਕਾਰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰ ਕਾ ਪੂਰਬ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਟ ਜਮਦਗਨਾਦੀ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਮਹਾਤਮਾ ਐਸੇ ੨ ਸਾਮਰਥ ਭਏ ਹੈ ਜਿਨਹੁਨੇ ਕਾਮ ਧੇਨੂ ਸਿੱਧ ਕਰੀ ਹੂਈ ਥੀ ਇਸੀ ਸਾਮਰਥ ਸੇ ਰਾਜਾ ਸਹਸ੍ਰਬਾਹੂ ਆਦਿਕਾਂਕੋ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ ਹੈ ਔਰ ਲੋਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਪਾਰਸ ਹੋਗਾ ਔਰ ਬੋਲੇ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਇਨ ਕੋ ਕੋਈ ਨਿਧੀ ਹਾਥ ਆਇ ਗਈ ਹੈ ਨਿਧੀ ਦਬੇ ਹੂਏ ਧਨਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਔ ਰਿਧੀ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਵੋ ਧਨ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਸੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਖਾਤੇ ਖੁਵਾਵਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਬੋਲੇ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਰਿਧੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਿਧੀ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਅਨ ਕੀ ਤੋਟ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਅੰਤ ਯੇ ਸਿੱਧਾਂਤ ਇਸਥਿਤ ਹੂਆ ਕੇ ਯੇ ਪੂਰਣ ਸਿੱਧ ਪੁਰਖ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਯਾਨੀ ਹੈ ਅਪਨਾ ਆਪ ਜਾਨਕੇ ਸਰਬ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੰਗਲ ਮੇ ਬੈਠ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਕੀਆ ਕਰੈ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਭੀ ਲੇਨੇ ਆਵੈ ਔਰ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪਾਸ ਭੀ ਰਹੈ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੇਖੈ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਪਤਾ ਲਗਨੇ ਮੇ ਆਵੈ ਨਹੀ ਕੁਛੁ ਭੀ ਭੇਤ ਕਿਸੀ ਕੋ ਮਾਲਮ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔਰ ਸਭ ਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ਾਂਤਰੋਂ ਮੈ ਯੇ ਕਥਾ ਘਰ ਘਰ ਗ੍ਰਾਮ ੨ ਨਗਰ ੨ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਸਿੱਧ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਚੁੜੇਲ ਡਾਦਨੀ ਆਦਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਾਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਅਛਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਰੋਗੀ ਭੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਵਹੁਭੀ ਅਛਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੁਖਣਾ ਮਾਨਤਾ ਉਨ ਕੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਆਠੋ ਦਿਸ਼ਾ ਸੇਂ ਸੁਖਣਾ ਮਾਨਤਾ ਕਾ ਧਨ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਆਵਨੇ ਲਗ ਪਰਯਾ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਏਕ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਕੇ ਮੇਲੇ ਕਾ ਸਮਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਤਬ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਪਰ ਖਟ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸਮੁਦਾਯਕੀ ਭੀੜਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਉਸ ਸਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਤ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੰਤਾਂਕੇ ਡੇਰੇ ਲਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਤੀਸਰਾ ਚੌਥਾ ਭਾਗ ਦਿਨਕਾ ਰਹਜਾਵੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕੇ ਤਲਾਵ ਕੇ

ਚਾਰੋ ਓਰ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਮੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਬਡੀ ਭੀੜਾ ਹੋ ਜਾਵ ਚਾਰੋ ਓਰ ਦਰਬਾਰ ਕੇ ਭੀ ਤੈਸੇਹ ਭੀੜਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਮੰਡਲੀ ਧਾਰੀ ਵੋ ਮੁਕਟ ਜਟਾਂਉਕਾ ਸਿਰ ਪਰ ਬਾਂਧੇ ਹੂਏ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸੰਤ ਜਨ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਰਾਗੀ ਰਬਾਬੀ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸਬਦ ਪਰ ਅਛੇ ੨ ਵਿਦ੍ਵਾਨਹੁ ਕਾ ਸਾਸਤ੍ਰਾਰਥ ਹੋ ਰਹ੍ਯਾ ਹੈ ਕਹੂੰ ਭਾਗਵਤ ਕੀ ਕਥਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਹੂੰ ਬੰਸਰੀ ਕੇ ਸਬਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਜੋੜੀਆਂ ਕੇ ਸਬਦ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਭਗਤ ਗੀਤ ਬਿਸਨੁ ਪਦੇ ਗਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬਦ ਗਾਯ ਗਾਯਕੇ ਨਿਰਤ ਕਾਰੀ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਮਾਈ ਲੋਕ ਗੀਤ ਸਬਦ ਗਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕੋਕਲਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨਕਾ ਕੰਠ ਹੈ ਅਪਸਰਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਾਵਤੀਆਂ ਹੈ ਸੋਭਤ੍ਯਾਂ ਹੈ ਕਹੂੰ ਸੁਥਰੇ ਸਾਹੀ ਡੰਡੇ ਹੀ ਬਜਾਇਕੇ ਫੇਰ੍ਯਾਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਨਾਂਗੇ ਜਟਾ ਧਾਰੀ ਬਿਭੂਤ ਲਗਾਇ ਹੂਏ ਖਾਕ ਮੈ ਲਿਟ ਰਹੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਧੂਣੀ ਤਾਪ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਸਮਾਧੀ ਲਗਾਇ ਕੇ ਬਾਗ ਆਦਿ ਕੋ ਮੈ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਨਿਰਮਲੇ ਸੰਤ ਜਨ ਸੁੰਦਰ ਭਗਵੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਨੇ ਹੂਏ ਬੈਠੇ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ ਕਰਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਰਾਗੀ ਅਦ ਭੁਤ ਸਬਦ ਗਾਵਰੀ ਮਾਲਵਾ ਕਿਧਾਰਾ ਸਿੰਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਭੈਰਵੀ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਆਸਾ ਸੋਰਥ ਧਨਾਸਿਰੀ ਵਡ ਹੰਸ ਦੇਵ ਗੰਧਾਰੀ ਜੈਤ ਸਿਰੀ ਸਾਰੰਗ ਖਯਾਲ ਕਾਨਰਾ ਕਲਯਾਨ ਬਸੰਤ ਭੁਖਾਰੀ ਬੈਰਾਗੀ ਟੋਡੀ ਤਿਲੰਗ ਆਦਿ ਰਾਗੋਂ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਗਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਥਾਲ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਪੁਜਾਰੀ ਲੋਗ ਵਰਤਾਇ ਰਰੇ ਹੈ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗੇ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਦਰਬਾਰ ਲਗਾ ਹੂਆ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੂ ਭਗਵਾਨ ਜੀਕੀ ਸਭਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦ੍ਵਿਾਨ ਸੋਭਤਾ ਭਯਾਕਿਧੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀਕੀ ਸੁਧਰਮਾ ਸਭਾ ਹੈ ਕੇ ਕਿਧੋ ਇੰਦ੍ਰ ਕੀ ਸਭਾ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰੰਗ ਰੰਗ ਕੀ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਬੈਠੀ ਹੈ ਕਹੂੰ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਨੀਲੇ ਪੀਲੇ ਬਾਣੇ ਸਜਾਇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਹੂੰ ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਲੋਕ ਲਾਡੂ ਸਸਕੁਲੀ ਅਪੂਪ ਖਸਤਾ ਮਿਠਾਈ ਪੂਰੀ ਲੁਚੀ ਨੁਗਦੀ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਪਿਠੀ ਕੇ ਸਾਦੇ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੋਜਨ ਟੋਕਰੀ ਪਰਾਤ ਝੋਲ੍ਯਾਂ ਮੇਲੀਏ ਹੂਏ ਵਰਤਾਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਊਪਰ ਹੰਸਹੁ ਕੀ ਭੀੜਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਊਪਰ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਦੀ ਭੀੜਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਕਾ ਮੇਲਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸਤੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਜਮਾਤਾਂ ਕੇ ਮਹੰਤਾ ਨੇ ਮਿਲਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਯਾ ਕੇ ਹਮ ਲੋਕ ਸੁਣਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਜੀ ਸੇ ਦਸ ਬਾਰਾ ਕੋਸ ਪਰੇ ਕੋਈ ਨੌ ਰੰਗਾ ਵਾਦ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਰਾਂਇ ਹੈ ਦਿਸਾ ਦਖਿਣ ਕੀ ਓਰ ਤਹਾਂ ਪਰ ਏਕ ਸਾਧੂ ਨਿਰਮਲਾ ਜੰਗਲ ਮੈ ਰਹਤਾ ਹੈ

ਪਰੰਤੂ ਸੁਣਤੇ ਹਾਂ ਉਨਕੀ ਸਾਖੀ ਕੇ ਵੁਹ ਸਾਧੂ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਸਿਧ ਲੋਕ ਹੈ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹੀ ਕਹਤਾਹੈ ਕੇ ਹਾਂਜੀ ਵਹੁ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਸਿੱਧ ਪੁਰਖ ਹੈਂ ਇਨ ਸਰਬ ਦੇਸਹੁ ਮੈ ਵਹੁ ਬਡਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਰਹ੍ਯਾ ਹੈ ਜੇ ਆਪ ਸਰਬ ਸੰਤਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਕੀ ਮਰਜੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸੀ ਮਾਰਗ ਮੈ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਉਨ ਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਕਰਤੇ ਚਲੈ ਐਸੇ ਸਾਰੇ ਜਮਾਤਾਂ ਕੇ ਮਹੰਤ ਏਕ ਮਤ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਚਲ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਘੇਰਾ ਪਾਇ ਕੇ ਡੇਰੇ ਲਗਾਇ ਦੀਏ ਤੁਰੀਆਂ ਅਰ ਸੰਖਹੁ ਕੇ ਤਥਾ ਘੰਟੇ ਛੈਣਿਓ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਆਕਾਸ਼ ਪੂਰਣ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਪ੍ਰਤੀ ਧ੍ਵਨੀ ਸੇ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਆਤਮਿਕ ਸਬਦ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਭਰਪੂਰ ਕਰ ਦੇਤਾ ਭਯਾ। ਪਾਂਚ ਖਟ ਸਹਸ੍ਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੇਖਧਾਰੀਓਂ ਕੀ ਭੀੜ ਭਾੜਾ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈਂ ਸੁਣਕੇ ਕੌਤਕ ਦੇਖਣ ਹਾਰ ਭੀ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਸੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਡੇਰੇ ਲਗਾਵਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸਬ ਜਮਾਤੋਂ ਕੇ ਮਹੰਤ ਭੇਟਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਥਾ ਯੋਗ ਲੈਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਡੇਰੇ ਆਏ ਹੂਏ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਆਦਰ ਕੀਆ ਯਥਾਯੋਗ੍ਯ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਯਥਾ ਯੋਗ੍ਯ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਾਗਤ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਸਰਬ ਜਮਾਤੋਂ ਕੇ ਮਹੰਤਹੁ ਨੇ ਗੁਰੂ-ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਕੁਸਲਖੇਮ ਬੈਠ ਕੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕ੍ਯਾਂ ਸੰਤਹੁ ਕ੍ਯਾਂ ਕਥਾ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਹੋਤ੍ਯਾਂ ਭ੍ਯਾਂ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੀ ਸਭਾ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਬਡੀ ਸੋਭਤੀ ਭਈ ਮਾਨੋ ਵਾਸਿਸ੍ਟ ਜੀਕੇ ਆਸ਼੍ਰਮ ਪਰ ਸਰਬ ਰਿਖੀ ਮੁਨ੍ਯੋਂ ਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਕੋ ਲੈਕੇ ਵਿਸ਼੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ ਜੀ ਆਏ ਹੈਂ । ਕਿਧੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਕੀ ਪੰਚਬਟੀ ਰੂਪ ਕੁਟੀਆ ਆਸ਼੍ਰਮ ਪਰ ਅਪਨੀ ਰਾਖਸ਼ੋਂ ਸੇ ਰਖ੍ਯਾ ਹੇਤ ਅਗਸਤ ਜੀ ਆਏ ਹੈਂ ਜਬ ਪਰਸਪਰ ਸ੍ਵਾਹਤ ਪੂਛ ਲੀਆ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਕਰਲੀਆ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਰਬ ਸੰਤਸੁ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੂਛ੍ਯਾ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧ ਅੰਨ ਰੁਖਾ ਮੀਸਾ ਜੈਸੇ ਭੋਜਨ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਤ੍ਯਾਰ ਹੈ ਸੋ ਪੰਕਤੀ ਲਗਾਏ ਕੇ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇ ਲੇਵਹੁ ਐਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਮਹੰਤ ਬੋਲੇ ਧੰਨ ਹੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਧੰਨ ਹੋ ਧੰਨ੍ਯ ਆਪ ਕੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਹੈਂ ਔ ਧੰਨ੍ਯ ਆਪ ਕੀ ਕਮਾਈ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਆਪ ਕਾ ਯਸ ਸਰਬ ਲੋਕਹੁ ਮੈ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਛਾਯ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ

ਸਿੱਧ ਅੰਮ ਅਰਥ ਯਤਨ ਨ ਕਰਹੁ ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਆਪ ਸੂਖਾ ਅੰਨ ਦੇ ਦੀਜਯੇ ਯੇ ਸਾਧੂ ਆਪ ਹੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਖਾਇ ਲੇਵੈ ਗੇ ਘੋੜੇ ਊਂਟ ਹਾਥੀ ਬੈਲ ਇਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦਾਨਾ ਪਠਾ ਦਿਵਾਇ ਦੀਜਯੇ ਮਨ ਕੇ ਕਪਟੀ ਮਨ ਮੈ ਖੋਟ ਰਖਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਉਨ ਮਹੰਤਹੁ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਚਨਹੁ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਥਾਸਤੁ ਕਹਕੇ ਭੰਡਾਰੀਓਂ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮੈਂ ਧੀਰੇ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਜੋ ਡੇਰੇ ਮੈ ਕਿਤਨਾਕ ਆਟਾ ਦਾਣਾ ਦਾਲ ਰਾਮਰਸ ਘੀ ਆਦਿਕ ਹੈ ਤਬ ਲਾਂਗਰੀ ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਹਾਥਜੋੜ ਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਆਟਾ ਦਾਣਾ ਆਦਿਕ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਤਾਂ ਥੋੜੀਸੀ ਹੈ ਔ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜਮਾਤਾ ਬਹੁਤਸੀ ਹੈ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਛਾ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਰੋ ਜੋ ਜਿਤਨੀ ਆਟਾ ਦਾਣਾ ਆਦਿਕ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਕੋਠੀ ਮੈ ਆਟਾ ਏਕ ਮੈ ਦਾਲ ਏਕ ਮੈ ਚਾਵਲ ਏਕ ਮੈ ਦਾਣਾ ਐਸੀ ਹੀ ਰੀਤੀ ਸਰਬ ਸਾਮਗ੍ਰਯਾਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬਰਤਨੋ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕਵਾਰ ਪਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਦੋ ਦੋ ਆਦਮੀ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਬੈਠ ਜਾਵਹੁ ਜਿਤਨੇ ਜਿਤਨੇ ਸਰੀਰਾਂ ਕਾ ਕੋਈ ਮਾਂਗੇ ਤੁਮਨੇ ਬਸ ਔ ਨਾਨਹੀ ਕਰਨੀ ਉਤਨੇ ੨ ਕਾਹੀ ਦੇਤੇ ਜਾਵਹੁ ਪੁਨਃ ਲਾਂਗਰੀਓਂ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅੰਨ ਪਾਂਚਸਾਤ ਮਣ ਮਾਤ੍ਰ ਹੋਗਾ ਕੈਸੇ ਪੂਰਣ ਹੋਗਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਸਤਿਨਾਮ ਕਹਕੇ ਦੀਏ ਜਾਵਹੁ ਆਪੇ ਗੁਰੂ ਪੂਰਣ ਸਰਬ ਕੋ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕੋਠਯੋਂ ਕੇ ਨੀਚੇ ਨਿਕਾਰ ੨ ਕੇ ਊਪਰ ਕੋਠਯੋਂ ਕਾ ਮੂਖ ਉਘਾੜ ਕੇ ਨਹੀ ਦੇਖਨਾ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰਯੋਂ ਮੈ ਕਹਵਾਇ ਭੇਜਯਾ ਕੇ ਆਵਹੁ ਜਿਸਨੇ ਸੀਧਾ ਲੇਨਾ ਹੋ ਵੋ ਸੀਧਾ ਲੇਵਹੁ ਜਿਸਨੇ ਸਿੱਧ ਅੰਨ ਖਾਣਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸਿੱਧ ਅੰਨ ਪਾਵਹੁ ਤਬ ਸੰਤਜਨ ਨਾਂਗੇ ਜਟਾਧਾਰੀ ਬਸਤ੍ਰਹੁ ਵਾਲੇ ਅੰਨ ਆਟਾ ਦਾਲ ਦਾਣਾ ਲੇਨੇ ਕੋ ਆਏ ਤਬ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਯੇ ਕਲਾ ਦਿਖਾਈ ਜੋ ਏਕ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਣੀ ਗਦੀ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਔਰ ਅਨੇਕ ਮੂਰਤੀ ਕਰਕੇ ਏਕ ਆਧੇ ਘੰਟੇ ਮੈ ਸਭ ਕੋ ਆਟਾ ਦਾਣਾ ਦੇ ਦੀਆ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਉਦਾਸੀਨ ਸਾਧੂਓਂ ਨੇ ਮਾਰੇ ਈਰਖਾ ਕੇ ਏਕ ਏਕ ਨੇ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਕਾ ਸਾਤ ਸਾਤ ਕਾ ਦਸ ਦਸ ਕਾ ਸੀਧਾ ਦਾਣਾ ਲੀਆ ਤਬ ਭੀ ਸੰਤੋਖ ਕਰਣੇ ਮੈ ਨ ਆਵੈ ਏਕਵਾਰ ਲੇਜਾਵਹੁ ਪੀਛੇ ਸੇ ਜਮਾਤੀ ਮਹੰਤ ਨਾਂਗਯੋਂ ਸੇ ਕਹੇਂ ਕੇ ਔਰ ਲਯਾਵਹੁ ਔਰ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਲੈਆਵਹੁ ਜਿਤਨੀ ਵਾਰ ਜਿਸਨੇ ਆਇਕੇ ਸੀਧਾ ਮਾਂਗਯਾ ਹੈ ਭੰਡਾਰਯੋਂ ਨੇ ਨਾਨਹੀ ਕਰੀ ਉਤਨੀ ਵਾਰ ਹੀ ਉਸ ਕੋ ਉਤਨੇ ਹੀ ਸਰੀਰਹੁਕਾ ਸੀਧਾ ਦੇ ਦੀਆ ਏਕ ਆਧੇ ਘੰਟੇ ਭਰ ਮੈ ਸਭ ਕੋ ਬਸ ੨ ਕਰਾਇ ਦਈ ਜੈਸੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕੀ ਰਖਯਾ ਅਰਥ ਏਕ ਪਤ੍ਰ

ਮਾਤ੍ਰ ਮੇ ਸਰਬ ਵਿਸ੍ਵ ਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰ ਡਾਰਯਾ ਥਾ ਤਦਵਤ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਪੂਰਣ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਦੇਖ ਕੇ ਐਸਾ ਅਦਭੁਤ ਕੌਤਕ ਉਦਾਸੀਨ ਆਦੀ ਸਰਬ ਸੰਤ ਅਸ਼ਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਯੋਗੀ ਰਾਜਯੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਕਯਾ ਤੁਛ ਬਾਤ ਹੈ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਸਹਸ੍ਰੋਂ ਕੋ ਸੀਧਾ ਦੇਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਣ ਕੀ ਚਾਹੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੀ ਪੂਜਾ ਅੰਨਾਦਿਕ ਲੇਨੇ ਕਿਉਂ ਨ ਆਇ ਜਾਵੇ ਅਰ ਏਕ ੨ ਸੌ ਸੌ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਲੇਤਾ ਜਾਵੈ ਔਰ ਹਜਾਰੋਂ ਹੀ ਹਾਥਹੁ ਸੇ ਦੀਏ ਜਾਵਹੁ ਤੌਭੀ ਅੰਨਾਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਰੰਚਕ ਭੀ ਤੋਟ ਨਹੀ ਨ ਆਵੈਗੀ ॥

ਦੋ:—ਦੇਤ ਲੇਤ ਸਭ ਥਕ ਪਰੇ ਤੋਟ ਨ ਦੇਖੀ ਮੂਲ
ਵਿਸਮਯ ਅਤਿ ਸਭ ਹੀ ਭਏ ਬਹੁਰਿ ਅਸੂਯਾ ਸੂਲ ॥ ੧ ॥
ਉਪਜਯੋ ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਸਾਧੁ ਉਦਾਸੀ ਜੋਇ
ਯਤਨ ਸੋਇ ਬਿਧਿ ਕੀਜਿਐ ਜਿਹਤੇ ਭੰਡੀ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥
ਇਹ ਬਿਚਾਰ ਠਹਰਾਇ ਚਿਤ ਤੀਨ ਦਿਨਾ ਲਗ ਬਾਸ
ਕੀਨੋ ਸਕਲ ਉਦਾਸ ਯਨ ਮਨ ਮੈ ਸਭ ਬਿਸਮਾਦ ॥ ੩ ॥

ਜਬ ਦੇਤੇ ਲੇਤੇ ਸਾਰੇ ਥਕ ਗਏ ਹਾਰ ਗਏ ਅੰਨ ਕੀ ਤੋਟ ਤਥਾ ਔਰ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਤੋਟ ਨ ਆਈ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੇ ਬਨੇ ਰਹੇ ਸਰਬ ਭੇਖ ਧਾਰੀ ਬਡੇ ਵਿਸਮਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਿਲਕੇ ਪਰਸਪਰ ਪੁਨਃ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਵਤੇ ਭਏ ਕਯਾ ਹਮ ਤੋ ਇਸ ਨਿਰਮਲੇ ਸਾਧੂ ਕੀ ਭੰਡੀ ਕੀਆ ਚਾਹਤੇ ਥੇ ਯੇ ਤੋ ਉਲਟਾ ਇਨਕਾ ਯਸ ਹੂਆ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਤੋਟ ਨ ਆਵਤੀ ਭਈ ਯੇ ਬਡੇ ਅਸ਼ਚਰਯ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਏਕ ੨ ਸਾਧੂ ਨੇ ਦਸੰ ਦਸ ਪਾਂਚ ੨ ਕਾ ਅੰਨ ਲੀਆ ਤੌਂ ਭੀ ਇਸ ਕੇ ਭੰਡਾਰ ਅਖੂਟ ਬਨੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਕਹ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ ਜਮਾਤੀ ਮਹੰਤੋਂ ਕੇ ਆਇਕੇ ਅਸੂਯਾ ਰੂਪ ਸੂਲ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਅਸੂਯਾ ਨਾਮ ਈਰਖਾ ਕਾ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮਹਤ੍ਵ ਬਡਾਈ ਕੋ ਨ ਸਹਾਰਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਈਰਖਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਆਪਸਮੈ ਐਸੀ ਮਤਾ ਪਕਾਵਤੇ ਭਏ ਕਯਾ ਜੋ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਰੋ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਨਕੀ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਭੰਡੀ ਹੋਵੇ ਅਬ ਆਜ ਭੀ ਈਂਹਾਂ ਹੀ ਟਿਕੋ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਭੀ ਸੀਧਾ ਇਨ ਸੇ ਲੇਵਹੁ ਦੇਖੈਂ ਗੇ ਯੇ ਅਬ ਇਤਨਾ ਸੀਧਾ ਕਹਾਂ ਸੇ ਦੇਵੈ ਗੇ ਇਸ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਮੈ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਸੇ ਅਧਿਕ ਸੀਧਾ ਲੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਭੀ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਰਹਕੇ ਰਸਤ ਪਾਨੀ ਲੇਤੇ ਭਏ ਜਬ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਟਾ ਦਾਣਾ ਆਦੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਭੇਖ ਧਾਰੀਆਂ ਕੋ ਲੇਤਯਾਂ ਅਰ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਯਾਂ ਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ

ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕਜ਼ਾ ਯੇ ਉਦਾਸੀ ਲੋਕ ਭੇਖਧਾਰੀ ਸਪਰਧਾ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਦਘਦ ਹੈ ਔਰ ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗਵਾਨ ਤੋ ਕਹਾਂ ਹੋਨਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਯੁਤ ਉਲਟਾ ਗਜ਼ਾਨ ਯੋਗ ਕੇ ਸਾਧਨ ਭਗਤੀ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਭੀ ਰਹਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹਮਾਰੀ ਭੰਡੀ ਕਰਣੇ ਯੇ ਆਏ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਪਰਧਾ ਕੇ ਮਾਰੇ ਔਰ ਸੰਤ ਸਾਧੂ ਕੀ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸਟਤਾ ਕੋ ਨ ਸਹਤੇ ਹੂਏ ਸਰਬ ਦੇਸੋ ਮੋ ਮਹਦ ਜਨਹੁ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਤੇ ਹੋਵੈ ਗੇ ਅਥਵਾ ਦੁਖ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਮਹਤਮਾ ਸੰਤਹੁ ਮਹਦ ਜਨੋ ਕਾ ਯੇ ਅਪਮਾਨ ਕਰਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਦੰਡ ਕੇ ਯੋਗ ਹੈ ਐਸਾ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਬੀਚਾਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਬੀਚ ਬੀਚ ਗਰੀਬ਼ ਅਛੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਭੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਕੋ ਐਸੇ ਕਰਮੋਹੁ ਸੇ ਵਰਜਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਹੈ ਤੋ ਬਹੁਤੇ ਹੀ ਦੰਡ ਯੋਗ ਪਰੰਤੂ ਅਛਾ ਥੋਰਾਸਾ ਇਨਕੋ ਦੰਡ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਸੇ ਹਮਾਰਾ ਖਿਮਾ ਹੀ ਭੂਖਣ ਹੈ ਅਧਿਕ ਨ ਸੰਤਾਵਨਾ ਚਾਹਜ਼ੇ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਬੀਚਾਰ ਠਹਰਾਇਕੇ ਸੀਤਜ੍ਵਰ ਕੋ ਸਮਰਣ ਕੀਆ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਗਜ਼ਾਨੁਸਰ ਸੀਤਜ੍ਵਰ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਆਇ ਹਾਜਰ ਹੂਆ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਇਸ ਕਿੰਕਰ ਕੋ ਆਪਨੇ ਯਾਦ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸ ਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਯ ਅਰਥ ਦਾਸ ਕੋ ਯਾਦ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਆਗਜ਼ਾ ਦਾਸਕੇ ਊਪਰ ਕੀਜਜ਼ੇ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸੀਤਜ੍ਵਰ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਸੁਣ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਯੇ ਉਦਾਸੀਨ ਲੋਕ ਹਮਾਰਾ ਪੜਦਾ ਉਠਾਵਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਹੂਏ ਹੈਂ ਡੇਰੇ ਲਗਾਈ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਏਕ ੨ ਸਾਤ ਸਾਤ ਕਾ ਦਸ ਦਸ ਕਾ ਸੀਧਾ ਲੇਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀ ਹੈ ਮਾਰੇ ਈਰਖਾ ਕੇ ਯੇ ਲੋਕ ਜਰੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਤਨੀ ਵਾਰ ਅੰਨ ਲੇਤੇ ਦੇਤੇ ਭੀ ਇਨ ਕੋ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਸ਼ਚਾ ਨਹੀ ਆਯਾ ਹੈ ਯੇ ਅਬੀ ਕੁਛ ਪਰਚਾ ਔਰ ਦੇਛਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਇਨ ਕੋ ਅਬ ਤੂੰ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਪਰਚਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਦਿਖਾਇਦੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਇਕੇ ਤੁਮ ਉਦਾਸੀਨੋ ਕੇ ਬਡੇ ੨ ਮਹੰਤਹੁ ਕੋ ਗ੍ਰਸ ਲੇਵਹੁ ਪੁਨਃ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਪਾਖੰਡੀ ਲੋਕ ਹੈ ਸਾਧੂ ਜਨਹੁ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਉਨ ਕੋ ਖੂਬ ਸੰਤਾਪਨਾ ਹੋਗਾ ਜੋ ਬੀਚ ਬੀਚ ਮੈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਨਿਸ ਕਪਟ ਨਿਰਛਲ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਸਰਲ ਚਿਤ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈਂ ਉਨ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਨ ਸੰਤਾਪਨਾ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਲੈਕੇ ਅਬੀ ਚਢਾਈ ਕਰਦੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੋ ਆਪ ਨੇ ਆਗਜ਼ਾ ਦਈ ਹੈ ਸੋ ਮੈਨੇ ਅਪਨੇ ਮਸਤਕ ਪਰ ਧਾਰਣ ਕਰਲਈ ਹੈ ਹਮਤੋ ਸਦਾ

ਭੂਖੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਵਰਾਕ ਕਿਤਨੇਕ ਹੈ ਜੇ ਆਪ ਆਗਯਾ ਕਰਹੁ ਤੋ ਹਮ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੋ ਭੀ ਪੀੜਤ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਐਸੀ ੨ ਆਗਯਾ ਹਮਾਰੀ ਭੂਖ ਕੀ ਨਿ ਬ੍ਰਿਤੀ ਵਾਸਤੇ ਕਬੀ ਕਬੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਪਾਪੀ ਲੋਕਹੁ ਕੋ ਪੀੜਨੇ ਅਰਥ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ੨ ਹਮਾਰੀ ਕੁਛ ੨ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਪਾਪਿਸਟ ਲੋਕ ਕੁਛ ਪੁੰਨਯ ਦਾਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਨਾ ਕਿਸੀ ਸੰਤ ਜਨ ਅਤਿਥੀ ਅਭਯਾਗਤਕੀਅੰਨ ਜਲ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇਵਲ ਔਖਧਯੋ ਪਰ ਖਰਚ ਕਰਤੇਹੈਂ ਵੈਦ ਹਕੀਮੋ ਕੋਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰਰ ਗੁਰੂ ਅਰਥ ਨਹੀ ਖਰਚ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵੋ ਦੁਸ੍ਰ ਪਾਪੀ ਹਮਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਹਮ ਉਨਕਾ ਖੂਬ ਲੋਹੂ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਛੀ ਸ੍ਵਾਦੂ ਔਖਦੀ ਭੀ ਖਾਤੇ ਹੈ ਖੂਫ ਅਗੇ ਬਿਛਾਵਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੋ ਪਰ ਸੋਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਨਕਾ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਕੁਟੰਬ ਸਹਤ ਪੁਨਃ ਨਿਰਤ ਕਾਰੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੌਨਸੇ ਹਕੀਮ ਉਨਕੋ ਕੇਵਲ ਔਖਧਯੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਵੋ ਵੈਦ ਭੀ ਹਮਕੋ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਉਨ ਬੇ ਮੁਖਹੁ ਸੇ ਹਮ ਉਨ ਵੈਦਹੁ ਕੋ ਖੂਬ ਧਨ ਦਿਵਾਵਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਦ ਵੈਦ ਕੋਈ ੨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਕੁਤਸਿਤ ਵੈਦ ਤੋ ਅਨੇਕ ਹੀ ਹੈ ਜਿਨਕੋ ਜ੍ਵਰਹੁ ਕੀ ਪਰੀਖਯ ਨਹੀ ਹੈ ਜ੍ਵਰਾਦੀ ਰੋਗ ਤੋ ਕੋਈ ਔਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਦਵਾਈ ਔਰ ਰੋਗ ਕੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਨ ਨਰਕ ਗਾਮੀ ਹਕੀਮਹੁ ਪਰ ਹਮ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਆਪਕੀ ਆਗਯਾ ਤਾਂ ਹਮਾਰਾ ਅਭੀਸ੍ਰ ਹੀ ਹੈ ਜੇ ਬਡਾ ਕਠਿਨ ਭੀ ਕਾਰਯ ਹੋ ਤੌ ਭੀ ਹਮ ਆਪਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰ ਸਿਰਕੇ ਜੋਰ ਕਰੈਂ ਗੇ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਯੇ ਤੋ ਬਡਾ ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਕਾ ਮਾਲਮ ਹੋਤਾ ਹੈ ਯੇ ਕੈਸੇ ਜਾਇਕੇ ਸੰਤਾਵੇ ਗਾ ਸਿਖੋ ਕੀ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਤਪ ਪ੍ਰਤਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਤਪਨ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਸਿਖ ਤੁਮਾਰਾ ਰੂਪ ਦੇਖਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੁਮਨੇ ਜਮਾਤਯੋਂ ਕੋ ਤਪਾਵਨਾ ਹੈ ਸੋ ਰੂਪ ਤੂੰ ਇਨਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਤਥਾਸਤੂ ਕਹਕੇ ਖਿਨ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਲੇਤਾ ਭਯਾ ਯੇ ਸਿਖ ਲੋਕ ਹਮਕੋ ਦੇਖੈ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਉਸ ਸਮੇ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡਾ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਤੀਨ ਜਿਸਕੇ ਸਿਰ ਹੈ ਅਰ ਤੀਨ ਹੀ ਬਡੇ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਬਿਜਲੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦਮਕ ਰਹੇ ਹੈ ਬਿਜਲੀ ਕੀ ਲਤਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਭੈ ਦਾਯਕ ਤੀਨਹੁ ਜਿਹਵਾ ਕੋ ਫੇਰ ਰਹਯਾ ਹੈ ਖਟ ਜਿਸਕੀ ਭੁਜਾ ਹੈਂ ਏਕ ਹਾਥ ਮੈ ਜਿਸਕੇ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਹੈ ਬਡਾ ਭੈ

ਦਾਯਕਹੈ ਜਿਸ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਕੇ ਤੀਨਹੁ ਸਿਖਰਹੁ ਮੈ ਸੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਤੀਨ ਅਗਨੀ ਕੀ ਲਾਟੈਂ ਨਿਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਏਕ ਹਾਥ ਮੈ ਜਿਸਕੇ ਬਡੀ ਅਜਰ ਫਾਂਸੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਜੀਵਹੁ ਕੋ ਪੀੜ ਕੇ ਰੁਧਿਰ ਨਿਕਾਸਤਾ ਹੈ ਤੀਸਰੇ ਹਾਥ ਮੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਪਕੜੇ ਹੂਏ ਹੈ ਔਰ ਤੀਨਹੁ ਹਾਥੋ ਮੈ ਲੋਹੂ ਸੇ ਭਰੇ ਹੂਏ ਤੀਨ ਖਪਰ ਪਕੜੇ ਹੂਏ ਸੋ ਤੀਨਹੁ ਮੁਖਹੁਸੇ ਰੁਧਿਰ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਗਰਜ ਰਹ੍ਯਾ ਹੈ ਤੀਨ ਹੀ ਜਿਸ ਕੇ ਕਰਣ ਹੈ ਔ ਤੀਨ ਹੀ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ਤਥਾ ਤੀਨ ਹੀ ਜਿਸਕੇ ਚਰਣ ਮਹਾ ਰੌਦ੍ਰ ਰੂਪ ਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਤੈਸੀ ਹੀ ਉਸਕੀ ਸੇਨਾ ਹੈ ਤੈਸ੍ਯਾਂ ਹੀ ਉਨਹੁ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰਯਾਂ ਹੈ ਸਿਰ ਪਰ ਜਿਨਕੇ ਅਗਨੀ ਕੀ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਜਟਾ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈਂ ਐਸਾ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਦੇਖਕੇ ਕਈ ਤੋ ਸਿਖ ਮੂਰਛਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਡਰਕੈ ਮਾਰਯੋਂ ਨੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤੇ ਹੂਏ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਪਕੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਬਲਾਇ ਸੇ ਰਖ ਲੇਵਹੁ ਜੀ ਔਰ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀਲ ਸਾਵਧਾਨ ਹੀ ਰਹਤੇ ਭਏ ਜਬ ਐਸੀ ਦਸਾ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੇਖੀ ਤਬ ਸੈਨਤ ਨੇਤ੍ਰ ਕੀ ਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਅਬ ਜਾਵਹੁ ਜਮਾਤੀ ਮਹੰਤ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਜਾਇ ਗ੍ਰਸਹੁ॥ ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਮਾਨਕੇ ਉਹਾਂ ਮੇ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਵੋ ਸੀਤ ਜ੍ਵਰ ਲੋਪ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਡੇ ੨ ਮਹੰਤਹੁ ਕੋ ਜਾਇ ਗ੍ਰਸ੍ਯਾ ਬਡੇ ੨ ਜਿਨਕੇ ਡੀਲ ਔਰ ਬਡੀ ੨ ਜਿਨਕੀ ਗੋਗੜਹ ਪੇਟਕੀ ਥੀ ਮੂਸਲ ਸਰੀਖੇ ਜਿਨਕੇ ਅਕਾਰ ਥੇ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਔਰ ਸਰਬ ਉਦਾਸ੍ਯੋਂ ਕੇ ਜਮਾਤੇ ਕੇ ਮਹੰਤੇ ਸਹਤ ਖੂਬ ਤਪਾਯਾ ਸਭਕੇ ਗਰੇ ਮੇ ਅਪਨੀ ਫਾਸੀ ਡਾਰਦਈ ਉਨਕੇ ਦਾਂਤੋਂ ਸੇ ਦਾਂਤ ਬਾਜਨੇ ਲਗੇ ਬਡੇ ਕੜਾਕੇ ਦਾਂਤੋਂ ਕੇ ਸਬਦ ਕੇ ਉਠਨੇ ਲਗੇ ਔਰ ਆਸਨੋ ਸੇ ਹਾਥ ਹਾਥ ਭਰ ਉਛਰ ੨ ਕੇ ਗਿਰੈਂ ਅਰ ਪਾਨੀ ਕੀ ਅਤਿ ਦਾਹ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ ਔ ਪਾਨੀ ਦੇਨੇ ਵਾਰੋ ਤਪ ਸੇ ਖਾਲੀ ਕੋਈ ਨ ਰਹ ਗਯਾ ਬਡੇ ਕਸ਼੍ਟ ਕੋ ਉਦਾਸੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਾਰੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤੇ ਹੈ ਧੀਰਜ ਸਭਕਾ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਪ ਕੇ ਬੇਗ ਕੋ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕਤੇ ਭਏ ਮੁਖਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤ ਬੇਮੁਖਹੁ ਕੀ ਛੂਛੀ ਪਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ਸਭ ਡੇਰ੍ਯੋਂ ਮੇ ਹਾਯਰੇ ਮਰ ਗਏ ਰੇ ਪਾਨੀ ਦੇਹੁਰੇ ਇਸ ਸਬਦ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਸਬਦ ਸੁਨਾਈ ਨ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਔਰ ਜੋ ਜੋ ਬੀਚ ਮੈ ਸਰਲ ਚਿਤ ਮਹਾਤਮਾ ਥੇ ਉਨਕੋ ਤਪ ਕੀ ਆਂਚ ਭੀ ਨ ਲਾਗੀ ਵੋ ਸੰਤ ਜਨ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਉਨ ਕੋ ਬਿਹਬਲੋਂ ਕੋ ਪਾਨੀ ਦੇਤੇ ਫਿਰੈਂ ਸਾਥ ਹੀ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਫਿਰੇ ਅਰੇ ਨੀਚਹੁ ਤੁਮਨੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਓਂ ਕੋ ਤਪਾਯਾ ਹੈ ਯੇ ਉਨਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਾ ਫਲ ਤੁਮ ਕੋ ਲਾਗਯੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕਾ ਦੁਖ ਦੇਨਾ ਨ ਸਹਾਰ ਕੇ ਤੁਮ

ਕੋ ਯੇ ਏਕ ਤਪ ਰੂਪ ਯਮਦੂਤ ਲਗਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨਾ ਭਲਾ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤੋ ਅਬ ਬੇਗ ਹੀ ਉਨ ਮਹਾਤਮਹੁ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰਹੁ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸ਼ਾਵਹੁ ਈਹਾਂ ਸੇ ਬੇਗ ਹੀ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਹੁ ਦੇਰੀ ਮਤ ਕਰਹੁ ਨਿਸ ਅਪ੍ਰਾਧ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਣਾ ਅਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਨਿਰਦੋਸ ਨਿਰਵੈਰ ਕਾ ਬੁਰਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣਾ ਯੇ ਬਾਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੋ ਨਹੀ ਭਾਵਤੀ ਹੈ ਉਨ ਮਹਾਤਮਹੁ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸਰਬ ਮਹੰਤ ਲਗੇ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਣੇ ਕੇ ਹਮਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰਾ ਕਾਮ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤ ਕਾ ਪੜਦਾ ਉਠਾਨੇ ਅਰਥ ਤੀਨ ਦਿਨਾ ਲਗ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਤਬ ਇਤਨੇ ਕਸ਼ਟ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਅਬ ਬੇਗਹੀ ਚਲੋਂ ਉਨ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰਹੁ ਭਲਾ ਜੋ ਵਹੁ ਸੰਤਜਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੈਂ ਕੋਈ ਏਕ ਬੀਚ ਮੈ ਸੇ ਬੋਲ ਉਠੇ ਸੁਣਹੁ ਭਾਈ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਹਮਨੇ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਅਪ੍ਰਾਰਧ ਕੀਆ ਹੈ ਉਲਟਾ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਔਰ ਭੀ ਅਧਿਕ ਭੈ ਹੈ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਤੋ ਏਕਹੀ ਦਿਨ ਕੀ ਬਹੁਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੁਮ ਮਾਰੇ ਮਤਸਰ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਕੇ ਜਲੇ ਹੂਏ ਤੀਨ ਦਿਨਾ ਲਗ ਕਿਉਂ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਹਮ ਇਉਂ ਡਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਯੇ ਬਡੇ ਸਾਮਰਥ ਮਹਾਪੁਰਖ ਹੈਂ ਇਨ ਕੇ ਬਚਨ ਅਮੋਘ ਹੈਂ ਹਮਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕਹੁ ਸੇ ਸੁਣਯਾ ਥਾ ਐਸੇ ਔਰ ਆਪ ਭੀ ਆਪਨੀ ਆਂਖੋਂ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਦੇਖ ਲੀਆ ਥਾ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਯੋਗੀਰਾਜ ਸੇ ਇਤਨਯਾਂ ਕੋ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਦੇਵੇ ਬਿਨਾ ਆਸ੍ਰਯ ਵੋ ਬਿਨਾ ਜਿਮੀਨ ਜਾਗੀਰ ਕੇ ਅਬ ਯੇ ਮਤ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਔਰ ਸ੍ਰਾਪ ਨ ਦੇ ਦੇਵੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੰਕਾ ਹੋਯਾ ੨ ਪੁਨਃ ਔਰ ਸਾਧੂ ਬੀਚ ਮੈਸੇ ਬੋਲ ਉਠੇ ਭਾਈ ਸੰਤ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਦੁਖ ਕੋ ਨਹੀ ਸਹਾਰ ਸਕਤੇ ਜਬ ਤੁਮ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਉਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰੋਗੇ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੋਗੇ ਦੁਖੀ ਹੂਏ ਹੂਏ ਰੋਵਹੁ ਪੀਟਹੁਗੇ ਪੁਨਃ ਵਹੁ ਕਿਉਂ ਤੁਮਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਵੈਂਗੇ ਕਿੰਤੂ ਬਖਸ਼ ਹੀ ਲੇਵੈਂਗੇ ਯਾਤੇ ਬਿਲੰਬ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਅਪਨੇ ਦੁਖ ਮੇਟਨੇ ਅਰਥ ਚਲਹੁਗੇ ਉਨਕੀ ਸਰਨ ਤਬ ਇਸ ਘੋਰ ਦੁਖ ਸੇ ਛੂਟਹੁਗੇ ਤਬ ਸਰਬ ਜਮਾਤੋਂ ਕੇ ਮਹੰਤ ਏਕ ਮਤਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਤ੍ਰਾਹਿਮਾਨ ਤ੍ਰਾਹਿਮਾਨ ਕਹਤੇ ਹੂਏ ਮੁਖ ਸੇ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੋ ਭ੍ਰਮਰੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਲਿਪਟ ਜਾਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਹਮਨੇ ਆਪਕੀ ਮਹਿਮਾ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਥੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਪੂਰਣ ਪੁਰਖ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋ ਬਡਯੋਂ ਕਾ ਧਰਮ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਖਿਮਾ ਕਰਣੀ ਸਰਣਾਗਤੋਂ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਣੀ ਹਮ ਸੇ ਬਡੀ ਭੂਲ ਭਈ ਹੈ ਆਪ ਕਾ ਬੁਰਾ ਚਿੰਤਨ ਕੀਆ ਥਾ

ਸੋ ਉਸਕਾ ਫਲ ਅਬ ਹਮਨੇ ਪਾਇ ਲੀਆ ਹੈ ਅਬ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੀ ਭੁਲ ਬਖਸ਼ਯੇ ਖਿਮਾਪਨ ਕੀਜੀਏ ਹਮਾਰੇ ਅਪ੍ਰਾਧੋਂ ਕੋ ਪੁਨਾਃ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਕਰੈਂਗੇ ਸਰਣਾਗਤ ਦੀਨਹੁ ਕੋ ਇਸ ਸੀਤ ਜ੍ਵਰ ਰੂਪ ਯਮਦੂਤ ਸੇ ਬਚਾਇ ਲੇਵਹੁ ਨਹੀਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯੇ ਯਮਦੂਤ ਅਬੀ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣਹੁ ਕੋ ਨਿਕਾਸਤਾ ਹੈ ਐਸੀ ੨ ਮਹੰਤਹੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣ ਕੇ ਤਿਨ ਕੇ ਊਪਰ ਕਰੁਣਾ ਭਰੇ ਰਸੀਲੇ ਨੈਨਹੁ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਡਾਰਤੇ ਭਏ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਵਨਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਔ ਉਨ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸਰਬ ਕਾ ਜ੍ਵਰ ਜਨਯ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਾਰੀ ਜੀ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਮੁਸਕਰਾਇ ਕੇ ਉਦਾਸੀਨੋ ਕੇ ਮਹੰਤਹੁ ਸੇ ਬਚਨ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸਾਧੋ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਬਾਣਾ ਪਹਰ ਕੇ ਸੰਤ ਕਹਾਇ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਪੜਦਾ ਉਠਾਵਨੇ ਕੋਂ ਉਦਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਆਪ ਕੋ ਲਜਾ ਨ ਆਈ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਚਾਹਯੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਪੜਦਾ ਢਕਨਾ ਕੇ ਉਘਾੜਨਾ ਯੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੀ ਰੀਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਜਗਤ ਮੈ ਕਰਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੋ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਧਰਮ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਸਰਬ ਕਾ ਪੜਦਾ ਢਕਨਾ। ਵੇਖ ਕੇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਪਾਪ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਕਰਨਾ ਔਰ ਜਿਸ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਥੋੜਾ ਅੰਨ ਦੇਣੇ ਕੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਹੋਵੇ ਉਸ ਗਰੀਬ ਕਾ ਪੜਦਾ ਢਕਨਾ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਕੋ ਭੰਡਨਾ ਦੇਖੋ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਮਾਲਵੇ ਮੈ ਜਬ ਚਮਕੌਰ ਕਾ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਆਯਕੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤਬ ਉਨ ਦਿਨੋਂ ਮੈਂ ਦੁਰਭਿਖ ਪੜਾ ਹੂਆ ਥਾ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਏਕ ੨ ਦੋ ਦੋ ਚਾਰ ਚਾਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਨੇ ਅਰਥ ਲੈਗਏ ਉਨ ਮੇਂ ਏਕ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿੰਘ ਭੀ ਏਕ ਗਰੀਬ ਸਿਖ ਕੇ ਘਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਗਯਾ ਥਾ ਜਬ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ ਆਯਾ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਯਾ ਕਹੁ ਭਾਈ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਆਜ ਕਯਾ ਤੁਮਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯਾ ਹੈ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਉਸ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸੰਗਰੀ ਔ ਪੀਲੂ ਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰ ਆਯਾ ਥਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਯੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਆਜ ਤੋ ਹਮਨੇ ਛਤੀਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਜਨ ਪਾਏ ਹੈਂ ਐਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਜਨ ਹਮ ਜਨਮ ਭਰ ਮੈ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਪਾਯਾ ਥਾ ਜੈਸਾ ਕਿ ਆਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਯਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਤੀਨ ਵਾਰ ਪੂਛਯਾ ਤੀਨੋ ਵਾਰ ਭਾਈ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਤਬ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਧਨਯ ਹੈ ਸਿਖਾ ਤੂੰ ਧੰਨਯ ਹੈਂ ਧਨ ਤੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈਂ ਜਿਸਨੇ ਮੇਰੇ ਪੜਦੇ ਢਕੇ ਹੈਂ

ਸਿਖ ਕੇ ਜੋ ਪੜਦੇ ਤੁਮਨੇ ਢਕੇ ਹੈਂ ਸੋ ਮੇਰੇ ਹੀ ਪੜਦੇ ਤੁਮਨੇ ਢਕੇ ਹੈਂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਭਾਈ ਗਜਾ ਸਿੰਘ ਊਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਥਾਇ ਯੇ ਸਲੋਕ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਸਲੋਕ—ਸਤੀ ਦੇ ਸੰਤੋਖੀ ਖਾਇ ਤਿਸਕੀ ਵਾਸਨਾ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮੈ ਜਾਇ ॥ ਈਹਾਂ ਵਾਸਨਾ ਸਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਸੋਭਾ ਜਾਨਨਾ ਸਤੀ ਅਰਥਾਤ ਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਥਵਾ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੋ ਭੀ ਉਲੰਘਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਅੰਨ ਜਲ ਆਦਿਕ ਦਾਨ ਭੂਖੇ ਪਯਾਸੇ ਕੋ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਖਾਨੇਵਾਰੇ ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਖਾਇਕੇ ਸੰਤੁਸ਼੍ਟ ਹੋਕੇ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਭਜਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਨ ਉਨ ਮੋਟੇ ਮਾਟੇ ਅੰਨ ਕੋ ਅਥਵਾ ਸਾਗ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਨ ਪੀਛੇ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਉਸ ਅੰਨ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਨ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਮ ਦਯਾਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਉਨ ਦੋਨੋ ਸਤੀ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਕੀ ਤਥਾ ਸੰਤੋਖੀ ਉਸ ਅੰਨ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਖਾਨੇ ਵਾਰੇ ਕੀ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਭੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਤਥਾ ਪਾਤਾਲ ਵਾਸੀ ਭੀ ਉਸ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਭਾਈ ਰਾਮ-ਜਨਹੁ ਆਪ ਕੋ ਭੀ ਐਸੀ ਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਏ ਯੇ ਇਸ ਚਾਲ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲਛਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਪ ਲੋਕ ਵਰਤਤੇ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਗੁਰੂ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਨੇ ਮਾਰੂਰਾਗ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਉਸ ਰੀਤੀ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲਛਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਅਪੂਰਬ ਬਚਨ ਧੀਰਜ ਵਾਰੇ ਸਾਰਰੂਪ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਮਹੰਤਹੁ ਕੇ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤਵਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਗਾਰੁੜੀ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਸਰਪ ਵਿਖ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਮਨ ਭੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਧਯਾਤਮਿਕ ਤਾਪ ਰੂਪੀ ਵਿਖ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਜੋ ਮਾਰੂਰਾਗ ਮੈ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲਖਣ ਕਹੇ ਹੈਂ ਵੇ ਲਖਣ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਵਨੇ ਚਾਹਯੇ ਉਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸ਼ਬਦ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸ਼੍ਟਪਦੀਆਂ ॥

ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤੀਖਣ ਕਾਟਿ ਡਾਰਿਓ ਮਨਿ ਨ ਕੀਨੋ ਰੋਸ ॥ ਕਾਰਜੁ ਉਆਓ ਕੋ ਲੇ ਸਵਾਰਿਓ ਤਿਲ ਨ ਦੀਨੋ ਦੋਸੁ॥ ੧ ॥ ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਉ ਨਿਤਨੀਤਿ॥ ਦਇਆਲ ਦੇਵ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਸੁਨਿ ਸੰਤਨਾ ਕੀ ਰੀਤਿ॥ ੧ ਰਹਾਉ ॥ ਚਰਣ ਤਲੈ ਉਗਾਹਿ ਬੈਸਿਓ ਸ੍ਰਮ ਨ ਰਹਿਓ ਸਰੀਰ ॥ ਮਹਾ ਸਾਗਰ ਨਹ ਵਿਆਪੈ ਖਿਨਹਿ ਉਤਰਿਓ ਤੀਰ ॥ ੨ ॥ ਚੰਦਨ ਅਗਰ ਕਪੂਰ ਲੇਪਨ ਤਿਸ ਸੰਗੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਬਿਸ਼੍ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ

ਖੋਦਿ ਤਿਲੁ ਤਿਲੁ ਮਨਿ ਨ ਮਨੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥ ੩ ॥ ਊਚ ਨੀਚ ਬਿਕਾਰ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸੰਲਗਨ ਸਭ ਸੁਖ ਛਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਨ ਕਛੂ ਜਾਨੈ ਸਰਬ ਜੀਅ ਸਮਤ ॥ ੪ ॥ ਕਰਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਅੰਧਕਾਰ ਬਿਨਾਸ ॥ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਪਵਿਤ੍ਰਹ ਕਿਰਣ ਲਾਗੇ ਮਨਿ ਨ ਭਇਓ ਬਿਖਾਦੁ ॥ ੫ ॥ ਸੀਤ ਮੰਦ ਸੁਗੰਧ ਚਲਿਓ ਸਰਬ ਥਾਨ ਸਮਾਨ ॥ ਜਹਾਂ ਸਾ ਕਿਛੁ ਤਹਾਂ ਲਾਗਿਓ ਤਿਲੁ ਨ ਸੰਕਾ ਮਾਨ ॥ ੬ ॥ ਸੁਭਾਇ ਅਭਾਇ ਜੁ ਨਿਕਟਿ ਆਵੈ ਸੀਤੁ ਤਾਂਕਾ ਜਾਇ ॥ ਆਪ ਪਰ ਕਾ ਕਛੁ ਨ ਜਾਣੈ ਸਦਾ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ॥ ੭ ॥ ਚਰਣ ਸਰਣ ਸਨਾਥ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਲਾਲ ॥ ਗੋਪਾਲ ਗੁਣ ਨਿਤ ਗਾਉ ਨਾਨਕ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ੮ ॥ ਇਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਣਹੁ ਭਾਈ ਹੇ ਰਾਮ ਜਨਹੁ ਜੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਜੋ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੇ ਲਖਣ ਉਚਾਰਣ ਕੀਏ ਹੈਂ ਸੋ ਐਸੇ ਹੀ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲਛਨ ਆਪ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਧਾਰਣ ਕਰਣੇ ਚਾਹਤੇ ਅਰਥ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਸਪਸ਼੍ਟਹੀਹੈ ॥ ਗ੍ਰੰਥਕਾਰ ਉਵਾਚ ॥ ਅਰ ਭਾਵਾਰਥ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਦਾਸ ਕੀ ਬੁਧੀ ਮੈ ਜੋ ਜੈਸੀ ਸਫੁਰਤੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੇ ਦਾਸ ਭੀ ਲਿਖ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕਹਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਤੋ ਯੇ ਭਾਖਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਆਸ਼ਯ ਇਸ ਕਾ ਪਰਮ ਗੰਭੀਰ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਭਾਸਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕੋ ਆਪ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਹੁ ਏਕ ਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਅਪਨੀ ਸਭਾ ਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਇਸਥਿਤ ਥੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਸਜਨਹੁਨੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਅਤਿ ਨਿਮ੍ਰ ਹੋਕੇ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕਾਰੀ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਜੋਂ ਕੇ ਸਿਰੋਮਣੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸਮ ਦਰਸੀ ਤਤਵੇਤਾ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਕੈਸੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਲਛਨ ਹੈਂ ਜਿਨਾ ਲਛਨਾ ਕੋ ਜਾਨ ਕੇ ਹਮ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਂ ਐਸੀ ਸੰਤ ਸਜਨਹੁ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉਨਕੇ ਪ੍ਰਥਾਇ ਯੇ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਮੈਂ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰ ਕੇ ਉਨ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਥਾਇ ਸਾਖੀ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਬੋਲਦੇ ਸਾਂਝੀ ਸਗਲ ਜਹਾਨੈ ॥

ਇਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਚਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਹੀ ਸ੍ਰੋਤਾ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਸਾਂਝਾ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਾਹੇਤੇ ਏਕ ਮਿਨਿਤ ਮਾਤ੍ਰ ਸਿਖ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਸਨਮੁਖ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬ ਕਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮਨ ਮੇਰੇ ਇਤਿ ॥ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ

ਪ੍ਰਿਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਪੂਰਬਿਕ ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ॥ ਰਾਮ ਰਉ ਨਿਤ ਨੀਤਿ ॥ ਨਿਤ ਨਿਰੰਤਰ ਨੀਤ ਹਮੇਸਾ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਬੈਠਤੇ ਉਠਤੇ ਸੋਵਤੇ ਜਾਗਤੇ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਿਸੀ ਸੇ ਵਾਰਤਾ ਆਲਾਪ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਜਪ ਤਪ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਹਵਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾਰਯ ਕਰਣ ਮੈ ਬਾਟ ਘਾਟ ਦੁਖ ਸੁਖ ਮੈ ਨਿਰੰਤਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇ ਰਹੁ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜੌਨ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕਾ ਭਜਨ ਸਿਮਰਣ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਨ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੇ ਊਪਰ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਅਤਿ ਦਯਾਲੂ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨਕੇ ਊਪਰ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੀ ਗੁਰੂ-ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੀ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਨ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੀ ਰੀਤੀ ਅਰਥਾਤ ਵਿਵ-ਹਾਰਕ ਵਰਤਣ ਹੇ ਮਨ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰ ਜੈਸੇ ਉਨ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੇ ਵਾਹਜ ਵਿਵਹਾਰਕ ਚਿਹਨ ਹੈ ਸੋ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਹਮ ਤੁਝ ਕੋ ਸੁਣਾਵਤੇ ਹੈਂ ਤਖਕ ਬਢਈ ਅਰਥਾਤ ਤ੍ਰਖਾਣ ਦੁਸ਼੍ਟ ਬਨ ਮੈਂ ਜਾਇ ਨਿਰਦੋਸ ਨਿਰ ਅਪ੍ਰਾਧ ਨਿਰਵੈਰ ਸਮ ਵਰਤੀ ਅਪਨੇ ਅਰਥ ਅਥਵਾ ਬਜਰਥ ਹੀ ਤੀਖਣ ਸਸ਼ਤ੍ਰ ਲੈਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋ ਕੋ ਕਾਟ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਕਾਟਨੇ ਪਰ ਭੀ ਮਨ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਿਖ ਰੋਸ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਯੁਤ ਨਾਮ ਉਲਟਾ ਉਸ ਤਛਕਾ ਕਾਰਯ ਵੋ ਬ੍ਰਿਛ ਸਵਾਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਉਸ ਤਛਕ ਕੋ ਕੁਛ ਤਿਲ ਮਾਤ੍ਰ ਦੋਸ਼ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤਜਨ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਰਣੇ ਵਾਰੇ ਪਰ ਭੀ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸਾ ਮਾਂਡਵ ਰਿਖੀ ਨਿਰ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕੋ ਰਾਜਾ ਨੇ ਸੂਲੀ ਦੇ ਦੀਆ ਥਾ ਤਬ ਭੀ ਮਾਂਡ੍ਰਵ ਰਿਖੀ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਰੋਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੀਆ ਔਰ ਦਧੀਚੀ ਰਿਖੀ ਕਾ ਸਿਰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਕਾ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਕਟ ਦੀਆ ਥਾ ਤਥਾਪੀ ਦਧੀਜ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੀਆ ਥਾ ॥

ਤਥਾਚ ਪਾਣਨੀਯ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਸਾਧਨੋਤਿ ਪਰ ਕਾਰਯੰ ਇਤਿ ਸਾਧੂ ॥

ਜੋ ਅਪਨਾ ਕਾਰਯ ਬਿਗਾਰ ਕੇ ਭੀ ਔਰ ਕਾ ਕਾਰਯ ਸਵਾਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸਾਧੂ ਹੈ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਜੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੂਰਯ ਆਕਾਸ਼ਾਦੀ ਪਾਂਚ ਤਤਹੁਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਾ ਕੀ ਸਮਤਾ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਤ ਵੇਤਾ ਸੰਤ ਜਨਕੀ ਸਮਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼੍ਰ ਅਰਥ ਜੈਸੇ ਜਹਾਜ ਨਾਵਿਕਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਪੁਰੁਖ ਚਰਨਹੁ ਕੇ ਨੀਚੇ ਦਬਾਇਕੇ ਊਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪੁਰੁਖ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰਮ ਬਿਨਾ ਖੇਦ ਸਮੁਦ੍ਰ ਨਦੀਕੇ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਾਤ ਪਰਯ ਯੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਹਾਜ ਨਾਵਕਾ ਸਭ ਸੇ ਨੀਵੇਂ ਹੋਕੇ ਸਭਕੇ ਚਰਣੋ

ਕੇ ਨੀਚੇ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਉਨਮੈ ਏਤੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਜਾਤੀ ਜੋ ਕੋਈ ਬੇੜੀ ਜਹਾਜ ਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਲੈਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਨਦੀਕੇ ਪਾਰ ਜਾਯਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜਹਾਜ ਆਪ ਭੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਤਾ ਹੂਆ ਭਾਰ ਸਹਤ ਨਿਜ ਅਸ੍ਰਿਤਾ ਕੋ ਭੀ ਪਾਰਕੇ ਤੀਰ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੋ ਆਪਸ ਕੋ ਸਰਬ ਸੇ ਨੀਵਾਂ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਮਨ ਸਰਬ ਕੀ ਰੇਨੁ ਵਤ ਨਿਰ ਅਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਰਹਤਾ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਅਵਰ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਵੋ ਮਹਾਂ ਪੁਰੁਖ ਜਹਾਜ ਸਮਾਨ ਆਪ ਭੀ ਭਵ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਤਾਰਣੇ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਭੀ ਰਾਖਤਾ ਹੈ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਆਪ ਪਾਰ ਹੋਤਾ ਹੂਆ ਔਰੋਂ ਕੋ ਭੀ ਬਿਨਾ ਬਿਲੰਬ ਪਾਰ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਕੀ ਸਰਬ ਸਮਤਾ ਮੈ ਬਸੁੰਧਰਾ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਾਂਤ ਪ੍ਰਿਥਮ ਦੇਕੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤਿਸਕੀ ਸਮਤਾ ਕੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੀ ਜੋ ਕੋਈ ਕਸਤੂਰੀ ਕਰਪੂਰ ਅਗਰ ਚੰਦਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਲੇਪ ਪੂਰਬਕ ਪੁਸ਼ਪ ਅਖਿਤ ਨੈਵੇਦ ਸੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਉਸਕੋ ਬੋਲ ਕੇ ਕੁਛ ਵਰਦਾਨ ਨਹੀ ਦੇਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਮੂਤ੍ਰ ਸਦਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੀਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੋ ਹਲ ਕਸੀ ਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਖੋਦਤੇ ਸਦਾ ਰਹਤੇ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਵਿਪ੍ਰੀਤਿ ਨਹੀ ਰੰਚਕ ਭੀ ਮਾਨਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਖੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕਾ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ।।

ਦੋ:—ਸੇਵਾ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੁਨ ਅੰਗ ਤ੍ਰਾਸ ਕਰੇ ਕੋਇ ॥
ਗਜ਼ਾਨੀ ਆਤਮ ਜਾਨ ਪੁਰ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕੁਪਿਤ ਨਹੀ ਹੋਇ ॥ ਇਤੀ ੧

ਹੇ ਸਾਧੋ ਐਸੇ ਸੰਤਜਨ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਭੀ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗਯ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥੩॥ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਕੀ ਸਮਤਾ ਕੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਰਥ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕਾ ਭੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਅਰ ਜਲ ਯੇ ਦੋਨੋਂ ਊਚ ਨੀਚ ਵਿਕਾਰੀ ਪਾਪੀ ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ਪੁੰਨਜਵਾਨ ਕੰਗਾਲ ਅਰ ਛਤ੍ਰਧਾਰੀ ਇਨ ਮੈ ਸੇ ਯੇ ਦੋਨੋ ਕਿਸੀ ਸਾਥ ਭੀ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਭਾਵਕਛੂ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਰਬੋ ਵਿਖੇ ਸਮ ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਵਰਤਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਸਰਬੋਂ ਕੀ ਤਪਤਕਾ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸ੍ਰਭਾਵਿਕ ਹੀ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਕੋ ਸੀਤਲ ਦੇਣੇ ਕਾ ਵਿਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਤਮਿਕ ਸਰਬ ਔਖਧਜੋਂ ਕੇ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰਨੇ ਕਾ ਇਨਕਾ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਹੈ ਆਪ ਦੋਨੋ ਯੇ ਆਕਾਸ਼ਵਤ ਅਸੰਗ ਭੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਸਰਬ ਕਾ ਕਾਰਯ ਭੀ ਸਿੱਧ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਮਤਾ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੪ ॥ ਇਸੀ

ਅਰਥ ਮੇ ਅਬ ਬ੍ਰਨੀ ਖਨਨ ਨਜ਼ਾਇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਨਾਮ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣੇ ਕੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਊਚ ਨੀਚ ਪੁੰਨੀ ਪਾਪੀ ਸਤ੍ਰੁ ਮਿਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਕਾ ਅੰਧਕਾਰ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਵਿਖਮਤਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਤਥਾ ਦੇਵ ਮੰਦਰ ਊਪਰ ਚਾਂਡਾਲੋਂ ਕੇ ਘਰੋਂ ਪਰ ਤਥਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨੋਂ ਪਰ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨੋਂ ਪਰ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸ਼ਪੋਂ ਪਰ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਮੂਤ੍ਰ ਪਰ ਸੂਰਯ ਦੇਵਕੀਆਂ ਕਿਰਣਾ ਪਰ-ਤਜ਼ਾਂ ਹੈਂ ਇਨ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਰਬ ਕੇ ਰਸਕੋ ਸੋਖ ਕਰਤਜ਼ਾਂ ਭੀ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਰਸਕੋ ਖੈਂਚਨੇ ਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਖੇਦ ਵਿਖਾਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਸ਼ਪ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਰਸ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸਮਾਗਮ ਹੋਣੇ ਸੇ ਹਰਖ ਵਿਖਾਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਪੁਨਃ ਸਮਤਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਵਨ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਅਪਨੇ ਸੁਭਗੁਣੋ ਯੁਕਤ ਸੀਤਲ ਮੰਦ ੨ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ-ਵਾਰੋ ਪਵਨ ਚਲਤਾ ਹੈ ਤਬ ਊਚ ਨੀਚ ਰਾਜਾ ਵਰਾਕ ਕੋ ਤੁਲ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਧਨੀ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸਾਮਰਥ ਜਾਨਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਅਧਿਕ ਆਛੋ ਨਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕੋ ਗਰੀਬ ਕੰਗਾਲ ਜਾਨਕੇ ਕੁਛ ਨਜੂਨ ਨਹੀ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਸਮ ਏਕ ਸਰੀਖਾ ਸਰਬ ਕੋ ਪਵਨ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਿਸੰਕ ਸੰਕਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਯੁਕਤ ਅਸਥਾਨੋਂ ਪਰ ਸੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਪੁਸ਼ਪਾਦੀ ਸੁਗੰਧੀ ਯੁਕਤ ਅਸਥਾਨੋਂ ਸੇ ਸੁਗਧੀ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਚੁਲਤੋ ਗਵਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਿਲ ਚੰਮਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਸੰਕਾ ਨ ਮਾਨਕੇ ਸਰਬ ਅਵਸਥਉ ਮੈ ਵਿਖਮਤਾ ਕੋ ਤਜ਼ਾਗ ਕੇ ਸਮ ਭਾਵ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਅਸੰਗ ਰਹਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ਼ ਸਰਬ ਉਤਪਤੀ ਔ ਬਢਨੇ ਵਾਰੇ ਪਦਾਰਥੋ ਕੋ ਤਥਾ ਕ੍ਰਿਯਾ ਅਰਥ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਵਾਰੇ ਜੜ ਜੰਗਮ ਕੋ ਗਵਨਾ ਗਵਨਾਦੀ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਅਵਕਾਸ ਦੇਤਾ ਹੂਆ ਹੀ ਅਸੰਗ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣਾਦੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜੜ ਜੰਗਮ ਰੂਪ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੀ ਚੇਸ਼੍ਰਾ ਕਰਾਵਤਾ ਹੂਆ ਵਾਯੂ ਭੀ ਆਪ ਅਸੰਗ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇ ਸਮਤਾ ਰੂਪ ਸੁਭਾਵ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਹੈ ਸੰਤੋਂ ਕੋ ਭੀ ਅਤਿ ਯਤਨ ਸਾਧਯ ਹੋਗਾ ਐਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਤਿ ਸੁਗਮ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਪੂਰਬਿਕ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਬਚਨ ਸਰਬ ਸਾਧਰਨ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਨਿਰਯਤ ਹੀ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮਿਤ੍ਰ ਚਾਹੇ ਸਤ੍ਰ ਘਰਕਾ ਅਥਵਾ ਬਾਹਰ ਕਾ ਪਰਚਿਤ

ਅਥਵਾ ਅਪਰ ਚਿਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਥਵਾ ਚਾਂਡਾਲ ਕੋਈ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਅਗਨੀਦੇਵ ਸਰਬ ਕਾ ਸੀਤ ਗਵਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਅਪਨਾ ਬਿਗਾਨਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਸਮਝਤੇ ਸਰਬ ਕੇ ਸਾਥ ਸਮ ਭਾਵ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੇ ਸਮੀਪ ਕੋਈ ਭੀ ਯਤਨ ਸੇ ਅਥਵਾ ਨਿਰਯਤਨ ਸੇ ਸਤ੍ਰ ਅਥਵਾ ਮਿਤ੍ਰ ਅਥਵਾ ਉਦਾਸੀਨ ਆਇ ਜਾਵੈ ਉਸ ਕਾ ਅਗਜਾਨ ਆਦਿਕ ਪਾਪ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਗਨਿ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਸਰੀਰ ਡਾਰ ਦੇਵਹੁ ਭਾਵੇ ਚੰਡਾਲਕਾ ਸਰੀਰ ਡਾਰ ਦੇਵਹੁ ਬਿਨਾ ਸੰਕਾ ਅਗਨਿਦੇਵ ਦੋਨੋ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਆਪ ਪਾਪ ਪੁੰਨਜ ਕੇ ਲੇਪ ਸੇ ਅਸੰਗ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤਜਨ ਗੋਵਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਭੀ ਗ੍ਰਹਸਥਾਦੀ ਆਸ੍ਰਮ ਕੇ ਬਜਾਪਾਰੋਂ ਵਿਖੇ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਪਾਪ ਪੁਨਜ ਕੇ ਲੇਪ ਸੇ ਨਜਾਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਸੰਗ ਆਕਾਸ਼ਵਤ ਸਰਬ ਵਯਵਹਾਰੋ ਮੈ ਬਨੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਆਕਾਸ਼ਾਦੀ ਸਪਤੋਂ ਕੇ ਅਸੰਗਤਾਦੀ ਗੁਣ ਸਹਜ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਹੀ ਵਰਨਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਮੈ ਭੀ ਸਮਤਾਦੀ ਗੁਣ ਸਹਜ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨਹੁ ਕੀਸਰਨੀ ਸਦਾ ਬਨੇ ਰਹਤੇਹੈ ਏਹੁ ਮਨ ਸੰਤ ਜਨੋਕਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਰੰਗ ਵਿਖੇ ਰੰਜਿਤ ਹੋਕੇ ਲਾਲ ਰੂਪਵਤ ਅਮੋਲਕ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸਨਾਥ ਹੋਕੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਅਪਨੀ ਰਸਨਾ ਔਰ ਹਿਰਦੇ ਕਰਕੇ ਗੋਪਾਲ ਜੋ ਗੁਣਹੁ ਕੀ ਨਿਧੀ ਤਿਸ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਇਬੋ ਕਰਹੁ ਸਾਹਿਬ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਜੌਨ ਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਤੇ ਹੈ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਭਗਵੰਤ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਲਛਨ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਮੈ ਵਰਨਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਸੋ ਇਨ ਲਛਨੋਂ ਕੋ ਧਾਰਕੇ ਆਪ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਇਕੇ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਬਿਚਰੋ ਅੰਤ ਕੋ ਦੇਹ ਤਜਾਗ ਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਵਹੁਗੇ ਪੁਨਃ ਸੰਤਹੁਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣਤੇ ਹੂਏ ਹਮ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਕਲਜਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਆਪ ਬਹੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹਜੇ ਜੀ ਕਿਸ ੨ ਦੋਖ ਸੇ ਜੀਵ ਨਰਕਗਾਮੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਕਿਸ ੨ ਗੁਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਉਤ੍ਰ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੰਤਜਨਹੁ ਗੋਬਿੰਜ ਜੀ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਹੋ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪਨੇ ਪੂਛਜੇ ਹੈ ਸੋ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੁਣਹੁ ਜਿਨਹੁ ਦੋਸ਼ੋਂ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਖੁਲੇ ਦਰਵਾਜੇ ਨਰਕ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਾਮ੧ ਕ੍ਰੋਧ੨ ਲੋਭ੩ ਮਾਨ੪ ਸੋਕ੫

ਅਤਿ ਨਿਦ੍ਰਾ ੬ ਈਰਖਾ ੭ ਅਤਿ ਮੋਹ ੮ ਮਦਰਾ ਪੀਨੇਕੀ ਇਛਾ ੯ ਸਨੇਹ ੧੦ ਅਸੂਯਾ ੧੧ ਨਿੰਦਾ ੧੨ ਕੁਸੰਗ ਯੇ ੧੩ ਤੇਰਹ ਮਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਔਰ ਭੀ ਝੂਠ ਦੰਭ ਚੋਰੀਆਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾਕੇ ਅਨੇਕ ਦੋਖ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਹਾਂ ਯੇ ਤ੍ਰਯੋਦਸ ਦੋਸ਼ ਜਿਸ ਜੀਵਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਆਇਕੇ ਇਸਥਿਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਇਨ ਤ੍ਰਯੋਦਸ ਦੋਸ਼ਹੁ ਮੈ ਕੋਈ ਏਕ ਭੀ ਜੀਵਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਉਦੇ ਆਇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਏਕ ੨ ਦੋਸ਼ ਭੀ ਜੀਵਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਘਾਤ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਨਰਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਇਨ ਤ੍ਰਯੋਦਸ ਦੋਸ਼ਮੈ ਸੇ ਜੋ ਏਕ ਦੋਸ਼ ਭੀ ਇਸ ਜੀਵਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਉਦੇ ਆਇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਧੀਰੇ ੨ ਸਾਰੇਹੀ ਦੋਸ਼ ਉਸ ਜੀਵਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਆਇ ਡੇਰੇ ਲਗਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥

ਜਿਣ ਜਿਣ ਲੈਨ ਰਲਾਇ ਏਹੋ ਏਨਾ ਲੋੜੀਐ ॥

ਜਬ ਏਕ ੨ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਇਸ ਜੀਵਕੋ ਨਰਕ ਮੈ ਲੈਜਾਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਤੋ ਫਿਰ ਕਯਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਜਹਾਂ ਜਿਸਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਤ੍ਰਯੋਦਸ ਦੋਸ਼ ਹੀ ਆਇ ਉਦੇ ਹੋਵੈਂਗੇ ਤਿਸਕੋ ਨਰਕ ਮੈ ਲੈ ਜਾਵੈਂਗੇ ਇਨ ਸਰਬ ਦੋਸ਼ਹੁ ਸੇ ਯੁਕਤ ਜੀਵ ਬਸ ਸਰਬ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਾਪ ਇਸ ਜੀਵਨੇ ਕਰਲੀਏ ਹੈਂ ਹੋਰ ਪਾਪ ਕਰਣੇ ਕੀ ਕੁਛ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਇਨਮੈ ਜੋ ਕੁਸੰਗ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਔ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕੁਸੰਗ ਸੇ ਪਰੇ ਨਰਕ ਕਾ ਸਾਧਨ ਪ੍ਰਬਲ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਸਪ੍ਰਿਹਾਲੂ ਇਛਾਵਾਲਾ ੧ ਉਗ੍ਰ ਕ੍ਰੂਰ ਕਰਮਾ ੨ ਪਰੁਖੀਕਟੂ ਵਚਨ ਕਹਨੇ ਵਾਲਾ ੩ ਅਵਦਾਨਜ ਵਿਸਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤੀ ੪ ਕ੍ਰੋਧੀ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਕ੍ਰੋਧ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਦਘਧ ਹੋਨੇ ਵਾਲਾ ੫ ਬਿਜਰਥ੍ਰ ਹੀ ਬਹੁਤਾ ਬਕਨੇ ਵਾਲਾ ੬ ਯੇ ਖਟ ਦੋਖ ਅਤਿ ਕ੍ਰੂਰ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈਂ ਇਨ ਦੋਸ਼ੋਂ ਯੁਕਤ ਪੁਰੁਖ ਕਿਸੀਕਾ ਭੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੰਭੋਗ ਵਿਖਮ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਹੋਕੇ ਊਚੀ ਜਾਤੀ ਵਾਰੀ ਇਸ੍ਤ੍ਰੀ ਸੇ ਗਮਨ ਕਰਣੇ ਵਾਰੋ ੧ ਅਤਿਮਾਨੀ ਅਪਨੇ ਜੈਸਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨ ਜਾਨਨਾ ਆਪ ਕੋ ਸਭ ਸੇ ਅਧਿਕ ਬਡਾ ਬੁਧੀ ਮਾਨ ਪੰਡਿਤ ਮਾਨਨਾ ੨ ਦਤ੍ਵਾ ਵਿਕਥੀ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ੨ ਉਸ ਕੋ ਕਹਨਾ ਕੇ ਮੈ ਤੇਰੇ ਪਰ ਬਡਾ ਉਪਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਅਮੁਕ ਸਮੇ ਮੈ ਤੁਝ ਕੋ ਇਤਨਾ ਦਾਨ ਦੀਆਥਾ ੩ ਕ੍ਰਿਪਣ ਅਤਿ ਸੂਮ ੪ ਦੁਰਬਲ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਕੇ ਭਜਨ ਮੈ ਔ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਮੈ ਅਸਮਰਥ ੫ ਬਹੁ ਪ੍ਰਸੰਸੀ ਭ੍ਰਮਾਵਤ ਅਤਿ ਵਧਾਇਕੇ ਉਸਤਤੀ ਕਰਨ ਵਾਰੋ ਜੈਸੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਤੂੰ ਤੋ ਕਰਣਹੈ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ੬ ਬਨਿਤਾਸੂ-ਦ੍ਵਿਟ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਅਤਿ ਵੈਰ ਰਖਣੇ ਵਾਰੋ ੭ ਯੇ ਸਾਤ ਦੋਸ਼ ਪਾਪੀ ਪੁਰੁਖੋਂ ਕੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯੇ ਨ੍ਰਿਸੰਸ ਦੋਸ਼ ਕਹਾਤੇ ਹੈਂ ਦਯਾ ਹੀਨ ਹਿੰਸਕੋ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈ

ਜਿਨ ੨ ਗੁਣਹੁ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕਲਜਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਬ ਉਨ ਗੁਣੋਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਧਰਮ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਉਚਿਤ ਕਰਮ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨਾਦੀ ੧ ਸਤਜ ਮਿਥਜਾ ਵਚਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣਾ ੨ ਤਪ ਗੁਰੂ ਸੇਵਾਦੀ ੩ ਦਮ ਵਿਖਯੋਂ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕਾ ਰੋਕਣਾ ੪ ਅਮਾਤ ਸਰਯ ਮਤਰਸਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਨਾ ੫ ਲਜ ਬੁਰੇ ਕਾਮੋਂ ਸੇ ਵੇਮੁਖ ਰਹਣਾ ੬ ਸਹਨ ਸੀਲਤਾ ਦ੍ਵੰਦ੍ਵੋਂ ਕੇ ਸਹਨੇ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਰਖਨਾ ੭ ਅਨਿੰਦਾ ਕਿਸੇ ਕੇ ਗੁਣਹੁ ਮੈ ਦੋਸ਼ ਨ ਅਰੋਪਨ ਕਰਨਾ ੮ ਦਾਨ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤੀ ਭੂਖੇ ਪਜਾਸੇ ਕੋ ਅੰਨ ਜਲਾਦੀ ਦੇਨਾ ੯ ਸ਼ਾਤ੍ਰ ਅਭਜਾਸ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਦਜਾਕਾ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਜਾਸ ਰਖਣਾ ਬੇਨਾਗੇ ਪੜਤੇ ਰਹਣਾ ੧੦ ਧਾਰਣਾ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਜਿਤਨਾ ਸੰਥਾ ਆਦਿਕ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੁਣਨਾ ਉਤਨਾ ਯਾਦ ਰਖਣਾ ੧੧ ਖਿਮਾ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧੋਂ ਕੋ ਸਹਾਰਨਾ ੧੨ ਯੇ ਦਵਾਦਸ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੇ ਮਹਾ ਬ੍ਰਤ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਮਨੁਖ ਆਦੀ ਇਨ ਦੁਆਦਸ ਗੁਣੋਂ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੇ ਗਿਰਾਏ ਹੁਏ ਇਨ ੧੨ ਬਾਹਰ ਗੁਣਹੁ ਸੇ ਨਹੀ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਮਹਾਤਮਾ ਤੀਨੋਂ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸਿਖਜਾ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਮੁਦ੍ਰਪਰਯੰਤ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਵਾਸੀ ਮਾਨਖਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਸਿਖਜਾ ਦੇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਇਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਧਰਮਾਦੀ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਅਥਵਾ ਦੋ ਵਾ ਤੀਨ ਜਿਸਮੇ ਗੁਣ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵਹੁ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤਏਕ ਗੁਣ ਕੀ ਰਖਜਾ ਵਾਸਤੇ ਅਪਨਾ ਸਾਰਾ ਧਨ ਭੀ ਖਰਚ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਗੁਣਕਾ ਤਜਾਗ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਦਮ ੧ ਤਜਾਗ ੨ ਅਪ੍ਰਮਾਦ ੩ ਇਨ ਮੈ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮੁਕਤੀ ਟਿਕੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਯੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਗੁਣ ਸਰਬ ਵੇਦਵਾਦੀ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਸੇ ਮੁਖ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਮੈ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਜੀਵਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਸਤਜ ਹੋਂ ਚਾਹੇ ਅਸਤਜ ਹੋ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੰਤ ਵੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਕਿਸੀ ਜੀਵਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਉਦ ਘਾਟਨ ਨ ਕਰਣੇ ਚਾਹਜੇ ਕਯੋਂਕੇ ਜੋ ਜੀਵ ਪਰਾਯਾ ਅਪਵਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਦੋਖ ਰੂਪ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕਾ ਨਰਕ ਮੈ ਅਵਸਜ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸੰ ਅਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭੂਤ ਗੌਂਡ ਰਾਗ ਮੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਰਵਦਾਸ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਗੌਂਡ–ਜੇ ਓਹੁ ਅਠਿ ਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਵੈ ॥ ਜੇ ਓਹੁ ਦੁਆਦਸਿ ਸਿਲਾ ਪੂਜਾਵੈ ॥
ਜੇ ਓਹੁ ਕੂਪ ਤਟਾ ਦੇਵਾਵੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ॥ ੧ ॥
ਸਾਧੂ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਕੈਸੇ ਤਰੈ ॥ ਸਰਪਰ ਜਾਨਹੁ ਨਰਕ ਹੀ ਪਰੈ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਜੇ ਓਹੁ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੈ ਕੁਰੁਖੇਤ ॥ ਅਰਪੈ ਨਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਸਮੇਤ ॥

ਸਗਲੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰਵਨੀ ਸੁਨੈ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਕਵਨੈ ਨਹੀ ਗੁਨੈ ॥ ੨ ॥
ਜੇ ਓਹੁ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਵੈ ॥ ਭੂਮਦਾਨ ਸੋਭਾ ਮੰਡਪ ਪਾਵੈ ॥
ਅਪਨਾ ਬਿਗਾਰ ਬਿਰਾਨਾ ਸਾਂਢੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਹਾਂਢੈ ॥ ੩ ॥
ਨਿੰਦਾ ਕਹਾਂ ਕਰਹੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਪ੍ਰਗਟਿ ਪਹਾਰਾ ॥
ਨਿੰਦਕ ਸੋਧ ਸਾਧਿ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਪਾਪੀ ਨਰਕ ਸਿਧਾਰਿਆ ॥

੪ ॥ ੨ ॥ ੧੧ ॥ ੭ ॥ ੨ ॥ ਤਟਾ ਨਾਮ ਤਲਾਵਕਾ ਹੈ ਮੰਡਪ ਨਾਮ ਮੰਦਰਕਾ ਹੈ ਸਾਂਢੈ ਨਾਮ ਸਿੱਧ ਕਰਣੇਕਾ ਹੈ ਹਾਂਢੈ ਨਾਮ ਫਿਰਣੇਕਾ ਹੈ ਪਹਾਰਾ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਾ ਔਰ ਸੇਸ ਅਰਥ ਸਪਸਟ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਕਰਨ ਮੈ ਭੀ ੧੮ ਅਠਾਰਹ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਥਵਾ ਮਾਦਕ ਧੂਮ੍ਰਪਾਨ ਆਦੀ ਸਰਬ ਪਦਾਰਿਥੋ ਮੈ ਅਠਾਰਹ ੨ ਦੋਸ਼ ਜਾਨਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਮਦਪਾਨ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇਕਾ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰੁਭਾਵਿਕ ਦ੍ਵੈਖ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਮਦਪਾਨੀ ਮਾਨੁਖ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਥਾ ਮਾਤਾ ਭਗਨੀ ਆਦੀ ਆਗਮਜਾ ਗਮਨ ਮੈ ਪਸ਼ੂ ਕੂਕਰ ਸੂਕਰਾਦੀ ਵਤ ਨਿਸੰਕ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ੧ ਧਰਮਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੂਲ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕੇ ਉਲਟਾ ਧਰਮ ਮੈ ਵਿਘਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ੨ ਅਭਿਜਸੂਯਾ ਗੁਣੀ ਪੁਰੁਖੋਂ ਮੇ ਦੋਖ ਅਰੋਪਨ ਕਰਨਾ ੩ ਮਿਥਜਾ ਬੋਲਨਾ ੪ ਕਾਮ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਕੇ ਸੰਭੋਗ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਇਛਾ ੫ ਕ੍ਰੋਧ ੬ ਪਾਰ ਤੰਤ੍ਰ ਮਦਰਾਦੀ ਕੇ ਵਸ ਹੋਨਾ ੭ ਪਰਿਵਾਦ ਪਰ ਦੋਸ਼ ਕਹਨੇ ਲਗ ਜਾਨਾ ਮਦਰਾ ਵਸ ਹੋਕੇ ੮ ਪੈਸੁੰਨਜ ਚੁਗਲੀ ਕਰਨੇ ਲਗ ਜਾਨਾ ੯ ਅਰਥ ਹਾਨੀ ਨਟ ਕਥਿਕ ਬੇਸਜਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਬਜਰਥ ਹੀ ਧਨ ਦੇਤੇ ਜਾਨਾ ਅਲੰ ਬੁਧੀ ਨ ਹੋਣੀ ੧੦ ਵਿਵਾਦ ਵੈਰ ਕਰਨਾ ੧੧ ਮਾਤ ਸਰਯ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਜਰਥ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੀ ਜਲਤੇ ਰਹਨਾ ੧੨ ਪਰ ਬਜਥਾ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀਆਂ ਕੋ ਪੀੜਾ ਦੇਤੇ ਰਹਣਾ ੧੩ ਈਰਖਾ ਪਰ ਕੇ ਗੁਣਹੁ ਕੋ ਨ ਸਹ ਸਕਨਾ ੧੪ ਮੋਦ ਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਹਰਖ ਕਰਨਾ ੧੫ ਅਤਿਵਾਦ ਨਿਰ ਮਿਰਯਾਦਾ ਬੋਲਨਾ ੧੬ ਸੰਗਯਾ ਨਾਸ ਕਾਰਯ ਅਕਾਰਯ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋ ਜਾਨਾ ੧੭ ਅਭਜਸੂਯਤ ਨਿਰੰਤਰ ਹੀ ਪਰਸੇ ਦ੍ਰੋਹ ਕਰਨੇ ਕਾ ਸੁਭਾਵ ਹੋ ਜਾਨਾ ੧੮ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਮੈ ਯੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਅਠਾਰਹ ਦੋਸ਼ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬੁਧੀਵਾਨ ਕੋ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹਯੇ ਕਿਉਂਕੇ ਯੇ ਮਦਰਾ ਸਦਾਹੀ ਨਿੰਦ ਹੈ ਇਸਕੋ ਦੇਵਤਾ ਪਾਨ ਕਰੇ ਤਬ ਉਸਕੀ ਬੁਧੀ ਭੀ ਅਸੁਰ ਰਾਖਸੋਂ ਜੈਸੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜਾਰੇ ਕੇ ਤੁਲ ਹੀ ਪਾਪੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸੌਹਾਰਦ ਮੈ ੬ ਗੁਣ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ

ਪ੍ਰਿਯ ਮਿਤ੍ਰਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਹਰਖ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਨਾ ੧ ਮਿਤ੍ਰ ਪਜ਼ਾਕੇ ਦੁਖ ਸੇ ਦੁਖੀ ਹੋਨਾ ਉਸ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ੨ ਅਪਨੇ ਸੇ ਜੋ ਕੁਛ ਮਾਂਗੇਪ੍ਰਿਯ ਸੇਦੇ ਦੇਨਾ ਬਿਨਾ ਮਾਂਗਨੇ ਪਰ ਭੀ ਦੇਨਾ ਚਾਹੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਦੀ ਇਸਟ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਿਯ ਮਾਂਗੇ ਸੁਧ ਭਾਵਨਾ ਸੇ ਸਬ ਕੁਛ ਦੇ ਦੇਨਾ ੩ ਜਿਸਕੋ ਅਪਨਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਦੇ ਡਾਰੇ ਉਸਕੇ ਈਂਹਾਂ ਅਪਨੇ ਉਪਕਾਰ ਬਦਲੇ ਮੈ ਕੁਛ ਪਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਨ ਬਸਨਾ ੪ ਅਪਨੇ ਕਰਮ ਸੇ ਹੀਂ ਉਪਾਰ ਜਿਤ ਇਕਠੇ ਕੀਏ ਹੂਏ ਧਨਕੂੰ ਅਪਨੇ ਅਰਥ ਖਰਚਨਾ ਖਾਨਾ ਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ਉਪਾਰ ਜਿਤ ਧਨਕੇ ਖਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨ ਕਰਨਾ ੫ ਮਿਤ੍ਰਕੇ ਹਿਤ ਲੀਏ ਅਪਨਾ ਸੁਭ ਕਾਮ ਕਲਜ਼ਾਨ ਆਦਿਕ ਕਾ ਭੀ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਨਾ ਪਰੰਤੂ ਮਿਤ੍ਰਕਾ ਬੁਰਾ ਅਪਣਾ ਵਸ ਲਗਤੇ ਨ ਹੋਨੇ ਦੇਨਾ ੬ ਜੋ ਗ੍ਰਿਸਥੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਗੁਣਵਾਨ ਦਾਤਾ ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧੀ ਆਦਿਕ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਤ੍ਵਕ ਘ੍ਰਾਣ ਰਸਨਾ ਚਖੂ ਇਨ ਪਾਂਚੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਕਰਬੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਜੋ ਚਜੁਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਆਦਿਕ ਕੇ ਬੇਗ ਕੋ ਸਹਾਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਇਨਕੇ ਬੇਗ ਸੇ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਗਿਰਤੇ ਨਹੀਹੈਂ ਉਨ ਲੋਗਨ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਸੇ ਯਹ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਨਾ ਰੂਪ ਤਪ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਫਲਕੋ ਦੇਤਾ ਹੈ ਸਤਜ ਸੰਕਲਪ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਹੀ ਸੇ ਸਰਬ ਯਗਜ ਸਿੱਧ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਮਧਜਮ ਪੁਰੁਖਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਸਰਬ ਯਗਜ ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਪੁਰੁਖ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹੀ ਸਰਬ ਯਗਜ ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸੰਕਲਪ ਸਿੱਧ ਪੁਰੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਨਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸੇ ਸੰਕਲਪ ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯਹ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਅਪਨੇ ਸਿਖਹੁ ਕੋ ਪਢਾਨਾ ਚਾਹਜੇ ਯੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਿਖਜੋਂ ਕੋ ਪਢਾਨੇ ਸੇ ਬਡਾ ਯਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਹੈ ਉਸਕੋ ਕਵੀ ਸਰਬਗਜ ਲੋਕ ਕੇਵਲ਼ ਵਚਨਕਾ ਵਿਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਪਢਨੇ ਮੈ ਔ ਪਢਾਨੇ ਵਾਲੇ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਸਿੱਧਜਾਦੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਕੁਛ ਭੀ ਫਲ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਇਸ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਵਾਰੇ ਯੋਗੀ ਸਭ ਕੁਛ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਕੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਲੋਗ ਉਸ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਵਹੁ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਧੋ ਕਰਮ ਰੂਪ ਪੁਨਜ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸਤਜ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪੁਰੁਖ ਨਹੀ ਪਾਇ ਸਕਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਅਵਿਦ੍ਵਾਨ ਲੋਕ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਵਹੁ ਮੋਖ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਅੰਤਕਾਲ ਮੈ ਕੁਛ ਆਨੰਦ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਏਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਦਜੋਗ ਪਰਬ ਕੇ

ਪੰਜਤਾਲੀਸਵੇਂ ਅਧਯਾਯ ਮੈ ਸਨਤ ਸੁਜਾਤ ਰਾਜਾ ਧ੍ਰਿਤਰਾਸ਼੍ਰਟਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀਆ ਹੈ ॥

ਚੌਂ:–ਮੌਨੀ ਏਕ ਉਪਾਸਕ ਰਹਈ ਮਨਹੂੰ ਸੇ ਨ ਕਰਨ ਕੁਛ ਚਹਈ
ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਜੇ ਕੋ ਕਰਈ ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਨ ਮਨਮੋ ਧਰਈ ॥ ੧ ॥
ਹੇ ਨ੍ਰਿਪ ਬੇਦ ਭੇਦ ਯਹ ਦੇਖੀ ਕਰਮ ਛੋਡ ਕਰਿ ਗਯਾਨ ਵਿਸੇਖੀ
ਬ੍ਰਹਮ ਲੀਨ ਹ੍ਵੈ ਯਹ ਸੰਸਾਰ ਲਖੈ ਕਹਤ ਹਮ ਸਹਤ ਵਿਚਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ੪੫ ॥

ਹੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਪਰਮੇਸਵਰ ਜੀ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਜਿਨ ਜਿਨ ਕਰਮੋਂ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਨਰਕ ਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਰ ਜਿਸ ਜਿਸ ਜਿਸ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਸ੍ਵਰਗ ਗਾਮੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਜਿਸ ਜਿਸ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕੈਵਲ ਮੋਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ੨ ਹਮ ਨੇ ਸਰਬ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਅਬ ਔਰ ਕਯਾ ਪੂਛਨਾ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਜਬ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਬ ਹੋਤਹੁ ਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਵਾਹੁਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਧਨ ਹੋ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ ਆਪ ਧੰਨ ਹੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ ਹੋ ਆਜ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਹਮ ਭੂਲੇ ਹੀ ਫਿਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਦੂਧ ਉਠਾਇ ਲੇਤੇ ਥੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਦਹੀ ਮਾਖਨ ਲਕੜੀ ਰੋਟੀ ਆਟਾ ਉਠਾਇ ਲੇਤੇ ਥੇ ਸੋ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਨ ਸਰਬ ਬਿਕਾਰੋਂ ਕਾ ਸਹਜੇ ਹੀ ਤਯਾਗ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਕਿਸੀ ਕਾ ਤ੍ਰਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀ ਛੇੜੈ ਗੇ ਆਪ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਅਧਯਾਤਮ ਆਬੀ ਤੀਨੋ ਤਾਪ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹਮ ਲੋਗਨ ਪਰ ਬਨਾਇ ਰਖੋ ਆਗਯਾ ਦੇਵਹੁ ਗਮਨ ਕਰਣੇ ਕੀ ਐਸੇ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਭੇਖ ਧਾਰੀ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਆਗਿਆ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਮ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਹੋਤੇ ਭਏ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਬਾਛਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮਾਰਗ ਮੈ ਪਰਸਪਰ ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕਰਤੇ ਜਾਵੈ ਕੇ ਭਾਈ ਸੰਤ ਜੀ ਸੁਣੀਏ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਭਾਗ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਸਿੱਧੋ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਹਮ ਕੋ ਦਰਸਨ ਹੂਏ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਭਾਗ ਅਪਨੇ ਜਾਨੋ ਜੋ ਪਰੀਖਯਾ ਕੇ ਅੰਤ ਮੇ ਉਨਹੁ ਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਕੋਈ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੇ ਦੀਆ ਹੈ ਸਿਧ ਪੁਰਖੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬਚੀਤਾ ਹੈ ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕੋਂ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਕੀ ਗੋਦੜੀ ਉਠਾਇ ਕੇ ਤਲਾਸ ਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹਯੇ ਇਨੋਂ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਇਤਨੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਵਿਦਿਤ ਹੋਣੇ ਪਰ ਭੀ ਕੋਪ ਨਹੀ ਕੀਆ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਏਹ ਮਹਾਪੁਰਖ ਬਡੇ ਖਿਮਾਵਾਨ ਹੈ ਹਮ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ

ਕਰਕੇ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਜੋ ਐਸੇ ੨ ਸਿੱਧਹੁ ਪੁਰਖੋਂ ਸੇ ਸਦਾ ਡਰਤੇ ਰਹਣਾ ਯੋਗ ਹੈ ਇਨ ਲੋਗਨ ਕੀ ਗੋਦੜੀ ਕੋ ਹਾਥ ਡਾਰਣਾ ਪਥ ਨਹੀ ਹੈ ਅਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਕਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਿਕ ਭੀ ਜਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਅਵਸ਼ਜ ਅਮੋਘ ਬਾਣਵਤ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀਰਤੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਸਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ਔਰ ਨਿੰਦਕ ਦੁਸ਼ਟ ਦੁਸ਼ਟਾਈ ਕਰਕੇ ਪਾਸ਼ਚਾਤਾਪ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਸਜਨ ਲੋਕ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋ:—ਸਹਜ ਸੁਭਾਇਕ ਵਾਕ ਜੋ ਜਹ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਤ ਸੁਨਾਇ ॥
ਤੁਰਤ ਸਤ ਸੋ ਹੋਵਈ ਯਾਂ ਮੈ ਸੰਸਾ ਨਾਹਿ॥ ੧ ॥
ਨਮੋ ਤਾਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਭ ਸੰਤਨ ਕਲਜਾਨ ਕਰ॥
ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਸੁਸੇਵ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਜਿਹ ॥ ੨ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਉਦਾਸੀਨ ਜਮਾਤੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੰਤ ਲਛਨ ੩ ਸਕੰਧ ੧ ਅਧਜਾ ਨਾਮ ਵਰਨੰਨ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ ਉਤਰਾਰਧ

੨ ਅਧ੍ਯਾਯ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਦੋਃ–ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰਜੂ ਦਰਸ਼ਨ ਨਿਜ ਗੁਰ ਹੇਤ
ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰ ਸਭ ਲੋਕਨੁਤ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਸੁਖ ਸੇਤੁ ॥ ੧ ॥

ਇਹ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸੁਰਸਤੀ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰ ਲਿਖੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰੰਤਰ ਅੰਨ ਆਦਿਕਕਾ ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਚਲਨੇ ਲਾਗਾ ਸਰਬ ਦੇਸਹੁ ਮੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਅਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਬ ਏਕ ਸਮੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕ੍ਰਰੀ ਪੁਰੀ ਕੋ ਜਾਵਨੇ ਅਰਥ ਏਕਾ ਏਕੀ ਤਯਾਰ ਹੂਏ ਸਾਲ ਕੇ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਜਾਤੇ ਥੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਜੀ ਪੋਠਵਾਰ ਮੈ ਏਕ ਨਗਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਉਤਰੇ ਜਲ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਾਹਰ ਛਾਯਾ ਦੇਖ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔਰ ਭੀ ਕਿਤਨੇਕ ਸਾਧੂ ਸਾਥ ਥੇ ਏਕ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਖਤ੍ਰੀ ਤਹਾਂ ਰਹਤਾ ਥਾ ਉਸਨੇ ਦੇਖ੍ਯਾ ਜੋ ਨਗਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦੇਸ ਮੈ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀ ਪੁਨਃ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਚਰਨ ਪਾਵਹੁ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਹੁ ਅਪਨਾ ਦਾਸ ਜਾਨਕੇ ਔ ਰੁਖਾਮਿਸਾ ਜੈਸੇ ਮੇਰੇ ਘਰਮੈ ਅੰਨ ਸਿੱਧ ਹੈ ਸੋ ਪਾਵਹੁ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਉਸ ਸਿਖ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਦੰਡੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਜੀ ਤਿਸ ਸਿਖਕੇ ਸਾਥ ਤਿਸਕੇ ਘਰਮੈ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਤਿਸ ਸਿਖਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇਂ ਹਿਤ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਬਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ॥ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਬਿਕ ਸੇਵਾ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤਿਸਕੇ ਊਪਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਕੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਣੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਤਿਸ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਭਾਈ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਆਪ ਭੀ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਹੀ ਸਤਸੰਗੀ ਥਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮਯੋ ਵਾਚ ॥ ਕਹੁ ਭਾਈ ਸੁਖਾਸਿੰਘਾ ਤੂੰ ਕਿਸਕਾ ਸਤਸੰਗੀ ਹੈਂ ਕਿਨ ਸੰਤਨਕਾ ਤੁਮਕੋ ਸਤਸੰਗ ਹੈ ਹਮ ਤੇਰਾ ਚਾਲ ਚਲਨ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਏ ਹੈਂ ਤਬ ਭਾਈ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨਹੁ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ

ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗਹੈ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਰੀਬ ਥਾ ਪੰਡਾਂ ਛੇਕੇ ਮੇਹਨਤ ਮਜੂਰੀ ਕਰਕੇ ਗੁਜਾਰ ਕਰਤਾ ਥਾ ਮਹਾਂਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਏਕ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਕੂਰੀ ਪੂਰੀ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੂਏ ਏਕਾਕੀ ਏਕ ਭੂਰੀ ਜੈਸੀ ਊਪਰ ਲਈ ਹੂਈ ਥੀ ਔ ਦੋ ਕਹਛੈਰੇ ਏਕ ਦਸਤਾਰ ਸੀਸਪਰ ਏਕ ਅੰਗਛਾ ਹਾਥ ਮੈ ਈਂਹਾਂ ਬਾਹਰ ਜਲਕੇ ਕਿੰਨਾਰੇ ਆਇ ਬੈਠੇ ਜਬ ਮੈ ਇਸ ਓਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਯਾ ਤਬ ਮੁਝ ਕੋ ਆਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਬਡਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਉਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਉਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨੇਤ੍ਰ ਉਠਾਇਕੇ ਦੇਖਯਾ ਭੀ ਨ ਜਾਵੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮੁਝ ਕੋ ਮਹਾਂਰਾਜੀ ਅਗਨੀ ਕਲਪ ਸੂਰਯ ਕਲਪ ਵਿਦਯੁਤ ਕਲਪ ਕਲਪ ਸ਼ਬਦ ਸਮਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਏ ਪੁਨਃ ਮੈਨੇ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨਯਾ ਕੇ ਯੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਮਾਨੁਖ ਤੋ ਹੈ ਨਹੀ ਕਿਉਂਕੇ ਕੇਵਲ ਸਾਧੂ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਸੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਔ ਅਛੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਭੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਐਸਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਰੂਪ ਮੈਨੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਿਸੀ ਕਾ ਨਹੀ ਦੇਖਯਾ ਚਲਹੁ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋ ਕਰੈਂ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਜਾਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲਹੁ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੈਨੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੂ ਮਹਾਦੇਵ ਇਨ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤੋਂ ਮੈ ਸੇ ਕੋਈ ਏਕ ਜੋਹ ਮਹਾਰਾਜ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨਿਆ ਹੈ ਤਬ ਮੈਨੇ ਪੁਨਃ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਆਪ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਪਰ ਚਲਯੇ ਅਸਥਾਨ ਮੇਰਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਜਯੇ ਮੁਝ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥ ਕੋ ਸਨਾਥ ਕੀਜਯੇ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀ ਮੇਰੀ ਦੀਨ ਬਾਣੀ ਸੁਣਕੇ ਦਯਾਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿੰਚਿਤ ਮੁਸਕਰਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਚਲ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਦੇਖੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਮੇਘ ਮੋਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹੇ ਔਰ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਭੀਲਨੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ੨ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਆਏ ਤਬ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਘਰਮੈ ਆਵਨੇ ਸੇ ਬੜੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਬਡਾ ਬਡ ਭਾਗੀ ਜਾਨਯਾ ਜੈਸਾ ਕੇ ਰੂਖਾ ਮਿਸਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਘਰਮੈ ਤਯਾਰ ਥਾ ਤੈਸੇ ਮੈਨੇ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮੇਰਾ ਰੂਖਾ ਅੰਨ ਭੀਲਨੀ ਕੇ ਬੇਰੋਂ ਸਮਾਨ ਔ ਬਿਦਰ ਕੇ ਸਾਗ ਸਮਾਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਪਾਯਾ ਪੁਨਃ ਮੈਨੇ ਜੈਸੀਕ ਘਰਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕ ਔਰ ਬਿਛੌਨੇ ਕੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਥੀ ਸੋ ਮੈਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਿਛਾਇ ਦੀਆ ਪੁਨਃ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਜ ਈਂਹਾਂ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕੀਜਯੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਮਾਨਕੇ ਮੇਰੇ ਘਰਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਤਬ ਦਿਨ ਭੀ ਔ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਨ ਸਮੇ ਮੁਝਕੋ ਵਿਵਹਾਰ

ਕਾ ਸਮਾ ਚਾਰ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਬ ਜੈਸੇ ਮੇਰਾ ਕਲੇਸ਼ ਯੁਕਤ ਗੁਜਾਰਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਸੁਨਾਯਾ ਮੇਰਾ ਹਾਲ ਸੁਣਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਮੁਝ ਕੋ ਧਰਮ ਕੇ ਬਜ੍ਯਾ-ਪਾਰ ਮੇ ਲਗਾਯਾ ਪੁਨਃ ਗ੍ਰਿਹਸਥ ਆਸ੍ਰਮ ਕੇ ਧਰਮ ਬਤਾਏ ਪੁਨਃ ਮੁਝਕੋ ਪਾਂਚ ਪੈਸੇ ਦੇਨੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਮੈਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀ ਕਜ੍ਯਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਆਪ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਮੋਲ ਦੇਨੇ ਲਾਗੇ ਹੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਸੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ੈ ਸਭੀ ਕੁਛ ਹੈ ਯੇ ਪੈਸੇ ਆਪ ਹੀ ਰਖਜੇ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਇਨ ਪੈਸਜੋਂ ਕੋ ਤੁਮ ਲੈਕੇ ਇਕ ਨਵੀਨ ਸੰਦੂਕ ਮੈ ਧੂਪ ਦੀਪ ਦੇਕੇ ਰਖ ਦੇਵਹੁ ਔਰ ਜੋ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਾ ਪੈਸਾ ਰੁਪਯਾ ਬਚੇ ਸੋ ਧੋਇਕੇ ਉਸ ਸੰਦੂਕ ਮੈ ਰਖਦੀਆ ਕਰੋ ਇਨ ਪੈਸਜੋਂ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਜਿਮਾ ਰਹਣੇ ਦੇਣਾ ਜਬ ਰੁਪਯਾ ਪੈਸਾ ਕੁਛ ਨਿਕਾਸਨੇ ਕੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸਤਨਾਮ ਕਹਕੇ ਨਿਕਾਸ ਲੀਆ ਕਰੋ ਤੋਟ ਨ ਆਵੇਗੀ ਸੋ ਅਬ ਜਿਤਨੀ ਕੁਛ ਬਿਭੂਤੀ ਆਪ ਅਬ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਦੇਖਤੇ ਹੋ ਸਰਬ ਉਨਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਮੈ ਸਤਜ ਧਰਮ ਕਾ ਬਜਾਪਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਉਨਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ ਆਏ ਗਏ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਉਨਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਕੋਈ ਬਾਤ ਕੀ ਕਮੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਤੁਟ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਸਾਲਕੇ ਸਾਲ ਕਬੀ ਦੂਸਰੇ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਜਬ ੨ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ੨ ਇਥੇ ਮੇਰੀ ਹੀ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਉਤ੍ਰਤੇ ਥੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਮੁਝਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਜਾਤੇ ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਕਹਿਆ ਤੁਮਨੇ ਕਬੀ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਉਨਸੇ ਪੂਛੀ ਥੀ ਕੇ ਨਿਰਾਪੁਰਾ ਬਜਵਹਾਰ ਹੀ ਅਪਨਾ ਤੈਨੇ ਸਤ ਪੁਰਖਾਂ ਕੋ ਮਿਲਕੇ ਸਿੱਧ ਕੀਆ ਤਬ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਉਨਕੀ ਦਯਾਸੇ ਹਮ ਕੋ ਸ੍ਵਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਲਾਭ ਭੀ ਜਿਉਂਕਾ ਤਿਉਂ ਹੈ ਸੋ ਏਕ ਵਾਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥੇ ਅਰ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਕੋ ਮਰਦਨ ਕਰ ਰਹਜਾ ਥਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰੇਰਲੀਆ ਪੁਨਃ ਮੈਨੇ ਤਿਸ ਸਮੇ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ ਆਪ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਸਿੱਧੀ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ੨ ਹੋਗਈ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਤੋ ਸਰੀਰਕੇ ਸੁਖਕਾ ਉਪ ਕਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਕੁਛ ਪਰਮਾਰਥ ਕਾ ਸਾਧਕ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਕੁਛ ਪਰਲੋਕਕਾ ਸਾਧਕ ਵਿਚਾਰਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਭੀ ਕਰਹੁ ਬਚਨ ਹੂਆ ਪੂਛ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਮੈਨੇ ਅਰਜ ਕੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਮੈ ਕੌਨ ਹਾਂ ਅਰ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਕਿਆ

ਵਸਤੂ ਹੈ ੨ ਅਰ ਯੇ ਜਗਤ ਕਹਾਂ ਸੇ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਆਹੈ ੩ ਹਮ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇ ਕੈਸੇ ਛੂਟੈ ੪ ਅਰ ਯੇ ਜਗਤ ਕੈਸੇ ਕਿਸਮੈ ਕਬਲੀਨ ਹੋਵੈਗਾ ੫ ਐਸੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਧੰਨਯ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਪਾਵਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਭਈ ਹੈ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਿਕ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਥਮ ਤੀਸਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੇ ਉਤ੍ਰਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਮੈ ਅਥਵਾ ਗਯਾਨ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਗਾ ਤੂੰ ਭੀ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਲਮੈ ਤਰੰਗ ਫੁਰਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੇ ਫੁਰਿਆ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਅਗਯਾਨ ਸੇ ਅਧਯਾਸਕ ਬੰਧ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਗਯਾਨ ਸੇ ਨਿਵਰਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਅਧਯਾਸਤ ਬੰਧ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਔ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰਵਣ ਆਧੀ ਸਾਧਨੋ ਕੀ ਅਪੇਖਯਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰਵਨ ਆਦਕੋਂ ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸਲੀਏ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰਵਣਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਆਵਸਯਕਤਾ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸੰਸੇ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕ ਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਨਿਧ ਧਯਾਸਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਗ੍ਰ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਅਮਾਨਿਤਵਾਦੀ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਸਾਧਨ ਸਮੁਦਾਇ ਊਪਰ ਲਿਖ ਚੁਕੇ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਈਂਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਪੁਨ ਰੁਕਤੀ ਔ ਪਿਸ੍ਰ ਪੇਸਨ ਨਯਾਯਕੇ ਭੈ ਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਨੇ ਮਨੋ ਨਿਗ੍ਰਹ ਆਦੀ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਜੋ ਕਹੀ ਹੈ ਸਾਦੁਃ ਸੰਪਾਦਯਹੈ ਤਿਸ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਕੋ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੀਤਾਹੈ ਜਬ ਆਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਨ ਹੂਈ ਤਬ ਆਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪੁਨ, ਅਸਮਦਾਦਿਕਾਂ ਕੋ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਨਕਾ ਨਿਗ੍ਰ ਕਰਨਾ ਵਸ ਮੈ ਕਰਨਾ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਹੈ ਬਿਨਾ ਮਨਕੇ ਵਸ ਹੂਏ ਕਿਸੀ ਸਾਧਨ ਕੀ ਨਹੀ ਸਿੱਧੀ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ਸੋ ਮਨਕਾ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕਰਣਾ ਬਾਹੁ ਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਤਰਣੇ ਵਾਯੂ ਕੋ ਰੋਕਣੇ ਸੇ ਬੀਜਲੀ ਕੋ ਮੁਸ਼੍ਰੀ ਮੈ ਪਕੜਨੇ ਸੇ ਭੀ ਕਠਿਨ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਕਾ ਗੁਣ ਹੀ ਜੀਤਯਾ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਮਨ ਕੋ ਵਸਮੇ ਕੌਨ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਤਮ ਲਾਭ ਸੇ ਨਿਰਾਸਤਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਯਾ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬਿਨਾ ਮੇਰਾ ਚਿਤ ਅਤਿ ਦੁਖਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਮੁਝਕੋ ਆਤਮ ਲਾਭ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਉਪਾਇ ਰੂਪਾ ਯੁਕਤੀ ਆਪ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਬਤਾਵਹੁ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਐਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੁਝਕੋ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਵੈਰਾਗ

ਪੂਰਬਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਰ ਮਨਕੇ ਜੀਤਨੇ ਸੇ ਹੀ ਆਤਮ ਲਾਭ ਹੋਤਾਹੈ ਬਿਨਾ ਮਨਕੇ ਜੀਤੇ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਗਣ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਕੀ ਸੁਖੇਨ ਯੁਕਤੀ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਸਤਸੰਗ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰਾਦੀ ਅਸਰ ਨਾਗ ਲੋਗ ਨਰ ਲੋਗ ਕੋਈ ਭੀ ਆਤਮ ਪਦ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਸਿਖ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਨਾਰਦਾਦੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਖੀ ਬਾਲਮੀਕੀ ਆਦੀ ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਵਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰਾਦੀ ਜੋ ੨ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਆਤਮ ਪਦਾ-ਰਥ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਯੁਕਤੀ ਸਤਸੰਗ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਹੈ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਉਪ-ਸਮ ਪ੍ਰਕਣ ਕੇ ੬੪ ਅਧਯਾਯ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਵਸ਼ਿਟ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਮੂਲ–ਮਹਾਨੁਭਾਵ ਸਮਪਰਕਾਤ ਸੰਸਾਰਾਰਣਵ ਲੰਘਨੇ ॥ ਯੁਕ੍ਤਿ: ਸੰ ਪ੍ਰਾਪਤੇ ਰਾਮ ਸਫੁਟਾਨੌ ਰਿਵ ਨਾਵਿਕਾਤ ॥ ੩੧ ॥

ਟੀ:–ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਠੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਮਹਾਨੁ ਭਾਵ ਕਯਾ ਬਡਾ ਉਤ ਕ੍ਰਿਸਟ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਾਲਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਮਹਾਨੁਭਾਵ ਸੰਤਜਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਉਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਤਰਣੇ ਕੀ ਯੁਕਤੀ ਹਾਥ ਚੜਤੀ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦਰ ਕੇ ਪਾਰ ਜਾਵਨ ਕੀ ਅਕਾਖਯਾ-ਵਾਨ ਪੁਰਖ ਕੋ ਪਾਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਯੁਕਤੀ ਜਹਾਜ਼ ਪਤੀ ਮਲਾਹ ਸੇ ਹਾਥ ਲਾਗਤੀਹੈ ॥

ਮੂਲ– ਯਸਮਿਨ ਦੇਸ਼ੇ ਮਰੌ ਤਜਗਜੇ ਨਾਸਤਿ ਸਜਨ ਪਾਦਪ: ॥ ਸਫਲਾ ਸ਼ੀਤਲ ਛਾਯੇਨ ਤਤ੍ਰ ਨਿਵਸੇਦ੍ਬੁਧ: ॥ ੩੨ ॥

ਟੀ:–ਹੇ ਮਹਾ ਬਾਹੋ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜਿਸ ਮਾਰੂ ਦੇਸ ਵਿਖੇ ਰੇਤ ਵਾਲੇ ਦੇਸ ਵਿਖੇ ਸੁੰਦਰ ਸੀਤਲ ਛਾਯਾ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਿਛ ਨਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਦੇਸ ਵਿਖੇ ਬੁਧੀਵਾਨ ਕੋ ਨ ਰਹਣਾ ਚਾਹਯੇ ਤਥਾ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤਜਨ ਰੂਪੀ ਸੁੰਦਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਧੁਰ ਸੀਤਲ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਛਾਯਾ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਿਛ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਦੇਸ ਮਾਰਵਾੜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਾਰੂਦੇਸ ਹੈ ਚਾਹੇ ਬਡਾ ਸਾਮ੍ਰਿਧੀ ਵਸੋਂ ਵਾਲਾ ਭੀ ਦੇਸ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਵੋ ਦੇਸ ਮਸਾਨੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਲੇਛ ਦੇਸੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾ ਉਦਯਾਨ ਰੂਪ ਔ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਦੇਸ ਹੈ ਸੰਤ-ਜਨ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੈਸੇਹੈ ਜੋ ਸਫਲਹੈ ਕਯਾ ਆਤਮ ਲਾਭ ਰੂਪੀ ਜਿਨ ਕੋ ਫਲ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਸੱਜਨ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਅਰ ਪੁਸਪਾਦੀ ਕਯਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਹੇ ਸਿਖ ਸੁਣ ਸ੍ਨਿਗਧ ਸ਼ੀਤ ਵਚ: ਪਤ੍ਰੇ ਸਛਾਯੇ ਸਿਮਤ ਪੁਸ਼ਪਕੇ ॥ ਖਯਣਾਦ੍ਵਿ ਸ੍ਰਮਜਤੇ ਰਾਮ ਬ੍ਰਿਸ਼ੰ ਸੁਜਨ ਚੰਪਕੇ ॥ ੩੩ ॥

ਟੀ:--ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਸੰਤ ਜਨ ਰੂਪੀ ਕਲਪ ਤਰੂ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਸਨਿਗਧ ਦਯਾ ਪ੍ਰੇਮ ਯੁਕਤ ਸ੍ਰਵਣ ਕਾਲ ਮੇ ਕਰਣ ਔ ਹਿਰਦੇ ਕੋ ਸੀਤਲ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਵਚਨ ਸਨਿਗਧ ਪਤ੍ਰ ਹੈ ਜੌਨਸੀ ਵਚਨਹੁ ਮੈ ਸੀਤਲਤਾ ਹੈ ਏਹੀ ਛਾਯਾ ਹੈ ਸੰਤਾ ਕੇ ਚੰਪਕ ਕੇ ਬਨ ਰੂਪੀ ਸਮਦਾਯ ਮੈ ਜਬ ਜਿਗਜਾਸੂ ਜਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਏਕ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਅਤਿ ਸੀਤਲ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਮੰਦ ੨ ਹਾਸ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਜੋ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਕੇ ਵਚਨ ਹੈ ਵਹੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪੁਸਪ ਹੈ ਸੰਤਜਨਾ ਕੇ ਬਨ ਵਿਖੇ ਜੀਵ ਕਾ ਸ੍ਰਮ ਥਕੇਵਾਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥

ਮੂਲ– ਤਦ ਭਾਵੇ ਮਹਾ ਮੋਹ ਤਾਪ ਸੰਪਤਿ ਦਾਯਨਿ ॥ ਕਿੰਚਿੰਤ ਜਾਤ ਵਿਵੇਕੇ ਨ ਸ੍ਰਪ੍ਰ ਵਜੇ ਨੇਹ ਧੀ ਮਤਾ ॥ ੩੪ ॥

ਟੀ:–ਤਦ ਅਭਾਵ ਇਤੀ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਐਸੇ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਔ ਤਤਪ੍ਰਯੁਕਤ ਵਿਸ੍ਰਾਤੀ ਕਾ ਭੀ ਆਵਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮਹਾ ਮੋਹ ਜਨਜ ਤਾਪ ਦਾਯਨੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਜੀਵ ਕੋ ਤਪਾਵਤੀ ਰਹਤੀ ਨਿਰੰਤਰ ਹੀ ਯਾਂਤੇ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕਿੰਚਿਤ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤਾ ਸੰਸਾਰ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਹੂਆ ਹੈ ਕੁਛ ਸ੍ਵਲਪ ਭੀ ਜਿਸ ਕੋ ਸਤ ਅਸਤ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਵਿਵੇਕ ਹੂਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇਸ ਨਗਰ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਸੰਤਜਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਦੇਸ ਨਗਰ ਆਦਿਕਕੋ ਮੈ ਤਿਸ ਪੁਰਸ਼ ਧੌਰੇਯ ਨੇ ਬਸਨਾ ਨਾ ਚਾਹਜੇ ਵਹੁ ਅਸਥਲ ਤਿਸਕੇ ਰਹਣੇ ਕੇ ਯੋਗਜ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚਾਂਡਾਲੋਂਕਾ ਘਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂਕੇ ਰਹਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੩੪ ॥

ਮੂ:–ਆਤਮੈਵ ਧੰਜਾਤਮਨੋ ਬੰਧੂ ਰਾਤਮਨਾ ਤਮੈਵ ਮੁਦਜਰੇਤ ॥
ਨ ਤਮਾਨ ਮਵਲੇਪੇਨ ਜਨਮ ਪੰਕਾਰਣਵੇ ਖਿਜਪੇਤ ॥ ੩੫ ॥

ਟੀ–ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਏਵੰ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰੇਣ ਆਤਮਾਕੋ ਯੇ ਜੀਵ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਡੋਬੇ ਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਹੀ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰਕੇ ਯੇ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪਕਾ ਬੰਧੂ ਹੈ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ਜੌਨਸਾ ਆਤਮਾ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕਾ ਅਪਨੇ ਹੀ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ੋ ਉਧਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਵੋਹੀ ਆਤਮਾ ਅਪਨੇ ਆਪਕਾ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ਜੌਨਸਾ ਆਤਮਾ ਪਰਮ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਸਰਪਹੁ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਦੁਖ ਦਾਈਓਂ ਕਰਕੇ ਬਜਾਪਤ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਡਾਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ਜ ਭੋਗੋਂ ਕੇ ਬਦਲੇ ਵਹੁ ਆਤਮਾ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕਾ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਕੇ ਸਤ੍ਰ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਤੂੰ ਤੋ ਅਬ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਤਿਨ ਵਿਸ਼ਜ ਲੰਪਟ ਪਾਮਰੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਮਤ ਡਾਰਹੁ ਅਤਿ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ

ਸਾਗਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਆਪਕਾ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਦੇਹਾਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਨਰਕ ਮੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮਤ ਛੈਕਹੁ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਯ ਰੂਪੀ ਜੂਏ ਵਿਖੇ ਜਿਸ ਜੀਵਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ਅਬ ਏਕ ਜਨਮ ਤੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਲਗਾਵਨਾ ਚਾਹਯੇ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਵਾਰੰਵਾਰ ਹਾਥ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਬਿਨਾ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਭੋਗੇ ॥ ੩੫ ॥ ਸੰਕਾ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀਨ ਸਰਬ ਅਭਿਗਯ ਸਰਬ ਗਯਾਤਾ ਕਿਸਕੇ ਵਿਚਾਰਸੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰਸੇ ਯੇ ਆਤਮਾ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਆਪਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰੇ ਐਸੀ ਆਸੰਕਾ ਹੂਏ ੨ ਉਤ੍ਰ ਕਾ ਸ਼ਲੋਕ ॥

ਮੂ:–ਕਿਮਿਦੰ ਕਥ ਮਾਯਾਤੰ ਕਿੰਮੂਲ ਮਿਤਿ ਕਿੰਖਯਯੰ ॥
ਦੇਹ ਦੁਖ ਮਿਤਿ ਪ੍ਰਾਗਯੈ: ਪ੍ਰੇਖਯਣੀਯੰਪ੍ਰ ਯਤਨਤ: ॥ ੩੬ ॥

ਟੀ:–ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਕਯਾ ਵਸਤੂ ਹੈ ਕਹਾਂ ਸੇ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਦੁਰ ਭਾਵ ਹੂਆ ਹੈ ਔ ਕਿਸ ਨਿਮਿਤ ਕਰਕੇ ਯੇ ਖਯ ਹੋਗਾ ਯੇ ਦੇਹ ਪਰਮ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਆਦਿ ਭੀ ਯੇ ਦੇਹ ਨ ਥੀ ਪੁਨ: ਅੰਤਮੈ ਭੀ ਨ ਰਹੇਗੀ ਇਸੀਕੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਦੁਖ ਹੋਤਾ ਮੂਰਛਾ ਸੁਖਪਤੀ ਮੈ ਦੇਹ ਕੇ ਸਨਬੰਧ ਕੇ ਅਭਾਵ ਸੇ ਦੁਖਕਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਯੇ ਦੇਹ ਹੀ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਪੁਨ: ਦੇਹ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔ ਨਾਸ ਕਾਲ ਮੈ ਮਹਾਂ ਉਤਕਟ ਦੁਖਕਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇਹਕੇ ਸਨਬੰਧ ਸੇ ਕੈਸੇ ਮੈ ਛੂਟਹੁਗਾ ਪ੍ਰਾਗਯੈ: ਬੁਧੀਮਾਨ ਪੁਰੁਖੋਂ ਨੇ ਨਿਰੰਤ੍ਰ ਐਸਾ ਵੀਚਾਰ ਕੀਆ ਚਾਹੀਤਾ ਹੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰਕੇ ਕਰਨੇ ਮੈ ਸਿਥਿਲ ਨ ਹੋਨਾ ਆਲਸ ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹਯੇ ਪੂਰਬੋਕਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਆਤਮਾ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਹੁ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਇਕ ਸ਼ਲੋਕ ਸੇ ਦੇ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ੩੬ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਹੁਤਾ ਧਨ ਪਾਸ ਹੋਣੇ ਸੇ ਧਨਕੇ ਦਾਨਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਪਢਨੇ ਸੇ ਬਾਂਧਵੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਕੋ ਤਰ ਜਾਂਯਗੇ ਪੁਨ: ਆਤਮ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ–ਨ ਧਨਾਨਿ ਨ ਮਿਤ੍ਰਾਣਿ ਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਣਿ ਨ ਬਾਂਧਵਾ: ॥
ਨ ਰਾਣਾ ਮੁਪ ਕੁਰਵੰਤਿ ਮਗ੍ਨ ਸ੍ਵਾਤਮ ਸਮੁਧ੍ਰ ਤੌ ॥ ੫੭ ॥

ਟੀ:–ਸੰਮੁਧ੍ਰਿਤੌ ਇਤਿ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਵਿਖੇ ਮਗਨ ਡੂਬੇ ਹੂਏ ਗੋਤੇ ਖਾਤੇ ਹੂਏ ਆਤਮਾਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰਣ ਵਿਖੇ ਨਾ ਤੋ ਧਨ ਹੀ ਉਪਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਨ ਮਿਤ੍ਰ ਹੀ ਉਪਕਾਰ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਅਨਾਤਮਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸ਼ੁਸ਼ਕ ਨਯਾਯ ਤਰਕ ਕੋਕ ਕਾਬਯਾਦੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਭੀ ਉਪਕਾਰ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਨ

ਸਨਬੰਧੀ ਭੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਜੀਵਕੇ ਉਧਾਰ ਵਿਖੇ ਉਪਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਵੇਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਤਸੰਗ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਯੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਚਾਰਹੁ ਧਨ ਆਦਿਕ ਤਥਾ ਔਰ ਭੀ ਸਕਾਮ ਕਰਮਾਦੀ ਉਪਕਾਰ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਗੁਰੂ ਆਦੀ ਚਾਰੋ ਹੀ ਉਪਕਰਣੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ॥ ੩੭ ॥ ਸੰਃ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਮਿਤ੍ਰਾਦੀ ਆਤਮਾ ਕੇ ਉਧਾਰ ਵਿਖੇ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਤੋ ਪੁਨਃ ਕਿਸਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣਾ ਯੋਗ੍ਯ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ ਮਨੋ ਮਾਤ੍ਰੇਣ ਸੁਹ੍ਰਿਦਾ ਸਦੈਵ ਸਹ ਵਾਸਿਨਾ ॥
ਸਹ ਕਿੰਚਿਤ ਪਰਾ ਮ੍ਰਿਸ਼੍ਯ ਭਵਤ੍ਯਾਤਮ ਸਮੁਦਧ੍ਰਿਤਃ ॥ ੩੮ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਜੀਵਕਾ ਸੁਧ ਮਨ ਹੀ ਪਰਮ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ਮਨ ਸਦੈਵ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮਿਤ੍ਰਕੇ ਸਾਥ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਕਰਣਾ ਯੋਗ੍ਯ ਹੈ ਸੁਧ ਮਨਕੇ ਸਾਥ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਯੇ ਜੀਵ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਉਧਾਰ ਕਰਣੇ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੩੮ ॥ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗਣਕਾ ਮਨ ਸਹਤ ਜੀਤਨਾ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਸਿਖ ਨੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ ਥਾ ਉਸਕਾ ਉਤ੍ਰ ॥

ਵੈਰਾਗ੍ਯਾ ਭ੍ਯਾਸ ਯਤਨਾਭ੍ਯਾਂ ਸ੍ਵਪਰਾ ਮਰਸ਼ ਜਨਮਨਾ ॥
ਤਤ੍ਵਾ ਲੋਕਨ ਪੋਤੇਨ ਤੀਰਯਤੇ ਭਵ ਸਾਗਰਃ ॥ ੩੯ ॥

ਟੀਃ—ਹੇ ਸਿਖ ਯਦਯਪੀ ਮਨ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਯਕਾ ਗਣ ਜੀਤਨਾ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾ ਵੈਰਾਗ ਵਿਸ਼ਯੋ ਮੈ ਦੋਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਭ੍ਯਾਸ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮਿਤ੍ਰਕੇ ਸਾਥ ਆਤਮਾ ਕੇ ਬੀਚਾਰਕਾ ਔ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਨਿਰੰਤਰ ਚਿੰਤਨ ਰੂਪ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਯਾ ਤੈਲ ਧਾਰਾਵਤ ਅਖੰਡ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤਯ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਸਮੀ ਇਤ੍ਯਾ ਕਾਰਕ ਇਸ ਯੁਕਤੀ ਕਰਕੇ ਮਨ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਿਯੰ ਗਣ ਜੀਤ੍ਯੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਬੀਚਮੈ ਕੁਸੰਗ ਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਦ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਤਮ ਬੀਚਾਰਕਾ ਜਨਮ ਉਤਪਤੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਤ੍ਵ ਕ੍ਯਾ ਯਥਾਰਥ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਰੂਪੀ ਜਹਾਜ ਕਰਕੇ ਭਵ ਸਾਗਰ ਕੋ ਜੀਵਨੇ ਤਰ ਜਾਈਤਾ ਹੈ ॥ ੩੯ ॥

ਮੂਃ—ਸ਼ੋਚ੍ਯਮਾਨੰ ਜਨੈਰਨਿਤ੍ਯੰ ਦਵ੍ਯਮਾਨੰ ਦੁਰਾਸ਼ਯਾ ॥
ਨਾਤਮਾਨ ਮਵਮਨ੍ਯੇਤ ਪ੍ਰੋਧਰੇ ਦੇਨ ਮਾਦਰਾਤ ॥ ੪੦ ॥

ਟੀਃ—ਜੋ ਇਸ ਜੀਵਕਾ ਆਤਮਾ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਅਤਯੰਤ ਕਲੇਸ਼ੋਂ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਵਾਰੰਵਾਰ ਸੋਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਰਹਯਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਜਨਹੁ ਕਰਕੇ ਸੋਚ੍ਯਮਾਨ ਹੈ ਸੋਕ ਕਰਣੇ ਕੋ ਯੋਗਯ ਹੈ ਦੁਰਾਸਯਾ ਖੋਟੀਆਂ ਧਨ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀਆਂ ਖੋਟੀਆਂ ਕੁਤਸਿਤ ਆਸਾਉ ਕਰਕੇ ਦਹਯਮਾਨ ਨਿਰੰਤਰ ਜੋ ਆਤਮਾ ਦਗਧ

ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੀ ਉਪੇਖ੍ਯਾ ਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹਯੇ ਵਿਸਾਰ ਨ ਦੇਨਾ ਚਾਹਯੇ ਕਿ ਬਡੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਸਾਗਰ ਸੇ ਉਧਾਰ ਲੇਨਾ ਚਾਹਯੇ ਨਿਕਾਸ ਲੇਨਾ ਚਾਹਯੇ ੪੦ ਅਬ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਹਸਤੀ ਕੇ ਰੂਪਕ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ

ਮੂ:-ਅਹੰਕਾਰ ਮਹਾਲਾਨੰ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਰੰਜੁ ਮਨੋਮਦੰ ॥
ਜਨਮ ਜੰਬਾਲ ਨਿਰਮਗ੍ਨੰ ਜੀਵ ਦੰਤਿਨ ਮੁਧਰੇਤ ॥ ੪੧ ॥

ਟੀ:-ਅਹੰਕਾਰੇਤਿ ਹੇ ਸਿਖ ਜਨਮ ਮਰਨ ਰੂਪੀ ਚਿਕੜਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਮਗਨ ਡੂਬੇ ਹੂਏ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਨਿਕਾਸ ਲੇਵਹੁ ਕੈਸੋ ਹੈ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਦੰਤੀ: ਅਹੰਕਾਰ ਮਹਾਲਾਨੰ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਬੰਧਨਕਾ ਥੰਭਾ ਹੈ ਜਿਸ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਰਸਰੀਸੇ ਬਾਂਧਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤਥਾ ਮਨ ਰੂਪੀ ਮਦ ਜਿਸ ਹਸਤੀ ਕੋ ਚਢਰਹਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਹਸਤੀ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰੋ ॥ ੪੧ ॥

ਮੂ:-ਅਯਮੇਤਾ ਵਤੈਵਾਤ ਮਾਤ੍ਰੇਤੇ ਭਵਤਿ ਰਾਘਵ ॥
ਯਦ ਪਾਸ੍ਯ ਵਿਮੂਢਤ੍ਵ ਮਹੰਕਾਰ: ਪ੍ਰਮਾਰਜ੍ਯਤੇ ॥ ੪੨ ॥

ਟੀ:-ਅਯਾਮਿਤੀ ਹੇ ਰਾਘਵ ਯੇ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਰਖ੍ਯਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਿਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੋ ਅਹੰਕਾਰ ਮਾਰਜਨ ਕਰਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਣੇ ਸੇ ਮੂਢਤਾ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਣੇ ਸੇ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੪੨ ॥

ਮੂ:-ਏਤਾ ਵਤੈਵ ਸਨਮਾਰਗੋ ਯਾਤਿ ਪ੍ਰਗਟਤਾ ਮਲੰ ॥
ਯਦ ਪਾਸ੍ਯ ਮਨੋ ਜਾਲ ਮਹੰ ਭਾਵੇ ਵਿਲੂਯਤੇ ॥ ੪੩ ॥

ਟੀ:-ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਮਨਨੇ ਬਾਹਰਕਾ ਔ ਅੰਤਰੰਕਾ ਅਧ੍ਯਾਤਮਿਕ ਆਸ਼ਕਤੀ ਰੂਪ ਜਾਲ ਰਚ੍ਯੋ ਹੈ ਤਥਾ ਅਹੰਭਾਵ ਅਹੰਕਾਰ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਅਪਾਸ੍ਯ ਤ੍ਯਾਗ ਦੇਨਾ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਨਾ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸਤ ਮਾਰਗੋ ਸਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਮਾਰਗਣੰ ਮਾਰਗਣ ਨਾਮ ਖੋਜਨ ਕੋ ਹੈ ਬੋਧ ਪਰਯੰਤ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਕਰਣੇ ਸੇ ਆਤਮ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਮੈ ਸਾਧਿਕ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ੪੩ ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਦੁਸਤ੍ਯਜ ਨਾਮ ਅਤਿ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਦੇਹ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਹੀ ਅਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮੈ ਮੁਖ੍ਯ ਕਾਰਣ ਹੈ ਐਸਾ ਆਸ਼ਯ ਮਨ ਮੈ ਰਖਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਔਰ ਸ਼ਲੋਕ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂ:—ਏਤਾ ਵਤੈਵ ਦੇਵੇਸ਼ਃ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਗਮਜਤੇ ॥
ਕਾਸ਼੍ਟ ਲੋਸ਼੍ਟ ਸਮਤ੍ਵੇਨ ਦੇਹੋ ਯਦ ਰਵਲੋਕਜਤੇ ॥ ੪੪ ॥

ਟੀ:—ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਦੇਹ ਕੋ ਕਾਸ਼ਟ ਲੋਸ਼ਤ ਮਿਟੀਕੇ ਢੇਲੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤੁਲ ਦੇਖਨਾ ਹੈ ਸੋ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸਾਧਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਪਰਮਾਰਥ ਕੋ ਜਿਗਜਾਸੂ ਜਾਨ ਲੇਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਜਾਨਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਦ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੪੪ ॥ ਯੇ ਅਹੰਕਾਰ ਹੀ ਪਰਮ ਦੁਸ਼੍ਟ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੇ ਆਗੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਬਾਦਲਵਤ ਆਯਕੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਆਛਾਦਨ ਕਰ ਛੋਡਜਾ ਹੈ ਅਬ ਯੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥

ਮੂ:—ਅਹੰਕਾਰਾਬੁਦੇ ਖਜੀਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ ਤੇਚਿਦ ਦਿਵਾਕਰਾ: ॥
ਭਤਸਜਤ ਪਰਿਣਾਮੇਮ ਤਤਪਦੰ ਸਮਮਾਪਜਤੇ ॥ ੪੫ ॥

ਟੀ:—ਹੇ ਸੌਮਜ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਆਗੇ ਸੇ ਬਾਦਲ ਦੂਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਤਜਖ ਸੂਰਯ ਨਾਰਾਯਣ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਬਾਦਲ ਕੇ ਨਸ਼੍ਟ ਖੀਣ ਹੂਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਚੈਤੰਨ ਰੂਪੀ ਆਦਿਤ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਤਜਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ੪੬ ॥

ਮੂ:—ਮਨੋ ਅਹੰਕਾਰ ਵਿਲਯੇ ਸਰਬ ਭਾਂਵਾਂਤਰ ਸਿਤ੍ਤਾ ॥
ਸਮੁਦੇਤਿ ਪਰਾਨੰਦ ਯਾਤਨੁ ਪਾਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ॥ ੫੧ ॥

ਟੀ:—ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਘਟ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੂਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਘਟ ਕਾ ਆਕਾਸ ਮਹਾ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਨ ਅਰ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੂਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਕਾ ਲਖਜਾਰਥ ਤਤਪਦ ਪਦ ਕੇ ਲਖਜਾਰਥ ਮੈ ਏਕਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਔ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਓਸ ਕੇ ਵਾ ਬਰਫ ਕੇ ਕਿਣਕੇ ਵਤ ਲੀਨ ਹੂਏ ਪੀਛੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਰੂਪਾ ਜੋਤਨਃ ਸਰੀਰ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸਾ ਪਾਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਤਨਃ ਹੈ ਕਜਾ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਰੂਪ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਵੋ ਕੈਸਾ ਸਰਬ ਬਜਾਪੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਧਾਵ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯਾਵਤ ਦ੍ਰਿਸਜ ਪਦਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਆਤਮਾ ਹੀ ਪੂਰਣ ਹੈ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਦੇ ਰਹਜੋ ਹੈ ਐਸੋ ਪਾਰ-ਮੇਸ੍ਵਰੀ ਸਰੀਰ ਹੈ ॥ ੫੧ ॥

ਸ਼ੰਕਾ—ਹੇ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵਵੇਤਜੋਂ ਕੇ ਸਿਰੋਮਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਐਸਾ ਪਾਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਤਨੁਃ ਮੁਝ ਕੋ ਕਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਵਾਚ ॥ ਸਾ ਸ੍ਵਯੰ ਯੋਗ ਸੰ ਸਿਧਾ ਸੁਖੁਪਤਾ ਦੂਰ ਭਾਵਿਨੀ ॥ ਨਗਮਜਾ ਵਚਸਾਂ ਰਾਮ ਹ੍ਰਿਦਜੇ ਵੇਹਾਨੁ ਭੂਯਤੇ ॥ ੫੨ ॥

ਟੀਃ–ਹੇ ਅੰਗਸਾ ਪਾਰਮੇਸਵਰੀ ਤਨਃ ਵਚਨ ਕਾ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਔਰ ਇੰਦ੍ਰਯਗਣ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਗਮ ਹੈ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਾ ਨ ਗੋਚਰ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਹੀ ਅਗਮ ਹੈ ਹੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਸਾਤਨੁਃ ਸਰੀਰ ਜਬ ਤੁਮ ਸੰਮਜਕ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਧ ਯੋਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇਂਗਾ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਅਭਯਾਸ ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਰਹੁਗੇ ਤਬ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਅਪਨੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਵਿਖੇ ਤਿਸ ਪਾਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਤਨੁਃ ਕੋ ਅਨ-ਭਵ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੇਵਹੁਗੇ ਸਾਤਨੁਃ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਸੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸੁਖ-ਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਪਾਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਤਨੁਃ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਬਿਨਾਂ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਪਰਚਾਯਕ ਪਰਚਾ ਤਿਸ ਸੇ ਕਰਾਵਨੇ ਵਾਰੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ੫੨।

ਮੂਲਃ--ਅਨੁਭੂਤਿੰ ਵਿਨਾ ਤਤ੍ਰੈ ਖੰਡਾ ਦੇਰ ਨਨੁ ਭੂਯਤੇ ॥ ਅਨੁ ਭੂਤਿੰ ਬਿਨਾ ਰੂਪੰ ਨਾਤਮ ਨਸ੍ਵਾਨੁ ਭੂਯਤੇ ॥ ੫੩ ॥

ਟੀਃ–ਹੇ ਮਹਾ ਬਾਹੋ ਇਸ ਵਿਖੇ ਏਕ ਇਸ ਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਡਾ ਅਦਭੁਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਹੈ ਕੇ ਖੰਡ ਆਦੀ ਮਿਸਟ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਮਧੁਰਤਾ ਬਿਨਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਨਭਵ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜਾਨੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਨੁਭੂਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕਾ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਯੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਾਨਯ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ੫੩ ॥ ਜਬ ਦੇਵ ਦੇਵ ਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਈਸਵਰ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਨਾਥ ਕੋ ਅਪਨੇ ਅਨਭਵ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੇ ਪਰਚਾ ਪਾ ਲੀਆ ਤਬ ਚਤੁਰਥੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ੨ ਇਸਥਿਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਤਯੰਤ ਸੁਖ ਕਾ ਅਨਭਵ ਕਰੇਂ ਗਾ ॥

ਮੂਲਃ--ਤਦਨੁ ਵਿਵਯੰ ਵਾਸਨਾ ਵਿਨਾਸ਼ਸ੍ਤੁ ਦਨੁ ਸ਼ੁਭਾ ਪਰਮਃ ਸਫੁਟਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਃ॥ ਤਦਨੁਚ ਸਮਤਾ ਵਸ਼ਾਤ ਸ੍ਵਰੂਪੇ ਪਰਿਣਮਨੰ ਮੰਹਤਾ ਮਚਿੰਤਯ ਰੂਪੰ ॥ ੫੫ ॥

ਟੀਃ–ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੂਰਬੋਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਚਤੁਰਥੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮੈ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤਕਾਰ ਹੂਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪੰਚ ਭੂਮਿਕਾ ਸੈ ਆਰੋਹਣ ਸਨੇ ੨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਆਤਯੰ-ਤਕ ਵਿਸਯ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਦ ਪਸਚਾਤ ਖਸ਼ਟੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਸੁਭ ਪੁਨੋ ਕਾ ਸੁਭ ਆਤਮਾ ਸਾਧਨੋਂ ਕਾ ਫਲ ਰੂਪ ਸੁਧ ਸ਼ੁਭ ਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਰੂਪ ਅਪਨੇ ਕਾ ਸਫੁਟ ਪਰਤਯਖਯਤਾ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਦੈਵ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਪੂਰਣ ਭਾਵਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅਨੁਭਵ ਸਿਧ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਤੇ ਅਨੰਤਰ ਸਪਤਮੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਯਾਂ ੨ ਸਮਾਧੀ ਔ ਅਸਮਾਧੀ ਤੁਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸਮਾਧੀ ਅਸਮਾਧੀ ਕੀ ਸਮਤਾ

ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸਮਤਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਸੈਂਧਵ ਕੀ ਪੁਤਲੀ ਲੀਨ ਵਤਤ ਮੇ ਏਕ ਰਸ ਸੁਖ ਕੀ ਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸ ਸੁਖ ਕੀ ਇਯਤਾ ਪਰਿਮਾਣ ਕਹਾ ਇਤਨਾਕ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਸੁਖ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਬਡੇ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਭੀ ਨਹੀ ਕਹ ਸਕਤੇ ਹੈ ਸਾਧੋ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਨਭਵ ਕਾ ਸੁਖ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅਚਿੰਤ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੫੫ ॥ ਸੋ ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਤੇਰਾ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੈ ਪਰਮ ਪੂਤ ਹੈ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਜਲ ਤਰੰਗ ਵਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਅਭਿੰਨ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਰੂਪ ਕਾ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋ ਸਹਤ ਮਨ ਵਸ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਯੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੁਝ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਤਬ ਪੁਨਃ ਮੇਰੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖ੍ਯਾ ਤਬ ਮੁਝ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਮੇਰਾ ਮਨ ਪਰਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੁਝ ਕੋ ਸਭ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਜਾਂ ਕੋ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕੀ ਕਿਰਣੈ ਆਇ ਉਦੈ ਹੂਈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਮੇਰੀ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪਕਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨ ਕੇ ਉਦੇ ਹੂਏ ਸੇ ਯਾਮਨੀ ਨਿਸਾਚਰੋ ਕੋਂ ਔ ਨਿਛਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਹੀ ਲੈਕੇ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜੈਸੇ ਸਖੀ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਦੂਸਰੀ ਸਖੀ ਅਨ੍ਯ ਮੰਦਰਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੇਰੀ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਲੀਨ ਹੋ ਗਈ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮਾਰੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਤੇਰਾ ਅਗ੍ਯਾਨ ਨਸ਼ਟ ਹੂਆ ਹੈ ਕਿਉਂ ਤੁਮਨੇ ਆਪਨੇ ਸਰੂਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤੀ ਪਾਈ ਹੈ ਕਿਉ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸੰਦੇਹ ਨਸ਼ਟ ਹੂਏ ਹੈਂ ਕਿਉਂ ਤੁਮ ਵਿਸ਼ਰਾਂਤ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੋ ਕਿਉਂ ਤੁਮ ਕੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਂ ਕਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਾਰ ਹੂਆ ਹੈ ਕਿਉ ਅਬ ਔਰ ਤੋ ਕੋਈ ਤੁਮ ਕੋ ਸੰਸਯ ਨਹੀ ਰਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਹੇ ਸੋਮ੍ਯ ਯੇ ਆਤਮ ਦਰਸਨ ਸਰਬ ਆਨੰਦੋਂ ਕੀ ਸੀਮਾ ਹੈ ਬਸ ਇਸ ਸੇ ਊਪਰ ਔਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀ ਹੈ ਏਹੀ ਸਰਬ ਕੀ ਕਾਸ਼ਟਾ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਹੋਕੇ ਗਦ ਗਦ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਮੈਨੇ ਕੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਜਿਸ ਕੇ ਊਪਰ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਰ ਜਾਵੇ ਤਿਸ ਕਾ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਤਮ ਕਾਹੇ ਕੋ ਰਹ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਜਿਸ ਮੰਦਰ ਮੈ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਕਿਰਣੈ ਪੜ ਜਾਤ੍ਯਾਂਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਅੰਧਕਾਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਾਹੈ ਤੈਸੇ ਮੇਰੇ

ਸਰਬ ਸੰਸਯ ਵਿਪਰਜੈ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਅਬ ਮੈ ਪਰਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੂੰ ਪੂਰਨ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੂੰ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਊਪਰ ਸਾਸਟਾਂਗ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਧਰ ਕੇ ਸੁਖੀਭਵ ਐਸਾ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਬਾਂਛਿਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਪੁਨਃ ਏਕਾ ਏਕੀ ਏਕ ਵਾਰ ਆਏ ਤਬ ਮੈਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਜਬ ਮੈ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਉਸ ਕਾਲ ਮੈ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਯਾ ਜੋ ਬਿਨਾ ਨਿਮਿਤ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਛੂਟਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਨਿਮਿਤ ਆਇ ਬਨਤਾ ਹੈ ਤਬ ਸਰੀਰ ਛੂਟਤਾ ਹੈ ਨਿਮਿਤ ਨਾਮ ਲੋਕ ਮੈ ਬਹਾਨੇ ਕਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਮੈਨੇ ਪੂਛਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਤੋ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ ਤੀਨੋਂ ਕਾਲੋ ਕੇ ਵੇਤਾ ਹੋ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਏਕ ਸੰਸਯ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸ ਸੰਸਯ ਕੋ ਆਪ ਹੀ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕੋ ਯੋਗ ਹੋ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਸੋ ਸੰਸਯ ਯੇਹ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਜਬ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰੀਏ ਗਾ ਕਿਸ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਕਰੀਏ ਗਾ ਐਸੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸੋਮਯ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਛੂਟੇ ਗਾ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸੇਨਾ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੁਡਾਵਨੇ ਅਰਥ ਆਵੇ ਗੀ ਬਡੀ ੨ ਤੋਪਾਂ ਰਹਕਲੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਹਾਥੀ ਘੋੜਾ ਊਠ ਅਸਵਾਰ ਪੈਦਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਆਇ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਵੈ ਗੇ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ–ਹੇ ਸਵਾਮਿਨ ਆਪ ਨੇ ਤੋ ਕਿਲਾ ਕੋਟ ਦੇਸ ਪਤਨ ਨਹੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਰੋਕਯਾ ਹੈ ਨ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਸੇਨਾ ਹੀ ਹੈ ਆਪ ਤੋ ਵਿਰਕਤ ਆਤਮਾ ਹੋ ਅੰਨ ਭੀ ਅਯਾਚਤ ਹੀ ਖਾਵਤੇ ਹੋ ਕਿਸੀ ਵਸਤੂ ਕੀ ਯਾਚਨਾ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੋ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਕੋਈ ਹਜਾਰੋਂ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜਮਾਤੈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਆਪ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਅਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਦੁਰਵਚਨ ਕਹਕੇ ਦੁਖਾਵਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋ ਯੇ ਕਯਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਬੁਰਾ ਚਿੰਤਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੋ ਪੁਨਃ ਆਪ ਏਕਾ ਏਕੀ ਐਸੇ ਵਿਰਕਤ ਮੂਰਤੀ ਬਿਚਰਤੇ ਹੋ ਪੁਨਃ ਆਪ ਕੇ ਊਪਰ ਇਤਨੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਚਢ ਕਰ ਆਵੈ ਗੀ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸਿਖ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਨਿਮਿਤ ਐਸਾ ਹੈ ਵੁਹ ਐਸਾ ਹੀ ਸਮਾ ਆਇ ਜਾਵੇ ਗਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟਣੇ ਕਾ ਵਹੁ ਐਸੀ ਹੀ ਭਵਿਖਤ ਬਨ ਜਾਵੇ ਗੀ ਯੇ ਬਾਤ ਮੁਝ ਕੋ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਬਰਸ ਸਰੀਰ ਛੂਟਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸੁਨਾ ਦਈ ਥੀ ਸੋ ਏਹ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਜੋ ੨ ਭਾਵੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੀਏ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੀ

ਭਵਿਖਯਤ ਹਮਨੇ ਅਪਨੀ ਆਂਖਹੁ ਸੇ ਦੇਖੀ ਹੈ ਭਾਈ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸਰਵਣ ਕਰਕੇ ਕਥਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭਾਈ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੇ ਗਲ ਸੇ ਲਗਾਇ ਪੁਨਃ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਥਾਪੀ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਓਂਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸੰਬਾਦੇ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੋਪਦੇਸ਼ ਔ ਭਵਿਖਯਤ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਰੂਪਣੰ ਨਾਮ ੩ ਸਕੰਧ ੨ ਅਧਯਾ ਨਾਮ ਵਰਨੰਨ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ ਉਤਰਾਰਧ

੩ ਅਧਯਾਯ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖਯ ਵਿਖੇ ਮੈ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦਰ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਦਯਾ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਦਾਸਾਨ ਦਾਸੋਂ ਊਪਰ ਪਰਮ ਕਰਣਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਜ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਮ ਕੋ ਅਪਨਾ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦਮ ਚਤੁਰਭੁਜ ਧਾਰੀ ਬਨਮਾਲਾ ਭ੍ਰਿਗੂਲਤਾ ਉਰ ਵਖਯਸਤਲ ਮੈ ਜਿਨ ਕੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਐਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇਸ਼ਵ ਕਲੇਸ ਨਾਸ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਦਰਸਨ ਦੇਵੈਂ ਐਸੇ ਚਿਤਵਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇਸ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸੁਚਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਵਾਇ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਾਯਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਊਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਕੇ ਸਾਸਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਜਬ ਊਪਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਦੇਖਯਾ ਤਬ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਗਰੁੜ ਕੀ ਊਪਰ ਲ਼ਖਮੀ ਸਹਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਮਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਤੇਜੋ ਮਯ ਮਣਯੋਂ ਕਰਕੇ ਜਟਤ ਸੀਸ ਪਰ ਮੁਕਟ ਸੋਭ ਰਹਯਾ ਹੈ ਔਰ ਕਰਣੋਂ ਮੈ ਮਕਰਾ ਕਾਰ ਦਿਬਯ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਵਿਦਯੁਤ ਲਤਾ

ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਾਨ ਕੁੰਡਲ ਸੋਭ ਰਹੇ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਸਜਲ ਸਜ਼ਾਮ ਮੇਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਕਾਂਤੀ ਜਿਨ ਕੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਾਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਬਡਾ ਵਿਸਤਾਰ ਯੁਕਤ ਭਾਲ ਪਟ ਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਭਾਲ ਪਟ ਨਾਮ ਮਸਤ ਕਹੈ ਜਿਨ ਕਾ ਤੀਨ ਰੇਖ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਜਿਨ ਕੇ ਭਾਲ ਮੈ ਅਤਿ ਸੋਭਾ ਯੁਕਤ ਹੈ ਜਿਸ ਰੂਪ ਕੇ ਧਨੁਖ ਕੇ ਅਕਾਰ ਭਰਵਟੇ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਕਸਤ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨੇਤਰ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਗੋਲ ਲੋਲ ਪਰਮ ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੈ ਕਪੋਲ ਜਿਸ ਰੂਪ ਕੇ ਤਥਾ ਕੀਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਾਸਿਕਾ ਹੈ ਬਿੰਬ ਫਲ ਕੇਸਦ੍ਰਿਸ ਅਧਰ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਦਾਂਤੋਂ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਹੀਰਕ ਮਨੀ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਹੈ ਚਾਰੂ ਚਿਬਕ ਗੋਲ ਸੁੰਦਰ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾ ਮੈ ਪੁਨਯਾਂ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੀ ਸੰਧਯਾ ਸਮੈ ਮੈ ਉਦੈ ਹੁਏ ੨ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕਾ ਜੈਸੇ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾ ਕੀ ਉਰ ਕਾ ਗੋਲ ਸੁੰਦਰ ਭਾਗ ਸੋਭਤਾ ਹੈ ਤਦਵਤ ਔਰ ਜੋ ਚੰਦਰਮਾ ਕੇ ਮਧਯ ਮੇ ਸਯਾਮਤਾ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਗ-ਵਾਨ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਸਮਾਨ ਕਹੋ ਭੀਤਰ ਕਾਲਸ ਹੋਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਸਮਤਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਗ੍ਰੀਵਾ ਜਿਨ ਕੀ ਕਪੋਤ ਸਮਾਨਹੈ ਕੰਧੇ ਜਿਸ ਰੂਪ ਕੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ਤਥਾ ਭੁਜਾ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸੁੰਡ ਸਮਾਨ ਲੰਬਯਾ ਜਾਨਹੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਤਿ ਸੋਭਾ ਕਾ ਘਰ ਹੈ ਛਾਤੀ ਬਡੀ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲੀ ਹੈ ਭ੍ਰਿਗੁ ਲਤਾ ਕਾ ਚਿਹਨ ਜਿਨ ਕੇ ਵਖਯਸਥਲ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਉਦਰ ਮੈ ਤੀਨ ਰੇਖਾ ਤੀਨਹੁ ਗੁਣ ਯੁਕਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਨਾਭੀ ਬਡੀ ਗੰਭੀਰ ਚਕ੍ਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਕ੍ਰਾ ਕਾਰ ਹੈ ਕੇਲੇ ਕੇ ਥੰਭੇ ਕੇ ਸਮਾਮ ਯੁਗ ਉਰੂ ਹੈ ਗੁਲਫ ਏਡੀ ਸਹਤ ਕੋਕਨਦ ਕੇ ਸਮਾਨ ਚਰਣ ਕਮਲ ਹੈ ਭਗਤ ਜਨੋ ਕਾ ਆਸਰਾ ਰੂਪ ਹੈ ਕੋਕਨਦ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਮੈ ਨਵੀਨ ਖਿਰੇ ਕਮਲ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਵਾਮ ਭਾਗ ਮੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਲਖਮੀ ਜੀ ਬਿਰਾ-ਮਾਨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬੈਜੰਤੀ ਮਾਲਾ ਚਰਣੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਨ ਕੇ ਉਰਮੋ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਕੰਠ ਮੈ ਭਾਸ ਕਰਕੇ ਸਮਾਨ ਕੌਸਤਭ ਮਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰਹੀ ਹੈ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦਮ ਜਿਨ ਕੇ ਚਾਰੋ ਹਸਤ ਕਮਲੋਂ ਮੈ ਸੋਭਾ ਕਾ ਸਮੂਹ ਦੀਪਤ ਹੋ ਰਹਯੇ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਸਿਧ ਮਹਾ ਰਿਖੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਵਸਿਸ਼੍ਰ ਆਦੀ ਸਪਤ ਮਹਾ ਰਿਖੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਖੀ ਨਾਰਦ ਬਯਾਸ ਪਰਾਸੁਰ ਆਦੀ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਵੇਦ ਮੰਤਰ ਸੂਕਤ ਤਥਾ ਔ ਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲੇ ਮਹਾ ਰਿਖੀ ਉਕਤ ਅਸਤੋਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਉਸਤਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਔ ਦੈਤ ਰਾਖਸ ਯਾਤੁਧਾਨ ਦਨੁਜ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਪਿਸਾਚਾਦੀ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਦਸੋ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਭਾਗੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਦੇਵਗਣ ਆਦਿਤਯ-ਗਣ ਰੁਦ੍ਰਗਣ ਮਰੁਤਗਣ ਵਸੂ ਗਣ ਸਾਧਯਗਣ ਸਿੱਧਗਣ ਵਿਸ੍ਵੇਦੇਵਾ ਆਦੀ ਹਾਥ

ਜੋੜ ਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਨਮਸਕਾਰਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਲਖਮੀ ਸਹਤ ਪੰਖੀ ਰਾਜ ਗਰੁੜ ਜੀ ਕੇ ਊਪਰ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਯ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਦੰਡਵਤ ਧਰਨੀ ਪਰ ਮੌਲ ਝੁਕਾਇਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਔ ਗਦ ਗਦ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਖਯਮਾਣ ਛੰਦ ਸੇ ਅਬੀ ਉਚਰਨਾ ਜੋ ਛੰਦ ਹੈ॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ--ਤੂੰਹੀ ਦੇਵ ਦੇਵੇਸ ਦੇਵਾਧਿ ਰਾਜਾ। ਤੂੰਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੰਭੂ ਸਰਬ ਲੋਕ ਭ੍ਰਾਜਾ॥ ਤੂੰਹੀ ਵਰੁਣ ਕੁਮੇਰ ਨਿਸੇਸ ਸੇਸੰ। ਤੂੰਹੀ ਇੰਦ੍ਰ ਅਗਨੀ ਯਮ ਸੂਰ ਈਸੰ॥ ੧॥ ਤੂੰਹੀ ਦੈਤਯ ਦੈਤੇਯ ਦੈਤਯਾਧਿ ਰਾਜਾ। ਤੂੰਹੀ ਆਪਿ ਪੀਲਕਾਦੀ ਲੋਕ ਸਾਜਾ॥ ਤੁਮੇ ਬਾਵਨੰ ਹ੍ਵੈ ਛਲਯੋ ਬਲੀ ਰਾਯੰ। ਦੀਓ ਸਕ੍ਰ ਰਾਜੰ ਬਡੋ ਯਸ ਪਾਯੰ॥ ੨॥ ਤੁਮੈ ਹ੍ਵੈ ਬੈਰਾਹੰ ਹਨਯੋ ਹਿਰਨਯ ਆਖਯੰ। ਖਿਮਾਧਾਰ ਕੋਟੌ ਜਲੇ ਮਧਯ ਥਾਪਯੰ॥ ਤੁਮੇ ਚਤੁਰ ਹਸ੍ਰਿਨ ਹਤਯੋ ਮਧੁ ਕੈਟੰ। ਨਮੋ ਅਸ੍ਤੁਤੇ ਨਾਥ ਸੁਦ੍ਰਸ਼ੁ ਪਾਤੇ।੩।

ਦੋਃ--ਜਲ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਅਗਨੀ ਪਵਨ ਅਕਾਸਾਦਿ ਸਭ ਭੂਤ।
ਜਾਹਿ ਰਚੇ ਖਿਨ ਏਕ ਮੈ ਤੈਸੇ ਕਰਤ ਕੁਸੂਤ॥ ੪॥

ਭੁਜੰਗ ਪ੍ਰਯਾਤ ਛੰਦ--ਨਮੋਸ੍ਤੁਤੇ ਨਾਥ ਪਰਮੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲੇ। ਨਮੋ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਨਮੋ ਸਰਬ ਪਾਲੇ। ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜਗੰਨਾਥ ਪਯਾਰੇ। ਨਮੋ ਸਰਬ ਕਰਤਾ ਸਦਾ ਨਿਰਵਿਕਾਰੇ॥ ੫॥ ਨਮੋ ਨਾਥ ਨੇਤੀ ਜਿਨੈ ਬੇਦ ਸਾਰੇ। ਦੀਜੈ ਭਕ੍ਤਿ ਦਾਨੰ ਨਮੋ ਲੋਕ ਤਾਰੇ॥ ਨਹੀ ਤੁਮ ਸਮੰ ਔਰ ਕੋ ਜਗਤੀ ਹੇਤੂੰ। ਨਮੋ ਅਸ੍ਤੁਤੇ ਨਾਥ ਸੰਸਾਰ ਸੇਤੂੰ॥ ੬॥

ਦੋਃ--ਇਸ ਬਿਧ ਕਰ ਬਹੁ ਉਸਤਤੀ ਬਹੁਰ ਦੰਡ ਪਰਣਾਮ।
ਕੀਓ ਚਰਣ ਗੁਰੁਦੇਵ ਕੇ ਪੁਨ ਬੋਲੇ ਸੁਖਧਾਮ॥ ੭॥

ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਹੁਤਸੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰੀ ਸ੍ਰੀ ਭਟਹਰੀ ਜੀ ਨੇ ਤਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਬੀਰ ਹਰੇ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਅਤਿ ਸੰਤੁਸ਼੍ਟ ਹੈਂ ਜੋ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਵਰ ਹੈ ਸੋ ਮਾਂਗ ਲੇਵਹੁ ਤੀਨੋ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਛ ਭੀ ਹਮ ਕੋ ਅਦੇਯ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਅਪਨਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਦੇ ਚੁਕੇਹੈਂ ਜੋ ਚਾਹੋ ਸੋ ਲੇਵਹੁ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੇ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਤਬ ਨਾਮਦਾਨ ਅਪਨੇ ਚਰਣ ਕਮਲਹੁ ਕੀ ਭਗਤੀ ਦਾਨ ਦੀਜਿਯੇ ਬਿਨਾ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲਹੁ ਕੀ ਭਗਤੀ ਔ ਆਪਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹਮਕੋ ਔਰ ਕੁਛ

ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਮਕੋ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਰੁਚਤੇ ਹੈ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਿਖ ਕੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਥਾਸ੍ਤੁ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਵਹੁ ਇਸਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਸਰਬ ਸਿਧ ਪਦਾਰਥ ਹੈਂ ਔਰ ਸਰਬ ਵਰ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਕ ਹੈ ਏਕ ਨਾਮ ਹੀ ਸਰਬ ਕਾਰਯੋਂ ਕਾ ਸਾਧਕ ਹੈ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੀ ਪੁਨਃ ਨਿਮਸਕਾਰ ਮੌਲ ਝੁਕਾਇਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸੀਸ ਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਰਖ੍ਯਾ ਪੁਨਃ ਜਬ ਸੀਸ ਉਠਾਇਕੇ ਦੇਖ੍ਯਾ ਤਬ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਤਬ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਦੋਨੋਂ ਆਪਸ ਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਇਸਿਤ੍ਰਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਆਗਯਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰੀ ਜੀ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਆਇਕੇ ਅਪਨੇ ਜਿਗਯਾਸੂ ਜਨੋਕੋ ਮਿਲਤੇ ਭਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਜਨੋ ਕੇ ਮੁਖ ਰੂਪੀ ਕਮਲ ਵਿਕਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਉਦੈ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕਮਲ ਫੂਲੋਂ ਕਾ ਬਨ ਖਿੜ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਚਕੋਰੋਂ ਕੇ ਗਣ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਃ--ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰ ਨਿਜ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪੁਨ ਆਏ ਸ੍ਵਸਥਾਨ ।
ਇਤ ਬਿਧ ਕ੍ਰੀੜਾ ਜਗਤ ਹਿਤ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਭਗਵਾਨ ॥ ੧ ॥

ੴ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸੰਵਾਦੇ ਸ੍ਵਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼੍ਨੂ ਰੂਪੇਣ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾਨ ਨਿਰੂਪਣੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ੪ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਦੋਃ--ਕਰਤਾ ਜਗ ਭਰਤਾ ਸਕਲ ਗ੍ਯਾਤਾ ਦਾਤਾ ਜੋਇ ।
ਤੇ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਪਦ ਪਦਮ ਨਮੋ ਸਰਬਦਾ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥
ਆਗੇ ਸੁਨਹੁ ਸੁ ਔਰ ਇਕ ਕਥਾ ਸੁ ਅਦਭੁਤ ਆਹਿ ।
ਸੁਨਤ ਜਾਹਿ ਆਨੰਦ ਚਿਤ ਕੌਤਕ ਅਤਿ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ੨ ॥

ਨਭ ਨਿਧਿ ਵਸੁ ਚੰਦਾ ਲਖਹੁ ਬਿਕ੍ਰਮਸਾਲ ਸੁਹਾਇ।
ਰਣਜਿਤ ਹਰਿਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਮਰੀ ਪਰੀ ਤਬ ਆਇ ॥ ੩ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ--ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਜੀ ਜਬ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਆਏ ਤਬ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਦਾਸੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕ ਦਿਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਮੈ ਕੋਈ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਘੜੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇਸ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਵਰਖਾ ਰਿਤੂ ਮੈ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਯਾ ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਲੋਕਹੁ ਤੁਮ ਧਯਾਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣਹੁ ਅਬਕੇ ਭਾਦ੍ਰਪਦ ਮਾਸ ਮੇ ਬਡੀ ਤੇਜ ਮਰੀ ਪੜੇਗੀ ਆਪ ਲੋਕਹੁ ਨੇ ਕਹੂੰ ਅਧਿਕ ਦੂਰ ਦੇਸ ਮੈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੇਂ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਜਾਵੇ ਸੋ ਸੋ ਇਸ ਦਿਬਯ ਕੂਪਕਾ ਜਲਪਾਨ ਕਰੇਗਾ ਤਿਸਕਾ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਨਾਮ ਰੋਗ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਜਾਇਗਾ ਸਤਪੁਰੁਖਹੁ ਕਾ ਬੋਲਨਾ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਨ ਕਿਸੀ ਪਰਥਾਇਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਵਾਂਤ ਔ ਵਿਰੇਚਨ ਬਹੁਤਸਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅੰਤਰ ਉਸਕੇ ਪਾਨੀ ਕੀ ਦਾਹ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਉਸਕਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਅਪਨੀ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹੂੰ ਜਨਮ ਜਾਇ ਧਾਰਤਾ ਹੈ ਸਾ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਜਬ ਜਬ ਜਿਸ ਜਿਸ ਜੀਵ ਕੋ ਹੋਵੈ ਤਬ ਤਬ ਸੋ ਸੋ ਜੀਵ ਇਸ ਦਿਬਯ ਸਰਕਾ ਜਲਪਾਨ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਤਿਸਕਾ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਹਟਜਾਇਗਾ ਯੇ ਤੋ ਵਾਹਯ ਰੋਗ ਕੀ ਕਥਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਰੀਵ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਜਿਸ ਕੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਧਨ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪੀ ਤ੍ਰਿਖਾ ਦਾਹ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ਵਹੁ ਜੀਵ ਸੁਭਗੁਣੋਂਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਦ ਰੂਪੀ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਤਿਸ ਕੋ ਗ੍ਰਾਸ ਲੇਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਮਰਤਾ ਜਨਮਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਵਾਰੰਵਾਰ ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸੇ ਹੂਏ ਜੀਵਕੀ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਔਰ ਔਖਧੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਯਾ ਹੂਆ ਜੀਵ ਜਬ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪੀ ਦਿਬਯ ਸਰਕਾ ਬਚਨ ਧਾਰਣ ਰੂਪੀ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰੇਗਾ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕਾ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਨਿਵਰਤ ਹੋਜਾਵੈਗਾ। ਐਸੀ ਕਥਾ ਸੁਣ ਸਰਬ ਸ੍ਰੋਤਾ ਬਡੇ ਭਯਭੀਤ ਹੂਏ ਜਬ ਵੋ ਸਮਾ ੧੮੯੦ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਨਬੇ ਮੈ ਆਯਾ ਤਬ ਭਾਦ੍ਰਪਦ ਮਾਸ ਮੈ ਮਰੀ ਆਇਪਰੀ ਏਕ ਹੀ ਵਾਂਤ ਤਥਾ ਏਕ ਹੀ ਦਸਤਕੇ ਆਵਨੇ ਸਾਰ ਪ੍ਰਾਣ ਜੀਵਹੁ ਕੇ ਐਸੇ ਉਡ ਜਾਵੈ ਜੈਸੇ ਅਗਨਿ ਊਪਰ ਪਾਰਾ ਉਡਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਪਾਰ ਬਡਾ ਘੋਰ ਦੁਖ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਸਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸਰਬ ਲੋਕ ਮਹਾ ਦੁਖੀ ਹੂਏ ਯੇ ਵਿਸੂਚਿਕਾ

ਰੋਗ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ਸੇ ਭੀ ਨਿਵਰਤ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਔਖਧੀ ਆਦੀ ਉਪਾਉ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਅਧਿਕਤਰ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਨ ਸਮਾਰਤੀ ਭਈ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਪਿਤਾ ਕੋ ਭਾਈ ਭ੍ਰਾਤਾ ਕੋ ਪੁਰਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਕੋ ਮਿਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਕੋ ਨ ਸਮਾਰਤਾ ਭਯਾ ਕੋਈ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨ ਸਮਾਰਤਾ ਭਯਾ ਔਰ ਕਯਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਸਨਬੰਧੀ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦੀ ਕੋਈ ਮਰਜਾਵੈ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਮੁਰਦੇ ਕੋ ਕੋਈ ਫੂਕਨੇ ਅਰਥ ਸਮਸਾਨ ਭੂਮਿਕਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੀ ਨ ਜਾਸਕੇ ਮਾਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਮਰੇ ਹੁਏ ਸਨਬੰਧੀ ਕੋ ਕੋਈ ਨਾ ਰੋਵੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਬਚਾਵਨੇ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਸਭਕੋ ਪਰਗਈ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਮੈ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪਰ ਗਈ ਜਹਾਂ ਕੋਈ ਡਾਕੀ ਸੇ ਮਰਜਾਵੇ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਤਿਸਕਾ ਮੁਰਦਾ ਕੋਈ ਉਠਾਵੇ ਨਹੀਂ ਜਹਾਂਕੇ ਤਹਾਂ ਮੁਰਦੇ ਪਰੇ ਰਹੈ ਔਰ ਜੀਵਤੇ ਮਾਨੁਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਿਸਕੇ ਪਾਸਸੇ ਭਾਗ ਜਾਵੈ ਇਸ ਰੀਤ੍ਰੀਸੇ ਜਬ ਡਾਕੀ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਅਤਿ ਜੋਰ ਕੀਆ ਬਡਾ ਘੋਰ ਦੁਖ ਜਗਤ ਮੈ ਪਸਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਮਨੁਜੀ ਕੀ ਵੰਸ ਅਤਿ ਦੁਖੀ ਹੁਈ ਤਬ ਏਹ ਐਸੀ ਦੁਰਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਅਤਿ ਕਰੁਣਾ ਆਇਜਾਤੀ ਭਈ ਦੁਖੀ ਦੀਨ ਜਨੋਂ ਕਾ ਦੁਖ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਗਰਜ ਕਰਕੇ ਸਭਾ ਬੀਚ ਮੈ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕਿ ਹੇ ਸਭਾ ਜਨੋ ਸਿਖੋ ਸਿੰਘੋ ਸੰਤਹੁ ਆਜਸੇ ਲੈਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਜੀਵ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਵਾਰੋ ਇਸ ਦਿਬ੍ਯ ਸਰਕਾ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਯੇ ਨਵ ਅਖਰ ਆਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਪੀਵੈਗੋ ਅਥਵਾ ਇਸ ਰੋਗ ਵਾਰੇ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਡਾਰੈਗੋ ਤਿਸਕਾ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਨਿਵਰਤ ਹੋਜਾਵੈਗੋ ਜੈਸੇ ਵਰਖਾਕਾਲ ਮੈ ਮੇਘ ਗਰਜ ਕੇ ਸਿਖੀ ਜਨੋ ਕੋ ਮੋਰ ਜਨੋ ਕੋ ਆਨੰਦ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਆਨੰਦਮਯ ਸਰਬ ਕੋ ਸੁਖ ਕਾਰੀ ਕਲਯਾਨਕਾਰੀ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਨਿਸਰਤ ਨਿਕਸੇ ਹੂਏ ਬਚਨੋ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਗ੍ਰਾਮਹੁ ਮੈ ਨਗਰੋਂ ਮੈ ਖਬਰ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬਚਨੋ ਮੈ ਸਰਬ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਅਤਯੰਤ ਨਿਸਚਾ ਥਾ ਹੀ ਪੁਨਃ ਜਬ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਜਿਸ ਜਿਸਨੇ ਸੋ ਸੋ ਦਿਬ੍ਯਸਰਕਾ ਜਲ ਪਾਨਕਰਨੇ ਅਰਥ ਉਦ੍ਯਾਯ ਜਿਸ ੨ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਜਲ ਪਰ ਗਯਾ ਸੋ ੨ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਰੂਪ ਰੋਗ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਜੋ ਮਾਰੇ ਮਹਾਂ ਮਰੀਕੇ ਡਰਕੇ ਦਿਬ੍ਯ ਸਰਕਾ ਜਲ ਪਾਨਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸ ੨ ਕੋ ਮਹਾਮਰੀ ਤ੍ਯਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ

ਯੇ ਦਿਬਯ ਕੂਪਕੇ ਜਲ ਕੀ ਕਥਾ ਦੂਰ ਦੂਰ ਦੇਸਹੁ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੀ ਭਈ ਯੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸਬ ਦੇਸੋਂ ਨਗਰੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਤੇਭਏ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਰੋਗੀਓਂਕੇ ਰੋਗ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਜਲ ਪਹੁਚ ਜਾਵੇ ਔਰ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਐਸਾ ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਜਿਸ ਰੋਗੀਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਯੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਦ੍ਰਿਸ ਜਲ ਡਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਆਗੇ ਚਾਹੇ ਰੋਗੀ ਮਰਣਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਮੂਰਛਤ ਭੀ ਪੜਾ ਹੋਵੇ ਪਰੰਤੂ ਜਲ ਮੁਖ ਮੈ ਪੜਨੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਅਰੁਜ(ਅਰੁਜ ਨਿਰੁਜ ਦੋਨੋ ਅਰੋਗ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈਂ)ਹੋਕੇ ਰਾਮ ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੁਖਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂਆ ਉਠਖੜਾ ਹੋਵੈ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਹਾਥੋਂ ਉਪਰ ਸਰਸੋਂ ਜਮਾਯ ਕੇ ਦਿਖਾਯ ਦੇਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਟੋਨੋਂ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਐਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਨਿਰੁਜ ਹੋਕੇ ਜੀਵ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਵੈ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਰਨੇਸੇ ਜੀਵ ਉਠਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਇਸ ਦਿਬਯ ਸਰ ਕੇ ਜਲਕੇ ਮੁਖਮੈ ਪਰਣੇ ਸੇ ਲੋਕ ਜੀਵਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਯੇ ਜਲ ਕੀ ਕਥਾ ਚਲਤ ਚਲਤ ਸਭ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੀ ਹੂਈ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਦੀਵਾਨ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਇਸੀ ਦਿਬਯ ਕੂਪਕੇ ਜਲਸੇ ਮਹਾਂਮਰੀ ਕੇ ਮਿਟ ਜਾਨੇਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਜਾ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਏ ਤਬ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਰਾਯ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿਉਂ ਨ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਐਸਾ ਜਗਤ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇ ਕਿਉਂਜੋ ਵੋ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਹੈ ਮੇਰਾ ਹੀ ਸਰੀਰ ਹੈ ਓਥੇ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮੈਹੀ ਬੈਠਾਹੂੰ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਕਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ੋਦੋਹਰਾ:--ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲੇ ਬਚਨ ਰਸਾਲ।
ਬੀਰ ਹਰੀਕੇ ਕੂਪਕਾ ਲਯਾਵਹੁ ਜਲ ਤਤਕਾਲ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਸਿੰਘ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਉਠਧਾਏ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਆਇ ਸਰਬ ਬਾਤ ਭਲੀ ੨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿਜੀ ਨੇ ਤਿਨਸੇ ਕੁਸਲਖੇਮ ਪੂਛਕੇ ਤਿਨ ਕਾ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਆਵਨ ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਆਪਕੇ ਦਿਬਯ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਮੰਗਵਾਯਾ ਹੈ ਜਲ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਸੁਵਰਣ ਗਾਗਰਾਂ ਭੇਜੀ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਜੀ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋਕੇ ਤਦਨੰ

ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਤਥਾ ਵਿਭੂਤੀ ਮੈ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਭੀ ਮਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯੇ ਜੋ ਕਿਛ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰ ਆਵਤੋ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਸੇਵਕ ਕੋ ਯਾਦ ਕੀਓ ਯਾਂਤੇ ਬਡੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਅਨਾਥ ਕੇ ਅਹੋ ਭਾਗ ਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਇਤਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਲੀਜਿ-ਯੇ ਇਸ ਦਿਬਯ ਕੂਪਕਾ ਜਲ ਆਪ ਭੀ ਪਾਨ ਕੀਜੀਏ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਰਥ ਗਾਗਰਾਂ ਪੂਰਕੇ ਲੈ ਜਾਇਯੇ ਜਿਤਨੀ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਦਾਰਥ ਦਿਬਯ ਭੋਜਨ ਕਰਾਏ ਪੁਨਃ ਬਡੇ ਕੌਸ਼ੇਯ ਬਸਤ੍ਰ ਹਜੂਰ ਕੀ ਭੇਟਾ ਅਰਥ ਦੇਕੇ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਤਥਾ ਛਕਣੇ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਹਜੂਰ ਕੀ ਭੇਟਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੌਸੇਯ ਨਾਮ ਪਟਕੇ ਬਸਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਮਨ ਬਾਛਤ ਪੁਸਾਕਾਂ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਦਿਬਯ ਜਲਸੇ ਗਾਗਰਾਂ ਭਰਕੇ ਖਾਮ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਦੇਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਭੇਜਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਦੂਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਥ ਜਾਇਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਾਰ-ਥਨਾ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਕਰ ਭੇਜਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਸਨ ਪਰ ਆਵਤੇ ਭਏ ਜਬ ਵੋ ਸਿੰਘ ਜਲ ਕੀਆਂ ਗਾਗਰਾਂ ਲੈਕੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਖ ਦੇਤੇ ਭਏ ਜੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹਜੂਰ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਲਿਖ ਭੇਜੀ ਥੀ ਸੋ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰ ਦਈ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਊਪਰ ਬਡੀ ਖੁਸੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪ ਜਲਪਾਨ ਕੀਆ ਪੁਨਃ ਅੰਤਹ ਪੁਰ ਮੈ ਜਲ ਭੇਜ ਦੀਆ ਤਥਾ ਸਭਾਸਦੋਂ ਕੋ ਵੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਜਲ ਦੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਸਾਰੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਵੋ ਜਲ ਬਾਂਟ ਦੀਆ ਪੁਨਃ ਅਪੁਨੇ ਦੇਸ ਮੈ ਡੌਂਡੀ ਪਿਟਵਾਦਈ ਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਯੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਜਲਪਾਨ ਕਰੇਗਾ ਸੋ ਜੀਵ ਅਪਮ੍ਰਿਤੂ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਮਰੈਗਾ। ਯੇ ਕਥਾ ਤੋ ਐਸੇ ਭਈ ਅਬ ਲਵਪੁਰ ਕੀ ਓਰ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣਹੁ ॥

ਇਸ ਓਰ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਭੀ ਖਬਰ ਹੋਈ ਜੋ ਮਾਝੇ ਬੀਚ [illegible] ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾਮਰੀ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ [illegible]ਵਰਤ ਲਗਾਇ ਦੀਆ ਹੈ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੀਆ ਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਇਸ [illegible]ਲਪਾਨ ਕਰੇਗਾ ਤਿਸਕੋ ਮਹਾਮਰੀ ਕਾ ਭਯ ਨ ਰਹੇਗਾ ਯੇ [illegible]ਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਹਮ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਿਬਯ ਸਰਕਾ [illegible]ਾਂ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀਓਂ

ਸਾਥ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦਸ ਬਦਰੇ ਰੁਪਯੋਂ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਦਾਸੋਂ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਦੇਕੇ ਭੇਜਤਾ ਭਯਾ ਔ ਜਲ ਵਾਸਤੇ ਸੁਵਰਨ ਰਜਤ ਕੀ ਗਾਗਰਾਂ ਅਨੇਕ ਹੀ ਪਠਾ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਆਏ ਰਾਜਾ ਕੇ ਦਾਸ ਤਬ ਦੇਖਾ ਕੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋਂ ਆਦਮੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ ਰਹੇ ਹੈਂ ਹਜਾਰੋਂ ਹੀ ਜਲਕੇ ਅਕਾਂਖੀ ਜਲ ਹੀ ਲੈ ਲੈ ਜਾ ਰਹੇ ਹੈਂ ਸਾਮੀਪ ਦੇਸ ਮੈ ਵਰਤਮਾਨ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਆਦੀ ਗ੍ਰਾਮੋ ਮੈ ਮਹਾਮਰੀ ਕਾ ਦੋਸ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੂਆ ੨ ਭੀ ਦੇਖਯਾ ਕੇ ਨ ਕੋਈ ਵਿਸੂਚਿਕਾ ਸੇ ਮਰਤਾ ਹੈ ਅਰ ਨ ਕੋਈ ਰੋਵਤਾ ਹੀ ਹੈ ਤਿਨਹੁ ਨੇ ਅਨੇਕ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਪੂਛ ਭੀ ਲੀਆ ਜਲ ਕਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਆਇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਦਈ ਹੂਈ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਹੁ ਯੇ ਕੈਸਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਤਬ ਉਨ ਦਾਸੋਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯੇ ਪਦਾਰਥ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਠਾਯਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਯੇ ਪਦਾਰਥ ਕਿਉਂ ਪਠਾਯੇ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਉਸਕੇ ਪਾਸ ਸੇ ਮਾਂਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨ ਕਿਸੀ ਕੇ ਹਾਥ ਸੰਦੇਸਾ ਹੀ ਪਠਾਯਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਪਦਾਰਥ ਕਿਉਂ ਪਠਾਯਾ ਹੈ ॥ ਦਾਸੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਯੇ ਪਦਾਰਥ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪ ਕੀ ਨਜਰਾਨਾ ਕਰਕੇ ਭੇਜਯਾ ਹੈ ਅਰ ਜਲ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਭੇਜੀ ਹੈ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ ਪਠਾਈ ਹੈ ਐਸੇ ਦਾਸਹੁ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੈ ਪੁਨਃ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਰਾਇਕੇ ਉਨ ਸਰਕਾਰੀ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਾਰੀ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੁਮ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਹਮਕੋ ਦੇਕੇ ਇਸ ਦਿਬਯ ਸਰਕਾ ਜਲ ਲੀਆ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਕਯਾ ਹਮ ਜਲ ਕੇ ਬੇਚਨੇ ਕੇ ਬਯਾਪਾਰੀ ਹੈਂ ਜੋ ਤੁਮ ਮੋਲ ਲੇਨੇ ਆਏ ਹੋ ਯੇ ਦ੍ਰਬਯਕਾ ਲੋਭ ਹਮਕੋ ਮਤ ਦਿਖਾਵਹੁ ਇਸ ਦ੍ਰਬਯਕੀ ਲੋੜ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਕੁਤਿਆਂ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਰਮਾਰਥ ਯੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪੜੇ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਤੁਮ ਭੀ ਭਰਕੇ ਲੇਜਾਵਹੁ ਯਥੇਛ ਪਾਨਭੀ ਕਰਲੇਵਹੁ ਹਮਕੋ ਦ੍ਰਬਯ ਕਾ ਲੋਭ ਮਤ ਦਿਖਾਵਹੁ ਯੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨਾ ਦ੍ਰਬਯ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਉਠਾਇ ਲੇਵਹੁ ਪੁਨਃ ਪੀਛੇ ਸੇ ਜਲ ਲੇਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਹੁ ਹਮਕੋ ਇਸ ਝੂਠੇ ਧਨ ਕੀ ਲੇਸ ਮਾਤ [illegible] ਇਛਾ ਹਮਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯੇ ਮ੍ਰਿਤ ਪਥਰ ਸੇ ਉਸੀ ਕੋ ਲੈ ਜਾਇ ਦੇਵਹੁ ਜਹਾਂ [illegible] ਹੋ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਲੂਕੋ ਦੇ ਡਾਰੋ ਹਮਾਰੇ ਖਜਾਨੇ ਤੋ ਸਚੇ [illegible] ਹੈਂ ਈਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਖਜਾਨੇ ਮੈ ਮਿਥਯਾ ਧਨਕੀ ਸਮਾਈ ਨਹੀਂ [illegible] ਲੋਗੋਂਕੋ ਅਤਿ ਦੁਖੀ ਦੇਖਕੇ ਦਯਾ ਸੀ ਉਰ ਮੈ ਆ[illegible]

ਕੇ ਦੁਖਕੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਜਲਕਾ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਗਾਇਦੀਆ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ
ਕੇ ਐਸੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਾਸ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਤੇ ਭਏ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਜਲਕੀਆਂ ਗਾਗਰਾਂ ਭਰਕੇ ਲਵਪੁਰ ਕੋ
ਆਵਤੇ ਭਏ ਔ ਆਪ ਭੀ ਉਸ ਦਿਬ੍ਯ ਸਰਕਾ ਜਲ ਪੀਵਤੇ ਭਏ ਆਨੰਦ ਸਹਤ
ਲ੍ਯਾਇਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਲ੍ਯਾ ਰਖਤੇਭਏ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਯੇ
ਦੂਬ੍ਯ ਕਿਉ ਫੇਰ ਲ੍ਯਾਏਹੋ ਦੇ ਕਾਹੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਐਸੇ ਸਰਕਾਰਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ
ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਸੇਵਕੋਂ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਵੋ ਤੋ ਕੋਈ ਸਾਖ੍ਯਾਤ
ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਈਸ੍ਵਰ ਹੀ ਹੈ ਉਨ ਕੇ ਗੁਨਹੁ ਕਾ ਪਾਰ ਨਹੀ ਪਾਯਾ ਜਾਤਾ
ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਨਿਰੰਤਰ ਉਨਕੇ ਅੰਨਕਾ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਾਗਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਨਾ ਕੋਈ ਉਨੇ
ਜਾਗੀਰ ਹੈ ਨ ਮਾਫੀ ਕੋਈ ਜਿਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥ ਅਭ੍ਯਾ-
ਗਤੋਂ ਕੋ ਬਾਂਟ ਰਹੇਹੈ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਉਨਕੇ ਭੰਡਾਰੇਮੈ ਤੋਟ ਨਹੀ ਆਵ-
ਤੀਹੈ ਦੁਤੀਯ ਜੋ ਜੀਵ ਉਨਕੇ ਦਿਬ੍ਯ ਕੂਪਕਾ ਜਲਪਾਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸਕੀ ਮਹਾ
ਮਰੀ ਕੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹਟ ਜਾਤੀਹੈ ਤੀਸਰਾ ਜੈਸਾ ਕੋਈ ਸੰਕਲਪਕਰਕੇ ਉਨਕੇ ਸਮੀਪ
ਜਾਤ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਸੰਕਲਪ ਤਾਤਕਾਲ ਪੂਰਣ ਕਰ ਦੇਤੇਹੈਂ ਚਤੁਰਥ ਬਡੇ ਤੇਜਸ੍ਵੀਹੈ
ਪੰਚਮ ਕੋਈ ਬਿਕਾਰੀ ਉਨਕੇ ਸਮੀਪ ਨਹੀ ਟਿਕਤੋ ਹੈ ਬਡੇਬਡੇ ਧਨੀ ਬਲੀ ਲੋਕ
ਦੂਰਸੇ ਗਰਜਤੇ ਆਵਤੇਹੈ ਪਰੰਤੂ ਉਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇਕੇ ਕੁਛ ਬੇਮਿਰਯਾਦਾਕਾ
ਵਚਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈਂ ਹੇ ਰਾਜਨ ਖਸ਼ੁਮ ਉਨਕੇ ਧਨਕਾ ਲੋਭ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ
ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਨਕੀ ਕਯਾ ਕਥਾ ਕਹੋ ਜੋ ਉਨਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਉਪਰਸੇ ਤੋ
ਬਸਤ੍ਰ ਆਦੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਸੇ ਰਹਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਧਨ ਕਾ ਲੋਭ ਹਮਨੇ
ਉਨ ਕੇ ਭੀ ਨ ਦੇਖਾ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਆਪਕਾ ਦਿਯਾ ਹੂਆ ਧਨ ਉਨਕੋ ਦੇ ਰਹੇ
ਪਰੰਤੂ ਉਨਹੁ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕੀਆ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਸੇ ਉਨਕੇ
ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸਭੀ ਤ੍ਯਾਗ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਹੁਏਹੂਏਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਔਰ
ਇਤਰ ਜਨਹੁਕੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਇਤਰ ਲੋਕਹੁਸੇ ਅਤਿ ਵਿਲਖਣਹੈ ਸੁਣਨੇ
ੈ ਅਰ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਬੜਾ ਅੰਤਰਾਯ ਹੈ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਵੇ ਸੰਤ ਜਨ ਪਰਮਦਯਾਲੂ ਹੈ
ੇ ਮਧੁਰਮੀਠੇ ਉਨਕੇ ਬਚਨ ਮਨਮੈ ਅਤਿਪ੍ਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇਹੈਂ ਹਮਨੇ ਉਨਕੇ
ਕੇ ਉਨਕੋ ਬਹੁਤਸਾ ਭ੍ਰਮਾਯਾ ਪਰੰਤ ਵਹੁ ਨ ਭ੍ਰਮੇ ਹਮਾਰੇ ਭ੍ਰਮਾਏ
ਸਨਾ ਸੇ ਰਹਤਹੈ ਔ ਸਬਦਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਯੋ ਸੇ ਵਿਰਕਤ ਹੈਂ
ਰ ਸ੍ਰਾਪ ਰੂਪ ਤੁਰਤਹੀ ਫੁਰਤੇਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ

ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਰਹਣੇਵਾਲੇ ਹੈ ਇਸ ਲੋਕਕੇ ਰਾਜਸੁਖਕੀ ਕਯਾ ਤੁਛ ਬਾਤ ਹੈ ਵੋਤੋ ਸੂਰਗਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਭੀ ਬਾਂਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੀ ਯਸ਼ਵਾਲੀ ਕਥਾ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਆਸਨ ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਾ ਹੀਰਾਮੋਤੀ ਕਰਕੇ ਜਟਤ ਗਿਲਾਸ ਮੈਂ ਪਵਾਇਕੇ ਤਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਜਲਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਵਿਧੀ ਸਹਤ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਆਖਹੁ ਊਪਰ ਮਾਥੇ ਪਰ ਲਗਾਇ ਕੇ ਸੀਸ ਊਪਰ ਚਢਾਇਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃਖੜਗਸਿੰਘ ਆਦੀ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰਹੁ ਕੋ ਪੀਨੇਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਅਪਨੀ ਰਾਣੀ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ਅੰਤਹਪੁਰਮੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕੀਆਂਗਾਗਰੈਂ ਭੇਜ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਫਿਰ ਸਰਬ ਸਭਾਸਦੋਂ ਕੂੰ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਡਾਕ ਬਾਂਧਦਿਤੀ ਊਂਹਾਂ ਸੇ ਜਲਕੇ ਲਯਾਵਨੇ ਕੀ ਲਵਪੁਰਮੇ ਵੋ ਜਲ ਪੁਨਃ ਜਿਸਕੋ ਅਪੇਖਿਤ ਹੋਵੈ ਉਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਖੁਲਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਜੋ ਉਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਜਲਕੋ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੋਸੋ ਅਪਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਕੇ ਦੁਖ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥

ਚੌਪਈ

ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਭਣ ਹਰਿ ਸੂਰੇ । ਦਾਤੇ ਸਰਣਿ ਵਚਨਕੇ ਪੂਰੇ ॥
ਮੁਖ ਜੋ ਕਹੈ ਸਤ ਹੋਇਜਾਵੈ । ਬਿਲਮ ਪਲਕ ਨਹੀ ਹੋਨੀ ਪਾਵੈ ॥ ੧ ॥
ਦੋਹਿਰਾ--ਪੂਰੇ ਆਸਾ ਸਰਬਕੀ ਬੀਰ ਹਰੀਭਗਵਾਨ ।
ਜੋ ਆਵੈ ਚਲ ਆਸਕਰ ਦੇਹ ਨ ਬਿਰਥਾ ਜਾਨ ॥ ੧ ॥

ਇਸੀ ਅਵਸਰ ਮੈ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਕੋ ਭੀ ਐਸੀ ਸਾਮਰਥ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਦੇਖਕੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਬਹੁਤਹੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰੀਓਂ ਸਹਤ ਆਪ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਤਰਨਤਾਰਨਜੀ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਆ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨਾ ਏਕ ਅਸ੍ਵਾਰ ਭੇਜਯਾ ਉਸ ਸਿਖਨੇ ਆਇਕੇ ਅਰਦਾਸ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕੀਤੀ ਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਝਕੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅਰਜ ਕਰ ਪਠਾਯਾ ਹੈ ਜੇ ਆਪਕਾ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਦਾਸਕੋ ਤਬ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਵੇ ਉਸ ਸਿਖਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਛਾ ਆ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਲਯਾਕੇ ਰੁਪਯਾ ਮੋਹਰ ਆਦੀ ਰਖੇ ਦੂਸਰਾ ਜੇ ਗੁਰੂਕੇ ਲੰਗਰੋਂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕਣਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਆਵੇ ਨਹੀ ਤੋ ਨ ਆਵੇ ਐਸੀ ਰੀਤੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਕਰਕੇ ਘੋੜਾ ਭਜਾਇਕੇ ਸਰ

ਕਾਰ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚ੍ਯਾ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੁਲ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਠੀਕਠੀਕ ਸਮ-
ਝਾਇ ਦੀਆ ਤਥਾਅਸਤੁ ਕਹਕੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਤਰਨਤਾਰਨਜੀ ਸੇ
ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਪਹੁਚਾ ਜਹਾਂ ਸੇ ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ
ਦਰਸਨ ਹੂਆ ਤਹਾਂਸੇ ਹਾਥੀ ਸੇ ਉਤਰ ਪੜਾ ਪੈਰੀ ਤੁਰਕੇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਏਕਕੇਵਲ
ਪੰਡਾਂ ਪਤਾਸਿਆਂ ਕੀਆਂਲੈਗਏ ਔਰ ਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਆਗੇ ਕੁਛ ਕਿਸੀਸੇ ਨ ਰਖਾਵਤੇ
ਭਏ ਆਇਕੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦਰਸਨ ਸਰਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਗੁਰੂਜੀ
ਪਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਬਰਨਜ੍ਹਾਂ ਕੇ ਨੀਚੇ ਬੈਠੇ ਥੇ ਜਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ
ਥਾ ਅਬ ਭੀ ਊਹਾਂ ਦਮਦਮਾ ਪਕਾ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀ ਅਰਦਾਸੀਏ ਸਿਖ
ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਤਾਸ੍ਯਾਂ ਕਾ ਕੇਵਲ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇਣਾ
ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਭੀ ਸਿਖ ਕੋ ਨ ਦੇਣਾ ਅਰਦਾਸੀਏ ਸਿਖਨੇ ਸਤ ਬਚਨ
ਮਾਨਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਤਦਨੰਤਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਸਹਤ ਹੋਰ ਸਰਬ ਸਰ
ਦਾਰੋਂ ਕੋ ਏਕ ੨ ਬੁਕ ਪਤਾਸ੍ਯਾਂ ਕਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ
ਦੋ ਬੁਕ ਪਾਏ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ
ਹਮਕੋ ਏਕ ੨ ਬੁਕ ਪਤਾਸ੍ਯਾਂ ਕਾ ਦੀਆ ਹੈ ਅਰ ਇਸ ਲੜਕੇ ਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਆਪਨੇ
ਦੋ ਬੁਕ ਪਾਏ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕ੍ਯਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਤਬ ਹਸਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ
ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਇਸ ਸੇ ਹਮਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਕਾਮ ਲੇਨਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹਮਨੇ
ਇਸਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਦੋ ਬੁਕ ਪਾਏ ਹੈਂ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ
ਨਿਰਣਯ ਇਸ ਬਾਤ ਕਾ ਨਹੀ ਪੂਛਾ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਇਸਸੇ ਆਪਨੇ
ਕ੍ਯਾ ਕਾਮ ਲੇਨਾ ਹੈ ਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੁਛ ਬਤਾਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
ਇਤਨੇ ਵਾਕ੍ਯ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਸਰਬ ਭਾਵੀਕਾਸੂਚਨ ਕਰਾਇਦੀਆ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰ
ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕੀ ਕੇ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੇ ਕੁਛ
ਯਦਕਿੰਚਤਮਾਤ੍ਰ ਮੇਰਾ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਡਾਰੀਏ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਬਤੋ ਯੇ ਲੰਗਰ
ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਜੇ ਹਮਨੇ ਤੇਰਾ ਪਦਾਰਥ ਗੁਰੂ
ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਡਾਰ੍ਯਾ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾ ਲੰਗਰ ਲਗਾਯਾ ਚਲਤਾਹੈ
ਫਿਰ ਇਸ ਚਾਲਸੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਤੂੰਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਸਿਖਹੈ ਅਸੀ
ਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੈਂ ਤੁਝਕੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਬਾਹਰ ਕੀ
ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਕਾ ਰਾਜ ਦੀਆ ਹੈ ਹਮਕੋ ਭੀ ਉਨਹੁਨੇ ਅੰਤਰੀਵ ਸਾਰਬ ਭੌਮ੍ਯ ਰੂਪ ਰਾਜ
ਦੀਆ ਹੈ ਸਾਰਬ ਭੌਮ੍ਯ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀਕੇ ਰਾਜ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਅਥਵਾ ਭੂਮਾ ਨਾਮ

ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੈ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਜਿਸ ਸਤਗੁਰੂ ਨੇ ਲਖਤਾ ਕਰਾਈ ਹੈ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਯਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਊਪਰ ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਆਗਜਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਰਾਜਾ ਬਿਨਾ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਨ ਦੇਖੇ ਤਿਸ ਰਾਜ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਰਬ ਭੌਮਾ ਰਾਜ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਤੇਰੀ ਰਖਜਾ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਸੂਰਬੀਰ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਰਖਜਾ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ ਮਹਾ ਸੂਰਬੀਰ ਅਤਿਰਥੀ ਸਤਸੰਗ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹਮੈ ਸੁਵਰਨ ਰਜਤ ਹੀਰਾ ਪੰਨਾ ਆਦੀ ਧਨ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਰਿਦੇ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹ ਵਿਖੇ ਸੰਤੋਖ ਰੂਪੀ ਪਰਮ ਧਨ ਹੈਤੁਮਾਰੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਤੁਮਕੋ ਬੰਦੀਨਜਨ ਜਗਾਵਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਗੁਣ-ਗਜ ਜਨ ਜਿਗਜਾਸੂ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਹਮਕੋ ਭੀ ਜਗਾਵਤੇ ਹੈਂ।ਅਥਵਾ ਸਿਖੀ ਮੋਰ ਚਕੋਰ ਆਦਿਕ ਹਮਕੋ ਭੀ ਜਗਾਵਤੇ ਹੈਂ ਤੁਮਾਰਾ ਜਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣਆਦਿਕ ਦਾਨ ਪਾਇਕੇ ਦੇਸਾਂਤਰੋਂ ਮੈ ਗਾਵਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਜਸ ਗੁਣਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾਪੁਰਖ ਦੇਸਾਂਤਰੋਂ ਮੈ ਸਦਾ ਗਾਵਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਤੁਮ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਿੰਜਨ ਬਨਵਾਇਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਹਮਾਰੇ ਹਰਿਕਾਨਾਮ ਹੀ ਭੋਜਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿ੍ਮ੍ਰਿਤਿ ॥ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ੨੦ ਅਸ਼ਟ੍ਰਪਦੀ ਕੇ ੮ ਚਰਣ॥ ਸਰਬ ਬੈਕੁੰਠ ਮੁਕਤਿ ਮੋਖ ਪਾਏ॥ ਏਕ ਨਿਮਖ ਹਰਿਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥ ਅਨਿਕ ਰਾਜ ਭੋਗ ਵਡਿਆਈ॥ ਹਰਿਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਕਥਾ ਮਨਿ ਭਾਈ॥ ਬਹੁ ਭੋਜਨ ਕਾਪਰ ਸੰਗੀਤ॥ ਰਸਨਾ ਜਪਤੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨੀਤ॥ ਭਲੀ ਸੁਕਰਣੀ ਸੋਭਾ ਧਨਵੰਤ॥ਹਿਰਦੈ ਬਸੈ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਮੰਤ॥ ਸਾਧੁ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਹ ਨਿਵਾਸ॥ ਸਰਬ ਸੂਖ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥ ੮॥

ਇਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ॥ ਨਿਮਖ ਨਾਮ ਨੇਤ੍ਰੋਂਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਝਮਕਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਰਾਜਨ ਨੇਤ੍ਰੋਂਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਝਮਕਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਜੀਵ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਨੁਖ ਆਦੀ ਹਰਿ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਰਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਤਾ ਹੈ ਸਰਵ ਵੈਕੁੰਠ ਸਨਬੰਧਨੀ ਜੋ ਮੁਕਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਮੋਖਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਰਗ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਮਾਨ ਮੁਕਤ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਪਾਪ ਰੂਪ ਨਰਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਬੰਧਨ ਸੇ ਛੂਟਕੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਮੁਕਤ ਲੋਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਆਦੀ ਪਦ ਕਰਕੇ ਸਾਲੋਕ ਸਾਮੀਪ ਸਾਯੁਜ ਸਾਰੂਪ ਆਦੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮੁਕਤੀ ਕਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਲੇਨਾ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਜੋ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ ਤੌ ਭੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵੈਕੁੰਠ ਸਨਬੰਧੀ ਸਰੀਰ ਤਿਸਕਾ ਬਨਾਰਹੇਗਾ ਲੋਕ ਅਰ ਸਾਸਤ੍ਰਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯਦਯਪੀ ਵਹੁ ਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਯਾਵਤ

ਸਰੀਰ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਬੰਧ ਹੀ ਵੇਦਲੋਕ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਸਿ ਸਮਝਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਵੈਕੁੰਠ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਮੁਕਤੀ ਸੇ ਅਧਿਕਤਰ ਸਰਬ ਮੁਕਤੀਪਦਵਾਰਯੋਂ ਕਾ ਸਿਰਮੌਰ ਰੂਪ ਜੋ ਕੈਵਲ ਮੋਖ ਕ੍ਯਾ ਸ੍ਵਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਐਕ੍ਯ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਮੋਖ੍ਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਨਿਮਖ ਕਾਲ ਮਾਤ੍ਰ ਜੋ ਹਰਿਗੁਰੂ ਕੇ ਗੁਣੋਂ ਕਾ ਗਾਨ ਕਰੇ ਤਬ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਯਾਯ ਵਾਚੀ ਮੁਕਤਿ ਮੋਖ ਸਬਦਕੇ ਉਚਾਰਣੇਸੇ ਪੁਨਾ ਰੁਕਤੀ ਦੋਸ ਭੀ ਨਹੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਅਰਥ ਭੀ ਸਮਗ੍ਰ ਚਰਣ ਕਾ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਬਨਜਾਤਾ ਹੈ। ਹੇ ਰਾਜਨ ਜੋ ਨਾਮ ਜਿਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਹਰਿ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮਕੀ ਨਾਮ ਸਨਬੰਧਨੀ ਕਥਾ ਸਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮਕੀ ਅਥਵਾ ਨਿਰਗੁਣਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਥਨ ਗੁਰੂ ਔ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਵੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕਥਾ ਅਤਿ ਪ੍ਯਾਰੀ ਲਾਗੇ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅੰਗਹੁ ਮੇ ਪੁਲ-ਕਾਵਲੀ ਹੋਜਾਵੇ ਰੋਮ ਖੜੇਹੋਜਾਵੈ ਬਿਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕਥਾ ਸੇ ਅਵਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਭਾਵੇ ਅਥਵਾ ਹਮਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕਥਾ ਬਿਨਾ ਅਵਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਭਾਵਤਾ ਹੈ ਹਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਕਾ ਭਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਕੋ ਹਮ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਾਜ ਅਰ ਭੋਗ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਡ੍ਯਾਈ ਮਹਤ੍ਵਤਾ ਬਡਾਪਨਾ ਆਪਨੇ ਆਪਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ॥ ਹੇ ਸਮਰਾਟ ਜੋ ਰਸਨਾ ਨਾਮ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਸੇ ਸਦਾ ਨਿਤ ਹੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹੇ ਹਰੇ ਹੇ ਹਰੇ ਐਸਾ ਜਪ ਪਾਠ ਹੋਤਾ ਰਹੇ ਤਬ ਹਮ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਭੋਜਨ ਤਥਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਗੀਤ ਸਮ੍ਯਕ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਨਾਦ ਰਾਗ ਰੰਗ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਚੋਜ ਤਮਾਸੇ ਆਪਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਤੁਮ ਜੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਵਾਦੂ ਬਿੰਜਨ ਭੋਜਨੰ ਖਾਤੇ ਹੋ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਪਹਰਤੇ ਹੋ ਤਥਾ ਬੇਸ੍ਯਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਮੁਖਸੇ ਰਾਗ ਰੰਗ ਸੁਨਤੇ ਹੋ ਤੇ ਸਾਰੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਬਿਕਾਰੋਂ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇਹੈਂ ਹੇਰਾਜਨ ਹਮਾਰੇਹਿਰਦੈਮੈ ਪੂਰਨ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਸੋ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਭਲੀ ਸੁਸ੍ਰੂ ਸੁਕਰਣੀ ਹੈ ਉਤਮ ਕਰਣੀ ਹੈ ਉਤਮ ਕਰਤੂਤਿ ਹੈ ਏਹੀ ਪਰਮ ਸੋਭਾ ਹੈ ਸਭ੍ਹੋਂ ਸੇ ਅਧਿਕ ਧਨਵੰਤਤਾ ਹੈ ਸਭਸੇ ਅਧਿਕ ਉਤਮ ਧਨਾਢ੍ਯਤਾਹੈ ਸਰੀ ਧਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਨ ਹਮ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹਾਂ ਐਸਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਵਸਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਔਰ ਸੁਵਰਣ ਰਜਤ ਆਦੀ ਜਿਤਨੇ ਧਨ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਧਨ ਵਿਕਾਰੋਂ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੈ ਤਥਾਮਿਥ੍ਯਾ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸਥਿਰ ਰਹਨੇ ਵਾਲੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਉਤਪਤੀ ਇਸਿਥਤੀ ਨਾਸ ਰੂਪ ਤੀਨਹੁ ਕਾਲਹੁ ਮੈ ਮਹਾਂ ਕਸ਼ਟ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ॥

ਜਿਸ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਵਿਖੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਊਪਰਕੇ ਕਹੇਹੁਏ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਦਾਰਥ ਰਾ-
ਜਯ ਭੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਹਮਤੋ ਤਿਸ ਵਿਭੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ਼੍ਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ
ਸਦਾਹੀ ਏਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਹੇ ਨਾਥ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤ
ਵਤਸਲ ਹੇ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਤੋ ਐਸੀਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਨੀ ਕਯਾ ਤਿਸ
ਸਾਧੁ ਸੰਗਤਮੈ ਹਮਾਰਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰਾਵਹੁ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸੰਗਮੈ ਮੁਝਕੋ ਅਸਥਾਨ ਦੇਵਹੁ
ਜੋ ਆਪਕੋ ਅਤਿ ਪਯਾਰਾ ਸਤ ਸੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਸਾਧਸੰਗਮੈ ਨਿਵਾਸ ਹੋਣੇਸੇ ਸੁਖੋਂਕੇ
ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੀਵਕੋ ਹੋਤੇਹੈਂ ॥੯॥੨੦॥ਸੋ ਹੇਰਾਜਨ ਤੁਮ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪੀਨੇਕੇ
ਸ੍ਵਾਦੂ ਪਦਾਰਥ ਸਰਬਤ ਕੇਵੜੇ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇ ਪਾਨ ਕਰਤੇਹੋ ਸੋਈ
ਪਾਨਕੇ ਪਦਾਰਥ ਕੇਵਲ ਬਿਕਾਰੋਂਕੋ ਹੀ ਉਤਪਤ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ਸੰਤਜਨ ਤੋ ਸ੍ਰੀ
ਠਾਕੁਰਜੀਕਾ ਨਾਮਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਰਹਤੇਹੈ ਔਰ ਮਿਥਯਾ ਪ-
ਦਾਰਥਕੇ ਪਾਨ ਕਰਣੇਕੀ ਇਛਾਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਮਿਥਯਾਪਾਨ ਆਦਿਕੋਂ
ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਉਲਟਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਰੋਗਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਤੇਹੈ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਭੀ
ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥

ਰਮਣੰ ਕੇਵਲੰ ਕੀਰਤਨੰ ਸੁਧਰਮੰ ਦੇਹ ਧਾਰਣਹ। ਅੰਮ੍ਰਿਤੰ ਨਾਮ ਨਾਰਾਇਣੰ ਨਾ-
ਨਕ ਪੀਵਤੰ ਸੰਤ ਨ ਤ੍ਰਿਪਯਤੇ ॥ ੨੬ ॥ ਸਹਣ ਸੀਲ ਸੰਤੰ ਸਮ ਮਿਤ੍ਰਸਯ ਦੁਰਜ-
ਨਹ। ਨਾਨਕ ਭੋਜਨ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੇਣ ਨਿੰਦਕ ਆਵਧ ਹੋਇ ਉਪਤਿਸ੍ਟਤੇ ॥੨੭॥
ਤਿਰਸਕਾਰ ਨਹ ਭਵੰਤਿ ਨਹ ਭਵੰਤਿ ਮਾਨ ਭੰਗਨਹ। ਸੋਭਾ ਹੀਨ ਨਹ ਭਵੰਤਿ
ਨਹ ਪੋਹੰਤਿ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖਨਹ ॥ ੨੮ ॥

ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ॥ ਹੇਸਮਰਾਟ ਤੁਮਲੋਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਤਮਾਸੇ ਦੇਖਤੇ ਹੋ
ਕ੍ਰੀੜਾ ਆਦਿਕ ਕਰਤੇਹੋ ਔਰ ਸੰਤਜਨ ਤੋ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੇ ਭਜਨ
ਰੂਪ ਕ੍ਰੀੜਾ ਖੇਲ ਤਮਾਸ਼ੇ ਕੇ ਆਨੰਦ ਵਿਖੇ ਅਸ੍ਟ ਪਹਰ ਮਗਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਰੂਪੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪਰਸ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਤੇਹੁਏ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ
ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰਸਕੇ ਪਾਨ ਕਰਣੇਸੇ ਅਨੰ-
ਤਰ ਸੰਤਜਨਹੁਕੋ ਔਰ ਵਿਸ਼ਯ ਜੰਨਯ ਰਸ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਹੀ ਨਹੀ ਰਹ
ਤੀ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਕੇਵਲ ਵਿਸ਼ਯੋਂਕੇ ਰਸਕੀ ਓਰਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਨਾਮਰੂਪੀ ਰਸ
ਕਾ ਫਲ ਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੂ ਔਰ ਭੀ ਬਡੇ ਅਧਿਕ ਫਲਕੋ ਸੰਤਜਨ ਨਾਮਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਚਖਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਜੇਕੋਈ ਦੁਸ੍ਟ ਪੁਰਖ ਮਹਾਂ ਤੀਖਨ ਬਾਣਕੇ ਸਮ
ਦੁਰਵਚਨ ਰੂਪੀ ਬਾਣ ਉਨਕੇ ਮਰਮ ਅਸਥਾਨ ਰੂਪੀ ਰਿਦੇ ਮੈ ਮਾਰੇ ਭੀ ਤਥਾਪੀ

ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਸਹਨਸੀਲ ਹੋਤੇਹੈਂ ਦੁਸ੍ਟ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਬਚਨ ਰੂਪ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰਕੋ ਸਹਾਰ ਲੇਤੇਹੈਂ ਤੁਮਾਰੇ ਤੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰੂ ਬਨੇ ਹੂਏ ਹੈ ਔਰ ਨਾਮ ਕਾ ਰਸ ਸ੍ਵਾਦ ਲੇਨੇ ਵਾਲੇ ਸੰਤਜਨਾਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਜਨ ਸੱਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਣੇਹਾਰੇ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਪਕਾਰ ਕੱਰਨੇਸੇ ਭੀ ਸਮਰਹਤੇਹੈ ਦੁਰਜਨ ਕੋ ਤਥਾ ਮਿਤ੍ਰਕੋ ਸਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਹੇਰਾਜਨ ਜੋ ਦੁਰਜਨ ਸੰਤ ਜਨੋ ਸੇ ਵੈਰ ਕਰਨੇਹਾਰੇ ਜੋ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੋਜਨਆਦੀ ਪਦਾਰਥ ਭੋਗਤੇਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਨ ਦੁਸ੍ਟੋਂ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇ ਬਾਧਕ ਹੋ ਜਾਤੇਹੈ ਰੋਗਾਦਿਕ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਾਸਕ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੨੭ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਦੁਰਜਨੋ ਕੇ ਦੁਰਵਚਨੋ ਕਰਕੇ ਉਨਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਹੋਕੇ ਮਾਨਭੀ ਭੰਗਨ ਹੋਜਾਤਾ ਹੋਗਾ ਤਿਸ ਮਾਨ ਭੰਗ ਪੂਰਬਕ ਦੁਖਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੀ ਹੋਵੈਗੇ ਉਨਕੇ ਮੁਖ ਊਪਰ ਮਲਿਨਤਾ ਭੀ ਆਇ ਜਾਤੀ ਹੋਗੀ ਕਾਂਤੀ ਭੀ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੋਗੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਮਹਾਬਾਹੋ ਉਨਕਾ ਨਾਤੋ ਕੋਈ ਤ੍ਰਿਸ ਕਾਰ ਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਨ ਕਿਸੇਕਾ ਕੀਆ ਉਨਕਾ ਮਾਨਭੰਗਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਉਨਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਾਸੇ ਹੀਨਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਉਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂਕੋ ਸੰਸਾਰਕਾ ਦੁਖ ਭੀ ਸਪਰਸ਼ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕ੍ਯਾ ਕਹਨੋ ਹੈ ਉਨ ਸੰਤਜਨੋਕੋ ਮਿਲਕੇ ਜੌਨਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਜੀਵ ਸਾਧੂ ਸਮਾਗਮ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੁਖ ਬਾਸਨਹ ਇਸ ਲੋਕਮੈ ਤਥਾ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਸਦਾ ਸੁਖ ਪੂਰ ਬਕ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇਹੈਂ ਜੋਕੋਈ ਉਨਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਤਾਹੈ ਉਲਟਾ ਉਸ ਦੁਸ੍ਟ ਨੀਚਕਾ ਹੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰਹੋਤੋਹੈ ਸ੍ਰੀਕਬੀਰਜੀ ਨਾਮਦੇਵਜੀ ਮੀਰਾਂਬਾਈ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਨੇਵਾਰਜੋਂ ਕਾ ਆਪਹੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਥਾ ਹੇ ਰਾਜਨ ਦੁਰਜਨਲੋਕ ਅਪਨੀ ਦੁਸ੍ਟਤਾਮੈ ਆਪਹੀ ਪਚਜਾਤੇਹੈ ਸੰਤ ਜਨ ਸਦਾ ਆਪਨੇ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਰਹਤੇਹੈ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ ॥

ਤਦਿਦੱ ਮਪ੍ਯੇ ਤਰਹਿ ਯ ਏਵੰਵੇਦਾ ਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀਤਿ ਸ ਇਦਗੁੰ ਸਰਬੰ ਭਵ ਤਿ ਤਸ੍ਯ ਹ ਨ ਦੇਵਾਸ਼੍ਚ ਨਾ ਭੂਤ੍ਯਾ ਈਸ਼ਤ ਆਤਮਾ ਹ੍ਯੇਸ਼ਾ ਗੁੰ ਸਭਵਤਿ ਇਤਿਸ੍ਰੁਤੇਃ

ਟੀਕਾ--ਹੇਰਾਜਨ ਯੇ ਮਾਨੁਖ ਵਿਚਾਰੇ ਵਰਾਕ ਕੰਗਾਲ ਉਨ ਸੰਤਜਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮਾਨਕੋ ਕਹਾਂ ਭੰਗ ਕਰਸਕਤੇਹੈ ਅਰ ਕਹਾਂ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈ ਜਬਕੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਚ ਪੁਨਃ ਤੈਸੇਹੀ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਦੈਤ ਲੋਕ ਤਥਾ ਯਖ੍ਯ ਰਾਖਸ ਪਿਸਾਚ ਆਦਿਕ ਉਨਕੀ ਆਨਾਭੂਤੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਬੇ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਬ ਇਤ੍ਰ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਕ੍ਯਾ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਉਨਕਾ

ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਬੇ ਕੌਂ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮਹਾ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੇ ਅਨਾਦਰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਬੇ ਕਹੁ ਕਿਉ ਨਹੀਂ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕਯਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਹੇ ਖਿਤਿ ਪਤੇ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਵੇ ਤਤਵੇਤਾ ਸੰਤਜਨ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਦੇਵਦਾਨਵ ਆਦਿਕ ਸਰਬਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੈ ਹੇਰਾਜਨ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਤੋ ਅਤਿਮੂਢ ਅਗਯਾਨੀ ਭੀ ਨਹੀ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਪੁਨਃ ਮਾਨਹੀ ਜਿਨਕਾ ਧਨ ਹੈ ਐਸੇ ਮਾਨਧਨ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕੈਸੇ ਚਾਹੇਂਗੇ ਜਬਕੇ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕਾ ਯੇ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰੈਂਗੇ ਤਬ ਆਪਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦੁਖ ਕਲੇਸ਼ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਂਗੇ ਜੈਸੇ ਐਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਹੋਤਾਹੈ ਕੇ ਕਿਸੀ ਏਕਸਮੇਮੈ ਇੰਦ੍ਰ ਐਰਾਵਤ ਹਸਤੀ ਪਰ ਚਢਾਹੂਆ ਮੁਖ੨ ਦੇਵਤਯੋਂ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਐਸ੍ਵਰਯ ਕੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਤ ਨਾਮ ਮਸਤ ਹੂਆ ੨ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬਿਚਰਤਾ ਫਿਰਤਾ ਥਾ ਤਬ ਅਕਸਮਾਤ੍ ਸੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਮਿਲ ਜਾਤੇਭਏ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਬੰਦਨਕਰੀ ਤਬ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਅਪਨੇਗਲਸੇਂ ਉਤਾਰਕੇ ਦਿਬਯਪੁਸਪੋਂਕੀਮਾਲਾ ਇੰਦ੍ਰਕੋਦਈ ਤਬ ਦੁਰ ਬਾਸਾ ਕੇ ਹਾਥਸੇ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਮਾਲਾ ਪੁਸਪੋਂਕੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਕੇ ਐਸ੍ਵਰਯ ਕੇ ਮਦਕੇ ਮਾਰੇ ਨਾਕਐਂਠਕੇ ਐਰਾਵਤ ਹਸਤੀਕੇ ਸਿਰਪਰਰਖਦਈ ਆਗੇ ਹਸਤੀਨੇ ਸੁੰਡਸੇਪਕੜਕੇ ਅਪਨੇ ਚਰਨਹੁਕੇ ਨੀਚੇਦੇਕੇ ਮਰਦਨਕਰਡਾਰੀ ਐਸੀ ਦਸਾ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਦੇਖਕੇ ਦੁਰਬਾ ਸਾ ਜੀ ਬਡੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ ਕੇ ਹੇ ਦੇਵਰਾਜ ਹਮਨੇ ਤੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਕੰਠ ਸੈ ਉਤਾਰਕੇ ਪੁਸਪੋਂਕੀ ਮਾਲਾਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੁਮਕੋ ਦੀਆਥਾ ਸੋ ਤੁਮਨੇ ਐਸ੍ਵਰਯਕੇ ਮਦਕੇਮਾਰੇ ਮੇਰੇ ਦੀਏਹੂਏ ਪ੍ਰਸਾਦਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਦੀਆਹੈ ਅਬਜਾਹੁ ਤੁਮ ਦੇਵਰਾਜ ਸੇ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਵੋਗੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਕਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਕਹਨਾ ਪ੍ਰਮਤ ਹੂਏ ੨ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਨਹੀ ਸੁਣਾ ਅਪਨੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਾ ਗਯਾ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਭੀ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਾਂਛਿਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਤਦਨੰਤਰ ਨਾਰਦਜੀ ਨੇ ਯੇ ਸਾਰਾ ਭੇਦ ਦੈਤਹੁ ਕੋ ਬਤਾਇਦੀਆ ਜੈਸੇ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਕਾ ਸ੍ਰਾਪ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਹੂਆ ਥਾ ਜਬ ਦੈਤਹੁ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਯੇ ਭੇਦ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਥੋਥ ਉਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਦੈਤਹੁ ਨੇ ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਰੀ ਊਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰ ਦਈ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਤੜੇ ਹੀ ਕਾਲਮੈ ਇੰਦ੍ਰਕੋ ਸਹਤ ਲੋਕਪਾਲ ਦੇਵਤਯੋਂਕੇ ਭਜਾਇਕੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਲੋਕ ਪਾਲਹੁ ਕੀ ਪੁਰੀਆਂ ਸਭ ਛੀਨ ਲਈ ॥

ਔਰ ਭੀ ਏਕਵਾਰ ਐਸਾ ਸ੍ਰਵਣ ਮੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ਜੋ ਏਕਵਾਰ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਇੰਦ੍ਰ ਕੀ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਉਰਬਸੀ ਰੰਭਾ ਆਦਿਕ ਅਪਸਰੋਂ ਕਾ ਨਾਚ ਹੋ ਰਹਜਾ ਥਾ ਵਰੁਣ ਕੁਮੇਰ ਆਦੀ ਲੋਕਪਾਲਹੁ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੀ ਸੁਧਰਮਾ ਸਭਾ ਬਡੀ ਭਰ ਰਹੀ ਥੀ ਤਬ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਦੇਵੇਂਦ੍ਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਹਸਪਤੀ ਭੀ ਤਿਸ ਸਭਾ ਮੈ ਆਇ ਨਿਕਸੇ ਦੇਵਯੋਗ ਸੇ ਤਬ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀਜੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਆਗੇ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਉਠਕੇਨਾਤੋ ਅਭਿਵਾਦਨ ਪੂਰਬਕ ਨਿਮਸਕਾਰਹੀ ਕੀਆ ਅਰ ਨਾ ਸਤਕਾਰ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਕੁਛ ਦੇਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਹੀ ਕਹਜਾ ਜਬ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਨ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਉਠਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੀ ਕੀ ਤਬ ਔਰ ਭੀ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਨ ਨਮਸਕਾਰ ਹੀ ਕੀਆ ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਦਰ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਉਠਕੇ ਖੜਾ ਕੋਈ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਯੇ ਦਸ਼ਾ ਮਹੇਂਦ੍ਰ ਕੀ ਸਭਾ ਸਹਤ ਦੇਖਕੇ ਦੇਵਗੁਰੂ ਜੀ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਉਪਰਾਂਤ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਪੁਨਃ ਪੀਛੇ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਵਤਯੋਂ ਸਹਤ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਡਾ ਜਾਨਕੇ ਬਡਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਦੇਵਤਯੋਂ ਸੰ-ਯੁਕਤ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿ ਕੇ ਲੋਕ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਅਪਨੀ ਦਿਬਜ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਜੀਨੇ ਦੇਖ ਲੀਆ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਖਿਮਾ ਕਰਾਵਨੇ ਕੋ ਆਵਤਾ ਹੈ ਦੇਵਤਾਓਂ ਸਹਤ। ਐਸੇ ਜਾਨਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕਕੋ ਚਲੇਗਏ ਤਬ ਤਹਾਂ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਵਤਯੋਂ ਸਹਤ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਪੁਨਃ ਦੇਵਪੁਰੀ ਕੋ ਫਿਰ ਆਯਾ ਯੇ ਸਮਾਚਾਰ ਦੈਤਹੁ ਕੇ ਰਾਜਾ ਬਲੀਨਮੁਚੀ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਜੋਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਸਭਾ ਸਹਤ ਦੇਵ ਗੁਰੂਕੇ ਆਏ ਸੇ ਆਗੇ ਉਠਕੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਨਹੀ ਕੀਆ ਤਬ ਮਨੂਉਕਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਸਮਰਣ ਕਰਕੇ ਚਢਾਈ ਇੰਦ੍ਰਪੁਰੀ ਪਰ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਮਨੂਜੀ ਨੇ ਕਜਾ ਕਹਜਾ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ॥ ਤਥਾਚ ਮਨੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀਃ॥

ਉਰਧ੍ਵ ਪ੍ਰਾਣਾ ਉਤਕ੍ਰਾਮਜੰਤਿ ਯੂਨਾਸਿਤ੍ਵਰਾ ਆਯਤਿ ॥ ਅਭਜੁਤਥਾਨਾਭਿਵਾਦਾਭਜਾਂ ਪੁਨਸ੍ਤਾਨ ਪ੍ਰਤਿਪਦਜਤੇ॥

ਟੀਕਾ--ਹੇ ਰਾਜਨ ਜਿਸ ਸਮੇ ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਿਧ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦੀ ਆਜਾਵੈ ਤਬ ਆਗੇ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਜੁਆਨ ਪੁਰਖ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਰਥਾਤ ਆਰਬਲਾ ਵਿਦਜਾ ਯਸ ਬਲ ਧਨ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪਦਾਰਥ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਿਧਹੁ ਕੇ ਆਗੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਉਠਕੇ ਅਪਨਾ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪਾਂਚੋਂ ਪਦਾਰਥ ਪੁਨਃ ਇਸਥਿਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਬੀਚਾਰ ਕੇ ਦੈਤ

ਸਨਧ ਬਧ ਹੋਕੇ ਇੰਦ੍ ਆਦਿਕ ਦੇਵਗਣੋ ਕੋ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਪੁਰੀਓਂ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇਤੇ ਭਏ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਯੁਧ ਸੇ ਭਯਭੀਤ ਹੋਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਸਾਖਹ ਹੈਂ ਹਿਰਣਜਕਸਪੁ ਰਾਵਨ ਕੁੰਭਕਰਣ ਕੰਸ ਦੁਰਯੋਧਨ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਹੀ ਬਡੇ ੨ ਬਲਵਾਨ ਰਾਜਾ ਆਦਿਕ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੇ ਅਨਾਦਰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਬੇਕੋ ਉਦਿਤ ਹੋਤੇਭਏ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਆਪਹੀ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਵਿਭੀਖਣ ਉਗ੍ਰਸੇਨ ਅੰਬਰੀਖ ਧ੍ਰੂਵ ਯੁਧਿਸਟਰ ਆਦੀ ਜਿਨਕਾ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਆਜ ਕਲਕੇ ਜਮਾਨੇ ਲੋਕ ਸਤਕਾਰ ਆਦਰ ਸੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਆਦਰ ਸਹਤ ਜੀਵ ਰਹੇ ਹੈ ਹੇ ਅਮਿਤ੍ਰ ਕਰਖਨ ਯਾਂਤੇ ਉਨ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕਾ ਅਨਾਦਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਹੇ ਪਰੰਤਪ ਸਤ੍ਰ ਤਾਪਨ ਇਸ ਉਕਤ ਕਥਾ ਕੋ ਚਿਤ ਮੇ ਰਖਕੇ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਕਾ ਮਾਨ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਣਾ॥ ਸੋਭੇਤਿ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਨੰਦਨ ਜਬ ਸਜਨਹੁਕਾ ਮਾਨ ਭੰਗ ਹੀ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਉਨਕਾ ਮੁਖ ਸੋਭਾਸੇ ਹੀਨ ਕਿਉ ਹੋਵੇਗਾ ਅਰਥਾਤ ਉਨਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਸਦਾ ਜਿਉਕੀ ਤਿਉ ਬਨੀ ਰਹੇਗੀ ਪੁਨਃ ਉਨ ਮਹਾਤਮਾਓਂ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਸਨ-ਬੰਧੀ ਦੁਖ ਭੀ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੁਰਗਾਈ ਨਾਮਾ ਜਲਕਾ ਪੰਖੀ ਜਲਕੇ ਬੀਚਹੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਉਸਕੇ ਪਰਹੁ ਕੋ ਜਲ ਸਪਰਸ਼ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਦੁਖ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸਪਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਕਿਨਕੋ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਜੌਨਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਕਾ ਨਾਮ ਜਪਤੇ ਹੈਂ ਸੋਈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀਓਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜਗਤਕੇ ਜੀਵ ਸਾਰੇਹੀ ਦੁਖੀ ਹੈਂ॥

ਸ੍ਰੀਦਸਮੇਸੋ ਵਾਚ॥ ਦਸਮ ਸਕੰਧ ਭਾਗਵਤ ਮੈ॥ ਦੋਹਰਾ

ਸੁਨਿ ਭੂਪਤਿ ਯਾ ਜਗਤ ਮੈ ਦੁਖੀ ਰਹਤ ਹਰਿਸੰਤ।
ਅੰਤਲਹਤ ਹੈ ਮੁਕਤਿ ਫਲਪਾਵਤ ਹੈ ਭਿਗਵੰਤ॥

ਟੀਕਾ--ਹੇ ਰਾਜਨ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਦੁਖੀਤੀ ਦੁਖ ਅਰ ਭਾਵੀ ਦੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਜਨ ਹੀ ਰਹਤ ਹੈ ਏਕ ਹਰਿਕੇ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਾਰਾ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖਹੁ ਕਰਕੇ ਬ੍ਯਾਪਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੋ ਹਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸੰਤ ਹੈ ਸੋ ਦੁਖਹੁ ਕੇ ਸਨਬੰਧ ਸੇ ਤਥਾ ਸੰਸਾਰੀ ਦੁਖੀ ਜਨਹੁ ਕੇ ਸਨਬੰਧ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈਂ ਐਸਾ ਅਰਥ ਕਰ ਲੇਨਾ॥ ਅੰਤੇਤੀ॥ ਅੰਤ ਮੈ ਸਰੀਰਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਅਥਵਾ ਦੁਖੋਂ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਮੁਕਤਿ ਪਦਕੋ ਤਥਾ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪ ਫਲਕੋ ਪਾਵਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਏਕ

ਹਰਿ ਸੰਤ ਜਨ ਹੀ ਸੁਖੀ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖੀ ਹੈ ॥ ੨੮ ॥
ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮ ਰਾਜਾ ਲੋਕਹੁ ਕੇ ਪਾਸ ਸਨਧਬਧ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਸੈਨਾ ਕਾ ਸਮੂਹ ਹੈ ਅਸ੍ਵ ਹਸਤੀ ਰਥ ਪੈਦਲ ਆਦਿਕ ਹੈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੇਨਾ ਹੈ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਕੌਨ ਸੇਨਾ ਹੈ ਔ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਕੌਨ ਸੇ ਸਸਤ੍ਰ ਹੈਂ ॥

ਉੱਤ੍ਰ--ਸੈਨਾ ਸਾਧ ਸਮੂਹ ਸੂਰ ਅਜਿਤੰ ਸੰਨਾਹੰ ਤਨਿ ਨਿਮ੍ਰਤਾਹ ॥ ਆਵਧਹ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਰਮਣੰ ਓਟ ਗੁਰੁ ਸਬਦ ਕਰ ਚਰਮਣਹ ॥ ਆਰੂੜਤੇ ਅਸ੍ਵਰਥ ਨਾਗਹ ਬੁਝੰਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਰਗਹ ॥ ਬਿਚਰਤੇ ਨਿਰਭਯੰ ਸਤ੍ਰ ਸੈਨਾ ਧਾਯੰਤੇ ਗੋਪਾਲ ਕੀਰਤਨਹ ॥ ਜਿਤਤੇ ਬਿਸ੍ਵ ਸੰਸਾਰਹ ਨਾਨਕ ਵਸਜੰ ਕਰੋਤਿ ਪੰਚ ਤਸਕਰਹ ॥੨੯॥

ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਤੋ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਮੂਹ ਰੂਪ ਸੂਰਬੀਰਹੁ ਕੀ ਅਜਿਤ ਸੈਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਸਤ੍ਰਓਂਸੇ ਵੈਰੀ ਲੋਕੋ ਸੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਸੇਨਾ ਨਹੀ ਜੀਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰੱਖਜਕ ਸੁਵਰਣ ਕੀ ਸੰਜੋਇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਦਿਬਜ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜਕ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਨਿਵਜਾਨਾ ਰੂਪ ਸਨਾਹ ਨਾਮ ਸੰਜੋਇ ਹੈ ॥ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਕਾ ਰਮਣ ਨਾਮ ਗੁਣ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲਜੀਕੇ ਗਾਇ ਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣਾ ਹੈ ਗੋਪਾਲ ਜੀਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪਕੇ ਗਜਾਨਕੋ ਪਾਇਕੇ ਆਨੰਦਤ ਹੋਣਾ । ਅਥਵਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨਹੁ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਜੀ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪਕਾ ਗਜਾਨ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਗੋਪਾਲ ਰੂਪ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖਕੋ ਬਨਾਇਕੇ ਆਨੰਦਿਤ ਹੋਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦਰਮਣੰ ਏਹੀ ਆਵਧ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀਗੋਖਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਰਮਣ ਰੂਪ ਹਮਨੇ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਧਾਰਣ ਕੀਏ ਹੂਏ ਹੈ ਔ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਬਦ ਹੀ ਹਮਾਰੀ ਓਟ ਨਾਮ ਢਾਲ ਹਾਥੋਂ ਵਿਖੇ ਪਕੜੀ ਹੂਈ ਹੈ ਜੋ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਮਹਾਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਮਹਾਵਾਕਜ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੀਆ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਹਾਥ ਵਿਖੇ ਹਮਨੇ ਓਟ ਰਖੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜਕ ਯੁਧ ਵਿਖੇ ਢਾਲ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰਕਾ ਵਾਰ ਬਚਾ[illegible]ਾਸਤੇ ਤੈਸੇਹੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਸਬਦ ਉਪਦੇਸ਼ ਰੂਪਕੀ ਹਮਾਰੇ ਵਸਤ੍ਰ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ[illegible] ਮੁਖਕੇ ਆਗੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਆਦੀਸਤ੍ਰ ਗਣੋ ਕੇ ਵਾਰਕੇ ਬੇਗ ਕੋ ਰੋਕਣੇ ਹਾਰੀ ਕੁਮਾਰਗਸੇ ਰਖਜਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਢਾਲ ਹੈ ਹੇਰਾਜਨ ਜੋ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕਾ ਮਾਰਗ ਪੂਛਨਾ ਜਾਨਨਾ ਹੈ ਏਹੀ ਹਮਾਰਾ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਰਥਹੁ ਕੇ ਊਪਰ ਚਢਨਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਸਤ੍ਰਹੁ ਸੇ ਸਨਧਬਧ ਹੋਕੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਹਸਤੀ ਘੋੜਜੋਂ ਊਪਰ ਚਢਕੇ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਮਹਾ ਮੋਹ ਰੂਪ ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਸੇਨਾ ਵਿਖੇ ਹਮ ਨਿਰਭਯ ਹੋਕੇ ਵਿਚਰਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਸਤ੍ਰਕੀ ਸੇਨਾ

ਊਪਰ ਧਾਵਾ ਕਰਕੇ ਜਾਇ ਪੜਨਾ ਹੈ ਸੋ ਗੋਪਾਲਜੀ ਕੇ ਗੁਣਾਕਾ ਜੋ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕੀਰਤਨ ਨਾਮ ਰਾਗਵਿਖੇ ਗੋਪਾਲਜੀ ਕੇ ਯਸਕਾ ਗਾਵਨਾ ਅਥਵਾ ਕੀਰ ਤਨ ਨਾਮ ਕਥਨ ਕਾ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖਹੁ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲਜੀ ਕੇ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਅਥਵਾ ਗਜ਼ਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਣਾ ਹੈ ਏਹੀ ਮਹਾਮੋਹ ਰੂਪੀ ਸਤ੍ਰੁ ਕੀ ਸੈਨਾਕੇ ਊਪਰ ਧਾਵਾ ਕਰਣਾ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੁਮ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਥੋੜੀ ਸੀ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀਕਾਟੁਕੜਾ ਜੀਤਕੇ ਆਪਕੋ ਬਡੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਕਹਾਵਤੇ ਹੋ ਅਰ ਬਡੇ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਰਹਤੇ ਹੋ ਔ ਜਿਨੋ ਪੁਰੁਖੋਂਨੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਪੰਚ ਤਸਕਰੋਂ ਕੋ ਚੋਰਹੁਕੋ ਜੀਤਲੀਆ ਹੈ ਅਪਨੇ ਵਸਮੈ ਕਰਲੀਏ ਹੈਂ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋਂ ਨੇ ਵਿਸ੍ਰੰਸਾਰਹ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਸ੍ਵਕੋ ਜੀਤਲੀਆ ਹੈ ਸੰਸਰਤੀਤ ਸੰਸਾਰঃ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਮਾਰਗ ਮੈ ਸੰਸਰੇ ਗਵਨ ਕਰੇ ਯੇ ਗਤੀ ਅਰਥਕ ਸ੍ਰੀ ਧਾਤੂ ਕਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀਸੰਸਾਰ ਕੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕੋ ਜੀਤਲੇਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਅਰਥ ਕਰਨੇ ਸੇ ਪੁਨਰੁਕਤੀ ਰੂਪ ਦੋਸ ਨਹੀਂ ਆਵਤੋ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜ ਸਾਰਦੂਲ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸਤ ਪੁਰੁਖ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਯੋਂਕੇ ਭੀ ਅਧਿਪਤੀ ਰਾਜੇ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵ ਵੇਤਯੋਂ ਕੇ ਸਿਰੋ ਮੁਕਟਮਣੀ ਭਗਵਨ ਹੋਰਤੋ ਸਾਰੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਲੋਕੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪ ਨੇ ਕਹਦਈ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜਾ ਲੋਕੋਂਕੇ ਭੋਗ ਅਨੇਕ ਵਿਦਯਮਾਨ ਹੈ ਐਸੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕੋ ਕੇ ਭੋਗਹੁਕੇ ਸਮਾਨ ਤੋ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਭੋਗ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਇਸ ਅੰਸ ਮੈਂ ਆਪਸੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਅਧਿਕ ਹੈ ਐਸੀ ਸੰਕਾ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਮੁਸਕਰਾਇਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥

ਮ੍ਰਿਗ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰੰ ਦ੍ਰੁਮ ਛਾਯਾ ਰਚਿ ਦੁਰਮਤਹ ॥ ਤਤਹ ਕੁਟੰਬ ਮੋਹ ਮਿਥਜ਼ਾ ਸਿਮਰੰਤਿ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਾਮਹ॥ ੩ ॥

ਟੀਕਾ--ਹੇ ਰਾਜਸਿੰਘ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਯੇ ਜੋ ਸਾਂਸਾਰਿਕ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦੀ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗੋਂਕੇ ਸਾਧਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗ ਹੈ ਤੇਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ੧ ਗੰਧਰਬਨਗਰ ੨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਵਾਸ੍ਤਵ ਰੂਪ ਸੇ ਸੂਨਯ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਦੀਕਾ ਜਲ ਦਿਖਾਈ ਮਾਤ੍ਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਵਾਸਤ੍ਵ ਸੇ ਊਹਾਂ ਜਲ ਹੋਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੇਵਲ ਕਲਰ ਰੇਤਾ ਮਾਤ੍ਰਹੀ ਸੂਰਯ ਕੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਚਮਕ ਰਹਯੋ ਹੈ॥ ੧ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਸੂਰਯ ਉਦੈ ਕਾਲ ਮੈ ਪਛਮਦਿਸਾ ਮੈ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਨਗਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਊਪਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ

ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਕਾ ਜਲ। ਤਥਾ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਅਨਹੂਏ ਹੀ ਵਰਤਮਾਨ ਤਤਕਾਲ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮੂਰਖ ਇਨਕੋ ਮ੍ਰਿਗਕੇ ਬਾਲਕਵਤ ਸਤ੍ਯ ਜਾਨਕੇ ਭਟਕ ੨ ਕੇ ਪਰੇ ਮਰਤੇ ਹੈ॥ ਸੰਕਾ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਗੰਧਰਬਨਗਰ ਅਸਥਿਰ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਸੰਸਾਰਕੇ ਸੁਖਤੋ ਥਿਰ ਸਤ੍ਯਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਦ੍ਰੁਮਛਾਯਾ ਇਤੀ ਹੇ ਰਾਜਨ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਛਾਯਾ ਥਿਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਛਾਯਾ ਪਸਚਮ ਕੀ ਓਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਓਹੀ ਛਾਯਾ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਰਥ ਫਿਰਨੇ ਕਰਕੇ ਮਧ੍ਯਾਨਮੇ ਉਤ੍ਰ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਅਰ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੋ ਓਹੀ ਛਾਯਾ ਪੂਰਬਕੀ ਓਰ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸਯ ਭੋਗ ਭੀ ਥਿਰ ਨਹੀ ਹੈਂ ਜੋ ਤੁਮ ਲੋਕ ਜਿਨ ਵਿਸ੍ਯੋਂ ਕੋ ਸਤ੍ਯ ਮਾਨਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਲੜਲੜ ਕੇ ਕਟਕਟ ਮਰਤੇ ਹੋ ਸੋਤੋ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗ ਪੂਰਬਉਕਤ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤੋਂ ਕੇ ਤੁਲ ਮਿਥ੍ਯਾ ਅਸਤ੍ਯ ਭ੍ਰਾਂਤੀਕੇ ਜਨਕ ਅਨਸਥਿਰ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮ ਲੋਕ ਅਪਨੀ ਦੁਰਮਤੀ ਕਰਕੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਕੁਟੰਬ ਅਰ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਵਿਖੇ ਰਚਰਹੇ ਹੋ ਕਹੂੰ ਭੋਗਤਾ ਬੈਠੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਭੋਗ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਔ ਕਹੂੰ ਭੋਗ ਬੈਠੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਭੋਗਤਾ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਜੇ ਭੋਗ ਸਤ ਹੋਤੇ ਤਬ ਨਸ੍ਟ ਕਿਉਂ ਹੋਤੇ। ਹੇ ਰਾਜਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨਹੁ ਸੇ ਸੰਤਜਨ ਸਰਬ ਜਗਤ ਸਹਤ ਕੁਟੰਬ ਅਰ ਤਿਸਕੇ ਹਿਤਕੋ ਮਿਥ੍ਯਾ ਜਾਣਕੇ ਇਨਕੇ ਵਿਖੇ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਹੇ ਰਾਮ ਹੇ ਰਾਮ ਐਸਾ ਭਜਨ ਸਿਮਰਨ ਆਠੋਯਾਮ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੀ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰੀਤੀਦਾਯਕ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਔ ਵਿਨਾਸੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮਕੋ ਮਿਥ੍ਯਾ ਧਨਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਰਾਜਾ ਹੋਕੇ ਰਾਜੇ ਪਾਸਸੇ ਦਾਨ ਭੀ ਨਹੀਂ ਲੇਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇ ਨੀਤੀ ਹੈ ਰਾਜੇ ਪਾਸੋਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਦਾਨ ਨ ਲੇਨਾ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕਿ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੇ ਆਪ ਸੰਤਜਨ ਹੋਕੇ ਹਮਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਅੰਨਪਾਨੀ ਕੁਛ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕਰਹੁਗੇ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਭਲਾ ਕੈਸੇ ਹੋਗਾ ਬਿਧਾਤਾ ਜੀਨੇ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਲੋਕੋ ਕੀ ਕੇਵਲ ਕਲ੍ਯਾਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪਠਾਯੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕੁਛ ਨਿਮਕਮਾਤ੍ਰ ਹਮਾਰਾ ਪਦਾਰਥ ਆਪਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਣਾ ਚਾਹਿਯੇ ਐਸੀ ੨ ਸਰਕਾਰਕੀ ਪ੍ਰਾਰ-ਥਨਾ ਸੁਣਕੇ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ॥ ਅਛਾ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮਕੋ ਤੋ ਕੁਛ ਤੁਮਾਰੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕੇ ਜਿਮੀਦਾਰੋਂ ਕੋ ਹਮਾਰੀ ਸੰਗਤ

ਸਿਖਹੁ ਕੀ ਬਡੀ ਖੇਚਲ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਨਕੋ ਕੁਛ ਮਾਮਲੇ ਕੀ ਰਿਆਯਤ ਕਰਤਾਰ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਕੋ
ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਨਿਹਾਲ ਸਮਝਤਾ ਭਯਾ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਕਾਰਨੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਕਾ ਮਾਮ-
ਲਾ ਮਾਫ ਕਰਦੀਆ ਥਾ ਸੋਈ ਅਬ ਅੰਗਰੇਜੋ ਨੇ ਵੋ ਮਾਮਲਾ ਉਸੀ ਜ਼ਿਮੀਨ ਪਰ
ਲਗਾਇਦੀਆ ਹੈ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਲੌਟਕੇ ਸੁਧਾਸਰ
ਜੀ ਕੋ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀ ਕੇ ਹੀ ਮਾਰਗ ਹੋਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇਕੇ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਦੇਵਤਾਕੇ ਸਮਾਨ ਆਗੇ ਪਾਛੇ ਬਾਵੇਂ ਦਾਹਨੇ ਬਡੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘਸੋਭਾ
ਕੋ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਨਿਸਾਨ ਅਰ ਧੌਂਸਾ ਆਗੇ ੨ ਬਜਤਾ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਭੇਰੀ ਔ
ਸਨਾਇਕੇ ਸਬਦ ਹੋਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਹਸਤੀ ਵ ਘੋੜੇ ਪੈਦਲ ਜੰਬੂਰੇ ਵ ਤੋਪਖਾਨੇ
ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਕੁਛ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਚੜ੍ਹਤ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸਤ੍ਰੁ ਗਣਹੁ
ਕੇ ਸਮੂਹ ਬਿਨਾ ਯੁਧ ਹੀ ਦਹਲ ਜਾਤੇ ਥੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੋਭਾ ਸੰਯੁਕਤ ਸਰਕਾਰ
ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਸਰਜੀ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਨਗਰ ਮੈ ਜਿਸ ੨ ਮਾਰਗ ਸੇ
ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ੨ ਮਾਰਗ ਮੈ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸੇਹੀ ਗੁਲਾਬ
ਅਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਹੁ ਕਾ ਛਿਟਕਾਵ ਕਰ ਦੀਆ ਥਾ ਔਰ ਸਰ-
ਕਾਰ ਕੇ ਊਪਰ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਪ ਅਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀ ਚਲੀ ਗਈ ਬ੍ਰਹਮਨ
ਆਦਿ ਸ੍ਵਸਤੈਨ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੇਤੇ ਭਏ ਦਾਨ ਪਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ
ਅਸਥਾਨੋ ਕੋ ਜਾਤੇ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਡੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਸੇ
ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਦੋਹਰਾ

ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਸਮਾਨ ਜਿਹ ਦੋਨਹੁ ਕੋ ਜਗਮਾਹਿ ।
ਵਿਖਰਾਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਦ੍ਰਬ ਤਜਜੋ ਤਾਂ ਪਦ ਨਮ ਮਮਆਹਿ ॥

ਓੰ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਸਕੰਧੇ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਵ ਸਾਮਰਾਜਤ ਵਰਨਨੰ
ਚਤੁਰਥੋ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੪ ॥

ੴ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ ਉਤ੍ਰਾਰਧ,੫ ਅਧਯਾਯ

ਸੋਰਠਾ--ਸਹਨ ਸੀਲਗੁਣ ਚਾਰੁ ਤਯਾਗ ਵਿਰਾਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰੁ।
ਤਹਪਦ ਪਦਮ ਜੁਹਾਰ ਰਿੱਧਿ ਸਿੱਧਿ ਜਿਹ ਚਰਨ ਲਗ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ--ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਭਟ ਹਰਿਸੂਰੇ। ਸਰਣਿ ਕੇ ਦਾਤੇ ਬਚਕੇ ਪੂਰੇ॥
ਜੋ ਮੁਖ ਕਹੈ ਸੋ ਸਤ ਹੋ ਜਾਵੈ। ਬਿਲਮ ਪਲਕ ਨਹੀ ਹੋਨੀ ਪਾਵੈ॥੧੦੦

ਦੋਹਰਾ--ਪੂਰੈ ਆਸਾ ਸਰਬ ਕੀ ਬੀਰ ਹਰੀ ਭਗਵਾਨ ।
ਜੋ ਆਵੈ ਚਲ ਆਸ ਕਰ ਦੇਹ ਨ ਬਿਰਥਾ ਜਾਨ ॥ ੧੦੧ ॥

ਸੋਰਠਾ--ਬਰਸ ਬਰਸ ਕੇ ਮਾਹਿ ਜਾਵਹਿ ਭਾਗਮ੍ਰਿਗੇਸਕੇ।
ਕੁਰੀ ਨਗਰਕੇ ਮਾਹਿ ਪਰਸੈ ਪਗ ਗੁਰੁਦੇਵਕੇ ॥ ੧੦੨ ॥

ਚੌਪਈ--ਪੁਨ ਪੁਨ ਹੋਤ ਭਯੋ ਵਿਸਤਾਰਾ। ਜਾਂਕਾ ਪਯਤ ਨ ਕਤਹੂ ਪਾਰਾ॥
ਸੰਗਤ ਆਵੈ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰਾ। ਲਗੀਭੀਰ ਰਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਦ੍ਵਾਰਾ ॥ ੧੦੩ ॥

ਟੀਕਾ--ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੋ ਪੂਰਬ ਸ੍ਵਲਪ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਗੁਰੂਜੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਦੁਖਯਾ ਦੀਨ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਰਣਿ ਮੈ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਰਮਆਸ੍ਰਾ ਹੋਜਾਵੈ ਜੋ ਕੋਈ ਜੈਸੀ ਆਸਾ ਮਨਮੋ ਧਾਰ ਕੇ ਆਵੈ ਸੋ ਤਿਸਕੀ ਆਸਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪੂਰਣ-ਕਰਦੇਵੈ ਬਿਰਥਾ ਨ ਜਾਨਦੇਵੈ ਜੋ ਜੋ ਜਿਸਕੋ ਵਰਸ੍ਰਾਪ ਰੂਪ ਵਚਨ ਕਹੇ ਸੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਪੂਰਣ ਹੋਜਾਵੈ ਪੁਨਃ ਬਰਸ ਬਰਸਕੇ ਉਪਰਾਂਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਜਾਵੈ ਕੁਰੀਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਣਹੁ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰੈਂਃ ਪੁਨਃ ਬਡਾ ਵਿਸਤਾਰ ਡੇਰੇ ਕਾ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸੀ ਅਵਸਰ ਮੈ ਪਕੇ ਡੇਰੇ ਸੇ ਕੋਈ ਪਾਂਚ ਛੇ ਸੈ ਕਦਮ ਉਤ੍ਰਕੀ ਓਰ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਵਿਘੇ ਮੈਂ ਗਿਰਦਾ ਜਿਸਕਾ ਇਤਨੇਕ ਅਸਤ੍ਹਾਨ ਮੈ ਏਕ ਬਾਗ ਏਕ ਕੋਟ ਬਨਵਾਕੇ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀ ਬਾਹਰ ਰਹਨੇ ਲਾਗੇ ਇਸ ਓਰ ਕੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਸੇਵਾ ਅਰਥ ਸਾਵਨਸਿੰਘ ਲਵੇਰਾ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦੀਆ ਦਿਵਾਨ ਸਿੰਘ ਮਝੈਲ ਇਨ ਦੋਨਹੁ ਕੋ ਕਬੀ ੨ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਛੋਡ ਆਵਤੇ ਥੇ ਕਬੀ ਯੇ ਦੋਨਹੁ ਆਪਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ

ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਕੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਛੇ ੨ ਮਹੀਨੇ ਜਾਇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਯੇ ਭੀ ਦੋਨਹੁ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਉਤਮਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰੀਆ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਰਾਹ ਛਕਾਵਤਾ ਥਾ ਕਬੀ ੨ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਭੀ ਆਇਕੇ ਛੇ ੨ ਮਹੀਨੇ ਰਹਤਾਭੀਥਾ ਤਥਾ ਭਾਈ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਾਲਵੇ ਦੇਸਕੇ ਯੇਭੀ ਦੋਨਹੁ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰੁਖ ਥੇ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਰੇਕੇ ਤੇ ਮੁਸਦਾ ਸਿੰਘ ਪਿਨਣਵਾਲੀਆ ਦੋਨਹੁ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਰਹਤੇ ਥੇ ਔ ਬਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਢੋਟੀਤੇ ਖੜਗਸਿੰਘਨੌਰੰਗਾਵਾਦੀ ਯਾ ਯੇ ਭੀ ਦੋਨੋਂ ਕੁਰੀ ਮੈ ਖਟ ੨ ਮਾਸ ਰਹਜਾਤੇ ਥੇ ਤਥਾ ਰਾਮਸਿੰਘ ਥਨੇਸਰੀਆ ਬੈਸ ਹਜੂਰਿਆ ਯੇਭੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਕੁਰੀਮੈ ਸੇਵਾਰਥ ਰਹਜਾਤਾ ਥਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਬਡੇ ੨ ਸੌਕਵਾਲੇ ਪ੍ਰੇਮੀਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਜਾ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਨੇ ਵਾਰੇ ਬੰਧਨਹੁ ਸੇ ਮੁਕਤ ਅਨੇਕ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਵਾਰੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਪਿਛਲੀ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬੈਠਤੇਥੇ ਤਬ ਯੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ਉਸ ਏਕਾਂਤ ਸਮੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤਸੁੰਦਰ ਯੁਕਤੀ ਮੂਲਕ ਕਰਮ ਉਪਾਸਨਾ ਭਗਤੀ ਯੋਗ ਤਤ੍ਵਗਜਾਨ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਵਰਨ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਕਰੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਵੇਲੇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਮਨ ਰੂਪੀ ਚਾਤ੍ਰਕ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਣੇ ਮੈ ਨ ਆਵੇ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸ੍ਰੀਠਾਕਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਸੰ: ੧੮੯੯ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਨੜਿਨਵੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਮੁਲਤਾਨ ਸੇ ਆਏ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਗਹਗਚਭਗਵੇ ਬਸਤ੍ਰ ਥੇ ਤਥਾ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਸੰਤਨੱਥਾਸਿੰਘ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਬਹੁਰੰਗਾ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਾਥਕੇ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਭੀ ਬਡੇ ਗਹਰੇ ਭਗਵੇ ਬਸਤ੍ਰ ਥੇ ਯੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਭਾਈ ਸਾਵਣ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਭੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਗੇ ਲਿਖੈਂਗੇ ਅਬਇਸ ਬੀਰ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਸੋਭੀ ਸੁਣੀਏ ॥

ਪਵਾਧਮੈ ਮੈਣਦਾ ਦੇਸਸੇਉਰਲੇਦੇਸਕਾਨਾਮ ਪਵਾਧ ਹੈ ਤਿਸਦੇਸਮੈ ਏਕਰਬੋ ਨਾਮ ਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿਧਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ਤਹਾਕਾ ਭਾਈਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕਾ ਜਨਮਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਠੀਕਰੀ ਵਾਲੇ

ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਭਾਈ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਲੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਰਹਤਾ ਥਾ ਪੁਨਃ ਮਾਲਵੇ ਮੈ ਮਾਹਲਾ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਵਾਸੀ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਥਾ ਸੋ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਥਾ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਆਇ ਕੋਈ ਬਡੇ ਉਤਮ ਭਾਗ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੇ ਜਾਗੇ ਹੈਂ ਜੋ ਤਿਸਕੋ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਸਤਸੰਗ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਉਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਹਰੀਕੇ ਪਤਣ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮਹੂਾਣੇ ਨਗਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਦੇਸਾਟਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਆਇਉਤ੍ਰੇ ਥੇ ਤਬ ਭਾਈਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੋ ਬਚਨ ਕਹਾ ਕੇ ਚਲ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘਾ ਤੁਝਕੋ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਾਈਏ ਤਬ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਚਲਹੁ ਮੁਝਕੋ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਭੀ ਕਰਾਵਹੁ ਪਰੰਤੂ ਮੁਝਕੋ ਤੌਅਪਨੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਖਹੁ ਤਬ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲੇ ਕੇ ਉਥੇ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸਹੀ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਕ੍ਯਾ ਸੰਦੇਹ ਹੈ ਐਸੇ ਪਰਸਪਰ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਦੋਨਹੁ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਏ ਜਬ ਆਏ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ੍ਯਾ ਤਬ ਆਗ੍ਯਾ ਪਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸ ਨਿਕੇ ਕੋ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੌਪਹੁ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਸੌਂਪਨਾ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘਜੀ ਤਥਾ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਕੋ ਹੂਈ ॥ ਤਹਾਂ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਲੰਗਰਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਲਾਗੇ ਜਬ ਸੇਵਾ ਕਰ-ਤ੍ਯਾਂ ਕੋ ਕਿਤਨਾ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਅੰਨਕਾ ਸੰਜਮ ਕਰਣੇ ਲਾਗਾ ਪ੍ਰਥਮ ਆਠ ਪਹਰ ਪੀਛੇ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਲਾਗਾ ਪੁਨਃ ਬਾਰਾਂ ਪਹਰ ਸੋਲਾਂ ਪਹਰ ਪੀਛੇ ਏਕ ਵਾਰ ਅੰਨ ਖਾਇਲੇ ਸੋਭੀ ਅਛਾ ਸ੍ਵਾਦੂ ਅੰਨ ਨ ਖਾਵੇ ਕਿੰਤੂ ਸੂਖਾ ਸੜਾ ਹੂਆ ਬੇਸ੍ਵਾਦ ਅੰਨ ਖਾਵੇ ਸੋਭੀ ਅਲਪ ਜੈਸਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜਾ ਖਾਵੇ ਸਰਨਾਇ ਦਿਨ ਮੈ ਕਿਸੀ ੨ ਵੇਲੇ ਫਕ ਛੋਡੇ ਪੁਨਃ ਅੰਨ ਭੀ ਖਾਣਾ ਛੋਡ ਦੀਆ ਕੇਵਲ ਦੇਗਾਂਕਾ ਧੋਣ ਮਾਤ੍ਰ ਪਾਨ ਕਰ ਛੋਡੇ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਖਾਵੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਬਡੇ ਤਪਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਕਬੀ ਦੇਗਾਂਕੀ ਘਰੋੜੀ ਖਾਇ ਛੋਡੇ ਕਬੀ੨ ਦੇਗਾਂ ਕੋ ਧੋਕੇ ਪਾਨਕਰ ਛੋਡੇ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਸੇਵਾਮੈ ਤਤਪਰ ਰਹੇ ਲੋਹਕੀ ਤਾਬ੍ਯਾ ਰਾਤ੍ਰਦਿਨਬੈਠੇਰਹਣਾ ਪ੍ਰਸਾਦੇਵੇਲਵੇਲਕੇ ਬਡੀਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇਲੋਹਕੇ ਊਪਰ ਪਾਈਜਾਣਾ ਜਬ ਨਿਦ੍ਰਾ ਅਤਿ ਦਿਕ ਕਰੇ ਤਬ ਲੋਹਕੀ ਬੰਨੀ ਨਾਲਹੀ ਢੋ੍ [illegible] ਲਗਾਕੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂਕੀ

ਕੌੜਤਣ ਦੂਰ ਕਰਲੈਣੀ ਸਰਦੀ ਗਰਮੀ ਕਾ ਸਮਾ ਕੁਛ ਨ ਬਿਚਾਰਣਾ ਛੋਟੀ ਸੀ ਕਛ ਅਰ ਭੂਰੇਕਾਹੀ ਸਿਰਕੇ ਊਪਰ ਫੈਟਾ ਭੂਰੇਕੀ ਖਫਨੀ ਬਾਰਾਂ ਮਾਸ ਗਲੇਰਖਣੀ ਯੇ ਬਾਤ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤਾ ਥਾ ਕੇ ਕਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਲੰਬਾ ਭੀ ਪੜਤਾ ਥਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਪਰਤਾ ਥਾ ਅਰ ਯੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ਕੇ ਤਿਸਕਾ ਸਰੀਰ ਮਾਸਹਾਡ ਕਾ ਥਾ ਕੇ ਬਜ੍ਰਸਾਰ ਕਾ ਥਾ ਨਾਤੋ ਤਿਸਕੋ ਭੂਖ ਨ ਨੀਂਦ ਨ ਥਕੇਵਾਂ ਮਾਨੁਖ ਥਾ ਕੇ ਕਿਧੋਂ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ ਥਾ ਯੇ ਨਹੀ ਜਾਨ ਪੜਤਾ ਹੈ ਬਡੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਤਥਾ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀ ਬਾਣੀ ਬਡੀ ਹੀ ਮਧੁਰ ਮੀਠੀ ਬੋਲਤਾ ਥਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਆਉ ਸਾਊਆ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮੀਠੀਬਾਣੀਬੋਲਨੇਸੇਂ ਸਭਕੋ ਭਾਈਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਪੜਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖ ਤੋ ਅਨਗਨਤ ਅਨੰਤ ਹੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਿਨਕਾ ਕੁਛ ਪਾਰਾਵਾਰਨਹੀਂਥਾ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਡੇ ਨਾਮੀ ਯੇ ਦੋਨਹੁ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਏਕ ਤੋ ਸ੍ਰੀਯਸਵੰਤਸਿੰਘਜੀ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਸ੍ਰੀਯਸਵੰਤਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇਂ ਸਾਰਥਿਕ ਨਾਮ ਆਪ ਕੋ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਾਯਾ ਹੈ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਹੈ ਯਥਾਰਥ ਰੂਪ ਅਪਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਜਾਹਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਜੋ ਹੈ ਸੋਈ ਕਹਾਯਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਪਨੀ ਕਰਨੀ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਭੀ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇਂ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕਹਾਯਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਰਾਜਨੋਂ ਕਾ ਅਧਿਪਤੀ ਰਾਜਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜਨੋਂ ਕਾ ਭੀ ਜੋ ਅਧਿਪਤੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਮਹਾ ੨ ਰਾਜ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਅਧਿਪਤੀ ਕੇਹਰੀ ਸਿੰਘ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਇਸ ਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤਨੂ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਬਡੀ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਜਾ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਉਗ੍ਰ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਸੇਂ ਆਪ ਕੋ ਭੀਖਮ-ਪਿਤਾਮਹਾ ਕਹਾਏਥੇ ਜੈਸੇ ਸੁਖੇਣ ਸੇਂ ਅਪਨੀ ਸੁਭ ਕਰਣੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਆਪ ਕੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਰਣ ਨਾਮ ਸੇ ਕੀਆ ਥਾ ਤਦਵਤ ਯੇ ਭੀ ਦੋਨੋਂ ਆਪਨੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਲੋਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕਰਮ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਇਨ ਨਾਮੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਜਗਤ ਮੇਂ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਨੇ ਅਰ ਸੁਖੇਣ ਨੇ ਕੌਨ ੨ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਪੂਰਬ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਲੋਪ ਕਰਕੇ ਜਗਤ ਮੇਂ ਭੀਖਮ ਪਿਤਾਮਹਾ ਅਰ ਕਰਣ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਸੰਤਨੂ ਰਾਜਾ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਸੇ ਪੁਤ੍ਰਹੂਏ ਹੈਂ ਜਬ ਕਾ ਰਾਜਾ ਸੇ ਵਿਵਾਹ ਹੂਅਥਾ, ਤਬ ਵਿਵਾਹ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਜਾ ਸੇ ਗੰਗਾਜੀਨੇ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਵਾਇ

ਲਈ ਥੀ ਕੇ ਜਬ ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਕੋਈ ਕਰਮ ਕਰਤੀ ਹੁਈ ਕੋ ਰੋਕੋਗੇ ਮੇਰੀ ਇਛਾ ਭੰਗ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਮੈਂ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਨ ਰਹੂੰਗੀ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀਕਾ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਲੀਆ ਜਬ ਵਿਵਾਹ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਕੋ ਘਰ ਲੈ ਆਯਾ ਤਬ ਜੋ ਪੁਤ੍ਰ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਉਸ ਲੜਕੇ ਕੋ ਉਠਾਇ ਕੇ ਗੰਗਾਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈਂ ਫੈਂਕ ਦੇਵੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਸਾਤ ਬਾਲਕ ਗੰਗਾਜੀਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈਂ ਵਹਾਦੀਏ ਤਬ ਅਸ੍ਰਮ ਬਾਲਕ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਉਤਪਤ ਹੂਏ ਤਬ ਗੰਗਾਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈਂ ਬਹਾਵਨੇ ਕੋ ਲੇ ਚਲੀ ਤਬ ਰਾਜਾ ਸੰਤਨੂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਮਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਰੀ ਨਿਰਦਯਨੇ ਦਯਾ ਹੀਨੇ ਏਕ ਬਾਲਕ ਕੋ ਤੋਂ ਤੂ ਇਸ ਰਾਜ ਅਰਥ ਰਹਣੇ ਦੇਤੀ ਐਸਾ ਬਚਨ ਰਾਜਾ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਰਾਜਾ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈਂ ਫੈਂਕ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਅਬ ਬਸ ਹਮਾਰੀ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਥ ਇਤਨੀ ਹੀ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਥੀ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਭੰਗ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਹਮ ਜਾਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀ ਓਰ ਹਸਤਨਾਪੁਰ ਸੇ ਚਲ ਦੀਈ ਰਾਜਾ ਸੰਤਨੂ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ਪੀਛੇ ਚਲ ਦੀਆ ਔ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਚੁਕਾ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਕਹ ਚੁਕਾ ਕੇ ਜੈਸੇ ਅਗਲੇ ਬਾਲਕ ਤੁਮਨੇ ਬਹਾਇ ਦੀਏ ਹੈ ਲੈ ਤੈਸੇ ਇਸਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਬਹਾਇਦੇ ਪਰੰਤੂ ਜਾਹੁ ਨਹੀਂ ਤਥਾਪੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਸਤ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਰਾਜਾ ਕਾ ਬਚਨ ਏਕ ਭੀ ਨ ਮਾਨਿਆ ਐਸਾਹਠ ਪਤੀਕੇ ਸਾਥ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਕੋ ਨ ਚਾਹਿਯੇ ॥

ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀ ਭੀ ਰਾਜਾਸੰਤਨੂਕਾ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨਕੇ ਰਾਜਾਕੇ ਦੇਖਤੇ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਵਰਜਤੇ ੨ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਰਾਜਾ ਕੋ ਕਹਤੀ ਹੂਈ ਜੋ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੀ ਤੁਮਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨੀ ਇਸਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਪਢਾਵਨੀ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਔਰ ਮਾਨੁਖੋਂ ਜੈਸਾ ਨ ਜਾਨਨਾ ਯੇ ਬਡਾ ਧਨੁਰ ਧਾਰੀ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਬਲੀ ਹੋਵੇਗਾ ਐਸਾ ਬਚਨਕਰਕੇ ਲੀਨ ਹੋਗਈ ਤਿਸਸੇਪੀਛੇ ਰਾਜਾ ਬਡਾਪਸਚਾਤਾਪ ਔ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਕੇ ਵਿ ਯੋਗਕਰਕੇ ਸੰਤਪਤਰਹੇ ਇਧਰਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰਅਸਤ੍ਰਵਿਦ੍ਯਾਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸਕੀਆ ਕਰੈਜਬ੧੧ਸਾਲਕੇਹੂਏਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀਤਬਏਕਦਿਨ ਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀਗੰਗਾਜੀਕੇਤੀਰੇ ਬਾਣ ਚਲਾਇਕਰ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬੇਧਤੇਥੇ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਊਹਾਂ ਪਰਸੁਰਾਮਜੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਭੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਸੇ ਬੋਲੀ ਕਿ ਹੇ ਰਾਮਜੀ ਆਪ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਸਿਖਾਵਹੁ ਤਬ ਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਨੇ

ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ਮਾਤਾ ਹਮ ਆਪਕਾ ਬਚਨ ਫੇਰ ਤੋ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਪਰੰਤੂ ਹਮਨੇ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾ ਕਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ਕੇ ਖਤ੍ਰੀਕੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪਢਾਵੇਂਗੇ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਇਸਕੋ ਆਪ ਵਿਦਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪਢਾਯੇ ਤਬ ਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜ਼ਾ ਅਤਿ ਹਿਤਕੇ ਸਾਥ ਪਢਾਈ ਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀ ਨੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੁ-ਰਾਮ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਨੁਸਾਰ ਚਲਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੁਰਾਮ ਜੀ ਕੋ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਜਬ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਸਰਬ ਵਿਦਜ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਏ ਤਬ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬਾਂਛਿਤਦਖਿਣਾ ਦੇਕੇ ਸਫਲ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਸੰਤਨੂ ਕੇ ਪਾਸ ਆਏ ਪੁਨਃ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਪਿਤਾਕੇ ਪਾਸ ਰਹਤਜ਼ਾਂ ਕੋ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਨੇ ਦੇਖਜ਼ਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਬਡੇ ਉਪਰਾਮ ਉਦਾਸ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸਮੈਂ ਕਜ਼ਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਪੁਨਃ ਧੀਰੇ੨ ਸਮਾਚਾਰ ਮਾਲਮ ਕੀਆ ਕੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਕਾਮਾਤਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਸੇ ਦੁਖਿਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਮਾਰੇ ਸ਼ਰਮ ਕੇ ਅਪਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਅਪਨਾ ਦੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਉਪਾਇ ਹੋਵੇ ਜੋ ਹਮ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਦੁਖ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰੈ ॥ ਪੁੰ ਨਾਮ ਨਰਕ ਕਾ ਹੈ ਤਿਸ ਦੁਖ ਰੂਪ ਨਰਕ ਸੇ ਜੋ ਤ੍ਰਾ ਨਾਮ ਰਖਜ਼ਾ ਕਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਰਾਜਾ ਸੰਤਨੂ ਕੀ ਦੁਖ ਸੇ ਹਮ ਰਖਜ਼ਾ ਕਰੈ ਤਬ ਹਮ ਇਨਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਹਾਵੇ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਮਾਤ ਲੋਕ ਮੈਂ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪਵਤੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਯੋਗ ਕੰਨਜ਼ਾਂ ਕੋ ਖੋਜਨੇ ਲਾਗੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਖੋਜਤਜ਼ਾਂ ਕੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਏਕ ਕੇਵਟੋਂ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈਂ ਏਕ ਕੇਵਟ ਕੀ ਕੰਨਜ਼ਾਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਡੀ ਰੂਪਵੰਤੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਰੂਪਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਜਿਸਨੇ ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ ਸਚੀ ਲਖਮੀ ਔ ਪਾਰਬਤੀ ਆਪ ਕੀ ਉਰਬਸੀ ਤਿਲੋਤਮਾ ਸੁਕੇਸੀ ਮੰਜੁਘੋਖਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸਬ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਭਰਕੀ ਇਸ-ਤ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਸੋਭਾ ਹਰਲਈ ਹੈ ਤਿਸ ਮਲਾਹ ਕੀ ਲੜਕੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮੈਂ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਨਾਗ ਵਿਦਜ਼ਾਧਰ ਗੰਧਰਬ ਮਾਨੁਖ ਰਾਖਸ਼ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਕਿਸੀ ਇਸ-ਤ੍ਰੀ ਕਾ ਐਸਾ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਥਾ ਜੈਸਾ ਰੂਪ ਉਸ ਮਲਾਹ ਕੀ ਕੰਨਜ਼ਾਂ ਕਾ ਥਾ ਉਸਕੋ ਦੇਖਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜੋ ਯੇ ਕੰਨਜ਼ਾਂ ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾਕੇ ਯੋਗ ਹੈ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੰਨਜ਼ਾਂ ਸੇ ਪੂਛਜ਼ਾ ਕੇ ਬਾਲੇ ਤੂੰ ਕਿਸਕੀ ਕੰਨਜ਼ਾਂ ਹੈ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਤੁਮਾਰੀ ਕਜ਼ਾ ਜਾਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕੇ ਬਚਨ ਕੰਨਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸੁਣਕੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕੇ ਯੇ ਕੋਈ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਹੈ ਸਸੰਕ੍ਰ ਹੋਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਸੇ

ਬੋਲੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਂ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੀ ਹੂੰ ਆਪ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਆਯੋ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾਜੀ ਆਪ ਸੇ ਸਭ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਕਹੇਂਗੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਕੰਨਯਾਂ ਆਗੇ ੨ ਹੋਲਈ ਔ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਤਿਸਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਜਾਤੇ ਹੂਏ ਤਿਸਕੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਏਹੀ ਸਮਾਚਾਰ ਜੋ ਕੰਨਯਾਂ ਸੇ ਪੂਛਾ ਥਾ ਸੋਈ ਉਸਕੇ ਪਿਤਾ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਬ ਤਿਸ ਕੇਵਟ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮਛਕੇ ਉਦਰਸੇ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਕੰਨਯਾਂ ਕਾ ਨਾਮ ਮਛੋਦਰੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਯੇ ਕੰਨਯਾਂ ਮੇਰੇ ਵੀਰਯ ਸੇ ਉਤਪਤ ਨਹੀਂ ਭਈ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਸਤ੍ਯਵਤੀ ਹੈ ਇਸਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਯੋਜਨ ੨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁੰਦਰ ਅਤ੍ਰ ਫੁਲੇਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਸ੍ਰਭਾਇਕ ਦਿਬਯ ਸੁਗੰਧੀ ਆਵਨੇ ਸੇ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਯੋਜਨ ਗੰਧਾਰੀ ਭੀ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਨਾਵਿਕਾ ਚਲਾਨੇ ਹਾਰੇ ਮਲਾਹ ਗਰੀਬ ਲੋਗ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਉਸ ਕੇਵਟ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰ ਲੀਆ ਕੇ ਯੇ ਕੰਨਯਾਂ ਕਿਸੀ ਖਤ੍ਰੀ ਰਾਜਾਕੇ ਵੀਰਯ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਵੀਰਯ ਸੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਯੇ ਕੰਨਯਾਂ ਰਾਜਯੋਂ ਕੇ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਸਾਮਾਨਯ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਤਿਸ ਕੇਵਟ ਸੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਨਿਖਾਦਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾ ਅਰਥ ਯੇ ਕੰਨਯਾਂ ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਦੇਵਹੁ ਤਬ ਨਿਖਾਦਰਾਜ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਹੋ ਤੌ ਹਮ ਕੰਨਯਾਂ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਜੇ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਅਰਥ ਚਾਹੋ ਤੋ ਹਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਕਾਹੇ ਤੇ ਬਡੇ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਕੇ ਆਪ ਟਿਕਾ ਰੂਪ ਹੋ ਰਾਜਸਿੰਘਾਸਨ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੋ ਇਸਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਗਾ ਸੋ ਤੋ ਰਾਜਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਗਾ ਨਿਖਾਦ ਪਤਿ ਕੀ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਹਮ ਰਾਜ ਇਸੀਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਦੇਦੇਵੈਂਗੇ ਪੁਨਃ ਕੇਵਟ ਪਤੀ [illegible]ਜਾ ਯਦਯਪੀ ਤੁਮ ਇਸਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਰਾਜ ਦੇਭੀ ਦੇਵਹੁਗੇ ਤਥਾਪੀ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਗਾ ਸੋ ਤੋ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾਕਾ ਰਾਜ ਬਲਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਲੈ ਲਏਗਾ ਪੁਨਃ ਦੇਵ-ਬ੍ਰਤ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅੱਛਾ ਭਾਈ ਹਮ ਵਿਵਾਹ ਹੀ ਨ ਕਰੈਂਗੇ ਨ ਬਿਨਾ ਵਿਵਾਹ ਹਮਾਰੇ ਸੰਤਾਨ ਹੋਗੀ ਨ ਰਾਜ ਕਰੇਗੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤ-ਗਯਾ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ ਮਲਾਹੋਂਕਾ ਪਤੀ ਬੋਲਯਾ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਯਦਯਪੀ ਆਪਨੇ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾਕੇ ਹਿਤ ਅਰਥ ਐਸੀ ਭਯਾਨਕ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕੀ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਆਪ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਹੋ ਔ ਹਮ ਗਰੀਬ ਮਲਾਹ ਹੈਂ ਨਾਵਿਕਾ ਚਲਾਇਕੇ ਅਪਨੀ ਜੀਵਕਾ ਕਰਣ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਤੁਮਾਰੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਬਨ ਸਕਤੀ ਹੈ ਹਮ ਕਿਸੀ ਗਰੀਬ ਆਪ ਜੈਸੇ ਨਿਖਾਦ ਸੇ ਸਨਬੰਧ ਕਰੈਂਗੇ ਹੇ ਰਾਜ ਸਾਰਦੂਲ ਆਪ ਜਾਇਯੇ

ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਬਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੇਵਟ ਰਾਜ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਰੇ ਨਿਖਾਦ ਹਮ ਖਤ੍ਰੀ ਰਾਜੇ ਹੈ ਜੋ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਤੇਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਹਮਨੇ ਕਰਦਈ ਪੁਨਃ ਅਬ ਭੀ ਤੂੰ ਹਮਕੋ ਜਬਾਬ ਦੇਤਾਹੈ ਜੇ ਅਛੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਇਸ ਕੰਨਯਾ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਹਮ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਹਰ ਲੈ ਜਾਵੈਗੇ ਜੇ ਸੰਮਤੀ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਕੁਛ ਤੂੰ ਕਹੇਗਾ ਵਹ ਭੀ ਤੇਰਾ ਕਹਯਾ ਹਮ ਮਾਨੈਗੇ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੇ ਬਲ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਕੇਵਟੋਂਕੇ ਰਾਜਾਨੇ ਆਪਨੀ ਕੰਨਯਾ ਕੋ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕਰਦੀਆ ਰਥ ਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਨੇ ਤਿਸ ਕੰਨਯਾ ਕੋ ਪਿਤਾ ਕੇ ਅਰਪਨ ਆਇਕੀਆ ਔਰ ਵੇਦ ਕੀ ਬਿਧਿ ਪੂਰਬਕ ਪਿਤਾ ਕਾ ਵਿ-ਵਾਹ ਕਰਦੀਆ ਤਿਸ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬਯ ਰੂਪਵਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਰਾਜਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆ ਅਰ ਦੇਵ ਬ੍ਰਤ ਕੇ ਨੌਕਰਹੁ ਸੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਾ ਸ-ਮਾਚਾਰ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਤਬ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਪਰ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਚਾਰ ਵਰਦਾਨ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕੋ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਏਕ ਤੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੈਨੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਅਰਥ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਪ੍ਰ-ਤਗਯਾ ਕੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਜ ਦਿਨ ਸੈ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਭੀਖਮ ਜੀ ਹੋਗਾ ੧ ਦੂਸਰਾ ਤੁਮਕੋ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤਯ ਯਖ ਰਾਖਸ਼ ਗੰਧਰਬ ਵਿਦਯਾਧਰ ਨਾਗ ਮਾਨੁਖ ਆਦੀ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਜੀਤ ਸਕੇਗਾ ਸਰਬਸੇ ਤੂੰ ਅਜੇਯਹੀ ਰਹੇਗਾ ੨ ਤੀਸਰਾ ਤੂੰ ਸੁਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਹੋਵੇਗਾ ੩ ਚਤੁਰਥ ਸਰਬ ਵਿਦਯਾ ਮੈ ਤੂੰ ਸੰਪੰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਰ ਦੇਹ ਕਰਕੇ ਅਰੋਗ ਰਹੇਗਾ ੪ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੈ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਜੀਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤਜੀ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਪਿਤਾਜੀ ਹਮਾਰੀ ਇਸ ਤੁਛ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪਰ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਗਏ ਤੋ ਹਮ ਕੋ ਸੰਪੂਰਣ ਵਰ ਇਸੀ ਆਪ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਮਿਲਗਏ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤੋਂ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀਖਮ ਜੀ ਜੀ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਅਬ ਸੁਖੇਨ ਕਾ ਨਾਮ ਜੈਸੇ ਕਰਣ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋਭੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁ-ਣਹੁ ॥ ਰਾਜਾ ਕੁੰਤੀ ਭੋਜਕੇ ਗ੍ਰਹ ਵਿਖੇ ਏਕ ਸਮੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਰਿਖੀ ਜੀ ਆਏ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਆਦਰ ਸਹਤ ਰਿਖੀਕਾ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਕੀਆ ਪੁਨਃ ਪਰਸਪਰ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਕੇ ਅਤਿ ਉਤਮ ਆਸਨੋ ਪਰ ਦੋਨੋ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਰਾਜਾ ਕੁੰਤੀਭੋਜ ਨੇ ਦੋਨਹੁ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਸੇ ਪੂਛਯਾ ਕੇ ਆਪਕਾ ਕਯਾ ਹਿਤ ਕਰੈ ਜੋਆਪ ਆਗਯਾ ਕਰੈ ਸੋਈ ਹਮਕਰੈ ਤਬ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹਮੈ ਚਤੁਰ ਮਾਸ ਰਹੇਂਗੇ ਕੋਈ ਅਛਾ ਸ੍ਵਛ ਅਸਥਾਨ ਹਮਾਰੇ ਨਿਵਾਸ ਅਰਥ ਤ-

ਯਾਰ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਕਰਾਨਾ ਚਾਹਿਯੇ ਐਸਾ ਦੁਰਬਾਸਾਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾਕੁੰਤੀਭੋਜ
ਮਨ ਮੈ ਬੜਾ ਭੈਭੀਤ ਹੂਆ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰਾਪ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ
ਮਾਨਕੇ ਇਨਕੇ ਨਿਵਾਸ ਅਰਥ ਸੁੰਦਰ ਅਸਥਾਨ ਕਲਪਕੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਕੋ ਤਹਾਂ
ਟਿਕਾਇਕੇ ਅਪਨੀ ਕੰਨਯਾ ਕੁੰਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਗਯਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਯੇ
ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਈਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਚਤੁਰ ਮਾਸ ਰਹੇਂਗੇ ਹਮ ਤੋ ਰਾਜ
ਕਾਰਜ ਮੈ ਰੁਧੇ ਰਹਤੇਹੈ ਤੂੰ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰ ਐਸਾ ਨ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸੀ
ਬਾਤ ਸੇ ਅਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਨ ਦੇ ਜਾਵੈਂ ਅਪਨੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੇ ਰਾਜਾ ਕੁੰਤੀਭੋਜ ਐਸੇ
ਕਹਕੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਅਪਨੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸੌਂਪ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਤਦਨੰਤਰ
ਰਾਜ ਕੰਨਯਾ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ
ਕਹ ਜਾਣਾ ਕੇ ਹਮ ਅਬੀ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਆਵਤੇਹੈਂ ਹੇਬਾਲੇ ਤੂੰ ਭੋਜਨ ਜਲਤੀਸੇ ਤਯਾਰ
ਕਰ ਲੈ ਹਮ ਕੋ ਬਹੁਤ ਖੁਧਾ ਲਾਗ ਰਹੀਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਜਾਨਾ ਪੁਨਾ
ਕਬੀ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਆਇ ਜਾਣਾ ਕਬੀ ਰਾਤ੍ਰ ਕੋ ਕਬੀ ਦੁਪੈਹਰੀ ਕੋ
ਆਇ ਜਾਣਾ ਐਸੇ ਆਇਕੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੀਘ੍ਰ ਅੰਨ ਹਮ ਕੋ ਦੇਹ ਹਮ ਕੋ
ਬਹੁਤਹੀ ਭੂਖ ਲਾਗ ਰਹੀਹੈ ਆਗੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਨ ਆਵੈਂ ਉਤਨਾ
ਕਾਲ ਰਾਜਕੰਨਯਾ ਨੇ ਭੀ ਅੰਨ ਨ ਖਾਣਾ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀ ਵਾਸਤੇ ਗਰਮ ਸਰਦ ਅੰਨ
ਕੀ ਸਬ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਬੈਠਕੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀਕੋ ਉਡੀਕਤੇ ਰਹਣਾ ਜਬ
ਪ੍ਰਥਮ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਭੋਜਨ ਪਾਚੁਕੇਂ ਤਬ ਪੀਛੇ ਉਨਕਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਾਣਾ ਔਕਬੀ
੨ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀਨੇ ਹਮ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਕੋ ਅਥਵਾ ਦੁਪਹਰ ਕੋ ਆਵੈਗੇ ਐਸੇ ਕਹ
ਕੇ ਜਾਨਾ ਔਰ ਉਸਸੇ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਪੀਛੇ ਆਇ ਜਾਂਣਾ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜ ਕੰਨਯਾ ਕੁੰਤੀ ਨੇ
ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਪਰ ਭਰੋਸਾ ਨ ਕਰਣਾ ਹਰ ਵਕਤ ਭੋਜਨ ਵਸਤ੍ਰਾਦੀ
ਪਦਾਰਥ ਤਯਾਰ ਹੀ ਰਖਣੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਪਦਾਰਥਾਕਾਰ ਬਚਨ ਨਿ-
ਕਸਨੇ ਕੀ ਦੇਰੀ ਹੋਵੇ ਪਰੰਤੂ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਹਾਜਰ ਹੋਣੇ ਮੈ ਦੇਰੀ ਨ ਹੋਵੇ ਇਸੀ
ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜਕੰਨਯਾ ਪਰ
ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਏਕ ਮੰਤ੍ਰ ਦੀਆ ਅਰ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਹੇ ਬੇਟੀ ਤੂੰ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ
ਸੇ ਜਿਸ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਅਵਾਹਨ ਕਰੇਂਗੀ ਸੋਈ ਦੇਵਤਾ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਆਇ ਜਾਵੇਗਾ
ਤੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰ ਜਾਵੇਗਾ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਦੁਰਬਾਸਾ ਜੀ
ਮਨਬਾਂਛਿਤ ਦਿਸ਼ਾਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਤਦਨੰਤਰ ਤਿਸ ਕੰਨਯਾ ਨੇ ਉਸ ਰਿਖੀਕੇ ਮੰਤ੍ਰਕੀ
ਪਰੀਖਯਾ ਅਰਥ ਏਕ ਦਿਨ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਏਕਾਂਤ ਸਮੇ ਮੈ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕਾ

ਅਵਾਹਨ ਕੀਆ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਸੂਰਯ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਮੰਦ ਮੰਦ ਹਸਤੇ ਹੂਏ ਰਾਜ ਕੰਨ੍ਯਾ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਖੜੋਤੇ ਔਰ ਧੀਰੇ ਸੇ ਯੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਹੁ ਸੁਭ੍ਰੂ ਹਮਕੋ ਤੁਮਨੇ ਕਿਸ ਅਰਥ ਯਾਦ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਰਾਜ ਕੰਨ੍ਯਾ ਨੇ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤੀ ਹੂਈਨੇ ਯੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਸੇ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਤੌ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਮ ਨੇ ਤੋ ਕੇਵਲ ਰਿਖੀਕੇ ਮੰਤ੍ਰਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾਰਥ ਆਪਕਾ ਅਵਾਹਨ ਕੀਆਹੈ ਆਪਕੀ ਕਲ੍ਯਾਨ ਹੋ ਅਬਜਾਇਯੇ ਐਸੇ ਰਾਜਕੰਨ੍ਯਾਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਮੁਸਕਰਾਕੇ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਕਲ੍ਯਾਣੀ ਹਮਾਰਾ ਆਵਨਾ ਨਿਸਫਲ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਹਮ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਨਿਰਅਰਥਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸੂਰਯ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਕੰਨ੍ਯਾ ਬੋਲੀ ਕੇ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਏਕਤੋ ਮੈ ਅਬੀ ਕੰ-ਨ੍ਯਾ ਹੂੰ ਦੂਸਰਾ ਮੁਝਕੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕਾ ਭੀ ਬਡਾ ਭੈ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਲੋਕਾਪਵਾਦ ਕਾ ਭੀ ਬਹੁਤਸਾ ਡਰ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਆਪਕੀ ਕਲ੍ਯਾਨ ਹੋ ਆਪ ਦਯਾ ਮੇਰੇ ਪਰ ਕੀਜਿਏ ਤੇ ਅਪਨੇ ਲੋਕ ਕੋ ਜਾਇਯੇ ਐਸੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨ ਨੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਭਦ੍ਰੇ ਤੇਰਾ ਕੰਨ੍ਯਾ ਭਾਵ ਭੀ ਬਨਾ ਰਹੇ ਗਾ ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਜਾਨਭੀ ਨ ਸਕੇਗਾ ਐਸੇ ਬੀਰਬਲੀ ਸਰਬ ਲੋਕੋ ਮੈ ਵਿਸ੍ਰੂਤ ਪ੍ਰਗਟ ਮੇਰੇ ਵੀਰਯ ਸੇ ਤੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਗਾ ਸਰਬ ਵਿਦ੍ਯਾ ਨਿਪੁਨ ਚਤੁਰ ਤੇਰਾ ਪੱਤ੍ਰ ਹੋਗਾਐਸਾਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਰਾਜਕੰਨ੍ਯਾ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸੂਰਯਲੋਕ ਕੋ ਚਲੇਗਏ ਪੁਨਃ ਸਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪਰ ਤਿਸ ਕੰਨ੍ਯਾਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬਾਲਕ ਕੁੰਡਲ ਕਵਚਧਾਰੀ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਪੁਤ੍ਰ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ਤਦਨੰਤਰ ਤਿਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇਂ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾਸੇ ਡਰਤੀ ਹੂਈਨੇ ਤਿਸ ਬਾਲਕਕੋ ਏਕ ਸੰਦੂਕ ਮੈ ਰਖਕੇ ਘਨਾ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਮਣੀਆਂ ਆਦਿਕ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਨੀਚੇਪਾਇਕੇ ਤਿਸ ਸੰਦੂਕ ਕੋ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸਾਥਹੀ ਚਾਬੀ ਲਟਕਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਮੈ ਬਹਾਇ ਦੀਆ ਆਗੇ ਰਥਵਾਹਿਯੋਂ ਕਾ ਰਾਜਾ ਅਧਿਰਥ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਗੰਗਾਜੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸਨੇ ਉਸ ਸੰਦੂਕ ਕੋ ਪਕੜਕੇ ਖੋਲਕੇ ਦੇਖਾ ਤਬ ਏਕ ਦਿ-ਬ੍ਯ ਬਾਲਕ ਬੀਚ ਪੜਾ ਪੜਾ ਅਪਨਾ ਅੰਗੁਸ੍ਟ ਚੂਂਘਰਹ੍ਯਾ ਹੈ ਦੇਖਕੇ ਬਾਲਕਕੋ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕੇ ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਾਂਝ ਥੀ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਬਾਲਕ ਦੀਆ ਹੈ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰਕੇ ਅਧਿਰਥ ਰਾਧਾ ਨਾਮ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਤਿਸਬਾਲਕ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਬਾਹਰ ਸਾਰੇ ਐਸਾ ਬਾਜਾਬ ਜਾਇਦੀਆਕੇ ਮੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀਕੇ ਬਾਲਕ ਉਤਪਤ ਹੂਆਹੈ ਔਰ ਅਧਿਰਥ ਸੂਤਰਾਜ ਨੇ

ਬਡੇ ਪੁੰਨ ਗਊਆਂ ਆਦਿਕ ਦਾਨ ਕੀਏ ਜਾਤਿ ਕਰਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਏ ਅਰ ਸੁਖੇਨ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਰਖਿਆ ਕਾਹੇਤੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਸੇ ਜਬ ਬਡਾ ਹੂਆ ਸੂਰਜਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਹੋਤਾਭਯਾ ਜਬ ਸਰਬ ਧਨੁਰਵੇਦ ਵਿਦ੍ਯਾ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋ ਗਯਾ ਤਬ ਇਸ ਸੁਖੇਨਕੀ ਦੁਰਯੋਧਨ ਸੇ ਅਤਿ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਹੋਤੀਭਈ ਤਥਾ ਪਾਂਚੋ ਪਾਂਡਵੋਂ ਸੇ ਇਸਕਾ ਅਤਿ ਦੁਸਹ ਵੈਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸਮੈ ਭੀ ਅਰਜੁਨ ਸੇ ਤੋ ਅਤਿ ਵੈਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਸੁਖੇਨ ਕੇ ਕਵਚ ਔਰ ਕੁੰਡਲ ਅਭੇਦਥੇ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਇਸਕੀ ਤ੍ਵਚਾ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲੇ ਹੂਏਹੀ ਉਤਪਤ ਹੂਏਥੇ ਜਬ ਪਾਂਡਵ ਅਰ ਕੌਰਵੋਂ ਕੇ ਯੁਧਕਾ ਸਮਾ ਸਮੀਪਆਯਾ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇ ਬੀਚਾਰਕੀਆ ਕੇ ਸੁਖੇਨ ਕੇ ਕੁੰਡਲ ਕਵਚ ਸੂਰਯ ਨਾਰਾਯਣਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਅਭੇਦ ਹੈ ਇਸਕੇ ਕੁੰਡਲ ਔ ਕਵਚ ਕੋ ਕੋਈ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਬੇਧ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸੁ-ਖੇਨ ਕੇ ਪਾਸ ਕੁੰਡਲ ਕਵਚ ਯੇ ਦੋਨੋਂ ਵਿਦ੍ਯਮਾਨ ਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਇਸਕੋ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਨਾਗ ਯਖ ਮਾਨੁਖ ਆਦੀ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਜੀਤ ਸਕੇਗਾ ਜਬ ਇਸਕੋ ਕੋਈ ਜੀਤ ਹੀ ਨ ਸਾਕੈਗਾ ਤਬ ਦ੍ਵੰਦ ਯੁਧ ਮੈ ਇਸਕੋ ਅਰਜੁਨ ਕੈਸੇ ਜੀਤੇਗਾ ਐਸਾ ਨ ਹੋਕੇ ਕਹੂੰ ਦ੍ਵੰਦ ਯੁਧ ਮੈ ਸੁਖੇਨ ਅਰਜੁਨ ਕੋਹੀ ਨ ਮਾਰ ਲੇਵੈ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਰਜੁਨ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਇੰਦ੍ਰ ਕਵਚ ਕੁੰਡਲ ਜਾਚਨੇ ਅਰਥ ਸੁਖੇਨ ਪਾਸ ਬ੍ਰਾਹਣ ਬ੍ਰਿਧਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਆਯਾ ਇਸ ਓਰ ਇੰਦ੍ਰਕਾ ਐਸਾ ਵਿਚਾਰ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਜਾਨਕੇ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀਕੇ ਸਮੇ ਸੁਖੇਨ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਪਾਸ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਆਇਕੇ ਸੁਖੇਨ ਸੇ ਬੋਲੇ ਕਿ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਕੋ ਬ੍ਰਿਧਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਕੁੰਡਲ ਔ ਕਵਚ ਮਾਗਨੇ ਆਵੈਗਾ ਸੋ ਤਿਸ ਕੋ ਤੈਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਕਹ ਦੇਨਾ ਕੇ ਏਕ ਕੁੰਡਲ ਕਵਚ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਤੂੰ ਮਾਂਗਲੈ ਐਸਾ ਕਹਦੇਨਾ ਜਬ ਐਸਾ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਸੁਖੇਨ ਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਤਬ ਸੁਖੇਨ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸੇ ਕੋਈ ਆਇਕੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਰੀਰ ਭੀ ਮੇਰੇ ਸੇ ਮਾਂਗੇ ਤਬ ਭੀ ਤੋ ਦੇਦੇਵੋ ਕੁਛ ਮਾਂਗੇ ਤਬ ਮੈ ਨਹੀਂ ਦੇਤਾ ਐਸਾ ਸਬਦ ਮੇਰੇ ਮੁਖ ਸੇ ਨ ਨਿਕਸੇ ਐਸਾ ਵਰ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਦੇ ਜਾਵਹੁ ਔ ਆਪ ਐਸਾ ਉਪਦੇਸ ਮੁਝਕੋ ਨ ਕਰਹੁ ਕੇ ਮਾਗਨ ਹਾਰੇ ਕੋ ਤੂੰ ਅਮੁਕ ਵਸਤੂ ਨ ਦੇਣੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁ-ਖੇਨ ਕਾ ਔ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਪਰਸਪਰ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਉੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸੂਰਯ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀਨੇ ਸੁਖੇਨ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਜੇ ਤੂੰ

ਹਮਾਰੀ ਮਰਜੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋ ਕਵਚ ਔ ਕੁੰਡਲ ਦੇਦੇਂਗਾ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰਸੇ ਅਮੋਘ ਬਰਛੀ ਤੈਨੇ ਮਾਂਗਲੈਣੀ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਆਦਿਤਜ ਭਗਵਾਨ ਅਪਨੇ ਲੋਕਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਜਬ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੁਖੇਨਸੇ ਬ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਕੁੰਡਲ ਔ ਕਵਚ ਮਾਂਗਜਾ ਤਬ ਸੁਖੇਨ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਪਨਾ ਜੀਵ ਪ੍ਰਾਣ ਸਭ ਕੋ ਪਜਾਰਾ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਆਪ ਦੇਵਰਾਜ ਹੋਕੇ ਹਮਾਰੀ ਤ੍ਵਚਾਕੇ ਸਾਥ ਅਭਿੰਨ ਕਵਚ ਕੁੰਡਲ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਕੈਸੇ ਦੀਏ ਜਾਵੈ॥ ਇੰਦ੍ਰੋਵਾਚ ॥ ਦਧੀਚਿਃ ਦੋਨੋ ਵੀਰੋ ਭੂਦ ਦਯਾ ਵੀਰਃ ਸ਼ਿਵਿ ਨ੍ਰਿਪਃ॥ ਹੀਮੀਰੌ ਯੁਧ ਵੀਰੌ ਭੂਨ੍ਰਿਦਰਸ਼ਨ ਮ ਮਿਤ੍ਰਯਃ ਦੋ ਮੈਨ ਦਯਧਾ ਚੈਵ ਯੁਧੌਨ ਨਿਜ ਕਰਮਣੋ ॥ ਦੋਨੁ ਵੀਰੌ ਦੇਯਾ ਵੀਰੌ ਯੁਧੌ ਵੀਰ ਇਤਿਸ੍ਰੁਤਿ ॥ ਹੇ ਸੁਖੇਨ ਗਜਾਨਸੂਰ ੧ ਤਪਸੂਰ ੨ ਭਗਤਸੂਰ ੩ ਸਤਜਸੂਰ ੪ ਸਾਸਤ੍ਰਸੂਰ ੫ ਸਸਤ੍ਰ ਸੂਰ ੬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਛੇ ਸੂਰਬੀਰ ਜਗਤ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਉਨਖਟ ਸੂਰਮਜੋ ਮੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੂਰਮਤਾ ਤਾਂਤੇਰੇਮੈ ਅਵਸਜ ਘਟਤੀ ਹੈ ਏਕ ਸਸਤ੍ਰ ਸੂਰਤਾ ਦੂਸਰੀ ਦਾਨ ਸੂਰਤਾ ਔਰ ਅਲਪ ੨ ਸਭੀ ਸੂਰਮਤਾ ਤੇਰੇ ਮੈ ਘਟ-ਤੀ ਹੈ ਜੋ ਦਾਨ ਸੂਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਰਣ ਸੂਰਹੋਤਾ ਹੈ ਅਰ ਜੋ ਰਣ ਸੂਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਦਾਨ ਸੂਰ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ੨ ਸੂਰ ਤੋ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਦਾਨ ਕਰਣ ਹਾਰਜੋਂ ਵਿਖੇ ਤੂੰ ਮਹਾਂਦਾਨੀ ਹੈਂ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰਜੋਂ ਵਿਖੇ ਭੀ ਤੂੰ ਮਹਾਂ ਸਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਬਲਵਾਨ ਹੈ ਜੋ ਰਣ ਸੂਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਉਸ ਕਾ ਮੋਹ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸੰਤਾਂਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥

ਦੋਹਰਾ--ਸਾਧੁ ਸਤੀ ਅਰ ਸੂਰਮਾ ਤੀਨੋ ਸਦਾ ਵਿਦੇਹ।
ਤਨੁ ਦੀਸੈ ਜਿਉਂ ਦਗਧ ਪਟ ਅੰਤਰ ਸੂਨ ਸਨੇਹ॥ ੧॥

ਹੇ ਸੁਖੇਨ ਤੁਮ ਕੋ ਦਾਨ ਸੂਰ ਜਾਨਕੇ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਆਏ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਣੇ ਤ੍ਵਚਾ ਕਵਚ ਔਰ ਕੁੰਡਲ ਉਤਾਰ ਕੇ ਦੇ ਦੀਏ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰ ਕਵਚ ਔਰ ਕੁੰਡਲ ਲੈਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆ ਅਪਨੀ ਸੁਦ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਸੇ ਸੁਖੇਨ ਕਾ ਸਰੀਰ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਕਰ ਦੀਆ ਔ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਅਮੋਘ ਸਕਤੀ ਕਰਣ ਕੋ ਦੇਕੇ ਐਸਾ ਵਰਦਾਨ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸੁਖੇਨ ਯੇ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਮੋਹ ਛੋਡਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣਹੁ ਕੋ ਪਜਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਕਵਚ ਕੁੰਡਲ ਉਤਾਰ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਦੇ ਦੀਏ ਹੈ ਇਸ ਦੁਸਹ ਕਰਮ ਕਾ ਬਦਲਾ ਆਜ ਸੇ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਸੁਖੇਨ ਸੇ ਕਰਣ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਗਾ ਦੂਸਰਾ ਯ੍ਹਿ ਸਕਤੀ ਅਮੋਘ ਹਮ ਤੇਰੇ ਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰ ਤੂੰ ਇਸ ਸ-ਕਤੀ ਕੋ ਚਲਾਵੇਗਾ ਉਸਕੋ ਮਾਰੇ ਬਿਨਾ ਨ ਲੌਟੇਗੀ ਚਾਹੇ ਇਸਕਾ ਨਿਸਾਨਾ ਦੇਵਤਾ

ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਦੈਤ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਯਖ ਗੰਧਰਬ ਵਿਦ੍ਯਾਧਰ ਨਾਗ ਮਾਨੁਖਾਦੀ ਕੋਈ ਹੋ ਉਸਕੋ ਮਾਰੇ ਬਿਨਾ ਸਕਤੀ ਨ ਲੌਟੇਗੀ ਉਸਕੋ ਮਾਰਕੇ ਯੇ ਸਕਤੀ ਪੁਨਃ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਮੈ ਆਇ ਜਾਵੇਗੀ ਇਕ ਵਾਰ ਅਪਨੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਬਲ ਸਤ੍ਰੂ ਪਰ ਤੂੰ ਛੋਡੇਗਾ ਤਿਸ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਪੁਨਃ ਤੇਰੇ ਹਾਥ ਮੈ ਸਕਤੀ ਨ ਆਵੇਗੀ ਕਿੰਤੂ ਤੇਰੇ ਸਤ੍ਰੂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਯੇ ਸਕਤੀ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਮੈ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਅਪੱਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਔਰ ਕਰਨ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਅਰਜੁਨ ਊਪਰ ਛੋਡਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸਸਤ੍ਰ ਆਲਯ ਮੈ ਧੂਪ ਦੀਪ ਦੇਕੇ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰ ਦਈ ਯਦ੍ਯਪੀ ਕਵਚ ਕੁੰਡਲ ਕਰਨ ਕੇ ਅਭੇਦ ਥੇ ਤਥਾਪੀ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਮੈ ਕਰਣ ਕੋ ਸੰਦੇਹ ਹੀ ਥਾ ਕਾਹੇਤੇ ਅਰਜੁਨ ਬ੍ਰਹਮਾਸਤ੍ਰ ਪਾਸਪਤੀ ਅਸਤ੍ਰ ਆਦੀ ਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਮੈ ਬਡਾ ਨਿਪੁਨ ਥਾ ਪੁਨਃ ਨਿਵਾਤ ਕਵਚ ਆਦੀ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਕਰੋੜ ਦੈਤਹੁ ਕੋ ਤਥਾ ਹਿਰਣ੍ਯ ਪੁਰਵਾਸੀ ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ ਅਨੰਤ ਅਸੁਰੋਂ ਕੋ ਅਕੇਲਾ ਹੀ ਅਰਜੁਨ ਮਾਰ ਆਯਾ ਥਾ ਗੰਧਰਬੋ ਕੇ ਯੁਧ ਮੋ ਕਰਣ ਭਾਗ ਆਯਾ ਥਾ ਦੁਰਯੋਧਨ ਕੋ ਸਣੇ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਕੇ ਗੰਧਰਬ ਬਾਂਧਕੇ ਲੈ ਗਏ ਥੇ ਫਿਰ ਅਰਜੁਨ ਤੇ ਭੀਮਸੈਨ ਨੇ ਹੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਗੰਧਰਬੋਂ ਸੇ ਛੁਡਾ ਲੈ ਆਏ ਥੇ ਪੁਨਾਃ ਵਿਰਾਟ ਨਗਰ ਮੋ ਅਕੇਲੇ ਹੀ ਅਰਜੁਨ ਕਰਣ ਸਹਤ ਛੇ ਮਹਾਰਥ੍ਯੋਂ ਕੋ ਤਥਾ ਛੇ ਰਥ੍ਯੋਂ ਕੋ ਅਤਿ ਰਥ੍ਯੋਂ ਕੋ ਯੁਧ ਮੈ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਮੂਰਛਾ ਕਰਕੇ ਇਨਕੇ ਪਗੜੀ ਵਗੈਰਾ ਬਸਤ੍ਰ ਭੀ ਉਤਾਰ ਲ੍ਯਾਯਾ ਥਾ ਐਸੇ ੨ ਅਰਜੁਨ ਕੇ ਅਤਿ ਮਾਨੁਖ ਕਰਮੋਂ ਕੋ ਯਾਦ ਕਰ ਕਰਕੇ ਕਰਣ ਦੁਰਯੋਧਨਆਦੀ ਮਨ ਮੈ ਸਭੀ ਕੌਰਵ ਲੋਕ ਡਰਤੇ ਥੇ ਅਬ ਜਬ ਦੇਵਰਾਜ ਸੇ ਕਰਣ ਨੇ ਅਮੋਘ ਸ-ਕਤੀ ਪਾਈ ਕਰਣ ਦੁਰਯੋਧਨ ਵਗੈਰਾ ਕੌਰਵ ਲੋਗੋਂ ਨੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਲੀਆ ਕਿ ਅਬ ਕਰਣ ਅਵਸ੍ਯ ਅਰਜੁਨ ਕੋ ਮਾਰ ਹੀ ਲਏਗਾ ਇਤੀ ਭਾਵਾਰਥਃ ਮਾਨੁਖ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਕੁਛ ਔਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦੈਵ ਕੁਛ ਔਰ ਕਰ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਗੁਰੂ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ ਸਲੋਕ ਮਃ ੯ ॥ ਨਰ ਚਾਹਤ ਕਛੁ ਅਉਰ ਅਉਰੈ ਕੀ ਅਉਰੈ ਭਈ। ਚਿਤਵਤ ਰਹ੍ਯੋ ਠਗੌਰ ਨਾਨਕ ਫਾਸੀ ਗਲ ਪਰੀ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਠਟੀ ਹੈ ਸੋਈ ਬਾਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕੀਆ ਬਾਤਾਂ ਜੋ ਕੁਛ ਕਰਣਾ ਸੋ ਕਰ ਰਹ੍ਯਾ॥ ਜਿਸਕੀ ਪਰ ਮੇਸ੍ਵਰ ਆਪ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੇ ਭਲਾ ਕਹੋ ਤਿਸਕੋ ਕੌਨ ਮਾਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ਜੀਵਹੁ ਕਾ ਜੋਰ ਸੋਰ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਏਵੇਂ ਬ੍ਯਰਥ ਹੀ ਹੈ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਜਾਨੇ ਬਿਨਾ ਬ੍ਯਰਥ ਹੀ ਜੋਰ ਸੋਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਣ ਕਾ ਭੀ ਨਿਸਚਾ ਬ੍ਯਰਥ

ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਪੂਰਬਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਣ ਨੇ ਕੁੰਡਲ ਕਵਚ ਕਾ ਦਾਨ ਰੂਪ ਜੋ ਬਡਾ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਕਰਮ ਕੀਆ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਵਰਦਾਨ ਸੇ ਪਿਛਲਾ ਸੁਖੇਨ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਲੋਪ ਹੋਗਯਾ ਕਰਣ ਯੇ ਨਾਮ ਸਰਬ ਜਗਤ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਕਾ ਭੀਖਮ ਨਾਮ ਔ ਸੁਖੇਨ ਕਾ ਕਰਣ ਨਾਮ ਹੂਆ ਹੈ ਅਪਨੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਤੈਸੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸ਼ਵੰਤਸਿੰਘ ਔ ਸ੍ਰੀਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਪਹਿਲੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਕਲਪੇ ਹੂਏ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਅਪਨੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾਇਸਿੰਘ ਜੀ ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀ ਯੇ ਦੋ ਨਾਮੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਰੰਚ॥ ਵਿਦ੍ਵਦਭਿਰ ਅਨਯੋ ਰੁਭਯੋਰ ਨਾਮਾਂ ਕਯੋਃ ਵਿਚਾਰਣੀਯਃ ਓਂ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰਊ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘਯੋਃ ਅਤਿ ਉਤਮ ਕਰਮ ਪ੍ਰਯੁਕ੍ਤ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧਾਤ ਨਾਮ ਪੰਚਮੋ ਅਧ੍ਯਾਯਃ॥ ੫॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ ਉਤ੍ਰਾਰਧ, ੬ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤਪ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਸਵਾਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਬਾਰਹਮਾਸ ਗਰਮ ਜਲ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਵਾਯਾ ਕਰੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਸਹਜਾਸਿੰਘ ਭਠਲ ਔਰ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲੀਆ ਇਨ ਦੋਨੋ ਨੇ ਦਹੀਂ ਲਯਾਨਾ ਤਬ ਕਬੀ ੨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਧੀ ਕਾ ਏਕ ਕੌਲ ਭਰਕੇ ਆਪ ਸੀਤਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਣਾ ਪਰੰਤੂ ਇਸਨੇ ਨ ਲੈਣਾ ਸਾਹਿਬਨੇ ਪੁਨਃ ੨ ਕਹਣਾ ਤਬ ਕਬੀ ਕਬੀ ਦਧੀ ਪੀ ਲੇਨਾ ਕਬੀ੨ ਨ ਪੀਣਾ ਪੁਨਃ ਕਬੀ ੨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਰਣਾ ਕਿ ਅਰੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਖਾ ਪੀ ਲੀਆ ਕਰ ਨਹੀਂ ਤੋ ਫੇਰ ਜਨਮ ਧਾਰਕੇ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਲਗੇਗਾ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇ ਹਠੀ ਮਾਨਨੇ ਮੈ ਆਵੈ ਨਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਏਕ ਸ੍ਵੇਤ ਰੁਮਾ' ਹਾਥ ਮੈ ਰਖਣਾ ...ਜਸਿੰਘ...ਮਾਲ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਜੋੜਾ ਸਾਫ ਕਰਕੇ

ਮਾਲ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰਹੁ ਸੇ ਲਗਾਵਨਾ ਪੁਨਃ ਮਸਤਕ ਸੇ ਲਗਾਵਨਾ ਪੁਨਃ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਅਪਨੇ ਊਪਰ ਫੇਰਕੇ ਪੁਨਃ ਬਾਗ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਇਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਜੋੜਾ ਝਾੜ ਕੇ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮਾਥੇ ਸਰੀਰ ਊਪਰ ਲਗਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਸਾਧ ਸੰਗਤਕੇ ਜੋੜੇ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਬਦਨ ਊਪਰ ਸਾਰੇ ਫੇਰਕੇ ਪੁਨਃ ਜਲ ਸੇ ਰਮਾਲ ਕੋ ਧੋਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੋਨੋ ਸਮੇ ਆਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰ-ਸਨ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੀਆਂ ਚਰਣ ਦਾਸਤਾਂ ਝਾੜਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਕਾਵਨ ਆਦਿਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਗ ਜਾਣਾ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਬ ਕਬੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੇਸ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਨੇ ਜਾਣਾ ਅਥਵਾ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਵਾਸਤੇ ਜਾਣਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਨੇ ਜਬ ਵਹੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਣਾ ਤਬ ਸਵਾ ੨ ਮਣ ਕਰੇ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਪਿਠ ਪਿਛੇ ਉਠਾਕੇ ਚਲਨਾ ਜਬ ਕੋਈ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦਾ ਮੰਗੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ਦੇ ਦੇਣਾ ਔਰ ਆਪ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਕਾ ਐਸਾ ਨਿਰੋਧ ਕੀਆ ਕਿ ਜੈਸੇ ਪੂਰਬਲੇ ਰਿਖੀ ਗੁਰੂ ਭਗਤੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਤਿ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਮੰਜ ਆਦਿਕ ਪੂਰਬਲੇ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੈ ਨਿਦ੍ਰਾ ਅਹਾਰ ਰਸਾ ਸ੍ਵਾਦ ਮੈਥਨ ਆਦੀ ਜਿਸਨੇ ਸਭੀ ਜੀਤ ਲੀਏ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਕੇ ਲਾਂਗਰੀ ਭੀ ਐਸੇ ਵਿਰਾਗੀ ਤਯਾਗੀ ਹੈਂ ਆਪ ਤੋ ਪੁਨਃ ਕਯਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਮਰਥ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਵਿਦਿਤ ਹੀ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਔਰੰਗਜੇਬ ਕੇ ਵਕਤ ਮੈ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਹੂਏ ਹੈ ਉਨਕੋ ਔਰੰਗ ਨੇ ਬੁਲਾਯਾ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਉਤਰ ਦੀਆ ਕਿ ਹਮਾਰਾ ਬਾਦਸਾਹ ਸੇ ਕਯਾ ਕਾਮ ਹੈ ਹਮ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇ ਤਬ ਬਾਦਸਾਹੀ ਨੌਕਰੋਂ ਨੇ ਐਸੇ ਜਾਇ ਕਹਯਾ ਤਬ ਔਰੰਗਜੇਬ ਨੇ ਤੋਪ ਭੇਜੀ ਕਿ ਜਾਇਕੇ ਗੋਲੇ ਸੇ ਉਸ ਫਕੀਰ ਕੋ ਉਡਾਇ ਦੇਵਹੁ ਬਾਦਸਾਹੀ ਹੁਕਮ ਮਾਨ ਕੇ ਜਬ ਤੋਪ ਜਾਇਕੇ ਬੀੜੀ ਬੀਚ ਗੋਲਾ ਡਾਰਕੇ ਚਲਾਵਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕੀ ਤਬ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਏਕ ਸਤੀ ਸੇਵਕ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਹੇ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਏਕ ਸ੍ਵਾ ਗਜ ਕੋਰਾ ਖਦਰ ਕਾ ਕਪੜਾ ਜਲਤੀ ਸੇ ਲੈ ਆਉ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਲਤੀ ਵੋ ਕਪੜਾ ਲੈ ਆਯਾ ਜਬ ਸਿਸਤ ਬਾਂਧਕੇ ਗੋਲਮਦਾਜ ਨੇ ਗੋਲਾ ਚ-ਲਾਯਾ ਤਬਸੰਤਾਂ ਨੇ ਵੋ ਸਵਾ ਗਜਕਾਰਮਾਲ ਆਗੇ ਤਾਣ ਦੀਆ ਵੋ ਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ ਰਮਾਲਕੇ ਬੀਚ ਲਾਗਕੇ ਐਸੇ ਟਕਰ ਖਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਜਾਇਪਰਾ ਜੈਸੇ ਲੋਹੇਕੇ ਪਰ-ਬਤ ਸੇ ਟਕਰ ਖਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਕੋ ਗੋਲਾ ਜਾਇ ਪਰਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਰੀੜੀ ਸੇ ਏਕ ਦੋ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਤੋਪਚੀ ਨੇ ਗੋਲੇ ਮਾਰੇ ਰਮਾਲ ਸੇ ਟਕਰਖਾਇ[illegible] ਪੀਛੇ ਲੌਟ ਆਵਨੇ ਸੇ

ਤੋਪਚੀ ਨੇ ਡਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋ ਖਬਰ ਦਈ ਜੋ ਰੁਮਾਲ ਸੇ ਗੋਲਾ ਪੀਛੇ ਕੋ ਫੈਕ ਦੇਤੇਹੈ ਸੁਣਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋਪ ਸੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਸਵਾਲਖ ਗੋਲਾ ਉਸ ਫਕੀਰ ਕੋ ਮਾਰੋ ਤਬ ਗੋਲਮਦਾਜ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਾਹਿਬਲੋਕ ਤੋਪਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਰੁਮਾਲ ਲੈਕੇ ਖੜੇਤੇਹੈਂ ਵੋ ਦੁਸ਼ਟ ਗੋਲਾ ਮਾਰੀ ਜਾਤੇਹੈ ਸੋਈ ਰੁਮਾਲ ਸੇ ਟਕ ਰਖਾਇਕੇ ਫਿਰ ਗੋਲਾ ਪੀਛੇ ਆਇ ਪਰਤਾਹੈ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਮੈ ਜਬ ਸਵਾਲਖ ਗੋਲਾ ਮਾਰਚੁਕੇ ਔਰ ਸੰਤਾਂਕਾ ਏਕ ਰੋਮ ਭੀ ਨ ਛੇਦ ਸਾਕੇ ਤਬ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸਾਮਰਥ ਦੇਖਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਭੀ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸ਼ਰਣ ਤਕ ਕੇ ਆਯਾ ਮਾਰਿਆ ਡਰਕਾ ਤਿਸਕੋ ਦੇਖਕੇ ਸੰਤਾਂਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਜਾਹੁ ਰੇ ਦੁਸ਼ਟ ਹਮਾਰੇ ਸਨਮੁਖ ਮਤਆਉ ਅਰੇ ਬੇਪ੍ਰਤੀਤੇ ਏਕ ਦੋ ਚਾਰ ਪੰਜ ਦਸ ਗੋਲੇ ਮਾਰਣੇ ਪਰ ਤੁਮਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਆਈ ਇਕੱਠਾ ਹੀ ਸਵਾਲਖ ਗੋਲਾ ਦਗਾਇਆ ਅਰੇ ਨੀਚ ਜਾਹੁ ਤੇਰੇ ਮਾਰਣੇਹਾਰਾ ਔਰ ਸਮੂਹ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਖਾੜਨੇ ਹਾਰਾ ਆਜਕਾਲ ਮਾਖੋਵਾਲ ਮੈ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਤੇਰੇ ਕਾਰਣ ਆਯੋਹੈ ਹਮਤੋ ਤੇਰੇਕੋ ਅਬੀ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਪਰੰਤੂ ਕਜਾ ਕਰੈ ਤੈਨੇ ਉਨਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਮਰਣੇਹੈ ਅਬ ਜੇ ਹਮਾਰੇ ਸ-ਮੀਪ ਆਵੈਗੋ ਤੌ ਭਸਮ ਜਲਕੇ ਹੋਜਾਇਗੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸੰਤੋਂਕੇ ਸੁਣਕੇ ਔਰੰਗ ਜ਼ੇਬ ਪੀਛੇ ਹਟਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੋ ਚਲਾ ਆਯਾ ਬੜਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਤੇ ਸੰਤ ਭੀ ਤਹਾਂਤੇ ਬਾਂਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਰਮਤੇ ਹੁਏ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਐਸੇ ਸਾਮ੍ਰਥਵਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ।

ਤਥਾਚ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਸਿ੍ਮ੍ਰਤੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖੋ ਵਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਜਬ ਪਹਿਲੇ ਹਮ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਬਨਾਈ। ਦੈਤ ਰਚੇ ਦੁਸ੍ਟ ਦੁਖਦਾਈ॥ ਤੇ ਭੁਜ ਬਲ ਬਵਰੇ ਹ੍ਵੈ ਗਏ। ਪੂਜਤ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਰਹਗਏ ॥ ਇਤਯਾਦੀ॥ ਜੇ ਜੇ ਭੇਖ ਸੁ ਤਨੁ ਮੈ ਧਾਰੇ। ਤੇ ਪ੍ਰਭੁਜਨ ਕਛੁ ਕੈ ਨ ਬਿਚਾਰੇ॥ ਸਮਝ ਲੇਹੁ ਸਭਜਨ ਮਨ ਮਾਹੀ। ਡਿੰਭਨ ਮੈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨਾਹੀ॥ ੫੩॥ ਜੇ ਜੇ ਕਰਮ ਕਰ ਡਿੰਭ ਦਿਖਾਹੀ। ਤਿਨ ਪਰਲੋਕਨਮੋਂ ਗਤਿ ਨਾਹੀ॥ ਜੀਵਤ ਚਲਤ ਜਗਤ ਕੇ ਕਾਜਾ। ਸ੍ਵਾਂਗ ਦੇਖ ਕਰ ਪੂਜਤ ਰਾਜਾ॥ ੫੪॥ ਇਤਯੰਤ ਅਧਯਾਇ ੬ ਮੈ ਛੇਵੇਂ ਮੈ ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਖਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਦੇਖ ਲੇਵੈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਦੰਭ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਸ ਨੇ ਜੈਸੇ ਨਿਰਾਹਾਰ ਨਿਰਮਾਨ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੈ ਐਸੀ ਆਜ ਕਾਲ ਕੇ ਜੀਵੋਂ ਸੇ ਕਦਾਪੀ ਨਹੀਂ ਹੋਸਕਤੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਏਕ ਕੌਲ ਦਧੀਕਾ ਅਸ੍ਟ ਪਹਰ ਪੀਛੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਕੋ ਪਿਆਵਨਾ ਪਰੰਤੂ ਬਡੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਪਯਾਵਨਾ

ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਹਠ ਕਰਨਾ ਅੱਛਾਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਬੈਲੋਂ ਕੀ ਗਾੜੀ ਅਥਵਾ ਘੋੜੇ ਊਪਰ ਚਢਕੇ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਬੈਲ ਘੋੜੇ ਕੋ ਦਾਣਾ ਪਠਾ ਨ ਪਾਵੇ ਤਬ ਵੋ ਬੈਲ ਘੋੜਾ ਚਲ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਸਰੀਰ ਹੈ ਨਾਲੇ ਜੇ ਤੂੰ ਅਬ ਨ ਖਾਵੇਂਗਾ ਤਾਂ ਫੇਰ ਜਨਮ ਧਾਰਕੇ ਖਾਣਾ ਲਗੇਗਾ ਜਬ ਤੂੰ ਖਾਤਾ ਪੀਤਾ ਰਹੇਗਾ ਤਬ ਸਰੀਰ ਤੇਰਾ ਬਲੀ ਰਹੇਗਾ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਰਹੇਗਾ । ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜੇ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਕੇ ਜ਼ਿਲੇ ਕਾ ਥਾ ਖੁਹਾਲੀ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਜਬ ਪਾਣੀ ਕੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਦੋਵੇ ਤਯਾਰ ਹੋਵਨ ਤਬ ਏਕ ਦੇਗ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਵਾਸਤੇ ਉਠਾ ਲਯਾਵਤਾ ਥਾ ਏਕ ਦੇਗ ਤੋ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਉਠਾਇ ਕੇ ਲਯਾਵਤੇ ਥੇ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਸਾਗ ਭਾਜੀਆਂ ਕੇ ਊਪਰ ਅਫਸਰ ਥਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਲਾ ਲੋਕ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਤਤਪਰ ਰਹਤਾ ਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਤਤਵੇਤਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਥਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਾਈ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਜੀ ਦੋਨੋ ਸਮੇ ਮੈ ਬਸਤ੍ਰ ਪੈਹਰਨ ਸਮੇ ਮੈ ਹਾਜਰ ਹੋਤਾ ਥਾ ਕਲਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਥਾ ਕਲਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੋਠਵਾਰ ਮੈ ਹੈ ਸੋ ਭਾਈ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਹੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਦਸਤਾਰ ਚੁਣਤਾ ਥਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਸੇ ਚੁਣੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਥੀ ਪਿਛਲੀਰਾਤ ਜਬ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨੀਆ ਆਵਤਾ ਥਾ ਤਬ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਸੁੰਦਰ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੰਬੰਧੀ ਬਾਤ ਚਲਾਇ ਦੇਤਾ ਥਾ ਤਿਸਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਂਝਾ ਸਰਬ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਸੋ ਪ੍ਰਾਤੈਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਜੋ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਸੰਤ ਜਗਯਾਸੂ ਸੁਣਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਜੋ ਜਿਗਯਾਸੂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਧੀ ਕੀ ਅਕਾਂਖਯਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੋ ਸੋ ਸਿੱਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔਰ ਭੀ ਜੋ ਜੋ ਜੀਵ ਜੈਸੀ ੨ ਕਾਮਨਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਨ ਕੀ ਤੈਸੀ ੨ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਅਮਰਦੇਵਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ। ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਜੇ ਕੋ ਮਾਂਗੈ। ਸਾਧੂ ਜਨਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੈ ਇਤਯਾਦੀ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਤਯ ਸੰਕਲਪ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸਰਬ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਚਾਰੋ ਪਦਾਰਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨੋ ਕੋ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਸਤ ਸਰੂਪ ਗੁਰੁਦੇਵ ਜੂ ਸਤਸੰਕਲਪ ਮਹਾਨ।
ਸਤਯ ਕਰਮ ਰਚਨਾ ਅਖਿਲ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਗੁਨ ਖਾਨਿ ॥ ੧ ॥

ਆਗੇ ਜਿਮ ਅਬ ਕਥਾ ਸੁਭ ਹੋਵੇਗੀ ਸੁਭ ਰੀਤਿ ।
ਕਹੌਂ ਸਕਲ ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਤਿ ਸੁਨਹੁ ਸਕਲ ਸਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ੨ ॥
ੴ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਸਕੰਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਖਸ਼ਟਮੋ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੬ ॥

ੴ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ, ੭ ਅਧਯਾਯ

ਸੋਰਠਾ--ਹੇ ਗੁਰੁ ਪਰਮ ਦਯਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ।
ਹੂਜੈ ਆਪ ਦਯਾਲ ਜਾਚੋ ਸੰਤਨ ਚਰਣ ਰਜ ॥ ੧ ॥
ਗੁਰੁ ਚਰਨਨ ਅਨੁਰਾਗ ਜਿਨ ਜਿਨ ਕੀਨੋ ਨੇਮ ਧ੍ਰੁਤ ।
ਤੇਈ ਨਰ ਬਡ ਭਾਗ ਚਤੁਰਵਰਗ ਤਿਹ ਕਰਤਲੇ ॥

ਯੇ ਸਰਬ ਡੇਰਯੋਂ ਕੇ ਜੋ ਜੋ ਸਿੰਘ ਥੇ ਜਹਾਂਤਕ ਸੋ ਸੋ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘਜੀ ਨੈ ਲਿਖਾਏ ਹੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਜਬ ਅਲਪ ਡੇਰਾ ਥਾ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਤੋਸੇਖਾਨਯਾ ਵੱਟੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਵਾਸੀ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਥਾ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਨੌਕਰ ਥਾ ਤਿਸ ਕੋ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਤਿਸ ਕੀ ਨੌਕਰੀ ਛੁਡਾਇਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨਾ ਤੋਸ਼ੇਖਾਨੀਆਂ ਬਨਾਯਾ ਥਾ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਭੀ ਬਡੇ ਸ਼ੌਂਕ ਸੇ ਘਰਬਾਰ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰਜਾਤਾ ਭਯਾ ਭਾਈ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਬਾਂਗਰ ਦੇਸ ਕਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਤਬੇਲੇ ਕਾ ਅਫਸਰ ਥਾ ਬਡਾ ਉਤਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਬਦ ਬਾਨੀ ਕਾ ਪਾਠਕ ਥਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸਾਧਸੰਗਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸ ਰੂਪ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ੨ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਾਈ ਸਾਵਨਸਿੰਘ ਖਾਂਗੜਹੁਡਯਾਰੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਵਾਸੀ ਬਡੇ ਸ਼ੌਂਕ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤਾ ਥਾ ਸਬਦਬਾਨੀ ਕਾ ਬਡਾ ਅੰਤ੍ਯਾਸੀ ਥਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘਾਂ ਕੋ ਛਕਾਵਤ ਥਾ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਇਕ ਸੋਸ ਕਾ ਪਾਠ ਭੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਸਦਾ ਹਜੂਰਹੀ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥ ੩ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭੂਪਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਕਾਲੋਵਾਸਯਾ ਜਖੀਰੇ ਕੇ ਕੋਠੇ ਕਾ

ਤੋਸੇਖਾਨੀਆਂ ਥਾ ਬਡਾ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਥਾ ਜੇ ਹੁਕਮ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਸੇਰ ਵਸਤੂ ਕਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇਨੇ ਸਵਾਸੇਰ ਡੇਢ ਸੇਰ ਦੇਦੇਣੀ ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬਡਾ ਅਭਜਾਸੀ ਥਾ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਕਈ ਗੁਣ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਭਾਈ ਵਜ਼ੀਰਸਿੰਘ ਥਾ ਜੇ ਭਾਈ ਵਜ਼ੀਰਸਿੰਘ ਕਾ ਕੋਈ ਸਨਬੰਧੀ ਆਜਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸ ਸਨਬੰਧੀ ਕੇ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਕੂੰ ਤੋਸੇਖਾਨੇ ਮੈਸੇ ਏਕ ਪੈਸਾ ਭਰ ਭੀ ਵਸਤੂ ਨ ਦੇਵੇ ਸਾਧੂ ਸਿਖ ਅਭਜਾਗਤੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਜਿਤਨਾ ਕਹੋ ਉਤਨਾ ਖਰਚ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜ਼ਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕਾ ਹੈ ਬਡਾ ਤੋਸੇਖਾਨੀਆ ਗੋਲੇ ਕੀ ਪੰਡੋਰੀ ਕਾ ਥਾ ॥ ੪ ॥ ਦਲੇਲਸਿੰਘ ਸੂਬੇਦਾਰ ਕਾ ਬੇਟਾ ਭਾਈ ਲਹਣਾਸਿੰਘ ਮਹ੍ਾਟਜ਼ਾਂ ਛੋਟਾ ਤੋਸੇਖਾਨਜਾਂ ਪਰੰਤੂ ਬਡਾ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਥਾ ਬਡਾ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸਿੰਘ ਥਾ ਸਿਖ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਸੰਗਤ ਕੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਬਡੇ ਸ਼ੌਂਕ ਸੇ ਸਾਧੂ ਹੂਆ ਥਾ ਬਡਾ ਸਰਜਾਰ ਪੁਰੁਖ ਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਰੂਪ ਬ੍ਰਤ ਕਾ ਜਿਸਨੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲਛਮਨ ਜੀ ਵਤ ਨਿਰਬਾਹ ਕੀਆ ਥਾ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਥਾ ॥ ੫ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭ੍ਾਈਧਜਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਕੁਲ ਤਬੇਲੇ ਕੇ ਦਰੋਗੇ ਜੀਵਤ ਸਹੀਦ ਉਨਕੋ ਸਰਬਲੋਕਕਹਤੇਥੇ ਬਡੇ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਥੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਬ੍ਰਤ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਅੰਤਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਨਿਰਬਾਹ ਬ੍ਰਤਕਾ ਜਿਨੋ ਨੇ ਹਨਵੰਤ ਵਤ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਬਡੇ ਗੰਭੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਅਪਨੀ ਸਿਖੀ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦ ਮੈ ਸਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਬਡੇ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਦਾਨ ਸੀਲ ਜੇ ਕੋਈ ਆਇਕੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਜਾਚਨਾ ਕਰੇ ਤਬ ਤਿਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰ ਦੇਤੇ ਥੇ ਗਜਾਨਵਾਨ ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੈ ਸਦਾ ਮਸਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਕਟਈ ਬਸਤ੍ਰ ਰਖਤੇ ਥੇ ਲੰਮਾ ਗਿਟਿਆਂ ਤਾਂਈ ਇਕ ਚੋਲਾ ਰਖਤੇ ਥੇ ਅੰਤਰਨੀਚੇ ਛੋਟਾ ਕਛੈਹਰਾ ਸਿਰਪਰ ਕਟਈ ਦਸਤਾਰ ਸਾਫਾ ਰਖਤੇ ਥੇ ਬਡੇ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਤਤਵੇਤਾ ਮਹਾਤ ਮਾ ਸੌਮਜ ਮੂਰਤੀ ਥੇ ਦਖਿਣ ਦੇਸ ਕਾ ਤਿਨਕਾ ਸਰੀਰ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਪਰਮ ਦਖਿਣ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥੇ ॥ ੬ ॥ ਭਾਈ ਰਾਮੂਸਿੰਘ ਥਨੇਸੁਰ ਕਾ ਥਾ ਨਿਸਾਨਚੀ ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਤਾਬਜਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਬਡਾ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸੂਰਬੀਰ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਿਖੀਕੀ ਮਿਠਯਾਦਾ ਮੈ ਕਾਯਮ ਥਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਬਡਾ ਕੋਮਲ ਸ੍ਵਾਭਾਵ ਔ ਦੇਖਣੇਮੈ ਬਡਾਤੇਜਸ੍ਵੀਥਾ ॥ ੭ ॥ ਭਾਈ ਖੜਗਸਿੰਘ ਭਾਈ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਭਾਈਸਾਵਣਸਿੰਘ ਲਵੇ[illegible] ਭਾਈ ਝੰਡਾਸਿੰਘ ਭਾਈ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਪ ਯੇ ਪਾਂਚੋਂ ਸਿੰਘ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕੇ ਥੇ[illegible] ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ [illegible]ਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕਰਤੇ ਥੇ

ਯੇ ਪਾਂਚੋਂ ਸਿਖ ਬੜੇ ਨਿਸਚੇ ਵਾਲੇ ਹਠੀਲੇ ਬਲਵਾਨ ਸਿੰਘ ਥੇ ਔ ਭਾਈ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਹਜ਼ੂਰਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠਕੇ ਥਾਲਮੈ ਸੇ ਨਜੀਕੀ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਵਤਾ ਥਾ ॥ ੧੨॥ ਪਡੇਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਭਾਈ ਕਾਹਨਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸੁਹੇਲਸਿੰਘ ਮਾਲੂ ਵਾਲਜੇ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕਾ ਕਾਰਮੁਖਤਾਰ ਥਾ ਬਡਾ ਬਲੀ ਨਿਸਚੇ ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਥਾ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲਜਾ ਤੇ ਭਾਈ ਕਾਹਨਸਿੰਘ ਪਡਾ ਯੇ ਦੋਨੋ ਹੀ ਸਿੰਘ ਮੁਠੀਚਾਪੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਔਰ ਕੋਈ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਕੀ ਮੁਠੀਚਾਪੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ ਥਾ ਯੇਹ ਦੋਨੋਂ ਬਡੇ ਬਲੀ ਸਿੰਘ ਥੇ ਏਹੀ ਬਲ ਧਾਰਕੇ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰ ਤੇ ਥੇ ਭਾਈ ਸੁਹੇਲ ਸਿੰਘ ਮਹੰਤ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਕੇਵਲ ਮਾਲੂਵਾਲ ਕੇ ਤਥਾ ਦ੍ਵਾਬੇ ਕੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਥੇ ਬਡੇ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ ਬਡੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ਥੇ ਸਭ ਹੀ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਾਠ ਨਿਤ ਨੇਮ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਨਿਤਪ੍ਰਤੀ ਨੇਮ ਸੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਤੇ ਥੇ ॥ ੧੪ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਦਾ ਸੇ ਹੀ ਯੋਗ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਕੀ ਮਾਨੋ ਮੂਰਤੀ ਥੇ ਬਡੇ ਉਦਾਰ ਚਿਤ ਥੇ ਸਦਾ ਸੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਸੋ ਭਾਈ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਤਾਬਜਾਦਾਰੀ ਮੈ ਏਕ ਸੌ ਸਿੰਘ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਦ੍ਵਾਬੇ ਕਾ ਬਡੇ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਏਕ ਹੀ ਅਸਤਾਨ ਮੈ ਸੀਸ ਦੇਨੇਹਾਰਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਤਾਬਜਾ ਆਗੇ ਕਾਰਮੁਖਤਾਰ ਭਾਈ ਤ੍ਰਿਲੋਕਸਿੰਘ ਥਾ ਠਟੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਤਹਾਂ ਭੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਮਦਮਾ ਠਟੇ ਮੇਂ ਹੈ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਬਹੁਤਹੀ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਆਇਗਏ ਸਾਧੂਸਿਖ ਪਰਦੇਸੀਕੋ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਮਿਲ ਜਾਤਾਹੈ ਸੁਖਨਾ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਬਹੁਤ ਪੂਰੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪੂਜਾ ਬਹੁਤ ਚੜਤੀ ਹੈ॥ ੧੫ ॥ ਏਕ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਗਾ ਅਵਲ ਭੂਰੀਏ ਉਦਾਸੀ ਨਾਗੇ ਕਾ ਚੇਲਾ ਥਾ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੇ ਕੋਈ ਬਡੇ ਭਾਗ ਆਇਕੇ ਜਾਗੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀ ਕੀ ਸਰਨਾਗਤ ਆਯਾ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਬਿਭੂਤੀ ਸ਼ਰੀਰ ਉਪਰ ਮਲਤਾ ਥਾ ਨਗਨ ਹੀ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਧੂਣੀ ਭੀ ਤਪਤਾਥਾ ਪਊਵਿਯੋਂ ਊਪਰ ਚਲਤਾਥਾ ਸਦਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਗਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਰਬ ਲੋਹੇ ਕੀ ਢਾਲ ਰਖਤਾ ਥਾ ਤਥਾ ਸਰਬ ਲੋਹ ਕੀ ਬਰਛੀ ਭੀ ਰਖਤਾ ਥਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦਰਸ਼ਨੀਯ ਜ੍ਵਾਨ ਥਾ ੧੦੦ ਇਕ ਸੌ ਸਿੰਘ ਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾ ਤਿਸ ਕੇ ਆਗੇ ਕਾਰਮੁਖਤਿਆਰ ਭਾਈ ਅਨੂਪਸਿੰਘ ਥਾ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਦਰਸਨੀਯ ਜ੍ਵਾਨ ਥਾ

ਇਕ ਸੌ ਸਿੰਘ ਇਨਕੀ ਤਾਬੇ ਮੈ ਜੋ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਸੋ ਕੰਗਾਂ ਨਾਮ ਨਗਰ ਕੇ ਔ ਥਾਠ ਨਾਮ ਨਗਰ ਕੇ ਥੇ ੧੫ ਤੋਤਾ ਰਾਮ ਸੁਥਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਚੋਹਲੇ ਨਗਰ ਕਾ ਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਸਵੇਰੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮਖਣ ਲਸੀ ਰੋਜ ਛਕਾਵਤਾ ਥਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਰ ਸੁਥਰੇ ਸਾਹ ਕੀ ਬਾਣੀ ਭੀ ਸੁਨਾਵਤਾ ਥਾ ਕਬੀ ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਮੌਜ ਮੈ ਆਇਕੇ ਸੁਣਤੇ ਥੇ ਸਵੇਰੇ ਦਧਿਬਿਲੋਕੇ ਏਕ ਗਡਵਾ ਭਰਕੇ ਲੈ ਆਵਤਾ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤਿਸ ਤੋਤੇ ਸਾਹ ਕੋ ਗਊ ਮਹੀਆਂ ਸੌਪੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਥੀਂ ਸੋ ਤੋਤਾ ਸ਼ਾਹ ਸੁਥਰਾ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਸੇ ਸੁਥਰਾ ਹੀ ਥਾ ਅਰਥਾਤ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਰੂਪੀ ਮੈਲ ਸੇ ਰਹਿਤ ਥਾ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਕਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਥਾ॥ ੧੬ ॥ ਅਥ ਹਜੂਰੀ ਖਿਜਮਤ ਦਾਰੋਂ ਕੇਨਾਮ--ਭਾਈ ਸੁਹੇਲ ਸਿੰਘ ਮਹੰਤ ਮਾਲੂਵਾਲ ਕਾ ੧ ਭਾਈਚਤਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮੇਗ੍ਰਾਮਕਾ ੨ ਭਾਈਹਰਾਸਿੰਘ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘ ਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਮਾਲੂਵਾਲਜਾ ੩ ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲਜਾ ੪ ਭਾਈ ਸਹਜਾ ਸਿੰਘ ਭਠਲ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਬ-ਡਾ ਭਾਰੀ ਜ੍ਞਾਨ ਦਰਸਨੀਯਥਾ ੫ ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਪ[illegible]ੜੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ੬ ਭਾਈ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁਡਜਾਰੇ ਨਗਰ ਕਾ ੭ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਭੂਆ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂ ਮੈ ਭਰਤੀਥਾ ਹੁਡਿਆਰੇ ਕਾ ੮ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਾਂਕਾ ਅਚਲ ਕੇ ਪਾਸ ਕਾ ੯ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਜਲਪਾਨ ਕਰਾਨੇ ਵਾਲਾ ਬਡਾ ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪਜਾਰਾ ੧੦ ਭਾਈ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕਾ ੧੧ ਭਾਈਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰਕਾ ਸੇਵਾ ਪੰਥਜਾ ਜੋੜੇ ਬਰਦਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਥਾ ੧੨ ਇਸ ਸੇ ਆਦੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਾ ਰੀ ਜੀ ਕੇ ਅਨੇਕ ਹੀ ਅੜਦਲੀ ਖਿਜਮਤਦਾਰ ਥੇ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗਣਨਾ ਕੀਜੈ ॥੧੭॥ ਏ ਤੇ ਸਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਿਸਕਪਟ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਅਤਯੰਤ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇਹਾਰੇ ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹਿਤੇ ਥੇ॥ ਭਾਈ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸੁਹਰਾਣੇ ਕਾ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰਜਾ ਯੇਹ ਦੋਨੋਂ ਬਾਹਰ ਕੇ ਤੋਸੇਖਾਨੀਏ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਭਜਨ ਵਾਲੇ ਉਦਾਰ ਬੁਧੀ ਬਡੇ ਸਿਦਕਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਥੇ ॥੧੮॥ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਪਥਰਕਲਜਾ ਬਾਂਗ ਰ ਕਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਸ਼ੰਦਲ ਕਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤੀ ਕਾ ਪਾਠ ਨਿਤ ਹੀ ਕਰਣਹਾਰਾ ਬਡਾ ਮਸਤ ਸੁਭਾਵ ਜੇ ਬਰਖਾ ਹੋਂਦੀ ਹੋਵੇ ਅਰ ਪੋਥੀ ਬਾਹਰ ਰੈਹ ਜਾਵੇ ਕੋਈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਕਿ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਜੀ ਆਪਕੀ ਪੋਥੀ ਭੀਗਤੀ ਹੈ ਬਰਖਾ ਮੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕੋ ਤਿਸ ਨੇ ਉਤਰ ਦੇਨਾ ਕਿ ਅਹਾ ਭਾਈ ਜੀ

ਪੋਥੀ ਕੋ ਭੀਗਨੇ ਦੇਵਹੁ ਬਡੇ ਖੁਲੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤੀ ਹੈ ਇਸ ਕੀ ਸਭ ਤਪਤ ਆਜਕੀ ਬਰਖਾ ਮੈ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਪਨੇ ਭਜਨ ਮੈ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ॥ ੧੯ ॥ ਗੰਡੀ ਵਿੰਡਿਆਂ ਕੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਭਾਈ ਸ਼ਾਮਸਿੰਘ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਡੇਰਾ ਆਵੇ ਪਰਥਾ ਯੇਹ ਭੀ ਦੋ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਬਦ ਗੁਰੂਕੇ ਊਪਰ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਥੇ ॥੨੦॥ ਭਾਈ ਨਾਰਾਇਣਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰਜਾ ਕਲਰ ਨਗਰ ਕਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਜ੍ਹਾਨ ਦਰਸ਼ਨੀਯ ਅਤਜੰਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਯੁਕਤ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਦੋ ਅਢਾਈ ਮਣ ਕੀ ਚੌਂਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਬਾਹਰ ਬਾਗ ਮੈ ਪਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਸੇ ਲਿਆਵਤਾ ਥਾ ਰੋਜ ਦੋਨੋ ਵਖਤ ਬਡੀ ਮਧੁਰੀ ਬਾਣੀ ਜਿਸਕੀ ਬਡਾ ਗੁਰਮੁਖ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿੰਘ ਥਾ ॥੨੧॥ ਭਾਈ ਕੁਸਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾਲਕੇ ਵਰਤਾਵਨੇ ਹਾਰਾ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਬਾਣੀ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਸਰਬ ਕੋ ਦਾਲ ਵਰਤਾਵਤਾ ਥਾ ਪਦਰੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਤਿਸਕਾ ਸਰੀਰ ਥਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ੨੨ ॥ ਡੇਰਾ ਮਹਾਰਾਜਜਾਂ ਕੇ ਤਿਸ ਮੈ ਨਿਸ਼ਾਨਚੀ ਭਾਈ ਜੀਤਸਿੰਘ ਜੀ ਥੇ ॥ ੨੩ ॥ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲ ਕਾ ਭਾਈਸੁਹੇਲਸਿੰਘ ਮਹੰਤ ਕਾ ਭਤੀਜਾ ਥਾ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਸਤਸੰਗੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਖਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਤਤਵੇਤਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈਵਾਨ ਸਿਧ ਪੁ-ਰਖ ਥਾ ਰਾਗਵਿਦਿਆਕਾ ਨਿਧਾਨ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਵਤਾਥਾ ਬਡੀ ਮਸਤ ਅਵਾਜਥੀ ਤਿਸਕੀ ਜੈਸੇ ਇਨਕਾ ਪਰਸੰਗ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਉਤਰ ਰੂਪ ਸੰ-ਵਾਦ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸੋ ਆਗੇ ਵਰਨਨ ਕਰੇਂਗੇ ॥ ਭਾਈਹਰਾਸਿੰਘਕੀ ਤਾਬਜ਼ਾ ਮੈ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘ ਰ-ਹਿਤਾ ਥਾ ਯੇਹ ਸੌ ਸਿੰਘਕਾ ਜਥੇਦਾਰਥਾ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਲਾਲ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੁਭ ਕਮਾਈ ਵਾਲੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਕੇ ਬਡੇ ਅਭਜਾਸੀਥੇ ਏਕਸੇ ਏਕ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੇਮੀਥੇ ॥੨੪॥ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਸੂ ਸਿੰਘ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘਕਾ ਜਥੇਦਾਰਥਾ ਬਲੀਬਡਾ ਨੀਤੀਮੈ ਨਿਪੁਨਥਾ ਬਡਾ ਸਰਧਾਵਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾਭਯਾ ਬਡਾ ਉਦਾਰ ਚਿਤ ॥ ੨੫ ॥ ਮਦੋਛਜਾ ਸਰ-ਦਾਰ ੫੦ ਪਚਾਸ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਖ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ॥ ੨੬ ॥ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਬੂਤ ਪਚਾਸਸਿੰਘਕਾ ੫੦ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾ ਸੁ ਭਰਾਵਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਬਡਾ ਭਲਾ ਲੋਕ ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਮੈ ਸਭੀ ਸਿੰਘ ਤਤਪਰ ਥੇ

ਭਾਗਵਾਨ ਬਡੇ ਸੁਸੀਲ ਸਾਰੇਹੀ ਗੁਰੂਕੇ ਪ੍ਯਾਰੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਥੇ ॥ ੨੭ ॥ ਸੌ
੧੦੦ ਸਿੰਘ ਲੰਗਰ ਕੀ ਤਾਬਯਾਮੈ ਰਹਿਤੇਥੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਰਾਤ
ਦਿਨ ਕਰਤੇ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਵੇ ਬਡੇ ਬਡਭਾਗੀ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਰਹਿਤੇਥੇ ਜਪਜੀ
ਕਾ ਸੁਖਮਨੀ ਕਾ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ਓਅੰਕਾਰ ਕਾ ਸਿਧਗੋਸ਼ਟਆਦੀ ਬਾਣੀਕਾ
ਮੁਖ ਸੇ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਬਡੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਵਾਲੇ ਉਨ ਕੀ ਦੋ ਦੋ ਛੋਟੀਆਂ
ਕਛਾਂ ਇਕ ਦਸਤਾਰ ਸਿਰ ਪਰ ਇਕ ੨ ਪਰਣਾ ਇਤਨੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਅਧਿਕ ਬਸ
ਤਰ ਕੀ ਭੀ ਜਿਨਕੋ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਰਕਤ ਦੇਗਾਂ ਕਾ ਧੋਣਮਾਤ੍ਰ ਅਥਵਾ
ਅਧਿਕ ਖੁਧਾ ਜਿਸਕੋਹੋਵੇ ਸੋਦੇਗੋਂਕੀਘਰੋੜੀ ਖਾਇਲੇਵੇ ਐਸੇ ਅਪਰਸ ਸਬ-
ਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਆਦਿਕ ਵਿਖਯੋਂ ਸੇ ਰਹਿਤ ਥੇ ਬਡੇ ਉਦਾਰਚਿਤ
ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘਥੇ ॥ ੨੮ ॥ ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਜਾਤਿਕਾ ਵਧਾਣ ਖਤ੍ਰੀ ਕੁਞਰਾਂ
ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ ਸਠ ੬੦੦੦੦ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਜਾਗੀਰ ਕਾ
ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਆਇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਥਾ
ਔਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਨੀ ਕੇ ਬਰਤਨ ਬੀਸ ੨੦੦੦੦ ਹਜ਼ਾਰ ਕੇ ਬਨਵਾ
ਇਕੇ ਲਯਾਆਥਾ ਆਇਕੇ ਨਿਰਅਭਿਮਾਨ ਹੋਕੇ ਅਪਨਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ
ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਬਾਵਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਕਵਿਰਾਜ
ਸੰਗਤ ਪੁਰੇ ਕਾਥਾ ਕਲਾਨੌਰਕੇ ਪਾਸ ਭੀ ਏਕ ਸੰਗਤਪੁਰਾ ਹੈ ਇਨ ਦੋਨੋਂਕਾ ਡੇਰਾ
ਇਕਠਾ ਥਾ ਬਾਵਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਚੰਦ੍ਰੋਦਯ ਨਾਮ
ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਰਚਿਆ ਹੈ ਜਨਮਸਾਖੀ ਜਿਤਨਾ ਜਿਸ ਕਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ ਯੇਹ ਦੋਨੋ
ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਯੇਹ ਦੋਨੋ
ਹੰਸੋਂ ਕੀ ਜੋੜੀ ਹੈ ਜਬ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸਮੇ ਮੈ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵੇਤ ਪੁਸ਼ਾਕ
ਪਹਿਰਕੇ ਆਵਤੇ ਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਬੈਠਤੇ ਥੇ ਤਬ ਜੈਸੇ ਰਾਜਹੰਸ ਸੋਭਤੇ
ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇਹ ਦੋਨੋਂ ਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੋਤੇਥੇ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਸ਼ੌਂਕਨਾਮ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ
ਇਨ ਦੋਨੋਂਨੇ ਸੰਸਾਰਕਾ ਤਯਾਗਕਰਕੇ ਸਰੀਰਸਹਿਤ ਅਪਨਾ ਸਰਬਸ੍ਵਗੁਰੂਜੀਕੇ
ਅਰਪਣਕਰਦੀਆਥਾ ਸਰੀਰਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣ ਇਨੋਂਨੇ ਨਹੀਂਤਿਆਗੇ
ਮਾਤਲੋਕ ਕਯਾ ਤੀਨੋ ਭਵਨਹੁਮੈ ਐਸੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਦੁਰਲਭਹੈ
ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀਕਾ ਸਖਾ ਭਾਵ ਮੈਤ੍ਰੀ ਅਤਯੰਤਥੀ ਤੈਸੇ
ਹੀ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਔ ਬਾਵਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਐਸੀ ਮੈਤ੍ਰੀ ਹੋਤੀ ਭਈ
ਸਖਾ ਔ ਮਿਤ੍ਰਭਾਵ ਅਤਯੰਤ ਤਬ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਬ ਆਸਾ ਇਸਟ ਆਦੀ ਖਟ ਸਾਧ

ਨ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਕੇ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਿਲੈ ਸੋ ਖਟ ਸਾਧਨ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਕੇ ਯੇਹ ਹੈਂ ॥ ਦੋ: ॥ ਆਸਾ ੧ ਇਸ਼ਟ ੨ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ੩ ਖਾਨ ੪ ਪਾਨ ੫ ਪਹਰਾਨ ੬ ॥ ਤੁਲਸੀ ਜੌ ਯੇਹ ਖਟ ਮਿਲੈ ਤਊ ਸਜਨਤਾ ਜਾਨ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਇਨ ਦੋਨਹੁ ਕੇ ਖਟ ਪਦਾਰਥ ਯਥਾਰਥ ਹੀ ਮਿਲਤੇ ਥੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਆਸਾ ਭੀ ਦੋਨੋ ਕਾ ਏਕ ਹੀ ਥਾ ਇਸ਼ਟ ਭੀ ਏਕ ਹੀ ਥਾ ਉਪਾਸਨਾ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਏਕ ਹੀ ਥੀ ਬਿਨਾ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਭਜਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਖਾਨਾ ਪੀਨਾ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਪਹਿਰਣਾ ਭੀ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਸਮਾਨ ਹੀ ਥਾ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕੀ ਤਥਾ ਬਾਵਾਗੰਡਾਸਿੰਘ ਕੀ ਪਰਮ ਸਜਨਤਾ ਥੀ ਯੇਹ ਦੋਨੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਰੀਤਮ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਇਨਕਾ ਡੇਰਾ ਭੀ ਇਕ ਹੀ ਜਗਹ ਇਕਠਾ ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ ਹੋਤਾ ਥਾ ॥ ੨੯ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾ ਮੁਖ ਪੂਜਾਰੀ ਬਡਾ ਮਹੰਤ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਜਿਸਕੀ ਯੇਹ ਬੋਲੀ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਬਾਤ ਬਾਤ ਮੈ ਥੀ ਕਜਾ ਮੇਰੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਯੇਹ ਹੁਕਮ ਹੈ ਫੇਰ ਕਰਾਂਗਾ ਖਾਲਸਾ ਵਸੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੀ ਕਾ ਯੇਹ ਹੁਕਮ ਹੈ ਯੇਹ ਅਬ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਤਾਈ ਹੂਈ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮਲੇਛ ਭਾਵ ਕੋ ਪਰਾਪਤ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਅਬ ਇਨਕੇ ਨਾਸ ਵਾਸਤੇ ਅਠ ਬਲ ਦਾ ਸੁਹਾਗਾ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਕਰਾਂਗੇ ਆਟਾ ਨਹੀਂ ਦਲੀਆ ਤਾਂ ਕਰਹੀ ਛੋਡੈਗੇ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੀਕਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਅਬ ਏਕ ਵਾਰ ਤੋ ਸਰਬਤ੍ਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਾ ਰਾਜ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਦੇਸ ਕੀ ਸਫਾਈ ਮੁਰੰਮਤ ਔ ਮਾਰਗ ਸੜਕੈ ਬਨਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੋ ਲੰਡਨ ਸੇ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ ਅਬ ਏਹੀ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਏਕ ਸਿਖਨੇ ਪੂਛਿਆ ਜੋ ਇਨਕਾ ਰਾਜਕਿਤਨਾਚਿਰਰਹੇਗਾ ਤਬ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀਨੇਕਹਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇਗੁਰੂਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀਕਾਹੁਕਮਹੈ ਕਿ ਜਿਤਨਾਚਿਰ ਇਨਕੀ ਨੀਤੀਸਾਫਰਹੇਗੀ ਵਢੀ ਨ ਖਾਵੈਗੇ ਮੁਲਾਜਾ ਲਿਹਾਜ ਨਯਾਯਮੈ ਕਿਸੀਕਾ ਨ ਕਰਨਗੇ ਜਿਤਨਾਚਿਰ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਨਿਆਇਕਰਨਗੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਅੰਗਰੇਜੋਂ ਕਾ ਰਾਜ ਰਹੇਗਾ ਯੇ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀਕਾ ਐਸਾਹੀ ਹੁਕਮ ਹੈ ਸਤ੍ਰਜਪੂਤਗਜ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੀ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਜੈਸੇ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਐਸੀਹੀ ਸ੍ਵਧਾਵਾਲਾ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਮੈਂ ਤਿਸਕਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਥਾ ਤਿਸਕਾ ਬੇਟਾ ਭਾਈ ਲਹਣਾਸਿੰਘਜੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਚਵਰ ਕਰਤਾ

ਹੋਤਾਥਾ ਔਰ ਭੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਨ ਆਦੀ ਹਜੂਰਕੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਭੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਹਿਤ ਨਾਲ ਕਰਤਾਥਾ ੬੦ ਸਾਠ ਸਿੰਘੋਂਸਹਤ ਇਨ ਤੀਨਹੁਕਾ ਡੇਰਾ ਏਕਠਾਹੀ ਥਾ ਸ੍ਰਦਾਰਹਮੀਰਸਿੰਘਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਭੂਆਕਾ ਪੁਤ੍ਰ੪੦ ਚਾਲੀਸਸਿੰਘ ਇਸਕੀ ਤਾਬਯਾਮੈ ਰਹਤੇਥੇ ॥੩੦ ॥ ਸਰਦਾਰਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰਹਰੀਸਿੰਘ ਲਲੂਏ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਯੁਧ ਮੈ ਬਡਾ ਧੀਰਜਵਾਨ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਕਈ ਜੰਗ ਜਿਸਨੇ ਜੀਤੇ ਬਡਾ ਬੁਧੀ ਨਿਧਾਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਆਗੇ ਚਾਹੇ ਹਜਾਰੋਂ ਤੁਰਕ ਕਿਉਂ ਨ ਹੋਵੈ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਚਾਹੇ ਥੋੜੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਦਸ ਹੀ ਸਿੰਘ ਹੋਵੈ ਪਰੰਤੂ ਸਰਦਾਰਜ੍ਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਅਧਿਕ ਸੇਨਾ ਕੋ ਖਯਾਲ ਹੀ ਨ ਕਰਨਾ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਝਟਪਟ ਸੇਨਾ ਮੈ ਜਾ ਹੀ ਪੜਨਾ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕੋ ਮਾਰ ਕੂਟ ਭਗਾਇ ਜੀਤ ਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਵਨਾ ਭਾਗਕੇ ਰਣ ਮੈ ਸੇ ਪੀਠ ਦਿਖਾਇਕੇ ਕਬੀ ਨ ਆਵਨਾ ਜੈਸਾਕਿ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਸਰਦਾਰਹਰੀਸਿੰਘ ਥਾ ਤੈਸਾਹੀ ਤਿਸਕਾ ਬੇਟਾ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡਾ ਰਣ ਮੈ ਘਮਸਾਨ ਕਰਨੇ ਹਾਰਾ ਜਿਨਕੀ ਧਾਂਕ ਤੁਰਕਾਨਸਤਾਨਮੈ ਆਜਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੈ ੫੦ ਪਚਾਸ ਸਿੰਘੋਂ ਸਹਤ ਸੋ ਸਰ ਦਾਰਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥੩੧॥ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕਾ ਭਣਵਯਾ ਸਰਦਾਰ ਸਦਾਸਿੰਘ ਕਾ ਡੇਰਾ ਬੀਸ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਯੇ ਭੀ ਬਡਾ ਪੂਰਾ ੨ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖਥਾ ॥ ੩੨॥ ਕਰਮਸਿੰਘ ਸੂਬੇਦਾਰ ਕੁਰਟਾਂਕੀ ਪਲਟਨਕਾ ਪਾਂਡੋਕਯਾ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ੧੦ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸਿੰਘੋਂਕਾਡੇਰਾ ॥ ੩੩ ॥ ਕੁਮੇ ਦਾਨ ਸੇਰੂਸਿੰਘ ਸਾਧਾਂਵਾਲੇ ਕਾ ਦਸਾਂ ਸਿੰਘਾਂਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੩੪ ॥ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਮਹਰਾਜ ਕਾ ਜੀਤਾਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਕਾ ਨਿਧਾਨਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲੇ ਕਾ ਸਰਦਾਰ ੧੦ ਦਸਾਂ ਸਿੰਘੋ ਸਹਿਤ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਿਸ ਓਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੋਵੇ ਕਿਸੀ ਕਾਰਯ ਅਰਥ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾ- ਨਕੇ ਤਿਸੀਓਰ ਉਠਧਾਵਤਾਥਾ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਧੀਰਯਵਾਨਥਾ ॥੩੫॥ ਹਰਸੇਸਿੰਘ ਕਰਨੈਲ ਨਜੀਮਾਂ ਕੀ ਪਲਨਾ ਕਾ ਸੁਲਤਾਨ ਪਿੰਡਯਾ ਪਕੇ ਡੇਰੇ ਪਾਸ ਤਿਸ ਕਾ ਡੇਰਾ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਡਾ ਲਾਯਕ ਯੋਧਾ ਬਡਾ ਡੀਲਕਾ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸਿੰਘ ਤਿਸਕੀ ਤਾਬਯਾਮੈਂ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥੩੬॥ ਤਥਾ ਸਰਦਾਰਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਕੀ ਹਵੇਲੀ ਭੀ ਪਕੇ ਡੇਰੇ ਪਾਸ ਹੀ ਥੀ ਭਾਈ ਸੁਜਾਨਸਿੰਘ ਪਾਂਡੋਕਯਾਂ ਕਾ ਨਿਕੀ ਫੌਜਕੋ ਪਢਾ- ਵਨੇ ਹਾਰਾ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀਥਾ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀਕਾ ਅਤਿ ਅਭ੍ਯਾ- ਸੀ ਬਡੀ ਯੋਗ ਮੂਰਤੀ ਸੋ ਭੀ ਬਡੀ ਸ਼ਰਧਾ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ

ਅਸੀ ਸੌ ੧੦੦ ਲੜਕਾ ਤਿਸਕੇ ਪਾਸ ਪਢਤਾ ਥਾ ਭਾਈ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘਜੀ ਬਾਲਕੋਂ ਕੋ ਬਡੇ ਹਿਤਸੇ ਵਿਦਯਾ ਪਢਾਵਤੇ ਥੇ ਬਡੇ ਧੀਰਯਵਾਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੇ ਥੇ॥੩੭॥ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਏ ਕੀ ਤਾਬਯਾ ਪਚਾਸ ੫੦ ਜੰਜੈਲਾਂਵਾਲੇ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧੇ ਸਿੰਘ ਰਹਤੇ ਥੇ ਤਥਾ ਪੰਦਰਾਂ ੧੫ ਊਠ ਭਾਰ ਬਰਦਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਤਿਸਕੀ ਤਾਬਯਾ ਮੈਂ ਰਹਤੇ ਥੇ ਔਰ ਭੀ ਸੌ ਪਚਾਸ ਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨੇ ਕੀ ਤਾਬਯਾ ਸ-ਸਤ੍ਰ ਧਾਰਕੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਪਹਰਾ ਭੀ ਦੇਣਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਜਪਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਆ-ਦਿਕਜੀ ਪਢਤੇ ਰਹਣ॥੩੮॥ਭਾਈਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ੧੦੦ ਸੌ ਰੰਗਰੋਟੋਕਾ ਦਫੇਦਾਰ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਪਰਮ ਭਗਤ ਸਿਖੀ ਭਾਵ ਮੈ ਦ੍ਰਿੜ ਕਾਯਮ ਥਾ ॥੩੯॥ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਕੀ ਤਾਬਯਾ ਪਚਾਸ ੨ ਸਿੰਘ ਰਹਤੇਥੇ ਬਡੇ ਉਦਮੀ ਨਿਰਾਲਸੀ ਸ਼-ਬਦ ਬਾਣੀ ਕੇ ਸਿਖ ਸੁਭਾਵਕੇ ਬਡੇ ਕੋਮਲ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਜਿਤਇੰਦ੍ਰਿਜ ਸਰਬਕੇ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਬ੍ਰਤ ਮੈਂ ਇਸਥਿਤ ਥੇ ਬਡੇ ਪੁਰਖਾ-ਰਥੀ ਧਰਮਾਤਮਾ ਸ਼ੀਲਵਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਲਾਂਗਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ੪੦॥ ਭਾਈ ਦਿ-ਵਾਨਸਿੰਘ ਬਡਾ ਅਕਲਯਾ ਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਹਾਂ ਬੁਧੀ ਵਾਨ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਿਤਹੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਚੰਦ ਚੜ੍ਹੇ ਤੋਪ ਭੀ ਚਲਾਵਤਾਥਾ ਭਾਈਖਜਾਨਸਿੰਘਹਿਕਬਨ ਭਾਈਮੇਹਰਸਿੰਘਯੇਤੀਨੋ ਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਸਿਖਹੋਤੇਭਏ ਸਦਾਹੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰਵਰਤਤੇਥੇ॥੪੧॥ਦੋਮਹੰਤ ਨਨਕਾਣੇਕੀਬਾਰਕੇ ਏਕ ਭਾਈਰੂੜਸਿੰਘਵਰਨਾਕਾ ਦੂਸਰਾ ਮਝੂ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਯੇ ਬਡੇ ਦੇਗਕੇਧਨੀ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰੀਕੇ ਸਿਖ.ਬਡੇ ਭਜਨਵਾਨ ਦੈਵੀਸੰਪਦਾਯੁਕਤ ਕਾਰਯਾਕਾ ਰਯਮੈ ਨਿਪੁਣਨ ਸੀਲਵਾਨਹੋਤੇਭਏ॥੪੨॥ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘ ਭਾਈਧਯਾਨਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਤਾਬਯਾਮੈਂ ਰਹਤਾਥਾ ਯੇ ਭਾਈ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਸੌਸਿੰਘ ਖਾਸ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਨਿਕਟ ਸੇਵਾ ਪੂਰਬਕਕੀ ਮੈਂ ਹਾਜਰ ਰਹਤਾਥਾ ॥੪੩॥ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘਕਾ ਡੇਰਾ ਕੈਥਲਯਾ ਕਾ ਥਾ ਅਸਵਾਰ ਕੁਸ਼ਾਲ ਸਿੰਘ ਬੁੰਗੇਕਯਾਂ ਭਾਈ ਕਰਮਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਬੂਟਾਸਿੰਘ ਕਾ ਡੇਰਾ ਯੇ ਭੀ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਿਖ ਸਰਧਾਲੂ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਕਿੰਕਰ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ੪੪ ॥ ਸਰਦਾਰ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਪੇਟੀਵਾਲੇ ਕਾ ੨੫ ਪਚੀਸ ਸਿੰਘੋਂਕਾ ਡੇਰਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਯੇ ਸਰਦਾਰ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਾ ਪਰਮ ਆਗਯਾ ਕਾਰੀ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਥਾ ॥੪੫॥ ਭਾਈਵੈਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨ ਬਡੇ ਸ਼ੌਕਸੇ ਗ੍ਰਹ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਦਕ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਨਕਾ ਡੇਰਾਭੀ ਪਚੀਸ ੨੫ ਸਿੰਘੋਂਕਾ ਸੰਤਹੁ

ਕਾ ਆਗਯਾ ਕਾਰੀ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥੪੬॥ ਸੰਧਾਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਤਥਾ ਰਾਜੇਸਾਂਹਸੀ ਕੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਕਾ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੪੭॥ ਕਸ਼ਮੀਰਾਸਿੰਘ ਤਥਾ ਤਿਸਕੀ ਮਾਈ ਕਾ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘਕਾ ਡੇਰਾ ॥੪੮॥ ਦੋ ਪੜ-ਤਲਾਂ ਮੁਕਤਯਾਂ ਕੀਆਂ ਕਾ ਕੁਮੇਦਾਨ ਤਿਨਕਾ ਕਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰਕਾਥਾ ॥੪੯॥ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘ ਕਾ ਡੇਰਾ ਦੋ ਪਲਟਨਾ ਕਾ ॥੫੦॥ ਸੰਤ ਭਾਈਜ੍ਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਪੰਥਯਾ ਬਡਾ ਅਲਮਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਹੀ ਰਹਤਾ ਥਾ ਸਿਖੋਂ ਗ-ਰੀਬੋਂਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸੀਵਦੇਣੇ ਲੇਨਾ ਕੁਛਭੀ ਨਾ ਜਬ ਡੇਰਾ ਕੂਚਹੋਵੇ ਤਬ ਲਗਯਾਲ-ਗਯਾਹੀ ਡੇਰਾ ਛੋਡ ਜਾਨਾ ਕੁਛ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਿਸੀਬਾਤਕੀ ਨ ਰਖਣੀ ਪੁਨਃ ਆਗੇਉਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਔਰ ਸਭਕੁਛ ਤਯਾਰ ਕਰਦੇਣਾ ਆਹਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਤਯਾਗਪੂਰਬਕ ਬਿਚਰੈ ਕਿਉਂ ਕਿਸੀਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹਕਰੈ ਜਬ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਸ੍ਵਾਮੀਉਨਕੇਪੀਛੇ ੨ ਫਿਰਤਾਹੈ॥ਗਿਰਾਂਹ ਗਾਂਠ ਨਹੀਬਾਂਧਤੇ ਜਬਦੇਵੈ ਤਬਖਾਂਹਿ । ਗੋਬਿੰਦ ਤਿਨਕੇ ਪੀਛੇਫਿਰੈ ਮਤਭੂਖੇ ਰਹਜਾਹਿ॥੧॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਦੈਵੀਸੰਪਦਾ ਕੇਗੁਣੋਂ ਯੁਕਤ ਭਾਈਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕਾਸਿਖਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ੫੧ ॥ ਭਾਈਧਯਾ ਨਸਿੰਘਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਹਜੂਰੀਖਾਸ ਸੌ ੧੦੦ ਸਿੰਘ ਭਾਈਧਯਾਨਸਿੰਘਕੀਤਾਬਯਾ ਵਾ ਲਾ ਖਾਸਹਜੂਰਕੀ ਆਗਯਾਮੈ ਹਰਵਕਤ ਹਾਜ਼ਰਹੀ ਰਹਤਾਥਾ ਇਨਕਾਸਮਾਚਾਰਊ ਪਰਲਿਖਆਏਹੈ ॥ ੫੨ ॥ ਕੈਥਲੀਸਿੰਘਾਂਕਾ ਡੇਰਾ ਸੌ ੧੦੦ ਅਸ੍ਵਾਰਕਾ ਸਰਦਾਰ ਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘ ਬੁੰਗੇਰਯਾ ਸਰਦਾਰਕਰਮਸਿੰਘ ਔਰ ਸਰਦਾਰਬੂਟਾਸਿੰਘ ਜਿਸ ਸੈਨਾ ਮੈ ਭਾਈਸੰਤੋਖਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਬਡਾ ਖੁਲਾਸਾਹੋਤਾਭਯਾ ਮਸਤਾਨਾ ਬੇਪਰਵਾਹ ਜਿਸਨੇ ਨਿਹੰਗਪਦਕੋ ਸਾਰਥਿਕਕੀਆਹੈ ਨਿਰਗਤਾ ਅਹੰਤਾ ਯਸ੍ਮਾਤਅਸੋਨਿਹੰਗ ਨਿਕਸ ਗਈਹੈ ਅਹੰਤਾ ਅਹੰਕਾਰ ਜਿਸਕੇਮਨਸੇਸੋ ਕਹਾਵੇ ਨਿਹੰਗ ਅਥਵਾ ਨਿ ਪਦਸੰਪੂਰਣ ਕਾ ਵਾਚੀਹੈ ਅਹੰਪਦ ਅਕਾਰਕਾਵਾਚੀਹੈ ਗ ਪਦ ਅਵਗਾਹਨਕਾਵਾਚੀਹੈ ਭਾਵਯਹਕੇ ਚਰਾਚਰਸੰਸਾਰ ਮੇਰੇਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੈ ਸਰਬਰੂਪਬ੍ਰਹਮਮੈਹੀਹੂੰ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਅਹੰਕਾਰ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆਹੈ ਗ ਸਬਦਕਾਅਰਥਈਹਾਂ ਗਛਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਣਾ ਕਾਹੇਤੇ ਗਤਿ ਧਾਤੂਕਾ ਅਰਥਗਯਾਨਗਵਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੀਨਹੋਤੇਹੈ ਅਥਵਾ ਸੰਪੂਰਣਅਹੰਤਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਗਵਨਕੀਆਹੋਵੇਜਿਸਨੇ ਸੋਕਹਾਵੇਨਿਹੰਗ ਬਯਾਕਰਣਕੀਰੀਤੀਸੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਿਤਪਤੀਕਹੀਹੈ ਇਸਵਿਤਪਤੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈਸੰਤੋਖਸਿੰਘਨਿਹੰਗਮੈ ਗੁਣ ਪਾਈਤੇਥੇ ਪੁਨਃਕੈਸਾਥਾ ਕੇ ਮਾਨੋਸੰਤੋਖਕੀ ਮੂਰਤੀਹੀਹੈ ਕਿ ਕਿਧੋ ਯੇ ਸੰਤੋਖਆਪਹੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਆਯਾਹੈ॥ ੫੩ ॥ਰੋਡਾ ਸੰਤ ਬਡਾ ਮਸਤਾਨਾ ਰੋਸਯਾਵਾਲੇ ਸੰਤ ਪਰ

ਮਹੰਸਕਾ ਰੇਲਾਥਾ ਬਡਾਖੁਲਾਸਾ ਹਊ ੨ ਕਰਤੇ ਫਿਰਣਾ ਮਾਰਦੇਊ ਉਡਾਇਦੇਊ ਐਸੇ ਕਹਤੇਫਿਰਣਾ ਜਬਕਬੀ ਮੌਜਮੈ ਆਵਨਾ ਤਬ ਬਹੁਤਅਛੇਬਚਨਕਰਣੇ ਜਿਤ-ਇੰਦ੍ਰਯ ਸਿੱਧਪੁਰਖਥਾ ਉਸਕੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਰੀਰਕੀ ਭਾਵੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੀਥੀ ਯਾਤੇ ਭਵਿਖਤਕੇਵਚਨ ਪਾਗਲੋਂਕੇਸਮਾਨ ਕਰਤਾਰਹਤਾਥਾ ਕਿ ਜਿਸਸੇ ਮੁਝਕੋ ਸਿੱਧ ਨ ਜਾਣੇ ਪੁਨਃ ਜਬਕਬੀਮੌਜਸੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇਡੇਰੇਮੈ ਭੀ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਤਿਸਰੋਡੇ ਸੰਤਕਾ ਬਡਾ ਆਦਰਸਤਕਾਰ ਕਰਣਾ ਬਦਾਮ ਚਾਰੋ ਮਗਜ ਵਗੈਰਾ ਪਾਇਕੇ ਤਿਸਕੋ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਬਨਵਾਇ ਦੇਨਾ ਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੀਠੇ ਚਾਵਲ ਦਾਲ ਭਾਜੀ ਦੂਧ ਖੀਰ ਜੋ ਕੁਛ ਕਹੇ ਸੋ ਬਨਵਾਇ ਦੇਨਾ ਖਾ ਪੀਕੇ ਭੂਤਾਵੇਸਕੇ ਸਮਾਨ ਹਾਥ ਮੈ ਡੰਡਾ ਪਕੜਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਬਰਤਨ ਸਮੀਪ ਮੈ ਮਿਟੀ ਕਾ ਚਾਹੇ ਧਾਤੂ ਕਾ ਹੋਵੇ ਮਾਰ ੨ ਡੰਡੇ ਫੋੜ ਦੇਨੇ ਅਛਾ ਬੜਾ ਮੋਟਾਡੰਡਾ ਹਾਥ ਮੈ ਰਖਤਾ ਥਾ ਜੋ ਕੁਛ ਆਗੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀਗੋਚਰ ਹੋਜਾਵੇ ਤਿਸ ਸਰਬਕੋ ਏਕ ਦੋ ਡੰਡੇ ਜੋਰ ਸੇ ਲਗਾਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਆਗੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸੇ ਫੂਟਜਾਵੇ ਭਾਵੇਂ ਬਚ ਜਾਵੇ ਹਊ ੨ ਮਾਰ ਦੇਊਗਾ ਉਡਾ ਦੇਊਗਾ ਹੂੰ ਹੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹਉਰਾ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਨਿਕਸ ਜਾਣਾ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਅਉਰ ਨਹੀਂ ਤੋ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੋ ਹੀ ਏਕ ੨ ਦੋ ਦੋ ਡੰਡੇ ਮਾਰਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਤੈਸੇ ਕਿਸੀ ੨ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਭੀ ਡੰਡੇਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਜਾਨਾ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸਭਾ ਲਗੀ ਹੋਤੀ ਥੀ ਤਥਾ ਯੋਗਵਾਸਿਸ੍ਰ ਕੀ ਕਥਾ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਥੀ ਤਿਸ ਰੋਡੇ ਕਾ ਹਉਰਾ ਸੁਣਕੇ ਕਥਾ ਵਾਲੇ ਬੰਦ ਹੋਜਾਣਾ ਕਥਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਰਹ ਜਾਣਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਰਣਾਕੇ ਹੇਸਾਧੋ ਯੇ ਸਤਸੰਗ ਵੇਦਾਂਤਕੀਕਥਾ ਜੀਵਬ੍ਰਹਮਕੀ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ ਯੇ ਤੋ ਆਪ ਲੋਕੋਂਕੇ ਪੁਨਜ ਹੈ ਔ ਇਸ ਰੋਡੇ ਸੰਤਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਹੋਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਪ ਆਇਕੇ ਇਸ ਆਨੰਦ ਮੈ ਵਿਘਨ ਪਾਇ ਰਹੇਹੈਂ ਯੇ ਜੋ ਰੌਲਾਪਾਤਾਹੈ ਸੋ ਇਸਕੋ ਆਪ ਲੋਕਹੁਕੇ ਪਾਪਹੀ ਪ੍ਰੇਰਰਹੇਹੈਂ ਬੀਚਬੀਚ ਕਈ ਸਾਧੂ ਕ੍ਰੋਧ ਭੀ ਕਰੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਾਂਤੀ ਪੂਰਬਕ ਸੰਤਾਂਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਹੀ ਕ੍ਰੋਧ ਕੋ ਜਰ ਜਾਵੈ ਤਿਸ ਰੋਡੇ ਸੰਤ ਕੋ ਨਾ ਤੋ ਆਪ ਹੀ ਕੁਛ ਕਹੈਂ ਨ ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਕਹਨੇ ਦੇਵੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਤਯੰਤ ਧੀਰਯ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਸਦਾ ਹੀ ਇਸ੍ਰਿਤ ਰਹੇ ਰੋਡੇ ਸੰਤ ਨੇ ਐਸੇ ਹੀ ਰੌਲਾ ਮਚਾਇਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਤਿਸ ਰੋਡੇ ਸੰਤ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹਮਨੇ ਭੀ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਕੀਆਹੈ ਤਿਸਕਾ ਕੌਤਕ ਭੀ ਸਾਰਾ ਦੇਖਜਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਡੇਹਰੇ ਕਾ ਤਿਸਕਾ ਜਨਮ ਥਾ ੧੯੦੫ ਉਨੀਸੌ ਪਾਂਚ

ਮੈ ਉਸਕਾ ਸਰੀਰ ਡੇਹਰੇ ਮੈ ਹੀ ਛੂਟਾ ਹੈ ਸੋ ਰੋੜਾ ਭੀ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹੀ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥੫੫॥ ਭਾਈ ਬਾਰੀ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਤਾਥਾ ਬਡਾ ਮਸਤਾਨਾ ਸੰਤਥਾ ਵੋ ਸੰਤਾਂਕੇ ਡੇਰੇਮੈ ਆਇ ਟਿਕਜਾਥਾ ॥੫੬॥ ਭਾਈ ਜਸ ਰਾਗੀ ਸੂਰਦਾਸ ਕਾ ਡੇਰਾ ਸੇਵਾਪੰਥੀ ਸਾਧੂ ਥਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਰਾਗ ਸੁਣਾਵਤਾ ਥਾ ॥੫੭॥ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਅਨਗਿਣਤ ਹੀ ਸੰਤ ਜਿਸਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ੫੮ ॥ ਭਾਈ ਬੁਢਾਸਿੰਘ ਠੀਕਰੀਵਾਲੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੫੯ ॥ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਘੋਪੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੬੦ ॥ ਭਾਈ ਸੂਬਾਸਿੰਘ ਬਾਟੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਯੇ ਭੀ ਦੋਨੋ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਆਏਥੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ॥ ੬੧॥ ਸਰਦਾਰ ਫਤੂਸਿੰਘ ਸਾਵੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ੬੨॥ ਹਰੀਸਿੰਘ ਨਕਈ ਲਸਕਰੀਪੁਰ ਵਾਲੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੬੩ ॥ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਮਲਕ ਪੁਰ ਕੇ ਵਾਸੀ ਕੁਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਅਠ ਦਸ ਕੋਸ ਪੂਰਬਕੀ ਓਰ ਮਲਕਪੁਰ ਹੈ ਪਚੀਸ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ॥ ੬੪ ॥ ਭਾਈ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਪੰਜਖੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੬੫ ॥ ਭਾਈ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਨੇ ਵਾਲਾ ਥਾ ਅਬ ਈਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗਾਰੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇ ਰਹਜਾ ਥਾ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਕਬੀ ਭਵਿਖਤ ਹੋਣੇ ਵਾਲੀ ਕਥਾ ਪੂਛਤਾ ਥਾ ਕਬੀ ੨ ਪੂਰਬ ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਜੋ ਵਿਦੇਹ ਮੁਕਤ ਹੋਗਏਹੈ ਤਿਨਕੀ ਕਥਾ ਪੂਛ ਲੇਤਾਥਾ ਸਾਹਿਬ ਤਿਸਕਾ ਬਚਨ ਮੋੜਤੇ ਨਹੀਂ ਥੇ ਤਿਸਕਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਿਹਾਜ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥੬੬॥ ਭਾਈ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘਕਾ ਡੇਰਾ ਭਾਈ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘਕੇ ਪਾਸਹੀ ਤਿਸਕਾ ਬੇਟਾ ਭਾਈ ਪਜਾਰਾਸਿੰਘ ਭੀ ਰਹਤਾਥਾ ਭਾਈ ਸਰਦੂਲਸਿੰਘ ਜਗਰਾਂਵਾਂ ਕਾ ਯੇ ਸਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹ-ਜੂਰ ਰਹਨੇ ਵਾਲੇਥੇ ॥੬੭॥ ਸੰਤ ਮਲਸਿੰਘਜੀ ਲਹੁਕੇ ਨਗਰ ਕੇ ਬਡੇ ਸਿੱਧਪੁਰਖ ਥੇ ਚਾਲੀਸ ੨ ਦਿਨ ੪੦ ਅਨ ਨ ਖਾਣਾ ਬਿਪਾਸਾ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਬਿਚਰਤੇ ਰਹਣਾ ਕਿਸੀਕੋ ਭੀ ਅਪਨਾ ਹਾਲ ਨ ਜਨਾਵਨਾ ਅਪਨਾ ਜਪ ਤਪ ਗੁਪਤ ਰਖਤੇ ਥੇ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਊਰਧ ਰੇਤਸ ਥੇ ਰੇਤਸ ਨਾਮ ਬੀਰਯਕਾਹੈ ਬਡੇ ਤਪਸ੍ਵੀ ਧੀਰ ਵਾਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਹਾਰੇ ਥੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰਬੁਧੀ ਆਤਮ ਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਮੁੰਡੀ ਬੂਟੀ ਕਾ ਕਲਪ ਸੀਖ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਲਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਕੀਆ ਥਾ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪੁਰਖ ਮੁੰਡੀ ਬੂਟੀ ਕਾ ਕਲਪ ਕਰੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਾਲਕ ਕੇ ਮਥੇ ਨ ਲਾਗੇ ਔ ਕਿਸੀ ਮਨੂਵੰਸੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ਊਰਧ ਰੇਤਸ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਮਲਸਿੰਘ ਯੇ ਅਪਨਾ ਨਾਮ

ਉਨ੍ਹੋਂਨੇ ਸਾਰਥਿਕ ਕੀਆ ਹੈ ਮਲ ਨਾਮ ਦੇਸ ਭਾਖਾ ਮੈ ਬਿਨਾ ਸਸਤ੍ਰੋ ਸੇ ਬਾਹੂ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੈ ਸੋਈ ਮਹਾਬਲੀ ਸੰਤ ਮਲਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਮਹਾਮੋਹ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਅਹੰਕਾਰ ਨਿੰਦਾ ਈਰਖਾ ਕਲਹ ਵੈਰ ਚੁਗਲੀ ਮਤਸਰ ਝੂਠ ਦੰਭ ਆਲਸ ਨਿਦ੍ਰਾ ਮਾਨ ਅਭਿਮਾਨ ਆਦੀ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਆ ਹੈ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਜਾਰੇ ਸਿਖ ਹੂਏ ਹੈਂ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਮੈ ਮਹਾਂਬਲੀ ਪੁਰਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਨਿਰਮਲ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਮਲਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕਰਤੇ ਥੇ ਚਾਲੀਸ ੨ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਜਬ ਬ੍ਰਤ ਉਪਾ-ਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਨੀ ਤਬ ਲੰਗਰ ਮੈਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਲੈਕੇ ਖਾਇ ਲੈਣੇ ਐਸੇ ਨਿਰ-ਮਾਨ ਰਹਣਾ ਜਿਸ ਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਲਖਸਕੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰਖ ਸੰਤਮਲਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਭਏਹੈ ਯੇ ਪਰਸੰਗ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸਬ ਡੇਰਿਆਂ ਕਾ ਲਿਖਵਾਇਆ ॥ ੬੮ ॥ ਬਖਸੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਬਖਸੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਬਡੇ ਸੌਂਕ ਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਰਾਜ ਭਾਗ ਗ੍ਰਹ ਕਾ ਤਜਾਗ ਛੋਟੀ ਹੀ ਆਰਬਲਾ ਮੈ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋਂ ਕਾ ਸਿਖ ਉਪਦੇਸ ਗ੍ਰਾਹਕ ਹੋਤਾਭਯਾ ਦੇਖੋ ਯੇ ਬਡੇ ਬਡਭਾਗੀ ਹੋਤੇ ਭਏਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਨ ਹਮ ਲੋਕੋਂਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਗ੍ਰਹ ਧਨਕੀ ਆਸਾ ਮਾਤ੍ਰਭੀ ਨਹੀ ਤਜਾਗੀਜਾਤੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਇਸਕਾਲ ਮੈ ਤੋ ਧਨ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਆਗੇ ਭਾਵੀ ਦਿਨੋ ਮੈ ਭੀ ਕੋਈ ਧਨਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਭੀ ਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਧਨਾਦਿਕੋਂ ਕੀ ਇਛਾ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਤਜਾਗ ਮੈ ਹਮ ਲੋਕ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਉਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂਨੇ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸੁੰਦਰ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੂਏ ਕੋ ਭੀ ਸੂਕੇ ਤ੍ਰਿਣਵਤ ਤਜਾਗ ਦੀਆ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਵੋ ਸਤਪੁਰਖ ਬਡੇ ਹੀ ਭਾਗੋਂ ਵਾਲੇ ਥੇ ਤਾਂਤੇ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਬੰਦਨਾ ਕਰਣੇ ਕੇ ਯੋਗ ਹੈ ਉਨ ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਹਮਾਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਾਰੀ ਫੌਜਕੇ ਨੰਦਸਿੰਘਬਖਸੀਥੇ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾਸਿੰਘ ਮਲਕਪੁਰੀਏਕੇ ਬਡੇ ਭਾਈਕੇ ਬਖਸੀ ਫਤੇਸਿੰਘਕੇ ਪੁਤ੍ਰਥੇ ਯੇ ਤੀਨ ਭਾਈਥੇ ਬਖਸੀ ਰਾਮਸਿੰਘ ਬਾਜਸਿੰਘ ਬਖਸੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਸਭ ਸੇ ਛੋਟਾ ਥਾ ਬਖਸੀ ਰਾਮਸਿੰਘ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾਸਿੰਘ ਕਾ ਕਾਰਬਾਰੀ ਥਾ ਬਖਸੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਿਨ ਮੈ ਬਨ ਮੈਸੇ ਗੁਰੂਕੇ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਲਕੜੀਆਂ ਕੀ ਭਰੀ ਸੀਸ ਪਰ ਉਠਾਇਕੇ ਲਜਾਵਨੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਆਟਾ ਚਕੀ ਸੇ ਪੀਸਣਾ ਨਾਲੇ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਜਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਜਾਨੁਸਾਰ

ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਕੀ ਸੇਵਾ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕਰਣੀ ਦੇਖੋ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਨਿਰਮਾਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਸੇਨਾ ਸਾਰੀ ਕੇ ਬਖਸੀ ਰੂਪ ਹੁਦੇ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਪੁਨਃ ਚਕੀ ਪੀਸਨ ਬਨ ਸੇ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਬਾਲਨ ਲਯਾਵਨ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ੬੯ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਜਨਮ ਕੋਰੇ ਨਗਰ ਕਾ ਦਤ੍ਰਪ ਕਾ ਥਾ ਫਾਰਸੀ ਕਾ ਇਲਮ ਅਛਾ ਜਾਨਤੇਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਫੌਜ ਮੈ ਰਹਤੇਥੇ ਜਬ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸੈਦੂ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਪਾਸ ਯੁਧ ਹੂਆ ਹੈ ਤਬ ਤਹਾਂ ਭੀ ਸਿਖਹੁ ਕੀ ਸੇਨਾ ਮੈ ਥੇ ਪੁਨਃ ਸਰਬਸ੍ਵ ਤਯਾਗ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਰਹਤੇਥੇ ਏਕਾਂਤ ਸੇਵੀ ਗੁਰੂ ਉਪ ਦਿਸ੍ਟ ਸਬਦ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਸੇ ਇਨ੍ਹੋਨੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂਯਾਮ ਯੋਗਮਾਰਗਕੀ ਰੀਤੀਭੀ ਸਿਖੀਥੀ ਇਤਨਾ ਬਡਾ ਐਸ੍ਵਰਯ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਥਾ ਐ ਅਖੰਡ ਲੰਗਰ ਚਲਤਾਥਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਬਡੇ ੨ ਅਸਚਰਯ ਦਿਬਯ ਪਦਾਰਥ ਭੋਜਨ ਬਨਤੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿਖਯਾ ਕਰਕੇ ਆਟਾ ਲਯਾਯਕੇ ਬਨਾਸਪਤ੍ਰੀ ਕੇ ਪਤਯਾਂਕਾ ਸਾਗ ਬਨਾਇਕੇ ਭਿਖਯਾਕੇ ਆਟੇ ਕੀ ਰੋਟੀਆਂ ਬਨਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈਜਾਤੇ ਥੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਕੇ ਸਮੇ ਦੂਰ ਖੜੇ ਹੋ ਰਹਤੇਥੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਥਾਲ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤ ਜਾਤਾਥਾ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਕੋ ਆਪ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਵੋ ਭਿਖਯਾ ਕੇ ਆਟੇ ਕੀ ਮਧੂਕਰੀਆਂ ਸਾਗ ਅਪਨੇ ਥਾਲ ਮੈ ਰਖਾਇ ਲੈਣੀਆਂ ਤੇ ਅਛੇ ੨ ਦਿਬਯ ਰਾਜਸੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੋਜਨ ਲੰਗਰ ਮੈਸੇ ਬਨਕੇ ਆਵਤੇਥੇ ਤਥਾ ਜੋ ਡੇਰੇ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਰਹਤੇਥੇ ਵੋ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਵੇਲੇ ਅਛੇ ੨ ਭੋਜਨ ਬਨਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਲਿਆਵਤੇਥੇ ਸੋ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਪੰਕਤਕੋ ਵੋ ਸਭਕੇ ਸਭ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਂਟੇ ਜਾਤੇਥੇ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਸੇ ਪੀਛੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਕੀ ਰੋਟੀ ਭਿਖਯਾ ਕੇ ਆਟੇ ਕੀ ਸਾਗ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਤੇ ਥੇ ਅਰ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਅਪਨਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਰਖ ਦੇਤੇ ਥੇ ਓਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੰਤ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਛਕਤੇ ਥੇ ਅਰ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਹੋਕੇ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਯਾਤ੍ਰਾ ਮੈਂ ਭੀ ਸਾਥ ਹੀ ਰਹਿਤੇ ਥੇ ਕਬੀ ਕਬੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਤਿਨਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਇਨ ਕੋ ਮਹਾ- ਰਾਜ ਜੀ ਕੁਰੀ ਮੈਂ ਭੀ ਛੋਡ ਆਵਤੇ ਥੇ ਸੰਤ ਬੀਰਸਿੰਘ ਇਨੋਂ ਨੇ ਸਵਾ ਲਾਖ ਪਾਠ ਜਪਜੀਕਾ ਭੀ ਕੀਆ ਥਾ ਯੇਹ ਇਤਨੀ ਕਥਾ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ

ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਲਿਖੀਹੈ ਕਿ ਜਬ ਪਾਠ ਜਪਜੀਕਾ ਥੋੜ੍ਹਾਸਾ ਸਵਾਲਾਖ ਮੈਂ
ਸੇ ਤੀਸਰਾਹਿਸਾ ਰਹਿਗਿਆ ਤਬ ਬਡਾਭਾਰੀ ਵਿਘਨ ਆਇਕੇ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਏਕ
ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਜੁਬਾਅਵਸਥਾ ਦੂਸਰਾ ਜਿਸਓਰ ਦੇਖੈ ਪਾਠ ਕਰਤੇਹੂਏ ਤਿਸੀਓਰ ਸੇ
ਦਿਬ੍ਯ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਪਹਿਰੇਹੂਏ ਬਡੀਆਂ ਦਿਬ੍ਯ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ-
ਔ ਮੁਖਸੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕਹਤਜਾਂਹੈ ਕਿ ਆਓ ਸੰਤਜੀ ਯੇਹਦਿਬ੍ਯਭੋਗਭੋਗੋ ਜੋ ਮਾਨੁਖੋਂ
ਕੋ ਅਤੀਵ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਤੇਰੇ ਤਪ ਪੁਨ੍ਯ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਤੁਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈਹੈਂ ਪੁਨਾ
ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਛੋਡਕੇ ਦੂਸਰੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਜਪਜੀਕੇ ਪਾਠਕਾ ਆਰੰਭ ਕ
ਰੈਂ ਤਹਾਂ ਭੀ ਏਹੀ ਹਾਲ ਦੇਖਨੇਮੈ ਆਵੇ ਪੁਨਾ ਤੀਸਰੀ ਜਗਹ ਭਾਗਕੇ ਗਏ ਊਹਾਂ
ਪੂਰਬਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਮਾਯਾ ਕੀ ਰਚਨਾ ਦੇਖਣੇਮੈ ਆਈ
ਪੁਨਾ ਔਰ ਇਕਾਂਤ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆ ਗਏ ਤਬ ਕਿਆ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ
ਆਕਾਸਚਾਰੀ ਪੰਖੀ ਬ੍ਰਿਛ ਪਰਬਤ ਪਾਖਾਣ ਆਦਿਕ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਹੀ ਸੁੰਦਰ
ਦਿਬ੍ਯ ਦੇਵ ਅੰਗਨਾ ਅਪਸਰਾ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਆਕਾਰ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਤਬ
ਹਮ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਬਡੇ ਬਿਸਮਾਦ ਹੂਏ ਕਿ ਅਬ ਇਨਸੇ ਹਮ ਕਹਾਂ ਭਾਗਕੇ ਜਾਵੈਂ
ਯੇਹ ਡਾਕਨਜਾਂ ਹਮਕੋ ਤੋ ਅਬ ਨਹੀਂ ਛੋਡਤੀਆਂਹੈਂ ਤਬ ਮਨਮੈਂ ਬਡੇ ਭੈਭੀਤ ਹੂਏ
ਪੁਨਾ ਮਨਮੈ ਵੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕਿ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸਮੀਪ ਸਤਰ ੭੦ ਕਦਮ ਮਾਯਾ ਨਹੀ
ਰਹਿਤੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਾਂਤੀ ਹੀ ਰਹਿਤੀ ਹੈ ਯਾਤੇ ਅਬ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸ਼ਰਣ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋ
ਈ ਭੀ ਉਪਾਇ ਨਹੀ ਚਲਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿ-
ਗੇਸ ਜੀਕੀ ਸਰਣੀ ਆਇਪਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਨਿਕਟ ਦੇਸਮੈ ਬੈਠਕੇ ਪਾਠ ਕਰਣੇ ਲਾ
ਗੇ ਤਬ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਵਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਹਰੀਜੀ ਮਧਮਾ ਅੰਗੁਲੀ ਹਲਾ
ਕੇ ਬੋਲੇ ਵੀਰਸਿੰਘ ਸੇ ਕਿ ਵਾਹ ਭਾਈ ਜੀ ਕਰਆਏ ਹੋ ਕਮਾਈ ਸਾਧਗੀਰੀ ਕਰ
ਆਏ ਹੋ ਅਬ ਈਹਾਂ ਦੌੜੇ ਆਏਹੋ ਐਸੇ ਹਸਤੇ ਹੂਏ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀ
ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਔ
ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕਿ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਐਸੇ ਐਸੇ ਉਪ ਦ੍ਰਵੋਂਸੇ ਆਪਸੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੀ
ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਰਖਿਆ ਕਰੇ ਸਰਣਾਗਤੋਂ ਕੀ ਆਪ ਹੀ ਰਖਿਆ
ਕਰਣੇ ਕੋ ਯੋਗ ਹੋ ਆਪ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਹੋ ਦੀਨੋ ਔ ਅਨਾਥੋਂ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨੇ
ਹਾਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਆਪ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਹੋ ਆਪ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
ਸੇ ਯੇਹ ਮੇਰਾ ਅਨੁਸ਼੍ਠਾਨ ਸੰਪੂਰਣ ਸਿਧ ਹੋਗਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ ਵਿਘਨਹੁ ਕੋ ਸਾਂ
ਤ ਕਰੀਏ ਇਸ ਮੇਰੇ ਅਨੁਸ਼੍ਠਾਨ ਕੋ ਸਮਾਪਤ ਕਰੀਏ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸਿਖਕੀ ਸੁਣ

ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਅਛਾ ਜਾਹੁ ਕਰੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਜਿਤਨਾ ਬਾਕੀ ਪਾਠ ਜਪਜੀਕਾ ਰਹਿਤਾਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਛਾਯਾ ਕੇ ਨੀਚੇ ਬੈਠਕੇ ਸਮਾਪਤਿ ਕੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਛੋਟੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਰਿਧੀ ਸਿਧਯਾਂ ਆਇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਯਾ ਈਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਮੈਂ ਏਕ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿਖ ਬਾਗ ਮੈ ਰਹਿਤਾਥਾ ਉਸਕੋ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਛੋਟੇਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿ ਜਾਹੁ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਸਾਗ ਤੋੜ ਲਿ ਆਓ ਤਬ ਉਸਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕਿ ਮੇਰੇਸੇ ਨਹੀ ਜਾਇਆ ਜਾਤਾ ਤਬ ਰਿਖੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਕਿਆ ਵੇ ਤੂੰ ਕੋਹੜਾਹੈਂ ਜੋ ਤੇਰੇ ਸੇ ਸਾਗ ਨਹੀਂ ਤੁ-ੜਾਇਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਹੋਤੇਹੀ ਤਿਸ ਸਿਖਕੇ ਸਰੀਰਮੈ ਕੁਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਅਤਿ ਬਯਾਕੁਲ ਔ ਦੁਖੀਦੀਨ ਚਿਤ ਹੋਕੇ ਤਿਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਮੁਝ ਗਰੀਬ ਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀਜੀਏ ਤੇ ਇਸ ਰੋਗਕੋ ਨਿਵਰਤ ਕਰੀਏ ਐਸੀ ਸਿਖਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਜਿਸਕੇ ਬਚਨਸੇ ਤੁਮਕੋ ਯੇਹ ਰੋਗ ਲਾਗੋ ਹੈ ਓਹੀ ਹਟਾਵੇਗੋ ਹਮ ਇਸ ਸੰਤਕੀ ਮਾਰੀਕੋ ਨਹੀ ਹਟਾਇ ਸਕਤੇਹੈਂ ਤੂੰ ਉਸੀ ਸੰਤ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਉ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਸੇ ਇਤ-ਨਾ ਬਚਨ ਕਹਿਕੇ ਪੁਨਾ ਛੋਟੇ ਰਿਖੀ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਯਾਦਕੀਆ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਭਾਮੈ ਆਗਏ ਤਿਨਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਾ ਯੇਹ ਕਿਆ ਤੁਮ ਨੇ ਕੀਆਹੈ ਜੋ ਥੋੜੇ ਸੇ ਅਪਰਾਧ ਕਾ ਬਦਲਾ ਇਤਨਾ ਭਾਰੀ ਇਸ ਸਿਖ ਵਿਚਾਰੇ ਕੋ ਤੁਮਨੇ ਦੰਡ ਦੀਆ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਅਨੇਕ ਹੁ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਰਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਬ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਣੇ ਲਾਗੋਗੇ ਤਬ ਇਨ ਬੀਚਾਰੇ ਗਰੀਬੋਂ ਕਾ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕਬ ਨਿਰਬਾਹ ਹੂਆ ਆਜਸੇ ਉਪਰਾਂ ਤ ਐਸੀ ਬਾਤ ਫਿਰ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ਅਬ ਜਾਹੁ ਇਸਕੋ ਰਾਜੀ ਕਰਹੁ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਅਛੀਤਰਹ ਸੇ ਤਾੜਕੇ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਰਿਖੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨਾ ਅਪਰਾਧ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਖਿਮਾਪਨ ਕਰਾਯਾ ਆਗੇ ਕੋ ਕਾਨ ਕੋ ਹਾਥ ਲਗਾਯਾ ਕਿ ਫਿਰ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਕਰੈਗੇ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਇਸ ਸਾਖੀ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕਵਾਰ ਮਾਝੇ ਦੇਸ ਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਬਿਚਰਤਾ ਥਾ ਔਰ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਸਾਥ ਹੀ ਥੇ ਏਕ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਕੇ ਕੂਪਕੇ ਊਪਰ ਅਛੀ ਸੁੰਦੇਰ ਛਾਯਾ ਥੀ ਗਰਮੀਕੇ ਦਿਨ ਭੀ ਥੇ ਤਹਾਂ ਤਿਸ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਕੇ ਕੂਪ ਊਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਿਖੋਂ

ਨੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਆਇਕੇ ਛਾਯਾ ਮੈ ਬਿਛਾਯਾ ਪੀਛੇ ਸੇ ਉਸ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਈਹਾਂ ਸੇ ਤੁਮ ਅਪਨਾ ਪਲੰਘ ਉਠਾਇ ਲੇਵਹੁ ਈਹਾਂ ਮਤ ਬਿਛਾਵੋ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਤੇਰੀ ਜਗਾ ਹਮ ਉਠਾਕੇ ਤੋ ਨ ਲੇਜਾਵੈਂਗੇ ਦੋਘੜੀ ਕਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਤੇਰੇ ਧੰਨਭਾਗ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਤੇਰੇ ਖੂਹ ਉਪਰ ਤੇਰੇ ਹਾਥਕੇ ਲਗਾਏ ਹੂਏ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੀ ਛਾਯਾ ਮੈਂ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰ ਜਾਵੈ ਗੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤਵਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤ੍ਰ ਆਪਸਮੈ ਜਾਟਕਾ ਔ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਿਖੋਂਕਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਾਟ ਲੋਕ ਬਡੇ ਮੋਟੀ ਬੁਧੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਹੀਨ ਅਤਿ ਮੂਰਖ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਵਿਪਰਜੇਹੀ ਬੋਲਕੇ ਤਿਸ ਜਾਟ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕਿ ਇਥੇ ਜਾਗਾ ਨਹੀ ਹੈ ਤੁਮ ਭਲੇ ਲੋਕ ਹੋ ਤੌਂ ਅਪਨਾ ਪਲੰਘ ਉਠਾ ਲੈ ਜਾਵਹੁ ਤਬ ਰਿਖੀ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕੁਛਕ ਤਲਖ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਰੇ ਕਜਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤੇਰੇ ਕੋ ਗੋਲੀ ਲਾਗੀ ਹੈ ਜੋ ਤੜਫਤਾ ਹੈ ਕਹਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਈਹਾਂ ਜਾਗਾ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਕ ਹਿਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਤਹਾਂਸੇ ਉਠਾਇਕੇ ਊਹਾਂ ਸੇ ਦੋ ਤੀਨ ਖੇਤ ਆਗੇ ਜਾ ਬਿਛਾਯਾ ਤਦਨੰਤਰ ਥੋੜੀ ਹੀ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਉਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਮਾਨੁਖ ਨੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਮਾਨੁਖਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮਾਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਓਹੀ ਗੋਲੀ ਉਸ ਜਾਟ ਕੇ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ ਗੋਲੀਕੇ ਲਾਗਤੇ ਹੀ ਵੋ ਤੜਫਕੇ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਮੈ ਮਰ ਗਯਾ ਰਿਖੀ ਵੀਰਸਿੰਘ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਣੇ ਕੀ ਬਾਤ ਸਭ ਲੋਕੋਂਕੋ ਮਾਲਮ ਹੀ ਥੀ ਤਬ ਤਿਸ ਜਾਟਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਤਿਸ ਜਾਟਕੇ ਮੁਰਦੇਕੀ ਖਟੀਆ ਉਠਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾ ਰਾਖੀ ਰੋਰੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰਤੇਭਏ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੇ ਏਕ ਸਿਖ ਨੇ ਇਸ ਸਿਖ ਕੋ ਗੋਲੀ ਲਾਗਣੇ ਕਾ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆਥਾ ਅਬ ਗੋਲੀ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਯੇ ਮਰਗਯਾਹੈ ਅਬ ਆਪਹੀ ਇਸਕੋ ਜੀਵਾਇ ਦੀਜਜੇ ਐਸੀ ਪੁਕਾਰ ਉਨਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸੰਤਕੀ ਮਾਰੀ ਹੂਈ ਖੇਤੀ ਭੀ ਪੁਨਾ ਕਬੀ ਹਰੀ ਹੂਈਹੈ ਅਬ ਯੇ ਨਹੀ ਜੀਵੇਗਾ ਜਾਵਹੁ ਇਸਕੋ ਅਬ ਫੂਕ ਦੇਵਹੁ ਐਸੇ ਉਤ੍ਰ ਸੁਣਕੇ ਉਸ ਜਾਟਕਾ ਮੁਰਦਾ ਉਸਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਲੈਗਏ ਤਿਸਕੇ ਪੀਛੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਭੀ ਸਾਹਿਬਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਆਏ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਦੇ ਲਈ ਪੁਨਾ ਇਨੋਨੇ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਹੋਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯਾ ਤਬ ਉਧਰ ਸੇ ਭੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਮੁਖ ਫੇਰਲੀਆ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਫਿਰੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੇਹੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਉਨਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਕਰ ਦਈ ਤਬ ਸੰਤ ਵੀਰਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕੇ ਹੇ ਦੀਨ

ਦਯਾਲ ਦੀਨਬੰਧੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਐਸਾ ਕਯਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਨ ਪਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨੇ ਹਮਕੋ ਪੀਠ ਦੇਦਈਹੈ ਐਸ ਬੇਨਤੀ ਰਿਖੀ ਵੀਰਸਿੰਘਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਿਵਾਨਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸਸੇ ਪਰੇ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ਅਪ੍ਰਾਧ ਹੋਤਾਹੈ ਜੋ ਏਕਹੀ ਬੋਲੀਮੈ ਬਾਰਾਂਬਰਸਕਾ ਜਪ ਤਪ ਕੀਆ ਹੂਆ ਤੁਮਨੇ ਖੋਹ ਡਾਰਾ ਕਯਾ ਹੂਆ ਜੋ ਉਸਨੇ ਬੈਠਨੇ ਉਤ੍ਨੇ ਨਹੀ ਦੀਆਥਾ ਕਯਾ ਅਸਥਾਨੋਕਾ ਘਾਟਾ ਥਾ ਅਥਵਾ ਬਾਹਰ ਬਰਫਪੜਤੀਥੀ ਜੋ ਯੇ ਲੋਗ ਉਸਜਗਾ ਬਿਨਾ ਮਰਜਾਤੇ ਇਤਨਾ ਭੀ ਸਹਾਰਾ ਤੁਮਸੇ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਔਰ ਸਹਾਰਾ ਕੈਸੇ ਕਰੋਗੇ ਥੋੜੇਸੇ ਅਪ੍ਰਾਧਕੇ ਬਦਲੇ ਤੁਮਨੇ ਉਸ ਜਾਟਕੋ ਗੋਲੀ ਲਾਗਨ ਰੂਪ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਦੀਆਹੈ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਬਾਰਾਂ ਬਰਖ ਮੈ ਏਕ ਸੁੰਦਰ ਘਰ ਬਨਾਇਕੇ ਤਯਾਰ ਕਰੇ ਪੁਨਃ ਆਗ ਲਗਾਕੇ ਏਕ ਘੜੀ ਕ ਮੈ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰੇ ਤੈਸੇ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਮਾਈ ਕਰ ਕਰਕੇ ਏਕ ਪਲਕਮੈ ਨਸ੍ਟ ਕਰ ਲਈਹੈ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਕੇ ਸੁਣਕੇ ਰਿਖੀ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਡਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮਾਥਾ ਰਖਕੇ ਅਪਨੀ ਭੂਲ ਬਖਸਾਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬਚਨ ਸਿੱਧੀ ਰਿਖੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕੋ ਥੀ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਉਨਕਯਾਂ ਸੁਣਨੇਮੈ ਆ ਵਤਯਾਂਹੈ ਸ੍ਰੀ ਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਕੀ ਸਤਸੰਗਤ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈ ਜਬਸੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਕਾਬਲ ਸੇ ਆਏਸੇ ਤਬ ਸੇ ॥ ੬੫॥ ਸਰਦੂਲਸਿੰਘ ਜਗਰਾਵਾਂ ਕਾ ਭਾਈ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਰਾਗੀ ਸੰਧਾਵਾਲੇ ਕਾ ਭਾਈ ਸਯਾਮਸਿੰਘ ਭਾਈ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇ ਸਾਰੇ ਬਡੇ ਸੌਂਕਵਾਲੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਹੋਤੇਭਏ ਹੈਂ ॥ ੭੦ ॥ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਠਟੀਆਂ ਨ ਗਰ ਕਾ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤਸੇਵੀ ਗੁਰੂ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਪਰਮ ਆਗਯਾਕਾਰੀਸਿਖ ਹੋਤਾਭਯਾ ਹੈ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਠਟੀ ਕੇ ਜਬ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟਨੇਕਾ ਸਮਾ ਆਯਾ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸੰਤ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਸੰਤ ਥਰਾਜਸਿੰਘ ਕੇ ਚੇਲੇ ਬਾਹਰ ਆਇ ਨ ਗਰਕੇ ਪਾਸ ੨ ਆਗੇ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇਥੇ ਤਬ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਸੰਤ ਪਾਸ ੨ ਹੀ ਜਾਤੇਹੈ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਨਾ ਜੋ ਮੁਝਕੋ ਦਰਸਨਦੇ ਜਾਵੈ ਜਬ ਸਿਖੋਨੇ ਜਾਕੇ ਕਹਯਾ ਤਬ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯੇਹ ਕਯਾ ਆਪ ਬਿਨਾਹੀ ਦਰਸਨ ਦਿਤੇ ਲਾਹਮ ੨ ਹੀ ਜਾਤੇਥੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਹਕੇ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬਿਦਾ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਯਾਗਤਾਭਯਾ ਇਸਰੀਤੀਕੀ ਅੰਤਰ ਯਾਮਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਿਧਯਾਂ ਭੀ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਰਖਤਾਥਾ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਭੀ ਚਿਰਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰਤਾ ਰਹਯਾਹੈ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਤਿਸਕੀ

ਬੜੀ ਪ੍ਰੀਤੀਥੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਿ ਸੇ ਵਹੁ ਭੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾਹੈ ਇਨਕਾ ਡੇਰਾ ॥ ੭੧ ॥ ਬੁਧਸਿੰਘ ਫਿਲੋਰਜੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ਯੇ ਭਾਈ ਬੁਧਸਿੰਘ ਭੀ ਬੜਾ ਸੂਰਬੀਰ ਊਚਾ ਲੰਬਾ ਬੜਾ ਜੁਆਨਥਾ ਜਿਸਨੇ ਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਕਾ ਹਾਥ ਕਾਟਿਆਥਾ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਔਰ ਸਿਖੀ ਧਰਮ ਮੈ ਬੜਾ ਸਾਵਧਾਨਥਾ ॥ ੭੨ ॥ ਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘ ਕਟੇ ਕਾ ਡੇਰਾ ਯੇ ਬੜੇ ਵੇਦਾਂਤ ਨੇਸਠਾ ਵਾਲੇ ਸਿਖੀ ਧਰਮ ਮੈ ਕਾਯਮਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਆਗਯਾਕਾਰੀ ਥੇ ॥੭੩ ॥ ਭਾਈ ਦੀਪਸਿੰਘ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਪਰਮ ਪਯਾਰਾ ਆਗਯਾਕਾਰੀ ਭਾਈ ਦੀਪਸਿੰਘ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਿਸਕੀ ਸੰਗਯਾਥੀ ਜਬ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਚੜਤੀਥੀ ਤਬ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ੨ ਬੋਲਨਾ ਐਸੇ ਅਵਾਜ ਦੇਤਾ ਜਾਤਾਥਾ ਤਿਸਕਾ ਡੇਰਾ ਸੋ ਭਾਈ ਦੀਪਸਿੰਘ ਜੰਡਯਾਲੇ ਮਹੰਤ ਕਾ ਜਾਮਾਤ੍ਰਾਥਾ । ਏਕ ਦਿਨ ਸੁਰਮਈ ਬਾਨਾ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਨਿਹੰਗੋਕੇ ਵੇਸ ਕੀਏ ਜੰਡਯਾਲੇ ਅਪਨੇ ਸਸੁਰਾਰ ਚਲੇਜਾਤੇਭਏ ਤਬ ਉਨਕਾਸਸੁਰਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਦੁਖੀਹੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਇਕੇਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ ਹੇਸਚੇਪਾਤ ਸਾਹ ਜੀ ਯਾ ਏਹ ਮਰਜਾਵੇ ਯਾ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਛੂਟੇ ਉਸਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਹ ਅਪਨੇ ਹਜੂਰ ਭਾਈ ਦੀਪਸਿੰਘਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਸਦੇ ਆਇ ਗਏਹੈ ਖਟਮਾਸ ਅਬੀ ਬਾਕੀਹੈ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਆਗੇ ਚਲਕੇ ਨਿਸਾਨ ਲਗਾਇ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀ ਚਲਜੇ । ਹਜੂਰਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਦੀਪਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹ ਮੁਝਕੋਹੀ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਜੋ ਮੈ ਹੀ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਇਕੇ ਨਿਸਾਨ ਆਪਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਖੜਾ ਜਾਇ ਕਰਾਂ ਐਸੇ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਚਲ ਭਾਈ ਤੂੰ ਹੀ ਆਗੇ ਚਲਕੇ ਨਿਸਾਨ ਖੜਾ ਕਰ ਆਗਯਾ ਲੈ ਕੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸਰੀਰ ਤ੍ਯਾਗਕੇ ਪਰਲੋਕ ਗਾਮੀ ਹੂਆ ॥ ੭੪ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਸਿਖ ਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਾਹਿਬਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਏਹੈ ਜਿਨਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖੇ ਗਏਹੈ ਜਿਨਕੇ ਨਹੀ ਲਿਖੇ ਗਏ ਉਨ ਸਰਬਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਸੰਤਾਂਕੋ ਮੇਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਜੁਹਾਰਹੈ ਅਬ ਇਤਨੇਕ ਸਿੰਘੋ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖੇ ਗਏਹੈ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਔਰਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਕਰਮ ਲਿਖੈਂਗੇ ਦੇਸਾਟਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਮੈ ਇਸਿਤ੍ਰਤ ਹੋਕੇ ਜੋਜੋ ਲੀਲਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈ ਅਰ ਜੈਸੇ ੨ ਆਪ ਸੂਧਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈ ਅਪਨੇ ਸਿਖਾਂਕੋ ਸਿਖਾਵਨੇ

ਵਾਸਤੇ ਵਿਖਾਕੇ ਸੋ ਸੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖੈਂਗੇ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕੇ ਡੇਰੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸੰਤਪੁਰਾ ਕਿਸਕਰਕੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਕਹਤੇਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇਪਯਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਤੈਨੇ ਬਹੁਤਅਛਾ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕੀਆਹੈ ਸੋ ਸਾਵਧਾਨਹੋਕੇ ਸੁਣਹੁ ਏਕ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਗ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਤੰਬੂ ਸੇ ਬਾਹਰ ਖੜੇਥੇ ਔ ਭੀਤਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਤੰਬੂ ਮੈ ਸੰਤੁਹੁ ਕੀ ਬਡੀ ਸਭਾ ਲਾਗੀ ਹੂਈਥੀ ਔ ਯੋਗਵਾਸਿਸ੍ਟ ਕੀ ਕਥਾ ਭੀ ਹੋਰਹੀਥੀ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਕੀ ਸਭਾਹੈ ਕਿਧੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾਹੈ ਤਹਾ ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਮੈ ਏਕ ਸਿਖ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾਵਾਨ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਸੋ ਇਧਰ ਉਧਰ ਦੇਖਨੇ ਲਾਗਾ॥ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਆਪ ਹੀ ਤਿਸਕੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਜੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨੇਕੀ ਤੂੰ ਇਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਧਰ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈਂ ਚਲਾ ਜਾਓ ਊਹਾਂ ਸੰਤ ਪੁਰਾ ਹਈ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਾਨ ਸਰਦਾਰਾਨ ਸਿਖਾਂਨ ਕੀ ਸੰਖਯਾ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਪਤਮੋ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੭ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤ੍ਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

੩ ਸਕੰਧ, ੮ ਅਧਯਾਯ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੇ ਜੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤ ਹਰਿ ਹੋਤ ਭਏ ਗੁਰ ਸਿਖ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਭਏ ਸਕਲ ਸਮਰਥ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਨਕਾਦਿਕ ਨਾਰਦਸਾਰਦ ਆਦਿ ਮੁਨੀਸਨ ਜੋ ਮਿਲਰ[illegible] ਇਓ। ਬ੍ਰਹਮ ਸਚੀਪਤਿ ਗਾਲਵਜੂ ਪੁਨ ਸੰਭੂ ਨਿਰੰਤਰ ਜੋ ਹਰਿ ਧਿਆਇਓ। [illegible]ਗਸਤ ਪੁਲ-ਸਤ ਬਾਸਿਸਟ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਸੇਸ ਸਨਾਤਨ ਅੰਤ ਨ ਪਾਇਓ। ਜਿਨ [illegible]ਮ ਕੀਓ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਪਦ ਮੇਂ ਤਿਨ ਪ੍ਰੇਮਿਨਕੇ ਹਰਿ ਹਾਥਬਿਕਾਇਓ ॥ ੨ ॥ ਯਗਕ[illegible] ਕੋਊ ਧਿਆਨ ਧਰੈ ਕੋਊ ਬੇਦ ਰਰੈ ਬਿਨਪ੍ਰੇਮ ਨ ਕਾਈ। ਕਰ ਧਾਰ ਤ੍ਰਿਦੰਡ ਫਿ[illegible] ਨਗਨਾ ਮੁਖ ਊਪਰ ਖੂਬ ਬਿਭੂਤਿ ਲਗਾਈ। ਦੇਸ ਫਿਰਿਓ ਕਰ ਭੇਸ ਤਪੋਧਨ [illegible]ਸੀਸ ਜਟਾਨਕੇ ਜੂਟ ਬਢਾਈ। ਸਿੰਘ ਪੰਚਾਨਨ ਸਾਚ ਕਹੈਕਵਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨ ਕਿ[illegible]ਗਤਿ ਪਾਈ

॥ ੩ ॥ ਮੂੰਡ ਮੂੰਡਾਇਕੇ ਤੈਲ ਰਮਾਇਕੇ ਸਿੱਧ ਕਹਾਇਕੇ ਭੋਗਤਭੋਗਾ। ਪੇਟ ਪਸਾਰ ਭਲੀ ਬਿਧ ਪੂਰਤ ਜਿਉਂ ਜਗ ਭੀਤਰ ਗਰਧਭਲੋਗਾ। ਦੰਭ ਦਿਖਾਇ ਭਲੀਬਿਧ ਸੋ ਸਠ ਠਾਗਤ ਹੈ ਜਗਕੇ ਸਭ ਲੋਗਾ। ਸਿੰਘ ਪੰਚਾਨਨ ਸਾਰ ਕਹੇ ਨਰਕਾਗਨਿ ਕੋ ਵਹੁ ਈਂਧਨ ਹੋਗਾ॥ ੪॥ ਦੋ:॥ ਬਿਨ ਸਤਸੰਗ ਅਰ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨ ਨਹ ਆਵਤ ਹਰਿ ਹਾਥ। ਜਿਨ ਜਿਨ ਕੀਨੋ ਪ੍ਰੇਮ ਉਰ ਤੇਤੇ ਭਏ ਸਨਾਥ॥ ੫॥ ਚੌ:॥ ਬਾਲ ਮੀਕ ਬਟਪਾਰੋ ਗਾਯੋ। ਕਰ ਸਤਸੰਗ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਯੋ। ਭੀਲ ਜਾਤਿਕੀ ਸੀਲ ਨਿ ਕੰਨਯਾ। ਕਰ ਸਤਸੰਗ ਭਈ ਜਗ ਧੰਨਯਾ॥੬॥ ਨੀਚਜਾਤ ਰਵਿਦਾਸਚਮਾਰਾ। ਔਰ ਕਬੀਰ ਜੁਲਾਹਾ ਬਿਚਾਰਾ। ਨਾਮਦੇਵ ਛੀਂਬਾ ਜਗ ਜਾਨੈ। ਧੰਨਾ ਜਾਟ ਨਹੀ ਕੁਛ ਛਾਨੈ॥ ੭॥ ਭਯੋ ਜਗਤ ਮੈਂ ਸੈਨ ਸੁਨਾਈ। ਸਦਨੇ ਕੋ ਜਗ ਕਹਤ ਕ-ਸਾਈ। ਆਦਿ ਫਰੀਦ ਮਲੇਛ ਅਨੇਕਾ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕੀ ਜਿਨ ਪਕਰੀ ਟੇਕਾ॥ ੮॥ ਜਿਨਕੀ ਬਾਣੀ ਸੁਰਨਰ ਗਾਵੈ। ਊਚ ਨੀਚ ਮਨ ਸੰਕ ਨ ਲਯਾਵੈ। ਮੀਰਾਂ ਆਦਿ ਸੁ ਕਰਮਾਬਾਈ। ਜਿਨ ਕੀ ਕਥਾ ਸਗਲ ਜਗ ਗਾਈ॥ ੯॥ ਗੋਪੀ ਸਕਲ ਜਗ ਤ ਬਿਖਯਾਤ। ਬੇਸਯਾਆਦਿ ਸੁ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਤਿ। ਸ੍ਰੀ ਹਨੂਮਾਨ ਕਪੀਸਨ ਰਾਜਾ। ਆਦਿ ਜਟਾਯੂ ਖਗ ਤਨੁ ਸਾਜਾ॥ ੧੦॥ ਦੇਵ ਜਛ ਰਾਖਸ ਅਰ ਦੈਤਾ। ਮੀਨਾ ਸ-ਰਪ ਭੂਤ ਅਰ ਪ੍ਰੇਤਾ। ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਜੇਤਕ ਜਗ ਭਏ। ਸੰਗ ਪ੍ਰਤਾਪ ਊਚ ਪਦ ਲ ਹੇ॥ ੧੧॥ ਮੂਲ ਸਭੀ ਕੋ ਸੰਗਤ ਕਾਰਨ। ਸੰਗਤ ਬੋਰਨ ਸੰਗਤ ਤਾਰਨ। ਜੋ ਜੋ ਪਦਯ ਕਠਿਨ ਜਗ ਅਹੈ। ਕਰ ਸਤ ਸੰਗ ਸੁਗਮ ਸੋ ਲਹੈ॥ ੧੨॥ ਜੈਸੇ ਨੀਚ ਕੀਟ ਜਗ ਮਾਹੀ। ਫੂਲਨ ਕੀ ਸੁਭ ਸੰਗਤ ਪਾਈ। ਸੀਸ ਚਢੇ ਦੇਵਨ ਕੇ ਜਾਈ। ਏਹੁ ਅਤਿ ਮਹਿਮਾਂ ਸਤਸੰਗ ਆਹੀ॥ ੧੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹਾ ਲਗੇ ਵਰਨਨ ਕਰੂੰ ਮਹਿਮਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤਸੰਗ। ਸੇਸ ਸਹਸ ਮੁਖ ਸੋ ਰਟੈ ਤਊਨ ਪਾਵਤ ਅੰਤ॥੧੪॥ ਚੌਪਈ॥ ਉਧਵ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ। ਸੰਤਨ ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਮਹਾਨ। ਉਧਵ ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪਾਛੇ। ਯੇ ਤਨੁ ਧਾਰ ਫਿਰੋਂ ਮੈ ਆਛੇ॥ ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪਗ ਕੀ ਧੂਰਾ। ਪਰੈ ਪਵਿਤ ਮਮ ਹੋਇ ਸਰੀਰਾ। ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨਦੇਵ ਪੁਨੀਤਾ। ਸੰਤਨ ਮਹਿਮਾ ਸ੍ਵੈ ਮੁਖਗੀਤਾ॥ ੧੬॥ ਸਾਧੁ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬੇਦ ਨ ਜਾਨੈ। ਜੇਤਾ ਸੁਨੈ ਤੇਤਾ ਵਖਿਆਨੈ। ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਹੁ ਕਹਾਂ ਸੁਨਾਊ। ਜਿਹਵਾ ਏਕ ਅੰਤ ਨਹੀ ਪਾਊਂ॥ ੧੭॥ ਸੰਤਨ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ। ਜਾਕਾ ਕਹੂ ਨ ਪਾਯਤ ਪਾਰਾ। ਯਾਂਤੇ ਬੰ-ਦਨ ਅਹੇ ਹਮਾਰੀ। ਸੰਤਨ ਚਰਨਨ ਬਾਰੰਬਾਰੀ॥ ੧੮॥ ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਧਨ ਆਦਿਕ ਜੇਤੇ। ਆਹਿ ਨ ਦੁਰਲਭ ਜਗ ਮੈ ਤੇਤੇ। ਨਰ ਪਾਪੀਕੇ ਗ੍ਰਹ ਭੀ ਹੋਵੈਂ। ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ

ਜਾਨਤ ਸਭ ਕੋ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕਥਾ। ਏਹੀ ਦੁਰਲਭ ਜਾਨੋ ਸਦਾ। ਇਨ ਬਿਨ ਦੁਰਲਭ ਅਵਰ ਨ ਕੋਈ। ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੰਤਨ ਮਿਲ ਗੋਈ॥ ੨੦ ॥ ਸਗਲ ਤਜਾਗ ਮਨ ਤਨ ਕੀ ਗਿਨਤੀ। ਸਿੰਘ ਪੰਚਾਨਨ ਕੀ ਯਹ ਬਿਨਤੀ ॥ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਹੁ ਨਿਵਾਸ। ਸਰਬ ਸੂਖ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥ ੨੧ ॥
ੴ ਇਤਿ ਸਤਸੰਗ ਮਹਿਮਾ॥ ੴ ਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਸੰਗ ਮਹਿਮਾ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਸ਼ਟਮੋ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੮ ॥

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਏਕ ਸਮੈਂ ਅਠਾਰਾਂ ੧੯੯੭ ਮੈਂ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦ ਮੈਂ ਗਏ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਗਵਨ ਸਮੇਂ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਬਹੁਤ ਦਿਨੋ ਸੇ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਤਥਾ ਸਾਧੂਆਂ ਸੇ ਭੀ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸੰਤ ਅੰਤਰਯਾਮੀਹੈਂ ਜੈਸਾ ਕੋਈਸੰਕਲਪ ਧਾਰਕੇ ਜਾਵੇ ਤੈਸਾ ਉਸਕਾ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਜੇ ਮੇਰਾ ਸੰਕਲ਼ਪ ਜਾਣਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਜਾਨੋਗਾ। ਨਹੀਂ ਤੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਹੋਤੇ ਹੀ ਹੈਂ ਇਸਮੇਂ ਕਿਆ ਸੰਸੇਹੈ ਏਕਹੈ ਡੰਡਾ ਇਨਕਾਭੀ ਲੋਕੋਂ ਊਪਰ ਚਲ ਪ-ਰਿਆ ਹੈ ਅਰ ਸੁਭਾਵਿਕ ਭੀ ਯਦਕਿੰਚਤ ਕਿਸੇ ਕੀ ਬਾਤ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਲੋਕ ਉਸਬਾਤ ਕਾ ਏਕ ਬਡਾਭਾਰੀ ਨਿਸਾਨ ਖੜਾਕਰਦੇਤੇਹੈਂਯੇਲੋਕੋਂਕੋਸਹਜਹੀਸੁਭਾਵਹੈ ਕਜਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ਜਬ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਵੈ ਤਬ ਉਨ ਸੇ ਬਿਨਾ ਮੁਝਕੋ ਸਰਦਾਈ ਵਾਸਤੇ ਪ੍-ਸਾਦਿ ਅਥਵਾ ਰੋਕ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਦੇਵੈਗੇ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਠੀਕ ਹੈ। ਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੰਚਚਾਰ ਘਟਿਕਾ ਦਿਨ ਚਢੇ ਜਬ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਪਰਿਵਾਰੇ ਹੂਏ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਬਾਹਰ ਬਾਗ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਆਗੇ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾ ਹੂਆ ਥਾ ਰਾਗੀ ਸਬਦ ਗਾ ਰਹੇ ਥੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮੰਡਲੀ ਸਹਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਜਾ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਮਿਲੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਧਰ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਭੀ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਬਡਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕੀਆ ਕੁਸਲ

ਖੇਮਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਬਿਲਾਵਲ ਕੀ ਚੌਕੀ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸਰਬ ਸੰਤਨ ਕੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਨੀ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਬੜੀ ਪ੍ਰ- ਸੰਨਤਾ ਸੇ ਭਾਗ ਹੋਇਆ ਗੁਰੁ ਸੰਤ ਮਿਲਾਇਆ। ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਘਰ ਮੈਂ ਪਾ- ਇਆ ਇਤਯਾਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਮੂਲਕ ਸੰਤਾਂਕੇ ਮਿਲਾਪਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਪਰਸਪਰ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਗਏ ਤਬ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਗਿਲਾਨੀ ਆਈ ਕੇ ਏਵੇਂ ਬਾਤਹੀ ਬਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ਭਲਾ ਆਜ ਕਾਲ ਕਲਯੁਗ ਮੇਂ ਕੌਨ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਰ ਮਨ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਜਾਨ ਲੇਵੇ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਮਨਮੈਂ ਕਹੀ ਉਸੀ ਵਕਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੀਵਾਨ ਕੇ ਬੀਚ ਮੇਂ ਏਕ ਸਿਖਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮ ਸਿੰਘਕੋ ਅਕੇਲੇ ਹੀ ਕੋ ਚੁਪਕੇ ਹੀ ਬੁਲਾਇ ਲਿਆਓ ਜਲਤੀ ਸੇ ਤਬਦੌੜਕੇ ਸਿਖ ਨੇ ਪੰਡਿਤਕੋ ਸਾਥ ਲਯਾਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਜਾਇ ਖੜਾ ਕੀਆ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਸਯਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪਾਸ ਅਪਨੇ ਬੈਠਾਇਕੇ ਧੀਰੇ ਸੇ ਪਾਂਚ ਮੁਦ੍ਰਕਾ ਰਜਤ ਕੀ ਹਾਥਮੈਂ ਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਪੰਡਿਤ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਖੁਸ਼ਕੀ ਬਹੁਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਪੰਡਿਤ ਕੇ ਹਾਥਮੈਂ ੫) ਪਾਂਚ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦੀਏ ਅਰ ਮੁਸਕਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਇਨਕਾ ਤੁਮਨੇ ਦੂਧ ਸਰਦਾਈ ਪੀ ਲੇਨਾ ਰੁਪਏ ਪਾਂਚੋਂ ਹਾਥਮੈਂ ਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਪੰਡਿਤਮੋੜਨੇ ਲਾਗਾ ਹੂਆ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕਿ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁਜੀ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਸਭੀ ਕੁਛ ਬਹੁਤਹੈ ਕੇਵਲ ਆਪਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਹੀ ਬਾਂਛਾ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਬਾਂਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯੇ ਰੁਪਏ ਆਪ ਰਹਿਣੇ ਦੀਜੀ ਏ ਸਯਾਮਸਿੰਘ ਪੰਡਿਤਕੀ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਵੋ ਪੰਡਿਤਾ ਭੀਤਰਸੇ ਮਾਂਗਤਾ ਹੈ ਅਰ ਊਪਰਸੇ ਤਿਆਗ ਜਨਾਵਤਾ ਹੈ ਸਚ ਕਹੋ ਤੋ ਡੇਰੇ ਸੇ ਕਿਆ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਚਲਯਾ ਥਾ ਅਰ ਅਬ ਰਸਤੇ ਮੇਂ ਕਿਆ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤਾ ਥਾ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀ ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਕੇ ਮਨਕਾ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ਰ ਸਭ ਬਾਤ ਪ੍ਰਗਟਹੀ ਕਹ ਦਈ ਤਬ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘ ਬਹੁਤਹੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੂਆ ਅਰ ਵੋ ਪਾਂਚੋ ਰੁਪੈ ਲੈਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਆਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਸਭ ਕਥਾ ਜੈਸੇ ਹੋਈ ਥੀ ਤੈਸੇਹੀ ਜਾ ਸੁਨਾਈ ਆਗੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਥੇ ਸੁਣਕੇ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘਸੇ ਬੋਲੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਕੋਪਸੇ ਕੇ ਅਰੇ ਅਨਜਾਨ ਤੈਨੇ ਯੇ ਕਯਾ ਅਨਜਾਨਪਨਾ ਕੀਆ ਕੇ ਐਸੇ ੨ ਸਾਮਰਥ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਣਾ ਔਰ ਐਸਾ ਕੁਤਸਿਤ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਮਹਾਤਮਾਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਲੇਨੀ

ਜੋ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਮਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇ ਦੇਤੇ ਤਬ ਕਯਾ ਕਰਤਾ ਜੇ ਤੇਰੇਕੋ ਕੁਛ ਨਾ ਦੇਤੇ ਤਬ ਤੇਰੀ ਭੀ ਅਸ਼੍ਰਧਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਔਰ ਲੋਕੋ ਕੋ ਉਨਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਾਇਕੇ ਉਨ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਜਬ ਅਸ਼੍ਰਧਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਵੋ ਪਾਪ ਸਾਰਾਤੇਰੇ ਕੋਹੀ ਬਜ੍ਰ ਲੇਪ ਵਤ ਹੋਜਾਤਾ ਤਾਂਤੇ ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਪਾਸ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿਣੇ ਜਾਯੇ ਉਨਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਨ ਕਰਜੇ ਫਿਰ ਕਭੀ ਭੀ ਐਸਾ ਕਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ॥ ੧ ॥ ਪੁਨਾ ਬਰਸ ਛੀ ਮਾਸ ਪੀਛੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਫੇਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਾਰੀ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜੀ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਇਸਨਾਨ ਪਾਨੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਸਤੇ ਦੁਕਾਨਸੇ ਪਤਾਸੇ ਲੈਕੇ ਚਾਦਰਮੈਂ ਬਾਂਧਕੇ ਚਲੇ ਤਬ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਥੇ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਪਯਾਸ ਲਾਗੀ ਤਬ ਏਕ ਕੂਪਕੇ ਊਪਰ ਬੈਠਕੇ ਜਲਪਾਨ ਕਰਕੇ ਚਲ ਦੀਏ ਜਿਸਕੋ ਪਤਾਸਯਾਂ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਸੌਂਪੀ ਥੀ ਵਹੁਸਾਧੂ ਸਣੇ ਪਤਾਸਯਾਂ ਚਾਦਰ ਉਸ ਕੂਪ ਪਰਹੀ ਭੂਲ ਗਿਆ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਪੀਛੇ ਬੈਠਾ ਰਹਿਆ ਥਾ ਵੋ ਪਤਾਸਯਾਂ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਉਠਾਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਕਰਕੇ ਬਾਲਕ ਸੁਭਾਵਸੇ ਹਸਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਜਿਸਕੀ ਯੇ ਵਸਤੁਹੈ ਜਬ ਓਹੀ ਆਪੇ ਮਾਗੇਂਗੇ ਤਬ ਮੈਂ ਦੇਵਹੁਗਾ ਨਹੀਂ ਤੋ ਨਾ ਦੇਵਹੁਗਾ ਐਸੇ ਮਤਾ ਪਕਾਇਕੇ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚੇ ਤਬ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਯਾਦ ਕੀ ਤਬ ਵੋ ਚਾਦਰ ਪਤਾਸਯਾਂ ਵਾਲੀ ਢੂੰਡਨੇ ਸੇ ਹਾਥ ਨਾ ਆਈ ਜਬ ਬਹੁਤਹੀ ਤਲਾਸੀ ਕਰੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰਿ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘ ਸੇ ਕੇ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਸੰਤਾਂਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਦੇਤੇ ਕਿਉਂ ਨੰਹੀਂ ਹੋ ਬੁਕਲਮੈਂ ਕਿਉਂ ਲੁਕਾਇ ਛੋਡੀ ਹੈ ਸੰਤ ਵਿਚਾਰੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਿਨਾ ਦਿਕ ਪੜੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਏਕਵਾਰ ਪਰੀਖਯਾ ਲੈਕੇ ਨਹੀ ਰਜੇ ਹੋ ਸੰਤ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਲੀਆ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਵਾਰ ਪਰੀਖਯਾ ਲੇਨੇ ਸੇ ਤੁਮਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਾ ਆਈ ਅਬ ਬੁਕਲ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਲੀ ਸਣੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚਾਦਰ ਦੇ ਦੇਵਹੁ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਨ ਹੋਵਹੁ ਤਬ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮੈਂ ਬਡਾਹੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਕੇ ਬੁਕਲਮੇਂ ਸੇ ਚਾਦਰ ਪਤਾਸਯਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਮਾਰੇ ਲਜਾਕੇ ਮੇਰੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਸੰਤਾਂ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਠਾਕਰਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਨੇ ਅਤਿਥੀ ਪੂਜਨ ਯਥਾਯੋਗ ਸਭਕਾਕੀਆ ਜਲ ਪਾਨੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀ ਬਚਨੋਂ ਕਰਕੇ ਸਭਕੋ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕ[illegible]ਤੇਭਏ ਪੁਨਾ

ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਓਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਠਾਕਰਦਯਾਲਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬ ਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਇਨ ਅਪਨੇ ਚੇਲੇ ਬਾਲਜੋਂਸੇ ਕੁਛ ਸੇਵਾਭੀ ਲੀਆਕਰੋ- ਕਿਉਂਕਿ ਸੇਵਾਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧਹੋਤਾਹੈ ਆਜ ਕਾਲ ਕਲਜੁਗਮੈਂ ਨਾ ਤੋ ਭਜਨ ਮੈਂ ਮਨ ਜੀਵਹੁ ਕਾ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਨਾ ਸਮਾਧੀ ਕੇ ਸਮ ਦਮਾਦੀ ਸਾਧਨੋਂਮੈਂ ਮਨ ਲਾ ਗਤੋ ਹੈ ਬਿਨਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੀ ਸੁਧੀ ਮਨ ਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਕੁਲਾਲ ਕੇ ਚਕ੍ਰਵਤ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲਕੋ ਮਨ ਵਿਖਯੋਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਭ੍ਰਮਤੋ ਚਲਾ ਆਯੋ ਹੈ ਜਬ ਯੇ ਮਨ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਬ ਬਜਰਥਹੀ ਏਕਾਂਤਮੈਂ ਬੈਠ ਕੇ ਭੀ ਕੁਤਸਿਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਉਪਾਇਸੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤਹੀ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਕਰੈਂ ਅਪਨੇ ਆਗਜਾਕਾਰੀ ਸਿਖ ਬਨਜਾਵੈਂ ਅਛੇਰ ਭੋਗਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇਵੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਛਲ ਵਾਲੇ ਉਪਾਇ ਮਨ ਚਿੰ- ਤਨ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾਹੈ ਬਿਨਾ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂਕੀ ਬਿਨਾ ਵੈਰਾਗ ਅਭਜਾਸ ਕੇ ਮਨ ਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ॥ ਕਬੀਰ ਸਿਖਸਖਾ ਬਹੁਤੇਕੀਏ ਕੇਸੋ ਕੀਓ ਨ ਮੀਤ । ਚਾਲੇਥੇ ਹਰਿ ਮਿਲਨਕੋ ਬੀਚੇ ਅਟਕਿਓ ਚੀਤ ॥ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਇਸ ਮਾਯਾਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤਿ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ਯੇ ਮਨ ਮਾਯਾਮੈਂ ਅਤਸੇ ਕਰਕੇ ਗਡ ਰਹਿਓ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੀਵਾਰਕੇ ਊਪਰ ਚਿਤ੍ਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਰੰਗਸੇ ਅਥਵਾ ਚੂਨੇਸੇ ਬਨਾਈ ਹੂਈ ਦੀਵਾਰਕੋ ਛਾਡਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਮਨਭੀ ਮਾਯਾ ਕਾ ਤਜਾਗ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੇ ਬਾਹਰਸੇ ਅਸਥੂਲ ਮਾਯਾਕਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਭੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅੰਤਰਸੇ ਸੂਖਮ ਮਾਨ ਮੋਹ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੰਕਲਪੋਂ ਕੀ ਰ- ਚਨਾ ਈਰਖਾ ਬਖੀਲੀ ਅਹੰਕਾਰ ਆਦੀ ਮਾਯਾ ਕਾ ਮਨ ਤਜਾਗ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ਮਃ ੯ ॥ ਮਨ ਮਾਇਆ ਮੈਂ ਰਮ ਰਹਿਓ ਨਿਕਸਤ ਨਾਹਿਨ ਮੀਤ । ਨਾਨਕ ਮੂਰਤਿ ਚਿਤ੍ਰ ਜਿਉਂ ਛਾਡਤ ਨਾਹਿਨ ਭੀਤ ॥ ਸੋ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪ ਇਸ ਮਾਯਾਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਕਾ ਉਪਾਉ ਕਹਨੇ ਯੋਗਹੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਠਾਕਰਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਵਾਲੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ ॥ ਹਸ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਜਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਮਾਯਾਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤਿ ਕਾ ਉਪਾਇ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਯੇ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਆਪਕੋ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਔ ਪੁਰਾਣ ਤਥਾ ਬੇਦ ਕਾ ਸਾਰਰੂਪ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਤਾ ਰ- ਹਤਾ ਹੈ ਆਪ ਸਭ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੋ ਬਿਲਾਸ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਹਮਸੇਭੀ ਪੂਛਤੇਹੋ। ਪੁਨਾ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਕਾ

ਕਹਨਾ ਸਤ੍ਯਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਯੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰਕਾ ਜਲ ਅਪਨੇ ਆਪ ਪੀਨੇਸੇ ਤ੍ਰਿਖਾਕੋ ਸਾਂਤ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਉਲਟਾ ਅਧਿਕ ਤ੍ਰਿਖਾਕੋ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅੰਤਰ ਦਾਹ ਭੀ ਲਗਾਇ ਦੇਤੇਹੈ ਪੀਨੇ ਮੈ ਖਾਰਾ ਅਤਿ ਬੇਸ੍ਵਾਦ ਲਾਗਤੇਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪੰਡਿਤ ਲੋਗੋਂਸੇ ਵੇਦਾਂਤ ਆਦੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੁਣਨੇ ਸੇ ਅਥਵਾ ਆਪਨੇ ਆਪ ਬਿਚਾਰਨੇ ਸੇ ਮਨਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਓਹੀ ਸਮੁਦ੍ਰਕਾ ਜਲ ਯਦਪੀ ਆਪ ਸਰੂਪਸੇ ਖਾਰੀ ਭੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਸਮੁਦ੍ਰਕਾ ਜਲ ਖੇਤੀਓਂ ਕਾ ਨਾਸਕ ਹੋਤਾ ਥਾ ਤਥਾਪੀ ਬਾਦਲੋਂਕੇ ਦੁਆਰਾ ਹੋਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਮੀਠਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਫਿਰ ਪੀਨੇ ਸੇ ਤ੍ਰਿਖਾਕੋ ਸਾਂਤ ਕਰਤੇ ਹੈ ਖੇਤੀਓਂ ਕੋ ਸਰੀਰਕੋ ਪੁਸ਼ਟਭੀ ਕਰਤੇਹੈ ਅਰ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਕਾਲਮੈਂ ਸ੍ਵਾਦ ਭੀ ਲਾਗਤੇਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਵਚਨ ਭੀ ਜਬ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਨੇ ਮੇਂ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਤ੍ਰਿ-ਸ਼ਨਾ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੁਣਨਕਾਲ ਮੈਂ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਿਯ ਸ੍ਵਾਦ ਲਾਗਤੇਹੈਂ ਕਰਣੇ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਸਾਂਤੀ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਲਿਆਣ ਰੂਪੀ ਖੇਤੀ ਕੀ ਭੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੀ ਬਾਣੀਕੀ ਕੋਈ ਅਪੇਖ੍ਯਾ ਲੋੜ ਨਹੀ ਹੈ ਈਹਾਂ ਕੇਵਲ ਆਪ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨੋਂ ਕੇ ਸੁਣਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਵਿਧੀ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਕੇਸਰੀ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਯਾ ਨਾਮ ਛਲ ਕਾ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਛਲਕੇ ਰੂਪਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾਕਾਲ ਜੀਵ ਛਲਮੈਂ ਆਇ ਕੇ ਭਟਕਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜਬ ਛਲਕੋ ਜਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੇ ਪੇਚਮੈਂ ਨਹੀਂ ਆ-ਵਤੇ ਹੈ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਸਰਬ ਲੋਕਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਅਣਹੂਈ ਵਸਤੂ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦੇਨਾ ਮਦਾਰੀਓਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਥਵਾ ਉਸਮੈਂ ਨਿਸਚਾ ਬੰਧਾਇ ਦੇਨਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਛਲ ਹੈ ਔ ਇਸੀ ਕੋ ਮਾਯਾਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਛਲ ਮਾਯਾ ਪ੍ਰਯਾਯਵਾਚੀ ਏਕਹੀ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਨਾਮਹੈ ਜੈਸੇ ਘਟ ਕਲਸ ਏਕਹੀ ਪਦਾਰਥਕੇ ਦੋਨੋਂ ਨਾਮਹੈ ਜੈਸੇ ਮਾਯਾ ਰਚਨੇ ਵਾਲਾ ਮਦਾਰੀ ਆਪਨੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਲੋਕੋਂਕੀ ਬੁਧੀ ਮੈਂ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਕੇ ਰਜੂਮੈਂ ਸਰਪ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤਾਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਗਵਾਨਭੀ ਆਪਨੀ ਛਲ ਰੂਪੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਜਗਤਕੇ ਜੀਵੋਂਕੋ ਭ੍ਰਮਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਦਾਰੀ ਕਾ ਜਮੂਰਾ ਨਹੀਂ ਭ੍ਰਮਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੋ ਮਾਯਾਧਾਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਸਰਣਕੋ ਮਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਮਾਯਾਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਵਹੁ ਸੰਤ ਜਨ ਨਹੀ ਭ੍ਰਮਤੇਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਕੀ ਸ਼ਰਣ ਭੀ ਤਬ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਹੈ ਜਬਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਅਰਸੰਤਾਂਕੀ

ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼ਰਣੀ ਪਰੇ ਤਬ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਮਾਯਾ ਕੋ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੇਂ ਭਗਵੰਤ ਕਾ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੀਤਾ ॥ ਦੈਵੀ ਹਯੇਸ਼ਾਂ ਗੁਣਮਈ ਮਮਮਾਯਾ ਦੁਰਤਯਾ । ਯੇਮਾਂ ਪ੍ਰਪਦ੍ਯੰਤੇ ਮਾਯਾ ਮੇਤਾਂ ਤਰੰਤਿਤੇ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਯੇ ਦੇਵ ਸੰ-ਬੰਧਨੀ ਤ੍ਰਿਗੁਣਰੂਪਾ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਬਡੀ ਦੁਸਤਰਹੈ ਬਡੇ ਦੁਖਕਰਕੇ ਤਰੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੌਨਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਮੁਝ ਪਰਮਾਤਮਾ ਈਸ਼੍ਵਰਕੀ ਮਨਕਰਕੇ ਨਿਤਹੀ ਸਰਣ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਇਸ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕੋ ਗੋਖੁਰਵਤ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਤਰਜਾਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਧਕ ਮਛਰਾਂ ਕੇ ਪਕੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜਲਮੇਂ ਜਾਲਕੋ ਪਸਾਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮਛਰਾਂ ਜਾਲਕੇ ਅੰਦਰ ਆਇ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ਉਨ ਮੇਂ ਸੇ ਜੌਨਸੀ ਮਛੀ ਬਧਕ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਛੂਟਨੇਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦੌੜਤੀ ਹੈ ਵਹੁ ਮਛੀ ਜਾਲਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸ ਜਾਤੀਹੈ ਜੌਨਸੀ ਮਛੀ ਬਧਕਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਜਾਲਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅਪਨੇ ਛੂਟਨੇ ਵਾਸਤੇ ਬਧਕ ਸੇ ਡਰਕਰ ਜਾਤੀਹੈ ਵਹੁ ਮਛੀ ਜਾਲਮੇਂ ਫਸ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਜੌਨਸੇ ਜੀਵ ਪੁਰਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਸੇ ਡਰਕੇ ਮਾਯਾਸੇ ਛੂਟਨੇ ਅਰਥ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਤਪ ਆਦਿਕ ਕਰਣੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਸਤਗੁਰੂ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪ ਮਾਯਾ ਰੂਪੀ ਜਾਲਵਾਲੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੀ ਸ਼ਰਣਕੋ ਨਹੀਂ ਜਾਤੇਹੈਂ ਤੇ ਲੋਕਮਾਯਾ ਮੇਰੀਕੋ ਨਹੀਂ ਤਰਸਕਤੇਹੈਂ ਵੋ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾਮੈ ਬੰਧਾਇਮਾਨ ਹੋਕੇ ਅਨੰਤਜਨਮੋਂਕੀ ਪਰੰਪਰਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਦੁਖਕੋ ਭੋਗਤੇਹੈਂ ਬਿਨਾ ਮੇਰੀ ਸਰਣਸੇ ਬਿਨਾ ਸਤਗੁਰੂਕੇ ਸਤਸੰਗਸੇ ਯੇਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਤਰਣੀ ਕਠਿਨਹੈ । ਜਬ ਯੇ ਜੀਵ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੀ ਸਰਣੀ ਪਰਤਾਹੈ ਤਬ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਇਸਕੇ ਰਿਦੈ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤਾਹੈ ਇਸਕੋ ਵਿਚਾਰ ਧਾਰਣਾ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਦਯਾਕਰਕੇ ਦੇਤਾਹੈ ਤਿਸਕਰਕੇ ਯੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਅਰਪਣ ਬੁਧੀਕਰਕੇ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮ ਕਰਤਾਹੈ ਇਤਨੇ ਕਰਕੇ ਇਸਕਾ ਮਨ ਅਤਯੰਤ ਨਿਰਮਲ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਭਗਵੰਤ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਸੰਤਜਨਾਕਾ ਸੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕਵਤੀ ਬੁਧੀ ਨਾਰਾਯਣ ਅਪਣੇ ਮਿਲਾਪ ਵਾਸਤੇ ਬਖਸ਼ਤੇਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਸਤਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੇ ਵਿਚਾਰਸੇ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਆਦੀ ਮਹਾਵਾਕੋਂ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਮਨਨ ਨਿਧਯਾਸਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਸਾਖਯਾਤਕਾਰਸੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਵਿਦੇਹਮੁਕਤਿ ਆਦੀ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਯਾਤੇ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਸਰਬ ਕਰਮ ਧਰਮੋਂਸੇ ਔਰ ਜਪੋਂ ਤਪੋਂ ਤੀਰਥਹੁ ਦਾਨਹੁਸੇ ਭੀ ਤਥਾ ਸਰਬ ਸਾਧਨੋਂਸੇ ਭੀ ਅਤਿ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਸਤਸੰਗਹੈ ਆਗੇ ਅਧਿਕ ਜੋਕੁਛ ਆਪ ਨੇ ਪੂਛਨਾਹੋਵੇ ਤਬ ਪੂਛਲੇਵਹੁ ਇਸ

ਪ੍ਰਕਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੈਸੇ ਕੇ ਆਪਕੇ ਵਚਨਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਂਸੇ ਸੁਧਾ ਸ੍ਰਵਤਾਹੈ ਇਸਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਹਮ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਆਪ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕਰਕੇ ਹਮਕੋ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੀਆ ਹੈ ਆਪ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਏਹੀ ਵਰਦਾਨ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਜੀਕੇ ਚਰਣੋਂਮੇਂ ਤਥਾ ਗੁਰੂਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣਹੁ ਮੈ ਹਮਾਰੀ ਸਰਧਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਬਨੀਰਹੈ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮਥਾਟੇਕਤੇ ਭਏ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲਸਿੰਘਜੀਕੀ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਤਥਾ ਅਸਤੁ ਜੈਸੇ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤੈਸੇਹੀ ਹੋਗਾ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇਕੇ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘਕੋ ਬਡੇ ਕੋਪਸੇ ਕਹਤੇਭਏ ਕਿਉਂਰੇ ਤੁਮਨੇ ਬਾਲਕੋਂ ਸਰੀਖੀ ਬਾਤਕਰੀ ਨ ਜਬ ਏਕਵਾਰ ਸੰਤਹੁਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਤੁਮਨੇ ਅਛੀਤਰਹਸੇ ਲੈ ਲਈਥੀ ਤਬ ਫਿਰ ੨ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਲੇਨੇਕਾ ਤੁਮਾਰਾ ਕ੍ਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਥਾ। ਜਬ ਸੰਤਹੁਨੇ ਤੇਰੀ ਬੁਕਲਮੈਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਨਿਕਾਸਲਈ ਤਬ ਤੇਰੀ ਕੌਨਸੀਭਲੇਮਾਨਸੀਰਹੀ ਆਪਭੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਤਾਭਯਾ ਹਮਕੋਭੀ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਸਰਮਿੰਦਾ ਕਰਾਯਾ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਤੈਨੇ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਕੀ ਥੀ ਕਿ ਫਿਰ ਮੈਂ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਭੀ ਭੀ ਨ ਕਰੂੰਗਾ ਫਿਰ ਤੈਨੇ ਕਿਉਂ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕੀਆ ਖਬਰਦਾਰ ਅਬਤੋ ਜੋ ਐਸਾ ਕਾਮ ਤੁਮਨੇ ਕੀਆ ਸੋ ਕੀਆ ਜੋ ਫਿਰ ਕਬੀਤੂੰ ਸੰਤਹੁਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਸੋ ਬਾਤ ਤੇਰੇਹੀ ਪੇਸ਼ਆਵੇਗੀ ਬਸ ਅਬ ਆਪ ਨੇ ਸਮਝਕੇ ਇਸ ਹਮਾਰੀ ਬਾਤ ਕੋ ਯਾਦ ਰਖਨਾ ਹੋਗਾ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੈਂ ਸੰਤਹੁਸੇ ਬਡਾ ਲਜਿਤ ਹੂਆ। ਯੇ ਸਾਖੀ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘਨੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਸੁਣਾਈ ਥੀ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦੀ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਨਵਮੋ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੯॥

-----

੧ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਏਕ ਸਮੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਸੇ ਉਤਰ ਕੀ ਓਰ ਤੁੰਗ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਉਤਰਾ ਹੂਆਥਾ ਸਯਾਮਸਿੰਘ ਪੰਡਿਤਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਬੰਧੀ ਚਾਚਾ ਸੰਤਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਤੀਰਥਪਰ ਬੈਠਾ ਹੂਆ ਥਾ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਸਾਧੂ ਅਛੇ ੨ ਵਿਰਕਤ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਯੇ ਔਰ ਭੀ ਬੈਠੇ ੨ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਕਰਰਹੇਥੇ ਕੋਈ ਦੋ ਤੀਨ ਘਟਿਕਾ ਦਿਨਚਢੇ ਹੂਏ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸਾਧਨ ਸਿਧ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰੀਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀ ਆਇ ਗਯਾ ਦੇਖੋ ਕਿ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸਾਧਨੋਂਕੀ ਦ੍ਰਿਢਤਾ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏਹੈਂ ਅੰਤਰਯਾ-ਮਿਤਾ ਆਦਿਕ ਵਾਕਯ ਸਿਧੀ ਆਦਿਕ ਜਿਨਕੇ ਆਗੇ ਬੇਸਯਾਕੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਤ-ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈਂ ਯੇ ਬਾਤ ਸਤਯ ਹੈ ਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰੀ ਖਯਾ ਲੈ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਪਕ ਨਿਸਚੈ ਕੀਆ ਹੂਆਹੈ ਤਥਾ ਦੋ ਵਾਰ ਪੰਡਿਤ ਸਯਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਪਰੀਖਯਾ ਲੈਕੇ ਨਿਸਚੇ ਕੀਆ ਹੈ ਊਪਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਾਰਾ ਤਹਾਂ ਸੇ ਸੁਨਨੇ ਮੈ ਆਯਾ ਤਬ ਔਰ ਸੰਤ ਭਾਈ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਆਦੀ ਬੋਲੇ ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਿਨਾਂ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖੇ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀਹੈ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਔ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਬਡਾ ਅੰਤਰਾਯ ਰਹ ਜਾਤੋਹੈ ਹਮ ਜਬ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖੇਂਗੇ ਤਬ ਸਤਪ੍ਰਤੀਤਿ ਕਰੇਂਗੇ ਇਤਨੀ ਸੁਣਕੇ ਔਰ ਏਕ ਸੰਤ ਬੋਲਯਾ ਕੇ ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਆਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗਾਰੀਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਤੁੰਗਗ੍ਰਾਮਕੇ ਪਾਸ ਉਤ੍ਰਾ ਹੂਆਹੈ ਆਪ ਆਜਹੀ ਪਰੀ ਖਯਾ ਉਨਕੀ ਕਰਾਮਾਤ ਕੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੋ ਤਬ ਸੰਤ ਸਮੁੰਦ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਬਾਤਹੈ ਈਹਾਂ ਵਹੁ ਤੋ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਨਾ ਕੋਈ ਉਨਕਾ ਆਦਮੀ ਸੁਣਤਾਹੈ ਜੋ ਉਨਸੇ ਜਾਕਹੇਗਾ ਆਪਸ ਮੈਂ ਈਹਾਂ ਸਭ ਪਾਂਚੋਂ ਸਾਤੋਂ ਬੈਠੇਹੈਂ ਏਕ ਅਥਵਾ ਦੋ ਅਥਵਾ ਭਿੰਨ੨ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਲੇਵਹੁ ਜੋ ਤੁਮਾਰੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਉਨ੍ਹੋਂਨੇ ਆਪਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰਦਈ ਤਬ ਤੋ ਜਾਨੈਂਗੇ ਕਿ ਠੀਕ ੨ ਅੰਤਰ-ਯਾਮੀਹੈਂ ਨਹੀਂ ਤੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਉਦਾਰਚਿਤ ਮਾਨੀਯਹੈ ਲੋਕ ਉਨਕੀ ਉਦਾਰਤਾ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਤੇਹੀਹੈਂ ਪੁਨਃ ਔਰ ਏਕ ਸੰਤ ਬੋਲਯਾ ਕਿ ਆਜ ਕਲੂਕਾਲਕੇ ਸਮੇ

ਮੇ ਕਉਨ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥਹੈ ਜੋ ਦੂਸਰੇਕੇ ਸੰਕਲਪਕੋ ਜਾਨ ਲੇਵੇ ਆਜਕਾਲ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਬੜੀ ਦੁਰਲਭਹੈ ਭਾਈ ਆਪ ਲੋਕ ਕਾਹੇ ਕੋ ਉਨਕਾ ਮਾਨਭੰਗ ਕਰਤੇ ਹੋ ਉਨਕਾ ਜੈਸਾ ਪਾਖੰਡ ਚਲਜ਼ਾ ਹੂਆਹੈ ਸੋ ਚਲਜ਼ਾ ਰਹਨੇ ਦੇਵਹੁ ਸੈਂਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਜੀਵ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਖਾਤੇਹੈਂ ਜਹਾਂਪਰ ਦਾਨ ਧਰਮ ਹੋਤੇਹੈ ਤਹਾਂਪਰ ਲੋਕ ਕੁਸਾਮਤੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕ ਰ ਕੀ ਬਡਜ਼ਾਈ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ੨ ਕੇ ਲਜਾਯਾ ਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਸ ਸੰਤਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਮਤਾਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਤਬ ਸੰਤ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲੇ ਕਿ ਕਜ਼ਾ ਭਾਈ ਹਮ ਉਨਕਾ ਕੁਛ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇਹੈਂ ਅਥਵਾ ਡੌਂਡੀ ਪੀਟਨੇ ਲਾਗੇਹੈਂ ਜੋ ਉਨਕਾ ਮਾਨ ਘਟ ਜਾਵੇਗਾ ਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕਹੁਸੇ ਸੁਣਤੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸੰਤ ਅੰਤਰਯਾਮੀਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਅਪਨ ਮਨਕਾ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਲੀਏ ਥੋੜੀ ਸੀ ਪ-ਰੀਖਜ਼ਾ ਕਰ ਲੇਤੇਹੈਂ ਤਬ ਉਨ੍ਹੋਂਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਕਜ਼ਾ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਤਬ ਸੰਤ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕਿ ਹਮਤੋ ਇਤਨਾ ਸੰਕਲਪ ਮਨ ਮੈ ਧਾਰਕੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਕਜ਼ਾ ਕਿ ਹਮ ਉਨਕੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਉਨਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਪਾਸ ਪਾਸ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸੈਂਗੇ ਜੇ ਓਹ ਆਪੇ ਬੁਲਾਇਕੇ ਹਮਾਰਾ ਤੂੰਬਾ ਪਤਾਸਜ਼ਾਂਸੇ ਸਰਦਾਈਕੇ ਵਾਸਤੇ ਭਰ ਦੇਂਗੇ ਤਬ ਹਮ ਜਾਨੈਂਗੇ ਠੀਕ ੨ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋ ਲੋਕ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਬਡਾਈ ਕੀਆਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਇਸਮੈ ਕਉਨ ਬਡੀ ਬਾਤਹੈ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਭੀ ਏਹੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਕਿ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਏਹੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਰਹੀ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਹੈ ਪਾਂਚੋ ਸਾਤੋ ਸੰਤ ਸੰਮਤੀ ਕਰਕੇ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਤਹਾਂ ਗਏ ਆਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾ ਹੂਆਹੈ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਹੋ ਰਹਜ਼ਾਹੈ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀਗੋਚਰ ਹੋਕੇ ਦੂਰਸੇ ਪਾਚੋਂ ਸਾਤੋਂ ਸੰਤ ਧੀਰੇ ੨ ਨਿਕਸੇ ਜਬ ਡੇਰੇਸੇ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਆਗੇ ਗਏ ਉਨਕੇ ਮਨਵਿਖੇ ਸਭਕੇ ਕੁਛ ੨ ਅਸ੍ਰਧਾਕੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਹੋਨੇਲਗੇ ਤਬ ਏਕ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇਕੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕਿ ਵੇ ਜੋ ਸਾਤੋਂ ਸੰਤ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਉਨਕੋ ਬੁਲਾਇ ਲਜਾਵਹੁ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾਸੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਮੀਠਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਕਹਨਾ ਤਬ ਸਿਖਨੇ ਐਸੇਹੀ ਕੀਆ ਬਡੀ ਆਧੀਨਗੀਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਕੇ ਦਰਸ਼ਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਪਕੋ ਯਾਦ ਕਰਤੇਹੈਂ ਉਸ ਸਿਖਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਸਭੀ ਸੰਤ ਪਰਸਪਰ ਮੁਖਦੇਖਕੇ ਮੁਸਕਾਇਕੇ ਉਸ ਸਿਖਕੇ ਸਾਥ ਚਲ ਦੀਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕੇ ਪਰਸਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰਸੇ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਸੰਤਹੁਕੇ ਤੂੰਬੇ ਕਜ਼ਾ ਅੱਛੇ

ਸੁੰਦਰਹੈਂ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲਯਾਓ ਤੋ ਸੰਤਹੁ ਅਪਨੇ ਤੂੰਬਯਾਂ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਤਾਂ ਕਰਾਉ ਉਰੇ ਤਾਂ ਕਰੋ ਤੂੰਬਯਾਂਕੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਤੂੰਬੇ ਏਕ ੨ ਕੋ ਲੈਕੇ ਪਤਾਸਯਾਂ ਸੇ ਸਾਰੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਭਰ ਦੀਏ ਅਰ ਪੁਨਃ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਡੀ ਮਧੁਰਬਾਣੀਸੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਨੇ ਇਨਕੀ ਮੀਠੀਸਰਦਾਈ ਬਨਾਇਕੇ ਪੀਲੈਨੀ ਐਸੀ ਅੰਤਰਯਾਮਿਤਾਰੂਪ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਹਿਬਕੀ ਦੇਖਕੇ ਆਪਸਮੈ ਪਰਸਪਰ ਮੁਖੋਂਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਡੀ ਲਜਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ ਯੇ ਦਸਾਸੰਤਹੁਕੀ ਦੇਖਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਪਰਸਪਰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਕੇ ਆਪ ਲੋਕ ਇਤਨਾ ਹੀ ਤੂੰਬਯੋਂ ਕਾ ਪਤਾਸਯੋਂਸੇ ਭਰਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਡੇਰੇਸੇ ਚਲੇਥੇ ਅਬ ਲਜਤ ਕਾਹੇ ਕੋ ਹੋਤੇਹੋ ਕੁਛ ਆਪਕਾ ਖੋਯਾ ਗਯਾ ਤੋ ਨਹੀਂਹੈ ਐਸੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਹਸਤੇ ਭਏ ਪੁਨਃ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਆਪ ਮੀਠੀ ਸਰਦਾਈ ਪੀਜਯੇ ਅਰ ਫਿਰਭੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ ਕਰਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਲੈਕੇ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਸੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਆਇਕੇ ਮਾਰਗਮੈਂ ਏਕ ਜਲਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਮੀਠੀਸਰਦਾਈ ਬਨਾਇਕੇ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪਰਸਪਰ ਪਸਚਾਤਾਪਕੇ ਬਚਨ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਜੇ ਹਮ ਲੋਕ ਐਸੇ ਸੰਕਲਪ ਧਾਰੇ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰਧਾਸੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਤਬ ਕਾਹੇ ਕੋ ਐਸੇ ਲਜਿਤ ਹੋਤੇ ਯਾਂਤੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਯੇ ਸੇਵਾਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇ ਕੀਜਯੇ ਪਰੰਤੂ ਪਰੀਖਯਾ ਲੇਨੀ ਸਰਬਥਾਹੀ ਨਖਿਧਹੈ ਜੇਕਰ ਸੰਤ ਹਮਾਰਾ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਣ ਨ ਕਰਤੇ ਤਬ ਹਮਲੋਕ ਏਹੀ ਨਿਸਚੈ ਕਰਤੇ ਕਿ ਸੰਤਪਨੇਕੀ ਬਾਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤਹੀ ਦੂਰ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਦੰਭ ਇਨਕਾ ਠੀਕ ੨ ਬਨਾ ਹੂਆਹੈ ਆਜ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰਹੁਸੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਐਸੀ ਸਮਰਥ ਦੇਖਕੇ ਹਮਾਰਾ ਚਿਤ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆਹੈ ਜੋ ਹਮਾਰੇਭੀ ਭੇਖਮੈਂ ਤੀਨੋਂ ਕਾਲੋਂਕੇ ਗਯਾਤਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਬਡੇ ਸਾਮਰਥ ਪੁਰੁਖਹੈਂ ਯੇ ਸਾਖੀ ਸੰਤ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਸੰਤਨੇ ਆਪ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਸੁਨਾਈਹੈ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਵਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਦਸਮੋਂ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੦ ॥

੧ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਾਂ ਗਾ

ਸੋਰਠਾ--ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਸਭ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੇਵ ਮੈ ।
ਮਮ ਸਿੱਖਨ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਨ ਸਿਖਾਵਤ ਆਪ ਪ੍ਰਭੁ ॥

ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਕਜਾ ਅਰ ਸਾਧੂਕਜਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਜੋ ਕੋਈ ਸੰਤ ਵਿਰਕਤ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਹੋਵੇ ਜੈਸੀ ਕਾਮਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਵੇ ਤੈਸੀਹੀ ਤਿਸਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਦੇਵੈਂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੁ ਸਭਕੇ ਮਨਕੇ ਸੰਕਲਪਕੋ ਜਾਨ ਲੇਵੈਂ ਅਬ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕਾ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਨਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕਰਕੇ ਆਪਹੀ ਸਿਖਾਵਤੇਹੈਂ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸੇਵਨੇਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ਏਕਸਮੇਂ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਮੈਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬਡੀਭਾਰੀ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਮਾਨੁਖੋਂਕੀ ਸਭਾ ਲਗੀ ਹੂਈਥੀ ਜੈਸੇ ਦੇਵਸਭਾ ਮੈਂ ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਸੀਤਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਯੁਕਤ ਸਰਬ ਤਾਰਾਗਣੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਸਰਦ ਰਿਤੂਕਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਪੂਰਨਮਾਸੀਕਾ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥੇ ਤਬ ਰਾਗੀ ਸ਼ਬਦ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਸੁਰਸੇ ਗਾਇਰਹੇਥੇ ਤਬ ਦੋ ਸੰਤਹੁਨੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਅਰਥ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈਂ ਸੰਕਲਪ ਧਾਰਕੇ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਮੈਂ ਗਵਨ ਕੀਆ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਹਿਬ ਉਨਕੇ ਆਵਨਕਾ ਸਮਾ ਵਿਚਾਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਲਘੁ ਸੰਕਾ (ਮੂਤ੍ਰ) ਕਰਨੇ ਕੇ ਮਿਸ (ਬਹਾਨੇ) ਉਠੇ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਵਹੁ ਦੋਨੋਂ ਪਰਮਹੰਸ ਸੰਤ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਲੰਬੇ ਪੜਗਏ ਉਨ ਦੋਨੋਂ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਗੋਡਜੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗਰਦਾ ਧੂਰਿ ਪੜ ਰਹੀਥੀ ਵਹੁ ਦੋਨੋ ਪਰਮਹੰਸ ਸੰਤ ਬਡੇ ਤੇ-ਜਸ੍ਵੀਥੇ ਉਨਕੇ ਤੇਜਸੇ ਸਬ ਦਬ ਗਏ ਕਿਸੀ ਸਿਖਨੇ ਭੀ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਯੰਕ ਊਪਰ ਚਢਨੇ ਸਮੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਵਰਜਜਾ ਇਤਨੇ ਮੈ ਲਘੁਸੰਕਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਭੀ ਆਏ ਤਬ ਸਿਖ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਖਿਝਕੇ ਕੁਛਕ ਦੁਰ ਵਚਨ ਕਹਨੇਕੋ ਉਦਿਤਹੂਏ ਤਯਾਰੀ ਕੀ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕੋ ਦੁਰਵਚਨ ਕਹਨੇਸੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪ ਜਾਇ ਕੇ ਅਪਨੇ ਦੁਪਟੇ ਸਾਥ ਦੋਨਹੁ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣ ਪੂੰਛੇ ਪੁਨਃ ਆਪਹੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਲਗ ਗਏ ਆਪਹੀ ਬਡੀ ਮੀਠੀਬਾਣੀ ਬੋਲਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ।ਕਿ ਹ

ਮਹਾਰਾਜ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇਹੀ ਧਨਭਾਗਜਹੈ ਜੋ ਆਪ ਮਹਾਤਮਾ ਅਪਨੀ ਸ੍ਵਇਛਾ
ਸੇਹੀ ਇਸਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਆਇਬਿਰਾਜੇਹੈਂ ਇਸਕੋ ਆਪ ਨੇ ਆਜ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਡਾਰਾਹੈ
ਯਾਂਤੇ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਅਹੋਭਾਗਜਹੈਂ ਜੋ ਆਪ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ
ਕੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨੀ ਇਛਾਹੀ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ ਹੈ ਪੁਨਃ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਓਰ
ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮਿੱਠਾਪਾਇਕੇ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਬਨਾਇ
ਲਜਾਓ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤ ਦੂਰਦੇਸਸੇ ਆਏਹੈਂ ਇਤਨੇਮੈਂ ਦੋਨੋਂ ਸੰਤ ਉਠ ਬੈਠੇ
ਅਰ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਦੁਕੂਲ ਸੇ ਦੋਨੋ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਚਰਣ ਅਛੀ ਤਰਹ
ਸੇ ਬਨਾਇਕੇ ਝਾੜੇ ਤਦਨੰਤਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਦੂਧ ਮਿਠੇ ਵਾਲੀ ਸਰਦਾਈ
ਪਿਵਾਈ ਜਬ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਪੀ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ
ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਮਿਰਯਾਦਾ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਪਰਮਹੰਸਹੁ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ
ਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ
ਹਮਨੇ ਤੋ ਆਪਕੋ ਬਡੇ ਮਾਨੀ ਜਾਨਾ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਤੋ ਗੋਦੜੀ ਮੈ ਛਿਪੇ ਹੂਏ
ਲਾਲ ਹੋ ਆਪ ਪੂਰਣ ਪੁਰਖ ਹੋ ਆਪ ਪਰਮਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ
ਆਪ ਮਿਰਜਾਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਹੋ ਜਗਤ ਕੇ ਦੁਖੀ ਕ੍ਰਿਪਣ ਦੀਨ ਜਨੋ ਕਾ ਕੇਵਲ
ਉਧਾਰਣ ਅਰਥ ਹੀ ਆਪਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਕੇਵਲ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਔ
ਪਰੀਖਜਾ ਅਰਥ ਹੀ ਆਪਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਊਪਰ ਬੈਠ ਗਏ ਹੈਂ ਸੋ ਯੇ ਇਤਨਾ ਹਮਾਰਾ
ਅਪ੍ਰਾਧ ਆਪ ਖਿਮਾ ਕੀਜਜੇਗਾ ਇਤਨੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਆਪਕੇ ਮਨ ਮੈ
ਹਮਨੇ ਰੰਚਕ ਅਭਿਮਾਨ ਨਹੀ ਦੇਖਜਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਪਰਮ ਨਿਰਮਾਨ ਪੁਰਖੋਤਮ
ਹੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਮਹੰਸੋਂਕੈ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ
ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ! ਹਮ ਕੌਨ ਵਸਤੂ ਕੀ ਮਮਤਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰੈ ਪ੍ਰਥਮ ਹਾਡ
ਚਰਮ ਨਾੜੀ ਤੁਚਾ ਰੁਧਿਰ ਲੋਹੂ ਮਾਸ ਵਿਸ੍ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਵਸਾ ਮਜਾ ਰੋਮ ਕਫ ਥੁਕ ਆਦਿਕ
ਅਸੁਚੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਕਾ ਰਚਾ ਹੂਆ ਮਹਾਂ ਦੁਰਗੰਧੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਯੇ ਸਰੀਰ
ਹੈ ਇਸ ਹਾਡ ਚਾਮ ਗੰਦਗੀ ਕੇ ਥੈਲੇ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਤੋ ਮਹਾਂ ਮੂਢ ਅਗਜਾਨੀ ਲੋਕ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਭਲਾ ਸੰਤਜਨ ਐਸੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਕੇ ਮੜ੍ਹ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਰਤੇ
ਹੈਂ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਚੇਤਨ ਕਾ ਕੁਛ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤਮ
ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾ ਤਥਾ ਘਟ ਮਠ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਔ ਆਕਾਸ ਕਾ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤ
ਭੀ ਸੰਯੋਗ ਆਦੀ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਰਮ ਸੂਖਮ ਚੇਤਨਕਾ ਔ ਪਰਮ
ਅਸਥੂਲ ਜੜ੍ਹ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਯੋਗਾਦੀ ਕੋਈ ਭੀ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ

ਜਿਸਕੇ ਸਾਥ ਪਰਮਪਰਾ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਬਨਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕੈਸਾ! ਪਰਮਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਤੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਔ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਬਨਤੇ ਹੈ ਵਿਵਹਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਭੀ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤੋ ਕਾਠ ਕੀ ਬਾਹੀਆਂ ਕਰਪਾਸ ਕੇ ਸੂਤ ਕਾ ਕਪੜਾ ਸੂਤਕਾ ਭਾਰ ਮੰਜੇ ਕੀ ਬਾਹਜਾਂ ਊਪਰ ਬਾਹਜਾਂ ਕਾ ਭਾਰ ਮੰਜੇ ਕੇ ਪਾਵੇਂ ਪਰ ਪਾਵਿਆਂ ਕਾ ਭਾਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਊਪਰ ਫਿਰ ਅਬ ਆਪ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਸੇ ਬਖਸਾਈਏ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬਖਸਾਵਤੇ ਹੋ ਹਮਾਰਾ ਇਨਕਾ ਕਜਾ ਸਨਬੰਧ ਹੈ ਜਬ ਆਪ ਇਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠ ਗਏ ਤਬ ਹਮਾਰੀ ਕੌਨਸੀ ਹਾਨੀ ਹੈ ਉਲਟਾ ਹਮਾਰੇ ਧੰਨਜ ਭਾਗ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਆਪ ਆਇਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਇਸਕੋ ਆਪ ਨੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਦੀਆਹੈ ਉਲਟਾ ਹਮ ਕਿਸ ਬਾਤਕਾ ਕਲੇਸ ਮਾਨੈ ਹਮ ਤੋ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏਹੈਂ ਕਿਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਭੀ ਕਲੇਸ ਮਾਨਨਾ ਅਯੁਕਤ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੇ ਪਾਂਚੋ ਤਤੋਂ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖੋ ਤਬ ਭੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪਾਂਚ ਤਤੋਂ ਕੇ ਬਨੇ ਹੂਏ ਏਕ ਸਰੀਖੇਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਿਤਨੀਕ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਅੰਤਰਗਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਖਪਰੋਂ ਸਹਤ ਯਾਵਤ ਜੜਚੇਤਨ ਜਗਤ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰਾ ਹੀ ਪਾਂਚੋ ਤਤੋਂ ਕੀ ਮਿਲਾਵਟ ਸੇ ਉਪਜਯੋ ਹੈ ਇਸ ਬੀਚਾਰ ਸੇ ਭੀ ਬਡਾ ਛੋਟਾ ਸਰੀਰ ਕੋਈ ਸਿੱਧੁ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੇ ਚੇਤਨਸਤਾ ਕੋ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖੋ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਕਾਸਵਤ ਏਕ ਰਸ ਪੂਰਣ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤਉ ਭੀ ਆਪ ਕੋ ਬਡਾ ਜਾਨ ਕਰ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਨਾ ਸਰਬਥਾ ਅਯੁਕਤ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਮੋਠੋਂਕੇ ਦਾਣਜੋਂ ਮੈ ਬਡਾ ਛੋਟਾ ਕੌਨਸੋ ਹੈ ਇਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬਡਜਾਈ ਕੁਛ ਧਨ ਧਾਨ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਖੇਤ੍ਰ ਮਿਲਖ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭਾਈ ਬੰਧੁਜਨ ਘੋੜੇ ਹਸਤੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਅਧਿਕ ਹੋਨੇ ਸੇ ਅਧਿਕ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇ ਸਾਰੇ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਘਟ ਨਹੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਸ੍ਵਯੰ ਜੋਤੀ ਭਗਵਾਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਔਰ ਸਗੁਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਮਾਨ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਮ-ਤਾਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਪਰਮਹੰਸੋਂ ਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਆਪ ਤਤਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰਵਣ ਮੈ ਆਵਤੇ ਥੇ ਉਦਾਰ ਚਿਤ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਏ ਹੋ॥

ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਪੂਰਬਿਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਗਾਵਤੇ ਹੂਏ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਉਨਕੇ ਚਲੇ ਜਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸਰਬ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਆਪ ਸਾਵਧਾਨ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸੁਣੋ ਜੋ ਜੋ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਸਿੱਧੀਕੋ ਅਥਵਾ ਮੋਖ ਸਿੱਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆਹੈ ਸੋ ਸੋ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਿੱਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਸਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਥਵਾ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦঃ। ਭਾਗ ਹੋਆ ਗੁਰ ਸੰਤ ਮਿਲਾਇਆ। ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਘਰਮਹਿ ਪਾਇਆ। ਸੇਵ ਕਰੀ ਪਲ ਚਸਾ ਨ ਵਿਛੜਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ। ਸੁਖਮਨੀ॥ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਜੇਕੋ ਮਾਂਗੈ। ਸਾਧੁ ਜਨਾਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੈ। ਜੇਕੋ ਅਪਨਾ ਦੂਖਮਿਟਾਵੈ। ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਿਦੈ ਸਦਗਾਵੈ। ਜੇਕੋ ਅਪਨੀ ਸੋਭਾ ਲੋਰੈ। ਸਾਧੁਸੰਗ ਇਹੁ ਹਉਮੈ ਛੋਰੈ। ਜੇਕੋ ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਡਰੈ। ਸਾਧਜਨਾਕੀ ਸਰਣੀਪਰੈ। ਜਿਸਜਨਕਉ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸ ਪਿਆਸਾ। ਨਾਨਕ ਤਾਂਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਸਾ॥ ੪॥ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਸਰਧਾ ਮਨਕੀ ਪੂਰੇ। ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਇਹੈ ਸੁਖ ਮਾਂਗੈ ਮੋਕਉ ਕਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰੇ। ਇਤਯਾਦੀ ਸੰਤਜਨੋਂਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਵਿਧਾਯਕ ਰੂਪ ਬਚਨੋਂ ਸੇ ਸਾਰਾ ਹੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਪੂਰਣ ਹੋ ਰਹਯੋ ਹੈ ਪੁਨঃ ਸੰਤਨਕੀ ਮਹਿਮਾਭੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰਹੈ॥ ਤਥਾਚ-ਸਾਧੁ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬੇਦ ਨ ਜਾਨੈ॥ ਜੇਤਾ ਸੁਨੈ ਤੇਤਾ ਬਖਿਆਨੈ ਇਤਯਾਦੀ ਅਰਥ ਸਭ ਵਚਨੋਂ ਕਾ ਸਪਸ਼੍ਟ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਨਹੀਲਿਖਾਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਤਨਕਰਕੇ ਧਨਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੋ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁਸਬਦੇ॥ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਭ ਸਉਂਪ ਗੁਰੁਕਉ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਐ ਪਾਈਐ॥ਇਤਯਾਦੀ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਹੀ ਧਨ ਧਾਨ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂਸੇ ਗ੍ਰਹ ਪੂਰਣ ਰਹਤਾਹੈ ਅਬ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲਮੈ ਜੈਸੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਬਨਜਾਂ ਸੰਤਾਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸਮ੍ਰਿਧੀਕੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੁਮਭੀ ਹੋਵਹੁ॥ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀ ਵਹੁ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਬਨਜਾਂ ਅਬ ਕਹਾਂ ਪਰਹੈ ਕਉਨਸੇ ਦੇਸ ਮੈ ਹੈ ਕੌਨਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਮੈ ਹੈ ਵਹੁ ਕੈਸੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸਮ੍ਰਿਧੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾਹੈ ਸਰਬ ਸਿਖੋਂਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇਸਿਖ ਸੰਤਜਨਹੁ ਅਬ ਇਸ ਕਾਲ ਮੈ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਅੰਤਰਬੇਦ ਮੈ ਫਰਕਾਵਾਦ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਨਗਰ ਹੈ ਤਿਸ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਏਕ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨਾਮ ਬਨਜਾਂਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਥਮ ਬਡਾ ਨਿਰਧਨਥਾ ਅਰ ਦਲਾਲੀ ਕਰਕੇ ਸਤਧਰਮ ਕੇ ਅਢਾਈ ਤੀਨ ਆਨੇ ਰੋਜ ਕ-

ਮਾਇਕੇ ਲਯਾਵਤਾ ਥਾ ਇਤਨੇ ਹੀ ਮੈ ਆਪ ਔਰ ਉਸ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਏਕ ਅਤਿਥੀ
ਕੋ ਭੀ ਭੋਜਨ ਨੇਮ ਸੇ ਕਰਾਵਤਾ ਥਾ ਬਹੁਤਹੀ ਕਾਲ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੰਗਸੀ ਸੇ
ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤਿਸਕੋ ਵਿਤੀਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜਬ ਚਿਰੰ ਕਾਲ ਕਾ ਉਸਕਾ ਪੁੰ-
ਨਯ ਏਕਠਾ ਆਨ ਹੂਆ ਤਬ ਏਕ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਉਸ ਨਗਰ ਮੈ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਆ-
ਇ ਨਿਕਸੇ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਮੈ(ਰਾਜਮਾਰਗ ਨਾਮ ਬਜਾਰ ਕਾ ਹੈ)ਘੂਮਤੇ ੨ ਕੇ ਸਵਾ
ਪਹਰ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਨਾਲ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੋ ਮਿਲ ਪਰੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਸੇ ਬੋਲੇ ਅਰੇ ਅਰੇ
ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਆਜਹਮਕੋ ਸਰਦਾਈ ਪਯਾਇਦੇ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇਕਹਾ ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜ
ਆਪ ਸਰਦਾਈ ਪੀਵਹੁ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਆਗਯਾ ਕਰੋ ਮੈ ਸੋ ਸਰਦਾਈ ਆਪ ਵਾ
ਸਤੇ ਲੇ ਆਵੋਂ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਕੋਈ ਦਸ ਆਨੇ ਕੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸਰਦਾਈ ਕੀ ਬਤਾਇ
ਦਈ ਵਹੁ ਭਗਤ ਦਲਾਲੀਕੇ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਸੇ ਪੌਨੇ ਤੀਨਆਨੇ ਕਮਾਇਕੇ ਲੇਆਯਾ
ਥਾ ਉਸਨੇ ਮਨਮੇ ਚਿੰਤਨਕੀਆ ਕੇ ਮੈਤੋ ਅਬ ਪਉਨੇ ਤੀਨਹੀ ਆਨੇ ਕਮਾਕੇ ਲਾਯਾ
ਹੂੰ ਇਨਹੁਨੇ ਦਸ ਕਲਾਕੀ (ਕਲਾਨਾਮ ਆਨੇਕਾਹੈ ਜੈਸੇ ਸੋਲਾਂ ਕਲਾ ਕਾ ਏਕ ਰੁ-
ਪਯਾ ਹੋਤਾ ਹੈ) ਸਰਦਾਈ ਬਤਾਇ ਦਈ ਹੈ ਅਛਾ ਆਜ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨਹੁ
ਇਨਕੀ ਦਯਾ ਸੇ ਉਤਰ ਜਾਹਿਗੇ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰਕੇ ਦੂਧ ਮੀਠਾ ਬਾਦਾਮ ਆਦੀ ਸ-
ਰਦਾਈ ਲਯਾਕੇ ਬਨਾਇਕੇ ਸੰਤਾਂਕੋ ਪਿਆਈ ਤਿਸ ਸਰਦਾਈਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸੰਤ
ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਹਰੀਦ੍ਵਾਰੀ ਸੇ ਬੋਲੇ ਅਰੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਤੂੰ ਤੋ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਹੀ
ਹੈ ਅਛਾ ਕਲਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਹਮ ਤੇਰੇ ਘਰਮੈ ਪਾਵੈਂਗੇ ਪਰੰਚ ਜੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹਮ ਕਹੇਂ
ਓਹੀ ਬਨਵਾਇਕੇ ਛਕਾਵੇ ਗਾ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਜ਼ਾਨਾ ਕੇ ਏਹੀ ਦਾਲ ਭਾਤ ਪ੍ਰ-
ਸਾਦਾ ਭਾਜੀ ਆਦਿਕ ਖਾਵੈਂਗੇ ਔਰ ਇਨੋਨੇ ਕਯਾ ਖਾਣਾਹੈ ਬੋਲਯਾ ਕੇ ਅਛਾ ਮਹਾ
ਰਾਜ ਕਹਯੇ ਆਪ ਕਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਹੁਗੇ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਖੀਰਪੂਰੀ
ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਕੋਈ ਸਵਾ ਰੁਪੈ ਕੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਬਤਾਇ ਦਈ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ
ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਸੰਤਾਂ ਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੈ ਗਯਾ ਅਰ ਸੰਤ
ਜੰਗਲ ਕੋ ਚਲੇਗਏ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਤਕ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਮੈ ਫਿਰਤਾ ਰਹਯਾ
ਉਸ ਦਿਨ ਉਸਕੋ ਪੌਨੇ ਤੀਨ ਰੁਪੈ ਸਤ ਧਰਮ ਕੀ ਦਲਾਲੀ ਕੇ ਮਿਲੇ ਤਬ ਹਰਿ
ਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਮਨ ਮੈ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਆਗੇ ਮੈ ਅਢਾਈ ਤੀਨ ਆਨੇ ਕਮਾਇਕੇ
ਲਯਾਵਤਾ ਥਾ ਆਜਜੋ ਮੇਰੇਕੋ ਪੌਨੇ ਤੀਨ ਰੁਪੈ ਮਿਲੇ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਸੰਤੋਂਕੀ ਹੀ ਪ੍ਰਾਰ-
ਬਧ ਹੈ ਉਨਾਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ ਮੇਰਾ ਇਸਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਜੋ
ਜੋ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਨੇਕੀ ਆਗਯਾ ਸੰਤ ਦੇ ਗਏਥੇ ਸੋ ਸੋ ਸਾਰੀ ਸਾਮਿਗ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ

ਕੀ ਖਰੀਦਕੇ ਘਰ ਲੈਗਯਾ ਅਪਨੀ ਘਰਣੀ ਸੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹੇ ਭਾਗਵਾਨੇ ਅਛੀ ਤ-
ਰਹ ਸੇ ਸੁਚਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਇਸਨਾਨ ਧਜਾਨ ਕਰਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਵੇਰੇ ਤੁਮਨੇ
ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਨਾ ਹੋਗਾ ਏਕ ਸੰਤ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਆਏ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸੋ ਵਹੁ
ਕਲਕੋ ਹਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਨੇਕੋ ਆਵੈਂਗੇ ਹਮਾਰਾ ਗ੍ਰਹ ਪਵਿਤ੍ਰਕਰੈਂਗੇ ਸਾ-
ਰਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਦਿਨਕਾ ਉਸਕੋ ਸੁਨਾਇਦੀਆ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਹੂਆ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ
ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਅਵਾਹਨ ਕੀਆ ਜਬ
ਸੰਤ ਆਏ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇਕੇ ਅਛ ਪਵਿਤ੍ਰ
ਆਸਨ ਪਰ ਸੰਤਹੁਕੋ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਪੂਰਬਿਕ ਸੰਤਹੁਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਤਾ
ਭਯਾ ਸੰਤ ਤਿਸਕੋ ਘਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਸੇ ਬੋਲੇ ਅਰੇ
ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਲਿਯਾਉ ਜੋ ਕੁਛ ਤੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਹੈ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਪਰ ਧਰਦੇ ਕੌਡੀ
ਪੈਸਾ ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਦੂਧ ਦਹੀ ਔਰ ਜਿਤਨੇਕ ਅੰਨ ਤੇਰੇ ਘਰਮੈ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇਹੀ ਮੇਰੇ
ਹਾਥ ਪਰ ਤੁਮ ਧਰਦੇਵਹੁ ਸੰਤਹੁਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਉਸਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਕੇ ਕਾਨੋਮੈ
ਸੁਵਰਣਕੀ ਮੁਰਕੀ ਅਪਨੇ ਹਾਥਕੀ ਚਾਂਦੀਕੀ ਮੁੰਦ੍ਰੀ ਕੋਈ ਦੋ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਭਰ ਦੂਧ
ਦਹੀ ਚਾਵਲ ਗੇਹੂੰ ਮੂੰਗੀ ਉੜਦ ਮੋਠ ਬਾਜਰੀ ਆਦਿਕ ਅੰਨ ਥੋੜੇ ੨ ਸਭੀ ਸੰਤਕੇ
ਹਾਥ ਪਰ ਧਰਦੀਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸੰਤਨੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੇ ਘਰਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਘਰ
ਕੇ ਭੀਤਰ ਫੈਂਕਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਜਾਹੁਰੇ ਤੇਰੇ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਰਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸੰ-
ਤਹੁ ਨੇ ਚਲਦੀਆ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਔਤਿਸਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇ ਸੰਤੋਂਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ
ਚਲਤੀਸਮੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਦੰਪਤੀਨੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ
ਅਪਨੇ ਸਿਰਪਰ ਧਾਰਣਕੀਆ ਤਥਾ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਊਪਰ ਲਗਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਸਾਰੇ
ਗ੍ਰਹਮੈ ਸਿੰਚਨਕੀਆ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਕੇ ਹਰੀਦ੍ਵਾਰੀ ਦਲਾਲੀਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਾਜਾਰ
ਮੈ ਗਯਾ ਜਿਸਸੇ ਸਰਦਾਈ ਲਜਾਯਾਥਾ ਪ੍ਰਥਮ ਉਨਕਾ ਦਾਮ ਚੁਕਾਇਦੀਆ ਜਬ
ਆਗੇ ਗਯਾ ਏਕ ਬਡੇ ਧਨੀਨੇ ਤਿਸਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਅਰੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਜੋ
ਹਮ ਤੁਮਸੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਸੋ ਹਮਾਰਾ ਕਹਨਾ ਤੁਮਕਰੋ ਤਬ ਤੁਮਾਰੀ ਭੀ ਜੀਵਿਕਾ ਚਲ
ਜਾਇਗੀ ਅਰਹਮਾਰੇਕੋਭੀ ਦਸਰੁਪੈ ਬਚਰਹੇਂਗੇ ਤਬ ਹਰੀਦ੍ਵਾਰੀਨੇਕਹਜਾ ਬਹੁਤ ਅ-
ਛਾ ਤਬ ਤਿਸ ਧਨੀਨੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੇਪ੍ਰਤੀ ਪਚਾਸਹਜਾਰ ੫੦੦੦੦)ਰੁਪਯਾ ਦੇਕੇ ਕ-
ਹਜਾ ਕੇ ਈਹਾਂਸੇ ਤ੍ਰੀਸਤੀਸ ਕੋਸਪਰ ਅਥਵਾ ਸੌਡੇਢਸੈ ਕੋਸ ਪਰ ਨਿਮਕਕੇ ਖਾਤੇਹੈਂ
ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਜਿਮੀਨਕਾ ਠੇਕਾਲੈਕੇ ਏਕ ਸਰਾਇ ਬਨਾਇਕੇ ਤਹਾਂਸੇ ਨਿਮਕ ਈ-
ਹਾਂ ਭੇਜਾਕਰੋ ਔਰ ਜਿਤਨੇਕ ਰੁਪੈਕੀ ਲੋੜਪਰੇਗੀ ਸੋਭੀ ਹਮ ਦੇਵੈਂਗੇ ਏਕਰੁਪੈ ਪੀ-

ਛੇ ਤੇਰੀ ਏਕ ਜੁਆਨੀ ਪਤੀ ਹਮਾਰੇਸਾਥ ਰਹੀ ਹੈ ਸਾਧੋ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਜਾਨਯਾ ਕੇ ਯੇ
ਸਭ ਸੰਤਹੁਕੀ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਸਿੱਧ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਉਸ ਧਨੀ ਸੇ
ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਜਹਾਂ ਉਸ ਸਾਹੂਕਾਰਨੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੋ ਭੇਜਯਾ
ਤਹਾਂ ਨਿਮਕ ਕੇ ਖੇਤ੍ਰ ਕੇ ਠੇਕੇ ਲੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਚਲਾਗਯਾ ਤਹਾਂ ਪਰ ਜਾਇਕੇ ਤੀਨਪਾ
ਪਕਾ ਆਟਾ ਏਕ ਪਾ ਭਰ ਪਕੇ ਚਾਵਲ ਆਧ ਪਾ ਦਾਲ ਨਿਮਕਮਰਚੀ ਦੋ ਪੈਸੇ ਜੋ
ਕੋਈ ਪਰਦੇਸੀਆਵ ਉਸਕੋ ਭੋਜਨਕੇਵਾਸਤੇ ਇਤਨੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਦੇਦੇਵੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ
ਸੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਪਕਾ ਸਦਾਵਰਤ ਲਗਾਇਦਿਤਾ ਖੇਤ੍ਰ ਨਿਮਕਕੇ ਭੀ ਠੇਕੇ ਲੇਲੀ-
ਏ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਕੋਈ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਹੋਤੀ
ਭਈ ਇਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਬਰਸ ਬੀਤਗਏ ਤਬ ਉਸ ਧਨੀਕੋਭੀ ਚੁਗਲ ਲੋਕੋਂ ਨੇ
ਕਹਯਾ ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਰੁਪਯਾ ਤੁਮਭੇਜਤੇਹੋ ਸੋ ਸਾਰਾਹੀ ਗਰੀਬਾਂਕੋ ਖ੍ਵਾਇ ਦੇਤਾ ਹੈ ਪੀਛੇ
ਉਸਕਾ ਕਜ਼ਾ ਕਰਲੇਵਹੁਗੇ ਐਸੀ ੨ ਅਨੇਕਹੀ ਪਿਸਨੋਕੀ ਬਾਤੈਂ ਸੁਣਕੇ ਵਹੁ ਸਾਹੂ
ਕਾਰ ਬਹੁਤਹੀ ਤਪਤ ਹੋਕੇ ਵਹੀਖਾਤਾ ਲੈਕੇ ਜਹਾਂ ਸਾਂਬਰ ਲੂਣਕੇ ਖੇਤ੍ਰ ਥੇ ਤਹਾਂ ਹ-
ਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚਕੇ ਉਸਕਾ ਸਭ ਸਮਾਚਾਰ ਮਾਲਮ ਕਰਕੇ ਚੋਰੀਸੇ ਜਾਨਤਾ
ਭਯਾ ਕੇ ਠੀਕਹੈ ਯੇ ਹਮਾਰਾ ਧਨ ਸਭੀ ਲੁਟਾਇਦੇਗਾ ਪੁਨਃ ਵਹੁ ਧਨੀ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ
ਸੇ ਬੋਲਾ ਕੁਛਕ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਅਰੇ ਤੈਤੋ ਇਸ ਧਨ ਕੋ ਐਸੇ ਲੁਟਾਇ ਰਹਯੋ ਹੈ ਕੇ
ਜੈਸੇ ਅਪਨੇ ਬਾਪਕੋ ਹੋਵੇ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਸਾਹੁਜੀ ਆਪ ਹਮਾਰੀ
ਪਾਲਨਾ ਜੋ ਕਰੀ ਹੈ ਇਸਸੇ ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾ ਹੀ ਆਪਹੋ ਇਸਮੈ ਕਯਾ ਸਕਹੈ ਪੁਨਃ
ਧਨੀਨੇ ਕਹਯਾ ਅਛਾ ਅਬ ਹਿਸਾਬ ਹੋਣਾਚਾਹਯੇ. ਪਰੰਚ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਪੁੰਨਯ ਕੀਆਹੈ
ਵਹੁ ਪੁੰਨਯਕਾ ਰੁਪਯਾ ਹਮਤੁਮਕੋ ਮੁਜਰੇ ਨਹੀ ਦੇਵੈਂਗੇ ਵਹੁ ਜੋਕੁਛ ਗਰੀਬਾਂਕੋ ਤੁਮ
ਨੇ ਦੀਆ ਹੈ ਸੋ ਅਪਨੀ ਗਿਰਾਸੇ ਦੀਆਹੈ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇਬਹੁਤ
ਅਛਾ ਜੋ ਕੁਛ ਧਰਮਖਾਤੇ ਮੈ ਖਰਚ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ ਮੈ ਅਪਨੀ ਪਤੀ ਮੈ ਪਾਇ ਲੇਊ
ਗਾ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਭਰ ਹਿਸਾਬ ਹੋਤਾਰਹਯਾ ਬਡਾ ਮੁਨਾਫਾਹੂਆ ਬਹੁਤਹੀ ਰੁਪਯਾ ਬ-
ਚਯਾ ਬਜਾਜ ਦਸਤੂਰੀ ਕਾਟਕੇ ਧਰਮਖਾਤੇ ਕਾ ਖਰਚ ਨਿਕਾਰਕੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੇ
ਭਾਗ ਮੈ ਬੀਸਹਜਾਰ ੨੦੦੦੦) ਰੁਪਯਾ ਆਯਾ ਯੇ ਅਦਭੁਤ ਕਉਤਕ ਦੇਖਕੇ ਹ-
ਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਸੇ ਵਹੁ ਧਨੀ ਬੋਲਾ ਕੇ ਅਬ ਜਿਤਨਾਚਾਹੁ ਉਤਨਾ ਰੁਪਯਾ ਹਮ ਔਰਭੀ
ਤੁਮਕੋ ਭੇਜਦੇਵੈਂਗੇ ਅਰ ਏਭੀ ਸਭੀ ਰੁਪਯਾ ਤੁਮਰਖੋ ਅਬ ਜਿਤਨਾ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ
ਆਵੇ ਉਤਨਾ ਠੇਕਾ ਲੇਲੇਵਹੁ ਔਰ ਜਿਤਨਾ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਆਵੇ ਉਤਨਾ ਪੁੰਨਯ
ਕਰੋ ਅਬ ਪੁੰਨਯ ਭੀ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਸਾਂਝਾ ਰਹੇਗਾ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਬੋਲਾ ਕੇ ਬਸ ਅਬ

ਹਮਾਰੀ ਤੁਮਾਰੀ ਸਾਂਝ ਨਹੀ ਪੁਜਤੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ਫਿਰ ਲੋਕ ਕਾਨ ਭਰੈਂਗੇ ਫਿਰ ਤੁਮ ਭਾਗੇ ਆਵਹੁਗੇ ਤਕਲੀਫ ਪਾਵਹੁਗੇ ਇਸੀਸੇ ਹਮ ਅਪਨਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਅਬ ਅ-ਲਗ ਹੀ ਬਨਾਵੈਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾਃ ॥ ਧਨੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਬ ਹਮ ਤੇਰੀ ਤੀਸਰੀ ਪਤੀ ਰਖਤੇਹੈਂ ਹਮਸੇ ਸਾਂਝਾਹੀ ਖਾਤਾ ਰਖ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਨੇ ਨਹੀ ਮਾਨਾ ਪੁਨਾਃ ਧਨੀਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਛਾ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਤੁਮਾਰੀ ਪਤੀ ਹਮਾਰੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਰਹੀ ਪਰੰਚ ਤੁਮ ਹਮਸੇ ਅਲਗ ਨ ਹੋਵੋ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਕੁਛ ਅਬ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੋ ਹੋ ਚੁਕਾ ਅਬ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਨਤੇ ਹੈ ਅਬ ਹਮ ਅਪਨਾ ਅਲਗ ਹੀ ਬਯਾਪਾਰ ਕਰੈਂਗੇ ਅਬ ਆਪ ਔਰ ਕਿਸੀ ਗੁਮਾਸਤੇਕੋ ਖੜਾਕਰੋ ਤਬ ਤਿਸਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਏਕਲਾਖ ਰੁਪੈ ਕੀ ਨਿਮਕ ਕੀ ਜਿਮੀਨ ਠੇਕੇ ਲੈਲਈ ਸਦਾਵਰਤ ਉਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਾਰੀ ਰਖਿਯਾ ਏਕ ਆਧ ਪਾਉ ਉਸ ਕੇ ਸਾਥ ਮੀਠਾ ਅਧਿਕ ਕਰ ਦੀਆ ਹੋਤੇ ੨ ਬੜਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕਾ ਬਢ ਗਯਾ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਪੁੰਨਯ ਦਾਨ ਕਰੇ ਤਿਉਂ ੨ ਉਸਕਾ ਧਨ ਅਧਿਕ ਹੋਤਾਜਾਵੇ ਫਰਕਾਵਾਦ ਔ ਕਲਕਤੇ ਤਕ ਡਾਕ ਬ-ਘੀ ਕਾ ਭੀ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਨੇ ਠੇਕਾ ਲੇਲੀਆ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋਂ ਸਾਧੂਆਂ ਕੋ ਗੰਗਾ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰ ਪ੍ਯਾਗ ਰਾਜ ਗਯਾ ਕਾਸੀ ਪਟਨੇਸਾਹਿਬ ਕਲਕਤੇ ਗੰਗਾਸਾਗਰ ਜਗਨਨਾਥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਪਰ ਡਾਕ ਬਘੀ ਘੋੜੇਕੀ ਮੈ ਅਸ੍ਵਾਰ ਕਰਾਇਕੇ ਭੇਜਤਾ ਭਯਾ ਸੇਤਬੰਧ ਰਾਮੇਸ੍ਵਰ ਦ੍ਵਾਰਕਾਨਾਥ ਹਿੰਗਲਾਜ ਬਦ੍ਰੀਨਾਥ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਪਰ ਜਾਨੇ ਅਰਥ ਜਿਤਨਾ ਜਿਤਨਾ ਜਿਸਨੇ ਖਰਚ ਮਾਂਗਾ ਉਤਨਾਹੀ ਉਸਕੋ ਦੇਦੇਤਾਥਾ ਜੋ ਕੋ-ਈ ਉਸਕੇ ਮੁਖ ਜਾਇ ਲਾਗਤਾਥਾ ਉਸਕੋ ਖਾਲੀ ਨਹੀ ਆਵਨੇ ਦੇਤਾਥਾ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਸਕੋ ਕਰਤੇਹੁਏ ਥੋੜਾਕਾਲ ਵਿਤੀਤਹੂਆ ਜਹਾਂ ਲੂਣ ਨਿਕਸਤਾ ਥਾ ਤਹਾਂ ਸੇ ਸੋਰਾਨਿਕਸਨੇਲਾਗਪਰਾਸੋਰੇਕਾ ਤੇ ਨਿਮਕ ਕਾ ਤ੍ਰਿਗੁਣਾ ਠੇਕੇਕਾ ਫਰਕਹੈ ਜਬ ਸੋਰਾ ਭੀ ਨਿਕਸਤੇ ਕੋ ਦੋ ਚਾਰ ਬਰਸ ਬੀਤਗਏ ਤਬ ਪਿਸਨ ਲੋਕੋਂਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸਨਰ ਕੇ ਪਾਸ ਚੁਗਲੀਖਾਈ ਕੇ ਯੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਮਾਸੂਲ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਮਕਕਾ ਭ-ਰਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸੋਰਾ ਇਸਕਾ ਨਿਕਸਤਾਹੈ ਜਾਇਕੇ ਮਲਾਹੋਂ ਸੇ ਪੂਛਯਾ ਯੇ ਨਾਵ ਕਿਸ ਕੀ ਹੈ ਇਨਮੇ ਕਯਾ ਭਰਾਹੈ ਤਬ ਕੇਵਟੋਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਯੇ ਨਾਵ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੀ ਹੈ ਇਨਮੈ ਸੋਰਾ ਭੂਰਾ ਹੂਆਹੈ ਯੇ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਡਿਪਟੀ ਸਹਰਮੈ ਆਇਕੇ ਸੋਰੇਕੀ ਦੁ-ਕਾਨੋ ਸੇ ਪੂਛਯਾ ਕੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਕਿਸਕੀਹੈਂ ਇਨਮੈ ਕਯਾ ਭਰਾਹੂਆ ਹੈ ਤਬ ਉਨ ਲੋ-ਗੋਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਯੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੀ ਹੈ ਇਨਮੈ ਸੋਰਾ ਭਰਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤਬ ਡਿਪਟੀ ਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖਾ ਤਬ ਉਸਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਲੂਣ ਆਯਾ ਪੁਨਃ ਗੰਗਾ ਤੀ

ਰੇ ਨਾਵਿਕਾਮੈ ਸੇ ਲੈਕੇ ਦੇਖਾ ਹਾਥਮੈ ਤਬ ਉਸਕੋ ਨਿਮਕ ਉਸਕੇ ਦੇਖਨੇਮੈ ਆਯਾ ਕਮਿਸਨਰਨੇ ਸਮਝਾ ਕੇ ਯੇ ਮੇਰੇਸਾਥ ਹਾਸੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਨਿਮਕਕਾ ਸੋਰਾ ਬਤਾਵਤੇਹੈਂ ਅਥਵਾ ਮੇਰੀਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਮੈ ਫਰਕ ਆਇਗਯਾਹੈ ਅਥਵਾ ਇਸਸੇ ਲੋਕ ਅਦਾਵਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾਃ ਉਨ ਕੇਵਟੋ ਸੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਅਰੇ ਯੇ ਨਾਵੋਮੈ ਨਿਮਕਹੈ ਕੇ ਸੋਰਾਹੈ ਤਬ ਉਨ੍ਹੋਂ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜੀ ਸੋਰਾ ਹੈ ਪੁਨਾਃ ਨਗਰਮੈ ਆਇਕੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਤਬ ਉਨ ਲੋਗੋਂ ਨੇ ਭੀ ਸੋਰਾਹੀ ਬਤਾਯਾ ਜਬ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖਤਾਹੈ ਤਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤਿਸਕੀਮੈ ਨਿਮਕ ਆਵੇ ਜਬ ਮੁਖਮੈ ਪਾਇਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਲੂਣਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਹੈ ਡਿਪਟੀ ਅਤੀਵ ਬਿਸਮਾਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਾਃ ਜਹਾਂ ਸੇ ਸੋਰਾ ਨਿਕਸਤਾਥਾ ਤਹਾਂਪਰ ਚੜ੍ਹਕੇ ਗਯਾ ਸੋਰੇਕੀ ਸ-ਰਾਇਮੈ ਜਾਇਕੇਦੇਖੇ ਬਡੇ ਢੇਰ ਸੋਰੇਕੇ ਲਗੇਹੂਏਹੈ ਉਨ ਲੋਗੋਂਸੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਕੇ ਯੇ ਸ-ਰਾਇ ਕਿਸਕੀਹੈ ਯੇ ਢੇਰ ਕਾਹੇਕੇ ਲਗੇਹੂਏਹੈਂ ਤਬ ਉਨ ਲੋਗੋਂਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਸਰਾ-ਇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੀ ਹੈ ਯੇ ਸੋਰੇਕੇ ਢੇਰ ਭੀ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੇ ਹੈਂ ਤਬ ਤਿਸ ਅੰਗਰੇਜਨੇ ਹਾ ਥ ਮੈ ਲੀਆ ਤਬ ਵਹੁ ਨਿਮਕ ਹੋਗਯਾ ਪੁਨਾਃ ਡਿਪਟੀ ਬੋਲਾ ਜਾਵਹੁ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਸੇ ਬੋਲੋ ਕੇ ਤੁਮਕੋ ਡਿਪਟੀ ਬੁਲਾਵਤੇਹੈ ਜਬ ਦਾਸਨੇ ਜਾਇਕੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਤਬ ਓਹ ਜਾਣਗਯਾ ਕੇ ਕਿਸੀਨੇ ਜਿਲੇਪਾਸ ਹਮਾਰੀ ਸੋਰੇ ਮਧੇ ਚੁਗਲੀਕੀ ਹੈ ਤਬ ਸਰਾਇਮੈ ਆਇਕੇ ਹਾਕਮਕਾ ਸਤਕਾਰ ਯਥਾ ਯੋਗਕੀਆ ਤਬ ਡਿਪਟੀਕਮਿਸਨਰ ਨੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਸੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਯੇ ਇਨ ਸਰਾਇਕੀ ਕੋਠ੍ਯੋਂਮੈ ਕ੍ਯਾ ਭਰਾਹੈ ਤਬ ਹਰਦ੍ਵਾ-ਰੀ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਆਪਕੇ ਆਗੇਹੀਹੈ ਆਪ ਦੇਖਲੀਜਯੇ ਤਬ ਹਾਕਮ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਇਸਕਾ ਕਪਾਟਕਾ ਤਾਲਾ ਖੋਲੋ ਤਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਅਪਨੇ ਸਿਰ ਊਪਰ ਪਗੜੀਕੋ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਲਗਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨ ਜੀਕਾ ਧ੍ਯਾਨੰ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਨਾਰਾਯਣ ਜੀਕੇ ਆ ਗੇ ਬੇਨਤੀ ਮਨਕਰਕੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਦੀਨਾਨਾਥ ਯੇ ਮੇਰੀ ਪਗੜੀ ਨ-ਹੀ ਹੈ ਆਪਕੀ ਪਗੜੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਤਾਰ ਲੇਵਹੁ ਚਾਹੇ ਰਾਖੋ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਕੁੰਜਯਾਂ ਕਾ ਗੁਛਾ ਕਮਿਸਨਰ ਕੇ ਆਗੇ ਫੈਂਕਦੀਆ ਕੇ ਆਪਹੀ ਤਾਲਾ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਖੋਲਕੇ ਦੇਖਲੀਜਯੇ ਤਬ ਕਮਿਸਨਰਨੇ ਤਾਲਾ ਖੋ-ਲਕੇ ਪੁਨਾਃ ਬਨਯੇਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਕਿਉਂਰੇ ਯੇ ਇਸਮੈ ਕ੍ਯਾ ਭਰਾ ਹੂਆਹੈ ਤਬ ਬਨ੍ਯਾਂ ਬੋਲਾ ਕੇ ਹਮਨੇ ਆਪਕੀ ਆਂਖ ਤੋ ਬੰਦ ਨਹੀ ਕਰ ਰਖੀਹੈ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਹੀਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਹੈ ਕੁਛ ਛਪਾਹੂਆ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਭੀ ਪਰੇ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਯੇ ਔਰ ਲੋਕਭੀ ਪਰੇ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਹਮਨੇ ਕੁਛ ਛਪਾ ਤੋ ਨਹੀ ਰਖਾਹੈ ਜਬ ਉਸ ਅੰਗਰੇਜਨੇ ਹਥਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇ-ਖਾ ਤਬ ਉਸਕੋ ਨਿਮਕ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਯਾ ਪੁਨਾਃ ਉਸਨੇ ਆਸਪਾਸ ਖੜੇ ਹੂਏ ਔਰ

ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕਿ ਯੇ ਕ੍ਯਾਹੈ ਤਬ ਉਨ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਯੇ ਸੋਰਾਹੈ ਹਾਕਮਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਮੈ ਲੂਣਆਵੇ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਮੈ ਸੋਰਾ ਆਵੇ ਸਭਕੋ ਬਡਾ ਆਸਚਰਯ ਗੁਜਰ੍ਯਾ ਕੇ ਯੇ ਕ੍ਯਾ ਹੋਤਾਹੈ ਪੁਨਾਃ ਹਾਕਮਕੇ ਮਨਮੈ ਸ਼ਕਹੂਆ ਕੇ ਯੇ ਲੋਕ ਇਸ ਬਨਜੇ ਸੇ ਅਦਾਵਤ ਕਰਤੇਹੈਂ ਜੋ ਲੂਣਕੋ ਸੋਰਾ ਬਤਲਾਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਦੂਰਸੇ ਡਿਪਟੀ ਦੇਖਤਾਹੈ ਤਬ ਸੋਰਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਆਵਤਾਹੈ ਜਬ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖਤਾਹੈ ਤਬ ਲੋਨ ਦਿ-ਖਾਈ ਦੇਤਾਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਈਬਾਰ ਲੋਕੋਂਸੇ ਪੂਛਾ ਤਬ ਸੋਰਾ ਉਨਨੇ ਬਤਲਾਯਾ ਜਬ ਆਪ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਲੋਨ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਆਵਤਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਡਿਪਟੀਕਮਿਸਨਰ ਕੋ ਬਡੀ ਸੋਚ ਪੈਦਾਹੂਈ ਪੁਨਾਃ ਡਿਪਟੀਨੇ ਕਲਕਤੇਵਾਲੇ ਲਾਟ ਕੋ ਤਾਰਦਿਤੀ ਕੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਬਨਜੇ ਕਾ ਸੋਰਾ ਨਿਕਸਤਾਹੈ ਵੇ ਮਾਸੂਲ ਨਿਮਕ ਕਾ ਸਰਕਾਰਕੋ ਦੇਤਾਹੈ ਜੋ ਉਸਕੀ ਦੁਕਾਨੈ ਨਾਵਿਕਾ ਕਲਕਤੇ ਮੈ ਹੈ ਤਹਾਂਸੇ ਆਪਭੀ ਦਰਿਆਫਤ ਕਰਲੀਜਿਯੇ ਤਬ ਜਹਾਂ ਪਰ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੀਆਂ ਸੋਰੇਕੀਆਂ ਨਾਵਿਕਾ ਭਰ੍ਯਾਂ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀ ਮੈ ਖੜੀਥੀਂ ਪ੍ਰਥਮ ਲਾਟਨੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਮਲਾਹੋਂ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਯੇ ਨਾਵਕਾ ਕਿਸਕੀਹੈਂ ਇਨਮੈ ਕ੍ਯਾ ਭਰਾਹੂਆਹੈ ਤਬ ਕੇਵਟੋਂਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਯੇ ਨਾ ਵਕਾ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀਕੀ ਹੈ ਇਨਮੈ ਸੋਰਾ ਭਰਾਹੂਆਹੈ ਲਾਟਨੇ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖ੍ਯਾ ਤਬ ਨਿਮਕ ਦੇਖਨੇਮੈ ਆਯਾ ਤਬ ਲਾਟ ਸਹਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸੋਰੇਕੀ ਆੜਤਕੀ ਦੁਕਾਨੋ ਪਰ ਦੇਖਾ ਔਰ ਪੂਛ੍ਯਾ ਤਬ ਆੜਤੀ ਲੋਕੋਂਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਯੇ ਸੋਰੇਕੇ ਢੇਰ ਲਗੇ ਹੂ-ਏ ਹੈਂ ਤਬ ਲਾਟਨੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਦੇਖ੍ਯਾ ਤਬ ਉਸਕੇ ਦੇਖਨੇਮੈ ਲੋਨ ਆਯਾ ਜਬ ਮੁਖਮੇ ਡਾਰਕੇਦੇਖਾ ਤਬ ਭੀ ਨਿਮਕਕਾ ਹੀ ਸ੍ਵਾਦ ਲਾਟਕੋ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਲਾਟ ਭੀ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਦੋਤੀਨਵਾਰ ਉਨ ਲੋਗੋਂਸੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਦੇਖ੍ਯਾ ਤਬ ਸੋਰਾ ਤਥਾ ਲੂਣ ਕੁਛਭੀ ਨਿਰਣੈ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਲਾਟ ਨੇ ਡਿਪਟੀਕਮਿਸਨਰ ਕੋ ਤਾਰ ਸਾਰੇ ਹਾਲਕੀ ਦਿਤੀ ਤਬ ਡਿਪਟੀ ਭੀ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਉਤਰ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਲਾਟਨੇ ਪੁਨਾਃ ਲਿਖ੍ਯਾ ਕੇ ਜਿਸਕੀ ਇਜਤ ਖੁਦਾ ਰਖੇ ਤਿਸਕੀ ਇਜਤ ਕੋ ਕੌਨ ਉਤਾਰ ਸਕਤਾਹੈ ਤੇਰੀ ਕ੍ਯਾ ਸਾਮਰਥਹੈ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰੀ ਕੀ ਇਜਤ ਉਤਾਰੇ ਜਿਸਕੀ ਵੇ ਖਟ ਕਮਾਇਕੇ ਖੁਦਾਇ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਫਕੀਰਾਂਕੋ ਗਰੀਬਾਂ ਕੋ ਦੇਤਾਹੈ ਉਸਕੀ ਇਜਤ ਕੀ ਓਰ ਕੋਈ ਦੇਖ ਭੀ ਨਹੀ ਸਕਤਾਹੈ॥ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿ-ਗੇਸੋ ਵਾਚ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਜੋ ਕੋਈ ਮਨ ਲਗਾਇਕੇ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਦੋਨੋ ਲੋਕਮੈ ਭੀ ਮੁਖ ਉਜਲਾ ਹੋਤਾਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਭੀ ਬਚਨਹੈ ਸਚੇ ਮਾਰਗ ਚਲਦਿਆਂ ਉਸਤਤਿ ਕਰੇ ਜਹਾਨ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਬਾਰਾਂਮਾਹਾਮੈ ਹੈ ਯਾਂ

ਤੇ ਤੁਮ ਲੋਕੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਭੀ ਹਮਾਰਾ ਏਹੀ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਜੋ (ਸਾਧੁ ਸੇਵਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾ-
ਈਐ ॥ ਸਾਧਸੰਗ ਹਰਿਕੀਰਤਨ ਗਾਈਐ ॥) ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਬਡੇਹੀ
ਪੂਰੇ ਪੁੰਨਯ ਦ੍ਵਾਰੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇ ਹੀ ਧਰਮਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਔ
ਬ੍ਰਿਧਿ ਹੋਤੀਹੈ ਧਰਮਸੇ ਧਨ ਔ ਰਾਜਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਤਥਾ ਨਿਸਕਾਮ ਸੇਵਾ ਸੰ-
ਤਹੁ ਕੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਹੋਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਗੁਰੁਸਬਦਃ (ਜੋ
ਇਛੈ ਸੋਈ ਫਲ ਪਾਵੈ । ਸਾਧੂਕੈ ਸੰਗ ਨ ਬਿਰਥਾਜਾਵੈ ॥) ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਧੇ ਸੰਤੋਂ
ਕਾ ਸੰਗ ਅਰ ਸੇਵਾ ਕਰੀਹੂਈ ਬਿਰਥੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਮਧੇਨੁ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ
ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਆਦਿਕੋਂਸੇ ਭੀ ਜੋ ਫਲ ਸੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਬਾਰਾਂਬਰਸ ਸੇਵਾ ਕ-
ਰਨੇ ਸੇ ਸੋ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਸੰਗਕਰਣੇ ਸੇ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਚਾਰੋਂ ਪਦਾਰਥ
ਤੁਰੰਤ ਥੋੜੇਹੀ ਕਾਲਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਉਨਸੇ ਕਈ ਗੁਣ ਅਧਿਕ ਫਲਕੀ ਪ੍ਰਾ-
ਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਉਨਕਾ ਫਲ ਦੀਆ ਨਸ੍ਰ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ਔਰ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾਸੇ ਉਸ ਫਲ
ਸੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਜਿਸਕਾ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮਲੋਕ ਹ-
ਮਾਰੀ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਮਨ ਚਿਤ ਲਗਾਇਕੇ ਕੀਆ [illegible]ਪ੍ਰਸ਼ ॥ਹੇਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਜੀ ਕੋਈ ਤੋ ਕਹਤੇਹੈਂ ਸਿਰਮੁੰਨੇ ਗੁਸਾਂਈ ਸੰਨ੍ਯਾਸੀਓਂਕੀ ਸੇਵਾ[illegible]ਰਣੀ ਯੋਗ੍ਯ
ਹੈ ਕੋਈ ਦਾਦੂਪੰਥੀ ਦਾਦੂਪੰਥ੍ਯੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਬਤਾਤੇਹੈਂ ਕੋਈ ਗਰੀਬਦਾਸ੍ਯੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ
ਗਰੀਬਦਾਸ੍ਯੇ ਬਤਾਤੇਹੈਂ ਸੁਥਰੇਸਾਹੀ ਸੁਥਰੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਕਹਤੇਹੈਂ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ
ਸੇ ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਸਰੇਵੜੇ ਆਪੋਅਪਨੇ ਮਤਕੀ ਓਰ ਖੈਂਚਤੇਹੈਂ ਹਮਹੀ ਸੰਤਹੈਂ ਔਰ
ਭੇਖੋਂਵਾਰੇ ਸਾਰੇਹੀ ਠਗਹੈਂ ਤਥਾ ਉਦਾਸੀ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹਮਹੀ ਸਭ ਭੇਖੋਂਸੇ ਬਡੇ ਸੰ-
ਤ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਉਦਾਸੀਨੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣਾ ਯੋਗਹੈ ਆਗੇ ਉਦਾਸੀਨੋ ਮੈਭੀ
ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੇਦਹੈਂ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਗੁਸਾਂਈ ਔਰ ਸੰਨ੍ਯਾਸ੍ਯੋਂ ਮੇਭੀ ਅਨੇ
ਕੋਂ ਭੇਦਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਆਦੀ ਆਸ਼੍ਰਮ ਸਭਸੇ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰ ਹਮਾਰਾ ਹੀ ਹੈ ਯਾਂ
ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੀ ਸੇਵਨੇਕੇ ਯੋਗਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਹਤੇ ਕੇ ਹਮ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨ ਕੇ ਮੁਖ
ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਏਹੈਂ ਜੈਸੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਮੈ ਮੁਖ ਉਤਮਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਵਰਣ ਆਸ਼੍ਰਮੋ
ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੋ ਹੀ ਅਧਿਕ ਕਹ੍ਯੇ ਹੈ ਤਥਾ ਸਰਬ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤ੍ਯਾਂ
ਆਦਿਕੋਂਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣਜਾਤੀ ਸਭਸੇ ਬਡੀ ਲਿਖੀਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਹੀ ਸੇਵਨੇ ਯੋਗ੍ਯ
ਹੈ ॥ ਸਿਖ ਲੋਕ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਰੋ। ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ
ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸਭਸੇ ਅਧਿਕ ਸਿਖੋਂਕੀ ਮਹਿਮਾ ਲਿਖੀਹੈ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਰਾਗਮੈ (ਜੋ
ਦੀਸੈ ਗੁਰੁਸਿਖੜਾ ਤਿਸ ਨਿਵ ਨਿਵ ਲਾਗਉ ਪਾਇਜੀਉ ॥) ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਤਥਾਰ

ਭਾਈ ਗੁਰੁਦਾਸ ਜੀ ਮੇਰੀ ਖਲੋਂ ਮੌਜੜੇ ਗੁਰੁ ਸਿੱਖ ਹਢਾਂਦੇ। ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖਾਂ
ਕੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ਯੋਗ ਹੈ ਮਸੰਦ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਹਮਾਰੇ ਬਿਨਾ ਸਭੀ
ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਘਰਾਣੇ ਮੈਂ ਹਮੀ ਹੀ ਪੂਜਾ ਕੀ ਲਾਯਕ ਹੈਂ ਕਾਹੇ ਤੇ ਹ
ਮਾਰੇ ਬਡੇ ਔਰ ਹਮ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਮੈ ਸਦਾਸੇ ਹਾਜਰ ਰਹੇਹੈਂ ਦਸੋਦਿਸੋਂਸੇ ਸੰਗਤੋਂ
ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ੨ ਕੇ ਲਜਾਵਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂਤੇ ਕਹੈ ਕਰੋ ਹਮਾਰੀ ਪੂਜਾ। ਹਮ ਬਿਨ ਠਾਕੁਰ
ਅਵਰ ਨ ਦੂਜਾ॥ ਆਪਾ ਪੰਥੀ ਗੁਲਾਬਦਾਸਜੇ ਸਿਰਗੁਮ ਕਾਹੂਕਟੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਿ
ਯੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਭੂਲੇ ਫਿਰਤੇਹੈਂ ਹਮਹੀ ਬ੍ਰਹਮਹੈਂ ਹਮਹੀ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਹੀ
ਪੂਜਾ ਕਰੋ ਏਕ ਕੋਈ ਆਜ ਕਾਲ ਭੁਜਜ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੂਆ ਹੈ ਉਸਨੇ ਭੀ ਅਪਨਾ ਗ੍ਰੰਥ
ਪੰਥ ਚਲਾਯੋਹੈ ਅਰ ਸਭਕੋ ਅਪਨੀ ਜੂਠ ਖਜਾਵਤੇਹੈ ਜਬ ਲੰਗਰ ਤਯਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈ
ਤਬ ਲੰਗਰ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ ਮੁਖ ਮੈ ਪਾਨੀ ਭਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕੇ ਉਪਰ ਫੁਰਕੜਾ ਮਾਰ
ਕੇ ਕਹਤੇਹੈ ਕਿ ਜਾਹੁ ਅਬ ਛਕੋ ਇਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਾ ਗੁਰੂਕੋ ਭੋਗਲਗ ਗਯੋਹੈ ਨਿ-
ਰਮਲੇ ਸੰਤ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਹਮਨੇਹੀ ਬ੍ਰਹਮਕੋ ਪਾਯੋਹੈ ਹਮਹੀ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀਹੈਂ ਇਸ
ਅਰਥ ਮੈ ਯੇ ਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇਹੈਂ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਕੋ ਖੋਜੈ ਮਹੇ-
ਸ੍ਵਰ। ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨੀ ਆਪ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ। ਇਤਯਾਦਿ॥ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਕਹਤੇਹੈਂ
ਕਿ ਹਮਹੀ ਬਿਹੰਗਮਸਿੰਘ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾਹੀ ਪੂਜਨਕਰਣਾ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਦਰਗਾਹ ਸਚ
ਖੰਡਮੈ ਪਰਵਾਣਹੋਤੇਹੈ ਜੈਸੇ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਰਹਤਬਿਬੇਕ ਨਿਸਚੇਵਾਲੇਹੈਂ ਐਸੇ ਔਰ
ਕੋਈ ਨਹੀਂਹੈ ਯੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਸਾਰੇ ਭੇਖਧਾਰੀ ਪਾਖੰਡੀਹੈਂ ਹਮਹੀ ਸਚਯਾਰ ਸਾਧੂ
ਲੋਕ ਹੈਂ ਤਥਾ ਆਪਨੇ ਮਤਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਾਰਥ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ॥
ਤਥਾਚ ਗੁਰੁ ਸਬਦੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ॥ ਹੰਉ ਗੁਸਾਂਈ ਦਾ ਪਹਲਵਾਨੜਾ। ਮੈ ਗੁਰੁ ਮਿਲ
ਉਚ ਦਮਾਲੜਾ॥ਇਤਯਾਦੀ॥ਦਸਮੇ ਗ੍ਰੰਥੇ ਚੰਡੀਵਾਰੇ॥ਪਹਲੇ ਦਲਾਂਮਿਲੰਦਿਆਂ ਭੇੜ
ਪਇਆ ਨਿਹੰਗਾਂ॥ਇਤਯਾਦੀ॥ਹੇ ਗੁਰੂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬਗਜ ਸਰਬ ਧਰਮੋਂਕੇਵੇਤਾ
ਤ੍ਰਿਕਾਲਦਰਸ਼ੀ ਹਮਾਰੇ ਲੋਗੋਂਕੋ ਸੰਤ ਅਸੰਤਕੀ ਕੁਛਭੀ ਪਰੀਖਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਨ
ਮੈ ਸੰਤ ਕੌਨਸੇਹੈਂ ਔਰ ਪਾਖੰਡੀ ਕੌਨਸੇਹੈਂ ਯੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਮਤੋਂਵਾਲੇ ਸਭੀ ਆਪੋ
ਆਪਨੀ ਓਰ ਖੈਂਚਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਅਲਾਬੂ ਕੋ ਮਛਜਾਂ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਓਰ
ਖੈਂਚਤੀ ਹੈਂ ਤਦ੍ਵਤ ਅਲਾਬੂ ਨਾਮ ਬਡੇ ਕਦੂ ਕਾ ਜਾਨਨਾ ਨਦੀ ਮੈ ਬਹੇ ਜਾਤੇ
ਕਦੂ ਕੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਮੀਨੋ ਕੀ ਸਮਾਨ ਯੇ ਸਾਰੇ ਮਤੋਂ ਵਾਲੇ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਓਰ
ਖੈਂਚਾ ਖੈਂਚੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਵਿਚਾਰੇ ਕੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨ
ਮਤੋਂ ਵਾਲਜੋਂ ਮੇਂ ਕੌਨਸੇ ਮਤ ਵਾਲੇ ਸੰਤਹੈਂ ਕੌਨਸੇ ਮਤ ਵਾਲੇ ਪਾਖੰਡੀਹੈਂ ਹਮਕੋ ਯੇ

ਝੂਝ ਨਹੀਂ ਪਰਤੀਹੈ ਜੋ ਅਪਨੀ ਕਲਜਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਉਨ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹਮ ਕਰੈਂ ਯਾਂਤੇ ਆਪ ਸਰਬਗਜ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੈਂ ਆਪਕੋ ਸਰਬ ਗਜਾਨ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬਗਜ ਹੈਂ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਹਿਤਕੇ ਅਰਥ ਆਪ ਜਿਸ ਮਤ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਬ-ਤਾਵਹੁ ਉਨਕੀ ਹਮ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗਜਾਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੋਖਕੇ ਭਾਗੀ ਹੋਵੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਅਪਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖਹੁਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ਹੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਹਮ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਮਤਵਾਲੇਕੋ ਸੰਤ ਨਹੀਂ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਸੰਤਹੁਕੇ ਲਖਣ ਲਿਖੇਹੈਂ ਵਹੁ ਲਛਨ ਜਿਸਮੈ ਹੋਵੈਂ ਵਹੀ ਸੰਤਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ੯ ਨਾਵੀ ਅਸ੍ਟਪਦੀ ਕੀ ਸਤਵੇਂ ਚਰਨਮੇਂ ਸੰਤਹੁਕੇ ਕੁਛਕ ਲਖਣ ਕਹੇਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਭੁਕੀ ਆਗਜਾ ਆਤਮ ਹਿਤਾਵੈ ॥ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਸੋਊ ਕਹਾਵੈ ॥ ਤੈਸਾ ਹਰਖੁ ਤੈਸਾ ਉਸ ਸੋਗ ॥ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਤਹ ਨਹੀਂ ਬਿਓਗ ॥ ਤੈਸਾ ਸੁਵਰਣ ਤੈਸੀ ਉਸ ਮਾਟੀ ॥ ਤੈਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੈਸੀ ਬਿਖ ਖਾਟੀ ॥ ਤੈਸਾ ਮਾਨ ਤੈਸਾ ਅਭਿਮਾਨ ॥ ਤੈਸਾ ਰੰਕ ਤੈਸਾ ਰਾਜਾਨ॥ਜੋ ਵਰਤਾਏ ਸਾਈ ਜੁਗਤਿ॥ਨਾਨਕ ਓਹ ਪੁਰਖ ਕਹੀਐ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ॥ ੭ ॥ ਟੀਕਾਃ ਅਰਥ ਤੋ ਇਸਕਾ ਸਪਸ੍ਟਹੈ ਤਥਾਪੀ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਅਖਰਾਰਥ ਲਿਖ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਇਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਮ ਸਰਬ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਪਰਮੇ-ਸ੍ਵਰਕੀ ਆਗਜਾਕੋ ਮੀਠੀ ਕਰਕੇ ਮਾਨੇ ਜੋ ਕੁਛ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਦਿਕ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਕਾਰਣਸੇ ਕਿਸੀਕੇ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜੋ ਜਾਨਤਾਹੈ ਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਆਗਜਾ ਬਿਨਾ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਆਗਜਾ ਮੈਂ ਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਜੋ ਭਗਵੰਤਕੀ ਆਗਜਾ ਵਿਚ ਹੀ ਸਭ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਵਤੇਹੈਂ ਐਸੇ ਜਾਣਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਦੀ ਸਰਬ ਦਸਾਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭੋਗੇ। ਵਹੁ ਸੰਤ ਜੀਵਤਾ ਹੂਆ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਮੇ ਦੇਹਰੂਪੀ ਬੰਧਨ ਵਿਖੇ ਬਧਾ ਹੂਆ ਹੈ ਜੇ ਵਹੁ ਸੰਤ ਗ੍ਰਹਸਥ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਇਸਿਤ੍ਰਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਇਸਿਤ੍ਰਤਹੈ ਅਥਵਾ ਬਾਨਪ੍ਰਸਤ ਆਸ਼੍ਰਮਮੈ ਇਸਿਤ੍ਰਤਹੈ ਅਥਵਾ ਸੰ[illegible]ਜਸਤ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈ ਇਸਿਤ੍ਰਤਹੈ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਆਸ਼੍ਰਮੋਂਕੇ ਕਰਮ ਧਰਮੋਂਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਬੰਧਨ ਕੋ ਨ ਪਾਤੇਹੈ ਅਪਨੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਸਦਾਹੀ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇ ਛੂਟਾ ਹੂਆ ਮੁ-ਕਤ ਰੂਪਹੈ ॥ ਤੈਸਾ ਇਤਜਾਦਿ ਉਸ ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਧਨਾਦੀ ਲਾ[illegible] ਪ੍ਰਯੁਕ੍ਤ ਹਰਖ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਧਨਾਦੀ ਨਾਸ ਪ੍ਰਯੁਕ੍ਤ ਸੋਕ ਦਸਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਇਨ ਦੋਨਹੁ ਦਸਾ ਵਿਖੇ ਜੋ ਹਰਖ ਸੋਕਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹ[illegible]ਨੰਦ ਵਿਖੇ ਸਦਾ ਮਗਨ ਰਹਤੇਹੈ ਕਿਸੀ ਇਸ੍ਟ ਪ੍ਰਿਯਕੇ ਵਿਯੋਗਸੇ ਦੁਖ ਜਿਸਕੋ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ

ਦੁਖ ਜਿਸਕੋ ਪੀੜਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਤੇਹੈਂ ਤੈਸਾ ਇਤਿ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਵਰਨ ਧਾਤੂ ਸਭ ਕੋ ਪ੍ਰਿਯ ਲਾਗਤੇਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸੁਵਰਣਮੈ ਬਿਨਾ ਗਜ਼ਾਨਵਾਨ ਸਭਕੋ ਇਸ਼੍ਰ ਬੁਧੀ ਰਾਗ ਬੁਧੀਹੈ ਤਿਸ ਸੁਵਰਣਕਾ ਜਿਸਕੋ ਵਿਯੋਗ ਹੋਤਾਹੈ ਤਿਸੀਕੋ ਭਾਰੀ ਸੋਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਦੁਖ ਰੋਗ ਅਪਦਾਮੈ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨੀਸੇ ਔਰ ਸਭਕੋ ਦ੍ਵੈਖ ਬੁਧੀ ਦ੍ਰਿਢਹੈ ਤਿਸਕੇ ਵਿਯੋਗ ਕਰਕੇ ਸਰਬਕੋ ਹਰਖ ਹੋਤੇਹੈਂ ਜੇ ਬ੍ਰਹਮਗਜ਼ਾਨੀਕੋ ਸ੍ਵਰਣ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂਕਾ ਸੰਯੋਗ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਹਰਖ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾਹੈ ਜੇ ਵਿਯੋਗ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਸੋਕਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸਾ ਇਤਿ ਜੈਸੇ ਮਿਟੀਕਾ ਢੇਲਾ ਕਿਸੀ ਕੀ ਭੂਖ ਤ੍ਰਿਖਾ ਸੀਤ ਉਸਨ ਆਦੀ ਕਲੇਸ਼ੋਂਕੋ ਨਿਵਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇਹੈ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵਰਨ ਰ-ਜਤਾਦੀ ਕਾ ਭੂਖਣ ਅਥਵਾ ਢੇਲਾ ਆਦਿਕਭੀ ਕਿਸੀਕਾ ਸੀਤ ਉਸਨ ਆਦਿਕ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਸਕਤੇਹੈਂ ਇਸ ਹੇਤੂਸੇ ਤਿਸੀ ਮਹਾਪੁਰੁਖਕੀ ਬੁਧੀ ਦੋਨੋ ਮੈ ਸਮਾਨ ਹੈ ਤੈਸਾ ਇਤੀ ਜੈਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਯੂ ਕਾ ਵਰਧਕਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਮੈਂ ਦੇਵਤਾ ਔ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਇਸ਼ਟ ਬੁਧੀ ਹੈ ਮਰਨਕਾ ਸਾਧਨ ਵਿਖਕੋ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਸਭ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਵਿਖਮੈ ਅਨਿਸਟ ਬੁਧੀ ਦ੍ਵੈਖ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਔ ਵਿਖਮੈ ਸਮ ਬੁਧੀ ਹੈ ਵਿਖ ਕੇ ਭਖਣ ਸੇ ਨ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮਰਣਹਾਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਨ ਪਾਂਚੋ ਤਤੋਂ ਕੋ ਮਰਣਹਾਰ ਜਾਨਿਤੇ ਹੈ ਨ ਕਿਸੀ ਏਕ ਤਤ ਕੀ ਇਨਮੈ ਸੇ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਅਜਰ ਅਮਰ ਅਬਿਨਾਸੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਨ ਆਤਮਾ ਕੋ ਮਰਣਹਾਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਵਹੀ ਸੰਤ ਹੈ ਤੈਸਾ ਇਤੀ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕਾ ਕੋਈ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਅਤਯੰਤ ਨਿਰਾਦਰ ਭੀ ਕਰੇ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਮੈਂ ਜਿਸਕੀ ਸਮਾਨ ਬੁਧੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਮਾਨ ਔਰ ਮਾਨ ਕਰਣਹਾਰ ਕੂ ਅਪਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਕੇ ਕਰਣਹਾਰ ਕੂ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਦੋਨੋਮੈਂ ਇਸ ਬਿਚਾਰਸੇ ਜਿਸਕੀ ਸਮ ਬੁਧੀਹੈ ॥ ਜੋ ਇਤੀ ਐਸਾ ਸੰਤ ਸੰ-ਸਾਰ ਮੈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਰਮੋਮੈ ਵਰਤੇ ਉਨ ਕਰਮੋਕਾ ਉਸ ਕੋ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਤੇ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸਸੇਂ ਵਹੁ ਸੰਤ ਸਦਾ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਕਤ ਨਾਮ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜੁੜੇਹੋ ਰਹਤੇਹੈ ਅਥਵਾ ਵਹੁ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਸਾਰਵਿਖੇ ਜਿਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮ ਕੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਕਰਾਵੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਰਮਕੀ ਰੀਤੀ ਚਲਾਵੇ ਸਾਈ ਜੁਗਤ ਇਤੀ ਹੈ ਕੇ ਵਹੀ ਰੀਤੀ ਯੁਕਤਹੈ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਣੇਹਾਰੀ ਹੈ। ਅਥਵਾ ਸੰਸਾਰਮੈ ਵਹੁ ਸੰਤ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਜੋ ਰੀਤੀ ਚਲਾਵਤੇ ਹੈ ਸੋਈ ਯੁਕਤੀ ਮੂਲ ਕਹੀ ਚਲਾਵਤੇਹੈ ਵੈਦਕ ਲੌਕਿਕ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਿਰੁਧ ਰੀਤੀ ਨਹੀ ਚਲਾਵਤੇਹੈ।

ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਭਾਣੇ ਮੈ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਜੋ ਕਰਤੇਹੈ ਸੋ ਜੁਗਤ ਨਾਮ ਆਛੇਹੀ ਕਰਤੇਹੈ ਉਸਕੀ ਰਜਾਇਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਤੇਹੈ। ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇ ਵਹੁ ਪੁ-ਰੁਖ ਕਰਮੋ ਮੈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਰਤੇ ਤਥਾਪਿ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਹ੍ਯੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕ੍ਯਾ ਜੀਵਤਾ ਹੂਆ ਹੀ ਸੋ ਦੇਹ ਸਹਤ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੈ॥ ੭॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਗੀਤਾ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਅਧ੍ਯਾਯਕਾ ਪੰਦ੍ਰਵਾਂ ਸਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਰੂਪ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਯੰਹਿ ਨ ਬ੍ਯਥਯੰਤ੍ਯੇਤੇ ਪੁਰੁਖੰ ਪੁਰੁਸ਼ਰ ਸ਼ਭ॥ ਸਮ ਦੁਖ ਸੁਖੰ ਧੀਰੰ ਸੋਮ੍ਰਿਤ੍ਵਾਯ ਕਲਪਤੇ॥ ਟੀਃ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹੇ ਅਰਜਨ ਯੇ ਸੀਤ ਉਸਨ ਖੁਧਾ ਪਿਪਾਸ ਰੋਗ ਜ੍ਵਰ ਆਦੀ ਕਲੇਸ ਜਿਸ ਪੁਰੁਖ ਧੌਰੇਯਕੋ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਪੀੜਾ ਦੇਕੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਸਕਤੇ ਹੈ ਪੀੜਾ ਨਹੀਂ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾ ਇਸਤ੍ਰ੍ਯਾਦੀ ਵਿਖਯ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਜਨ੍ਯ ਸੁਖ ਭੀ ਜਿਸਕੋ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਇਨ ਸੁਖ ਦੁਖ ਰੂਪ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਬ੍ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੀੜਾ ਕੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖੋਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟਤਮ ਪੁਰੁਖ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਕੋਂ ਸਮਰਥ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ॥ ੧੫॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਸੋਰਠਿ ਮਃ ੯॥ ਜੋ ਨਰ ਦੁਖਮੈ ਦੁਖ ਨਹੀ ਮਾਨੈ॥ ਸੁਖ ਸਨੇਹ ਅਰ ਭੈਨਹੀ ਜਾਂਕੈ ਕੰਚਨ ਮਾਟੀ ਮਾਨੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਨਹ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹ ਉਸਤਤਿ ਜਾਂਕੈ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨਾ॥ ਹਰਖ ਸੋਗਤੇ ਰਹੈ ਨਿਆਰਉ ਨਾਹਿ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨਾ॥੧॥ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਸਗਲ ਤਿਆਗੈ ਜਗਤੇ ਰਹੈ ਨਿਰਾਸਾ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਜਿਹ ਪਰਸੈ ਨਾਹਨਿ ਤਿਹ ਘਟ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਵਾਸਾ॥ ੨॥ ਗੁਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਿਹ ਨਰਕਉ ਕੀਨੀ ਤਿਹ ਇਹ ਜੁਗਤਿ ਪਛਾਨੀ॥ ਨਾਨਕ ਲੀਨ ਭਇਓ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਉ ਜਿਉ ਪਾਨੀ ਸੰਗ ਪਾਨੀ॥੩॥੧੨॥ ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ-ਜੋ ਇਤੀ ਨਉਮੇਪਾਤਸਾਹ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦੁਰਜੀ ਸੇ ਨਿਕਟਵਰਤੀ ਸਿਖਹੁਨੇ ਤਤਵੇਤਾਪੁਰੁਖਕੇ ਲਖਣਹੁਕਾ ਪ੍ਰਸ੍ਨਕੀਆਥਾ ਤਿਨਕੇਪ੍ਰਤੀ ਸਾਹਿਬਨੇ ਸੋਰਠਰਾਗੋ ਵਿਚ ਏਹ ਸਬਦ ਉਚਾਰਕੇ ਉਤਰ ਦੀਆ ਕਿ ਹੇ ਸਿਖ ਜੋ ਨਰ ਪੁਰੁਖ ਦੁਖ ਦਸਾ ਅਪਦਾ ਵਿਖੇ ਭੀ ਦੁਖ ਦਸਾਕੋ ਮਿਥ੍ਯਾ ਜਾਨਕੇ ਅਪਨੇ ਧੀਰਯ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇਹੈ ਤਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਸੁਖ ਦਸਾ ਸੰਪਦਾ ਵਿਖੇਭੀ ਮੋਹ ਕੋ ਪ੍ਰਮਾਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇਹੈ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖਕੀ ਦੁਖ ਦਸਾ ਵਿਖੇ ਦ੍ਵੈਖ ਬੁਧੀਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਸੁਖ ਦਸਾ ਵਿਖੇ ਤਿਸਕੀ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀਹੈ ਤਥਾ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਨਾਸਕਾ ਭੈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਤਿਸਕੋ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪਕਾ ਬੋਧਹੈ ਔਰ ਕ੍ਯਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਜੋ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਾਲ

ਭਗਵਾਨ ਮੂਰਤੀ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕਧਾਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਾਸ ਵਾਸਤੇ ਸਨਮੁਖ ਆਜਾਵੇ ਤਬ ਭੀ ਨਹੀ ਡਰਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਮੈ ਕੰਚਨ ਔ ਮਾਟੀ ਏਕ ਸਮਾਨ ਹੈਂ ੧ ਤਿਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਪਨੀ ਉਸਤਤਿ ਔ ਨਿੰਦਾ ਭੀ ਤੁਲਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਦੋਨੋ ਕੋ ਬਾਣੀਕਾ ਵਿਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਜਾਨਤੇਹੈ ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਬਿੜਾਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਸਬਦ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਕੁਛ ਘਾਵ ਆਦਿਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਤੈਸੇ ਬਿਨਾ ਅਗਯਾਨੀ ਸੇ ਗਯਾਨਵਾਨਕੇ ਮਨ ਮੈ ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਤਿ ਆਦਿਕ ਸਬਦ ਭੀ ਵਿਕਾਰ ਕੋ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬੰਧਯਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਜ-ਨਨ ਮੈ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਤਦਵਤ ਤਥਾ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਜਿਸਕੇ ਮਨ ਮੈ ਲੋ-ਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਲਾਭ ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਸੰਤੁਸ਼੍ਟ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੈ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੈ ਮੋਹ ਰਾਗ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭੀ ਜਿਸਕੋ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤਥਾ ਸਰੀਰ ਔ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਧਨ ਸੁਖ ਕੇ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਮੈ ਅ-ਭਿਮਾਨ ਕਯਾ ਮਮਤ੍ਵ ਭੀ ਜਿਸਕੋ ਨਹੀਂਹੈ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹਰਖ ਸੋਕ ਕੋ ਮਨ ਕੇ ਧ-ਰਮਜਾਨਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕੋ ਨਯਾਰਾਦੇਖਕੇ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਅਪਮਾਨ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਨਿਰਾਦਰ ਏਹੀ ਹਰਖ ਸੋਕਕੇ ਕਾਰਣਹੈ ਏਭੀ ਦੋਨੋ ਮਾਨ ਆਦਰ ਅਪਮਾਨ ਨਿ-ਰਾਦਰ ਮਨ ਕੇ ਹੀ ਧਰਮ ਜਾਨਕੇ ਇਨਸੇ ਭੀ ਨਯਾਰੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ੧ ਜੋ ਆਸਾ ਮਨ-ਸਾ ਕਿਸੀ ਊਪਰ ਕਾਲਾਂਤਰ ਮੈ ਭਰੋਸਾ ਰਖਣਾ ਕੇ ਅਮੁਕ ਦਿਨ ਏ ਹਮਕੋ ਦ੍ਰਬਯ ਅਥਵਾ ਹਸਤੀ ਘੋੜਾ ਵਸਤ੍ਰਾਦੀ ਦੇਵੇਗਾ ਇਸ ਲੈਨੇਕੀ ਇਛਾ ਕਾ ਨਾਮ ਆਸਾਹੈ॥ ਧਨਾਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਸੂਖਮ ਸੰਸਕਾਰ ਰਿਦੇ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਜਾਣੇ ਕਾ ਨਾਮ ਵਾਸਨਾ ਹੈ ਤਿਸੀਕੋ ਮਨਸਾ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਜੋ ਬਿਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਿਸੀਕੀ ਆਸਾ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਔਰ ਵਾਸਨਾ ਭੀ ਚਿਤ ਮੈ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਾਖਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਕੇਵਲ ਮਨ ਕੇ ਵਿਕਾਰ ਜਾਨ ਕੇ ਜੋ ਤਯਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਗਤਕੋ ਭੀ ਨਾਸਵੰਤ ਮਿਥਯਾ ਰਜੂ ਸਰਪਵਤ ਜਾਨਕੇ ਇਸ ਜ-ਗਤ ਸੇ ਭੀ ਨਿਰਾਸ ਜੋ ਰਹਤੇ ਹੈ ਪੁਨਃ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿ ਬਿਕਾਰ ਜਿਸਕੇ ਮਨ ਕੋ ਸਪਰਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸਕੋ ਜੈ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਉਸ ਪੁਰਖ ਕੇ ਘਟ ਵਿਖੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਅਨੰਤ ਅਸਥਲੋਂਮੈਂ ਐਸੇ ਲਿਖਾਹੈ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਣੀਐ॥ ਸਰਬ ਭੂਤ ਆਪ ਵਰਤਾਰਾ॥ ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜਾਂਕਾ ਤਨਾ॥ ਸਭ ਘਟ ਰਾਮੁ ਬੋਲੈ॥ ਤੂ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰ ਜੀ ਹਰਿ ਏਕੋ ਪੁ-

ਰੁਖ ਸਮਾਣਾ। ਇਤਜਾਦਿਕ ਏਕਤਾ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਸਰਬ ਘਟਹੁ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅਬ ਈਹਾਂ ਆਪ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਜਿਸ ਘਟਮੈ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਨਹੀਹੈ ਤਿਸ ਘਟ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਿਵਾਸਹੈ ਯਾਂਤੇ ਪੂਰਬ ਬ੍ਰਿਧੋਂਕੇਵਚਨੋ ਸੇ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋ ਕਾ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤੇਹੈ ਪੁਨਃ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਭੀ ਸੰਸਾ ਉਤਪਤ ਆ ਹੂਆ ਹੈ ਹੇਭਗਵਨ ਸੰਸੈ ਆਤਮਾ ਜੀਵ ਹੀ ਨਾਸਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹੇ ਨਾਥ ਯਾਂਤੇ ਮੇਰੀ ਕਲਜਾਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰੇ ਸੰਸੇ ਕੋ ਆਪ ਨਾਸ ਕਰੋ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿੱਖ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਵਚਨੋ ਕਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸੁਣੋ ਜੈਸੇ ਧੂਮਸੇ ਅਥਵਾ ਰਾਖ ਸੇਂ ਅਗਨਿ ਢਕਾ ਹੂਆ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਕਾਸ੍ਟੋਂ ਮੈ ਅਗਨਿ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਿਨਾ ਸੰ-ਜਮ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਿਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹੈ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਬਜਾ-ਪੀ ਸਰਬ ਘਟੋਂਕੇ ਅੰਤਰ ਪੂਰਨ ਪਰੰਤੁ ਜਿਸ ਘਟ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਬਲ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਇਸਿਥਤ ਹੈਂ ਉਨਕੀ ਪ੍ਰਗਲਭਤਾ ਸੇ ਅਗਜਾਨਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸਾਖਜਾਤ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ ਜਿਸ ਘਟ ਵਿਖੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਸੰਜਮਕਰਕੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕੋ ਜਿਸਨੇ ਜੀਤਜਾ ਹੈ ਉਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸਾਖਜਾਤ ਕਾਰ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ੨ ਪਰੰਤੂ ਹੇ ਸਿੱਖ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਜਿਸ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇ ਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕੀ ਹੈ ਤਿਸ ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਯੁਕਤੀ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸੇ ਸੀਖਕੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਮਝਕੇ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਸਾਖਜਾ-ਤ ਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਵਹੁ ਸ੍ਰੇਸ੍ਟ ਪੁਰਖ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਐਸੇ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਜੈਸੇ ਬੂੰਦ ਕਾ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਮਿਲ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਉਸਕੋ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਨਜਾਰਾ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤੇਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਗੁਰਮੁਖ ਨਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਤਿ ੪।੧੨॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਜਿਹ ਪਰਸੈ ਨਹੀਂ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਭਿਮਾਨੁ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨ ਰੇ ਮਨਾ ਸੋ ਮੂਰਤਿ ਭਗ-ਵਾਨੁ॥੧੩॥ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਨਾਹਿ ਜਿਹ ਕੰਚਨ ਲੋਹ ਸਮਾਨਿ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੈ ਜਾਨ ੧੪॥ ਹਰਖਸੋਗ ਜਾਕੈ ਨਹੀ ਬੈਰੀ ਮੀਤ ਸਮਾਨ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੈ ਜਾਨਿ॥੧੫॥ ਭੈ ਕਾਹੂਕੋ ਦੇਤਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨ ਆਨਿ॥ ਕਹੁਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇਮਨਾ ਗਿਆਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨਿ॥੧੬॥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਪਰਮ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਪੂਰਬ ਸ-ਬਦੋਂ ਮੈ ਕਹੇ ਹੂਏ ਅਰਥ ਕੋ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸਪਸ੍ਟ ਕਰਕੇ ਖੋਲ ਕਰਕੇ ਉਨਕਾ ਅ-ਰਥ ਰੂਪ ਚਾਰ ਸਲੋਕੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲਖਣ ਕਹਤੇਹੈਂ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਸ ਨਰਕੇ

ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਵਿਖੇ ਸੁਖ ਸਾਂਤਿਵਿਖੇਪ ਰਹਤ ਅਵਸਥਾ ਸਤ੍ਰਗੁਣਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਦੁਖ ਵਿਖੇਪ ਸਹਤ ਅਵਸਥਾ ਰਜੋ ਤਮੋਗੁਣ ਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪ ਦੋਨੋ ਜਿਸਕੇ ਸਮੀਪ ਸਮਾਨ ਹੈਂ ਸੁਖਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦੁਖਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ ਅ-ਭਾਵ ਕੀ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਰਜੋਗੁਣ ਕਾ ਕਾਰਯ ਲੋਭ ਕਯਾ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪਦਾਰਥੋਂਕੀ ਲਿਪਸਾ ਲੇਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਮੋਹ ਅਵਿਵੇਕ ਅਵਿਚਾਰ ਅਭਿਮਾਨ ਕਯਾ ਅਪਨੇ ਸਮਾਨ ਗੁਣੀ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਬੁਧੀਵਾਨ ਰੂਪਵਾਨ ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਨ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਸਭਕਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਬਿਨਾ ਬੀਚਾਰਸੇ ਆਪਕੋ ਸਭਸੇ ਬਡਾ ਸ੍ਰੇਸ੍ਟ ਜਾਨਨ ਕਾ ਨਾਮ ਅਭਿਮਾਨਹੈ ਤਿਸਤਮੋਗੁਣ ਕਾ ਕਾਰਯ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀਕੇ ਨਿਵਰਤ ਹੋਨੇਕੀ ਭੀਜੋ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸੰਤ ਹੈ॥ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਉਸਕੋ ਤੁਮਨੇ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਵਿਗ੍ਰਹ ਨਹੀਂ ਜਾਨਨਾ ਕਿੰਤੂ ਸਾਖਯਾਤ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਜਾਨਹੁ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਸਾਮਰਥ ਯੁਕਤ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵਹੁ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸਤਪੁਰਖ ਹੈ ੧੩ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਜਿਸ ਸੰਤਜਨ ਕੇ ਰਿਦੇ ਵਿਖੇ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਏਕ ਸਮਾਨਹੈ ਮਨ ਮੈ ਹਰਖ ਵਿਖਾਦ ਕੋ ਉਤਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੁਵਰਣ ਲੋਸ੍ਟ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਾ ਢੇਲਾ ਜਿਸਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮੈ ਸਮਾਨ ਹੈ ਤੁਲ ਮੂਲ ਕੀਮਤ ਦੋਨੋ ਰਖਤੇ ਹੈਂ॥ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇ ਤਿਸਕੋ ਤੁਮ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਸਦੇਹ ਹੀ ਮੁ-ਕਤ ਰੂਪ ਜਾਨੋ ੧੪ ਪੁਨਃ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸਟ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਜਿਸ ਕੋ ਹਰਖ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਨਿਸ੍ਟ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਜਿਸਕੋ ਸੋਕ ਨਹੀਂ ਸੰਤਾਵਤੇ ਹੈ ਬੈਰੀ ਮਿਤ੍ਰ ਜਿਨਕੇ ਏਕ ਸਮਾਨਹੈਂ ਦੋਨੋ ਮੈ ਜਿਸਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਏਕਰਸਹੈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਅਪਨੇ ਮਨਪ੍ਰਤੀ ਕੇ ਹੇ ਮਨ ਉਸਕੋ ਤੁਮਨੇ ਜੀਵਤੇ ਹੂਏ ਅਰਥਾਤ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਣ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਤੁਮ ਬੰਧਨੋ ਸੇ ਮੁਕਤ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਾਨੋ॥ ੧੫॥ ਭੈ ਕਾਹੂ ਕੋ ਦੇਤ ਨਹ ਇਤੀ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਬਾਣੀ ਔਰ ਮਨ ਕ ਸੇ ਕਿਸੀ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਕੋ ਭੈਕਾ ਦਾਤਾ ਜੋ ਨਹੀ ਹੈ ਅਰ ਨ ਆਪ ਕਿਸੀ ਤ੍ਰਖ੍ਰਾਦੀ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਯਮਰਾਜ ਕਾ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਯਖ, ਰਾਖਸ, ਪਿਸਾਚ ਡਾਕਨੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕਿਸੀਕਾ ਭੀ ਡਰ ਨਹੀ ਰਖਤਾਹੈ ਸਾਹਿਬ ਨਾਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਮਨ ਤਿਸਕੋ ਵੇਦਕੇ ਗਯਾਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਬ੍ਰ-ਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥੧੬॥ ਸੋ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਇਨ ਪੂਰਬ ਉਕ੍ਤ ਲਖਣੋ ਯੁਕਤ ਕਿਸੀ ਭੇਖ ਕਾ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਮਤ ਕਾ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋਮੈ ਕਿਸੀ ਵਰਨ ਕਾ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਆਸ੍ਰਮ ਕਾ ਹੋਵੇ ਔਰ ਕਯਾ ਕਹਨੇਹੈ ਭਾਵੇ ਅਤਿ ਆਸ੍ਰਮੀ

ਹੇ ਅਤਿ ਆਸਮ੍ਰੀ ਨਾਮ ਚੰਡਾਲ ਕੋ ਹੈ ਉਸੀ ਕੋ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਸਾਸਤ੍ਰ ਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾਂ ਸੰਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਜੀਵ ਮੋਖ ਭਾਗੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਕੋ ਭੀ ਛਾਦਨ ਭੋਜਨ ਸੇ ਅਰਥਾਤ ਅੰਨ ਵਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਜੋ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਹਜਾਰੋਂ ਲਖੋਂ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਆਦੀ ਯਗੋਂ ਕਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਵਹੁ ਸੰਤ ਸਾਖਯਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਸੇ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਿਸਨੇ ਏਕਭੀ ਤਤਵੇਤਾ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕੀਓ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾਃ ਕਯਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਤਤਵੇਤਯੋਂਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲਈਹੈ ਉਨਕੇ ਪੁਨਯੋਂ ਕੀ ਗਿਨਤੀ ਬ੍ਰਹਮਾਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਸੇਸਨਾਗ ਜੀ ਭੀ ਸਹਸ੍ਰ ਮੁਖ ਸੈ ਤਿਸਕੇ ਪੁੰਨਯ ਫਲ ਕੀ ਸੰਖਯਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਇਤਯਲੰ ॥

ਦੋਃ ਕਹਬੇ ਮੈ ਅਤਿ ਕਠਨ ਹੈ ਸੰਤਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਪਾਰ ।
ਸੰਗ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਹੇ ਕਛੁਕ ਤਿਨਪਰ ਕਵਿ ਬਲਿਹਾਰ ॥

ਦੋਃ ਸਤਸੰਗਤ ਮਹਿਮਾ ਅਧਿਕ ਮੋ ਪੈ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
ਰਸਨਾਂ ਕੋਟ ਜੇ ਹੋਵਈ ਤਦਪਿ ਪਾਰ ਨ ਪਾਇ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿਸ੍ਰੀਸੰਤਲਛਨ ਵਰਨਨਨਾਮਗਯਾਰਵੋਂ ਅਧਯਾਇਸਮਾਪਤੰ ॥੧੧॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਅਥ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਜੀਵ ਬਡੀ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸ ਸ[illegible]ਗ ਕੀ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂਸੇ ਤਥਾ ਸਰਬ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰਕੇ ਅਧੇਨ ਸੇ ਔਰ ਯਗ [illegible]ਪ ਦਾਨ ਬ੍ਰਤ ਸਤ ਆਦਿਕ ਸਰਬਸੇ ਤਿਸ ਸੰਗਤਕਾ ਮਹਾਤਮ ਅਧਿਕਹੈ ਐਸੇ [illegible]ਤਹੁ ਕੋ ਸੰਗ ਕਾ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਸਬਦ ਉਕਤ ਵਚਨੋ ਸੇ [illegible]ਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਾ-ਵਧਾਨ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਸਾਹਿਬ [illegible]ਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਬਚਨ ਉਤਪਤ ਹੁਏ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਬਿਲਾਵਲ ਮਃ ੫ ॥ ਪਿੰਗੁਲ ਬਰਬਤ ਪਾਰਪਰੇ ਖਲ ਚਤੁਰਬਕੀਤਾ ॥ ਅੰਧੁਲੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੂਝਿਆ ਗੁਰੁ ਭੇਟ ਪੁਨੀਤਾ ॥ ੧ ॥ ਮਹਿਮਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਕੀ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੇਮੀਤਾ ॥ ਮੈਲ ਖੋਈ ਕੋਟ

ਅਘ ਹਰੇ ਨਿਰਮਲ ਭਏ ਚੀਤਾ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਐਸੀ ਭਗਤਿ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀ ਕੀਟ ਹਸਤੀ ਜੀਤਾ॥ ਜੋ ਜੋ ਕੀਨੋ ਆਪਨੋ ਤਿਸ ਅਭੈ ਦਾਨ ਦੀਤਾ ॥੨ ॥ ਸਿੰਘ ਬਿਲਾਈ ਹੋਇ ਗਇਓ ਤ੍ਰਿਣ ਮੇਰ ਦਿਖੀਤਾ॥ ਸ੍ਰਮ ਕਰਤੇ ਦਮ ਆਢਕਉ ਤੇ ਗਨੀਧਨੀਤਾ ॥ ੩॥ ਕਵਨ ਵਡਾਈ ਕਹ ਸਕਉ ਬੇਅੰਤ ਗੁਨੀਤਾ ॥ ਕਰ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਨਾਮ ਦੇਹੁ ਨਾਨਕ ਦਰਸਰੀਤਾ ॥ ੪ ॥ ਨਮঃ ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ ॥ ਸਾਹਿਬਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸਿਖਾਂਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕਿ ਹੇ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਕੇ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਹਮਾਰੀ ਸਰਧਾਹੈ ਆਪਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਿਆ ਚਾਹਤੇਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਖਹੁ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਊਪਰ ਕਾ ਸਬਦ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸੰਗਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਭਸੇ ਅਧਿਕਹੈ ਕੌਨ ਵਰਨਨ ਕਰਬੇਕੋ ਸਾਮਰਥਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮਾਰੇ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਕੁਛ ਅਲਪਮਾਤ੍ਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਤਸੰਗਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਪੰਗੁ ਨਾਮ ਜੰਘਹੁਸੇ ਹੀਨ ਜੀਵਕਾ ਹੈ ਉਸ ਸੇ ਊਚੇ ਨੀਚੇ ਅਸਥਾਨੋਂ ਪਰ ਫਿਰਜਾ ਜਾਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਬਡੇ ੨ ਊਚੇ ਦੁਰਗਮ ਪਰਬਤੋਂਕੋ ਉਲੰਘਕੇ ਊਪਰਸੇ ਪਰਲੇਪਾਰਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਚਰਣੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਜਾਤੋਹੈ॥ ਅਥਵਾ ਸੇਸਨਾਗਜੀ ਕ੍ਰਿਤ ਛੰਦੋਬੰਦੀ ਪਿੰਗਲਕਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ॥ ਉਸਕੋ ਗੁਰੂ ਮੁਖਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਨਾ ਛੰਦਕੇ ਨਾਮਕਾ ਤਥਾ ਛੰਦਕੇ ਰਚਨਕਾ ਗਯਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੋਹੈ ਜੇ ਨਿਤਪ੍ਰਤੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣਹਾਰੇ ਪੁਰਖ ਬਿਨਾ ਪਿੰਗਲ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹੇ ਛੰਦੋਬੰਦੀ ਗ੍ਰੰਥਕੀ ਰਚਨਾ ਕੀਆ ਚਾਹੇ ਤਬ ਕਰ ਸਕਤੋਹੈ ॥ ਮਹਾਂਖਲ ਮੂਰਖਜਨ ਨਿਤਪ੍ਰਤੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣੇਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਬਡਾ ਚਤੁਰ ਪੰਡਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਮਹਾਂ ਮੁਗਧ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਮਹਾਂ ਪੰਡਿਤ ਬਨਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਾਲਮੀਕ ਜੀ ਬਾਟਪਾਰੇ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਆਦਿ ਕਵਿ ਹੋਤੇ ਭਏਹੈਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਡੀ ਕੋਮਲ ਮਧੁਰਬਾਣੀਸੇ ਸਿਖੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕਿ ਹੇ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ਪਰਮਪ੍ਰੇਯ ਦਰਸਨ [illegible] ਸੰਤਾਂਕੇ ਸੰਗਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਨਾ ਪਰਮਹਿਤ ਜਾਨਕੇ ਚਿਤਕੋ ਏਕਾਗ੍ਰ ਕਰਕੇ ਸੁ[illegible]ਹੁ ਜੈ[illegible]ਾਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਮਰਥ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਰਾਖਤੋਹੈ। ਸੰਤਹੁਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਕਲਮਖ[illegible] ਪਾਪ ਰੂਪਾ ਮੈਲ ਅਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਜਾਤੋਹੈ॥ਸੰਕਾ॥ਹੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀ ਜਿਸ[illegible] ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਸੰਤਾਂਕੋ ਸੰਗ ਕਰਤੋਹੈ ਉਸ ਸਰੀਰਕੇ ਪਾਪਤੋ ਅਵ[illegible] ਨਸ਼੍ਰ ਹੋ[illegible]ੀ ਜਾਹਿਗੇ ਅਰ ਕ੍ਰੀਯਮਾਣ ਕਰਮ ਭੀ ਸਤਸੰਗਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋ[illegible]ਗੇ ਸਪਰ[illegible]ਸ ਨ ਕਰਸਕੈਂਗੇ ਪਰੰਤੂ ਪੂਰਬ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋਂਕਰਕੇ ਸੰਚਿਤ [illegible] ਪਾਪਰੂਪ [illegible] ਕਰਮ ਬਿਨਾ ਫਲਦੀਏ ਕੈਸੇ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਵੈਗੇ ਜਬ ਸੰਚਿਤ [illegible]

ਕੋਈ ਕਰਮ ਪ੍ਰਪਕ ਹੋਕੇ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਕਰਮਨੇ ਫਲ ਦੀਆ ਪੁਨਃ ਤਿਸ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮਨੇ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮਕੇ ਖਾਤੇ ਮੈ ਫਿਰ ਖੈਂਚਕੇ ਡਾਰਦੀਆ ਤਬ ਜੋ ਏਕ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਯਾਸ ਨਾਮ ਉਦਮ ਸੇ ਸਤਸੰਗ ਕੀਆ ਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰ-ਯਤਨ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਇਗੇ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮਕਾ ਫਲ ਪੁਨਃਔਰ ਸਰੀਰ ਧਾਰਣੇ ਲਾਗੇਂਗੇ ਉਨ ਸਰੀਰੋਂ ਮੇਸੇ ਫਿਰ ਕਰਮ ਫਿਰ ਸਰੀਰ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਅਨੰਤ ਜਨਮੋ ਮੈ ਭਟਕਨਾ ਪਰਾ ਪੁਨਃ ਸਤਸੰਗ ਕਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕ੍ਯਾ ਮਹਾਤਮ ਹੂਆ ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਕੋਟਿ ਅਘਹਰੇ ਇਤਿ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਰੇ ਸਤਸੰਗ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਅਨੰਤ ਜ-ਨਮੋ ਕਰਕੇ ਕੀਏ ਹੁਏ ਪਾਪੋਂਕੋ ਐਸੇ ਭਸਮ ਕਰਡਾਰਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਲਕੜੀਕੇ ਅੰਬਾਰੋਂਕੋ ਅਗਨਿ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰਤੋਹੈ ਜੈਸੇ ਗਿਰੀਗੁ-ਫਾ ਗਤ ਅੰਧਕਾਰ ਯਦ੍ਯਪੀ ਬਹੁਤ ਕਾਲਕੋ ਗੁਫਾਕੇ ਅੰਤਰ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਏਕ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਉਸਕੋ ਧ੍ਵੰਸ ਕਰ ਡਾਰਤੋਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇ ਸਤਸੰਗ ਭੀ ਮਨਕੋ ਨਿਰ-ਮਲ ਕਰਕੇ ਨਿਸਪਾਪ ਕਰਕੇ ਗ੍ਯਾਨ ਉਤਪਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਤਮ ਅੰਧਕਾਰ ਰੂਪ ਮਹਾ-ਮੋਹ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ॥ ਜਬ ਸੁਧ ਨਿਰਮਲ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਮਲਸੇ ਰਹਤ ਹੂਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਕੀ ਭਗਤੀ ਜੀਵ ਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਆਇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਗੋਬਿੰਦ ਜੀਕੀ ਭਗਤਿ ਕਾ ਐਸਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕੇ ਜੇ ਕੀਟ ਨਾਮ ਅਤਿ ਨਿਰਬਲ ਨਿਰਧਨ ਕੋ ਹੈ ਨਿਰਸਾ-ਮਰਥ ਐਸੇ ਸਾਮਰਥ ਹੀਨ ਜੀਵਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਭੀ ਜੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੀ ਭਗਤੀ ਆ-ਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰੇ ਤਬ ਵਹੁ ਜੀਵ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲ ਬਲੀ ਜੀਵਕੋ ਭੀ ਜੀਤ ਲੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੀਟ ਪਿਪੀਲਕਾ ਅਤਿਤੁਛ ਆਕਾਰ ਅਸਮਰਥ ਵਾਲੀ ਹੋਕੇ ਭੀ ਹਸਤੀਕੋ ਮਾਰਲੇਤੀ ਹੈ ਯਹ ਬਾਤ ਸਰਬ ਲੋਕ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਕ੍ਯਾ ਜੇ ਕੀੜੀ ਹਾਥੀ ਕੇ ਸੁੰਡਕੇ ਅੰਤ੍ਰਕੇ ਪਾਸੇ ਲੜਜਾਵੇ ਤਬ ਹਾਥੀ ਮਰਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਕੀੜੀ ਹਸਤੀ ਕੋ ਜੀਤ ਲੇਤੀਹੈ ॥ ਇਸੇ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤ ਜੀ ... ਭਗਤੀ ਮਾਨ ਜੀਵਕੋ ਆਪਨੇ ਕਰਕੇ ਥਾਪਤੇ ਹੈ ਏਕਵਾਰ ਪੁਨਃ ਉਸ ਸ... ਕੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੈ ਡਰਨਹੀਂ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਆਦੀ ਉਸਸੇ ਡਰਕੇ ... ਬਲੀ ਭੇਟ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਉਸਕੋ ਐਸਾ ਅਭੈਦਾਨ ਦੇਤੇ ... ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ... ਧਾਨ ਦਨੁਜ ਯਖ੍ਯ ਰਾਖਸ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮਸਾਣ ਭੈਰਵ ਆਦੀ ਸ... ਰ ਪਿਸਾਚ ... ਡਾਕਨੀ ਸ਼ਾਕਨੀ ਸਾਕਨੀ ਜੋਗਨੀ ਭੋਗਨੀ ਮਾਨੁਖ ਸਿੰਘ ... ਬਘ੍ਰ ਬਿਛੂ ... ਗ ਪੰਨਗ ਆਦੀ ਤਾਮਸੀ ਰਾਜਸੀ ਸਾਤਕੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸਰਬ ... ਤਸਕੋ ਰਾਜਾ

ਬਨਾਇ ਦੇਤੇਹੈ ਸਰਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਤਿਸਕੀ ਆਗਯਾ ਮੈ ਕਰ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ੨ ॥
ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਸਿੰਘ ਭੀ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਭਖਣ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ
ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਉਨਕੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਬਿਲੀਕੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਬਲ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ਅਥਵਾ
ਸਿੰਘਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾਬਲੀ ਅਹੰਕਾਰੀ ਭੀ ਬਿਲੀਕੇ ਸਮਾਨ ਅਸਮਰਥ ਹੋਜਾਤੇਹੈ॥
ਅਥਵਾ ਭਗਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾ ਕ੍ਰੂਰ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਦੀ ਪਾਂਚੇ
ਮਹਾਂਸਿੰਘ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਰਾਮਕਲੀਮੈ ॥ ਪੰਚ ਸਿੰਘ ਰਾਖੇ ਪ੍ਰਭੁ
ਮਾਰ ॥ ਮਹਾ ਤਾਮਸੀ ਜੀਵ ਸਰਪਆਦੀਭੀ ਉਨਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇਕੇ ਵਿਖਕਾ ਤਯਾ-
ਗ ਕਰਦੇਤੇਹੈ ਲਖ ਜੋਜਨ ਮੈ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲਾ ਬਡਾ ਊਚਾ ਸੁਮੇਰਪਰਬਤ ਇੰ-
ਦ੍ਰਾਦੀ ਦਿਬਯ ਪੁਰੀਆਂ ਕਾ ਆਸਰਾਭੀਹੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕ ਰਤਨੋ ਕਰਕੇ ਜਟਿਤ
ਭੀਹੈ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਮੈ ਤੁਛ ਤਿਣਕੇ ਸਮਾਨ ਅਤਿਤੁਛਹੈ ਜਿਸ
ਸੁਮੇਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਆਪਸਮੈ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਲੋਕੋਂਕਾ ਯੁਧ ਹੋਤੇਰਹਤੇਹੈ ਉਸ
ਇਤਨੇ ਬਡੇ ਸੁਮੇਰੁ ਕੋ ਬਮਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨਕੇ ਉਸਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਭੀ ਨਹੀਂ
ਕਰਤੇਹੈਂ ਸੂਕੇ ਤ੍ਰਿਣਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁਮੇਰਪਰਬਤਕੋ ਭੀ ਤੁਛ ਜਾਨਤੇਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੋ ਜੋ
ਜੀਵ ਏਕ ਏਕ ਵਿਰਾਟਕਾ ਅਰਥ ਅਪਨੇ ਸਨਬੰਧਯੋਂਸੇ ਤਥਾ ਔਰ ਲੋਕੋਂਸੇ ਯੁਧਾ-
ਦਿ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਪਰੀਸ੍ਰਮ ਨਾਮ ਯਤਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਖੇਦਪਾਤੇਹੈਂ ਅਤਿਵਰਾਕਲੋਕਹੈਂ
ਵਿਰਾਟ ਨਾਮ ਕੌਡੀਕੋਹੈ ਵਰਾਕ ਨਾਮ ਨਿਰਧਨ ਕੌਡੀ ੨ ਮਾਂਗਨੇਵਾਰੇ ਕੰਗਾਲ ਕੋ
ਹੈ ਐਸੀ ਦੁਰਦਸਾ ਵਾਲੇ ਮਹਾਦਰਿਦ੍ਰੀ ਜੀਵਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਭੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ
ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੀ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਆਵੇ ਤਬ ਤੇ ਜੀਵ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ
ਸਰਬ ਧਨਾਢੋਂਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਧਨੀ ਗਿਣੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਤਥਾਰ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ॥ ਜਿਨਕੇ
ਪਲੈ ਧਨਵਸੈ ਤਿਨਕਾ ਨਾਉ ਫਕੀਰ । ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੇ ਅਪਨੀ ... ਨੀ ...
ਹੀਰ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਸੋ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਹੈ ਪਾਤਸ਼ਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ
ਕਲਯਾਨਕ... ਲੀਏ ਉਨਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਹਾਰਕ ਪਾਰ-
ਉਨਕੀ ਚਰ... ਧੂੜਿ ਲੈਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਮਾ... ਯਵਜਪੀ ਸੰਤ
ਹੋਤੇਰਥਕ ... ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਕਲਯਾਨਕੀ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਪਾਤ
ਤ ਇਨਨੇ ਪਾਸ... ਵਿਰਾਟਕਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ...ਖ ਕਾ ਬਾਦਸਾਹੁ
...ਾਹੁਕੇ ਭੀ ... ਸਾਹਹੈਂ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਹੈਂ ਹੋਗਯਾ ਸਤਸੰਗ
ਅਪਨੇ ਛੋਟੇ ... ਈ ਕੂੰ ਬਾਦਸਾਹੀਕੀ ਮ...ਹੁਕੀ ਧਾਰਣਾਕੀ
ਕਰਕੇ ਅਪ... ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ

ਯੁਕਤੀ ਸਿਖਕੇ ਕਮਾਇਕੇ ਧਾਰਣਾਕਾ ਫਲ ਪਾਂਚੋਂ ਤਤ ਉਸ ਸੰਤਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਬੀਤ ਗਯਾ ਤਬ ਕਬੀ ਪੁਨਃ ਬਲਖ ਬੁਖਾਰੇਕੇ ਬਾਹਰ ਨਦੀਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਹੀ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਬਹੁਤਹੀ ਦਿਨ ਤਕ ਅ- ਲਖਤ ਹੋਕਰਕੇ ਰਹਯਾ ਸੰਤ ਭਲਾਲੋਕ ਜਾਨਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਆਵੈ ਜਾਵੇ ਔਰ ਨਗਰਮੈ ਬੜੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਉਸਤਤਿ ਘਰ ੨ ਵਿਖੇ ਉਨ ਕੀ ਹੋਣੇ ਲਾਗੀ ਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਅਛੇ ਸੰਤਹੈਂ ਉਨਕੀ ਉਸਤਤੀ ਬਾਦਸਾਹੁ ਕੀ ਬੇਗਮਾ ਨੇ ਭੀ ਸੁਣੀ ॥ ਤਬ ਏਕਦਿਨ ਬੇਗਮਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹਸੇ ਪੂਛਕੇ ਅਛੇ ੨ ਪਦਾਰਥ ਬਸਤ੍ਰ ਰੋਕ ਖਾਨੇ ਓਢਨੇ ਦੇਖਨੇਲਿਏ ਭੇਟਾ ਸੰਤਨਕੇ ਅਰਥ ਲੈ ਗਯਾਂ ਜਾਇਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਦਰਸਨ ਭੇਟਾ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਕੀਆ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ਜੋ ਕੁਛ ਬੇਗਮਾ ਲੇ ਗਈ ਥੀਂ ਤਿਸਪਰ ਸੰਤੋਂਨੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਭੀ ਨ ਕਰੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਤਜਾਂਭਈਆਂ ਪੁਨਃਸੰਤਹੁਕੀ ਆਗਯਾਪਾਇਕੇ ਜਬ ਅਪਨੇ ਮਹਲੋਂਮੇ ਆਯਾਂ ਤਬ ਬੇਗਮੋਂਸੇ ਬਾਦਸਾਹੁਨੇ ਪੂਛਯਾ ਕੇ ਕਹੁ ਕੈਸੇਕ ਉਤਮ ਸੰਤਹੈਂ ਤਬ ਬੇਗਮਹੁਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਹੁਤਹੀ ਅਛੇ ਸੰਤਹੈਂ ਖੁਦ ਖੁਦਾਕੀ ਮੂਰਤਿਹੈਂ ਜੈਸੇ ਉਨਕੀ ਸਿ- ਫਤ ਸੁਣਨੇਮੈ ਆਵਤੀਥੀ ਤਿਸਸੇਭੀ ਅਧਿਕ ਮਹਿਮਾਵਾਲੇ ਸੰਤਹੈਂ ਬੇਗਮੋਂਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਿਫਤਿ ਸੁਣਕੇ ਬਾਦਸਾਹੁ ਭੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਆਯਾ ਭੇਟਾ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਬਾਦਸਾਹੁ ਨੇ ਪਹਿਚਾਨ ਲੀਆ ਜੋ ਯੇ ਮੇਰੇ ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤਾਹੈਂ ਕਯਾ ਦੇਖਤਾਹੈ ਜੋ ਏਕ ਗੋਦੜੀ ਮਾਤ੍ਰ ਊਪਰ ਓਢੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕੁਛਭੀ ਪਾਸ ਦੂਸਰਾ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਨਹੀਂਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਦਸਾਹੁ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜ਼ਕਰੀ ਕਿ ਹੇ ਕਿਬਲਾ! ਇਤਨੀ ਬਾਦਸਾਹੀਕੋ ਛੋਡ ਕਰਕੇ ਇਸ [illegible] ਅਪਨੇ ਕਯਾ ਲੀਆਹੈ ਯੇ ਦੇਖੋ ਕੇ ਏਕ ਗੋਦੜੀ [illegible] ਈ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀਂਹੈ ਨੀਚੇ ਊਪਰ ਸੇ ਆਪ [illegible] ਫਿਰ ਕਿਰ ਪਰਤਯਾਂ ਹੈਂ ॥ ਅ[illegible] ਭੀ ਅਪਨਾ [illegible] ਹੀ ਹੈ । ਆਪ ਬਾਦਸਾਹੀ ਤ[illegible]ਤ ਪਰ ਬੈਠਕੇ [illegible] ਭ ਸੇਨਾ ਪ੍ਰਜਾ ਆਪਕੇ ਹੁ[illegible]ਮੈ ਵਰਤੇਂਗੇ [illegible] ਏ ਸਭ ਲੋਕ ਤੇਰੇ ਹੁਕਮਾ[illegible]ਤਮਾਨ ਹੈਂ [illegible] ਲਾ ਯੇ ਸਭ ਲੋਕ ਮੇਰੇ [illegible]ਮੈ ਹੀ ਵਰ- [illegible] ਤਨੇ ਏਕ ਲੋਹੇਕੀ ਸੂਏ [illegible]ਰਿਆਉ ਰੇ [illegible] ਸੂਈ ਦਰਯਾਉਮੈ ਗਿਰ[illegible]ਈਹੈ ਜੇ ਤੇਮੈ

ਸੇ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤਬ ਤੂੰ ਨਿਕਾਸ ਦੇ ਨਹੀਂ ਤੋ ਕਿਸੀ ਅਪਨੇ ਨੌਕਰ ਸੇ ਬੋਲ ਦੇ ਕੇ ਵਹੁ ਹਮਾਰੀ ਸੂਚੀ ਕੋ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਬਾਦ ਸਾਹੁ ਬੋਲਾ ਕਿ ਕਿਬਲਾ ਅਬ ਵਹੁ ਸੂਚੀ ਦਰਯਾਉ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਸਨੀ ਬਡੀ ਮੁਸ ਕਲ ਹੈ ਉਸ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਜਿਤਨੀ ਸੂਚਿਕਾ ਆਪ ਚਾਹੋ ਉਤਨੀ ਲੇਵਹੁ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੇ ਹਮਕੋ ਵਹੀ ਸੂਚੀ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਕੀ ਹਮ ਕੋ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੁਨਃ ਬਾਦਸਾਹੁ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਇਤਨੇ ਬਡੇ ਦਰਯਾਉ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਸੂਚੀ ਕੈਸੇ ਨਿਕਸ ਸਕਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਸੂਚੀ ਕੇ ਨਿਕਾਸਨੇ ਮੈ ਨਾ ਤੋ ਹਮਾ ਰੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਨ ਮੇਰੇ ਕਿਸੀ ਸੇਵਕ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕੇ ਬਾਦਸਾਹੁ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਕੇ ਤੂੰ ਤੋ ਕਹਿਤਾ ਥਾ ਸਭ ਜਗਤ ਮੇਰੇ ਵਸਵਰਤੀ ਹੈ ਅਬ ਕਿਸੀ ਸੇ ਏਕ ਹਮਾਰੀ ਸੂਚੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਸ ਸਕਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਪੁਨਃ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਗੁਰੁ ਦਰਯਾਉ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲਿਆਬੇ ਵਰਣ ਦੇਵਤਾ ਹਮਾਰੀ ਗੋਦੜੀਕੀ ਸੀਵਨੇ ਹਾਰੀ ਓਹੀ ਸੂਚੀ ਹਮਕੋ ਦੇ ਦੇ ਐਸਾ ਸੁਣਕੇ ਕਿਆ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਏਕ ਮੱਛੀ ਮੁਖ ਮੈ ਸੂਚੀ ਪਕੜੇ ਹੂਏ ਲੀਏ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਪਾਨੀ ਮੈ ਸੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਮਛੀ ਨੇ ਮੁਖ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸੂਚੀ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਦੇਕੇ ਆਪ ਜਲ ਮੇਂ ਲੀਨ ਹੋਗਈ ॥ ਤਿਸਸੇ ਪੀਛੇ ਬਾਦਸਾਹੁ ਸੇ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਕਿ ਕਿਉਂ ਰੇ ਦੇਖਾ ਤੁਮਨੇ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਦਸਾ ਮੈ ਸੇ ਹਮ ਨੇ ਜੋ ਕੁਛ ਹਾਸਲ ਕੀਆ ਹੈ ਤੁਮਾਰਾ ਹੁਕਮ ਤੋ ਸਰਬ ਮਾਨੁਖ ਮਾਤ੍ਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਹਮਾਰਾ ਹੁਕਮ ਪਾਂਚੋ ਤਤ ਤਥਾ ਪਾਂਚੋ ਤਤੋਂ ਕੀ ਰਚੀ ਹੂਈ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸਰਬ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕੁਛ [illegible] ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਚਨੋਂ ਕੋ ਸਕਤੀ [illegible]
ਹੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੋਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਨੋਂ ਪਰ ਪ੍ਰ[illegible]
ਕੇ [illegible] ਆ ਹੈ ਸਿਖ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆ[illegible]
ਕੌਡੀ ਅਰ[illegible] ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਬਾਜਾਰ ਮੈਂ ਮ[illegible]
ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਤ[illegible] ਜੋ ਏਕ ਕੌਡੀ ਕਾ ਭੀ [illegible]
ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ [illegible]ਪਣ ਦੀਨ ਮਨ ਜੀਵ [illegible]
ਤਬ ਤਿਸੀ ਕਾ[illegible] ਮੈਂ ਤੇ ਗਨੀ ਧਨੀਤਾ [illegible]
ਵਰਤੀ ਰਾਜਾ[illegible]ਰਾਜਿਓਂ ਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਵਾ[illegible]
ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਕੀ [illegible]ਹਿਮਾ ਹਮ ਕਵਨ ੨ ਕ[illegible]
ਰੀ ਰਸਨਾ ਹੋਵੇ[illegible] ਤਬ ਭੀ ਹਮ ਸਤਸੰਗ [illegible]

ਹੈਂ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ॥ ਨਾਨਕ ਕਾਗਦ ਲਖਮਣਾ ਪੜਪੜ ਕੀਚੈ ਭਾਉ। ਮਸੂ ਤੋਟ ਨ ਆਵਈ ਲੇਖਣ ਪਉਣ ਚਲਾਉ॥ ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤ ਨਾ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇਵਡ ਆਖਾਂ ਨਾਉ॥੪॥ਸਾਤ ਸਮੁਦਹ ਮਸ ਕਰਉ ਕਲਮ ਕਰਉ ਬਨਰਾਇ। ਬਸੁਧਾ ਕਾਗਦ ਜੇ ਕਰਉ ਹਰਿਜਸ ਲਿਖਣ ਨ ਜਾਇ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਜਾਨ ਪੜਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬੇਅੰਤ ਹੀ ਹੈ ਸਤਸੰਗ ਔ ਸਤਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬੇਅੰਤ ਗੁਣ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਭੀ ਇਨ ਕੇ ਗੁਣੋਂ ਕੋ ਪਾਰ ਪਾਇ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇਸਿਖ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਏਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਣੀ ਚਾਹੀਏ ਕੇ ਹੇ ਸਰਬ ਨਿਯੰਤਾ ਹੇ ਸਰਬ ਬਯਾਪੀ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਰੀਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਣੇਹਾਰਾ ਜੋ ਆਪਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਮੁਝਕੋ ਦੇਵਹੁ ਨਾਮ ਔ ਨਾਮੀ ਕਾ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਯੇ ਆਪਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਰੀਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਇਸ ਨਾਮ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰਾ ਹੀ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥੪॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋਵਾਚ ਹੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਮਹਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਔਰ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਨੇ ਕੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਦੇਖਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ਸਰਬ ਸਿਖੋਂਪ੍ਰਤੀ ਕਿ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼ਟ ਜੀ ਨੇ [illegible] ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮੁਮੁਖ੍ਹੂ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕੇ ਸੋਲਵੇਂ ਅਧਯਾਯ ਮੈ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਤ[illegible] ਕਰੀਹੈ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ॥ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ [illegible] ਕੇ ਆਗੇ ਇਕ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ [illegible] ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਜੋ ਸਤਸੰਗ [illegible] ਪੁ- [illegible] ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੀ [illegible] ਰਜੂ ਸ- [illegible] ਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣ [illegible] ਭਾਸਤੇ ਹੈ [illegible] ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ, ਸੰਤੋਂ ਕ[illegible]ਬ ਕਲਿਪਤ [illegible] ਖੋਂ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ [illegible] ਸਰਪਵਤ [illegible] ਕਰਕੇ ਸੁਣੋ ਸਮ ਸੰਤੋ[illegible] ਵਧਤੀ ਜਾਵੇ [illegible] ਕੇ ਇਨ ਤੀਨੋਂ ਕੀ ਮ[illegible] ਨਿਰਬ੍ਰਿਤੀ [illegible] ਅਤਿ ਉਤਕੰਠਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ[illegible]॥ ਅਪਿਕਸ਼੍ਰ

ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ਼ਟੋ ਵਾਚ ਹੇ ਰਘਨੰਦਨ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲੋ ਵਿਖੇ ਕਿਸੀ
ਏਕ ਕਾ ਭੀ ਜੀਵ ਆਸ੍ਰਾ ਲੇਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਭੀ ਮੁਕਤੀ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ
ਕਿੰ ਪੁਨਃ ਚਾਰੋਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਯੁਕਤ ਹੋਵੇ ਵਹੁ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤੋ ਹੈ ਯੇ ਕਿਆ ਕਹਨੇ
ਹੈ ਅਬ ਤੁਮ ਸਤਸੰਗਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ॥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੇਣ ਮਹਾਬੁਧੇ ਸੰਸਾਰੋਤਰਣੇ
ਨ੍ਰਿਣਾਂ॥ ਸਰਬਤ੍ਰੋਪ ਕਰੋਤੀਹ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਸਮਾਗਮਃ ॥ ੧॥ ੭ ॥ ਹੇਮਹਾਬੁਧੇ ਬਡੀ
ਬਿਸਾਲ ਬੁਧੀ ਵਾਲੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਸਰਬ ਅਵਸਥੋਂ ਵਿਖੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ
ਤਰਣ ਮੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਸੰਗ ਹੀ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਸਾਧੂ ਕਿਆ ਬਹੁਤ
ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਉਪਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔਰ ਐਸਾ ਉਪਕਾਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ੧ ॥
ਸਾਧੁਸੰਗ ਤਰੋਰ ਜਾਤੰ ਵਿਵੇਕ ਕੁਸਮੰਸਿਤੰ॥ ਰਖੰਜਤਿਯੇ ਮਹਾਤਮਾਨੋ ਭਾਜਨੰਤੇ ਫਲ
ਸ੍ਰਿਯਃ ॥ ੨ ॥੧੩॥ ਟੀਕਾ-ਹੇ ਮਹਾਬਾਹੋ ਸਤਸੰਗਰੂਪੀ ਤਰੂ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਛਸੇ ਜੋ ਵਿਵੇ-
ਕ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਸੇ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕੇਵਲ ਸਤਸੰਗ ਸੇ ਹੀ ਵਿਵੇਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾ-
ਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਜੌਨਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸ ਸੁਧ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਫੂਲ ਕੀ ਰਖਿਆ ਕਰ
ਤੇ ਹੈਂ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਬਰਫ ਬਿਜਲੀ ਗੜੇ ਕੇ ਉਪੱਦ੍ਰਵੋਂ ਸੇ ਬਚਾਇ ਰਖਤੇ
ਹੈ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਫਲ ਸ੍ਰੀ ਕੇ ਪਾਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਖਜੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਫੂਲ ਲਾਗਤੇ
ਹੈਂ ਤਦ ਨੰਤਰ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਬਰਫ ਆਦਿਕ ਕੀ ਮਾਰ ਸੇ ਪੁਸਪੋਂ ਕੋ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰ-
ਕਾਰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬਚਾਇ ਰਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਫਲ ਕਾ ਭਾਗੀ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਫੂਲ ਲਾਗਜੇ ਹੈ ਪ੍ਰ-
ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਾਮ ਆਦਿਕ ਪਸੂਓਂ ਸੇ ਤਿਸਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾਤਮਾ
ਮੋਖਜ ਰੂਪੀ ਫਲ ਕਾ ਭਾਗੀ ਅਵਸਜ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਸ਼ੂਨਜਮਾਕੀਰਲਤਾ ਮੇਤਿ
ਮ੍ਰਿਤਿ[illegible]ਪਜੁਤਸਵਾਯਤੇ ਆਪਤ ਸੰਪਦਿਵਾ ਭਾਤਿ ਵਿਦ੍ਵਦ ਜਨ ਸੰਸਾਰ ਮੈ॥ ੩॥
ਟੀਕਾ-[illegible]ਲਨਯਨ ਸੰਤ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋਂ ਕੇ ਸੰਗਵਿਖੇ ਅਪਦਾ ਸੰਪਦਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਭਾ
ਸਤੀ ਹੈ॥ [illegible] ਬਨ ਭੀ ਮਿਤ੍ਰ ਸਜਨ ਸੁਹ੍ਰਿਦੋਂ ਕੇ ਤਥਾ ਸਨਬੰਧੀਓਂਕੇ ਸਮਦਾਇ
ਕਰਕੇ ਪੂਰ[illegible]ਨ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਮਰਣ ਕਾਲ ਜਬ ਸਮੀਪ ਆਵਤਾ
ਹੈ ਸੋ ਕਾਲ [illegible]ਕੇ ਮਹਾ ਉਤਸਾਹ ਰੂਪ ਭਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਸਤਸੰਗੀ ਮਹਾਤਮਾਕੇ
ਮਰਣ ਅਵਸ[illegible]ਭੀ ਪਰਮ ਸੁਖ ਰੂਪਾ ਅਵਸਥਾ ਭਾਨ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਉਤਸਵੇ ਇਵ
ਆਚਰਤਿ ਇ[illegible] ਉਤਸਵਾਯਤੇ॥ ਉਤਸਾਹ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮ੍ਰਿਤਜੁ ਸਮਾ ਭੀ ਤਿਸ ਮਹਾ
ਤਮਾ ਕੇ ਸਮੀਪ[illegible] ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ੩ ॥ ਹਿਮ ਮਾਪਤਸਰੋ ਜਨਜਾਂ ਮੋਹ ਨੀਹਾਰ ਮਾਰੁਤਃ
ਜਯਤਜੇ ਕੋ ਜ[illegible]ਤਜ ਸਿਨੇਨ ਸਾਧੁਃ ਸਾਧੁ ਸਮਾਗਮਃ॥੪॥ਟੀਕਾ-ਅਬ ਰੂਪਕ ਕਰਕੇ

ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਅਪਦਾ ਰੂਪੀ ਕਮਲਨੀਕੋ ਨਸਟ ਕਰਨੇਵਾਰੋ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਸੰਗ ਬਰਫ ਰੂਪ ਹੈ ਤਥਾ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਕੁਹੀੜ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਹਾਰੋ ਸਾਧੂ ਸਮਾਗਮ ਬਡਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪਵਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਰਫ ਕਮਲਨੀ ਕੇ ਊਪਰ ਪਰੇ ਤਬ ਕਮਲਨੀ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਔਮਹਾਕੁਹੀੜ ਧੁੰਧ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਪਸਰੀ ਹੁਈ ਹੋਵੇ ਤਬ ਅਲਪ ਪਵਨ ਸੇ ਭੀ ਉਡ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਪਦਾ ਰੂਪੀ ਕਮਲਨੀ ਕੋ ਮਹਾ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਕੁਹੀੜ ਕੋ ਏਕ ਸਤਸੰਗ ਹੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੀਤ ਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਪਰੰ ਵਿਵਰਧਨੰ ਬੁਧੇ ਰਗਯਾਨ ਤਰੁ ਸ਼ਾਤਨੰ ॥ ਸਮੂਤ ਸਾਰਣ ਮਾਧੀਨਾਂ ਵਿਧਿ ਸਾਧੁ ਸ-ਮਾਗਮੰ ॥੫॥ ਟੀਕਾ-ਹੇ ਕਮਲੇਖਣ ਪੁਨਃ ਕੈਸੋ ਹੈ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਜੋ ਬੁਧੀਕੇ ਵਿਵੇਕ ਗਯਾਨ ਕੋ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਵਰਧਕ ਹੈ ॥ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਤਰੁ ਬ੍ਰਿਖ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਣੇ ਹਾਰੋ ਹੈ ਸੰਪੂਰਣ ਆਧੀ ਬਯਾਧੀ ਉਪਾਧੀ ਰੂਪ ਰੋਗੋਂ ਕੋ ਮੂਲ ਸੇ ਹੀ ਉਖਾੜ ਡਾਰਣ ਹਾਰੋਹੈ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥ ਏਕ ਸਤਸੰਗ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂਹੈ ਅਗਯਾ ਨ ਅਧਯਾਤਮਕ ਆਦੀ ਤਾਪੋਂ ਕੋ ਜੜ ਮੂਲ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਸਟ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨੋ ॥ ੫ ॥ ਵਿਵੇਕਃ ਪਰਮੋ ਦੀਪੋ ਜਾਯਤੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਮਾਤ ॥ ਮਨੋਹਰੋ ਜ੍ਵਲੋ ਨੂਨ ਮਾਸੇ ਕਾ ਦਿਵ ਗੁਛਕਃ ॥੬॥ ਟੀਕਾ-ਹੇ ਪਰੰਤਪ ਸੰਤੋਂਕੇ ਸਮਾਗਮ ਸੇ ਹੀ ਨੂਨੰ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ਮਨਕੇ ਹਰਣੇਹਾਰੋ ਅਤਿ ਉਜ੍ਵਲ ਨਿਰਮਲ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਪਰਮ ਦੀਪਕ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ-ਜੈਸੇ ਬਗੀ-ਚੇ ਮੈ ਫਲ ਫੂਲ ਵਾਰੇ ਬ੍ਰਿਖੋਂ ਕੋ ਜਲ ਦੇਨੇ ਸੇ ਫੂਲ ਫਲੋਂ ਕੇ ਗੁਛੇ ਉਤਪਤ ਹੋਇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਦਿਬਯ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਸਮੂਹ ਉਤਪਤ ਹੋ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥ ਨਿਰੁਪਾਧ੍ਯਾਂ ਨਿਰਬਾਧਾਯਾਂ ਨਿਰਬ੍ਰਿਤਿੰ ਨਿਤਪੀਵਰੀਂ ॥ ਅ-ਨੁਤਤਮਾਂ ਪ੍ਰਯੱਛੰਤਿ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਵਿਭੂਤਯਃ ॥੭॥ ਟੀਕਾ-ਹੇ ਰਘੂਤਮ ਸੰਤੋਂਕੇ ਸੰਗਸੇ ਜੋ ਵਿਭੂਤਯਾਂ ਉਤਪਤ ਭਈ ਹੈਂ ਦੇਵੀਸੰਪਦਾ ਰੂਪ ਸਕਤਯਾਂ ਸੋ ਇਸ [illegible] ਪੁ-ਰੁਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰ ਅਪਾਧਨ ਨਾਮ ਨਾਸ ਸੇ ਰਹਤ ਸੁਕਤੀ ਰਜ[illegible] ਰਜੂ ਸ-ਰਪ ਵਤ ਜੈਸੇ [illegible]ਕਤੀ ਵਿਖੇ ਰੁਪਾ ਭ੍ਰਮ ਸੇ ਰਸੀ ਵਿਖੇ ਸਰਪ ਭ੍ਰ[illegible] ਭਾਸਤੋ ਹੈ ਜਬ ਸੁਕ੍ਤੀ ਔ ਰਸਰੀਕੇ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕੋ ਗਯਾਨ ਹੋਤੋ [illegible] ਬ ਕਲਿਪਤ ਰਜਤਕਾ ਔ ਸਰਪਕਾ ਬਾਧਾ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸੁਕ੍ਤੀ ਰਜਤ ਵਤ [illegible] ਸਰਪਵਤ ਜਿਸਕਾ ਬਾਧਾ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਕਹਯੇ ਨਿਰਅਪਾਯ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਦਿ[illegible] ਵਧਤੀ ਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ॥ ਅਪਰਿਛਿੰਨ ਰੂਪਾ ਪਰਮ ਅਨੁਤਮਾਂ ਜੋ ਸੁਖ ਆਨੰਦ [illegible]ਾ ਨਿਰਬ੍ਰਤੀ ਦਸਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸੁਖ ਰੂਪਾ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਤੀਆਂ ਹੈਂ ॥[illegible]॥ ਅਪਿਕਸ਼੍ਰ

ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੇ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਬਹੁ ਕਹੀਐ ਕਾਹਿ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਬੈਕੁੰਠੈਆਹਿ ॥੨॥ ਅਰਥਾਤ ਆਤਮਲਾਭ ਸੇ ਊਪਰ ਔਰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਤਿਸ ਆਤਮਲਾਭ ਕਾ ਸੰਤੋਖਕੋ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਸਾਧਨ ਹੋਣੇਸੇ ਪਰਮ ਲਾਭ ਬਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭੋਜਨਪਾਇਕੇ ਜਬ ਮਾਨੁਖ ਅਤ੍ਯੰਤ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਔਰ ਕੁਛ ਖਾਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪੂਰਬ ਜੋ ਉਤਮ ਭੋਜਨ ਸੇ ਅਤ੍ਯੰਤ ਸੰਤੁਸ੍ਟ ਹੋ ਚੁਕਯੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਬ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਲਾਭਸੇ ਅਤ੍ਯੰਤ ਸੰਤੁਸ੍ਟ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਚੁਕਯੋ ਹੈ ਤਬ ਔਰ ਤੁਛ ਆਨੰਦੋਂ ਕੀ ਤਿਸਕੂੰ ਅਕਾਂਖ੍ਯਾ ਨਹੀ ਰਹਤੀਹੈ ਸੋ ਆਤਮਲਾਭ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇ ਪਰਮਗਤੀ ਕਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਸਾਧਨ ਸਤਸੰਗਕੋ ਹੋਣੇਸੇ ਸਤਸੰਗਹੀ ਪਰਮਗਤੀ ਹੈ॥ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਸੋਈ ਪਰਮ ਗ੍ਯਾਨ ਹੈ ਗ੍ਯਾਨ ਨਾਮ ਆਤਮਾਕੇ ਰੂਪਕੋ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਗ੍ਯਾਨਕਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਪਰਮ ਸਾਧਨ ਵਿਚਾਰਕੋ ਹੋਣੇਸੇ ਯਾਂਤੇ ਵਿਚਾਰਕੋ ਪਰਮਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਯੋ ਹੈ ੩ ਸਮ ਬ੍ਰਹਮਹੀ ਪਰਮਸੁਖਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਸੇ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਉਤਮਆਨੰਦ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਮ ਕੋ ਪਰਮਸੁਖ ਕਰਕੇ ਕਹ੍ਯੋਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਮੂਃ॥ ਚਤ੍ਵਾਰਾ ਏਤੇਵਿਮਲਾਉਪਾਯਾਭਵਭੇਦਨੇ॥ ਯੈਰਭ੍ਯਸ੍ਤੈਸ੍ਤੁ ਉੱਤੀਰਣਾਮੋਹਵਾਰਿਭਵਾਰਣਵਾਤ॥ ੨੦ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਰਘੁਕੁਲਭੂਖਣ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਏਤੇ ਇਤੀ ਯੇਚਾਰੋ ਸਮਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭਵਭੇਦਨੇ ਕ੍ਯਾ ਜਿਸਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਵਿਖੇ ਮਹਾਮੋਹਰੂਪਹੀ ਜਲ ਹੈ ਤਿਸ ਸੰਸਾਰਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਭੇਦਨੇਵਾਰੇ ਛਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਯੇਚਾਰੋ ਸ਼ਲੋਕ ਉਕਤ ਉਪਾਇਹੈਂ॥ ਜਿਨ ਸਤਪੁਰੁਖੋਂਨੇ ਇਨਚਾਰੋਂਕੋ ਅਭ੍ਯਾਸਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਵਸਕੀਆਹੈ ਵਹੀਸਤਪੁਰੁਖ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਪਾਰਕੇਤੀਰਪਰ ਪਹੁਚੇਹੈਂ॥ ੨੦ ॥ ਜੇ ਏਕਸ[illegible]ਮੈ ਏਕ ਕਾਲਮੈ ਚਾਰੋਂਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਨ ਹੋਸਕੇ ਤਬ ਇਨਚਾਰੋਂ ਮੈਸੇ ਏਕ ਕੋਤੋ ਅਵਸ੍ਯ [illegible]ਰੂਰ ਅਪਨੇਵਸਵਰਤੀ ਕਰੇ॥ਮੂਃ ਏਕ ਸਿਮ੍ਨਿਨੇਨਵੈਤੇਖਾ ਮਭ੍ਯਸ੍ਤੇ ਵਿਮਲੋਦਯੇ॥ ਚਤ੍ਵ[illegible]ਤੇਪਿਕਿਲਾਭ੍ਯਸ੍ਤਾ ਭਵੰਤਿ ਸੁਧਿਯਾਂਵਰ॥ ਟੀਃ॥ ਹੇਸੁਧਿਯਾਂਵਰ ਹੇ ਬੁਧੀਮਾਨੋਵਿਖੇ [illegible]ਸ੍ਟ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣਕੀ ਨਿਰਮਲਤਾਕੀ ਉਤਪਤੀਲੀਏ ਸੰਤੋਖਾਦੀ ਚਾਰੋਂ[illegible]ਸੇ ਅਭ੍ਯਾਸਕੀ ਦ੍ਰਿਢਤਾ ਕਰਕੇ ਏਕਕੋਅਪਨੇ ਵਸਵਰਤੀ ਅਪਨਾ ਮਿਤ੍ਰਕਰਲੇਵੇ॥ਜਬ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਏਕਕੋ ਸਮ ਅਥਵਾ ਸੰਤੋਖਕੋ ਅਪਨੇ ਵਸਕਰ ਲੇਗਾ ਤਬ ਚਾਰੋ ਇਸਕੇਵਸਵਰਤੀ ਹੋਜਾਵੈਂਗੇ ਕਾਹੇਤੇ॥ ੨੧॥ ਮੂਃ ॥ ਏਕੋਪਯੇਕੋਪਿ ਸਰਬੇਖਾਮੇਖਾਂਪ੍ਰ[illegible]ਵਭੂਰਿਹ ॥ ਸਰਬਸੰਸਿਧਯੇ ਤਸ੍ਮਾਦ੍ਯਤ੍ਨੇਨੈਕੰਸਮਾਸ੍ਰਯੇਤ ॥੨੨॥ ਟੀਃ ॥ ਏਕੋਪੀਤ[illegible] ਹੇਮਹਾਬਾਹੋ ਜੇਯੋ ਪੁਰੁਖ ਸੰਤੋਖਾਦੀਚਾਰੋਂ ਮੈਸੇ ਇਕਕੋਭੀ ਅਭ੍ਯਾਸ

ਕੀ ਦ੍ਰਿਢਤਾ ਕਰਕੇ ਵਸਮੇ ਕਰਲੇਵੇਗਾ ਤਬ ਚਾਰੋਂ ਇਸਕੇ ਵਸਮੈ ਆਇਜਾਵੈਂਗੇ ਕਾ
ਹੇਤੇ ਯੇ ਚਾਰੋਂ ਆਪਸਮੈ ਪਰਮਮਿਤ੍ਰਹੈਂ ਇਨਚਾਰੋਂ ਮੈ ਜਿਸਜੀਵਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਏਕਭੀ ਚ
ਰਣ ਆਇਕੇ ਟਿਕਾਵਤੋਹੈ ਤਬਬਾਕੀਰੇ ਤੀਨੋ ਅਪਨਾ ਕੁਟੰਬਸਾਥ ਲੈਕੇ ਤਹਾਂ ਤਿਸੀ
ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਜਾਇਨਿਵਾਸਕਰਤੇਹੈਂ ਇਸਹੇਤੂਸੇ ਸੰਤੋਖਾਦੀ ਏਕਭੀ ਚਾਰੋਂ ਕੀ ਉਤਪ
ਤੀ ਕਾ ਕਾਰਣਹੈ ॥ ੨੨ ॥ ਮੂ: ॥ ਸਤਸਮਾਗਮ ਸੰਤੋਖਵਿਚਾਰਾ:ਸੁਵਿਚਾਰਿਤੰ॥ ਪ੍ਰ
ਵਰਤੰਤੇ ਸ਼ਮਸ੍ਰਿਛ੍ਰੇਵਾਹਨਾਨੀਵ ਸਾਗਰੇ ॥ ੨੩ ॥ ਟੀ: ॥ ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੈਸ ਸਮੁਦ੍ਰ
ਵਿਖੇ ਜਿਸਜਹਾਜ ਵਿਖੇ ਬਜ਼ਾਪਾਰੀ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਮਾਲਭਰਾਹੂਆਹੈ ਤਿਸਜਹਾਜਕੋ ਬਡੀ
ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਸੇ ਮਲਾਹਲੋਕ ਚਲਾਵਤੇਹੈਂ ਕਹੂੰ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਚਕ੍ਰਮੇ ਜਹਾਜ ਪੜਕੇ ਡੂਬਨ
ਜਾਵੇ ਦੂਸਰਾ ਊਰਮਜੋਕੇ ਵਿਖੇਪਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਚਲੇ ਊਰਮੀਨਾਮ ਬਹੁਤ ਊਚੀ
ਜਾਨੇ ਵਾਲੀ ਲਹਰੋਕਾਹੈ॥ਗ੍ਰਾਹਾ ਮਕਰਨਾਕੂ ਆਦਿਕੋਕੇ ਉਪਘਾਤਕੋਸੇ ਜੈਸੇ ਬਚਾਉ
ਹੋਵੈ ਤੈਸੀ ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਸੇ ਚਲਤੇਹੈਂ ਤਬਵਹੁ ਜਹਾਜ ਸਰਬ ਵਿਘਨੋਸੇ ਵਰਜਿਤ
ਬਾਂਛਿਤ ਸਥਾਨਮੈ ਜਾਇ ਮਨੁਖੋਂ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸੰਤਸਮਾਗਮ ਸੰ
ਤੋਖ ਸੁਸ੍ਰਿਵਿਚਾਰ ਸੰਮਯਕ ਵਿਚਾਰੇਹੂਏ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖਆਦੀ ਉਪਘਾਤਕੋਂਸੇ ਰਹਤ ਸਾਵ-
ਧਾਨਤਾਸੇ ਸ਼ਮਸ੍ਰਿਛ ਬ੍ਰਹਮਵਿਖੇ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇਹੈ॥੨੩॥ ਮੂ: ॥ਵਿਚਾਰ ਸੰਤੋਖ
ਸਮ ਸਤਸਮਾਗਮ ਸਾਲਿਨੀ॥ਪ੍ਰਵਰਤੰਤੇ ਸ੍ਰਿਯੋ ਜੰਤੌ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਖਜਾਸ਼੍ਰਿਤੇ ਯਥਾ ॥
੨੪॥ ਟੀ: ॥ ਹੇ ਕਮਲਨੈਨ ਜੈਸੇ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਆਸ੍ਰੈ ਲੌਕਿਕ ਸੰਪਦਾ ਰਹਤੀਹੈ
ਤੈਸੇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਮਸਤਸੰਗ ਸੁਭਾਵਵਾਲੇ ਜੀਵਕੇ ਆਸ੍ਰੈਗ੍ਯਾਨਰੂਪੀਸੰਪਦਾ ਅ
ਰਲੌਕਿਕਸੰਪਦਾਆਇਰਹਤੀਹੈਨਿਤਹੀ॥੨੪॥ਮੂ:। ਵਿਚਾਰਸ਼ਮਸਤਸੰਗਸੰਤੋਖਵਤਿ
ਮਾਨਵੇ॥ ਪ੍ਰਵਰਤੰਤੇਪ੍ਰਪੂਰਣੇਂਦੌਸੌਂਦਰਯਾਦ੍ਯਾਗੁਣਇਵ॥੨੫॥ਟੀਕਾ॥ਹੇ ਪਰੰਤਪਸਮ
ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਸਤਸੰਗ ਸੁਭਾਵਵਾਲੇ ਮਾਨੁਖਵਿਖੇ ਸੁੰਦਰਤਾਸ੍ਵਛਤਾ ਨਿਰ[illegible]ਲਤਾ ਵਿ-
ਜ੍ਰਰਤਾ ਸਮਤਾ ਸਾਂਤਾਦੀ ਗੁਣ ਐਸੇ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਕੇ ਜੈਸੇ ਸ[illegible]ਰਤੂਕੀ ਪੂ
ਰਣਮਾਸੀਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਵਿਖੇ ਸੁੰਦਰਤਾਸੀਤਲਆਦੀ ਗੁਣ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪ[illegible] ਹੋਤੇਹੈਂ ॥੨੫॥
ਮੂ:॥ਸਤਸੰਗਸੰਤੋਖਸ਼ਮਵਿਚਾਰਵਤਿਸਨਮਤੌ॥ਪ੍ਰਵਰਤੰਤੇਮੰਤ੍ਰੀਵਰੇਰ[illegible]ਨੀਵਜਯਸ੍ਰਿਯ
॥੨੬॥ਟੀਕਾ॥ਹੇਉਤਮ ਜੈਸੇ ਜੋ ਰਾਜਾ ਸ੍ਰੇਸ੍ਟਮੰਤ੍ਰੀਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਨੇ ਵਾਲਾਹੈ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ
ਕੋ ਗੁਪਤਰਖੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਰਾਜਾਕੇਹਿਤਕਾਰੀ ਮੰਤ੍ਰਕੋ ਦ੍ਰਿਢਾਵੇ ਸੋਮੰਤ੍ਰੀ ਵਰਨਾਮ ਸ੍ਰੇਸ੍ਟ
ਮੰਤ੍ਰੀ ਕਹੀਤਾਹੈ ਤਿਸਮੰਤ੍ਰੀਵਾਲੇ ਰਾਜਾਵਿਖੇ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਤ ਨਿ[illegible]ਯਤਨਹੀਂ ਜਯ
ਸ੍ਰੀ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਵਲਪਯਤਨਸੇਹੀਵਹੁਰਾਜਾ ਸ[illegible] ਲੋਕੋਂਕੋ ਜੀਤ
ਲੇਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸਤਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਸਮਵਾਨ ਮਾਨੁਖ ਵਿਖੇ ਜਯ[illegible]ਸ੍ਰੀ ਆਪੇ ਆਇ

ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਸਤ੍ਰੂਆਂ ਕੋ ਨਿਰਯਤਨ ਥੋੜੇਹੀਯਤਨਸੇ ਜੀਤਕੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾਜਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾਂ ਸੋਭਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੋਹੈ॥੨੬॥ਮੂਃ॥ਤਸਮਾ ਦੇਕਤਮੰ ਨਿਤਯਮੇਤੇਖਾਂ ਰਘੁਨੰਦਨ ॥ਪੌਰੁਖੇਣ ਮਨੋ ਜਿਤ੍ਵਾ ਯਤਨੇਨਾਭਯ ਹਰੇ ਦਗੁਣੰ ੨੭॥ ਟੀਕਾ॥ਹੇਰਘੁਨੰਦਨ ਜਿਸਕਾਰਣਸੇ ਸੰਤੋਖਾਦੀ ਚਾਰੋਮੈਸੇ ਏਕਕੋ ਅਪਨੇ ਵਸਕਰਣੇ ਸੇ ਚਾਰੋਂ ਵਸਮੈ ਆਇਜਾਤੇ ਹੈ ਤਸਮਾਤ ਨਾਮ ਤਿਸਕਾਰਣਸੇ ਪਰਮਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਜੇ ਏਕਕਾਲਮੈ ਇਕੋਵਾਰ ਚਾਰੋਂ ਨ ਅਪਨੇ ਵਸਹੋਸਕੇ ਤਬ ਏਕਕੋ ਅਵਸਯ ਜਰੂਰ ਅਪਨੇ ਵਸ ਕਰਕੇ ਮਨਕੋ ਜੀਤਕੇ ਗੁਣੰ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ ਅਥਵਾ ਹੋਵੇ ॥ ੨੭ ॥ ਮੂਃ ॥ ਪਰਮ ਪੌਰੁਖਮਾਸ਼੍ਰਿਤਯਜਿਤ੍ਵਾਚਿਤ ਮਤੰਗਤੰ॥ ਯਾਵਦੇ ਕੋਗੁਣੋ ਨਾਂਤਸ੍ਰਾਵਨਨਾਸ੍ਰਯਤ੍ਰਮਾਗਤਿਃ ॥੨੮॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇਰਾਂਮਚੰਦ੍ਰ ਯਾਂਤੇ ਪਰਮ ਪੌਰੁਖਕੋ ਆਸ੍ਰੈਕਰਕੇ ਔਰ ਚਿਤ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਮਤਹਸਤੀਕੋ ਜੀਤਕਰਕੇ ਪਰਮ ਗਤਿਕੋ ਪ੍ਰਾਪ ਤ ਹੋਵੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲਇਨਚਾਰੋਂਗੁਣੋ ਮੈਸੇ ਏਕਕੋ ਭੀ ਵਸ ਨ ਕਰਲੇਵੇਗਾ ਉਤਨਾਚਿਰਮਨਰੂਪੀ ਮਤਗਜ ਭੀ ਵਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਨ ਪਰਮਗਤਿਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ॥੨੮॥ਮੂਲ॥ ਪੌਰੁਖੇਣ ਪ੍ਰਯਤਨੇਨਦੰਤੈਰਵਿਚੂਰਣਯੇਤ ॥ ਯਾਵਨ੍ਨਾਭਿਨਿਵਿ ਸ੍ਰੰਤੇ ਮਨੋਰਾਮਗੁਣਾਰਜਨੇ ॥ ੨੯॥ਟੀਃ॥ਹੇਮਹਾਭੁਜ ਰਾਮਚੰਦਦਾਂਤੋਸੇ ਦਾਂਤੋਂਕੋ ਨਿਪੀ ੜਨ ਕਰਕੇ ਹਾਥੋਂਸੇਹਾਥੋਂ ਕੋ ਨਿਪੀੜਕੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਮਨਕੋ ਗੁਣ ਸੰ- ਪਾਦਨਮੇ ਲਗਾਵਹੁ ਸਮਦਮਾਦੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੋ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰੋ ਅਪਨੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੇ ਏਕਠੇ ਕਰੋ ਜਿਤਨਾਕਾਲ ਗਯਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੋਵੇ ਉਤਨਾਕਾਲ ਗੁਣ ਸੰਪਾਦਨ ਕਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਨ ਤਯਾਗੋ ॥ ੨੯ ॥ ਨਨੂ ॥ ਹੇਗੁਰੋਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਦੇਵਤ੍ਰਾ ਆਦੀ ਜਨਮ ਵਿਖੇ ਗੁਣਸੰਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹੀਯੇ ਅਥਵਾ ਗੁਣ ਸੰਪਤੀਸੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਦੇ[illegible]ੀ ਜਨਮ ਵਿਖੇ ਗਯਾਨ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਬਿਨਾਸ੍ਰਮ ਜੇ ਗਯਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪ- ਤੀ ਹੋਜਾਵੇ[illegible]ਹੇਕੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹੀਏ॥ ਮੂਃ ॥ ਦੇਵੋ ਭਵਾਥ ਯ- ਖਯੋਵਾ ਪੁਰੁ[illegible]ਪੋਥਵਾ ਤਾਵਤਮਹਾਂਬਾਹੋ ਨੋ ਪਾਯੋਸ੍ਤੀਹ ਕਸ੍ਰਨ॥ਟੀਃ॥ ਹੇ ਕਮਲ ਨਯਨ ਦੇਵ[illegible] ਭਾਵੇ ਯਖਯ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਪੁਰੁਖ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਪਾਦਪ ਹੋਵੇ ਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕੋਕੇ ਸਮ[illegible]ੀਤ ਉਸਨਕੇ ਸਹਾਰਨੇਵਾਲੇ ਹੋਵੇ ਤਥਾਪੀ ਸਮਦਮਾਦੀ ਦੈਵੀ ਗੁਣ ਸੰਪਤੀਸੇ ਬਿ[illegible] ਗਯਾਨ ਮੋਖਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾ ਔਰ ਕੋਈਭੀ ਉਪਾਇਨਹੀਂਹੈ॥੩੦ ਮੂਃ॥ ਏਕ ਸਿਮਨ੍ਨੇਵ ਫਲਦੇ ਗੁਣੇ ਬਲਮੁਪਾਗਤੇ ॥ ਛੀਯੰਤੇਸਰਬਏਵਾਸ੍ਰੁ ਦੋਖਾ ਵਿ ਵਸ਼ ਚੇਤਸਃ ॥ ੩੧ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਫਲਦੇਨੇਵਾਲੇ ਅਭਯਾਸ ਕੀ ਦ੍ਰਿਢਤਾ ਕਰਕੇ ਏਕਭੀਗੁਣਕੇ ਅਪਨੇਵਸਵਰਤੀ ਹੋਣੇਸੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਚਿਤਕੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ ਖੀਣ

ਹੋਜਾਤੇ ਨਸ਼੍ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਵਿਵਸਹੀਕੇ ਜੈਸੇਹਾਥਸੇ ਬਾਣਛੁਟਾਹੂਆ ਅਵਸ ਲਖਕੋਭੇਦਕੇ ਹੀਗਿਰੇਗਾ ਜੇ ਬੀਚਮੈ ਗਿਰਾਯਾ ਕੋਈਚਾਹੇ ਤਬਨਹੀਗਿਰਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸੰਤੋਖਾਦੀ ਮੈਸੇਏਕਭੀਜਬਅਪਨੇ ਵਸਮੈ ਆਜਾਤੇਹੈ ਤਬ ਅਵਸ਼ ਸਾਰੇਦੋਖ ਪਾਪਨਸ਼੍ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ ੩੧॥ ਜਹਾਪਰਸਪਰ ਸਜਾਤਯੋਕਾ ਅਪਸਮੈ ਵਿਰੋਧਹੋਵੇ ਤਹਾ ਸਜਾਤੀਯਕੁਲ ਕੋਂ ਏਕਕੇ ਬ੍ਰਿਧੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਨੇਸੇ ਤਹਾ ਹੀਨਬਲਵਾਲਾ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਯੇ ਬਾਤ ਲੋਕਮੈਪ੍ਰਸਿਧਹੈ॥ ਮੂ:॥ ਗੁਣੇਵਿਬ੍ਰਿਧੇਵਰਧੰਤੇਗੁਣਾਦੋਖਜਯਪ੍ਰਦਾ:॥ ਦੋਖੇਵਿ ਬ੍ਰਿਧੇ ਵਰਧੰਤੇਦੋਖਾਗੁਣ ਬਿਨਾਸ਼ਨਾ:॥ ੩੨॥ ਟੀ:॥ ਗੁਣੇਤਿ ਹੇਰਘੁਨੰਦਨ ਸਤ੍ ਗੁਣਕੇਬ੍ਰਿਧਹੋਣੇਸੇ ਸਮਦਮ ਆਦੀ ਗੁਣਦੋਸੋਂਕੇ ਜੀਤਨੇ ਵਾਲੇਗੁਣ ਬਲ ਕਰਕੇ ਪੂਰ ਣ ਬ੍ਰਿਧੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ॥ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਰਜੋਤਮੋਗੁਣ ਵਧਜਾਵੈਂ ਤਬ ਰਜੋਤਮੋਗੁਣ ਕੇ ਵਧਣੇਸੇਸਮਦਮਾਦੀਗੁਣੋਂਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇਵਾਲੇਹੋਜਾਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਪਨੀਸਾਵਧਾਨੀ ਸੇ ਦੋਸੋਂਕੇ ਵਧਨੇ ਨ ਦੇਵੇ ਪੁਰਖ॥ ੩੨॥ ਮੂ:॥ ਮਨੋਮੋਹਬਨੇਹਯਸਿਨਬੇਗਨੀ ਵਾਸਨਾ ਸਰਿਤ। ਸ਼ੁਭਾਸੁਭ ਬ੍ਰਿਹਤਕੂਲਾ ਨਿਤਜੰਵਹਤਿ ਜੰਤੁਖੁ॥ ੩੩॥ ਟੀ:॥ ਹੇ ਸੌਮਯ ਮਨਕੇ ਮਹਾਂਮੋਹ ਰੂਪੀ ਬਨਕੇ ਵਿਖੇਹੀ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਬਡੇਬੇਗ ਵਾਲੀ ਵਾਸਨਾਰੂਪੀ ਨਦੀ ਚਲਰਹੀਹੈ॥ ਤਿਸਵਾਸਨਾਰੂਪੀ ਨਦੀਕੇ ਸੁਭਅਸੁਭਸੰਕਲਪਿ ਅਥਵਾ ਕਰਮ ਬਡੇਊਚੇ ੨ ਕਿਨਾਰੇਹੈ॥ ਮਨੋਰਥਰੂਪੀ ਤਿਸਵਿਖੇ ਜਲਹੈ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈ ਖਾਦੀ ਤਿਸਨਦੀਵਿਖੇ ਗ੍ਰਸਲੇਨੇਵਾਲੇਗ੍ਰਾਹ ਹੈ ਸਾਮਨੋਰਥਰੂਪੀ ਨਦੀ ਅਪਨੇਮਨੋਰ ਥ ਰੂਪੀ ਪ੍ਰਵਾਹਮੈ ਜੀਵੋਂਕੋਨਿਰੰਤਰ ਵਹਾਵਤੀਰਹਤੀਹੈ ਅਥਵਾ ਸੰਪੂਰਣ ਜੀਵੋਂਕੇ ਹ੍ਰਦੈਮੈ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਤੀ ਰਹਤੀਹੈ॥ ੩੩॥ ਮੂਲ॥ ਸਾਹਿਸ੍ਵੇਨ ਪ੍ਰਯਤਨੇਨ ਯ- ਸ੍ਮਿਨਤ੍ਵ ਨਿਪਾਤਯਤੇ॥ ਕੂਲੇਤੇਨੈਵਵਹਤਿਯਥੇਛਸਿ ਤਥਾਕੁਰੁ॥ ੩੪॥ ਟੀਕਾ॥ ਸਾਇਤਿ ਹੇਅੰਗ ਹੇਪਰਮਪ੍ਰਿਯ ਸਾਵਾਸਨਾਰੂਪੀ ਨਦੀਕੋ ਜਿਸਓਰ ਪ[illegible]ਤਨ ਕਰਕੇ ਏਕਤੀਰਕੋ ਤੁਮਗਿਰਾਇਕੇ ਵਹਾਵਹੁਗੇ ਉਸੀਓਰ ਵਗੇਗੀ॥ ਪਾ[illegible]ਲਪ ਰੂਪ ਕਿਨਾਰੇਕੀਓਰਸੇ ਰੋਕ ਦੇਵਹੁਗੇ ਤਬਇਸਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀਨਦੀਕੋ [illegible]ਸੰਕਲਪਕੀ ਓਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲੇਗਾ॥ ਅਰਜੇਪੁੰਨਯਰੂਪੀ ਸੰਕਲਪਕੋ ਰੋਕੋਗੇ ਤਬ[illegible]ਪੀ ਤੀਰਕੀ ਓਰ ਵਾਸਨਾਰੂਪੀਨਦੀ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਪਰੇਗਾ॥ ਆਗੇ ਜੈਸੇ [illegible]ਾ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰੋ॥ ੩੪॥ ਅਬ ਸ੍ਰੀਵਸਿਸ੍ਟਜੀ ਇਸ ਅਧ੍ਯਾਯਕੀ ਸ[illegible]ਤੀ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਾਰਸਿੱਧਾਂਤ ਕਹਤੇਹੈ॥ ਵਰਮਤੇਤਿ॥ ਮੂ:॥ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤ੍ਨਜਵੇ[illegible] ਮਨੋਬਨੇ ਸ਼ੁਭਤਟਾ ਨੁਗਤਾਂ ਕ੍ਰਮਸ਼:ਕੁਰੁ॥ ਵਰਮਤੇ ਨਿਜਭਾਵ ਮਹਾਨਦੀ ਮਹਹਤੇ[illegible]ਸਮਨਾਗਪਿਨੇ ਹਯਸੇ ॥ ੩੫॥ ਮੁਮੁਖਪ੍ਰਕਰਣੇ ਏ: ੧੧ ਅ:॥ ਟੀਕਾ॥ ਹੇਵਰਮਤੇ ਸ੍ਰੇਸ੍ਟਮਤੀ ਵਾਲੇ ਰਾਮ

ਚੰਦ ਮਨਰੂਪੀ ਬਨਵਿਖੇ ਅਪਨੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨਕੇ ਬੇਗਕਰਕੇਨਿਜਭਾਵ ਅਪਨੇ ਅੰ
ਤਹਕਰਣਕੇ ਸ੍ਰਭਾਵ ਰੂਪ ਮਹਾਨਦੀਕੋਕ੍ਰਮਸੇ ਸੁਭ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪ ਤੀਰਕੇ ਅਨੁਸਾਰ
ਕਾਹੇ ਅ ਹ ਹ ਦੋਨੋਂ ਹਕਾਰ ਅਤਿ ਹਰਖਮੇ ਸਲੋਕਮੈ ਜਾਨਨੇ ਹੇਰਾਮਚੰਦ ਫਿਰ ਵਾਸ
ਨਾ ਰੂਪੀ ਨਦੀ ਮੇ ਰੰਚਕਭੀਤੁਮ ਨ ਰੁੜ੍ਹੋਗੇ ਨ ਵਹੋਗੇ ਜਹਾਂਜਹਾਂ ਯੇ ਜੀਵਜਨਮ ਧਾਰ
ਤੇ ਹੈਂ ਸੋਅਪਨੀਵਾਸਨਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਤੇਹੈ॥ਯਾਂਤੇ ਯੇਨਕੇਨਪ੍ਰਕਾਰਕਰਕੇ ਵਾਸਨਾ
ਕ ਨਿਰੋਧਕਰੋ ॥ ੩੫ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਵਸਿਸ੍ਟ ਜੀ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਸਤਸੰਗਕੀਮਹਿਮਾਕਾ ਉ-
ਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇਸਿਖ ਜੈਸਾਕ ਸਤਸੰਗ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਸ਼ੀਘ੍ਰ
ਕਾਰੀਹੈ ਤੈਸਾ ਔਰ ਸਾਧਨਕੋਈਭੀਨਹੀਂਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਰੀਤੀਸੇਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕੋ ਸੰਤਨ੍ਹਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਤਾਵਤੇਭਏ ਸਤਸੰਗ
ਕਰਨੇਕਾ ਦ੍ਰਿਢਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇਭਏ ਤਤਃ ਉਪਰਰਾਮ ॥

ਦੋਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹਿਤ ਸੰਤ ਸੇਵ ਉਪਦੇਸ।
ਕੀਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰ ਸਭ ਬਿਧਿ ਹਰਨ ਕਲੇਸ ॥ ੧ ॥ ਓੱਤਤ ਸਤ

ਇਤਿਸ੍ਰੀਗੁਰਬਿਲਾਸਦੇਵਤਰੂਸੰਤਸੇਵਾਕਾਪ੍ਰਕਾਰਨਾਮਬਾਰਵੋਂਧਯਾਯਸਮਾਪਤੰ॥੧੨॥

ਓੱ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਃ ਅਬ ਆਗੇ ਸੁਭ ਕਥਾ ਗੁਰ ਸੁਨੋ ਸੁਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾਇ।
ਦੇਸ ਪਹਾੜੀ ਸਿਖ ਕੀ ਜਿਹ ਬਿਧ ਕੀਨ ਸਹਾਇ ॥੧॥

ਏਕ ਸਿਖ ਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਕਾ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌ-
ਥਾ ਸੋ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਪਰ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਰ...
੧੯੮੭। ੮੮ ਸਤਾਸੀ ਅਠਾਸੀ ਮੈ ਸੁਕੇਤਮੰਡੀ ਸੇ ਊਪਰਕੇ ... ਪ੍ਰਯਤ
ਲਾਹ ਕੇ ਕਿਲੇ ਪਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀ ਚਢਾਈ ਭਈਹੈ ... ਪਸੰਕਾ
ਬਡਾ ਯੁਧ ਹੂਆ ਥਾ ਭਾਈ ਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰ... ਪ੍ਰੰਨਜ
ਤਹਾਂ ਦਿਨਭਰ ਯੁਧ ਹੋਤਾਰਹਜਾ ... ਪਾਪਰੂ
ਹੋਕੇ ਭਾਗਗਏ ਕਮਲਾਹਕਾ ... ਤਮਾ

ਬਾਜਨੇਲਾਗੇ ਰਾਤ੍ਰੀਮੈ ਲੌਟਕੇ ਸਿੰਘ ਆਪੋਅਪਨੇ ਡੇਰੇਕੋ ਚਲੇ ਤਬ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਭੀ ਘੋੜੇਪਰ ਅਸਵਾਰਹੋਕੇ ਸੇਨਾ ਮੇਂ ਚਲਤਾ ਆਵਤਾਥਾ ॥ ਏਕ ਅੰਧੇਰੀ ਰਾਤ੍ਰੀਥੀ ਦੂ-ਸਰਾ ਪਰਬਤਕਾ ਮਾਰਗਭੀ ਬਡਾ ਬਿਖੜਾਥਾ ਏਕ ਓਰ ਬਡਾਊਚਾਪਰਬਤ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਬਡੀਗਹਰੀ ਡੂੰਘੀਂ ਖਡਥੀ ਪਾਤਾਲਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੀਭਯਾਨਕ॥ਆਤੇ੨ਮਾਰਗ ਮੈ ਘੋੜੇਨੇ ਅੰਧੇਰੇਮੈ ਡਰਕੇ ਅਕਸਮਾਤ ਉਛਲਕੇ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਕੋ ਖਡ ਮੈ ਗਿਰਾਇ ਦੀਆ ਗਿਰਤੇਹੂਏ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਕੇ ਮੁਖਸੇ ਸੀਘ੍ਰ ਜਲਤੀ ਸੇ ਯੇ ਵਾਕ੍ਯ ਨਿਕਸ੍ਯਾ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਜੇ ਅਬਮੈ ਇਥੋਂ ਬਚਜਾਵੋਂ ਤਬ ਏਕੋਤ੍ਰਸੌਰੁਪਯਾ ਆਪਕੀ ਭੇਟ ਕਰੂੰਗਾ ਜਬ ਨੀਚੇ ਪਹਾੜੀ ਨਦੀ ਮੇ ਯੇ ਗਿਰਕੇ ਪਹੁਚ੍ਯਾ ਤਬ ਇਸਕੋ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤਹੂਆ ਕੇ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਉਠਾਇਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਰਖਦੇਵੇ॥ਔਰ ਇਧਰ ਨੌ-ਰੰਗਾਵਾਦ ਗੁਰੂਕੇਡੇਰੇਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਜਿਸ ਬਡੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬਿਰਾਜੇਹੂਏਥੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕ੍ਯਾਂ ਚਾਰੋ ਚੂਲਾਂ ਟੂਟਗਈਆਂ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀਪਰ ਆਇਪੜਾ ਉਸਸਮੇਮੈ ਜੋਜੋ ਪ੍ਰੇਮੀਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਕੋਈਸਬਦਬਾਣੀਪੜਤੇਥੇ ਕੋਈ ਪੰਖਾ ਕਰਤੇਥੇ ਤੇ ਸਰਬ ਦੌੜਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਕਰਤੇਹੂਏ ਆਇ ਪਕੜ੍ਯਾ ਯੇ ਕ੍ਯਾਹੂਆ ੨ ਐਸੇ ਕਹਿਤੇਹੂਏ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਕਾਂਪਨੇਲਾਗੇ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀਨੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਕੇ ਕ੍ਯਾ ਵਕਤਹੈ ਤਬ ਸਿਖਹੁਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਬ ਆਧੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬੀਤਗਈਹੈ ਆਧੀ ਬਾਕੀਹੈ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਆਜ ਕਾ ਦਿਨਵਾਰਘੜੀ ਸਬੀਲਿਖਰਖੋ ਤਬ ਸਿੱਖੋਂਨੇ ਤਥਾਸਤੁ ਕਹਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਲਿਖਲੀਆ॥ [illegible] ਪਾਇਕੇ ਛੁਟੀਲੈਕੇ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਅਪਨੇ [illegible]ਰਕੋ ਆਯਾ ਤਬ ਸ[illegible] [illegible] ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪਾਂਚਰੁਪੈਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ੍ਯਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ [illegible] ਸੇਰੁਪੈ ਹੈਂ ਤਬ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਹਨੇਲਗਾ [illegible] ਸੁਖਣਾਕੇ ਰੁਪੈਹੈਂ ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਯੇ ਉਠਾ ਲੈ ਹਮਾਰੇ ਕਾਮ ਕੇ [illegible] ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਉਸਨੇ ਆਗੇਸੇ ਰੁਪੈਨਹੀਂ [illegible] ਤੇਜਯੁਕਤਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਕਿਉਂਰੇ ਜਬਤੂੰ ਪਰਬਤਕੇਊਪਰ [illegible] ਧੀ ਰਾਤ੍ਰੀਕੇ ਸਮੇ ਗਿਰਜਾਥਾ ਹਮਾਰਾ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਅਤਿਦੀਨ [illegible] ਰੁਪਯਾ ੧੦੧)ਸੁਖਯਾਥਾ ਤਬ ਆਧੀਰਾਤਕੇਸਮੇਪਥਰੋਂ [illegible] ਚੋਟਭੀ ਨਹੀਂ ਲਾਗੀਥੀ ਉਸ ਸਮੇ [illegible] ਲੈਜਾਇਕੇ ਤੇਰੇਨੀਚੇ ਰਖਦੀਆ [illegible] ਬ ਇਕੋਤ੍ਰਸੈ ਕੇ ਹਮਕੋ ਪਾਂਚ

ਰੁਪੈਦੇਤਾਹੈਂ ਏਕਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤੀਤੁਮਕੋ ਨ ਆਈਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਪਰੀਖ੍ਯਾਲੇਤਾਹੈਂ॥ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਜੋਸਿੱਖ ਪਾਸਥੇ ਉਨਕੋਬੁਲਾਇਕੇ ਪੂਛਯਾਗਯਾ ਤਬ ਉਨੋਨੇ ਸਰਬਸਮਾਚਾਰ ਜਿਉਂਕਾਤਿਉਂਹੀ ਕਹਦੀਆ ਕਯਾ ਕੇ ਅਮੁਕ ਦਿਨਕੀ ਆਧੀਰਾਤ੍ਰੀਕੇਸਮੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਲੰਘਕੀਆਂ ਚਾਰੋਂਚੂਲਾਂ ਟੂਟਗਈਥੀਂ ਔਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਭੂਮੀ ਪਰ ਗਿਰਪੜਾਥਾ॥ਪੁਨਃ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਯੇ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਮੇਹਨਤਕਾ ਦ੍ਰਬਯ ਹੈ ਯੇ ਉਠਾਇ ਲੋ ਤਬ ਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਕੇ ਬੀਚਮੈਬਹੁਤ ਲਜਿਤਹੋਕੇ ਸਾਰੇਰੁਪੈਲਯਾਇ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਅਰਪਣ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਉਸੀਸਮੇ ਉਸਦ੍ਰਬਯ ਕਾ ਅੰਨ ਮੰਗਵਾਇਕੈ ਲੰਗਰ ਮੈ ਪਵਾਇ ਦੀਆ ਮਾਈਰੂਪਾਂ ਕਾ ਪਤੀ ਏਹੀ ਭਾਈ ਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਹੈ॥

ਸੋਰਠਾ

ਜਿਹ ਤਿਹਕਰਤ ਸਹਾਇ ਸ੍ਰੀਹਰਿਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੂ।
ਜਿਮ ਗੁਰਨਾਨਕ ਰਾਇ ਕਸ੍ਰ ਕਟਤ ਸਿੱਖਨ ਸਦਾ॥

ਇਤਿਸ੍ਰੀ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿ: ਸਤਸੰਗਮਹਾਤਮ ਸੰਤਸੇਵਾਕਾ ਉਪਦੇਸ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਯੋਦਸੋ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਸੋ: ਗੁਰੁ ਸਿੱਖ ਏਕ ਸਰੂਪ ਜਲ ਤਰੰਗਵਤ ਭੇਦ ਨਹ॥
ਮੈਤੂੰ ਕਥਨ ਅਨੂਪ ਕਹਹੁ ਕਵਨ ਵਿਧਿ ਸੰਭਵੈ॥੧॥
ਦੁਸ੍ਟਨ ਕੀ ਯਹ ਰੀਤਿ ਗੁਣ ਮੈਂ ਦੋਸ ਲਗਾਵਹੀ॥
ਕਰਤ ਸਦਾਬਿਪ੍ਰੀਤਿ ਜਰਤ ਆਗਬਿਨ ਰੈਨਦਿਨ॥੨॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੌਰੰਗਾਵਾਦਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਤੇ ਭਏਸੈਂਕੜੇਹਜਾਰੋਂਲੋਕ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਜਹਾਂਤਹਾਂ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਕਾਰਜਕੇ ਆਦਿ ਮੈ ਕਾਰਯਕੀ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਦੋਪੈਸੇ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਨਾਮਲੈਕੇ ਵਿਧੀ ਸਹਤ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਕਹੇ ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਯੇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਤਬਮੈਂ ਆਪਕੀ ਭੇਟ

ਇਤਨਾ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਅਥਵਾ ਜਿਮੀਨ ਅਥਵਾ ਅੰਨ ਅਥਵਾ ਦਸਵੰਦ ਕਰੂੰਗਾ ਅਥਵਾ ਮੇਰੇ ਘਰ ਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਮੈ ਏਕ ਲੜਕਾ ਦੇ ਮੈਂ ਸੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਦਾਸ ਬਨਾਊਂਗਾ ਆਪਕੇਹੀ ਅਰਪਣ ਕਰਦੇਊਂਗਾ ਈਹਾਂ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਕੇ ਸਾਧਸੰਗਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਰਹੇਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੁਖਣਾ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਸੁਖੈਂ ਜਬ ਉਨਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਜਿਤਨਾ ਪਦਾਰਥ ਆਦਿਕ ਮਨਤਾ ਕਰਜਾਵੈਂ ਉਤਨਾ ਲਯਾਇਕੇ ਚੜ੍ਹਾਇ ਦੇਵੈ ਔਰ ਲੋਕ ਕੇਵਲ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਅਰਥਹੀ ਸੁਖਣਾਂ ਸੁਖੈਂ ਜਬ ਕਾਰਯ ਸਿੱਧ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਜਿਤਨਾ ਪਦਾਰਥ ਸੁਖ੍ਯਾ ਵੈ ਉਸਮੈਸੇ ਪੁਨਃ ਪਰੀਖ੍ਯਾਰਥ ਕਮਤੀ ਦੇਨੇ ਲਾਗੈਂ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਮਤੀ ਨ ਲੇਨਾ ਜਿਤਨਾ ਕੋਈ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਮਾਨੇ ਕਾਰਯ ਸਿੱਧੀਸੇ ਪੀਛੇ ਉਤਨਾ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਮਾਂਗਕੇ ਲੈਲੇਨਾ ਔਰ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਲੰਗਰ ਕੀ ਕੀਆ ਕਰੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਗ੍ਰਾਮਕੇ ਲੋਕ ਜੋ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਥੇ ਸੋ ਤੌ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ਕਯਾ ਕਹੈ ਕੇ ਯੇ ਮਾਈ ਕੁਲ ਕੀ ਤਾਰਕ ਭਈ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜੋ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਕੋਈ ਕੋਈ ਦੁਸ੍ਟ ਲੋਕ ਥੇ ਵਹੁ ਦੇਖਕੇ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕੈਂ ਕੇਵਲ ਜਲ ਬੋਕਰੈ । ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਕੇ ਪਤੀਕੇ ਆਗੇ ਚੁਗਲ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਕੀ ਚੁਗਲੀ ਕੀਤੀ ਬਹੁਤਸੀ ਅਨੁਚਿਤ ਬਾਤੈਂ ਅਪਨੇ ਮਨਸੇ ਬਨਾਇ ੨ ਕਹੀ ॥ ਤਬ ਉਨਕੀ ਅਨੁਚਿਤ ਬਾਤੈਂ ਸੁਨਸੁਨਕੇ ਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਭੀ ਬਡੇ ਕੋਪ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਘਰ ਕੋ ਆਯਾ ਆਗੇ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਚਕੀ ਪੀਸ ਰਹੀ ਥੀ ਇਸਕੇ ਪਤੀਨੇ ਜਾਤੇਹੀ ਦੋ ਤੀਨ ਕੋਟੜੇ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਕੋ ਮਾਰੇ ਪਰੰਤੂ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਕੋ ਕੁਛ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੂਈ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਧ੍ਯਾਨ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਉਸੀ ਚਾਲਸੇ ਆਟਾ ਪੀਸਤੀ ਰਹੀ॥ ਜਬ ਅਪਨੀ ਪਤਨੀ ਕੋ ਚਾਪਕ ਮਾਰਕੇ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਗਯਾ ਜਬ ਸਨਮੁਖ ਆਯਾ ਤਬ ਤਿਸ ਕੀ ਓਰ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਪੀਠ ਕਰਲਈ ਪੁਨਃ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਗਯਾ ਤਬ ਉਧਰਸੇ ਭੀ ਸਾ-ਹਿਬਨੇ ਪੀਠ ਕਰ ਦਈ ॥ ਤਬ ਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਕੇ ਸਾਹਿਬਜੀ ਮੇਰੇਸੇ ਕੌਨ ਐਸਾ ਪਾਪ ਅਪ੍ਰਾਧ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਆਪਨੇ ਮੇਰੀ ਓਰ ਪੀਠ ਕਰਦਈ ਹੈ ॥ ਤਿਸਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਅਰੇ ਦੁਸ੍ਟ ਦੇਖ ਤੈਨੇ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧ ਹੀ ਮਾਰਮਾਰਕੇ ਹਮਾਰੀ ਪੀਠ ਕਾ ਚਾਮ ਉਤਾਰਦੀਆ ਹੈ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਤੈਨੇ ਕੌਨ ਔਰ ਪਾਪ ਕਰਣਾ ਹੈ ॥ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਪੀਠ ਕਾ ਚਰਮ ਚਾਪਕ ਕੀ ਮਾਰ ਸੇ ਉਤ੍ਰਾ ਹੂਆ ਦੇਖਕੇ ਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਅਤਿ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਸਰਣ ੨ ਰਖੋ ੨ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਰਖਲੇਵਹੁ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਗਿਰਪੜਾ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਮ-

ਹਾਰਾਜਜੀ ਯੇ ਕ੍ਯਾਹੂਆ ਉਸਕੋਘਰਮੇਮਾਰੀਹੂਈਚਾਪਕ ਇਤਨੀਦੂਰਕੀ ਆਪਕੋਕੈਸੇ ਆਇਲਾਗੀ॥ਉਤ੍ਰ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਜੈਸੇ ਪਰਬਤਸੇ ਗਿਰਤੇਹੂਏ ਤੇਰੇ ਨੀਚੇ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਆਇਟਿਕਜਾਥਾ ਐਸੇ ਯੇਭੀਹੂਆ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਮੈਨੇ ਆਪਕਾ ਧ੍ਯਾਨ ਪਰਬਤਕੇ ਸਿਖਰਸੇ ਗਿਰਤੇਹੂਏ ਨੇ ਕੀਆਥਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਤੇਰੀ ਪਤਨੀ ਭੀ ਮੁਖਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਣੀਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੀਹੂਈ ਧ੍ਯਾਨਸੰਯੁਕਤਹੋਕੇ ਔਰ ਹਾਥੋਂਸੇ ਚਕੀਫੇਰਰਹੀਥੀ ਰਿਦੇਮੇ ਹਮਾਰਾਧ੍ਯਾਨਕਰਰਹੀਥੀ॥ਜਬ ਤੈਨੇ ਉਸਕੇ ਚਾਪਕਮਾਰੇ ਹੈਂ ਤਬ ਹਮ ਉਸਕੇਪਾਸ ਖੜੇਤੇਥੇ ਤਬ ਤੇਰੇ ਚਾਪਕਕੇ ਆਗੇ ਹਮਨੇ ਅਪਨੀ ਪੀਠਕਰ ਦਈ ਉਸਕੋ ਚੋਟ ਲਾਗਨੇ ਨਹੀਂ ਦਈਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਤ ਸਦਾਸਰਬਗ੍ਯ ਹੋਤੇ ਤਥ ਅਤਿਵਾਹਕ ਸਕਤੀਕਰਕੇ ਯੁਕਤਹੋਤੇਹੈਂ ਸਾਢੇਤੀਨਹਾਥ ਕਾ ਸਰੀਰ ਆਪਕੋਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਵੈਰਾਟਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਰਖਤੇਹੈਂ ਵੈਰਾਟਰੂਪ ਆਪਕੋ ਜਾਨਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪਹੁਚਨੇਕੀ ਸੰਤਹੁਕੀ ਗਤੀਹੋਤੀਹੈ ਵੈਰਾਡਕੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਜਹਾਂ ਚਾਹੇ ਤਹਾਂਸੰਕਲਪਮਾਤ੍ਰਸੇ ਪਹੁਚਸਕਤੇਹੈਂ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਦਾਸਕੀਤੀ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਹਮਜੀਵ ਭੂਲਨਹਾਰੇ ਹਾਂਜੀ ਅਬ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਪਿਛਲਾਅਪ੍ਰਾਧਬਖਸ਼ੋ ਫਿਰਮੈਂ ਐਸਾਕਾਮ ਕਬੀਨਹੀਂ ਕਰੂੰਗਾ ਹੇਗੁਰੂਜੀਮੇਰੇ ਵਿਤਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਝਕੋ ਤਨਖਾਹਭੀ ਲਗਾਇਲੋਵਹੁ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਹਕੇ ਅਤਿ ਦੀਨਹੋਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨਹੂਆ ਹੇ ਸਿੱਖ ਸਵਾ ਮਹੀਨਾ ਭਰ ਲੰਗਰਕੇ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੋ ਜਲਛਕਾਇ ਕਪੜੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਧੋ ਦੀਆ ਕਰ ਸਵਾਸੈ ਜਪਜੀਕਾ ਪਾਠਕਰ ਪੁਨਃ ਸਵਾਸੈ ਸਿੱਖ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਇ ਜਾਹੁ ਇਸ ਪਾਪਕਾ ਬਦਲਾ ਬਹੁਤ ਖੋਟੀ ਯੋਨਜੋਂਕਾ ਤੈਨੇ ਦੁਖ ਭੋਗਨਾਥਾ ਪਰੰਤੂ ਤੂੰ ਸਰਣੀ ਆਇਪਰ੍ਯਾਹੈ ਜਾਹੁ ਬਖਸ਼ਦੀਆ ਯੇ ਪਾਪਤੁਝਕੋ। ਐਸੇ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਨੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰਿਆ ॥

ਦੋ: ਬਖਸ ਕਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਜੂ ਕੀਨੋ ਸਿਖ ਨਿਹਾਲ।
ਐਸੇਹੀ ਮੋਹਿ ਬਖਸੀਯੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਪਰਮਕਿਰਪਾਲ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਚੌਦਸਮੋ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੪ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਦੋਃ ਕਰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੱਖ ਪਰ ਘਨੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਪਰਮ ਉਦਾਰ।
ਬੰਦੋ ਤਿਹ ਪਦ ਪਦਮ ਕੋ ਜੋ ਦਾਯਕ ਪਦਚਾਰੁ॥ ੧॥

ਕਰੁਣਾਨਿਧਿ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਦੀਨਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਇਕਵਾਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਅਰਥ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰਕੇਗਏ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਮਾਰਗ ਸਨੇ ਸਨੇ ਉਲੰਘਨਕਰਕੇ ਮਾਰਗਕੇ ਇਮਨਾਵਾਦਮੈ ਗੁਰੂਕੀ ਰੋੜੀਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕਰਕੇ ਜਬ ਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇਗਏ ਤਹਾਂ ਬਾਹਰ ਨਗਰ ਕੀ ਉਤ੍ਰ ਓਰ ਤੰਬੂ ਘੋਪੇ ਜਾਲਗਾਏ॥ਪ੍ਰਯੰਕ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘਨਾਗਾ ਸਭ ਡੇਰੇ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਉਠਾਇਕੇ ਲੇ ਜਾਤਾ ਥਾ॥ ਜਹਾਂਪਰ ਡੇਰਾ ਲਗਾਵਨੇਕੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੀ ਮਰਜੀ ਹੋਤੀਥੀ ਤਹਾਂਪਰਪਹਲੇ ਹੀ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਡੇਢਕੁਹਾਥ ਭਰਊਚਾ ਚਉਨੁਕਰਾ ਚਉਤਰਾ ਬਡੀਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਝਟਪਟਤਜਾਰ ਕਰਲੇਤਾਥਾ। ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਤਿਸ ਚਉਤਰੇਪਰ ਬੈਠਕੇਸਭਕੋ ਦਰਸਨਦੇਤੇਥੇ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਲਗ ਜਾਤਾਥਾ॥ ਸੋ ਤਹਾਂ ਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇ ਕੀ ਉਤ੍ਰ ਓਰ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਗੇ ਨੇ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਥੜਾ ਬਨਾਇਕੇ ਊਪਰ ਸੁੰਦਰ ਮਖਮਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਬਿਛੌਨੇ ਬਿਛਾਇ ਦੀਏ ਉਸ ਅਸਥਾਨਕਾ ਨਾਮ ਅਕਾਲਗੜ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘ ਕੇ ਬੇਟੇ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੋ ਖਬਰ ਹੋਈ ਜੋ ਦਿਨ ਉਦੇ ਹੋਤੇ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਆਇ ਲਾਗਾਹੈ॥ ਅਪਨੇ ਸਤਸੰਗੀਯੋਂ ਕੋ ਸਾਥਲੈਕੇ ੨੧ ਇਕੀਸਥਾਲ ਪਤਾਸਜਾਂ ਕੇ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈਕੀ ਥੈਲੀ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ ਅਰ ਲੰਗਰਵਾਸਤੇ ਸਭ ਰਸਤ ਪਹੁਚਾਇਦਈ॥ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ॥ ਉਸਸਮੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਸਾਥ ਦੋ ਤੀਨ ਹਜਾਰਕੀਭੀੜਭਾੜ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਕੀਥੀ ਅਰ ਔਰ ਸੰਗਤੋਂ ਕੀ ਅਲਗਭੀੜਾ ਥੀ॥ ਗੁਰੂਜੀ ਸਰਦਾਰਸੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਪੂਛਤੇਭਏ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਮਕੁਸ਼ਲ ਆਨੰਦਹੂਆਹੈ ਜੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨਹੂਆ ਹੈ॥ ਆਜਹਮਾਰੇ ਭਾਗ ਜਾਗੇਹੈਂ ਜੋ ਆਪਕਾ ਦੀ-

ਦਾਰ ਹੂਆਹੈ॥ਔਰ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਸਤਸੰਗਕੇ ਹੋਤੇਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਖੜੇਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ॥ ਕਯਾ ਕੇ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਲਕੋ ਮਿਸਾ ਅਲੂਣਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾਸਕਾ ਆਪ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰੋ॥ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਅਤਿਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਮਨਜੂਰ ਕੀਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹਜੂਰਕੋ ਮਨਾਇਕੇ ਬਡਾਪ੍ਰਸੰਨਹੂਆ॥ ਪੁਨਃ ਸਾਰੇ ਨਗਰਕੇ ਹਲ-ਵਾਈ ਲੋਕਹੁ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਦੀਆ ਕੇ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਲੁਚੀ ਪੂਰੀ ਖਸਤਾ ਅਖਸਤਾ ਕਚੌਰੀ ਮੋਦਕ ਬਰਫੀ ਪੇੜਾ ਫਿਰਨੀ ਫੇਣੀ ਦੁਧ ਮਲਾਈ ਖਤਾਈ ਖੋਆ ਕਲਾਕੰਦ ਆਦਿ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਕ ਭਾਜੀ ਰਾਤ੍ਰਭਰ ਮੈ ਬਨਾਇ ਤਯਾਰ ਕਰਲੇਵਹੁ॥ ਸੋ ਸਰਦਾਰਕੇ ਹੁਕਮਅਨੁਸਾਰ ਸਭਵਸਤੂ ਖਟ ਰਸੁਵਾਲੀ ਤਯਾਰਕਰ ਲੀਨੀ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੰਯੁਕਤ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਕੇ ਹੇਦੀਨਬੰਧੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਭ ਤਯਾਰਹੈ ਕੈਸੇ ਆਗਯਾਹੈ॥ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਜੇ ਤਯਾਰਹੈ ਤਾਂ ਲੈਆਵਹੁ॥ ਔਰ ਸਭ ਸਾਧੁਸੰਗਤਕੋ ਹੁਕਮਹੂਆ ਕੇ ਪੰਕਤਾਂਲਗਾਇ ਦੇਵਹੁ॥ ਤਦਨੰਤਰਪ੍ਰਸਾਦ ਏਕਸੁੰਦਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ ਬਨਾਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਸੇ ਸ੍ਵੇਦਚਾਦਰ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਊਪਰ ਪਾਇਕੇ ਅਰਦਾਸ ਵਿਧਿ ਸੰਯੁਕਤ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਥਾਲ ਟਿਕਾਇ ਕੇ ਪੁਨਃ ਸਰਬ ਪੰਕਤੋਂਮੈ ਝਟਪਟ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘੋਂਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਇਦੀਆ॥ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਣਸਮੇਮੈ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦ ਸਾਧੁਸੰਗਤੁ ਗਾਵਤੇਭਏ॥ ਬਡੇ ਚਤੁਰ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘੋਂਨੇ ਤੁਰੰਤ ਪਰੋਸਦੀਏ॥ ਤਬ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸਭਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਪਾਯਾ ਜੋ ਜਿਸਕੋ ਪਦਾਰਥ ਅਪੇਖਿਤਥਾ ਸੋਈ ਤਿਸਕੋ ਦੀਆ॥ ਜਬ ਸਭ ਤ੍ਰਿਪਤਹੋਹੋਕੇ ਬਸ ਕਰਗਏ ਤਬ ਚੁਲਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਕਰਾਯਾ ਤਥਾ ਸਭ ਸਾਧੁਸੰਗਤਕਾ ਕਰਾਯਾ ਪੁਨਃ ਸਭਕੋ ਦਖਿਣਾ ਦਈ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਆਪ ਅਰਦਾਸਕੀ ਕੇ ਬੋਲਹੁਜੀ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੋਲਹੁਜੀ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੰਨਪਾਣੀ ਗੁਰੂ ਕਾ ਤੇ ਟੈਹਲਭਾਵਨੀ ਹਲਵਾਈਆਂ,ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਤੇ ਝੀਵਰਾਂ ਸਿਖਾਂਕੀ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਿਲਖਣ ਅਪੂਰਬ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣਕੇ ਸਰਦਾਰਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਮਲੀਨਹੋਗਈ ਬਡੀਜਲਤੀਸੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਹਜੂਰਕੇਸਨਮੁਖ ਖੜਾਹੋਕੇਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਯੇਅਰਦਾਸ ਤੋ ਸ੍ਰੀਮੁਖਸੇ ਅਪੂਰਬਹੀਕਰੀਹੈ ਪਹਲੇ ਤੋਂ ਐਸੇ ਅਰਦਾਸ ਆਜਤਕ ਮੈਨੇ ਕਬੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀਹੈ ਜੈਸੇ ਅਬ ਆਪ ਨੇ ਕਰੀਹੈ॥ ਐਸੀ ਅਰਜ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਠੀਕਹੈ ਹਮ ਸਭਜ਼

ਵਕਤਾਹੈਂ ਜੈਸਾ ਦੇਖਾਹੈ ਤੈਸੀਹੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਅੰਨਪਾਨੀ ਤੋ ਗੁਰੂਕਾ
ਹੈ ਹੀ ਇਸਮੈ ਕੁਛ ਭੀ ਤੇਰਾ ਸ੍ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਟੈਹਲਸੇਵਾਸਾਰੀ ਹਲਵਾਈ ਸਿਖਾਂਨੇ
ਤਥਾ ਝੀਵਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਰੀਹੈ ਤੇਰੀ ਮਾਂਕਾ ਇਸ ਮੈ ਕਜਾ ਖਰਚ ਹੂਆਹੈ॥ ਹਾਂ ਜੇ
ਤੂੰ ਅਰ ਤੇਰੀ ਸਿਖਣੀ ਦੋਨੋ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਦਾਨੇ ਪੀਸ਼ ਪਕਾਇਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਪ੍ਰਥਮ
ਚਰਣਧੋਵੇ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਪਰੋਸੋ ਪੁਨਃ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਇਕੇ ਭਾਂਡੇਮਾਂ
ਜਹੁ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਨਾਮਕੀ ਅਰਦਾਸਹੋਵੇਗੀ॥ ਐਸੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ
ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਗੁਜਾਰੀ ਕੇ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਕਲ ਕੋ ਭੀ ਰੁਖਾ
ਮਿਸਾ ਅੰਨ ਦਾਸਕਾ ਆਪ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਜੇ ਜਿਸ ਰੀਤੀਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਛਕਾਵਨੇਕੀ
ਵਿਧੀ ਆਪ ਨੇ ਬਤਾਈਹੈ ਅਬ ਆਪਕਾ ਦਾਸ ਉਸੀ ਵਿਧਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮਸੰਯੁਕਤਪ੍ਰਸਾਦ
ਛਕਾਵੇਗਾ॥ਐਸੀ ੨ ਬੇਨਤੀ ਸਰਦਾਰਕੀ ਸੁਣਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨਭੀ ਡੇਰੇਕਾ ਮੁਕਾਮ
ਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇ ਹੀਰਖਜਾ॥ ਪੁਨਃ ਸਰਦਾਰ ਔ ਸਰਦਾਰਨੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂਸੇਪੀਸ
ਪਕਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਚਰਣ ਧੋਇਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ
ਸਰਬ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਦਖਿਣਾਦੇਕੇ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਦਖਿਣਾ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸ
ਨਮੁਖ ਦੰਪਤੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜੇਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ
ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਨਾਮਕੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਔ ਸੰਤਾਨਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਕਾ ਵਰਦਾਨਦੀਆ ਔ ਖਰਬੂਜੇਕਾ ਇਕ ਫਲਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਸਰਦਾਰਕੋ ਬਖਸਿਆ
ਵਹੁਸਾਧੁਸੰਗਤਕਾਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਸੀਸਊਪਰ ਦੋਨੋਨੇ ਧਾਰਨਕੀਆ ਤਥਾ ਵਹਫਲ ਦੰਪ
ਤੀਨੇ ਖਾਲੀਆ ਅਗਲੇਦਿਨ ਸਾਹਿਬਤਹਾਂਸੇ ਡੇਰਾ ਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇਸੇਕੂਚਕਰਕੇ ਸਨੇਰ
ਮੀਰਪੁਰ ਰਮਕਕੋ ਆਏ॥ਇਧਰ ਸਰਦਾਰਨੀ ਭੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਤੀਭਈ॥ਮੀਰਪੁਰ
ਰੰਮਕ ਮੈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇ ਮੈ ਜਾਇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਜਹਾਂਪਰ ਗੁਰੂ
ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਘੋੜਜਾਂਕੇ ਕਿਲਜਾਂਕਾ ਬਾਗ ਲਗਾ ਹੂਆਹੈ ਤਿਸਨਗਰਕੇ ਲੋਕੋ
ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਪਾਨੀ ਆਦਿਕ ਬਡੀ ਸੇਵਾਕੀਨੀ॥ ਪੁਨਃ ਬਿਦਸਤਾ ਕੇ ਤੀਰਪਰ ਜੇਹ
ਲਮ ਨਗਰਮੈਂ ਪਹੁਚੇ ਜੇਹਲਮਵਾਲੇ ਲੋਕੋਂਨੇ ਬਡੀ ਸੇਵਾਕਰੀ ਦੋ ਤੀਨਦਿਨ ਤਹਾਂ
ਡੇਰੇਕਾ ਬਿਸ੍ਰਾਮਹੂਆ ਤਹਾਂਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿਖ ਸੁਖਾਸਿੰਘ ਮੁਖਾਸਿੰਘ ਦੇਵਾਸਿੰਘ ਨਿ
ਹਾਲਸਿੰਘ ਭੂਬਾਸ਼ਾਹ ਤੁਬਾਮਲ ਰਾਮਚੰਦ ਖੋਸਲਾ ਯੇ ਸਾਤੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰੁਮੁਖਹੋਣੇ
ਅਰਥ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਰਣੀਆਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਤੇ ਭਏ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸੇ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਯੇ ਨੌ ਅਖਰਾਤਮਿਕਮੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸਕਰਤੇਭਏ
ਪੁਨਃ ਇਨ ਸਾਤੋਂ ਸਿਖੋਂਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਸ ਮਹਾਭਯਾਨਕ

ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਮੇ ਹਮਾਰਾਉਧਾਰ ਕੈਸੇਹੋਵੇ ਅਸੀਲੋਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਿਵਹਾਰ ਮੈ ਝੂਠ ਬੋਲਤੇਹਾਂ ਪਾਪਕੀਕਮਾਈਕਰਕੇ ਅਪਨਾ ਔ ਅਪਨੇ ਕੁਟੰਬੀਆਂਕਾ ਪੇਟਪੋਖਨ ਕਰਤੇਹਾਂ ਪੈਰਾਂਸੇ ਲੈਕੇ ਚੋਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਵਿਖੇ ਡੂਬੇ ਹੂਏਹਾਂ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਕੋਈ ਅਸਾਂ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵਹੁਕੇ ਉਧਾਰਕਾ ਉਪਾਵਭੀ ਆਪਨੇ ਕਲਪਯਾਹੈ ਯਾ ਨਹੀਂ ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈਸਿਖੋ ਅਬਆਜਸੇ ਲੈਕੇ ਸਤਯਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕੀਆ ਕਰੋ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਸਭਕਾ ਦਾਤਾ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੋ ਜਾਣੋ ਤੁਸੀ ਅਪਨਾ ਅਹੰਕਾਰ ਨ ਕਰੋ ਕੇ ਹਮ ਖਟਕਮਾਇਕੇ ਕੁਟੰਬ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇਹਾਂ ਕਾਹੇਤੇ ਚੌਰਾਸੀਲਖ ਜੀਅਜੰਤੁਕੀ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਆਪ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾਹੈ ਝੂਠ ਬੋਲਨਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਬਡਾ ਪਾਪ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ॥ਤਿਸ ਸਤ ਧਰਮਕੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਦਸਵੰਧ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਨਿਕਾਸਯਾਕਰੋ ਤਿਸਸੇ ਆਏਗਏ ਸਾਧੁਸੰਤ ਅਭਯਾਗਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਸਤ੍ਰ ਜੋੜੇ ਆਦਿਕਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆਕਰੋ ਧਰਮਸਾਲਾਬਨਾਵਹੁ ਤਹਾਂ ਦੋਨੋਵਖਤ ਜਾਇਕੇ ਕਥਾਕੀਰਤਨ ਸ੍ਰੀਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰਕਾਯਸ ਮਿਲਕੇਕੀਆਕਰੋ॥ ਸਤਿਨਾਮਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਗੁਰੁਮੰਤ੍ਰਕਾ ਨਿਰੰਤਰਅਭਯਾਸ ਕੀਆਕਰੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤੁਮ ਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ਰਕੋ ਤਰਜਾਵਹੁਗੇ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਉਨਸਿਖੋਂਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਰਤੇਭਏ ਉਨਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇ ਔਰਭੀ ਬਹੁਤਸੇ ਸਿਖਹੋਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਃ ਜੋ ਹਲਮ ਸੇ ਡੇਰਾਕੂਚਕਰਕੇ ਸਨੇ ੨ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੰਸਾਰੀਜੀਵਹੁਕਾ ਉਧਾਰਕਰਤੇ ਹੂਏ ਰਵਿਤਾਸਮੈ ਜਾਇਉਤਰੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਨਾਨਕਜੀਕਾ ਜਹਾਂ ਚਸਮਾਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਨਕਟੇ ਮਹੰਤਨੇ ਸਾਹਿਬਕੀ ਬਡੀਸੇਵਾਕਰੀ ॥ ਰਸਤ ਘ੍ਰਿਤਆਦਿਕ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਬਡਾ ਖੁਲ੍ਹਾਦੀਆ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ ਸਿਖੋਂਨੇ ਰਾਤ੍ਰੀਮੈ ਗੁਰੂਜੀਸੇ ਪੂਛਯਾ ਹੇਪ੍ਰਭੁਜੀ ਇਸ ਉਦਾਸਯੋਂ ਕੇ ਮਹੰਤਕਾ ਨਾਕਕੈਸੇ ਕਟਗਯਾਹੈ॥ਉਤ੍ਰ॥ਹੇਸਿਖ ਇਸਨੇ ਮਹੰਤੀਕੇ ਲਾਲਚਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂਕੇ ਸੰਖਯਾਦੇਕੇਮਾਰਕੇ ਮਹੰਤੀ ਇਸਅਸਥਾਨਕੀ ਲਈਥੀ ॥ ਪੁਨਃ ਏਕ ਸਮੇ ਇਸਨਗਰਕੀ ਸੰਗਤ ਸਾਥ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇਕੋ ਯੋਭੀ ਜਾਤਾਭਯਾ ਜਬ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬਮੈਪਹੁਚੇ ਸਭਸੰਗਤਨੇ ਸਾਹਿਬਕਾ ਦਰਸਨਪਾਯਾ ਭੇਟਾ ਆਗੇਰਖਕੇ ਸਭਸੰਗਕੇ ਲੋਕੋਂਨੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਹਜੂਰਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆ-ਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਸਭਸੰਗਤ ਬੈਠਜਾਤੀਭਈ॥ ਤਦਨੰਤਰਯੇ ਮਹੰਤਭੀ ਭੇਟਾਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖਹੂਆ ਸਾਹਿਬਨੇਪੂਛਯਾ ਜਾਣਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀਗੁਰੂ ਸਭਬ੍ਰਿਤਾਂਤਕੋ ਜਾ-ਨਤੇ ਭੀਥੇ ਤਥਾਪੀਇਸ ਸਭਸੰਗਤਮੈ ਝੂਠਾਕਰਨੇਵਾਸਤੇ ਪੁਨਃ ਪੂਛਤੇਭਏ॥ ਕਿ-ਉ ਰੇ ਸਾਚ ੨ ਬਤਾਉ ਜੋਝੂਠਬੋਲੇਂਗਾ ਤਬ ਉਸੀਵਖਤ ਤੇਰੇਕੋ ਮਰਵਾਇਦੇਵੈਂਗੇ ਜ

ਥ ਐਸੀਧਮਕੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਦਈ ਤਬ ਇਸਮਹੰਤਨੇ ਜੈਸੇ ਅਪਨੇਗੁਰੂਨੂੰ ਸੰਖ੍ਯਾ
ਦੂਧਮੈਦੇਕੇ ਮਾਰਯਾਥਾ ਸੋਪ੍ਰਕਾਰਸਾਰਾ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹਜੂਰ ਸਭਕੋਸੁਨਾਇਕੇ ਸਤ੍ਯ ੨
ਕਹਦੀਆ॥ ਤਬਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਇਸਕਾਨਾਕਕਾਟਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕ ਹੈਂ
ਤਾਂ ਤੂੰ ਗੁਰੂਹਤ੍ਯਾਰਾ ਬਡੀਭਾਰੀ ਸਜਾਇਕੀਲਾਯਕ ਪਰੰਤੂ ਸਭ ਦੀਵਾਨ ਭਰੇਹੁਏ
ਹਜਾਰੋਂਲੋਕੋਂ ਮੈ ਤੈਨੇਸਤ੍ਯ੨ਕਹਦੀਆਹੈਲੋਕੋਂ ਬਹੁਤ੍ਯੋਂਕੇ ਤੈਨੇ ਅਪਨੇਮੁਖਸੇਬ੍ਯਾਨ
ਕਰਦੀਆਹੈਅਬਤੇਰਾਪਾਪਬਾਂਟਿਆਗਯਾਹੈਯਾਤੇਤੁਮਕੋਇਤਨੀਹਸਜਾਬਹੁਤਹੈਐਸੇ
ਕਹਕੇਛੋਡਦੀਆ॥ ਹੇਸਿਖਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਇਸਕਾਨਾਕ ਕਾਟਾਗਯਾਹੈ॥ ਰਵਤਾਸਮੈ
ਏਕਰਾਤ੍ਰੀਸੁਖਪੂਰਬਕਬਸਕੇ ਅਗਲੇਦਿਨ ਬਕੜ੍ਯਾਲੇਕੀਹਟੀਏਆਇ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂ
ਸੇ ਅਗਲੇਦਿਨਖਡਉਲੰਘਕੇ ਬਿਸਨਦੌਰਗ੍ਰਾਮਕੇਪਾਸ ਡੇਰਾਜਾਇਕੀਆ ਪੁਨਃ ਸਨੇ
ਸਨੇ ਖਾਨਪੁਰ ਖਾਨਪੁਰਸੇ ਸਨੇ੨ਸੁਖੋਮੈਆਏ ਤਹਾਂਭੀਸਿਖਾਂਨੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਦੋਦਿਨ ਰ
ਖੇ ਬਡੀਸੇਵਾਕੀਨੀ॥ਸੁਖੋਮੈਭੀ ਬਹੁਤਹੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖਹੋਤੇਭਏ ਦੁਨੀਚੰਦਦਿਆਲ
ਦਾਸ ਚਰਨਦਾਸਨਿਹਾਲਦਾਸ ਹਰਿਦਾਸ ਸਰਨਾਘਮੰਡਾਰਾਮ ਅਨੰਤਰਾਮ ਗੁਰਮੁਖ
ਦਾਸ ਮਖਣਸਾਹ ਰਤਨਚੰਦਦੇਵੀਦਿਤਾ ਭਗਤੂਜੋਧਾ ਸਾਹਿਬਦਿਤਾ ਚੂਨੀਰਾਮ ਨਿਰ
ਮਲ ਦਾਸ ਗੰਡਾਮੂਲਾ ਸੁੰਦਰਦਾਸ ਜ੍ਾਹਰਦਾਸ ਮਹਾਂਸਿੰਘ ਪ੍ਰਭਾਸਿੰਘ ਸਜਨਸਿੰਘ
ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੌਡਾਸਾਹ ਸੋਭਾਰਾਮ ਸੰਤਰਾਮ ਨਾਰਾਯਣ ਦਾਸ ਹਰੀਸਿੰਘ ਘਸੀਟਾ
ਮਲ ਸੋਹਨਸਾਹ ਗੋਬਿੰਦਸਹਾਯ ਇਨ ਤੇਤੀਸਿਖੋਂਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਔਰਭੀਬਹੁਤਸੇ ਅ
ਰੋੜੇ ਖਤ੍ਰੀਸਿਖਗੁਰਮੁਖਹੋਤੇਭਏ ਇਨਸਭਨੋਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਖ-
ੜੇਕੇ ਬੇਨਤੀਕੀਤੀ ਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਜੈਸੇਮਛੀਜਾਲਮੈਫਸੀ ਨਿਕਸਨਹੀ ਸਕ-
ਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇਹਮਲੋਕਭੀਮਾਯਾਕੇ ਜਾਲਮੈਫਸੇਹੂਏਹੈਂ॥ ਜੈਸੇਝੀਵਰਮਛਯਾਂਕੋਮਾਰਕੇ ਭ-
ਖਣ ਕਰਲੇਤਾਹੈ॥ ਤੈਸੇਹਮਕੋਭੀ ਅਨੰਤਵਾਰੀਕਾਲਰੂਪੀ ਬਧਕਨੇਭਖਣਕੀਆਹੈ॥
ਸੋਹੇਭਗਵਨ ਅਬਆਪਆਪਹੀ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਆਏਹੋ ਹਮਸ਼ਰੀਖੇਪਾਪੀ
ਜੀਵਹੁਕੇ ਉਧਾਰਵਾਸਤੇਸੋਹਮਾਰਾ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂਮਾਯਾਕੇ ਜਾਲਸੇ ਛੁਟਕਾਰਾਹੋਵੇ ਆਪ
ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਉਹੀਉਪਾਇਬਤਾਯੋ॥ ਬਹੁਤਮਹੀਨੇ ਬਰਸੋਂਸੇ ਆਪਕਾਯਸ ਸੁਣਤੇਥੇ
ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੇਪੰਛੀਪਿੰਜਰੇਮੈਫਸਾਹੂਆ ਨਿਕਸਨਹੀਸਕਤਾਹੈ ਤੈਸੇਹਮਲੋਕ ਭੀ ਗ੍ਰਹਸਤ
ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇਮੈਫਸੇਹੂਏਹੈਂ ਨਿਕਸਨਹੀਸਕਤੇਹੈਂ ਇਸਹੇਤੁਸੇਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ
ਹਾਜਰਨਹੀਹੋਸਕੇਹਾਂ ਅਬਆਪਹੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸਟੀਧਾਰਕੇ ਹਮਾਰੇਉਧਾਰਕੇਵਾਸਤੇ ਦਰ
ਸਨ ਦੀਆਹੈ ਯੇਨਕੇਨਪ੍ਰਕਾਰਕਰਕੇ ਹਮਲੋਕੋਂਕਾ ਆਪਨੇਉਧਾਰਕਰਣਾਹੀਚਾਹਯੇ
॥ ਸਰਧਾਲੂਸਿਖੋਂਕੀ ਐਸੀ੨ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤੁਮ

ਸਭਲੋਕਗੁਰਮੁਖਹੋਵਹੁ ਪੁਨঃ ਸਤਜੁਧਰਮਕੀ ਕ੍ਰਮਾਈ,ਕਰਕੇ ਗੁਰਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਅਰਥ ਦਸਵੰਧ ਦੀਆਕਰੋ ਈਹਾਂਧਰਮਸਾਲਬਨਾਵਹੁ ਦੋਨੋਵਖਤ ਕਥਾਕੀਰਤਨਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕੀਆ ਕਰੋ ਜੇਬਹੁਤਾਚਿਰਅਵਕਾਸ ਨ ਮਿਲੇ ਤਬਦੋਘੜੀਸਵੇਰਕੇਵੇਲੇ ਦੋਘੜੀ ਸੰਧ੍ਯਾ ਕੇ ਵੇਲੇ ਜਰੂਰਧਰਮਸਾਲਮੈਆਇਕੇ ਭਗਵੰਤਕਾਯਸਕੀਆ ਸੁਣਿਆਕਰੋਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਜਹਾਜਕੇਚੌਸਠ੬੪ਗਜਕੇ ਊਚੇਦੋਨੋਕਿਨਾਰੇਹੋਤੇਹੈ ਉਸਜਹਾਜਕੋ ਸਾਠਗਜਕੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰਲੇਤੇਹੈਂਅਰਚਾਰਗਜ ਜਹਾਜਕੋ ਖਾਲੀਰਖਲੇਤੇਹੈਂ ਵਹੁਚਾਰਗਜਖਾਲੀ ਰਖ੍ਯਾ ਹੂਆਜਹਾਜਸਾਠਗਜ ਭਰਤੀਕੋਸਮੁਦ੍ਰਸੇਪਾਰਕਰਦੇਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਚੌਸਠਘੜੀ ਆਠਪਹਰਰਾਤਦਿਨਕੀਹੈ ਹੈਤੋਰਾਤਦਿਨਕੀ ਸਾਠਘੜੀਪਰੰਤੂਲੋਕਕ੍ਰ ਕਥਾਸੇਚੌਸਠ ਘੜੀਦਿਨਰਾਤਕੀਕਹਣੇਮੈਆਵਤੀਹੈ॥ਤੈਸੇਸਾਠਘੜੀਮੈਤੁਮਲੋਕਅਪਨਾ ਖਾਨਪਾਨ ਲੈਨਦੇਨਸੋਵਨਜਾਗਨਆਦਿਕ ਸਭ ਵਿਵਹਾਰਕਰੋ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਏਕਚਾਰਘੜੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਜੀਕਾਆਰਾਧਨਕੀਆਕਰੋ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਆਦਿਕਕਰਕੇ ਸਾਧੂਸੰਤਅਭ੍ਯਾਗਤ ਬਿਹੰਗਮਸਿਖੋਂਕੀ ਸੇਵਾਮਨਤਨਧਨਕਰਕੇ ਵਿਸਨੁਜਾਨਕੇਕੀਆਕਰੋ ॥ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇ ਜੋ ਜਨਮਜਨਮੋਂਕੇਪਾਪਹੁ ਸੇ ਮਨਮਲੀਨ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਸੋਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾਕਰਕੇ ਨਿਰਮਲ ਹੋਜਾਇਗਾ ਨਿਰਮਲਮਨਕੇਹੋਣੇਸੇ ਅਨੰਤਰਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇਦ੍ਵਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਉਧਾਰ ਹੋਜਾਇਗਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾਸੁਖੋਕੇਲੋਕੋਂਕੋ ਸਦਉਪਦੇਸਕਰਕੇ ਤੀਸਰੇਦਿਨ ਸੁਖੋਸੇਦੌਲਤਾਰੇ ਤਹਾਂਤੇਅਗਲੇਦਿਨਦੌਲਤਾਰੇਕੇ ਲੋਕੋਂਕੋਸਤਜੁਉਪਦੇਸਕਰਕੇ ਬੰਦੇਗੂਮਮੈਗਏ ਤਹਾਂਤੇਭੀਰਸਾਲੀ ਪੁਨঃ ਤਹਾਂਕੇਲੋਕੋਂਕੋ ਸਤਜੁਧਰਮਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਤਰਕਪੜੀਆਏ ਜਹਾਂਬਡੇਉਤਮਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਭਾਈਲਾਯਕਸਿੰਘਜੀਥੇ ਉਨਕਾ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮਲਕਪੁਰਮੈ ਸਨੇ੨ਪਹੁਚੇ ਤਹਾਂ ਭਾਈਰਾਜਾਸਿੰਘਬਖਸ਼ੀਕਾ ਪ੍ਰੇਮਲੈਕੇ ਪੁਨঃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਕੁਰੀਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਵਿਧੀਪੂਰਬਕ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭੀ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਆਗੇਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇਅਰਦਾਸਕਰੀਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਜਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰ ਕੇ ਪਰਮਾਨੰਦਹੂਆਹੈ ਤਦਨੰਤਰਔਰ ਜਿਤਨੀਸਾਧਸੰਗਤਸਾਥ ਥੀ ਸਭ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕਰਕੇ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ ॥ ਇਸਓਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾਦਰਸਨਕਰਕੇ ਐਸੇਆਨੰਦਕੋਪਾਤੇਭਏ ਕੇ ਜੈਸੇਸਾਧਕ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਯੋਗਾਦੀਅਤਿਕਠਿਨਸਾਧਨੋਸੇ ਕਲਿਸਤਹੋਕੇਅਨੰਤਰਬ੍ਰਹਮ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰ

ਸੇ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਤੈਸੇਆਨੰਦਮੈ ਮਗਨ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥

ਦੋ: ਲੀਨਭਏਸੁਖ ਸਿੰਧਮੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ॥
ਉਭੈਗੁਰੂਨਕੀਚਰਨ ਰਜਜਾਚਤਕਵੀਹਮੇਸ ॥ ੧ ॥

ੴਤਤਸਤ ਇਤਿਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਦਰਸਨਯਾਤ੍ਰਾਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਦ੍ਰਵੇਂ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੫ ॥

ੴਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਸੋ: ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਚਰਣਸਰੋਜ ਦਰਸਪਰਸ ਆਨੰਦ ਯੁਤ ॥
ਮਿਟਿਓਜਗਤਕੋਖੋਜ ਆਤਮ ਬ੍ਰਹਮਸ੍ਰੂਪਪਿਖ ॥ ੧ ॥
ਉਭੈਜਹਾਜ ਸਮਾਨ ਜਗਸਾਗਰਕੇਤਰਣਹਿਤ ॥
ਕਰਤਤੁਰਤ ਕਲਯਾਨ ਸਤਿਨਾਮ ਉਪਦੇਸਦੇ ॥ ੨ ॥

ਐਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਿਤਨੇਕ ਮੁਹੂਰਤਪ੍ਰਯੰਤ ਪਰਮਾਨੰਦ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਲੀਨਰਹੇ ॥ ਆਗੇ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਭੀ ਮਾਨੋਸਮਾਧੀਕਾ ਸਰੂਪਹੀਥੇ ਉਨ ਕੀਤੋ ਅਸ੍ਰਪਹਰਹੀਸਮਾਧੀਲਗੀਰਹਤੀਥੀ ॥ ਪੁਨਃ ਸਮਾਧੀਸੇ ਉਥਾਨਹੂਏ ਪਤਾਸੇ ਲਾਚੀਦਾਣੇ ਆਦਿਕ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਵਰਤਜਾ ਤਦਨੰਤਰਡੇਰੇਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਬਿਸ੍ਰਾਮਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਾਸ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤਰਹਕੇਸੇਵਾਮੈ ਹਰਵਕਤਹਾਜਰਰਹੇ ਔਰਭੀ ਸਿਖਪ੍ਰੇਮੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰਵਰਤਥੇਕਰੈਂ ॥ ਸਰਦਾਰਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਭੀ ਆਇਕੇਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਪਾਂਚਸੈਰੁਪੈਕੀਥੈਲੀ ਤਥਾ ੧੧ ਗਯਾਰਾਂਥਾਲ ਪਤਾਸਯਾਂਕੇਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨਃ ਹਾਥਦੋਨੋਜੋੜਕੇ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾ ਔਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਸਾਹਿਬਕੇ ਆਗੇਖੜਾ ਰਹਯਾ ਬਿਨਾਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗਯਾਨਬੈਠਤਾਭਯਾ ॥ ਜਬਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਸਰਦਾਰਕੀਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਸੁਣ ਨਿਕਯਾਯੇਜੋਪਾਂਚਸੈਰੁਪਯਾਤੈਨੇ ਹਮਾਰੇਆਗੇਰਖਯਾਹੈ ਸੋ ਹਮਨੇਕਯਾਕਰਨਾਹੈ ਕੋਈਲੜਕਾਲੜਕੀਤੋਹਮਨੇ ਨਹੀ ਬਯਾਹਵਨਾਹੈ ਪਹਲੇ ਖੇਸ ਪੀਛੇਦਰਵੇਸ ਤੇਰੇਨੌਕਰੋਂਕੋਜੋਤੀਨ ੩ ਤੀਨਮਹੀਨੇ ਰਢੇਹੂਏਹੈਂ ਸੋਉਨਕੋ ਤੁੰਤਲਬ

ਦੇਦੇ ਜਬਬਡਾਰਸਵਾਲੀਮੀਠੀ ਬਾਣੀਸੇਸਰਦਾਰਸੇ ਸਾਹਿਬਨੇਕਹਯਾ ਤਬ ਸਰਦਾਰ
ਨੇ ਅਰਜਗੁਜਾਰੀਕੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਆਪਕਾਦੀਆਬਹੁਤਕੁਛਹੈ ਇਤਨਾਕਨਿਮਕ
ਗੁਰੂਜੀਕੇਲੰਗਰਮੈ ਦਾਸਕਾਭੀਪਾਦੇਵਹੁ ਇਸਰੀਤਿਸੇਸਰਦਾਰਨੇ ਬਹੁਤਹੀਵਾਰ ਮ-
ਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਆਗੇਬਨਤੀਕਰੀ ਪਰੰਤੂ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਉਹਾਂ ਕਿਸੀਕਾ
ਕਦਾਚਾਰਾਚਲਤਾਹੈ ਵਹੁਰੁਪਯਾਸਾਹਿਬਨੇ ਨ ਲੀਆ ਤਹਾਂਕੁਰੀਸਾਹਿਬਮੈਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ
ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਜੋੜਬਰਦਾਰਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕਾ ਕਬੀਰ
ਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋ ਆਵਤਾਥਾ ਪਾਂਚ ੨ ਛਿਛਮਹੀਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਨਿਕਟ
ਰਹਭੀਜਾਤਾਥਾ ਬਡਾਜਪੀਤਪੀਹਠੀਸੂਰਬੀਰਸਿੰਘਥਾ ॥ ਜਬਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂ
ਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕਰਣੇ ਅਰਥ ਆਏ ਹੈਂ ਤਬ ਭਾਈ ਦਿਦਾਰਸਿੰਘ ਇਥੇ ਕੁਰੀ ਮੈਹੀ
ਸਾਹਿ ਬ ਕੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਮਿਲੇ ਆਵਹੁ ਗੁਰੁ ਭਾਈ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਵਹੁ ਗੁਰ ਭਾਈ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਕੇ ਦੋਨਹੁ ਕੰਠ ਲਗਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਮਿਲੇ ਪੁਨਃ
ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਭਾਈ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਰਹਤਾ ਥਾ ਤਿਸੀ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਗੁਰੂ
ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਡੇਰਾ ਹੂਆ ਅੰਤਰ ਮਕਾਨ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ
ਥਾ ਤਿਸੀ ਮਕਾਨ ਕੀ ਡੇਵਢੀ ਮੈ ਭਾਈ ਦਿਦਾਰ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਥਾ। ਅਬ
ਤਹਾਂ ਸੰਤਾਂਕੇ ਪਾਸ ਕੁਰੀ ਨਗਰਕੇ ਲੋਕ ਆਯਾਜਾਯਾਕਰੇ ਪੁਨਃ ਏਕ ਖਤ੍ਰੀਕਾ ਲੜ
ਕਾ ਬਡੀ ਸ਼੍ਰਧਾਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗਕੀਆ ਕਰੇ ਬਡੀ ੨ ਰਾਤ੍ਰਪ੍ਰਯੰਤਬੈਠਾ ਰਹ
ਤਾ ਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਸੁਣਤਾ ਰਹਤਾਥਾ ਬਸਤ੍ਰ ਸਿਖੋਂ ਸੰਤਹੁਕੇ ਧੋ
ਵਨੇ ਜੂਠੇ ਬਰਤਨਮਾਂਜਦੇਣੇ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸੇਵਾਭੀ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾਥਾ ॥ ਮਹਾ
ਰਾਜ ਜੀਕੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਕੋ ਦੇਖਕੇ ਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘਸਪਰਧਾਭੀ ਰਖ
ਤਾ ਥਾ ਤਿਸ ਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘਨੇ ਬਨਾਤਕਾ ਰੁਮਾਲ ਗਿਲਾਫ ਚਢਾਇਕੇ ਖੜਾਸਾਫ
ਬਡੇ ਸੌਕਸੇ ਏਕ ਟਕੂਆਰਖਾ ਹੂਆ ਥਾ ਜਿਸਵਿਖੇ ਸਾਫਮੁਖ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਥਾ ॥ ਜਬ
ਉਸਖਤ੍ਰੀਕੇ ਲੜਕੇਕੋ ਏਕ ਮਾਸਭਰ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਹੋਗਯਾ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਏਕਦਿਨ
ਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘ ਡੇਰੇਮੈ ਹੈਨਹੀ ਥਾ ਡੇਰੇਮੈ ਦਾਤਣਾਲਜਾਵੇਨੇ ਵਾਸਤੇ। ਤਿਸ ਲੜ
ਕੇ ਨੇ ਭਾਈ ਦਿਦਾਰਸਿੰਘਕਾ ਟਕੂਆਲੈਕੇ ਤਿਸਸੇ ਦਾਤਣਾਬਨਾਇਕੇਲਯਾ ਦਿਤਯਾਂ
ਪੁਨਃ ਟਕੂਏ ਕਉ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗਿਲਾਫਮੈ ਬੰਧਕੇ ਰਖਗਯਾ ॥ ਜਬ ਡੇਰੇਮੈ ਆ
ਇਕੇ ਭਾਈ ਦੀਦਾਰਸਿੰਘਨੇ ਟਕੂਏਕੋ ਖੋਲਕੇਦੇਖਯਾ ਤਬ ਦਾਗਪੜੇਹੂਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਆਏ
ਦਾਗੋਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਕ੍ਰੋਧਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਅਵਾਚਯ ਸਬਦ ਬੋਲਕੇ ਬਿਸਤ੍ਰਵਾਲੇ ਸਿੰਘੋ ਸੇ
ਪੂਛਯਾਕੇ ਮੇਰੇ ਟਕੂਏਸੇ ਕਿਸਨੇਕਿਆਕੀਆ ਹੈ। ਤਬਬਿਸਤ੍ਰਵਾਲੇਸਿੰਘੋਂਨੇ ਤਿਸ ਲ

ੜਕੇ ਕਾ ਨਾਮ ਬਤਾਇਦੀਆ ਕੇ ਤਿਸਖਤ੍ਰੀਕੇ ਲੜਕੇਨੇ ਤੇਰੇ ਟਕੂਏਸੇ ਦਾਤਣਾ ਬਨਾ
ਈ ਹੈਂ ਐਸੇ ਬਿਸਤ੍ਰੇਵਾਲੇ ਸਿਖੋਂਸੇ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸ ਲੜਕੇਕੋ ਖੋਜਕੇ ਪਕੜਕੇ ਬਹੁਤ
ਹੀ ਮਾਰਿਆ ਪੁਨਃ ਉਸਲੜਕੇਕੇ ਮੁਖਮੈ ਜੁਤੀਕੀਨੋਕਵੀਦਿਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਬ ਬਜਾ
ਕੁਲ ਹੂਆ ਤਬ ਲੜਕੇਕੋ ਛੋਡਯਾ॥ ਸੋ ਲੜਕਾ ਅਤਿ ਦੁਖਿਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਇਕੇਰੋਯਾ ਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਮੁਝਕੋ ਚਾਹੇ ਮਾਰਦੇਤਾ ਪ੍ਰਾਣ ਮੇਰੇ
ਨਿਕਾਸਦੇਤਾਪਰੰਤੂਮੇਰੇਮੁਖਮੈਜੁਤੀਨਦੇਤਾਕਿਉਂਜੋਆਪਭੀਹਿੰਦੂਧਰਮਕੀਰੀਤੀ ਸਭ
ਕੁਛਜਾਨਤੇਹੋਆਪਸੇਤੋਕੁਛਭੂਲਾਹੂਆਹੈਹੀਨਹੀ॥ਐਸੀ੨ਤਿਸ ਲੜਕੇਕੀਅਰਜ ਸੁਣ
ਕੇ ਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘਕੋਬੁਲਾਇਕੇਕਹਯਾਕੇਕਿਉਂ ਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘਟਕੂਏਕੀ ਤੁਛ
ਬਾਤ ਪਰਆਪਨੇ ਇਤਨਾਕ੍ਰੋਧਕੀਆਕਸਾਈਓਂਕੇ ਸਮਾਨਨਿਰਦੈ ਹੋਕੇਇਸਵਿਚਾਰੇਬਾ-
ਲਕਕੋਮਾਰਾਭਲਾ ਮਾਰਨੇਕੀ ਬਾਤਤੋਜੈਸੇਤੈਸੇਭਈ ਆਪਨੇ ਇਸਕੇ ਮੁਖਮੈਜੁਤੀ ਕੀ
ਨੋਕ ਕਾਹੇਕੋਦੇਣੀਥੀ॥ਯੋਆਪਨੇ ਕਯਾਕੀਆ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘੋਂਕੋ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ
ਵਾਸਤੇਗੁਰੂਸਾਹਿਬਨੇ ਉਤਪਤਕੀਆਹੈ ਨਾਕੇ ਧਰਮ ਨਾਸ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਹੈ
ਜੇਆਪਜੈਸੇਸਿੰਘਧਰਮ ਕਾ ਨਾਸਕਰਣੇ ਲਗੇ ਤਬਰਖ੍ਯਾਕੌਨ ਕਰੇਗਾ। ਐਸੇ ੨ਉ-
ਪਾਲੰਭਕੇਵਚਨ ਸਾਹਿਬਕੇ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਦਿਦਾਰਸਿੰਘਨੈਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇ ਹਮਜੋ ਰਾ-
ਵਰਹੈਜੋਹਮਾਰਾਜੀਅਚਾਹੈ ਸੋਅਸੀਕਰਜੇ॥ ਪੁਨਃ ਸਾਹਿਬਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਨ ਭਾਈ
ਦਿਦਾਰਸਿੰਘਜੀਆਪਬਡੇਅਛੇ ਉਤਮ ਗੁਰੂਕੇਲਾਲ ਧਰਮਕੀਰਖ੍ਯਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ
ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦ ਬਾਣੀਕੇਪਰਮਪਯਾਰੇਸਿੰਘਹੈਂਆਪਕੋਐਸੀਬਾਤਨਕਰਣੀਚਾਹਜੇ॥
ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਫਿਰਭੀ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਹਮ ਜੋਰਾਵਰ ਜੋ ਹੋਏ ਫਿਰ ਜੋ ਹਮਾ
ਰਾ ਮਨ ਕਰੇਗਾ ਸੋਈ ਕਰੈਗੇ ਪੁਨਃ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰਭੀ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਦੀ
ਆ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਭਾਈ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘਜੀ ਜੇ ਆਪ ਜੋਰਾ
ਵਰ ਸਿੰਘਹੋ ਤਬ ਤਕੜੇਹੋ ਲੇਵਹੁ ਦੇਖਲੇਤੇਹੈਂਤੇਰੀ ਭੀ ਜੋਰਾਵਰੀ॥ ਫਿਰ ਭੀ ਸੰਤਹੁ
ਕੇਆਗੇ ਨਿਮ੍ਰਨਹੀਹੂਆ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰ ਕੜਕਕੇ ਦੀਆਕੇਤਕੜੇਹੀ ਹੈਂ ਕਯਾਤੇਰੇਕਹੇ ਹ
ਮਨੇ ਹਟ ਜਾਣਾਹੈ॥ਜਬ ਐਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਆਗੇ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਵਾਰ ਦੀ
ਦਾਰਸਿੰਘਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਤਬਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਅਨਸਾਰ ਉਸਰਾਤ੍ਰੀਕੇ ਵਿਤੀਤਹੋ
ਣੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਭਾਈਦੀਦਾਰਸਿੰਘਕੋਪ੍ਰਾਣਾਂਤਕ ਤਪਆਇਚੜ੍ਯਾ ਤਦਨੰਤਰ ਚੌਥੇਦਿਨਸ੍ਰੀ
ਬੀਰਹਰੀਜੀਨੇ ਭਾਈਦੀਦਾਰਸਿੰਘਸੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਕਿਉਭਾਈਦਿਦਾਰਸਿੰਘਾਕਯਾ
ਖਬਰਹਈ ਅਬਭੀਸਮਝਜਾਇ ਅਬੀਕੁਛ ਨਹੀ ਬਿਗੜ੍ਯਾ ਹਈਅਪਨੀ ਭੂਲ ਸਾਧ
ਸੰਗਤਸੇਬਖਸਾਇਲੈ॥ਫਿਰਭੀਭਾਈਦੀਦਾਰਸਿੰਘਨੇਬਡੇਅਹੰਕਾਰ ਯੁਕਤ੍ਰ ਸਾਹਿਬਸੇ

ਕਹਤ੍ਰਾਕੇਰਲ ਚਲਬਹੁਤਜਾਂ ਟਿਰਕਰਾਂਨਹੀਕਰੀਤਜਾਂ॥ ਜੇਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਭਾਈਦੀ
ਦਾਰਸਿੰਘਬਖਸਾਇਲੇਵੇ ਤਬ ਬਰਭੀ ਜਾਵੇ ਤਥਾਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿੰਘਜਾਨ
ਕੇਔਰਭੋਗਮੋਖਆਦਿਕਭੀਬਖਸਤੇ ਪਰੰਤੂਓਇਵਿਚਾਰੇਕਿਆਕਰੈ ਜਾਂਭਾਗਧੁਰਮੰਦੇ।
ਵਿਨਾਸਕਾਲੇ ਵਿਪ੍ਰੀਤ ਬੁਧੀ॥ਮੰਤਨਸੇਤੀ ਮਸਕਰੀਯੇ ਡੂਬਨਕੀਰੀਤਿ॥ਦੁਰਬਾਸਾਸੇ
ਕਰਤ ਠਗਉਰੀ ਜਾਦਵ ਏਹਫਲਪਾਇ॥ਇਤਜਾਦੀ॥ਨਾਮਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੂਏਯਾਂਤੇਗੁ
ਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਸੰਤ ਇਨਕੇ ਆਗੇ ਅਹੰਕਾਰ ਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹਜੇ ਕਿੰਤੂ ਇਨ ਤੀਨਹੁਕੇਆ
ਗੇ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰ ਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇਚਲਨਾ ਚਾਹਜੇਜੇਅਪਨੇਕੋਸੁਖਕੀ ਇਛਾਹੋਵੇ॥ਤਬ ਭਾਈ
ਦੀਦਾਰਸਿੰਘ ਏ ਘਮੰਡਕੇ ਭਰੋਸੇਰਹੇਕੇ ਹਮ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖਹੈਂਯੇ ਕਲ
ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਰਹੇਹੈਂ ਯੇ ਹਮਾਰਾ ਕਯਾਕਰਸਕਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ
ਸੰਤਾਂਕੇ ਸੰਗਸੇ ਹੀਨ ਸੰਤਾਂਕੀ ਮਹਿਮਾਂਕ ਨ ਜਾਨਤਾਭਯਾ ਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਕੀਆਹੂਆ
ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਰਭੀ ਨਹੀਂ ਫੇਰਤੇ ਚਾਹੇ ਅਪਨੀ ਰਚੀਹੂਈ ਮਿਰਯਾਦਾ ਭੰਗਹੋਜਾਵੇ
ਗਿਰ ਬਸੁਧਾ ਜਲ ਪਵਨਜਾਇਗੋ ਇਕ ਸਾਧੁ ਬਚਨ ਅਟਲਾਧਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ
ਭਾਈਦੀਦਾਰਸਿੰਘ ਕਾ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਚੁਪ ਕਰਜਾਤੇਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਬੁਟਰ
ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਭਾਈ ਫਤੇਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਏਕ ਸਿੱਖ ਆਯਾ ਤਿਸਸੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹੇਭਾਈ ਫਤੇਸਿੰਘ ਯੇ ਦੀਦਾਰਸਿੰਘ ਤੇਰਾਗੁਰਭਾਈ ਹੈ ਏਹ
ਅਬ ਹਠ ਕਰਬੈਠਾਹੈ॥ਇਸਕੇ ਹਠ ਸੇ ਜੇਹੜਾ ਤੀਰ ਚਲਨਾਥਾ ਸੋ ਚਲਗਯਾਹੈਅਬ
ਵਹੁਤੀਰ ਚਲਜਾਹੂਆ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਭੀ ਨਹੀਂ ਮੁੜਤਾ ਬਿਨਾਨਿਸਾਨਾ ਬੇਧੇ ॥ ਅਬ
ਇਸ ਦੀਦਾਰਸਿੰਘ ਕੇ ਚਲਾਣੇ ਮੈ ਦੋ ਦਿਨ ਰਹਗਏਹੈਂ ਬਾਕੀ ਤੂੰ ਇਸਕੀ ਟਹਲ
ਕਰਲੈ ਜੋਕੁਛ ਖਾਵੇਪੀਵੇ ਸੋ ਇਸਕੋ ਦੇਦੇਣਾ ਇਸਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਮੈ
ਰਹ ਨ ਜਾਵੈ ॥ ਇਧਰ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸਦਾ ਹੀ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜਕ-
ਰਤਾ ਹੀ ਰਹਤਾ ਥਾ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰਬ ਵਰਦਾਨ ਦੇ ਹੀ ਚੁਕਥੇ ਕੁਤੀਮੈ ਭੀ ਸ-
ਰਦਾਰਕਾਡੇਰਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਪਾਸਹੀਥਾੜ ਤਬ ਉਸੀਸਮੈ ਮੈਸਰਦਾਰਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨ
ਹੂਆਕੇਹੇ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਅਬਤੇਰੇ ਘਰਬਡਾਜਪੀਤਪੀ ਹਠੀਸਿੰਘ ਯਲਾਂਗੇ ॥ ਤਬਦੋਨੋ
ਹਾਥਜੋੜਕੇਸਰਦਾਰਾਂਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਇਸਨਾਲੋਂ ਹੋਰਕਉਨ ਅਛਾ
ਹੈ ਤਬਬਚਨਹੂਆਅਛਾਏਹੀ ਦਿਦਾਰਸਿੰਘ ਹੀਆਵੇਗਾ॥ਜਿਸਦਿਨ ਸਾਹਿਬਨੇਖਰਬੂ
ਜਾ ਦੀਆਥਾ ਉਸਦਿਨਸੇ ਦਸਵੇਮਾਸ ਸਰਦਾਰਕੀ ਮਹਖੀਨੇ ਬਡਾਸੁੰਦਰ ਬਾਲਕ
ਉਤਪਤ ਕੀਆ ਬਾਲਕਕੀ ਉਤਪਤੀਸੇ ਅਨੰਤਰ ਜਾਤ ਕਰਮ ਨੰਦੀ ਮੁਖ ਸ੍ਰਾਧਾ
ਦੀ ਨਾਲਛੇਦਨ ਆਦੀ ਕਰਮ ਕਰਣੇਸੇ ਅਨੰਤਰ ਬਡੇ ਪੁੰਨਜ ਦਾਨ ਕੀਏ ਸਾਧੂ

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇਵਤਾਪਿਤਰਅਤਿਥੀਮਨਾਏ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਕਈਪਾਠਕਰਾਏ ਔਰਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਰਾਗਰੰਗਕੀਏ ਮੰਗਤਜਨਾਕੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਦਾਨਦੀਨੇ ਅੰਨਧਨ ਬਸਤ੍ਰਾਦੀਬਹੁਤਸੇਦੀਏ ਜਾਚਕਲੋਕ ਦਾਨਪਾਇਕੇ ਆਸੀਰਵਾਦਾਂ ਦੇਤੇਭਏ ਤਦਨੰਤ੍ਰਜਬ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਕਾਬਾਲਕ ਹੂਆਤਬ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਆਗੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਲਜਾਇ ਕੇਆਨੰਦਜੀਕਾ ਪਾਠਕਰਕਰਕੇ ਅਰਦਾਸਜੇਨੇ ਅਰਦਾਸਕਰਕੇਗੁਰੂ ਜੀਕੇਸਬਦਕੀ ਅਵਾਜ ਲਈਤਬ ਪ੍ਰਥਮਸਬਦ ਕੇ ਕਰਮ ਪਦ ਆਯਾ ਇਸਸੇ ਤਿਸ ਲੜਕੇ ਕਾ ਨਾਮ ਕਰਮਸਿੰਘ ਰਖ੍ਯਾ ਤਦਨੰਤਰ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਯਾ ਜਾਚਕ ਜਨੋਕੋ ਬਡੇ ਦਾਨਦੀਏ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਬ ਦੋ ਅਢਾਈ ਬਰਸਕਾ ਬਾਲਕ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਅਰਥ ਪੁਨਃ ਜਾਤੇਹੂਏਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਝਤਾਂਵਾਲੇ ਆਏਉਤ੍ਰੇ ਅਕਾਲਗੜ੍ਹ ਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਤੇਹੀ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਕਰਮਸਿੰਘ ਕੋ ਲਯਾਉ ਉਸ ਸਮੇ ਕੋਈ ਪਹਰਭਰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਯਾਹੂ ਥਾ ॥ ਉਸ ਓਰ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਕੀ ਮਾਈ ਨੇ ਨਿਕੇ ਕਰਮਸਿੰਘਕੋ ਵਜ਼ੀਰਾਵਾਦ ਕੇ ਪਾਸ ਏਕ ਧੌਂਕਲ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੁਲਤਾਨ ਕੀ ਜਾਗਾਹੈ ਤਹਾਂ ਸੁਲਤਾਨ ਕੀਜ਼ਾਰਤਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਯਾਥਾ ਇਧਰ ਸੇ ਸਾਹਿਬਕਾ ਹੁਕਮ ਪਹੁਚਯਾ ਕੇ ਜਲਦੀ ਨਿਕੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਲਯਾਉ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਕੌਰਾਂ ਬੋਲੀ ਝੂਠੇਹੀ ਕਹ ਦੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਲੜਕਾ ਸੋਯਾ ਹੂਆਹੈ ਜਬਜਾਗਤਾਹੈ ਤਬ ਹਾਜਰ ਹੋਤਾਹੈ ਉਸ ਓਰ ਧੌਂਕਲ ਕੀ ਤਰਫ ਅਸ੍ਵਾਰ ਦੌੜਾ ਦਿਤੇ ਕੇ ਬਡੀ ਜਲਦੀ ਨਿਕੇ ਕਰਮਸਿੰਘ ਕੋ ਲੈਆਉ ਅਬਬਾਰਾਂ ਕੋਸ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂ ਨੇ ਜਾਣਾ ਬਾਰਾ ਕੋਸ ਆਵਨਾ ਕਿਤਨੀ ਜਲ-ਦੀ ਕਰੈ ਇਧਰ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜ ਚਾਰ ਵਾਰ ਯਾਦਕੀਆ ਕੇ ਨਿਕੇਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਲਯਾਉ ਜਬ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਘੜੀਆਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲੜਕਾ ਨ ਆਯਾ ਅਰ ਮਾਈ ਰਾਜ ਕੌਰਾਂ ਨੇ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਝੂਠ ਬੋਲਯਾ ॥ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ ਬਡਾ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਕੇ ਲਲਾਟਮੈਹਾਥਲਗਾ ਇਕੇ ਬੋਲੇਕੇ ਅਛਾ ਭਾਈ ਤੇਰੀ ਪ੍ਯਾਰ ਬਧਰਹੀ ਜਬ ਤੀਸਰਾ ਪਹਰਹੂਆਤਬਬਾਲਕਕੋਲੈਕੇਆਏ ਦਿਵਾਨਮੈਸਾਹਿਬਕੇਸਨਮੁਖਕੀਆਤਬ ਮਹਾਰਾ-ਜ ਜੀਨੇ ਬਾਲਕਕੋਅਪਨੇਉਤਸੰਗਮੈਬੈਠਾਇਲੀਆ ਉਤਸੰਗਨਾਮਗੋਦਕਾਹੈਗੋਦਮੈ ਬੈਠਾਇਲੀਆ ਤਬਲੜਕਾਬਡੇਹਡਕੋਰੇਲੈਲੈਕੇਰੋਵਤਾਭਯਾ ਬਾਲਕਕੀਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹਿਬਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ਕੇਅਛਾਭਾਈਹਮਕਯਾਕਰੈ ਯੇਤੇਰੇਮਾਈਬਾਪਤੇਰੇਕੋ ਮੁ-ਸਲਮਾਨੋਕੀ ਜਾਰਤਾਕੋਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ਰੋਵਤਾਕਿਸਵਾਸਤੇਹੈਂ ਰਹਣਾਹਈਤਾਂਰਹੋ ਜਾਣਾ ਹਈ ਤਾਂਚਲਜਾਜਾਹੁ ॥ ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇਉਦਾਸੀਨਜੈਸੇ ਹੋਕੇ ਬਾਲਕਕੋਉਨਕੋ ਦੇ

ਦੀਆ ਜੇਸਰਦਾਰਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਉਸਸਮੇਸਤਜ ੨ ਕਹਦੇਵੇ ਅਪਨਾਅਪ੍ਰਾਧਬਖਸਾਇ ਲੇਵੇ ਤਬਤੋਬਹੁਤਹੀਅਛਾਹੋਜਾਤਾ ਬਾਲਕਕਾਵਾਲਭੀ ਵਿੰਗਾਨਹੋਤਾ ਪਰੰਤੂਭਗਵੰਤ ਕੀ ਨੇਤਕੋਕੌਨਮੇਟਸਕੇ ਨ ਸਰਦਾਰਨੇਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਮਤਜਵਰਨਕਹਜਾ ਨਾ ਅਪ- ਨੀ ਭੂਲਬਖਸਾਈਅਬਚਲਿਹੂਏਤੀਰਕੋਕੌਨਮੋੜੇ ਕਿਸਕੀਸਾਮਰਥਹੈਜੋਸੰਤਾਂਕੀਮਾਰੀ ਕੋ ਫੇਰਹਰੀਕਰਦੇਵੇ ॥ ਤਦਨੰਤਰਅਗਲੇਦਿਨਸਾਹਿਬਡੇਰਾਤਹਾਂਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇਸੇਕੂਚ ਕਰਗਏ ਤਿਨਕੇਪੀਛੇਕਰਮਸਿੰਘਜੀਭੀ ਚੜ੍ਹਗਏ ॥ ਪ੍ਰਥਮਜੋਰਾਜਕੌਰਨੇ ਬਾਲਕਕੇ ਸੋਏਹੂਏਕੀਅਵਾਜਦਈ ਸੋਸੋਇਹੀਗਯਾ ਜੈਸੇਮੂਲੇਕੀਇਸਤ੍ਰੀਨੇਗੁਰੂਨਾਨਕਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਗੇ ਝੂਠਬੋਲਜਾਥਾ ਪੁਨਃ ਮੂਲੇਕੋ ਗੁਹੀਰੇਮੈਂਹੀ ਸਰਪਡਸਗਜਾਥਾ ਤੈਸੀ ਬਾਤ ਅਬਯੇਭੀਆਇਬਨੀ ਸੜੇਸੁਲਤਾਨਕੀਕੁਛਭੀਪੇਸ ਨ ਗਈ ॥ ਇਧਰਸਨੇ ੨ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀਭੀਕੁਰੀਮੇਪਹੁਚੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸ ਕੁਰੀਨਗਰਮੈਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾ ਹਿਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਉਸੀਅਵਸਰਮੈਂਪਹੁਚਗਯਾ ॥ ਜਬਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰਸਭਾਮੈਦੋਨੋ ਹਾ- ਜਰ ਹੂਏ ਮਥਾਟੇਕਦੰਡਵਤਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਬੈਠਗਏ ਤਬ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇਆਗੇ ਰੋਇਕੇਸਰਦਾਰਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਹੇਗੁਰੂਜੀਦੇਖਜੇ ਇਨੋਨੇ ਬਡੀਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਬਾਲਕਮੇਰੇਘਰਬਖਸਜਾਥਾ ਸੋ ਅਬੀ ਖੋਸਲੀਆਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਬਡੇ ਊਭੇਸ੍ਵਾਸਲੇਕੇਰੋਵਤਾਭਯਾ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਸਰਦਾਰਕੀਅਰਜਸੁਣਕੇਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ॥ ਕੇ ਕਿਉਂਭਾਈਬੀਰਸਿੰਘਾ ਆਪਣੀਹਥੀਂਬੂਟਾਲਗਾਇਕੇਸੀਘ੍ਰਹੀਉਖਾੜਸੁਟੀਤਾਹੈ ਐਸੇਗੁਰੁਜੀਕਾਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਇਸੀਸੇ ਆਪਪੂਛਜੇਜੋਕੈਸੇਬ੍ਰਿਤਾਂਤਹੂਆਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮਹੀ ਕਹੋਕੇਕੈਸੇਬ੍ਰਿਤਾਂਤਹੂਆਹੈ ॥ ਹਜੂਰਕੀਆਗਜਾਪਾਇਕੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸੁਣਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਦੀਨ ਦਯਾਲਜੀ ਵਹੁਬਾਲਕ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਜੋੜੇ ਬਰਦਾਰਥਾ ਆਪ ਹਜੂਰ ਜਾਨਤੇਹੀਹੈਂ ਦੀਦਾਰਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮਥਾ ॥ ਬਡਾ ਹਠੀਲਾਸਿੰਘਥਾ ਆਪਕੇ ਹੁਕਮਸੇ ਉਸਨੇ ਇਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਅਵਤਾਰਲੀਆ ਥਾ ॥ ਜਬ ਵਹੁਬਾਲਕ ਦੋ ਅਢਾਈ ਬਰਸਕਾਹੂਆ ਤਬ ਹਮਹਜੂਰਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕਰਨੇ ਅਰਥ ਆਵਤੇਹੂਏ ਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇ ਆਇਉਤਰੇ ਥੇ ਜਬ ਹਮਨੇ ਉਸਬਾਲਕ ਕੋ ਯਾਦ ਕੀਆ ਤਬ ਇਸਕੀਮਾਈ ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੋਨਹੁ ਨੇ ਝੂਠ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਲ- ੜਕਾ ਅਬੀ ਸੋਯਾ ਹੂਆਹੈ ਜਾਗਤਾਹੈ ਤੋ ਅਬੀ ਲੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇਐਸੇ ਝੂਠ ਬੋਲਜਾ ਲੜਕੇ ਕੋ ਸੁਲਤਾਨਕੀ ਜਾਰਤ ਕਰਨੇ ਕੋ ਲੇਗਯਾ ਵਜੀਰਾਂਵਾਦ ਕੇ

ਪਾਸ ਧੌਂਕਲਹੈਸੁਲਤਾਨਕੀਜਾਗਾ ॥ ਹਮਨੇਦੋਚਾਰਵਾਰਯਾਦ ਭੀ ਕੀਆ ਜਬ ਜਬ ਹਮਯਾਦ ਕਰੈ ਤਬ ੨ ਏਹੀ ਕਹੈ ਝੂਠਹੀਬੋਲੈ ਕੇ ਅਬੀ ਆਵਤਾ ਹੈ ਅਬੀ ਸੋਯਾਹੂਆ ਹੈ ਐਸੇ ਕਰਤੇ੨ਜਬ ਚੌਥਾ ਯਾਮਦਿਨਕਾ ਹੂਆ ਤਬ ਲੜਕੇ ਕੋ ਲੈਆਏ ਤਬ ਹਮ ਨੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਗੋਦ ਮੈ ਬੈਠਾਇਲੀਆ ॥ ਤਬ ਬਾਲਕਨੇ ਬਡੇ ਹਡਕੋਰੇ ਲੈਲੈਕੇ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਜੋ ਮੈ ਹਜੂਰਕਾ ਸਿਖ ਥਾ ਆਪਕੇ ਹੁਕਮਸੇ ਇਨ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਅਵਤਾਰ ਲੀਆਹੈ ਅਬ ਯੇ ਮੁਝਕੂੰ ਤੁਰਕ ਮਲੇਛ ਗੋ ਬਧਹੁ ਕੀ ਜਾਰਤ ਕੋ ਲੈ ਜਾਇਕੇ ਹੁਕੇਕਾ ਪਾਨੀ ਪਿਲਾਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਕਹਕਰ ਪੁਨਃ ਬਹੁਤ ਹੀਰੋਵਤਾਭਯਾ ਤਦਨੰਤਰਹਮਨੇ ਕਹਯਾ ਅਛਾਭਾਈਜਿਵੇਂ ਤੇਰੀਰਜਾਇ ਜੇਰਹਣਾ ਹਈ ਤਾਂ ਰਹੁ ਜੇ ਜਾਣਾਹਈ ਤਾਂ ਚਲਜਾ੍ਜਾਮਲੇਛੋਂਕੀ ਜਾਰਤਅਰਹੁਕਜੋਂਕੇ ਪਾਣੀਕੇ ਸਪਰਸ ਕੋ ਵਹੁ ਹਠੀਲਾ ਹਜੂਰਕਾ ਸਿੰਘ ਬਡਾ ਜਪੀ ਤਪੀ ਹਠੀ ਨ ਸਹਾਰਤਾ ਹੂਆ ਉਠਕੇ ਚਲਦੀਆ॥ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਅਬ ਆਪ ਇਸਸੇ ਪੂਛੋ ਜੋ ਇਸੇਤਰਹ ਬਾਤਹੋਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਔਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹੋਈਹੈ॥ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਵਚਨਕੋਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਯਾਕੇ ਕਿਉਂ ਭਈ ਐਸੇਹੀਹੂਆਹੈ ਅਥਵਾ ਕੁਛ ਅਨਜਰੀਤੀ ਸੇ ਹੂਆਹੈ ਤਬਸਰਦਾਰਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹੂਆਤੋ ਐਸੇਹੀਹੈ ਜੈਸੇ ਇਨੋਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੈ ਸਰਦਾਰਕਾ ਵਚਨਸੁਣਕੇ ਤਿਸੀਕਾ ਅਪ੍ਰਾ ਧ ਵਿਚਾਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਮੌਨਹੀਂ ਰਹੇ ਨਾ ਤੋ ਸਰਦਾਰ ਕੋ ਹੀ ਕੁਛ ਕਹਯਾ॥ ਅਰ ਨ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੇਹੀ ਕੁਛ ਕਹਯਾ॥ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ॥ ਜੈਸੀ ਕਲਮਵੁੜੀ ਹੈ ਮਸਤਕ ਤੈਸੀਜੀਅੜੇਪਾਸ॥ਜੋ ਕਲਮਵਗਗਈ ਅਬਉਸਕੋ ਕਉਨਮੇਟੇ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬਇਸਕੀਓਰਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸਭਾ ਬਰਖਾਸਤ ਹੂਈ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਡੇਰਯੋਂਕੂੰ ਚਲੇਗਏ ॥ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੇਬਿਦਾਹੋਕੇ ਅਪਨੇਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲੇਆਏ ਅਰ ਸਰਦਾਰ ਭੀ ਨਿਰਾਸ ਜੈਸਾਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੋ ਚਲਾਆਯਾ॥ਚੌਪਈ॥ ਬਿਨ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ॥ ਅਵਸ਼੍ਯਮੇਵ ਅਤਿ ਦੁਖਸੋ ਪਾਵੈ ॥ ਨਿਜਅਪ੍ਰਾਧ ਨ ਮਨਮੈਂ ਲਯਾਵੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਬਹੁ ਦੋਸ ਲਗਾਵੈ ॥੧॥ ਯਹ ਜੀਵਨਕੀ ਰੀਤੀ ਅਨੀਤੀ ॥ ਅਹਿਨਿਸਕਰਤ ਸਦਾ ਬਿਪ੍ਰੀਤੀ ॥ ਨਿਰਦੋਸਨ ਮੈ ਦੋਸ ਅਰੋਪਨ ॥ ਨਿਜਦੋਸਨ ਕੋ ਕਰਬੋ ਗੋਪਨ ॥ ੨ ॥ ਜਾਨਬੂਝਕੇ ਪਾਪ ਕਮਾਵੈ ॥ ਸੋ ਨਰ ਸੁਖ ਕੈਸੇ ਕਰ ਪਾਵੈ ॥ ਪਰਜੋ ਲੇਖ ਲਿਖਯੋ ਧੁਰਮਾਥੈ॥ ਮੇਟੈ ਕਹੋ ਕਵਨ ਬਿਧਿ ਸਾਥੈ । ੩ ॥ ਦੇਖਹੁਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਨਤਾ ਭੀ ਥਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਰਬਕੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਜਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈਂ

ਤਥਾ ਭੂਤਕਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਤਥਾ ਭਵਿਖਤਕਾਲ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂਕੇ ਜਾਨਣ ਹਾਰੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਮੇਰੀ ਚੋਰੀ ਕੇ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਨ ਜਾਨੈਗੇ ਪਰੰਤੂ ਜੀਵ ਅਪਨੀ ਅਲਪਗ੍ਯਤਾਈਸ੍ਵਰਮੈਂਭੀ ਅਰੋਪਨਕਰ ਕਹਤਾਹੈ ਕੇ ਜੋ ਮੈ ਝੂਠ ਪਾਪਕਰਮ ਛਪ ਕੇ ਕਰਤਾ ਹਾਂ ਔਰ ਲੋਗੋਂਕੀ ਕ੍ਯਾ ਬਾਤਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਾਪ ਕਰਮਕੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤੇਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੀ ਅਲਪਗ੍ਯਤਾ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਗੁਰੂ ਮੈ ਅਰੋਪਨ ਕਰਕੇ ਇਨਸੇਭੀਅਪਨੀਜਾਣਮੈ ਪਾਪ ਕਰਮ ਛਪਾਇਕੇ ਕਰਤੇਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਦੂਸਰੇਕੇ ਛਿਪੇਹੂਏ ਕਰਮਕੋ ਮੈ ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਸਕਤਾਹੂੰ ਤੈਸੇ ਮੇਰੇ ਛਿਪੇਹੂਏਕਰਮਕੋ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇਹੈ ਪੁਨਃ ਛਿਪਕੇ ਖੋਟਾਕਰਮ ਕਰਕੇ ਆਪਕੋਬਡਾ ਚਤੁਰ ਮਾਨਤੇਹੈ ਮੁਝਕੋ ਕਰਤੇਕੋ ਕਿਸੀਨੇ ਨਹੀਂ ਜਾਨਜੋਹੈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਕੇ ਸਾਕਤ ਐਸਾ ਜਾਨੀਐ ਜੈਸੀ ਲਸਨਕੀ ਖਾਨ। ਕੋਨੇ ਬੈਠੇ ਖਾਈਐ ਪਰਗਟ ਹੋਇ ਨਿਦਾਨ॥ ੧ ॥ ਪਰੰਤੂ ਫਿਰਭੀ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀਵ ਕਾ ਭਲਾ ਹੀ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ੧੦ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਕਾ ਬਚਨਹੈ॥ਦੀਨਦਯਾਲ ਦਯਾਨਿਧਿ ਦੋਖਨ ਦੇਖਤਹੈ ਪਰ ਦੇਤ ਨ ਹਾਰੈ॥ਰੋਜੀਹੀਰਾਜ ਬਿਲੋਕਤ ਰਾਜਕ ਰੋਖ ਰੂਹਾਨਕੀ ਰੋਜੀ ਨ ਟਾਰੈ। ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥ ਭਾਈਗੁਰਦਾਸ॥ਭਲੇ ਭਲੇ ਕਰਮੰਨੀਐ ਬੁਰਿਆਂਦੇ ਹਰਿਕਾਜ ਸਵਾਰੇ। ਅਉਗੁਣ ਕੀਤੇ ਹਰਿ ਨ ਚਿਤਾਰੇ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਪਰਲੋਕ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਦਾਰਕੀ ਉਤਮਗਤੀਹੀ ਕਰਦਈ॥

ਸੋਃ ॥ ਜੈਜੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰਦੇਵ ਸਭ ਸੰਤਨਕਾ ਆਸਰਾ।
ਨਿਗਮ ਲਹੈ ਨਹਿ ਭੇਵ ਨੇਤਿਨੇਤਿ ਕਰ ਬੋਲਹੀ॥ ੧ ॥ ੴ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਪ੍ਰ. ੩ ਸ. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਂਗਤ ਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਣਨ ਨਾਮ ਸੋਲਵੇਂ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥ ੧੬ ॥

ੴ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਏਕਸਮੇ ਬਡਾਦੀਵਾਨ ਲਗਾਹੂਆਥਾ ਤਹਾਂ ਏਕਮੁਸਲਮਾਨ ਦਿਵਾਨਸੇ ਬਾ-ਹਰ ਦੂਰਖੜ੍ਹਾਥਾ ਬਚਨਹੂਆਚੋਬਦਾਰਕੋ ਵਹੁਜੋ ਅਮੁਕਾਪਿੰਡਕਾ ਮੁਸਲਮਾਨਖੜ੍ਹਾਹੈ

ਤਿਸਕੋਰਸਤਾਕਰਕੇ ਬੁਲਾਇਲਜਾਉ। ਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇ ਦੀਵਾਨਮੈ ਮਾਰਗਬਨਾਇ
ਕੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀਚੋਬਦਾਰ ਤਿਸਕੋਲੈਆਯਾ ਤਿਸਨੇਆਇਕੇ ਇਕਚੁਆਨੀਸਾਹਿਬਕੇ ਅਗੇ
ਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕਯਾ ਬਚਨਹੂਆ ਕਿਉਂ ਵੇਸ੍ਰੁਰਾ ਜਬ ਸਗਾਈ ਤੇਰੀ ਛੁਟਗਈਥੀ ਤਬ
ਅਤਿਬਯਾਕੁਲਹੋਕੇਕਹੰਦਾਸੈਂ ਕੇ ਹੇਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਜੇਮੇਰੀਕੁੜਮਾਈਹੋਜਾਵੇ ਤਾਂਮੈਂ
ਸਵਾਰੁਪਯਾ ਆਪਕੀਭੇਟਾਦੇਵਾਂਗਾ। ਅਬਜੋਤੇਰੀਸਗਾਈਹੋਗਈਹੈ ਤਾਂ ਏਕਚੁਆਨੀ
ਦੇਣੇਲਗਾਹੈ ਇਕਰੁਪੈਪੀਛੇਬੇਈਮਾਨਹੋਤਾਹੈਂ ਉਠਾਇਲੈ ਯੇਚੁਆਨੀਅਪਨੀ। ਜਬ
ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤੁਰਕਕੋਕੁਛਕਤੇਜਹੋਕੇਐਸਾਬਚਨ ਕਹਯਾ ਤਬਵਹੁ ਮੁਸਲਮਾਨ ਥਰਥਰ
ਕਾਂਪਤਾਹੂਆ ਅਪਨੀ ਪਗੜੀਕੇ ਲੜਸੇ ਰੁਪਯਾਖੋਲਕੇ ਆਗੇਸਾਹਿਬਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤ
ਭਯਾ ਅਰਕਹਤਾਭਯਾ ਕੇ ਆਪਤੋਖੁਦਖੁਦਾਹੋ ਸਭਕੇਦਿਲਾਂਕੀਬਾਤਜਾਨਤੇਹੋ ਅਸੀ
ਬੰਦੇਹੀਭੂਲੇਹੂਏਹਾਂ ਥੋੜੀਸੀਬਾਤਪਰਬੇਈਮਾਨਹੋਕੇ ਅਪਨਾਧਰਮਇਮਾਨ ਛੋਡਦੇਤੇ
ਹਾਂ ਸੋਆਪਨੇਅਬਮੇਹਰਕੀਨਿਗਾਹਰਖਣੀ ਹਮਾਰੇਐਬਾਂਕੀਓਰਨਹੀਂਦੇਖਣਾ॥ਪੁਨਃ
ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਜਿਸਗੁਰੂ ਪੀਰਕੀ ਜਿਤਨੀ ਮਾਨਤਾਕਰਜੇ ਅਥਵਾ ਜਿਸਕਿਸੀਕੇ
ਜਿਤਨਾਕ ਦੇਣਾ ਕਹਜੇ ਤਬ ਉਤਨਾਹੀ ਉਸਕੋ ਦੇ ਦੇਈਏ ਤਬ ਖੁਦਾਕੀ ਸਚੀਦ-
ਰਗਾਹ ਮੈ ਸੁਰਖਰੂ ਬੰਦਾ ਹੋਤਾਹੈ ਨਹੀਂਤੋ ਬੇਈਮਾਨਕਰਕੇ ਮਾਰਜਾਜਾਤਾਹੈ ਵਹੁਭੀ
ਉਸ ਸੇ ਉਸਲਹਣਦਾਰ ਕੋ ਦਿਵਾਯਾ ਜਾਤਾਹੈ॥ ਐਸਾ ਕਾਮ ਫੇਰ ਕਬੀਭੀ ਨਹੀਂ
ਕਰਨਾ॥ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਉਸ ਮੁਸਲਮਾਨਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ
ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਕਿਬਲਾ ਅਬਕਾ ਮੇਰਾ ਯੇ ਗੁਨਾਹ ਮਾਫਕਰੋ ਫਿਰ ਮੈਂ
ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਬੀ ਨ ਕਰੂੰਗਾ ਜੈਸੇ ਆਪਨੇ ਫੁਰਮਾਯਾ ਹੈ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕਰੂੰਗਾ ਐਸੇ ਅ
ਪਨੀ ਭੂਲ ਬਖਸਾਇਕੇ ਬਿਦਾਹੂਆ॥ਤਦਨੰਤਰ ਏਕਮੁਸਲਮਾਨੀ ਬਾਲਕਕੋਕੁਛੜ
ਮੈਲੀਏਹੂਏ ਦੂਰਖੜੋਤੀ ਹੂਈ ਮਨਮੈ ਬੀਚਾਰੇਕੇ ਮੈਨੇਗੁਰੂਜੀਕੀਸੁਖਨਾ ਦੇਣੀਹੈਕੈਸੇ
ਪਾਸਜਾਇਕੇ ਹਜੂਰਸਾਹਿਬਕੇ ਦੇਵਾਂ ਤਬ ਚੋਬਦਾਰ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਦਿਵਾਨ ਕੇ
ਬਾਹਰ ਅਮੁਕਗ੍ਰਾਮਕੀਇਸਨਾਮਵਾਲੀਕੁਛੜ ਮੈਬਾਲਕਲੀਏਹੂਏਏਕਮੁਸਲਮਾਨੀ
ਖੜੀਹੈ ਦਿਵਾਨ ਮੈ ਰਸਤਾ ਕਰਕੇ ਉਸਕੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਲੈਆਵੇ॥ ਸਤਬਚਨਮਾਨ
ਕੇ ਚੋਬਦਾਰ ਨੇ ਜਾਇਕੇ ਤੁਰਕਣੀ ਸੇ ਪਤਾ ਪੂਛਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਨਖੜੀ
ਕਰੀ ਤਬ ਤਿਸਮੁਸਲਮਾਨੀਨੇ ਏਕ ਗੁੜਕੀ ਰੋੜੀ ਦੋਤੀਨਸੇਰਕੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ
ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਕਹੁ ਮਾਈ ਯੇ ਕੈਸੀਰੋੜੀ ਗੁੜਕੀਹੈ ਤਬ ਤਿਸ
ਮਾਈਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਮੈਨੇ ਕਹਯਾਸੀ ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀ ਜੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਪੁਤ੍ਰਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈ ਏਕ ਗੁੜਕੀਰੋੜੀ ਆਪਕੀ ਭੇਟਾਕਰਾਂ ਤਬਬਚਨ

ਹੂਆ ਕੇ ਮਾਈ ਏਡੇ ਸਸਤੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਾਂਗਤੀਹੈਂ ਤਬ ਉਸ ਮੁਸਲਮਾਨੀਨੇਕਹਤ੍ਯਾਜੀਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਅਸੀ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਹਾਂਸਾਥੋਂ ਇਤਨਾ ਭੀ ਬਡੇ ਮੁਸਕਲਸੇ ਬਨ ਪਰਤਾ ਹੈ ਔ ਆਪ ਕੇ ਘਰ ਕੁਛ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪ ਨੇ ਅਪਨੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ ਕਰਕੇ ਯੇ ਬਾਲਕ ਬਖਸਦੀਆ ਹੈ ਆਪਗਰੀਬਨਿਵਾਜਹੈਂ ਮੇਰੇਜੈਸੇ ਗਰੀਬੋਂਉਪਰ ਬਹੁਤਹੀ ਮਿਹਰਕਰਤੇਹੋ ਪੁਨਃ ਬਚਨਹੂਆ ਅਛਾ ਮਾਈਜਾਹੁ ਸਤਬੋਲਜਾਕਰਅਪਨੇ ਮਾਲਕਕੀ ਕਮਾਈਵਿਚੋਂ ਖੁਦਾਕੇ ਨਾਮਪਰ ਜੋ ਤੇਰੇਸੇ ਦੀਆਜਾਵੇ ਸੋਗਰੀਬੋਂਕੋਦੇ ਦੀਆ ਕਰ ਤੁਮਾਰਾ ਕਾਮ ਅਛਾ ਚਲ ਜਾਯਾਕਰੇਗਾ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ਦੇਕੇ ਉਸ ਮੁਸ-ਲਮਾਨੀਕੋ ਬਿਦਾਕੀਆ ਪੁਨਃ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਗੁੜਕੀ ਰੋੜੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਪਾਇ ਦੇਵਹੁ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਤਗੁਰੁਕੀ ਜੋ ਸ਼ਰਨੀ ਆਵੈ॥ ਮਨਬਾਂਛਤ ਫਲ ਤਤਛਿਨਪਾਵੈ॥ਯਾਂ ਬਿਧ ਸਤਗੁਰ ਪਰਮਦਯਾਲਾ॥ਪੂਰਣ ਮਨਸਾ ਕਰਤਬਿਸਾਲਾ॥ ਕਵਿਤ ॥ ਕਰੁਨਾ ਨਿਧਾਨਗੁਰੁ ਮਦ੍ਰਦੇਸ ਪੁਰਪੁਰ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਸਭ ਜਗਮੈਂ ਸੁ-ਹਾਵਨੀ ॥ ਯਾਤ੍ਰਾਸੁਕਰੀਆਪ ਜਾਂਕੋਜਗਜਪਤਜਾਪਤਾਪਤੀਨਕਰਤਖਾਪਕਰਪੂਰਮਨ ਭਾਵਨੀ ॥ ਬੈਠ ਪਰਯੰਕ ਪਰ ਮੇਟਤ ਕੁ ਅੰਕ ਭਾਲ ਟੇਕਤ ਜੋ ਮਾਥ ਮਨਸੁਧਕਰ ਭਾਵਨੀ॥ਲਾਗਤਚਰਨ ਗੁਰੁਜਾਗਤ ਪਰਮਪੁੰਨਜਗੰਗਾਸਮਪਦਰਜ ਤੀਨੋਲੋਕਪਾਵ ਨੀ॥੧॥ ਅਥ ਮਦ੍ਰਦੇਸ ਯਾਤ੍ਰਾਪ੍ਰਸੰਗਃ ਏਕਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮਦ੍ਰ ਦੇਸਕੇ ਸਿਖੋਂਨੇ ਬਹੁਤਸੀਹੀਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰੀ ਕੇਹੇ ਪ੍ਰਭੁਜੀ ਆਪਯਾਤ੍ਰਾਕੇਬਹਾਨੇ ਦੇਸ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰਕਰੋ ਕੋਈ੨ਐਸੇਭੀਸਰੀਰਹੈਂ ਜੋ ਉਨਕੋਘਰਕੇਧੰਧੇਛੋਡਕੇਅਨਜਤਰੇ ਕਹੂੰ ਨਹੀਜਾਣਾਮਿਲਤਾਹੈ॥ਕੋਈਕੋਈਮਾਯੋਂਕੇਸਰੀਰ ਐਸੇਭੀਹੈਂਜੋਸਨਬੰਧਿਯੋਂਕੀਕੈਦੇ ਪਰੇਹੈਂ ਉਨਕੋਘਰਸੇਬਾਹਰ ਏਕਚਰਣਭੀ ਨਿਕਸਨਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤਾਹੈ ਆਪਕਾ ਅ ਵਤਾਰਅਬਕਲਯੁਗਮੈਦਰਸਨਦ੍ਵਾਰਾ ਉਪਦੇਸ਼ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਮਦਮ ਆਦਿਕ ਸਾਧਨੋਂਸੇ ਸਰਬਸੰਸਾਰੀਜੀਵੋਂਕੋਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ਰਸੇਉਧਾਰਕਰਣੇਅਰਥਹੈ ਯਾਂਤੇਆਪਯਾਤ੍ਰਾਕੇਮਿਸ ਉਨਲੋਕੋਂਕੇ ਉਧਾਰਅਰਥਦੇਸਾਟਨਕਰੋ॥ਦੇਸਕੀ ਧਰਤੀਕੋਪਵਿਤ੍ਰਕਰੋ॥ਐਸੀਐਸੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖੋਂਕੀ ਬੇਨਤੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਾਨਲਈ॥ ਉਸਯਾਤ੍ਰਾ ਮੈਂ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘ ਮਲਕਪੁਰਵਾਲੇਕਾ ਬੇਟਾ ਬਖਸੀਠਾਕੁਰਸਿੰਘ ਤਥਾ ਸੰਤਹੀਰਾਸਿੰਘਜੀ ਔਰ ਭਾਈ ਮੰਗਲਸਿੰਘਧਾਰੀਵਾਲੀਯੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਵੇਲੇ ਰੋਜਉਠਕੇ ਬਚਿਤ੍ਰਨਾਟਕ ਸੁਣਾਵਤ੍ਯਾਹੋਤਾਥਾ ਤਿਸ ਦੇਸ ਯਾਤ੍ਰਾਮੈ ਯੇ ਤੀਨਹੁਹਜੂਰਕੇ ਸਾਥਹੀਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਜਾਇਉਤਰੇ ਤਹਾਂਕੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦਯੋਂਨੇ ਸੰਤੋਕੋ ਦੋਦਿਨਰਖ੍ਯਾ ਤਦਨੰਤਰ ਵੈਂਈਪੋਈਕੇ ਜਿਮੀਦਾਰਸਿੰਘਲੈਗਏ ਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮਮੈ ਉਨੋਨੇਭੀ ਬੜੀਸੇਵਾ ਪੂਜਾ

ਕੀਨੀਬਹੁਤਸੇਸਰੀਰਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਤੇਭਏਸਤਿਨਾਮਕੇਉਪਦੇਸੀਗੁਰਮੁਖਹੋਤੇਭਏ॥੨॥
ਤਹਾਂਸੇ ਫਤਹਾਵਾਦਕੇਲੰਬਰਦਾਰਆਇਕੈਲੈਗਏਬਡੇਆਦਰਸੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇਡੇਰੇਕੋ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਕੇ ਗੁਰਮੁਖਹੂਏ ਸਤਿਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸਲੈਕੇ॥੩॥ਮੁਗਲਾਨੀ
ਗ੍ਰਾਮਕੇਲੋਕਸਾਹਿਬਕੇਡੇਰੇਕੋ ਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮਮੈਲੈਗਏ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਹਜੂਰਕਡੇਰੇਕੀਸੇਵਾ
ਉਨੋਂ ਨੇ ਕਰੀ ਗੁਰਮੁਖਹੂਏ ਪੁਨਾ ਨਾਗੋਂ ਕੇ ਲੰਬਰਦਾਰਪ੍ਰਥਮਹੀਆਏਬੈਠ ਤਹਾਂਸੇ
ਅਪਨੇਪਿੰਡਕੋਲੈਗਏ ਰਸਤਘ੍ਰਿਤਦਾਨਾਵਗੈਰਾ ਘਾਸਆਦਿਕਸਰਬਵਸਤੁਪਹੁਚਾਈ
ਪਿੰਡਵਿਚੋਂਏਕਠੀਕਰਕੇ ਦੂਧਦਹੀਮਖਣਲੱਸੀ ਆਦਕਕਰਕ ਪੂਰੀਪੂਰੀਸੇਵਾਕਰਤੇ
ਭਏ॥੫॥ਪੁਨਃ ਭੂਤ ਵਿੰਡਮੈ ਇਸਰੀਤੀਸੇਆਏ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਵੇਭੀਸੇਵਾ
ਕਰਤੇਭਏਸਿਖਹੂਏ॥੬॥ਪੁਨਃ ਫੇਰੂਮਾਨਕੇ ਜਿਮੀਂਦਾਰਸਿੰਘ ਅਪਨੇਨਗਰਮੈਂਲੈਗਏ
ਬਹੁਤਸੇਹਜੂਰਕੇਸਿਖਹੂਏਬਡੀਪੂਜਾਭੇਟਾਕਰੀ॥੭॥ਤਦਨੰਤਰਚੀਮੇਬਾਠਕਾ ਜੈਲਦਾਰ
ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘਸੇਆਦਿਲੈਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਡੇਰਾ ਚੀਮੇਬਾਠ ਨਾਮ ਨਗਰਕੋਲੈਗਏ ਤਹਾਂ
ਦੋਦਿਨਰਹੇ ਬਹੁਤਸੇਜਿਮੀਂਦਾਰ ਆਦਿਕ ਹਜੂਰਕੇਸਿਖਹੂਏ ਸਤਿਨਾਮਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਜੀਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ਲੈਕੇ ਕਮਾਵਤੇਭਏ ॥੮॥ ਜਹਾਂਜਹਾਂ ਸਾਹਿਬ ਜਿਸਜਿਸ ਗ੍ਰਾਮਨਗਰ
ਮੈਜਾਇਕੇ ਉਤਰਤੇਥੇ ਤਹਾਂਤਹਾਂਭਾਈਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘਨਾਗਾ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬੈਠਨੇਅਰਥ
ਪਹਿਲੇਹੀਜਾਇਕੇਹਥਡੇਢਹਥਕਾਜਿਮੀਸੇਉਚਾਚੌਤਰਾਬਨਾਇਦੇਤਾਥਾ ਉਸਕੇਊਪਰ
ਹੀਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਬੈਠਨੇ ਅਰਥਗਦੇਲੇ ਵਗੈਰਾ ਵਿਛਜਾਤੇਥੇ ਔਰ ਸਿਰਹਾਨੇਤਕਜੇ
ਲਗਜਾਤੇਥੇ ਤਿਸਕੇ ਉਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬੈਠਕੇ ਸਬਸੰਗਤਾਂਕੋ ਦਰਸਨਦੇਤੇਥੇ॥ਫਿਰ
ਵਹੀ ਚੌਂਤਰਾ ਪੂਜਨੇਕਾ ਅਸਥਾਨ ਲੋਕੋਂਵਾਸਤੇਰਹਤਾਭਯਾਦਮਦਮਾਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ
ਹੋਤਾਭਯਾ ਜੋਜੋਮਨਸਾਧਾਰਕੇ ਉਸ ਦਮਦਮੇ ਪਾਸ ਘ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀਪਕਜਗਾਤੇਹੈਂ ਤਥਾ
ਗੁਰੂਜੀਕਾਧਯਾਨਧਰਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭੋਗਲਗਾਤੇਹੈਂ ਅਥਵਾ ਜਬ ਅੰਨਤਯਾਰਹੋਤੇ
ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂਥੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਧਯਾਨਧਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਕਾਭੋਗ ਗੁਰੂਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਲ
ਗਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਸੀਤਪ੍ਰਸਾਦ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕਾ ਛਕਤੇ ਭਏ ਤਿਨਲੋਗਨ ਕੀਆਂ ਸਰਬ
ਮਨਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣਹੋਤਜਾਂਭਯਾਂ॥ਕੋਈਦਸਵੰਧ ਖੇਤੀਕੇ ਦਾਣਿਆਂ ਕਾ ਦੇਤੇ ਭਏ
ਕੋਈਨੌਕਰੀਬਯਾਪਾਰਆਦਿਕਕਰਕੇਅਪਨੀਕਮਾਈਵਿਚੋਂਦਸਵੰਧਆਜਤਕਦੇਤੇਹੈਂ।
ਪੁਨਃ ਜਿਸਗ੍ਰਾਮ ਅਥਵਾਨਗਰਕੇਬਾਹਰ ਸਾਹਿਬਜਾਇਕੇ ਉਤ੍ਰੇ ਪੀਛੇ ਦਰਸਨ ਵਾਲੇ
ਲੋਗਕਾਰਭੇਟਪ੍ਰਥਮਹੀਲੈਕੇਤਹਾਂਜਾਇਖੜੇਵੈਂਦੋਕੋਹੀਚੌਕੋਹੀ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇਲੋਕੋਂਕਾਵਹੀਰ
ਪੜਜਾਵੇਹਜਾਰੋਂਲੋਕਸੁਖਣਾਮਾਨਤਾ ਵਾਲੇਆਵੈ ਅਰਕੋਈ੨ ਕੇਵਲਦਰਸਨਵਾਸਤੇ
ਹੀ ਆਵੈ ਔਰਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਣੇਵਾਸਤੇਹੀ ਆਵੈ ਔਰ ਕੋਈ੨ ਉਪਦੇਸ਼

ਹੀਲੇਨੇਕੋਆਵੈ ਔਰ ਕੋਈਜਾਤੀਸੁੰਦਰਉਤਮ ਸੰਸਕਾਰੋਂਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਸਤਸੰਗ ਹੀ ਕਰਣੇਕੋ ਆਵੈਂ ਨਿਸਕਾਮਹੋਕੇਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਜਲਪਾਨੀ ਬਸਤ੍ਰਧੋਵਨਆਦਿਕ ਕਰੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਬਸਤ੍ਰਹੁਕੇ ਬਡੇ੨ਢੇਰ ਸੂਤਕੇ ਅਨਾਜਕੇ ਗੁੜਕੇ ਪੈਸੇਰੁਪਯੋਂ ਕੇਮੋਹਰੋਂਕੇ ਢੇਰਲਗਜਾਵੈ ਦੂਧਦਹੀ ਔ ਅੰਨਕੇ ਬਡੇਬਡੇਢੇਰਲਗਜਾਵੈ ਅਸ੍ਰਪਹਰ ਲੰਗਰਹੋਤਾਰਹੈ ਔਰ ਸੰਗਤਾਂਆਤੀਹੈਂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ੨ਕੇ ਚਲੀਜਾਤੀਹੈਂ॥੧੦॥ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਾਬੇਬਕਾਲੇਆਏ ॥ ਤਹਾਂਕੀਸੰਗਤ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇਆਈ॥ਤਿਸਮੈ ਜਗਤ ਸਿੰਘਸੋਹਨਸਿੰਘ ਭਾਗਮਲ ਰਾਮੂ ਇਨਚਾਰੋਂ ਖਤ੍ਰੀਯੋਂਨੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਕੇ ਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਕੋਈਮਾਰਗ ਕਲਯਾਣਕਾਸਾਨੂੰਕੀ ਬਤਾਉਜੀ ਜਿਸਕਰਕੇਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਕੋ ਤਰਜਾਯੇ ਅਰਮਾਯਾਕਾ ਮੋਹਛੂਟਜਾਵੇ ਜਿਸਕਰਕੇ ਐਸੀ ੨ ਬੇਨਤੀਸਿਖੋਂ ਕੀਸੁਣਕੇ॥ਉਤ੍ਰ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ਹੇਸਿਖ ਧਰਮਕੀਕਿਰਤਕਰਕੇ ਸਾਧਸੰਗਤਸਾਥਵੰਡਕੇ ਛਕਜਾਕਰੋ ਦੋਨੋਵਖਤਧਰਮਸਾਲਮੈ ਆਯਾਕੀਆਕਰੋ ਸੰਤਹੁਕਾ ਸੰਗ ਕੀਆਕਰੋ ਸੰ ਤਹੁਸੇਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕੀ ਅਥਵਾਔਰਕਿਸੀ ਵੇਦਾਂਤਕੇਗ੍ਰੰਥਕੀਕਥਾਸੁਣਯਾਕਰੋਐਸੇ ਕਰਤੇਹੂਏਤੁਮਸਹਜੇਹੀਸੰਸਾਰਰੂਪੀਸਮੁਦ੍ਰਸੇਪਾਰਹੋਜਾਉਗੇ ਤਬਉਨਚਾਰੋਂਨੇ ਨਮਸ- ਕਾਰ ਕੀਆਜੈਸੇਸਾਹਿਬਨੇਉਨਸੇਬਚਨਕੀਆ ਥਾ ਉਸੀਰੀਤੀਸੇ ਕਰਤੇਭਯੇ ਉਨਕਾ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਭਲਾਹੋਤਾਭਯਾ॥੯॥ਸਾਖੀ॥ਪੁਨਃਬੁਢੇਥੇਹੁਆਏ॥੧੦॥ਤਹਾਂਸੇਬਜਾਸਾ ਉਤ੍ਰਕੇ ਢਿਲੋਂਗ੍ਰਾਮਮੈਕੇਲੋਗ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਗੁਰੂਜੀਕੋ ਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮਮੈਲੈਗਏ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇਭਏ॥੧੧॥ਤਹਾਂਸੇ ਪਡੇ ਨਗਰਮੈਆਏ ਜਿਥੇਕਾਭਾਈਸੁਹੇਲਸਿੰਘਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮੀਸਿੰਘਥਾ ਗੁਰੂਜੀਕੇਹਜੂਰਹੀ ਰਹਤਾਥਾ ਤਹਾਂਭੀਸ੍ਰੀਸਾਹਿਬਦਿਤੇਕਾ ਦਰਬਾਰਹੈ ॥੧੨॥ ਪੁਨਃ ਪਢਾਲੀਗੁਰੂਜੀਕਾਡੇਰਾਜਾਇਉਤਰਿਆ ਜਿਥੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘਸਰਦਾਰਆਇਮਿਲਜਾਥਾ॥੧੩॥ ਪੁਨਾ ਖੀਰਾਂਵਾਲੀਗ੍ਰਾਮਮੈ ਏਕਰਾਤ੍ਰਰਹਕੇ ਕ ਪੂਰਥਲਜੇਕੇਸਰਦਾਰਨੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਪੇਸ਼ਵਾਈ ਅਪਨੇਮੁਸਾਹਿਬਭੇਜਦੀਏਥੇਫਿਰ ਕਪੂਰਥਲੇ ਸਰਦਾਰਨਿਹਾਲਸਿੰਘਨੇ ਬਡੀ ਸੇਵਾਕਰੀ ਮਾਈਹੀਰਾਂਸਰਦਾਰਨੀਤੇ ਦੋ ਮੰਜਲਉਰੇ ਪ੍ਰਯੰਤਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਜਤੀਰਹੀਥੀ ਬੈਂਹਯਜਾਂਭਰਵਾਇਕੇ ॥੧੪॥ਤਦਨੰਤਰ ਠਟੇਟਿਬੇਆਏ ਜਿਥੇਕਮੋਸਿਖਰਹੰਦੇਹੈਂ ਉਨਕਮੋਸਿਖੋਂਨੇਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਪ੍ਰਸਾਦਆਦਿਕ ਕੀ ਸੇਵਾਕਰੀ ਤਿਸਗ੍ਰਾਮਕੇਸਾਰੇਹੀਕਮੋਸਿਖ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਤੇਭਏ ਅੰਮ੍ਰਤਭੀ ਗੁਰੂਜੀਸੇ ਛਕਜਾ ਸਤਿਨਾਮਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ਭੀਲੇਤੇਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਆਗੇਸਾਰੇਸਿਖਖੜੇਕੇਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰਤੇਭਏਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਆਪਸਚੇਹੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹਹੋਇਸਮੈਕੁਛਭੀਸ਼ਕਨਹੀਹੈਆਪਦੀਨਦੁਨਜਾਂਕੇਮਾਲਕਹੋਲੋਕਪ੍ਰਲੋਕਮੈਆ

ਧਹੀਸਹਾਯਤਾਕਰਤੇਹੋਅਸੀਸਾਰੇਹੀਆਪਕੇਸਿਖਹਾਂਜੀਹੇਦੀਨਦਯਾਲਜੀਆਪਤਾਰਦੇ
ਆਏਹੋਜੀਸਾਡੇਊਪਰਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸਟੀਕਰੋ ਸਾਨੂੰਭੀਤਾਰੋਜੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਸਾਡੇਪਾਸ
ਜਿਮੀਨਕੀ ਮੁਠੀਨਹੀਹੈ ਇਥੇਰਕੜਪਿਆਹੈ ਚੂਹਯਾਂ ਤੇ ਕਿਰਲੀਆਂ ਬਚੇਬਹੁਤ ਸੇ
ਦੇਂਦੀਆਂਹੈਂਅਸੀਲੋਕਭੁਖੇਮਰਦੇਹਾਂਜੀਯਾਂਤੇਇਨਅਪਨੇਸਿਖੋਂਕੋਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰਕੇ ਤਾਰਹੁ
ਆਪਤਾਰਣੇਯੋਗਹੋ ਸੰਤਨਦੀਅਰਮੇਘਲਾ ਚਲੇਬਿਹੰਗਮਚਾਲ॥ਜਿਹਜਿਹਸਾਧੂਪਗ
ਧਰੇ ਤਹਤਹ ਕਰੈਨਿਹਾਲ॥ਉਨਕੀਅਰਜਸੁਣਕੇਸਾਹਿਬ ਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ਹੇ ਭਾਈ
ਸਿਖੋਤੁਮਨੇ ਧਾਰੀਵਾਲਭੀ ਅਰਜ ਜਿਮੀਨਵਾਸਤੇ ਕਰੀਥੀਅਬਤੁਮਾਰੀਅਰਜਹਮਨੇ
ਸੁਣਕੇਮਨਜੂਰਕਰਲਈਹੈ॥ਹਮਨੇ ਵਰਣਦੇਵਤਾਕੋ ਹੁਕਮਦੇਦੀਆਹੈ ਸੋਧਾਰੀਵਾਲ
ਕੀਜਿਮੀਨਕਾਟਕੇ ਤੁਮਾਰੇਗ੍ਰਾਮਮੈਲਾਇਦੇਵੇਗਾ ਦਸਬਾਰਾਂ ਕੋਸਕੀਸਾਰੀਮਿਟੀਇਥੇ
ਲਜਾਇਡਾਰੇਗਾ॥ ਜੇਤੁਸੀਸਾਧਸੰਗਤਕੀਸੇਵਾਮੈ ਹਾਜਰਰਹੇਤਾਂ ਅਰਗੁਰੂਕੇ ਸਨਮੁਖ
ਰਹੁਆਪਭੀਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰਯਾਂਕੋਭੀ ਗੁਰਮੁਖਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖਕਰਣਾ ਆਏਗਏਸੰਤ
ਸਿਖਕੀਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਕੀਆਕਰੋ॥ਤਬਸਰਬਕਮੋ ਸਿਖੋਂਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰੀ
ਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਹਮਾਰੇਪੁਤ੍ਰ ਪੋਤ੍ਰ ਅਨੰਤਪੀੜੀਆਂ ਆਪਕੇਹੀ ਚਰਣਾਂ ਕੇ ਸਿਖ
ਹੋਯਾਕਰੇਗੀਆਂ॥ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇਜੇਗੁਰੂਕੇਸਨਮੁਖਰਹੋਗੇਤਾਂਸਭੀ ਕੁਛਮੁਕਤਾਨਾਮ
ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੋਤਾਰਹੇਗਾ ਜੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਜਾਉਗੇ ਤੋਫਿਰਕੁਛਭੀਨਹੀਂਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੇਸੂਰਯ
ਕੋ ਪਿਠਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਪੜਛਾਵੇਂਕੋ ਕੋਈ ਪਕੜਜਾਚਾਹੇ ਤਬਨਹੀਂਪਕੜਜਾਜਾਤਾਹੈ॥
ਅਰ ਜੇ ਪੜਛਾਵੇਂਕੋ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਨਮੁਖਦੌੜਤਾਹੈ ਤਬ ਪੜਛਾਵਾਂਆਪੇ
ਹੀਪੀਛੇਦੌੜਤਾ ਚਲਤਾ ਆਵਤਾਹੈ॥ਤੈਸੇਹੀਜੇਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ਰਕੀਓਰਪੀਠਦੇਕੇਮਾਯਾ
ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੀ ਇਛਾਕਰਤਾਹੈ ਤਬਮਾਯਾ ਇਸਸੇਭਾਗਜਾਤੀਹੈ॥ਜੇਜੀਵਗੁਰੂ ਪਰ-
ਮੇਸਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖਰਹਤਾਹੈ ਤਬ ਪੜਛਾਵੇਂਕੀਤਰਹਮਾਯਾ ਇਸਜੀਵਕੇ ਪੀਛੇਆਪੇ
ਦੌੜੀਆਵਤੀਹੈ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇਸਿਖੋਂਕੋਉਪਦੇਸ਼ਦੇਕੇ ਤਹਾਂਸੇਬਾਬੇਕੇ
ਸੁਲਤਾਨਪੁਰਕੋਆਏ॥ ਤਹਾਂ ਠਟੇਟਿਬੇਮੈਅਬਭੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇਕੀ ਪੂਜਾਹੋਤੀਹੈ
ਸੁਖਣਾਚੜਤੀਆਂਹੈਂਆਏਗਏ ਸਾਧੁਸਿਖਹੀਸੇਵਾਭੀਕਰਤੇਹੈਂਆਜਤਕਐਸੇਸੁਣਨੇ ਮੈ
ਆਵਤਾਹੈ॥੧੫॥ਸੁਲਤਾਨਪੁਰਆਏਜਹਾਂਬਾਬੇਕੀਹਟੀਹੈਬੇਈਂਕੇਤਟਪਰਬਾਬੇਨਾਨਕ
ਸਾਹਿਬਜੀਕੀਬੇਰਭੀਹੈ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰਜਾਣੇਥੋਂ ਪਹਲੇ ਰਵਿਤਾਸਪੁਰੇਮੈਡੇਰਾਜਾਇ ਉ
ਤ੍ਰਾ ਤਹਾਂਏਕਰਾਤ੍ਰਰਹੇ ਸਿਖਾਂਨੇ ਬਹੁਤਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਭੀਕਰੀ ਪਰੰਤੂ ਨ ਰਹੇ ॥੧੬॥
ਅਗਲੇਦਿਨਮਲਸੀਹਾਂਮੈਂਡੇਰਾਜਾਇਉਤ੍ਰਾ ਕਿਤਨੇਕੁਦਿਨਤਹਾਂ ਰਹਕੇਹੋਲਾ ਮਹਲਾ
ਮਲਸੀਹਾਂਮੈਹੀਕੀਆ॥੧੭॥ਪੁਨਃ ਰਵਿਤਾਸਪੁਰੇਕੇ ਮਾਰਗਹੋਕੇ ਬਾਬੇਕੀਦਖਣੀਮੈ

ਡੇਰਾਜਾਇਉਤ੍ਰਾ ਦਖਣੀਕਾ ਮਹੰਤਮੰਗਲਦਾਸ ਉਦਾਸੀਸਾਧੂਥਾ ਤਿਸਨੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀਕੀਅੰਨਾਦੀਕਰਕੇ ਬਡੀਸੇਵਾਕਰੀ ਔਰ ਘੋੜੇ ਹਾਥਜੋਂਕੋ ਦਾਨਾ ਪਠਾਬਹੁਤਮੁਕਤਾ
ਦੀਆ॥ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਸਾਦਪਾਇਕੇਪ੍ਰਯੰਕਪਰਜਬ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੂਏ ਤਬਮਹੰਤ ਮੰਗ
ਲਦਾਸਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇਆਗੇ ਅਰਜਕੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੇਰਾਸਿਰਬਹੁਤਹੀ ਦੁਖਦਾ ਰ
ਹਤਾਹੈ ਅਨੇਕਹੀਔਖਧਯਾਂ ਮੰਤ੍ਰਜੰਤ੍ਰਭੀ ਕਰਥਕਾਹੂੰ ਪਰੰਤੂਸਿਰਕੀਪੀੜਾਨਹੀਂ ਹਟੀ
॥ਤਬਹਸਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਬਾਬੇਕੀਪੂਜਾ ਮਤਖਾਯਾਕਰਹਲਵਾਹਕੋਂਕੀ
ਪੂਜਾ ਖਾਯਾਕਰਵਹੁਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਬਡਾਜੋਰਾਵਰਹੈ॥ਤਬਮੰਗਲਦਾਸਨਕਹਯਾ
ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਹਮਤੋ ਬਨੇਤਨੇਸਾਰੇਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਹਾਂਜ ਬਾਬੇ
ਕੀ ਪੂਜਾ ਹਮ ਨ ਖਾਯੇ ਤਬ ਔਰਕਿਸਕੀਖਾਯੇ॥ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬਨੇਹਸਕੇ ਬਚਨਕੀਆ
ਕੇ ਜੋਕੋਈ ਮਾਲਭਰਤਾਹੈਉਸੀਕੋਜਗਾਤਲਾਗਤੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਮੰਗਲਦਾਸਨੇਕਹਯਾਜੀ
ਸੌਦਾਗਰਾਂ ਕੇ ਮਾਲਪਰ ਜਰੂਰਜਗਾਤਲਾਗਤੀਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਰਕਾਰੀਮਾਲਪਰਜਗਾਤ
ਨਹੀਲਾਗਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹਮਾਰਾਤੋਸਭੀ ਕੁਛ ਧਨਧਾਨਜਸਰੀਰਭੀਬਾਬੇਸਾਹਿਬ ਹੀਕਾਹੈ
ਫਿਰਜਗਾਤ ਕੈਸੀ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਿਤਨੀਕਦੇਰਤਕ ਆਪਸਮੈ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸਹੋਤੇ
ਰਹੇ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹੇਮੰਗਲਦਾਸਜੀਸਾਧ ਸੰਗਤਕੇ ਚਰਨ ਧੋਇਕੇ
ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤਸੀਸਊਪਰਸਾਰੇਲਗਾਇਲੀਆਕਰੋ ਤਬ ਆਪਕੇ ਸੀਸਕੀ ਪੀੜਾਜਾਤੀ
ਰਹੇ ਗੀ। ਤਬਮੰਗਲਦਾਸਨੇਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈਪ੍ਰਸਾਦਕੀਆਉਸਸਮੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਾਥਦੋਤੀ
ਨ ਹਜਾਰਕੀ ਭੀੜਥੀ ਪ੍ਰਥਮ ਪੰਕਤਾਂਬੈਠਾਇਕੇ ਬਾਲਬ੍ਰਿਧਯੁਵਾਸਭਕੇ ਚਰਣਧੋਇਕੇ
ਪੁਨਃ ਹਾਥਧ੍ਵਾਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮਸਭਕੇ ਆਗੇਜਲਕੇ ਪਾਤ੍ਰਰਾਖੇਪੁਨਾਪਤਲਫਿਰਬਡੀਸੁੰਦਰ
ਰੀਤੀਸੇਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਪੂਰੀਦਈਭਾਜੀਆਦਿਕਵਰਤੇਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇਸਭਸਾਧਸੰਗਤ
ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿਪਾਇਕੇਸਭਕੇਚੁਲੇਕਰਾਏ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਤਦਨੰਤਰਪਾਂਚਸੈਰੁਪਯਾ ਗੁਰੂ ਸਾ
ਹਿਬਜੀਕੀਭੇਟਾਕੀਆਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਹਨੇਲਗਾਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਜਹਮਾ
ਰੇ ਬਡੇਪੁਨਜਜਾਗੇਹੈ ਜੋਆਪਕੇ ਸਾਧਸੰਗਤ ਸਹਤਈਹਾਂ ਚਰਣਪਰੇਹੈ ਬਚਨਹੂਆਕੇ
ਇਸਮੈ ਕਯਾਸਕਹੈ ਜਬਬੜੇਹੀ ਪੁੰਨਜਉਦੇਹੋਵੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾਹੋਵੈ ਤਬ
ਸਾਧਸੰਗਤਮੈ ਜੀਵਕੀ ਸ੍ਰਧਾਹੋਤੀਹੈ ਨਹੀਤੋਨਹੀਹੋਤੀ ਪੁਨਾਬਚਨਹੂਆਕੇ ਹੇਮੰਗਲ
ਦਾਸਜਬਜਬ ਤੁਮਾਰੇਸਰੀਰਮੈ ਕੋਈਭੀਰੋਗ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇ ਤਬਤਬ ਤੁਮਨੇਐਸੇ
ਹੀਕਰਣਾ ਤਬਤੁਮਾਰਾਵਹੁ ਰੋਗਨਸ੍ਟਹੋਜਾਇਗਾ॥ ਤਬਮੰਗਲਦਾਸਨੇ ਸਤਬਚਨਕਰ
ਕੇ ਸਿਤਹੁਕਾਵਚਨ ਮਾਥੇਪਰਧਾਰਣ ਕਰਲੀਆ ਪੁਨਾਗੁਰੂਜੀਭੀ ਤਿਸਕੋ ਸਿਰਪਾਉ
ਦੇਕੇਅਗਲੇਦਿਨ ਤਹਾਂਤੇਬਿਦਾਹੋਕੇ ਪੁਨਾਬਲੀਂਆਇਉਤ੍ਰੇ॥ ੧੮ ॥ ਤਹਾਂਕੇਲੋਕੋਨੇਜ-

ਥਾ ਸਕਤਸੇਵਾਕਰੀਂ॥੧੯ ਪੁਨਃ॥ ਰਾਜੇਆਲੂਵਾਲਯੇ ਕੇਜਥੇਦਾਰਨੇ ਭਾਣੋਲੰਗੋਲਯਾਂ
ਇ ਉਤਾਰੇ ਮੇਘਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮਥਾ ਮੇਘਸਿੰਘਨੇ ਭੰਡਾਰਾ ਭੀ ਦੀਆ ਔਰਸਰਬ
ਰੀਤੀਸਿਸੇਵਾਕਰਤਾ ਭਯਾਤਦਨੰਤਰਮੇਘਸਿੰਘ ਹਜੂਰਕੇ ਆਗੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜੇਗਯਾ
ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਕਹੁਤੇਰੀਕਯਾਅਰਜਹੈ ਤਬਮੇਘਸਿੰਘਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਕਹਯਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਮੇਰੇਘਰਮੈਸੰਤਾਨਨਹੀਹੈ ਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ੀਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੂਨੇਘਰਮੇ ਦੀਪਕਜਾਗੇ
॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਮੇਘਸਿੰਘਯਾਹੁਤੇਰੇਘਰਮੈ ਦੋਬਾਲਕਹੋਵੇਗੇ ਦੋਨੋਗੁਰੂਕੇਸਿੱਖ ਬਨਾ
ਵਨੇ ਤਿਨ ਦੋਨੋਬਾਲਕੋਂਮੈ ਸੇ ਏਕਬਾਲਕ ਹੁਕਮ ਸਤ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਕੀ
ਆਗਯਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਹੈ ਸੋਕ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤਕਾ ਹੁਕਮ ਮੀਠਾ ਕਰਕੇ
ਮਾਨਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਮੇਘਸਿੰਘ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ
ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ। ਜੈਸੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੈਸੇ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥੨੦॥ ਪੁਨਃ॥
ਤਹਾਂਸੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾ ਜਟ ਪੁਰੇ ਕੋ ਆਯਾ ਤਹਾਂ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ
ਕਰਕੇ ਏਕ ਸਿੱਖਨੇ ਸੇਖੋਨਾਮ ਰਖਨੇਵਾਲੇ ਜਿਮੀਦਾਰੋ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਭੰਡਾਰਾ
ਦਿਤਾ॥ ਪੁਨਃ ਹੀਰਾਸਿੰਘਭੀ ਸਾਹਿਬਕੇਆਗੇਹਾਥਜੋੜਕੇਖੜਾਹੋਗਯਾ॥ ਬਚਨਹੂ-
ਆਕੇ ਕਹੁਹੀਰਾਸਿੰਘਕੀਕਹਤਾਹੈ ਤਿਸਨੇਭੀਏਹੀਕਹਯਾਕੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਮੇਰੇਘ-
ਰ ਮੈ ਸੰਤਾਨਨਹੀਹੈਜੀ ਆਪਦੇਵਨੇ ਯੋਗਯਹੋ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਮੇਰਾਦੀਵਾਗੁਲਨਹੋ
ਜਾਵੇ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇਤੂੰਸੁਲਤਾਨਕਾ ਮੁਰੀਦਹੈਂਕੇ ਗੁਰੂਕਾਸਿੱਖਹੈਂ॥ਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇ ਕ-
ਹਯਾ ਕੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਆਜਸੇਪਹਲੇਤਕ ਤੋਮੈਸੁਲਤਾਨਕਾ ਮੁਰੀਦਥਾ ਅਬਆਜਸੇ
ਗੁਰੂਕਾਸਿੱਖਹੂਆ ॥ਪੁਨਃ ਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨਹੂਆਕੇ ਜੇਤੂੰਸੁਲਤਾਨਕਾਮੁਰੀਦਹੈਤਬ
ਸੁਲਤਾਨਸੇਹੀ ਸੰਤਾਨਕਾਹੇਨਹੀ ਮਾਂਗਲੇਤਾ ਕਯਾਸੁਲਤਾਨ ਸੰਤਾਨਦੇਨੇਕੂੰ ਸਾਮਰਥ
ਨਹੀਹੈ॥ਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇਕਹਯਾ ਜੀਜੇਸੁਲਤਾਨਸੰਤਾਨਦੇਣੇਕੋਸਾਮਰਥਹੋਤਾ ਤਬਆਪਸੇ
ਕਾਹੇਕੋਜਾਰਤੇ।ਦੂਸਰਾਜੇ ਆਪਕੇਚਰਣੋਕਾਸਿਖਹੋਕੇਸੁਲਤਾਨਸੇ ਮਾਂਗਤਾ ਲਜਤਨਹੋ
ਊਗਾਜੇਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ ਕਾ ਨੌਕਰਖਾਸਹੋਕੇ ਫਿਰਔਰਕਿਸੀ ਨਿਰਧਨ ਕੰਗਾਲਕਾ
ਯਾਚਕਹੋਵੇਗਾਤਬਤੁਛਮਾਤ੍ਰਦੂਬਜਸੇਕਯਾ ਤਿਸਕੀਪੂਰੀਪਰਜਾਵੇਗੀ ਤਿਸਸੇ ਮਾਂਗਨੇ
ਸੇਤਿਸਕੋਲਜਾਨਆਵੇਗੀ। ਪੁਨਾ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਸੁਲਤਾਨਜਾਂਕਾ ਕੁਛ ਵੇਸਾਹਨਹੀਹੈ
ਜੇਤੂੰਹਮੇਸਾਂਗੁਰੂਜੀਕਾ ਪੀੜ੍ਹੀਦਰਪੀੜੀ ਸਿਖਰਹੇਂਗਾ ਤਬ ਤੇਰੇਘਰਸੰਤਾਨ ਹੋਵਗੀ।
ਤਿਸਨੇਕਹਯਾਜੀਸਚੇਪਾਤਸਾਹ,ਜੀਮੈਤੋਸਾਰੀਆਯੂਭਰਗੁਰੂਕਾਸਿਖਰਹੂੰਗਾ ਪੀਛੇਕੀ
ਬਾਤਪੁਤ੍ਰਪੋਤ੍ਰੇ ਆਦਿਕੋਕੀਕੁਛਨਹੀਕਹਸਕਤਾਹੂ ਅਪਨੇਹੀਮਨਕਾ ਭਰੋਸਾਨਹੀਹੈ ਦੂ
ਸਰੇਕੀਕੌਨਕਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਪੀਛੇਭੀਅਪਨੇ ਬਾਲਕੋਂਕੋ ਉਪਦੇਸਦੇਜਾਣਾ।

ਗੁਰੂਕੀਸਿਖੀਕਾ ਜੋਗੁਰੂਕੇ ਘਰਮੈਂਹੀਸੂਧਾਰਖੇ॥ਤਿਸਨੇਕਹਜਾਜੀ ਮੈਂਤਾਂਆਪਣੀਵਲੋਂ ਉਪਦੇਸਕਹੂੰਗਾ ਪਰੰਤੂਮੇਰੀਦੂਸਰੀਸਾਦੀਹੈਕਜਾਂਜਾਂਣਜੇਵਹੁਮਾਨੇਯਾਨਮਾਨੇ ਪੁਨਾ ਬ ਚਨਹੂਆਕੇਅਛਾ ਜਾਹੁਤੇਰੇਦੋਬਾਲਕਹੋਵੇਂਗੇ ਏਕਰਹੇਗਾਏਕ ਚੜਜਾਵੇਗਾਜੋਂਨਸਾਰਹੇ ਤਿਸਕਾਨਾਮ ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਰਖਣਾ ਜੇਤੁਮ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖਸਾਰੇਰਹੁਗੇ ਤਬ ਕਪੂਰ- ਥਲਜਾਂਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸਰਦਾਰ ਨੌਕਰੀ ਪਾਵੋਗੇ ਜੇ ਆਧੇ ਸੁਲਤਾਨੀਏ ਹੋਵੋਗੇ ਤਬ ਗਡਵਈ ਹੋਕੇ ਸਰਦਾਰੀਕੇਖਿਤਾਬ ਸੇ ਗਿਰਜਾਵੋਗੇ ਜਦਤਕ ਰਾਮਜਸਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਕੇ ਖਤ੍ਰੀਕੀ ਦੀਵਾਨਗੀ ਰਹੇਗੀ ਤਬਤਕ ਗਡਵਈਰਹੋਗੇ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਹੂਆ॥ ਬੇਰ ਸਾਹਿਬ ਤਿਸਕੋ ਅੰਮ੍ਰਤਛਕਾਯਾ ਪਹਲੇ ਤਿਸਕਾਨਾਮਗੁਰੁਮੁਖਥਾ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਹੋਯਾ॥ਰਾਮਜਸਖਤ੍ਰੀਕੋਭੀ ਕਪੂਰਥਲਜੇ ਸ੍ਰ:ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਨੇ ਨਿਕਾਸ ਦੀਆਥਾ ਤਿਸਕੀਦਿਵਾਨਗੀ ਖੋਸਲਈਥੀ॥ ਜਬਸਾਹਿਬ ਬੇਰਸਾਹਿਬਉਤ੍ਰੇ ਹੂਏਥੇ ਤਬਰਾਮਜਸਖਤ੍ਰੀਭੀ ਸੰਤਾਂਕੇ ਆਗੇਪਾਂਚਰੁਪੈਰਖਕੇ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਸੇ ਮਥਾਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਪੁਨ:ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇਖੜੋਕੇ ਹਜੂਰਕੇਸਨਮੁਖਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ॥ਕਿਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਮੈ ਦਿਵਾਨਗੀਪਦ ਅਪਨੇਕਾਮਸੇ ਗਿਰਾਹੂਆਹਾਂ॥ਜੇ ਅਬ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਓਹੀਕਾਮ ਮੇਰੇਕੋਰਾਜਾਦੇਦੇਵੇ ਜਿਸਜਿਸ ਭਾਵਨਾਕਰਕੇਜੋ ਕੋਈਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨਕਰਤੇਹੈ ਕਲਪਬ੍ਰਿਛਕੇਸਮਾਨਸੰਤ ਉਸਕੀ ਕਾਮਨਾਕੋ ਪੂਰਣ ਕਰਦੇਤੇਹੈਂ॥ਯਾਂਤੇ ਆਪਕਲਪਬ੍ਰਿਛਹੋ ਮੈਨੇਭੀ ਦਿਵਾਨਗੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਆਪ ਕਾਦਰਸਨਕੀਆਹੈ ਆਗੇਆਪਕੀਰਜਾਇ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਰਾਮਜਸਕੀਬਿਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਤੇਰੇਕੋ ਦਿਵਾਨਗੀਖਿਤਾਬ ਬਖਸ਼ਿਆ ਪ ਰੰਤੂ ਕਿਸੇਗਰੀਬ ਗਊ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕਾਬੁਰਾ ਨ ਕਰੀਂ ਜਹਾਂਪ੍ਰਯੰਤਤੇਰਾਵਸਲਗੇਤਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤਭਲਾਹੀ ਕਰੀਂ॥ ਤੂੰਅਬੀ ਅਸ੍ਵਾਰਹੋਜਾ ਸਰਦਾਰਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੋ ਜਾਇਮਿਲ ਬਿਲੰਬ ਨਾ ਕਰ ਰਾਮਜਸ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਮਥ ਟੇਕਕੇ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਕੇਬਚਨਸਤਜਹੈਂ ਮੈਅਬੀਚਲਾਜਾਤਾਹੂੰ॥ਐਸੇਕਹਕੇ ਝਟਤੀਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇਕਪੂਰਥਲੇਕੋ ਚਲਾਗਯਾ ਜਾਤਹਾਹੀਤਿਸਕੋਸਰਦਾਰਨਿਹਾਲਸਿੰਘਨੇਦਿਵਾਨਗੀ ਪਦਕਾਸਿਰੋਪਾਉਦੇਦੀਆ॥ਅਗਲੇਦਿਨ ਪੁਨ: ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਭੀਆਇਮਿ ਲਜਾ ਤਿਸਨੇਭੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇ ਅਰਜਕਰੀਕੇਮ ਹਾਰਾਜਆਜਹੁਖਾਮਿਸਾਦਾਸਕਾਭੀਅੰਨਅੰਗੀਕਾਰਕਰੀਯੇ॥ਬਚਨਹੂਆਕੇਮਦ੍ਰਦੇਸਕੀ ਓਰ ਡੇਰਾ ਕੂਚਹੋਚੁਕਾਹੈ ਫਿਰਕਬੀਅੰਨਜਲਹੂਆਤਬਆਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇਤਹਾਂਸੇਬਿਦਾਹੋਕੇ ਬਿਪਾਸਾਸੇ ਪਾਰਉਤ੍ਰਕੇ ਵੈਰੋਵਾਲਗੋਇੰਦਵਾਲ ਆਇ ਉਤ੍ਰੇ

ਤਬਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਜ਼ਾਂਭੀਬੜੀ ਸੇਵਾਕਰੀ ਤਬਬੜੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸਜੀਕੇਬਚਨੋਂਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰਮੈਂਕਲਜੁਗਮੈ ਭਗਤੀਸਹਤ ਸਿਖੀਕਾਨਿਵਾਸ ਰਹੇਗਾ॥ ਪੁਨਾ ਤਹਾਂਸੇਫਤਿਆਵਾਦਕੇ ਮਾਰਗਹੋਕੇਮਾਲਦੇ ਚਕਬੁੰਡਜ਼ਾਲਾ ਹਿੰਦਾਲਕਾ ਜੰਡਜ਼ਾਲਾ ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ ਗਲਵਾਲੀ ਮਾਣੋਚਾਲਸੋਹਲਗ੍ਰਾਮ ਭੂਰਰਨਾਰਲੀ ਗੰਡੀ ਵਿੰਡ ਕੋਹਰਜ਼ਾਂ ਵਰਕਜ਼ਾਂ ਹੁਡਜ਼ਾਰਾ ਕਾਨਾਕਾਛਾ ਇਨਦੋਨੋਨਗਰੋਮੈਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਦਮਦਮਾਹੈ ਪੂਜਾਹੋਤੀਹੈ ਸੁਖਣਾ ਚੜ੍ਹਤਜਾਂਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਮਾਝੇਦੇਸਮੇ ਬਿਚਰਤੇਹੁਏ ਭੈਣੀਬਠੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਡੇਰਾਆਇਉਤ੍ਰਾ ਤਬ ਤਹਾਂਕੇ ਪੈਂਚਾਂਨੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀਸਰਵਪ੍ਰਕਾਰਸੇਅਛੀਸੇਵਾਕੀ ਤਬ ਤਿਨਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਜੀਨੇਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉ ਭਾਈਲੰਬਰਦਾਰੋਂ ਏਹੁ ਅਸਥਾਨ ਬਡਾਸੁੰਦਰਹੈ ਅਰਹਮਾਰੇਪਸਿੰਦ ਆਯਾਹੈ ਜੇ ਤੁਸੀ ਕਹੋਤਾਂ ਏਥੇ ਦਮਦਮਾਬਨਜਾਵੇ ਮੇਲਾਭੀਇਥੇਲਗਜਾਕਰੇਕਹੁ ਤੁ ਮਾਰੀਕਯਾਸਲਾਹਹੈ॥ਤਬਜਟਾਂਸਿੰਘਾਂਨੇਕਹਯਾ ਕੇਜੀਕਲਕੋਸਲਾਹਕਰਕੇਦਸਾਂਗੇ॥ਜਬ ਅਗਲਾਦਿਨਹੂਆਤਬ ਪੁਨਃਉਨਜਿਮੀਂਦਾਰੋਂਸੇਸਾਹਿਬਨੇਪੂਛਯਾ ਕਿਉਂਭਾਈਲੰਬਰ ਦਾਰੋ ਤੁਮਨੇਮਿਲਕੇ ਸਭਨੇ ਸਲਾਹਕਰਲਈਹੈ ਤੁਮਾਰੀ ਕਯਾ ਮਰਜੀਹੈ॥ਐਸਾਬਚਨ ਹਜੂਰਕਾ ਸੁਣਕੇ ਉਨਹੋਂਨੇ ਕਹਯਾਕੇਜੀ ਆਪਇਥੇਦਮਦਮਾਬਣਵਾਵਹੁਗੇਤਬਮੇਲਾ ਭੀ ਲਾਗਜਾਕਰੇਗਾ ਫਿਰ ਤਿਸਮੇਲੇਕਰਕੇ ਹਮਾਰੀਆਂਖੇਤੀਆਂਕਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੂਆਕਰੇਗਾ ਯਾਂਤੇਦਮਦਮਾਆਪਇਥੇ ਨ ਬਨਾਉ ਕਿਸੀਔਰ ਜਗਾਬਨਾਇਲੇਵਹੁ॥ ਜਟੋਂਕਾ ਐਸਾਕਹਣਾਸੁਣਕੇ ਬਚਨਗੁਰੂਜੀਨੇਕੀਆ ਕੇ ਵੇ ਹਮਾਰੇਕੋਅਸਤ੍ਰਾਨੇਕਾਕੌਨ ਘਾਟਾਹੈ ਜਹਾਂਪਰ ਹਮ ਪਿਸ਼ਾਬਕਰੈਂਗੇ ਤਹਾਂ ਤਿਸਜਗ੍ਹਾ ਪਰ ਮਥੇ ਪੜੇ ਠੇਕੇਗੇ ਹਮ ਤੋ ਤੁਮਾਰੇਭਲੇਵਾਸਤੇ ਕਹਤੇਥੇ ਕਾਹੇਤੇਜਹਾਂਜਿਸਜਗਹਸੰਤੋਂਕਾਨਿਵਾਸਹੋਜਾਤਾਹੈਤਿਸ ਅਸਥਾਨਕੇ ਲੋਕੋਂਕੇਅਨੰਤਵਿਘਨਟਲਜਾਤੇਹੈਂ ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਤਹਾਂਸੇਉਠਕੇਥੋੜੀ ਹੀ ਦੂਰਪਰ ਪਿਸਾਬ ਕਰਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੁਸੀਲੋਕਇਥੇਮਥੇ ਠੇਕੋਗੇ ਤੇਸੁਖਣਾ ਚੜਾਵੇਗੇ ਅਬਊਹਾਂਦਮਦਮਾਬਨਾਹੂਆਹੈਸੁਖਨਾਚੜਤਜਾਂਹੈਪੁਨਾਤਹਾਂਤੇਡੇਰਾਕੂਚਕਰ ਕੇ ਏਮਕਰਣ ਪਟੀਸਿਰਹਾਲੀਲਖੋਕੇਜਾਹਮਣ ਕਸੂਰ ਨਸੈਹਰਾ ਭਣਾਣਾ ਅਟਾਰੀ ਡੇਰਾ ਕ੍ਰਮਕਰਸੇਆਇਉਤ੍ਰਾ ਕਰਮਸਿੰਘਮੁਨੀਹਾਲੇ ਵਾਲੇਕੀ ਕੰਨਯਾ ਸਾਹਿਬਕੌਰਾਂ ਅਟਾਰੀਵਾਲੇਕੁਸਾਲਸਿੰਘਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਰੀਸਿੰਘ ਕੋ ਬਿਵਾਹੀ ਗਈ ਥੀ ਯੇਗਿਲਜਟ ਸਿੰਘਹੈਂ ॥ ਸਾਹਿਬਕੌਰਕੇ ਘਰਤੀਨਬਾਲਕੇ ਹੋਕੈਮਰਗਏ ਤਬ ਕੁਸਾਲਸਿੰਘਨੇ ਮਲ ਵਾਣਿਆਂਸੇ ਅਪਨੀਨੂਹਕਾਹਾਲ ਬਤਾਯਾਸੁਣਕੇਤਿਸਮਲਵਾਣੇਨੇ ਕਹਯਾਕੇਤੂੰਅਪਨੀ ਨੂਹਕਾ ਐਸਾ ਇਲਾਜਕਰ ਸਾਤਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਸਾਤਸਾਤਪਤੇ ਸਾਤਹੀਕੂਪਕਾ ਪਾਨੀਲੈਣਾ

ਤਿਸਮੈਪਤੇਝਾਰਕੇ ਸਣੇਕੇਸਾਂਬਸਤ੍ਰੋਂਸਹਤਤਿਸਕਾਇਸ਼ਨਾਨਕਰਵਾਕੇ ਪੁਨਃ ਸਤਅ ਨਾਜੇਕੀਟਿਕੀਖੁਹਕੇਅਧਬੀਚਲਟਕਕੇਬਨਾਇਕੇਖਾਵੇ ਤਬਫਿਰਜੋਬਾਲਕਹੋਵੇਗਾ ਸੋ ਨ ਮਰੇਗਾ॥ ਮਲਵਾਨੇਕੇ ਕਹਨੇਪਰਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘਨੇ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆ ਸਪਤਕੂਪ ਕੇ ਜਲਮੈਸਪਤਹੀਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇਪਤੇਝਾਰਕੇਸਣੇਬਸਤ੍ਰਕੇਸ਼ੋਂਸਹਤਸਾਹਿਬਕੌਰਕਾ ਇਸ਼ਨਾ ਨ ਕਰਾਇਕੇ ਖਾਟਕੇਊਪਰ ਚੁਹਲਾਲਕੜੀਆਦਾਸਤਨਾਜੇਕਾਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਸਭ ਸਾਮਗ੍ਰੀਰਖਕੇ ਤਿਸਕੋਕੂਪਮੈਖਾਟਪਰਬੈਠਾਕੇ ਸਭਰੀਤੀਸਮਝਾਇਕੇ ਵਹਾਇਦੀਆ ਜਬਥੋੜੀਦੂਰਕੂਪਮੈਗਈ ਤਬਸਾਹਿਬਕੌਰਕੋ ਮੂਰਛਾਆਇਗਈ। ਐਦਸਾ ਅਪਨੀ ਲੜਕੀਕੀਦੇਖਕੇਸਰਦਾਰਕਰਮਸਿੰਘਨੇ ਸਰਦਾਰਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘਸੇਕਹਜਾ ਕੇਯਤੁਮ ਇਸਸੇਸੰਤਾਨਲੇਤੇਹੀ ਲੇਤੇ ਰਹੁਗੇ ਏਹਤੋ ਅਬੀ ਮਰਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਦਾਰਜੀ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀਕੰਨਜਾਂਕੋ ਰਹਨੇਦੇਵਹੁ ਸੰਤਾਨਕੇਵਾਸਤੇਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕਾ ਔਰਵਿਵਾਹਕਰਾਇ ਲੇ ਵਹੁ ਐਸੇਕਹਕੇਸਾਹਿਬਕੌਰਕੋਕੂਪਮੈਸੇਬਾਹਰਨਿਕਾਸਲੀਆ॥ਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾ ਕੇਇਸੇਕੀਸੰਤਾਨਜੀਵੇਗੀਤਬਾਅਛਾ ਨਹੀਂ ਹਮਲੜਕੇਕਾਅਉਰਬਿਵਾਹਤੋਨਹੀਂ ਕ ਰਾਵੈਗੇ। ਐਸੇਕਹਕੇਅਪਨੀਨੂਹਇਸਤ੍ਰੀਨੂੰਲੈਕੇਲੜਕੇਕੋਸਾਥ ਗੁਰੁਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਡੇਰੇਮੈ ਲਿਆਯਾ ਸੰਮਤ ੧੯੯੧ ਮੈਯੇਸਾਰੇਹੀਸਾਧੂਸੰਗਤਕੇਜੋੜਜਾਂਮੈਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖ ੜੇਗਏ॥ ਆਗੇਬਡਾਭਾਰੀਦੀਵਾਨਲਗਾਹੂਆਥਾ॥ ਗੁਰੂਜੀਨੇਪੂਛਜਾ ਕਹੁਸਿਖਾਤੇਰੀ ਕਜਾਅਰਜਹੈ ਤਬਕੁਸਾਲਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਮੇਰੀਇਸੇਨੂਹਕੇਘਰਲੜਕਾ ਹੋਵੇ ਪੁਨਃ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਵੇਜਟਾਤੂੰਸਰਦਾਰਆਦਮੀਹੈਂ ਜੇਤੂੰਨੂਹਕੋਇਥੇਛੋਡਜਾਇ ਗਾ ਲੋਕਤੈਨੂੰ ਉਪਾਲੰਭਦੇਣਗੇ ਕੇਸਾਧਾਂਕੇਘਰ ਨੂਹਕੋਛੋਡਆਯਾਹੈ ਕੁਛਪੁਤ੍ਰ ਰਸਤੇ ਪਰਤੇਧਰੇਨਹੀਂਪਏਹੈਂ ਜੋਤੇਰੇਹਾਥਮੈ ਪਕੜਾਇਦੇਂ ਹਮਾਰਾਡੇਰਾਭੀ ਕੁਛਇਸਜਗਾਤੋ ਨਹੀਰਹਤੇਹੈ ਜੇਤੈਨੂੰ ਲੋੜਹਈ ਤੋਅਪਨੇਨੂਹਪੁਤ੍ਰਕੋਛੋਡਜਾਇ ਚਕੀਆਦਿਕਸੇਤਵ ਗੈਰਾ ਸਭਸਾਮਗ੍ਰੀਦੇਕੇ ਯੇਦੋਨੋਆਪਨੇਹਾਥਸੇਪੀਸਪਕਾਕੇ ਸੰਤਾਂਸਿਖਾਂਕੋਪ੍ਰਸ਼ਾਦਛਕਾ ਯਾਕਰੈ ਘੋੜਜਾਂਕੀਲਿਦਭੀਹਟਾਯਾਕਰੇ ਤਥਾਸੂਧਾਕਰਕੇਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇਜੋੜੇਭੀ ਦੰਪ ਤੀ ਝਾੜਕੇਸੂਧੇਕੀਆਕਰੇ ਜੂਠੇਭਾਂਡੇਸਾਧਸੰਤਾਂਤਕੇਮਾਜਜਾਂਕਰੈ ਜੇਇਤਨਜਾਂਬਾਤਾਂਤੈਨੂੰ ਮਨਜੂਰਹੈਂ ਤਾਂਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਔਨੂਹਕੋਛੋਡਜਾ ਨਹੀਂਤੋਚਲਜਾਜਾ॥ ਸਾਹਿਬਕੇਇਸਪ੍ਰਕਾ ਰਕੇ ਰੂਖੇਬਚਨਸੁਣਕੇਭੀ ਸਰਦਾਰਕੁਸਾਲਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾਜੀ ਮੈਨੂੰਆਪਕੇਬਚਨ ਸ ਭੀਮਨਜੂਰਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਆਪਸ੍ਰੀਮੁਖਸੇਸਾਧੁਸੰਗਕੀਸੇਵਾਹੀਕਰਣੀਕਹਤੇਹੋ ਕੁਛਔਰ ਤੋਨਹੀਂਕਹਤੇ ਸੋ ਜਿਸਕੇਊਪਰਸੰਤਹੁਕੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ਼੍ਰਜੀਕੀ ਬਡੀਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਵੇ ਇਸਜੀਵਕੇਬਡੇਉਤਮਭਾਗਆਇਕੇਉਦੇ ਹੋਵੈ ਤਬਇਸਕੋਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪ

ਤਹੋਤੀਹੈ ਐਸੇਨਹੀਂਹੋਤੀਹੈ ਸੋਮੇਰੇਪੁਤ੍ਰਅਰਪੁਤ੍ਰੋਹੂਕੇਬਡੇਉਤਮਭਾਗਅਬਜਾਗੇਹੈਂ ਜੋ ਇਨਕੋਆਪਨੇਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾਮੈਲਗਾਯਾਹੈ। ਐਸੇਹਜੂਰਕੇਆਗੇਅਰਜਕਰਕੇਕੁਸ਼ਾਲ ਸਿੰਘਸਰਦਾਰਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਹਰਿਸਿੰਘਕੋਤਥਾਤਿਸਕੀਇਸਤ੍ਰੀਸਾਹਿਬਕੌਰਕੋ ਚਕੀਤੰਬੂ ਵਗੈਰਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਡੇਰੇਕੋ ਸਾਥਰਹਣੇਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀਸਾਰੀਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਨੂਹਪੁਤ੍ਰਕੋ ਹਜੂਰਕੇਡੇਰੇਕੇਸਾਥਸੇਵਾਕਰਨੇਕੀ ਸਿਖਯਾਕਰਕੇਤੋਰਤਾਭਯਾ॥ ਗੁਰੂਜੀਕੇਡੇਰੇਸਾਥ ਦੋਨੋਂਰਹਕੇਲਗੇਸੇਵਾਕਰਨੇ॥ ਸਾਹਿਬਕੌਰਤੋਪਾਂਚ ੫ ਸੇਰ ਰੋਜਦਾਣੇਪੀਸਕੇ ਪਕਾਕੇ ਹਜੂਰਕੇਹਾਜਰਕੀਆਕਰੇ ਤਿਸਕਾਪਤੀਰੋਜਘੋੜਯਾਂਕੀਲਿਦਹਟਾਯਾਕਰੇਮੁਠੀਚਾਪੀ ਬਰਤਨਮਾਂਜਨਵਗੈਰਾ ਔਰਭੀਸਭਸੇਵਾਕੀਆਕਰੈ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਬਸਾਢੇਸਾਤ ਬਰਸਦੰਪਤੀਕੂੰਸੇਵਾਕਰਤਯਾਂਕੋਬੀਤਗਏ ਤਬਏਕਦਿਨਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾਸਾਹਿਬਕੌਰ ਕਰਰਹੀਥੀ ਔਰਭੀ ਬਹੁਤਸਯਾਂਮਾਯਾਂ ਸੇਵਾਮੁਠੀਚਾਪੀਕਰ ਰ ਹਯਾਂਥੀ ਤਬਸਾਹਿਬਕੌਰਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਇਸਗਿਲਕੋ ਬਹੁਤਬਰਸਹੋ ਗਏਹੈਂ ਸੇਵਾਕਰਤੀਕੋ ਭਾਈਹਮਾਰੇਫਕੀਰਾਂਪਾਸਕਯਾਹੈ। ਅਛਾਹਮਾਰੀਗੋਦੜੀਮੈਸੇ ਏਕਜੂੰਅਰਦੋਪਿਸੂਲੈਜਾਇ॥ ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਏਕਰਮਾਲਆਪਨੇਹਾਥਕਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰਕੋਦੇਕੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਇਸਰਮਾਲਕੀਅਬਤੁਮਦੰਪਤੀਸੇਵਾਕੀਆਕਰੋ ਅਬਤੁਮ ਅਪਨੇਘਰਕੋਜਾਵਹੁ ਜੋਵਰਮਾਂਗੋਗੇ ਸੋਤੁਮਕੋਇਸਸੇਹਾਸਲਹੋਗਾ॥ ਗੁਰੂਜੀਕਾਸਤ ਬਚਨਮਾਨਕੇ ਦੰਪਤੀਤਿਸਰਮਾਲਕੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ਜਾਨਕੇ ਸੀਸਪਰ ਰਖ ਲੀਆ॥ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇਘਰਕੋ ਬਿਦਾਹੋਆਏ ਤਬਘਰਮੈਆਇਕੇ ਬਡੇਆਦਰਸੇ ਧੂਪ ਦੀਪਪੁਸਪਰਮਾਲਕੇਅਰਪਣਕਰਕੇ ਪੂਜਾਸੇਵਾਰਮਾਲਕੀਕਰਤੇਭਏ। ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਰਤਯਾਂਕੋਥੋੜਾਹੀਕਾਲਬੀਤਯਾ ਤਬਸਰਦਾਰਣੀਗਰਭਵਤੀਹੂਈ ਤੀਨਸਾਲ ਕੇ ਅੰਤਰਹੀਏਕਕੰਨਯਾਂਦੋਲੜਕੇਹਰੀਸਿੰਘਕੇਘਰਹੂਏ ਲੜਕੀਕਾਨਾਮਜ੍ਵਾਲਾਦੇਈ ਰਖਯਾ ਏਕਲੜਕੇਕਾਨਾਮਤਿਪਰਲੰਗਸਿੰਘ ਅਰਦੂਸਰੇਕਾਨਾਮਹਰਿਨਾਮਸਿੰਘਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ਤਿਪਰਲੰਗਸਿੰਘਕੀ ਸਿਖਨੀਕਾ ਨਾਮਕਿਸ਼ਨਕੌਰਥਾ ਪਰੰਤੁਕਿਸ਼ਨਕੌਰਬਡੀ ਕਹਲੈਣੀਥੀ ਤਥਾਤਿਸਰਮਾਲਕੀਸੇਵਾਪੂਜਾਕਰਣੇਸੇਬਡੀਸੰਪਦਾਧਨਧਾਨਕੀ ਆਇ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧਹੂਈ॥ ਤਿਪਰਲੰਗਸਿੰਘਕੇਘਰਭੀ ਏਕਲੜਕੀਲੜਕਾਹੋਤੇਭਏ॥ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਰਨੇ ਏਕਦਿਨਮੈਗੁਰੂਜੀਕੇਦੀਏਹੂਏਰਮਾਲਕੋ ਤੁਛਜਾਣਕੇਧੰਨਅਰਹੁਕਮਕੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਸਤਹੂਈਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਖਸੀਸਕੋਕੁਛ ਨ ਜਾਣਕੇਤਿਸਕੀ ਬਿਅਦਬੀ ਕਰਤੀਭਈ ਤਿਸਰਮਾਲਕੋਪੇਚੇਮੈਡਾਰਦੀਆ ਅਥਵਾਔਰਹੀ ਕੁਛਬਿਅਦਬੀਕੀਤੀ ਤਬਵਹੁ ਲੜਕਾਲੜਕੀਭੀ ਦੋਨੋਮਰਗਏ ਧਨਸੰਪਤੀਤਿਨਕੀ ਸਰਬਨਸ਼ਟਹੋਗਈ

ਮਾਲਭੀਸਾਰਾਤਿਨਕਾਮਰਗਯਾ॥ ਹਰਿਨਾਮਸਿੰਘਤੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣੋਕਾਸ੍ਰਧਾਲੂ
ਬਨਾਰਹਯਾ ਤਿਸਕੀਉਕਾੜੇਕੀਓਰਠਾਣੇਦਾਰੀਲਗਗਈ ਸੰਃ ੧੯੬੪ ਮੈ। ਇਸੀ
ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹਰਿਨਾਮਸਿੰਘਕੇਪਿਤਾ ਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘਨੇ ਮਨਕਰਕੇ ਏਕਵਾਰ ਅਰਦਾਸ
ਕੀਤੀ ਕੇ ਹੇਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਮੇਰੇਘਰਪੋਤ੍ਰਾਹੋਵੇ ਤਾਂਮੈਆਪਕੋਦੂਧਪਯਾਵਾਂ॥ ਜਬਪੋਤ੍ਰਾ
ਹੂਆ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਦੇਸਮੈਵਿਚਰਤੇਹੂਏ ਸਾਹਿਬਫੇਰਅਟਾ
ਰੀ ਆਇਉਤ੍ਰੇ ਤਬਕਟੀਕੁਛਕਸਯਾਣੀਥੀ ਤਥਾਤਿਸਕੇਮਨਮੈ ਲੋਭਭੀਆਇਗਯਾ
ਕਟੀਕੋਘਰਹੀਛੋਡਗਯਾ ਤੇਮਹੀਂਕੋਲੈਗਯਾ ਸਾਹਿਬਕੇਸਨਮੁਖਯਾਇਖੜੀਕੀਤੀ ਤਬ
ਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਤਾ ਕੇਵੇਇਸਮਹੀਂਕੋਕਿਉਂਲੈਆਏਹੋ ਇਸਕੀਦੀ ਪੀਛੇਰਹਗਈ
ਹੈ ਯੇ ਧੀਕੇਵਿਯੋਗਸੇਦੁਖੀਹੋਤੀਹੈ ਜਹਾਂਤੇਲਯਾਏਹੋ ਇਸਕੋਤਹਾਂਹੀਲੈਜਾਵੋ ਤਿਸ ਮ
ਹੀਂਕੀਅਰਦਾਸ ਨ ਕਰੀ ਜਟਹਰਾਮਜਾਦੇਹੈਂ ਤਬ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰਤਾਂਅੰਤਰਯਾਮੀਹੈ।
ਤਦਨੰਤਰਕੁਸ਼ਾਲਸਿੰਘਨੈ ਤਿਪਰਲੰਗਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇਕਹਯਾ ਕੇ ਕਿਉਵੇਕਟੀਕਿਉਂ
ਨਹੀਂਲਯਾਯਾ ਅਬੀਦੌੜਕੇ ਜਾਇਕੇ ਕਟੀਲੈਆਉ॥ ਤਿਪਰਲੰਗਸਿੰਘਨੇਕਹਯਾ ਕੇ
ਜੀਕਟੀਆਪੇਹੀਰਹਗਈਹੈ ਮੈਅਬੀਲਯਾਵਤਾਹੂੰ ਐਸੇਕਹਕੇਜਬਕਟੀਲੈਆਯਾ ਤਬ
ਅਰਦਾਸਹੂਈ॥ਯੇਸਾਖੀਜੂਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘਕੀਕੰਨਯਾਂਜ੍ਵਾਲਾਦੇਈਨੇਆਪ ਲਿ
ਖਾਈਹੈ॥ਪੁਨਃ ਵਾਂਬੁਟਰਾਕੇਮਹੰਤਦਲਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈ ਕ੍ਰਮਟਸੇਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੋਲੈਗਏ ਜਿਥੇ ੨੨ ਬਾਈਸਿੰਘੋਸਹਤ ਭਾਈਤਾਰੂਸਿੰਘਜੀ ਸਹੀਦਹੂਏਹੈਂ
ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗਐਸੇਸੁਣਨੇਮੈਆਯਾ ਕੇਸਿੰਘੋਂਕੇਪੀਛੇ ੨ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾਦਲਲਗਾਹੂਆਥਾ ਸਿੰ
ਘਾਂਕੋਖੋਜਤੇ੨ਬੁਟਰਾਂਕੀਵਾਂਪਰ ਭਾਈਤਾਰੂਸਿੰਘਸੇ ਤੁਰਕਾਂਕੇ ਦਲਕਾ ਟਾਕਰਾਹੋਜਾਤਾ
ਭਯਾ ਉਸਸਮੇਕੁਲ੨੨ਸਿੰਘਥੇ ਤੋਂਤੁਰਕੋਂਕੀਸੈਨਾਕਈਹਜਾਰਥੀ ਸਾਰਾਦਿਨਤੁਰਕੋਂ
ਕੇ ਸਾਥਯੁਧਹੋਤਾਰਹਯਾ ਤੁਰਕਭੀਬਹੁਤਸੇ ਮਾਰੇਗਏ ਸਿੰਘਭੀਕੁਛ ਅਧੇਕਮਾਰੇਗਏ
ਜਬਸੰਧਯਾਕਾਸਮਾਹੂਆ ਤਬਭਾਈਤਾਰੂਸਿੰਘਨੇ ਸਿੰਘੋਂਕੇ ਸਾਥਸਲਾਹਕਰੀ ਕੇ ਅਬ
ਚਲੋਚਲੋਚਲਜੇ ਕਹੂੰਜੰਗਲਬੜਚਲਜੇ ਕਿਉਂਜੋਸਿੰਘਭੀਤੇਘੋੜੇਭੀਸਾਰੇਦਿਨਕੇ ਭੂ
ਖੇਥਕੇਹੂਏਹੈ ਫਿਰਕਲਕੋਇਨਕਾ ਹਮਾਰਾਜੰਗਹੋਵੇਗਾ॥ ਐਸਾਵਿਚਾਰਕਰਕੇਘੋੜਨੰ
ਕੀ ਵਾਗਾਂਮੋੜਕੇ ਜੰਗਲਕੀਓਰਕੋਹੂਏ ਉਸਸਮੇਕੁਛਥੋੜਾਸਾਹੀ ਦਿਨਕਾਚਮਤਕਾਰ
ਰਹਗਯਾਥਾ॥ ਤਬਅਕਾਸ਼ਬਾਣੀਹੋਤੀਭਈ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ਜੋਕਹੂੰ ਕਾਲਤੇਭਾਜਕੇ ਬਾਚੀ
ਅਤਤਉਕਹੂਕੰਟਬਿਖੈਭਜ ਜਯੈ। ਆਗੇਹੂੰਕਾਲਧਰੇਅਸਿਗਾਜਤ ਛਾਜਤਹੈ ਜਿਹਤੇ
ਨਸਅਯੈ। ਐਸੋ ਨ ਕੈ ਗਯੋਕੋਊ ਸੁਦਾਵਰੇ ਜਾਹਿਉਪਾਵਸੋ ਘਾਵਬਚਯੈ। ਜਾਂਤੇ
ਨ ਛੂਟੀਐ ਮੂੜਕਹੂੰ ਹਸਤਾਕੀਨ ਕਿਉਸਰਣਾਗਤਜਯੈ॥ ਜਬਐਸੀਆਕਾਸ਼ਬਾਣੀ

ਸੁਣੀ ਤਬਭਾਈਤਾਰੂਸਿੰਘਜੀਨੇ ਜਾਨਲੀਆ ਕੇ ਅਬਸਰੀਰਕਾਸਮਾ ਅੰਤਕਾਆਇ
ਪਹੁੰਚਾਹੈ ਅਬਭਾਗਕੇਕਿਸਓਰਕੋਜਾਵਹੁਗੇ ਮਤਤੁਰਕਪਿਛਾਦਬਾਵਹਿ ਭਾਗਤਜਾਂਕੋ
ਪੀਠਪੀਛੇ ਕੋਈਤੀਰਗੋਲੀਲਗਜਾਈ ਪ੍ਰਾਣਅੰਤਹੋਗਯਾ ਤਬਕੁਤੇਕੀਮੌਤਸਮਝੀ ਜਾ
ਇਗੀ ਯਾਂਤੇਅਬਪੀਛੇਹਟਕੇਯੁਧਕਰਕੇਤੁਰਕੋਂਕੋਮਾਰਕੇਸਨਮੁਖਸ਼ਸਤ੍ਰੁਖਾਇਕੇਪ੍ਰਾਣ
ਤਯਾਗਕੇਧਰਮਯੁਧਮੈਦੇਵਲੋਕਕੋਚਲੋਂ ।ਐਸਾਬੀਚਾਰਕਰਕੇਜਿਤਨੇਕਦਸਬਾਰਾਂਸਿੰਘ
ਸਾਥਮੈਬਚੇਹੂਏਥੇ ਸੋਸਾਰੇਹੀਤੇਗੇਖਿਚਕੇ ਤੁਰਕੋਂਕੀਸੈਨਾਮੈਟੂਟਪਰੇ। ਜੈਸੇਹਸਤਜੋਂਕੇ
ਸਮੂਹਕੇਊਪਰਸਿੰਘਬੇਗਕਰਕੇਟੂਟਪਰੇਹੈਔਕੂੰਜੋਂਕੇਗਣਮੈਕੁਹੀਟੂਟਪਰੇਹੈਜੈਸੇਬਾਣ
ਲਖਪਰਦੌਰੇਹੈ ਜੈਸੇਬ੍ਰਿਕਬਕਹੀਭੇਡੋਂਪਰਦੌਰੇਹੈ ਬਹੁਤਕਯਾਕਹਨੇਹੈ ਐਸੇਸ੍ਰੀਸਤਗੁ
ਰੂਜੀਕੇਪਯਾਰੇਸਿੰਘਤੁਰਕੋਂਕੀ ਸੇਨਾਊਪਰਬਡੇਬੇਗਸੇਜਾਇਪਰੇ ॥ ਤਬਭਾਈਤਾਰੂਸਿੰ
ਘਜੀਨੇਤੁਰਕੋਂਕੀਸੇਨਾਮੈਬਡਾਹੀਘਮਸਾਨਮਚਾਯਾ ਲੰਬਜਾਂਭੁਜਾਂਉਲਾਰਰਕੇ ਤੁਰਕੋਂ
ਕੇਸਿਰੋਂਉਪਰਤੇਗਜੋਂਕੇਪਰਿਹਾਰਕਰੈ ਜਿਸਰਕੇਉਪਰਸਿੰਘੋਂਕੀ ਤਲਵਾਰਪਰਤੀਹੈ
ਸੋਏਕਸੇਦੋਦੋਕਾਚਾਰਕਰਤੀ ਚਲੀਜਾਤੀਹੈ ਜੈਸੇਕਾਂਸੀਜੀਮੈਕਲਵਤ੍ਰੀਰਕੇਏਕਕੇਦੋ
ਟੁਕੜੇਤੁਰਤਕਰਡਾਰਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਸਿੰਘਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕਜਾਂਤਰਵਾਰੈ ਏਕਏਕਕੇ ਦੋਦੋ
ਟੁਕੜੇਕਰਤੀਹੂਈ ਲੋਹੂਸੇਤਰਹੋਰਹੀਹੈ ਜੈਸੇਬਾਦਲਕੀ ਸਯਾਮਘਟਾਮੈ ਬਿਜਲਜਾਂ
ਚਮਕਤਜਾਂਹੈ ਤੈਸੇਤਰਵਾਰੈਬਦੂਕੈਚਮਕਰਹੀਹੈ ਇਧਰਅਸ੍ਤੁਹੋਤੇਸੂਰਯਕੀਆਂਕਿਰਣੋ
ਭੀਅਧਿਕਤਰਵਾਰੈਚਮਕਰਹੀਹੈ ॥ ਮਾਨੋਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੀਕਿਰਣਾਹੀ ਤੁਰਕੋਂਕੀ
ਸੇਨਾਕੋਕਾਟਰਹੀਹੈਂ ਬਾਣਗੋਲੀਤੁਰਕਭੀ ਸਿੰਘੋਂਪਰਚਲਾਰਹੇਹੈ ਏਕਦੋਮਹੂਰਤ ਪ੍ਰ
ਯੰਤਬਡਾਭਯਾਨਕਯੁਧਹੂਆ ਪੁਨਃ ਤਾਰੂਸਿੰਘਜੀਕੇ ਨੀਚੇਕਾਘੋੜਾ ਗੋਲੀਸੇਮਾਰਜਾ
ਜਾਤਾਭਯਾ ਫਿਰਪੈਦਲੀਤੁਰਕੋਂਕੀਸੇਨਾਕੋ ਆਗੇਰਖਲੀਆ ਤਰਵਾਰਕੀਧਾਰਕੇਬੀ
ਚੋ ਐਸੇਤੁਰਕੋਂਕੋਨਿਕਾਸਤੇਜਾਵੈ ਕੇ ਜੈਸੇਸਾਬਨਿਗਰਸਾਬਨਮੈ ਸਾਰਕੀਧਾਰਾਕੋ ਨਿ
ਕਾਸਤਾਜਾਤਾਹੈ । ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਯੁਧਕਰਤੇਰਅੰਧਕਾਰਹੋਗਯਾ ਤਬਕਿਸੇਦੁਸ੍ਰ
ਤੁਰਕਨੇ ਸਮੀਪਹੋਕੇਗੋਲੀਮਾਰੀ ਸੋਗੋਲੀਮਰਮਅਸਥਾਨਕੋ ਚਾਟਗਈ ਜਿਤਨਾਚਿ
ਰਸਰੀਰਗਰਮਰਹਜਾ ਉਤਨਾਕਾਲਯੁਧਕਰਤੇਰਹੇ ਇਧਰਤੁਰਕਭੀਭਾਗਗਏ ਅੰਧ
ਕਾਰਭੀ ਪਸਰਗਯਾ ਫਤੇਪਾਇਕੇਤੁਰਕਦਲਕੋਭਜਾਇਕੇ ਠੰਢੇਹੋਕੇਗਿਰਤੇਭਏ ੨੨
ਸਿੰਘੋਂਸਹਤਤੁਰਕੋਂਕੇਬਡੇਭਾਰੀ ਦਲਕੋਭਗਾਇਕੇ ਭਾਈਤਾਰੂਸਿੰਘਜੀ ਇਸਰੀਤੀਸੇ
ਜਹਾਂਸ਼ਹੀਦਹੂਏਹੈਂ ਤਿਸ ਅਸਥਾਨਕਾਨਾਮ ਬੁਟਰਾਂਕੀਵਾਂਹੈ ਤਹਾਂਬਡਾਭਾਰੀਅਬਡੇਰਾ
ਹੈ ਆਏਗਏਕੋਤਹਾਂਅੰਨਪਾਣੀਵਿਸ੍ਰਾਮਮਿਲਤਾਹੈ ਤਹਾਂਕੇ ਮਹੰਤਬਡੇਉਦਾਰਆਤਮਾ
ਮਹਾਰਾਜਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਕੋ ਕਈਦਿਨਪ੍ਰਥਮਹੀਲੈਜਾਣੇਕੇਵਾਸਤੇ ਡੇਰੇਕੇਸਾਥਹੀਰਹੇ

ਥੇ ਤਿਸਭਾਈਦਲਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਡਾਅਪੂਰਬਭੰਡਾਰਾਦੀਆਸਹੀਦਾਂਸਿੰਘਾਂਕਅਸਤ੍ਰਾਨ ਕੇ ਮਹੰਤਾਂਨੇ॥ ਐਸਾਖੁਲਾਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਕੀਆ ਜੋਜਿਤਨੇਮਾਨੁਖ ਹਾਥੀਘੋੜੇਬੈਲਊਠ ਕੁਤੇ ਪ੍ਰਯੰਤਸਭਕੋ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਸੇਹੀਤ੍ਰਿਪਤਕੀਆ ਪੁਨਾ ਇਕੋਤ੍ਰ ਸੌ੧੦੧)ਰੁਪਯਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਭੇਟਾਕੀਆ॥ ਪਾਂਚਤਰਵਾਰਾਂਸਾਤ ੭ ਬੰਦੂਕਾਂ ਤੀਨ ੩ ਘੋੜੇਦੋਸੈ ਰੁਪੈ ਕੇਦੋਦੁਸਾਲੇਯੇਸਭਸਾਮਗ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀਕੀ ਸਹੀਦਾਂਸਿੰਘਕੇ ਅਸਤ੍ਰਾਨਕ ਮਹੰ ਤ ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਨੇਭੇਟਾਕਰੀ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਮਹੰਤਕੀਉਦਾਰਤਾ ਦੇਖਕੇਹਜੂਰ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇਆਵਹੁਭਾਈਦਲਸਿੰਘਜੀਭਾਈਦਯਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਅਵ ਤਾਰ ਤੁਮਕੋਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਚਿਤਆਵੇ ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਜੀਤੁਸੀਇਤਨੀਖੇਚਲਕਿਉਂ ਕਰਤੇਹੋ ਯੇਭੀਸਾਧਸੰਗਤਕਾਡੇਰਾਹੈ ਇਨਕੋਸਭਛਕਾਦੇਵੋਆਯਾਗਯਾਸਭਕੋਈਇਥੇ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮਪਾਵਤਾਹੈ ਯੇ ਆਪਕਾਦੀਆ ਹਮਕੋਪਹੁਚਗਯਾਹੈ ਯੇਸਭਕੁਛਇਥੇਹੀਰਹਣੇ ਦੇਹੁ ਕਿਉਂ ਜੋਇਹਭੀਹਮਾਰਾਹੀਡੇਰਾਹੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਨੇਕਹਜ਼ਾਜੀ ਈਹਾਂ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਸੇ ਭਰੇਭੰਡਾਰ ਰਹਤੇਹੈਂ ਕਿਸੀਬਾਤਕੀਆਪਨ ਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਛੋਡੀਹੈ ਇਤਨਾਕੁਛ ਆਪਨੇ ਦੇਰਖਾਹੈ ਜੋਹਮਸੇ ਸਾਂਭੜਾਭੀਨਹੀ ਜਾਤਾਹੈਮੇਰੀਤੋ ਐਸੀ ਇਛਾਹੈ ਇਸਸੇਭੀ ਦਸਗੁਣਅਧਿਕ ਆਪਕੀ ਨਜਰਕਰੂੰਪਰੰਤੂਆਪਸੇਡਰਤੇਨੇਇਤਨੀ ਬਹੁਤਹੀ ਥੋੜੀਸੀ ਆਪਕੀਭੇਟਾਕਰੀਹੈ ਯੇ ਸਭੀਕੁਛਆਪਕਾਹੀਹੈਹਮਜੋਦੋਪ੍ਰਸਾਦੇ ਛਕਲੇਵੈ ਹਮਾਰੇਤੋਉਹੀਹੈਂ ਔਰ ਤੋ ਸਭਕੁਛ ਅਧਿਕਹੀਪਰਾਹੈ॥ ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਕੀਉਦਾਰਤਾਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਜੀਤੁਸੀ ਕਿਉ ਨਾਐਸੇਉਦਾਰਹੋਵਹੁਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਉਦਾਰਤਾਕੇ ਤੁ- ਸੀ ਲਾਯਕਹੀਹੋ ਕਾਹੇਤੇਤੁਮਨੇਪੂਰਬ ਜਨਮਮੈਆਪਨਾਸੀਸਹੀਗੁਰੂਅਰਪਣਕਰਦੀ ਆਹੈ ਅਬਭੀਤੁਮਾਰਾਵਹੀਉਦਾਰਤਾਵਾਲਾ ਸੁਭਾਵਹੈ ਤੁਮ ਸਾਤਕ ਸਾਂਤਕੀ ਪੁਰਖ ਹੋ ਯਾਤੇਐਸੀਉਦਾਰਾਤਮਾ ਤੁਮਾਰੀਬੁਧੀਹੈ॥ ਪੁਨਃ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਭਾਈਦਲਸਿੰਘਨੇ ਅ ਰਜ ਕਰੀਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਤੀਨਭੰਡਾਰੇਔਰਦਾਸਕੇਅੰਗੀਕਾਰਕਰੋ ਕਾਹੇਤੇਏਕਭੰਡਾਰੇ ਸੇ ਦਾਸਕਾਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤਨਹੀਹੂਆਹੈ ਯਾਂਤੇਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਆਪਤੀਨਨਿਮੰਤ੍ਰਣਔਰ ਅੰਗੀਕਰੋ ਤਬਮੇਰੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਹੋਤੀਹੈ॥ ਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਬਸਭਾਈਸਿਖਾ ਬਸਇਤਨਾ ਹੀ ਸਤਕਾਰਬਹੁਤਹੈ ਤੁਮਨੇ ਬਹੁਤਕੁਛਕੀਆਹੈ ਅਬਆਗੇ ਬਸਕਰੋ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਦਲਸਿੰਘਦੋਸੈਮਣ ਦਾਣਾ ਅਠਾਰਾਂ ਗਾਗਰਾਂ ਦੁਧਕੀਆਂ ਲਜ ਟਿਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾਕੇਮਹਾਰਾਜਯੇਭੀਅੰਗੀਕਾਰਕਰੋ॥ ਯੇ ਬਚਨਭਾਈਦਲਸਿੰਘਕਾਸਾਹਿਬਨੇਮਨ ਜੂਰਕਰਲੀਆ॥ ਪੁਨਾ ਦੋਭੰਡਾਰੇਪਿੰਡਕੇ ਲੋਕੋਂਨੇਦੀਏਏਥਾਸਕਤਪੂਜਾਭੀ ਮਹਾਂਰਾ

ਜ ਕੀ ਕਰੀ ॥ ਤਹਾਂਸੇਬਿਦਾਹੋਕੇਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬਰਾਜੋਕੇਆਇਉਤ੍ਰੇਤਹਾਂਇਕਭੰਡਾਰਾ ਬ
ਹੁਤ ਅਛਾਹੂਆ ੧੨੦) ਏਕਸੈਬੀਸਰੁਪੈਭਾਈਰਣਸਿੰਘਰਾਗੀਨੇਭੇਟਕੀਏ ਤਥਾਏਕ
ਲੋਈਏਕਮੁਸਕੀ ਘੋੜਾ ਨਗਰਵਾਲੇਲੋਕੋਂਨੇਕੀਆ।।ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੋਦੋਤੀਨਤੀਨ
ਦਿਨਆਗੇਹੀਆਇਕੇ ਔਰ੨ ਨਗਰਕੇਲੋਕੋਂਨੇ ਬੈਠਜਾਨਾਧਰਨਾਮਾਰਕੇਅਬਹਮਾਰੇ
ਪਿੰਡਚਲੋਮਹਾਰਾਜ ਅਬਕੇਹਮਾਰੇਪਿੰਡਕੀਵਾਰੀਹੈ ਐਸੇਬਡੇਉਤਸਾਹਸੇਗੁਰੂਜੀਕੋਲੈ
ਜਾਵੈ ਔਰਪਾਂਚਸਾਤਸਿੰਘ ਪਿਛਲੀਰਾਤ੍ਰੁਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਆਇਕੇਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਬਚਨ
ਸੁਣਨੇਵਾਸਤੇਬੈਠਜਾਵਹਿ ॥ ਆਲਾਸਿੰਘਪਿਨਣਵਾਲੀਆਹੁਰਮੇਕੇ ਸਬਦਕਾਸਾਹਿਬ
ਅਦਬਬਹੁਤਕੀਆਕਰਤੇਥੇਤਿਸਕੋਚੌਂਕੀਪਰਬੈਠਾਇਕੇ ਸਬਦਰਾਤੀ ਕੇ ਏਕਾਂਤ ਸਮੇ
ਮੈਸੁਣਤੇਥੇਤਿਸਸੂਰਾਸਿੰਘਨੇਪੰਜਗ੍ਰੰਥਕ੍ਰਮਸੇ ਪਹਲੇਆਇਕੇਸੁਣਾਵਣੇ ਪੁਨਃ ਦਸ
ਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਜਾਪਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਗਜਾਨਪ੍ਰਬੋਧ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕ੍ਰਮਸੇ ਸੁਣਾਵਣੇ
ਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲਜਾ ਸਹਜਾਸਿੰਘ ਭਠਲਬਹਾਲਸਿੰਘਮਲਵਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ
ਪਡਜਾਵਾਲਾ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਠਟੀ ਭਾਈ ਹਰਾ ਸਿੰਘ ਮਲੁਵਾਲਜਾ ਕਬੀ ੨
ਸਰਦਾਰਜ੍ਹਾਹਰਸਿੰਘ ਭੀ ਆਇਜਾਤਾਥਾ ਯੇਪਾਂਚੋਂ ਸਾਤੇ ਤਥਾਔਰਭੀ ਸੂਧਾਲੂਸਿੰਘ
ਸਾਰੀਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰੁਜਾਗਤੇਰਹੈ ਤਥਾ ਮੁਠੀਚਾਪੀ ਭੀਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਕਰਤੇਰਹੈ ਯੇਬਡੇ
ਗੁਰਮੁਖ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਰਮਪਜਾਰੇਥੇ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਧਰਮਕਾਪ੍ਰਸੰਗ ਕਬੀਉਪਾ
ਸਨਾ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਬੀ ਗਜਾਨ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਬੀ ਭਗਤੀਕਾ ਕਬੀਯੋਗਕਾ ਸਾਂਖਯੋਗ
ਕਾ ਕਬੀਨਜਾਯਕਾ ਕਬੀਕਰਮਯੋਗਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੂਛਲੇਵੈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਤਮ ਜਾਨਕੇ
ਗੁਰੂਜੀਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਨਿਰਣਯਕਰਕੇ ਉਨਕੋ ਸੁਣਾਵਤੇ ਰਹਜਾਕਰੈ
ਪ੍ਰਭੂਜੀਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਸੇ ਸਭੀਤਤਵੇਤਾਗਜਾਨਵਾਨਹੋਤੇਭਏ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਪਿਛਲੀ
ਰਾਤ੍ਰਮੈਇਸਨਾਨਕਰਕੇਬੈਠੇਹੂਏਥੇ ਤਬਗੁਲਾਬਸਿੰਘਠਟੀ ਔਰਸਰਦਾਰਜ੍ਹਾਹਰਸਿੰਘ
ਆਦਿਕ ਗੁਰੂਜੀਸੇਪ੍ਰਸ਼ਨਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇਦੀਨਾਕੇਦੁਖਦਾਰਿਦ੍ਰਨਾਸ ਕਰਣੇਹਾਰੇ ਦੀ
ਨ ਬੰਧੋ ਆਰਤਜਨੋਕੀਪੀੜਾ ਨਾਸ ਕਰਣੇਹਾਰੇ ਪਰਮਕਰੁਨਾਕਰਹੇਅਗਜਾਨਤਮਕੇ
ਨਾਸਨਹਾਰੇ ਸੂਰਯ ਆਪਕੇਹਜੂਰਯੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾਹੈ ਕਹੂੰ ਤੋਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਮੈਐਸੇ
ਲਿਖਾਹੈ ਕੇ ॥ ਗ੍ਰਹਸਥ ਕਹੈਤੋਧਰਮਕਰ ਨਹੀਂਤੋ ਕਰਬੈਰਾਗ॥ਬੈਰਾਗੀ ਬੰਧਨਕਰੈ
ਤਾਂਕੇਬਡੇਅਭਾਗ॥ਜੇਜਾਨਸਿ ਬ੍ਰਹਮੰ ਕਰਮੰ ॥ ਸਭਫੋਕਟਨਿਹਚੌਕਰਮੰ ॥ ਕਹੁਨਾਨਕ
ਨਿਹਚੌਧਜਾਵੈ॥ ਬਿਨਸਤਗੁਰੁਬਾਟ ਨ ਪਾਵੈ॥ ਕਹੂ ਐਸਾਲਿਖਾਹੈ ॥ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਬਿਪ
ਪੂਜਮਨਾਵਹੁਸੁਕ੍ਰਿਤੁਤੁਲਸੀਮਾਲਾ॥ਰਾਮਨਾਮਜਪਬੇੜਾਬਾਧਹੁਦਯਾਕਰਹੁਦਯਾਲਾ॥
ਕਾਹੇਕਲਰਾ ਸਿੰਚਹੁ ਜਨਮਗਵਾਵਹੁ ॥ ਕਾਚੀਢਹਗਦਿਵਾਲ ਕਾਹੇ ਗਚਲਾਵਹੁ ॥

ਇਤਜਾਦੀਉਪਾਸਨਾ॥ਗੁਰੂਦਸਵੇਪਾਤਸ਼ਾਹਕਾਬਚਨਹੈ॥ਸਭਕਰਮਫੋਕਟਜਾਨ॥ ਸਭ
ਧਰਮ ਨਿਹਫਲਮਾਨ ॥ ਬਿਨਏਕਨਾਮਅਧਾਰ ॥ ਸਭਕਰਮਭਰਮਬੀਚਾਰ ॥ ਅੰਗ
ਨਾ ਅਧੀਨਕਾਮਕ੍ਰੋਧਮੈਪ੍ਰਬੀਨ ਏਕਗਜਾਨਕੇ ਬਿਹੀਨ ਛੀਨ ਕੈਸੇਕੈਤਰਤਹੈ ॥ ਕਾਮ
ਨਾ ਅਧੀਨ ਪਰਿਓ ਨਾਚਤ ਹੈ ਨਾਚਨ ਸੋ ਗਜਾਨ ਕੇ ਬਿਹੀਨ ਕੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ
ਪਾਵਹੀ॥ ਇਤਜਾਦੀਗਜਾਨਕਾਂਡ ॥ ਦੇਹੀਮਾਟੀ ਬੋਲੈਪਵਨ ॥ ਬੁਝਰੇਗਜਾਨੀ ਮੂਆ
ਹੈ ਕਉਨ ॥ ਮੂਈਸੁਰਤਬਾਦਅਹੰਕਾਰ ॥ ਓਹਨਮੂਆ ਜੋ ਬੋਲਣਹਾਰ ॥ ਇਤਜਾਦੀ
ਯੋਗ ॥ ਕਈਅਗਨਿਹੋਤ੍ਰਕਰੰਤ ॥ ਕਈਉਰਧਤਾਪਦੁਰੰਤ ॥ ਕਈਉਰਧਬਾਹੁ ਸਨਿ
ਆਸ ॥ ਕਹੂੰਜੋਗਭੇਸਉਦਾਸ ॥ ੧੨ ॥ ਕਹੂੰ ਨਿਉਲੀ ਕਰਮ ਕਰੰਤ ॥ ਕਹੂੰ ਪਉਨ
ਅਹਾਰਦੁਰੰਤ ॥ ਕਹੂੰ ਤੀਰਥਦਾਨਅਪਾਰ ॥ ਕਹੂੰ ਜਗ ਕਰਮ ਉਦਾਰ ॥ ਕਹੂੰ ਬਾਸ
ਬਨਹਿਕਰੰਤ ॥ ਕਹੂੰ ਤਾਪ ਤਨਹਿ ਸਹੰਤ ॥ ਕਹੂੰਗ੍ਰਹਸ੍ਤ ਧਰਮ ਅਪਾਰ ॥ ਕਹੂੰਰਾਜ
ਰੀਤਿਉਦਾਰ॥ਇਤਜਾਦੀ॥ਕਹੂੰਐਸੇਕਹਜਾਹੈਕੇ॥ਚਰਨਸਾਧੁਕੇਧੋਇਧੋਇਪੀਉ॥ ਅਰ
ਪਸਾਧੁਕਉਅਪਨਾਜੀਉ॥ਭਗਤਿਭਾਇਤਰੀਐਸੰਸਾਰ॥ ਬਿਨਭਗਤੀ ਤਨਹੋਸੀਛਾਰ॥
ਇਤਜਾਦੀਭਗਤੀਕਹੀਹੈਔਰਵੇਦਮੈਭੀਕਹੂੰਤੋਯਗਜਾਦੀਕਰਮਕਰਣੇਵਿਧਾਨਕੀਏ
ਹੈਂ॥ਕਹੂੰਯਗਜਾਦੀਕਰਮਤਥਾਉਪਾਸਨਾਆਦਿਕਮਾਨਸੀਕਰਮ ਸਹਤਸਰਬਕਾਤਜਾ
ਗ ਹੀਵਿਧਾਨਕੀਆਹੈ॥ਹਮਕੋਏਹੀਬਡਾਸੰਦੇਹਹੈਦੇਖੋਕੇਯਗਜਾਦੀਕਰਮਤੋਹਮਲੋਕੋਂ
ਕੋ ਕਰਣੇ ਮਹਾਂਕਠਿਨਹੈਂਪਰੰਤੂਇਸਨਾਨਨਾਮਜਪਣਾਯਥਾਸਕਤਮਾਤ੍ਰਦਾਨਤੋਕਰਤੇ
ਹੀਹੈ॥ਸੋ ਇਨਮੈਭੀਸਾਸਤ੍ਰਸੁਣਕੇ ਬਡਾਸੰਦੇਹ ਉਤਪਤਹੋਤਾਹੈ ਹੇ ਆਰਤੀਨਾਸਨਪ੍ਰਭੋ
ਇਸਸੰਸੈਕੇਨਸ੍ਰਕਰਣੇਹਾਰਾਹਮਕੋਆਪਸੇ ਬਿਨਾਔਰ ਕੋਈਭੀਦ੍ਰਿਸਨਹੀਂ ਆਵਤਾਹੈ
ਜੋ ਹਮਾਰੇਸੰਸੈਕੋਕਾਟਨੇਕੋ ਸਾਮਰਥਹੋਵੇਯਾਂਤੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਹੀਇਸ ਸੰਸੈ ਕੇ ਨਾਸ
ਕਰਣੇਕੋ ਸਾਮਰਥਹੋ ਸੋਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਜੈਸੇ ਆਗਜਾਕਰੋ ਵੈਸੇਹੀਕਰੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾ
ਰਕੀ ਪਰਮਸ੍ਰਧਾਵਾਨ ਸਿੱਖੋਂਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ਹੇ ਸਿਖਸਤਜਹੈ ਤੁ-
ਮਾਰਾਵਚਨਭੀਪਰੰਤੂ ਜੈਸੇ ਰਾਜਮਾਰਗ ਮੈ ਅਰਥਾਤ ਬਾਜਾਰਮੈ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪ-
ਦਾਰਥੋਂਸੇ ਦੁਕਾਨੈ ਪੂਰਣਹੋਤਜਾਂਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਜਿਸ ਵਸਤੁਕੇ ਖਰੀਦਣੇਕਾਜੋਖਲੀਦਾਰ
ਹੋਤਾਹੈ ਵਹੁਓਹੀ ਵਸਤੂ ਖਰੀਦਤਾਹੈ ਕੁਛ ਏਕਹੀਪੁਰੁਖ ਦੁਕਾਨਕੀਆਂ ਸਾਰਜਾਂਵਸਤੂ
ਖਰੀਦਨਹੀਂਲੇਤਾਹੈ ਅਥਵਾਮਿਸ੍ਰੀਕੀਇਛਾਵਾਲਾਪੁਰੁਖ ਨਿੰਮਨਹੀਂ ਰੀਦਤਾ ਨਿਮ
ਕੀਇਛਾਵਾਲਾਮਿਸ੍ਰੀ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਤਾਹੈ ਯੇਬਾਤਸਰਬਲੋਕਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਜਿਸਵਸਤੂ
ਕੀਅਕਾਂਖਜਾਵਾਨ ਜੋ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋਈ ਵਸ੍ਤੂ ਵਹੁ ਖਰੀਦੇਗਾ ਇਸਮੈ ਸੰਦੇਹਨਹੀਹੈ॥ਤੈਸੇ
ਹੀਕਰਮਯੋਗਭਗਤੀ ਉਪਾਸਨਾ ਗਜਾਨ ਇਨਮੈਸੇ ਜਿਸਕਰਮਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਵੇ

ਗਾ ਉਸਕੋ ਵਹੀਬਾਤਪਯਾਰੀਲਾਗੇਗੀ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਕਰਣੇਸੇ ਤਿਸਕੀ ਕਲਯਾਨ ਹੋਵੇਗੀ ਨ ਕੇ ਕਰਮਕਰਣੇਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਕੋ ਜੋ ਗਯਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸਗੁਰੂਕਰਦੇਵੇਗਾ ਤਬਵਹੁ ਉਭੈ ਭ੍ਰਸ੍ਟਹੋਕੇਨਾਸਹੋਜਾਇਗਾਹੇਸਾਧੋ ਕਰਮਕੇਅਧਿਕਾਰੀਕੋ ਯੋਗਉਪਾਸਨਾ ਗਯਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਣੇਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਮਸੇ ਭ੍ਰਸ੍ਟਹੋਜਾਤੇਹੈਂ।ਅਨਅਧਿਕਾਰਤਾਕੇਹੇਤੂ ਸੇ ਯੋਗਆਦਿਕੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਨਹੀਂਹੋਸਕਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇ ਉਭੈਭ੍ਰਸ੍ਟਬਨਜਾਤੇਹੈਂ॥ਜੈਸੇ ਬਜਾਜ ਕੀ ਦੁਕਾਨਪਰ ਬਸਤ੍ਰ ਲੈਨੇਕੀ ਇਛਾਵਾਨਜਾਤਾਹੈ ਤਬਵਹੁ ਬਜਾਜ ਏਕ ਏਕਰੰਗਕੇ ਅਨੇਕ ੨ ਥਾਨ ਦਿਖਾਵਤਾਹੈ॥ਤੈਸੇਹੀ ਬੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਤੀਪੁਰਾਣ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਆਦਿਕਭੀਸਰੇਸਟਦੇਰਖਣੇ ਵਾਲਯਾਂਕੀਸਚੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਹੈਂਤਥਾਗੁਰੂਉਸਦੁਕਾਨਦਾਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਚੇਦੁਕਾਨਦਾਰਹੈਂ ਪ੍ਰਥਮਆਏਹੁਏ ਅਧਿਕਾਰੀਕੋਂਪਾਇਕੇ ਸਰਬਵਿਸਯ ਦਿਖਾਇਦੇਤਾਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਪਰੀਖਯਾਸੇ ਅਨੰਤਰਜੈਸਾਸਿਖਕਾ ਅਧਿਕਾਰਦੇਖਤਾਹੈਤੈਸਾ ਹੀ ਤਿਸਕੋਉਪਦੇਸਕਰਤਾਹੈ॥ਯਾਂਤੇ ਕਰਮ ਅਗਨਿ ਹੋਤ੍ਰਾਦਿਕਯਗਯਾਦਿਕ ਤਥਾ ਸੰ ਧਯਾਬੰਦਨਾਆਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਇਸਨਾਨ ਨਾਮਦਾਨ ਤਪਆਦਿਕ ਤਯਾਗਣੇ ਨ ਚਾਹੀ ਯੇ ਕਿੰਤੂਅਵਸਯਮੇਵਕਰਣੇਹੀਚਾਹਯੇ ਕਿਉਂਕਿ ਯਗਤਪਦਾਨਇਸਨਾਨਨਾਮਆਦਿ ਕ ਕਰਮ ਮਾਰਗਜੀਵਕੋ ਪਵਿਤ ਕਰਤੇਹੈ ਅੰਤਹਕਰਣਕੀ ਸੁਧੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਰਤੇਹੈਯਾਂਤੇ ਕਰਮਕਰਣੇਹੀਯੋਗਹੈ॥ਜੋ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰੇਗਾ ਤਬਪ੍ਰਮੇਸਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਹੋਤੀਹੈ ਜੋ ਸਕਾਮ ਕਰਮਕਰੇਗਾ ਤਬਉਤਮਲੋਕੋਂਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਹੋਤੀਹੈਜੀਵਕਾਮ ਨਾਕੀ ਅਪਨੀਕੋਗਲੇਤਾਹੈ॥ਸੁਭਕਰਮਕਰਨੇਸੇ ਸੰਸਾਰਮੈ ਦੇਵਤਾਕਹਾਵਤਾਹੈ ਅਸੁਭ ਕਰਮਕਰਣੇਸੇਸੰਸਾਰਮੈ ਅਸੁਰ ਨਾਮਕੋ ਪਾਵਤਾਹੈ ॥ ਸੁਭਕਰਮਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਣਸੇ ਪੁਰਸ਼ ਸੰਸਾਰਮੈ ਨਾਸਤਕ ਸੰਗਯਾ ਕੋ ਪਾਵਤੇਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਿਖ ਸਰਬ ਅਵਸਥਾਮੈ ਅਰਥਾਤਗਯਾਤ ਅਗਯਾਤ ਦਸਾ ਮੈ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਹੀ ਯੋਗਯ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਅਗਯਾਤ ਅਵਸਥਾਮੈ ਮਨਕੀ ਸੁਧੀਕਾ ਹੇਤੁ ਹੋਤੇਹੈ ਗਯਾਤ ਅਵਸਥਾਮੈ ਉਨਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਔਰਅਗਯਾਨੀਜੀਵਭੀਸੁਭਕਰਮਕਰਣੇਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰਨਾਨਕਜੀਕਾ ਵਚਨਹੈ ਕੇ॥ ਨ ਤਿਸਕਾਰਣਕੰਮ ਨ ਧੰਧਾ ਧੰਧਗਿਰਹੀਜੰਗੀ॥ ਬੈਰਾਗੀ ਬੰਧਨਕਰੇ ਤਾਂਕੇਬਡੇਅਭਾਗ ॥ ਜੇਕਰਮਉਭੈਅਵਸਥਾਮੈਕਰਣਾਹੀਉਚਿਤ ਹੋਤਾਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਐਸੇ ਕਿਉਂਲਿਖਤੇਕੇਗਯਾਨਵਾਨਪੁਰੁਖਕੋਕਰਮਕਰਣੇਕਾਕੋਈ ਭੀਹੇਤੁਨਹੀਹੈ॥ਅਰਥਾਤਗਯਾਨਵਾਨਕੋ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਕਾਂਖਯਾ ਰਹੀ ਨਹੀਂਹੈ ਯਾਂਤੇਵਹੁਕਰਮਕਰਣੇਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤਨਹੀਂਹੋਤੇਹੈ॥ਜੋ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਕਰਮ ਕ-ਰਤਾਹੈ ਤਬਵਹੁਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਗਯਾਨੀ ਨਹੀਂਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਗਯਾਨੀਹੀ ਸਮਝਾਜਾਇਗਾ॥

ਬੈਰਾਗੀ ਬੰਧਨਕਰੇ ਅਰਥ ਯੇ ਆਤਮਾਗ੍ਯਾਨਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸਰਬਸੰਸਾਰਸੇ ਵਿਰਕਤ
ਹੋਕੇ ਫਿਰਭੀ ਕਰਮੋਂਮੈਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਵੇਹੈਤਬਜਾਨਹੁਕੇ ਵਹੁਬਡਾ ਅਭਾਗੀਹੈ॥ਹੇਭਗਵਨ
ਐਸੀ ੨ ਆਸੰਕਾ ਹਿਰਦੇਕੋ ਦਾਹਕਰਤੀਰਹਤੀਹੈਆਪਹੀਇਸਸੰਕਾਕਾਉਧਾਰਕਰਣੇ
ਕੋ ਸਾਮਰਥਹੋ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਿਖ ਯੇਕੀਤੋਗੁਰੂਕਾਹੀਬਚਨਹੈ ਕੇ॥ਜੋਜੋਕਰਮ
ਕੀਏ ਲਾਲਚ ਲਗ ਤਿਹਤਿਹਆਪਬੰਧਾਇਓ॥ਲਾਲਚਨਾਮ ਜਿਸਜਿਸ ਪਦਾਰਥਕੀ
ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇ ਲਾਲਚਕਰਕੇ ਇਸਲੋਕਕੇ ਸੁਖੋਂਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਵਾਸਤੇ ਅਥਵਾ ਪਰਲੋਕਕੇ
ਸੁਖੋਂਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਲੀਏ ਸਕਾਮਕਰਮਕਰਤਾਹੈ ਉਸਉਸ ਕਾਮਨਾਕੇ ਭੋਗਵਾਸਤੇ ਕਰਮ
ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਅਵਸ੍ਯਮੇਵ ਸਰੀਰਕੋ ਧਾਰਕੇ ਭੋਗੇਗਾ॥ ਜੇਦਿਬ੍ਯਸਰੀਰਧਾਰੇਗਾ ਤਬ
ਭੀ ਵਹੁਸਰੀਰਬੰਧਨਕਾ ਕਾਰਣਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਰੀਰਰਹਤਕੋ ਸੁਖਦੁਖਕਾਅਨੁਭਵ ਨਹੀ
ਹੋਤੋ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਕੋ ਹੀ ਦੁਖ ਸੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਤੋ ਹੈ ਜੇ ਮਾਨੁਖਾਦੀ
ਧਾਰੇਗਾ ਤਬ ਵਹੁਭੀ ਬੰਧਨ ਕਾ ਹੀ ਕਾਰਣਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਜੈਸੇ ਮਾਨੁਖ ਆਦੀ ਸਰੀਰ
ਬੰਧਨਕਾ ਕਾਰਣਹੈ ਤੈਸੇਦੇਵਸਰੀਰਭੀਬੰਧਨਕਾ ਰੂਪਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਲੋਹੇਕੀਬੇੜੀਬੰਧਨ
ਕਾਹੇਤੁ ਹੋਤੀਹੈ ਤੈਸੇਸ੍ਵਰਣਕੀਬੇੜੀਭੀ ਬੰਧਨਕਾਹੇਤੁਹੈ॥ਹੇਸਾਧੋ ਯਾਂਤੇਅਹੰਕਾਰਸਹਤ
ਸਕਾਮਕਰਮ ਕੀਆਹੂਆ ਜੀਵਕੋ ਬੰਧਨਕਾ ਹੇਤੂ ਹੋਤੋਹੈ॥ਸੋਈਕਰਮ ਨਿਰਅਹੰਕਾਰ
ਹੋਕੇ ਨਿਸਕਾਮਰੂਪਸੇ ਕੀਆਹੂਆ ਮੁਕਤੀ ਕਾ ਹੇਤੂ ਹੋ ਜਾਤੋਹੈ ਇਸਕਰਮਕੇ ਕਰਨੇ
ਮੈ ਇਤਨਾਹੀ ਗੁਹਜਾਤਮ ਅੰਤਰਾਯਹੈ ਯਾਨੇ ਅੰਤਰੀਯਤਾਤਪਰਯਹੈ ਇਸੀਅਰਥਕੋ
ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਸੁਖਮਨੀਕੀ ਨਾਵੀਂਅਸ੍ਟਪਦੀਕੀ ਦੂਸਰੀਪਉੜੀਮੈ ਕਹਯੋ
ਹੈ॥ਕਰਮ ਕਰਤਹੋਵੈ ਨਿਹਕਰਮ॥ਤਿਸਬੈਸਨੋਕਾ ਨਿਰਮਲਧਰਮ॥ਕਾਹੂਫਲਕੀਇਛਾ
ਨਹੀ ਬਾਛੈ॥ਕੇਵਲਭਗਤਿਕੀਰਤਨ ਸੰਗਰਾਚੈ॥ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰ ਸਿਮਰਨ ਗੋਪਾਲ॥
ਸਭਊਪਰ ਹੋਵਤਕਿਰਪਾਲ॥ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਇਸਕਾਬੀਚਾਰ ਕੇ ਜੋਪੁਰੁਖਕਰਮਕਰਤਾ
ਹੂਆਹੀਨਿਹਕਰਮ ਹੋ ਰਹਤੋਹੈ ਓਹੀ ਪਰਮਵੈਸ਼ਨਵਹੈ ਤਿਸਕਾਹੀਨਿਰਮਲਕਰਮ ਹੈ
ਕਾਹੇਤੇ ਧਰਮਕੇਵਿਖੇ ਕਾਮਨਾਰੂਪੀਹੀ ਮਲਹੋਤੀਹੈ ਜੋਜੋ ਧਰਮ ਸਹਤ ਅਹੰਕਾਰ ਕੇ
ਕਿਸੀਕਾਮਨਾਵਾਸਤੇਕੀਆਗਯਾਹੈ ਸੋਸੋਧਰਮਮੈਲਾਹੈ॥ਜੋਜੋਨਿਰਅਹੰਕਾਰਹੋਕੇਕੀਆ
ਗਯਾਹੈ ਸੋਈਸੋਈਧਰਮਨਿਰਮਲਹੈ ਧਰਮਵਿਖੇ ਕਾਮਨਾਹੀਮੈਲਹੈ ਜੋਧਰਮਕਾਮਨਾ
ਰੂਪੀਮੈਲਸੇਰਹਤਹੈਸੋਈਧਰਮ ਨਿਰਮਲਹੈ॥ਸੰਕਾ॥ਹੇਗੁਰੂਜੀਭਲਾਕਰਮਕਰਕੇਫਿਰ
ਤਿਸਕਾਫਲ ਕੈਸੇਨਹੀਂਭੋਗੇਗਾ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇਕੋਈ ਪੁਰੁਖ ਚੋਰੀਅਥਵਾ ਖੂਨ ਕਰਕੇ
ਕਹੇ ਕੇਮੈ ਇਸਕਰਮਕਾਰਾਜਦੰਡਕੈਦ ਅਥਵਾਫਾਸੀ ਰੂਪ ਫਲ ਨ ਭੋਗੋਂ ਤਬ ਯੇਬਾਤ
ਅਸੰਭਵਹੈ ਨਹੀਬਨਤੀਹੈ ਕਿਉਂਕਿਕੀਏਹੂਏ ਕਰਮਕਾ ਫਲਅਵਸ੍ਯਮੇਵਭੋਗਤਬਜ

ਹੈ ਕੀਏਹੂਏਕਰਮਕਾਫਲ ਭੋਗਨਾਹੀਲਾਗਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਪੁਨਜਪਾਪਰੂਪਕਰਮਕੀਏ
ਹੂਏ ਸਕਾਮ ਅਥਵਾਨਿਸਕਾਮ ਪਰੰਤੂਉਨਕਾਫਲਭੋਗਣਾਪਰੇਗਾ॥ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇਸਿਖਗੁਰੂ
ਜੀਕਾਬਚਨਹੈ॥ਜੇਰਨਜੁਗਤੀ ਛੁਟੈਸੰਸਾਰ॥ਕਜਾਸੰਸਾਰਕੋ ਜੋਰਸੇਕੋਈ ਛੋਡਜਾਚਾਹੇ
ਤਬ ਸੰਸਾਰਛੂਟਤਾਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਕਹੀ ਹੂਈ ਨਿਰਮਲ ਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਪ
ਕ ਸਰਪਕੁੰਜਵਤ ਸਹਜੇਹੀ ਸੰਸਾਰ ਛੂਟਜਾਤੇਹੈ॥ਤੈਸੇਹੀਕਰਮਕਰਕੇਭੀ ਨਿਸਕਰਮ
ਹੋਣੇ ਮੈਭੀ ਸਤਗੁਰੂਉਕਤਨਿਰਮਲਯੁਕਤੀਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥ਸੋਯ ਯੁਕਤੀਹੈਤਿਸਕੇ ਵ੍ਰਿ
ਤ੍ਰਾਂਤ ਸਹਤਸੁਣੋ ਹੇਸਿਖ ਜੈਸੇਕੋਈ ਪੁਰਖ ਮਹਾਰਾਜਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤਾਰਹੇ ਹਰਵਕਤ
ਹਾਜਰਰਹਕੇ ਤਿਸਕੋਰਾਜਾਸੇ ਤਲਬਲੈਨੇਕੀਇਛਾ ਨ ਹੋ ਨ ਰਾਜਾਸੇਤਲਬਮਾਂਗਤਾ
ਹੈਨਲਤਾਹੈ॥ਤਬਵਹੀਮਹਾਰਾਜਾਤਿਸਪਰਪ੍ਰਸੰਨਚਿਤਹੋਕੇਤਿਸਕੋ ਕਾਮਜ ਵਰਦੇਦੇਤਾ
ਹੈ ਕੇ ਜੈਸਤੇਰੀਇਛਾਆਵੇ ਤੈਸੇ ਤੂੰ ਬਿਚਰ ਤੇਰੇ ਸਿਰਪਰਕਿਸੀਕਾ ਭੀ ਭਯ ਨਹੀਹੈ।
ਅਥਵਾਮਹਾਰਾਜਾ ਤਿਸਕੀਸੇਵਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੋਚਾਰਖੂਨਭੀ ਤਿਸਕੋਮਾਫਕਰਦੇਤੇਹੈ।
ਅਥਵਾਉਸਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧੋਂਪਾਪੋਂਕੀਓਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇਖਤਾਹੀਨਹੀਂ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀ
ਕੀ ਫੁਫੀਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀਕਾਭਾਈਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਭਗਵਾਨਕੀਬੈਹਨ ਸੁਭਦ੍ਰਾਂ
ਕੋਚੋਰੀਉਠਾਇਕੇ ਅਰਜਨਲੇਗਯਾ ਦੇਖੋਕੇ ਤਬ ਐਸੇਸਾਮ੍ਰਥਹੋਕੇਭੀ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨਨੇ
ਅਰਜੁਨਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧਕੋ ਮਨ ਮੈ ਨ ਲਜਾਇਕੇ ਉਲਟਾ ਪ੍ਰਸੰਨਚਿਤਹੋਕੇ ਕ੍ਰੋਧਕਰਨੇ
ਹਾਰੇ ਬਲਦੇਵਜੀਕੇਹਾਥ ਸੇ ਤਿਸਕੋ ਦਾਜ ਭੇਜਦੀਆ॥ ਤੈਸੇਔਰਭੀ ਅਨੇਕੋ ਅਪ੍ਰਾਧ
ਪਜਾਰੋਂਕੇਬਖਸ਼ਦੇਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇਭਗਵਾਨਜੀ ਪਰਮਦਯਾਲੂਹੈ॥ਤੈਸੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਅਰਪਣ
ਬੁਧੀਕਰਕੇ ਕਰਮਕਰਤਾਹੈ ਕਰਮਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਬਨਜੇਕੋਦਾਮਦੇਕੇਸੌਦਾ ਲੈਨੇ
ਕੇ ਸਮਾਨਫਲ ਨਹੀਂ ਮਾਂਗਤੇਹੈਫਲਪ੍ਰਾਪਤੀਕੀਇਛਾਹੀਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈਵਹੁਮਹਾਤਮਾ
ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੰਸਾਰਮੈ ਵਰਤੇਹੈ ਚਾਹੇ ਸਮਾਧੀਲਗਾਵੇ ਅਥਵਾ ਯੁਧਹੀ ਕਰਤਾ ਰ
ਹੇ ਸਾਹਿਬਦਸਮੇਸਕੇਸਮਾਨ ਉਸਕੋ ਸਰਬੇਸੁਰਨੇ ਛੁਟੀ ਦੇਦਈਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਜੀਕਾ ਵਚਨਹੈ ਅਰਜਨਕੇਪ੍ਰਤੀ ॥ ਸਰਬਥਾਵਰਤਮਾਨੋਪਿ ਸਯੋਗੀਮਯੀਵਰਤਤੇ ॥
ਇਤਜਾਦੀ ਕੇ ਹੇਅਰਜਨ ਤਪ ਜਪ ਹਵਨ ਭੋਜਨਪਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਮਕਰਕੇਮੇਰੇ
ਅਰਪਣਕਰਣੇਹਾਰਾ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸੰਸਾਰਮੈਵਰਤੇ ਵਹੁਯੋਗੀਮੇਰੇਮੈਹੀਵਰਤਮਾਨ
ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਮਕਰਤਾਹੂਆ ਉਤਮਪੁਰਖ ਨਿਸਕਰਮਪਦਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਕ੍ਰਿਤਕਰਮਕੇਫਲਕੋ ਭੋਗਤੇਨਹੀਂਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਉਪਦੇਸ਼ਸੁਣਕੇ ਸਭੀ
ਸਿੰਘ ਮੁਖਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਉਸਤਤਿਕਰਤੇਭਏਧਨਜਧਨਜ ਕਹਤੇਭਏ ਤਦਨੰਤਰ
ਭਾਈਗੁਲਾਬਸਿੰਘਠਟੀਅਰ ਸਰਦਾਰਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜ਼

ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਆਪ ਆਗਯਾਕਰੋ ਤੋ ਏਕ ਔਰ ਭੀ ਬਡਾਭਾਰੀ ਸੰਸਾ
ਹੈ ਸੋ ਵਹੁਭੀ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋਸੇ ਨਿਵਰਤ ਕਰਲੇਵੇ ਆਪਕੀ ਆਗਯਾ ਬਿਨਾ ਪੂਛ
ਨਹੀਂ ਸਕਤੇਹੈਂ। ਤਬ ਬਚਨਹੂਆ ਕਿ ਜੋ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾਹੋਵੇ ਸੋ ਪੂਛ ਲੇਵਹੁ॥
ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਧਰਮੋਕੇਵੇਤਾ ਸਰਬਗਯ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਕੋਈ ਆਸਤਕਲੋਕ ਕਹਤੇ
ਹੈਂ ਸ਼੍ਰਾਧ ਖਯਾ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੇ ਅਰਥ ਅਵਸ਼ਯ ਕਰਣੇ ਚਾਹਯੇ ਕੋਈ ਨਾਸਤਿਕ ਲੋਕ ਕਹ
ਤੇਹੈਂਕੇ ਸ਼੍ਰਾਧਾਦੀ ਪਿਤ੍ਰਕਰਮ ਨ ਕਰਣੇ ਚਾਹਯੇ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਜੋ ਪਿਤਾਆਦਿਕ ਮ-
ਰਕੇ ਕ੍ਯਾਜਾਨੇ ਵਹੁ ਕਿਸਯੋਨੀਕੋ ਗਯਾਹੈ ਇਸਮੈ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਤਾ ਲਵਪੁਰਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁ
ਰੂਨਾਨਕਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਏਕ ਖਤ੍ਰੀਨੇ ਸ਼੍ਰਾਧ ਕੀਆ ਥਾ ਪਿਤਾਕੇ ਨਿਮਿਤ ਤਬ ਤਿਸਕੋ
ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਹਯਾ ਜਿਸ ਆਪਨੇ ਪਿਤਾਕੇਨਿਮਿਤ ਤੈਨੇ ਸ਼੍ਰਾਧ ਕੀਆਹੈ ਸੋਤੋ ਅਮੁਕ
ਝਾੜਕੇਪਾਸ ਬਘਯਾੜ ਕੇ ਸਰੀਰਸੇ ਬੈਠਾਹੈ ਤੀਨ ਦਿਨਕਾ ਭੂਖਾ ਹੈ ਉਸ ਖਤ੍ਰੀਕੇ
ਹਾਥ ਉਸ ਬਘਯਾੜਕੇ ਖਾਣੇਵਾਸਤੇਖੀਰਕੀਥਾਲੀਭਰਕੇ ਭੇਜਯਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਸਤਿਕ
ਕਹਤੇਹੈਂ ਕਿ ਜਬ ਸਰੀਰਛੂਟਜਾਤਾਹੈ ਤਬ ਮੁਕਤਹੋਜਾਤੇਹੈ ਫਿਰ ਸ਼੍ਰਾਧਕਿਸਕੇਅਰਥ
ਕਰਣੇਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਚਾਰੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜਲ ਵਾਯੂ ਆਕਾਸ਼ ਤਤੋਂਕਾਸਮੁਦਾਯ ਜਬ ਸਰੀਰ
ਪਾਤ ਹੋਤੇਹੈ ਤਬ ਚਾਰੋ ਤਤੋਂਕੇ ਅੰਸ ਚਾਰੋ ਤਤੋਂ ਮੈ ਮਿਲਜਾਤੇਹੈਂ ਇਨ ਚਾਰੋਤਤੋਂਕੇ
ਮਿਲਾਵਟ ਬਿਨਾ ਭਿੰਨਜੀਵ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੋ ਜਿਸਕੋ ਸ਼੍ਰਾਧਕਾ ਅੰਨ ਪਹੁੰਚੇ ॥
ਤੀਸ੍ਰਾ ਦੂਸ੍ਰੇਕੇਭੋਜਨਕਰਕੇ ਦੂਸਰਾ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਸਕਤਾਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਹਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਆਦਿਕੋਂਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਕਰਾਨੇਸ ਪਿਤ੍ਰਲੋਕਕੇ ਲੋਕ ਕੈਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਯਾਂਵੈਗੇ ਜਬ ਈਹਾਂ
ਪਾਸਹੀ ਬੈਠੇਹੂਏਕੋ ਦੂਸਰੇਕੇ ਅੰਨਖਾਣੇਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤੀਨਹੀਆਵਤੀਹੈ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਅਬ ਸ਼੍ਰਾਧ ਖਯਾ ਕਰਣਾਚਾਹਯੇ ਅਥਵਾ ਨ ਕਰਣਾਚਾਹਯੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥
ਹੇਸਿਖ ਤੁਮਾਰਾ ਕਹਨਾ ਸਤਹੈ ਪਰੰਤੁ ਈਸ੍ਵਰਕੀ ਗਤਿਮਿਤ ਯਾ੍ ਰਹੀਜਾਨ ਕਾਹੇਤੇ
ਕਿ ਜਿਸਕਾਰਣਸੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਸਰਬਸਾਮਰਥਹੈ ਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨਹੈ ਸੋਈ ਈਸ੍ਵਰ ਨੇ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਕਾ ਅਵਤਾਰਧਾਰਕੇ ਆਸਾਰਾਗਕੀ ਵਾਰਕੇ ੧੭ ਸਲੋਕਮੈ ਯੇ ਲਿਖਾ
ਹੈ ॥ਸਲੋਕਮਹਲਾ ੧॥ ਜੇ ਮੋਹਾਕਾ ਘਰਮੁਹੈ ਘਰਮੁਹਿ ਪਿਤਰੀਦੇਇ। ਅਗੈ ਵਸ
ਤੁ ਸਿਞਾਣੀਐ ਪਿਤਰੀਚੋਰਕਰੇਇ।ਵਢੀਅਹਿ ਹਥਦਲਾਲਕੇ ਮੁਸਫੀ ਏਹਕਰੇਇ।
ਨਾਨਕ ਅਗੈ ਸੋਮਿਲੈ ਜਿ ਖਟੇ ਘਾਲੇ ਦੇਇ ॥ ਜੇ ਇਤੀ ਮੋਹਾਕਾਨਾਮ ਘਤ ਮੋਹਣੇ
ਸੰਨ੍ਹ ਮਾਰਣੇਵਾਲੇ ਚੋਰ ਯਾ ਠੱਗਕਾਹੈ। ਜੇ ਨਾਮ ਕਦਾਚਿਤਕਾਹੈ ਜੇ ਕਦਾਚਿਤ ਕੇ
ਕਿਸੀ ਕਾਲਮੈ ਠੱਗ ਚੋਰ ਡਾਕੂ ਬਿਗਾਨੇ ਘਰਕਾ ਦ੍ਰਬਯ ਚੁਰਾਇਕੇ ਉਸੀਦ੍ਰਬਯ ਕੇ
ਸਾਥ ਪਿੰਡ ਪਤਲ ਸ਼੍ਰਾਧਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਭੋਜਨ ਦਖਿਣਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਕੋ

ਦੇਤਾਹੈ ਤਬ ਪਿਤਰੀ ਲੋਕਮੈ ਦ੍ਰਬਜਵਾਲੇਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਣੇਵਾਲੇ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਪਾਸ ਅਪਨਾ ਦ੍ਰਬਜਪਛਾਨਕੇ ਉਨਕੋ ਚੋਰਕਰਕੇ ਪਕੜਕੇ ਪੂਛਤੇਹੈਂ ਕੇ ਕਿਉਂ ਭਈ ਤੁਮਨੇ ਯੇ ਦ੍ਰਬਜ ਕਹਾਂਸੇਲੀਆਹੈ। ਤਬ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਤਾ ਯਜਮਾਨਕੇ ਪਿਤਰ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਮ ਕਰਵਾਵਨੇਵਾਲੇਪ੍ਰੋਹਤਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਪਕੜਾਇਦੇਤੇਹੈਂ। ਤਬ ਪਿਤ੍ਰਾਜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜਾ ਇਕੇ ਏਹੁ ਅਦਾਲਤਹੋਤੀਹੈ ਕੇ ਅਛਾ ਪ੍ਰੋਹਤਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੇਹਾਥਕਾਟਦੇਵਹੁ ਯਜਮਾਨਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਨਰਕਮੈਡਾਰਦੇਵੋ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਕੇ ਸ਼੍ਰਾਧਦੇਵਕੇਦੂਤ ਉਨਕੇ ਹਾਥ ਕਾਟ ਦੇਤੇਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਚੋਰੀਕੇਮਾਲਕੀ ਇਸਨੇ ਕਿਉਂ ਦਲਾਲੀਕਰੀਹੈ ਅਰ ਯਜਮਾਨ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਨਰਕਮੈਡਾਰਦੇਤੇਹੈਂ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਦੇਵਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਹੇ ਸਿਖ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਤਾਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਸ਼੍ਰਾਧਕਰਣਦ੍ਵਾਰਾ ਅਹਾਰ ਆਦਿਕ ਤਬ ਮਿਲਤੇਹੈਂ ਜੇ ਅਪ ਨੀ ਦਸਾਂ ਨਵ੍ਹਾਂਕੀ ਧਰਮਕੀ ਸਤਬੋਲਕੇ ਖਟੀਕਮਾਈਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਅਰਥ ਦੇਤਾਹੈਸੋਈਮਿਲਤਾਹੈ।ਜੇਕਦਾਚਿਤਸ਼੍ਰਾਧਦ੍ਵਾਰਾਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋਅੰਨਜਲਆਦਿਕ ਨ ਮਿਲਤਾ ਹੋਤਾ ਤੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਯਥਾਰਥਵਕਤਾਸਰਬਗਜਹੋਕੇ ਐਸੇਕਬੀਭੀ ਨ ਲਿਖਤੇਕਿਉਂਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੇਵਲ ਪਾਖੰਡਕੇ ਤਥਾ ਦੰਭਮਿਥਜਾਵਾਦਕੇ ਖੰਡਨਅਰਥਹੀਹੈ ਯਾਤੇ ਆਪਤਵਾਕਜਕੇ ਕਹਨੇਵਾਲੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕੇਵਚਨੋਂਕੋ ਸਤਜਸਤਜ ਕਰਕੇ ਮਾਨਨਾ ਯੋਗਹੈ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਮੈ ਸ੍ਰੀਕਬੀਰਜੀਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ਕੇ॥ ਜੀਵਤ ਪਿਤ੍ਰ ਨ ਮਾਨੈਕੋਊ ਮੂਏ ਸ੍ਰਾਧਕਰਾਹੀਂ॥ ਪਿਤ੍ਰਭੀਬਪਰੇ ਕਹੁਕਿਉ ਪਾਵੈ ਕਊਆ ਕੂਕਰ ਖਾਹੀ॥ ਅਰਥਯੇ ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਲੋਕ ਆਜਕਲਕੇ ਐਸਾ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇ ਈਹਾਂ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੇ ਅਰਥ ਸ਼੍ਰਾਧ ਆਦਿਕ ਜੋ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸੋ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਤੋ ਮਿ ਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਕ ਕੁਤੇ ਖਾਇਜਾਤੇਹੈਂ ਸੋ ਠੀਕਹੈ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਤੋ ਕਾਕ ਅਰ ਕੁਤੇ ਹੀ ਆਵਤੇਹੈਂ ਖਾਤੇਹੁਏ। ਪਿਤ੍ਰਤੋ ਕੋਈਖਾਤਾਹੂਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀ ਆਵਤੇਹੈਂ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਮਹਾਂਮੂਰਖ ਅਗਜਾਨੀਲੋਕ ਐਸਾ ਅਰਥ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕਾ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸੋ ਇਸਕਾ ਪੂਰਬ ਅਪਰਕੋ ਵਹੁ ਵਿਚਾਰਕੇ ਨਹੀਂਦੇਖਤੇ ਯਾਤੇ ਐਸਾ ਅਰਥ ਕਰਤੇਹੈ। ਦੇਖੋ ਇਸ ਸ਼ਬਦਕੇ ਪੂਰਬਾਰਧਮੈ ਕਜਾ ਕਹਜੋਹੈ॥ ਜੀਵਤ ਪਿਤਰ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਊ ਮੂਏ ਸਰਾਧਕਰਾਹੀ॥ ਕੇ ਜੌਨਸੇ ਪੁਰਖ ਜੀਵਤੇਹੁਏ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੂੰ ਮਾਨਤੇ ਨਹੀਹੈ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਆਦਿਕੋਂਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਤੇਰਹਤੇਹੈਂ ਉਨਕੇ ਵਾਕਜਕੋ ਖੰਡਨਕਰਦੇ ਤੇ ਉਲਟਾ ਅਪਨੇ ਮਨਸੇ ਐਸੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇਹੈਂਕੇ ਯੇ ਮੇਰੇ ਮਾਈਬਾਪ ਗੁਰੂ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਮਰ ਜਾਵੈ ਤਬ ਮੈ ਇਨਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਾਂਭ ਲੇਵਹੁ। ਪੁਨਾ ਉ ਨਕੇ ਮਰੇ ਪੀਛਸੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਮਨਕੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸ਼੍ਰਾਧ ਨਹੀਂਕਰਾਤੇਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ

ਕੋ ਰਟੀ ਜਰੀਮਾਨਾਭਰਣਾ ਲਾਗਤਾਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਰਟੀਕੇਤੌਰਸੇ ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਉ ਸਕੀ ਜਾਇਦਾਦਕੇਮਾਲਕ ਬਨਨੇਅਰਥ ਬਿਨਾਪ੍ਰੇਮ ਜੋ ਸ਼੍ਰਾਧ ਪਿਤ੍ਰੋਂਅਰਥਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕਾ ਕੀਆਹੂਆ ਸ਼੍ਰਾਧਪਿਤ੍ਰਨਹੀਂਲੇਤੇਕਾਹੇਤੇ ਪਿਤ੍ਰਕਹਤੇਹੈਂ ਅਰੇਪਾਪਿਸ੍ਰਤਜਾਰੇ ਤੂੰ ਜੋ ਬਿਨਾਹਿਤ ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰਪੂਰਬਕ ਹਮਕੋਦੇਤਾਹੈ ਕਯਾ ਹਮ ਤੇਰੇ ਇਸ ਅੰਨ ਜਲਕੇ ਭੂਖੇ ਬੈਠੇਹੈਂ। ਯੇ ਬਾਤਤੋ ਲੋਕਮੈਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਜੇਕੋਈ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾ ਨ ਪਰ ਆਇਕੇ ਆਦਰਪੂਰਬਿਕ ਬੈਠਾਇਕੇ ਅੰਨਜਲ ਦੇਵੇਗਾ ਤਬ ਵਹੁ ਅਤਿਥੀ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਗ੍ਰਹਣਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਪਰਆਇਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਪੂਰਬਿਕ ਅੰਨਜਲ ਦੇਵੇਗਾ ਤਬ ਪ੍ਰਿਥਮਤੋ ਵਹੁ ਗ੍ਰਹਣਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਭੂਖਾ ਪਯਾਸਾ ਗ੍ਰਹਣਕਰਭੀਲੇਵੇਗਾ ਤਬ ਅਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਹੂਆ੨ ਉਸ ਗ੍ਰਹਸਥਕੋ ਸ੍ਰਾਪਦੇਕੇ ਚਲਾ ਜਾਇਗਾ ਤੈਸੇ ਪਸੂ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮਵਾਲੇਕੇ ਸਮੀਪ ਆਵਤੇਹੈਂ ਨਾ ਕੇ ਦ੍ਵੈਖ ਵਾਲੇਕੇ ਸਮੀਪ॥ ਜਬਕੇ ਮਾਨੁਖ ਪਸ਼ੂ ਪੰਖੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਦੀਆ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਤਬ ਕਯਾ ਕਹਨਾਹੈ ਜੋ ਪਿਤ੍ਰ ਦੇਵਤਾ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਕਿੰਤੂ ਬਿਨਾਪ੍ਰੇਮ ਦੇਵਤਾ ਪਿਤ੍ਰ ਕਬੀਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਯੇ ਜੋ ਕਹਯਾਥਾ ਕੇ ਦੂਸਰੇਕਾ ਖਾਧਾਹੂਆ ਦੂਸਰੇਕੋਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਸਕਤਾਹੈ ਉਸਕਾ ਉਤ੍ਰ ਯੇ ਜਬ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਮਰਦੇਵਜੀਕੇ ਭੇਜੇਹੂਏ ਲਵਪੁਰਮੈਆਏ ਥੇ। ਪੁਨਃਈਹਾਂਸੇਕਾਰਯਕਰਕੇਜਬਫਿਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਪਾਸਚਲੇਹੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਮਰਦੇਵ ਜੀਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀ ਆਂਬਅਛੇਪਕੇਹੂਏਲੀਏ ਉਨਅੰਬੋਂਵਿਖੇਬਹੁਤਹੀ ਪਕੇ ਹੂਏਦੋਅੰਬਥੇ ਤਬਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀਨੇ ਬੀਚਾਰਕੀਆਜੋਯੇ ਦੋਨੋਅੰਬ ਬੜੇਮੀਠੇਹੈਂਹਮ ਦੋਤੀਨਦਿਨਮੈਕਬੀਪਹੁਚੈਂਗੇਤਬਪ੍ਰਯੰਤਯੇਖਰਾਬਹੋਜਾਵੈਂਗੇ ਐਸੇਬਿਚਾਰਕਰਕੇ ਬਡੀ ਚਿੰਤਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੂਏ। ਤਦਨੰਤਰ ਬੀਚਾਰਪੁਨਃਕੀਆ ਕੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਤੋ ਸਰਬਬਜਾਪੀ ਹੈਂਤਾਂਤੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਧਯਾਨਕਰਕੇ ਹਮਹੀਚੂਸਲੇਂਵੇਂ। ਐਸੇਬੀਚਾਰਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਮਰ ਦੇਵਜੀਕਾ ਬਯਾਪਕਰੂਪਕਰਕੇਧਯਾਨਕਰਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਲੋਹੁਸਰਬਬਯਾਪੀ ਸ੍ਰੀਗੁ ਰੂਜੀਆਂਬਚੂਸੋ ਐਸੇਕਹਕੇਵਹੁਦੋਨੋਅੰਬਚੂਸ ਲੀਏ। ਤਬਾਬਸਤ੍ਰਭੀਪਹਰਾਇਜਬ ਗੋ ਇੰਦਵਾਲਜੀਪਹੁਚੇਤਬ ਗੁਰੂਅਮਰਦੇਵਜੀਕੋਜਾਇ ਪ੍ਰਨਾਮਕੀਆ ਤਬਸਾਹਿਬਬੋਲੇ ਕੇਆਉਪੁਰਖਾ ਤੁਮਨੇ ਹਮਕੋਬਹੁਤਅਛੇਬਡੇ ਮੀਠੇਅੰਬਚੂਸਾਏਹੈਂ ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇਅਪ ਨੇਜਾਮੇਊਪਰ ਅੰਬਕੇਦਾਗ ਦਿਖਾਦੀਏ ਤਬਾਤਾਕੀਮੈ ਅੰਬਕੀਗਿਟਕ ਭੀ ਪਰੀਹੂਈ ਦਿਖਾਦਈ ਤਬਾਬਸਤ੍ਰਭੀ ਪਹਰੇਹੂਏ ਦਿਖਾਇ ਦੀਏ ਤਬਸ੍ਰੀਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੋਸਰਬ ਬਯਾਪਤਕਾ ਨਿਸਚੈਂਦ੍ਰਿੜਹੋਗਯਾ। ਇਸਰੀਤੀਸੇਦੂਸਰੇਕਾਭੋਜਨਪਾਨ ਆਦਿਕਕੀਏ

ਹੂਏਸੈਸਨੇਹਕਰਕੇਦੂਸਰੇਕੀਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੋਜਾਤੀਹੈ। ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕੂੰਜਨਾਮਾ ਪੰਖੀਭੀ
ਅਪਨੇ ਬਚੇਬਰਫਾਨੀਦੇਸਮੈਪਰਬਤਕੀ ਕੰਦਰਾਵਿਖੇਛੋਡ ਆਵਤੇਹੈਂ। ਕੇਵਲਪ੍ਰੇਮਕ
ਰਕੇਖਾਤੇਪੀਤੇਉਡਤੇਹੂਏ ਸਿਮਰਣਹੀਕਰਤੇਹੈਂਤਬਉਨਕਾਖਾਧਾਪੀਆਉਨਕੇਬਚਯੋਂ
ਕੂੰਬਰਾਬਰਪਹੁੰਚਤਾਹੈ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀਨੇਭੀਇਕ ਸਾਗਕਾਪਤ੍ਰਮਾਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਲੈਕੇਸਰ
ਬ ਬ੍ਯਾਪੀਬ੍ਰਹਮਕਾਧ੍ਯਾਨਕਰਕੇ ਜਬਮੁਖਮੈਪਾਯਾ ਤਬਸਾਰੀਹੀਵਿਸ੍ਵਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਗਈ
ਯੇਕਥਾ ਮਹਾਂਭਾਰਤਕੇਚੌਥੇਬਨਪਰਬਮੈਂਆਵਤੀਹੈਜਹਾਂਦੁਰਯੋਧਨਨੇ ਦੁਰਬਾਸਾਜੀਕੋ
ਪਾਂਡਵੋਂਕੇ ਪਾਸਉਨਕੋਸ੍ਰਾਪਦੇਨੇਵਾਸਤੇਪਠਾਯਾਥਾ। ਔਰਜੈਸੇਗੁਡੀਯਦ੍ਯਪਿ ਵਾਯੂਕੇ
ਬੇਗਸੇਅਕਾਸ਼ਮੈ ਦੂਰਊਚੀਚਲੀਜਾਤੀਹੈ ਡੋਰਸੇਬਾਧੀਹੂਈ ਜਬਗੁਡੀਕੀ ਡੋਰਖੈਂਚੋ
ਤਬਨੀਚੇਚਲੀ ਆਵਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹੀਦੇਵਤਾਪਿਤ੍ਰਭੀ ਪ੍ਰੇਮਕੀਡੋਰਕੇਬਾਂਧੇਹੂਏਅਪਨੇਸਨ
ਬੰਧਯੋਂਕਾਦੀਆਹੂਆ ਸ੍ਰਾਧਤਰਪਨਕਾਅੰਨਜਲਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤੇਹੈਂਨੀਚੇਆਕੇ ਔਦੂਸ੍ਰੀ
ਯੇਬਾਤਦੇਖੋਕੇ ਜੇਕੋਈਸ਼ਖਸ ਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀਈਹਾਂ ਬੰਗਘਰਮੈਰੁਪਯਾ ਜਮਾਕਰ ਦੇਤੇ
ਹੈਂ ਔ ਤਾਰਮੈਖਵਰਦੇਤੇਹੈਂ ਅਪਨੇ ਸਨਬੰਧੀਕੋ ਕਿ ਹਮਨੇ ਇਤਨਾਰੁਪਯਾ ਅਥਵਾ
ਔਰਕੁਛ ਸਰਕਾਰਕੀ ਮਾਰਫਤ ਤੁਮਕੋਭੇਜਾਹੈਔਮਾਸੂਲਡਾਕਕਾ ਹਮਨੇ ਭਰਦੀਓ ਹੈ
ਤਬਲੰਡਨਮੈਂਬੀਦੋਚਾਰਘੰਟੇਮੈ ਉਸਕੋਵੋਰੁਪਯਾ ਆਦਿਕ ਉਸਕੇ ਸਨਬੰਧਯੋਂਕੋ ਮਿ
ਲਜਾਤੇਹੈ। ਜਬਹਜਾਰੋਂਕੋਸਪਰਯੇਤੁਛਰਾਜੇਘੜੀਦੋਘੜੀਮੈਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇਹੈਂ। ਤਬ
ਕ੍ਯਾ ਕਹਨੇਹੈਜੋਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰਸਰਬਗ੍ਯ ਸਰਬਸਕ੍ਤੀਮਾਨ ਸਰਬ੍ਬ੍ਯਾਪੀ
ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥਸੇਬ੍ਰਾਹਮਣਆਦਿਕਕੋਛਕਾਯਾਹੂਆਪਿਤ੍ਰਲੋਕ
ਮੈਪਹੁਚਾਇਦੇਤੇਹੈਉਸਕੇਆਗੇਯੇਕੌਨਬਡੀਬਾਤਹੈ ਜਿਸਭਗਵੰਤਨੇਜਲ ਪ੍ਰਿਥਵੀਆ
ਦਿਕਸਾਰੇਸੰਸਾਰ ਕੋ ਬਿਨਾਅਧਾਰਹੀ ਧਾਰਰਾਖਯੇਹੈ ਔ ਅਤੀਸੂਛਮਬਟਕੇ ਏਕਬੀਜ
ਮੈਕੋਟਾਨਕੋਟਿਬਟਕੇ ਬ੍ਰਿਛਟਾਸਪਤੇ ਫੂਲਫਲਡਾਰ ਛੋਡੇਹੈਂ ਤਬਪਿਤ੍ਰੀਲੋਕ ਮੈ ਦੂ
ਸਰੇ ਕਾ ਖਾਧਾਹੂਆ ਦੂਸਰੇਕੋਤ੍ਰਿਪਤਕਰਦੇਨਾਯੇਕੌਨ ਬਡੀਬਾਤਹੈ। ਜਬਮਾਤਾਕੇਪੇਟ
ਮੈਬਚਾਹੋਤੋਹੈ ਤਬ ਤਿਸਬਚੇਕੇ ਮੁਖਨੇਤ੍ਰਹਾਥਪਾਵਆਦਿਕ ਹੋਤੇਤੋਨਹੀਂਹੈ ਤਬਕੌਨਸੇ
ਰਸਤੇ ਵਹਾਂਬਚਯੋਂਕੇਪੇਟੋਂਕੋ ਭਰਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇਕਾਦਰਕੀਕੁਦਰਤਮੈ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੀਭੀ
ਤਰਕਨਾ ਕਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀਹੈ ਬਿਨਾਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇਭੀਹੈਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮੂਢ ਅਤਿ ਅ
ਗ੍ਯਾਨੀਹੈਂ। ਗੁਰੂਬੇਦਸਾਸਤ੍ਰਕੇਕਹੇਕੋ ਰਦਕੇਅਪਨੀਮਨਮਤਸੇ ਹਠਸੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਬ੍ਰਾ
ਹਮਣੋ ਕੋਦਾਨਦੀਆਹੂਆ ਨਹੀਪਹੁਚਤੋਹੈ ਹਮਜੋਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕਾਭੋਗ ਪਵਾਵੈਂਗੇ
ਸਿਖੋਂਕੂ ਛਕਾਵੈਂਗੇਅਰਦਾਸਕਰਾਕੇਦਾਨਦੇਵੈਗੇ ਵੋਪਦਾਰਥ ਉਸਪ੍ਰਾਣੀਕੂੰਪਹੁਚੇਗੇਤ
ਥਤੁਮਾਰੀਯੇਕਲਪਨਾਭੀਝੂਠੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇਕੇਜਬਬੇਦਸਾਸਤ੍ਰਕੀਕਹੀਹੂਈ ਰੀਤੀਸੇਨਹੀ

ਪਹੁਚਸਕਤੇਹੈਤਬ ਤੁਮਾਰੀਅਰਦਾਸਭੀਉਹਾਂਕੁਛ ਨਹੀਕਰ ਸਕਤੀਹੈ ਤੁਮਾਰੇਕਹਨੇ ਭੀ ਸਭ ਮਿਥਜਾਹੈ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ॥ ਤਥਾਰਾਮਕਲੀਰਾਗਮੈ ਸੱਦਕੇ ਵਿਖੇਭੀ ਸਾਹਿਬ ਤੀਸਰੀਪਾਤਸਾਹੀਕਾਸ੍ਰਾਧਕਰਮ ਕਰਣਕੇਵਿਸਯਮੈ ਵਚਨਹੈ ॥ ਅੰਤੇ ਸਤਿਗੁਰੁਬੋਲਿਆ ਮੈ ਪਿਛੈਕੀਰਤਨ ਕਰਿਅਹੁ ਨਿਰਬਾਣਜੀਉ। ਕੇਸੋਗੋਪਾਲਪੰਡਿਤ ਸਦਿਅਹੁ ਹਰਿਹਰਿਕਥਾ ਪੜਹਿਪੁਰਾਣਜੀਉ । ਹਰਿਕਥਾਪੜੀਐ ਹਰਿਨਾਮਸੁਣੀਐ ਬੇਬਾਣ ਹਰਿਰੰਗਗੁਰਭਾਵਏ। ਪਿੰਡਪਤਲਕਿਰਿਆਦੀਵਾ ਫੁਲਹਰਿਸਰਿਪਾਵਏ। ਹਰਿਭਾਇਆਸਤਿਗੁਰਬੋਲਿਆ ਹਰਿਮਿਲਿਆਪੁਰਖਸੁਜਾਣਜੀਉ । ਰਾਮਦਾਸ ਸੋਢੀ ਤਿਲਕਦੀਆ ਗੁਰਸਬਦਸਚਨੀਸਾਣਜੀਉ ॥ ੫ ॥ ਹਰਿਕੋਭਾਵਤਰੀਤਿਜੋ ਸਈਕੀਨਉਚਾਰ। ਉਭੈਤਨਜਮੈਕਿਨਕਰੀਸ੍ਰੀਗੁਰੁਕ੍ਰਿਤਉਦਾਰ। ਇਤ੍ਯਾਦਿਕਅਨੰਤਹੀ ਵਚਨ ਇਸਵਿਸਯਮੈਹੈਂ।ਸੱਦਕੀਪੰਜਵੀਪਉੜੀਮੈਜੋਲਿਖਾਹੈਤਿਸਕਾਵੀਚਾਰ। ਅੰਤੇਸਤਿਗੁਰਇਤੀ। ਅੰਤੇਨਾਮਸਰੀਰਕੇਅੰਤਮੈਵੈਕੁੰਠਗਮਨਕਾਲਮੈਪੁਤ੍ਰਮੋਹਰੀਆਦਿਕਪੌਤ੍ਰਸੁੰਦਰਆਦਿਕਸਿਖਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਆਦਿਕਭਾਈਬੁਢਆਦਿਕਬਡੇਬ੍ਰਿਧ ਸਿਖਸੰਗਤਸਣੇ ਪਰਿਵਾਰਅਪਨੇਹਜੂਰਬੁਲਾਇਕੇਏਹੁਵਚਨਵਖ੍ਯਮਾਣਸ੍ਰੀਮੁਖਸੇ ਉਚਾਰਨਕੀਆਹੈ ਗੁਰਯਾਈਸੋਢੀ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀਕੋਦੇਨਿਸੇ ਅਨੰਤਰਮੋਹਰੀ ਅਪਨੇਆਤਮਜ ਪ੍ਰਤੀਕਹ੍ਯਾਕੇਹੇਸੋਮ੍ਯਮੋਹਰੀਹਮਾਰੇਪਰਲੋਕਸਰੀਰਕੇਅੰਤਰਧ੍ਯਾਨਸੇਅਨੰਤਰ ਨਿਰਬਾਣਪੁਰਖ ਜੋਅਕਾਲਪੁਰਖਹੈ ਤਿਸਕਾ ਕੀਰਤਨਨਾਮੇਕਾ ਉਚਾਰਣਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਰਾਗੋਂਮੈ ਗ੍ਰੰਥਨਕਰਕੇਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦਗਾਏਹੈਂ ਤੈਸੇਤੁਮਨੇਭੀ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੇ ਗਾਜੇਬਾਜਜੋਂਸੇਗੁਣ ਰਾਗਮੈਗਾਵਨੇ । ਨਿਰਬਾਨੇਤੀਬਾਣ ਨਾਮ ਬੇਦਮੈ ਸਰੀਰਕਾ ਹੈਨਿਰਬਾਣ ਨਾਮ ਸਰੀਰ ਰਹਿਤ ਕਾ ਹੈ ਵੋਹ ਕੈਸੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਹੈ ਸਰੀਰ ਆਦੀ ਮੂਰਤੀਸੇ ਰਹਤਹੈ ਅਸਰੀਰਹੈ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜੋ ਜਨਮ ਮਰਣਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀਹੋਤੀ ਹੈ ਅਸਰੀਰ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਰੋਗਸੇ ਰਹਤਹੈ ਤਿਸਹੀਕ ਗੁਣ ਗਾਵਨੇ ਰੋਨਾਪੀਟਨਾਆਦਿਕਸੰਸਾਰਜੋਂਕੀ ਤਰਹਿਨਹੀਕਰਣਾ। ਜੋਹਮਾਰੀਅ ਗ੍ਯਾਭੰਗਨਕਰਕੇਰੋਵੇਪੀਟੇਗਾਸੋਹਮਕੋ ਅਛਾਨਹੀਂਲਾਗੇਗਾਵਹੁਮਨਮਤੀਕਰਣਸਮਨਮੁਖਹੋਗਾਗੁਰੁਮੁਖਨਹੋਵੇਗਾ। ਜੋਹਮਾਰੀਕੁਲਕਾਪੰਡਿਤਹੈਤਿਸਕੋਬੁਲਾਇਕੇ ਹਰਿਜੋਵਿਸਨੁਭਗਵਾਨਦੁਤੀਯਹਰਿ ਪਦਕਾਅਰਥ ਤਿਸਕਾਵਾਹਨਹਰਿ ਸ੍ਰੀਗਰੁੜਜੀ ਉਸਕਾ ਉਚਾਰਿਆ ਪੁਰਾਣ ਸੋਕਹਾਵੇ ਗਰੁੜਪੁਰਾਣ ਪੜਿਅਹੁਨਾਮ ਗਰੁੜਪੁਰਾਣ ਕੀ ਕਥਾਕੇਸੋ ਗੋਪਾਲਪੰਡਿਤਸੇਕਰਾਵਣੀ। ਹਰਿਇਤੀਹਰਿਨਾਮਗਰੁੜਪੁਰਾਣਕੀਕਥਾ ਤੇਰਹਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤਪੜੀਐ ਨਾਮਪੜਨੀ ਅਥਵਾਹਰਿ ਬਯਾਪਨਸੀਲ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨਭਗ

ਵਾਨਕਾਕਥਨਪੜਨਾਵਿਸ਼ਨੁਸਹਸ੍ਰਨਾਮਆਦਿਕੋਕੇਸੁਣਨਾਹਰਿਸ੍ਰੀਵਿਸਨੁਭਗਵਾਨ ਕੇਨਾਮੋਕੀਮ੍ਰਿਤਕਕੇਅਰਥਕਥਾਪੜਨੀਪਾਠ ਕਰਨਾਜਪਜੀਆਦਿਕ ਗੁਰੂਕੀਬਾਣੀ ਕਾਪਾਠਕਰਨਾ। ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇਗੁਣਕਰਮਨਾਮਵਾਲੀਕਥਾਕਰਣੀਸੁਣਨੀ। ਬੇਥਾ ਣਇਤ੍ਰੀਨਿਰੰਜਨਪੁਰਖਕਾਕੀਰਤਨਕਥਨਰੰਗਨਾਮਸਮਾਧਿਅਥਹਮਕੋ ਬੇਥਾਣਨਾਮ ਅਸਰੀਰਨਿਰੰਜਨਪੁਰਖਮੈਸਮਾਇਜਾਣਾਭਾਵਤਾਹੈ ਆਛੇਲਾਗਤੇਹੈ।ਹਮਾਰੇਨਿਰੰਜਨ ਪੁਰੁਖਮੈਸਮਾਇਜਾਣੇਸਿਅਨੰਤਰਪਿੰਡੇਤੀ। ਜੈਸੇਮ੍ਰਿਤਕ ਅਸਥਾਨਸੇ ਲੇਕੇ ਚਿਤਾਕੇਊ ਪਰਰਖਣਪ੍ਰਯੰਤ ਪੰਚ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਮ੍ਰਿਤਕਕੇ ਪਿੰਡਭਰਾਣੇਲਿਖੇਹੈਉਸੀਰੀਤੀਸੇਤੁ ਮਣੇ ਭੀਭਰਾਵਨੇਪ੍ਰਥਮਘਰਮੈਜਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਵਾਇਕੇ ਖਫਨਡਾਰਕੇ ਘਰਸੇਉਠਾਵਨੇ ਸਮੇਪਿੰਡਭਰਾਵੇ੧।ਦੂਸਰਾਘਰਕੇਦਰਵਾਜੇਕੀਦੇਹਲੀਮੈ੨।ਤੀਸਰਾ ਅਧਮਾਰਗਮੈ੩ ਚੌਥਾਘ੍ਰੜੀਵਿਰਤਨਸਮੈ੪।ਪੰਚਮਚਿਖਾਕੇਬਾਹਰਕੇਪਾਸ੫।ਪ੍ਰਥਮਪਿੰਡਸੇ ਵਾਸੁਦੇਵਗ੍ਰਹਦੇਵਤਾਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤਾਹੈਦੂਸਰੇਸੇਆਕਾਸਚਾਰੀਭੂਤਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈਤੀਸਰੇਸੇ ਚੌਥੇਕੋ ਭੂਤਪ੍ਰੇਤਭਖਣਕਰਤੇਹੈਂ ਪੰਚਮਸੇਆਗਨਿਵਾਸੀਭੂਤਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈਂ ਹੇਮਕੇਅਥਵਾ ਕਾਸੀਕੇ ਟੁਕੜੇਨਉਬਨਾਇਸਵਕੇਨਵਦੁਆਰਜੋਂਕੀਰਖਯਾ ਅਰਥ ਸਵਕੇਨਵਦ੍ਵਾਰੋਂ ਮੈਰਖੇ ਜਿਸਕਰਕੇ ਸਵਮੈ ਭੂਤਪ੍ਰਵੇਸ ਨ ਕਰੇ ਤਥਾਹੇਮਾਦੀਪੰਚਰਤਨ ਸ਼ਵਕੇ ਮੁਖਮੈ ਡਾਰੇ ਬਟ ਪੀਪਰ ਕਿਕਰ ਬਾਂਸ ਵਣ ਇਰਿੰਡ ਕਰੰਜੂਆ ਅਕ ਥ੍ਰੂਹ ਇਨਨੌਬ੍ਰਿਛੋਂਕੀ ਲਕੜੀਪ੍ਰਾਣੀਕੀਚਿਖਾਮੈਪਾਵਨੀਅਯੋਗਹੈ ਚੰਦਨਤੁਲਸੀ ਜੰਡਸੀਸਮ ਬੇਰੀਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੀਲਕੜੀ ਚਿਤਾਮੈਪਾਵਣੀਯੋਗਹੈ॥ਤੇਰਾਂਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਸਵਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਣੀ ਯੋਗਹੈ ਤਥਾ ਦਸਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਦੀਵਾ ਮਿਠੇ ਤੇਲਕਾ ਘਰ ਮੈ ਜਗਾਵਨਾ ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ ਜਲਮੈਪ੍ਰਵਾਹਦੇਨਾ ਤੇਰਵੇਂ ਦਿਨ ਤੇਰਾਂਪਤਲਾਂ ਸਵਕੇ ਅਰਥ ਕਰਣੀਆਂ ਭੀ ਯੁਕਤ ਹੈ ਸਪਿੰਡੀਚਤੁਰਦਸੇ ਦਿਨ ਕਰਣੀਭੀ ਯੋਗਹੈ॥ਅਚਾਰਜਕੋ ਬਿਦਾਕਰਕੇ ਤਦਨੰਤਰ ਗਰੁੜਪੁਰਾਣਕਾਭੋਗ ਪਵਾਇਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੋਯਥਾਸ਼ਕਤ ਦ੍ਰਬਜਥਸਤ੍ਰਦਾਨਦੇਕੇ ਬਿ- ਦਾਕਰਣਾ॥ਸਤਾਰਵੇਂਦਿਨ ਬ੍ਰਹਮਭੋਜਕਰਨਾਤਥਾ ਅਭ੍ਯਾਗਤਾਂ ਬਿਹੰਗਮਸਿਖਾਂਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਵਨਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀਕੇਅਰਥਹੋਵਤੇਹੈਂ ਤਬਉਨਕੇਨਾਕ ਅਰਮੁਖਕੀਮਲ ਗਿ ਰੀਹੁਈਧਮਲੈਕੇ ਉਸਪ੍ਰਾਣੀਕੇਮੁਖਮੈਡਾਰਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇਰੋਵਨਾਪ੍ਰਾਣੀਕੇਪੀਛੇਅਛਾਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨਃ ਚੌਥੇਦਿਨ ਫੂਲ ਸਵਕੇ ਚੁਗਕੇ ਭਸਮਜਲਮੈਪ੍ਰਵਾਹਦੇਣੀ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨਾਂਕੇ ਅੰ ਤਰਹੀ ਫੂਲ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰਗੰਗਾਜੀਪਹੁਚਾਇਦੇਨੇਤਥਾਹਰਿਦ੍ਵਾਰਤੋਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਕਾਮੁਖ ਹੈ ਤਹਾਂਪ੍ਰਾਣੀਕੇਫੂਲ ਨ ਪਾਵਨੇਰਾਹਜੇਕਿੰਤੂਕਨਖਲਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਕੇਚਰਨਹੈ ਤਹਾਂਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਫੂਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਣੇ ਯੋਗਹੈ॥ ਜੇਦਸਦਿਨਕੇ ਅੰਤਰਗੰਗਾਜੀਮੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਫੂਲ ਪ੍ਰ-

ਵਾਹਹੋਜਾਵੈ॥ਤਬਜੈਸਾਗੰਗਾਜੀਕੇਤੀਰਪਰਸਰੀਰਤ੍ਯਾਗਜਾ ਤੈਸਾਅਨ੍ਯਦੇਸਮੈਸਰੀਰ
ਤ੍ਯਾਗਤ੍ਯਾਸਮਹੋਤਾਹੈ ॥ਸੰਕਾ॥ਹੇ ਪ੍ਰਭੂਜੀ ਕੋਈ ੨ ਸਿਖ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਫੁਲਹਰਿਸਰ ਪਾ
ਵਣੇ॥ਇਤਿਹਰਿਸਰਿ ਪਦਕਾਅਰਥਗੰਗਾਨਹੀਂਹੈਕ੍ਯਾਹੇਤੇ ਸਰ ਤਲਾਵਕਾਨਾਮਹੈ ਯਾਂਤੇ
ਸਰ ਪਦਸੇਸੁਧਾਸਰ ਗ੍ਰਹਣਕਰਣਾਇਸਸੇ ਕ੍ਯਾਸਿਧਹੂਆ ਜੋਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਮੈ ਪ੍ਰਾਣੀਕੇ
ਫੁਲਪਾਵਨੇ ਏਹੀ ਤੀਸਰੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀਕਾਹੁਕਮਹੈ॥ਉਤ੍ਰ॥ਹੇਸਿਖਐਸਾਨਹੀਂਹੋਸਕਤਾਹੈ
ਕੇ ਜੈਸਾ ਅਬ ਤੁਮ ਪੜੇ ਕਰਤੇਹੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਤੌ ਜਬ ਸ੍ਰੀਅਮਰਦੇਵਜੀ ਵੈਕੁੰਠ ਪਧਾਰੇ ਹੈ
ਉਸਸਮੇਮੈਸੁਧਾਸਰਕਾ ਕਹੂੰ ਖੋਜਭੀ ਨਹੀਂਥਾ ਦੂਸਰਾ ਅਬਭੀ ਜੋ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰਮੈ ਭਲਯਾਂ
ਕਾਪ੍ਰੋਹਤਹੈਤਿਸਸੇਪੂਛਲੇਨਾਚਾਹੀਏ ਜੋ ਗੁਰੂਅਮਰਦਾਸਜੀਕੇਹਰਿਦ੍ਵਾਰਮੈਫੂਲਆਇ
ਹੈ ਯਾਨਹੀਆਏ॥ਤੀਸਰਾ ਸਰ ਸਬਦਕਰਕੇ ਜੋ ਤਲਾਵਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇਹੈਂਤਬਸਾਰਾ
ਸੁਧਾਸਰ ਕਾ ਤਲਾਵ ਲੋਕੋਂਕੀ ਹਡਯੋਂਸੇਹੀ ਭਰਜਾਤਾ ਪੁਨਃ ਓਹੀ ਹਡਯਾਂ ਕਢਾਇਕੇ
ਤਲਾਵਮੈਸੇਬਾਹਰ ਫੈਂਕੀਆਂਗਈਆਂ ਅਸੁਧਅਸਥਾਨਪਰ ਤਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਵਿਖੇ ਅਸ
ਥੀਪਾਵਨੇਕਾ ਕ੍ਯਾਫਲਹੂਆ ਚੌਥਾਵਿਵਾਹਆਦੀ ਔਰਸਭਕਰਮ ਵੇਦਪੁਰਾਣਕੇ ਅਨੁ
ਸਾਰਕਰਤੇਰਹੇਹੈਂ ਤਬਕ੍ਯਾਮ੍ਰਿਤਕਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾਅਰ ਗੰਗਾਜੀਮੈਫੁਲ ਪਾਵਨੇਸੇਹੀਸਿਖੋਂ
ਕੋ ਵਰਜਨ ਕਰਦੇਣੇਸੇ ਕ੍ਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਥਾ॥ਪੰਚਮ ਜੇ ਸਰਸਬਦਕੀ ਵਿਤਪਤੀ ਭੀ ਪੂ
ਰਬ ਕੀ ਰੀਤੀਸੇ ਕਰਤੇਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗਤ੍ਯਰਥ ਧਾਤੂਕਾ ਸਰਿ ਸਬਦਬਨਤਾਹੈ ਸੋ ਸਰਸਬਦ
ਕੀ ਵਿਤਪਤੀਐਸੇਕਰਣੀ ਸਰੰਤੀਗਛੰਤੀ ਆਪਾ ਅਸਮਾਤ ਅਸਿਮਨ ਵਾਇਤੀਸਰੀ
ਇਸਕਾਅਰਥਯੇਹੈ ਕੇ ਸਰੰਤੀਨਾਮ ਚਲਣੇਕਾਹੈ ਆਪਃਨਾਮਜਲੋਂਕਾ ਹੈ ਸਰੰਤੀ ਨਾਮ
ਚਲਤੇਹੈਂ ਜਲਜਿਸਮੇ ਅਥਵਾ ਜਿਸਵਿਖੇ ਸੋਕਹਾਵੇਸਰੀ ਸੋ ਐਸੀਰੀਤੀਸੇ ਸਰਿਸਬਦ
ਕਾਵਾਚ੍ਯ ਨਦੀਹੀਸਿੱਧਹੋਤੀਹੈ॥ਤੇਸਰਤਿਯਥਾਸੁਰਸਰੀ ਸੁਰਨਾਮਦੇਵਤ੍ਯੋਂਕੋਹੈਸਰੀ
ਨਾਮਨਦੀਕੋਹੈ ਦੇਵਤਾਲੋਕਸੰਬੰਧਨੀ ਜੋਨਦੀਹੋਵੇ ਸਾਕਹਾਵੇ ਸੁਰਸਰੀ ਸਾ ਐਸੀਏਕ
ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਹੀਦੇਵਨਦੀਹੈ ਦੇਵਲੋਕਮੈ ਇਸਕਾਨਾਮ ਮੰਦਾਕਨੀਹੈ ਮਰਤਲੋਕਮੈ ਭਾ-
ਗੀਰਥੀਹੈ ਪਾਤਾਲਲੋਕਮੈਭੋਗਵਤੀਇਸਕਾਨਾਮਹੈ ਐਸੀਨਦੀਓਂਮੈਉਤਮਦੇਵ ਨਦੀ
ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਹੀਹੈਔਰਕੌਨਹੈ ਗੰਗਾਜੀਮੈਂਡਾਰੀਹੂਈਅਸਥੀਕੋਈਦਿਨਪਾਇਕੇ ਰੇਤਾਹੋ
ਜਾਤੀਹੈ॥ਤਲਾਵਮੈਡਾਰੀਹੂਈਤੋਹਡੀਕੀਹਡੀਹੀਰਹਤੀਹੈਯਾਂਤੇਬਾਹਰਸਰਿਪਦਸੇਗੰਗਾ
ਜੀਕਾਹੀ ਗ੍ਰਹਣਕਰਣਾਉਚਿਤਹੈ॥ਸੁੰਦਰਜੀਸਾਹਿਬਪੰਜਵੀਂਪਾਤਸ਼ਾਹੀਕੇਆਗੇਬਰਨ
ਕਰਤੇਹੈਂ॥ਕੇ ਹਰਿਭਾਇਆਇਤੀ ਕੇ ਜੋਹਰਿਪਰਮੇਸ੍ਰਜੀਕੋਭਾਇਆ ਅਛਾਲਾਗਾ ਅਪ
ਨੀਆਗ੍ਯਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਅਵਿਰੁਧਉਸੀਰੀਤੀਸੇਸਤਿਗੁਰੂਜੀਭੀ ਵਰਨ
ਕਰਤੇਭਏ ਸੁਜਾਣਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀਸਤਿਗੁਰੂਜੀ ਸੋਢੀ ਪਾਤਸਾਹ ਸ੍ਰੀਰਾਮਦਾਸਜੀਕੋ ਤਿਲਕ

ਕਰ੍ਯਾ ਗੁਰਜਾਈਕਾਤਿਲਕਦੇਕੇ ਗੁਰ ਸਚਸਬਦ ਇਤੀ ਸਚੇਸਬਦਕਾ ਨੀਸਾਨ ਨਾਮ
ਚਿਹਨਕਾਹੈ ਚਿਹਨਅਪਨਾਦੇਕੇ ਕਰ੍ਯਾਅਪਨਾਰੂਪਗੁਰੂਰੂਪਕਰਕੇ ਅਪਨੀਗਾਦੀਪਰ
ਬੈਠਾਇਕੇ ਸੁਜਾਨਪੁਰੁਖਸਤਗੁਰੂਜੀ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਸੇਮਿਲਜਾਤੇਭਏ ਅਥਵਾ
ਸੁਜਾਨਪੁਰੁਖਹਰਿਬ੍ਯਾਪਨਸੀਲਭਗਵਾਨਤਿਨਕੋਮਿਲਨ੍ਯਾਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆ॥੫॥੧੯੭॥ਅ
ਬਇਸਪ੍ਰਸੰਗਕਾਵਿਸਤਾਰਸਾਰਾਆਗੇਲਿਖੈਂਗੇ ਭਾਈਗੁਰਦਾਸਜੀਕੀ ੧੧ ਗ੍ਯਾਰਵੀਂ
ਵਾਰਊਪਰ ਜੋਭਾਈਮਨੀਸਿੰਘਜੀਕਾਤਿਸਕਾਟੀਕਾਹੈ ਤਿਸਵਿਖੇਐਸਾਪ੍ਰਸੰਗਆਵਤਾ
ਹੈ॥ਜਬਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘਜੀਨੇ ਗਊਆਂਅਰਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂਕੀਪਾਲਨਾਵਾਸਤੇਦੇਵੀ
ਕੋਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਪਸਚਾਤ ਖਾਲਸੇਕੋ ਪ੍ਰਗਟਕੀਆਹੈ ਅਸਲਮੈ ਤੋ ਪੰਚਰੋਮ ਰ
ਖਣੇ ਜਟਾਜੂਟਰਹਣਾ ਯੇਪ੍ਰਾਚੀਨਬ੍ਰਹਮਚਰਯਕੀਵੈਦਿਕਮਿਰਯਾਦਾਹੈ॥ਸਨਾਤਨਧਰ
ਮਕੀ ਪਾਲਨਾ ਅਰਥ ਧਰਮਕੇਨਾਸਕ ਦੁਸ਼ਟ ਤੁਰਕੋਂਕੇਨਾਸਅਰਥਸੋਈ॥ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ
ਜਿਸ ਰੂਪਨਰੇਖਿਆ॥ਬਨਮਾਲੀ ਚਕ੍ਰਪਾਣਦਰਸ ਅਨੂਪਿਆ॥ ਸਾਰੰਗਧਰਭਗਵਾਨ
ਬੀਠਲਾ॥ਮੈਗਣਤ ਨ ਆਵੈ ਗੁਣਅੰਗ॥ਪੰਜਵੀਂਪਾਤਸਾਹੀ ਉਕਤ ਮਾਰੂਮੈ ਇਤ੍ਯਾਦੀ
ਨਾਮਰਖਣੇਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘਕਾ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਪੁਨਾ
ਅਪਨੇਸਰਬਸ੍ਵਸਹਤ ਬੇਟਿਆਂਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂਸੇਪ੍ਯਾਰੇ ਅਪਨੇਸਿਖਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰਾਂਕੋਯੁਧਮੈ ਮ-
ਰਵਾਯ ਕੇਭੀ ਹਿੰਦ ਧਰਮਕੀਰਖ੍ਯਾ ਕਰਤੇਹੂਏ ਧਰਮਕੇ ਵਿਰੋਧੀਤੁਰਕੋਂਕੀ ਬਾਦ-
ਸ਼ਾਹੀ ਗਰਦਸੇਮਿਲਾਇਕੇ ਜੈਸੇ ਚਿਕੜਮੈ ਫਸੀ ਹੂਈ ਗਊਕੇ ਸਮਾਨ ਹਿੰਦ ਧਰਮ
ਕੋ ਉਧਾਰਲੀਆ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਉਪਕਾਰਕੋ ਬਾਜੇ ਬਾਜੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਔਰ ਖਤ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਤ
ਘਨੀ ਉਲਟਾਗੁਰੂਕੇਸਿਖੋਂਸੇਵਿਰੋਧਕਰਤੇਹੂਏ ਤਿਨਕੇਉਪਕਾਰਕੋਨਹੀਂਬੀਚਾਰਤੇਹੈਂ
ਤਿਸਦਸਵੇਂਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀਕੇਪਾਸ ਦੇਸਾਂਤਰੀਯ ਸਿੰਘੋਂਨੇਦਸਪ੍ਰਸ਼ਨਕੀਏਕਯਾ ਜੁਦੇ ੨
ਕਾਗਦਉਪਰਪਰਚੇ ਲਿਖਕੇਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਕੇਆਗੇ ਰਖਦੇਤੇਭਏ ਅਰਦਾਸਕਰਤੇਭਏ
ਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਜੈਸੀਆਪਕੀ ਆਗ੍ਯਾਹੋਵੇਓਸਾਹੀ ਹੁਕਮਪਰਚੇਜੋਂਪਰਚੜਾਇ
ਦੀਜਏ। ਤਿਨਦਸਪ੍ਰਸ੍ਨੋਂਕੇਮਧਮੈਤੀਸਰਾਪ੍ਰਸ੍ਨਯੇਹੈ। ਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਅਸੀਸਹਜ
ਧਾਰੀਆਪਕੇਸਿਖ ਹਾਂਜੀ ਜਬਹਮ ਲੋਕੋਂਕੋਮਾਤਾਪਿਤਾਗੁਰੂ ਪਰਲੋਕਵਾਸੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਥੇ
ਤਬਹਮਲੋਕਭਦ੍ਰਕਰਾਤੇਥੇਤਬਾਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਚਾਰਜਸੇਜੈਸੇ ਸਾਸਤ੍ਰਔਲੋਕਾਚਾਰਤਹੈ ਤੈਸੇ
ਕਰਾਤੇਥੇਅਬਹਮਕੋਸਿਖਆਖਦੇਹੈਨਜੋਖਾਲਸਾਵਾਹਿਗੁਰੂਨੇਪ੍ਰਗਟਕੀਆਹੈਹੁਣਤੁਸੀ
ਏਹੁਰੀਤਾਂਸੰਸਾਰੀਨਕੀਆਕਰੋਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਹੁਣਜਿਵੇਤੁਸਾਡਾਹੁਕਮਹੋਵੇ॥ਤਬਸਾ
ਹਿਬਦਸਮੇਸਨੇਅਪਨੇਖਾਸਦਸਖਤ ਕਰਕੇਯੇਹੁਕਮਚੜਾਇ ਦੀਆਕੇ ਏਕਭਦ੍ਰਤੁਸਾਂ
ਨਹੀਂਕਰਾਵਨਾ॥ਅਤੇਔਰਕ੍ਰਿਯਾਕਰਮਕਰਤੂਤਿਜੈਸੀਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਔਰ ਦੇਸਾਚਾਲਹੋਵੇ

ਹੈਇਸੀਤਿਵੈਕਰਕੇਫਿਰਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰਬਖਸ਼ਾਇਲੈਣਾ੩ ਪੁਨਃਸਿਖਾਂਰੌਥੀ
ਅਰਦਾਸਕੀਤੀਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਸਮੈਵਿਵਾਹਦੇਤੇਸ੍ਰਾਧਖ੍ਯਾਹੁਦੇਇਕਦਿਨਪਹਲੇ
ਹੀਅਸੀਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਨੂੰ ਨਿਵਤਾਦੇਕੇ ਅਗਲੇਦਿਨਭੋਜਨ ਕਰਾਂਵਦੇਹੈਸਾਂ ਤੇ ਹੁਣਸਿਖ
ਆਖਦੇਹਨ ਸਿਖਾਂਨੂੰਛਕਾਵਣਾ ਤੇਬ੍ਰਾਹਮਣਾਨੂੰਨਹੀਛਕਾਵਣਾ ਤਬ ਸਾਹਿਬਦਸਮੇਸ
ਨੇ ਅਪਨੇ ਖਾਸਹਾਥਸੇ ਦਸਖਤਕਰਕੇਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇਬ੍ਰਾਮਣਾਨੂੰਭੀ ਤੇਸਿਖਾਨੂੰਭੀ ਤੇ
ਅਥਿਤਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪ੍ਰੀਤੀਕਰਕੇ ਸੁਧਾਕਰਕੇ ਸਭਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਯਾ
ਕਰੋ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਿਖ ਇਸਪੂਰਬਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤੋ ਕਹੂੰ ਬ੍ਰਾ-
ਹਮਣੋਕੋ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦ੍ਰਬਜਦਾਨਕਾ ਨਿਖੇਧ ਨਹੀਕੀਆਹੈ ਅਰ ਜੇ ਕੋਈ ਅਪਨੀ
ਮਨਮਤਕਰਕੇ ਨ ਮਾਨੇ ਤਬ ਉਸਕੀਮਰਜੀ ਰਹੀ ਵਹੁਐਸੇ ਮਨਮਤਜੇ ਲੋਕ ਸਤ
ਗੁਰੂਸੇ ਬੇਮੁਖਹੂਏ ੨ ਕੇਵਲਨਰਕਾਂਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਵੈਂਗੇ। ਯਾਂਤੇਹੇਸਿਖਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰ
ਗੁਰੂਕੀਆਗ੍ਯਾਨੁਸਾਰਦੇਵਕਰਮਪਿਤ੍ਰਸ੍ਰਾਧਾਦੀਸਭਕਰਣੇਯੋਗਹੈ ਇਸੀਅਰਥਮੈਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨਕਾਵਚਨਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ । ਅਰਜੁਨਕੇਪ੍ਰਤੀਗੀਤਾਕੇ੩ਅਧ੍ਯਾਮੈ ਮੂਃਅਧ੍ਯਾਯ
੩ ਸਹਯਗ੍ਯਾਃ ਪ੍ਰਜਾਃਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿਵਾਪੁਰੋਵਾਚਪ੍ਰਜਾਪਤਿਃਅਨੇਨ ਪ੍ਰਸਵਿਸ਼੍ਯਧ੍ਵਮੇਸ਼ਵੋਸ੍ਤੁਕਾ
ਮਧੁਕ ॥ ੧੦ ॥ ਦੇਵਾਨਭਾਵਯੰਤਾਨੇਨਤੇਦੇਵਾਭਾਵਯੰਤੁਵਃ॥ਪਰਸਪਰੰਭਾਵਯਤੰਃਸ਼੍ਰੇ
ਪਰਮਵਾਪਸ੍ਯਥਾ ॥ ੧੧ ॥ ਇਸ੍ਟਾਨਭੋਗਾਨਹਿਵੋਦੇਵਾਦਸ੍ਯੰਤੇਯਗ੍ਯਭਾਵਿਤਾਃ ਤੈਰ
ਦਤਾਨ ਪ੍ਰਦਾਯੈ ਭੁਜੋ ਯੋਭੁਕ੍ਤੇਸ੍ਤੇਨਏਵਸਃ੧੨॥ ਟੀਃਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨੁ ਵਾਚ ਕੇਹੇ ਅਰਜਨੁ
ਸ੍ਰਿਸਟੀਕੇਆਦਿਮੈਯਗ੍ਯੋਂਕੇਸਹਤਸੰਪੂਰਣਪ੍ਰਜਾਕੋਉਤਪਤਕਰਕੇਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਪੁਨਃਸ
ਰਬਪ੍ਰਜਾਕੇਪ੍ਰਤੀ ਯੇਵਚਨਕਰਤੇ ਭਏਕੇਹੇਮੇਰੀਪ੍ਰਜਾਹੋ ਇਨਯਗ੍ਯੋਕਰਕੇਤੁਮਲੋਕ
ਆਪਨੀ ਇਸਟਕਾਮਨਾਉਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਵਾਲੇ ਹੋਵੋਗੇ ॥ ਔਰ ਐਸਾਵਚਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਆਦੀਚਾਰੋਂ ਵਰਣੋ ਕੇਪ੍ਰਤਿਕਹਕੇਪੁਨਃ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਅਪਨੀਪ੍ਰਿਯਪ੍ਰਜਾਕੋ ਅਸੀਰਵਾਦ
ਪੂਰਬਕ ਯੇਵਰਦੇਤੇਭਏ । ਕੇਹੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਜਾਹੋ ਯੇਨਿਤ੍ਯਕਰਨੇ ਕੇ ਯੋਗ੍ਯ ਪੰਚ ਮਹਾਂ
ਯਗ੍ਯ ਤੁਮਾਰੇਕੋਇਸ੍ਰਕਾਮਨਾਕੇ ਪੂਰਣਕਰਣੇਵਾਲੇ ਹੋਵੈ ॥ ਪੰਚਮਹਾਯਗ੍ਯ ਨਿਤ੍ਯ
ਜਪ੧ਪਿਤਰੋਅਰਥਤਰਪਣ੨ਅਗਨਿਮੇ ਆਹੂਤੀ੩ ਬਲੀਦਾਨ੪ਅਤਿਥਿ ਭੋਜਨ੫
ਇਨਪੰਚਮਹਾਯਗ੍ਯੋਂਕੋ ਵਿਸ੍ਤਾਰਸਹਤਪੂਰਬ ਵਰਨਨਕਰਚੁਕੇਹੈਂ ਯਾਤੇਈਹਾਂ ਸੰਖੇਪ
ਸੇਕਰਕੇਕਹੇਹੈਂ ਅਮਾਵਸ੍ਯਾਔਰਪੂਰਣਮਾਸੀਕੇਦਿਨਸ੍ਰਾਧਕਰਣਾ ਖ੍ਯਾਹਾਜਿਸਤਿਥੀ
ਕੋਸਰੀਰਛੂਟੇਥਰਸਪੀਛੇਉਸੀਮਹੀਨੇਉਸੀਪਖ ਉਸੀ ਤਿਥੀਮੈਸ੍ਰਾਧ ਕਰਣਾਤਥਾਸੂਰ
ਯਚੰਦ੍ਰਗ੍ਰਹਣਕੇਦਿਨਸ੍ਰਾਧ ਸਰਬਪਿਤ੍ਰੋਂਅਰਥਕਰਣਾ ਯੇਨਵਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਯਗ ਵੋਨਾਮ
ਤੁਮਾਰੀਸਰਬਕਾਮਨਾਉਕੇਪੂਰਣਕਰਨੇਵਾਲਾਹੋਵੇ ਐਸੇਵਰ ਦੇਤੇਭਏ ॥੧੦॥ਬ੍ਰਹਮਾ

ਜੀਸਿਪ੍ਰਜਾਲੋਕੋਂਕਾਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਹੇਭਗਵਨਯੇਯਗਜਹਮਕੋ ਇਸ੍ਟਕਾਮਨਾਓਂਕੇਦਾਤਾ ਕੈਸੇਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਉਤ੍ਰਦੇਵਾਨਿੰਤਿ ॥ ਭੋਪ੍ਰਜਾਹੋ ਇਸਨਿਤਪਾਂਚਮਹਾਯਗਜੋਕਰਕੇ ਤਥਾਨਮਿਤ ਅਨਜ ਚਾਰਯਗਜੋਂਸੇ ਪੂਜਨ ਦ੍ਵਾਰਾ ਦੇਵਤਾ ਪਿਤ੍ਰਲੋਕੋਂਕਾ ਪੂਜਨਕਰਤੇ ਹੂਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤੇਹੂਏ ਘ੍ਰਿਤਆਦਿਕੋਂਕੀ ਆਹੂਤੀਸੇ ਸਰਬਦੇਵਤੋਂਕੋ ਵਧਾਵਹੁ। ਜਲਕੀ ਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅੰਨਔਖਧੀ ਪੁਸਪ ਫਲ ਧਨ ਧਾਨਜ ਸੰਤਾਨਆਦਿਕਦ੍ਵਾਰਾਦੇਵਤਾਲੋਕਤੁਮਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤਕਰੈ ਵਧਾਵੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਰਤੇਹੂਏ ਤੁਮਦੋਨੋ ਪਰਮਕਲਜਾਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁਗੇ ਦੋਨੋਹੀ ਬ੍ਰਿਧੀਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਂਗੇ ਏਕ ੨ ਸੇ ਏਕ ੨ ਪਰਸਪਰਮੇ ਦੋਨੋਕਾ ਅਭੀਸ੍ਟਸਿੱਧਹੋਬੇਕਰੇਗਾ॥੧੧ ਸ਼ੰਕਾ॥ ਪ੍ਰਜਾਬ੍ਰਹਮਾਜੀਸੇ ਬੋਲਜਾਂਕੇ ਹੇਭਗਵਨਯਗਜੋਕਰਕੇਪੂਜਿਤਹੂਏ ੨ ਦੇਵਤਾਓਂ ਸੇ ਹਮਕੈਸੇਪਰਸਪਰਮੇ ਪਰਮਸ੍ਰੇਯਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮੋਵਾਚ॥ ਕੇਹੇਪ੍ਰਜਾਹੋ ਇਨਨਿਤ ਪੰਚਯਗੋਂਸੇ ਤੁਮਾਰੇਕਰਕੇਪੂਜਿਤਹੂਏ੨ਦੇਵਤਾਲੋਕ ਵੋਨਾਮਤੁਮਾਰੇਕੋ ਪ੍ਰਿਯਤਰ ਭੋਗੋਂਕੋ ਦੇਵੈਂਗੇ ਹੇ ਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ॥ ਜਬਤੁਮਦੇਵਤਾਲੋਕੋਕੋ ਘ੍ਰਿਤਆਦਿਕੋਕੀਆਹੂਤੀ ਦੇਕੇਪ੍ਰਸੰਨਕਰੋਗੇਤਬ ਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀਦ੍ਵਾਰਾਅਨਾਦਿਕ ਉਤਪਤੀਪੂਰਬਿਕ ਦੇਵਤਾਤੁਮਕੋਭੀਤ੍ਰਿਪ੍ਤਕਰੈਂਗੇ ਤੁਮਾਰੇਧਰਮਕੀਭੀਰਖਜਾਕਰੈਂਗੇ ॥ ਦੇਵਤਾਲੋਕੋਕੇਇਸ੍ਟਭੋਗਧਨਇਸਤ੍ਰੀਆਦਿਕਵਾਂਛਿਤਭੋਗਤੁਮਕੋਦੀਏਹੂਏਉਨਕੇਦੀਏਹੂਏਭੋਗੋਕੋਖਾਇਕੇ ਪੁਨਃਉਨਦੇਵਤਾਲੋਕੋਕੇਦੀਏਹੂਏਭੋਗੋਮੈਸੇ ਉਨਦੇਵਤਾਂਉਕੋਦੀਏਬਿਨਾਹੀਜੋਪੁਰਖਆਪਭੋਗਲੇਤਾਹੈ ਤਬਵਹੁਪੁਰਖਦੇਵਤਾਲੋਕੋਂਕਾਚੋਰਹੈ ਦੇਵਤਾਲੋਕ ਉਸਕੋਆਪਨਾਚੋਰਸਮਝਤੇਹੈਂ ਪੁਨਃ ਦੇਵਤਾਤਿਸਕਾਅੰਤਹਕਰਨਦੂਖਿਤਕਰਕੇਤਿਸਕੋਅਪਨੇਧਰਮਸੇਭ੍ਰਸ੍ਟਕਰਡਾਰਤੇਹੈਂ ਧਰਮਸੇਗਿਰਾਹੂਆਜੀਵਪੁਨਃਨਰਕਕਾਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਤਾਹੈ।ਹੇਸਾਧੋਇਸਸੇਯੇਸਿਧਹੂਆਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕੇਵਚਨਸੇਭੀਤਥਾ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨਜੀਕੇਵਚਨਸੇ ਤਥਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਵਚਨੋਸੇਭੀਸ੍ਰਾਧਖਜਾ ਤਰਪਣਆਦੀਕਰਮ ਅਵਸਜਮੇਵ ਕਰਣੇਯੋਗਜਹੈ॥ ਹੇਸਾਧੋਜਿਤਨਾਕਾਲਯੇ ਜੀਵਗ੍ਰਹਸਤਆਸ਼੍ਰਮਮੈਇਸਿਤਹੈ ਉਤਨਾ ਕਾਲਦੇਵਤਾਪਿਤਰ ਅਤਿਥੀਆਦਿਕਸਭੀਆਸ਼੍ਰਮੀ ਇਸਕੀਆਸਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬਯੇ ਗ੍ਰਹਸਤਆਸ੍ਰਮਕਾਤਜਾਗਕਰਦੇਤਾਹੈ ਤਬਦੇਵਤਾਪਿਤ੍ਰਾਦੀ ਨਿਰਾਸਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇਹੇ ਸਿਖਵੈਦਿਕਸਮਾਰਤਕਧਰਮਕੀਰਖਜਾਰਥ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨੂਭਗਵਾਨਜੀਨੇਇਸਮਹਾਘੋਰ ਕਲਯੁਗਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਸੇਆਦਿ ਸਾਤ੍ਵਕੀਰਾਜਸੀ ਰੂਪਰੇਸ੍ਟਕਰਣੇਹਾਰੇ ਦਸ ਅਵਤਾਰਧਾਰੇਹੈਂ ॥ ਆਜਪ੍ਰਯੰਤਤੋਅਛੀ ਤਰਹਸੇਧਰਮਕੀਰਖਜਾਹੋਤੀਚਲੀਆਈ ਹੈ ਅਬਆਗੇਸਰਬਹੀਵਸੁਮਤੀ ਏਕਵਾਰਤੋਮਲੇਛਾਕ੍ਰਾਂਤਹੋਜਾਵੇਗੀ ਪੂਰਬਰੀਤੀਸੇਹੀ ਗੋਬਧਆਦਿਕਅਨਰਥਹੋਣੇਲਾਗਜਾਵੈਂਗੇ ॥ਪੁਨਃ ਧਰਮਕੀ ਲਡ਼ੀਵਰਤੇਗੀ ਐਸਾਉਪ

ਦੇਸ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਉਪਰਰਾਮ॥ ਪੁਨਃ ਰਾਜੇਕਯਾਂਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰਕੇ ਲਾਖਣੇ ਏਕਰਾਤਰਹਕੇਮਦ੍ਰੀਂਆਏ ॥ ਮਦ੍ਰਾਂਵਾਲੇਪੈਂਚਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾਕਰਤਭਏ ॥

ਦੋਃ ਮਿਰਯਾਦਾ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੁ ਤਿਨਕੀਕਥਾਅਪਾਰ ॥
ਪਲਕੋਟੀ ਫਲਦਾਨ ਹਿਮ ਪਾਵੈ ਪੁਰਖ ਉਦਾਰ ॥ ੧ ॥
ਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਮਿਰਯਾਦਕਰ ਕਰਉਪਦੇਸ਼ ਬਨਾਇ ॥
ਨੌਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਦੇਵਜੂ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਪਦਜਾਹਿ ॥ ੨॥ ਓੁੰ ਤਤਸਤ

ਇਤਿਸ੍ਰੀਦੇਵਤਰੂ ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰਾਧਕਰਨਾ ਅਵਸਯਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵ-ਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਤਾਰਵੇਂ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੧੭ ॥

ਓੁੰਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਦੋਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਪਰਮਉਦਾਰਹੈ ਅਦਭੁਤਕੌਤਕਜਾਹਿ ॥
ਅਬਵਰਨੌਤਿਹਕਥਾਕਉ ਚਤੁਰਸੁਨੋ ਚਿਤਲਾਇ ॥ ੧ ॥

ਪੂਰਬਉਕਤਰੀਤੀਸੇ ਮਦ੍ਰਗੁਰੂਕੇਹੈਂ ਜਹਾਂਸਾਹਿਬਤੀਸਰੀਪਾਤਸਾਹੀਕੀਚਰਣੋਕੀ ਖਾਸ ਪਗ ਰਖੀਹੈ ਮਦ੍ਰਾਂਵਾਲੇਸਿਖਕੋਬਖਸੀਸ ਸਾਹਿਬਕੀਹੈਅਬਜੋਹੰਝੀਰਾਂਕੇਰੋਗਵਾਲਾ ਤਹਾਂ ਜਾਤਾਹੈਉਸਕੀਹੰਝੀਰਾਂਕੋਗੁਰੂਜੀਕੀਪਗਰਖੀਛੁਹਾਇਦੇਤੇਹੈਂ ਤਬਤਿਸਰੋਗੀਕੀਹੰਝੀਰਾਂ ਅਛਯਾਂਹੋਇਜਾਤਯਾਂਹੈਂ॥ਤਹਾਂਭੀਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਕੜ੍ਹਾਪ੍ਰਸਾਦਿਕਰਾ-ਵਤੇਭਏ ਅਰਸਾਹਿਬਕੇਦਰਬਾਰਕੀਪੂਜਨਭੀਕਰਤੇਭਏ ਪੁਨਃ ਤਹਾਂਏਕਦਿਨਰਹਕੇ ਨਾਨਕਾਯਣੇ ਸਾਹਿਬਕੋਚਲੇਆਏਪਹਲੀਪਾਤਸ਼ਾਹਿਜੀਕੇਪ੍ਰਗਟਹੋਣੇਕਾਅਸਥਾਨਹੈਗੁ-ਰੂਨਾਨਕਸਯਆਯਨਃ ਗੁਰੂਨਾਨਕਾਯਨਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰਜਾਇਕੇ ਸ-ਵਾਸੈਰੁਪੈਕਾਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਕਰਾਵਤੇਭਏਤਥਾਪਾਂਚਸੈਕੀਭੇਟਾਦੇਤੇਭਏ॥ਪੁਨਃ॥ਦਰਬਾ-ਰ ਕੇ ਮਹੰਤਨੇਪ੍ਰਸਾਦਿਆਦਿਕਅਛੀਰੀਤੀਸੇਸੇਵਾਕਰੀ। ਉਹਾਂਨਾਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀਉਤਰਕੀਓਰਿ ਅਬਭੀਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਹੈਜਹਾਂ ਪਰਭਾਈਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਦਲੀਪੀਰਰਹਤਾਹੈ ॥ ਤਿਸਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇਮੈ ਅਬਭੀਸੁਖਣਾ ਮਾਨਤਾ ਚਢਤੀਹੈ ਪੂਜਾਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾਹੋਤੀਹੈ ਸਭਲੋਕੋਂਕੀਮਨਸਾ ਤਹਾਂਪੂਰੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਤੀਨਰਾਤ੍ਰੀਸੇਬਾਦਵਿਰ ਕਾਂਕੇ ਖਾਲੋਕੇ ਗ੍ਰਾਮਮੈਸਨੇਰਚਲਤੇਹੂਏਆਏਉਤ੍ਰੇ। ਉਨਦਿਨੋਮੈ ਚਤੁਰਮਾਸਾ ਲਗਾਹੂ

ਆਥਾ ਬਡਤਾਂਬਰਖਾ ਹੋਤਜਾਂਥੀ। ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੇਸਾਥ ਆਪਭੀਬਡੀ ਭੀੜਾਥੀ ਪੁਨਃ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਸੇ ਪਿੰਡੋਂਸੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਜਾਰਾਂ ਦਰ ਹਜਾਰੋਂ ਆਏ ॥ ਤਬਭੰਡਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂਨੇ ਹਜੂਰ ਆਏ ਅਰਜ ਕਰੀਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾਣੇ ਤੋ ਬੇਅੰਤ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਆਟਾਬਹੁਤਹੀ ਥੋਰਾਹੈ ਗੁਰੂਜੀ ਕਜਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਭੀ ਬੇਅੰਤ ਬੇਸੁਮਾਰ ਆਯਾਂ ਹੈ ਅਬ ਜੈਸੇ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰੀਏ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਜਾਹ ਵੰਢੋਰਾ ਚਾਰੋਂਓਰਕੇਨਗਰੋਂਮੈਂਫੇਰਦੇਵਹੁ ਕਜਾ ਕੇ ਜਿਸ ਮਾਈਕੋ ਪੁਤ੍ਰਕੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋਗੁਰੂਜੀਕੇਲੰਗਰਸੈ ਮਣਕਚੇਦਾਣੇ ਲੈਜਾਕੇ ਪੀਸਕੇ ਆਟਾ ਲਜਾਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰਮੈਪਾਵੇ ਪ੍ਰੇਮਸ੍ਰਧਾਸੇ ਨਿਸਚੇਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇਘਰਮੈਂਲੜਕਾਹੋਵੇਗਾ ਜੋਮਾਈਬੀਸ ਸੇਰਪੀਸਕੇਲਜ ਵੇਗੀ ਤਿਸਕੇਕੰਨਜਾਹੋਵਗੀ ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਕਾਹੁਕਮ ਮਨਕੇਸਿਖਾਂਨੇ ਜਾਇਕੇਚਾਰੋਓਰਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋਂਮੈਵੰਢੋਰਾਦੇਦੀਆ ॥ ਤਬਮਾਈਬਾਬੂਬਡੇ ਉਮਗਕੇ ਹਜਾਰੋਂ ਆਇਕੇਮਣਮਣਦਾਣੇਲੈਗਏਪੀਸਪੀਸਕੇਲੈਆਏਏਕਮਾਈਅਛੀਪਦਾਰਥਵਾਲੀਥੀ ਤਿਸਨੇਕਹਜਾਕੇਕਜਾਮਣਕਚੇਕੀਪਿਸਾਈਕੇਬਦਲੇਕਹੂੰ ਪੁਤ੍ਰਧਰੇਪਰੇਹੈਂ ਕਜਾਸਾਧੋਕੀ ਬਗਲੀਮੈਲੜਕੇਘੜਕੇਰਖੇਹੂਏਹੈਜੋਨਿਕਾਸ ਨਿਕਾਸਕੇਦੇਤੇਜਾਵੇਂਗੇ ਏਹਭੀਏਕਆ ਟੇਪੀਸਨੇਕਾਬਹਾਨਾਸੰਤਾਂਨੇਬਨਾਯਾਹੈ ਜੋਇਸਬਹਾਨੇਸੇ ਆਟਾਪੀਸਜਾਜਾਇਗਾ ਪੁਨਾ ਬੋਲੀਹਸਕੇਮੇਰੇਘਰਮੈ ਪਚਾਸਬਰਸਕੀ ਉਮਰਕੁਛਹੂਆਨਹੀਹੈ ਅਬਕਜਾਹੋਣੇਲਗਾ ਹੈ ॥ ਅਛਾਸੰਤਾਂਕੀਸੇਵਾਹੀਹੈ ਇਸਮੈਭਲਾਹੀਹੈ ਮੈਬੀਸਸੇਰਕਚੇਦਾਣੇਲਜਾਇਕੇਪੀਸ ਕੇਦੇਆਵਤੀਹਾਂ ਓਹਜਾਣੇ ਔਰੋਲੋਕੋਕੇਘਰਮੈ ਲੜਕੇਹੋਵੇਂਗੇ ਤਬਮੇਰੇਘਰਮੈਲੜਕੀ ਹੀਸਹੀ ਓਹਜਾਣੇ ਕੰਨਜਾਹੀਹੋਵੇਐਸਾਕਹਕੇ ਤਦਨੰਤਰ ਬੀਸਸੇਰ ਕਚੇਦਾਣੇਗੁਰੂਜੀ ਕੇਲੰਗਰਾਂਸੇਲੈਕੇ ਪੀਸਕੇਦੇਗਈ॥ਉਸਨੇਆਪਨੇਮਨਮੈਜਾਨਜ ਕੇ ਅਬਮੇਰੀਪਿਛ- ਲੀ ਅਵਸਥਾਹੈਕਜਾਕੁਛ ਹੋਣੇਲਗਾਹੈ ਸੰਤਾਂਕੀਸੇਵਾ ਜਾਨਕੇਕਰਦਈਹੈ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦਪਾਨੀ ਸਾਧਸੰਗਤਨੇ ਛਕਜਾਛਕਾਯਾ ਅਗਲੇਦਿਨ ਤਹਾਂਸੇਡੇਰਾਕੂਚਹੋਕੇ ਸਚੇ ਸੌਦੇਕੋਆਯਾਇਧਰਜਿਸਜਿਸਮਾਈਨੇਦਾਣੇਪੀਸੇਥੇ ਵਹੁਸਾਰਜਾਂਹੀਗਰਭਵਤਜਾਂਹੋਜਾ- ਤਜਾਂਭਯਾਂ ਅਤਿਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਜਾਂਭਯਾਂ ਸਾਲਸੇਅਨੰਤਰਮਣਮਣਆਟਾਪੀਸਨ ਹਾਰੀਆਂਕੇ ਸਭਕੇਘਰਮੇ ਨਿਯਮਕਰਕੇ ਲੜਕੇਹੂਏ ॥ ਵਹੁਜੋਬਾਂਝਇਸਤ੍ਰੀ ਬੀਸਸੇਰ ਆਟਾਪੀਸਕੇ ਲਜਾਈਥੀ। ਤਿਸਕੇਘਰਮੈਕੰਨਜਾਹੂਈ ॥ ਜਬਤੀਸਰੇਚੌਥੇਸਾਲ ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨਾਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕੋਆਏ ਤਬਜਿਨਕੇਘਰਮੈ ਬਾਲਕਹੂਏ ਥੇ ਵਹੁਸਾਰੇਹੀ ਆਪੋਆਪਨੇ ਬਾਲਕੋਂਕੋ ਲੈਕੇਆਏ ।ਕਿਸੇਪਾਂਚਰੁਪੈਥਾਨ ਕਪੜੇ ਕਾ ਕਿਸੇਸਾਤਰੁਪੈ ਥਾਨਕਪੜੇਕਾ ਕਿਸੇਦਸਰੁਪੈ ਥਾਨ ਜੈਸੀਰਕਿਸੇਕੀ ਸਾਮਰਥ ਥੀ ਸੋ

ਉਤਨਾ ੨ ਲਜਾਇਕੇ ਬਾਲਕਾਂ ਕੋ ਮਥਾ ਟਿਕਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਮਾਈ ਬਾਬੂ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਣਮਣ ਆਟੇ ਕੀ ਪਿਸਾਈ ਮੇਂ ਏਸਾਰੇ ਬਾਲਕ ਆਪ ਕੀਹੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਹੈਂ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਵਹੁ ਸਰਦਾਰਨੀ ਭੀ ਕੰਨਜਾ ਕੋ ਕੁਛੜ ਉਠਾਇ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਏਕ ਥਾਨ ਕਪੜੇ ਕਾ ਪਤਾਸਿਆਂ ਕੇ ਥਾਲ ਕੇ ਊਪਰ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟਿਕਾਵਤੀ ਭਈ॥ ਆਟਾ ਪੀਸਨ ਕਾਲ ਮੇਂ ਜੋ ਜੋ ਅਸ੍ਰਧਾ ਯੁਕਤ ਬਾਤੇਂ ਕਹੀਥੀਂ ਸੋ ਸਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅਪਨੇ ਹੀ ਮੁਖ ਸੇ ਕਹਕੇ ਸੁਣਾਵਤੀ ਭਈ॥ ਪੁਨਾ ਅਪਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸ਼ਾਵਨੇ ਨਿਮਿਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਤੀ ਭਈ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਈਸ੍ਵਰ ਹੋ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਮਹਾਗੰਭੀਰ ਅਤਿ ਅਗਾਧ ਤਲ ਸਪਰਸਤੇ ਰਹਤ ਹੋ ਅਸੀ ਜੀਵ ਪੁਨਃ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਅਤਿ ਅਸਵ੍ਰਲ ਬੁਧੀ ਤੁਛ ਮਛ ਜੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ॥ ਜੈਸੇ ਅਗਾਧ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈਂ ਮਛਰੀ ਉਛਰੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਸਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਕੇ ਜਲ ਮੈਂ ਤਜਾਗ ਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਉਦਰ ਮੈਂ ਅਪ੍ਰਾਧ ਭੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮਹਾਗੰਭੀਰ ਅਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਸਿਥ੍ਰਤ ਰਹਤਾ ਹੈ ਤੁਛਮਤ ਸੋਂ ਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੇਤਾ ਹੈ ਅਪਨੀ ਸਰਣਾਗਤ ਜਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤ੍ਯੁਤ ਉਲਟਾ ਸਰਬ ਜਲ ਵਾਸੀ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਤਦਵਤ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਕੀ ਮੈ ਸਰਣਾਗਤ ਹੂੰ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਅਪ੍ਰਾਧੋਂ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨ ਕਰੋ ਅਪਨੀ ਜਾਨ ਕੇ ਬਖਸ਼ ਲੇਵਹੁ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੀ ਭਈ ਪੁਨਃ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਅਬ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਤਬ ਮੇਰੀ ਭੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰੀ ਹੋਵੈ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹੇ ਮਾਈ ਉਸ ਸੋ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈਂ ਸੇ ਏਕ ਐਸੀ ਲਹਰ ਫੁਰ ਆਈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਲੰਗਰ ਹੈ ਕੋਈ ਭੂਖਾ ਨ ਰਹੇ ਅਬ ਵਹੁ ਸਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਬ ਮੈਂ ਪਾਂਚ ਮਣ ਪੀਸ ਦੇਤੀ ਹਾਂ ਜੇ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਤਬ ਪੁਨਃ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਨਹੀਂ ਮਾਈ ਅਬ ਇਸੀ ਕੰਨਜਾ ਕੋ ਹੀ ਤੁਮ ਲੜਕਾ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਛਡ ਤੇਰੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਬਾਲਕ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਬਹੁਰ ਤਿਸ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੇ ਮੇਰੇ ਕਰਮਾ ਮੈਂ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀਂ ਤਬ ਕਜਾ ਭਯਾ ਸੰਤ ਰੇਖ ਮੈਂ ਮੇਖ ਮਾਰਤੇ ਹੀ ਆਏ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਕੇ॥ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਜੇ ਕੋਈ ਮਾਂਗੈ ॥ ਸਾਧੁ ਜਨਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੈ॥ ਜੇ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗਨੇ ਸਭੀ ਦੁਸ਼੍ਰ ਕਰਮ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਔਰ ਕਹਾਂ ਨਿਵਰਤ ਹੋਵੇਗਾ ਫਿਰ ਹਮਾਰਾ ਪਾਪ ਕਹੂੰ ਭੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਨ ਹੋਵੇਗਾ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਤਬ ਮੇਰੀ ਝੋਲੀ ਮੈਂ ਭੀ ਭਿਖਜਾ ਪੜਤੀ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ ਅਛਾ ਮਾਈ ਅਬ ਤੂੰ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਰਨੀ ਆਇ ਪਰੀ ਹੈਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਸਰਣ ਪਰੇ ਕੀ ਲਾਜ ਹੈ ਜੇ ਅਬ ਪਰੀਸ ਮਣ ਦਾਣੇ ਪੀਸੇਂ ਤਬ ਤੇਰੇ ਘਰ ਬਾਲਕ ਹੋਵੇਗਾ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਤਿਸ ਮਾਈ ਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖ ਲੀਆ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਸਾਥ ਰਹਣੇ ਕਾ ਚਕੀ

ਆਦਿਕ ਸਰੰਜਾਮਕਰਲੀਆ॥ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਹਿਬਕੇ ਡੇਰਸਾਥ ਰਹਕ ਪਰੀਸ
ਮਣ ਪਕੇ ਆਟਾ।ਤਿਸਨੇ ਪੀਸਜਾ ਤਦਨੰਤਰਏਕਦਿਨ ਖਟਮਾਸਪੀਛੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ
ਯਾਦਕੀਆਏਕਬਡਾਮੀਠਾਅੰਬਕਾਫਲ ਤਿਸਕੋਬਖਸਜ ਤਿਸਸਰਦਾਰਨੀਨੇਤਿਸਫਲ
ਕੋ ਲੈਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰਸੇ ਸਿਰਪਰ ਰਖਲੀਆਤਬਤਿਸਨੇਗੁਰੂਜੀਕਾਧਜਾਨਧਰਕੇਵਹੁ
ਫਲਖਾਇਲੀਆ।ਤਦਨੰਤਰ ਏਕਬਰਸਕੇ ਅੰਤਰਹੀ ਤਿਸਕੇਘਰਮੈ ਬਡਾਸੁੰਦਰਬਡੇ
ਭਾਗਵਾਲਾ ਲੜਕਾਹੂਆ ਬਡਾ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮੀ ਸੂਰਬੀਰ ਉਦਾਰਮਨ ਸਤਜਵਾਕਜ
ਹੋਤਾਭਯਾ॥ਯੇ ਸਾਖੀਆਂਪ੍ਰਸਿਧਹੈਂ ਸਭਦੇਸੋਂਮੈ ਜੋ ਏਕਮਣ ਕਰੇਕੀ ਪਿਸਾਈਕੇਬਦਲੇ
ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਸੈਂਕੜੇਹਜਾਰੋਂਲੜਕੇਹੂਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਬਖਸ਼ੇ॥ਅਬ
ਭੀ ਤਹਾਂਕਾਲੇਕੇ ਵਿਰਕਾਂਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਹੈ ਸਾਰੇਦੇਸਕੇ ਲੋਕ ਮਾ-
ਨਤੇਹੈਂ ਪੂਜਾਰਢਤੀਹੈ॥ਚੌਃ॥ ਜੋ ਯੇ ਕਥਾਸੁਨੈ ਔ ਕਹੈ॥ਮਨਵਾਂਛਿਤ ਸੁਤ ਸੰਪਤਲਹੈ॥
ਮਨਮੈ ਜੋਗੁਰ ਰੂਪਧਜਾਵੈ॥ਸੋਨਰ ਪਰਮਧਾਮ ਕਹਪਾਵੈ॥੧॥

ਸੋਃ ਸਰਬ ਕਲਾ ਪਰਬੀਨ ਸਰਣਦ ਸਰਧਾ ਪੂਰ ਪ੍ਰਭ ॥
ਸਭ ਬਿਧਿ ਜਾਹਿ ਅਧੀਨ ਨਮੋ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰਿ ॥੧॥ ੴ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿਸ਼੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਪ੍ਰਕਾਸੇ ਨਾਨਕਾਯਣੇਸਾਹਿਬਕੀਯ ਤ੍ਰਾਮੈ੧ਮਣਕਰੇਕੀਪਿ
ਸਾਈਪਰਸੈਂਕੜੇਲੜਕੇਬਖਸ਼ੀਸ ਵਰਣਨਨਾਮ ਅਠਾਰਵੇਂਅਧਜਾਯਸਮਾਪਤੰ॥੧੮॥

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਸੋਃ ਰਾਜਨ ਰਾਜਧਿਰਾਜ ਕਰਤ ਆਰਤੀ ਚਰਣ ਜਿਹ ॥
ਮੌਲਮਣੀ ਸੁਭ ਸਾਜ ਦੀਪ ਬਨਾਇ ਝੁਕਾਵਈ ॥ ੧ ॥

ਬੀਰਮੈਂ ਜੋ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਪ੍ਰਕਰਣਤਿਸਮਾਈਕਾ ਕਹਕੇ ਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਛੋਡਾਹੈ ਤਹਾਂਤੇ ਸੁ-
ਣੀਐ॥ਕਾਲੇਕਜਾਂਸ ਚਲਕੇ ਸਾਹਿਬ ਸਨੇਸਨੇ ਸੁਧਾਸਰਕੋਆਏ॥ਗੁਮਟਾਲੇ ਆਇਉ
ਤਰੇ ਬਡੇ ਸਮੁਦਾਇਸਹਤ ਉਸਸਮੇਮੈ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਭੀ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈਂ ਥੇ
ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਅਪਣੇ ਬਡੇਚਤੁਰਆਦਮੀਕੋਸੰਤਾਂ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜਜਾ ਤਿਸ
ਨੇ ਹਜੂਰਕੇ ਪਾਸ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਕੀ ਆਗਜਾ ਹੋਵੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ
ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਮੁਝਕੋਭੇਜਜਾਹੈ ਆਪਕਾ ਦਰਸ਼ਨਮਾਂਗਾਹੈ ਬਚਨਹੂਆ ਕਿ ਗੁਰਮੁਖ

ਆਵੈ ਜਾਵੈ ਨਿਸੰਗ ॥ ਤਬ ਅਸ੍ਵਾਰ ਨੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸੇ ਆਇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਤਯਾਰ ਹੋਰਹੇਥੇ। ਉਸੀਸਮੇ ਬਡੇਸੁੰਦਰਹਾਥੀ ਕੀ ਅੰਬਾਰੀਮੈਬੈਠਕੇ ਚਲਜਾ॥ਜੈਸੇ ਦੇਵਰਾਜ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਵਗੁਰੂਕੇਦਰਸਨ ਅਰਥ ਐ-ਰਾਵਤ ਹਸਤੀਪਰ ਅਸਵਾਰਹੋਕੇਜਾਵੇ ਤੈਸੇਜਾਤਾਭਯਾ॥ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਤਰੀਕਾਥਾ ਕੇ ਜਬਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਜਾਤਾਥਾ ਤਬ ਜਿਤਨਾਚਿਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਬੈਠਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨ ਦੇਵੈ ਉਤਨਾਚਿਰਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜੇਰਹਣਾ ਜਬਸਾਹਿਬਬਚਨਕਰੈਂਤਬ ਬੈਠਣਾ॥ਇਕਵਿੰਜਾਥਾਲ ਪਤਾਸਜਾਂਕੇ ਪਾਂਚਥੈਲੀਰੁਪਯਾਂ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ ਔਰਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਿਤਨਾਹੀਚਿਰ ਖੜਾਰਹਜਾ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਸਰਕਾਰਕੀ ਓਰਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਨ ਦਿਤੀ ਕੌਨਖੜਾਹੈਕੌਨਨਹੀਂਖੜਾਹੈ ਛੋਟੇ ੨ ਬਾ-ਲਕੋਂਕੇਸਾਥ ਆਪਬਚਨਬਿਲਾਸ ਹਾਸਜਕੇ ਕਰਰਹੇਥੇ ਤਬ ਰਾਜਾਧਜਾਨਸਿੰਘ ਗੁ-ਲਾਬਸਿੰਘਆਦਿਕੋਂਕੇ ਮਨਮੈਂ ਬਡਾਭਾਰੀਸਕਗੁਜਰਜਾ ਕਜਾਆਜਸਰਕਾਰਕੇਊਪਰ ਕਿਧੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਗੁਸੇਹੈਂ ਜੋ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਕਾਰਕੋ ਬੈਠਣੇਕਾਹੁਕਮਨਹੀਂ ਦੀਆ ਕਜਾਕਾਰਣਹੈ॥ਅਰ ਸਭੀ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜੋਤੇ ਹੈਂ॥ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਭਕੇ ਰਿਦੇਕੀ ਜਾਨਨਹਾਰੇਹੈਂ ਜਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵਜੀਰ ਆਦਿਕ ਨੌਕਰ ਲੋਕ ਕੈਸੇਬੈਠਜਾਵੇ ਕਿਤਨੀਕੁ ਦੇਰੀਸੇ ਅਨੰਤਰਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀ ਸ੍ਰਧਾਕੀ ਪਰੀਖਜਾਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰਕੋ ਬੈਠਨੇਕਾ ਹੁਕਮਦੇਤੇਭਏ ਬਚਨਕੀਆ ਸਰਕਾਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੇ ਸੁਣਭਾਈ ਸਿਖਾ ਤੂੰਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿਖਅਤੇ ਅਸੀਭੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖਹੈਂ॥ਤੁਮਕੋ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਸੁਧਾਕਾ ਰਾਜ ਬਖਸਜਾ ਹੈ॥ਹਮ ਕੋ ਸਾਹਿਬਨੇ ਸ੍ਵਰਗਰਾਜ ਬਖਸਜਾ ਹੈ॥ਹਮਕੋਤੁਮਾਰੇ ਇਸ ਪਦਾਰਥਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨ ਐਸੇ ਧਨਹਮਾਰੇਕਿਸੇਕਾਮਹੈ ਤੁਮ ਐਸੇ ਧਨਅਪਨੇ ਨੌਕਰਚਾਕਰਾਂਕੋਦੇਦੇਵੋਹਮਾਰੇ ਐਸੇ ਧਨ ਕਿਸਕਾਮਹੈ ਹਮਨੇ ਕਿਸੀਲੜਕੇਲੜਕੀਕੀਸ਼ਾਦੀਤੋਨਹੀਂਕਰਨੀਹੈ ਦੂਸਰਾ ਹਮ ਕੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣਅਚਾਰਜ ਤੋ ਨਹੀਂਹੈ ਜੋ ਤੇਰਾਧਨ ਲੇ ਲੇਵੈਂ॥ਪੁਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜਜੀ ਇਸਕਾਭੀ ਲੂਣਲੈਕੇ ਲੰਗਰਮੈ ਪਾਇ ਦੇਣਾ ਤਬ ਪੁਨਃ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਸੁਣਗੁਰੁ ਭਾਈਗੁਰੂਕੇਘਰਮੈ ਕਿਸੇਬਾਤਕੀਕੁਛਕਮਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦ੍ਰਬਜਕਾ ਹਮਲੰਗਰਮੈ ਲੂਣਪਾਵੈਂ ਤੁਮਾਰਾਕਰਾਰਭੀਏਹੀਹੈ ਕੇ ਜਬਤੁਮ ਹਮਾਰੇਦਰਸਨਕੋ ਆਵਹੁ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੇਪਾਸ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀਂਲਜਾਵਣਾ ਗੁਰੂਕੇ ਲੰਗਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਣਾਹੋਵੇ ਤਬ ਆਯਾਕਰੋ॥ਐਸਾਤੁਮਾਰਾ ਹਮਾਰਾ ਨਿਯਮਹੈਅਬ

ਕਿਉਂ ਉਲਟੀ ਬਾਤ ਕਰਦਾਹੈਂ॥ਇਤਨਾ ਬਚਨਕਰਕੇ ਰੁਪਯਾਂਕੀ ਥੈਲ੍ਯਾਂ ਉਠਾਇ
ਦਯਾਂ ਅਰ ਪਤਾਸ੍ਯਾਂਕੇ ਵਰਤਾਵੇਕੋਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਪਤਾਸੇ ਇਨਹੀਕੀਸੇਨਾਂਮਾਤ੍ਰ
ਕੋ ਦੇਣੇ ਡੇਰੇਕੇ।ਕਿਸੀਸਿੰਘਕੋਨਹੀਂਦੇਨੇ॥ਤਬ ਸਰਕਾਰਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਹਮਕੋਗੁਰੂਜੀਕੇ ਲੰਗਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਮਿਲੇ॥ਐਸੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ
ਲੰਗਰਮੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਮੰਗਵਾਇਕੇਦੀਆ ਜੈਸੇਔਰਸਿਖਹੁ ਨੇ ਹਾਥਹੁ ਊ-
ਪਰਲੈਕੇ ਛਕਣੇ ਕਾ ਅਰੰਭਕੀਆ ਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠੇ ੨ ਹੀ ਬਡੇਆਦਰਸੇਲੈਕੇ ਹਾਥੋਂਊਪਰਹੀ ਪ੍ਰਸਾ-
ਦ ਛਕਨੇ ਲਗ ਗਯਾ ॥ ਔਰ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਤਕੋ ਪਾਨਕਰਤਾ
ਭਯਾ ਬਡਾ ਯਸ੍ਰੀਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਰਨਜੀਤਸਿੰਘ ਅਤਿਸ੍ਰਧਾਤਥਾ ਆਦਰਸਹਤ
ਸ੍ਰੀਖੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰਕਰਕੇ ਆਗ੍ਯਾ ਮਾਂਗਤਾਭਯਾ
ਗ੍ਰੰਥਕੇ ਵਿਸਤਾਰਕੇ ਭੈਸੇ ਈਹਾਂਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂਕੀਆਹੈ ਹਜੂਰਕੀਆਗ੍ਯਾ ਪਾਇਕੇ
ਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨਕੋਚਲਜਾ ਮਾਰਗਮੈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਬਡੀ
ਉਸਤਤੀ ਕਰਤਾਭਯਾ ਰਾਜਾਧ੍ਯਾਨਸਿੰਘਸੇ ਆਦਿਲੈ ਸਬ ਸਰਦਾਰੋਂਕੇ ਬੀਚਮੈ ਬ-
ਚਨ ਬੋਲਜਾ ਕੇ ਜੈਸੇਉਦਾਰਆਤਮਾ ਨਿਰਲੋਭਤ੍ਯਾਗੀ ਪੁਰੁਖਹਮਨੇ ਯੇਦੇਖੇਹੈਂ ਐਸੇ
ਔਰਕੋਈ ਨਹੀਦੇਖਨੇਮੈ ਆਯੇਹੈ ਔਰ ਯੇ ਬਡੇਸਿਧਸਤ੍ਯ ਸੰਕਲਪਹੈਂ ਕਿਉਂਰਾਜਾ
ਜੀ ਠੀਕ ਐਸੇਹੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਔਰ ਚਾਲਕੇਹੈਂ ਤਬ ਰਾਜਾਧ੍ਯਾਨਸਿੰਘ ਵਗੈਰੇਨੇ ਸਰ-
ਕਾਰਕੇਆਗੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਜੈਸੇਆਪਫੁਰਮਾਤੇਹੈਂ ਯੇ
ਮਹਾਤਮਾ ਤੈਸੇਹੀਹੈਂ ਇਸਮੈਂ ਸਕਨਹੀ ਹੈ॥ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰਨੇਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਔਰ ਸਭਕੇ
ਊਪਰ ਹਮਾਰੀਛਾਯਾਪੜਜਾਤੀਹੈ ਜਬ ਹਮਇਨਕੇ ਪਾਸਆਤੇਹੈਂ ਤਬਇਨਕੀਮਾਯਾ
ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਪੜਜਾਤੀ ਹੈ ਇਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹਮ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਕੋਈਅਧਿਕਬਾਤ ਭੀ
ਨਹੀਂ ਕਰਸਕਤੇਹੈਂ ਇਨਕੇ ਤਪੋਬਲਕਾਤੇਜ ਹਮਾਰੇਸੇ ਸਹਾਰ੍ਯਾਨਹੀਂਜਾਤਾਹੈ ਵਾਹੁ
ਧਨ੍ਯਹੈ ੨ ਜੋਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਘਰ ਮੈ ਐਸੇ ੨ ਬਲਵਾਨ ਬਡੀਰ ਸਾਮਰਥ
ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਮਹਾਤਮਾਹੈ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾਕਰਤੇਹੂਏ ਰਾਜਾ ਧ੍ਯਾਨ
ਸਿੰਘਆਦਿਕੋਂਕੇਸਾਥ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਬਹਾਦਰ ਆਪਨੀ ਰਾਜਧਾਨੀਮੈ
ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤਭਯਾ॥ਇਧਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਭੀ ਅਪਨੇਡੇਰੇ ਮੈ ਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਬਿਰਾਜਤੇ
ਭਏ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ॥ਪੁਨਾ ਦੋ ਤੀਨ ਘਟਿਕਾ ਸੇ ਉਪਰੰਤਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ਦੋਨੋਹਾਥੋਂਸੇ
ਅਪਨੀ ਦਸਤਾਰਕੋ ਪਕੜਕੇ ਸਾਵਧਾਨਤਾਸੇ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ੩ ਐਸੇ ਬਚਨ
ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ੲ ਚਨਕੀਆ ਕੇ ਹੇਭਾਈਸਿਖੋਬੁਰੇਸਮੇਆਯੇਹੈਜਿਸਕੀਪਰਮੇਸ੍ਰਰਪਤਿ

ਰਖੇਗਾ ਤਿਸਕੀਰਹੇਗੀ ਯਾ ਕੋਈ ਅਪਨੇ ਦੋਨੋਂਹਾਥਹੁਸੇ ਅਪਨੀਪਗੜੀਕੋ ਰਖੇਗਾ ਤਿਸਕੀਰਹੇਗੀ ॥ ਤਦਨੰਤਰਸਿਖੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆਕੇ ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੈਸਾਸਮਾਆਯਾਹੈ ਜਿਸਭਵਿਖਤਕੋ ਵਿਚਾਰਕੇ ਆਪਕਰੁਨਾ ਰਸਕਰਪੂਰਣਹੋਗਏਹੋ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਿਖਐਸਾ ਸਮਾਆਵੈਗਾ ਜੋਸਿਖੋਕੂੰਲੁਕਣੇਕੋ ਜਗਾਨਲਭੇਗੀ ਸਿਰਮੁਨਾਵਨੇਕੋ ਨਾਈ ਨ ਲਭੇਗਾਬਡਾਭਾਰੀ ਕੈਜਲਸਿਖਹੁਕੇ ਸਿਰਪਰਬੀਤੇਗਾ॥ਖਾਲਸਾਬਡਾ ਦੁਖਪਾਵੇਗਾ ॥ ਅਠਬਲਦਾਸੁਹਾਗਾ ਜੁਪਜਾਹੈ ਢੀਮਡਲਾਕੋਈ ਰਹ ਨ ਜਾਵੇਗਾ ਕਰਾਂਗੇਆਟਾ ਨਹੀਤੋਦਲਜਾਤੇ ਕਰਹੀਡਾਰੈਗੇ॥ਤਦਨੰਤਰਸਿਖਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕੀਆਕੇ ਹੇਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ ਸਿਖਹੁਸਿਐਸਾਕਯਾ ਅਪ੍ਰਾਧਹੂਆਹੈ ਜੋਇਤਨੀਤਾੜਨਾਂ ਸਿਖਹੁਕੋ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਿੱਖ ਜੋਸਾਹਿਬਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਨੇ ਮਿਰਯਾਦਾਬਾਂਧਕੇ ਇਨਕੋਸਯਾਰੋਸੇ ਸਿੰਘ ਬਨਾਯਾਥਾ ਗਊਬ੍ਰਾਹਮਣਕੀ ਪਾਲਨਾ ਰਥਇਨਕੋਨਯਾਯਪਰਅਸਤ੍ਹਾਪਨ ਕੀਆਥਾ ਸੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਰਚੀਹੁਈ ਮਿਰਯਾਦਾਕੋ ਇਨੋਨੇਛੋਡਦੀਆਹੈ ਅਬਯੇਗਊਬ੍ਰਾਹਮਣਕੋਦੁਖਦੇਣੇ ਲਾਗਪੜੇਹੈ ਜੈਸੇਵਾੜਹੀ ਖੇਤੀਖਾਨੇ ਲਗਜਾਵੇ ਤੈਸੇਅਬ ਮਨਮੁਖਹੋਗਏਹੈ ਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗਯਾਨਮਾਨਨਕਾ ਇਨਕੋ ਯੇ ਫਲਹੋਵੇਗਾ ਜੋਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਦੁਕਾਨਹੁਮੈ ਫੇਰਵਾੜਦੇਵੇਂਗਾ ਅਬ ਹਮ ਇਨਕੋ ਸਿੰਘ ਪਦਵੀਸੇ ਭ੍ਰਸ਼ਟਕਰਕੇ ਫਿਰ ਸਯਾਰ ਬਨਾਇਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀਕਾ ਖਤ੍ਰੀ ਕਿਰਾੜਕਾ ਕਿਰਾੜ ਝੀਵਰਕਾ ਝੀਵਰ ਜਾਟਕਾਜਾਟ ਲੁਹਾਰਕਾਲੁਹਾਰ ਤ੍ਰਖਾਣਕਾਤ੍ਰਖਾਣ ਨਾਊਕਾਨਾਊ ਧੋਬੀਕਾਧੋਬੀ ਛੀਪੇਕਾਛੀਪਾ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸਾਰੇਹੀਜਿਨੋ ਦੁਕਾਨੋਸੇ ਨਿਕਾਸਕੇਇਨ ਕੂੰਸਿੰਘਬਨਾਯਾਥਾ ਅਬਸਿੰਘਪਦਵੀ ਖੋਸਕੇਫਿਰਉਨ੍ਹੋਹੀਦੁਕਾਨੋਮੈਵਾੜਦੇਣੇਹੈਂ ਸਾ-ਹਿਬਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘਜੀਕੀਉਪਦੇਸਕੀਹੁਈ ਮਿਰਯਾਦਾਕੇ ਤਯਾ-ਗ ਕਾ ਇਨਲੋਗਨਕੋ ਯੇਫਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋਫਿਰਉਨ੍ਹੋਹੀ ਦੁਕਾਨੋਮੈਵਾੜੇ ਜਾਵੈਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਇਨਕੋਕੀਟਹੁਸੇਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰਅਪਨਾ ਉਪਦੇਸ਼ਦੇਕੇ ਬਨਾਯਾਥਾ ॥ ਤਿਸਉਪ-ਦੇਸਕੇ ਭੂਲਜਾਨੇਪਰ ਬਹੁਧਾਤੋਂ ਇਨਕਾਸਿੰਘ ਸਬਦਹੀਲੋਪਹੋ ਜਾਇਗਾ ॥ ਭਲਾਜੇ ਕਹੂੰ੨ਸਿੰਘ ਸਬਦ ਰਹਜਾਏਗਾ ਤਬ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮਾਦੀ ਸਿੰਘਕੇਕਰਮ ਉਨਮੈਨਹੀ ਰਹੇਂਗੇ ਕੇਵਲਸਿੰਘ ਸਬਦਮਾਤ੍ਰਹੀ ਉਨਕਾ ਰਹਜਾਏਗਾ ॥ ਇਤਨਾ ਬਚਨਕਰਕੇ ਪੁਨਃਬ-ਚਨਕੀਆਕੇ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤ ਮਿਤ੍ਰਘਾਤ ਆਪਮੈਵਰੋਧਲੋਭਲਾਲਚ ਮਤਸਰਬਖੀਲੀ ਬਿਭਚਾਰਵੈਰੀਯਾਂਬੇਇਤਫਾਕ ਚੁਗਲੀਨਿੰਦਾਕ੍ਰੋਧ ਇਤਯਾਦਿਕ ਪੁਤ੍ਰਪਿਤਾਕੇਸਾਥ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤਕਰੈਗਾ ਪਿਤਾਪੁਤ੍ਰਕੇਸਾਥ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤਦ੍ਰੋਹ ਦਗਾਕਰੇਗਾ ਮਾਤਾਅਪਨੀ ਲੜਕੀਕੇਸਾਥਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤਕਰੈਗੀ ਮਾਤਾਪਿਤਾਬ੍ਰਿਧਬਾਲਕ ਰੋਗੀਕੁਲੀਨ ਅਕੁਲੀ

ਨ ਨ ਦੇਖੈਗੇ॥ਅਪਨੇਧਨਕੇ ਲੋਭਕਰਕੇ ਕੰਨਜਾਕਾ ਮੋਲਧਨਲੈਲੇਵੇਗੇ ਕੰਨਜਾ ਦਾਉ
ਪਾਇਕੇਅਪਨੇ ਮਾਤਪਿਤਾਕੇਘਰਮੈ ਸੇ ਜਿਤਨਾਧਨਪਾਵੇਗੀ ਸੋਸਾਰਾਲੂਟਲੈਜਾਵੈਗੀ
ਮਦਮਾਸ ਖਾਨੇਮੈ ਸਭ ਤਤਪਰਹੋਜਾਵੈਗੇ ਇਤਜਾਦਿਕ ਝੂਠਦੰਭ ਅਹੰਕਾਰਆਦੀਔਰ
ਭੀ ਅਨੰਤਹੀਪਾਪਰੂਪਕਰਮੋਂਕੋ ਸੰਸਾਰਸਾਰੇਕਰਣੇਲਾਗਜਾਇਗੇ ਇਤਜਾਦੀਪਾਪੋਂਸੇ
ਕੋਈ੨ਸਤਪੁਰੁਖਬਚੈਂਗੇਨਹੀਂ ਤੋ ਇਕਸਦਹੁਰਹੁਕਿਆ ਗਣੀਸਭਇਕਤਸਾਦ ਮੁਠੀ
॥ਦਸੋ ਦਿਸਾਮੈਸੇ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਾਪਕਰਕੇ ਪਾਪਕਰਮਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀਤੋ ਸੁਣਨੇਮੈ ਆ
ਵੇਗੀ ਪੁੰਨਦਾਨ ਯਗਤਪ ਧਰਮਸਤਕੀਕਹੂੰ ਕੰਨਸੋਇਭੀਕਾਨਮੈ ਨ ਪੜੇਗੀ॥ਹੇਸਿਖ
ਐਸੋ ਘੋਰਸਮੋਆਵੇਗੋ॥ਕਵਜੋਬਾਚ ਜੋਜੋ ਬਚਨ ਸਤਾਸੀਅਠਾਸੀਕੇ ਸਾਲਮੈ ੧੯੮੭
੧੯੮੮ ਕਹੇਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੋ ਤਿਸਬਚਨਕਾ ਵਰਤਾਵ ਆਜ ੧੯੬੩
ਉਨੀਸੈ ਤ੍ਰੇਸਠ ਸਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤਮੈ ਤੋ ਅਛੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਗੇ ਕਾਨੋਸੇ ਸੁਣਤੇ ਥੇ ਅਬ
ਨੇਤ੍ਰੋਂਮੈ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦੇਖਲੀਆਹੈ। ਏਹੀਪ੍ਰਸੰਗ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਸਭਾ ਮੈ
ਬਹੁਤਵਾਰਹੂਆਹੈ ਉਸਸਮੇਕੇ ਬ੍ਰਿਧਲੋਕਹੁਸੇਸੁਣਤੇਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਇਸਸੇਵਿਸੇਖਬਚਨ
ਬਡੇ ੨ ਬ੍ਰਿਧੋਂਸੇ ਸੁਣੇਹੂਏਹੈਸੋਭੀ ਆਗੇਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਸੰਗਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖੈਗੇ॥ ਪੁਨਃ
ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਔਰਭੀ ਅਨੇਕਵਚਨ ਭਾਵੀ ਕੇ ਕਹਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ
ਭਏ॥ਤਦਨੰਤਰ ਅਗਲੇਦਿਨ ਗੁਮਟਾਲੇਸੇਚਲਕੇ ਸਨੇਸਨੇਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਕੋ
ਆਏ॥ਯੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨ ਸਰਬਦੇਸਮੈਪ੍ਰਗਟਹੋਗਏ ਜੋ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ ਸਿਖਥੇ ਉਨ੍ਹੋਂ
ਨੇ ਤੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਵਚਨੋਮੇਸਤਪ੍ਰਤੀਤਿਕਰਲਈਔਰਜੋਪੰਜਪੀਰੀਏਲੋਕਥੇਬਿਨਾ
ਭਰੋਸੇ ਸੋ ਉਨਕੋ ਉਨਵਚਨੋਪਰਭਰੋਸਾ ਨ ਆਯਾ॥ਅਬ ਜੋਉਨਵਚਨੋਕਾਵਰਤਾਰਾ
ਯਥਾਰਥ ਵਰਤਜਾਹੈ ਤੋ ਅਬ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨੋਪਰ ਉਸ ਵਖਤ
ਹਮਭਰੋਸਾਨਹੀਂਕਰਤੇਥੇ ਅਬਆਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖਕੇ ਨਿਸਚਾ ਸਤਜਾਣਕੀਆਹੈ॥ਪੁਨ
ਜਬ ਕਭੀਸਾਹਿਬਦੀਵਾਨਮੈ ਬੈਠਜਾਕਰੈ ਤਬ ਐਸੇਭੀਬਿਲਾਸਕੀਆਕਰੈ ਸੁਣੋਭਾਈ
ਸਿਖੋਐਸੀਅਬਾਦੀਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸੰਨੇਨਾਲਮੰਨ੍ਹਾ ਖਹੇਗਾ ਗਊਆਂਕੋ ਖੜੇਹੋਣੇ ਵਾਸਤੇ ਜ
ਗਹ ਨ ਰਹੇਗੀ॥ਸੁਣੋ ਭਾਈਸਾਹਿਬਜਾਦਜੋ ਸਿਖਹੁਸੰਤਹੁ ਅਬਯੇਬਡੋਘੋਰਕਲੂਆਯੋ
ਹੈ ਯੇ ਮਲੇਛ ਪੰਥਕੋ ਜਹਾਜ ਬੂਡਨੇਲਾਗੋਹੈ ਭਾਈਜਿਸਮੈ ਸਾਮਰਥਹੈ ਸੋ ਇਸਪੰਥਕੀ
ਰਖਜਾ ਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਕੌਨਰਖਜਾਕਰੇ ਸਤਜਹੈਕੇ ਜਬ ਪੰਥਕੇਵਾਲੀ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗੋ-
ਬਿੰਦਸਿੰਘਜੀਨੇ ਇਨਕੇ ਸਿਰਊਪਰਸੇ ਆਪਨਾ ਰਖਜਾਵਾਲਾ ਹਾਥ ਉਠਾਇਲੀਆ
ਹੈ ਤਬ ਔਰਕਿਸੀਕੋ ਕਜਾਪ੍ਰਯੋਜਨਹੈ ਜੋਰਖਜਾਕਰੇ॥ਐਸੇ੨ਵਚਨ ਭਾਵੀਕੇ ਅਦਭੁਤ
ਸੁਣਕੇ ਲੋਕਬਡੇ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਕਹੇਕੇ ਕਜਾਯੇ ਸਿਖਹੁਕਾਰਾਜ ਅਬ ਜਾਤਾ

ਰਹੇਗਾ ਯੇਬਾਤਅਸੰਭਵ ਸੀ ਹੈ ਬਡੇ ਜਿਨਕੇਬਲਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮਸੇਨਾ ਤੋਪਖਾਨੇ ਔਰਸਮੁਦ੍ਰਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਿਥਵੀਕੇ ਚਾਰੋਂ ਦਿਸਾਕੇਸਭਰਾਜੇ ਬਾਦਸਾਹ ਸਿਖੋਂਸੇਡਰਕੇਮਾਰੇ ਥਰ੨ਕਾਂਪ ਰਹੇਹੈ॥ਆਗੇਹਜਾਰੋਂਕੋਸਕੇ ਦੇਸੋਮੇ ਧਾਂਕਾਪੜਜਾਤੀਹੈ ਕੇ ਸਿੰਘਮਹਾਪ੍ਰਬਲਰਾਜਾਸੂਰ ਬੀਰ ਅਜੇਯਹੈਂ ਆਏਕੇਆਏ॥ਇੰਦ੍ਰਜੈਸੀ ਵਿਭੂਤੀ ਜਿਨਕੀ ਤਥਾਅਪਨੇਬਲਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਮੈਪੂਰਣਹੈ ਭਲਾਕਹੁਇਨਕਾਰਾਜ ਕੈਸੇਜਾਤਾਰਹੇਗਾ॥ਔਰਸਿਖਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਭਾਈਹੈਂ ਤੋਇਸੀਤਰਹ ਜੈਸੇ ਤੁਮਕਹਤੇਹੋ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਕੇ ਬਚਨਭੀ ਕਬੀਮਿਥਯਾ ਨਹੀ ਹੂਏ ਸੂਰਯਅਗਨੀ ਸੀਤਲਹੋਜਾਵੇ ਔ ਚੰਦ੍ਰਮਾਉਦਕ ਤਪਨੇਲਾਗਜਾਵੇਪਰਬਤਕੀ ਸਿਲਾਪਰਪਦਮ ਉਤਪਤਹੋਆਵੈ ਜਲਮੈਪਦਮਦਯਧਦਹੋਜਾਵੈ ਪਰਬਤਪੰਖ ਧਾਰਕੇ ਉਡਨੇਲਾਗਜਾਵੇ ਦੇਵਤ ਅਸੁਰੋਕੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਬਦਲਜਾਵੇ ਸੂਰਜਚੰਦ੍ਰਮਾ ਪਛਮਦਿਸਾਮੈ ਉਦੇਹੋਣੇਲਾਗਜਾਵੈ ਯੇਇਤਯਾਦੀਈਸ਼੍ਵਰਕੀਰਚੀਹੂਈ ਮਿਰਯਾਦਾਵਿਪਰਜੈ ਹੋਜਾਵੇ ਤੋ ਹੋਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਹੁਕੇਬਚਨ ਮਿਥਯਾਨਹੀਹੋਤੇਹੈ॥ਸੁਣੋਕੁਛ ਸੰਤਹੁਕੋਕਿਸੇਕੀਪ੍ਰ-ਵਾਹੁ ਭੀ ਨਹੀਂਹੈ ਨਾ ਕਿਸੀਸੇ ਕੁਛ ਲੇਨੇਕੀ ਇਛਾ ਰਖਤੇਹੈਂ ਜੋ ਐਸੇਭਯਾਨਕ ਸੁਣਾਇਕੇ ਡਰਾਂਕੇ ਕਿਸੀਸੇਕੁਛਠਗਲੇਵੈ ਸੋ ਲੋਭਕੀ ਬਾਤ ਤੋ ਸੰਤਜਨੋਕੋ ਕਹੂੰਸੁਪਨੇ ਮੈਭੀਨਹੀਫੁਰੀਹੈ ਯਥਾਰਥਵਕਤਾਸੰਤ ਹੋਤੇਹੈ ਜੋ ਭਾਵੀਵਰਤਨੀਹੋਤੀਹੈ ਸੋਈਸਭਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੂਚਨਕਰਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥

ਦੋ: ਜੋ ਭਾਵੈ ਕਰਤਾਰ ਕੋ ਸੋ ਸੰਤਨ ਮਨਮਾਨ ॥
ਸੰਤ ਰਾਮ ਮੈ ਭੇਦ ਨਹ ਬੇਦਨ ਕੀਨ ਬਖਾਨ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਭਾਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੂਚਨ ਨਾਮ ਉਨੀਸਵੇਂ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥੧੯॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਸੋ: ਜਾਂਕੇ ਚਰਿਤ ਅਨੰਤ ਕਹਾਂ ਲਗੇ ਬਰਨਨ ਕਰੂੰ ॥
ਸੇਸ ਨ ਪਾਵਤ ਅੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਕੋ॥੧॥

ਏਕ ਜੇਹਲਮਨਦੀਹੈ ਜਿਸਕੋ ਸਾਸਤ੍ਰਮੈ ਬਿਦਸਤਾਭੀ ਕਹਤੇਹੈਂ ਤਿਸਬਿਦਸਤਾਰੀਗਾ ਕੇ ਤੀਰਪਰ ਏਕਦੌਂਟਾਲਾਨਗਰਹੈ ਤਹਾਂਕਾਭਾਈਕਾਨਸਿੰਘ ੧ ਔ ਸਜਾਮਸਿੰਘਤਥਾ ੨ ਕੰਜਰੂਰਾਂਕੇ ਭਾਈਲਾਲਸਿੰਘ ੩ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘ ੪ ਬੋਹੇਕਾਜੈਸਿੰਘ ਬਡਾ ਬ-

ਖਸੀ ਸਾਰੀ ਵੌਜਕਾ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚੋਸਿੰਘ ਪੋਠਵਾਰਕੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਨੋਕੇਹਾਜਰ ਰਹਨੇ ਵਾਰੇ॥ਤਥਾਭਾਈਮੋਹਰਸਿੰਘ ੬ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘ ਉਸਮਜਾਂ ੭ ਭਾਈਸਾਵਣ ਸਿੰਘ ਲਵੇਰਾ ੮ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜਾ ੯ ਇਨ ਨਵਸਿੰਘੋਂਕੇਬੀਚ ਮੈ ਸੇ ਉਠਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਜੈਸਿੰਘ ਥੋਹੇਵਾਲੇ ਪੋਠਵਾਰਜੇਨੇ ਅਰਜਕਰੀ॥ਕੇਹੇਸਚੇ ਪਾ ਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਮੈ ਡੇਢਸੈ ਕੋਸਸੇਆਯਾਹੂੰ ਜੇ ਆਪਆਗਜ਼ਾਕਰੋ ਤਾਂਮੈਅਰਜਕਰੋਂ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਛਾਭਾਈਸਿਖਾ ਕਜਾਤੇਰੀ ਅਰਜਹੈਕਹੁ॥ਹਜੂਰਕੀਆਗਜ਼ਾਪਾਇਕੇ ਭਾਈ ਜੈ ਸਿੰਘ ਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ॥ਕੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀਹਮ ਕੋਈਦੋਡੇਢਸੈ ਸਿਖਇਕਠੇਸਭਾ ਮੈ ਬੈਠੇਥੇ ਉਸਸਭਾਮੈਇਹੁ ਵਿਚਾਰਹੋਤਾਭਯਾ ਜੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਚਰਨ ਕਮਲੋ ਮੈ ਜੋ ਦਾਗਹੈ ਸੋਕਿਸਰੋਗਕੇਹੈਂ॥ਕੋਈਤੋਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਯੇ ਦਾਗ ਦਦਰਕੇਹੈਂ ਕੋਈ ਕਹਤੇਹੈ ਯੇ ਦਾਗ ਫੁਲਬਹਰੀਕੇਹੈਂ ਤਥਾਕੋਈਕਹਤੇਹੈ ਯੇਬਡਾਰੋਗਹੈਸੋ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀਅਸਾਂ ਲੋਕਾਂਕੂੰ ਬਡਾ ਸੰਦੇਹ ਹੋਰਹਜੇ ਹੈ ਸੋ ਇਸਸੰਸੇਕੋ ਆਪਹੀ ਦੂਰਕਰਣੇਯੋਗਹੋ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸਿਖਕੀਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਅਛਾਭਾਈਸਿਖਾਬੈਠਜਾਹੁ ਜੈਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਤਬੀਬੈਠੂੰਗਾ ਜਬਮੇਰਾਸੰਸਾਦੂਰਹੋਵੇਗਾ ਤੋ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਕੋਈ ਦੋ ਘਟਿਕਾਖੜ੍ਹਾਰਹਜਾ॥ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਸੁਣਭਾਈਸਿਖਾ ਯੇਦਾਗ ਉਸਸਮੇਕੇਹੈਂ ਜਬ ਹਮਨੇ ਗੁਰੁਅੰਗਦਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਜਾਥਾ॥ਅਬ ਜਹਾਂਜਹਾਂਹਮ ਅਵਤਾਰਧਾਰਤੇਹੈਂ ਤਹਾਂਤਹਾ ਇਨਦਾਗੋਂਕੀਨਿਸਾਨੀ ਰਹਤੀਹੈ ਯੇ ਵੋਦਾਗਹੈਂ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਵਹੁਸਿਖ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ਕੋਈਦਿਨਹਜੂਰਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਨਿਵਾਸਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪੋਠਵਾਰਮੈਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋ ਗੁਰੂਅੰਗਦਜੀਕਾ ਅ-ਵਤਾਰ ਨਿਸਚਯ ਕਰਾਵਤਾਭਯਾ॥ਅਬਇਨਵਚਨੋਸੇ ਯੇ ਮਾਲਮਹੋਤਾਹੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾ-ਹਿਬਸਿੰਘਜੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰਥੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂਅੰਗਦਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰਥੇ ॥ ਇਸੀਅਰਥਮੈਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਅਪਨੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਨਿਕਸਜਾ ਹੂਆ ਬਚਨਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥ਇਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਕੇ ਪੁਜਾਰੀਕੋਅਪਨੇਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਤੂੰ ਏਕ ਹਮਾਰੀ ਅਮਾਨਤਖੂਬ ਅ ਪਨੀਸਾਵਧਾਨਤਾਸੇ ਰਖਛੋਡ ਜਬਹਮਤੇਰੇਸੇ ਮਾਂਗੈਗੇ ਤਬਤੁਮਨੇਦੇਣੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਏਕਘੜਿਆਲਦੀਆ ਅਰ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਭੀ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਵਾਲਾਸਿੰਘਥਾ ਤਿਸਨੇਸਤਬਚਨਕਹਕੇ ਗੁਰੂਕਾਬਖਸਜਾ ਹੂਆ ਅਮਾਨਤ

ਖੜਗਜਾਲ ਸਿਰਪਰ ਰਖਲੀਆ॥ਪੁਨਾ ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਜਬਹਮਤੁਮਕੋ ਪਤਾ ਦੇਵੈਂਗੇ ਇਸਅਮਾਨਤਕਾ ਤਬਤੈਨੇ ਹਮਕੋਯੇ ਖੜਗਜਾਲਦੇਣਾ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਜਬ ਬਾਬਾਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਪ੍ਰਤਾਪਆਇਕੇਵਧਜਾ ਤਬ ਏਕਦਿਨ ਏਕਾਂਤ ਮੈਬੈਠੇਹੂਏਥੇ ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਜੌਨਸੀਅਮਾਨਤਵਸਤੂ ਹਮਨੇਤੁਮਾਰੇਪਾਸਰਖੀਥੀਸੋ ਹਮਾਰੀ ਅਮਾਨਤ ਤੁਸੀਹਮਾਰੇਕੋਦੇਦੇਵਹੁ॥ਐਸਾਗੁਰੂਜੀਕਾਬਚਨਸੁਣਕੇਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਆਪ ਕੌਨਸੀਅਮਾਨਤਮੇਰੇਪਾਸਰਖੀਥੀ ਜੋਮੇਰੇਸੇ ਮਾਂ-ਗਤੇਹੋ ਆਪ ਨੇ ਤੋ ਮੇਰੇਪਾਸਕੋਈਅਮਾਨਤ ਰਖੀਨਹੀਹੈ ਜੋਮੈ ਆਪਕੋਦੇਵਹੁ॥ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਇਸਅਮਾਨਤਰਖੀਕੋ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਯਾਦਕਰੋ ਭੂਲੋਮਤ ਮੁਕਰੋਭੀ ਮਤ॥ਐਸਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਵਾਕਜ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਜੀਤੋਬਹੁਤਹੀਘਬਰਾਇ ਜਲਤੀਸੇਬੋਲੇ ਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਨ ਤੋ ਮੇਰੇ ਪਾਸਕੋਈਅਮਾਨਤਵਸਤੂ ਰਖੀਨਹੀਹੈ ਜੋ ਮੈਆਪਕੋ ਦੇਵਹੁ ਆਗੇਆਪ ਮਾਲਕਹੋ॥ ਬਚਨਹੂਆਭਾਈਜੀ ਭੂਲਤੇਕਿਉਂਹੋ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਯਾਦਕਰੋ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪਾਂਚ ਚਾਰਵਾਰ ਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਗੁਰੂ ਸਿਖਕੇਹੂਏ॥ਤਦਨੰਤਰਮੰਦਮੰਦ ਮੁਸਕਾਨ ਪੂਰਬਕ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਬਡੇਧੀਰਯਸਹਤ ਕੇਹੇਸਿਖ ਤੁਮਯਾਦਕਰੋ ਕੇ ੧੮੭੮ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈਅਠਾਸੀਕੇ ਸਾਲਮੈ ਸਾਵਨਕੀਪੰਚਮੀ ਸੋਮਵਾਰ ਮਧਜਾਨਕੇਸਮੇ ਹਮਨੇ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਖੜਗਜਾਲ ਰਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆਥਾ ਯੇਹਮਾਰੀਅਮਾਨਤ ਖੜਗਜਾਲਰਖਛੋਡ ਜਬ ਹਮਤੁਮਕੋ ਪਤਾਲਗਾਵੈਂਗੇ ਤਬਦੇਣਾ ਸੋ ਵਹੁਖੜਗਜਾਲ ਅਬ ਹਮਾਰਾਦੇਦੇਵਹੁ॥ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਨਿਸਾਨਪਤੇ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਸਭਲਗਾਏ ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇਦੌੜ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਪਕੜਲੀਏ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸ ਅਪਨੇ ਸਿਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਰਖਦੀਆ ਗੁਰੂਜੀਨੇਭੀ ਅਪਨਾ ਸ੍ਰਧਾਲੂਸਿਦਕੀਸਿਖ ਜਾਨਕੇ ਅਪਨਾ ਹਸਤਕਮਲ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਸਿਰਪਰਰਖਜਾ ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਯੇ ਖੜਗਜਾਲ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਔਰ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰਭੀ ਮੇਰਾ ਆਪਲੀਜਯੇ ਯੇ ਨਿਕਾ ਲਹਣਾਸਿੰਘਭੀਆਪਕ ਅਰਪਣ ਹੂਆ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤਗਜਾਕਰਕੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਦੋਵੇ ਵਸਤੂ ਹਜ਼ੂਰਕੇ ਹਾਜਰਕਰ ਦੇਤਾਭਯਾ॥ਸੋਈਭਾਈ ਲਹਣਾਸਿੰਘ ਦਰਬਾਰਕੇ ਪੂਜਾਰਜੋਂ ਕਾ ਮਹੰਤ ਭਾਈਮਖਣ ਸਿੰਘਕਾਬੇਟਾ ਗੁਰੂਜੀਕੇਹਜ਼ੂਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਾਵਤਾ ਹੋਤਾਥਾ ਸਿਖਾਂਕੂ ਬਡੀ ਅਛੀਰਹਤ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੂਰਬਕ॥ਔਰਯੇਲਹਣਾਸਿੰਘ ਬਡਾਪ੍ਰੇਮੀ ਅਪਨੇਪਿਤਾਸੇਭੀਪ੍ਰੇਮੀਸਿਦਕੀ

ਅਧਿਕ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਭਕੋਮੀਠੀਬਾਣੀ ਸੇ ਬੁਲਾਵਤਾਥਾ ਤਥਾਘਰਮੈ ਬਡੀ ਸਮ੍ਰਿਧੀ
ਛੋਡਕੇ ਸਰਬਕੁਟੰਬਤਜਾਕੇਸਮਾਜਕੋਧੇਤ੍ਰੀਕੇਪੂਰਵਤ ਬਟਾਊਵਤ ਸੁਪਨਵਤਜਾਨਕੇਸਬ
ਵਿਭੂਤੀਕਾ ਤਯਾਗਕਰਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਿਖਹੋਕੇਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਮੈਸਦਾ
ਹਾਜਰਰਹਤਾਹੂਆ ਬਡਾ ਗੁਰਮੁਖ ਤਤ੍ਰਗਕਾਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ॥ਸੇਵਕਕੀ ਓੜਕ
ਨਿਬਹੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਸਰੀਤੀਸੇਪ੍ਰਾਣਾਂਤਪ੍ਰਯੰਤ ਅਪਨੀਪ੍ਰੀਤੀਕਾ ਹਜੂਰਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂ
ਸਾਥ ਨਿਰਬਾਹਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਭਾਈਜਿਨਕੇਘਰਮੈ ਐਸੇਨਿਸਚੇਸਿਦਕ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ
ਮੁਖਪੁਤ੍ਰਹੋਵੈ ਤਿਨਕੋ ਕਯਾਪ੍ਰਵਾਹਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਉਨਕੀ ਸਾਸਤ੍ਰਕੀਰੀਤੀਸੇ ਤੀਨਸੈ ਕੁਲ
ਤਰਜਾਤੀਹੈ ਸੁਭਗਤੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ ਵਹੁਐਸਾਗੁਰਮੁਖਅਪਨੇਸੰਗੀਸਾਥੀਸਭਨਾਕਾ
ਉਧਾਰ ਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਕਰਲੇਤਾਹੈ ਐਸੇਗੁਰਮੁਖੋਂ ਸਿਖੋਂਕੇ ਮਾਤਾਪਿਤਾ ਭੀ ਧਨਯ
ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਨਹੁਨੇ ਐਸੀਗੁਰਮਤਿਵਾਲੀ ਉਤਮਸਿਖਯਾ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰੋਂਕੋ ਸਿਖਾਈਹੈ
ਐਸੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾਕੇਗੁਣੋ ਕਾ ਹਮਕਹਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਨੁਵਾਦਕਰੈਂ ਏਕ ਰਸਨਾਸੇ ਜੇ ਦੋ
ਹਜਾਰਰਸਨਾਰਖਨੇਵਾਰੇ ਸਹਸਫਨੀ ਸੇਸਨਾਗਜੀਭੀ ਜਿਨਕੇਗੁਣੋਂਕਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ
ਪਾਇਸਕਤੇਹੈ ਇਤਯਲੰ ਵਿਸਤਰੇਣ॥ਸੋ ਭਾਈਲਹਣਾਸਿੰਘਕਾਪਿਤਾਪ੍ਰਥਮਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਜੂਰਹੀ ਰਹਤਾਥਾ ਜਬ ਹਜੂਰਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ
ਊਪਰ ਭਈ ਤਬਸੇਹਜੂਰਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਾਜਰ ਰਹਤੇ ਥੇ
ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਬਡੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਵਾਲੇਦੀਰਘਦਰਸੀਥੇ॥ਬਡੇਭਾਗਸਾਲੀ ਅਨੇਤਉਪਕਾਰ
ਆਦੀਗੁਨੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਪੰਨਥੇ ਐਸੇ ੨ ਸਿਦਕੀ ਸਤਿਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਰਮਪਯਾਰੇ ਸਿਖੋਂ
ਕੋਹਮਾਰੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਮਹੈ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਤੋਤਾਸਾਹੁ ਸੁਥਰਾਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿ
ਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਜੂਰਰਹਤਾਥਾ ਤਿਸਕੇਸਾਥਭੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕਬੀਕਬੀਪ੍ਰਸੰਨ
ਚਿਤਹੋਕੇ ਵਚਨਬਿਲਾਸਕਰਤੇਥੇ ਕਿ ਹੇ ਤੋਤੇਸ਼ਾਹੁ ਸੁਥਰੇ ਤੁਮਹਮਾਰੇਵਚਨ ਚਿਤਕੋ
ਏਕਾਗ੍ਰਕਰਕੇਸੁਣਹੁਕੇ ਜਬਮੈਨੇ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀਕਾਅਵਤਾਰਧਾਰਯਾ ਤਬਬਡੇਉਤਮ
ਭੋਗ ਭੋਗੇ ਬਡੇ ਵਿਬਯ ਪਦਾਰਥ ਛਕੇ॥ ਪੁਨਃ ਮੈਨੇ ਯਦੁਵੰਸ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਚੰਦ੍ਰਕਾ
ਅਵਤਾਰਲੀਆ ਤਿਸਅਵਤਾਰਮੈ ਮੈਨੇਬਡੇ ੨ ਉਤਮ ਭੋਗਭੋਗੇਹੈਂਔਰਬਡੇ੨ਉਤਮ
੨ ਪਦਾਰਥ ਛਕਕੇ ਬਡੇਤ੍ਰਿਪਤਹੁਏ॥ ਬਾਵਨਅਵਤਾਰ ਪਰੁਸਰਾਮਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ
ਪ੍ਰਿਸਨੀਗਰਭਾ ਅਵਤਾਰ ਮਛਕਛ ਹੰਸ ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਧਨਵੰਤਰਿਆਦੀ ਅਨੇਕਅਵਤਾਰ
ਧਾਰਧਾਰਕੇ ਸਰਬਪਦਾਰਥ ਬਡੇ੨ ਸ੍ਵਾਦਛਕੇ ਛਕਾਏ ਬਡੇ੨ਦਿਬਯ ਭੋਗਭੋਗੇ ਅਬ
ਹਮ ਉਨਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਭੋਗਸੇ ਅਤਯੰਤਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ॥ ਹੇ ਤੋਤੇਸ਼ਾਹੁ ਅਬਹਮਾਰਾ
ਚਿਤ ਸਰਸੋਂਕੀਗੰਦਲੋਂਕਾ ਸਾਗ ਔਰ ਕੁਪਯਾਂਵਾਲੀ ਗੀਹੂੰਚਣੇ ਕੀ ਮਿਸੀਰੋਟੀ ਕੇ

ਖਾਣੇਕੋਚਿਤਕਰਤੇਹੈ ਖਟੀਲਸੀਪੀਵਨੇਕੋਮਨਕਰਤਾਹੈਬਿਨਾਜਟਕੇਅਵਤਾਰਧਾਰੇਯੇ ਪਦਾਰਥਕੈਸੇਛਕੈਂ ਯੇਪਦਾਰਥਜਟਾਂਸਿਖਾਂਕੇਘਰਮੈਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇਮੈਨੇਅਬਜਟ ਸਿੰਘਕਾਅਵਤਾਰਧਾਰਯਾਹੈ ਹੇ ਤੋਤੇਸਾਹੁ ਅਬਮੈਉਸਸਰੀਰਕਰਕੇ ਸਰਸੋਂਕਾਸਾਗ ਮ ਕੀਕੀਰੋਟੀ ਖਟੀਲਸੀ ਰੁਪਯਾਂਵਾਲੀਮਿਸੀਰੋਟੀ ਤ੍ਰਾਜੀਰਮਖਣੀਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਪਦਾ ਰਥਛਕੂੰਗਾ ਖਟੀਲਸੀਰਾਮਰਸਵਾਲੀ ਪੀਵਹੁਗਾ॥ਹੇਤੋਤੇਸ਼ਾਹੁ ਸੁਥਰੇਤੂੰਸੁਥਰਾਹੀਹੈਂ ਸੁਥਰਾ ਸ੍ਵਛ ਨਿਰਮਲਕਾਨਾਮਹੈ ਸੋ ਹੇ ਤੋਤੇਸ਼ਾਹਅਬਤੂੰ ਇਥੇ ਨ ਆਯਾਕਰ ਮੈ ਅਬ ਇਥੇਨਹੀਂਹਾਂਕਿੰਤੂ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਕੇ ਸਰੀਰਵਿਖੇ ਮੈਅਬਜਾਇਰਹਯਾਹਾਂ ਇਸਮੈ ਤੂੰ ਕੁਛਭੀਸੰਕਾ ਨ ਕਰ ਮੇਰੇਕੋਤੂੰ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਕੇਸਰੀਰਵਿਖੇਇਸਿਤ੍ਰਤਜਾਣ॥ਜੇਤੁਝ ਕੋਮੇਰੇਦਰਸਨਕੀਚਾਹਹੈ ਤੋ ਅਬਤੂੰ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਜਾਇਕੇ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਕੇ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਮੇਰਾਦਰਸਨ ਕੀਆਕਰ ਜੇਤੈਨੂੰ ਖਟੀਲਸੀ ਮੁਝਕੋ ਪਯਾਵਨੇਕੀ ਇਛਾਹਈ ਤਾਂ ਅਬਤੂੰ ਨੌਰੰਗਵਾਦਚਲਯਾਜਾਹੁ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸਤਬਚਨਮਾਨ ਕੇ ਹਜੂਰਕੀ ਆਗਯਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਹਿਬਕੇ ਬਿਦਯਮਾਨਹੋਤੇਹੀ ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਹਰੀ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸਿੰਘਪੁਰੇ ਮੈ ਤੋਤੇਸ਼ਾਹੁਸੁਥਰਾ ਜੈਸੇਸਾਹਿਬਤੇ ਆਯਸਭਈਥੀ ਤੈਸੇਹੀ ਲਸੀਮਖਣਛਕਾਯਾਕਰੇ॥ਯੇਸਾਖੀ ਬਾਬਾਗੰਡਾਸਿੰਘਸੋਢੀਜੀਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਾਵਾਸਰਮੁਖਸਿੰ ਘਸੋਢੀਕੋਸੁਣਾਈਥੀ ਤੋਤੇਸਾਹੁਸੁਥਰੇਨੇਆਪ॥ਸੋ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕਵਚਨੋਸੇ ਯੇ ਸਿੱਧਹੋਤਾ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ ੧ ਸ੍ਰੀਲਛਮਨ ੨ ਸ੍ਰੀ ਭਰਤ ੩ ਸ੍ਰੀ ਸਤ੍ਰੂਘਨ੪॥ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸਨਚੰਦ੍ਰਜੀ ੧ ਸ੍ਰੀਬਲਦੇਵਜੀ ੨ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਦੁਮਨਜੀ ੩ ਸ੍ਰੀ ਅ- ਨੁਰੁਧਜੀ ਯੇਚਤੁਰ ਬਯੂਹ ਅਵਤਾਰਪੂਰਬ ਹੋਤੇਭਏਹੈਂ॥ਤੈਸੇਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀ ੧ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅੰਗਦਜੀ ੨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਅਮਰਦਾਸਜੀ ੩ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀ ੪ ॥ ਯੇ ਜੈਸੇ ਚਤੁਰ ਬਯੂਹ ਅਵਤਾਰ ਭਏਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ੧ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗ।ਸਿੰਘ ਜੀ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ੩ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਯੇਭੀ ਚਤੁਰ ਬਯੂਹ ਨਾਰਾਯ ਣ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰਹੈ ॥ ਇਸਮੇ ਕੁਛਸੰਦੇਹਨਹੀਂਹੈ ॥

ਦੋ॰ ਚਤੁਰ ਬਯੂਹ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰੁ ਸੰਤਨ ਸੇਵਨ ਯੋਗ ॥
ਮਾਨ ਸਹਤ ਵਰਨਣ ਕੀਓ ਸਭ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਯੋਗ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਰੂਪਾਂਤ ਚਤੁਰ ਬਯੂਹ ਅਵਤਾਰ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਬੀਸਵੇਂ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੦ ॥

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਦੋ: ਸੰਤਰੂਪ ਅਵਤਾਰ ਹਰਿ ਦੀਨਨ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਖ ॥
ਸਰਣਾਗਤਕੋ ਆਸਰਾ ਦੇਤਰੇਖ ਮੇ ਮੇਖ ॥ ੧ ॥

ਬਿਕ੍ਰਮਸੰਮਤ ੧੮੯੯ ਮੰਘਸਰਕੇ ਮਹੀਨੇਮੈਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਬਾਵਜਾਂਕੇ ਸੰਗਤਪੁਰੇ ਮੈ ਆਇ॥ਉਹਾਂਹੀ ਸੋਢੀਗੰਡਾਸਿੰਘਕੇਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰੀਥੀ ਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰ ਸੇਹੀਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬਕੇ ਮਨਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰਲੀਆ॥ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਦਰਸਨਕਰਕੇ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ ਕੇ ਜੈਸੇਜਨਮ ੨ ਕਾ ਰੰਕ ਬਡੀਨਿਧੀਕੋਪਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਬਾਵਾਗੰਡਾਸਿੰਘ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕਿਤਨੇਦਿਨਰਹੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਔ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਬਾਵਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਬਾਵਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸਰਬ ਵਾਸਨਾ ਤਿਆਗਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋ ਕੇ ਭਵਰੇ ਸਮਾਨ ਸਮੀਪ ਹੀ ਰਹਣੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਹਾਂ ਸੰਗਤਪੁਰੇ ਮੈ ਗੋਸਲ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਨਿਵਾਸੀ ਜਾਤੀਕਾ ਗੋਸਲਜਟ ਮੌਲਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤਿਸਨੇ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਏਕਰੁਪਯਾ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ॥ ਤਿਸ ਮੌਲਾਸਿੰਘ ਜਟਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉਂਰੇਯੇ ਰੁਪਯਾ ਕੈਸਾਹੈ ਤਿਸਸਿਖਨੇ ਕਹਯਾਕੇ ਜੀ ਯੇਤੁਪਯਾ ਹਜੂਰਕੀਸੁਖਣਾ ਕਾਹੈ॥ਪੁਨਾਬਚਨਹੂਆਕੇ ਯੇ ਰੁਪਯਾ ਤੂੰ ਉਠਾਇਲੇ ਯੇ ਹਮਾਰੇ ਕਾਮਕਾਨਹੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਅਰੇ ਭਲੇਮਾਨਸ ਜਬਤੂੰ ਬੀਮਾਰਥਾ ਤਬ ਕਹਤਾਥਾ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਜੇ ਮੈ ਰਾਜੀ ਹੋਜਾਵਾਂ ਤਬ ਦੋਰੁਪਏਆਪਕੀ ਭੇਟਾਦੇਵਾਂਗਾ ਅਬਰਾਜੀਹੋਕੇ ਏਕ ਰੁਪਯਾ ਦੇਤਾਹੈ ਯਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਏਹ ਰੁਪਯਾਉਠਾਇਲੈ ਕੇ ਮੇਰੇਕੋ ਤੁਸਾਂਰਾਜੀਨਹੀ ਕੀਆ ਮੈ ਆਪਹੀ ਰਾਜੀ ਹੋਗਯਾਹਾਂ॥ਭਰੀਸਭਾਕੇਬੀਚ ਐਸੇਬਚਨ ਸਾਹਿਬਕੇ ਸੁਣਕੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤੇਹੂਏ ਨੇ ਪਗੜੀਕੇ ਪਲੇਸੇ ਖੋਲਕੇ ਦੂਸਰਾਭੀ ਰੁਪਯਾ ਆਗੇਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਅਪਨੀ ਕਰਤੂਤਸਤਕਰਕੇ ਮਾਨਕੇ ਬਿਦਾਹੋਤਾਭਯਾ॥ਪੁਨਾ ਬਾਬਜਾਂ ਕੇ ਸੰਗਤ ਪੁਰੇਸੇਚਲਕੇ ਐਰਾਵਤੀਕੇਪਾਸ ਸਨੇਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਬੂਰੇਬੜੇਡਲੇਮੈਆਇ ਉਤ੍ਰਯਾ॥ਏਕਸਿਖਦਯਾਲਸਿੰਘਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮੰਜੀਠੇ ਨਗਰਕਾ ਵਾਸੀ ਹਜੂਰ

ਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤਾਥਾ ਅਰਬੂੜੇ ਡਲੇਮੈ ਤਿਸਕਾ ਭਤੀਜਾ ਰਹਤਾਥਾ
ਕਾਲੋਜਟ ਜਾਤਕਾ ਰਹਣੇਵਾਲਾ ਮੌੜਾਂਕਾ ਭੁਸਕੀ ਬੀਮਾਰੀ ਸੇ ਬੀਮਾਰਥਾ ਮੰਜੋਠੇ
ਵਾਲੇ ਦਯਾਲਸਿੰਘਨੇਅਪਨੇਭਾਣਜੇ ਕਰਮਸਿੰਘਕੋ ਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰਖੜਾਕਰਕੇਏਹੁ
ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਯੇਆਪਕੇਗੁਲਾਮਕਾਭਾਣਜਾਹੈ ਔਰ ਭੁਸਕੀਬੀ
ਮਾਰੀਕਰਕੇਬਹੁਤਹੀਬੀਮਾਰਹੈਹਜੂਰਇਸਪਰਭੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਰੈਇਸਕੋਬਖਸੈਆਗੇ
ਆਪਕੀਰਜਾਇ॥ਤਬਮੰਦਮੁਸਕਾਨਪੂਰਬਕਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨਹੂਆਕੇਇਕਪੰਦ੍ਰਾਂਦਿ
ਨਤਕਖੁਲਾਸਰਸੋਂਕਾ ਸਾਗਰੋਜਖਾਹੁਐਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਦ੍ਰਾਂਦਿਨ ਪ੍ਰ
ਯੰਤਕਰਮਸਿੰਘਨੇਸਾਗਛਕਜਾ ਗੁਰੂਜੀਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੇਐਸਾਰਾਜੀਹੂਆਹੈ ਜੋ ਅਬਤਕਅ
ਰੋਗਹੈ ਬਹੁਤਹੀਰਾਜੀਖੁਸੀਹੈ॥ਪੁਨਃ ਤਹਾਂਸੇ ਕਲਾਲਵਾਲੇਕੇ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀਕਾਡੇਰਾਆ
ਯਾਤਹਾਂਇਕਮਾਈਜਾਤਕੀਸਾਹਸਣਨੇਸ੍ਵਾਰੂਪਯਾਗੁਰੂਜੀਕੀ ਭੇਟਾਕੀਆ॥ਤਬ ਸਾਹਿਬ
ਕਾਹੁਕਮਹੂਆ ਕੇ ਇਸਕੋਹਾਥਕੋਈਮਤਲਗਾਉ ਯਹਬਹੁਤਸਖਤਪੂਜਾਹੈ॥ਸਰਮੁਖਸਿੰ
ਘਨਾਮਕਰਕੇ ਏਕਸੋਢੀਕਾਬਾਲਕ ਗੁਰੂਜੀਕੇਹਜੂਰਰਹਤਾਥਾ ਤਿਸਕੋਹੁਕਮਹੂਆ ਕੇ
ਤੁਮਇਸਮਾਈਸੇ ਪੂਛੋਕੇ ਯੇਕੈਸੀਪੂਜਾਹੈ॥ਤਬ ਤਿਸਸੋਢੀਸਰਮੁਖਸਿੰਘਨੇਤਿਸ ਮਾਈ
ਸੇਪੂਛਾ ਕੇਕਹੁਮਾਈ ਯੇ ਕੈਸਾਰੁਪਯਾਹੈ ਅਰ ਤੂੰ ਗਰੀਬਣੀਹੋਕੇਕਿਉਂਸੰਤਾਂਕੋਦੇਤੀਹੈ
ਇਤਨਾ ਦ੍ਰਬਜ॥ਤਬਤਿਸਮਾਈਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੇਰੇਸਰੀਰਮੈਕੁਸ੍ਟ ਹੋਗਯਾ
ਥਾ ਤਬ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਬਾਬੇਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਧਯਾਨਕਰਕੇਮੈਨੇਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਹੇ ਬਾਬਾ
ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਜੇ ਏਹੁ ਬਡਾਰੋਗਮੇਰਾਹਟਜਾਵੇ ਤਬਮੈ ਸਵਾਰੁਪਯਾਆਪਕੀ ਭੇਟਾ ਕ
ਰੂੰ॥ਸੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਮੇਰਾਰੋਗ ਹਟਗਯਾਹੈ ਅਬਮੈ ਰਾਜੀ ਹੂੰ ਅ-
ਰੋਗਭਈਹੂੰ ਸੋਈ ਮਨਤਕਾ ਸਵਾਰੁਪਯਾ ਮੈਬਾਬੇਕੀ ਭੇਟਾ ਆਇਕੇਦਈਹੈ। ਦੂਰ ਖ-
ੜੀਹੂਈ ਸਾਂਹਸਣਿਸੇ ਯੇ ਬਾਤਪੂਛਕੇਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰਆਇਕੇਅਰਜ ਤਿਸ ਮਾਈਕੀ
ਕਰਦਈ॥ਸੁਣਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇ ਇਸਕਾਸਰਬਰਸਲੈਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ
ਪਾਇਦੇਵਹੁ ਥੋੜਾ ੨ ਕਸ੍ਟਸਭੀ ਭੋਗਲੇਂਗੇ ਅਰ ਇਸੀ ਮੈ ਹਾਥੀਘੋੜਜਾਂਕੋਭੀਹਿਸਾ
ਮਿਲੇ॥ਤਬਸਿਖਨੇਐਸੇਕੀਆ ਤਿਸਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਛਕਣੇਸੇ ਸਭਡੇਰੇਕੋ ਬਡੀਭਾਰੀ
ਬਿਮਾਰੀਤੀਨਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੂਈ ਤੀਨਦਿਨਾਤਕ ਡੇਰਾ ਤਹਾਂਹੀਮੁਕਾਮਰਹਜਾ ਤੀਨ
ਦਿਨਸੇ ਜਬ ਬੀਮਾਰੀ ਹਟੀ ਤਬਤਹਾਂਕਲਾਲਵਾਲੇਸੇ ਬਾਰਕੀਓਰ ਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰਕੇ
ਚਲੇਗਏਸਨੇ ੨ ਚੂੜਕਾਣੇ ਗਏ ਤਬਏਕਜਾਟਨੇ ੧੩ ਤੇਰਾਂਵਟੀਕਣਕ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀਕੀਭੇਟਾਕਰੀ॥ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਕਿਉਂ ਵੇ ਸਿਖਾ ਜਬਨੀਲੇਗੋਇੰਦ ਤੇਰੀ ਖੇਤੀ
ਖਾਤੇਥੇ ਤਬਸਵਾਤੀਨਮਣ ਕਣਕਤੈਨੇ ਸੁਖਨਾਕਰੀਥੀ ਅਬਖੇਤੀਕੀਰਾਖੀਕਰਾਇਕੇ

ਹਮਸੇ ਆਧੀਕਣਕਦੇਤਾਹੈਂ॥ਉਸਵਕਤ ਕਹਤਾਥਾ ਕੇ ਹੇ ਬਾਬਾਬੀਰਸਿੰਘਜੀਜੇਮੇਰੀ
ਖੇਤੀ ਨੀਲਜੌਂਸੇ ਬਚਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਪਕਜਾਵੇ ਤਬ ਮੈ ਸਵਾਤੀਨਮਣ ਕਣਕ ਦੇਵਾਂਗਾ
ਅਬ ਤੇਰਾਂਵਟੀਆਂਦੇਤਾਹੈਂ ਤੇਰਾਂਵਟੀਆਂ ਰਖਤਾਕਿਉਂਹੈਇਸੀਤਰਹਹੈ ਕੇਨਹੀਂ॥ਤਬ
ਤਿਸਸਿਖਨੇਕਹਯਾ ਕੇ ਹਾਂਗੁਰੂਜੀ ਇਸੀਤਰਹ ਠੀਕਹੈਜੈਸੇ ਆਪਕਹਤੇਹੋ ਤੈਸੇਹੀਹੈ॥
ਤਦਨੰਤਰ ਸਭਾਕੇਬੀਚ ਮੈਹੀਬਰਨਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਦੇਖਲੈ ਹਮਾਰੀਦੋਨੋ
ਪਿਨਣੀਮੈ ਤੇਰੀਖੇਤੀ ਰਖਵਾਰੀਕਰਣਸਮੇ ਗਰਨੇਕੇਕਾਂਟੇਲਾਗੇਥੇ ਸੋਅਬਤਕਮੌਜੂਦ
ਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਸੋਢੀਕੋਹੁਕਮਹੂਆ ਕੇ ਤੁਮਹਮਾਰੀਪਿਨਣੀਮੈਦੇਖੋ॥ਤਬਸੋਢੀਨੇ ਦੇਖਾ
ਤਬ ਦੋਨੋ ਪਿਨਣੀ ਮੈਸੇ ਚਾਰਕਾਂਟੇ ਗਰਨੇਕੇ ਨਿਕਸੇ ਤਿਸਜਾਟ ਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੋਮਥਾ
ਟੇਕਕੇ ਬਾਕੀਕੀ ਕਣਕਭੀ ਲੈਆਯਾ ਇਸਬਾਤਕੋ ਪ੍ਰਮਾਣਕੀਆਕੇ ਯੇਬਾਤ ਸਚ ਹੈ
ਤਥਾਪੀ ਪ੍ਰਤਜਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਧੀ ਕਣਕਰਖਲਈਥੀ ਕਿਉਂਕੇ ਜੇ ਮਹਾਰਾਜ ਅੰ-
ਤਰਯਾਮੀਹੈ ਤੋਸਾਰਾ ਪਤਾਦੇਕੇ ਬਾਕੀਂਕੀਕਣਕ ਆਪੇਮਾਂਗਲੇਵੈਗੇ॥ਮੈਨੇ ਨਿਸਚੈ ਕ-
ਰਕੇ ਅਬਜਾਨਲੀਆਹੈਕੇ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਸਚੇਗੁਰੂਹੈਂਬਣਾਵਟੀਗੁਰੂਨਹੀਂਹੈਪੁਨਃ
ਹਾਥਜੋੜਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇ ਤਿਸਜਾਟਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਕੇ ਹੇਭਗਵਨਮੈਯੇਪੁਨਾਪਰੀਖਯਾ
ਲੈਨ ਰੂਪਆਪਕਾਬਡਾਅਪ੍ਰਾਧਕੀਆਹੈ ਇਸਮੇਰੇਅਪ੍ਰਾਧਕੋਆਪਖਿਮਾਕਰੋ ਐਸੇਅਪ
ਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧਖਿਮਾਕਰਾਇਕੇਬਿਦਾਹੂਆ॥ਪੁਨਃ ਕਬੀਸਮਾਪਾਇਕੇ ਹਜੂਰਕਾਡੇਰਾ ਮਲ-
ਸੀਹਾਂਮੈਗਯਾ ਪੁਨਃਮਲਸੀਹਾਂਸੇ ਸੋਢੀਸਰਮੁਖਸਿੰਘਕੋ ਅਪਨੇਘਰਜਾਨੇਕੀਆਗਯਾ
ਭਈ॥ਚਲਤੇਸਮੇਸੋਢੀਸਰਮੁਖਸਿੰਘਕੇਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੈ ਯੇਆਗਯਾਦਈਕੇ
ਸੋਢੀਸਾਹਿਬਜੀ ਹਮਾਰੀਓਰਸੇ ਬਾਬਾਗੰਡਾਸਿੰਘਕੇਜਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਹ-
ਣਾ ਯੇਤੇ ਮਿਸ੍ਰੀ ਬਦਾਮੋਂਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਦੇਣਾ ਕਹਣਾਕੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ
ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀਫਤੇਹੈ॥ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਜਬ ਸੋਢੀ ਸਰਮੁਖਸਿੰਘ
ਘਰਕੋਗਏ ਤਬਬਾਬਾਗੰਡਾਸਿੰਘਜੀਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਦੇਕੇ ਜੈਸੇ੨ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਆਗਯਾਕਰੀ
ਥੀ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਾਬਾਗੰਡਾਸਿੰਘਸੇ ਸੋਢੀਸਰਮੁਖਸਿੰਘਨੇਕਹਦੀਆ॥ਆਗੇਬਾਬਾ
ਗੰਡਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਹਜੂਰਕੇ ਵਚਨੋਂਕਾ ਯੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਨਿਕਾਸਯਾ॥ਜੋ ਹਜੂਰਨੇ ਜਾਤੀ
ਅਧਿਕਾਰਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਹਭੇਜਾਹੈ ਸੋ ਉਸਕਾ ਯੇਭਾਵਹੈ ਕੇਜਾਤੀ ਅਭਿਮਾਨਕੋਬਦਾਮੋਂ
ਕੀ ਤਰਹ ਸਤਗੁਰੂਉਕਤਸਾਧੂਯੁਕਤੀ ਵਿਚਾਰਰੂਪੀ ਊਪਰਨੀਚੇ ਪਦਾਰਥੋਂਸੇਫੋੜਕੇ
ਗਿਰੀਵਤ ਅੰਤਰਗਤ ਸਾਰਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਣਾ॥ਪੁਨਃ ਸਾਥ ਮਿਸ੍ਰੀਕਾਪ੍ਰਸਾਦਦੇਨੇ
ਕਾ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਯੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯਹੈ ਕੇਵਲ ਬਦਾਮੋਂਕੀ ਗਿਰਜਾਂਬਹੁਤਸੀ ਖਾਨੇਸੇ ਪਿਤ
ਅਧਿਕ ਚਢਜਾਤੇਹੈ ਤਿਸਸੇਛਾਤੀਦਿਕਹੋਜਾਤੀਹੈ ਤਿਸਸੇ ਕਬਜੀ ਤਪਦਿਕ ਵਗੈਰਾ

ਅਨੇਕਹੀ ਰੋਗਉਤਪਤਹੋਆਵਤੇਹੈਂ ਪੁਨਃ ਮਿਸ੍ਰੀਜੋ ਬਦਾਮਹੁਕੀ ਗਿਰਯਾਂਸੇ ਮਿਲਾ-
ਇਕੇਖਾਯੇਤਬਮਿਸ੍ਰੀਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵਖਾਰਾ ਤੇ ਸਰਦਹੈ ਤਿਸਸੇ ਨ ਅਧਿਕਪਿਤ ਰਹਤੋ ਹੈ
ਨ ਛਾਤੀਦਿਕਹੋਤੀਹੈ ਉਲਟੀਪੁਸ੍ਰੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਕੇਵਲ ਸੁਸੁਕਵਾਚਕਗਯਾਨ
ਸੇ ਸੂੰਨੇ ਪਰਮੇਪਿਸਾਚਵਤ ਪਰਿਛਿਨ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਤੁਛ ਅ-
ਹੰਕਾਰ ਉਤਪਤ ਹੋਆਵਤਾਹੈ॥ਤਿਸਸੇ ਮਹਾਂਦੀਰਘ ਰੋਗਅਗਯਾਨ ਅਤਿਪੁਸ੍ਰਹੋਜਾਤੋ
ਹੈ॥ਯਾਂਤੇ ਸਰਬਾਤਮਾਸਰਬਬਯਾਪੀ ਹਸਤੀਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਣਲਉਆਦਿ॥ਏਕ ਅਖੰਡਤਬਸੈ
ਅਨਾਦਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਰਬਾਤਮਰੂਪ ਈਸ਼ਰਕੋ ਜਾਨਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰਅਰਪਣ ਰੂਪ
ਬੁਧੀਸੇ ਨਿਸਕਾਮਹੋਕੇ ਸਭਕੀਸੇਵਾਭਗਤੀਕਰੇ ਮਨਮੇਂਊਚਨੀਚ ਕਿਸੀਕੋ ਨ ਜਾਨ
ਕੇ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰਸਭਕੀਸੇਵਾਬੰਦਗੀਕਰੇ ॥ਸ਼ੰਕਾ॥ ਕਿਸੀਨੇ ਸੋਢੀਸੇਕਹਯਾ ਕੇਗੁਰੂ
ਜੀਕਾ ਜੋ ਈਸ਼੍ਵਰਰੂਪਜਾਨਕੇ ਸਭਕੀ ਸੇਵਾਮੈ ਤਾਤਪਰਜਹੈ ਤਬਪੁਨਾਂ ਯਥਾਅਧਿਕਾਰ
ਸੇ ਕਰੋ ਯੇ ਪਦ ਕਿਸ ਅਰਥ ਦੇਤੇ ਹੋਜੋ ਹਸਤੀਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਣਪ੍ਰਯੰਤਸਾਰੇਹੀ ਬ੍ਰਹਮਹੈ
ਤਬਬ੍ਰਾਹਮਣਸੇ ਆਦੀਚਾਂਡਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕੀਏਕਜੈਸੀਪੂਜਾਕਰਣੀਚਾਹਯੇ ਅਧਿਕ
ਨਯੂਨਨਕਰਣੀਚਾਹਯੇ॥ਉਤ੍ਰਸ੍ਰੀਗੰਡਾਸਿੰਘੋਵਾਚ॥ਸੁਣ ਭਾਈਸੰਤਪਯਾਰੇ ਤੇਰਾਕਹਣਾ
ਸਤਯਹੈਤਥਾਪੀਸੇਵਾਸੰਤਹੁਕੀਹੀਕਰਣੀਯੋਗਹੈ ਏਹੀਬਾਤਊਧਵਕੇਪ੍ਰਤੀਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨ
ਨੇਭੀਏਕਾਸਦਸਿਕੰਧਮੈ ਕਹੀਹੈ॥ਖਰਖਚਰ ਮੈ ਏਕੋਜਾਨ॥ ਸੇਵਾ ਸੰਤਨਹੀਕੀ ਠਾਨ॥
ਹੇ ਊਧਵ ਯਦਯਪੀ ਸਰਬਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੀਹੈ ਜੜ ਜੰਗਮ ਤਥਾਪੀ ਸੇਵਾ ਸੰਤਨ
ਕੀਹੀ ਯੋਗਯਹੈ॥ਹਾਂ ਅੰਨਜਲਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਸੇ ਆਦੀਚੰਡਾਲਪ੍ਰਯੰਤਸਭਕੀ ਸੇਵਾ
ਕਰਣੇਕਾ ਅਧਿਕਾਰਹੈ ਘਾਸਤ੍ਰਿਣ ਜਲਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਜਾਨਕੇ ਪਸੂਆਂ ਕੀ ਸੇਵਾ
ਕਰਨੇਕੀਭੀਯੋਗਤਾਹੈਮਾਨੁਖੋਨੇਘਾਸਨਹੀਂਖਾਨੋਹੈ ਪਸੂਓਂਨੇਪੂੜੇਜਲੇਬੀਮੋਦਕ ਨਹੀ
ਖਾਣੇਹੈਂ ਇਸਹੇਤੁ ਸੇ ਯਥਾਅਧਿਕਾਰ ਪਦਦੀਓਹੈ॥ਊਚਨੀਚਕੋ ਬ੍ਰਹਮਜਾਨਕੇ ਸੇਵਾ
ਕਰਨੇਸੇਜਾਤੀਕੁਲਕਾਅਭਿਮਾਨਭੀ ਛੂਟ ਜਾਤੋਹੈਯੇ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਤਾਤਪਰਯਹੈ॥ਕਾਹੇ
ਤੇ ਜਾਤੀ ੧ ਕੁਲ ੨ ਰੂਪ ੩ ਸਨਬੰਧ ੪ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅਸਤ੍ਰੂਲ ਸਰੀਰਹੀ ਕੇ ਧਰਮ ਹੈਂ
ਸੂਖਮਸਰੀਰਕੇਧਰਮਨਹੀਂਹੈ ਨ ਕਾਰਣਕੇ ਧਰਮਹੈਂ ਜੀਵਾਤਮਾਤੀਨੋਸਰੀਰੋਸੇ ਨਯਾ
ਰੋਹੈ ਸਤਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪਹੈ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੈ ਸਰਬਜਗਤਕਾਆਤਮਾਹੈ ਅਪਨਾਆਪਹੈ॥
ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰੁਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾਜਾਨਕੇਸਰਬਾਤਮਰੂਪਬ੍ਰਹਮਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਰਰਕੀ ਭਗਤੀ
ਕਰਤੇਹੈ ਅਪਨੇਦੁਖਸੁਖਮਾਨਅਪਮਾਨਕੇਸਮਾਨਸਰਬਕਾਜਾਨਤੇਹੈਂਉਨਮਹਾਤਮਾਂਸੰਤ
ਜਨੋਕੀ ਛਾਤੀਦਿਕਨਹੀਂਹੋਤੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਚਰਾਚਰਰੂਪਸਾਰੇਜਗਤਕੋਬ੍ਰਹਮਜਾਨਕੇ
ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰਸੇਵਾਕਰਣੀਹੈ ਏਹੀਮਿਸ਼ਰੀਹੈ ਮੈਤ੍ਰੀਮੁਦਿਤਾ ਕਰੁਣਾਂਆਦੀ ਮਧੁਰ-

ਤਾਹੈ॥ਸੰਤੋਖਸਾਂਤ੍ਯਾਦੀ ਤਿਸਭਗਤੀਰੂਪੀਮਿਸ੍ਰੀਮੈ ਸਰਦਾਈਹੈ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਭਗਤੀ ਗ੍ਯਾਨਯੋਗਸੇ ਸ੍ਵਸਰੂਪਮੈ ਇਸਿਤਤੀ ਰੂਪ ਪ੍ਰਸ੍ਰੀਹੋਤੀ ਹੈ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੋਈਭੀਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇਹੈ ਯਾਂਤਿਅਰੋਗ ਰਹਤੇਹੈ ਜੋਪੀਛਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀਫਤੇ ਬੁਲਾਇਭੇਜੀਹੈ ਤਿਸਕਾ ਯੇਤਾਤਪਰਯਹੈ॥ਜੋਖਾਲਸਾਸ੍ਰੀਵਾਹਿ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰਮੈਰਹੇਗਾ ਤਿਸਕੀਫਤੇ ਹੋਵੇਗੀ॥ਸੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਕਾਦਰਬਾਰ ਕੌਨਸੋ ਹੈ॥ਉਤ੍ਰ ਹੇਸਾਧੋਯੇਸਤਸੰਗਹੀ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਬਾਰਹੈ॥ਜਿਸਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਮੈ ਗੁਰੂਜੀਨੇਲਿਖੀਹੈ ਯੇਸਤਸੰਗਹੀ ਸਚਾ ਦ- ਰਬਾਰਹੈ ਜੋਜੋ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਸਤਸੰਗਕੀਸਰਣਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤਭਯਾਹੈ ਤਿਸਕੀਹੀਜੈਨਾਮ ਮੁਕਤਿਭਈਹੈ॥ ਅਥਵਾ ਖਾਲਨਾਮ ਖਲਕੋਹੈ॥ਸਾਹ ਸ੍ਵਾਸਕੋਹੈ ਜਿਸਖਾਲ ਔਰ ਸਾਹੁ ਨਾਮ ਸ੍ਵਾਸਆਦੀ ਸਰਬਸ੍ਵਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾਹੈ ਜੋਜੋ ਐਸੇਜਾਨੇਗਾ ਤਿਸੀਕੀਜੈ ਹੋਵੇ ਗੀ॥ ਜੋ ਕੋਈ ਇਸਕਥਾਕੋ ਸੁਣੇ ਨਿਤਪੜ੍ਹੇ ਵਿਚਾਰੇਗਾ ਸੋ ਈਸ੍ਵਰਕੀ ਭਗਤੀਸਹਤ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਗੋ॥

ਸੋ: ਕਰ ਵਿਚਾਰ ਮਨਮਾਹਿ ਗੁਰ ਉਪਦਿਸ੍ਵ ਸੁਵਾਕ੍ਯਕੋ॥
ਸੰਸਯਸਕਲਬਹਾਇ ਨਿ:ਸੰਸਯਪਦਦ੍ਰਿੜਕੀਓ॥ ੧॥
ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਰਿਦਮਾਹਿ ਭਯੋ ਸਿਖ੍ਯ ਗੁਰ ਵਾਕ੍ਯਲਹ॥
ਚਿੰਤਾ ਸਕਲ ਮਿਟਾਇ ਤਤ੍ਵਵੇਤਨ ਕੀ ਗਤਿ ਲਹੀ॥੨॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿਸ੍ਰੀ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪੋਦਘਾਤ ਨ੍ਯਾਯ ਸੇ ਤਤ੍ਵ ਉਪਦੇਸ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਇਕੀਸਵੇਂ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥੨੧॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਦੋ: ਗੁਰੁਅੰਗਦ ਗੁਰੁਅਮਰਸਮ ਕਰ ਸੇਵਾ ਯੁਤ ਪ੍ਰੀਤਿ।
ਤਿਮ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਢਿਗ ਕਰੀ ਸਨਾਤਨ ਰੀਤਿ॥

ਏਕਸਮੇਂਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੰਤਸਭਾਮੈ ਬੈਠੇਹੂਏਅਪਨੇਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇ ਯੇ ਵਚ ਨ ਕੀਆ ਕੇ ਪਰਸੁਰਾਮਪੁਰਕੇਜਿਲੇਮੈ ਅਰਥਾਤਪਿਸੌਰਕੇ ਜਿਲੇਮੈ ਈਸਥਜਈਦੇਸ ਮੈਂ ਇਕਪੰਜਤਾਰਾਂਨਗਰਹੈ ਤਹਾਂਪਰਤੁਰਕੋਂਕੇਸਾਥ ਸਿੰਘੋਂਕਾਯੁਧਹੂਆ ਤਹਾਂ ਸਿੰਘ

ਸ੍ਰਲਪਨਾਮਥੋੜੇਥੇ ਤੁਰਕਬਹੁਤਹੀਥੇ ਜਹਾਂਦੋਸੈਨਾਕਾਆਪਸਮੈਂਯੁਧਹੋਤਾਹੈ ਤਹਾਂਏਕ
ਕੀ ਪਰਾਜੈਅਵਸ੍ਯਹੋਤੀਹੀਹੈ ॥ ਤਹਾਂਦੇਵਨੇਤਸੇਸਿੰਘੋਂਕਾਪੈਰ ਹਲਗਯਾ ਤੁਰਕੋਂਕਾ
ਬਲਪੜਗਯਾ ॥ ਯੁਧਮੈਬੀਰਰਸਮੈ ਪ੍ਰਮਤਹੂਏਹੂਏ ਸਿਖੋਂਕੇ ਭਾਗਜਾਨੇਕੀ ਹਮਕੋ
ਖਬਰ ਨ ਰਹੀ ॥ ਇਸਓਰਹਮਾਰੇਚਾਰੋਂਓਰਤੁਰਕੋਂਕਾ ਘੇਰਾਪੜਗਯਾ ॥ ਜਬਹਮਨੇ
ਪੀਛੇਲੌਟਕੇਦੇਖਾ ਤਬਸਿੰਘਕੋਈਭੀਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰ ਨ ਪੜਾ ਤੁਰਕਹੀਤੁਰਕਦ੍ਰਿਸ੍ਰਆਏ ॥ ਤਬ
ਹਮਾਰੇਮਨਮੇਂਐਸਾਬੀਚਾਰਆਯਾ ਕੇ ਯੇ ਤੁਰਕਮਤਘੇਰਕੇਹਮਕੋ ਪਕੜਕੇ ਬੇਧਰਮ
ਨਕਰੈਂ ਐਸੀ ਚਿਤਵਨੀਸੇ ਅਨੰਤਰ ਬਨਕੇ ਝਾੜੋਂਕੇ ਹਮ ਓਹਲੇਹੋਕੇ ਤਹਾਂ ਬੈਠਕੇ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਹਮਨੇਬਿਨਤੀਕਰੀ ॥ ਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਸ੍ਰੀਸਤਿਗੁਰੂਜੀਯੇਮਲੇਛ
ਹਮਕੋਦੇਖੈਹੀਨਾ ਐਸੇਨਹੋਵੇ ਜੋਹਮਕੋਪਕੜਕੇਬੇਧਰਮਕਰਡਾਰੈ ਇਨਮਲੇਛੋਂਸੇ ਹ
ਮਾਰੀ ਰਖ੍ਯਾਕੀਜੀਏਗਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਹਮਾਰੀ ਅਰਦਾਸਸੁਣਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ
ਸਰਬਬ੍ਯਾਪੀਕ੍ਰਿਪਾਕੇਸਾਗਰ ਪਰਮਕਰੁਣਾਕੇ ਰਸਸੇਪੂਰਣਅਤ੍ਯੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨਬਦਨ ਸ
ਤਗੁਰੁ ਸ੍ਰੀਮਤਭਾਗਸਿੰਘ ਭਗਤਵਤਸਲਸਰਬਕਲਾਕਰਕੇਸੰਪੰਨਤਹਾਂ ਦਰਸਨਦੇਤੇ
ਭਏ ॥ ਏਕਖਿਣਮਾਤ੍ਰਮੇਂ ਅਦਭੁਤਦਰਸ਼ਨਦੇਕੇ ਤਹਾਂਹੀਅੰਤਰਧ੍ਯਾਨਹੋਜਾਤੇਭਏ ਤਬ
ਹਮਾਰੇ ਮਨਕੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸ਼ਨਪਰਮਪ੍ਯਾਰਾਲਗਾ ਚਿਤਮੇਦ੍ਰਿਢਭਰੋਸਾਆਇ
ਗਯਾ ॥ ਤਦਨੰਤਰਤੁਰਕਸਰਬਅੰਧੇਹੋਜਾਤੇਭਏ ਹਮਾਰੇਪਾਸਸੇਕਯਾਅਤ੍ਯੰਤ ਸਮੀਪ
ਹੋਹੋਕੇਨਿਕਸਗਏ ॥ ਪ੍ਰਥਮਸਿੰਘਹੁਕੇਪੀਛੇ ੨ ਗਏ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇਪਾਸਿਸੈਨਾਕੀਓਰ
ਗੈਏ ॥ ਹਮਆਤੇਜਾਤੇਸਭਤੁਰਕਨਕੋਦੇਖਤੇਭਏ ਹਮਕੋਕਿਸੀਭੀ ਤੁਰਕਨੇਨਹੀਂਦੇਖਾ
ਯੇਭੀਅਸਚਰਯਸਾਹੂਆ ਪੁਨਃ ਤਹਾਸੇਹਮ ਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈਆਏ ਅਪਨੇਬਿਸਤਰੇਵਾਲੇ
ਆਦਿਕ ਸਿੰਘੋਂਸੇਮਿਲੇ ਤਦਨੰਤਰ ਪੁਨਃ ਯੁਧਕਰਕੇਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਤੁਰਕਾਂਕੋਜੀਤ
ਕਰਕੇ ਸੁਸਥਚਿਤਹੋਕਰਡੇਰੇਮੈਂਰਹਣੇਲਾਗੇ ॥ ਜਬਸਾਵਨਕਾਮਾਸਆਯਾ ਤਬਸਾਰੀ
ਫੌਜਕੋਦੋਦੋਤੀਨ ੨ ਮਹੀਨੇਕੀ ਛੁਟੀਹੂਈ ਤਬਹਮਨੇਭੀਘਰਕੋ ਆਵਨੇਕੀ ਤਯਾਰੀ
ਕਰੀ ॥ ਸਨੇਸਨੇਸਾਰਾਮਾਰਗਉਲੰਘਕਰਕੇ ਜਬ ਬਕੜਯਾਲੇਕੀਖਡਮੇਂ ਬਿਸ਼ਨਦੌਰ
ਕੇ ਪਾਸਸੇ ਏਕਮਾਰਗਰਾਵਲਪਿੰਡੀਕੋਜਾਤਾਹੈ ਏਕਰਸਤਾਕੁਰੀਜੀਕੋਜਾਤਾਹੈ ॥ ਤਹਾਂ
ਪਰ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਰਸ਼ਨਕਰਕੇਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕੁਰੀਮੇ ਅਪ
ਨੇ ਡੇਰੇਕੋਚਲੇ ਜਾਤੇਥੇ ਤਹਾਘੋੜੇਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੂਏਹੂਏ ਦੋਨੋਂਮਾਰਗਾਂਕੇ ਵਿਭਾਗਮੈ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਰਸ਼ਨਹਮਕੋਹੂਆ ਅਕਸਮਾਤ੍ਰਹੀਜੈਸੇਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਜੀ
ਅਪਨਾ ਦਰਸ਼ਨਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀਰਾਧਿਕਾਆਦਿਕ ਸਰਬਗੋਪਜਨੋਂਕੇ ਮਨਕੋਹਰਲੀਆਥਾ ॥
ਤੈਸੇਹੀਦਰਸ਼ਨਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਅਕਸਮਾਤ੍ਰਸੇ ਹਮਾਰੇਮਨਕੋਹ ਕੇਰ

ਲੈਗਏ ॥ ਜੋਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅਨੁਯਾਈਪੀਛੇ ੨ ਸਿੰਘਹੁਕੇ ਸਮੂਹਜਾਤੇਥੇ ਤਿਸਸੇ ਪੂਛਜਾ
ਕੇ ਯੇਕਉਨਹੈਂ ਕਹਾਂਸਿਆਏਹੈਂ ਅਰਕਹਾਂਕੋ ਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ਅਰਕਸਾਇਨਕਾ ਨਾਮਹੈ
ਐਸੇ ਉਨਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭੀਹੈ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇਭੀ ਜਾਵੈ ਪੁਨਃ
ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਭੀਕਰੈਂ ਕੇ ਇਸ ਸਤਪੁਰੁਖੋਂਕਾ ਕਹੂ ਆਗੇਭੀਦਰਸ਼ਨ ਹੂਆਤੋ ਹੈ
ਚਿਤ ਹਮਾਰੇ ਮੇਂ ਬਡੀਚਟਪਟੀਸੀ ਲਾਗਗਈ ਤਬਉਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ
ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਇਨਕਾ ਨਾਮਹੈਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਅਬ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥
ਐਸੇ ਉਨਕੇ ਸਿਖਹੁ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹਮ ਭੀ ਅਪਨੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲ ਪੜੇ ਵਹੁ
ਭੀ ਆਪਨੇ ਮਾਰਗਮੈ ਚਲੇ ਗਏ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਹਮਾਰੇ ਮਨਕੋ ਐਸੇ
ਖੈਚਕੇ ਲੇਗਯਾ ਕੇ ਜੈਸੇ ਮਾਸ ਸਾਥ ਮਿਲੀ ਹੂਈ ਕੁੰਡੀ ਅਗਾਧ ਜਲ ਮੈ ਸੇ ਮਛੀਕੋ
ਖੀਂਚ ਲੇਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਡੋਰ ਗੁਡੀਕੋ ਆਕਾਸ ਮੈ ਸੇ ਖੀਚ ਲੇਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਃ ਕਿੰਚਤ
ਕਾਲ ਘਰਮੈ ਰਹਕੇ ਮਾਤਾਆਦੀਸਨਬੰਧਯੋਂਸੇਮਿਲਕੇ ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਬਸ੍ਵ ਤ੍ਯਾਗ
ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇਸਮੀਪਕੁਰੀਨਗਰਮੈਜਾਇਹਾਜ਼ਰ ਹੂਏ
ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ
ਕੇ ਸੁਣਭਾਈ ਸਿਖਾ ਪੰਜਤਾਰਾਂਕੀ ਲੜਾਈਮੈ ਜਬਤੁਮ ਅਕੇਲੇਹੀ ਤੁਰਕੋਂਕੇ ਘੇਰੇ
ਮੈ ਆਗਏਥੇ ਤਬਤੁਮਨੇ ਅਪਨੀ ਰਖਯਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਅਰਦਾਸ ਕਰੀ
ਥੀ । ਕੇਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਰਬਬਯਾਪੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀ ਹੇਅਚੁਤਅਬਿਨਾ
ਸੀ ਸਰਬਘਟਾਂਕੇਮਾਲਕ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੇ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਹੇਸਰਣਪਾਲ ਹੇ ਦੀਨਦਯਾਲੁ
ਜੈਸੇ ਆਪਨੇਗ੍ਰਾਹਸੇਗ੍ਰਸੇਹੂਏ ਗਜਕੀਰਖਯਾਕਰੀਹੈ ਔਰਜੈਸੇਰਾਹੂਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸਯਾਹੂਆ
ਚੰਦ੍ਰਮਾਕਲੇਸਕੋ ਪਾਤਾਹੈ॥ਤੈਸੇਹੀ ਦੁਰਯੋਧਨਕੀ ਸਭਾਮੈ ਦੁਸ੍ਟ ਦੁਸਾਸਨਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸੀ
ਹੂਈ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਅਪਨੀਭਗਤਕੀ ਰਖਯਾਕਰੀਥੀ॥ ਤਥਾ ਜੈਸੇ ਹਿਰਣਯਕਸਪੁ ਪਿਤਾ
ਕਰਕੇਗ੍ਰਸੇਹੂਏ ਅਪਨੇਭਗਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦਕੀ ਆਪਨੇ ਰਖਯਾਕਰੀਥੀ॥ਇਤਯਾਦੀਔਰ
ਭੀ ਅਨੰਤ ਅਪਨੇਭਗਤੋਂਕੀ ਮਹਾ ਕਸ੍ਟੋਂਸੇ ਰਖਯਾ ਜੈਸੇ ਆਪਨੇ ਕਰੀਹੈ॥ਤੈਸੇ ਮੇਰੀ
ਭੀ ਦੁਸ੍ਟ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ ਰਖਯਾਕਰੋ॥ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਜੇ ਆਪ ਇਨਤੁਰਕੋਂਸੇ
ਮੇਰੇ ਧਰਮਕੀਰਖਯਾਕਰੋਗੇ ਤਬ ਮੈ ਯੇ ਆਪਨਾਸਰੀਰ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੋ ਚਢਾਇ ਦੇ
ਵਹੁਗਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅਰਪਣਕਰਦੇਵੋਂਗਾ ਜਬ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰਆਗੇ ਤੁਮ ਨੇ ਨਿਮ੍ਰ
ਹੋਕੇਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰੁਸ਼ਕੀ ਆਗਯਾ ਤੁਮਾਰੀ ਰਖਯਾ
ਵਾਸਤੇਹਮਕੋ ਹੂਈ ॥ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤੋ ਤੁਮਾਰੀਰਖਯਾ ਕਰੀਹੈ॥ਅਬਤੁਮਭੀ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰ

ਤਗਜ੍ਯਾ ਪੂਰਣਕਰੋ ਜਬਸੇਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤੁਮਾਰੇਸਰੀਰਕੀ ਰਖ੍ਯਾਕਰੀਹੈ ਤਬਸੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲਸੇਪੀਛੇਤੁਮਆਏਹੋ ਜੋਤੁਮਨੇਮਨਤਮਾਨੀਥੀ ਸੋਈਅਬਪੂਰੀਕਰੋ ਤੁਮਾਰੇਸਰੀਰ ਔਰਧਰਮਕੀਸਤਗੁਰੂਜੀਨੇ ਮਹਾਂਸੰਕਟਮੈਂਸੇਰਖ੍ਯਾਕਰੀਹੈ ਅਬਤੁਮ ਅਪਨਾਸਰੀਰ ਗੁਰੂਜੀਕੇਅਰਪਣਕਰਹੁ॥ਹੇਸਾਧੁਸੰਗਤਉਸਦਿਨਸੇਹਮਨੇਅਪਨਾਸਰੀਰਸਤਗੁਰੂਜੀ ਕੇਅਰਪਣਕਰਦੀਆਹੈ॥ਪੁਨਃਤਹਾਂਸੇਜਬਸਮਾਪਾਇਕੇਹੋਲੇਕੇਮੇਲੇਕੋਗੁਰੁਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਊਨੇਸਾਹਿਬਕੋਆਏ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਰਸ਼ਨਕਰਨੇਅਰਥ ਤਬਔਰਭੀ ਬਡੀਭਾਰੀਸੰਗਤਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਸਾਥਚਲੀ ਹਮਭੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸਾਥਚਲੇ॥ ਸਨੇ੨ ਸਾਰਾਮਾਰਗਉਲੰਘਨਕਰਕੇ ਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈਂਪਹੁੰਚੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਰਸ਼ ਨਕਰਕੇਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਕੋਈਦਿਨਹਜੂਰਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ ਸਮੀਪਨਿਵਾ ਸਕੀਆ॥ ਕੈਸੋਹੈਊਨਾਸਾਹਿਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣਆਦੀਚਾਰੋਂਵਰਣੋਂਕਰਕੇਪੂਰਣਹੈ॥ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰਬਾਜਾਰ ਸੁੰਦਰਚਿਤ੍ਰਬਚਿਤ੍ਰੋਂਕਚੌਹਟੇਚੌਰਸਤੇ ਬਡੇਸੁੰਦਰਅਸਥਾਨਬਡੀਊਚੀ ਅਟਾਰੀਹੈਂ ਜਿਸਮੈਂਚਿਤ੍ਰੀਹੂਈ॥ ਕਹੂੰ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਅਖੰਡਪਾਠ ਹੋਰਹੇਹੈਂ ਅਰਕਹੂੰ ਸਾਧਾਰਣਪਾਠਹੋਤੇਹੈਂ ਕਹੂੰਕੀਰਤਨਹੋਰਹਜੋਹੈ ਕਹੂੰ ਪੁਰਾਣੋਕੀ ਭਾਗਵਤ ਭਾਰਤਆਦੀ ਮਨੂਆਦੀ ਸਿਮ੍ਰਤਜਾਂਕੀ ਕਥਾ ਪੰਡਿਤਲੋਕਕਰਰਹੇਹੈਂ ਕਹੂੰ ਸਾਮਬੇਦ ਆਦਿਕਚਾਰੋਂਬੇਦੋਂਕੀਧੁਨੀ ਵੇਦਪਾਠੀਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰਮਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਰਹੇਹੈਂ ਕਹੂੰਸੰਖ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਢੋਲ ਤਊਸ ਸਿਰੰਦਾ ਆਦਿਬਜਰਹੇ ਹੈਂਕਹੂੰਗ੍ਰਹਸਥੀਲੋਕ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਿਖੋਂਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਬਡੇਦਿਬਜਅੰਮ੍ਰਿਤਸਮਾਨਰਸਵਾਲੇਛਕਾਇਰਹੇਹੈਂ ਕਹੂੰ ਯਗਜ੍ਯਹੋਮ ਸ੍ਰਾਧਹੋਰਹੇਹੈਂ ਹਵਨਕੇਧੂਮਕੀ ਬਡੀਸੁੰਦਰਸੁਗੰਧੀ ਸਾਰੇਨਗਰਮੈ ਪਸਰ ਰਹੀਹੈ ਕਹੂੰਕਪੋਤਗ੍ਰੀਵਕਮਲਪਤ੍ਰਸਮ ਨੇਤ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰਮੁਖੀਕੋਕਿਲਾਕੰਠੀਇਸਤ੍ਰਜਾਂਬਡੀ ਸੁੰਦਰਸ੍ਵਰਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦਗਾਨਕਰਰਹੀਹੈਂ ਕਹੂੰ ਧਰਮਸਾਲਠਾਕੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਮੰਦਰੋ ਮੈਂ ਹਰਿਹਰਕਾ ਪੂਜਨਹੀਹੋਇਰਹਜੋ ਨਗਰਕੇਚਾਰੋਂਓਰਮੈਂਬਡੇਸੁੰਦਰਸਰਬਰਿਤੂਓਂ ਮੈ(ਆਰਾਮਨਾਮਬਾਗਕੋਹੈ)ਆਰਾਮਬਾਗਫਲੇਫੂਲਨੇਵਾਲੇ ਲਾਗਰਹੇਹੈਂਬਡੀਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀਪੁਹਪੋਂਕੀ ਜਿਨਮੈਸੇਪਵਨਲੈਕੇ ਚਲਤਾਹੂਆ ਸਰਬਦਿਸਾਕੋ ਸੁਗੰਧਿਤਕਰ ਰਹਜੋਹੈ ਨਗਰਕੇ ਪਛਮਕੀਓਰ ਪਰਮਪਾਵਨ ਸੋਮਾਨਾਮਨਦੀ ਚਲਰਹੀਹੈ॥ ਕਹੂੰ ਨਿਰਤਗੀਤਅਖਾੜੇਲਾਗਰਹੇਹੈਂ ਇਤਜ੍ਯਾਦੀਉਪਕਰਣੋ ਸੰਯੁਕਤ ਸ੍ਰੀਊਨਾਪੁਰੀ ਅ ਧਿਕਹੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਇਰਹੀਹੈ ਜਿਸਕੋਦੇਖਕੇ ਅਮਰਾਵਤੀ ਦੇਵਪੁਰੀ ਸ੍ਵਰਗਭੀ ਲਜਿਤਹੋਤੇਹੈ॥ ਤਿਸ ਦਿਬਪੁਰੀਕੇਮਧ੍ਯਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਸਭਾਕੇਬੀਚ ਰ ਤਨਜਟਿਤਸਿੰਘਾਸਨਪਰ ਐਸੇਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈਂ ਕੇਜੈਸੇਉਦਯਾਚਲਪਰਬਤਊਪਰ ਕਿ

ਰਣੇਸਹਤਬਾਲਸੂਰਯ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨ ਅਪਨੀਕਿਰਣੋ ਕਰਕੇਸਰਬਦਿਸਾਕੇ ਤਮਕੋਅੰਧਕਾਰਕੋ ਦੂਰਕਰਤੇਹੈ ਤੈਸੇਗੁਰੂਜੀਭੀਅਪਨੀਵਚਨੋ ਰੂਪੀਕਿਰਣੋਕਰਕੇਅਧਿਕਾਰੀ ਬ੍ਰਹਮਜਿਗ੍ਯਾਸੂਜਨੋਂਕੇਹਿਰਦੇਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰਕੋਦੂਰਕਰਰਹੇਹੈਂ ਅਰਥਾਤਨਸ਼੍ਟਕਰਰਹੇਹੈਂ ॥ ਪੁਨਃ ਕੈਸੇਹੈਂ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋਅਗਨੀਕੀਸਿਖਾਕੇਸਮਾਨ ਸਭਾਕੇਬੀਚਚਾਰੋਂਓਰਸੇ ਸਨਮੁਖਹੀਜਿਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਬਡੇਗੰਭੀਰਮੇਘਕੀਗਰਜਕੇਸਮਾਨ ਜਿਨਕੀਬਾਣੀਹੈ ਹੇਸਾਧੁਸੰਗਤਜੀ ਬਡਾਸੁੰਦਰ ਹਿਮਵਤਸ੍ਵੇਤ ਜਿਨਕਾਦਾਹੜ੍ਹਾਹੈ ਸ੍ਵੇਤਹੀਸੀਸਕੇ ਊਪਰਦਸਤਾਰਹੈ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵੇਤਹੀਪੋਸ਼ਾਕਪਹਰੀਹੂਈਹੈ ਅਰਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇਸਮਾਨਸੀਸਪਰ ਸ੍ਵੇਤਹੀਛਤ੍ਰਝੂਲਰਹਾਜੋਹੈ ਸੁੰਦਰਦੋਹੰਸੋਂਕੇਸਮਾਨਸ੍ਵੇਤਵਰਣਕੇਦੋਨੋਂਓਰਚੌਰਝੂਲਰਹੇਹੈਂ॥ਜੈਸੇਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਵਿਵੇਕਸਰਬਸੁਖ੍ਯਸਾਮਗ੍ਰੀਸੰਯੁਗਤਦੈਵੀਸੰਪਤੀਸਮਦਮਆਦੀ ਸੁਭਗੁਣੋਸੰਯੁਕਤ ਸਭਾ ਮੈਂਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਵੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਪਰਮਸਾਂਤ ਆਤਮਾ ਅਖੋਭ ਅਚਲਸਮੁਦ੍ਰਕੇਸਦ੍ਰਿਸਸਭਾਮੈਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਤੇਭਏ ॥ ਹੇਸਾਧੋ ਜੈਸੇਦੇਵਗੁਰੂਕੇ ਆਗੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕਸਰਬਦੇਵਤਾਲੋਕ ਨਮਸਕਾਰਾਂਕਰਤੇਹੈਂਤੈਸੇਹੀਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਹਜ਼ਾਰੋਂਰਾਜਕੁਮਾਰ ਬਡੇਅਮੀਰਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਭੇਟਾਰਖਕੇ ਮੌਲਮਣੀਝੁਕਾਇਕੇ ਨਮਸਕਾਰਾਂਪੜ੍ਹਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇਇੰਦ੍ਰਾਦੀ ਦਿਗਪਾਲੋਂਸੰਯੁਕਤ ਦੇਵਸਭਾਮੈਦੇਵ ਗੁਰੂਬ੍ਰਹਸਪਤੀਜੀਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਵੇ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਭੀ ਸਿੰਘੋਂਕੇ ਦੀਵਾਨਮੈਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਤੇਭਏ। ਰੁਪੈਮੋਹਰਾਂਕੇਥਡੇਮੋਲਵਾਲੇ ਦੁਸ਼ਾਲਜੋਂਕੇ ਮਲਮਲ ਖਾਸਾ ਘਾਟੀਆਦਿਕ ਕਪੜੇਕੇਥਾਨਆਦਿਕ ਮੇਵੇਫਲਫੂਲਆਦਕਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਜਿਨਕੇਆਗੇਚਢਾਵੇਕੇ ਰੋਜਰੋਜਢੇਰਲਾਗਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਹੇਸਾਧੋਜਿਸਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਅਖੰਡਲੰਗਰਲਾਗਰਹਾਜੋਹੈਬਡੀਬਡੀਦੇਗੇਹੈਂਕੇਮਾਨੁਖਜਿਨਮੈਂ ਬੈਠਕੇ ਮਾਂਜਤੇਧੋਵਤੇਹੈਸੌਮੈਰੋਟੀਅਧਸੇਰੀਜਿਨਕੇਊਪਰਪੜਜਾਵੇਇਤਨੀ੨ ਬਡੀਲੋਹਾਂਹੈਂ। ਕਸਯੋਂਸੇਆਟਾਊਥਲਤੇਹੈਂ ਸੋਚਰਨੋਸੇਆਟੇਕੋਮਰਦਨਕਰਤੇਹੈਂਹਜਾਰੋਂਮਣਅੰਨਕਾ ਰੋਜਕਾਖਰਚਹੋਤੇਹੈਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇਬਿੰਜਨਭੋਜਨਰੋਜਹੀਬਨਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਸੈਂਕੜੇਮਣ ਦਿਨ੨ਪ੍ਰਤਿਕੜਾਹਪ੍ਰਸ਼ਾਦਹੋਤੇਹੈ ॥ ਸੈਂਕੜੇਹੀਲਾਂਗਰੀ ਲੰਗਰਮੈਂ ਪ੍ਰਸਾਦਤਯਾਰ ਕਰਣੇਵਾਲੇਸਦਾਹੀਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ਸਰਬਦੇਸੋਂਸੇ ਉਪਕਰਣਹਾਥਲੀਏਹੂਏ ਅਨਗਿਨਤ ਸੰਗਤਾਂ ਚਲੀਆਂਆਵਤਜਾਂਹੈਂ ਸੁੰਦਰਸਬਦ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਸੁੰਦਰਸ੍ਵਰਸੇ ਗਾਵਤੇਹੂਏ ਹੇਸਾਧੋ ਤਿਸਊਨਾਪੁਰੀਕੀਮਹਿਮਾ ਏਕਰਸਨਾ ਕਰਕੇਕਹਾਂਪ੍ਰਯੰਤਵਰਨਨ ਕਰੈਂ ਇਤ੍ਯਲੰਵਿਸਤਰੇਣ॥ ਹੇਸੰਤਜਨੋ ਜਬਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਸਾਥ ਹਜੂਰਕਾਦਰ

ਸ਼ਨਕਰਣੇਅਰਥਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦੀਵਾਨਮੈਂਗਏ ਜੋਕੁਛਕਾਰਭੇਟਾ ਲਯਾਏਥੇ ਸੋਸਾਹਿਬ ਕੋਹਾਜਰਕਰਕੇਮਥਾਟੇਕਯਾ ਤਬਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬਅਤਯੰਤ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ ਅਤਿਆਨੰਦਤਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ॥ਭਾਗਹੋਇਆਗੁਰੁਸੰਤਮਿਲਾਇਆ॥ ਪ੍ਰਭ ਅਬਿਨਾਸੀਘਰ ਮੈ ਪਾਇਆ॥ ਸੇਵਕਰੀਪਲਰਸਾ ਨਵਿਛੜਾ ਜਨਨਾਨਕਦਾਸਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ਹਉ ਘੋਲੀ ਜੀਉ ਘੋਲ ਘੁਮਾਈ ਜਨਨਾਨਕ ਦਾਸਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ਹਾਥਕੇ ਊਪਰ ਹਾਥ ਮਾਰਕੇ ਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਪੂਛਤੇ ਭਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਿਲਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘਜੀਅਸੀ ਤੁਹਾਡੇਟਹਲਜੇਹਾਂ ॥ ਹਜੂਰਕਾ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਦੀਵਾਨਮੈਚਾਰੋ ਓਰਜੋ ਸੋਢੀਬੇਦੀ ਤ੍ਰਿਹਣਭਲੇ ਔਰਬਡੇਰਰਹੀਸ ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘਔਰਜਾਤੀਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਖ-ਤ੍ਰੀਵੈਸਆਦਿ ਬਹੁਤਸੇਲੋਕ ਬੈਠੇਥੇਉਨਕੀ ਓਰਮੁਖ ਫੇਰਕੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਯਾ ਕਹੁ ਭਾਈਸਿਖੋ ਜਬਤੁਹਾਡਾਗੁਰੂਅਸਾਡਾਟੈਹਲਜਾਹੂਆਤਬਤੁਸੀ ਅਸਾਡੇ ਕਜ ਲਗੇ॥ ਮੰਦਮੰਦ ਮੁਸਕਾਨ ਪੂਰਬਿਕਐਸਾ ਬਿਲਾਸਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ੍ਤ੍ਰ ਕਿਸੀਸਿਖਸਾਹਿਬਜਾਦਾ ਆਦਿਕਨੇ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀਦੀਆ ਸਾਰੇ ਦੀਵਾਨਕੇ ਲੋਕੋਨੇਮੁਖ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਲੀਆ॥ ਬਡਾਤੇਜਹਜੂਰਕਾ ਕਿਸੀਕੀ ਕਯਾਸਾਮਰਥਹੈ ਜੋਸਾਹਿਬਕੇਸਨ ਮੁਖਬਚਨਕਰਸਕੇ ਅਥਵਾ ਕੋਈਕਿਸੀਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਕੀਓਰਮੰਦਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਰਕੇਦੇਖਸਕੇ ॥ ਜਬਕਿਸੀਕਾ ਕੋਈ ਬਜ੍ਰਬਿਚਾਰਕਰਮ ਵਿਦਿਤ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬਉਸੀਵਕਤ ਗੁਰੂਸਾ-ਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਮੋਟੇਪਟਸੇ ਲਤ ਕਟਾਦੇਣੀ ਅਰਡੋਲੇਸੇ ਬਾਂਹਕਟਾਇ ਦੇਣੀ ਬਿਨਾ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀਸੇ ਪਰਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂਮੈ ਸਭਲੋਗ ਉਨੇਵਾਸੀ ਅਥਵਾਹਜੂਰ ਕੇ ਦੇਸਭਰ ਮੈਕੋਈਮੰਦ ਸੰਕਲਪਮੰਦ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਨਕਰੈ ਮਾਤਾਸਹੋਦਰੀ ਬੇਟੀਯਥਾਯਗ ਸਭਮੈਐਸੀ ਬਾਣੀਬੋਲੈ ਪੁਨਃ ਹਜੂਰਕੇਸਾਥਔਰਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਬਚਨਬਿਲਾਸਭਏ ਚੋਰੀਯਾਰੀ ਆਦਿਕਕੋਈਭੀ ਦੋਸਹਜੂਰਕੇ ਦੇਸਭਰਮੈ ਨ ਹੋਤਾਭਯਾ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਸਿਖੋਂਨੇ ਕਹਯਾਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਭਾਗਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਜੀ ਕੇ ਗੁਰੂਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤੀਹਮ ਤੁਮਾਰੇਸੇਵਕਹੈ ਐਸਾਅਨੁਚਿਤ ਬਚਨਕਹਯਾ ਕਾਹੇਤੇਸਾਹਿਬ ਆਪਤੋਬਡੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮਥੇ ॥ਸਮਾਧਾਨ ॥ਸਾਵਧਾਨਚਿਤਕਰਕੇਸੁਣਹੁਕੇ ਪ੍ਰਥਮਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕਜੀਕੇ ਸ੍ਰਯੰ ਮੁਖਾਰ ਵਿੰਦਕਾ ਵਚਨਹੈ ਆਸਾਕੀਵਾਰ ਮੈ॥ਦਾਨਮਹਿੰਡਾ ਤਲੀ ਖਾਕਜੇਮਿਲੈ ਤਾਂਮਸਤਕਲਾਈਐ ॥ਇਤਯਾਦੀ॥ ਤਥਾਸ੍ਰੀਮਦਭਾਗਵਤਕੇ ੧੧ ਸ-ਕੰਧਮੈ ਉਧਵਕੇਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀਕਾਵਚਨਹੈ॥ਮੂਲਸਲੋਕ॥ ਨਿਰਪੇਖਯੰਮੁਨਿੰਸ਼ਾਂਤਨਿਰਵੈਰੰਸਮਦਰਸ਼ਿਨੰ। ਅਨੁਬ੍ਰਜਾਮਯੰਹੰਨਿਤਯੰ ਪੂਯੇਯੰਤਯੰਘ੍ਰਿਰੇਣੁਭਿਃ ਇਤਯਾਦਿ॥

ਟੀਕਾ ਇਸ ਸਲੋਕਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣਸਹਤ ਉਪਰਅਰਥ ਲਿਖਭੀਚੁਕੇਹੈਂ ਪਰੰਤੂਪਾਠਕੋਂਕੇ ਸੁਖਵਾਸਤੇ ਪੁਨ: ਈਹਾਂਲਿਖਤੇਹੈਂ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨਜੀਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ ਕੇਹੇਊਧਵਜੋਂਨ ਸੇਮਹਾਤਮਾ ਨਿਰਪੇਖਜ ਅਰਥਾਤਇਛਾਸੇ ਰਹਤਹੈ ਸਾਂਤਿਯੁਕਤਹੈ।ਇਛਾਕਾਮਕ੍ਰੋਧਾ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤਵਿਕਾਰਜਨਯ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀਖੋਭ ਜਿਨਕੇਚਿਤਮੈਉਤਪਤਨਹੀਹੋਤੇਹੈਂਇ ਸੀਹੇਤੁਸੇ ਸਾਂਤਆਤਮਾਹੈ ਮੁਨੀਮਨਨਸੀਲਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਧਯਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਯੇਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਹੈ ਐਸਾਜਿਸਨੇ ਨਿਸਚੇਕਰਕੇ ਮਨਨਕੀਆਹੂਆਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੁਸੇ ਮੁਨੀਹੈਨਿਰਵੈਰ ਅਰਥਾਤ ਅਸਤਾਵਰ ਜੰਗਮਉਭੈਰੂਪਜਗਤਮੈ ਕਿਸੀਕੇਸਾਥਜਿਸ ਕਾਵੈਰਨਹੀਹੈ ਸਮਦਰਸਿਨੰ ਅਰਥਾਤਅਧਾਰਾ ਅਧੇਯਭਾਵਸੇ ਵਰਜਿਤ ਸਰਬੰਖ- ਲ੍ਵਿਦੰਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਆਤਮਿਕ ਜਗਤਸਮ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨ ਅਨਜ ਕਿੰਚਤਭੀ ਪਦਾਰਥਨਹੀ ਦੇਖਤੇਹੈ॥ ਯਾਤੇਸਮਦਰਸੀਹੈ ॥ ਅਨੁਬ੍ਰਜਾਮੀ ਹੇਉਧਵਮੈਸਰਬ ਜਗਤਕਾਈਸ੍ਵਰ ਪੂਰਣ ਕਾਮ ਹੋਕੇ ਭੀ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮ ਸੰਤਜਨਕੇ ਪੀਛੇਰਫਿਰਤਾਹੂੰ ਕਾਹੇਤੇਕੇ ਤਿਸਕੇ ਅੰਘ੍ਰੀਨਾਮ ਚਰਣੋਂਕੀਧੂਰਿ ਮੇਰੇਸਰੀਰ ਊਪਰ ਪਰਜਾਵੇ ਤਬਮੇਰਾ ਸਰੀਰਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰਹੋਜਾਵੇ ਦੂਸਰਾਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝਉਪਰਆਗਤਾ ਕਰੈਤਬਮੈ ਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤਹੋਜਾਊਂ ਹੇਊਧਵ ਐਸਿਸੰਤਜਨਮੁਝ ਕੋਪਰਮਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇਹੈ ਲਖਮੀਵੈਕੁੰਠਔਰਅਪਨੇਸਰੀਰਮਨਤਨਸੇਭੀਮੁਝਕੋਅਤਿ ਪਯਾਰੇਲਾਗਤੇਹੈ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋਜੈਸੇ ਜਬਆਤਮਾਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਅਰਥ ਬਯਾਸ ਦੇਵ ਜੀਕੇਪੁਤ੍ਰ ਸੁਕਦੇਵਜੀਨੇ ਜਨਕਰਾਜਾਕੋ ਗੁਰੂਧਾਰਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ਲੀਆਹੈ ਤਿਸਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨਕੇ ਉਪਦੇਸਕੇ ਅਨੰਤਰ ਰਾਜਾਜਨਕਨੇਸੁਕਦੇਵਜੀਕੋਨਮਸਕਾਰਕਰਕੇਬਚਨ ਕੀਆਕੇਹੇਮੁਨੇ ਯਦਯਪੀ ਗਯਾਨਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਕਰਕੇ ਹਮਤੁਮ ਸਮਹੈਤਥਾਪੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦਸਾਮੈਤੁਮ ਹਮਸੇਅਧਿਕਹੋ ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਤੁਮਕੋਹਮਨੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆਹੈ ਕਾਹੇਤੇਵਿਵ ਹਾਰਦਸਾਮੈਹਮਾਰੇ ਅਤਯੰਤ ਵਿਖੇਪਰਹਤੇਹੈ ਤੁਮਾਰੇਵਹੁ ਵਿਖੇਪਸਕਤੀ ਨਹੀਹੈਇਸ ਹੇਤੁਸੇ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਅਧਿਕਹੋ॥ ੧ ਔਰ ਨਰਸੀ ਭਗਤ ਕੀਭੀਹੁੰਡੀ ਤਾਰਕੇ ਤਦ ਨੰਤਰਸਾਵਲਸਾਹਜੀਨੇ ਆਪਨੇ ਹਾਥਸੇਨਰਸੀਭਗਤਕੀਓਰਪਤ੍ਰਿਕਾਲਿਖਕੇਤੀਰਥ ਯਾਂਤ੍ਰੀਓ ਕੇ ਹਾਥਭੇਜੀਹੈ ਕੇਹੇਨਰਸੀਜੀ ਮੈ ਆਪਕਾ ਗੁਮਾਸਤਾਹੂੰ ਵਾਰਵਾਰ ਮੇਰੇਪਰ ਹੁੰਡੀਕੀਆਕਰੋ ਤਥਾਧੰਨਾਭਗਤਅਰਨਾਮਦੇਵਕੇ ਆਗੇਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀਗੋਬਿੰਦਜੀ ਫਿਰਤੇ ਰਹੇਹੈਂਸੇਵਾਕਰਤੇਹੂਏਇਤਯਾਦੀ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਰਾਜਾਯੋਗੀਰਾਜਾਜਨਕਵੈਦੇਹਕੇ ਸ ਮਾਨਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਹੈਅਰਮਹਾਵਿਰਕਤ ਅੰਤਰਵਾਹਜਵਿਖੇਪਸਕਤੀਸੇ ਰਹਤ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਹੈਂ ਐਸੇਅਭਿਪ੍ਰਾਯਸੇ ਅਪਨੇਸੇ ਅਧਿਕਜਾਨਕੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ

ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਹੈ।ਏਕਔਰਭੀ ਇਸੀਅਰਥਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁ ਰੂਜੀਕਾ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥ਰਹਣੀਰਹੈ ਸੋਈਸਿਖਮੇਰਾ॥ਓਹ ਸਾਹਿਬਮੈ ਉਸਕਾਚੇਰਾ। ਇਤਯਾਦੀ ਅਲੰਵਿਸਤਰੇਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਮਨੁਸਰਾਮਃ॥ਜਬਸਭਾ ਬਰਖਾਸਹੋਣੇਲਗੀਤਬ ਤਿਸਸਮੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹਮਾਰੀ ਓਰਦੇਖਯਾ ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਹੇ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਾ ਇਸਸਿਖ ਕੋ ਹਮਕੋ ਦੇਦੇਵ ਹੁ ਯੇ ਹਮਾਰੀਲੰਗਰਕੀ ਸੇਵਾਕੀਆਕਰੇਗਾ ਐਸੇਹਮਾਰਾਸਰੀਰ ਗੁਰੂਜੀਨੇਆਪਮਾਂ ਗਲੀਆ ਹਜੂਰਕਾਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇਅਰਜ ਕਰੀਕੇ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾ ਹੁਜੀ ਗੋਲੀਕਿਸਕੀਅਰਗਹਣੇਕਿਸਕੇ ਸਾਹਿਬਜੀ ਯੇਸਿਖ ਆਪਕੀ ਆਗਯਾ ਅਨੁ ਸਾਰਹੀ ਰਹੇਗਾ॥ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਹਮਾਰੇਸਰੀਰਕੋ ਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰ ਸੌਂਪਦੀਆ॥ ਤਬਹਮ ਸਾਹਿਬਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰ ਲੰਗਰਕੀ ਸੇਵਾਕਰਣੇ ਲਾਗੇ। ਤਦਨੰਤਰ ਹਮਾ ਰੇਪਰੀਖਯਾ ਅਰਥਹਜੂਰਨੇ ਹਮਾਰੇਕੋਬਸਤ੍ਰ ਦੇਣਾ ਬੰਦਕਰਦੀਆ॥ਫਿਰ ਹਮਨਿਤ ਨ ਵੀਸਿਖੋਂਕੀ ਕੁੜਤਾ ਚਾਦਰ ਕਛਾਂਵਗੈਰਾਪੌਸ਼ਾਕਸੀਵੈ ਤਿਸਕੀਸਿਵਾਈਮੈਂਆਠਪਹ ਰ ਤਕਪੌਸ਼ਾਕਪਹਰਲੈਣੀ ਇਸਰੀਤੀਸੇਨਿਤਨਵੀਨਪੁਸਾਕ ਪਹਰਕੇ ਹਮਦੀਵਾਨਮੈ ਜਾਯਾਕਰੈਂ ਜਲਲਕੜੀਕਰਕੇ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਅਭੰਗਕਰਤੇਰਹੈਂ। ਹੇਭਾਈ ਸਿਖੋ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਬਡੀਕਰੜੀ ਕਠਿਨਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥਮੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵਜੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥ ਸਤਿਗੁਰੁਕੀ ਸੇਵਾ ਗਾਖੜੀ ਤਪਾਂਸਿਰ ਤਪਸਾਰ॥ਹੈਤੋ ਅਤਿਕਠਿਨਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾ ਪਰੰਤੂਸਰਬ ਤਪੋਂਕੇਉਪਰ ਸਿਰਮੌਰ ਤਪਹੈ ਸਤਗੁ ਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾਸੈ ਪਰੇ ਉਤਮ ਤਪ ਔਰ ਕੋਈਭੀ ਨਹੀਹੈ॥ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਉਕਤਰੀ ਤੀ ਸੇ ਹਜਾਰੋਂਲਾਖੋਂ ਬਰਸਪ੍ਰਯੰਤ ਤਪ ਕਰਣੇਸੇਭੀਉਸ ਪਦਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਹੋਤੀ ਜਿਸ ਪਦਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਹੋਤੀਹੈ॥ਸੇਵਕਕੀ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਜਬ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬਤਿਸ ਸੇਵਕਪਰ ਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦੀ ਤੇਤੀ ਸਕੋਟਿਦੇਵਤਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਜਾਤਾਹੈ ਇਸਮੈਕੁਛ ਸੰਸਾਨਹੀ ਹੈ॥ਜੋਨਸੇ ਜੀਵਸਤਗੁਰੂਕੋ ਸਾਖਯਾਤ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰੂਪਕਰਕੇਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਇਤਰ ਸਾਧਾਰਣਔਰਜੀਵੋਂਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨਕੇ ਖੋੜੀਬਹੁਤੀਨਿਰਾਦਰ ਸਹਤਸੇਵਾ ਕਰਛੋਡਤੇਹੈਂ ਸਤਗੁਰੂਕੇ ਮਹਤਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇਹੈਂ॥ ਤੇਮਹਾਂਮੂਰਖਹੈਂ ਉਨਕੇਉਪਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਰਜੀਕੀ ਕਬੀਭੀਪ੍ਰ ਸੰਨਤਾਨਹੀਹੋਵੈਗੀ॥ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਕਬੀਰਕਾ ਵਚਨਹੈ ਕਬੀਰਮੇਰੇਮਨ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਜੇਗੁਰੂਕੋਕਹਤੇਔਰ॥ ਈਹਾਂਸਤਗੁਰਸਿਉਪਰਚਯਨਹੀ ਸੇਬਸਹੈਕੋਨੇਠੌਰ॥੧॥ਕਬੀ ਰਮੇਰੇਮਨ ਅਸਚਰਯਹੈ ਜੇਗੁਰਕਉਕਹਤੇਔਰ॥ਹਰਿਰੂਠੇ ਗੁਰੁਠੌਰਹੈ ਗੁਰੁਰੂਠੇਨਹੀ

ਠੌਰ॥੨॥ਟੀਕਾ ਹੇਸਾਧੁਸੰਗਤ ਸ੍ਰੀਕਬੀਰਜੀਕਹੇਹੈ ਕੇ ਜੋਨਸੇਮਾਨੁਖਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇਭਿੰਨ
ਨਜੂਨਸਾਧਾਰਨਮਾਨੁਖੋਂਕੇਸਮਾਨਜਾਨਕਰ ਤਨੁਮਨਧਨ ਕਰਕੇਸੇਵਾ ਗੁਰੂਕੀਨਹੀਕ
ਰਤੇਸਤਗੁਰੁਕੀ ਖੁਸੀਨਹੀਲੇਤੇਹੈ ਅਥਵਾ ਲੋਕਾਚਾਰੀਗੁਰੂ ਧਾਰਛੋਡਤਾ ਅਥਵਾਸੌਂਹ
ਖਾਣੇਵਾਸਤੇ ਧਾਰਛੋਡਤਾ ਪੁਨਃ ਸਤਗੁਰੂਕੇਸਾਥ ਪਰਚਾਨਾਮਾ ਪਹਚਾਨਭੀ ਨਹੀਰ
ਖਤੇਹੈ ਅਥਵਾਪਦਾਰਥਕੇ ਖਰਚਸੇ ਡਰਸੇ ਅਥਵਾਧਨਬਲਜਾਤੀ ਵਿਦ੍ਯਾਕੇ ਮਦਸੇ
ਗੁਰੂਧਾਰਤੇਹੀਨਹੀਹੈ ਕਤਾ ਹਮਇਤਨੇਬਡੇ ਹੋਕੇ ਕੰਗਾਲ ਟੁਕੜੇਮਾਂਗਨੇਵਾਲੇ ਫਕੀ
ਰੋਂਕੋਮਥਾ ਟੇਕੇਂ ਇਸਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇਗੁਰੂਨਹੀ ਧਾਰਤੇਹੈ। ਫਿਰਕਹਤੇਹੈ ਹਮਲੋਕ
ਪ੍ਰਲੋਕਸੈਸੁਖੀਹੋਵੈਂਕਬੀਰਜੀ ਬਚਨਕਰਤੇਹੈਂ ਵਹੁਮਾਨੁਖਨਹੀਹੈ ਗਰਧਬਹੈ ਉਨ ਕੋ
ਮੇਰੀਧਿਕਾਰਹੈ ਉਨਮਾਨੁਖੋਂ ਊਪਰਮੁਝਕੋ ਬਡੋਅਸਚਰਯ ਨਾਮਅਫਸੋਸਹੈ ਬਡਾ ਅ
ਫਸੋਸਹੈ ਜੋਅਨਬਨਬਾਤ ਕੋਬਨਾਯਾ ਚਾਹਤੇਹੈ ॥ ਵਹੁਜੀਵਬਿਨਾ ਗੁਰੂਕੇਪਰਚੇਸੇ ਪ
ਰਲੋਕਮੈਕਹਾਂਬੈਸੇਂਗੇਉਤਮਲੋਕਤੋ ਉਨਕੋਕੋਈਮਿਲੈਗਾਨਹੀ ਪੁਨਃਮਹਾਂਘੋਰਨਰਕ
ਮੈਹੀਉਨਕਾਨਿਵਾਸ ਹੋਵੇਗਾ॥੧॥ਪੁਨਃ॥ਕਬੀਰਜੀਸੇ ਸਿਖਨੇ ਪੂਛਤਾ ਕੇ ਹੇਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਯਦ੍ਯਪੀਗੁਰੂਕੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰਰੂਪ ਜਾਨਕੇਸਿਖ ਸੇਵਾਕਰਤਾ ਰਹੇਗਾਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ
ਭਜਨਆਦਿਕ ਨਹੀਕਰੇਗਾ। ਤਬਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਇਸਕੇਸਾਥ ਰੁਸਜਾਇਗਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ
ਕੇਕੋਪਹੋਨੇਸੇਫਿਰਭੀਵਿਚਾਰੇਜੀਵਕੀ ਦੁਰਗਤੀਹੀਹੋਈਭਖਤੇਪਿਲਸਨੇ ਨਸਾਂਤੇਬਤਾ
ਧਿਃ ਨਿਖਿਧ ਲਸਨਰੋਗ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥਭਖਣਭੀ ਕੀਆਤਥਾਪੀ ਰੋਗਕੀਨ
ਬ੍ਰਿਤੀਨਹੂਈਤਥਾਪੀਮਾਨਖਰੂਪਅਸਮਰਥਗੁਰੂਨੇਕਤਾਕੁਛਰਖਜਾਤੋਨਹੀਕਰਲੈਨੀਹੈ
॥ ਐਸੇਮਾਨਨੇਵਾਲਜੋਂਕੇ ਊਪਰਅਵਸੋਸ ਕਰਤੇਹੂਏਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰਜੀਨੇ ਦੂਸਰਾਸਲੋਕ
ਉਚਾਰਣਕੀਆਹੈ ॥ ਕਬੀਰਮੇਰੇਇਤੀ ਕਬੀਰਜੀ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇਮੇਰੇਮਨਮੈ ਬਡਾਅ-
ਸਚਰਯਹੈ ਉਨਮਾਨੁਖੋਊਪਰ ਮਹਾਂਅਵਸੋਸਹੈ ਜੋਸਤਗੁਰੂਕੋ ਸਾਮਾਨਤ ਮਾਨੁਖ ਕੇਤੁ
ਲ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰੀ ਸਕਤੀਸੇਹੀਨ ਜਾਨਤੇਹੈ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇ ਭਿੰਨਜਾਨਤੇਹੈਂ ਤੇਮਹਾਮੂਢ
ਅਗ੍ਯਾਨੀਹੈਵਹੁਘੋਰਨਰਕੋਕੇ ਪਾਤ੍ਰਹੈਂਜੋਗੁਰੂ ਕੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇਭਿੰਨਜਾਨਤੇਹੈਂਕਿਸੀਨੇ
ਕਹਤਾਜੀ ਆਪਗੁਰੂਕੋ ਕੈਸੇਜਾਨਤੇ ਹੋ।ਕਬੀਰਜੀ ਬੋਲੇਕੇਹਮ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ
ਸੇਭੀਅਧਿਕਜਾਨਤੇਹੈਂ। ਕਾਹੇਤੇਜੇਹਰਿ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਰੂਠੇਰੁਸਜਾਵੇ ਜਿਸਜੀਵਕੇ ਊਪਰ
ਗੁਸੇਹੋਜਾਵੇ ਕੋਪ ਹੋਇਕੇ ਨਰਕੋਂਮੈ ਅਥਵਾਚੌਰਾਸੀ ਲਖਯੋਨੀਮੈ ਡਾਰਣੇਕੀ ਇਛਾ
ਕਰੇਤਬਸਤਿਗੁਰੂਜੀਠੌਰਨਾਮ ਤਿਸਜੀਵਕੀਟੇਕਆਸ੍ਰਾ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਸੇ
ਬਖਸ਼ਵਾਇ ਲੇਤੇਹੈਂ। ਨਰਕੋਂਸੇਚੌਰਾਸੀਲਖ ਯੋਨਜੋਂਸੇ ਰਖਲੇਤੇਹੈਂ। ਹੇਸਿੱਖਜੇ ਸਤ
ਗੁਰੂਜਿਸ ਜੀਵਕੇਊਪਰਕੋਪਹੋਜਾਵੈ ਰੁਸਜਾਵੈ ਗੁਸੇਹੋਜਾਵੈ ਤਬਤੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰਖਤਾ

ਨਹੀਂ ਕਰਤੇਹੈ। ਯਾਂਤੇਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਮਹਿਮਾ ਗੋਵਿੰਦਜੀਸੇਭੀਅਧਿਕਹੈ॥ ੨ ॥ਕਬੀਰ ਗੁਰੁਗੋਬਿੰਦਦੋਨੋਖਰੇ ਕਿਸਕੇਲਾਗਉਪਾਇ। ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰੁਆਪਨੇ ਜਿਨਹਿਰਦੇ ਦਿਤਾਦਿਖਾਇ॥ ਟੀਃ ਕੋਯਦਜਪੀ ਗੁਰੂਅਰਗੋਬਿੰਦਜੀ ਦੋਨੋ ਮੇਰੇ ਸਨਮੁਖਖੜੇਤੇਹੈਂ ਅਥਵਾਦੋਨੋਬਰਾਬਰ ਖਰੇਨਾਮਉਤਮਹੈਂ ਏਕ ਜੈਸੇਹੈਂ ਅਬਮੈਂ ਕਿਸਕੀਪ੍ਰਥਮ ਚਰਨੀ ਲਾਗੂੰ।ਐਸਾ ਸੰਸੈਉਤਪਤਹੂਏਪੀਛੇਆਪਹੀਕਹਤੇਹੈਕੇਪ੍ਰਥਮਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਚਰਣੀ ਲਾਗਨੇਯੋਗਹੈ ਕਾਹੇਤੇਜਿਸ ਸਤਗੁਰੂਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀਗੋਵਿੰਦਜੀਕੋਮੇਰੇਹਿਰਦੇਮੈਂਹੀ ਮੁਝਕੋ ਦਿਖਾਇਦੀਆਹੈ ਯਾਂਤੇਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਮਹਿਮਾ ਗੋਬਿੰਦਜੀਸੇਭੀਅਧਿਕਹੈ।ਜੈਸੇਸਰਬੇ ਪਦਾਹਸ੍ਰਿਪਦੇਨਿਮਗਨਾਭਵੰਤੀ ਹਾਥੀਕੀਪੈੜਮੈਸਾਰੇਹੀਪੈਰ ਆਇਜਾਤੇਹੈਂ।ਤੈਸੇ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਕੇਅੰਤਰਹੀਸਾਰੇਹੀ ਜਪਤਪਪੂਜਾਚਾਰਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤਦਾਨ ਆਇਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਸਤਗੁਰੂਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤੇਕਰਤੇ ਸਾਰੀਆਰਬਲਾ ਵਿਤੀਤਹੋ ਗਈਹੈ। ਅਰਕਿਸੀ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕਕੇ ਵਸਸੇ ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਨਹੀਭੀਹੂਈਤਥਾਪੀ ਹੇਸਿਖਸਤਗੁਰੂ ਕੀਸੇਵਾਸੇਉਪਰਾਮਨਹੋਵੇ ਉਦਾਸਨਹੋਜਾਵੇਜੋਮੈਂਸਾਰੀ ਆਰਬਲਾਸੇਵਾ ਕਰਤਾਰਹਜਾ ਹੂੰ ਮੁਝਕੋਨਿਹਸੰਸੈ ਪਦਕਾਲਾਭ ਨਹੂਆ ਏਵੇਂ ਨਿਸਫਲਹੀ ਸੇਵਾਗਈ ਐਸੇਜਾਨਕੇ ਸੇਵਾਕਰਣੇਸੇ ਹਟ ਨਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕੇ ਸਤਗੁਰੂਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਫਲਹੋਤੀਹੀਨਹੀ ਹੈ। ਕਿੰਤੂਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਅਤਿਸਲਫਹੈ।ਵਹੁਸੇਵਕ ਗੁਰੂਕੀਸੇਵਾ ਕੇਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਤਹਾਂਕੇ ਸੁਖਭੋਗਭੋਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕੇਸਾਥਹੀ ਮੁਕਤਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸਅਰਥਵਾਲਾ ਮਨੂਜੀਕਾ ਵਚਨਊਪਰ ਲਿਖਆਏਹੈਂਯਾਂਤੇਈਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਤੇਹੈਂ। ਯਾਂਤੇਹੇਸੰਤਜਨੋ ਸੇਵਾ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਬੜੀਕਠਿਨਹੈ ਪਰੰਤੁਜਿਸਸੇਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਸਿਦਕ ਦੇਕੇਕਰਾਵੈ ਸੋਕਰਸਕਤੇਹੈ ਸੇਵਕਕੇਕੁਛਅਧੀਨਨਹੀਂਹੈ ਤਥਾ ਪੀ ਸੇਵਕ ਕੋਸਾਬਤੀਰਖਣੀਚਾਹਜੇ। ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਬਕਿਤਨਾਕਕਾਲਸੇਵਾਕਰਤੇ ਹੂਏ ਵਿਤੀਤਹੂਆ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰਾਂਕੇ ਕਿਨਾਰੇਜੋਹਜੂਰਕਾਦਮਦਮਾਂ ਤੁਮਨੇਦੇਖਾਹੈ ਤਬ ਤਿਸਕੇਬਣਨੇਕੀ ਤਜਾਰੀ ਹੂਈ ਤਿਸਦਮਦਮੇ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਹਮਕੋ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਦਮਦਮੇਕੀਅੰਬਾਰਤਵਾਸਤੇਪਰਬਤਸੇਚੂਨਾਂਪਥਰਲਕੜੀਲਜਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ੧੧੦੦ ਯਾਰਾਂਸੈਸਿੰਘਹਮਾਰੀ ਤਾਬਜਾਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਰਦੀਆ। ਤਦਨੰਤਰਏਕ ਮਹੀਨਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਦੋਨੋ ਵਕਤਮਿਲਤਾ ਰਹਜਾ ਸਭਕੋ। ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਪੁਨਃ ਅਸ਼੍ਟ ਪਹਰਪੀਛੇਪ੍ਰਸ਼ਾਦਕੇ ਮਿਲਨੇਕਾਹੁਕਮਹੂਆ ਤਬਭੀਅੱਛਾਨਿਰਬਾਹਹੋਤਾਜਾਵੇ। ਪੁਨਾ ਹਜੂਰਸੇਅੰਨਦੇਨੇਕਾਤੀਸਰੇਦਿਨਹਮਕੋਹੁਕਮਹੂਆਤਬਭੀ ਅਛਾਨਿਰਬਾਹਹੋਤਾ ਜਾਵੇ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਚਾਰਦਿਨਪਾਂਚਦਿਨਛੇਦਿਨਪੀਛੇਅੰਨਪਾਨੀਮਿਲਨੇਲਾਗਾਬਡੀਭਾਰੀ

ਕਸ੍ਟੀਲਗਨੇ ਲਾਗੀ। ਹਮਾਰੇਸਾਥਸੇਪ੍ਰਥਮਥੋੜੇਸੇ ਸਿੰਘ ਹਟਗਏ ਫਿਰ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ
ਹਟਗਏ ਪੁਨਃ ਮਾਰੇਭੂਖਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਠਹਰਸਕਯਾ ਸਹਜੇਸਹਜੇ ਸਭ ਹਟਗਏ
ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਦੋਪਹਰਪ੍ਰਯੰਤ ਸਿੰਘ ਅਪਨੀ ਕਿਰਤਕਰਕੇ ਅੰਨਪਾਣੀਕੇ ਖਾਨਪਾਨ
ਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰੈ। ਉਸਕਾਲ ਦੋਪਹਰਸੇ ਪੀਛੇ ਸਿਖਥੋੜੇਸੇ ਆਇਕੇ ਦਮਦਮੇਕੀ
ਭੀ ਸੇਵਾਕੀਆਕਰੈ। ਪਰੰਤੁ ਹਮਾਰੇਕੋਤੋ ਗੁਰੂਜੀਨੇਕੇਵਲ ਅਪਨਾ ਭਰੋਸਾ ਹੀ ਬਖ
ਸ਼ੀਸ਼ਕਰਦੀਆ ਹਮਨੇਦੋਇਈਂਟ ਲੈਕੇਖੂਬਦ੍ਰਿਢਕਰਕੇ ਪੇਟਕੇ ਸਾਥਬਾਂਧਲਈ ਜਬ
ਭੂਖਪਯਾਸ ਲਾਗੇਤਬਸ੍ਰਾਨਦੀਕਾ ਜਲਪਾਨ ਕਰਲੇਵੈ ਔਰਕੁਛਨਖਾਵੈਂ ਪਰੰਤੂ ਬਲ
ਧਾਰਕੇ ਖੂਬਤਕੜੇਹੋਕੇ ਕਮਰਕਸਾ ਕਰਕੇਦ੍ਰਿਢ ਹੋਕਰਕੇਸੇਵਾਕਰਤੇਰਹੇ। ਪਰੰਤੂ ਸ
ਤਗੁਰੂ ਜੀਆਪਹੀ ਸਿਦਕ ਬਖ਼ਸ਼ਕੇਅਪਨੀਸੇਵਾ ਆਪਹੀਕਰਾਵਤੇਰਹੇ। ਬਾਕੀ ਕੀ
ਸੰਗਤ ਊਨੇਪੁਰੀਮੈਂਆਧਾਦਿਨਮੇਹਨਤਮਜੂਰੀ ਕਰਕੇਅੰਨਪਾਨੀਖਾਇਕੇ ਪੁਨਃ ਅ
ਰਧਦਿਨਸੇਵਾਮੈਹਾਜਰਹੋਜਾਵੈ। ਹੇਸਿਖਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਕਰਤੇਹੂਏਏਕਾਦਸ ੧੧ ਮ
ਹੀਨੇਮੈ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਯਾਰਹੂਆ। ਤਦਨੰਤਰਕਰਣਕਾਰਣਜਜੋਤੀਸ੍ਰੂਪਗੁਰੂ
ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਦੇਖਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ ਜੋਜੋਸੇਵਾਮੈਂ ਹਾਜਰਰਹੇਥੇਉਨਕੇਮਨਕੇ ਸੰਕ
ਲਪਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭਕੋਬਖਸੀਸਕਰਤੇਭਏ। ਕਿਸੇਕੋਕੜਯਾਂ ਕੀਜੋੜੀ ਕਿਸੇਕੋਕੈਠਾ
ਕਿਸੇਕੋਘੋੜਾਦੁਸ਼ਾਲਾ। ਤਦਨੰਤਰਹਜੂਰਨੇਸੇਵਕਕੋਭੀਯਾਦਕੀਆ ਕੇਕਹੋਭਾਈਵੀਰ
ਸਿੰਘਾਜੇਜੇਸਿਖ ਤੇਰੇਸਾਥਸੇਵਾਕਰਤਾਰਹਯਾਹੈ ਉਨਸਭਕੋਬੁਲਾਵਹੁ। ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ
ਜੀ ਹਜੂਰਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰ ਸਭਸਿਖਾਂਕੋਬੁਲਾਇਕੇ ਹਾਜਰ ਕੀਆ ਤਬ ਸਾਹਿਬ
ਬਡੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਭਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਰਕੇ ਸਭਸਿਖੋਂਕੀਓਰਦੇਖਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏਮਨਬਾਂਛ
ਤ ਵਰਸਭਸਿਖੋਂਕੋਦੀਏ। ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰਇਸਸੇਵੱਕਕੀ ਓਰਭੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ
ਕਰੁਣਾਰਸੀਲੇ ਨੈਨਹੁਸੇਦੇਖਕੈਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮਾਂਗਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਾਜੋਇਛਾਤੇਰੀ
ਹੈਸੋਵਰਮਾਂਗਲੈ ਹਮਤੇਰੇ ਪਰਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੈਂਔਰਇਸ ਸੰਸਾਰਮੈਹਮਕੋਅਦੇਯਭੀਕੁਛ
ਨਹੀਂਹੈ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕੇਰਾਜ ਆਦਿਕ ਹਮਆਪਨੀਸਾਮਰਥ ਸੇ ਦੇਸਕਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਤੁਝਤੇ
ਅਧਿਕ ਪਯਾਰਾਭੀ ਹਮਕੋਕੋਈਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਯਾਸਿੰਧੂਕੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਮੰਦਮੰਦਮੁਸਕਾ
ਨ ਸਹਤਬਡੇਮਧੁਰੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਗਦਗਦਬਾਨੀਸੰਯੁਕਤ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੂਕੀਉਸਤਤੀ
ਕਰਕੇਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸੇਵਕਨੇਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਕੇਹੇਦੀਨਬੰਧੋ ਦੀਨਾਨਾਥਦਯਾਲੁ
ਜੀ ਹੇਅੰਤਰਯਾਮੀਪ੍ਰਭੋਸਾਹਿਬਹੋਇਦਇਆਲਕ੍ਰਿਪਾਕਰੇਤਾਅਪਨਾ ਨਾਇਜਪਾਇਸੋ
ਜੇਤੂੰਤੁਠਾ ਮੇਹਰਵਾਨ ਨਾ ਦੂਜਾ ਵਿਖਾਲ। ਹੇਸਾਮਰਥਸੁਆਮੀਜੀ ਸ਼ੇਖਫਰੀਦੈ ਖੈ
ਰਦੀਜੈ ਬੰਦਗੀ। ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀਸੇਵਕਕੋਆਪਕੀਆਗਯਾਹੋਵੇਤਾਂਕਿਸੇਪਰਬਤਕੀ ਕੰਦਰਾ

ਮੈਂ ਏਕਾਂਤਬੈਠਕੇਤਪ ਕਰੋ ਅਬਪੂਛੋ ਏਹੀ ਇਛਾਹੈ॥ ਤਬਹੁਕਮਹੂਆ ਕੇ ਸੁਣ ਭਾਈ ਸਿਖਾਜੇਕਰਔਰਜਨਮਧਾਰਣੇਕੀਅਭਿਲਾਖਾਹਈ ਤਾਂਤਪਕਰਤੂੰਅਪਨੇਆਪਕੋ ਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ਸੇ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਨਤਾਹੈਂ ਹਸਤਾਮਲਕਵਤਨਿਰਸੰਦੇਹ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆਹੈ॥ਫਿਰਕਿਸ ਪਦਾਰਥਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਤਪ ਕਰਣਕੀਇਛਾ ਕਰਤਾਹੈ ਸੋਕਹੁ ਵੇਦਕਾ ਵਚਨਹੈ ਕੇ॥ਆਤਮਾਨੰਚੇ ਵ੍ਰਿਜਾਨੰਯਾਦਯਮਸਮੀਤਿ ਪੂਰੁ-ਖਃ ਕਿ ਮਿਚ੍ਛਨਕਸਜਕਾਮਾਯਸ਼ਰੀਰਮਨੁਸੰਜ੍ਵਰੇਤ ਇਤਿਸ੍ਰੁਤੇ ॥ ਟੀਃ ਚੇਦਯਦਿਗੁਰੁ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਇਸਪੁਰੁਖਨੇ ਐਸੇਜਾਨਲੀਆਹੈ ਕੇ ਸਤਚਿੱਤਆਨੰਦ ਰੂਪਜੋਬ੍ਰਹਮਹੈ ਸੋ ਮੇਰਾਹੀ ਆਤਮਾਹੈ ਮੇਰੇਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਹੈ ਹਸਤਾਮਲਕਵਤ ਐਸੇ ਦ੍ਰਿਢਨਿਸ ਚੈ ਕਰਕੇਅਪ੍ਰੋਖਨਾਮਸਾਖਯ੍ਯਾਤਕਾਰ ਨਿਸਚੈਕਰਲੀਆਹੈ॥ਕਿਮਿਛਨਿਤਿ॥ਕਿਸਪਦਾ ਰਥਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਛਾਕਰਕੇ ਕਿਸਕੀਕਾਮਨਾਕਰਕੇ ਜੜਜੰਗਮਆਦਿਕ ਸਾਰਾ ਹੀ ਜਗਤਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੈ ਮੇਰਾਹੀਆਤਮਾਹੈ ਸਜਾਤੀ ਵਿਜਾਤੀ ਸ੍ਵਗਤ ਇਸਤੀਨਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਭੇਦਸੇ ਰਹਤਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਖੰਡਹੈ ਦੇਸਕ੍ਰਿਤ ਕਾਲਕ੍ਰਿਤਵਸਤੂਕ੍ਰਿਤਭੇਦਸੇ ਰਹਤਹੋਣੇਸੇ ਯਾਂਤੇਅਨੰਤਹੈ ਆਕਾਸਵਤਪੂਰਣਹੈ ਹੇਸਿਖ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਅਪਨੇਆਤਮਾਕਾਸ੍ਵਰੂਪ ਜਿਸਨੇਪਰੰਪਰਾਸੇਪ੍ਰਾਪਤਬ੍ਰਹਮਵਿਦ੍ਯਾਕੇ ਸਾਂਪ੍ਰਦਾਯਕ ਆਚਾਰਯਸੇ ਦ੍ਰਿਢਨਿਸਚੇਕੀ ਆਹੈਪੁਨਃਕਿਸਕਾਮਨਾਕੀਪੂਰਣਤਾਵਾਸਤੇ॥ਸਰੀਰਰੇਤਿ॥ਕ੍ਯਾਅਪਨੇਸਰੀਰਕੋਤਪਾਵੇ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇ॥ਅਬ ਸਰੀਰਕੇ ਤਪਾਵਨੇਮੈਂਤਤਵੇਤਾਕਾ ਕੋਈਭੀਪ੍ਰਯੋਜਨਨਹੀਂ ਰਹਜਾਹੈ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖਕੋ ਸਰੀਰਕੇ ਤਪਾਨੇਕਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਰਹਜਾਨਹੀਹੈ ਕੋਈ ਕਾਰਯ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨਕਾਸੰਸਾਰਮੈ ਬੁੜਿਆਰਹਜਾਹੀਨਹੀਹੈ ਫਿਰਕਿਸਅਰਥਸਰੀਰ ਕੋ ਤਪਾਵੇ॥ਸੋ ਹੇਸਾਧੋ ਤੂੰ ਅਬਕਹੁਅਬਤਤ੍ਵਵੇਤਾਹੋਕੇ ਕਿਸਪ੍ਰਯੋਜਨਕੀਸਿੱਧੀ ਅਰਥ ਤਪ ਕਰਾਚਾਹਤਾ ਹੈ॥ਤੂੰਹਾਥੀਕੀ ਅੰਬਾਰੀਮੈ ਬੈਠਕੇਹਾਥੀਕੀਅਸ੍ਵਾਰੀਕਰ ਘੋੜਯਾਂਪਰ ਚੜ੍ਹ ਲੰਗਰਜਾਰੀਕਰ ਤੇਰੇਪੀਛੇ ਹਜਾਰੋਂ ਲਖੋਂਅੰਨਖਾਵੈਂਗੇ॥ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਰਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਸੁਨਕੇ ਸਿਖੋਵਾਚ॥ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਤੀਨੋਕਾਲੋਂਕੇਗ੍ਯਾਤਾ ਸਤਗੁਰੁਜੀ ਲੰਗਰ ਅਰਹਾਥੀਘੋੜੇ ਆਦਿਕੋਂਕੀਸੇਵਾਕੌਨਕਰੇਗਾ ਮੈਏਕਾਏਕੀ ਅ-ਸਹਾਯ ਹੂਆ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਸਿਖਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ਹੇਸਿਖਤੂੰ ਅਬ ਨਿਸਚਿੰਤਹੋਇਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰਬੈਠਕੇ ਸਾਧਸੰਗਤਕੋਪ੍ਰੇਮੀਸਿਖਾਂਕੋ ਦਰਸਨ ਦੇਤਾ ਰਹੋ ਸਬਕੇ ਊਪਰਹੁਕਮਕਰਤਾਰਹੁ ਮੈ ਆਪਹੀਤੇਰਾ ਲੰਗਰਕਰੋਂਗਾ ਮੈਹੀ ਘੋੜੇਹਾਥੀਕੀ ਲਿਦ ਹਟਾਵਨ ਆਦਿਕ ਸਬਸੇਵਾਕਰੂੰਗਾ ਮੈਹੀ ਤੇਰੇਸਰਬਕਾਰਯਰਾਸਕਰੂੰਗਾ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਖੀਸਾਮੇਰਾ ਔ ਹਾਥਤੇਰਾ ਜੋਜਿਸਨੂੰ ਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇ ਸੋ ਬਖਸੀਸ ਕਰਬੈਠਕੇ ਆ-

ਨੰਦਭੋਗਕਰ ਪਰੰਤੂ ਦੋ ਕਾਮਨਹੀਂਕਰਨੇ ਕਜਾ ਏਕਤੋ ਕਰਜਾਨਹੀ ਉਠਾਵਨਾ ਦੂ-
ਸਰਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀਅੰਸੁ ਗ੍ਰਹਣਨਹੀਕਰਣੀ ਜੇ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀਅੰਸਗ੍ਰਹਣ
ਕਰੇਗਾ ਤਬਪੇਟਜਲਜਾਇਗੀ ਔਰ ਤੂੰ ਕਿਸੇਬਾਤਕੀ ਸ਼ੰਕਾਨਾਕਰ ਕੇਵਲਪਕੇਫਲ
ਕਾ ਭੋਗਤਾਬਨਜਾਰਹੋ॥ ਫੀਲਘੋੜਾਰਥਪੈਦਲ ਚਾਰਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੈਨਾਤੇਰੀਆਗਯਾਮੈ
ਤੇਰੇਹਾਜਰਰਹੇਗੀ ਤੂੰ ਬੈਠਾਹੁਕਮਕਰਤਾ ਰਹੁ॥ਬਾਰੰਬਾਰ ਹਜੂਰਕਾ ਏਹੀਹੁਕਮ ਹੋਤਾ
ਭਯਾ ਕਯਾਭਾਈ ਕਰਮਕੀ ਰੇਖਾ ਭੋਗਨੀਹੀ ਪੜਤੀਹੈ ਅਵਸ਼ਯਮੇਵ ॥ ਇਸਮੈਗੁਰੂ
ਕਾ ਵਚਨਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥ਲੇਖ ਨ ਮਿਟਈਹੇਸਖੀ ਜੋਲਿਖਿਆਕਰਤਾਰ॥ਜੇਪੂਰਬ ਹੋਵੈ
ਲਿਖਿਆ ਤ ਗੁਰੁ ਕਾ ਸਬਦਕਮਾਉ॥ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥ਬਿਨਾਭੁਗਤੰ ਨ ਖੀਯੰਤੇ ਕਲਪਕੋ
ਟਿਸਤੈਰਪਿ॥ਅਵਸ੍ਯਮੇਵ ਭੁਕਤ੍ਯਜੰ ਕ੍ਰਿਤੰ ਕਰਮਸੁਭਾਸੁਭੰ ॥ਇਤਿ॥ਹੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨ ਹਮਨੇ ਅਪਨੇ ਸਿਰਪਰ ਧਾਰਣਕਰਲੀਆ
ਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ॥ਸੰਕਾ
ਹੇ ਭਗਵਨ ਐਸੇ ਕਰੁਣਾਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਗੁਰੂਕੀਸੇਵਾ ਯਦ੍ਯਪੀਕਠਿਨਹੈ ਤਥਾਪੀ ਥੋੜੇ
ਹੀਦਿਨਮੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਪਰਮਦਯਾਲੂ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਸਤੀ ਸੇਵਕਕੋਚਾਰੋਧਰਮਅਰਥ
ਕਾਮਮੋਖ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥਦੇਤੇਹੈਂ॥ਯਾਤੇ ਐਸੇ ਉਤਮਮਹਤ੍ਵ ਵਾਲੇਸਤਗੁਰੂਜੀ ਕੀ
ਸੇਵਾ ਸਭੀਲੋਕ ਕਿਉਂਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸਤ੍ਯਹੈ ਤੇਰਾਕਹਣਾ ਪਰੰਤੂ
ਜੈਸਾ ਪੂਰਬਕੇ ਜਨਮੋਕਾ ਸੰਸਕਾਰਹੋਵੇ ਤਿਸਸੰਸਕਾਰਕੇ ਅਨੁਸਾਰਹੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾ-
ਮਸੀ ਸਾਤ੍ਵਕੀਬੁਧੀਹੋਤੀਹੈ ਤਿਸਸੰਸਕਾਰੋਕੇ ਅਨਸਾਰਹੀ ਸ੍ਵਭਾਵਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਥਾਚਸਾ
ਸਤ੍ਰੰ॥ਆਯੁਃਕਰਮਚਵਿਤੰਚਵਿਦ੍ਯਾਨਿਧਨਮੇਵਚ॥ ਪੰਚੈਤਾਨਯਪਿਸ੍ਰਿਜੰਤੇਗਰਭ
ਸ੍ਤਸ੍ਯਦੇਹਿਨਃ॥੧॥ ਟੀਃ ਹੇ ਸਿਖ ਪੂਰਬਸੰਸਕਾਰੋਂ ਅਨੁਸਾਰਹੀ ਗਰਭਮੈਇਸਥਿਤ
ਹੂਏਂਸਬਜੀਵੋਂਕੇਯੇਆਯੂ ਆਰਬਲਾ ੧ ਕਰਮਸਭਪੁੰਨਰੂਪ ਅਥਵਾਪਾਪਰੂਪ ਇ-
ਤਨਾਚਿਰਜੀਵੇਗਾ ਪੁੰਨਕਰਮਕੇ ਕਰਣੇਮੈ ਅਥਵਾ ਪਾਪਕਰਮਕੇ ਕਰਣੇਮੈਇਸਜੀਵ
ਕੀ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤਰਹੇਗੀ॥੨ ਇਤਨਾਧਨਇਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇਗਾ ੩ ਵਿਦ੍ਯਾਇਤ-
ਨੀਕ ਇਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇਗੀ ੪ ਅਮੁਕਨਿਮਿਤ ਨਾਮਕਾਰਣਕਰਕੇ ਯੇ ਜੀਵਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ
ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇਗਾਜੀਵਕੇਜੀਵਤਅਵਸਥਾਮੇ ਯੇਪਾਚਨਮਿਤਰਚੇਜਾਤੇਹੈਂਬਿਧਾਤਾਈਸ੍ਵਰ
ਰਚ ਦੇਤੇਹੈ॥ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਯਾਂਤੇ ਕਿਸੇ ਕੇ ਅਧੀਨਨਹੀਹੈ ਸ੍ਵਾਭਾਵਕੇ ਸਭੀਅਧੀਨ
ਰਹਤੇਹੈ ਜੋਜੋ ਜੀਵਨੇ ਆਯੂਭਰਮੈ ਕਰਮਕਰਣੇ ਹੋਤੇਹੈ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਹੀ ਬਾਲਯ ਅ-
ਵਸਥਾਮੈ ਉਸਕਰਮਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਥਮਹੀਚੇਸ੍ਟਾ ਦ੍ਵਾਰਾਉਸਕਰਮਕੋ ਸੂਚਨਕਰਾਵਤੇ
ਹੈ॥ਇਸਅਰਥ ਮੈ ਹਮ ਅਪਨੇਆਪਕੋਹੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਰਖਤੇਹੈਂ॥ਜੈਸੇ ਹਮਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਾ-

ਲਜ ਅਵਸਥਾਮੈਂਗਊਆਂ ਚਾਰੀਆਂਹੈ ਤਬਹਮਾਰਾ ਯਕਰਮਥਾਕੇ ਜੋਕੋਈਹਮਾਰੇਆਗੇ ਗਊ ਅਪਨੀਕੋਰਲ੍ਹਾਇਦੇਤਾਥਾ ਤਬਹਮ ਉਸਕੋ ਚਰਾਇਲਜਾਤੇਥੇ ਉਸਗਊ ਵਾਲੇ ਪੁਰੁਖਕੋ ਹਮਕਬੀਭੀਨਹੀਂਕਹਤੇਥੇ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇਆਗੇ ਅਪਨੀਗਊਕੋ ਕਿਉਂ ਕਰ ਗਯਾਹੈ।ਹਮਨਹੀ ਕਿਸੀਕੋਭੀ ਰੋਕਤੇਥੇ॥ਤਬਹਮਾਰੇ ਭਾਈਲੋਕਹਮਾਰੇਪਰਤੰਗਹੂਏ ਕਰਤੇਥੇ ਕੇ ਤੁਮਜੋ ਇਨਕੀ ਗਊਆਂਚਰਾਤੇਹੋ ਕ੍ਯਾਤੁਮਇਨਸੇ ਨੌਕਰੀਪਾਤੇ ਹੋ ਤੁਮ ਔਰਕਿਸੀਕਾ ਪਸੂਮਤਚੁਗਾਯਾਕਰੋ॥ਤਬਹਮਨੇ ਕਹ੍ਯਾਕੇ ਹਮਇਨ ਲੋਗਨ ਕੀ ਗ- ਊਆਂ ਚੁਗਾਵਨੇਸੇ ਨਹੀਂਹਟੈਂਗੇਹਮਾਰਾਇਸਮੈ ਕ੍ਯਾਹਰਜਾਹੈ॥ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਏਕ ਗਊ ਕੇ ਚਰਾਵਨੇਅਰਥ ਲਕੜੀਪਕੜੀ ਜੈਸੇਅਨੇਕਗਊਆਂਕੇ ਚੁਗਾਨੇਅਰਥਲਕੜੀਪ ਕੜੀ ਇਸਮੈਹਮਾਰੀ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀਹਾਨੀਨਹੀਹੈ॥ਜੈਸੇ ਏਕ ਗਊਕੇ ਪੀਛੇਗਏਤੈਸੇ ਅਨੇਕਗਊਆਂ ਕੇ ਪੀਛੇਗਏ ਇਸਮੈਕੁਝ ਅਧਿਕਨ੍ਯੂਨਤਾਤੋ ਹੈਨਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਏ ਪੀਛੇ ਤੋ ਉਲਟਾ ਕੁਛਅਧਿਕਤਾ ਹੀ ਦੇਖ ਪਰਤੀਹੈ॥ਔਰ ਕੋਈਭੀ ਇਸਮੈ ਹਮਾਰੀ ਹਾਨੀ ਨਹੀਹੈ ਕੇਵਲਏਕਲਕਰੀ ਮਾਤ੍ਰਹੀਹਮਕੋ ਪਕੜਨੀ ਪਰਤੀਹੈ॥ਇਸਬਾਤ ਕੋ ਦੇਖ ਸੁਣਕੇ ਸਾਰੇਨਗਰਕੇ ਲੋਕ ਹਮਾਰੇਹੀ ਆਗੇ ਕਰਦੇਵੈ ਹਮਭੀਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਹੋਕੇਗਊਆਂਕੋ ਬਨਮੈਚੁਗਾਇਲਜਾਵੈਕਬੀਭੀਕਿਸੀਗਊਕੋਛਟੀਹਮਨਹੀਂਲਗਾਵਤੇ ਥੇ ਜਿਸਓਰਸੇਗਊਕਾ ਹਟਾਨਾਹੋਵੇ ਤਬ ਸਾਫੇਸੇ ਹਟਾਇਦੇਨਾ ਅਥਵਾਅਵਾਜਦੇਦੇਣੀ ਗਊਆਂਭੀ ਐਸਜਾਂ ਸੁਸੀਲਹੋਜਾਤਜਾਂਭਜਾਂ ਜੋਹਮਾਰੇ ਮਨਕੇ ਅਨੁਸਾਰਹੀਚਾਲੈਚੁਗੈਂ ਜਹਾਂ ਪਰ ਚੁਗਾਨੇਕੀਹਮਾਰੀਮਰਜੀਹੋਵੇਤਹਾਂਹੀ ਚੁਗਤਜਾਂਰਹੇ ਬਿਨਾਹਮਾਰੇ ਅਵਾਜ ਦੇਨੇਸੇ ਔਰ ਬਨਮੈ ਨ ਜਾਵੈ ਔ ਜਬਕੋਈ ਸੰਤਬਨਮੈ ਆਜਾਵੈ ਤਬ ਜਿਸ ਗਊਕੋ ਦੋਹਜਾ ਚਾਹੈ ਉਸੀਕੋ ਦੋਹਲੇਵੈਂ ਸਾਧੂਆਂ ਕੋ ਦੂਧਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਧ ਪਜਾਵੈ॥ ਜਬ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕਾ ਸਮਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਹਮਨੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਅਵਾਜ ਦੇ ਦੇਣੀ ਤਬ ਹਮਾਰੀਅਵਾਜਸਾਥਹੀ ਸਬਗਊਨੇ ਝਟਪਟ ਏਕਠੇ ਹੋਜਾਣਾ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਵਿਤੀਤਹੂਆ ਤਬਹਮਾਰੇਭਾਈ ਲੋਕ ਬਹੁਤਤੰਗਹੋਵੈ ਤਬਹਮਨੇ ਗ ਊਆਂ ਕਾ ਚਰਾਨਾ ਛੋਡਕੇ ਸਰਕਾਰਕੀਨੌਕਰੀ ਕਰਲਈ॥ ਤਿਸਤੇਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇਪਾਸ ਸੇਵਾਮੈ ਹਾਜਰਰਹੇ ਕੁਰੀਨਗਰੀ ਮੈ ਤਿਸਤੇ ਉਪਰੰਤ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬਮੈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀਆਗ੍ਯਾਰੂਪ ਸੇਵਾਮੇ ਹਾਜਰਰਹੇ। ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗ ਜੈਸਾ ੨ ਜਿਸਕਾਸੰਸਕਾਰਹੋਤਾਹੈ॥ਤੈਸਾ ੨ ਹੀ ਮੇਲਆਇਮਿਲਤਾਹੈਯੇ ਕਿਸੀਕੇ ਕੁਛਅਧੀਨਨਹੀਹੈ॥ਮੰਕਾ॥ਹੇ੍ਹਮਵਿਤ ਵਰੀਯਾਨ ਸਰਬ ਸੰਸਜੋਂਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਕੇ ਜਬਕਿਸੀਕੇ ਕੁਛਅਧੀਨ ਨਹੀਹੈ ਜੋਕੁਛ ਹੋਤਾਹੈ ਸੋਜੀਵਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧਕੇ

ਅਨੁਸਾਰਹੀਹੈ ਤਬ ਉਦਮਕੁਛਨਕਰਨਾਚਾਹੀਏ॥ ਇਸੀਅਰਥਮੈ ਰਹਰਾਸਮੈਗੁਰੂਜੀ ਕਾਵਚਨਭੀਪ੍ਰਮਾਣਮੈ ਤਥਾਗੁਰਸਬਦ ॥ਕਾਹੇਰੇਮਨਚਿਤਵਹਿਓਦਮਜਾਆਹਰ ਹਰਿ ਜੀਉਪਰਿਆ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਵਚਨੋਂਸੇ ਐਸੇਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤਾਹੈ ਜੋਜੋਕੁਛ ਦੁਖਸੁਖ ਲਾਭ ਅਲਾਭਆਦਿਕ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤਜੀਵਕੋਹੋਤੀਹੈ ਸੋਇਸਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀਹੋਤੀਹੈ ਜੀਵਕਾਆਦਿਕਵਾਸਤੇ ਉਦਮਕਰਣੇਸਬਨਿਸਫਲਹੈ ॥ ਸੰਸਾਰਮੈ ਦਖਨੇ ਮੈਂ ਆਤਾਹੈਕੇਬਿਨਾਉਦਮਕੇਕੁਛਨਹੀਂਬਨਤੇਹੈ॥ਜੇਪੂਰਬਹੋਵੇ ਲਿਖਿਆ ਤਾ ਗੁਰਕਾ ਸਬਦਕਮਾਉ॥ਐਸਾਗੁਰੂਜੀਲਿਖਤੇਹੈ । ਪੁਨਃਐਸਾਭੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਵਚਨਹੈ ਕੇਸਾਧੇ ਮਨਕਾ ਮਾਨਤਿਆਗੇ॥ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਸੰਗਤ ਦੁਰਜਨਕੀ ਤਾਂਤੇਅਹਿਨਿਸਿਭਾਗੇ ॥ ਖਟ ਘਾਲਿ ਕੁਛਹਥੋਦੇਇ । ਨਾਨਕਰਾਹ ਪਛਾਣੈਸੇਇ ॥ਨਾਨਕ ਅਗੈਸੋ ਮਿਲੈ ਜੋ ਖਟੇ ਘਾਲੇਦੇਇ। ਮਿਠਾਬੋਲਨਨਿਵਚਲਨਪਲਿਓਭੀਕੁਛਦੇਨ ॥ ਰਬਤਿਨਾਦੀ ਬੁਕਲੀ ਓਹਜੰਗਲਕਿਉਢੂਢੇਨ॥ਮਨਮੈਚਿਤਵਉ ਚਿਤਵਨੀਉਦਮਕਰਉਉਠਨੀਤ॥ਉਦਮ ਕਰਹੁਵਡਭਾਗੀਓ॥ਉਦਮ ਕਰ ਹਰਿਜਾਪਣਾ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਵਚਨੋਂ ਸੇ ਐਸੇਮਾਲ ਮ ਹੋਤਾਹੈਕੇਬਿਨਾਉਦਮਕੇਕੁਛਨਹੀਂਬਨਤੇਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਬਚਨੋਮੈਂ ਭੀ ਵਿਰੋਧਆਯਾ ਕਿਸੀ ਅਸਥਲਮੈਪ੍ਰਾਰਬਧਕੋਮੁਖਰਖਤੇਹੈ ਕਿਸੀਅਸਥਾਨਮੈ ਪੁਰੁ ਖਪ੍ਰਯਤਨ ਕੋ ਮੁਖਰਖਤੇਹੈ॥ਇਸੀਅਰਥਮੈ ਹਮਕੋ ਬਡਾਭਾਰੀਸੰਦੇਹ ਬਯਾਪਰਹਯੋਹੈ ਹੇਭਗਵਨ ਅਬਹਮਕੌਨਸੇ ਬਚਨਕਾਭਰੋਸਾਕਰੈ ਨਿਰਉਦਮਹੋਇਕੇਬੈਠਰਹੈ ਜੋਕੁਛ ਹਮਾਰੀਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈਲਿਖਾਹੋਗਾ ਸੋ ਹਮਕੋਮਿਲਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਸੀ ਬਚਨਕਾ ਭਰੋਸਾ ਰਖੈ ॥ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧਕੋ ਪੀਛੇਡਾਰਕੇ ਪੁਰੁਖਪ੍ਰਯਤਨਕਾਭਰੋਸਾਰਖੈਂ। ਹੇਪ੍ਰਭੋਦੋਨੋ ਮੈਂਜੋ ਹਮਾਰਾਕਲਯਾਨ ਕਾਰੀਵਚਨਹੋ ਸੋਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਕਹੋ॥ਐਸੀਸਿਖੋਂਕੀਪ੍ਰਾਰ ਥਨਾ ਸੁਣਕੇਉਤ੍ਰਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ । ਹੇਸਾਧੋਇਸਪ੍ਰਸੰਗਮੈ ਹਮਤੁਮਕੋਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਦੇਕੇ ਸਮ ਝਾਤੇਹੈਂ ਸੋਤੁਮ ਏਕਾਗਰਚਿਤਕਰਕੇਸੁਣੋ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਇਸ ਅਰਥਮੇ ਸਾਸਤ੍ਰਕਾਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਤੇਹੈ ਤਥਾਚਸਾਸਤ੍ਰੰ॥ਯਥਾਹਯੇਕੇਨਚਕ੍ਰੇਣਨਰਥਸਯਗਤਿਰਭਵੇਤ॥ਏਵੰਪੁਰੁਖ ਕਾਰੇ ਣਬਿਨਾਦੈਵੰ ਨ ਸਿਧਯਤਿ॥੧॥ ਟੀਃ ਹੇਸਿਖਜੈਸੇ ਏਕਚਕ੍ਰਕਰਕੇ ਨਾਮਏਕ ਪਹੀਏ ਕਰਕੇ ਰਥ ਗਾਡੀ ਬਘੀ ਆਦਿਕ ਨਹੀਂ ਚਲਤੇਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਦੋ ਅਥਵਾ ਚਾਰ ਚਕ੍ਰ ਸੇ ਚਲਤੇਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਬਿਨਾਪੁਰੁਖਪ੍ਰਯਤਨਸੇਦੈਵਨਾਮਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸਿਧਨਹੀਂ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਪੁਰੁਖਕਾਉਦਮਹੀਪ੍ਰਾਰਬਧਕੋਸਿਧਕਰਤਾਹੈ ॥ ੧ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇਭਗਵਨਪ੍ਰਾਰਬਧਕਾ ਕਯਾਲਖਣਹੈਜੋਬਿਨਾਪੁਰੁਖਪ੍ਰਯਤਨਸੇਸਿਧਨਹੀਂਹੋਤੀਹੈ॥ਉਤ੍ਰਹੇਸਿਖਜਿਸਕੋਪ੍ਰਾਰਬ ਧ ਕਹਤੇਹੈ ਸੋਸੁਣ॥ ਮੂਃਪੂਰਬਜਨਮਕ੍ਰਿਤੰਕਰਮ ਤਦਦੈਵਮਿਤਿ ਕਥਯਤੇ ॥ ਤਸਮਾਤ

ਪੁਰੁਖ ਕਾਰੇਣ ਯਤ੍ਨੰਕੁਰਯਾਦਤੰਦ੍ਰਿਤਃ ॥੨॥ ਟੀਃ ਹੇ ਸਿਖ ਪੂਰਬਜਨਮੋਮੈ ਕੀਏਹੂਏ ਜੋ ਕਰਮਹੈਂ॥ਉਨਕਰਮੋਮੈ ਜੋ ਪਰਪਕਹੋਕੇ ਫਲ ਦੇਨੇ ਨਾਮਸੁਖਦੁਖਰੂਪ ਕਰਮ ਅਪਨਾਫਲ ਭੋਗਾਨੇਅਰਥਜੋ ਜਿਸ੨ਸਰੀਰਕਾ ਪ੍ਰਕਰਖਕਰਕੇ ਆਰੰਭਕਰਤੇਹੈਂ ਤਿਸ ਕਰਮ ਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧਹੈ॥ਜਿਸਕਾਰਣਸੇ ਅਪਨੇ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਦੈਵਹੈ ਦੈਵਨਾਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧਕਾਹੈ ਪੂਰਬਜਨਮਮੈ ਕੀਏਹੂਏ ਬਾਸੀ ਕਰਮਕਾਨਾਮਪ੍ਰਾਰਬਧਹੈ॥ਸੋਈਉਤ੍ਰ ਕੇ ਜਨਮਮੈ ਬਿਨਾਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਸੇ ਸਿਧਨਹੀਹੋਸਕਤੇ ਹੈ ਉਦਮਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕਰਕੇ ਚਰਿਤਾਰਥ ਹੋਤੇਹੈ॥ਜੈਸੇਕਿਸੀਨੇ ਸੁੰਦਰਭੋਜਨ ਬਨਾਯੇਹੈ॥ ਬਨਾਇਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਪੁਨਃ ਸੋਗਯੇ ਹੈ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੁਆ ਤਬ ਹਸਤਮੁਖਕੇ ਚਲਨਬਜਾਪਾਰਰੂਪ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨਸੇਬਿਨਾ ਤ੍ਰਿਪਤੀਨਹੀ ਹੋਤੀਹੈ॥ਤੈਸੇਪੂਰਬਜਨਮਮੈ ਕੀਆਹੂਆ ਪੁੰਨਪਾਪ ਰੂਪਕਰਮ ਉਤ੍ਰਜਨਮਮੈ ਬਿਨਾਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨਕੇਕੁਛ ਕਾਰਯ ਕਰਨਹੀਂ ਸਕਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇਅਪਨਾ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨਹੀ ਸਰਬਤ੍ਰਹੀਸਿਧੀ ਦਾਯਕ ਹੈ ਔਰਕੁਛਭੀਨਹੀਂਹੈ॥ ੨ ॥ਇਸਹੇਤੂਸੇ ਹੇ ਸਿਖਨਿਰਾਲਸਹੋਕੇ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਉਦਮ ਕਰਨਾਚਾਹਜੇ॥ਉਦਜੋ ਗਿਨੰ ਪੁਰੁਖਸਿੰਘਮੁਪੈਤਿਲਛਮੀ॥ਦੈਵੇਨ ਦੇਯਮਿਤਿ ਕਾਪੁਰੁਖਾ ਵਦੰਤਿ ॥ ਦੈਵੰਨਿਹਤਜ ਕੁਰੁਪੌਰੁਖਮਾਤਮਸ਼ਕ੍ਰਜਾ॥ ਯਤਨੇਕ੍ਰਿਤੇਯਦਿਨਸਿਧਜਤਿ ਕੋ ਤ੍ਰਦੋਖਾ ॥੩॥ ਟੀਃ ਹੇ ਸਿਖਐਸਾ ਭੀਲੋਕਮੈ ਦੇਖਨੇਮੈ ਆਵਤਾਹੈ ਕਯਾਕੇ ਉਦਯੋਗੀ ਨਾਮਉਦਮਵਾਲੇ ਪੁਰੁਖਕੋਲਛਮੀਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀ ਹੈ ਨਿਰ ਉਦਮ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਨਹੀਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ॥ਜੋ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧਸੇਆਪਹੀਹਮਕੋਧਨ ਮਿਲਰਹੇਗਾਹਮਬਜਰਥਹੀ ਕਾਹੇਕੋ ਪ੍ਰਯਤਨਕਰੈ ਤੇ ਕਾ ਪੁਰੁਖ ਵਹੁਕੁਤਸਿਤਨੀਚਔ ਆਲਸੀ ਪੁਰੁਖਹੈਂਜੌਨਸੇਪ੍ਰਾਰਬਧਕੇਆਸ੍ਰੇਬੈਠੇਰਹਤੇਹੈਵਹੁ ਸੂਨਜਹੀ ਰਹਜਾਤੇਹੈ॥ਹੇਸਿਖ ਤੁਮਤੋਪ੍ਰਾਰਬਧਕੋਵਿਸ਼ੇਖਕਰਕੇਨਿਹਤਜਹਨਨਕਰਕੇਅਨਾਦਰਕਰਕੇ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇਅਨੁਸਾਰ ਪੁਰੁਖਾਰਥਹੀਕਰੋ॥ਸੰਕਾ॥ਹੇਗੁਰੋਜੇਉਦਮਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀਲਖਮੀਹਾਥ ਨ ਆਵੇ ਤਬਤੋ ਹਾਸੀਕਾਹੀ ਅਸਪਦਹੋਤੇਹੈ॥ਉਤ੍ਰ॥ਹੇਸਿਖ ਜੇ ਏਕ ਦੋਵਾਰ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਨੇਸੇਭੀ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਨ ਹੋਵੇਤਬ ਇਸਪੁਰੁਖਕੀਕਯਾਹਾਨੀਹੈ ਕਯਾਦੋਸਹੈਫਿਰ ਓਹੀਕਰਮ ਕਰਨੇ ਲਾਗਪਰੇਪ੍ਰਯਤਨਕਰਣੇਕਾ ਅਭਯਾਸਨ ਛੋਡੇ ਕਾਹੇਤੇਐਸੀਕੌਨ ਵਸਤੁਹੈ ਜੋ ਅਭਯਾਸਕਰਕੇ ਨ ਸਿਧਹੋਵੇ ਐਸਾਪਦਾਰਥਭੀ ਕੋਈਨਹੀਹੈ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਜੋ ਅਭਯਾਸਕਰਣੇਸੇਨਮਿਲੇ ਹੇਸਾਧੋਬ੍ਰਹਮਾ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨੁਮਹਾਦੇਵ ਇੰਦ੍ਰਵਰਣ ਕੁਮੇਰ ਸੂਰਯਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਆਦਿਕੋਂਕਾਐਸਾਪਦਭੀਕੋਈਨਹੀਹੈਜੋ ਅਭਯਾਸਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਸੇ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇਕਿੰਤੁਅਭਯਾਸਕੇਬਲਸਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕਕੋ ਲੋਕ ਸਹਤ

ਜੀਤਲੇਤੇਹੈਂ ਔਰ ਇਤਰਲੋਕੋਂਕੀ ਕਜਾ ਬਾਤਕਹਣੀਹੈ॥ਦੇਖੋ ਹੇ ਸਿਖ ਅਭਜਾਸ ਕੇ ਹੀਬਲਸੇ ਜੀਵਸਰਬਗਜ ਸਰਬਸਕਤੀਮਾਨ ਸਗੁਨਬ੍ਰਹਮ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂਤਥਾ ਅਭਜਾਸ ਕੇਹੀ ਬਲਸੇ ਨਿਰਗੁਣ ਬ੍ਰਹਮਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮਭਾਵ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਹੀ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਅਭਜਾਸ ਕਰਣੇ ਯੋਗਜ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਏਕਦੋ ਚਾਰ ਕਾਰਯ ਸਿਧੀ ਕੀ ਕਜਾ ਕਥਾ ਹੈ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਵਾਲੇ ਅਭਜਾਸੀ ਨਰਕੋ ਸਭਕੁਛ ਸੁਸਾਧਜਹੈ ਸਰਬਕਾਰਯੋਂਕੋ ਸੁਗਮਹੀ ਸਾਧ ਲੇਤਾਹੈ ਜੇ ਥਕਕੇਅਭਜਾਸਕਾ ਤਜਾਗਨਹੀਂ ਕਰਤਾ ਤਬ ਅਰਜੋਥਕਕੇ ਫਿਰਜਾਵੇਤਬਕੁਛਨਹੀ ਬਨਤੇਹੈ ਦੇਖਲੇਵਹੁ ਕੇ ਅਭਜਾਸਕੇਹੀ ਬਲਸੇ ਇੰਦ੍ਰਬ੍ਰਾਹਮਣਕੇ ਦਸੋਪੁਤ੍ਰ ਦਸੋ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮੇਹੋਤੇਭਏ॥ਅਭਜਾਸ ਕੇਹੀ ਬਲਸੇ ਟਟੀਰੀਨੇ ਸਮੁਦ੍ਰਕੋ ਸੁਕਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਅੰਡੇ ਜਿਉਂਕੇ ਤਿਉ ਸਾਬਤਹੀ ਲੇਲੀਏਥੇ॥ਤਥਾਅਭਜਾਸ ਕੇਹੀ ਬਲਸੇਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਜੀ ਕੇ ਸਖਾ ਸ੍ਰੀਅਰਜਨਜੀ ਪਰਮਅਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਭਏਹੈ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਔਰ ਅਨੇਕਹੀਜੀਵਪ੍ਰਾਨਧਾਰੀ ਤੁਛ ੨ ਸਕਤੀਵਾਲੇ ਦ੍ਰਿਢਅਭਜਾਸਕਰਕੇਹੀ ਮਹਾ ਸਾਮਰਥਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏਹੈ ਯਾਂਤੇਹੇਸਿਖ ਸਰਬਕਾਰਯੋਂਕੀ ਸਿਧਜੋਂਕਾ ਕਾਰਣ ਅਭਜਾਸਹੀਹੈ ਅਭਜਾਸਕਹੋਪੁਰੁਖਕਾ ਪ੍ਰਯਤਨਕਹੋ ਉਦਮਕਹੋ ਯੇਸਭਏਕਹੀਵਸਤੁ ਕੇਨਾਮਹੈ ਯਾਂਤੇਹੇ ਸਿਖ ਤੁਮਭੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਪਦਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਦ੍ਰਿੜ ਅਭਜਾਸ ਕਰੋ॥੩॥ਯਥਾ ਮ੍ਰਿਤਪਿੰਡਤਃਕਰਤਾ ਕੁਰੁਤੇ ਯਦਯਦਿਛਤਿ। ਏਵਮਾਤਮ ਕ੍ਰਿਤੰਕਰਮ ਮਾਨਵਃ ਪ੍ਰਤਿਪਦਜਤੇ॥੪॥ਟੀਃ ਹੇਸਿਖਜੈਸੇਮ੍ਰਿਤਪਿੰਡਨਾਮਮਿਟੀਕੇ ਪੇੜਸੇ ਜੋ ਬਨਾਨੇ ਕੀਇਛਾ ਕੁੰਭਕਾਰ ਕਰਤਾਹੈ ਸੋਈਬਨਾਇ ਲੇਤੇਹੈ॥ਇਵੰਨਾਮਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਅਪਨੇ ਕੀਏਹੂਏਕਰਮਕਾ ਫਲਭੀ ਇਸੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਹੈ ਨਹੀਔਰਕੋ॥੪ ॥ ਮੂਃ ਕਾਕਤਾਲੀ ਯਵਤ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਵਾ ਪਿ ਨਿਧਿ ਮਗ੍ਰਤਃ ॥ ਨਸ੍ਵਯੰ ਦੈਵਮਾਦਤ੍ਤੇ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਮਪੇ ਖਜਤੇ॥੫ ਟੀਃ ਹੇਸਿਖ ਕਾਂਕਤਾਲੀ ਨਾਮਅਕਸਮਾਤ੍ਰਸੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗਮੈ ਯੇਪੁਰੁਖਨਿਧਿ ਕੋਦੇਖਕਰਕੇਭੀ ਜੋਪੁਰੁਖਾਰਥਕਰਕੇ ਨ ਉਠਾਇਲੇਤੇਹੈ ਤਬਪ੍ਰਾਰਬਧਆਪਹੀਉਠਾ-ਇਕੇਇਸਕੇ ਗ੍ਰਹਕੇ ਭੀਤਰਨਹੀਧਰਦੇਤੀਹੈ॥ਯਾਂਤੇਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮਭੀ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕੀ ਇਛਾਅਪਨੀਸਿਧੀਅਰਥਕਰਤੇਹੈ॥੫॥ਮੂਃਉਦਮੇਨਹਿਸਿਧਜੰਤਿ ਕਾਰਯਾਣਿਨਮਨੋ ਰਥੈਃ॥ਨਹਿ ਸੁਪ੍ਤਸਜ ਸਿੰਹਸਜ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੰਤਿ ਮੁਖੇਮ੍ਰਿਗਾ॥ਟੀਃ ਹੇਸਾਧੋ ਯਾਂਤੇਯਾਵਤ ਕਾਰ ਯਜਾਤਹੈ ਸੋਸਾਰੇਹੀਉਦਮ ਕਰਕੇਹੀਸਿਧਹੋਤੇਹੈਂ ਕਜਾਕੁਛ ਪੂਰਬਜਨਮਕਾਉਦਮ ਪ੍ਰਾਰਬਧਰੂਪਔਰ ਕੁਛਅਬ ਕੇ ਜਨਮਕਾਉਦਮ ਸੋ ਦੋਨੋ ਮਿਲਕੇਹੀ ਸਰਬ ਕਾਰਯੋਂ ਕੀ ਸਿਧੀਕਾ ਕਾਰਣਹੈਂ॥ਬਿਨਾ ਉਦਮਕੇ ਕੋਈਭੀ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਨਹੀਂਹੋਤੇ ਹੈ ॥ਜੈਸੇ

ਸੋਇਹੂਏਸਿੰਘਕੇਮੁਖਮੈ ਮ੍ਰਿਗ ਨਹੀਆਇਕੇਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਤੇਹੈਸਿੰਘਕੀਤ੍ਰਿਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਕਿੰਤੂਉਦਮਕਰਕੇ ਮ੍ਰਿਗੋਂਕੂੰਮਾਰਕੇਖਾਵਤਾਹੈ ਤਬੀਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ॥੬॥ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਭੀ ਕਬੀਕਬੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਚਨਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਦੋ: ਸਿਧ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਹੋਤ ਸਭ ਗੁਰ ਸੇਵਾਸੇ ਮੀਤ ।
ਬਿਨ ਉਦਜ਼ਮ ਕਿਮਪਾਈਐ ਕੇਸਵ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ॥੧॥
ਜਗ ਦਾਤਾ ਧਾਤਾ ਪ੍ਰਭੂ ਮਾਤਾ ਮਾਨ ਵਿਹੀਨ।
ਗਜ਼ਾਤਾ ਕਿਲ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਰਾਤਾ ਰਾਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੨ ॥

ਰਾਦਾਨੇ ਰਾਤੀ ਦਾਤੁ: ਪਰਾਯਣੰ

ਇਤਿਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਬਾਈਸਮੋ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੨ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਦੋ: ਸਤਜ਼ ਬਚਨ ਜਿਨ ਮਾਨਿਓ ਗੁਰੁਕੇ ਸੋ ਗੁਰੁ ਰੂਪ।
ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਹੈ ਪਾਯੋ ਮਤੇ ਅਨੂਪ ॥ ੧ ॥

ਸਾਖੀਗੁਰੂ ਸਰਕੀ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਉਤ੍ਰਕੀਓਰਏਕਟਿਬਾਥ॥ਏਕਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਹਰਿਜੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨਕੋ ਗਏਥੇ।ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨਤਹਾਂਉਨੇ ਨਗਰਿਮੈ ਹਜੂਰਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਾਸਰਹਤਜਾਂ ਵਿਤੀਤਹੋਗਏ॥ਤਬ ਏਕ ਦਿਨਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਦੀਵਾਨਮੈਂ ਬੈਠੇਹੂਏ ਬਡਾਭ੍ਰਾਰੀਦੀਵਾਨ ਲਗਾਹੂਆਥ॥ ਤਬ ਉਸਸਮੇਮੈ ਹਜੂਰਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀ ਤਿਸੀਟਿਬੇਕੀ ਓਰਚਲੀਗਈ॥ਤਿਸਟਿਬੇਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਇਸਠੇਹਰੀਕੋ ਕਸੀਆ ਸਾਥਸਫਾਕਰਡਾਰੋ॥ਜਬਹਜੂਰਕੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਵਚਨਸੁਨਜਾਂ ਤਬਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਚਨਸੁਨਨੇਕੇ ਸਾਥਹੀ ਉਠੇ ਦ੍ਰਿਢਕਰਕੇ ਕ ਮਰਕਸਾ ਕਰਲੀਆ ਤਿਨਕੇ ਸਾਥਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਕਮਰਕਸਾਕਰਕੇ ਉਠਖੜੇਹੁਏ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰਿਕੇਸਾਥ ਜਾਇਕੇਤਿਸਠੇਹਰੀਕੋਸਫਾਕਰਣੇ ਲਾਗਪਰੇ॥ਤਬ ਵੈਸਾਖ ਜੇਠਕੇ ਦਿਨਥੇ। ਜਬਤਿਸਠੇਹਰੀਕੋਤੀਨਦਿਨਗਿਰਾਵਤਜਾਂ ਕੋ ਹੋਗਏ ਤਬਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਕਾ ਭੀਤੀਸਰਾ ਯਾਮਹੋਗਯਾ॥ਮਧਜਾਕੇ ਸਮੇਮੈ ਔਰਸਭਸਿੰਘਹਟਗਏ ਏਕਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਹੀ ਤਹਾਂ ਟਿਬੇਕੇਗਿਰਾਨੇਮੈ ਲਗੇਰਹੇਹੈ॥ਤੀਸਰੇਦਿਨਕੇਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਮੈ ਹਜੂਰ

ਕੇਆਗੇ ਸਿਖਾਂਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹੇਗਰੀਬਨਿਵਾਜਜੀ ਮਾਰਤੰਡਪਤਕੇ ਗਰਮੀਕੇਔਰਸਭ ਸਿੰਘਹਟਗਏਹੈ ਏਕਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਏਕਰਸਕਾਰਯ ਕਰ ਰਹੇਹੈਂ॥ ਉਨਕੀ ਪਿਨਣੀਊਪਰ ਕਸੀਭੀ ਲਗਗਈਹੈ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਜਖਮਭੀਹੋਗਯੋਹੈ ਪਿ- ਨਣੀ ਮੈਸੇ ਬਹੁਤਹੀਰੁਧਿਰ ਚਲਰਹਯੋਹੈਹਮ ਲੋਕਬਹੁਤਹੀਹਟਾਇਰਹੇਹੈ ਪਰੰਤੂਵਹ ਨਹੀਂ ਹਟਤੇਹੈਂ॥ਜੈਸੇ ਕੋਊਸੂਰਬੀਰ ਬਡੇ ਯੁਧਮੈਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਹੋਤੇਹੈ ਬੀਰਰਸਕੇ ਚਢੇਹੂਏ ਵਹੁਯੁਧਸੇ ਨਹੀਹਟਤੇਹੈ॥ਤੈਸੇਵਹੁਮਹਾਤਮਾਭੀ ਵਿਦੇਹ ਹੂਏ ਕੇ ਸਮਾਨਨਹੀਅਬ ਹ ਟਤੇਹੈਂ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਿਖਹੁਕੇਵਚਨਸੁਣਕੇਹਜੂਰਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆਕੇਲਯਾਵਹੁਮੇਰਾ ਗੂਟਕਸਕੇ ਜਲਤੀਲਯਾਵੇ ਦੇਰੀ ਮਤਲਗਾਵਹੁ॥ਤਬਸਾਹਿਬਕੇ ਹੁਕਮਅਨੁਸਾਰ ਦ ਰੋਗੇ ਨੇ ਬਡੇ ਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ਗੂਟ ਕਸਕੇਸਾਹਿਬਕੇ ਹਾਜਰਕੀਆ॥ ਤਿਸਗੂਟਕੇ ਊਪਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਬਡੀਤਪਤਭੀਥੀਤਥਾਪੀਅਸਵਾਰਹੋਕੇਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀਓਰਚਲਿਆ ਏ ਤਥਾਸਾਹਿਬਕੇ ਔਰ ਬਡੇ੨ ਅਮੀਰ ਸਰਦਾਰਸਭੀ ਪੈਦਲ ਦੌੜੇਆਏ ਜੈਸੇ ਨਿਖ ਤ੍ਰਹੁ ਸਹਤ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰ ਲੋਕਕੋ ਆਵੇ ਤੈਸੇ ਤਿਸ ਸਥਾਨ ਪਰ ਆਵਤੇ ਭਏ ਕਹਾਂ ਜਹਾਂਪਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਹਰੀਜੀ ਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਪਰ ਆਵਤੇਹੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘਾ ਤੂੰ ਸਾਨੂੰਕਿਉਹੁਣਦੁਖਦੇਤਾਹੈਂ ਅਬਬਸਕਰਦੇਹਮਾਰੇ ਕੋ ਮਤਦੁਖਦੇ॥ਐਸੇਬਚਨਹਜੂਰਕੇਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਮਥਾਟੇਕਯਾ॥ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਵੇ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਸੁਣਯਾਹੈ ਜੋ ਤੇਰੀਲਤ ਊਪਰਕਸੀ ਲਗੀਹੈਕਹੁਕੁਛ ਪੀੜਾਤਾਂਨਹੀ ਹੋਈਹੈਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸਾਹਿਬਕਾਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਦੋਨੋਂਹਾਥਜੋੜਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇਬੇਨਤੀਕਰੀ॥ਕੇ ਹੇਦੀਨਬੰਧੋ ਸੋ ਜੋਆਪ ਨੇ ਸੇਵਾਬਖਸੀਹੈਸੋਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰਸੇਵਾ ਕਰਰਹਾਹਾਂ ਇਸਸੇਬਿਨਾ ਔਰ ਆਪਕੀ ਆਪਹੀਜਾਣੋਹਮ ਕੋ ਕੁਛਖਬਰਨਹੀਹੈ। ਇਤਨੇਸੇ ਧੇ ਸੂਚਨਕਰਾਯਾ ਜੋ ਮੇਰਾ ਇਸਸਰੀਰਵਿਖੇਕੁਛ ਮਮਤਾ ਅਧ੍ਯਾਸ ਆਦਿਕਨਹੀਹੈ॥ਮੇਰੇਇਸਪੰਚਭੂਤ ਆਤਮਿਕਸਰੀਰਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀਸੰਬੰਧਨਹੀਹੈ ਇਸਸਰੀਰਰੂਪੀ ਖੇਤ੍ਰਕਾ ਅਰਮੇਰਾਮਹਾਨਅੰਤਰਾਯਹੈ ਮੈ ਅਸੰਗ ਪੁਰੁਖਹੂੰ ਮੈਅਪਨੀਮਹਿਮਾਵਿਖੇ ਆਪਹੀ ਇਸਥਿਤਹੂੰ॥ਇਤਨੀ ਸਿਖਕੀ ਬਾਤਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕਰਾ ਯੇ ਜੋ ਤੇਰਾਸੀਸਹੈਸੋ ਮੇਰਾਸੀਸਹੀਹੈ ਇਤਨੇ ਸੇ ਯੇ ਸੂਚਨਕਰਾਯਾ ਕੇ ਜੋ ਤੇਰਾਮੇਰਾ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤਅੰਸਮਾਤ੍ਰਭੀ ਭੇਦਨਹੀਹੈ ਮੈ ਤੂੰ॥ ਤੂੰ ਮੈ ਹਾਂ ਸਰੀਰਰੂਪੀ ਉਪਾਧੀਕੇਵਸਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤੇਹੈ॥ਵਾਸਤਵ ਸੇ ਏਕਹੀ ਰੂਪ ਹੈ॥ਹਮਾਰੇਮੈਤੁਮਾਰੇਮੈ ਕੁਛਭੀ ਅੰਤਰਾਨਹੀਹੈ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਜੋਮੈਹਾਂ ਸੋਤੂੰਹੈਂ ਜੋ ਤੂੰਹੈ

ਸੋ ਮੋਹੂ ॥ ਪੁਨਃ ਬਚਨਕਰਾ ਹਜੂਰਨੇ ਕੇਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਤੇਰਾ ਸੀਸਦੀਆਹੈ ਲਹੌਰ ਕੇ ਬੰਨੇਪਰ ਮਲੇਛਪੰਥਕੀਆਂਜੜ੍ਹਾਂ ਉਖਾੜਨਵਾਸਤੇ॥ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮਕੋਹਮਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰਜੀ ਕੀ ਪਦਵੀਬਖਸੀਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਰਪ੍ਰਦਾਨਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਕੋ ਅਪਨੇ ਕੰਠਸੇਲਗਾਇ ਕੇ ਬਚਨਕਰਾ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੀਰਹਰੀ ਹੇ ਪ੍ਰਾਨਪਯਾਰੇ । ਸਿਖਸਖਾਬਹੁਤੈਨੇ ਤਾਰੇ।ਮੈਸਰ ਬਸੁ ਸਭੀ ਤੋਹਿਦੀਨਾ । ਜਾਹੁਮਮਰੂਪਰਹੁ ਸਦਲੀਨਾ।੧॥ਮਮਦਰਨਕੋਜੋਨਰਚਾਹੈ। ਤੇਰੋਦਰਸਕਰੈ ਸੁਖਪਾਹੈ । ਤੂੰਬੋਹਿਥਗੁਰੂਕੋ ਸੁਖਦਾਈ । ਸਿਖਸੰਗਤਬਹੁਲੇਹੁਤਰਾਈ ॥੨॥ਮੈਅਬਤੁਮਰੋ ਰੂਪਸੁਧਾਰਾ॥ਯਾਹਿਨਿਰਖ ਜਗਉਤਰੈਪਾਰਾ॥ ਮਲੇਛਪੰਥਕੋ ਮੂਲ ਉਖਾਰੋ॥ਨਿਜਸਿਰਦੇ ਨ ਸੰਕਾਧਾਰੋ॥੩॥ਜਿਮ ਗੁਰਤੇਗਬਹਾਦਰ ਸ੍ਵਾਮੀ॥ਸਗਲਘਟਾਂ ਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ॥ਨਿਜਸਿਰਦੇਤ ਨ ਸੰਕਾਧਾਰੀ॥ਤੁਰਕਨਕੀਜਰਮੂਲਉਖਾਰੀ॥੪॥ਸੀਸਦੇਤ ਨਹ ਸੀਉਚਾਰੀ॥ਸਾਕਾ ਕੀਨ ਜਗਤ ਮੈ ਭਾਰੀ॥ਤਿਲਕ ਜੰਞੂਕੀਟੇਕ ਸੁਰਾਖੀ॥ ਸੇਸਮਹੇਸ ਦਿਨੇਸ ਸੁਸਾਖੀ॥੫॥ ਤਿਮਤੁਮ ਮਲੇਛ ਪੰਥਕੋਨਾਸ॥ਕੀਜੋਧਰ ਨਿਜ ਰਿਦ ਬਿਸ੍ਵਾਸ॥ਮਮਆਯਸਕੋਧਰਉਰ ਮਾਹੀ॥ਤਜਸੰਕਾ ਬਿਚਰੋਜਗਮਾਹੀ॥੬॥

ਦੋਹਰ--ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਵਰ ਦਾਨਦੇ ਨਿਜਸਿਖਕੀਨ ਨਿਹਾਲ ॥
ਪੁਰਗਮਨੇ ਨਿਜਪਦ ਪ੍ਰਭੂ ਸ੍ਰੀਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਲ ॥੭॥ ੴਤਤ ਸਤ

ਇਤਿਸ੍ਰੀਮਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਤ੍ਰਿਤੀਯਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਬੀਰਸਿੰਘਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤੇਈਸਵੇਂ ਅਧਯਾਯਸਮਾਪਤੰ ॥੨੩॥

ੴਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਃ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਦੁਈਏਕਹੈ ਬਿਬਬਿਚਾਰ ਕਿਛਨਾਹਿ॥
ਹਰਿਮਨ ਕੀ ਜਨਜਾਨਹੈ ਜਨ ਮਨਮੈ ਹਰਿਆਹਿ ॥੧॥

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ॥ਏਕਸਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰਿਜੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥ ਊਨੇਸਾਹਿਬ ਮੈਆਏ॥ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਬਡੀਮਾਤਾਕੇਬਾਗਮੈ ਆਇਉਤਰੇਥੇ॥ ਇਧਰ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀ ਹਜੂਰਕੇ ਭਤੀਜੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਊਪਰ ਸ੍ਰਧਾਰਖਤੇਥੇ ਸੋਭੀ ਮਿਲਨੇਕੋਆਏ॥ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀਫਤੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਨਾਮ ਆਪਸਮੈਦੋਨੋਕੀ ਹੂਈ

ਅਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਆਪਸਮੈ ਮਿਲਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਆਸਨੋ ਪਰ ਬੈਠਜਾਤੇਭਏ ਔਰ ਪਰਸਪਰ ਆਪਸਮੈ ਕੁਸਲਪ੍ਰਸਨਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਬਡੇ ਆਨੰਦਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ ॥ ਯੇ ਬਾਬਾ ਕਾਨਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਕੁਲ ਕੁਲਾਮੰਤ੍ਰੀਭੀਥੇ॥ਤਬਾਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਕਥੀ੨ ਭਰੇਦੀਵਾਨਮੈ ਐਸੇਬਚਨਭੀਕਰਤੇ ਥੇ॥ਕਿ ਹੇਸੋਢੀਬੇਦੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣਭਲੇਸਾਹਿਬਜਾਦਜੋ ਅਬਸੰਸਾਰਮੈ ਬਡੀ ਆਗਲਾਗਰਹੀ ਹੈ ਚਾਰੋਂਓਰਸੇ ਬਡੀ ਜਲਤੀਬਲਤੀਪਵਨ ਆਵਤੀਹੈ॥ਨਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾਪੀਛਾ ਨ ਮੇਰਾ ਪੀਛਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਭੀ ਔਤਗਯਾ ਮੈਭੀ ਔਤਗਯਾ ॥ ਮੁਝਕੋ ਔਰਕਿਸੀ ਓਰ ਸੇ ਠੰਢੀਪਵਨਨਹੀਆਤੀਹੈ ਏਕਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਬੇਟੇਕੀ ਓਰਸੇ ਠੰਢੀ ਪਵਨ ਆਵਤੀਹੈ ਇਕਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇਮੇਰੀਆਂ ਅਖਾਂ ਠੰਡਜਾਂਹੋਤਜਾਂਹੈ। ਐਸੇ੨ ਬਚਨਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀਕੀ ਅਤੀਵ ਸ੍ਰਧਾਬਨੀਰਹਤੀਥੀ ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਸਨੋ ਪਰਦੋਨੋਕੋ ਤੀਨਚਾਰਘੜੀ ਬੈਠਜਾਂ ਵਿਤੀਤਹੋਗਈ ਤਬ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬ-ਚਨਕੀਆ ਜੋ ਪਹਲੇਪਹਲੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਐਸੇ੨ ਸਿਖ ਹੋਏਹੈ ਕੇਜੋਕੁਛਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮਨਮੈ ਬਾਤਸੰਕਲਪਹੋਵੇ ਸੋਸਭ ਜਾਨਲੇਤੇਥੇ ਅਬ ਆਜਕਾਲਕੇ ਸਮੇਮੈਐਸਾ ਸਿਖਕੋਈਨਹੀਹੈ ਜੋਗੁਰੂਜੀਕੇ ਰਿਦੇਕੀ ਬਾਤਕੋਜਾਨਸਕੇ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਾਬੇਕਾਨ ਸਿੰਘਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀ ਚੁਪਰਹੇ ਕੁਛਭੀ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੀਆ॥ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਦੋਚਾਰਘੜੀ ਕੇ ਬਾਦ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੇਡੇਰੇਕੋ ਜਾਣੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਜੀ ਭਲਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਅਪਨੀਬਾਨੀਬੰਦਰਖਣੀ ਹਜੂਰਕਾ ਬਚਨਕੋਈਭੀ ਨ ਮੋੜਨਾ ਆਗੇਤੇਚੁਪ ਰਹਣਾ ਕੁਛ ਨ ਬੋਲਨਾ ਅਪਨੀ ਗਿਰਾਕੋ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਰੋਕਰਖਣਾ॥ਜਬ ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਹੂਆਪੁਨਃ ਤੀਸਰਾ ਪਹਰਹੂਆ॥ਬਡਾ ਭਾਰੀਦੀਵਾਨ ਭਰਾਹੂਆਥਾ ਬੇਦੀ ਸੋਢੀ ਤ੍ਰਿ-ਹੁਣ ਭਲੇਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸਆਦਿਕ ਬਡੇਰਹੀਸ ਅਮੀਰਸਿੰਘ ਸਰ-ਦਾਰ ਬੈਠੇਹੂਏਥੇ ਸਸਤ੍ਰਬਸਤ੍ਰ ਖੂਬਸ੍ਰੇਤਸ੍ਰਛਭੂਖਣਭੀ ਪਹਰੇਹੂਏਥੇ ਸਭਾਮੈ॥ਉਸਸਮੈ ਮੈਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਭਾਐਸੀ ਸੋਭਾਇਮਾਨਥੀ ਕੇ ਜੈਸੇਦੇਵਰਾਜ ਇੰਦ੍ਰਕੀਸਭਾਹੋਵੇਅਥਵਾ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਸੁਧਰਮਾਨਾਮ ਸਭਾਭੀ ਲਜਾਇਮਾਨ ਹੋਵੇਹੈ। ਜੈਸੇ ਦੇਵਰਾਜਇੰਦ੍ਰ ਸਰਬ ਦੇਵਤਿਓਕੇ ਊਪਰਸਾਸਨਾ ਕਰਤਾਹੂਆਇੰਦ੍ਰ ਅਪਨੇਦਿਬਜਸਿੰਹਾਸਨਕੇ ਊਪਰ ਬਿ-ਰਾਜਮਾਨਸੋਭਤੇਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਜੈਸੇਨਿਖਤ੍ਰੋਕੇਮਧਜਮੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾਸੋਭਾਇਮਾਨ ਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਤਥਾ ਜੈਸਸਰਬ ਜਜੋੜਜੋਂ ਮੈਸੂਰਯਭਗਵਾਨ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ॥ ਤੈਸੇਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ

ਸਿੰਹਾਸਨਕੇ ਊਪਰਸਭਾ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਰਹੇਹੈਂ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ੍ਨਚੰਦ ਪਾਸ ਉਧਵ ਜੀਬੈਠੇਹੋਵੈ ਤੈਸੇਹਜੂਰਕੇਪਾਸ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀਮੰਤ੍ਰੀਜੈਸੇ ਪਰਮਕੁਸਲਸੇ ਭੀ ਬੈਠੇ ਹੈਂ॥ ਤਿਸਭਰਪੂਰਹੂਏਦੀਵਾਨਮੈ ਸ੍ਰੀਮੁਖਸੋ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕੁਛਬਚਨ ਕੀ ਆ ਬਾਬਾਕਾਹਨਸਿੰਘਜੀਕੋ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਬਚਨਸਮਰਣ ਨ ਰਹਣੇਕੇ ਹੇਤੁਸੇ ਹਜੂਰਕਾਵਚਨਮੋੜਦੀਆ। ਏਕਵਾਰਭੀ ਬਚਨਮੋੜਜਾ ਦੂਸਰੀਵਾਰਭੀ ਪੁਨਃ ਜਬ ਤੀਸਰੀਵਾਰਭੀਸਾਹਿਬਕਾ ਵਚਨਮੋੜਜਾ॥ ਤਬਕੁਛਕ ਕੋਪਸੰਯੁਕਤਹੋਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੇਕੌਨਹੋਤਾਹੈ ਹਮਾਰਾਵਚਨਮੋੜਨੇਵਾਲਾ ਇਸਕੋਧਕੇਦੇਕੇ ਦੀਵਾਨ ਸੇ ਬਾ ਹਰ ਕਰਦੇਵਹੁ॥ ਸਾਹਿਬਕਾ ਐਸਾਬਚਨ ਸੁਣਤੇਹੀ ਬਾਬੇਕਾਹ੍ਨਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਹਰੀਕਾਬਚਨਯਾਦ ਆ ਗਯਾ ਤਬਚੁਪਕੇਚੁਪਰਹਗਏ॥ ਔਤਬਸਾਹਿਬਭੀਮੌਨਹੋ ਗ ਏ ਅਥਵਾਔਰਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਵਚਨ ਇਧਰਸੇ ਉਪਰਾਮਹੋਕੇਕਰਤੇਰਹੇ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਬਾਕਾਹ੍ਨਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਆਇਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਬੈਠੇਹੂਏ ਸਭ ਸਮਾਚਾਰਕੀ ਬਾਤਸੁਣਾਈ। ਤਬ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਜੀਹਮਨੇ ਜੋਆਪਕੋਮਨਾਕੀਆਥਾ ਸੋਆਪਹਮਾਰਾਕਹਨਾਸੁਣਕੇਭੀ ਨ ਸੁਣਨੇ ਜੈਸਾਮਾਨਾ ਇਸੀਵਾਸਤੇ ਆਪਕੋਪ੍ਰਥਮਹੀਏਕਦਿਨਕਹਦੀਆ ਥਾ ਕੇਆਪਨੇਅਪਨੀ ਬਾਣੀਕੋਰੋਕਰਖਣਾਕੁਛ ਨ ਬੋਲਨਾ ਸੋਆਪਬੋਲੇਬਿਨਾ ਨ ਰਹੇ ਅਛਾਭਾਵੀਹੀਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਥੀ ਜੋਭਰੇਦੀਵਾਨਮੈ ਆਪਨੇਇਤਨਾ ਨਿਰਾਦਰਪਾਵਨਾ ਥਾ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਬੇ ਕਾਹ੍ਨਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢਨਿਸਚੈ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਅਬ ਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਰਿਦੇ ਕੇ ਸੰਕਲਪਕੋ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸੀ ਸਿੱਖ ਹੈਂ॥ ਪੁਨਃ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬੇ ਕਾਹ੍ਨਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਬਡੇ ਭਰੇ ਹੂਏ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਬਾਵਾ ਪਾਂਚ ਸੈ ੫੦੦ ਕਸੀ ਸਣੇ ਦਸਤਜਾਂ ਕੇ ਤਜਾਰ ਕਰਕੇ ਲੈਆਵਹੁ ਅਬੀ ਦੇਰੀ ਨ ਕਰੋ॥ ਤਬ ਬਾਬੇ ਕਾਹ੍ਨਸਿੰਘ ਨੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਹੁਕਮਅਨੁਸਾਰ ਤੁਰੰਤਹੀ ਤਜਾਰ ਕਰਾਇ ਮੰਗਵਾਯਾਂ॥ ਤਿਸੀਸਮੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹਜੂਰ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੋਪਾਂਚਸੈਕਸੀ ਆਪਨੇਯਾਦਕਰੀਥੀ ਸੋ ਤਜਾਰ ਹੋਕੇ ਆਇਗਈਹੈ॥ ਤਬਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਇਨਕਸਜੋਂ ਸੇਬੇਲਦਾਰਲਗਾਇਕੇਇਸਊਨੇਕੇਕਿਲੇਕੋਗਿਰਾ ਦੇਵਹੁ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਹਜੂਰਕਾ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਬਾਬੇ ਕਾਹ੍ਨਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹਾਥ ਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇਜੀਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ, ਅਬੀਆਪਨੇਬਡ਼ੇਹੌਸਲੇਨਾਲ ਯੇਕਿਲਾਬਨਵਾਯਾ ਥਾ॥ ਅਬੀਆਪਇਸਕੇਗਿਰਾਦੇਨੇਕਾ ਹੁਕਮਦੇਤੇਹੋ ਹਮਾਰੇਕੋਤੋ ਕੋਈਉਜਰਨਹੀਂਹੈ ਏਕ ਅਰਜਮਾਤ੍ਰਆਪਕੇਆਗੇ ਕਰੀਹੈ॥ਅਬਯੇਕਿਲੇਕੋ ਫਹਾਇਦੇਣੇਕੀਖਬਰਦੂਰਦੂਰ ਪ੍ਰ

ਯੰਤ ਚਲੀਜਾਇਗੀ ਜੋ ਹਜੂਰਨੇ ਉਨੇਸਾਹਿਬਕਾਕਿਲਾ ਗਿਰਵਾਇਦੀਆਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਬਾਬੇਕਾਹ੍ਨਸਿੰਘਕੀ ਅਰਜਸੁਣਕੇ ਪੁਨਃ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਅਬ ਅਬਯੇਕਸਜਾਂਤੋਸੇਖਾਨੇਮੈ ਰਖਾਇਦੇਵਹੁ ਇਨਕਸਜੋਂਸੇ ਕਿਲਾ ਗਿਰਾਯਾ ਜਾਵੇਗਾ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਭਾਵੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਸੂਚਨਕਰਵਾਈ ॥ ਪੁਨਾ ਆਸਾਸਿੰਘਨੇ ਅੰਗਰੇ ਜੋ ਕੋ ਮਾਂਗਵੀਆਂਤੋਪਾਂਨਹੀਂ ਦਿਤਜਾਂਅਰਛ ਪਾਇਰਖਜਾਂ ਪੁਨਃਜਬਤਲਾਸ ਕਰਣੇਸੇ ਨਿਕਸਆਯਾਂ॥ਤਬ ਅੰਗਰੇਜੋਨੇ ਉਸੀਪਾਂਚਸੈਕਸੀਕੇਸਾਥ ਬੇਲਦਾਰੋਂਕੇਸਾਥ ਸੇ ਵਹੁ ਕਿਲਾਗਿਰਵਾਇਦੀਆ ਦੇਖੋਗੁਰੂਜੀਕੋ ਸਰਬਭਵਿਖਜਤਮਾਲਮਥੀ ਜੋਐਸੇ ੨ ਇਸ ਕਿਲੇਨੇਅੰਗਰੇਜੋਂਕੇਹਾਥਸੇ ਗਿਰਨੇਹੈ ਜੇਬਾਬਾਕਾਹਨਸਿੰਘਗੁਰੂਜੀਕਾਬਚਨਮਾਨ ਕੇ ਉਸਸਮੇਮੈਕਿਲੇਕੋ ਗਿਰਾਵਣੇਲਾਗਜਾਤੇ ਤਬਕਿਲਾਬਚਭੀਜਾਤਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇਗੁਰੂਜੀ ਤੋਰੇਖਮੈ ਮੇਖ ਮਾਰਣੇਹੀ ਲਾਗੇਥੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਬਾਬੇਕਾਹ੍ਨਸਿੰਘਕੇ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰੀਚਵ ਬੋਲੀ ਵਹੁਬਚਾਇਵਾਲੀਬਾਤ ਨ ਹੋਣੇ ਦਈ ਤਥਾਚ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ॥ ਅਵਸ਼ਜੇਭਾਵਿਨੋਭਾਵਾ ਭਵ ਤਿਮਹਤਾਮਪਿ ॥ ਨਗਨਤ੍ਵੰ ਨੀਲਕੰਠਸਜ ਮਹਾਹਿਸ਼ਯਨੰ ਹਰੇਃ॥ ੧ ॥ ਟੀਕਾ--ਅਵ ਸਜੇਤੀ ॥ ਕੇ ਜਿਸਜਿਸਭਾਵਨੇ ਸਤਾਵਾਲੇਪਦਾਰਥਨੇ ਸਤਾਵਾਲੇਪਦਾਰਥਕਾ ਨਾਮ ਭਾਵਹੈ॥ਅਵਸਜਹੋਣਾਹੈ ਕਿਸੀਕਾਹਟਾਯਾਹਟਣਾਂ ਨਾਮ ਨਹੀਹੈਸੁਖਅਥਵਾ ਦੁਖਰੂਪ ਭਾਵ ਅਪਦਾਅਥਵਾਸੰਪਦਾਰੂਪਭਾਵ ਸੋ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਥਵਾਕਿਸੀਉਪਾਇ ਯਤ ਨ ਸੇ ਨਹੀਂਹਟਤੇਹੈ ਜਿਸਨੇਜਰੂਰਹੋਣਾਹੈ ਉਸਨੇਜਰੂਰਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਹੋਣਾਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਭਾਵੀਬਡੇ ੨ ਈਸਰੋਂਸੇਭੀ ਨਹੀਂਮਿਟਤੀਹੈ॥ ਨਗਨਤ੍ਵਮਿਤਿ ॥ ਦੇਖੋਬੀਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਜੋਨੀਲਕੰਠਮਹਾਦੇਵਸ਼ਿਵਜੀਹੈ ਸੋਅਪਨੇਭਗਤੋਂਕੋ ਮਨਬਾਂਛਤਫਲਦੇਤੇਹੈਂਨੈਕਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਟਾਖਜ ਕੇਅਵਲੋਕਨਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕਾਰਾਜ ਤਥਾਅਮਰਤ੍ਵਰਾਵਣ ਆ-ਦਿਕੋਂਕੋ ਦੇਦੀਆ ॥ ਆਪਸਦਾਨਗਨਹੀਰਹਤੇਹੈਂ ਏਕਗਿਠਭਰਕੀਲੰਗੋਟੀਭੀਨਹੀ ਜੁੜਤੀਹੈ ਜੋਨੰਗੇਜਵਕੇ ਵਿਕਲੋਂਕੇ ਸਮਾਨਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ਯਦਜਪੀਸਰਬਕਲਾਸਾਮਰਥ ਈਸ੍ਵਰਭੀਹੈ ॥ ਤਥਾਪੀਭਾਵੀਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾਸੇਉਨਕੋ ਐਸਾਹੀ ਹਠਪੜਗਯੋ ਜੋਉਨ ਕੋਨਗਨਰਹਣੇਹੀਆਛੇਲਾਗਤੇਹੈ ॥ ਤਥਾਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁਭਗਵਾਨਜੀਕੀ ਸਿਹਜਾ ਮਹਾ ਸ ਰਪਹੈ॥ਜਿਸਸਰਪਕਾ ਸਪਰਸ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬਸਣੇਬਸਤ੍ਰਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਤਬਸੁਧੀਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਮੇ ਸਰਪਕਾਦਰਸਨਭੀਹੋਜਾਵੇ ਤਬਭੀਇਸਨਾਨਬਸਤ੍ਰਸਹਤਕਰੇਤਬ ਸੁਧੀਹੋਤੀਹੈਤਿਸਸਰਪਕੇਊਪਰਹਰਿਕਾਸ਼ਯਨਹੈਯਦਜਪੀਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨਈਸ੍ਵਰ ਭੀਹੈ ਕਜਾਉਨਕੋਔਰਬਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਆਦਿਕਨੀਚੇਬਿਛਾਵਨੇ ਅਰਥਨਹੀਂ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਤਥਾਪੀਭਾਵੀਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾਕਰਕੇ ਉਨਕੋਐਸਾਹੀ ਆਗ੍ਰੈਪੜਗਯੋਹੈਜੋਸਰਪਕੇ

ਊਪਰਹੀਉਨਕੋ ਸ਼ੈਨਕਰਣੋਹੀ ਆਫੋਲਾਗਤੇਹੈ। । ਜੋ ਸ੍ਰੀਬਿਸਨੁਨਾਰਾਯਣ ਆਪਨੇ ਭਗਤੋਂਕੇਪਰਮਪਜ਼ਾਰੇਹੈ ਜੋਕੋਈਏਕਵਾਰਭੀ ਹੇਰਾਮ ਹੇਹਰੇ ਹੇਨਾਰਾਯਣ ਹੇਗੋਬਿੰਦ ਹੇਗੋਪਾਲ ਹੇਕੇਸਵ ਹੇਮੁਕੰਦਹੇਮੁਰਾਰੇਹੇਵਿਸਨੋਹੇਮੋਹਨਹੇਗੋਵਰਧਨਧਾਰੀ॥ਹੇਰਾਵਣਾਰੇ ਹੇਕੰਸਾਰੇ ਹੇਮਧੁਸੂਦਨ ਹੇਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਇਤਯਾਦੀਨਾਮੋਮੈਸੇ ਏਕਨਾਮਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇਹੈਤਿਸਕੋਭੀ ਭਗਵੰਤਅਪਨਾ ਭਗਤਜਾਨਕੇ ਨਿਜਪਦ ਵੈਕੁੰਠਅਸਥਾਨਦੇਤੇਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾਪਾਪਨੀਬਾਲਘਾਤਨੀਪੂਤਨਾ ਅੰਤਮੈਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨਾਮਉਚਾਰਨਸੇ ਤਿਸਕੋ ਵੈਕੁੰਠ ਥਾਨ ਦੇਦੀਆਹੈ ॥ ਐਸੇਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾਲੂਅਪਨੇਭਗਤੋਂਕੋ ਮਨਬਾਂਛਿਤਵਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣੇਹਾਰੇਹੋਕੇਭੀ ਸਰਬਸਾਮਰਥ ਰਖਨੇਵਾਲੇ ਹੈਭੀ ਪਰੰਤੂ ਅਵਸਜੰਭਾਵੀਕੋ ਵਹੁ ਭੀਨਹੀਂਅਨਥਾ ਕਰਤੇਹੈ ਨਹੀਂ ਮੇਟਤੇਹੈ। ਓਹੀਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਹੋਕੇ ਭਲਾ ਕਹੁ ਫਿਰਕੈਸੇ ਅਵਸਜੰਭਾਵੀਕੋਮੇਟੈ ਯਾਂਤੇ ਭਾਵੀਸਦਾਹੀਸਰਬਸੇ ਅਮੇਟ ਹੈ॥

ਦੋਹਰਾ--ਭਾਵੀ ਸਦਾ ਅਮੇਟ ਹੈ ਮੇਟ ਨ ਸਾਕੈ ਕੋਇ।
ਈਸਏਕ ਸਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਚਾਹੈ ਸੋ ਹੋਇ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇ ਭਾਵੀ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਚੌਬੀਸਵੋਂ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੪ ॥

ਓਂਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਃ ਹਰਿਸਿਮਰਨ ਜਿਹਘਰਵਿਖੈਸੰਤਸੇਵਹੈ ਨੀਤ॥
ਰਹਨਹਾਰਤਹਦੇਵਹੈ ਸਤਪ੍ਰਤੀਤਧਰ ਚੀਤ ॥ ੨॥

ਸੋਃ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਜਿਹ ਨਾਹਿ ਸੰਤ ਚਰਣ ਜਿਹ ਨਹ ਪਰੈ।
ਥਾਨ ਮਸਾਨ ਸੋ ਆਂਹਿ ਰਹਨ ਹਾਰ ਤਹ ਭੂਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਦੋਃ ਸਾਧੁ ਨਦੀ ਅਰ ਮੇਘਲਾ ਚਲੈ ਵਿਹੰਗਮ ਚਾਲ।
ਜਿਹ ਜਿਹ ਸਾਧੂ ਪਗ ਧਰੈ ਤਹ ਤਹ ਕਰਤ ਨਿਹਾਲ ॥ ੩ ॥

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਬਦ ॥ ਜਿਥੈਨਾਮਜਪੀਐਪ੍ਰਭਪਿਆਰੇ ॥ ਸੇਅਸਥਲਸੋਇਨ ਰਉਥਾਰੇ ॥ ਜਿਥੈਨਾਮਨ ਜਪੀਐਮੇਰੇਗੋਇੰਦਾ ਸੇਈਨਗਰਉਜਾੜੀਜੀਉ ॥ਇਤਯਾਦੀ॥ਅਥ ਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ॥ਅਠਾਰਾਂਸੈ੧੮੯੯ ਉਨਾਨਵੇਮੈਂ ਜਬਬਾਬਾ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸ ਹੋਗਏ। ਤਬਤਿਸਸੇ ਪੀਛੇਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਬਹੁਤਵੈਰਾਗਕਰਤੇਭਏ।ਤਬਸ੍ਰੀਭਾਗ

ਸਿੰਘਜੀਭੀ ਊਨੇਸਾਹਿਬਕੋ ਆਏ ਬਾਬੇਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕੀ ਕਾਣ ਦੇਨੇਕੋ। ਜਬ ਊਨੇ ਨ ਗਰ ਕੇ ਸਮੀਪਪਹੁਚੇਤਬਤਹਾਂਸੇਸੁਨਿਆਂ ਕੇ ਸਾਹਿਬਤੋ ਨੂਰਪੁਰਕੋਚਲੇਗਏਹੈਂ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਭੀ ਊਨੇਕੇਬੀਚਨਹੀ ਪ੍ਰਵਿਸਟੇ ਬਾਹਰਕੇ ਬਾਹਰਹੀ ਨੂਰਪੁਰਕੋ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਦਹਜੂਰਕੇ ਪਾਸਨੂਰਪੁਰਮੈ ਪਹੁਚੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਜਾਇਕੇਮਿਲੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਨਿਮਸਕਾਰਕੀਆ। ਤਦਨੰਤਰਹਜੂਰਨੇਭੀ ਬਡੇਹਿਤਸਨੇਹਸੇਕੁਸਲ ਨੈਵੇਦਨ ਕੀਆ। ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਬਾ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਪਰਜਾ ਬਾਬਾਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾਕਰਤੇਭਏ ਅਰਲੋਕਾਚਾਰੀ ਕੁਛਯਦਕਿੰਚਤ ਅਫਸੋਸਭੀਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪ ਊਨੇਨਗਰੀਕੇ ਅੰਤਰਗਏਥੇਕੇਨਹੀਂ ਤਬ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਹਾਂਪਰ ਆਪਹੋ ਤਹਾਹੀਊਨਾਹੈ॥ ਪੁਨਾਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਊਨਾਚੂਨਾਕਿਉਨਭਯਾਜਹਾਂਸੰਤਹੁਕੇਚਰਨਨਪੜੇ ਊਨਾਸੜਕਿਉਂ ਨ ਗਯਾ ਕੇਜਹਾਂ ਆਪਜੈਸੇ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਕੇ ਚਰਣਭੀਨਪੜੇ। ਹੇਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਮੁਝਕੋਤੋਸੰਤਹੁ ਬਿਨਾ ਸਭਦੇਸ ਮੁਲਖ ਉਜਾੜਹੀ ਦਿਖਾਈਦੇਤਾਹੈ। ਯੇਜੋਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਥਾ ਕੇ ਊਨਾ ਚੂਨਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਭਯਾ ਚੂਨਾ ਨਾਮ ਆਟੇਕੇ ਸਮਾਨ ਬਰੀਕ ਸੜਕੇ ਭਸਮ ਕਿਉਂਨਭਯਾ॥ ਯੇਜੋਊਨੇਕੋ ਹਜੂਰਨੇਸਰਾਪਦੀਆਥਾ॥ ਸੋਇਸਸ੍ਰਾਪਕੀ ਨਿਵਿਰਤੀ ਅਰਥ ਹਜੂਰਨੇ ਵਿਚਾਰਾਕੇ ਹਮਆਪਹੀ ਇਸਸ੍ਰਾਪਕੋ ਨਿਵਿਰਤਕਰਜਾਵੈਂ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸਸੈ ਅਨੰਤਰਇਨਲੋਕਨਕੋ ਖੇਚਲ ਨ ਹੋਵੇ ਹਮਆਪਹੀ ਅਪਨੇ ਬਚਨਕਾ ਫਲ ਭੁਕਤਾਇਜਾਵੈ। ਕਾਹੇਤੇਜੋਬਚਨਹਮਾਰਾ ਬਜਰਥਹੋਨਾਹੀਨਹੀਂਹੈ।ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇਅਭਿਪ੍ਰਾਯਕੋ ਮਨਮੈਰਖਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇ ਪਾਂਚਸੈਕਸੀ ਮੰਗਵਾਈਥੀ॥ ਪਰੰਤੂ ਬਾਬੇ ਕਾਨ ਸਿੰਘਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਨ ਜਾਨਕਰਕੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨਮੋੜਦੀਆ ਥਾ॥ ਪੁਨਾਏਕਦਿਨਮੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਭਾਕੇਮਧ੍ਯਮੈ ਸਿੰਘਾਸਨ ਊਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨਥੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਭੀ ਹਜੂਰਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇਸਮੀਪ ਬੈਠੇਹੂਏਹੈ॥ ਤਬਚਿੜਜਾਂਕਾ ਚੀਂਚੀਂ ਰੂਪਸਬਦ ਸੁਣਕੇਉਨਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇਕਿਉਂਚਿੜਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਭੀ ਬਚੇਮਰਗਏਹੈਂ ਜੋਤੁਮ ਰੋਰੋਇਕੇਐਸਾਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤਜਾਂ ਹੋ।ਤਬਤਿਸਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਸਾਹਿਬਜੀ ਆਪਕੋਭੀ ਬਾਬੇਟੇਕਸਿੰਘਕਾ ਬਹੁਤਹੀ ਮੋਹ ਹੂਆਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਉਤਰਦੀਆ ਹਜੂਰ ਕੇ ਨਹੀ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਹਮਕੋ ਕਿਸਕਾ ਮੋਹ ਹੋਣਾਹੈ॥ਹੇ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਨਾ ਮੁਝਕੋ ਵੈਕੁੰਠ ਪ੍ਯਾਰਾਹੈ ਨਮੁਝਕੋ ਲਖਮੀਪ੍ਯਾਰੀਹੈ॥ ਨ ਮੁਝਕੇ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ੍ਨ

ਆਦਿਕ ਅਵਤਾਰੋਕੇ ਸਰੀਰਹੀ ਪਯਾਰੇਹੈ ਨ ਮੁਝਕੋ ਲਊਕੁਸ਼ੂ ਪ੍ਰਦ੍ਯੁਮਨ ਆਦੀਪੁ-
ਤ੍ਰਹੀ ਪਯਾਰੇਹੈ॥ਔਰਕਯਾ ਕਹਨੇਹੈ ਹੇਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਨ ਮੇਰੇਕੋ ਅਪਨੇਪ੍ਰਾਨਦੇਹ
ਭੀ ਐਸੇ ਪਯਾਰੇਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇਮੁਝਕੋਸੰਤਜਨ ਪਯਾਰੇਹੈ॥ਮੈਂ ਸਦਾਹੀ ਸੰਤ ਜਨਹੁਕੀਰਖ੍ਯਾ
ਅਰਥ ਸੰਤਜਨੋਕੇਧ੍ਯਾਨਅਰਥਯਦ੍ਯਪੀਮੈਅਰੂਪਹੂੰ ਅਸਰੀਰਹੂੰ ਤਥਾਪੀ ਜੁਗਜੁਗ
ਵਿਖੇ ਸੰਤਜਨੋਕੇ ਪ੍ਰੇਮਰੂਪੀ ਸੂਤ੍ਰਸੇ ਬਾਂਧਾ ਹੂਆ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਾਦੀ
ਅਪਨੇ ਅਵਤਾਰਹੁਕੂੰ ਧਾਰਤਾਹੂੰ ਔਰ ਕਯਾ ਕਹਨੇਹੈ ਕੇ ਨ੍ਰੀਸਿੰਘ ਆਦੀ ਬਡੇ
ਅਪੂਰਬਅਰਬਡੇ ਭਯਾਨਕ ਸਰੀਰੋਕੂੰ ਧਾਰਤਾਹੂੰ॥ਜੈਸੇ ਸੂਤ੍ਰਸੇਬਾਂਧਾਹੂਆ ਪੰਖੀਉਡਕ-
ਰਕੇਦੂਰ ਆਕਾਸਮੈ ਊਚਾਚਲਾਜਾਤਾਹੈ ਪੁਨਾ ਸੂਤ੍ਰਸੇ ਖੈਚਾਹੂਆ ਨੀਚੇਚਲਯਾ ਆਤਾ
ਹੈ॥ਤੈਸੇ ਮੈਭੀਸੰਤਜਨੋਕੀਰਖ੍ਯਾਔ ਸੁਖੇਨ ਧ੍ਯਾਨ ਅਰਥ ਅਨੇਕ ੨ ਰੂਪਧਾਰਤਾਹੂੰ॥
ਇਸਸੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਏਹਸੂਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮਹੀ ਭਗਤਜਨੋਕੇ ਅਤਿ
ਪ੍ਰਾਣੋਸੇਭੀ ਪਯਾਰੇ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨੁਭਗਵਾਨਹੈ ਇਸਮੈ ਸੰਦੇਹਮਤਕਰੋ॥ ਧੰਨਬਾਵਾ ਟੇਕਸਿੰਘ
ਸੰਤਥਾਇਸਨੇ ਹਮਾਰੇਅਰਪਣਅਪਨਾਤਨਮਨਧਨਕੀਆਹੂਆਥਾ॥ ਬਡਾਮਹਾਨਪੁਰ
ਖਵਾਕਯਸਤ ਸਤਯਪ੍ਰਤਗਯਥਾ ਤੁਮਾਰੇਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾਉਂ ਸੇਬਿਨਾ ਹੇਭਾਈਭਾਗਸਿੰ
ਘਜੀਮੇਰੇਰਿਦੇਕੋ ਕੌਨਖੈਂਚਸਕਤੇਹੈ ਕੇਵਲਸੰਤਜਨਹੀ ਮੇਰੇਰਿਦੇਕੋ ਖੈਚਲੇਤੇਹੈ॥
ਯਦ੍ਯਪੀਮੈ ਤ੍ਰਿਗੁਣਅਤੀਤ ਭੀਹੂੰਮਨਬਾਣੀ ਸੇਭੀ ਅਗੋਚਰਹੂੰ॥ ਤਥਾਪੀ ਭਲੀਪ੍ਰ-
ਕਾਰਸੇ ਸੰਤਹੁਕੇਰੰਜਨ ਕਰਣੇਹਾਰਾ ਸਰੀਰ ਧਾਰਕੇਆਪਜੈਸੇ ਸਮਦਰਸੀ ਮਹਾਤਮਾ
ਕੇਪੀਛੇ੨ਫਿਰਤਾਰਹਤਾਹੂੰ॥ ਜੈਸੇ ਧੰਨਾਨਾਮਦੇਵ ਰਵਦਾਸ ਮੀਰਾਬਾਈ ਸਰਬ ਭਗ
ਤੋਂਕਾ ਸਿਰੋਮਣੀਰੂਪ ਅਰਜੁਨਇਨਕੇ ਪੀਛੇ੨ਫਿਰਤਾ ਰਹਯਾਹੂੰਇਤ੍ਯਾਦੀ ਔਰਭੀ
ਅਨੰਤਹੀਮੇਰੇ ਸੰਤਜਨਹੈ ਸੋਮੇਰੇਰਿਦੇਕੋ ਖੈਚਲੇਤੇਹੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ
ਕਰਕੇਸ੍ਰੀ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਸੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸੰਗਸੂਚਨਕਰਾਨੇਅਰਥ ਚਿਤ੍ਰਜੋਂਕੀਓਰ
ਦੇਖਕੇਬਚੇ ਮਰਜਾਨੇਕਾ ਬਚਨਕੀਆਥਾ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਸਾਹਿਬਤੂਸਨੀਹੋ
ਜਾਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਕੋਈਦਿਨਹਜੂਰਕੇ ਪਾਸਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇਜਬਹਜੂਰਸੇ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘ
ਜੀ ਬਿਦਾਹੋਣੇਲਾਗੇ ਤਬਸਾਹਿਬਨੇ ਬਡਾਪ੍ਰੇਮਕੀਆ ਪੁਨਃ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹੇਭਾਈ
ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਅਸੀਤੁਸੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਰਕੇਸਦਾਮਿਲੇ ਹੂਏਹੀਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਰੀਰੋਕਾ ਮੇਲਾ
ਅਬਨਹੀਹੋਣਾਹੈ॥ ਅਛਾਅਬਆਪਜਾਹੁ ਨਦੀਆਵਾਹਵਿਛੁਨਿਆ ਮੇਲਾਸੰਜੋਗੀਰਾਮ
॥ ਫਿਰਸਰੀਰੋਕੇ ਸੰਯੋਗੀਮਿਲੇਹੈ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਵੈਰਾਗਸਹਤ ਵਚਨਕਰਤੇਹੁਏਗੁ
ਰੂਜੀਸੇਬਿਦਾਹੋਕੇ ਜਬਸ੍ਰੀ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੂਰਪੁਰਸੇਚਲੇ ਤਬਏਕਤੋ ਗਰਮੀ ਕੀ ਮੌ-
ਸਮਥੀਦੂਸਰੀਬਡੀਧੁਪਕਰੜੀਲਾਗੀਹੂਈਥੀਇਧਰਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਭੀਨੂਰਪੁਰਸੇਬ-

ਤੇਸੁੰਦਰਰਚੌਭਾਨ ਮੈਬੈਠਕੇਚਲੇ ॥ ਤਬਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਆਕਾਸ਼ ਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ਕੇਹੇਇੰਦ੍ਰਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣਪਯਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰਮਾਰਗਮੇ ਚਲੇਜਾਤੇਹੈ ਔਰਤੈ ਨੇਐਸੀਧੂਪ ਲਗਾਇਛੋਡੀਹੈ ॥ ਐਸੇਬਚਨ ਕਰਤੇਹੀਥੇ ਜੋਆਕਾਸਮੈਸੇ ਝਟ ਪਟਅ- ਕਸਮਾਤ੍ਰਹੀਬਾਦਲਨਿਕਲਆਏ ਸਰਬਤਛਾਯਾਹੋਗਈ ਨਨੀ ਨਨੀਬੂੰਦਾਂ ਪਰਨੇ ਲ ਗਗਈਂ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਬਡੇਸੁਖਪੂਰਬਿਕਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕੁਰੀਪਹੁਚਗਏਛਾਯਾ ਛਾਯਾਮੈਅਪਨੇ ਅਸਤ੍ਹਾਨਮੈ ਪਹੁਚਗਏ ॥ ਇਸਓਰਜਬਸੇ ਬਾਬਾਟੇਕਸਿੰਘਜੀਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਕਰਗਏਹੈ ॥ ਤਿਸਦਿਨ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਬਾਬਾਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥ ਸੇ ਚਿਤਨਹੀਲਗਾਯਾ ਸਭਰਾਜਯ ਕਾਰਜਸੇਅਥਵਾ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਾ ਚਿਤਨਹੀ ਪਰਚਯਾ ਪਰਮ ਔਦਾਸੀਨਹੀ ਰਹਯਾਕਰੈ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇਹ- ਜੂਰਸੇਆਗਯਾ ਮਾਂਗੀਥੀ ॥ ਤਬਉਸਸਮੇਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਕੇਹੇਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਹਮ ਕਯਾਕਰੈ ਚਾਰੋਓਰਸੇ ਆਗਲਾਗ ਰਹੀਹੈ ਧਰਮਰੂਪੀ ਪੰਖੀਅਧਰਮ ਰੂਪੀਅਗਨੀਕੇ ਕੁੰਡਮੈਪੜਕੇ ਦਘਦਹੂਆ ਚਾਹਤਾਹੈ ਦੇਖੋਬਹੁਤਬੁਰਾ ਸਮਾਂਆਯਾਹੈ ਚਾਰੋਓਰਸੇ ਮੇਰੀਦੇਹਜਰੀਜਾਤੀਹੈ॥ਏਕਤੁਹਾਡੇਪੁਤ੍ਰਕੀਓਰਸੇਸਰਦਪ ਉਨਆਵਤੋਹੈ ਨਹੀਤੋਔਰਕਿਸੀ ਓਰਸੇਭੀਠੰਢਾ ਪਵਨਨਹੀ ਆਤੇਹੈ ॥ ਇਕਵੀਰ ਸਿੰਘਨੂੰਦੇਖਕੇ ਮੇਰੀਆਂਅਖਾਂ ਕੁਛਕਠੰਡਯਾਂ ਹੋਤਯਾਂਹੈ ॥ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਮ- ਹਾਤਮਾਸਭਲੋਪ ਹੋ ਜਾਹਿਗੇ ਜੇਕਹੂੰਲੁਕੇਛਿਪੇ ਮਹਾਤਮਾਹੋਵਨਗੇਭੀਤਬਨਿਰਾਦਰ ਮੂਰਖੋਂਸੇਪਾਵਤੇਰਹੇਗੇ ॥ ਅਰਕਾਮੀ ਪਰ ਨਾਰੀਗਾਮੀਕ੍ਰੋਧੀ ਤਸਕਰਮਸਕਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈਸਿਧਬਣਕੇ ਪੂਜਾਵੈਗੇ ॥ ਘੋਰਕਲੂਜਬ ਆਇਗੋ ਸਾਧ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਇ॥ਕਾਮੀਕ੍ਰੋਧੀ ਮਸਕਰਾਤਿਨ ਕੀਪੂਜਾਹੋਇ ॥ ਹੇਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਯਦਯਪੀ ਮੇਰੇਸੰਤਆਪਨੇਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪਕੇਵਿਚਾਰਕਰਕੇਅਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਮੈਇਸਿਤ੍ਹਤ ਹੋਣੇਸੇ ਸਦਾਸੁਖੀਹੀਰਹਤੇਹੈ॥ ਤਥਾ ਪੀ ਜੌਨਸੇਅਗਯਾਨੀ ਉਨਮੇਰੇਸੰਤਹੁਕਾਨਿਰਾਦਰ ਕਰਤੇਹੈਉਨਕੇਸਰੀਰਕੋ ਪੀੜਾ ਦੇਤੇਹੈਂਵਹੁਸੰਤਹੁਕਾਦੁਖਮੇਰੇਸੇਨਹੀ ਸਹਾਰਯਾਜਾਤਾਹੈ ॥ ਸੰਤਨਦੁਖਪਾਏਤੇਦੁਖੀ॥ਸੁਖ ਪਾਏਸਾਧਨਕੇਸੁਖੀ। ਇਤਯਾਦੀ ਹੇਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਫਿਰਸੰਤਹੁਕੇ ਦੁਖੀ ਹੋਣੇ ਸੇਦੁਖੀਹੂਆ੨ਮੈਸਰਬਲੋਕੋਂਕੋਬਡੀਭਾਰੀਅਪਦਾਦਿਖਾਇਕੇਨਾਸਕੋਹੀਪ੍ਰਾਪਤਕਰੂੰਗਾ ਏਹੀਬਾਤਮੁਝਕੋ ਅਵਸਕਰਣੀ ਪੜੇਗੀ ॥ ਪੁਨਾ ਕਬੀ੨ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਵੈਰਾਗਦ ਸਾਮੈਇਸਿਤ੍ਹਹੂਏ ੨ ਐਸੇ੨ ਸਲੋਕੋਂ ਕਾਭੀ ਉਚਾਰਕੀਆਕਰੈ ॥ ਜਗਰਚਨਾਸਭ ਝੂਠਹੈਜਾਨਲੇਹੁਰੇਮੀਤ॥ਕਹੁਨਾਨਕਥਿਰ ਨ ਰਹੈ ਜਿਉਬਾਰੂਕੀਭੀਤ॥ਜਿਉਸੁਪਨਾ ਅਰਪੇਖਨਾਐਸੇ ਜਗਕੋਜਾਨ॥ਇਨਮੈਕੁਛਸਾਚੋਨਹੀਨਾਨਕਸਾਚੀਮਾਨ॥ਜਗਤਮੈਝੂਠੀ

ਦੇਖੀਪ੍ਰੀਤ।ਅਪਨੇਹੀਸੁਖਸਿਉਸਭਲਾਗੇ ਕਿਆਦਾਰਾਕਿਆਮੀਤ।ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਆਦਿਕ ਸਭਸੇ ਉਪਰਾਮ ਰਹਤਾ ਕਰੈ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਕਿਤਨਾਕ ਸਮਾ ਬਿ ਤੀਤਹੂਆ॥ਤਬਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਜੀ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇਗ੍ਯਾਏ॥ ਤਬ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇਸਾਹਿਬਜਾਦੇਕੀਪਰੀਖ੍ਯਾਹੇਤਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮੰਗਲੈਸਾ-ਹਿਬਜਾਦ੍ਯਾ ਜੋਕੁਛਤੈਨੇਲੈਣਾਹੈ ਸੋਮੰਗਲੈਹਮਤੇਰੇ ਪਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੈਂ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਮੈ ਕ੍ਯਾਚਤੁਰਦਸਭੁਵਨੋਮੈ ਹਮਕੋਕੁਛਭੀਪਦਾਰਥਅਦੇਯਨਹੀਂਹੈਜੋਹਮ ਨ ਦੇਸਕੈ ਕਿੰਤੂ ਸਭਕੁਛ ਹਮਤੇਰੇਕੋ ਦੇਸਕਤੇਹੈਜੋ ਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇਸੋਮਾਂਗਲੈ॥ਜਬਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਪ੍ਰਸੰ-ਨਹੋਕੇ ਜਗਤਗੁਰੂ ਪਿਤਾਨੇ ਬਚਨਕਹੇ ਤਬ ਸੁਣਕੇਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮਹਾਰਾਜਪਿਤਾਜੀਜੇਆਪਮੇਰੇਊਪਰਪਰਮਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਏ ਹੋ ਤਬ ਮੁਝਕੋ ਬਾਵੇ ਟੇਕਸਿੰਘਵਾਲਾ ਘੋੜ੍ਯਾਂਕਾ ਤਬੇਲਾ ਦੇਦੇਵਹੁ॥ਜਬ ਇਤਨੀਬਾਤ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਜੀਕੀਰਸਨੀਸੁਣੀ॥ਤਬਬਡੇਵਿਮਨ ਜੈਸੇਹੋਕੇਸਾਹਿਬਨੇਵਚਨਕੀ-ਆ ਕੇਅਹੋਬਡਾ ਅਸਚਰਯਹੈ ਅਹੋਬਡਾਅਸਚਰਯਹੈ ਭੂਲਗਯਾ ਸਾਹਿਬਜਾਦਾਭੂਲ ਗਯਾ।ਐਸੇਪ੍ਰਕਾਰਸੇਂ ਪਾਂਚਚਾਰ ਵਾਰ ਬਚਨਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਵਿਮਨਜੈਸੇ ਹੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨਕੀਆ ॥ ਕੇ ਲੈਵੋ ਸਾਹਿਬਜਾਦਿਆ ਬਾਵੇ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕਾ ਤਬੇਲਾ ਮੇਰਾਭੀ ਤਬੇਲਾ ਦੋਨੋਤਬੇਲੇ ਸਾਂਭ ਪਰੰਤੂਤੇਰੇਪਾਸਰਹਨਾ ਨਹੀਂ ਕੁਛਭੀ ਤੂੰ ਭੂਲਹੀਗਯੋਂ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਬਾਬੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਪਰਮ ਉਪਰਾਮਹੋਕੇ ਮਹਲਮੈ ਚਲੇਗਏ॥ਸ਼ੰਕਾ॥ਭਲਾਜੀ ਯੇ ਬਾਬੇਟੇਕਸਿੰਘਕੇ ਘੋੜ੍ਯਾਂ ਕਾ ਤਬੇਲਾ ਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘ ਨ ਮਾਂਗਤਾ ਕੇਯਾ ਤਬਮਾਂਗਤਾ॥ਉਤ੍ਰ॥ਹੇਸਾਧੋ ਮਹਦਜਨੋਕਾ ਆ-ਸਯ ਜਾਨਨਾ ਬਡਾਹੀ ਕਠਿਨਹੈ॥ਇਸਅਰਥਮੈ ਇਕਕਥਾਹੈ ਸਾ ਕਥਾ ਸ੍ਰਵਣਕਰੋ॥ ਏਕਸਾਰਬ ਭੌਮਯ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾਜਾ ਸਿਕਾਰਖੇਲਨੇ ਬਨਕੋਗਯਾ॥ਯੇ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰ ਲਈ ਕੇ ਜਿਸਕੇਆਗੇ ਸਿਕਾਰ ਨਿਕਸੇ ਵਹੀਉਸਕੋਮਾਰੇ ਦੂਸਰਾ ਨ ਮਾਰੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਤਗਯਾਕਰਕੇ ਜਬਸੈਨਾਸਹਤ ਬਨਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਕੀਆ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਜਾਕੇ ਹੀ ਆਗੇ ਏਕਮ੍ਰਿਗਨਿਕਸ੍ਯਾ ਤਬਰਾਜਾਨੇ ਤਿਸਕੇਪੀਛੇ ਅਪਨਾਘੋੜਾਡਾਰ੍ਯਾ ਜਾਤੇਜਾਤੇਮ੍ਰਿਗ ਦੂਰ ਨਿਕਸਗਯਾ॥ਆਗੇ ਜਾਇਕ ਮ੍ਰਿਗਬਨਮੇ ਲੀਨਹੋਗਯਾ ਦਿਨਭੀਮਧ੍ਯਾਨ ਮੈ ਆਇਗਯਾ।ਇਸਓਰਰਾਜਾ ਪਰਿਸ੍ਰਮਿਤਹੋਕੇ ਧੀਰੇ ਚਲਜਾਆਵਤਾਥਾ ਕ੍ਯਾ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਜੋ ਏਕਜਿਮੀਦਾਰਗਊਆਂਕੋ ਚੁਗਾਇਰਹ੍ਯੋਹੈ॥ਤਿਸ ਸੇ ਰਾਜਾਨੇ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਹੋਕੇ ਜਲਮਾਂਗ੍ਯਾ ਤਿਸਜਿਮੀਦਾਰਨੇਜਾਨਿਆਂ ਕੇ ਕੋਈ ਬਡਾਆਦਮੀਹੈ ਐਸਾਜਾਨਕੇਏਕ

ਟ੍ਰਿਖਕੇਨੀਚੇ ਅਪਨਾਕੰਬਲ ਰਾਜਾਕੇਨੀਚੇ ਬਿਛਾਇਕੇ ਬੈਠਾਯਾ॥ਅਰ ਸੀਤਲ ਜਲ
ਰਾਜਾਕੋ ਪਾਨਕਰਾਯਾ॥ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰਰਾਜਾਨੇ ਤਿਸਜ਼ਿਮੀਦਾਰਕਾਘਰ ਗ੍ਰਾਮਨਾਮ
ਲਿਖਕੇ ਅਪਨੇਖੀਸੇਮੈਂਪਾਇਲੀਆ॥ਇਤਨੇਮੈਂ ਰਾਜਾਕੋ ਖੋਜਤੀ੨ ਰਾਜਾਕੀਸੇਨਾ ਭੀ
ਆਇਗਈ॥ਤਦਨੰਤਰਰਾਜਾ ਅਪਨੇਨਗਰਮੈ ਆਗਯਾ॥ਪੁਨਾ ਅਗਲੇਦਿਨ ਰਾਜਾਨੇ
ਤਿਸਜਿਮੀਦਾਰਕੋ ਅਪਨੀ ਕਚਹਰੀ ਮੈ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਕਹੁ ਰੇ ਜਾਟ
ਹਮਤੇਰੇਪਰ ਬਹੁਤਪ੍ਰਸੰਨਹੈਂ ਜੋ ਤੇਰੀਇਛਾ ਹੋਸੋਮਾਂਗਲੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾਰਾਜਾਕਾ
ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਤਿਸਜਿਮੀਦਾਰਨੇਕਹ੍ਯਾਜੀ ਮੇਰੇ ਪਸੂਰਾਤ੍ਰਕੋ ਭੂਖੇਰਹਤੇਹੈ ਤਾਂਤੇਕੋਈ
ਭੂਸੇਕੀ ਏਕਗਾਂਠਮੁਝਕੋ ਦੇਦੇਵਹੁ ਤਬਰਾਜਾਨੇ ਔ ਰਾਜਾਕੇਮੰਤ੍ਰਯੋਂ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਅਰੇ
ਨਿਰਬੁਧਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾਜਾਤੇਰੇਊਪਰ ਬਹੁਤਹੀਪ੍ਰਸੰਨਹੈ ਤੂੰ ਕਿਸੀਦੇਸਕਾ ਰਾਜ ਮਾਂਗ
ਲੈ ਅਥਵਾ ਔਰ ਧਨਪਦਾਰਥ ਮਾਂਗਲੈ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀਲਾਲ ਮਣੀਆਦਿਕ ਉਤਨਾਕ
ਮਾਂਗਲੈ ਜਿਤਨੇਨਾਲ ਤੇਰਾ ਦਰਿਦ੍ਰਨਿਕਸਜਾਵੇ ਏਕਭੂਸੇਕੀਗਠੜੀਕੋ ਕ੍ਯਾਮਾਂਗਤਾ
ਹੈ ਯੇ ਤੋ ਤੇਰੇਕੋ ਪਰਮਸੁਲਭਹੈ॥ਯੇ ਭੂਸਾਭਾਸਾਤੋ ਤੂੰ ਔਰ ਗਰੀਬਜਿਮੀਦਾਰੋਸੇ ਭੀ
ਲੈਸਕਤਾਹੈ ਵਹੁ ਦੇ ਭੀ ਸਕਤੇਹੈ ਅਬਤੂੰ ਕੋਈ ਬਡਾਅਪੂਰਬ ਪਦਾਰਥਰਾਜਾਕੀ ਪ੍ਰ
ਸੰਨਤਾ ਸੇ ਮਾਂਗਲੈ ਰਾਜਾਸਾਹਿਬਸੇ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰੀਆਦਿਕੋਂ ਸੇ ਸਮਝਾਯਾਹੂਆਭੀ ਵਹੁ
ਬੇਸਮਝ ਪੁਨਃ ਬੋਲਜਾਕੇਜੀ ਜੇ ਆਪਹਮਾਰੇਪਰਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋ ਤਬਪਾਂਚਚਾਰਪੰਡਾਂ
ਭੂਸੇਕੀਆਂ ਹਮਕੂੰ ਦੇ ਡਾਰੋ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤਮੈਭੀ ਕੁਲਸੰਸਾਰ ਕਾ ਈਸ੍ਵਰ
ਜਗਤਪਤੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਵਕੇ ਊਪਰਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਮਾਨੁਖਾਦੇਹ ਦੇਤੇਹੈ॥ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ
ਜਬ ਅਧਿਕਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈਤਬਬ੍ਰਾਹਮਨਖਤ੍ਰਯਾਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਮਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਪੜਨੇ
ਸ੍ਰਵਣਕਰਣੇਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇਹਦੇਤੇਹੈ ਤਿਸਸੇਭੀ ਜਬ ਅਤਿਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈ ਮੁਮੁਖ
ਤਾ ਨਾਮ ਮੋਖ ਇਛਾਵਾਨਕਰਤੇਹੈ॥ਤਿਸਸੇ ਭੀ ਜਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਤੀਵਪ੍ਰਸੰਨਜੀਵ
ਕੇ ਊਪਰਹੋਤੇਹੈਤਬਸ੍ਰਧਾਅਪਨੀ ਭਕਤੀਵਿਚਾਰ ਸਤਅਸਤਕਾਦੇਤੇਹੈ ਤਿਸਸੇਭੀਜਬ
ਅਤੀਵ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈ ਤਬ ਸੰਤਸੰਗ ਪੂਰੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਤੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲ
ਹੈ ਸਰਬਥਾ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਉਤਮਸੇਭੀਉਤਮ ਊਚੇ ਸੇ ਭੀ ਊਚਾ ਪਦ ਦੇਣੇਕੀ ਇਛਾ
ਕਰਤੇਹੈ ਪਰੰਤੂਜੀਵ ਹੀ ਅਭਾਗੀਹੈ ਜੋ ਤੁਛ ਤੁਛ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰ ਧਨਾਦੀ ਵਿਸਯੋਮੈ
ਚਿਤਕੋਲਗਾਇਛੋਡਤੇਹੈ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰਕੋਤ੍ਯਾਗਕੇ ਯਾਂਤੇ ਇਸਤੇਪਰੇਔਰਕੌਨਅਭਾਗੀ
ਹੈ॥ ਜੀਵਕੈਸੇਕੁਬੁਧੀਹੈ ਜੋਐਸੇਦੁਰਲਭ ਮਾਨੁਖਾਦੇਹਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਭੀ ਤਿਸਚਕ੍ਰਵਰ
ਤੀ ਰਾਜਾਕੇਸਮਾਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਏ੨ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇ ਤੂੜੀਕੀ ਪੰਡਕੇਸਮਾਨਸੰਸਾਰਿਕਤੁਛ
ਅਲਪਕਾਲ ਆਸਰਾਈ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕੇਵਿਸਯਭੋਗ ਅਥਵਾਸ੍ਵਰਗ ਸੰਬੰਧੀਵਿਸ਼ਯਭੋਗ

ਮਾਂਗਤੇ ਰਹਤੇਹੈ। ਸੋਦੇਨੋਲੋਕੋਂਕੇ ਵਿਸ਼ਯਭੋਗਤੁਛਹੈਂਅਲਪਕਾਲਆਸਰਾਈਹੈ ਬਿਨਾ ਸ ਵਾਲੇਹੈਸੁਪਨਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੇਸਮਾਨਹੈਂ ਭੂਸੇਕੀਪੰਡਕੇਸਮਾਨਅਤਿਅਲਪਹੈਂ।ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯੋਂਕੇ ਭੋਗਤੇ ਔਰ ਸਰੀਰੋਂਮੈਂਭੀ ਮਿਲਸਕਤੇਹੈ। ਏਕਪਰਮੇਸੂਰਕੇ ਨਾਮ ਸਤਸੰਗ ਸਤਸਾਸਤ੍ਰਕਾਸ੍ਰਵਣਪਰਮੇਸ੍ਰਰਕਾਗਜ਼ਾਨ ਯੇਪਦਾਰਥਔਰਯੋਨਜੋਂਮੈਂਨਹੀਂ ਮਿਲਤੇਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਗਤਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਵਰਦਾਨ ਮਨਬਾਂਛਿਤ ਦੇਤੇਹੈਂ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀਕੇ ਬੇਟੇ ਮੋਹਰੀ ਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਰਰਜੀਕਾਨਾਮਭਗਤੀਰੂਪਪਦਾਰਥਮਾਂਗਲੇਵਹੁ। ਅਥਵਾ ਤਤ੍ਰ ਗਜ਼ਾਨਕਾਉਪਦੇਸ ਸਤਸੰਗ ਮਾਂਗਲੇਵਹੁ॥ਅਥਵਾਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਕਰੋ ਹੇਗੁਰੂਪਿਤਾਜੀ ਜੋਆਪਕੀਰਜ਼ਾਇਹੋਵੇ ਸੋ ਆਪਜੋ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਦੇਵਹੁਗੇ ਸੋਈ ਹਮਪ੍ਰਸੰਨਮਨਹੋਕੇਲੈਲੇਵੇਂਗੇ। ਅਥਵਾਐਸੇਹੀਕਹਦੇਨਾਥਾਕੇਹੇਪਿਤਾਜੀਹਮਬਾਲਕ ਹੈਂਯਾਂਤੇਅਪਨਾ ਹਿਤ ਅਨਹਿਤਕੁਛਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇਹੈ ਤਾਂਤੇਜੋਪਦਾਰਥ ਆਪਕੋ ਅਛਾ ਲਾਗੇਸੋਦੇਦੇਵਹੁ। ਐਸੇਕਹਨੇਯੋਗਥੇ ਅਰਧਨਪਦਾਰਥ ਦੇਸਸੋਨਾ ਕੋਸਸਿਖੀਕਿਲਾ ਕੋਟਹਸਤੀਘੋੜਾਯੇਤੋਪ੍ਰਥਮਹੀ ਇਨਕਾਥਾ ਇਸਸਰਬਪਦਾਰਥਕੇ ਏਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਥੇ ਔਰਦੂਸਰੋਕਉਨਥੇ ਯੇਤੋਬਾਲਕਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਆਦਿਕਧਰਮਸਾਸਤ੍ਰਕੀ ਰੀ ਤੀਸੇ ਜਾਨਤੇਹੈ ਜੋਪਿਤਾਕੀਜਾਯਦਾਦਕਾਮਾਲਕ ਪੁਤ੍ਰਹੀਹੈ ਔਰਕੋਈਨਹੀਂ ਮਾਲਕ ਬਨਸਕਤੇਹੈ ਤਾਂਤੇਇਕਤਬੇਲੇਕਾ ਕਜ਼ਾਮਾਂਗਨੇਥੇ ਯੇਤੋ ਸਾਰੀਅਥਵਾ ਅਰਧਜਾਇਦਾ ਦਕੇਮਾਲਕਥੇ। ਏਕਤਬੇਲੇਕੇਸਾਥ ਸ੍ਰਾਪਲੇ ਲੀਆ ਬਚਨ ਹਜ਼ੂਰਕਾਹੂਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਜ਼ਾ ਸਭੀ ਕੁਛ ਸਾਂਭ੍ਰ ਪਰੰਤੂਤੇਰੇ ਪਾਸ ਰਹੇਗਾ ਨਹੀਂ ਉਸ ਓਰ ਐਸਾ ਵਰਦਾਨ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਦੇਕੇ ਸਾਹਿਬ ਜਬ ਮਹਲੋਂ ਮੈਂ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੈ ਭਾਗਵਾਨੇ ਤੂੰ ਜੋ ਰੋਜ ਰੋਜਕਹਤੀਰਹਤੀਥੀਕੇ ਅਪਨੇਲਾਯਕ ਪੁਤ੍ਰੋਂਕੋ ਛੋਡਕੇ ਆਪ ਨੇ ਏਕਜਾਟ ਸਿਖਕੋ ਗੁਰਿਆਈਤ੍ਰੀਪਦਵੀਕੈਸੇ ਦੇਦਈਹੈ॥ਏਹੀਗੁਰੂਪਦਵੀ ਦੇਣੇਅਰਥ ਹਮਨੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇਕੋਕਾਮਵਰਦੀਆਥਾ ਸੋਵਹੁ ਨ ਇਸਬਾਤਕੋਸਮਝਾ। ਉਸਨੇਹਮਸੇ ਬਾਬਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘਕੇਘੋੜਜੋਂਕੇਤਬੇਲੇਕਾਤੁਛਵਰਮਾਂਗਲੀਆ॥ਪੁਨਃਕਹਜਾਏਕਤਬੇਲਾਕਜ਼ਾਸਭੀ ਪਦਾਰਥਸਾਂਭਲੈਹਮਕਜ਼ਾਕਰੈਇਨਕੇਭਾਗ॥ਐਸਾਵਚਨਕਹਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਮੌਨਧਾਰਲੇ ਤੇ ਭਏ।ਬੜਾਤੇਜਸ੍ਰਭਾਵਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇਕੌਨਐਸਾਸਾਮ੍ਰਥਹੈਜੋਜਬਾਬਸਵਾਲਕਰੇ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰਤ੍ਰਿਕਾਲਦਰਸੀਗੁਰੂਜੀਨੇਕੋਈਦਿਨਪਾਇਕੇਬਾਬੇਕਾਨਸਿੰਘਵਗੈਰਾ ਆਦਿਕਸਬਸੁਸਾਹਿਬੋਂਕੋਕੋਸਪਤਿਕੋ ਲੰਗਰਕੇਅਧਿਸਠਾਤਾ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਹੁਕਮਦੇ

ਦੀਆ ਕੇ ਲੋਹਾਂਅਬਉਖਾੜਕੇ ਰਖਦੇਵਹੁ ਦੇਗਾਂਭੀਸਬੀਧੋਇ ਮਾਂਜਕੇਰਖਦੇਵਹੁ ਸਭ
ਸਿਖਸਰਦਾਰੋਂਕੀ ਸੰਗਤਕੀ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂ ਸਿਖੋਂਕੀਭੀ ਸੁਕੀਰਸਤਕਰਦੇਵਹੁ ।ਲੋਹਾਂ
ਕੇ ਤਪਾਵਨੇਹਾਰ ਦੇਗਾਂਕੇਚਢਾਨੇਹਾਰ । ਆਪਹੀਆਇਕੇਲੋਹਾਂਅਰਦੇਗਾਂ ਲੈਜਾਇਗਾ
ਇਤਨਾਹੁਕਮਦੇਕੇ ਉਪਰਰਾਮ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਉਨਕੀਓਰਸੇਉਪਰਾਮਹੋਕੇ ਉਨਸਬ
ਕੋਬਿਦਾਕਰਤੇਭਏ। ਅਬਐਸਾਕੌਨਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਸਾਮਰਥਹੈ ਜੋਜਗਤੇਸ੍ਵਰਕੇ ਹੁਕਮਕੋ
ਨ ਮਾਨੇ ਸਭੀਲੋਕਸਤਬਚਨਕਹਕੇਤੇਜੈਸੇਪ੍ਰਭੂਜੀਆਗਯਾਕਰਤੇਭਏਥੇ ਤਿਸਪ੍ਰਮਾਣ
ਹੀਸਭੀਲੋਕਕਰਤੇਭਏ। ਸਾਹਿਦਲਕਜਾਂ ਸੁਕਜਾਂ ਰਸਤਾਂ ਲਗਗਯਾਂ ॥ ਐਸੇ੨ਕਉਤ
ਕ ਚਰਿਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਦੇਖਸੁਣਕੇ ਸਭਲੋਕ ਬਡੇਅਸਚਰ
ਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ॥ ਕੋਈਕੁਛਕਲਪਨਾਕਰੇ ਕੋਈਕੁਛ ਕਲਪਨਾਕਰੇ। ਜੌਨਸੇਬਡੇ
ਬੁਧੀਵਾਨ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਥੇ ਮਹਦਜਨਜਾਨਜਾਤੇਭਏ ਕੇ ਹਜੂਰਕੀਵੈਕੁੰਠ ਜਾਨਕੀ
ਅਬਮਰਜੀ ਇਨ ਲਖਨੋਂਸੇ ਜਾਨੀਜਾਤੀਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਹਾਤਮਾਪੁਰੁਖ ਆਪਸ
ਮੈਬੈਠਕੇਬੀਚਾਰਕੀਆਕਰੈ ਸੰਸਾਰਮੈਬਡੇ੨ਅਸੁਭ ਸੂਚਕ ਅਪਸਕੁਨ ਹੋਵੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ
ਤੋਅਠਾਰਾਂਸੈ ਨਵੇਮੈ ਬਡਾਕਾਰੀ ਅੰਨਕਾਲਪਰਗਯਾ ਦੂਸਰੇਬਡੇ੨ ਭੂਕੰਪ ਹੋਵੈ ਔਰ
ਬਡੇ ਉਪਦ੍ਰਵਹੋਵਹਿ ਆਕਾਸਮੇਸੇ ਉਲਕਾਪਾਤਹੋਵੈਂ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋਕੁਤੇਰੋਵੈਂ ਕਾਕਬੋਲਹ
ਦਿਨਕੋਮਯਾਰਬੋਲੈ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਅਨੰਤਹੀ ਅਪਸਗੁਨਦੇਖਣੇਮੇਆਵੈ। ਭਾਈ ਕਿਉਂ
ਨ ਐਸੇ੨ਉਪਦ੍ਰਵ ਹੋਵੈ॥ਜੋਸਤ੍ਯਧਰਮਕਾ ਸੂਰਯਅਸਤਹੂਆਚਾਹਤਾਹੈ। ਇਸੀ ਰੀ
ਤੀਸੇ ਕੁਛਕ ਸਮਾਵਿਤੀਤ ਹੋਨੇਪਰਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਭੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦ
ਰਸਨ ਅਰਥ ਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈ ਆਏ । ਹਜੂਰਕਾਦਰਸਨਕੀਆ ਤਬਭਰੇਦੀਵਾਨਮੈ
ਵਚਨਕੀਆਕੇਲੈਵੋਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾ ਯੇਅਪਨੀਆਂ ਲੋਹਾਂਦੇਗਾਂ ਸੰਭਾਲਲੈਹਮਾਰੇਸੇ
ਸਾਹਿਬਕੇਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸੁਭਾਵਸੇਡਰਕੇਮਾਰੇਸਭਾਮੈਕੋਈਭੀ ਊਚੀਨੀਵੀਬਾਤਬੋਲਨਸਾਕੈ
ਤਦਨੰਤਰਕੋਈਦਿਨ ਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈ ਰਹਕੇਹਜੂਰਸੇ ਬਿਦਾਹੋਕੇਡੇਰੇਮੈਆਏ।ਤਬਉਸ
ਸਮੇ ਅਬੀਡੇਰੇਕਾਬਿਸਤਾਰ ਬਹੁਤਨਹੀਂਹੂਆਥਾ ਅੰਨਆਏਗਏਕਾ ਬਹੁਤਖਰਚ ਹੋਣੇ
ਲਾਗਾ। ਜੋਕੁਛਅੰਨਆਟਾ ਗੁੜਸੱਕਰਖੰਡਘੀ ਮਿਰਚਮਸਾਲਾ ਵਗੈਰਾਤਰਨਤਾਰਨ
ਜੀਸੇ ਮੰਗਾਵਤੇਥੇ॥ਤਬਏਕਗੁਲਾਬਾਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਸ਼ਾਹੁਕਾਰ ਰਾਇਸਜਾਣੇ ਗ੍ਰਾਮ
ਕਾਥਾ ਨੌਰੰਗਵਾਦ ਕਹਲਾਵੈ ਗਰਾਇਸਜਾਣਾ ਵੋਟੀਆਂ ਯੇ ਦੋ ਚਾਰਪਿੰਡ ਤਿਸਗੁਲਾਬ
ਸਾਹੁਕਾਹੀ ਪੈਸਾ ਕਰਜਾਲੈਕੇ ਵਰਤਤੇਥੇ ਤਿਸਗੁਲਾਬੇਸਾਹੂਕੇਘਰਮੈ ਲੜਕਾ ਕੋਈ
ਨਹੀਥਾ ਤਿਸਨੇਅਪਨੇਸਾਲੇਕੋਹੀ ਅਪਨਾਕਾਰਮੁਖਤਾਰਬਨਾਇਛੋਡਯਾਥਾ ॥ ਤਿਸਕੇ
ਸਾਲੇਕਾ ਨਾਮ ਰਾਮਦਿਤਾਥਾ। ਤਿਸਗੁਲਾਬੇਸਾਹੂਕਾਰਕਾ ਖਾਤਾਛੋਲਯਾਂਕਾ ਭਰਾਹੂਆ

ਦੋਤੀਨ ਬਰਸਕਾਪੜ੍ਹਾਹੂਆ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਗੁਲਾਬਸ਼ਾਹ ਨੇ ਅਥਵਾਤਿਸਕੇ ਸਾਲੇਨੇਗੁਰੂ
ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇਆਗੇਅਰਜਕਰੀ । ਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਤਰਨਤਾਰਨਜੀਸੇਜੋਚਣੇ
ਵਗੈਰਾਕੀਭਰਤੀ ਮੰਗਾਤੇਹੋਆਪਮੇਰੇਸੇਛੋਲੇ ਲੇਲੇਵਹੁ । ਤਿਸਕੀਅਰਜਕੋਗੁਰੂਜੀਨੇ
ਅੰਗੀਕਾਰਕੀਆਬਚਨਹੂਆਕੇਖਾਤੇਕੇਛੋਲਜਾਂਕੀਕਿਤਨੇਰੁਪਯੇਕੀ ਖਰੀਦਹਈ।ਤਬ
ਗੁਲਾਬਸਾਹਨੇਕਹਜਾਜੀ ਪਾਂਚਸੈਰੁਪੈਕੀਖਰੀਦਮੇਰੀਹੈ । ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਭਾਈ ਹ
ਮਾਰੇਪਾਸ ਰੁਪਯਾਤਜਾਰਨਹੀਂਹੈ ਜਬਰੁਪਯਾਆਜਾਵੇਗਾ ਹਮਤਬਲੇਲੇਵੇਂਗੇ । ਪੁਨਾ
ਸਾਹੁਨੇਕਹਜਾਜੀ ਜਬਆਪਕੇਪਾਸਰੁਪਯਾ ਆਜਾਵੇਗੋ ਤਬੀਆਪਨੇ ਦੇਣਾ ਕੁਛਜਲ
ਤੀ ਨਹੀਂਹੈ । ਪੁਨਾਬਚਨਹੂਆਕੇਨਹੀਂਭਾਈਗੁਲਾਬਜਾਹਮਸਾਧੂਲੋਕਹੈਂਹਮਾਰੇਪਾਸ
ਇਤਨਾਰੁਪਯਾਕਬਆਵੇਕਬਨਆਵੇਤੁਮਕਰਜਦਾਰਲੋਕੋਂਨੇਆਇਕੇ ਧਰਨਾਮਾਰਕੇ
ਬੈਠਜਾਣਾਹੂਆ॥ਇਸਸੇਹਮਕਰਜਾਨਹੀਂਲੇਤੇ ਜਬ ਰੁਪੈਆਵੈਗੇ ਤਬੀਇਕਠੇ ਖਰੀਦ
ਲੇਵੈਂਗੇ। ਪੁਨਾਗੁਲਾਬਾਬੋਲਜਾ ਕੇ ਨਹੀਂਮਹਾਰਾਜਜੀ ਰੁਪਯਾਂਕੀ ਜਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਕੁਛਫਿਕਰਨਹੀਂਹੈ ਜਬਆਪਕੇਪਾਸਰੁਪੈਆਵੈਗੇਤਬੀਆਪਨੇਰੁਪੈਦੇਣੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ
ਸੇਬਹੁਤਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਕਹਕਰਕੇ ਛੋਲੇ ਦੇਣੇਕਰਗਯਾ ਅਛਾ ਸੰਤਉਨਕੇ ਛੋਲੇ
ਲਜਾਇਕੇਵਰਤਣਲਗਗਏ।ਜਬਦਸਬੀਸਦਿਨਛੋਲੇਵਰਤਤਜਾਂਕੋਹੂਏਤਬਗੁਲਾਬੇਕੋ
ਕਿਸੇਨੇਬਰਗਲਾਯਾਕੇਤੂੰਜੋਪਾਂਚਸੈਰੁਪਯੇਕੇਚਣੇਇਕਠੇਦੇਦੀਏਹੈਂਯੇਤੋਸਾਧੂਫਕੀਰਹੈਂ
ਤੇਰੇ ਚਣੇਖਾਕੇ ਤੂੰਬੀ ਪਕੜਕੇ ਚਲੇਜਾਇਗੇ॥ਤਬ ਕਜਾਕਰੈਗਾ ਇਨਕੋਕਹਾਂਖੋਜੇਂਗਾ
ਇਨਕਾ ਕਜਾ ਪਕੜਲੇਵੇਂਗਾਤੂੰ ਏਹਕਹੋ॥ਉਸਮਾਨੁਖਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਵਹੁਗੁਲਾਬਸਾ-
ਹੁਕਾ ਮਨਫਿਰਗਯਾ॥ਮਹਾਰਾਜਜੀਪਾਸ ਆਇਕੇਬੋਲਜਾਕੇ ਸੰਤਜੀਤੁਸੀ ਸਾਨੂੰਛੋਲਜਾਂ
ਕੇਰੁਪੈਦੇਦੇਵਹੁ॥ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਛੋਲੇਪਸਾਰੇਭੀਹੋਗਏ॥ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਭਾ-
ਈ ਤੇਰਾ ਹਮਾਰਾਕਰਾਰਹੈ ਕੇ ਜਬਰੁਪੈਆਪਕੇਪਾਸਆਵੈਗੇ ਤਬਆਪਨੇ ਰੁਪਯੇਦੇਣੇ
ਅਬਕਹਤਾਹੈਕੇ ਅਬੀਦੇਦੇਵਹੁਮੇਰੇਰੁਪੈਯੇ ਅਬਤੇਰੇਕੋ ਕਜਾਹੂਆਹੈ ॥ ਅਬਤੂੰ ਧੀਰਜ
ਕਰ ਜਬ ਰੁਪੈ ਆਇਜਾਤੇਹੈ ਪ੍ਰਥਮਤੇਰੇਕੋਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇਕਿਸੀਔਰਕੋਦਵੈਂਗੇ॥ਪੁਨਾ
ਗੁਲਾਬੇਨੇਕਹਜਾਕੇਨਹੀਜੀ ਹਮਾਰੇਕੋਰੁਪਯਾਂਕੀਬਹੁਤ ਜਰੂਰਤਹੈ ਯਾਂਤੇ ਰੁਪੈਦੇਦੇਵਹੁ
ਨਹੀਤੋ ਜਿਤਨੇ ਚਣੇ ਆਪਨੇ ਵਰਤੇ ਸੋਵਰਤੇ ਅਬਬਾਕੀਕੇ ਚਣੇ ਹਮਕੋ ਫੇਰ ਦੇਵ-
ਹੁ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਦੋਚਾਰ ਵਾਰ ਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੂਆ ਤਬਗੁਲਾਬੇਨੇਕਹਜਾ ਬੜੇ ਤੇਜਸੰਕੇ
ਨਹੀ ਹਮਨੇ ਤੋਅਬੀਰੁਪਯਾ ਲੈਕੇਹੀਹਿਲਣਾਹੈ॥ਗੁਲਾਬੇਸਾਹਕੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਅ-
ਧਰਮਤਾ ਅਸਤਜਵਾਕਜਤਾਦੇਖਕੇਵਜੀਰਸਿੰਘਤੋਸੇਖਾਨਜੇਕੇਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ
ਨੇ ਵਚਨਕੀਆ ਕੇ ਲਜਾਤੋ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘਾਹਮਾਰਾਖੜੀਆ ਲੈਆਓ॥ਤਬਵਜੀ-

ਰਸਿੰਘਕੋ ਮਲੂਮਥੇਕੇਖੜਨੇਮੈ ਕੁਲਦੋ ਰੁਪੈ ਰਖੇ ਹੂਏਹੈ ਔਰਕੁਛਨਹੀਹੈ ਤਬ ਭਾਈ
ਵਜੀਰਸਿੰਘਕੁਛਕ ਭਿਜੀ ਖਾਗਯਾ ਖੜਜਾ ਲਜਾਵਨੇਮੇ ਤਬਬਚਨ ਹੂਆ ਅਰੇਜਲ-
ਦੀ ਹਮਾਰਾ ਖੜਜਾਕਿਉਨਹੀਲਜਾਵਤਾਹੈ॥ਜਬਕੁਛਕ ਤੇਜਹੋਕੇ ਹਜੂਰਨੇ ਐਸੇਬਚਨ
ਕੀਆ ਤਬਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘਤੋਸੇਖਾਨਜਾਂ ਤੁਰਤਹੀਖੜਜਾ ਬਾਹਰ ਲੈਆਯਾ ਸਾਹਿਬ
ਕੇਆਗੇ ਆਇਰਖਯਾ॥ਤੋਗੁਲਾਬੇਸਾਹੁਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨਹੂਆਕੇਲੈਭਾਈਗੁਲਾਖੜਾਲੈਗਿ-
ਣ ਲੈ ਅਪਨੇ ਰੁਪੈ ਜਿਤਨੇਤੈਨੇਲੈਣੇਹੈ॥ਐਸੇ ਵਚਨਕਹਕੇਗੁਰੂਜੀਅਪਨੇਹਾਥਸੇ ਖ-
ੜਜੇਮੈਸੇ ਮੁਠੀਯਾਂ ਭਰਭਰਕੇ ਨਿਕਾਸਤੇਜਾਵੈ ਅਰ ਵਹੁ ਸਾਹੁਗਿਣਤਾਜਾਵੇ ਜਬ ਉਸ
ਕਾਰੁਪਯਾ ਪੂਰਾਹੋਗਯਾ ਪਾਂਚਸੈਅਥਵਾਤੀਨਸੈ ਤਬਤਿਸਨੇ ਕਹਯਾਜੀ ਬਸਅਬਮੇਰਾ
ਰੁਪਯਾ ਆਇਗਯਾਹੈ॥ਤਦਨੰਤਰਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਜੇ ਔਰਭੀ ਤੇਰਾਕੁਛਬਾਕੀਰੁਪਯਾ
ਹੈ ਤੋ ਅਬਲੈਲੈ॥ਤਬਗੁਲਾਬੇਸਾਹੁਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇਜੀ ਬਸਮੇਰਾਰੁਪਯਾਸਭਕਾ ਸਭਆਯ
ਗਯਾਹੈ॥ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘਕੋ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਲੈ ਭਾਈਸਿਖਾ ਖੜਜਾਭੀਤ
ਰ ਧਰਦੇ॥ਤਬ ਵਜੀਰਸਿੰਘਨੇ ਦੇਖਯਾਤੋ ਵਹੀਦੋਰੁਪੈ ਖੜਜੇਮੈਰਖੇਹੈ॥ਅਸਚਰਯਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇਨੇ ਖੜਜਾ ਸੰਤਹੁਕਾਭੀਤਰ ਕਿਲੀਸਾਥ ਲਟਕਾਇਦੀਯਾ॥
ਇਸਓਰ ਧੋ ਬਾਤਭਈ ਉਸਓਰਊਨੇਸਾਹਿਬਮੇ ਦੀਵਾਨਕੇਬੀਚਹੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ
ਜੀਨੇ ਸਾਫਾ ਕਰਨੇਵਾਲੇ ਹਰੀਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਵੋ ਸਿਖਾ ਆਲਮਸਿੰਘ
ਤੋਸੇਖਾਨਜੇਸੇ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪੈਕੀ ਏਕਥੈਲੀ ਬਹੁਤਹੀ ਜਲਤੀ ਲੈਆਉ ਤਬਵਹੁਸਿੰਘ
ਬਹੁਤਹੀਸੀਘ੍ਰ ਥੈਲੀਲੈਕੇ ਸਾਹਿਬਕੇਹਾਥਮੇ ਦੇਦਈ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲੈਕੇ
ਥੈਲੀ ਮੁਖਪਰ ਬਸਤ੍ਰਲੈਕੇ ਏਕਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤਬੈਠਜਾਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂਸਭਲੋਕੋਨੇ ਅ-
ਸਚਰਯ ਮਾਨਾ ਕਯਾਹਜੂਰ ਤੋ ਕਬੀ ਰੁਪੈਮੋਹਰਕੋ ਹਾਥਨਹੀ ਲਗਾਤੇਥੇ ਆਜਕਯਾ
ਕਾਰਣਹੈ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਜਬ ਅੰਤਹਪੁਰਮੈ ਚਲੇਗਏ ਤਬਹਰੀਸਿੰਘਸਾਫੇਬਰ-
ਦਾਰਨੇ ਦੇਖਾਤੋਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਰੁਪਯਾ ਕੋਈਭੀਨਹੀਹੈ ਤਿਸਨੇਬਿਛੌਨਾ ਝਾੜ ਕੇ ਸਭਕੋ
ਦਿਖਾਇਦੀਆ ਯੋਭੀ ਅਸਚਰਯ ਹੂਆ ਇਧਰ ਵਹੁਭੀਲਗਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਨੇ ਕੇ
ਮੂਰਖਲੋਕੋਂਕੇ ਕਹਨੇਸੇ ਮੈਨੇ ਕਿਉ ਆਇਕੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਤੰਗਕੀਆ ਮੈਨੇ ਬਡੀ ਬੇਅ-
ਕਲੀਕਰੀਹੈ ਮੈਨੇ ਐਸਾ ਕਾਮਕਿਉਂਕੀਆ ਮਨਮੈਂ ਐਸਾਬੀਚਾਰ ਕਰਤਾਜਾਵੇ ਅਰ
ਰੁਪੈਝੋਲੀਮੇ ਪਾਤਾਜਾਵੇ॥ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂਜੀਨੇਤੋ ਗੁਲਾਬੇਸਾਹੁਕੋ ਵਿਦਾਦਈ ਗੁਲਾ
ਬਾਸਾਹੁ ਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰਮਥਾਟੇਕਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ਕੇ ਹੇ ਸਚੇਪਾ-
ਤਸਾਹੁਜੀਮੈਲੋਕੋਕੇ ਕਹੇ ਕਹਾਏਸੇ ਭੂਲਗਯਾਹੂ ਮੈਨੇ ਨਾਹਕ ਆਪਕੋ ਆਇਕੇ ਤੰਗ
ਕੀਆਹੈ॥ਸੋ ਯੇ ਭੂਲਮੇਰੀ ਬਖਸੋ ਯੇ ਰੁਪਯਾ ਆਪਕੀ ਜਹਾਂਪਰਖੁਸੀ ਹੋਵੇ ਤਹਾਂਪਰ

ਵਰਤਲੇਵਹੁ ਮੇਰੇਪਰ ਖੁਸੀਕਰਹੁ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਗੁਲਾਬੇਸਾਹਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸਾ
ਹਿਬਕਾਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਬਸਭਾਈ ਗੁਲਾਬਾਬਸ ਅਬਜਾਹੁ ਅਪਨਾਰੁਪਯਾ ਤੁਮਲੈ ਜਾ
ਹੁਲਹਨਾ ਪਲੇਪਰਜ਼ਾ ਤੇ ਖੁਸੀਖੁਸਗਈਅਬਜਾਹੁਤੁਮਾਰੀਹਮਾਰੀ ਬਰਾਬਰੀਨਹੀਹੋਸ
ਕਤੀਹੈ॥ਕਾਹੇਤੇਹਮਨੇ ਤੁਮਸੇਉਧਾਰਲੀਆ॥ਫਿਰਪੁਰਖਾਅਪ੍ਰਾਧਸੇਬਿਨਾਇਕਰਾਰਹੀ
ਹਮਾਰੇ ਆਇਗਿਰਦੇਹੂਆ ਤਬ ਹਮਉਸੀਸਮੇ ਤੁਮਕੋਰੁਪਯਾ ਕਹਾਂਸੇਦੇਵੈਗੇ॥ਅਬਹਮ
ਤੇਰੇਸੇ ਵਿਵਹਾਰ ਰਖਤੇਹੀ ਨਹੀਹੈਂ॥ਜੋ ਬਚਨਕਰੇਤੇਖਿਸਕਜਾਇ ਸੋ ਜਾਣੋ ਕਚਾ॥ਜੋ
ਜੀਵ ਅਪਨੀਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾਕਰਕੇ ਹਾਰਜਾਵੇ ਤਬਤਿਸਜੈਸਾ ਸੰਸਾਰਮੈ ਪਾਪੀਹੀ ਕੋਈ ਨ
ਹੀਹੈ॥ਕਾਹੇਤੇ ਬਚਨਕਰਕੇ ਫਿਰਅਪਨੇ ਬਚਨ ਪਰ ਥਿਰ ਨ ਰਹਣਾ ਇਸਜੈਸਾਸੰਸਾ
ਰਮੈਭਾਰੀਪਾਪਹੀ ਕੋਈਨਹੀਹੈ॥ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾਕੇ ਪਾਲਨਜੈਸਾ ਔਰ ਧਰਮਹੀ ਕੋਈਨਹੀ
ਹੈ॥ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਕੇਪਿਤਾਰਾਜਾਦਸਰਥਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੈਸੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੀਤਾਜੈਸੀ ਸੁਸੀਲਾ
ਸਨੁਖਾ ਅਪਣੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾਰਖਣੇਅਰਥਬਨਕੋ ਨਿਕਾਸਦੀਏ ਔਰਸਾਥਹੀ ਅਪਨੇਪ੍ਰਾ
ਣਭੀ ਤਜਾਗਦੀਏ॥ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਨਹੀਤਜਾਗੀ॥ਤਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਰਾਜਾ ਹਰੀ
ਚੰਦਜੀਨੇ ਰਾਜਭਾਗਸਭੀਕੁਛਤਜਾਗਦੀਆ ਆਪ ਔਰਾਣੀ ਪੁਤ੍ਰਸਹਤਕਾਸੀਮੈਚਾਂਡਾ
ਲੋਂਕੇਘਰ ਜਾ ਬਿਕਜਾ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੀਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾਨਹੀ ਤਿਆਗੀ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਰਾਜਾ
ਸਿਵੀ ਤਥਾ ਰਜਾਯੋਧਿਸ੍ਰਰਆਦਿਪਾਂਚੋਭਾਈ॥ਇਨੋਨੇ ਜੋਜੋਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾਕਰੀਹੈ ਸੋਸੋਸਾਰੀ
ਪੂਰੀਕਰੀਹੈ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਔਰਭੀ ਰਾਜਾਬਹੁਤਸੇ ਬਡੇਧਰਮਾਤਮਾ ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰਕੀ
ਰੀਤੀਸੇਬੇਦਕੇਵਚਨੋਸੇ ਇਨਸਭਨੋਨੇ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਕਾ ਪਾਲਨਾ ਹੀਪਰਮ ਧਰਮਜਾਨਕੇ
ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾਕਾਹੀ ਪਾਲਨਕਰਤੇਭਏਹੈ॥ਯਾਂਤੇਪਰਮਧਰਮਰੂਪ ਪ੍ਰਤਗਜ਼ਾਪਾਲਨ
ਹੈਤੁਮਨੇਲੋਕੋਂਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਧਰਮਕੋ ਛੋਡਦੀਆ ਅਬ ਹਮ ਤੇਰਾ ਵਿਸਾਹਹੀ ਨਹੀ ਕਰ
ਤੇਹੈ ॥ ਤਬਗੁਲਾਬਾਸਾਹੁ ਬਹੁਤਲਜਿਤਹੋਇਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੋ ਚਲਾਗਯਾ॥ ਇਧਰ
ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋਮੈ ਹਾਜਰ ਆ ਹੂਆ ਤਰਨਤਾਰਨਵਾਲਾਦੁਕਾਨਦਾਰ ਚੜ੍ਹਤਰਾਮ
ਅਤੇਯਾਬੜਾਦੀਨਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਲੂਣਸੇ ਭਰੀ ਹੂਈ ਮੇਰੀ
ਕਾਗਦਕੀਬੇੜੀਡੂਬੀਜਾਤੀਹੈਜੈਸੇਜਾਣੋਤੈਸੇਰਾਖਲੇਵੋਐਸੇਕਹਕੇਮਹਾਦੀਨਹੋਕੇਰੋਵਤਾ
ਭਯਾਪ੍ਰਥਮਪਦਾਰਥਵਾਲਾਬਾਪੁਨਾਰਚਗਯਾ॥ਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਧੀਰਜਦੇਕਬਚ
ਨਕੀਆਕੇਤੇਰੀਕਾਗਦਕੀਲੂਣਭਰੀਬੇੜੀਕੋਹਮਘ੍ਰਿਤਲਗਾਕੇਪਾਣੀਮੈਗਲਨੇਡੂਬਣੇ
ਨਦੇਵੈਗੇ ਐਸੇਦਿਲਾਸਾਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਮੋਦੀਖਾਨਾ ਲੈਲੈ॥ਮ
ਹੀਨੇਕੇਮਹੀਨੇ ਹਿਸਾਬਕਰਕੇ ਰੁਪਯਾ ਅਪਨਾਲੈਜਾਯਾਕਰ॥ਪੂਰਮਾਕੇਦਿਨ ਚੜ੍ਹਤਰਾ
ਮ ਹਮੇਸ਼ਾਂਗੋਇੰਦਵਾਲ ਜਾਤਾਹੋਤਾਥਾ ਔਰਸੁਣੋ ਹੇਚੜ੍ਹਤਰਾਮ ਯੇਸਾਧਸੰਗਤਕਾ ਗੁਰੂ

ਕਾ ਘਰਹਈ ਆਜਤੂੰਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਜਾਚਨਾਕਰਲੈ ਕੇ ਕਿਤਨਾਕ ਤੇਰਾਪੇਟਾਹੈ॥ਜੈਆ
ਜਕੇਦਿਨਸੇਲੈਕੇ ਤੂੰਸਾਧਸੰਗਤਕੇਗੁਰੂਘਰਵਿਖੇਤੋਲਕੇਭਾਉਵਿਚੋਂਕੁਛਅਧਿਕਦੇਤਾਰ
ਹੈਂਗਾ॥ਤਬਆਜਸੇਤੂੰਵਧਤਾ ਜਾਵੇਗਾ॥ਤੂੰਖਟੀਕੇ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇਜੇਪੂਰਾਦੇਵੇਂਗਾ ਤਬ
ਜਿਤਨਾ ਅਬਹੈ ਇਤਨਾਹੀ ਬਨਾਰਹੈਂਗਾ ਵਧੇਘਟੇਗਾਨਹੀਂ ਜੇ ਔਰ ਬਿਵਹਾਰਜੋਂਕੇ
ਸਮਾਨ ਘਟ ਤੋਲਜਾ ਕਰੇਗਾ ਤਬਆਜਸੇ ਘਟਤਾਹੀਜਾਵੇਗਾ॥ਯੇਅਪਨੇਮਨਮੈਤੂੰ ਅ
ਪਨੇ ਹਾਨੀ ਲਾਭਕਾ ਬੀਚਾਰਕਰਲੈ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਮਿਥਜਾਨਹੀਹੈ॥ਐਸੇਕਹਕੇ ਚ
ੜਤਰਾਮਕੋ ਬਿਦਾਕੀਆ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸਚੜਤਰਾਮਨੇ ਜਸੂਰਾਮ ਮਸੂਰਾਮਅਪਨੇ ਸਾਲੇ
ਦੋਨੋਸੇ ਕਹਦੀਆ॥ ਸਾਰਾ ਸਮਾਚਾਰਸਮਝਾਇਦੀਆ॥ਤਬਤਿਸਦਿਨਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ
ਚੜਤਰਾਮਕੇਸਾਲੇਜੋ ਕੁਛਅੰਨਆਟਾਦਾਨਾਵਗੈਰਾਦੇਤੇਸੋਤੋਲਸੇ ਭਾਵਬਾਜਾਰਕੇਸੇ ਅ
ਧਿਕਹੀਦੇਤੇਥੇ॥ਜਬਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇਮੈਜਾਇਕੇ ਅੰਨਆਟਾ ਆਦਿਕ ਤੁਲੇ ਤਬ ਅਧ ਸੇ
ਰ ਮਣਪੀਛੇ ਕਬੀਸੇਰ ਦੋਸੇਰਮਣਪੀਛੇਵਧਣੇ ਲਾਗ॥ਜਿਉ ਜਿਉ ਚੜਤਰਾਮਕਾ ਤੋ
ਲ ਵਧਣੇਲਾਗਾ ਤਿਉਤਿਉ ਤਿਸਕਾਧਨ ਬੋਲਭੀ ਵਧਣੇਲਾਗਪਰਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਸੇ ਚੜਤਰਾਮ ਬਡਾਧਨੀ ਹੋਗਯਾ ਚੜਤਰਾਮਤਰਨਤਾਰਨਮੈ ਤਥਾ ਤਰਨਤਾਰਨਜੀ
ਕੇ ਗਿਰਦੇਕੇ ਪਿੰਡੋਮੈ ਬਡਾ ਉਜਾਗਰ ਹੋਇਗਯਾ॥ਜਬ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਕਰਤੇ ਹੂਏਬ
ਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਯਾ॥ਤਦਨੰਤਰ ਚੜਤਰਾਮਕੇਪੁਤ੍ਰਦੋਵੇਂ ਦੁਕਾਨਕੀ ਕਾਰਚਲਾ
ਵਨੇਮੈਚਤੁਰਹੋਗਏ॥ਉਨ ਦੋਨੋਨੇ ਚੜਤਰਾਮਸੇਕਹਜਾ ਕੇ ਹੇਪਿਤਾਜੀ ਯੇਮਾਮੇ ਤੋਹਮਾ
ਰੇਕੋ ਲੁਟਾਵਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ।ਜਿਸਕੇ ਜੋਵਸਤੂ ਦੇਤੇਹੈ ਤੋਲਕੇ ਸੋ ਮਣਪੀਛੇ ਸੇਰ ਦੋਸੇਰ ਅ
ਧਿਕਦੇਦੇਤੇਹੈਂ ਯੇਬਡਾਇਤਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹਮਨਹੀ ਸਹਾਰਸਕਤੇਹੈਂ ਐਸੀ ੨ ਪੁਤ੍ਰੋਂਕੀ
ਬਾਤੈਂ ਸੁਣਕੇ ਚੜਤਰਾਮਨੇ ਉਨਕੋਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇ ਹੇਬੇਟਾ ਹਮਾਰੇ ਘਰਮੈਜਿਤਨੀਕ ਧ
ਨ ਸੰਪਤੀਹੈ ਸੋਸਾਰੀਹੀਇਨਕੇ ਅਧਿਕਤੋਲਨੇਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪਕਾ ਫਲਹੈ॥ਤੁਮਇਸਬਾਤਕੋ
ਕੁਛ ਨ ਪ੍ਰਤਾਰਹੁ ਕੁਛ ਨਿਰਣਯ ਨ ਕਰੋ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਚੜਤਰਾਮਨੇ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰੋਂ
ਕੋ ਸਮਝਾਯਾਭੀ ਪਰੰਤੂਚੜਤਰਾਮਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋਨੇ ਚੜਤਰਾਮਕੀਬਾਤ ਕੁਛ ਨ ਮਾਨੀ॥ਪ੍ਰ
ਤਿਦਿਨ ਕਲਹੈਕਰਕੇ ਅਪਨੇਦੋਨੋਮਾਮਜੋਂਕੋ ਨਿਕਾਸਹੀ ਦੀਆ॥ਆਪਸੌਦਾਆਟਾਆ
ਦਿਕਤੋਲਨੇ ਲਾਗਪਰੇ॥ ਪ੍ਰਥਮਤੋ ਮਣਪੀਛੇ ਸੇਰਡੇਢਸੇ ਵਧਤਾਥਾ ਫਿਰ ਮਣਪੀਛੇ
ਸੇਰ ਅਧਸੇਰ ਘਟਣੇਲਾਗਪਰਾ। ਤਬਵਹੁਭੀ ਘਟਣੇਲਾਗਪਰੇ ਦਿਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ
ਚੜਤਰਾਮਕੀਬਿਭੂਤੀਘਟਣੇਲਾਗਪਰੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਰਤੇ ੨ ਚੜਤਰਾਮਕੇਪੁਤ੍ਰੋਂ
ਕੀ ਸਿਆਨਪਸੇ ਚੜਤਰਾਮਕੀ ਸਭਬਿਭੂਤੀ ਨਸ਼੍ਟਹੋਗਈ॥ ਪੁਨਃ ਚੜਤਰਾਮਪੁਤ੍ਰੋਂ
ਸੇ ਬਹੁਤਹੀ ਕਹਚੁਕਾ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੋ ਤੁਮਅਬਭੀ ਸਮਝਜਾਵੋ ਯੇ ਗੁਰੂਕਾ ਘਰਹੈ ਤੁਮ

ਘਟ ਮਤਦੀਆਕਰੋ ਕਿਉਂ ਅਪਨੇ ਨਾਸਪਰ ਤੁਮਨੇ ਕਮਰ ਬਾਂਧੀਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਰਤ੍ਨ ਤ ਰਾਮਵਿਚਾਰਾਕ੍ਯਾਕਰੇ ਜੋਪੁਰ੍ਯ ਨ ਮਾਨੈ ਤਬ॥ਯਥਾ ਨ ਭੂਤਪੂਰਬੰ ਨਕਦਾਪਿਦ੍ਰਿਸ੍ਟੰ । ਨ ਸ੍ਰੂਯਤੇਹੇਮਮਯਾਃਕੁਰੰਗਃ॥ਤਥਾਪਿਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਰਘੁਨੰਦਨਸ੍ਯਵਿਨਾਸਕਾਲੇਵਿਪ੍ਰੀਤਬੁਧਿਃ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਤਸੇਵ ਜਗ ਸਫਲ ਹੈ ਕਰਤ ਜੋਊ ਚਿਤਲਾਇ ।
ਸਰਬ ਪੁੰਨ੍ਯ ਫਲ ਮਿਲਤ ਤਹ ਯਾਮੈ ਸੰਸਾ ਨਾਹਿ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ੩ ਸਕੰਧ ਗੁਲਾਬੇ ਔਰਰਤ੍ਨਤਰਾਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਛਬੀਸਮੋ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੬ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਃ--ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਭਗਤਨ ਸੰਗਮੈ ਐਸੇ ਬਸਤੇ ਨੀਤ ।
ਵਾਕ੍ਯ ਸੰਗ ਜਿਮ ਅਰਥ ਹੈ ਧਰਮ ਸੰਗ ਜਿਮ ਨੀਤਿ ॥ ੧ ॥

ਹੇਸਾਧੁਸੰਗਤਜੀ ਯੇਅਦਭੁਤਪ੍ਰਸੰਗ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਔ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਜੈਸੇ ਭਯਾਹੈ ਤੈਸੇਚਿਤ ਲਗਾਇਕਰ ਆਪਸ੍ਰਵਣਕਰੋ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਥਮਕਾਲਮੈ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਵਰਦਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਸੇਲੈਕੇਆਇਹੈਂ ॥ ਤਬ ਦੋ ਕਛਹਰੇ ਏਕ ਕਾਲੇਭੂਰੇਕਾਫਰਦਊਪਰਸੀਸਪਰਏਕਦਸਤਾਰਏਤਾਵਨਮਾਤ੍ਰਵਾਹ੍ਯਕੀਬਿਭੂਤੀਪਰਮ ਵਿਰਕਤਏਕਾਏਕੀ ਬਨਉਪਬਨੋਮੈ ਬਿਚਰਤੇਰਹਤੇਥੇ । ਜੈਸੇ ਅਕਾਸਚਾਰੀ ਪੰਖੀ ਸਾਯੰਕਾਲਮੈਜਲਅਰਪਾਦਪੋਕਾ ਆਸ੍ਰਾਦੇਖਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀਭਰਵਿਸ੍ਰਾਮਕਰਕੇਬਡੇਭੋਰਹੋਤੇਹੀ ਬਾਂਛਿਤ ਦਿਸਾਕੋਚਲੇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਭੀ ਜਲਪਾਦਪਕੀ ਛਾਯਾਕਾਆਸ੍ਰਾਦੇਖਕੇਬੈਠਜਾਤੇਥੇ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇਭੋਰਹੋਤੇਹੀਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਔਰਅਸਥਾਨ ਮੈਚਲੇਜਾਵੈ ॥ ਜਿਸਨਗਰਅਥਵਾ ਗ੍ਰਾਮਕੀਸੀਮਾਮੈਬੈਠਜਾਵੈ ਤਿਸਨਗਰ ਔ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇਸਭਲੋਕੋਂਕੇ ਤਥਾ ਸੌਬਰਸਕੀਬ੍ਰਿਧ ਆਜਕੀ ਬਿਵਾਹੀ ਬਾਲਾਕੋ ਅਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੇ ਆਠਪਹਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਸਭਕੇ ਚਿਤਕੋ ਖੈਚਕੇ ਸਭ ਕੀ ਹਾਜਰੀ ਲੈ ਲੈਣੀ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰਥ ਸਭਨੇ ਚਲੇ ਆਨਾ ॥ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤ ਉਪਾਯਨ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮੱਥ ਟੇਕਕੇਦਰਸ਼ਨਕਰਕੇਸੰਤਹੁਕੇਹਾਥਮੈਸੇਪ੍ਰਸਾਦਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਘਰਕੋਚਲੇ ਆਨਾ ਉਪਾਯਨ ਨਾ ਭੇਟਕਾਹੈ ॥ ਔਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਚਾਹੇਕੋਈਰੋਟੀ

ਲਜਾਇਕੇਛਕਣਵਾਸਤੇਰਖੇ ਅਥਵਾ ਕੋਈਸੌਰੋਟੀਲਜਾਇਰਖੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਇਕ
ਰੋਟੀਹਲਕੀਹੋਵੇ ਚਾਹੇਭਾਰੀਹੋਵੇ ਉਨਮੈਸੇਲੈਕੇ ਉਸਕੇਤੇੜਕੇ ਚਾਰਭਾਗ ਕਰਲੇਣੇ
ਉਨਚਾਰੋਂਭਾਗੋਂਮੈਸੇਇਕਭਾਗਇਕਵਾਰ ਆਠਪਹਰਮੈਛਕਣਾ॥ ਅੱਛਾਉਤਮ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਛਤੀਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਛੋਲਜੌਂਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਹੋਵੈਂ॥ ਅਰ ਬਾਕੀ ਕਾ ਸੇਸ ਅੰਨ
ਸਾਰਾਹੀਪਰਮੇਸ੍ਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਰਪਣਬੁਧੀਕਰਕੇ ਗਰੀਬਗੁਰਬਾਗਊਕੁਤਾਪ੍ਰਯੰਤ
ਸਭਕੋਦੇਦੇਣਾ॥ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਵਰਤਤੇਹੂਏ ਬਹੁਤਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਵਿਚਰਤੇਭਏ॥ ਤਦ
ਨੰਤਰ ਏਕਦਿਨ ਵਿਚਰਤੇਵਿਚਰਤੇ ਬਡੇਘੋਰਬਨਮੈਜਾਇਪ੍ਰਾਪਤਹੂਏ ਉਨ ਦਿਨੋਮੈ
ਗ੍ਰੀਖਮਰਿਤੂਥੀ ਜੇਸ੍ਰਅਖਾੜਕਾਮਾਸਥਾ॥ ਉਨਦਿਨੋਮੈਬਡੇਬਡੇਭਾਰੇ ਜੰਗਲਦੇਸ ਪ
ੜੇ ਥੇ॥ ਬ੍ਰਿਸ੍ਰੀਕੇਅਧੀਨਅੰਨਪਾਣੀਕੀਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀਥੀ ਅਥਵਾਅਰਟਵਾਲੇ ਖੂਹੋਂ
ਕੇ ਊਪਰਜਾਟਲੋਕ ਕੁਛਥੋੜਾਬਹੁਤਾਅੰਨਉਤਪੰਨਕਰਲੇਤੇਥੇ॥ ਹਾਂ ਦੂਧਦਹੀਲੋਕੋਂ
ਕੇ ਘਰਮੈਬਹੁਤਹੀਹੋਤਾਥਾ॥ ਕਾਹੇਤੇਬਡੇਖੁਲੇ ਜੰਗਲੋਂਕੇਹੇਤੁਸੇਲੋਕਸਭੀ ਗਊ ਭੈਸ
ਆਦਿਕਨਾਲਬਹੁਤਹੀ ਰਖਤੇਥੇ॥ ਉਨਦਿਨੋਮੈ ਆਜਕਾਲਕੇਸਮਾਨ ਦੇਸਮੈ ਨੈਹਰਾਂ
ਨਹੀਚਲਤਜਾਂਥੀਂ ਉਲਟਾਜੇਸ੍ਰਅਖਾੜਕੇਦਿਨੋਮੈ ਪਸ਼ੂਪੰਖਜੌਂਕੋਕਹੂੰਬਨਮੈਪੀਨੇਕੇ ਅ
ਰਥ ਭੀ ਪਾਨੀ ਹਾਥਨਹੀਂਆਤਾ ਥਾ ਮਾਰੇ ਪਜਾਸਕੇ ਬਨੋਮੈ ਮ੍ਰਿਗਆਦਿਕ ਮਰਜਾਤੇ
ਥੇ॥ ਬਹੁਤਜੰਗਲੋਂਕੇਕਾਰਣਸੇ ਜਬਬਰਖਾਹੋਤੀਥੀ ਤਬਘਾਸਬਹੁਤਹੀਉਤਪਤਹੋਤਾ
ਥਾਇਸਕਰਕੇਲੋਕੋਂਕਾਨਿਰਬਾਹ ਅਛੀਰੀਤੀਸੇ ਹੋਜਾਤਾਥਾਉਨ ਦਿਨੋਮੈ ਸੰਸਾਰਮੈ
ਧਰਮਬਹੁਤਹੋਤਾਥਾ ਯਾਤੇਬਰਖਾਭੀਬਹੁਤਹੀਹੋਤਜਾਂਥੀਆਜਕਲਕੇ ਸਮਾਨਬਰਖਾਕਾ
ਬਿਲਕੁਲ ਅਭਾਵਨਹੀਥਾ॥ ਐਸੇ ਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇਘੋਰ ਬਨਮੈ ਜਾਇ
ਪ੍ਰਾਪਤਹੂਏ॥ਕੈਸਾਵਹੁਬਨਥਾਕੇਦ੍ਵਾਦਸ੨ਕੋਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਲਕਹੂੰਦੇਖਨੇਮੈਭੀ ਨ ਆਵੇ।
ਮਾਰੇਘਾਮਕੇਘਾਸ ਤ੍ਰਿਣਆਦਿਕਭੀ ਦਘਦਹੋਗਏ ਤੀਖਨਤੇਜ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੀ
ਧੂਪਲਾਗੇਕਿਤਨੇਹੀ ਕੋਸਪ੍ਰਯੰਤਗਏਭੀ ਪਰੰਤੂਕੋਈਗ੍ਰਾਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਨਹੀਂਅਯਾ॥ ਜਿਤ
ਨਾਕ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਗਮਨਕਰਤੇਥੇ ਉਸਸੇਭੀ ਕੁਛਅਧਿਕ ਗਮਨ ਕੀਆ ਭੀ ਤਥਾਪੀ
ਜਬਕੋਈ ਨਗਰਗ੍ਰਾਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰੀਗੋਚਰਨਹੀਹੂਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਏਕਬ੍ਰਿਛਕੇਨੀਚੇ
ਆਸਨਲਗਾਇਕੇ ਪਦਮਆਸਨਬਾਂਧਕੇਬੈਠਜਾਤੇਭਏ॥ ਏਕਤੋ ਬਡੀਕਠਨ ਗਰਮੀ
ਕੇ ਦਿਨ ਦੂਸਰਾਬਡਾ ਕਠਨਅਗਨੀਕੀਲਪਟਕੇਸਮਾਨ ਗਰਮਪਵਨਚਲੇ॥ਉਸਸਮੇ
ਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋਭੀਬਡੀ ਪਜਾਸਭੂਖ ਲਾਗੀਸੰਤਾਵਨੇ॥ ਹੇਭਾਈਸਾਧੋ ਅਗਜ੍ਯਾ
ਨੀਹੋਵੇ ਅਥਵਾਗਜ੍ਯਾਨੀਹੋਵੇ ਅਥਵਾਯੋਗੀਹੋਵੇ ਤਥਾਪੀ ਯੇਭੁਖਪਜਾਸਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਮਾ
ਤ੍ਰਕੇ ਅਪਨੇਸਮੇਕੇਅਨੁਸਾਰਤਪਾਵਤੀਹੈ॥ ਉਸਸਮੇਮੈਸ੍ਵਾਦੂ ਅਥਵਾਅਸ੍ਵਾਦੂਜੈਸਾਅੰਨ

ਪਾਣੀਪ੍ਰਾਣੋਕੇਰਖ੍ਯਾਰਥਅਹਾਰਦੇਦੇਵਹੁਤਬਪ੍ਰਾਣਸੰਤੋਖਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਨਹੀਂਤੋ
ਪ੍ਰਾਣ ਅਗਨੀਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀਕੇ ਰੁਧਰਕੋ ਪਾਨਕਰਤਾਹੂਆ ਅਤਿ ਤਪਾਵਤੋਹੈ ॥ ਐਸੇਭੀ
ਵੇਦਮੈਆਵਤੋਹੈ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋਵੈਵਤਸਾਃਸੌਮਯਅੰਨੰਦਾਮਇਤਿਸ੍ਰੁਤੇ ॥ ਪ੍ਰਾਣਵਛਾਹੈਔਵਛੇ
ਕੋਬਾਂਧਰਖਨੇਵਾਲੀਅੰਨਰੂਪਰਸੀਹੈ ਇਸਸੇਯੇਸਿਧਹੂਆ ਕੇ ਜੈਸੇਰਸੀਬਿਨਾਵਤਸੋਪ
ਲਖਿਤ ਪਸ਼ੂਮਾਤ੍ਰਨਹੀਂ ਰਹਸਕਤਾਹੈ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰਹੋਕੇ ਜਹਾਂਤਿਸਕੀ ਇਛਾਹੋਵੇ ਤਹਾਂਪਰ
ਚਲਾਜਾਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਅੰਨਬਿਨਾਪ੍ਰਾਣਭੀਨਹੀਂਰਹਸਕਤੇਹੈ ਅੰਨਬਿਨਾਪ੍ਰਾਣ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ
ਹੋਕੇਸਰੀਰਮੈਸੇਨਿਕਸਜਾਤੇਹੈਂ॥ਇਸਹੇਤੂਸੇਯਾਵਤ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀਹੈਂ ਮਾਨੁਖਦੇਵਤ ਦ
ਨਵ ਪਸੂਪੰਖੀਪਿਪੀਲਕਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅੰਨਖਾਣੇਸੇਹੀ ਇਨਕੇਪ੍ਰਾਣ ਰਹਤੇਹੈਂ।ਤਥਾਬ੍ਰਿਖ
ਘਾਸਆਦਿਕਭੀ ਜਲਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕਰਕੇ ਵਧਤੇ ਰਹਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਪਖਾਣ ਭੀ ਜਲ
ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਵਧਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਯਾਤੇ ਇਨਕਾ ਅਹਾਰ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤ
ਕਾ ਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਯਾਵਤ ਜੜ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਪਿਪੀ
ਲਕਾ ਅਸਤੰਭਪ੍ਰਯੰਤ ਜਗਤਹੈ ਤਾਵਤ ਸਾਰੇਹੀ ਅੰਨ ਜਲਕੇ ਹੀ ਆਸ੍ਰਿਤਹੈ ॥ ਅਬ
ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਬਾਤਸੁਣਹੁ ਜਬ ਦਿਨਕਾ ਚਤੁਰਥਯਾਮ ਸੇਸਰਹਗਯਾ ਪ੍ਯਾਸਭੀ ਆਇਕੇ
ਬਡਾਬਲਕੀਆ ਪ੍ਰਾਣ ਅਤਿਬ੍ਯਾਕੁਲਹੋਗਏ॥ਤਬਕ੍ਯਾਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋ ਜੰਗਲ ਮੈਸੇ ਏਕ
ਸਿਖ ਆਇਨਿਕਸ੍ਯਾ॥ਕੈਸਾਹੈ ਵਹੁਸਿਖ ਕੇ ਬਡਾਪ੍ਰਕਾਸਵਾਨ ਤੇਜਸ੍ਵੀਜਿਸਕਾਅਤਿਅ
ਦਭੁਤ ਰੂਪਹੈ॥ਖੜਯਾ ਮੋਢੇ ਊਪਰਪਾਯਾਹੂਆਹੈ॥ਹਾਥਮੇਜਿਨਕੇਗਡਵੀ ਡੋਰੀਹੈ ਛੋਟੀ
ਸੀ ਕਛਹੈ ਬਡੇਮੀਠੇਬਚਨਹੈਂ ਜਿਸਕੇ ॥ ਆਗੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਏਕਉਤਮ
ਮਹੀਰੂਹਕੀਛਾਯਾਮੈ ਪੜੇਹੈਂ॥ ਤ੍ਰਬਤਿਸ ਸਿਖਨੇ ਬਡੇਕੋਮਲਬਚਨ ਸੇ ਕਹ੍ਯਾਕੇ ਉਠ
ਭਾਈਸਿਖਾ ਐਸੇਘੋਰਭੈਦਾਯਕਜੰਗਲਮੈ ਕਿਉਪਰਰਹਜਾਹੈਂ ਜੀਵਨਕੀਆਸਾਤ੍ਯਾਗ
ਕੇ ਇਸਬਨਮੈਨ ਜਲਹੈ ਨ ਅੰਨਹੈ ॥ ਮਹੀਰੂ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਛਕਾਹੈ॥ਹਮਤੇਰੇਕੋ ਸਵੇਰਕੇ
ਖੋਜਤੇਖੋਜਤੇਹਾਰਗਏਹੈਂ॥ਲੈ ਜਲਪੀਅੰਨਭੀਖਾਹੁ ਤੇਰੇਕੋਭੁਖਪ੍ਯਾਸਬਹੁਤਲਾਗਰਹੀ
ਹੋਵੇਗੀ॥ ਇਤਨਾਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮਹਿਤਕਾਰੀ ਤਿਸ ਸਿਖਕਾ ਤਬਤੋ ਸਵਾਧਾਨਹੋ
ਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਤਿਸਸਿੰਘਕੋ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਤਬ ਖੋਜਨੇਅ
ਰਥ ਯਤਨਕਰੋ ਜੇ ਆਪਸੇਕੁਛ ਬਾਹਰਹੋਵੇਤਾਂ॥ਅਬ ਐਸੇਰਬਚਨਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕਾ
ਹੇਕੋ ਛਲਤੇ ਹੋ॥ਹੇਭਗਵਨ ਬਲਿਰਾਜਾਕੋ ਬਾਵਨਕੇ ਸਮਾਨ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੁਝਕੋਭੀ
ਛਲਤੇਹੋ॥ਜੈਸੇ ਧੂਮਸੇ ਆਗ ਛਪੀਨਹੀਰਹਤੀਹੈ॥ਜਹਾਂਪਰਧੂਮ ਨਿਕਸਤਾ ਹੋਵੇ ਅਗ
ਨੀ ਅਕਾਖਜੀਪੁਰਖ ਨਿਸਚੈਕਰਕੇਜਾਨਲੇਤੇਹੈਂ ਕੇ ਈਹਾਂ ਅਗਨੀ ਅਵਸ੍ਯਹੈ ਕਾਹੇਤੇ
ਈਹਾਂਅਖੰਡਸਿਖਾਵਾਨ ਧੂਮਨਿਕਸਤਾਹੈ ਜਹਾਂਰਅਖੰਡ ਸਿਖਾਵਾਨਧੂਮ੍ਰਹੋਤਾਹੈ ਤਹਾਂਰ

ਅਗਨੀ ਅਵਸ਼੍ਯਹੋਤੇਹੈ ਜੈਸੇਮਹਾਨਸਮੈ ਨਾਮ ਰਸੋਈਕੀਸਾਲਾਮੈ ਧੂਮ੍ਰਹੋਤਾਹੈ ਤਹਾਂ ਹੀ ਅਗਨੀਹੋਤਾਹੈ॥ਜੈਸੇ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨਕਰਕੇ ਧੂਮ੍ਰਰੂਪੀ ਸਿਖਾਦ੍ਵਾਰਾਅਗਨੀਛਪ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਆਪਭੀ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਭਗਤਵਤਸਲਰੂਪ ਸਿਖਾਕੇ ਹੋਤੇ ਨਹੀਂ ਛਪਸਕਤੇਹੋ। ਬਿਨਾਆਪਸੇ ਐਸੇਦੋਪ੍ਰਕਾਰਕੇਲਖਣੋਂਵਾਲਾਔਰਕੋਈਨਹੀਂਹੈ। ਆਪਸੇਬਿਨਾਹਮਾਰੇਜੈਸੇਗਰੀਬਾਂ ਅਨਾਥੋਂਕੇ ਔਰਕੌਨਖੋਜੇਹੈ॥ ਆਪਪਤਿਤਪਾਵਨ ਹੋ ਭਗਤੋਂਕੇ ਪਰਮਪਯਾਰੇਹੋ॥ ਜੋਸੰਤਜਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਸਰਬਸੰਸਾਰ ਔਰਕੁਟੰਬਕਾ ਆਸ਼੍ਰਾਛੋਡਕੇਆਪਕੇਹੀਕੇਵਲ ਆਸ੍ਰਯਹੋਰਹੇਹੈਂ ਆਪਸੇਬਿਨਾ ਉਨਕੀ ਔਰਕੌਨ ਖਬਰ ਸਾਰਲੇਤਾਹੈ ਆਪਹੀ ਉਨਕੀਖਬਰਲੇਤੇਹੋ ਇਸਮੈਕਯਾਕਹਨੋਹੈ।ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੰਯੁਕਤ ਬਡੀਕੋਮਲ ਗਦਗਦਬਾਣੀਸੇ ਐਸੇ ਯਥਾਰਥਵਚਨਕਹੇ ਤਬਤਾਤਕਾਲਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਅਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਕਤਕੇ ਪ੍ਰਗਟਹੋਜਾਤੇਭਯੇਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਚਰਨਕਮਲੋਂਪਰਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਬਡੀਉਸਤਤੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਕਰਤੇਭਏ॥ਹਜੂਰਨੇਵਚਨਕੀਆ ਕੇਹੇਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘ ਮਾਂਗਲੈ ਜੋਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇ ਹਮਤੇਰੇਵਸਵਰਤੀਹੈਂ॥ ਤਥਾਚਗੁਰੂਸ਼ਬਦਾ ਹਰਿਭਗਤਨਕੈ ਵਸਹੈ ਜਿਉਜੰਤੀਕੈਵਸਜੰਤ॥ ਜੰਤ ਨਾਮ ਬਾਜਾ ਜੈਸੇਜੰਤ੍ਰੀਬਜਾਨੇਹਾਰੇਕੇਅਧੀਨ ਹੋਤਾਹੈ ਅਰਜੈਸੇਜੰਤ੍ਰੀਨਾਮਬਜਾਨੇਵਾਲਾ ਬਾਜੇਕੋ ਜੈਸੇਬਜਾਤੇਹੈ ਤੈਸੇਹੀਬਾਜਾ ਬਾਜਤੇ ਹੈ॥ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰਆਪਹੀਬਾਜਨੇ ਬਾਜੇਕੇ ਅਧੀਨਨਹੀਂਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਅਰੂਪਅਰੰਗ ਅਰੇਖ ਅਲੇਖ੍ਯਅਲਖ ਅਜਅਬਿਨਾਸੀਹੋਕੇਭੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਅਪਨੇਸੰਤਜਨੋਂਕੇਅਧੀਨਹੈ। ਜੈਸੇਸੰਤਜਨ ਚਿਤਵਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤੋਂਕੀ ਭਾਵਨਾਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਸੇਹੀ ਰੂਪਧਾਰਧਾਰਕੇ ਦਰਸਨਦੇਤੇਹੈਂ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਵਚਨਸੁਣਕੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇਵਿਧੀ ਸੰਯੁਕਤ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਹਰੀ ਜੀਨੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ॥ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਖੁਦਾਇ ਤੂੰਬਖਸੰਦਗੀ॥ਸੇਖਫਰੀਦੈ ਖੈਰਦੀਜੈਬੰਦਗੀ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸੁਣਕੇ ਤਥਾਅਸਤੁ ਕਹਕੇ ਜਲ ਕਾ ਲੋਟਾ ਖੜੀਆ ਊਹਾਂਹੀਛੋਡਕੇ ਅੰਤਰਧਯਾਨਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂਬਾਰਸਿੰਘਜੀਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਬਹੁਤਹੀਬਯਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ਹਜੂਰਕੇਸ੍ਵਰੂਪਕਾਔ ਅਨੁਗ੍ਰਹਕਾ ਚਿੰਤਨਕਰਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮਮੈਅਤਯੰਤ ਮਗਨ ਹੋਤੇਜਾਵੈ ਬੇਹਬਲਹੋਤੇਜਾਵੈ ਜਲਪਾਨਕਰਨ ਆਦਿਕ ਸਭ ਭੂਲਗਏ ਜਬ ਥੋੜਾਸਾ ਦਿਨਃ ਹਯਾ ਤਬਪੁਨਃ ਆਕਾਸਬਾਣੀਹੂਈ ਕੇ ਹੇਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾ ਤੂੰਜਲ ਪਾਨੀ ਪੀਲੈ ਹਮਤੋ ਤੇਰੇ ਅੰਗਸੰਗਹੀਹੈਂ ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖਹੀ ਸਦਾਵਰਤਮਾਨ ਰਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਤੂੰਹਮਕੋਅਪਣੇਆਪਸੇ ਭਿੰਨਜਾਨਕੇ ਅਪਨੇਮਨਮੇਂ ਕਿਉਂਸੋਚਕਰਤਾਹੈਂ ਤੂੰਮੈਂ

ਤੂੰਮੈ ਹਾਂ ਅਰਮੈਂਤੂੰਹੈਂ ਐਸਾਜਾਨਕੇ ਸੋਚਕੋ ਦੂਰਕਰ ਪਾਣੀਪੀਲੈ ਤੂੰਹਮਕੋ ਕਲਿਸਤ
ਨਕਰ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਸੇਆਕਾਸਬਾਣੀ ਕਹਕੇਚੁਪਹੋਜਾਤੀਭਈਤਦਅਨੰਤ੍ਰਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀਨੇਪਾਣੀਪੀਆ ਜਿਤਨੀਕਇਛਾਥੀ ਉਤਨਾਕਅੰਨਭੀਛਕਕਜਾ ਪੁਨਾ ਆਨੰਦਸਹਤ
ਤਹਾਂਹੀ ਬਿਰਾਜੇਰਹੇ। ਜਬਅਗਲਾਭੋਰਹੂਆ ਤਬ ਵਾਂਛਿਤਦਿਸਾਕੋ ਗਮਨਕਰਜਾਤੇ
ਭਏ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਨੇਕਹੀਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋ ਦ
ਰਸ਼ਨਦੇਦੇਕੇਨਿਹਾਲਕਰਤੇਭਏ ਭਲਾ ਕਹੁਭਾਈਜਿਨਕੀ ਓਰਆਪਗੁਰੂ ਹੋਵੇ ਤਿਸ
ਕੋ ਕਿਸਕੀਪ੍ਰਵਾਹਹੈ ਵਹਪੁਰਖਤੋ ਸਾਖਯਾਤਈਸ਼੍ਵਰਕੀਪ੍ਰਵਾਹਭੀਨਹੀਂ ਰਾਖਤੇਹੈ ਈਸ਼੍ਵ
ਰ ਭੀਤਿਸਕੇ ਆਗੇਪਾਨੀਭਰਤੇਹੈ ਇਸਤੇਊਪਰ ਔਰਕਯਾਕਹਨੇਹੈ ਇਸੀਅਰਥਮੈਂ
ਗੁਰੁਸਬਦਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ। ਭਟਕਵਿਉਕਤਮਃ੪ ਕੇ॥ ਜਾਮਿਗੁਰੂ ਹੋਇਵਲਿਧਨਹਿ
ਕਿਆਗਾਰਵੁਦਿਜਇ। ਜਾਮਿਗੁਰੂ ਹੋਇਵਲਿ ਲਖਬਾਹੇਕਿਆਕਿਜਇ। ਜਾਮਿਗੁਰੂ
ਹੋਇਵਲਿ ਗਿਆਨਅਰਧਿਆਨਅਨਨਪਰਿ। ਜਾਮਿਗੁਰੂ ਹੋਇਵਲਿ ਸਬਦੁਸਾਖੀ
ਸੁਸਚਹਘਰਿ। ਜੋਗੁਰੂਗੁਰੂਅਹਿਨਿਸਜਪੈਦਾਸੁਭਟੁ ਬੇਨਤਿਕਹੈ। ਜੋਗੁਰੂਨਾਮਰਿਦ
ਮਹਿਧਰੈ ਸੋਜਨਮਮਰਣਦੁਹਥੇਰਹੈ॥੩॥ ੭॥ ਇਸਕਾਵੀਚਾਰ॥ ਭਟਨਾਮਕਵਿ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਅਰਜਨਜੀਕੇਆਗੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀਕੀਉਸਤਤਿਕੇਪ੍ਰਕਰਣਮੈਕਹਾਹੈ ਕੇਜਾ
ਮਿਇਤਿ। ਜਾਮਿਜਿਸਕੀਓਰ ਸ੍ਰੀਸਤਿਗੁਰੂਜੀਹੈਂ ਅਥਵਾ ਜਿਸਕਾ ਗੁਰੂਬਲਿਹੈ ਬਲ
ਵਾਨਹੈ।ਧਨਹਿ ਸਾਮਰਥਹੈਇਤਿ॥ਕੇ ਉਸ ਪੁਰੁਖਕੇ ਆਗੇ ਧਨਆਦਿਕੋਂਕਾ ਗਾਰਵੁ
ਨਾਮਗਰਬਕਿਆਕਰਸਕਤੇਹੈ। ਯਦਯਪੀ ਬਡਾਧਨਾਢਯਹੈ ਅਥਵਾਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾ
ਜਾ ਭੀਹੈ ਧਨ ਹੁਕਮਕੇ ਮਦਕਰਕੇ ਮਤਭੀਹੈ ਤਥਾਪੀ ਜਿਸਕੀਵਲਿਗੁਰੂਹੈ ਤਿਸਕੇ
ਆਗੇਵਹੁਧਨੀਮਦਮਤਤੁਛਹੈ ਉਸਮਹਾਤਮਾਕਾ ਵਹੁਧਨੀ ਅਪਕਾਰਨਹੀਕਰਸਕਤੇ
ਹੈ। ਅਥਵਾਗਾਰਵੁਨਾਮਗੌਰੇਭਾਰੇਕਾਹੈ ਛੰਦਕੇਪਾਦਪੂਰਣ ਅਰਥ ਭਟਕਵਿਨੇਗੌਰਵ
ਅਸਥਾਨਪਰਗਾਰਵੁਪਾਠਰਖਯੋਹੈ ਜਾਮਿਇਤਿਜਿਸਮਹਾਤਮੇਕੇਜੇਗੁਰੁਵਲਿਹੈਨਾਮਸ
ਤਗੁਰੁਸਹਾਇਕਹੈਤਿਸਕੇਆਗੇਧਨਪ੍ਰਯੁਕਤਬਡੇਪੁਰਖਕੋਵਡਯਾਈਨਹੀਂਦਈਜਾਤੀ
ਹੈ ਗਾਰਵੁਨਾਮਵਡਾਈਕੋਹੈ।ਸੰਸਾਰਵਿਖੇ ਤੀਨਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪੁਰੁਖ ਆਪਕੋ ਬਡਾਮਾਨਤੇ
ਹੈਂ ਏਕਅਧਿਕਧਨੀ ੧ ਦੂਸਰਾਬਲਵਾਨ੨ ਤੀਸਰਾ ਜਿਸਕੇ ਬਹੁਤਸਹਾਇਕ ਭਾਈ
ਬੰਧੂਸੁਹ੍ਰਿਦਮਿਤ੍ਰਹੋਵੈ ੩॥ ਜਾਮਿਇਤਿ ਜੇਸਤਗੁਰੂਅਪਨੀਓਰਸਹਾਯਕਹੋਵੈ॥ਲਾਖੋਂ
ਬਾਹੋਂਕੀਲਾਖੋਂ ਸਹਾਯਕੋਂਕੀ ਫਿਰਕੁਛ ਲੋੜਨਹੀਹੈ। ਜੈਸੇਮਹਾਭਾਰਤਕੇ ਯੁਧਕੇ ਆ
ਰੰਭਕਾਲਸੇ ਪ੍ਰਥਮਅਰਜੁਨ ਅਰਦੁਰਯੋਧਨਆਪੋਆਪਨੀਸਹਾਯਤਾਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿ
ਸ਼੍ਨਭਗਵਾਨਕੇਪਾਸਗਏਥੇ। ਸ੍ਰੀਅਰਜਨਨੇ ਅਰਜ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨਕੇਆਗੇਕਰੀ ਕੇ ਹੇ

ਸਖੇ ਆਪਮੇਰੀਓਰਹੋਕੇਯੁਧਮੇਂ ਮੇਰੀਸਹਾਯਤਾਕਰੋ । ਦੁਰਯੋਧਨਨੇਭੀ ਭਗਵਾਨਕੋ ਅਪਨਾਕੁੜਮਜਾਨਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹੇ ਕੇਸਵਜੀ ਆਪਮੇਰੀ ਓਰ ਹੋਕੇਯੁਧਮੇਂਮੇਰੀ ਸਹਾ ਯਤਾਕਰੋ। ਦੋਨੋਂਕੀਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨਨੇਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕੇ ਕਲਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਕੇਸਮੇਤੁਮਦੋਨੋਂਮੈ ਜੋਪਹਿਲੇਹਮਾਰੇਮਾਥੇਲਾਗੇਗੋ ਹਮਉਸਕੀਓ ਰਹੋਵੈਂਗੇ। ਅਰਜਨ ਕੇਮਨਮੇਂ ਬਡਾਹੀਭਰੋਸਾ ਕੇ ਭਗਵਾਨਅਵਸ਼ਮੇਰੀਹੀਓਰਹੋਵੈਂਗੇ।ਦੁਰਯੋਧਨਕੇਮਨ ਮੈਂ ਯੇਘਮੰਡਥਾ ਕੇ ਹਮਾਰੇਸਮਧੀਹੈਂ ਹਮਾਰੀਓਰਹੋਕੇ ਪਾਂਡਵੋਂਸੇਯੁਧਜਰੂਰਕਰੈਂਗੇ ॥ ਅਗਲਾਦਿਨਜਬਹੂਆ ਤਬਬਡੇਪ੍ਰਭਾਤਸਮੇਂ ਅਰਜਨਸੇਪਹਿਲੇਹੀਦੁਰਯੋਧਨਆਯਾ ਤਬਕਜਾਦੇਖਤਾਹੈ ਜੋਭਗਵਾਨਮੁਖਊਪਰ ਬਸਤ੍ਰਲੀਏਹੂਏ ਸੂਧੇਆਕਾਸਕੀ ਓਰਮੁਖ ਕੀਏਹੂਏਅਬੀਸੋਵਤੇਹੈਂ । ਯੇਬਡਾਹੰਕਾਰੀਰਾਜਾਥਾ ਜਾਇਕੇ ਭਗਵਾਨਕੇਸਿਰਕੀ ਓਰ ਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਇਸ਼ਨਾਨਸੰਧਜਾ ਬੰਦਨ ਆਦੀ ਕਰਕੇ ਅਰਜੁਨਭੀ ਆਯਾ।ਆਇਕੇਭਗਵੰਤਜੀਕੇ ਚਰਣੋਂਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਮਨਸੇਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਤਬਾਦੁਰਯੋਧਨਕੋਭੀ ਬੈਠੇਦੇਖਾ । ਤਬਅਰਜੁਨਨੇ ਮਨਮੈਜਾਨਜਾ ਕੇ ਯੇ ਜੋਪਹਲੇਹੀ ਆਏਬੈਠਾਹੈ ਬਸਅਬ ਦੁਰਯੋਧਨ ਅਪਨੀ ਓਰ ਭਗਵੰਤਕੋ ਲੈ ਜਾ ਇਗੋ॥ਇਤਨਾਬੀਚਾਰਮਨਮੈ ਅਰਜੁਨ ਕਰਹੀ ਰਹਜਾਥਾ ਜੋਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸਨਜੀਅਪਨੇਮੁਖ ਊਪਰਸੇ ਬਸਤ੍ਰਉਤਾਰਕੇਬੋਲੇਕੇ ਆਯਾਹੈਅਰਜੁਨ॥ਤਬਅਰਜੁਨਨੇ ਉਦਾਸਜੈਸਾਹੋਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀ ਆਯਾਹੂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਇਤਨਾ ਬਚਨਸੁਣਤੇਹੀ ਦੁਰਯੋ ਧਨਨੇਕਹਜਾਕੇਜੀ ਇਸਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਮੈਆਯਾਹੂ ਦੋਘਟਿਕਾਮੁਝਕੋਬੈਠੇਕੋ ਬੀਤਗਈਹੈ॥ ਦੁਰਯੋਧਨਕਾ ਇਤਨਾਬਚਨਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀਨਾਰਾਯਣਬੋਲੇ ਯੇਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰਤਗਜਾਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰ ਥਮਹਮਾਰੇ ਮਥੇਲਗੇ ਹਮਨੇਉਸਕੀਓਰਹੋਣਾ ਸੋਤੇਪ੍ਰਥਮਅਰਜੁਨਹੀ ਹਮਾਰੇਮਾਥੇ ਲ ਗਜੋਹੈ॥ਪੁਨਾ ਦੁਰਯੋਧਨਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਨਹੀਜੀ ਮੇਰੇਸੇਆਪਧੋਖਾਕਰਤੇਹੋ ਪ੍ਰਥਮ ਆਏ ਮੁਝਕੋ ਆਪ ਪੀਛੇਡਾਰਤੇਹੋ॥ਪੁਨਃਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀਨੇ ਕਹਜਾਕੇ ਅਛਾਏਕ ਅਖੋਹਿਨੀ ਮੇਰੀਸੈਨਾਹੈਬਡੀਸਾਮਰਥਔਰਸਰਬ ਅਸਤ੍ਰੋਂਕਾਗਜਾਤਾਕ੍ਰਿਤ ਵਰਮਾਬੀਰਮਹਾਰਥੀਯੇ ਏਕਓਰ ਮੈ ਇਕੇਲਾ ਏਕਓਰ ਫਿਰਮੈਨੇ ਹਥਜਾਰਭੀ ਨਹੀਪਕੜਨਾਹੈ॥ਹੇਦੁਰਯੋਧ ਨ ਭਾਵੇਂ ਮੁਝਇਕੇਲੇਸਸਤ੍ਰ ਨ ਪਕੜਨੇਵਾਲੇਕੋਮਾਨਲੈ ਅਥਵਾ ਕ੍ਰਿਤਵਰਮਾ ਸਹਤ ਅਖੋਹਿਨੀਸੈਨਾ ਮਾਨਲੈ ਦੋਨੋਮੈਸੇ ਜਿਸਮੈਤੇਰੀ ਰੁਚੀਹੋਵੇ ਸੋ ਲੈਲੈ॥ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਭਗਵਾਨਕਾਸੁਣਕੇਦੁਰਯੋਧਨਨੇਵਿਚਾਰਕੇਕਹਜਾਕੇ ਮੈਸਸਤ੍ਰ ਨ ਪਕੜਨੇਵਾਲੇ ਇਕੇ ਲੇ ਤੁਝਕੋ ਕਿਆਕਰੂੰਗਾ॥ਅਛਾਕੇ ਮੁਝਕੋਅਪਨੀਅਖੋਹਿਨੀਭਰ ਸੈਨਾਹੀ ਦੇਦੇਵੋ ਐਸਾ ਵਚਨਦੁਰਯੋਧਨਕਾਸੁਣਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾਜਾਹੁ ਮੇ

ਰੀ ਸੇਨਾ ਤੂੰਸਾਰੀਲੈਲੈ ਔ ਦਸਹਜਾਰ ਮੇਰੇਸਾਥ ਮਲਯੁਧਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਅਹੀਰੋਂਕਾ
ਗਣਭੀ ਤੂੰ ਔਰਲੈਲੈ॥ਐਸੇਵਚਨ ਦੁਰਯੋਧਨਕੋਕਹਕੇ ਤਿਸਕੋਵਿਦਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃਅ
ਰਜੁਨ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਬੋਲੇਕੇ ਹੇ ਅਰਜੁਨਤੂੰ ਮੁਝਇਕੇਲੇ ਸਸਤ੍ਰ ਨ ਪਕੜਨੇ
ਵਾਲੇਕੋ ਲੈਕੇ ਕਜ਼ਾਕਰੇਂਗਾ ਤੈਨੇਮੁਝਕੋ ਲੈਕੇ ਕਿਆਕੀਆ॥ਤੂੰਬਡੀ ਬਲਵਾਨ ਸੇਨਾ
ਕੋ ਲੇਤਾ ਮੈ ਇਕੇਲੇ ਏਕਮਨੁਖਨੇਇਤਨੇਬਡੇਭਾਰੀਮਹਾਰਥਜੋਂਕੇਯੁਧਮੈ ਕਜ਼ਾਕਰਲੇ
ਨੇਹੈ ਹੇਅਰਜੁਨ ਪੁਨਾ ਮੈਨੇਸਸਤ੍ਰਭੀ ਨਹੀ ਪਕੜਨੇਹੈਂ ਯੁਧਮੈ ਸਸਤ੍ਰਸੇਬਿਨਾ ਮੈਕਜ਼ਾ
ਬਨਾਵੇਂਗਾ ਹੇਅਰਜੁਨਤੂੰ ਭੂਲਗਯਾਜੋਸਸਤ੍ਰ ਅਸਤ੍ਰਵਿਦਜਾ ਕਰਕੇਸੰਪੰਨ ਸੇਨਾਮੇਰੀ
ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਤੈਨੇ ਮੁਝਕੋਲੀਆਹੈ॥ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਅਸ੍ਰਧਾਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਨੇਅਰਥ ਔ
ਰਭੀਅਨੇਕ ਵਚਨਕਹੇ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਅਰਜੁਨਨੇਕਹਜ਼ਾਕੇਹੇਭਗਵਾਨ ਜੀਤ ਹਾ
ਰਸਭ ਆਪਕੇਹੀ ਅਧੀਨਹੈ ਮੇਰਾਤੋਏਹੀਨਿਸਚਾਹੈ ਆਪਈਸ੍ਵਰਹੋ ਜੀਵੋਂਕੀ ਜੀਵਿ
ਕਾ ਸਭ ਆਪਕੇਹੀ ਅਧੀਨਹੈ ਚਰਅਚਰ ਆਤਮਿਕਸਾਰੇਜਗਤੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀਪਾਲ
ਨਾ ਸੰਹਾਰਸਭ ਯੇ ਆਪਕੇਹੀ ਅਧੀਨਹੈ॥ਮੇਰੇਮਤਮੈਤੋ ਆਪ ਸਾਖਜਾਤਪਰਮਈਸ੍ਵਰ
ਹੋ ਅਬ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈਂਕਹਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕਾਹੇਕੋ ਭ੍ਰਮਾਵਤੇਹੋ॥ਹਮਪਾਂਡਵਲੋਕ ਆਪਕੇ
ਹੀਕਹਾਤੇਹੈਂ ਅਬਇਸਮੇਜੀਤਹੈ ਤਬਆਪਕੀਹੈ ਅਰਹਾਰਤਬਭੀਆਪਕੀਹੀਹੈਹਮਾਰਾ
ਤੋ ਇਸਮੈਂ ਕੁਛਨਹੀਂਹੈ॥ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਆਪਕਾਆਸ੍ਰਾ ਹਮਲੋਕਕਬੀਭੀਨਹੀਂਛੋਡੈਂਗੇ॥
ਚਾਹੇਸੂਰਯਅਸਤਾਚਲ ਪਰ ਉਦੈਹੋਕੇ ਉਦਜ਼ਾਚਲਕੀਓਰਅਸਤਹੋਵੇ ਅਗਨਿ ਅਤਿ
ਸੀਤਲ ਹੋਜਾਵੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੂਰਯਕੇ ਸਮਾਨ ਤਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਲਸੇ ਪਦਮ ਜਲਜਾਵੇ
ਸਿਲਾਪਰ ਮਾਰੂਥਲ ਮੈ ਪਦਮ ਉਤਪਤ ਹੋ ਆਵੇ ਯੇ ਸਭ ਬਾਤੈਂ ਵਿਪਰਯੇ ਹੋ ਭੀ
ਜਾਵੈ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਪਾਂਡਵ ਅਰਜੁਨ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋਂਕਾ ਆਸਰਾ ਕਬੀ ਨ ਛੋਡੇਗਾ॥
ਜਬ ਐਸੇ ਅਰਜੁਨ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਹੇ ਅਰਜੁਨ
ਤੂੰ ਬਡਾਚਤੁਰਹੈਂ ਤੈਨੇ ਬਹੁਤਹੀਉਤਮ ਅਪਨੇ ਹਿਤਵਾਲਾ ਕਾਮਕੀਆਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਨੇ
ਮੁਝਕੋਅੰਗੀਕਾਰਕੀਆਹੈ ਜੇ ਤੂੰ ਦੁਰਯੋਧਨਕੀਤਰਹ ਬਡੀ ਸੈਨਾਕੇਭਰੋਸੇ ਮੁਝਕੋ ਨ
ਮਾਨਤਾ ਤਬ ਚਾਹੇ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤਆਦਿਕ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕੀ ਸੇਨਾ ਲੈਕੇਮੇਰੇਸਨਮੁਖ ਯੁਧ
ਕਰਣੇਕੋ ਆਤਾ ਤਬਭੀਤੇਰੀਜੀਤ ਨ ਹੋਤੀ॥ਅਬਦੁਰਯੋਧਨ ਚਾਹੇ ਚਤੁਰ ਦਸਲੋਕ
ਕੀ ਸੈਨਾਇਕਠੀਕਰਕੇ ਤੇਰੇਸਨਮੁਖਆਵੇਗਾ॥ਤਬਭੀ ਕਦਾਚਿਤਭੀ ਨ ਜੀਤੇਗਾ॥ ਯੇ
ਤੁਮਨੇ ਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ਜਾਨਨਾ ਕੇ ਅਬ ਤੁਮਾਰੀਹੀਜੀਤਹੋਵੇਗੀ ਐਸੇਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਭ
ਗਵਾਨਨੇਅਰਜਨਕੋਕਹਕੇਅਪਨੇਕੰਠਸੇ ਲਗਾਇਲੀਆ॥ਯਾਂਤੇਭਟਕਵਿਜੀਨੇਕਹਜ਼ੇ
ਹੈ ਕੇ ਜਾਮਿਗੁਰੂਹੋਇਵਲਿ ਲਖਬਾਹੇ ਕਿਆਕਿਜਇ॥ਜਿਸਕੇ ਪਖ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ

ਤਿਸਕੋ ਲਾਖੋਂ ਸਹਾਯਕੋਂਕੀ ਕ੍ਯਾ ਪ੍ਰਵਾਹਹੈ॥ ਜੋਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਹੈਂ ਸੋ ਪਰ
ਮੇਸ੍ਵਰਕੀਭੀਕੁਛਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਂਰਖਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇਸਨਕਾਦਿਕਨੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤਵਿਸਨੂਕੋਸ੍ਰਾਪ
ਦੇਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨੀਬਨਾਇਦੀਆਥਾ॥ਤਿਸਕੇ ਪਾਰਖਦੋਂ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪਦੇਕੇ ਦੈਤਅਰ ਰਾਖਸ
ਬਨਾਇਦੀਆਥਾ ਯੇਕਥਾਪੁਰਾਣੋਮੈਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਭੀ ਤਿਸਕੇਆਗੇਪਾਨੀ ਭਰਤੇ
ਹੈ। ਜੈਸੇਧੰਨੇ ਅਰ ਅਰਜੁਨਆਦਿਕੋਂਕੇ ਸਰਬਕਾਮ ਖੇਤੀਕਾਕਰਨਾ ਜੈਦੇਵਕੇ ਜੂਠੇ
ਬਰਤਨਮਲਨੇ ਰਥਕਾਹਾਂਕਨਾ ਦੂਤਬਨਕੇ ਕੌਰਵੋਂ ਪਾਸਜਾਨਾ ਭਾਰਤਾਦਿਕੋਂ ਮੇ ਯੇ
ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੈ ਇਤ੍ਯਲੰ॥ ਗੁਰੂਕੇ ਅਪਨੇਪਖਮੈਹੋਨੇਕਾਐਸਾਮਹਤ੍ਵਹੈ ਜੈਸੇਏਕਹੀਸੂਰਯ
ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਮਾਤ੍ਰਕੇਅੰਧੇਰੇਕੋਨਾਸਕਰਦੇਤੇਹੈ ਤਬਲਾਖੋਂ ਕਰੋੜਹੁ ਤਾਰ੍ਯੋਂ ਕੀ
ਕ੍ਯਾਲੋੜਹੈ॥ਜਾਮਿ ਗੁਰੂ ਇਤਿ ਹੇਭਾਈਸੰਤਜਨੋ ਜਿਸਸਤਪੁਰੁਖਕੇ ਪਖਮੈ ਸਤਗੁਰੂ
ਜੀ ਵਰਤਮਾਨ ਇਸਥਿਤਹੈ ਤਿਸ ਸਤ ਪੁਰੁਖਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਧ੍ਯਾਨਭੀ ਅਨ੍ਯਪਰ ਕਹੈ
ਔਰ ਪਰਾਧੀਨਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ਕਿੰਤੂ ਏਕਈਸ੍ਵਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਾਧੀਨਹੀਹੋਤੇਹੈ॥ਜੇਤਾਬੋਲਨ
ਤੇਤਾਗ੍ਯਾਨ॥ਵਹੁਮਹਾਤਮਾਜੋਕੁਛ ਬੋਲੇਗਾ ਸੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੰਬੰਧੀਬਚਨਬੋਲੇਗਾ ਜੋ ਸੁ-
ਣੇਗਾ ਸੋਭੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੰਬੰਧੀਕਥਾ ਆਦਿਕਸੁਣੇਗਾ ਨਾਕੇਮਿਰਜਾ ਸਾਹਿਬ॥ਤਤ ਚਿੰ-
ਤਨੰ ਤਤਕਥਨੰ ਤਤ ਅਨ੍ਯੋਅਨ੍ਯ ਪ੍ਰਬੋਧਨੰ॥ਯਥਾ ਆਵਹੁ ਸੰਤਪਿਆਰਿਹੋ ਅਕਥ
ਕੀ ਕਰਹ ਕਹਾਨੀ॥ਕਰਹਾ ਕਹਾਣੀ ਅਕਥ ਕੇਰੀ ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਵਹੁ ਮਹਾ
ਪੁਰੁਖਤਤਨਾਮਤਿਸਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾਹੀ ਚਿੰਤਨਬੀਚਾਰਕਰਤੇਹੈਤਿਸਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕਥਾ
ਕੀਰਤਨਕਰਤੇਹੈ ਪਰਸਪਰਭੀ ਤਿਸੀਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕਾ ਬੋਧਨਉਪਦੇਸਭੀਕਰਤੇਹੈ ਸੁ
ਨਤੇਹੈ॥ਤਾਂਤੇਸਰਬਥਾ ਤਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੇਹੀ ਪਰਾਧੀਨ ਹੋ ਰਹਤੇਹੈ॥ਜਿਸਕੇ ਪਖ ਮੈ
ਗੁਰੂਇਸਥਿਤਹੈ ਤਿਸਕਾ ਸਬਦਸਾਖੀ ਸਬਸਾਚੀਹੈ ਅਥਵਾਵਹੁ ਸੰਤਜਨ ਗੁਰਮੁਖ
ਦ੍ਵਾਰਾ ਸਤਪੁਰੁਖਕਾ ਉਪਦੇਸਸੁਣਕੇਬੇਦਸਾਸਤ੍ਰਸੰਤਮਹਾਤਮਾਕੀ ਸਾਖੀ ਸੇ ਉਗਾਹੀ
ਸੇ ਸਚਹਿਘਰ ਨਾਮਅਪਨੇਮੈ ਸੰਚਨਕਰਤੇਹੈ ਇਸਿਥਰ ਕਰਤੇਹੈ॥ਯੇ ਦੋਨੋਚਰਣੋ ਕਾ
ਏਕਠਾਹੀ ਅਰਥਕਰਦੀਓਹੈ॥ਭਟਕਵਿਜੀਕਹਿਤੇਹੈ ਕੇਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀਹੇਗੁਰੂ ਹੇਗੁਰੂਐਸਾ
ਜਾਪ ਚਲਤੇ ਬੈਠਤੇਸੋਵਤੇ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਹਸਤੇ ਖੇਲਤੇ ਜਾਗਤੇ ਸਰਬਵਿਵਹਾਰਕੇਕਰਤੇ
ਹੂਏ ਜਪਤੇ ਰਹਤੇਹੈ॥ਤਿਨਕੇ ਪਖਮੇ ਸਤਗੁਰੂ ਆਪਖੜੇ ਹੋਤੇਹੈਂ ਜੋ ਸਤਪੁਰੁਖ ਸਤ
ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਨਾਮਰਿਦੇਮੈਧਾਰਣਕਰਤੇਹੈ ਸੋ ਬਡੇਭਾਰੀਕਸਟਕੇਦਿਖਾਨੇਹਾਰੇ ਜੋ ਜਨਮ
ਮਰਣਆਦੀਭਾਰੀ ਦੁਖਕਸ੍ਰੋਂ ਸੇ ਰਹਤਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸਮੈਕੁਛਸੰਸੈਨਹੀਹੈ॥੩॥ਗਿਰਹ
ਗਾਂਠਨਹੀਬਾਂਧਤੇ ਜਬਦੇਵੇਤਬਖਾਹਿ॥ਗੋਬਿੰਦ ਤਾਂਕੇ ਪੀਛੇਫਿਰੈ ਮਤਭੂਖੇਰਹਿਜਾਹਿ॥
ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਇਸ ਅਰਥ ਕੇ ਸਾਧਕ ਵਚਨਹੈਂ ਗ੍ਰੰਥਕੇਬਢਨਕੇ ਭੈਸੇ

ਈਹਾਂਨਹੀਂਲਿਖਤੇਹੈਂ ॥

ਦੋ: ਕਠਿਨ ਨਿਯਮ ਤਨ ਧਾਰ ਕੈ ਇਹੁ ਵਿਧ ਵਿਚਰੇ ਧੀਰ ॥
ਸਾਧਨ ਗ੍ਯਾਨ ਦਿਖਾਇਕੈ ਪੁਨ ਬੈਠੇ ਧਰ ਧੀਰ ॥ ੧ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਦੇਵਤਰੂ ੩ ਸਕੰਧ ਘੋਰਬਨਮੈ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਜਲਪਾਨ ਕਰਾਵਨ ਮਿਸ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਬੋ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਤਾਈਸਵੋਂ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੨੭ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਪੋਠਵਾਰਦੇਸਮੈ ਏਕ ਸੁਖੋਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਨਗਰਹੈ॥ਤਹਾਂ ਕੀ ਬਡੀਭਾਰੀ ਸੰਗਤ ਊਨੇਮੈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥਆਈ॥ਸੰਗਤਕੇ ਸਿਖਾਂਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਆਗੇਅਰਦਾਸਕਰੀ ਆਗੇਭੇਟਭੀ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇਬਸਤ੍ਰ ਔਰਭੂਖਣ ਰੁਪਯਾ ਮੋਹਰਆਦਿਕਰਖਕੇ ਯੇ ਬਿਨਤੀ ਕਰਤੇਭਏ॥ਕੇ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਆਗੇ ਹਮ ਗੁਰੂਜੀਕੀਆਂ ਸਾਖ੍ਯਾਂਪੜਤੇਹੋਤੇਥੇ ਤਬਹਮਕੋ ਸਬਸਮਝਆਵਤੀਥੀ॥ਅਬਏਕ ਖਤ੍ਰੀ ਸੁਖੋਕਾ ਕਾਂਸ਼ੀਜੀ ਸੇ ਵੇਦਾਂਤਪੜਕੇ ਆਯਾਹੈ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਵਾਚਤਾਹੈ ਅਰਕੁਛ ਪ੍ਰਤ੍ਯਕਚੈਤੰਨ ਪ੍ਰਤ੍ਯਕਚੈਤੰਨ ਕਹਤਾਰਹਤਾਹੈ ਹਮਕੋ ਕੁਛਤਿਸਕੇ ਕਹਨੇ ਕੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪੜਤੀਹੈ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਉਨਕੀਬਿਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਅਬਤੁਮ ਜਬ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇਆਵਹੁ ਤਬਤਿਸਸਾਧੂਕੋ ਤੁਮਨੇਸਾਥਹੀ ਲੇਤੇ ਆਵਨਾ ਤਬਸੁਖੋ ਕੀ ਸੰਗਤ ਹਜੂਰਸੇ ਬਿਦਾਹੋਕੇ ਸੁਖੋਮੈਆਈ ਜਬਕਾਲਾਂਤਰਮੈ ਫਿਰਹਜੂਰਕੇ ਦਰਸਨਕੇ ਅਰਥ ਦੂਸਰੀਵਾਰਆਏਤਬਤਿਸਸਾਧੂਕੋਭੀ ਸਾਥਲੈਆਏ॥ਜਬਤਿਸਸਾਧੂ ਨੇ ਬਾਤਸੁਣੀ ਹਜੂਰਕੇਸਾਥਪ੍ਰਸਨਉਤ੍ਰਕੀ ਤਬਤਿਸਨੇਕਹਯਾਕੇ ਹਾਂਹਮਸਾਹਿਬਕੇਸਾਥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤ੍ਰ ਵੇਦਾਂਤਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਮੈ ਕਰੈਂਗੇ। ਜਬ ਊਨੇ ਮੈ ਆਏ ਤਬ ਸਭਨੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾਰਖਕੇ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਦਰਸ਼ਨਪਰਸ਼ਨ ਸਭਨੇਕੀਆ। ਤਬ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਏਕ ਏਕਕੋ ਜੁਦੇ ਜੁਦੇਕੋ ਪੂਛ੍ਯਾ ਕੇ ਤੂੰ ਕਉਨਹੋਤਾਹੈ ਤੂੰ ਕਉਨ ਹੋਤਾਹੈ। ਤਬ ਪੁਨ: ਤਿਸ ਮੰਤਸੇ ਭੀ ਕੁਛਕ ਤੇਜ਼ੀਸੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਕਿਉਰੇ ਤੂੰ ਕਉਨ ਹੈਂ।

ਤਬ ਡਰਕੇਮਾਰੇ ਤਿਸਕੇ ਮੁਖਸੇ ਨਿਕਸਜਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੈਂ ਸੁਖੇਕਾ ਕਿਰਾੜ ਹੂੰ ਜੀ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਸੇ ਤੀਨਵਾਰ ਪੂਛਜਾ ਤਬ ਤੀਨੋਵਾਰ ਮੈਂ ਸੁਖੇਕਾਕਿਰਾੜਹਾਂ ਏਹੀਉਤ੍ਰ ਤਿਸਨੇਦੀਆ। ਤਬਹਸਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਕਿਉਰੇ ਤੂੰ ਤੋ ਕਹਤਾਥਾ ਕੇ ਮੈਂ ਉਨਸੇਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਰਥ ਕਰੂੰਗਾ। ਵੇਦਾਂਤਕੇਵਿਸ਼ਯਮੈਂ ਉਨਸੇ ਖੂਬਚਰਚਾਕਰੂੰਗਾ। ਅਬਹਮਾਰੇਸਨਮੁਖਆਇਕੇ ਤੁਝਕੋਕਜਾਹੋਗਯਾਹੈ ਜੋ ਹਮ ਵਾਰੰਵਾਰ ਤੇਰੇਸੇਪੂਛਤੇਹੈਂ ਤੂੰਕੁਛਨਹੀਂਕਹਤਾਹੈਂ ਵੋ ਅਬਪੂਤਜਕਪਨਾਤੁਮਕੋ ਭੂਲਗਯਾਹੈ ਐਸੇਗੁਰੂਜੀ ਦੋ ਤੀਨਕ ਵਾਰ ਕਹਜਾਭੀ ਪਰੰਤੂਅਤਿਲਜਿਤਹੂਏਹੂਏਕੇ ਮੁਖਸੇਕੁਛ ਨ ਨਿਕਸਜਾ॥ਪੁਨਾਡੇਰੇਮੈਆਇਕੇਭੀਸਭਸੰਗਤਨੇਅਤਿਲਜਿਤਕੀਆ ਮਾਰਜਾਲਜਾਕਾ ਫਿਰ ਵਹੁਸੁਖੇਕੇਭੀ ਨ ਗਯਾ ਗੰਗਾਜੀਕੀ ਓਰਭਾਗਗਯਾ॥ ਸੰਗਤਸਭਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਦੇਸਗ੍ਰਾਮਕੋਚਲੀਗਈ॥

ਊਨੇਸਾਹਿਬਕੇਪਸਚਮਕੀਓਰ ਸ੍ਰਾਂਕਿਪਾਰ ਬਡੇਊਚੇਅਸਥਾਨ ਪਰਬਤ ਪਰ ਸਲੋਹਨਾਮਨਗਰਹੈ॥ ਊਨੇਸਾਹਿਬਸੇ ਏਕਯੋਜਨਭਰ ਤਹਾਂ ਭਾਈਤੇਜਾਸਿੰਘ ਮਹੰਤ ਬਾਬੇਕਲਾਧਾਰੀਕੇਦਰਬਾਰਕਾਹੈ ਆਚਾਰਯਬਡਾ ਮਿਰਯਾਦਾਪੁਰਖੋਤਮ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਬਡੇਉਦਾਰਆਤਮਾਬਡੇਗੁਰੂਜੀਕੇਪਜਾਰੇਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘਥੇ॥ ਭਾਈਤੇਜਾਸਿੰਘਜੀਸੇ ਸੰਤਸਿੰਘਵਕੀਲਨੇ ਪੂਛ ੨ ਕੇਹੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਲਿਖਾਹੈ॥ ਨਾਮਭੀਇਨਕਾਤੇਜਾਸਿੰਘਓਸੇਭੀਤੇਜਕੀਨਿਧਿਥੇਬਹੁਤੇਹੀਗੁਰੁਮੁਖਗੁਰੂਜੀਕੇਪਜਾਰੇ ਇਨਸੇਵਰੋਸਾਏਹੈਂ ਭਾਈਤੇਜਾਸਿੰਘ ਬਡੇਗੁਰਮੁਖ ਬਡੇਭਰੋਸੇਵਾਲੇ ਜਿਨੋਨੇ ਨਿਹਸੰਦੇਹ ਹਸਤਾਮਲਕਵਤ ਬ੍ਰਹਮਆਤਮਾਕਾ ਐਕਜਸਾਖਜਾਤਕਾਰ ਕੀਆਹੈ ਸਰਬਭ੍ਰਾਂਤੀ ਅਗਜਾਨਕੋ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਐਕਜਸੁਖਕੋਭੋਗਤੇਹੂਏ ਅਨੁਭਵਕਰਤੇਹੂਏ ਜੀਵਨਮੁਕਤਹੋਕੇ ਇਸਭੂਮੀਪਰਵਿਚਰਤੇਹੈਂ ॥੧॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਡੇਮਸਤ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਪੁਰੁਖ ਬਾਵਾਦਯਾਲਦਾਸਜੀ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤਹੋਤੇਭਏਹੈਂ॥ ਊਨੇਸਾਹਿਬਕੇ ਮਾਰਗਮੇ ਸਲੋਹਸੇ ਉਰੇ ਪਰਬਤਕੇਮਾਰਗਮੇ ਏਕਰੀਨੀਘਾਟੀ ਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਸਥਾਨਹੈ ਤਹਾਂਬਾਵਾਦਯਾਲਦਾਸਜੀਕਾਡੇਰਾਹੈ ਤਿਨ ਮਹਾਤਮਾਦਯਾਲਦਾਸਕੋ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇਏਕਗ੍ਰਾਮਦੀਆਹੂਆਥਾ ਸੋ ਉਸਪਰਬਤਕੀਰੀਨੀਘਾਟੀ ਕੇ ਮਾਰਗਦ੍ਵਾਰਾ ਜੋਪਰਦੇਸੀਲੋਕਪਥਕਆਤੇਜਾਤੇਥੇ ਸੋਉਨਕੋਨਿਵਾਸਵਾਸਤੇ ਅਸ-ਥਾਨਅਰਖਾਣੇਕੇਵਾਸਤੇਬਡੀਭਾਰੀ੨ਮਨਜਾਂਦੋਅਰਦਾਲਕਾਕੜਛਾਮਿਲਤੀਥੀ॥ਆਪ ਬਾਵਾ ਦਯਾਲਦਾਸਜੀਨੇ ਏਕਮਿਟੀਕੀ ਟਿੰਡਰਖਛੋਡੀ ਏਕਮਿਟੀਕਾਠੂਠਾ ॥ ਉਸ ਪਜਾਲੇਮੈਦਾਲਭਾਜੀ ਲੈਲੇਵੈਂ ਟਿੰਡਮੈਂ ਪਾਨੀਪੀਲੇਵੈਂ। ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵਰਤਤੇਹੂਏ

ਏਕਵਾਰਕੁੰਭਕੇਮੇਲੇਪਰਚਲੇਗਏ॥ਜਬਉਦਾਸੀਨਸੰਤਹੁਕੀਪੰਕਤੀਮੈਪ੍ਰਸਾਦਛਕਣੇ
ਅਰਥ ਅਪਨੇਟਿੰਡਠੂਠੇਲੈਬੈਠੇ ॥ ਤਬਅਖਾੜੇਵਾਲੇ ਸਾਧੂਲੋਕੋਂਨੇਕਹਯਾ ਕੇ ਬਾਵਾਜੀ
ਆਪਪੰਕਤਿਮੈਸੇਉਠਖੜੇਹੋਵਹੁਤਬਦਯਾਲਦਾਸਜੀਨੇਕਹਯਾਕੇਹਮਕ੍ਯੋਂਉਠਖੜੇਹੋਵੈ
ਪੰਕਤਿਮੈਸੇ ਹਮਨੇਕੋਈਪਾਪਕਰਮਕੀਆਹੈ ਜੋਹਮਪੰਕਤਿਸੇਬਾਹਰਹੋਜਾਵੈ ਪੁਨਾ ਉਸ
ਸੰਤਨੇਕਹਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਯਦ੍ਯਪੀਆਪਨੇਪਾਪਕਰਮਕੋਈਨਹੀਂਕੀਆ। ਤਥਾ
ਪੀਸਰਬਸੰਤੋਂਸੇਕ੍ਰਿਯਾਆਪਕੀ ਵਿਰੁਧਹੈ ਵਹੁਕ੍ਯਾ ਵਿਰੁਧਕ੍ਰਿਯਾਹੈ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ
ਆਪਰੋਜਕੇਜੂਠੇਮਿਟੀਕੇਠੂਠ ਪਯਾਲੇਟਿੰਡਾਂਰਖਛੋਡਤੇਹੋ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਦਯਾਲਦਾਸਜੀਨੇ
ਕਹਯਾ ਕੇਠੀਕਹੈ ਹਮਾਰੇਬਰਤਨਮਿਟੀਕੇਹੀਹੈਂ ਇਨੋਮੈਹੀ ਹਮਰੋਜ ਖਾਇਲੇਤੇਹੈਂ ॥
ਪਰੰਤੂ ਤੁਮਾਰੇਬਰਤਨਕਾਹੇਕੇਬਨੇਹੂਏਹੈਂ ਸੂਚੇਕਾਹੇਸੇਕਰਤੇਹੋ ॥ ਤਬਤਿਸਸਾਧੂਨੇ ਕ
ਹਯਾ ਕੇ ਜੀ ਹਮਾਰੇਬਰਤਨ ਪਿਤਲ ਤਾਂਬਾ ਰੂਪ ਧਾਤੂਕੇ ਹੈਂ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇ ਮਾਂਜਨੇ
ਸੇ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕੇ ਧਾਤੁ ਪਾਤ੍ਰੰ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭ੍ਯਾਂ ਸੁਧ੍ਯਤਿ
ਇਤਿ ਮਿਟੀਸੇ ਮਾਂਜਕੇ ਜਬ ਪਾਨੀਸੇ ਧੋਇ ਡਾਰਯੇ ਤਬ ਸੁਧਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਤਬ ਪੁਨਃ
ਬਾਵਾ ਦਯਾਲਦਾਸ ਜੀਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਬਸ ਫਿਰ ਜਿਸ ਮਿਟੀ ਔਰ ਪਾਨੀਸ ਤੁਮਾਰੇ
ਬਰਤਨਸੁਧਹੋਤੇਹੈਂ ਵੋਹੀ ਮਿਟੀਕੇਹਮਾਰੇਬਰਤਨਹੈਂ ਇਨਕੇਬੀਚਦੇਖੋਪਾਨੀਭਰਾਹੈ॥
ਤਬਇਨਕੇ ਐਸੇ ੨ ਸਿਧਾਂਤ ਮਿਸ੍ਰਤਬਚਨੋਂਕੋਸੁਣਕੇ ਸਰਬਸਾਧੂਹਸਨੇਲਾਗੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰ
ਸੰਨ ਹੂਏ ਇਨਸੰਤਹੁਕੇ ਵਚਨੋਪਰ ਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇਪੂਜਨਕਰਤੇਭਏ । ਓਸੇਭੀ ਸਤ੍ਯ
ਵਾਦੀ ਸਤ੍ਯਸੰਕਲਪਥੇ ॥੨॥ ਏਕਵਾਰ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿ
ਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨਕਰਣੇਅਰਥ ਊਨੇਮੈਗਯਾ ਹਜੂਰਕਾ ਦਰਸ਼ਨਕਰਕੇਆਗੇ ਮੋ
ਰਹੁਕੀਕਿਤਨੀਥੈਲੀ ਤਥਾਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮੇਵੇਫਲੋਂਕੀਡਾਲਯਾਂ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ
ਸੁੰਦਰਬਸਤ੍ਰੋਂਕੇਥਾਨ ਦੁਸ਼ਾਲੇਆਗੇਧਰਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤਾਭਯਾ॥ਸੈਨਾਸਮੇਤਕੋਈਦਿਨ
ਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈਹੀਟਿਕਤਾਭਯਾ॥ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਏਕਦਿਨ
ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੈ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਕੇ ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਿਸੀਏਕਅਪਨੇ
ਪਯਾਰੇ ਅਲਮਸਤਕਾ ਦਰਸ਼ਨਤੋ ਮੁਝਕੋ ਕਰਾਇਕੇਸਨਾਥਕਰੋ। ਸਰਕਾਰਕੀ ਅਰ
ਦਾਸ ਸੁਣਕੇਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਵੋ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਾਜਾਹੁ ਜੋਤੈਨੇਮੇਰਪਯਾਰੇਸੰਤ
ਕਾਦਰਸ਼ਨਕਰਣਾਹਈ ਤਬਕਾਲਸ੍ਰਿੰਗੀਕੇਤਟਪਰਏਕਭਾਈਅਮਰਸਿੰਘਨਾਮਕਰਕੇ
ਪ੍ਰਸਿਧ ਬਡੇਮਸਤ ਸੰਤਰਹਤੇਹੈਂ ਜਾਹੁ ਉਨਕਾਦਰਸ਼ਨਕਰਕੇ ਦੇਖਲੈ ਕੇ ਅਲਮਸਤ
ਨਾਮਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੇ ਨਾਮਕਾਜਿਨਕੋ ਨਸ਼ਾ ਚਢਾਹੂਆਹੈ ॥ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਸੇ ਔਰ ਕਿ
ਸੀਸੇ ਪਹਚਾਨਮਾਤ੍ਰਭੀਨਹੀਂਰਖਤੇਹੈਂ ਏਕਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੇਹੀ ਰੰਗ ਵਿਖੇ ਰੰਗੇਹੂਏਹੈਂ ॥

ਰੰਗ ਹਸੈਰੰਗਰੋਵੈ ਚੁਪਭੀਕਰਜਾਹਿ ॥ ਪ੍ਰਵਾਹਿਨਾਹੀ ਕਿਸੈਕੇਰੀ ਬਾਝੁਸਚੈ ਨਾਇ
ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸਰਕਾਰਕੇਮਨਮੈ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਉਪਜੀ ਉਸੀ ਸਮੇਂ
ਮੈਂਅਪਨੇਮੰਤ੍ਰੀ ਸਰਦਾਰੋਂਕੋ ਸਾਥਲੈਕੇਭਾਈਅਮਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨਅਰਥ ਰਾਜਾ
ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਗਯਾ। ਜਾਇਕੇ ਕ੍ਯਾ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋ ਸੀਤਕਾਲਕੇ ਦਿਨਹੈਂ ਊਪਰ ਬ
ਸਤ੍ਰਕੋਈਭੀਨਹੀਂਹੈ ਸਾਰੇਸਰੀਰਊਪਰ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕਹੀ ਧੂਰੀਲਪਟਰਹੀਹੈ ਨਾਗਜੋਂ
ਕੇ ਸਮਾਨ ਲਗਾਈਹੂਈ ਨਹੀਂਹੈ।ਤਥਾ ਆਗੇ ਅਗਨੀਕਾਅੰਗੀਠਾਜਗਰਹਜੋਹੈ ਏਕਾ
ਏਕੀਸੰਤਨਗਨਅਵਧੂਤਆਸ਼ਕਲੋਕਬੈਠੇਹੈਬਡੇਤੇਜਧਾਰੀ।ਜਿਨੋਂਨੇ ਖਾਨਪਾਨਆਦੀ
ਕੀ ਕੁਛਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਂਰਖੀਹੂਈਹੈ। ਨ ਕਿਸੇਰਾਜਾਪਰਜਾਕੀਪ੍ਰਵਾਹੁਹੈ ਉਨਕੇਆਗੇ
ਜੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾਜਾ ਆਇਗਯਾ ਤੌ ਭੀ ਓਸਾਹੀ ਜਾਨਨਾ ਉਸਕੋ ਬਡਾ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ
ਰਾਜਾ ਜਾਨਕੇ ਕੁਛ ਆਦਰ ਨਹੀਂਕਰਤੇਹੈ ਜੇਕੋਈਗਰੀਬ ਕੰਗਾਲ ਮੈਲੇ ਫਾਟੇਬਸ
ਤ੍ਰੋਂਵਾਲਾ ਆਇਗਯਾਹੈ ਤਬਉਸਕੋਛੋਟਾ ਤੁਛ ਜਾਨਕੇ ਕੁਛ ਨਿਰਾਦਰ ਨਹੀਂਕਰਤੇ
ਹੈਂ ਸਭਮੈ ਜਿਨਕੀ ਸਮਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੈ। ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਖੁਦਮਸਤੀਮੈ ਮਸਤਹੀ ਸਰਬ
ਦਾ ਕਾਲ ਰਹਤੇਹੈਂ ਉਨਕੋ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਕੀਹੀ ਕੁਛ ਖਬਰਨਹੀਹੈ ਤਬ ਔਰਆਏ
ਗਏਕੀ ਕਿਸਕੀ ਖਬਰਰਹੇ।ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਕਾਭੀ ਜਿਨਕਾ ਅਧ੍ਯਾਸਹੀ ਛੂਟਗਯਾ
ਤਬ ਵਹੁ ਔਰ ਕਿਸ ਆਏਗਏਕੀ ਖਬਰਰਖੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਜੜ੍ਹਭਰਤ
ਵਤ ਅਵਧੂਤ ਮਹਾ ਅਮਲੀਵਤ ਮਸਤਬੈਠੇਹੂਏਹੈਂ ਉਨਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਰਣ
ਜੀਤਸਿੰਘਕਰਕੇ ਬਹੁਤਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ ਹਜ਼ਾਰਰੁਪੈਕੀਥੈਲੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਆਗੇਧਰਕੇ ਮਥਾ
ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ। ਸਰਕਾਰਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇ ਸੰਤਹੁਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਆਹਾਃ ਐਸੇ ਕ
ਹਤੇਹੂਏ ਦਹਨੇਹਾਥਕੀਤਰਜਨੀ ਔ ਮਧਮਾਂ ਅੰਗੁਰੀਓਂਕੋ ਊਪਰ ਨੀਚੇ ਕਰਤੇਹੂਏ
ਚਿਟੀਜੋੜਾਝਰਰ ਆਹਾਃਚਿਟੀਜੋੜਾਝਰਰ ਬਸਚਿਟੀਜੋੜਾਝਰਰ।ਪੁਨਾਕਬੀਕਿਸੇਨੇ
ਰੇਵੜਯਾਂ ਛਕਾਯਾਂਹੋਵੈਂਗੀ ਸੋ ਓਹੀ ਸੰਸਕਾਰ ਸੰਤੋਂਕੋ ਰਹਗਏ ਅਰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ
ਰੁਪਯਾਭੀ ਰੇਵੜੀ ਜਿਤਨਾ ਹੋਤਾਹੈ ਸੋਈ ਭਾਈਅਮਰਸਿੰਘਜੀ ਅਵਧੂਤ ਰੇਵੜਯਾਂ
ਕੀ ਤਰਹ ਰੁਪਯਾਂਕੀ ਮੁਠੀਭਰਕੇ ਕਾਲ ਸ੍ਰਿੰਗੀਮੈਫੈਂਕਕੇ ਕਹਤੇਭਏ ਕੇ ਲੈਵਹੁ ਗੁ
ਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਮਛੀ ਹੈ ਤੁਸੀ ਰੇਵੜਯਾਂ ਖਾਹੁ। ਦੋ ਤੀਨ ਮੁਠਯਾਂਭਰਕੇ
ਰੁਪਯਾਂਕੀ ਨਦੀਮੈ ਡਾਰਦਈ।ਤਬ ਤਿਨਕੇਆਗੇਸੇ ਥੈਲੀ ਉਠਵਾਲਈ ਸਰਕਾਰਨੇ
ਮਥਾਟੇਕਨੇ ਲਾਗੇ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਸੇ ਪਹਲੇਸੰਤਾਂਨੇਬਚਨਕੀਆ ਜਾਹੁਜਾਹੁਸ਼ੇਖੂਪੁਰੇ
ਮੈਂ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ ਰਾਣੀ ਨਕੈਣਕਾਹੀ ਕਿਲਾਹੈ ਤੇਰੀ ਨਕੈਣਨੇਅਮੁਕੇਨਾਮਕਾ ਧਾਰ ਰ
ਖਯਾਹੂਆਹਈ॥ ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰਨੇ ਸੰਤੋਂਕੇ ਊਪਰ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਬਡੇਮੋਲਵਾਲਾ ਦੇ ਦੀ

ਆ ਤਬ ਭਾਈਅਮਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਅਕਠਾਕਰਕੇ ਅਗਨੀਕੇਊਪਰ ਰਖਦੀਆ ਤਦਨੰ
ਤਰ ਝਟਪਟ ਉਨਲੋਕੋਨੇ ਉਠਾਇ ਲੀਆ ਕੁਛ ਜਲ ਗਯਾ ਕੁਛ ਬਚਗਯਾ ॥
ਪੁਨਃ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀਅਮਰਸਿੰਘ ਸੰਤਕੀ ਬਡੀ ਉ
ਸਤਤੀਕਰੀ। ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੁਝਕੋ ਬਡੇਅਲਮਸਤ ਸੰਤਕਾਦਰਸਨ ਕਰਾਯਾ ਹੈ
ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਤੇਹੀ ਮੁਝਕੋਬੋਲੇ ਕਿ ਜਾਹੁਰੇ ਜਾਹ ਤੇਰੀਨਕੈਣਨੇ ਧਾਰਰਖਜਾ ਹੂਆ ਹੈ।
ਅਃ ਹਃ ਚਿਟੀ ਜੋੜਾ ਝਰਰ ਏਹ ਬਚਨਕੀਆ ਭੀ ਔਰ ਜੈਸੇ ਕੰਗਾਲਲੋਕ ਬੈਠੇਥੇ
ਤਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਉਨੋਨੇਮੁਝਕੋ ਭੀ ਸਮਝ ਛੋਡਜਾਥਾ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ
ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਹੇਰਾਜਨ ਬੇਖਾ ਸੋ ਬਿਨਾ ਅਰਥਾਤ
ਇਛਾਸੇਰਹਤਪੁਰਖੋਂ ਬਿਨਾ ਤੁਮਕੋ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕੌਨ ਕਹਸਕਤੇਹੈਂ। ਜਿਨਕੇਹਿਰਦੇ
ਮੈਕੋਈਕਾਮਨਾਨਹੀਂਹੈ ਵਹੁਨਿਸਕਾਮ ਪੁਰਖ ਕਿਸੀਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਂਰਖਤੇਹੈਂ ਨ ਕਿ
ਸੀ ਕਾ ਭੈਰਖਤੇਹੈ ਹੇਰਾਜਨਵਹੁਨਿਸਕਾਮਪੁਰਖ ਈਸ੍ਵਰਕੀਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਔਰਭੈ ਨਹੀਂ
ਰਖਤੇਹੈਂ ਤਬਔਰਕਜਾ ਕਹਨੇਹੈ॥ਜੈਸੇਏਕਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼੍ਨਭਗਵਾਨ ਵੈਕੁੰਠਸੇ ਉਤ੍ਰਕੇ
ਬ੍ਰਹਮਲੋਕਮੈਆਇ ॥ ਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼੍ਨਭਗਵਾਨਜੀ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕੀ ਸਭਾ
ਪ੍ਰਵੇਸਕਾਲਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾਸਹਿਤ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸਰਬਦੇਵਤਾ ਉਠਖੜੇਹੂਏ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕੇ
ਪੁਤ੍ਰਸਨਕਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨੁਜੀਕੇਸਨਮੁਖਨਉਠੇ ਕਿਉਂਕਿਹਮਨੇਵਿਸ੍ਨਜੀਸੇ ਕੁਛਮਾਂਗ
ਨਾ ਲੇਨਾ ਤੋ ਹੈਹੀ ਨਹੀਹੈ ਇਨਕੀ ਹਮਕੋਕਿਯਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਏਹ ਈਸ਼੍ਵਰ ਹੈ ਤੋ ਹਮ
ਕੋ ਕਜਾ ਜੇ ਅਨੀਸ੍ਵਰ ਹੈ ਤਬ ਹਮਕੋ ਕਿਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਐਸੇ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ
ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਨ ਉਠੇ ਤਬ ਸਨਕਾਦਿਕ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਨੇ ਯੇ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਹੋਕੇ ਅਪਨੀ ਨਿਸ
ਕਾਮਤਾ ਕੇ ਘਮੰਡ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਨਕਾਦਿਕ ਨੇ ਮਰਯਾਦਾ ਕਾ ਭੰਗ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ
ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਨਹੀ ਉਠਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਯੇ ਦੰਡ ਕੀ ਲਾਯਕ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਬੀਚਾਰ ਕੇ
ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆ ਕੇ ਹੇ ਸਨਕਾਦਿਕ ਤੁਝ ਕੋ ਅਪਨੀ ਨਿਸਕਾਮਤਾ
ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਹੈ ਸੋ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਤੂੰ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ ਆਤਰ ਹੋਵੈਂਗਾ ॥ ਜਬ
ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀਨੇ ਐਸਾ ਸਰਾਪ ਦੀਆ ਤਬ ਸਨਕਾਦਿਕ ਬੋਲੇ ਕਿ ਹੇ ਵਿਸਨੁ ਤੁਝ
ਕੋ ਸਰਬਗਜਤਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ ਸੋ ਜਾਹੁ ਤੂੰ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਲਪਗਜ ਅ
ਗਜਾਨੀ ਹੋਵੇਂਗਾ ਸੋਹੇਰਾਜਨਨਿਸਕਾਮ ਬਿਲੇੜਪੁਰਖੋਂ ਬਿਨਾ ਐਸਾ ਕੌਨ ਸਾਮਰਥ
ਹੈ ਜੋਉਠਕੇ ਈਸ੍ਵਰਕੋਭੀਸ੍ਰਾਪਦੇਦੇਵੇ॥ਫਿਰ ਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨ ਭਗਵਾਨ ਭੀ ਤਿਸਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੋ
ਵਾਰਣਨਹੀ ਕਰਸਕੇਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇਰਾਜਨ ਨਿਸਕਾਮ ਪੁਰਖੋਸੇ ਤੁਮਨੇ ਸਦਾਹੀ ਡਰਤੇ

ਰਹਣਾ ॥ ਤਬਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਪੁਨਾਪ੍ਰਸ੍ਨਕੀਆ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੋਸੰਤਹੁਨੇ ਯੋਕਤ੍ਰਾ
ਬਚਨਕੀਆਹੈ ਕਿ ਚਿਟੀਜੋੜਾਝਰਰ ਅਃਹਾਃ ਚਿਟੀਜੋੜਾਝਰਰ ਇਸਕੀਮੁਝਕੋ ਸ
ਮਝ ਨਹੀਆਈ ਸਰਕਾਰਕੀਅਰਜਸੁਣਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਰਾਜਨਈਹਾਂ ਅਃਸਬਦ
ਸਿਮ੍ਰਤੀਕਾਵਾਚੀਹੈ ਔਰ ਹਾ ਸਬਦਹਰਖਕਾਵਾਚੀਹੈ। ਚਿਟੀਸਬਦਕੇਸਾਥਲਾਲਸਬਦ
ਕਾ ਅਧ੍ਯਾਹਾਰਕਰਲੇਨਾ ਔ ਝਰਰਸਬਦਚਿਟੀ ਲਾਲਕੇਪਰੋਂ ਕਾ ਸਬਦਕਾ ਅਨੁਕ
ਰਣਕਾਵਾਚੀਹੈ ॥ ਸਾਰੇਵਾਕ੍ਯਕਾਅਰਥਹੂਆ ਕੇ ਜੈਸੇ ਚਿਟੀਔਲਾਲੋਂਕਾਜੋੜਾਝਰਰ
ਪਰੋਂਕੇਸਬਦਕਰਤਾਹੂਆਉਡਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਚਿਟੀਨਾਮਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਲਾਲਪੁਰਖਦੋਨੋ
ਕੇਜੋੜੇਕਰਕੇਸੰਪੂਰਣ ਜਗਤਰਚਿਤ ਔ ਬ੍ਯਾਪਤ ਹੈ ਅਃਹਾ ਬਡੋ ਅਸਚਰਯਹੈ ਔ
ਬਡੋਹਰਖਹੈ ਸਾਰੇਯੇਜਗਤਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀਔਪੁਰਖਰੂਪਹੈ ਇਨਦੋਨੋਸੇਬਿਨਾਝਰਰਨਾਮਔਰ
ਭਿੰਨਕੁਛਭੀਨਹੀਹੈ ॥ ਜੈਸੇਘਟਾਦਿਕ ਮਿਟੀਕੇਪਾਤ੍ਰਮਿਟੀਸੇਬਿਨਾ ਔਰ ਕੁਛਭਿੰਨ
ਨਹੀਹੈ ਯੇਤੁਝਕੋਸੰਤਹੁਨੇਉਪਦੇਸਕੀਓਹੈ ਤਬਮਹਾਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰ
ਸੰਨ ਹੂਆ ਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇ ਆਗਯਾਲੈਕੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਲਵਪੁਰਕੋ ਚਲਾਆਯਾ॥੨॥

ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਿਦੇਹਮੁਕਤ ਭਾਈ ਹੁਕਮਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਉਨੇਸਾਹਿਬਮੈ ਰਹਤੇਥੇ
ਉਨਕਾਭੀ ਦੇਹਅਧ੍ਯਾਸਛੂਟਾਹੂਆ ਥਾ ਬਡੇਹੀਅਪਨੀਖੁਦਮਸਤੀ ਮੈ ਸਦਾ ਮਸਤ
ਬਨੇਰਹੈ ॥ ਜਬਕਬੀ ਗੁਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸਭਾਮੈਆਵੈਤਬ ਮੁਖਸੇ ਐਸਾ
ਹੀ ਬਚਨਉਚਾਰਣਕਰਤੇ ਆਵੈਂ ॥ ਰਖਲੈ ਰਖਲੈਅਪਨੀ ਮਾਯਾਤੇ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬ
ਸਿੰਘ ਰਖਲੈਰਖਲੈਰਖਲੈਰਖਲੈ ॥ ਏਕਵਾਰਜਾਡੇਕੇ ਦਿਨੋਮੈਕਿਸੀ ਸ੍ਰਧਾਲੂਸਿਖਨੇ
ਏਕਰਜਾਈਰੂਈਸੇ ਭਰਾਕੇ ਸੰਤੋਂਕੇਊਪਰਦੇਦਈ ਬਿਰਾਜੇਹੂਏਕੇ ॥ ਤਦਨੰਤਰਕਿਸੀ
ਮਹਾਂਦੁਸ੍ਟਪੁਰਖਨੇ ਤਿਨਕੀ ਰਜਾਈਕੋਆਗਲਗਾਇ ਦਈ ਉਨਕੀਭੁਜਾ ਔ ਲਤ
ਜਲਗਈ ਏਕਪਾਸਾਹੀਜਲਗਯਾ ਤਬਭੀਭਾਈਹੁਕਮਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਖਬਰ ਨ ਹੋਈ
ਇਧਰਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨਪਰਬਡੇ ਦਿਬ੍ਯਸ੍ਵਰਣਕੇਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬਿਰਾਜੇ
ਹੂਏਪੜੇ ਤੜਫੈ ਮੁਖਸੇਐਸਾ੨ਸਬਦਭੀ ਉਚਾਰਣਕਰੈਂ ਕੇ ਹਾ ਜਲਗਏ੨ਹਜੂਰਕਾ
ਐਸਾਸਬਦ ਸੁਣਕੇਸਿਖਲੋਕ ਦਸੋਦਿਸਾਕੋ ਉਠਦੌੜੇ ਅਰਸੀਘ੍ਰਹੀ ਖੋਜਤੇਹੂਏ ਕਤ੍ਰਾ
ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋਭਾਈਹੁਕਮਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਰਜਾਈਮੈ ਪੜਾ੨ ਜਲ ਰਹਜੋਹੈ ਏਕ
ਓਰਸੇਰਜਾਈਕੋਆਗਲਾਗਰਹੀ ਹੈ ਏਕਭੁਜਾਏਕਚਰਣ ਜਲਹੀਗਯੋ ਉਨਕੋਕੁਛ
ਖਬਰਹੀਨਹੀ ਅਪਨੇਸਰੀਰਕੀ ॥ ਕਿਸੇਐਸੇਅਸਥਾਨ ਮੈ ਜਾਇਪਹੁਚੇਹੈਂ ਜਹਾਂਪਰ
ਜਾਨੇਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਨਸੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਕੀਖਬਰਨਹੀ ਰਹਤੀਹੈ ਐਸੇਮਾਲਮਹੋਤਾਹੈਕੇ
ਜੈਸੇ ਕਿਸੀਔਰਕਾਸਰੀਰਜਲਰਹਜੋ ਹੈਕਾਹੇਤੇ ਜੇ ਅਪਨਾਸਰੀਰਜਾਨੇ ਤਬਉਨਕੋ

ਪੀੜਾ ਨ ਹੋਵੇ ਜਲਤੇਹੂਏਭੀਅਪਨੇਸਰੀਰਕੀ ਰਖ੍ਯਾਨਹੀਕਰਤੇ ਯਾਂਤੇਐਸੇਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਕੇ ਉਨਕੋਅਪਨਾ ਸਰੀਰਹੀਨਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤਾਹੈ। ਦ੍ਰਿੜਅਭ੍ਯਾਸਕੇ ਬਲ ਸੇ ਉਨਕੋਸਰੀਰਕਾ ਅਧ੍ਯਾਸਹੀਛੂਟਗਯੋਹੈ॥ ਜਿਨਾਕੋ ਦੇਹਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਛੂਟਗਯੋਹੈ ਪਰੀਛਿੰਨਅਹੰਕਾਰਨਾਸ ਹੋਗਯੋਹੈ ਸੋਮਹਾਤਮਾਈਸ੍ਵਰਸੇਅਭਿੰਨ ਹੂਏਹੂਏ ਈਸ੍ਵਰਕਾ ਆਤਮਾ ਹੈਂ॥ ਪ੍ਰਾਰਬਧਸੇਖਕੇਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਜਿਤਨਾਕਾਲਉਨਕਾ ਸਰੀਰਸੰਸਾਰਮੈ ਬਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਯਆਵਤੋਹੈ ਉਤਨਾਕਾਲ ਉਨਕੇਸਰੀਰਕੀ ਭਗਵੰਤ ਆਪ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਇਸਅਰਥਮੈ ਭਾਈਹੁਕਮਸਿੰਘਹੀਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤਹੈ ਜਿਨਕਾਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲ ਰਹਯੋਹੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਭਾਈਹੁਕਮਸਿੰਘਕਾ ਜੀਵਤਸਰੀਰਜਲਤਾਹੂਆ ਦੇਖਕੇ ਤਥਾਉਨਕੋਸਰੀਰ ਕੀ ਖਬਰਹੀਨਹੋਣੀਵਰਤਮਾਨਕਾਲਮੈਜੋਸਮੀਪਮੈ ਇਸਥਿਤ ਸਿਖਥੇ ਸੋਦੇਖਦੇਖਕੇ ਬਡੇਹੀ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ਤੁਰੰਤਹੀਪਾਨੀਸੇ ਅਗਨਿਕੋਬੁਝਾਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾਨੁਸਾਰਸਦਵੈਦ੍ਯ ਲਗਾਇਕੇਬਹੁਤਹੀਸੀਘ੍ਰ ਉਨਕੇ ਸ਼ਰੀਰਕੋਰਾਜ਼ੀਕਰ ਲੀਆ ਤਬਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਬਿਰਾਜੇ॥ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾਂ ਜਗਤਮੈਵਿਰਲੇਹੀਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ਹੈਨਵਿਰਲੇ ਨਾਹੀ ਘਣੇ ਫੈਲਫਕੜ ਸੰਸਾਰ। ਇ ਤ੍ਯਾਦੀ॥ਤਥਾਰ ਸਾਸਤ੍ਰੂ॥ ਅਹੋਧਨ੍ਯਅਹੋਧਨ੍ਯਾ ਯੇਖਾਂਵਾਈਦ੍ਰਿਸੀ ਮਤਿਃ। ਲਗਨਾ ਖਿਲੇਸ੍ਵਰੇਕ੍ਰਿਸ੍ਨੇਤੇ ਕ੍ਰਿਤਸ੍ਨਜਗਤ ਪਾਵਿਨਃ॥ ੧॥ ਟੀਕਾ--ਹੇਸਾਧੋਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ॥ਅਹੋਬਡਾਆਸਚਰਯਹੈ ਬਡੋਆਸਚਰਯਹੈ ਜੋ ਜਿ ਨਕੀਮਤਿਬੁਧੀ ਇਸ ਉਕਤਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਖਿਲੇਸ੍ਵਰ ਭਗਵੰਤ ਵਿਖੇ ਗਲਿਤ ਹੋਈਹੈ ਜੈਸੇ ਮਿਸ੍ਰੀਕੀਪੁਤਲੀ ਜਲਮੈਗਲ ਜਾਤੀ ਹੈ ਕਯਾਤਦਾਕਾਰਹੀ ਹੋਗਈਹੈ॥ਵਹੁ ਮ ਹਾਤਮਾ ਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨਸੰਸਾਰਕੋ ਪਾਪੋਸੇਰਹਤ ਪਵਿਤ੍ਰਕਰ ਡਾਰਤੇਹੈ॥ ਤਿਸਕੀਧੂੜਿਮਨਉਧਰੈਪ੍ਰਭੁਹੋਇਸੁਪ੍ਰਸੰਨਾ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥੩॥ ਐਸੇਹੀਭਾਈ ਬੁਲਾ ਕੀਜੀਭੀ ਉਸੀਸਮੈ ਊਨੇਸਾਹਿਬ ਮੈ ਵਰਤਮਾਨਹੂਏਹੈਂ॥ ਜਬਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਹੋਣਾਤਬ ਊਨੇਸਾਹਿਬਕੇਬਾਜਾਰੋਂਮੈ ਗਲਯੋਂਮੇਚਲੇਜਾਣਾ ਬਡੇਸਵੇਰੇਹੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੋਂਸੇ ਆਤੇ ਜਾਤੇਸੇਪੂਛਤੇਰਹਣਾ॥ ਕਿਉਭਾਈਪਯਾਰੇਭਗਤਾ ਸੰਤਾਆਜਕੋਈ ਮਰਗਯਾ ਹੈ ਯਾ ਨਹੀ ਮਰ੍ਯਾ ਸਾਰਸਾਰਬਤਲਾਇਦੇ ਆਜਕੋਈਮਰਗਯਾਹੈ॥ ਜੇਕਿਸੇਨੇ ਕਹਦੇਣਾ ਕੇ ਹਾਂ ਅਮੁਕਪੁਰਖਮਰਗਯਾਹੈ ਤਬਬਡੇਰਾਜੀਹੋਕੇਕਹਨਾ ਕੇ ਭਲਾਹੂਆ ੨ ਅਪਨੇ ਘਰਕੋਚਲਾਗਯਾਹੈ ਪੁਨਃ ਆਗੇਚਲਕੇਔਰਸੇਪੂਛਣਾ ਕਿਉਭਾਈਆਜ ਕੋਈ ਮਰ ਗਯਾਹੈ ਤਿਨਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਕਿਸੀਨੇਤੋਹਸਪੜਨਾ ਕਿਸੀਨੇਗਾਲੀਦੇ ਦੇਣੀ ਕਿਸੀ ਨੇਕੁਛਕਹਣਾਕਿਸੀਬੁਰਾਮਾਨਕੇ ਚੁਪਕਰ ਰਹਣਾ ਪਰੰਤੂਇਨਾਸੰਤਾਂਨੇਕਿਸੇਕੀ ਬਾਤ

ਕਾ ਗਾਲੀਆਦਿਕਕਾਬੁਰਾਨਮਾਨਨਾ ਹਸਤੇਰਹਣਾ ਪ੍ਰਸੰਨਰਹਣਾ॥ਪ੍ਰ:ਭਲਾ ਜੀ ਅ ਛੀ ਬਾਤਕੁਸਲਖੇਮਕੀਤੋ ਸਭਕੋਈਪੂਛਤੇਹੈ ਉਨਸੰਤਨਨੇ ਮਰਣ ਕੀ ਪਰਮ ਦੁਖ ਦਾਈ ਅਮੰਗਲਰੂਪ ਬਾਤਕਾਹੇਕੋਪੂਛਤੇਫਿਰਨਾ ਇਸਮੈਕ੍ਯਾ ਉਨਕਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਥਾ॥

ਉਤ੍ਰ--ਸੁਣੋਸੰਤਜਨਹੁਜੀ ਉਨਕਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਇਔਰਹੀਥਾ ਅਰਕਥਨਔਰਥਾ॥ ਵਹੁ ਮਹਾਤਮਾ ਯੋਕਹਤੇਥੇਕੇਕੋਈਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰਸੇਮਰਜਾਹੈ ਯਾ ਨਹੀਮਰਜਾ ਐਸੀ ਮ ਰਣੀਜੋਮਰੇਬਹੁਰ ਨ ਮਰਣਾਹੋਇ॥ਵਹੁਮਰਣੋਕੈਸੇਹੈ ਸੋਸੁਣੋ ਕੇ ਹਾਡਚਾਮਵਿਸ਼੍ਰਾਮੂ ਤ੍ਰ ਕੇ ਢੇਲੇਕਾਜਿਸਨੇਅਹੰਕਾਰ ਅਭਿਮਾਨਕਾਤ੍ਯਾਗਕਰਦੀਆਹੈ ਸੋਈ ਸੰਸਾਰਕੀ ਓਰ ਸੇ ਮਰਗਯੋਹੈ॥ ਐਸੀਮਰਣੀਨਾਮਹੈ ਜੀਵਤਾਹੀਹੈ ਪੁਰਖ ਪਰੰਤੂਜੀਵਤਪਣੇ ਕੇਜਿਸ ਨੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗਕਰਦੀਆਹੈ ਜੈਸੇ ਮੁਰਦਾ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਜੀਵਤਪਣੇ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਨਹੀਕਰਤੇਹੈ ਤੈਸੇਦੇਹੋਹੰ ਇਸਤੁਛਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਸੂਨ੍ਯਪੁਰਖਭੀ ਦੇਹ ਕੇ ਜੀਵਤਪਣੇਕਾਅਭਿਮਾਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈ ਐਸੀਨਾਮਦੇਹਅਭਿਮਾਨਕੇ ਤ੍ਯਾਗਨ ਰੂਪ ਮਰਣੀ ਜੋ ਮਰਤੇਹੈ ਸੋ ਬਹੁਰਨਹੀਜਨਮਤੇ ਮਰਤੇਹੈ ਵਹੁਜੀਵਅਪਨੇ ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪਾ ਨੰਦ ਰੂਪ ਘਰਮੇਂਪਹੁਚਗਯੋਹੈ ਪੁਨਾਉਸਆਨੰਦਕਾਨਾਸ਼ਨਹੀਹੋਤਾਹੈ॥ ਜਿਸ ਮਰਨੇ ਤੇ ਜਗ ਡਰੈ ਮੇਰੇਮਨਆਨੰਦ।ਮਰਣੇਹੀਤੇਪਾਈਐਪੂਰਨਪਰਮਾਨੰਦ ॥੧॥ ਇਤਲਜੰ

ਪੁਨਾ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਜੀਵਤਹੀ ਬਿਦੇਹਰੂਪ ਭਾਈਬਾਰੀ ਜੀ ਬਡੇਮਸਤਾਨੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀਮੂਰਤੀਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਸ਼ਕਦ੍ਰਿਢਅਭ੍ਯਾਸੀ ਕੇ ਜਿਨਕੋ ਸਰਬ ਜਗਤਮੈ ਪੂਰਣਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਹੀਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਆਵਤਾਭਯਾ ਤਿਸਤੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਨ ਆਵਤਭਯਾ॥ਜੇਤੂੰਤੁਠਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਨਾ ਦੂਜਾ ਵੇਖਾਲ। ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਿਨਕੀ ਪੂਰਣਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੈ ਅਹੰਕਾਰਆਦੀ ਸਰਬਆਸੁਰੀਸੰਪਤੀ ਸੇ ਰ ਹਤਹੋਤੇਭਯੇ॥ ਜਿਨਕੋਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕਲਕਤੀਆ ਪੀਨਸਮੈ ਚਢਾਇਕੇ ਅਪਨੇਡੇਰੇ ਲੈਗੀਗਯਾਥਾ ਖਾਨਪਾਨਆਦਿਕਕਰਕੇ ਬਡਾ ਆਦਰਸਤਕਾਰਭੀਕੀਆ ਪਰੰਤੂਤਥਾ ਪੀ ਵਹੁ ਤਿਸਕੇਪਾਸ ਨ ਰਹੇਬਡੇਮਸਤਾਨੇਦੇਹਕੇ ਜੀਵਤਜਾਂਹੀ ਵਿਦੇਹਰੂਪ ਹੂਏਹੂਏ ਥੇ॥ ਤਥਾਪੀਤਹਾਂਸੇਚਲੇਆਏ।ਪੁਨ:ਕੈਸੇਮਹਾਪੁਰਖਥੇਸਰਬਦਾਕਾਲ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਹੂਏ ਸੋਵਤੇ ਬੈਠਤੇ ਚਲਤੇਜਾਗਤੇਹਸਤੇ ਖੇਲਤੇਹੂਏ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਨਾਮਜਪਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਉਸੀਨਾਮਕੀਖੁਮਾਰੀ ਮੈ ਮਸਤਾਨੇਬਨੇਰਹਤੇ ਥੇ। ਨਦੀਮੈਤਲਾਵਮੈਚਲਤੇ ਖੂਹ ਕੀ ਆਡਮੈਪ੍ਰਥਮ ਬਸਤ੍ਰਭਿਗੋਕੇ ਪੁਨਾਬਾਹਰ ਜਲਸੇਨਿਚੋੜਕੇ ਫਿਰਗੋਤੇਦੇਰਜਲ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਫਿਰ ੨ ਬਸਤ੍ਰਭਿਗੋਕੇਬਾਹਰ ਨਿਚੋੜਤੇਰਹਣਾ॥ ਸਾਥਹੀਇਹੁਸਬਦ ਬੋ ਲਤੇ ਰਹਣਾ॥ ਕਯਾਥੀਸੀਥੀਸੀਥੀਸੀ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਬੇਦੀਥੀਸੀ॥ਵੀਟਗਯਾ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਵੇਦੀ ਵੀਟਗਯਾਵੀਟਗਯਾਵੀਟਗਯਾ ੩ ਬਾਰਾਂਮਾਸ ਐਸੇਹੀ ਅਪ
ਨੀਖੁਦਮਸਤੀਮੈ ਮਸਤਹੂਏਹੂਏ ਕਰਤੇਰਹਤੇਥੇ ਔਪਰਮਅਵਧੂਤ ਜਿਨਕੋ ਅਪਨੀ ਲੰ
ਗੋਟੀਕੋਪੀਕੀਭੀ ਕੁਛਖਬਰਨਹੀਹੈ॥ਥੀਸੀਥੀਸੀ ਵੀਟਗਯਾ ਵੀਟਗਯਾ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ
ਜਾਪਕੋਸੁਣਕੇ ਖਾਲਕਬ੍ਰਿਧਲੋਕੋਨੇ ਹਸਣਾ॥ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯਕੋ ਨ ਸਮਝਨਾਐਸੇ
ਜਾਨਨਾਕੇਯੇ ਪਾਗਲਹੀਹੈ॥ਥੀਸੀਸਬਦਕਾਯੇਅਰਥਹੈਕੇਭਵਿਖਤਕਾਲਮੈਹੋਵੈਗੇ ਪੰਥਕੀ
ਰਖ੍ਯਾਵਾਸਤੇ॥ਵੀਟਗਯਾ ਸਬਦਕਾ ਯੇਅਰਥਹੈ ਕੇ ਅਬਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਬੀਤਗਯ
ਹੈ ਸਰੀਰਕੋ ਛੋਡਕੇਅਰੂਪਹੋਗਯਾਹੈ॥ਜਲਅਜਲਆਦਿਕ ਜੇਧਰਨੀਪਰਗਿਰਜਾਵੇ ਪਛ
ਮ ਔਰਲੰਬੇਦੇਸਮੈਤਿਸਕੋਵੀਟਗਯਾਕਹਤੇਹੈਂ॥ਜੈਸੇਜਲਆਦਿਕਪ੍ਰਿਥਿਵੀਊਪਰਗਿਰਨੇ
ਵੀਟਜਾਨੇਸੇਂ ਸੁਖਜਾਨੇਸੇਅਨੰਤਰ ਅਰੂਪਹੋਜਾਤਾਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ
ਅਬਵੀਟਗਯਾ ਕਹਾਅਬ ਅਰੂਪ ਹੋਜਾਹਿਗੇ ਅਥਵਾ ਬੀਤਗਯਾ ਨਾਮਹੋਚੁਕਾ ਵਾਕਕਾਏ
ਸਾਮਾਨਅਰਥਹੈ ਔਰਥੀਸੀਨਾਮ ਬਹੁਰਭਵਿਖਤ ਕਾਲਮੈਪੰਥਕੀ ਰਖ੍ਯਾਅਨੇਕ ਅਵਤਾਰ
ਧਾਰੇਗੇ ਵੀਟਔਥੀਸੀ ਸਬਦੋਸੇਭਾਈ ਬਾਰੀਜੀਯੇਬਾਤ ਸੂਚਨਕਰਾਵਤੇਥੇ॥ ਅਥਵਾਥੀਸੀ
ਔਵੀਟਸਬਦਕਾ ਅੰਤਰਮੁਖ ਏਹਅਰਥਜਾਨਨਾ ਯੇਪੁਰਖਰੂਪਕਰਕੇ ਚੌਰਾਸੀਲਖ ਪੁਰਜ਼ੇ
ਮੈਂ ਪ੍ਰਵਿਸਹੋਕੇ [illegible]ਸੀਥਤਜੋਚੈਤੰਨਹੈ ਸੋਈਚੇਤਨ [illegible]ਚੌਰਾਸੀਲਖਰੂਪ ਪੰਚਭੂਤਸਹਿਤ
ਪੰਚਭੂਤੋਂਕੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰਿਸੇਪ੍ਰਥਮ ਏਕਅਦੁਤੀਯਰੂਪਕਰਕੇਥਾ ਇਸਕਾਅਧਯਾਹਾਰਕਰਲੇਨਾ॥
ਵੀਟਗਯਾਨਾਮ ਅਬਸੋਈਅਦ੍ਵੈਤ ਚੇਤਨਬਡੇਵਿਸਤਾਰਕੋ ਪਾਇਗਯੇਹੈ॥ ਪੁਨਾਇਸਪੰਚ
ਭੂਤ ਆਤਮਿਕਕਾਰਯਕਾਰਣਰੂਪ ਸੰਘਾਤਸਹਤ ਜਬਪ੍ਰਲੈਹੋਜਾਏਗੀਤਬਭੀਥੀਸੀਨਾਮ
ਅਪਨੇਵਾਸਤ੍ਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇਹੋਵੇਗਾ॥ ਅਥਵਾਵੀਟਇਸਟ ਕਾਰਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰਤਕਾਰ
ਬੁਲਾਵਨਾ ਤਥਾਹੀਵੀਟਗਯਾ ਨਾਮਬੀਤਗਯਾ॥ ਨਾਮਪ੍ਰਪੰਚਰੂਪਕਾਰਯਸਹਤਅਗ੍ਯਾਨ
ਨਾਮਬੀਤਗਯਾਹੈ॥ ਆਗੇਥੀਸੀਨਾਮ ਕਾਰਯਰੂਪ ਪ੍ਰਪੰਚਸਹਤ ਅਗ੍ਯਾਨ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਸੇ
ਅਨੰਤਰਹੋਵੇਗਾ ਬਾਬਾਨਾਮਬਡੇਕਾਹੈ ਸੋਸਬਸੇਬਡਾਬ੍ਰਹਮਹੈ ਸਾਹਿਬਨਾਮ ਸਾਮਰਥਕੋਹੈ
ਸਿੰਘਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂਕੋਹੈ ਬਿਦਗ੍ਯਾਨੇਕਾ ਬੇਦਨਾਮਗ੍ਯਾਨਕੋਹੈ ਸੋਗ੍ਯਾਨਹੋਵੇ ਵਿਦਮਾਨ
ਜਿਸਕੇ ਸੋਕਹਾਵੇਬੇਦੀ ਸੰਪੂਰਣਵਾਕਯਕਾ ਅਰਥ ਯੇਹੂਆਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨਸਹਤ ਪ੍ਰਪੰਚਕੀ
ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕੇਅਨੰਤਰਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨਸ੍ਵਰੂਪਪਰਮਸਮਰਥਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂਥੀਸੀਨਾਮਹੋਵੇਗਾਇਤੀ
॥ਭਾਈਬਾਰੀਜੀ ਤੀਨੋਕਾਲੋਕੇਵੇਤਾਂ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨੀ ਬਡੇ ਗੁਰਮੁਖ ਭਰੋਸੇਵਾਲੇ ਸਿਖਥੇ॥ਮੂ-
ਰਖਲੋਗ ਆਪਪਾਗਲਹੋਕੇ ਉਨਮਹਾਤਮਾਕੋ ਸੌਦਾਈ ਬਤਾਵਤੇਹੈਂ॥ਯਾਂਤੇ ਸੰਤਅਰ ਪਾਰ
ਬ੍ਰਹਮਮੈ ਰੰਚਕਭੀਭੇਦਨਹੀ [illegible] ਮੈ ਰੰਚਕਭੀਸੰਸਾ ਨਹੀਂਹੈ॥ ੪ ॥

ਚੌਪਈ—ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿੱਖਨਕੀ ਯੇ ਕਥਾ। ਸ੍ਰੀਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਮੈ ਯਥਾ॥ ਸੁਨੀ ਸੁ ਤੈਸੇ

ਲਿਖੀਸੁਵਾਂਰਾ।ਭੂਲਚੂਕ ਕਵਿਲੈਂਹੁਸੁਧਾਰਾ ॥ ੧ ॥ ਸ੍ਰੀਹਰਿਪੈ ਇਕ ਬਿਨਤੀ ਮੋਰੀ।ਕਰੂੰ ਦੀਨ ਹ੍ਵੈ ਦ੍ਵੈਕਰਜੋਰੀ ॥ ਨਿਜ ਸੰਤ ਪਗਦੀਜੇ ਧੂਰੀ।ਮਮਮਨਸਾ ਪ੍ਰਭੁਕੀਜੈਪੂਰੀ ॥ ੨ ॥

ੴਤਤਸਤ

।ਇਤਿਸ੍ਰੀਯੁਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ੩ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੋ ਸ੍ਰੀਅਮਰਸਿੰਘ ਆਦਿਅਵਧੂਤ ਕਰਾਵਨੋ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਠਾਈਸਵੇ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਃ-ਪੁਨ ਬੇਦਜਨ ਕੀ ਕੁਲ ਬਿਖੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਆਇ ।
ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿ ਰੂਪਧਰ ਸਿੱਖਯਨਕਰਤਸਹਾਇ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ॥ਹੇਭਗਵਨ ਜਬਗੁਲਾਬੇਸਾਹਕੋ ਆਪਨੇ ਰੁਪੈਦੇਦੀਏ ਤਦਨੰਤਰਕਜ਼ਾਭਯਾ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ਹੇ[illegible]ਸਬਹਮਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਚੇਤਕੇਮਹੀਨੇਮੇਡੇਲਜਾਕੇਅਚਾਰਔਰਭੀਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਭੇਟਾਭੇਜੀ॥ ਸਬਸਿੰਘਵੇਹਘੀਯਾ ਲਦਕੇ ਲੈਗਏ ਜਬਹਜੂਰਕੇਸਨਮੁਖਗਏਸਭਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆਹਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇਭੀਸਿਖਹੁਨੇਬੜੀਬੇਨਤੀਹਜੂਰਕੇਆਗੇਕਰੀ॥ਉਸਸਮੇਮੇ ਬੜੀਭਾਰੀ ਹਜਾਰੋਮਾਨਖੋਸੇ ਪ੍ਰਰਣਸਭਾਲਾਗੀਹੋਈਥੀ॥ਉਨਸਿਖਨਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ਕਯੋਵੇਸਿਖੋਹਮਨੇ ਵੀਰਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤਿਕਹਿਦੀਆਹੂਆਥਾਕੇ ਖੀਸਾਮੇਰਾ ਹਥਤੇਰਾ ਜਿਤਨਾਤੇਰੀਖੁਸੀਨਾਮ ਪ੍ਰਸੈਤਾਆਵੇ ਉਤਨਾ ਕਢਕਢਕੇ ਵਰਤੀ ਜਾਹੁ॥ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੇਸੇ ਕਰਜਾ ਨ ਚਕੀ॥ਸੋਮੇਰਾ ਕਹਯਾ ਹੂਆਬਚਨ ਯਾਦ ਨਾ ਰਖਯਾ ਕਰਜਾ ਚਕਲੀਆ॥ਉਸ ਕਰਜਾਈਗੁਲਾਬੇ ਨੇ ਜਬਭਾਈ ਕੋਆਏਕੇਦਿਕਕੀਆ ਬਿਨਾਦੋਰੁਪੈਕੇਭਾਈਕੇ ਖੜਯੇਮੇਏਕਕਾਟੀ ਕਉਡੀਭੀ ਨਹੀਥੀ॥ਅਬਜੇਮੈਭਾਈਦੇਖਣੀਯੇਵਿਖੋਰੁਪਯੇ ਨ ਪਾਵਦਾਤਬਭਾਈਕਾਭਾਈਪਣਾਨਿਕਲ ਆਵਦਾ । ।ਜਾਹੁਜਾਇਕੇ ਉਸਨੂਕਹੋਕੇ ਫੇਰ ਕਬੀਭੀਤੁਮਨੇਕਰਜਾ ਨਹੀਚਕਣਾਇਤਨਾ ਬਚਨਕਰਕੇ ਆਪਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ਤਦਨੰਤਰਉਨਨਗਰ ਸੇ ਜਬਬਿਦਾ ਹੋਕੇਸਿਖ ਈਹਾਂਆਏ ਤਬਉਨੋਨੇਸਬਬਿਰਤਾਂਤ ਆਇਕੇਹਮਕੋ ਸੁਣਾਯਾ॥ਤਬ ਹਮਨੇਹਜੂਰਕੇਮੁਖਾ ਰਬਿੰਦਕਾ ਭੇਜਯਾ ਹੂਆ ਸੰਦੇਸਾ ਸੁਨਕੇ ਐਸੇ ਆਨੰਦਕੋਪਾਯਾਕੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਦਰਿਦ੍ਰੀਕੋ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਮਿਲਜਾਤੀਹੈ ਵਹੁ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਦਵਤਹਮਭੀ ਪਰਮ

ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਏ॥ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਯੇਸਬਦਾਤ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੀਹੀਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਜੋਜੈਸੀਮਨਸਾ
ਧਾਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਪੂਜਨਕਰਤੇਹੈ ਵੁਹਜੀਵਵੈਸੀਹੀ ਮਨਸਾਕੋਪਾਵਤੇਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਸਿਖਾਂਨੇ
ਪ੍ਰਸ਼ਨਕੀਆ ਕੇਹੇਭਗਵਨ ਯੇਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਕਿਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਹੂਆਹੈ ਯੇ
ਗੁਰੂਕੇਸੰਤਪੂਰੇਮੈਕਬਸੇਬਨਜੋਹੈਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਸਿਖੋਂਕੀਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘੋ
ਵਾਚਸਭਸਿਖਨਕੇਪ੍ਰਤੀ॥ਸੁਣੋਭਾਈਸਿਖੋ੧੮੯੦ਮੈਸਰਦਰਿਤੂਮੈਲਵਪੂਰਮੇਉਤਰਕਰਕੇ
ਨਾਨਕਾਯਣੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਪਹਲੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀਕੇਜਨਮਅਸਥਾਨਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕਰਣੇਕੂ ਚਲੇਥੇ॥ਤਬ
ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੀਸੇਵਾਕਰੀ ਪੁਨਾਹਾਥਜੋੜਕੇ ਦੋਨੋ
ਰਾਜਾਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾਕੇਹਜੂਰਜਬਨਾਨਕਾਣੇਸਾਹਬਸੇਲੌਟਕੇਆਵੈਂਤਬਇਸੀਮਾਰਗ
ਸੇਆਵੈਂ ਲਵਪੁਰਕੋਪਵਿਤ੍ਰਕਰਕੇਜਾਵੈਂ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਸੇਹਸਕੇਮਹਾਂਰਾਜਜੀਨੇਬਚਨਕੀ
ਆਕੇਕਜਾਹਮਤੇਰੇਬਾਂਧੇਹੂਏਹੈਂ॥ਤਬਸਰਕਾਰਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰੀਕੇਹਾਂਮਹਾਂਮਹਾਂ ਰਾ
ਜ ਜੀਆਪਮੇਰੇਬਾਂਧੇਹੂਏਨਹੀਂਹੈਂਪਰੰਤੂਪ੍ਰੇਮਕਬਾਂਧੇਹੂਏਜਰੂਰਹੈ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਬਚਨਬਿ
ਲਾਸ ਹੋਤੇਭਏ॥ਜਬਲਵਪੁਰਸੇਂਚਲੇਤਬਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੀਅੜਵਲਮੈਕਿਤਨੇਕਹਜਾਰ
ਅਸ੍ਵਾਰ ਹਾਥੀਘੋੜੇਪੈਦਲਚਲਤੇਭਏ॥ਜਬਨਾਨਕਾਯਣੇਸਾਹਿਬਕੀਯਾਤ੍ਰਾਕਰਕੇਆਏਤਬ
ਉਨਦਿਨੋਮੇਂ ਸਰਕਾਰਨੇ ਚੋਪਚੀਨੀਖਾਣੀ ਸੁਰੂਕਰੀਹੂਈਥੀ॥ ਬੁਧਸਿੰਘ ਸੁਧਸਿੰਘਦੋਨੋ
ਸੰਧਾਵਾਲੇਸਰਦਾਰੋਂਕੋ ਸਰਕਾਰਨੇ ਹੁਕਮਦੇਛੋਡਜਾਥਾਕੇ ਜਬਸਾਹਿਬਆਵੈ ਤਬ ਤੁਮਦੋਨੋ
ਨੇਸੇਵਾਕੀ ਸਬਸਾਮਗ੍ਰੀਲੈਕੇ ਹਜੂਰਕੀਸੇਵਾਮੈਹਾਜਰਰਹਣਾ॥ ਜਬ ਸਰਕਾਰਕੋ ਖਬਰ
ਹੂਈਕੇਸਾਹਿਬਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀਕਲਆਬਵਾਪਰਸੋਂਕੋਆਵੇਗੀ ਕੇਮਤਬਾਬਾਜੀਕਿਸੇਔਰਘਾਟ
ਸੇਂ ਉਤ੍ਰਕੇਬਾਹਰੇਬਾਹਿਰਚਲੇਜਾਵੇ ਇਸਸ਼ਕਕਰਕੇਰਾਵੀਗੰਗਾਕੇਸਮੀਪਵਰਤੀ ਲਵ
ਪੁਰਕੇਂ ਘਾਟੋਂਕੀਨਾਵਕਾ ਏਕਠੀਕਰਾਇਕੇ ਖੈਂਚਕੇ ਤਰਗੜਕੇਨੀਚੇ ਬੰਧਵਾਇਦਈ॥
ਕੇਜਬਹਜੂਰਆਵੈਗੇ ਤਬਇਸੀਘਾਟਕੋਚਲੇਆਵੈਂਗੇ॥ ਬੇੜੀਆਂਬਿਨਾ ਔਰਘਾਟਕੋ ਕੈਸੇ
ਉੱਤਰੈਗੇ॥ ਅਪਨੀਓਰਸੇਂ ਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸਭਬੰਦੋਬਸਤਕਰਕੇ ਨਿਸਚੈਕਰ
ਬੈਠਾਕੇ ਅਬਸਾਹਿਬਅਵਸਜਤਰਗੜਕੇ ਘਾਟਹੀਉਤ੍ਰੈਗੇ॥ ਆਗੇਗੁਰੂਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ
ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀ ਸਭਕ੍ਰਿਤਪਹਲੇਹੀਜਾਨਕੇ ਤਰਗਣਸੇਂ ਪਾਂਚਚਾਰਕੋਸਨੀਚੇਕੇਘਾਟ
ਕੋ ਆਇਕੇਜਬਦੇਖਜਾਕੇਨਾਵਕਾਕੋਈਨਹੀਂਹੈ॥ ਤਬਬੁਲਾਇਕੇਕੇਵਟੋਂਸੇ ਪੂਛਜਾਕੇਕਿਉ
ਰੇ ਨਾਵਕਾਘਾਟਕੀ ਕਹਾਂਗਈਹੈ॥ ਤਬਕੇਵਟੋਂਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀਕੇ ਮਹਾ
ਰਾਜਜੀਸਰਕਾਰਨੇ ਸਭਬੇੜਿਆਂਘਾਟੋਂਕੀਆਂ ਖੈਚਾਇਕੇਤਰਗੜਕੇਨੀਚੇਮੰਗਵਾਇਲਈ
ਹੈ ਯੇਹਮਨਹੀਂਜਾਨਤੇ ਜੋਕਿਉ ਏਕਠੀਕਰਾਇ ਰਖੀਹੈ॥ ਕੇਵਟੋਂਕੀਬਾਤੈਂਸੁਣਕੇ ਬਾਬਾ

ਜੀਨਹਸਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਸਿਖ਼ੋਕਾਣੇਕੀ ਹਰਾਮਜ਼ਦਗੀ ॥ ਭਲਾ ਤੈਨੇ ਜੋ
ਸਭਨਾਵਿਕਾ ਏਕਠੀਜਾਂ ਕਰਵਾਇ ਲਈ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤੇਰੇ ਕਜਾ ਬੇੜ੍ਹਿਜਾਂਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਦਰਯਾ
ਉਲੰਘਨਾਹੈ ਹਮਤੇਰੀਆਂਬੇੜ੍ਹਿਯਾਂਕੇ ਗੋਚਰਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨਕਰਕੇ ਘਾਟਛੋਡਕੇ ਬਿਨਾਂ
ਘਾਟਹੀਅਪਨਾਘੋੜਾ ਰਾਵੀਗੰਗਾਮੈ ਗਾਹਣਪਾਇਦੀਆ॥ ਅਪਨੀਸੈਨਾਕੋਹੁਕਮਦੇਦੀਆ
ਕੇ ਦਰਯਾਉਕੇਬੀਚਮੈਸੇ ਅਸਵਾਰਪੈਦਲ ਸਭਕੋਈ ਚਲੇਆਉਡਰੋਮਤ ॥ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬ
ਜੀਕਾਹੁਕਮਮੰਨਕੇ ਸਾਰੀਸੈਨਾਕੋਲੇਕ ਨਦੀਮੈਆਇਪ੍ਰਵਿਸ੍ਰੇ ਤਬਸਭਕੇਗਿਟੇਗਿਟੇਪਾਨੀ
ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਬਕਰੀਅਜਾਭੇਡਅਵੀਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਭਸੈਨਾਜਬਪਾਰ ਉਤ੍ਰਆਈ
ਤਬਪੁਨਾਦਰਿਆਉਅਸਗਾਹ ਹੋਜਾਂਤੇਭਯੇ ਪਾਰਉਤ੍ਰਕੇ ਗੁਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਲਵ
ਪੁਰਸੇ ਬਾਹਿਰਹੀਬਾਹਿਰ ਗੋਲਯਾਂਵਾਲੀ ਸਰਾਇਕੇ ਪਾਸਜਾਇਉਤ੍ਰੇ ॥ ਜਿਨ ਬੁਧਸਿੰਘ
ਸੁਧਸਿੰਘਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰੋਂਕੋ ਹਜੂਰਕੀ ਸੇਵਾਕੀ ਸੌਂਪਨਾਕਰੀਥੀ ਵਹੁ ਦੋਨੋਂ ਮਦਰਾਪਾਨ
ਕਰਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰਮਾਦੀ ਆਪੋਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈ ਮਸਤਹੋਕੇਪੜੇਰਹੇ ॥ ਉਨੋਨੇਕੁਛਭੀਸਾਰਗੁਰੂਜੀ
ਕੀ ਨ ਲਈ॥ਇਧਰਅਪਨੀਸੇਨਾਮੈਂ ਹਜੂਰਨੇ ਹੁਕਮਦੇਦੀਆਕੇ ਆਜਆਠਪਹਰਪ੍ਰਯੰਤ
ਅੰਨਜਲਕਿਸੀਨੇਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂਕਰਣਾ ॥ ਨਾਘੋੜਜੋਂਕੋ ਪਠਾਦਾਣਾਪਾਣੀਦੇਣਾ॥
ਆਜ਼ਹਮਸਾਂਹਸਜ਼ੋਂਕੀ ਕਾਣਦੇਚਲੇਹਾਂ ॥ ਹਮਤੋਆਜਇਨਕੀਮੁਕਾਣਦੇਣੇਆਏਹੈਂ ਦਲ
ਮੈਂਸੇਂ ਏਕਸਿੰਘਨੇਅਪਨੇਘੋੜੇਕੋ ਕੁਛਥੋੜਾਸਾਕਹੂੰਸੇ ਘਾਸਲਜਾਇਕੇ ਡਾਰਦੀਆ ॥ ਤਬ
ਅਪਨੇਹਜੂਰਉਸਸਿੰਘਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਡੇਗੁਸੇਹੋਕੇ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਤੀਬਚਨਬੋਲੇਕੇ
ਕਿਉਰੇਹਮਤੋ ਸਾਂਹਸਜ਼ਾਂਕੀਆਂ ਜਲਾਂਪੁਰਣਲਗੇਹਾਂ ਔਰਤੂੰਰਖਜਾਚਾਹਤਾਹੈ ਜੋਘੋੜੇਕਾਜਾ
ਖੋਲਜਾਹਈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਮਾਨੁਖਪਸੁ ਆਦਿਕਸਭਹੀ ਅੰਨਜਲਬਿਨਾ ਉਪਵਾਸਬ੍ਰਤ
ਆਠਪ੍ਰਹਰਪ੍ਰਯੰਤਕਰਤੇਭਏ ॥ ਅਗਲੇਦਿਨਡੇਰਾਕੂਚਕਰਕੇ ਤਰਨਤਾਰਨਕੋਚਲੇਆਏ॥
ਇਧਰਜਬ ਇਨਸਰਦਾਰੋਂਕਾਭੀ ਮਦਉਤ੍ਰਯਾਤਬਇਨਕੋਭੀ ਅਗਲੇਦਿਨਖਬਰਹੋਈਕੇ
ਗੁਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਆਏਥੇ।ਕੋਈਭੀਸਿਖਉਨਕੀ ਸੇਵਾਕੀਖਬਰਸਾਰ ਲੇਨੇਨਹੀਂ
ਗਯਾਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਸਰਕਾਰਕੋ ਸ੍ਰਾਪਦੇਕੇਚਲੇਗਏਹੈਂ ॥ ਤਬਵਹੁਦੋਨੋਂ ਸਿਰਦਾਰਬਡਾ
ਪਸਚਾਤਾਪਕਰਕੇਅਸ੍ਵਾਰਹੋਕੇਭਣਾਣੇਮੈਂਗੁਰੂਜੀਕੋਜਾਇਮਿਲੇ ਹਜੂਰਕੇਆਗੇਅਰਜਕਰੀ
ਭਲਾਫਿਰਕਜਾਬਨਤਾਹੈ॥ਜੋਬਾਣਚਲਗਯਾ ਸੋਫਿਰਹਾਥਮੇਨਹੀਆਵਤਾਹੈ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀ
ਮੇਂ ਜੋਸਤਪੁਰਖੋਕੇਮੁਖਸੇ ਬਚਨਨਿਕਸਜਾਹੈ ਸੁਭਅਥਵਾਅਸੁਭ ਸੋਅਨਯਥਾ ਨਹੀਹੋਤੇ ਹੈ
ਸੂਰਯਭਗਵਾਨ ਜੇ ਅਸਤਾਚਲਪਰਬਤ ਪਰਉਦੇਹੋਵੇ ॥ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਭਾਨੁਵਤ ਤਪਾਨੇਲਾਗ
ਜਾਵੇ ॥ ਅਗਨਿ ਹਿਮਵਤ ਅਤਿਸੀਤਲਹੋਜਾਵੇ ਧਰਾਧਰਧਵਣੀ ਸਹਤ ਚਲਾਇਮਾਨਹੋ
ਜਾਵੇ ਬਲਪਾਖਾਣਮੈਕਮਲੋਂਕੀ ਉਤਪਤਿਹੋਣੇ ਲਾਗਜਾਵੇ ਆਕਾਸਚਾਰੀ ਭੂਚਾਰੀਹੋਜਾਵੈ

ਭੂਚਾਰੀਆਕਾਸ ਚਾਰੀਹੋਜਾਵੈ ਬਸੰਤਰਿਤੂਗ੍ਰੀਖਮਰਿਤੂ ਵਤਬਨਾਸਪਤੀਕਾ ਵਿਨਾਸਕਰ
ਡਾਰੇ ਜਲਾਇਦੇਵੇ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰਿਤੂ ਬਸੰਤਵਤ ਬਨਕੋ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਕਰਡਾਰੇ ਇਸਤੇ ਆਦਲੈ
ਸਰਬਸੰਸਾਰਚੇਸ੍ਰਾਵਿਪਰਜੈਭੀਹੋਜਾਵੇਤੌਹੋਜਾਵਹੁ ਪ੍ਰੰਤੂਸਤਪੁਰਖੋਂਕਾਵਚਨਅਨਯਥਾਨਹੀ
ਹੋਤੇਹੈ॥ ਇਸੀਅਰਥਮੈਂ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਅਨੇਕਹੀਗਿਰਿਬਸੁਧਾਦੀ ਅਮੋਲਕ ਰਤਨ
ਰੂਪਪ੍ਰਮਾਨ ਭੂਤਵਚਨਹੈਕਹਾਂਪ੍ਰਯੰਤਲਿਖੈ॥ ਪੁਨਾ ਸੁਧਸਿੰਘਬੁਧਸਿੰਘਦੋਨੋਂ ਸਰਦਾਰੋਂਨੇ
ਬਹੁਤਬੇਨਤੀਕਰੀਪਰੰਤੂਸਾਹਿਬਨੇਕੁਛਕਕੋਪਹੋਕੇਇਨਕੋਧਕੇਦਿਵਾਇਕੇਉਠਾਇ ਦੀਆ
ਤਦਨੰਤਰਵਿਚਾਰੇਨਿਰਾਸਹੋਕੇਚਲੇਆਏ॥ਇਧਰਉਨਕੋਸਰਕਾਰਕਾ ਡਰ ਭੀ ਬਡਾਭਾਰਾ
ਇਧਰਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਭੀਪਾਤਸਾਹੋਂਕੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਬਡੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ
ਕਾਭੀਨੀਤੀਕੇਵਿਸਯਮੈਲਿਹਾਜ ਨ ਰਖਣੇਵਾਲੇ ਉਨੋਨੇਭੀਉਨਦੋਨੋ ਕੋ ਧਕੇਦੇਕੇ ਅਪਨੀ
ਸਭਾਮੈਸੇਂ ਨਿਕਾਸਦੀਆ॥ਵਹੁਦੋਨੋਸਰਦਾਰਵਿਚਾਰੇ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇਚਲੇ ਆਏਲਵਪੁਰਕੋ॥
ਸਿਖੋਵਾਚ॥ਹੇਪ੍ਰਭੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਥਾਸੁਣਤੇਹੂਏ ਹਮਾਰਾਸਰਬਸਾਧ
ਸੰਗਤ ਸਿੰਘੋਕਾਮਨਤ੍ਰਿਪਤਨਹੀਂਹੋਤਾਹੈਸੋਹੇਗੁਰੂਜੀ ਜਬਵਹੁਸਰਦਾਰਲੌਟਗਏਤਬਤਿਸ
ਤੇ ਅਨੰਤਰਉਨ ਸਰਦਾਰੋਂਕੋ ਸਰਕਾਰਨੇ ਕਯਾਕਹਯਾ॥ ਹਜੂਰਫਿਰਕਿਸਓਰਗਏ॥ ਯੇ
ਪ੍ਰਸੰਗਸਾਰਾਹੀਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਸੁਣਾਯੇਜੀ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਿੰਘੋਂਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸੁਣਕੇਸ੍ਰੀਬੀਰ
ਮ੍ਰਿਗੇਸੋਵਾਚ॥ਹੇਸਾਧਸੰਗਤਜੀ ਜਬਉਨਦੋਨੋਂਸਰਦਾਰੋਂਕਾ ਔਗੁਰੂਜੀਕਾਆਠਯਾਮ ਭੂਖੇ
ਪਯਾਸੇਰਹਕੇਸ੍ਰਾਪਦੇਕੇਦੇ ਜਾਨੇਕਾਸਮਾਚਾਰਸੁਣਕੇਰਣਜੀਤਸਿੰਘਬਡਾਭੈਭੀਤਹੂਆ ਪੁ
ਨਾ ਸੁਧਸਿੰਘਬੁਧਸਿੰਘਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇਉਨਕੇਊਪਰਬਡਾਤੰਗਹੂਆ ਕੇਤੁਮਨੇਮੇਰੀਆਗਯਾ
ਭੰਗਕਰਕੇਹਜੂਰਸੇਮੁਝਕੋ ਸ੍ਰਾਪਦਿਵਾਇਦੀਆ॥ਅਬਕਯਾਕਰੇਕੁਛਉਪਚਾਰਨਹੀਂਹੋਸਕਤਾ
ਹੈ॥ਭਲਾਕਹੋਭਾਈਸਾਧੁਸੰਗਤਜੀਕੇ ਮਦਰਾਪਾਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇਕਾਕਿਸਕਿਸਕਾ ਘਰਨਸ੍ਰ
ਨਹੀਂ ਹੂਆਹੈ॥ਮਦਪਾਨਸੇਹੀਕੰ ਕਾਰਾਜਨਸ੍ਰ ਹੋਗਯਾ ਮਦਪਾਨ ਸੇਹੀ ਛਪਨਕੋਟਯਾਦਵ
ਏਕਚਾਰਘੜੀਕੇ ਅੰਤਰਹੀਭਸਮ ਗਏ ਰੂਈਸੇਭੀਅਤਿਸੀਘ੍ਰਨਸ੍ਰਹੋਗਏ॥ਮਦਪਾਨ ਕਰ
ਕੇਹੀ ਸ਼ੇਰਸ਼ਾਹਕੀਬਾਦਸਾਹੀ ਨਸ੍ਰਟਹੋਈ॥ਮਦਪਾਨਸੇਹੀ ਤੁਰਕੋਂਕੀਬਾਦਸਾਹੀਜਾਤੀ ਰ
ਹੀ ਹੈ॥ਮਦਪਾਨਕਰਕੇਹੀਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾਜਾਜਨਮੈਜਾਕੇਪੁਤ੍ਰਅਸਮੇਦਅਸਮੇਦਾਕਾਸਾਰਬ
ਭੌਮਰਾਜਨਸ਼ਟਹੋਗਯਾ॥ਪ੍ਰਮਾਦਔਮਦਰਾਕੇ ਪਾਨਸੇਸਿਖੋਕਾਰਾਜਭੀਨਸ੍ਰਹੋਜਾਇਗਾ॥ ਯੇ
ਬਾਤਯਾਦਰਖਯੋ॥ਇਧਰਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਅਗਲੇਦਿਨ ਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰਕੇ ਸਨੇ ੨
ਤਰਣਤਾਰਣਜੀਕੋਆਏ॥ਜਬਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਸ੍ਰੀਤਰਨਤਾਰਣਜੀ ਆਇ ਉਤ੍ਰਯਾ
ਤਬਦੇਖਕੇ ਨੈਣਾਸਿੰਘਨਹਿੰਗਨੇਅਪਨੇਆਗਯਾਅਨੁ ਵਰਤੀਨਿਹੰਗੋਂਸੇ ਕਹਯਾਕੇ ਸੁਣੋ ਭਾਈ
ਯੇਬਲੇਦੀਕਾ ਡੇਰਾਇਥੇਆਇਉਤ੍ਰਯਾਹੈ ਸੋਇਨਕੇਡੇਰੇ ਉਠਾਇ ਦੇਣਾ ਚਾਹਯੇ॥ ਐਸੇ

ਨੈਣਾ ਸਿੰਘਕਾਬਚਨਸੁਣਕੇ ਨਿਹੰਗਾਸਿੰਘਾਂਨੇਬਡਾਰੌਲਾਮਚਾਯਾ॥ਉਨਮੈਸੇ ਏਕਨਿਹੰਗਨੇ
ਹਜੂਰਕਾਸੀਸਤਕਾਇਕੇਗੋਲੀਚਲਾਈ ਸੋਗੋਲੀਸਾਹਿਬਕੇ ਕਾਨਕੇਸਮੀਪਹੋਕੇਨਿਕਸ ਗ
ਈ॥ਯੇਦਸਾਨਿਹੰਗੋਕੀਦੇਖਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਜਾਹੁਰੇਅਕਾਲੀਓਙੰਗਾਲਜੋ
ਹਮਤੋ ਤੁਮਾਰੀਪੂਰਵਸਤੀਵਾਸਤੇਹੀਆਏਥੇ ਪਰੰਤੂਤੁਮਾਰੇਭਾਗਅਤਹੀਖੋਟੇਹੈ ਹਮਕਯਾਕਰੈ
ਅਰੈਹੀ ਨ ਭਾਗੋ ਤੁਮਨੇ ਉਲਟਾ ਹਮਾਰੇਊਪਰਹੀ ਬੰਦੂਕਦਾਗਦਈ ਐਸੇ ਅਕਾਲਜੋਂ ਕੋ
ਸ੍ਰਾਪਦੇਕੇਪੁਨਹਮਾਰੀਓਰਦੇਖਕੈਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਬਚਨਕੀਆ॥ਕੇਕ_ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾ ਏਥੋ
ਤੇਰਾਡੇਰਾਕਿਤਨੀਕਦੂਰਹੈ॥ ਹਜੂਰਕਾਬਚਨ ਸੁਣਤੇਹੀ ਹ ਮਨੇ ਖੜੇਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜਕੇ
ਅਰਜਕਰੀ ਕੇਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹਾਜੀਦਾਸਕੀਕੁਟੀਆ ਬਹੁਤਹੀ ਸਮੀਪਹੈ॥ ਪੁਨਃ ਬਚਨ
ਹੂਆਕੇ ਚਲਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾ ਤੇਰੀਕੁਟੀਆ ਮੈਹੀਆਜਚਲਮੁਕਾਮਕਰੈਂ॥ ਪੁਨਃ ਹਮਨੇ
ਅਰਜਕਰੀ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਆਜ ਹਮਾਰੇ ਔ ਕੁਟੀਆਕੇਬਡੇ ਭਾਗਜਾਗੇਹੈ ਜੋਆਪਕੇ
ਚਰਣਕਮਲ ਪਰਣ ਕੁਟੀਮੈਭੀਲਨੀਕੇਬੇਰਔਸੁਦਾਮੇਕਾਸਾਗਪਾਇਕੇ ਵਿਸ੍ਰਾਮਕਰੈਗੇ॥
ਐਸੇਹਮਾਰੀਅਰਜਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰਤਾਤਕਾਲਹੀ ਅਸਵਾਰਹੋਕੇ ਡੇਰੇਕੋਆਏ। ਅਬੀਤਰਨ
ਤਾਰਣਹਜੂਰਕਾ ਡੇਰਾਆਯਾਨਹੀਥਾ ਜੋਹਮਨੇਪ੍ਰਥਮ ਹੀਭਿਖਜੂ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਕੇਹਾਥ
ਡੇਰੇਵਾਲੇਸਿਖੋਂਕੋਕਹਭੇਜਯਾਥਾ ਕੇਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾਡੇਰਾਆਵਤਾਹੈ। ਤੁਮਨੇਪ੍ਰਸਾਦ
ਤਯਾਰਕਰਰਖਣਾਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਿਤਸਮਈਦਾਲਾਂਆਦਿਕਔਰਜਲਭੀਗਰਮਕਰਰਖਣੇ
ਸੀਤਕਾਲਕੇਦਿਨਹੈਕੋਈਸਿੰਘਇਸਨਾਨਕਰੇਗਾਕੋਈਚਰਣਧੋਵੇਗਾਕੋਈਕੇਸੀ ਇਸਨਾ
ਨ ਪੰਜਸ਼ਨਾਨਾਕੋਈਦਾਹੜਾਹੀਧੋਵੇਗਾਸੋਗੁਰੂਜੀਕੇਡੇਰੇਪਹੁੰਚਨੇਸੇਪ੍ਰਥਮਹੀਪ੍ਰਸਾਦਿਸਰਬ
ਪ੍ਰਕਾਰਕਾਡੇਰੇਵਾਲੇਸਿੰਘੋਂਨੇ ਤਯਾਰਕਰਰਖਾਥਾ ਜਬਗੁਰੂਜੀਕੀਅਸਵਾਰੀਸੰਘੇਗ੍ਰਾਮ ਮੈ
ਪਹੁੰਚੀਤਬਡੇਰੇਡੇਰੇਕੇਸਿੰਘ ਸੁੰਦਰਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਸ਼ਬਦਗਾਵਤੇ ਹੂਏਆਗੇ ਹੀਆਇ
ਮਿਲੇਜੋੜਜਾਂਕੇ ਸ਼ਬਦਗਾਵਤੇਹੂਏ ਹਜੂਰਕੇ ਸਾਥ੨ਈਹਾਂਆਏ ਜਹਾਂਪਰਅਬਸਾਹਿਬਕਾ
ਦਮਦਮਾਹੈਇਥੇਤਾਤਕਾਲਹੀਸਾਹਿਬਕੇ ਬੈਠਨੇਅਰਥਪ੍ਰਯੰਕਬਡਾਸੁੰਦਰਬਿਛਜਾਤਾਭਯਾ
ਸੁੰਦਰ ਚਾਦਨਜਾਂਤਿਬ੍ਰਘੋਪੇਛੇਲਦਾਰਜਾਂਲਗਜਾਤਜਾਭਯਾਂ ਤਦਨੰਤਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਮਾਹਿਬਸਿੰਘ
ਜੀਈਹਾਂਆਇਕੇਪ੍ਰਯੰਕਪਰਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ। ਤਦਨੰਤਰਗੁਰੂਜੀਕੀ
ਇਛਾਅਨੁਸਾਰਪ੍ਰਸਾਦਕਾਥਾਲਸ੍ਵਰਣਕਾ ਔ ਸ੍ਵਰਣਕੇਹੀਕੌਲ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਵਾਦੂ
ਰਸੋਵਾਲੇਸਾਲਨੇਸਾਕਭਾਜਯੋਂਸੇ ਭਰੇਹੂਏਥਾਲ ਮੇਰਖੇਹੂਏਖਟਰਸੇਸੰਯੁਕਤਥੇ।ਜਬਥਾਲ
ਹਜੂਰਕੇਆਗੇਆਇਕੇਟਿਕਜਾ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕਿਉਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਸਭਡੇਰੇਮੈਪ੍ਰਸਾਦਿ
ਵਰਤਯਾਹੈ ਤਬਹਮਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਕੇਹਾਂਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਸਭਕੋਪ੍ਰਸਾਦ
ਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇਮਿਲਚਾਯਾਹੈ ਤਬਗੁਰੂਜੀਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਪ੍ਰਸਾਦਛਕਕੇ ਬਿਰਾਜਗਏ

ਪੁਨਃਕਿੰਚਤਕਾਲਪੀਛੇਬਾਰਕੀਝਾੜਜੋਂਕੀਓਰਦ੍ਰਿਟੀਕਰਕੇਬਚਨਕਰਤੇਭਏ। ਕਿਉਂਭਾਈ
ਵੀਰਸਿੰਘਏਹਅੰਬਅਨਾਰਸੰਗਤਰਾਆਦਿਕਬਾਰੋਂਕੇਬ੍ਰਿਛਖੜੇਹੈ ।ਤਬਹਮਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ
ਅਰਦਾਸਕਰੀਕੇਹਾਂਗੁਰੂਜੀਯੇਅੰਬਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿਛਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇਖੜੇਹੈ ਈਹਾਂ
ਏਕਨਿਸਾਨਿਵਾਸਕਰਕੇਅਗਲੇਦਿਨ ਬਡੀਅਨੁਗ੍ਰਹਕਰਤੇਹੂਏਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਵਰਦੇਕੇ
ਸ੍ਰੀਊਨੇਸਜੀ ਬਿਦਾਹੋਕੇਈਹਾਂਸੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲਕੇ ਰਸਤੇਸ੍ਵਅਸਥਾਨਕੋ ਚਲੇਜਾਤੇਭਏ॥
ਸੋਹੇਸਾਧੁਸੰਗਤਜੀ ਇਸਰੀਤੀਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਵਚਨਸੇਹੀਇਸ ਮਾਝੇਕੀ ਭੂ
ਮੀ ਮੈਯੇਆਂਬ੍ਰਾਆਦਿਕ ਉਤਮਬ੍ਰਿਛੋਕੇ ਬਾਗਲਾਗਰਹੇਜੋ ਔਰਸਰਬਸੰਪਤੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ
ਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਾ ਪ੍ਰਤਾਪਹੈ॥ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੁੰਦਰਕਥਾਮਹਾਂਰਾਜਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ
ਸੇ ਸ੍ਰਵਣਕਰਕੇ ਸਰਬਸਿੰਘਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਗਦਗਦ ਹੋਕੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ
ਚਰਨਕਮਲੋਂਪਰਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇਭਏ॥ਪੁਨਃਬਚਨਹੂਆਹੇਸਾਧਸੰਗਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿ
ਬ ਸਿੰਘਜੀਕੋ ਤੁਮਨੇਸਾਧਨਸੰਪਤੀਯੁਕਤ ਸਾਮਰਥਵਾਲਾ ਮਾਨੁਖਨਹੀਂਜਾਨਨਾ ਕਿੰਤੂਯੇ
ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਸਾਖ੍ਯਾਤਈਸ੍ਵਰਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਦੇਵਜੀਹੀਹੈ ॥ ਕੇਵਲ
ਸੰਸਾਰਕੇਉਧਾਰ ਵਾਸਤੇਹੀ ਗੁਰੂਜੀ ਜੁਗਜੁਗ ਵਿਖੇ ਧਰਮਕੀਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਅਵਤਾਰ
ਧਾਰਤੇਹੀਰਹਤੇਹੈ ਇਸਮੈਕੁਛਸੰਸਾਨਹੀਂਹੈ॥ਇਤਿ॥ ਸੋ: ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗਾਥਾ
ਸ੍ਰੀਊਨੇਸਕੀ। ਸ੍ਰਮੁਖ ਕਹੀ ਵਿਸੇਖ ਤਾਹਿ ਨਮੋ ਜਗ ਬੰਦ ਪਦ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਯੁਤਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇਦੇਵਤਰਊ ਸ੍ਰਸਿੱਖਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬਾਬਾ
ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਸਜ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਉਕਤ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਉਨਤੀਸਵੋ
ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਦੋਹਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਗੁਰੁ ਪਰਮ ਵਿਰਾਗ ਪ੍ਰਕਾਸ।
ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪਥਿਤ ਹੋਨਹਿਤ ਸਭਤੇ ਭਏ ਉਦਾਸ ॥ ੧ ॥
ਸੋਰਠਾ—ਸਾਰਬਭੌਮਜ ਸੁਰਾਜ ਕੀਨੋ ਕੋਟਿਨ ਯੁਗ ਜਿਨੈ।
ਬਹੁਰੋ ਸਹਿਤਸਮਾਜ ਤ੍ਯਾਗਤ ਭਏ ਨਿਦਾਨ ਜਗ ॥ ੨ ॥
ਇਓਹੀ ਜਗਕੀ ਰੀਤਿ ਸਮਝਲੇਹੁ ਸਭ ਸੰਤ ਮਨ।
ਹੋਤ ਨਹੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ਯਾਂਤੇ ਸਕਲ ਅਸਾਰ ਜਗ ॥ ੩ ॥
ਸੰਤ ਸੁਨੋ ਮਨਲਾਇ ਕਥਾ ਸੁਸ੍ਰੀ ਜਗਤੇਸਕੀ।

ਭਈ ਸੁਦੇਹੁ ਸੁਨਾਇ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਸਿਸੁਜਾਨ ਉਰ ॥ ੪ ॥
ਦੋਹਰਾ--ਨਮਸਕਾਰ ਜਗਤੇਸ ਪਦ ਕਰੂੰ ਸੁਬਾਰੰਬਾਰ ।
ਪੂਰਣ ਕਰੋ ਸੁ ਗ੍ਰੰਥ ਯੇ ਅਪਨੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ ॥ ੫ ॥
ਸਾਰਦ ਸਾਰਦ ਸਾਰਦਾ ਸਰਦ ਇੰਦੁਸਮਹਾਸ ।
ਪਾਰ ਦਸਮ ਸੁਕਲਾਂਬਰੇ ਕੀਜੈ ਮਮਰਿਦਵਾਸ ॥ ੬ ॥

ਅਥ ਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗ:--ਹੇਸੰਤਜਨੋ ਜਬਸ੍ਰੀਊਨੇਸਜੀ ਨਿਜਪੁਰੀਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਅਮਰੇਸ ਅਮਰਪੁਰੀਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰੇਹੈ ਸਰਬਦੇਵਤਾਲੋਕ ਪਰਮਆਨੰਦਯੁਤਮੰਗਲਾਚਾਰ ਕਰੈ। ਤੈਸੇਹੀਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈਭੀ ਹਜੂਰਕੇ ਆਵਨੇਸੇ ਘਰਘਰਮੈ ਮੰਗਲਾਚਰਣਹੋਤੇਭਏ॥ ਗਲੀਬਾਜਾਰੋਂਮੈਮ੍ਰਿਗਮਦ ਗਜਮਦਮਿਸ੍ਰਤਜਲੋਂਕੇ ਛਿੜਕਾਵਕਰਤੇਭਏ॥ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇ ਪੁਸਪੋਕੀਆਂਮਾਲਾ ਬੰਧਨਵਾਰ ਤੋਰਣਘਰਘਰਵਿਖੇ ਬਾਧਤੇਭਏ। ਤਥਾਦ੍ਵਾਰਜੋਂਕੇ ਆਗੇਵਿਚਿਤ੍ਰਤ ਕਲਸ ਧਰਕੇ ਅਤਿਸੁਗੰਧਿਤ ਕਰਪੂਰਆਦੀ ਦ੍ਰਬਜੋਂਕਾਲੇਪ ਕਰਕੇ ਧਰਤੇਭਏਧੂਪ ਧੁਖਾਵਤੇਭਏ। ਸ੍ਵੇਤਪੁਸਪੋਂਕੀ ਅੰਜਲੀਭਰਭਰਕੇ ਸ੍ਰੀਊਨੇਸਕੇਊਪਰ ਬਰਖਾਂਕਰਤੇਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਅਮਰੇਸਅਪਨੀਰਾਜਧਾਨੀਮੇਪ੍ਰਵੇਸਕਰੇਹੈ। ਤੈਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਭੀ ਅਪਨੀਰਾਜਧਾਨੀਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਤੇਭਏ ॥ ਜਬਸੁੰਦਰਸਭਾਮੈਆਇਕੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਵੈ॥ ਤਬਸਰਬਦੇਸੋਂਕੀਸੰਗਤਾਂਆਇ੨ਕੇਆਗੇਉਪਾਇਨਰਖਰਖਕੇਦਰਸਨਕਰਕਰਕੇਅਪਨਾ ਜਨਮਸਫਲਕਰਕੇ ਮਾਨੋ ਐਸਾਬਚਨਆਪਸਮੈ ਕਹਬੋਕਰੈਕੇਮਨੁਖਾਜਨਮ ਧਾਰਣੇਕੇਫਲਕੋਤੋ ਹਮਆਜਹੀਪ੍ਰਾਪਤਭਏਹੈਹਜੂਰਕਾਦਰ[illegible]ਨਕਰਕੇ॥ ਜੋਜੋਕਈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇਬਚਨ ਸੁਣਨੇਕੀਕਾਮਨਾਅਪਨੇਮਨਮੈਧਾਰਕੇ ਆਵਤੇਹੈਂ। ਸੋਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਸਤਗੁਰੂਜੀਉਸਕੇ ਪੂਛੇਸੇਬਿਨਾਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗਮੈਪਾਇਕੇ ਸੁਣਾਇਦੇਵੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾਬਡਾਤੇਜਸ੍ਰੀਸੁਭਾਵਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰਸਨਮੁਖਕੋਈਭੀਬਚਨਨਕਰਸਕੇ ਜਬਹਠਕਰਕੇ ਬਚਨਕਰਨੇਕੀਇਛਾ ਕਰਕੇਸਨਮੁਖਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜੇਹੋਕੇਬਚਨ ਕਰਣੇਭੀਲਾਗੇਤਬਥਰਥਰਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਜਾਵੇਮੁਖਸੇ ਸਪਸ੍ਰ ਅਖਰਵਾਲਾਵਚਨਹਜੂਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕਿਸੀਸੇਭੀਨਹੀਂਕਹਜਾਜਾਤਾਥਾ॥ ਇਸਹੇਤੂਸੇ ਸਭੀਲੋਕਮਨਕਰਕੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇਥੇ॥ ਕੋਈਸਿਖਸੁਭਕਰਮਕੇਕਰਣੇਕੀ ਇਛਾਕਰਕੇਮਨਕਰਕੇਬੇਨੀਤੀਕਰਤੇਥੇਕੋਈ ਜਗ੍ਯਾਸੂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨਕੀ ਇਛਾਕਰਕੇ ਮਨਕਰਕੇਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਬਸਭਕੇ ਮਨਕੀਯਥਾਵਤਕਾਮਨਾ ਜਾਨਕੇਕਰਮਾਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਕੋ ਸਿਖਸੰਤਕੀਸੇਵਾ ਰੂਪ ਕਰਮ ਤਥਾਤੀਰਥਯਾਤ੍ਰਾਆਦੀਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇਭਏ॥ ਉਪਾਸਨਾਕੇਅਧਿਕਾਰੀਕੋ ਉਪਾਸਨਾਜਪ ਪਾਠਗੁਪਤਜਪਮਾਨਸੀ ਜਪਧਗਾਨਗੁਰੂ ਮੂਰਤੀਕਾ ਅਥਵਾ ਈਸ੍ਵਰਕੀ ਮੂਰਤੀਕੀ ਚਿਤ

ਕੀਸੁਧੀ ਔਰਥਿਰਤਾਅਰਥਧ੍ਯਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕਰਤੇਭਏ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂਆਂਕੋ ਤੋ
ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮੀ ਸਰਬੰਖਲ੍ਵਿਦੰਬ੍ਰਹਮ ਨੇਹਨਾਨਾਸ੍ਤਿ ਕਿੰਚਨਸਾਖ੍ਯਾਤ ਅਪਰੋਖ੍ਯਾਤ ਯਦ
ਬ੍ਰਹਮਤਦੇਵਤ੍ਵੰਅਸੀ॥ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਸ੍ਰੁਤੀਰੂਪਵੇਦੋਕਤ ਮਹਾਵਾਕ੍ਯੋਦ੍ਵਾਰਾ ਤਤ੍ਵਕਾ ਉਪਦੇਸ਼
ਕਰਤੇਭਏ॥ਔਰਭੀਜੋ ਜੈਸੀਕਾਮਨੋਂਵਾਲਾ ਅਪਨੇਮਨਮੈਕਾਮਨਾ ਧਾਰਕੇ ਉਨੇਪੁਰੀਮੈ ਹ
ਜੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆਹੈ॥ ਤਿਸਤਿਸਕੀਕਾਮਨਾ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਅਵਸਮੇਵਹੀ
ਪੂਰਣਕਰੀਹੈ॥ਪੁਨਹ॥ਜਿਨਜਿਨਸਿਖੋਨੇਮਨਮੈ ਨਿਸਚਾਕਰਕੇਕਿਸੇਬਡੇ ਸੰਕਟਮੈਅਥਵਾ
ਯੁਧਾਦੀ ਭੀੜਾਕੇਪੜੇਹੂਏਜਹਾਂਜਹਾਂਗੁਰੂਜੀਕੋਧ੍ਯਾਯੇ ਹੈ ਮਨਕਰਕੇਵੀ ਤਹਾਂ ੨ ਗੁਰੂਜੀ
ਪ੍ਰਤਖ੍ਯਹੋਕੇ ਉਨਸਿਖੋਕੇਸੰਕਟਕਾਟਕੇਯੁਧਅਦਿਕ ਕਠਿਨ ਅਸਥਾਨੋਪਰ ਦਰਸਨਦੇਕੇ
ਸਹਾਯਤਾਕਰੀਹੈ॥ਅਬਭੀਆਜਕਾਲਕੇਦਿਨੋਂਮੈਭੀਹਜਾਰੋਲਾਖੋਂਲੋਕਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ
ਜੀਕਾਧਿਆਨ ਕਰਕੇਪੁਤ੍ਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਵਾਸਤੇ ਅਥਵਾ ਰੋਗਮਹਾਂਰੋਗਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਵਾਸਤੇ
ਅਥਵਾ ਕਿਸੀਨਿਧੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਵਾਸਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰ ਧਨਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਵਾਸਤੇ ਅਥਵਾਔਰ
ਕਿਸੀ ਕਾਮਨਾਵਾਸਤੇ ਧਿਆਨਕਰਤੇ ਧ੍ਯਾਵਤੇ ਹੈ ਉਨਸਭਕੀ ਕਾਮਨਾਪੂਰੀ ਹੋਤੀਹੈ॥
ਜਬ੨ਗੁਰੂਜੀ ਸਭਾਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਵੈਂ॥ ਤਬ੨ਬਡੇ ਵੈਰਾਗਸਾਥ ਮਿਲੇਹੂਏ ਵਚਨਕੀ
ਆ ਕਰੈਂ॥ ਕਬੀ੨ਐਸੇਭੀਬਚਨਕੀਆਕਰੈ ਕੇ ਮੈਭੀਅਉਤਗ੍ਯਾ ਤੇ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਭੀ
ਔਤਰਗਯਾ ਨ ਮੇਰਾਪੀਛਾਤੇ ਨ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾ ਪੀਛਾਹਮਦੋਨੋ ਏਵੇਹੀ ਗਏ॥ ਪੁਨਹ
ਕਬੀ ੨ ਐਸੇ ਭੀ ਕਹ੍ਯਾ ਕਰੈਕੇ ਚਾਰੋਂਓਰਸੇ ਅਗਲਗਰਹੀਹੈ ਤਪਤ ਬ੍ਯਾਪਤਹੋਰਹੀ
ਹੈਚਾਰੋਓਰਸੇਤਤੀ ਜਲਤੀਹੂਈਪਉਣ ਆਤੀਹੈ ਏਕ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕੀ ਓਰ
ਸੇ ਠੰਢੀਪੌਣਆਵਤੀਹੈ ਤਿਸਕੋਦੇਖਕੇ ਮੇਰੀਆਂਅਖਾਂ ਠੰਡੀਆਂਹੋਤੀਆਂਹੈ॥ ਪੁਨਹ ਕਬੀ੨
ਐਸਾ ਭੀ ਵਚਨ ਕੀਆਕਰੈ ਚਲਚਲਗਈਆ ਪੰਖੀਆਂਜਿਨੀ ਵਸਾਏਤਾਲ॥ ਸ਼ਰ ਭ-
ਰਿਆਭੀਚਲਸੀ ਥਕੇਕਉਲਇਕਲ॥ ਆਂਖੀਸੇਖਾਬੰਦਗੀ ਚਲਣਅਜਕੇ ਕਲ॥ਫਰੀਦਾ
ਕਿਥੇਲੀਤੈਡੇ ਮਾਪਰੇਜਿਨੀਤੂੰ ਜਣਿਓਹ॥ ਤੈਪਾਸੋਂ ਓਲਦਗਏਤੂੰਅਜੇਨ ਪਤੀਣਿਓਹ॥
ਗੋਰਨਿਮਾਣੀਸਡਕਰੇ ਨਿਘਰਿਘਰਆਉ॥ ਸਰਪਰਮੈਥੈਆਵਣਾ ਤੂੰਮੈਥੋ ਨ ਸਰਮਾਉ॥
ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥ਅਉਰਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਚਨਕਹਤੇਰਹ੍ਯਾ ਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਿਸੀ
ਸੇਂ ਮਿਲਾਵੇ ਨਹੀਂ ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੈਹੀ ਮਸਤ ਰਹੈ॥ ਕਿਸੀ ਸਮੇਮੈਂ ਐਸੇ ਬੋਲੈ ਸੂਰਜ
ਕਿਰਣਮਿਲੀ ਜਲਕਾ ਜਲਹੂਆ ਰਾਮ॥ ਜੋਤੀਜੋਤਿਰਲੀ ਸੰਪੂਰਣ ਥੀਆ ਰਾਮ
ਬ੍ਰਹਮਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮਸੁਣੀਐ ਏਕ ਏਕ ਵਖਾਣੀਐ॥ਆਤਮਪਸਾਰਾ ਕਰਣਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭਬਿਨਾ
ਨਹਿ ਜਾਣੀਐ॥ਆਪਕਰਤਾ ਆਪਭੁਗਤਾ ਆਪਕਾਰਣਕੀਆ॥ ਬਿਨਵੰਤਨਾਨਕ ਸੇਈ
ਜਾਣਹਿ ਜਿਨੀਹਰਰਸਪੀਆ॥ ਤਤਨਿਰੰਜਨ ਜੋਤਿਸਬਾਈ ਸੋਹੰਭੇਦ ਨ ਕੋਈ ਜੀਉ।

ਆਪਕਥੇ ਆਪਸੁਨਨੇਹਾਰ ॥ ਆਪ ਏਕਆਪਹਿ ਬਿਸਥਾਰ ॥ ਜਬਆਪਹਿਆਪ ਆਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥ ਤਬਮੋਹਕਹਾਂ ਕਿਸਹੋਵਤ ਭਰਮ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਸਭਕੁਛਜੀਵਤਕੋਬਿਵਹਾਰ॥ਮਾਤਪਿਤਾ ਭਾਈਸੁਤਬੰਧਪ ਅਰਫੁਨਗ੍ਰਹ ਕੀਨਾਰ॥ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਿਉਜਗ ਰਚਨਾ ਯਹਦੇਖਹੁਰਿਦੈ ਬੀਚਾਰ॥ ਜਗਤਮੇ ਝੂਠੀ ਦੇਖੀਪ੍ਰੀਤ ॥ ਅਪਨੇਹੀ ਸੁਖਸਿਉਸਭ ਲਾਗੇ ਕਿਆਦਾਂਰਾਕਿਆਮੀਤ ਤੂੰਘਟਘਟ ਅੰਤਰਸਰਬਨਿਰੰਤਰਜੀ ਹਰਏਕੋਪੁਰਖ ਸਮਾਣਾ ॥ ਇਕਦਾਤੇਇਕ ਭਿਖਾਰੀਜੀ ਸਭਤੇਰੇਚੋਜ ਵਿਡਾਣਾ॥ ਗੁਣਏਹੋ ਹੋਰਨਾਹੀਕੋਇ॥ ਨਾਕੋ ਹੋਇਆਨਾਕੋਹੋਇ ॥ ਸਭਘਟਮੇਰੇ ਹਉਸਭਨਾ ਅੰਤਰ ਇਤਯਾਦੀ ਕੋਈਕੋਈ ਵਚਨਤੋ ਅਪਨੀ ਮੌਜਸੇਬੋਲੈ ਔਰਕੋਈਕੋਈਵਚਨ ਉਪਦੇਸਕਰਣੇਅਰਥਕਿਸੀੲਸਿਖਕੇਪ੍ਰਥਾਇ ਅਗਲੇਕੇਸੰਕਲਪਕੇ ਅਨੁਸਾਰਬੋਲੈ ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੂਰਯਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕੇਅਪਨੇ ਵਚਨਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਂਕਰਕੇ ਸਭਸਿਖੋਂਕੇ ਰਿਦੇਕੇ ਅਗਯਾਨਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਦੂਰਕਰਤੇਹੂਏ॥ਏਕਦਿਨ ਅਪਨੇਮੰਤ੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਕਾਨਸਿੰਘਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਬਡੇ ਯਸਸ੍ਰੀ ਬਡੇ ਤੇਜਸੇ ਗੁਰੂਜੀ ਯੇ ਵਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਬਾਵਾ ਅਬ ਹਮਰਾ ਯੇਹ ਹੁਕਮ ਸਭਸੇ ਸੁਨਾਇ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਦੇਗਾਂ ਬਡੀਆਂ ਦਾਲ ਵਾਲੀਆਂ ਸਭ ਧੁਆਇਕੇ ਰਖ ਦੇਵਹੁ ਲੋਹਾਂ ਭੀ ਸਭ ਚੁਹਲਜਾਂਕੇ ਊਪਰਸੇ ਪੁਟਾਇਕੇ ਰਖ ਦੇਵਹੁ ਅਬ ਲੰਗਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵਹੁ ॥ ਜਿਤਨੇ ਲੰਗਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਵਾਲੇ ਬਿਹੰਗਮ ਅਭਯਾਗਤ ਸਿਖਹੈ ਸਭਕੋ ਸੁਕੀ ਰਸਤ ਮਿਲੇ॥ ਅਬ ਪਕੀ ਰੋਟੀ ਕਿਸੇ ਕੋ ਨ ਮਿਲੇ ॥ ਔਰ ਭੀ ਜਿਤਨੇਕੁ ਸਾਧੂਬ੍ਰਾਹਮਣਹੈ ਜਿਤਨੇ ਰੋਜਕੀ ਰੋਜ ਆਇਜਾਵੇ ਜਿਤਨਜਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਵੈ ਇਥੇਸਭਕੋਸੁਕੀ ਰਸਤਦੇਵਹੁ॥ਅਬਨਾਤੋ ਲੋਹਚੁਲਹੇ ਪਰਚਢਾਵਹੁ ਨ ਦੇਗਾਂਚਢਾਵਹੁਸਭ ਮਾਂਜਧੋਇਕੇ ਰਖਦੇਵਹੁ ਦੇਗਾਂਕਾਚਢਾਨੇਵਾਲਾ ਲੋਹਾਂਤਪਾਨੇ ਵਾਲਾ ਆਇਕੇਆਪੇਹੀਲੋਹਾਂ ਔਰਦੇਗਾਂਲੇਜਾਵੇਗਾ ॥ ਜੈਸੇਸਜਲ ਮੇਘਬਡਾ ਸਬਦਕਰਕੇ ਚੁਪਕਰਜਾਤਾਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬੇਕਾਨਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਹਜੂਰਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀ ਸਤਬਚਨਕਹਕੇ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਰਤੇ ਭਏਜੈਸੇ ਹਜੂਰਨੇ ਹੁਰਮਾਯਾਥਾ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਕਿਤਨੇਕਕਾਲਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰਿਜੀ ਸ੍ਰੀਊਨੇਸਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥਗਏ ਊਨੇਸਾਹਿਬ ਮੰਗਾਏ ਸੁਖਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਕਹਜੂਰਕਾ ਦਰਸਨਕੀਆ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦਆਦਕ ਭੇਟਾਰਖਕੇ ਦੰਡਵਤਪ੍ਰਣਾਵਤਕਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰੀਜੀਸੇ ਕੁਸਲਪ੍ਰਸਨ ਕਰਕੇਸਾਹਿਬ ਦੇਖਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ॥ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨੇਕਦਿਨਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿਖ ਜੀਨੇਭਰੇਦੀਵਾਨਮੈ ਬਚਨਕੀਆ॥ਕਿਹੇਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਯੇਦੇਗਾਂਔਰਲੋਹਾਂ ਤੇਰੀਅਮਾਨਤ ਰਖੀਹੈ ਯੇ ਤੂੰਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤਲੈਜਾਇਕੇਅਪਨਾ ਅਖੰਡਲੰਗਰਚਲਾਇ॥ ਹਮਤੇਰੇ ਊਪ

ਰ ਬਹੁਤਪ੍ਰਸੰਨਹੈ ਇਧਰਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀਖੜੇਹੈਂ ਔਰਜੋਜੋਹਜੂਰਆਗ੍ਯਾ ਕਰਤੇਹੈ ਸੋਸੋ ਸਤਬਚਨ ਸਤ ਬਚਨਕਰਕੇ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇਜਾਤੇ ਹੂਏ ॥ ਔਰ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬਸੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇਹਜੂਰਕੇ ਵਚਨਸੇਕੁਛਸਾਖ੍ਯਾਤ ਦੇਗਾਂਤੇਲੋਹਾਂਤੋਂਉਠਾਇਕੇ ਨਹੀਲ੍ਯਾਵਨਜਾਂਬਜਾਂਕਿੰਤੂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਅਖੰਡਲੰਗਰ ਚਲਾਵਨੇਕੀ ਆਪਨੀ ਸਮਰਥ ਹੀਦੇਦਈਥੀ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਜੇ ਹਜੂਰਨੇ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਸ੍ਰੀਵੀਰ ਪੰਚਾਨਨ ਕੋ ਦੇਦਈ ਤਬ ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਔਰ ਸਾਮਰਥ ਨ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਏਕਦੀਪਕ ਸੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋਂ ਲਾਖੋਂ ਦੀਪਕ ਜਗਾਇ ਲੇਵਹੁ ਤਬ ਉਸਕੀ ਕਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਸਾਮਰਥ ਘਟ ਜਾਂਤੀਹੈ ਐਸੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ਉਸ ਪ੍ਰਥਮ ਦੀਪਕ ਕੀ ਰੰਚਕਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਸਕਤੀ ਨਹੀ ਘਟਤੀ ਹੈ॥ ਜਿਤਨੇਦੀਪਕ ਪ੍ਰਥਮਦੀਪਕਸੇ ਲਗਾ ਇਕੇ ਜਗਾਵੋ ਉਲਟਾਉਨ ਸਭ ਦੀਪਕਕੋਕੀ ਪੂਰਬ ਦੀਪਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਦਾਹਕ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ॥ਉਨਮੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਜਿਨਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂ ਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਰਖ ਸਾਮਰਥਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਭੀ ਉਨਕੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਇਸਮੈਰੰਚਕਭੀ ਸੰਸਾਨਹੀਹੈ॥ ਉਨਦੀਪਕੋਮੈਸੇ ਜਿਸਕਾਤੇਲਬਾਤੀ ਸੂਖਜਾਨੇਸੇ ਜੈਸੇ ਵ ਹੁਦੀਪਕਨਿਰਬਾਣਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ॥ ਜਿਨਜਿਨ ਸਤਪੁਰਖੋਂਕਾਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪੀਆਰ ਬਲਾਰੂਪੀਤੇਲ ਪ੍ਰਾਣਰੂਪੀਬਾਤੀ ਸੂਕਜਾਤੀਹੈ॥ ਤੇਤੇਮਹਾਤਮਾ ਨਿਰਬਾਨਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਬਚਨ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਕੇਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨਸੇਅਨੰਤਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੀਖੁਸੀਲੈਕੇਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਕੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਉਪਰਾਮਤਾਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਬੜੇ ਆਸਜਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਅਰ ਬੀਚਬੀਚਭਲੇ ੨ ਲੋਕ ਐਸੀਭੀਕਲਪਨਾਕਰੈਕੇ ਜੈਸੇਆਜਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇਬ੍ਰਿਤੀਧਾਰੀਹੈ ਐਸੀਆਗੇਤੋਕਬੀਨਹੀਧਾਰਣਕਰੀਥੀ॥ ਇਸੀਹੇਤੂ ਸੇਅਛੇ੨ ਚਤੁਰ ਲੋਕ ਅਨੁਮਾਨਕਰਲੇਤੇਭਏ ਕੇ ਅਬਮਹਾਰਾਜਜੀ ਇਸਲੋਕਸੇ ਉਦਾਸੀਨ ਹੈ ॥ ਔਰ ਬਹੁਤਹੀਅਨੁਮਾਨਕੇ ਗਯਾਤਾਹਜੂਰਕੇਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇ ਵਚਨਸ੍ਰਵਨਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀਜਾਨ ਗਏਥੇ ਕੇ ਅਬਸਾਹਿਬਦੇਹਕੀ ਕਲਪਨਾਮੇਟਕੇ ਆਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਮੈ ਲੀਨਹੂਆਚਾਹਤੇਹੈਂ ॥ ਦੂਸਰਾਲੰਗਰਬੰਦਕਰਕੇ ਸੂਕਜਾਂਰਸਤਾਕੇ ਕਰਦੇਣੇਸੇਂ ਤੋ ਸਭਕੋਅਤਸੈਕਰਕੇ ਵਿਦਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ਕੇ ਅਬਧਰਮ ਅਰਥਕਾਮਮੋਖ੍ਯਕਾ ਸੂਰਯਅਸਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹਤਾਹੈ ॥ ਤੀਸਰਾ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਬੈਲਗਊਆਂਯੇਸਭੀ ਘਾਸ ਦਾਨਾ ਅਛੀਤਰਾਂਸੇ ਨ ਖਾਵੈ ਖੜੇ ੨ ਰੋਤੇਰਹੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਕੁਤੇ ਕਾਂਗ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਰਹੈ ਤਥਾ ਦਿਨ ਕੋ ਸਯਾਰ ਰੋਦਨ ਕਰੈ ॥ ਤਥਾਸੁਧ ਆਕਾਸਮੈ ਸੂਰਯਕੋ ਦਿਨਮੈ ਪਰਵਾਰ ਪਰਯਾ ਕਰੇ ਔਰ ਭੁਚਾਲ ਭੀ

ਬਹੁਤਸੇ ਆਵੈ ॥ ਤਥਾਕ੍ਰੂਰਗ੍ਰਹਸੋਮਜਗ੍ਰਹੋਕੋਪੀੜਾਵਾਰੰਵਾਰਦੇਵੈ ॥ ਬਿਨਾਬਾਦਲਸੇਂ ਆ-
ਕਾਸਗਰਜੈਤਥਾਉਲਕੌਂਪਾਤਹੋਵੈ ॥ ਘੋੜੇਹਸਤੀਰਾਤ੍ਰਕੋਹਿੰਣਕੈ ਥਡੀਊਚੀ ੨ ਚਿਘਾੜਾ
ਮਾਰੈ ਬਛੜੇਂ ਕੇਪਾਸ ਸਮੀਪਮੇਂ ਹੋਤੇਹੀ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋਰੋਦਨਕਰਕੇ ੨ ਗਊਆਂ ਰੰਭਣਾਕਰੈ ਔਰ
ਧੂਮ੍ਰਕੇਤੂਕੇਉਦੇਹੋਵਨੇਆਦੀ ਅਨੇਕਹੀਉਤਪਾਤ ਹੋਤੇਦ੍ਰਿਸ੍ਰਆਵੈ ॥ ਤਥਾਨਗਾਰੇਸੁਤਰਜਾਂ
ਬਿਨਾਬਜਾਏਹੀਆਪੇਬਾਜੈ ਮੰਦਰੋਂਕੇਤਖਤੇ ਅਪਨੇਆਪਹੀ ਬਿਨਾਹਲਾਏਸਬਦ ਕਰਤੇ
ਰਹੈ ਤਥਾਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਹੀਸਭਜੀਵੋਂਕੇ ਅੰਤਰਕਾਉਤਸਾਹਾਨਸ੍ਰ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਇਤਯਾਦਿਕ
ਔਰਭੀਅਨੇਕਹੀਅਪਸਕੁਨ ਹੋਤੇਦ੍ਰਿਸ੍ਰਆਵੈ ॥ ਹਜੂਰਅੰਤਰਯਾਮੀ ਭੂਤਭਵਿਖਤ ਵਰਤ
ਮਾਨਤੀਨੋਕਾਲੋਕੀਜਾਨਨਹਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰਾਵਨਕੇਸੁਕਲਪਖਕੀ ੧੨ ਦ੍ਵਾਦਸੀਕੇ ਦਿਨ ਸਭਾ
ਮੰਡਪਮੇਂ ਆਇ ਬਿਰਾਜਤੇਭਏ ॥ ਕੈਸੋਸਭਾਮੰਡਪਹੈ ਹੀਰੇਮੋਤੀਆਦਿਕ ਰਤਨਹੁਕਰਕੇ
ਜਟਿਤਜਿਸਕੀ ਦਿਵਾਲਹ ਔ ਫਾਟਕਦਰੋਂਕੇਹੈ ਜਿਨਕੇਊਪਰਮੁੰਦਰ ਚਿਤ੍ਰਕਾਰੀਰਚੀ
ਹੂਈਹੈ॥ ਬਡੇ ੨ ਦਰਪਣਜਿਨਮੇਂ ਲਾਗਰਹੇਹੈਂ ਏਕਸੰਭਾਮੰਡ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿ
ਬਿੰਬਾਂਤਰਕੇਹੇਤੁਸੇ ਅਨੇਕਸਭਾਮੰਡਪਦਿਖਾਈਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਬ੍ਰਹਮਧਾਮਸਦ੍ਰਿਸ ਸਭਾ
ਮੰਡਿਪਮੇਸਾਹਿਬਐਸੇ ਸੋਭਤੇਭਏਜੈਸੇਦੇਵਸਭਾਮੇਂ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨਭਗਵਾਨਸੋਭਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ
॥ ਜਬਪੂਰਨਸਭਾਆਇਕੇਲਾਗਤੀਭਈ ਤਬਬਾਵਾਕਾਨਸਿੰਘਸੇਂਆਦਲੈਕੇ ਸਾਹਿਬਜਾ
ਦੇ ਤਥਾ ਸਲੋਹਵਾਲੇਮਹੰਤ ਭਾਈਤੇਜਾਸਿੰਘਤੇ ਭਾਈਬਲੂਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇਮੁਖ ੨ ਸਿੰਘ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪਰਮਪ੍ਰੇਮੀ ਇਨਸਭੀਲੋਕੋਂਕੋਸੁਣਾਇਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ
ਜੈਸੇਦੇਵੋਂਦ੍ਰਗੁਰੂਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸਰਬਦੇਵਤਯੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤਿਕਹੇ ॥ ਕੇ ਹੇ ਸੁਰਜਨੋਕਲਕੋ ੧੩
ਤ੍ਰਯੋਦਸੀਕਾਸੁਭਦਿਨਹੈ ॥ ਅਬਸਰਬਜਗਤਕੇਕਰਤਾ[illegible]ਤਾ ਪਿਤਾਅਕਾਲਪੁਰਖਨੇ ਹਮ
ਕੋ ਯਾਦਕੀਆਹੈਅਪਨੇਪਾਸਬੁਲਾਯਾਹੈਸੋਹਮਅਬਕਲਕੋਪਯਾਨਾਕਰੈਂਗੇ॥ ਤੁਮਲੋਕੋਂਨੇ
ਹਮਾਰੇਪੀਛੇਸੋਕਪ੍ਰਯੁਕਤਰੋਦਨਨਹੀਂਕਰਣਾਸਬਦਕੀਰਤਨਕਰਣਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ
ਜੀਕੇਪਾਠ ਕਰਣੇ ਵੰਡਖਾਣਾ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਪਣਕਰਕੇ ਸਰਬਪਦਾਰਥ ਵਰਤਣੇ
॥ ਤਦਅਨੰਤਰਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਸੇਂ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਐ ਸਾਹਿਬਜਾਦਯਾ
ਤੁਮਗੌਰਕਰਕੇਨਾਮਧਯਾਨਕਰਕੇਹਮਾਰਾਬਚਨਸੁਣਹੁ ਤੀਨਲਾਖਕੋ ਮੁਲਖ ਔ ਖਜਾਨਾ
ਘੋੜਿਯੋਂਕੇ ਤਬੇਲੇਯੇਲੈ ਸਰਬਸ੍ਵ ਅਪਨਾਇਲੈ ਪਰੰਤੂ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਰਹਣ ਨਹੀਂ ਲਗੇ ॥
ਹਮਾਰੇਸਰੀਰਕੇਸੰਸਕਾਰਕੇ ਅਰਥ ਚੰਦਨ ਅਗਰਤਗਰ ਅਸ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇ
ਪਦਾਰਥਕੁਸਾਆਦਿਕ ਸਰਬਸੌਂਜਤਯਾਰਰਖੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਪਰਮਉਪਰਾਮਤਾਕੇ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨਸੁਨਕੇ ਸਰਬਸਿਖਸੰਗਤਅਕੁਲਾਇਉਠੇ ਪਰਮਬਯਾਕੁਲਤਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਕੈਬੇਨਤੀਕਰਤੇਭਏ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੋਆਪਹਮਾਰਾਤਯਾਗਕਰਚਲੇਹੋ ਹਮਾਰੀਬਾਹਕਿਸਕੋਹਾਥ

ਪਕੜਾਇਦਲੇਹੋ ਹਮਲੋਕਅਬਕਿਸਕੇਅਧਾਰਜੀਵੈਂਗੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ
ਪੂਰਬਲੇਸਰਬ ਬ੍ਰਿਧਗੁਰੂਆਪਜੋਜੋਵੈਕੁੰਠਵਾਸਕੀ ਇਛਾਕਰਤੇਭਏਹੈਂ ਸੋਸੋ ਸਾਰੇਹੀ ਅ-
ਪਨੇ ਅਸਥਾਨਪੈ ਅਪਨੇਰੂਪਾਂਤਰਅਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਹੁਕੀਬਾਹਪਕੜਾਇਜਾਤੇਭਏ
ਹੈਂ ॥ ਅਬਆਪਸੰਗਤਾਂਕੀਬਾਹ ਕਿਸਕੇਹਾਥਪਕੜਾਇਦਲੇਹੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਂ ਸੰਗਤੋਂ
ਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਸੁਣੋਭਾਈਸਿਖੋ ਹਮਭੀਜਿਮੀਦਾਰਕੇ ਘਰਕਾ
ਸਰੀਰਰੂਪਾਂਤਰ ਧਾਰਕੇਮਦਰਦੇਸਮੈਂ ਅਪਨੀ ਜਗਹ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਹਾਥ
ਸੰਗਤੋਂਕੀਬਾਹਾਂ ਪਕੜਾਇਦਲੇਹੈਂ ॥ ਹੇਸਾਹਿਬਜਾਦੇਹੋ ਪਰਾਧਾਧਨ ਔਇਸਤ੍ਰੀਕੋ ਵਿਖ
ਵਤ ਜਾਨਕੇਤਜਾਗਦੇਨਾ ॥ ਔ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਲੋਭਮੋਹਅਹੰਕਾਰ ਪੰਚਤਸਕਰੋਂਕੋ ਅਪਨੇ ਵਸ
ਜੀਤਕੇਕਰਨਾ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸੁਰਜੀਕਾ ਸਿਮਰਣਕਰਨਾਤਥਾਕਿਸੀਕਾਭੀਬੁਰਾ ਚਿੰਤਨਨਹੀ
ਕਰਣਾ॥ਜਬਤੁਮਕਿਸੀਕਾਬੁਰਾ ਨ ਕਰੋਗੇ ਤਬਤੁਮਕੋਭੀ ਕਿਸੀਸੇਂਭੈ ਨਹੀਂਹੋਵੈਗਾ॥ ਯੇ
ਤਨਧਨਆਦਿਕ ਸਰਬਜਗਤਕੋ ਸੁਪਨਵਤਮਿਥਯਾਜਾਨਕੇ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥਮੈ ਸਨੇਹ ਨਾ
ਕਰਣਾਹਾਣਲਾਭਮੈਂ ਸਮਰਹਣਾ॥ ਜੈਸੇਆਕਾਸਵਿਖੇਬਾਦਲ ਦੇਖਤਜਾਂਦੇਖਤਜਾਂਲੀਨ ਹੋ
ਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਸਾਰਾਜਗਤਭੀ ਦੇਖਤਜਾਂਦੇਖਤਜਾਂਲੀਨ ਨਸਟਹੋਤੇਜਾਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇਜੋਸਤਪਦਾ
ਰਥ ਨ ਭਵਤਬਯਾਪਕਔਤੀਨੋਂਕਾਲੋਮੈਂ ਅਬਾਧਰੂਪਨਾਮਅਬਿਨਾਸੀ ਰੂਪਆਤਮਾਹੀਹੈ॥
ਤਿਸਆਤਮਾਂਸੇਂਬਿਨਾ ਔਰਸਭਵਸਤੂਮਾਤ੍ਰ ਅਨਾਤਮਹੋਨੇਸੇਂ ਸਸੇਸ੍ਰਿੰਗਵਤ ਅਸਤਰੂਪ ਹੈ
॥ ਜੋ ਆਤਮਾ ਸਦਾਏਕਰਸਪੂਰਨਾਮਸੇਂਰਹਤਹੈ ਸੋਈਸਤਜਾਹੈ॥ਜੋਨਾਮਰੂਪਆਦਿਕ ਜਗਤ
ਦਿਖਾਈਦੇਤੇਹੈਸੋਸਰਬਮਿਥਯਾਹੈ॥ਇਸੀਕਾ ਨਾਮ ਮਾਯਾਹੈ ਜੋਅਨਹੂਏ ਅਸਤਪਦਾਰਥਕੋ
ਸਤ ਕਰਕੇਦਿਖਾਇਦੇਣਾ ॥ਅਵਿਦਯਾਆਦਿਕਨਾਮਭੀਇਸੀਕੇਹੈਂ॥ ਜਿਸਕੀਸੰਗਤਕਰਕੇ
ਚੰਚਲਮਨਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਇਸਸੰਘਾਤ ਵਿਖੇਬਿਨਾਆਤਮਾ ਮਨਬੁਧਿਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਹੋਰ ਕੋ
ਈ ਭੀਚੇਤਨਨਹੀਹੈ ਕੇਵਲ ਏਕ ਆਤਮਾਹੀ ਚੇਤਨਹੈ ਤਿਸ ਆਤਮਾਕੀ ਸਤਾਸਨਿਧਿ
ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਯੇ ਮਨਆਦਿਕਜੜਪਦਾਰਥਭੀਚੇਤਨਸਰੀਖੇਹੋਰਹੇਹੈਂ॥ ਸੋਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦਰੂਪ
ਆਤਮਾਉਤਪਤੀ ਔਨਾਸਸੇ ਰਹਤਹੈਤੈਸੇਹੀ ਬਾਲਜੁਬਾ ਬਿਰਧ ਇਨਤੀਨੋ ਅਵਸਤੋਂ ਸੈ
ਰਹਤਹੈਤਥਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨਸੁਖਪਤੀਆਦਿਕਤੀਨੋਅਵਸਤੋਂ ਸੇਭੀਰਹਤਹੈ ਤਥਾ ਸਰਬ
ਕਾਸਾਖੀਹੈ॥ ਖਟਭਾਵਮਿਕਾਰ ਔਖਟਊਰਮੀ ਆਦਿਕਦੋਸੋਂਸੇ ਰਹਤਹੈ॥ ਸੋਆਤਮਾ ਤੁਮ
ਸਭਕਾਅਪਨਾ ਆਪਹੈ ਪਰਮਪਯਾਰਾਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰਧਨ ਗ੍ਰਹਸਰੀਰ ਆਦਿਕਸਰਬਪਦਾ
ਰਥੋਸੇਂਅਤੀਵ ਪਯਾਰਾਹੈ ਪਰਮਪ੍ਰੇਮਕਾ ਅਸਥਾਨਹੈ ॥ ਜੋ ਇਸਆਨੰਦ ਰੂਪਆਤਮਾ ਸੇ
ਬਿਨਾਔਰਜਿਸ ਪਦਾਰਥਕੋ ਅਛਾ ਪਯਾਰਾਜਾਨਕੇ ਉਸਕੇਸਾਥ ਪ੍ਰੇਮਲਗਾਵਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤੀ
ਕਰਤੇਹੈ ਸੋਈਇਸਕੋ ਰੁਆਵਤੇਹੈ॥ ਤਾਂਤੇਗੁਰਮੁਖ ਹੋਕੇਸਰਬਥੂਲ ਪਦਾਰਥੋਂਸੇ ਬ੍ਰਿਤੀ

ਕੋ ਹਟਾਇਕੇ ਤਿਸਆਨੰਦਰੂਪ ਅਪਨੇਆਤਮਾਮੈਹੀ ਬ੍ਰਿਤੀਕੋਲਗਾਵਹੁ॥ ਰਜੂਸਰਪਵਤ
ਅਪਨੇਆਤਮਾ ਵਿਖੇਜਗਤਕੋ ਕਲਪਤ ਜਾਨਕੇਏਕਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕੋਹੀ ਅਜਰਅਮਰ
ਜਾਨਕੇ ਨਿਸੰਸੈਹੋਕੇਕਾਲਕੇ ਭੈਸੇਰਹਤਹੋਵੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇਕਾਲ ਆਦਿਕਸਰਬ ਜਗਤ ਆ
ਤਮਾ ਵਿਖੇਹੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਇਸਨਾਨ ਨਾਮਦਾਨ ਸੰਧ੍ਯਾਬੰਦਨ ਜਪਜੀ ਸੁਖਮਨੀ
ਰਹਰਾਸ ਸੋਹਲਾ ਆਦਿਕਗੁਰੂਕੀਬਾਣੀਕਾ ਸਮੇਸਮੇ ਮੇ ਪਾਠਕਰਨਾ ਬੀਚਾਰਕਰਣਾ ਕ
ਥਾ ਕੀਰਤਨਨਿਤ੍ਰਨਿਮਿਤ ਆਦਿਕਸੁਭਕਰਮੋ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗਨਹੀ ਕਰਣਾ ਤਪਜਪਮੈਂ ਸਾਵ
ਧਾਨਰਹਣਾ ਮਨਕੋਖੋਟੇ ਸੰਕਲਪਕਰਣੇਕਾ ਅਵਕਾਸਨਹੀਂਦੇਣਾ ਹਰਵਕਤਗੁਰੂ ਸਬਦ
ਕਾ ਸ੍ਵਾਸੋਂਸ੍ਵਾਸਅਭ੍ਯਾਸਕਰਤੇਰਹਣਾ ॥ ਗੁਰੂਜ ਕੋਸਾਖ੍ਯਾਤ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਜਾਨਕੇ ਤਿਨਕੇ
ਵਚਨਸਤਕਰਕੇਜਾਨਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਸਭਕਾਰਯੋਮੈਂ ਭਰੋਸਾਰਖਣਾ ॥ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿ
ਗੁਰੂਕਾਸ੍ਵਾਸੋਸ੍ਵਾਸ ਜਾਪਕਰਣਾ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸੁਭਕਰਮੋਂਕਾ ਕਬੀਤ੍ਯਾਗਨਹੀਂ ਕਰਣਾ
ਸਤ੍ਯਬੋਲਣਾ। ਮਿਥ੍ਯਾਨਹੀਂਬੋਲਣਾ ਸਾਧੂਸੰਤਸਿਖ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਬ੍ਰਿਧਗੁਰੂਆਦਿਕੋਂ
ਕੀ ਸੇਵਾਮੈਂ ਸਦਾਹਾਜਰਰਹਣ ਇਨਸੇਂਤਕਰਾਰਨਹੀਂਕਰਣਾ ਸਦਾਹੀ ਬ੍ਰਿਧਮਾਤਾਪਿਤਾ
ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਨਿਵਚਲਣਾ ਇਨਕੀਆਗ੍ਯਾ ਸਦਾਮਾਨਤੇਰਹਣਾ ਇਨਕੋ ਮਨਮੁਖਉਤ੍ਰ
ਨਹੀਂਦੇਣਾ ॥ ਬਸਇਤਨਾਹੀਸਰਬਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕਾ ਸਾਰਹਮਨੇਤੁਮਕੋਉਪਦੇਸਕਰਦੀਆ
ਹੈ ਇਸਤੇਊੱਪਰਔਰਕੁਛ ਉਪਦੇਸਨਹੀਂ ਜਿਸਕਾਤੁਮਕੋ ਉਪਦੇਸਕਰੈ ॥ ਹਮਾਰੇਉਪ-
ਦੇਸ ਕੋ ਜਿਤਨਾਜਿਤਨਾਰਿਦੇਮੈਂ ਧਾਰਕੇਕਮਾਉਗੇਉਤਨਾਹੀਸੁਖਕੋਧਨਕੇ ਯਸਕੋਵਿਦ੍ਯਾ
ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁਗੇ ॥ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈਂ ਭੀ ਸੁਖੀ ਰਹੋਗੇ ਪਰਲੋਕ ਮੈਂ ਭੀ ਪਰਮ ਸੁਖ
ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੋਗੇ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਇਸਹਮਾਰੇਉਪਦੇਸਜੋ ਸਿਖਧਾਰਣਕਰੇਗਾ ਦੁਖਦਰਿ
ਦ੍ਰਤਿਸਕੋਬਾਧਾ ਨ ਕਰੇਗਾ ॥ ਧਨਧਾਨਪ੍ਰਜਾਕਰਕੇ ਸੁਖੀਰਹੇਗਾ ॥ ਖੋਟੀਸੰਤਾਨਤਿਸਕੀ
ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਨ ਉਤਪਤਹੋਵੇਗੀਅੰਤਕੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਪੁਰੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇਗਾ॥ਜਿਸਪੁਰੀ ਮੇ
ਨਾਦੁਖਹੈ ਨਾਦਰਿਦ੍ਰਹੈ ਨਾਕੋਈਬਿਘਨਹੈ ਸਦਾਆਨੰਦਹੀਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਸਤਗੁਰੂਜੋਹੈ ਸੋ ਸਦਾ
ਅਸਰੀਰਹੈਂ ॥ ਜਬਰ ਧਰਮਵਿਖੇ ਗਿਲਾਨੀਹੋਤੀਹੈ॥ ਔਪਾਪੋਂਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਭਾਰੀ ਹੋ
ਜਾਤੀਹੈ ਤਥਾ ਜੀਵਭੀਪਰਮਦੁਖੀ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ਪਰਸਪਰਰਾਗਦ੍ਵੈਖ ਬਢਜਾਤੇਹੈ ਪੰਚਕਲੇਸੋ
ਸੇ ਯੁਕ੍ਤਹੋਕੇਮਾਯਾਕੇ ਅਰਥਅਤ੍ਯੰਤਲੋਭ ਕਰਕੇਭ੍ਰਮਤੇ ਰਹਤੇਹੈ ਪਰਸਪਰ ਵੈਰਵਿਰੋਧ
ਕਰਕੇਕਟਕਟਮਰਣੇਲਾਗਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਤਿਸੰਕਟਯੁਕ੍ਤ ਜਗਤਕੋ ਦੇਖਕੇ
ਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜਗਤਕੇ ਸੁਖਹਿਤ ਆਵਰਭਾਵਹੋਕੇ ਨਰਕਾਦਿਕਕਸੋਂਸੇ ਰਖ੍ਯਾ
ਹਿਤ ਹਿਤਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਸਭਸੰਸਾਰਕੋ ਧਰਮਮਾਰਗਮੈ ਅਸਥਾਪਨਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰ
ਜੀਕੇਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਭਗਵੰਤਕੀ ਭਗਤੀਜੀਵਹੁਕੋਦ੍ਰਿੜਾਇਕੇਜੈਸੇਜਲਧਿ ਨਾ

ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਤਰੰਗਉਠਕੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸੀਮੈਲੀਨਹੋਜਾਤੋਹੈ॥ਤੈਸੇਹੀਕ੍ਰਿਤਕਾਰਯਹੋਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਭੀਅਪਨੇ ਸੁਖਸ੍ਵਰੂਪਸਮੁਦਰਮੈ ਲੀਨਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਹੇਸਾਧਸੰਗਤ ਹਮਨਾ ਦੇਹਧਾਰਤੇਹੈ ਨਾ ਤਯਾਗਤੇਹੈਂ ਮਦਾਰੀਵਤ ਅਪਨੀਮਾਯਾਕਰਕੇਧਰਮਕੀ ਰਖਯਾਅਰਥਪ੍ਰਗਟਹੋਆਵਤੇਹੈਂ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਤਕਾਰਯਹੋਕੇ ਅਪਨਾਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪਮੈਸਮਾਇਜਾਤੇਹੈਂ॥ਜੋਸਿਖਹਮਾਰੇ ਸਬਦ ਕੇ ਸਾਥਮਿਲੇਹੈ ਸੋਈਹਮਾਰੇਸਾਥਮਿਲੇਹੈ॥ ਸਬਦਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇਗਾ ਦੇਹਮਿਲਾਵਾ ਨਾਹੀ ਹੋਗਾ। ਜੈਸੇ ਬਡਾਮੇਘ ਗਰਜਕੇਬਡੀ ਬਰਖਾਕਰਕੇਤੂਸਨੀ ਜਾਤੋਹੈ ਤਦਵਤਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾ-ਹਿਬਸਿੰਘਜੀਭੀ ਉਪਰਾਮਹੋਕੇਤੂਸਨੀਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨੋ ਕੀ ਬਰਖਾਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਿਖਤੀਨੋਤਾਪਜਨਯ ਪੀੜਾਸੇਰਹਤਹੋਤੇਭਏ॥ ਜੈਸੇਜੇਸ੍ਰ ਅਖਾ ੜ ਕੀਧੂਪਕਰਕੇਤਪੀਹੂਈ ਬਸੁੰਧਰਾ ਚਾਤੁਰਮਾਸਕੀਬਡੀਬਰਖਾ ਕਰਕੇ ਪਰਮਸੀਤਲ ਹੋਜਾਤੀਹੈਤਦਵਤਸਾਂਤਆਤਮਾਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਭਾਈਤੇਜਾਸਿੰਘਆਦਿਕ ਬੇਨਤੀਪੂਰਬਿਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਉਸਤਤੀਕਰਤੇਭਏ॥ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਹਮਆਪਕੇ ਦਾਸੋਂ ਕੇਦਾਸਹੋ ਜਪਤਪ ਜਤਬ੍ਰਤ ਸੰਯਮਆਦਿਕ ਸੁਭਕਰਮ ਹਮਾਰੇਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਤਥਾਪੀ ਹੇ ਸ੍ਰੀਅਜੀਤਹਰੀ ਨੰਦਨਜੀਕੇਵਲ ਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਹਮਨੇਅਪਨੇ ਆ ਤਮਾ ਕੋਪਾਯਾਹੈ॥ ਯਾਤੇਆਪ ਸਾਖਯਾਤਮਹਾਵਿਸ੍ਨੁ ਅਕਾਲਪੁਰਖਹੋ॥ ਮਹਾਪ੍ਰਲੈਕੇਸਮੁਦ੍ਰਮੇ ਡੂਬਤੇਹੂਏਸੂਰਯਕੇ ਪੁਤ੍ਰਸਤਬ੍ਰਤਰਾਜਾਕੋ ਮਛਰੂਪਧਾਰਕੇਜਿਸਤੁਮਨੇ ਰਖਲੀਆਹੈ॥ਔਰ ਖੀਰਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਮਥਨਕਾਲਮੇ ਕੂਰਮਰੂਪਹੋਕੇ ਪਾਤਾਲਮੈ ਧਸਤੇਹੂਏ ਮੰਦ੍ਰਾਚਲ ਪਰਬਤ ਕੋ ਧਾਰਣਕੀਆਥਾ॥ਪੁਨਾ ਜਿਸਤੁਮਨੇ ਬੈਰਾਹ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਜਲੋਂਕੇ ਉਪਰਿਭੂਮੀਪਨ ਕਰੀਹੈ॥ ਤੁਮਨੇਹੀਬਾਵਨ ਰੂਪਧਾਰਕੇਬਲਿਕੋਛਲਕੇਰਸਾਤਲਕੋਭੇਜਦੀਓ ਤੁਮਨੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਹੋਕੇ ਰਾਵਨ ਔਕੁੰਭਕਰਣਕੇ ਬਧਕਰਕੇਅਪਨੇ ਭਗਤਵਿਭੀਖਨਕੋ ਰਾਜਦੀਓ ਹੈ॥ ਤੁਮਨੇਹੀਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਚੰਦ੍ਰਹੋਕੇਕੰਸਕੇਸੀ ਸਿਸੁਪਲਦੰਤਵਕਤ੍ਰਜਰਾਸੰਧਦੁਰਯੋਧਨ ਆ ਦਿਕੋ ਕਾਮਾਨ ਮਥਨਕਰਕੇ ਅਪਨੇਪਿਆਰੇਉਗ੍ਰਸੈਨ ਰਾਜਾਯੁਧਿਸ੍ਟਰ ਕੋਰਾਜਦੀਓਹੈ॥ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨੁਭਗਵਾਨ ਆਜਹਮਨੇ ਸ੍ਰੀਯੁਤਵੇਦੀਵੰਸਵਿਖੇ ਬਾਬਾਅਜੀਤਸਿੰਘਜੀਕੇ ਨੰਦ ਨ ਬਾਬਾਕਲਾਧਾਰੀਕੇ ਪੌਤ੍ਰਰੂਪਮਹਾਂ ਪ੍ਰਤਾਪਵਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਰੂਪਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲੀਓਹੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਉਸਤਤੀਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਸਰਬਸਿਖਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇਨਮੋ ਕਰਤੇਭਏ॥ਤਦਨੰਤਰਆਪੋਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋਮੈਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ॥ਤਬਗੁ ਰੂ ਜੀਭੀਅਪਨੀਸੁਖਸੇਹਜਾਪੇ ਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਬਿਰਾਜਤੇਭਏ॥ ਜਬਸਵਾਯਾਮਯਾਮਨੀਸੇ ਸਰਹੀ ਤਬਇਸਨਾਨਆਦਿਕ ਨਿਤਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪਮੈ ਇਸਿਥਤਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਰਾਗੀਆਇਕੇਤਬ ਆਸਾਕੀਵਾਰਆਦਿਕ ਰਾਗਪਾਇਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਵੈਰਾਗ ਸਹ:

ਗਾਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਸਬਸੰਗਤਾਂ ਆਇ੨ਕੇਦਰਸਨਕਰਤੀਆਂਹੈਂ ਸਭਲੋਕੋਮੈਂ ਏਹ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਸਰੀਰਆਜ ਤ੍ਯਾਗਣੇਕਾ ਵਿਦਤਸੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਇਸਸੇ ਹੁਮਹੁਮਾਇਕੇਬਹੁਤਹੀ ਲੋਕੋ
ਕੇ ਸਮੂਹਦਰਸਨਕਰਣੇਅਰਥਆਵਤੇਭਏ॥ ਆਸਾਕੀਵਾਰਕੇਭੋਗਸੇਅਨੰਤਰਨਦੀਆਂਵਾਹਾਂ
ਵਿਛੁੰਨਿਆਮੇਲਾ ਸੰਜੋਗੀਰਾਮ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕਵੈਰਾਗਕੇਸਬਦਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਰਾਗੀ ਗਾਵ
ਤੇ ਭਏ ॥ ਸੁਣਕੇਸਭਸੰਗਤੋਂਕੇਮਨਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਜਭਲੋਕੋਂਕੇਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਪ੍ਰੇਮਕੇਜਲ
ਕਾ ਪਰਵਾਹਚਲਾਜਾਤੇਹੈ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਅਖਾੜਕੇ ਸੁਕਲਪਖਕੀ ਤ੍ਰਯੋਦਸੀਕੇਦਿਨ ਕੁਸਾ
ਆਦਿਕਸਰਬ ਸਮਗ੍ਰੀਸਰੀਰਕੇ ਤ੍ਯਾਗਣੇਕੀ ਸਾਹਿਬਨੇ ਅਪਨੇ ਸਨਮੁਖ ਮੰਗਾਵਾਇਕੇ
ਗੋਮਯਸੇ ਲੇਪਨਦਿਵਾਇਕੇਉਪਰਕੁਸਾ ਬਿਛਾਇਕੇਤਿਸਕੇਊਪਰ ਸੁੰਦਰਕੌਸੇਯ ਬਸਤ੍ਰ
ਬਿਛਾਇਕੇ ਵਿਧਿਵਤਸਭਕੋ ਹਿਤਉਪਸਦੇਦੇਤੇਭਏ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਦਿਬਸੁਗੰਧੀ ਸ੍ਰੀਊਨੇ
ਮੈ ਪਸਰਜਾਤੀਭਈ ਸ੍ਰੀਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਅਪਸਰਾਕੇਗਣੋ ਸਹਤ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਸੰਯੁਕਤ
ਆਵਤੇਭਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਤਿਸਪੂਰਬਰਚਿਕੁਸਾਕੇ ਆਸਨਪੈਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਕੇ
ਸਭ ਸੰਗਤਾਂਕੋ ਦਰਸਨਦੇਕੇ ਸਭਕੇਮਨਕੀਕਾਮਨਾਪੂਰਣਕਰਕੇ ਬਿਨਾਖੇਦਸਰਪਕੁੰਜਵਤ
ਸਹਜਨਿਰਯਤਨਹੀ ਸਰੀਰਕੇਤ੍ਯਾਗ ਦੇਤੇਭਏ॥ ਜੈਸੇ ਪੰਛੀ ਆਲਣਕਾ ਤ੍ਯਾਗਕਰ ਦੇਤੇ
ਹੈ ॥ ਤਦਵਤਸ੍ਰੀਬ੍ਰਹਮਾਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਜੈਜੈਕਾਰ ਸਬਦਕਰਕੇ ਕਲਪਦ੍ਰਮਕੇ ਪੁਸਪੋਂਕੀਬ-
ਰਖਾਕਰਤੇਭਏ ਗੰਧਰਬਗਾਨ ਕਰਤੇਭਏ ਅਪਸਰਾਨਿਰਤਕਾਰੀ ਕਰਤਜਾਂਭਯਾ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ
ਅਪਨਾਸ੍ਵਰੂਪ ਚਤੁਰਭੁਜਧਾਰਕੇ ਪੰਛੀਰਾਜ ਵੈਨਤੇਯ ਗਰੁੜਪਰ ਅਰੂਢ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥
ਚਾਰੋਹਸਤ ਕਮੋਲਵਿਖੇਸੰਖਚਕ੍ਰ ਗਦਾਪਦਮਚਾਰਹੀਸਸਤ੍ਰਹੈਂ॥ ਸੀਸਕੇਊਪਰਕੋਟਿਸੂਰਯ
ਕੇਸਮਾਨ ਮੁਕਟਸੋਭਤੇਹੈਂ ਮਕਰਾਕਾਰ ਕੁੰਡਲਕਰਣੋਵਿਖੇ ਐਸੇਸੋਭਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇਬਿਜਲੀ ਸ
ਹਤ ਸਜਲਸ੍ਯਾਮ ਮੇਘਸੋਭੇ॥ ਕੰਠਵਿਖੇਬਡੇਪ੍ਰਕਾਸ ਯੁਕ੍ਤਕੌਸ੍ਤੁਭਮਣੀ ਜਿਨਕੇ ਸੋਭਰਹੀ
ਹੈ॥ ਬਡਾਸੁੰਦਰ ਸੀਤਲਪ੍ਰਕਾਸ ਸਹਤਕੋਟੀਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇ ਸਮਾਨਮੁਖਮੰਡ ਸੋਭਰਹਾਹੈ ॥ ਸੇ
ਸਨਾਗਕੇਸਮਾਨਜਾਹਨੂ ਪ੍ਰਯੰਤਬਡੀ ਲੰਬਾਇਮਾਨ ਜਿਨਕੀਆਂਭੁਜਾਂਹੈਂ॥ ਅੰਗਦਐਂਕੰਕਣ
ਆਦੀ ਭੂਖਣੋਯੁਕ੍ਤ ਸੋਭਰਹੀਹੈ ॥ ਸਤ੍ਰਉਕੇ ਨਾਸਕਰਣੇਹਾਰੀ ਜਿਨਕੀ ਬਿਸਤਾਰਮੈਛਾਤੀ
ਬੈਜੀਤੀਮਾਲਾਕਰਕੇਸੋਭਰਹੀਹੈ॥ ਸੁੰਦਰਕੇਲੇ ਕੇ ਥੰਭਕੇਸਮਾਨਜਿਨਕੇ ਉਰੂਹੈ ਤਥਾਸਕਥੀ
ਹੈ॥ ਛੁਦ੍ਰਘੰਟਿਕਾ ਸਹਤਸਬਦਾਇਮਾਨ ਜਿਨਕੇਕਟਿਮੈਤੜਗੀ ਹੈ॥ ਨੂਪਰੋਂਕੇਸਬਦ ਸਹ
ਤ ਪਰਮਕੋਮਲਕਮਲਵਤ ਲਾਲ੨ਜਿਨਕੇ ਚਰਣਸੋਭਰਹੇਹੈਂ ॥ ਹਸਤਕਮਲੋਂਕੇ ਔਚਰ
ਣਕਮਲੋਂਕੇ ਬੀਸੋਂਨਖਬੀਸੋਂਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇ ਸਮਾਨ ਸੀਤਲ ਪ੍ਰਕਾਸਮਾਨ ਸੋਭਰਹੇਹੈਂ ॥ ਐਸੈ
ਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨੁ ਨਾਰਾਯਣ ਲਖਮੀਸੰਯੁਕ੍ਤ ਗਰੁੜ ਪਰਆਰੂਢਹੋਕੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾਕੇ ਆਸ੍ਵ
ਸਨਾ ਕਰਕੇ ਗਮਨਕਰਤੇਭਏ ॥ ਆਗੇ ੨ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਗੰਧਰਬ ਗਾਵਤੇ ਜਾਤੇਹੈ ਐ

ਅਪਸਰਾ ਨ੍ਰਿਤਕਰਤੀਜਾਤੀਹੈਂ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਦੀਲੋਕੋਂਪਕੋ ਵਿਤ੍ਰਕਰਤੇ ਹੂਏ ਦੇਵਤਾਲੋਕੋਂ ਕੋ ਆਸ੍ਵਾਸਨ ਕਰਤੇਹੂਏਅਪਨੇ ਪਰਮਧਾਮਮੈ ਲਖਮੀਸਹਿਤਜਾਇਬਿਰਾਜੇ॥ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕਦੇਵਤਾਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਦੰਡਵਤਪ੍ਰਮਾਣਕਰਕੇ ਆਪੋਅਪਨੇਲੋਕੋਂਮੇ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਸੰਮਤਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤ੍ਯ ੧੯੯੧ ਅਖਾੜਸੁਦੀ ੧੩ ਤ੍ਰਯੋਦਸੀਕੇ ਦਿਨ ਭ੍ਰਿਗਵਾਰ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤ ਮਿਥਨ ਕੀ ੫ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਅਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਲਾਲ ਬਾਬਾਕਲਾਧਾਰੀਕੇ ਪੌਤ੍ਰਅਪਨਾ ਵਰਪ੍ਰਦਾਨਕਾ ਵਚਨਪੂਰਣ ਕਰਕੇਬੇਦੀਕੁਲਰੂਪੀਆਕਾਸਕੇਚੰਦ੍ਰਮਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਵੈਕੁੰਠਧਾਮਕੋਪਧਾਰਤੇਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰਚੰਦਨਅਗਰਆਦਿਕ ਕਾਸ੍ਟਸਮ੍ਰਾਂਨਦੀਕੇ ਸਮੀਪਦਮਦਮੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰਕਾਵਿਧੀਵਤਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇਚੌਥੇ ਦਿਨਪੁਸਪ ਚੁਣਕੇ ॥ ਪੁਸਪੋਂਕੇ ਸਾਥ ੧੧ ਗਜਾਰਾਂਘੋੜੇ ਔਦੋਹਾਥੀਸੁਵਰਣ ਕੀਆ ਕਾਠੀਆਂ ਚਾਂਦੀ ਸੁਵਰਣਕੇ ਹੌਦੇਰੇਸ਼ਮੀ ਪਸਮੀਨੇਕੇ ਬਸਤ੍ਰਦੁਸਾਲੇ ਭੂਖਨਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਨਿਗਿਣਤ ਹੀ ਸੁਵਰਣਚਾਂਦੀਕੇਥਾਲਆਦਿਕਬਰਤਨ ਤੰਬੂਬਨਾਤੀਕਨਾਤਾਂ ਧਨਕੀਆਂਥੈਲੀਆਂ ਔਰ ਪ੍ਰਯੰਕਆਦੀਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਸੁੰਦਰਸਾਮਗ੍ਰੀਹਰਿਦ੍ਵਾਰਕੰਖਲਮੈ ਭੇਜਤੇਭਏ ॥ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਿਕ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਪਰਜਾਇਕੇ ਕੰਖਲਕੇਘਾਟਪੈ ਜਹਾਂਤੀਸਰੀਪਾਤਸਾਹੀ ਗੁਰੂਅਮਰਦੇਵ ਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਹੈ ਤਹਾਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹਮੈਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇਪੁਸਪੋਂਕਾਪ੍ਰਵਾਹਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂਕੋਬਡੇ ਦਾਨਦੇਤੇਭਏ ਬਡੇਭੰਡਾਰੇਕਰਤੇਭਏ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾ-ਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਬੇਟੇਕੇ ਬਾਬਾਤੇਗਸਿੰਘਜੀਕੇਪੁਸਪਭੀਜਬਗੰਗਾਪੈਪਠਾਏਗਏਥੇਤਬਏਕ ਹਸਤੀ ਔਚਾਰਘੋੜੇਜੜਾਊਜੀਨਹੌਦੇਸੁਵਰਣਕੇਜਿਨਕੇਊਪਰਹੈਸੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਅਪਨੇਹਾਥਸੇ ਅਪਨੇਪ੍ਰਿਯਪੁਤ੍ਰ ਬਾਬਾਤੇਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪੁਸਪੋਂਸਾਥਭੇਜਤੇਭਏ ਤੈਸੇਹੀ ਅਪਨੀਮਾਤਾਕੇ ਪੁਸਪਭੀਪੂਰਣ ਸਾਮਗ੍ਰੀਸਾਥ ਦੇਕੇਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਮੈ ਪ੍ਰਵਾਹਕਰਤੇਭਏਹੈਂ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਧਰਮਕੇਰਖਯਕ ਇਸਲੋਕਕਾ ਤ੍ਯਾਗਕਰਕੇ ਪਰਮਧਾਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ ॥ ਏਹੁਪ੍ਰਸੰਗ ਅਪਨਾਸੰਸਾਦੂਰ ਕਰਣੇਅਰਥ ਜੋ ਅਧਿਕ ਦੇਖਣਾਚਾਹੇ । ਤਬਜੋਗੁਰੂਬਿਲਾਸ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਚੰਦ੍ਰੋਦੈ ਬਾਬਾਗੰਡਾਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਬਨਾਇਆਹੈ ਤਥਾ ਜੋਗੁਰਬਿਲਾਸ ਭਾਈਲਾਲਨੇਂ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਬਨਾਯਾ ਹੈ ਤਥਾ ਜੋਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਗੁਰਬਿਲਾਸਭਾਈ ਸੇਵਾਰਾਮਨੇ ਬਨਾਯੇਹੈ ਜੋ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਭਾਈਸੰਤਸਿੰਘ ਵਕੀਲਨੇ ਬਨਾਯੇਹੈ ਉਨਚਾਰੋਗੁਰਬਿਲਾਸੋਂ ਮੈ ਦੇਖਕੇਅਪਨੇ ਸੰਦੇਹਕੋਨਿਵਾਰਨਕਰੇ॥ ਸੋ: ॥ ਅਸੁਭਯੇਦਿਨਆਜ ਸਤਯਧਰਮਕੇਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥ ਕਲੂਅਮਾਵਸਰਾਤ ਪਸਰ ਗਈ ਸਭਜਗਤਮੈ॥ ੧॥ਹੈਹੈਹੈ ਇਸ ਲੋਗ ਸੁਖੀਨਦੀਖਤ ਕੋਊਨਰ ॥ ਜੈਜੈਜੈਸੁਰਲੋਗ ਸੁਖੀਭਏਸਭਦੇਵਗਣ॥ ੨ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਜਹਨਾਮਉਚਾਰਤ ਦੂਖਮਿਟੇਭਵ

ਸਾਗਰਕੇ ਛਿਨਮੈਤਰਜਾਵੇ ॥ ਜਿਹਨਾਮ ਉਚਾਰ ਟਰੇਬਿਘਨਾਨਿਸ ਪਾਪਹ੍ਵੈਰਾਮਹਨਾਮ ਸਮਾਵੇ ॥ ਸਭਰਾਜਨਕੇ ਮੁਕਟਾਮਣਿਜੋ ਪਦਕੰਜਪੈਆਇਕੇ ਮੌਲਝੁਕਾਵੈ॥ਕਲਧਾਰਕੇ ਨੰਦਕੇਨੰਦਨਕੇਪਦ ਕੰਜਸਦਾਉਰ ਮੈ ਹਮਧਜਾਵੇ॥੩॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਕੀ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸ ਕੀਗਾਥਸੁਨੇਸੁਨਾਵੈ ਮਨਧਰੈਪੂਰੈ ਪ੍ਰਭੁਤਿਹਆਸ ॥੪॥ ਧਨਆਯੁਰ ਬਲਬਿਦਜਾ ਯਸ ਕੀਰਤਿਜਯਆਦਿ॥ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਹਿ ਸਭ ਕਾਲਤਿਹ ਪਵੈ ਜੁਧਰ ਅਹਲਾਦ ॥ ੫ ॥

ਸੋ:—ਭਯੋਸਮਾਪਤੀ ਅੰਗ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿ ਕਥਾਕੋ ॥

ਨਮੋ ਯੁਗਮ ਪਦਕੰਜਭੇਟਕਰੀਯਹ ਪ੍ਰਥਮਮੈ ॥ ੬ ॥ ਓਂਤਤਸਤ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਮਤ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰਊ ਗੁਰੁ ਬਿ: ਪ੍ਰ: ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਗੁਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘੋ ਪਾਖਾਜਾਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤੀਸਮੋ ਅਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੰ ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਦੋ:—ਨੰਮਸਕਾਰ ਗੁਰਦੇਵਕੋ ਕਰੌਂ ਸੁਹਿਤ ਚਿਤਲਾਇ ॥
ਪੂਰਣ ਹੋਵੈ ਆਸ ਮਮਹੂਜੈ ਆਪ ਸਹਾਇ ॥ ੧ ॥
ਸੰਤਸੇਨਹੁ ਮਨਲਾਇ ਕਥਾ ਸੁਭਾਗਮ੍ਰਿਗੇਸਕੀ ॥
ਅਦ ਭੁਤ ਅਧਿਕਸੁਹਾਇ ਨਾਮਲੇਤ ਜਿਹਸਿੱਧਸਭ ॥੨॥
ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਧਾਰ ਸਤਸੰਗਤ ਗੁਰ ਚਰਣਮਮ ॥
ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾਅਪਾਰ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਸਾਰਦ ਸਰਦਾ॥ ੩ ॥

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗ:—ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਪਰਮਧਾਮਕੋਚਲੇ ਗਏ ਤਬ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਹੁਕਮਨਾਵੇਲਿਖਕੇ ਸਰਬਦੇਸੋਂਵਿਖੇ ਪਠਾਇਦੀਏ॥ ਜਬਸਾਹਿਬਕੇ ਵੈਕੁੰਠਗਮਨਕਾ ਹੁਕਮਨਾਵਾਂ ਗੁਰੂਭਾਗਹਰੀਜੀਨੇ ਸੁਣਿਆਂ ਤਬ ਉਸੀ ਕਾਲਮੈ ਪਰਮ ਸੁਹ੍ਰਿਦਮਿਤ੍ਰ ਹਮਾਰੇਵੈਕੁੰਠਵਾਸੀ ਹੋਗਏਹੈ ਤੌ ਇਨਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਅਬਹਮਨੇਮਿਤ੍ਰੋਬਿਨਾਕਿਸਕਾ ਦਰਸਨਕਰਣੋ ਐਸੇਕਹਕੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖਪਰ ਅਪਨੇਦਹਨੇਹਾਥ ਫੇਰਕੇਅਪਨੇ ਦੋਨੋਨੇਤ੍ਰ ਬੰਦਕਰਲੀਏ ॥ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯਕੇ ਅਸ੍ਤਹੂਏਪੀਛੇ ਕਮਲ ਮੁੰਦਜਾਤੇਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਿਤਨੈਕ ਮਾਸਪੀਛੇ ਅਪਨੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥਕ੍ਰੂਰੀ ਨਗਰਮੈਗਏ॥ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਕੋਈਦਿਨਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਨਿਵਾਸਕੀਆ॥ਤ ਦਨੰਤਰ ਏਕਦਿਨ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇ ਅਪਨੇਸਿਖਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਸੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਹੇਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਜਾਹੁਬਾਹਰਨਦੀਕੇਤੀਰਪਰਸੇਕੁਸਾਕਾਟਲੈਆਉਅਬਹਮ ਕਲੇਵ ਰ

ਕਾ ਤਜਾਗਕਰੈਗੇ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਐਸਾਬਚਨ ਸੁਣਕੇਕੁਸਾ ਤਾਤਕਾਲ ਲੈ ਆਵਤੇਭਏ॥
ਕਿਉਂਜੋਜਾਨਤੇਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾਵਚਨ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀਕੇ ਬਾਣਸਮ ਅਮੋਘਹੈ ਇਸਨੇ
ਬ੍ਯਰਥਨਹੀਹੋਣਾ ਇਸਲੀਏਝਟਤੀਕੁਸਾਲਜਾਕੈ ਹਾਜਰਕਰਕੇਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪੀ
ਛੇ ਕਿਤਨਾਹੀਚਿਰਹਾਥਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇਕੁਛਅਰਜਕਰਣੇਅਰਥ ਖੜੇਰਹਤੇਭਏ॥ ਤਬਅੰਤ
ਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਹੁ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਕਯਾ ਕਹਤਾ ਹੈ॥
ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਜੀਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਏਕਥੋੜੀਸੀਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀਹੈ ਜੋ
ਆਪ ਮਾਨੋਤਾਂਮੈ ਅਰਜਕਰਾਂ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਕਹੁਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਂ ਜੋਤੂੰਕਹੇਗਾ ਸੋ ਹਮ
ਮਾਨੈਗੇ ਤੂੰਸੰਕੋਚ ਮਤਕਰਜੋ ਤੇਰੇਮਨਵਿਖੇ ਇਛਾਹੈਸੋਹਮਪੂਰਨ ਕਰੇਗੇ ਤਿਲੋਕੀ ਵਿਖੈ
ਐਸਾਪਦਾਰਥ ਕੋਈਨਹੀਹੈ ਜੋਤੁਮਾਰੇਪ੍ਰਤੀਅਦੇਯ ਹੋਵੇ॥ ਐਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਸੁਣ
ਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨ ਅਰਦਾਸਕਰੀਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀਏਕਚਾਰਬਰਸਪ੍ਰਯੰਤਤਾਂਔਰ
ਅਪਨਾਸ਼ਰੀਰ ਰਖੋ ਦਰਸਨਦੇਕੇਸਾਧਸੰਗਤਕੋ ਨਿਹਾਲਕਰੋਐਸੀ ਪਰਮਪਯਾਰੇਸਿਖਕੀ
ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸੁਣਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਓ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾ ਅਬ ਜੋ
ਤੂੰਕਹਤਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜਚਾਰ ਯੁਗਪ੍ਰਯੰਤਸਰੀਰਰਖੋ ਤਬਚਾਰਯੁਗਪ੍ਰਯੰਤਹੀ ਸਰੀਰ ਰਖ
ਤੇ ਹਮਤੇਰਾਂਬਚਨ ਮਨਕੇ॥ ਅਛਾਅਬਕੁਸਾ ਉਠਾਇਕੇਰਖਦੇਵਹੁ ਅਬਚਾਰਬਰਸ ਪੀ
ਛੇਹੀ ਸਰੀਰਕੋਤਜਾਗੈ ਗੇ॥ ਐਸੇਬਚਨ ਕਰਕੇ ਕੁਸਾਉਠਵਾਇ ਦੇਤੇਭਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸਿਖਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ॥ ਜੈਸੇਰੰਕਨਿਧਿਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ
ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈ ਤਦਵਤ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਕਿੰਚਤਕਾਲ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਕੇ
ਸਮੀਪਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨਪਰਆਵਤੇਭਏ॥ ਜਬ ਸਾਹਿਬਵੈਕੁੰਠ ਵਾ
ਸ ਹੋਗਏਥੇ ਤਬਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਭੀ ਉਜਰਖਾਹੀਵਾਸਤੇ ਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈ ਗਏਥੇ॥ਤਬ
ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਾਥਮਿਲਕੇਹਜੂਰਕੇ ਪਰਲੋਕਗਮਨਕਾ ਬਡਾਅਵਸੋਸਕਰਤੇ
ਭਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀ ਸਾਹਿਬਕੇਭਤੀਜੇਕੋ ਤਥਾ ਬਾਬਾਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਆ
ਦਿਕ ਤਥਾ ਮਾਤਾਸਾਹਿਬਕੋ ਮਿਲਕੇਯਥਾਯੋਗ ਕਰਕੇਭੇਟਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਆਸੇ ਅਨੰਤਰ
ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀ ਔ ਮਾਤਾ ਨਕੈਣਸੇਖੁਸੀਲੈਕੇਸਿਰੋਪਾਉਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਅਸਥਾ
ਨਕੋ ਚਲੇਆਵਤੇਭਏ॥ ਇਸਪੂਰਬਉਕ੍ਤਰੀਤੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰਹੀ ਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈਭੀ ਸਾਲ
ਕੇਸਾਲ ਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋ ਜਾਤੇਰਹੇਥੇ ਤੈਸੇਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ
ਕੋਭੀਸਾਲਕੇ ਸਾਲਜਾਤੇਥੇ॥ ਕਦਾਚਿਤਏਕ ਵਾਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ
ਗਏ ਤਬ ਹਰੀਸਿੰਘਲਲੂਏਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰਜਵਾਹਸਿੰਘਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਦਰਸਨ
ਕਰਣੇਕੋਗਯਾਹੂਆਥਾ॥ ਉਸਨੇਜਹਾਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਜੰਗਲਮੈਰਹਿਤੇ ਥੇ

ਨਦੀਕੇਤੀਰਪਰ ਤਹਾਂਪਰਸੁੰਦਰਬਾਗਲਗਵਾਇਦੀਆ॥ਤਥਾਤਹਾਂਦਰਬਾਰਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕਾਸਰਦਾਰਨੇ ਬਨਾਨੇਕਾਆਰੰਭਕੀਆ ॥ ਜਬਚਾਰੋਓਰਸੇ ਦਰਬਾਰਕੀਆਂ ਕੰਧਾਂਏਕਮੰਜਲਭਰਪਕਣਾਂ ਚੂਨੇਕਣਾਂਊਚਣਾਂ ਗਈਆਂ ॥ ਤਬਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਨੇਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਸਭਾਈਆਗੇਮਤਉਸਾਰੋ ਔਇਸਕੇਊਪਰਛਤਭੀਮਤਪਾਉ ਇਸਕੋ ਇਸੀ ਤਰਹਰਹਣੇਦੇਵਹੁ ॥ ਏਕਐਸਾਸਮਾਆਵੇਗਾ ਜੋਯੇਸਾਰਾਏਕਵਾਰਮਲੇਛਲੋਕਗਿਰਾਇ ਦੇਵੇਂਗੇ॥ ਪੁਨਾਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਤੇਜਬਲਕੋਪਾਇਕੇ ਹਮਾਰੇਸਿਖ ਨੀਹਾਂਊਪਰ ਉਸਾਰੀ ਕਰਕੇਬਡਾਸੁੰਦਰਦਰਬਾਰਬਨਾਵੈਂਗੇ ॥ ਜਿਸਜਿਸਸ੍ਰਧਾਕੋਧਾਰਕੇ ਜੋ ਕੋਈਸੇਵਾਕਰੇਗਾ ਸੋਸੋਸ੍ਰਧਾਉਸਕੀਪੂਰੀਹੋਵੇਗੀ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਕਾਰੀਗਰ ਸਰਦਾਰਨੇ ਹਟਾਇਦੀਏ ਜਿਤਨਾਕਬਨਗਯਾਥਾ ਉਤਨਾਹੀ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤਚੌਕੰਧਾਖੜਾ ਹੈ ਆਮਲੋਕਦਰਸਨਕਰ ੨ ਆਵਤੇਹੈਂ ॥ ਜਿਤਨਾਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰੀਜੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸ ਰਹਤੇਥੇਉਤਨਾਕਾਲ ਹਜੂਰਕੀਸੇਵਾਮੈਤਤਪਰਹੋਕੇ ਹਾਜਰਰਹਤੇਥੇਔਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਤੌ ਆਪਪਰਮਨਿਸਕਾਮ ਨਿਸੰਕਲਪਰਹਤੇਥੇਜਗਤਕੀਮਾਨਬਡਾਈਕੋਚੋਰਸਰਪਠਗ ਬਿਖਵਤਜਾਨਤੇਥੇ॥ਇਸੀਹੇਤੁਸੇਲਕੇਛਪੇਰਹਤੇਥੇ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਬਬਰਸਚਾਰ ਵਿ ਤੀਤ ਹੋਗਏਤਬ ੧੮੯੫ ਅਠਾਰਾਂਸੇਪੰਚਾਨਵੇਸੰਮਤਮੈਮਾਘਸੁਦੀ ੫ ਪੰਚਮੀਕੇਦਿਨਪੁਨਾ ਹੁਕਮ ਦੀਆਕੇਅਬਕੁਸਾਲੈਆਉ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਹੁਕਮ ਮਨਕੇ ਸਿੰਘਕਸਾਲੈਆਏਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਹੁਕਮਦੀਆ ਤੈਸੇਤੈਸੇ ਕੜਾਪ੍ਰਸਾਦਿਆਦਿਕਕਾ ਬਿਵਹਾਰਸਿਧਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਬਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਕੁਸਾਕੇਆਸਨਪਰਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇਪਦਮਾਸਨਬਾਂਧਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਕੀਓਰ ਪ੍ਰਾਂਣਵਾਯੂਕਾਆਕਰਖਣਕਰਤੇਭਏ॥ ਤਬ ਤੀਸੀਕਾਲਮੈ ਸੁੰਦਰਸੁਗੰਧੀਵਾਲਾ ਸੀਤਲਮੰਦਮੰਦਪਵਨਚਲਨੇਲਾਗਾ ॥ ਗੰਧਰਬਕਿੰਨਰ ਅਪਸਰੋਂਕੇਗਣੋਸਹਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕਦੇਵਤਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋਆਦਰਕਰਕੇਆਗੇਲੇਨੇਅਰਥ ਆਵਤਭਏ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕ੍ਰਿਤਕਾਰਯਹੂਏ ੨ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧ੍ਰ ਦ੍ਵਾਰਾਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂਕੋ ਨਿਕਾਸਤੇ ਹੂਏ ਐਸੇ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਸਰੀਰਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਪਪਕੀ ਹੂਈਕੁੰਜ ਕਾ ਬਿਨਾਖੇਦਹੀ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਤਦਨੰਤਰ ਅਪਨਾ ਪੂਰਬ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਰੂਪ ਧਾਰਤੇ ਭਏ॥ ਸੰਖਚਕ੍ਰ ਗਦਾਪਦਮ ਆਦਿਕ ਸਸਤ੍ਰ ਚਾਰੋ ਚਾਰੋ ਹਾਥੋਂ ਵਿਖੇ ਲੀਏ ਹੈ ਸੀਸਪੈਕੋਟੀ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਕੇ ਸਮਾਨ ਮੁਕਟ ਬਿਰਾਜਮਾਣ ਹੈ ਮਕਰਾਕਾਰ ਕੁੰਡਲ ਕਾਨੋਂਮੈ ਭ੍ਰਾਜਮਾਨ ਹੈ॥ ਤੀਨ ਰੇਖਾ ਸਹਤ ਔ ਪਰਮ ਸੋਭਾ ਯੁਕ੍ਤ ਭਾਲਪਟਹੈ ਤਥਾ ਕੀਰਕੀਨਾ ਸਾਸਦ੍ਰਿਸਨਾਸਿਕਾ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਵਾਲ ਔ ਬਿੰਬਫਲਕੇ ਸਮਾਨ ਜਿਨਕੇਅਧਿਰ ਹੈ॥ ਗੋਲਲੋਲਕਪੋਲ ਔ ਚਿਬਕ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈ॥ ਕੰਬੂਵਤ

ਗ੍ਰੀਵਾਹੈ ਔਮਹਾਸ੍ਯਾਮਵਰਣਕੇਕੇਸਹੈ ॥ ਸਿੰਘਕੇਸਮਾਨਉਨਤ ਸੁੰਦਰਸਕੰਦਹੈ ਜਿਨਕੇ ਕਰੀਕਰਵਤਲੰਬਾਇਮਾਨਭੁਜਾਹੈ॥ ਜਿਨਕੀਅੰਗਦ ਔ ਜੜਾਊਕੰਗਨੋਸਹਿਤ ਸੋਭਣਹੀ ਹੈ ॥ ਬਨਮਾਲਾਭ੍ਰਿਗੁਲਤਾ ਕੌਸਤਭਮਣੀਕਰਕੇ ਬਡੇਵਿਸ੍ਤਾਰ ਸਹਤਛਾਤੀ ਵਖਸਥਲ ਜਿਨਕਾਸੋਭਰਹਯੋਹੈ॥ ਕੇਹਰਕੇਸਮਾਨ ਸੂਖਮਕਟਿਛਦ੍ਰ ਘੰਟਿਕਾਕੇਸਹਤਤੜਾਗੀ ਸਬ ਦਾਇਮਾਨਸਹਤਕਟੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈਂ ॥ ਕੋਕਨਦਕਮਲਵਤ ਲਾਲਰੰਗ ਯੁਕਤੁਚਰਣਹੈ ਜਿਨਕੇ ॥ ਬੀਸੋਨਖਬੀਸੋਚੰਦ੍ਰਮਾਕੀ ਸੁਖਮਾਂਕੋਧਾਰੇ ਇਸਿਤਤਹੈ ॥ ਅਲਸੀਕੇਪੁਸਪਵਤ ਸੁੰਦਰਜਿਨਕਾਵਰਣਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕਸੋਭਾਕੇਧਾਮਕੀ ਮੈ ਅਲਪਮਤਿ ਕਹਾਂਪਰਯੰਤ ਵਰ ਨਨਕਰੂੰ॥ ਤਾਤਕਾਲਸੁਖਮਾਂਕੇਸਮੁਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਖਗਰਾਜਪਰਆਰੂਢਹੋਕੇ ਵੈਕੁੰਠਧਾਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ ॥ ਅਥਵਾਜੇਕੋਈਐਸੀਸੰਕਾਕਰੇ ਕੇ ਵੇਦਭਗਵਾਨਕਾਵਚਨਹੈ ਕੇ ਨ ਤਸ੍ਯ ਪ੍ਰਾਣਾ ਉਤਕ੍ਰਾਮੰਤਿ ਅਤ੍ਰੈਵਨੀਯੰਤੇ ਤਤ੍ਵੇਤਾਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਸਹਤਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਇਸਥੂਲਸਰੀਰਕਾਤਯਾਗਕਰਕੇ ਵੈਕੁੰਠਆਦਿਕਲੋਕੋਂਕੋ ਗਮਨਨਹੀਕਰਤੇ ਹੈ ਈਹਾਂਸਰੀਰਵਿਖੇਹੀ ਲੀਨਹੋਜਾਤੇਹੈਂ॥ਸੋਵਚਨਵੇਦਕਾਸਤਯਹੈ॥ਪਰੰਤੂ ਜੌਨਸੇ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀਹੈਉਨਕੇਊਪਰ ਚਰਤਾਰਥਹੈ ॥ ਔਰਜੋਕਾਰਕਹੈਂ ਸੋਮਾਯਕਸਰੀਰਧਾਰਕੇ ਧਰਮਕੀਮਿਰਜਾਦਾਅਸਥਾਪਨਕਰਕੇਪੁਨਾ ਅਪਨੇਲੋਕਮੈਜਾਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲਮਹਾਪ੍ਰਲਯਨਹੀਹੋਤੀਹੈ ਉਤਨਾਕਾਲਕਾਰਕੋਂਕੇਸਰੀਰਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾਮਹਾਪ੍ਰਲੈ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰਕੇ ਸਾਥਹੀ ਲੀਨਹੋਜਾਤਹੈ ॥ ਤਿਸਕਾਲਮੈ ਮੰਦਾਰਪੁਸਪੋਂਕੀ ਬਡੀਸੁੰਦ੍ਰਸੁਗੰਧੀਤਿਸਅਸਥਾਨਪਰਪਸਰਜਾਤੀਭਈ॥ ਵੈਦਕਮਿਰਯਾਦਾਇਸਿਤਤੀਅਰ ਥ ਉਰਧਦੈਹਕ ਭਾਈਲੋਚਾਸਿੰਘਜੀ ਸਭਕ੍ਰਿਤਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਰਤਗਰਚੰਦਨ ਆਦਿਕਸੁਗੰਧੀਵਾਲੀ ਸਮਧਾਸੇ ਬਾਹਰਬਗੀਚੇਮੈਹੀ ਸੰਸਕਾਰਕਰਤੇਭਏ ॥ ਸਾਥਮਹਾ-ਰਾਜਜੀਕੇ ਸਰੀਰਕੀਅਰਥੀਕੇ ਰਾਗੀਪਰਮਵੈਰਾਗਯੁਕਤੁਪ੍ਰੇਮਸਹਤ ਮਾਰੂਰਾਗਕੇਸਬਦ ਗਾਵਤੇਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬਇਸਨਾਨ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇਪਦਾਰਥ ਮਿਸ੍ਰਤਜਲਸੇ ਕਰਾਇਕੇ ਚਿਤਾਪਰਧਰਕੇ ਘ੍ਰਿਤਤਿਲਪਾਇਕੇ ਵਿਧੀਵਤਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰਕਰਤੇ ਭਏ॥ਇਧਰ ਮਲਕਪੁਰਮੈਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੀ ਮਾਈ ਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਚਰਣਕਮਲਪੈਬਡਾਭਰੋਸਾਰਖਤੀਥੀ ਭਜਨਕੀਮਾਨੋਇਕਮੂਰਤੀਥੀ ਸੰਤਹੁਸਿਖਹੁਅਭਯਾ ਗਤੋਂਕੀ ਬਡੀਸੇਵਾਕਰਤੀਥੀ॥ ਸਦਾਹੀਮਲਕਪੁਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨਵਾਸਤੇਜਾਯਾ ਕਰਤੀਥੀ ਜਬ ਤਿਸਕਾਚਿਤਕਰਤਾਥਾ ਤਿਸਮਾਈਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਕੇ ਰਿਦੇਮੈਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਯੇ ਬਾਤ ਭਾਸਆਈ ਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕਲੇਵਰ ਤਯਾਗਕੇ ਵੈਕੁੰਠਧਾਮਕੋ ਆਜ ਪਧਾਰੇਹੈਂ ॥ ਤਦਨੰਤਰਤਾਤਕਾਲਹੀ ਕਹਾਰੋਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇਕਹਤੀਭਈ ਕੇ ਮੈ ਹਜੂਰਕੇ

ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋਕੁਰੀਸਾਹਿਬਜਾਵਹੁਗੀਤੁਮਬਡੀਜਲਤੀਸੁਖਾਨ ਤਯਾਰ
ਕਰਕੇਲੈਆਵਹੁ ॥ ਐਸੇਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਧਯਾਨਕਰਕੇ ਅਪਨੇਪੌਤ੍ਰ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕੋ
ਅਪਨੇਆਗੇਬੈਠਾਇਕੇ ਸੁਖਾਨਮੈਮਲਕਪੁਰਸੇਚਲਪਰੀ॥ ਮਨਮੈ ਐਸੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸੁਖਾਨ
ਮੈਬੈਠੀ ੨ ਕਰਤੀਜਾਤੀਹੈ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੋ ਹੇਦੀਨਬੰਧੋ ਹੇਪਤਤਿਉਧਾਰਨ ਹੇਦੀਨਾਨਾਥਦਯਾਲੂ
ਹੇਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੇਸਰਬਬਯਾਪੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਮੁਝਅਨਾਥਕੋ ਅਪਨੇਪਾਦਪਦਮੋਂਕਾਦਰਸਨ
ਦਾਨਕਰਣਾ॥ ਐਸੀ ੨ ਬੇਨਤੀਕਰਤੀਜਾਤੀਹੈ ਅਬਕਰੇਕਜਾਪਰਬਤਕਾਬਡਾਬਿਖੜਾ
ਮਾਰਗਹੈ ਪੁਨਾਅਠਦਸਕੋਸਪ੍ਰਯੰਤਮਾਰਗਦੀਰਘਲੰਬਾਹੈ॥ ਜਬਕੁਰੀਸਾਹਿਬਏਕਕੋਸ
ਭੁਰਰਹਗਈ ਏਕਮੋਹਰੀਗ੍ਰਾਮਹੈ ਤਿਸਤੈਪਹੁਚੀਤਬਸੁਣਪਾਯਾ ਕੇ ਬਹੁਤਚਿਰਹੋਗਯੇਹੈ
ਲੰਬੂਲਗਾਇਕੋ ॥ ਐਸੀਬਾਤਸੁਣਕੇਬਡੇ ਖੇਦਕੋਚਿਤਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਭਈ ਔ ਕਹਾਰੋਂਸੇ
ਕਹਯਾਕੇਬਡੀਜਲਤੀ ਹਮਕੋਪਹੁਚਾਵਹੁ ਮੈ ਤੁਮਕੋ ਇਨਾਮਦੇਕੇ ਰਾਜੀਕਰੂੰਗੀ ॥ ਐਸੇ
ਕਹਕੇਕਹਾਰਲੋਂਕੋਕੇ ਬਡੀਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇਚਲਾਵਤੀਭਈ॥ ਮਨਮੈਬਡੇਉਦ੍ਵੇਗ ਔਭਕੋਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਕੇਬਿਨਤੀਕਰਤੀਭਈ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁਜੀਆਪਤੋ ਅਜਰਅਮਰਸਦਾਹਾਜਰਨਾਜਰਹੋਅੰਤਰ
ਯਾਮੀ ਅਪਨੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾਮੁਝਗਰੀਬਣੀਕੋਦਰਸਨਦੇਕੇਨਿਹਾਲਕਰੋ। ਐਸੇਬੇਨਤੀ
ਕਰਤੀ੨ਜਹਾਂਮਹਾਂਰਾਜਜੀਕੇਸਰੀਰਕਾਸੰਸਕਾਰਹੋਇਰਹਯੋਹੈ॥ ਦੂਰਸੇਹੀਸੁਖਾਨਸੇ ਉਤਰ
ਕੇਬਸੁੰਧਰਾਪਰਸਿਰਟਿਕਾਇਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਆਗਚਲਤੀਭਈ॥ ਤਬਸਮੀਪਜਾਇਕੇਕਯਾ
ਦੇਖਤੀਹੈਜੋਸਾਰੀਚਿਖਾਚੰਦ੍ਰਕੀਬਨੀਹੂਈਹੈ। ਔਜਲਰਹੀਹੈਪਹਰਸਵਾਪਹਰਲੰਬੂਦੀਏਕੋ
ਬੀਤਗਯੇਹੈਸੋਕੇਵਲਮਾਈਕੋਅਪਨੇ ਚਰਣਕਲੋਂਕਾ ਦ੍ਰਸਨਦੇਨੇਅਰਥ ਇਤਨੀਦੇਰੀਲਗ
ਗਈਹੈਜੋਅਛੀਤਰਹਸੇਸਾਰੀਚਿਖਾਮੈਅਗਨੀਕਾਪ੍ਰਵੇਸਨਹੀਭਯਾਹੈ। ਭਾਈਲੋਚਾਸਿੰਘ ਸਰ
ਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਤੇਆਦਿਲੈਸਭੇਸ੍ਰਧਾਲੂਸਿਖਬਹੁਤਹੀਖੜੇਤੇਪਸਚਾਤਾਪਕਰਰਹੇਹੈ॥
ਤਥਾਕੁਰੀਨਗਰ ਵਾਸੀਲੋਕਭੀ ਹਜਾਰੋਖੜੇਹੈਂ ॥ ਤਹਾ ਐਸਾਪ੍ਰਸੰਗਚਲਰਹਯੋਹੈ ਕੇ ਦੇਖੋ
ਹਮਲੋਕੋਕੇਅਭਾਗਜੋਹਮਾਰੇਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਅਦ੍ਰਿਸ਼ਹੋਗਏਹੈ॥ ਆਜਗਯਾਨਔਅਸ੍ਰਾਂਗਯੋਗ
ਕਾ ਸੂਰਯਅਸ੍ਤਹੋਗਯੋਹ ।। ਆਜਇਸਸੰਸਾਰ ਮੈਮਹਾਅੰਧਕਾਰਪਸਰਗਯੋਹੈ ਕਲੂਕਾਲੁ
ਖਰੈਣ ਅੰਧਾਰੀਆ ਆਜਕਲੂਕੇਮਨਭਾਵਤੀ ਬਾਤਭਈਹੈ ਹੇਕਲਜੁਗਨਿਸਾਚਰਤੂੰ ਆਜ
ਨਿਸੰਕਹੋਕੇਬਿਚਰ ਆਜਸਤਧਰਮਕਾਨਿਸਾਨਲੋਪਹੋਗਯੋਹੈ ॥ ਤੂੰਤਰਵਰਹਮਪੰਖੀਆਹਿ
॥ ਮੰਦਭਾਗੀਤੇਰੇਦਰਸਨਨਾਹਿ॥ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਜੇਆਪਕੀਅਨੁਗ੍ਰਹ ਹਮਾਰੇਪਰਹੋਤੀ ਤਬ
ਹਮਕੂੰਭੀਸਾਥਹੀ ਪਰਮਧਾਮਕੋ ਲੇਜਾਤੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਕਰੁਣਾਸਹਤਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤੇਹੂਏ
ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਆਸੂਡਾਰਤੇਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਧੀਰਯਸਹਤ ਅਤਿ ਅਸਚਰਯਚਰਿਤ੍ਰਦੇਖੋ
ਪ੍ਰਥਮਤੋਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਕਾ ਕਹਨੇਮਾਨਕੇਚਾਰਬਰਸਪ੍ਰਯੰਤ ਅਪਨਾਸਰੀਰਰਖਯਾ ॥ ਦੂਸ

ਰੇ ਏਕਵਾਰਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਮੂਤ੍ਰਬੰਦਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬਲੋਕ ਔਖਧੀਆਦਿਕ ਉਪਾਇ
ਕਰਣੇਲਾਗੇਬਚਨਹੂਆਕੇ ਕਾਹੇਕੋਔਖਧੀਕਰਤੇਹੋ ਆਪਹੀਖੇਦਹਟਜਾਇਗਾ॥ ਤਥਾਪੀ
ਹਮਲੋਕੋਮੇ ਰਹਜਾਨਗਯਾ ਦਵਾਈਤੀਨਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰਤੇਰਹੇ ਤਥਾਪੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ
ਮੂਤ੍ਰਨਆਵਤਾਭਯਾ ਤਬਚੌਥਦਿਨਬਚਨਕੀਆਕੇ ਕਹੁਭਾਈਔਖਧਾਂਕਰਕਰਕੇਅਪਨਾ
ਜੋਰਲਗਾਏਚੁਕੇਹੋ ॥ ਤਬ ਹਮਸਭਨਾਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਅਬ
ਹਮਾਰੀਤੋਕਈਪੇਸਨਹੀਜਾਤੀਹੈ ਹਮਤੌਅਪਨਾਜੋਰਲਗਾਇਚੁਕੇਹੈਂ ॥ ਅਬਆਪਕੀਜੈਸੀ
ਰਜਾਇਹਵੇ ॥ ਤਬ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਅਛਾ ਸੀਤਲਜਲਕੀਗਾਗਰਲੈਆਉ ਔ ਇਕਕਰ
ਮੰਡਲੂਲੈਆਉ ॥ ਜਬਦੋਨੋਵਸਤੁਹਾਜਰਕਰੀਆਂ ॥ ਤਬਸਾਹਿਬਅਪਨੇਚਰਨਕਮਲੋਂਕੇ
ਦੋਨੋਅੰਗੂਠਜੋੜਕੇਬਚਨਕੀਆ ਲੇਹੁਭਾਈਕਰਮੰਡਲਕੀ ਟੂਟੀਕੇਸਾਥਇਨਹਮਾਰੇ ਦੋਨੋ
ਅੰਗੁਸ੍ਟੋਂ ਪਰ ਜਲਧਾਰਾਬਾਂਧਕੇਡਾਰਤੇਰਹੋ ॥ ਤਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਦੋਚਾਰਗਾਗਰਪਾਈ
ਤਬਬਡਾਖੁਲਕੇਪਿਸਾਬਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬਹਮਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਦਾਸਕਰੀ ਹੇਭਗਵਨ
ਜੋ ਆਪਐਸਾਸੁਗਮਉਪਾਉਜਾਨਤੇਥੇ ਤਬਪ੍ਰਥਮਹੀਐਸੇਕਿਉਨਕਰਲੀਆ ਇਤਨੇਦਿਨ
ਕਿਉਦੁਖਪਾਯਾ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇਕਿਉਭਾਈ ਜੋਤੁਮਾਰੇਘਰਮੈਕੋਈਪਰਾਹੁਣਾ ਆਸਾ
ਤਾਹੈ ਤਬਉਸਕੋਉਸੀਸਮੇਧਕੇਦੇਕੇਨਿਕਾਸਦੇਤੇਹੋ॥ ਬਹੁਤਨਹੀਤਾਂਤੀਨਦਿਨ ਲਗਪਰਾ
ਹੁਣੇਕੋ ਬਿਸਰਾਮਦੇਨਾਚਾਹਜੇ॥ ਤਬਹਮਸਭਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਕਹਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਆਪਧਨਜਹੋ ਯੇ ਸਾਮਰਥਆਪਕੀਹੀਹੈ ਜੋਰੋਗਕਾਭੀਅਤਿਥੀਕੇ ਸਮਾਨਪੂਜਨਕਰਣਾ॥
ਇਤਜਾਦਿਕ ਅਨੰਤ ਸਕ੍ਤੀਮਾਨਮਹਾਰਾਜਥੇ ਔ ਅਮੋਘਜਿਨਕੇ ਬਚਨਥੇ ਸੋਹਮਲੋਗੋਂਕੇ
ਅਲਪਭਾਗਕੇਹੇਤੂ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਟਹੋਗਏਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ੨ ਕਰੁਣਾਸਹਤਬਡੇਪ੍ਰੇਮਕੇਪ੍ਰਵਾਹਮੇ ਵਹੇ
ਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ਕਹੂੰਥਾਹਨਹੀਪਾਵਤੇਹੈ ॥ ਇਤਨੇਮੈਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਨੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਮਹਾ
ਰਾਜਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਦਖਿਣਾ ਕਰਕੇ ਅਰਜ ਚਰਣੋਂ ਕੀ ਓਰ ਖੜੇਕੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੁਝ
ਅਭਾਗਕੋਆਪਕੇਚਰਣੋਕਾ ਦਰਸਤੋਹੋਜਾਤਾਜਬਅਤੀਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਐਸੀਬੇਨਤੀਕਰੀ ਤਬ
ਅਚਾਨਕਹੀ ਚਰਣੋਕੀਓਰਸੇਲਕੜੀਆਂਗਿਰਪੜੀਆਂ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣਨਗਨ
ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਮਾਤਾਦਰਸਨਕਰਕੇਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਅਪਨੇਪੌਤ੍ਰ ਠਾਕਰਸਿੰਘਸੇਭੀਕਹਤਾ ਕੇ
ਬਚਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾਦਰਸਨਕਰਲੈ ਤਬਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇਭੀਦਰਸਨਕੀਆ
ਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣਹੈਕੋਕਨਦਨਵੀਨਕਮਲਕੇਸਮਾਨਲਾਲ੨ਹੈਮਾਨੋਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਰੰ
ਗਕਭੀਆਂਚਨਹੀਛੋਹੀਹੈ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸਾਮਰਥਦੇਖਕੇਸਭੀਲੋਕ ਔਮਾਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈ
ਬੜੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਕਹਤੇਭਏਧਨਜਹੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਧਨਜਹੈ॥੧॥ਤਹਾਂਹੀਐਸਾਪ੍ਰ-
ਸੰਗ ਚਲਪੜਾ ਕੇਦੇਖੋਕੈਸੇਸਾਮਰਥਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਹੈ ਜਿਨੋਨੇਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥਸੇਸਭ

ਪਹਾੜੀਏਸਤੀ ਰਾਜੇਮਹਾਕ੍ਰੂਰਅਪਨੇਅਧੀਨਕਰਲੀਏਥੇ॥ਸੋਕੈਸੇ ਐਸੀ ਅਕਾਖ੍ਯਾਂ ਹੋਯਾ॥
ਪਹਾੜੀਏਸਤੀ ਰਾਜੇਮਹਾਕ੍ਰੂਰਅਪਨੇਅਧੀਨਕਰਲੀਏਥੇ॥ਸੋਕੈਸੇ ਐਸੀ ਅਕਾਖ੍ਯਾਂ ਹੋਯਾ॥ ਸੋ ਸਰਕਾਰ ਰਣ-
ਪਿੰਡੀਸੇ ਪਾਂਚਕੋਸਏਕਰਵਾੱਲਨਾਮਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿੱਧਪਰਬਤਮੈਗ੍ਰਾਮਹੈ॥ਸੋ ਸਰਕਾਰ ਰਣ-
ਪਿੰਡੀਸੇ ਪਾਂਚਕੋਸਏਕਰਵਾੱਲਨਾਮਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿੱਧਪਰਬਤਮੈਗ੍ਰਾਮਹੈ॥ ਸੋ ਗੁਰੂਜੀ
ਜੀਤਸਿੰਘ ਰਾਜਧਿਰਾਜਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਅਰਪਣਕੀਆਹੂਆਥਾ ਸੋ ਗੁਰੂਜੀ
ਅੰਗੀਕਾਰਨਹੀਕਰਤੇਥੇ॥ ਤਥਾਪੀ ਸਰਕਾਰਨੇਅਰਜਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਆਪਕਾ
ਕੋਈਸੇਵਕਇਸਕੀਆਮਦਨਵਰਤਲੇਵੇਗਾ॥ਜੇਮੇਰੇਪਰਆਪਕੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਹੈਂਤਾ ਅੰਗੀਕਾਰ
ਕਰੋ॥ਮੈਭੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਿਖਹਾਂਤੇ ਆਪਭੀ ਉਨਕੇਹੀਹੋ ਜੈਸੇ ਮੇਰੇਪਰ ਹਜ਼ੂ
ਰਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਮੁਝਕੋ ਰਾਜਭਾਗ ਦੀਆਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾਦਾਸਜਾਨਕੇ ਆਪਭੀ ਕ੍ਰਿ
ਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਰਖੋ ਇਤਨਾਕੁ ਕੁਣਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇਬਡੀ ਬੇਨਤੀਪ੍ਰਾਰਥ
ਨਾ ਕਰਕਸੇਰਾਵਲਗ੍ਰਾਮ ਗੁਰੂਜੀਕੇਅਰਪਣ ਕਰਤਾਭਯਾ ੧੫੦੦) ਡੇਢਹਜਾਰਰੁਪੈਯਾ
ਤਿਸਕਾਮਾਮਲਾ ਆਵਤਾਥਾ ਸੋਤੋਕੇਵਲਭਾਈਰੇਚਾਸਿੰਘਕੇ ਨਸੇਪਾਣੀਕਾਕਾਮਹੀ ਚਲਤਾ
ਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਤੇਜਪ੍ਰਤਾਪਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇਰਾਵਲਕੀ ਪ੍ਰਜਾਕੇ ਲੋਕੋ ਸੇਰਾਜਭਟ ਵਿਗਾਰ
ਆਦਿਕ ਸਰਕਾਰੀਕਾਮਭੀਨਹੀ ਕਰਤੇਥੇ॥ ਉਲਟਾਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਦਾਰਭੀਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪਸੇ ਉਸਗ੍ਰਾਮਕੇਲੋਕੋਕੀ ਖੁਸ਼ਾਮਦਕਰਤੇਥੇ॥ਪੁਨਾ ਏਕਸਾਲ ਕਥੀਤਿਸ ਰਾਵਲ
ਗ੍ਰਾਮਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਚਤੁਰਮਾਸਾ ਰਹਤੇਭਏ॥ ਰਾਵਲਕੇਨੀਚੇਏਕਨਦੀ ਚਲਤੀਹੈਤਿਸ ਨ
ਦੀ ਕਾ ਨਾਮ ਕੁਰੰਗਾਹੈ॥ਤਿਸਕੁਰੰਗਨਦੀਕੇਤੀਰ ਦੋਨੋਪਰਬਡੀਸੁੰਦਰਸਬਜੀਹੈ ਜੈਸੇ ਮਖ
ਮਲਕੇਕੋਮਲ ੨ ਬਿਛਾਵਨੇਹੋਤੇਹੈਂ ਤਦਵਤਵਹੁਸਬਜੀ ਕੋਮਲਹੋਤੀਹੈ॥ ਔ ਰੰਗਾਰੰਗਕੇ
ਪ੍ਰਸਪਖਿੜਰਹੇਹੈਂ॥ ਪਰਬਤਕੇਹੇਤੁਸੇਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪੰਖੀਸਬਦਕਰਰਹੇਹੈਂ॥ ਜੈਸੇਨੰਦਨ
ਬਨਮੈ ਅਪਸਰਾਗਾਨਕਰੈ ਤਦਵਤਮਾਨੋਗਾਨਕਰਤੇਹੈ॥ ਔਰ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਂ ਔਖ
ਧੀਆਂ ਭੀ ਜਹਾਂਹ॥ ਤਿਸਕੁਰੰਗਨਦੀਕੇਤੀਰੇਬਡੀਊਚੀਟੇਰੀਪਰ ਰਾਵਲਗ੍ਰਾਮਬਸਤੇਹੈ॥
ਚਾਤੁਰਮਾਸਮਸਦਾਹੀ ਗੁਰੂਜੀਤਹਾਂਰਹਤੇਥੇ॥ ਪੁਨਾਏਕਚੌਮਾਸੇਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਤਹਾਂ ਕੁਰੰਗ
ਨਦੀਕੇ ਤੀਰਪੈਬਿਰਾਜਮਾਨਥੇ॥ ਤਹਾਂਕੀਰਤਨ ਹੋਰਹਾਥਾ॥ ਤਬਸਿਖਾਂਨੇਅਰਜਕਰੀ ਹੇ
ਸੱਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਆਪਨੈਕੇ ਊਚੀਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਰਕੇ ਦੇਖਣੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁਜੀਸਤੀਜਾਤਿਕਾ ਪਹਾੜੀਆ
ਰਾਜਾ ਰਾਵਲਗ੍ਰਾਮਕੋਲੂਟਨੇਕੀਮਨਸਾਕਰਕੇ ਸੇਨਾਸਹਤਚੜਕੇ ਚਲੇਆਵਤੇਹੈ ਹੁਣ ਇਥੇ
ਪ੍ਰਤਾਰਾਹਵੇਗੀ ਅਰਥਾਤ ਪੜਦਾਜਾਹਰ ਹੋਵੇਗੋ॥ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਅਬ ਆਪ ਈਹਾਂਸੇ ਉਠਕੇ
ਔਰ ਜਗਾਹਪਰਚਲੇਚਲੋ ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਬੈਠੇਸਬਦਕਰੋ ਡਰੋਮਤ ਦੇਖੋਕਰਤਾਰਕੇਰੰਗ
ਜੋ ਕਰਤਾਪੁਰਖ ਕਰਾਕਰਤੇਹੈ ਕਿਸਬਾਤਮੈਰਾਜੀਹੈ॥ ਜਿਨਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਵਚਨੋ ਪਰਾਂ
ਭਰੋਸਾਥਾ ਸੋਸਿਖਬੈਠੇਰਹੇ॥ ਜੋਭਰੋਸੇਤੇਹੀਨਥੇਉਠਕੇ ਭਾਗਜਾਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾਥੋੜਾਚਿਰ ਕ
ਪਤੇ ਹੂਏ ਸਿਖਾਂਨੇਅਰਜਕਰੀਜੀਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਓਹ ਦੇਖੋਸਤੀਆਂਕੀਫੌਜ ਪਰਬਤ ਸੇ

ਉਤਰਤੀਹੁਈ ਚਲੀਆਵਤੀਹੈ ਔ ਬੰਦੂਕ ਹਚਲਤੀਆਵਤੀਹੈ ਤਿਨਕਾਰਾਜਾ ਏਕ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਗਾਰੇਹੂਏਗੁਟਪੈਠਢਾਹੂਆਚਲਾਆਵਤੇਹੈ ਦੇਖਤੇ ਆਪਅਬਬਹੁਤਹੀਸਮੀਪਆਇਗਯੇ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਬੈਠੋਸਬਰਕਰੋ ਧੀਰਜਰਰੋ ਭਜਨਕਰੋਕਿਉ ਵੋ ਇਥੇਆਹੀ ਜਾ ਇਗਾ ਰੰਚਕਟੇਢੀਭੌਂਹੈ ਕਰਕੇਜਬਐਸੇਬਚਨਕੀਆ ਜਿਨਕੇਭਰੂ ਭ੍ਰਿਗ ਸੇਕਾਲਭੀਮਹਾਂ ਭੈ ਭੀਹੋਤੇਹੈ॥ ਤਬ ਇਤਨੇਮੈ ਜੋ ਪਾਸਸਿਖਬੈਠੇਹੈਂ ਸੋਐਸੇਬੋਲਉਠੇਕੇਦੇਖੋਮਹਾਰਾਜਜੀ ਵਹੁਪਹਾੜੀਰਾਜਾਸਤੀਜਾਤੀਕਾਜੋਗੁਟਪਰ ਚਢਾਜਾਆਵਤਾਥਾਪਰਬਤ ਸੇ ਉਤਰਤੇਹੂਏਕੋ ਪਕੜਕੇਕਿਸੇਨੇਸਣੇਰਾਜੇਚਾਰੋ ਪੈਰੋਸੇਉਠਾਇਕੇ ਨੀਚੇਉਲਟਾਇਕੇਪਾਂਚ ਕਦਮਪਰਉਚੇ ਸੇ ਮਾਰਜਾਹੈ ਜਰਾਜਰਾਚੀਨੀਰ ਹੋਗਯਾਹੈ ਉਸਕਾਕੋਈਪਤਾਭੀਨਹੀ ਲਗਤਾਜੋਗੁਟ ਸ ਣੇ ਕਹਾਂਗਯਾ॥ ਸਰਦਾਰਕੇ ਮਰਣੇਸੇ ਅਨੰਤਰਹੀ ਸਤਜਾਂਕੀ ਸੈਨਾਮੈਭਾਂਜਪੜਗਈ ਨ ਜਾਨੇਉਨਕੋ ਕਜਾਦਿਖਾਈਦਿਆਹੈਐਸੇਭੈਭੀਤਹੋਕੇਪਹਾੜੀਏਲੋਕਭਾਗਜਾਤੇਭਏ।।ਜੈਸੇ ਬੜੇਪ੍ਰਬਲਪਵਨਕੇ ਆਗੇਧੂਮਕੇ ਬਾਦਲਨਹੀ ਠਹਰਸਕਤੇਤਾਤਕਾਲਹੀ ਉਡਜਾਤੇਹੈ। ਤੈਸੇਹੀਪਰਬਤੀਯ ਸੈਨਾਏਕਖਿਣਮਾਤ੍ਰਮੈ ਨ ਜਾਨੇਕੋਕਹਾਜਾਤੀਰਹੀ॥ ਇਸਓਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਯਾਰੇਸਿਖੋਕੇ ਮਨਮੈਅਤਿਆਨੰਦ ਉਤਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਜਾਹਰ ਕਰਾਮਾਤਦੇਖਕੇ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰਜਾਤੀਕੇ ਲੋਕ ਤਥਾ ਔਰਭੀਸਾਰੇ ਪਰਬਤਵਾਸੀਲੋਕ ਸ੍ਰੀਭਾ ਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖਹੋਕੇਅਪਨਾ ਅਪਰਾਧਗੁਰੂਜੀਸੇਖਿਮਾ ਮਾਫਕਰਾਤੇਭਏ॥ ਤਿਸਤੇ ਅ ਨੰਤਰ ਵਹੁਸਤੀਲੋਕਆਗਤਾ ਮਾਨਤੇਥੇ॥ ਜੇ ਸਤਜਾਂਕੇਪਰਬਤਮੈ ਜਿਸਕਿਸੇਗਰੀਬ ਕਾ ਝਗੜਾਪੜਜਾਵੇ ਔਰਉਸਕੇਊਪਰ ਕਿਸੀਅਮਰਕਾ ਜੁਲਮ ਹੋਜਾਵੇ॥ ਤਬਤਿਸ ਗਰੀ ਬਨੇ ਔਰਸਰਕਾਰੇਦਰਬਾਰੇ ਨ ਜਾਨਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸਰਣਆਇਜਾਨਾਆਇਕੇਗੁਰੂਜੀ ਕੇਹੀਆਗੇਪੁਕਾਰ ਕਰਣੀਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੁਝਗਰੀਬਪਰ ਨਾਹਕ ਜੁਲਮਕਰਤੇਹੈਂ॥ ਤ ਬ ਪ੍ਰਥਮਤੋਮਹਾਰਜ ਜੀਨੇਉਸੀਕੋਤਾੜਨਾ॥ ਤਬ ਤਿਸਨੇਅਰਜਦੀਨਹੋਕੇ ਕਰਨੀਕੇ ਮ ਹਾਰਾਜ ਜੀਮੈਦੁਖੀਹੋਕੇ ਤਾਂ ਆਪਕੀਸਰਣਿ ਅਯਾਹੂੰਜੇਆਪਹੀ ਮੇਰੇਪਲੇਨਤਾਂ ਨ ਪਾਵੇਂਗੇ ਤਬਮੇਰਾਹੋਰਕੌਣਆਸ੍ਰਾਹੈ॥ ਜੇ ਅਗਲਾਜਬਰਦਸਤ ਹੋਵੇ॥ ਤਬ ਉਸਗਰੀਬਕੇ ਸਾਥ ਅਪਨੇਹਾਥਕੀਛਟੀਅਪਨੇਸਿਖਕੇ ਹਾਥਦੇਕੇਐਸੇਹੁਕਮਕਰਭੇਜਣਾ ਕੇ ਇਸਕਾਹਕਜੈਸਾ ਹੈ ਤੈਸਾਹੀਇਸਕੇਪਲੇਪਾਇਦੇਣਾਨਹੀਤੁਮਜਾਣੋ ਫਿਰਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਰਤੁਮਾਰੇਸਾਥ ਸਮਝੇ ਗਾ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਛਟੀਤਿਸਸਿਖਨੇਉਸਜਬਰਦਸਤਪਹਾੜਤੇਪਾਸਲੇਜਾਣੀ ਤਬ ਸਿਖਕਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਹਾਥਕੀਛਟੀਕਾਦਰਸਨਕਰਤੇ ਹੀ ਤਿਸਨੇਆਗੇਤੇਉਠਕੇ ਬੜੇ ਆਦਰਸੇਛਟੀਕੇਅਪਨੇਸਿਰਪਰ ਰਖਲੈਣਾ ਤੇ ਬੜੇਆਦਰਸੇਸਿਖਕਾ ਭੀ ਪੂਜਨਕਰਣਾ ਪੁਨਾ ਤਿਸਗਰੀਬਕਾਹਕਗਰੀਬਪਲੇਪਾਇਕੇ ਤਿਸਕੇਹਾਥਕੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੀ ਰਸੀਦਲੈਕੇ

ਕੁਛਭੇਟਾਸਹਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸਭੇਜਦੇਣੀ ਤਿਸਕੇਹਥ ਅਪਣੀਅਰਜਭੀ ਕਰਭੇਜਣੀ
ਹੇਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਮੈ ਆਪਹੀਕਾਗੁਲਾਮ ਬੈਠਾਹੂੰ ਔਰਜੋਹੁਕਮਕਰਭੇਜੋ ਤਬਭੀਆਪਕੇ
ਹੁਕਮਕਾਪਾਇਬੰਦਹੈ ॥ ਸਾਮਰਥਪੁਰਖੋਂਕੀ ਸਾਮਰਥਕੀਕੌਨਕੌਨਕਥਾਕਾਵਰਣਨਕਰੈ॥
ਇਤਜਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਅਨੰਤ ਹੀ ਕਥਾ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਦੇਖੋਰਾਵਲਪਿੰਡੀਕਾਹਾਕਮ ਸਰਦਾਰਮਿਲਖਾਸਿੰਘ ਇਨਪਰਬਤਵਾਸੀ ਸਤੀਲੋਕੋਂ
ਕੇ ਪਕੜਨੇਅਰਥਬਡੇ ੨ ਛਲਛਿਦ੍ਰਯਤਨਕਰਚੁਕਾਥਾ ਪਰੰਤੂਵੇਸਤੀਜਾਤੀਕੇ ਸਰਦਾਰ
ਤਿਸਸੇਨਪਕੜੇਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜਬਕਿਤਨਾਹੀ ਚਿਰ ਉਨਕੇਪਕੜਨੇਅਰਥਮਿਲਖਾਸਿੰਘਕੋ
ਜਤਨਕਰਤੇਕੋ ਬੀਤਜਾਤਾਭਯਾ ਪਰੰਤੂਵਹੁਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹਾਥ ਨ ਆਏ॥ਤਬਸਰਦਾਰ
ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਪਾਸ ਕਿਸੀਨੇਮੁਕਬਰੀਕਰੀਕੇ ਸਤਜਾਂਕੇਪਕੜਨੇਅਰਥਆਪਨਾਹਕਯਤਨ
ਪੜੇਕਰਤੇਹੋ ਇਨਕੇਪਕੜਨੇਕਾਮੈਆਪਕੋ ਏਕਅਤਿਸੁਗਮਉਪਾਇਬਤਾਵਤਾਹੂੰ ਕਜਾ॥
ਕੁਰੀਨਗਰਮੈ ਜੋ ਸੰਤਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਰਹਤੇਹੈ ਸੋਸਭੀਪਰਬਤਵਾਸੀਸਤੀ ਕਜਾਤੇ ਔਰ
ਲੋਕਕਜਾ ਇਨਕੇਹੁਕਮਅੰਦਰਰਹਤੇਹੈ ॥ ਜਹਾਂਮਹਾਰਾਜਜੀਅਪਨੀਹਾਥਕੀ ਛਟੀ ਭੇਜ
ਦੇਤੇਹੈਂ ਤਬਸਤੀਲੋਕਰੰਚਕਭੀਉਜਰਬਹਾਨਾਅਗੇਤੇਨਹੀਕਰਤੇਹੈਂ॥ਉਨਸੇ ਆਪਮਿਲਕੇ
ਸਤਜਾਂਕੋਪਿੰਡੀਮੈਬੁਲਾਇਕੇਕੈਦਕਰਲੇਵਹੁ ਜੋ ਏਹਅਪਨੀਛਟੀਉਨਕੇ ਪਾਸਭੇਜਦੇਵੈਗੇ
ਤਬ ਏਕਵਾਰਤੋਸਤਜਾਂਕੀ ਸਾਰੀਕੌਮਤੁਹਾਡੇਹਾਜਰਹੋਜਾਵੇਗੀ ਜੈਸੇਇਛਾਹੋਵੇਤੈਸੇ ਉਨਸੇ
ਕਰੋ ਵੇ ਸਤੀਲੋਕਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇਸਿਖਹੈਂ ਯੇਬਾਤਸੁਨਕੇ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘ ਬਡਾਪ੍ਰਸੰਨ
ਹੋਤਾਭਯਾਮੂਰਖਨੇ ਏਹਨਜਾਨਜਾਜੋਐਸੇਕੂਰਲੋਕਜੋਇਨਕੇਅਧੀਨਹੋਰਹੇਹੈਂਕੋਈਇਨਮੈ
ਭੀਪ੍ਰਬਲਹੀਸਾਮਰਥਹੋਵੇਗੀ॥ਪ੍ਰਸਾਦਭੇਟਾਂਲੈਕੇਕੁਰੀਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸ ਆ
ਇਕੇਦਰਸਨਕਰਕੇਪ੍ਰਸਾਦਭੇਟਾਅਰਪਣਕਰਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ।
ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਯੇਸਤੀਕੋਮਆਪਕੇਹੀਅਧੀਨਹੈ ਹਮ ਉਨਕੇਪਕੜਨੇਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤਸੇ
ਜਤਨਕਰਚੁਕੇਹਾਂ ਪਰੰਤੂਹਮਸੇਪਕੜੇਨਹੀਗਏਹੈਂ ॥ ਜੇ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕਇਕਵਾਰ ਮੇਰੇ
ਪਾਸ ਉਨਕੋਮੰਗਵਾਦੇਵਹੁ ਤਬਬੜੀਕ੍ਰਿਪਾਕਰੋਗੇ ॥ ਮੈ ਉਨਕੋਕੁਛਭੀਨਹੀਂਕਹੂੰਗਾ॥ ਓਹ
ਮੈਨੂੰ ਨਜਰਦੇਦਨ ਤੇ ਮੈ ਉਨਕੋਸਿਰੋਪਾਉਦੇਕੇਤੋਰਦੇਵਾਂਗਾ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ
ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਸੀਰਾਜਸੀਲੋਕਹੋ ਤੁਹਾਡੀਬਾਣੀਕਾ ਕੁਛਵਿਸਾਹਨਹੀਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਇਸੀਰੀਤੀ
ਸੇ ਦੋਤੀਨਵਾਰ ਪ੍ਰਸਨਉਤਰਹੋਤੇਰਹੇ ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਤੁਸੀ ਰਾਜਸੀਲੋਕ
ਕਿਸੇਕੇਭੀਸਜਨਮਿਤ੍ਰਨਹੀਹੋਤੁਹਾਡਾਕੁਛਵਿਸਾਹੁਨਹੀਹੈ॥ਪੁਨਾ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਨੇਮਹਾਰਾਜ
ਜੀਕੇ ਚਰਨਾਕੋ ਛੁਹਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਹੇਸਚੇਪਾਤਜੀ ਜੇਮੈਉਨਕੇਸਾਥ ਕੁਛਜੁਲਮੀਕਰਾਂ
ਯਾ ਦਗਾਕਰਾਂ ਤਾਂ ਮੁਝਕੋਆਪਕੇਚਰਣੋਕੀਮਾਰਵਗੇ॥ ਜਬਸਰਦਾਰਮਿਲਖਾਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੂ

ਜੀਕੇ ਹਜੂਰਐਸੇਸਪਤਖਾਧੀ॥ ਤਬਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨਉਸੀਸਮੇਏਕਸਿਖਕੇਹਾਥ ਅਪਨੀਛਟੀਦੇਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇਵੋਸੂਰਮਜੋ ਯੇ ਹਮਾਰੀਛਟੀ ਕੇਦੇਖਤੇਹੀ ਹਮਾਰੇਪਾਸਚਲੇ ਆਵਹੁ ਐਸੇਕਹਕੇਸਤਜੋਕੀਓਰ ਦੂਤਕੋਭੇਜਦੇਤੇਭਏ ਕੈਸੀਵਹੁਛਟੀਹੈ ਕਿਧੋ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨ ਭਗਵਾਨ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਕੇ ਹਾਥ ਕਾ ਭੂਖਨਹੈ ਔ ਧਮਰਾਜਆਦਿਕੋਕੋਭੀ ਅਪਨੇਅਧੀਨ ਕਰਣੇਹਾਰੀਹੈ ॥ ਜਿਸਛਟੀਕੀਆਗਯਾ ਯਮਇੰਦ੍ਰਵਰਣ ਕੁਵੇਰਆਦਿਕਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਫੇਰਸਕਤੇਹੈ॥ ਯੇਛਟੀਹੈਕਿਧੋਕਾਲਕਾਦੰਡਹੈ ਦੁਸ੍ਰਲੋਕੋਂਕੋਦੰਡਦੇਣੇਹਾਰੀ ਔਸੰਤਹੁਕੋਸੁਖ ਦੇਣੇ ਹਾਰੀਹੈ ਪਰਮਪੂਤਹੈ॥ ਲੂਣਬ੍ਰਿਛਕੀ ਛੜੀਹੈ ਊਪਰਉਸਕੇਚਾਂਦੀਕੇ ਸਮਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕੇਨਾਮਕੀ ਮੋਹਰਲਾਗੀਹੂਈਹੈ॥ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਸਿਖ ਸਤਜਾਂਰਾਜਜਾਂਕੇ ਪਾਸ ਛੜੀਲੈਕੇਪਹੁਚਯਾ ਔ ਉਨਕੋਸਤਗੁਰੂਜੀਕਾਹੁਕਮਸੁਣਾਯਾ ਤਬ ਉਸੀਸਮੇਮਹਾਹਾਜਜੀ ਕੀ ਛੜੀਕੋਮਥਾਟੇਕਕੇ ਅਪਨੇਸਿਰਪਰਰਖਕੇ ਚਲੇਆਵਤੇਭਏ । ਤਬਦੇਖਕੇ ਸਰਦਾਰ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘ ਅਸਚਰਯ ਔ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਜਾਨਤਾਭਯਾ ਜੋ ਆਜਮੇਰਾ ਕਾਰਯਸਿੰਧਹੂਆ ਮੇਰਾ ਮਨੋਰਥਪੂਰਣਹੂਆ॥ ਤਬਸਤੀਰਾਜੇਸਤਗੁਰੂਜੀਆਗੇਆਇਕੇ ਮਥਾਟੇਕੇਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰਤੇਭਏ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਅਸਾਂਕੀਕੇਹੁਕਮਹੈ ॥ ਤਬਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਤੁਮਮਿਲਖਾਸਿੰਘਕੇਸਾਥ ਪਿੰਡੀਕੋਚਲੇਜਾਓ ॥ ਤਬਸਤੀਰਾਜਜਾਂਨੇ ਪੁਨਾ ਬਡੀ ਅਧੀਨਗੀ ਸੇਅਰਜਕਰੀਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਓਹਤਾਂ ਅਸਾਂਕੀਰਟਿਆਂਕੇ ਆਟੇ ਵਿਚ ਲੂਣਖੁਆਇਖੁਆਇਕੇਮਾਰੀਦੇਗਾ ॥ ਤਬਹੁਕਮਹੂਆਜੋਅਸਜੋਤੁਸਾਡੇਨਾਲਹਾਂ ਤਾ ਤੁਸਾ ਕੀ ਕੀਆਂਖਤਰਾਹੈ ਤਬਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਸਤੀਰਾਜੇਬੋਲੇ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਜੇ ਆਪ ਅਸਾਂ ਨਾਲਹੋਤਾਫਿਰਅਸਾਂਕੀਕੀਆਂਖਤਰਾਹੈ ॥ ਐਸੇਭਰੋਸਾਕਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨ ਪਰ ਸਤੂ ਸਰਦਾਰਜੋਹੈ ਤਿਸਕੇਸਾਥਪਿੰਡੀਕੋਚਲੇਆਏ ॥ਪਿੰਡੀਮੇਆਵਤਜਾਹੀ ਸਰਦਾਰ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘਨੇਸਤੀਰਾਜਜੋਂਕੇਹਾਥੋ ਮੈਹਥੋੜਜਾਂ ਗਲੇਮੈਤੌਕਗੋਲਾ ਪੈਰੋਮੈਬੇੜਜਾਂਪਾਇਕੇ ਭੋਹਰੇ ਮੈ ਡਾਰਕੇਤਾਲੇਲਗਾਇਕੇਪਹਰੇਖੜੇਕਰਦੀਏ॥ ਔਛੋਲਜਾਂਕਾ ਆਟਾਤੇਉਤਨਾਹੀਬੀਚਲੂਣ ਪਾਇਕੇਦੇਣਾਸੁਰੂਕਰਦੀਆਤਦਅਨੰਤਰਸਤੀਰਾਜਜਾਂਨੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਪਾਸਅਰਜਕਰਭੇਜੀ ॥ ਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਜੋਅਸਾਂਆਪਕੇਅਗੇ ਅਰਜਕਰਦੇਸੇ ਸ ਇਸਨੇਤਾਂਓਹੀਬਾਤ ਕਰੀ ॥ ਅਸਾਂਕੀਭੋਰੇਮੈਸਟਕੇਤੇ ਆਟੇ ਕੋਬਰਾਬਰਲੂਣ ਪਾਇਕੇਖਾਣੇਕੋਦੇਤਾਹੈ ਤੇਜੇਨਹੀ ਖਾਤੇ ਤਬਕੋਰੜੇਕੀਮਾਰ ਕਰਾਤਾਹੈ ਜੇਪਾਣੀਮਾਗਤੇਹਾਂ ਤਬਭੀਨਹੀਦੇਤਾਹੈ ਏਹ ਖੁਰਾਕ ਅਸਾਂਕੀਮਿਲਦੀਹੈ॥ ਉਨਕੀਅਰਜ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੁਣਕੇ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਕੀਓਰ ਉਸੀਸਮੇ ਆਪਨਾਸਿਖਭੇਜਦੀਆ ਏਹਕਹਕੇ॥ ਅਰੇਤੂਹਮਾਰੇਚਰਣੋਂਕੀਸਪਤਖਾਇਕੇ ਕਯਾਕਰਾਰ ਕਰ ਆਯਾਥਾ ਤੇ ਕੀਤਾਕਯਾਹਈ ॥ ਅਛਾਜੋਹੂਆਸੋਹੂਆ ਅਬਤੂੰ ਇਨਕੋਛੋਡਦੇ ॥ ਜਬ

ਦੂਤਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਹੁਕਮਨਾਵਾਂਸੁਨਾਯਾ ਤਬ ਮਿਲਾਖਾਸਿੰਘਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ॥ ਕੋਤੁਸੀ ਭੀ ਈ ਲੋਕਹੋਧਰਮਸਾਲਾਮੈਂ ਬੈਠਕੇਪ੍ਰਸਾਦਮੰਗਕੇਛਕੋ ਤੁਸੀਕੀਜਾਣੋਰਾਜਨੀਤੀਕੀ ਸਾਰ ਕੋ ਜਬਸਿਖਨੇਆਇਕੇਸੁਨਾਯਾ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਹਾਂ ਅਸੀ ਧਰਮਸਾਲ ਮੈ ਬੈਠਕੇਪ੍ਰਸਾਦੇਛਕਤੇ ਤੇ ਤੂੰਰਾਜਨੀਤੀਅਛੀਜਾਨਨੇਵਾਲਾ ਰਾਜਹੀ ਕਰੈਗਾ ॥ ਕੁਛਕ ਸਕ੍ਰੋਧਹੋਕੇਐਸੇਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਅਤਿਵਾਹਕਸਕ੍ਤੀਕਰਕੇ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਜਿਸਭੋਹਰੇ ਮੈ ਸਤੀ ਰਾਜੇਕੈਦਥੇ ਤਿਸਕੇਸਿਰਪਰਜਾਖੜੋਤੇ ॥ ਆਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਆਉਨਿਕਲਆਓ ਵੋ ਸੂਰਮਜੋ॥ ਤਬਸਤੀਰਾਜਜ਼ਾਨੇਅਰਜਕਰੀਕੇਜੀਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਹਮਾਰੇਤੋਹਾਥੋਮੈਹਥੌੜਜਾਂ ਤੇ ਪਾਂਵਹੁਮੈ ਬੇੜਜਾਂਪਈਆਂਹੋਯਾਂਹੈਂ ਅਸਕਿਸਤਰਾਂ ਆਇ ਸਕਦੇਹਾਂ ਜਬਸਤੀਰਾਜਜ਼ੋਨੇ ਦੀਨਹੋਕੇ ਐਸੇਕਹਯਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਸਤਿਨਾਮਕਹਕੇ ਅਪਣੇ ਹਥਪੈਰਹਲਾਵਹੁ ਬੇੜਜਾਂਹਥੋੜਜਾਆਪਹੀਝੜਪੈਸਨ ॥ ਤਬਉਨਹੁਨੇਗੁਰੂਜੀਕਾਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇਹਾਥਪੈਰ ਹਲਾਏ ਬੇੜੀਆਂਹਥੋੜਜਾਂਆਦਿਕ ਸਤੀਰਾਜਜੋਂਕੇਸਭਬੰਧਨਛੂਟਗਏ ਤਥਾ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਮਾਯਾਕਰਕੇ ਪਹਰੇਵਾਲੇਸਾਰੇਸਿਪਾਹੀ ਦਿਨਮੈਹੀ ਅੰਧੇਹੋਗਏ ਸੋਇਗਏ ਔ ਤਾਲੈ ਪਾਟਕਜੰਜੀਰਆਦਿਕਅਪਨੇਆਪਹੀਖੁਲਜਾਤੇਭਏ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਆਗਯਾਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕਤਹੋਕੇਬਾਹਰਕੋਆਵਤੇਭਏ ਉਨਕੋਬਿਦਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਕੋ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਚਲੇਆਵਤੇਭਏ ॥ ਸਵਾਪਹਰਪੀਛੇ ਸਤੀਰਾਜੇਭੀ ਕੁਰੀਸਾਹਿਬ ਮੈ ਆਇਕੇ ਹਜੂਰਕੇਦਰਸਨਕਰਕੇ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾਪੂਰਬਿਕਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਅਰਜਕਰਤੇਭਏਕੇ ਮਹਾ ਰਾਜਜੀ ਅਸਾਂਕੀਕੀਆਂਹੁਕਮਹੈ ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਤੁਮਅਪਨੇਘਰਕੋਜਾਓ ਪੁਨਾ ਸਤਜੋ ਨੇ ਕਹਯਾਜੀ ਜੇ ਫੇਰਹਮਕੋ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘ ਤਕਲੀਫਦੇਸੀ ਤਬ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਫਿਰ ਵੋ ਤਕਲੀਫਦੇਨੇਲਾਯਕਰਹਸੀ ਤੁਸਅਪਨੇਘਰਕੋਭੀਜਾਓ ਤਬਸਤੀਰਾਜੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸਤ ਬਚਨਮਾਨਕੇ ਆਪੋਅਪਨੇਘਰੋਂਕੋਚਲੇਜਾਤੇਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਅਸਥੂਲਸਰੀਰਕੇ ਹਾਥਪਾਵੋ ਮੈ ਹਥੌੜੀ ਬੇੜਜਾਂਆਦਿਕਭੀਅਸਥੂਲਹੈਂ ਵਹੁਕੈਸੇਬਿਨਾਕਾਟੇ ਉਤਰਗਈਆਂ ਏਹ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯਕੀਬਾਤਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਤਤਵੇਤਾਯੋਗੀ ਰਾਜਪੁਰਖ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਰੂਪਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਸਰਬ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ਉਨਕੋ ਦੁਸਕਰਕਯਾਹੈ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾਸੂਖਮ ਤੇ ਅਸਥੂ ਔ ਸਥੂਲ ਤੇ ਸੂਖਮਕਰਣੇ ਮੈ ਸਾਮਰਥਹੈ॥ ਸਾਮਰਥੋਂਕੇ ਆਗੇ ਕਯਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈ॥ ਜੇ ਵਾਸਤਵਸੇਪੂਛੋ ਤਬ ਯੇ ਚਰਾਚਰਆਤਮਿਕਸਰਬਪ੍ਰਪੰਚਸੂਖਮ ਰੂਪਹੈ ਕੇਵਲ ਏਕ ਅਧਯਾਸਕੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾਸੇ ਅਸਥੂਲਭਾਸਤੇਹੈ ਇਸਮਰਮਕੋ ਕੇਵਲਤਤਵੇਤਾ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਹੀ ਜਾਨਤੇਹੈ ਅਗਯਾਨੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ੧॥

ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਏਕਵਾਰ ਰਾਤ੍ਰੀਕੇਸਮੇ ਤੁਰਕਲੋਕ ਕੁਰੀਨਗਰਕੋ ਲੂਟਨੇ ਆਇਪੜੇ

ਕੋਈ ਪਹਰਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਰਧ ਸਹਰ ਤੁਰਕੋਨੇ ਲੂਟਲਿਆ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਕੰਘਾ ਕਰਰਹੇ ਥੇ ਜੋ ਏਕਮਾਈ ਰੋਤੀ ਪੀਟਤੀ ਹੂਈ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਇਪੜੀ ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬਨੇ ਪੂਛਯਾ ਕਹੁ ਮਾਈ ਕ੍ਯਾ ਹੂਆਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਮਾਈਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਜੀ ਆਪਤੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਹੋ ਦੇਖੋ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਨਗਰ ਕੋ ਲੂਟ ਰਹੇ ਹੈ ਬਡਾ ਰੌਲਾ ਪੈਗਯਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪ ਕੋ ਖਬਰ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਮੇਰਾ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾ ਸੋਤੁਰਕੋਨੇਮਾਰਦੀਆਹੈ ॥ ਦੇਖੋਆਪਕੀਜਗਾਹਕੇ ਪੀਛੇਲੂਟਨੇਆਇਲਗੇਹੈ॥ ਐਸੇ ਉਸਮਾਈਸੇ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਉਠਕੇਬਾਹਰ ਆਇਕੇ ਏਕਛੋਟਾਸਾ ਪਥਰ ਆਕਾਸਕੀਓਰੁਫੈਕਦੇਤੇਭਏ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਲਾਗੀ ਪਥਰਹੁਕੀ ਬਰਖਾਹੋਣੇਆਕਾਸਸੇ॥ ਜਹਾਂ ੨ ਤੁਰਕਲੂਟਰਹੇਥੇ ਤਹਾਂ ੨ ਹੀ ਬਰਖਾਪਰੇ ਪਰੰਤੂ ਤੁਰਕੋਂਕੋਹੀਪਥਰ ਲਾਗੈ ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਨ ਲਾਗੈ॥ਐਸੀਦਸਾਕਰਕੇ ਸਤੀਜਾਤੀਕੇਤੁਰਕ ਬਹੁਤਮਾਰੇਭੀਗਏਬਾਕੀਜੋਬਚੇ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣਲੈਕੇਭਾਗਜਾਤੇਭਏ ਕੁਛਬ੍ਯਾਕੁਲਹੋਕੇਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਰਣੀਆਇਪੜੇਬਡੇ ਦੀਨਹੋਕੇਅਪਨਾਅਧਰਾਧਬਖਸਾਵਤੇਭਏ।ਪ੍ਰਥਮਬਰਸਕੇਬਰਸਕੁਰੀਨਗਰਕੋਮਾਰਪੀਟ ਕੇ ਲੂਟਕੂਟਕੇ ਲੈਜਾਤੇ ਥੇ ॥ ਫਿਰਉਸਦਿਨ ਸੇ ਤੁਰਕ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਸਪਤਕਰਜਾਤੇ ਭਏ ਬੋਲੇਕੇਹੇਪੀਰਜੀਹੁਣਦੀਕਸੂਰ ਸਾਡੀਬਖਸੋ ਫਿਰਅਸਕਦੀਭੀ ਬਰੀਕੇਲੂਟਨੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾਭੀਨਾਕਰਸਾਂ ਐਸੇਅਪਨਾ ਅਪਰਾਧਬਖਸਾਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਹੀ ਸਿਖਹੋਜਾਤੇਭਏ । ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਕਉਨ੨ਉਪਕਾਰਗੁਣੋਕਾਵਰਨਨਕਰੈ ॥ ਤਹਾਂ ਕੜਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਂਟਕੇਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਤੇਹੂਏ ਸਭੀਲੋਕਆਪੋਆਪਨੇ ਘਰੋਂਕੋਂ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਫੁਲ ਚੁਗਕੇ ਭਾਈ ਰੋਚਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਸਹਤ ਵੇਦਕੀ ਵਿਧਿ ਸਹਤ ਪਿੰਡਦਾਨ ਆਦਿ ਊਰਧ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮਹੈ॥ਪਿੰਡਪਤਲਕ੍ਰਿਆਦੀਵਾਫੂਲਹਰਿਸਰਪਾਵਏ। ਇਸਵਿਧੀਸੇ ਸਭ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ਕਰਾਇਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਫੂਲਬਡੇਸੁੰਦਰਚੌਂਭਾਨਮੈਪਾਇਕੇਧੀਰੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਦੇਹਰੇਮੈ ਜਬ ਪਹੁਚੇ॥ ਤਬਆਗੇਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਧਰਮਸਾਂਤ ਕਰਾਣੇ ਅਰਥ ਆਏ ਹੂਏਥੇ ॥ ਤਹਾਂਹੀ ਬਾਬਾ ਕਾਨਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈ ਕੇ ਸਰਬਸਾਹਿਬਜਾਦੇਆਇਹੂਏਥੇ॥ ਔਸਾਥਹੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਭੀਆਏਹੂਏਥੇ॥ ਜਬ ਖਬਰਪਾਈਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਫੂਲਹਰਦ੍ਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੰਗ ਜੀਮੈਪ੍ਰਵਾਹਕਰਣੇ ਅਰਥ ਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਜੀਲਯਾਇਹੈ ॥ ਸੁਣਕੇਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂਜੀਅਦ੍ਰਿਸ਼ਹੋਜਾਣਕਾ ਬਡਾ ਅਫਸੋਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਸਾਰੇਕਪ੍ਰੇਮੀਸਿਖਾਂਕੋਸਾਥਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਫੂਲੋਂਕੇ ਸਤਕਾਰਵਾਸਤੇ ਆਗੇ ਲੈਣੇਵਾਸਤੇਜਾਤੇਭਏ॥ ਬਡੀਸੁੰਦਰਪੀਨਸਮੈਅਥਵਾਝੁਭਾਨਮੈਫੂਲਟਿਕਾਇਕੇ ਊਪਰਜਟ

ਤ ਜਰੀਦੋਜਅਤਲਸਕਾਰੁਮਾਲਪਾਇਕੇਚੰਦਨਕੇਸਰਅਖਜਤਪੁਸਪਅਤ੍ਰਆਦਿਕਸਗੰਧਯੋ
ਸੇਚਰਚਿਤਕਰਕੇਏਕਓਰਆਪਬਡਾਸੁੰਦ੍ਰਚੌਰਢੁਲਾਵਤੇਜਾਤੇਹੈ॥ਏਕਓਰਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘ
ਚੌਰਢੁਲਾਵਤੇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਆਗੇ ੨ ਹਸਤੀਘੋੜੇਕੋਤਲਸਿੰਗਾਰੇ ਹੂਏਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ॥ ਮਾਰਗ
ਮੈ ਪੁਸਪਗੁਲਾਬਅਤ੍ਰਆਦਿਕਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇਪਦਾਰਥੋਂਕੀ ਬਰਖਾਕਰਤੇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਰਾਗੀ
ਰਬਾਬੀਆਦਿਕਸਬਦਕਾ ਕੀਰਤਨਕਰਤੇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਤਥਾਪ੍ਰੇਮੀਸਿਖਪ੍ਰੇਮਸਹਤ ਜੋੜੀਆਂ
ਕੇ ਸਬਦਗਾਵਤੇਜਾਤੇਹੈਂ॥ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇਵਿਯੋਗਕੇਦੁਖਸੇ ਔ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸਭਕੇ
ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਜਲਚਲਰਹਜੋਹੈ ਆਗੇਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਾਜੇਬਜਤੇ ਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ
ਬਡੀਧੂਮਧਾਮਸੇਆਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕੇ ਦੇਹਰੇਕੇਆਗੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਸੇ ਆਦਿ
ਲੈਕੇ ਭੇਟਾਚਢਾਇਕੇਮਥਾਟਿਕਾਇਕੇ ਪੁਨਾਨਗਰਕੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਾਇਕੇ ਅਪਨੇਡੇਰੇ ਮੈ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪੁਸਪਅਸਥਾਪਨਕੀਏ॥ਧੂਪਦੀਪਦੇਕੇਫੂਲ ਚਢਾਇਪ੍ਰਕਰਮਾਦੇਕੇਪੁਨਾਆਪ
ਭੀਬਿਸ੍ਰਾਮਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਤੀਸਰੇਚੌਥੇਦਿਨਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਭੀਸਰੀਰਤਜਾਗਦੀਆ॥
ਜਬਕਬੀਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਕਾਐਸਾਵੈਸਾ ਕਰਮਵੇਖਕੇ ਤਿਸਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਤਾੜਿਆਕਰੈਂ॥
ਤਬਰੋਚਾਸਿੰਘਨੇਆਗੇਤੇਕਹਣਾਕੇ ਜੋ ਆਪਕੀ ਇਛਾਹੋਵੇਸੋਕਹਲੀਜਜੋਯਾਰਾਂਨੇਭਾਯਾਰਾ
ਕੀਆਂ ਹਡੀਆਂ ਸਾਥ ਹਡਜਾਂ ਮਿਲਾਇਦੇਣੀਆਂਹੈਂ ॥ ਦੇਖੋਸਤਪੁਰਖੋਂਕੇ ਦਰਸਨਕਾ ਔ
ਸੇਵਾਕਾ ਫਲ ਜੋ ਪੰਜੇਐਬਸਰਈਲੋਚਾਸਿੰਘਹੋਗਯਾਥਾ ॥ ਤਥਾਪੀਕਈਬਰਸਪਹਲੇਹੀ
ਐਸੇ ਕਹਤਾਰਹਤਾਥਾ ਆਜਅੰਤਕੋਗੁਰੂਜੀਕੇਪੁਸਪੋਂਸਾਥਹੀ ਅਪਨੇਪੁਸਪਮਿਲਾਇਦੇਤਾ
ਭਯਾ॥ ਐਰਾਵਤੀਗੰਗਾਕੇਤੀਰੇ ਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਕੇਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਕੇ ਪੁਸਪੋਂਸਾਥਤਿਸਕੇਭੀ ਪੁਸਪਰਖਦੀਏ॥ਜਬਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ
ਸਿੰਘਜੀਕੀ ਧਰਮਸਾਂਤਕਰਚੁਕੇ ਅਰਥਾਤਚੌਬਰਸੀਕਰਚੁਕੇ ਤਬ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਕੋ
ਗੁਰਿਆਈਕੀਪਗਤੇ ਚੌਰਦੇਹਰੇਸਾਹਿਬਤੇਮਿਲਗਏਂ ॥ ਉਪਰੰਤ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਜੀਕੇ
ਘਰ ਬਡੇਆਨੰਦਵਧਾਈਹੋਤੀਭਈ॥ ਜੈਸੇਦੂਸਰੀਪਾਤਸਾਹੀ ਗੁਰੂਅੰਗਦਜੀਕੇਬੇਟੇਭਾਈ
ਦਾਤੂਜੀਕੋ ਦਰਬਾਰਸਚੇਸੇਪਗਮਿਲੀਥੀ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਦੇਹਰੇ
ਸਾਹਿਬਮੈ ਤੜਾਗੀ ਪੀਛੇ ਪਾਂਚ ੨ ਰੁਪਯਾਦੀਆ ਬਡਾਭੰਡਾਰਾਕੀਆਥਾ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ
ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਮੋਦਕਤੇਆਦਿਲੈਕੇਬਡੇਸ੍ਵਾਦੂਪ੍ਰਸਾਦਸਰਬਸਾਹਿਬਜਾਦਜਾਂਕੋ ਤਥਾ ਔਰਗਰੀਬ
ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂਕੋਛਕਾਏ॥ ਖਰਚ ਏਕਲਖ ੧੦੦੦੦੦) ਰੁਪਯਾ ਦੇਹਰੇਸਾਹਿਬ ਮੈ ਬਾਬੇ
ਜੀਕਾਹੂਆਥਾ ਸਭਕੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਲਈ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਮਰਜੀਤਾਂਬਾਬੇਬਿਸਨ
ਸਿੰਘਕੋ ਗੁਰੂਆਈਦੇਣੀਕੀਥੀ ਪਰੰਤੂਭਾਈਮਾਨਸਿੰਘ ਰਾਗੀਭਾਈਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਅਕਾਲ
ਬੂੰਗੀਆ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘ ਇਸਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਬਹੁਤਜੋਂਕੀਮਰਜੀ ਬਾਬੇ ਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਕੋ

ਪਗਦੇਣੇਕੀਦੇਖੀ ਤਬ ਮੌਨਧਾਰਕੇ ਸਾਥਚਲੇਆਏ ॥ ਜਬ ਦੇਹਰੇਸਾਹਿਬਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀਚਲੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇਸਾਥਹੀਸਾਥ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇਸੰਤਪੁਰੇਮੇਆਵਤੇਭਏ॥ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਤੀਨਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਡੇਰੇਮੈਬਾਬਾਜੀਕੋਰਖਤਾ॥ ਪੁਨਾ ਜਬਵਿਦਾਹੂਏਤਬਪਾਚਸੈਰੁਪਯਾ ਏਕਘੋੜਾਕੁਮੈਤਰੰਗਕਾਬੜਾਸੁੰਦਰਦੇਤੇਭਏ ਔਰ ਬਸਤ੍ਰ ਭੀ ਭੇਟਾ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਹਾਸੇ ਬਿਦਾਹੋਕੇ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀ ਤਬ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬਕੋ ਚਲੇਆਏ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਮੈ ਸੇ ਅੰਗੁਸ੍ਟਮਾਤ੍ਰਅਕਾਰਵਾਲੀ ਸੁੰਦਰਚੌਕੜੀ ਲਗਾਏਹੂਏ ਨਿਕਸੀਥੀਸੋਮੂਰਤਿਔਰਕੁਛਕ ਬਿਭੂਤਿ ਗਾਗਰਮੈਪਾਇਕੇ ਪੰਚਮੋਹਰਾਂਸਾਥਪਾਇਕੇ ਗਾਗਰਖਾਮਕੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਦਮਦਮੇਕੇ ਪੂਰਬਕੀਓਰਅਸਥਾਪਨਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਊਪਰ ਨਿਸਾਨਅਸਥਾਪਨਕਰਕੇ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤਬਾਂਟਤੇਭਏ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਕੇਪੁਤ੍ਰ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪੁਸਪ ਤੇ ਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਜੀਕੇਪੁਸਪ ਗੰਗਾਜੀਭੇਜਤੇਭਏ॥ ਸਾਥਸਿਖ ਬਹੁਤਸਾ ਦ੍ਰਬਯ ਦੇਕੇ ਭੇਜਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਭੀ ਕੰਖਲਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀਕੇਪ੍ਰਵਾਹਮੈ ਗੁਰੂ ਸਿਖਕੇ ਪੁਸਪਸਾਥਹੀਪ੍ਰਵਾਹਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋਹਤਕੋਬਹੁਤਹੀਪਦਾਰਥਦੇਕੇਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਤਹਾਂ ਪੁਨਾਂਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕੋਂ ਕੂੰ ਪੂਰੀ ਜਲੇਬੀ ਮੋਦਕ ਆਦਿਕ ਕਾ ਭੰਡਾਰਾ ਕਰਕੇ ਛਕਾਵਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਇਸਨਾਨਕਰਗੰਗਾਜਲਲੈਕੇਡੇਰੇਸੇਹੋਕੇ ਕੁਰੀਕੋਚਲੇਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਜਬਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪੁਸਪਨੌਰੰਗਾਵਾਦਡੇਰੇਮੈਰਹੇਥੇ॥ ਤਬ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇਭੀ ਪੰਚਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਭੋਗਪਵਾਏ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤਕੀਏ ਸੁੰਦਰਖੀਨਖਾਪ ਦਰਿ ਆਈ ਆਦਿਕਕੇ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਾ ਊਪਰ ਰਮਾਲ ਚੜ੍ਹਾਵਤੇਭਏ॥ ਸਿਖੋਂਪਾਠਕੋਂਕੋ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਾਕਾਂਤੇਦਸ੨ਰੁਪੈਦੇਤੇਭਏ॥ ਤਥਾ ਖਜਾਨੇਮਿਸ੍ਰਕੋਸੇਹਜਾਸੁੰਦਰ ਅਤਲਸਕੀਤੁਲਾਈ ਤੇ ਰਜਾਈ ਹੋਰਸਾਰੀਪੁਸਾਕ ਬਡੇਉਚੇਮੋਲਵਾਲੀ ਸੋਂਨੇਚਾਂਦੀਕੇਭਾਂਡੇਰੋਕ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਦ੍ਰਬਯ ਸੇਹਜਾਕੇਸਾਥ ਸਾਰੀਸਮਗ੍ਰੀ ਦੇਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤਰਣਤਾਰਣਮੈਆਇਕੇ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਨਿਮਿਤਗੁਰੂਅਰਜਨਦੇਵਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਬਡਤਾਂ ਸੁੰਦਰਪੁਸਾਂਕਾਂਦੇਕੇ ਕੜ੍ਹਾਪ੍ਰਸਾਦਕਰਾਇਕੇ ਬਹੁਤਸਾਦ੍ਰਬਯਦੇਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾ ਇਕੇ ਅਭ੍ਯਾਗਤਾਂਸਿਖਾਂਕੋ ਤਥਾ ਔਰ ਗਰੀਬਲੋਕੋਂਕੋਬਸਤ੍ਰਰੋਕਦੇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਬਾਜੇ ਗਾਜਨੇਂਕੇਸਾਥਸੁਧਾਰਮੈਆਵਤੇਭਏ॥ ਤਹਾਂ ਭੀ ਪੂਰਬਉਕਤਰੀਤੀਸੇ ਹੀ ਸੁਧਾਸਰ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਮੈ ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਮੈਝੰਡੇਬੁੰਗਮੈ ਬਾਬੇਅਟਲਕੇਦੇਹਰੇਮੈਪੁਸਾਂਕਾਂ ਅਰਦਾਸਾ ਪੰਚਾਂਮਿਤਚੜ੍ਹਾਇਕੇਹੋਰਸਾਧੂਬ੍ਰਹਮਣਅਭ੍ਯਾਗਤਗਰੀਬਾਂਕੋਦ੍ਰਬਯਬਸਤ੍ਰਦੇਤੇਭਏਦ੍ਵਾਦਸ ਅਖਾੜਯਾਂਕੇਸੰਤਸਭੀਸਾਥਚਕ੍ਰਤਕਰਤੇਭਏਔਰਜਿਤਨੇਨਿਰਮਲਮਜ਼ਾਂ ਕੇਡੇਰਜਾਂ ਵਾਲੇਤਥਾ

ਵਿਰਕਤ ਸੰਤਭਗਤਥੇ ਰਾਗੀਰਬਾਬਜਾਂਕੀ ਬਡੀਭੀੜਭਾੜ ਸੰਗਹੋਤੀਭਈ ॥ ਬਡੇਗਾਜੇ
ਬਾਜਣੋਂਸੇ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਸੇ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪ੍ਰਸਪਤੇਰਤੇਭਏ ਥੇ॥ ਇਤਨਾ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਯੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸਮਝਲੇਨਾ॥ ੧ ॥
ਇਧਰਤੋਏਹਪ੍ਰਸੰਗਹੂਆਅਬਜੋਸਤੀਰਾਜਜਾਂਕੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਭੋਹਰੇਮੈਸੇਨਿਕਾਸਕੇ
ਅਪਨੇਘਰੋਂਕੋ ਭੇਜਤੇਦੇਤੇਭਏਥੇ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਕਯਾਹੋਤਾਭਯਾ ਜਬਵੇਸਤੀਰਾਜੇ ਨਿਕ
ਸਕੇ ਚਲੇਗਏਤਬ ਅਪਣੇਆਪਹੀ ਉਨਭੋਹਰਯੋਂਕੇ ਜੰਜੀਰ ਤਾਲੇ ਲਾਗਜਾਤੇਭਏ ਔ
ਪਹਰੇਵਾਰੇਸਿਪਾਹੀ ਜਾਗਪੜਤੇਭਏ ਕਿਸੀਕੋਕੁਛਭੀ ਮਾਲੂਮ ਨ ਹੋਤਾਭਯਾ॥ ਜਬਉਨ
ਕੋਰੋਟੀਦੇਨੇਕਾ ਸਮਾਹੂਆਤਬ ਚਨਯਾਕਾਆਟਾਤੇਲੂਣਪਾਇਕੇਪਕਾਇਲਜਾਏ॥ ਜਬ ਭੋ
ਹਰੇਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕਾ ਤਾਲਾਖੋਲਕੇਦੇਖਯਾ ਤਬ ਹਥੌੜੀਯਾਂਬੇੜਯਾਂ ਆਦਿਕਸਭਗਹਣੇ ਬੰਦ
ਕਰੇਕਰਾਏਪੜੇਹੈ ਅਰਮਾਨੁਖ ਕੋਈਭੀਨਹੀਹੈ ॥ ਤਬਲੋਕਪਹਰੇਵਾਲੇ ਬਡੇਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ
ਸਰਦਾਰਕੇਪਾਸ ਆਇਕੇਸਾਰਾਹਾਲ ਸੁਣਾਵਤੇਭਏ॥ ਸੁਣਕੇਸਰਦਾਰ ਬਡੇਅਸਰਯ ਔ
ਭੈਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ । ਸੋਚਸੋਚਕੇਪਾਪ ਆਤਮਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸ ਫਿਰ
ਅਪਨਾਆਦਮੀ ਭੇਜਤਾਭਯਾ ॥ ਹੇ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀਮੇਰੇਸੇ ਬਡੀਭੂਲਹੋਗਈਹੈ ਜੋ ਮੈ
ਆਂਪਹੀਆਪਨੇ ਇਕਰਾਰਸੇ ਝੂਠਾਪੜਗਯਾਹੂੰਸੋ ਮੇਰੇਪਰਖਿਮਾਕਰਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਰ-
ਖਣੀ॥ ਅਬਆਪਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇਏਕਵਾਰਮੇਰੇ ਪਾਸਉਨਕੋ ਭੇਜਦੇਵਹੁ ਅਬਮੈਉਨਕੋ
ਅਵਸਯ ਸਿਰੋਪਾਉਦੇਕੇਆਪਕੇ ਪਾਸਭੇਜਦੇਉਗਾ॥ ਐਸੇਕਹਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਆਦਮੀ
ਭੇਜਦੀਆ ਜਬਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਕੇਮਾਨੁਖਨੇਆਇਕੇਕਹਯਾ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ
ਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇਹਾਂ ਭਾਈਅਸੀਂਤਾਂ ਧਰਮਸਾਲਾਮੈ ਬੈਠਕੇਟੁਕੜੇ ਖਾਣੇਵਾਲੇਹਾਂਅਸੀ
ਕੀਜਾਣੀਏਂ ਰਾਜਨੀਤੀਕੀ ਰੀਤੀਕੋ ॥ ਤੁਮਾਰਾਸਰਦਾਰ ਅਛੀਤਰਹਸੇ ਰਾਜਨੀਤੀਜਾਨ
ਤੇਹੈ ॥ ਜਾਕੇਕਹਦੇਕੇ ਕਾਠਕੀਹੰਡਯਾ ਏਕਹੀਵਾਰਅਗਨੀ ਪਰਚੜਤੀਹੈ ॥ ਦੂਸਰੀਵਾਰ
ਨਹੀਚੜਤੀਹੈ॥ ਓਹ ਓਹੀਸਮਾਥਾ ਅਬਓਹਸਮਾਤੁਝਕੋ ਛਲਗਯੋਹੈ ਜਾਹੁਅਬਫੇਰ ਨ
ਹੀ ਅਵਣਾ ॥ ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਤਿਸਕੀਉਪੇਖਯਾ ਕਰਦੇਤੇਭਏ॥ ਤਬਉਸ ਆਦਮੀਨੇ
ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਸੇ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਇਕਹਯਾ॥ ਤਬ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘ ਸਿਰ ਧੁਨਧੁਨਕੇ ਲ
ਗਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਣੇ ਸੰਤਨਸੇਤੀ ਮਸਕਰੀਏਹ ਡੂਬਨਕੀਰੀਤਿ ॥ ਜੋਕਲਮ ਵਗਣੀ
ਥੀਸੋਤੋਅਬਵਗਗਈਹੈ ਅਬਕਯਾਹੋਤਾਹੈ ਪਸਚਾਤਾਪਕਰਣੇਸੇ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਮਿਲਖਾ-
ਸਿੰਘਕੋ ਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾ ਹੁਕਮਆਯਾਕੇ ਕੈਦਕਰਕੇਮੇਰੇ ਪਾਸਇਸਕੋਲੈ ਆ
ਉ ਤੇਘਰਬਾਰ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਕਾ ਜਪਤਕਰਲੇਵਹੁ॥ ਏਹਬਾਤਸੁਣਤੇਹੀ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘ
ਕੇ ਉਦਰਮੈਜਿਉਭੈਔਗਮ ਕਰਕੇ ਬਯਥਾਉਤਪਤਹੋਈਹੈ ਤਿਸਕਰਕੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਯੰਤ

ਤਙਙਫ ੨ ਕੇਸਮਾਪਤਹੋਜਾਤਾਭਯਾ॥ਦੇਖਹੁਬਿਚਾਰਕੇ ਜਬਜੀਵਕੇਅਤੀਵ ਖੋਟੇਭਾਗਉਦੇ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤਬਸੰਤਹੁਕੇਸਾਥਦ੍ਵੈਖਦਗਾਧ੍ਰੋਹਅਸ੍ਰਧਾਸਮਾਨਜੀਵਹੁਕੇਸਮਾਲ ਤੁਛਜਾਨਕੇ ਮੰਤਹਿ ਕਾਤ੍ਰਿਸਕਾਰਆਦਿਕਕਰਤੇਹੈ॥ਔਸੰਤਹੁਕੇਸਾਥਅਹੰਕਾਰਆਦਿਕਕਰਤੇਹੈਂਔਜਬਜੀਵਕੇ ਉਤਮਭਾਗਆਇ ਉਦੇਹੋਤੇਹੈ ਤਬ ਸੰਤਹੁਕੇਸਾਥ ਪ੍ਰੀਤੀਹਿਤਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰੀਤੀ.. ਸੰਤ ਹੁਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤੇਹੈ ਸੰਤਹੁਕਾਅਦਰ ਸਤਕਾਰਕਰਤੇਹੈ ਸਤਬਚਨਮਾਨਤੇਹੈ ਇਤਜਾਦਿਕ ਲਛਨੋਸੇਹੀ ਅਸੁਭਸੁਭ ਭਾਗਕਾਉਦੈਅਨੁਦੈ ਪ੍ਰਥਮਚਤੁਰਲੋਕ ਜਾਨਲੇਤੇਹੈਂ॥ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਵਿਰੋਧਕਰਣੇਸੇ ਜੀਵਕੇਦੋਨੋਲੋਕ ਬਿਗੜਜਾਤੇਹੈਂ॥ ਵੋਸਰਬਤ੍ਰ ਦੁਖਕਲੇਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਤੇ ਰਹਤੇਹੈ॥ ਜੌਨਸੇਸਜਨਹੈ ਪਰਮਮਿਤ੍ਰਹੈ ਵੋਹਭੀਸਤ੍ਰਹੋਜਾਤੇਹੈਂ॥ ਜੇਸੰਤਕਾ ਦੋਖੀ ਸੁ ਵਰਣਕੋ ਹਾਥਪਾਵਤੇਹੈ ਤਬਮਿਟੀਰਾਖਹੋਜਾਤੀਹੈਙੇਜਨੰਮਜਨਮਾਂਤਰਮੈਭੀ ਦੁਖੀਦਰਿਦ੍ਰੀ ਰਹਤੇਹੈ॥ ਅਰਜੇਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਗੁਰੂਉਮੈਸ੍ਰਧਾਪ੍ਰੀਤੀ ਰਖਤੇਹੈ॥ ਸਰਲ ਸ੍ਵਭਾਵਰਖਤੇ ਹੈ ਤਬਤਿਸਜੀਵਕੇਦੋਨੋ ਲੋਕਸਵਰੇਰਹਤੇਹੈ ਇਸਲੋਕਮੈਭੀ ਵਹੁਜੀਵ ਸੁਖੀਰਹਤੇਹੈ ਔ ਪਰਲੋਕਮੈਭੀ ਪਰਮਾਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਧਨਸੰਪਤੀਸੁਭ ਸੰਤਾਨਕਰਕੇਸ੍ਰਬਪ੍ਰਕਾਰ ਕ ਰਕੇ ਸੁਖੀਹੀਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਇਤਜਲੰ

ਦੋਹਰਾ–ਸਰਬ ਸਿੱਧ ਪ੍ਰਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜਾਂ ਪਰ ਹੋਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ॥

ਦੇਤ ਸੁਮਤਿ ਤਹ ਜੀਵ ਕੋ ਸਤ ਸੰਗਤ ਪਗਰਾਲ ੧ ਓੰਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ੩ ਸਃ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘੋ ਪਾਖਜਾਨੇਸਤਜਾਨਾਂ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਪ੍ਰਸੰਗਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਇਕਤੀਸੋਂ ਅਧਿਜਾਇ ਸਮਾਪਤੰ॥ ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰ ਬਲਾਸੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਵਿਨੋਦੇਨ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਸਿਖਜਤੇਨ ਹਰਿਹਰਿ ਨਾਮਦ੍ਰਫੇਨ ਵਿਰਚਤੇਨ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਸਕੰਧ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਚੇਵਤ੍ਰਰ

੪ ਸਗੰਧ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ੧ ਅਧਜਾਯ

ੴਤਤਸਤ

ਦੋਹਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਣ ਸਰੋਜ ਰਜ ਨਿਜ ਮਸਤਕ ਪਰਧਾਰ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗਸ ਕੀ ਕਹੋ ਕਥਾ ਸੁਖ ਕਾਰ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ਜਬਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਹਜੂਰਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਬਰਸ ਨੀਕੇ ਯਗਕਰਣੇਅਰਥ ਕੁਰੀਸਾਹਿਬਕੋ ਗਏ ॥ ਤਬਮਾਰਗਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਮਲਕਪੁਰਮੈ ਗ ਏ ਤਬਹਿਠਾੜ ਬਗੀਚੇਮੈ ਜਾਇ ਉਤਰੇ ॥ ਤਬਸੁਣਨੇ ਸਾਥਹੀ ਬਖਸੀਰਾਜਾਕੀਸਿੰਘਣੀ ਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈ ਤੇ ਬਖਸੀਕਾ ਪੁਤ੍ਰਠਾਕਰਸਿੰਘ ਤਥਾਮਲਕਪੁਰਸੇ ਔਰਬਹੁਤਸੀਮਾਈ ਆਂਕੀ ਸਮੁਦਾਇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨਕਰਣੇ ਅਰਥਯਥਾਸਕਤਿ ਆਪੋਆਪਨੇ ਘਰਸੇ ਭੇ ਟਾ ਲੇਕੇਚਲੇ ॥ ਤਬਨਿਕਾ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਤਾਂਸੂਧੇ ਮਾਰਗਹੋਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸ ਪਹੁਚ ਗ ਯਾ ਤੇ ਮਾਈਆਭੁਲਕੇ ਦੂਸਰੀਓਰ ਚਲੀਜਾਂਗਜਾਂ ॥ ਜਬਨਿਕਾਠਾਕਰਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਗਯਾ ਤਬਸਾਹਿਬਨੇਪੂਛਾਕਹੁ ਨਿਕੜਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈ ਤੇਰੀਦਾਦੀਕਿਥੇਹੈ ॥ ਤਬ ਨਿ ਕੇਨੇਅਰਜਕਰੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਮਾਈਅਵਤੀਹੈਚਲੀ॥ ਤਬਥੋੜੀਦੇਰੀਮੈ ਸਹਤਮਾਯੋਂ ਕੇ ਸਮੁਦਾਇਕੇਮਾਈ ਆਇਪਹੁੰਚੀ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਔਸ੍ਰਧਾਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋਪਰ ਮਥਾਟੇਕਕੇਭੇਟਾ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਤਬਮਾਈਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀਮੈਤਾਂ ਬੜੀ ਪਧਾਣੀ ਪਾਈ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਅਛਾਮਾਤਾਤੇਰੀ ਚੌਰਾਸੀਕਟੀਗਈਹੈ ॥ ਸੁਣਕੇਮਾਈਬੜੀ ਪ੍ਰਸੰ ਨ ਹੂਈਤਬਦੂਸਰੀਆਂਮਾਈਆਂਨੇਅਰਜਕਰੀ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਅਪਕੇਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਅਸ ਸਭਏਕਠੀਆਂ ਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇਆਈਹੈ॥ ਏਕਇਸੇ ਮਾਈਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਕੀ ਚੌਰਾਸੀਲਖ ਜੋਨਿ ਕਟੀਗਈਕੇਅਸਾਂ ਸਭਕੀਚੌਰਾਸੀ ਕਟੀਗਈ॥ ਬਚਨਹੂਅ ਫੇਜਾਹੁਤੁਸਾਂਸਭਕੀ ਚੌ ਰਾਸੀ ਕਟੀਗਈਹੈ॥ ਸਾਧੁਕੈਸੰਗਨਹੀਕਛੁਘਾਲ॥ ਦਰਸ਼ਨਭੇਟਤ ਹੋਤਨਿਹਾਲ॥ ਪ੍ਰਸ਼ ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਕਿਸ੨ ਕਰਮਕਰਕੇ ਯੇ ਜੀਵਚੌਰਾਸੀਲਖਯੋਨੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ॥ ਔ ਕਿਸ੨ ਕਰਮਕੇ ਕਰਣੇਸੇਚੌਰਾਸੀਸੇਛੁਟਜਾਤੇਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ—ਹੇਮਾਤਾਹਉਮੈ ਕਰਤੇਹੀਯੇਜੀਵ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖਯੋਨੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਤੇ ਹਉਮੈਕਰਕੇਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰਨਾਲੋ ਵਿਛੜਕੇ ਦੁਖਪਾਵਤੇ ਹੈ ॥ ਸਿੱਧਗੋਸ੍ਟਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕਾਭੀਬਚਨਹੈ ॥ ਹਉਮੈਵਿਚਜਗਉਪਜੈ ਪੁਰਖਾਨਾਮਵਿਸਰਿ

ਏ ਦੁਖਪਾਈ ॥ ਬਿਨਾਨਾਮਸੇਜੀਵਸਦਾ ਦੁਖੀਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬਅਪਨੇਆਪਕੋ ਭਗਵੰਤਸੇ ਭਿੰਨਮਾਨਤੇਹੈਂ ਔ ਦੇਹੋਹੰਇਸਦ੍ਰਿੜ ਅਹੰਕਾਰਕੋ ਆਸ੍ਰੈਕਰਤੇਹੈਂ ਤਬ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖਯੋਨੀ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਦੁਖੋਂਕੋਸਮੂਹਾਨਰਕਾਦਿਕੋ ਭੋਗਤੇਹੈਂ ॥ ਹੇਮਾਤਾਜਬਪਰੀਛਿਨ ਅਹੰਕਾਰ ਕਾ ਤਯਾਗਕਰਕੇ ਭਗਵੰਤਪਰਾਯਣਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਦ੍ਵੈਤਭਾਵਨਾਕੋ ਮੇਟਦੇਤੇਹੈਂ ਤਬਚੌਰਾਸੀਸੇਛੂਟ ਕੇਸਰਬਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਾ ਪੂਜਯਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਆਜਕਲਜੁਗਮੇਔਰ ਸਾਧਨਸੀਘ੍ਰਕੋਈ ਨਹੀਫਲਤੇ ਹੈਂ ਕੇਵਲਏਕਭਗਵੰਤਕੇ ਨਾਮਹੀਜੀਵਕੋ ਪਰਮੇਸੁਰਸੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਮਿਲਾਇ ਦੇਤੇਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਨਾਮ ਔ ਨਾਮੀਕਾ ਭੇਦਨਹੀਹੈ ਯਾਂਤੇਹੇਮਾਤਾ ਨਾਮਜਪੋ ਇਸਲੋਕਮੈਂਭੀ ਪਰਲੋਕਮੈਂਭੀ ਸ ਦਾ ਸੁਖੀਰਹੋ ॥ ਔਅਪਨੇਪਤੀਕੋਹੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਰੂਪਜਾਨਕੇਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰੋ ਸਦਾਪਤੀਕੀ ਆਗਯਾਮੇਵਰਤੋ ॥ ਔਰਜੋ ਵਾਸਤਵਸੇ ਪੂਛੋਤੋਗੁਰੂਸਾਹਿਬਕਾ ਬਚਨਹੈਨਹ ਕਿਛਜਨਮੇਨਹਿਕਿਛਮਰੈ ॥ ਆਪਨਚਲਿਤ ਆਪਹੀਕਰੈ ਸਰੂਪਸੇ ਕਿਸੀਕੋਭੀ ਚੌਰਾਸੀ ਨਹੀਹੈ ਕਿਤਨਾਹੀਚਿਰ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇਰਹੇ ॥ ਜਬਮਾਈਘਰਕੋਜਾ ਣੇ ਲਾਗੀਤਬਮਾਈ ਉਸੀਬਚਨਕੇ ਦ੍ਰਿੜਕਰਣੇ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੀਭਈ ॥ ਹੇਗੁਰੂਜੀਆਪਕੇ ਬਚਨਸੇਮੇਰੀਹੁਣ ਚੌਰਾਸੀਕਟੀਗਈਹੈ ਹੁਣਮੈਂਨੇਕੀ ਕੁਛ ਕਰਤਬਨਹੀ ਕਰਣਾਰਹਯਾਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦੰਗਿਰਿਬਸੁਧਾਕਰਪਵਨ ਜਾਇ ਕੋ ਇਕਸਾਧੁਬਚਨ ਅਟਲਾਧਾ ॥ ਏਹਪ੍ਰਮਾਣਦੇਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਕਰਤੀਭਈ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਈਕੇਬਚਨਕੋ ਸੁਣਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ ਪੁਨਾ ਹਸਕੇਬਚਨਕੀਆ ਮਾਈ ਤਥਾ ਅਸ੍ਤੁ ਜੈਸੇਤੂੰਕਹਤੀਹੈਂ ਤੈਸੇਹੀਹੋਗਾ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈਏਕ ਸੌਚਾਰਬਰਸਕੀਹੋਕੇਗੁਰੂਜੀਕੀਪੁਰੀ ਕੋ ਗਮਨਕਰਤੀਭਈ ॥ ਮਾਈਥੀਕੇ ਭਜਨਕੀਮੂਰਤੀਥੀ ਊਠਤਬੈਠਤਸੇਵਤਨਾਮ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਨਕੇਸਦਕਾਮ ਸੋ ਮਾਈਕਾਏਹੀ ਆਚਰਣਥਾ ॥ ਜਬਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੁ ਣਿਆ ਕੇ ਮਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗਕੇ ਪਰਮਧਾਮਕੋ ਚਲੀਗਈ ਹੈ ॥

ਤਬਬਚਨਕੀਆਕੇਅਬਹਮਾਰਾਪੈਠਵਾਰਮੇਜਾਨਾਰਹਚੁਕਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇਪ੍ਰਥਮਬਡਾ ਨਿਮਤਤੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕਾਥਾ ੧ ਦੂਸਰਾ ਮਾਈਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਕੇਪ੍ਰੇਮਕਾਥਾ ਇਸ ਕਾਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮਹਮਕੋਖੈਂਚਲਜਾਵਤਾਥਾ੨ ਤੀਸਰਾਸੰਤਲਾਯਕਸਿੰਘਜੀ ਕੇਦਰਸਨਪ੍ਰਸਨ ਕਾਥਾ੩ਯੇ ਤੀਨੋਨਿਮਤਥੇ ॥ ਸੋ ਗੁਰੂਜੀਔਮਾਈਯੇਦੋਨੋਤੋਪਰਮਧਾਮਕੋ ਚਲੇਗਏਹੈਂ ॥ ਅਬ ਏਕਸੰਤ ਸ੍ਰੀਲਾਯਕਸਿੰਘਜੀਹੈਸੋਉਨਕੀਭੀਕਯਾਬ੍ਰਹਮਸਮੁਦ੍ਰਮੈਲੀਨਹੋਣੇਕੀਖਬਰ ਆ ਜਾਇਗੀ ॥ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤ ਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਕੇ ਉਪਾਸਕਥੇ ॥ ਇਨਕੀ ਕਥਾ ਆਗੇਲਿਖੀਜਾਇਗੀ ॥ ਸੋਸੰਤਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀ ਔ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਏਕਠੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਏਕਦਾਰਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਆਏ ॥ ਉਸਤੇਪ੍ਰਥਮ

ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਨੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇਅਰਜਕਰੀਥੀ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਮੈਨੇ ਅਪਨੀ ਜਿਮੀਨਮੈਖੂਹਲਗਾਵਨਾਹੈ ਸੋ ਜਿਥੇਆਪਹੁਕਮਕਰੋਉਥੇਲਗਾਵਾਂਹਜੀ॥ਓਹੁ ਬਾਤਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਯਾਦਥੀ ਮਲਕਪੁਰਕੇ ਰਸਤੇ ਜਾਤੇ ਹੂਏ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੀ ਜਿਮੀਨਮੈ ਇਕ ਜਗਹ ਪਰ ਹਥਨੀ ਬੈਠਾਇਕੇ ਉਥੇ ਚਾਰ ਵਟੇ ਰਖਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਥੇ ਖੂਹ ਲਗਾਵਨਾ ਹੋਗਾ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂਕੋ ਇਸ ਪ੍ਰ-ਕਾਰ ਰਿਦੇ ਕਰਕੇ ਹਰ ਵਕਤ ਯਾਦ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਬਖਸੀ ਜੀ ਉਥੇ ਹੀ ਕੂਪ ਲਗਾਵਤੇਭਏ ਬੜਾ ਅਸਚਰਜ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਹਾ ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰ ਪਾਥਰ ਟਿਕਾਏ ਥੇ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਬੀਤਜਾਣਕੇਹੇਤੂਸੇ ਸੋ ਚਾਰੋਪਥਰਊਹਾਂਸੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਉਠਾਦੀਏ ਉਸਅਸਥਾਨਕਾਪਤਾ ਨ ਰਹਜਾ ॥ਕਿਸੀਕੋਭੀ ਕੂਪਮੈਸੇ ਜਲਭੀਬੜਾਸੁੰਦਰ ਨਿਕਲਜਾ ਜਬਚਕਪਾਇਕੇਕੋਠੀਗਾਲੀ ਤਬ ਧੁਰਪ੍ਰਯੰਤਕੋਠੀਆਇਕੇ ਸਾਰਾ ਮਹਲਹੀ ਗਰਕਹੋਗਯਾ ॥ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤਵੇਖਾਤਪੜੇਹੈ ਤਥਾ ਖੂਹਵਾਰੇਖੇਤ ਬੋਲਜੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ੧ ॥

ਜਬ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੀਬਰਸੀਣੀਕਾਯਗਕਰਣੇਅਰਥ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੁਰੀਸਾਹਿਬ ਮੈ ਗਏ ਤਬਕਾਰਤਕਾਮਹੀਨਾਥਾ ਤਬੀਸੇ ਹੁਕਮਦੇਦੀਆਕੇਆਜਸੇਹੀਲੁਚੀਪੂਰੀ ਪੰਚਾਂ-ਮ੍ਰਿਤ ਤਥਾ ਔਰ ਅਨੇਕਭਾਂਤਕੀ ਮਿਠਾਈਬਨਾਇਕੇ ਕੋਠੇਭਰਭਰਕੇ ਤਾਲੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਰਖੀਜਾਵਹੁ ॥ ਬਹੁਤਸੇਹਲਵਾਈਬੁਲਾਇਕੇ ਉਨਕੇਸਾਥ ਸੈਕੜੇਆਦਮੀ ਕਾਰ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸਹਾਯਕਲਗਾਇਦੀਏ ਤਬ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੰਮੂਵਾਲੇਨੇਸੁਣਜਾ ਜੋ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਯਗਕਰਣੇਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜਆਏਹੈਂ। ਤਬਹਾਥਜੋੜਕੇ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂਬੀਰ ਹਰੀਕੇ ਆਗੇਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਮਿਹਕੀਭੀਕਿਛਸੇਵਾਕਾਹੁਕਮਫੁਰਮਾਯੇ ਮੈ ਭੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾਦਾਸਹਾ ਮਿਹਕੀ ਨਿਰਾਪੁਰਾ ਅਪਨਾ ਸੇਵਕ ਟਹਲੀਆ ਜਾਨੋ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ-ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਅਸਾਂ ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਭਾ ਕਿਛ ਬਖਸੀ ਛੋੜਜਾਹੈ ਅਸਾਂਕੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਿਛਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਛੋਡੀਹੈ॥ਤਬਰਅਸਤੁਹਕੀਕੀਸੇਵਾ ਫੁਰਮਾਵੈ ਉਲਟਾਤੁਸਭੀਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਯਗਕਾਪ੍ਰਸਾਦ ਸੈਨਾ ਸਹਤਛਕੋ ਪੁਨਾ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੀਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹਹੈ ਪਰਜੇ ਆਪਅਸਾਂ ਕਾ ਕਿਛਲੂਣਪਾਣੀ ਅੰਗੀਕਾਰਨਕਰੋਗੇ ਤਾਂਅਸਾਂਕਾਭਲਾ ਕੀਆਹੋਗਾ ॥ ਆਪਕਾਅਵਤਾਰ ਤਾਂ ਅਸਾਡੇਜੇਹੇਪਾਪਜਾਂਕੇ ਉਧਾਰਵਾਸਤੇਹੀਹੈ ਤਾਂਤੇਮਿਹਕੀਭੀ ਕਿਛਸੇਵਾਫੁਰਮਾਂਵਣੀ ਚਾਹੀਯੇ ਜਬਬਹੁਤਹੀਵਾਰ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰੀਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ॥ ਤਬ ਬਚਨਹੂਆਕਿਅਛਾਜੋ ਤੇਰੇਸੇ ਸੇਵਾਬਨਪਰਤੀਹੈ ਤੈਂਭੀਕਰਦੇ ॥ ਸਭੇਸਾਝੀਵਾਲਸਦਾਇਨ ਕੋਇਨਾਦਿਸੇ ਬਾਹਰਾਜੀਉ। ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਖੜਾ

ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇਜੈਸੇਕਿਸੇ ਜਨਮਕੇਵਰਾਕਕੋ ਨਿਧੀਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ਤਦਵਤ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਖ
ਸ਼ੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੀ ਓਰਪਰਵਾਨਾਲਿਖਕੇ ਪਠਾਇਦੀਆ॥ ਘ੍ਰਿਤਮਿਠਾ ਚਾਵਲਆਟਾਲੂਣ
ਲਕੜੀਆਂਤੇ ਆਦਿਜਿਤਨਾ ਖਰਚਹੋਵੇਸੋ ਮੇਰੀਤਰਫਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਯਗਮੈਹੋਵੈ॥
ਯੇ ਸਭੀਸਾਮਗ੍ਰੀਬੜੀ ਜਲਤੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਾਜਰ ਆਪਨੇ ਕਰਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ॥ ਬਖਸੀ
ਰਾਜਾਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਪਰਮਸਰਧਾਲੂਥਾਐਸੀਬਾਤਚਾਹਤਾਹੀਥਾ॥ ਬਖਸੀਜੀਨੇ ਪਰ
ਵਾਨਾ ਲੈਕਰਸਿਰਪਰ ਰਖਲੀਆਅਰ ਜਿਸ੨ਵਸਤੂਕੀ ਯਗ ਵਿਖੇਜਰੂਰਥੀ ਸੋ ਸਭੀ
ਕੁਛਪਹੁਚਾਤਾਭਯਾ। ਰਾਵਲਪਿੰਡੀਸੇ ਪਰੇ੨ਮਛੈਹੜੀਆਦਿਕ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘਕਾ ਇ
ਲਾਕਾਥਾ॥ ਤੋਰਾਵਲਪਿੰਡੀਕਾ ਮਲਕਪੁਰਕਹੂਟਾ ਵਗੈਰਾਰਾਜੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕਾ ਇਲਾ
ਕਾਥਾ॥ ਪਹਾੜੀਚਾਵਲ ਅਨੇਕਜਾਤੀਕੇਚਲੇਆਵਤੇਹੈਂ ਬੜੀਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀਵਾਰੇ॥ ਤਥਾ
ਸੁੰਦਰਸੁਗੰਧੀਵਾਰੇ।ਘ੍ਰਿਤਦੁਘਦਦਧੀ ਮਖਣਵਗੈਰਾਸਹਤਵਗੈਰਾਚਲੇ ਆਵਤੇਹੈਂ॥ ਅਨੇਕ
ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਂ ਦਾਲਾਂਭਾਜਜਾਂਆਦਿਕ ਸਾਥਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਬਨਤਜਾਂਹੈ। ਬੜੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸੰਗਤਾਂ
ਹਜਾਰੋਂਦਰਹਜਾਰੋਂਛਕਤਜਾਂਹੈ॥ ਕੜ੍ਹਾਪ੍ਰਸਾਦਰੋਜਹੀਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਇਸੀਭਾਂਤਸੇਸਾਢੇ ਤੀਨ ਮਹੀ
ਨੇ ਜਬਲੁਚੀਕਚੌਰੀਪੂਰੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਆਦਿਕਪ੍ਰਸਾਦਿਬਨਤੇਕੋ ਵਿਤੀਤਹੋ ਗਏ॥ ਤਦਅਨੰ
ਤਰ ਜਦਅਠਾਰਾਂਸੈ੧੮੯੫ਪਚਾਨਵੇਮੈਮਾਘਕੇਸੁਕਲਪਖਕੀਪੰਚਮੀ੫ਕੇਦਿਨਪੰਚਭੋਗ
ਪਦਾਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇਪਵਾਇਕੇਪਾਠੀਆਂਕੋਸੁੰਦਰਪੁਸਾਕਾ ਦਿਤਜਾਂਸਮਗ੍ਰੀਕੋ ਦਸ ਦਸ
ਰੁਪੈਰੋਕਦਿਤੇਔਬੜੇਮੋਲਕੇ ਰਮਾਲਖੀਨਖਾਪਵਗੈਰਾਕੇ ਜਰੀਦੋਜ ਜਟਿਤਚਢਾਏ। ਤਥਾ
ਸੇਹਜਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਨਿਮਿਤਦੇਤੇਭਏ॥ ਦਿਬਜਪ੍ਰਯੰਕ ਪਾਂਚ ਪੁਸਾਕਾਂ ਬੜੇਉਚੇਮੋਲਵਾਲੇ
ਬਸਤ੍ਰਕੀਆਂ ਤਥਾਸੁਵਰਣਚਾਂਦੀਕੇਬਰਤਨਆਦਿਕਰੋਕਭੀ ਯਥਾਯੋਗਬ੍ਰਾਹਮਣਾਕੋ ਦੇਤੇ
ਭਏ।ਤਦਅਨੰਤਰ॥ ਜੋਸਾਢੇ ਤੀਨ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲੁਚੀ ਪੂਰੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ ਤਯਾ
ਹੋ ਰਹੇਥੇ ਸੋਵਰਤਣੇਲਾਗੇ॥ ਹਜਾਰੋਦਰਹਜਾਰੋਪੰਕਤਾਂਬੈਠਜਾਤੀਆਂਭਈਆਂ॥ ਤਿਨੋ ਵਿਖੇ
ਹਜਾਰੋਹੀਵਰਤਾਵੇ ਬੜੀਸੀਘ੍ਰਤਾਕਰਕੇਵਰਤਾਵਤੇਭਏ॥ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਲੁਚੀਪੂਰੀਕਚੌਰੀ
ਖਸਤਾਪੂੜੇਲਾਡੂਨੁਗਦੀਜਲੇਬੀਬਰਫੀ ਦਾਲਭਾਤਸੁੰਦਰਪਲਾਊਰਾਮਚਕ੍ਰਪਕੌੜਜਾਂਦਧੀ
ਰਾਯਤੇਅਚਾਰਮੁਰੱਬੇਅਨੇਕਭਾਂਤਕੇ ਚਟਨੀਆਦਿਕਛਤੀਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਪ੍ਰਸਾਦ ਸੰਗਤਾਂਬੜੇ
ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਛਕਤਜਾਂਹੈ॥ ਜੋ ਜਿਸਕੋਅਪੇਖਿਤਹੋਤੋਹੈਸੋਈ ੨ ਪਦਾਰਥਤਿਸਕੋਦੇਤੇਹੈਂ॥
ਇਸਭਾਂਤਸੇ ਏਕਮਾਸਪ੍ਰਯੰਤ ਬੜਾ ਉਤਸਵਹੋਤਾਰਹਾ।ਬੜਾਭਾਰੀਦਿਵਾਨਰੋਜਲਗਤਾਥਾ
ਕਥਾ ਕੀਰਤਨਹੋਤਾਰਹੇ॥ ਤਦਅਨੰਤਰਏਕਮਾਸਸੇਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀਸਭ
ਕੋ ਪਾਂਚ ੨ ਰੁਪੈਕਾਵਾੜਾਕਰਕੇਸਭਕੋਬਿਦਾਕਰਤੇਭਏ॥ ਫਿਰਤੀਨਮਹੀਨੇਪੀਛੇ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਟਨੇਸੇਭੀ ਭੰਡਾਰੇਮੈਸੇਜਬਨਿਕਸੇ ਤਬਗਰਮ ੨ ਨਿਕਸੇਜਾਨਹੁ ਅਬਹੀ ਬਨਾਯੇਹੈ॥

ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਲੋਕ ਸਾਰੇਬਡੇਅਸਚਰਯਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇਭੀ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਆਦਿਕਸੇ ਭੰਡਾਰਭਰੇਹੂਏਹੀਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਕੇਪੁਤ੍ਰ ਭਾਈਚੰਦਾਸਿੰਘਤੇ ਤਿਸ ਕੀ ਮਾਤਾ ਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਜੀਕੇਘਰਵਾਲੀ ਮਾਈਹੁਕਮਾਤਿਨਕੋ ਸਰਬਪਦਾਰਥ ਸੌਂਪਕੇ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਅਪਨੇ ਡੇਰੇਚਲੇਆਵਤੇਭਏ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਪਦਾਰਥ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰੀਜੀਨੇ ਕਿਉ ਨ ਲੀਆ ॥ ਕਾਹੇਤੇਪ੍ਰਥਮਬਡੇਚੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਏਹੀਥੇ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਔ ਲੌਕਿਕਰੀਤੀਸੇ ਸਾਰਾਦ੍ਰਬ੍ਯਇਨਹੀਕਾਥਾ ਏਹ ਭਾਈ ਰੋਚਾਸਿੰਘਕੇਪੁਤ੍ਰਕੋਕੈਸੇਦੇਆਏ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗ ਸਿੰਘਜੀਕੇਆਗੇਏਕਦਿਨ ਭਾਈ ਰੋਚਾਸਿੰਘਨੇਅਰਜਕਰੀ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਆਪਕੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸਸੇਪੀਛੇ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਆਪਕੇ ਬਡੇਚੇਲੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਆਜਬਡੇਪ੍ਰਤਾਪਵਾਲੇਹੈਂ ਸੋ ਮੇਰੇਸੇਸਭਕੁਛਛੀਨਲੇਵੈਂਗ ॥ ਯੇ ਬਾਤਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਕੀਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਕੋਅਪਨੇਪਾਸਬੁਲਾਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਾਹਮਾਰੇਸੇਪੀਛੇ ਤੁਮਨੇਰੋਚਾਸਿੰਘਸੇ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀਲੇਨਾ ॥ ਤਬ ਇਨੋਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਯੇਜੋਕੁਛਹੈ ਸੋਸਭੀਕੁਛਆਪ ਕਾ ਹੀ ਪੁਨ ਪ੍ਰਤਾਪਹੈ ਏ ਕਯਾਹੈ ਆਪ ਔਰਜਿਤਨਾਹੁਕਮਕਰੋਦਾਸਔਰਇਸਕੋਦੇਦੇਵੈ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਇਸਕੀਤੂੰਬਾਹਾਪਕੜਲੈ ਤਥਾਸਤੁ ਸਤਬਚਨਕਹਕੇ ਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਕੀ ਬਾਹਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਪਕੜਲਈ ॥ ਇਸਹੇਤੂਸੇਗੁਰੂਜੀਕੀਕੁਛਭੀਵਸਤੁਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜੋ ਕੁਛਚੜਤ ਚੜੀਥੀ ਸੋਭੀ ਭਾਈਰੋਚਾਸਿੰਘਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਦੇਆਏ ॥ ਪੁਨਾ ਜਿਤਨਾਚਿਰ ਸਰੀਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਥਿਰਰਹਾਹੈ ਉਤਨਾਚਿਰ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਔ ਤਿਸਕੀ ਮਾਈ ਕੀ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਪ੍ਰਵਸਤੀਕਰਤੇਰਹੇਹੈਂ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਬਡਾਯਸ ਜੈਕੀਰਤੀਹੋਤੀਭਈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇਯਗਕੀਸਮਾਪਤਿਕਰਕੇਸਭਕੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਲੈਕੇ ਸਨੇ ੨ ਸਾਰਾ ਮਾਰਗ ਉਲੰਘਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਕੋਚਲੇਆਵਤੇਭਏ ॥ ਇਤਿ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਯਗ ਸਮਾਪਤਿ ਕਰ ਪ੍ਰਭੂ ਆਏ ਅਪਨੇ ਥਾਨ ॥
ਜਹਪਦ ਰਜ ਬਾਂਛਤ ਸਕਲ ਤਾਹਿਨਮੋ ਭਗਵਾਨ ਓਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰਊ ਪ੍ਰੰ: ਚਤੁਰਥਸੰ੍ਯੇ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘੇ ਪਾਖ੍ਯਾਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਰਸੀਣੀ ਯਗਸਮਾਪਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮੋ ਅਧ੍ਯਾਇ ੧ ਸਮਾਪਤੰ

ੴ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਹਰਾ–ਉਪਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀਸਤ ਗੁਰੂ ਦੀਨਾਨਾਥ ਦਯਾਲ॥
ਬੰਧਨ ਕਾਟਨ ਹਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਹਰਤ ਕਠਿਨ ਉਰ ਸਾਲ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਜੇਸ੍ਟ ਪੁਤ੍ਰ ਬਾਬਾਬਿਸਨੁਸਿੰਘਜੀ
ਬਡੇਸੂਰਬੀਰ ਬਡੇਧਨੁਖਧਾਰੀ ਸਾਢੇਤੀਨਟਾਂਕਕਾ ਧਨੁਖਚਢਾਨੇਵਾਲੇਥੇ ॥ ਤਥਾ ਗੁਪਤ
ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਜਾਣਾ ਸਰਤੀਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦੇਸਾਂਤਰ ਵਿਖੇ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ
ਜਾਣਾ ਵਾਕਯ ਸਤਯਆਦਿਕ ਸਕਤਯੋ ਕਰਕੇਭੀ ਸੰਪੰਨ ਸਿੱਧਪੁਰਖਥੇ॥ ਤਿਨਕੇ ਬੇਟੇ
ਬਾਬਾ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਵੈਸੇਹੀ ਸੂਰਬੀਰ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਪਰਮਧਾਮ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਧਰਮਸਾਂਤਿ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਬਾਬਾ ਬਿਸਨੁ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਜਬ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸੀਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰਬਾਬਅਤ੍ਰਸਿੰਘਨੇ ਦਖਣੀਲੈਲੈਣੇਕਾ
ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ॥ ਤਬ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਕੀ ਸੇਨਾਸਾਥ ਯੁਧ ਮੈ ਬਾਬਾ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਜੀ
ਜਬਵੈਕੁੰਠਵਾਸਹੋਗਏ ॥ ਤਬਬਾਬੇਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀਆਂਸਵਾਣੀਆਂਕੋਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਨੇ
ਨਜਰਬੰਦਕਰਲੀਆ॥ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਉਨਕੋ ਦੁਖਹੀ ਦੇਣੇ ਕੀਇਛਾ ਕਰੀ॥ ਔਰ
ਜਿਤਨਾਘਰਬਾਰ ਉਨਕਾਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾਜਪਤਕਰਲੀਆ ਵਸਤੂਮਾਤਰ ਉਨਕਾ ਸਭਕੁਛ
ਲੂਟਕੇਅਪਨੇ ਕਬਜੇਕੀਆ॥ ਬਾਵਾਖੇਮਸਿੰਘਜੀ ਉਸਕਾਲਮੈ ਛੋਟੇਹੀਥੇ ਇਨਕੋ ਏਕ
ਸਿਖ ਲੈਕੇਭਾਗਆਯਾ॥ ਤੇਬਾਬਾਸੰਪੂਰਨਸਿੰਘ ਤਦੋਂਅਚੇਤਕੜੇਥੇ ਯੇ ਭਾਗਕੇਲਵਪੁਰਮੈ
ਚਲੇਆਏ॥ ਜਬਐਸੀਉਨਕੇ ਸਾਥਵਰਤੀ॥ ਤਬ ਭੀਤਰਸੇਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਚਿਠੀ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕੀਓਰ ਲਿਖੀ ਤਥਾਅਪਨੇ ਪਰਮਦੁਖਕਾ ਸਾਰਾਸਮਾਚਾਰ ਲਿਖਯਾ॥
ਜਬਚਿਠੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਪਹੁਚੀਤੋ ਬਾਬਾਖੇਮਸਿੰਘਕੋਭੀਵਹੁ ਸਿਖਗੁਰੂਬੀਰ
ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਨੌਰੰਗਾਂਬਾਦਮੈ ਲੈਆਯਾ॥ ਤਬਚਿਠੀਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਬਚਾਈਬੀਚ ਚਿ
... ਕਯਾਲਿਖਯਾਹੈ ਹੇਗੁਰੂਜੀਆਪਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਗਾਦੀਪਰਬੈਠਹੋਜੈਸੇਹ
... ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਥੇਉਨਕੀਗਾਦੀਪੈਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਮਕੋਆਪਭੀਓਹੀਰੂਪ
... ਬਾਬਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਨੇ ਏਹਦਸਾਕਰੀਹੈ ॥ ਹਮਤਾਂਆਪਕੋਸੂਚਨਕਰਾਨੇ
... ਰਨਾਕ ਦੁਖਹਮਕੋਹੋ ਰਹਯੋਹੈ ਉਤਨਾਹਮਕਹੈਨਹੀ ਸਕਤਯਾ
... ਤੇਹੋ ॥ ਹਮਆਪਕੀਆਂ ਗਊਆਂਹਾਂਜਿਉ ਜਾਨਹੁਤਿ
... ਅਪਦਾਕਾਲਮੈ ਆਪਸੇਬਿਨਾ ਹਮਾਰਾ ਕੋਈ

ਰਖਕਸਹਾਯਕਨਹੀਂਹੈ ਪੂਰਬਕਾਸਾਰਾਸਮਾਚਾਰ ਚਿਠੀਕਾਸੁਨਕੇਦਯਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲੋਂ ਸੇਜਲਆਜਾਤਾਭਯਾ॥ਬਚਨਕੀਆਕੇਦੇਖੋ ਕਾਲਕੀ ਗਤੀਕੈਸੀ ਵਿਖਮ ਹੈ॥ ਸੋਕਹਾਂਬਾਬਾ ਬਿਸਨਸਿੰਘਮਹਾਂਸੂਰਬੀਰ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਾਮਰਥਉਨਕੇਮਹਲੋਂਕੀ ਓਰ ਕੋਈਖੋਟੀਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖਭੀ ਨ ਸਕੇ॥ ਪਾਨੀਮਾਂਗੈਤਬਕੇਵੜੇ ਆਦਿਕੋਂਕੇ ਸਰਬਤ ਅਰਕਆਦਿਕਪੀਨੇਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦਾਸਜਾਂ ਹਾਜਰਕਰਤੀ ਥੀ॥ ਔ ਅਬ ਉਨਕੋ ਪਾਨੀ ਭੀ ਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਔ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੀ ਮੁਕਾਣ ਦੇਣੇਜਾਣਾਹੈ ਨਾਲੇਮੁਕਾਣਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੀਦੇਆਈਏਨਾਲੇਬਾਬਾਪੂਰਣਸਿੰਘਕਾ ਨਜ਼ਾ ਕਰਾਇਆਯੇ ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨਕਰਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਲਵਪੁਰਕੀਤਯਾਰੀਕਰ ਦਈ॥ ਤੋਸਾਹਿਬਸਾਹਾਬਿਲਾਵਲਮੈ ਆਇਉਤ੍ਰੇ॥ ਆਗੇ ਬਾਬਾਪੂਰਨਸਿੰਘਸਭ ਸਰਦਾ ਰੋਂ ਪਾਸਫਰਯਾਦਕਰ ਚੁਕਾਥਾਕਿਸੀਨੇਭੀਉਨਕੀਫਰਯਾਦ ਨ ਸੁਣੀ॥ ਤਬਹਾਰਕੇਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀਪੂਰਣਸਿੰਘ ਸੰਮਣਬੁਰਜਕੇਨੀਚੇ ਚਿਖਾਬਨਾਇਕੇ ਸਿਖੋਂਕੇ ਸਿਰ ਚੜਕੇਮਰਣਾਵਾਸਤੇ ਚਿਖਾਪਰਚੜਬੈਠਾ ਕਿਸੇਨੇ ਭੀ ਬਾਬੇਕੋ ਧੀਰਜ ਨ ਦੀਆ ਨ ਕਿਸੇਨੇ ਬਾਬੇ ਕਾ ਹਾਲ ਸੁ ਨਿਆ॥ ਹਜਾਰੋਂਲੋਕਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣੇਵਾਲੇਇਕਠੇ ਹੋਜਾਤੇਭਏ।ਜਬਆਗਦੇਣੇਕੀਤਯਾਰੀ ਕਰੀ॥ਤਬਅੰਤਰਯਾਮੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਅਪਨੇਸਿਖਾਂਕੇਹਾਥਕਹਭੇਜਯਾਕੇਬਾਬਾਨੂੰ ਧੀ ਰਜਕਰ ਤੈਨੂੰਗੁਰੂਜੀ ਅਦਾਲਤਲੈਦੇਵੈਂਗੇ॥ ਤੂੰਦਯਧਨਹੋ॥ ਉਨਸਿਖਾਂਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਬਾਬਾਚਿਖਾਸੇਉਤਰਪਰਿਆ॥ ਜਬਚੰਦਕੌਰਕੇਪਾਸ ਕਿਲੇਵਿਚਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੀ ਮੁਕਾ ਣ ਦੇਣੇਵਾਸਤੇਗਏਹੈ॥ ਤਬਚੰਦਕੌਰਾਂਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਅਪਨਾਦੁਖਰੋਇਕੇਕਹਤੀਭਈ॥ ਤਬਸਾਹਬਤਿਸਕੋ ਧੀਰਯਦੇਤੇਭਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਜਬਗੁਰੂਜੀਆਵਨੇ ਲਗੇਤਬਰਾਣੀ ਚੰਦਕੌਰਾਂਨੇ ਬਹੁਤਸਾਪਦਾਰਥ ਬਸਤ੍ਰਆਦਿਕ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇਰਖਤੀ ਭਈ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਹਮ ਉਜਰਖਾਹੀ ਵਾਸਤੇਆਏਹਾਂਕੇ ਕਾਰਭੇਟਲੈਣੇਆਏਹਾਂ ਦੂਸਰਾਹਮਨੇਸਾਂਹਸਤਾਂਕਾ ਧਨਲੈਣਾਭੀਨਹੀਹੈਕਾਹਤੇ॥ ਆਜਤੇਰੇ ਰਾਜਵਿਖੇਬਡਾ ਅੰਧੇ ਰ ਪੜਰਹਜੋਹੈ॥ ਜੌਨਸੇਜੋਰਾਵਰਹੈ ਬਡੇਜਾਲਮਹੈਂ ਸੋਗਰੀਬਾਂਕੋਲੂਟ ੨ ਮਾਰ ੨ ਖਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਨਾ ਕਿਸੀਕਾਧਨਰਹਣੇ ਪਾਵਤੋਹੈ ਨ ਕਿਸੀਕੀਔਰਤਰਹਣੀ ਪਾਵਤੀਹੈ॥ ਦੇਖਯੇਕੇ ਕੈਸਾਅੰਧੇਰਤੁਮਾਰੇਰਾਜਮੈ ਪਰਗਯਾਹੈ॥ ਏਕਤੌਨਿਰਾਅਪਰਧ ਬਾਬਾਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕੋਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਨੇ ਮਰਵਾਇਦੀਆਹੈ॥ ਔਦੂਸਰਾਉਨਕਾ ਘਰਬਾਰਲੂਟਲੀਆਹੈ ਤੀਸਰਾ ਜਿਤਨਾਉਨਕਾ ਮੁਲਖਜਾਗੀਰਥਾਸੋ ਸਾਰਾਜਪਤਕਰਲੀਆਹੈ॥ ਚੌਥਾਬਾਬੇਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕੀ ਆਂ ਸੁਵਾਣੀਆਂਤੇਉਨਕੇ ਬਾਲਬਚੇਕੋ ਕੈਦਕਰਲੀਆਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਉਨਗਊਆਂਕੋ ਦੁਖ ਹੋ ਰਹਜੋਹੈ॥ ਜੋ ਜਿਸਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬਪਰ ਜੁਲਮੀ ਹੋਵੇ ਔਰਾਜਾ

ਜਿਸਕੀਅਦਾਲਤ ਜਿਸਕੋਪਲੇ ਨਪਾ ਵੇ ਤਬ ਐਸੇ ੨ ਪਾਪੋਂਸੇ ਉਸ ਰਾਜਾਕਾ ਰਾਜ ਨ
ਸ੍ਰਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਦੇਖੋਬਾਬਾਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘ ਤੁਮਾਰੇਦ੍ਵਾਰੇਪਰਆਇਕੇ ਬਿਨਾਅਦਾਲਤਕੇ ਪਲੇ
ਪੜਨੇਸੇ ਰਿਖਾਬਨਾਇਕੇ ਜਲਨੇਲਗਾਹੈ ਏਕਤੋਗੁਰੂਕੀ ਅੰਸਹੈ ਦੂਸਰਾ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧਹੈ
ਦੁਖੀਅਤਜੈਤਹੋਰਜੋਹੈ ਬਿਨਾਅਦਾਲਤਸੇ ਤਬਕਿਸੇਨੇਭੀ ਨ ਕਹਜਾਕੇਬਾਬਾਤੂੰ ਮਤਜਲ ਹ
ਮ ਤੇਰੇਕੋਅਦਾਲਤਲੈਦੇਵੈਂਗੇ ਯਾ ਸਰਕਾਰਸੇਦਿਵਾਵੈਂਗੇ ॥ ਇਨਛਲਨੋਂਸੇ ਮਾਲਮਹੋਤੇਹੈ
ਹੋਰਨਾਕਾ ਬੇੜਾਜਲਮੈਡੂਬਤਾਹੈ ਔਤੁਮਾਰਾਰੜੇਮੈਡੂਬੇਗਾ ਅਬਆਠਬਲਦਾ ਸੁਹਾਗਾ ਆ
ਵਤਾਹੈਇਸਕੇਆਗੇਢੀਮਡਲਾਕੋਈਭੀਰਹਣਾ ਨ ਪਾਵੇਗਾ॥ਅਸੀਜਟਸਿੰਘਹਾਂਜੇਕੋਈ ਕਿ
ਸੀ ਓਰਢੀਮਸੁਹਾਗੇਸੇਬਾਹਰਰਹਭੀਜਾਵੇ ਤਬਪੁਰਾਣੀਮਾਰਕੇਫੋੜਦੇਤੇਹਾਂ॥ਕਰਾਗੇ ਮੈਦਾ
ਚੂਰਣਬਨਾਇਕੇ ਨਹੀਤਾਦਲਜਾਂਤਾਂ ਕਰਹੀਡਾਰਾਂਗੇ ॥ ਕਿੰਚਿਤਕੋਪਸਹਤ ਐਸੇਸਾਚੇ ਐ
ਕਰੜੇਵਚਨਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇਸਾਰੀਭੂਮੀ ਅਚਲੋਸਹਤਚਲਾਇ ਮਾਨਹੋਜਾਤੀਭਈ॥
ਮਹਾਰਾਜਾਖੜਗਸਿੰਘਕੀ ਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰਾਂ ਸਹਤਸਭਾਸਦੋਂਕੇ ਕਾਂਪਣੇਲਾਗ ਜਾਤੀਭਈ॥
ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਕੇ ਤੇਜਕੋਉਸਸਮੇਮੈਕੋਈਭੀਸਹਾਰਣੇਕੋ ਸਾਮਰਥਹੋਤਾਨਭਯਾ॥ਕੋਈਭੀ ਸਨ
ਮੁਖ ਨ ਉਤ੍ਰਦੇਤਾਭਯਾ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਸਭਾਸਦੋਂਸਹਤਰਾਣੀਸਾਹਿਬਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥
ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਅਬਪਿਛਲਾਅਪਰਾਧਤੋ ਛਿਮਾਕਰੋਤੇਆਪ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨਪੈਚਲਕੇ
ਸੁਖਪੂਰਬਕਬਿਰਾਜੋ ਆਪਕੇਦੇਖਤੇਦੇਖਤੇ ਅਬੀਬੰਦੋਬਸਤਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਐਸੇਕਹਕੇਬੇਨਤੀ
ਬਹੁਤਸੀਕਰਕੇਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਕੋ ਬਿਦਾਕੀਆ॥ਉਨਕਾ ਪਦਾਰਥਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇਕੁਛਭੀ
ਅੰਗੀਕਾਰਨਹੀਕੀਆ॥ ਰਾਣੀਸਾਹਿਬਸੇਬਿਦਾ ਹੋਕੇਅਪਨੇਡੇਰੇਕੋਚਲੇਆਵਤੇਭਏ॥ਪੁਨਾ
ਰਾਣੀਸਾਹਿਬਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਆਦਿਕਕੋਕੋ ਜੋਕੁਛਮਾਲਮੁਲਖ
ਬਾਬੇਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘਕਾ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘਨੇ ਛੀਨਲੀਆ ਹੈ ਸੋਸਾਰਾਦਿਵਾਦੀਆਜਾਵੇ ॥
ਤਬਪੰਚਕੌਸਲਨੇਆਪਸਮੇ ਮਿਲਕੇਬੀਚਾਰਕਰਕੇ ਅੰਤੂਰੇਫਿਰੰਗੀਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਕਹਜਾ
ਕੇਰਾਣੀਸਾਹਿਬਕਾ ਹੁਕਮਹੈ ਕੇਤੂੰਮਲਸੀਆਂਦਖਣੀਮੈਜਾਇਕੇਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਸੇਬਾਬੇ
ਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘਕੇਬਾਬੇਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕਾਮਾਲਮੁਲਖਸਭਕਾਸਭਦਿਵਾਇਆਉਤਬਅੰਤੂਰੇਫਿਰੰ
ਗੀਨੇ ਕਹਜਾ ਮਹਾਰਾਜਵਹੁਆਪਕੇਗੁਰੂਘਰਾਣੇਹੈਆਜਵਹੁਆਪਕੇਮਾਨਨੇਯੋਗਆਪਸੇਭੀ
ਬਡੇਊਚਹੈਜਿਨਕੇਆਗੇਆਪਭੀਨਿਵਤੇਹੈਮਾਥਾਟੈਕਤੇਹੈਆਜਵਹੁਆਪਸੇਭੀਬਡੇ ਰਾਜਾਹੈ
ਔਆਜਅਦਾਲਤਫੌਜਦਾਰੀ ਤਥਾ ਦਿਵਾਨੀਉਨਕੇਹਾਥਮੈਹੈ॥ਮੈਨੇਜਾਇਕੇਆਪਕਾ ਹੁਕਮ
ਸੁਣਾਯਾਔਉਨੈਨੇਨਮਾਨਾ ॥ ਤਬਮੈਨੇਫਿਰਕੁਛ ਦਸਤੰਦਾਜੀਕਰੀ ਗੋਲੀਗੋਲਾਵਗੈਰਾ ਚ
ਲਾਯਾ ਤਬਆਪਮੇਰੇਪਰ ਕੋਪਕਰੋਗੇ ॥ ਇਸਸੇਯੇਬਾਤਅਛੀਹੈ ॥ ਰਾਣੀਸਾਹਿਬਔਆਪ
ਪੰਚਕੌਸਲਕੇਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਲਿਖਤਕਰਕੇ ਅਪਨਜਾਂ ਮੋਹਰਛਾਪਾਂਲਗਾਇਦੇਵਹੁਕੇਜੋਤੂੰ

ਕਰਆਵੇਤੁਝਕੋਮਾਫ ਤਬਮੈਜਾਤਾਹੂੰ ॥ ਅੰਤੂਰੇਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਸਭਨੇਅਛੀਸਮਝਕੇ ਲਿਖ
ਤ ਕਰਕੇਮੋਹਰਾਂਲਗਾਇ ਦਈਆਂ ਤੇ ਸੈਨਾਦੇਕੇਅੰਤੂਰੇਫਿਰੰਗੀਕੋ ਭੇਜਾ ॥ ਤਬਅੰਤੂਰੇਨੇ
ਜਾਇਕੇਦਖਣੀਸੇ ਬਾਹਰਡੇਰਾਲਗਾਇਕੇ ਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸਅਪਨਾਦੂਤ ਭੇਜਿ
ਆ ਤੇ ਸਾਥਹੀਅੰਤੂਰੇਕੇ ਬਾਬੇਸੰਪੂਰਣਸਿੱਘਕੋ ਕਰਦੀਆ ॥ ਕੇਬਾਬਾਜੀਆਪਬਡੇਹੋ ਸ੍ਰੀਗ
ੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਬਡੇਲਾਯਕ ਬੇਟੇਹੋਵੋ ਮਹਾਰਾਜਪਾਤਸਾਹੁ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਗੁਰੂ
ਥੇ॥ਤੈਸੇਹੀਆਪਸਰਕਾਰਕੇਘਰਾਣੇਕੇਤਥਾਸਾਰੇਸਿਖਾਂਕੇਗੁਰੂਹੋ ॥ ਸਰਕਾਰਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰ
ਭੇਜੀਹੈ ਜੋਬਾਬੇਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘ ਬਾਬੇਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕੇਬੇਟੇਕਾ ਜੋਕੁਛਆਪਨੇਲੀਆਹੈ ਸੋਦੇ ਡਾ
ਰੋ ਤਥਾਜੋਸਵਾਣੀਆਂ ਆਪਨੇਕੈਦਕਰੀਹੂਈਹੈ ਉਨਕੋਭੀਛੋਡਦੇਵਹੁ ॥ ਔ ਇਨਕੇ ਰਾਜੀ
ਵੰਦੇਕੀਰਸੀਦਲੈਕੇ ਭੇਜਦੇਵਹੁ॥ਜਬਦੂਤਨੇਜਾਇਕੇ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਅੰਤੂਰੇਕੀ ਓਰਸੇ ਬਾ
ਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘਜੀਕੇਆਗੇ ਕਹਾ ॥ਤਬਸਰਦਾਰਆਸਾਸਿੰਘਸਹਤਬਾਬਾਜੀਖ਼ਫ਼ੇਗ੍ਰਸੇਹੋ
ਕੇ ਤਿਸਦੂਤਕੋਉਤ੍ਰਦੇਤੇਭਏ॥ ਹਮਤੌਏਕਕੁਛਸੂਹੀਕੇਨਕੇ ਪਰਪਾਨੇਮਾਤ੍ਰਭੀਨਹੀਦੇਹਗੇ॥
ਤੂੰਭਲਾਲੋਕਹੈ ਤੇਜੈਸਾਆਯਾਹੈਂ ਤੈਸਾਅਪਨੀਪਤਅਬਰੂਲੈਕੇਚਲਾਜਾਹੁ ॥ ਜਾਇਕੇ ਸਰ
ਕਾਰ ਮੈ ਕਹ ਦੇਵਹੁ ਕੁਛ ਨਹੀਦੇਤੇਹੈਂ ਔਰਨਾਉਨਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਕੋ ਛੋਡਤੇਹੈ ਜੋ ਕੀਆ
ਚਾਹਤੇਹੋ ਸੋਕਰਲੇਵੋ ॥ ਤਬਤਿਸਦੂਤਨੇ ਅੰਤੂਰੇਸੇ ਆਇ ਕਹਾ ॥ ਅੰਤੂਰੇਨੇ ਸੋਚਕੇ ਦੂ
ਸਰੀਵਾਰ ਦੂਤਕੇ ਹਾਥ ਪਰਵਾਨਾ ਲਿਖਭੇਜਾ ॥ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਸਰਬਸਿਖਾਂਕੇ
ਗੁਰੂ ਹੋਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬਹੋ ਮੈ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਦਸਤੰਦਾਜੀ ਨਹੀਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂੰ ਔਰ
ਮੈਸਰਕਾਰਕਾ ਨੌਕਰਹੂੰਸਰਕਾਰਕਾ ਹੁਕਮਭੀਨਹੀਫੇਰਸਕਤਾਹੂੰ ॥ ਆਪਕੇਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ
ਅਛਾਹੈ ਜੈਸੇਮੈਕਹਤਾਹੂੰ ਤੈਸੇਆਪਮਾਨਲੇਵਹੁ॥ਜੇਏਹੁਮੇਰਾਕਹਨਾਨਹੀਮਾਨਤੇਹੋਤਬਮੇਰਾ
ਇਸਮੈਕੁਛ ਕਸੂਰਨਹੀਹੈ ਮੈਤੋਸਰਕਾਰੀਨੌਕਰਹੂੰਮੈਨੇਤੋਸਰਕਾਕੇ ਹੁਕਮਕੀਤਾਮੀਲਕਰ
ਣੀਹੋਵੇਗੀਫਿਰਆਪਅਬਯੁਧਅਖਤਯਾਰਕਰੋਯੁਧਕੇਵਾਸਤੇਤਯਾਰਹੋਜਾਵਹੁ॥ਜਬਦੂਸਰੀ
ਵਾਰ ਦੂਤਨੇਬਾਬੇਕੋਬਹੁਤ ਹੀਸਮਝਾਯਾ॥ ਤਬਬਾਬੇਨੇਕਹਾਕੇਹਮਤੁਝਕੋ ਇਕਵਾਰਕਹ
ਚੁਕੇਹਾਂ ਤੂੰਜੈਸਾਆਯਾਹੈ ਤੈਸਾਭਲਾਮਾਣਸ ਹੋਕੇਚਲਾਜਾਹ ॥ ਜੇਤੇਰੇਮਨਮੈਯੁਧ ਕਰਣੇ
ਕਾ ਜੋਰਘਮੰਡਹੈ ਤਾਂਯੁਧਕਰਕੇਦੇਖਲੈ ॥ ਫਿਰਦੂਤਨੇਅੰਤੂਰੇਸੇ ਆਇਕਹਾ ॥ ਤੀਸਰੀ
ਵਾਰ ਫਿਰਅੰਤੂਰੇਨੇਦੂਤਕੇਹਾਥਪਰਵਾਨਾਭੇਜਾਤਬਭੀਬਾਬੇਨੇਨਹੀਮਾਨਾ॥ ਤਬ ਅੰਤੂਰੇਨੇ
ਦਖਣੀਕੀਓਰਤੋਪਖਾਨਾਸਿਧਾਕਰਦੀਆ ਤਥਾਤੋਪਾਂਕੋਬਤੀ ਲਗਾਇਦਈਤੋਪਖਾਨੇਕੇ ਦੋ
ਤੀਨਫੈਲਕੀਏ ਉਰੇਕਰਕੇਗੋਲੇਮਾਰੇ ॥ ਤਬਮਾਰੇਦਹਸਤਕੇਆਇਸਭਕੇਪਿਸਾਬਨਿਕਸੇ
ਬੀਚਹੀਧੋਤਜਾਂਕੇ॥ ਉਸੀਸਮੈਮੈਝਟਤਹੀਊਚੇਚੜਕੇਲਾਗੇਪਲੂਫੇਰਣੇ॥ਤਬ ਬਾਹਰਸੇਤੋਪ
ਬੰਦਹੋਈ ॥ ਅੰਤੂਰੇਕੋ ਆਇਕੇਮਿਲੇ ਤਬਅੰਤੂਰੇਨੇਕਹਾ ਬਾਬਾਜੀਯੁਧਕੀਬਾਤ ਬਹੁਤ

ਥੀਹੈ ਆਪਨੇਯੁਧਕਰਣਾਅੰਗੀਕਾਰਕੀਆਥਾਅਬਕਿਉਨਹੀਯੁਧਕਰਤੇਹੋ॥ ਅਛਾ ਪਹਲੇ ਸਵਾਟੀਆਂਕੋਛੋਡਹੁ ਕੈਦਸੇਨਿਕਾਸੋ ਜਬਸਵਾਟੀਆਂ ਬਾਹਰਆਇਰਹੀਆਂਤਬਸਵਾਟਜੋਂ ਸੇ ਔਬਾਬੇ ਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘਸੇ ਕਹਜਾਅੰਤੂਰੇਨੇ ਕਹਜਾ ਬਾਬਾਜੀਇਸਵਖਤਜਿਤਨੀਆਂ ਪਕੀ ਵਸਤੁਮਾਤ੍ਰਕਾ ਨੁਕਸਾਨਹੂਆਹੈ ਸੋਆਪਇਨਸੇ ਪੂਰਾਕਰਲੇਵਹੁ ਫਿਰਪੀਛੇਕੁਛਨਬਨੇਗਾ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਪਬੈਠਕੇਮਕਾਨੋਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇਗੋਹੜੇਪੁਣਜਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤਸਭੀਕੁਛ ਕੁਲਜਾ ਇਦਾਦ ਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘਕੋ ਦਿਵਾਇਕੇਫਿਰਦੋਨੋਬੈਠਾਇਕੇ ਆਪੋਅਪਨੀਜਗਾਹਮੈ ਪੁਨਾ ਦੋਨੋਂਕੇ ਰਾਜੀਵੰਦੇਕੀਰਸੀਦ ਲੈਕੇਸਰਕਾਰਮੈ ਆਇਪੇਸਕਰੀਆਂ ੧੯੯੭ ਮੈ ॥

ਪੁਨਾ ਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘ ਅਰਇਸਕੀਮਾਈ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦਮੈਆਵਤੇਭਏ ਗੁਰੂਬੀਰਹਰਜੀਕੇ ਪਾਸਆਏ ॥ ਕਿਤਨਾਕੁਕਾਲਤਹਾਂਨਿਵਾਸਕੀਆ ॥ ਜਬਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਾਬਾਖੇਮਸਿੰਘ ਛੋਟੇਜੈਸੇਕੋਗੋਦਮੈ ਲੈਕੇਬੈਠੇ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਸਾਹਿਬਕਾਪੌਤ੍ਰ ਔਬਾਬਾ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਜੀਕਾਪੁਤ੍ਰਜਾਨਕੇਪੂਰਬਲੀਪ੍ਰੀਤੀਬਿਚਾਰਕੇਬਾਲਕਰੂਪ ਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਸੇਬਡਾਪ੍ਰੇਮਕੀਆ ਕਰੈ ॥ ਗੋਦਮੈਲੈਕੇਬੈਠਾਕਰੈ ਤਬਬਾਬਖੇਮਸਿੰਘਗੁਰੂਜੀਕਾ ਅਦਬਕਰਕੇਅਪਨੇਚਰਣ ਊਪਰ ਨ ਕੀਆਕਰੈ ॥ ਉਸਸਮੇਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਕੇਤੇੜ ਨੀਲੀਸੂਮੀਕਾ ਕਛਹਰਾਥਾ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨੇਕ ਕਾਲਪੀਛੇਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਅਰਜਕਰੀਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੁਝਕੋਆਪਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਾਵਹੁ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਬਾਬਾ ਅਸੀਤਾਜਟਸਿੰਘਹਾਂਤੋ ਆਪਸਾਹਿਬਜਾਦੇਹੋ ਤੁਸੀਕਿਸੇਗੁਰਦੂਾਰੇਮੈਜਾਇਕੇਕਿਸੀਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਸੇਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਉਤਮਸਿਖਸੇਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਲੈਣਾ॥ਤਬਪੁਨਾਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਹਜਾਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਸੇਉਤਮਹੋਰ ਕੌਨਹੋਵੇਗਾ ਮੇਰੀਤਾਂਸ੍ਰਧਾ ਆਪਕੇ ਪਾਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਣੇਕੀ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੇਪਾਸੋਨਹੀਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਗੁਰੂਜੀਪਾਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਣੇ ਵਾਸ੍ਤੇਬਡਾ ਹਠ ਬਾਬਾ ਖੇਮਸਿੰਘਨੇ ਕੀਆ ॥ ਤਬਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਕਾ ਦੇਖਕੇਅਤਿਹਠ ਗੁਰੂਜੀਆਪਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏਦੇਖੋਮਹਾਤਮਾਖੁਰਖੋਂਕਾਅੰਗਪਾਲਨਾ ॥ ਜੋਸੰਕਲਪ ਬਾਬੇ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘਕੋ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਪਰਬੰਧਾਕੇਜਗਤਕੀ ਬਡਾਈਦੇਣੇਕਾਕੀਆਥਾ ॥ਸੋਸੰਕਲਪ ਬਾਬਾ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘਕੇਪੌਤ੍ਰਪਰਬਾਬਾਖੇਮਸਿੰਘਪਰਆਇਸਫਲਕੀਆਚਿਰਤਾਰਥਕੀ ਅੰਸਤਪੁਰਖਸਤਪ੍ਰਤਗਜਹੋਤੇਹੈਸਤਸੰਕਲਪਹੋਤੇਹੈਂਸੋਈਜਜਗਕੀ ਬਡਾਈਬਾਬਾਖੇਮਸਿੰਘਕੋਦੇਤੇਭਏ॥ਬਾਬਾਖੇਮਸਿੰਘਕੀਓਰ ਦੇਖਕੇਬਾਬਾਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘ ਭੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਸੇਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਤਾਭੁਯਾ॥ ਹੈਤਾਂਬਾਬਾਸੰਪੂਰਣਸਿੰਘਬਡਾਤੇਬਾਬਾਖੇਮਸਿੰਘਛੋਟਾਹੈ॥ਪਰੰਤੂਸਾਹਿਬਕੀ ਦਾਤ ਸੇ ਕਿਸੀਕਾਜੋਰਨਹੀਚਲਤੇਹੈ॥ ਬਾਬੇਸੰਪੂਰਨਸਿੰਘਕਾਭੀਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਨਕਾ ਹਠ ਦੇਖਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਬਾਬਾਜੀਅਬਕਹੇਕੋ ਹਠਕਰਤੇਹੋ ਜੋ ਲੈਨੇਯੋਗਵਸਤੂਥੀ ਸੋ ਤੋ

ਤੁਮਰਾਛੋਟਾਭਾਈਲੋਗਯਾਹੈ ਅਬਕ੍ਯਾਹੈ ਤਬਦੋਨੋਸਾਹਿਬਜਾਦਿਆਂਕੇਘਰਵਿਖੇ ਬਡੀਖੁਸ਼ੀ ਵਧਾਈਹੋਤੀਭਈ ॥ ਦੋਃ-ਉਭੇ ਰੂਪਕੋ ਬੰਧ ਕਾਟੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵਜੂ ॥
ਕਰਤ ਪ੍ਰਭੂਸੇ ਸੰਧਤਾਹਿ ਨਮੋ ਭਗਵੰਤਕੋ ॥ ੴਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇਚਤੁਰਥ ਸਃ ਬਾਬੇਖੇਮਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਪਾਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਵਰਨਨੰਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤਯੋਅਧ੍ਯਾਏਸਮਾਪਤੰ॥

ੴਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਹਰਾ-ਸਿੱਖਨ ਹਿਤ ਉਪਦੇਸਬੋ ਲੀਲਾਵਿਗ੍ਰਹਧਾਰ ॥
ਨਿਰਪੇਖਯ੍ਕ ਨਿਰਭੈ ਸੁਭਗ ਚਿਦਬਪੁ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ॥ ੧ ॥

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ-ਸਿੰਘਾਵਲੋਕਨ ਨ੍ਯਾਯਸੇ ਪੁਨਾ ਪੂਰਬ ਕਥਾਕਾ ਸਮਰਣ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਬਰਸੀਣੀ ਕੇਯਗਕੇਸ ਮੇ ਮੈ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਪੁਰਦ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਔ ਗੋਰੜਿਆਂ ਕਾ ਇਲਾਕਾ ਥਾ ਏਹ ਬਕਸ਼ੀ ਜੀ ਭੀ ਸੇਵਾ ਮੇਹਾਜਰਥੇ ਤਥਾ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਤੇ ਚਤੁਰਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲਾ ਯਗ ਕੀ ਸੇਵਾਮੈ ਏਹਭੀ ਦੋਨਹਾਜਰ ਥੇ॥ ਤਬ ਸਾਢੇਚਾਰ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਡਾਉਤਸਵ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹਜਾਰੋਂਲਾਖੋਂ ਸਾਧੂਸੰਤਸਿਖਸੰਗਤਾਂ ਗਰੀਬਗੁਰਬਾ ਏਕਤ੍ਰਹੂਏ ਥੇ॥ ਬਿਦਾਸਮੇ ਲੋਈ ਕੀਇਛਾਵਾਲੇਕੋਲੋਈ ਚਾਦਰਕੀਇਛਾਵਾਲੇਕੋਚਾਦਰਜੋੜੇਕੀਇਛਾਵਾਲੇਜੋੜਾ ਰੋਕਕੀਇਛਾ ਵਾਲੇਕੋਰੋਕਦੇਤੇਭਏ ਸਾਢੇਚਾਰਮਾਸਪ੍ਰਯੰਤ ਬਡੇਆਨੰਦਪੂਰਬਕ ਮੇਲਾਥਿਰਰਹ੍ਯਾ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਡੇਆਨੰਦਪੂਰਬਕ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੀ ਬਰਸੀਣੀਕਾਮੇਲਾਕਰਕੇ ਕ੍ਰੀਸੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਦਾਹੋਕੇ ਭਾਈਲਾਇਕਸਿੰਘਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਤਰਕਪੜੀਕੋ ਗੁਰੂਜੀ ਆਏ ॥ ਤਹਾਂਸੰਤਲਾਇਕਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖ੍ਯਥੇ॥ ਸੋ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇਮਸਤਲੋਕਹੋਤਭਏਹੈਂ ਅਪਨੇਆਤਮਾਕੀਖੁਦ ਮਸਤੀਕਰਕੇ ਮਸਤ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਸਦਾਹੀਮਸਤਾਨੇਹੂਏ੨ ਮੈਖੁਦਖੁਦਾਵੋਮੈਖੁਦਖੁਦਾਐਸੇ੨ ਬਚਨ ਕਰਤੇਰਹਤੇਥੇ ॥ ਪੋਠਵਾਰੀਪਹਰਾਵਾ ਬਤਾਜਾਮਾਤੇਸੁਥਣਰਖਤੇਥੇ ਗ੍ਰਹਸਤੋਵਾਲਾਸ੍ਵਾਂਗਰਖਤੇਥੇ ਜਿਸਸੇ ਸਾਧੂ ਕੋਈ ਨ ਜਾਂਨੇਜਬਕਬੀਬਾਹਰਕੁਟੀਆਸੇਨਿਕਸਤੇਥੇ ਬਨਕੀਓਰਚਲੇਜਾਤੇਥੇ ਏਹੀ ਬਚਨਕਰਤੇਹੂਏ ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਬਾਹਰਜਾਤੇਥੇ ਕਪੜੇਜਾਮਾਆਦਿਕ ਸੰਕੋਚ ਕੇ ਹਾਥੋਮੈਪਕੜਕੇ ਚਲਤੇਥੇ ਜੈਸੇਬਰਖਾਮੈ ਕੀਚਕੀਛੀਟਪਰਨੇਕੇਭੈਸੇਪੁਰੁਖਬਸਤ੍ਰ ਸੰਕੋਚਕੇ

ਚਲੇ ਤੈਸੇਚਲਤੇਹੋਤੇਥੇ ॥ ਤਬਏਕਦਿਨਬਸਤ੍ਰ ਸੰਕੋਚਕੀਏਹੂਏਬਨਕੀ ਓਰ ਚਲੇਜਾਤੇ
ਥੇ॥ਉਨਕੀਓਰਏਕਨਿਹੰਗਸਿੰਘਨੇਦੇਖਕੇਗਾਹਲਦੇਕੇਕਹ੍ਯਾਕੇਦੇਖਹੁ ਯੇਨਿਰਮਲਾ ਕੈਸੇ
ਬਸਤ੍ਰਇਕਠੇਕਰਕੇਚਲਤਾਹੈਜੈਸੇਕੋਈਚਿਕੜਸੇਡਰਕੇਕਪੜੇਇਕਠੇਕਰਕੇ ਤੁਰਤਾ ਹੈ ॥
ਤਿਸਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਸੰਤਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਚਲਵੇਚਲ ਨਿਹੰਗਾ ਜੇਅਸਾਂਦਾ
ਕਪੜਾ ਝਾੜ ਝੀਲਗਜਾਵੇ ਤਾਂ ਝਾੜਹੀਮਸਤਹੋਜਾਵੇਗਾ ॥ ਫਿਰਨਿਹੰਗਸਿੰਘਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਦੇ
ਖੋ ਕੇਨਿਰਮਲਾਕਿਤਨੇਮਕਰ ਕਰਦਾਹੈ ਕਦੀਮਸਤਾਨਜਾਂਕੇ ਕਪੜੇਛੁਹਣੇਸੇ ਝਾੜਭੀ ਮ
ਸਤ ਹੂਏਕਿਸੇਨੇਦੇਖੇਹੈਂ ਲੈਖਾਂਏਹੁਏਡਾਹੀਕਰਾਮਾਤੀ ਆਇਉਤਰਿਆਹੈ ॥ ਜੇਤੂੰਏਡਾ ਕ
ਰਾਮਾਤੀਹੈ ਤਾਂਮੈਹੋਇਸਸਲੋਤਰਸਿੰਘਨੂੰਅਪਨੇਅੰਦਰਖੇਦਾਪਲਾਛੁਹਾਇਦੇਦੇਖਾਂਮੈ ਮਸਤ
ਹੋਜਾਤਾਹਾਂ ॥ ਦੇਖੋਲੈਹਣੇਦੇਣੇਕਾ ਨਿਮਿਤਕੈਸਾਪ੍ਰਬਲਹੈ ਅਬਤਿਸਨਿਹੰਗਸਿੰਘਕੇਉਤਮ
ਭਾਗੋਸੇਸੰਤਹੁਕਾਭੀ ਮਨਪ੍ਰੇਰਜਾਜਾਤਾਭਯਾ ਤਿਸਨਿਹੰਗਸਿੰਘਕੇ ਕਿਸੀ ਉਤਮ ਸੰਸਕਾਰ
ਕੇ ਵਸਸੇ ਸੰਤਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਨੇਕਿੰਚਤਹਸਕੇਬਚਨਕੀਆਕਿ ਲੈਰੇਤੂੰਕਯਾਕਹੇਂਗਾ ਕੇ
ਮੈਸੰਤਾਂਦੇਮਥੇਲਾਗਕੇ ਫਿਰਭੀਜਨਮਮਰਣਕਾਹੀਅਧਿਕਾਰੀਰਹ੍ਯਾ॥ਐਸਾਬਚਨ ਕਰਕੇ
ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਨੇ ਤਿਸਨਿਹੰਗਸਿੰਘਕੇਦੰਡੇਸਾਥਅਪਨੇਜਾਮੇਕਾਪਲਾਛੁਹਾਇਕੇ ਬਚਨ
ਕੀਆਕੇਲੈਵੇ ਤੂੰਅਬਨਿਹੰਗਸਬਦਕਾਵਾਚ੍ਯਹੂਆਹੈ॥ਸੰਤਹੁਕੇਜਾਮੇਕਾਪਲਾਨਿਹੰਗਸਿੰਘਕੇ
ਡੰਡੇਸਾਥਸਪਰਸਹੂਆਤਬਤਾਤਕਾਲਹੀਪਰਮਾਨੰਦਕੀਰਿਦੇਮੈਝਾਕੀਲਾਗਨੇਸੇਆਨੰਦਕੇ
ਬਹੁਲਤਾਕੋਨਸਹਤਾਹੂਆਵਹੁਨਿਹੰਗਸਿੰਘਮੂਰਛਾਖਾਇਕੇਪ੍ਰਿਥਿਵੀਪੈਗਿਰਪਰਤਾਭਯਾ॥
ਸੰਤਤਿਸਕੇਦੰਡੇਕੋਅਪਨਾਪਲੂਛੁਹਾਇਕੇਬਨਕੀਓਰਚਲੇਜਾਤੇਭਏ॥ਜੈਸੇਕੋਈਅਵੱਲ ਦਰ
ਜੇਕੀਮਦਰਾਪਾਨਕਰਕੇਗਿਰਜਾਵੇਤਦਵਤਤੀਨਦਿਨਤੀਨਰਾਤ੍ਰੀਪ੍ਰਯੰਤਮਸਤਾਨਾ ਹੂਆ ੨
ਤਹਾਝਾੜਕੇਪਾਸਹੀਪਰਾਰਹਯਾ॥ਜਬਜਾਗਯਾਤਬਭੀ ਨਾਤੋਉਸਕੋ ਕੁਛ ਸੰਸਾਰਕੀਖ ਰ
ਨਾ ਕੁਛ ਸਰੀਰਕੀਖਬਰਤਿਸਕੋ ਰਹੀ ॥ ਜੈਸੇਅਪਨੀ ਸਕ੍ਤੀਸੇਅਧਿਕ ਕੋਈਸੁਰਾਪਾਨਕ
ਰਲੇਵੈਤਬਅਤਜੰਤਘੂਰਮਜੈਸੋਹੋਜਾਤੇਹੈ ਤੈਸੇਵਹੁਘੂਰਮਹੋਜਾਤਾਭਯਾ॥ਕਹੂੰਗਈਪਾਗ ਔ
ਕਹੂੰਗਏਕ੍ਰਿਪਾਨਚਕ੍ਰਦਮਾਲਾਕਹੂੰਗਯਾਸਲੋਤ੍ਰ ਪਰਮਾਨੰਦਮੈਮਗਨਹੂਏਕੋਕੁਛਭੀ ਖਬਰ
ਨ ਰਹਜਾਤੀ ਭਈਜਬ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਤਿਸ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਨੇ ਕੁਛਕ ਸੰਗ੍ਯਾ ਪਾਈ ਸਰੀਰ
ਕੀਸੁਰਤਹੂਈਤਬਉਸੀਵਕਤਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਭੀਤਿਸੀਮਾਰਗਸੇਆਇਨਿਕਸੇ॥ਜਬਸ੍ਰੀ
ਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਕੋਅਪਨੇਡੇਰੇਕੋਉਸਨੇਆਤੇਦੇਖਾਤਬ ਤਿਨਕੇਪੀਛੇ੨ਨਿਹੰਗਸਿੰਘਭੀਚਲੇ
ਆਏ ॥ਸੰਤਤਾਂਅਪਨੀਕੁਟੀਆਮੈਜਾਇਵੜੇਔਨਿਹੰਗਸਿੰਘਕੁਟੀਆਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇਆਗੇ ਜਾਇ
ਬੈਠਤਾਭਯਾ॥ਸੰਤਾਂਨੇ ਉਸਕਾ ਨਿਰਾਦਰਭੀ ਬਹੁਤਹੀ ਕੀਆ ਬਹੁਤਹੀ ਝਿੜਕ੍ਯਾ ਜਾਹੁ
ਰੇ ਹਮਾਰੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਕੇ ਆਗੇਸੇ ਦੂਰਹੋਜਾਇ ॥ ਪਰ ਤਥਾਪੀ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘਨੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਪੀਛਾ

ਨ ਤਜ੍ਯਾਗਯਾ॥ ਯਾਹੀਤੇਵੁਹਸਦਗਤੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ਸੰਤ ਜਨਾਂਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਸੇ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀਕੀਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਰਸੀ ਦੇਖੋਮਹਾਪਤਿਤਕੋਏਕ ਛਿਨਮਾਤ੍ਰਮੈ ਅਮਰ ਜਨਮ ਮਰਨਸੇਰਹਤ ਕਰਦੇਤੇਭਏ ਸੋ ਐਸੀਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨ। ਸਿੰਘਜੀਥੇ॥ਦੰਡ ਸੇ ਜਿਨਕਾ ਪਲ੍ਹਮਾਤ੍ਰ ਸਪਰਸਹੋਨੇਸੇ ਬਿਨਾਉਪਦੇਸ਼ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਮਹਾ ਅਸਰਧਕ ਮਹਾ ਕੁਟਿਲਕੋ ਭੀਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤਕਰਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਤਬਜੌਨਸੇਜਿਗਯਾਸੂਜਨਉਨਮਹਾਤਮਾਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤੇਹੈਸ਼੍ਰਧਾਕਰਕੇਸਤਸੰਗਕਰਤੇਹੈਦਰਸ਼ਨਕਰਤੇਹੈਅੰਮ੍ਰਤਬਚਨ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸੁਨਤੇ ਹੈਵਹੁਲੋਕਮੁਕਤਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਂਗੇ ਏਹਕਯਾਕਹਨੇਹੈਂਵਹਸੰਤਜਨੋ ਕੇਭਗਤਮੁਕ੍ਤਰੂਪਹੀਹੈ॥ ਜੋ ਅਸਲ ਸਤਸੰਗੀਹੈਂ ਵਹੁ ਤੋਨ ਸ੍ਵਰਗਲੋਕਕੇਸੁਖਕੀ ਇਛਾਕਰਤੇਹੈ ਨ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕਕੇ ਸੁਖੋਕੀ ਨ ਵਿਸ਼੍ਨਲੋਕਕੇਸੁਖੋਂਕੀਇਛਾਕਰਤੇਹੈਂ॥ਕਾਹੇਤੇਜੋਆਨੰਦਸੰਤਹੁਕੇਸਤਸੰਗਮੈਹੈ ਸੋ ਐਸਾਆਨੰਦਬ੍ਰਹਮਾਦੀਲੋਕਮੈਨਹੀਹੈਅਾਦਿਪਦਸੇਸਿਵਲੋਕਕਾਭੀਗ੍ਰਹਣਕਰਲੇਨਾਇਸੀ ਪਰਗੁਰੂਜੀਕਾਭੀਵਚਨਹੈ॥ ਸਾਧਕੈਸੰਗਨਾਹੀਕਿਛੁਘਾਲ॥ ਦਰਸਨ ਭੇਟਤਹੋਤਨਿਹਾਲ॥ ਸਾਧੁਸੰਗਪ੍ਰਭੁ ਦੇਹਨਿਵਾਸ।ਸਰਬਸੁਖਗੁਰੂਨਾਨਕਪ੍ਰਗਾਸਇਤਯਾਦਿਸਤਸੰਗਤਸੁਖਪਲ ਕਜੋਮੁਕਸੁਤਿਨਤਾਸਸਮਾਨ। ਸੁਖਬ੍ਰਹਮਾਇਦ੍ਰਾਦਿਭੂ ਨਿਪਟਅਲਪਏਹਜਾਨ॥ਮੁਕਤੀਕਾ ਸੁਖਭੀਸਤਸੰਕੇ ਸੁਖਕੀਸਮਤਾਨਹੀਕਰਸਕਤੇਹੈਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾਦੀਲੋਕੋਂਕੇਸੰਸੁਖਕੈਸੇਸੰਤਾਂਕੇ ਗਕੇਸੁਸਮਤਾਕਰਸਕਤੇਹੈ॥ਸ੍ਰੁਤਿਸਿਮ੍ਰਤਿਸ੍ਰੀਮੁਖਕਹਜੋਸਤਸੰਗਜਗਸਾਰਾਬਲਾਤਮਿਟਾਵੈ ਵਿਖਮਤਾਦਰਸਾਵੈਸੁਵਿਚਾਰ॥ਸ੍ਰੁਤਿਵੇਦ। ਸਿਮ੍ਰਤਿਮਨੁਆਦੀਸ੍ਰੀਮੁਖਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁਭਗਵਾਨਜੀ ਆਪਨੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇਐਸੇਵਚਨਕਹੇਜੋਜਗਤ ਵਿਖੇਸਰਬਸਾਰਹੁਕਾਸਾਧਸਾਰਸਤਸੰਗਹੈ ਔਰ ਕੁਛਨਹੀਹੈ॥ਕਾਹੇਤੇਬਲਾਤਕਾਰਸੇਵਿਖਮਤਾਅਪਦਾਕੋਮਿਟਾਇਕੇਅਪਨੇਆਤਮਾ ਕਾ ਵਿਚਾਰਵਿਵੇਕਦਿਖਾਇਕੇ ਆਤਮੇਕਾਦਰਸਨ ਕਰਾਇਦੇਤੇਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਅਤਮਾਗਯਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾ ਸਰਬਸਾਧਨੋਕਾਸਿਰੋਮਣੀਏਕਸਤਸੰਗਤਹੀਪਰਮਸਾਧਨਹੈ॥ਪ੍ਰਸੰਗਮੈ ਕਯਾ ਆਯਾਜੋਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਸਮ੍ਰਥਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਜੀਅਵਧੂਤਸੰਤਹੋਤੇਭਏਹੈਂ ਕਖ ਲਖ ਜਿਨ ਕੇਏਕਸਮਾਨਹੈ ਮਹਾਪੁਨਯਰੂਪਜਿਨਕਾਦਰਸ਼ਨਹੈਲੋਕਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕਾਦੰਡਜਿਨਕੇਊਪਰ ਨਹੀਹੈ॥ ਬਡੇਅਚਾਹਹੈ ਰਿਧਿਸਿਧਿਜਿਨਕੇਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜੇ ਹਾਜਰਰਹਤਯਾਂ ਹੈਂ॥ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪ ਜਿਸਕੋਦੇਵੈਹੈ ਸੋਤਾਤਕਾਲਪੂਰਨਹੋਜਾਵੈਹੈ॥ ਐਸੇਸ੍ਰੀਪ੍ਰਧਾਨਸਿੰਘਕੀ ਗਦੀਪੈਥਿਤ ਸੰਤਲਾਇਕਸਿੰਘਜੀਥੇ॥ਲਾਇਕਕਹਤੇਹੈਂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਮੈਯੋਗਕੋਸੋ ਬਡੇਯੋਗਮੂਰਤੀਥੇਅਪਨਾ ਨਾਮਉਨਹੁਨੇਸਾਰਥਕ ਕੀਆਹੂਆਥਾ॥ ਆਏਗਏਸੰਤਕੀਤਨਮਨਕਰਕੇ ਬਡੀਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜਬ ੨ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰੀਜੀ ਅਪਨੇਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਕਾ ਦਰਸਨਕਰਨੇਕੋ ਆਤੇਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬਰਤਰਕਪੜੀਮੈ ਸੰਤਲਾਯਕਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਤਰਕਪੜੀ ਮੈ ਉਤ੍ਰਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ॥

ਐਸੇ ਸ੍ਰੀਲਾਯਕਸਿੰਘਜੀਭੀ ਤਨਮਨਧਨਸੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਕੀਆਕਰਤੇਥੇ ॥
ਥੇਤੋਸਰਬਸੰਤਸੇਵੀ ਪਰੰਤੂਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਮੂਰਤੀਊਪ੍ਰੀਤਾਂ ਆਸਕ ਹੂਏਰਥੇ ॥ ਕੁ
ਰੀਸ ਉਨਸੰਤਲਾਇਕਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸ ਜਬਆਇ ਤਬਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਨੇ ਅਪਨੇ ਪੌ
ਤ੍ਰ ਠਾਕਰਸਿੰਘਕੇ ਹਥਕਹਭੇਜਯਾਕੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਆਪਨੇ ਬਚਨਕੀਆਥਾ ਅਸਕੁਰੀ
ਸਾਹਿਬਸੇ ਠਾਕੁਰਾਂਕਾ ਯਗਕਰਕੇ ਮਲਕਪੁਰਕੇਰਸਤੇਆਵਾਂਗੇ ॥ ਏਹਮਹਾਰਜੀ ਕਯਾਜੋ
ਅਪਨੇਬਚਨਕਾ ਆਪਹੀਕਿਉਭੰਗਕੀਆ ਗਿਰਿਬਸੁਧਾਕਰਪਵਨਜਾਏਗੇ ਇਕਸਾਧ ਬ
ਚਨ ਅਟਲਾਧਾ ॥ ਜਦਬਖਸੀ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਮੇ ਭੇਟਆਗੇਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਦਰਸਨ
ਕਰਕੇਮਥਾਟੇਕਯਾ ॥ ਸਾਹਿਬਕੀ ਆਗਯਾਪਾਇਕੇ ਸਮੀਪਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ
ਦਾਦੀਕੀਓਰਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਮਥਾਟੇਕਕੇ ਦੋਨੋਂਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਪਨੀਦਾਦੀਕੀਕਹੀਹੂਈ
ਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ ਤਬਸੁਨਕੇਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਕੋ ਕਹਨਾ ਹ
ਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਕੇਤੁਸਾਡੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਅਸਤੁਸਾਡੇਰਿਦੇਮੈਵਸਨੇਹਾਂ ਤੁਸਾਡਾਪ੍ਰੇਮਸਾਨੂਭੁਲਦਾ
ਨਹੀਹੈ ਅਸਤੁਸਾਡੇਪਾਸਹੀਹਾ ॥ ਸੰਤਾਂਕਾਦਰਸਨਭੀਅਤਿਦੁਰਲਭਹੈ ਤਿਸਮੈਭੀਫਿਰ ਸ੍ਰੀ
ਲਾਇਕਸਿੰਘਜੀ ਧੇ ਜੀਵਨਮੁਕਤਪੁਰਖਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇਅਪਨੈ
ਬਚਨਕਾਭੰਗ ਦੋਸਕਰਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਪਰਮਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨਸੰਤ
ਲਾਇਕਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸ ਕੋਈਦਿਨਰਹੇ ਦਰਸਨਪਰਸਨਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸੰਤਾਂਪਾਸੋਂਬਿਦਾ
ਹੋਕੇ ਤਰਕਪੜੀਸੇਕੂਚਕਰਕੇ ਬਮਾਲੀਕੋਆਏ ॥ ਬਮਾਲਜੋਬੰਦੇਆਏ ਬੰਦਜੋਂ ਸੁਖੋਸੁਖੋਸੇ
ਦੌਰਤਾਲਜੇ ਤੁਰਨੇਲਗੇਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਖਸੀਠਾਕਰਸਿੰਘਸੇਪੁਛਯਾ ਕੇ ਕਿਉਪੁਤ੍ਰਤੂੰਹਮਾਰੇ ਪਾ
ਸ ਰਹੇਗਾਕੇਅਪਨੇਬਾਪਕੇ ਸਾਥਮਲਕਪੁਰਕੋਜਾਵੇਂਗਾ ॥ ਤਬਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾ ਸਾ
ਹਿਬਜੀ ਮੈਤਾਂ ਆਪਕੇਚਰਣੋਂਕੇ ਹਜੂਰਹੀਰਹੂਗਾ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਚਲਬੇਟਾਤੂੰ ਅਸਾ
ਡੇ ਸਾਥਹੀਰਹੋਜੇਤੂੰਹਮਾਰੇਪਾਸਰਹੇਗਾਫਿਰਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇਪੁਤ੍ਰਪਸਤੇਤਰਾ ਬ
ਡਾ ਮੁਰਾਤਬਾਕਰਾਇਦੇਵਾਂਗੇ ਤਬਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਮ
ਹਾਰਾਜਜੀ ਜੇਇਸਨਿਕੇਕੋਆਪਸਾਥ ਲੈਜਾਵਹੁਗੇਤਬਹਮਾੜਾ ਕੇਹਾਲਹੋਸੀ ॥ ਬਚਨ ਹੂ
ਆਕੇ ਇਸਨਿਕੇਸੇਹੀਪੂਛੋ ਜਬਨਿਕੇਸੇਪੁਛਾਤਬਤਿਸਨੇਕਹਯਾ ਮੈਤਾਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾ ਸਹੀ ਰ
ਹੂਗਾ ਤਬਬਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਨ ਕਹਯਾ ਅਛਾਗੁਰੂਜੀਜੋਆਪਕੀ ਰਜਾਇ ॥ ਐਸੈਦੀਨਤਾਕੇ
ਬਚਨਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੇਸੁਣਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਠਾਕਰਸਿੰਘਨਿਕੇਕੋਤੇਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘ
ਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉਦੇਕੇਬਡੇਮੋਲਵਾਲਾ ਦੋਨੋ ਬਾਪ ਬੇਟੇਕੋਤੋਰ ਦੇਤੇਭਏਦੌਰਤਾਲੇਸੇ ॥ ਪਰੰਤੂ
ਨਿਕਾਠਾਕਰਸਿੰਘ ਸੁਖੋਪ੍ਰੀਤਰੋਵਤਾ ਹੀਚਲਆਯਾ ॥ ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਬਿਹਬਲਹੂਆ ॥ ੨ ॥
ਪੁਨਾ ਕੋਈਦਿਨਪੀਛੇਗੁਰੂਜੀਅਪਨੇਡੇਰੇਨੌਰੰਗਾਵਾਦਮੈਆਇਬਿਰਾਜੇ ॥ ਤੇ ਇਧਰੇਕੋਈ

ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੂੰ ਸੌ ਵਹਗੀਭੇਜਕੇ ॥ ਫੇਰਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਸੌ ਪਿਠੂ ਘਿਉ ਖੰਡ
ਪਹਾੜੀ ਸੁੰਦਰ ਚਾਵਲਾਂਕਾ ਆਪਰਾਜਾ ਪ੍ਰਸਾਦਨੂੰਪਾਏ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਤੇ ਇਧਰ ਕੋਈ
ਨਿਮਿਤਸੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀਵਾਲੇ ਧਮਜਾਲਪਿੰਡਪਰ ਚੜ੍ਹਕੇਆਗਏ ਤਬਆਪਸਮੈ ਉਨਕੀ
ਖਤਪਟੀਹੋਕੇ ਬੰਦੂਕ ਚਲਪੜੀ ॥ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀਵਾਲਜੋਂਕ ਪਾਂਚਆਦਮੀਮਾਰੇਗਏ॥ ਸਰ
ਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਪਾਸਖ਼ਬਰਪਹੁਚੀ ਪਾਂਚੋਖੂਨੋਂਕੀ॥ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੇ ਆਦਮਜਾਂਨੇ
ਪਾਂਚਖੂਨਕਰਦੀਏਹੈ ਸਰਕਾਰਨੇਬਿਨਾਬਿਚਾਰੇਹੀ ਹੁਕਮਦੇਦੀਆਕੇਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਸੇ
ਪਾਂਚਖੂਨੋਂਦਾ ਪਾਂਚਹਜਾਰਰੁਪਯਾਲੀਆਜਾਵੇ॥ ਐਸਾਪਰਵਾਨਾਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀ ਓਰ
ਭੇਜਾਗਯਾ॥ ਆਗੇਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇਜੁਲਮੀਕਰਕੇ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੋ ਬਾਂਧ ਕਰਕੇ
ਬੀਸ ਹਜਾਰਰੁਪਯਾਲੈਲੀਆ॥ ਉਸਸਮੇਮੈਰਾਵਲਪਿੰਡੀਤੈਗੋਰੜਿਆਂਕੇ ਇਲਾਕੇਪਰ ਰਾ
ਜਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀ ਕਮਾਨਥੀ ॥ ਆਗੇਤਿਸਨੇਅਪਨੀਤਰਫਸੇਕਾਰਦਾਰਕਰਕੇਉਸ ਇ
ਲਾਕੇ ਪਰਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੋਛੋਡਜਾਹੂਆਥਾਤਬਰਾਜਾਸਿੰਘਨੇਕਹਜਾਔਰਕੁਛਬਾਤਨਹੀ
ਹੈਜੋਅਸਾਂਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਬਚਨਨਹੀਮਾਨਜਾਤੇਠਾਕਰਸਿੰਘਕੋਗੁਰੂਜੀਸਾਥਨਹੀਤੋਰਿਆਥਸ
ਓਹੀਅਸਾਂਕੀਵਟਾਲਗਾਹੈ ॥ ਫਿਰਬਿਚਾਰਕੇਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਨੇ ਠਾਕਰਸਿੰਘਸੇਕਹਜਾ
ਕੇ ਹੇਪੁਤ੍ਰਤੇਰੇਨਿਮਿਤਕਰਕੇਹੀ ਅਸਾਂਕੀਵਟਾਲਗਾਹੈ ਸੋਅਬਤੂੰਜਾਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀਸੇ ਬਖ
ਸਾਇ ਐਸੇਕਹਕੇਬਖਸੀ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੋਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀਓਰ ਤੋਰਦੀਆ॥ ਤਿਸ ਸਮੇ
ਮੈ ਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘਭੀ ਜੰਮੂਕੋਚਲਾਗਯਾ ॥ ਇਧਰਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕਾਪੁਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਕੇ ਪਾਸਆਯਾਨੌਰੰਗਾਵਾਦਮੈ ਤਬ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕੇ ਸਾਥਪਾਂਚਚਾਰ ਆਦਮੀਤੇ
ਘੋੜਾਇਕ ਖਚਰ ਸਾਥਥੇ॥ ਇਸਕੇ ਚਾਚੇਕਾਪੁਤ੍ਰ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘਆਗੇਹੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ
ਥਾ ॥ ਜਬਆਇਕੇ ਮਥਾਟੇਕਜਾ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆਵੇਕਵਨਹੈ॥ ਤਾਨੰਦਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਜੀ
ਆਪਕਾ ਦਾਸ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘ ਹੈ॥ ਪੁਨਾਕੁਛਕ ਤੇਜ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ
ਕਿਉਵੇਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਕਿਉਨਾਬਾਪਨੇਰਖਲੀਆ ਫਿਰਇਥੇ ਹੀਆਇ ਗਯਾਹੈ ॥ ਤਬ ਠਾਕੁਰ
ਸਿੰਘ ਹਟਕੇਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪਲਕ ਪੀਛੇ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘਨੇ ਮਨਕਰਕੇ ਹੀਅਰਜਕਰੀ
॥ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀਇਸਮੈ ਮੇਰਾ ਕਜਾ ਅਪਰਾਧਹੈ ਆਪਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬਘਟਾਂਕੇਪ੍ਰੇਰਕਹੋ ਮੇ
ਰਾ ਮਨਤਾਂ ਆਪਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋਂਕੇ ਹਜੂਰਹੀ ਰਹਣੇਕੋਥਾ ਆਪਸੇ ਵਿਛੜਕੇਮੈਤਾਂ ਸੁਖੋ
ਪ੍ਰਯੰਤ ਰੋਤਾਹੀਚਲਾਗਯਾਥਾ ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕੇਮਨਕੀਬਾਤਜਾਨ
ਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕ ਨਾਪੁਤ੍ਰਤੇਰਾਕੁਛ ਅਪ੍ਰਾਧਨਹੀਹੈ ॥ ਐਸੇਬਚਨ ਕਰਕੇ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕਾ
ਸਿਰ ਚੁਮਕੇਦਿਲਾਸਾ ਦਿਤਾਪੁਨਾ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘ ਕੋਹੁਕਮਹੂਆਕੇ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕਾਡੇਰਾ
ਕਰਾਇਦੇਤਬਤਿਸਨੇ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕਾਡੇਰਾ ਕਰਾਇਕੇਅੰਨ ਮਿਠਾਸਰਦਾਈ ਦੂਧਆਦਿਕ

ਸੇਵਾਵਾਸਤੇਜੈਸੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇਹੁਕਮ ਦੀਆਤੈਸੇਹੀ ਕਰਤਾਭਯਾ ਕਿਤਨੇਕਦਿਨਜਬ ਬੀਤੇ ਤਬਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇਗਗੋਗੂਏਸੇ ਅਪਨੀਮਾਤਾਕੋ ਬੁਲਾਯਾਬਡੇਆਦਰਸਤਕਾਰਸੇਅਸਵਾਰੀ ਭੇਜਕੇ॥ ਝੁਬਾਨਬਡੇਸੁੰਦਰ ਮੈ ਬੈਠਕੇਮਾਤਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਆਵਤੀਭਈ॥ਅੰਦਰਲੇਡੇਰੇ ਪਕੀਧਰਮਸਾਲਮੈਉਤ੍ਰਕੀਕੌਣਕੇਚੌਬਾਰੇਮੈਮਾਤਾਕੋ ਉਤਾਰਤੇਭਏ॥ਤਬਬੇਟਾ ਲੈਕੇ ਆਪ ਮਾਤਾਜੀਕੇਦਰਸਨਵਾਸਤੇਆਵਤੇਭਏ॥ਬਖਸੀਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕਹਤਾਹੈਕੇਉਸਸਮੇਮੈਗੁਰੂਜੀ ਕੇਸਾਥਥਾ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਮਾਤਾਕੇਆਗੇਭੇਟਾਰਖਕੇਮਾਤਾਕੇਚਰਣਕਮਲੋਪਰਮਥਾਟੇਕਤੇਭ ਏ॥ਤਬਮਾਤਾਜੀਨੇਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੋਆਸੀਰਵਾਦਦੀਆਐਮਾਤਾਜੀਨੇ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੀਬਡੀਬਿ ਭੂਤੀ ਦੇਖਕੇਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੀਭਈ ਅਪਨੇਧੰਨਭਾਗਜਾਨਤੀਭਈ॥ਹੇਪੁਤ੍ਰਤੇਰੀਬਡੀ ਆਯੂ ਹੋਵੇਤੈਨੇਮੁਝਕੋ ਸਪੂਤੀ ਸੰਸਾਰਮੈਪ੍ਰਗਟਕੀਆਹੈ॥ਸਭੀਲੋਕਐਸੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਧੰਨਯ ਵਹੁ ਜਨਨੀਹੈ ਜਿਸਕੀਕੁਖਸੇ ਐਸੇਸਤਪੁਰਖੋਂਨੇਜਨਮਲੀਆਹੈ॥ ਤਬਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੇਮਾਤਾਜੀਮੈ ਓਹੀਵੀਰਸਿੰਘ ਹਾਂ ਜਿਸਨੂੰਤੁਸਾਂ ਆਖਯਾਥਾਕੇ ਜਾਹੁਵੀਰਸਿੰਘਾ ਤੈਨੂੰਚਾਰੇ ਰਸਤੇ ਚਿਟੀਹੈਨੀ॥ ਹੇਮਾਤਾਜੀਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇਸਾਨੂੰਭੀ ਸਤਗੁਰਾਂਨੇ ਕੰਠਸੇਲਗਾ ਇ ਲੀਆਹੈ॥ ਧਰਮਅਰਥਅਕਾਮਮੋਖਯ॥ ਅਥਵਾਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕਆਦਿਕਚਤੁਸ੍ਰਧ ਸਾ ਧਨ ਸੰਪਤੀਰੂਪਚਾਰੋਮਾਰਗਸੁਧ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏਹੈ ਯੇਹਸਭ ਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾ ਕਾਹੀ ਫਲਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਮਾਤਾਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈਨੇ ਤਾ ਤੈਨੂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਹਯਾ ਥਾ ਜੋ ਤੈਨੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਭਜਨ ਕਰਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਕੀ ਤੈਨੂ ਝਾਕ ਨ ਰਹੇ ਅਤਿ ਦ੍ਰਿਢ ਹੋਕੇ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਓਰ ਤੇਰਾ ਚਿਤ ਲਾਗਾ ਰਹੇ॥ ਅਰ ਜੋ ਤੈਨੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕ- ਮਾਨਕੇ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਕੋ ਜੋ ਮੇਰੇ ਕੋ ਤਰਕਜਨਾਵਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਬੁਲਾਯਾ ਹਈ॥ ਤਬਮੈਅਬਹੀਜਾਤੀਹਾਂ ਜਬਮੈਭੂਲਗਈਹਾਂਜੋ ਤੇਰੀਬੁਲਾਈ ਤੇਰੇਪਾਸਆਗਈਹਾਂ,ਤੂੰ ਭੀ ਤੇਰੀਮਾਤਾਹਾਂਕੁਛਕਕੋਪਸਹਤਮਾਤਾਨੇਬਚਨਕਹੇ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕ ਰੀ ਨਹੀਮਾਤਾਜੀਹਮਨੇ ਆਪਕਾ ਬਚਨਅਪਨਾ ਪਰਮਹਿਤ ਰੂਪਸਮਝਯਾ ਹੈ॥ ਜੋ ਆਪ ਤੇਜ ਹੋਕੇਐਸੇਬਚਨਕਰਤੇਹੋਤਬਕੈਸੇਹਮਇਤਨੀਬਡੀਪਦਵੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ॥ ਇਹਤੋ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਬਾਤਮੁਖਪਰਆਈਥੀ ਹਮਨੈਤੋਆਪਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਵਾਸਤੇ ਸੂਚਨਕਰਾਈਥੀ॥ ਹਮਤਾਂਆਪਕੇਅਨੁਸਾਰੀਹਾ॥ ਐਸੀਰ ਮੀਠੀਮੀਠੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਬਚਨਕਹਸੁਣਕੇ ਵੋ ਬਾਤ ਭੁਲਾਇਦੇਤੇਭਏ॥ ਸ੍ਰੀਮਾਤਾਜੀਕੋਅਪਨੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸੋਂਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਲੇਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾਬਹੁਤਦਿਨਮਾਤਾਜੀਕੋ ਪਾਸਰਖਕੇਬਹੁਤਪ੍ਰਸੰਨਕਰਕੇ ਮਾਤਾਜੀਕੋ ਤੋਰਤੇ ਭਏ ਬਡਾ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਦੇਕੇ ਝੁਬਾਨਮੈਬੈਠਾਇਕੇਬਿਦਾਕਰਤੇ ਭਏ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਜਾਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੀ ਭਈ॥

ਪੁਨਾ ਗੁਰੂਜੀ ਮਾਤਾਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਕੇਆਪਮਾਝੇਦੇਸਕੀ ਸੈਲਕਰਣੇਕੋ ਅਸ੍ਵਾਰਹੋਕੇ ਚਲ
ਦੇਤੇਭਏ ਪ੍ਰਥਮਅਚਲਵਟਾਲੇਕੋਆਏ ॥ ਤਹਾਂਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇਮੈਆਇਕੇਬਹੁਤਸਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕ
ਰਾਤੇਭਏ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇਕਾਦਰਸਨ ਕਰਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾਆਗੇ ਚਲਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਜਿਸਨਗਰਮੈ
ਗੁਰੂਜੀਆਵੈ ਦੂਸਰੇਨਗਰਕੇਲੋਗ ਆਪੋਅਪਨੇ ਨਗਰਮੈਲੈਜਾਣੇਕੇਵਾਸਤੇ ਅਗਾਰੋਕਕੇ
ਬੈਠ ਰਹੈ ॥ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇਦੂਸਰੇ ਨਗਰਵਾਲੇ ਦੂਸਰੇਨਗਰਵਾਲਜੋਂਸੇ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ
ਲੈਜਾਵੈ ॥ ਔਜਿਸਨਗਰਮੈਕੋਈ ਸਰਦਾਰਅਥਵਾ ਜਰਨੈਲਕਰਨੇਲਨਹੋਵੇ ਤਬਉਨ ਕੀ
ਆ ਇਸਤ੍ਰੀਜਾਂਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਆਗੇਲੇਨੇਵਾਸਤੇਆਵੈ ॥ ਕੈਸਜਾਂਵਹੁਸੁੰਦਰੀਆਂਹੈ ਮਾਨੋ ਸ੍ਵਰ
ਗ ਕੀਆਂਅਪਸਰਾਹੈਂ ਮ੍ਰਿਗ ਸਾਵਕਜੈਸੇਸੁੰਦਰਮੀਨਔਮਮੌਲਜੋਜੈਸੇ ਚਪਲਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰ
ਹੈਂ ਨਾਗਸੇ ਸਮਾਨ ਗਵਨਜਾਂ ਪਾਂਚ ੨ ਸੈਕਾ ਜਿਨਕਾ ਅਧੋਬਸਤ੍ਰ ਹੈ ਸ੍ਵਰਣਕੇ ਚੂੜੇ
ਅਰਕੋਪ੍ਰਯੰਤਜਿਨਕੇਹਾਥੋਂਵਿਖੇਪੜੇਹੂਏਹੈਂਔਰਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਬਸਤ੍ਰਭੂਖਣਜਿਨੋਨੇ ਬੜੇ
ਮੋਲਵਾਲੇਪਹਰੇ ਹੂਏਹੈਂ ਐਸਜਾਂ੨ ਦਿਬਇਸਤ੍ਰੀਆਂਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਅੜਦਲ ਮੈਂ ਚਲਤਜਾਂ
ਹੈਂ ॥ ਸੋਅਤਿਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਅਪਨੇਅਪਨੇ ਨਗਰੋਮੈਲੈਜਾਤਜਾਂਹੈ॥ ਜਿਸਕਿਸੀਕੋਭੂਤਪ੍ਰੇਤ ਲਾ
ਗਾ ਹੋਵੇਸਾਯਾਹੋਵੇ ॥ ਜਬਉਸਕੋਡੇਰੇਕੇ ਸਨਮੁਖਕਰੈ ਤਬੀਭਾਗਜਾਵੇ ਕੋਈਭੂਤਗੁਰੂਜੀ
ਕੀ ਸਭਾਕੇਬੀਚਆਇਕੇਭਾਗੇ ਕੋਈਅੰਗੂਠੇਕੀ ਮਛਲੀ ਦਬਾਨੇਸੇਚਿਰਜਾਇਕੇ ਭਾਗਜਾਵੇ
ਜੇ ਮਵਰਕਿਸੀਉਪਾਇਸੇਨਭਾਗੇਤਬ ਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘਨਾਗੇਕੋ ਹੁਕਮਹੋਣਾਕੇਲੈਆਉਭਾਈ
ਨਾਗਾਯੇਐਸੇਨਹੀਜਾਤਾਹੈਬਿਨਾਜੂਤਜਾਂਕੀਮਾਰਖਾਏਇਸਕੋਜੂਤੇਖੂਬਪਾਂਚਸਾਤਬਲਕਰਕੇ
ਲਗਾਇਦੇਵੋ ॥ ਬਕਰੇਕੀਖਾਲ ਕਾਏਕਸਵਾਹਾਥਕਾ ਬਡਾਭਾਰੀਜੂਤਾਬਨਵਾਯਾ ਹੂਆਥਾ॥
ਸੋਉਸੀਨਾਗੇਕੋਹੁਕਮਹੋਤਾਥਾ ਜੂਤੇਲਗਾਨੇਕਾ ॥ ਕੋਈਭੂਤਏਕਜੂਤਾਖਾਤਾਥਾ ਕੋਈ ਦੋ ਕੋ
ਈ ਚਾਰਪਾਂਚਜੂਤੇਖਾਤਾਥਾ॥ ਫਿਰਭਾਗਜਾਤਾਥਾਔਰਕਸੂਰਵਾਲੇਕੋ ਭੀਇਸੀਜੂਤੇਸੇ ਮਾਰ
ਕਰਾਤੇਥੇ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਨੇ੨ਮਦ੍ਰ ਦੇਸਕੀਸੈਰਕਰਤੇਹੂਏ ਬਿਚਰਤੇਭਏ॥ ਏਕ ਗੁਰੂ
ਜੀਕੇ ਡੇਰੇਸਾਥਸੁਰ੍ਹਾਂਗਊਥੀ ਸੋਸਦਾਹੀਦੂਧ ਦੇਤੀਥੀ ਤਥਾਔਰਭੀਅਨੇਕ ਗਊਆਂ ਥੀਆਂ
ਸੋਗਊਆਂ ਤੋਤਾਸਾਹਸੁਥਰੇਕੇਸਪੁਰਦਥੀਆਂ ॥ ਵਹੁਤੋਤਾਸਾਹੁਦੂਧ ਦੋਹਕੇਕਾਹੜਕੇ ਜਮਾ
ਇਕੇ ਅਧਰਿੜਕਜਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਲਜਾਕੇ ਪਜਾਤਾਥਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮਆਸਾਕੀਵਾਰਕੀ ਚੌਂਕੀ
ਭਾਈਬੁਲਾਕਾਸਿੰਘਕੀਹੋਤੀਥੀ॥ ਬਿਲਾਵਲਕੀਭਾਈਜਸਕੀਸਾਰੰਗਕੀਕੁਰੀਵਾਲੇਰਾਗਜਾਂ
ਕੀ ਬੁਲੇਸਾਹ ਦੀਆਂ ਕਾਫੀਆਸੁਣਨਜਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਣਧਨੁਖਵਿਦਜਾਕਾਭੀਪਰਚਾ ਰਖ
ਤੇ ਥੇ ॥ ਖਾਕਤੋਦਾਅਰਥਾਤਮਤੀਰੇਆਦਿਕਦੂਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂਤਿਸਕੋਬੇਧਤੇਥੇ ਰਖਾਇਕੇ ਤੀ
ਰ ਭੀਚਲਾਤੇਚਲਾਵਤੇਥੇ ਸਿਖੋਸੇਸਬਜਰੰਗਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇਤੀਰਥੇ ॥ ਔਮਾਝੇਕੀਆਂ ਮਾਈ
ਆਂ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੁੰਦਰਸ੍ਵਾਦੂਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇਲਜਾਜਾ ਕਰੈਥੀਆਂ॥ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ

ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋਛਕਾਯਾਕਰੈ॥ਇਕਸੇਇਕਆਗੇਪ੍ਰਸਾਦਲੈਕੇਦੌੜਕੇਮੈ ਨ ਪੀਛੇਰਹਜਾਵਾਂ ੨
ਐਸੇਚਿਤਮੈਰਖਕੇਬਡੀਜਲਤੀ ੨ ਆਵੈ॥ ਪੁਨਾਇਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਬਹੁਤਸੇ ਸਿਖਹੁ
ਸਹਤ ਤੁਲੇਬਾਂਧਕੇਦਰਯਾਂਉਮੈ ਤਰਣੇਲਾਂਗੇਐਰਾਂਵਤੀਗੰਗਾਂਮੈ। ਜਬਨਦੀਕੇਪਾਰਕੇਤੀਰ
ਕੇਸਮੀਪਗਏ ਤਬਕਯਾਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋ ਬਰੇਤੀਮੈਏਕਬਡਾਭਾਰੀਸੰਸਾਰਪੜਾਹੈ।ਤਬਸਿਖਾਂਨੇ
ਅਰਜਕਰੀਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਯੇਦੇਖੋਬਡਾਭਾਰੀਸੰਸਾਰਪੜਾਹੈ ਹੁਕਮਹੋਵੈਤਾਂਇਸਕੋਮਾਰੀਏ
ਬਚਨਹੂਆਕਿਇਸਕੋਨਹੀਮਾਰਣਾ ਇਤਨੇਮੈਵਹੁਸੰਸਾਰ ਮੁਖਪਸਾਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਨ ਮੁ
ਖ ਦੌੜਯਾ ॥ ਜਬਸਮੀਪਆਯਾ ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਹਾਥਮੈਜਲਲੈਕੇ ਸੰਸਾਰਕੇਮੁਖਮੈ ਛਿ
ਟਾ ਮਾਰਯਾ ॥ ਛੀਟੇਕੇਮੁਖਮੈਪੜਨੇਸਾਥ ਤਾਤਕਾਲਹੀਸਰੀਰਛੋਡਕੇ ਜੈਸੇਸਰਪਕੁੰਜਕੋ ਛੋ
ੜ ਦੇਤੇਹੈਤਾਤਕਾਲਹੀ ਦਿਬਯਸਰੀਰਧਾਰਕੇਦਿਬ ਬਿਬਾਨਪੈਆਰੂੜਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ
ਉਸਤਤੀਕਰਕੇਵੈਕੁੰਠਗਾਮੀਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬਸਿਖੋਨੇਪ੍ਰਸਨਕੀਆ ਹੇਭਗਵਨ ਯੇ ਕੌਨਥਾਂ
ਔਕਿਸਕਾਰਣੋਸੇ ਇਸਨੇਸੰਸਾਰਕਾ ਜਨਮਧਾਰਿਆਥਾ॥ਤਬ ਬਚਨਹੂਆਜਬਸੰਤ ਖੁਦਾ
ਸਿੰਘਜੀ ਮੁਲਤਾਨਸੇਆਵੇਗੇਉਨਸੇਤੁਮਨੇਪੂਛਣਾਓਹਤੁਮਕੋਸਭੀਕੁਛਬਤਾਵੈਗੇ ਜਬਸ੍ਰੀ
ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਮੁਲਤਾਨਸੇਆਏ ਅੰਦਰਬਾਗਕੇਜਬਡੇਰਾਲਗਾਯਾ॥ਤਬਏਕਦਿਨ ਸਿਖਾਂਨੇ
ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਬਡੀਉਸਤਤੀਕਰਕੇਪੂਛਯਾਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਐਰਾਵਤੀਗੰਗਾਕੇਬਰੇਤੇਮੈ
ਏਕਸੰਸਾਰਕੋ ਦਰਸਨਦੇਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇਮੁਕਤਕੀਆਥਾਦਰਸਨਦੇਖਕੇਹੀਮੁਕਤ ਹੋਜਾਤਾ
ਭਯਾ ਵਹੁਕੌਨਥਾ ਕਿਸਪਾਪਸੇ ਸੰਸਾਰਕੀ ਯੋਨੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ
ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਸੁਣੋ ਹੇਸਾਧਸੰਗਤ ਏਕ ਦਿਨ ਕਰਣਕਾਰਣ ਜਜੋਤੀ ਸ੍ਵਰੂਪ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਸਵਾਯਾਮਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹੀਤੇ ਇਸਨਾਨ ਅਰਥ ਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾਕੋ
ਚਲੇਜਾਤੇਥੇ॥ ਉਨਦਿਨੋਮੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰਮੈ ਰਹਤੇਥੇ ਤਬਮਾਰਗਮੈਏਕਪੁਰਖ
ਸੋਯਾਹੂਆਊਚੇਰ ਸ੍ਵਾਸਲੇਤਾਥਾ ॥ ਤਿਸਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਬਕਨਕੀ ਆਕੇ
ਗੋਬਿੰਦਭਜਨਕੇਸਮੇਮੈਯੇਸੋਰਹਯਾਹੈ ਕੈਸੇਸੰਸਾਰਕੀਤਰਾਂ ਸ੍ਵਾਸ ਲੇਤੋਹੈ॥ ਜਬਦਿਨਚੜਯਾ
ਤਬਉਸਕੋਭੀਖਬਰਹੋਈ ਕੇਮੁਝਕੋਸੂਤੇਹੂਏਕੋਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀ ਸੰਸਾਰ ਯੋਨੀਕਾ
ਬਚਨਕਰਗਏਹੈਂ ਤਿਸਕੇਮਨਭੈਬਡਾਭੈਆਇਕੇ ਉਤਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਆਇਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹ
ਜ਼ੂਰ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਆਪਕਾਬਚਨਅਮੋਘਹੈ ਇਸਨ ਮਿਥਯਾ
ਹੋਣਾਹੀਨਹੀਹੈਏਹਮੈਨੇਨਿਸਚੈਕਰਕੇਜਾਨਲੀਆਹੈਮੈਸੰਸਾਰਕੀਯੋਨੀਕੋਅਵਸ੍ਯਹੀਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਵੈਗਾ॥ ਪਰੰਤੂਹੇਭਗਵਨਇਸਸ੍ਰਾਪਕਾਕਬੀਅੰਤਭੀਹੋਗਾਅਥਵਾਨਹੀਹੋਗਾ॥ਤਿਸਕੀ ਨਿ
ਮ੍ਰਤਾਪੂਰਬਿਕਬਾਨੀਸੁਣਕੇਸਾਹਿਬਪਰਮਦਯਾਲਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ਹੇਸਿਖਜਬਹਮਜਿਮੀਦਾਰ
ਸਿਖਕੇਘਰਮੈਅਵਤਾਰ ਧਾਰੈਂਗੇ ਤਬਏਕਦਿਨਸਿਖੋਸਹਤ ਜਲਕ੍ਰੀੜਾਅਰਥਇਸਨਦੀਮੈ

ਹਮਪ੍ਰਵੇਸਕਰੈਂਗੇ ॥ ਤਹਾਂਤੂੰਹਮਾਰਾ ਦਰਸ਼ਨਕਰਕੇ ਮੁਕਤਹੋਕੇਮੇਰੇ ਪਰਮਧਾਮ ਵੈਕੁੰਠਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇਂਗਾ ਜਾਹੁਫਿਰਤੁਝਕੋਜਨਮਨਹੀਹੋਗਾਫਿਰਤਿਸ ਸਿਖਨੇਪ੍ਰਸ਼ਨਕੀਆ ਹੇਭਗਵਨ ਇਸਤਾਮਸੀਯੋਨੀਮੇ ਮੁਝਕੋਕੈਸੇਖਬਰ ਰਹੇਗੀਬਚਨਹੂਆਕੇ ਹਮਾਰੇ ਦਰਸਨਕੇ ਪ੍ਰਭਵਸੇ ਤੁਝਕੋਸਿਮ੍ਰਤੀ ਰਹੇਗੀ॥ ਜਬਹਮ ਉਹਾਂਆਵੈਂਗੇ ਜਿਸਰੂਪਕਰਕੇ ਤੂੰਆਪੇਹੀਹਮਕੋ ਜਾਨ ਲਵੇਗਾ॥ਤਬਤਿਸਸਿਖਨੇ ਮਥਾਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਟੇਕਕੇਵਿਦਾ ਮਾਂਗਲਈ॥ ਜਬਤਿਸਕੇ ਸਰੀਰਕਾਸਮਾ ਆਯਾਤਬ ਸਰੀਰਤਯਾਗ ਕੇ ਸੰਸਾਰਕੀਯੋਨੀ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ॥ ਤਬ ਸਿਖਧੰਨਯ ੨ ਕਹਕੇਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇਆਗੇਮਥਾ ਟੇਕਤੇਭਏ ਆਛੇਪਕ ਬਾਤਕਹਕੇ ਪੁਨਾਪ੍ਰਸੰਗਕ ਕਹਤੇਹੈਂ॥ ਪੁਨਅਗਲੇਦਿਨ ਆਪਗੁਰੂਜੀ ਨਾਵਿਕਾਮੇਂ ਬੈਠਕੇ ਨਿਵਾੜਾ ਖੇਲਤੇਹੂਏਕਕੜਾ ਵਾਲੇਪਤਨਆਇ ਉਤ੍ਰੇਤੇਡੇਰਾ ਖੁਸਕੀਰਸਤੇ ਤਹਾਂਆਇ ਲਾਗਤਾਭਯਾ ॥ ਤਹਾਂਦਤੀਨ ਦਿਨਡੇਰੇਕਾਮੁਕਾਮਰਹਯਾ॥ਇਧਰਸਰਕਾਰ ਖੜਗਸਿੰਘਕੀ ਰਾਣੀ ਕੌਰ ਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੀਮਾਤਾਰਾਣੀਚੰਦਰਕੌਰਾਨੇਸੁਣਯਾਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਕੜਾਵਾਲੇ ਪਤਨਆਇਉਤ੍ਰੇਹੈਂ॥ਤਬਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰਨੇਗੁਰੂਜੀਕੇਸਨਮੁਖਅਰਜੀਲਿਖੀ॥ਸਾਅਰਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸ ਪਹੁੰਚੀਪ੍ਰਥਮ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘਤੇ ਰਾਮਸਿੰਘਨੇਵਾਚਲਈ ਜੋਕੁਛ ਹਾਲ ਲਿਖਾਹੂਆਥਾ ਸੋ ਸਰਬਮਾਲੂਮ ਕਰਲੀਆ ॥ ਔਨੰਦਸਿੰਘਹੀ ਫਾਰਸੀਕਾਖਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਸਦਾਹੀਸੁਣਾਵਤਾਹੋਤਾਥਾ ॥ ਤਬਰਾਮਸਿੰਘਨੇ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘਕੋ ਕਹਯਾਕੇਤੂੰ ਜਬ ਗੁਰੂਜੀਕੋਸੁਣਾਵੇਗਾ ਤਬਐਸੇਸੁਣਾਈਜੋ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰਾਲਿਖਤੀਹੈ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਮੁਝਕੋਸੀਘ੍ਰਹੀਦਰਸਨ ਜਰੂਰਜਰੂਰਾਂ ਜਰੂਰਜਰੂਰਾਂ ਦੇਵਹੁ ॥ ਰਾਮਸਿੰਘਕੀ ਮਰਜੀ ਕਯਾਕਿ ਪਿਵੇਜਲਤੀਹੀ ਲਾਹੌਰਕੋਚਲੈ ॥ ਜਬਅਰਜੀ ਬਖਸੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਸੁਨਾਵਣੇਲਾਗਾ ਤਬਕਯਾਲਿਖਤੀਹੈ ਚੰਦਕੌਰਾਂਜੇ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਹੇਦੀਨ ਦਯਾਲਦੀਨਬੰਧੋ ਦੀਨਾਨਾਥਗਰੀਬਨਿਵਾਜਜੀ ਮੁਝ ਅਨਾਥਣੀਕੋਭੀ ਦਰਸਨ ਦੇਣਾ ॥ ਜੇਸੇਚਿਠੀਲਿਖੀਹੂਈਥੀ ਤੈਸੇਹੀਨੰਦਸਿੰਘਨੇਸੁਣਾਈ ਜਬਸੁਣਾਇਕੇਡੇਰੇਆਇ ਤਬਰਾਮ ਸਿੰਘਨੇ ਬਡੇਜੋਰਸੇ ਨੰਦਸਿੰਘਕੇਮੁਖਪਰ ਚਪੇਟਮਾਰੀ ਜਿਸਮੇਂ ਪਾਂਚੋਂ ਅੰਗਲਾਂ ਨੰਦਸਿੰਘ ਕੀ ਗਲ੍ਹਮੇਂ ਗਡਗਯਾਂ ਤਬਰਾਮਸਿੰਘਕੇਹਾਥਸੇ ਸੁਵਰਣਕੀਮੋਹਰਛਾਪ ਨਿਕਸਕੈ ਰੇਤੇਮੈ ਜਾਇਪੜੀ ॥ ਢੂਡਤਾਭੀ ਬਹੁਤ ਚਿਰਰਹਯਾ ਪਰੰਤੂ ਮੋਹਰਛਾਪ ਨ ਮਿਲੀ॥ ਤਬਨਿਕੇ ਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਹਮਕੋ ਚਪੇਟਕੀ ਸਜਾਇਤਾਂ ਮਿਲਗਈਹੈਸ ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇ ਪੂਛਯਾ ਜੋਕਯਾਹੈ ਤਬਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਕੇ ਜੀ ਰਾਮਸਿੰਘਨੇ ਨੰਦਸਿੰਘਕੋ ਕਹਤਾਥਾ ਕੇ ਤੂੰਚੰਦਕੌਰਾਂਕੀਜੁਬਾਨੀ ਗੁਰੂਜੀਕੋਐਸੇਸੁਣਾਈਂ ਨੰਦਸਿੰਘਨੇ ਜੈਸੇਲਿਖਾਹੂਆਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਸੁਣਾਯਾਹੈ॥ਹਾਂਹਾਂਕੇਤੂੰਮੇਰੇਕਹਣੇਮਾਫਕਕਿਉ ਨ ਸੁਣਾਇਆ॥ਸੁਣਕੇਗੁਰੂਜੀਕਿੰਚਤਮੁਸ

ਕੜ੍ਹਾਇਕੇਕਹਣਾ ਨਾਗਾਆਉ ੧੧ ਜੂਤੇਰਾਮਸਿੰਘਕੇਲਗਾਉ ॥ ਐਸਾ ਵਾਕ ਗੁਰੂਜੀਕਾ
ਸੁਣਕੇਨੰਦਸਿੰਘਤੇ ਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰੀਕੇ ਅਬ
ਕੇਇਸਕੋਬਖਸਹੁ॥ਤਬਪੁਨਾਹਸਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਹਣਾਨਾਲੇਕਹਤੇਹੈਨਾਲੇ ਫਿਰਬਖਸਦ
ਤੇਹਅਛਾਜਾਹੁਫਿਰਐਸੇਕਾਮਕਬੀਭੀਨਹੀਕਰਣਾ॥ਤੂੰਭੂਤਾਜਾਨਕੇ ਨੰਦਸਿੰਘਕੋ ਮਾਰਤਾ
ਹੈਂ ਔਨੰਦਸਿੰਘਕੋ ਤੂੰ ਨਹੀ ਜਾਨਤਾਹੈ ਜੋਕੌਨਹੈ॥ਯੇਤੁਮਾਰੀਕੁਲਕੋਉਜਲਕਰਣੇ ਹਾਰਾ
ਦੀਪਕਹੈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀ ਕਕੜਾਂਵਾਲੇ ਪਤਣਸੇਤੁਰਕੇਸਨੇ੨ਲਦਪੁਰ
ਮੈ ਸਾਹਬਿਲਾਵਲਆਏਤਹਾਂ ਰਾਜੇ ਤੇਜਾਸਿੰਘਕਾ ਨਵੀਨਬਾਗਅਬੀਲਗਤਾਥਾ ਤਿਸਕੇ
ਦਰਵਾਜੇਕੇ ਬਾਹਰ ਡੇਰਾ ਕਰਦੀਆ ॥ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਨੇ ਲਾਗੇਹੈ ਉਸੀ
ਸਮੇ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘ ਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਆਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੀ ਹਥਨੀ ਬੜੀ
ਸਿੰਗਾਰੀ ਹੂਈ ਔ ਤਿਸ ਪਰ ਜੜਾਉ ਸੁਵਰਣ ਕਾ ਹਉਦਾ ਤੇ ਜਰੀਦੋਜ ਝੂਲ ਪਰਜਾ
ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਔਦੋਨੋਓਰ ਹਥਨੀਕੇ ਸੁੰਦਰਘੰਟੇਸਬਦ ਕਰਤੇ ਚਲੇਆਵਤੇਹੈ ॥ ਔ ਬਾਬੇ
ਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਬੜੇ ਮੋਲਵਾਲੀ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਾਕ ਪਹਰੀ ਹੂਈ ਥੀ ਔ ਬੜੇ
ਪ੍ਰਕਾਸ ਵਾਲੀ ਖੀਨਖਾਫ ਕੀ ਛਤ੍ਰੀ ਬਾਬੇਜੀ ਕੇ ਸੀਸਪੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ
ਸੋਬਾਬੇਜੀਜਬ ਬੜੇਜਲੌਸੇ ਲੰਘੇਤਬਕਿਸੀ ਸਿਖਨੇਕਹਣਾ ਸਾਹਿਬਜੀਬਾਬੇਬਿਕ੍ਰਮਸਿੰਘ
ਜੀਕੀਅਸ੍ਵਾਰੀ ਚਲੀਆਵਤੀਹੈ ॥ ਹਥਨੀਪਰ ਬਾਬਾਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ॥ ਗੁਰੂਪੁਤ੍ਰਕੇ
ਸਤਕਾਰਵਾਸਤੇ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬਤੁਰੰਤ ਹੀ ਉਠਖੜੇਹੂਏ ਤੇ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ
ਕੀਆ ॥ ਬਾਬਾਜੀਕੀ ਹਥਨੀਪਾਸਲੰਘਗਈਤਬਪੀਛੇ੨ਚਲੇਜਬਏਕ ਪੈਲੀਕਵਾਟਗਏ
ਤਬਬਾਬੇਨੇ ਦੇਖਣਾਜੇਪੀਛੇ ੨ ਸ੍ਰੀਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਆਵਤੇਹੈ ॥ਤਬਬਾਬੇਨੇਮਹਾਵਤਕੋ ਹੂਰਾ
ਮਾਰਕੇ ਕਹਣਾਅਰੇਹਥਨੀਕੋ ਬਹੁਤਜਲਤੀਭਜਾਇਦੇਰੀ ਨ ਕਰ ॥ ਜਬਹਥਵਾਨਨੇਬੜੇ
ਬੇਗਸੇਹਥਨੀਭਜਾਈ ਤਬਗੁਰੂਵੀਰਹਰੀਜੀ ਠਹਰਜਾਤੇਭਏ ॥ ਉਥੇਹੀ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ
ਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈਆਇਬਿਰਾਜੇ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇਦਿਨਬੜੀਕਾਰਭੇਟਲੈਕੇ ਸਦਰੇ ਦਰਸਨ ਵਾ
ਸਤੇ ਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜਬਬਾਬੇਸੁਣਜਾਕੇ ਸ੍ਰੀਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਹਮਾਰੇਦਰਸਨਵਾਸਤੇਇਥੇਹੀ ਚ
ਲੇ ਆਵਤੇਹੈ ਤਬ ਸ਼ਿਕਾਰਕੇਬਹਾਨੇ ਅਸ੍ਵਾਰਹੋਕੇ ਬਨਕੋਚਲੇਗਏ ॥ ਪੀਛੇਡੇਰੇਮੈ ਬਾਬਾ
ਕਾਨਸਿੰਘਸੇਜਾਇਮਿਲੇ ਤਬਬਾਬੇਕਾਨਸਿੰਘਨੇ ਕਹਣਾਏਮਹਾਰਾਜ ਇਨਕਾਚਿਤਜਬ ਆ
ਪਸੇ ਮਿਲਨੇਕਾਨਹੀਹੈ ਤਬਆਪਕਿਸਵਾਤੇਯਤਨ ਕਰਰਹੇਹੋ ਜਾਹੁਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈ ਸੁਖ ਪੂ
ਰਬਕ ਜਾਇਬਿਰਾਜੋ ਆਪਕੋਪੀਛੇ ੨ ਫਿਰਣੇਕੀ ਕਯਾਜਰੂਰਤਹੈ ॥ ਬਾਬਾਕਾਨਸਿੰਘਜੀ
ਪ੍ਰਥਮਭੀਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਰੀਰਪਰਸ੍ਰਧਾਰਖਤਾਥਾ ਕਾਹੇਤੇਕਿਤਨੀਬਾਤੈ ਅੰਤਰਯਾਮਤਾ
ਕਣਾਬਾਬੇਨੇਪਤਣਾਂਯਾਂਹੂਈਆਂਥੀਸੋਪੂਰਬਲਿਖਆਏਹਾਂ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਬਾਬੇਕਾਂਨਸਿੰਘ

ਜੀਸੇ ਮਿਲਕੇਅਪਨੇਡੇਰੇਸਾਹ ਬਿਲਾਵਲ ਆਇਬਿਰਾਜੇ ॥ ਤਬਭੀ ਸੰਮਤ ੧੯੬੭ ਅ
ਠਾਰਾਂ ਸੈ ਸਤਾਵਨਾਹੀਜਾਨਪਰਤੇਹੈ ਸਾਯੰਕਾਲਕੇਦੀਪਕ ਜਾਗਹੂਏਥੇ ਰਾਜੇਤੇਜਾਸਿੰਘ ਕੇ
ਬਾਗਮੈਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਆਗਿਆਪਾਇਕੇ ਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ
ਆਈਹੈ॥ ਬਖਸੀਠਾਕਰਸਿੰਘ ਲਿਖਾਵਤਾਹੈ ॥ ਉਸਸਮੇ ਕਨਾਤਬਨਾਤੀਕੇਭੀਤਰ ਬੜੇ
ਸੁੰਦਰਪੂਰਬਕਪਰਛਤਖਟਲਗੀਹੂਈਹੈ ਤਿਸਪ੍ਰਯੰਕਪਰਸਾਹਿਬਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈਉਸੀਸਮੇ
ਮੈਠਾਕੁਰਸਿੰਘਤੇਏਕਲੜਕਾ ਮਹਾਂਸਿੰਘਹਮਦੋਨੋ ਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਣਾਂਕੇਹਜੂਰਬੈਠੇਹਾਂ॥ਤਬ
ਠਾਕਰਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜਕਰੀਹੇਗੁਰੂ ਮੈ ਤੰਬੂਸੇ ਬਾਹਰਸੇ ਹੋਜਾਵਾ ਕਿਉ ਜੋ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ
ਆਈਹੈ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨਗੇ॥ ਬਚਨਹੂਆਕਿ ਬਠਾਰਹੁ ਜੋਸਾਥੋਪੜਦਾਕਰੇਗੀ
ਤਾਂਤੈਥੋਭੀਪੜਦਾਕਰੇਗੀ ॥ ਤਬਹਮਭੀਏਥੈਰਹੇ ਸੰਤਾਂਪਾਸੋਕੋਈਪੜਦਾਨਹੀਹੈ ॥ ਇਤਨੇ
ਮੈ ਰਾਣੀਚਦਕੌਰਾਂ ਹਜਾਰਾਂਸੈ ਮੋਹਰਾਂਕੀਥੈਲੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੀ
ਭਈ ॥ ਹੁਕਮ ੧ ਰੂਪ੨ਜੋਬਨ ੩ ਧਨਕੇ ੪ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਤੀ ਹੂਈ॥ ਜਬ ਰਾਣੀ
ਆਇਕੇਬੈਠੀ ਉਸਸਮੇ ਬਿਨਾ ਮਸਾਲਦੀਪਕ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਦੋ ਪੁਸਾਕਾਂ
ਖੀਨ ਖਾਪ ਕੀਆਂਬਹੁਤ ਹੀ ਮੋਲਵਾਲਜਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਹਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਲਜਾਈ ਤੇ
ਪੰਜ ੫੦੦ਸੈ ਕਸਮੀਰੀ ਲੋਈਤੇਪਾਂਚਸੈ ਰਜਾਈਭੀਬਡੀ ਸੁੰਦਰਅਭਜਾਗਤੋ ਵਾਸਤੇ ਮ
ਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇਹਜੂਰ ਲਜਾਵਤੀਭਈ ਮਾਨੋਦੂਸਰੀ ਚੰਦਕਲਾਂ ਆਪ੍ਰਗਟ ਭਈਹੈ॥ ਬੜੀ
ਹੀਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇ ਮਖਮਲਕੀ ਰਜਾਈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਊਪਰ ਵਾਸਤੇਲਜਾਵਤੀ ਭਈ॥
ਹੋਰਮਖਮਲ ਕੇਤੁਲਾਈ ਸਿਰਹਾਣੇ ਆਦਿਕਔਰ ਭੀ ਸੁੰਦਰ ੨ ਸ੍ਰਛਪਦਾਰਥ ਬਹੁਤਸੇ
ਲਜਾਇਕੇ ਭੇਟਾਕਰਤੀ ਭਈਬਚਨਹੂਆ ਏਹਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਤੁਮਰਾਜੇ ਲੋਕੋਂਕੇ ਯੋਗ
ਹੈਂ ਸੋਤੁਮਕੋ ਹੀਰਹੈ॥ ਹਮਤੋਸਾਧੂਹੈਂ ਹਮਕੋਐਰ੨ਸੇਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀਇਛਾਨਹੀ ਹੈ ਯੇਸਭੀ
ਕੁਛਤੁਮਉਠਵਾਇਲੈਜਾਉ ਯੇਹਮਾਰੇਕਾਮਕੇ ਨਹੀ॥ ਜਬਗੁਰੂਜੀਨ ਉਪ੍ਰਾਮਤਾਕੇ ਬਚਨ
ਕਹੇ ਤਬਨਿਜਦਾਸਜਾਂ ਜੋਸਮੀਪਬਹੁਤਬੈਠਜਾਂਹੈਂ ਉਨਕੀਓਰ ਰਾਣੀਚਕ੍ਰਤ ਜੈਸੀਹੋਕੇ ਦੇ
ਖਣੇ ਲਾਗੀਰਾਣੀਸਹਤਸਭ ਐਸੇਹੋਇਜਾਤੀਭਈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਚਿਤ੍ਰਕੀ
ਰਚੀਮੂਰਤਾਂਜੈਸੇਹੋਵੈ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਣੀਨੇਅਰਜਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਯੇਸਭੀਕੁਛਆਪਕੋਹੀਹੈ
ਜਿਸਕੋਆਪਕੀ ਇਛਾਹੋ ਤਿਸਕੋਦੇਡਾਰੋ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਤੁਮਹੀਇਸਕੋ ਉਠਵਾਇਕੇ
ਲੈਜਾਵੋ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਣੀਸਾਹਿਬਜੀਨੇਬੇਨਤੀਕਰੀਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਇਹਆਪਅੰਗੀਕਾਰ
ਕਰੀਏ ਮੇਰਾਅਨਾਥਣੀਕਾ ਅਵਸੇਜਹੀ॥ ਜੋਆਪਮੇਰਾ ਕੁਛਭੀਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕਰੋਗੇਤ
ਬ ਮੇਰਾਭਲਾਕੇਸੇਹੋਵੇਗਾ ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀਮੇਰਾ ਪੜਦਾਭੀਆਪਢਕੋ ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਸਾਂਹਮਜਾਂ
ਕੀ ਅੰਸਹਮਨੇਨਹੀਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਣੀ॥ ਤੇਪੜਦੇਅਬਪਾਟਗਏਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਣੀਸਾਹਿ

ਬਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਜੋਭਾਂਡੇਕੂੰਅਥਵਾ ਕਪੜੇਕੂੰਦਾਗਲਗਜਾਵੇ ਤਬ ਬਰਤ ਨ ਬਸਤ੍ਰਮਾਂਜੇਧੋਤੇਸੇ ਸਾਫਕਰਲਈਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਆਪ ਸਾਮਰਥਹੋ ਜੋਮੇਰੇਪਾਸਤੇ ਪਾਪ ਅਪਕਰਮਹੋਗਯਾਹੈ ਸੋਆਪਤਨਖਾਹਲਗਾਇਕੇ ਸੁਧਕਰਲੇਵਹੁ ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਅਬ ਏਹੁਭਾਂਡਾਬਰਤਨਸੁਧਹੋਣੇਯੋਗਨਹੀ ਰਹਯੋਹੈ ਅਬਏਕਵਾਰਭਜਕੇਹੀ ਘੜਹਗਾ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰਾਂਨੇ ਬਹੁਤਸੀਬੇਨਤੀਕਰੀਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂਜੀਨੇਕੁਛਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਹੀ ਕੀਆ ॥ ਇਸਕਰਕੇਹੈਰਾਨਪਰੈਸ਼ਾਨ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਬਡੀਊਚੀਸੁਰਸੇ ਰੋ ਇਕੇ ਉਠਖੜੀਹੋਈ ॥ ਤਬਮੇਰਾਣੀਸਾਹਿਬਕਾ ਦਿਲਟੂਟਗਯਾਕੇ ਮੈਅਬਅਵਸਯਮਾਰੀ ਜਾਵੇਂਗੀਅਬ ਨ ਬਚੋਂਗੀਪਸਚਾਤਾਪਕਰਤੀਹੁਈਡੇਰੇਕੋਚਲੀਆਈਸਰਬਓਰਸੇ ਨਿਰਾਸ ਤਥਾਅਪਨੇਜੀਵਨੇਸੇਭੀ ਨਿਰਾਸ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਉਸਸਮੇ ਰਾਜਗਾਦੀਪੈਸ਼ੇਰਸਿੰਘਥਿਤ ਹੋਗਯਾਥਾਤਿਸਸੇਭੈਭੀਤਹੋਤੀਭਈਤਦਨੰਤਰਔਰਜਿਤਨੇਬਡੇਸਰਦਾਰਥੇਤਥਾਪਾਂਚਰੁਪੈਕੇ ਨੌਕਰਤੇਲੇਕੇਹਜਾਰਰੁਪੈ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇਸਰਦਾਰ ਜਿਮਾਦਾਰਅਜੀਟਣ ਕੁਮੇਦਾਨ ਜਰਨੈਲ ਆਦਿਕ ਸਾਰੀਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀਸਾਹੀਕੇਅਫਸਰਵਗੈਰਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇਆਵਤੇਭਏ॥ਬੜੇਛੋਟੇਨੌਕਰਸਰਬਹੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਭੇਟਾ ਰਖਰਕੇਦਰਸਨਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਮਸਤੀਦਰਵਾਜੇਸੇਲੈਕੇ ਸਾਹਬਿਲਾਵਲਪ੍ਰਯੰਤ ਪੁਰਖੋਂਇਸਤ੍ਰੀਓਂਸੇ ਮਾਰਗਪੂਰਣ ਹੋਕਰਸਹੋਕੇਚਲਤਾਭਯਾ ॥ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਸੇਤੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਉਪਾਯਨਰਖਰ ਕੇਦਰਸਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇਬਡੇ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਢੇਰਲਾਗਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇਮੈ ਦਰਬਾਰਕੇ ਪੁਜਾਰੀ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਹਥਕਸ਼ਮੀਰਵਾਲੇ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਕਹ ਭੇਜਯਾ॥ ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮਿਹਕੀਭੀਹਕਮਹੋਵੇਤਾਂ ਮੈਂ ਹਭੀਦਰਸਨਕੀਆਵਾਂ ॥ ਜਬਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇਰਾਜੇਕੀ ਓਰਸੇਅਰਜਗੁਜਾਰੀ ॥ ਤਬਬਚਨ ਹੂਆਂ ਕੇਨਹੀਤੈਨੂੰ ਦਰਸਨਨਹੀਹੋਗਾ ਕਿਉਂਕੇਤੈਨੇਸੰਤਘਰਕਾ ਪਤਾਰਾਕੀਆਹੈ ਇਸਸੇ ਤੈਨੂੰ ਦ ਰਸਨ ਨਹੀਦੇਣਾ।ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗਯਾਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਕਹਯਾ ॥ ਹੇਰਾਜਨਤੁਝਕੋ ਗੁਰੂਜੀਦਰਸਨਦੀਆ ਨਹੀਚਾਹਤੇਹੈ ॥ ਰਾਜੇਨੇ ਕਹਯਾ ਕੀਆਂਕੀਆਂ ਪੁ ਨਾ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਕੇਤੈਨੈ ਸੰਤਘਰਕਾਪਤਾਰਾਲੀਆਹੈ ਇਸਹੇਤੂਸੇ॥ ਹੇ ਰਾਜ ਨ ਤੇਰੇਪਰਗੁਰੂਜੀਬਹੁਤਨਾਰਾਜਹੈ ਹੇਰਾਜਨਗੁਰੂਜੀਕੇ ਕੋਪਸੇਤੇਰਾਬਹੁਤਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ ਇਸਸੇਤੁਮਜਲਦੀ ਜਾਇਕੇਬਖਸਾਇਲੇਵਹੁ ॥ ਸੁਣਕੇਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭੈਭੀਤਹੂਆ ਔਰਕਹਨੇਲਾਗਾ ਕੇਮੈਂ ਹਤਾਂਗੁਰੂਜੀਕਾਦਾਸਹਾਂ ਜਿਸਤਰਾਂਮਿਕੀਗਲਾਨਗੇਮੈ ਉਜੀਤਰਾਂਮਨਾਗਾ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਰਾਜੇਕੀਜੁਬਾਨੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਅਰ ਜ ਕਰੀ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਅਛਾਆਜਾਵੇ ਰਾਜਾਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ॥ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ

ਕੀਆ'ਗਯਾ'ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਇਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਸਾਥਬਹੁਤ ਭੇਟਾਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇਰਾਜਾਆਵਤਾਭਯਾ ਤੀਸਰੇਪਹਰਕੇਸਮੇ।ਪ੍ਰਥਮਔਰਬਹੁਤਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਰਹੇ ॥ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀਓਰਗੁਰੂਜੀਨੇਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਭੀਨਹੀਕਰੀਏਹਉਤਨਾਚਿਰਹਾਥਜੋੜਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀਸੇਂ ਸਹਤਖੜਾਰਹਯਾ॥ਫਿਰਰਾਜੇਨੇ ਨਿਮ੍ਰ ਹੋਕੇਅਰਜਕਰੀਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਮੈਤਾਂਆਪ ਕੇ ਚਰਨੋਂਕਾਦਾਸਹਾਂਅਸਾਂਪਰਕੀਆਂਖਫਗੀਹੈਜੋਅਸਾਂਕੀਤਰਫਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਭੀਨਹੀਕਰਤੇਹੋ॥ ਅਸਾਂਕੀਹੁਕਮਕਯਾਹੈ ਜੋਮਹਾਰਾਜਜੀਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਫਰਮਾਵੈਸੋਈ ਮੈਕਰਾਂ ॥ ਤਬ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਕੇ ਹੁਕਮਤੌਜਾਨਤਾਹੀਹੈ ਜਬਾਤ ਹਮਨੇਤੇਰੇਪ੍ਰਤੀਕਹੀਥੀ ਓਹੀਬਾਤਹੈ ਤਬਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇਕਹਯਾਮਹਾਰਾਜਜੀਇਨਾਂਪਾਸੋਪੰਜਖੂਨਹੋਇਗਏਸੇ॥ਇਸਵਾਸਤੇਇਨਾਕੋਲੋਂਬੀਸਹਜਾਰਰੁਪਯਾਚਟੀਕਾਭਰਯਾਗਯਾਹੈਸੋਰੁਪਯਾ ਸਰਕਾਰੇਦਾਖਲਹੋਈਗਯਾਹੈ ਮੈਹੁਣਕੀਆਂਕਰਾਂਮਿਕੀਕੇਹੁਕਮਹੈਤਬਬਚਨਹੂਆ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਜੇ ਇਨਾਪਾਸੋਂਪੰਜਖੂਨਹੋਗਏਥੇਤਬਤੈਨੇਇਨਾਂਸੇਪੰਜਹਜਾਰਰੁਪਯਾਲੇਣਾਥਾਬੀਸਹਜਾਰ ਕਿਉਲੀਯਾਹੈ ਸੋਸਰਕਾਰਮੈਤਾਂਤੈਨੇਪੰਜਹਜਾਰਹੀਦਾਖਲਕੀਆਹੈਔਪੰਦ੍ਰਾਹਜਾਰਤਾਤੇਰੇਹੀਘਰਮੈਹੈ॥ ਬਹੁਰੋਂਰਾਜੇਨੇਕਹਯਾਕੇਜੀਰੁਪਯਾਤਾਂ ਸਰਕਾਰੇਦਾਖਲ ਹੋਈਗਯਾਹੈ ਮੈਹੁਣ ਚਾਰਹਜਾਰਰੁਪਯਾਲੈਕੇਹਾਜਰ ਹਾਂ ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਚਾਰਹਜਾਰਕਾ ਕਯਾਲੈਣਾਹੈ ਏਹਭੀ ਰਹਣੇਦੇਹ ਇਨਕਾਭੀਪਰਮੇਸੁਰ ਨਿਰਬਾਹਕਰੇਗਾ ॥ ਫੇਦੋਹਜਾਰਕਾਤਾਂ ਇਸਲੜਕੇਕਾਤੇ ਇਸਕੀਬਹੂਕਾਗਹਣਾਹੀਹੈਸੀ॥ ਲੜਕੇਤੇਲੜਕੀਕਾ ਗਹਣਾਉਤ੍ਰਵਾਤੇਹੂਏ ਤੈਨੂ ਤਰਸ ਨ ਆਯਾਜਾਹੁ ਇਨਕੋ ਕੋਈਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਹੈ ॥ ਐਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜੇਨੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਸੇ ਕਹਯਾਏਹਲੜਕਾਕੌਣਹੈ॥ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਕੇਏਹ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕਾਬੇਟਾਹੈ ਬਹੁਰੋਰਾਜੇਨੇਕਹਯਾਕੇ ਮਿਕੀਖਬਰਨਹੀਸੀਕੇ ਏਹੀ ਮਾਹਜੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂਵਢੀਰਹਯਾਹੈ ॥ ਲਿਖੇਵ੍ਰਾਲਾਸਹਾਇਜੀ ਅਠਹਜਾਰ ੮੦੦੦)ਰੁਪਯਾਕਾ ਪਰਚਾ ਪੂਨਾ ਵਹੁਪਰਚਾਲਕੇਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਾਕੇਆਗੇਰਖਕੇਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ਹੇਗੁਰੂਜੀਮਿਹਕੀ ਅਪਨਾਦਾਸਜਾਨਕੇ ਪਿਛਲਾਗੁਨਾਹਾ ਬਖਸੀ ਦੇਉ ॥ ਜੇਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਸਾਰਾਬੀਸਹਜਾਰ ਅਥਵਾਪੰਦ੍ਰਾਂਹਜਾਰ ਰੁਪਯਾਕਾਟੋਬ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਾਜਰਕਰਦੇਤਾ ਤਬਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਪਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਜਾਤੀ॥ਪਰੰਤੂਪਦਾਰਥਕੇ ਮੋਹਕਰਕੇਸਾਰਾ ਧਨ ਨ ਦੇਸਕਯਾਜੇਸਾਰਾਦੇਦੇਤਾ ਤਬ ਇਸਕਾ ਰਾਜਪੁਸਤਦਰਪੁਸਤ ਅਚਲ ਅਖੈ ਏਹੋ ਜਾਤਾਕਾਹੇਤੇ ॥ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਅਪਨੇ ਨਿਯਮਕੀਏਕੋ ਉਲਟਾਇਦੇਤੇਹੈਪਰੰਤੂਅਪਨੇਸੰਤਕੇਨਿਯਮਕੀਏਕੋ ਨਹੀ ਉਲਟਾਤੇਹੈ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਜਾਨਿਆਕੇਧੰਨਕਾ ਏਹਬਹੁਤਪਯਾਰਾਹੈ ਅਛਾਜਾਣੇਦੇਉ॥ ਐਸਾ ਬਿਚਾਰਕੇ ਏਕਪੂਤ੍ਰ

ਭਰਕਾ ਨਿਸਕੰਟਕਰਾਜਬਖਸ ਦੇਤੇਭਏ॥ਵਹੁਟੋਬੂਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨੇ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕੀ ਓਰਫੈਕਦੀਆ ਪੁਨਾਠਾਕੁਰਸਿੰਘਨੇਓਹੀਟੋਬੂ ਲੈਕੇਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੋ ਅਪਨੇਪਿਤਾਕੋ ਦੇਦੀਆ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਨੇਅਗਲੇਦਿਨ ਖਜਾਨੇਵਿਚੋਂਜਾਇਕੇ ਰੁਪਯਾਵਸੂਲ ਕਰਲਿਆ ॥ ਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਪਰ ਖੁਸੀਕਰਕੇਤਿਸਕੋ ਬਿਦਾਕੀਆ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾਦੇਹਰੇਸਾਹਿਬਕੀ ਓਰਹੋਕੇਦੇਹਰੇਸਾਹਿਬਸੇ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਜਸਤ੍ਰਨਗਰਹੈ ਤਹਾਂ ਕੋਚਲੇਗਏ ॥ ਆਗੇਤਹਾਂਹੀਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਥੀਥਾ ਤਿਸਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਕਰੀ॥ ਪੁਨਾਤਹਾਸੇਬਿਦਾਹੋਕੇਸਨੇ ੨ ਬਿਚਰਤੇਬਿਚਰਤੇ ਡੇਰੇਸਹਤ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਵਿਖੇਆਇਬਿਰਾਜੇ॥ ਬਹੁਰੋ ੧੯੯੯ ਸੰਮਤਮੈਅਠਾਰਾਂਸੈਨਨ੍ਵਿਵੇਮੈਬਖਸੀਰਾਜਾ ਸਿੰਘਕਾਬੇਟਾ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਮਲਕਪੁਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨਕੀਲਾਲਸਾਕਰਕੇਆਵਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀਕਰਤਾਭਯਾ ਤਬਇਸਕੀ ਦਾਦੀ ਮਾਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਈਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਨਜਰ ਭੇਟਾਵਾਸਤੇ ਏਕਸੂਤ ਸਪਤਤਾਰਾ੧ਏਕਕੜਾ੨ਏਕਛਾਪ ਸੁਵਰਣਕੀਸੁਚੇਸਬਜੇਵਾਲੀ॥ ਤੀਨੇਵਸਤੂਦੇਤੀਭਈ॥ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰਠਾਕੁਰਸਿੰਘਯੇਤੀਨੋਵਸਤੂਮੇਰੀਓਰਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਨਜਰਕਰਣੀ॥ ਸੋ ਲੈਕੇਮਲਕਪੁਰਸੇਜਸਤ੍ਰੀਆਏ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕੇਪਾਸ ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਠਾਕਰਸਿੰਘਰਹਤਾਭਯਾ॥ ਅਰ ਵਹੁਤੀਨੋਵਸਤੁ ਅਮਾਨਤਖਜਾਨਚੀਕੋ ਸੌਂਪਕੇ ਕਹੈ ਦੀਆ ਕੇ ਜਬ ਹਮਈਂਹਾਂਸੇਚਲੈਂਗੇ ਤਬ ਯੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਅਮਾਨਤਹਮਕੋਦੇਦੇਣੀ ॥ ਜਬ ਜਸਤ੍ਰਾਂਸੇ ਠਾਕਰਸਿੰਘਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸਆਯਾ ਤਬਗੁਰੂਜੀਸੁਧਾਸਰਸੇ ਉਤ੍ਰਕੀਓਰਗੁਮਟਾ ਲੇਕੇ ਮੈਦਾਨਮੈਉਤ੍ਰੇਹੂਏਥੇ॥ ਦੀਪਮਾਲਾਮੈਅਬੀਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਸੁਧਾ ਸਰਸੇ ਹਜਾਰੋ ਲੋਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਲੋਕ ਆਤੇ ਹੈ ਕਈ ਦਰਸਨ ਕਰ ਕਰਕੇਚਲੇਜਾਤੇਹੈ। ਏਕਬਡੇਭਾਰੀ ਮੇਲਾ ਲਗਰਹਯੋਹੈ ॥ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਦੀਵਾਨਲਗਰਹਯੋਹੈ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਹੋਰਰਹਯੋਹੈ॥ ਤਬਘੜੀਚਾਰਕਦਿਨਰਹਤੇ ਮਹਾ ਰਾਜਜੀ ਪਾਸਆਵਤਾਭਯਾ॥ ਚਲਤੀਵਾਰ ਰਾਜਾਮਸਿੰਘਖਜਾਨਚੀਨੇਏਕ ਕੜਾ ਹੀ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘਕੋਦੀਆਥਾ ਏਕਕੜ ਤੇਔਰਭੀਜੋਕੁਛਨਜਰਭੇਟਲਯਾਯਾਥਾ ਸੋ ਆਗੇਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਬਡੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕਾਮਸੁਕਸੂਘਕੇਆਦਰ ਸੇ ਪਾਸਬੈਠਾਇਕੇ ਕੁਸਲਪ੍ਰਸਨਪੂਛਤੇਭਏ ਸਭਕੀ॥ ਜਬਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਸੇਸਿਖ ਔਰ ਵਸ੍ਤੁ ਠਾਕਰਸਿੰਘਕੀਰਖੀਹੂਈਉਠਾਲਈ ਤੇ ਕੜਾ ਉਠਾਨੇਲਾਗੇਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇਕੜਾ ਇਥੇਹੀ ਪੜਾਰਹਨੇਦੇਵਹੁ॥ ਕਿਸੀਵੇਲੇ ਅਪਨੇਚਰਣਕਮਲਸੇ ਕੜੇਕੋ ਹਲਾਇਛੋਡੈਂ॥ ਜਬਥੋੜਾਸਾਕਾਲਬੀਤਯਾ ਤਬ ਚਰਣਕਮਲ ਸੇਕੜੇਕੋ ਹਲਾਇਕੇ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸਕੜੇਕੋਨਿਕਸ਼ਾਨੂਉਠ ਇਲੈ॥ ਤਬਠਾਕੁਰਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਕਹਣਾ

ਨ ਸਮਝਤਾ ਬਹੁਰੇ ਸਾਹਿਬਨ ਨੈਕਤ੍ਰਿਖੇਹੋਕੇਕਹਤਾ ਨਿਕਤਾ ਯੇ ਕੜਾਉਠਾਇਲੈ ॥ ਤਬ
ਪਾਸਕਸਿਖਾਨੇਕਹਤਾ ਨਿਕਿਆ ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਤੇਹੈ ਕੇ ਏਹੁ ਕੜਾ ਤੂੰ ਉਠਾਇਲੈ ਤਬ
ਬਖਸੀਨੇਭੈਭੀਤਹੋਕੇਕੜਾਉਠਾਇਲੀਆ ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇਕੁਛਕ ਸਕੋਪਸੇਬਚਨਕੀਆ
ਕੇ ਦੇਖੋਭਾਈ ਪਿਉਪੁਤਸਮੇਤ ਦੋਨੋਂਸਤੇਮੈ ਧਾੜਵੀਬਨਕੇਬੈਠੇਹੈਨ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ
ਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਏਹੀ ਬਚਨਕਹਤਾ॥ ਤੇਜਯੁਕ੍ਤਹੋਕੇ ਤਬ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕੋ ਵੋ ਅਪਨੀਦਾਦੀ
ਕੀਬਾਤਯਾਦਆਗਈ ॥ ਅਹੋਇਸਕੇ ਸਾਥਕੀ ਛਾਪਨਹੀਆਈ ॥ ਤਬਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ
ਨਿਕਾ ਠਾਕਰਸਿੰਘ ਉਠਖੜਾ ਹੂਆ ॥ ਅਰਜ ਹਜੂਰਕੇ ਆਗੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸਚੇਪਾਤ ਸਾ
ਹਿਜੀ ਨ ਮੇਰਾਕਸੂਰਹੈ ਨ ਮੇਰਪਿਤਾਕਾਕਸੂਰਹੈ ਯੇਖਜਾਨਚੀਦੇਨੇਸਮੈਭੂਲਗਯਾਹੈ॥ ਭੂਲ
ਕੇ ਆਜਾਵੇਗੀ ਆਪਕੀਅਮਾਨਤ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਏਹਕੜਾਭੀ ਉਠਾਇਲੈ ਭੁਲਕੇ
ਇਕਠੇਹੀਲੈਲਵਾਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਹਸਕੇਬਹੁਤ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ਕਰ
ਤੇ ਹੂਏਕਹਤੇਭਏ ਹੇਪੁਤ੍ਰਅਪਨੀਅਮਾਨਤ ਮਾਂਗਲੇਨੇਕਾ ਕੋਈਡਰਨਹੀਹੈ॥ ਦੋਤੀਨਵਾਰ
ਹਸਕੇਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਅਪਨ ਤੰਬੂਕੇਪਾਸ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕਾਤੰਬੂ ਲਗਵਾਇਦੀਆਤਿਸ
ਮੈਂਡ ਰਾਕਰਾਇਕੇ ਮਿਸ੍ਰੀਦੂਧਭੇਜਦੀਆ ॥ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘਨੇਭੀਉਸੀਵੇਲੇਹੀ ਅਸਵਾਰ ਅਪ
ਨੇ ਬਾਪਪਾਸਸਾਰਾਹਾਲਕਹਕੇਭੇਜਦੀਆ ॥ ਅਗਲੇਦਿਨਜਬ ਵਹੁਅਸਵਾਰਆਯਾ ਛਾਪ
ਲੈਕੇ ਤਬਤੀਨੋਵਸਤੂਏਕਸਾਥਹੀ ਅਪਨੀਦਾਦੀਕੀਭੇਜੀਹੂਈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਨਜਰ ਕਰ
ਤਾ ਭਯਾ ਤਦਨੰਤ੍ਰਬਸਤ੍ਰਤੇਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇਆਪਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਲੀਤੇ ਕੜੇਔਛਾਪਵਾਸਤੇ
ਹੁਕਮਦੀਆਕਿ ਇਸਕਾਲੂਟਲੇਕੇ ਗੁਰੂਕੇਲੰਗਰਮੈ ਪਾਇਦੇਵੋ ਮਾਈਕੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਾਸ
ਤੇ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸੁਖਣਾ ਮਨਤਾਆਦਿਕਕਾ ਪਦਾਰਥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਲੰਗਰਮੈ ਪਵਾਇਦੇਤੇ
ਥੇ ਪੁਨਾਯਾਤ੍ਰਾਸੈਲਮੈਭੀ ਹਜੂਰਠਾਕੁਰਸਿੰਘਕੋ ਸਾਥਹੀ ਰਖਤੇਭਏ ॥ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘ
ਕੇ ਬਡੇਭ੍ਰਾਤਾਫਤੇਸਿੰਘਕਾ ਪੁਤ੍ਰਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘਥਾ ਸੋਬਡੇਸੌਕਸੇ ਸਰਬਸ੍ਰੁਤਜਾਗਕੇਸੀਗੁ
ਰੂ ਜੀਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ ਪਾਸਰਹਤਾਥਾ ਸਤਸੰਗਕਰਤਾਥਾ ਬਾਜਸਿੰਘਤੇ ਰਾਮਸਿੰਘ ਯੇ
ਦੋਨੋਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘਸੇਬਡੇਥੇ ਔ ਜਾਤਿਕੇਸਰਨੇਖਤ੍ਰੀ ਬੁੰਜਾਹੀਥੇ ਔ ਭਾਈਲਾਲਸਿੰਘੀ
ਖਤ੍ਰੀਸਿਖਥੇ ਬਡਧਨਪਾਤ੍ਰਥੇ ਸੋਭੀਬਡੇਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਸਰਬਸ੍ਰੁਤਜਾਗਕੇ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮ ਕਰ
ਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣੋਕੇਹਜੂਰਰਹਤੇਭਏ॥ਤੈਸੇਹੀਬਾਵਾਗੰਡਾਸਿੰਘਜੀਭੀਜਗੀਰਦਾਰਥੇਸੋਤ
ਪੁਰੇਕੇ ਵੋਭੀਬਡੇਵੈਰਾਗਸੌਂਕਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣੋਕੇ ਪਾਸਰਹਤੇਭਏ॥ਬਖਸੀਰਾਜਾ
ਸਿੰਘਕਾ ਸਰੀਰਭੀਬਡਾਭਾਰੀਥਾ ਸੋਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸਆਇਕੇ ਦੋਦੋ ਚਾਰ ੨ ਮਹੀਨੇਰਹਤਾ
ਥਾਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਭੀ ਸਰੀਰਬਡਾਭਾਰੀਥਾ॥ਜਬਕਬੀਬਿਲਾਸਵਾਸਤੇਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘ
ਸੇ ਕਹਣਾਕੇਆਉ ਬਖਸੀਜੀ ਬਾਲੇਕਢੀਏ ॥ ਤਬ ਸਤਬਚਨਮਨਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰੀਜੀ

ਕ ਸਾਥ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਨਬਾਲਕਢਣੇ ॥ ਦੋਤੀਨਬੈਠਕਾਂਕਢਣੇ ਮਾਤ੍ਰਸੇਬਖਸੀਜੀਕੋ ਦਮਛਢਜਾਣਾ ਔ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਇਕੀਸ ੨੧ । ੨ ਪਚੀਸ ੨ ॥ ੨੫ ਬਾਲੇ ਕਢ ਜਾਣੇ ਫਿਰ ਦਮ ਨ ਚਢਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ਕਬੀ ੨ ਦ੍ਵਾਰੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਸਹੀਦਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਕੀ ਬੇਰਕੇ ਨੀਚੇ ਜਾਇ ਬੈਠਣਾ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਧਨੁਖ ਸੇ ਸਬਜ ਰੰਗ ਕੇ ਰੰਗੀਲੇ ਬਾਣ ਚਲਾਵਨੇ ਪਰਬਤ ਕੀ ਓਰ ਟਿਬਜਾਂਕੀ ਓਰ ਜਾਇ ਪਰਨੇ ॥ ਸਿੰਘਹੁਨੇ ਚੁਗ ੨ ਕੇ ਲਜਾਵਨੇ ॥ ਸਾਤਆਠਮਹੀਨੇਪ੍ਰਯੰਤ ਬਖਸੀਰਾਜਾਸਿੰਘਕਾਪੁਤ੍ਰ ਦੇਸੋਂਕੇ ਸੈਲਕਾਲਮੈ ਸਾਥਹੀ ਰਹਤਾ ਭੁਯਾ ਯੇ ਸਾਖੀ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਸੇਦੇਖਕੇ ਤਿਸਨੇਲਿਖਾਈਹੈ ॥

ਦੋਹਰਾ–ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਸਮਰਥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥
ਪੂਰਨ ਕੀਓ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਜ ਅਘ ਓਘਨ ਕੁਲਟਾਰ ॥ ੧ ॥ ੴਸਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ੪ ਸਕੰਧੇ ਮਦ੍ਰਦੇਸ ਯਾਤ੍ਰਾ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤਯੋ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੇ ॥

ੴਸਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਦ ੪ ਅਧਜਾਯ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਹਰਾ–ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰੂ ਦੇਵਜੂ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ॥
ਅਦਭੁਤ ਜਾਕੇ ਚਰਿਹੈ ਸਭ ਭੂਪਨ ਕੇ ਭੂਪ ॥ ੧ ॥
ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਪੁਰੀ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਤਦ ਰਾਜਹਿ ਉਪਦੇਸ ॥
ਪੂਜਨ ਪਾਦਜ ਗੁਰੂਦੇਵ ਯੁਗ ਸਮ ਉਰ ਸਦਾ ਨਿਵੇਸ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ੩੮੧ ਸੈ ਇਕਾਸੀਕੇ ਪਤ੍ਰੇ ਪਰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਮੁਲਤਾਨਮੈਪਹੁਚਨੇਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਕਹਿਆਏਥੇ ਸਿੰਘਾਵਲੋਕਨਨਜਾਯਸੇ ਅਬ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੋ ਕਹਤੇਹੈਂ।ਬੀਚ ੨ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਲਿਖਨੇ ਸੇਅਨੰਤਰਹੀ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਾਜਾਤਾਕੋਸਾਵਨਨਾਮੂ ॥ ਛਤ੍ਰੀਕੁਲਗੁਣਗਣਸੁਭਧਾਮੂ ॥ ਕਾਰੀਨਜਾਯ ਯਸਸ੍ਰੀਭਾਰੀ ॥ ਜਾਨਕਏਹੀਧਰਮਅਵਤਾਰੀ ॥ ੪੪੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਜਆਗਜ਼ਾਮੈ ਦੇਸਸਭ ਕੀਨੋਤਿਸੇ ਵਿਸੇਸ ॥ ਰਣਜਿਤਹਰਿਕੇਰਾਜਮੈਐਸੋਭਯੋ ਨ ਸੇਸ ॥ ੪੪੬ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪ੍ਰਜਾ ਸੁਖੀ ਸਭਦੇਸਵਸਾਯੋ ॥ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀਬਪਧਰਜਨਆਯੋ ॥ ਆਮਖਾਸ ਤਹਬਾਗ ਸੁਹਾਈ ॥ ਜਹ ਬੈਠਤਨਿਤਸਭਾਲਗਾਈ ॥ ੪੪੭ ॥ ਤਿਸਪ੍ਰਹਲਾਦਪੁਰੀਕਾਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਹੋਤਾਭਯਾ

ਕੈਸਾਬਾਵਹੁ ਸਾਵਨਮਲਖਤ੍ਰੀ ਮਾਨੋਸੁਭਗੁਣੋਕੇ ਗਣੋਕ ਨਾਮ ਸਮੂਹ ਘਰਹੋਤੇਭਯੋਹੈ॥ ਔ
ਯਥਾਰਥਨ੍ਯਾਯਕੇਕਰਣੇਵਾਰੇਮਾਨੋ ਦੂਸਰੇਵਸ੍ਵਤ ਧਰਮਰਾਜਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੇਭਯੇਹੈ ॥
ਔਦੁਸ੍ਰਜਨੋ ਕੋਦੰਡਦੇਨੇਮੈਯਮਰਾਜਕੇਸਮਾਨਹੋਤੇਭਯੇਹੈਨੀਤੀਮੈਬਿਦਰਕੈ ਸਮਹੋਤੇ ਭਯੇਹੈ॥
ਬੁਧੀਬਲਮੈ ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀਕੇਸਮਹੈ ॥ ਸਜਨੋਕੀਰਖ੍ਯਾਕਰਣੇਮੈ ਵਿਸਨੁਕੇ ਸਮਹੈ ॥ ਅਪਾਧ
ਯੁਕਤਮਿਤ੍ਰਪੁਤ੍ਰਕੋ ਭੀਦੰਡਦੇਨੇਵਾਰੇਹੈ ॥ ਔ ਸੁਭਕਾਰੀ ਸਤ੍ਰਭੀਹੈ ਤੌਭੀ ਤਿਸਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉ
ਦੇਨੇਵਾਰੇਹੈ ।। ਔ ਸੂਰਬੀਰ ਬਲੀਜਨਮੇਜਯਕੇਸਮਹੈ ॥ ਸਤਸੰਗ ਔ ਸੀਲਤਾਦੀ ਗੁਣੋ
ਕਰਕੇ ਪਾਂਡਵਰਾਜਕੇਸਮਹੈ॥ਜਿਸਕੀਦੁਹਾਈਉਦ੍ਯਾਨਮੈ ਚੋਰਭੀਸੁਣਕੇਧਨੀਕੇਸਾਥਹੋਕੇ
ਰਾਖੇਚੋਰਘਰਮੈਪਹੁਚਾਇਜਾਤੇਥੇ॥ਪ੍ਰਜਾਕੋਪੁਤ੍ਰੋਂਕੇਸਮਾਨਪਾਲਤਾਭਯਾ॥ ਸਭਦੇਸਜਿਸਕੀ
ਆਗ੍ਯਾਰੂਪੀਰਜੂਮੈਬਾਂਧ੍ਯਾਹੂਆਹੈ ॥ ਐਸੇਨ੍ਯਾਯਕਾਰੀ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇ
ਘਰਮੈਔਰਕੋਈਸੂਬਾ ਨ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਬਡੀਅਛੀਰੀਤੀਸੇ ਤਿਸਨੇਸਭਦੇਸਕੋ ਵਸਾਯਾ ॥
ਤਹਾਮੁਲਤਾਨਮੈਆਮਖਾਸਨਾਮਸੇਪ੍ਰਸਿੱਧਏਕਬਡਾਸੁੰਦ੍ਰਬਾਗਹੈਤਿਸਕੇਬੀਚ ਤਿਸ ਸਾਵਨ
ਮਲਕੀ ਰਾਜ ਧਾਨੀਥੀ ॥ ਔ ਤਿਸੀਬਾਗਮੈਹੀ ਸਭਾ ਲਾਇਕੇ ਨ੍ਯਾਯਕਰਤਾਥਾ ॥ ਬਡੇ
ਉਜਲ ਮੰਦਰ ਊਚੇਹੈ ਜਿਸਕੇ ॥ ਅਥ ਪ੍ਰਹਲਾਦਪੁਰੀਕੀ ਸੋਭਾ ॥ ਕਵਿਤ ॥ ਪੁਰੀ ਪ੍ਰਹ
ਲਾਦ ਮਨਜਨੇਅਹਲਾਦਪਿਖਸੋਭਾਕੋਅਗਾਰਪਰਸਿੱਧਜਗਭਾਰੀਆ ॥ ਪ੍ਰਾਸਾਦਤੇ ਅਪਾਰ
ਸੋਹੈ ਬਾਦਰਅਕਾਰਸਮ ਚਿਤ੍ਰਬਿਚਿਤ੍ਰ ਸੁ ਸੁੰਦਰਅਟਾਰੀਆ ॥ ਬਾਗਆਮਖਾਸਜਹਾ
ਸੋਭਾਤੇਅਪਾਰਤਹਾਂ ਆਂਬਖਾਸਛਾਯਾਮਹਾ ਆਮਖਾਸਧਾਰੀਆ ॥ ਫੂਲਨਅਪਾਰਖਿਰੇ ਫਲ
ਬਹੁਭਾਂਤਜਰੇਛੂਟਤਫੁਹਾਰੇ ਜਨਸਾਵਨਫੁਹਾਰੀਆਂ ॥ ੪੪੮ ॥ ਪ੍ਰਲਾਦਪੁਰੀਕੈਸੀ ਹੈ ਜੋ
ਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇ ਸਰਬਮਾਨੁਖਾਦਿਯੋਕੋ ਅਹਲਾਦਨਾਮਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਉਤਪਤਕਰਤੀਹੈ ਸਰਬ
ਸੋਭਾਕਾਘਰਹੈ ਔਸਾਰੇਸੰਸਾਰਮੇ ਵਹੁਉਜ੍ਵਲਪ੍ਰਲਾਦਪੁਰੀ ਮੁਲਤਾਨਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ
ਹੈ ॥ ਜਿਸਪੁਰੀਵਿਖੇਪ੍ਰਾਸਾਦ ਨਾਮਬਡੇ੨ਆਕਾਰੋ ਵਲੇ ਬਾਦਲੋਂਕੇ ਸਮਾਨ ਮੰਦਰਹੈ ਔ
ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਰੰਗਯੁਕਤਚਿਤ੍ਰਬਿਚਿਤ੍ਰ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕਜਾ ਅਟਾਰੀਜਾਂਹੈ ਜਿਨਮੰਦਰੋ
ਊਪਰਮਾਨੋਦਿਬ੍ਯਬਿਬਾਨਅਕਾਸਮੈ ਇਸਥਿਤਹੈ ॥ ਜਹਾਪਰਆਮਖਾਸਬਾਗਹੈ ਤਹਾ ਬ
ਡੀ ਸਘਨੀਛਾਯਾ ਆਬ੍ਰਆਦਿਕਬ੍ਰਿਖੋਕੀ ਆਂਮਲੇਕੋਕੀ ਜਿਸਕੇਛਬਦੇਖਨੇਵਾਸਤੇਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ
ਹੈ ॥ ਰਿਤੁਰਿਤੁਕੇਜਿਸਮੈਬਡੇਸੁਗੰਧੀਵਾਰੇ ਫੂਲਖਿੜਰਹੇਹੈਂ ਫਲੋਂਕੇਭਾਰਕਰਕੇ ਝੁਕਰਹੇ
ਹੈਂ ਡਾਰਜਿਨਕੇਏਕ ੨ ਡਾਰੀ ਫੂਲੋਫਲੋਂਕਰਕੇਜਟਿਤਹੋਰਹੀਹੈ ॥ ਜੈਸੇਨਵੋਢਾਬਧੂਟੀ
ਸੁੰਦਰਭੂਖਣੋਂਕਰਕੇਯੁਕਤਹੋਤੀਹੈ ॥ ਤਿਸਆਰਾਮਵਿਖੇ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਜਲਯੰਤ੍ਰ ਚਲ
ਰਹੇਹੈ ਜੈਸੀਬਡੀ ਮੀਠੀ ੨ ਸ੍ਰਾਵਣਕੀਫੁਹਾਰਪਰਤੀਹੈ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਵਨਮਲਕੇ ਘਰ
ਤਹਾ ਆਮਖਾਸਕੇਮਾਹਿ ॥ ਤਿਸੀਬਾਗਕੇ ਬੀਚ ਪ੍ਰਭੁਸੁਤਹ ਬਿਰਾਜੇ ਜਾਇ ॥ ੪੪੯ ॥

ਦੋਹਰਾ॥ਆਮਖਾਸਆਵਨਲਗੋਸ੍ਰੀਸੰਤਨਕੇਪਾਸ ॥ ਸਾਵਨਮਲਤੇ ਆਦਿ ਸਭ ਭਏ ਚਰਨ ਕੇ ਦਾਸ ॥ ੪੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਹੁਤਬਰਸਤਹਬਸੇਗੁਸਾਂਈ ॥ ਆਵੈਸਭਜਨ ਦਰਸਨ ਤਾਂਈ ॥ ਪ੍ਰਤਿਦਿਵਸਸਤਸੰਗਮਹਾਨਾ ॥ ਕਰਤਸੁਕ੍ਰਿਤ ਜਨ ਆਵਤਨਾਨਾ ॥ ੪੫੧ ॥ ਸਾਵਨਮਲਪ੍ਰਤਿਦਿਨਚਲਆਵੈ ॥ ਸਤਸੰਗਤਕੀਬਾਤਚਲਾਵੈ ॥ ਟੀਕਾ ਸਾਵਨਮਲ ਕਾ ਰਹਣੇਕਾਅਸਥਾਨਤਹਐਕਚਹਰੀਭੀਤਿਸੀਆਮਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈਹੀਸਭਾਕਰਤਾਥਾ।ਤਿਸੀ ਬਾਗਮੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸਹਿਜਸੁਭਾਵਕਹੀਆਇਬਿਰਾਜਤੇਭਏਤਿਸੀਬਾਗਮੈਤੀਸਰੇ ਪਹਰਮੈ ਸਿਖਲੋਕਨਾਟਕਾਆਦਿਕਗ੍ਰੰਥੋਂਕੀਕਥਾਭੀਆਇਕੇਕੀਆਕਰੈਤਬ ਸੈਂਕੜੇ ਸਿੰਘ ਆਇਕੇ ਇਕਠੇਹੋਯਾਕਰੈਤਿਨੋਂਵਿਖੇਧਨਾਸਿੰਘਔਸਮੁੰਚਸਿੰਘ ਦੋਮਦੂਦੇਸਕੇਖੇਮਕਰਨਕੇਥੇਸੋਯੇਦੋਨੋ ਉਨ ਸਤਸੰਗਜੋਮੇਪ੍ਰਧਾਨਥੇ ॥ ਤਹਾਪਰਦਿਨਭਰਮੈਤੋਜੈਸੀਅਪਨੀ ਸੁਭਾਵਿਕਚੇਸ੍ਟਾ ਹੈ ਸੋ ਕਰੈ ॥ ਜਬਉਨਕੀਕਥਾਕਾਸਮਾਹੋਵੇ ਤਬਪ੍ਰਥਮਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਆਪਉਨਸਿਖਨਕੀ ਕਥਾਕੀਓਰਚਰਣਕਰਕੇਬਿਰਾਜਜਾਵੈਂ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰਛੋਟੇਸੰਤਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਬੁਧ ਸਿੰਘਜੀ ਮਾਈਰਾਮਕੀ ਬਹੁਰੰਗਾ ਆਦਿਕ ਯੇ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਆਗਯਾਨੁਗਤਹੀ ਪਾਉਕਥਾਕੀਓਰਕਰਕੇਸੋਇਜਾਵੈ ॥ ਔਦਿਨਮੈਸਤਸੰਗਕਰਣੇਅਰਥ ਬਹੁਤਸੇਸਿੰਘਭੀ ਆਵੈਂ ਤਥਾਸੈਹਰਕੇਲੋਕਭੀ ਬਹੁਤਸੇਮਾਈਬਾਬੂ ਦਰਸਨਅਰਥਆਵੈ ਆਮਆਸਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਇਕਬਡਾਮੇਲਾਲਾਗਨਾਸੁਰੂਹੋਇਗਯਾ ॥ ਏਕਤੋਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਰੀਰਭੀ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਦੂਸਰਾਜੁਬਾਅਵਸਥਾ ਜਿਨਕਾਦਰਸਨਕਰਣਮਾਤ੍ਰਸੇ ਸੋਕਮੋਹਦੂਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤੀਸਰਾਸੰਤਵੀਰਸਿੰਘ ਸੰਤਬੁਧਸਿੰਘ ਮਾਈਰਾਮਕੀਤੇਆਦਲੈਕੇ ਇਨਸਭਕੇਜੁਬਾ ਸਰੀਰ ਬਡੇਸੁੰਦਰਦਰਸਨੀਯਾ ਦਰਸਨਕੇਯੋਗ ਇਸਸੇਬਡੀਉਤਕੰਠਾਕਰਕੇ ਦਰਸਨਕੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕਆਵੈ॥ ਤਿਨਕੇ ਬੀਚ ੨ ਸਾਰਗ੍ਰਾਹੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਔ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਬਚਨ ਅਤਿਮਾਧੁਰਯਤਾ ਸੰਯੁਕਤਮਨਕੋਅਤਿਪਯਾਰੇ ਲਗਨੇਵਾਲੇ ਸੁਣਨੇ ਅਰਥਆਵੈ ॥ ਜਬ ੨ ਸਿਖੋਂਕੀਕਥਾ ਕਰਣੇਸੁਣਨੇਕਾ ਸਮਾਹੋਵੇ ਤਬ ੨ ਕਥਾਕੀ ਓਰ ਚਰਣਕਰਕੇ ਸਭੀਬਿਰਾਜਜਾਵੇ ॥ ਜੈਸੇਕਰਣਕਾਰਣਜਯੋਤੀਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਦੇਵ ਜੀ ਮਕੇਕੀਓਰਚਰਣਕਮਲਕਰਕੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਰਹੇਥੇ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੰਤਨਕੀ ਚੇਸ੍ਟਾਦੇਖਕੇ ਸਿਖਆਪਸਮੈ ਬਡਜਾਂ ਕਲਪਨਾ ਤਰਕਣੀਸੁਣਾਇਕੇਭੀ ਕੀਆ ਕਰੈ ਉਨ ਤਰਕੋਂਕਾਸਰੂਪਕਹਤੇਹੈ ॥ ਕੋਈਤੋਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਯੇ ਕਹਾਂਕੇ ਸੰਤਹੈਂ ਜੋ ਕਥਾਕੀਓਰ ਪੈਰ ਪਸਾਰਕੇਸੋਇਰਹਤੇਹੈਂ॥ਕੋਈਕਹਤੇਹੈਕੇਨਜਾਨੈ ਯੇ ਸੰਤਹੈਅਥਵਾਕੋਈਰਾਜਾਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਡੀਸਰੂਪਾਇਨਕੇਸਾਥਹੀਹੈ ਅਪਨੀਰਜਧਾਨੀਤਯਾਗਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਪਰਾਯਣ ਹੋਗਏਹੈਂ ਔਰ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਨਹੀ ਜੀਕਾਹੇਕੇਵੈਰਾਗਵਾਨਹੈਂ।ਜੈਸੇਂਕਸੇਘਰਸੇਅਪਨਾਰਾਜ ਤਯਾਗਕੇ

ਨਿਕਸੇਹੋਵੈ ਤਬਇਨਕੋ ਪਰਮੇਸੂਰਕੀ ਕਥਾਕੀਰਤਨਪਯਾਰੇ ਨ ਲਾਗਤੇਹੋਵੇ ਯੇ ਤੋ ਕੋਈ ਬੇਸਮਝਜੈਸੇਜਾਣਹੈ ਕੋਈਕਿਸੇਕੀਜੁਬਾਇਸਤ੍ਰੀ ਨਿਕਾਸਲਿਯਾਯੇਹੈ ॥ ਕੋਈਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਜੇ ਯੇ ਵੈਰਾਗਵਾਨਹੋਵੈਤੋ ਇਸਤ੍ਰੀਕੋ ਕਯੋਂ ਸਾਥਰਖੈ ਵੈਰਾਗਵਾਨਤੋਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰਭੀਨਹੀਕਰਾਚਾਹਤੇਹੈ ॥ ਕੋਈ ੨ ਕਹਤੇਹੈਂਕੇਇਨਕੋਪੈਰਸੇਪਕੜਕੇ ਉਠਾਇਦੇਵਹੁ ਕੋਇਕਕਹਤੇਹੈ ਇਨਕਾਡੇਰਾਹੀ ਈਹਾਂਸੇਉਠਾਇਦੇਣਾਯੋਗਹੈ ਕੋਈ ੨ ਵੀਚਾਰ ਸੀਲ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਓਹਜਾਣਹੁਅਪਣੀਮੌਜਮੈਕੁਛਪੜਕੇਕਰੈ ਕੁਛਤੁਮਾਰੇਸੇਮਾਂਗਤੇਨਹੀ ਕੁਛਲੇਤੇ ਨਹੀਹੈ ਕੁਛਇਸਜਗਾਮੈਤੁਮਾਰਾਦਾਵਾਭੀਨਹੀਹੈ ॥ ਸੰਤਹੈ ਫਿਰਅਚਾਹਹੈ ਸੰਤਹੁਕੀਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਚੇਸ੍ਰਾਹੋਤੀਹੈ ਜੈਸੇਉਨਕੀਮੌਜਮੈਆਵੇ ਤੈਸੇਪੜੇਰਹੈ ਤੁਮਕੋਇਨਕਾਕਯਾਦੁਖਹੈ ॥ ਇਤਯਾਦੀਅਨੇਕਕੁਤਰਕਣ ॥ ਸਿਖਲੋਕ ਕਰਤੇਭੀਭਏ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਐਸਾ ਪ੍ਰਭਾਵਜੋਕੋਈਭੀਸਨਮੁਖਹੋਕੇ ਬਿਮਿਰਯਾਦਾਕੀ ਬਾਤਭੀ ਨ ਕਰਸਕੇ ਸਭੀਲੋਕ ਉਨਕੇ ਤੇਜ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇਦਬਜਾਤੇਭਏ ॥ ਇਤਨੇਮੈਏਕਦੋਚਾਰਕਬੀਕਬੀ ਉਸਸਮੇਸੇਬਿਨਾਭੀ ਸਤ ਸੰਗਕਰਣੇਅਰਥ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂਜੀਕਾਆਸਯ ਜਾਨਨੇ ਅਰਥਆਵੈ ਤਬਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨ ਅਮ੍ਰਿਤਕੇਸਮਾਨ ਬਡੇਮਧੁਰਸੁਣਕੇਉਨਕੇਮਨਸੀਤਲਹੋਜਾਵੈਂ ॥ ਤਬਵਹੁਜਾਇਕੇਸੰਤਹੁ ਕੀਉਸਤਤੀਅਪਨੇਸਦ੍ਰਸੋਂਕੇਸਾਥਕਰੈਉਨਕੋਭੀਪ੍ਰੇਰਕੇਲੈਆਵੈਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਤਸੰਗਤ ਕਰਣੇਕੋਔਰਭੀ ਬਹੁਤਸੇਲੋਕ ਔਸਿਖਲੋਕਭੀਆਵੈ ॥ ਜਬਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨਵਤੀਤ ਹੂਏ ਤਬਸੈਹਰਮੁਲਤਾਨਮੈਸੰਤਹੁਕੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀਸੋਗਈ ॥ ਤਦਨੰਤਰਸਾਵਨਮਲਕੇਪਾਸ ਭੀਪ੍ਰਸੰਗਰੋਜਹੀਚਲਜਾਕਰੇ।ਆਗੇਪ੍ਰਥਮਹੀਸਾਵਨਮਲਅਛਾਸਤਸੰਗੀਥਾਅਛੇ੨ਸਾਧੂਪਰ ਮ ਹੰਸਵੇਦਾਂਤੀਤਿਸਕੇਪਾਸ ਟਿਕੇਰਹਤੇਥੇ ॥ ਜਬਬਹੁਤਹੀਲੋਕੋਨੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੀਪ੍ਰਸੰਸਾ ਸਾਵਨਮਲਕੇਪਾਸਕਰੀ ਤਬਸਾਵਨਮਲਭੀ ਪ੍ਰਥਮਕੇਰਹਣੇ ਵਾਲੇਸੰਤਹੁਕੋ ਸਾਥਲੈਕੇਦਰਸਨ ਕਰਣੇਕੋਆਯਾ ਮਰਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦਆਦਿਕ ਰਖਕੇਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾਭਯਾ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ॥ ਤਿਸਕੋਗੁਰੂਜੀ ਭੀ ਕੁਸਲਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੂਛਤੇਭਏ ਤਥਾਤਿਸਨੇ ਭੀਪੂਛਯਾ ਆਗਯਾਪਾਇਕੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇਸਮੀਪ ਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਥਾਔਰ ਭੀ ਸੰਤਦਹਨੇਬਾਵੇ ਬੈਠਜਾਤੇਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰਵੇਦਾਂਤਵਿਸੈਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਉਤ੍ਰਏਕ ਮਹੂਰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਤਬਗੁਰੂਜੀਤਿਸਕਾਵੇਦਾਂਤਮੈ ਅਨਅਧਿਕਾਰਦੇਖਕੇ ਭਗਤੀਯੋਗਕਾ ਤਿਸਕੋ ਉਪਦੇਸਕਰਤੇਭਏ ॥ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਯਦਯਪੀਸਰਬੰਖਲੁ ਦਿਦੰਬ੍ਰਹਮ ਏਈਬਾਤ ਸਤਯਹੈ ॥ ਤਥਾਪੀਤੁਮਗ੍ਰਹਸਤਲੋਕੋਂਕੋ ਉਚਿਤਹੈਕੇ ਮੁਖਭਗਤੀਸਬਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਭਿਯਾਗਤਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਔ ਯਥਾਰਥ ਗਯਾਨਮੈਨੇਸ੍ਰਹੋਣੀਇਸੀ ਅਰਥਮੈ ਗੁਰੁਸਬਦ ਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਭਗਤਿਭਾਇਤਰੀਐ ਸੰਸਾਰ ॥ ਬਿਨ ਭਗਤੀ ਤਨੁਹੋਸੀਛਾਰ॥ਹਰਿਕੀਭਗਤ

ਕਰੋਮਨਮੀਤ॥ ਨਿਰਮਲਹੋਇਤੁਮਾਰੋਚੀਤ ॥ ੧। ਵਰਤਤਟਵੈਰਾਗ। ਧਨਜੋਬਨ ਅਰ ਫੁ ਲੜਾ ਨਾਠੀਅੜੇਦਿਨਚਾਰ ॥ ਜਗਤਮੈਝੂਠੀ ਦੇਖੀਪ੍ਰੀਤਿ ਅਪਨੇਹੀ ਸੁਖਸਿਉ ਸਭਲਾਗ ਕਿਆਦਾਰਾ ਕਿਆਮੀਤ॥ ਜਗਰਚਨਾਸਭ ਝੂਠਹੈਜਾਨ ਲੇਹੁਰੇ ਮੀਤ ॥ ਕਹੁਨਾਨਕਥਿਰ ਨਾ ਰਹੈਜਿਉਬਾਰੂਕੀਭੀਤ। ਇਤਯਾਦੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਇਤਯਾਦਿਕ ਬੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਔਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਵਚਨੋਂਕੋ ਤਥਾਅਪਨੇ ਅਨੁਭਵਕਰਕੇਬਿਚਾਰਕਰਕੇਸੰਸਾਰਸੇਵੈਰਾਗ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹੀਦ੍ਵਾਰਾ ਉਪਰਾਮਮਨਕਰਕੇਰਹਣਾ॥ਔਨਿਸਚੇਗਜਾਨਰਖਣਾਕੇ ਸਤਸ੍ਵਰੂਪ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈਸੋ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾਹੈ॥ਜੋਆਤਮਾਸੈਭਿੰਨਹੋਵੇਗਾਸੋਅਨਾਤਮਾਹੀ ਹੋਗਾਅਨਾਤਮਾ ਨਾਮਜੜ ਵਸਤੂਕਾ ਹੈ ਅਥਵਾਅਨਾਤਮਾਅਵਸਤੂਕਾਨਾਮਹੈਜੈਸੇਸਤਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪਬ੍ਰਹਮਹੈ ਤਦਵਤ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਭੀ ਸਤਚਿਤਅਨੰਦਰੂਪਹੈਯਾਤੇਮੇਰਾਆਤਮਾਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੈ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਵਚਨੋਂਕਰਕੇਸਾਵਣਮਲਕੋਉਪਦੇਸਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇਕੀਆ ਤਬਸਾਵਣਮਲਕੇ ਮਨਮੇ ਯੇਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਵਚਨ ਐਸੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਗਏਜੈਸੇਲਖਮੇ ਬਾਣ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਜਾਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗਾਰੁੜਕੇ ਮੰਤ੍ਰਸੇ ਸਰਪ ਅਪਨੀ ਵਿਖਕੋਤਯਾਗਦੇਤਾਹੈ ਤੈਸੇਸਾਵਨਕਾ ਮਨਭੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋਂਸੇ ਸਾਂਤਹੋਤਾਜਾਵੇ ॥ ਤਬਸਾਵਣਮਲਮਨਮੈਅਤਿਪ੍ਰਸੰਨ ਔ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਵਿਚਾਰਤਾਭਯਾ ॥ ਕਯਾਜੇਪ੍ਰਥਮਮੈਭੀਸੰਤਹੁਕੇਅਛੇ ਪਰਮਹੰਸਹੁਕੇ ਅਛੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨੋ ਕੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਦਉਕਤ ਰੀਤੀ ਪੂਰਬਕ ਏਹੀ ਵਚਨਸੁਣਤਾਥਾ ਤਬ ਮੇਰੇਮਨਕੋ ਸਾਂਤੀ ਨਹੀ ਆਤੀਥੀ ॥ ਅਬਓਹੀਵਚਨ ਇਨ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਕੀ ਰਸਨਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸੁਣਕੇ ਮੇਰਾ ਰਿਦਾ ਸੀਤਲ ਹੋਤਾ ਜਾਤਾਹੈ ॥ ਇਸ ਤੇ ਜਾਨ ਪਰਤਾਹੈ ਕੇ ਯੇ ਕੋਈ ਪੂਰਣ ਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਅਭੇਦ ਰੂਪਹੈਂ ॥ ਅਬ ਲੋਂਕੋ ਕਾ ਬਹੁਤ ਹੀਸਮੁਦਾਇ ਹੋਇ ਰਹਯੋ ਹੈ ਅਬ ਔਰ ਮੈ ਇਸ ਸਮੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਪੂਛਤਾ ਹੂ ਪੁਨਾ ਕਿਸੀ ਏਕਾਂਤ ਸਮੇ ਮੈ ਫਿਰ ਆਇਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਹਾਜਰ ਹੋਇਕੇ ਫਿਰ ਪੂਛੋਂਗਾ ॥ ਸਾਵਨਮਲ ਐਸੇ ਮਨਮੈ ਵੀਚਾਰ ਅਬੀ ਕਰਤਾਹੀਥਾ ਇਸਕੇਬੋਲਨੇਸੇਪ੍ਰਥਮਹੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਚੁਟਕੀਮਾਰਕੇ ਹਾਥਕੀ ਸੈਨਤਕਰਦਈਕੇ ਤੁਮਅਬਚਲੇਜਾਵਹੁ ॥ ਤਬਅਤਿਅਸਚਰਯਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣਕਮਲਪਰਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਅਪਨੇਘਰਕੋਚਲਾਆਯਾ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਹੇ ਭਗਵਨ ਵਹੁਰਾਜਾ ਸਾਵਨਮਲਅਸਚਰਯਕਿਸਕਾਰਣਸੇਹੋਕੇ ਉਠਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਅਸਚਰਯਇਸ ਕਾਰਣਸਹੂਆ ਜੋਮੈਅਬੀ ਬੀਚਾਰਹੀਆਵਨੇਂਕਾਕਰਤਾਥਾ ਜੋਸੰਤਾਂਨੇਮੇਰੇਮਨਕੀਬਾਤਜਾਨ ਕੇ ਮੇਰੇਬੋਲਨੇਸੇਪ੍ਰਥਮਹੀ ਮੁਝਕੋਕਹਦੀਆਕੇਤੂੰਚਲਾਜਾਉ॥ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਘਰਮੈਜਾਇਕੇ ਅਪਨੀ ਰਾਨੀਸੇਭੀ ਸੰਤਹੁਕੀਬਡੀਉਸਤਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਸੰਤਹੁਕੀ ਉਸਤਤੀ ਅਪਨੇ ਪਤੀਕੇਮੁਖਸੇ ਸ੍ਰਵਣਕਰਕੇਤਿਸਕੇਮਨਮੈਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਦਰਸਨਕਰਨੇਕੀਬਡੀਸ੍ਰਧਾ

ਉਤਪੰਨ ਹੋਆਵਤੀਭਈ ॥ ਤਬਸਾਵਣਮਲਸੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਪੂਛਤੀਭਈਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਜੋ ਆਪਹੁਕਮਦੇਵਹੁਤੌ ਉਨਸੰਤਨਕਾਹਮਭੀਦਰਸਨਕਰਆਵੈ॥ ਤਬ ਰਾਜਾਨੇਕਹਯਾਕੇ ਅਛਾ ਉਨਕੇਦਰਸਨਸੇਹਮਤੁਮਕੋਨਹੀਵਰਜਤੇਹੈਂ ॥ ਤਬ ਰਾਣੀਨੇਭੀ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਬਚਨਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੀ ਉਸੀਸਮੇਮੈ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਪਰ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਗੁਰੂਭਾਵਨਾਹੋਜਾਤੀਭਈ ॥ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕ ਗੁਰੁ ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ ਲੈਕੇ ਘਰ ਕੋ ਚਲੀ ਆਵਤੀ ਭਈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਸਾਵਣਮਲਭੀ ਆਯਾਕਰੇ ਤਥਾਕਬੀ ੨ ਰਾਣੀਭੀਆਯਾਕਰੇ ਔਰਭੀ ਮੁਲਤਾਨਸੈਹਰਕੇ ਤਥਾਸਿਕਾਰਪੁਰਯੇ ਸਤਸੰਗੀਬਹੁਤਹੀ ਲੋਕ ਆਯਾ ਕਰੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਡੀਪ੍ਰਸਿਧੀ ਤਿਸ ਦੇਸਮੈਂ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾਬਡੀ ਆਇਕੇ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੇ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘੇ ਪਾਖ੍ਯਾਨੇ ਸ੍ਰੀਬ੍ਰਜ੍ਰਮਣੀ ਹਰਿਣਾਵਿਨੋਦੇਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਚਰਣਸ਼ਿਖਯਤ ਹਰਿਨਾਮ ਦ੍ਵਯੇਨ ਵਿਰਚਤ ਚਤੁਰਥਸਕੰਧੇ ਸੂਬੇ ਸਾਵਨਮਲ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ ਵਰਨਨੰਨਾਮ ਚਤੁਰਥੋ ਅਧ੍ਯਾਯਃ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਦ ੫ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਸੋਰਠਾ–ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਤ ਸਿਖਪਰ ਘਨੀ ॥
ਮਮਉਰਬਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਪੂਰਣ ਕਰੋ ਸੁ ਗ੍ਰੰਥਏਹੁ ॥

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਜਬਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਤਹਾ ਮੁਲਤਾਨਮੈਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨਮਹੀਨੇਵਿਤੀਤ ਹੋ ਗਏ ਜਬਸਿਖੋਕੀਕਥਾਕਾ ਸਮਾਹੋਵੇ ਤਬਸਭੀਸਿੰਘੋਕੀ ਕਥਾਕੀਓਰਚਰਣਕਰਕੇ ਸੋਇ ਜਾਵੈ ॥ ਇਧਰਸਿਖਲੋਕਦੇਖਕਰਕੇ ਖਿਝਾਕਰੈਜੋਰ ਕਿਸੀਕਾਕੁਛਚਲ ਨ ਸਕੈਔਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖਭੀਕੋਈਨਹੋਸਕੇ ਆਪਸਮੈਹੀਵਿਚਾਰੇ ਖਿਝਖੁਝਕੇ ਚੁਪਕਰਰਹੈ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਏਕਜਟਸਿੰਘਬਡਾਲੰਬਾ ਜ੍ਵਾਨ ਆਲਾਸਿੰਘਨਾਮਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿਧਪਾਂਚਹਾਥਕਾਲੰਬਾ ਕਪੂਰਥਲੇਕੀਰਿਯਾਸਿਤਮੈ ਗਊਵਾਲੇਗਾਂਕਾਥਾ॥ ਸਾਵਣਮਲਰਾਜਾ ਮੰਡਲੇਸ੍ਵਰਕਾਨੌਕਰਥਾ ਪਲਟਨਮੈਸੋ ਪਲਟਣਆਂਮਖਾਸਕੇ ਬਾਗਸੇਕੋਸਦੋਇਕਈਦਗਾਹਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧਏਕ ਮਸੀਤਥੀਤਹਾਂਪਲਟਨਕਾ ਡੇਰਾਥਾ॥ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕਾਐਸਾ ੨ ਪ੍ਰਸੰਗਸੁਣਕੇਸੋਆਲਾਸਿੰਘ ਕਹਣੇਲਾਗਾਕੇਕਯਾਹੈਵਹੁ ਜੋਈਜਟੀਕੋਉਧਾਲਕੇ ਜਟਲੈਆਯਾਹੈਮੈਂਉਸਕੋਮਾਰਕੇ ਜਟੀ

ਉਸੀਕੀ ਖੋਸਲਜਾਂਵਤਾਹੂੰ ਅਬੀ ਐਸੇਕਹਕੇ ਵਹੁ ਆਲਾਸਿੰਘ ਜਾਟ ਕਮਰਕਸਾ ਕਰਕੇ
ਉਸੀਵਕਤਉਠਖੜਾਹੂਆ॥ਢਾਲਤਲਵਾਰਆਦੀਸਭ ਸਸਤ੍ਰਕਸਕੇਊਠਦੌੜਤਾ॥ਜੈਸੇਸਰਾਰ
ਸਿੰਘ ਪਰਜੈਸੇਮੂਸਾਪਰਬਤਕੋਭਗਨਪਰਤੈਸੇਉਠਧਾਤਾਜੰਨਸੇਈਰਖਾਵਾਦਕਰਣੇਹਾਰਐ
ਸਿੰਘਥੇਉਨਨੇਭੀਇਸਕੀਬਾਤਕੀਪ੍ਰਸੰਸਾਕਰੀ ਅਰਕਹਤਾਕੇਧੰਨਤ ਹੋਵੇਗਾਤੂੰਜੋਉਸਸਾਧੂ
ਕੋ ਮਾਰਕੇਇਸਤ੍ਰੀਖੋਸਲਜਾਂਵੇਗਾ ਤਬਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮਨੋਰਾਜ ਆਲਾਸਿੰਘ ਮਾਰਗਮੈ
ਕਰਤੇਆਤੋਹੈ॥ ਤਬਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਰਕੇ ਉਨਲੋਕੋਂਕਰਕੇ ਕਹੇਹੂਏ ਉਸਭਲੇਲੋਕਨੇ ਕੁ
ਛਭੀ ਵੀਚਾਰ ਨ ਕੀਆ ਬਿਨਾਬੀਚਾਰਹੀਸਸਤ੍ਰਬਾਂਧਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇਊਪਰਉਠਦੌੜਤਾ॥ ਜ
ਬ ਆਂਮਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈ ਆਇਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖਹੂਆ ਤਬਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰ
ਤਜਾਂਹੀ ਭਾਈਆਲਾਸਿੰਘਕੀਬੁਧੀਫਿਰਗਈ॥ ਅਬਮਾਰਣੇਵਾਸਤੇਭਾਈਆਲਾਸਿੰਘਕਾ
ਹਾਥਨਹੀ ਉਠਤਾ ਹੈ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀਸਾਹਿਬ ਆਲਾਸਿੰਘਕੋ ਖਿਝਾਨੇਅਰਥ ਤਿਸਕੇ ਸਨ
ਮੁਖਆਤੇਹੀਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮਾਰਰੇਸਾਲੇਗੋਲੀ ਦੇਖਤਾਕਤਾਹੈ ਸੂਰਬੈਠਾ ਹਈਮਾਰਜਲਤੀ
ਗੋਲੀਜੋਰੋਜਦਿਹਾੜੀ ਹਗਣੇਮੂਤਣੇਕੇ ਦੁਖਸੈਛੂਟਜਾਵੈਐਸਾ ਬਚਨਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸੁਣਤੇਹੀ
ਭਾਈਆਲਾਸਿੰਘਥਰਥਰਕਾਂਪਨੇਲਗਜਾਤਾਭਯਾਮਨਵਿਖੇਬਡਾ ਅਸਚਰਯਸਾਹੋਕੇ ਸਾਰੇ
ਸਸਤ੍ਰਉਤਾਰਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਰਖਕੇਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮਵਸੁਧਾਪਰਲੰਬਾ ਪੜਕੇ ਕਰਤਾ
ਭਯਾ ਮੁਖਸੇਸਰਣਾਗਤ ਹੂੰ ਤ੍ਰਾਹਿਮਾਂ੨ਐਸੇਕਹਤਾਹੂਆ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ
ਹਜੂਰ ਗਿਰਜਾਤਾਭਯਾ॥ਇਧਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਭੀਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਮਨਏਕ ਰਸ ਅਡੋਲ ਜਿਨਕੇ
ਚਿਤਕਾਸੁਭਾਵਹੈ॥ ਭੈਕਾਹੂੰਕੋ ਦੇਤਨਹ ਨਹ ਭੈਮਾਨਤਆਨ॥ ਕਹੁਨਾਨਕ ਸੁਨਰੇ ਮਨਾ
ਗਿਆਨੀਤਹਿਬਖਾਨ॥੧੬॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਬਵਹੁਤਰਵਾਰ ਅਥਵਾ ਬੰਦੂਕਮਾਰਨੇਕੋ
ਸਨਮੁਖਆਯਾਤਬਮਹਾਂਰਾਜਜੀਕੇ ਮੁਖਪਰਯਦਕਿੰਚਤਭੀ ਗਿਲਾਨੀ ਨਹੀਆਵਤੀਭਈ
ਪ੍ਰਸੰਨਮਨਰਹੇਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਮਨ ਔਹਸਕੇ ਆਲਾਸਿੰਘਕੋ ਪੁਨਾਬਚਨਕਰਤੇ ਭਏ ਅਪਨੇ
ਹਾਥਮੈਨਗਨਤਰਵਾਰਢੋਲੈਕੇਲੈਵੇਸਾਲਤਾਮਾਰਮਾਰਤਾਕਿਉਨਹੀਂਹੈ ਸਾਨੂੰਮਾਰਕੇ ਇਸ
ਜਟੀਨੂੰਲੈਜਾਇ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਹਸ ੨ ਕੇ ਐਸੇਆਲਾਸਿੰਘਸੇਬਿਲਾਸਕਰੈ॥ ਔਭਾਈ
ਆਲਾਸਿੰਘ ਮਾਰਯਾ ਸਰਮਕਾ ਮਿਟੀ ਹੋਤਾ ਜਾਵੇ ਏਹੀ ਵਾਰੰਵਾਰ ਕਹੇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ
ਰਖਲੇਵਹੁ ਰਖਲੇਹੁ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਮਹਾ-
ਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿਖਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਹਜੂਰ ਕੀ
ਸੇਵਾਮੈਹਾਜਰਰਹਣੇਲਾਗਾ॥ ਯੇ ਬਿਰਤਾਤ ਤੋ ਇਧਰਬੀਤਤਾ॥ ਅਬ ਉਸ ਓਰਕੀਆਂ
ਬਾਤਾਂਸੁਣੋ॥ਜਬਭਾਈਆਲਾਸਿੰਘਮੁੜਕੇਅਪਨੀਪਲਟਣਮੈ ਨ ਗਯਾਤਬਸਭਕੇ ਮਨਮੈ
ਬੜਾਭਾਰੀਸ਼ਕਗੁਜਰਤਾ ਜਬ ਏਕਦਿਨਵਿਤੀਤਹੂਆ ਤਬਸਭਸਿੰਘੋਕੋਖਬਰਹੋਗਈਕੇ
ਆਲਾਸਿੰਘਕੋਸੰਤਹਨੇ ਅਪਨਾਚੇਲਾ ਬਨਾਇਲੀਆਹੈ ਅਬਵਹ ਨੌਕਰੀਛੋਡਕੇ ਫਕੀਰ

ਬਨਗਯਾਹੈ ॥ ਯੇਬਾਤਸੁਣਕੇ ਆਲਾਸਿੰਘਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾਕੋ ਬਡੀ ਰਿਸਲਗੀ ॥ ਵਹੁਬੋਲਤਾਕੇ ਵਹੁਹੋਵੇਕੌਨਜੋਮੇਰੇਭਾਈਕੋਫਕੀਰਕਰੇ ॥ ਬਡੇਕ੍ਰੋਧਸੇਨੇਤ੍ਰਜਿਸਕੇ ਬਡੇਭਯਾਨਕ ਲਾਲ ਲਾਲ ਹੋਰਹੇਹੈਂ ਔਬਕਬਾਦਕਰਰਹਯੋਹੈ ॥ ਕਹਾ ਮੈਅਬੀਉਸਫਕੀਰਕੋ ਮਾਰਕੇ ਅਪਨੇ ਭਾਈਕੋਫੇਰਲਜਾਵਤਾਹੌਂ ਉਸਕੀਸਾਧਣੀਭੀਖੋਸਲਜਾਵਤਾਹੂੰ। ਬੀਚਮੈਭਲੇ ੨ ਉਤਮ ਸਤਸੰਗੀਜਨੋਂਨੇ ਸਮਝਾਯਾਭੀ ਕੇ ਵਹੁਸੰਤਮਹਾਤਮਾਪੁਰਖਹੈ ਉਨਕੇਸਮੀਪਜਾਇਕੇਤੂੰ ਕੁਛ ਅਸੁਬਜਸੁਬਾਣੀ ਨ ਬੋਲੀ ਅਪਨੇਭਾਈਕੋ ਸਹਜੇਸੇ ਲੈਆਵੀਂ॥ ਪਰੰਤੂ ਭੂਤਾ ਵੇਸਕੇ ਸਮਾਨ ਭੂਤਜਾਹੂਆ ਜਾਟਕਿਉਕਿਸੇਕਾਕਹਜਾਸੁਣਤੇਹੈ॥ ਕੋਪਸੇਭਰਾਹੂਆਕਾਲੇ ਨਾਗ ਕੇ ਸਮਾਨਫੁੰਕਾਰੇਮਾਰਤਾਹੂਆ ਸੂਧਾਹੀ ਆਮਖਾਸਕੇਬਾਗਕੋ ਦੌੜਜਾਚਲਜਾਆਵਤਾਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬੈਨਤੇਯਪਰਫਣੀਅਰਕਾਰੋਨਾਗਆਵੇ ਤੈਸੇ ਆਇਕੇਡਰਪਾਵਨੇਲਾਗੇ ਤੈਸੇ ਔਰ ਬਹੁਤਸੇਲੋਕਤਮਾਸਬੀਨ ਤਮਾਸਾਦੇਖਨੇਅਰਥਵੋਭੀਸਾਥ ੨ ਚਲੇਆਵਤੇਹੈ॥ ਕੋਈ ਤੋ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਆਗੇਕਲਕੇਦਿਨਮੈਭੀ ਇਸਕਾਭਾਈਸੰਤਹੁੰਕੋਮਾਰਨੇਆਯਾਥਾ ਉਸਕੋ ਤੋ ਇਨੋਨੇ ਸਾਧੂਕਰਲੀਆਹੈ ਅਬਦੇਖਜੋਇਸਸੇਕਜਾਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਂਤਰਕਣਾ ਆਪਸਮੈਕਰਤੇਹੂਏਤਿਸਕੇਸਾਥ ੨ ਚਲੇਆਵਤੇਹੈ॥ ਜਬ ਆਮ ਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈਆਇਪ੍ਰਵੇਸਕੀਆ ਤਬ ਹਜੂਰਕੇ ਸਨਮੁਖਆਵਤੇਹੀ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇਹੀ ਬੁਧਿਫਿਰਗਈ ॥ ਉਸਕੋਦੇਖਕੇਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਹਸਕੇਕਿਉਵੇਸਾਲਜਾ ਮਾਰਤਾ ਕਿਉਨਹੀਹੈ ਮਾਰਣੇਵਾਸਤੇਆਯਾਹੈ ਹਮਕੋਮਾਰਕੇਅਪਨੇਭਾਈਕੋ ਔ ਇਸ ਸਾਧਨੀਕੋ ਲੈਜਾਇ ॥ ਹਮਕੂੰ ਹਗਣੇਮੂਤਣੇਕੇਦੁਖਸੇਛੁਡਾਇਦੇ ਅਰੇਸਰਊ ਜਲਤੀਕਰ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨਸੁਣਕੇ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਕੇ ਮਨਕਾਂਪਉਠਜਾ ਔ ਤਿਸਕਾਸਰੀਰ ਭੀ ਥਰਥਰਕਾਂਪਨੇਲਾਗਜਾਤਾਭਯਾ॥ ਗੁਰੂਜੀਨੇਤਿਸਕੋਗਾਲਨਹੀਨਿਕਾਸੀ ਮਾਨੋਮੰਤ੍ਰ ਪੜਕੇ ਕੋਈਟਉਨਾਸਾਕਰਦੀਉਹੈ।ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਕਾ ਮਨ ਸਾਂਤ ਹੋਜਾਤਾਭਜਾ ॥ ਸਭਹਥਜਾਰਉਤਾਰਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਰਖਕੇਦੰਡੋਵਤਵਸੁਧਾ ਪਰ ਲੰਬੇ ਪੜਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਤ੍ਰਾਹੀਮਾਂ ੨ ਪਾਹੀਮਾਂ ੨ ਬਖਸਾਲੇਵਹੁ ੨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਮੁਖਸੇਕਹਤਾਹੂਆ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਚਰਣੋਂ ਪਰਗਿਰਪਰਿਆ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਪਰਮਦਯਾਲੁ ਪੁਨਾ ਮੰਦ੨ਮੁਸਕਰਾਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿਉਰੇ ਸਾਲਜਾ ਮਾਰਨੇਵਾਸਤੇਤੂੰ ਆਯਾਥਾ ਅਬਮਾਰਤਾਨਹੀਹੈ ਹਮਕੋਮਾਰਕੇਅਪਨੇਭਾਈਕੋ ਔਸਾਧਨੀ ਕੋ ਭੀ ਲੈਜਾਇ ਦੇਰੀਕਿਉਲਗਾਈਹਈ ਪੁਨਾ ਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਅਤਿਦੀਨਹੋਇਕੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰਤਾਭਯਾ ਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਆਪਬਖਸਣੇਯੋਗਹੈ ਕਾਮੀਕਪਟੀ ਕੁਟਲਕੁਚਲ ਪਾਪੀਅਪ੍ਰਾਧੀ ਪਰਮਦੁਸ੍ਰਾਤਮਾ ਕੁਬੁਧਿਵਾਲੇ ਹਮਹੈ ਆਪਕਾ ਅਵਤਾਰ

ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇਜੈਸੇਦੁਸ੍ਰਅਪ੍ਰਾਧਯੋਂਕੇ ਉਧਾਰ ਅਰਥਹੀ ਹੈ ਅਬ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਪਾਪੋ ਅਪ੍ਰਾਧੋ
ਕੋ ਖਿਮਾਪਨਕਰਕੇ ਆਪਨੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾ ਦਾਸ ਬਨਾਵਹੁ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਜਾਹੁਰੇ ਅਪਨੇ
ਕੁਟੰਬਕੇਚਰਣੋਕਾਦਾਸਬਨ ਇਸ ਅਪਨੇਭਾਈਕੋਭੀ ਲੈਜਾਇ ਜਿਸ ਕੁਟੰਬਕੇ ਅਰਥ ਤੁਮ
ਸਰਕਾਰੀਨੌਕਰੋਕੇਆਗੇ ਨਉਕਰੋਕੇਨਉਕਰਹੋਕੇਰਹੇਹੋ ਹਮਾਰੇ ਚਰਣੋਕੇ ਦਾਸ ਕਿਉ ਹੋਤੇ
ਹੋ॥ ਤਬ ਪੁਨਾ ਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਅਬਤੋ ਹਮ ਆਪਕੇ
ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ ਦਾਸ ਅਪਨੇ ਮਨਕਰਕੇਹੋਚੁਕੇਹਾਂ ਆਪਨਾਸਰੀਰਆਦਿਕ ਆਪਕੇ ਅਰ
ਪਣ ਕਰਚੁਕੇਹਾਂ ਆਗੇਆਪਕੋਜੋਭਾਵੇ ਸੋ ਕਰੀਏ॥ ਉਸੀ ਦਿਨਸੇ ਦੋਨੋ ਭਾਈ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ
ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇਸਿਖਹੋਤੇਭਏ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਆਲਾਸਿੰਘ ਔ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਦੋਨੋ
ਭਾਈਸਾਧੂਹੋਗਏ॥ ਤਬਤੋਸਰਕਾਰੀਸੈਨਾਮੈ ਬਡਾ ਇਸਬਾਤਕਾ ਅਸਚਰਯਸਾਹੂਆ ਇਸ
ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਸਾਮਰਥਸਕਤੀਦੇਖਸੁਣਕੇਔਰਬਹੁਤਸੇਲੋਕੋਕੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਪਰ
ਸ੍ਰਧਾ ਹੋਜਾਤੀਭਈ॥ ਸੈਹਰਮੈਸੇ ਤਥਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾਕੇ ਸਤਸੰਗੀ ਲੋਕੋਂਕੇ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾ
ਜਾਗਆਵਤੀ ਭਈ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤਹੀ ਸੇ ਲੋਕ
ਆਵਨੇ ਲਗ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਔ ਦੇਸਾਂਤਰੋ ਮੈਭੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਜਸਕੀਰਤੀ
ਪਸਰਜਾਤੀਭਈ॥ ਹਰਜੇਪਾਤਸਾਹੁ ਪੁਰਕ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘਜੀ ਤਥਾ ਸੰਤਸ੍ਰੀ ਨਥਾ
ਸਿੰਘ ਘੁਮਣਕਜਾਂਕਾ ੨ ਸੰਤਸ੍ਰੀ ਪੰਡਤਹਰੀਸਿੰਘ ਪੰਡਿਤਮਾਲਵੇਕਾ ੩ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਾ
ਬਸਿੰਘ ਵਿਕਰਤ੪ ਸੰਤਸ੍ਰੀਸਵਾਈਸਿੰਘਵਿਕਰਤ੫ ਸੰਤਸ੍ਰੀਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਕਾਲੋਵਾਲਕੇ ੬
ਸੰਤਸ੍ਰੀਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ੭ ਆਲਾਸਿੰਘ੮ ਯੇਦੋਨੋਭਾਈਦੁਵਾਬੇਕਥੇ ਇਨਦੋਨੋਕੀਕਥਾ ਉਪ
ਰ ਲਿਖਚੁਕੇਹੈ ਅਬਸੰਤਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਕੀ ਕਥਾਕਹਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁਜੀਸੇਇਨਕਾ ਮੇਲ
ਹੂਆਹੈ॥ ਜਬਬਾਲਅਵਸਥਾਮੈ ਸੰਤਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਜੀਅਪਨੇਘਰਮੈ ਥੇ ਤਬਗਊਆਂਚੁਗਾਯਾ
ਕਰਤੇਥੇ ਭਾਵੇਕੋਈਹਿੰਦੂਮੁਸਲਮਾਨਚਾਂਡਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਇਨਕੇਆਗੇ ਗਊ ਏਕਦੋਚਾਰਦਸ
ਬੀਸ ਕਰਦੇਵੇ ਤਬਇਨੋਨੇਕਿਸੇਨੂੰਕੁਛ ਨ ਕਹਨਾ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖਸੇਬਿਨਾਧਰਮ ਅਰਥ ਸਭ
ਕਜਾਂ ਗਊਆਂਚੁਗਾਇਲਜਾਵੈ ਦੂਸਰਾਗਊ ਕੋਛਟੀਨਹੀ ਲਗਾਵਤੇਥੇ ਕਿਤੂ ਜਿਸ ਓਰਸੇ
ਗਊਕੋਮੋੜਨਾਹੋਵੇ ਤਬ ਹਾਥਕੇਸਾਫੇਸੇਮੋੜਦੇਤੇਥੇ॥ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਦ੍ਵਾਦਸਬਰਖ ਪ੍ਰਯੰਤ
ਨਿਸਕਾਮਹੋਕੇ ਬਨਮੈਚੁਗਾਵਨਰੂਪ ਗਊਆਂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਰਹੇ॥ ਤਬ ਅੰਤਹ ਕਰਣ
ਤਿਸਕਾ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲਹੋਜਾਤਾਭਯਾ॥ ਭਜਨਬੰਦਗੀ ਸੰਤੋਂਕੀਸੇਵਾ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਮੈ
ਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਕਾ ਮਨਅਛੀਰੀਤੀਸੇਲਾਗੇ ਔਰਸੰਸਾਰੀਵਿਹਾਰੋਂਸੇਉਪਰਾਮਰਹੇ ਏਹੀ ਸੁਧ
ਮਨਕੀਨਿਸਾਨੀਹੈ ਗਊਕੀਸੇਵਾਕੀਹੂਈਨਿਸਫਲਨਹੀਜਾਤੀ ਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਜੀਕੋਗਊਆਂ
ਕੀ ਸੇਵਾਕਾਫਲਮਿਲਨੇਮੈ ਨਿਮਿਤ ਬਨਤਾਹੈ ਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਕੇਮਨਮੈਸੰਕਲਪਹੂਆਕੇ ਅਬ

ਹਮਨੌਕਰੀਕਰਕੇ ਸਰੀਰਕਾਨਿਰਬਾਹਔਕੁਟੰਬਜੋਂਕਾਨਿਰਬਾਹਕੀਆਕਰੈ॥ ਐਸੇ ਬਿਚਾਰ
ਕੇ ਮੁਲਤਾਨਕੋਚਲੇਗਏ ਪ੍ਰਥਮਪਲਟਨਮੈਨੌਕਰੀਜਾਇਕਰੀ ॥ ਤਹਾਂਤੇਚਲਕੇਈਦਗਾ
ਹਤੇ ਆਸਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾਸਤਸੰਗਕੀਆ ਕਰੈ ਨਿਯਮਸੇ
ਰੋਜਹੀ ਆਵੈ ॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਸਤਸੰਗਕਰਤੇਕੋ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਅਥਵਾ
ਮਹੀਨੇਵਿਤੀਤਹੋਏ ਤਬਏਕਦਿਨ ਕਥਾ ਸ੍ਰਵਨਕਰਕੇ ਉਠਕੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਆਗੇਮਥਾਟੇਕਕੇ
ਚਲਜੋਹੈ ਤਬਸੰਤਹੁਨੇਸਹਜਸੁਭਾਵਿਕਹੀ ਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਕੇਸਿਰਪਰਹਾਥਰੇਖਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਸੇ ਭਰੀਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਦੇਖਕੇਬਚਨਕੀਆਜਾਹਭਾਈਵਾਟਬਹੁਤਸਾਰੀਹੈਔਵਕਤਥੋੜਾਹੈ॥
ਇਤਨਾਬਚਨਸੁਨਕੇ ਅਪਨੇਡੇਰੇਕੋਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਚਲਾਗਯਾ ॥ ਸੰਤਹੁਨੇਵਕਤ ਥੋੜਾ ਹੈ
ਤੇ ਵਾਟਬਹੁਤਹੈ ਯੇ ਬਚਨ ਨਥਾਸਿੰਘਕੋ ਨਹੀਕਹਯਾ ਮਾਨੋਮੰਤ੍ਰਪੜਕੇ ਏਕਾਦਸ ਅਖਰ
ਕਾ ਕੋਈਟਉਨਾਕਰਡਾਰਜੋਹੈ ॥ ਇਸੀ ਬਚਨਕੋਉਪਦੇਸਰੂਪਕਰਕੇ ਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਨੇ
ਰਿਦੇਮੈ ਧਾਰਣਕਰਲੀਆ ਔਰ ਉਸੀਵਕਤਕੀਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਕੋ ਚਟਪਟੀ ਉਚਾਟਸੀ
ਲਾਗਗਈ ਸਾਰੀਰਾਤ੍ਰੀਭਰਇਸੀਵਚਨਕਾ ਵਿਚਾਰਕਰਤਾਰਹਯਾ ॥ ਕਯਾ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇ
ਮੁਝਕੋ ਪਰਮਅਦਭੁਤਉਪਦੇਸਕੀਆਹੈ ਜੋਅਬੀਮੇਰਾਸਰੀਰਛੂਟਜਾਵੇ ਤਬ ਚੌਰਾਸੀਲਖ
ਯੋਨੀਰੂਪਬਡੀਲੰਬੀਬਾਟਮੈਪਰਜਾਉਂਗਾਤਬਪਰਮੇਸ੍ਵਰਤੋਮੇਰੇਸੇਅਤਿਦੂਰਰਹਗਯਾਪੁਨਾ
ਕਬਪਾਰਬ੍ਰਹਮਸੇ ਮੇਰਾ ਮੇਲਾਹੂਆ ਔਰ ਕੌਨਮਿਲਾਵੇਗਾ ॥ ਦੇਖੋਭੰਗਕੇ ਭਾੜੇਮੈ ਅਪਨੇ
ਜਨਮਕੇਬਜਰਬਹਾਂਖੋਇਡਾਰਾਹੈ ॥ ਹਾਧਿਕਾਰਹੈਇਸਮਾਯਾਕੇਮੋਹਕੋ ਔਸਰੀਰਕੋਕੁਟੰਬਕੋ
ਜਿਸਕੇਬਦਲੇਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਾਪਕਪਟਝੂਠਬੋਲ ੨ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਰਪਰ ਬੋਝਾ ਪਾਪੋਂ
ਕਾ ਉਠਾਇਕੇ ਅਪਨਾਅਗਾਭਾਰੂਕਰਤਾਹੂੰਕਿਸਜੀਵਨੇਕੇਅਰਥਤਥਾਗੁਰੂਸਬਦਃਕਬੀਰ
ਭਾਰ ਪਰਾਈਸਿਰਚਰੈ ਚਲਯੋ ਚਹੈਬਾਟ ॥ ਅਪਨੇਭਾਰੋਂ ਨ ਡਰੈਆਗੈ ਅਉਘਟਘਾਟ॥
ਆਹਾਕਯਾਅਛੀਬਾਤਕਹੀਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਵੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀਨੇ ਸੋਰਠਮੈ ਮਨਕੀ ਮਨਹੀਮਾਹਿ
ਰਹੀ ॥ ਨਾ ਹਰਿਭਜੇ ਨ ਤੀਰਥਸੇਵੇਚੋਟੀਕਾਲਗਹੀ ॥ ੧ ॥ ਸੁਥਰਾਜੀਅਖਫਲਕਣ ਨਾ
ਮਿਲੇ ਮੁਖਮੈਰਹੇਗਿਰਾਹੁ ॥ ਲਖਲਾਨਤਸੁਥਰਿਆ ਜੋਦਮਦਾਕਰੇਵਿਸਾਹੁ ॥ ੧ ॥ ਇਸੀ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੀਚਾਰਕਰਤੇਹੂਏ ਤਿਸਨਥਾਸਿੰਘਕੋਵਹੁਰਾਤ੍ਰੀਚਾਰਯਾਮਕੀ ਚਾਰਯੁਗਕੇਸਮਾਨ
ਹੋਜਾਤੀਭਈ।ਬਡੇਕਲੇਸਸੇਵਹੁਰਾਤ੍ਰੀਵਿਤੀਤਕਰਕੇ ਅਪਨੇਸ਼ਸਤ੍ਰਬਸਤ੍ਰਬਰਤਨ ਰੇਜ਼ਭੀ
ਜੋ ਕੁਛਥਾਸਭੀਲੈਕੇਦਿਨਚੜਤੇਕੇਸਾਥਹੀ ਸੰਤਹੁਕੇਪਾਸਆਇਪਹੁਚਯਾ ॥ ਬਡੇ ਵੈਰਾਗ
ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਇਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਭੀ ਕੁਛਧਰਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਬਡੇ
ਪ੍ਰੇਮਸੇਨਿਰਮਾਨਹੋਕੇ ॥ ਆਗੇਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿਉਭਾਈ ਨਥਾ
ਸਿੰਘਾਤੈਨੇਯੇਕਯਾਕੀਆਹੈ ਅਪਨੀਨਉਕਰੀਛੋਡਕੇਚਲਾਆਯਾਹੈਭਾਈਸਿਖਾਤੈਨੇ ਇਤਨੀ

ਜਲਤੀਕਿਉਕਰੀ ਜਬਬ੍ਰਿਛਕੇਸਾਥਸੇਪਕਕੇਫਲਗਿਰੇ ਤਬਰਸਦਾਯਕਹੋਤਾਹੈ ਜੋ ਕਚਾ
ਫਲਬ੍ਰਿਖਕੇਸਾਥਸੇਟੂਟਪਰੇ ਤਬਕਟੁਹੋਜਾਤੇਹੈ ਸੜਜਾਤੇਹੈ ॥ ਸੋਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਿਤਨਾ
ਕਾਲ ਸਬਦਸਪਰਸਆਦੀਵਿਖਯੋਂਸੇ ਔਮਾਯਾਕੇਮੋਹਸੇਦ੍ਰਿਢਤੀਬਰ ਤਰਵੈਰਾਗਨ ਹੋਵੇ
ਉਤਨਾਕਾਲ ਗ੍ਰਿਹਸਤ੍ਰਕਾਤਯਾਗ ਨ ਕਰਣਾਚਾਹਯੇ ॥ ਸੋਤੇਰੀ ਅਬੀ ਛੋਟੀਅਵਸਥਾਹੈ ਤੂੰ
ਗ੍ਰਿਹਸਤ੍ਰਆਸ੍ਰਮਕੇ ਸੁਖੋਂਕੋਭੋਗਜਬਤੂੰ ਸੰਸਾਰਕੇ ਸੁਖਹੁਕੋ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦੁਖਰੂਪਜਾਨ
ਲੇਵੇਗਾ ਤਬ ਤਯਾਗਕਰਣਾ ਉਚਿਤਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ
ਸਿਖੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਮੈਂਨ ਸੰਸਾਰਕੋਸਰਬਥਾ ਦੁਖਰੂਪਜਾਣਲੀਆਹੈ ॥ ਜੋਮੈ ਏਕ
ਇਸਤ੍ਰੀਕੇ ਸੁਖਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਕੀਇਛਾਕਰਕੇਬਿਵਾਹੂਗਾ ਤਬਮੁਝਕੋਸਾਰੇਸੰਸਾਰਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਹੋਣਾਪੜੇਗਾ ॥ ਜੈਸੇਕੀਟੋਂਕੀਖੁਡਮੈਮੂਤ੍ਰਕਰਨੇਸੇ ਤਿਸਬੰਬੀਮੈਸੇਕੀੜੇ ਨਿਕਸਕੇ ਮਾਨੁਖ
ਕ ਕਾਟਤੇਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹੀਇਸਤ੍ਰੀਕੇਸੰਬੰਧਸੇ ਬਾਲਬਚਾਰੂਪਕੀਟਮੁਝਕੋਕਾਟਕਾਟਖਾਵੈਂਗੇ ॥
ਹੇਗੁਰੋ ਫਿਰਮੈਸੰਸਾਰਰੂਪੀਪਿੰਜਰੇਸੇਕਬਔਕੈਸੇਛੂਟੋਂਗਾ ॥ ਯਾਂਤੇਮੈਸੰਸਾਰਕੋਅਤਿਦੁਖਰੂਪ
ਜਾਨਕੇ ਇਸਕੋਤਯਾਗਕੇਆਪਕੀਸਰਣਕੂੰਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆਹੂੰ ਦੂਸਰਾਆਪਨੇਕਲ ਬਚਨਕੀਆ
ਥਾ ਕੇ ਬਾਟਬਹੁਤਹੈਅਰਵਕਤਥੋੜਾਹੈ ਇਸਆਪਕੇਵਚਨਕੇਵਿਚਾਰਸੇਹੀਮੁਝਕੋਸੰਸਾਰਸੇ
ਪਰਮਵੈਰਾਗਆਇਉਦੇਹੂਆਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇਹੇਭਗਵਨ ਮੈਤੋ ਅਬ ਵਿਖਯਰੂਪੀ ਕੀਚਮੈ ਨਹੀ
ਫਸਯਾਚਾਹਤਾਹੂੰ ਯੇਨਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰਕੇਮੇਰਾ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇਉਧਾਰਕਰੋ ॥ ਇਸ
ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਸਿਖਕੀਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸੁਣਕੇ ਤਥਾ ਉਤਮਅਧਿਕਾਰੀਜਾਨਕੇਮੰਤਹੁਨੇਬਚਨਕੀਆ
ਕੇ ਹੇਸਿਖਯੇਜੋਤੇਰੇਪਾਸਹੈ ਜੋਕੁਛਤੂੰ ਲੈਆਯਾਹੈ ਯੇ ਸਭੀਕੁਛਤੂੰ ਕਿਸੇਕੋ ਦੇਡਾਰ ਅਥਵਾ
ਬਾਜਾਰਮੈਧਰਕੇਲੁਟਾਇਦੇ ਔਸਰੀਰਪਰਏਕਬਸਤ੍ਰਰਹਣੇਦੇ ਔਰਕੁਛਭੀਪਾਸ ਨ ਰਖ
ਤਬ ਹਮਤੇਰੇਕੋਉਪਦੇਸਕਰੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਰਮ ਉਪਰਾਮਤਾਕੇ
ਵਚਨਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਨਥਾਸਿੰਘਨੇ ਰਾਜਮਾਰਗਮੈਰਖਕੇ ਸਭੀਕੁਛਲੁਟਾਇਦੀਆ ਸਰੀਰ
ਕੇ ਊਪਰਕੇਬਸਤ੍ਰਮਾਤ੍ਰਰਖਲੀਏ ਸਭੀਕੁਛਦਾਨਕਰਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋਮੈਹਾਜਰ
ਆਇਹੂਆ ॥ ਤਬਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਊਪਰ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਵਚਨਕੀਆਕੇ ਹੇਸਿਖ ਯੇਪਦਾ
ਰਥ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰਜੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਮੈ ਬਡਾਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕਹੈ ॥ ਸਾਧੂਕੇਪਾਸ ਜਬਪਦਾਰਥ ਹੋਵੇ
ਤਬ ਕੇਵਲ ਪਦਾਰਥਕਾਹੀ ਭਰੋਸਾਰਹਤਾਹੈ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰਜੀਕੇ ਭਰੋਸੇਕੋ ਯੇ ਜੀਵਤਯਾਗ
ਦੇਤੇਹੈ ਔਜਬਪਾਸਏਕਵਿਰਾਟਕਾਭੀ ਨ ਹੋਵੇਤਬਇਸਮਾਨੁਖਕੋ ਕੇਵਲਏਕਭਗਵੰਤਕਾ
ਹੀ ਆਸ੍ਰਾਹੋਤਾਹੈ ॥ ਜਬਯੇਪ੍ਰਾਣੀਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤਕੇ ਭਰੋਸੇ ਪਰਾਯਣਹੋਤੇਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤ
ਕੀ ਇਸਕੇਊਪਰਦਯਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇਜੈਸੇਮਾਤਾਪਿਤਾਕੇਭਰੋਸੇਰਹਣੇਵਾਲੇ ਛੋਟੇ
ਬਾਲਕਪਰਮਾਤਾਪਿਤਾਕੀ ਸਹਜਸੁਭਾਇਹੀ ਦਯਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਬਨੀਰਹਤੀਹੈ ॥ ਔ ਜੋ ਵਿਹਾਰ

ਕਾਰਮੈ ਸਾਮਰਥਬਡਾਪੁਤ੍ਰਮਾਤਾਪਿਤਾਕਾਭਰੋਸਾਨਾਹੀਰਾਖਤੋਹੈ ਤਬਤਿਸਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮਾਤਾ
ਪਿਤਾਭੀਨਹੀਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹੀਜੋਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤਕੇਭਰੋਸੇ ਪਰਾਯਣਰਹਤੇਹੈ ਤਬਭਗਵੰਤ
ਕੋ ਭੀ ਉਨਕੇਪਾਲਨੇਕੀਚਿੰਤਾਰਹਤੀਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਗੁਰੂਸਬਦਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ॥
ਨਾਨਕਚਿੰਤਾਮਤਕਰੋ ਚਿੰਤਾਤਿਸਹੀਹੇ॥ ਵਿਚਉਪਾਇਸਾਇਰਾਂਤਿਨਾਭੀਰੋਜੀਦੇਇ॥ਕਾਹੇਰੇ
ਮਨ ਚਿਤਵੈ ਉਦਮ ਜਾਆਹਰਰਹਿਜੀਉ ਪਰਿਆ ॥ ਸੈਲਪਥਰਮੈ ਜੰਤੂਉਪਾਇ ਤਾਂਕਾ
ਰਿਜਕਆਗੇਕਰਧਰਿਆ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਔਰਭੀਅਨੇਕਵਚਨਹੈਂ ॥ ਇਸਹੇਤੂਸੇਭੀਸ੍ਰੀਪਰ
ਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕਾਭਰੋਸਾਰਖਣਾਚਾਹਜੇ॥ ਔਰਧਨਆਦੀਕਿਸੀਕਾਭੀਭਰੋਸਾ ਨ ਰਖਣਾ ਚਾਹਜੇ
॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਵਚਨੋ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਨਮੁਖ ਕਰਕੇ ਸੁਧ ਔ
ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਵਾਲੇ ਸਿਖ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਰਥ ਸਹਿਤ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ
ਉਪਦੇਸਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਜਾਹ। ਏਕਾਂਤਮੈ ਬੈਠਕੇਇਸਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸਕਰ॥
ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗ੍ਯਾਅਨੁਸਾਰ ਸਿਖਏਕਾਂਤਦੇਸਮੈ ਇਸਿਤਹੋਕੇਦ੍ਰਿਛ ਅਭ੍ਯਾਸਕਰਕੇ
ਅਲਪਕਾਲਮੈਹੀ ਸਿਧਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਬਾਲਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਭਾਈਨਥਾਸਿੰਘਨੇ
ਸਰੀਰਕੇਤ੍ਯਾਗਪ੍ਰਯੰਤ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯਹੀ ਰਾਖ੍ਯੋਹੈ ਔਵਾਕ੍ਯਸਿੱਧੀਭੀ ਤਿਸਕੋਥੋੜੇਹੀਕਾਲ
ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਭਈ ॥ ਉਤਮਅਧਿਕਾਰਯੋਂਕੇ ਐਸੇਹੀਲਖਣਹੋਤੇਹੈਂ ਜੋ ਏਕਹੀਵਾਰ ਏਕ
ਹੀ ਵਚਨਉਚਾਰਣ ਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸਕੋ ਧਾਰਣਕਰ ਲੇਤੇਹੈਂ ਉਸਵਚਨਕੋ
ਪਰਮਾਰਥਮੈ ਲਗਾਇਲੈਤੇਹੈਂ ਉਸਮੈਤਰਕਣਾ ਨਹੀਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸੀਅਵਸਰਮੈਹਰੀ
ਏ ਪਤਸਾਹਪੁਰਕੇਰਹਣੇਵਾਲੇਸਰਕਾਰੀਸੈਨਾਮੈਨੌਕਰ ਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘਜੀਥੇ ਵਹੁਭੀਨਿ
ਤਯੰਪ੍ਰਤੀਸਤਸੰਗਕਰਣੇਕੋਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਨੇਮਕਰਕੇਆਵਤਥੇ॥ ਇਸੀ
ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਬਹੁਤਕਾਲਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਤਬਅਮੋਘਬਾਣਵਤ ਅਦਭੁਤਵਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ
ਕੇ ਸੁਣਕੇਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘਕਾ ਮਨਭੀਵਿਰਕਤਹੋਗਯਾ ॥ ਤਬਏਕਦਿਨ ਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘ
ਨੇਭੀ ਪਰਮਵਿਰਕ੍ਤਹੋਕੇ ਸਸਤ੍ਰਬਸਤ੍ਰ ਧਨਪਦਾਰਥ ਸਰਬਸ੍ਵਲੈਕੇਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲਹੀ ਸੰਤ
ਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇਮੈਆਇਗਯਾ ਤੈਸੇਹੀਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਵਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਵਚਨ
ਕੀਆਕੇ ਕਿਉਭਾਈ ਸਿਖਾ ਯੇ ਕ੍ਯਾਹੈ ॥ ਤਬਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਦਾਸ ਕ
ਰੀ ਕੇ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋਮੁਝਕੋਭੀ ਅਪਨੇਚਰਣੋਕਾ ਦਾਸ ਬਨਾਵੋ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਭਾਈਸੇਵਾ
ਸਿੰਘਕੀ ਅਰਦਾਸਸੁਣਕੇ ਮੰਦਰ ਮੁਸਕਾਵਤੇਹੂਏ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਜਾਹ
ਵੋ ਸਾਲ੍ਯਾਅਪਨੇ ਰਨਮੁੰਡੇਕੇਚਰਣਾਕਾ ਦਾਸਜਾਇਹੋ ਹਮਾਰੇਚਰਣੋਕਾ ਦਾਸਹੋਕੇਤੂੰਕ੍ਯਾ
ਲੇਵੇਗਾ ਪੁਨਾ ਅਤਿਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕਹ੍ਯਾਕੇ ਭਗਵਨ ਅਨੇਕੋਂ ਜਨਮ
ਪ੍ਰਯੰਤਹਮਰੰਨਮੁੰਡੇਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇਦਾਸ ਹੋਤੇਚਲੇਆਏਹੈ ਅਬ ਉਨਕੇਦਾਸਤ੍ਵਭਾਵਸੇ ਛਡਾ

ਇਕੇ ਅਪਨੇਹੀਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾ ਦਾਸਬਨਾਵੇ ॥ ਜਬ ਵਾਰੰਵਾਰ ਭਾਈ ਸੇਵਾਸਿੰਘਨੇ ਨਿ
ਮ੍ਰ ਹੋਕੇਬੇਨਤੀਕਰੀ ਤਬਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਤੂੰਅਬ ਪੰਡਿਤਹੂਆ ਚਾਹਤਾ
ਹੈਂ ਸੋਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਵਚਨਕਰਕੇ ਬਡਾ ਸਭਾਰੰਜਨਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਪੰ
ਡਿਤ ਹੋਤਾਭਯਾਹੈ ॥ ਤਹਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਰਹਕੇਚਰਣੋਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤੇ ਰਹੇ ਤਦਨੰਤਰ
ਆਗਯਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀਰੀਗਾਜੀਕੇ ਚਲਾ ਜਾਤਾਭਯਾ ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਖੂਬ ਵਿਦਯਾਕਾ ਅਧ੍ਯੇਨ
ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਤ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਕਸਮੀਰਕੋ ਗਏਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਸੇ
ਪਰੇ ਅਮਰਨਾਥ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਃ ਸੰਤ ਯੋਗਾ ਸਿੰਘਕੇ ਡੇਰੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਮੈ ਜਪਜੀ
ਕੇਊਪਰ ਸੰਤ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਮੈ ਜੋ ਟੀਕਾ ਕੀਆਹੈ ਤਿਸਕੀ ਕਥਾ ਕਰਤੇ
ਭਏ ॥ ਪੁਨਃ ਪਿਸ਼ੌਰ ਮੈ ਸੈਹਰ ਤਥਾ ਸਿਖੋ ਕੀ ਛਾਵਨੀ ਮੇ ਕਥਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈ ॥ ਫਿਰ
ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਰਾਮਾਨੰਦ ਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਸੰਤ ਬਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਘਿਉ ਮੰਡੀ ਮੈ ਬਾਬੇ
ਅਟਲ ਗੁਰੂਜੀਕੇਸੰਤਪੁਰੇਲਹੌਰ ਮੈ ਇਤਨੇ ਅਸਥਾਨੋਮੈ ਕਥਾ ਭਾਈਸੇਵਾਸਿੰਘ ਕਰਤਾ
ਭਯਾ ਜਿਸਕੀ ਕਥਾਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋ ਪੁਰਖਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਸੁਣਨੇ ਅਰਥ ਆਵਤੇਥੇ ॥ ਸੰਤਸੇਵਾ
ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਰੀਰਭੀਬਡਾ ਸੁੰਦਰਕਮਲਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇਬਿਸਾਲ ਜਿਸਕੇ ਨਿਤ੍ਰੇਹੈਂ ਜਿ
ਨਕੀਬਾਣੀ ਭੀਬਡੀਮਨਕੇ ਹਰਣੇਹਾਰੀਹੈ ਔਸ੍ਰਭਾਵਕਹੀ ਜਿਨਕਾਦਰਸਨ ਮਨਕੇ ਹਰਣੇ
ਹਾਰਾਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਡੇ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਔਪੰਡਿਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਸੇ ਸੰਤ ਸੇਵਾਸਿੰਘਜੀ
ਹੋਤਭਏਹੈ ॥ ਤਥਾ ਡਿੰਗਯਾਂਕੀ ਬਾਰਕਾ ਸਰੀਰਸੰਤਹਰੀਸਿੰਘਭੀ ਹੋਤਾ ਭਯਾਹੈ ॥ ਵਹੁਭੀ
ਮੁਲਤਾਨਮੈਨੌਕਰਥਾ ॥ ਸੋਭੀਤਿਸੀ ਅਵਸਰਮੈ ਅਪਨਾਸਾਰਾ ਸਰਬਸ੍ਵਲੈਕੇ ਯੇਭੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂ
ਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾ ਸਿਖਹੋਤਾ ਭਯਾਹੈ ॥ ਇਸਕੋਭੀ ਪੂਰਬਲੇਸਿਖੋਂਕੇ ਸਮਾਨ ਬਚਨ
ਕੀਆਕੇਤੂੰਭੀ ਅਪਨਾਸਾਰਾਸਰਬਸ੍ਵਦਾਨਕਰਆਉ ਤਬਹਮਾਰੇਪਾਸਰਹੁ॥ ਤਬਹਰੀਸਿੰਘ
ਜੀਨੇਭੀਐਸੇ ਹੀਕੀਆ ॥ ਤਹਾਂਕਿਤਨਾਕਾਲਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਰਹਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸਰਬ
ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਸੇਵਾਕਰਤਾਭਯਾ ਬਡੀਵਿਚਾਰਵਾਲੀਬੁਧੀਕੀ ਭਾਈਹਰੀਸਿੰਘਜੀਕੋਅਭਿਲਾਖਾ
ਥੀ ॥ ਔਰਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਆਗਯਾਅਨੁਸਾਰ ਅਪਨਾਅਹੰਕਾਰ ਤਯਾਗਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤਾ
ਭਯਾ ॥ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾਪੂਰਬਿਕਸੇਵਾਕਰਤੇਕੋ ਸੰਤਹਰੀਸਿੰਘਕੋਬਹੁਤਦਿਨਵਿਤੀਤਹੋਗਏ
ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਹਰਿਸਿੰਘਕੇਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਮਾਂਗ ਜੋ
ਇਛਾਹੈ ਤਬਸੰਤਹਰੀਸਿੰਘਨੇਦੋਨੋਂਹਾਥਜੋੜਕੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇਏਹੁਵਰਮਾਗਯਾਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ
ਮੁਝਕੋਏਹਵਰਦੇਵੋ ਕਯਾਜੋਧਾਰਣਾਵਤੀਮੇਰੀਬੁਧੀਹੋਵੇ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ
ਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਤਥਾਅਸਤੂਐਸੇਹੀਹੋਵੇ ਪਰੰਤੂ ਯੇ ਮੰਤ੍ਰਕਾਅਭਯਾਸਏਕ ਸਵਾਮਹੀਨਾ
ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਸ੍ਵਤੀਕੇਤੀਰੇਤੈਨੇਕਰਣਾਹੋਗਾ ਪੁਨਾ ਤੂੰ ਥੋੜੇਹੀਪਰਿਸ੍ਰਮਸੇਪੰਡਿਤ ਹੋਜਾਵੇਗਾ

ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਏਕ ਚਤੁਰਅਖਰ ਆਤਮਕ ਮੰਤ੍ਰ ਦੇਕੇ ਵਿਦਾ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਸੇ ਸੰਤ ਹਰੀਸਿੰਘ ਕੋ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਤ ਹਰੀਸਿੰਘ ਜੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਥੋੜੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਲਪਹੀ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪੰਡਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰੇ ਰਿਖੀਕੇਸ ਮੈ ਰਹਤੇ ਭਏ ॥ ਬਿਲ ਔ ਬੇਰ ਝਾੜੀ ਉਕੇ ਖਾਇਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਮਹਾ ਵਿਰਕਤ ਆਪ ਭੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਮਹਾ ਪੁਰੁਖ ਜਿਨਕੀ ਸੰਗਤ ਹੈ ਐਸੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀਸਿੰਘ ਜੀ ਚਣੀ ਓਟਵਾਲੇ ਰਾਮਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਦੰਡੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਸੰਤ ੍ਰਨਿਰਾਯਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭਿ ਕਿਤਨੇਕ ਸੰਤ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਔ ਜਿਤਇੰਦ੍ਰਿਯ ਉਰਧਰੇਤ ਸਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਬਡਾ ਬਿਸਾਲ ਜਿਨਕਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਤਪੋਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਅਤਯੰਤ ਨਿਰਮਲ ਇਨਕਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ॥ ਪੂਸ੍ਰ ਉਤ੍ਰ ਮੈ ਬਡੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਸਾਰੀਰਿਕਭਾਸ ਖਾਦਿ ਖੰਡਨ ਚਿਤਸੁਖੀ ਆਦਿਕ ਵੇਦਾਂਤ ਕੇ ਪ੍ਰਸਥਾਨ ਔ ਦਿਨਕਰੀ ਜਾਗਦੀਸੀ ਗਦਾਧਰੀ ਆਦਿਕ ਨਯਾਯ ਕੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਤਥਾ ਸਾਖਯ ਪਾਤੰਜਲ ਆਦਿਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜਿਸ ਸੰਤ ਹਰੀਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਅਨੁਭਵ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਲਗਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਪਢੇ ਪਢਾਏ ਹੈ ਸੋ ਯੇ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਾ ਹੀ ਫਲ ਹੈ ॥ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦਸ ਪਾਂਚ ਔਰ ਭੀ ਨੌਕਰੀ ਸਿਖ ਛੋਡਕੇ ਸਾਧੂ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸਾਵਨ ਮਲ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਨਾ ਮੈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੀਆ ਵੀਚਾਰ ਕੇ ਕੇ ਯੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਾਧੂ ਹੋ ਜਾਇੰਗੇ ਤ ਬ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਯੁਧ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਕਾਮ ਕੌਨ ਦੇਵੇਗਾ ॥ ਅਬ ਸਰ ਕਾਰੀ ਨੌਕਰੋ ਮੈ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਮਤ ਜਾਵੇ ॥ ਭਲਾ ਕਹੋ ਤੋ ਜਿਨੋਕੀ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗ ਗਈ ਹੈ ਅਬ ਵਹੁ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਕੋ ਕਯਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਅਬ ਵਹੁ ਬਡੇ ਸੇ ਬਡੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਹੁਕਮ ਮਾਨੈਕੇ ਇਸ ਤੁਛ ਮੰਡਲੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਹੁਕਮ ਮਾਨੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤਿ ਸੇ ਵਹੁ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿਖ ਲੋਗ ਤਿਸ ਮੰਡਲੇਸ੍ਵਰ ਰਾਜਾ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੋ ਉਲੰਘਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਆਇ ਕਰੈ ॥ ਪਰੰਤੁ ਰਾਜਾ ਸਾਵਨ ਮਲ ਸਾਈ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਕਹੇ ਕਹਾਏ ਸੇ ਊਪਰ ਲੇ ਹ੍ਰਿਦੇ ਸੇ ਬੰਦ ਕਰਤਾ ਥਾ ਪਰੰਤੁ ਅੰਤਰ ਸੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣੇ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਬੰਦ ਕਰਤਾ ਨਹੀ ਥਾ ॥ ਨਹੀ ਤੋ ਰਾਜਾ ਕੀ ਆਗਯਾ ਭੰਗ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਦੰਡ ਕਰਣਾ ਚਾਹਯੇ ਪਰੰਤੁ ਰਾਜਾ ਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖ ਕੇ ਭੀ ਹਸ ਕੇ ਚੁਪ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕੁਛ ਕਹੇ ਨਹੀ। ਉਨ੍ਹੇ ਹੀ ਦਿਨੋ ਮੈ ਏਕ ਸਵਾਈ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੂਬੇਦਾਰ ਥਾ ॥ ਵਹੁ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਤ ਸੰਗ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਆਵਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ॥ ਪੂਰਬ ਕਾ ਤਿਸ ਕਾ ਸਰੀਰ ਥਾ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਕਿਸੀ ਔਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਉਸ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਯਾ ਕੇ ਅਨਾਥ ਤਯਾਗੇ ਬਿਖਯਰਸ ਸੰਤਨ ਜਾਨ ਮਲੀਨ ॥ ਤਾਂ ਉਛਿਸ੍ਰਿਸਿਉਰਤਿ ਕਰੈ ਕਾਮੀ ਕਾਕ ਅਧੀਨ ॥ ਜਿਨ

ਵਸਯੋਕੋਅਤਿਮਲੀਨਮੈਲੇਅਰਥਾਤਕਾਕਵਿਸ੍ਰਾਕੇ ਸਮਾਨਜਾਨਕੇਤਜਾਗਦੀਓਹੈਸੰਤਨ੍ਹੋਨੇ
ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਕਾਕਲੋਕੋਂ ਕਾਵਿਸ੍ਰਾਭਖਣਕਰਤੇਹੈਂ ਪੁਨਾ ਜੋ ਤਿਸਕੀ ਵਿਸ੍ਰਾਹੂਈ ਸਾਵਿਸ੍ਰਾਕੀ
ਵਿਸ੍ਰਾਹੂਈ ਅਰਥਾਤਅਤਜੰਤਮਲੀਨਵਸਤੂਸੇ ਜੈਸੇ ਕਾਕਕੁਤੇਆਦਿਕ ਪ੍ਰੀਤੀਕਰਤੇਹੈਂ ॥
ਤੈਸੇ ਕਾਕਔਰਕੁਤਜੋਂਕੇਸਮਾਨ ਅਨੇਕਪੁਰਖੋਂਕੀਭੋਗੀਹੂਈ ਪੁਨਾ ਮਲਵਤਤਜਾਗੀਹੂਈ
ਜੂਠਕੀਜੂਠਤਿਸ ਅਤਜੰਤਮਲੀਨ ਇਸਤ੍ਰੀਆਦਿਕੋਂ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਕਾਂਮੀ ਕੂਤੇ ਕਾਕ ਰੂਪ
ਅਨੇਕ ਕਾਮਨਾਵਾਲੇਪ੍ਰੀਤੀਕਰਤੇਹੈਂ ਨਹੀਸੁਧਆਹਾਰਾਦਿਕਆਚਰਣੋਵਾਲੇ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ
ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗਕੇਹੋਣਕੇਸਮੇਸਵਾਈਸਿੰਘਭੀਇਹਾਂਥਾ ॥ ਜੈਸੇਅਮੋਘਬਾਣਲਖਕੋਬੇਧਜਾਤੇਹੈ ॥
ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨ ਸਵਾਈਸਿੰਘਕੇਹ੍ਰਿਦੇਕੋਬੇਧਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜਬਸਭਾਉਠੀ ਤਬ
ਸਭੀਲੋਕਆਪਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋਕੋਚਲੇਗਏ ਸਵਾਈਸਿੰਘਭੀ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲਾ
ਜਾਤਾਭਯਾ ਪਰੰਤੂਸਵਾਈਸਿੰਘਕਾਮਨ ਵੈਰਾਗਕਰਕੇ ਅਤਿਬਜਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਸਾਰੀ
ਰਾਤ੍ਰਬੈਠਕੇਤਿਸਨੇ ਬਿਚਾਰਕਰਕੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨੋਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਆਸਾਰ ਰੂਪ
ਜਾਨਤਾਭਯਾ ॥ ਕਜਾਕੇਹਮਾਰੇਜੈਸਾਮੂਰਖ ਔਰਕੌਨਹੋਗਾ ਜੋਮਲੀਨਕਾਕਵਿਸ੍ਰਾਕੇਸਾਮਾਨ
ਜਾਨਕੇ ਸੰਤਜਨੋਨੇ ਜਿਸਮਾਯਾਕਾਤਜਾਗਕਰਦੀਆਹੈ ਤਿਸਕਾਗਵਿਸ੍ਰਾਕੇ ਹਮਲੋਗ ਘੁਟ
ਘੁਟ ਦਬਦਬਰਖਤੇਹਾਂ ਯਾਂਤੇਹਮਾਰੇਜੈਸਾ ਔਰਕੌਨਮੂਰਖਹੈ ॥ ਅਬਕੋਈ ਐਸਾ ਉਪਾਇ
ਬਨੇਜ ॥ ਇਸਸਰਪਨੀਕਾ ਸੀਘ੍ਰਹੀਤਜਾਗਹੋਜਾਵੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਵਿਚਾਰਕਰਤੇਕੋ ਸਵਾਈ
ਸਿੰਘਕੋ ਰਾਤ੍ਰੀਵਿਤੀਤਹੋਜਾਤੀਭਈ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਹੋਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਭਾਵਯੇਹਹੈਕੇ ਵਸਾਈ
ਸਿੰਘਕੀਭੀ ਅਗਜਾਨਰੂਪੀਰਾਤ੍ਰੀ ਅਬਵਿਤੀਤਹੋਗਈਹੈ ਔਕਾਮਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿ ਰਾਤ੍ਰੀ ਚਰ
ਆਸਾਤ੍ਰਿਸਨਾਦਿਕਪਿਸਾਚਨਜਾਂਭੀਅਬਨਸ੍ਰਹੋਗਈਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤਹੋਣੇਸ ਸੰਧਿ
ਮੈ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੀ ਕਿਰਣਾਨਿਕਸਣੇਮੈ ਕੁਛਬਿਲੰਬਹੋਤੀਹੈ ॥ ਤਦਵਤਸਵਾਈਸਿੰਘ
ਕੀ ਅਗਜਾਨਰੂਪੀਰਾਤ੍ਰੀਤੋਵਿਤੀਤਹੋਗਈਹੈ ਪਰੰਤੂ ਰਜਾਨਰੂਪੀਸੂਰਯਕੇ ਚਢਨੇ ਮੈ ਅਬੀ
ਥੋੜੀਸੀਦੇਰੀਹੈ ਅਬੀਅਗਜਾਨਕੀਅਵਰਣਸ਼ਕਤੀਨਸ੍ਰਨਹੀਭਈ ਜਬਸੂਰਯ ਉਦੈ ਹੂਆ
ਤਬ ਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇਕਜਾਕੀਆ ਜਿਤਨੀਰੋਕੜਥੀਜਿਤਨੇ ਸ੍ਰਰਨਚਾਦੀਕੇਭੂਖਨਥੇ ਜਿਤਨੀ
ਬਸਤ੍ਰੋਕਜਾਂਪੰਡਾਥੀਆਂਜਿਤਨਾਕ ਅਸਬਾਬ ਸਰਬਸ੍ਰਥਾਸੋਸਾਰਾਹੀ ਉਠਵਾਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ
ਆਗੇਲਜਾਇਰਖਤਾਭਯਾ ਮਥਾਟੇਕਕੇਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਜੋਘੋੜਾਆਦਿਕਪਸੂਥੇਸੋਭੀਲਜਾਹਾ
ਜਰਕੀਏ ॥ ਤਬਸੰਤਹੁਨੇਪੂਛਜਾਕਹੁਭਾਈਸਵਾਈਸਿੰਘਯੇਕਜਾਹੈ ॥ ਤਬਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇ ਦੋਨੋ
ਹਾਥਜੋੜ ਕੇਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕ ਬੇਨਤੀਕਰੀਕੇਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਜੋਯੇਮੇਰਾਸਰਬਸ੍ਰਹੈਸੋਯੇ ਸਭ
ਆਪਕਾਹੈਮੇਰਾਇਸਮੈਅਬਕੁਛਭੀਮਮਤ੍ਰਨਹੀਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਬਨਤੀਸਵਾਈਸਿੰਘ ਕੀ
ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਯੇ ਸਭਕੁਛਅਪਨਾ ਤੂੰ ਆਪਨੇ ਘਰਸੇ ਕਿਉ ਉਠਾਇ

ਲਿਆਯਾਹੈਜਾਉਇਸਕੋਖਾਵਹੁਵਰਤੋਭਲੇਅਰਥਲਗਾਵਹੁਪੁਨਾਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇਅਰਜਕਰੀ
ਕੇਹੇਪ੍ਰਭੋਆਪਨੇਜੋਪੂਰਬਦਿਨਮੈਬਚਨਕੀਯਾਥਾਕੇਯੇਧਨਪਦਾਰਥਸਭਕਾਕਵਿਸ੍ਟਾਕੀਤੁਲਯ
ਹੈਔਰਜਿਤਨੇਇਸਤ੍ਰੀਆਦੀਭੋਗਯਪਦਾਰਥਹੈਸੋਸਾਰੇਜੂਠਕੀਜੂਠਰੂਪਹੈ ਅਤਯੰਤਅਪਵਿਤ੍ਰ
ਹੈਔਮਿਥਯਾਹੈ॥ਸੁਕ੍ਤਿਰਜਵਤਰਜੂਕੇਸਰਪਵਤਪ੍ਰਤੀਤੀਮਾਤ੍ਰਹੈ॥ ਪ੍ਰਤੀਤੀਸੇ ਬਿਨਾਅਧਿਸ੍ਠਾ
ਨ ਗਯਾਨਸੇਅਨਤਰਜੋਕੁਛਭੀਨਨਿਕਸੇਸੋਕਹਯੇਪ੍ਰਤੀਤੀਮਾਤ੍ਰ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਵਸਰੀਰਤੇ ਆ
ਦਿ ਲੈਕੇਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰਧਨ ਮਿਲਕਪ੍ਰਯੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾਤੇਲੈਕੇਚੀਟੀਪ੍ਰਯੰਤਸਮਸਤਸੰਸਾਰ ਮ
ਨੋ ਮਾਤ੍ਰਹੈ ਸ੍ਵਸੰਕਲਪਮਾਤ੍ਰਹੈ ॥ ਸੰਕਲਪਸੇਇਤ ਰਿਕਤ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀਇਸਸੰਸਾਰਕਾ
ਰੂਪਨਹੀਨਿਕਸਤਾਹੈ ॥ ਮਨੋਮਾਤ੍ਰਨਾਮ ਮਨਤੇ ਬਾਹਰ ਬਿਨਾਜਿਨਕਾ ਸਰੂਪਕੁਛਭੀਨ ਹੋ
ਵੈ ਸੋਕਹਯੇਮਨੋਮਾਤ੍ਰਯੇ ਮਾਤ੍ਰਪਦਕਾਅਰਥਹੈ ॥ ਇਨਪਦਾਰਥੋਂਮੈ ਜੋਅਭਿਨਿਵੇਸ ਕਰਕੇ
ਅਰਥਾਤ ਆਗ੍ਰਹਕਰਕੇ ਜੋਸਤਯਤ੍ਵਬੁਧੀਹੈ ਯੇ ਪਦਾਰਥਨੇਮਸੇਸਤਯਹੈ ਇਸਨਿਸਚੈਕਾ
ਨਾਮਆਗ੍ਰਹਹੈ॥ ਸੋਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਹਠਵਾਲੀ ਬੁਧੀਹੀਸ੍ਵਸਰੂਪਕੀਪ੍ਰਾਪ੍ਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਤੀ ਬੰਧਕਾ
ਹੈ ॥ ਇਸਮੈਆਪਨੇ ਮੁਝਕੋਤਯਾਗਬੁਧੀਕਾਹੀ ਉਪਦੇਸਕੀਆਥਾ ॥ ਕਯਾ॥ ਵੈਰਾਗਵਾਨੋ
ਪ੍ਰੇਮੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀਵਾਲੇਪੁਰਖੋਂਨੇ ਇਨਪਦਾਰਥੋਂਸੇ ਸਦਾਉਪਰਾਮਹੀਰਹਣਾਚਾ
ਹਯੇ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਆਪਕੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਵਚਨਮੈਨੇਸੁਣੇਥੇ ਉਨਵਚਨੋਂਕੇ ਬੀਚਾਰਸੇ
ਅਬਮੇਰਾਚਿਤ ਇਨਪਦਾਰਥੋਂਸੇ ਅਤਯੰਤਉਪਰਾਮ ਹੋਇਗਯੋਹੈ ॥ ਜਬਅਤਿਨਿਮ੍ਰ ਹੋਕੇ
ਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇ ਐਸੀਬੇਨਤੀ ਕਰੀਤਬਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ
ਅਰੇਭਾਈਸਵਾਈਸਿੰਘ ਕਲਤੋਹਮਤੁਮਕੋ ਕਹਤੇਥੇ ਕੇ ਯੇਪਦਾਰਥਜਾਤਕਾਗ ਵਿਸ੍ਟਾਕੀ
ਕਾਗਵਿਸ੍ਟਾਹੈ ਅਰਥਾਤਗੰਦਗੀਕੀ ਗੰਦਗੀਹੈ ਅਬਤੂੰਭਲਾਹਮਾਰਾ ਸਿਖਹੂਆਜੋ ਅਪਨੀ
ਤਯਾਗੀਹੂਈਗੰਦਗੀਕਾ ਢੇਰਹਮਾਰੇਦ੍ਵਾਰੇਆਨਲਗਾਯਾਹਈ ॥ ਜੋਭਲਾਮਾਣਸਹੈ ਤੋ ਅ
ਬੀ ਉਠਾਲੈਜਾਇ ਇਸਗੰਦਗੀਕੇਢੇਰਕੋ ਬਿਨਾਦੇਰੀ ॥ ਹਮਕੋਇਸ ਗੰਦਗੀਕੇਢੇਰਮੈਸੇ
ਬਡੀਬਦਬੋਆਵਤੀਹੈ ॥ ਜਬਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂਨੇ ਐਸੇ ਝਿੜਕਕੇ ਕਹਯਾਤਬ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ
ਨਿਮ੍ਰਤਾਪੂਰਬਿਕ ਸਵਾਈਸਿੰਘਫਿਰ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ॥ਜੀਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਅਬਮੇਰਾ
ਭੀ ਇਸਪਦਾਰਥਕੇ ਰਖਣੇਕਾਸੰਕਲਪਨਹੀਹੈ ਅਬਇਸਕੋਮੈ ਕਯਾਕਰੂੰ ॥ ਉਤ੍ਰ ਜੋਤੇਰੀ
ਇਛਾਹੋਵੈਸੋਕਰ ॥ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ ਹੇਭਗਵਨਮੁਝਕੋਤੋ ਯੇਪਦਾਰਥਕਾਲੇਨਾਗਕੇ ਸਮਾਨਬਡੇਭੈਦਾ
ਯਕ ਦਿਖਾਈਦੇਤੇਹੈਂ ਅਬਮੇਰੇਪਰ ਆਪਐਸਾ ਉਪਕਾਰਕਰੋ ਜੋ ਮੁਝਕੋਅਪਨੀਮਾਯਾਤੇ
ਰਖਲੇਵਹੁ॥ਇਹਨਾਗਨੀਸੇ ਮੈਬਡਾਭੈਭੀਤਹੂਆਹੂੰ॥ਆਪਸਰਣਪਾਲਹੋ ਐਸੇਜਾਨਕੇਮੈਨੇ
ਆਪਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕੀਓਟਪਕੜੀਹੈ॥ਐਸੇਬੇਨਤੀਕਰਕੇਸਵਾਈਸਿੰਘ ਸੰਤੋਕੇ ਚਰਣੋ
ਪਰਅਪਨਾਸਿਰਰਖਦੇਤਾਭਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾ ਯੁਕਤਹੋਕੇ ਸੰਤੋਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ

ਕਿਉਂਭਾਈਸਿਖਾਆਪਤੋਇਸਨਾਗਨੀਸੇਡਰਕੈਪੀਛੇਭਾਗਤਾਹੈਂ ਔਹਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਇਸਨਾ
ਗਨੀ ਕਾਪ੍ਰਵੇਸਕਰਾਤਾਹੈ॥ਯੇਹਛੀਨ੍ਯਾਯਕੀਬਾਤਹੈ।ਹਮਇਸਕੋ ਕ੍ਯਾਕਰੈ॥ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ਹੇਭਗ
ਵਨਜੇਯੇਧਨਆਪਨਹੀਂਰਖਤੇਤੌਕਿਸੀਕੋ ਦੇਡਾਰੋਇਸਨਾਗਨੀਸੇਮੇਰਾਪੀਛਾਛੁਡਾਵਹੁਆਪ
ਸਰਣਾਗਤੋ ਕੀਪਾਲਨਾਕਰਤੇਹੋਮੈਆਪਕੀਸਰਣਿਕੂੰਪ੍ਰਾਪਤਿਭਯਾਹੂੰਯਾਂਤੇਮੇਰੀਰਖ੍ਯਾ ਕ
ਰੋ॥ਉਤ੍ਰ॥ਅਰਹਮਇਸਕੋਕ੍ਯਾਕਰੈਕਿਸਕੋਦੇਵੈਂਜਿਸਕੋ ਤੇਰਾਚਿਤਕਰਤਾਹੈਤਿਸੀਕੋ ਦੇਡਾਰ
॥ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ਹੇਭਗਵਨਮੇਰਾਚਿਤਤੋਆਪਕੋਹੀਦੇਣੇਕੋਕਰਤਾਹੈ॥ਆਗੇ ਜੈਸੇਆਪ ਆਗ੍ਯਾਕਰੋ ਮੈ
ਤੌ ਅਣਜਾਣਹੂੰਇਸਨਾਗਨੀਕੇਤ੍ਯਾਗਕਾਮਾਰਗਨਹੀਜਾਨਤਾਹੂੰਨਾਮੈ ਇਸਕਾ ਮੰਤ੍ਰਜਾਨਤਾ
ਹੂੰਆਪਇਸਨਾਗਨੀਕਾਮੰਤ੍ਰਜਾਨਤੇਹੋਚਾਹੇਆਪਇਸਕੋਕਿਸੀਕੋ ਦੇਡਾਰੋ ਚਾਹੇਇਸਕੋਆਪ
ਰਖੋਅਬਮੇਰੀਇਸਕੇਰਾਖਣੇਕੀਸ਼ਕਤੀਨਹੀਹੈ॥ਉਤ੍ਰਤਬਯਦਕਿੰਚਤਹਸਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ
ਬਚਨਕੀਆ॥ਕੇਹੇਪੁਤ੍ਰਇਸਨਾਗਨੀਕਾਮੰਤ੍ਰਤੋਸਹਜਹੀਹੈਹੇਸਿਖਜੋਤੈਨੇਗੁਰੂਕੇਵਚਨਦ੍ਵਾਰਾ
ਸੰਕਲਪਮਾਤ੍ਰ ਇਸਕੋਜਾਨਲੀਆਹੈ॥ਤਦ ਤੂੰਸੰਕਲਪਕਾਹੀ ਤ੍ਯਾਗਕਰਦੇ ॥ ਸੰਕਲਪਕੇ
ਤ੍ਯਾਗਣੇਸੇਆਪਹੀਨਾਸਹੋਜਾਵੇਗੀ ਕੋਈਲੇਜਾਵੇਕੋਈਧਰਜਾਵੇ ਜੈਸੇਸਰਪਕੂੰਜਕੋਤ੍ਯਾਗ
ਕੇ ਪੁਨਾਉਸਕੂੰਜਕੇ ਮਮਤਕਾ ਸੰਕਲਪਨਹੀ ਕਰਤਾਹੈ ਤਦਵਤ ਤੂੰਭੀਸੰਕਲਪਇਸਕਾ ਨਾ
ਕਰ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ਹੇਸ੍ਵਾਮਿਨਇਸਕੇਮੰਤ੍ਰਕਾ ਅਬੀਦ੍ਰਿਢਬਲਮੁਝਕੋਨਹੀਹੂਆਹੈ ਆਪਹੀਇਸਕੇ
ਤ੍ਯਾਗਕਾਉਪਾਇਬਤਾਵਹੁ॥ਉਤ੍ਰ॥ਹੇਸਿਖਜੈਸੇਕਿਸੀਕੀਝੋਲੀਮੈਕਾਲੀਨਾਗਨੀਅਕਸਮਾਤ੍ਰ
ਸੇ ਆਇਪੜੇ ਤਬਵਹੁਪੁਰਖ ਯੇਨਾਗਨੀਮੇਰੀਝੋਲੀ ਮੈਕਹਾਂਸੇਗਿਰੀਹੈ ਔ ਕੈਸੇ ਗਿਰੀ ਹੈ
ਕਿਸਜਾਤੀਕੀਹੈਕਿਤਨੇਬਰਸਕੀਹੈ ਐਸਾਬਿਚਾਰਔਪਰੀਖ੍ਯਾਨਹੀਕਰਤਾਹੈਕਿੰਤੂੰਅਪਨੀ
ਝੋਲੀਮੈਸੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀਫੈਂਕਨੇਕਾ ਉਪਾਇਕਰਤਾਹੈ॥ ਜੇ ਵਹੁਪਰੀਖ੍ਯਾ ਔਵਿਚਾਰ ਕਰਣੇਲਾਗ
ਪਰੇ ਤਬਤਕਤੌਵੋਨਾਗਨੀਉਸਕੋਕਾਟਖਾਵੇਗੀਤੈਸੇਤੂੰਭੀਇਸਸਾਰੇਅਸਬਾਬਕੋਉਠਾਇਕੇ
ਚੌਰਸਤੇਬਜਾਰਮੈਰਖਾਕੇ ਹੋਕਾਦੇਦੇਕੇਜੋਕੁਛਜਿਸਕੋਚਾਹਏਸੋਇਸਮੈਸੇ ਲੈਜਾਵਹੁ ॥ ਜਬ
ਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇ ਐਸੇਉਦਾਰਬਚਨਸਤਪੁਰਖੋਕੇ ਸੁਣੇਤਬਵਹੁਤੈਸੇਹੀ ਕਰਤਾਭਯਾ॥ਉਸ
ਸਮੇ ਰੇਕੜ ਭੂਖਣ ਬਸਤ੍ਰਾਦਿਕ ਉਠਾਇਕੇ ਚੌਮਾਰਗਮੈਰਖਕੇਹੋਕਾ ਦੇਦੇਤਾਭਯਾ॥ਕੇ ਹੇ
ਸਰਬਲੋਕੋਕਾਨਦੇਕੇਸੁਣੋ ਯੇਸਰਬਵਸਤੂਪੜੀਹੈ ਜਿਸਕੀਜੋਇਛਾਹੋਵੇ ਸੋ ਉਠਾਇ ਲੇਜਾ
ਵਹੁ॥ਪਹਲੇਤੌਮਾਰਡਰਕੇਕੋਈਹਾਥ ਨ ਲਗਾਵੈ॥ ਸਰਬਲੋਕਜਾਨਤੇਭਏ ਕੇਯੇਕੋਈ ਸਰ
ਦਾਰ ਆਦਮੀਹੈ ਔਸਰਕਾਰੀਨੌਕਰ ਮਾਲਮਹੋਤਾਹੈ ਯੇਹਾਸੀ ਕਰਤਾਹੋਗਾ ਐਸਾਜਾਨਕੇ
ਤਿਸਕੇ ਅਸਬਾਬਕੇਲੇਨੇ ਅਰਥਕੋਈਸਮੀਪ ਨ ਆਵਤਾਭਯਾ॥ਔ ਤਮਾਸ਼ਾਦੇਖਨੇਵਾਰੇ ਲੋ
ਕ ਬਹੁਤਸੇਇਕਠੇਹੋਗਏ॥ਪੁਨਾ ਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇ ਕਹ੍ਯਾਕੇਹਮਕੁਛ ਹਾਸੀਨਹੀਂ ਕਰਤੇਹੈ
ਨਾ ਹਮ ਪਾਗਲਹੈ ਅਪਨੀ ਖੁਸੀਸੇ ਤੁਮ ਲੋਕੋਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇਤੁਮਇਸਕੋਲੂਟਲੇਵਹੁ ॥

ਸਵਾਈਸਿੰਘਕੇ ਕਹਣੇਸੇਭੀ ਜਬਕਿਸੇਨੇਭੀ ਮਾਰੇਡਰਕੇਉਸਕੇ ਅਸਬਾਬਮੇ ਹਾਥਨਹੀਂ ਡਾਰਜਾਤਬਸਵਾਈਸਿੰਘਨੇਅਪਨੇਹਾਥਸੇਦੇਨਾਸੁਰੂਕੀਆ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਪਨਾ ਸਾਰਾ ਚਦਰ ਜੂਤੇਪ੍ਰਯੰਤਸਰਬਸ੍ਵਲੁਟਾਇਕੇਪੀਛੇਘੋੜੇਆਦਿਕਪਸੂਊਂਕੇਭੀਗਲਸੇ ਰਸੇਨਿਕਾਸ ਕੇ ਛੋਡਕੇਪੁਨ ਆਪਬਸਤ੍ਰਸੇਰਹਤਹੋਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਮਨਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਆਇਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ ਔ ਬਡੇਉਤਸਾਹਸੇ ਬੋਲਜਾਕੇਲੇਹੁ ਗੁਰੂਜੀ ਮੈਨੇਆਪਨੇਗਲੇਸੇ ਦਰਿਦ੍ਰਕੀ ਫਾਸੀਨਿਕਾਸਕੇ ਔਰੋਕੇਗਲੇਮੈਡਾਰਦੀਹੈ॥ ਆਜਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਮੇਰਾਸਾਰਾ ਦਰਿਦ੍ਰ ਨਿਕਸਗਯਾਹੈ ॥ ਸਵਾਈਸਿੰਘਕੇ ਉਤਸਾਹ ਸਹਤ ਐਸੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਮਹਾਪੁਰਖ ਬਡੇਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ॥ ਸਵਾਈਸਿੰਘਕੇ ਸਿਰਪਰਅਪਨਾ ਸਹਤਕਮਲਰਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇਲੈਪੁਤ੍ਰਤੂੰਅਬਹਮਾਰੇ ਜੈਸਾਹੀਹੋਗਯਾਹੈਂ॥ ਜਿਸਤੇਰੇਚਿਤਵਿਚੋਂ ਪਦਾਰਥੋਂਕੀਪਕੜ ਉਠਗਈਹੈਸੋਤੂੰਧਨਜਹੈ ॥ ਤੂੰਅਬਹਮਾਰੇਜੈਸਾਹੀਹੈ ॥ ਅਬਹਮਾਰੇਔ ਤੁਮਾਰੇਵਿਖੇਕੁਛ ਰੰਚਕਭੀ ਭੇਦਨਹੀਹੈ॥ ਐਸੇਬਚਨਕਹਕੇ ਸੰਤਸਵਾਈਸਿੰਘਕੋ ਆਪਨੇਸਮੀਪਬੈਠਾਇ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਸਕੋਸੁਧ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਾਲਾਜਾਨਕੇ ਅਜਪਾਜਾਪ ਰੂਪ ਚਤੁਰਅਖਰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਹੇਸਿਖਇਸ ਅਜਪਾਜਾਪਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸਕੋਈ ਦਿਨਹਮਾਰੇਸਮੀਪ ਰਹਕੇਕਰ ਜਬਤੇਰਾ ਅਭ੍ਯਾਸਪਰਪਕ ਹੋਜਾਇਗਾ ਤਦਅਨੰਤਰਇਸ ਮੰਤ੍ਰਕੇਅਰਥਕਾ ਉਪਦੇਸਤੇਰੇਕੋਕਰੈਂਗੇ॥ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰਕਾਵਿਧੀ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੇ ਉਪਦੇਸਲੈਕੇਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨਸੰਤਸਵਾਈਸਿੰਘ ਹੋਕੇਲਗਾਅਭ੍ਯਾਸਕਰਣੇ ਪੁਰਖਪ੍ਰਯੰਤਨਕਰਕੇ ਥੋੜੇਹੀ ਕਾਲਮੈਂ ਅਭ੍ਯਾਸਕੀਪਰਿਪਕ ਅਵਸਥਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਵਿਧਿ ਸਹਤ ਬੇਨਤੀਕਰਤੇਹੂਏ ਸਵਾਈਸਿੰਘਕੋ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨਕੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇਖਕੇ ਤਿਸਕੋ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਸੋਜੋਪਰੋਖਜ੍ਯਈਸ੍ਵਰਬ੍ਰਹਮਹੈਸੋਮੈਹੂੰ॥ ਔਮੈਸੋਈਈਸ੍ਵਰਹੂੰ॥ਸੋਸਬਦਪਰੋਖਜ੍ਯਕਾ ਵਾਚੀਹੈ॥ ਅਹੰਪ੍ਰਤ੍ਯਖਜ੍ਯਕਾਵਾਚੀਹੈ॥ ਜੈਸੇਤਤਤ੍ਵਮਸਿਸੋ ਬ੍ਰਹਮਤੂੰ ਹੈ॥ ਅਯੰਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜੈਸੇਮੁਜਸੇਸੀਖਭਿੰਨਹੋਤੀਹੈ॥ ਤੈਸੇਵਿਚਾਰਕਰਕੇ ਉਪਾਧੀਸੇਭਿੰਨਕੀਆਹੂਆਏਹੀ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਹੈਸੋਏਹੀਸਤਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪ ਤੇਰਾਆਤਮਾਬ੍ਰਹਮਹੀਹੈਇਸਮੇਂਕੁਛਸੰਦੇਹਨਹੀ ਹੈਹੇਸਿਖਅਬਇਸਉਪਦੇਸਕੇਵਾਚ੍ਯਾਰਥਮੈਔਲਖ੍ਯਾਰਥਮੇਜੇ ਤੇਰੇਕੋਕੁਛਸੰਸਯ ਫੁਰਤਾ ਹੈ ਤੋਤਿਸਸੰਸੇਕੋ ਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇਕਹੁ ॥ ਤਿਸਕੇਨਾਸ਼ਕਾ ਉਪਾਯਕਾਤੁਝਕੇਉਪਦੇਸਕਰੈਂ॥ ਐਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕੇਸਮਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਵਚਨਸੁਨਕੇਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਨਮਸਕਾਰਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾਭਯਾ॥ ਹੇਭਗਵਨਅਬਮੈਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਪੂਰਣਕਾਮਭਯਾਹੂੰ ਅਬ ਆਪਣੇ ਸ੍ਵਰੂਪਮੇਹਮਕੋਕੁਛ ਸੰਸਯਨਹੀਹੈ॥ ਅਬ॥ ਆਨੰਦਭਯਾਮੇਰੀਮਾਇ ਸਤਿਗੁਰੂਮੈ ਪਾਇਆ ਹੇਅੰਤਰਯਾਮੀਗੁਰੋਅਬਸਰਬਉਪਧ੍ਯੋਂਤੇਰਹਤ ਔਸਰਬ ਸੰਸ੍ਯੋਂਤੇਰਹਤਸਤਚਿਤ

ਆਨੰਦਰੂਪਜੋਬ੍ਰਹਮਹੈ ਸੋਮੈਂਹੂ॥ ਜੈਸੇ ਲਾਲਕੀਦਮਕ ਲਾਲਸੇਭਿੰਨਨਹੀਹੈ ਔਜੈਸੇਤਰੰਗ ਫੈਨਬੁਦਬੁਦ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੈ ਤੈਸੇਯੇਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ਮੇਰੇਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੈ॥ ਐਸੇ ਅਪਣਾਅਨੁਭਵਕਹਕੇ ਸਿਖਤੂਸਨੀਹੋ ਜਾਤਾਭਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸੰਤ ਸਵਾਈ ਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਚਨਕਰਤੇਭਏ॥ ਕੋਹੇਸਿਖਅਬਤੇਰਾ ਕਾਰਯ ਸਿਧਭਯਾਹੈ ਤੂੰਅਬਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੈ ਤੇਰੇਉਪਰਕਿਸੀਕਾਭੀ ਦੰਡਨਹੀਹੈ॥ ਜਹਾਂਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇ ਸ੍ਵਛੰਦਹੂਆਹੂਆਤਹਾ ਬਿਚਰ॥ ਸਗਲੀਭੂਮਿਗੋਬਿੰਦਗੋਪਾਲਕੀ ਤਾਮੈਅਟਕਕਹਾਂ॥ ਜਿਨਕੇਮਨਮੈਅਟਕਹੈਤੇਈ ਅਟਕ ਰਹਾਇ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸ੍ਵੀਯ ਸ੍ਵ ਰੂਪ ਕੀ ਸਿਖਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਬਸਦ ਉਪਦੇਸ ਕੇ ਅਨੰਤਰ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤਾ ਭਯਾ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਅਨੁਸਾਰ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਜੋਉਪਰੇ ਸੰਤ ਆਵਤੇ ਥੇ ਤਥਾ ਸਮੀਪ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਰਹਣੇਵਾਲੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਬਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਖਯਾਲਨ ਔਚਰਣ ਪ੍ਰਖਯਾਲਨ ਆਦਿਕ ਸਭਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆਕਰੇ॥ ਸਾਬਨ ਸਜੀਕੇ ਮਟ ਬਸਤ੍ਰੋਂਕੇਸਾਫ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਤਯਾਰਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਕੇਸਾ ਧਾਰੀ ਨਿਰਮਲੇ ਉਦਾਸੀ ਬੈਰਾਗੀਆਜਾਵੈ ਤਬਤੋ ਦਧੀਸੇ ਤਿਨਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਦੇਵੈ ਔ ਬਸਤ੍ਰ ਭੀ ਸਫਾਕਰਾਇਦੇਵੈ॥ ਅਰ ਜੋ ਪਰਮਹੰਸ ਸੰਨਯਾਸੀ ਉਦਾਸੀ ਜੋਗੀ ਆਦਿਕਆਇ ਜਾਵੈ ਤਬਤਿਸੀ ਕਾਲਮੈ ਨਾਈਸੇ ਤਿਨਕਾ ਮੁੰਡਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈ ਤਥਾਸਿਰਰੋਗਨ ਬਦਾਮ ਮਗਜ ਕਦੂ ਆਦਿਕਕਾ ਤਯਾਰ ਹੀ ਰਹਤੇਥੇ ਹਸਕੇਬਚਨਕਰਨਾਕੇ ਯੇ ਤੇਲਮੂੰਡਮੈਲਗਾਇਕੇ ਚਮਕਕੇਬੈਠਜਾਹੁ ਲੋਕ ਜਾਨੈਂਗੇ ਜੋ ਬਡੇਭਜਨਵਾਰੇ ਤੇਜਸਵੀ ਸੰਤਹੈਂ ਤਥਾ ਬਸਤ੍ਰ ਧ੍ਵਾਇਦੇਵੈ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸੇਵਾ ਬਸਤ੍ਰਕੀਅਪੇਖਯਾ ਵਾਲੇਕੋ ਬਸਤ੍ਰਜੂਤੇਕੀਅਪੇਖਯਾ ਵਾਲੇਕੋ ਜੂਤਾਅੰਨਕੀਅਪੇਖਯਾ ਵਾਲੇਕੋਅੰਨਦੇਵੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਮੁਲਤਾਨਮੈ ਇਸਿਥਤਹੋਕੇਖਟ ਦਰਸਨਕੀਸੇਵਾਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਰਾਯਾਕਰੈ॥ ਤਥਾਸੰਤਸਵਾਈਸਿੰਘਜੈਸੇ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀਓਂਕੇ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨਕਾਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ਰਸੇਪਾਰ ਭੀਕਰਤੇਜਾਵੈ॥ ਸੰਤਸਵਾਈਸਿੰਘਜੀ ਜੈਸੇਉਤਮਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤਿਦੁਰਲਭਹੋਤੇਹੈ॥ ਸੰਤਸਵਾਈ ਸਿੰਘ ਕਾਕੋਈਪੂਰਬਜਨਮਕਾ ਅਤਿਉਤਮਸੰਸਕਾਰਥਾ ਜੋਸੰਤਾਂਕੇਬਚਨਮਾਨਨੇ ਅਨੰਤਰਹੀ ਜਿਸਨੇਅਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਕੋ ਪਾਇਲੀਆਹੈ॥ ਐਸੇਉਤਮਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਗਯਾਸੂਕੋਈਕੋਈ ਜੀਵਸੰਸਾਰਮੈਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਸੋਭੀਕੋਟਾਨਮਧੇਕੋਈਇਕ ਆਧਾਹੋਤਾਹੈਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਇਛਾ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਤੋ ਸਾਰਾਹੀ ਸੰਸਾਰਹੈ ਉਨ ਕੀ ਕਯਾ ਵਡਯਾਈਹੈ॥ ਉਪਰ ਸੇ

ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨ ਕੇ ਗਪੌੜੇ ਭੀ ਮਾਰਤੇਹੈ ਔ ਦਿਨ ਰਾਤ੍ਰਮਾਯਾਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਹਾਇ
ਹਾਇਕਰਤੇਹੂਏਪੜੇ ਧਾਵਤੇਹੈਮੁਖਸੇ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸੀ ਐਸੇ ਕਹਤੇਹੈ ਔਅੰਤਰਸੇਇਸ ਨਿ
ਸਚੈ ਸੇਸੂੰਨਯਹੈਤੇਗਯਾਨ ਬਧਹੈਐਸੇਜੀਵੋਂਕੀ ਮੋਖਕਦਾਚਿਤਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ॥ ਮਾਯਾ ਮੈ
ਆਸਕਤੀਰੂਪੀ ਚਿਕੜਮੈਫਸੇਹੂਏਹੈਵੋ ਤ੍ਰਿਸਨਾਰੂਪੀ ਅਗਨਿਸੇ ਜਲੇ ਹੂਏਹੈ॥ ਵਹੁਜੀ
ਵ ਮੁਰਦੇਕੇਸਮਾਨਹੈ ਉਨਕੇਸਮੀਪਬੈਠਨੇ ਸੇਭੀਬੁਰੀਦੁਰਗੰਧੀ ਆਵਤੀਹੈ॥ ਐਸੇਝੂਠੇ
ਦੰਭੀਪਾਪੀਕਪਟੀ ਮਿਤ੍ਰਦ੍ਰੋਹੀਜਗਤਦ੍ਰੋਹੀ ਕਾਚਿਤਮਹਾਮੂਢ ਅੰਧੇਅਗਯਾਨੀ ਚਮਯਾਰੋਂਕੇ
ਸਮਾਨਹਾਡ ਚਾਮਮੈਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਨੇਵਾਰੇ ਯਾਤੇਚਮਯਾਰ ਹੈਂਕੇਵਹੁਕਹਤੇਹੈ ਕੇਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ
ਬ੍ਰਹਮਸੇਭੀ ੭ ਸਤਵੇਦਰਜੇ ਊਚੇਇਸਿਤਤਹੈ॥ ਔਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਕੋਈ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮ
ਸੇ ਏਕਦਰਜੇਊਚਾ ਅਬੀਪਹੁਚਾਹੈ ਕੋਈਦੋ ਕੋਈਤੀਨ ਕੋਈਚਾਰਕੋਈਪਾਂਚ ੬ ਛੇਦਰਜੇ
ਬ੍ਰਹਮਸੇ ਊਚੇਪਹੁਚੇਹੈ ਅਬੀਹਮਹਾਰੇਗੁਰੂਕੀ ਪਦਵੀਕੋ ਕੋਈਨਹੀ ਪਹੁਚਯਾਹੈ॥ ਐਸੇ
ਮੂਰਖੋਂਕੇਵਚਨੋਂਕੋ ਉਨਸੇਭੀਅਤਜੈਤਮੂਢਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਮਾਨਤੇਹੈਂ ਔਉਨਕੇਵਚਨੋਪਰਸ੍ਰਧਾ
ਲਯਾਵਤੇਹੈ ਨਹੀਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਕੇ ਗਿਯਾਤਾਤਿਨਆਤਮ ਦ੍ਰੋਹੀਦਗੇਬਾਜੋਂ ਕੇਵਚਨੋਪਰਵਿਸ੍ਵਾ
ਸ ਕਰਤੇਹੈ॥ ਯਾਤੇਐਸੇਨੀਚ ਪੁਰਖੋਂਕੇਸੰਗਸੇ ਦੂਰਸੇਹੀਭਾਗਜਾਣਾਸ੍ਰੇਸ੍ਟਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਵੇ
ਦ ਭਗਵਾਨਤੋਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ ਕੇ ਨ ਪੁਰੁਖਾਤਪਰੰ ਕਿੰਚਿਤਸਾਕਾਸ੍ਠ ਸਾਪਰਾਗਤਿঃ ਇਤਿ
॥ ਅਰਥਯਹਹੈ ॥ ੩ਕੇਦੇਹਸੇਪਰੇਇੰਦ੍ਰਯਗਣਹੈ ੪ਪਰੇਨਾਮਅੰਤਰ ਆਤਮਾਕੇਸਮੀਪ ਵ
ਰਤੀਕਾਹੈ॥ਔਇੰਦ੍ਰਯਗਣਸੇਭੀਅੰਤਰਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕੇਕਾਰਣਆਰੰਭਕਦ੍ਰਬਯਹੈ੫ਜਿਨਸੇ ਇੰ
ਦ੍ਰਿਯਗਣਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਬਦਾਦੀਤਨੁਮਾਤ੍ਰ॥ ਤਿਨਸੇਸਬਦਾਦਿਤਨੁਮਾਤ੍ਰਾਸੇ
ਭੀਅੰਤਰਮਨਹੈ੬ ਔਮਨਸੇਭੀਅੰਤਰ ਆਤਮਾਕੇਸਮੀਪਵਰਤੀ ਨਿਸਚੇਆਤਮਿਕਬੁਧੀਹੈ
੭ ਔਬੁਧੀਸੇਪਰੇ ਮਹਤਤ੍ਵਹੈ੮ਮਹਤਤ੍ਵਤੇਪਰੇਅਬਯਕਤਹੈ ੯ਅਬਯਕ੍ਤਤੇ ਪਰੇਪੁਰਖ ਪਰ
ਮਾਤਮਾਹੈ ਤਿਸਪੁਰਖਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾਤੇ ਪਰੇਔਰਕੁਛਨਹੀਹੈ ਸਾਕਾਸ੍ਟਾਹੈ ਨਾਮਅਵਧੀ ਹੈ
ਪਰਮਗਤੀਹੈ ਇਸਪਰਮਗਤੀਤੇਪਰੇ ਔਰਗਤਿਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੂਪੁਰੁਖਹੀਹੈ॥ ਵੇਦ ਮਹਾਰਾ
ਜ ਔਸ੍ਰੀਭਗਵਨਕਾਤੋ ਏਹੀਕਹਣਾਹੈ ਜੋਬ੍ਰਹਮਤੇਪਰੇ ਔਰਕੁਛ ਊਪਰਨਹੀਹੈ॥ ਅਰ ਯੇ
ਅਧੁਨ ਕਮਤਵਾਲੇ ਕਿਤਾਬਾਂਛਾਪਕੇ ਬੇਚਤੇਹੈ ਔਚੇਲੇਬਨਾਤੇਹੈ ਔਬ੍ਰਹਮਸੇਭੀ ਆਪਕੋ
ਸਾਤਦਰਜੇਊਚਾ ਅਰੂਢਮਾਨਤੇਹੈ॥ ਅਬਉਨਸੇਯੇ ਪੂਛਨਾਚਾਹਯੇਕੇ ਵੋਜੋਬ੍ਰਹਮਸੇ ਊਪਰ
ਕੇਦਰਜੇਹੈਂ ਵਹੁ ਕਿਤਨੇਦਰਜੇਹੈ ਉਨਦਰਜੋਂਕੀ ਕੁਛ ਅਵਧੀਭੀ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀਹੈ॥ ਜੇ ਹੈ
ਅਵਧੀ ਤੋ ਕਿਤਵੇ ਦਰਜੇਪਰਹੈ ਔਉਸਅਵਧੀਤੇ ਪਰੇਭੀ ਕੁਛਹੈ ਯਾ ਨਹੀਹੈ॥ ਜੋਹੈ ਤੋ
ਵਹੁਕਯਾ ਵਸਤੂਹੈ॥ ਅਰਵਹੁ ਦਰਜੇ ਕਿਸਕੇ ਅਧਾਰਹੈ ਅਥਵਾਕਿਸੀਕੇਅਧਾਰਨਹੀਹੈ॥

ਪੂਨਾ ਵਹੁਦਰਜੇ ਸਾਕਾਰਹੈ ਯਾ ਨਿਰਾਕਾਰਹੈਂ ਪੂਨਾ ਬ੍ਰਹਮਸੇਨੀਚੇ ਕਿਤਨੇਦਰਜੇਹੈ ਇਨ ਨੀਚੇ ਵਾਲੇ ਦਰਜਯੋਂ ਕੀ ਭੀ ਕੋਈ ਔਧੀਨਾਮ ਹਦਹੈ ਕੇ ਨਹੀਹੈ ਊਪਰਕੇ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਉਨਸੇ ਪੂਛਨੇ ਚਾਹਯੇ॥ ਔਰ ਉਨਸੇ ਯਹਭੀਪੂਛੋਕੇ ਵਹੁ ਨੀਚੇ ਊਪਰਵਾਲੇ ਕਿਤਨੇ ਕਿਤਨੇਵਿਸਤਾਰਮੈਦਰਜੇਹੈ॥ ਅਰਵੇਜੋਬ੍ਰਹਮਸੇ ਊਚੇਨੀਚੇਦਰਜੇਹੈ ਉਨਦਰਜੋਂਮੈ ਕੌਨਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਜੇਕਹੇਕੇਵੇਦਪ੍ਰਮਾਨਹੈ ਤੌਚਾਰੋਵੇਦੋਂਕਾ॥ ਇਨਦਰਜੋਂਮੈਪ੍ਰਮਾਣਮਿਲਤਾ ਹੈ ਯਾਕਿਸੀਏਕਵੇਦਕਾਪ੍ਰਮਾਣਮਿਲਤਾਹੈ॥ ਪੁਨਾਤਿਨਚਾਰੋਵੇਦੋਕਾਜੋਮੰਤ੍ਰਭਾਗ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਅਥਵਾਬ੍ਰਹਮਭਾਗ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਸੋਕਹੋ॥ ਜੇਕਹੇਕੇ ਇਨਦਰਜੋਮੈ ਸਾਸਤ੍ਰਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਤੌ ਯੇਕਹੋਖਟਸਾਸਤ੍ਰੋਂਮੈਸੇਕੋਈਏਕਸਾਸਤ੍ਰਪ੍ਰਮਾਣਹੈਕੇਖਟਹੀਸਾਸਤ੍ਰਤੁਮਾਰੇਕਲਪੇਹੂਏਦਰਜੋਂਮੈ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਅਥਵਾਇਨਤੁਮਾਰੇ ਦਰਜੋਂਮੈਅਠਾਰਾਪੁਰਾਣੋਮੈਸੇ ਯਾ ਅਠਾਈ ਸਿਮ੍ਰਤੋਂਮੈਸੇ ਏਕਏਕ ਕੋਈਪ੍ਰਮਾਣਹੈਤੋਤਿਸਅਸਥਲਕੋ ਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਲਿਖਣਾਚਾਹਯੇ॥ ਜੇ ਕਹੋਕਿਇਨਦਰਜੋਂਮੈ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਆਦਿਕਗੁਰੋਂਕੇ ਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਯਾਸ੍ਰੀਕਬੀਰ ਆਦਿਕਭਗਤੋਂਕੇ ਵਚਨਸਬਦਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਤੋਸੋਭੀਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਲਿਖੋ ਕੌਨਰਾਗਮੈਕੌਨਸਾ ਗੁਰੂਕਾਸਬਦ ਇਨਮੈਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ॥ ਸੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸਬਦ ਔਭਗਤੋਂ ਕੇਸਬਦਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਸੇ ਵਿਰੁਧਨਹੀਹੈ॥ ਉਨਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰੋਂਕਾ ਸਿੱਧਾਂਤਾਰਥਹੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਜੀਹੈ॥ ਔਜੇ ਕਹੇਕੇਇਨ੍ਹ ਊਪਰ ਨੀਚੇਕੇ ਦਰਜਯੋਮੈ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੋਈਨਹੀਮੈਨੇਯਾ ਮੇਰੇਗੁਰੂਨੇਹੀਕਲਪੇਹੈਤੌਫਿਰਅਗਜਨਜੋਂਕੀਬਨਾਈਹੂਈਕਿਤਾਬੋਂਵਤਬ੍ਰਹਮਣ ਆਦਿਕਚਾਰੋਂਵਰਣੋਂ ਕਰਕੇਸਰਬਥਾ ਤਜਾਗਣੇਹੀ ਯੋਗਜਹੈਤੁਮਾਰੇ ਗ੍ਰੰਥ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਤੇ ਵਿਰੁਧਔਸਰਬਥਾ ਅਪ੍ਰਮਾਣਹੋਣੇਤੇ ॥ ਅਪ੍ਰਮਾਣਅਰਥਕਾ ਬੁਧੀਵਾਨ ਗ੍ਰਹਣਨਹੀਕੀਆਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਇਤਜਲੰਵਿਸਤਰੇਣ॥ ਐਸੇਪਾਖੰਡੀਲੋਕਸੰਤ ਮਹਾਤਮੋਂਕੀ ਪਦਵੀਨਹੀਪਾਇਸਕਤੇਹੈ ॥ ਜਪਜੀਕੀ੩੨ਬਤੀਸਕੀਪਉੜੀਮੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀਕਾਭੀਵਚਨਹੈ॥ ਸੁਣਗਲਾਂਆਕਾਸਕੀ ਕੀਟਾਆਈਰੀਸ॥ ਨਾਨਕਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਕੂੜੀਕੂੜੈਠੀਸ ॥ ਸਭਕਹਤੇਹੈਂਪਾਇਆ॥ ਘਟਨਕਿਨੀਕਹਾਇਆ॥ ੧੧ਸਲੋਕ ਆਸਾ ਕੀਵਾਰਮੈ॥ ਸਭਕੋਪੂਰਾਆਪੋਹੋਵੈ ਘਟਨਕੋਈਆਖੈ ॥ ਪਤਿਪਰਵਾਣਾਪਿਛੈਪਾਈਐਤ ਨਾਨਕਤੋਲਿਆਜਾਪੈ ॥ ਇਸਕਾਵੀਚਾਰ ਮਹਦਜਨੋਕੀ ਸਭਾਮੈਅਰਥਾਤ ਸਤਸੰਗਮੈ ਆਕਾਸਨਾਮਬ੍ਰਹਮਕਾਹੈ ਸੋਬ੍ਰਹਮਸੰਬੰਧੀ ਏਕਤਾਕੇਵਚਨਊਚੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਵਾਲਜੋਂਕੇ ਨਿਧਜ਼ਤਾ ਪੂਰਬਕਸੁਣਕੇਐਸੇਰਕਿਤਨੇਹੀ ਪਾਮਰਵਿਸਯਰੂਪੀ ਵਿਸ੍[illegible]ਕੀਟ ਕੀੜੇਉਨਕੀ ਰੀਸ ਕਰਕੈਅਹੰਬ੍ਰਹਮਅਸਿਮ ਇਤਜਾਦਿਕਊਚੇ ਬੋਲਬੋਲਤੇਹੈਂ ਪਰੰਤੂਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ ਕੇ ਕੂੜੇਨਾਮ ਮਿਥਜਾ ਵਾਦੀ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਕੂੜੀ ਠੀਸ ਨਾਮ ਗਪਾਂਹੀ ਹੈ ਬਜਰਥ

ਹੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬਕ ਬਾਦ ਮਾਤ੍ਰਹੀ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਫਲ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਐਸੇ ੨
ਔਰ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ॥ ਇਤਿ ਜੋਜੋਕੋਈ ਚਾਰਅਖਰ ਪੜ੍ਹਗਯੇਹੈ ਅਥਵਾਇਲਮਕੇ ਉਪ
ਸਿਵ ਤਿਸੇਜਰਾਚਤੁਰਾਈ ਅਧਿਕਸੀਖਨੇਸੇ ਘਟਨਹੀਆਪਕੇਕਹਾਵਤੇਹੈ ਏਹੀਕਹਤੇ ਹੈ
ਹਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋਪਾਇਲੀਆਹੈ ਜੋਹਮਕੋਖਬਰਹੈ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਸੋਔਰਕਿਸੀਕੋਨਹੀਹੈ
ਸਭਕੋਈਆਪਕੋਹੀ ਪੂਰਾਸਰਬਵਿਦਯਾ ਅਥਵਾਬੁਧੀਮੈ ਮਾਨਤੇਹੈ॥ ਅਪਨੀਅਕਲਸੇਸਾ
ਰੇ ਸੰਸਾਰਕੀਅਕਲਅਰਧਜਾਨਤੇਹੈ॥ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਬਚਨਕਰਤੇਹੈ॥ ਪਤਪਵਾਣਾ ਨਾਮ ਤੋ
ਲਕਾਹੈਮਹਾਨਪੁਰਖੋਂ ਕੀਸਭਾਮੈਪਰੀਖਜਾਕੀਏਹੂਏ ਜੇਪੂਰਾਉਤ੍ਰ ਆਵੈਤਬਪੂਰਾਜਾਨ ਨਾ
ਯੋਗਜਹੈ॥ ਨਦਰਨਾਮਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕਾ ਹੈ ਨਦਰੀ ਨਾਮਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਵਾਲੇਕਾਹੈ॥ ਸੋਸਰਬਕਾਨਿਯੰ
ਤਾਈਸ੍ਵਰਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਤਿਸਕੀ ਜਿਸਜੀਵਕੇਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਹੋਤੀਹੈ॥ ਅਥਵਾਸਤਿ
ਗੁਰੂਕੀਜਿਸਕੇਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਹੈ ਸੋਈਜੀਵਪ੍ਰਾਰ ਬ੍ਰਹਮਹੋਕਲਖ ਤੇਹੈ ਨਹੀ
ਔਰ॥ ਦੂਸਰੇ॥ ਜਿਸਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀਲਖਤਾ ਹੋ ਜਾਤੀਹੈ ਉਸਕੇ ਯੇ ਉਦਗਾਰ ਹੈ॥
ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਿਨ ਨਾਸ੍ਤਿਮਤੋਅਨਜੋਅਨਯਤ ਕਿਮਪਿਕਿਚਤ ਇਨੋਵਚ ਨੋਕੇ ਅਰਥ
ਯੇਹੈਂਕੇਮੈਹੀ ਬ੍ਰਹਮਹੂੰਮੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਔ ਮੇਰੇ ਸੇ
ਭਿੰਨਸੰਸਾਰਸਸਿ੍ਰਗਵਤ ਅਸਤਤੁਛਹੈ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਸੇਆਦਿਲੈ ਚੀਟੀਅਸਥੰਭ ਪ੍ਰਯੰਤਮੈਹੀ
ਸਰਬਕੋਸਤਾਦੇਰਹਜਾਹੂੰ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਉਨਸਤ ਪੁਰਖੋਕੇਸ੍ਵਭਾਵਿਕਉਦਗਾਰਹੈਂ॥ ਉ
ਨਕੇਵਾਸਤਵ ਵਸਤੂਦਰਸਨ ਪੂਰਬਕਯਥਾਰਥ ਨਿਸਚੈਕੋਲੈਕੇ ਉਲਾਸਹੈ॥ ਔਅਗਯਾਨੀ
ਅੰਤਰਤੋਥੋਥੇਹੈਂ ਬਿਨਆਤਮਦਰਸਨਕੇ ਬਿਨਾਵਸਤੂਨਿਸਚੈਸੇਉਨਕਾਬਕਨਾਹੈ॥ ਸੋਵਹੁ
ਅਗਯਾਨੀਅਤਿਅਸਮਰਥ ਛੁਦ੍ਰਤੁਛਕੀਟਵਤ ਸ੍ਵਾਨੋਂਕੇ ਸਮਾਨਹੈਕਾਮੀਕ੍ਰੋਧੀਲੋਭੀਮੋਹਕੇ
ਵਸਵਰਤੀਹੀਅਹੰਕਾਰੀ ਦਾਰਾਪੁਤ੍ਰਧਨਗ੍ਰਹਰੂਪੀ ਅੰਧੇਕੂਪਮੈਡੂਬੇਹੂਏ ਐਸੇਛੁਦ੍ਰਭੀਤਤਵੇ
ਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨਜੋਂਕੀਰੀਸ ਕਰਕੇਮੈਬ੍ਰਹਮਹੂੰਐਸੇ ਝਕਰਾਤੇਹੈਂਯਾਤੇਸਤ ਪੁਰਖੋਂਕੀਰੀਸ
ਕਰਕੇਫਿਰਉਨਅਗਯਾਨਜੋਂਕਾਨਰਕਮੈਹੀਗ੍ਰਹਹੋਵੇਗਾ॥ਵੋਕਜਾਕਜਾਬਕਤੇਹੈ ਕੇਜੈਸੇਸੰਤ
ਭੋਜਨਖਾਤੇਹੈਪਾਨੀਪੀਤੇਹੈਂ ਸੁੰਦਰਸੇਹਜਾਪਰਸੋਤੇਹੈਅਰਥਾਤਸਬਦਸਪਰਸਰੂਪਰਸਗੰਧ
ਜੈਸੇ ਇਨਵਿਸਜੋਂਕੋਸੰਤ ਭੋਗਤੇਹੈਂ॥ ਤੈਸੇਹਮਭੀਖਾਤੇਪੀਤੇ ਭੋਗਤੇਹੈਂ॥ ਹਮਾਰੇਜੋਉਨਮੈ
ਕਯਾਵਿਸੇਖਤਾਹੈਂ॥ ਜੇਵਹੁ ਮੁਕਤਰੂਪਹੈ ਤਬਹਮਭੀ ਮੁਕਤਰੂਪਹੈਂ॥ ਪਰੰਤੁਅਤਿਮੂਢ ਅ
ਗਯਾਨੀ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸਾਮਰਥਤਾਰੂਪ ਸਕਤੀਕੋ ਨ ਜਾਨਤੇਹੂਏਗਰਬਤੇਹੈਂ ਅਗਯਾਨ ਵਾ
ਨ ਤਤਵੇਤਾਪੁਰਖੋਕੀਰੀਸਕਰਤੇਹੈਂ॥ਤਥਾਚਗੁਰੂਸਬਦः ਨਾਨਕਤੇਨਰਅਸਲਖਰਜੇ ਬਿ
ਨ ਗੁਣਗਰਬਕਰੰਤ॥ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕਾਫੁਰਮਾਣਹੈ ਕੇਵਹੁਨਰਅਸਲਸੁਧਨਿਰੇਗਧੇਹੈ
ਉਨਕੋਤੁਮਨੇਮਾਨੁਖ ਯੋਨੀਮਾਤ੍ਰਨਜਾਨਨਾਕਿੰਤੂਨਿਸਚੈਕਰਕੇਗਾਰਧਭਹੀਜਾਨਨਾ॥ਕਿਨ

ਕੋਕੇ ਸੰਸਾਰਮੈਂ ਜੌਨਸੇ ਨਰ ਸੁਭਗੁਣੋਂ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋਕੇ ਪੁਨਃ ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੈ ਸੁਭਗੁਣੋਂ ਕਾ ਆਰੋਪਣ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਬਿਨਾ ਹੀ ਸੁਭਗੁਣੋਂ ਸੇ ਸੁਭਗੁਣਵਾਨ ਮਾਨਕੇ ਸੁਭਗੁਣੋਂ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਗਊਆਦਿਕ ਲਾਖੋਂ ਰੁਪਯਾਂ ਕਾ ਦਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਤਿਸਕੋ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਪਣ ਅਤਿਦੀਨ ਪੁਰਖ ਦੇਖਕੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੈ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰੇ ਯੇ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਮੈਨੇ ਹੀ ਕੀਏ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਗਲੀ ਸੈਲ ਉਠਾਇਆ ਚਾਹੈ ਓਹ ਉਹਾਂ ਹੀ ਹੈ ਧਰੇ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਾਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਪਰਬਤੋਂ ਕੋ ਉਠਾਯਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਕੇਵਲ ਬਾਤੋਂ ਸੇ ਪਰਬਤ ਉਠਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਬਿਨਾ ਸਾਮਰਥ ਸੇ॥ ਤਥਾ ਚ ਮਾਂਝ ਕੀ ਵਾਰ ਮੈ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਵਚਨ ਭੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਰੂਪ ਈਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਨ ਜਾਣੈ ਅਠੂਹਿਆਂ ਨਾਗੀ ਲਗੈ ਜਾਇ॥ ਆਪਣ ਹਥੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇ ਆਪੇ ਕੂਚਾ ਲਾਇ॥ ਵੀ-ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਅਮੰਤ੍ਰ ਵਿਤ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਪੁਰੁਖ ਮੰਤ੍ਰ ਤੁਛ ਛੋਟੇ ਅਠੂਹੇ ਕਾ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਬਡੇ੨ ਵਿਖਧਰ ਫਣੀਅਰ ਨਾਗੋਂ ਕੇ ਹਾਥ ਜਾਇ ਡਾਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਵਹੁ ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੋ ਅਥਵਾ ਸਰੀਰ ਕੋ ਆਗ ਕਾ ਕੂਚਾ ਜਲਨੇ ਕੇ ਅਰਥ ਲਗਾ ਇਲੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਜੌਨਸੇ ਪੁਰੁਖ ਸਰਪ ਔ ਬਿਛੂ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਆਪ ਭੀ ਬਿਛੂ ਔ ਸਰਪ ਕੀ ਵਿਖ ਸੇ ਨਿਰਭੈ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕੀ ਵਿਖ ਭੀ ਉਤਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਗਲੇ ਮੈਂ ਭੀ ਸਰਪ ਬਿਛੂ ਕੀ ਵਿਖ ਕਾ ਭੈ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਨਾਗੋ ਕੋ ਡਾਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਗਲ ਮੈ ਭੀ ਡਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਯਾਂਤੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਨ ਜਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਨਰ ਨੇ ਮੰਤ੍ਰਵੇਤਾ ਕੀ ਰੀਸ ਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹਯੇ॥ ਤੈਸੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਜੌਨੇ ਭੀ ਗ੍ਯਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੀ ਰੀਸ ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹਯੇ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੇ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਸੰਤ ਤਤਵੇਤਾ ਕੀ ਰੀਸ ਕਰਕੇ ਨਿਸੰਕ ਹੋਕੇ ਵਿਸਯ ਰੂਪੀ ਸਰਪੋਂ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦੁਖੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਰਹੈਗਾ ਔ ਵਿਸਯ ਰੂਪੀ ਸਰਪੋਂ ਕੀ ਵਿਖ ਸੇ ਦਗਧ ਹੋਤਾ ਰਹੇਗਾ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬਥਾ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਮਤੀ ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹਯੇ ਕਿੰਤੂ ਉਨ ਕੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹਯੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀਓਂ ਕੀ ਯੇਹ ਕਥਾ ਕਹੀ ਹੈ ਕੇ ਜਿਨ ਕੋ ਏਕ ਹੀ ਏਕ ਵਚਨ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਤ ਪਰਮਾਰਥ ਰੂਪ ਸ੍ਵਆਤਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਲਤਾਨ ਕੇ ਆਰਾਮ ਮੈ ਰਮਤੇ ਭਏ॥ ਚੌਪਈ॥ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਪੁਨ ਜੋਈ॥ ਸ੍ਵਪਨ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ਵਤ ਜਾਨੈ ਸੋਈ॥ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਜੋ ਵਾਕ ਜ ਅਲਾਵੈ॥ ਹੋਇ ਸਤ ਜ੍ਯ ਨਹ ਬਿਲਮ ਲਗਾਵੈ॥ ੪੮੯॥ ਰਾਮਬਾਨ ਜਿਮ ਆਹਿ ਅਮੋਘੂ॥ ਵਿਸਮਯ ਪਿਖ ਹੋਵੈ ਸਭ ਲੋਗੂ॥ ਕਵਿਵਾਚ॥ ਕਥਾ ਬਹੁਤ ਨਹਿ ਕਰੋ ਬਿਥਾਰਾ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਨ ਤੇ ਅਤਿ ਡਰ ਭਾਰਾ॥ ੪੯੦॥ ਬਰਸ ਆਠ ਤਹ ਬਸੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ॥ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਬਹੁ ਕੀਏ ਨਿਹਾਲਾ॥ ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮ ਮੈਂ ਸਸੀ ਨਾਥਾ॥ ਵਸੂ ਚੰਦ ਏਹ ਭੀ ਗਨ ਸਾਥਾ॥ ੧੯੯੧॥ ੪੯੧ ਪ੍ਰਲਾਦਪੁਰੀ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸੇ ਆਠ ਬਰਸ ਤਹ ਬਸੇ ਅਸੇਸੇ॥ ਮੈਨੀਰਾਮ ਔ ਆਤਮਾਰਾ

ਮਾ ॥ ਪੋਹੂਰਾਮਸੁਨਜੋਨਿਕਾਮਾ ॥ ਦੋਃ ਸੰਤਹਰੀਸ੍ਰੀਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਸੇਵਾਸਿੰਘਗੁਲਾਬ ॥ ਸਿੰਘ ਸਵਾਈ ਰਤਨਹਰਿ ਆਲਾਸਿੰਘਵਡਭਾਗ ॥ ੪੯੩ ॥ ਸਿੰਘਵਿਸਾਵਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕਹਰਿ ਰੂੜ ਸਿੰਘ ਗੁਰੁਪਾਸ॥ਨਥਾਸਿੰਘਅਲਬੇਲ ਹਰਿਹਰੀਸਿੰਘਤੇਆਦਿ॥੪੯੪॥ ਚੌਃਇਤਯਾਦਿਕ ਬਹੁਸਿਖਯਸੁਹੋਏ ॥ ਜਨਮਜਨਮਕੇ ਕਿਲਵਿਖਖੋਏ॥ ਦਰਸਪਰਸਸੇ ਕੀਏਨਿਹਾਲਾ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰਸਾਹਿਬਪਰਮਦਯਾਲਾ ੪੯੫ ॥ ਜੇਜੇਸਰਨਸੰਤਨਕੀਆਏ॥ ਭਵਸਾਗਰਤੇ ਲੀਏ ਬਚਾਏ॥ ਸੰਤਨਮਹਿਮਾ ਅਪਰਅਪਾਰਾ ਮੈਬਾਰਕਕਿਮ ਪਾਵਹੁਪਾਰਾ॥ ੪੯੬ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨਦੇਵਗੁਸਾਂਈ ਸ੍ਰੀਮੁਖਸੇਇਮਭਾਖਸੁਨਾਈ। ਸਾਧੁਕੀਮਹਿਮਾਬੇਦ ਨ ਜਾਨੈ॥ ਜੇਤਾ ਸੁਨੇਤੇਤਾਵਖਯਾਨੈ ੪੯੭ ਟੀਃ॥ ਨਕੇਮੈਆਲਮਸਾਹ ਨਾਮਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿੱਧ ਏਕਨਗਰ ਹੈਤਹਾਂਕੇਰਹਣੇਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥੀਕੇਪੁਤ੍ਰ ਭਾਈਸੰਤਸਿੰਘ ਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿੱਧਹੋਤੇਭਏਹੈ॥ ਬਡੇ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਸੌ ਕਵਾਲੇਇੰਦ੍ਰਿਯਜਿਤਹੋਤੇਭਏਹੈ ਵਹੁਭੀਸੌਂਕਸੇ ਅਪਨਾਸਰਬਸ੍ਵਤਯਾਗਕੇ ਅਪਨੇ ਨਗਰਸੇਚਲਕੇ ਮੁਲਤਾਨਮੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਤੇਸ੍ਰੀਸੰਤਸਿੰਘਯੇਦੋਨੋਆਏ॥ ਦਰਸਨਪਰਸਨ ਕਰਕੇਬਡੇਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇਹੀ ਚੇਲੇਹੋਤੇਭਏ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਸੰਤਸਿੰਘਜੀਤੋ ਸਾਰੀਆਰਬਲਾਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇਸਮੀਪਹੀ ਰਹਤੇਭਏ ਔਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇਭਏ ਬਡੇ ਗੁਰੁਮੁਖੁਨੇਸ੍ਵਾਵਾਲੇ ਹੋਤੇਭਏਹੈ॥ ਤਥਾਦੋਨੋਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਤਿਨਕੋਬਡੇ ਉਪਸਿਤਤਥੇ ਉਪਸਿਤਤ ਨਾਮਯਾਦਕਾਹੈ ਯਾਦਕਹੋਸਿਮ੍ਰਤੀਕਹੋ ਯੇਤੀਨੋਸਬਦ ਪ੍ਰਯਾਯਵਾਚੀਹੈ॥ ਔਸ੍ਰੀਸੰਤਸਿੰਘਜੀਨੇ ਵਿਵਾਹਨਹੀਕਰਾਯਾਥਾ ਸਾਰੀਅਰਬਲਾ ਨੈਸ੍ਟਕਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਹੀਰਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸੰਤਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੀਭੀ ਮਨਔਇੰਦ੍ਰਿਯਗਣਕੇ ਜੀਤਨੇਕੋਬਡੇਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇਭਏਹੈ ਪ੍ਰਥਮਗ੍ਰਹਸਤਆਸ੍ਰਮਮੈਤਿਸਕੇਘਰਏਕਪੁਤ੍ਰਹੂਆਪੁਨਾ ਤਿਸਨੇਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਸੰਗਨਹੀ ਕੀਆ ॥ ਸੰਤਹੁਕੇਪਾਸਚਲਾ ਆਵਤਾਭਯਾ॥ ਤਿਸਕਾਪਿਤਾਸੰਤਹੁਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰਕੇ ਏਕਵਾਰ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੋ ਲੈਭੀਗਯਾਕੇਜੀ ਮੇਰੇਘਰਏਕਹੀਪੁਤ੍ਰਹੈ॥ ਪੁਨਾਘਰਮੈਇਸਤ੍ਰੀ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰਔਰਛੇਮਾਸਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕਪ੍ਰਯੰਕਪਰਤਿਸਕੇਸਾਥਹੀ ਸੈਨਕਰਤੀਹੂਈ ਕਾਮਕੇ ਉਦੀਪਨ ਕੀਆਂਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਚੇਸ੍ਟਾਕਰਤੀਭੀ ਭਈ ਪਰੰਤੂਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੀ ਅਹਿਰਣਵਤ ਨਿਰਵਿਕਾਰਹੀਰਹੇ ਤਿਸਕੀਇਸਤ੍ਰੀਨੇ ਰੋਇਕੇਕਹਯਾਕੇ ਏਹਤੋਅਬਨਿਪੁੰਸਕ ਹੋਗਯਾਹੈ ਇਸਰੀਤੀਸੇਖਟਮਾਸ ਘਰਮੈਰਹਕੇ ਪੁਨਾ ਸੰਤਹੁਕੇਪਾਸਚਲੇਆਏ॥ ਧੰਨਯਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੋ ਜਿਸਨੇਐਸਾ ਦ੍ਰਿਢਮਨਸਹਿਤ ਇੰਦ੍ਰਿਯਗਣਕਾ ਦਮਨਕੀਆਹੈ॥ ਆਤਮਾ ਵੈਜਾਯਤੇਪੁਤ੍ਰ ਇਸਸ੍ਰੁਤੀਕੇ ਅਰਥਕੇਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸਨੇਏਕਪੁਤ੍ਰਹੋਣੇਸੇ ਉਪਰੰਤ ਇਸਤ੍ਰੀਕੋ ਮਾਤਾਕੇਤੁਲਜਾਨ ਲੀਆ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਿਥਮਹੀ ਅਵਸ੍ਥਾਮੈਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘਕੇ ਘਰ

ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਹੂਆ। ਤਿਸਤੇ ਉਪਰੰਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀਸੇ ਸੰਗ ਹੀ ਨਹੀ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਇ ਇਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀਸੇ ਪੁਰਖ ਆਪ ਹੀ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਬੀਜ ਹੀ ਅੰਕੁਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਕਾਲ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਜਲ ਇਨ ਤੀਨੋਂਕੇ ਸੰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਛਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਬੀਜ ਹੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਬੀਜ ਆਪ ਹੀ ਅਪਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੂਆ ਕਿਉ॥ ਤੈਸੇ ਜਿਸਕੇ ਉਦਰਮੇ ਬੀਜ ਦੀਆ ਰਾ ਪੁਰਖ ਆਵਰਭਾਵ ਭਯਾ ਹੈ ਧਰਤੀਕੇ ਸਮਾਨ ਵਹੀ ਮਾਤਾ ਭਈ ਕਿਉ॥ ਇਸ ਉਕ੍ਤ ਰੀਤੀਸੇ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀਮੈਂ ਸੇ ਉਤਪਤ ਕਰਣੇਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਤੁਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਮੁਲਤਾਨਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇ ਸਮੀਪ ਭ੍ਰਮਰਵਤ ਰਹਕੇ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤਕੀ ਸੇਵਾ ਬੰਦਗੀ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਸੰਤ ਨਥਾਸਿੰਘ ਔ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਯੇ ਤੀਨੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਆਏ॥ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀਸੇ ਪਾਚ ਕੋਸ ਪਰ ਪਰਬਤਕੀ ਓਰ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਮੈ ਆਏ॥ ਜਬ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਆਗੇ ਫਲ ਪੁਸਪ ਰਖਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਵਿਧਿ ਸਹਤ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਹਿਤ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋਂਕੋ ਭਿੰਨ੨ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ॥ ਏਹ ਭੀ ਤੀਨੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਆਪਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਰੂਪ ਮਾਨਤੇ ਭਏ॥ ਸੰਤਹੁਕੋ ਸਮੀਪ ਰਹਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਬਹੁਰੋ ਕੋਈ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਸੇ ਵੇਦਾਂਤਕੇ ਛੋਟੇ੨ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪੜਨੇ ਲਾਗੇ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਵਿਚਾਰਮਾਲਾ ਤੇ ਗੁਰੂਜੀਸੇ ਸੰਤਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪੜੀ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਨਥਾਸਿੰਘਨੇ ਪੰਚਭਾਸ਼ਾ ਪੜੀ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਸੇ ਪੰਚਦਸੀ ਔ ਹਸਤਾਮਲ ਅਧ੍ਯੇਨ ਕਰੀ॥ ਤੀਨੋਂਕੋ ਤੀਨੋ ਗ੍ਰੰਥ ਪਢਾਇਕੇ ਤੀਨ ਵਰ ਦੇ ਦੀਏ॥ ਭਾਈ ਸੰਤਸਿੰਘਕੋ ਵਿਚਾਰਮਾਲਾ ਪਢਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਚਾਰੋ ਬੇਦ ਖਟਸਾਸਤ੍ਰ ਅਠਾਰਹ ਪੁਰਾਣ ਅਠਾਈ ਸਿਮ੍ਰਤੀਓਂਕੋ ਸਿੱਧਾਂਤ ਇਸ ਵਿਚਾਰਮਾਲਾ ਮੈ ਹਮਨੇ ਤੁਝਕੋ ਪਢਾਇ ਦੀਆ ਹੈ॥ ਅਬ ਜਾਇ ਸੰਤੋਖਕੋ ਇਤਨੇ ਹੀਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਇਸਕਾ ਤੁਮਨੇ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਤ ਨਥਾਸਿੰਘਜੀਕੋ ਪੰਚਭਾਸਾ ਆਦਿਕ ਪਢਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹ ਤੁਮਾਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਇਨਸੇ ਅਛਾ ਤੁਰ ਜਾਇਗਾ॥ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੋ ਪੰਚਦਸੀ ਹਸ੍ਤਾਮਲ ਵਗੈਰਾ ਪਢਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਾਇ ਸ਼ਾਂਤੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਸੁਖ ਭੋਗ॥ ਤੇਰਾ ਕਾਰਯ ਇਤਨੇ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰੰਤੂ ਇਸਕੇ ਅਰਥਕੋ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਵਿਚਾਰ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯੇ ਪਰਮਹਾਸਤ੍ਯਤੁਮਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕੀਆ ਹੈ ਔ ਤੂੰ ਪਰਮਾਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੇ ਇਸ ਪਰਕਾਰਸੇ ਵੇ ਤੀਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੀ ਰਸਨਾਸੇ ਨਿਸਤਰ ਵੇਦਾਂਤਵਾਕ੍ਯਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋ ਹੀ ਅਮਰਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਉਨ ਤੀਨੋਮੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਔ ਸੰਤਸਿੰਘਜੀ ਯੇ ਦੋਨੋ ਵਿਰਕਤ ਹੀ ਰਹਤੇ ਭਏ ਔ ਸ੍ਰੀ ਨਥਾਸਿੰਘ

ਜੀ ਡੇਰਾ ਪਾਇਕੇ ਬੈਠਜਾਏ ਆਇਸੰਤਕੀ ਸੇਵਾ ਟਹਲ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਕੀਆ ਕਰੈ ਇਨਕਾ ਵਿਵਹਾਰਅਛਾਚਲਤਾਭਇਆ ॥ ਅਰਵਹੁਦੋਨੋਂ ਜੀਵਨਮੁਕਤੀਕਾ ਸੁਖਭੋਗਤੇਭਏ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂਜੀਸੇ ਵਿਦ੍ਯਾਅਧ੍ਯੇਨ ਕਰਨੇਸੇਇਨਤੀਨੋਂਕੀਸਮਗ੍ਰ ਅਵਿਦ੍ਯਾਦੀ ਭ੍ਰਮਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਤਾਭਯਾ। ਬਹੁਤਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਕੇਸਰੀਜੀਕੇ ਸਮੀਪਨਿਵਾਸਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਯਥੇਸ੍ਟਦਿਸ਼ਾਕੋਗਮਨਕਰਤੇਭਏ॥ ਸ੍ਰੀਤ੍ਰਿਲੋਕਸਿੰਘਸੰਤਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਅਲਬੇਲਸਿੰਘ ਯੇਤੀਨੋਂਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀਸਰਣਿਆਏ॥ ਹਾਥਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀਕਰਤੇਭਏ। ਕੇਹੇਪ੍ਰਭੋਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰਕੇਤਰਨੇਕਾ ਉਪਾਇਕੋਈਹਮਕੋਭੀਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਉਪਦੇਸ਼ਕਰੋ। ਹਮ ਪਗਕੇ ਨਖਤੇਲੈਕੇ ਸਿਰਕੀਚੋਟੀਪ੍ਰਯੰਤ ਗ੍ਰਹਸਤ੍ਰੂਪੀਖੁਭਣਵਿਖੇਖੁਭੇਹੂਏਹਾਂ। ਆਪਕਾ ਅਵ ਤਾਰ ਕੇਵਲਹਮਾਰੇਜੈਸੇਪਾਪੀ ਪਾਖੰਡੀ ਨੀਚ ਦੁਸ਼੍ਟੋਂਕੇ ਉਧਾਰਵਾਸਤੇਹੀਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਇਨਤੀਨੋਂਸਿਖੋਂਕੀਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇਬਚਨਕਰਤੇਭਏ। ਕੇਤੁਮਸੁਧਮਨਕਰਕੇ ਅੰਤਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾਔਸੰਤਹੁਕਾਸਤਸੰਗਕੀਆਕਰੋ ਅਰਵੰਡਛਕਯਾਕਰੋ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵਰਤਤੇਹੂਏਤੁਮਭੀਸੰਸਾਰਸਮੁੰਦ੍ਰਕੋਸਹਜੇਹੀਤਰਜਾਵੋਗੇ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਐਸੇ ਬਚਨਸੁਨ ਕੇਤੀਨੋਂਗੁਰਮੁਖਹੋਤੇਭਏ ਮੰਤ੍ਰਉਪਦੇਸ਼ਲੈਕੇ ਕਿਤਨਾਹੀਸਮਾਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸਰਹਕੇ ਸੰਤ ਹੁਕੀਸੇਵਾਕਰਤੇਭਏ॥ ਪਰਮਬਿਲਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਬੀ ੨ ਤ੍ਰਿਲੋਕਸਿੰਘਸੇ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆਕਰੇਂ॥ ਕੇਜਾਹਰੇਤ੍ਰਿਲੋਕਯਾ ਤੇਰੇਮਨਮੈਅਬਸ੍ਰਧਾਤੋਰਹੀਨਹੀਂਹੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬਿਲਾਸਕਾ ਵਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਆਗੇ ਤੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਕਹਣਾ ਕੇਹਾਂਗੁਰੂਜੀ ਕਾਰਯ ਮਾਫਕਤੋ ਸ੍ਰਧਾਬਹੁਤਹੈ ਔਰਵਹਵਹਤੋ ਪ- ਰਤਨਹੀਹੈ ਐਸੇਵਚਨਸੁਣਕ ਤ੍ਰਿਲੋਕਸਿੰਘਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਹਸਣਾ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਵਹੁਤੀਨੇਹੀਸੰਤਸੇਵਾ ਕਰਕੇਹੀਮੁਕਤਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ॥ ਇਧਰਸੰਤ ਨਥਾਸਿੰਘ ਜੀਪ੍ਰਿਥਮਬਾਰਾਂ ਬਰਸਪ੍ਰਯੰਤਗਊਆਂ ਚੁਗਾਵਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾਬਾਰਾਂ ਬਰਸਪ੍ਰਯੰਤ ਨਗ ਨ ਰਹਕੇਤਪਕਰਤੇਭਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਗੁਰੁਖਦਾਸਿੰਘਕੇਸਿਖ੍ਯ ਬਣਕੇਉਪਦੇਸਲੈਕੇ ਪੁ ਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਮੀਪਰਹਕੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯਸਾਧ੍ਯਕੇ ਬਨਮੈਸੇਲੰਗਰ ਵਾਸ- ਤੇ ਲਕੜਯਾਂ ਲਯਾਂਵਣਯਾਂ ਔਜਲਭਰਣ ਆਦਿਕਸੇਵਾਕਰਤੇਹੂਏ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦ੍ਯਾਕਾ ਅ- ਧ੍ਯੇਨ ਕਰਤੇਭਏ॥ ਬਹੁਰੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਵਚਨਕੇਅਨੁਸਾਰ ਘੁਮਣਕੇਗ੍ਰਾਮ ਔਬੁਧ੍ਯਾ ਣੈ ਨਗਰਦੋਨੋਕੇ ਮਧ੍ਯਮੇ ਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਡੇਰਾਬਾਂਧਲੀਆ॥ ਤਹਾਂਗ੍ਰਾਮਮੈ ਸ੍ਰੀਨ- ਥਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਹੋਦਰਰਹਤਾਥਾ ਸਹੋਦਰਨਾਮਭਾਈਕਾਹੈ ਹਿਮਤਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾਨਾਮਥਾ ਸੌਹਿਮਤਸਿੰਘਸੰਤਹੁਸੇ ਬੇਮੁਖਅਤਿਅਸ੍ਰਧਕਥਾ ਔਸੰਤਹੁਸੇਬਾਦ ਬਿਬਾਦਭੀਬਹੁਤਹੀ ਰ ਖਤਾਥਾ॥ ਲੋਕਨਗਰੋਂਵਾਲੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਵ ਆਦਰਸਹਤਇਸ ਸਬਦਕਰਕੇ

ਬੁਲਾਵੈ॥ਅਰਵਹੁਹਿਮਤਸਿੰਘਨੇ ਇਸਸਬਦਕੇਪ੍ਰਯੋਗਕੋਨਸਹਾਰਤਾਹੂਆਵਾਚਜਅਵਾਚਜ ਸਬਦਅਪਸਬਦਕਹਣੇਅਰਥਾਤ ਲੋਕੋਂਕੋਭੀਗਾਲਾਂਦੇਨੀ ਔਰ ਤਹੁਕੋਭੀਗਾਲੀਨਿਕਾਰ ਣੀਬਡੀਮਤਸਰਰਖਣੀ ਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਜੀਕੀਉਸਤਤੀਸੁਣਕੇਸਹਾਰਨਸਕਣੀਮਾਰੇਮਤ ਸਰਾਈਰਖਾਕੇਜਲਤੇਰਹਣਾ॥ਪੁਨਾਤਿਸਹਿਮਤਸਿੰਘਦੁਸ੍ਟਨੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾਭੀ ਨਾਮਲੈਕੇ ਅਪਸਬਦਕਹੇ ॥ ਤਬਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹਭਾਈਹਮਾਰੇਕੋ ਜੋ ਤੇਰੀਮਰਜੀਆਵੇਸੋਕਹਲੀਆਕਰ॥ਪਰੰਤੂਆਏਗਏਸੰਤਕੋਮਤਕੁਛਕਹਜਾਕਰਔਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਨਾਮਲੈਕੇ ਗਾਰੀਮਤ ਨਿਕਾਸਜਾਕਰ ਜੋਹਮਾਰਾਕਹਜਾ ਨ ਮਾਨੈਗਾ ਤਬ ਦੁਖ ਪਾਵੈਗਾ ॥ ਪਰੰਤੂਮਨਬਾਣੀਸਰੀਰਕਰਕੇਜੈਸਾਕੋਈਕਰਮਕਰਤਾਹੈਵਹੁਕਰਮ ਫਲ ਦੀ ਏ ਬਿਨਾਬਜਰਬਨਹੀਜਾਤੇਹੈ ਕਿੰਤੂਅਪਨਾਫਲ ਭੁਗ੍ਤਾਇਕੇਹੀ ਨਸ੍ਟਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਿਸ ਹਿਮ ਤਸਿੰਘਨੇ ਸੰਤੋਸੈਦ੍ਵੈਖਰੂਪਜੋ ਕਰਮਕੀਆਥਾ ॥ ਓਹੀਅਬਪ੍ਰਪਕਹੋਕੇ ਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਕੀ ਬਾਣੀਦ੍ਵਾਰਾਫਲਦੇਣੇਕੋ ਤਯਾਰਹੂਆਹੈ ॥ ਜਬਹਿਮਤਸਿੰਘਕੋ ਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਜੀਨੇਐਸੇ ਕ ਹਾ ਕੇਤੂੰਹਮਾਰੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਨਾਮਲੈਕੇ ਦੁਰਵਚਨ ਨ ਬੋਲਜਾਕਰ ॥ ਤਬਹਿਮਤਸਿੰਘ ਅ ਤਿ ਕ੍ਰੁਧਤਹੋਕੇਤਿਸਸੇਭੀ ਅਧਿਕਦੁਰਵਚਨ ਬੋਲਨੇਲਗਪੜਾ ॥ ਤਬਸੰਤਾਂਨੇਕਹਆ ਤੇ ਰੇ ਚਿੱਤਮੈਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਪਰਸ੍ਪਰਧਾਹੈਤੇਨਹੀਂ ਉਲਟਾਉਨਕੋ ਦੁਰਵਚਨਤੂੰ ਬੋਲਤਾਹੈ ਜਾ ਹਰੇਨੀਚਆਜਤੇ ਆਠਵੇ ਦਿਨਰੇਤਵਦੀ ਅਮਾਵਸਜਾਕੇ ਰੋਜਤੇਰਾਸਰੀਰ ਕੁਸ੍ਟੀਹੋਜਾਵੇ ਗਾ ॥ ਸੋਤੈਸੇਹੀਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਜਬਹਿਮਤਸਿੰਘਕਾ ਸਰੀਰਬਿਗੜਗਯਾ ਤਬਘਰਕੇ ਔ ਪਿੰ ਡਕੇ ਲੋਕੋਂਨੇਭੀਤਿਸਕਾ ਤਯਾਗਕਰਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾਹਿਮਤਸਿੰਘਅਤਿਦੁਖੀਦੀਨ ਹੋਕੇ ਸੰ ਤਹੁਕੇ ਚਰਣੀਆਇਪੜਾ ਔਕਹਨੇਲਗਾ ਕੇਹੇਸੰਤਜੀਮੈ ਅਤਿਨੀਚਦੁਸ੍ਟ ਆਪਕਾਅਪ੍ਰਾਧੀ ਹਾਂ ਆਪਬਖਸਨੇਯੋਗਹੋ ਮੈਮੂਰਖਸੰਤਹੁਕੀ ਮਹਿਮਾਕੋ ਨ ਜਾਨਤਾਭਯਾ॥ ਹੇਠਾਕੁਰਜੀ ਮੈਬਹੁਤਹੀਭੂਲਕਰੀਹੈ ਅਬਮੇਰੀਭੂਲਆਪਦਯਾ ਦਿਸ੍ਟੀਸੇਬਖਸੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਦੀ ਨਬਾਣੀਤਿਸਕੀ ਸੁਨਕੇਸੰਤਹੁਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਜੋਤੀਰਚਲਗਯਾਹੈਸੋਤੋਅਬਲੌਟਤਾਨ ਹੀਹੈ॥ ਅਛਾ ਅਬਤੂੰਸਰਣੀਆਇ ਪਰਿਆਹੈ ਮੋਟੀਚਾਦਰ ਭਿਗੋਕੇਊਪਰ ਰਖਜਾਕਰੇਗਾ ਤਬਤੁਝਕੋਆਰਾਮ ਰਹਜਾਇਗਾ ॥ ਜਿਤਨਾਚਿਰ ਹਿਮਤਸਿੰਘ ਊਪਰਸਰੀਰਕੇ ਚਾਦਰ ਭਿਗੋਕੇਰਖੇਤਬ ਆਰਾਮਰਹੇ ਜਬਚਾਦਰ ਸੂਕਜਾਵੇ ਤਬਉਸੀ ਕਾਲਮੈ ਤਿਸਕਾਸਰੀਰ ਜਲਨੇਲਾਗਜਾਵੇ ॥ ਤਿਸੀ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ਏਕਜਸਾਸਿੰਘ ਨਾਮਵਾਲਾਸਿਖਥਾ ॥ ਦੋਤਿਸਕਜਾਂ ਸਿਖਣਜਾਂ ਥੀਆਂ ਤਿਸਨੇਸੰਤਾਂਆਗੇ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਏਕਘੋੜੀਮੇਰੇ ਘਰਮੈ ਹੈ ਉਸਕੀਟਹਲਸੇਵਾ ਕੋਈਨਹੀਕਰਣੇ ਵਾਲਾਹੈ ॥ ਇਥੇਆਪਕੇਪਾਸ ਮਾਲਭੀਪਾਂਚਚਾ ਰ ਠੌਰਹੈ ਤਥਾਸੇਵਾਕਰਣੇ ਵਾਲੇਮਾਲਕ ਸੇਵਕਭੀਹਾਜਰਹੈ ਯੇਘੋੜੀਮੇਰੀਆਪ ਰਖੋਇਸ

ਕੇ ਊਪਰਅਸ੍ਵਾਰੀ ਕੀਆਕਰੋ ਔ ਜੋਇਸਕਾ ਬਚਾਬਚੀਹੋਵੇਗਾ ਸੋਅਧਯਾਰੇਪਰ ਰਹਯਾ ਜੇਤੁਸੀਰਖੋਤਾਂ ਅਧਾਮੁਲਤੁਸੀ ਦੇਦੇਣਾ ਜੇਮੈਲੇਵਹੂਗਾ ਤਾਅਧਾਮੁਲਮੈ ਦੇਦੇਵਾਂਗਾ॥ ਜਬ ਘੋੜੀਸੂਣੇਕੇ ਤਯਾਰਹੋਈ ਔਅਛੀਰਿਸ੍ਟਪੁਸ੍ਟ ਹੋਗਈਤਬਤਿਸਜਟਕਾ ਮਨਬੇਈਮਾਨ ਹੋ ਜਾਤਾਭਯਾ॥ ਕਹਣੇਲਗਾਜੀ ਅਪਣੀਸੇਵਾਕੋਇਸਕੇਰੁਪੈਲੈਲੇਵੇਤੇਘੋੜੀਮੇਰੇਹਵਾਲੇਕਰੋ ਪੁਨਾਸੰਤਾਨੇਕਹਯਾਤੂੰਅਬਘੋੜੀਹਮਾਰੇ ਪਾਸਹੀਕਿਊਨਹੀਰਹਣੇਦੇਤਾ॥ ਤੂੰਹਮਾਰੇਸੇਕਯਾ ਕਰਾਰਕਰਗਯਾਥਾ ਅਰਅਬਕਯਾ ਕਹਤਾਹੈ॥ ਤਬਤਿਸਜਾਟਨੇ ਕਹਯਾਕੇਜੀਭਾਵੇ ਕੁਛ ਕਰੋਮੈਘੋੜੀਆਪਣੀਤੁਮਾਰੇਪਾਸਛੋਡਣੀਨਹੀਹੈ॥ਸੰਤਹੁਨੇਕਹਯਾਅਛਾਜਾਹਤੂੰਘੋੜੀਲੈਜਾਹੁ ਹਮਤੇਰੇਸੇਕੁਛਭੀ ਨਹੀਲੇਤੇ ਪਰੰਤੂਤੇਰੇਕੋ ਕੁਛਨਫਾਨਹੀਹੋਵੇਗਾ ਔਤੇਰਾਭੀ ਖਾਨਾਖਰਾਬ ਹੋਜਾਵੇਗਾ॥ ਤਬਜਟਨੇਘੋੜੀਪਰ ਚੜਕੇਕਹਯਾਕੇ ਲੈਖਾਂਭਾਈ ਏਡਾਈਸਿੱਧ ਆਇ ਗਯਾਹੈਕਿਧਰੋ॥ ਇਤਨੀਬਾਨੀ ਬੋਲਕੇਘੋੜੀਲੈਕੇ ਅਪਨੇਘਰਚਲਯਾਆਯਾ॥ ਘੋੜੀ ਉਸ ਜਾਟਕੇਜਲਤੀਹੀਸੂਪੜੀ ਔਬਛੇਰਾਅਧਮੁਰਦਾ ਜੈਸਾਜਨਮਯਾ ਤਥਾਜਾੜਮੈਫਸਕੇਘੋੜੀ ਭੀਮਰਗਈ॥ ਔਰਉਸਕੇਪੁਤ੍ਰ ਜਿਤਨੇਥਵਹੁਭੀ ਮਰਗਏ ਔਏਕਸਿਖਣੀ ਜਾਟਕੀ ਮਰਗਈ ਪੁਨਾਤਿਸਜਾਟਕੀ ਦੂਸਰੀਇਸਤ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀਨਾਮਵਾਲੀ ਭੈਭੀਤਹੂਈਹੂਈ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸਰਣੀਆਇਪਰੀਅਰਬਹੁਤਘਿਘਯਾਕੇਰੋਈ॥ ਸੰਤਹੁਕੇਮਨਮੈ ਤਿਸਕੋਦੇਖਕੇਦਯਾ ਆਗਈ॥ ਤਬਏਕਫਲ ਤਿਸਕੋਦੇਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਯੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਜਾਹੁ ਤੇਰਾਏਹੁ ਬੀ ਜਰਹੇਗਾ॥ ਤਬਸੰਤਾਂਕੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇਤਿਸਕਾ ਏਕਪੁਤ੍ਰਜੀਵਤਾਰਹਯਾ॥ ੨ ਪੁਨਾਸਾਰੰਗ ਕੇ ਪਿੰਡਕਾਏਕਤ੍ਰਖਾਣਥਾ ਉਸਕੋਅਕਸਮਾਤ੍ਰਸੇ ਕੁਸ੍ਟਹੋਗਯਾ॥ ਵਹਤ੍ਰਖਾਣਸੰਤ ਨਥਾਸਿੰਘ ਜੀਂਕੇਪਾਸਆਇਕੇ ਬਡਾਦੀਨਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇਅਗੇ ਚਿਰਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤਖੜਾਹੋਰਹਯਾ ਕੇਸੰਤਜੀਆਪਕੇ ਘਰਮੈਸਭੀਕੁਛਹੈ॥ ਸੋਮੁਝਅਨਾਥ ਪਰਭੀ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰੋ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੈ ਅਤਿਦੀਨਤਾਯੁਕਤ ਤਿਸਤ੍ਰਖਾਣਕੀ ਬਾ-ਣੀ ਸੁਣਕੇਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਹੋਜਾਤੇਭਏ ਤਿਸਕੋਵਚਨ ਕੀਆਕੇ ਜਿਸਮਾਰਗ ਕਰਕੇਸੰਤਆਵਤੇਜਾਤੇਹੈਂ ਤਿਸਮਾਰਗਮੈਸੇ ਲੈਕੇਤੂੰ ਸੰਤਹੁਕੀ ਚਰਨਧੂੜਿਆਪਨੇ ਸਰੀਰ ਪਰਲਗਾਯਾਕਰ ਇਸਕੋਊਪਰ ਲਗਾਵਨੇਸੇਹੀਤੂੰ ਅਛਾਹੋਜਾਵੈਂਗਾ ਏਹੀਪਰਮ ਔਖਧੀ ਤੇਰੀਹੈ॥ ਏਹੀਸੰਤਹੁਕੀ ਚਰਣਧੂੜਿਕਾਮਧੇਨੂਹੈ ਸਰਬਕਾਮਨਾਕੇ ਪੂਰਣਕਰਣੇਕੋ ਸਾਮਰਥਹੈ ਔਸਰਬਰੋਗੋਂਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਣੇਹਾਰੀਹੈ॥ ਔਅੰਤਰਕੇਬਡੇ ਰੋਗਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥਤੂੰ ਸੰਤਹੁਕਾ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤਭੀ ਪੀਆਕਰ ਤਿਸਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤਕੇ ਪਾਨਕਰਣੇਸੇ ਤੇਰਾ ਅੰਤਰਕਾਤ੍ਰਿਸਨਾਰੂਪੀ ਬਡਾਰੋਗਭੀ ਨਿਵਰਤਹੋਜਾਵੇਗਾ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਤ੍ਰਖਾਣਨੇ ਸੰਤਹੁਕੇਵਾਕਯ ਪਰਨਿਸਚਾਕਰਕੇ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੰਤਹੁਕੇ

ਚਰਣੋਕੀਧੂੜਿਲਗਾਨੇ ਲਗਪੜਿਆ ਔਰਸਰਬਔਖਧੀਕੇ ਸੇਵਨਕਾ ਪਰਤਯਾਗ ਕਰ ਦੀਆ ॥ ਵਹੁਤ੍ਰਖਾਨਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਰਤਾਹੂਆ ਥੋੜੇਹੀਦਿਨੋਮੈ ਰਾਜੀਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਸੰਤਹੁਕੇਚਰਣੋਕੀ ਧੂੜੀਕਰਕੇਕੁਸ੍ਰਾਦੀ ਰੋਗੋਂਕੀਨਿਬ੍ਰਤੀ ਹੋਜਾਣੀਕੌਣ ਬਡੀਬਾਤਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਹਾਅਗਯਾਨ ਜਨਮਮਰਨਕਾ ਕਾਰਣਰੂਪ ਮਹਾਕਠਿਨਰੋਗਭੀ ਸੰਤਹੁਕੀਚਰਣ ਧੂੜਿ ਕੇਪ੍ਰਤਾਪਸੇ ਨਿਵਰਤਹੋਜਾਤੇਹੈ ਤੌਪੁਨਾਕਯਾਕਹਨੇਹੈ ਕੁਸ੍ਰਾਦੀਤੁਛ ਰੋਗੋਂਕੀਨਿਬ੍ਰਤੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣਧੂੜੀਸੇ ਹੋਜਾਤੀਹੈ॥ ੩ ॥ ਸੰਤਨਥਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਡੇਰੇਏਕਸੰਤ ਗੁਲਾਬਦਾਸਯਾ ਆਯਾ॥ਉਸਸਮੇਮੈ ਔਰਭੀਦਸਪੰਦਰਾਂ ਸਾਧੂਸੰਤੋਂਕੇ ਡੇਰੇਭੀਤ੍ਰ ਇਸਿਤ੍ਰਤਥੇ ॥ ਸੰਤਾਂਕੇ ਡੇਰੇਕੇਆਗੇਏਕ ਪੀਲੂਫਲਕਾ ਬ੍ਰਿਛਥਾ॥ਤਿਸਕੋਦੇਖਕੇ ਤਿਸਗੁਲਾਬਦਾਸਜੇਸੰਤਨੇ ਕਹਯਾਕੇ ਇਸਬਿਰਵੇਕੋ ਕਯਾਲਗਤੇਹੈ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਨਥਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਤਿਸਸੰਤ ਸੈਕਹਯਾਕੇ ਕਯਾ ਸੰਤਜੀਤੁਸਾਂਇਸਪੇੜਕੇਫਲਖਾਣੇਹੈਂ ਤਬਤਿਸਸੰਤਨੇਕਹਯਾਕੇ ਹਾਂਮਹਾਰਾਜਜੀਜੇਇਸਕੇ ਫਲਹੋਤੇਤਬਖਾਤੇਹੀ ਪਰੰਤੂਅਬੀਤੋ ਇਸਕੀਮੌਸਮ ਮਾਲਮਨਹੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਉਨਦਿਨੋਮੈ ਅਬੀਚੇਤ੍ਰਕਾਮਾਸ ਲਾਗਯਾਹੀਥਾ ਤਬਸੰਤ ਨਥਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਤਿਸਪੀਲੂਕੇ ਪਾਦਪ ਕਾ ਏਕਡਾਲ ਨਿਵਾਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਆਉ ਸੰਤਜੀਇਸ ਬ੍ਰਿਛਕੇਫਲ ਖਾਵਹੁ ਪੀਲੂ ਕੇ ਫਲਜੇਠਕੇ ਮਹੀਨੇਮੈ ਪਕਤੇਹੈਂ ਔਸੰਤਹੁਨੇਚੇਤਕੇ ਮਹੀਨੇਮੈਹੀ ਸਾਧੂਸੰਗਤਕੋ ਛਕਾਇਦੀਏ। ਜਿਉਂ੨ਤਿਸਡਾਲਕੇ ਫਲਤੋੜਤੇ ਖਾਤੇਜਾਵੈ। ਤਯੋਂਤਯੋਂਅਧਿਕ ਹੋਤੇਜਾਵੈ॥ ਔਰ ਪੀਲੂਫਲੋਂਸੇ ਵਿਲਖਣਹੀ ਉਨਫਲੋਂਕਾ ਸ੍ਵਾਦਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਔਰਸਾਰੇਬ੍ਰਿਛਕੇ ਫਲਜੇਠਕੇ ਮਾਸਮੈਹੀ ਪਰਿਪਕਹੋਵੈ ॥ ਔਰਉਸਡਾਲਕੇ ਫਲਚੇਤਮੈਹੀ ਪਕਜਾਵੇ ਤਿਸਪੀਲੂਕੇ ਫਲ ਖਾਇਕੇਬਿਨਾ ਮੌਸਮਕੇਪਕੇ ਬਡੇਸ੍ਰਾਦੂਬਡੇ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ॥ ਏਹੀਸਾਖਾ ਦੂਰਦੂਰਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੋਜਾਤੀਭਈ ਪੁਨਾ ਦੂਰ੨ ਸੇਲੋਕਆਇਕੇ ਦਰਸਨਕਰੈ ਔ ਨਮਸਕਾਰਾਂਕਰੈ ਆਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ਚਾਰਕਬਰਸਪ੍ਰਯੰਤ ਯੇਰੌਲਾਰਹਯਾਪੁਨਾਸੰਤਹੁਨੇਵਹੁ ਡਾਲਹੀਪੀਲੂਕਾ ਕਾਟਡਾਰਯਾ ॥ ਇਤਯਾਦੀਅਨੇਕਵਾਰ ਔਰਭੀਅਨੇਕਬਾਤਾਂ ਸੰਤਹੁਕੀਆਂ ਲੋਕੋਨੇਪ੍ਰਤਯਾਂਈਯਾਂ ॥ ਕਾਮਧੇਨੂਚਿੰਤਾਮਣੀਰੂਪ ਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾਹੈ ਇਸ ਅਰਥਮੈ ਗੁਰੂਸਬਦਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਤਥਾਚਗੁਰੂਸਬਦਃ ਚਾਰਪਦਾਰਥ ਜੇਕੋਈਮਾਂਗੈ ॥ ਸਾਧੁ ਜਨਾਂਕੀਸੇਵਾਲਾਗੈ ॥ ਐਸਾਕੌਨਪਦਾਰਥਸੰਸਾਰਮੈਹੈ ਜੋਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਬਿਨਾਨਰਕਦੁਖਕੇ ਔਰਸਭੀਕੁਛ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ॥੪॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਔਰਭੀ ਅਨੇਕ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਤਸੰਗੀਸਦਯਾਰਥ ਪੁਰੁਖਹੋਤੇਭਏਹੈ ॥ ਏਕ ਸਿਕਾਰਪੁਰਕ ਰਹਣੇਵਾਲਾਬਡਾ ਯਥਾਰਥਵਾਕ੍ਤਾ ਪੋਹੂਰਾਮਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਉਦਾਸੀ ਸੰਤ ਹੋਤਾਭਯਾਹੈਸੋਸਿਕਾਰਪੁਰਸੇਸਤਸੰਗਕਰਣੇਅਰਥਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇਪਾਸਆਯਾ ॥

ਔਬਡਾਸ੍ਰਧਾਲੂ ਸਰਲਸ੍ਵਾਭਵ ਵਾਲਾ ॥ ਜਬ ਆਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ
ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਹੀ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਮਨ ਮੋਹਤ ਜੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸ
ਕਾਜਿਤਨਾਕ ਮਾਰਗਕਾ ਪਰਿਸ੍ਰਮਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾਹੀ ਨਿਵਰਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਪਰਪਰਮਸ੍ਰਧਾ ਪੋਹੂਰਾਮ ਕੀ ਉ
ਤਪਤ ਹੋਤੀਭਈ ॥ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੋ ਪਰਮਗੁਰੂਕਰਕੇ ਮਾਨਤਾਭਯਾ॥ ਔਬਡੇ
ਸੌਂਕਵਾਲਾ ਹੋਤਾਭਯਾ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇਔਬਚਨ ਸੁਣਕੇਮਸਤ ਰਹਯਾਕਰੇ॥
ਔ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਯੁਕ੍ਤਬਡਾਉਦਾਰਆਤਮਾਥਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮਲਿਵਕਟ ਕੰਨਫੂਕੇਗੁਰੂਕੀ ਸੰ
ਗਤ ਕਰਕੇਤਿਸਕਾਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨ ਹੋਵੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇਵੋਮਾਯਾਧਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰਮੈ ਆਸਤਕ
ਇਹੁਵਿਚਾਰਵੈਰਾਗਵਾਨ ਭਲਾਇਨਕਾਉਨਕਾ ਸੰਯੋਗਕੈਸੇਬਨੇ ॥ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨਹੈ
ਕੇਭਗਤਾਂਤੇਸੰਸਾਰੀਆਂ ਜੋੜਕਦੇ ਨ ਆਯਾ ॥ ਇਤਯਾਦੀਜੈਸੇਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸਕਾਜੋੜਨਹੀਹੋਤੇ
ਹੈ ਤਦਵਤਜਬਪੋਹੂਰਾਮਕੋ ਸਚਯਾਰਪੁਰਖੋਂਕਾ ਸਤਸੰਗਹੂਆ ਤਬਤਿਸਕੇਨੇਤ੍ਰ ਖੁਲ ਗ
ਏ॥ ਸੋਪੋਹੂਰਾਮਨਿਰਮਾਨਹੋਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸ ਰਹਕੇਸੇਵਾ ਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਤਥਾ ਅਪਨੇ
ਸਰੀਰਕਾਅਹਾਰ ਵਿਵਹਾਰਕਾਭੀ ਸੰਖੇਪਕਾਕਰੇ ॥ ਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਤਿਸਕੇ
ਬੈਠੈਹੂਏਕੋਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਵਿਲਾਸਸੇਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਤਿਸਕੋਪੂਰਬਗੁਰੂਕੀ ਬਾਤਪੂਛੀ ਤਬ ਤਿ
ਸਨੇ ਸਭਸਤਸਤਕਹਦੀਆ॥ਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸਿਕਾਰਪੁਰਮੈ ਮੇਰਾ ਜੋ ਭੇਖਕਾਦਾਤਾ ਗੁਰੂ
ਰਹਤਾਥਾ ਸੋਡੇਰੇਦਾਰਮਹੰਤਥਾਸੋਜਬਗਦੀਲਗਾਇਕੇਬੈਠਾਕਰੇਤੀਨੋਓਰਤਕਯੇਧਰਕੇ ਔ
ਸਿਕਾਰਪੁਰੀਏਲੋਕ ਪੁਰਖਇਸਤ੍ਰੀਯਾਂ ਆਇਆਇਕੇ ਮੇਰੇਗੁਰੂਕੇ ਆਗੇ ਮਥੇ ਟੇਕਕੈ ਔ
ਮਹੰਤਜੀਰੇਠੇਕੇ ਪਾਨੀਕੀਝਗਤਰਹ ਫੂਲ੨ਬੈਠੈ ਆਪਕੇਸਮਾਨ ਦੂਸਰੇਕੋਜਾਨੈਹੀ ਨਹੀ
ਔਬਡੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ਹਸਹਸਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕਰੈ ਤਬਮੈਨੇਜਾਣਯਾਕੇ ਗਦੀਤ੍ਰਕਯਾਲਗਾ
ਨੇ ਔਰਲੋਕੋਂਕ ਮਥਟੇਕਨੇਕਾਬਡੋ ਸੁਖਹੋਵੇਗਾ ਜ ਯੇਬਡੇਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਰਹਯਾਹੈ ॥
ਐਸੇਬਿਚਾਰਕੈ ਪੁਨਾਮੇਰੇਮਨਮੈਭੀ ਸੰਕਲਪਫਰਿਆ ਕੇਜਬਮੇਰੇਗੁਰੂਮਰੈਗੇ ਤਿਸਤੇਬਾਦ
ਮੈਭੀਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗਦੀਤਕਯੇਲਗਾਇਕੇਬੈਠੂਗਾ ॥ ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਪੁਨਾਤੀਬਰ ਸੰਕ
ਲਪ ਹੂਆਕੇਮੇਰੇਗੁਰੂ ਬਹੁਤਹੀ ਜਲਤੀ ਮਰਜਾਵੈ ਤਬਮੈਭੀਇਸ ਸੁਖਕੋਭੋਗਾਂ ॥ ਐਸੇ
ਤੀਬਰਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇਕਰਤੇ ਮੇਰਾਗੁਰੂਸਮਾ ਪਾਇਕੇ ਕਾਲਵਸਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਿਸਤੇ
ਪੀਛੇਫਿਰਮੁਝਕੋ ਮਹੰਤੀਮਿਲੀਤਿਸਕਰਕੇ ਮੈਬਡੇਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ॥ ਗੁਰੂਕੀ
ਯਥਯੋਗਯਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮਕਰਾਇਕੇ ਮੈਪੁਨਾਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਛੇ੨ਬਸਤ੍ਰਪਹਰਕੇ ਗਦੀ
ਤਕਯੇਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠਨੇਲਗਾ ॥ ਤਬਮੁਝਕੋਕੁਛਭੀਸੁਖਦ੍ਰਿਸਟ ਨ ਆਯਾ ਪੁਨਾਮੈਤਕਯੇ
ਕੇਸਾਥਟੇਕਲਗਾਇਕੇਬੈਠਾ ਤਬਭੀਕੁਛਸੁਖ ਪ੍ਰਤੀਤਨਹੋਯਾ ॥ ਪੁਨਾਛੋਟੀਆਂ੨ਗਦੀਆਂ

ਓਤੜੇਕੇਨੀਚੇ ਲੈਕੇਬੈਠਾਪਰ ਫਿਰਕੁਛਭੀ ਸੁਖਮੁਝਕੋ ਮਾਲੂਮ ਨ ਹੂਆ ਪੁਨਾ ਮੈ ਤਿਸ
ਗਦੀਪਰਲੰਬਾਪੜਗਯਾ ਤਬਮੁਝਕੋਕੁਛਭੀ ਸੁਖ ਨ ਭਾਸਜਾ॥ਹੇਗੁਰੂਜੀਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ
ਪ੍ਰਤਿਦਿਨਗਦੀ ਪਰਬੈਠੂੰ ਔਨਓਕਰੋਪਰ ਹੁਕਮਕਰੂੰ ਪਰੰਤੂਜੋਸੁਖਪਦਕਾ ਅਰਥਹੈ ਸੋ
ਮੁਝਕੋਯਦ੍ਕਿੰਚਤਭੀ ਨ ਭਾਸੇ॥ਤਬਮੈ ਅਪਨੇਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਕੇਕਹਜਾਕੇ ਮੁਝਕੋਭੇਖਕੇ ਦੇ
ਣੇਹਾਰੇਗੁਰੂਬਡੇਹੀ ਅਗਜਾਨੀਥੇ ਜੋਕੇਵਲਗਦੀਕੇ ਅਹੰਕਾਰਮੈਹੀ ਆਯੂਅਪਨੀਖੋਇਕੇ
ਮਰਗਏਹੈਂ ਯਾਂਤੇਬਿਨਾਮਣੌਤਕੇ ਇਨਗਦਜੋਂਮੈ ਔਰਤੋਕੁਛਭੀਸੁਖਨਹੀਹੈ॥ ਮੈਗਦੀ ਦਾ
ਰ ਬਡਾਮਹੰਤਹੂੰ ਆਜਹਜਾਰਪਾਂਚਸੈ ਮੇਰਾਚੇਲਾਹੈ ਦਸਬੀਸਸੋਪਚਾਸ ਮੇਰਾਨੌਕਰਹੈ ਹ-
ਮਾਰਾ ਭੇਖਸਭਭੇਖੋਸੇਬਡੋਹੈ ॥ ਹਮਸਭਭੇਖ ਧਾਰਜੋਸੇਓੁਤਮਹੈ ਔਬਡੇਮਹੰਤਹੈ ਹਮਾਰੇ ਡੇ
ਰੇਮੈ ਸੌਗਊਭੁਸਹੈ॥ ਔਹਮਜੰਤ੍ਰਮੰਤ੍ਰਤੰਤ੍ਰਮੈ ਬਡੇਹੁਸਜਾਰਔ ਬਡੇਬੁਧਿਮਾਨਹੈਂ ਇਤਜਾਦੀ
ਅਹੰਕਾਰਮੈ ਹਮਨੇਤੌਬਜਰਥ ਜਨਮਖੋਇਡਾਰੇਹੈ ਹਾਧਿਕਾਰਹੈ ਹਮਾਰੀਕ੍ਰਿਤਕੋ ਇਸ ਮ
ਕਰ ਕੀਫਕੀਰੀਕੋ॥ ਹੇਗੁਰੂਜੀਐਸਾਰ ਬਿਚਾਰਮੈਅਪਨੇ ਮਨਮੈਕਰਤਾਭਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਐ
ਸਾ ਬੀਚਾਰਮੇਰੇਮਨਮੈਆਯਾਕੇਅਬਮੈਂਕਿਸੀਸਚਜਾਰਸਤਪੁਰੁਖਕਾਸਤਸੰਗਕਰਕੇ ਪਰਮ
ਸੁਖਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇਂ ॥ ਹੇਭਗਵਨਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕਰਕੇ ਤਿਸਅਸਥਾਨਕਾ ਤਜਾਗਕਰਕੇ ਆ
ਪਕੀ ਚਰਣੀਆਇਲਗਾਹੂੰ ॥ ਐਸੇਪੋਹੂਰਾਮਕੀ ਬਿਰਥਾਕੋਸੁਣਕੇ। ਗੁਰੂਜੀਤਿਸਪਰ ਬ
ਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ॥ ਪੁਨਾਬਚਨਕੀਆਕੇ ਸਭਕਾਰਯਕੇ ਆਦਿਮੈਵਿਚਾਰਹੀ ਕਰਬਤਜਹੈ ਜੋ
ਕਾਰਯਕੇ ਆਰੰਭਮੈਵਿਚਾਰਕਰਲੇਤੇਹੈ ਉਸਕੋਕਾਰਜਕੀ ਹਾਨੀਲਾਭਔਸਿੱਧੀਅਸਿੱਧੀਕੋ
ਗਜਾਨਹੋਜਾਤੇਹੈ ਪੁਨਾ ਵਹੁਕਾਰਯਕੇ ਕਰਣੇਅਕਰਣੇਮੈ ਧੋਖਾਨਹੀਖਾਤੇਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਰਾਸੇ
ਪੋਹੂਰਾਮਸੇਗੁਰੂਜੀ ਬਚਨਬਿਲਾਸਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇਸਿਰਪਰ ਹਸ੍ਤਕਮਲਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ
ਕੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਔਹਸਤਕਮਲਕੇ ਸੀਸਪਰਧਾਰਣ ਮਾਤ੍ਰਸੇਪੋਹੂਰਾਮਕੀ ਮਹਾਸੰਕਟੋਂ
ਕਾ ਹੇਤੂਰੂਪਅਵਿਦਜਾ ਨਸ੍ਰਹੋਜਾਤੀਭਈ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਨਿਤਅਚਰਣਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਤੇ ਭ
ਏ ॥੧॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪੋਹੂਰਾਮਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਮੀਪਰਹਕੇਸੇਵਾ ਬੰਦਗੀਕਰਤਾਭਯੋ॥ਔ
ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਬਚਨ ਬਿਲਾਸਸੁਣਕੇ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨਪਰਮ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਤੇਭਯੋਹੈ ॥ ਜਬਸੇਵਾਕਰਤੇਕੋ ਕਿਤੇਕਮਾਸਵਿਤੀਤਹੋਗਏ ਤਬਪੋਹੂਰਾਮਏਕਵਾਰ ਦੇਸ
ਅਟਨਕਰਨੇਕੋ ਚਲਾਗਯਾਅਟਨ ਨਾਮਫਿਰਣੇਕੋਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੇਸਕੀਸੈਲ ਕਰਨੇਕੋ ਗ
ਯਾ ॥ ਉਸੀਜੰਗਲਦੇਸਮੈ ਬਿਚਰਤੇ੨ ਸਾਹੀਵਾਲਮੈ ਕੋਈਦਿਨਆਇ ਟਿਕਜਾਤਬ ਪੋਹੂ
ਰਾਮਕੋ ਤਹਾਜ੍ਵਰਆਵਨੇਲਗਾ॥ ਜਬਕਿਤਨੇਕਬਾਸਰ ਤਪਆਤੇਕੋਹੋਗਏ॥ ਔਰ ਗੁਰੂ
ਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕੀਇਛਾਭੀ ਅਤਿਉਕਟਜਾਗਆਈ ਜੈਸੇਬਾਲਕਕੋ ਮਾਤਾਕੇ ਮਿਲਨੇਕੀ
ਅਤਿਪ੍ਰਬਲਅਕਾਂਖਜਾਹੋਤੀਹੈ ਤਦਵਤ ਔ ਤਪਕਰਕੇ ਪੋਹੂਰਾਮਕਾਸਰੀਰਭੀ ਢੀਲਾਕ੍ਰਿਸ

ਹੋਗਯਾ ਤਬਮਨੀਰਾਮਜੀ ਢੀਲੇਪੜਗਏ ॥ ਕਹ੍ਯਾ ਜਬਅਛੇਹੋਵੈਂਗੇ ਤਬਚਲੈਂਗੇਅਬ ਜ੍ਵਰ ਕਰਕੇਸਰੀਰਬਹੁਤਹੀਪੀੜਤਹੈ॥ਪੋਹੂਰਾਮਨੇ ਪੁਨਾਵੀਚਾਰਕੀਆ੍ਰਯੇ ਤਪਸਰੀਰਕੋਚਢਾ ਹੈ ਆਤਮਾਕੋਤੇਜ੍ਵਰ ਚਢਨਹੀਸਕਤੋਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਆਤਮਾਤੋਵਿਗਤਜ੍ਵਰਹੈ ਆਤਮਾਕੇ ਸਮੀਪਭੀ ਤਪਜਾਇਨਹੀਸਕਤੋਹੈ ਚਢਨਾਤੋਦੂਰਰਹਯੋ॥ ਕਾਹੇਤੇਜਬਆਤਮਾਕੇ ਸਮੀਪਜ੍ਵਰ ਜਾਣੇਕੀਇਛਾਭੀ ਕਰਤੋਹੈ ਤਬਐਸੇਗਲਜਾਤੋਹੈ ਜੈਸੇਸੂਰਯਭਗਵਾਨਕੇ ਤੇਜਸੇਬਰਫਕਾ ਕਿਨਕਾਗਲਜਾਤੋਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇਸਰਬਰੋਗੋਂਕਾ ਆਸ੍ਰਾਸਰੀਰਹੈ ਆਤਮਾਤੋਸਦਾ ਅਰੋਗਹੈ ॥ ਆਤਮਾਅਸਰੀਰਹੈ ਅਰਥਾਤਨਿਰਾਕਾਰਹੈ ਅਕਾਰਵਾਲੇਹੀ ਪਦਾਰਥਮੈ ਤਪਆਦਿਕ ਰੋਗ ਰਹਤੇਹੈ ਔਆਕਾਰਕੋਹੀ ਰੋਗਤਪਾਤੇਹੈ ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖਯਾਤੋਸਰੀਰਕੋਹੀ ਤਪਕਾ ਚਢਨਾਸਿੱਧਹੋਤਾਹੈ ਨਾਕੇਆਤਮਾਕੋ ॥ ਸੋਮੈਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦਰੂਪ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਸਦਾਅਸੰਗ ਅਜਰਅਮਰ ਰੂਪਹੂੰ॥ ਮੁਝਅਸੰਗਆਤਮਾ ਨਿਰਾਕਾਰਕਾ ਅਕਾਰਵਾਲੇਸੇ ਕੈਸੇਸੰਯੋਗਾਦੀ ਸੰਬੰਧ ਹੋਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾਂ ਹੋਯਾਖੁਧਾਤ੍ਰਿਖਾ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇ ਧਰਮਔ ਜਨਮਜੁਬਾਜਰਾ ਮਰਣ ਆਦਿਕਸਰੀਰਕੇਹੀ ਧਰਮਸਿਧਹੋਤੇਹੈ ਔਹਰਖਸੋਕ ਆਦਿਕਮਨਕੇ ਧਰਮਸਿੱਧਹੋਤੇਹੈ ਨਹੀਆਤਮਾਕੇ ਸੋ ਆਤਮਾਮੇਰਾ ਅਪਨਾਆਪਹੈ ਮੇਰੇਮੈਤਪਆਦਿਕ ਰੋਗਕਹਾਂਹੈਂ ॥ ਪੋਹੂਰਾਮ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕਰਕੇ ਸਾਹੀਵਾਲਸੇ ਬਡੇਜ੍ਵਰਕੇ ਚਢੇਹੂਏਹੀ ਮੁਲਤਾਨਕੀਓਰਚਲਦੀਆ ਸਾਹੀਵਾਲਸੇ ਸਾਠਕੋਸ੬੦ ਮੁਲਤਾਨਹੈ ਸੋ ਬੀਸ ਬੀਸ ਕੋਸਕਰਕੇਤੀਸਰੇ ਦਿਨਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕਾ ਜਾਇਦਰਸਨਕੀਆ ॥ ਮਾਰਗਮੈ ਜਹਾ ਪਯਾਸਲਾਗੇ ਤਹਾਪਾਨੀਪੀਲੇਵੇ ਅੰਨਕਹੂੰਭੀ ਨਹੀਪਾਯਾ ਚਢੇਹੂਏਹੀਜ੍ਵਰਕੇ ਚਲਾ ਆਯਾ ॥ ਜਬਤੀਸਰੇਦਿਨਆਏਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਦਰਸਨਕੀਆ ਤਬਜਲਾਜ੍ਵਰਸਭੀ ਭਾਗਗਯਾ ॥ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਦਪਦਮੋਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰੀ ॥ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ॥ ਤਦਨੰਤਰਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਕੁਸਲਖੇਮਪੂਛਕੇ ਮਾਰਗਕੀਬਾਤਪੂਛੀ ਤਬ ਯਥਾਯੋਗਯ ਪੋਹੂਰਾਮਨੇ ਸਗਰੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਇਦਈ ਸੁਣਕੇਤਿਸਕੀ ਬਾਤਕੋ ਤਿਸਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ ॥ ੨॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਮੁਲਤਾਨਮੈ ਰਹਤੇਹੂਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸਸੇ ਪੋਹੂਰਾਮਕਈ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਕੇਇਸਨਾਨ ਅਰਥਜਾਤਾਭਯਾ ਜਬਜਬ ਗੰਗਾਜੀਜਾਵੇ ਤਬਤਬ ਉਥੇਜਾਇਕੇ ਐਸੇਵਰਤੇ॥ ਪ੍ਰਾਹਤਕਾਲਮੈ ਇਸਨਾਨਆਦਿਕ ਸਰਬਕ੍ਰਿਯਾਨਿਤਯਨੇਮਕੀ ਕਰਕੇਫਿਰ ਐਸੇਅਸਥਾਨਪਰਬੈਠੇ ਜਹਾਂਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਭੀ ਸਮੀਪਹੋਵੇ ਔਜਾਤੇਆਤੇਸਰਬ ਸੰਤਹੁਕਾ ਦਰਸਨਭੀਹੋਤਾਰਹੇ ॥ ਪੁਨਾਉਥੇਹੀਬੈਠੇਰਹਣਾ ਤੀਨਦਿਨਤੀਨਰਾਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਯੰਤਕੁਛਅੰਨਪਾਨੀ ਨ ਖਾਣਾ। ਜਬਚੌਥੀਰਾਤ੍ਰੀਆਵੇ ਤਬਚਾਰ ਘਟਿਕਾਰਾਤ੍ਰੀ ਗਈਸੇਉਪ੍ਰੰਤਜੋਆਟੇਕੇਦੀਪਕ ਲੋਕਜਗਾਇ ਜਾਵੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀਕੇ ਤਟਪਰ ਜਬਦੀਪਕ ਬਲਕੇ ਬੁਝਜਾਵੈ ਤਬ ਬਤਯਾਂ

ਦੀਪਕੰ ਕੀਆਂ ਨਿਕਾਰਕੇਤਿਨਕੇ ਆਟੇਕਾਏਕਗੋਲਾਸਾ ਬਨਾਇਕੇਕਿਸੇ ਹਲਵਾਈਕੇ ਚੁ
ਲ੍ਹੇ ਮੈਰਖਦੇਣਾ ॥ ਜਬਜਾਣਨਾਕੇ ਅਬਪਕਗਯਾਹੋਗਾ ਤਬਨਿਕਾਸਕੇ ਠੰਡਾਕਰਕੇਗੰਗਾ
ਜਲਸੇਖਾਇਲੈਣਾ ਰਾਮਰਸਮਾਤ੍ਰਸੇਭੀ ਕਿਸੀਸੇਨਹੀਯਾਚਨਾ॥ ਪੁਨਾ ਚੌਥੇਹੀਦਿਨ ਮਲ
ਮੂਤ੍ਰਕਾਤਜਾਗਕਰਣਾ ॥ ਜਿਤਨੇਦਿਨਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀ ਪਰਰਹਣਾਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਰਹਣਾ ਐ
ਸ ਦ੍ਰਿਢ ਸਾਧਨਰਖਣਾ॥ ਚੌਥੇਦਿਨਹੀਖਾਣਾਔਚੌਥੇਹੀਦਿਨ ਮਲਮੂਤ੍ਰਕਾਤਜਾਗਕਰਣਾ॥
ਐਸੇਵੈਰਾਗਵਾਨ ਤ੍ਰਿਪਤਚਿਤ ਪੋਹੂਰਾਮਜੀਹੋਤੇਭਏਹੈ॥ ਜੇਕੋਈਦੇਖਕੇ ਕਹੇਕੇਕਿਉਭਾਈ
ਸਾਧੁਰਾਮ ਤੂੰ ਯੇ ਕਜਾ ਕਾਮਕਰਤਾਹੈ ਕਿਧੋਅੰਨਕਾਘਾਟਾਹੈ ਚਲ ਹਮਤੇਰੇ ਕੋ ਅੰਨਦੇਤੇ
ਹੈਂ ॥ ਜਿਤਨਾਤੈਨੇਖਾਣਾਹੈ ਉਤਨਾਹੀਲੈ ॥ ਤਬਪੋਹੂਰਾਮਨੇ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾਪੂਰਬਕ ਦੋਨੋ
ਹਾਥਜੋੜਕੇਤਿਸਕੋ ਉਤ੍ਰਦੇਣਾ ॥ ਕੇਸਾਂਈਜੀਏਹੁਬਹੁਤ ਆਛੇਕਾਮਬਨਾਹੂਆਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ
ਜੋ ਨਿਰਯਤਨਕੁਛਭੀ ਯਤਨਕਰਣੇ ਨਹੀਪਰਤੇਹੈ ਕਿਸੀਸੇ ਮਾਗਨੇਭੀ ਨਹੀ ਪਰਤੇਹੈ
ਨ ਕਿਸੀਕੇਆਗੇਦੀਨ ਹੋਣੇਪਰਤੇਹੈ ਔਕਿਸੀਕੋ ਨ ਇਸ ਮੈਸੂਤਹੈ ਨ ਕਿਸੀਕੋਇਸਮੈਦਾ
ਵੇਹੈ ਨ ਕਿਸੀਕੇ ਯੇ ਪਤਿਗ੍ਰਹੈ ਨ ਕਿਸੀਕੋਇਸਮੈ ਉਪਕਾਰਹੈ ਜਿਸਸੇਹਮੈਕਿਸੀਸੇ ਆਂ
ਖ ਨੀਵੀਕਰਣੀਪਰੇ ਔਬਿਨਾਮਾਂਗੇਹਾਥਆਵਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇਇਸਅੰਨਕੇ ਖਾਣੇਮੈਹਮਕੋ ਬਡੇ
ਗੁਨਦ੍ਰਿਸ੍ਟਆਏਹੈ ਯਾਂਤੇਹਮਅਛਾਕਾਮਕਰਤੇਹੈ ॥ ਜੇਕੋਈਕਹੇਕੇਤੂੰ ਰੋਜਖਾਯਾਕਰ ਚੌਥੇ
ਦਿਨਕਿਉਖਾਤਾਹੈ ॥ ਤਬਉਸਕੋਪੋਹੂਰਾਮਨੇ ਇਹੁਉਤ੍ਰਦੇਣਾਕੇ ਸੁਣਭਾਈਸਾਰੀ ਅਰਬਲਾ
ਯੇਹਸਰੀਰਅੰਨਪਾਨੀ ਖਾਤਾਪੀਤਾਹੀਰਹਜੋਹੈ ਅਬਕਜਾਥੋੜੇਦਿਨਮੈ ਮਰਤੇਨਹੀਚਲਜੇਹੈ
ਜੇਮਹੀਨਾਬੀਸਦਿਨ ਚੌਥੇਦਿਨਖਾਇਲੇਗੇ ਤੋਇਸਕੀਕਜਾਹਾਨੀਹੈ॥ ਦੂਸਰਾਸ੍ਰੀਗੰਗਾਆ
ਦੀ ਤੀਰਥੋਂਪਰਆਇਕੇ ਬਹੁਤਾਅੰਨਖਾਣੇਕਾ ਔ ਬਹੁਤਮਲਮੂਤ੍ਰ ਕਰਣੇਕਾਕੋਈ ਮਹਾ
ਤਮਤੇਨਹੀਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਤੀਰਥਪਰ ਆਇਕੇ ਬਹੁਤਮਲਮੂਤ੍ਰਕਾ ਤਜਾਗਰੂਪਹੀ ਕਾਮ
ਕਰਣਾਚਾਹਜੇ ਕੇਸੰਯਮਅਹਾਰਵਿਹਾਰਕਾ ਕਰਣਾਚਾਹਜੇ ਐਸੇ੨ਵਚਨੋਸੇ ਉਸਕਾਘਰ ਪੂ
ਰਾ ਕਰਦੇਣਾ ॥ ਪੋਹੂਰਾਮਜੈਸੇ ਧਾਰਣਵਾਲੇ ਪੁਰੁਖਸੰਸਾਰਮੈ ਵਿਰਲੇਹੀਹੈ ਨਹੀਪਸੂਕੀ
ਤਰਹਪੇਟਭਰਕੇ ਖਾਇਕੇਸੋਰਹਣਾ ਇੰਦ੍ਰਯਾਰਾਮੀ ਕਾਮੀਕ੍ਰੋਧੀਜੀਵਸੰਸਾਰਮੈ ਸੁਲਭ ਹੈ
ਬਹੁਤ ਸੇਹੈ ਔ ਧਾਰਣ ਵਾਲੇ ਜਗਤ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲਭ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਕ-
ਲਰਮੈ ਕਵਲਕੀਨਜਾਈ ਕੁਲਤਾਰਕਹੋਤੇਹੈ ਬਿਧਾਤਾਨੇਜਗਤਕੇ ਉਧਾਰਕੇਅਰਥਉਨ
ਸਤਪੁਰਖੋਂਕੋਰਚਾਹੈ ਯਾਂਤੇਵਹੁਸੰਤਜਨ ਧਨਜਹੈ ਆਪਜਪੈਅਵਰਾਨਾਮਜਪਾਵੈ॥ ਨਾਨਕ
ਓਬੈਸਨੇਪਰਮਗਤਿਪਾਵੈ॥੩॥ਜੈਸੇਪੋਹੂਰਾਮਜੀ ਮਹਾਤਮਾਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀਵਾਲੇਹੋਤੇ ਭਏ
ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਤਿਸੀਦੇਸਕੇ ਏਕਸੰਤਆਤਮਾਸਿੰਘਨਾਮ ਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿੱਧਬਡੇ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ
ਵਾਲੇਬਡੇ ਮਸਤਾਨੇ ਹੋਤੇਭਏਹੈ॥ ਸ੍ਰੀਆਤਮਾਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇਸਿੱਧਪੁਰੁਖ ਔਸ੍ਰਿਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤ੍ਰ

ਹੋਤੇਭਏਹੈ॥ਪੁਨਾਜਨਮ ਸੇਲੈਕਰਮਰਣ ਪ੍ਰਯੰਤਨਿਰਵਿਕਾਰਯੋਗੀਜਨਪੂਰਣਨੇਸ੍ਰਾਵਾਲੇ
ਊਰਧ੍ਰਰੇਤਸਹੋਤੇ ਭਏਹੈਂ ਔਰ ਬਡੇਤਿਤਿਖ੍ਰ ਭਜਨਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇਥੇ ਔਰਸਾਰਾਹੀ ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਅਤਿਸੁਧਜਿਨਕੇਕੰਠਾਗ੍ਰਥਾ ਇਸਪਰਕਾਰਸੇਸਰਸ੍ਵਤੀਮਾਨੋਜਿਨਕੇਕੰਠ ਮੇ
ਇਸਿਤਤਹੈ ਔਪਰਮਦਯਾਲੂਸਰਬਜੀਵੋਂਕੇਹਿਤਮੇਂ ਜਿਨਕੀਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀਹੈ ਔਰਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬਮੈਜਿਸਕਾਪੂਰਣਨਿਸਚਾਹੈ ਇਤਯਾਦੀ ਅਨੰਤਗੁਣੋਂ ਕਰਕੇਸੰਪੰਨ ਸ੍ਰੀਆਤਮਾ
ਸਿੰਘਜੀਸੰਤਹੋਤੇਭਏਹੈ॥ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘਜੀਕਾਸਰੀਰਸੂਜਾਵਾਜਕਾਥਾ ਸੂਜਾਬਾਦ ਮੁਲ-
ਤਾਨਸੇ ੧੯ ਕੋਸਪਰੇਹੈ ਤਹਾਂਏਕ ਧਰਮਸਾਲਮੈ ਆਤਮਾਰਾਮਜੀ ਰਹਤੇਥੇ। ਏਕ ਸੌ
੧੦੦) ਰੁਪਯਾਤਿਸਧਰਮਸਾਲਕੇਨਾਮਥਾਸੋਰੁਪਯਾਖਟਮਾਸਪੀਛੇ ਅਤਮਾਸਿੰਘਸਰਕਾਰੋ
ਲਯਾਵਤਾਥਾ। ਸੋ ਸਾਰਾਹੀਰੁਪਯਾਏਕਦੋਦਿਨਮੈ ਹੀਸੰਤੋਕੋਗਰੀਬੋਂਅਭਯਾਗਤੋਂਕੋਛਕਾ-
ਇਦੇਤਾ ਥਾ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਲਯਾਕੇ ਪੁਨਾਜੈਸੇ ਭਿਖਿਯਦਿਕੋ ਸੇ ਨਿਰਬਾਹ ਬਨੇਤੈਸੇ ਕਰੇ
ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਤੇ ਕੋਬਹੁਤਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਯਾਤਬਸਰਬਕੀਓਰਸੇਬਿਰਕਤ
ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੀਸਰਣਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਜਬਆਤਮਾ ਰਾਮ ਪ੍ਰਥਮਸਵੇਰ
ਕੇਵੇਲੇਆਇਕਗੁਰਦੀਖਯਾ ਕੇਵਾਸਤੇਸੰਤੋਂਕਾਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬਾਹਰਸੇਖੁਲਾਨੇ ਕੋ ਖੜਕਾਯਾ
ਤਬਭੀਤਰਸੇਆਵਾਜਆਈਕੇਤੂੰਕੌਨਹੈਸੋਸਬਦਸੁਣਕੇਆਤਮਾਰਾਮਨੇ ਕਹਯਾਜੀਮੈਏਹੀ
ਪੂਛਤਾਹਾਂ ਜੋਮੈਕੌਨਹੂੰਤਬਪੁਨਾਸੰਤਾ ਨੇਕਹਯਾਕੇ ਤੂੰਤੂੰਹੀਹੈਂ ਬਸਇਤਨਾਹੀ ਮੰਤ੍ਰ ਲੈਕੇ
ਆਤਮਾਸਿੰਘਅਪਨੇਅਸਥਾਨ ਪੈਚਲਾਆਯਾਪੁਨਾਕੋਈਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਇਸੀਕਾ ਅਭਯਾਸ
ਕਰਤਾਰਹਯਾ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨਾਕਾਲਅਭਯਾਸਕਰਕੇਸਿਧਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤਾਭਯਾ। ਤਥਾਗੁਰਦੀਖਯਾਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਹੀਸਿਖ ਹੋਤਾਭਯਾ
ਬਡਾਗੁਰਮੁਖਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਆਗਯਾਕਾਰੀ ਔਸੁਸੀਲਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖਤੇ ਰਹਤ ਸਮਦਰਸੀ
ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਆਗਯਾਨੁਸਾਰ ਵਰਤਣੇਸੇ ਥੋੜੇਹੀਕਾਲਮੈ ਆਤ-
ਮਾਰਾਮ ਜੀ ਕੋ ਸਿਧਯਾਂ ਫੁਰਆਯਾ ਤਥਾਪੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਚਿਤ ਹੋਣੇ ਸੇ
ਕਰਾਮਾਤੋ ਕੀ ਓਰ ਕੁਛ ਇਸਕੀ ਨਿਗਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਥੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼
ਕਰਕੇ ਅਭਯਾਸ ਮੈ ਤਤਪਰ ਰਹੇ। ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੇ ਹੀ ਮਸਤ ਰਹੇ ਏਕ
ਦਿਨ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਿਤਾ ਕੋ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੋਲਯਾਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਤੁਸੀ
ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਹੁ ਤਬ ਉਨੋਨੇ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕਾਯਾ ਜਿਤਨਾਕ
ਉਨਹੁਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਯਾ ਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾਹੀ ਛਕ ਗਯਾ ਮਸਕ ੨ ਪਾਨੀਕੀ ਪੀਜਾਂਵੇ।
ਔਰ ਜਬ ਮੂਤ੍ਰਕਰਣ ਲਗੇ ਤਬ ਦੋ ੨ ਮਸਕ ਮੂਤ੍ਰ ਕੀਆਹੀ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੇ ਇਧਰ
ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਵੇਲੇ ਤ੍ਰਿਪਤਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਬਸ ੨

ਕਰਾਕੇ ਦੇਵੈ ॥ ਜਦ ਥੋਰੀਦੇਰੀ ਪੀਛੇਪੂੜੇਪੇੜੇਬਰਫ਼ੀ ਖੀਰਆਦਿਕ ਆਇਜਾਵੇ ਤਬਸ੍ਰੀ
ਠਾਕੁਰ ਜੀਨੇ ਬਿਲਾਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੂਛਣਾ ਕੇਕਿਊਂ ਭਾਈ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੁਛਖਾਹਿਗਾ
ਆਗ ਤੇ ਤਿਸਨੇਕਹਣਾ ਕੇਹਾਂ ਸਾਂਈਜੀ ਖਾਵਾਂਗਾ॥ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਿਲਾਸ
ਕਰਕੇਬਚਨ ਕਰਣਾਕੇ ਕਿਉਰੇਅਬੀ ਤੇਰੇਬੋਰਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਯਾਥਾ ॥ ਤਬ ਆ
ਤਮਾਰਾਮ ਨੇਕਹਣਾਂਕੇਹਾਂ ਸਾਂਈਜੀਰਜਕੇ ਦਾਲਰੋਟੀਆਦਿਕ ਛਕਲੀਆ ਤਬਕ੍ਯਾ ਹੂ
ਆ ਦਾਲਰੋਟੀਕਾ ਖਾਨਾਔਰਹੈ ਕੜਾਪਰਸਾਦਕਾ ਖਾਨਾਔਰਹੈ ਖੀਰ ਪੂੜੇਪੂਰੀਕਾ ਖਾਨਾ
ਭਿੰਨਹੈ ਲਾਡੂਪੇੜਾਜਲੇਬੀ ਬਰਫੀਕਾਖਾਨਾਭਿੰਨਹੈ ਮੇਰੇਭੀਤਰਸਭਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਖਾਨੇ ਭਿੰ
ਨ ਭਿੰਨਹੈ ਕੋਈਏਕਖਾਨਾਥੋੜਾਹੈ ਜੋਲਾਡੂਪੇੜਾ ਬਰਫੀਆਦਿਕ ਨ ਖਾਂਵਾਂ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ
ਬਿਲਾਸਕਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਆਤਮਾਸਿੰਘਨੇ ਬਡਾਹਸਾਵਣਾ ਪੁਨਾਜਿਤਨਾਪ੍ਰਸਾਦਮਹਾਰਾ
ਜ ਜੀ ਤਿਸਕੋਦੇਵੈਂਸੋਸਾਰਾਹੀਖਾਇਜਾਵੇ ॥ ਜਬਸਾਹਿਬਆਪਹੀ ਬਸਕਰਦੇਵੈਂ ਤਬ ਬ
ਸ ਕਰਦੇਵੇ ਔਰਭੀਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸਕਰਕੇ ਸਰਬਸੰਤਹੁਕੋ ਹਸਾਯਾਕਰੇ
ਸਾਰੀਰਾਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਣੀਹੀਪੜਤਾਰਹਜਾਕਰੇ ॥ ਕਿਸੀਔਰਰਾਗਕਾਵੇਲਾਹੋਵੇਤਬ
ਔਰਰਾਗਲੇਬੈਠ ਆਸਾਰੋੜੀਕੇਸਮੇ ਸੋਰਠਮਾਰੂਬਸੰਤ ਗਾਵਨੇਲਾਗਜਾਵੇ ਮੰਗਲਕਾਰ
ਯ ਮੈਮਾਰੂਰਾਗਅਲਾਪਨ ਲਾਗਜਾਵੇ ਔਅਮੰਗਲਰੂਪ ਕਾਰਯਮੈਬਸੰਤਸੂਹੀ ਬਲਾਵਲ
ਆਦਿਕਗਾਵਨੇਲਾਗਜਾਵੇ ਇਸਵਾਸਤੇਆਤਮਾਰਾਮਕਾ ਨਾਮਅਠਰਾਗਾਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਨੇ ਰਖਦੀਆਥਾ ਔਆਤਮਾਰਾਮਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਨਹੀ ਛਕਯਾਹੂਆਥਾ ਯਾਂਤੇਛੋਟੇ੨ਚਾਰ੨ ਅੰ
ਗੁਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣਸਿਰਪਰਕੇਸਰਖਤਾਥਾਇਸਸੇਇਸਕੋਆਤਮਾਰਾਮਭੀਕਹਤੇਥੇਔਆਤਮਾ
ਸਿੰਘਭੀਕਹਤੇਥੇ ॥ ਅਰਵਹੁਸਿਧਪੁਰਖਥਾ ਕਬੀਕਿਸੀਨੇਕਹਨਾਕੇ ਯੇਤੋਸਹਜਧਾਰੀ ਮੋ
ਨਾਹੇ ॥ ਤਬਆਤਮਾਸਿੰਘਨੇ ਤਿਸਕੋਅਪਨੇਸਿਰਪਰ ਬਡੇਬਡੇਕੇਸਦਿਖਾਇਦੇਣੇ ॥ਜਬ
ਕੋਈਕਹੇਕੇਸਿੰਘਹੈ ਤਬਬਿਲਾਸ ਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਅਪਨੇਪਗੜੀ ਉਤਾਰਕੇ ਰੋਡਮੋਡਤਿਸਕੇ
ਸਿਰਦਿਖਾਇਦੇਣਾ ॥ ਇਸਤਰਹਕਾਬਿਲਾਸੀ ਸਾਮਰਥਪੁਰਖਥਾ ॥ ਜਬਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾ
ਨੰਦ ਸਰਸ੍ਵਤੀਜੀ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸ ਮੁਲਤਾਨ ਮੈਰਹੇਹੈ ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਸੇ
ਕਹਣਾ ਕੇਆਉਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਮੈਆਪਕਾਘੋੜਾਬਨਤਾਹੂ ਆਪਮੇਰੇਕਾਂਧੜੇਂ ਪਰਬੈਠ ਜਾਉ ॥
ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਹਸਤੇ ਹਸਤੇ ਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਕੋ ਆਪਨੇ ਕਾਂਧੜੇ ਪੈ ਉਠਾਇਕੇ ਨਾਚਨਾ
ਕੂਦਨਾ ਦੋ ਦੋ ਕੋਸ ਪ੍ਰਯੰਤਭਾਗਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਪੂਰਬਹੀ ਲੀਲਾ
ਤਿਸਨੇ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਖਣਾ ਨਿਤ ਨਏ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ॥
ਔ ਕਬੀ ੨ ਬਡੀ ਖੁਲਾਸੀ ਭੀ ਕਰ ਲੈਣੀ॥ ਤਬ ਸੰਤਹੁਨੇ ਤਿਸਕਾ ਬਰਤਨ ਅਲ
ਗ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥ ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਆਪਮੁਝਕੋਬਖਸਲੇਵਹੁ

ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ਕੇ ਨਹੀ ਭਾਈ ਹਮਨਹੀ ਬਖਸੈਂਗੇ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਪਾਸੋ ਬਖਸਾਇ ਆਉ ਜੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤੇਰੇ ਕੋ ਵਰਤਾਇ ਲੇਵੇ ਗੇ ਤਬ ਹਮ ਭੀ ਤੁਝਕੋ ਵਰਤਾਇ ਲੇਵੈਗੇ॥ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਠਰਾਗਾਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜ਼ਾਕੇਹਾਂਸਾਂਈਜੀ ਅਬੀਮੈਹਜ਼ੂਰਕੇ ਦਰਸਨਕੂੰ ਜਾਤਾਹੂੰ॥ ਐਸੇਕਹਕੇ ਅਪਨੇਚਰਣੋਮੈ ਘੁੰਘਰੂਬਾਂਦਕੇ ਕਮ੍ਰਕਸਾਕਰਕੇ ਮੁਲਤਾਨਸੇ ਉਸੀਸਮੇ ਚਲ ਦੀਆ॥ ਸਨੇਸਨੇਨਾਚਤਾਕੂਦਤਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦਰਾਗਮੈ ਗਾਵਤਾਹੂਆ॥ਸਗਰੇਮਾਰਗ ਉਲੰਘਕੇਊਨੇਸਾਹਿਬ ਜਾਇਪਹੁੰਚਜ਼ਾ॥ ਕੁਛਵਿਲਖਣ ਜੈਸਾਸ੍ਵਾਂਗਬਨਾਇਹੂਏ ਰਾਗਮੈਪਾਇਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਗੁਰਬਾਣੀਗਾਵਤਾਹੂਆ ਨਾਚਤਾਹੂਆ ਹਜ਼ੂਰਕੇਦਿਵਾਨਕੇ ਸਨਮੁਖਆਇਕੇ ਨਾਚਕੇਸਬਦਸੁਣਾਏ ਤਬਗੁਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਤਿਸਕਾ ਰਾਗਸਹਤ ਪ੍ਰੇਮਸੇਗਾਨਸੁਣਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆ॥ ਆਤਮਾਸਿੰਘਕੋ ਰਾਗ ਵਿਦਜ਼ਾਭੀ ਬਹੁਤ ਅਛੀਆਵਤੀਥੀ॥ ਦੂਸਰਾਸਤਪੁਰਖੋਂਕੇ ਸਚਜ਼ਾਰੀਔਪ੍ਰੇਮ ਪਜ਼ਾਰਾਹੈ ਕੇਯੇਕੌਨਹੈ ਇਸਕੋ ਹਮਾਰੇਪਾਸਲੈਆਉ॥ ਜਬਹਜ਼ੂਰਕੀਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰ ਸਮੀਪ ਲੈਗਏ ਤਬਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬਗਜ਼ਹੋਕੇਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਮਾਨੁਖਜ਼ਨਾਟਕੈ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭਕੁਛਜਾਣਕੇਭੀ ਔਰਸਾਮਾਨਜ਼ ਮਾਨਖੋਂਕੀਤਰਹ ਲੋਕਮੈਪ੍ਰਸਿੱਧੀਕੇ ਵਾਸਤੇਸਭਾਮੈ ਪ੍ਰਗਟਪੂਛਤੇਭਏ॥ ਕਿਉਰੇਤੂੰਕੌਨਹੈ ਔਕਹਾਂਸੇਆਯਾਹੈ ਈਂਹਾਂਕਿਉਆਯਾਹੈ ਅਰਹਮਾਰੇਸੇ ਕਜ਼ਾਚਾਹਤਾਹੈਂ॥ਤਬਆਤਮਾਸਿੰਘਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀਕੇ ਸਾਂਈਂਜੀਆਤਮਾਰਾਮਮੇਰਾਨਾਮਹੈਬਾਬੇਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾਮੈਸਿਖਜ਼ਹੂੰ ਪ੍ਰਹਲਾਦਪੁਰੀਸੇ ਆਪਕੇ ਪਾਸਉਨਕੀ ਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰ ਆਯਾਹਾਂ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਵਿਤੇਕਰਮ ਹੋਗਯਾਹੈ॥ ਤਿਸਕਰਕੇਸੰਤਾਂਨੇ ਮੇਰਾਬਰਤਨ ਅਲਗਕਰਦੀਆਹੈ ਔ ਏਹਅਰਦਾਸਕਰਕੇ ਆਪਕੇਪਾਸਭੇਜਜ਼ਾਹੈ ਜੋਆਪਇਸਕੋਅਪਨੇਲੰਗਰ ਮੇਂਵਰਤਾਵਹੁਗੇ ਤਬਹਮਭੀਇਸਕੇ ਸਾਥਵਰਤੈਂਗੇ ਜੋਆਪ ਨ ਮਿਲਾਵਹੁਗੇ ਤਬਹਮਭੀ ਨ ਮਿਲਾਵੈਗੇ॥ ਪੁਨਾਬਚਨਹੂਆਕੇ ਤੇਰੇਸੇਕਜ਼ਾਵਿਪਰਜੇ ਕਰਮਹੂਆਹੈ॥ ਤਬ ਆਤਮਾਸਿੰਘਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਕੇਸਾਂਈਜੀ ਪਾਹੁਲਤਾਮੈਛਕੀਨਹੀ ਤੇਸਿਰਭੀਮੁਨਾਯਾਹੈਹੁਕਾਭੀਪੀਤਾਹੈਤੇ ਸਭਕਾ ਅੰਨਪਾਨੀਭੀਪਾਯਾਹੈ ਤਿਸਕੀਅਰਦਾਸ ਸੁਣਕੇਸਾਹਿਬ ਅਪਨੇਮਨਮੈ ਬਿਚਾਰਕੀਆਕੇ ਯੇਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰੇਮੀਪੁਰਖਹੈ ਔਪ੍ਰੇਮਆਗੇਨੇਮ ਆਦਿਕਕੋਈਭੀ ਠਹਰਤੇਨਹੀਹੈ ਔ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਦੰਡਹੋਤੇਹੈ ਪਰਮਪਵਿਤ੍ਰਹੋਤੇਹੈ ਜਿਨਕੇਦਰਸਨ ਕਰਕੇਸਾਰਾ ਜਗਤ੍ਰਹੀ ਪਵਿਤ੍ਰਹੋਜਾਤੇਹੈ ਪੁਨਾਅਰਜਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀਹਮਾਰਾਹੀ ਵਚਨਹੈ ਸਰਬਥਾ ਵਰਤਮਾਨੋ ਪਿਸਯੋਗੀਮਯੀਵਰਤਤੇ ਕੇਹੇਅਰਜਨ ਜਿਨਕਾਮਨਇੰਦ੍ਰਯ ਪ੍ਰਾਣਸਰਬਦਾ ਕਾਲਮੇਰੇਮੈ ਲਗੇ ਰਹਤੇਹੈ ਅਰਜੋਮੇਰੇਪਰਾਯਣਹੈ ਵੋਮੇਰੇਪਜ਼ਾਰੇਭਗਤ ਸੰਸਾਰਮੈਚਾਹੇਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਵਰ

ਤੋ ਮੇਰਾ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ ਵਹੁ ਸੰਤ ਮੇਰੇ ਸਦਾ ਹੀ ਬਖਸੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਮੇਰੇ ਔ ਉਨ ਮੈ
ਜਲ ਤਰੰਗ ਸੂਰਯ ਕਿਰਣ ਵਤ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੈ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੂੰ ਤੈਸੇ ਮੇਰੇ ਸੰਤ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈਂ
ਜਗਤ ਮੈ ਮੇਰ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਚਾਹੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਤਥਾਪੀ ਵਹੁ ਮੇਰੇ ਮੈ ਹੀ ਵਰਤਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਕ
ਹਮਾਰੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਇਤੈ ਕਰਮ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਸੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਇਸ ਸੰਤ ਕੋ ਭੇ
ਜਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਸੁਣ
ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਹਮ ਤੋ ਤਬ ਤੁਝ ਕੇ ਬਖਸੈ ਗੇ ਜਬ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਸਾਰਾ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣਾਵੇ ਗਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ
ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੋਲਯਾ ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਈਂ ਜੀ ਸੁਣਾਸਾਂ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁ
ਣਾ ਕੇ ਮੈ ਸਵਾ ਰੁਪੈ ਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੈ ਲੈਸਾਂ ਤਬ ਹਜੂਰ ਹਸ ਕੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਕਿਉ ਭਾਈ
ਸਿਖਾ ਜੋ ਬਖਸਾਵਨੇ ਤਨਖਾ ਕੋ ਆਵਤਾ ਹੈ ਸੋ ਕੜਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਤਾ ਹੈ ਕਿਉ ਲਟਾ ਲੇਤਾ ਹੈ ॥
ਤਬ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਕੇ ਸਾਂਈ ਜੀ ਏਹ ਕੜਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੈ ਤਾਂ ਨਹੀ ਲੇਤਾ ਹੂੰ ਏਹ ਤੋ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਕੀ ਭੇਟਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ
ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਅਛਾ ਭਾਈ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ॥ ਪੁਨਾ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ
ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਏਕ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਔਰ ਭੀ ਹੈ ਕਯਾ ਕੇ ਆਪ ਸਿੰਘਾਸਨ ਲਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ
ਪਰ ਬੈਠ ਜਾਵਹੁ ਆਠ ਯਾਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨ ਸੈਂਸਾਂ ਨ ਸੋਣੇ ਦੇਸਾਂ ਮੈ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਪਾ
ਠ ਕਰਸਾਂ ਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਣੀ ਛਕਸਾਂ ਨ ਛਕਨੇ ਦੇਸਾਂ ਨ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਸਾਂ ਨ ਕਰ
ਣੇ ਦੇਸਾਂ ਬਹੁਤ ਕਯਾ ਕਹਣੇ ਹੈ ਕੇ ਥੁਕਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਕਾ ਭੀ ਅਵਕਾਸ ਨ ਦੇਸਾਂ ਜੇ ਏਸਾ ਰਯਾਂ ਬਾਤਾ
ਆਪ ਕੋ ਮਨਜੂਰ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪ ਪਾਠ ਸੁਣਯੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਖ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹਸ ਕੇ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤਥਾਸਤੂ ਐਸ ਕਹ ਕੇ ਪੁਨਾ ਲਾਂਗਰੀਆਂ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਪ
ਰਸੋਂ ਕੇ ਦਿਨ ਚੜਨ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸਵਾ ਰੁਪੈ ਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਦ ਕਾ ਥਾਲ ਹਮਾਰੇ ਹਜੂਰ ਆ ਜਾਵੇ
ਪੁਨਾ ਕਾਰਬਾਰ ਜੋ ਟਹਲ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਹੁ ਦਾਸੋਂ ਵਾਸਤੇ ਏਹ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਗਯਾ ਕੇ ਕਲ ਕ
ਦਨ ਸੂਰਯ ਉਦੈ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ੨ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੀ ਜਿਤਨੀਕ ਸੇਵਾ ਖਾਸ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀ ਸਿੱਧ
ਕਰਕੇ ਸਭ ਸੇਵਕੋਂ ਨੇ ਦੋ ਘਟਕਾ ਰਾਤ੍ਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿਵਾਣਖਾਨੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਨਾ ਹੋਗਾ ਔ ਉ
ਸੀ ਸਮੇ ਪਹਰੇ ਵਾਲੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਵੈ ਬਿਨਾ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਸਾਧੂ ਸੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਭੀ
ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਨੇ ਨ ਦੇਵੈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੋ ਘਟਿਕਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇਸ ਰਹਤੇ ਹੀ ਆਤ
ਮਾ ਸਿੰਘ ਭੀ ਇਸਨਾਨ ਆਦੀ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸਾਧਯ ਕੇ ਕਮਰ ਕਸ ਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਚ
ਰਣੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇ ਹਾਜਰ ਹੂਆ ॥ ਜਬ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਕਿਰਣੈ ਉਦੇ ਹੋਣੇ ਪਰ ਆ
ਈ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਤੇਜਧਾਰੀ ਸੁੰਦਰ ਖੀਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਵੇਤ ਪ੍ਰਯੰਕ

ਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਇਸਿਤ੍ਰਤਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜੈਸੇਖੀਰਸਮੁਦ੍ਰਮੈਸੇਸਨਾਗਕੀਸੇ
ਹਜਾਪੈ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨੂ ਭਗਵਾਨਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਕੇਸੋਭਿਤਹੋਵੈ ਔਜੈਸੇਸੂਰਯ ਮੰਡਲਮੈ
ਅਪਨੇ ਤੇਜਸਹਤ ਸ੍ਰੀਸੂਰਯਭਗਵਾਨ ਇਸਿਤ੍ਰਤਹੋਵੈ ॥ ਤੈਸੇਹਜੂਰਭੀ ਸੋਭਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ
ਤੇ ਭਏ ॥ ਔਆਤਮਾਸਿੰਘਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਐਸੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਖੜਾਹੋਤਾਭਯਾ ਜੈਸੇ
ਸੂਰਯ ਭਗਭਾਨਕੇਆਗੇ ਯਾਗਯਵਲਕਯਜੀਖੜੇ ਜਾਵੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬਦੋਨੋ ਪਰ
ਸ ਪਰਇਸਿਤ੍ਰਤਹੋਤੇਭਏ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਯਾਲੈਕੇ ਸੰਤਆਤਮਾਸਿੰਘ ੧ਓਂਸਤਿ
ਨਾਮ ਰੂਪਮੰਗਲਾਚਰਣ ਉਚਾਰਣਪੂਰਬਿਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕੇ ਪਾਠਕਾਅਰੰਭ ਕ
ਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅਖਰਪਦਮਾਤ੍ਰਾ ਛੰਦਸਪਸ੍ਟ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤਾਹੂਆ ਐਸੇਸੋਭਤਾਭਯਾ ਜੈ
ਸੇ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗਵਾਨਕੇ ਆਗੇ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਵੇਦੋਂਕਾਪਾਠਕਰਤਾਹੂਆਸੋਭੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ
ਸੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸੰਤਆਤਮਾਸਿੰਘ ਨਿਰੰਤਰਅਸ੍ਰਯਾਮਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀ
ਕਾ ਪਾਠਅਤਿਸੁਧ ਕਰਤਾਭਯਾ ਸਰਬਅੰਗੋਂਕੋ ਅਚਲਕਰਕੇ ਜਬਅਗਲੇਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਸੂ
ਰਯ ਭਗਵਾਨਕੀਕਿਰਣੈਉਦੇਹੋਤੇਕੇਸਾਥਸਭੈਪੁਤ੍ਰਾਗਾਕੇਆਠਾਰਹਦਸਬੀਸ ਪਰਪਾਠ
ਕੀਸਮਾਪਤੀਕਰਦਈ ॥ ਤਬਉਸੀਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਆਗੇ
ਰਖਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਜੀਕੇ ਪਾਠਕੀ ਸਮਾਪਤਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੀਸਨਿਵਾਇਕੇ ਆਤਮਾਸਿੰਘ
ਪਰ ਬਡੀਖੁਸੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਕੇ ਹੇ
ਆਤਮਾਸਿੰਘਤੂੰ ਅਬ ਬਖਸਗਯਾਹੈਂ ਅਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਕੜਾਪ੍ਰਸਾਦਕਾ ਭੋਗਲਗਾਇਕੇ
ਗੁਰੂਕੇਲੰਗਰਮੈ ਜਲਭਰਣੇਕੀ ਸੇਵਾਕਰ ॥ ਤਬਆਤਮਾਸਿੰਘਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗ
ਯਾ ਸੀਸਪਰਧਾਰਣ ਕਰਲਈ ॥ ਅਰਦਾਸਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਕਾਭੋਗ
ਲਗਾਇਕੇਪੁਨਃਸੀਤਪ੍ਰਸਾਦ ਆਪਛਕਕੇਹਜੂਰਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਪੈਮਥਾਟੇਕਕੇਆਗਯਾ
ਲੈਕੇ ਜਾਇਕੇ ਲੰਗਰਕਾ ਜਲ ਭਰਣੇ ਅਰਥਗਾਗਰਪਕੜਲਈ ਇਧਰ ਸਾਹਿਬਭੀ
ਅਪਨੇਨਿਤ ਨੈਮਿਤ ਕਾਰਯਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨੋਪ੍ਰਯੰਤ
ਆਤਮਾਸਿੰਘਭੀ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤਾਰਹਯਾ ਪੁਨਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਅਪਨਾਹੁਕ
ਮ ਨਾਵਾਲਿਖਾਇਕੇ ਅਪਨੀਮੋਹਰਊਪਰ ਲਗਾਇਦਈ ਕੇਆਤਮਾਰਾਮਕੋ ਹਮਨੇ ਸੁਧ
ਕਰਕੇਤਨਖਾਹ ਬਖਸਕੇ ਅਪਨੇਲੰਗਰਮੈ ਰਲਾਇਲੀਆਹੈ ਤੁਮਨੇਭੀਇਸਕੋ ਰਲਾਇ
ਲੈਣਾ ਕੋਈਨਹੀਸੰਸਾਕਰਣਾ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਪਾਸੋ ਹੁਕਮਨਾਵਾਲੈਕੇ ਪੁਨਾਮੁਲਤਾਨਮੈ ਆ
ਇਕੇ ਹਜੂਰਕੀਮੋਹਰ ਛਾਪਦਿਖਾਇਦਈ ਹਜੂਰਕਾਹੁਕਮਨਾਵਾਦੇਖਕੇ ਸੰਤਾਨੇਭੀ ਰਲਾ
ਇ ਲੀਆ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਫਿਰਭੀਕਈਵਾਰ ਖੁਲਾਸੀਕ੍ਰਿਯਾ ਆਤਮਾਰਾਮਨੇਕਰਲੈਣੀ
ਅਰਸੰਤਾਂਨੇਭੀਪੰਕ੍ਤੀਸੇਭਿੰਨਕਰਦੇਣਾਫਿਰਉਨੇਸਾਹਿਬਜਾਕੇਹਜੂਰਕੇਪਾਠਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿ

ਬ ਜੀਕਾ ਸੁਣਾਇਕੈ ਅਪਨੀ ਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਇਕੇ ਫਿਰ ਸੰਤਾਂ ਮੈ ਆਇ ਮਿਲਨਾ ਅਪਨੇ ਚਰਣੋਂ ਮੈ ਘੂੰਘਰੂ ਬਾਂਧਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਬਦ ਗਾਵਤੇ ਰਹਣਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਗਾਵਨਾ ਭੀ ਔ ਨਾਚਨਾ ਭੀ॥ ਕਬੀਰ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕਾ ਇਹ ਸਬਦ ਬੋਲਨਾ ਖੜਤਾਲ ਬਜਾਇਕੇ ਫੇਰ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਝੁਕ ਝੁਕ ਕੇ॥ ਤਥਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕਾ ਸਬਦ॥ ਰਾਗ ਗੂਜਰੀ ਮੈ॥ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਹਮ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਹੋਤੇ ਹਾਥਿ ਕਮੰਡਲ ਲੀਨਾ॥ ਰਾਘੋ ਰਾਇ ਕੀ ਭਗਤਿ ਨ ਕੀਨੀ ਪਕਰ ਜੁਲਾਹਾ ਕੀਨਾ॥ ਤਾਨਾ ਕੌਨ ਬੁਨੇ ਗਾਰੀ ਤਾਨਾ ਕੌਨ ਬੁਨੇਗਾ ਮੇਰੋ ਲਗੋ ਰਾਮ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਤਾਨਾ ਕਉਨ ਬੁਨੇਗਾ ॥ ੧ ॥ ਮੋਕੋ ਤੂੰ ਸਮਝਾਉ ਤਾਤਾ ॥ ਬਿਨ ਗੁਰੁ ਝੂਠੀ ਬਾਤਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤਨੁ ਤਨਿ ਕੀਨੀ ਤਾਨੀ ॥ ਅਜ ਆਖੇ ਬੁਨ ਪਰਾਨੀ॥ ਅਜੈ ਭੀ ਜੀਨਾ ਹੀ ਭਾਈ ॥ ਅਜ ਭੀ ਨੀ ਬੁਨਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਗੁਰੁ ਬਾਨੀ ਛਹ ਬਰਲਾਈ ॥ ਤਉ ਸਗਹੀ ਭੀਨੀ ਭਾਈ ਅਬ ਸਥਨੀ ਘਾਲੀ ਕਾਨੀ ॥ ਤਬ ਸਰਸਾ ਭਯਾ ੫ ਰਾਨੀ ॥ ੨ ॥ ਜਿਪਾਨ ਭਲੀ ਹੈ ਠਾਂਢੀ ॥ ਬੁਨਨ ਲਗਾ ਸਬ ਗਾਂਢੀ ॥ ਮੁਝਕੋ ਮਿਲੀ ਮਜੂਰੀ ਬੀਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਨੇ ਸਗਲ ਸਰੀਰਾ ॥੩॥ ਕੂਟੇਲ ਰਕੇ ਰਾਜੇ ॥ ਗੁਰੁ ਸਗਰੇ ਪਰਦੇ ਕਾਜੇ ॥ ਜਿਨਿ ਅਵਸਰ ਦੀਨੀ ਪੀਰਾ ॥ ਤਾਂ ਕੀ ਭਜ ਸਰਨਿ ਕਬੀਰਾ ॥ ੪ ॥ ਇਸ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੇ ਸਬਦ ਕੋ ਗਾਇ ੨ ਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਨਾਚਨਾ ॥ ਇਸ ਕਾ ਵੀਚਾਰ॥ ਕਬੀਰ ਜੀ ਇਸ ਜਨਮ ਮੈ ਜੁਲਾਹੇ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਕਬੀਰ ਜੀ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਥੇ ਹਾਥ ਮੈ ਕਮੰਡਲ ਛਟੀ ਲੀਏ ਹੂਏ ਸਰਬ ਤੀਰਥਨ ਪੈ ਅਟਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਿਸੀ ਏਕ ਨਗਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਜਲ ਪੀਨੇ ਕੇ ਅਰਥ ਏਕ ਕੂਪ ਊਪਰ ਜਾਇ ਖੜੇ ਹੂਏ ॥ ਊਹਾਂ ਕਿਆ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਕੋਈ ਏਕ ਕੰਨਿਆ ਬਡੀ ਸ੍ਵਰੂਪਾ ਜੈਸੇ ਦੇਵ ਕੀ ਕੰਨਿਆ ਹੈ ਅਥਵਾ ਗੰਧਰਬੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਵਿਦਯਾਧਰੀ ਹੈ ਕਿਧੋਂ ਕਾਮ ਕੰਦਲਾ ਹੈ ਔ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੀ ਭੀ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਮਾਨੋ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਕਿਧੋਂ ਗੰਧਰਬ ਹੈ ਕਿਧੋਂ ਵਿਦਯਾਧਰ ਹੈ ਕਿਧੋਂ ਕਾਮਦੇਵ ਕਾ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਹੈ॥ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਭੀ ਊਰਧਰੇਤਸ ਬਡੇ ਤੇਜ ਯੁਕਤ ਥਾ ਔ ਵਹੁ ਕੰਨਿਆ ਭੀ ਬਡੀ ਰੂਪਵਤੀ ਰਤੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਥੀ ॥ ਪਾਨੀ ਭਰ ਰਹੀ ਥੀ ਅਬ ਆਪਸ ਮੈ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਜੁੜ ਗਏ ਮੋਹਤ ਹੋ ਗਏ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਤੋ ਉਸ ਕੰਨਿਆ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਟਕ ਲਗਾਇਕੇ ਦੇਖਨੇ ਲਾਗਾ ਔ ਤੈਸੇ ਵਹੁ ਕੰਨਿਆ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਏਕ ਅਖੰਡ ਟਕ ਲਗਾਇਕੇ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਭੀ ਪਾਨੀ ਭਰਨਾ ਭੂਲ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਜਬ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦੋਨੋਂ ਪਰਸਪਰ ਦੇਖਤੇ ਰਹੇ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਉਸ ਕੰਨਿਆ ਕੋ ॥ ਕੇ ਏ ਲਛਮੀ ਏਹ ਕਮੰਡਲੁ ਤੂੰ ਹਮ ਕੋ ਪਾਨੀ ਕਾ ਭਰ ਦੇ ॥ ਤਬ ਉਸ ਕੰਨਿਆ ਨੇ ਕਹਯਾ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਜੀ ਮੈ ਜੁਲਾਹੀ ਹੂੰ ॥ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਕਾ ਜਲ ਤੋ ਆਪਨੇ ਛੂਵਨੋ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਰੀ ਤੂੰ ਜੁਲਾਹੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕੰਨਿਆ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਾਂ ਜੀ ਮੈ ਜੁਲਾਹੀ ਹਉ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਵਹ ਕੰਨਿਆ ਬੋਲੀ ਕੇ

ਮਹਾਰਾਜਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਜੀਜੇਤੁਮਈਹਾਂਬਸੋ ਤਾਂਮੈਤੁਮਾਰੀਸੇਵਾਕਰਉ॥ਤਬਉਸਕੰਨਯਾਕੀ
ਪ੍ਰੀਤੀਕਰਕੇਉਸਨਗਰੀਮੈਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਜੀ ਬਹੁਤਦਿਨਬਸਕੇਫਿਰਉਠਚਲੇ ਤਬਬ੍ਰਹਮ
ਚਾਰੀਜੀਕੋਵਹੁਜੁਲਾਹੀਜਾਨ ਨ ਦੇਵੈ ਕਹੈਹਾਥਜੋੜਕੇ ਹੇਗੁਸਾਂਈਜੀਤੁਮਈਹਾਂਹੀਬਸਹੁ
ਕਹਾਂਜਾਤੇਹੋ ਮੈਤੁਮਾਰੀਸੇਵਾ ਕਰੂੰਗੀ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਨੇ ਕਹਯਾਕੇਹੇਨਾਰੀ ਹਮਾਰ
ਈਹਾਂ ਰਹਣਾਨਹੀਬਨਤੇਹੈ॥ਪਰੰਤੂਜੇਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇ ਸੋਤੂੰਮਾਂਗਲੈ ॥ ਤਬਉਨਜੁਲਾਹੀਨ
ਕਹਯਾਜੀਮੈਤਉਹੀ ਤੁਝਕੋਮਾਂਗਊਂਗੀ ਜੇਤੂੰਏਕਬਚਨ ਮੁਝਕੋਦੇਹਤੇ॥ ਕਯਾਜੋਮੈ ਮਾਂਗੋ
ਸੋਈਮੁਝਕੋਦੇਦੇਵੋਤੋ॥ਤਬਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਨੇ ਕਹਯਾਕੇਬਚਨਏਹਹੈ ਜੋਕਿਛਤੂੰਮਾਂਗੈਂ ਸੋ ਮੈਤੁਝ
ਕੋਦੇਉ॥ ਤਬ ਉਨਜੁਲਾਹੀਨੇ ਬਚਨਲੇਕਰ ਕਹਯਾ ਕੇਜਿਗੁਸਾਂਈਜੀ ਮੈਏਹੀਮਾਂਗਤੀ
ਹਊਂਜੇਤੂੰਮੇਰਾਭਰਤਾਹੋਹਿ॥ਤਬਉਨਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਨੇ ਕਹਯਾਹਾਹਾ ਰੀ ਤੈਂ ਏਹਬਾਤ ਨ ਥੀ
ਕਹਨੀ ਤੈਨੇਮੁਝਸੇਪਹਲੇਹੀਬਚਨਲੈਲੀਆਹੈਅਬਹਉਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਕੇ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਨ ਹ
ਉ ॥ ਅਰਤੂੰਜੁਲਾਹੀਕੇਜਨਮਹੈ ॥ ਜੋਅਬਮੈਤੇਰਾ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਉ ਇਸਜਨਮਮੈਤਬ
ਉਸਜਨਮਮੈ ਜੁਲਾਹੇਕੇਜਨਮਆਵਉ ॥ ਪਰਜਾਉਰੀਤੇਰੇਕੋ ਬਚਨਦੇਨੇਸੇਮੈਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ
ਜੀਤੇ ਜੁਲਾਹੇਕਾ ਏਕਜਨਮਮਾਂਗਹੀ ਲੇਉਂਗਾ ॥ ਤਬਉਸਬਚਨ ਕਰ ਕਰ ਏਹ ਸੰਯੋ
ਗ ਭਯਾ ਏਸਸੰਯੋਗ ਕਰਕਰ ਗੁਸਾਂਈਂ ਕਬੀਰਜੀ ਜੁਲਾਹੇਕੇ ਜਨਮ ਜਨਮਯਾ ਕੋਲੀ
ਕੇ ਬਸ ਜੁਲਾਂਹੇ ਕੇ ਜਨਮਿਮੁਕਤੋ ਕੇ ਗ੍ਰਹਮੂਰਤੀਕੇ ਉਦਰਮਾਹਿ ਜਨਮਯਾ ॥ ਸੰਮਤ
੧੦੧੫ ਇਕਹਜਾਰ ਪੰਦ੍ਰਾਸੈਵੈਸਾਖਕੀਏਕਾਦਸ਼ੀਕੇ ਦਿਨ ॥ ਔਰਚਾਲਏਭੀ ਕਬੀਰਜੀ
ਕਾਸੁਣਜੋਹੈ ਬ੍ਰਿਕ੍ਰਮਸੰਮਤ ੧੪੫੫ ਜੇਠਸੁਦੀ ਪੂਰਣਮਾਸੀ ੧੫ ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ ਕੋ
ਕਾਸੀਮੈ ॥ਪੁਨਾਪਰਲੋਕ ਗਮਨਕਾਸੰਮਤ੧੫੭੫ਮਘ੍ਰਸੁਦੀ੧੧ਕੁਲ੧੧੯ਸਾਲ॥ਪੰਜ
ਮਹੀਨਦਿਨ੨੭॥ਉਸਸਮੇਬਾਦਸਾਹਬਹਲੋਲਲੋਦੀਥਾ॥ਸੰ:੧੫੦੭ਮੈਤਖਤਪਰਬੈਠਾ॥
ਤੇਪਰਲੋਕਗਮਨਕਾ ॥ ਸੰ:੧੫੪੫ਕੁਲ੩੯ਹਕੂਮਤਕੀਤੀਜਬਕਬੀਰਆਠ ਬਰਸਾਂਕਾ
ਭਯਾ ਤਬਜਹਾਂਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੀ ਕਥਾਕੀਰਤਨਹੋਵੈ ਸੰਤਜਨਇਕਤ੍ਰਹੋਕੇਕਰੈਤਹਾਂਹੀ
ਜਾਇਖੜਾਹੋਵੈ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਕਾਨ ਲਗਾਇਕੇ ਸੁਣਬੋਕਰੈ॥ਤਬਕਬੀਰਕੋਮਾਤਾਪਿਤਾ ਕਹ
ਨੇ ਲਾਗੇਕੇਹੇਪੁਤ੍ਰਜਹਾਂ ਕਥਾਕੀਰਤਨਹੋਤੇਹੈ ਤਹਾਹੀਤੂੰਬੈਠਰਹਤੇਹੈ ਇਉਨਾਹੀ ਬਨਤੀ
ਕਛੂਤਉਘਰਕੀ ਕਿਰਤਭੀ ਕੀਨੀਚਾਹਯੇਤੂੰਕੁਛਕਾਮਸੀਖ॥ ਤਬਕਬੀਰਜੀਨੇ ਕਹਯਾ ਜੋ
ਕਿਰਤਹੈ ਸੋਮੈਕਰਤਾਹੂੰ ਮੁਝਕੋਸਿਖਾਵਹੁ॥ ਕਹੈ ਹਾਂਪੂਤਏਹੁਕਿਰਤਹੈ ਹਮਾਰੀ ਤਾਨੇਬਾਨੇ
ਕੀਤੂੰਸੀਖ॥ਤਬਕਬੀਰਗੁਸਾਈਬਾਨੀਬੋਲੀ ਮੋਕਉਤੂੰ ਇਤਿ ॥ ਟੀ: ॥ ਤਬ ਕਬੀਰ
ਜੀ ਕਹਯਾਜਿਬਾਬਾਜੀਮੁਝਕਉ ਕਹੁ ਜਿਮੈਕਯਾਕਮਾਵਾਂ ॥ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂਤੇ ਬਾਤ ਸਮਝੀ
ਨਹੀਂ ਜਾਤੀਜੀ॥ਤੂੰਕਹੁਜਿਮੈਕਯਾ ਕਮਾਵਾਂ॥ਕਿਹੇ ਪੂਤ ਏਹ ਤਾਣੀ ਅਰਪਾਨੀ ਸਾਥਭੇਵ

ਬਹੁਰ ਸੂਕਾਇਕਰਸਬਨੀਕਰਬਹੁਰਪਾਨਲਗਾਇਕਰਬੁਨ ਏਹੀਕਾਮਹੈ॥ ਤਬ ਕਬੀਰ ਗੁਸਾਂਈਬਾਨੀਬੋਲੀ॥ਤਨੁਤਾਨਿ ਇਤੀ॥ਤਬਕਬੀਰਨੇਜਿਸੁਨੋਬਾਬਾਜੀਏਹੁਕਥਾਏਵਹੈ॥ ਏਹੁਜੋਮੇ ਰਾਤਨੁ ਹੈਸਾਮੈਤਾਨੀਕੀਨੀਹੈ॥ਏਹੁ ਤਾਨੀਤਬੀ ਬੁਨੀਐ ਜਬ ਭੀਗੈਬਿਨਾ ਬੁਨੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀਜੀਮੇਰੀਤਾਨੀਤਨੀਹੈ ਪਰਅਜੈਭੀਗੀਨਾਹੀ॥ ਜਬ ਏਹਤਾਨੀਭੀਗੈਗੀਤਬ ਬੁਨਉਗਾ॥ਤਬਕਬੀਰਕੇਬਾਪਕਹਯਾ ਜਿ ਹੇ ਕਬੀਰ ਹਮਾਰੀਤਾਨੀ ਸੂਤਕੀਹੈ ਸੋਪਾਨੀਸੇ ਭਿਗਾਈਜਾਤੀਹੈ। ਹੇ ਕਬੀਰਤੇਰੈ ਤਨਕਾਤਾਨੀ ਕਿਸਸਿਉ ਭੀਗਤੀਹੈ ਤਬ ਕਬੀਰ ਜੀ ਬਾਨੀਬੋਲੀ ਗੁਰਬਾਨੀ ਇਤੀ॥ ਟੀਃ ਤਬ ਕਬੀਰਜੀ ਕਹਯਾ ਜਿ ਬਾਬਾਜੀ ਏਹਕਥਾ ਏਵਹੈ ਸੂਤਕੀ ਤਾਨੀ ਪਾਨੀਸੇ ਭਿਗਾਈਤੀ ਹੈ॥ ਅਰ ਤਨਕੀ ਤਾਨੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਨੀਸੇ ਭੀਗਤੀਹੈ॥ ਜਬਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਨੀ ਇਸ ਤਨ ਮਨ ਮੈ ਬਸਤੀ ਹੈ ਤਬ ਏਹ ਤਨ ਕੀ ਤਾਨੀ ਭੀਗਤੀਹੈ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਿਉਸੂਤਕੀ ਤਾਨੀ ਪਾਨੀ ਸਾਥ ਭੀ ਭੀਗਤੀਹੋਈ ਕਾਨੀਬਹਿਕਰਿ ਨਿਸਲ ਕੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਬੁਨਨ ਕਉ॥ ਤਿਉ ਏਹ ਮਨਸਵਾਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਜੀਕੀ ਭਗਤਿ ਮੈ ਜਬਹੋਤਾਹੈ ਜਬ ਇਸਕਾ ਮਨ ਭਗਤਿ ਕਰਨਕੋ ਸਵਾਧਾਨਹੂਆ ਤਬ ਏਹੁ ਪ੍ਰਾਨੀਕਾ ਮਨ ਖੁਸ਼ੀ ਹੂਆ ਇਸਕੇ ਮਨ ਆਨੰਦਹੂਆ॥ ਸੋ ਧਨ ਓਹਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੈ ਜਿਸਸਵਾਧਾਨ ਕੀਆਹੈ ਹਰਿਭਗਤ ਕਉ ਬਾਬਾਜੀ ਏਹੁਕਥਾ ਏਉਹੈ ਤਬਕਬੀਰਕੇ ਪਿਤਾ ਕਹਯਾਜਿਕਬੀਰਜੀ ਹਮਾਰੀ ਸੂਤਕੀ ਤਾਨੀ ਕਉ ਤਉ ਪਾਨਭੀਲਗਾਈਤੀਹੈ ਮੈਦੇਕੀ ਅਰਗੰਠਨੀ ਕੀਜਾਤੀਹੈਕਰਕਰ ਗੰਠ ਨੀ ਬੁਨੀਤੀਹੈ ਬੁਨੀਕੀਫੇਰ ਮਜੂਰਾ ਮਿਲਤੀਹੈ॥ ਦੇਖਕਬੀਰ ਜੀ ਤੁਮਾਰੀਤਾਨੀਕਉ ਕਾਹੇਕੀ ਪਾਨੀ ਪਾਨਲਾਗਤੀਹੈ। ਅਰ ਕਿਉ ਕਰਗੰਠੀਤੀ ਹੈ ਅਰ ਬੁਨੀਕੀ ਮਜੂਰੀ ਕਿਆਮਿਲਤੀਹੈ॥ ਦੇਖਾਂ ਜੀ ਏਹ ਬਾਤ ਜਿਉਹੈ ਤਿਉ ਬਤਾਯੈਜੀ॥ ਤਬ ਕਬੀਰ ਗੁਸਾਂਈ ਬਾਨੀਬੋਲੀ॥ ਜਿ ਪਾਨੀ ਇਤੀ॥ ਟੀਃ ਤਬ ਕਬੀਰਜੀ ਕਹਯਾ ਜਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਏਹ ਕਥਾ ਏਵਹੈ ਜਿ ਹਮਾਰੀਤਨਕੀ ਤਾਨੀ ਕਉ ਜਬ ਪ੍ਰੀਤੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਿਉ ਲਾਗਤੀਹੈ ਤਨ ਰੂਪੀਤਾਨੀਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰੀਤਰੂਪੀਹੀ ਪਾਨ ਲਾਗਤੀਹੈਔਰ ਪਾਨ ਲਾਗਤੀਨਹੀਹੈ॥ ਜਹਾਂਪ੍ਰੀਤਿ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਿਉਲਾਗੀ ਤਬ ਆਗੇ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਜਲ ਤਾਥਾ ਸੋਸੀਤਲਭਯਾ॥ ਜਹਾਂ ਏਸੁ ਮਨ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀਕੀਪ੍ਰੀਤੀ ਸਾਥ ਰਚਯਾ ਤਬ ਇਸਕਾ ਗੰਠ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਸਾਥ ਪਰਯਾ॥ ਤਬ ਏਹ ਲਾਗਾ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕੀ ਭਗਤੀ ਕਰਣੇ॥ ਜਹਾਂਏਹੁਭਗਤੀ ਕਰਣੇਲਾਗਾ ਤਬਇਸ ਤਨਕੀ ਤਾਨੀ ਬਨੀ ਤਬਇਸਕਉਮਜੂਰੀ ਮਿਲੀ ਮਜੂਰੀ ਜਿਤਨੀ ਬੁਨਨਹਾਰੇ ਕੋ ਮਿਲਤੀ ਹੈ ਅਰ ਓਹ ਮਸਕਤ ਘਾਲਜਾਤੇਹੈ ਤਲਓਹਆਪਭੀਅਘਾਇਖਾਤੇਹੈ॥ ਅਰਉਸਕੇਲਰਕੇਭੀ ਅਘਾ

ਇ ਖਾਤੇਹੈ। ਏਹਸੰਸਾਰੀ ਮਸਕਤਲੈਕਰਿ ਰਜਰਹਤੇਹੈ ਉਸਕੋਬਹੁਰਭੂਖਲਾਗਤੀਹੈ। ਅਰ ਏਹਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀਭਗਤੀਹੈ। ਜੋ ਉਸਕੀਮਜੂਰੀ ਮਿਲਤੀਹੈ ਉਸਕਉਫੇਰਰਜੇ ਹੂਏ ਕਉ ਭੂਖ ਨਾਹੀ ਹੈ। ਉਸਕੇ ਲਰਕੀ ਲਰਕੇਭੀ ਰਜੇ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਅਰ ਓਹ ਭੀ ਮਹਾਖੁਸੀਹੋਤੇਹੈ। ਅਰ ਰਜੇਹੂਏ ਓਹਲਰਕੇ ਨਾਚਤੇ ਕੂਦਤੇਫਿਰਤੇਹੈ। ਅਰ ਮਾਨੁਖਕੇ ਜੋਲਰਕੇਹੈਨ ਸੋ ਏਹੀਕਾਮਕ੍ਰੋਧਲੋਭਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰਾਦਿਕਹੈ। ਜਬ ਏਹਲਰਕੇ ਭੂਖੇਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬਏਹਮਾਂਗਤੇਖਿੰਨਤੇ ਭੂਖੇਨਿੰਦਾਚੋਰੀਯਾਰੀ ਲੋਭਮੋਹਕਰਤੇਫਿਰਤੇਹੈਂ। ਅਰ ਜਬ ਏਹਰਾਜੇਤਬਮਾਂਗਪਿੰਨਨਤੇ ਚੋਰੀਯਾਰੀਬੁਰਿਆਈਤੇਰਹਜਾਏ। ਜਹਾਂਇਸਕੇਲਰਕੇਰਾਜੇ ਤਬਇਸਕੇ ਸਬਪਰਦੇ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾਜੋਏਜਿਸਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਨੇ ਇਸਕੇਸਭਪਰਦੇ ਬਾਜੇ। ਬਾਬਾਜੀ ਮੈ ਉਸਹੀਕੀ ਸਰਣੀ ਪਰਯਾ ਹੋਉ। ਅੰਤਿਅਵਸਰ ਭੀ ਮੇਰੀ ਲਜਾ ਓਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਰਖੇਗਾ। ਈਹਾਂਊਹਾਂਭੀਰਾਖੇਗਾ ਮੈਉਸਹੀਕੀ ਸਰਣਾਗਤਿਪਰਿਆ ਹਉ। ਇਤਿ ਯੇ ਕਬੀਰਜੀਜੀਕਾਸਬਦਕਬੀਰ ਜੀਕੀ ਜਨਮਸਾਖੀ ਮੈਸੇ ਸਹਤ ਅਰਥ ਤਥਾਅਖ੍ਯਾਯਕਾਂ ਕੇ ਲਿਖ੍ਯਾਹੈ।ਸੋਇਸਕਬੀਰਜੀਕੇਸਬਦਕੋ ਸ੍ਰੀਆਤਮਾਰਾਮ ਅਠਰਾਗਾ ਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਗਾਵਤੇਥੇ ਔਪੈਰੋਮੈਘੁੰਘਰੂਬਾਂਧਕੇ ਔਹਾਥੋਮੈਖੜਤਾਲੈ ਲੈਕੇਬਡੇਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਫੇਰੀਆਂ ਲੈਲੈਕੇ ਝੁਕਝੁਕਕੇਨਾਚਬੇਕਰਤੇਥੇ ॥ ਇਤਿ ॥ ਸੰਮਤ ੧੮੯੯ਅਠਰਾ ਸੈ ਨੜਿਨਵੇਮੈਜਬਮੁਲਤਾਨਮੈਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਆਏਹੈਂਤਬਕੋਈਸਾਲਭਰਪੀਛੇਆਤਮਾਰਾਮਭੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸੰਤਪੁਰੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ ਪਾਸ ਆਇਗਯਾਥਾ। ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਅਤਿਪ੍ਰੇਮਪੂਰਬਕ ਆਤਮਾਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦ ਗਾਵਨੇ ਔਨਾਚਨਾਕੂਦਨਾਸਭਸੰਤਨਕੋਪ੍ਰਸੰਨਰਖਣਾ ਔਆਪਭੀ ਪ੍ਰਸੰਨਰਹਣਾ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਮੈਸੰਤਪੁਰੇਮੈਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਬਾਗਮੈਬਿਚਰਤੇ ਫਿਰਤੇਥੇ ਔ ਅਠਰਾਗਾਸਿੰਘਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇ ੨ ਸਬਦ.ਗਾਇਗਾਇ ` ਨਾਚਤਾ ਫਿਰਤਾਥਾ। ਜਗਬਾਗਕੀਵਾੜਕੇਸਮੀਪਆਏ ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਹਸਤੇਹੂਏਬਚਨਕੀਆ ਕੇਮਾਰਰੇ ਸੁਸੁਰੇਬਾਗਕੀਵਾੜਮੈਛਾਲ ਕਿਆਨਾਚਤਾਫਿਰਤਾਹੈ। ਐਸੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਤੇਹੀ ਸਤਬਚਨਕਹਕੇ ਆਤਮਾਰਾਮਨੇਨਾਚਤੇਕੂਦਤੇਹੁਏ ਝਟਪਟਬਾਗਕੀ ਵਾੜਮੈਛਾਲਮਾਰੀ। ਵਉਬਾਗਕੀਵਾੜਮਨੁਖਸੇਭੀ ਊਚੀਥੀ ਆਤਮਾਰਾਮਕੂਦਕੇ ਜਬਤਿਸਕਾਂਟਿਉਕੀਵਾੜਮੈ ਜਾਇਪਰਯਾ ਤਬ ਤਹਾਂਵਾੜਮੈਹੀ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦੋਨੋਹਾਥੋਸੇਖੜਤਾਲਬਜਾਤਾਹੂਆ ਨਾਚਤਾਕੂਦਤਾ ਰਹਯਾ। ਯਦਕਿੰਚਤਭੀ ਜਿਸਕੋਅੰਨਮਯਕੋ ਸਰੂਪ ਦੇਹੀਵਿਖੇਅਧ੍ਯਾਸ ਨਹੀ ਹੈ। ਸਰੀਰਕੇ ਵਰਤਮਾਨਹੋਤੇ ਭੀ ਅਨਹੂਏਕੀਨਯਾਈ ਜਿਸਨੇਸਰੀਰਕੋ ਜਾਨਯਾ ਹੂਆਥਾ ਪੁਨਾ ਔਰਸੰਤਹੁਸੇਕਹਕੇ ਵਾੜਸੇਬਾਹਰਆਤਮਾਰਾਮਕੋ ਨਿਕਾਸਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ

ਤਿਸਊਪਰਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਏਹ ਵਰਦੇਤੇਭਏ ਐ ਆਤਮਾਰਾਮਐਸੇ ਕੋਮਲਸੰਬੋਧਨ ਸੇ ਸੰਬੋਧਨ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁਤੂੰ ਸ੍ਵਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤੂਹੂਆ। ਜਿਤਨਾਚਿਰਤੇਰੀ ਇਛਾ ਆਵੇ ਉਤਨਾਂਚਿਰਸਰੀਰਕੋਰਖ ਔਜਬਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇ ਤਬ ਤਯਾਗਦੇ ਐਸੇਵਰਦਾਨ ਅਠਾਰਾਸਿੰਘਕੋ ਦੇਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨਕਮਲਸਰੀਖੇ ਖਿਰੇਮੁਖਵਾਰੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰਆਇ ਬਿਰਾਜਤੇਭਏ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਤਮਾਸਿੰਘ ਸਰਬਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਖਤਾ ਹੂਆ ਬਹੁਤਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਮੈ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ ਪਾਸ ਰਹਤਾਭਯਾ। ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਉਨੀ ੧੯੦੨ ਸੈ ਦੋ ਮੈ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀ ਏਕਵਾਰ ਆਵਤਾਭਯਾ। ਤਹਾਂਸੁਧਾ ਸਰ ਮੈ ਮਹਾਂਅਨੰਦ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਨਿਵਾਸਕੀਆ। ਏਕਦਿਨ ਕਯਾ ਦੇਖਤਾਹੈ ਜੋਗ੍ਰਿਹਸਤਆਸ੍ਰਮਮੈਇਸਿਥਤ ਏਕਨਿਹੰਗਕਾਏਕਹੀਲੜਕਾਥਾ ਔਬਡਾਸੁੰਦਰ ਸੋਦੈਵਯੋਗਸੇਕਿ ਸੀਬਿਮਾਰੀਕਰਕੇਮਰਜਾਤਾਭਯਾ। ਤਬ ਤਿਸ ਬਾਲਕਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਅਤਯੰਤਦੁਖੀਹੋਕੇ ਅਪਨੇਸਿਰਕੇਕੇਸਉਖਾੜਕੇ ਸਿਰਮੈ ਧੂਰਿਲੈਲੈਡਾਰੈ। ਹਾਪੁਤ ਹਾਪੁਤ ਕਹਕਹਕੇਪੁਕਾਰੈ ਰੋਵੈਪੀਟੈ। ਤਬਉਸੀਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀਆਤਮਾਸਿੰਘਜੀਭੀ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹੀ ਬਿਚਰਤੇਹੂਏ ਦੈਵਨੇਤਸੇ ਤਹਾਂਆਇਨਿਕਸੇ। ਉਨਕੋਰੋਵਤੇ ਔਛਾਤੀਮੂੰਡ ਪੀਟਤੇ ਕੋ ਦੇਖਕੇਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ਕੇਯੇਕਿਉਰੋਵਤੇਹੈਂ। ਤਬਕਿਸੀਨੇਕਹਯਾਜੀ ਇਨਕਾਏਕਹੀ ਪੁਤ੍ਰਥਾ ਸੋਕਾਲਵਸਹੋਗਯਾਹੈ ਇਸਸੇਰੋਵਤੇਪੀਟਤੇਹੈਂ। ਤਬਆਗੇਸਰਕਕੇਉਨਕੇਮਾਤਾ ਪਿਤਾਆਦਿਕੋਕੋ ਸਮਝਾਯਾਭੀ ਪਰੰਤੂ ਅਗਯਾਨੀ ਜੀਵੋਂਕੋ ਐਸੀਅਵਸਥਾਮੈ ਕਬਸੰਤੋਖ ਆਵਤਾਹੈ।ਤਬਤਿਸਬਾਲਕਕੇਮਾਤਾਪਿਤਾਅਤਿਅਧੀਰਹੋਕੇਅਤਯੰਤਵਿਲਾਪਕਰਤੇਹੂਏ ਅਤੀਦੀਨਹੋਕੇ ਹਾਥਜੋੜਕਕਹਤੇਭਏਕੇ ਸੰਤਜੀਆਪਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਰੂਪਹੋਸਾਮਰਥਹੋਸੰਤ ਜਨਾਕਾਕੀਆਹੂਆਪਰਮੇਸ੍ਵਭੀਨਹੀਫੇਰਤੇਹੈਆਪਹੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇਇਸਕੋਜੀਵਾਇ ਦੇਵਹੁ ਆਪਦਯਾਲੂਹੋ। ਐਸੀਉਨਕੀ ਦੀਨਬਾਨੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਾਰਾਮਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਅਛਾਇਸਕੀਜਗਾਹ ਹਮਅਬਜਾਤੇਹੈ। ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਆਪ ਚਾਦਰਤਾਣਕੇ ਪਸਰਜਾਤੇਭਏ ਤਬਤਾਤਕਾਲਹੀ ਵਹੁਲੜਕਾ ਜੀਵਉਠਤਾਭਯਾ। ਤਬ ਸਾਰੇਲੋਕ ਦੇਖਕੇਬਡੇਅਸਚਰਯਹੋਤੇਭਏ ਔਉਸਬਾਲਕਕੇ ਮਾਤਾਪਿਤਾਆਦਿਕ ਸਰਬ ਸਨਬੰਧੀ ਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਹਰਖਕੋਭੀਪ੍ਰਾਪਤਹੂਏ ਔਵਿਸਮਯ ਹੋਕੇ ਸੋਕਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ। ਕਾਹੇਤੇ ਕੇਹਮਾਰੇਪੁਤ੍ਰਕੇ ਜੀਆਨੇਅਰਥ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਰਮਪਯਾਰੇ ਹਮਾਰਾ ਰੋਨੇਪੀਟਨੇਕਾਦੁਖ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੁਏ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਹਮਾਰੇਬਾਲਕਕੋ ਹਮਾਰੇਦੁਖਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤੀਅਰਥ ਜੀਵਾਇਕੇ ਅਪਨਾਸਰੀਰਤਿਆਗਜਾਤੇ ਭਏਹੈ। ਹਮਨੇਕਾਹੇਕੋ ਐਸੇ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਸੇ ਅਰਜਕਰਣੀਥੀ। ਯੇਭੀ ਏਕ ਬਡਾਭਾਰੀ

ਹਮਸੇ ਅਪ੍ਰਾਧਹੀ ਬਨਪੜਤੇਹੈ। ਇਸ ਬਿਚਾਰਸੇ ਤੋ ਸੋਕਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ। ਅਰ ਜੋ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੀ ਓਰ ਜੀਵਤਾਹੂਆ ਦੇਖਕੇ ਹਰਖ ਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ।ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਭਾਵੀਕੋਪ੍ਰਬਲਜਾਨਕੇ ਵਿਧਿਪੂਰਬਕ ਸ੍ਰੀਆਤਮਾਰਾਮਕੇਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਬਡੇਗਾਜੇ ਬਾਜਨੇਂਸੇ ਕਰਤੇਭਏ॥ ਕਵਿਃ ॥ ਜੈਸੇਪਰਮਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੰਤਸ੍ਰੀਆਤਮਾਸਿੰਘਜੀਭਏ ਹੈਂ ਐਸੇ੨ਪਰੋਪਕਾਰੀਸੰਤ ਅਤਿਦੁਰਲਭਹੈ ਸੰਸਾਰਮੇ। ਜਨਮਮਰਣਦੋਊਮੈਨਾਹੀ ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀਆਏ। ਮਨਤਨਅੰਤਰ ਪ੍ਰਭੂਆਹੀ ਹਰਿਗੁਨਗਾਵਤ ਪਰਉਪਕਾਰਨਿਤ ਤਿਸਰਸਨਾਕਾ ਮੋਲਕਿਛਨਾਹੀ। ਇਤਯਾਦੀਔਰਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਮੇ ਉਪਕਾਰਕੇ ਵਿਸ਼ਯਮੈ ਅਨੇਕਵਚਨਹੈਂ। ਮੇਰਾਮੁਖਏਕਹੈ ਔ ਬੁਧਿਭੀ ਅਤਿਅਲਪ ਹੈ। ਔਸੰਤਹੁਕੀ ਮਹਿਮਾਅਤਿਮਹਾਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤਬਡੇਤੇ ਬਡੀਹੈ ਮੈ ਅਲਪ ਬੁਧਿਵਾਲਾ ਹੋਕੇ ਏਕਮੁਖਸੇ ਐਸੇਸੰਤ ਮਹਾਂਪੁਰਖੋਂਕੀ ਕੈਸੇ ਉਸਤਤਿਕਰੋਂ॥

ਦੋਹਰਾ॥ ਬੇਦਪੁਰਾਨਸਿਮ੍ਰਿਤਿਸਭੈ ਰੰਚਕ ਲਹੈ ਨ ਭੇਵ।
ਸੰਤਨਮਹਿਮਾਊਚਅਤਿ ਮੋਕਿਮਜਾਨੇ ਦੇਵ॥ ੧॥
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਕ੍ਰਿਪਾਕਟਾਖਯਤੇ ਪੂਰਨ ਭਯੋਅਧ੍ਯਾਯ।
ਕਥਾ ਸੁਆਗੇ ਹੋਇਗੀ ਸੰਤਸੁਨੋਮਨਲਾਇ॥ ੨॥ ਓਂਤਤਸਤ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁ ਬਿਃ੪ਸਃ ਨਾਮ ੬ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਾਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਰਨਨੰ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਧ ੭ ਧ੍ਯਾਯ

ਦੋਹਰਾ॥ ਸਤਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪਗੁਰੁ ਅਵਿਨਾਸੀਅਘਨਾਸ। ਨਾਮਲੇਤ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਅਨੁਭਹੋਤਪ੍ਰਕਾਸ॥ ੧॥ ਸੋਰਠਾ॥ ਸਮਾਪਾਇ ਸੰਸਾਰ ਮੁਕਤ ਹੋਗ ਸਮਵਰਤਮੇ ਛੋਦਇਉਕਰਤਉਚਾਰਗਜਾਨਬਧਕੋਵਰਜਕੇ॥ ੨॥ ਅਥ ਪ੍ਰਸੰਗ॥ ਸ੍ਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਜਥੇਦਾਰਧੰਨਾਸਿੰਘ ਔਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਥੇ ਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨੇਆਵਤੇਥੇ ਮਦ੍ਰਦੇਸਮੇ ਖੇਮਕਰਣਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਨਗਰਕੇਥੇ ਸੋਆਮਖਾਸਕੇਬਾਗਮੇ ਆਪ ਭੀ ਕਥਾਕਰਕੇ ਸਿਖੋਂਕੋ ਸੁਨਾਵਤੇਥੇ। ਔਅਪਨੇਆਪਕੋ ਬਡੇਗਜਾਨਵਾਨਪੰਡਿਤ ਮਾਨਤੇਥੇ ਯਾਤੇ ਪੰਡਿਤਮਾਨੀਥੇ। ਤਥਾਕਾਨੋਮੈਬੀੜੇਭੀਰਖਤੇਥੇ ਆਪਕੋ ਯੋਗਾਭਯਾਸੀਭੀਕਹਾਵਤੇ ਥੇ ਏਕਰਤਨਸਿੰਘ ਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਖੇਮਕਰਣਕਾ ਬ੍ਰਹਮਜਿਗਯਾਸਾਵਾਲਾ ਵੈਰਾਗ-

ਵਾਨ ਬਡੇਸ਼ੌਕਸੇਪ੍ਰਕਾਤਗ੍ਯਾਗਕਰਕੇਮੁਲਤਾਨਮੈ ਆਵਤਾਭਯਾ। ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਵਹੁਰਤਨ ਸਿੰਘ ਧਨਾਸਿੰਘ ਐਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਇਨਦੋਨੋਕੋਕਹੂੰਮਿਲਜਾਤਾਭਯਾ। ਕੈਸੇਹੈਵੇਦੋਨੋ ਮਾਨੋ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਦੈਂਭਕਾਅਵਤਾਰਹੈ ਉਨਦੋਨੋਨੇ ਰਤਨਸਿੰਘਕੋ ਅਪਨੇਵਚਨੋਕਰਕੇ ਭ੍ਰਮਾਇਕੇ ਅਪਨਾਹੀਸਿਖ ਬਨਾਇਲੀਆ। ਅਰ ਏਹਸਿਖ੍ਯਾ ਤਿਸਕੋਦਈ ਸੋਹੰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਜਬ ਤੂੰ ਬਾਰਾਬਰਸ ਹਮਾਰੀਸੇਵਾਕਰੇਗਾ ਹਮਾਰੀਆਗ੍ਯਾ ਭੰਗ ਨ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਤੇਰਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਿਰਮਲਹੋਵੇਗਾ। ਤਿਸਤੇਪੀਛੇ ਤੇਰੇਕੋ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨਕਾਉਪਦੇਸਕਰੈਂਗੇ। ਦੋਨੋਵਕਤਲੰਗਰ ਕੀਆਕਰ ਔਜੂਠੇ ਭਾਂਡੇਭੀਮਾਂਜਯਾਕਰ ਔਰਘੋੜਯੋਂਵਾਸਤੇ ਘਾਸਭੀ ਲਯਾਯਾਕਰ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸੇਵਾਕਰਣੀ ਗੁਰਾਂਕੀ ਮਨਜੂਰਹਈ ਤਾਂਰਹੁ ਦ੍ਵਾਦਸਬਰਸ ਤੇ ਉਪਰੰਤ ਉਪਦੇਸਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨਕਾਕਰੈਂਗੇ। ਜੇਤੁਝਕੋ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨਕੀ ਅਕਾਂਖ੍ਯਾਹੈ ਤੌ ਹਮਾਰੇਪਾਸ ਗੁਰੂਉਕੀ ਆਗ੍ਯਾਮਾਨਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਔਹਮਕੋਤੋ ਕੁਛੁਇਛਾਨਹੀਹੈ। ਸ਼ਾਂਤ ਸ੍ਵਭਾਵਵਾਲਾ ਭਾਈ ਰਤਨਸਿੰਘ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸਨੇ ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜਗੁਰੁ ਜੀ ਆਪਜੋਕੁਛ ਅਗ੍ਯਾਕਰੋਗੇ ਸੋਈਕਰੂੰਗਾ ਤਬਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਔਧਨਾਸਿੰਘਨੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਏਹਸਿਖ੍ਯਾਦਈ ਕੇਆਮਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈ ਏਕਨਿਰਮਲੇਸੰਤ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਵੋਰਹਤੇਹੈ ਉਨਕੇਪਾਸ ਤੈਨੇਕਬੀਭੀਨਾਜਾਨਾ ਹੋਗਾ। ਕਾਹੇਤੇਵਹੁਬਡੇਖਲਾਸਜੈਸੇ ਹੈ ਤੇਰੇਕੋਬਿਗਾੜਦੇਵੈਂਗੇ। ਤਬਰਤਨਸਿੰਘਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਅਛਾਜੀ ਨਹੀ ਜਾਉਂਗਾ। ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਕਈਬਰਸਉਨਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਕਉ ਰਤਨਸਿੰਘਕੇਬਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਤਬ ਜਬ ਕਬੀ ਰਤਨਸਿੰਘ ਕੋਈਗ੍ਯਾਨਕੀਬਾਤ ਉਨਸੇਪੂਛੇਭੀ ਤਬਕਹਣ ਅਬੀਤੂੰ ਸੇਵਾਕਰਤਾ ਰਹੁ ਅਬੀਤੇਰਾਸੇਵਾਕਰਣੇਕਾਅਧਿਕਾਰਹੈ ਬ੍ਰਹਮ੍ਗ੍ਯਾਨਕਾ ਅਬੀ ਤੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀ ਹੂਆਹੈ। ਔਇਧਰਸੰਤਹੁਕੀਓਰਸੇਤਿਸਕੋਖੋਟੇਸੰਸਕਾਰਪਾਇਛੋਡੇਇਧਰਉਸਕੋ ਆਵਨੇ ਹੀ ਨਦੇਵੈ। ਪ੍ਰਥਮਉਸਕੋ ਸੰਤਹੁਕੀ ਓਰ ਆਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅਵਕਾਸਹੀਨਦੇਵੈਂ ਸੇਵਾਮੈ ਲਗਾਈਰਖੈ। ਜਬ ਰਤਨਸਿੰਘ ਕੋ ਕੋਈ ਉਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਆਇਕੇ ਜਾਗੇ ਤਬਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਉਨਸੇ ਚੋਰੀ ਹੀ ਚਲਾ ਆਯਾ ਉਸਕੇ ਮਨ ਮੈ ਤੋ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰਹਤੀ ਥੀ। ਪਰੰਤੂ ਕਯਾ ਕਰੇ ਵਿਚਾਰਾ ਉਨਕੇਡਰਕਾਮਾਰਯਾ ਸੰਤਹੁਕਾਦਰਸਨਭੀਕਰਨੇ ਨਹੀਆਵ ਤਾਥਾ। ਆਗੇਗੁਰੂਖੁਦਸਿੰਘਜੀਆਪਨੇਡੇਰੇਕੀ ਬਾਰਾਂਦਰੀਕੇਊਪਰ ਟਹਲਤੇ ਫਿਰਤੇਥੇ ਤਬਰਤਨਸਿੰਘਨੇਨੀਚੇਖੜੇਤੇਹੀਨੇਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇਨਿਮਸਕਾਰਕੀਆ। ਤਬਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ ਤਿਸਸੇਪੂਛਤੇਭਏ ਕਿਉਰੇਤੂੰ ਰਤਨਸਿੰਘਹੈਂ। ਕਹੂੰਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਧੰਨਾਸਿੰਘ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਤੋਤੂੰਨਹੀਰਹਿਤਾਹੈ। ਤਬਰਤਨਸਿੰਘਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਕਹ੍ਯਾ ਜੀ ਰਹਤਾਤੋਉਨਕੇ ਪਾਸਹੀ

ਹੂੰ। ਪੁਨਾਮੰਦ ੨ਮੁਸਕਰਾਇਕੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਵੇਤੋਦੋਨੋਬਡੇ ਗਯਾਨਪਾਪੀ ਹੈਂ ਉਨਾਨੇ ਤੇਰੇਕੋਤੋਉਪਦੇਸ ਨਹੀਕੀਆਹੂਆਹੈ ਤਬ ਰਤਨਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਕੇਹਾਂਜੀ ਮੁਝਕੋ ਸੋਹੰਕਾਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਐਸੇਕਹਯਾਨੇ ਕੇਤੂੰਦ੍ਵਾਦਸਬਰਸ ਗੁਰੂਕੀ ਸੇਵਾਕਰ ਜਬ ਤੇਰਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧਹੋਵੇਗਾ ਤਬਤੁਝਕੋ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨ ਕਾਉਪਦੇਸਕਰੈਂਗੇ। ਸੋਅਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਬਾਰਾਬਰਸਪੂਰਣ ਹੋਗਏਹੈਂ ਅਬਵਾਅਬਹੋਵੇਗੋ ਮੁਝਕੋ ਇਸਬਾਤਕੀ ਗਯਾਤ ਨਹੀਂਹੈ ਜੋਕੁਛਮੁਝਪਰ ਆਗਯਾ ਕਰਤੇਹੈ ਸੋਈਮੈਕਰਤਾਹੌਂ। ਤਿਸਰਤਨਸਿੰਘਕੇਸਤਯ ੨ ਕਹਨੇਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ। ਅਰੇਵੇਤੋਬਡੇ ਗਯਾਨ ਕਸਾਈ ਹੈਂ ਬਡੇ ਅਗਯਾਨ ਪਾਪੀਹੈਂ ਤੂੰਉਨਕੇ ਫਾਹੇਕੈਸੇ ਚੜਗਯਾ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਚਨਕੀਆ ਬਾਰਾਂਦਰੀ ਕੇ ਊਪਰ ਖੜੇਤਯਾਨੇ ਕਿਉਰੇਤੁਝਕੋ ਉਨੋਨੇ ਸੋਹੰਕਾਅਰਥਭੀ ਬਤਾਯਾਹੈ ਕੇਨਹੀਬਤਾਯਾ। ਤਬ ਰਤਨਸਿੰਘਨੇ ਅਰਦਾਸਕੀਨੀ ਜਿ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਸੋਹੰਕਾ ਅਰਥਤੋ ਉਨੋਨੇ ਨਹੀਂਬਤਾਯਾਹੈ। ਔਰਵੇਏਹੀ ਕਹਤੇਹੈ ਜਬਮੈਉਪਦੇਸਕੇ ਲੀਯੇ ਪੂਛਤਾਹਉ ਤਬਨਿ-ਰਾਦਰਪੂਰਬਿਕ ਕਹਤੇਹੈਂ ਅਬੀਤੂੰਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂਭਯਾਹੈਂ। ਮੈਂਅਬਆਪਕੀ ਸਰਣਾਗਤਹੂੰ ਔਆਤਮ ਗਯਾਨਛੋਹੀਨ ਅਤਿ ਦੁਖੀਹੂੰ ਅਬਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਸੋਹੰਕਾ ਅਰਥ ਮੇਰੇਸੰਸਯ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕੇ ਅਰਥ ਕਹਜੇਜੀ। ਐਸੀ੨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਿਖਕੀ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਕਾਰਣਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਮੰਦ੨ ਸੁਸਕਰਾਤੇਹੂਏ ਸੋਹੰਕਾ ਅਰਥ ਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿਸੁਨਾਤੇ ਭਏ ਸੋਹੰ ਸੋ ਸਬਦ ਪਰੋਖ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਜੋ ਅਹੰਸਬਦਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਤਯਖਯਕਾ ਵਾਚੀਹੈ ਅਰਥ ਏਹਹੈ ਜੋ ਪਰੋਖਯ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈ ਸੋਮੈਂ ਪ੍ਰਤਯਖਹੂੰ ਹੇਸਿਖਏਹੀ ਇਸਕਾਅਰਥਹੈ। ਅਰ-ਥਾਤ ਸੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮੈਂਹੂੰ ਜਾਹੁਏਹੀ ਅਭਯਾਸਕੀਆਕਰ। ਰਤਨਸਿੰਘਕਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਤੋ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸੁਧਹੂਆ੨ਥਾ ਅਬਤੋਕੇਵਲ ਤਤ੍ਵਕੇ ਉਪਦੇਸਮਾਤ੍ਰਕੀ ਬਿਲੰਬਥੀ ਜੈਸੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸਾਬਣਔਜਲਸੇਤੀ ਸਾਫਕਰਕੇ ਰਖਾਹੋਵੇ ਅਰਪਾਹੁਭੀਦੇਲੀਆਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋਰੰਗ ਕੀ ਮਟੀਮੈ ਡੋਬਾਦੇਣੇ ਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਰੰਗ ਚੜਜਾਤੋਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਰਤਨਸਿੰਘਕੋਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਰੰਗਚੜਜਾਤੇ ਭਯੇ। ਜੈਸੇ ਮੋਮਕੇਲਖਮੈ ਬਾਣਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਨਿਰਯਤਨਹੀ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਜਾਤੋਹੈ। ਤਦਵਤ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨਰੂਪੀਬਾਣ ਰਤਨਸਿੰਘ ਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਗਡਜਾਤੇਭਏ। ਤਬਸੰਤਰਤਨਸਿੰਘ ਕਿਤਨਾਕਕਾਲ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਵਚਨੋਂ ਕਾ ਵਿਚਾਰਕਰਕੇ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਤਿਸਕੋਅਪਨੇ ਸਰੀਰਕਾਭੀ ਕੁਛਗਯਾ-ਨ ਨਹੀਰਹਾ। ਅਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਮੈ ਮਗਨ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਮਹਾਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔਸੰਤਹੁਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇ ਸਮੀਪਹੀ ਸਾਂਤਚਿਤ ਹੋਕੇ ਰਹਜਾਤਾ ਭਯਾ ਫਿਰ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਔ ਧੰਨਾਸਿੰਘਕੇ ਪਾਸਨਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਜਬਰਤਨਸਿੰਘ ਆਠਯਾਮ ਪ੍ਰਯੰਤਨਗਯਾ ਤਬਉਨ

ਦੋਨੋਨੇ ਜਾਨਲੀਆ ਕੇਆਜਜੋ ਰਤਨਸਿੰਘ ਨਹੀਂਆਯਾਹੈ ਸੋਕਹੂੰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਉਸਨੇ ਜਾਇ ਕੀਏ ਹੋਵੈਂਗੇ। ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਬਡੇ ਸਵੇਰੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀਕੇ ਪਾਸਆਇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਬੋਲਯਾ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਨੇਹਮਾਰਾ ਟਹਲ ਵਾਲਾ ਬਿਗਾੜਦੀਆਹੈ ਕਿਉਮਹਾਰਾਜਜੀ ਅਛਾਕੀਆਹੈ ਐਸਾਅਮੋਲਕ ਸੇਵਕ ਹਮਕੋ ਨਹੀਂ ਮਿਲਨਾ ਜਿਤਨੀਸੇਵਾ ਘੋੜਯਾਂਕੀ ਘਾਸ ਲਯਾਵਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਣਾਵਨਾ ਬਰਤਨ ਮਲਨੇ ਬਸਤ੍ਰਧੋਵਨੇ ਮੁਠੀਚਾਪੀਕਰਨੀ ਆਦਿਕ ਸੋਸਭ ਕਰਤਾਥਾ। ਜੋੜੇ ਝਾੜਨੇ ਆਦਿਕ ਔਰਭੀਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਕਰਤਾਥਾ। ਔਰਹਮਸੇ ਤਨਖਾਹ ਕੁਛਭੀਨਹੀਂ ਲੇਤਾਥਾ ਖੁਸਕ ਰੋਟੀ ਖਾਤਾਥਾ ਤਥਾਕੋਈ ਫਟਿਆਜੀਰਣਹਮਾਰਾਉਤਾਰਾਪਹਰਕੇਗੁਜਰਾਨ ਕਰ ਲੇਤਾਥਾ। ਥੋੜਾ ਬੋਲਨਾ ਅਲਪਅਹਾਰ ਕਰਣਾ ਅਲਪਸਾ ਸੋਵਨਾ ਇੰਦ੍ਰਯਜਿਤ ਅਪਰਸਥਾਮਹਾਰਾਜਜੀ ਤਿਸਸੇਵਕਕੇਹਮਕਯਾਰ ਗੁਣਵਰਨਨਕਰੈ। ਔਰਕੋਈਐਸਾਕਾਮ ਹਮਾਰਾਬਿਗਾਰਤਾ ਤਬ ਉਸਕੋਉਸੀਵਖਤ ਗੋਲੀਮਾਰਕੇ ਮਾਰਦੇਤੇ। ਪਰੰਤੂ ਕਯਾਕਰੈਂ ਅਪਸੰਤਮਹਾਤਮਾਹੋ ਜੋਰਾਵਰਹੋ ਆਪਕੋਹਮਕੁਛਭੀ ਨਹੀਕਹਸਕਤੇਹੈਂ। ਐਸੇ ਬਚਨ ਜਬਸਮੁੰਦਸਿੰਘਨੇਕਹੇ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਉਨਕੋ ਚਿੜਾਨੇਲੀਏ ਐਸੇ ਫੁਰਮਾਯਾ ਕਿਉ ਰੇਹਮਨੇਤੌਂ ਕਸਾਯੋਂਕੇਹਾਥਸੇ ਗਊਛਡਾਈਹੈ ਇਸਮੇਂਹਮਨੇ ਕਯਾ ਬੁਰਾਕਾਮ ਕੀਆਹੈ। ਤੁਸੀਲਥਕਗਣੇ ਗਯਾਨਪਾਪੀ ਕਸਾਈ ਵੋਹਸਿਖ ਗਰੀਬਵਿਚਾਰਾਗਊ ਤੁਮਕਸਾਯੋਂ ਕੇ ਹਾਥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੜਯਾਯਹਯਾ ਤੁਮਕੋ ਦਯਾਨਆਈ। ਭਲਾ ਅਪਨੇ ਦੇਖਤੇ ਹੂਏ ਖਤ੍ਰੀਗਊਕੋ ਕਸਾਯੋਂਕੇਹਾਥ ਕੈਸੇਜਾਨੇਦੇਤੇਹੈ।ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਵਚਨੋਸੇ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘਕੋ ਅਛੀਤਰਹਸੇਝਾੜਦੀਆ ਪੁਨਾਸਮੁੰਦਸਿੰਘਕੋਰਤਨਸਿੰਘਬਹੁਤਹੀ ਭਰਮਾਇ ਰਹਯ ਪ੍ਰੰਤੂ ਰਤਨਸਿੰਘਤਿਸਕੇਸਾਥਨਗਯਾਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਰੋਜਆਇਕੇਸਮੁੰਦਸਿੰਘਧੰਨਾਸਿੰਘਰਤਨ ਸਿੰਘਕੋ ਕਹਤੇਰਹੇ।ਕਯਾਯੇਬਡੇਖੁਲਾਸੇਹੈਂਇਨਕੀਬਡੀਖੁਲੀਕ੍ਰਿਯਾਹੈ। ਯੇ ਤੇਰੇਕੋਭੀਭ੍ਰਸ੍ਟ ਕਰਡਾਰੈਂਗੇ ਯੇਗੁਲਾਬਦਾਸਯਾਕਾ ਸਾਰਾਮਤ ਰਖਤੇ ਹੈਂ। ਆ ਤੂੰ ਸਮਝਯਾ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਰਹਣਾ ਤੁਝਕੋਅਨੁਚਿਤਹੈ। ਔਰ ਤੇਰਾਜੇ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣੇਪਰ ਮਨ ਹੈ ਤੋ ਤਨਖਾਹ ਭੀ ਲੈਲਯਾਕਰ ਪਰੰਤੁਤੂੰਹਮਾਰੇਪਾਸਚਲਕੇ ਪੂਰਬਰੀਤੀਸੇ ਅਪਨਾਸਭਵਿਵਹਾਰਕਰ। ਪੁਨਾ ਕਹੈ ਜੋਅਪਨੇਗੁਰੂਤੇ ਬੇਮੁਖਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਉਸਕੀਗਤਿਕਹੂੰਭੀਨਹੀਹੋਤੀਹੈ। ਤੂੰਹਮਾਰਾਸਿਖ ਹੈ ਹਮਸੇ ਤੈਨੇ ਮੰਤ੍ਰਉਪਦੇਸ ਲੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਜੇ ਭਲਾ ਲੋਕ ਹੈ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਚਲਾ ਚਲ ਨਹੀ ਤੋ ਹਮ ਤੁਝਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਂਹਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਧਨਾਸਿੰਘ ਔ ਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਲੋਭ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਔ ਭੈ ਦਿਖਾਇ ਰਹਯੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਨੇਕ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਪਰੰਤੁ ਰਤਨਸਿੰਘਨੇ ਏਕਨਮਾਨੀ। ਜੋਖਾਸਮਹਲਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਵੇਪੁਨਾਕਿਸੀਕੇ ਕਹੇ

ਕਹਾ ਏਭਲਾ ਕਹੋਤੋਂਵਹੁਕੈਸੇਮਹਲਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਅਰਥਕਿਉਉਜਾੜਕੇ ਰਸਤੇ ਪੜਤਾਹੈ।
ਤੈਸੇਹੀਸੰਤ ਰਤਨਸਿੰਘ ਆਤਮਸਾਖਯਾਤਕਾਰਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੂਏ ਪੀਛੇਅਬਕੈਸੇਪੁਨਾਕਿਸੀ
ਕੇਕਹੇਹੂਏਫਿਰਵੇਕਿਉਪ੍ਰਯਤਨਸੀਲਹੋਤੇਹੈ।ਤਥਾਚਗੁਰੂਸਿਮ੍ਰਿਤੀ।ਬਿਨਗੁਰੂਕੇਹੁਕਮੈ ਜਿ
ਗੁਰੂਸਿਖਾਂਪਾਸਹੁਕੰਮਕਰਾਇਆਲੋੜੈ।ਤਿਸਗੁਰੂਸਿਖਫਿਰਨੇੜ ਨ ਆਵੈ ਤੈਸੇਪੁਨਾ ਰਤਨ
ਸਿੰਘਫਿਰਧੰਨਾਸਿੰਘਕੇਸਮੀਪਨਜਾਤਾਭਯਾਇਤ੍ਯਾਦੀ।ਫਿਰਏਕਦਿਨਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕੇਆਗੇ
ਰਤਨਸਿੰਘਨੇਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ। ਹੇਭਗਵਨਆਪਨੇਮੇਰੇਊਪਰ ਬਡੀਕ੍ਰਿਪਾ
ਕਰੀਹੈ। ਜੋਅਨੰਤਅਨਾਦੀਕਾਲਕੇਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਮਗਨਹੂਏਕੋਅਪਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਕਟਾਖ੍ਯ
ਪਾਤਮਾਤ੍ਰਸੇ ਨਿਕਾਸਲੀਓਹੈ। ਇਸੀਹੇਤੁਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾਬਚਨਹੈ ਕੇਸੰਤਅਨੰਤਹਅੰਤਰ
ਨਾਹੀ।ਸੰਤਭੁਣੀਭਨੁਇਤ੍ਯਾਦੀਹੇਪ੍ਰਭੋਮੈਨੇਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਨਿਸਚੈ ਕਰਲੀਆ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ
ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਅਨੰਤਆਤਮਾਸੇਅਭਿੰਨਨਹੀਹੋਅਰਥਾਤਸੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸਾਖ੍ਯਾਤਆਪਹੀਹੋ
ਹਮਾਰੇਜੈਸੇ ਕੀਟੋਂਕੇ ਉਧਾਰਕੇਅਰਥ ਆਪਨੇਲੀਲਾਮਾਤ੍ਰ ਵਿਗ੍ਰਹਧਾਰਾਹੈ। ਅਬਮੇਰੀ
ਏਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਹੈ। ਯੇਧਨਾਸਿੰਘ ਔਰਸਮੁੰਦਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਦਾਵਾ ਰਖਤੇ ਹੈ ਔਪ੍ਰਤਿ
ਦਿਨ ਮੁਝਕੋਅਕਾਯਾਕਰਤੇਹੈਂ ਜੋਆਪਆਗ੍ਯਾਦੇਵਹੁ ਤਬਕਹੂੰ ਅਨ੍ਯਤ੍ਰਜਾਇ ਇਸਿਥਤ
ਹੋਵੋਂ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਤਥਾਸ੍ਤੁ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਐਸੇਆਗ੍ਯਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ
ਜੀ ਸੇ ਲੈਕੇ ਅਨ੍ਯਤ੍ਰ ਰਤਨਸਿੰਘ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ੧ ॥ ੴਭਤਸਤ
ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਤਏਕ ਹਰਿਨਾਮਦੁਇ ਜਲਤਰੰਗਕੇ ਭਾਇ। ਕਥਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਭੇਦ ਬਿਨ
ਰੰਚਕ ਅੰਤਰ ਨਾਹਿ ॥ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ਏਕਬਡੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਚਿਦਾਨੰਦਸਰਸ੍ਵਤੀਨਾਮ
ਕਰਕੇ ਉਜਾਗਰਦੰਡੀਸੰਨਿਆਸੀਹੂਏਹੈਂ।ਦ੍ਰਾਵਿੜਦੇਸ ਦਖਿਣਕਾ ਸੰਤਾਂਕਾ ਸਰੀਰ ਥਾ ਬਾਲ
ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਥੇ ਤਥਾਯਥਾਰਥਵਕਤਾ ਬਡੇਮਹਾਪੁਰਖਮਹਾਤਮਾਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾਥੇ ਔਸਰਸ੍ਵਤੀ
ਵਾਗਦੇਵਤਾਕਾਜਿਨਕੇਕੰਠਮੈਨਿਵਾਸਥਾ।ਕਿਸੀਭਾਖਾਮੈਕਿਸੀਦੇਸਮੈ ਕਿਸੀਕਾਲ ਮੈ ਕੋਈ
ਮਾਨੁਖਆਕੇਸਾਸ਼ਤ੍ਰਾਰਥਕਰਤੇਥੇ।ਤਿਸੀਦੇਸਭਾਖਾਮੈਤਿਸਕੇ ਉਤ੍ਰਦੇਤੇਥੇਔਵਾਗਾਦੀ ਸਿੱਧੀ
ਜਿਨਕੇ ਆਗੇਹਰਵਕਤਹਾਜਰਰਹਤੀਥੀਬਡੇਬਲੀਪੁਰੁਖਥੇਜਿਸ ਕਾ ਅਗ੍ਯਾਨਰੂਪੀਰੋਗ
ਦੂਰਕਰਾਚਾਹਤੇਥੇ ਸੋਤਾਤਕਾਲ ਤਿਸਮਨੁਖਕਾਅਗ੍ਯਾਨਦੂਰਕਰਕੇਸੁਖੀਕਰ ਡਾਰਤੇ ਥੇ।
ਜੈਸੇਅਪਨੇਆਪਕੋਬ੍ਰਹਮਕਾ ਹਸਤਾਮਲਕਵਤ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰ ਥਾ ਤੈਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਭੀ
ਹਸਤਾਮਲਕ ਵਤ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਾਖਾਤਕਾਰ ਕਰਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਔ ਜਿਨ ਕੀ
ਏਕ ਸੌ ਪੈਂਤੀਸ ਸਾਲਕੀ ਆਰਬਲਾ ਥੀ ੧੯ ੧੩੫ ਉਨੀਸੈ ਪੈਤੀਸ ਮੈ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ
ਕਾ ਸਰੀਰਅੱਸੂਸੁਦੀ੧੪ਆਠਬਜੇ ਪਾਂਚਘੜੀਰਾਤ੍ਰਬੀਤੀਹੂਈ ਛੂਟਾਹੈ। ਉਨਸ੍ਵਾਮੀਜੀਕਾ
ਯੇਸ੍ਵਭਾਵਥਾ ਜੋਜਹਾਂਕਹੂੰਸੰਤਕੀ ਇਸਿਥਤੀਸੁਨੈ ਤਹਾਂਹੀਜਾਇਕੇ ਦਰਸਨਪਰਸਨਕਰੈ।

ਪਾਂਚਸੈਕੋਸਪੈ ਹਜਾਰਕੋਸਪੈ ਦੋਹਜਾਰਕੋਸਪੈ ਸੰਤ ਇਸ੍ਥਿਤ ਹਵੈ ਤੌਤਹਾਂਭੀ ਜਾਇਕੇ ਦਰਸਨਪਰਸਨਕਰੈ। ਉਨਸ੍ਵਾਮੀਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਸ੍ਰਵਣਕਰਕੇ ਆਗੇਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾਸਨੇਲਿਖਾਹੈ॥ ਇਸਮੈਂਜੋ ਭੂਲਚੂਕਹੋਵੈਸੋ ਸਜਨੋਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਸੁਧਾਰਲੈਣੀ ਦਾਸਪਰਖਿਮਾਰਖਣੀ॥ ਜਬ ਕਬੀਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਸੰਤੋਕਾਪ੍ਰਸੰਗਚਲਪੜੇ ਤਬਸ੍ਵਾਮੀਜੀਨੇ ਬਚਨਕਰਣਾ ਕੇਹਜਾਰੋਂ ਸੰਤਹੁਕੇ ਤਥਾਸਿੱਧਹੁਕੇ ਔਹਜਾਰੋਂ ਪ੍ਰਾਣਯਾਮ ਵਿਦ੍ਯਾਕੇਸਾਧਨੇ ਵਾਰੇਯੋਗੀਸ਼ੋਂਕੇਤਥਾ ਸਿੱਧਯੋਗੀਸ਼ੋਂਕੇ ਔਰਗ੍ਯਾਨੀ ਯੋਗੀਸ਼ੋਂਕੇ ਤਤਵੇਤਨਕੇਹਮਨੇ ਦਰਸਨ ਕੀਏਹੈ॥ ਪਰੰਤੂਹਮਾਰੇਚਿਤਕੀ ਅਭੇਦਤਾ ਅਤ੍ਯੰਤ ਦੋ ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਸਾਥਭਈਹੈ। ਏਕ ਚਾਚਾਬੁਧਸਿੰਘਜੀਕੇਸਾਥ ਔ ਏਕਸ੍ਰੀਠਾਕਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਾਥ ਇਨ ਦੋਨੋਕੇ ਸਾਥ ਅਤ੍ਯੰਤ ਪ੍ਰੀਤਿਹਮਾਰੀ ਹੋਤੀਭਈਹੈ। ਸੋ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸਰਸ੍ਵਤੀਜੀ ਬਿਚਰਤੇ ਬਿਚਰਤੇ ਪਸਚਮਦੇਸਮੈ ਜਾਤੇਭਏ। ਮਦ੍ਰਦੇਸਮੈ ਸੁਧਾਸਰਮੈਂ ਆਵਤੇਭਏ।ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕਰਕੇ ਸੰਮਤ੧੯੬ਪਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾਕੇ ਤੀਰੇ੨ਬਿਚਰਤੇਹੂਏਅਕਾਲਗੜ੍ਹ ਰਾਮਨਗਰ ਮੈਆਵਤੇਭਏ। ਸ੍ਰੀਸ੍ਵਾਮਜੀਵਾਚ ਤਹਾਂ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾਕੇ ਤੀਰੇਚਣੀਓਟਮੈ ਤਥਾ ਰਾਮਨਗਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀ ਏਕਵੈਸਨਵਬੈਰਾਗੀ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਅਲਮਸਤਸਿੱਧਪੁਰਖ ਯੋਗੀਰਾ-ਜ ਸੋਮਹਾਤਮਾਰਹਤੇਥੇ ਜਬਵਹੁਨਦੀਕੇ ਇਸਨਾਨਅਰਥ ਚੰਦ੍ਰਭਾਗਾਕੇ ਤਟ ਪਰਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ਸੰਤਾਂਕੇਪ੍ਰੇਮੀਭਗਤ ਆਗੇਇੰਤਜ਼ਾਰ ਰਹੈ। ਰਾਮਨਗਰ ਵਾਲੇਚਣੀਓਟਕੇਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤੋਂਸੋਚੋਰੀ ਨਾਵਿਕਾਮੈਬੈਠਾਇਕੇ ਰਾਮਨਗਰ ਕੌਲੇਆਵੈ। ਔ ਰਾਮਨਗਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤੋਂਸੋਚੋਰੀ ਅਕਾਲਗੜ੍ਹਕੇ ਲੋਕਪ੍ਰੇਮੀਉਨਕੋ ਕੰਧੇਪਰਉਠਾਇਕੇਲੈਜਾਵੈ। ਔਇਨ ਸੋਚੋਰੀ ਚਣੀਓਟਕੇਲੋਕ ਪਰੇਮੀਨਾਵਕਾਮੈ ਬੈਠਤੇਸਮੈਕਹੈਂਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਦੇਖੋਤੋਸਹੀ ਭੀਤਰਸੇਯੇਨਾਵਕਾ ਕੈਸੀਸੁੰਦਰਹੈ ਬਡਾਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਨਾਵਕਾਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਚੁਰਾ-ਇਕੇ ਲੈਜਾਵੈ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਬੀਚਕੇ ਨਗਰੋਂਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀਕੋ ਦੂਸਰੇਗ੍ਰਾਮੇਵਾ-ਲੇ ਅਵਕਾਸਪਾਇਕੇ ਜਬਚਾਹੇ ਤਬ ਚੁਰਾਇਕੇਲੈਜਾਵੈਂ। ਅਰਵਹੁ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮ ਜੀ ਕਿਸੀਕੋਕੁਛਨਕਹੈ ਜੋ ਹਮਕੋਕਹਾਂਲੇਚਲੇਹੋ। ਅਪਨਾਅਸਥਾਨ ਔਬਿਰਾਨਅਸਥਾਨ ਜਿਨਕੋਸਮਥਾ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰਔਅਪਨਾਬਿਰਾਨਾਜਿਨਕੇਸਮੀਪਤੁਲਹੈਂ।ਭੇਦਦ੍ਰਿਸਟੀਉਠ ਗਾ-ਈ ਹੈ॥ ਆਤਮ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸਰਬਤ੍ਰਸਿੱਧਹੈ। ਆਤਮਮਸਤੀਮੈ ਸਦਾ ਮਸਤਰਹੇ। ਜਬ ਗੰਗਾਰਾਮਜੀਕੋ ਦੂਸਰੇਅਸਥਾਨਮੈ ਕੋਊਲੇਜਾਵੇ ਤਬਉਨਕੋ ਯੇਗ੍ਯਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾਥਾ ਕੇਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰਕੋ ਕਹੂੰਅਨਯਤ੍ਰ ਲੇਚਲੇਹੈ। ਸਦਾ ਅਪਨੇਆਪਮੈ ਮਸਤਰਹੈ ਜੈਸੇਕੋਊ ਬਡੇਊਚੇ ਮੋਲਕੀਮਦਰਾ ਪਾਨਕਰਕੇ ਉਨਮਤ ਰਹਤਾਹੈ ਤੈਸੇ ਉਨਮਤਰਹੈ। ਔਸਦਾ ਘੂਰਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਤਿਨਕੀ ਰਹਤੀਥੀ। ਜਬਉਨਕੋ ਕੋਈਦੂਸਰੇ ਨਗਰਮੈ ਲੈਜਾਤੇ ਥੇ ਪ੍ਰੇਮੀ

ਲੋਕ। ਤਬ ਗੰਗਾਰਾਮਜੀਕੋ ਦੂਸਰਾ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਤੀਤਨਹੀ ਹੋਤਾਥਾ ਓਹੀ ਅਪਨਾਹੀ ਅਸਥਾਨਤਿਨਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤਾਥਾ। ਜੋ ਹਮ ਅਪਨੇਹੀਅਸਥਾਨ ਮੈ ਇਸਥਿਤਿ ਹੈ। ਔਰ ਲਾਭਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਸ਼੍ਰ ਅਨਿਸ਼੍ਰ ਸੁਖਦੁਖਸੀਤਉਸਨ ਛੁਧਾਪਿਪਾਸਾ ਆਦਿਕੋ ਮੇਂ ਜੋਸਮਵਰਤਤੇਹੈ। ਉਨਕੇਹਰਖਵਿਖਾਦ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕਾਨਹੀਥਾ। ਸਦਾ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੇਂ ਮਗਨ ਰਹਤੇਥੇ। ਤਥਾਚ ਵਿਚਾਰਮਾਲਾ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਮਿਤ੍ਰ ਰਿਪੁ ਸੁਖਦੁਖ ਊਚ ਅਰ ਨੀਚ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਤ੍ਰਿਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਰਲ ਕੰਚਨ ਕਾਚਨ ਬੀਚ॥ ੧ ਸਮਦਰਸੀ ਸੀਤਲ ਹ੍ਰਿਦਯ ਗਤ ਉਦ੍ਵੇਗ ਉਦਾਰ। ਸੂਖਮ ਚਿਤ ਸੁਮਿਤ੍ਰਜਗ ਚਿਦ ਬਪੁਨਿਰ ਅਹੰਕਾਰ॥ ੨॥ ਐਸੀਗਯਾਨਵਾਨੋਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਸਤਤਿ ਪਦ ਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਕਾਚਪਦ ਇਨਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਵਿਖੇ ਜਿਸਮਹਾਂਤਮਾਕੀ ਸਮਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਹੈ ਔ ਚਿਤਜਿਨਕਾ ਅਤਯੰਤਸੂਖਮਹੈ। ਅਰਥਾਤਉਨਮਹਾਤਮਾਕਾਚਿਤ ਚੇਤੰਨਰੂਪਹੋਰਹਯਾਹੈ। ਕਾਹੇਤੇਉਨਮਹਾਤਮਾਕਾਚਿਤ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਹੰਕਾਰਸੇਵਰਜਿਤਹੈ। ਕਿਸੀਕੇਸਾਥ ਜਿਨਕਾ ਵਿਰੋਧਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੁਸਾਰੇਜਗਤਕੇ ਪਰਮਮਿਤ੍ਰਹੈਂ ਸਾਰਾਜਗਤ ਜਿਨਕਾਆਤਮਾਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬਜਗਤਕੇ ਪਰਮਹਿਤੂਹੈਂਸੇਸਅਰਥ ਸਪਸ਼੍ਰ ਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬਡੀ ਚਢੀਹੂਈ ਅਵਸਥਾਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀ ਮਹਾਪੁਰੁਖਥੇ॥ ਸ੍ਰੀਸ੍ਵਾਮੀ ਉਵਾਚ ॥ ਹਮਬਡੀਦੂਰਸੇ ਉਨਕੀ ਸੋਭਸੁਣਕੇ ਉਨਕੇਦਰਸਨ ਕਰਨੇਅਰਥਗਏ।ਜਬਆਇਕੇਦਰਸਨਕੀਆਤਬ ਪਰਸਪਰਦਰਸਨਕਰਕੇਮਿਲਕੇਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਰਾਮਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਵਿਧੀਸੇ ਪੂਜਨ ਕੀਆ ਔ ਚਰਨ ਧੋਇਕੇ ਚਰਣਾਂਮ੍ਰਿਤ ਲੀਆ ਸਿਰਪਰਸਰੀਰਪਰ ਧਾਰਣ ਕੀਆਂ ਔ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਆਜਹਮਾਰੇ ਧਨਭਾਗ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਈਹਾਂ ਆਗਮਨ ਹੂਆਹੈ। ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਅਪਨਾ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਆਪਨੇ ਆਜ ਹਮੋਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਆਹੈ। ਜੈਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਵਾਕਯ ਹੈ। ਸਾਧੁ ਕੈ ਸੰਗ ਨਹੀਕੁਛਘਾਲ। ਦਰਸਨਭੇਟਤਹੋਤਨਿਹਾਲ॥ ਤਥਾਚਸਾਸਤ੍ਰ ॥ ਹਰਤਯਘੰ ਸੰਪ੍ਰਤਿਹੇਤੁ ਰੇਖਤਃਸੁਖਸਯ ਕ੍ਰਿਤੰਪੂਰਬਾਚਰਿਤੈਸੁਭੈਃ। ਸਰੀਰਭਾਜਾਂਭਵਦੀਯ ਦਰਸ਼ਨੰ ਵਿਨਕ੍ਰਿਤਿਕਾਲਤ੍ਰਿਤਯੇਪਿਯੋਗਯਤਾਂ॥ ਟੀਃ ਸਾਧੁਇਤਿਃ॥ ਜਬਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਤਤ ਵੇਤਾਪੁਰੁਖਨਕਾ ਸਤਸੰਗਪ੍ਰਾਪਤ ਜਿਸਜੀਵਕੋਹੋਤਾਹੈ। ਸੰਤਾਂਕੇਸੰਗਸੇ ਉਤ੍ਰਕਾਲ ਪੁਨਾ ਇਸਜੀਵਕੋ ਬ੍ਰਹਮਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇਅਰਥ ਕੁਛਭੀਯਤਨਕਰਨੇਨਹੀਪੜਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਸ਼੍ਰ ਸਿੱਧੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ਪੁਨਾਸਾਧਨੋਕੀਕਯਾਅਵਸਯਕਤਾਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਦਰਸਨੇਤਿ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਮੁਕਤਿਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਨਿਹਾਲਪਦ ਈਹਾਂਮੁਕਤਿਕਾਵਾਚਕਹੈ। ਅਥਵਾ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਜਿਗਯਾਸੂ ਆਤਮ ਦਰਸਨ

ਦ੍ਵਾਰਾਨਿਹਾਲਨਾਮ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਪੁਨਾਆਤਮਲਾਭਅਰਥ ਘਾਲ ਨਾਮ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਣੇਨਹੀਪੜਤੇਹੈ। ਅਥਵਾਆਤਮਦਰਸਨਤੇਅਨੰਤਰ ਘਾਲਪਦਕਾਵਾਚਯ ਵੈਰਾਗ੍ਯ ਵਿਵੇਕਾਦਿ ਸਾਧਨੋ ਕੀ ਕੁਛਕਾਂਖ੍ਯਾ ਨਹੀਂਹੈ॥ ਅਥ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਲੋਕ ਕਾ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇਸ੍ਵਾਮਿਨ ਅਬਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲਮੇ ਸ੍ਵਸਨਮੁਖ ਜੋ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨਹੈ ਸੋ ਪੂਰਬਪਾਪੋਂਕੋਹਰਤੇਹੈ ਨਸ੍ਵਕਰਤੇਹੈ। ਇਸੀਹੇਤੁਸੇ ਨਾਮਪਾਪਹਰਣ ਰੂਪ ਕਾਰਣਸੇਹੀ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਭਾਵੀਸੁਖੋਂਕਾਕਾਰਣਹੈ ਔਰ ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਅਨੇਕੋਮੈ ਜੋ ਉਤਮਪੁਨ੍ਯ ਕਰਮਕੀਏਹੂਏਥੇ ਉਨਕਾਪਰਿਪਾਕਫਲ ਅਬਆਪਕਾ ਦਰਸਨਭਯਾਹੈ। ਸਰੀਰਭਾਜਾਮਿਤਿ ਸਰੀਰਧਾਰੀਜੀਵੋਂਕੋ ਆਪਜੈਸੇਮਹਾਤਮਾਕਾ ਦਰਸਨ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋਂ ਕੀ ਯੋਗ੍ਯਤਾ ਬਨਾਇਦੇਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੁਨ੍ਯਕਾਰੀ ਸੂਚਨਕਰਾਇਦੇਤੇਹੈ। ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪ ਜੰਗਮਤੀਰਥਹੋ ਹਮਕੋਕ੍ਰਿਤਾਰਥਕਰਣੇਅਰਥਆਏਹੋ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਪਰਸਪਰ ਬਚਨਬਿਲਾਸਕਰਤੇਭਏ। ਤਦਨੰਤਰਪ੍ਰਾਦਤਯਾਰ ਕਰਾਇਕੇਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੋ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਛਕਾਵਤੇਭਏ। ਤਦਨੰਤਰਸੁਖਪੂਰਬਕਸੈਨਕਰਤੇ ਭਏ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸਾਰੀਰਾਤ੍ਰ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਪਰਸਪਰਕਰਤੇਰਹੇ। ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਵਰਤਤੇਹੂਏ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਬਹੁਤ ਦਿਨੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀ ਰੰਗਾਰਾਮ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤੇ ਭਏ। ਸ੍ਰੀ ਰੰਗਾਰਾਮ ਜੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੀਬਾਣੀਹੀ ਬਹੁਤ ਸੁਣਤੇਥੇ ਔ ਸਮੇਸਮੇ ਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਵਚਨੋਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਦੇਤੇਥੇ। ਤਬਏਕਦਿਨ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਨੇ ਪੂਛਯਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਗੁਰੂ ਨਾਨਕਜੀਕੇ ਵਚਨੋਂਕਾ ਵੈਸ੍ਨਵਹੋਕੇ ਬਹੁਤਪ੍ਰਮਾਣਦੇਤੇਹੋ ਔਸੁਣਤੇਭੀਗ੍ਰੰਥਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਹੋ। ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕਾਪ੍ਰਮਾਣ ਕਿਉਂਨਹੀਦੇਤੇ ਇਸਮੇਕਾਰਣ ਕ੍ਯਾ ਹੈ। ਇਸਕਾਉਤ੍ਰ॥ਸ੍ਰੀਰੰਗਾਰਾਮਉਵਾਚ॥ ਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕੀ ਬਾਣੀ ਬੇਦਮਈ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬੇਦਰੂਪਾਹੈ ਚਾਰੋਬੇਦੋਂਕਾਸਿੱਧਾਂਤਹੈ ਔਪਖਪਾਤਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਔਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕੇਵਲ ਉਸਤਤੀ ਰੂਪਾਹੈ ਹਮਕੋ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰਿਯਹੈ। ਇਸ ਹੇਤੁਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪ੍ਰਮਾਨ ਦੇਤੇ ਹੈ।ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪਨੇ ਕੁਛ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬਡਾ ਅਭ੍ਯਾਸਕੀਆ ਹੈ। ਜੋ ਐਸੀ ਆਪਕੇ ਉਪਸ੍ਥਿਤਿਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇਮੁਨੇ ਆਪ ਸੰਤ ਮਹਾਪੁਰਖਹੋ ਆਪਕੋ ਹਮ ਸਤ੍ਯ ੨ ਕਹਤੇਹੈਂ ਜਬਹਮਪ੍ਰਥਮਕਾਲਮੇ ਏਕਾਏਕੀ ਬਿਚਰਤੇਥੇ ਤਬਭਿਖ੍ਯਾ ਮਾਂਗਕੇ ਆਟਾ ਲ੍ਯਾਇ ਕੇ ਅੰਗਾਖੜੀ ਲਗਾਇਕੇ ਅਲਪਸਾ ਅਹਾਰ ਕਰਤੇਥੇ। ਔ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰਮੈ ਕਹੂੰਕੋਈ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਹੋਵੇ ਤਬਉਨਕੇਦਰਸਨ ਅਰਥ ਜਾਤੇਥੇ ਨਹੀਤੋ ਭਿਖ੍ਯਾਮਾਂਗਕੇ ਜੰਗਲ ਮੇ ਚਲੇਜਾਤੇਥੇ ਜਲਕੇ ਤੀਰੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੀ ਛਾਯਾਹੋਵੇ ਤਹ ਆਠਯਾਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਰਬਾਹਕਰਕੇ ਅਗਲੇਦਿਨ ਔਰ ਬਨਤੇ ਬਨਾਂਤਰ

ਮੈ ਚਲੇਜਾਤੇਥੇ। ਔਯੋਗਾਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤੇਰਹਤੇਥੇ ਉਨ੍ਹੋਂਦਿਨੋਂਮੈ ਯੋਗੀਰਾਜ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੈ ਭੀ ਹਮਸਾਥ ਰਹੇਥੇ। ਸੋ ਹਮ ਇਸਰੀਤੀ ਸਰਬਦੇਸਹੁਮੈ ਅਟਨ ਕਰਤੇਹੂਏ ਏਕਗ੍ਰਾਮਮੈ ਭਿਖ੍ਯਾਅਰਥਗਏ। ਤਬਉਸਗ੍ਰਾਮਕੇਲੋਕੋਂਕੋਪੂਛ੍ਯਾ ਕਿ ਈਹਾਂ ਕੋਈ ਸੰਤਭੀਹੈ। ਤਬ ਉਨਲੋਕੋਂਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕਿ ਏਕਸਿਖਗ੍ਰੰਥੀ ਈਹਾਰਹਤਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਉਸਕੀ ਗ੍ਰੰਥੀਯੋਂਵਾਲੀਚਾਲ ਕੋਈਨਹੀਹੈ। ਵਹੁਪੂਰਾਪੂਰਾ ਸੰਤਹੀ ਹੈ। ਜਾਯਦਰਸਨ ਕਰਜੇ। ਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਜਹਾਂਵਹੁਸਿਖਰਹਤਾਥਾ ਤਹਾਂਹਮਜਾਤੇਭਏ। ਧਰਮਸਾਲਮੈਜਾਇਕੇ ਦਰਸਨਕੀਆ ਤਬਕ੍ਯਾਦੇਖ੍ਯਾਕੇਵਹੁਸਿਖਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕਾਪਾਠਬੈਠਾਕਰਤਾਹੈ।ਤਬਹਮ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇਆਗੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇਬੈਠਜਾਤੇਭਏ ਔਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕਾਪਾਠ ਸੁਣਤੇ ਰਹੇ। ਆਗੇ ਹਮਨੇ ਕਬੀਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕਾਪਾਠ ਸੁਣ੍ਯਾਨਹੀਥਾ ਉਸਸਮੇ ਹਮਕੋ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਜੀਕਾਪਾਠ ਬਹੁਤਪ੍ਯਾਰਾਲਾਗਤਾਭਯਾ। ਹਮਾਰੇਰੋਮਾਂਚ ਖੜੇਹੋਜਾਤੇਭਯੇਔਅੰਗੋਂ ਮੈ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਆਇਜਾਤੀਭਈ ਹਮਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਜੀਕੇਵਚਨ ਅਤ੍ਯੰਤਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਰਹਸ੍ਯ ਯੁਕਤ ਵੇਦਰੂਪ ਪ੍ਰਤੀਤਹੂਏ ਔ ਆਨੰਦਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਜਲ ਆਵਤਾ ਭਯਾ। ਹਮਾਰਾਚਿਤਤਿਸਸਿਖਕਾ ਪਾਠਸੁਣਕੇਅਤਿਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤਾਭਯਾ। ਮਧ੍ਯਾਨ ਪ੍ਰਯੰਤਤਿਸਸਿਖ ਕਾ ਪਾਠਸੁਣਤੇਰਹੇ। ਅਰ ਵਹੁਸਿਖਭੀ ਬਡਾਨਿਸਕਾਮਥਾ ਔਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਰਹ੍ਯਾ ਬੀਚ ੨ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਤਿਸਸਿਖਕੀਬਾਣੀ ਗਦਗਦ ਹੋਜਾਵੇ ਜਿਉ ੨ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪਾਠਕਰੇ ਤਿਉ ੨ ਹਮਾਰੇਭੀ ਔਉਸਕੇਭੀ ਸ੍ਰਾਵਣਕੀ ਫੁਹਾਰਕੇਸਮਾਨ ਦੋਨੋਂਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਜਲਚਲਜਾਵੇ। ਮਧ੍ਯਾਨਸੇਉਪਰੰਤ ਤਿਸਨੇਭੋਗਪਾਯਾ ਨਮਸਕਾਰਕੀਆ ਤਦਨੰਤਰ ਹਮਭੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ ਔ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇ ਸੰਕਲਪ ਫੁਰਿਯਾ ਕੇ ਜੇ ਇਸ ਸਿਖਕਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸੁਧਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈਦਿਨ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਜਜੇ। ਇਤਨਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇਹੂਏ ਚਲਨੇਲਾਗੇ ਨਮਸਕਾਰਕੀਆ। ਤਬਉਸੀਸਮੇਤਿਸਸਿਖ ਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਸੰਤਜੀ ਅਬ ਆਪਕਹਾਂਜਾਤੇਹੈ ਆਪਬੈਠੀਏ ਪ੍ਰਸਾਦਤਯਾਰ ਕਰਤੇਹੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਾਇਕੇ ਆਪਈਹਾਂਹੀ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕੀਜੀਏ। ਤਬ ਹਮਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਔਰਕਹੀਅਬਪ੍ਰਸਾਦ ਜਾਇਕੇ ਖਾਇਲੇਵੈਗੇ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਸਿਖਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਪੁਜਾਰੀ ਜਾਨਕੇ ਉਪਰਾਮ ਮਤਹੋਵੇ ਮੈਤੋ ਪੂਜਾਕੀ ਏਕ ਕੌਡੀਭੀਨਹੀ ਸਪਰਸ ਕਰਤਾਹੂੰ। ਯੇਦੇਖੋ ਏਕਘੜੀਆ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਗਾਡਛੋਡੀਹੈ ਜੋਕੌਡੀਪੈਸਾ ਆਵਤਾਹੈ ਸੋ ਖੁੰਡੀਕੇਸਾਥ ਇਸਮੈਡਾਰਦੇਤਾਹੂੰ। ਔ ਜੋਕੋਈ ਲੋੜਵਾਲਾ ਆਵਤਾਹੈ ਅਥਵਾ ਤੇਲਆਦਿਕ ਕੁਛ ਮੰਗਾਵਣਾ ਹੋਤਾਹੈ ਤਬ ਉਸਕੋ ਕਹ ਦੇਤਾਹੂੰ ਕੇਜਿਤਨਾਕ ਤੁਝਕੋ ਪੈਸੇਕੌਡੀਲੋੜਹੈ ਉਤਨਾਇਸਗਗਰੀਆ ਮੈਸੇਨਿਕਾਸਲੈ।

ਔਰ ਮੈਂਤੋ ਨਗਰਮੈਸੇ ਭਿਖ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਲ੍ਯਾਵਤਾਹੂੰ ਆਪਭੀਭਿਖ੍ਯਾਕਾ ਅੰਨਖਾਤਾਹੂੰ ਔ ਜੋਕੋਈ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਆਇਜਾਤਾਹੈ ਤਬ ਉਸਕੋਭੀਭਿਖ੍ਯਾਕਾ ਅੰਨਛਕਾਵਤਾਹੂੰ। ਦਸ ਦਿਨ ਅਥਵਾ ਪੰਦ੍ਰਾਂਦਿਨ ਪੀਛੇ ਜਬ ਅਗਲਾ ਅੰਨ ਮੁਕ ਜਾਤਾਹੈ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸਭ ਚੀਜਕੀ ਭਿਖ੍ਯਾ ਮੈਮਾਂਗਲ੍ਯਾਵਤਾਹੂੰ ਐਸੇਮੇਰਾ ਵਿਵਹਾਰਹੈ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਆਪ ਆਗ੍ਯਾ ਕਰੋ ਤੈਸੇਕਰੂੰ। ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਹਮ ਤਿਸ ਸਿਖਕਾ ਐਸਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਆਚਰਣ ਦੇਖ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ। ਤਬ ਉਸਸਿਖਨੇ ਬਨਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਤ੍ਯਾਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਵਿਧੀਪੂਰਬਕ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਭੋਗਲਗਾਇਕੇ ਪੁਨਾਹਮਕੋਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਭੋਜਨ ਕਰਾਕੇ ਪੀਛੇਔਰ ਜਿਤਨੇ ਔਰ ਦੋ ਚਾਰ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਆਏਗਏ ਉਨਕੋ ਭੀ ਅੰਨ ਦੇਕੇ ਆਪਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਖਾਇਕੇ ਸੁੰਦਰ ਏਕਾਂਤ ਅਸਥਲਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਊਪਰ ਹਮਾਰਾਆਸਨ ਕਰਾਇਦੇਤਾਭਯਾ। ਪੁਨਾ ਸਾਰੀਰਾਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਚਰਚਾ ਪਰਸਪਰ ਹੋਤੀਰਹੀ। ਪੁਨਾ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਪਾਠਸੁਣਨੇ ਅਰਥ ਤੀਨਚਾਰ ਬਰਸ ਤਿਸਸਿਖਕੇ ਪਾਸ ਟਿਕੇਰਹੇ ਉਸ ਸਿਖਕੀ ਬਡੀ ਮਧੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸਾਨੀਹੂਈ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਦੋਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਮਤਿਸਸੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕਾਪਾਠ ਸੁਣਤੇ ਰਹੇਥੇ ਇਸ ਹੇਤੁਸੇ ਹਮਾਰੇਕੋ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੀ ਬਾਣੀ ਬਹੁਤਹੀ ਉਪਸਿਥਤ ਹੈ ਆਠ ਪਹਰ ਪੀਛੇ ਵਹੁ ਸੰਤ ਮਧੁਕਰੀ ਬਨਾਇ ਲੇਵੈ ਮਿਲਕੇ ਹਮਦੋਨੋ ਪਾਇਲੇਵੈਂ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਬਡੇਆਨੰਦਪੂਰਬਕ ਸਤਸੰਗਹੋਤਾਰਹ੍ਯਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਸਬਦੋਂ ਕੇ ਅਰਥਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਾਰਹੇ ਕਬੀ ਵਸਿਸ਼੍ਟਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਤਾਰਹੇ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਮੈ ਯੋਗਸੰਬੰਧੀ ਸਬਦੋਂਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਚਲ੍ਯਾ ਥਾ। ਉਧਰ ਵਸਿਸ਼੍ਟ ਮੈਭੀ ਯੋਗਕਾਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਇ ਗਯਾ। ਤਬ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ। ਹੇਭਗਵਨ ਹਮਸੁਨਾਹੈ ਕੇਆਪਯੋਗਮਾਰਗ ਕੋਭੀ ਗ੍ਯਤਾਹੋ। ਜੇਆਪਜਾਨਤੇਹੋ ਤਬ ਪੰਚਾਂਗ ਯੋਗ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਵੋ। ਇਸਪੰਚਾਂਗਯੋਗਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੁਣਨੇਕੀ ਹਮਾਰੀ ਬਡੀਉਤ੍ਕਟ ਇਛਾਹੈ। ਆਪ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਸਤ੍ਯਵਾਦੀਹੋ। ਸੰਤਸਦਾਹੀ ਸਤ੍ਯਵਾਦੀਹੋਤੇਹੈ ਔ ਸਰਲ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੋਤੇਹੈ ਤਿਸਮੈਭੀ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਤ ਪੁਰਖ ਸਤ੍ਯਵਾਦੀ ਤੋ ਅਵਸ੍ਯਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਕ੍ਯਾ ਕਹਨੇ ਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਕੇ ਵਚਨੋਂਕੋ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਹਮਜਿਤਨਾਕ ਯੋਗਕਾਮਾਰਗ ਜਾਨਤੇਹੈਂ ਉਤਨਾਤੋਆਪਕੇ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀਸ੍ਵਾਮੀਵਾਚ ॥ ਸੋਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀ ਜਿਤਨੀਕ ਆਪਯੋਗਕੀ ਵਿਧੀਜਾਨਤੇ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੀਹਮਕੋ ਸੁਣਾਇਕੇ ਪੁਨਾਬਚਨਕਰਤੇਭਏ। ਕੇਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਹਮਕੋਤੋਇਤਨੀ ਹੀ ਯੋਗਕੀਵਿਧੀਆਵਤੀਹੈ ਜਿਤਨੀਕ ਆਪਕੇਆਗੇ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰੀਹੈ। ਔਰਜੇਅਧਿਕ

ਯੋਗਕੇਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਪਕੋ ਜਿਗ੍ਯਾਸਾਹੈ ਪੂਰਨ ਯੋਗ ਵਿਧੀਕੇ ਜਾਨਨੇਕੀ ਇਛਾਹੈ ਤਬ ਆਪ ਕੁਰੀ ਨਗਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਯੋਗਮਤਕੇ ਆਚਾਰਯ ਸ੍ਰੀਮਤਭਾਗਸਿੰਘਜੀਹੈ ਉਨਸੇ ਪੂਛਲੇਵਹੁ। ਹਮਾਰੇ ਔਰਉਨਕੇ ਜਾਨਨੇਮੇ ਇਤਨੀਕ ਨ੍ਯੂਨਤਾ ਔਅਧਿਕਤਾਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਏਕ ਖਾਤਾ ਦਾਣਯੋਂਕਾ ਭਰ੍ਯਾਹੂਆਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਤੋ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀਹੈ। ਪੁਨਉਸ ਬਡੇ ਭਰੇਹੂਏ ਖਾਤੇਮੈਸੇ ਕੋਈ ਏਕ ਦਾਣਯਾਂ ਕੀ ਮੁਠੀ ਭਰਕੇ ਨਿਕਾਸਲੇਵੇ ਇਤਨਾਕ ਯੋਗਕਾਪ੍ਰਕਾਰ ਹਮਜਾਨਤੇਹੈਂ ਜਿਤਨਾਕਆਪਕੋ ਸੁਣਾਯਾਹੈ। ਸੋਖਾਤੇਮੈਸੇਕੋਈਏਕਮੁਠੀ ਭਰਕੇ ਦਾਣਯੋਂਕੀ ਨਿਕਾਸਲੇਵੇ ਤਬ ਵਹੁਖਾਤਾ ਘਟਨਹੀਜਾਤੋਹੈ। ਅਰ ਜੋਕੋਈ ਏਕ ਮੁਠੀ ਭਰਕੇ ਦਾਣਯੋਂਕੀ ਔਰ ਉਸਮੈਡਾਰਦੇ ਤਬਵਹੁਖਾਤਾ ਉਛਲਨਹੀਪਰਤੋਹੈ ਅਰ-ਥਾਤ ਬਢਨਹੀ ਜਾਤੋਹੈ ਅਧਿਕਨ੍ਯੂਨਤਾਸੇਰਹਤ ਜਿਉਕਾਤਿਉਰਹਤੋਹੈ। ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਹੇਭਗ-ਵਨ ਵਹੁਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੌਨਹੈਂ ਕੈਸੇਸੰਤਹੈਂ ਅਰ ਵਹੁ ਕੁਰੀਨਗਰ ਕਿਸਓਰ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਵਹੁ ਸ੍ਰੀਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਪੂਰਣਸੰਤਹੈਂ ਔਯੋਗੀਰਾਜਹੈਂ ਔ ਪਰਮ ਸੌਹ੍ਰਿਦ ਹੈਂ। ਸਰਬਸਕ੍ਤੀ ਸੰਪੰਨਹੈ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਪਰਮਗੰਭੀਰਹੈਂ ਦੁਖ ਆਪਦਾਮੈ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਵਤ ਅਚਲਹੈਂ ਯੋਗਵਿਦ੍ਯਾਕੇ ਔ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦ੍ਯਾਕੇ ਪੂਰਣਆਚਰਯ ਹੈ। ਔ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ੍ਯਹੈਂ। ਸਰਬਸਕਤੀਸੰਪੰਨਵਿਦ੍ਤਿਵੇਦਹੈਂ। ਸੰਸਾਰਸਾਗਰਸੇਪਾਰਉਤਾਰਵੇ ਕੋ ਪੋਤਹੈਂ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਪੁਰਖਹੈ। ਨਿਰਬੰਧਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਗ੍ਯਾਨਕ੍ਰਿਤ ਸੰਸਾਰਰੂਪ ਬੰਧਨਤੇ ਛੂਟੇਹੂਏਹੈ ਪਰਮਪਾਵਨ ਜਿਨਕਾ ਦਰਸਨਹੈ। ਸੋ ਸ੍ਰੀਭਾਗ ਹਰਿਜੀ ਆਪਕੋ ਪੂਰਣਯੋਗਵਿਧੀਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰਉਪਦੇਸਕਰੈਂਗੇ ਵਹੁਮਹਾਪੁਰਖ ਬਡੀ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਹਮਏਕਰਸਨਾਸੇ ਉਨਕੀਉਸਤਤੀ ਕਰਨਹੀਸਕਤੇਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਉਨਕੇਗੁਣ ਅਸੰਖ੍ਯਾਤ ਔਅਨੰਤ ਹੈਂ। ਔਰ ਜੋ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰਸੇ ਸੰਸਾਰਸੇਛੂਟੇਹੂਏ ਪੁਰਖੋਂਕੀ ਸੋਭਤ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਪੁਰਖੋਂਕਾ ਸਤਸੰਗਕਰਨਾਹੋਵੇ ਤਬਮੁਲਤਾਨਮੈਚਲੇਜਾਵਹੁ ਤਹ ਸੰਤਸ੍ਰੀ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗਕਰੋ ਜਿਨਕੇਸਮੀਪਜਗਤਕਾ ਅਤਯੰਤਭਾਵਹੀ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਹੋ ਰਹਯੋਹੈ ਕਹੂ ਸੰਸਾਰ ਸਤਾਕੀ ਗੰਧਭੀ ਜਿਨਕੇ ਨਿਕਟ ਨਹੀ ਦੇਖਨੇਮੈ ਆਵਤੀਹੈ। ਹਰਵਕਤ ਅਪਨੇਆਤਮਾਨੰਦਮੈ ਮਗਨਰਹਤੇਹੈ। ਆਤਮਾਨੰਦਕੇ ਏਕ ਵਹੁ ਪੂਰਣ ਸਮੁਦ੍ਰਹੈ। ਅਨੇਕਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੁਜਨੋਕੋ ਜਿਨੋਨੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਗਰਤਸੇ ਉਧਾਰਕੀਆਹੈ ਜਿਸ ੨ ਭਾਵਨਾਕਰਕੇ ਜਿਸ ੨ ਜੀਵਨੇ ਉਨਕਾਦਰਸਨਭੀ ਕੀਆਹੈ ਤਬਸ੍ਵਭਾਵਿਕਹੀ ਤਿਨਕੇਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇ ਉਨਕੀਭਾਵਨਾ ਪੂਰਣਹੋਤੀਭਈਹੈ। ਸੋਸੰਤ ਸਾਂਤਆਤਮਾ ਪਰਮਾਨੰਦ ਮੂਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਲਤਾਨ ਮੈ ਆਮਖਾਸਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਰਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਕੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਕੋ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀ ਨੇ ਜੋਛੂਟੇਹੂਏ

ਪੁਰਖਬਤਾਯਾਹੈ। ਸੋਕਹਯਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਪੁਰਖਨਹੀਹੈ। ਐਸੀ ਕਿਸੀਕੀ ਸੰਕਾਪਰ ਕਹਤੇਹੈਂ। ਹੈਤੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰਖ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕਾ ਆਚਾਰਯਮਤਹੈ ਔਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਅਵਧੂਤ ਮਤਹੈ ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਉਨਕੋ ਛੂਟੇਹੂਏ ਪੁਰਖ ਕਰਕੇ ਕਹਯੇ ਹੈ। ਸੰਕਾਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਕੇ ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਗਕਬਾਤਕਹਤੇਹੈਂ। ਇਸਰੀਤੀ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਊਚੀਅਵਸਥਾਵਾਲੇ ਪੁਰਖਹੈਂ ਬਡੀ ਊਚੀ ਨਿਗਾਹਵਾਲੇਲੋਕਹੈਂ ਅਨੇਕੋਂਹੀ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਪਾਮਰ ਕੁਤਸਿਤ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲੇ ਉਨਕਾਸਤਸੰਗਕਰਕੇ ਤਰਜਾਤੇਹੈਂ। ਐਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀਕੇ ਵਚਨਸੁਣਕਬਡੇਹਰਖ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਫਿਰਭੀ ਉਨਕੇਪਾਸ ਕਿਤਨਾਕਕਾਲਰਹੇ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਰਾਮਜੀ ਕੇ ਪਾਸਸੇ ਹਮਬਿਦਾਹੋਕੇ ਪੁਨ ਬਿਚਰਤੇ ੨ ਧੀਰੇ ੨ ਮੁਲਤਾਨਮੈ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਹਮ ਆਮਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈਪਹੁਚੇ ਜਹਾਂਬਾਰਾਂਦਰੀਮੈ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਇਸਥਿਤ ਥੇ। ਹਮਕੋ ਦੂਰਸੇਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਸੇ ਉਠਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸਨਮੁਖ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਤਿ ਹਿਤ ਔ ਉਤਸਾਹਸੇ। ਆਓ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਆਈਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਨ ਬੀਤਗਏਹੈਂ ਆਪਕੀਬਾਟ ਦੇਖਤਯਾਂਕੋ ਬਡੀਦੇਰਭਈਹੈ ਆਪਕੋਉਡੀਕਤਯਾਂਕੋ। ਆਜ ਅਬ ਆਪਕੇਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਪੂਰਣ ਭਈਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਉਨੋਨੇਭੀ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ ਹਮਨੇਭੀ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀ ਭੁਜਾਪਸਾਰਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਕੰਠ ਮਿਲਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਹਮਕੋ ਬੈਠਾਇ ਲੇਤੇਭਏਬਡਾਸੁੰਦਰ ਸੀਤਲ ਮੰਗਲਰੂਪ ਨਿਰਮਲਜਲ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਅਪਨੇਹਾਥੋਂਸੇ ਹਮਾਰੇਚਰਨ ਧੋਇਕੇ ਚਰਣਾ-ਮ੍ਰਿਤ ਸੀਸਪਰ ਧਾਰਣ ਕਰਤੇਭਏ ਪਾਨਕਰਤੇਭਏ। ਸਾਬਣਸਜੀਕੇ ਮਟਭਰਵਾਇਕੇ ਰਖੇਹੂਏ ਤੁਰੰਤਹੀ ਹਮਾਰੇਬਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਖਯਾਲਨ ਕਰਵਾਦੀਏ। ਔਤੁਰਤ ਨਾਊਸੇਕਹਕੇ ਹਮਾਰੇਸੀਸਕਾ ਖਯੋਰਕਰਮ ਕਰਾਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਮਰਦਨ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਤੇਭਏ। ਹਮਾਰਾਮਾਰਗਕਾ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਸਾਰਾਏਕ ਛਿਨਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਦੂਰ ਕਰ ਦੀਆ। ਜੈਸੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਹਮਾਰੀਸੇਵਾ ਕਰੀਹੈ ਹਮਨੇਦੋਮਾਸ ਉਨਕੇਪਾਸ ਰਹਕੇਦੇਖਯਾਹੈ ਕੇਤੈਸੇਹੀ ਸਭਕੀਸੰਤੋਂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਥੇ। ਔਰਜੋ ਹਮਾਰੀਚਾਦਰ ਆ-ਦਿਕ ਪੁਰਾਣੇਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰਲੀਏ ਔ ਨਵੀਨ ਪਹਰਾਏਦੀਏ। ਆਏਗਏ ਸਰਬਸੰਤਹੁ ਕੀਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇਥੇ ਪੁਨਾ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿਛਕਕੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਜਬਆਪੋਆਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬੈਠਗਏ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾ ਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀ ਨੇ ਹਮਾਰੀਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਆਪਤੋਬਹੁਤ ਅਛੀਤਰਹਸੇਹੋ ਸੁਖਪੂਰ-ਬਿਕਆਏਹੋ। ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਆਜਹਮਾਰੇਬਡੇ ਪੂਰਣਭਾਗ ਉਦੇਭਏਹੈ ਆਪਕਾਦਰਸਨ

ਹਮਕੋ ਭਯਾਹੈ ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਇਸਦੇਸਕੋਭੀ ਧਨਭਾਗਹੈ ਆਪਜੈਸੇ ਪਰਮਪਵਿਤ੍ਰ ਆਤ-
ਮਾਕਾ ਇਸਦੇਸਮੈ ਆਵਨਹੂਆ ਹੈ ਨਹੀਤੋ ਆਪ ਦਾਖਿਣਾਤਯ ਦੰਡੀਸ੍ਵਾਮੀ ਇਸ ਪਰਮ
ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਮਲੇਛਦੇਸਕੀ ਓਰਮੁਖਭੀ ਨਹੀਕਰਤੇ ਆਵਨੇਤੋ ਦੂਰਰਹੋ ਦੰਡੀਸ੍ਵਾਮੀ ਕੁਰੂ
ਖੇਤ੍ਰਦੇਸਕੋ ਉਲੰਘਕੇ ਇਸਮਲੇਛ ਦੇਸਮੈ ਆਵਨੇਕਾ ਸ੍ਵਪਨਮੈਭੀ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਕਰਤੇ
ਹੈ। ਸੋਬਡਾ ਆਸਚਰਯਹੈ ਆਪਕਾ ਇਸਦੇਸਮੈ ਆਵਨਹੂਆਹੈ। ਇਸਮੈ ਏਹੀਨਮਿਤ
ਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤਾਹੈ ਜੋਅਨੰਤਜੀਵਹੁਕੇਪੁਨਯਹੀਆਪਕੇਚਿਤ ਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰਕੈ ਲੈਆਏ
ਹੈਂ ਹੈਤੋਯੇ ਦੇਸ ਬਡਾ ਅਪਾਵਨ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਚਰਣ ਪੜਨੇਸੇ ਅਬ
ਪਰਮਪਾਵਨਹੋਤੇਭਯੇਹੈ। ਔਹਮਾਰਾਭੀਇਸਦੇਸਮੈ ਰਹਣਾਆਜ ਸਫਲਹੂਆਹੈ ਜੋਆਪ
ਕਾਈਂਹਾਂਆਵਨਾ ਹਮਾਰੇਨਮਿਤਸੇ ਭਯਾਹੈ। ਬਡੀ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀਸੇ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ।
ਪੁਨਾਹਮਨੇਭੀ ਬਚਨਕਹੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਿਸ ਦੇਸਮੈ ਆਪ ਜੈਸੇ ਸਤਪੁਰਖ ਰਹਤੇ
ਹੋਵੈਸੋਦੇਸ ਸਦਾਹੀ ਪਵਿਤ੍ਰਹੈ ਯਾਤ੍ਰਾਕਰਨੇਕੇ ਯੋਗਹੈ। ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਐਸੇ ਕਹਯੋਹੈ। ਯਤ੍ਰ
ਖਿਯਣੰਸਿਤਬਾ ਸੰਤਾਸ੍ਤਤ੍ਰ ਤੀਰਥਾਨਿ ਸੰਤਿਹਿ । ਕੋਪਿਤਤ੍ਰ ਮ੍ਰਿਤੋਪਾਪੀ ਸੋਯਾਤਿਪਰ-
ਮਾਂਗਤਿੰ ॥ ਟੀਃ ॥ ਜਿਸਅਸਥਾਨਮੇ ਏਕਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਸੰਤ ਮਹਾਪੁਰਖ ਸ੍ਵਭਾ-
ਵਿਕਭੀ ਖੜੇਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਬੈਠਜਾਵੈ ਕਿਸੀ ਨਿਮਿਤਕਰਕੇ। ਤਬਉਸ ਅਸਥਾਨ ਵਿਖੇ
ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਆਦਿਕ ਸਾਰੇਹੀਤੀਰਥ ਆਇਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇਹੈਂ ਇਸਮੈ ਕੁਛਭੀ ਸੰਦੇਹਨਹੀ
ਹੈ। ਜੈਸੇਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਵਚਨਹੈ। ਜਨਕੇ ਚਰਨ ਤੀਰਥ ਕੋਟਿਗੰਗਾ। ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ
ਗੰਗਾਦਿਕੋਟਿਤੀਰਥ ਤਹਾਂਆਇਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜਹਾਂਜਿਸਦੇਸ ਅਥਵਾ ਅਸਥਾਨਮੈ
ਆਪਜੈਸੇ ਬੀਤਰਾਗ ਸੰਤਜਨ ਨਿਵਾਸ ਏਕ ਛਿਨਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਏਕ ਛਿਨਭਰ
ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਇਤਨਾ ਸਾਸਤ੍ਰਨੇ ਵਰਣਨ ਕੀਆ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕਯਾ ਕਹਨੋ ਹੈ ਜੋ ਆਪ
ਸਰੀਖੇ ਮਹਾਤਮਾ ਜਹਾ ਬਹੁਤਕਾਲ ਨਿਵਾਸ ਕਰੈ ਸੋ ਅਸਥਾਨ ਤੀਰਥ ਰੂਪਹੈ।
ਅਰਥਾਤ ਵਹੁ ਅਸਥਾਨ ਪਰਮ ਤੀਰਥ ਰੂਪ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਅਨੇਕਸੋ ਹ੍ਰਿਦਤਾਕੇ
ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਪਰਸਪਰ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਐਜੋਨਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤੀਰਥ ਕੀ ਭੂਮੀ ਪਰ
ਅਥਵਾ ਤੀਰਥਕੇ ਜਲ ਮੈ ਮਰਤੇਹੈਂ ਤੇਪ੍ਰਾਣੀ ਸ੍ਵਰਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗਵਨ ਕਰਤੇ ਹੈ।
ਔਰ ਜਹਾਂ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸ਼ਿਸਿਤੀ ਅਸਥਾਨ ਜੌਨਸੇਪ੍ਰਾਣੀ ਦੇਹਕੋ ਤਯਾਗਤੇ ਹੈ ਤੇਵਹੁ ਪ੍ਰਾ-
ਣੀ ਪਰਮਗਤੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਜਿਸ ਅਸਥਾਨਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ
ਮਹਾਕਸ੍ਰਕੋ ਨਹੀਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ। ਅਰਥਾਤ ਪਰਮਸੁਖਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ। ਸੋਹੇਮਹਾਤ-
ਮਨ ਇਸਸਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਰੀਤੀਸੇ ਆਪਕੇ ਨਿਵਾਸਰੂਪਹੇਤੂਸੇ ਯੇਦੇਸਪਵਿਤ੍ਰ ਅਬ ਹੋਗਯੋ
ਹੈ। ਇਸਹੇਤੂਸੇ ਇਸਦੇਸਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰਜਾਨਕੈ ਹਮਭੀ ਤੁਮਾਰੇਦਰਸਨ ਅਰਥ ਇਸਦੇਸ

ਚਲੇ ਆਏਹੈਂ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸ੍ਰੇਸ੍ਰਾਚਾਰ ਪੂਰਬਕ ਤਹਾਂ ਆਮਖਾਸ ਕੇ ਬਾਗਮੈ
ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਹਮ ਦੋਤੀਨਕਮਾਸ ਰਹਤੇਭਏ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਉਪਨਿਖਦਕੀ ਕਥਾ
ਅਥਵਾ ਵਾਸਿਸ੍ਟ ਅਸ੍ਰਾਵਕ੍ਰਕੀ ਕਥਾ ਸੰਤਾਂਕੋਹਮ ਸ੍ਰਵਣਕਰਾਤੇ ਰਹਿਤੇ ਥੇ। ਇਸਪ੍ਰਕਾ
ਰ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲਵਿਤੀਤਹੁਆ ਤਬ ਏਕਦਿਨ ਮੁਲਤਾਨਕਾ ਸੂਬਾ ਸਾਵਣਮਲ
ਸੰਤਾਂਕੇਦਰਸਨ ਕਰਣਅਰਥ ਆਜਾਤਾਭਯਾ। ਕੈਸਾਵਹੁ ਸਾਵਣਮਲ ਮੁਲਤਾਨਕਾ ਸੂਬਾ
ਥਾਜੋਬਡਾ ਤੇਸਸ੍ਵੀ ਔਧਰਮਾਤਮਾਥਾ ਔਨ੍ਯਾਯਕਾਰੀ ਐਸਾਥਾਜੋਕਹੂ ਉਜਾੜਮੈਭੀ ਕਿ
ਸੀ ਕੋ ਕੋਈਲੂਟਣੇਲਾਗੇ ਵਹੁਚੋਰਕੋ ਸਾਵਣਮਲਕੀ ਦੁਹਾਈਦੇਦੇਵੇ ਤਬਚੋਰ ਉਸਕੋ
ਮਾਲਕੋ ਲੂਟਨ ਤੇ ਹਟ ਜਾਤੇਥੇ। ਪੁਨਾ ਬਦਰੱਕਾ ਬਨਕੇ ਉਸ ਮਾਲ ਵਾਲੇਕੇ ਸਾਥ
ਹੋਕੇ ਉਸਕੇ ਘਰ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਔਰ ਜਿਸਕੇ ਭਯਸੇ ਦੁਸ੍ਟ ਲੋਕ ਥਰ ਥਰ
ਕਾਂਪਤੇ ਥੇ। ਔਸਜਨ ਸੁਹ੍ਰਿਦ ਜਿਸ ਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਸੁਖੀ ਵਸਤੇ ਥੇ ਔਰ ਕ੍ਯਾ ਕਹਿਣਾ
ਹੈ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਆਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਾ ਏਕ ਚਾਰ ਗੰਨ੍ਯਾ ਪੀਛੇ ਹਾਥ ਕਟਾਇ ਦਿਤਾ ਥਾ।
ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ ਸਾਵਣਮਲਨੇ ਕੈਸੇਦੋਚਾਰਗੰਨ੍ਯਾਂਪੀਛੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਕਾ ਹਾਥ ਕਟਾਇ ਦੀਆਥਾ।
ਬਡਾਅਸਚਰਯਹੈ। ਐਸਾਨ੍ਯਾਯਕਾਰੀ ਹਮਨੇਆਜਪ੍ਰਯੰਤਕੋਈਭੀਨਹੀਸੁਨਾਹੈ ਜੋਅਪਨੇ
ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਕੋ ਮਰਵਾਇਦੇਵੇ ਅਥਵਾ ਹਾਥਪਾਵਕਟਵਾਇਦੇਵੇ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਇਸ
ਮੈ ਕ੍ਯਾਅਸਚਰਯਹੈ ਬਡੇ ੨ ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਨ੍ਯਾਯਕਾਰੀ ਪੂਰਬਹੋਤੇਭਏਹੈ ਜਿਨੋਨੇ
ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰੋਂ ਅਨ੍ਯਾਯਕਾਰੀਆਂਕੋ ਮਰਵਾਇਦੀਆਹੈ ਦੇਸ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇਦੀਆ ਹੈ। ਅਛੀ
ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਾਨਨੇ ਨ੍ਯਾਯਕਾਰੀ ਸਤ੍ਰਓਂਕੋਭੀ ਜਿਨੋਨੇ ਸੁਖੀਦੇਸਮੈਵਸਾਯਾਹੈ। ਸਾਵਣ
ਮਲਨੇ ਸਾਰਾਹੀਦੇਸਬਹੁਤਹੀ ਸੁਖੀ ਵਸਾਯਾ॥ ਅਬਪ੍ਰਾਸੰਗਕਬਾਤਸੁਨੋ॥ ਸਾਵਣਮਲ
ਕੇਬੇਟੇਚਾਰਹੋਤੇਭਏਹੈ ਇਨਚਾਰੋਮੈਸੇ ਜੋਬਡਾਤਿਸਕਾਪੁਤ੍ਰਥਾ ਸੋ ਏਕਦਿਨ ਬਾਹਰ ਸੈਲ
ਕਰਣੇਅਰਥ ਗਯਾਥਾ ਆਵਤੀਵਾਰ ਜਲਪਾਨਅਰਥ ਏਕਜਿਮੀਦਾਰਕੇ ਕੂਪਕੇਊਪਰ
ਆਇਇਸਿਥਤਹੂਆ। ਅਪਨੇਘੋੜੇਸੇਉਤਰਕੇ ਖੇਤ੍ਰਕੇ ਤੀਰੇ ੨ ਬਿਚਰਤੇਹੂਏਨੇਏਕਖੇਤ੍ਰ
ਮੈਸੇ ਪਾਂਚਚਾਰਗੰਨੇ ਅਪਨੇਹਾਥਸੇ ਤੋੜਲੀਏ। ਤਬਤਿਸਜਿਮੀਦਾਰਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ
ਅਰਜਕਰੀ ਸਾਵਨਮਲਕੇਆਗੇ। ਭਰੀਕਚੈਰੀਮੈ। ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਹਮਜਿਮੀਨਕਾਮਾਮਲ
ਸਰਕਾਰੀਬਰਾਬਰ ਭਰਤੇਰਹਤੇਹੈਂ ਕਬੀਹਮਨੇ ਸਰਕਾਰੀਮਾਮਲਾ ਅਟਕਾਯਾਨਹੀਹੈ।
ਸਦਾ ਕਰ ਦੇਨੇਵਾਲੋਂ ਬੇਅਪ੍ਰਾਧੋਂਕੋ ਜੇਸਰਕਾਰਲੂਟਨੇਲਾਗੀਹੈ ਜੁਲਮੀਕਰਣੇਲਾਗੀਹੈ
ਤਬਫਿਰਹਮਾਰਾ ਕ੍ਯਾਉਜਰਹੈ ਜਬਰਾਜਾਹੀ ਰਯਤਕੋ ਲੂਟਨੇ ਲਗਜਾਵੇ ਤਬ ਰਯਤ
ਕਿਸਕੇ ਆਗੇ ਅਪਨਾ ਦੁਖ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕਹੇ ਜਬ ਵਾੜਹੀ ਖੇਤਕੋ ਖਾਨੇ ਲਗਜਾਵੇ ਤਬ
ਰਖਵਾਰੀ ਕੌਨਕਰੇ। ਜਬਮਾਈਬਾਪ [illegible] ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਮਾਰਣੇਲਗਜਾਵੇ ਤਬ ਕਉਨਛੁਡਾਵੇ।

ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ਹਮਾਰਾ ਗਰੀਬਾਂਕਾ ਕਯਾਉਜਰਹੈ ਹਮਨੇ ਅਬ ਕਿਸਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ
ਕਰਣੀਹੈ। ਤਬਸਾਵਣਮਲਨੇਕਹਯਾ ਕੇਤੁਮਕੋ ਕਿਸਨੇਲੂਟਿਆਹੈ ਕਿਸਨੇ ਤੁਮਾਰੇਸਾਥ
ਜੁਲਮੀਕਰੀਹੈ। ਔ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਮਾਰਾ ਕਯਾ ਲੂਟਿਆ ਹੈ ਜੋਤੂੰਸਰਕਾਰਕੋ ਤੁਹਮਤ
ਲਗਾਵਤਾਹੈ। ਤਬਜਾਟਨੇ ਕਾਂਪਤੇ ਕਾਂਪਤੇਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕਾ ਸਜਾਦਾ
ਮੇਰੇਖੇਤ੍ਰਮੈਸੇ ਗੰਨੇ ਤੋੜਲਜਾਯਾਹੈ ਤਬਸਾਵਣਨੇ ਤਿਸ ਜਾਟਸੇ ਪੂਛਯਾ ਕੇਹਮਾਰਾ ਬੇਟਾ
ਤੇਰੇਕਿਤਨੇਗੰਨੇ ਤੋੜਲਜਾਯਾਹੈ। ਤਬਜਾਟਨੇਕਹਯਾਜੀ ਕੇ ਕੋਈ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਗੰਨੇ ਤੋੜ
ਲਜਾਯਾ ਹੈ। ਤਬਤਿਸਜਾਟਕੀ ਅਰਜਸੁਣਕੇ ਕੁਛਕ ਕੋਪਾਵੇਸਹੋਕੇ ਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲ
ਸਿਪਾਹੀਕੋਭੇਜਕਰ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੋਬੁਲਾਕੇ ਅਪਨੇਸਨਮੁਖ ਜਾਟਖੇਤ੍ਰਪਤੀ
ਕੇ ਸਾਥ ਬਰਾਬਰਖੜਾ ਕਰਦੀਆ। ਜਬ ਉਨਦੋਨੋਕੋਘੜੀ ਚਾਰਕਖੜੇਹੋਯਾਂਕੋ ਵਿਤੀਤ
ਹੋਗਈ। ਤਬਜਾਟਨੇਕਹਯਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਆਪਔਰਖਯਾਲਮੇ ਲਾਗਗਏ ਹੈ ਹਮਾਰੇਕੋ
ਬਹੁਤਚਿਰ ਹੋਗਯਾਹੈ ਖੜੇਹੋਏਕੋ ਤਿਸਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਤਬ ਸਾਵਣਮਲਨੇ ਅਪਨੇ
ਪੁਤ੍ਰਸੇਕਹਯਾ ਕਿਉਂਰੇ ਤੈਨੇਇਸਕੇਗੰਨਯਾਂਕਾਮੁਲਦੇਕੇਤੋੜੇਹੈਅਥਵਾਏਂਵੇਤੋੜੇਹੈ।ਤਿਸਨੇ
ਕਹਯਾ ਹੇਪਿਤਾਜੀ ਮੈਂਨੇ ਬਿਨਾਮੋਲਦੀਏ ਤੋੜੇਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਕਿਉਂਰੇਤੈਨੇਇਸਸੇ ਪੂਛਕੇ
ਤੋੜੇਹੈਂ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਪਿਤਾਜੀ ਮੈਨੇਇਸਸੇ ਬਿਨਾਪੂਛੇਕੇਅਪਨੇਆਪਹੀਤੋੜੇਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥
ਕਿਉਂਰੇ ਯੇਖੇਤ੍ਰਪਤੀ ਸਰਕਾਰਕੋਖੇਤ੍ਰਕਾਮਾਮਲਾਦੇਤਾਹੈ ਕਯਾਨਹੀਦੇਤਾਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ਕੇਹਾਂ
ਸਾਹਿਬਜੀਯੇਜ਼ਿਮੀਦਾਰਸਰਕਾਰਕੋ ਮਾਮਲਾਸਦਾਸੇਦੇਤਾਚਲਆਯਾਹੈ॥ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਕਿਉਰੇ
ਤੈਨੇਇਸਕੋਮੁਲਦੇਨਾਕਰਕੇਤੋੜੇਹੈਯਾਮੁਲਦੇਕੇਤੋੜੇਹੈ।।ਉਤ੍ਰ॥ ਨਾਮੈਇਸਕੋ ਮੁਲਦੀਆਹੈ
ਔਨਾਮੈਨੇਮੁਲਇਸਕੋਦੇਣਾਕਰਕੇਗੰਨੇਤੋੜੇਹੈਂ।ਇਤਨੀਬਾਤ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਕੀਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ
ਬਡਾਕੋਪਹੋਕੇਸਾਵਣਮਲਨੇਕਹਯਾਕਿਕਿਉਂਰੇ ਅਨਯਾਈਂਜਬਯੇਖੇਤ੍ਰਪਤੀਸਰਕਾਰੀਕਰ
ਭੀ ਸਦਾਸੇ ਦੇਤਾਰਹਤਾਹੈ ਔਤੂੰ ਕੰਗਾਲ ਭੀ ਨਹੀਥਾਫਿਰਤੈਨੇ ਇਸਸੇਪੂਛਾਭੀਨਹੀਫਿਰ
ਤੈਨੇਜੁਲਮੀਕਰਕੇਅਪਨੀਹਕੂਮਤਕੇਜੋਰਸੇਕਿਉਂਗੰਨੇਇਸਕੇਤੋੜੇ। ਕਿ[illegible] ਇਸਗਰੀਬ
ਕਾ ਨੁਕਸਾਨਕੀਆਹੈ। ਐਸੇਹੀਦੋਤੀਨਵਾਰ ਸਾਵਣਮਲਨੇ ਪੁਤ੍ਰਸੇਪੂਛਾ ਪਰੰਤੂਤਿਸਕਾ
ਪੁਤ੍ਰਨੇਤ੍ਰਨੀਵੇਕਰਕੇਸਰਮਿੰਦਾਜਾਂਹੋਕੇਖੜਾਰਹਯਾਕੁਛਭੀਉਤ੍ਰਨਦੇਸਕਾ।ਫਿਰਸਾਵਣਮਲ
ਨੇਕਹਯਾ ਕਿਉਰੇਯੇਸਰਕਾਕਾਹਕਭੀ ਸਾਰਾਦੇਦੇਤਾਹੈ ਔਤੂੰਭੀਕੰਗਾਲਨਹੀਂਥਾ ਤੇਰੇਪਾਸ
ਭੀਸਭਕੁਛਥਾ ਤੂੰਸੂਬੇਕਾਪੁਤ੍ਰਹੋਕੇ ਪ੍ਰਜਾਪਰ ਐਸੀਜੁਲਮੀਕਰਤਾਹੈ ਜਬਵਾੜਹੀ ਖੇਤ੍ਰਕੋ
ਖਾਣੇਲਗਜਾਵੇ ਤਬਰਖਵਾਰੀ ਕੌਨਕਰੇਗਾ। ਅਛਾ ਅਬਸਾਚ ਬਤਾਉ ਕੇਕੌਨਸੈ ਹਾਥਸੇ
ਤੈਨੇਇਸਕੇਗੰਨੇਤੋੜੇਹੈਂ। ਤਬਤਿਸਨੇ ਡਰਤੇ੨ ਨੇਕਹਯਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜਮੈਨੇ ਇਸ ਦਹਨੇ
ਹਾਥਸੇਇਸਕਾਊਖਤੋੜਯਾਹੈ। ਤਬਤਿਸਕੀਬਾਤ ਸੁਨਤੇਹੀਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲਨੇ ਜਲਾਦੋਕੋ

ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇਜਾਹਇਸਕਾ ਦਹਣਾਹਾਥ ਅਭੀ ਕਾਟਦੇਵਹੁ। ਐਸੇ ਜਬ ਕੋਪਕਰਕੇ ਰਾਜਾਨੇਜਲਾਦੋਂਕੋ ਅਪਨੇਪੁਤ੍ਰਕੇ ਦਹਨੇਹਾਥਕੇ ਕਾਟਨੇਕਾਹੁਕਮਦੀਆ ਔਜਲਾਦਤਿਸ ਬਾਲਕਕਾਹਾਥ ਕਾਟਨੇਵਾਸਤੇ ਤਿਸਕੋ ਪਕੜਕੇ ਲੈਜਾਨੇਲਗੇ ਤਬ ਉਸਸਮੇ ਰਾਜਾਕੀ ਸਾਰੀਸਭਾ ਥਰਥਰਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਜਾਤੀਭਈ। ਮਾਰੇਡਰਕੇ ਰਾਜਾਕੇ ਆਗੇ ਤਿਸਲੜਕੇ ਕੀ ਅਰਜਕੋਈਕਰ ਨ ਸਕੇ। ਔਉਸੀਵਕਤ ਲੜਕੇਕੇਮੁਖਪਰ ਪੀਲਤਨ ਆਇਜਾਤੀ ਭਈ। ਤਬਰਾਜਾਨੇ ਤਿਸਜ਼ਿਮੀਦਾਰਸੇ ਕਹਯਾਕੇਕਿਉਂਭਈਪੰਚਾ ਅਬਤੇਰੀਅਦਾਲਤ ਤੇਰੇਪਲੇਪਰੀਹੈ ਯਾ ਨਹੀ ਅਬ ਜੋ ਜੋ ਕੁਛਤੇਰਾਨੁਕਸਾਨਹੂਆਹੈ ਸੋਕਹੋ। ਤਬਜਾਟਨੇ ਕਹਯਾਜੀ ਅਭੀਮੇਰੇਠੀਕ ੨ ਨਯਾਯਨਹੀ ਪਲੇਪਰਜਾਹੈ। ਅਬੀਕੁਛਕਸਰਹੈ ਜੋਹੁਕਮ ਹੋਵੇਤਾਂਅਰਜਕਰੂੰ। ਤਬਰਾਜਾਨੇ ਕਹਯਾਕੇਕਹੁ ਤਬਪੁਨਾ ਖੇਤ੍ਰਪਤੀਨੇਕਹਯਾ ਜੋ ਆਪਨੇ ਮੇਰੇਪਲੇ ਨਯਾਯਪਾਵਣਾਹੋਵੇ ਤਾਂਮੈਅਰਜਕਰਤਾਹੂੰ। ਤਬਰਾਜਾਨੇਕਹਯਾਕੇਕਹੋ। ਹਮਨੇ ਤੇਰੇਪਲੇ ਅਦਾਲਤਪਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਜਲਪਾਨ ਕਰਾਂਗੇ। ਜਬ ਰਜਾਨੇ ਐਸੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਲਈ ਤਬਜਾਟਨੇਕਹਯਾ ਸਾਹਿਬਜੀ ਮੇਰੇਪਲੇ ਪੂਰੀਪੂਰੀਅਦਾਲਤ ਤਬਪੜਤੀਹੈ ਜੇਆਪਸਜਾਦੇਕਾ ਹਾਥਨਕਟਵਾਵਹੁ ਮੇਰੇਕਹੇਸੇ ਇਸਕੋ ਬਖਸ ਦੇਵਹੁ। ਤਬ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇਐਸੀਬਾਤ ਨਹੀਹੋਸਕਤੀਹੈ ਹਮਹੁਕਮ ਅਬ ਹਾਥ ਕਾਟਨੇਕਾ ਦੇਚੁਕੇਹਾਂ। ਤਬ ਜਾਟਨੇਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਮੁਝਕੋਭੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਚੁਕੇਹੋ ਕੇ ਹਮ ਤੇਰੇ ਪਲੇ ਅਦਾ-ਲਤ ਪਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਜਲਪਾਨ ਕਰੈਂਗੇ ਸੋ ਮੇਰੇ ਪਲੇ ਅਦਾਲਤ ਤਬ ਪੜਤੀ ਹੈ ਜਬ ਸਜਾਦੇਕਾ ਹਾਥ ਨ ਕਟਵਾਹੁਗੇ। ਤਬਤਿਸਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਕੀ ਬਾਤਕੋ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ ਬਹੁਤਕਾਲ ਸੋਚ ੨ ਕੇਕਹਨੇਲਾਗਾ ਕੇਅਰੇਤੈਨੇ ਬਹੁਤਹੀ ਬੁਰਾਕਾਮ ਕੀਆਹੈ ਇਸਕਾ ਹਾਥਕਟਾਨੇਸੇ ਬੰਦਕੀਆਹੈ। ਅਛਾਹਮਤੇਰੇਆਗੇ ਪ੍ਰਤਗਯਾਕਰਚੁਕੇਹਾਂ ਇਸਲੀਏਤੇਰੇ ਕਹੇਪਰ ਇਸਕੋ ਛੋਡਤੇਹਾਂ ਅਛਾ ਇਸਕੇ ਛੋਡਨੇਸੇ ਤੋ ਤੇਰੇ ਪਲੇ ਪੂਰੀਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਪੜਜਾਇਗੀ। ਤਬ ਤਿਸ ਖੇਤ੍ਰਪਤੀਨੇ ਕਹਯਾ ਕਿ ਹਾਂ ਜੀ ਮੇਰੇਅਦਾਲਤ ਤਬਹੀਪਲੇ ਪੜੇਗੀ। ਜਬਇਸਕੋ ਆਪਬਖਸਦੇਵਹੁਗੇ। ਅਬਇਸਕੋ ਆਪਹੁਕਮਦੇਕੇਜਲਾਦਹੁਤੇ ਛਡਾਇਦੇਵਹੁ ਏਹੁਮੇਹਰਬਾਨਗੀ ਮੇਰੇਪਰਕਰੋ। ਉਸਜਿਮੀਦਾਰਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲਨੇ ਬਹੁਤਚਿਰ ਸੋਚਕੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਰੇ ਭਲੇਲੋਕ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਤੂੰ ਅਦਾਲਤ ਕਰਾਵਣੇਵਾਸਤੇ ਆਇਕੇ ਫਿਰਹਮਸੇ ਤੂੰ ਲਿਹਾਜ ਕਰਾਤਾਹੈ। ਏਹੁਵਰਤੈਨੇ ਅਛਾਨਹੀ ਮਾਂਗਯਾਹੈ ਅਛਾਹਮਤੇਰੇਕੋ ਅਪਨੇਮੁਖਸੇ ਦੇਚੁਕੇਹਾਂ ਪਰੰਤੂਤੈਨੇ ਇਸਵਰਦਾਨਕੇਲੈਨੇਸੇ ਮੇਰੀਅਦਾਲਤਮੈ ਫਰਕਪਾਇਦਿਤਾਹਈ ਐਸੇਜਿਮੀਦਾਰਕੋ ਝਿੜਕਕੇ ਪੁਨਾ ਜਲਾਦੋਂਸੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਛੁਡਾਇਦੀਆ। ਬਡੇ ਕੋਪਸੇ ਪੁਨਾ ਦੋਨੋਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਦੀਆ। ਤਬ ਰਾਜਾ

ਸਾਵਣਮਲ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਤਿਲਜਿਤ ਹੋਕੇ ਬਡੇਸੋਕਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਮਰਹੀਗਯਾ ਜੀਵਤਾ ਘਰਸੇਬਾਹਰ ਨ ਨਿਕਸ੍ਯਾਕਿੰਤੁਮਰਕੇਘਰਸੇਬਾਹਰਨਿਕਸ੍ਯਾ। ਕੈਸਾਥਾਵਹੁਸਾਵਣਮਲ ਕਾਪੁਤ੍ਰ ਜੋ ਬਡਾ ਲਾਯਕ ਥਾ ਔਸਰਬ ਬਿਦ੍ਯਾਮੇ_ਸਲਥਾ ਔ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਜੁਆਨ ਦਰਸਨੀਯਥਾ। ਤਿ ਬਾਲਕ ਕੋ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲਨੇ ਅਪਨਾਯੁਵਰਾਜ ਦੇਛੋਡ੍ਯਾਥਾ ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੇਆ ਤ ਨ ਅਸਤਾਪਨ ਕਰਛੋਡ੍ਯਾਥਾ। ਪਰੰਤੂ ਦੇਵਕੀਗਤਿ ਨੇਤ ਬਡੀ ਪ੍ਰਬਲਹੈ ਇਸਬਹਾਨੇਸੇਹੀ ਉਸਬਾਲਕਕਾ ਕਾਲਆਇਗਯਾ ਬਡੇਅਵਸੋਸਕੀ ਬਾਤਹੈ ਐਸੇਆਦਮੀਕਾ ਮਰਜਾਣਾ ਤਿਸਕਾਕੁਛਭੀ ਅਵਸੋਸ ਰਾਜਾਨੇਨਕੀਯਾ। ਪ੍ਰਸੰਗਮੈਕ੍ਯਾ ਆਯਾ ਜੋਐਸਾਭੀਨ੍ਯਾਯਕਾਰੀ ਸਾਵਣਮਲਰਾਜਾਥਾ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸਸਾਵਣਮਲਰਾਜਾਕੇ ਆਵਨੇਪਰ ਉਪਨਿਸ਼ਦਕੀਕਥਾ ਕਰਤੇਹੂਏ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਚੁਪ ਕਰਜਾਤੇ ਭਏ ਜਬ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਚਲਗਯਾ ਤਬਸ੍ਵਾਮੀਜੀਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ। ਇਸਕਿਰਾੜਕੇਆਏਹੋਏ ਆਪਕਥਾਕਰਤੇ੨ ਚੁਪ ਕਿਉਂ ਕਰਗਏਥੇ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਸੁਣੋਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯੇ ਰਜੋਗੁਣੀਲੋਕ ਹੂਏ ਪਾਮਰ ਵਿਖਈ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾਕਰਕੇ ਦਗਧ ਵਿਖਿਪਤਚਿਤਵਾਲੇ ਮੂੰਨਮਨ ਇਨਕੋ ਇਸਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਕ੍ਯਾਅਧਿਕਾਰਹੈ। ਯੇਵੇਦਾਂਤ ਸਰਬਸ੍ਰੁਤੀ ਸਿਰੋ ਰਤਨਰੂਪ ਮਹਾਰਹ-ਸ੍ਯਰੂਪ ਉਤਮਅਤਯੰਤ ਉਪਨਿਸਦ ਇਸਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਚਤੁਸ੍ਰਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਵਾਲਜੋਂ ਕਾ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੁੰਦਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਿਠਾਈ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖੀਰ ਪੇੜਾ ਜਲੇਬਯਾਂਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇਖਾਨੇਕਾ ਅਧਿਕਾਰਮਾਨੁਖੋਂਕੋਹੈ ਕੂਕਰੋਂਕੋਇਨਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇਖਾਣੇਕਾ ਅਧਿਕਾਰਨਹੀਹੈ ਤੈਸੇ ਯੇਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਸ੍ਵਾਨੋਂਕੇਤੁਲਹੈਂ। ਇਨਕੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਔਉਪਨਿਸਦਕਾ ਅਧਿਕਾਰਨਹੀਹੈ ਐਸੇਜਾਨਕੇ ਹਮਚੁਪਕਰਗਏਥੇ। ਇਸ ਰਾਜਾਕੋ ਧਰਮਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਔਨੀਤੀਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਅਧਿਕਾਰਹੈ ਐਸੇਜਾਨਕੇਮੋਨਕਰਗਏਥੇ। ਪੁਨਾਸੰਤਾਂਕੋ ਸੁਣਾਂਵਨੇ ਲਾਗਜਾਤੇਭਏ॥ ਸ੍ਰੀਸ੍ਵਾਮ੍ਯੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਾਧੋ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਤਾਂਕੇਪਾਸ ਕਥਾਸੁਣਾਵਤ੍ਯਾਂਕੋ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਤਬ ਪੁਨਾ ਏਕਦਿਨ ਸੰਤਾਂਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥ ਰਾਜਾਆਯਾ ਤਬਆਗੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਪਗ ਰਖੀ ਚਰਣੋਮੇ ਪਹਰੇਹੂਏਬਾਗਮੇ ਬਿਰਚਰਹੇਥੇ। ਸਾਵਣਮਲਰਾਜਾਕੇ ਆਵਣੇਸੇਅਨੰਤਰਬਿਚਰਤੇ੨ ਪਗਰਖੀਸਹਤ ਚਰਣ ਨੀਚੇਕਰਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਆਇਬੈਠੇ। ਔ ਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲ ਭੀ ਸੰਤਹੁਕੇਚਰਣੋਪੈ ਨਮਸਕਾਰਕਰਕੇ ਦੋਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਾ ਏਹ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਰਤਾਭਯਾ। ਹੇਭਗਵਨ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨੋ ਸੰਤਜਨੋਕੇ ਕ੍ਯਾਲਛਣਹੈ। ਰਾਜਾਕਾ ਐਸਾਪ੍ਰਸ਼੍ਨਸੁਣਕੇ ਜੈਸੇਸਹਜਸੁਭਾਇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਪ੍ਰਯੰਕਪਰਬੈਠੇਥੇ ਤੈਸੇਹੀਸਾਵਣਮਲ

ਰਾਜਾ ਕੇ ਮੁਖਕੇਸਮੀਪ ਪ੍ਰਕਾਰਖੀਵਾਲਾ ਚਰਣਕਰਦੀਆ ਜੁਤੀਕਾਤਲਾਤਿਸਕੋਦਿਖਾਇ ਦੀਆ ਅਰ ਔਰਉਤ੍ਰਕੁਛਭੀ ਨ ਦੇਤਭਏ। ਤਦਨੰਤਰਬਡੇਧੀਰਯ ਸੇ ਬਡੇਮਿਸ੍ਰ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਪੂਛਤਾਭਯਾ। ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਹਮਰਾਜਸੀਲੋਕ ਬਡੀਅਸਥੂਲ ਬੁਧੀਵਾਲੇਹਾਂ। ਔਆਪਕਾ ਆਸ਼ੈ ਪਰਮਗੰਭੀਰਹੈ ਹਮਉਸਆਪਕੇ ਆਸਯਕੋ ਕੈਸੇ ਪਹੁਚਸਕੈ ਉਤਨੀ ਹਮਾਰੀਬੁਧੀਨਹੀਂਹੈ ਯਾਂਤੇਤਹਾਂ ਪਹੁਚਣੇਕੋ ਹਮਅਸਕਤਹੈ। ਆਪਨੇ ਸੈਨਤ ਸੇ ਜੋਕੁਛ ਹਮਕੋ ਸਮਝਾਯਾਹੈ ਸੋਮੈਨਹੀਸਮਝਾਹੂੰ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਬਾਣੀਕੇਦ੍ਵਾਰਾ ਸਪਸ਼੍ਟਅਖਰੋਂ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨੋਕੇਲਛਨ ਕਹਕੇ ਸਮਝਾਵਹੁਜੀ। ਹਮਾਰੇਜੈਸੇ ਮੂਰਖਆਪਕੀ ਸਪਸ਼੍ਟਬਾਣੀਸੇ ਸਮਝਜਾਵੈ ਯੇਭੀ ਬਡੀਬਾਤਹੈ। ਐਸੀਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਅਰਥਵਾਲੀ ਸਿਖਕੀਬਾਣੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਰਾਜਨ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਖੀਕੇਤਲੇ ਕੋ ਔਤੇਰੇਮੁਖਕੋਦੋਨੋਕੋਜੋਸਮਜਾਨਤਾਹੈ ਸੋਬਿਲੋੜਹੈਅਚਾਹਹੈ। ਹਮਨੇਐਸੇਸੈਨਤ ਕਰਕੇ ਤੁਝਕੋਕਹਜਾਥਾ। ਔਰਜੋਤਤਵੇਤਾ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਮਹਾਤਮਾਹੈ ਉਨਕੇ ਲਛਨ ਹਮ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇਹੈ ਔਨ ਕਹਸਕਤੇਹੈ ਕਾਹੇਤੇਅਕਹਹੋਣੇਸੇ। ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾਪੁਰਖੋਕੇਲਛਨਯੇਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਬੈਠੇਹੈਂ ਇਨਸੇਪੂਛਲੈ ਅਥਵਾ ਔਰਕਿਸੀ ਪੰਡਿਤਸੇਪੂਛਲੈ ਇਤਨਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਉਪਰਾਮਹੋਜਾਤੇਭਏ। ਔਸ੍ਵਾਮੀਜੀਨੇ ਤੋ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਹੀ ਨਹੀ ਮਿਲਾਈ। ਤਬਰਾਜਾਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਪੁਨਾਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੇਪ੍ਰਭੋਜੋਆਪਨੇ ਮੁਝਕੋ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨੋਕੇਲਛਨੋਕਾ ਉਪਦੇਸਕੀਆਹੈ ਸੋਯਥਾਰਥ ਐਸੇਹੀਹੈ। ਕਾਹੇਤੇਮੈਨੇ ਸਾਸਤ੍ਰਮੈ ਪਢੇਭੀਹੈ ਲਿਖੇਹੂਏਸੰਤਹੁਕੇ ਲਛਨਦੇਖੇਹੈ ਔ ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸ੍ਰਵਣਭੀਕੀਏਹੈ ਪਰੰਤੂਆਜਪ੍ਰਯੰਤ ਮੈਨੇ ਆਖੋਂਸੇਦੇਖੇ ਕਬੀ ਨਹੀ ਥੇ ਸੋ ਆਪਨੇ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਦਿਖਾਇਦੀਆਹੈ। ਅਬਆਪਕੀਸੁਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਮੈਨੇ ਜਾਨੇਹੈਂ ਸੰਤਹੁਕੇਲਛਨ ਤਥਾਪੀ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੋ ਮੈਆਪਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਫਿਰਭੀ ਸੁਣਿਆ ਚਾਹਤਾਹੂੰ। ਆਪਸਾਖ੍ਯਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਮੂਰਤੀਹੋ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਪਤਿਤੋਂਕ ਗ੍ਰਹਸਥ ਰੂਪੀ ਗਰਤਮੈਸੇ ਨਿਕਾਸਨੇਕੇਅਰਥ ਆਪਕਾਅਵਤਾਰਹੈ ਆਜਹਮਾਰੇਪੈ ਆਪਨੇ ਬਡੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰੀਹੈ ਜੋਸੰਤਹੁਕੇ ਲਖਣਹੁਕਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤਰੂਪਦਿਖਾਇਕੇ ਚਿਰਕਾਲਕਾ ਮੇਰਾ ਸੰਸੈਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਅਪਨੇ ਵਚਨੋ ਰੂਪੀ ਕਿਰਨੋ ਸੇ ਦੂਰਕਰਡਾਰਜੋਹੈ। ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਿਖ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨੋਕੇਲਛਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਂਵੇਂਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇਮੁਖਰੂਪ ਕਮਲਸੇ ਸੋਰਠਿਰਾਗਮੈ ਕਹੇਹੈ ॥ ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੯ ॥ ਜੋਨਰ ਦੁਖਮੈਦੁਖਨਹੀਮਾਨੈ। ਸੁਖਸਨੇਹਅਰਭੈਨਹੀਜਾਕੈ ਕੰਚਨਮਾਂਟੀਮਾਨੈ ੧ ਰਹਾਉ ॥ ਨਹ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹਉਸਤਤਿ ਜਾਕੈਲੋਭਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨਾ ਹਰਖਸੋਗਤੇ ਰਹੈਨਿਆਰਉ ਨਾਹਿ

ਮਾਨ ਅਪਮਾਨਾ ॥ ੧ ॥ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਸਗਲ ਤਿਆਗੈ ਜਗਤੇਰਹੇ ਨਿਰਾਸਾ । ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਜਿਹਪਰਸੈ ਨਾਹਨਿ ਤਿਹਘਟਿ ਬ੍ਰਹ ਨਿਵਾਸਾ ॥ ੨ ॥ ਗੁਰੁਕਿਰਪਾਜਿਹਨਰਪਹ ਕੀਨੀ ਤਿਹਇਹਜੁਗਤਿਪਛਾਨੀ । ਨਾਨਕਲੀਨਭਇਓ ਗੋਬਿੰਦਸਿਉ ਜਿਉਪਾਨੀ ਸੰਗ ਪਾਨੀ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਅਰਥ ਸਪਸ਼੍ਟ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਕੁਛ ਥੋੜਾਸਾ ਇਹਾਂ ਲਿਖਤੇਹੈਂ । ਜੋ ਨਰ ਇਤਿ । ਦੁਖਵਿਖੇਦ੍ਵੈਖਨਹੀਮਾਨਤੇ ਦ੍ਵੈਖਬੁਧੀਨਹੀਕਰਤੇਹੈਂ । ਔ ਸੁਖ ਵਿਖੇ ਸਨੇਹ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤਿਵਾਨ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈਂਔ ਨ ਕਿਸੀਸੇ ਭੈਮਾਨਹੋਤੇਹੈਂ । ਅਥਵਾ ਜੋਤਤਵੇਤਾਪੁਰਖ ਦੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾਲਮੈ ਆਪਕੌ ਦੁਖੀਨਹੀ ਮਾਨਤਾਹੈ ਅਸੰਗ ਆਤਮਾਕੋਸਾਥ ਦੁਖਕਾ ਸੰਯੋਗ ਹੀਨਹੀਸੰਭਵਤਾ ਨਹੀਬਨਤਾਹੈ । ਕਾਹੇਤੇਆਤਮਾਕੋ ਅਸੰਗਹੋਣੇਤੇ । ਔਦੁਖਕੋਪਰਿਛਿੰਨ ਹੋਣੇਤੇ ਤਥਾਕਾਦਾਚਿਤਕਹੋਨੇਸੇ ਤਥਾਅਦੁਤੀਯ ਆਤਮਾਵਿਖੇ ਦੁਤੀਯਵਸਤੂਕਾ ਅਭਾਵ ਹੋਣੇਤੇ ਆਤਮਾਸੇਭਿੰਨ ਸਰਬਕਾਅਤਯੰਤਭਾਵਹੋਣੇਤੇ । ਤੈਸੇਹੀਪਰਿਛਿੰਨ ਔਕਾਦਾਚਿਤਕ ਆਤਮਾਸੇਭਿੰਨ ਅਨਾਤਮਰੂਪ ਰਜੂਵਿਖੇਸਰਪਵਤ ਸੁਖਕਾਭੀਆਤਮਾਵਿਖੇ ਅਭਾਵਹੋਣੇ ਤੇ ਗਯਾਨਵਾਨ ਦੁਖਸੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਅਵਸਥਾਮੈ ਆਪਕੋ ਸੁਖੀ ਦੁਖੀ ਨਹੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਸਨੇਹ ਇਤਿ ਸਨੇਹ ਪ੍ਰੀਤਿਅਰਥਾਤਮਾਤਾਪਿਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰਮਿਤ੍ਰ ਧੰਨਗ੍ਰਹਖੇਤ੍ਰਆਦਿਕ ਮੈਜਿਨਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿਨਹੀਹੈ । ਪਰਮਸ਼ਤ੍ਰ ਸੇ ਭੈ ਭੀ ਨਹੀਕਰਤੇ ਅਰਥਾਤ ਜਬ ਸ਼ਸਤ੍ਰਲੈਕੇ ਸਤ੍ਰ ਮਾਰਨੇ ਅਰਥ ਅਕਸਮਾਤ ਅਚਾਨਕ ਸਿਰ ਪਰ ਆਇ ਖੜਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਤਿਸਕਾ ਡਰਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ । ਕੰਚਨ ਇਤਿ । ਕੰਚਨਨਾਮ ਸੁਵਰਣਵਿਖੇ । ਤਥਾਮਿਟੀਕੀਢੀਮਵਿਖੇ ਜਿਨਕੀਸਮਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਹੈ । ਕੰਚਨਕੋ ਉਤਮਜਾਨਕੇ ਭੀਤਰ ਗੁਪਤ ਕਰਕੇ ਨਹੀਰਖਤੇ । ਔਮਾਟੀਕੋ ਤੁਛਜਾਨਕੇ ਬਾਹਰਨਹੀਫੈਂਕਤੇਹੈ । ਕਾਹੇਤੇਜੈਸੇਮਿਟੀਕੇ ਸੰਗ੍ਰਹਸੇ ਜੀਵਕੀ ਭੂਖਪਯਾਸ ਸੀਤਉਸਨ ਨਸ਼੍ਟਨਹੀਹੋਤੇਹੈਂ । ਤੈਸੇ ਸੁਵਰਣਸੇਭੀ ਭੂਖ ਪਯਾਸ ਸੀਤਉਸਨ ਨਿਵਰਤ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈਂ । ਕੇਵਲ ਭੂਖਪਯਾਸਆਦਿ ਦੁਖੋਂਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਸੁਵਰਣ ਚਾਂਦੀ ਆਦੀ ਧਾਤੋਂ ਸੇਨਹੀਂਹੋਤੀ ਇਤਨੀਹੀ ਦੋਖੋਂਕੀਸਮਤਾ ਮਾਟੀਕੋਸਾਥਨਹੀ ਹੈ।ਕਿੰਤੂਮਾਟੀਸੇਗ੍ਰਹਪਾਤ੍ਰਘਟਾਦੀ ਬੀਜਬੀਉਤਪਤੀਆਦੀਔਰਭੀਅਨੇਕਵਿਵਹਾਰੋਂ ਕੀ ਸਿਧੀਹੋਤੀਦੇਖਨੇਮੈਆਤੀਹੈਤਥਾਸੁਵਰਣਸੰਗ੍ਰਹਵਾਲੇਜੀਵਕੇਜੀਵਨਮੈ ਭੀਸੰਦੇਹਰਹਤੇਹੈ । ਮਾਟੀਸੰਗ੍ਰਹਵਾਲੇ ਕੋਕੋਈਭੀ ਧੋਖਾਸੰਸਾਨਹੀਹੋਤਾਹੈਇਤਯਾਦੀਬਹੁਤਸੇਔਰਭੀਦੋਸ ਸੁ- ਵਰਣਮੈਰਹਤੇਹੈਂਯਾਂਤੇਜਿਸਸੁਵਰਣਚਾਂਦੀਰਤਨਮਣੀਬਜ੍ਰਮੂੰਗਾਦੀਪਦਾਰਥੋਂਕੋ ਮਾਟੀ ਸੇ ਭੀਅਤੀਤੁਛਹੋਣੇਸੇਹੇਯਹੀਹੈ।ਨਾਮਤਯਾਗਨੇਹੀਯੋਗਹੈਂਤਥਾਮਿਥਯਾਕੋਟੀਮੈ ਦੁਖਸੁਖਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਇਸਥਿਤ ਹੋਣੇਸੇ ਤਤਵੇਤਾਪੁਰਖਕੀ ਸਮਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਹੈ ਤਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰਾਦਿਕੋਮੇ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾਕੀ ਦ੍ਵੈਖਰਾਗਤੇਰਹਤ ਸਮਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਹੈ । ਏਤਦਉਪਲਖਿਤ ਜਿਤਨੇ ਸਰੀਰਾ-

ਦੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਸਭ ਮੈ ਜਿਸਕੀ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਨਹਿ ਨਿੰਦਾ ਨਹਿ ਉਸਤਤੀ ਇਤਿ। ਨਿੰਦਾ ਸਾਧੂ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਦੋਖੋਂਕਾ ਆਰੋਪ ਕਰਣਾਂ ਯਥਾ ਏਹੁ ਚੋਰ ਯਾਰ ਹੈ। ਉਸਤਤਿਆਤਮਾਮੈ ਸੁਭਗੁਣੋਂਕਾ ਆਰੋਪਕਰਣਾ ਯਥਾਏਹੁਪੁਰਖ ਪਰਮਸਾਧੂਦੇਵਤਾਕੇ ਸਮਹੈ ਸੀਲਸੰਤੋਖਵਾਨਹੈ ਇਤਯਾਦੀਨਿੰਦਾਉਸਤਤਿ ਅਰਥਾਤਗੁਣਔਦੋਖਕੇ ਆਰੋਪਮੈ ਜੋਹਰਖਵਿਖਾਦ ਜਾਂਕੋਰਿਦੇਵਿਖੇ ਉਤਪਤ ਨਹੀਹੋਤੇ। ਅਰਥਾਤ ਅਪਨੀ ਉਸਤਤਿ ਔ ਨਿੰਦਾਕੀਇਛਾਨਹੀਕਰਤਾਹੈ ਤੈਸੇਹੀਰਜੋਗੁਣਸੇ ਉਤਪਤਹੋਣੇਵਾਲੇ ਲੋਭਮੋਹਅਭਿਮਾਨ ਹਰਖਸੋਗਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀਸੰਪਤੀਸੇ ਜੋਅਤੀਤ ਨਾਮ ਅਸੰਗ ਰਹਤੇਹੈ ਵਹੁਮਹਾਤਮਾ ਜਗਤਕੇਤਤ ਕਹਜੇ ਸਾਰਕੋ ਜਾਨਤੇਹੈ। ਤਥਾ ਜੋਆਸਾ ਔ ਮਨਸਾ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰਕੀਓਰਸੇਨਿਰਾਸ ਰਹਤੇਹੈ। ਆਸਾਕੇ ਕਿਅਮੁਕਪੁਰੁਖਨੇ ਮੁਝਕੋਇਤਨਾ ਦ੍ਰਬਯ ਅਥਵਾਬਸਤ੍ਰ ਮਕਾਨਆਦਿ ਦੇਨੇ ਕੀਏਹੈਂ ਸੋਮਹੀਨੇ ਦਸਦਿਨਕੇ ਹਮਾਰੇਕੋ ਦੇਦੇਵੇਗਾ ਹਮਕੋ ਉਸਕੀ ਆਸਾ ਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਨਸਾ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਕਿਤਨਾਹੀ ਪਦਾਰਥਆਦਿਕਦੇਵੇ ਤੌਭੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੋਣਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨ ਹੋਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਹੈ ਮਨਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਤਰੰਗੋਕਾਨਾਮ ਮਨਸਾਹੈ ਸੋ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਆਸਾ ਔ ਮਨਸਾ ਕਾ ਤਯਾਗਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਸੰਸਾਰੀਜੀਵੋਂਸੇ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਮਾਤ੍ਰਭੀ ਸੁਖਕੀਆਸਾ ਭਰੋਸਾ ਨ ਕਰੇ। ਜੈਸੇ ਮਲਾਹਬੇੜੀ ਡੋਬਕੇ ਨਦੀਮੈ ਪੁਨਾ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਨਦੀਕੇ ਤੀਰੇ ਚਿਬੁਕਕੇਨੀਚੇ ਹਾਥਦੇਕੇ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਬੈਠਰਹਤੇਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਸੰਸਾਰੀਲੋਕੋਂਕੀ ਓਰਸੇ ਅਤਯੰਤ ਨਿਰਾਸ ਰਹਤੇਹੈ। ਤਥਾ ਕਾਮ ਇਤਿ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਆਦਿਕਜਿਨਕੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੋ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਅਮਾਨਿਤ੍ਵ ਅਦੰਭਿਤ੍ਵਾਦੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਕੋ ਬਾਧਕੇ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਨਿਯਤ ਸਦਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸਤ ਪੁਰਖ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਿਵਾਸ ਅਵਸਯ ਹੋਤੇਹੈ। ਈਹਾਂ ਅਧਾਰਾ ਅਧੇਯਭਾਵ ਉਪਚਾਰਕ ਅਰਥਾਤ ਗਉਣ ਜਾਨਨਾ ਕਿੰਤੁਪ੍ਰਧਾਨ ਨ ਜਾਨਨਾ ਕਾਹੇਤੇਬ੍ਰਹਮਕੋਬਹੁਨਾਮਅਧਿਕ ਬਯਾਪਕਹੋਣੇਤੇ ਔ ਹਿਰਦੇਕੋ ਅਲਪਦੇਸ ਬਯਾਪਕ ਹੋਣੇਤੇ। ਤਥਾਸਰਬਤ੍ਰਬ੍ਰਹਮਕੋਪੂਰਣਹੋਣੇਤੇਬ੍ਰਹਮਵਿਖੇ ਅਧਾਰਾ ਅਧੇਯ ਭਾਵਬਨਤੇਨਹੀਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਅਧਾਰਅਧੇਯਭਾਵ ਪਰਿਛਿੰਨ ਪਦਾਰਥੋਂਕੋ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ੨ ॥ ਬ੍ਰਹਮਕੋਰਿਦੇਮੈ ਪ੍ਰਗਟਿਕਰਣੇਕੀ ਯੁਕ੍ਤਿਤਿਸਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ। ਜਿਸਨਰਮਾਨੁਖ ਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਪਰਮ ਕਰੁਣਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਈਹਾਂ ਯੁਕ੍ਤੀ ਨਾਮ ਫਿਰੌਟੀ ਕਾਹੈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਬਰਨ ਕਰਤੇਹੈ। ਜਿਸਪ੍ਰਾਣੀਨੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਮਿਲਨੇਕੀਯੁਕ੍ਤੀ ਫਿਰੌਟੀ ਜਾਨਲੀਨੀਹੈ। ਜੈਸੇਪਾਨੀਕੇਸਾਥ ਪਾਨੀ ਮਿਲਜਾਤੇਹੈ ਨਦੀ

ਸਮੁਦ੍ਰਸੇਮਿਲਕੇ ਅਭੇਦ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਵਹੁਪ੍ਰਾਣੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੇਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਏਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਔਤਿਸਪ੍ਰਾਣੀਮੈ ਭਿੰਨਭੇਦ ਕਛ ਕਿੰਚਤਮਾਤ੍ਰਭੀਨਹੀਰਹਤੇਹੈ। ਦੇਖੋਬਡਾਅਸਚਰਯਹੈ। ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਯਤਨ ਕੁਛਭੀ ਕਰਣੇ ਨਹੀਪਰਤੇਹੈ ਔਫਲਬਡੇਮਹਾਨਹੈ ਔਅਖਯਸੁਖ ਆਨੰਦਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀਕੋ ਛੋਡਕੇ ਪੁਨਾਕੇਵਲ ਦੁਖੋਂਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਯਤਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਜਗਤਕੇਪ੍ਰਾਣੀ ਅਤਯੰਤ ਮੂਢ ਔਕ੍ਰਿਤਘਨਹੈ ਸਰਬਸੁਖੋਂਕਾਦਾਤਾ ਤਿਸਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋ ਛੋਡਕੇ ਮਾਨੁਖੋਂਕੋਸੁਖਦਾਤਾ ਜਾਨਕੇ ਮਹਾਦਰਿਦ੍ਰੀ ਜੀਵੋਂਕੇਆਗੇ ਤੁਛ ੨ ਸੁਖੋਂਕੇਅਰਥ ਦੀਨਹੋਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ। ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕੋਭੂਲਕੇਕਲੇਸ ਭਾਗੀਹੋਰਹਜੇਹੈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਉਕਤਗਜ਼ਾਨਵਾਨੋਕੇ ਲਛਣ ਤਥਾਅਨਜਸਾਸਤ੍ਰਕੀ ਰੀਤੀਸੇਗਜ਼ਾਨਵਾਨਤਤਵੇਤਾਕੇਲਛਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲਕੋਸੁਣਾਇ ਤਬਸਾਵਣਮਲਰਾਜਾ ਅਤਯੰਤਅਸਚਰਯ ਔਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਬੰਦਨਾਕਰਤਾਭਯਾ। ਔਰਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਰਸਨਾਸੇ ਸੁਨਕੇ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨਕੋ ਚਲਾਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਜਾਤੇਭਏ। ਜੋਕੋਈ ਇਸਕਥਾਕੋ ਸੁਨੇਸੁਨਾਵੇਗਾ ਤਿਸਕੇਰਿਦੇ ਮੈ ਗਜ਼ਾਨ ਵਾਨੋਕੇਲਛਨ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀ ਆਇਪ੍ਰਵੇਸਕਰੈਂਗੇ ॥

ਦੋਃ–ਸਾਵਣਮਲ ਰਾਜਹਪ੍ਰਭੁ ਕਰਉਪਦੇਸਏਹਭਾਂਤਿ।
ਸ੍ਵਆਤਮ ਮੇ ਥਿਤਭਏ ਜਾਂਕੈ ਭੈਨਹਿ ਭ੍ਰਾਂਤਿ॥੧॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਗੁਰੁ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ
ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ਨਾਮ ਖਸ਼ਟਮ ਧਜ਼ਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਧ ੭ ਧਜ਼ਾਯ

ਦੋਃ–ਜਗਤਜੀਵ ਪਾਮਰਮਹਾ ਕੁਟਿਲਪਾਪ ਰਤਿਨੀਤਿ।
ਤਿਨਹਉਧਾਰਨਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂ ਧਾਰਜੋ ਤਨੁ ਪੁਨੀਤ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮਯੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਾਧੋ ਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਨੇ ਜਿਸ ਅਪਨੇਲੜਕੇਕਾਹਾਥ ਕਾਟਨੇ ਅਰਥ ਹੁਕਮਦੀਆਥਾ। ਵਹੁਰਾਜਾਕਾਪੁਤ੍ਰ ਮਾਰੇਲਜਾਕੇ ਮਰਹੀਗਯਾ। ਔਰਸਰਬਦੇਸੋ

ਮੇਂਯੇਹਕਥਾ ਪ੍ਰਸਿਧਹੋਗਈ। ਜੋਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਨ ਏਕ ਚਾਰਪਾਂਚ ਉਖਕੇਦੰਡੇ ਪੀਛੇ ਅਪਨੇ ਯੁਵਰਾਜਲਾਯਕ ਪੁਤ੍ਰਕਾਹਾਥਕਟਵਾਇਦੀਆਹੈ। ਪੁਨਾਮਰਵਾਇਦੀਆਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਰਬਲੋਕੋਂਮੈ ਦੇਸੋਂਮੈ ਹਾਹਾਕਾਰਬੜਾ ਹੋਤਾਭਯਾ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੇਦੇਸਵਾਸੀਲੋਕ ਚੋਰਯਾਰਸਭਥਰਥਰ ਕਾਪਤੇ ਭਏ ਤਿਸਕੇਡਰਕਾਮਾਰਿਆ ਕੋਈ ਚੋਰੀਯਾਰੀ ਨ ਕਰੇ। ਕੇਅਦਾਲਤਕੇਨਿਰਣੈਮੈ ਜਿਸਰਾਜਾ ਸਾਵਨਮਲਨੇ ਅਪਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਮਰਵਾਇਦੀਆਹੈ। ਭਾਈਵਹੁਰਾਜਾਔਰਚੋਰਜਾਰਕੋ ਕੈਸੇਛੋਡ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਕੀ ਦੋਹੀਸਭਦੇਸੋਂਮੈਂ ਫਿਰਗਈ। ਔ ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਇਸਪ੍ਰਕਾ ਰ ਕੇ ਨਯਾਯਕੋਸੁਣਕੇ ਬੜਾਪ੍ਰਸੰਨਹੂਆ ਕਹਤਾ ਭਯਾਏਕ ਸਾਵਣਮਲ ਕੀ ਓਰਸੇਮੇਰੇ ਨੇਤ੍ਰਕਰਣਹ੍ਰਿਦਾ ਸੀਤਲਹੋਤਾਹੈਨਹੀਔਰੌਕੀਓਰਸੇ। ਅਬਉਸਸਾਵਨਮਲਕੇਪੁਤ੍ਰਕੀ ਇ- ਸਤਰੀ ਬਿਧਵਾਰਹਗਈਹੈ ਵਹੁਜੁਬਾਅਵਸਥਾ ਮਹਾਂਸੁੰਦਰੀਅਛੇ੨ਬਸਤ੍ਰਪਹਰਣੇਕੋਹਾਜਰ ਔ ਹੁਕਮਹਾਸਲ ਕਰਣੇਕੋ ਤਥਾ ਬੇ ਫਿਕਰੀਕਿਸੀ ਬਾਤਕਾਡਰਭੈਨਹੀ ਹੈ ਅਬ ਵਹੁ ਇਸਤ੍ਰੀਬਿਕਾਰਕਰੇ ਬਿਨਕੈਸੇਬਚੇ। ਯਦ੍ਯਪੀ ਸਾਵਨਮਲਕਾਬੜਾ ਭਾਰੀ ਭੈਤਿਸਕੋਥਾ ਭੀ ਪਰੰਤੂਤਥਾਵਿਖਾਪਰਮਬਲਵਾਨਹੈ ਵਹੁਡਰਭੈਕਿਸੀਕਾ ਨਹੀਸਮਝਨੇਦੇਤੋਹੈ। ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰਕਾਮਾਤੁਰਾਣਾ ਭਯੰਨਲਜਾ। ਕਯਾਕਾਮਕਰਕੇਜੌਨਸੇਆਤੁਰਹੈ ਉਨਕੋਨਾਤੋ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੈਰਹਤੇ ਔਨਕਿਸੀਕੀਲਜਾ ਰਹਤੀਹੈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਤਿਸਇਸਤ੍ਰੀਕੋਭੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਨ ਰਹਤਾਭਯਾ ਬਿਕਾਰੋਮੈਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਜਾਤੀਭਈ ਵਿਸੇਭੋਗੋਬਿਨਤਿਸਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਭੀ ਨਰਹਜਾਜਾਵੇ। ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਪਹਰਕੇ ਮਾਸ ਮਦਰਾ ਪਾਨਕੀਏ ਰਹਤੀਥੀ॥

ਸੋਰਠਾ–ਧਨ ਜੋਬਨ ਅਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਚਾਰੋ ਪਰਮ ਰਿਪੂ। ਦੇਤ ਅਨਰਥ ਇਕ ਏਕ ਜਿਹਚਾਰੋਤਿਹਕਹਯਾ ਕਥਾ॥੧॥ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਚੋਰੀ ੨ ਪਰਪੁਰਖੋਂਕੇਸਾਥ ਰਮਣਕੀਆ ਕਰੇਇਸਬਾਤਕੀਬੜੀਭਾਰੀਬਿਚਾਰਸੰਸਾਰਮੈਹੋਨੇਲਾਗੀਪਰੰਤੂਖਬਰਹੋਏ ਬਿਨਾਕੈਸੇਰਹੇ ਇਸਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਬਦਭੀ ਹੈ। ਕਬੀਰਸਾਕਤ ਐਸਾਜਾਨੀਐ ਜੈਸੀਲਸਨਕੀ ਖਾਨ। ਕੋਨੇਬੈਠੇਖਾਈਐ ਪ੍ਰਗਟਹੋਇਨਿਦਾਨ॥੧॥ ਅੰਦਰਬੈਹਕੇਕਰਮ ਕਮਾਵੈਸੋ ਚਹੁਕੁੰਟੀ ਜਾਣੀਐ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ਏਕਧਨੀਦੂਜੇਮਦੀਤੀਜੇ ਜੋਬਵਾਨ। ਬਿਕਾਰ ਕਰੇਬਿਨਕਿਉਂਬਰੇਬਚੇ ਬਚਾਵੇਰਾਮ॥ ਇਤਯਾਦੀ॥ ਤੈਸੇਹੀਤਿਸਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਕਰਮ ਸੰਸਾਰਮੈਂਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ। ਪਰੰਤੂਮਾਨੁਖਯਾਇਸਤ੍ਰੀ ਤਿਸਕੇਸਿਰੇ ਕੋਈਆਈਨਹੀ। ਇਸਲੀਏਤਿਸਕਾਪੜਦਾ ਬਨਾਯਾਰਹਯਾ। ਪਰੰਤੂਕੋਈਜੋਬੜਾਉਤਮਪੁਨਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾਆਇਕੇਉਦੇਹੂਆ ਤਬਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਨੇ ਅਰਥਅਪਨੇ ਸਾਸਸਸੁਰਸੇਪੂਛਕੇ ਆਵਤੀਭਈ। ਇਸਓਰ ਸੰਤਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਰੀਰਭੀ ਬੜਾ

ਸੁੰਦਰਜੁਬਾਅਵਸਥਾਯੁਕਤਤਥਾ ਏਕਤੋਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਔਦੂਸਰਾ ਸਾਮਰਥਵਾਲੇ ੨ ਤੀਸਰ
ਸਭਰਾਜਾਪ੍ਰਜਾਜਿਨਕੋ ਮਾਨਤੇਹੈਂਸਰਬਤ੍ਰ ਮਾਨੇਹੂਏਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਿਤ ੩ ਚੌਥਾਨਿਰਭੈ ਕਿਸੀਕ
ਜਿਨਕੋ ਭੈ ਨਹੀਹੈ ਪੰਚਮਨਿਰਵੈਰ ਕਿਸੀਕੇਸਾਥ ਜਿਨਕਾਵੈਰਨਹੀਹੈ ੫ ਖਸ਼ਮ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ
ਸ੍ਵਾਧੀਨ ਇਛਾਚਾਰੀ। ਬਹੁਤਹੀ ਸਿੰਘਸਰਦਾਰ ਔ ਬਡੇ੨ ਧਨੀ ਮੁਲਤਾਨਕੇ ਸਖਰ
ਸਿਕਾਰਪੁਰ, ਸਿੰਧਕੇਦਰਸਨ ਔ ਸਤਸੰਗਕੇਕਰਣੇ ਅਰਥਆਵੈਂ ਬਡੀਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਮਾਨ
ਕਰੈਂ ਔ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਪਦਾਰਥ ਧਨਬਸਤ੍ਰਭੂਖਣ ਆਦਿਕ ਅਰਪਣਕਰੈਂ ਚਰਣ
ਕਮਲੋਂਪੈਸੀਸਝੁਕਾਇਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰੈਂ। ਤੈਸੇਹੀਬਡੇ੨ ਧਨਾਢੋਂਕੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਭੀ
ਆਇਕੇਮੌਲਝੁਕਾਇਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇ ਅਛੇ੨ ਪਦਾਰਥ ਮਰਪਨਕਰੈਂ ਦਰਸਨਪਰਨਸਤ
ਸੰਗ ਸਭੀਲੋਕਕਰਕ ਬਡੇਅਨੰਦਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਂ। ਸਿਕਾਰਪੁਰਕੇਧਨੀਵਾਨੋਂਕੀਆਂਜੁਬਾ
ਅਵਸਥਾਵਾਨਸੁੰਦਰੀਆਂ ਸੁੰਦਰਬਸਤ੍ਰਭੂਖਨ ਪਹਰਕੇ ਸਿੰਗਾਰਲਗਾਇਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ
ਆਵੈ ਔਭਖਭੋਜ ਲੇਹਜ ਪੇਯ ਚੋਖਆਦਿਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਵਤ ਸ੍ਵਾਦੂ ਭੋਜਨ ਬਨਾਇ ੨ ਕੇ
ਲਜਾਇ ਅਰਪਣਕੀਆਕਰੈ। ਔ ਕਾਮਰੂਪੀ ਅਗਨਿਕਰਕੇ ਤਪਤਜਿਨਕੇ ਰਿਦੇਹੈ॥
ਪਰੰਤੂ ਐਸੇਸਤਪੁਰਖੋਂਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪਹੈ ਜੋਜਿਸਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਉਨਕੇਮਨ ਸੀਤਲਹੋਜਾਵੈਂ।
ਸੰਤਨਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀ ਵਚਨੋਂਕੀ ਵਰਖਾਕਰਕੇ ਸੀਤਲਚਿਤਹੋਕੇ ਗ੍ਰਿਹਕੋਜਾਵੈ ਔਸਤ
ਪੁਰਖੋਂਕੇਉਪਦੇਸਕੋ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਯਾਦਭੀਰਖੈ। ਜੋਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਏਕਵਾਰ
ਭੀ ਦਰਸਨਸੰਤਹੁਕਾ ਕਰਜਾਵੈ ਉਸਕਾ ਚਿਤਰੂਪੀਮਤਸ ਕੁੰਡੀਕਰਕੇਫਸਜੋ ਮਤਸਕੀ
ਨਜਾਈ ਕਹੂਜਾਇਨਸਕੇਕਿੰਤੂਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਮੈਲਾਗਜੇਰਹੇ। ਜੈਸੇਭਵਰ
ਫੂਲੋਂਕੋਤਜਾਗਕੇ ਕਹੂਨਹੀ ਜਾਇਸਕਤੇਹੈ। ਤਦਵਤ। ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਚਰਚਾਸੇ
ਔਰਕੋਈਕਥਾਵਾਰਤਾ ਸੰਤਹੁਪਾਸਨਚਲੇ। ਔਰ ਦੇਖਨੇਵਾਲੇ ਲੋਕ ਬਡੇਅਸਚਰਯ ਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ। ਦਿਬਜਸਜਾਮਸੁੰਦਰਸਰੂਪਕੋ ਦੇਖਕੇਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਪੁਰਖਸਭੀ ਸਤ੍ਰਆਦਿਕ
ਭੀਮੋਹਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਵੈ। ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਅਪਨੇਸਰੀਰਕੀਭੀ ਸੁਰਤ
ਤਿਨਕੋਨਹੀਰਹਤੀਥੀ। ਜੇਕਿਸੀਧਨਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰਮਿਤ੍ਰ ਆਦਿਕਕਾ ਵਿਯੋਗਹੋਜਾਵੈ ਔ
ਤਿਨਕੇਸ਼ੋਕਕਰਕੇ ਆਤਰਭੀਹੋਵੈ ਪਰੰਤੂਜਬਆਇਕੇਦਰਸਨ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾਕਰੇ
ਤਬਤਿਸਕਾਸ਼ੋਕਤਾਪ ਤਾਤਕਾਲ ਦੂਰਹੋਜਾਵੈ। ਤਥਾ ਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲ ਕੇ ਘਰਕੀਆਂ
ਇਸਤ੍ਰਆਂਕੋਰਾਜਾਕੀਓਰਸੇਰੋਕਨਹੀਥੀਜਬਚਾਹੈਂਤਬੀਆਇਕੇਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰ
ਜਾਵੈ ਚਾਹੇਸਾਰਾਦਿਨ ਸੰਤਹੁਕਾਸਤਸੰਗਕਰਤੀਜਾਂਰਹੈ। ਪਰੰਤੂਬਿਨਾਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਸੇ
ਔਰਸੰਤਹੁਕੇਪਾਸ ਜਾਨੇਕਾਤਿਨਕੋ ਹੁਕਮਨਹੀਥਾ। ਪੁਨਾਇਕਦਿਨ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ
ਕੀਬਡੀਸਨੁਖਾ ਪਾਸਅਪਨੀਸਾਸੂਕੇ ਬੈਠੇਹੂਏਸੰਤਹੁਕੇਆਗੇ ਦੋਨੋਂਹਾਥਜੋੜਕੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾ

ਅਤਿਦੀਨਹੋਕੇ ਕਰਤੀਭਈ। ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਮੁਝਕੋਭੀਸਾਂਤਿਦਾਨਦੇਵਹੁ। ਤਬਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤਿਸਕੇ ਮਨਕੇ ਸੰਕਲਪਕੋ ਜਾਨਕੇ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇਭਏ ਗੁਰੂਸਬਦਦ੍ਵਾਰਾਭੀ ਸੋ ਸਤੀਆਂ ਆਖੀਐ ਜਿਸਤਸੰਤੋਖਰਹੰਨ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇਆਗੇਚਰਖਾਔਪੀਛੇਕੰਧ। ਕਹੇਜੱਲਣਤੇਰੀਏਵੇਜਾਉਲੰਘ। ਜੇਖਾਵੇ ਮਲੀਦਾ ਤੇਹੰਢਾਵੇਂਪੱਟ ਤਾਫਿਰਕੀਕਰੁਜੱਲਣਜੱਟ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਰ ਸਬਦਃ ॥ ਜਿਉਤਨ ਬਿਧਵਾ ਪਰਕੋਦੇਈ। ਕਾਮਦਾਮਵਸ ਚਿਤਹਰਲੇਈ। ਬਿਨਪਿਰਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨਆਵੈਤੇਈ। ਤਿਸ ਕਾ ਅਰਥ। ਹੇਬਾਲੇ ਜੈਸੇ ਬਿਧਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾਮ ਔਧਨਕੇ ਵਸਹੋਕੇ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਪਰਪੁਰਖਕੇਆਗੇ ਕਰਦੇਤੀਹੈ। ਔਭੋਗਬਿਲਾਸਕੀ ਕੁਸਲਤਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਚਿਤਕੋ ਹਰਲੇਤੀਹੈ। ਏਕਨਿਮਖਮਾਤ੍ਰ ਅਰਥਾਤਆਂਖਕੇ ਝਮਕਨੇਮਾਤ੍ਰ ਸ੍ਵਾਦਕੇਵਾਸਤੇ ਲੋਕਮੈ ਨਿੰਦਾਔਉਪਹਾਸਕੋਸਹਾਰਤੀਹੈ।ਔਰਲਜਾਡਰਕੋਦੂਰਕਰਕੇ ਤਥਾਪ੍ਰਲੋਕਕਾ ਭੈਭੀਨਹੀ ਕਰਤੀਹੈ। ਕਹਤੀਹੈਕੇਮੀਤਤਿਹਾਰੇਹੇਤ ਕਾਂਸੀਕਰਵਤਹੂੰਲੈਹੋ। ਹੋਧਰਮਰਾਜਕੀ ਸਭਾ ਜੁਵਾਬ ਠਾਂਡੀ ਹੋਇ ਦੇਹੋ। ਇਤਜਾਦੀਕੁਵਾਕ ਨਿਰਲਜਹੋਕੇ ਕਰਤੀਹੈ। ਪਰੰਤੂਬਿਨਾ ਪਿਰਅਪਨੇ ਪਤੀਸੇਬਿਨਾ ਤਿਸਇਸਤ੍ਰੀਕੋਤ੍ਰਿਪਤੀ ਨਹੀਹੋਤੀ ਦੂਸਰਾਲੋਕਮੈਭੀਬਦਨਾਮ ਹੋਤੀਹੈ ਤੀਸਰਾਪਰਲੋਕਮੈ ਤਪਤਲੋਹੇਕੇ ਥੰਭੋਸੇਲਗਾਵਨੇਆਦਿਕ ਨਰਕਭੋਗਤੀ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ॥ ਖਸਮਮਰੈ ਤਉਨਾਰਿਨਰੋਵੈ। ਉਸਰਖਵਾਰਾ ਅਉਰੋਹੋਵੈ। ਰਖਵਾਰੇਕਾ ਹੋਇਬਿਨਾਸ। ਆਗੈਨਰਕ ਈਹਾਂਭੋਗਬਿਲਾਸ॥ ਇਤਜਾਦੀ॥

ਬਸੰਤ ਮਃ ੧ ਅਸ੍ਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੧ ਦੋ ਤੁਕੀਆ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਜਗਕਊਆ ਨਾਮਨਹੀਚੀਤਿ। ਨਾਮੁਬਿਸਾਰਿਗਿਰੈਦੇਖੁਭੀਤਿ। ਮਨੂਆ ਡੋਲੈ ਚੀਤਿ ਅਨੀਤਿ।ਜਗਸਿਉਤੂਟੀਝੂਠੀਪ੍ਰੀਤਿ॥੧॥ਕਾਮਕ੍ਰੋਧੁਬਿਖੁਬਜਰੁਭਾਰੁ।ਨਾਮਬਿਨਾਕੈਸੇਗੁਨ ਚਾਰੁ॥ ੧ ਰਹਾਉ॥ ਘਰੁਬਾਲੂਕਾ ਘੂਮਨਘੇਰਿ। ਬਰਖਸਿ ਬਾਣੀ ਬੁਦਬੁਦਾਹੇਰਿ। ਮਾਤ੍ਰਬੂੰਦਤੇਂਧਰਿਚਕੁਫੇਰਿ।ਸਰਬ ਜੋਤਿਨਾਮੈਕੀਚੇਰਿ॥੨॥ ਸਰਬਉਪਾਇ ਗੁਰੂ ਸਿਰਿ ਮੋਰੁ। ਭਗਤਿ ਕਰਉ ਪਗ ਲਾਗਉ ਤੋਰੁ। ਨਾਮਿਰਤੋ ਚਾਹੋ ਤੁਝਓਰੁ। ਨਾਮ ਦੁਰਾਇ ਚਲੈ ਸੋ ਚੋਰ॥ ੩। ਪਤਿ ਖੋਈਬਿਖੁ ਅੰਚਲਿਪਾਇ। ਸਾਚਨਾਮਰਤੋਪਤਿਸਿਉ ਘਰਿ ਜਾਇ। ਜੋਕਿਛੁ ਕੀਨਸਿ ਪ੍ਰਭੁਰਜਾਇ। ਭੈਮਾਨੈ ਨਿਰਭਉ ਮੇਰੀਮਾਇ॥੪॥ ਕਾਮਨਿ ਚਾਹੈਸੁੰਦਰਭੋਗ। ਪਾਨਫੂਲਮੀਠੇਰਸਰੋਗ। ਖੇਲੈਬਿਗਸੈਤੇਤੋਸੋਗ। ਪ੍ਰਭੁਸਰਣਾਗਤਿ ਕੀਨਸਿਹੋਗ॥ ੫॥ ਕਾਪੜਪਹਿਰਸਿ ਅਧਿਕਸੀਂਗਾਰੁ। ਮਾਟੀਫੂਲੀ ਰੂਪੁ ਬਿਕਾਰੁ।

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਬਾਂਧੈ ਬਾਰੁ। ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸੂਨੇ ਘਰੁ ਬਾਰੁ ॥ ੬ ॥ ਗਾਛਹੁ ਪੁਤ੍ਰੀ ਰਾਜ ਕੁਆਰਿ। ਨਾਮੁ ਭਣਹੁ ਸਚੁ ਦੋਤੁ ਸਵਾਰਿ। ਪ੍ਰਿਉ ਸੇਵਹੁ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧਾਰਿ। ਗੁਰਸਬਦੀ ਬਿਖੁ ਤਿਆਸ ਨਿਵਾਰਿ ॥ ੭ ॥ ਮੋਹਨਿ ਮੋਹਿ ਲੀਆ ਮਨੁ ਮੋਹਿ। ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਨਾ ਤੋਹਿ। ਨਾਨਕ ਠਾਢੇ ਚਾਹਹਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦੁਆਰਿ। ਤੇਰੇ ਨਾਮਿ ਸੰਤੋਖੇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ—ਜਗ ਕਉਆ ਇਤਿ। ਪ੍ਰਿਥਮ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ। ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੈਸੇ ਕਾਕ ਚੂੰਚ ਸੇ ਬਿਸ੍ਟਾ ਭਖਣ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕਾਂ ਕਾਂ ਕੁਤਸਿਤ ਸਬਦ ਪ੍ਰਤਿਖਿਣ ਬੋਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ। ਸੁਧ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਸੇਵਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਾਕ ਸਮਾਨ ਜਗਤ ਕੇ ਜੀਵ ਭੀ ਗਯਾਨ ਕੋ ਆਸ੍ਰੇ ਲੈਕੇ ਚੁੰਜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨ ਕੋ ਮੁਖ ਰਖ ਕੇ ਵਿਸ੍ਟਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਿਖੈ ਭੋਗੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤੇ ਹੈਂ। ਮਦਰਾ ਮਾਸ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਪੁਰਖ ਸੇਵਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਔਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਪਰ ਪੁਰਸੋਂ ਕਾ ਸੇਵਨ ਕਰਤੀਆਂ ਹੈਂ। ਨਾਮ ਇਤਿ। ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਕੋ ਚਿਤ ਮੇ ਨਹੀ ਰਾਖਤੇ ਹੈਂ ਨਾਮ ਕਾ ਸੇਵਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਨਾਮ ਇਤਿ। ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਕੋ ਬਿਸਾਰ ਕੇ ਐਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਬਾਲੂ ਕੀ ਭੀਤ ਸੂਰਯ ਕੇ ਤੇਜ ਸੇ ਸੂਕੀ ਹੂਈ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਗਿਰ ਪਰਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ। ਮਨੂਆ ਇਤਿ ਜਬ ਚਿਤ ਜੀਵ ਕਾ ਅਨੀਤੀ ਯੁਕਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਜੀਵ ਕਾ ਮਨ ਅਤ ਸੈ ਕਰਕੇ ਡੋਲਤੇ ਹੈ ਆਂਧੀ ਕੇ ਚਲਨੇ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਨਾਵ ਡੋਲਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ਜਗਤ ਇਤਿ। ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜਿਸ ਜਗਤ ਕੇ ਜੀਵੋਂ ਵਾਸਤੇ ਅਰਥਾਤ ਸਨਬੰਧੀਓਂ ਅਰਥ ਕਪਟ ਛਲ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਬ ਯਲ ਲਯਾਇਕੇ ਉਨਕੋ ਖਿਲਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਵਹੁ ਸਨਬੰਧੀ ਭੀ ਇਸ ਕੇ ਸਾਥ ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਾ ਲੋਭ ਪ੍ਰਯੁਕਤਾ ਝੂਠੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰੀਤੀ ਤੂਟਤੀ ਕੋ ਬਿਲਮ ਨਹੀ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਸ ਕਾ ਸ੍ਵਾਰਥ ਪੂਰਾ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਲੋਭ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਸਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਤੂਟ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਬਿਨਾ ਲੋਭ ਲਾਲਚ ਕੇ ਜੋ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ ਵਹੁ ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਕੀ ਤੋੜੀ ਹੂਈ ਵਹੁ ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਤੂਟਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜਬ ਲਗ ਲਬ ਤਬ ਲਗ ਨਹੀ ਨੇਹੁ ਲਬ ਤਾ ਕੂੜਾ ਨੇਹੁ। ਕਿਚਰ ਝਥ ਲੰਘਾਈਐ ਛਪਰ ਤੁਟੈ ਮੇਹੁ। ਲੋਭ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰੀਤੀ ਅਲਪ ਕਾਲ ਹੀ ਥਿਰ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਇਤਿ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਕੇ ਜੋ ਸਬਦਾਦੀ ਵਿਸਯੋਂ ਕਾ ਸੇਵਨ ਹੈ ਏਹੀ ਬਜਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਪਰਿਮਿਤ ਭਾਰ ਜੀਵ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਾਖਾਣੋਂ ਕੀ ਪੰਡ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਭੁਜਾ ਬਲ ਸੇ ਹੂਆ ਚਾਹੇ ਵਹੁ ਜੀਵ ਬਡਾ ਮੂਢ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੋ ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਇੰਦ੍ਰਯਾਰਾਮੀ ਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰਯਾ ਚਾਹੇ ਸੋ ਜੀਵ ਮਹਾ ਮੂਢ ਹੈ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਉਨਕਾ ਉਧਾਰ ਭੀ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸੇ ਹੋਵੇ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਤਰਣੇ ਅਰਥ ਕੋਈ ਉਪਾਉ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਨਾਮ ਇਤੀ ॥ ਹੇ ਦੇਵੀ ਤਿਨ ਕੇ ਤਰਣੇ ਕਾ

ਉਪਾਉ ਏਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਨਾਮਹੀ ਚਾਰੁਸੁੰਦਰ ਗੁਣਹੈ। ਅਥਵਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਚਾਰੂ ਜੋਉਤਮ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਐਕ੍ਯ ਗਯਾਨਹੈ ਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾਕੇ ਏਕ੍ਯਗ੍ਯਾਨਬਿਨਾ ਸੰਸਾਰਿਕ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇ ਜੀਵ ਛੂਟਤੇ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ਯੇਹ ਨਿਯਮਹੈ॥ ੧ ਰਹਾਉ ॥ ਘਰੁ ਇਤਿ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਯੇਜੀਵਜਿਸਦੇਹਕੋ ਔ ਸੁਖਕੇ ਸਾਧਨੋਕੋ ਥਿਰ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤੇਹੈ ਸੋਤੋ ਐਸੇਹੈ। ਜੈਸ ਬਾਲੂਰੇਤਕਾਘਰੁਬਡੇ ਬੇਗ ਵਾਲੀ ਨਦੀਕੇਤੀਰਪਰ ਬਨਾਵੇ ਔਉਪਰਸੇਬਡੀ ਬਰਖਾਭੀਹੋਵੇਔਨਦੀਕੇਬੇਗਸੇਵਹੁਨਦੀਕਾ ਤੀਰਗਿਰਤਾਜਾਤਾਹੋਵੇ।ਫਿਰਉਸਘਰਕੋਥਿਰਜਾਨਕੇਤਿਸਘਰਕੇਅੰਤ੍ਰਪ੍ਰਮਤਹੋਕੇਬੈਠਰਹੇ ਵਹੁਕੈਸੇਬਚੇਗਾ। ਵਹੁਬਾਲੂ ਰੇਤਕਾਘਰਭੀਕੋਈਘੜੀਥਿਰਰਹਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇਇਸਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਮੇਕੁਛਕਅਰੁਚੀ ਉਤਪਤ ਹੋਣੇਸੇ ਬਰਖਸਿ ਇਤਿ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਉਰ ਅਤਿਅਲਪ ਕਾਲ ਰਹਣਵਾਲਾ ਅਤਿਤੁਛ ਤਾਦ੍ਰਸ਼ੇਤਨਵਾਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇਤੇਹੈਂ। ਬਰਖਸਿ ਇਤਿ। ਜੈਸੇਬ੍ਰਿਸ਼੍ਰਿਕਾਲਮੈ ਬ੍ਰਿਸ਼੍ਰਿਕੇਜਲਵਿਖੇ ਜਲਕੇਬਿੰਦੂਪਰਨੇਸੇ ਬੁਦਬੁਦੇਉਠਤੇਹੈਂ ਔਤਾਤ ਕਾਲਹੀਨਸ੍ਰਹੋਜਾਤੇਹੈ ਹੇਰਨਾਮਦੇਖ ਏਹੁ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਇਸਵਿਖੇ ਜਾਨਨਾ। ਤੈਸੇਹੀ ਮਾਤਾ ਕੀਰਕਤ ਔਪਿਤਾਕੀਬਿੰਦਰੂਪੀ ਚਕਨਾਮ ਚਕ੍ਰਪਰਧਰਕੇ ਕੁੰਭਕਾਰਕੇ ਚਕ੍ਰਵਤ ਇਸ ਜੀਵਕੇ ਕਰਮਕੇਅਨੁਸਾਰ ਬਿਧਾਤਾਇਸਜੀਵਕੋ ਜਨਮਮਰਨਰੂਪੀ ਫੇਰਮੈਪਾਇਦੇਤਾਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਰਬ ਇਤਿ। ਸਰਬਜੋਤਿਮਾਯਾ ਅਥਵਾਸੂਰਯਅਗਨਿ ਆਦਿਕਗ੍ਰਹਣਕਰਨੇ। ਅਰਥਾਤ ਯਾਵਤ ਸੂਰਯਚੰਦ੍ਰਮਾ ਤਾਰਾਆਦਿਕ ਸਰੀਰਧਾਰੀਹੈ ਤੇਸਰਬਨਾਮੈਕੀ ਚੇਰਿ ਨਾਮਕੀਦਾਸੀਹੈਂ॥ ੨॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੈ ਇਸਚਕ੍ਰਕੇ ਫੇਰ ਮੈਸੇ ਜੀਵ ਨਿਕਸ ਸਕਤਾਹੈ ਅਥਵਾਨਹੀ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਸਰਬਇਤਿ। ਹੇਪੁਤ੍ਰੀਸਰਬਉਪਾਵਾਂਕੇ ਸਿਰਸਤਿਗੁਰੂਕੀ ਸਰਣਿਪ੍ਰਾਪਤਿਰੂਪ ਉਪਾਉਹੈ। ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੇਰੇ ਸਿਰਕੇ ਮਾਥੇਕੇ ਊਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈ। ਭਗਤਿ ਇਤਿ। ਹੇਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਦੀਨਾਨਾਥ ਗੁਰੁਮੁਖਹੋਕੇ ਤੇਰੇ ਚਰਣੀਲਾਗਉ ਔਤੇਰੀਭਗਤਿ ਅਨਨ੍ਯ ਭਗਤਿ ਕਰਉ। ਤੇਰੇਵਿਖੇ ਪ੍ਰੀਤੀਵਾਨ ਹੋਕੇ ਤੁਝਓਰਨਾਮ ਅਨਨਮਨਹੋਕੇ ਤੇਰੀਓਰਹੀ ਧਾਵਹੁ ਔਰ ਚਾਹਨਾਕੋ ਮਿਟਾਕੇ ਤੁਝਕੋਹੀ ਚਾਹੋਂ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੋਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾ ਨਾਮਨਹੀਜਪਤੇਹੈਂਤੇਕਉਨਹੈਂਲੋਕਮੈ ਕਿਸ ਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧਹੋਤੇਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇਦੇਵੀ ਜੌਨਸੇਜੀਵ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾਨਾਮ ਨਹੀਜਪਤੇ ਹੈ ਤੇਨਾਮਕਚੋਰਹੈਂ। ਜੋਨਾਮਸੇਬੇਮੁਖਹੈ ਨਾਮਦੁਰਾਇਚਲੇ ਦੁਰਾਇਨਾਮ ਚੁਰਾਵਨੇਕਾਹੈ ਨਾਮਕੋ ਜੋਦੁਰਾਇ ਚਲਤੇਹੈ ਤੇਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਚੋਰਹੈ ਸਾਸਤ੍ਰਮੈ ਤਿਨਕੋ ਚੋਰ ਕਹਤੇਹੈਂ। ਅਨ੍ਯ ਪ੍ਰਮਾਣਾਤੇਤਸਕਰਜੋਨਾਮਨਲੇਵੈਵਾਸੈਹਕੋਟਪਚਾਸ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥ ੩॥ ਨਾਮ ਕੇਚੋਰ ਅਤਯੰਤ ਘੋਰਨਰਕੋਂਕੋ ਭੋਗਤੇਹੈਂ ਇਹ ਕਹਤੇਹੈ॥ ਪਤਿ ਖੋਈ ਇਤਿ॥ ਜਿਨ

ਜੀਵਨੇਨਾਮਕੀ ਚੋਰੀਕਰੀਹੈ ਤਿਨ ਪੁਰਖੋਂਨੇ ਅਪਨੇ ਅੰਚਲਮੈ ਬਿਖ ਪਾਇਲੀਨੀਹੈ। ਅੰਚਲਨਾਮ ਪੱਲੇਕਾਹੈ। ਉਨੋਨੇ ਅਪਨੇ ਪੱਲੇਮੈ ਬਿਖ ਪਾਇਲੀਨੀ ਹੈ। ਬਿਖਕੇ ਭਾਰ ਲਾਦਕੇ ਪਰਲੋਕਮੈਚਲੇਹੈ। ਬਿਖਕੋ ਜੋ ਭਖਣ ਕਰਤਾਹੈ। ਸੋ ਅਵਸ੍ਯਹੀ ਮਰਤੇਹੈਂ। ਜਿਸਨੇਕੇਵਲ ਬਿਖਕੇਹੀਭਾਰਸੰਗ ਲਾਦਚਲਾਏਹੈਂ ਯਾਂਤੇਉਸਕੋ ਖਾਣੇਵਾਸਤੇਭੀ ਬਿਖ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਜਬਪੁਨਾਪੁਨਾ ਬਿਖਖਾਵੇਗਾ ਤਬ ਫਿਰ ੨ ਮਰੇਜਨਮੇਗਾ ਇਸਮੈ ਕਯਾ ਸੰਦੇਹਹੈ। ਉਨਨਾਮਕੇਚੋਰੋਂਕੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀਸਾਚੀਦਰਗਾਹਮੈ ਪਤਿਖੋਈਜਾਤੀਹੈ ਅਤਿ ਨਿਰਾਦਰ ਜਮਦੂਤਕਰਤੇਹੈਂ ਵਾਰੰਵਾਰਤਿਨਕੋ ਝਿੜਕਕੇ ਨਰਕੋਂ ਮੈ ਬੇ ਅਬਰੋ ਕਰਕੇ ਡਾਰਦੇਤੇਹੈਂ। ਤਿਨ ਨਾਮਕੇ ਚੋਰੋਂਕਾ ਕੋਈਭੀ ਵਿਸਾਹੁ ਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ॥ ਸਾਚ ਇਤਿ॥ ਔਰਜੋਨਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਸਾਚੇ ਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਹੋਤੇਹੈ। ਤੇਬਡੇ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾਸੇ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਜਾਤੇਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤੇਹੈਂ ਸਰੀਰਕੇ ਅੰਤਕਾਲਮੈ। ਔਜੀਵਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਲੋਕਮੈ ਬਡੇਆਦਰ ਸਤਕਾਰਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਸ਼ੰਕਾ॥ ਜਿਨਕੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇਨਾਮਮੈ ਪ੍ਰੀਤੀਹੋਤੀਹੈ ਤਿਨਕੇਕ੍ਯਾਲਖਨ ਹੈਂ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਜੋਕਿਛੁ ਇਤਿ। ਜੋਕਿਛ ਵਰਤਤਾਹੈ ਸੋਪ੍ਰਭੂਜੀਕੀ ਆਗ੍ਯਾਮੈ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਨਕੇ ਵਹੁਸੰਤਜਨ ਸਰਬਅਵਸਥਾਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨਰਹਤੇਹੈਂ। ਭੈਮਾਨੈ ਇਤਿ। ਜਨਮਮਰਣਕੇ ਭੈਸੇ ਸਬਦਾਦਿਕ ਵਿਸਯੋਂਸੇਵੈਰਾਗਵਾਨਹੋਤੇਹੈਂ ਔਮਾਈਜੋਮਾਯਾਵਾਲਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈ ਤਿਸਕੇ ਆਗੇਬੇਨਤੀ ਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਹੇਮਾਇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਪਨੀਮਾਤਾ ਜੈਸੇਅਗਨੀ ਔ ਸਰਪਸੇ ਛੋਟੇਬਾਲਕਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਤੀਹੈ ਤਦਵਤ ਸਬਦਾਦਿਕ ਬਿਖੈਰੂਪੀ ਸਰਪੋਂ ਸੇ ਮੇਰੀਭੀਰਖ੍ਯਾਕਰੋ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਜਬਜੀਵ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕਾਭੈਮਾਨਤੇਹੈ ਤਬਸਰਬਓਰਸੇ ਉਸਕਾ ਡਰ ਚੁਕ ਜਾਤੇਹੈ॥ ੪॥ ਕਾਮਨਿਇਤਿ॥ ਕਾਮਨਿ ਨਾਮ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਸੁੰਦਰਭੋਗੋਂਕੀ ਇਛਾਕਰਤੀਹੈ। ਔਭੋਗੋਂਕੇਉਪਕਰਣ ਪਾਨਤਥਾਫੂਲ ਸੁਪਾਰੀਕਰਪੂਰ ਇਲਾ ਔਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਖਟਰਸਵਾਲੇ ਭੋਜਨਸੋਹਜਾਮੰਦਰ ਮੀਠੇਬਚਨ ਯੇਸ੍ਰੀਪਰਮੇ-ਸ੍ਵਰਕੇਨਾਮਬਿਨਾ ਸਭੀਰਸ ਰੋਗਰੂਪਹੋਕੇ ਜੀਵਕੋਬਾਧਾਕਰਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੀੜਾ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਖੇਲੈ ਇਤਿ॥ ਤਿਨ ਭੋਗੋਂਵਿਖੇ ਜਿਤਨਾਕੁਖੇਲਤੇਹੈ ਕ੍ਰੀੜਾਕਰਤੇਹੈ ਬਿਗਸਤੇਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈ। ਫਿਰਪੁਨਜੋਂਕੇਖੈਹੂਏ ਪੀਛੇ ਭੋਗੋਂਕਾ ਵਿਯੋਗ ਅਵਸ੍ਯਹੀ ਹੋਤੇਹੈ। ਪੁਨਾ ਜਿਤਨਾਕ ਭੋਗੋਕੇਸੰਯੋਗਕਰਕੇਜੀਵਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਉਸਸੇਸੌਗੁਣਾਅਧਿਕਸੋਕਮੋਹ ਦੁਖੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਔਰਜੋਜੀਵਪ੍ਰਭੂਕੀਭਗਵੰਤਕੀਸਰਣਕੋਪ੍ਰਾਪਤਿਹੂਏਹੈਉਨਕੋਵਿਖਯੋਂਕੇਸੰ ਯੋਗਵਿਯੋਗਮੈਹਰਖਸੋਗਕੋਈਨਹੀਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ।ਕਾਹੇਤੇਤੇਮਹਾਤਮਾਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇਜੋ ਹ-ਮਾਰੇਮਿਤ੍ਰਪ੍ਰਭੂਨਕੀਆਹੈਸੋਬਹੁਤਹੀਅਛਾਕੀਓਹੈਸੋਈਹੋਤੇਹੈਜੋ ਜੋਕਛੁਹਮਾਰਾਪ੍ਰਭੂਕਰਤੇ

ਹੈ ਉਸਤੇਅਨਥਾ ਵਿਦ੍ਰਧਨਹੀਂਦੇਤੇਹੈਂ॥ਪਾਕਾਪੜਇਤਿ॥ ਜਿਸਦੇਹਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਔਪੁਰਖ ਬਡੇ ੨ ਯਤਨਕਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰਔਭੂਖਣ ਸੁਵਰਣਚਾਂਦੀਕੇ ਜੜਾਊਪਹਰਕੇ ਪੁਨਾਦਰਪਣ ਮੈ ਅਪਨਾਮੁਖਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈਂ ਸੁਗੰਧਯਾਂਪਾਇਕੇ ਜਿਸ ਦੇਹਕੋ ਉਦਿਵਰਤਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਉਦਵਰਤਨ ਵਟਨੇਕੋਨਾਮਹੈ ਜਿਸਦੇਹਕੇਊਪਰ ਵਟਨਾਮਲਕੇ ਸੁਗੰਧੀਵਾਲੇ ਜਲੋਂਸੇਇਸਨਾਨਕਰਤੇਹੈ ਔ ਪਾਨਸੁਰਖੀਖਾਇਕੇ ਮੁਖਲਾਲ ਕਰਲੇਤੇਹੈਂ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਚਨਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇਜਿਸਦੇਹਕੋ ਅਤਿਸੁੰਦਰਦੇਖਕੇ ਅਤਯੰਤਉਤਮ ਮਾਨਕੇਮਟਕ੨ ਬਾਤੈ ਬਨਾਇਕਰਤੇਹੈਂ ਔਟੇਢੇ ੨ ਚਲਤੇਹੈ ਸੋਦੇਹ ਕਯਾ ਹੈ॥ ਮਾਟੀ ਇਤਿ॥ ਮਾਟੀ ਫੂਲੀ ਹੂਈਹੈ ਜਿਤਨਾਕਦੇਹਵਿਖੇ ਅਸਥੂਲਪਣਾਹੈ ਸੋਤੇਪਾਂਚਤਤੋਂਕੀ ਮਿਲੌਨੀਕਰਕੇਹੈਂ ਮਾਟੀ ਕਾ ਅਸਥੂਲਪਣਾਹੈ ਔਤੁਚਾਕੇਅੰਤਰ ਲੋਹੂ ਔਬੀਰਜ ਕਫਕਾ ਚਮਤਕਾਰਹੈ ਸੋਕੇਵਲ ਕਫਪਿਤ ਰਕਤਵੀਰਯਮਾਤ੍ਰਕਾ ਵਿਕਾਰਹੈ ਔਰ ਕੁਛਨਹੀ ਹੈ। ਪੁਨਯੇਦੇਹਕੈਸੋਹੈ ਛਿਨ ਭੰਗਰਹੈ ਬੁਦਬੁਦੇਵਤ ਦੇਖਤੇ੨ਤਾਤਕਾਲਨਸ੍ਰਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਇਸਦੇਹਕੀ ਪਾਲਨਾਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ੨ ਦਾਵੇਬਾਂਧਤੇ ਹੈ ਸਦਾਜੀਵਨੇਕੀ ਆਸਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਹੈ ਆਤਮਾਸੇਭਿੰਨ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇਭਿੰਨ ਔਰੋਂਸੇਸੁਖਕੀਆਸਾ ਕਰਤੇਹੈਂਤਥਾਆਠੋਯਾਮਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਕਰਤੇਹੈ ਨਿਹਸੰਕਲਪ ਹੋਕੇ ਸੁਖਕੀ ਨੀਂਦ ਕਬਹੂੰ ਨਹੀ ਸੋਵਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਸਾ ਔਮਨਸਾਕਰਕੇ ਘਰਬਾਰਜੀਵਨੇ ਬਾਂਧਰਾਖਯੋਹੈ। ਘਰਬਾਰਨਾਮਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕਕੋਹੈ ਅਥਵਾਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਸਾਮਨਸਾਕਰਕੇਜੀਵਨੇਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇਮਿਲਨੇਰੂਪੀ ਘਰਕਾਬਾਰ ਨਾਮਦਰਵਾਜਾ ਬਾਂਧੋਬੰਦਕਰਰਾਖਯੋਂਹੈ॥ ਨਾਮਬਿਨਾਇਤਿ॥ ਸ੍ਰੀਭਗਵਤ ਜੀਕੇਨਾਮਸੇਬਿਨਾ ਇਸਜੀਵਕਾਘਰਰਿਦਾ ਬਾਰਮੁਖਸੂਨੇਹੈ। ਜੈਸੇ ਦੀਪਕਬਿਨਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇਸਮੇਮੈ ਘਰਸੂਨੇ ਡਰਾਵਨੇ ਸੋਹੋਤੇਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਜੀਵਕਾਰਿਦਾ ਔਮੁਖ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਨਾਮਬਿਨਾ ਸੂਨੇਅਤਯੰਤਡਰਾਵਨੇਸੋਲਾਗਤੇਹੈ॥ਔਰ ਵਾਕ੍ਯ॥ਨੰਗਾ ਦੋਜਕਚਾਲਯਾ ਤਾਂ ਦਿਸੈ ਖਰਾਡਰਾਵਣਾ। ਅਥਵਾਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇਨਾਮਬਿਨਾ ਯੇਜੀਵ ਸੂਨੇਘਰਬਾਰਨਾਮਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕਕੇਸੁਖਭੋਗੋਂਸੇ ਸੂਨੇਖਾਲੀਰਹਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤਦੋਨੋਲੋਕੋਕੇ ਸੁਖੋਂਸੇਨਿਰਾਸਰਹਤੇਹੈ ਨਾਮ ਬਿਹੂੰਨ ਸੂਨੇ ਸੇਮੁਖਾ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸੂਨੇ ਸੋਭਾ ਸੇ ਹੀਨ ਸਰਪਕੀ ਬਿਲਵਤ ਮੁਖਜਾਨੋ ਯਦ੍ਯਪੀ ਭੂਖਣਆਦਿਕੋਸੇ ਸੋਭਿਤਭੀਮੁਖਹੈ ਤੌਭੀ ਕਾਲੇਨਾਗਕੀ ਬਿਲਵਤਡਰਾਵਣੇਹੀਂਮੁਖਹੈ। ਜੈਸੇਕਾਲਾਨਾਗਬੰਬੀਮੈਸੇਨਿਕਸਕੇਡੰਗਮਾਰਤੇਹੈ। ਤੈਸੇ ਬੇਮੁਖਨਾਮਸੇ ਸੂਨ ਮੁਖਮੇ ਨਾਗਵਤ ਕਟੂਬਚਨ ਨਿਕਸਕੇ ਕਟ ਜਾਤੇਹੈ ਤਥਾਪੀਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜੈਸੇ ਨਾਗਕੇਕਟਨੇਸੇ ਬਿਖਚਢਜਾਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹੀਕੌੜੇਬਚਨਰੂਪੀ ਨਾਗਕੇਡੰਗਕੀ ਬਿਖਰਿਦੇਮੇਕਲੇਸਰੂਪਾਬਿਸਚਢਜਾਤੀਹੈ॥ਅਨ੍ਯ॥ਪਸੂਪਰੇਤਮੁਗਧਤੇਬੁਰਾ॥ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥

੬ ॥ ਗਾਛਹੁ ਇਤਿ ॥ ਯਾਂਤੇਹੇਪੁਤ੍ਰੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਤੁਮਅਪਨੇ ਘਰਮੇਜਾਵਹੁ ਸ੍ਰੀਗੋਬਿੰਦ
ਜੀਕੋ ਨਾਮ ਭਣੋ ਜਪੋ ਅਰਾਧੋ । ਕੈਸੋ ਸ੍ਰੀਗਬਿੰਦਜੀਕੋਨਾਮਹੈ ਸਚਦੇਤਸਵਾਰ । ਆਪ
ਸਤਸ੍ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧਹੈ ਔਜਪਨੇਵਾਲੇ ਅਪਨੇਉਪਾਸਕਕੋਭੀ ਸਤਸਰੂਪ ਅਪਨੇਸੇ
ਅਭੇਦਕਰਕੇ ਸਤਸਰੂਪਹੀ ਬਨਾਇਲੇਤੇਹੈ । ਅਥਵਾਨਾਮਸਚਾ ਸ੍ਰੀਗੋਬਿੰਦਜੀਕਾ ਭਣੋ
ਕਹੋ ਅਪਣੇਮੁਖਸੇਹੀ ਰਾਤ੍ਰੀਦਿਨ ਸਵਾਰਕੇ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰੀਹਰਿਜੀਕਾਨਾਮ ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇ
ਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇ ਅਪਨਾ ਦਿਨਰਾਤ੍ਰੀ ਸਵਾਰ ਲੇਵਹੁ ਸਫਲ ਕਰਲੇਵਹੁ ॥ ਪ੍ਰਿਉ
ਸੇਵਉ ਇਤਿ ॥ ਪ੍ਰਿਉ ਸਬਦ ਈਹਾਂ ਪਰਮਪ੍ਰੀਤਮ ਪਤੀਕਾ ਵਾਚਕਹੈ । ਹੇਪੁਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ
ਘਰਮੇ ਏਕਾਂਤ ਇਸਿਥਤਹੋਕੇ ਜੋਸਚਾਪਤੀ ਅਜਰ ਅਮਰ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰਭੁਕੇ
ਚਰਣਕਮਲਕੇਪ੍ਰੇਮਕੇਆਧਾਰ ਆਸ੍ਰੈ ਤਿਸ ਸਚੇਪਤੀਕੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੇਮਸੇਕਰੋ ਮਨਤਨੁਧਨ
ਕਰਕੇ ਜੈਸੇਅਪਨਾਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਵੇਤੈਸੇਹੀ ਤਿਸਕੋਪ੍ਰਸੰਨਕਰੋ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੋ
ਏਬਿਸਯੋਂਕੀਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੈਸੇ ਨਿਵਰਤਹੋਵੇ ਇਸ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕਾ ਉਪਾਉ ਆਪ
ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਕਹੀਯੇਜੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਏਕਾਗ੍ਰਚਿਤ ਹੋਕੇਸੁਣ ॥
ਗੁਰੁ ਇਤੀ ॥ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇ ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸਰੂਪ ਸਬਦਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਨਿਰੰਤਰ ਕਰਕੇ
ਬਿਖਯਾਂਕੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਨਿਵਾਰ ਨਾਸਕਰਦੇਵੇ । ਇਸਤ੍ਰਿਸਨਾਕਰਕੇਹੀ ਬ੍ਰਹਮਪਦਸੇਗਿਰਕੇ
ਜੀਵਭਾਵਕੋਪ੍ਰਾਪਤਭਯੋਹੈ । ਪੁਨਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾਕੇ ਵਸਹੋਕੇ ਜੀਵਪਦਸੇਭੀ ਗਿਰਕੇ ਜੜਭਾਵ
ਬ੍ਰਿਛ ਪਾਖਾਣ ਖਰਬਤ ਭਾਵਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋਹੈ । ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀਵਿਸਨੁਭਗਵਾਨ ਸਰਬ ਕਲਾ
ਸਾਮਰਥ ਸਰਬਸਕਤੀਮਾਨ ਪ੍ਰਭੁ ਵਿਭੁਵ੍ਯਾਪਕਹੋਕੇਭੀ ਬਲਿਰਾਜਾਸੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕਾਰਾਜ
ਹਰਣੇਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾਕਰਕੇ ਬਵਿੰਜਾ ਅੰਗੁਲੀਕਾ ਪਰਮਿਤ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ।
ਐਸੀਯੇਪਿਸਾਚੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦੁਰਾਚਾਰਣੀਹੈ । ਜੋਕਰਣੇਯੋਗ ਕਾਰਯ ਨਹੀਭੀਹੈ । ਤਥਾਪਿ
ਤ੍ਰਿਸਨਾਰੂਪ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਸਰਪਨੀਕਰਕੇ ਡਸ੍ਯਾਹੁਆਜੀਵ ਕਰਤੇਹੈ । ਹੇਬਾਲੇਬਹੁਤਕ੍ਯਾ
ਕਹਨੇਹੈਜਿਤਨਾਕਾਲ ਗੁਰੁਉਪਦਿਸ੍ਰ ਗਾਰੁੜਮੰਤ੍ਰਵਤ ਗੁਰੁਸਬਦਕਾਅਭ੍ਯਾਸ ਜੀਵਨਹੀ
ਕਰਤੇਹੈ । ਉਤਨਾਚਿਰ ਕਾਲੀਨਾਗਨੀਰੂਪ ਤ੍ਰਿਸਨਾਕੀਬਿਖਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀਹੈ
ਯਾਤੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਗੁਰਸਬਦਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸਹੀ ਪਰਮਉਤਮ ਉਪਾਇ
ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਏਹੁਸਰੀਰ ਮਨਧਨ ਸਭਕੁਛ ਆਪਕੇਹੀ ਅਰਪਣਹੈ
ਮੈਤੋਆਪਕੇਚਰਣ ਸਰਣਾਗਤਿਹੂੰ ਜੋਚਾਹੋਸੇਕਰੋ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮੋਹਨਿ ਇਤਿ ॥ ਮੋਹਨੀ
ਸਰਬਜਗਤਕੇ ਮੋਹਨਹਾਰੀਮਾਯਾ ਪਾਰਮੇਸ੍ਰੀ ਤਿਸਕੇਮੋਹਨਹਾਰੇ ਪਰਮਕਰੁਣਾਕਰਣੇ
ਵਾਲੇ ਪਰਮਕਾਰਣਕ ਪਰਮੇਸ੍ਰਮੋਹਨਿਤਿਸਮੋਹਨਨੇਮੇਰੇਮਨਕੋਮੋਹਲੀਓ ਹੈ । ਮੋਹਨ
ਕਰਕੇ ਮੋਹ੍ਯਾਹੂਆ ਹਮਾਰਾਮਨ ਔਰਕਿਸੀਪਦਾਰਥਕੋ ਅਬਨਹੀਚਾਹਤੇਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥

ਅਪਨੇ ਤਿਸਮੋਹਨਕੋ ਕੈਸੇਪਛਾਨਜਾਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਗੁਰੂਕੈ ਇਤਿ॥ ਤਿਸ ਮੋਹਨ ਨਾਮ ਮਾਯਾਮੋਹਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋ ਹਮਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਜਾਨਨਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ਼੍ਟ ਸਬਦ ਬਿਨਾ ਮੋਹਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੋ ਜਾਨਨੇ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯੇ ਨਿਯਮ ਹੈ ਮਾਯਾ ਮੋਹਨਿ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਾਥ ਪਰਚਾ ਇਸ ਜੀਵ ਕਾ ਬਿਨਾ ਗੁਰੁ ਉਪਦਿਸ਼੍ਟ ਸਬਦ ਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸਸੇ ਨਹੀ ਪਰਤੇਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਮਾਯਾ ਮੋਹਨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਕੇਸਾਥ ਪਰਚਾਪਾਵਨੇਕਾ ਦ੍ਵਾਰ ਜੋਗੁਰੂਉਪਦਿਸ਼੍ਟਨਾਮਹੈ ਤਿਸਸ੍ਰੀਪ੍ਰਭੂਜੀਕੇਨਾਮ ਕੀ ਜੋਸਤਿਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਠਾਂਢੇਖੜੇਹੋਕੇ ਸਤਗੁਰੂਕੀਆਗ੍ਯਾਨੁਸਾਰ ਯਾਚਨਾਕਰਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਪਦੇਸਮਾਗਤੇਹੈਨਾਮਕਾ। ਸੋਉਨਕੋਸਤਗੁਰੂਜੀਨੇ ਜੋਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰਕੇਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਨਾਮਕਾਉਪਦੇਸ ਦੀਆਹੈ ਤਿਸ ਤੇਰੇਨਾਮਨੇ ਤਿਨਕੋ ਸੰਤੋਖੇ ਨਾਮ ਸੰਤੁਸ਼੍ਟ ਕਰ ਦੀਆਹੈ। ਅਥਵਾਜੌਨਸੇਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾ ਦ੍ਵਾਰਭੂਤ ਗ੍ਯਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੇ ਤਿਸਗ੍ਯਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸਲੇਨੇਕੀ ਚਾਹਨਾਕਰਤੇਹੈਂ ਤੇ ਠਾਂਢੇਨਾਮ ਸੀਤਲ ਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਆਧਿਬ੍ਯਾਧਿਉਪਾਧੀਰੂਪ ਤੀਨੋਤਾਪ ਤਿਨਕੇ ਨਿਵਰਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਠਾਂਢੇ ਨਾਮ ਖੜੇਰਹਨਕੋਭੀਹੈ ਔਸੀਤਲਕੋਭੀਹੈ ਦੇਸਭਾਖਾਮੈ ਠੰਢਾ ਸੀਤਲਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੇਸ ਅਰਥ ਸਮਾਨ ਹੈ ॥ ੯ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਔਰਭੀ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਤਿਸ ਦੇਵੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਣਾਵਤੇਭਏ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਉਪਦੇਸਕੋਸੁਣਕੇ ਰਿਦੇਵਿਖੇ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਮਝਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਉਸਤਤਿਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਮਾਥਾਧਰਕੇਨਿਮਸ-ਕਾਰਕਰਕੇ ਅਪਨੇਘਰਕੋ ਜਾਤੀਭਈ। ਨਿਸਪਾਪ ਸਾਂਤ ਚਿਤ ਹੋਜਾਤੀਭਈ। ਵਹੁ ਜੋ ਕੁਕਰਮ ਪਰਪੁਰਖ ਗਮਨਰੂਪਥਾ ਸੋਸਭੀਤਿਸਕਾ ਛੂਟਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਜੋ ਕੁਛ ਤਿਸਕਾ ਕਰਮਥਾ ਸੋਸਾਰਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਸਭਾਕੇਬੀਚ ਤਿਸਕੋ ਸੂਚਨਕਰਾਇਦੀਆ ਸਿਰਨੀਵਾਂ ਕਰਕੇ ਸੁਣਤੀਰਹੀ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਮਨਮੈ ਬਡੀਸਰਮਿੰਦੀ ਹੋਤੀਭਈ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀਆਗ੍ਯਾਪਾਇਕੇਅਪਨੇਘਰਮੈਇਸਿਥਿਤਹੋਕੇਪੁਨਾਬਾਹਰਪੈਰ ਨ ਡਾਰਤੀਭਈ।ਏਹੀਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨਤਿਸਸਾਵਣਮਲਕੀਸਨੁਖਾਕੋ ਪ੍ਰੇਮਉਪਦੇਸਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਜਿਸਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਉਸਕੋਉਪਦੇਸਦੀਆਉਸੀਦਿਨਸੇਕੁਕਰਮਸੇਹਟਕੇਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੇ ਭਜਨਮੈਭੀਲਾਗਜਾਤੀਭਈ।ਪਰਮਸੁਸ਼ੀਲਾਹੋਜਾਤੀਭਈ॥ ਤਥਾਚਗੁਰੂਸਬਦਃ॥ਪਾਰਸ ਮਾਨੋਤਾਂਬਾਛੁਹਜੋਕਨਕਹੋਤਨਹੀਬਾਰ।ਇਤ੍ਯਾਦੀਬ੍ਰਿਥਾਨਸਾਧਮਿਲਾਪ। ਤਥਾਉਸੀਦਿਨ ਸੇਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲਕੀਸਨੁਖਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣੋਮੈ ਪਰਮਸਰਧਾਵਾਨ ਹੋਤੀਭਈ। ਜੋ ਪਦਾਰਥਆਪਖਾਨਾਚਾਹੇ ਔਰਜੋਬਸਤ੍ਰਆਪਪਹਰਨਾਚਾਹੇ ਸੋਪ੍ਰਿਥਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਭੇਟਾ ਕਰਲੇਵੇ ਤਬ ਪੀਛੇ ਆਪ ਵਰਤੇ। ਕੁਕਰਮਕੇ ਛਡਾਦੇਨੇਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੀਤ

ਬਡਾਉਪਕਾਰ ਔਅਪਨੇਮੁਖਸੇ ਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਅਪਨੀਸਖਯੋਂਕੋ ਕਹਯਾਕਰੈ। ਹੇ ਸਖਯੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਉਪਕਾਰਮੈ ਕਵਨ੨ਵਰਨਨਕਰੂੰ ਇਨਮਹਾਰਾਜੋਂਨੇ ਮੁਝਕੋਬਿਸਯ ਰੂਪੀ ਬਲਤੀ ਅਗਨਿਸੇ ਰਾਖਲੀਯੋਹੈ ਇਨਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਬਿਸਯਰੂਪੀ ਬਿਖ ਭਖਣਸੇ ਅਬਬਚਗਈਹੂੰ। ਨਹੀਤੋਨ ਜਾਨੇ ਜੋਕਿਸਦੂਰਦਸਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀ। ਧੰਨਯ ਸੰਤਹੈਂ ੨ ਜੋਮੇਰੇਜੈਸੇ ਨੀਚੋਂਕੋ ਬਿਖਯਰੂਪੀ ਸਰਪੋਂਸੇ ਛਡਾਇਲੀਯੋਹੈ ਯਾਂਤੇਸੰਤਹੁ ਜੈਸਾ ਦਯਾਲ ਦਾਤਾਰ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਹੈ। ਔਰ ਰਾਜਾ ਸਾਵਨਮਲ ਭੀ ਏਕਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਕਹਣੇਲਾਗਾ। ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਯਾਤੇ ਆਪਨੇ ਬਡਾ ਉਪਕਾਰਕੀਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਾਰੀ ਸਨੁਖਾ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੋ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਗਈਹੈ ਤਿਸੀਦਿਨਸੇ ਅਪਕਰਮ ਸੇ ਨਿਵਰਤ ਹੋਗਈ ਹੈ। ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਟਿਕਕੇ ਬੈਠ ਗਈ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਐਸੀ ਬਿਭਚਾਰਣੀਕਾ ਬਿਭਚਾਰ ਕਰਮ ਛਡਾਇਦੀਆਹੈ ਹਮਕੋ ਇਸਕੇ ਕਰਮ ਛੂਟਨੇਕੀਉਮੈਦਨਹੀਥੀ। ਪਰੰਤੂਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੀ ਰਸਾਇਣ ਹੈ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਰਕੇ ਅਨੇਕਜਨਮੋਂਕੇਮੂਏਹੂਏਮੁਰਦੇ ਕੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਾਤਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੀਵਾਂਇਦੇਤੇਹੈ। ਅਮਰ ਪੁਨਾਕਰਦੇਤੇਹੈ। ਸੋ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੀ ਪਰਮਪਵਿਤ੍ਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸਪਰਸ਼ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਪਤਿਤੋਂਕੋਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਦੇਤੀਹੈ। ਏਕਵਾਰਹੀਕੁਕਰਮਜੋਂਕਾ ਕੁਕਰਮ ਛੂਟਜਾਨਾ ਯੇਕੇਵਲ ਸੰਤਜਨੋਂਕੇ ਦਰਸਨਕਾਪ੍ਰਤਾਪਹੈ। ਕਯਾਜਾਣੀਏ ਕੋਈਹਮਾਰੇਹੀਬਡੇਪੁਨਯਉਦੇਹੂਏਥੇ ਜੋਐਸੇਤਤਵੇਤਾ ਸਮਰਥੇਪੁਰਖੋਂਕਾ ਹਮਾਰੇਸਮੀਪ ਵਾਸਾਹੂਆਹੈ। ਧਨਯ ਧਨਯ ਸੰਤਜਨਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਕੋ ਅਸਥਾਨਕੋ ਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲ ਜਾਤਾਭਯਾ॥

ਦੋਹਰਾ–ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਬਿਰਦ ਪ੍ਰਭੂ ਯਾਮੈ ਸੰਸਾ ਨਾਹਿ।
ਸੰਤ ਬੇਦ ਇਮ ਕਹਤਹੈ ਮਹਿਮਾ ਲਖੀ ਨਜਾਇ॥ ੧॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ
ਸਾਵਨਮਲਕੀ ਸਨੁਖਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤ ਉਪਦੇਸ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ਸਪਤਮੋ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਧ ੮ ਧਯਾਯ

ਦੋਹਰਾ–ਗੁਰੁ ਬਿਨ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵਈ ਯਹਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ।

ਗੁਰੁ ਚਰਣੀ ਲਗ ਉੱਧਰੈ ਇਹੈ ਬੇਦ ਕੋ ਸਾਰ ॥ ੧ ॥
ਸੋਰਠਾ–ਮਾਨਤ ਗਜ਼ਾਨੀ ਆਪ ਬਿਖਯਨ ਰਾਗੀ ਹੋਇਕੈ ।
ਬਿਨ ਸਤਸੰਗ ਨ ਧ੍ਰਾਪ ਨਰਕ ਘੋਰਸੇ ਕਿਮਬਚੈ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਗਃ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਂਮੀਓ ਵਾਚ ॥ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ ਕੇ ਪਾਸਭੀ ਅਛੇ ੨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮਹੰਸ ਆਦਿਕ ਰਹਤੇਥੇ। ਜਬਰਾਜਾ ਕਚੈਹਰੀ ਬਰਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਠੇ ਤਬ ਉਨ ਸੰਤਨਕੇਪਾਸ ਜਲਾਜਾਵੈ ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਵੇਦਾਂਤ ਸਸਤ੍ਰਕੀ ਤਥਾ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਭਾਗਕੀ ਕਥਾ ਸੰਤਨਕੇ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਸੁਣਜਾਕਰੇ। ਔਆਪਕੋ ਪੂਰਣਬ੍ਰਹਮ ਗਜ਼ਾਨੀ ਮਾਨਤਾਥਾ। ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕਾਭੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤਾਥਾ। ਇਨਕੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਭੀ ਨਿਧੜਕਤਾ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨਸੁਣਕੇਆਪਭੀ ਨਿਧੜਕਹੋਕੇ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਉਚਾਰਕੀਆਕਰੇ। ਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲਆਪਮਹਾਉਤਮਲੋਕਥਾ।ਜਬਕੋਈ ਕਿਸੇਮੁਕਦਮੇ ਕਾ ਨਜ਼ਾਇ ਨ ਹੋਸਕੇਉਸਕਾਨਿਰਣਯ ਨ ਹੋਸਕੇਤਬਸਭਾਸੇਉਠਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇਕੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਪੂਛਲੇਤਾ ਥਾ। ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਕਹਣਾ ਕਿਹੇਭਗਵਨ ਮੁਝਕੋ ਇਸਨਜ਼ਾਯਮੈ ਸੰਸਾਹੈ। ਇਸਮੇ ਝੂਠੇ ਸਚੇ ਕਾ ਨਿਰਣਯਨਹੀ ਮੁਝਸੇਹੋਸਕਤਾਹੈ। ਆਪਸਰਬਕਲਾ ਸਾਮਰਥਹੋ ਆਪਕੋਈ ਨਿਰਣਾ-ਯਕ ਯੁਕਤੀਬਤਾਈਯੇ। ਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਇਸਮੇਰੇਸੰਸੇਕੋਦੂਰਕਰੋ। ਤਬਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਚੇਕੋ ਸਚਾਕਰਨੇਕੀ ਔ ਝੂਠੇਕੋ ਝੂਠਾ ਕਹਨੇ ਕੀ ਸਹਜਹੀਯੁਕ੍ਤੀ ਰਾਜਾਕੋ ਬਤਾਇਦੇਤੇਥੇ। ਹਸਤਾਮਲਕਵਤ ਪ੍ਰਤਖ਼ਕਰਕੇਦਿਖਾਇਦੇਵੈਂ। ਸੋਰਾਜਾਬਡੇਅਸਚ-ਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਵਚਨੋਕੋਕਹੇ ਕੇਚਾਹੇਕੈਸਾਭੀ ਕਠਨਪ੍ਰਸੰਗਹੋਵੈ ਤਥਾਪੀਮਹਾਰਾਜਜੀਸਹਜਹੀਯੁਕ੍ਤੀਸੇ ਨਿਰਣਯਕਰ ਦਿਖਾਵਿਤੇਹੈ। ਸੋਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲ ਏਕਦਿਨ ਕਚਹਰੀ ਬਰਖਾਸ ਕਰਕੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਬਾਹਰ ਸੈਲ ਕਰਣੇ ਕੋ ਗਯਾਥਾ ਜਾਤੇ ੨ ਘੋੜੇ ਨੇ ਨਖ ਲੀਆ। ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ ਅਸ੍ਵਪਰਸੇ ਧਰਣੀ ਪਰ ਗਿਰਪੜਤਾ ਤਬਤਿਸਕੇ ਏਕਪੈਰਕੋ ਮੋਸਆਜਾਤੀਭਈ। ਮੋਸ ਆਵਨੇਸੇ ਰਾਜਾਕੋਬਡੀ ਪੀੜਾ ਹੋਈ। ਤਿਸ ਪੀੜਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਮੂਰਛਾ ਆ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਤਬ ਸੰਗਕੇ ਲੋਕ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪੀਨਸ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਘਰ ਲੈ ਆਇ ॥ ਮੂਰਛਾ ਜਬ ਖੁਲੀ ਤਬ ਭੀ ਪੀੜਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਬਡੀ ਬਜ਼ਾਕੁਲਤਾ ਹੋਤੀ ਭਈ । ਤਦਨੰਤਰ ਰਾਜਾ ਕੋ ਨ ਦਿਨ ਮੈ ਚੈਨਪੜੇ ਨਰਾਤ੍ਰੀਮੈਨਿਦ੍ਰਾਪੜੇ। ਔਉਪਚਾਰ ਕਰਣੇਵਾਲੇ ਲੋਕ ਤੈਲ ਮਰਦਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇਹਕੀਮਆਦਿਕ ਬਹੁਤਸੇਆਇ ਔਬਹੁਤਸੇ ਤੈਲਸੇਮਰਦਨਕਰਕੇਅਗਨਿਆਦਿਕ

ਸੇ ਸੇਕਕਰੈ ਪਰੰਤੂਰਾਜਾਕੋ ਆਰਾਮਯਦਕਿੰਚਤਭੀ ਨ ਆਵਤਾਭਯਾ। ਜਰਰਾਔਹਕੀਮ ਭੀ ਹਜਾਰੋਂ ਰੁਪੈਏ ਲੈਲੈ ਜਾਵੈ। ਔ ਹਜਾਰੋਂ ਰੁਪਯੋਂਕਾ ਦਾਨ ਭੀ ਕੀਆ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਉਪਾਯੋਂ ਸੇ ਰਾਜਾਕੋ ਸੁਖ ਕੁਛ ਨ ਹੋਤਾਭਯਾ। ਔ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀ ਪਾਸਭੀ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਸਨੇਹਾਭੇਜਜਾ ਕੇਗੁਰੂਜੀ ਪੀੜਾਕਰਕੇ ਮੇਰਾਚਿਤ ਬਹੁਤਬਜਾਕੁਲਹੈ ਕਜਾ ਜਾਣਜੇ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਰਹੇ ਕੇ ਨ ਰਹੇ। ਆਪਏਕਵਾਰਮੁਝਕੋ ਦਰਸਨਜਰੂਰਦੇਵਹੁ। ਮੁਝਕੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਭਰੋਸਾਹੈ ਜਬਮੈਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੂੰਗਾ ਤਬੀ ਮੇਰਾਦਰਦ ਦੂਰਹੋਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਏਹੀਭਰੋਸਾ ਰਖਤਾਹੂੰ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸਾਵਣਮਲਕੀ। ਕਰੁਣਾ ਨਿਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਜਾਣੇਕੇ ਅਰਥ ਤਜਾਰਹੋਏ। ਸਮੀਪ ਹੀਥਾ ਰਾਜਾਕਾਘਰ ਧੀਰੇ ੨ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਏਕਦਿਨ ਬਾਗਮੈ ਬਿਚਰਤੇਬਿਚਰਤੇ ਰਾਜਾਕੇ ਘਰਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤੇਭਏ। ਜਬ ਮੰਦਰਕੇਭੀਤਰਪ੍ਰਵਿਸੇ ਤਬਦਰਵਾਨਨੇ ਖਬਰਦਿਤੀ ਜੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਆਪਹੀਆਏਹੈਂ। ਰਾਜਾ ਦਰਵਾਨਕੀ ਬਾਤਸੁਣਤੇਹੀ ਜਲਤੀ ਹੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕਸੇਉਤਰਕੇ ਨੀਚੇਖੜਾਹੋਜਾਤਾਭਯਾ। ਔਗੁਰੂਜੀਕੋਪ੍ਰਯੰਕਪਰਬੈਠਾਇ ਲੇਤਾ ਭਯਾ। ਆਪ ਆਗਜਾ ਪਾਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਹਜੂਰ ਨੀਚੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਾ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਸੰਯੁਕਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਤਾ ਭਯਾ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਰਖਤੇਭਏ। ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਵਸਿਸ੍ਟਜੀ ਰਾਜਾਦਸਰਥਜੀਕੇ ਸੀਸਊਪਰ ਅਪਨਾਹਸਤ ਕਮਲ ਧਾਰਣਕਰੈ। ਔ ਰਾਜਾਸੇ ਕੁਸਲ ਪੂਛਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਰਾਜਾਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ। ਹੇਪ੍ਰਭੋਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੇਔਰਤੋ ਸਰਬਕੁਸਲਖੇਮਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਇਸਪੈਰਕੀ ਬਜਥਾਨੇਮੁਝਕੋ ਬਹੁਤਹੀਲਾਚਾਰ ਔ ਦੁਖੀਕਰਛੋਡਜਾਹੈ ਔਅਧੀਰਵਾਨ ਕਰਦੀਆਹੈ। ਇਸਕੀਪ੍ਰਾਰਥਨਾਮੈ ਆਪਕੇਆਗੇ ਪ੍ਰਥਮਭੀ ਕਰਭੇਜੀਥੀ। ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇਰਾਜਨ ਤੂੰ ਕੋਈਸਰੀਰਹੈ ਜਿਸਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪਮੈ ਪੀੜਾਮਾਨਤਾਹੈ। ਤੂੰਬਿਚਾਰਕੇਕਹੁ ਯੇਸੁਖ ਦੁਖਆਦਿਕਤੋਕੇਵਲਸਰੀਰਮਾਤ੍ਰਕੇਧਰਮਹੈ ਨਹੀਆਤਮਾਕੇ। ਸੋਧਰਮ ਅਧਰਮਕੇਸਪ੍ਰਸ਼ ਤੇ ਰਹਤ ਤੂੰਆਤਮਾਹੈ। ਜੈਸੇਆਕਾਸ ਸੁਖਦੁਖਾਦੀ ਧਰਮੋਂਕਾ ਆਸ੍ਰਨਹੀਹੈ। ਤੈਸੇਆਤਮਾ ਭੀ ਸੁਖਦੁਖਆਦੀ ਧਰਮੋਂਕਾ ਆਸ੍ਰਾ ਨਹੀ ਬਨਸਕਤੇ ਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਨਿਰਾਕਾਰ ਹੋਣੇਸੇ ਤਥਾਸੁਖਦੁਖਆਦਿਕੋਕਾਭੀ ਆਤਮਾਹੋਣੇਤੇ। ਨਹੀਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕੋ ਕੋਈ ਬਾਧਾ ਕਰ ਸਕਣੇਹੈ। ਜੋਅਪਨੇਆਤਮਾਕਾ ਬਾਧਾਕਰੇਗਾ ਤਬਆਪਹੀ ਨਿਰਾਤਮਪਦਮੈ ਇਸਿਤਤ ਹੋਵੇਗਾ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਜੈਸੇਆਤਮਾ ਨਿਰਕਾਰਹੈ ਤੈਸੇ ਸੁਖਦੁਖ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਿਰਾਕਾਰਹੈ। ਯਾਂਤੇਨਿਰਾਕਾਰ ਆਤਮਾਕੇ ਧਰਮਨਿਰਾਕਾਰ ਸੁਖਦੁਖਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਹੋਣੇ

ਚਾਹਯੇ। ਆਦਿਪਦਕਰਕੇ ਇਛਾਪ੍ਰਯਤਨ ਕ੍ਰਿਤੀਰਾਗਦ੍ਵੇਖ ਗਯਾਨਅਗਯਾਨ ਹਰਖਸੋਗ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਸੰਸਯ ਸ੍ਰਧਾ ਅਸ੍ਰਧਾ ਆਦਿਕ ਯੇਸਾਰੇ ਆਤਮਾਕੇ ਹੀ ਧਰਮਹੈ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇਰਾਜਨ ਯੇਸਾਰੇ ਆਤਮਾਕੇਧਰਮ ਨਹੀਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਮਨਕੇ ਧਰਮਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਸੁਖਦੁਖਆਦਿਕਪਰਿਛਿੰਨਹੈਕੇਵਲਮਨਕਾਸੰਕਲਪਮਾਤ੍ਰਹੈ ਔ ਅਲਪਅਸਥਾਨਮਨਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਉਤਪਤਔਨਾਸ ਖਿਨ ੨ ਮੈਹੋਤੇਹੈਜੋਉਤਪਤੀ ਔਨਾਸਵਾਨਹੋਤਾਹੈ ਸੋ ਅਕਾਰ ਵਾਲਾ ਔਜੜ ਤੁਛ ਪਰਿਛਿੰਨ ਅਵਸਯ ਹੋਤਾਹੈ ਇਸਮੈਸੰਦੇਹਨਹੀਹੈ। ਔਆਤਮਾਤੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦਰੂਪ ਅਪਰਿਛਿੰਨ ਵਿਭੂ ਸਰਬਵਯਾਪਕਹੈ ਔਆਕਾਰ ਵਰਜਿਤਹੈ। ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਸੁਖਦੁਖ ਆਦਿਕ ਆਤਮਾਕੇ ਧਰਮਨਹੀ ਬਨਸਕਤੇਹੈਂ ਕਿੰਤੁਮਨਕੇਹੀਧਰਮ ਸਿਧਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋਮਨ ਪਾਂਚਭੂਤੋਂਕੀ ਸਮਾਨਅੰਸਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਨਭੀ ਆਕਾਰਵਾਨ ਹੈ ਔਨਾਸਵਾਨਭੀ ਅਵਸਯਹੀਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਵੇਦਕਾਬਚਨ।ਹੈਮਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤਯਪਾਸੀਤ ਮਨਕੀਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਣੀਯੋਗਹੈ ਔਆਪ ਅਬਬਚਨ ਕਰਤੇਹੋ ਕੇਮਨ ਸਕਾਰਵਾਨਹੈ ਔਨਾਸਵਾਨਹੈ ਇਸਵੇਦਕੇਵਚਨਸਾਥ ਆਪਕੇ ਵਚਨ ਕਾ ਵਿਰੋਧਆਵੇਗਾ। ਤਥਾਔਰਭੀਵੇਦਕਾਵਚਨਹੈ ਹ੍ਰਿਦਯੰਬ੍ਰਹਮ। ਮਨੋਬ੍ਰਹਮਇਤਯਾਦੀ ਵੇਦਕੇ ਵਚਨਸੇ ਅਨੇਕ ਆਤਮਾ ਸਿਧ ਹੋਤੇਹੈ ਅਬਹਮ ਕਿਸ ਆਤਮਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੈ॥ ਉਤ੍ ॥ ਹੇਰਾਜਨ ਯੇ ਹ੍ਰਿਦਯ ਮਨ ਆਦਿਕ ਔਪਾਧਿਕ ਆਤਮਾ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਪਾਧੀਕੇਕੀਏਹੂਏ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਨਾਮ ਹੈ। ਤਥਾਚ ਰਿਗਵੇਦ ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ॥ ਯਦੇਤ ਦ੍ਰਿਦਯੰ ਮਨਸ੍ਚੈਤਤ ਸੰਗਯਾਨ ਮਾਗਯਾਨੰ ਵਿਗਯਾਨੰ ਪ੍ਰਗਯਾਨੰ ਮੇਧਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿਰ ਧ੍ਰਿਤਿਰ ਮਤਿਰ ਮਮਨੀਖਾ ਜੂਤਿਃ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿਃ ਸੰਕਲਪਃ ਕ੍ਰਤੁ ਰਸੁਃ ਕਾਮੋ ਵਸ਼ ਇਤਿ ੧੯ ਸਰਬਾਣਯੇਵੇਤਾਨਿ ਪ੍ਰਗਯਾਨਸਯ ਨਾਮਧੇਯਾਨਿ ਭਵੰਤੀ॥

ਟੀਕਾ—ਜੋਯੇਹ੍ਰਿਦਾਹੈ। ਇਸਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਵਸਃ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭ ੧੯ ਉਪਾਧੀਰੂਪ ਅੰਤਹਕਰਣਕੇਨਾਮਹੈ ਇਸਉਪਾਧੀਕੇ ਭਿੰਨ ੨ ਨਾਮਹੋਣਸੇ ਉਪਾਧੇਯ ਉਪਾਧੀ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਭਿੰਨ ੨ ਨਾਮ ਹੋਤੇਭਏਹੈ। ਹ੍ਰਿਦਯੰ ਇਤਿ। ਅਬ ਹ੍ਰਿਦਯ ਸਬਦ ਕਾ ਅਰਥ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਹਰਤਿ ਸਰਬਾਨ ਕਾਮਨ ਅਸਮੈ ਇਤਿ ਹ੍ਰਿਦਯੰ। ਜੋਹ੍ਰਿਦਯਕੀ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇਹੈ ਤਿਸਉਪਾਸਕਕੇਤਾਈਂ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਹਰਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਇਸਆਤਮਾਕੇ ਅਰਪਨ ਕਰਦੇਵੇਹੈ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰਦੇਵੇ ਸੋ ਕਹਯੇ ਹ੍ਰਿਦਾ॥ ੧॥ ਇਸਤੇਆਗੇ ਮਨਆਦਿਕ ਜਿਤਨੇ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋਹ੍ਰਿਦਯਰੂਪ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਨਾਮਹੈ।

ਤਥਾਚ ਵਾਜਸਨੇਯਕੇ ਵਚਨਹੈ॥ ਮਨਸਾਹਯੇਵ ਪਸ਼ਯਤਿ ਮਨਸਾਹਯੇਵ ਸ਼੍ਰਿਣੋਤਿ ਹ੍ਰਿਦਯੇਨ ਹਿ ਰੂਪਾਣਿ ਜਾਨਾਤੀ ਇਤਯਾਦੀ॥

ਟੀਕਾ—ਵਾਜਸਨੇਯੀ ਸ੍ਰੁਤੀਮੇ ਨਿਰਣਯ ਕੀਆਹੈ ਕੇ ਮਨਕਰਕੇਹੀ ਦੇਖਤਾਹੈ। ਔ ਮਨਕਰਕੇਹੀ ਜੀਵਸਬਦਨੂੰ ਸੁਣਤਾਹੈ। ਰੂਪ ਰਸ ਆਦਿਕ ਵਿਸਯੋਂਕੋ ਹ੍ਰਿਦਯ ਕਰਕੇ ਜਿਸਤੇ ਸੇ ਜਾਨਤਾਹੈ ਯਾਂਤੇਭੀ ਮਨਆਦਿਕ ਸਰਬਨਾਮ ਹ੍ਰਿਦਯਕੇਹੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਸਰਬ ਵਿਸਯੋਂਕੀ ਉਪਲਬਧੀਕਾ ਸਾਧਨ ਹ੍ਰਿਦਯਵਾਚਕ ਮਨਹੀਹੈ। ਜੈਸੇਮਨਔਹ੍ਰਿਦਯ ਏਕ ਰੂਪ ਹੂਏ ੨ ਵਿਸਯੋਂਕੇ ਗ੍ਯਾਨਕਾ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਤੈਸੇਪ੍ਰਾਣਭੀ ਮਨਰੂਪਹੈਂ॥

ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿ॥ ਯੋਵੈਪ੍ਰਾਣਃ ਸਾ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾ ਯਾਵੈਪ੍ਰਗ੍ਯਾ ਸਾ ਪ੍ਰਾਣਃ॥ ਇਤਿ॥

ਟੀਕਾ—ਵੈਨਾਮ ਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ਯਾਪ੍ਰਗ੍ਯਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯਾ ਬੁਧੀਹੈ ਸੋਈ ਪ੍ਰਾਣਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਾਣਹੈ ਸਾ ਬੁਧੀਹੈ। ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨਾਮਬੁਧੀਕਾਹੈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇਕਰਣਸਮੁਦਾਯਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕੋ ਕਥਨਕੀਆਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹ੍ਰਿਦਯਮਨਪ੍ਰਾਣੋਂਕੋ ਏਕਰੂਪ ਔ ਕਰਣਰੂਪ ਕਹਕੇ ਅਬ ਹ੍ਰਿਦਯਰੂਪ ਮਨ ਕਰਣਕੀ ਬ੍ਰਿਤ੍ਯਾਂਕਾਨਾਮ ਕਹਤੇਹੈਂ। ਜੋਉਪਲਬਧੀਕਾਸਾਧਨ ਹੋਤਾਹੈ ਨਾਮ ਉਪਲਬਧੀਕਾ ਕਰਣਹੋਤਾਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਹੋਣੇਕੋ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਕਰਣਹੋਣੇਤੇ। ਜੈਸੇ ਪਾਦਪਕੇ ਕਾਟਨੇਕਾ ਕਰਣਕੁਠਾਰਹੈ ਕੁਛਕੁਠਾਰ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਕਾਟਨੇਸੇ ਬ੍ਰਿਛਨਹੀਬਨਜਾਤੇਹੈ। ਅਥਵਾਹਾਥਨਹੀ ਬਨਜਾਤੇਹੈ। ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮਕੀ ਉਪਲਬਧੀ ਕਾ ਸਾਧਨ ਅੰਤਹਕਰਣਕੀਆਂ ਬ੍ਰਿਤ੍ਯਾਂ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਵਿਸਯੋਂ ਕੋ ਗ੍ਯਾਨਕਾ ਸਾਧਨਰੂਪਹੈ ਅਬ ਉਨਕੇ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਨਿਰਵਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਸੰਗ੍ਯਾਨੰ ਸੰਗ੍ਯਪਤਿ ਚੇਤਨਭਾਵ॥ ੪॥ ਆਗ੍ਯਾਨੰ ਆਗ੍ਯਪਤਿ ਈਸ੍ਵਰਭਾਵ॥ ੫॥ ਵਿਗ੍ਯਾਨੰ ਕਲਾਦਿ ਪਰਿਗ੍ਯਾਨੰ ਕਲਾ ਪਲ ਘੜੀ ਮਹੂਰਤ ਪਹਰ ਦਿਨ ਪਖ ਰੂਪ ਕਾਲ ਕਾ ਜਿਸਕਰਕੇ ਗ੍ਯਾਨਹੋਤਾਹੈ॥ ੬॥ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨੰ ਪ੍ਰਗ੍ਯਪ੍ਰਿਬੁਧੀਮਤਾ॥ ੭॥ ਮੇਧਾਗ੍ਰੰਥਕੇ ਧਾਰਣਮੇ ਸਾਮਰਥਹੋਣੀ॥ ੮॥ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਇੰਦ੍ਰਯਦ੍ਵਾਰਾ ਸਰਬ ਵਿਸਯੋਂਕੀ ਉਪਲਬਧੀ ਹੋਵੇਜਿਸਸੇ॥ ੯॥ ਧ੍ਰਿਤਿ ਧਾਰਣੰ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਸਰੀਰ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂਕਾਧਾਰਣ ਅਸਤੰਭਨ ਕਰਣਕੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਜਿਸਧੀਰਯਕਰਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤਾਹੈ॥ ੧੦॥ ਮਤਿਃ ਮਨਨਕਾਨਾਮਹੈ॥੧੧॥ ਮਨੀਖਾਮਨਨਕਰਣੇਮੈ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰਤਾ॥ ੧੨॥ ਜੂਤਿਨਾਮਚਿਤ ਕੋ ਰੋਗਾਦੀਪ੍ਰਯੁਕਤ ਦੁਖਤਾਸੁਖਕਾ ਅਨੁਭਵ॥ ੧੩॥ ਸਿਮ੍ਰਤਿਃ ਸਮਰਣੰ ਯਾਦਗੀਰੀ ॥੧੪॥ ਸੰਕਲਪਃ ਸਕਲਕ੍ਰਿਸਨਾਦੀਰੂਪੋਂਵਿਖੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪਕਾਨਾਮਹੈ॥੧੫॥ਕ੍ਰਤੁਃ ਅਧ੍ਯਵਸਾਯਃ ਨਿਸਚੈਕਾਨਾਮਹੈ॥ ੧੬॥ ਅਸੁਃ ਪ੍ਰਾਣਜੀਵਣੇਕਾ ਨਿਮਿਤ ਪ੍ਰਾਣੋਂਕੀ ਆਵਨ ਜਾਵਨ ਰੂਪਾਕ੍ਰਿਯਾ ਰੂਪਾਬ੍ਰਿਤਿਃ॥੧੭॥ਕਾਮਃ ਅਸੰਨਿਹਤਿ ਅਰਥਾਤਦੂਰਦੇਸ਼ਮੈ ਬ੍ਰਿਤਿ ਵਿਸਯੋਂ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਅਕਾਂਖ੍ਯਾ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾ॥ ੧੮॥ ਵਸਃ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕੋਂ ਮੈ ਅਭਿਲਾਖਾ॥ ੧੯॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀਔਰਭੀ ਅੰਤਹਕਰਣਕੇ ਨਾਮ ਜਾਨਨੇ। ਏਤਾਜਨ ਯੇ

ਸਾਰੇਨਾਮ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀਕੇਹੈਂ। ਇਨਉਪਾਧਯੋਂ ਵਸਿਸ਼੍ਰਉਪੈਹਤ ਚੇਤਨਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਬੇਦ ਮੈ ਜੈਸੇ ਵਿਧਾਨ ਕਰੀ ਹੈ ਤਿਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਪਾਧੀ ਵਸਿਸ਼੍ਰ ਚੇਤਨਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਜਿਸ ੨ ਉਪਾਧੀ ਵਸਿਸ਼੍ਰ ਚੇਤਨ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਜੀਵ ਕਰਤੇਹੈ ਤਿਸ ੨ ਫਲਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ। ਵਸਿਸ਼੍ਰ ਨਾਮ ਉਪਾਧੀ ਔ ਉਪੈਹਤ ਚੇਤਨ ਦੋਨੋਕੇ ਮਿਲੇਹੂਏਕਾ ਨਾਮਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਪ੍ਰਥਮ ਆਪਨੇ ਐਸਬਚਨਕੀਆਹੈ ਕੇਸੁਖ ਦੁਖ ਸਰੀਰਕੇਧਰਮਹੈ। ਔਅਬ ਆਪਕਹਤੇਹੋ ਕੇਮਨਕੇਧਰਮਹੈ। ਏਕਤੋਆਪਕੇਵਚਨੋ ਮੈ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤਾਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਏਕ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਯੁਕਤਵਿਰੁਧਵਚਨੋਂਕਰਕੇਮੇਰਾਮਨਭਰਮ ਮੋਹਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਦੇਵ ਮੇਰੀ ਸ੍ਰੇਯਕੇ ਅਰਥ ਆਪਮੁਝਕੋ ਏਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਚਨਕਹਜੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੈ ਕਲਜਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਹੁ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸਿਖਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ॥ ਉਤ੍ ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰਰੁਵਾਚ। ਹੇਸਿਖਹਮਤੋ ਤੁਮਰੇਮੋਹਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਵਚਨ ਨਹੀਕਹਤੇਹੈ ਕਿੰਤੂਤੇਰੇਮੋਹਕੀ ਅਤਜੰਤ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਅਰਥ ਨਿਰਣੀਤ ਪਦ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਨਿਬਣਾਯਕ ਵਚਨ ਕਹਤੇਹੈਂ। ਮਨਔਸਰੀਰਏਕਹੀਪਦਾਰਥਹੈਕਾਹੇਤੇ ਮਨ ਕੇ ਅਸਥੂਲ ਰੂਪਕਰਕੇ ਸ੍ਵਆਤਮਾਮੇ ਅਧ੍ਯਾਸ ਹੋਣੇਤੇ ਦੋਨੋਏਕਰੂਪਹੈ। ਯੇਸਰੀਰ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਤੋ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ। ਜੋ ਕੁਛ ਕੀਆ ਹੋਤੇਹੈ ਸੋ ਮਨਕਾਕੀਆਹੋਤੇਹੈ। ਮਨਏਵ ਮਾਨੁਖਾਂਣਾਂ ਕਾਰਣੰ ਬੰਧਮੋਖਯੋਃ॥ ਇਤਿਸ੍ਰੁਤਿਃ। ਏਵਨਾਮਨਿਸਚੈਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖੋਕੇਬੰਧ ਮੋਖਮੈ ਕੇਵਲ ਏਕਮਨਹੀ ਕਾਰਣਹੈ। ਬਿਨਾਮਨ ਬੰਧਮੋਖਕਾ ਔਰਹੇਤੂ ਕੋਈਨਹੀਹੈ। ਮਨਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਸਰਬਹੀਜਗਤ ਰਚਾਹੂਆਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਮਨਰੂਪਹੈ ਮਨਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂਹੈ। ਇਸਹੇਤੂਸੇ ਹਮਨੇਸੁਖਦੁਖਆਦਿਕ ਸਰੀਰਕੇਧਰਮਕਹੇਹੈ। ਸੋਯੇਮਨਕੇਧਰਮ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕਹੇਹੈ। ਆਤਮਾ ਕੇ ਧਰਮ ਨਹੀਹੈਂ। ਕਿੰਤੂ ਸੁਖ ਦੁਖਕੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰ ਕਾ ਸਾਧਨ ਯੇਮਨਹੈ। ਬਿਨਾਚਿਤ ਸੁਖਦੁਖਾਕਾਰ ਮਨਕੀਬ੍ਰਿਤਯਾਂਕਾ ਸਾਖਜ਼ਾਤਕਾਰ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ। ਅਨਜਤ੍ਰਮਨਾ ਅਭੂਵੰਨਾ ਸੌਖੰ ਅਨਜਤ੍ਰਮਨਾ ਅਭੂਵੰਨ ਅਦ੍ਰਾਖੀ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਿਃ। ਜੈਸੇਕਥਾਕੋਂ ਬੈਠਾਸਮੁਦਾਯਮੈ ਸੁਣਤਾਹੂਆਹੀ ਨਹੀਸੁਣਤੇਹੈ। ਕਾਹੇਤੇਔਰਜਗਹਮੋਨਕੇ ਹੋਣੇਸੇ। ਕਹਤੇਹੈ ਕੇਯੇਬਾਤ ਪੁਨਾਕਹੋ ਮੈਨੇਨਹੀਸੁਣੀਹੈ ਕਿਉਂਕੇਮੇਰਾਮਨ ਔਰਜਗਹ ਗਯਾਹੂਆਥਾ। ਅਬਮੇਰਾਮਨਥਿਰਹੈ ਆਪਕੇਕਥਨਕਾਪ੍ਰਯੋਜਨ ਅਬ ਸਮਝੂੰਗਾ। ਜੈਸੇ ਕਮਗਰਕੇਆਗੇਸੇ ਸੈਨਾਸਹਤਰਾਜਾ ਲੰਘਗਯਾਥਾ ਔਤੀਰਗਰਕਾਮਨ ਤੀਰਕੇਬਨਾਨੇ ਮੈ ਲਾਗਰਹਜ਼ਾਥਾ ਤਬਕਿਸੀਨੇ ਕਮਗਰਸੇਪੂਛਾ ਕੇਤੁਸਨੇ ਸੈਨਾਸਹਤ ਈਹਾਂਰਾਜਾਜਾਤਾ ਦੇਖਾਹੈ।ਤਬਤਿਸਨੇਕਹਜ਼ਾ ਕੇਮੇਰਾਮਨ ਤੀਰਕੇਬਨਾਨੇਮੈ ਲਾਗਰਹਜ਼ਾਥਾ।ਯਾਂਤੇਮੈਨੇਰਾਜਾ ਨਹੀਜਾਤਾਦੇਖਜ਼ਾਹੈ। ਇਸਹੇਤੂਸੇਜਾਨਤੇਹੈ। ਕੇਮਨਸੁਖਦੁਖਕੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰਕਾਸਾਧਨ

ਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੁਠਾਰਆਦਿਕ ਸਸਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਛਆਦਿਕਕੇ ਕਾਟਨੇਕੇ ਸਾਧਨ ਹੈਂ ਔਰ ਸੋਲ੍ਹਾ ਆਦਿਕ ਮੰਜੂਖਾਨਾਮ ਸੰਦੂਕਆਦਿਕਕੇ ਬਨਾਨੇਕੇ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਕੁਛਯੇ ਸਾਧਨ ਸਾਧਕ ਮਾਨੁਖ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤੇਹੈ। ਔਨਾਯੇਸਾਧਨ ਸਾਧਕ ਮੂਰਤਿ ਆਦਿਕ ਹੋਸਕਤੇਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਮਨ ਸੁਖ ਦੁਖਕੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰਕਾ ਸਾਧਨ ਹੋਕੇ ਆਤਮਾ ਨਹੀ ਹੋਸਕਤੇਹੈ ਕਿੰਤੂ ਆਤਮਦੇਵ ਕੀ ਸਤਾਕੋ ਪਾਇਕੇ ਸੁਖਾਦਿਕੋਂਕਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰ ਕਰਤੇਹੈ। ਜੈਸੇ ਕੁਠਾਰਆਦਿਕ ਸਸਤ੍ਰ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕੋਂਕੋ ਨਹੀ ਕਾਟਸਕਤੇ ਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਮਨਭੀ ਆਤਮਾਕੀ ਸਨਿਧਿ ਰੂਪ ਸਤਾਸੇ ਬਿਨਾ ਸੁਖਾਦਿਕੋਂਕਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤੇਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਹੇਰਾਜਨ ਮਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਅੰਤਹਕਰਣਕੀ ਬ੍ਰਿਤਯਾਂਹੈ ਅੰਤਰ ਸੁਖਦੁਖਆਦਿਕਕੇ ਗ੍ਯਾਨਕਾ ਸਾਧਨ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਅੰਤਹਕਰਣ। ਜੈਸੇ ਬਾਹਰ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ਪੰਚ ਵਿਸਯੋਂ ਕੇ ਗ੍ਯਾਨਕੇ ਕਰਣ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਚਖੂ ਘ੍ਰਾਣ ਤ੍ਵਚਾ ਰਸਨਾ ਯੇ ਪਾਂਚ ਗ੍ਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਯਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਅੰਤਰ ਗ੍ਯਾਨਕਾ ਕਰਣ ਮਨ ਰੂਪ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੈ। ਸੋ ਯੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਨਾਮਰੂਪ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਹੇਰਾਜਨ ਤਿਸ ਅਨਾਤਮ ਰੂਪ ਅੰਤਹਕਰਣ ਕੇ ਧਰਮੋਂਕੋ ਅਧ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਮੇ ਕੈਸੇ ਮਾਨਕੇ ਦੁਖੀ ਸੁਖੀ ਹੋਤਾਹੈ। ਤੂੰ ਮਨਬਾਣੀ ਕਾ ਅਵਿਸੈ ਸਤਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ। ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਹਕਲੰਕ ਕਲਨਾ ਰੂਪ ਕਲੰਕਸੇ ਰਹਤ। ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਆਦਿਕ ਸਬਦੋਂਸੇਭੀ ਅਤੀਤਹੈਂ ॥ ॥ ਉਵਾਚ ਵਸਿਸ੍ਟ ॥

ਏਖਾਦ੍ਰਿਕਚੇਤਨ ਕਲਨਾ ਦਨਾਮਾਰਥਾ ਪਦੰਗਤਾ। ਬ੍ਰਹਮਾਤਮੇਤ੍ਯਾਦਿ ਸ਼ਬਦਾਰਥਾ ਦਤੀਤੇਦੇਤਿਕੇਵਲਾ ॥ ੨੧ ॥ ਪ੍ਰ-ਨਿ-ਅ-੩੪ ॥

ਟੀਕਾ—ਦ੍ਰਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾਕਾਰ ਅਖੰਡ ਬ੍ਰਿਤੀਸਾਥ ਮਿਲੇਹੂਏ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਚੇਤਨ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀਗੋਚਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਯਕਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਚੇਤਤਨਰੂਪ ਦ੍ਰਿਸਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਬ੍ਰਹਮਪਦਕਾ ਵਾਚ੍ਯ ਤਥਾ ਆਤਮਪਦਕਾ ਵਾਚ੍ਯ ਚੇਤਨ ਹੋਤੇਹੈ। ਜੈਸੇ ਖੀਰ ਜਲ ਮਿਲਕੇ ਅਭਿੰਨ ਦੋਨੋ ਏਕਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਤੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸਕੇ ਸਾਥ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾ ਪੁਰੁਖ ਮਿਲਾਹੂਆ ਨਾਮਪਦਕਾ ਵਾਚ੍ਯ ਹੋਤਾਹੈ। ਨਾਮ ਪਦਕਾ ਨਿਰਵਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਨਮਯਤਿ ਵਾਗਾਦਿ ਇੰਦ੍ਰਯ ਗੋਚਰਯਤਿ ਇਤਿ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹ ਕਾਂਸ਼। ਅਰਥ੍ਯਤੇ ਗੰਮ੍ਯਤੇ ਇਤ੍ਯਰਥੋ ਗ੍ਰਾਹ੍ਯਾਂਸ਼। ਜੋ ਨਿਵਾਇਕੇ ਵਾਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੇ ਗੋਚਰ ਕਰ ਦਿਖਾਵੇ ਸੋ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇਵਾਲੀ ਅੰਸੁਹੈ। ਅਰਥ੍ਯਤੇ ਨਾਮ ਗਮ੍ਯਤੇ ਜਾਨਾ ਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜਿਸਮੇ ਸੋ ਗ੍ਰਾਹ੍ਯ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇਕੇ ਯੋਗ ਅਰਥਕੀ ਅੰਸੁਹੈ। ਅੰਸੁ ਨਾਮ ਭਾਗਕਾਹੈ ਭਾਗਨਾਮ ਹਿਸੇਕਾਹੈ ਸੋ ਉਭੈ ਪਦਤੇ ਆਤਮ ਸੂੰਨ੍ਯਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗ੍ਰਾਹਕ ਔ ਗ੍ਰਾਹ੍ਯ ਦੋਨੋ ਅੰਸੋਸੇ ਆਤਮਾ ਰਹਤ ਹੈ। ਇਸੀਹੇਤੁਸੇ ਆਤਮਾ ਮਨਬਾਚਾ ਕਾ ਅਗੋਚਰ ਹੈ ਗੋਚਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸੀਹੇਤੂਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਪਦੋਂਸੇ ਚੇਤਨ ਅਤੀਤ

ਹੈ। ਉਦੇਤੀਤਿ। ਕੇਵਲਅਦ੍ਵਤੀਯ ਅਸਹਾਯ ਸੂਰਯਵਤ ਸਦਾਉਦੇਰੂਪਹੈ। ਤਮਪ੍ਰਕਾਸ ਦੋਨੋਂਜੈਸੇਸੂਰਯਕੇਬਿੰਬਮੈਨਹੀਹੈ ਤੈਸੇਗ੍ਯਾਨਾਗ੍ਯਾਨਸੇਰਹਤ ਸ਼ੁਧਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਹੈ॥੨੧॥ ਸੋਐਸਾਆਤਮਾ ਸਰਬਦੁਖਸੁਖਆਦਿਕੋਸੇ ਅਤੀਤਹੋਕੇ ਤੂੰ ਦੀਨਦੁਖਾਂਕੀ ਤਰਹ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤਾਹੈਂ। ਏਹੀਆਸਚਰਯਹੈ ਔਰਕੇਧਰਮਅਪਨੇਮੇ ਮਾਨਕੇ ਆਪਅਜਰ ਅਮਰ ਹੋਕੇ ਔਸਰਬਕੀਜੀਵਨ ਮੂਲਹੋਕੇ ਪੁਨਾਆਪਕੋ ਸੁਖੀਦੁਖੀਮਰਨ ਧਰਮਾ ਮਾਨਤਾਹੈ। ਔ ਜੀਵਿਆਂ ਚਾਹਤਾਹੈ ਏਹੀਬਡਾਅਸਚਰਯਹੈ। ਅਯੰਆਤਮਾ ਵਿਜਰੋਵਿਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਵਿਸੋ ਕੋ ਅਜਿਘਿਤ ਸੋਅਪਿਪਾਸਃ ਅਪਾਪਮਵਿਧਃ ਅਨੁਛਿਤਿ ਧਰਮ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ। ਹੇਰਾਜਨ ਯੇ ਤੇਰਾਆਤਮਾ ਵਿਜਰਹੈ ਜਰਾ ਬ੍ਰਿਧਾ ਅਵਸਤਾ ਜੀਰਣਭਾਵ ਤਿਸਤੇ ਰਹਤਹੈ ਵਿਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਮਰਣਾਦਿਧਰਮੋਂਸੇਰਹਤਹੈਂ। ਵਿਸੋਕੇਸੋਕਚਿੰਤਾਸੇਰਹਤਹੈ। ਅਜਿਘਿਤਸੋਖਾਣੇਕੀ ਇਛਾ ਸੇਰਹਤਹੈ। ਅਪਿਪਾਸਃ ਪਿਪਾਸਾ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਕੀ ਇੱਛਾ ਸੇ ਰਹਤਹੈ॥ ਅਨੁਛਿਤਿਃ ਧਰਮਃ ਸਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋਂਸੇ ਛੇਦਨੇ ਕਾਟਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਆਵਤੋ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਔ ਸਦਾ ਅਸੰਗ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਤੂੰ ਹੈਂ। ਅਬ ਸਰੀਰਕੇ ਅਧ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰਕੇ ਧਰਮ ਕਿਉਂ ਅਪਨੇ ਵਿਖੇ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਔਕਿਉਂ ਬਿਰਾਨੀ ਆਗਮੈ ਜਰਤਾਹੈ ਬਿਅਰਥਹੀ। ਜੈਸੇ ਸਤ੍ਰਕੇ ਘਰਕੋ ਆਗ ਲਗੀ ਹੂਈ ਦੇਖਕੇ ਮੂਰਖਤਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਉਸ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਰੋਣੇ ਪੀਟਨੇ ਲਾਗਜਾਵੇ ਕੇਹਾਕਸ੍ਰ ਮੈ ਮਾਰਯਾਗਯਾ। ਅਥਵਾਸਤ੍ਰਕੇਘਰਕੋ ਜਲਤਾਹੂਆਦੇਖਕੇ ਉਸੀ ਕੀ ਆਂਚ ਲੇਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਮੇ ਲਗਾਕੇ ਰੋਣੇ ਬੈਠ ਜਾਵੇ। ਅਥਵਾ ਅਪਨੇਘਰਸੇ ਬਡੀ ਦੂਰ ਸਤ੍ਰਕੇਘਰਕੋ ਜਰਤਾ ਦੇਖਕੇਕਹੇ ਕੇਹਾਕਸ੍ਰ ਮੈਂਲੁਟਿਆਮਾਰਿਆਗਿਆਹੂੰ ਸੋਤੂੰਐਸੇ ਕਰਤਾਹੈਂ। ਤੇਰਾਔਸਰੀਰਕਾ ਬਡਾਅੰਤਰਾ ਯਹਹੈ।ਤੇਰਾਇਸਕੇਸਾਥ ਤੀਨੋਕਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਹੈ। ਫਿਰਕਿਉਂ ਇਸਕੇ ਸੰਬੰਧਕਰਕੇ ਬ੍ਯਾਕੁਲਹੋਤਾਹੈਂ। ਔ ਤੂੰਤੋ ਬਡਾ ਆਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਮਾਨਤਾਥਾ ਔਪੰਡਿਤ ਮਾਨੀਥਾ ਅਬ ਤੁਝਕੋ ਕ੍ਯਾਹੂਆ ਹੈ ਜੋਅਗ੍ਯਾਨੀ ਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਿਉ ਅਧੀਰਜਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਔ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖਕੋ ਬਡੇ ੨ ਉਪਦ੍ਰਵਭੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀਕਰਸਕਤੇਹੈਂ। ਪ੍ਰਲਯਕਾਲਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰਉਛਲਕੇ ਆਇਜਾਵੈ ਚਾਹੇਅੰਗਾਰੋਂਕੀ ਬਰਖਾਹੋਵੇ ਅਥਵਾਅੰਗ ਸਰੀਰ ਕੇ ਟੁਕੜੇ ੨ ਕਰਕੇ ਕਾਟੇ ਜਾਂਵੈ ਅਥਵਾ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਹੋਵੇ ਪਾਖਾਣੋਂਕੀਬਰਖਾਹੋਵੇ ਅਥਵਾਬਡਾਘੋਰ ਸਬਦਹੋਵੇ ਪਰਬਤੋਂਕੇ ਫਟਨੇਕਾ ਅਥਵਾਧਨ ਮਿਤ੍ਰ ਸੰਬੰਧੀਨਾਸਕੋਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਵੇ ਤੌਭੀਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਅਪਨੇਨਿਸਚੈਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ਤਿਸਮੈਕ੍ਯਾਤੁਛ ਏਕਚਰਣਕੀ ਪੀੜਾਕਰਕੇ ਤੂੰਬ੍ਯਾਕੁਲ ਹੋਗਯਾਹੈਂ। ਜਬ

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕ ਅਸੰਗਤਾਕੇ ਔ ਨਿਰਭੈਤਾਕੇਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਣੇ ਤਬ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾ ਸਾਵਣਮਲ ਧੀਰਯਧਾਰਕੇ ਬੋਲਤਾ ਭਯਾ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਰਾਜਾ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁਜੀ ਇਸ ਪੀੜਾ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਿਸਚੇ ਕੋ ਚਲਾਇਮਾਨ ਕਰਦੀਆਹੈ। ਆਪ ਸਤ ਕਹਤੇਹੋ ਬ੍ਰਹਮ ਐਸਾਹੀਹੈ ਅਸੰਗ ਉਦਾਸੀਨ ਸੁਖਦੁਖਆਦੀ ਧਰਮੋਂਸੇ ਰਹਤਹੈ। ਔ ਮੈਤੋ ਸੁਖਦੁਖ ਆਦੀ ਧਰਮੋਂ ਵਾਲਾ ਜੀਵਹੂੰ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਨਹੀਹੂੰ। ਜੋਮੈਆਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮਮਾਨਤਾਥਾ ਦੁਖਸੁਖਆਦਿਕੋਸੇਵਰਜਿਤ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਸੋਕੇਵਲ ਗਯਾਨ ਭਾਸ ਥਾ ਮੁਝਕੋ ਯਥਾਰਥ ਗਯਾਨ ਨਹੀਥਾ। ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਯੇਜੋ ਅਹੰਕਾਰਥਾ ਸੋਮੇਰਾਅਬਦੂਰਹੋਗਯਾਹੈ। ਸੋਅਬ ਬਹੁਤਦੁਖੀਹੋਂ ਹੇਨਾਥ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਮੇਰੇਸਰੀਰਪਰ ਹਾਥਫੇਰੋ ਜੋ ਮੇਰਾਦੁਖ ਕਾਟਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਵਣਮਲ ਰਾਜਾ ਕੀ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਡੇ ਹਸਤੇਭਏ। ਪੁਨਾ ਹਸਕਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਰੇ ਰਾਜਨ ਯੇਕਯਾ ਤੂੰਤੋ ਬਡਾਸੂਰਬੀਰ ਧੀਰਯਵਾਨ ਥਾ। ਇਸ ਤੁਛ ਖੇਦਕੇ ਬਸਵਰਤੀਹੋਕੇ ਪੁਨ ਖਯਤ੍ਰੀਹੋਕੇ ਕਿਉਧੀਰਯਕੋ ਤਯਾਗਤਾਹੈ। ਅਰੇ ਕਿਉਕਾਇਰਹੋਤਾਹੈ। ਅਰੇ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤ ਕਾ ਬੰਦਬੰਦ ਜੁਦੇ ੨ ਕਾਟ ੨ ਕੇ ਕੀਆਜਾਵੈ ਅਥਵਾ ਰੋਗਾਦਿਕੋਸੇ ਪੀੜਤਹੋਵੇ ਤੌਭੀ ਅਧੀਰਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਨਿਸਚੈ ਕੋ ਨਹੀ ਤਯਾਗਤੇਹੈ। ਦੇਖੋਭੀਖਮਜੀ ਖਤ੍ਰਿਯ ਧਰਮਕੋ ਅੰਗੀਕਰਕੇ ਤੀਨ ਮਾਸਪ੍ਰਯੰਤ ਬਾਣੋਂਕੀ ਸੇਹਜਾ ਪਰਹੀ ਸੈਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈ ਅੰਗ ੨ ਰੋਮ ੨ ਭੀਖਮਜੀਕੇ ਬਾਣੋਂਸੇ ਬੇਧੇਗਏ ਤੌਭੀ ਅਪਨੇਨਿਸਚੈਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀਭਯੇ। ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਏਕਦੋ ਅਤਿਥੀ ਸੰਨਯਾਸੀ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋਤੇ ਭਏਹੈ ਏਕਕਾ ਨਾਮ ਭਦੀ ਔਏਕਕਾਨਾਮ ਭੇ ਹੋਤੇਭਏਹੈ। ਹੇਰਾਜਨ ਤੁਮਕੋ ਉਨਕੇ ਨਿਸਚੈ ਕੀ ਕਥ ਸੁਣਾਵਤੇਹੈ ਸੋਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨਹੋਕੇ ਏਕਾਗ੍ਰਮਨਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ। ਵੇ ਦੋਨੋ ਮਹਾਤਮ ਸਰਬਤਯਾਗੀ ਲਵਪੁਰਮੈ ਆਇਜਾਤੇਭਏ। ਸੋਦੋਨੋਸੰਤ ਲਵਪੁਰਮੈ ਸਿਖੋਂਕਾ ਐਸ੍ਵਰਯ ਦੇਖਤੇਹੂਏ ਬਿਚਰਤੇਭਏ ਜਹਾਂਤਹਾਂਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰਤੇਭਏ। ਏਕ ਦਿਨ ਮਧੂਕਰੀਅਰਥ ਭੇਇਜੀਜਾਵੈ ਔਏਕਦਿਨ ਭਦੀਜੀਜਾਵੈ। ਔ ਧਾਤੂਮਾਤ੍ਰ ਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰੈਨਹੀ। ਲਵਪੁਰਮੈ ਉਨਕੀ ਬਡੀਮਾਨਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਹੋਤੀਭਈ। ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਜਹਾਂਜਗਤ ਮੈਜਾਵੈਂ ਤਹਾਂਹੀਉਨਕੀਮਾਨਪ੍ਰਤਿਸ੍ਠਾਹੋਤੀਹੈਕਾਹੇਤੇ ਜੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇਪਯਾਰੇਹੋਤੇਹੈਂ। ਸੋ ਸ੍ਰਬਤ੍ਰ ਪੂਜਨੀਯਹੋਤੇਹੈਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਧੂਕਰੀਕੇਅੰਨਸੇ ਨਿਰਬਾਹਕਰਤਯਾਂਕੋ ਕਿੰਚਤਕਾਲਬਿ ਤੀਤਹੂਆ ਤਬ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੋਭੀਖਬਰਹੋਈ ਜੋਦੋਸੰਤਮਹਾਤਮਾਆਏਹੂਏਹੈਂ। ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸਭੀ ਛਾਵਨਿਯਾਂ ਸੰਤਹੁਕੀਆਂ ਉਤਰੀਆਂ ਰਹਤਯਾਂ ਹੈ ਔ ਅਪਨੇ ਚਾਰਿਉਕੋ ਰਾਜਾਕਾਹੁਕਮਥਾ ਕੇਜੋਕੋਈ ਨਵੀਨਸੰਤ ਆਵੇ ਦਰਸਨਕੇ ਯੋਗ

ਸਤਪੁਰਖਹੋਵੇ ਤਬਹਮਕੋ ਜ਼ਰੂਰਉਨਕਾ ਦਰਸਨਕਰਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਕੋ ਚਾਰੋਂ ਲੋਕੋਂਨੇ ਖਬਰਤੋਦਈ ਕੇਬਹੁਤਹੀਉਤਮ ਮਹਾਤਮਾਸੰਤ ਦਰਸਨਕਰਨੇਕੇਯੋਗ ਈਹਾਂਆਇਹੂਏ ਹੈਂ। ਆਪਉਨਕਾਦਰਸਨ ਜਰੂਰ ਕਰੀਏ। ਤਬਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇਕਹਾ ਕੇਵਹੁਸੰਤ ਕਿਸਅਸਥਾਨਪਰ ਟਿਕਤੇ ਹੈਂ। ਚਾਰੋਨੇ ਕਹਾਜੀ ਉਨਕੇ ਟਿਕਨੇਕਾ ਏਕ ਅਸਥਾਨਨਹੀਹੈ ਕਹੂੰਦੋਘੜੀ ਕਹੂੰਚਾਰਘੜੀ ਕਹੂੰ ਏਕਪਹਰਭਰ ਠਹਰਤੇ ਹੈਂ। ਇਸਤੇ ਅਧਿਕ ਕਹੂੰਨਹੀਂ ਠਹਰਤੇ ਯਾਂਤੇ ਉਨਕਾਦਰਸਨ ਕਰਣਾਹੈਤੋ ਕਠਿਨ ਪਰੰਤੂਮੈਕੈਦੇ-ਖਕੇ ਆਪਕੇਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੂੰਗਾ। ਇਧਰ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕਮਹਾਤਮਾ ਮਧੂਕਰੀ ਲੇਨੇ ਔਦੂਸਰੇਦਿਨ ਦੂਸਰਾਜਾਵੇ। ਜਬਏਕਦਿਨ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਭਿਖ੍ਯਾਲੇਨੇਕੋਗਏ। ਤਬ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀਆਗਏ। ਜਬਭਿਖ੍ਯਾ ਪਾਵਨੇਲਾਗੇ ਕੁਛ ਅਰਧ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭਿਖ੍ਯਾ ਪਾਇਲਈ ਤਬਦੂਸਰੇਸੰਤਨੇਪੂਛ੍ਯਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਭਿਖ੍ਯਾਲੈਕੇ ਜਲਦੀਸੇ ਆਇਗਏ ਹੋ ਕਹੂੰ ਏਕਹੀਨੇ ਆਪਕੋਅੰਨਦੇਦੀਆਥਾ ਤਬਭਿਖ੍ਯਾਲਜਾਵਨੇਹਾਰੇਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਕੇਜਬਭਿਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਹਮਨੇਨਗਰਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸਕੀਆ ਤਬ ਏਕਦੇਵੀ ਯੇਚਾਵਲ ਮੀਠੇ ਬਨੇਹੂਏ ਬਾਂਟਤੀ ਫਿਰਤੀਥੀ। ਤਬਹਮਨੇ ਤਿਸਦੇਵੀਕੇਪ੍ਰਤਿਕਹਾ ਹੇਦੇਵੀ ਇਸਮੈ ਕੁਛਹਮਕੋਭੀ ਭਿਖ੍ਯਾ ਦੇਵੇਂਗੀ।ਹਮਾਰਾਬਚਨਸੁਣਕੇ ਤਿਸਦੇਵੀਨੇ ਚਾਵਲੋਂਕੇ ਪੁਲਾਵਕਾ ਥਾਲਸਾਰਾਹੀ ਹਮਾਰੀ ਝੋਲੀਮੈ ਪਲਟਦੀਆ ਤਬਹਮਨੇ ਜਾਨਲੀਆ ਕੇ ਆਜਕੇ ਆਹਾਰ ਯੋਗ ਬਹੁਤਹੈ ਤਬ ਹਮਲੈਕੇ ਚਲੇਆਏਹੈ। ਏਹਹਮਨਹੀਜਾਨਤੇਹੈ ਕੇਵਹੁਕੌਨਥੀ। ਤਬਦੂਸਰੇਸੰਤਨੇ ਅੰਨ ਖਾਵਤੇ ੨ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹੇਭਗਵਨ ਵਹੁਤੋ ਬੇਸ੍ਯਾਥੀ ਜਿਸਕੇ ਪਾਸਤੇ ਆਪ ਅੰਨ ਲੈ ਆਏਹੋ ਯੇਤੋਅਛੀਬਾਤਨਹੀਭਈ। ਅਛਾਜੈਸੀ ਭਵਿਤਬ੍ਯਤਾਥੀ ਤੈਸੀ ਹੋਤੀਭਈ। ਤਬ ਦੋਨੋਪਰਸਪਰ ਦੇਖਕੇਛਾਵੀਕੋ ਵਿਚਾਰਕੇ ਹਸਕੇ ਚੁਪ ਕਰਰਹੇ। ਪੁਨਾ ਕਿਸੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖ੍ਯਤ੍ਰੀਆਦਿਕ ਚਤੁਰਵਰਣਕੇਸਾਥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨਮਿਲਾਵਤੇਭਏ।ਔ ਅਪਣੇ ਹਾਥਸੇ ਕਿਸੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰਯਾਦਿਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਭੀ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਰਹਤੇਹੂਏ ਏਕ ਦਿਨ ਅਵਕਾਸਪਾਇਕੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸੰਤਜਨਹੁ ਕੇ ਦਰਸਨਕੋ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਆਇਜਾਤਾਭਯਾ।ਆਗੇਦੋਨੋਸੰਤ ਅੰਨਮਧੂਕਰੀਕਾ ਪਾਵਨੇਲਗੇਥੇ। ਤਬ ਏਕਸੰਤਨੇ ਸਰਕਾਰਕੋ ਦੂਰਸੇਦੇਖਕੇਦੂਸਰੇਸੰਤਸੇਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇਸੰਤਜੀਹੇਭ੍ਰਾਤਾਜੀਬਡੀਭਾਰੀਸ੍ਯਾਮ ਰੰਗਕੀਆਂਧੀਆਈਹੈ।ਇਸਆਂਧੀਸੇਅਪਨਾਆਪਬਚਾਵਨਾਯੋਗ੍ਯਹੈ। ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਸੰਤਨੇ ਸਰਕਾਰਕੀਓਰਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਥਮਸੰਤਸੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਏਕਉਪਾਇਹੈ ਬਚਨੇਕਾ ਜੋ ਤਿਸ ਉਪਾਇਸੇਬਚਗਏ ਤਬਅਛੀਬਾਤਹੈ। ਸੋਕਿਆਉਪਾਇਹੈ ਸੁਨਹੁ। ਚਲੋਇਸਦਿਵਾਲ ਊਪਰਚੜਕੇਬੈਠਜਾਵੇ। ਔਰਟੁਕੜੇ ਮਧੂਕਰੀਕੇ ਰਲਾਇਕੇ ਏਕੱਠੇਬੈਠਕੇ ਖਾਣੇਲਾਗ

ਜਾਵੈ। ਤੁਮਹਮਕੋ ਕ੍ਰੋਧਕਰਕੇ ਮੁੱਕਾ ਮਾਰਕੇ ਕਹੋਂਕੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਅਛੇ ੨ ਟੁਕੜੇ ਕਿਉ
ਖਾਇਗਯਾਹੈਂ। ਔਐਸੇਹੀ ਹਮਤੁਮਾਰੇਕੋ ਮੁਕਾਮਾਰਕੇ ਕ੍ਰੋਧਸੇਕਹੇਂਗੇ ਕੇ ਤੂੰਹਮਾਰੇਮਾਂਗੇ
ਹੂਏ ਅਛੇ ੨ ਚੁਣਕੇ ਟੁਕੜੇ ਕਿਉ ਖਾਈਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਕਰਣੇਸੇ ਤਿਸ ਆਂਧੀਸੇ ਬਚ
ਜਾਵੈਂਗੇ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਿਚਾਰਕਕੇ ਦੋਨੋਸੰਤ ਏਕਦਿਵਾਲਸਮੀਪੈਥੀ ਤਿਸਕੇ ਊਪਰ
ਚੜਬੈਠੇ ਸਾਥਹੀ ਏਕ ੨ ਹਾਥਸੇ ਮਧੂਕਰੀ ਖਾਤੇਭੀਜਾਵੈ ਔਦੂਸਰੇ ਹਾਥ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੋ
ਮਾਰੈ ਲੇਕੈਕ੍ਰੋਧਕਰਕੇ ਆਪਸਮੈਗਾਲੀਦੇਵੈਂ ਏਕਅਸਚਰਯਸਾ ਦੋਨੋਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਉਤਕ
ਬਨਾਇਛੋਡਆ ਆਤੇਜਾਤੇ ਲੋਕਭੀਤਮਾਸਾ ਦੇਖਣੇਲਾਗਜਾਵੈਂ ਯੇਕਿਆਕਰਤੇਹੈ ਕੈਸਾਕ
ਅਜਬਤਮਾਸਾ ਬਨਰਹਯੋਹੈ। ਇਤਨੇਮੈ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਭੀ ਆਇਪਹੁੰਚਯਾ
ਔਰਸਭਲੋਕ ਹਟਜਾਤੇਭਏ ਸਰਕਾਰੀਲੋਕ ਸੇਨਾਕੇ ਦਿਵਾਲਸੇ ਦੂਰ ੨ ਚਾਰੋਓਰ ਖੜੇ
ਹੋਜਾਤੇਭਏ। ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘਭੀ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਵੋ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਸਨਮੁਖ
ਖੜਾਹੋਜਾਤਾਭਯਾ। ਦੋਨੋਸੰਤਅਪਨੇਝਗੜੇਮੈ ਲਗੇਰਹੇ ਇਨੋਨੇਸਰਕਾਰਕੀਓਰਦੇਖਣਾਭੀ
ਨਾ ਖਿਆਲਭੀਨਕੀਆ ਜੋਕਉਨਆਯਾਹੈਕਉਨਗਯਾਹੈ। ਤਬਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ
ਸਿੰਘਨੇ ਜਾਨਲੀਆ ਜੋ ਯੇਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤਹੈਂ ਮੇਰੇ ਹਟਾਨੇ ਅਰਥਹੀ ਯੇ
ਉਪਾਇ ਇਨੋਨੇਰਚਯਾਹੈ ਯੇਮਹਾਪੁਰਖ ਅੰਤਰੇ ਇਛਾਸੇ ਸੂਨਯਹੈਂ ਜੇਇਨਕੋਕੋਈਇਛਾ
ਹੋਤੀ ਤਬਧਨਪਦਾਰਥ ਲੇਨੇਅਰਥ ਕੁਛ ਨ ਕੁਛ ਪਾਖੰਡ ਅਵਸ੍ਯਬਨਾਤੇ ਨਹੀਬਨਾਯਾ
ਯਾਤੇਇਹੁ ਬਿਲੋੜਹੈਂ। ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ
ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਕਹਤਾਭਯਾ। ਹੇਸੰਤਜਨਹੁ ਜੀ ਮੇਰੇਚਿਤਮੈ ਅਸ੍ਰਧਾਕੀ ਉਤਪਤੀ
ਅਰਥ ਕਿਉ ਐਸੇਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇਹੋ। ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਮੇਰੀਮਾਯਾ ਨਹੀ ਪੜਤੀਹੈ ਮੈਨੇ
ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਨਲੀਆਹੈ ਜੋਆਪ ਸਤਪੁਰਖਹੈਂ ਇਛਾਆਦਿਕ ਵਿਕਾਰੋਂਸੇਰਹਿਤਹੈ।
ਆਪਨਿਸਚਿੰਤਰਹੋ। ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਐਸੇਕਹਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰਕਰਕੇ ਚਲਾਗਯਾ।
ਤਿਸ ਤੇ ਪੀਛੇ ਆਪਸਮੈ ਹਸਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇਭਏ। ਕਯਾਕੇਥੋੜੇਸੇਉਪਾਇਸੇ ਅੰਧੇਰੀ
ਨਿਵਰਤ ਤੋ ਹੋਗਈ ਹੈ।। ਦੇਖੋ ਜੋਪੂਰਬਪੂਰਬ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋਗਏਹੈਂ ਵੁਹੁਮਾਨਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ
ਸੇ ਔਰਾਜਸੀਅੰਸਸੇਡਰਤੇਥੇ।ਨਾਕੇਅਬਕੇਆਜਕਲਕੇਸੰਤਹੁਕੇਸਮਾਨਜੋ ਰਾਜਅੰਸ ਕੀ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ।। ੧ ।। ਪੁਨਾਉਨਦੋਨੋਮਹਾਤਮਾ ਮੈ ਸੇ ਏਕ
ਸੰਤ ਦੇਹਕਾਤਯਾਗਕਰਗਏ। ਔ ਏਕ ਪੀਛੇ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਜਾਇਰਹੇ
ਦੁਰਗਯਾਣੇ ਊਪਰ। ਬਹੁਤ ਅਛੇ ੨ ਸਤਸੰਗੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਡੇ ਸੌਂਕ ਵਾਲੇ ਆਇਕੇ ਉਨ
ਸੰਤਹੁਕਾ ਸੰਗਕੀਆਕਰੈ। ਔਸਦਾਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਹੂਆ ਕਰੈ। ਜਬ ਉਨਸੰਤਨ ਕੇ
ਸਰੀਰਕਾਭੀਅੰਤਕਾਸਮਾਆਯਪਹੁਚਾਤਬਉਨਮਹਾਤਮਾਨੇਏਕਮਿਟੀਕਾਕੁੰਡਮੰਗਵਾਇਕੇ

ਪਾਨੀਸੇ ਭਰਵਾਇਕੇ ਉਸਕੇ ਬੀਚ ਅਪਨ ਹਾਥ ਪਾਉ ਮੁਖ ਯੇ ਪਾਂਚਅੰਗ ਧੋਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਜੋਕੋਈਰੋਗੀਇਸਸਰਬੰਗੀਕੇ ਕੁੰਡ ਮੈਸੇ ਅਢਾਈ ਆਚਮਨ ਲੇਵੇਗਾ ਉਸਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਰੋਗਮਾਤ੍ਰ ਨ ਰਹੇਗਾ ਅੰਧਾ ਗੁੰਗਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਵਾ ਕੁਸ਼੍ਟੀ ਜ੍ਵਰ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਵੈਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਵਹੁ ਪਾਨੀਕਾ ਭਰਾਹੂਆ ਕੁੰਡ ਰਖਵਾਇਦੀਆ। ਸੋਬਹੁਤਸੇ ਰੋਗੀਲੋਕ ਆਇਕੇ ਤਿਸਸਰਬੰਗੀਕੇ ਕੁੰਡਮੈਸੈ ਆਚਮਨ ਲੈਲੈਕੇ ਰਾਜੀਹੋਤੇ ਜਾਵੈਂਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਹਜਾਰੋਹੀ ਸਰੀਰ ਰਾਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਅੰਧੇ ਕਾਣੇ ਬਧਰੇ ਖਾਂਸੀ ਜ੍ਵਰ ਸ੍ਵਾਸ ਕਾਸ ਉਨਮਾਦ ਪ੍ਰਮਾਦ ਸ੍ਵੇਤ੍ਰੀ ਕੁਸ਼੍ਟ ਗਲਤਕੁਸ਼੍ਟ ਆਦਿਕਰੋਗੋਂਵਾਲੇਆਚਮਨਲੈਨੇਵਾਲੇਤਾਤਕਾਲਆਚਮਨਲੇਨੇਸੇ ਅਨੰਤਰਤੁਰੰਤਹੀ ਅਛੇ ਹੋਜਾਤੇਭਏ। ਅਬ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰਕੀ ਅਵਸਥਾ ਸੁਣਹੁ ਜੈਸੀ ਕ ਭਈ ਹੈ। ਦਿਸਾ ਔ ਪਿਸਾਬਬੰਦ ਦੋਨੋਹੋਗਏ। ਔਆਪਬਿਲਾਸਮਾਤ੍ਰਸੇ ਚੌਪਟਬੈਠਕੇਖੇਲੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬ ਦਿਨ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸੋਲਾ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਤਬਕਿਸੀ ਸਤਸੰਗੀਨੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਹੇਭਗਵਨ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਬੰਦਹੋਗਯਾ ਹੈ। ਔ ਆਪ ਇਸਕਾ ਕੁਛ ਉਪਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਤਬ ਸੰਤਹੁਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਹਾਂਭਾਈ ਘੋੜੇਕੀਲਿਦਮੂਤ੍ਰ ਬੰਦ ਹੋਗਯਾ ਔਅਸ੍ਵਾਰਤੋ ਅਰੋਗਹੈ। ਅਛਾਹੈ ਸ੍ਵਸਥਹੈ ਅਸ੍ਵਾਰਕਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਿਗਰਤਾ ਹੈ। ਘੋੜੇਕੇ ਮਲਮੂਤ੍ਰ ਬੰਦਹੋਣੇਪਰ ਘੋੜੇਕੇਖੇਦਸੇ ਅਸ੍ਵਾਰਕਾ ਕਯਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਜਬ ਅਠਾਰਾਂ ਦਿਨਬੀਤੇ ਤਬਸੰਤਾਂਕੇ ਸਰੀਰਕਾਉਦਰ ਬਹੁਤਹੀ ਫੂਲਗਯਾ ਔ ਬਹੁਤਹੀ ਦਰਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੂਆ ਤਬਚੌਪਟ ਉਠਾਇਦੀਆ ਜਿਸਪਸਾਰਮੈ ਬੈਠੇਥੇ ਸੋਪਸਾਰਭੀ ਬਡਾਲੰਬਾ ਚੌੜਾਥਾ ਔਤਿਸਪਸਾਰਮੈ ਮਸਲੰਦੈ ਬਿਛਰਹੀਥੀ। ਉਨਕੇਊਪਰ ਲਿਟਤੇਲਿਟਤੇ ਕਬੀ ਇਧਰ ਚਲਆਵੈ ਕਬੀਉਧਰਚਲੇਜਾਵੈ। ਉਸਦਰਦਕੇਦੁਖਕਾਕੁਛਪਰਿਮਾਨਹਮਕਹਨਹੀਸਕਤੇ ਹੈ।ਔਸਾਮਰਥਐਸੀ ਜੋਸਰਬਰੋਗੋਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਵਾਸਤੇਬਾਹਰਸਦਾਵਰਤ ਲਗਾਛੋਡਾਹੈ। ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਜਬਅਠਾਈਸ ੨੮ਦਿਨਵਿਤੀਤਹੂਏ ਤਬਉਠਕੇ ਬੈਠਗਏ ਸਰੀਰਤਯਾਗ ਸੇ ਚਾਰਘੜਿਕਾਪ੍ਰਥਮ। ਤਬਮਲਮੂਤ੍ਰਕਾ ਤਯਾਗਕਾਮਾਰਗਭੀ ਖੁਲਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਤਬ ਮਲਮੂਤ੍ਰਕਾ ਤਯਾਗਕਰਕੇ ਸ੍ਵਸਥਹੋਕੇ ਬੈਠਤੇਭਏ। ਤਬ ਸਤਸੰਗੀਲੋਕੋਨੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਆ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਕਤੋ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨੀ ਦੂਸਰਾ ਬਡੀਸਾਮਰਥਵਾਲੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਸੰਪੰਨਯੇਪ੍ਰਗਟਆਪਕੀ ਸਾਮਰਥਬ੍ਰਹਮਾਂਡਮਾਤ੍ਰਕੇਰੋਗੋਕੋਦੂਰਕਰਨੇਵਾਲੀਦੇਖਤੇਹਾਂ ਪੁਨਾਆਪਕੇਸਰੀਰਮੈਐਸਾਕਲੇਸ਼ਹੋਣਾਯੇਆਸਚਰਯਹੈਜਬਆਪਐਸਾਕਸ਼੍ਟਸਹਾਰਰਹੇਹੋ ਤਬਅਸਮਦਾਦਿਕੋਕੀ ਕਯਾਕਥਾਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸੰਤਹੁਨੇਬਚਨਕੀਆਸੁਨਹੁਹੇਭਗਤਜਨੋ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰਕੇ ਇਤਨਾਕਸ਼੍ਟ ਸਹਾਰਨੇਮੈ ਤੀਨਹੇਤੂਹੈ। ਜੈਸੇਬਡਾਧਨੀਕੋਠੀਦਾਰ ਦੂਰ

ਦੂਰ ਦੇਸੋਂਮੇ ਜਿਸਕਰਜ਼ਾਂ ਕੋਠਜਾਂਹੈਂ । ਵਹੁਧਨੀ ਦਿਵਾਲਾ ਨਿਕਾਸਦੇਵੇ ਤਬਵਹੁ ਦਿਨਮੈਹੀ
ਦੀਵਾਬਾਲਕੇਦੁਕਾਨਕੇ ਕੋਠੀਕੇਦਰ ਖੋਲਕੇ ਬੈਠਜਾਤੇਹੈ । ਜੋਉਸਸੇਲਹਣਦਾਰ ਹੋਤੇਹੈਂ
ਸੋਏਕਹੀਬਾਰ ਟੂਟਕੇ ਉਸਕੀਕੋਠੀਪਰ ਪੜਜਾਤੇਹੈਂ ਕੋਈਰੋਕੜ ਕੋਈ ਬਰਤਨ ਕੋਈ
ਬਸਤ੍ਰ ਪਗੜੀ ਧੋਤੀ ਆਦਿਕ ਭੀ ਤਿਸਕੀ ਉਤਾਰਕੇ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕਾ ਘਰ ਬਾਰ
ਨਿਲਾਮ ਕਰਕੇ ਪੈਸਾ ਦੋ ਪੈਸੇ ਆਨਾ ਦੋ ਚਾਰਆਨੇ ਰੁਪਯੇ ਜੈਸੇਜਿਸਕੇ ਭਾਗਮੈ ਆਤੇ
ਹੈਂ ਤੈਸੇਉਤਨਾਹੀ ਵਹੁਲੈਹਣੇਦਾਰ ਲੈਜਾਤੇਹੈਂ । ਵਹੁਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਯੇ ਜੋਅਬ ਦਿਨਮੈਹੀ
ਦੀਪਕਜਗਾਇਕੇ ਬੈਠਾਹੈ । ਸੋਇਸਨੇ ਯੇਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾਹੈ ਕੇਅਬਮੇਰੇਘਰਮੈ ਕੁਛਨਹੀ
ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਸੋ ਇਸਨੇ ਹਮਕੋ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਨਾਹੈ ਚਲੋਜੋਕੁਛ ਅਬਇਸਸੇ ਹਾਥਆਜਾਵੇ ਸੋਈ
ਲਾਹੇਕਾਹੈ । ਤੈਸੇਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤਮੈ ਭੀ ਜਾਨਨਾ ਜਿਸਕੀਦੁਕਾਨ ਜਾਰੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਬ੍ਯਾਪਾਰੀ
ਸੌਦਾ ਲੇਤੇਦੇਤੇਹੈਂ ਤਿਸਕੇਪਾਸ ਏਕਸਮੇ ਨਾਭੀ ਲਹਣਾ ਵਸੂਲ ਹੋਵੇ ਤਬ ਲਹਣੇਦਾਰ
ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇਕ੍ਯਾਹੂਆ ਜੋਅਬ ਨਹੀਦੀਆ ਫਿਰਲੈਲੇਵੇਂਗੇ । ਤੈਸੇ ਹਮਨੇਭੀਤਿਸਧਨੀਕੇ
ਸਮਾਨ ਜਨਮੋਂਕਾ ਦਿਵਾਲਾ ਨਿਕਸਜਾਹੈ । ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀਕੇਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ
ਹਮਨੇਭੀ ਆਗੇਜਨਮ ਨਹੀਧਾਰਣੇਹੈ । ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਮਾਤ੍ਰਕੇ ਰੋਗੋਂਨੇ ਏਕਮਤਾ
ਕਰਕੇ ਇਸਸਰੀਰਕੋ ਆਇ ਗ੍ਰਸ੍ਯੋਹੈ । ਜਿਤਨਾ ਜਿਸਕੇ ਭਾਗਮੈ ਆਯੋਹੈ ਉਤਨਾ ਹੀ
ਉਸਨੇ ਲਹਣੇ ਲੈਲੀਓ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਬਦਲਾ ਲੇਲੀਓ ਹੈ । ਦੂਸਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਯੇਹੈ ਕੇ
ਜੈਸੇ ਆਤਸਬਾਜੀਮੈ ਜਿਸ ੨ ਰੰਗਕਾ ਬਰੂਦ ਭਰ੍ਯੋ ਜਾਤੇਹੈ । ਜਬਆਗਲਗਤੀਹੈ ਤਬ
ਜਿਸ ੨ ਰੰਗਕਾਬਰੂਦਭਰ੍ਯੋਹੋਤੇਹੈਸੋਸੋਰੰਗਅਪਨਾਆਪਜਰਤਾਹੂਆਦਿਖਾਇਬਿਨਾਨਸ਼੍ਟ
ਨਹੀਹੋਤੇਹੈਦਿਖਾਇਕੇਹੀਨਸ਼੍ਟਹੋਤੇਹੈਤੈਸੇਜਿਨ੨ਪ੍ਰਾਰਬਧਕਰਮੋਨੇ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਸੇ ਮਿਲਕੇ
ਸਰੀਰਕਾਆਰੰਭਕੀਆਹੈਪਾਪਰੂਪਅਥਵਾਪੁਨਰੂਪਕਰਮਦੁਖਅਥਵਾਸੁਖਰੂਪਅਪਨਾਫਲ
ਦੇਕੇਹੀਨਸ਼੍ਟਹੋਤੇਹੈ।ਤੀਸਰਾਧਨਮਿਤਜਨਹੈਂ ਜਿਨ੍ਹੋਨੇ ਅਠਾਈਸਜਨਮਕਾਕਸ਼੍ਟਸੋਏਕ ਜਨਮ
ਮੈਭੁਕਤਾਇਦੀਓਹੈ । ਸੋਕੈਸੇਸੋਐਸੇਹੈ ਸੁਣਹੁ । ਜਬਹਮਸਾਧੂਗ੍ਰਹਸਥਕਾ ਤ੍ਯਾਗਕਰਕੇ
ਭਏਥੇ । ਤਬਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਅਪਨੀ ਨਿਰਦੋਖ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ
ਭਏਥੇ । ਸਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਯੁਕਤ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਪੀਛੇ ਅਠਾਈਸ ਬਰਸ
ਜੀਵਤੀ ਰਹੀਥੀ । ਯੇ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਖ ਨਿਰਦੋਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ
ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਦੇਤੇਹੈ । ਪੁਨਾਜੇਸਾਇਸਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਪਤਿਬ੍ਰਤਧਰਮਮੈਇਸਥਿਤਰਹਕੇਜਿਤਨੇ
ਬਰਸ ਜੀਵਤੀਰਹਤੀਹੈ ਤਬਵਹੁਪੁਰਖ ਉਤਨੇ ਜਨਮ ਕਸ਼੍ਟੀਹੋਕੇ ਭੋਗਤਾਹੈ । ਸੋ ਇਸ
ਸਰੀਰਕੇਪੀਛੇ ਅਪਨੇ ਸਤਧਰਮ ਮੈ ਇਸਥਿਤਹੋਕੇ ਅਠਾਈਸਬਰਸ ਜੀਵਤੀ ਰਹੀਥੀ
ਯਾਂਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੀ ਰੀਤੀਸੇ ਹਮਨੇਭੀ ਅਠਾਈਸ ਸਰੀਰ ਧਾਰਕੇ ਸਾਰੇਸਰੀਰ ਮੈ

ਕੇਸ੍ਰੂ ਭੋਗਣਾਥਾ। ਸੋ ਅਠਾਈਸ ਜਨਮਕੇ ਪਾਪਕਾਬਦਲਾ ਸੰਤਜਨਹੁਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਏਕਹੀ ਜਨਮਮੈ ਅਠਾਈਸਦਿਨਕੇ ਅੰਤਰਹੀ ਭੁਗਤਾਇਦੀਯੋਹੈ। ਯੇਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਕੇਵਲ ਅਗਯਾਨੀ ਜੀਵ ਪਰਹੈ ਜਨਮ ਧਾਰਣੇ ਕੀ ਗਯਾਨਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖਪਰਨਹੀਹੈ। ਕਾਹੇਤੇ ਈਹਾਂਸ੍ਰੀਭਗਵਦਗੀਤਾਕਾ ਵਚਨਹੈ ਕੇ।

ਯਥੈਧਾਂਸੀ ਸਮਿਧੋ ਅਗਨਿਰ ਭਸਮਾਤ ਕੁਰੁਤੇ ਅਰਜੁਨ।
ਗਯਾਨਾਗ੍ਨਿ ਸਰਬ ਕਰਮਾਣਿ ਭਸਮਾਤ ਕੁਰੁਤੇ ਤਥਾ॥

ਟੀਕ—ਹੇਅਰਜੁਨਜੈਸੇਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤਹੂਆਹੂਆ ਅਗਨਿਏਧਾਂਸਿਨਾਮਲਕੜੀਆਂ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰਤੋਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਗਯਾਨਰੂਪ ਅਗਨਿਭੀ ਅਤਯੰਤਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਹੂਆਹੂਆ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ ਪੂਰਬਜਨਮੋਕੇ ਕੀਏਹੂਏਕਰਮਸੰਚਿਤਕਯਾਇਕੱਠੇਸੰਗ੍ਰਹਕੀਏਹੂਏਇਕਨਿਮਖਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਅਤਿਸੈਕਰਕੇ ਭਸਮਕਰਡਾਰਤੋਹੈ। ਤਦਵਤਗਯਾਨਵਾਨ ਤਤ੍ਵੇਤਾਕੇਜੋਪੂਰਬਜਨਮੋਮੈ ਸੰਗ੍ਰਹਕੀਏਹੂਏ ਇਕੱਠੇਕੀਏਹੂਏਕਰਮਹੋਤੇਹੈ ਸੋਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨਰੂਪ ਅਗਨਿਕੇ ਤੇਜ ਸੇ ਜਲਜਾਤੇਹੈ ਤਥਾਕ੍ਰਿਯਮਾਣ ਕਰਮ ਜੋਗਯਾਨਸੇ ਉਤਰ ਕਾਲਮੈ ਕੀਏਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨਕੇਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਗਯਾਨੀਕੋ ਜਲ ਪਦਮ ਵਤਸਪਰਸ ਨਹੀਕਰਸਕਤੇਹੈਔਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮੋਕਾ ਫਲਭੋਗਣੇਸੇ ਨਸ੍ਰਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਤਤ੍ਵੇਤਾਕੋ ਜਨਮ ਪੁਨਾਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ। ਕਾਹੇਤੇਅਬਗਯਾਨਵਾਨਕੇਜਨਮਕਾਨਿਮਤਕਾਰਣਕਰਮਕੋਈਸ਼ੇਸ਼ਰਹਯਾਨਹੀਹੈ ਸੰਪੂਰਣਕਰਮਉਸਕੇ ਗਯਾਨਰੂਪੀਅਗਨੀਸੇ ਦਗਧਹੋਚੁਕੇਹੈਂ। ਸਰਬ ਵੈਕੁੰਠ ਮੁਕਤ ਮੋਖਪਾਏ। ਏਕ ਨਿਮਖ ਹਰਿਕੇਗੁਣਗਾਇ॥ ੧੦॥ ਪਾਤਸਾਹਜੀਉਕਤ॥

ਏਕ ਚਿਤ ਜਿਹ ਇਕ ਛਿਨ ਧਯਾਯੋ॥ ਕਾਲਫਾਸ ਕੇ ਬੀਚ ਨ ਆਯੋ॥ ਇਤਯਾਦੀ॥

ਟੀਕਾ—ਏਕਇਤਿ। ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾਨੇ ਏਕ ਨਿਮਖਨਾਮ ਨੇਤ੍ਰਕੇਖੋਲਨੇ ਔਮੂੰਦਨੇਮਾਤ੍ਰ ਭੀ। ਹਰਿਪ੍ਰਮਾਤਮਾਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦਗਾਏਹੈ ਕਯਾ ਜਬ ਨਿਰਗੁਣ ਪ੍ਰਭੁਸਹਜਸੁਭਾਇ। ਤਬਸਿਵਸਕਤਿ ਕਹੁਕਿਤਠਾਏ। ਕੇ ਜਬਪ੍ਰਭੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਮਰਥ ਆਪਹੀ ਆਪਹੈ। ਨਿਰਗੁਣਸਹਜਸੁਭਾਇ ਨਿਰਯਤਨਹੀ ਤਿੰਨਹੁਗੁਣੋਂਸੇ ਵਰਜਿਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਤਦਾ ਸਿਵ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਵਮਾਯਾ ਸਬਲ ਬ੍ਰਹਮ ਸਕਤਿ ਤ੍ਰਿਗੁਣਆਤਮਿਕਾ ਮਾਯਾ। ਫਿਰ ਯੇ ਕਹਾਂ ਰਹਤੀਹੈ। ਇਸਕਾਅਸਥਾਨ ਬਤਾਵਹੁ। ਅਰਥਾਤਸਕਤਿ ਸਾਕਤਕਾਰੂਪਹੀਹੈ ਸਾਕਤ ਸੇਭਿੰਨਨਹੀਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਗੁਣਾਨੁਵਾਦ ਅਪਨੇ ਸਿਖਯੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਗਾਨਕਰਤਾਹੈ। ਉਪਦੇਸ ਕਰਤਾਹੈ। ਵੈਕੁੰਠਨਾਮ ਬਯਾਪਨਸੀਲ ਵਿਸਨੁਕਾਰੂਪਹੈ ਕੇਚਰਾਚਰਆਤਮਿਕ ਯਾਵਤਜਗਤਹੈ ਸੋਸੰਪੂਰਣ ਵੈਕੁੰਠਰੂਪਹੈ ਵਿਸਨੁਰੂਪਹੈ ਮੁਕਤ ਮੋਖਪਾਏ ਮੁਕਤ ਹੂਆ ਹੂਆ ਹੀ ਮੋਖਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ, ਕਾਹੇਤੇ ਇਸਚੇਤਨ ਦੇਵਕੇ ਬੰਧਨ ਤੀਨੋਕਾਲ ਹੂਏ

ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ। ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੇਵਲ ਬੰਧਨ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਬੰਧਨ ਨਹੀ ਹੈ। ਵਿਮੁਕ੍ਤਸ਼੍ਚ ਵਿਮੁਚ੍ਯਤੇ। ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੁਤਿਃ। ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਹੂਆਹੂਆ ਹੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧਨਤੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਗ੍ਯਾਨ ਸਮੇਕਾਲਹੀ ਮੁਕਤ ਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸ ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਰੂਪ ਵਚਨੋਂਕਾਕਰਕੇ ਪੁਨਾਸਭਜਨਹੂਸੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਲੋਹੁ ਹਮਾਰੀ ਹਰੀਹਰਿ ਅਬ ਅਪਨੇਸ੍ਵਰੂਪਮੈ ਹਮਲੀਨਹੋਤੇਹੈ ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਅਪਨੇਮੁਖਪਰ ਬਸਤ੍ਰ ਡਾਰਲੇਤੇ ਭਏ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮਮੈ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੁਏਹੀ ਸਮਾਇਜਾਤੇਭਏ। ਜਿਉਜਲਮੈ ਜਲ ਆਇਖਟਾਨਾ। ਤਿਉਜੋਤੀਸੰਗਜੋਤਿਮਿਲਾਨਾ ॥੨॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਹਾਕਸ਼੍ਟਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਯਾਂਭੀ ਅਪਨੇ ਨਿਸਚੈਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਹੋਤੇਭਏ। ਪੁਨਾ ਮਰਣ ਕਾਲ ਮੇ ਅਪਨਾ ਨਿਸਚਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਦੇਤੇਭਏ। ਤੂੰਕਿਉਂਸਰੀਰਕੇ ਅਧ੍ਯਾਸਕਰਕੇ ਅਧੀਰਯਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਸ੍ਵਬਨਿਸਚੈਕੋ ਤ੍ਯਾਗਤਾਹੈਂ। ਤਬਪੁਨਾਸਾਵਨਮਲ ਹਾਥਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਹੇਜਗਨਨਾਥ ਹੇਪ੍ਰਭੋ ਮੇਰੀਚਿਦ ਜੜ ਗ੍ਰੰਥੀ ਟੂਟੀਨਹੀਥੀ। ਯਾਂਤੇ ਮੈਂ ਯਥਾਰਥ ਤਤ੍ਵਵੇਤਾ ਨਹੀਹੂੰ। ਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਮੇਰੇਸਰੀਰਮੈਂਸੇ ਅਧ੍ਯਾਸ ਛੂਟਿਆਨਹੀਹੈ। ਤਬੀਖੇਦ ਬਹੁਤਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤਾਹੈ ਅਬ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਦੂਰ ਹੋਜਾਇਗਾ। ਬਚਨਹੂਆ ਹੇਰਾਜਨ ਜਿਤਨਾਕਾਲ ਦੇਹੋ ਅਹੰਬ੍ਰਾਹਮਣੋਅਹੰਖਤ੍ਰਿਯੋ ਅਹੰ ਯੇ ਦ੍ਰਿੜਨਿਸਚੈਹੋਰਹ੍ਯੋ ਹੈ। ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਬ੍ਰਹਮਾਸ੍ਮਿ ਅਰਥਾਤ ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮਹੂੰ ਬ੍ਰਹਮਮੈਹੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾਹੈ ਸੋਮੈ ਅਜਅਜਰ ਅਮਰ ਵਿਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਵਿਸੋਕ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪਹੂੰ ਐਸਾ ਦ੍ਰਿੜਨਿਸਚੈ ਨਹੋਵੇ। ਉਤਨਾਚਿਰ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤ੍ਯੋ ਵਾਲੀ ਦਮਕ ਨ ਮਾਰੇ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਗ੍ਰਹਸਤ ਮੈ ਰਹਕੇ ਮੁਖ ਭਗਤੀ ਅਤਿਥੀ ਆਦਿਕ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਯਥਾ ਸਕਤਿ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ। ਪਾਪੋਂਸੇ ਭੈਕਰਣਾ ਪਾਪੋਂਸੇ ਡਰਤੇ ਰਹਣਾ। ਵਰਤਣ ਵੈਰਾਗ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇਸੰਸਾਰਕੋ ਮਿਥ੍ਯਾਜਾਨਕੇ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥਮੈ ਆਸਕਤ ਨ ਹੋਣਾ ਸਤ੍ਯ ਬਚਨ ਔ ਮਿਸ੍ਟਬਚਨ ਬੋਲਨਾ। ਐਸਾਭੀ ਸਤਬਚਨ ਨ ਕਹਨਾ ਕਿਜਿਸਕਰਕੇ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਰਿਦਾ ਦੁਖਜਾਵੇ ਜੈਸੇਕਾਣੇਕੋ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਵੇਕਾਣ੍ਯਾਂ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਹੈਤੋਸਚਾਬਚਨ ਪਰੰਤੂਚੜਾਨੇ ਵਾਲਾ ਬਚਨਹੈ। ਯਾਂਤੇਐਸਾਵਚਨ ਸਚਾਵੀਹੋਵੇ ਤੌਭੀਨਕਹੇ। ਯਥਾਸ਼ਕਤਦਾਨਕਰਣਾ ਸੀਲ ਧਰਮ ਮੈ ਰਹਣਾ ਸਰਬ ਜੀਵਹੁ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰਨੀ। ਇਸ੍ਟ ਦੇਵਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਣੀ ਕਾਹੇਤੇ ਉਪਾਸਨਾਸੇ ਚਿਤਸੁਧਹੋਕੇ ਵਿਖੇਪਤਾਸੇਰਹਤਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਈਸ੍ਵਰਪ੍ਰਣੀ ਧਾਨਤਾਈਸ੍ਵਰਪਰਾਯਣਤਾਗੁਰੂਮੰਤ੍ਰਕੋਜਾਪਨੇਮਸੇਕਰਣੋਇਤ੍ਯਾਦਿਕਔਰਭੀਸੁਭਕਰਮੋ ਕੀ ਪਾਲਨਾਕਰੋ। ਔ ਇਨਸੇ ਵਿਪਰੀਤ ਮਾਨ ਮਦ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਲੋਭ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾਮ ਕਲਹ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਝੂਠ ਨਿੰਦਾ ਈਰਖਾ ਦੰਭ ਪਿਸੁਨਤਾ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ

ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਮਹਾ ਅਪਦਾ ਰੂਪਹੈ ਇਸਸੇ ਬੇਮੁਖਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਵਹੁ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਹੇ ਨਾਥ ਅਹੋ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਨ ਏਹ ਜੋਮੁਝਕੋ ਗ੍ਯਾਨਾਭਾਸ ਦ੍ਰਿਢਹੂਆਥਾ ਸੋ ਅਬ ਦੂਰਹਗਯੋਹੈ ਔਅਬਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਮੇਰਾ ਦੇਹ ਅਧ੍ਯਾਸ ਸਹਤ ਅਗ੍ਯਾਨਕੇ ਨਸ਼੍ਟਹੋਗਯੋਹੈ ਆਪਕੀਅਨੁਗ੍ਰਹਸੇ ਮੈਂ ਸ੍ਵਤਮਪਦਮੈ ਇਸਤਤਹੂਆਹੂ ਅਬਯੇਰਹੋ ਅਬਵਾਜਾਵਹੁ ਇਸ ਕੇ ਸਾਥ ਮੇਰਾ ਕੁਛ ਸੰਬੰਧਨਹੀਹੈ। ਬਿਨਾਸਤਿਗੁਰੂਓਂਸੇ ਐਸਾਉਪਕਾਰ ਔਰਕੌਨ ਕਰੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾਭਯਾ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਭੀ ਰਾਜਾਸਾਵਨ ਕੇ ਸਿਰਪਰ ਹਸਤਕਮਲ ਰਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਹੇਰਾਜਨ ਤੇਰਾਕਲਯਾਨਹੋਵੇ। ਯੇਬਹੁਤਅਛਾਹੂਅ ਜੋਤੇਰਾਅਗ੍ਯਾਨਸਹਤ ਦੇਹਅਧ੍ਯਾਸ ਦੂਰਹੋਗਯਾਹੈ। ਅਬਆਗੇਸਤਸੰਗ ਸਾਥਮਿਲਕੇ ਆਤਮਚਿੰਤਾਕਾ ਦ੍ਰਿਢਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਨਾ ਅਬਇਸਤੇਆਗੇ ਇਸਬਾਤ ਸੇ ਚੂਕਣਾ ਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਅਬਆਗੇ ਸਰੀਰਤੇਰੇਕਾ ਅਲਪਹੀ ਕਾਲਰਹਯੋਹੈ। ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਅਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਨਾਸਕਰੇਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨਜੋਂਵਾਲੀ ਦਮਕ ਨਹੀਮਾਰਨੀ। ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਅੰਤਰ ਰਖਕੇ ਸਿਖੇਸਿਖਾਏਕਬੀਪੁਨਃ ਤਤਵੇਤਯੋਂਕੀਰੀਸਨਹੀਕਰਨੀ।ਜੈਸੇਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀ ਕਾ ਬਚਨਹੈ ਜਪਜੀਕੀ ਬਤੀਸਵੀ ੩੨ ਪਉੜੀਮੇ ॥ ਤਥਾਹੀ ਸੁਣ ਗਲਾ ਅਕਾਸ ਕੀਆਂ ਕੀਟਾਂ ਆਈ ਰੀਸ। ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਕੂੜੀ ਕੂੜੈ ਠੀਸ ॥

ਟੀਕਾ–ਮਨਮੈ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਕਾਰੋਕੇ ਸੋਕ ਔ ਸੰਸੇ ਹੋਣੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਤ੍ਯੰਤ ਵਿਖਿਪਤ ਹੋਣਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਬਾਹਰ ਕਾ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇਖਕੇ ਉਨਕੀ ਰੀਸ ਕਰਕੇ ਅਹੋਬ੍ਰਹਮਾਸਿਨ ਐਸੇ ੨ ਉਨਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਹੋਬ੍ਰਹਮਾਸਿਨ ਐਸੇ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਭੀ ਕਹਣੇਲਗਜਾਤੇਹੈ। ਭਲਾਕਹੋਤੋ ਉਨਕੀਰੀਸ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਜੀਵ ਕੈਸੇ ਕਰਸਕਤੇਹੈ। ਵਹੁਮੁਕਤਪੁਰਖ ਸਰਬਬੰਧਨੋਤੇ ਛੂਟੇਹੂਏ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਮਹਾ ਮੋਹਕ੍ਰਿਤ ਅਨੰਤ ਫਾਸੀਯੋਮੈ ਫਸੇਹੂਏ। ਵਹੁ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਯੇਅਗ੍ਯਾਨੀ ਵਹੁਮਹਾਵਿਰਕਤ। ਯੇਅਗ੍ਯਸਰਬਪਦਾਰਥੋਂ ਮੈ ਰਾਗਵਾਨ। ਵਹੁ ਹੰਸ ਰੂਪ। ਯੇ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਕਾਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਗ੍ਯਾਨਤਾ ਕਰਕੇ ਅਸਮਰਥ। ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਮਹਾਸਾਮਰਥ। ਜੈਸੇਹੰਸਾਕੋ ਤਰਤੇਹੂਏ ਦੇਖਕੇ ਬਗਲਾ ਭੀ ਤਰਣੇਲਾਗੇ। ਤਬਨੀਚੇਕੋ ਸਿਰਹੋਕੇ ਬਗਲਾਜਲਮੈਡੂਬਜਾਤੇਹੈ। ਜੈਸੇ ਹੰਸਾਕੋਉਡਤੇ ਹੂਏ ਲੰਬੀਉਡਾਰੀ ਲੇਤੇਦੇਖਕੇ ਕਾਕਭੀ ਉਨਕੀ ਰੀਸ ਕਰਕੇ ਉਡਾਰੀ ਲੀਆ ਚਾਹਤੇ ਹੰਸਤੋ ਏਕਹੀ ਉਡਾਰੀਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਪਾਰਹੋਜਾਤੇਹੈ ਔਬਾਯਸ ਵਿਚਾਰਾ ਹੰਸਾਕੀ ਰੀਸ ਕਰਕੇ ਹੰਸਾਕੇਸਾਥ ਉਡਾਰੀਲੈਕੇ ਥੋਰੀਦੂਰਜਾਇਕੇ ਬਾਇਸ ਵਿਚਾਰਾ ਥਕਕੇ ਹਾਰਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇਬੀਚਹੀ ਗਿਰਕੇ ਡੂਬਮਰਤੇਹੈ। ਤਦਵਤ ਅਗ੍ਯਾਨੀਭੀ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀਕੀਰੀਸ

ਕਰਕੇ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੂੰ ਐਸੇ ਬਾਹਰਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਅੰਤਰਸੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਸੇ ਜਰਤੇਰਹਤੇਹੈ। ਉਲਟਾ ਗਯਾਨ ਬਧਕੀ ਦਸਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਇਤਯਾਦੀ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਰਾਜਾਸਾਵਣਮਲ ਕੇਸਾਥ ਹੋਤੇਭਏ ਪੁਨਾ ਬਡੀਕ੍ਰਿਪਾਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ ਹੇਰਾਜਨ ਤੁਮਨੇ ਗਯਾਨ ਬਧ ਵਤ ਆਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਣਾ। ਅਪਨੇ ਨਿਸਚੈਕਾ ਆਪਸਾਖੀਰਹਣਾ। ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਕੇ ਸੀਸਪਰ ਹਾਥ ਰਖਤੇ ਭਏ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਸਤਕਮਲਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਰਾਜਾਕਾਅਸੇਸਅਗਯਾਨਨਸ਼੍ਟਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਔਤਿਸਕੇਪੈਰਕੀਪੀੜਭੀ ਦੂਰਹੋਜਾਤੀਭਈ। ਤਬ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇਭਗਵਨ ਅਬਮੈਸ੍ਵਸਥ ਹੂਆਹੂੰ ਮੇਰੇ ਸਰਬਸੰਸੇ ਅਬਦੂਰਹੋਗਏਹੈਂ। ਏਕਇਸਸਰੀਰ ਕੇਦੁਖਕੀ ਕੌਨਬਾਤਹੈ ਅਬਤੋ ਆਪਨੇਮੇਰੇ ਜਨਮ ਮਰਨਕੇ ਸੰਕਟਬਾਫੜਦੀਏਹੈ। ਅਹੋ ਅਤਿ ਆਸਚਰਯਰੂਪਮਹਾਅਸਚਰਯਰੂਪਸਤਸੰਗਕਾਮਹਾਤਮਹੈ। ਜੋਏਕਖਿਣਮਾਤ੍ਰਮੈ ਅਨੰਤਜਨਮੋਂਕੇ ਸੰਚਿਤ ਪਾਪਕਰਮੋਕੇ ਫਲਕੇ ਭੋਗਨੇਸੇ ਛਡਾਲੇਤੇ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਜਗਤਮੈ ਸਰਬਪੁਨਯ ਕਰਮੋਕਾਸਾਰ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਸਾਰਸਤਸੰਗਹੀਹੈ। ਐਸੇਕਹਕੇ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਮਾਥਾਧਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਭੀ ਰਾਜਾਕੇ ਸੰਸਾਰਰੋਗ ਔਸਰੀਰਕਾ ਰੋਗ ਦੋਨੋਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਰੋਗੋਂਕੋ ਨਸ਼੍ਟ ਕਰਕੇ ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇਕ ਹੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਆਇ ਬਿਰਾਜਤੇ ਭਏ॥

ਦੋਹਰਾ—ਮਹਾ ਮੋਹ ਪਾਸੀ ਅਜਰ ਸ੍ਵ ਵਚਨਨ ਕਟ ਤਾਸ।
ਉਪਰਤਹੋ ਨਿਜ ਪਦ ਥਿਤੇ ਨਮੋ ਚਰਣ ਗੁਰੁਤਾਸ॥ ਓੰ ਤਤਸਤ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਯੁਤ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸੇ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧੇ ਰਾਜਰਿਖੀ ਸਾਵਣਮਲ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵੋਪਦੇਸ਼ ਵਰਨਨੰ ਨਾਮ ੯ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਓੰ ਤਤਸਤ ਬ੍ਰਹਮਣੇ ਨਮਃ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਦੋਹਰਾ—ਪੰਡਿਤ ਮਾਨੀ ਅਗਯ ਮਨ ਗਯਾਨੀ ਮਾਨਤ ਆਪ।
ਤਿਰਸਕਾਰ ਕਰ ਪਰਖਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਦ੍ਰਿੜਪ੍ਰਤਾਪ॥ ੧॥

ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮਜੋਵਾਚ ॥ ਮਦ੍ਰਦੇਸਮੈ ਏਕ ਖੇਮਕਰਣਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਨਗਰ ਕਾ ਵਾਸੀ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਜਾਤੀਕਾ ਕਮੋ ਸਿਖ ਘੋੜਚੜ੍ਹਯੋਂ ਮੈ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਂਵਣਮਲ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹਤਾਥਾ। ਅਰਵਹੁ ਅਛਾ ਪਠਿਤਥਾ। ਔ ਆਪਕੋ ਬਡਾਪੰਡਿਤ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਮਾਨਤਾਥਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾਕੇਲੋਕਭੀ ਤਿਸਕਾਬਡਾ ਮਾਨ ਕਰਤੇਥੇ। ਛਾਂਦੋਗ ਆਦੀ ਉਪਨਿਸਦੋਂਕਾ ਵਕਤਾਥਾ। ਵਿਸ਼ਨੁ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕ ਵਾਸਿਸ੍ਟਆਦਿਕ ਗ੍ਰੰਥੋਂਕੀਕਥਾਭੀ ਲੋਕੋਂਕੋ ਸੁਣਾਤਾਥਾ। ਔਆਪਕੋ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਮਾਨਤਾਥਾ ਔਮਸਤ ਕੁੰਚਰਕੇ ਸਮਾਨ ਚਲਤਾਥਾ। ਸਰੀਰਭੀ ਉਸਕਾਅਛਾ ਦਰਸਨੀਯ ਥਾ। ਔ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਭੀ ਆਮਖਾਸਕੇ ਬਾਗਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗ ਨਿਤਹੀ ਕਰਣੇ ਆਵਤਾਥਾ। ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇ ਬਡੇਗ੍ਯਾਨ ਧ੍ਯਾਨ ਸਮਾਧੀ ਯੋਗਾਭ੍ਯਾਸਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗਕਰਕੇ ਮਸਤ ਨਾਗ ਕੇ ਤੁਲ ਝੂਲ੍ਯਾ ਕਰੇ। ਅਵਧੂਤੋ ਵਾਲ੍ਯਾਂ ਦਮਕਾਂ ਮਾਰਕੇ ਔ ਅੰਤਰ ਸੇ ਨੇਸ੍ਵਾਸੇ ਸੁਨਤਾਥਾ। ਸੋਗੁਰੁਦਿਤਸਿੰਘ ਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਾ ਸੁਣਾਕੇ ਬ੍ਰਹਮਆਨੰਦਾਭਾਸਕਰਕੇ ਝੂਲ ਰਹਤਾਥਾ। ਤਬ ਪਰਮ ਬਿਲਾਸੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤਿਸਕੇਨਿਸਚੇਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਕਰਣੇਅਰਥ। ਵਚਨੋ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਅਰੇ ਹੇਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਫਿਟੇਮੂੰਹਹੈ ਤੇਰਾਧਿਕਾਰਹੈ ਤੁਝਕੋ ਲਖਲਾਨਤਹੈ ਤੁਝਕੋ ਫਿਟੇਮੂੰਹ ਤੇਰਾਫਿਟੇਮੂਹ ਫਿਟੇਮੂਹ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦਸਪਾਂਚਵਾਰ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਕਿੰਚਤ ਕ੍ਰੋਧਸੰਯੁਕਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਬਾਣੀਸੁਣਕੇ ਅਤ੍ਯਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਕੋਪਸੇ ਤਿਸਕੇਨੇਤ੍ਰ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋਨੇਲਾਗੇ।ਮੁਖਤਿਸਕਾ ਲਾਲ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਓਸ੍ਟ ਤਿਸਕੇ ਫਰਕਣੇ ਲਾਗਜਾਤੇਭਏ।ਜੋਕੋਈਹੋਰ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਤਿਸਕਾਕਰਤਾ ਤਬਤਿਸੀਕਾਲਮੇ ਮ੍ਯਾਨਤੇ ਖੜਗ ਨਿਕਾਸਕੇ ਤਿਸਕਾਸਿਰ ਕਾਟਦੇਤਾ ਅਥਵਾਗੋਲੀਮਾਰਕੇ ਮਾਰਦੇਤਾ ਪਰੰਤੂ ਬਯਾਕਰੇ ਸੋਤਹੁ ਪਰ ਤਿਸਕਾ ਚਾਰਾ ਨਚਲਤਾਭਯਾ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਛਾਯਾ ਤਿਸਕੇਊਪਰ ਪੜਜਾਤੀਭਈ ਚੁਪਕਰਕੇ ਦੂਰਸੇਹੀ ਸਮਾਨਸੇ ਨਮਸਕਾਰਕਰਕੇ ਉਦਾਸੀਨਹੋਕੇ ਚਲਾਜਾਤਾਭਯਾ। ਤਦਨੰਤਰਦੋਤੀਨਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨ ਆਵਤਾਭਯਾ। ਪੁਨਾਆਮਖਾਸਕੇ ਬਾਗਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਏਕਦਿਨ ਇਸਨਾਨ ਕਰਰਹੇਥੇ ਤਹਾਂਹੀ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘਭੀ ਆਇਜਾਤਾਭਯਾ। ਤਬਤਿਸਨੇ ਸਮਾਨਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ ਤਬ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘਕੇਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਅਰੇ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਤੂੰ ਨਿਤ ਉਪਨਿਸਦ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾਥਾ। ਤਿਸਕਾਅਰਥ ਪੜਤਾਵਿਚਾਰਤਾਥਾ। ਔ ਵਿਸਨੁ ਪੁਰਾਣ ਆਤਮ ਪੁਰਾਣ ਵਸਿਸ੍ਟਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਵੇਦਾਂਤਕੇ ਗ੍ਰੰਥੋਂਕੋ ਪੜ ਪੜਕੇ ਬਯਾਕੁਲਤੇਨੇਕਰਛੋਡੇ ਹੈਂ। ਔ

ਨਿਤਹੀ ਤੁਮਕੋ ਹਮਭੀ ਸਾਰੇਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਕਾਰ ੨ ਕੇ ਕਹਤੇ ਰਹਤੇਥੇ। ਕਯਾ ਤੂੰ
ਸਤਯਹੈਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧਹੈਂ ਚੈਤੰਨਹੈਂ ਸਫੁਰਣਰੂਪਹੈਂ ਆਨੰਦਰੂਪਹੈਂ ਪਰਮਪ੍ਰੇਮਕਾ ਅਸ
ਪਦਹੈਂ ਨਿਤਯਹੈਂ ਨਿਰਾਕਾਰਹੈਂ ਨਿਰਵਿਕਾਰਹੈਂ ਮਨਬਾਣੀਕੇ ਅਗੋਚਰਹੈਂ। ਤੇਰਾ ਰੂਪ
ਬਾਣੀ ਔਮਨਕੇਗੋਚਰ ਨਹੀਹੈ। ਇਸ ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਔ ਸੰਤਹੁਕੇ ਕਹਣੇ ਕਾ ਤੇਰਕੋ
ਅਸਰ ਕੁਛਭੀ ਨ ਹੂਆ ਔ ਇਕਵਾਰ ਫਿਟੇਮੂਹ ਕਹਣੇ ਕਾ ਅਸਰ ਹੋਗਯਾ ਅਰਥਾਤ
ਮਿਥਯਾਰੂਪ ਦੁਰਵਚਨਕਾ ਏਕਵਾਰ ਕਹਣੇਸੇ ਤੁਝਕੋ ਰੰਗ ਚੜਗਯਾ ਔ ਜੋ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ
ਸਤਯ ਔਸੁਵਚਨ ਸੰਤਜਨ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਤੁਝਕੋ ਕਹਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਨਕਾ ਰੰਗ ਤੁਝਕੋ
ਨਾ ਚੜਯਾ ਏਹੀਬਡਾਆਸਚਰਯਹੈ।ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਾਰਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਕੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇ
ਗੁਰੁਦਿਤਸਿੰਘਕੇ ਵਿਚਾਰਰੂਪੀਨੇਤ੍ਰ ਖੁਲਜਾਤੇਭਏ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਤਾ ਭਯਾ
ਕੇ ਯੇ ਤੋ ਮੇਰੀ ਕੇਵਲ ਪਰੀਖਯਾ ਅਰਥਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਦੁਰਵਚਨ ਨਹੀਕਹੇਥੇ ਕਿੰਤੂ
ਸੁਵਚਨ ਕਹੇਥੇ। ਅਹੋਮੇਰੀਮੂਰਖਤਾ ਦੇਖੋ ਜੋਮੈਂਬੇਵਿਚਾਰ ਉਨਵਚਨੋਂਕੀਤਾਬ ਨਸਹਾਰ
ਸਕਯਾ ਔਉਲਟਾ ਕ੍ਰੋਧਕਰਤਾਭਯਾ। ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਅਪਨੇਮਨਕੋ ਬਹੁਤਵਾਰਧਿਕਾਰ
ਦੇਕੇ ਪਰਮ ਲਜਾ ਯੁਕਤ ਹੂਆ ੨ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਸਤਕ ਨਿਵਾਇਕੇ
ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾਭਯਾ। ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਹਾਰੇ ਧੀਰਯਆਪਵਿਖੇਹੀਹੈ ਅਉਰ
ਵਿਖੇਨਹੀਹੈ। ਹਮਾਰੇਜੈਸੇ ਪਾਮਰੋਮੈ ਇਤਨਾਧੀਰਯ ਕਹਾਂ ਹੋਸਕਤਾਹੈ ਯੇ ਆਪਕੀ ਹੀ
ਮਹਿਮਾਹੈ ਅਨਯਕੀਨਹੀਂ ਅਪਨੇ ਪੂਰਬ ਅਵਿਚਾਰ ਔ ਅਧੀਰਯ ਕੋ ਵਿਚਾਰਕੇ ਬਡੀ
ਲਜਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ। ਪੁਨਾਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇਨਮ੍ਰਹੋਕੇ ਨਮਸਕਾਰਕਰਤਾਭਯਾ।
ਤਬ ਪਰਮਪ੍ਰਸੰਨਮੂਰਤੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੰਤਸ੍ਰੀਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਕੇ ਤਤ੍ਵਗਯਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤਪੀਰਜ
ਕੀਕਥਾ ਸੁਣਾਵਤੇਭਏ ਅਰੇਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਤਤ੍ਵਗਯਾਨਕੇਅਭਯਾਸਦ੍ਵਾਰਾ ਜਿਨਕਾ ਦੇਹ
ਅਧਯਾਸ ਛੂਟਗਯੋਹੈ ਅਬਤਿਨਕੀਕਥਾ ਤੇਰੇਕੋਸੁਣਾਵਤੇਹੈਂ। ਏਕਸੰਤਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨਾਮ
ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਹੋਤੇਭਏਹੈਂ। ਸੋਪ੍ਰਥਮਕਾਲਮੈਸਿੰਘਪੁਰੀਏਸਰਦਾਰਪਾਸ ਨੌਕਰਰਹਤੇਥੇ।
ਜਬਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਇਸਜੀਵਕੇਬੰਧਨ ਕਾਟਿਆਚਾਹਤਾਹੈ ਤਬਥੋੜੇਹੀਨਿਮਿਤਸੇ ਇਸ
ਜੀਵਕੇਰਿਦੇਮੈਵੈਰਾਗ ਔਵਿਚਾਰ ਉਪਜਆਵਤੇਹੈ। ਸੋ ਸੰਤ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸਿੰਘਪੁਰੀਏ
ਸਰਦਾਰਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਪਹਰੇਕੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਤਾਥਾ। ਏਕਦਿਨ ਐਸਾ ਕਾਰਣ ਹੂਆ ਜੋ
ਪੋਹ ਮਾਘਕੇ ਮਾਸਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਯਾਮਕਾ ਪਹਰਾ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਆਗਯਾ।
ਤਿਸਰਾਤ੍ਰੀਮੈ ਪੁਰਾਪਵਨ ਬਡੇਜੋਰਸੇਚਲਰਹਯਾਥਾ। ਬਰਖਾਭੀ ਹੋਰਹੀਥੀ ਏਕਤੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਪਖਕੀ ਕਾਲੀਰਾਤ੍ਰੀ ਦੂਸਰੇ ਬਾਦਲੋਂਕਾ ਅੰਧਾਕਾਰ ਤੀਸਰੇ ਬਡੇਬੇਗਸੇ ਵਾਯੂਚਲਤਾਥਾ।
ਚੌਥੇ ਬਰਖਾਭੀ ਬਡੇਬੇਗਸੇ ਪੜਰਹੀਥੀ ਤਿਸਕਾਲਮੈ ਬਡੇਸੂਰਬੀਰ ਸ੍ਰੀਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ

ਭੀ ਕੰਧੇਪਰ ਬੰਦੂਕਉਠਾਇ ਬੰਗਲੇਕੇ ਦਰਵਾਜੇਸੇਬਾਹਰ ਬਡੇਸਾਵਧਾਨਹੋਕੇਖੜੇਥੇ। ਚਾਰੋਓਰਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਪਸਾਰਕੇ ਇਸਿਥਤਥਾ। ਜਬਤੀਨਘੰਟੇ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਯੇ ਔਪਹਰਾਬਦਲਨੇਕਾਸਮਾਹੂਆ ਤਬਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਦੂਸਰੇਪਹਰੇਵਾਲੇਕੋਜਗਾਯਾ। ਤਬਤਿਸਸਿਖਨੇਕਹਾ ਕੇਭਾਈਜੀ ਆਜਮੇਰਾਸਰੀਰਰਾਜੀਨਹੀਹੈ ਔਇਸਵਕਤਵਰਖਾ ਹੋਰਹੀਹੈ। ਤੇਸਰਦਵਾਯੂ ਚਲਰਹਯਾਹੈ ਮੈਂਇਸਸਮੇ ਮੈ ਪਹਰਾਨਹੀਦੇਸਕਤਾਹੂੰ। ਆਜ ਆਪਮੇਰਾ ਪਹਰਾਦੇਦੇਵਹੁ ਕਲਕੇਦਿਨ ਮੈਆਪਕਾਭੀ ਪਹਰਾ ਦੇਦੇਵੌਂਗਾ। ਯੇਬਾਤ ਉਸ ਬਿਸਤ੍ਰੇਵਾਲੇ ਸਿੰਘਕੀਸੁਣਕੇ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ ਉਸਕਾ ਭੀ ਪਹਰਾਦੇਤੇਭਏ। ਜਬ ਆਧੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤਭਈ ਤਬਤੀਸਰੇ ਪਹਰੇਵਾਲੇਕੋ ਜਗਾਯਾ ਤਬ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਿਸਨੇ ਭੀ ਕਹਯਾ ਕਿਭਾਈਸਾਹਿਬਜੀ ਆਜਆਪ ਮੇਰੀਜਗਹ ਪਹਰਾਦੇਦੇਵਹੁ ਕਲਕੋ ਮੈਂਆਪਕੀ ਜਗਹ ਪਹਰਾ ਦੇਦੇਵੌਂਗਾ ਆਜ ਮੇਰਾਸਰੀਰ ਢੀਲਾਹੈ। ਯੇਬਾਤ ਦੂਸਰੇਪਹਰੇਵਾਲੇ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾਦੂਸਰਾਭੀ ਪਹਰਾਦੇਤੇਭਏ। ਜਬਤੀਨਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀਵਿਤੀਤਹੋਈ ਇਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਤਬਭਾਈਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਬਿਚਾਰਾ ਕੇਅਬਤੋ ਏਕਯਾਮਨਿ ਸਾ ਰਹਗਈਹੈ ਅਬ ਚੌਥੇ ਪਹਰੇਵਾਲੇਕੋ ਕਯਾਜਗਾਵਨੇਹੈ ਚਲੋ ਚੌਥਾ ਪਹਰਾ ਭੀ ਹਮਹੀ ਦੇਦੇਤੇਹਾਂ। ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਉਸਨੇ ਚੌਥੇਪਹਰੇਵਾਲੇਕੋ ਨ ਜਗਾਯਾ। ਬਰਖਾਔਵਾਯੂਕੇਬੇਗਕਾ ਬਡਾਸ਼ਬਦਹੋਰਹਾਥਾ ਮਹਾਂਘੋਰਅੰਧਕਾਰ ਪਸਰ ਰਹਯਾ ਥਾ। ਜਬਦੋਘਟਕਾ ਰਾਤ੍ਰੀਰਹੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਕੇ ਬਡੇਉਤਮਭਾਗੋਂਕੇ ਉਦੈਹੋਣੇਸੇ ਤਿਸਕੇ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰ ਔ ਵੈਰਾਗ ਆਇਉਪਜਯਾ। ਜੋ ਤਿਸਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਵਿਚਾਰ ਉਦਯ ਹੂਆ ਥਾ। ਸੋਉਸਕਾਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ ਕਹਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇਦੋ ਹਾਥ ਦੋ ਪਾਦ ਦੋ ਨੇਤ੍ਰ ਦੋ ਕਾਨ ਏਕ ਨਾਕ ਏਕ ਮੁਖਵਾਲਾ ਯੇਮਾਨੁਖਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਅੰਗੋਵਾਲਾ ਮਾਨੁਖ ਮੈਹੂੰ। ਮੇਰੇ ਮੈਔਇਸਮੈ ਕੁਛਯਦਕਿੰਚਤਭੀ ਭੇਦਫਰਕਨਹੀਹੈ। ਹੇਮਨਤੂੰਵਿਚਾਰਕੇਦੇਖ ਜੋਇਸਮੈ ਕਯਾ ਵਿਸੇਸਹੈ ਜੋਯੇਬਡੇਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਮੌਜਨਾਲ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਲੇਫ ਨਿਹਾਲੀ ਲੈਕੇ ਸੋਯਾਪੜਾਹੈ। ਅਰ ਹਮ ਇਸਕੀ ਰਖਯਾਅਰਥ ਬੰਦੂਕ ਦਸਮੇਰਪਕੇਕੀ ਉਠਾਇਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀਭਰ ਖੜੇ ਰਹੇਹਾਂ। ਇਸਕੇਸਰੀਰਮੈ ਕੌਨਸੀ ਅਧਿਕਤਾਹੈ ਔਹਮਾਰੇਮੈ ਕੌਨਸੀ ਨ੍ਯੂਨਤਾਹੈ। ਔਰਤੋਕੁਛਨਹੀ ਏਕਤ੍ਰਿਸਨਾਕਰਕੇ ਮਨਕੀ ਕਾਇਰਤਾਹੀਹੈ। ਹੇਮਨ ਤੁਝਕੋਧਿਕਾਰਹੈ ਕਾਹੇਤੇਜੈਸੇਤੂੰਏਕ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਕੇਅਰਥ ਸਾਰੀਰਾਤ੍ਰ ਸਯਾਲਕੀਮੈ ਵਾਯੂ ਔ ਬਰਖਾਹੋਤੀਮੈ ਜਿਸਮੈ ਮਹਾਂ ਘੋਰ ਸਰਦੀਜਾੜਾ ਪੜਰਹਯੋਹੈ ਤੂੰ ਬੰਦੂਕ ਉਠਾਕੇ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਪਹਰਾ ਦੇਤਾ ਰਹਯਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜੇਤੂੰਪਰਮੇਸ੍ਵਰਮੈ ਚਿਤਲਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਭਜਨ ਕਰਤਾ ਤਬ ਕਯਾ ਈਸ੍ਵਰਅੰਨਪਾਨ ਬਸਤ੍ਰਆਦਿਕੋਕੀ ਤੁਝਕੂੰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰਹਣੇ ਦੇਤਾ। ਅਰੇ ਬੇ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ

ਮਨ ਜੋਈਸ੍ਵਰ ਭਗਵੰਤ ਕੋਟਾਨਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂਕੋਦੇਰਹਯੋਹੈਸੋਤੇਰੇਕੋਕ੍ਯਾਨਹੀਦੇਤਾ। ਜੋਤੂੰਏ ਸ੍ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਕੇਅਰਥ ਮਾਨੁਖਕੇਦੀਨਪੜਾਹੋਤਾਹੈ।ਕ੍ਯਾ ਤੇਰੀਪ੍ਰਾਰਬਧ ਭਗਵੰਤ ਨੇ ਨਹੀਰਚੀਹੈ। ਜਿਸਭਗਵੰਤ ਨੇ ਤੇਰੇ ਕਰਣ ਨੇਤ੍ਰ ਰਸਨਾ ਤ੍ਵਚਾ,ਘ੍ਰਾਣ ਹਸਤ ਪਾਦ ਵਾਕ ਪਾਯੂ ਉਪਸਤ ਅੰਨਪਾਨ ਦਾਂਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸੁਖ ਔਰਸੁਖਕੇਸਾਧਨ ਦੀਏਹੈਂ। ਤੇਰੇਕੋ ਇਸ ਸਰਦਾਰਜੈਸਾ ਬਡਾ ਸਰਦਾਰਸੇਭੀਅਧਿਕਬਨਾਯਾਹੈ ਸੋ ਉਸਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਏਕ ਪੇਟ ਕੇ ਭਰਣ ਵਾਸਤੇ ਤੂੰਦੁਖੀਦਰਿਦ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਕਰਕੇ ਜਲੇਹੂਏ ਮਾਨੁਖੋਂਕੇ ਦੀਨ ਹੋਤਾਫਿਰਤਾਹੈਤਾਂਤੇਤੁਝਕੋ ਧਿਕਾਰਹੈ। ਜੋਭਗਵੰਤ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂਕਾਸ੍ਵਾਮੀਹੈ ਸਰ ਬਬ੍ਰਹਮਾਂਡਕੇਅੰਤਰਵਰਤੀ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਭਰਣ ਪੋਖਣ ਕਰਤੇਹੈ ਬਿਸ੍ਵੰਭਰਜਿਸਕਾਨਾਮਹੈਜੋਭਗਵੰਤ ਸਾਰੀ ਬਿਸ੍ਵਕੋ ਭਰ ਰਹਯੋ ਹੈ ਜਬ ਤਿਸ ਭਗਵੰਤਕੋਤੂੰਭਜੇਗਾਕ੍ਯਾਵਹੁਈਸ੍ਵਰਤੇਰਾਹੀਪੇਟ ਨ ਭਰੇਗਾ। ਜੋਬ੍ਰਹਮਾਤੇਆਦੀਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕੋਦੇਰਹਯੋ ਹੈ ਯਾਵਤ ਆਯੁਰਬਲ ਹੈ ਤਾਵਤਸਰਬਕੀਰਖ੍ਯਾਕਰਤੇਹੈ। ਸੋ ਉਸਭਗਵੰਤਸੇਭੀ ਅਧਿਕਜਾਨਕੇਤੂੰਮਾਨੁਖਏਕਕੇਅਧੀਨਹੋਕੇਅਪਨੇ ਉਦਰਕੋ ਪੂਰਤਾ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਤੁਝਕੋ ਧਿਕਾਰਹੈ ਜੋਐਸੇਸਾਮਰਥਭਗਵੰਤਕੋਛੋਡਕੇ ਧਨਕੀਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਰਕੇ ਸੜੇਹੂਏ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਪਰਮਦੁਖੀ ਦਰਿਦ੍ਰੀਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਲੂਐਸੇਮਾਨੁਖੋਂਕੇ ਦੀਨਹੋਕੇ ਤੂੰ ਅਪਨਾ ਉਦਰ ਭਰਤਾ ਹੈਂ। ਜੋ ਪਰਮਉਪਕਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਭੁਲਾਇਕੇ ਮਾਨੁਖੋ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰੇ ਉਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਏਹ ਸਜਾਇ ਦੇਣੀ ਉਚਿਤਹੀ ਹੈ ਕ੍ਯਾ ਜੋ ਏਕ ੨ ਮਾਨੁਖਕੀ ਸ੍ਵਾਰਥ ਵਾਸਤੇ ਦੀਨਤਾ ਰੂਪੀ ਸਜਾਇ ਹੈ। ਅਰੇ ਨੀਚਮਨ ਅਬਤੋਤੈਨੇ ਭਗਵੰਤਕੋਭੁਲਾਂਇਕੇਪਰਾਧੀਨਤਾ ਰੂਪੀ ਬਹੁਤਹੀਸਜਾਇ ਭੋਗ ਲਈਹੁਈ। ਅਬਤੋ ਬਸ ਕਰ ਇਸ ਪਰਾਧੀਨਤਾਰੂਪੀਨਰਕਕਾਅਬਤੋਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਪਰਾਇਣਹੋ।ਅਪਣੇਗਿਰੀਵਾਨਮੈਤੂੰਮੁਖਪਾਇਕੇਦੇਖਤੋਨਹੀਅਰਥਾਤਅਪਨੇ ਰਿਦੈਮੈ ਤੂੰਵਿਚਰਕੇਦੇਖ ਜੋਏਕਤੋਪੋਹਮਾਘਕੀ ਮਹਾਂ ਸੀਤਰਾਤ੍ਰੀਦੂਸਰਾਵਾਯੂਔਰਬਰਖਾ ਤੀਸਰਾਮਹਾਂਘੋਰ ਅੰਧਕਾਰ ਐਸੇਸਮੇਮੈ ਤੂੰਕਮਰਕਸਾਕਰਕੇ ਤੀਨਪਗੀਕੀਬੰਦੂਕਉਠਾ ਕੇ ਇਸਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਖੜਾਹੈ। ਤੇਰੀਰਖ੍ਯਾ ਹੇਮਨਕੌਨਕਰਤੇਹੈ ਔਰ ਯੇ ਸਰਦਾਰ ਨਿਸਚਿੰਤਹੋਕੇ ਲੇਫਨਿਹਾਲੀਮੈਪੜਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਸੋਯਾਹੂਆਹੈਔਤੂੰਖੜਾਹੈ ਤਾਂਤੇਤੇਰੇਕੋ ਅਧਿਕ ਤੇਰੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਨਾਲਾਯਕ ਅਰਥਾਤ ਅਯੋਗ ਪੁਰਖ ਕੌਨਹੈ ਏਕਤੂੰਹੀ ਐਸਾ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਔਮੂਰਖਹੈ। ਜੋਤੂੰ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕਾਉਪਕਾਰਸਮਝਕੇਇਸਸਮੇਮੈਇਤਨਾ ਕਾਲਖੜਾਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕਾਆਰਾਧਨਕਰਤਾਤਬਨਜਾਨੇ ਕਿਸਪਦਵੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ। ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਤਃਕਾਲਹੋਤੇਹੀ ਢਾਲਤਰਵਾਰਬੰਦੂਕ ਤਮਾਚਾ ਬਰਛੀ

ਬਰਦੀਯੇਸਰਬ ਸਸਤ੍ਰੋਂਬਾਕਮਰਕਸਾ ਉਤਾਰਕੇਸਰਦਾਰਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਰਖਦੇਤਾਭਯਾ।
ਤਦਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰਕੋਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾਖ਼ਾਲਸਾਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀ ਫਤੇ ਬੁਲਾਇਕੇ
ਜਬਚਲਨੇਲਾਗਾ ਤਬਸਿੰਘਪੁਰੀਏਸਰਦਾਰ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜੋ ਇਹਭਾਈਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘ
ਤੋ ਸਰਬ ਤ੍ਯਾਗਕਰਚਲਜੋਹੈ। ਤਬ ਸਰਦਾਰਨੇਕਹ੍ਯਾ ਕਿਕ੍ਯੁਭਾਈਸਾਹਿਬਜੀ ਵਰ ?
ਉਤਾਰਕੇ ਅਬਆਪ ਕਹਾਂਚਲੇਹੋਤੁਮਕੋ ਕਿਸੀਨੇ ਕੁਛਕੁਵਾਕ ਕਹਤੇਹੈਂ। ਅਥਵਾ ਕੋਈ
ਔਰ ਕਾਰਣਹੈ। ਬੈਠੋ ੨ ਹਮਾਰੀਬਾਤਤੋਸੁਣਹੁ॥ ਸ੍ਰੀਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘੋਵਾਚ॥ ਨਾਤੋ ਹਮਕੋ
ਕਿਸੀਨੇਕੁਵਾਕਹੀ ਕਹ੍ਯੋਹੈ। ਨਾਕੋਈਅਵਰਹੀਕਾਰਣ ਹੈ। ਅਬਹਮ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਕੀ
ਨੌਕਰੀ ਕਰੈਂਗੇ। ਅਬਕਿਸੀਮਾਨੁਖਕੀ ਨੌਕਰੀਨਹੀਕਰੈਂਗੇ। ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰ ਬਹੁਤਸਾ
ਲਾਲਚਭੀ ਦਿਖਾਇਰਹ੍ਯਾਕਹਤਾਭਯਾਕਿਭਾਈਸਾਹਿਬਜੀਆਪਮਤਜਾਵਹੁ ਪਹਰਾਂਭੀ
ਆਜਸੇਤੁਮਾਰਾਮਾਫ ਔਤਲਬਭੀਆਗੇਸੇਦੁਗਣੀ ਤ੍ਰਿਗੁਣੀਚਤੁਰਗੁਣੀ ਲੇਵਹੁ ਪਰੰਤੂ
ਜਾਵਹੁਨਹੀ। ਤਬਭੀਉਸਕਾਕਹਣਾਸ੍ਰੀਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀਨੇਨਹੀਮਾਨ੍ਯਾ। ਪੁਨਾਸਰਦਾਰ
ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕਿਅਛਾ ਭਾਈਸਾਹਿਬਜੀ ਆਪਏਕਪਿੰਡਲੇਲੇਵਹੁ। ਆਪ ਕੋਨਾਮਹਮ ਕਰ
ਦੇਤੇਹੈਂ। ਆਪਭੀ ਛਕੋ ਆਏਗਏਸਿਖਸੰਤਕੋਭੀਛਕਾਵਹੁ ਪਰੰਤੂਹਮਾਰੇਪਾਸਤੇ ਜਾਵਹੁ
ਨਹੀ ਸ੍ਰੀਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਕੇ ਮਨਮੈ ਐਸਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣ ਕਮਲੋਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਉਤਪਤਹੂਆ
ਜੋ ਲੋਭਆਦਿਕਸਮੁੰਦ੍ਰਕੀ ਲਹਰਇਨਕੇ ਮਨਕੋ ਨ ਸਪਰਸਕਰਤੀ ਭਈ॥ਅਰੇਪ੍ਰੇਮ ਤੂੰ
ਬੁਰੀ ਬਲਾਇ। ਲੋਭਾਦੀ ਤੈ ਦੀਏਬਹਾਇ। ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਤੈਗਰਦਨਮਾਰੇ। ਮੋਹਾਦਿਕਕੇ
ਮੂਲਉਖਾਰੇਂ॥ ੧ ॥ਜੋਜੋਸਿੰਘਪੁਰੀਏਸਰਦਾਰਨੇਲੋਭਦਿਖਾਯਾਥਾ। ਤਿਸਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀਜ੍ਵਾਹਰ
ਸਿੰਘਕੋਕੁਛਭੀਅਛੇਨਲਗਤੇਭਯੇ। ਬਚਨਕੀਆਕੇਹਰਾਜ ਨ ਯੇਪਦਾਰਥ ਅਬ ਹਮਾਰੇ
ਕਿਸੇਕਾਮਨਹੀਹੈ। ਯੇਸਕਲੇਪਦਾਰਥਸੰਸਾਰ ਔਸਰੀਰਸਹਤ ਖਿਨਭੰਗਰਹੈ ਔਅਨਿਤ੍ਯ
ਹੈ ਸਰਬਦਾਕਾਲਮਨਮੈ ਤਾਪਪਾਪ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾਆਦਿਕ ਕਲੇਸੋਂਕੋਉਤਪਤਕਰਕੇ ਆਪ ਨਸ੍ਟ
ਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਜੈਸੇਦੀਪਕੀਸਿਖਾਕਾਲਖਕੋਉਤਪਤਕਰਕੇ ਆਪ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ। ਪੀਛੇ
ਕਾਲਖਕੋ ਛੋਡਜਾਤੀਹੈਤਦਵਤਯੇਤੁਮਾਰੇਪਦਾਰਥਅਬ ਤੁਮਾਰੇਪਾਸਹੀਰਹੈਂ ਹਮਾਰੇਕਿਸੇ
ਕਾਮ ਨਹੀਹੈ। ਐਸੇਕਹਕੇਬਡੇਬੇਗਸੇਸਰਦਾਰਕੋਫਤੇਬੁਲਾਇਕੇ ਚਲਦੇਤੇਭਏ। ਪਰਮ
ਵੈਰਾਗਕੋਧਾਰਕੇਨਿਰੰਤਰ ਸ੍ਰੀਨਾਰਾਇਣਜੀਕਾਸਿਮਰਣਕਰਤੇਹੂਏ। ਅਤਿਬੇਗਸੇਚਲੇ
ਜਾਵੈ ਬਨਨਦੀਆਂ ਪਰਬਤੋਂਕੋਉਲੰਘਤੇਹੂਏ॥ ਤਥਾਚਗੁਰੂਸਬਦ॥ ਕਬੀਰਬਿਰਹੁ
ਭੁਇਅੰਗਮ ਮਨਬਸੈਮੰਤ ਨਮਾਨੈਕੋਇ। ਰਾਮਬਿਓਗੀਨਜੀਐਜੀਐਤਬ ਉਰਾਹੋਇ॥
ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥ ਸੋਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੰਤਜ੍ਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕਾ ਬਜੋਗੀ ਹੋਕੇ
ਅਪਨੇਨਾਮਕੋ ਸਫਲਕਰਤਾਹੂਆ ਸਰਦਾਰਕੇ ਪਾਸਸੇ ਬੇਗਸੇਚਲਾਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਕਿਸ

ਰੀਤੀਸੇ ਤਿਸਨੇ ਅਪਨੇ ਨਾਮਕੋ ਸਫਲਕੀਆਹੈਸੋਸੁਣੋ । ਜਵਨਾਮ ਬਗਕਾਹੈ ਹਰਨਾਮ ਹਰਲੇਨੇਕਾਹੈ ਹਰਲੇਨਾ ਖੋਸਲੇਨਾ ਚੁਰਾਇਲੇਨਾ ਆਦਿਕ ਏਕਹੀ ਵਸਤੁ ਕੇ ਨਾਮਹੈ । ਸਿੰਘਨਾਮ ਹਿੰਸਕਕਾਹੈ ਹਿੰਸਨਕਰੇ ਜੋਮਾਰਣੇਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋ ਸਿੰਘ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤਿਸਕੋਹਿੰਸਕਭੀ ਕਹਤੇਹੈਂ । ਸਿੰਘੇਵਰਨ ਵਪਰਯਾਤ । ਹਿੰਸ ਸਬਦਕੇ ਸਸੇਕੋ ਆਗੇ ਪੂਰਬ ਕਰ ਦੀਆ ਔਰ ਹ ਸਬਦ ਕੋ ਉਤਰ ਕਰਦੀਆ ਤਬ ਸਿੰਹ ਐਸਾ ਸੁਧ ਸਬਦ ਉਚਾਰਣ ਹੋਤਾ ਹੈ ਭਾਖਾ ਮੈ ਸੁਖਾਲੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਿੰਹ ਕੀ ਜਗਹ ਸਿੰਘ ਸੁਖੇਨ ਐਸਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇਹੈਂ । ਸੋ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨਾਮਕੀ ਯੇ ਵਿਤਪਤੀਹੈ ਜਵੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਬੇਗੀ ਹਰਤਿ ਇਤਿ ਜਵਾਹਰ ਅਵਿਦਯਾ ਤਤਕਾਰਯੰਹੰਤਿ ਇਤਿਸਿੰਘਃ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਔਮਰਣਕੇ ਬੇਗਕੋਹਰੇ ਸੋਕਹਾਵੇਜਵਾਹਰ ਅਵਿਦਯਾ ਤਤਕਾਰਯ ਕੋ ਜੋ ਹਨਨ ਕਰ ਸੋਕਹਾਵੇ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਕਾ ਨਾਮ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਹੋਤੇਹੈ ਤਹਾਂਤੇ ਆਇਕੇ ਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈ ਜਿਤਨਾਕ ਪਦਾਰਥ ਥਾ ਲੇਨੇਯੋਗਸਾਥਲੈਲੀਆ ਔਰ ਬਾਕੀ ਕਾ ਸਾਰਾ ਸਾਧੂਬ੍ਰਾਹਮਣੋਕੋ ਉਠਾਇਦੀਆ ਦਾਨ ਕਰਦੀਆ । ਜਬ ਅਪਨੇ ਪੁਨਃ ਡੇਰੇ ਸੇ ਚਲਨੇਲਾਗਾ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਾਜਨ ਲਾਗ ਵਿਰਲਾਪਕਰਣੇ ਤਬਸ੍ਰੀਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭਸੇ ਛਿਨਕਮੈ ਪ੍ਰੀਤੀਕਚੀ ਤੰਦਕੀਹਾਸੀਵਤ ਖੜਕੇ ਝਟਪਟ ਚਲਦੀਆ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਮੇ ਚਲਾ ਤਬ ਪਰਮਵੈਰਾਗ ਵਾਨਏਕਾ ਏਕੀ ਹੋਕੇਜਾਤਾਭਯਾ । ਦੇਸ ਗ੍ਰਾਮਨਗਰ ਪਤਨ ਪਰਬਤ ਨਦੀਆਂ ਕੋ ਉਲੰਘਤਾ ਦੂਰ ਨਿਕਸਜਾਤਾਭਯਾ ਨਿਰਾਲਸਹੋਕੇ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਚਲਾਹੀਜਾਵੇ । ਪੁਨਾ ਤਿਸਨੇ ਚਲਤੇ ੨ ਮਨਮੈਬਿਚਾਰਕੀਆ ਜੋ ਗੁਰੂਬਿਨਾ ਗਤਿਨਹੀਹੈ । ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤਯਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਕੁਰਾਣ ਕਤੇਬ ਆਦਿਕ ਕਾ ਏਹੀਸਿਧਾਂਤਹੈਂ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਸੇ ਕੋਈਵਿਦਯਾ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹ ਔਨਸਫਲਹੋਤੀਹੈਔਨਮੁਕਤਹੋਤੇਹੈ। ਜਬਵਿਵਹਾਰਕ ਵਿਦਯਾ ਬਿਨਾਗੁਰੂਨਹੀਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਤਬਭਲਾਬ੍ਰਹਮਵਿਦਯਾਗੁਰੂਬਿਨਾਕੈਸੇਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਸਕੇ ਹੈ। ਯਾਂਤੇਗੁਰੂਅਵਸ੍ਯਮੇਵਧਾਰਣੇਯੋਗਹੈ।ਕੋਈਖੋਜਕੇਐਸਾਗੁਰੂਧਾਰੀਏ ਜੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਭੀ ਹੋਵੇ ਸਮਰਥਭੀਹੋਵੇ ਤਥਾਸਿਖੀਧਰਮਮੈਭੀ ਇਸਿਤਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਸਿੰਘਰੂਪਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਧਾਰੀਏ । ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜਹਾਂਕੋਈਸੰਤ ਨਗਰਮੇ ਅਥਵਾ ਬਨਮੈ ਸੁਣੇਤਹਾਂਹੀਦਰਸਨਕਰਤਾਜਾਵੇ ਯਥਾਸਕਤ ਆਗੇ ਭੇਟਾਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕੇ ਦਰਸਨਕਰੇ ਐਸੀਰੀਤੀਸੇ ਕਰਤਾਹੂਆ ਕਹੂ ਏਕਰਾਤ੍ਰਿ ਨਿਵਾਸਕਰਕੇ ਕਹੂੰਦੋ ਕਹੂ ਏਕ ਦਿਨ ਕਹੂੰ ਦੋਦਿਨਠਹਰੇਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀਜਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀਕਾਮਨਕਿਸੀਪਰ ਨ ਪਤੀਜਤਾਭਯਾ । ਐਸੀਹੀ ਰੀਤੀਸੇ ਵਰਤਤਾਹੂਆ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾਯਮੁਨਾ ਮਥੁਰਾਆਦਿਕ ਮਥੁਰਾਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ

ਪੁਸ਼ਕਰ ਤੀਰਥ ਗੁਰੂ ਕਾਂਸੀ ਗਯਾ ਪਟਨਾ ਬੈਜਨਾਥ ਜਯੋਤੀ ਲਿੰਗ ਗੰਡਕਾ ਗੋਮਤੀ ਸਰਯੂ ਅਯੁਧ੍ਯਾ ਹਰੀਹਰਿ ਛੇਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਤ੍ਰ ਗੰਗਾ ਸੰਗਮ ਗੰਗਾ ਸਾਗਰ ਜਗੰਨਾਥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਤਾਂਬਰ ਪਰਣੀ ਬੇਣੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸੰਗਮ ਨਰਸਿੰਘਪਟਨਾ ਅਬ ਚਲਾਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਬਾਲਾਜੀ ਰਾਮੇਸ੍ਵਰ ਤਿਲਗੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦ੍ਵਾਰਕਾਨਾਥ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਤੀਰਥ ਪਰਸਤਾ ਹੂਆ ਬਿਚਰਤਾ ਭਯਾ। ਪਰੰਤੂਤਿਸਕੇਮਨਕੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨ ਆਈ ਤਿਸਕੀਮਨਸਾਪੂਰੀ ਨ ਹੂਈ। ਔ ਨ ਕੋਈ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਮਰਥ ਸਿਖੀਧਰਮਵਾਲਾ ਸਿੰਘਰੂਪ ਤਿਸਕੋ ਗੁਰੂ ਹੀ ਮਿਲ੍ਯਾ। ਸੰਤ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤਬਅਪਨੇ ਮਨਕਰਕੇ ਬਡਾਦੁਖੀ ਹੋਤਾਭਯਾ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਹਾਕਸ਼੍ਟ ਦੇਖੋ ਹਮ ਇਤਨਾ ਦੇਸਘੂਮੇ ਸਰਬ ਤੀਰਥ ਕੀਏ ਪਰੰਤੂ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਹਮਕੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪੂਰਣ ਗੁਰੂ ਨ ਮਿਲ੍ਯਾ ਔ ਨਾ ਮੇਰੇ ਮਨਕੋ ਸਾਂਤੀ ਆਈ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇਬਿਚਰਤਾ ੨ ਜਬ ਦਖਿਣਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਤੀਰਪਰ ਗਯਾ। ਤਹਾਂ ਪਰ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਬੈਰਾਗੀ ਮਤਕੇ ਚਿਹਨ ਚਕ੍ਰ ਧਾਰੇ ਬੈਠੇਹੈਂ। ਤਿਸਸੰਤਨੇ ਸ੍ਰੀਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਪੁਕਾਰਕੇ ਵਚਨਕੀਆ। ਅਰੇਭਾਈਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਜੇਤੈਨੇਸ੍ਵਧਰਮ ਇਖਿਤ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮ ਵਾਲਾ ਸਿੰਘਰੂਪ ਗੁਰੂਧਾਰਣਾਹੈ ਤਬ ਈਹਾਂਸੇਹੀ ਪਿਛਲੇ ਪਾਂਵ ਹਟਜਾ ਲੌਟਜਾ ਪੰਜਾਬਕੋ। ਜੈਸੇਗੁਰੂਕੀ ਤੂੰਇਛਾ ਕਰਤਾਹੈ ਐਸਾਗੁਰੂ ਮਨ ਤੇਰੇਕਾ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇਵਾਲੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬਮੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ। ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਆਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ। ਔਜਾਨਤਾਭਯਾ ਕੇ ਯੇ ਕੋਈ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀਹੈ ਜਿਨੋਨੇ ਮੁਝਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਬਚਨ ਸੁਣਾਕੇਮਾਨੋ ਜੀਵ ਦਾਨ ਦੀਓਹੈ ਔਮੇਰੇਮਨਕੀਤਪਤ ਬੁਝਾਈਹੈ। ਏਹਸੰਤ ਮੇਰੇਪੂਰਬ ਪਰਚਿਤਭੀ ਨਹੀਹੈਂ। ਇਨਹੁ ਮੇਰਾਨਾਮਲੈਕੇ ਮੁਝਕੋ ਕੈਸੇ ਬੁਲਾਯੇਹੈ। ਬਿਨਾਜਾਨੇ ਜੋਮੇਰਾਨਾਮ ਲੈਕੇ ਬੁਲਾਯੇ ਹੈ ਔ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਤਾ ਲਗਾਯੇਹੈ ਇਸਹੇਤੂਸੇ ਮੈਜਾਨਤਾ ਹੂ ਕੇਸੰਤ ਅੰਤਰਯਾਮੀਹੈ। ਅਬਮੈਇਨਕੇ ਸਮੀਪਜਾਇਕੇ ਇਨਕੇਦਰਸਨਕਰੂੰ ਤਥਾਇਨਕੇ ਸਾਥ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰੂੰ। ਔਅਪਨੀ ਬਿਰਥਾ ਇਨਕੇ ਆਗੇ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰੂੰ ਤਥਾ ਇਨਸੇ ਪੂਛੋਂ ਜੋ ਯੇ ਕੌਨ ਭੇਖ ਵਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਮੈ ਵਰਤਮਾਨਹੈ। ਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੇ ਪਾਸਜਾਇਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਨਕੀਆਗ੍ਯਾ ਪਾਇਕੇ ਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ। ਬੈਠਨ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਸ੍ਰੀਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੋ ਸੰਤਜੁਨੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨਕੀਆ। ਹੇ ਭਾਈ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਜੋਤੈਨੇ ਅਪਨੇ ਵਰਣ ਆਸ੍ਰਮਕਾ ਗੁਰੂ ਧਾਰਣਾਹੈ ਔਅੰਤਰਯਾਮੀਭੀ ਹੋਵੇ ਤਬਪੰਜਾਬ ਮੈ ਲੌਟਜਾਇ। ਜਲੰਧਰਸੇ ਉਤਰਕੀਓਰ ਪਰਬਤਮੈ ਏਕ ਊਨਾਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਨਗਰਹੈ ਤਹਾਂ ਤਿਸਮੈ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਭਾਨੁ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਰਹਤੇਹੈ ਤੂੰ ਉਨਕੇ

ਗੁਰੂ ਜਾਇਧਾਰ ਊਹਾਂ ਤੇਰੇ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋਵੈਗੇ। ਪੁਨਾ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮੇਰਾ ਸੰਕਲਪ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂਧਾਰਣੇ ਕਾ ਥਾ ਸੋ ਆਪ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋ। ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਮਨਕੀ ਗੁਪਤਬਾਤੈ ਆਪਨੇ ਕਹਦਈਹੈ ਅਬ ਆਪਸੇ ਊਪਰ ਔਰ ਕੌਨ ਗੁਰੂ ਹੋਗਾ ਜਿਸਕੋ ਹਮ ਗੁਰੂਧਾਰਣ ਕਰੈਗੇ। ਅਬ ਆਪਹੀ ਮੁਝਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ਦੇਵਹੁ ਆਪਹੀ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂਹੋ। ਪੁਨਾ ਸੰਤਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਵਰਣਾਸ਼੍ਰਮਮੈਇਸਥਿਤਸਿੰਘਰੂਪ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂਧਾਰਣੇਕਾ ਤੇਰਾਸੰਕਲਪਥਾ। ਨਾਕੇਔਰਮਤਵਾਲਾ। ਸੋਐਸਾਗੁਰੂਤੋਬਾਬਾਸਾਹਿਬ-ਸਿੰਘ ਬੇਦੀਹੀਹੈ ਔਰਐਸਾ ਕੋਈਨਹੀਹੈ। ਪੁਨਾ ਸੰਤਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਨਾਭਾਈਸਿਖਾ ਤੂੰਊਨੇਮੈਜਾਹੁ ਤਹਾਂਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕਾ ਅਵਤਾਰ ਬੇਦੀਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਹੈ ਉਨਕੋ ਜਾਇਕੇਗੁਰੂਧਾਰ ਹਮਾਰਾਬਚਨਮਾਨ ਦੇਰੀਨਾਕਰ ਸੀਘ੍ਰਜਾਹੁ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇਸਿਖ ਤਿਸਵੈਸਨਵ ਸੰਤਕੇ ਬਚਨਮਾਨਕੇ ਤਹਾਂਸੇਜਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀਨੇਚਲਦੀਆ। ਔ ਮਨਮੈ ਬਡੀਉਤਕਟਇਛਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿ ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਜਾਗੀ ਜਬ ਰਾਤ੍ਰਿ ਦਿਨ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸਗਰੋ ਮਾਰਗ ਉਲੰਘ ਕੇ ਊਨੇਸਾਹਿਬ ਮੈ ਹਜੂਰਕੇ ਦਰਬਾਰ ਪਹੁਚਯਾ ਤਬ ਦੂਰਸੇਹੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਨੇ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਆਉ ਭਾਈ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਬੈਰਾਗੀਕੇਚੇਲੇ ਬਡੀਦੂਰਸੇਚਲਕੇ ਬਡੇਸ੍ਰਮਕਰਕੇ ਈਹਾਂਪਹੁਚਯਾ ਹੈ। ਸੋਐਸਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਬਡੇਆਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਸਤਭਧਹੋਜਾਤਾਭਯਾ। ਫਿਰਭੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਏਹੀਬਚਨਕਹਯਾ ਕੇਆਉ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇਚੇਲੇ ਵਿਸਮਾਦਜੈਸਾਕਿਉਹੂਆਹੈਆਉ ਬੈਠ ਅਪਨੇਚਿਰੰਕਾਲਕੇ ਮਾਰਗਕੇ ਪਰੀਸ੍ਰਮ ਕੋ ਦੂਰਕਰ। ਅਰਥਾਤ ਜਬਸਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਭਈਹੈ ਤਬਸੇ ਅਨਾਦੀਕਾਲਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਚਕ੍ਰੋਮੇ ਭ੍ਰਮਤਾਚਲਯਾਆਯਾਹੈ। ਅਨੰਤਜਨਮੋਕੋਧਾਰਤਾਹੂਆ ਅਬਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀਪਾਵੇ ਇਤਿ ਭਾਵ। ਐਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਪਰ ਗਿਰਪੜਯਾ ਔਅਤਸੈਅਧੀਨਗੀਸੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ਹੇਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀ ਆਪਨੇ ਬਡੀਅਨੁਗ੍ਰਹਕਰੀਹੈ ਜੋਅਪਨਾ ਜਾਨਕੇ ਮੁਝਕੋ ਅਪਨੀ ਓਰ ਪ੍ਰੇਰ ਲੀਓਹੈ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਇਸਿਥਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੈਜੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਪਰਮਬਿਲਾਸੀ। ਸ੍ਰੀਸਾਹਿਬ ਹਰਿ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸੀ। ਜੜ ਚੇਤਨ ਸਭ ਤੁਮਰੋ ਰੂਪਾ। ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨੂਪਾ ॥ ੧ ॥ ਜਬਪਹਲੇ ਤੁਮ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਬਨਾਈ। ਅਸੁਰਨਕੀਤਹ ਭੀ ਅਧਿਕਾਈ ॥ ਸ੍ਰੀਵਿਸ੍ਨੁ ਸੁੰਦਰ ਤਨੁਧਾਰਾ। ਸਯਾਮ ਮੇਘ ਸਮ ਰੂਪ ਉਦਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਗਦਾ ਪਦਮ ਧਰ ਚਕ੍ਰ ਸੁਹਾਈ। ਮਧੁਕੈਟਭ ਤਬ ਦੀਨ ਖਪਾਈ॥ ਨਿਜ ਸੰਤਨਕੇ ਭਏ ਸਹਾਈ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਸੀਅਪਤਿਰਘੁਰਾਈ।

੩ ॥ ਪੁਨ ਹਰਨਾਖਸ ਭਯੋ ਮਹਾਬਲ । ਸੂਕਰ ਬਪੁਧਰ ਦੀਨਪਾਵਤਲ ॥ ਪੁਨ ਨਰ ਹਰਿ ਤਨੁ ਧਾਰ ਮੁਰਾਰੀ । ਹਿਰਣਯਕਸਪੁ ਤਨੁ ਦੀਨ ਸੰਘਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ਬਲੀ ਹੇਤੁ ਬਾਵਨ ਤਨੁ ਧਾਰਾ । ਤੁਮਹੀ ਪਠਯੋ ਪਤਾਲ ਮਝਾਰਾ । ਰਾਮਹੋਇ ਪੁਨਕੀਨ ਅਖਾਰੇ ॥ ਤ੍ਰੇਤਾਮੈ ਘਟਕਾਨ ਸੰਘਾਰੇ ॥ ੫ ॥ ਰਾਵਨਾਦੀ ਪੁਨ ਮੇਘ ਸੁਨਾਦੂ । ਦੂਰਣ ਕੀਏ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁ ਰਾਜੂ ॥ ਦ੍ਵਾਪੁਰ ਮੈ ਤੁਮ ਕੇਸਵ ਭਾਏ । ਨਿਜ ਸੰਤਨ ਕੇ ਅਤਿ ਸੁਖਦਾਏ ॥ ੬ ॥ ਕੰਸ ਕੇਸ ਗਹੇ ਪਕਰ ਪਛਾਰੇ । ਭਾਰਤਮੈ ਬਹੁਭੂਪਤਿਮਾਰੇ ॥ ਜਿਨ ਜਿਨ ਤੁਮਰੇ ਸੰਤ ਦੁਖਾਏ । ਤਨਕ ਮਾਹਿ ਤੁਮ ਦੀਨ ਖਪਾਏ ॥ ੭ ॥ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਕਲਿਮਾਹਿ ਸੁਹਾਏ । ਤੁਰਕ ਤਰਕ ਕੁਲ ਦਈ ਦਬਾਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਪੁ ਧਾਰਾ । ਤੁਰਕਨ ਕੋ ਜੜ ਮੂਲ ਉਖਾਰਾ ॥ ੮ ॥ ਨਮੋ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨ ਰੂਪਾ । ਜਗਮਗਜੋਤਿਸਮੁਹਅਨੂਪਾ ॥ ਤੁਮ ਬਿਨ ਆਨ ਨ ਵਸਤੁ ਸੁਕੋਈ । ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤਿ ਇਮਗੋਈ ॥ ੯ ॥ ਦੋਹਰਾ—ਸੰਤਨ ਹੇਤੁ ਧਯਾਨ ਕੇ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਸੇ ਆਦਿ । ਸਾਹਿਬ ਹਰਿ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਭੁ ਦ੍ਵਾਦਸ ਰੂਪ ਅਗਾਧ ॥ ੧੦ ॥ ਇਬਿਧਿ ਉਸਤਤਿ ਕਰਿ ਜਗਨਾਥਾ । ਚਰਣ ਕਮਲ ਪਰ ਧਰ ਕਰ ਮਾਥਾ ॥ ਮਹਿਮਾ ਤੁਮਰੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ । ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨਹਿ ਪਾਵਤ ਪਾਰਾ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਸਤਤਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਸਾਹਿਬਕੀ ਪਢੇ ਸੁਨੇ ਚਿਤ ਲਾਇ । ਜੀਵਤ ਸੋ ਸੁਖਸੇ ਬਸੈ ਅੰਤ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਇ ॥ ੧੨ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘਪਰ ਪਰਮਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਅਪਨਾਸਿਖ ਬਨਾਤੇ ਭਏ । ਗੁਰੁਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨਕੀਆ । ਕੇਜਾਹੁਭਾਈਸਿਖਾ ਨਿਹਾਲ ੩ ਐਸੇ ਤੀਨਵਾਰ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆਕਰੋ । ਤਬ ਸਿੰਘਨੇਭੀ ਗੁਰੂਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਕਰਣੇਮੈ ਮਨਕੋਲਗਾਇ ਦੀਆ । ਔਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂਕੇਸਿਖੋਂਕੀ ਤਥਾ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੀਆਕਰੇ । ਮਾਨਅਪਾਮਾਨਕੋ ਸਮਕਰਛੋਡਨਾ ਕਬੀਕਬੀ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨਕੇ ਉਪਦੇਸਕੀ ਮਨਮੈ ਅਕਾਂਖਯਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰਸੇਹੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜੇਜਾਣਾ । ਤਬ ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਜਾਨਨੇਹਾਰੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਨੇ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੀ ਤਿਸਕੇ ਮਨ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਜਾਨਕੇ ਤਤ੍ਵਗਯਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਦੇਣਾ । ਜਬ ੨ ਮਨਮੈਕੋਈ ਸੰਸੈਉਪਜੇ ਤਬ ੨ ਇਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਦੂਰਸੇਹੀ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜੇ ਹੋਰਹਣਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਆਪਣੇਆਪਹੀ ਉਤ੍ਰਦੇਦੇਣਾ ਜਬਸੰਤ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ ਪੂਰਣਤਤਵੇਤਾ ਹੋਤੇਭਏ ਔ ਸਹਜ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਮਨ ਕੋ ਦ੍ਰਿੜ ਪ੍ਰਯਤਨ ਵੈਰਾਗਯ ਅਭਯਾਸ ਕਰਕੇ ਜੀਤਤੇ ਭਏ । ਤਬ ਇਨਕੀ ਸਹਜਅਵਸਥਾ ਹੋਜਾਤੀਭਈ । ਭੇਦਭ੍ਰਮਇਨਕਾ ਸਗਰੇ

ਛੂਟਜਾਤਾ ਭਯਾ ਅਵਿਦ੍ਯਾ ਕਾ ਅਤ੍ਯੰਤਨਾਸ ਹੋਨੇਸੇ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਤਿਨਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਨਾਸਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਹਜੂਰਨੇ ਕੈਸੇਕਰੀ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ੍ਯ ਜਬਹਜੂਰਨੇ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੋ ਸਮਤਾਪਦਮੈ ਇਸਿਤ੍ਤ ਹੂਆਜਾਨ੍ਯਾ ਤਬਤਿਸਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਉਪਾਇ ਰਚ੍ਯਾ। ਜਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਕ ਸੰਤ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖਹੂਆ। ਤਬ ਬਚਨਹੂਆ ਕਹੁਰੇ ਤੂੰਕਵਨਹੈਂ। ਆਗੇਤੇ ਸੰਤਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਆਪਹੋ ਸੋਮੈਂਹੂੰ ਔਜੋਮੈਂਹੂੰ ਸੋਆਪਹੋ। ਤੋਹੀਮੋਹੀ ਮੋਹੀਤੋਹੀ ਅੰਤਰ ਕੈਸਾ। ਕਨਕ ਕਟਕ ਜਲਤਰੰਗ ਜੈਸਾ। ਇਸਵਚਨਸੇ ਆਪਔਮੇਰੇਮੈ ਭਿੰਨਭੇਦਕੁਛਨਹੀਹੈ। ਜਬ ਸਿਖਨੇ ਐਸੇ ਨਿਸੰਕ ਹੋਕੇ ਕਹ੍ਯਾ। ਤਬਕੁਛਕ ਕੋਪ ਸਹਤਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਅਬੀਸੇਹਮਾਰੀਬਰਾਬਰੀਕਰਨੇਲਾਗਪਰਾਹੈ। ਹੁਕਮਹੂਆਕੇਇਸਕੋਪਨ ਹੀਕਾਹਲਾਹੋਵੇਹੈਕੋਈ। ਤਬਦੋਸਿਖਉਨਕੇਸੰਤਕੇਸਰੀਰਪੈ ਪਨਹੀਮਾਰਨੇ ਲਾਗਜਾਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀਭੀ ਚੌਕੜੀਲਗਾਕੇ ਦੀਵਾਨਮੈ ਬੈਠਜਾਤੇਭਏ। ਤਬਹਜੂਰਨੇ ਸੈਂਨਤਸੇ ਸਿਖੋਂਕੋ ਸਮਝਾਇਦੀਆ ਕੇਧੀਰੇਧੀਰੇ ਇਸਕੋ ਮਾਰੋ ਜੋਰਸੇ ਮਤ ਮਾਰਣਾ। ਜਬਕਿਤਨੇਕ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੰਤਕੇਸਰੀਰਪਰ ਲਗਚੁਕੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੈ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇਕਿਉ ਅਬਕੈਸੀਭਈ ਤਬਸੰਤਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇਜਿਉਕਾਤਿਉ ਚਾਮਪਰਚਾਮਪਰੇਲਾਗਤੇ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਇਸਮੈ ਕਯਾ ਬਿਗਾਰਹੈ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਗੁਣ ਦੋਖ ਆਤਮਾਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰਨਹੀਸਕਤੇਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਨਿਰਾਕਾਰ ਅਤ੍ਯੰਤ ਸੂਖਮ ਹੈ ਔ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦਰੂਪ ਨਿਰਵਿਕਪਲ ਤੀਨੋਂ ਸਰੀਰੋਂਸੇ ਪਰੇ ਔਤੀਨੋਸਰੀਰੋਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਕਹੈ ਮੇਰਾ ਇਸਜੜਸਰੀਰਕੇਸਾਥ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸਵਤ ਕਯਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸਿਖਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਤਿਸਸਿਖਪਰ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਭਏ ਕੰਠ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗਾਇਕੇ ਵਚਨ ਕੀਆ ਕੇਨਿਹਾਲ ਭਾਈਸਿਖਾ ਨਿਹਾਲ ਜਾਹ ਤੇਰਾਕਾਰਯ ਅਬ ਸਿਧ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤੇਰੀ ਇਛਾਹੋਵੇ ਤੈਸੇਭੂਤਲਮੈ ਬਿਚਰ ਅਬ ਯਮਆਦਿਕੋ ਕੋ ਦੰਡ ਤੇਰੇਪਰ ਨਹੀ ਹੈ। ਜਾਹੋ ਅਬ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਬਿਚਰ ਐਸੇ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਸਿਖ ਪਰ ਖੁਸੀਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇਭਏ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਗ੍ਯਾਨ ਵਾਨ ਪੁਰੁਖ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨਮੈ ਐਸੇ ਸਮ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੰਤ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਰਹਜੇਹੈ। ਭਲਾ ਕਹੋ ਵਹੁ ਗ੍ਯਾਨ ਕੈਸਾਹੂਆ ਜੋਇਕਵਾਰ ਫਿਟਮੂੰਹ ਕਹਨੇਸੇ ਭਾਗ ਗਯਾ। ਅਰੇਹੇਸਿਖ ਜੋਕੋਈ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰਕਰੇਗੋ ਤਬਅਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹੀ ਕਰੇਗੋ ਆਤਮਾਕੋ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਤੋ ਕਿਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਹੋਹੀ ਨਹੀ ਸਕਤੇਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਸਿਖਨੇ ਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਅਬ ਆਪਕੀ ਸੁਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ

ਮੇਰੀਭੀ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਮੈ ਸਮ ਅਵਸਥਾ ਹੋਜਾਵੇਗੀ। ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਸਾਖਯਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਹੋ ਅਸਮਦਾਦਿਕ ਕੀਟਹੁਕੇ ਕੇਵਲ ਉਧਾਰ ਕੇ ਅਰਥ ਆਪਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਹੇਮਹਾਮੋਹ ਰੂਪੀ ਮੁਰਦੈਤਕੇ ਮਾਰਣੇਹਾਰੇ ਮੁਰਾਰੇ ਜੈਸੇਆਪਨੇ ਮੁਰਦੈਤਕੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਮਾਰਾਹੈ। ਔਅਪਨੇਪਯਾਰੇਭਗਤੋਂ ਕੀਰਖਯਾਕਰੀਹੈ।ਤੈਸੇਹਮਾਰੇ ਮਨਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹਮੈ ਰਹਣੇਹਰਾ ਮਹਾਮੋਹਰੂਪੀ ਮੁਰਦੈਤ ਤਿਸਕੋ ਮਾਰਕੇ ਮੇਰੀਭੀ ਰਖਯਾਕਰੋ ਮੈ ਭੀ ਨਾਮ ਧਾਰੀਕ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕਾ ਦਾਸ ਹੂੰ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਖੁਸੀਲੇਕੇ ਅਪਨੇਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲਜਾਜਾਤਾਭਯਾ। ਤਿਸਤੇਅਨੰਤਰ ਔਰ ਇਕ ਸਿਖਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਕੇਹੇਭਗਵਨ ਵਹੁ ਸੰਤ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਅਤਿ ਉਤਮਅਵਸਥਾਕੋ ਪਾਇਕੇ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਕੈਸੇ ਬਿਚਰਤਾਭਯਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਸੁਣਕੇ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇਸਿਖ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਪਰੀਖਯਾਕੇ ਅਨੰਤਰ ਕਿਤਨਾਕਚਿਰ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤਾਰਹਯਾ ਜਿਉ ਜਿਉ ਬ੍ਰਿਤੀਕੀ ਗਾਢਤਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਤਿਉ ਤਿਉ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਭੀ ਸਿਥਲਤਾ ਹੋਤੀ ਗਈ। ਜਹਾਂ ਪਰ ਪੜਾ ਰਹੈ ਤਹਾਂਹੀ ਪੜਾ ਰਹੈ ਜਹਾਂ ਖੜੇ ਰਹੈ ਤਹਾਂਹੀ ਖੜੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਭੀ ਤਿਸ ਕੋ ਸੰਭਾਲ ਨ ਰਹੀ ਕਪੜੇਕੀ ਸੰਭਾਲਕੌਨਰਖੇ। ਨਗਨਹੀ ਫਿਰਤੇਰਹੇ। ਪੁਨਾ ਸੂਕੇਪਤ੍ਰਕੇਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਰੂਪੀ ਪਵਨਕੇਵਸਹੋਕੇ ਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਇਧਰਮਦ੍ਰਦੇਸਮੈ ਬਿਚਰਤਾ ਹੂਆ ਧਨੀ ਪੋਠਵਾਰ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਤਹਾਂਤੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇਸਮੈ ਚਲੇਜਾਤੇਭਏ। ਤਹਾਂ ਬਿਦਸਤਾਕੇ ਤੀਰੇਤੀਰੇ ਗੁਫਾ ਬਨਾਇਕੇ ਤਿਸ ਗੁਫਾਮੈ ਏਕਾਂਤ ਅਸਥਾਨਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇਭਏ। ਸੋਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੀਆਂਗੁਫਾ ੧੯੫੫ਪਤੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਸਾਧੂ ਲੋਕ ਬਹੁਤਸੇ ਵਿਰਕਤ ਏਕਾਂਤ ਵਾਸੀ ਤਿਨਕੀ ਗੁਫਾ ਉਮੈਜਾਇ ੨ ਰਹਤੇਹੈਂ। ਤੇਸਾਧੂਜਨੋਕੇ ਮੁਖਸੇ ਸੁਣਕੇ ਈਹਾਂਭੀ ਲਿਖਦੀਆਹੈ। ਪੁਨਾ ਸੰਤਜਵਾਹਰਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀਨਗਰਮੈ ਤਥਾਬਿਦਸਤਾਕੇਤੀਰਪਰ ਤਿਸਦੇਸਮੈ ਨਗਨ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਬਹੁਤਕਾਲਪੀਛੇ ਪੋਠਵਾਰਮੈਆਏ ਨਗਨ ਹੂਏਹੂਏ ਤਿਸ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਚਰਤੇਭਏ। ਪ੍ਰਿਥਵੀਹੀ ਜਿਨਕੀ ਸੇਹਜਾਹੈ। ਆਕਾਸਹੀਮੰਦਰਹੈ ਸੂਰਯ ਔਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਜਿਨਕੇਮੰਦਰਮੈ ਦੀਪਕਹੈ ਦਿਸਾਹੀ ਜਿਨਕੇ ਬਸਤ੍ਰਹੈ। ਮ੍ਰਿਗਆਦਿਕ ਬਨਕੇ ਜੀਵਹੀ ਜਿਨਕੇ ਪਰਿਜਨਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਪਰਿਵਾਰਹੈ। ਕੰਦਮੂਲਆਦਿਕ ਜਿਨਕੇਛਤੀਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੋਜਨਹੈ। ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਅਗਨਿ ਅਪਨੀ ਕਿਰਣੋਦ੍ਵਾਰਾ ਭੋਜਨਤਯਾਰ ਸਿਧ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇਭੋਜਕਹੈ। ਉਪਾਸਕਜਨਪ੍ਰਜਾਹੈ। ਜਿਨਕੀਔਤਿਨਸੇਸੇਵਾਆਦਿਕਕਗ੍ਰਹਣਕਰਤੇ ਹੈ। ਤਥਾ ਸਦਉਪਦੇਸ ਦ੍ਵਾਰਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾ ਦਿਕ ਵਿਘਨ ਕਾਰੀ ਚੋਰੋਂਸੇ ਜਿਗਾਸੂਆਂਕੀ

ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਰਾਜਾਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੋਈ ਦੇਖਨੇਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ੬ ॥ ਮੂਲ ॥ ਸੋਅਗ੍ਨਿਰਭਵਤਿ ਵਾਯੁਸ਼੍ਚ ਸੋਅਰਕਃ ਸੋਮਃ ਸਧਰਮਰਾਟ। ਸਕੁਵੇਰਃ ਸਵਰੁਣਃ ਸਮ ਹੇਂਦ੍ਰਃ ਪ੍ਰਭਾਵਤਃ ॥ ੭ ॥ ਟੀਕਾ–ਸ ਇਤਿ। ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਦੇਵਤਯੋਂ ਕੀ ਅੰਸਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਨ ਦੇਵਤਯੋਂਕੇ ਸਮਾਨ ਕਰਮ ਕਰਣੇਸੇ ਸੋ ਰਾਜਾ ਅਗਨਿ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਵਾਯੂ ਕੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਧਰਮਰਾਜ ਕੁਵੇਰ ਵਰੁਣ ਮਹਾ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਆਠੋ ਲੋਕ ਪਾਲ ਰੂਪ ਰਾਜਾ ਆਪਹੀ ਹੈ॥ ੭ ॥ ਮੂਲ ॥ ਬਾਲੋਪਿਨਾਵ ਮੰਤਵ੍ਯੋ ਮਨੁਖ੍ਯ ਇਤਿ ਭੂਮਿਪਃ। ਮਹਤੀ ਦੇਵਤਾ ਹ੍ਯੇਖਾ ਨਰ ਰੂਪੇਣ ਤਿਸ਼੍ਟਤੀ ॥ ੮॥ ਟੀਕਾ–ਬਾਲ ਇਤਿ ਔਰਮਾਨੁਖੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰਾਜਾਭੀ ਏਕ ਮਾਨੁਖ ਹੈ ਐਸਾ ਜਾਨਕੇ ਬਾਲਕਭੀ ਰਾਜਾ ਹੋਵੇ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਰਾਜਾਕਾ ਅਪਮਾਨ ਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹਯੇ ਮਹਤੀ ਮਹਾਨ ਕੋਈਕ ਦੇਵਤਾ ਮਾਨੁਖ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ॥ ੮ ॥ ਅਬ ਰਾਜਾ ਕੋ ਅਗਨੀ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਦਾਹ ਸਕਤੀਵਾਲਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇਹੈ ॥ ਮੂਲ–ਏਕਮੇਵ ਦਹਤ੍ਯਗਨਿਰ ਨਰੰਦੁਰੁਪ ਸਰਪਿਣੰ। ਕੁਲੰ ਦਹਤਿ ਰਾਜਾਗਨਿ ਸਪਸ਼ੁਦ੍ਰਵ੍ਯ ਸੰਚਯੰ ॥ ੯ ॥

ਟੀਕਾ–ਏਕ ਇਤਿ ਜੋਜੀਵ ਜਾਨਕੇ ਅਥਵਾ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਅਗਨੀਕੇ ਸਮੀਪ ਅਥਵਾਬੀਚਜਾਇਪਰਤੇਹੈ। ਤਿਸਏਕਕੋਹੀ ਅਗਨਿਦਾਹਕਰਡਾਰਤੇਹੈ। ਤਿਸਕੀਕੁਲ ਪਸੂਅਦਿਕੋਕੋ ਅਗਨੀ ਦਾਹ ਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈ। ਔਰਾਜਾ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਕ੍ਰੁਧਤ ਹੂਆ ੨ ਦਾਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤਾ ਆਦੀ ਸਾਰੀ ਕੁਲਕੋਦਾਹਕਰਡਾਰਤੇਹੈ ਅਪ੍ਰਾਧੀਜੀਵਕੇ ਧਨ ਹਸਤੀ ਅਸ਼੍ਵ ਗਊਆਂ ਬੈਲ ਉਸ੍ਟ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਰਬਕੋ ਜਲਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਗਨੀ ਸੇ ਅਧਿਕ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਕੋਪ ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਯੇ। ਅਬ ਕਾਰਯਕੀ ਸਿਧ੍ਯਰਥ ਰਾਜਾਕੋ ਵਿਸ਼੍ਵਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਣਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਮੂਲ–ਕਾਰਯੰ ਅਨੁਵੇਖ੍ਯ ਸ਼ਕ੍ਤਿੰ ਦੇਸ਼ ਕਾਲੌਚ ਤਤ੍ਵਤਃ। ਕੁਰੁਤੇ ਧਰਮ ਸਿਧ੍ਯਰਥੰ ਵਿਸ਼੍ਵ ਰੂਪ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ॥ ੧੦ ॥ ਟੀਕਾ–ਕਾਰਯ ਮਿਤਿ। ਸੋ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੀ ਅਪੇਖ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੀ ਸਕਤੀ ਦੇਸ ਔ ਕਾਲਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਰਥਕੀ ਸਿਧ੍ਯਰਥਬਹੁਤ ਅਨੇਕਸੇਰੂਪ ਧਾਰਲੇਤੇਹੈ। ਜਬ ਸੋ ਰਾਜਾ ਆਪ ਕਿਸੀਕੋ ਕਾਰਯਕੀ ਸਿਧੀਮੈ ਅਸਮ-ਰਥ ਦੇਖਤੇਹੈ ਤਬ ਸਤ੍ਰੁਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧਕੋਭੀ ਸਹਾਰਲੇਤੇਹੈ। ਜਬ ਵਹੁਰਾਜਾ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸੋ ਰਾਜਾ ਉਨ ਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕੋਂ ਜੜੋਂਕੇ ਉਖਾੜ ਦੇਤੇਹੈ। ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਪ੍ਰਯੋ-ਜਨ ਕੀ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਏਕ ਦੇਸੰਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਸਤ੍ਰੁਕੇਸਾਥ ਅਥਵਾ ਮਿਤ੍ਰਕੇਸਾਥ ਅਥਵਾ ਉਦਾਸੀਨਕੇਸਾਥਮਿਲਕੇ ਖਾਨਪਾਨਸੈਨਬੈਠਨਰੂਪੈਸਿਮਿਸ੍ਰਤਿਮਿਲਤਵਿਵਹਾਰ

ਹੋਣੇਸੇ ਮੈਰਾਜਾਕੇ ਪਰਮ ਪਜ੍ਯਾਰਾਹੂੰ ਐਸਾ ਜਾਨਕੇ ਰਾਜਾਕੀ ਅਵਗ੍ਯਾ ਨਕਰੇ ਅਰਥਾਤ ਭੋਜਨ ਹਾਸ੍ਯਬਿਲਾਸ ਆਦੀਸਮੇਮੈਰਾਜਾਕਾ ਅਪਮਾਨ ਨ ਕਰੇ ਤਥਾ ਰਾਜਾਕੀਆਗ੍ਯਾ ਭੰਗਭੀ ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹਜੇ। ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸਕਾਰਣਸੇ ਸਰਬਤੇਜੋਮਯ ਰਾਜਾਹੈ॥ ੧੦॥ ਮੂਲ–ਯਸ੍ਯ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਪਦਮਾ ਸ਼੍ਰੀਰ ਵਿਜਯਸ਼੍ਚ ਪਰਾਕ੍ਰਮੇ। ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਸ਼੍ਚ ਵਸਤਿ ਕ੍ਰੋਧੇ ਸਰਬ ਤੇਜ ਮਯੋ ਹਿਸਃ ॥ ੧੧ ॥ ਟੀਕਾ–ਯਯੇਤਿ ਜਿਸ ਰਾਜਾਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਮੇ ਪਦਮਾਂ ਲਛਮੀ ਵਸਤੀਹੈ ਜਿਸਪਰਰਾਜਾਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਹੈ ਤਿਸਕੋਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮਧਨ ਵਾਨਹੁਕਮਵਾਲਾਕਰਦੇਤੇਹੈ।ਤਥਾ ਜਿਸਰਾਜਾਕੇਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਮੈਵਿਜਯਅਰਥਾਤਜੀਤਵਸਤੀ ਹੈਜਿਸਪਰਰਾਜਾਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤਹੈ। ਤਿਸਕੇ ਸ਼ਤ੍ਰਕੋਮਾਰਦੇਤੇਹੈ।ਔਜਿਸਰਾਜਾਕੇਕ੍ਰੋਧਮੈਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਵਸਤੀਹੈ ਜਿਸਪਰਰਾਜਾਕੋਪਹੋਤੇਹੈਤਿਸਕੋਮੈਰਵਾਇਦੇਤੇਹੈਯਾਤੇਰਾਜਾਕੋਕੋਪ ਨਕਰਾਣਾ ਚਾਹੀਏਇਨ ਕਾਰਣੋਸੇਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤੇਹੈਕੇਅਗਨੀਸੂਰਜਯਮਸੋਮਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਤੇਜਕੋਰਾਜਾ ਧਾਰਣ ਕਰਤੇਹੈਂ॥ ੧੧॥ ਮੂਲ–ਤੰਯਸਤੁ ਦ੍ਵੇਸ਼੍ਟਿ ਸੰਮੋਹਾਤ ਸਾਵਿਨਸ਼੍ਯਤ੍ਯ ਸੰਸ਼ਯੰ। ਤਸ੍ਯਾ ਹ੍ਯਾਸ਼ੁ ਵਿਨਾਸ਼ਾਯ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਕੁਰਾ ਤੇਮਨਃ॥ ੧੨॥ ਟੀਕਾ–ਤ ਇਤਿ ਤਿਸ ਰਾਜਾਕੇ ਸਾਥ ਜੋਅਨਜਾਨਪਨੇਸੇ ਦ੍ਵੈਖ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋਨਾਸਕੋ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਜਿਸਹੇਤੁਸੇ ਤਿਸਕੋ ਅਪਨਾ ਦ੍ਵੈਖੀ ਜਾਨਕੇ ਤਿਸਕੇ ਮਾਰਣੇ ਅਰਥ ਮੈ ਰਾਜਾ ਅਪਨੇ ਮਨਕੋ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀ ਜੋੜਤੇ ਹੈ॥ ੧੨॥ ਤਸਮਾਦ ਧੱਰਮ ਯਸਿਸ਼੍ਟੇਸ਼ੁ ਸਵ੍ਯ ਵਸ੍ਯੇਨ ਨਰਾ-ਧਿਪਃ। ਅਨਿਸ਼੍ਟੰ ਚਾਪਯ੍ਯ ਨਿਸ਼੍ਟੇਖ਼ੁ ਤੰ ਧਰਮੰ ਨ ਵਿਚਾਲਯੇਤ॥ ੧੩॥ ਟੀਕਾ–ਤਸ-ਮਾਦਿਤਿ। ਤਸਮਾਤ ਪਦ ਊਹਾਂ ਹੋਤੇਹੈ ਜਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਕਹਨੋ ਹੋਤੇਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੂਤ ਦੇਵਤਾਓਂ ਕੇ ਤੇਜਕੋ ਰਾਜਾ ਧਾਰਣ ਕਰ ਰਹਯੇ ਹੈ ਤਿਸੀ ਕਾਰਣ ਸੇ ਸੋ ਰਾਜਾ ਜਿਸ ੨ ਨਿਯਮ ਮੈ ਇਸ਼੍ਟ ਸਿਧੀਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਸੇ ਅਵਿਰੁਧ ਤਿਸੀ ੨ ਧਰਮ ਮੂਲਕ ਨਿਯਮ ਕੋ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੋ ਥਾਪਤੇਹੈ। ਔ ਜਿਸਕਰਮਕੇ ਕਰਣੇਮੈ ਅਨਰਥ ਪਾਪਕੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇਖਤੇਹੈ ਤਿਸ ਥੇ ਮਿਰਯਾਦਾਕੋ ਨਿਵਾਰਣ ਕਰਤੇਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਬੁਧੀਮਾਂਨ ਪੁਰਖ ਰਾਜਾਕੇ ਥਾਪਨ ਕੀਏਹੂਏ ਨਿਯਮਕੋ ਅਤਿ ਕ੍ਰਮਣ ਨ ਕਰੇ ਰਾਜਾਕੀ ਬਾਂਧੀਹੂਈ ਮਿਰਯਾਦਾਕੋ ਤੋੜੇ ਨਹੀ ਉਲੰ-ਘਨ ਨ ਕਰੇਹੀ॥ ੧੩॥ ਚੌਦਵਾਂ ਅਨ੍ਵੈਵਾਸਤੇਸ਼ਲੋਕ ਊਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਾਹੈ॥ ਮੂਲ–ਤਸ੍ਯ ਸਰਬਾਣਿ ਭੂਤਾਨਿ ਸਤ੍ਵਰਾਣਿ ਚਰਾਣਿਚ। ਮਯਾਦ ਭੋਗਾਯ ਕਲਪੰਤੇ ਸ੍ਵਧਰਮਾਨ੍ਨ ਚਲੰਤਿਚ॥ ੧੫॥ ਟੀਕਾ–ਤਸ੍ਯੇਤਿ ਤਿਸ ਰਾਜਾਕੇ ਦੰਡਕੇ ਭੈ ਵਿਖੇ ਭੈਕਰਕੇ ਅਸਥਾਵਰਜੰਗਮਰੂਪ ਸਾਰਾਹੀ ਜਗਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸਖ ਭੋਗਣੇਮੈ ਸਾਮਰਥਹੋਤੇਹੈ ਅਨ੍ਯਥਾਜੋਰਾਜਾਕੇ ਦੰਡਕਾ ਭੈ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਬਲਵਾਲਾ

ਪੁਰਖ ਦੁਰਬਲਕੇ ਧਨ ਦਾਰਾ ਖੇਤ੍ਰ ਗ੍ਰਿਹ ਆਦਿਕ ਖੋਸ ਲੇਵੇਹੈ। ਔਰ ਜੋ ਉਸਸੇ ਭੀ ਬਲਵਾਨ ਹੋਤਾਹੈ ਸੋ ਉਸਸੇਭੀ ਖੋਸਲੇਤੇਹੈ। ਉਸਸੇਭੀ ਬਲੀ ਔਰ ਉਸਸੇਭੀ ਬਲੀ ਔਰ ਛੀਨਨੇਕੋ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇਹੈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਦੰਡ ਕੇ ਭਯਸੇ ਰਹਤ ਪ੍ਰਜਾਮੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਸੁਖ ਨ ਹੋਵੇਗਾ ਲਘੂ ਦੀਰਘ ਮਤਸ ਨ੍ਯਾਯਵਤ। ਜੈਸੇ ਅਲਪ ਮਛੀਕੋ ਬਡੀ ਮਛੀ ਨਿਗਲ ਲੇਤੀਹੈ ਤਥਾ ਅਸਥਾਵਰ ਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕੋਂਕੇ ਛੇਦਨੇਸੇ ਉਨਕੋ ਭੀ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੋਗਾ। ਜੋਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਬ੍ਰਾਹਮਣਹੈ ਸੋਭੀ ਰਾਜਦੰਡ ਹੀਣ ਹੋਣਸੇ ਨਿਤ ਨਮਿਤ ਆਦਿਕ ਕਰਮ ਨ ਕਰਣੇਸੇ ਯਮਕੀ ਯਾਨ੍ਹਾਂਕਾਭੀ ਉਨਕੋ ਅਵਸ੍ਯ ਪ੍ਰਾਪਤ੍ਰਹੋਗਾ ॥੧੫॥ ਮੂਲ—ਤੈ ਦੇਸ਼ ਕਾਲੌ ਸ਼ਕ੍ਤਿੰਚ ਵਿਦ੍ਯਾਂ ਚਾਵੇਖ੍ਯ ਤਤ੍ਵਤਃ। ਯਥਾ ਹਰਤਃ ਸੰਪ੍ਰਣਯੇਨ੍ਨਰੇਖ੍ਵਨ੍ਯਾਯ ਵਰਤਿਖੁ॥ ੧੬॥ ਟੀਕਾ—ਤਮਿਤਿ। ਸੋਰਾਜਾ ਤਿਸ ਦੰਡਕੀ ਸਕਤੀ ਤਥਾ ਦੇਸ ਔ ਕਾਲ ਤਥਾ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੂ ਦੇਖਕੇ ਜਿਸ ਅਪਰਾਧਕੇ ਯੋਗ ਜਿਤਨਾਕ ਦੰਡ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਸ ਅਪਰਾਧੀਕੋ ਉਤਨਾਹੀ ਦੰਡਦੇਣਾ ਯੋਗ੍ਯਹੈ॥ ਅਨ੍ਯਾਯ ਕਾਰੀ ਦੁਸ੍ਰ ਜੀਵੋਂਕੋ ਰਾਜਾ ਦੰਦ ਅਵਸ੍ਯ ਦੇਵੇ ਅਬ ਤਿਸ ਦੰਡਕੋ ਰਾਜਾ ਔ ਪੁਰਖ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਣ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ੧੬॥ ਮੂਲ—ਸਰਾਜਾ ਪੁਰਖੋ ਦੰਡਃ ਸਨੇਤਾ ਸ਼ਾਸਿਤਾ ਚਸਃ। ਚਤੁਰਣਾ ਮਾਸ਼੍ਰਮਾਣਾਂਚ ਧਰਮਸ੍ਯ ਪ੍ਰਤਿ ਭੂਃ ਸਿਮ੍ਰਿਤਾ॥ ੧੭॥ ਟੀਕਾ—ਸ ਇਤਿ ਹੇ ਸਿਖ ਵਾਸਤਵਸੇ ਪੂਛੋ ਤਬ ਵਹੁ ਦੰਡਹੀ ਰਾਜਾ ਹੈ। ਤਿਸ ਦੰਡਕੇ ਵਿਦਮਾਨ ਹੋਣੇਸੇ ਸਰਬ ਦੇਹਧਾਰੀ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਧਰਮ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਰਾਜਾਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਯੋਗਸੇ ਸੋ ਦੰਡਹੀ ਏਕ ਪੁਰਖ ਹੈ ਤਿਸ ਦੰਡਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਸਰਬ ਲੋਕ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਪੁਰਖ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਮੈ ਸਦਾ ਰਹਤ੍ਯਾਂ ਹੈ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰਨਹੀ ਰਹਸਕਤ੍ਯਾਂਹੈਂ। ਤੈਸੇ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਰੂਪਭੀ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਦੰਡ ਕੇ ਅਧੀਨਰਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇਨਾਰੀਪੁਰਖਕੇ ਆਸ੍ਰੈਬਿਨਾਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ ਤੈਸੇਦੰਡਹੀਨ ਪ੍ਰਜਾ ਭੀ ਨਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੀਹੈ। ਹੇਰਾਜਨਸੋ ਦੰਡਹੀਰਾਜਾਕੀ ਸ਼ਕਤੀਯੋਗਸੇ ਨੇਤਾ ਨਾਮਪ੍ਰੇਰਕਹੈਤਿਸਦੰਡ ਕਰਕੇਹੀਸਰਬਕਾਰਯਸਿੱਧਹੋਤੇਹੈ ਦੰਡਹੀਰਾਜਾਕੇਅਭੀਸ੍ਰਕੋਸਿੱਧ ਕਰਤੇਹੈ॥ ਔ ਦੰਡਹੀਚਰਾਚਰਕੇ ਊਪਰਸਾਖ੍ਯਾਤ ਆਗਯਾ ਕਰਣੇਹਾਰੇ ਸਾਸਤਾਹੈ॥ ਤਥਾ ਜੋਚਾਰੋਵਰਣਆਸ੍ਰਮਾ ਕੋਧਰਮ ਹੈ ਸੋਭੀਯੇਦੰਡਹੀਹੈਐਸੇਮੁਨੀਜਨੋਨੇਵਿਧਾਨਕੀਆ ਹੈ॥੧੭॥ ਹੇਭਗਵਨ ਦੰਡਤੋਪੁਰਖ ਪ੍ਰਣੀਤਹੈ ਰਚਾਹੂਆਹੈ ਆਪਨੇਦੰਡਕੋਕੈਸੇ ਸਾਸਤਾ ਔ ਪੁਰਖਕਰਕੇਨਿਰੂਪਣਕੀਆਹੈ॥ ਉਤਰਕਾਸਲੋਕਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਦੰਡਃ ਸ਼ਾਸਤੀਪ੍ਰਜਾ ਸਰਬਾਦੰਡਸੇਵਾਭਿ ਵਖ੍ਯਨਿ॥ ਦੰਡਃਸੁਪ੍ਤੇਖੁਜਾਗਰਾਤਿਦੰਡੈਧਰਮੰਵਿਦੁਰ ਬੁਧਃ॥ ੧੮॥ ਟੀਃ—ਦੰਡਇਤਿ ਜਿਸਕਾਣਰਸੇਰਾਜਾਕੀਸਕਤੀਯੋਗਸੇ ਦੰਡਹੀਸਰਬਪ੍ਰਜਾਪਰਆਗ੍ਯਾ

ਕਰਤੇਹੈ ਜੇਦੰਡ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਕੋਈ ਭੀ ਰਾਜਾਕੀਆਗਜਾ ਨ ਮਾਨੇ ਔ ਪਰਜਾ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰਤੇਹੈ। ਇਸਹੇਤੁਸੇਸਾਧੂ ਕਹਤੇਹੈ ਬਹੁਤਅਾਛੇਕਹਤੇਹੈ ਜੋਦੰਡਹੀਰਾਜਾਹੈ। ਨਿਦ੍ਰਾਵਿਖੇ ਸੋਇਪਰਜੋਂਕੀ ਰਖਜਾਦੰਡਹੀਕਰਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇਦੰਡਹੀਜਾਗਤੇਹੈ ਤਿਸਦੰਡਕੇਭੈਸੇ ਚੋਰ ਆ-ਦਿਕ ਚੋਰੀਰੂਪਕਰਮਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤਨਹੀਹੋਤੇਹੈ। ਦੰਡ ਧਰਮਕਾਕਾਰਣ ਹੋਣੇਸੇਮੁਨਿਲੋਕ ਦੰਡਕੋਹੀ ਧਰਮ ਜਾਨਤੇਭਏਹੈ ਕਾਰਣਕੇਵਿਖੇ ਕਾਰਯਕਾਉਪਚਾਰਹੈ ਅਭੇਦਹੈ। ਦੰਡਕੇ ਭਯ ਸੇਹੀਚਾਰੋਵਰਣ ਇਸਲੋਕਕੇਅਰਥ ਸਿੱਧਿਵਾਸਤੇ ਔ ਪਰਲੋਕਕੇਅਰਥਸਿੱਧੀ ਵਾ-ਸਤੇ ਦੰਡਕੇਡੈਕਰਕੇਹੀ ਧਰਮਕਾਅਨੁਸ੍ਟਾਨਕਰਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸਲੋਕ ਔ ਪਰਲੋਕ ਕਾ ਸਾਧਕਦੰਡਹੀਹੈ ਯੇ ਸਿੱਧਹੂਆ॥੧੮॥ਬਿਨਾਵਿਚਾਰ ਰਾਜਾਤਿਸਦੰਡਕੋ ਨ ਧਾਰਣਕਰੇ॥ ਅਬ ਏਹ ਕਹਤੇ ਹੈ ਮੂ:-ਸਮੀਖਜ ਸਧ੍ਰਤ:ਸਮਜਕ ਸਰਬਾ ਰੰਜਪਤਿਪ੍ਰਜਾ ਅਸਮੀਖਜ ਪ੍ਰਣੀਤਸ੍ਤੁ ਵਿਨਾਸ਼ਤਿ ਸਰਬਤ: ॥ ੧੯ ॥

ਟੀ:...ਅਸਮੀਖਜੇਤਿ ॥ ਜੋਰਾਜਾਜੀਵਕੇ ਅਪਰਾਧ ਅਨਰੂਪ ਸਮਜਕਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਤਿਸ ਦੰਡਕਾਧਨਦੇਹ ਪੁਤ੍ਰਸੰਬੰਧੀਆਦਿਕੋਂ ਵਿਖੇਨਿਰੂਪਣਕਰਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਪਰਾਧ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਾਸਤ੍ਰਉਕਤਰੀਤੀਸੇ ਅਪਰਾਧਮਾਫਕ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਦੰਡਦੇਤੇਹੈ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਧਾਰਣਕੀਆਹੂਆ ਦੰਡਸਾਰੀਪਰਜਾਕੋ ਸਾਨੁਰਾਗਾਕਰੋ-ਤਿ॥ ਸਹਤਅਨੁਰਾਗਕੇ ਕਰਤੇਹੈ ਸਾਰੀਪਰਜਾਕੋਰਾਜਾਵਿਖੇ ਪ੍ਰੀਤੀਵਾਨਕਰਤੇਹੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤੇਹੈ। ਜੋਰਾਜਾਲੋਭਕੇ ਵਸਹੋਕੇਬਿਨਾਵਿਚਾਰਸੇ ਦੰਡਕੋਅਯੋਗਪੁਰਖ ਕੋਦੰਡਦੇਤੇਹੈ। ਤਬਵਹੀਦੰਡਲੋਭ ਪ੍ਰਯੁਕਤਦੀਆਹੂਆ ਰਾਜਾ ਕ ਧਨਪੁਤ੍ਰਦਾਰਾ ਮਿਤ੍ਰ ਸਨਬੰਧੀ ਦੇਹ ਆਦਿਕ ਕਾ ਨਾਸਕਰਤਾਰਤੇਹੈ ॥੧੯॥

ਮੂ:-ਦਸ਼ਕਾਮਸਮੁਤਥਾਨਿਤਥਾਸ਼੍ਟੌ ਕ੍ਰੋਧ ਜਾਨਿਚ॥ਵਜਸਨਾਨੀਦੁਰੰਤਾਨੀਪ੍ਰਯਤਨੇਨਵਿਵਰ ਜਯੇਤ ॥੨੦ ॥ਟੀ:...ਹੇ ਰਾਜਨਦਸਬਜਸਨਕਾਮਸੇਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈ ਆਠਬਜਸਨਕ੍ਰੋਧਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂਇਨਕੇਨਾਮਭੇਦਆਗੇਕਹਣੇਹੈ॥ਰਾਜਾਇਨਕੋਬਡੇਪ੍ਰਯਤਨਕਰਕੇ ਵਰ-ਜਨ ਕਰੇ॥ ਦੁਰੰਤਾਨਿ ਇਤਿ ਦੁਖਅਵਸਾਨਾਨਿ ਆਦਿਮੈਸੁਖਕਾ ਯਦਜਪਿ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਥਾਪਿ ਅੰਤਮੈਪਰਮਦੁਖੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤੇਹੈਂ ਯਦਵਾਦੁਰਲਭਹੋਵੇ ਅੰਤ ਜਿ-ਨਕਾਸੋਕਹਾਵੇਂਦੁਰੰਤਾਨਿਜੈਨਸੇਬਜਸਨੀਹੋਤੇਹੈਂਸੋਉਨਬਜਸਨੋਂਤੇਹਟਨੇਕੋਸਾਮਰਥਨਹੀ ਸਕਤੇਹੈ ।੪੫।ਅਬਇਨਬਜਾਸਨੋ ਕੇ ਵਰਜਨੇਕਾਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕਹਤੇਹੈ॥ ਮੂ:-ਕਾਮ ਜੇਸ਼ੁ ਪ੍ਰਸਕ੍ਤੋਹੀ ਵਜਸਨੇਸ਼ੁਮਹਿਪਤਿ॥ਵਿਯੁਜਜਤੇਅਰਥਧਰਮਾਭਜਾਂਕ੍ਰੋਧਜੇਸ੍ਵਾਤਮਨੈਵਤੁ॥੨੧। ਟੀ:...ਕਾਮਜੇਖੁਇਤਿ ਹੇ ਰਾਜਨਜੋਕਾਮਜਨਜਬਜਸਨੋਵਿਖੇਪ੍ਰਸਕਤਹੋਣੇਵਾਲੇਰਾਜਾਕਾ ਧਨਔਧਰਮਸੇਹੀਨਹੋਜਾਤੇਹੈਉਨਕਾ ਧਨ ਔਧਰਮ ਦੋਨੋਨਸ੍ਟਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਔ ਕ੍ਰੋਧਜਨਜ

ਬਜਸਨ ਿਖੇਜਅਰਾਜਾ ਆਸਕ੍ਤਹੋਤੇਹੈ ਕ੍ਰੋਧਵਾਲਾਸ੍ਵਭਾਵ ਰਖਨੇਵਾਲਾਰਾਜਾਕਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਨਾਸਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ।੪੬। ਅਬਉਨਬਜਸਨੋਕਾਨਾਮਕਹੋਤੇਹੈ ॥ ਮੂ:-ਮ੍ਰਗਯਾਖਜੇ ਦਿਵ:ਸ੍ਵਪ੍ਨ:ਪਰਿਵਦ:ਇਸਤ੍ਰਯੋਮਦ:॥ ਤੌਰਜਤ੍ਰਿਕੰਬ੍ਰਥਾਟਜਾਰਕਾਮਜੋਦਸ਼ਕੋਗਣ:॥੨੨ ਟੀ:-ਮ੍ਰਿਗਯੇਤਿ ਅਖੇਟਕ ਨਾਮਸਿਕਾਰਖੇਲਨਾ ਮਿਰਗਕੋਮਾਰਣਾ ਮ੍ਰਿਗਯਾ ੧ ਅਖਜ ਪਾਸਜੇਨਾਲਚੋਪੜ ਖੇਲਣਾ ਇਸਸਕਾਨਾਮ ਦਜੂਤਭਾਖਾਮੈ ਜਿਸਕੋ ਜੂਆਖੇਲ ਕਹਤੇ ਹੈ ੨ ॥ ਸਰਬਕਾਰਯੋਂਕੀਵਿਘ੍ਯਾਤਕਦਿਨਮੈਨੀਂਦਕਾਕਰਣਾ੩ ਦੂਸਰੇਕੇਅਵਗੁਣੋਕਾ ਕਥਨ ਕਰਣਾ੪ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂਕੇ ਸੰਭੋਗ੫ ਮਦਪਾਨ ਜਨਿਤਮਦ ੬ ਨ੍ਰਿਤਜ੭ ਗੀਤ ੮ ਵਾਦ ਬਾਜ ਬਜਾਵਨਾ ੯ ਬ੍ਰਿਥਾਭ੍ਰਮਣਫਿਰਤੇ ਰਹਣਾਬਜਰਥਹੀ ੧੦ । ਯੇਦਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਦੋਸੋਂਕਾਗਣਕਾਮਜਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੁਖੋਂਕੀਇਛਾਮੇ ਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈ।੪੭। ਅਬਕ੍ਰੋਧ ਜ-ਗਣ ਕਹਤੇਹੈ ॥ ਮੂ:-ਪੈਸ਼ੁਨਜੰ ਸਾਹਸੰ ਦ੍ਰੋਹ ਈਰਸ਼ਾ ਸੂਯਾਰਥ ਦੂਸ਼ਣੰ ॥ ਵਾਗਦੰ ਪਡਨੰਚ ਪਾਰੁਸ਼ਜੰਕ੍ਰੋਧ ਜਪਿ ਗਣੋ ਅਸ੍ਟਕ: ॥ ੨੩ ॥ ਟੀ:-ਪੈਸੁਨਜਮਿਤਿ ਪੈਸੁਨਜ ਨਾਮ ਚੁਗਲੀਕਾਹੈ ਅਵਗਜਾਤ ਦੋਸਪ੍ਰਗਟ ਕਰਣੇਕਾਹੈਨਜਾਨੇਹੂਏਦੂਖਣੋਂਕਾ ਦੂਸਰੇਆਗੇ ਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਕਹਿਣਕਾ ਨਾਮਚੁਗਲੀਹੈ ੧ ਸਾਹਸ ਨਾਮਕ੍ਰੋਧਕੇ ਆਏਹੂਏ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰਸਾਧੂਕੋ ਨਿਸਅਪਰਾਧਕੂੰ ਭੀ ਕੈਦਕਰਣਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ।੨। ਦ੍ਰੋਹ ਅਗਲੇ ਕੋਛਲਕਰਕੇ ਮਾਰਣਕਾਨਾਮ ਹੈ ੩ ਦੂਸਰੇਕੇ ਗੁਣੋਕੋ ਨ ਸਿਹਾਰਸਕਨੇਕਾਨਾਮ ਈਰਖਾ ਹੈ ੪ ਔ ਦੂਸਰੇਕੇ ਗੁਣੋਵਿਖੇਦੋਸ ਲਗਾਵਨੇ ਕਾਨਾਮ ਆਸੂਯਾ ਹੈ ੫ ਬਿਗਾਨੇ ਧਨ ਕੋ ਚੁਰਾਇਲੇਨਕਾ ਤਥਾਦਾਨਕਰਨੇਯੋਗ ਪਦਾਰਥਕੋ ਨ ਦੇਨੇਕਾ ਨਾਮ ਅਰਥਦੂਖਣ ਹੈ ਨਿੰਦਾਪੂਰਬਕ ਕਟੁਬੋਲਨੇਕਾਨਾਮ ਵਾਕਪਾਰੁਖਜਹੈ ੭ ਅਧਿਕਤਾੜਨਾ ਆਦਿਕਕਾ ਨਾਮ ਦੰਡਪਾਰੁਖਜਹੈ ੮ ਯੇਆਠਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਬਜਸਨਗੁਣਕ੍ਰੋਧਸੇ ਉਤਪਤਹੋਤੇ ਹੈ ੪੮ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਹੇਭਗਵਨਕਾਮ ਔ ਕ੍ਰੋਧਕੀਉਤਪਤੀਕਾ ਕਾਰਣਕੌਨਹੈ ਪਥਮਕਾਰਣਕਾ ਨਾਸ ਹੋਜਾਵੇ ਤਦਅਨੰਤਰਕਾਰਯਕਾ ਨਾਸਹੋਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇਇਨਦੋਨੋਂਕਾ ਪ੍ਰਥਮਕਾਰਣਕਹਿਯੇਜੀ ਉਤ੍ਰਕਾ ਮੂ:-ਦ੍ਵਯੋਰਪਿਰੇ ਤਜੋਰਮੂਲੰ ਯੰ ਸਰਬੇ ਕਵਾਯੋ ਵਿਦੁ: ਤੰ ਯਤਨੇਨ ਜਯੇਲ੍ਲੋਭੰਤਜਜਾਵੇਤਾ ਵੁਭੌਗਣੌ।੨੪। ਟੀ:-ਦ੍ਵਯੋਰਿਤਿਹੇਰਾਜਨਇਨਦੋਨੋਕਾਮਕ੍ਰੋਧਕਾਜਿਨਸੇਯੇਅਠਾਰਾ ੧੮ ਬਜਸਨ ਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ਪੁਰੁਖਕੇਰਿਦੇਸਾਥ ਸਨਬੰਧਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਸਿਮ੍ਰਤੀਕਾਰ ਮਨੂਪਰਾਸੁਰਯਾਗਵਲਕ ਆਦਿਕਮਹਾਤਮਾਂ ਇਨਦੋਨੋਕੇਮੂਲਕਾਰਣਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਹੇਸਿਖਇਨਦੋਨੋਕਾ ਕਾਰਣਉਤਪਤਿ ਅਸਥਾਨ ਲੋਭਹੈ ਤਿਸਲੋਭਕੋਰਾਜਾ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇਜੀਤੇ ਜਿਸਤੇਯੇਦੋਨੋਬਜਸਨੋਕਾ ਗੁਣਉਤਪਤੀਹੋਤੇਹੈ। ਕਹੂੰਧਨਕੇਲੋਭ ਕਰਕੇ ਕਹੂੰਪ੍ਰਕਾਰਾਂਤਰਕੇਲੋਭ ਕਰਕੇਇਨਦੋਨੋਬ ਸਨਗਣੋਂਵਿਖੇਪੁਰੁਖਕੀਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀਹੋਤੀਹੈ੪ਕੇ

ਹੇਰਾਜਨਜੋਕੁਛਤੈਨੇ ਪੂਛਾਥਾ ਸੋਤੇਰੇਹਿਤਕੇ ਵਾਸਤੇ ਔਰ ਸਰਬਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਸਿਧੀ ਅਰਥ ਇਸਲੋਕਮੈਂ ਯਸਔ ਪਰਲੋਕਮੈ ਸ੍ਵਰਗਕੇਦੇਣੇਹਾਰਾਤੇਰੇਕੇਪੂਰਬ ਮਨੂਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿਧੋਂਕਰਕੇ ਕਹ੍ਯਾਹੂਆਉਪਦੇਸ ਹਮਨੇਤੁਮਾਰੇਪ੍ਰਤੀ ਕੀਆਹੈ ॥ ਔ ਆਤਮਾਤੇ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰੋਂਤੇ ਸ਼ੂਨ੍ਯਅਕ੍ਰਿਯਅਦ੍ਵੈਤਅਖੰਡ ਅਮਲਚਿਦਘਨ ਰੂਪਅਪਨਾਆਪ ਅਬਨਾਸੀ ਹੈ। ਜਿਸਆਤਮਾਵਿਖੇ ਏਕਕਹਨੇਕੀ ਭੀ ਸਮਾਈਨਹੀ ਹੈ ਤਿਸਵਿਖੇ ਅਹੰਤ੍ਵੰ ਉਪਦੇਸ ਉਪਦੇਸ੍ਯਭਾਵਰੂਪ ਜਗਤਕਹਾਂਹੈ ॥ ਹੇਸਿਖ ਜੈਸੇ ਜਲਸੇ ਤਰੰਗਫੇਨ ਬੁਦਬੁਦੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਹੈ ਤਦਵਤਯੇਅਨੰਤ ਜਗਤਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂਸਬਦਃ "ਜੈਸੇ ਜਲਤੇਬੁਦਬੁਦਾ ਉਪਜੈਬਿਨਸੈਨੀਤ। ਜਗ ਰਚਨਾ ਤੈਸੇਰਚੀ ਕਹੁਨਾਨਕ ਸੁਨਮੀਤ ॥ ਪਾਂਚਤਤਕੋਤਨ ਰਚਿਓਜਾਨਹੁ ਚਤੁਰਸੁਜਾਨ। ਜਿਸਤੇਉਪਜਿਓ ਨਾਨਕਾ ਲੀਨਤਾਹਿ ਮੈਮਾਨ" ॥ ਜੋਜਿਸਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂਸੋ ਨੇਮਕਰਕੇਤਿਸੀ ਵਿਖੈਲੀਨਹੋਤੇਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇਸੌਮਜ੍ਯਵਾਰਸ੍ਰੁਤ ਮੈਭੀਜਗਤਕਾ ਕਰਤਾਹਰਤਾ ਬਿਨਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਔਰਕੋਈਭੀ ਸਿਧ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ਔਜੋਜਿਸਕਾ ਕਾਰਯਹੋਤੇਹੈ ਵਹੁਕਾਰਯ ਤਿਸਕਾਰਣ ਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇਸੂਰਯ ਕਿਰਣਵਤ ਸਰਬਜਗਤਬ੍ਰਹਮਸੇ ਹੀ ਉਪਜਤੇਹੈ ਬ੍ਰਹਮਮੈਹੀਇਸਥਿਤਹੈ ਰਜੂਸਰਪਵਤ ਬ੍ਰਹਮਮੈਹੀ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨਸੇ ਲੀਨਹੋਵੇਗਾ ਯਾਂਮੈਕੁਛਸੰਦੇਹ ਨਹੀਹੈ ਔਰ ਹੇਸਿਖਧੂਪਛਾਯਾ ਸੁਖਦੁਖਮੈਤ੍ਰੂ ਉਚਨੀਚਸੂਖਮਅਸਥੂਲ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਜਗਤਸਭ ਮਨ ਕਾ ਕਲਪਾਹੂਆਹੈ ਔਰਤੁਮਲੌਕੀ ਬੀਚਾਰ ਵਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇ ਦੇਖੋ ਜੋਉਸ੍ਰਰਆਦਿਕ ਬਨਵਾਸਜੋਂਵਾ ਤੇ ਕਿਨਛਪਰਛਾਏਹੈ ਧੂਪਮੈਹੀਬਡੇ ਮਸਤਹੋਕੇ ਫਿਰਤੇਰਹਤੇਹੈਂ ਛੁਧਾ ਪਿਪਾਸਾਉਸਨਆਦਿਕ ਸਭਸਹਾਰਤੇਹੈ ਔਬਨਮੈਨਿਉਲੇਮੂਸੇ ਸਸੇਸਯਾਰਮ੍ਰਿਗ ਆਦਿਕ ਆਠਮਾਸਪ੍ਰਯੰਤ ਪਯਾਸੇਹੀ ਰਹਤੇਹੈਂ ਜਬਚਤੁਰਮਾਸਾ ਲਾਗਤੇਹੈ ॥ ਤਬੀਜਲ ਪਾਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ੮ਨਹੀਤੋ ੮ ਮਾਸਪ੍ਰਯੰਤਪਯਾਸੇ ਰਹਤੇਹੈ ਜਬਯੇਜੀਵਜਲਕੋ ਦੇਖਤੇਹੈ ਤਬੀ ਇਨਕੋਜਲਪੀਨੇਕਾ ਅਧ੍ਯਾਸਫੁਰਆਵਤੇਹੈ ਬਿਨਾਦੇਖੇ ਜਲਪੀਨੇਕੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀਹੀ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਇਸਤੇਯੇਸਿਧਹੂਆ ਛਾਂਧੂਪਭੂਖਪ੍ਯਾਸਆਦਿਕ ਮਨਕੇਹੀਕਲਪੇ ਹੂਏਹੈ। ਵਾਸ ਤਵ ਤੇ ਕਨਕਕਟਕਵਤ ਸਰਬਬ੍ਰਹਮਹੈ ਇਤਨੇਮਾਤ੍ਰਹੀਵਾਸਤਵ ਯਥਾਰਥਉਪਦੇਸਹੈ ਅਬਤੁਮਨਿਜਸ੍ਵਰੂਪਕੋ ਜਾਨਕੇਸੁਖੀਰਹੋ। ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਪੁਨਾਬਚਨ ਕੀਆ ਅਬ ਤੁਮਾਰੇਸਰੀਰਕਾ ਭੀ ਥੋੜਾਹੀਸਮਾਹੈ ਔ ਕਬੀਕਬੀ ਮੂਲਰਾਜਕੀ ਓਰਦੇਖਕੇ ਐਸੇਭੀ ਬਚਨਕਰਤੇਥੇ ਅਰੇਸਾਵਨਤੁਮਾਰੇ ਘਰਸੇ ਰਾਜਲਖਮੀ ਜੋ ਜਾਇਗੀ ਸੋਇਸਕੇ ਦ੍ਵਾਰਾ ਜਾਵੇਗੀ। ਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਕੋ ਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਰਾਜਾਕੋ ਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਚਲਨੇ ਕੀ ਤ੍ਯਾਰੀਕਰਤੇਭਏ। ਤਬਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲ ਔਰਸੰਤਹੁਕੀਅਸ੍ਵਾਰੀਅਰਥਦੋਊਠ ਮੰਗਵਾ

ਲੀਏ ਤਥਾਗੁਰੂਜੀਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀਵਾਸਤੇ ਏਕਸੁੰਦਰਅਸੀਲਉਤਮ ਚਾਲਵਾਲਾਘੋੜਾਤਾਤ ਕਾਲਹੀਮੰਗਵਾਇਲੇਤਾਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ਕੇਹੇਪ੍ਰਭੁਜੀ ਬੜੇਕਠਨਜੇਸ੍ਵਕੇਦਿਨਹੈਂ ਔ ਮਹਾਤਪਤਪੜਤੀਹੈ ਆਪਅਚਾਨਕਹੀ ਤਯਾਰਹੋਪਰੇਹੋ ॥ ਆਪਕੇਸਾਥਕੇ ਸੰਤਹੁਕੀਅਸਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇਯੇਦੋਸ਼ੁਤਰਹੈਂ ਔਆਪਕੀਅਸ੍ਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਏਕਘੋੜਾਹੈ ਆਪਔਰਤੋਕੁਛ ਅੰਗੀਕਾਰਨਹੀ ਕਰਤੇ ਪਰੰਤੂਮੇਰੇ ਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰੋ ਇਤਨਾਤੋਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਰਾਜਾਕਾ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮਦੇਖਕੇ ਤਿਸਕੀ ਬੇਨਤੀਮਾਨਲੇਤੇਭਏ । ਇਤਨੇਮੇਮੁਲਤਾਨ ਸਹਰਮੈਖਬਰ ਹੋਜਾਤੀਭਈ। ਜਿਸ ੨ ਨੇ ਸ੍ਰਵਣਕੀਆ ਜੋਗੁਰੂਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਈਹਾਂਸੇਉਪ੍ਰਾਮਹੋਕੇ ਤੁਰਚਲੇਹੈਂ ॥ ਸੋਸੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਬ੍ਯਾਕੁਲਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨ ਅਰਥਤਾਤਕਾਲਹੀ ਆਜਾਤਾਭਯਾ। ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰੁਰੁਪਯਾਮੋਹਰਆਦਿਕ ਜੋਜੋਜਿਸਕੀ ਸਰਧਾਥੀਸੋਸੋ ਗੁਰੂਜੀਕੇਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਬਿਨਤੀਕਰਤਾਭਯਾ ਪਰੰਤੂਪਰਮਤ੍ਰਿਪਤ ਮੂਰਤਿਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇਜੋਸਦਾ ਸੰਤੁਸ੍ਟ ਹੂਏਹੂਏਅਪਨੇਆਤਮਾਕੇ ਆਨੰਦਵਿਖੇਸਦਾ ਮਗਨਰਹਤੇਹੈ ਸੋਤਿਸਪਦਾਰਥਕੋ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਜੀ ਸਪਰਸਭੀ ਨ ਕਰਤੇਭਏ।ਸਰਬ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਗਵਨਸਮੇ ਵੈਰਾਗ ਕਰਤੇਭਏ।ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਜਲਛੁਡਾਦੇਤੇਭਏ । ਔ ਆਪਸਮੈ ਪਰਸਪਰ ਕਹਤੇਭਏ ਕੇ ਦੇਖਹੁ ਅਬਹਮਲੋਗਨਕੇ ਕੈਸੇਖੋਟੇਭਾਗਉਦੇਹੂਏਹੈ ਜੋਐਸੇਉਤਮ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਇਸਦੇਸਕਾ ਤ੍ਯਾਗਹੀਕਰਚਲੇਹੈਂ । ਯੇ ਤੋ ਅਪਨੀ ਮੌਜਕੇਮਾਲਕਹੈ ਅਬਫਿਰਇਨਕਾ ਦਰਸਨ ਬਡੇ ਭਾਗੋਂ ਸੇਤੀਹੈ। ਕੋਈਲੰਬੀਸ੍ਵਾਸਲੇਤੇ ਵੈਰਾਗਕਰਤੇ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਵਿਯੋਗਜਨਯ ਅਤਿਕਸ੍ਟਹੋਤਾਭਯਾ। ਤਬਸਭਕੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਹੇਸੰਤਜਨੋ ਮਿਲਨਾ ਔ ਬਿਛਰਨਾ ਯੇਸੰਯੋਗ ਵਿਯੋਗ ਜਗਤਵਿਖੈਕਾਰਚਲਾਇਰਹੇਹੈ। ਔਯੇਸਰੀਰ ਭੀ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਔ ਇਨਸਰੀਰੋਂਕੇ ਸਾਥਜੋਸਨੇਹਮੋਹ ਪਰੀਤੀਕਰਣੀ ਹੈ ਸੋਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਤਥਾ ਗੁਰੂਸਬਦਃ—ਜੇਤਾ ਮੋਹਪ੍ਰੀਤ ਸੁਆਦ। ਸਭਾਕਾਲਖ ਦਾਗਾ ਦਾਗ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਸਰੀਰੋਂਕੇਸਾਥ ਤਥਾ ਕਿਸੀਭੀਪਦਾਰਥ ਮੈ ਮੋਹਨਹੀਕਰਣਾ।ਕਾਹੇਤੇਜਿਤਨਾ ਮੋਹਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ ਉਤਨਾਹੀਕਾਲਖਕਾਦਾਗਹੀਹੈ। ਜੇਸਰੀਰਆਦੀ ਪਦਾਰਥੋਂਸੇ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੀਤੀ ਜੀਵ ਕਰਤਾਹੈ । ਤਬਦੋਸਪਾਪ ਰੂਪੀਕਾਲਖਕਾ ਦਾਗਮੁਖਪਰਲਗਾਇਕੇਪਰਲੋਕਮੈ ਜਤਾ ਹੈ ਦਾਗਦੋਸਮੁਹਿਚਲਿਆਲਾਇ। ਸਭਹਰਾਮਜੇਤਾਕੁਛਖਾਇ ॥ ਬਿਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਸੇ ਜੋਕੁਛਜੀਵਭਛਨਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸਭਹਰਾਮਹੈ । ਤੁਰਕਭਾਖਾਮੈ ਅਭਖ ਪਦਾਰਥ ਕਾਨਾਮਹਰਾਮ ਹੈ। ਯਾਂਤੇਸਬਦਸਪਰਸ ਰੂਪਰਸਗੰਧਆਦਿਕ ਜਿਤਨੇਵਿਖੈ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਉਤਨੇਹੀਇਸਜੀਵਕੋਅਭਖਰੂਪਹੈ। ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਆਦਿਕਚਾਰੋਂਵਰਣੋਕੋ ਅਭਖਰ੍ਯ

ਗੇ ਮਾਂਸਹੈ। ਤਸੇਹੀ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨਬਿਨਜੀਵਕੇ ਵਾਸਸਭਤੇਅਭਖਰੂਪਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਤੁਮਜਾਹੁਆਪੋਆਪਨੇ ਘਰੋਂਮੈਂਇਸਥਿਤਹੋਕੇ ਧਰਮਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਖਾਵਹੁ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾ ਜਾਪਜਪੋਆਏਗਏ ਸੰਤਕੀਸੇਵਾਕੀਆਕਰੋ ਪ੍ਰੇਮਸੇ। ਐਸੇ ਸਰਬਕੇ ਪ੍ਰਤਿਸਾਂਝਾਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਤਹਾਂ ਆਮਖਾਸਕੇਬਾਗਮੈਸੇਚਲਦੇਤੇਭਏ। ਰਾਜਾਸੇ ਆਦਿਲੇਕੇਬਹੁਤਸੇਲੋਕ ਸੰਤਹੁਕੋਬਿਦਾਕਰਣੇ ਅਰਥਆਏ। ਸੋਲੋਕਜੋਸੰਤਹੁਕੇਵਿਯੋਗ ਸੇ ਦੁਖਸੋਕਕੇਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਜਿਨਕਾਮਨ ਡੂਬਰਹਜੇਹੈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਬਹੁਤਦੂਰਪ੍ਰਯੰਤ ਆ ਗਏ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸਭਕੋ ਧੀਰਯਦਿਲਾਸਾਦੇਕੇ ਪੀਛੇਹਟਾਵਤੇਭਏ। ਔਆਪਸਨੇਸਨੇ ਮਾਰਗਮੈਗਮਨਕਰਤੇਭਏ ਸਭਕੇਨੇਤ੍ਰਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਓਰਲਾਗਰਹੇਹੈ ਔਸਭਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਜਲਕਾਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਜੇਜਾਤੇਹੈ। ਜਹਾਂਲਗਦਿਖਾਈਦੇਤੇ ਰਹੇਹੈ ਤਹਾਂਲਗ ਦੇਖਤੇਰਹੇਹੈਂ ਔਸਭਕਾਮਨਐਸੇਕਰੈ ਕੇਗੁਰੂਜੀਕੇਸਾਥਹੀ ਗਮਨਕਰੈਂ। ਪਰੰਤੂਕਿਆ ਕਰੈ ਜੋਸਾਥਲੇਜਾਨੇਕੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗਯਾਨਹੀਹੈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਜਬਬਹੁਤਦੂਰ ਚਲੇਗਏਸਭਕਾ ਮਨਅਪਨੇਸਾਥਲੈਕੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਯਹੋਜਾਤੇਭਏ ਤਬਸਭੀਲੋਕਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਪਛਤਾਤੇਹੂਏਅਪਨੇਘਰੋਂਕੋ ਲੋਟਆਤੇਭਏ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ। ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀ ਆਗਯਾ ਪਿਤਾਕੀਸਾਥ ਅਯੁਧਯਾਂਸੇਬਨਕੋ ਗਏਹੈਂ। ਔਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨਸੇ ਬਿਦਾਹੋਕੇਮਥਰਾ ਕੋਆਏਹੈਂ। ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਵਿਯੋਗਜਨਜੈਸੇ ਉਨਲੋਗਨਕੋ ਦੁਖਹੂਆਥਾ। ਤੈਸੇਹੀ ਈਹਾਂਭੀਜਿਗਯਾਸੂਜਨੋਕੇ ਮਨਮੇਪਰਮਕਲੇਸ ਹੋਤਾਭਯਾ॥

ਦੋਃ–ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਦੇ ਸਭਕੋ ਸੰਬੋਧ।
ਗਮਨ ਕੀਨ ਗੁਰੁਦਿਸ ਭਲੇ ਜਾਕੇ ਨਹਿ ਲੋਭ॥ ਓੰਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ
ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ਨਾਮ ਦਸ਼ਮੋ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਓੰਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਧ ੧੦ ਧ੍ਯਾਯ

ਦੋਃ–ਸਤਿਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਦੈ ਕਰਤ ਸਿੰਧੁ ਭਵ ਪਾਰ।
ਸ੍ਵ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਥਿਤ ਸਦਾ ਤਹ ਗੁਰੁ ਬੰਦ ਹਮਾਰ॥

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥ ਜਬਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਮੁਲਤਾਨਸੇਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥਚਲਨੇਕੋ ਤ੍ਯਾਰਹੂਏ। ਤਬਜਿਸਭਾਈਹੀਰਾਸਿੰਘਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ

ਜੀਨੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਲਜ੍ਯਾਵਨੇਵਾਸਤੇ ਭੇਜਾਥਾ। ਸੋਭੀਪਹੁਚਜਾਤਾਭਯਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸੇਵਕਚਾਰਾਜਾਨਕੇ ਬੜਾਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪਾਸਬੈਠਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਅਤਿ ਉਤਮਰੀਤੀਸੇ ਤਿਸਕਾਪੂਜਨਕੀਆਔਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਕੁਸਲਖੇਮਵਾਰੰਵਾਰ ਪੂਛਤੇਭਏ ਔ ਸੰਦੇਸਾਗੁਰੂਜੀਕਾਸੁਨਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇਹਮਆਗੇਤਯਾਰੀਕਰੀਬੈਠੇਹਾਂਤਬਕਿੰਚਤ ਕਾਲ ਬੈਠਨੇਸੇ ਅਨੰਤਰਤਿਸਕੇਮਨਮੈਸੰਕਲਪ ਹੂਆਕੇਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇਕੂਪਸੇਮੇਰਾਭੀ ਉਧਾਰਕਰੈਂ। ਤਿਸਸੰਤਹਰਾਸਿੰਘਕੇ ਸੰਕਲਪਕਰਨੇਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਸਤਗੁਰੂਜੀ ਇਸ ਸਬਦ ਕਾ ਉਚਾਰ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਦੀਖਿਆਆਖਬੁਝਾਯਾ ਸਿਫਤੀਸਹਜਸਮੇਉ॥ ਤਿਨਕੋ ਕਿਆਉਪਦੇਸੀਐ ਜਿਨ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕਦੇਉ॥੧॥ ਐਸੇਬਚਨਕਹਕੇ ਪੁਨਃਬਚਨਕੀਆਕੇ ਜੋਖਾਈਮੈਪਰੇਹੂਏਢਟਿਆਂ ਕਾ ਉਧਾਰਕਰਤੇਹੈਂ ਵਹੁਕਦਾਅਪਨਾ ਉਧਾਰਕਰਣੇਕੇ ਸਾਮਰਥਨਹੀ ਹੋਸਕਤੇਹੈਂ। ਜਬ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੀਪ੍ਰੇਰਣਾਸੇਭਾਈਹਰਾਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨਕੋਚਲਾਜਾਤਾਥਾ ਤਬਮਾਰਗ ਮੇਕਹੂੰਏਕਢਟਾਨਾਮਗਕਾਸਾਹੂ ਕਿਸੇਨੇਛੋਡਜਾ ਹੁਆਥਾਵਹੁਸਾਹਨ ਕਹੂੰਖਾਈਮੈ ਗਿਰ ਪਰਜਾਥਾ ਵਹੁਨਿਕਸਨਹੀ ਸਕਤਾਥਾ॥ ਐਸੰਤਹਰਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਸਰੀਰਭੀਜ੍ਵਾਨ ਬੜਾ ਬਲੀਥਾ ਤਿਸਨੇਅਪਨੇ ਬਲਕਰਕੇਤਿਸਭੂਖੇ ਪਡ੍ਯਾਸੇਢਟੇਕੋਤਿਸਖਾਤਮੈਸੇ ਨਿਕਾਸਦੀਆ ਥਾ। ਸੋਤਿਸਕੇਕਰਮਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਸਿਮਰਣਕਰਾਇਦੀਆ। ਤਬ ਸਤਹਰਾਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣ ਕਮਲੋਪਰਪੁਨਾ ਪ੍ਰਣਾਮਕੀਆ। ਤਿਸਕੋਭੀਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨ ਕਾਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਨਿਹਾਲਕਰਤੇਭਏ। ਸੋਸੰਤਹਰਾਸਿੰਘ ਸੰਤ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਬਹੁਰੰਗਾ ਮਾਈਰਾਮਕੀ ਸੰਤਦਾਦੂਪੰਥੀਭੀ ਕਿਤਨੇਕਸਾਥਥੇ। ਭਾਈਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀਸੇ ਆਦਿਲੇਕੇ ਬਾਰਾਂਤਰਾਂਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਾਥਆਏ। ਜਹਾਂਆਇਕੇਟਿਕੈ ਤਹਾਂਜਲਛਾਯਾਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਗ੍ਰਾਮੋਸੇਬਾਹਰਹੀਟਿਕੇ। ਔਸਭਗ੍ਰਾਮਵਾਸੀਲੋਕ ਸੰਤਹੁਕੇਦਰਸਨ ਅਰਥਸ੍ਵਾਭਾਵਕ ਹੀ ਚਲੇਆਵਹਿ। ਉਨਸਭਲੋਕੋਂਕੇ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦ੍ਯਾਕਾਹੀ ਉਪਦੇਸਕਰੈ। ਔਰਜੇਕੋਈਪੂਛੇ ਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੁਛ ਹਮਕੋਭੀਅਪਨੀ ਸੇਵਾਬਤਾਵਹੁਜੀ। ਤਬਬਚਨਕੀਆਕਰੈਕੇ ਤੁਮ ਗੋਬਿੰਦਭਜਨਕੀਆ ਕਰੋਏਹੀਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾਹੈ ਐਸੇਬਚਨਸੁਣਕੇ ਮਾਰਗਕੇ ਗ੍ਰਾਮਵਾਸੀ ਲੋਕਬਡੇਅਸਚਰਜ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਂਕਹੈਕੇਐਸੇਸੰਤਆਜਪ੍ਰਯੰਤਕੋਈਕਬੀਨਹੀਦੇਖੇਹੈਂ। ਔਰਜੋਸੰਤਹੈ ਸੋਤੋਆਇਕੇਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰਰੁਪੈਆਦਿਕਕੀ ਜਾਚਨਾਕਰਤੇਹੈਂ ਔਯੇਮਹਾਤਮਾ ਤੋਕੁਛਭੀਬਿਨਾਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨਜਾਚਤੇਹੈਂ। ਪੁਨਾਕਿਸੀਨੇਕਾਕਰੀ। ਕੇਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਇਨਅਨਅਧਿਕਾਰਯੋਂਕੋ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਹੋ ਇਹਬਾਤ ਤੋ ਬੜੀ ਅਨੁਚਿਤਬਾਤਹੈ ਲੋਕਸ਼ਾਸਤ੍ਰਸਵਿਰੁਧਹੈਂ॥ ਉਤ੍ਰਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇਸਧੋਹਮਸ੍ਰੀਗੁਰੂ

ਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕਰਣੇਅਰਥਚਲੇਹਾਂ।ਸੋਸਰਬਜਪੋਂਤਪੋਂਤੀਰਥੋਂਯਗੋਂਦਾਨੋਂਪੁਨਜੋਂਸੇ ਸਨੇ
ਭੀਅਧਿਕਪੁਨਯਫਲਹੋਤੋਹੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਦਰਸਨਕਾ।ਔਪੂਰਬਜਨਮਮੈਜਿਨ੍ਹੋਨੇ ਨਿਸਕਾਮ
ਬਡੇਉਤਮਪੁਨਦਾਨਕੀਏਹੂਏਹੈਉਨਕੋਪੂਰਣਗੁਰੂਜੀ ਕਾਦਰਸਨਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ
ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨਕੇ ਦਾਨਸਮਾਨਔਰਦਾਨ ਬੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੇ ਕਥਨਸੇਸੰਸਾਰਮੈ ਕੋਈਨਹੀ ਹੈ
ਇਸਹੇਤੁ ਸੋਹਮਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾਕਾਦਾਨ ਸਭਕੋਦੇਤੇਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ । ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਧੀਰੇ
ਧੀਰੇ ਸਾਰਾਮਾਰਗ ਉਲੰਘਕੇਲਵਪੁਰ ਮੈਭੀਨਹੀਂਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਬਾਹਿਰਬਾਹਿਰ ਤਰਨ
ਤਾਰਣਜੀਜਾਇਪਹੁਚੇ।ਤਹਾਂਇਸਨਾਨਤੀਰਥਮੈਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਰਜਨਦੇਵਜੀਕੇਦਰਬਾਰ
ਮੈਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਆਦਿਕਪ੍ਰਸਾਦਲੈਜਾਇਕੇਯਥਾਯੋਗਭੇਟਾ ਰਖਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇ ਦਰਸਨਕਰਤੇ
ਭਏ। ਪੁਨਃਪ੍ਰਕਰਮਾ ਦਰਬਾਰਕੀਕਰਕੇ ਕਿੰਚਿਤਕਾਲਤਹਾਂ ਬੈਠਕੇਪੁਨਾਗਮਨ ਕਰਤੇ
ਭਏ। ਅਬੀਤੀਨਚਾਰਘਟਿਕਾਰਾਤ੍ਰੀਸੇਸਰਹਤੀਥੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸੰਤਪੁਰੇਮੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ-
ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰਮੈਜਾਇਪਹੁਚੇ। ਆਗੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰਮੈ ਰਾਗੀਰਾਗਮੈਪਾਇ
ਕੇ ਆਸਾਕੀਵਾਰਕਾ ਪਾਠਕਰਰਹੇ ਹੈਂ। ਔਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਭਾਬਡੇਵਿਸਤਾਰ ਮੈ ਲਾਗ
ਰਹੀਹੈ। ਜੈਸੇਇੰਦ੍ਰਕੀ ਸਭਾਹੋਵੈਤਦਵਤ। ਰਾਗੀਬਡੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਰਾਗ ਮੈਪਾਇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ
ਜੀਕੇਸਬਦਗਾਨ ਕਰਰਹੇ ਹੈ ਮਾਨੋਦੇਵਗੰਧਰਬ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸਭਾਕੇਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ
ਜਲਚਲਾਜਾਤੋਹੈ। ਤਿਸਸਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸਭਾਮੈਸ੍ਰੀਖੁਦਾਹਰੀ ਜੀਪ੍ਰਵੇਸਕਰਤੇ ਭਏ।
ਪੁਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੀਭੇਟਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਧਰਕੇਦੀਵਾਨਕੇਬੀਚਮੈ ਧਰਤੀਪੈਲੰਬੇਪੜ
ਕੇਵਿਧੀਵਤ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗਪ੍ਰਣਾਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਬੀਰ ਪੰਚਾਨਨਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੇਆਗੇ ਕਰਤੇ
ਭਏ। ਆਗੇਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸਮਾਧਿਮੈਇਸਥਿਤਹੈ। ਕੈਸੇਗੁਰੂਜੀਹੈ
ਜੋਤੀਨੋਭੂਤਭਵਿਖਯਤ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲੋਂਕੇਗਯਾਤਾਹੈ। ਤੀਨਹੁਲੋਕੋਮੈ ਜੋਵਰਤਮਾਨ ਹੈ
ਸੋਜਿਨਕੋਹਸਤਾਮਲਕਵਤ ਵਿਦਤਹੈ । ਸਾਮਾਨਮਾਨੁਖੋਂਕੇ ਸਮਾਨਅਪਨੇਸਿਖਕੇ ਸੀਸ
ਪਰਕਰਣਾਕਰਕੇ ਹਸਤਕਮਲਧਾਰਕੇ ਪੂਛਤੇਭਏ। ਇਸਸਮੇਮੈਯੇਕੌਨ ਬਡੇਭਾਗੋਂਵਾਰੋ
ਆਇਪ੍ਰਾਪਤਭਯੋ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਸਿਖੋਂਨੇ
ਬੇਨਤੀਕਰੀ। ਹੇਪ੍ਰਭੋਯੇਆਪਕੇ ਪਰਮਪਯਾਰੇਸਿਖ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਹੈ ਮੁਲਤਾਨਸੇਆਪ
ਕੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾਸੇਆਏਹੈਂ। ਆਪਕੇਚਰਣੋਂਕੇ ਹਜੂਰਭੇਟਾਧਰਕੇ ਆਪਕੇਚਰਣਕਮਲੋ ਪਰ
ਨਿਮਸਕਾਰਕਰਤੇਹੈਂ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਿੰਘੋਂਸੇਸੁਣਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ।
ਪੁਨਾਅਪਨੇਸਿਖਕੋ ਬਡੇਸਨੇਹਸੇਕੰਠ ਲਗਾਤੇਭਏ। ਪਰਮਆਨੰਦਕਰਕੇ ਸਿਖਕੇ ਨੇਤ੍ਰ
ਕਮਲੋਂਸੇਜਲਕਾਪ੍ਰਵਾ ਚਲਾਜਾਤੋਹੈ ਪੁਨਾਆਗਯਾਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਹਜੂਰ ਬੈਠਜਾਤੇ
ਭਏਦੋਨੋਹਾਥਜੋਰਕੇ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਅਤਿ ਸਨੇਹਕਰਕੇ ਕੁਸਲਖੇਮਪੂਛਤੇ

ਭਏ। ਤਬਸਿਖਨੇ ਸਰਬਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਸੇ ਆਜਸੁਕੁਸਲ ਹੂਆਹੈ ਐਸੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ। ਸਭਾਕੇਬੀਚਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਬਠੇਹੂਏਐਸੇ ਸੋਭਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਭਏ। ਜੈਸੇ ਦੇਵਗੁਰੁਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿਕੇ ਸਮੀਪਅਮਰਪਤਿਇੰਦ੍ਰ ਸੋਭੇਤਵਦਤਸੋਭਤੇਭਏ। ਤਹਾਂਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀਸਭਾਭੀਐਸੇਭਰਰਹੀਹੈ। ਜੈਸੇਇੰਦ੍ਰਕੀਸਭਾ ਸੋਭਤੀਹੈ। ਦੇਵਤਾਕੇਸਮਾਨ ਸਰਬ ਸਿੰਘਸੋਭਾਦੇਰਹੇਹੈਂ। ਤਿਨਕੇਬੀਚਪ੍ਰਕਾਸ ਤੇਜਯੁਕਤਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਐਸੇਸੋਭਤੇਹੈਜੈਸੇਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਂਮੈਇੰਦ੍ਰਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੈਤਥਾਜੈਸੇ ਤਾਰਾਗਣਮੈ ਤਾਰਾਪਤਿਚੰਦ੍ਰਮਾ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੇ। ਜਿਸਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸਭਾ ਕੋਦੇਖਕੇਦੇਵਤਾ ਅਸੁਰਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕਕਾ ਮਨ ਲੋਭਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਹੈ। ਤਥਾਕਥਾਕੀਰਤਨ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕਾ ਯਸਸਰਬਦਾਕਾਲ ਹੋਤੇਰਹਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਵਾਹਰੂਪਕਰਕੇ ਆਠੋਯਾਮਹੋਤੇਰਹਤੇਹੈ ਅੰਤਰਾਯਨਹੀਪੜਤੇਹੈ। ਨਾਮਕਾ ਸਦਾ ਵਰਤਔਅੰਨਕਾ ਸਦਾਵਰਤਨਿਰੰਤਰਹੀ ਲਾਗੋਜਰਹਜੇਹੈ। ਤਥਾਭਾਈਬੁਲਾਕਾਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇਰਾਗੀਜਨ ਆਪੋਆਪਨੇਸਮੇਮੈ ਆਇਕੇਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਚੌਕੀਂਕਰਤੇਰ ਹਤੇਹੈਂ। ਬੜੇਪੁਨਆਤਮਾਂਬੜੇ ਭਾਗੋਂਵਾਲੇਸਿਖਸੰਗਤ ਸ੍ਰਧਾਭਗਤੀਕਰਕੇ ਸੁਣਤੇਹੈਂ। ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖਹੋਕੇ ਸਾਸ੍ਟਾਂਗਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੀਥੀ। ਤਬ ਭਾਈਮਖਣ ਸਿੰਘਕੇ ਮਨਮੈਸੰਕਲਪਹੂਆ। ਕੇਯੇਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਬਹੁਤਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਾਬਲ ਔ ਕੁਰਾਸਾਨਕੀਧਰਤੀ ਮੈਰਹੇਹੈਂ। ਇਨਕੇਸਿਰਪਰ ਕੇਸਤੁਰਕੋਨੇਕੈਸੇ ਰਹਣੇਦੀਏ ਹੋਵੈਂਗੇ ਔਇਨਕਾਸਿਖੀਧਰਮ ਕੈਸੇਰਹਣੇਦੀਆਹੋਗਾ। ਅਰਥਾਤਤੁਰਕੋਂਨੇ ਇਨਕੇਕੇਸਉਤਾਰ ਕੇ ਧਰਮਸੇਬਿਧਰਮ ਆਵਸਜਕਰਦੀਆਹੋਗਾ ਇਸਮੈਸ਼ਕ ਨਹੀਹੈ। ਇਸਓਰ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਕੇਮਨਮੈ ਐਸਾਸੰਕਲਪਹੋਤਾਹੀਥਾ। ਉਸਓਰਸੰਤਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇਹਜੂਰਇਸਥਿਤਹੋਕੇ। ਪ੍ਰਥਮਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕੇ ਬੋਧਕਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਮੈ ਜੋ ਲਿਖੇ ਹੈਸ੍ਵਯੇਸੋਪਢਕੇ ਕਢਹੁਕੰਚਨਭਇਅਉ ਸਬਦਗੁਰੁਸ੍ਰਵਣਹਿਸੁਣਿਅਉ। ਬਿਖਤੇਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੁਯਅਉਨਾਮਸਤਿਗੁਰਮੁਖ ਭਣਿਅਉ। ਲੋਹਿਯਉਹੋਇਓ ਲਾਲਨਦਰਿਸਤਿਗੁਰੁਜਦਿ ਧਾਰੈ ਇਤਯਾਦਿਕਸੁਣਾਇਕੇ ਦੁਤਯਾਕਿਬਲਾਪਨਾਹ ਪੁਨਾਪੁਨਾਐਸੇਨਿਮ੍ਰਤਾਯੁਕਤਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ। ਹੇਪ੍ਰਭੋਆਜਸਫਲ ਥੀਏਹੈਂਹੇਕ੍ਰਿਪਾਲੋਜੋਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਪ੍ਰੇਰਕੇ ਆਪ ਨੇ ਦਰਸਨਦੇਕੇਹਮਕੋ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਓ ਹੈ। ਅਰਜੂਬੰਦਾਯੇ ਆਪਨੇ ਨਿਹਾਲਕੀਓ ਹੈ। ਐਸੀ ੨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇਪੁਨਾਸਾਸ੍ਟਾਂਗਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇਭਏ। ਜਬਦੰਡਵਤਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇ ਉਠਕੇਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਖੜੇਹੋਤੇਭਏ। ਤਬਪੁਨਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਿਖਕੇ ਦੋਨਹੁਹਾਥ ਅਪਨੇਹਸਤਕਮਲਸੇ ਪਕੜਕੇਪਾਸ ਬੈਠਾਇਲੇਤੇਭਏ। ਤਬਸਿਖਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕੋ ਅਪਨੇਕਰਕਮਲੋਂਸੇ ਸਨੇਸਨੇ ਮਰਦਨ ਕਰਤੇ

ਭਏ। ਤਬਦੁਤੀਯਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਵਿਸੇਸਕਰਕੇ ਪਰਮਸਨੇਹਸੇ ਕੁਸਲਖੇਮਪੂਛੀ-ਤਬਸਿਖਨੇਨੀ ਪਰਮਪ੍ਰੇਮਕੇਜਲਮੇ ਭਰਗਏਨੇਤ੍ਰਕਮਲ ਜਿਨਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇਹੇਭਗਰੋਵਨ ਆਪਕੇਦਰਸਨਕਰਕੇ ਆਜਹਮਾਰੇਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕੁਸਲਹੂਆਹੈ। ਆਜ ਹਮਾਮ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪਰਮਆਨੰਦਹੂਆਹੈ ਆਜਹਮਾਰੇਸਭੀਕਾਰਯ ਸਿਧਹੂਏਹੈਂ। ਆਜਹਹੋਕੋਸਰਬਸੰਪਦਾਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈਹੈਆਜਹਮਾਰੇ ਸਰਬਦੁਖਦਰਿਦ੍ਰ ਕਲੇਸਕਸ੍ਰਨਸ੍ਰਹੋਗਏਹੈ॥ ਤੀਰਥਨਾਤਿਆਂ ਏਕਫਲ ਸੰਤਮਿਲੇ ਫਲਚਾਰ। ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲੇ ਅਨੇਕ ਫਲ ਕਹੈ ਕਬੀਰਬੀਚਾਰ॥ ਅਪਕੇਦਰਸਨਕਰਕੇ ਆਜਹਮਕੋ ਸਰਬ ਸੁਭਪੁਨਜਫਲੋਂਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਈਹੈਆਪਕੇਦੀਦਾਰਸੇਹੀ ਆਜਹਮਪਰਮ ਆਨੰਦਕੋਪ੍ਰਾਪਤਭਏ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਦੇਵਰਾਜ ਇੰਦ੍ਰਦੇਗੁਰੂਬ੍ਰਿਹਸਪਤਿਕੇ ਆਗੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀਹੋਜਾਵੇ ਔਜੈਸੇਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀ ਸ੍ਰੀਵਸਿਸ੍ਟਜੀਕੇਆਗੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰਕੇਤੂਸਨੀਹੋਜਾਵੈਂ॥ਤੈਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਗੇਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਨਤਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀਹੋਜਾਵੈ ਔਜੈਸੇਬਡੇਮੇਘਕੇ ਆਗੇਮੋਰਸਬਦ ਕਰਕੇਚੁਪਕਰਜਾਤੇਹੈ ਤੈਸੇਚੁਪ ਕਰਜਾਤੇਭਏ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵਿਧਿਵਤਸਿਖਕੀ ਬੇਨਤੀਨਿਮ੍ਰਤਾਪੂਰਬਕ ਸੁਣਕੇਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਸ੍ਰੀਮੁਖਸੇ ਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਬਹੁਤਅਛਾ ਹੂਆਜ ਸੰਤਆਗਏਹੈਂ ਇਨਸੇਬਹੁਤਜੋਂਕਾ ਕਲਜਾਣਹੋਗਾ ਔਬਹੁਤਜਾਂਕਾਉਧਾਰ ਭਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੁਨਾਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੋ ਹੁਕਮਹੂਆਕੇਸਰਦਾਰਹਮੀਰਸਿੰਘਕੀਹਵੇਲੀ ਮੈਸੰਤਾਂਕਾਡੇਰਾਕਰਾਇਦੇਵਹੁ। ਰਾਜੇਕੇਦਫ਼ਤਮੈ ਗ੍ਰਮਹੈਤਹਾਂਕ ਰਹਨੇਵਾਲਾਥਾ ਔਗੁਰੂਜੀਕੀਭੂਆਕਾਪੁਤ੍ਰਭ੍ਰਾਤਾਥਾ ਸਰਦਾਰਹਮੀਰਸਿੰਘ ਔਰ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੇਸੇਖਾਨਜੇਕੋ ਹੁਕਮਦੀਆਕੇਤੁਮਨੇ ਸਰਦਾਈਮਿਠੇ ਆਦਿਕ ਜੋਕੁਛਵਸਤੁ ਚਾਹਜੇ ਸੋਪਹੁਚਾਇ ਦੇਣੀ ਸਭਤਰਹਸੇ ਖਬਰਰਖਣੀ। ਔਮਤਾਬਸਿੰਘਲਾਂਗਰੀਕੋ ਆਗਜਾਕਰੀਕੇ ਤੁਮਨੇ ਸੰਤਹੁਕੇਪ੍ਰਸਾਦਪਾਣੀਕੀ ਖਬਰਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਰਖਣੀਹਮਾਰੇਥਾਲਮੈਸੇ ਰੋਜਪ੍ਰਸਾਦ ਦੋਨੋਵੇਲੇ ਪਹੁਚਾਇਦੇਣਾ। ਪੁਨਾਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੋ ਹੁਕਮਹੂਆ ਤੁਮਨੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਵਹਾਰਕੀ ਸੰਤਹੁਕੀਖਬਰਰਖਣੀ। ਜੋਕੁਛਵਸਤੁਕੀਜਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਉਸੀਸਮੇ ਹਾਜਰ ਕਰਣੀਬਿਲੰਬਨਹੀਕਰਣੀ ਇਨਕਾਰਨਹੀਕਰਣਾ। ਜਬਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਰਹਣੇਲਾਗੇ। ਤਬਜੋਜੋਬਡੇ ਹਜੂਰਕੇਵੇਲੇਕੇਬ੍ਰਿਧ ੨ ਸਿੰਘਥੇਸੋਸਾਰੇਹੀ ਆਪਸਮੇਮਿਲਕੇਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ਕੇਸੁਣਜਾਹੈਜੋ ਮੁਲਤਾਨਸੇਸੰਤਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਆਏਹੈਂ। ਔਇਨਕੋ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਆਪਜਾਇਕੇ ਮੌਣਦਾਬਮੈਇਨਕੇ ਮਾਤਾਪਿਤਾਕੇ ਘਰ ਦੋਵ ਮਹੀਨੇ ਰਹਕੇਇਨਕੋ ਆਪਲਜਾਏਹੈਂ। ਪ੍ਰਥਮਬਡੇਸਭਸੇਚੇਲੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਏਹੀਹੈਂ। ਔਕਬੀ ੨

ਗੁਰੂਜੀਕੇਮੁਖਪੰਕਜਸੇਂ ਦਿਵਯਨਮੈਨਿਕਸੇ ਐਸੇਬਚਨਭੀਸੁਣਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਰਜਾਵੇਮੈਜੀਵਤੇ ਹੁਏਹੀਸਿੰਘਕੀਮੁਛਕਾ ਬਾਲਉਖਾੜਕੇ ਲਜਾਯਾਹੂ ॥ ਸਿੰਘਮੁਛਭੁਜੰਗਮਣਿਸੂਰੇ ਸਰਣਿ ਪਇਆਂ ॥ ਕਿਰਪਣਕੇਘਰ ਲਛਮੀਚਾਰੋਦੇਮੁਇਆ ॥ ਏਹੀਸੰਤਕਾਬਲਮੈ ਜਾਇਕੇ ਤੁਰਕੋਕੇਸਮੂਹਮੇ ਤੁਰਕਾਣੀਧਰਤੀ ਵਿਖੇਖੁਦਖੁਦਾਕਹਾਇਹੈ। ਔਦੀਵਾਨਮੈਂ ਬੈਠਕੇਕਬੀ ਕਬੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਪ੍ਰਸੰਗਸੇ ਉਸਤਤੀਪੂਰਬਿਕ ਇਨਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇਹੈਂ। ਅਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਈਹਾਂਹੀਆ ਗਏਹੈਂ। ਚਲੋਅਬਉਨਕੇਦਰਸਨ ਪਰ-ਸਨ ਕਰਜੇ। ਔਉਨਕੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਚਾ ਭੀਸ੍ਰਵਣਕਰਜੇ । ਔਬੜੀ ਸੁੰਦਰ ਮਧੁਰਧੁਨ ਾਣੀਸੇ ਬੜੇਵੈਰਾਗਕੇ ਸਬਦਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਵਹੁਸੰਤਸਬਦਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇਪ੍ਰੀਤਵਾਨੋਕੇ ਮਨਕੋਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਨਾਇਕੇ ਅਪਨੇਬਚਨਰੂਪੀ ਅਮੋਘ ਬਾਣੋਸੇ ਬੇਧਤੇਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ। ਸਬਦਰੂਪੀਬਾਣ ਅਚੂਕਹੀਮਾਰਤੇਹੈ। ਜਿਨਕੇਮਨਰੂਪੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਮੈਇਨਸੰਤਨਕੇ ਬਚਨਲਾਗਜਾਤੇਹੈਂ। ਵਹੁਜੀਵਤੋਫਿਰ ਸੰਸਾਰਕੇਕਾਮਕਾ ਤੋਨਹੀਰਹਤੇ ਹੈ ਵਹੁਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇਪਾਰਹੀਹੋਜਾਤੇਹੈਂ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇਜੋਵਹੁਬ੍ਰਿਧ ੨ ਸਿੰਘਥੇ ਸੋਜਾਇਕੇਦਰਸਨ ਕਰਕੇਸੰਤਨਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣ ੨ ਕੇਅਤਿਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨਹੋਕੇਅਪਨੇ ਆਪਕੋਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤਰੂਪ ਮਾਨਤੇਭਏਵਿਗਤਸੰਦੇਹ ਹੋਜਾਤੇਭਏ। ਔਰਜੋਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਹਜੂਰਕੇਦਰਬਾਰਮੈ ਸੰਤਹੁਕੇਕੇਸਹੁਕਾ ਵਿ-ਕਲਪਕੀਆਥਾ ਔਗੁਰੂਜੀਸੇ ਸਪਸ੍ਰਕਰਕੇਕਹੋਭੀ ਦੀਆਥਾ । ਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਯੇਸੰਤ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਤੁਰਕਾਨੀਧਰਤੀ ਕਾਬਲਦੇਸਮੈਰਹੇਹੈਂ ਅਰਥਾਤਤੁਰਕੋਂਕੇਘਰਮੈਹੀ ਰਹ ਕੇ ਕੇਸੇਸਿਖੀਧਰਮਮੈ ਸਾਬਤਰਹੇਹੋਵੈਂਗੇ। ਉਨਤੁਰਕੋਨੇਇਨਕੇ ਸੀਸਕੇਕੇਸਕੈਸੇਸਾਬਤ ਰਹਣੇਦੀਏਹੋਵੇਂਗੇ। ਅਰਥਾਤਨਹੀ ਕੇਸਸਾਬਤਰਹਣੇਦੀਏਹੈਂ ਯੇਹਨਿਸਚੈਹੁਆ ॥

ਉਤਰਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕਰਾ ਹੇਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀਹਜੂਰਨਾਮ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਜਿਨਕੇਸਹਾਯਕਹੈ ਉਨਕੋਡਰਕਿਸਕਾ ਹੈ। ਹਜੂਰਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਬਹੁਤਕਾਲਏਕਾਏਕੀਰਟਨਕਰਤੇਰਹੇਹੈਂ। ਤੈਸੇਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਭੀਬਹੁਤਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤਏਕਾਏਕੀ ਤੀਰਥਯਾਤ੍ਰਾਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈਂ। ਹਮਨੇਭੀਏਕਾਏਕੀ ਬਹੁਤਕਾਲ ਰਟਨ ਕੀਆਹੈ। ਯਾਤ੍ਰਾਮੈਕਈਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਦ੍ਰਿੰਦਆਦਿਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਹੂਆਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾਸੰਤਜਨਹੈਨ ਵਹੁਸ਼ਰਾਔਮਜਬਤੇ ਰਹਤਹੈਨ। ਪੁਨਾਜਿਨਕੇਅੰਤਰਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾ ਸਮਿ ਐਸੀਦ੍ਰਿਢਨਿਸ਼੍ਚਾਹੈ ਉਨਕੋਡਰਕਿਸਕਾਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਹਜੂਰਕੇ ਬਚਨਸੁਣੇਭੀ ਤਥਾਪੀਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਮਨਕਾਸੰਸਾਦੂਰ ਨ ਹੂਆ । ਇਨੋਨੇਕੇਸੋਂ ਕੀ ਬਿਅਦਬੀ ਜਰੂਰਕਰੀਹੈ ਇਸ ਸੰਕਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨਹੀ

ਣਰਹਗਏ ਵਾਸਾਆਇਆਤਲ। ਸਰਭਰਿਆਭੀਚਲਸੀ ਥਕੇਕਉਲਇਕਲ ਗੋਰ॥
ਸੇਨਿਮਾਣੀਆ ਬੈਸਨਰੂਹਾਂਮਲ। ਆਖੀਂਸੇਖਬੰਦਗੀ ਚਲਣਅਜਕੇਕਲ॥ ਏਜਗਧੂਏ
ਕਾਪਹਾਰਤੈਸਾਚ ਮਾਨਿਆਕਹਬੀਚਾਰ।ਸਮਸੁਪਨੇਕੇਏਹਜਗਜਾਨਬਿਨਸੈਛਿਨਮੈਸਾ-
ਚੋ ਮਾਨਇਕਭਗਤਨਾਗਇਣਹੋਇਸੰਗ।ਕਹੁਨਾਨਕਭਜਤਹਏਕਰੰਗ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ
ਬਚਨ ਦਿਨਰਾਤ੍ਰਬੋਲਤੇਰਹੈਂ।ਔਆਤਮਾਨੰਦਮੇਸਦਾਮਗਨਰਹੈ।ਰੰਗਹਸੈਰੰਗਰੋਵੈਚੁਪਭੀ
ਕਰਜਾਇ।ਪਰਵਾਹਨਾਹੀ ਕਿਸੈਕੇਰੀਬਾਝਸਚੈਨਾਇ॥ ਪੁਨਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਇਨਕਾਡੇਰਾ
ਕੋਈਦਿਨਪਾਇਕੇ ਬਾਗਮੈਜਆਵੇਕਾ ਬੜਾਥਾਅਪਨੇ ਸਮੀਪਤਿਸਥੜੇਕੇ ਊਪਰਕਰਾਇ
ਦੇਤੇਭਏ। ਫਿਰਥੋੜੇਹੀਦਿਨਪੀਛੇ ਬਾਗਮੈਆਪਨੇ ਸਮੀਪਬੰਗਲਾ ਬਨਵਾਇਕੇਤਿਸਮੈ
ਸੰਤਹੁਕਾਡੇਰਾਕਰਵਾਇ ਦੇਤੇਭਏ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸਸੇ ਪਹਲੇਦੋਬਰਸਆਗਏ
ਥੇ ਮੁਲਤਾਨਸੇ। ਦੋਵਾਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇਸਾਥਦੇਸ ਯਾਤ੍ਰਾਮੈਬਿਚਰੇਹੈਂ। ਜਬਅਵਧੂਤ
ਰੂਪਹੂਏ ੨ ਕਾਬਲਸੇਆਏਥੇ ਉਸਸਮੇਂਡੇਰੇ ਸੇ ਹੋਕੇ ਮਾਈਕੇਸਾਥ ਸਿੰਘੋਂਕੀਸਬਾਦ ਕੋ
ਚਲੇਗਏਥੇ। ਪੁਨਾਨਭੇਕੇਸਾਲਮੈ ਗੁਰੂਜੀਕੋਫਤਿਆਵਾਦ ਆਇਮਿਲੇਥੇ। ਉਸਸਮੇਮੈ
ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕੇ ਸਾਥਪਾਂਚਛੇਸਰੀਰ ਪਰਮਆਗਜ੍ਯਾਕਾਰੀਥੇ। ਪ੍ਰਥਮਤੌਆਪ੧ਦੂਸਰੇਪੋਹੂ
ਰਾਮ ਜੀ ੨ ਤੀਸਰੇਸੰਤਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਛੋਟੇ ੩ ਚੌਥੇਸੰਤਬੁਧਸਿੰਘਜੀ ਗੁਜਰਾਤਜੋਵੈਰਾਗ
ਵਾਨਔਪ੍ਰੇਮੀਗੁਰੁਭਕ੍ਤ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਪਾਠਸੁਣਾਤੇਥੇ ਔਏਕਾ
ਏਕੀ ਏਕਾਂਤਮੈਬਹੁਤ ਰਹਤੇਥੇਜਨੋਕੇ ਸਮਦਾਇਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨਨਹੀਹੋਤੇਥੇ। ਤੈਸੇਹੀਗੁਰੁਭਕ੍ਤ
ਔਏਕਾਂਤਸੇਵੀ ਸੰਤਵੀਰਸਿੰਘਜੀਥੇ ੪ ਔਪੰਚਮਬਹੁਰੰਗਾ ੫ ਖਸ੍ਰਮਮਾਈ ਰਾਮਕੀ ੬
ਇਨਸਭਕੇਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ਰਥੇ ਗਿਟਿਆਂਪ੍ਰਯੰਤਭਗਵੇ ਚੋਲੇ ਪਹਰੇਹੂਏ ਥੇ। ਜਬਸੰਤਸ੍ਰੀ
ਖੁਦਾਇਸਿੰਘਜੀ ਗਵਨਕਰੈ ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਪੂਰਬਉਕ੍ਤਪਾਂਚੋਸੰਤ ਛਾਯਾਕੇ
ਸਮਾਨਗਮਨਕਰਦੇਵੈ। ਔ ਜਹਾਂਗੁਰੂਜੀ ਬੈਠਜਾਵੈ ਤਹਾਂ ਛਾਯਾਕੇ ਸਮਾਨਸਾਰੇਹੀ ਬੈਠ
ਜਾਵੈ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਏਕਠੇਮਿਲੇਹੂਏ ਬਿਚਰਤੇ ੨ ਮਾਲਵੇਦੇਸਮੈਚਲੇਜਾਤੇਭਏ। ਪੁਨਾ
ਏਕਚਤੁਰਮਾਸਾ ਪਟਿਆਲੇਮੈਭੀ ਵ੍ਯਤੀਤਕਰਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਮੈਣਦਾ ਥਕਾ ਸੈਲ ਕਰਕੇ
ਮੁਲਤਾਨਕੋ ਚਲੇਜਾਤੇਭਏ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਸੇਦੋਬਰਸ ਪਹਲੇ ਮੁਲਤਾਨ ਸੇ
ਆਇਕੇਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੇਸਾਥਰਹੇਹੈਂ ਯਾਤ੍ਰਾਮੈਭੀਔਡੇਰੇਮੈਭੀ ਤਬਛੋਟੇਸੰਤਵੀਰ-
ਸਿੰਘਕਾ ਔਸੰਤਬੁਧਸਿੰਘਜੀਕਾ ਪਾਠ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਤਥਾਵਾਸਿਸ੍ਟਜੀਕਾ ਬੜਾ
ਸਰਲਥਾਔਬੜਾਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਰਸੇਸਾਰਾਦਿਨ ਔਰਾਤਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ
ਔਵਾਸਿਸ੍ਟਜੀਕਾ ਪਾਠਸੁਣਾਤੇਰਹਤੇਥੇ ਬਡੇਹੀਪ੍ਰੇਮਸੇਪਾਠ ਕਰਤੇਥੇ। ਤਥਾਸਬਦਬਾਣੀ
ਕਾ ਪਰਚਾਸਦਾਰਖਤੇਥੇ। ਜਬਕੇਸ੍ਰੀਖੁਦਾਇਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਡੇਰੇ ਸੰਤਪੁਰੇਮੈਆਏ

ਹੋਤ ਥਹਾਂ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਯਾ ਕਾ ਪਚਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਅਤਿ ਅਧਿਕ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਅਹਿਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਮਿਥੇ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਹੂਏ ਹੈਂ ਸੋ ਐਸੀ ਰੀਤੀ ਮੈ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮ ਅਸਮਿ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਥੇ। ਅਬ ਈਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨ ਕਾ ਸਦਾਵਰਤ ਲਾਗ ਰਹਯੋ ਹੈ ਮਾਨੋ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲ ਰਹਯੋ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲ ਰਹਯੋ ਹੈ ਤੀਸਰੋ ਅੰਨ ਕੋ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਾਗ ਰਹਯੋ ਹੈ ਚਤੁਰਥ ਤਪ ਕਾ ਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲ ਰਹਯੋ ਹੈ। ਬਡੇ ੨ ਤਪਸ੍ਵੀ ਬਡੇ ੨ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਮਹਾਤਮਾ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਚਾਰੋ ਹੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਾਗ ਰਹਯੋ ਹੈ। ਤਪਸ੍ਵੀ ਲਾਂਗਰੀ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸੰਤ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਾਵਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿਕ ਅਲਮਸਤ ਸੰਤ ਭਾਈ ਬਾਰੀ ਆਦਿਕ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਸਾਥ ਰਹਤੇ ਹੈ ਬਡੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯਜਿਤ ਬਾਲਯਤੀ ਯੋਗੀ ਪੁਰਖ ਸਿਧ ਪੁਰਖ ਬਚਨ ਸਿਧੀ ਵਾਲੇ ਸੰਕਲਪ ਸਿਧੀ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਰਹਤੇ ਥੇ। ਪਿਛਲੀ ਸਵਾ ਪਹਰ ਯਾਮਨੀ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਸਰਬ ਸਿਖ ਸੰਤ ਮਾਈ ਭਾਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਜਪ ਪਾਠ ਬਾਣੀ ਜਪਜੀ ਸੇ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ੨ ਸਿਖ ਪਾਂਚੋ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਔ ਆਪਸ ਮੈ ਪਰਮ ਮੈਤ੍ਰੀ ਮੁਦਿਤਾ ਰਖਤੇ ਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਇੰਦ੍ਰ ਕੀ ਸਭਾ ਕੇ ਤੁਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਲਾਗਤੀ ਹੈ। ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹਰਿਯਸ ਨਿਰੰਤਰ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥

ਦੋ:-ਸ੍ਰੀਮਤ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾ ਇਕੋ ਅਦਭੁਤ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ।
ਪੁਰ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੋ ਵਰਣ ਜੋ ਭਯੋ ਸਮਾਪਤਿ ਅੰਗ॥ ੧॥
ਕੋਉ ਸ਼੍ਰਵਣ ਜਿਮ ਬਢਿਨ ਤੇ ਨਿਜ ਮਤਿ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ।
ਸਹਾਯਤ ਹੀਰ ਹਰੀਨ ਕੀ ਲਿਖਯੋ ਸਕਲ ਸੁਧਾਰ॥ ੨॥
ਰਾਜਨੀਤਿ ਸ਼ੁਭ ਰੀਤਿ ਕਹਿ ਰਾਜਨ ਹਿਤ ਉਪਦੇਸ।
ਸਨਾਤਨ ਮਗ ਮੈ ਚਲਨ ਤੇ ਨਾਸੈ ਸਕਲ ਕਲੇਸ॥ ੩॥
ਜਾਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਲਵਲੇਸ ਤੇ ਮੂਕ ਹੋਤ ਵਾਚਾਲ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਣ ਸਰੋਜ ਰਜ ਬੰਦਹੁ ਬਾਰੰਬਾਰ॥ ੪॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ
ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ਨਾਮ ਧਾਰਮੇ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥ ੧੧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਧ ੧੨ ਧ੍ਯਾਯ

ਦੋਃ–ਮੰਤ ਬਡਾਈ ਅਧਿਕਹੀ ਕਿਹ ਬਿਧਿ ਕਹੁ ਬਨਾਇ।
ਰਸਨਾ ਏਕ ਅਨੇਕ ਗੁਨ ਨਮੋ ਨਿਰੰਜਨ ਰਾਇ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੋਬਹੁਤਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਤਯਾਂਕੋਹੋਗਏ ਔਸਦਾਦੋਨੋਸਮੇਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦੀਵਾਨਮੈਆਯਾਕਰੈ। ਔਰ ਅਨੇਕ ਦੇਸੋਂਕੇਸਿਖਸੰਗਤਾ ਆਇਕੇਦਰਸਨਕਰੈਂ ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਉਪਾਯਨਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕੈ ਔਮਨੋਬਾਂਛਤ ਕਾਮਨਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ। ਨੌਰੰਗਾਬਾਦੀਏ ਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਕੀ ਪਤਨੀ ਮਾਈ ਰੂਪਾਂ ਭੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰ ਕੀ ਟਹਿਲ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਰਤੀ ਭਈ। ਇਸਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਪੀਛੇ ਲਿਖਆਏਹੈਂ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇਤਿਸਕੋ ਵਾਕਸਿਧੀਭੀ ਫੁਰ ਆਵਤੀਭਈ। ਪਰੰਤੂਇਸਤ੍ਰੀਲੋਕ ਸ੍ਵਾਭਾਵਸੇਹੀ ਜੜਹੋਤੀਹੈ ਇਨਕੋ ਤਤ੍ਵਗ੍ਯਾਨ ਤੋ ਬਡੋਦੁਰਲਭਹੈ। ਪਰੰਤੁਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਜੀਕੇ ਵਰਪ੍ਰਦਾਨਸੇ ਤਥਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਕੇਵਰਪ੍ਰਦਾਨਸੇ ਕਲਜੁਗਮੈ ਮਾਈਲੋਕਕੇ ਸਰੀਰਮੈਭਗਤੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀਕੀ ਅਧਿਕ ਰਹਤੀਹੈ। ਤਿਸਪੂਰਬਉਕਤ ਅਗ੍ਯਾਨਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਮਾਈਰੂਪਾਕੇ ਮਨਮੈ ਅਪਨੇਸੁਭ ਕਰਮਸੇਵਾਰੂਪ ਕਾਅਹੰਕਾਰਅਧਿਕ ਫੁਰਆਯਾ। ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇਵਿਚਾਰਾ। ਜੋਹਮਾਰੇ ਸੇਵਾਕਾਇਸਕੇ ਮਨਮੈਅਭਿਮਾਨ ਬਹੁਤਹੋਗਯਾਹੈ॥ ਦਯਾਧਰਮਕੋ ਮੂਲ ਹੈ ਨਰਕਮੂਲ ਅਭਿਮਾਨ। ਤੁਲਸੀਦਯਾ ਨ ਛੋਡੀਏਜਬਲਗ ਘਟਮੈਪ੍ਰਾਨ॥ ਯਾਂਤੇਯੇਅਭਿਮਾਨ ਨਰਕ ਕਾ ਬੀਜਕਾਰਣਹੈ। ਸੋਨਰਕਕੇਕਾਰਣ ਅਹੰਕਾਰਕਾਇਸਕੇ ਰਿਦੇਰੂਪੀਭੂਮੀਮੈ ਅੰਕੁਰਉਤ ਪਤਹੂਆਹੈ। ਜਬਯੇਨਰਕਕੋਗਈ ਤਬਸਤਸੰਤਔ ਹਮਾਰੀਸੇਵਾਕਾ ਇਸਕੋ ਕ੍ਯਾ ਫਲ ਹੂਆ। ਅਗ੍ਯਾਨੀਜੀਵਜੋਜੋ ਕਰਮ ਕਰਤੇਹੈਤਿਸਕੋ ਅਪਨੇਕਰਮਕਾ ਅਹੰਕਾਰਅਵਸ੍ਯ ਹੀ ਫੁਰਆਵਤੇਹੈ। ਇਸਮੈਕੁਛਅਸਚਰਯਨਹੀਹੈ ਤਾਂਤੇਰੂਪਾਂਕੇ ਰਿਦੇਰੂਪੀਭੂਮੀਮੈਸੇ ਅਬ ਹੀ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਅੰਕੁਰਕੋ ਉਖਾੜਡਾਰੈ ਤਬ ਏਹੁ ਸੁਖੀ ਹੋਜਾਇਗੀ ਨਾਲੇ ਇਸਕੇ ਸਰੀਰਕਾਸਮਾਭੀ ਆਇਪਹੁਚ੍ਯਾਹੈ। ਐਸਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਅਪਨੇ ਮਨਮੈਬੀਚਾਰਕੀਆ ਤਬਕਿੰਚਤਕਾਲਪੀਛੇ ਮਾਈਰੂਪਾਂਕੇਸਿਰਮੈਂ ਰਸੌਲੀ ਨਾਮ ਗੁਮਫੋੜਾ ਉਤਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗ੍ਯਾਅਨੁਸਾਰਹੀ ਤਿਸਅਹੰਕਾਰਰੂਪੀ ਪਾਪਕੇਬ੍ਰਿਛਕੀ ਮੂਲਸੇਜੜ੍ਹੁਉਖਾੜ ਨੇਅਰਥ ਪੁਨਾਤਿਸਗੁਮਫੋੜੇ ਕਰਕੇਮਾਈਰੂਪਾਂਬਡੀ ਦੁਖਤਹੋਤੀਭਈ। ਜਬਤਿਸਫੋੜੇਕੇ

ਉਤਪਤਹੂਏਕੋ ਬਹੁਤਰੋਜਹੋ ਗਏਤਬਤਿ ਪਰਸੌਲੀਕੋ ਕਿਸੀਚਤੁਰ ਪੁਰਖਸੇਚੀਰਾਦਿਵਾਯਾ ਮਲਮਲਗਾਈ ਔਰਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਉਪਾਉਦਵਾਈਕਰਰਹੇ ਪਰੰਤੂਅਛੀ ਨ ਹੋਤੀਭਈ । ਜਿਉਂ੨ ਤਿਸਕੀਔਖਧੀ ਕਰਤਿਉਂ੨ ਉਲਟਾ ਅਧਿਕਹੀਹੋਤੀਜਾਵੇ ਰਸੌਲੀਘਟੇਨਹੀ ਦਿਨੋਂਦਿਨਬਢਤੀਹੀ ਚਲੀਜਾਵੇ । ਪੁਨਾਤਿਸਮੈਕਿਰਮ ਪੜਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਬੁਰੀਵਾਸਨਾ ਤਿਸਮੈਸੇਆਨੇਲਗ ਜਾਤੀਭਈ । ਕੋਈਸਾਤਆਠਮਾਸ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੁਖਪਾਵਤੀ ਕੋ ਮਾਈਕੋਬਿਤੀਤ ਹੋਜਾਤੇਭਏ । ਪੁਨਾਏਕਦਿਨ ਮਾਈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸ਼ਨਕਰਨੇਅਰਥ ਆਈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਦੂਰਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤੀਭਈ । ਜਹਾਦਿਵਾਨਮੈਸ੍ਰੀ- ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪੀਛਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਬੈਠਥੇ । ਤਿਨਕੇਆਗੇ ਅਤਿਦੀਨਹੋਕੇ ਮਾਈਰੂਪਾਂਅਰਜ ਕਰਤੀਭਈ ਅਤਿਆਤੁਰਹੋਕੇ ਬੋਲੀ । ਹੇਪ੍ਰਭੁਜੀਆਪਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਰਮਪਯਾਰੇਹੋ ਔਮੈਭੀਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਆਗਯਾਕਾਰੀਦਾਸੀਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤੀ ਰਹੀਹਾਂ । ਆਪਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਮੇਰੇਵਾਸਤੇ ਅਰਜਕਰੋਜੋਮੈਂ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਇਸਦੁਖ ਸੇਛੂਟੋਂ । ਆਪਪਰੋਪਕਾਰੀਹੋ ਸਿਖਸਿਖਹੁਕੇ ਊਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰਤੇਹੀਆਏਹੋਂ । ਜੋਮੇਰੇ ਸੋਅਪ੍ਰਾਧਬਨਪਰਿਆਹੈ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀਸੇ ਅਬਬਖਸਵਾਇਦੇਵੋ । ਅਥਵਾਆਪਭੀ ਸਾਮ- ਰਥਹੋ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਆਪਹੀਮੁਝਕੋ ਇਸਦੁਖਸੇ ਛੁਡਾਇਲੇਵਹੁ । ਐਸੇਮਾਈ ਕੀ ਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਮਹਾਰਾਜਬੋਲੇ । ਐਮਾਈਜੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਮਾਰਮਾਰੀਹੋਈ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਤੇਰੇਕਰਮਕਾ ਫਲਹੋਤਬਹਮ ਅਬੀਹਟਾਇਦੇਵੈਂ । ਪਰੰਤੂਸੰਤਹੁਕੀਮਾਰ ਮਾਰੀਹੂਈਕੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਭੀਨਹੀ ਅਛੀਕਰਸਕਤੇਹੈ ਤਬਹਮਕੈਸੇ ਅਛੀਕਰਦੇਵੈ । ਔਤੈਨੇਜੋਸੰਤਹੁ ਕੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾ ਕਰੀਹੈਸੋਬਯਰਥ ਕਬੀਭੀਨਹੀ ਜਾਇਗੀ ਵਹੁਅੰਤਕੋਸੁਭ ਫਲਦਾਯਕ ਹੋਬੇਕਰੇਗੀ । ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਾਈਕੇਸਾਥਸੰਤਹੁਕਾ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਹੋਤਾਹੀਥਾ । ਉਧਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਿਸੀਔਰਸਿਖ ਪ੍ਰੇਮੀਕੇਸਾਥਬਚਨ ਬਿਲਾਸਕਰਰਹੇਥੇ । ਜਬਉਸਕੇ ਸਾਥ ਬਚਨਕਰਰਹੇ ਤਬਪੀਛੇਕੀਓਰ ਮੁਖਫੇਰਕੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇਕਿਉਭਾਈਜੀ ਰੂਪਾਂਕਾਫੋੜਾ ਅਛਾਕਿਉਂਨਹੀਕਰਤੇਹੋ ਅਛਾਕਰਦੇਵਹੁ । ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਤਦਅਨੰਤਰਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਸਰਬਤ੍ਰਵੇਤਜੋਂਮੈ ਸਿਰੋਮਣੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋਅ ਗੇਬਨਤੀ ਕਰਤੇਭਏ ਹੇਭਗਵਨਜੋਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਮਾਰਮਾਰੀਹੂਈਹੋਵੇ ਅਥਵਾਂ ਇਸਕੇ ਕਰਮ ਕਾ ਵਿਪਾਕਹੋਵੇਤੋਅਬੀ ਅਛਾਕਰਦੇਵੈ । ਪਰੰਤੂਆਪਕ ਸ੍ਰਾਪਕੋ ਦੀਏਹੂਏਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਭੀ ਅਛਾ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤੇਹੈ । ਤਬ ਔਰਕੀ ਹੈ । ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸ੍ਰਾਪੀ ਹੂਈ ਕੋਅਛਾਕਰਸਕੇ ਹੈ । ਅਰਥਾਤਸੰਤਹੁਕੇਸ੍ਰਾਪਕੋਈਕੋਭੀ ਨਿਵਰਤਹੀ ਕਰਸਕਤੇਹੈ । ਜੋ ਸੰਤਹੁਕਾਬਚਨ ਰੂਪੀਬਾਣ ਚਲਜਾਤੇਹੈ ਤਿਸਕੋਕੋਈਭੀ ਨਹੀਰੋਕਸਕਤੇਹੈ ਪ੍ਰਗਰਥਕਰ

ਸਕਤੇਹੈ। ਪਰੰਤੂਜੋਮੈਂਤਅਪਨੇ ਦੀਏਹੂਏਸ੍ਰਾਪਕੋ ਮੇਟਿਆਚਾਹੈ ਤਬਕਿਸੀਔਰ ਉਪਾਇ ਸੇਮੇਟ ਦੇਤੇਹੈਂ। ਜਬਸੰਤਹੁਨੇ ਐਸੇਬੇਨਤੀਕਰੀ। ਤਬਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਦਯਾਲਹੋਕੇ ਹਸਕੇਬਚਨਕੀਆ ਪਰੰਤੂਅਛਾਜੋਬਾਣ ਚਲਗਯਾਹੈਸੋਤੋ ਅਬਫਿਰਤਾਨਹੀਹੈ। ਕੇਅਛਾ ਜ!ਇਕੇਅਬ ਇਸਰਸੌਲੀਕਾ ਤੈਨੇਕੁਛਭੀਇਲਾਜਨਹੀ ਕਰਨਾਔ ਨਾ ਕਿਸੀਕੋਦਿਖਾਵਨੀ ਤੇ ਨਾ ਕਿਸੀਅਗ ਇਸਕਾਤੈਨੇਨਾਮਲੇਨਾ ਜੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦਿਖਾਵੇਂਗੀ ਤਬ ਫਿਰਅਛੀ ਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਰਜੇਤੇਰੇਸੇਕੋਈ ਪੂਛੇਕੇਰਸੌਲੀਤੇਰੀ ਅਛੀਹੋਗਈਹੈ ਤਬਤੈਨੇਇਹੀਕਹਨਾ ਹੋਗਾਕੇਹਾਂਅਬਅਛੀ ਹੋਗਈਹੈ ਜੇਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਸਤਕਰਕੇਮਾਨੇਗੀ ਤਬਅਛੀਹੋਜਾਵੇਗੀ ਨਹੀਤਾ ਨ ਹੋਵੇਗੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਐਸੇਬਚਨਸੁਣਕੇਮਾਈਰੂਪਾਂ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇਮਥਾ ਦੂਰਸੇਟੇਕਕੇ ਅਪਨੇਘਰਕੋਚਲੀ ਜਾਤਭਈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਵਾਕ ਮਨਮੈ ਰਖਕੇ ਉਸ ਦਿਨਸੇਉਤਰ ਮਾਈਕਿਸੇਆਗ ਰਸੌਲੀਕਾਨਾਮ ਕਿਤਨੇਕਦਿਨ ਨ ਲੀਆ। ਤਬ ਸਿਰ ਕੋਛੋਡਕੇ ਰਸੌਲੀਮਾਈਕੀ ਬਗਲਮੈਂਚਲੀਜਾਤੀਭਈ। ਔਦਿਨੋਦਿਨਘਟਤੀਜਾਵੇ। ਦੇਖੋ ਕਾਲਭਗਵਾਨਆਵਤੇਹੈ ਤਬਜੀਵਕੀ ਬੁਧੀਵਿਪਰਜੇਹੋਜਾਤੀਹੈ ਯਾਂਤੇਕਾਲਕੀਗਤੀਬਡੀ ਵਿਖਮਹੈਉਲੰਘੀ ਨਹੀਜਾਤੀਹੈ। ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਨਤੀਥੀਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਵਚਨ ਅਮੋਘਹੈ ਔਪ੍ਰਤਜਖਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਅਨੇਕਵਾਰਦੇਖਭੀਲੀਆਥਾਕੇਸਿਰਸੇਉਤ੍ਰਕੇ ਰਸੌਲੀ ਬਗਲਮੈ ਅਬਆਇਗਈਹੈ। ਔਪ੍ਰਤੀਦਿਨਘਟਤੀ ਭੀਜਾਤੀਹੈ। ਪਰੰਤੂਸਰੀਰਕੇ ਸਮੇ ਕੋਸਮੀਪਆਜਾਨੇਕੇ ਹੇਤੁਸੇਪਰਮੇਸ੍ਰਕੀ ਮਾਯਾਨੇਮਾਈਰੂਪਾਂਕੀ ਮਤੀਵਿਪਰਜੇ ਕਰਦਈ ਦੈਵਕੀਗਤੀ ਲਖੀਨਹੀਜਾਤੀਹੈ ਦੇਵਨੇਤਸੇਇਕ ਕਿਸੀਸਯਾਨੇਕੋਫੇਰ ਵਹੁਰਸੌਲੀ ਦਿਖਾ ਦਈ। ਉਸਸਯਾਨੇਨੇਦੇਖਕੇ ਕੁਛਔਖਧੀਲਗਾਦਈ। ਤਬਵਹੁਰਸੌਲੀ ਝਟਤੀਹੀਮਾਈ ਕੇਸਿਰਪੈਚਲੀਗਈ। ਪੀਛੇਫਿਰਡਰਤੀਹੂਈ ਮਾਈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਆਈਬਖਸ਼ਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ। ਤਬਅਰਜਕਰਤੀਭਈ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗਰੀਬਨਵਾਜਜੀ ਅਬਕੇਮੇਰੀ ਭੂਲ ਬਖਸ਼ੋ ਮੈਨੇਆਪਕਾਬਚਨ ਭੰਗਕੀਆਹੈ ਏਹਮੈਨੇਬਡੀਭਾਰੀ ਅਵਗਯਾਕਰੀਹੈ। ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕੇਹਮਨੇਜੋ ਤੇਰੇਕੋਵਰਜਯਾਥਾ ਕੇਕਿਸੀਕੋ ਨ ਦਿਖਾਈਂਔ ਨ ਕਿਸੀ ਅਗੇ ਨਾਮ ਲਈਂ। ਫਿਰਤੈਨੇਕਿਉਨਾਮ ਸਯਾਣੇਅਗੇਲੀਆ ਕੇਬਸਅਬਤੇਰੇ ਸਰੀਰਕੇ ਥੋੜੇਹੀ ਦਿਨ ਰਹੇਹੈ ਪਾਪਕਾਫਲਅਬਤੂੰ ਈਹਾਂਹੀਭੋਗਲੈ ਐਸੇਬਚਨਕਹਕੇ ਮਾਈਰੂਪਾਂਕੋ ਘਰਕੋਬਿਦਾ ਕਰ ਦੀਆ। ਤਬਥੋੜੇਹੀਦਿਨ ਪੀਛੇਮਾਈਰੂਪਾਂਕਾਸਰੀਰ ਪਾਤਹੋਗਯਾ। ਜਿਸਸਮੇਮਾਈਕੇ ਪ੍ਰਾਣਛੂਟੇਉਸਸਮੇ ਭਾਈਜਸਰਾਗੀ ਆਸਾਕੀਵਾਰਪੜਤੇਥੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇਹਜੂਰਦੀਵਾਨਮੈ॥ ਤੌਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਉਸੀਸਮੇਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਚੋਬਦਾਰਕੋਏਹਵਚਨਕਹਕੇ ਭੇਜਯਾਕੇਜਾਹੁਅਬੀ ਰੂਪਾਂਕੀਖਬਰਲਿਆਉ। ਤਬਤਾਤਕਾਲਹੀ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘਜਾਤਾਭਯਾ ਪਰੰਤੂਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ

ਕੇਪਹੁਚਨੇਸੇਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਮਾਈਕਾਸਰੀਰ ਛੂਟਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਇਧਰ ਆਸਾਕੀਵਾਰ ਭਾਈ ਜਸਜੀਪਰੇਗਾਵਤੇਥੇ ਏਕਮੁਹੂਰਤਿਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਾਧੀਇਸਥਿਤ ਹੋਜਾਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਜਾਗਕੇ ਸਮਾਧੀਸੇ ਹਜੂਰਨੇਭਾਈਜਸਸੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਹੇਭਾਈਜਸਜੀ ਇਸਵਕਤਹਮਰੂਪਾਂਕੋ ਗੁਰੂਕੀਪੁਰੀਮੇਂ ਛੋੜਆਏਹੈਂ ਇਕਅਪਨਾਰੂਪ ਔਰਸੰਕਲਪਕਾ ਰਚਕੇਦੇਆਏਹੈਂ ਤਿਸਕੋ। ਤਬਭਾਈਜਸਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀਜੀ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਆਪਕੀਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਜਿਸਪਰਹੋਵੇ। ਉਸਕੋਸੰਸਾਰਮੈ ਕੁਛਭੀਦੁਰਲਭ ਪਦਾਰਥਨਹੀਹੈ। ਉਸਕੀਕਰਤਲੀ ਮੈ ਧਰਮ੧ ਅਰਥ੨ ਕਾਮ੩ ਮੋਖ੪ ਚਾਰੋਪਦਾਰਥਪ੍ਰਾਪਤਹੈਂ। ਫਿਰਮਾਈਰੂਪਾਂਨੇਤੋਆਪ ਕੇ ਲੰਗਰਕੀਸੇਵਾਕਹੀਹੈ ਏਹਗੁਰੂਕੀਪੁਰੀਮੈ ਗਈਤਾਇਸਮੈ ਕਜ਼ਾਅਸਚਰਯਹੈ। ਇਤ ਨੇਮੈਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਚੋਬਦਾਰਨੇਆਇਖਬਰਦਿਤੀ ਹੇਗੁਰੂਜੀਮਾਈਤੋ ਚਲਗਈਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਮੈਹਜੂਰਕਾ ਭਾਈਜਸਕੇਪ੍ਰਤੀਹੁਕਮਹੂਆ ਕੇਜਾਓਭਾਈਜਸਜੀ ਰੂਪਕੌਰਕੀ ਮਜਲ ਸਾਥਜਾਇਕੇਸਬਦਪੜਹੁ। ਔਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਕੋਭੀ ਹੁਕਮਹੂਆ ਤੂੰਭੀਜਾਹੁਜੋਕੁਛ ਰੂਪਕੌਰਕੇ ਸੰਸਕਾਰਵਾਸਤੇ ਚਾਹਿਜੇਸੋਵਜ਼ੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨੇਜੇਸੇ ਲੇਲੇਵਹੁ ਤੇ ਇਸਕਾ ਸੰਸਕਾਰਅਛੀਰੀਤੀਸੇਕਰੋ। ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਹੁਕਮ ਮਾਨਕੇਭਾਈਮਤਾਬਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਿਖਤੈਸੇਹੀਕਰਤੇਭਏ। ਜੈਸੇਹਜੂਰਕੀਆਗਯਾ ਹੋਤੀਭਈ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮਾਈਰੂਪਾਂਕੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਐਸਾਊਚਾਪਦਕਜ਼ੋ ਦੀਆਜੋਆਪਪਰਲੋਕਮੈ ਛੋਡਨੇਅਰਥਗਏ ਬਹੁਰ ਅਪਨੀਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਉਸਕੇਪਾਸਛੋਡਆਏ। ਉਸਨੇਤੋਗੁਰੂਜੀਕੀ ਔਸਾਧੁਸੰਗਤਕੀ ਮਨ ਤਨਧਨਕਰਕੇ ਔਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾਕਰੀਥੀ ਤਿਸਕੀਮੁਕਤੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਿਉਂਨਾਕਰੀ ਪੁਨਾਮੋਖਮੇਪ੍ਰਤਿਬੰਧਰੂਪਸਰੀਰਤਿਸਕੋਕਿਉਦੀਆਸਾਧੁਕੇਸੰਗ ਨਹੀਕੁਛਘਾਲਇਸਗੁਰੂ ਕੇਵਚਨਕੇਸਾਥ ਵਿਰੋਧਆਤੇਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰੇਮਕੇਅਧੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ੨ ਭਾਵਨਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀ ਸਗੁਨਮੂਰਤੀਕੀਅਥਵਾ ਨਿਰਗੁਣਮੂਰਤਿਕੀ ਅਤੀ ਵਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਜੋਕੋਈ ਅਰਾਧਨਾਕਰਤਾਹੈ ਭੇਦਉਪਾਸਨਾਕਰਕੇ ਅਥਵਾਅਭੇਦ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਕੇ ਅਰਾਧਨਾਕਰਤੇਹੈ। ਸੋਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਉਸਕੋਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ। ਸਾ ਮਾਈਰੂਪਾਂਨੇਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀਭੇਦਉਪਾਸਨਾ ਕਰੀਥੀ ਇਸਵਾਸਤੇਉਸ ਕੇਤੋਖਵਾਸਤੇਅਪਨੇ ਰੂਪਕੀਛਾਯਾਰਚਕੇ ਉਸਕੇਪਾਸਛੋਡਆਏਹੈਂ। ਬਹੁਤਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਖਭੋਗਕੇਅੰਤਕੋ ਪਰਮਪੁਰਖਮੈ ਲੀਨਹੋਜਾਇਗੀ। ਇਸਰੀਤੀਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਵਾਕਯਸੇ ਭੀਵਿਰੋਧਨਹੀਆਵਤੇਹੈ ਔਉਪਾਸਕਾਕ੍ਰਮਮੋਛਕੋਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੇਹੈ॥

ਦੋ:-ਸਰਬਸਿਧ ਗੁਰੁਚਰਣ ਲਗਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ ਤਤਕਾਲ।
ਸੇਵਾ ਬੰਦਨ ਦਰਸਕਰ ਬਾਛਹੁ ਸਾਧੁ ਰਵਾਲ॥ ੧॥ ਓਂਤਤਸਤ

ੴਸਤਿਨਾਮ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਧ ੧੩ ਧਯਾਯ

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਹਰਿਜੀਏਕਾਏਕੀਬਿਚਰਤੇਥੇ। ਤਬਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਸੇ ਬਾਹਰਪਰਬਤਕੀਓਰ ਕਿਤਨੀਕਦੂਰ ਆਧਾਮੀਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵਾ ਏਕਮਾੜੀਥੀ ਤਿਸ ਮੈ ਰਹਕੇਚਲੇਜਾਤੇਥੇ। ਐਸੇਹੀਕਈਵਾਰ ਆਤੇਜਾਤੇਰਹੇ ਤਬਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਕੇਲੋਕਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਮਕੀਆਕਰੈ। ਭਾਈਦਸੌਂਧਾਸਿੰਘ ਔਤਿਸਕਾਪਿਤਾਤੋ ਤਿਸਕੀਮਾਈ ਤਥਾ ਦਸੌਧਾ-ਸਿੰਘਕੇਘਰੈ ਮਾਈਰੂਪਕੌਰਾਂਤਥਾ ਔਰਭੀਨਗਰਕੇ ਬਹੁਤਸੇਲੋਕਪੰਚਆਦਿਕਪ੍ਰੇਮਬਹੁਤ ਹੀਕੀਆਕਰੈ। ਜਬਕਬੀਆਇਕੇਕੋਈ ਦਿਨਠਹਰਾਕਰੈ ਤਬਨਗਰਕੇਲੋਕ ਜਾਨੇ ਨ ਦੀਆਕਰੈਂ।ਪੁਨਾਜਬਏਕਵਾਰ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਮੈਆਏ ਨਗਰਕੇਸਬਲੋਕੋਨੇ ਏਕਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕੀ। ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀਆਪ ਇਥੇਹੀਨਿਵਾਸ ਕੀਆਕਰੋਸਦਾ। ਆਪਕੇ ਰਹਨੇ ਸੇਹਮਾਰੇਲੋਕੋਕੇ ਨਗਰਕੇਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਾਪਤਾਪਵਿਘਨ ਨਸ਼੍ਟਹੋਜਾਵੇਂਗੇ। ਜਬ ਨੌ-ਰੰਗਾਵਾਦਕੇ ਲੋਕੋਂਨੇਅਤਿਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਭਾਵੀਵੀਚਾਰਕੇਤਹਾਂ ਹੀਇਸਥਿਤੀਕਰੀ। ਪ੍ਰਥਮਅਲਪਜੈਸਾ ਡੇਰਾ ਬਾਂਧਣਾ। ਤਬ ਭਾਈ ਦਸੌਂਧਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਘਰਨੀਮਾਈਰੂਪਕੌਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦਲਜਾਯਾਕਰੇ। ਪੁਨਾਜਿਤਨੇ ਸਿਖ ਸੰਤ ਆਜਾਵੈਡੇਰੇਮੈ ਉਨਕੇਵਾਸਤੇਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦਲੈਆਯਾਕਰੇ ਘਰਸੇਪੀਸਪਕਾਇਕੇ ਅਪਨੇਹਾਥੋਂ ਸੇ। ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਮਾਈਰੂਪਾਂਨੇਰੋਜਹੀ ਅਪਨੇਹਾਥਸੇਚਕੀ ਪੀਸਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਪਕਾਇਕੇ ਡੇਰੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰਲੈਆਵਣਾ ਸਭਕੋਛਕਾਇਦੇਣਾ। ਏਕਦਿਨਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇਰੂਪਕੌਰਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਬਡੀਦੇਰੀਹੋਜਾਤੀਹੈ। ਤਬਮਾਈਰੂਪਾਂਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਪੀਸਤੇਪਕਾਵਤਜਾਂ ਮੁਝਇਕੇਲੀਕੋਦੇਰੀ ਲਾਗਹੀਜਾਤੀਹੈ ਮੈਇਕੇਲੀਜੋਹੋਈ। ਕੈਸੇ ਜਲਤੀਕਰਸਕੋਂ। ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਹੇਦੇਵੀਭਲਾਕਹੋਤੋਤੂੰ ਇਕੇਲੀਕੈਸੇਹੈਂ ਲੈਦੇਖਤੇਤੇਰੇ ਸਾਥਪੀਸਨਾ ਆਦਿਕਕਰਾਤੇਹੂਏ ਕੇਹਮਾਰੇਹਾਥੋਪੈਛਾਲੇ ਪੜੇਹੂਏਹੈਕੇਨਹੀ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇਹਾਥੋਂਪੈ ਛਾਲੇਦੇਖਕੇਮਾਈਰੂਪਾਂ ਬਡੇਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਮੌਨਹੋਜਾਤੀਭਈ। ਔਸਥਾਟੇਕਤੀਭਈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਮਾਈਰੂਪਾਂਕੋਸੇਵਾਕਰਤਜਾਂਕੋ ਬਹੁਤਦਿਨਵਿਤੀਤ ਹੋ ਗਏਤਬਏਕਦਿਨ ਮਾਈਚਕੀ ਪੀਸਤੀਪੀਸਤੀ ਹਵਾਖਾਣੇਕੇਵਾਸਤੇ ਚਕੀਛੋਡਕੇ ਬਾਹਰ ਆਜਾਤੀਭਈ। ਪੁਨਾਜਬਭੀਤਰਕੋਆਈ ਤਬਕਿਆ ਦੇਖਤੀਹੈ ਜੋਬਿਨਾਚਲਾਇ ਚਕੀ ਅਪਨੇਆਪਹੀਚਲਰਹੀਹੈ। ਮਾਈਡਰਕੀਪੁਨਾ ਬਾਹਰਕੀਓਰਭਾਗਆਵਤੀਭਈ ਆਇ

ਕੇਅਪਨੀਸਾਸੂਸੇ ਕਹਨੇਲਾਗੀ ਕੇਦੇਖੋਜੀਯੇਮੇਰੀ ਚਕ੍ਰੀਬਿਨਾਚਲਾਂਏਹੀ ਪੜੀਚਲਤੀਹੈ। ਤਬਮਾਈਕੀਸਾਸੂਨੇ ਕਹ੍ਯਾਕੇਚਲਦਿਖਾਇ ਕੇਕਹਾਂਅਪਨੇਆਪਪੜੀ ਫਿਰਤੀਹੈ। ਜਬ ਮਾਈਸਾਸੂਕੇ ਦਿਖਾਨੇਅਰਥਆਈ ਭੀਤਰਤਬਚਾਕੀ ਚਲਨੇਸੇਬੰਦਹੋਗਈ। ਮਾਈਰੂਪਾਂ ਕੀਸਾਸੂਕਾਨਾਮਗੁਜਰੀਥਾ। ਤਬਮਾਈਗੁਜਰੀਨੇ ਕਹ੍ਯਾਕੇਭੋਲਸੇ ਕਭੀ ਬਿਨਾ ਚਲਾਏ ਭੀਚਕੀਚਲੀਹੈ ਐਸੇ ੨ ਕਹਕੇਮਾਈਰੂਪਾਂਕੋ ਸਰਮਿੰਦੀਕੀਆ। ਯੇਤੇਦੇਕੋਭੂਤੀਹੋਈ ਹੈ ਜਾਹੁਬੈਠਕੇਪੀਸ ਕੋਈਨਹੀਆਪੇਫਿਰਤੀਹੈ। ਸਾਰੂਪਾਂਮਾਈਅਪਨੀਸਾਸੂਕੇਕਹਣੇਸੇ ਫਿਰ ਪੀਸਨੇਲਾਗਜਾਤੀਭਈ। ਜਿਸਕੋਠੜੀਮੈਂ ਚਕੀਆਪੇਫਿਰਤੀਥੀ ਤਿਸ ਕੋਠੜੀ ਮੈ ਓਹੀ ਚਕੀਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਮੌਜੂਦਹੈ। ਜਬਪ੍ਰਥਮਗੁਰੂਜੀ ਤਹਾਂਥਿਤਥੇਤਬਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘਹੀ ਪ੍ਰ- ਸਾਦ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੋ ਛਕਾਤਾਥਾਪ੍ਰਸਾਦਛਕਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਭਾਈਚੰਦਾਸਿੰਘਕੇਪਾਸਚਲੇ ਜਾਤੇਥੇ ਕਾਹੇਤੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਾਥਭਾਈਚੰਦਾਸਿੰਘਕਾ ਅਤਹੀਪ੍ਰੇਮਥਾ ਔਏਕਾਂਤ ਮੈ ਦੋਨੋ ਜਾਇਬੈਠਤੇਥੇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇਭਾਈਚੰਦਾਸਿੰਘ ਅਪਨੇਮਨਸੈਵਿਪਰਜੈ ਕੇ ਨਾਸਅਰਥਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾਥਾ ਤਬਯਥਾਯੋਗ ਹਜੂਰਉਤ੍ਰਦੇਤੇ ਥੇ। ਇਸ ਰੀਤੀਸੇਭਾਈ ਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਕੋ ਸਾਹਿਬਕੀਸੇਵਾਕਰਤੇਕੋ ਕਿਤਨਾਕਸਮਾ ਵਿਤੀਤ ਹੂਆ ਤਬਏਕਦਿਨ ਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜਜੀਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦਲੈਆਯਾ ਤਬਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਹੇਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਨਗਰਕੇਦਰਵਾਜੇਸੇ ਬਾਹਰਜੋਬੈਰਾਗੀ ਰਹਤਾਹੈ ਸੋਬੀਮਾਰਹੈਤਿਸਕੋ ਯੇਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਇਆਉ। ਤਬਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਤਿਸਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਪਾਸਪ੍ਰਸਾਦਲੈਗਯਾ। ਆਗੇਬੈਰਾਗੀਰੋਗਕਰਕੇ ਗ੍ਰਸ੍ਯਾਹੂਆਅਤਿਆਤਰਥਾ। ਤਿਸਕੋ ਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤਵਾਰ ਕਹ੍ਯਾ ਪਰਤਿਸਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ੍ਯਾ ਨ ਜਾਤਾਭਯਾ। ਪਰੰਤੂਬਹੁਤਵਾਰ ਕਹਣੇਸੇਤਿਸਨੇਪ੍ਰਸਾਦ ਮੈਸੇ ਏਕ ਗਿਰਾਸ ਲੈਕੇ ਬਡੇਕਸ਼੍ਟਸੇ ਪਪੋਲ ਪਪੋਲਕੇਨਿਗਲਜਾ। ਤਬਹਜੂਰਕੇਪਾਸ ਆਇਕੇਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਨੇ ਤਿਸਬੈਰਾਗੀਕਾ ਸਭਸਮਾਚਰਕਹਦੀਆ। ਪੁਨਾਦੂਸਰੇਦਿਨ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਹੀ ਸਾਹਿਬਨੇਭਾਈਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘ ਕੋ ਤਿਸਬੈਰਾਗੀਕੀ ਖਬਰਲੈਣੇਵਾਸਤੇਭੇਜਜਾ। ਜਬ ਭਾਈਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਪ੍ਰੇਰਜਾਹੂਆਗਯਾ ਜਾਇਕੇਦੇਖਾਤਬ ਵਹੁਬੈਰਾਗੀਮਰਾਪਰਾਹੈ। ਜੈਸੇਪੜਾਹੈਤੈਸੇਹੀਪੜਾ ਹੈਮਾਨੋਸੰਸਾਰਕੀ ਦਸ਼ਾਕੋਦੇਖਕੇਹਸਤਾਹੂਆ ਉਪਦੇਸਪੜਾਕਰਤੋਹੈ। ਹੇਜਨੋਤੁਮਕਿਉ ਬਜਰਥਹੀਧਨਕੀ ਲਿਪਸਾਕਰਕੇਪੜੇ ਭਟਕਤੇਹੋ। ਔਧਨਮਿਲਕਭੂਮੀਕਾ ਸਨਬੰਧੀ ਆਦਿਕੋਕਾ ਤਥਾਸਰੀਰਕਾਗਰਬਕਰਤੇਹੋ। ਸਰੀਰਸਹਤਯੇਤੇਸਭੀ ਕ੍ਰਛਈਹਾਂਹੀ ਧਰੇ ਰਹੇਗੇਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸਪੜੇਕਰਤੋਹੈ। ਬਹੁਰੋਦਸੌਂਦਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇਜਾਇਰੇ ਤੇਰੇਘਰਏਹਬੈਰਾਗੀਆਵੇਗੋ। ਤਦਅਨੰਤਰਮਹਾਰਾਜੀਕੇ ਬਚਨਸੇਹੀ

ਤਿਸਬੈਰਾਗੀਕਾ ਅਵਤਾਰਦਸੌਂਦਾਸਿੰਘਕੇ ਘਰਹੋਤਾਭਯਾ ਤਿਸਲੜਕੇਕਾਨਾਮ ਲਹਣਾ
ਸਿੰਘਰਖਤੇਭਏ। ਇਕਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਹੁਡਜਾਰੇਜਾਤੇਭਏ ਜਬਏਕਾਏਕੀ
ਬਿਚਰਤੇਥੇ। ਸਾਹਿਬਕੀਆਂ ਭਰਜਾਈਆਂਮਿਲਤਜਾਂਭਈਆਂ। ਇਸਤ੍ਰੀਲੋਕਸ੍ਵਭਾਵ ਮੇ
ਹੀਜੜਹੋਤੀਆਂਹੈਂ ਤਬਏਕਭਰਜਾਈਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇਸਾਥਮਸਕਰੀ ਕਰੀ ਯਨੇਤਹੀ ਹੈ ਜੋ
ਸਨਬੰਧੀ ਸਤਪੁਰਖੋਂਕੇਹੋਤੇਹੈਂ ਉਨਕੋਸਤਪੁਰਖੋਮੈਸ੍ਰਧਾਨਹੀਹੋਤੀਹੈਸਾਕਬੁਧੀਹੀਰਹਤੀ
ਹੈ। ਇਸਸੇਸੰਤਹੁਕੇਸਨਬੰਧੀ ਸ੍ਰਧਾਲੂਕੇਲੋਕੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਨਹੀ ਹੈ। ਅਰਥਾਤਜਿਸ
ਉਤਮਲੋਕ ਕੋਸ੍ਰਧਾਵਾਨਪੁਰਖਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਤਬਦੂਸਰੀਮਾਈਉਂਨੇ ਤਿਸਕੋ ਝਿੜਕਜਾਕੇ
ਐਬਿਅਕਲ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਤੈਨੇ ਮਸਕਰੀ ਕਰਨੀ ਥੀ ਤਬ ਏਕ ਭਰਜਾਈ ਨੇ
ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਕਹਜਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਇਸ ਬੇਅਕਲਨੇ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਮਸਕਰੀ ਕਰੀ ਹੈ
ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇਇਸਕੀ ਭਾਵਨੀਕਾਫਲਇਸਕੋ ਹਮਤੋਅੰਬਕੇਅਚਾਰਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪੜੇ
ਛਕਤੇਹੈਂ। ਤੁਮਦੇਖਲੇਵਹੁ। ਜਬਉਨਮਾਈਉਨੇਦੇਖਜਾ ਤਬਹਰੇਹਰੇਅੰਬਾਂਕਾ ਅਚਾਰ
ਹੈ ਬੜਾਸੁੰਦਰ। ਦੇਖਕੇਅਸਚਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੀਭਯਾਂ। ਪੁਨਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਹਾਥ
ਜੋੜਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਅਪਨੀ ਭੂਲਬਖਸ਼ਾਤਜਾਂਭਯਾਂ। ਪੁਨਾਜਬਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਾਥ
ਹਜਾਰੋਂਮਾਨੁਖੋਂਕਾ ਸਮੁਦਾਯਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਔਬਡਾਡੇਰਾਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਤਬਕਬੀਰਅਪਨੀ
ਮਾਤਾਕੋਗੁਰੂਜੀਬੁਲਾਯਾਕਰੈ। ਔਕਬੀਕਿਸੀਦਿਨਮੈ ਮੰਦਮੰਦਮੁਸਕਰਾਇਕੇ ਦਿਵਾਨਕੇ
ਬੀਚਮੈਐਸਾ ਬਚਨਕਰਦੀਆਕਰੈ ਕਹੁਮਾਤਾਜੀਓਹਭੀਦਿਨਥੇ ਜੋ ਕਹਤੀ ਹੋਤੀ ਥੀ ਕੇ
ਬੀਰਸਿੰਘਾਤੂੰਘਰਮੈਕੋਈਵਸਤੁ ਰਹਣੇਨਹੀਦੇਤਾਹੈਂ ਸਭਕੁਛਉਠਾਇਕੇ ਸਾਧੁਸੰਤਹੁ ਕੋ
ਦੇਦੇਤਾਹੈਂ ਮਾਤਾਜੀਅਬਦੇਖਹੁ ਤੋਦ੍ਰਿਸ੍ਟਦੇਕੇਅਬਤੋ ਘਰਮੇਬਹੁਤਸੀਵਸਤੂਪੜੀਹੈਂ ਯੇਸਰਬ
ਐਸ੍ਵਰਜਬਿਭੂਤੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਉਨਹੀਸੰਤਹੁਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇਭਈਹੈ। ਤਬਹਜੂਰਕੀਮਾਤਾ
ਨੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਹੇਪੁਤ੍ਰਅਬਬੋਲਣਾ ਕਿਉਮਾਰਤਾਹੈਂ ਇਥੇਭੀਤੇਘਰਮੈਭੀ ਸਾਰੇਤੇਰੀਹੀ
ਬਰਕਤਹੈ। ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਲਵਪੁਰਮੈਸੇਤਰਨਤਾਰਣਕੋਆਏ ਤਬਨਿਹੰਗੋਂ
ਕੇਸੋਰਸਰਾਬਜੇ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦਡੇਰੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇਆਇਉਤ੍ਰੇ। ਤਬਤਰਨਤਾਰਨ ਸੇ
ਸ਼ੁਧਾਸ਼ਰਸੇਸੁਣਕੇ ਹੁਮਹੁਮਾਇਕੇ ਸੰਗਤਾਂਆਵਤਜਾਂਭਯਾਂ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ। ਤਬਤਹਾਂ ਸੇ
ਬਹੁਤਭੀੜਾਕੇਕਾਰਣਸੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲਬਾਵਲੀ ਸਾਹਿਬਬਿਪਾਸਾਕੇਤੀਰੇ ਜਾਇ ਉਤਰੇ।
ਪੁਨਾਸਭਸੰਗਤਾਂਆਇਪਹੁਚੀਆਂ ਤਹਾਂਭੀਬਡੀਭੀੜਾਹੋਗਈ। ਮਾਰੇਭੀੜਾਕੇਆਗੇਪਹੁਚਣਾ
ਨ ਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀਕੇਆਗੇਮੋਹਰਰੁਪਯਾਂਆਦਿਕ ਕਾ ਢੇਰ ਲਾਗ ਜਾਤਾ
ਭਯਾ ਕਿਸੀਨੇਦੂਰਸੇ ਰੁਪਯਾਅਥਵਾਮੋਹਰਫੈਂਕੀ ਤਬਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਚਰਣੋਪਰਲਾਗ
ਜਾਤਾਭਯਾ। ਤਬਸਾਹਿਬਹਮਕੇ ਵਚਨਕੀਆਕੇ ਸਭਜਾਂਕੀਨਜਾਈਂ ਲੋਕਡਿਗਤੇਹੈਇਥ

ਯੇਲੋਕ ਬੈਠਨੇਨਹੀਦੇਤੇਹੈਂ ਚਲੋਪਾਰਉਤਰਚਲੈ। ਐਸੇਬਚਨਕਰਕੇ ਉਠਖੜੇਹੂਏਤਾਂਤ-
ਕਾਲ ਬਿਪਾਸਾਨਦੀਉਤਰਕੇ ਪਾਰਜਾਇਡੇਰਾਲਗਾਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਉਸੀਸਮੇ ਕਵਿਤਾਰਾ
ਸਿੰਘਅਪਨੇਹਾਥਸੇ ਲਿਖਾਹੂਆਅੰਗੁਸ਼੍ਟ ਪਰਿਮਾਣਕਾਬੜਾ ਸੁੰਦਰਗੁਟਕਾ ਜਪਜੀਕਾ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਲ੍ਯਾਧਰ੍ਯਾਮਥਾਟੇਕਯਾ। ਤਬਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘਕੇ ਊਪਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ
ਕੀਬਡੀਖੁਸ਼ੀਹੋਤੀਭਈ। ਪੁਨਾਸਿਰੋਪਾਉਦੇਤੇ ਭਏ। ਸ੍ਰੀਯੁਤਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਾਥਹੀ
ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਕੋ ਕਵਿਭੀਚਲਾਆਵਤਾਭਯਾ। ਤਹਾਂਚਾਰਪਾਂਚਦਿਨ ਰਹਕੇ ਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘ
ਜੀਆਗੇ ਸੰਤਾਨਵਾਸਤੇਭੀ ਅਰਜਕਰੀਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘਨੇ। ਤਬਸੰਤਾਨਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂਜੀ
ਵਰਦਾਨਦੇਤੇਭਏ। ਤਿਸਕੇਘਰਸੰਤਾਨਹੋਤੀਭਈ। ਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘਕੀ ਯੇਕ੍ਰਿਤਬੀ ਕੇ
ਬਾਬੇਬੁਢੇਕੀਬੇਰਕੇ ਨੀਚੇਬੈਠਕੇਦੇਵੀਭਗਵਤੀਕਾ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨਕਰਤਾਰਹਤਾ ਥਾ ਔ ਫਿਰ
ਹਾਥਮੈਛਿਕਾਲੈਕੇ ਸਾਰੀਬਡੀਪ੍ਰਕਰਮਾਮੈ ਜਹਾਂਕਹਾਂ ਪਤ੍ਰਾ ਮੈਲ ਕਖਕੰਡਾ ਪੜਾਹੋਵੇ ਸੋ
ਉਠਾਇਕੇਬਾਹਰਫੈਂਕ ਦੇਤਾਥਾ ਔਬਾਬੇਬੁਢੇਜੀਕੀ ਬੇਰਕੇਨੀਚੇਜੋੜਮੇਲਭੀ ਕਰਾਤਾਥਾ
ਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘ। ਹੋਲੀਆਂਕੇਦਿਨੋਂਮੈ ਤਥਾਸਦਾਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਦਸੋਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਉਕੇ ਸੁੰਦਰ
ਛੰਦਕਵਿਤਬਨਾਇਕੇ ਭੀਤ੍ਰਦਰਬਾਰਕੇ ਰੋਜਜਾਇਕੇਪਢਕੇ ਸੁਨਾਇਆਕਰਤਾਥਾ। ਏਕ
ਸਾਧੂਸੰਤਸਰਣਜੀ ਉਦਾਸੀਨ ਦੂਲੋਕੇਕਟੜੇਮੈ ਰਹਤੇਥੇ ਤੈਸ਼ਕਥੇ ਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘ ਜੀ
ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਮੈ ਯੇਦੋਨੋਬੜੇ ਪਰੋਪਕਾਰੀਥੇ। ਜਬ ਕੋਈ ਗੁਣੀ ਪੁਰਖ ਪੂਰਬਅਥਵਾ
ਦਖਿਣਦੇਸਸੇ ਪੰਡਿਤਅਥਵਾਗਾਯਕ ਆਇਜਾਵੇਜੀਵਕਾਵਾਸਤੇ ਤਬਇਨਦੋਨੋਨੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯ
ਕੀ ਕਾਮਨਾਉਸਕੀ ਲੋਕੋਸੇਕਹਸੁਣਕੇ ਪੂਰਣਕਰਦੇਣੀ। ਇਨਕਾ ਬਚਨ ਕੋਈ ਮੋੜ
ਨਹੀਸਕਤਾਥਾ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਬਚਨਸੇਹੀ ਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘਕੇਘਰਮੈ ਦੋਬੇਟੇ
ਹੂਏਸੋਭੀਸੁਧਾਸਰਮੈ ਬੜਪਰੋਪਕਾਰੀ ਔਸਭਾਕਾਸਿੰਗਾਰਹੋਤੇਭਏ। ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਮੈ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਰਹਕੇਸੇਵਾ ਭੀਕਰਤਾਥਾ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਉਸ-
ਤਤੀ ਕੇਛੰਦਕਵਿਤਬਨਾਇਕੇਤੈਸੇਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਉਸ-
ਤਤੀਕੇਸੁੰਦਰਛੰਦ ਕਵਿਤਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸੁਣਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਤਾ
ਭਯਾ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਵਿਪਰਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਵਰਮਾਂਗਲੇ। ਤਬਕਵਿ
ਨੇਕਹ੍ਯਾਕੇਹੋਰਤੋਆਪਕਾਦੀਆ ਸਭੀਕੁਛਹੈਏਕਤੋ ਰਾਜਦਰਬਾਰਵਿਖੇ ਮੈਮਾਨ ਸਤਕਾਰ
ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੋਂ ਦੂਸਰਾਪਦਾਰਥਕੀਤੋਟ ਨ ਰਹੈ। ਏਹੀਵਰਦੇਵਹੁ। ਤਬਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਤਥਾਅਸਤੁ ਜਿਤਨਾ ਖਰਚੇਗਾ ਉਤਨਾਹੀ ਧਨ ਤੇਰੇ ਪਾਸ
ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁਨਾ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੇ ਪੀਛੇ ਮੁਲਤਾਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ਸਾਵਨਮਲ ਕੇ ਪੁਸਪ
ਆਗਏਉਸਸਮੇਂਮੈ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਨੌਨਿਹਾਲਕੇਬੁੰਗੇਮੈਬੈਠੇਥੇ। ਜੌਨਸੇਰਾਜਾਸਾਵਨ-

ਮੱਲਕੇਪੁਸਪਲਜ੍ਯਾਏਥੇ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰਪਹੁਚਾਨੇ ਅਰਥਉਨੋਂਨੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਆਗੇ ਮਥਾਟੇਕ
ਕੇ ਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਕੇ ਮਰਣੇਕਾਅਫਸੋਸ ਸ਼ੋਕਕਰਣੇਲਾਗੇ। ਤਬਵੈਰਾਗਕੀਉਤਪਤੀ
ਅਰਥ ਤਿਨੋਂਕੇਪ੍ਰਤੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਕਿਉਭਾਈਤੁਮਲੋਕ ਸਤ੍ਯਸਤ੍ਯਕੋ
ਜੋਇਤਨਾਬਡਾਰਾਜਾਸਾਵਨਮਲਥਾ ਸੋਸੈਨਾਕੋਸਦੇਸ ਰਾਣੀਆਂ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਮਿਲਕ ਕੁਛ
ਸਾਥਭੀਲੈਗਯਾਹੈ ਕੇ ਨ ਹੀ। ਐਸੇ ੨ ਵੈਰਾਗਕੇਸੂਚਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇਰਾਜਾ
ਕੇ ਸਨਬੰਧਯੋਂਨੇਰੋਇਕੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ॥ ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀਜੇਹੋਰ ਕੋਈਕੁਛਸਾਥ ਲੈਂਜਾਤਾ ਹੋਵੇ
ਤਬਏਭੀਲੈਜਾਤਾ। ਸਾਵਨਮਲਨੇਤੋ ਆਪਕੀਚਰਣੀਲਗਕੇ ਜੋਯਸਖਟਲੀਆ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰੋਂ
ਸੇਭੀਅਧਿਕਹਿਤਕਰਕੇ ਪ੍ਰਜਾਕੀਪਾਲਨਾਕਰਤਾਥਾ ਔਪਛਪਾਤਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਪੂਰਾ ੨
ਨ੍ਯਾਯਕਰਤਾਥਾ ਆਪਜੈਸੇਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾਮਹਾਤਮਾ ਸਤਪੁਰਖੋਂਕੀਸੇਵਾਕਰਲਈਹੈ ਦਾਨ
ਪੁਨ੍ਯਕਰਲੀਆਹੈ ਓਹੀਕੁਛਸਾਥਲੇਗਯਾਹੈ। ਔਰਤੋਸਭਕੁਛ ਈਹਾਂਹੀ ਛੋਡਗਯਾ ਹੈ।
ਔਰਯੇ ਅਸਥੂਲਪਦਾਰਥ ਨ ਕੋਈਸਾਥ ਲ੍ਯਾਵਤੇਹੈ ਨ ਕੋਈਲੈਹੀਜਾਤੇਹੈ ਮੀਟੇ ਹਾਥ
ਯੇਜੀਵਆਵਤੇਹੈ ਔਖੁਲੇਹਾਥ ਚਲਜੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਉਨਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ
ਬਚਨਕੀਆਕੇਹਾਂਭਾਈ ਤੁਮਸਤ੍ਯਕਹਤੇਹੈ। ਜੋਕਿਸੀਕਾਭਲਾਕਰਣਾਹੈ ਸੋਕਿਸੀਕਾਭਲਾ
ਨਹੀਕਰਣਾਹੈ ਕਿੰਤੂਅਪਨਾਹੀਭਲਾਕਰਣਾਹੈ। ਔਜੋਪੁਨ੍ਯਦਾਨਕਰਣੇਹੈ ਸੋਭੀ ਆਪਨੇ
ਹੀਅਰਥਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਘਰਮੈਜਮਾਕਰਣੇਹੈ। ਜੋਕਿਸੀਕੋਸੁਖਦੇਤੇਹੈ ਉਸਕੋਸਦਾ ਸੁਖ
ਹੀਮਿਲਤੇਹੈ ਔ ਜੋਕਿਸੀਕੋਦੁਖ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਤਿਸਕੋਸਦਾਦੁਖਹੀ ਮਿਲਤੇਹੈ। ਇਸੀਪਰ
ਆਸਾਕੀਵਾਰਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਦੇਵਕਾਭੀ ਵਚਨਹੈ॥ ਜੇਕੀਤਾਪਾਈਐਆਪਣਾ ਤਾਂਘਾਲ
ਬੁਰੀਕਿਉਘਾਲੀਐ। ਜੇਰਹਣਾਨਾਹੀਇਤਜਗ ਤਾਂਕਾਇਤਗਾਰਬਿਹੰਡੀਐ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ
ਇਸਸੰਸਾਰਮੈਆਇਕੇ ਨ ਕੋਈਥਿਰਰਹਜਾਤੈ ਔ ਨ ਕੋਈਥਿਰ ਰਹੇਗਾ। ਏਹ ਸੰਸਾਰ
ਸਗਲਹੈਸੁਪਨਾ ਦੇਖਕਹਾਂਅੰਞਾਨੋ। ਸੁਪਨਵਤਨਸੁਹੋਜਾਣੇਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰਕੂੰਸਚ ਜਾਣਕੇ
ਦੇਖਕੇਕਹਾਂਨਾਮਕਿਉ ਐਞਾਨੋਨਾਮਟੇਢਾਟੇਢਾਹੋਕੇ ਚਲਤਾਹੈ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀ
ਵਚਨੋਕਰਕੇਸੰਤੁਸ੍ਰਕਰਕੇ ਤਿਨਕੋਵਿਸਰਜਨਕਰਤੇਭਏ। ਏਕਸਮੇਸ੍ਰੀਯੁਤਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ
ਸੁਧਾਸਰਸੇਕੁਹਾਲੀਗ੍ਰਾਮਕੋ ਆਵਤੇਵਏ ਤਹਾਂਕੇਲੋਕੋਂਨੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਕੀ ਸੇਵਾ
ਬਡੇਸਤਕਾਰਸੇਕਰੀ। ਕੁਹਾਲੀਨਗਰਕਾਹੀ ਭਾਈਪੰਜਾਬਸਿੰਘਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਲੰਗਰ
ਮੈਜਿਤਨੇਸਾਗਭਾਜੀ ਸਾਲਨੇਬਨਤੇਥੇ ਸੋਏਹੀਉਨਕੇਬਨਾਨੇ ਤ੍ਯਾਰਕਰਾਨੇਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ
ਹਾਜਰਰਹਤਾਥਾ॥ ੧॥ ਤਥਾ ਜਿਮੀਤਸਿੰਘਕੁਮੇਦਾਨਭੀ ਕੁਹਾਲੀਕਾਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਕਾਬਡਾਪ੍ਰੇਮੀਸ੍ਰਧਾਲੂਸਿਖਥਾ॥ ੧॥ ਪੁਨਾਕੁਹਾਲੀਸੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾ ਵਣੀਏਕੇਗ੍ਰਾਮ
ਆਇਉਤ੍ਰ੍ਯਾ। ਤਹਾਂਚਵਿੰਡੇਔਵਣੀਏਕੇ ਮਧ੍ਯਮੇਦੋਨੋਗ੍ਰਾਮੋਕੇਸੰਤਹੁਕਾ ਬਡਾਭਾਰੀਡੇਰਾ

ਭੀਹੈਂ। ਜਹਾਂ ੨ ਜਿਸ ੨ ਨਗਰਮੈਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾਉਤਰਤਾਥਾ। ਤਹਾਂਚਾਰ ੨ ਪਾਂਚ੨ ਕੋਸਕੇਨਗਰੋਂਕੇ ਲੋਕੋਂਕਾਵਹੀਰ ਪੜਜਾਤਾਥਾ॥ ਦੂਰਦੂਰਕੇਲੋਕਭੇਟਾ ਲੈਲੈਕੇਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਤੇਥੇ । ਰੁਪਯਾਮੋਹਰਸੇਆਦਿਕ ਅੰਨਵਸਤ੍ਰੋਂਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਢੇਰਲਾਗਜਾਤੇਥੇ ॥ ੨ ॥ ਪੁਨਾਗੁਰੂਮਰਕੇਮਾਦੋਕੇ ਬੈਰਾੜਕੋਆਵਤੇਭਏ। ਉਹਾਂਕੇਲੋਕੋਨੇਭੀ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਬੰਦਗੀਕਰੀ ॥ ੩ ॥ ਤਹਾਂਤੇਗੁਰੂਕੀਵਡਾਲੀਕੋ ਆਵਤੇਭਏ ॥ ੪ ॥ ਬਹੁਰੋਖਾਪਰਖੇੜੀਕੋ ਆਏ੫ਤਹਾਂਤੇਚੀਚੇ ਭਗਨੇਕੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾਆਯਾਤਹਾਂਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕੇਜਵਾਈ ਹਕੀਕਤਸਿੰਘ ਤੇਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘਯੇਦੋਨੋਭੀਅਨੇਕ ਸਰਦਾਰਥੇਉਨੋਂਨੇਭੀ ਬੜੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾਕਰੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖੁਜਹੋਤੇਭਏ ੬ ਤਹਾਂਤੇਰਣੀਏਕੇ ਗ੍ਰਾਮਕੋਆਯਾਡੇਰਾਤਹਾਂ ਏਕਰਾਤ੍ਰ ਟਿਕੇ ॥ ੭ ॥ ਬਹੁਰੋਸ਼ਾਮਸਿੰਘਕੀ ਅਟਾਰੀਕੋਡੇਰਾਆਵਤਾਭਯਾ। ਅਟਾਰੀਵਾਲੋਂਨੇਬਡੇ ਖੁਹਲੇਪਕੇ ਭੰਡਾਰੇਦਿਤੇਦੋਤੀਨਦਿਨ ਗੁਰੂਜੀਕੋਡੇਰੇਕੋਟਿਕਾਯਾ। ਬਡੇਹਿਤਸੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇ ਭਏ ਐਸਰਦਾਰਸ਼ਾਮਸਿੰਘਤੇ ਆਦਿਕਸਰਬਸਿਖਹੋਤੇਭਏ ॥ ੮ ॥ ਤਹਾਂਸੇਰੋੜਾਂਵਾਲੇ ਕੋ ਆਏ ॥ ੯ ॥ ਤਹਾਂਏਕਰਾਤ੍ਰਰਹਕੇ ਮਹਾਵੇਕੋਆਵਤੇਭਏ। ਮਹਾਵੇਕੇਲੰਬਰਦਾਰ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਅਪਨੇਪਿੰਡਕੋ ਲੈਜਾਤੇਭਏ। ਤਨਮਨਧਨਕਰਕੇ ਬਡੀਸੇਵਾਕਰਤੇ ਭਏ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਖੁਸੀ ਲੈਤੇਭਏ॥ ੧੦ ॥ ਨੇਸ੍ਰੇਕੇਪੈਂਚਬਡੀਬੇਨਤੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੋਅਪਨੇਨਗਰ ਕੋਲੈਜਾਤੇਭਏ। ਜਹਾਂਜਿਸਗ੍ਰਾਮਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਉਤਰਜਾਹੋਵੇ ਤਹਾਂਦੋਦੋਤੀਨ ੨ ਕੋਸੋਂਕੇ ਨਗਰੋਂਕੇਲੰਬਰਦਾਰ ਹਜੂਰਕੇਡੇਰੇ ਕੋ ਅਪਨੇ ਨਗਰੋਂਕੋਲੈਜਾਨੇਵਾਸਤੇ ਪਾਂਚ ੨ ਦਿਨ ਸਾਤ ੨ ਦਿਨਧਰਨਾਮਾਰਕੇ ਬੈਠਰਹਤੇ ਥੇ ਕੋਈ ਕਹੇਆਜਮੇਰੀਵਾਰੀਹੈ। ਆਜਮੇਰੀਵਾਰੀਹੈ। ਕੋਈਕਹਤੇਹੈ ਹੇਗੁਰੂਜੀਮੇਰੇਗ੍ਰਾਮਕੋ ਚਲੋ ਆਜਮੇਰੇਨਗਰਕੋਚਲੋ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਬਡੇਖਡਭਾਗੀਲੋਗ ਆਪਸਮੈ ਸਖ-ਰਧਾ ਕਰਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣ ਅਪਨੇਨਗਰੋਂਮੈ ਟਿਕਾਇਕੇ ਤਤਤਤਭੂਮੀ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਾਤੇਭਏ। ਅਨਸਠਤੀਰਥ ਜਿਹਸਾਧੁਪਗਧਰੈ॥ ਜਨਕੇਚਰਣਤੀਰਥਕੋਟਿਗੰਗਾ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਵਚਨੋਸੇਭੀ ਜਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣ ਜਿਸ੨ਦੇਸਗ੍ਰਾਮ ਮੈਜਾਤੇਥੇ ॥ ਤਹਾਂ੧ਪਵਿਤ੍ਰਪਾਵਨਦੇਸਗ੍ਰਾਮਹੋਜਾਤੇਥੇ। ਐਜਿਸਗ੍ਰਾਮਮੈ ਏਕਮੁਕਾਮਵਾ ਦੋਤੀਨਮੁਕਾਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਕੂਚਕਰਕੇ ਦੂਸਰੇਗ੍ਰਾਮਮੈ ਚਲਜਾਤੇਥੇ ਤਬਪੀਛੇਉਸਗ੍ਰਾਮਕੇਲੋਗ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇਬੈਠਨੇਕੀਜਗਹ ਪੂਜਾਕਾਅਸਥਾਨਥਾਪਕੇ ਤਿਸਜਗਹਕਾਨਾਮ ਦਮਦਮਾਰਖਕੇ ਪੂਜਾ ਕੀਆਕਰਤੇਭਏ ਸੋਅਬਆਜਦਿਨਤਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਪੂਜਾਕੇ ਅਸਥਾਨਮਦ੍ਰਦੇਸਮੈਪ੍ਰਸਿਧਹੈ। ਲੋਕਪੂਜਾਕਰਤੇਹੈਂ ਸੁਖਨਾਸੁਖਤੇਹੈਜਸ

ਉਨਕੀਕਾਮਨਾਪੂਰੀਹੋਜਾਤੀਹੈ ਤਬਜੋਸੁਖਣਾ ਸੁਖਜਾਤੇਹੈਂ ਸੋਸੋਤਹਾਂਦਮਦਮੇ ਮੈ ਆਇ
ਚਢਾਤੇਹੈਂ। ਸਪਰਧਾਨਾਮਦੇਸ ਭਾਖਾਮੈਜਿਦਕਾਹੈ ॥ ੧੧ ॥ ਤਹਾਂਤੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾ
ਰਾਜੇਕੇਤਾਲਕੋਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ੧੨ ॥ ਤਹਾਂਤੇਭਟਾਣੇਨਗਰਕੋ ਹਜੂਰ ਕਾ ਡੇਰਾ ਆਯਾ
ਤਹਾਂਕੇਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਬਡੀਪ੍ਰੀਤੀਕਰਕੇ ਕੁਟੰਬਸਹਤ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਕਰਕੇ
ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਖੁਸ਼ੀਲਈਔਸਤਿਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸਲੈਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ।
ਭਾਈਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤੇਭਾਈਬੁਧਸਿੰਘ ਯੇਦੋਨੋਬਿਹੰਗਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਸਾਥਹੀ
ਰਹਤੇਥੇ ॥ ੧੩ ॥ ਤਹਾਂਤੇਹੁਡਜਾਰੇਕੇਲੋਕ ਬਡੀਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰਣੇਅਰਥ ਮਹਾ
ਰਾਜਜੀਕੇਡੇਰੇਕੋ ਹੁਡਜਾਰੇਮੈਲਜਾਵਤੇਭਏ ਪੂਰਣਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸਿਖਹੋਤੇਭਏ
ਸਤਿਨਾਮਕਾਉਪਦੇਸ ਲੇਤੇਭਏ ॥ ੧੪ ॥ ਬਹੁਰੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾਜਾਹਮਣਿਆਯਾ
ਜਹਾਪਹਲੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀਕਾ ਦੇਹਰਾਸਾਹਿਬਚਾਹਲਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ
ਅਸਥਾਨ ਹੈਤਾਂਤੇਦੋਕੋਸਹੈ ਤਹਾਂਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇਮੈ ੨੫॥ ਸਵਾਪੰਚੀਸਰੁਪੈਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਕਰਾਯਾਔਇਤਨੇਹੀ ਗੁਰੂਕੀਭੇਟਾਕੀਏ। ਤਹਾਚਾਰਦਿਨਮੁਕਾਮ ਡੇਰੇ ਕਾ ਰਹਯਾ ਜਹਾਂ
ਰੇਰੂਕੇਬ੍ਰਿਛਨੀਚੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕਜੀ ਬੈਠੇਥੇ ਤਿਸਅਸਥਾਨਕਾਨਾਮ ਗੁਰੂਕੀਢੋਡੀਹੈ। ਤਹਾਂ
ਜਾਹਮਣਕਾਰਹੀਸ ਦੇਵਾਸਿੰਘਸੂਬੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਕੀ ਸਰਣੀਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੂਆਗੁਰੂਜੀਕੀਚਰਣੀਆਇਲਗਾ ਤਿਸਕੋਸਤਿਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸਦੇਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਦੇਵਾ
ਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਜੀਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਹਮਾਰਾਭੀਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥਆਸ੍ਰਮਮੈ ਵਰਤਤੇ
ਹੂਏਕਾਭਲਾਹੋਵੇ ਕੋਈਐਸਾਸੁਖੇਨਉਪਾਇ ਬਤਾਵਹੁਜੀ। ਐਸੇਦੇਵਾਸਿੰਘਸੂਬੇਦਾਰ ਕੀ
ਅਰਜਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆ। ਤੁਮਸਤਜਬੋਲੋਕਿਸੀਕਾ ਬੁਰਾਮਤਕਰੋਆਏਗਏ
ਅਤਿਥਿਮੈਤਸਿਖਕੀਸੇਵਾਕਰੋ ਅੰਨਵਸਤ੍ਰਕਰਕੇ। ਜੇਦ੍ਰਬਕੀਲੋੜਵਾਲਾਹੋਵੇ ਤਬਉਸ
ਕੋ ਦ੍ਰਬਭੀਯਥਾਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰਦੇਵਹੁ। ਜੇਅਪਨੇਪਾਸਸੇਦੇਨੇਕੀ ਇਤਨੀ ਸਾਮਰਥ
ਨ ਹੋਵੇ ਤਬਔਰਸਿਖੋਸੇ ਥੋੜਾ੨ ਇਕਠਾਕਰਕੇ ਉਸਕਾ ਕਾਰਜ ਸਿਧਕਰ ਦੇਵਹੁ। ਔ
ਸਰਬਦਾਕਾਲਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਕਾ ਜਾਪਮੁਖਸੇ ਜਪਤੇ ਰਹਣਾ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ
ਵਰਤਤੇਹੂਏਇਸਲੋਕਮੈਭੀ ਸੁਖੀਰਹੁਗੇ ਔਪਰਲੋਕਮੈਭੀ ਪਰਮਗਤੀਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋਗੇ।
ਪੁਨਾਦੇਵਾਸਿੰਘਨੇ ਸੰਤਾਨਵਾਸਤੇ ਅਰਜਕਰੀਤੇਸੁਖਣਾਂ ਕਾ ਇਕੋਤ੍ਰਸੌਰੁਪਯਾ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀਕੇ ਆਗੇਰਖਦੇਤਾਭਯਾ ਕਹਤਾਭਯਾਹੇਗੁਰੂਜੀ ਯੇਸੁਖਣਾਅਪਨੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਲੇਲੇਵਹੁ ਤੇ
ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕਰੋ ਜੋਮੇਰੇਘਰਮੈ ਲੜਕਾਹੀਹੋਵੇ। ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਦੇਵਾਸਿੰਘ ਯੇ
ਰੁਪਯਾਤੁਮਉਠਾਇਲੇਵਹੁ ਅਬੀਹਮਈਹਾਂ ਨਹੀਲੇਤੇਹੈ। ਜਬਤੇਰੇਘਰਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇਗੀ
ਤਬਲੇਵੇਂਗੇਊਹਾਂਨੌਰੰਗਾਵਾਦਮੈ॥ਐਸੇਕਹਕੇਦੇਵਾਸਿੰਘਕੋਬਿਦਾਕੀਆ।ਇਤਨੇਮੈ ਸਰਦਾਰ

ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਹਰੀਸਿੰਘਲਲ੍ਹੂਏਕਾਬੇਟਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਅਰਜ਼ਕਰਤਾਭਯਾ । ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਹਮਨੇ ਸੁਣਯਾਹੈਕ ਗੁਲਾਬਦਾਸਚਠਿਆਂਵਾਲਾ ਸਾਧੂਇਥੇਉਤਰਯਾਹੂਆ ਹੈ। ਆਪਕਾਹੁਕਮਹੋਵੇਤਾਂ ਦਰਸਨਪਰਸਨ ਕਰਆਵੀਏ। ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਅਛਾਜਾਹੁ ਦਰਸਨਮੇਲਾਕਰਆਵਹੁ ਕੁਛਉਪਾਧੀਨਹੀਕਰਣੀ ਓਹਜਾਣਸਾਧੂਹੈ ਚਾਹੇਕਿਸੀਤਰਹ ਰਹੇ ਤੁਮਕੋਕਯਾਇਸਕੀ ਕ੍ਰਿਤਸੇਹਾਨਲਾਭਹੈ। ਉਸੀਸਮੇਮੈ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘ ਕਟਾਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਹਜ਼ੂਰਖੜਾਥਾ ਭਾਗਸਿੰਘਕੇਗਲਮੈਛੁਰੀਕੀ ਖਪਨੀਪਰੀਹੂਈਥੀ ਤੇਊਪਰ ਛੁਰੇਕਾਹੀਝੁਮਮਾਰਯਾਹੂਆਥਾ ਤਿਸਕੇਹਾਥਮੈਨੇਜਾਥਾ ਤੇਕੰਧੇਉਪਰਢਾਲ ਪਾਈਹੂਈਥੀ ਔਸ਼ਾਮਸਿੰਘਤਪਸ੍ਵੀਭੀ ਊਨੇਸਾਹਿਬਕਾ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾਏਭੀਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਸਮੀਪਥਾ। ਤਬ ਇਨਦੋਨੋਕੋਭੀਬਚਨਹੂਆ ਕੇਤੁਮਭੀਸਰਦਾਰਕੇਸਾਥਜਾਹੁ ਗੁਲਾਬਦਾਸਕਾਦਰਸਨ ਕਰ ਆਉ। ਤਬਸਰਦਾਰਨੇਕਹਯਾਕੇ ਆਉਭਾਈਸਾਹਿਬਜੀਚਲੀਏ ਗੁਲਾਬਦਾਸਕਾ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨਕਰਆਵੀਏ। ਤਬਹਜ਼ੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆ ਜਾਹੁਭਾਗਸਿੰਘਜੀ ਪਰੰਤੂਕੁਛਸਾਧੂਕੇ ਸਾਥ ਵਿਤੰਡੇਵਾਦਕਾਬਚਨ ਨਹੀਕਰਨਾ। ਤਬਸਰਦਾਰਨੇਕਹਯਾਜੀ ਏਹੁਭੀ ਆਪਕਾਹੀ ਵਚਨਹੈ ॥ ਸੰਤਮਿਲੇਕੁਛਸੁਣੀਏਕਹੀਏ। ਮਿਲੇਅਸੰਤਮਸ਼੍ਟਹੋਰਹੀਏ ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਸੰਵਾਦਸਾਰਥਕ ਵਾਦਕਾਵਰਜਨਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੂਵਿਤੰਡਵਾਦਕਾ ਵਰਜਨਕਹਯੋਹੈ। ਬਹੁਰੋ ਸਰਦਾਰਨੇਕਹਯਾਜੀ ਸਤਬਚਨਜੈਸੇਆਪਕਾਹੁਕਮਹੈ ਸੋਈਹਮਕੋਮਾਨਨੇਯੋਗਹੈ। ਬਹੁਰੋ ਸ਼ਾਮਸਿੰਘਨੇਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਡੇਰੇਮੈ ਖੁਹਲੇਘੋੜੇਮੁਤਾਣੇਭੀ ਹੋਤੇਹੀਹੈ ਸੋਯੇਭਾਗਸਿੰਘ ਖੁਹਲਾਮੁਤਾਣਘੋੜਾਹੈ। ਐਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਾਥਬਚਨਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇਹੂਏਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨਪਾਂਚੋਂਸਾਂਤੋਸਿੰਘ ਗੁਲਾਬਦਾਸਕੇਡੇਰੇ ਜਾਤੇਭਏ। ਜਾਕੇਦਰਸਨਕਰਕੇ ਬੈਠਜਾਤੇ ਭਏਪਰਸਪਰ ਕੁਸਲਪ੍ਰਸ਼੍ਨਕਰਤੇਭਏ ਬਡੇਆਨੰਦਸੇ। ਤਬਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਨੇ ਗੁਲਾਬ-ਦਾਸਸੇਪੂਛਯਾ ਕਹੁਮੰਤਜੀਆਤਮਾ ਦੇਹਸੇਭਿੰਨਕੁਛਔਰਵਸਤੂਹੈ ਅਥਵਾਦੇਹਹੀਆਤਮਾਹੈ ॥ ਉਤਰ ਤਬਗੁਲਾਬਦਾਸਨੇਕਹਯਾਕੇ ਦੇਹਹੀਆਤਮਾਹੈ ਦੇਹਸੇਭਿੰਨਆਤਮਾ ਔਰਕੋਈ ਨਹੀਹੈ। ਜੇਦੇਹਸੇਭਿੰਨਆਤਮਾ ਕੋਈਔਰਵਸਤੂਹੋਵੇ। ਜੇਦੇਹਸੇਭਿੰਨ ਆਤਮਾਮਾਨਤੇਹੋ ਤੌਮਰਣਕਾਲਮੈਇਸਪ੍ਰਾਣੀਕੀ ਓਰਧਯਾਨਕਰਕੇਦੇਖਲੇਨਾ। ਜੇਦੇਹ ਸੇ ਭਿੰਨ ਆਤਮਾ ਦੇਹਕੇਦ੍ਵਾਰੋਸੇਨਿਕਸਕੇ ਬਾਹਰਕੋਭਾਗਤਾਜਾਤਾ ਦਿਖਾਈਦੇਵੇਗਾ ਅਥਵਾਯਮਦੂਤੋਂਕਰਕੇ ਪਕੜਾਹੂਆਬਾਧਯਾਹੂਆ ਯਮਪੁਰੀਕੋਜਾਤਾ ਦਿਖਾਈਦੇਵੇ ਤਬਤੁਮਨੇਦੇਹਸੇਭਿੰਨਆਤਮਾ ਕਾ ਨਿਸਚੇਕਰਲੇਨਾ। ਸੋਮਰਣਕਾਲਮੈਤੋ ਨਾ ਕੋਈਦੇਹਸੇਭਿੰਨ ਦੇਹਸੇਬਾਹਰ ਕੋਈ ਆਤਮਾਭਾਗਤਾਜਾਤਾਹੂਆ ਅਥਵਾਪਕੜਯਾਜਾਤਾਹੂਆ ਦਿਖਾਈਤੋਕੋਈਦੇਤਾਹੀਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇਦੇਹਹੀਆਤਮਾਹੈ ਦੇਹਸੇਭਿੰਨਆਤਮਾ ਔਰਕੋਈਨਹੀਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਜੇ ਦੇਹਸੇ ਭਿੰਨ

ਆਤਮਾਕੋਈਭੀਨਹੀ ਤਬਤੁਮਾਰੇਮਤਮੈ ਮੁਕਤਕਯਾਪਦਾਰਥਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਖਾਨ ਪਾਨ ਸੁੰਦਰਇਸਤ੍ਰਾਂਦਿਕੋ ਕੇ ਭੋਗਬਿਲਾਸ ਹੀ ਪੁਰਖਕਾਪਰਮ ਪੁਰਖਾਰਥ ਰੂਪਮੁਕਤਿ ਹੈ ਅਥਵਾਮਰਣਮਾਤ੍ਰਹੀ ਮੁਕਤਿਹੈ ਅਨਯਮੁਕਤਿਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ। ਜਬ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਰਜਕੇ ਗੁਲਾਬਦਾਸਨੇਐਸੇਕਹਯਾ। ਤਬਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘ ਔਭਾਈਸ਼ਾਮਸਿੰਘਸਿੰਘਕੇ ਸਮਾਨਭਬਕਮਾਰਕੇ ਕਹਨੇਲਗੇ। ਵਾਹੁਜੀਵਾਹੁਧੰਨਯਸੰਤਜਨਹੈਂ ੨ ਭੁਲਾਕਹੋਤੇ ਬਿਨਾ ਸੰਤਾਂਸੇਤੁਰਮੋਖਕੀ ਯੁਕਤੀਕੌਨਬਤਾਇ ਸਕਤੇਹੈਂ ਸੰਤਹੀਹੋਵੈਂਤੋਐਸੀ ਸੁਖੇਨਛੇਤਮੋਖਕੀ ਯੁਕਤੀਬਤਾਵੈਂ। ਭੁਲਾਕਹੁਜੀਸੰਤਹੁ ਦੇਹਰੂਪਆਤਮਾਕੀ ਉਤਪਤਿਕਿਸਕਾਰਣਸੇ ਹੋਵੇ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀਅਪਤੇਜਵਾਯੂ ਇਨਚਾਰੋਤਤੋਸੇ ਦੇਹਰੂਪਆਤਮਾਕੀ ਉਤਪਤੀਹੋਤੀ ਹੈ। ਨਨੁਯੇਚਾਰੋਤਤਤੋ ਜੜਪਦਾਰਥਹੈਂ ਜੋਕਾਰਣਮੈਗੁਣਹੋਤੇਹੈ ਸੋਈਕਾਰਯਮੈਆਵਤੇ ਹੈ ਇਨਚਾਰੋਤਤੋਮੈਤੋ ਚੇਤਨਤਾਹੈਨਹੀ ਔਤਿਨਕੇਕਾਰਯ ਦੇਹਮੈਚੇਤਨਤਾ ਕਹਾਂਸੇਆਈ ਹੈ ਜੈਸੇਰਕਤਪੀਤਸ੍ਵੇਤ ਆਦੀਗੁਣਸੂਤ੍ਰਕੇਬਸਤ੍ਰਮੈ ਆਵਤੇਹੈਂਯੇਨੇਮਹੈ ਬਿਨਾਕਾਰਣ ਕੇ ਗੁਣੋਸੇਕਾਰਯਮੈ ਔਰਗੁਣਨਹੀਆਵਤੇਹੈਂ॥ ਨਚ॥ ਜੈਸੇਪਾਨਕਥਚੂਨਾ ਸੁਪਾਰੀ ਇਨ ਚਾਰੋਕੀਮਿਲੌਨੀਕਰਕੇ ਸੁਰਖੀਉਤਪਤਹੋਆਵਤੀਹੈ ਏਕ ੨ ਮੈਸੁਰਖੀਨਹੀ ਦੇਖਪਰਤੀ ਹੈ। ਚੂਨਾਸ੍ਵੇਤਰੰਗਕਾਹੈ ਪਾਨਕਾਰੰਗਹਰਾਹੈ ਕਥਕਾਧੂਸਰਰੰਗਹੈ। ਜੈਸੇਇਨਚਾਰੋਂ ਕੀ ਮਿਲੌਨੀਸੇਲਾਲੀ ਉਤਪਤਹੋਆਵਤੀਹੈ। ਤੈਸੇਇਨਚਾਰੋਂ ਤਤੋਂਕੀਮਿਲੌਨੀਕਰਕੇ ਚੇਤ-ਨਤਾਭੀਉਤਪਤ ਹੋਆਵਤੀਹੈ। ਜਗਤਕਾਕਰਤਾ ਚਾਰੋਹੀਤਤਹੈ ਇਨਸੇਭਿੰਨਔਰਕਰਤਾ ਕੋਈਭੀਨਹੀਹੈ॥ ਏਹੀ ਬਚਨਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘਜੀਨੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਮੈਭੀ ਲਿਖਾ ਹੈ ਚਰਿਤ੍ਰੋਮੇਂ॥ ਦੋ:॥ ਘਾਸਘਾਸਤੇਹੋਤਹੈ ਅੰਨਅੰਨਤੇਹੋਇ॥ ਤੈਸੇਮਾਨੁਖਮਾਨੁਖਤੇ ਅਵਰ ਨ ਕਰਤਾਕੋਇ। ਇਸਗੁਰੂਕੇਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣਸੇਭੀਇਸਜਗਤਕਾ ਕਰਤਾਕੋਈਔਰਈਸ੍ਵਰ ਸਿਧਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ਕਿੰਤੂਕਾਮਹੀਉਤਪਤੀਕਾ ਹੇਤੂਹੈਪਰਸਪਰ ਸੰਘਰਖਣਸੇਹੀ ਉਤਪਤਿ ਹੋਆਵਤਾਹੈ। ਔਪ੍ਰਤਯਖਯਹੀਇਕਪ੍ਰਮਾਣਹੈ। ਔਰਅਨਮਾਨਾਦੀਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀ ਹੈ ਔਰਕੇਵਲਕਪੋਲਕਲਪਨਾਹੈ ਇਤੀਦਿਕ॥ ਇਤਿਨਵਾਚਯੰ॥ ਜਬਐਸੇਗੁਲਾਬ ਦਾਸ ਨੇਕਹਯਾ ਤਬ੭ਸਿੰਘਕੇਸਮਾਨ ਭਬਕਮਾਰਕੇ ਭਾਈਭਾਗਤਸਿੰਘ ਗੋਦੜੀਆਗਰਜ ਕੇ ਬੋਲਤਾਭਯਾ। ਆਹਾਹੇਸੰਤਹੁਪ੍ਰਥਮਤੋ ਤੁਮਅਪਨੇਗੁਰੂਕਾ ਆਸ੍ਤਿਕਮਤਛੋਡਕੇ ਚਾਰਵਾਕ ਨਾਸ੍ਤਿਕਕਾਮਤਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਲੀਆਹੈ ਉਦਾਸੀਨਸੰਤਹੁਕਾਤੋ ਆਸ੍ਤਿਕਮਤਹੈ। ਤਹਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਮਤਮੈ ਔਵੈਦਕਮਤਮੈ ਪਾਂਚਤਤਅੰਗੀਕਾਰਹੈਂ ਪਾਂਚਵਾਂਤਤਆਕਾਸ਼ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਯਦਯਪੀਆਕਾਸ ਚਖੁਆਦੀਇੰਦ੍ਰਿਯਗੋਚਰਨਹੀਹੈ ਤਥਾਪੀਅਨੁਮਾਨਕਰਕੇਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਸੋਅਨੁਮਾਨਯੇਹੈ ਪੰਚਮਭੂਤਅਵਕਾਸਰੂਪ ਆਕਾਸੋਅਸ੍ਤਿ। ਪ੍ਰਾਣਵਾਯ੍ਵਾਦਿ ਤਥਾ

ਮਾਨੁਖਪਸ੍ਵਾਦਿ ਸੰਚਾਰਹੇਤੁਤ੍ਵਾਤ ਯਨੈਵੰ ਤਨੈਵੰ ਯਥਾ ਸਰਬਲੋਹਕੁਡਜ੍ਯਾਦਿ। ਇਸ ਅਨੁ ਮਾਨਵਿਖੇਆਕਾਸਪਛਹੈ ਆਸ੍ਰਿਤ੍ਵਸਾਧਜ੍ਯਹੈ। ਪ੍ਰਾਣਾਦੀਸੰਚਲਨਹੇਤੁਹੈ ਸਰਬਲੋਹੇਬੀਕੰਧ ਆਦਿਕਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤਹੈਂ ਵੈਤ੍ਰੇਕਮੁਖਕਰਕੇ ਯੇਅਨੁਮਾਨਸਿਧਕੀਆਹੈ। ਅਰਥਯੇ ਹੈ ਆਕਾਸ ਪੰਚਮਤਤਸਤਜ੍ਯਹੈ ਵਾਯੂਪ੍ਰਾਣਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਛੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਚਲਨੇਕਾਆਸ੍ਰਾਹੋਨੇਸੇ ਜੋ ਅਵਕਾਸਰੂਪਆਕਾਸਨਹੀਹੈ ਸੋਪ੍ਰਾਣਮਾਨੁਖਪੰਛੀਆਦਿਕੋਕੇ ਚਲਨਕਾਆਸ੍ਰਾਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤਜੈਸੇਸਰਬਲੋਹਕੀ ਘਨਰੂਪਾਕੰਧਅਹਰਣ ਆਦਿਕਹੈ ਇਨਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮਾਨੁਖ ਆਦਿਕੋਕਾਸੰਚਾਰਚਲਨਾ ਨਹੀਹੋਸਕਤੇਹੈ। ਜੇਯੇਪ੍ਰਸਿਧਅਵਕਾਸਰੂਪ ਆਕਾਸਹੋਵੇਤਬ ਮਾਨੁਖਪਸੂਪੰਛੀਆਦਿਕੋਕਾ ਵਿਵਹਾਰਔਪ੍ਰਾਣਾਦੀਵਾਯੂਕਾ ਸੰਚਾਰਹੋਤੇਹੈ ਬਿਨਾ ਆਕਾਸ ਕਿਸਕਾਭੀ ਵਿਵਹਾਰ ਸਿਧ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ੨॥ ਔਵੈਦਕਮਤਸੈਭੀ ਤਸਮਾਦ੍ਵਾ ਏਤਸਮਾ ਦਾਤ ਮਨਃਆਕਾਸਃ ਸੰਭੂਤਃ ਇਤਜ੍ਯਾਦਿਕ ਪੰਚਤਤੋਕੀ ਉਤਪਤੀਕਹੀਹੈ ਨਹੀਚਾਰਕੀ ਇਤਜ੍ਯਾਦਿਕਕਾਰਯਕੀ ਸਿਧੀਸੇਅਨੁਮਾਨਭੀ ਸਿੱਧਹੋਤਾਭਯਾਹੈ ॥੩॥ ਜੇਤੂਸਬਦਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਮਾਨਤਹੈ ਤਬਤੈਨੇਕੈਸੇ ਦਸਮੇਸਕੇਸਬਦਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣਦੀਆਹੈ। ਔਰ ਜੇ ਉਪਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨਨਹੀਹੈ ਤਬਤੈਨੇਕੈਸੇਕਥਾ ਪਾਨਚੂਨੇਕੀਉਪਮਾਦਈਹੈ। ਤੇਰੇਹੀਮੁਖਸੇਅਨੁਮਾਨਾ ਦਕ ਖਟਪ੍ਰਮਾਣਸਿਧਹੋਗਏਹੈ। ਤਬਤੂੰਕੈਸੇਕਹਤਾਹੈਂ ਕੇਪ੍ਰਤਜਖਹੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ। ਅੰਤਰਤੇਤੌਸਰਬ ਪ੍ਰਮਾਣੋਕੋਯਥਾਰਥਮਾਨਤਾਹੈਂ। ਪਰੰਤੂਅਪਨੀਬੁਧੀਕੀਪ੍ਰੌਢਤਾਦਿ ਖਾਤਾਹੂਆਮੁਖਸੇਨਿਕਸੀਹੂਈ ਬਾਤਕੋਮਿਥ੍ਯਾਹਠ ਕਰਕੇਸਿਧਕੀਆਚਾਹਤੇਹੋ ॥ ੫ ॥ ਚਾਰੋਤਤਕੋਆਪਸੁਭਾਵਿਕ ਜੜਹੋਣੇਸੇਅਪਨੇਆਪ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰਮਿਲਨੇਕੋ ਸਾਮਰਥਜ੍ਯਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸਮਿਲੋਨੀਸੇਜਗਤ ਕੀਉਤਪਤੀਹੋਵੇ ਅਸਿਕੁਠਾਰ ਹਥੌੜੇਵਤ। ਜੈਸੇ ਕੁਠਾਰਾਦਿਕ ਕਰਣਬਿਨਾਪ੍ਰੇਰਕਕਰਤਾ ਸੇਬ੍ਰਿਛਆਦਿਕੋਂਕਾ ਛੇਦਨਨਹੀਕਰਸਕਤੇਹੈਂ। ਜੜਤ੍ਵਹੇਤੁਸੇ ਤੈਸੇਯੇਤਤਭੀਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰਚਿਤ੍ਰ ਜਗਤਕੀਰਚਨਾ ਕਰਬੇਕੋਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਇਨ ਤਤੋਂਕੀ ਮਿਲੌਨੀਕਰਣੇਵਾਲਾ ਇਨਤਤੋਸੇਭਿੰਨਕੋਈਔਰ ਈਸ੍ਵਰਅਵਸਜ੍ਯਹੀਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਣਾਪੜੇਗਾ। ਕੋਈਔਰਸਰੀਰਧਾਰੀ ਇਨਕਾਮਿਲਾਨੇਵਾਲਾ ਤੁਮਅੰਗੀਕਾਰਕਰਹੀ ਨਹੀਸਕਤੇਹੋਕਾਹੇਤੇਜੋਸਰੀਰ ਮੇਲਕਾ ਕਰਤਾਹੋਵੇਗਾ ਉਸਕੇਸਰੀਰਕੀ ਰਚਨਾਕਿਸਨੇ ਕਰੀਹੈ ਯਾਂਤੇਇਨਚਾਰੋਂਤਤੋਂਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂਆਂਕਾਮਿਲਾਨੇਵਾਲਾ ਜੋ ਕੋਈ ਈਸ੍ਵਰਹੈ ਸੋ ਭੀ ਅਨੁਮਾਨਪ੍ਰਮਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿਧਹੋਤੇਹੈ। ਭਲਾਦੂਰਜਨਤੋਖਨਜ੍ਯਾਯ ਕਰਕੇ ਜੋ ਜਗਤ ਕਾ ਕਰਤਾਚਾਰੋਂਤਤੋਂਸੇ ਬਿਨਾਔਰਕੋਈਈਸ੍ਵਰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਾ ਭੀਕਰਜੇਤਬ। ਜਬਸਰੀਰ ਮ੍ਰਿਤਕਹੋਜਾਤੇਹੈ ਤਬਉਸਸਮੈਭੀਚਾਰੋਤਤ ਮਿਲੇਹੂਏਸਰੀਰਮੈ ਇਸਥਿਤਹੈ ਫਿਰਕਿਉਂ ਨਹੀਚਿਤਨਰੂਪਹੋਕੇ ਚੇਸ਼੍ਟਾਕਰਤੇਹੈ ਜੜਕਾਹੇਹੋਜਾਤੇਹੈ। ਤਬਇਸਸਮੈਸੇਕੌਨਸੋ ਤਤਨਿਕਸ

ਜਾਤੇਹੈ। ਜਬਚਾਰੋਤਤ੍ਵਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਆਪਹੀਜਗਤਕਾ ਕਰਤਾਹੈਂ ਤਬਸਰੀਰਮਰਕਿਉਂ ਜਾਤੇ ਹੈ ਮਰਣੇਕੋਤੋਕਿਸੀਕਾਭੀ ਮਨ ਨਹੀਕਰਤੇਹੈ ਕਾਹੇਤੇਮਾਰਣੇਵਾਰੋ ਤੁਮਾਰੇਮਤ ਮੈ ਕੋਈ ਈਸ੍ਵਰਨਹੀਹੈ। ਦੂਸਰਾਜਿਸਸਰੀਰ ਰੂਪਆਤਮਾਨੇ ਕਰਮਸੁਭਅਸੁਭਕੀਏਹੈਂ ਅਬਵਹੁ ਸਰੀਰਤੋਮਰਗਯੋਹੈ ਅਬਇਸਕੇਕਰਮੋਂਕਾ ਫਲਕੌਨਭੋਗੇਗਾ । ਜੋ ਕਹੋਦੂਸਰਾ ਸਰੀਰ ਪੁੰਨਪਾਪਰੂਪਕਰਮਕਾ ਫਲਭੋਗਲੇਵੇਗੋ ਤਬਕ੍ਰਿਤਹਾਨੀਅਕ੍ਰਿਤ ਅਭਿਆਗਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੁਮਾਰੇਮਤਮੇਆਯਾ ॥ ਖਾਇਔਰਔਰੇਤ੍ਰਿਪਤਾਵੇ। ਜਲੇਔਰਔਰੇਦੁਖਪਾਵੇ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਨਨੂ ਜੇਜਗਤਕਾਕਰਤਾ ਕੋਈਔਰਭੀਈਸ੍ਵਰਹੈ ਤਬਯਾਸ ਯਾਸਤੇ ਹੋਤ ਹੈ ਏਹ ਸਲੋਕ ਦਮੇਸਨੇਕਿਉਪਠਯੇਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਨਾਸ੍ਤਿਕਮਤਕਾਅਨੁਵਾਦ ਕਰਕੇਦਿਖਾਵਨੇਅਰਥ ਖੰਡਨ ਕਰਣੇਕੋਯੇ ਸਲੋਕ ਦਸਮੇਸਜੀਨੇ ਪਠਯੇਹੈ। ਅਗਲੇ ਪ੍ਰਸੰਗਮੈ ਦੇਖੋਤੋ ਜਗਤੇਸ੍ਵਰ ਹੈ। ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈ। ਪਰਤੇਪਰਹੈ। ਕਰੁਣਾਕਰਹੈ। ਬਿਨਏਕਨਾਮਅਧਾਰ। ਸਭਕਰਮ ਭਰਮ ਬੀਚਾਰ ਇਤ੍ਯਾਦਿਸਲੋਕ ਸਾਹਿਬਕਾਹੇ ਲਿਖਤੇ ਈਸ੍ਵਰਕੀਸਤਤਾਮੈ ॥ ਜੇ ਜਗਤ ਕਾ ਕਰਤਾਈਸ੍ਵਰਕੋਈਔਰ ਨ ਹੋਵੇਤਬ ॥ ਨਿਯੰਤਾਈਸ੍ਵਰਸੇ ਬਿਨਾਅਗਨਿਸੀਤਲ ਹੋਜਾਵੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਤਪਨੇਲਾਗਜਾਵੇ ਬਸੰਤਆਦੀਰਿਤੁਕੇਧਰਮ ਗ੍ਰੀਖਮਰਿਤ ਆਦਿਕੋ ਮੈ ਵਰਤਨੇ ਲਾਗਜਾਵੇ ਔਰਗ੍ਰੀਖਮਰਿਤੁਆਦਿਕੋਕੇ ਧਰਮਬਸੰਤਆਦੀ ਰਿਤਮੈਵਰਤੈ। ਇਸਰੀਤਿਸੇ ਸਾਰੇਸੰਸਾਰਕਾਵਿਵਹਾਰ ਨਿਯੰਤਾਈਸ੍ਵਰਬਿਨਾ ਵਿਪਰਜੈਹੋਜਾਵੇਗੋ। ਜੋ ਸਾਰੇਸੰਸਾਰ ਕੋ ਅਪਨੀਮਿਰਯਾਦਾਮੈ ਰਾਖਤੇਹੈਸੋਕੋਇਈਸ੍ਵਰਹੈ। ਤਥਾਆਸਾਕੀਵਾਰਮੈ ਗੁਰੂਸਬਦਭੀਹੈ ॥ ਭੈਵਿਚਪਵਨਵਹੈਸਦਵਾਉ ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥ ਨਾਨਕਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸਚਏਕ ਇਤ੍ਯੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤਨਜੇਤਾਈਸ੍ਵਰਕੇ ਅਧੀਨਹੀਸਰਬਸੰਸਾਰ ਇਸਸਬਦਮੈਕਥਨਕੀਓਹੈ ਇਸ ਕਾਰਯਰੂਪੀ ਅਨੁਮਾਨ ਸੇ ਨਿਯੰਤਾ ਈਸ੍ਵਰ ਅਵਸ੍ਯਹੀਤੁਮਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਣੇ ਪਰੇਗੋ। ਤਥਾਚ ਚੂਨਾਂਕਥਪਾਨਕਾ ਜੋਤੁਮਨੇਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਦੀਆਹੈਸੋਇਸੀਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤਸੇਹੀ ਉਪਮਾਨਤੁਮ ਕੋ ਅਵਸ੍ਯਗ੍ਰਹਣਕਰਣਾਪਰ੍ਯਾ ਕਾਹੇਤੇਜੈਸੇ ਜਾਤਿਸਾ ਸਬਦਸਾਦ੍ਰਿਸ੍ਯਕਾ ਬੋਧਕਹੋਤੇਹੈਜੈਸ ਗੌਸਾਦ੍ਰਿਸੋਗਵਯਇਹਹੈ। ਜੈਸੇਮੈਹਦੀਕੇਪਤੇ ਦੇਖਨੇਮੈਹਰਿਤਹੈ ਪਰੰਤੂਲਾਲੀਉਨਮੈਪ੍ਰਥਮ ਹੈ ਤਬਪ੍ਰਗਟਹੋਆਵਤੀਹੈ ਤੈਸੇਪਾਨਕਥੇਮੈਭੀ ਪ੍ਰਥਮਲਾਲੀਹੈ ਚੂਨਾਖਾਰਰੂਪਹੇਤੂਸੇਤਿਨ ਸੇਲਾਲੀਕੋਜੁਦਾ ਕਰਕੇਦਿਖਾਇਦੇਤੇਹੈ ਤਦਵਤਇਨਤਤੋਮੈ ਪ੍ਰਥਮਹੀਚੇਤਨਤਾ ਹੈ ਨਹੀ ਜੋਮਿਲੌਨੀਸਪ੍ਰਗਟਹੋਆਵੇ। ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਅਨੁਪਲਬਧੀ ਔਐਤੈਹ੍ਯਕਯੇਦੋਨੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਭੀਤੁਮਕੋ ਅਵਸ੍ਯਮਾਨਨੇਲਾਗੈਗੇ॥ ਯਥਾਅਤ੍ਰਘਟੋਨਾਸ੍ਤਿਯਦੀਅਤ੍ਰਘਟਃ ਸ੍ਯਾਤ ਤਹਿ ਉਪਲਭੇਤ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਅਰਥਾਤਇਥੇਘਟਨਹੀਹੈ ਜੇਇਥੇਘਟਹੋਵੇਤਾਂਲਭੇ ਸੋਅਨੁਪਲ੍ਬਧੀਪ੍ਰਮਾਣਭੀ ਤੇਰੇਹੀਕਹਨੇਸੇ ਸਿੱਧ ਹੂਆਕੈਸੇਤੈਨੇਆਪਹੀ ਕਹਦੀਆਹੈਕੇ ਜੇਈਸ੍ਵਰ

ਹੋਵੇ ਤਾਂਦਿਖਾਈਦੇਵੇ ਈਸ੍ਵਰਹੈਹੀਨਹੀ ਯਾਂਤੇਦਿਖਾਈਨਹੀਦੇਤਾਹੈ। ਔਜੈਸੇਬਟਮੇ ਪਰੰ-
ਪਰਾ ਕਰਕੇਯਖਕਾਗ੍ਯਾਨ ਅਤੈਹਜ੍ਯਕਪ੍ਰਾਣਹੈ ਵੇਖਜ੍ਯਾਕਿਸੇਨਹੀਹੈ ॥ ੬ ਯੇ ਖਟਪ੍ਰਮਾਣ
ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਤੁਮਕੋ ਮਾਨਨੇਹੀਪਰੇਹੈਂ । ਨਨੂ ਵਹੁਈਸ੍ਵਰਹੈਹੀਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਜੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ
ਦਿਖਾਈ ਨ ਦੇਵੇਨਹੀਦਿਖਾਈਦੇਤਾਹੈ ਯਾਂਤੇਹੈਹੀਨਹੀ । ਨਚਤੁਮਚਾਰੋਤਤੋਕੀ ਉਤਪਤੀ
ਕਿਸਸੇਮਾਨਤੇਹੋ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹਮਚਾਰੋਤਤੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀਚਾਰੋਤਤੋਂਕੇਪ੍ਰਮਾਣੂਆਂਸੇ ਮਾਨਤੇ
ਹੈਂ ॥ ਨਚ ਵਹੁਚਾਰੋਤਤੋਂਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂਕਿਉਂਨਹੀਦਿਖਾਈਦੇਤੇ ਇਤਿਵਾਚ੍ਯ ॥ ਅਤਿਸੂਖਮ
ਹੋਣੇਸੇਨਹੀਦਿਖਾਈਦੇਤੇ ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਜੈਸੇਤੁਮਾਰੇਮਤ ਮੈਪ੍ਰਮਾਣੂਅਤਿ ਸੂਛਮਹੋਣੇਸੇਦਿਖਾਈ
ਨਹੀਦੇਤਾਹੈ। ਅਬਯੇਤੁਮਾਰਾਨਿਯਮ ਨ ਰਹ੍ਯਾਕੇਜੋਵਸਤੁਦਿਖਾਈ ਨ ਦੇਵੇਸੋਨਹੀਹੋਤੀਹੈ ॥
ਜੈਸੇਜਿਨਚਾਰੋਤਤੋਂਕੇਪ੍ਰਮਾਣੂਆਂਸੇ ਤੁਮਪ੍ਰਿਥਵੀਜਲਅਗਨਿਪਵਨ ਪ੍ਰਯੰਤਮਹਾਭੂਤੋਂ ਕੀ
ਉਤਪਤੀਮਾਨਤੇਹੋ ਵਹੁਚਾਰੋਤਤੋਂਕੇਪ੍ਰਮਾਣੂਭੀਤੋ ਦਿਖਾਈਨਹੀਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾਅਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ
ਪ੍ਰਮਾਣੂਆਂਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਭੂਤੋਂਕੀ ਔਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੀਉਤਪਤੀ ਮਾਨਨੀਯੇਭੀ ਤੁਮਾਰਾਇਕ ਲੋਕੋਕੇ
ਬੰਚਨਅਰਥਠਾਗਨੇਵਾਸਤੇ ਮਿਥ੍ਯਾਹੀਪ੍ਰਵਾਦਹੈ ॥ ਜੇਸ੍ਵਮਤਹਾਨੀਕੇ ਭੈ ਸੇਪ੍ਰਮਾਣੂਅੰਗੀ
ਕਾਰ ਨ ਕਰੋਗੇ ਤੌਪ੍ਰਮਾਣੂਵਾਦਤੁਮਾਰਾਗਯਾ ਔਰਈਸ੍ਵਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆ ॥ ਔਤੁਮਾਰੇ
ਮਤਮੈਬੰਧਮੋਖਜ ਅਵਸਥਾਭੀਪ੍ਰਾਪਤਭਈ॥ ਜੇਐਸੇ ਮਾਨੋ ਨਹੀਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਦਿਖਾਈਦੇਤੇ
ਤਥਾਪੀਸਤ੍ਯਹੈ । ਤਬ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਗਲੇਅੰਗੁਸ੍ਟਪਾਦਕਾ ਨ੍ਯਾਯਕਰਕੇਤੁਮਕੋ ਈਸ਼੍ਵਰ
ਭੀਸਤ੍ਯਹੀ ਮਾਨਨਾਪਰਯਾ ॥ ਔਜੋਮਰਣਮਾਤ੍ਰਕੋ ਮੁਕਤੀਮਾਨਤੇਹੋਤੌ ਮਰਣਾਤੌਸਭਕੋਭੈ
ਕਾਜਨਕਹੈ ਯਾਤੇਆਤਮਨਾਸਕ ਮੁਕਤੀਕੀ ਕੋਈਭੀਇਛਾਨਹੀਕਰਤੇਹੈ । ਔਰ ਵਹੁ
ਈਸ਼੍ਵਰਕਿਸੇਇਕ ਅਸਥਾਨਪਰ ਸਰੀਰਧਾਰਕੇਬੈਠੇਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੂਸੂਖਮਹੋਣੇਸੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ
ਹੂਆ ੨ ਆਕਾਸਵਤਸਾਰੇ ਪਰਿਪੂਰਣ ਬ੍ਯਾਪਕਹੈ ॥ ਤਥਾਚਸ੍ਰੀਗੁਰੂਦਸਮੇਸਵਾਕ੍ਯ ॥
ਜਿਮੀਜਮਾਨਕੇਬਿਖੈ ਸਮਸ੍ਤੁਇਕਜੋਤਿਹੈ ॥ ਨ ਘਾਟਹੈ ਨ ਬਾਢਹੈ ਨ ਘਾਟਬਾਢਹੋਤ ਹੈ ॥
ਜਲੇਹਰੀਥਲੇਹਰੀ ॥ ਛਿਤੇਹਰੀਨਭੇਹਰੀ ॥ ਈਹਾਂਹਰੀਊਹਾਂਹਰੀ ॥ ਜਿਮੀਹਰੀਜਮਾ
ਹਰੀ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣੋਂਸੇ ਔਸਤਗੁਰੂਕੇਉਪਦੇਸਸੇ ਔਵੇਦਾਂਤਸ਼ਾਸਤ੍ਰਸੇ ਔਤੁਰਥ
ਸ੍ਵਅਨੁਭਵਪ੍ਰਮਾਣਸੇ ਤਿਸਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੋ ਹਮਆਕਾਸਵਤਪੂਰਣਮਾਨਤੇਹੈਂ । ਤਿਸ ਸਤ
ਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਵਿਖੇਹੀ ਅਹੰਤ੍ਵ ਆਦਿਕਸਾਰਾਜਗਤ ਕਲਪਿਤਹੈ ॥ ਸਾ
ਕਲਪਿਤਵਸਤੁ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇਤੁਮਾਰਾਮਤ ਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰਸੇ ਔ
ਅਨੁਭਵਸੇਵਿਰੁਧਹੋਣੇਸੇ ਇਸੀਹੇਤੂਸੇ ਲੋਕੋਕਾਔਅਪਣੇ ਆਤਮਾਕਾ ਪ੍ਰਤਾਰਿਕ ਨਾਮ
ਬੰਚਕਹੋਣੇਸੇ ਅਤੀਵਤੁਛਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮਾਰਾਮਤ ਬੁਧੀਵਾਨੋਕਰਕੇ ਤ੍ਯਾਗਨੇਯੋਗਹੈ । ਜਬ
ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘਗੋਦੜੀਏਨੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਅਨੁਭੈਕੇ ਗੋਲੇਛੋਡੇ । ਤਬ ਗੁਲਾਬਦਾਸ

ਵਿਚਾਰਾ ਨਿਰੁਤਰਹੋਕੇਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ । ਤਦਅਨੰਤ੍ਰਕਿੰਚਤ ਕਾਲਬੈਠੇਕਹੇ ਜਬ ਗੁਲਾਬਦਾਸਕੁਛਭੀ ਨ ਬੋਲਯਾ ਤਬਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਲੈਕੇ ਪਾਂਚੇਸਾਤੇ ਸਿੰਘਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾ ਖਾਲਸਾਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀ ਫਤੇ ਬਡੀਗਰਜਣਾਸੇ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਆਜਾਤੇਭਏ ॥ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਕੇਬੈਠਜਾਤੇਭਏ ॥ ਇਧਰਗੁਲਾਬਦਾਸ ਨੇ ਵਿਚਾਰਕੇਕਹਯਾ ਏਕਗਰੀਬੜੇਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇਸਿਖਨੇਅਣਪੜਜੈਸੇਨੇਹੀ ਹਮ ਕੋ ਚਰਚਾਮੈਨਿਰੁਤਰਕਰਦੀਯਾਹੈ ਅਬੀਦੂਸਰੇਸਿਖੋਨੇ ਕਿਸੇਨੇ ਕੁਛਬਾਤ ਭੀ ਨਹੀਕਰੀ ਬੋਲੇਹੀਨਹੀਥੇ। ਜੇਦੂਸਰੇਭੀਸਿਖਬੋਲਤੇ ਤਬਕਯਾਜਾਣੀਏ ਕਯਾਹੋਤਾ। ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਗੁਲਾਬਦਾਸ ਜਾਹਮਣਗ੍ਰਾਮਸੇਡੇਰਾ ਉਠਾਇਕੇ ਜਲਤੀਹੀ ਭਾਗਜਾਤਾਭਯਾਕਿਉਂ ਕੇ ਮਤਕੋਈ ਸਿਖਔਰਆਇਕੇ ਅੜੰਗਾ ਨ ਲਾਇਬੈਠੇ। ਇਸਓਰਹਜੂਰਕੇਆਗੇਸਭ ਚਰਚਾ ਕਾ ਹਾਲਜਬਸੁਣਾਯਾ ਤਬਯਦਕਿੰਚਤਹਸਕੇ ਸਾਹਿਬਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਓ ਭਾਗਸਿੰਘਾ ਨ ਵਲਗੋਂ ਨ। ਅਨੁਭੈਕੇਗੋਲਯਾਂ ਨਾਲ ਗੁਲਾਬਦਾਸ ਕਾ ਡੇਰਾ ਉਠਾਇ ਆਯਾ ਹੈਂ ਤਬ ਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਜਕਰੀਜੀ ਸਰੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਗੁਰੂਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਮੈਨੇਦਰਸਨਕੀਏਹੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਕੇ ਭੀਮੈਨੇਦਰਸਨਕੀਏਹੈਂ ਤਥਾਆਪਹਜੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨਭੀਮੈਨੇ ਕੀਏ ਔਤੀਨੋਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂਕੇ ਮੈਨੇਬਚਨਭੀਸੁਨੇਹੈਂ ਆਪਕੇਨੇਤ੍ਰਦੇਖੇ ਹੈਂ। ਜਿਸਨੇਆਪਕੀਰਸਨਾਸੇਉਦੇਹੂਏ ਬਚਨਸੁਣੇਹੈਂ ਔ ਆਪਕੇਨੇਤ੍ਰਦੇਖੇ ਹੈਂ। ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਵਰਾਕਤੁਛਗੁਲਾਬਦਾਸ ਕਯਾਵਸਤੁਹੈ ਵਹੁਬ੍ਰਹਮਾਜੀਸੇਭੀ ਚਰਚਾਕਰਣੇਕੋ ਸਾਮ ਰਥਹੈਂ ਬਹੁਰਇਤਰਜੀਵ ਕਯਾਚੀਜਹੈ । ਐਸੇਆਪਸਮੈ ਬਚਨਕਰਕੇਤਹਾ ਜਾਹਮਣ ਨਗਰਸੇਚੌਥੇਦਿਨਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰ ਵਾਂ ਨਾਮਗ੍ਰਾਮਕੋਆਂਵਤੇਭਏ ॥ ੧੫ ॥ ਵਾਂਸੇ ਡਲ ਕੋ ਡੇਰਾਆਯਾ। ਤਹਾਂਤੀਨਦਿਨ ਮੁਕਾਮਰਹਯਾ ਤਹਾਂਕੇਲੋਕੋਨੇ,ਬੜੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾਕਰੀ ॥੧੬ ॥ ਤਹਾਂਸੇਫਿਰੰਦੀਪੁਰਕੋਆਏ ॥ ੧੭ ॥ ਫਿਰਤਹਾਂਤੇਪਦ੍ਰੀਗ੍ਰਾਮਕੋ ਆਵਤੇਭਏ ॥ ੧੮ ॥ ਪਦ੍ਰੀਸੇਮਾਲੂਵਾਲਕੋ ਤਹਾਂਸ੍ਰੀਸਾਹਿਬਦਿਤੇਕਾ ਦੇਹੁਰਾਹੈ ਤਹਾਂਭੀਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ ਬਾਬੇਸਾਹਿਬਦਿਤੇਕੇ ਦਰਬਾਰਕੀ ਇਕੀਸ ੨੧) ਰੁਪੈ ਪੂਜਾਕਰਤੇਭਏ । ਭਾਈ ਸੁਹੇਲਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈਹਰਾਸਿੰਘਦੋਨੋ ਚਾਚਾਭਤੀਜਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾ ਮੈ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਕਰ ਕੇਹਾਜਰਹੋਤੇਭਏ ਔਬਡੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਹਜੂਰਕਾਡੇਰਾਤੀਨਦਿਨ ਰਖਤੇਭਏ। ਮਾਲੂਵਾਲ ਸੇ ਵਿਦਾਹੋਕੇਪੁਨਾ ਜੀਓਵਾਲੇਆਵਤੇਭਏ ੧੯ ਤਹਾਂਤੇ ਮਾਣੋਚਾਲਕੋਆਏ ॥ ੨੦ ਮਾਣੋ ਚਾਲਸੇ ੨੧ ਸੇਹਰੇਕੋਆਏ ੨੨ ਤਹਾਂਤੇ ਛੋਟੀਆਂਕੋ ਆਵਤੇਭਏ ੨੩ ਤਹਾਂਤੇ ਵਰਹਾਣੇ ਗ੍ਰਾਮਕੋਆਵਤੇਭਏ ॥ ੨੪ ॥ ਤਹਾਂਤੇਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਡੇਰੇਮੈਆਵਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਹ:—ਯਾਤ੍ਰਾ ਯਾ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਆਇ ਨਿਜ ਥਾਨ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੂ ਪੂਜਯਪਾਦਯ ਭਗਵਾਨ ॥ ੧ ॥
ਯਾ ਵਿਧਿ ਕਰਯੋ ਉਧਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਬਹੁਗ੍ਰਾਮਨ ਸਮੁਦਾਇ।
ਤਾਂ ਗੁਰੁ ਚਰਣ ਸਰੋਜਪਰ ਕਵਿ ਹਰਿਹਰਿ ਬਲਜਾਇ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਮਾਦੋਕੇਬੈਰਾੜ ਨਗਰਿਮੈਉਤਰੇਥੇ ਤਹਾਂਏਕਪਲਾਸ ਕੇ ਪਾਦਪਪ੍ਰਤਿਬਚਨਕੀਆ। ਕਿਉਂਭਾਈ ਜੇਤੇਰੇਨੀਚੇਬੈਠਨੇਵਾਲੇਥੇ ਸੋਤੋਚਲੇਗਏ ਹੈਂ ਤੂੰ ਕਿਉਪੀਛੇਰਹਗਯਾ ਹੈਂ ਅਬਤੂੰਭੀਚਲਦੇ। ਤਬਸਿਖਾਂਨੇਪੂਛਯਾ। ਹੇਭਗਵਨਇਸ ਪਲਾਸ ਕੇਨੀਚੇਕੌਨਬੈਠਤੇਥੇ ਜੋਚਲੇਗਏਹੈਂ ਔਯੇਪਲਾਸਕਾਬਿਛਕਬਕੋਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਜਬਖਸ੍ਰਮਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਸ੍ਰੀਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬਜੀ ਬਹਾਦਰ ਮਹਾ-ਸੂਰਬੀਰ ਜੀ ਸ੍ਰਮਹਲਾਂ ਮਾਤਾਕੌਲਾਂਕੋ ਲਵਪੁਰਸੇਲਜਾਏਹੈਂ। ਤਬਕ੍ਰਮ ੨ ਸੇ ਇਥੇ ਆਇਉਤਰੇਹੈਂ। ਤਬਇਸਪਲਾਸਕੇ ਨੀਚੇਮਾਤਾਕੌਲਾਂਬੈਠੀਹੈ ਤਥਾਆਪਭੀਹਜੂਰ ਬੈਠੇ ਹੈਂ। ਜਬਐਸੇਮੁਕਤਿਪ੍ਰਯੰਤ ਦਾਤਦੇਣੇਹਾਰੇ ਸਰਬਸੁਖਾਂ ਕੇ ਦਾਤਾ ਜਿਸ ਸ੍ਰੀਹਰਗੋਵਿੰਦ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰਹੋਕੇ ਤੀਨੋਲੋਕਦੋਚਰਣੋਸੇ ਮਾਪਲੀਏਥੇ ਤਥਾਨ੍ਰਿਸਿੰਘਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਪ੍ਰਲਾਦ ਕੀ ਰਖਯਾਕਰ ਲੀਨੀ ਸੰਖਚੂੜਦੈਤਸੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਰੂਪ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇਪਰਮਪਯਾਰੇ ਭਗਤ ਗੋਪਗੋਪਯੋਂਕੀ ਰਖਯਾਕਰਲਈਥੀ। ਰਾਮਾਵਤਾਰਹੋਕੇਅਪਨੇ ਪਯਾਰੇਸੁਗ੍ਰੀਵ ਵਿਭੀਖਨਕੀਰਖਯਾਕਰੀਥੀ। ਔਭੀਲਨੀਅਨਾਥਨੀਕੇ ਪ੍ਰੇਮਮੈ ਮਗਨਹੋਕੇ ਤਿਸਕੇਜੂਠੇ ਬੇਰ ਖਾਤੇਭਏਐਸੇ ੨ ਅਵਤਾਰਭੀ ਨ ਰਹੇ ਓਹਭੀਇਸਸੰਸਾਰਸੇ ਚਲੇਗਏ ਤਬਉਸਮਹਾਪੁਰਖਕਾ ਸੰਗਕਰਕੇ ਹੇਪਲਾਸਅਬਤੂੰਕਾਹੇਕੋ ਸੀਤਵਾਤਆਤਪ ਜਨਯ ਦੁਖਕੋਪੜਾਸਹਾਰਤਾਹੈ ਤੂੰਭੀਅਬਮੁਕਤ ਪਦਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋ ਔਰਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇਸਮਾਨ ਤੂੰ ਦੁਖੋਂਕੋ ਅਬ ਨ ਸਹਾਰ। ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀਨੇ ਤਿਸਪਲਾਸਕੇ ਪੇੜਕੇਪ੍ਰਤੀਐਸੇ ਬਚਨਕਹੇ ਤਬ ਏਕ ਪਹਰਪੀਛੇ ਵਹੁ ਪਲਾਸਕਾਪੇੜ ਮੁਰਝਾਇਕੇਆਪਨੇ ਆਪਹੀ ਗਿਰਪਰਯਾ। ਜੋ ਇਛੈ ਸੋਈਫਲਪਾਵੈ ॥ ਸਾਧੁਕੈ ਸੰਗ ਨ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ॥ ਬਿਰਥਾ ਨ ਸਾਧੁ ਮਿਲਾਪ। ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਪਲਾਸਕੇ ਪਾਦ ਪੱਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਕੋਇਲੇ ਬਿਭੂਤੀ ਸਾਰੀ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਡਾਰਦੇਤੇ ਭਏ ਕੁਛ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਮੈ ਫੈਲਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਪਲਾਸਕੇਪਾਦਪਕਾ ਸਰਬ ਥਾ ਕਲਯਾਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਮਾਦੋਕੇ ਔਬੈਰਾੜਕੇ ਦੋ ਨੋਗ੍ਰਾਮੋਕੇਮਧਯਮੈ ਅਬ ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਕਾ ਗੁਰੁਦੁਆ-ਰਾ ਹੈ ਗੁਰੂਸਰ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸਿੱਧਹੈ। ਏਸਾਖੀ ਗੁਰੂਸਰਕੇ ਪੂਜਾਰੀ ਬਡੇਬ੍ਰਿਧ ਭਾਈ ਦੇਵਾਸਿੰਘਨੇ ਲਿਖਾਈਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਦਯਾਸੇ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂਹਰਿਗੋਬਿੰਦਜੀਕੇਸਮੇਂ

ਕਾ ਯੇ ਪਲਾਸ ਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀਵ ਅਬ ਵੈਕੁੰਠਕੋ ਪਧਾਰਤਾ ਹੈ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ੧੩ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਧ, ੧੪ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਦੋਹਿਰਾ—ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤ੍ਯੁਪਕਾਰ ਅਚਾਹਿ ।
ਨਿਜ ਚਰਨਨ ਕੇ ਦਾਸ ਲਖ ਸਦਾ ਬਸਹੁ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:—ਸੁਧਾਸਰ ਮੈਂ ਸੰਤ ਬਡੇ ਠਾਕਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੋ ਥੇ ਉਨਕਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਆਤਮਾਰਾਮ ਥਾ ॥ ਤਿਸਨੇ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਬਾਹਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖੂਹਾਂਕਾ ਠੇਕਾ ਲੀਆ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਠੇਕੇ ਕਾ ਰੁਪਯਾ ਆਤਮਾਰਾਮਸੇ ਪੂਰਾ ਨ ਹੂਆ ਰੁਪਯਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਘਟ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰਕੇ ਹੁਕਮਸੇ ਲਧਾ ਸਿੰਘ ਅਦਾਲਤ ਜਿਨੇ ਸਰਕਾਰਕਾ ਰੁਪਯਾ ਪੂਰਾ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੋ ਪਕੜਕੇ ਕੈਦ ਕਰ ਲੀਆ ॥ ਬਹੁਰ ਸੰਤ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੌਲਸਰੀਏ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘਸੇ ਕਹਯਾ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਰਦਾਰ ਲਧਾ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿਖ ਹੈ ਉਨਕਾ ਬਚਨ ਭੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਸਰਦਾਰ ਲਧਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਬਡੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸਰਧਾ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਆਪ ਨੌਰੰਗਾ-ਵਾਦ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਹਜ਼ੂਰਕੇ ਆਗੇ ਹਮਾਰੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਬੇਨਤੀ ਆਤਮਾਰਾਮ ਵਾਸਤੇ ਕਰਣੀ ॥ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀਸੇ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਹਮ ਆਪਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਇਕੇ ਆਪਕੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਹਜ਼ੂਰਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਆਪ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ੨ ਜਲਦੀ ਹੀ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹਜ਼ੂਰਕੇ ਪਾਸ ਆਇਜਾਣਾ ॥ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਨਮੁਖ ਬਾਤ ਕਰੀ ਅੱਛੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਅਮਾਵਸਯਾਕਾ ਇਸਨਾਨ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀਕਾ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਡੇਰੇ ਗਏ ਦਰਸਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਰਣਤਾਰਣ ਜੀਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਲਧਾ ਸਿੰਘ ਭੀ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਆਯਾ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਠਾਕਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਕੇ ਰਿਦੇਕੀ ਔ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਰਿਦੇਕੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾਨਕੇ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਲਧਾ ਸਿੰਘ ਤੁਮ ਧਰਮ ਅਦਾਲਤ ਕੀਆ ਕਰੋਂ ॥ ਯੇ ਕੋਈ ਦਿਨਕਾ ਹੀ ਠਾਟ ਹੈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨ ਰਹੇਗੀ ਤੂੰ ਐਸੀ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਅਪਣਾ

ਕੀਆ ਧਰਮਹੀਸਾਥ ਜਾਤੇਹੈ। ਸਮਾਪਾਇਕੇ ਅਪਨਾ ਕੀਆ ਹੂਆ ਸ਼ੁਭ ਅਥਵਾ ਅਸ਼ੁਭ ਕਰਮਹੀ ਬ੍ਰਿਛਵਤ ਫਲਤੇਹੈ। ਤੂੰਲੰਬੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਦੇਕੇ ਦੇਖ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਬਡੇ ੨ ਸਾਰਬ ਭੌਮਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾਜਾ ਰਘੁਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਯੁਧਿਸ੍ਰਰਜੈਸੇ ਜਿਨਕੀ ਧਰਮ ਅਦਾਲਤੋਂਕੇ ਨਾਮਕੋ ਆਜਪ੍ਰਯੰਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਔਲੋਕ ਗਾਨਪਰੇ ਕਰਤੇਹੈਂ। ਧਰਣੀਪਰ ਉਨ ਕੋ ਲਾਖੋਬਰਸ ਉਨਕੇਰਾਜਕੋ ਬੀਤਗਏਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਆਜਪ੍ਰਯੰਤ ਉਨਕੇਧਰਮਨਯਾਯਕੋ ਲੋਕਪਰੇਗਾਵਤੇਹੈਂ। ਜਬਐਸੇਐਸੇ ਸਾਮਰਥਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾਨਹੀਂਰਹੇਹੈ ਤਬਹਮਾਰੀ ਕਯਾਬਾਤਹੈ। ਹੇਪੁਤ੍ਰਕੋਈ ਦਿਨਕੀਬਾਤਹੈ ਨਦੀਕੇਪ੍ਰਵਾਹਕੇ ਸਮਾਨਯੇਸੰਸਾਰਚਲਯੇਜਾਤੇ ਹੈ। ਤੂੰਆਪਭੀਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖਲੈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਜੀਨੇ ਬਡੀਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਤੇਰੇ ਕੋ ਅਪਨੀਪੁਰੀਕਾ ਅਦਾਲਤੀ ਬਨਾਯੇਹੈ ਅਬਤੂੰਭੀ ਧਰਮਅਦਾਲਤ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਰਾਜਯੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨਯਸਕੀਰਤੀ ਫੈਲੈਜਾਇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਐਸੇਬਚਨ ਕਰਤੇਹੀਥੇਜੋ ਸਮਾਪਾਇਕੇ ਬਡੀਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘ ਬੋਲਤਾਭਯਾ। ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਾਹੇਕੀਧਰਮਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜੋਸੰਤਭਾਈਦਯਾਲਸਿੰਘਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾਕੋਇਸਨੇ ਕੈਦਕਰਛੋਡਯਾਹੈ। ਤਬਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਹੁਭਾਈਲਧਾਸਿੰਘ ਏਹਕਯਾਕਹਤੇਹੈਂ। ਤਬਸਰਦਾਰ ਲਧਾਸਿੰਘ ਨੇ ਠੇਕੇਕਾਸਾਰਾ ਸਮਾਚਾਰਸੁਨਾਇਕੇ ਅਰਜਕਰੀ। ਹੇਗੁਰੂਜੀਆਤਮਾਰਾਮਕੋਮੇਰਾ ਪਕ ੜਨੇਕਾ ਕਯਾਪ੍ਰਯੋਜਨਹੈ ਸਰਕਾਰਕੇਠੇਕੇਕਾ ਰੁਪਯਾਇਸਸੇ ਟੂਟਗਯਾਹੈ। ਮੇਰੇਪਾਸ ਸਰ ਕਾਰਨੇ ਪਰਵਾਨਾਭੇਜਯਾਹੈਕੇ ਆਤਮਾਰਾਮਕੋ ਕੈਦਕਰਕੇਰੁਪਯਾ ਠੇਕੇਕਾਪੂਰਾਕਰਕੇਭੇਜ ਦੇਵਹੁ। ਆਗੇਜੈਸੇਆਪਕਾ ਹੁਕਮਹੋਵੇ ਤੈਸੇਕਰੈਂ। ਕਿਉਂਕੇ ਜਿਸਕੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਤੇ ਹਾਂ ਨਿਮਕਖਾਤੇਹਾਂ ਤਿਸਕਾਭੀਹੁਕਮ ਮਾਨਨਾਹੂਆ। ਔ ਆਪਕਾਹੁਕਮਭੀ ਮੇਰੇਸਿਰਮਾਥੇ ਪੈਹੈ। ਜੋਹੁਕਮਦੇਵਹੁਤਾ ਮੈਂਅਪਨੇਪਾਸਤੇ ਰੁਪਯਾਪੂਰਾਕਰਕੇ ਭੇਜਦੇਵਾਂ। ਏਹੀ ਬਾਰਤਾ ਹੋਰਹੀਥੀਜੋ ਸੰਤਭਾਈਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਇਮਥ ਟੇਕਯਾ। ਤਬਪੁਨਾਭਾਈ ਭਾਗਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਤਮਾਰਾਮ ਇਨਹੀ ਕਾ ਭਾਈਹੈ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਸੰਤਭਾਈਦਯਾਲਸਿੰਘਕੀ ਬਾਹ ਸਰਦਾਰ ਲਧਾ-ਸਿੰਘਕੇਹਥ ਪਕੜਾਇਕੇ ਕਰਾਬਚਨ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੀ ਬਾਹ ਤੈਨੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਹਾਥ ਪਕੜਾਇਕੇਦੇਣੀ। ਤਬਲਧਾਸਿੰਘਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀਕਰੀ। ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀਹੁਕਮਆਪਕਾ ਮੇਰੇਸਿਰਮਾਥੇਪੈਹੈ ਜੈਸੇ ਆਪਬਚਨਕਹਤੇਹੋ ਤੈਸੇਹੀਕਰੂੰਗਾ। ਪਰੰਤੂ ਮੈਨੇਤੋ ਸਰਕਾਰਕੇ ਹੁਕਮਸੇ ਆਤਮਾਰਾਮਕੋ ਪਕੜਾਹੈ। ਜਬਸਰਕਾਰਨੇ ਮੇਰੇਸੇ ਪੂਛਯਾ ਕੇ ਤੈਨੇਆਤਮਾਰਾਮਸੇ ਸਰਕਾਰਕੇ ਠੇਕੇਕਾਰੁਪਯਾ ਵਸੂਲਕਰਕੇ ਇਸਕੋ ਛੋਡਦੀਆ ਹੈ ਯਾ ਏਵੇਂ ਛੋਡਦੀਆਹੈ। ਜੋਏਵੇਂਛੋਡਯਾਹੈ ਤੋ ਰੁਪਯਾਵਸੂਲਕਰੇ ਬਿਨਾ ਹਮਾਰੇ ਹੁਕਮ ਸੇ

ਥਿਨਾਤੈਨੇ ਕਿਉਂ ਛਡਦੀਆ ਹੈ। ਤਬਮੈਂ ਇਸਬਾਤਕਾ ਕਯਾ ਉਤਰਦੇਊਂਗਾ । ਤਬਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਸਾਹੁਸਿਖਾ ਏਸਕੀਬਾਤ ਤੇਰੇਸੇਕਿਸੇਨੇ ਪੂਛਣੀਹੀਨਹੀਹੈ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘਨੇ ਆਤਮਾਰਾਮਕੀ ਬਾਹ ਸੰਤਭਾਈਦਯਾਲਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥਪਕੜਾਇਦਈ। ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਡੀਖੁਸ਼ੀ ਸਰਦਾਰਕੇ ਊਪਰ ਹੋਤੀਭਈ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਆਤਮਾਰਾਮਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉਦੀਆ ਔਸਰਦਾਰਨੇਭੀ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘਜੀ ਆਗੇਪਚੀਸ ੨੫) ਰੁਪੈ ਮਥਾਟੇਕੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀਬੀਰਹਰੀ ਜੀਨੇ ਅਪਨੀ ਹਥਨੀ ਪੈ ਚਢਾਇਕੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਤਰਣਤਾਰਣ ਭੇਜਦੀਆ । ਸਰਦਾਰ ਲਧਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਪਰਮਸਰਧਾਲੂਸਿਖਥਾ। ਔਤਿਸਕਾਬੇਟਾ ਸਰਦਾਰਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘਭੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਖਸ਼ਸੇਹੂਯਾਥਾ ਪਰਮਸਰਧਾਲੂ ਪਿਤਾਕੇ ਸਮਾਨਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਖਹੋਤਾਭਯਾਹੈ। ਐਰਾਵਤੀ ਰੀਰਾਸੇਪਾਰ ਕਰਾਲਵਾਲੇਕੇਪਾਸ ਬਾਠਪਿੰਡਕਾਸਰਦਾਰ ਲਧਾਸਿੰਘਥਾ। ਰਾਜਾਧਯਾਨਸਿੰਘਕੀ ਓਰਸੇ ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਅਦਾਲਤ ਕਰਤਾਥਾ। ਨਯਾਯ ਮੈਂ ਬਡਾ ਕੁਸਲ ਥਾ ॥ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੀ ਬਾਤ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੂਛੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਸਰਦਾਰ ਲਧਾਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਕੈਸੇ ਬੇਟਾ ਹੂਆਹੈ ਔ ਕਬਹੂਆ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋਂ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇਵੇਲੇ ਏਕ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਵੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਆਇ ਗਲਵਾਲੀ ਦਰਵਜੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਰੰਗਣ ਨੰਗਲਸੇ ਕੇਬਾਗਮੈਡੇਰਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇਅਰਥ ਆਏ। ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਵਾਪੰਚੀਸ ੨੫।)ਰੁਪੈਕਾਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਕਰਾਯਾ। ਔਸਵਾਸੈ੧੨੫) ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬਕੀ ਭੇਟਾਕੀਆ ਤਥਾਅਕਾਲਬੁੰਗੇ ਝੰਡੇਬੁਂਗੇ ਬਾਬੇਬੁਢੇਕੀਬੇਰ ਸਹੀਦ ਗੰਜ ਬਾਬੇਅਟਲਆਦਿਕੇ ਸਰਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਗੁਰੂਕੇਅਸਥਾਨੋਂ ਮੈਂ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਤੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਭੇਟਾਚਢਾਤੇਭਏ। ਜਿਤਨੇਦਿਨ ਸੁਧਾਸਰਮੈਰਹਤੇਥੇ ਉਤਨੇਹੀਦਿਨ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਆਸਾਕੀਵਾਰਕੇਸਮੇ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਮੈਂ ਆਇਥਿਤਹੋਤੇਥੇ। ਜਬਦਿਨਚਢਤਾਥਾ ਤਬ ਅਪਨੇਡੇਰੇਮੈ ਜਾਇਥਿਤਹੋਤੇਥੇ। ਤਬਮਹਾਰਾਜੀਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥ ਸਹਰ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਤਥਾ ਸਮੀਪਕੇਗ੍ਰਾਮੋਂਸੇ ਲੈਕੇ ਮਾਈਬਾਬੂਬ੍ਰਿਧ ਬਾਲਕ ਆਦਿਕੋਂਕਾ ਵਹੀਰ ਪੜਜਾਤਾ ਥਾ ਜੈਸੇਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀਕਾ ਮੇਲਾ ਅਮਾਵਸਯਾਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਯਥਾ ਭੇਟਾ ਲੈਲੈਕੇ ਆਇ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇਥੇ। ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਢੇਰਲਾਗ ਜਾਤੇ ਥੇ। ਜਿਤਨੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂਜੀ ਸੁਧਾਸਰਮੈਂ ਰਹਤੇਥੇ ਉਤਨੇਦਿਨਲੋਕੋਂਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣ ਵਾਲਯੋਂ ਕਾ ਵਹੀਰ ਪੜਯਾਹੀ ਰਹਤਾਥਾ। ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘਕੇ ਨੀਚੇਏਕ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧਖਤ੍ਰੀ ਸਿਖਥਾ ਸੋਭੀਰੋਜ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ ਆਵਤਾ ਥਾ। ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ

ਵਹੁਕਰਮਸਿੰਘ ਅਦਾਲਤੀ ਰੰਗੜ ਨੰਗਾਲਜੇਕੇ ਬਾਗਘੋੜਪਰ ਚੜਕੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਦਰਸਨ
ਵਾਸਤੇ ਔਲਧਾਸਿੰਘਕਾਪ੍ਰਸਾਦ ਮਨਾਵਨੇਵਾਸਤੇ ਆਵਤਾਭਯਾ। ਕਰਮਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ
ਕੇ ਚਰਣਕਮਲਹੁਪਰ ਸ੍ਰਧਾਭੀ ਬਡੀਰਖਤਾਥਾ। ਜਬ ਬਾਗਕੇਸਮੀਪ ਆਯਾ ਤਬ ਘੋੜਾ
ਸੀਖਪਾਲਹੋਗਯਾ ਤਬਕਰਮਸਿੰਘ ਡਿਗਨੇਲਾਗਾ ਪਰੰਤੂਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਧਯਾਨਕਰਣੇ ਸੇ
ਬਚ ਗਯਾਏਕਰਮਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਹੀ ਸਿਖਥਾ। ਜਬ ਆਇਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ
ਟੇਕਯਾ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕੇਆਉਕਰਮਸਿੰਘਹਮਾਰੇਧਰਮਰਾਯ ਅਦਾਲਤੀਆਘੋੜੇ ਕੇ
ਸੀਖਪਾਲਹੋਣੇਸੇ ਡਿਗਨੇਲਾਗਾਥਾ ਪਰੰਤੂਬਚਗਯਾ। ਤਿਸਕੀਧਰਮ ਅਦਾਲਤ ਜਾਨ
ਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤਿਸਕਾਨਾਮ ਕਰਮਸਿੰਘਧਰਮਅਦਾਲਤੀ ਰਖਛੋਡਯਾਥਾ
ਕਿਸੇਸੇਵਢੀਭੀ ਨਹੀਲੇਤਾਥਾ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇਕੇਪਾਨੀ ਮਾਤ੍ਰਕਾਭੀ ਲੋਭਨਹੀ ਕਰਤਾ ਥਾ
ਬਡੇਭਰੋਸੇਵਾਲਾ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿਖਥਾ। ਦਾਨਪੁੰਨਔਪਰੋਪਕਾਰਵਾਲਾ ਤਿਸਕਾਸੁਭਾਵ ਦੇਖ
ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਕਰਮਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤਿਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੇਧਰਮਰਾਜ ਅਦਾਲਤੀ ਜੋ
ਤੇਰੀਇਛਾਹੋਵੇ ਸੋ ਵਰ ਮਾਂਗਲੇ। ਤਬਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਰਮਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜ਼ਕਰੀ। ਹੇ
ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਔਰਤੋਆਪਕਾਦੀਆ ਸਭੀਕੁਛਹੈ ਪਰੰਤੂਏਕਧੰਨਕਾ ਕੁਛਕ ਸੰਕੋਚ ਹੈ
ਕਾਹੇਤੇਜੋਸਾਧੂਸੰਤ ਆਤੇਜਾਤੇਹੈ ਤਬਤਿਨਕੀ ਸੇਵਾ ਖੁਹਲੀਕਰਣੇ ਕੋ ਮਨ ਕਰਤੇ ਹੈ
ਫਿਰਹਥਤੰਗਕਰਕੇ ਚਿਤਸੰਕੋਚਕਰਜਾਤੇਹੈ। ਤਬ ਬਚਨਹੂਆ ਅਰੇਕਰਮਸਿੰਘ ਜਾਹੁ
ਤੇਰੇਕੋ ਖਰਚਕਾਕੁਛ ਅਟਕਾਉ ਨ ਰਹੇਗਾ ਜਿਤਨਾਖਰਚਕਰੇਗਾ ਉਤਨਾਆਇਜਾਵੇਗਾ
ਔਤੇਰੇਘਰਸੰਤਾਨ ਕੀਭੀ ਬ੍ਰਿਧੀਹੋਵੇਗੀ। ਕਰਮਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣੋਪਰ ਮਥਾ
ਟੇਕਤਾਭਯਾ ਸਾਹਿਬਕੇਬਚਨ ਕਰਕੇਤਿਸਕੇ ਖਰਚਕੀਕਮੀ ਭੀ ਨ ਰਹੀ ਜਿਤਨਾ ਖਰਚ
ਕਰਤਾਥਾ ਉਤਨਾਹੀਆਇ ਜਾਤਾਥਾ। ਔਸੁਕਸੰਤਾਨਭੀ ਤਿਸਕੇਘਰਮੇਹੋਤੀਭਈ। ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਭਾਈਕਰਮਸਿੰਘਨੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ
ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘ ਅਦਾਲਤੀ ਅਫ਼ਸਰਹੈ ਤਿਸਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਲਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਾਸਤੇ
ਮੇਰੇਹਾਥਅਰਜਕਰ ਭੇਜੀਹੈ ਆਗੇਜੈਸੇਆਪਕੀ ਆਗਯਾ। ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਹੇਕਰਮਸਿੰਘ
ਰਾਜਸੀਲੋਕੋਂਕੇ ਬਡੇਕਰੜੇਅੰਨ ਹੋਤੇਹੈਂ ਏਹੁਕੈਸਾਅੰਨਹਈ। ਤਬਕਰਮਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜ
ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਇਸਕਾਅੰਨ ਅਛਾਹੈ। ਕਾਹੇਤੇਲਧਾਸਿੰਘ ਰਿਸ਼ਵਤ ਨਹੀ ਕਿਸੀ ਸੇ
ਲੇਤਾਹੈ ਔ ਨ ਕਿਸੀਕੋ ਪੀੜਾਹੀਦੇਤੇਹੈ। ਔਅਦਾਲਤਮੈ ਕਿਸੀਕਾਲਿਹਾਜ਼ਭੀ ਨਹੀਕਰਤੇ
ਹੈ। ਔਕਿਸੇਕੀ ਸਪਾਰਸ ਮਾਨਕੇ ਅਨਯਾਯ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇਕਾ ਬੁਰਾਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇਹੈ।
ਧਰਮਮੂਲਕਹੀ ਅਦਾਲਤਕਰਤੇਹੈ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਜੋਲਧਾਸਿੰਘਨੇ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਮਨਾਵਨਾਹੈ ਤਬਆਪਆਇਕੇ ਮਨਾਵੇ ਤੇਰੇਹਾਥਕਾਹੇ ਕਹਭੇਜਯਾਹੈਸ। ਐਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ

ਜਾਇਕਹਜ਼ਾ। ਤਬ
ਕਾ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਕਰਮਸਿੰਘ ਸਭਸਮਾਚਾਰ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘਕੋ ਜਾਇਕਹਜ਼ਾ। ਤਬ
ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘਨੇ ਭਾਈਫਤੇਸਿੰਘ ਘੜਜ਼ਾਲਜ਼ਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਿਖ ਰਾਜੇ ਧਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ
ਕੇਬ੍ਰਿਰੋ ਰਹਤਾਥਾ ਉਨਦਿਨੋ ਮੈਂ ਭਾਈਦਜ਼ਾਲਸਿੰਘਜੀ ਸੁਧਾਸਰਮੈਅਬੀ ਉਜਾਗਰਨਹੀ
ਹੂਏਥੇ। ਔਭਾਈਫਤੇਸਿੰਘ ਘੜਜ਼ਾਲਜ਼ਾਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਮੈ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਿਤ ਉਜਾਗਰ
ਥਾ ॥ ੧ ॥ ਏਕਤਖਤਮਲਚੌਧਰੀ ਮੰਜੀਠਮੰਡੀਕਾ ਏਹਤਖਤਮਲਭੀ ਅਛਾ ਧਰਮਾਤਮਾ
ਥਾ ਸਾਧੂਬ੍ਰਾਮਹਣਕੋ ਮਾਨਨੇਵਾਲਾਥਾ ॥ ੨ ॥ ਔਕਰਮਸਿੰਘ ਅਦਾਲਤੀ ਕੌਲਸਰ ਕੀ
ਦਖਿਣਕੀਓਰ ਰਹਤਾਥਾ ੩ ਔਰ ਭੀ ਅਛੇ ੨ ਜੋ ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਪ੍ਰਧਾਨਥੇ ਐਸੇ ੨ ਆਠ
ਦਸ ਬਡੇ ੨ ਉਤਮਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਸਾਥਲੈਕੇ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ
ਪਾਸਆਯਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤਾਭਯਾ ਸਾਹਿਬਨੇਭੀ ਯਥਾਯੋਗ
ਸਭਸੇਕੁਸਲਖੇਮਪੂਛਾ ਤਬਸਭਨੋਨੇ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਨੰਦ ਨੈਵੇਦਨਕੀਆ ਤਦਨੰਤਰ
ਕਰਮਸਿੰਘਅਦਾਲਤੀਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਸੰਤਭਾਈਫਤੇਸਿੰਘਭੀ ਆਪ
ਕੇ ਦਰਸਨਕੋਆਏਹੈਂ ਆਗੇਭੇਹੇਨੋਰੰਗਾਵਾਦਭੀ ਆਪਕੇਦਰਸਨ ਅਰਥਦੋਵਾਰ ਗਏਥੇ
ਇਨਕੋਤਹਾਂ ਆਪਕਾਦਰਸਨ ਨਹੀਹੂਆਥਾ। ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਬਹੁਤਅਛਾ ਅਬਸੰਤਹੁ
ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਇਗਯਾਹੈ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਭਾਈਫਤੇਸਿੰਘਤੇ ਤਖਤਮਲਚੌਧਰੀਤੇ ਸਰ-
ਦਾਰ ਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਹੈਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਕਲ ਕੋ ਅੰਨ ਸਾਰੇਡੇਰੇ ਸਹਤ
ਹਮਾਰਾ ਰੁਖਾਮਿਸਾ ਕੁਛਅੰਗੀਕਾਰਕਰੀਏ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕੇਹਮਸਾਧੂਲੋਕਹਾਂ ਔਰਯੇ
ਰਾਜਸੋਂਲੋਕੋਂਕਾ ਅੰਨਬਡਾਕਰੜਾ ਹੋਤੇਹੈ ਇਸਅੰਨਸੇ ਹਮ ਸੰਕੋਚਕਰਤੇਹੈਂ। ਤਬਭਾਈ
ਫਤੇਸਿੰਘਨੇਕਹਜ਼ਾ ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਯੇਅੰਨਰਾਜਸੀਨਹੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇਜੋ ਇਸਸਿਖਨੇ ਅਪਨਾ
ਸਰੀਰਬੇਚਕੇ ਸੰਪਾਦਨਕੀਆਹੂਆਹੈ। ਇਸਕਾਅੰਨਖਾਣੇਮੈਂ ਕੋਈਦੋਸ਼ਨਹੀਹੈ। ਔਰਯੇ
ਸਿਖਪੂਜਾਕੋਪੀੜਕੇ ਕੁਛਲੇਤਾਭੀ ਨਹੀਹੈ। ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਅਛਾਸੰਤਹੁ ਆਪਕਾ ਬਚਨ
ਮੋੜਨਹੀਂਸਕਤੇਹਾਂ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਭਾਈ ਫਤੇਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਲਪੁਰੀ ਪੁੰਡਰਕਵੰਨਾ ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕੇ ਇਸਸਬਦਕਾ ਅਰਥਭੀਸੁਣਾਯਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੁਣਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ
ਸਰਦਾਰਮਹਾਂਸਿੰਘਕੇ ਕਿਲੇਮੈ ਜਹਾ ਘ੍ਰਿਤਮੰਡੀ ਹੈ ਤਹਾਂਕਿਲੇਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦਤਜ਼ਾਰ ਕਰਾਯਾ
ਲਧਾਸਿੰਘਔਤਖਤਮਲਨੇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਅਸ੍ਵਾਰੀਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਲੈਜਾਤੇਭਏ। ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀਕੇ ਸਾਥਭੀ ਹਜਾਰੋਂਅਭਜ਼ਾਗਤੋਂਕੀ ਸਮੁਦਾਯਰਹਤਾਥਾ ਔਸੁਧਾਸਰ ਸ਼ਹਰਮੈ ਸੇ ਭੀ
ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਨੇਵਾਲੇ ਅਭਜ਼ਾਗਤਹਜਾਰੋਂਹੀ ਆਜਾਤੇਭਏ। ਤਬ ਸਰਦਾਰਨੇ ਲੋਕੋਕੀ ਬਹੁਤ
ਸੀ ਭੀੜਦੇਖਕੇ ਦਰਵਾਜੇਆਗੇ ਪਹਰਾਖੜਾਕਰਕੇ ਹੁਕਮਦੀਆਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸਾਥ ਕੇ
ਸਿਖੋਂਕੋਲੰਘਾਈਜਾਵੇ ਪਹਲੇਫਿਰਪੀਛੇਦੇਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਬ ਗਰੀਬਾਂਅਨਾਥਾਂਕੋ ਰੋਕਣੇ
ਲਾਗੇ ਤਬਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਤਖਤਮਲ ਔਸਰਦਾਰਕੋ ਕਹਭੇਜਾਜੇਹਮਪ੍ਰਸਾਦ

ਛਕਾਵਨਾਹੈ ਤੋਕਿਸੀਕੋਮਤਰੋਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਨੇਕੀ ਇਛਾਵਾਲੇਕੋ ਸਭਕੋਆਨੇਦੇਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਹੁਤਹੈ ਕੁਛਪ੍ਰਵਾਹਨਹੀਹੈ। ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਬਚਨਸੇਸਰਦਾਰਨੇ ਖੁਹਲਕਰ ਦਿਤੀ ਜਬਕਿਲੇਅੰਦਰ ਬਹੁਤਹੀਸਮੁਦਾਇ ਇਕਠਾਹੋਗ਼ਾ ਤਬਲਧਾਸਿੰਘਤੇ ਤਖਤਮਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਬਰਾਇਜਾਤੇਭਏ। ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਇਨਕੋ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇਕੇ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਕੇ ਅਪਨੀਚਾਦਰਦੇਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਇਸਚਾਦਰਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਕੇਊਪਰ ਪਾਇਕੇਫਿਰ ਉਠਾਇਕੇਦੇਖਣਾਨਹੀ ਇਸਕੇਨੀਚੇਸੇ ਜਿਤਨਾਮਰਜੀਆਵੇ ਉਤਨਾਪ੍ਰਸਾਦ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਵੇ ਖੁਹਲਾਵਰਤਾਈਜਾਵੇ ਜਿਤਨਾਕੋਈਮਾਂਗੇ ਉਤਨਾਂਦੇਤੇਜਾਵੋ ਨਾ ਨਹੀਕਰਨੀਗੁਰੂ ਆਪਹੀ ਬਰਕਤਪਾਵੇਗਾ ਗੁਰੂਜੀਊਪਰ ਭਰੋਸਾਰਖੋ। ਤਬਉਨੋਂਨੇ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਉਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਦਈਹੁਈ ਚਾਦਰ ਡਾਰਦਈ। ਪੁਨਾ ਪੰਕਤਾਂ ਬੈਠਾਇਕੇ ਸਰਦਾਰਨੇ ਤੇ ਤਖਤ ਮਲਨੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸਭ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਕੇ ਬੜੀ ਸ੍ਰਧਾਸੇ ਚਰਣਾਂਮ੍ਰਿਤਲੀਆ ਸੀਸਪੈਧਾਰਣਕੀਆ ਕੁਟੰਬਸਹਤ। ਪੁਨਾਹਾਥਧੁਵਾਇਕੇ ਬੜੀਪ੍ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਯਾ ਬਹੁਤਹੀਖੁਹਲਾ ਅੰਨਵਰਤਾਯਾ ਮੋਦਕਪੂਰੀ ਪੂੜਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਆਦਿਕ ਅਤੁਭੰਡਾਰਾਹੋਤਾਭਯਾ। ਜਬ ਲਾਂਗਰੀਆਦਿਕ ਵਰਤਾਵੇਸਭੀਲੋਕ ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਚੁਕੇ ਤਬਕੜਾਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋਪ੍ਰਸਾਦਅਬੀਅਰਧਭੀ ਨਹੀਹਲਤਾਹੈ। ਯੇਕੌਤਕ ਦੇਖਕੇ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘਕੇ ਔ ਚੌਧਰੀਤਖਤਮਲਕੇ ਬਡੀਸ਼੍ਰਧਾਆਵਤੀ ਭਈ। ਉਸੀ ਦਿਨਸੇ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘ ਔ ਚੌਧਰੀਤਖਤਮਲ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਸੁਭ ਸੰਤਾਨਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਰਦਾਰਲਧਾ-ਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜਕਰੀ। ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਜਾਹੁ ਤੇਰੇਲੜਕਾਹੋਵੇਗਾ ਤਿਸਕਾਨਾਮ ਗੁਰੁ-ਦਿਤਸਿੰਘਰਖਣਾ। ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨਸੇ ਲਧਾਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਲੜਕਾ ਹੂਆ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਵਿਚੋਂ ਅਵਾਜ਼ਲੈਕੇ ਤਿਸਕਾਨਾਮ ਗੁਰੁਦਿਤ ਸਿੰਘ ਰਾਖਣਾ ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਗਕਬਾਤ ਕਹਤੇਹੈਂ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰਲਧਾਸਿੰਘਤੇ ਚੌਧਰੀਤਖਤਮਲਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਯਥਾਸਕਤ ਭੇਟਾਦੇਕੇਬਿਦਾਕੀਆ। ਤੀਨਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਰੰਗੜ ਨਗਲਜੇਕੇਬਾਗ ਮੈਰਹਕੇਡੇਰੇਕੋ ਆਤੇਭਏ। ਆਗੇਭੀਦੋਵਾਰ ਰੰਗੜਨੰਗਲਜੇ ਕੇਬਾਗ ਮੈਂਉਤਰੇਥੇ। ਜਬ ੨ ਗੁਰੂਜੀਨੇਸੁਧਾਸਰਮੈਆਵਣਾਤਬ੨ਤੀਨਦਿਨਸੁਧਾਸਰਮੈਰਹਣਾ॥ ਦੂਸਰੇਦਿਨਦੇਵਾਸਿੰਘਤੇ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘਏ ਦੋਨੋਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਕੇ ਅਰਦਾਸੀਏ ਤੇ ਕਿਸ਼ਨ-ਸਿੰਘ ਪਖਾਵਜਤੇਤਾਰਾਸਿੰਘਕਵਿਯੇ ਰਾਗੋਤਥਾਔਰਭੀਸਿਖਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰ ਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਤੇਭਏਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਆਗੇਪ੍ਰਸਾਦਰਖਕੇਮਥਾਟੇਕਤੇਭਏ।ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਆਜਤੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੇਹਜੂਰਕੇ ਰਹਣੇਵਾਲੇ ਪੁਜਾਰੀਸਿੰਘ ਆਏ ਹੈਂ ਇਨਕਾ

ਪ੍ਰਸਾਦ ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹਜੇ। ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਬਿਲਾਸ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਐਸੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਤਬ ਕਵਿ ਤਾਰਾਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜਾ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਜੇਆਪਪ੍ਰਸਾਦ ਨ ਲੇਵੋਗੇਤਬ ਔਰ ਕੌਨ ਲੇਵੇਗੋ ਅਬ ਹਮਕੋ ਨਿਰਾਸਭੇਜੋਗੇ ਪਾਸਤੇਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਨੇਕਹਜਾ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਯੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਪਰਮ ਸੇਵਕਹੈਂ ਇਨਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਵਸਜਲੈਣਾ ਚਾਹਜੇ। ਤਬਸਾਹਿਬਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਅਛਾਭਾਈ ਮਖਨ-ਸਿੰਘ ਇਨਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਵਰਤਾਇਦੇ। ਇਧਰਕਵਿਤਾਰਾਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕੇ ਕਵਿਤਛੰਦ ਉਚਾਰਨ ਕਰਤਾਰਹਯਾ ਇਸਓਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਤਾਰਹਯਾ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਯੇ ਚਾਰੋ ਹਾਥਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀਕਰਤੇਭਏ ਹੇਪ੍ਰਭੋਇਸਕੁਟੰਬ ਗ੍ਰਹਰੂਪੀਬਾਰਤ ਮੇ ਕੈਸੇ ਹਮਾਰਾਉਧਾਰ ਹੋਵੇ। ਬਚਨਹੂਆਤੀਰਥਕੇ ਊਪਰ ਜਲਕੇਤੀਰਪਰ ਜਲਕੇਬੀਚ ਮੈ ਜੋ ਦਾਨਲੇਤੇਹੈਂ ਉਨਕੋਉਸਦਾਨ ਲੇਨੇਕਾਬਜ੍ਰਲੇਪ ਪਾਪਹੋਤੇਹੈ। ਸੋਤੁਮਤੀਰਥਕੇਜਲ ਕੇ ਬੀਚ ਅਰਥਾਤ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਸੁਧਾਸਰਰੂਪਤੀਰਥ ਕੇਬੀਚਮੈਤਹਾਂਬੈਠਕੇਲੋਭਕਰਕੇ ਕਿਸੀਸੇਦਾਨਨਲੀਆ ਕਰੋ। ਐਨਾ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤਪ੍ਰਸਾਦ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਲੀਆ ਕਰੋ ਏਕਰਾਈਕੇਦਾਣੇ ਜਿਤਨਾਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਰੂਜੀਥਾਲੈਕੇ ਮੁਖਮੈਪਾਇਲੀਆ ਬਾਕੀਕਾਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਰੂਕੀਸੰਗਤਕੋ ਵਰਤਾਇਦੀਆ। ਕਾਹੇਤੇਤੀਰਥਮੈਦਾਨਲੇਨੇ ਕਾ ਬਜ੍ਰਲੇਪਪਾਪ ਹੋਤੇ ਹੈਂ॥ ਪੁਨਾਪੁਜਾਰਯਾਂਨੇ ਕਹਜਾਜੀ ਦਰਬਾਰਕੀਪੂਜਾਕੇ ਪੈਸੇਹੀਸੇ ਹਮਾਰੀਜੀਵਕਾਚਲਤੀ ਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਏਬਿਨਾ ਹਮਾਰਾਗੁਜਾਰਾਨਹੀ ਹੋਤਾਹੈ। ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੀ ਤੁਮਸਰਣਾਗਤਹੋ ਓਹ ਆਪਹੀਤੁਮਾਰੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰੇਗਾ ਸਤਿ ਨਾਮਕਾ ਜਾਪ ਜਪਜਾਕਰੋ ਔਸਿਖਾਂਸੰਤਾਂ ਅਭਜਾਗਤੋਂ ਕੀ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂਕਾਸਤਸੰਗ ਕੀਆਕਰੋ। ਇਸਰੀਤੀਤੁਮਾਰੋ ਉਧਾਰ ਹੋਗਾ ਸੁਸ੍ਰ ਉਪਦੇਸਕੋ ਸੁਣਕੇਸਭ ਪੂਜਾਰੀਆਂਨੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਧਨਜਵਾਦ ਕਰਤੇਭਏ। ਉਸਸਮੇਮੈ ਇੰਦਰਕੀਸਭਾਕੇ ਸਮਾਨਬਡੀ ਸੁੰਦਰਸਭਾ ਲਾਗ ਰਹੀਥੀ। ਸੋਢੀ ਬੇਦੀਤ੍ਰਿਹੁਣਭਲੇ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬੈਠੇ ਥੇ ਬਡੇਬਡੇ ਭਜਨ ਸਿਮਰਣਵਾਲੇ ਸਤਜਵਕਤਾ ਔਸਾਧੂਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਿਸਸਭਾਮੈ ਬੈਠੇਹੈਂ ਵਰਸ਼ਾਪਦੇਣੇ ਕੀ ਜਿਨਕੀਸਾਮ੍ਰਥਹੈ। ਔਬਡੇ ੨ ਸਿਧ ਸਤਸੰਕਲਪਸਿੱਧ ਪੁਰਖ ਸਭਾ ਮੈ ਬੈਠੇਥੇ ਬਡੇ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖਜਿਨੋਂਨੇ ਮਨਤਨਧਨ ਸਰਬਸ੍ਵਅਪਨਾਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰਛੋਡਜਾ ਹੈ। ਤਿਨਕੇਪੀਛੇ ਬਡੇ ਸਿਰਦਾਰਲੰਬਰਦਾਰ ਜਿਮੀਦਾਰਸਿੰਘ ਬੈਠੇਹੈਂ। ਉਸਸਭਾ ਮੈ ਸੁੰਦਰ ਰਾਗਮੈ ਬਸਾਇਕੇ ਰਾਗੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਸਬਦ ਗਾਇਰਹੇਹੈਂ। ਰਾਗਕੀ ਗਤੀ ਮੇਂਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇ ਮਸਤਹੂਏ ਹੂਏ ਸਰਬਲੋਕ ਐਸੇਅਚਲਹੋਕੇਬੈਠੇਹੈਂਕੇਜੈਸੇਚਿਤ੍ਰਕੀ ਲਿਖੀ

ਹੁਈਮੂਰਤੀਹੋਤੀਹੈ। ਬਡਜਾਂਭੇਟਾਂਲੈਲੈਕੇ ਸੰਗਤਾਂਆਵਤਜਾਂਹੈਹਜੂਰਕੇਆਗੇ ਭੇਟਾਰਖ੨
ਕੇ ਮਥਾਟੇਕ੨ ਕੇ ਕੋਈਬੈਠਜਾਤੇਹੈਂ ਹਟਕੇਕੋਈ ਚਲੇਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਸੁਖਣਾ ਕਾ ਧਨ
ਲਜਾਵਤੇਹੈਂ ਕੋਈਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਨਿਸਕਾਮਹੋਕੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇਹੈਂ ਦਰਸਨਕਰਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ
ਅਪਨੇਪਰਮਪੁੰਨ੍ਯ ਮਾਨਤੇਹੈਂ। ਚਾਂਦੀਸੁਵਰਣਕੇਚੋਬੇ ਹਾਥਲੀਏਹੂਏ ਚੋਬਦਾਰਖੜੇ ਹੈਂ
ਐਸਾਦੇਵੇਂਦ੍ਰਕੇ ਸਮਾਜਵਤਬੜਾ ਅਦਭੁਤ ਸਮਾਜਦੇਖਕੇ ਪੂਜਾਰੀਸਿੰਘਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ
ਭਏ। ਇਸਰੀਤੀਸੇਦੋਵਾਰ ਸੁਧਾਸਰਸੇ ਉਤ੍ਰਕੀਓਰ ਤੁੰਗਗ੍ਰਾਮਸੇ ਬਾਹਰਹਸਰੀਕੇ ਤੀਰੇ
ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਡੇਰਾ ਉਤਰਾਥਾ ਤਬਸੰਤਭਾਈ ਠਾਕੁਰਦਯਾਲਸਿੰਘਜੀ ਔਭਾਈਰਤਨ-
ਸਿੰਘ ਯੇਮਹਾਰਾਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਣੇ ਅਰਥਗਏ ਇਨਕੇਸਾਥਔਰਭੀ ਬਹੁਤਸੇਅਛੇ੨
ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਟਸੰਤਥੇ। ਪਤਾਸੇਪ੍ਰਸਾਦ ਆਗੇਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤੇਭਏ ਤਬਗੁਰੂਜੀਨੇਭੀ ਇਨ
ਕੋ ਸਤਕਾਰਪੂਰਬਕ ਪਾਸਬੈਠਾਇਲੀਆ ਕੁਸਲਖੇਮਪੂਛਾ ਔਰਬਹੁਤਸੇਬਚਨ ਬਿਲਾਸ
ਇਨਸੇਕਰਤੇਭਏ ਜਬਬਿਦਾਹੂਏ ਤਬਹਥਨੀਪਰ ਚੜਾਇਕੇਡੇਰੇਕੋ ਭੇਜਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ
ਵਾਰ ਸਮਦੂਕੇਤਾਲ ਪਰਉਤਰੇਥੇ ਤਬਮੀਆਸਮਦੂਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਦਰਸਨਵਾਸਤੇ
ਆਵਤਾਭਯਾ। ਸੇਵ ਨਾਕਾਂ ਅੰਗੂਰਆਦਿਕ ਕਸਮੀਰੀਮੇਵਿਆਂ ਕੀਆਂਡਾਲਜਾਂ ਔਬਡੇ ਮੋਲ
ਵਾਲੀਦੁਸਾਲਜਾਂਕੀ ਜੋੜੀਆਂਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਰਖਕੇਮਥਾ ਟੇਕਤਾਭਯਾ। ਸਮਦੂਕੀ ਨਿ-
ਮ੍ਰਤਾ ਔਸੁਭਆਚਾਰ ਦੇਖਸੁਣਕੇ ਤਿਸਪਰਸਾਹਿਬ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਭਏ। ਸਰਕਾਰਰਣ-
ਜੀਤਸਿੰਘਕੀ ਸਾਰੀਸੈਨਾਕੀ ਕੋਟਪਤਲੂਨਆਦੀ ਬਨਾਤੀਵਰਦੀ ਬਨਾਨੇਕਾ ਅਖਤਯਾਰ
ਸਮਦੂਕਾਹੀਥਾ। ਨਿਹੰਗਾਂਸਿੰਘਾਂਕੋ ਲੋਈਆ ਰਜਾਈਆਂ ਚੋਗੈ ਆਦਿਕ ਬਹੁਤਸੇ ਦੇਤਾ
ਰਹਤਾਥਾ ਪਾਂਚਸਾਤਨਿਹੰਗ ਸਮਦੂਕੇਦ੍ਵਾਰੇਪਰ ਬੈਠੇਹੀਰਹਤੇਥੇਸਮੁਦਾਸਿੰਘਾਸਮਦੂਸਿੰਘਾ
ਕਰਕੇਤਿਸਕੋ ਬੁਲਾਤੇਥੇ। ਸਮਦੂਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂਕੋ ਗਊਆਂਦਾਨਦੇਣੀਆਂ ਤੇਹਿੰਦੂਜਾਚਕ
ਕੋਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀਸੇਰ ਤੋਲਹੌਰੀਤੀਨਪਾਪਕਾ ਆਟਾ ਔਦੋਪੈਸੇਦੇਤਾਥਾ। ਔਮੁਸਲਮਾਨਾਂਕੋਅਧ
ਸੇਰਪਕਾ ਆਟਾਮਾਤ੍ਰਹੀ ਦੇਤਾਥਾ ਔਕੁਛਨਹੀਦੇਤਾਥਾ। ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਨੇ ਇਸ ਬਾਤ ਕੀ
ਬਡੀਸ਼ਰਾਰਤ ਉਠਾਈ। ਤਬਸਮਦੂਨੇ ਇਕਦੋਮੁਸਲਮਾਨ ਭਲੇਲੋਕੋਂਕੋ ਦੋਚਾਰਹਿੰਦੂਆਂ
ਕੋ ਆਟਾਦੇਕੇ ਦਿਖਾਯਾਵਹੁਗੁਪਤਹੀ ਉਨਕੈਪੀਛੇ੨ ਦੇਖਣੇਵਾਸਤੇ ਜਾਤੇਭਏ। ਹਿੰਦੂਆਂ
ਤਾਂਆਟਾ ਲੈਕੇਪੈਸਜਾਂਕੇ ਦਾਲਘ੍ਰਿਤਬਾਲਣਲੈਕੇ ਰੋਟੀਬਨਾਇਕੇ ਖਾਇਕੇਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ
ਅਪਨੇਭਜਨ ਬੰਦਗੀਮੈ ਲਾਗਜਾਤੇਭਏ। ਫਿਰਮੁਸਲਮਾਨੋਕੋ ਦਿਖਾਯਾ ਜੋ ਸਦਾਵਰਤ
ਸੇ ਅਧਸੇਰਆਟਾ ਲੈਕੇਹਟੀਪਰ ਬੇਚਕੇਪੈਸੇ ਪਲੇਬਾਂਧਕੇ ਪੁਨਾਂਬਾਜ਼ਾਰਗਲੀਓਂ ਮੈਜਾਇ
ਕੇ ਕੋਈਏਕਪੈਸੇਕੀਰੋਟੀ ਖੁਦਾਇਕੇਨਾਮ ਪਰਲੈਦੇਤੇਔਰ ਐਸੇਹੀਕਈਜਗਹਸੇ ਆਟਾ
ਰੋਟੀਆਂਲੈਕੇ ਬੇਚਕੇਟਕੇ ਪਲੇਬਾਂਧਕੇ ਸਾਰਾਦਿਨਐਸੇਹੀ ਕਰਤੇਫਿਰਤੇਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਰਾਤ੍ਰੀ

ਕੋ ਮਦ ਭੰਗਪੀਕੇ ਕੰਜਰੋਂਕੇਘਰਮੇ ਜਾਇਘੁਸੇ। ਉਨੋਨੇ ਆਇਕੇ ਸਭੀਹਾਲ ਸਮਦੂ ਸੇ ਕਹਦੀਆ ਤਬਸਮਦੂਨੇ ਉਨਮੁਸਲਮਾਨੋਂਸੇ ਕਹ੍ਯਾਕੇ ਤੁਮਨੇਹਿੰਦੂਆਂਕਾ ਔਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕਾ ਹਾਲਦੇਖ੍ਯਾਹੈ। ਕੁਛਕ ਸਕੋਪਹੋਕੇ ਸਮਦੂਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਮੈਕ੍ਯਾ ਕਰੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਡੇ ਬਈਮਾਨ ਬੇਸਬਰੇਹੈਂ ਮੈਨੇਅਛੀਤਰਾਸੇ ਜਾਨਲੀਆਹੈ ਇਸਸੇਹਿੰਦੂਆਂਕੋ ਪੂਰਾ੨ ਅਹਾਰ ਦੇਦੇਤਾਹੂੰ। ਕਿਉਂਕੇਏਦੂਸਰੀ ਜਗਾਹਮਾਂਗਨੇ ਨਹੀਂਜਾਤੇਹੈਂ। ਔਮੁਸਲਮਾਨਬਈਮਾਨੋ ਕਾ ਕੋਈਠਿਕਾਨਾਨਹੀਂਹੈ ਜੋਸਾਰਾਦਿਨ ਖੁਦਾਕਾਨਾਮ ਬਦੂਕਰ੨ਕੇਆਟਾ ਰੋਟੀਬੇਚ੨ ਕੇ ਪੈਸੇਇਕਠੇਕਰਕੇ ਕੰਜਰਾਂ ਕਲਾਲਾਂਕੇਘਰਜਾਇ ਘੁਸਤੇਹੈਂ। ਇਸਤੇਆਦਿ ਔਰ ਭੀ ਪੁਨਦਾਨਾਦੀ ਅਛੇ੨ ਸੁਭਕਰਮ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸਮਦੂ ਪਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਸਮਦੂਕਾਸਰੀਰਮਾਤ੍ਰਮੁਸਲਮਾਨਕਾਥਾਔਤਿਸਕੇਕਰਮਮੁਸਲਮਾਨੋਂਕੇਨਹੀਥੇਕਿੰਤੂਤਿਸ ਕੇ ਕਰਮਉਤਮਥੇ।ਮੀਆਂਸਿੰਘਕਰਨੈਲਕਸਮੀਰਕੇ ਸੂਬਾਭੀਕਸਮੀਰਸੇ ਭਾਈਮਾਨਸਿੰਘ ਰਾਗੀਤੇ ਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕੇ ਪੁਜਾਰੀਏਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਮੈ ਪ੍ਰਧਾਨਥੇ ਸੋਇਨਦੋਨੋਕੇ ਹਾਥਬਡੇਉਤਮ ਮੋਲਵਾਲੇਦੁਸਾਲਜੋਂ ਕੀਆਂ ਜੋੜੀਆਂ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਮੇਵਿਆਂ ਕੀਆਂ ਡਾਲਯਾਂਭੇਜਤਾਭਯਾ ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀਕੀ ਭੇਟਾ ਤਥਾਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾ ਕਰਕੇ ਇਨ ਕੇ ਹਾਥ ਅਰਦਾਸ ਭੀ ਲਿਖਭੇਜੀ। ਕੇਹਪ੍ਰਭੋ ਹੇ ਦੀਨਦਯਾਲਜੀ ਹੇ ਦਯਾਸਿੰਧੋ ਹੇਪਤਿਤ ਪਾਵਨਜੀ ਆਪਕਾਦਾਸਾਨ ਦਾਸ ਮੀਆਂਸਿੰਘ ਕੀ ਆਪਕੇਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਵਾਰੰਵਾਰ ਨਿਮਸਕਾਰਹੈ। ਮੈਆਪਕਾ ਗੁਲਾਮਈਹਾਂ ਕਾਸਮੀਰਮੈਬੈਠਾਹੂੰ ਕਬੀ੨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋਭੀ ਟਹਲਸੇਵਾ ਫੁਰਮਾਇਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕੀਆ ਕਰੋ ਅਪਨਾ ਦਾਸ ਜਾਨਕੇ ਯਾਦਗੀਰੀ ਰਖ੍ਯਾਕਰੋ ਬਿਲਕੁਲਦਾਸਕੀ ਉਪੇਖ੍ਯਾਨਕਰੋ। ਜਬਭਾਈਮਾਨਸਿੰਘਰਾਗੀ ਨੇ ਔਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਅਕਾਲਬੁੰਗਜੇਨੇ ਕਾਸਮੀਰਕੇਸੂਬੇ ਮੀਆਂਸਿੰਘਕੀ ਚਿਠੀਦਈ ਤਬ ਬਖਸ਼ੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸੁਣਾਈ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾਸਮੀਰਕੇ ਸੂਬੇਪਰ ਬਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਤੇਭਏ॥ ਓਂਤਤਸਤ ਨਮਃ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸੇ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥਸਕੰਧੇ੧੪ਅਧ੍ਯਾਇ ਸਮਾਪਤੰ।

ਓਂਤਤਸਤ ਨਮਃ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੪ ਸਕੰਧ, ੧੫ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਸੋਃ—ਸਤਿਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸਰਨਾਸਰਣ ਉਦਾਰ ਅਤਿ
ਅਦਭੁਤ ਕਥਾ ਅਨੂਪ ਸੰਤਸੁਨੋ ਮਨ ਲਾਇਕੈ ॥੧॥

ਦੋਹਾ

ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਕਹਤ ਹੋ ਜਾਮੈ ਸੁਭ ਸੰਵਾਦ ।
ਕਹੇ ਸੁਨੇ ਸੁਭ ਪਦ ਲਹੈ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੁ ਪਰਸਾਦ ॥੨॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਸੰਮਤ ਸ੍ਰੀ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਜ ਅਠਾਰਾਂ ਸੈ ਅਠਾਨਵੇ ਮੈ ੧੮੯੮ ਏਕ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਤੁੰਗ ਗਾਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹਸਰੀ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਉਤ੍ਰਯਾ ਹੂਆ ਥਾ। ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਉਨ ਦਿਨੋਂ ਮੈ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੈ ਥਿਤਥਾ। ਔਰ ਉਸੀ ਸੰਮਤਮੈ ਸ੍ਰੀਸੁਧਾਸਰਕੀ ਕਾਰਭੀਨਿਕਸਤੀਥੀ। ਤਬਤੁੰਗਾਂਕੇਸਰਦਾਰਨਿਧਾਨਸਿੰਘ ਤੇ ਤਿਸਕਾਭਾਈ ਇਹਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਨਕੇ ਊਪਰਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਬਡੀਖੁਸੀਹੋਤੀਭਈ। ਔਜਿਤਨੇਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਸੁਧਾਸਰਕੇਸਮੀਪ ਉਤ੍ਰਯਾਰਹੇ ਉਤਨੇਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਪੁਜਾਰੀਕੀ ਸਿਖਣੀਤੇ ਆਸਾਸਿੰਘਪੁਜਾਰੀਕੀ ਸਿਖਣੀ ਯੇਦੋਨੋ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰਲਜਾਵਤੀਆਂ ਥੀਆਂ। ਭਾਈਬੂਟਾਸਿੰਘਰਾਮਗੜ੍ਹਯਾ ਬਡੇਸੁੰਦਰਰੋਂਡੇਕੇ ਕੰਘੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਵਾਸਤੇਲਜਾਵਤਾਥਾ ਤੈਸੇਹੀਡੇਰੇਮੈਭੀਲੈਜਾਤਾਥਾ। ਭਾਈਬੁਧਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹਯਾਰਾਤ੍ਰੀਕੋਮੁਸਾਲ ਜਗਾਇਕੇਪ੍ਰਸਾਦਵੇਲੇ ਹਾਜਰਰਹਤਾਥਾ। ਇਸੀਅਵਸਰਮੈਸਧਾਸਰਕੇ ਮਹੰਤਸੰਤਮਹਾਰਾਜੀਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥ ਆਵਤੇਭਏ। ਉਨ ਮੈ ਜੋਜੋਪ੍ਰਧਾਨਮਹੰਤਸੰਤਹੈ ਉਨਕੇਕੁਛਕਨਾਮ ਅਸਥਾਨਕਹਤੇਹੈ। ਏਕ ਭਾਈਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਗਯਾਨੀ ਸੰਧਾਵਾਲੇਕੇ ਜੋ ਊਨੇਸਾਹਿਬਮੈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਜੂਰਰਹਤੇਥੇ ੧ ਭਾਈਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘਸੇਵਾਪੰਥੀ ਮੰਜੀਠਮੰਡੀਵਾਲੇ ੨ ਭਾਈਅਮੀਰਸਿੰਘਪਰਉਪਕਾਰੀ ਬਡੇਭਰੋਸੇਵਾਲੇ ਗੁਰਸਬਦਕੇ ਅਭਯਾਸੀ ਬਡੇ ਗੁਰਮੁਖ ੩ ਭਾਈਤ੍ਰਿਲੋਕਾ ੪ ਇਨਕੇ ਸਾਥਭਾਈਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਰਾਗੀ ੫ ਕਣਕਮੰਡੀਕੇਮਹੰਤਭਾਈਸਵਯਾ ੬ ਭਾਈ ਗੰਡਾ-ਰਾਮਪੰਡਿਤ ਬਾਸਾਂਵਾਲੇ ਕਟੜੇਕਾਮਹੰਤ ੭ ਇਨਕੇਭਾਈਠਾਕਰਸਿੰਘ ੮ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰਸਿੰਘ ੯ ਤਥਾ ਬਾਂਸਾਂਵਾਲੇਕਟੜੇਮੈਰਹਿਣੇਵਾਲੇਮਹੰਤ ਟਿਕਾਯਾਰਾਮ੧੦ ਤੇ ਮਰਲੀਦਾਸਦੋਨੋ ਗੁਰੂਚੇਲਾ੧੧ਸਰਦਾਰਹਰੀਸਿੰਘਕੇਕਟੜੇਕੇਮਹੰਤਭਾਈਗੁਰਦਿਤਾ੧੨ਤੇਸੋਭਾਰਾਮਦੋਨੋ ਗੁਰੂਚੇਲਾ ੧੩ਯੇਸਾਰੇਮਹੰਤਔਰਭੀਬਹੁਤਸੇਸੈਕੜੋਂ ਸੰਤਆਵਤੇਭਏ ਜਬ੨ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸੁਧਾਸਰਆਵਤੇਥੇਤਬ੨ਯੇਸਰਧਾਕਰਕੇਸਾਰੇ ਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋਆਵਤੇਥੇ ਕੋਈਮਿਸ੍ਰੀਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋਈਪਤਾਸੇ ਕੋਈਬਦਾਮਕੋਈਬੂੰਦੀ ਪ੍ਰਸਾਦਕੋਈਲਾਚੀਆਂਆਦਿਕ ਆਪੋਆਪਨੀ ਰੁਚੀਅਨੁਸਾਰਪ੍ਰਸਾਦਲਜਾਵਤੇਭਏ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਪ੍ਰਸਾਦਰਖ੨ਕੇਨਮਸਕਾਰਾਂਕ ਰਤੇ

ਭਏ।ਤਬਗੁਰੂਜੀਭੀਸਰਬਸੰਤਹੁਕੋਬਡੇ ਆਦਰਸਤਕਾਰਸੇਆਪਨੇਸਮੀਪਬੈਠਾਇਕੇਸਭ
ਸੇਕੁਸਲਪੂਛਤੇਭਏ।ਤਬਸਭਸੰਤਹੁਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਕਹ੍ਯਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰਸੇਆਨੰਦਮੰਗਲਹੈ॥ ਜਬਸਭੀਸੰਤਜਨਸ੍ਵਸਥਹੋਕੇ ਬੈਠਗਏ।
ਤਬਭਾਈਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘਤੇ ਭਾਈਰਾਮਸਿੰਘਨੇਅਰਦਾਸਕਰੀ। ਹੇ ਗੁਰੂਗਰੀਬਨਿਵਾਜਜੀ
ਆਪ ਸਰਬਕਲਾਸਮਰਥ ਹੋ ਤਾਂਤੇਹਮਾਰੇ ਊਪਰਭੀ ਕੋਈ ਉਪਕਾਰਕਰੋ ਅਪਨਾ ਦਾਸ
ਕਿੰਕਰ ਜਾਨਕੇਐਸੀਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰੋ ਜੋ ਹਮਾਰਾਮਨ ਆਪਕੇਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾ ਭਵਰਾ
ਹੋਰਹੇ ਆਪਕੇ ਪਾਦਪਦਮਕੋਛੋਡਕੇਕਹੂੰ ਔਰ ਇਸ੍ਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰ ਧਨਾਦੀਵਿਸੈਕਾ ਚਿੰਤਨਨਕਰੇ।
ਤਬਤਿਨਦੋਨੋਕੇਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨਹੂਆ ਤੁਮਗੁਰੂਕਾ ਰੂਪਜਾਨਕੇ ਸਭਕੀ ਸੇਵਾਕੀਆਕਰੋ ਮਨ
ਬਾਣੀਸਰੀਰਕਰਕੇ ਕਿਸੀਕਾਬੁਰਾ ਨ ਕੀਆਕਰੋ ਤ੍ਰਿਧਾਰੂਪਕਰਕੇ ਸਭਕਾ ਭਲਾਕੀਆ
ਕਰੋ। ਮਨਕਰਕੇਕਿਸੀਬਿਕਾਰਕਾ ਚਿੰਤਨਨਕੀਆ ਤੇਗੁਰੁਸਬਦਕਾਅਭ੍ਯਾਸਕੀਆਕਰੋ
ਸਤਿਨਾਮਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸਮੰਤ੍ਰਕਾਸ੍ਵਾਸੋਂਸੇਜਾਪਕੀਆਕਰੋ। ਬਾਨੀਕਰਕੇਸਤਬੋਲਾ ਕਰੋ
ਸਰੀਰਕਕੇ ਸੰਤਹੁਕੀਸੇਵਾਕੀਆਕਰੋ ਦੁਖੀਜਾਨਕੇਸਰਬਪਰਉਪਕਾਰਕੀਆਕਰੋ। ਜਬ
ਤੁਮਐਸੀਰੀਤੀਸੇਵਰਤੋਗੇ ਤਬਜੈਸੇਚਾਹਤੇਹੋ ਤੈਸੇਹੀਹੋਗਾ। ਪੁਨਾ ਭਾਈਅਮੀਰਸਿੰਘਔ
ਭਾਈਜਵਾਹਰਸਿੰਘਇਨਦੋਨੋਨੇਅਰਦਾਸਕਰੀਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀਏਹਮਨਬਡਾਚਪਲਹੈ
ਸਬਦਬਾਣੀਮੈਲਾਗਤੋਨਹੀਹੈ। ਅਬਆਪਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸਿਰਪਰ ਅਪਨ
ਹਸਤਕਮਲਰਖੋ ਜਿਸਕਰਕੇਹਮਾਰਾਮਨਸਰਬਦਾਕਾਲ ਗੁਰੂਕੇਸਬਦਮੈ ਲੀਨਰਹੇ ਤਬ
ਉਨਦੋਨੋਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨਹੂਆ ਜਬਤੁਮਸਬਦਕਾਪਾਠਕਰਣੇਲਾਗੋਤਬ ਸਬਦਕੇ ਅਰਥਮੈ
ਧ੍ਯਾਨਰਖ੍ਯਾਕਰੋ ਤਬਤੁਮਰਾਮਨਸਬਦਵਿਖੇਲਗਾ ਰਹ੍ਯਾਕਰੇਗਾ ਦੂਸਰਾਸਮਝ ਸੋਚਕੇ
ਸੁਧਪਾਠਕੀਆਕਰੋ। ਪੁਨਾਭਾਈਗੰਡਾਰਾਮਨੇ ਹਾਥਜੋੜਬੇਨਤੀਕਰੀ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ
ਤਤਵੇਤ੍ਯੋਂਕੇਸਿਰੋਮਣੀਹਮਾਰਾਮਨ ਪਾਪਕਰਣੇਕੀਇਛਾਨਹੀਭੀ ਕਰਤੋਹੈ। ਤਥਾਪੀਜੈਸੇ
ਕੋਈਨਿਰਬਲਪੁਰੁਖਕੋਇਛਾਹੀਨਕੋਬਿਗਾਰੀਪਕੜਕੇਬਲਾਤਕਾਰਸੇਤਿਸਕੇਸਿਰਪੈਬੋਝ
ਦੇਕੇਆਗੇਧਰਕੇਜਹਾਂਇਛਾ ਹੋਵੇਤਹਾਂਲੇਜਾਤੇਹੈ। ਤਦਵਤ ਇਛਾ ਪਾਪਕੀ ਨ ਕਰਤਾਹੂਆ
ਯੇਜੀਵਪਾਪਕਾਆਚਰਣਕਰਤੇਹੈ। ਐਸੇਕੌਨਬਲਵਾਨਹੈ ਜੋ ਇਸਜੀਵਕੋਬਲਾਤਕਾਰਸੇ
ਪਾਪਕਰਮਮੈਲਗਾਇਦੇਤੇਹੈ। ਪੁਨਾ ਨਿਰਦੋਖਹੀ ਇਸਵਿਚਾਰੇ ਜੀਵਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣ
ਨਰਕਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕਸਜਾਇਮਿਲਤੀਹੈ। ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਜੈਸੇਯੇਜੀਵ ਇਸਪਾਪਸੇ ਛੂਟੇ ਸੋਈ
ਉਪਾਇਆਪਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇਕਹੇਜੀ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਪੰਡਿਤ ਗੰਡਾਰਾਮਕੀਬੇਨਤੀਸੁਣ
ਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ॥ ਹੇਸਾਧੋਮਨਏਵ ਮਨੁਖ੍ਯਾਣਾਂਕਾਰਣੰਬੰਧ ਮੋਖਯੋਃ। ਏਵ
ਣਾਮਨਿਸਚੈਕਾਹੈ ਬੰਧਨ ਔਮੋਖਕਾਕਾਰਣ ਮਾਨੁਖੋਕੇ ਪ੍ਰਤੀਮਨਹੀਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ।

ਕਾਹੇਤੇਦੈਵੀਸੰਮਪਤੀਤਥਾ ਆਸੁਰੀਸੰਮਪਦਾਇਨਦੋਨੋਕੀਉਤਪਤੀਕਾਕਾਰਣਮਨਹੀਹੈ। ਅਸੁਭਸੰਕਲਪਭੀਮਨਸੇ ਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ਸੋ ਆਸੁਰੀਸੰਪਤੀਹੈ ਔ ਸੁਭਸੰਕਲਪਭੀ ਮਨ ਕਰਕੇਹੋਤੇਹੈਂ ਸੋਈਦੈਵੀਸੰਪਤੀਹੈ। ਅਹੰਜੀਵੋਂਨਮੀ ਏਕਏਹਭੀਅਸੁਧਮਨਕਾਸੰਕਲਪਹੈ। ਔ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਂਨਮੀ ਏਭੀਸੁਧਮਨਕਾਸੰਕਲਪਹੈ। ਜੀਵੋਂਨਮੀਬ੍ਰਧੋਂਨਮੀ ਏਭ੍ਰਾਂਤੀਮੂਲਕ ਸੰਲਕਹੈ ਅਹੰਬ੍ਰਹਨਾਂਨਮੀ ਅਸੰਗੋਨਮੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀਸੇਰਹਿਤ ਸ੍ਵਰੂਪਗ੍ਯਾਨਮੂਲਕਸੰਕਲਪਹੈ। ਯਾਂਤੇਅਸੁਭਸੰਕਲਪਰੂਪਜੋਵਾਸਨਾਹੈ ਸੋ ਰਜੋਗੁਣਸੇ ਉਤਪਤੀਹੋਤੀਹੈ ਸਾ ਕੇਵਲਮਨਕੀ ਮਨੋਤਮਾਤ੍ਰਹੈਂ ਸ੍ਵਪਨਵਤ ਮਨੋਰਾਜਵਤ। ਇਸੀਅਰਥਮੈਂ ਸਾਹਿਬਨਾਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਕਾ ਗੌੜੀਰਾਗਮੈਂਭੀਵਚਨਹੈ॥ ਸ੍ਰੀਮੁਖਵਾਕ ਗੌੜੀਮਃ ੯॥ ਸਾਧੋਮਨਕਾਮਾਨਤਿਆਗੋ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਸੰਗਤਦੁਰਜਨਕੀਤਾਂਤੇਅਹਿਨਿਸਿਭਾਗੋ॥ਰਹਾਉ॥ ਸੁਖਦੁਖਦੋਨੋਸਮਕਰਜਾਨੈ ਔਰ ਮਾਨਅਪਮਾਨਾ। ਹਰਖਸੋਗਤੇ ਰਹੈਅਤੀਤਾ ਤਿਨਜਗਪਛਾਨਾ॥੧॥ਉਸਤਤੀਨਿੰਦਾਦੋਊ ਤਿਆਗੈਖੋਜੈਪਦਨਿਰਬਾਨਾ। ਜਨਨਾਨਕਏਹਖੇਲਕਠਨਹੈ ਕਿਨਹੂੰਗੁਰਮੁਖਜਾਨਾ॥ ੨ ॥

ਅਸ੍ਯਾਰਥਃ ਸਾਧੋਇਤਿ ਹੇਸਾਧੋ ਮਨਕਾਮਾਨਈਹਾਂ ਮਾਨਪਦ ਮਨੋਤਕਾ ਜਾਣੀਤਾ ਹੈ ਕੇ ਨਿਰਬਾਣਪਦਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥਪ੍ਰਥਮ ਅਹੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂਨਮਿ ਅਹੰਖਤ੍ਰੀਓਂਨਮਿ ਵੈਸ਼੍ਯੋ ਅਹੰ ਸ਼ੂਦ੍ਰੋ ਅਹੰਚਾਂਡਾਲੋਹੰ ਮਲੇਛੋਹੰ ਮੈਂਬ੍ਰਾਹਮਣਹੂੰ ਗੋਰਹੂੰ ਅਰਥੂਲਹੂੰ ਸ੍ਯਾਮਹੂੰ ਕ੍ਰਿਸਹੂੰ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਅਹੰਕਾਰ ਆਤਮਿਕ ਮਨਕੀਮਨੋਤਕਾਤ੍ਯਾਗਕਰੋ। ਤਦਨੰਤਰਮਮਤਾਕੇ ਵਿਸੇਕਾ ਮੇਰੀਇਸਤ੍ਰੀ ਮੇਰਾਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰਾਘਰਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਮਮਤਾਕਾਭੀ ਤ੍ਯਾਗਕਰੋ। ਤਦਨੰਤਰਰਜੋ ਗੁਣਸੇ ਉਤਪਤੀਹੈਜਿਨਕੀ ਐਸੇਕਾਮਕ੍ਰੋਧਆਦਿ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤਸਾਰੀਕਾ ਤ੍ਯਾਗਕਰੋ। ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਕਾਮਾਦਿਕੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀਕਾਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣ ਦੁਰਜਨਦੁਸ੍ਟਜੀਵੋਂਕੇ ਸੰਗ ਤਿਸ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗਕਰੋ। ਏਕਓਰ ਖੂਨੀਹਸਤੀ ਅਥਵਾ ਮਹਾਂਭਯਾਨਕ ਸਰਪਸਿੰਘਾਦਿਕ ਚਲਾ ਆਵਤਾਹੈ ਔ ਏਕਓਰਕੁਸੰਗੀ ਦੁਰਜਨਚਲਾਆਵਤੋਹੈ। ਤਬਕੁਸੰਗੀਦੁਸ੍ਟਪੁਰਖਕੀ ਓਰ ਸੇ ਭਾਗਕੇ ਸਿੰਘਸਰਪ ਹਸਤੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਲੇਜਾਵਹੁ ਸਰੀਰ ਕੀ ਹਾਨੀਕਾ ਡਰਨਕਰੋ ਪਰੰਤੂ ਦੁਰਜਨ ਦੁਸ੍ਟਪੁਰਖ ਕੁਸੰਗੀਕੇ ਸਨਮੁਖਨਜਾਵਹੁ। ਕਾਹੇਤੇ ਸਰਪਸਿੰਘਹਸਤੀਕੇ ਸੰਯੋਗਸੇ ਏਕਸਰੀਰਮਾਤ੍ਰਕਾਨਾਸਹੋਵੇਗਾ ਔ ਦੁਸ੍ਟਕੁਸੰਗੀਜੀਵਕੇ ਸੰਯੋਗਸੇ ਕੋਟਾਨਕੋਟਿ ਸਰੀਰੋਂਕਾ ਨਾਸਹੋਵੇਗਾ। ਪੁਨਾਪੁਨਾ ਜਨਮੋਗੇ ਪੁਨਾਪੁਨਾ ਮਰਣਆਦਿਕ ਕਸ੍ਟੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਂਪਤ ਹੋਵੇਗੇ। ਯਾਤੇ ਦੁਰਜਨਕੁਸੰਗੀਜੀਵਕੀਸੰਗਤਸੇ ਅਗਨੀਵਿਖੇਪੈਕੇਜਲਮਰਣਾਉਤਮਹੈ ਜਲਵਿਖੇਡੂਬਮਰਣਾਉੱਤਮਹੈ ਸਰਪਕੇਮੁਖਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਜਾਣਾਸ੍ਰੇਸ੍ਟਹੈ ਸਿੰਘਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਲੇਜਾਣਾ ਬਹੁਤਅਛਾਹੈ ਪਰਬਤਕੇ ਊਪਰਸੇ ਗਿਰਪਰਣਾਉੱਤਮਹੈ ਅਪਨੇ ਉਦਰਮੈਂ ਕਟਾਰੀਮਾਰਕੇਮਰਣਾਉੱਤਮਹੈ ਵਿਖਭਖਣਕਰਕੇ ਮਰਣਾਬਹੁਤਉੱਤਮਹੈਸ੍ਰੇਸ੍ਟਹੈ ਆਤਮ

ਘ੍ਾਤਕੀ ਸੰਕਾਨਕਰਣੀਉੱਤਮਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮਾਯਾਕਾ ਗੁਲਾਮ ਗੀਦੀ ਪਾਮਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਿਤ
ਕੁਸੰਗੀ ਦੁਰਜਨ ਪਿਸਨ ਨਿੰਦਕ ਦੁਸ੍ਟ ਜੀਵਕੀ ਸੰਗਤਨਕਰਨੀ। ਜਬਜਾਣੇਕੇ ਦੁਰਜਨ
ਕਾਸੰਗ ਅਵਸਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਕਰਣਾਆਇਪਰਜੇਹੈ ਤਬ ਸੁਖੇਤਿ। ਈਸ੍ਵਰਕੇਭਾਣੇਮੈ ਜੋ
ਸੁਖਆਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇ ਤਬ ਅਭਿਮਾਨਸੁਖਕਾਨਕਰੇ ਜੇ ਦੁਖ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇ ਤਬਦੀਨ
ਨ ਹੋਵੇ ਦੋਨੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੀਆਗ੍ਯਾਮੈ ਹੀ ਵਰਤਤੇਹੈਂ। ਜੇ ਸੁਖਕੇਦਿਨਨਹੀਰਹੇ ਤਬ ਦੁਖ
ਕੇ ਭੀ ਨਹੀਰਹੈਂਗੇ ਯੇ ਸੁਖਦੁਖ ਆਦਿਕ ਆਗਮਾ ਪਾਈਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਧੀਰਯ
ਧਾਰਕੇ ਸੁਖਦੁਖਰੂਪਅਵਸਥਾਮੈਂ ਸਮਰਹੋ ਤਥਾ ਮਾਨਅਪਮਾਨਆਦਰਨਿਰਾਦਰਮੈਭੀਸਮ
ਰਹੋ। ਕਾਹੇਤੇ ਮਾਨਨਾਮਆਦਰਸੇ ਨ ਆਤਮਾ ਤਥਾ ਸਰੀਰ ਬਢਜਾਤੇਹੈ ਔ ਅਪਮਾਨਸੇ
ਨ ਆਤਮਾ ਔ ਸਰੀਰ ਘਟਹੀਜਾਤੇਹੈ ਔ ਅਨਿਤ੍ਯਹੈ ਸਦਾਨਹੀਰਹਤੇਹੈ ਜੈਸੇਸਰਾਇਮੈ
ਏਕਨਏਕ ਡੇਰਾਹਮੇਸਾਂਲਾਗਜੋਰਹਤੇਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸਰੀਰਮੈ ਭੀ ਸੁਖਦੁਖ ਏਕ ਨ ਏਕਕਾ
ਡੇਰਾਲਾਗਜੇਹੀ ਰਹਤੇਹੈ ਇਸੀਸੇ ਆਗਮਾਪਾਈ ਔਅਨਿਤਹੈਂ ਅਥਵਾ ਖੇਲਨਾਮਕ੍ਰੀੜਾਕੋ
ਹੈ ਸਤਗੁਰੂਕੇਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇਜਾਨਕੇ ਗੁਰੁਉਪਦੇਸਕੋ ਗ੍ਰਹਣਕਰਕੇਕੋਈ ੨ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿਖ
ਨਿਰਬਾਣਸੁਖਮੈਰਮਤੇਹੈ ਕ੍ਰੀੜਾਕਰਤੇਹੈ ਹਰਖੇਤਿ॥ ਇਸ੍ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾਲਮੈ ਹਰਖ ਨ
ਕਰੋ ਅਨਿਸ੍ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਮੈਸੋਕਨਕਰੋ ਦੋਨੋਕਾਤ੍ਯਾਗਕਰਕੇ। ਜਗਤਕਾਤਤਪਛਾਨੋ ਅਰ-
ਥਾਤ ਸਾਰਾਸਾਰਕਾਵਿਚਾਰਕੇ ਨਿਰਣੈਕਰਕੇਸਾਰਪਦਾਰਥਕਾ ਗ੍ਰਹਣਕਰੋ ਔ ਅਸਾਰਕਾ
ਤ੍ਯਾਗਕਰਕੇ ਨਿਰਬਾਣਪਦਕੋਖੋਜਹੁ। ਬਾਣਨਾਮਸਰੀਰਕਾ ਵੇਦਮੈਂ ਕਹ੍ਯੋਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਜਾਤੀਕੁਲਧਰਮਮੂਰਤਿ ਰੂਪਰਗਜਨਮਮਰਣਾਦਿਕ ਸਰਬਸਰੀਰਕੇਧਰਮਹੈ ਅਸਰੀਰ
ਪਦਕੋਤੁਮਖੋਜਕੇ ਅਨ੍ਵੇਖਣਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੋ। ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ ਯੇ ਖੇਲ ਨਾਮ
ਰਹਿਤਬਡੋਕਠਿਨਹੈ ਲਾਖੋਕ੍ਰੋੜੋਂਮੈਕੋਈ ਗੁਰੂਜੀਕੇਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾਜਾਨਤੇਹੈ ॥ ੧ ॥ ਸੰਕਾ
ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਨੇਕਾਮਾਆਦਿਕੋਕੀ ਉਤਪਤੀਰਜੋਗੁਣਸੇਕਹੀਹੈ ਸੋ ਕੈਸੇਰਜੋ ਗੁਣਸੇ
ਇਨਕੀ ਉਤਪਤੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇਰਜੋਗੁਣਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵਚੰਚਲਹੈ ਤੈਸੇ
ਕਾਮਾਦਿਕੋਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵਭੀਚੰਚਲਹੈ ਇਸਹੇਤੂਸੇਜਾਣੀਤਾਹੈ ਕੇ ਕਾਮਾਦਿਕੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀਕਾ
ਕਾਰਣਕਰਜੋਗੁਣਹੈ॥ ਇਸਅਰਥਮੇਗੀਤਾਕੇ ੩ ਅਃ ਕਾ ਵਚਨਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ। ਸ੍ਰੀਅਰਜੁਨ
ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਜੀਸੇਪੂਛ੍ਯਾਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨੋਵਾਚ ॥ ਅਥਕੇਨ ਪ੍ਰ-
ਯੁਕ੍ਤੋਯੰ ਪਾਪੰਚਰਤਿਪੂਰੁਖਃ। ਅਨਿਚਛਨ੍ਨਪਿ ਵਾਰਸ਼੍ਣੇਯ ਬਲਾਦਿਵ ਨਿਯੋਜਿਤਃ॥ ੩੬ ॥
ਟੀਕਾ ਅਥੇਤਿ ਹੇ ਵਾਰਸ੍ਣੇਯ ਬ੍ਰਿਸਨੀਕੁਲ ਰੂਪ ਆਕਾਸ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਈਹਾਂ ਅਥ ਅਬਦ
ਪ੍ਰਕਾਰਾਂਤ੍ਰਕਾਵਾਚੀਹੈ ਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀ ਅਨਿਛਨਪੀ ਪਾਪਕਰਣੇਕੀ ਯੇ ਜੀਵ ਇਛਾ ਨਹੀਂ
ਭੀ ਕਰਤੇਹਏਕੋ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਇਸਕੋਪਾਪਕਰਮਕੌਨਕਰਵਤੇਹੈ। ਪਾਪਕਰਮ ਮੈ ਕਿਸ

ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸਕਰਕੇਜੋੜ੍ਯਾਹੂਆਪਾਪਕਰਮਕਰਤੇਹੈ ॥ ਭ੍ਰਿਤਨਾਮ ਨੌਕਰ ਹਿੰਸਾ ਰੂਪ ਪਾਪਕਰਮਕਰਣੇਕੀ ਇਛਾਨਹੀਭੀਹੈ ਤਥਾਪੀ ॥ ਰਾਜਾਕੀਆਗ੍ਯਾਕੇ ਭੰਗਕੇ ਭੈਸੇ ਹਿੰਸਾਆਦੀ ਪਾਪਕਰਮਮੈ ਪਰਾਧੀਨਹੋਕੇਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਐਸੇਕੌਨਮਹਾਬਲੀ ਹੈ ਜੋ ਇਛਾਬਿਨਾਜੀਵਕੋ ਪਾਪਕਰਮਮੈਲਗਾਵਤੇਹੈ ॥ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਾਨਇਸਮੇਰੇਸੰਦੇਹਕੋ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇਨਾਸਕਰੋ ॥ ਐਸੀ ੨ ਸ੍ਰੀਅਰਜੁਨਕੀਬੇਨਤੀਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨੋਵਾਚ॥ ਮੂ: ਕਾਮਏਸ਼ਕ੍ਰੋਧਏਸ਼ਰਜੋਗੁਨਸਮੁਦਭਵ: ॥ ਮਹਾਸ਼ਨੋਮਹਾਪਾਪਮਾਵਿਧਯੇਨਮਿਹਵੈਰਿਣੰ ॥ ੩੭ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ਹੇ ਸਖੇ ਯੇ ਜੋ ਰਜੋਗੁਣਕਾਕਾਰਯਰੂਪਕਾਮਹੈ ਸੋਈਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤਹੂਆ ੨ ਪ੍ਰਣਮਕਰਕੇਕ੍ਰੋਧਰੂਪਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਯੇਕਾਮਹੀਜੀਵਕੋਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਪਾਪ ਕਰਮਮੈਜੋੜਤੇਹੈ ॥ ਮਹਾਅਸਨੋਇਤਿ ॥ ਅਸਨਨਾਮਖਾਣੇਕਾਹੈ ਯੇ ਕਾਮਮਹਾਅਸਨਹੈ ਅਤ੍ਯੰਤ ਬਹੁਤਹੀਖਾਣੇਵਾਰੇਹੈ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਾਮਨਾਕੇਭੋਗਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਘ੍ਰਿਤਕੀ ਆਹੂਤੀਅਗਨਮੈ ਡਾਰਣੇਸੇ ਅਗਨਿਤ੍ਰਿਪਤਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ਤੈਸੇ ਕਾਮਭੀਦੁ: ਰਹੈ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਭੀ ਕਾਮਕਾਪੇਟਭਰਣੇਕੋਕੋਈਭੀਸਾਮਰਥਨਨੀਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਕਾਮਮਹਾਂਪ ਪ ਰੂਪਹੈ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਕੇ ਵਸਹੈਕੇ ਜੀਵਨਿਰਭੈਹੋਕੇ ਗੁਰੂਹਤ੍ਯਾ ਮਾਤਪਿਤ ਹਤ੍ਯਾ ਬਾਲ ਭ੍ਰੂਣ ਹਤ੍ਯ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬੰਧੂਹਤ੍ਯਾ ਮਦਪਾਨ ਸੁਵਰਣਕੀ ਚੋਰੀ ਗੁਰੂਕੀਇਸਤ੍ਰੀਕੇ ਸਾਥ ਮੈਥੁਨ ਬ੍ਰਹਮਹਤ੍ਯਾ ਰਾਜਹਤ੍ਯਾ ਆਤਮਘਾਤਆਦਿਕਪਾਪੋਂਕੋ ਨਿਸੰਕਹੋਕੇਕਰਡਾਰਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਈਜੀਵ ਅਪਨੇਕਾਰਯਸਿਧੀਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਤੇਹੈ ਜਬ ਤਿਸਕੇਕਾਰਯਕੀ ਸਿਧੀ ਕੇ ਅੰਤਰਕੋਈਦੂਸਰਾਜੀਵਵਿਘਨਕਰਡਾਰਤੇਹੈ ॥ ਤਬ ਓਹੀਕਾਮਪ੍ਰਣਮਕੇਕ੍ਰੋਧਰੂਪਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨਇਸਕਾਮਕੋ ਤੂੰ ਨਿਤਹੀਅਪਨਾ ਵੈਰੀਜਾਨ ॥ ਯੇ ਜੋ ਚੌਰਾਸੀਲਖ ਯੋਨੀ ਵਿਖੇਜੀਵਪਰਮਦੁਖਭੋਗਤੇਹੈ ਸੋ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਕੇਵਸਹੋਕੇਹੀਕਸ੍ਰਪਾਵਤੇਹੈਂ ॥ ਜਿਤਨੇ ਬਿਕਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਇਸਕਾਮ ਸੇਹੀਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚਗੁਰੂਸਬਦ: ਨਿਮਖਕਾਮਸੈਆਦਕਾਰਣ ਕੋਟਿਦਿਵਸਤਦੁਖਪਾਵੈ॥ ਹੇਕਾਮੰਨਰਕਬਿਸ੍ਰਾਮੰ ਬਹੁਜੋਨੀਭ੍ਰਮਾਵਣਹ ਇਤ੍ਯਾਦੀਵਿਖਿਓਂ ਮੈਂ ਕਿਨਹੂੰ ਪ੍ਰਤਿਨਪਾਈ॥ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥ਇਸਵਿਪ੍ਰਾਯਕੋਮਨਮੈਰਖਕੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ੍ਨਜੀਨੇ ਕਮ ਏਖ ਕ੍ਰੋਧਏਖਕਹਜੋਹੈ ॥ ੩੭ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇਸ੍ਵਾਮਿਨਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਭੀਜੀਵਜਾਨਤੇਭੀ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਹਮਪਾਪਕਰਮਕਰੈਂਗੇ ਤਬਇਸਕਾਫਲਅਵਸਜਦੁਖਹੀਭੋਗੈਂਗੇ ਪੁਨਾਜਾਨਬੂਝਕੇ ਕਿਉਂ ਪਾਪ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮੂਲ ਧੂਮੇਨਾਬ੍ਰਿਯਤੇਵਹ੍ਨਿਰਯਥਾਦਰਸ਼ੋਮਲੇਨਚ ॥ ਯਥੋਵ੍ਲੇਨਾਬ੍ਰਿਤਗਰਭੰਸ੍ਤਥਾਤੇਨੇਦਮਾਬ੍ਰਿਤੰ ॥ ੩੮ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮਤੀਨਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤੋਂਕਰਕੇ ਕਾਮਕਰਕੇਜੀਵਕਾਗ੍ਯਾਨਢਕਿਆਜਾਤਾਹੈ ਤਬ ਪਾਪਕਰਮਕਰਤੇਹੈ ਏਹਬਾਤ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਹੇ ਅਰਜੁਨ ॥ ਜੈਸੇ ਧੂਮਕਰਕੇ ਅਗਨਿਕਾਪ੍ਰਕਾਸ ਢਕ੍ਯਾਜਾਤੇਹੈ ਯਥਾਰਥ ਨਿਰਮਲ

ਅਗਨਿਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪਦਿਖਾਈਨਹੀਂਦੇਤੇਹੈ ॥ ੧ ॥ਔ ਜੈਸੇ ਆਦਰਸਕਹਜੇਸੀਸਾ ਜਬ ਛਾਈ ਸੇ ਮਲੀਨਹੋਜਾਤੇਹੈ ਤਬ ਤਿਸਵਿਖੇਭੀ ਜਿਉਂਕਾਤਿਉਂ ਮੁਖਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂਦੇਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਜੇਰਸੇਅਛਾਦਿਤਹੂਏ ਗਰਭਕਾਰੂਪਦਿਖਾਈਨਹੀਂਦੇਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮੇਘਕੀਓਟਮੈਸੂਰਯਕਾ ਦਰਸਨ ਨਹੀਂਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਜਬ ਕਾਮਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈ ਤਬ ਇਸਜੀਵਕੇ ਗਯਾਨਕੋ ਢਕ ਲੇਤੇਹੈ॥ ੩੮ ॥ ਮੂਲ ਆਬ੍ਰਿਤੰਗਯਾਨਮੇਤੇਨਗਯਾਨਿਨੋਨਿਤਯਵੈਰਿਣਾ ॥ ਕਾਮ ਰੂਪੇਣਕੌਂਤੇਯਦੁਸ਼ਪੂਰੇਣਾਨਲੇਨਚ ॥ ੩੯॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇਕੌਂਤੇਯਕੁੰਤੀਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਕਾਮ ਰੂਪੀ ਸ਼ਤ੍ਰੂਨੇਜੀਵਕੇਗਯਾਨਕੋਢਕਕੇ ਆਛਾਦਕਰਕੇ ਅਪਨੇਵਸਕਰਕੇਖੋਰੇਕਰਮਮੈ ਜੋੜ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇਹੈ ਯੇਕਾਮ ਜੋਗਯਾਨੀਕਾਤੇ ਨਿਤਹੀਵੈਰੀਹੈ ਔ ਯੇ ਅਗਨਿਕੇਸਮਾਨ ਤ੍ਰਿਪਤਨਹੀਂਹਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇਦੁਸਪੂਰਹੈ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਭੀ ਪੂਰਣਨਹੀਂਹੋਤੇਹੈ ਇਸਸੇ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਦੁਖਪੂਰਅਗਨਿਕਹਜੇਹੈ ॥ ਯੇਕਾਮਰੂਪੀਅਗਨਿਕਿਸੀਤੌਰਸੇਪੂਰਣਹੋਤੇਨਹੀਹੈ ਇਸਕੀਪੂਰਣਤਾਕੇਵਾਸਤੇ ਪਰਾਧੀਨਹੂਆ ੨ ਯੇ ਜੀਵ ਵਿਚਾਰਾਪਾਪਕਰਮਮੈ ਪ੍ਰਬਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇਹੈ ॥ ੩੯ ॥ਸੰਕਾ ਹੇਭਗਵਨ ਯੇਮਹਾਂਦੁਸ੍ਰਕਾਮ ਕਿਸਕੇ ਆਸ੍ਰੈਹੋਕੇ ਕਿਸ ੨ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਜੀਵਕੇਗਯਾਨਕੋਢਾਪਕੇਮੋਹਕੀਉਤਪਤੀਕਰਕੇ ਜੀਵਕੋਅਪਨੇਅਧੀਨਕਰਕੇ ਪਾਪ ਮੈਂ ਲਗਾਵਤੇਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮੂਲ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਿਮਨੋਬੁਧਿਰਸਯਾਧਿਸ਼੍ਠਾਨਮੁਚਯਤੇ ॥ ਏਤੈ ਰਵਿਮੋਹਯਤਯੇਖਗਯਾਨਮਾਬ੍ਰਿਤਦੇਹਿਨੰ ॥੪੦॥ ਟੀਕਾ ਹੇਅਰਜੁਨਪੰਚਗਯਾਨਇੰਦ੍ਰਿਯ ਮਨਬੁਧੀ ਯੇ ਸਪਤਕਗਣ ਇਸਕਾਮਕਾਪਰਮ ਆਸ੍ਰਾਹੈ ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਦਿਕ ਸਪਤਕਗਣਕੇ ਆਸ੍ਰੈਹੋਕੇ ਯੇ ਕਾਮਪ੍ਰਬਮਜੀਵਕੇਗਯਾਨਕੋਢਾਪਕੇ ਬਹੁਰੋਂਮਹਾਂਮੋਹਰੂਪੀਅੰਧੇਕੂਪਮੈਂ ਡਾਰ ਦੇਤੇਹੈ ਇਸਆਸ੍ਰੈਸੇਬਿਨਾ ਯੇ ਕਾਮਕੁਛਭੀਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈ ॥ ੪੦ ॥ ਮੂਲ ਤਸਮਾ ਤ੍ਵਮਿੰਦ੍ਰਿਯਾਣਯਾਦੌ ਨਿਯਮਭਰਤੁਖਭ॥ਪਾਪਮਾਨੰਪ੍ਰਜਹਿਹਯੇਨੰਗਯਾਨਵਿਗਯਾਨਨਾਸ਼ਨੰ ॥ ੪੧ ॥ ਟੀਕਾ ਹੇਭਰਤਰਸਭੁਭਰਤਕੁਲਮੈਸ੍ਰੇਸ੍ਟ ਅਰਜੁਨ ਤਸਮਾਤਨਾਮ ਜਿਸਕਾਰਣ ਸੇ ਇਸਕਾਮਕਾਮਨਬੁਧਿਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅਧਿਸ੍ਟਾਨਕਹਜੇਆਸ੍ਰਾਹੈ ॥ ਤਿਸਕਾਰਣਸੇ ਤੁਮਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨਜਾਂਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂਕੋਵਸਮੈਕਰੋ ਪੁਨਾ ਮਨਬੁਧੀਕੋਅਪਨੇਅਧੀਨਕਰਕੇ ਇਸਮਨਕੋ ਮਾਰੋ ਜੀਤੋ ॥ ਜੈਸੇ ਕਿਲੇਕੋਟਕੇਆਸ੍ਰੈਹੋਕੇ ਪ੍ਰਬਲਹੂਆ ੨ ਸਤ੍ਰੂਜੀਤਨੇਕਠਿਨਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਜਬ ਆਦਿਮੈਸਤ੍ਰੁਕਾ ਕਿਲਾਕੋਟਗਿਰਾਇਦਿਆਜਾਵੇ ਤਬ ਸਤ੍ਰੂਕੀਸੈਨਾਮਾਰਣੀਸੁਗਮਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਜਬ ਸਤ੍ਰੂਕੀਸੈਨਾ ਪ੍ਰਥਮਮਾਰੀਜਾਵੇ ਤਬ ਪ੍ਰਬਲੌਂਭੀ ਸਤ੍ਰੂਹੋਵੇ ਤਥਾਪੀ ਤਿਸ ਸਤ੍ਰੂ ਕਾ ਜੀਤਨਾਸੁਗਮੌਂ ਹੋ ਜਾਤਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਗਯਾਨ ਵਿਗਯਾਨਕੇਨਾਸੈ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਬਡਾ ਦੁਰਾਸਦ ਅਤਿਦੁਖਕੇਦੇਣੇਵਾਰੇਇਸਕਾਮਰੂਪੀ ਸਤ੍ਰੂਕੇਆਦਿਮੈਂਆਸ੍ਰੈਕੋਜੀਤਕੇ ਪੁਨਾ ਬਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕੋ ਭੀ ਮਾਰੋ ॥ ੪੧ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰੌਂ ਸੇ ਹੇਸਾਧੋ ਤੁਮਭੀ ਇਸ ਕਾਮ ਰੂਪੀ

ਸਤ੍ਰੂਕੋਜੀਤਕੇਸੁਖੀ ਹੋ ਜਾਵਹੁ॥ ਇਸੀ ਅਰਥਮੇ ਬਸੰਤਰਾਗਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਭੀਬਚਨਹੈ
ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਬਸੰਤ ਮ: ੯ ਪਾਪੀਹੀਏਮੈਕਾਮਬਸਾਇ॥ ਮਨਚੰਚਲਯਾਂਤੇਰਹਿਯੋਨਜਾਇ॥
ਬਿਲਾਵਲਰਾਗਮੈਂ ਏਕਾਦਸੀਨਿਕਟਪੇਖੋਹਰਿਰਾਮ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਬਸਕਰਸੁਣਹੁਹਰਿਨਾਮ॥
ਮਨਸੰਤੋਖ ਸਰਬਜੀਅ ਦਇਆ ਇਨਬਿਧਬਰਤ ਸੰਪੂਰਣਭਯਾ॥ ਮਨਮੈ ਮਤਮੈ ਗਲ
ਮਿਕਦਾਰਾ॥ ਗੁਰੁਅੰਕਸਮਾਰਜੀਵਾਲਨਹਾਰਾ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕਔਰਭੀਅਨੰਤਹੀ ਮਨਕੇ
ਜੀਤਨੇਕੇ ਵਚਨਹੈਂ॥ ਅਰਥਯੇ॥ ਕਾਮਰੂਪੀ ਮਦਰਾਪਾਨ ਕਰਕੇ ਮਨ ਮਤ ਨਾਮ ਮਤ
ਕਹਯੇ ਮਸਤਹਸਤੀਕੇਸਮਾਨਮਸਤਹੂਆ ੨ ਮਨਕੁਮਾਰਗਮੈ ਖੋਟੇਮਾਰਗਮੈਹੀਚਲਤੇਹੈ
ਸੁਭਮਾਰਗਕੇਸਮੀਪਭੀਨਹੀ ਆਵਤੇਹੈ॥ ਜਬ ਯੇ ਜੀਵਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਰਣੀਆਵਤੇਹੈ
ਗੁਰੁਉਪਦੇਸਕੋਲੇਤਾਹੈ ਗੁਰੁਮੁਖਹੋਤੇਹੈ॥ ਤਬ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਆਪਨੇ ਸਦ ਉਪਦੇਸਰੂਪੀ
ਅੰਕਸਸੇਸਦਮਾਰਗਮੈ ਇਸਕੇ ਮਨਕੋ ਡਾਰ ਦੇਤੇਹੈ॥ ਜੋ ਯੇ ਜੀਵਸਦਾਸੇ ਜਨਮਮਰਣ
ਆਦਿਕ ਮਹਾਂਕਸ੍ਰੋਂਕੋਪਾਵਤਾਰਹਤਾਥਾ॥ ਸੋ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦ ਰੂਪੀ ਅੰਕਸਸੇ
ਮਨਰੂਪੀਮਤਹਸਤੀਕੋ ਅਪਨੇਵਸਮੈਕਰਕੇ ਬਹੁਰਨਹੀਂਮਰਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤਸਦ ਜੀਵਨ
ਪਦਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ॥ ਹੇਸਾਧੋਤੁਮਤੋਆਪਸਾਸਤ੍ਰਗ੍ਯ ਪੰਡਿਤਹੋਤਿਨਕੋਕਯਾ ਉਪਦੇਸੀਐ
ਜਿਨ ਗੁਰੁਨਾਨਕਦੇਉ॥ ਤੁਮਆਪਵਿਚਾਰਲੇਵਹੁ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਬਚਨ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇਸੁਣਕੇ॥ ਭਾਈਸਦਾਯਾ ਭਾਈਗੁਰੁਦਿਤਾਪੰਡਿਤਗੰਡਾਰਾਮਠਾਕਰ ਦਯਾਲ-
ਸਿੰਘ ਭਾਈਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘਆਦਿਕ ਸਰਬਸਭਾ ਬਡੇਬਡੇ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਭਈ ਔ
ਸਭਕੋਈ ਧਨ੍ਯਧਨ੍ਯ ਕਹਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈਗੰਡੇਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀਕਰੀ॥
ਹੇਭਗਵਨਆਪਕੇ ਮੁਖਰੂਪੀਕਮਲਸੇਨਿਸਰੇਹੂਏਵਚਨਰੂਪੀਮਕਰੰਦਕੋਸ੍ਰਵਣੋਦ੍ਵਾਰਾਪਾਨ
ਕਰਕੇ ਆਜਹਮਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤਹੂਏਹੈਂ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੋਪੂਰਬਜਨਮਮੈ ਹਮਨੇਕੋਈਬਡੇ ਉਗ੍ਰਉਤਮ
ਪੁੰਨਯਕੀਏਹੈ ਜਿਨਪੁੰਨ੍ਯੋਂਕਾਪਰਿਣਾਮਫਲਹਮਾਰੇਕੋ ਆਪਕਾਦਰਸਨ ਔਆਪਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਰੂਪੀ ਬਚਨੋਂਕਾਸ੍ਰਵਨਹੂਆਹੈ॥ ਅਹੋਆਜਹਮਾਰੇ ਬਡੇਭਾਗਉਦੇਹੂਏਹੈ ਕਿਉਂਜੋ ਜਿਸਕੋ
ਵੇਦਭਗਵਾਨਨੇਤਿਨੇਤਿਕਰਕੇਕਹਿਤੇਹੈ ਉਸਨਿਰਾਕਾਰਰੂਪਬ੍ਰਹਮਕੋਵਿਗ੍ਰਹਸ ਹਤਦੇਖਾਹੈ
ਯਾਂਤੇ ਆਜਹਮਾਰੇਸੇਊਪਰਐਸਾਕੌਨਬਡਭਾਗੀਹੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਪੰਡਿਤ
ਗੰਡਾਰਾਮਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਪਰ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਯੁਕ੍ਤਹੋਕੇ ਮਥਾਟੇਕਯਾ॥ ਔਰ ਜੋ
ਆਨੰਦਕੇ ਜਲਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਆਯੋਹੈ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਕਾ
ਇਸ਼ਨਾਨਪੰਡਿਤਗੰਡਾਰਾਮ ਕਰਾਦੇਤਾਭਯਾ॥ ਐਸਾ ਪ੍ਰੇਮਪੰਡਿਤਕਾ ਵੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ
ਸਬਦਉਚਰਯਾਦੀਖਿਆਆਖਬੁਝਾਇਆਸਿਫਤੀਸਾਚਸਮੇਉ॥ ਤਿਨਕੋਕਿਆਉਪਦੇਸੀਐ
ਜਿਨਗੁਰੁਨਾਨਕਦੇਉ॥ ਗੰਡਾਰਾਮਜੀਤੁਸੀਭੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਸਿਖਹੋਤੇ ਅਸੀਭੀ

ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਸਿਖਹੋਤੇ ਅਸੀਭੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇਸਿਖਹਾਂ ॥ ਸਮਝ ਵਟਣ ਤਾਕੇ ਜਾਈਐ ਜੋਭੁਲਾਹੋਈ ॥ ਤੁਹਾਡੇ ਉਪਰ ਗੁਰੂਬਾਬਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਐਸੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਹ੍ਰਿਦਭਾਹੈ ॥ ਨਹੀਂਤੋ ਗੁਣ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਪ੍ਰਭਤਾਕੋ ਪਾਇਕੇਬਡ ਅਹੰਕਾਰੀਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇਪ੍ਰਸੰਨਹੂਏ ੨ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਸੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਤੁਮਭੀ ਕੋਈਸਬਦਕੀਰਤਨਸੁਣਾਵਹੁ ॥ ਉਨਦਿਨੋਮੇਂ ਭਾਈ ਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘ ਕੋ ਰਾਗਸਹਜਹੀਆਵਤਾਥਾ ॥ ਨਿਰਾਪ੍ਰੇਮਹੀਪ੍ਰੇਮਥਾ ਤਬਭਾਈ ਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਚੌਂਕੀਕਰੀ ॥ ਜਬਸਬਦਕਾਭੋਗਪਾਇਆ ਤਬਪੰਚੀਸ ੨੫) ਰੁਪੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰਜੀ ਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਣਲਾਗੇ ਤਬ ਤਿਸਨੇਹਾਥਜੋੜਕਰਅਰਦਾਸਕਰੀ ॥ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀਮੁਝਕੋ ਏਹੁ ਕਯਾਦੇਤੇਹੋ ॥ ਦੇਤੇਹੋਤਾਂ ਜੋਭਾਈਮਰਦਾਨੇਕੋ ਆਪਨੇਤਾਰਕਾਗੁਣਬਖਸ਼ਾਥਾ ਸੋਈ ਤਾਰਕਾ ਗੁਣਮੁਝਕੋਭੀਬਖਸ਼ੋ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਭਾਈਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਕੇ ਪ੍ਰਤੀਬਚਨਹੂਆਕੇ ਜਾਹੁ ਤੁਮ ਕੋ ਤਾਰਕਾਗੁਣਬਨਸ਼ਾ ॥ ਸੋ ਭਾਈਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਭੀ ਐਸੀਬਖਸੀਸਲੈਕੇ ਬਡਾਪ੍ਰਸੰਨਹੂਆ ਸ੍ਰੀਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਮੈ ਖਿਲਾਵਲੀਕੀ ਔ ਚਰਣਕਮਲਕੀ ਚੌਂਕੀਕਰਤਾਥਾ ਸਦਾ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇਂ ਔਰਭੀ ਸਰਬਤ੍ਰਬਡੀਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾਕੋ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਆਜ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਵਿਖੇ ਭਾਈਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਕਾਬਡਾਭਾਰੀਅਸਥਾਨਹੈ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀ ਸਰਬਸੁਧਾਸਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਕੇ ਬਿਦਾਕਰਤੇਭਏ ॥ ਯੇ ਸਾਖੀ ਤਾਰਕੇਗੁਣਵਾਲੀ ਹਮਾਰੇਕੋਆਪਨੇਮੁਖਸੇ ਭਾਈਮਿਸ੍ਰਾਸਿੰਘਨੇਸੁਣਾਈਥੀ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬਕਾ ਮਹੰਤ ਸਰਬ ਪੁਜਾਰਯੋਂ ਮੈ ਮੁਖ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਬੀਰ-ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰਜੀਕੇ ਦਰਸਨਕਰਕੇਆਯਾ ॥ ਤਬ ਏਕ ਅਸਥਾਨਪਰ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕਾ ਔ ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਗਯਾਨੀਕਾ ਮਿਲਾਪਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਉਸਕਾਲਮੇ ਧਨ ਔ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਭਤਾ ਆਦਿਕਕੇ ਮਦਕਰਕੇਯੁਕ੍ਰਹੂਆ ੨ ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘਗਯਾਨੀ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਸੇ ਬੋਲਯਾ ਕੇ ਕਿਉਂਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਜੋ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਹਤੇਥੇ ਕੇ ਹਮਨੇਆਠਬਲਦਕਾ ਸੁਹਾਗਾਜੋਇਆਹੈ ਕਰਾਂਗੇਤਾਂਮੈਦਾਨਹਾਂਤਾਂਦਲਜਾਤਾਂਕਰਹੀਡਾਰਾਂਗੇ ॥ ਡਲਾਂਢੀਮ ਕੋਈ ਭੀ ਰਹਣੇਨਦੇਵੇਂਗੇ ॥ ਉਨਕੋਐਸੇ ਬਚਨਕਹਤਯਾਂਕੋਬਹੁਤਹੀਚਿਰਹੋਗਯੇਹੈ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਉਸਸੁਹਾਗੇਕਾਤਾਂ ਦਰਸਨਭੀਹਮੋਕੋਨਹੀਂਹੂਆਹੈ ॥ ਅਬਕਹੋਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਾ ਤਿਸ ਸੁਹਾਗੇਕੇਫਟਟੂਟਗਏਹੈਂ ਕਿਧੋਂਤਿਸਕੇਰਸੇਟੂਟਗਏਹੈਂ ਅਥਵਾਬੈਲਹੀਮਰਗਏਹੈਂ ਕਿਧੋ ਆਦਮੀਹੀਨਸਭਜਮਰਗਏਹੈਂ ॥ ਅਥਵਾਬੈਲਹੁਕੇਪੈਰਚੈਹਗਏਹੈਂ ਕਯਾਕਾਰਣਹੂਆਹੈ ਜੋ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਉਨਕੇਸੁਹਾਗੇਕਾ ਫੇਰਾਏਕਭੀਦੇਖਨੈਮੇਂ ਨਹੀਂਆਯੇਹੈਜਬਬਡੇਅਹੰਕਾਰਸਹਤ ਐਸੇ ਕੁਤਰਕ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗਯਾਨੀ ਨੇ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਆਗੇ ਤੇ ਬਡੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ

ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਨੇ ਗਰਜਕੇ ਕਹਯਾ ਹੇਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘਜੀ॥ ਜੈਸੇਮੇਖਰਾਸੀਮੇਸੇ ਚਲਾਇ
ਮਾਨ ਹੂਆ ੨ ਸੂਰਯਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਿਖਮਿਥਨਆਦਿਕ ਰਾਸੀਆਂਕੋ ਸਨੇ ਸਨੇ ਉਲੰਘਕਰ
ਕੇ ਕ੍ਰਮਕ੍ਰਮਸੇ ਫਿਰ ਬਰਸਦਿਨਪੀਛੇ ਮੇਖਰਾਸੀਮੈਆਵਤੇਹੈ ਤੈਸੇਹੀਮੇਰੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀ
ਕਾ ਸੁਹਾਗਾਭੀ ਜਹਾਂਸੇਚਲਯਾਹੈ ਸੋਕ੍ਰਮਕ੍ਰਮਸੇਧੀਰੇ ੨ਚਲਤੇ੨ ਤੁਮਾਰੇਊਪਰਭੀ ਆਇ
ਜਾਵੇਗਾ ਆਪ ਕਾਹਲ ਬਹੁਤ ਨ ਕਰੋ ॥ ਜਬਤਿਸ ਸੁਹਾਗੇ ਕੀ ਠੂਭ ਤੁਮਾਰੇ ਊਪਰ
ਆਵੇਗੀ ਤਬਆਪਹੀ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੇਖਲਵੋਗੇ। ਯੇਮੇਰੇਪਾਰਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਬਡੇਕਿਰਸਾਣ
ਕਾ ਸੁਹਾਗਾਹੈ॥ ਜਿਸਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਸੁਭਾਵਿਕਭੀ ਵਚਨਮਾਤ੍ਰ ਜੋ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈਂ ਸੋ
ਸਤਯਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਤਬਸੁਹਾਗੇਕੇ ਬਚਨ ਤਾਂ ਕਈਵਾਰਕਹੇਹੈਂ ਸੋਯੇਸੁਹਾਗੇਕੇ ਬਚਨ ਤਾਂ
ਨਿਯਮਕਰਕੇ ਸਤਯਹੀ ਹੋਵੇਂਗੇ॥ ਮੇਰੇਗੁਰੂਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀ ਸਤਯਵਕਤਾ ਸਤਯ ਪ੍ਰਤਗਯ
ਹੈ॥ ਮੇਰੇਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੇ ਸੁਹਾਗੇਕੇ ਨ ਛਟਟੂਟਤੇਹੈਂ ਨਰਸੇਟੂਟਤੇਹੈਂ ਨ ਇਸਸੁਹਾਗੇ
ਕੇ ਬੈਲੋਂਕੋਚਰਣ ਚਹਤੇਹੈਂ ਨ ਯੇ ਬੈਲਥਕਤੇ ਹੈਂ ਨ ਮਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨ ਇਸ ਸੁਹਾਗੇ ਕੇ
ਆਦਮੀ ਥਕਤੇਭਜਤੇ ਮਰਤੇਰੋਗੀਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਯੇਮੇਰੇਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀਕਾ ਸੁਹਾਗਾ ਸਨੇ ਸਨੇ
ਚਲਤਾਹੂਆ ਰੋਹੀਟਿਬਾਊਚੀਨੀਚੀ ਜਗੈਕੋਸਾਫ ਏਕਸਾਰ ਕਰਕੇ ਢੀਮ ਡਲਾ ਆਦਿਕ
ਸਭਕੋ ਚੂਰਣਕਰਤਾਹੂਆ ਚਲਯੋਆਵਤੇਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਯੇ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਰਹੀਸ ਸਰਦਾਰ
ਰਾਜੇ ਬਡੇਧਨਾਢਦੀਖਤੇਹੈਂ ਔ ਬਡੇਵਿਸਤਾਰਵਾਲੇ ਜਿਨਕੇ ਦੇਸਜਿਤਨੇਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ
ਔ ਬਡੇਦਿਮਾਗਧਨ ਹੁਕਮਕੇਮਦਕਰਕੇ ਜਿਨਕੇਨੇਤ੍ਰ ਘੂਮਰਹੇਹੈਸੋਯੇ ਥੋੜੇਹੀਕਾਲ ਮੈਂ
ਇਨਕਾ ਮਦਨਸ਼ਟਹੋਜਾਵੇਗਾ ਉਤਰਜਾਵੇਗਾ॥ ਇਨਕੇਨਾਮਨਿਸ਼ਾਨ ਭੀ ਨ ਰਹੇਂਗੇ॥
ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਨਿਧੜਕਵਚਨ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਸੁਣਕੇਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗਯਾਨੀ ਕੁਛ
ਨਾਕਐਂਠਕੇਚਲਾਗਯਾ ॥ ਔ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਭੀ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਯਾ ਮਥਾ
ਟੇਕਕੇਬੈਠਗਯਾ ॥ ਤਬਸਰਬਗਯ ਸਾਹਿਬਕਾ ਬਚਨਹੂਆ ਕਹੁਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਆਜ
ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘਗਯਾਨੀ ਕੈਸੇਬੋਲਯਾਹੈ ॥ ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰ
ਦਾਸ ਕਰੀਹੇਪ੍ਰਭਜੀ ਆਪਅੰਤਰਯਾਮੀਹੋ ਸਭਕੁਛਜਾਨਤੇਹੋ ਅਬ ਆਪਕੇਪੂਛਨੇਸੇ ਅਰਜ
ਕਰਤਾਹੂੰ॥ ਆਪਕੇ ਬਲਤੇਜ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇਮੈਨੇਭੀਸਾਫ੨ ਤਕੜੇਵਚਨਕਹੇਹੈਂ ਸੋ ਆਪਸਭੀ
ਕੁਛਜਾਨਤੇਹੋ ਪੁਨਾਸਮਾਚਾਰ ਸਾਰਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਕਹਤਾਭਯਾ॥
॥ਕਵਿਯੋਵਾਚ॥ਸੋਯੇਸਾਰੇਕੌਤਕਹਮਨੇਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਦੇਖਲੀਏਹੈਂ॥ਉਸਸਮੇਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸ
ਨੇਜਾਹਾਥਮੈਂਲੀਏਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਖੜਾਥਾਵਹੁਬੋਲਯਾਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਆਜ ਉਨਕਾ
ਸਰਕਾਰਕੇ ਘਰਮੈ ਬਡਾਕਾਮਹੈ ਬਡੀਇਜ਼ਤਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾਹੈ ਔ ਲਾਖੋਂ ਰੁਪਯਾਘਰਮੈਰਖੇ ਰਹੇ
ਪੁਨਾ ਆਪਸੁਧਾਸਰਕੇ ਪੂਜਾਰਯੋਂਕੇਮਹੰਤਹੈਂ । ਇਨੋਨੇਮਾਯਾਕਾ ਮੋਹਰੂਪੀਮਦਰਾ ਪਾਨ

ਕੀਆਹੂਆਹੈ ਆਜਵੇਕਿਉਨਾ ਖਜੈਗਾਵਚਨਕਹੈਂ ॥ ਬਿਨਾਸਕਾਲੇ ਵਿਪ੍ਰੀਤਬੁਧੀ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁਸਬਦ: ਮ੍ਰਿਗਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗਪਤੰਗ ਕੁੰਚਰਏਕਦੋਖ ਬਿਨਾਸ॥ ਪੰਚਦੋਖਅਸਾਧ ਜਾਮੈਤਾਕੀਕੇਤਕ ਆਸ ॥ ਤਦਨੰਤਰਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿ ਹੇ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਾ ਧੰਨਜੋਬਨਹੁਕਮਹਾਸਲ ਬਾਦਲਕੀਛਾਯਾਕੇ ਤੁਲਹੈ ਇਸਕਾ ਗਰਬਕਜਾ ਕਰਣਾ ਹੈ ॥ ਬਡੇ੨ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀਰਾਜੇ ਇਸਸਾਤੋਸਾਗਰਾਂਤ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀਕਾਰਾਜ ਕਰਕੇ ਲਾਖੋਂਕ੍ਰੋੜੋਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਨਕੀਆਰਬਲਾਥੀ ਐਸੇਮਾਨਧਾਤਾ ਆਦਿਕਰਾਜਾਨਹੀ ਰਹੇਹੈਂ॥ਤਬਯੇਵਿਚਾਰੇ ਕੌਨਗਿਨਤੀਮੈਂਹੈਂ ਤੁਛਜਿਨਕੀ ਬੁਧੀਹੈ ਤੁਛਅਲਪਸੀਆਯੁ ਤੁਛਬਲਸਾਮਰਥਹੈ ਜਿਨਕੀ॥ ਤਥਾਚਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ: ਧਨਜੋਬਨਅਰ ਫੁਲੜਾ ਨਾਠੀਅੜੇਦਿਨਚਾਰ। ਪਬਣਕੇਰੇ ਪਤਜਿਉਢਲਢੁਲ ਜੁੰਮਣਹਾਰ। ਦਾਮਨੀਚਮਤਕਾਰ ਤਿਉਵਰਤਾਰਾ ਜਗਖੇ ॥ ਮਾਈ ਮਾਇਆਛਲ ॥ ਤ੍ਰਿਣਕੀਅਗਨਿ ਮੇਘਕੀਛਾਯਾ ਗੋਬਿੰਦਭਜਨ ਬਿਨ ਹੜਕਾ ਜਲ ॥ ਇਤਯਾਦੀ॥ ਹੇਭਾਗਸਿੰਘਾ ਇਸਜੀਵ ਕੇ ਪਾਸਜਬਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ਤਬਜੀਵਇਨਕੋ ਅਪਨੇਜਾਨਕੇ ਅਹੰਕਾਰਕਰਤੇਹੈ ਕੇਯੇਮੇਰੇ ਪਾਸ ਸਦਾਹੀਰਹੇਂਗੇ ॥ ਐਸੇਨਹੀਜਾਨਤੇਹੈ ਕੇਯੇਛਲਰੂਪਹੈ ਮੁਝਕੋਛਲਕੇਚਲੇਜਾਹਿੰਗੇਛਲਨੇ ਆਏਹੈਂ ਉਲਟਾਮਾਯਾਕੇ ਛਲਕਰਕੇਛਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਗਰਬਕਰਕੇ ॥ ਅਬ ਏਹ ਤੋ ਕੋਈ ਦਿਨਕੋਠਾਟਹੈ ਦੇਖਤਜਾਦੇਖਤਜਾਂਹੀ ਛਲਜਾਇਗੋ॥ ਧਨਜੋਬਨ ਆਕਕੀਛਾਯਾ ਮਤਕੋਈ ਧਰੋਗੁਮਾਨ ॥ ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕਾਪੁਜਾਰੀਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਜੋਰਹਰਾਸਆਰਥੀ ਸੇਪੀਛੇ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਕੀ ਬਡੀਪ੍ਰਕਰਮਾਂਕੀ ਚੌਕੀਸਾਥਨੇਮਕਰਕੇ ਚਲਤਾਸੀ॥ ਤਿਸਕਾਸਹੋਦ੍ਰ ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘ ਸੋਉਸਸਮੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇਸੀਸਪਰਚੌਰ ਕਰਰਹਾਥਾ ਸੋਪਾਸਤੇਬੋਲਯਾ ਹੇਗੁਰੂਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰ ਆਪਕੀ ਪਰਮਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਜਨ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਨਿਰਹੰਕਾਰਤਾ ਆਦਿਕ ਸੁਭਗੁਣੋ ਯੁਕਤਹੋਤੇਹੈ॥ ਔਜਿਨਕੇ ਪੂਰਬ ਅਨੇਕ ਜਨਮੋਂਕੇਉਤਮਪੁਨਯ ਕੀਏਹੂਏਉਦੇਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਸੋਈਜਨਆਪਕੀ ਸਰਣ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੀ ਓਰ ਚਿਤਵਕੇਬਚਨ ਕੀਆਕੇਹੇਮਖਣ ਸਿੰਘਾ ਏਹਗਯਾਨੀਫੋਕੇਹੀ ਗਯਾਨਕਥਤੇਹੈਂ ॥ ਜਗਕਊਆਮੁਖ ਚੂੰਚਗਯਾਨ ॥ ਜੈਸੇਕਊਆਚੁੰਚ ਸੇ ਵਿਸ਼੍ਟਾਭਖਣਕਰਤੇਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਮਿਥਯਾਗਯਾਨੀਗਯਾਨਕੀ ਚੁੰਚਨਾਮਗਯਾਨਕੋ ਮੁਖ ਰਖਕੇ ਗਯਾਨਕੇਆਸਰੇ ਹੋਕੇਵਿਸੈਰੂਪੀ ਵਿਸ਼੍ਟਾਕੋਕਊਆਕੇਸਮਾਨਖਾਤੇਹੈਂ ਮਤਸਰਈਰਖਾ ਅਹੰਕਾਰਨਿੰਦਾਚੁਗਲੀ ਅਹੰਗਯਾਨੀਮੇਰੇਸਮਾਨ ਆਜਸੰਸਾਰਵਿਖੇ ਕੋਈਭੀ ਗਯਾਨਵਾਨ ਨਹੀਹੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮਿਥਯਾਅਭਿਮਾਨ ਕੇ ਗਾਡੇਲਾਦੇਲੀਏ ਫਿਰਤੇਹੈਂ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭਮੋਹਅਹੰਕਾਰ ਝੂਠਨਿੰਦਾਚੁਗਲੀ ਕਲਹਚੌਚੀਦੰਭ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤ ਮਾਨ ਮਦ ਪਰਕਾ

ਸੁਖ ਲਾਭਦੇਖਕੇ ਜੈਸੇਕਿਸੀਕੇ ਜਾਂਭੇਕਾਂਪਿਕਾਜ੍ਵਰ ਚੜ੍ਹਜਾਤੇਹੈ ਤਦਵਤਦੁਖੀਹੋਤੇਹੈ ॥ ਔ
ਪਰਕੋਦੁਖੀਦੇਖਕੇ ਅਹੰਕਾਰਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਵੈਰਵਿਰੋਧ ਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀਸੰਪਤੀ ਕੇ ਏਹੀ
ਪਰਮਆਸ੍ਰਹੈਂ ॥ ਰਾਖਸੀਤਾਮਸੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀਕੋ ਆਸ੍ਰੈਕਰਕੇ ਕੇਵਲਨਰਕਮੈਹੀ ਜਾਂਣੇਕਾ
ਪਰਮਸਮਗ੍ਯਾਨ ਕਰਰਹੇਹੈਂ ॥ ਔਰਸਤਸੰਤੋਖਦਯਾਧਰਮ ਵਿਚਾਰਵਿਵੇਕ ਸਤਸੰਗਆਦਿਕ
ਦੈਵੀਸੰਪਤੀਕੇ ਸਮੀਪ ਭੀਖੜੇਨਹੀਂਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸਦੈਵੀਸੰਪਤੀਰੂਪ ਸੁਭਗੁਣੋਂਕੋ ਕਾਮ
ਕ੍ਰੋਧਆਦਿਕ ਚੋਰਚੁਰਾਇਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ਤਥਾਆਤਮਗ੍ਯਾਨਰੂਪੀਧਨਇਸਜੀਵਕੋਕੁਮਾਰਗ
ਰੂਪੀ ਉਜਾੜਮੈ ਡਾਰਕੇ ਲੂਟਲੇਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਿਨਕਾ ਵਿਵੇਕ ਆਤਮਗ੍ਯਾਨਰੂਪੀ ਧਨ
ਚੁਰਾਯਾਜਾਵੇ ਉਨਕੋਚੈਨਕੈਸੇਆਵੇ ॥ ਜਿਨਕਾਝੂਠਾਧਨ ਲੁਟਿਆਜਾਤੇਹੈ ਤਿਨਕੋ ਪਰਮ
ਕਸ਼ਟਹੋਤਾਹੈ ਇਕਖਿਣਮਾਤ੍ਰਭੀ ਆਰਾਮਨਹੀਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਭਲਾਕਹੋਤੋ ਜਿਨਕਾ ਸਚਾ ਧਨ
ਲੁਟਿਆਜਾਵੇ ਉਨਕੋਫਿਰਚੈਨਕੈਸੇਆਵੇ ॥ ਹੇਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਾ ਜਿਨਕੇ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ-
ਸਿੰਘਜੀਰਖੱਕਹੈ ਉਨਕੀਓਰਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਆਦਿਕ ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਤਕੇਸਰਦਾਰਡਾਕੂ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ
ਭਰਕੇਦੇਖਭੀ ਨਹੀਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸਾਮਰਥਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਉਨਕੇ ਗ੍ਰਿਹਕੇਸਮੀਪ
ਤਸਕਰਨਹੀਆਇ ਸਕਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਗੁਰੂਮੁਖਾਂ ਅਪਨੇਪਰਮਪ੍ਯਾਰੇ
ਸਿੱਖੋਂਕੋਪ੍ਰਤਿਸਦਹਿਤ ਉਪਦੇਸਕਰਤੇਭਏ ॥ ਔ ਜਬਕਬੀਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਦਰ-
ਬਾਰ ਸਾਹਿਬਕੇ ਪੁਜਾਰੀਏਕੇਮਹੰਤ ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਗਯਾਨੀਕੋ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈਅਥਵਾ ਲਵ
ਪੁਰਮੈਮਿਲਜਾਵੈ ॥ ਤਬਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗਯਾਨੀ ਨੇ ਬਡੇਅਹੰਕਾਰਸੇ ਕੁਤਰਕ ਕਰਕੇ
ਬੇਜ਼ਰਤਾਸੇ ਆਠਬਲਦੇ ਸੁਹਾਗੇਕਾਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗਚਲਾਦੇਤਾਥਾ ਕੈਸਾਹੈਵਹੁ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ
ਗਯਾਨੀਜਿਸਕੋਸਨਮੁਖਹੀਲੋਕਦੁਰਮੁਖਸਿੰਘਦੁਰਾਨੀਕਹਤੇਥੇ।ਜੋਸੰਤਹੁਸੇਬੇਮੁਖਹੈਪਰਮ
ਅਸਰਧਕਸਤਸੰਤੋਖ ਦਯਾਧਰਮਸੇਹੀਨ ਕਾਪੁਰੁਖਕਾਮੀਕ੍ਰੋਧੀ ਕੁਟਿਲਕੁਚੀਲ ਕਠੋਰ
ਹੈ ਚਿਤ ਜਿਸਕਾ ਸੰਤਨਸੇਤੀ ਮਸਕਰੀ ਏਹ ਡੂਬਨ ਕੀ ਰੀਤ ॥ ਜਬ ਗਯਾਨੀਸਿੰਘਨੇ
ਕੁਟਿਲਤਾਸੇਪੂਛਣ ॥ ਤਬਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀਬਡੇਤਰੋਸੇਵਾਲੇ ਸਿੰਘਨੇਸਾਬਤੀਸੇਨਿਸਚੇ
ਸੇ ਸ੍ਰਧਾਸੇਏਹੀਉਤ੍ਰ ਗਯਾਨੀਕੋ ਦੇਣਾ ਨਿਰਭੈਹੋਕੇ ਸਿੰਘਕੇਸਮਾਨ ਗਰਜਕੇਕਹਣਾ ॥ ਹੇ
ਖਾਲਸਾਜੀਮੇਰੇਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀ ਸਦਾਏਕਦੋਵਾਰ ਰੋਜਏਹੀਵਚਨ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਆਠ
ਬਲਦਾਂ ਸੁਹਾਗਾਜੋੜਯਾਹੈ ਕਰਾਂਗੇਤਾਂਚੂਰਨ ਨਹੀਦਲੀਆਂਤਾਂ ਕਰਹੀ ਡਾਰਾਂਗੇ ॥ ਸੋਮੇਰੇ
ਸਤਗੁਰੂਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀ ਸਤਯਵਕਤਾਹੈ ਸਤਯਪ੍ਰਤਗ੍ਯਹੈ ॥ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਯ ਸਰਬਗਯਹੈ ॥
ਈਸ੍ਵਰਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੈ ਉਨਕੇਵਚਨ ਸਤਯਹੈਂਕਬੀ ਮਿਥ੍ਯਾਨਹੀਹੋਤਾਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਵਚਨ
ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘਕੇਨਿਧੜਕਹੋਕੇਕਹਤਾਥਾ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾਆਦਿਕ ਕਿਸੀਕਾਭੀ ਡਰਭੈ ਨਹੀ
ਰਖਤਾਥਾ।ਕਬੀਰਭਾਈਮਖਣ ਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇਭੀ ਸਮਾਚਾਰਬਾਹਰਕਾ ਆਇ ਸੁ

ਨਾਵਤਾਥਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮਜਬਅਲਪਜੈਸਾ ਡੇਰਾਥਾਥੋੜਾਹੀ ਸਮੁਦਾਇਥਾ ॥ ਤਬਭਾਈਸਾਵਲ ਸਿੰਘਹੁਤਾਔਰਜਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਹਜੂਰਰਹਤਾਥਾ। ਪ੍ਰਤਿਦਿਨਰਹਰਾਸਕਾਭੀਪਾਠਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਔਸਿੰਘੋਂਕੇਪੁਤ੍ਰੋਂਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਭੀਛਕਾਵਤਾਥਾ ॥ ਤਥਾਔਰਭੀਜੋਕੁਛ ਹਜੂਰਕੀ ਸੇਵਾ ਟਹਲਹੋਵੇਸੋਭੀ ਕਰਲੇਤਾਥਾ ॥ ਫਿਰਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪੂਜਾਰੀ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਗ੍ਰੰਥੀਪ੍ਰਿਥਮਉਨੇਸਾਹਿਬਮੈਰਹਤਾਥਾਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਜੂਰ॥ਸਾਹਿਬ ਜਬਵੈਕੁੰਠਵਾਸੀਹੋਗਏ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਆਇ ਰਹਤਾ ਥਾ ਤਿਸਕਾ ਬੇਟਾਭਾਈਲਹਣਾਸਿੰਘ ਵਹੁਅੰਮ੍ਰਿਤਭੀ ਸਿਖੋਂਕੋਛਕਾਵਤਾਥਾ ਸੰਧਯਾਸਮੇਰੋਜ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਰਾਸਕਾਪਾਠ ਭੀ ਕਰਤਾਥਾ ॥ ਔ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਓਰਸੇ ਵਕੀਲ ਅਥਵਾਮੁਸਾਹਿਬ ਜਾਨਲੇਵਹੁ ॥ ਜਬਕਬੀਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਤੇ ਆਇ ਲੈਕੇ ਕਿਸੇਕੀਕਚਹਿਰੀਕਾ ਭੀਕਾਮਪਰਜਾਵੇ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀਕਾ ਹੁਕਮ-ਨਾਵਾਂਲੈਕੇਬਡੇ ਉਤਸਾਹਔਦਲੇਰੀ ਹਉਸਲੇਨਾਲਗੁਰੂ ਜੀਕੇਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਜਾਤਾ ਥਾ ॥ ਜਹਾਂਜਿਸਕੀਸਭਾ ਮੈਜਬਬੋਲਤਾਥਾ ਤਬਬਡੀਨਿਰਭੈਤਾਸੇ ਗਰਜਕੇਬੋਲਤਾਥਾ ॥ ਅਪਨੇ ਤੇਜਸੇਸਭਕੋ ਦਬਾਇਲੇਤਾਥਾ ॥ ਅਠਬਲਦੇਸੁਹਾਗੇ ਆਦਿਕਗੁਰੂਜੀਕੇ ਵਚਨਭਵਿਖਤ ਕੋਔਰਭੀ ਬਹੁਤਸੇਵਚਨ ਨਿਸੰਕਹੋਕੇ ਕਹਤਾਥਾ ॥ ਸਭਸਰਕਾਰਆਦਿਕਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂ ਕੀਸਭਾਕੇਮਧਮੇਂ ਕਹਣਾਕੇਮੇਰੇਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕਾਐਸਾ ਹੁਕਮਹੈਅਠਬਲਦੇਸੁਹਾਗੇਕੇ ਆਦਿਕਅਨੇਕ ਵਚਨਭਾਵੀਕੇਕਹਕੇ ਪੀਛੇਕਹਣਾ॥ ਜੋਅਗਨਿਸੀਤਲ ਹੋਜਾਵੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਗਰਮਹੋਜਾਵੇ ਸੂਰਯਸਹਿਤਾਰਾ ਆਦਿਕਪਸਚਮ ਦਿਸਾਮੈਉਦੇਹੋਜਾਵੇ ॥ ਧ੍ਰੂਵਅਧ੍ਰੂਵ ਹੋ ਜਾਵੈਧਰਣੀ ਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਹੋਜਾਵੇ ਜਲ ਕਠੋਰ ਤਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਸਿਲਾਵਿਖੇਮਾਰੂਭੂਮੀ ਮੈ ਕਮਲੋਂਕੇਖੇਤ੍ਰ ਉਤਪਤਹੋਣੇਲਗਜਾਵੇ ਸੁਮੇਰਆਦਿਕਪਰਬਤ ਅਚਲਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥ ਪਰਮਾਣੂਆਦਿਕ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਯ ਪਦਾਰਥਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋਜਾਵੈ॥ਔ ਸੁਮੇਰਹਿਮਾਲ ਆਦਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਯਪਦਾਰਥ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਯਹੋਜਾਵੇ ॥ ਯੇ ਸਰਬਪਦਾਰਥ ਵਿਪਰਜੈਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਹੋਜਾਵੋ ॥ ਪਰੰਤੂਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀਕੇ ਵਚਨਮੁਧਾ ਬ੍ਯਰਥ ਮਿਥਯਾ ਨਹੀ ਹੋਵੈਗੇ ਕਬੀਭੀਨਿਸਫਲ ਨਹੀਹੋਵੇਗੇ ਅਵਸਫਲਦੇਵੇਗੇ ਕਿੰਤੂਫਲਪ੍ਰਯੰਤ ਸਤ੍ਯ ਹੀ ਹੋਵੈਗੇ ॥ ਜੈਸੇਹਾਥਸੇਅਮੋਘਬਾਣ ਸਕਤੀਚਲੇਹੂਏ ਮੋਘਨਹੀਹੋਤੇਹੈਂ ਮੋਘਤੇਮੁਧਾਦੋਨੋ ਬ੍ਯਰਥ ਕੇ ਨਾਮਹੈਜੋਫਲਹੀਨ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੋ ਬ੍ਯਰਥਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਬਾਹਰਕਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਬੀਕਬੀ ਸਾਹਿਬਕੇਹਜੂਰ ਭੀਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘ ਸੁਣਾਵਤਾਥਾ ॥

ਦੋ:...ਭਾਵੀ ਵਾਕਯ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕਹੇ ਹੋਵੈਗੇ ਨਿਹਸੰਸ ॥
ਸੰਤ ਵਚਨ ਨਿਸਫਲ ਨਹੀ ਆਗੇ ਕਥੋਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ੧ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ੴ ਸਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

੧੬ ਅਧਯਾਇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਤਾ

ਦੋਹਿਰਾ...ਦੇਵਤਰੂ ਸਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਕਲ ਕਾਮਨਾ ਦੇਤ ॥
ਜੋ ਸਰਧਾ ਕਰ ਸੇਵਤੇ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਲੇਤ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ...ਪੁਨਾ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਤੂੰਗ ਗ੍ਰਾਮਸੇ ਬਾਹਰ ਹਸਰੀਕੇ ਤੀਰੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਪੂਜਾਰੀਕੀਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਈਧਨੀ ਬਡੇਭਾਗਵਾਂਵਾਲੀ ਬੜੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਘਰਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇ ਲਜਾਵਤੀ ਭਈ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਕੇ ਹਜੂਰ ਪੋਠਵਾਰੀ ਕਲਰਗ੍ਰਾਮਕਾ ਏਕ ਸਿਖ ਭਾਈ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚੌਰੀ ਬਰਦਾਰ ਰਹਤਾਥਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਦਸਤਾਰ ਭੀ ਚੁਣਤਾਹੋਤਾਥਾ। ਤਿਸਕੋਹੁਕਮਹੂਆ ਕੇਏਹਪ੍ਰਸਾਦ ਤੂੰਲੇਕੇ ਸਾਂਭਕੇ ਰਖਲੈ। ਲੰਗਰ ਕੇ ਵਰਤਾਵਨੇ ਸਮੇ ਜਬ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਥਾਲਆਵੇਗਾ ਤਬਏਹਥਾਲਭੀਹਾਜਰਕਰੀਂ ॥ ਭਾਈਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਸਤ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਰਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੇਖਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਕੇਘਰੋ ਮਾਈਧਨੀ ਅਪਨੇ ਘਰ ਪੋਤ੍ਰੇਕੀ ਜਾਚਨਾ ਕਰਤੀਹੈ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਇਸਕੇਘਰਮੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪੋਤ੍ਰੇ ਬਹੁਤੇਰੇਹੋਵੇਂਗੇ। ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੇਦਿਨ ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕਾਮਹੰਤ ਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾਸਹੋਦਰ ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘ ਯੇਦੋਨਹੁੰਭ੍ਰਾਤਾ ਬਡੇਸ੍ਰਧਾਵਾਨਸਤ ਗੁਰੂਜੀਕੇਪਜਾਰੇਥੇ। ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਈਵੇਦਕੌਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਗਈ। ਜਬਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬੈਠੀ॥ਤਬਕਿੰਚਤਕਾਲਪੀਛੇਭਾਈ ਨਾਰਾ-ਯਣ ਸਿੰਘਕਲਰਜੇਨੇ ਅਰਜਕਰੀ। ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘ ਤਖਤ ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕਾ ਪੂਜਾਰੀਆਪਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਤਾਹੈ ਔ ਨਿਤਹੀ ਸੁਖਮਨੀਸਾਹਿਬਕਾ ਪਾਠ ਆਪਕੋਸੁਨਾਵਤੇਹੈ ਤਿਸਕੇ ਘਰੋ ਮਾਈਵੇਦਕੌਰਬੇਟੇ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਕਰੋਤਬ ਇਨਕੇਘਰਮੈਭੀ ਸੰਤਾਨ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਅਛਾਜੋਧਸਿੰਘ ਨੇ ਹਮਾਰੀਬਡੀਸੇਵਾਕਰੀਹੈ। ਜਾਹੁਤੇਰੇ ਘਰਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇਗੀ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਜੋਧਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜ਼ਾਜੀਬੇਟੇਵਾਲੀਜਾਣੇ ਮੁਝਕੋ ਤੋ ਨਾਮਦਾਨ ਦੇਵਹੁ। ਮਾਈਵੇਦਕੌਰਨੇ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਹੇਗੁਰੂਮਹਾਰਾਜਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਮੇਰੇਘਰ ਬੇਟੀਹੋਵੇ ਪੀਛੇ ਬੇਟਾਹੋਵੇ ॥ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਦੇਵ ਤਰੂ ਹੈਂ ਜੈਸੀਕੋਈ ਕਾਮਨਾਕਰਤੇਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਫਲਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ। ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਇਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖੋਂ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰਣੇਹਾਰੇਹੈ॥ਤਬਏਹਸੁਧਾਸਰਕੋਚਲੇਆਏ। ਤਦਨੰ-

ਤਰ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕੇ ਪੁਤ੍ਰਲਹਣਾਸਿੰਘਕੇ ਘਰਬੇਟਾਹੂਆ। ਔਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘ ਅ-
ਕਾਲਬੁੰਗਜੇ ਕੇ ਘਰਬੇਟੀਭਈ ੨੫) ਪਚੀਸ ਰੁਪੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਭੇਟਾਲੈਕੇ ਬੇਟੇਭਏ
ਕੀ ਵਧਾਈ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਖਾਸ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਆਯਾ ਔ ੫)
ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਲੈਕੇਤੇ ਮੰਜੀਠੇਸੇ ਆਨਾਰੋਂਕੀਡਾਲੀ ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘ ਤਖਤਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕਾ
ਪੁਜਾਰੀ ਬੇਟੀਭਈਕੀਵਧਾਈ ਲੈਕੇ ਆਯਾ॥ਪ੍ਰਥਮਭੀ ਭਾਈ ਜੋਧਸਿੰਘ ਜਬ ਕਬੀ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨਕੋ ਆਵਤਾਥਾ ਤਬ ਮੰਜੀਠੇਸੇ ਬਾਗਮੈ ਸੇ ਫਲੋਂਕੀ ਡਾਲੀਆਂ
ਬਨਵਾਇਕੇ ਜ਼ੀਵਰੋਪੈ ਉਠਵਾਇਕੇ ਲ੍ਯਾਤਾਥਾ॥ ਜਬਭੇਟਾਲੈਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਏ
ਮਥਾਟੇਕਯਾ ਭੇਟਾ ਆਗੇ ਰਖੀ॥ਤਬ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇਅਬਕੇ ਬਦਲਸਦਲਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਈ
ਲਹਣਾਸਿੰਘਕੇ ਘਰਬੇਟੀਤੇਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘਕੇਘਰ ਬੇਟਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋਤੈਸੇਹੀਹੋਹਾਭਯਾ।
ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀਕੇ ਮੁਖਪੁਜਾਰੀ ਮਹੰਤਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਜੀ ਤਥਾ ਤਖਤ
ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕੇਮੁਖਮਹੰਤ ਪੁਜਾਰੀ ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘਜੀ ਤਿਸਕੇਬਡੇਭ੍ਰਾਤਾ ਭਾਈਗੁਰਮੁਖ
ਸਿੰਘ ਐਸੇ ੨ ਜਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇਰਹੇਹੈਂ ਤਬ ਔਰਲੋਕ ਕਿਉ ਨ
ਕਰੈ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਸਦਾਸੇ ਸਿਖਾਂ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤਾਰਹਤਾਥਾ।ਹਾੜਸਯਾਲਬਰੀਕ
ਬਸਤ੍ਰ ਔ ਸਯਾਲਮੈਗਰਮ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਤਾ ਰਹਤਾਥਾ ॥ ਭਾਣੇਤੇਪ੍ਰਥਮ ਥੋੜਾਕਾਲਹੀ ਭਾਈ
ਜੋਧਸਿੰਘਕੀਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਈਵੇਦਕੌਰਨੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਹਜੂਰਅਰਜੀ ਲਿਖਭੇਜੀ। ਸੋ ਅ-
ਰਜੀ ਭਾਈਨਾਨੂਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਸਿੰਘਾਸਨਪਾਸਰਖਕੇਮਥਾਟੇਕਕੇਚਲਾਗਯਾ। ਅਰਧ
ਘਟਿਕਾਪੀਛੇਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘਨੇਅਰਜਕਰੀ॥ਮਹਾਰਾਜਜੀਯੇ ਚਿਠੀ ਭਾਈਨਾਨੂਸਿੰਘਛੋਡ
ਗਯੇਹੈ ਬਚਨਤਬਹੂਆਕੇਪੜਕੇਸੁਣਾਉ॥ ਤਬ ਸੁਣਾਈ ਤਬਬੀਚਮੈ ਬਹੁਤਸੀ ਬੇਨਤੀ
ਲਿਖੀ ਪੁਨਾ ਆਪਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਿਖ੍ਯਾ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੇ ਮੇਰਾ ਪਤਿਆਪ ਕੇ ਚਰਣੋ
ਪਾਸਹੀ ਰਹ੍ਯਾ ਤਬਮੇਰਾ ਕੌਨਹਵਾਲ ਦੇਵਰ ਆਦਿਕ ਘਰਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕਡਾਨੇ ਮਾਰਤੇਰੈ
ਬਹੁਤਹੀ ਦੁਖਦੇਤੇਹੈਂ॥ਉਸਸਮੇ ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘ ਭੀ ਹਜੂਰਕੇ ਸੀਸਪਰ ਚੌਰ ਸਾਫਾ ਕਰ
ਰਹ੍ਯਾ ਥਾ। ਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨ ਹੂਆਕੇਭਾਈਸਿੱਖਾਅਪਨੀਸਿਖਣੀਕੋਇਥੇਹੀ
ਮੰਗਵਾਇਲੈ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗ੍ਯਾਪਾਇਕੇ ਅਪਨੇਪਾਸਹੀਸਦਵਾਇਲੀਆ ॥ ਪੁਨਾ
ਜਬ ਥੋੜੇਸੇਦਿਨਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਮਛਸਿੰਹਾਂਕੇ ਹੋਲੇਮਹਲੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀਭਈ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਤਬਮਾਈਵੇਦਕੌਰਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂਜੀ ਅਬਮੁਝਕੌਕਯਾਹੁਕਮ
ਹੈ ।। ਤਬਬਚਨਹੂਆਕੇ ਅਬਤੂੰਸੁਧਾਸਰਕੋਚਲੀਜਾਇ ॥ ਜੋਧਸਿੰਘਕੀਬਾਂਹਾਂ ਅਬ ਤੇਰੇ
ਹਾਥਮੈਂਦਿਤੀ ਸੋਥੋੜੇਦਿਨਪੀਛੇਕਿਸੀਓਰਕਾਕਉਤਕਦੇਖਕੇ ਤੇਰੇਪਾਸਹੀਆਇਜਾਵੇਗਾ॥
ਜਬ ਭਾਣੇਸੇਅਨੰਤਰ ਜਬਹਜੂਰਕੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸਸੇਬਾਦ ਭਾਈਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘਜੋਧਸਿੰਘ ਕਾ

ਭਾਈ ਬਡੀਚਿੰਤਾਕਰਤਾਭਯਾ ਜੋ ਕਜਾਜਾਣਜੇਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘਕਾਸ਼ਰੀਰਹੈ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇਸਾਥਹੀਲਦਗਯਾਹੈ ॥ ਇਤਨੇਮੈਕਿਸਨੇਕਹਜਾਕੇ ਅਮੁਕੇਪਿੰਡਮੈਭਾਈਜੋਧਸਿੰਘਕੋ ਰਾਜੀਖੁਸੀਮੈਨੇਦੇਖਆਹੈ ॥ ਭਾਈਜੋਦਸਿੰਘਕੇਵੇਦਕੌਰਕੇ ਹਥਬਾਹ ਪਕੜਾਈਕਾਹੁਕਮਥਾ ਸਾਹਿਬਕੇਵੈਕੁੰਠਵਾਸਕਾਕੌਤਕਦੇਖਕੇ ਰਾਜੀਖੁਸ਼ੀਸੁਧਾਸਰਮੈਆਇਜਾਤਾਭਯਾ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ਨਮ: ਓਂ ਤਤਸਤ ਬ੍ਰਹਮਣੇ ਨਮ:

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਾਮ ਉਚਾਰਤ ਜਾਹਿਕੋ ਹੋਤ ਸਿੰਧੁਭਵਪਾਰ ।
ਜਿਹ ਆਪਨ ਪਰਤਜਖ ਪੁਨ ਤਾਂਹਿ ਨਮੋਂ ਪਦਚਾਰ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗ: ॥ ਓਂ ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਜ ੧੮੬੮ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਕੀ ਨਿਰਜਲਾਏਕਾਦਸੀਕੇ ਮੇਲੇਕੀਯਾਤ੍ਰਾਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਾਰਮੈਂ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਮੰਗੂਤਾਰੂ ਗ੍ਰਾਮਕੇ ਸਮੀਪ ਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰੇ ਆਇਉਤ੍ਰੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਖਾੜਕੇ ਕੁਛਕਦਿਨਰਹਤੇਥੇ ॥ ਤਬ ਪਹਲਛਲੇਕੀ ਬਡੀਭਾਰੀਬਰਖਾਹੋਤੀਭਈ ਬੜਾ ਹੜਆਯਾ ॥ ਜਬ ਬਹੁਤ ਜਲਚੜਕੇ ਤੰਬੂਆਂਕੇ ਅੰਤਰਪਾਨੀਪ੍ਰਵੇਸਹੋਣੇਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇ ਨੇ ਤੇ ਭਾਈਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇ ਭਾਈਸਹਜਸਿੰਘ ਭਠਲਾਦਿਕ ਬਹੁਤੇਸਿੰਘਾਂਕੋਸਾਥਲੈਕੇ ਆਪੋਆਪਨੇਤੰਬੂਆਂਕੇਚਾਰੋਓਰ ਅਛੀਗੋਡੇ ੨ ਪਰਮਾਣਖਾਈ ਮਾਰਦਿਤੀ॥ਪਰੰਤੂਇਤਨੇਬਡੇਪ੍ਰਵਾਹਕੋਆਗੇ ਯੇ ਤੁਛਖਾਈਕਜਾਕਰਸਕਤੀਹੈ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਹਜੂਰਨੇਹੁਕਮਦੀਆਕੇ ਈਹਾਂਸੇਅਬਡੇਰਾਕੂਛਕਰੋ ਬਡੀਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇਦੇਰੀਮਤਲਗਾਹੁ॥ ਤਬ ਝਟਪਟਡੇਰਾ ਕੂਚਕਰਕੇਚਲੇ ॥ ਦੇਗਾਂਪਾਨੀਪਾਨੀਕੇ ਊੱਪਰਤਰਾਵਤੇਹੂਏ ॥ ਜਬ ਢਾਹੇਕੇ ਊੱਪਰਗਏ ਤਬਬਰਖਾਕੇਜਲਸੇ ਰੋਹੀਬਡੇਬੇਗਸੇਆਜਾਤੀਭਈ ਨੇਜਾਭਲਊਚਾ ਜਿਸਕਾਪਾਨੀਹੈ ॥ ਤਬ ਲਗੇ ਲੋਕਡੂਬਣੇ ਬਡੇਬੇਗਸੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਉਖੇਰਤਾਗਿਰਾਤਾਹੂਆ ਜਲਕਾ ਬੇਗ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਔ ਊਪਰਸੇ ਬਰਖਾਭੀ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਪੜਰਹੀਹੈ ॥ ਲੋਕੋਂਕੇ ਊਪਰ ਐਸਾ ਕਸ੍ਰਟਕਾ ਸਮਾਦੇਖਕੇ ਆਪਸਹਾਇਹੋਨੇਲੀਏਉਠੇ॥ ਆਪਘੋੜੀਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਆਗੇ ਜਹਾਂਖਡਾਭਾਰੀ ਔਬਹੁਤਸਾਤ੍ਰੰਘਾਜਲਕਾਬੇਗਥਾ ਤਹਾਂਬੇਗਕੇ ਬੀਚ ਅਪਨੀ ਘੋੜੀ ਜਾਇਖੜੀਕਰਕੇ ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇ ਸਾਰੀਸੈਨਾਇਸਮਾਰਗਹੋਕੇਪਾਰਉਤਰੋ ॥ ਬਡੀ ਵਿਸ੍ਤਾਰਵਾਲੀ ਅਰਥਾਤਅਢਾਈਤੀਨਕੋਸਮੈਂ ਜਿਸਰੋਹੀਕਾਪੇਟਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਹੁਕਮ ਮਾਨਕੇ ਤਿਸੀਮਾਰਗਮੈਂ ਸਭੀਲੋਕਚਲਤੇਭਏ ॥ ਤਬ ਏਕਬਡਾਅਸਚਰਯ ਕੌਤਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇਖਨੇਮੈਂਆਯਾ ॥ ਕਜਾ ਜੋ ਹਸਤੀਘੋੜਾ ਉਸ੍ਰਰ ਮਾਨੁਖਵਊਬਕਰੀਭੇਡ ਛੋਟੇ ਬਡ ਜੀਵ ਸਭਕੇਗਲਪ੍ਰਯੰਤਜਲਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਕਿਸੀਕਾਭੀਕੁਛਨੁਕਸਾਨਨਹੋਤਾਭਯਾ ਸੁਖ ਸਹਤ ਸਭੀ ਸੈਨਾਪਾਰ ਉਤਰਜਾਤੇਭਏ ॥ ਕਸ੍ਰ ਸਮੇ ਮੈਂ ਜਿ[illegible]ਕਾ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਣਮਾਤ੍ਰ

ਦੁਖਕਸ੍ਰਸੇਬਚਜਾਤੇਹੈਂ ਅੰਤਸਮੈਭੀਜਿਨਕਾਨਾਮਲੇਨੇਸੇ ਮਹਾਂਭਯਾਨਯਮਦੂਤਭੀ ਤ੍ਯਾਗ ਜਾਤੇਹੈਂ ਨਾਮਸ੍ਰਵਣਮਾਤ੍ਰਸੇਭਾਗਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਭਲਾਕਹੋਤਾਂ ਜਹਾਂਸਾਖ੍ਯਾਤ ਆਪਵਿਦ੍ਯਮਾਨ ਹੋਵੈਂ ਉੱਹਾਂ ਕੌਨ ਕਸ੍ਰਦੁਖਸਮੀਪਆਇਸਕਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼੍ਨਦੇਵਜੀ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤਹੀਪ੍ਰਲੈਂਕੇ ਪ੍ਰਲਯਕਰਣੇਹਾਰੀ ਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਗੋਪਗੋਪੀਆਂ ਗਊਆਂਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਗੋਵਰਧਨਪਰਬਤਕੋ ਉਠਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹਸਤਕਮਲਪੈ ਧਾਰਣਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਯਾਰੇ ਭਗਤੋਂਕੀਰਖ੍ਯਾਕਰਤੇਭਏ ॥ ਕੈਸੇਹੈਂਵਹੁ ਗੋਪਗੋਪੀਆਦਿਕ ਕੇ ਜਿਨੋਂਨੇ ਅਪਨਾ ਮਨਤਨਧਨਪ੍ਰਾਣਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰਾਸਰਬਸ੍ਵ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਅਪਰਣਕਰਛੋਡਜੋਹੈ॥ ਤਦਵਤ ਜਿਨ ਸਿਘੋਂਨੇ ਅਪਨਾ ਮਨਤਨਧਨ ਪ੍ਰਾਣਪ੍ਰਯੰਤਸਰਬਸ੍ਵ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਰਪਣਕਰਛੋਡਜੋਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ੍ਰਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਭੀ ਅਪਨੇਪਰਮਪ੍ਯਾਰੇ ਸਿਖੋਂਕੀਪ੍ਰਲਯਕਾਲਸਮਾਨ ਜਲ ਕੇ ਮਹਾਂਪ੍ਰਵਾਹਸੇਰਖ੍ਯਾਕਰਤੇਭਏ ॥ ਜਬਸਰਬਸੇਨਾਕੇਲੋਕ ਰੋਹੀਕੇਜਲਸੇਪਾਰਉਤਰ ਗਏ ਤਬ ਸਰਬਸੇਪੀਛੇ ਆਪਡੇਰੇਮੈਂਆਵਤੇਭਏ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇਸਰਬਤ੍ਰ ਜਹਾਂ੨ ਅਪਨੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਖੇਦਕਸ੍ਰਕੁਛਭੀਆਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈ ਤਹਾਂ ੨ ਹੀ ਆਪਅਨੁਗ੍ਰਹਕਰਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਹਾਯਕਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਾਰੇ ਅਤਿਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕੇ ਲਾਂਗਰਜਾਂਸੇ ਲੰਗਰ ਤ੍ਯਾਰਨਹੋਸਕ੍ਯਾ ਤਬ ਛੋਲਜਾਂਕੀਆਘੁੰਙਣਯਾਂ ਸਾਰੇਦਲਵਿਖੇਵਰਤਯਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ਤਹਾਂ ਸੇ ਡੇਰਾਕੂਚਕਰਕੇਖੇਮਕਰਣਪਟੀਕਸੂਰਆਦਿਕਮਾਝੇਕੇਨਗਰੋਂਕੀਸੈਲਕਰਤੇ ਸੁਧਾਵਾਨੋਂ ਕੀਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਨੇਸਨੇਡੇਰੇ ਮੈਂ ਆਬਿਰਾਜੇਸਾਧੁਨਦੀਅਰਮੇਘਲਾਚਲੇ ਬਿਹੰਗਮਚਾਲ ਜਿਹਜਿਹਸਾਧੁਪਗਧਰੇ ਤਹਤਹਕਰਤਨਿਹਾਲ ॥

ੴ ਤਤਸਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭ੍ਯੋ ਨਨਃ ੴ ਤਤਸਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭ੍ਯੋ ਨਮਃ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਗੁਰੁ ਜਗ ਮੈਂ ਪ੍ਰਗਟੇ ਆਇ।
ਸਭ ਜੀਵਨ ਕੇ ਹਿਤ ਅਰਥ ਸੰਤਨ ਹੇਤ ਸਹਾਯ ॥ ੧ ॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਏਕਵਾਰ ਅਠਾਰਾਂਸੈ ਅਠਾਨਵੇਂ ਸਾਲ ੧੯੯੮ ਮੈਂ ਪੁਨਾ ਸਰਦਰਿਤੂਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸੁਧਾਸਰਕੋਆਵਤੇਭਏ।। ਤਬ ਸ੍ਰੀਠਾਕਰ ਖੁਦਾ-ਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਸਾਥਹੀਥੇ ॥ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਜੀਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਅਪਨੇਸਾਥਹੀ ਇਨਕੋਰਖਤੇਥੇ।। ਏਕਬਡਾਸੁੰਦਰਘੋਪਾ ਅਪਨੇਸਮੀਪਹੀਲਗਵਾਇਦੇਤੇਥੇ ॥ ਯੇਕਾਰਲਵਾਈਇਸਰੀਤੀਸੇ ਹੋਤੀਭਈ ॥ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇਕੋਹੁਕਮਹੂਆਕੇ ਇਨਕੇ ਤੰਬੂਵਗੈਰਾਡੇਰੇਕੇ ਲਗਾਵਨੇਉਖਾੜਨੇਕਾ ਕੁਛਭੀ ਸੰਕਲਪ ਕਰਣਾ ਨਾ ਲਗੇ ਤੰਬੂਆਦਿਕਕਾ ਲਗਾਵਣਾ ਉਖਾੜਨਾ ਲਦਕੇ ਤਹਾਂ ਪੁਨਾ ਜਾਇਲਗਾਨਾ ਜਹਾਂਪਰਡੇਰਾ ਉਤ੍ਰਨਾਹੋਵੈ ਯੇ ਸਭ ਕਾਰ ਤੁਹੇਜਿਮੇਰਹੀ ਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇਗੁਰੂਜੀਕਾਹੁਕਮ ਸੀਸਅਪਨੇਪੈਧਾਰਕੇ ਭਾਈ ਵਜੀਰ-

ਸਿੰਘ ਬਿਦਾਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈਧਯਾਨਸਿੰਘਦਰੋਗਾਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇਕੇ
ਬਚਨਕੀਆ ॥ ਭਾਈਧਯਾਨਸਿੰਘਜੀ ਜਬਡੇਰੇਕੂਚਕਾਸਮਾਹੋਵੇ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਚੱਬੀਸਾਵੀ
ਘੋੜੀਪਰ ਕਾਠੀਚਾਰਜਾਮਾ ਪਾਇਕੇ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਹਾਜਰਕਰਦੀਆ ਕਰਣੀ ਅਥਵਾ
ਡੇਰਾਕੂਚਹੋਵੇ ਭਾਵੇਨਹੋਵੇ ਤੁਮਨੇਬਡੇਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਔਸਾਯੰਕਾਲਦੋਨੋਂਸਮੇਮੈਂ ਘੋੜੀਤਯਾਰ
ਕਰਕੇ ਹਾਜਰਕਰਣੀ ਭਾਵੇਂਚਢੈਨਚਢੈ ਉਨਕੀਇਛਾਰਹੀ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਸਰਬਸਿੰਘਾਂ
ਕੋ ਯਥਾਯੋਗ ਸਰਦਾਈਸੁਖਾ ਆਦਿਕੋਂਕੀ ਸੇਵਾ ਭਿੰਨਭਿੰਨਸਿਖੋਂਕੋ ਸੌਂਪਦੇਤੇਭਏ ॥ ਔ
ਪ੍ਰਸਾਦਕੀ ਸੇਵਾ ਅਪਨੇ ਸੌਂਕ ਨਾਲ ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀ ਕਰਤਾਥਾ ॥ ਜਬ
ਮਹਾਰਾਜ ਸਵੇਰਕੇਵੇਲੇ ਅਸ੍ਵਾਰਹੋਣੇ ਲਾਗੈ ਤਬ ਘ੍ਰਿਤਕੇ ਬੀਚ ਆਟਾਮਸਲਕੇ ਸੁੰਦਰ
ਪਰਾਉਠੇ ਦੋਚਾਰਪਕਾਇਕੇ ਅਸਵਾਰਹੋਣੇਸੇ ਥੋੜਾਚਿਰ ਪ੍ਰਥਮ ਆਇਕੇ ਛਕਾਇਦੇਣੇ ॥
ਭਾਈਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇ ਕਾਹੇਤੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਛਤ੍ਰਧਾਰਤੇ ਸੁਖਨਿਧਾਨਛਕਤੇਥੇ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰਕੇ
ਸਮੈਂ ਪਹਰਸਵਾਪਹਰਤ੍ਰਿਯਾਮਾਰਹਤੀਇਸਨਾਨਧਯਾਨਕਰਲੇਤੇਥੇ॥ਪ੍ਰਥਮਸ੍ਰੀਤਰਣਤਾ-
ਰਨਆਏਪੁਨਾ ਸੁਧਾਸਰਜੀਤੀਨਦਿਨਮੁਕਾਮਕਰਕੇ ਦੇਹਰੇਗੁਰੂਨਾਨਕਸਾਹਿਬਜੀਕੇਆਏ
॥ਸੀਹੋਵਾਲ ਸਯਾਲਕੋਟਕੋਆਏ॥ ਜਬਘਣਤਲਨਗਰਮੈਂ ਆਏਉਤ੍ਰੇ ॥ ਤਬ ਸਾਯੰਕਾਲ
ਮੈਂ ਚਾਰਚੋਰਧੂਏਪਰਆਗਸੇਕਰਹੇਥੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਪਾਸ ਕਿਸੀਨੇਕਹਾ।
ਕੇ ਯੇ ਚਾਰੋਸਖਸਹਮਕੋਚੋਰਪ੍ਰਤੀਤਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਹਸਕੇ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇ
ਤੁਮਾਰਾਹੀਮਨਚੋਰਹੈ ਇਥੇਤਾਂਚੋਰਕੋਈਨਹੀਹੈ ॥ ਸਾਰੀਰਾਤ੍ਰਹੀ ਵਾਸਿਸ੍ਵਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਹੋਤਾ
ਰਹਤਾਥਾ ॥ ਲੋਕੋਂਕੀਰਾਤ੍ਰਹੋਤੀਥੀ ਤੇ ਸੰਤਹੁਕਾਦਿਨਚੜਤਾਥਾ ॥ ਆਪਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਯੰਕ
ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨਥੇ ਤੇ ਸੰਤਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਵਾਸਿਸ੍ਵਕਾਪ੍ਰਸੰਗਕਰਰਹੇਥੇ ਤੇ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰਕੇ
ਸਮੀਪ ਹੀ ਭਾਈਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਜਰਾਕ ਅਲਸਾ ਗਏ ਤਬ ਉਨ ਚੋਰੋਂਨੇ ਅਵਕਾਸ
ਪਾਇਕੇ ਜੋਅਛਾ ੨ ਅਸਬਾਬਥਾ ਸੋਸਾਰਾਤੋਸੇਖਾਨੇਮੈਂਸੇ ਤਥਾ ਤੋਭੂਮੈਂਸੇਚੋਰੋਂਨੇਲੇਲੀਆ ॥
ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇਨੀਚੇਗਾਗਰਗੜਵਾਜਲਕੇਭਰੇਰਖੇਥੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਿਰ-
ਹਾਣੇਕੇਨੀਚੇ ਦੁਸਾਲਾ ਵਗੈਰਾ ਪਸਮੀਨੇਕੇ ਵਸਤ੍ਰਰਖੇਹੂਏਥੇ॥ ਜੋ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ
ਆਪਹੀ ਨਿਕਾਸਕੇਧੀਰੇਸੇਨੀਚੇਫੈਂਕਦੀਏ ਉਨ ਚੋਰੋਂਨੇਉਠਾਇਲੀਏ ॥ ਜਬ ਗਾਗਰਕਾ
ਪਾਨੀ ਉਸਚੋਰਨੇਗਿਰਾਯਾ ਤਬ ਤਿਸਪਾਨੀਕੇ ਗਿਰਣੇਕਾ ਕੁਛਕਸਬਦਹੂਆ ਤਬਭਾਈ
ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਨੇ ਕੁਤਾਜਾਨਕੇ ਦੁਰਦੁਰ ਸਬਦਕੀਆ ਤੇ ਵਹੁਚੋਰਭੀ ਕੁਤੇਕੇ ਸਮਾਨ ਭੂਸਯਾ॥
ਤਬ ਭਾਈਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਸੇ ਕੁਛਕਤੰਗਹੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਕੋਈਇਥੇ ਕੁਤਾ
ਕਤਾਨਹੀਂਹੈ ਤੂੰਪੜਤਾ ਕਿਉਂਨਹੀਂ ਹਮਾਰਾਭੀ ਸ੍ਵਾਦਖੋਵਤਾਹੈ ॥ ਤਬ ਮਾਰੇਡਰਕੇ ਭਾਈ
ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਯੋਗਵਾਸਿਸ੍ਵਵਾਚਨੇਲਗਪਰੇ ॥ ਅਰ ਵੁਹ ਚੋਰਬਸਤ੍ਰਬਰਤਨ ਆਦਿਕਕੁਛ

ਲੈਕੇਚਲਿਗਏ॥ ਤਬ ਕਿੰਚਤਕਾਲਪੀਛੇ ਜਬ ਛਤ੍ਰੂਧਾਰਛਕਣੇਕਾ ਸਮਾਹੂਆ ਤਬ ਪਾਨੀ ਪੀਨੇ ਅਰਥ ਕੋਈਕੌਲਕਟੋਰਾ ਆਦਿਕ ਬਰਤਨਨਲਭੇ॥ ਭਾਈਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਨੇ ਡਰਤੇ ੨ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਭਾਂਡੇਤਾਂ ਸਾਰੇ ਚੋਰਲੈ ਗਏਹੈਂ॥ ਤਬ ਹਸਕੇ ਮਹਾਰਾਜਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਕੋਈਨਹੀਂ ਲੈਗਏ ਲਜਾਓ ਕਿਸੇਸਾਧੂਕੀਛਿਪੀਮੇਂ ਸੇਪਾਨੀ ਛਿਪੀ ਸਾਥ ਹਮਕੋ ਦੇਦੇਵਹੁ॥ ਕੋਈਪਾਂਚਚਾਰਸੈਕਾ ਅਸਬਾਬਚੋਰਲੈਜਾਤੇਭਏ॥ ਜਬਦਿਨਚੜ੍ਹਾ ਤਬ ਸਾਰੇ ਦਲਮੇਂ ਹਉਰਾ ਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਸੰਤਹੁਕਾਡੇਰਾ ਆਜਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਚੋਰਲੂਟਲੈਗਏਹੈ ਨ ਕੋਈ ਬਰਤਨ ਔ ਨ ਬਸਤ੍ਰਨਹੀਂਛੋਡਗਏਹੈਂ॥ ਜਬ ਦੀਵਾਨਮੇਂਗਏਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਪੂਛਾ ਕਿਉਂ ਭਾਈਜੀਸੁਣਿਆਹੈ ਕੇ ਤੁਮਾਰਾਡੇਰਾਡੰਡਾਆਜਰਾਤ੍ਰਕੋ ਚੋਰਲੂਟਕੇ ਲੈ ਗਏਹੈਂ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇਭਏ॥ ਨਹੀਂ ਸਾਹਿਬਜੀ ਹਮਾਰਾਤੋ ਕੋਈਕੁਛਭੀਨਹੀਂਲੇਗਯੋਹੈ ਹਮਾਰਾਤੋ ਦੌਰੀਡੰਡਾਹੈ ਸੋ ਉਸਕੋਤੋ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਲੇਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਕੁਛਲੈਗਯਾਹੋਵੇਗੋ ਤੌ ਅਪਨੇਹੀ ਲੇਗਯੋਹੋਵੇਗੋ॥ ਐਸੇ ੨ ਸਿਖਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੁਛਕਮੁਸਕਾਇਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਸਮਤਾ ਐਸੀਹੀ ਰਖਣੀਚਾਹਯੇ॥ ਯੇ ਪਦਾਰਥਤੋਆਗਮਾਪਾਈਹੈ ਇਨਕੇਆਨੇਜਾਨੇਕਾ ਮਹਾਤਮਾ ਹਰਖ ਸੋਕਨਹੀਂਕਰਤੇਹੈਂ ਧਨਜਹੋਤੁਮ ਜਿਨਕੋਐਸੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰੀਆਪਤਭਈਹੈ॥ ਹਮ ਜਨਮਸੇਹੀ ਤੁਮਕੋਜਾਨਤੇਹੈਂ ਕੇ ਤੁਮਸਦਾਸੇਨਿਸਕਾਮਹੋ॥ ਪੁਨਾਸਭਾਕੀਓਰ ਦੇਖਕੇਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਭਾਜਨੋਂ ਤੁਮਕੋਭੀ ਐਸੀਦ੍ਰਿਸ੍ਰੀਧਾਰਣੀਚਾਹਯੇ ਬਡੇ ਉੱਤਮ ਪੁਨਹੁਕਾ ਫਲ ਐਸੀਧਾਰਣਾਜੀਵਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੀਹੈ॥ ਐਸੇਸਰਬਕੇਪ੍ਰਤੀਸਾਧਾਰਣ ਉਪਦੇਸਕਰਕੇ ਨਾ ਬਚਨਕੀਆ ਜਾਹੁ ਇਨਕੇ ਡੇਰੇਮੇਂ ਜਿਸਕਿਸੀਵਸਤੁਕੀ ਅਪੇਖਯਾਹੋਵੇ ਸੋ ਭਾਈਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਸੇਸੇ ਲੈਕੇ ਪਹੁਚਾਇਦੇਵਹੁ॥ ਜੋਕੋਈ ਸਾਧੂਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸਨਅਰਥਆਵੇ ਉਨਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨਕਰਣਾਕੇਜਾਵਹੁ ਇਨਕਾਡੇਰਾ ਸੰਤਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਕਰਾਇਦੇਵਹੁ॥ ਪੁਨਾ ਘੜਭਲਸੇ ਸਜਾਲਕੋਟਕੀਓਰ ਮੀਰਪੁਰ ਛਮਕ ਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੇ ਬਚਨਸੇਘੋੜਜਾਂਕੇ ਕਿਲਜਾਕਾਬਾਗਲਗਾਹੂਆਹੈ ਔ ਬੀਚਮੈ ਬਾਬਾਜੀਕਾਦਮਦਮਾਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਵਜੀਰਾਵਾਦਕੂਜਰਾਂਵਾਲੇਕੋਆਵਤੇਭਏ॥ ਤਹਾਂ ਅਕਾ- ਲਗੜਮੇਂ ਤੀਨਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਹਰੀਸਿੰਘਲਲੂਏਕੇਬੇਟੇਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇਕਾਮੁਕਾਮਕਰਾਯਾ॥ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਸਰਬਸੇਵਾਕਰਤਾਭਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਕੂਜਰਾਂਵਾਲੇ ਸੇ ਚੂਹੜਕਾਣੇ ਸਚੇਸੌਦੇ ਨਾਨਕਾਯਣੇਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਚੂਹੜਕਾਣੇ ਨਾਨਕਾਯਣੇ ਸਾਹਿਬਮੈਂਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਮਦਮਾਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਸਥਾਨਹੈ॥ ਵਰਣ ਕੜਜਾਲ ਵਿਰਕਾਂਆਦਿਕਨਗਰਸੇਖੁਦਪੁਰੇ ਆਦਿਕ ਨਗਰੋਂ ਮੈਂ ਦੋਦੋ ਤੀਨ ੨

ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਕੇ ਖੁਦਪੁਰਮਾਗਕੇ ਰਸਤੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਡੇਰੇਕੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਦਤ੍ਰਪ ਔਨ ਕੇ ਦੇਸਕਾ ਸੈਲ ਕਰਕੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਆਇ-ਬਿਰਾਜੇ ॥ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਕੋਈ ਦਿਨ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਕੇ ਗਰਮੀਕੇ ਦਿਨ ਵੈਸਾਖ ਜੇਠ ਮਾਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਸੁਧਾਸਰਮੇਂਗੁਰੂਜੀਕੀਆਗਯਾਲੈਕੇਆਨੇਲਗੇ ਤਬਸੰਤਹੁਕੇਸਾਥ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਸੇ ਬਹੁਤਸੇਸਿਖਚਲੇਆਵਤੇਭਏ ॥ ਸੁਧਾਸਰਮੈਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸਰਦਾਰਜਵਾਰਸਿੰਘ ਕੀ ਹਵੇਲੀਮੇਂਆਇਉਤ੍ਰੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਦਰਸਨਅਰਥਜਾਵੈ ਤਬ ਸ੍ਰੁਭਾਵਿਕਹੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਾਰੋਓਰਬਡਾਭਾਰੀਮੇਲਾਲਾਗਜਾਵੇ ਦਰਸਨਕਰਣਵਾਲੇਲੋਕੋਂ ਕੀ ਬਡੀਭੀੜਲਾਗੀਰਹੇ ॥ ਇਸੀਚਾਲਸੇ ਰੋਜਹੀਹੁਆਕਰੇ ਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਅੰਦਰਲੀ ਦਰਬਾਰਕੀ ਪ੍ਰਕਮਰਾਮੈ ਬੈਠੇਥੇ ॥ ਤਬ ਦੈਵਨੇਤਸੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾਸੇਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਣੇਕੋਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਭੀਤਰਸੇ ਆਮਖਾਸ ਲੋਕ ਸਭ ਨਿਕਾਰੇਗਏ ਔ ਸੰਤਹੁਕੋਕੁਛਨਕਹਯਾ ਸੰਤਜਨ ਸਭੀਬੈਠੇਰਹੇ ਔਰ ਭੀ ਕੋਈ ੨ ਲੋਕਬੈਠੇਰਹੇ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਸੇਰਸਿੰਘ ਭੀਤਰ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰਪ੍ਰਕਰਮਾਮੈਂਆਯਾ ਤਬ ਰਾਜਾਕੇਆਗੇ ਉਠਨੇਕਾ ਅਧਿਕਾਰਜਾਨਕੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਉਠਖੜੇਹੂਏ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨਉਠੇ ॥ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤਸਾਰਾਧਨਆਗੇਰਖਕੇ ਨਮਸਕਾਰਕੀਆ ਪੁਨਾ ਰੁਪਯੋਂਕੀਅੰਜੁਲਜਾਂਭਰਭਰਕੇ ਬਹੁਤਵਾਰ ਨਿਛਾਵਰਕੀਰੀਤੀਸੇਂਫੈਕਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬ ਜੋ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਅਪਨੇ ਸੰਤਥੇ ਸੋਤੋ ਤਿਸਪਦਾਰਥਕੋ ਸਪਰਸਭੀਨਕਰਤੇਭਏ ਔਰਹੀਲੋਕੋਂਨੇ ਲੂਟਲੀਆ ॥ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਤਾਕਰਤਾ ਜਬ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਆਯਾ ਔ ਤਿਸਨੇਦੇਖਯਾਕੇ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਰਥ ਮੈਨੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਅਰਪਣਕੀਆਥਾ ਸੋ ਸਾਰਾ ਔਰਹੀਲੋਕੋਂਨੇ ਲੂਟਿਆਹੈ ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਸੇਰਸਿੰਘਨੇਅਰਜਕਰੀ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਜੋ ਆਪਕਾਪਦਾਰਥ ਇਨ ਲੋਕੋਂਨੇ ਲੂਟਲੀਆ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਫਿਰਵਾਇਦੇਵੈ ਇਨਸੇ ਲੈਕੇ ਆਪਕੋ ਦਿਵਾਇਦੇਵੈ ॥ ਤਬ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹੇਰਾਜਨ ਯੇਸਾਰੇਲੋਕਆਪਨੇਹੀਹੈਂ ਓਪਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਤੁਮਨੇ ਕਿਸੀਕੋ ਭੀ ਕੁਛਨਹੀਂ ਕਹਨਾ ॥ ਐਸਾਤਯਾਗ ਔ ਸਮਤਾਦੇਖਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਰਾਜਾਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਪ੍ਰਣਾਮ ਦੋਨੋਂਹਾਥਜੋੜਕਰਕੇ ਦਰਸਨਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਕੋ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਛਕਣਛਕਾਵਨਹਿਤਭੀ ਨਗਰਮੈਂ ਸੇ ਬਹੁਤਸੇਪਦਾਰਥ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਆਯਾਕਰੈਂ ॥ ਖੂਬਖਾਨੇਮੈਂ ਰਜਰਜਕੇਆਵੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਵਰਤਾਵਾਦੇਖਕੇ ਜੌਨਸੇਸਿਖ ਹਜੂਰਕੀ ਸੇਵਾਕਰਣੇਹਾਰੇਥੇ ਉਨਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਜਾਹੁਭਾਈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾਬੰਦਗੀਮੇਂਹਾਜਰਹੋਵੋ ॥ ਤਬ ਉਨ

ਸਿਖੋਂਨੇ ਕਹ੍ਯਾਕੇ ਸਤਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਚਲੇਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਵੇਹਲੇ ਬੈਠਿਆਂ ਕੋ ਅਛੇ ੨
ਪਦਾਰਥ ਖਾਣੇਕੋ ਮਿਲਜਾਵੈਂ ਅਛੇਰ ਫੇਰ ਫਲਗਜਾਵੈਂ ਔ ਸੁੰਦਰਬਸਤ੍ਰ ਮਿਲਜਾਵੈ ਭਲਾ
ਸ੍ਰੀ ਫਿਰਛੋਡਕੇਕੌਨਜਾਵੇ ॥ ਪਾਂਚਚਾਰਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਹਤੇਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਗਯਾ
ਕੋਈਭੀ ਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਐਸਾਕੌਤਕਕੀਆ ਜੋ ਹਵੇਲੀਕੇ ਦਰਵਾਜੇ
ਬੰਦ ਕਰਾਦੀਏ ਬਾਹਰਸੇਕੋਈਭੀਆਇਨਸਕੇਕੁਛਲੈਕੇ ॥ ਅਰ ਆਪਭੀਅਫੀਮ ਔਅੰਨ
ਕਾ ਤ੍ਯਾਗਕਰਦੇਤੇਭਏ ॥ ਜਬ ਭੀਤਰਬੈਠਜਾਂਕੋਦੋਤੀਨਦਿਨਬੀਤਜਾਤੇਭਏ ਤਬ ਦਿਸਾ
ਜੰਗਲ ਇਸਨਾਨਕੇਬਹਾਨੇ ਦੋਦੋਚਾਰਚਾਰਮਿਲਕੇ ਨਿਕਸਜਾਤੇਭਏ ॥ ਕੇਵਲ ਜੋ ਮਰੇ-
ਜੀਵੜੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਪਾਸ ਸਦਾਰਹਣੇਹਾਰੇਥੇ ਸੋਈਰਹਜਾਤੇਭਏ ॥ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ
ਬਹੁਰੰਗਾ ਭਾਈਵੀਰਸਿੰਘ ਮਾਈਭਾਮਕੀ ਭਾਈਹੁਕਮਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚਚਾਰਹੀ ਸੰਤ
ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਪਾਸਰਹਜਾਤੇਭਏ ॥ ਔਰ ਰਾਟੇਖਾਣੇਵਾਲੇਗਫਈ ਸਭੀ ਚਲੇਗਏ ਏਕ
ਭੀ ਨ ਰਹੈ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂਜੀਸਭਬਾਤਜਾਨੈ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਆਜਾਵੇ ਉਸਸੇ
ਹਾਲਸਾਰਾਪੂਛਕੇ ਚੁਪਕਰਰਹੈਕਹੈਕੁਛਨਹੀਂ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ ਹਸਕੇ ਸਮੀਪ
ਵਰਤੀ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਵਚਨਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਦੇਖਯਾਹੈ ਕੜਾਕਾਕੜਾ ਐਸੇ ਝਾੜ ਦੇਣਾ
ਚਾਹਯੇ ॥ ਐਸੇ ਹਮ ਬਹੁਤਵਾਰਕਹਚੁਕੇਥੇ ਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪਾਸ ਚਲੇਜਾਵਹੁ ਮਹਰਾਜ
ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂਕੀਸੇਵਾਕਰੋ ॥ ਕੇ ਨਹੀਜੀ ਜਾਨੇਮੇਂਕਯਾਹੈ ਹਮਤੋ ਆਪਕੇ ਸਤਸੰਗ ਔਰ
ਦਰਸਨਅਰਥਟਿਕੇਹੂਏਹੈ ਔਰ ਤੋ ਕੁਛਪ੍ਰਯੋਜਨਨਹੀਂਹੈ ॥ ਏਤੇ ਦਰਸਨ ਔ ਸਤਸੰਗ
ਕੇ ਭਿਜੇਹੂਏ ਏਕਦੋਚਾਰਦਿਨਕਾਫਾਕਾਭੀਨਸਹਾਰਸਕੇ ਚੁਪਕੇਹੀਦਿਸਾਕੇਬਹਾਨੇ ਨਿਕਲ
ਜਾਤੇਭਏ ਜਾਤੀਵਾਰ ਮਿਲਕੇਭੀਨਜਾਤੇਭਏ ॥ ਐਸੇ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂਆਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਿਤ ਉਪ-
ਦੇਸ ਦੇਕੇ ਉਨਕੀ ਦਸਾਕਾਵਰਨਨਕਰਕਰਕੇ ਹਸਤੇਭਏ ਉਸ ਓਰ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਡੇਰੇ
ਮੈਂ ਯੇ ਵਾਰਤਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੋਜਾਤੀਭਈ ਕੇ ਅੰਨਕਾਤ੍ਯਾਗ ਸ੍ਰੀਯੁਤਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕਰਦੀਓ
ਹੈ ਕਈਦਿਨਹੋਗਏਹੈ ਅੰਨਪਾਨੀਖਾਏਕੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਯੁਤਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੁਣਕੇ ਹੁਕਮ
ਕਰ ਭੇਜਯਾ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੇ ਅਬ ਕ੍ਯਾ ਅੰਨਪਾਨੀ ਤ੍ਯਾਗਨਸੇ ਪਰਮੇਸੁਰ
ਮਿਲਤਾਹੈ ਅਬ ਈਂਹਾਂਡੇਰੇਮੈਂ ਆਜਾਵਹੁ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਹੁਕਮਲੈਕੇ ਏਕ ਸਿਖਨੇ
ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਕੋ ਜਾਇਕਹ੍ਯਾ ॥ ਤਬ ਆਗੇਤੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਉੱਤਰਦੇ ਭੇਜਯਾ
ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਹਮਨੇਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪਯਾਦੁਕਾਨਕਾ ਦੇਣਾਹੈ ਯੇ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪਯਾ ਭੇਜਦੇਵਹੁ
ਤਬ ਦੇਕੇ ਆਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਤਿਸ ਸਿੰਘਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਸਿਤਹੁਸੀ ਅਰਜੀ ਜਾਇ
ਸੁਨਾਈ ॥ ਤਬ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਜਾਕੇ ਕਹਦੇਓ ਕੇ ਰਾਮ
ਕੀ ਕੋ ਗਹਣੇ ਪਾਇਕੇ ਆਇਜਾਵਹੁ ਅਸੀਆਪੇ ਛੁਡਾਇਲੇਵਾਂਗੇ ॥ ਤਬ ਸਿਖਨੇ ਐਸੇ

ਹੀ ਜਾਇ ਕਹ੍ਯਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਿਲਾਸਆਪਸਮੈਂ ਗੁਰੂਔਸਿਖਕੇਹੋਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਆਇਜਾਤੇਭਏ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਡੇਰੇਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖਹੂਏ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਡੰਡਉਤਬੰਦਨਾ ਦੀ ਅਨੇਕ ਸਬਦਉਚਾਰਣ ਕਰਕੇਦੰਡੌਵਤ ਵਸੁੰਧਰਾ ਪਰ ਲੰਬੇਪੜਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਬਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿਉ ਭਾਈ ਜੀ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਨ ਖਾਨਸੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਮਿਲਜਾਤੇਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਪੇਟਭਰਕੇਖਾਣੇਸੇ ਭੀ ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਨਹੀ ਮਿਲਤੇਹੈ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸਹਤ ਬਚਨਬਿਲਾਸ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਗੁਰੂਸਿਖਕੇ ਆਪਸਮੈਹੋਤੇਭਏ ॥ ਪੁਨਾਏਕਵਾਰਮਾਈਰਾਮਕੀਜੀਨੇਬਡੀਘੇਰੇਦਾਰਨੀਲੀ ਸੂਸੀਕੀਸੁਥਣ ਸਿਵਾਈ॥ ਜਬਬਨਗਈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣੋਸਾਥ ਛੁਹਾਇਕੇ ਪਹ- ਰਣੇ ਕੀਇਛਾਕਰੀ ਤਬਤਿਸਕੇ ਹਾਥਸੇਵਹੁਸੁਥਨ ਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਪਹਰਕੇ ਔਰਅਛੇਮੋਲਵਾਲੇ ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰਦਰਬਾਰਮੈਂ ਚਲੇਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਔਰਭੀਦਸਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸੰਤਸਾਥਹੀਥੇ ॥ ਆਗੇਤੇਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਹਰੀਜੀਨੇ ਹਸ ਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਕੇਦੇਖੋਭਾਈ ਪਗਜ਼ੀਸੇਖੋਂਕੀ ਔਕੰਮਸੋਤਾਨੋਕੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਕਰਕੇ ਹਸਾਇਕੇ ਰਲੇਆਵਤੇਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਐਸਾਸ੍ਵਾਂਗਬਨਾਇਕੇ ਸੰਤਦਿਵਾਨਮੈ ਕਿਉਜਾਤੇਭਏ ਸੰਤਹੁਕਾਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਥਾ ਐਸਾਸ੍ਵਾਂਗਧਾਰਣੇਕਾ ।ਉਤ੍ਰ॥ ਭੂਵਿਖਤਵਾਰਤਾਕੇ ਜਾਨਨੇਹਾਰੇ ਸੰਤਹੁਨੇਏਹੀ ਜਨਾਯਾਜੋਆਗੇ ੨ ਕਲਜੁਗਮੈ ਐਸੇ੨ ਜੀਵਹੋਵੈਂਗੇ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆਹੈ ॥ ਉਪਰਕੇਸ੍ਵਾਂਗਤੇ ਅਛੇਸੰਤਮਹਾਤਮਾਕੇ ਹੋਯਾਕਰਨਗੇ ਔਅੰਤਰਸੇ ਮਹਾਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਲੂ ਔ ਕੁਕਰਮੀਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਜੈਸੇਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀਕਾ ਬਚਨਹੈ ਸ੍ਵਾਂਗਹੈਸੁਹਾਗਨਿ ਕੋ ਘਰਮਹੈ ਦੁਹਾਗਨਿਕੇ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰ- ਹਤਬੀ ਐਸੇਹੋਵੈਂਗੇ ਰੰਨਾਹੋਈਆਂ ਬੋਧੀਆਂਪੁਰਖ ਹੋਸਯਾਦ। ਸੀਤਲਸੰਜਮ ਸੁਚ ਭੰਨੀ ਖਾਣਾ ਖਾਜਹੋਆਅਹਾਜ ॥ ਏਹਜੋਗੁਰੂਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਵਚਨਹੈ ਇਸਕੇਅਨੁਹਾਰ ਜੀਵਹੋਵੈਂਗੇ। ਅਰਥਯੇਹੈਕੇ ਰੰਨਸਬਦਦੇਸ ਭਾਖਾਮੈਰਮਣੀ ਨਾਮਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ਰਮਣੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਸੁਧ ਸਬਦਹੈ॥ ਉਸੀਕਾਅਪਭ੍ਰੰਸ ਰੰਨਸਬਦਦੇਸਭਾਖਾ ਮੈ ਬਨਾਹੂਆ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਬੋਧੀਆ ਕਲੀਕਾਲਵਿਖੇ ਗੁਰੂਕੇਸਮਾਨ ਉਪਦੇਸਕਰਣ ਵਾਲਯਾਂਹੋਨਗੀਆਂ। ਔਪੁਰੁਖਸਯਾਦ ਨਾਮਸਿਖਕਾਚੇਲੇਹੈ ॥ ਪੁਰੁਖਰੰਨਾਕੇਹੀ ਸਿਖਚੇਲੇਹੋਨਗੇ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀਆ ਹੁਕਮਕਰਨਗੀਆਂ ਤਿਸੀਕੋਸਤਕਰਕੇ ਮਨਨਗੇਔਰ ਨ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸੰਤ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਾ ਕਹ੍ਯਾ ਨਾ ਮਾਨੈਂਗੇਬਿਨਾਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇਵਲਇਸਤ੍ਰੀਕੋਹੀ ਗੁਰੂਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕਰਕੇਮਾਨਨ ਗੇ ਸੀਲਲਜਾਵਾਲਾ ਸੁਭਾਵਸੰਜਮਇੰਦ੍ਰਿਯਾਂਕੋ ਅਪਨੇਵਸ ਕਰਨਾ ਸੁਚਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਬਾਹਰ ਭੀਤਰਕੀ ਮਾਨੋਇਨਪੂਰਬਉਕਤ ਸਰਬਕੋਭਨਕੇ ਬੇਚਕੇਇਨੋਨੇ ਖਾਇਲੀਆਹੈ॥ ਖਾਜ

ਹੋਆਅਹਾਰ ॥ ਨਿਰਲਜਅਘੋਰ ਮਦਰਾਮਾਂਸਆਦੀ ਇਨਜੀਵੋਂਕਾ ਖਾਜਅਹਾਰ ਹੋਗਾ, ਮਿਤ੍ਰਘਾਤ ਵਿਸਵਾਸਆਦੀ ਘਾਤਕਰਕਰਕੇ ਖਾਵੈਂਗੇ ਏਹੁਤਾਤਪਰਯਹੈ ਅਥਵਾਅਵਧੂਤ ਲੋਕ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰਹੋਤੇਹੈਂ ਸ੍ਵਯੰਰਾਜਾਹੋਤੇਹੈਂ ਜੈਸੀਸ੍ਵਭਾਵਿਕਚੇਸ਼੍ਟਾ ਬਨਗਈਤੈਸੇਹੀਬਨਗਈ ਹਰਖਸੋਕਮਾਨ ਅਪਮਾਨਤੇਰਹਤਹੈ ਉਨਕੋ ਨ ਕਿਸੇਕੀਲਜਾ ਔ ਨ ਕਿਸੀਕਾਭੈਹੋਤਾ ਹੈ ਅਦੈਤਪੁਰਖਹੈ ਕਿਸੇਕੀਭੀ ਸਾਮਰਥਨਹੀਹੈ ਜੋਉਨਕੋਦੰਡਦੇਵੈ ਔਲਜਾਸੇਭੀ ਰਹਤ ਹੈ ਸਰਬਕਾਅਪਨਾ ਆਪਹੈ ਅਪਨੇਆਪਸੇ ਕਿਸੀਕੋਲਜਾ ਹੋਤੀਹੀਨਹੀ ॥ ਜੈਸੇਸ੍ਰੀਗਾਰਗੀ ਅਵਧੂਤਨੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਣੀ ਤਤਵੇਤਾਰਾਜਾ ਜਨਕਕੀਸਭਾਮੈ ਨਗਨਹੀਚਲੀ ਆਵਤੀ ਭਈ॥ ਤਿਸਕਾਤੇਜ ਕਿਸੀਸੇ ਨ ਸਹਾਰਯਾਗਯਾ ਸਾਰੀਸਭਾਕੇਨੇਤ੍ਰਨੀਚੇ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਏਕ ਯਾਗਵਲਕਜੀਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਤਿਸਕੇਸਨਮੁਖਰਹੇ। ਗਾਰਗੀਬ੍ਰਾਹਮਣੀਸਦਾਸੇਨਗਨਹੀਰਹਤੀ ਥੀ। ਤਬਸਭਾਮੈਕਿਸੀਰਿਖੀਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕੀਆ ਕੇਅਹੀਗਾਰਗੀਨਗਨ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਰਹਤੀਹੈ ਤੁਝਕੋਲਜਾਨਹੀ ਆਤੀਹੈ। ਉਤ੍ਰ ਗਾਰਗੀਨੇਕਹਯਾ ਜੋ ਅਗਯਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਯਾਨਸੇ ਰਹਤੇਹੈ ਵੋਤੋਸਾਰੇਪਸੂਹੈ। ਗਯਾਨਵ ਨ ਸਮਦਰਸੀ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾਹੈਂ ਮੇਰੇ ਅੰਗਹੈਂ। ਨ ਪਸੂਆਂ ਸੇਕਿਸੀਕੋਲਜਾ ਹੋਤੀਹੈ ਔ ਨ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਸੇਕਿਸੀਕੋਲਜਾਹੋਤੀਹੈ ਅਧਰਮ ਕਿਸਕੀਲਜਾਕਰੈਤੈਸੇ ਏਹਹੈ। ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਜੀਵਕੇ ਬਡੇਭਾਗਯ ਹੋਤੇਹੈਂ ਉਸਕੇ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰਆਦਿਕ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀਕੇ ਅੰਗਲਾਗਤੇਹੈ। ਦੂਸਰੇਕੇਨਹੀ ਲਾਗਤੇ ਏਹੁ ਤਾਤਪਰਯਹੈ। ਪੁਨਾ ਦਰਸ਼ਨਮੇਲਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਕਰਕੇ ਬਾਗਕੇਬੀਚ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਮੈ ਸੈਤਆਇਬਿਰਾਜੇ। ਇਸੀਅਵਸਰਮੈਗ੍ਰੀਖਮਰਿਤੂਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਹਰੀਨੇਭਾਈਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀਸੇ ਬੁਲਾਇਭੇਜਯਾ। ਅਪਨੇਸਿਖਕੇਹਾਥ। ਤਬਭਾਈਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਯਾਅਬੀ ਗਰਮਯਾਂਬਹੁਤ ਪੜਤਯਾਂਹੈਂ ਬਰਖਾਪੜੀਸੇ ਆਜਾਵਾਂਗੇ॥ ਪੁਨਾਮਹਾ-ਰਾਜਜੀਨੇ ਦੂਸਰੀਵਾਰਭੀ ਬੁਲਾਇਭੇਜਯਾ ॥ ਫਿਰਭੀਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀਨੇ ਗਰਮਯਾਂ ਕਾ ਬਹਾਨਾਕੀਆ ॥ ਪੁਨਾਤੀਸਰੀਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਫੇਰ ਬੁਲਾਇ ਭੇਜਯਾ ਤਬ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕਹਯਾਕੇਕਿਉ ਇਤਨੀ ਜਲਤੀ ਹਮਕੋ ਬੁਲਾਇ ਬੁਲਾਇ ਭੇਜਤੇ ਹੈਂ ਊਹਾਂਕੋਈ ਉਨਾਂਕੋਤਰਵਾਲੋਂਕੀ ਮਾਰਪਰਤੀਹੈ ਆਇਜਾਤੇਹੈਂ ਗਰਮਯਾਂਕੇਦਿਨਬਿਤਾਇ ਕੇ ॥ ਜਬਐਸਾਉਤ੍ਰ ਲੈਕੇਸਿਖਆਯਾ ਭਾਈਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕਾ ਕਹਣਾਸਭ ਆਇਕੇ ਸੁ-ਣਾਇਦੀਆ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅਪਨੇ ਹਾਥਪੈ ਹਾਥਮਾਰਕੇ ਦੋਤੀਨਵਾਰ ਐਸਾ ਵਚਨ ਕੀਆਕੇ ਯਾਰੀਪਰਖਯੇ ਯਾਰਾਂਕੀ ॥ ਜਬਮਾਰਪਵੇ ਤਰਵਾਲਾਂਕੀ ੩ ਤੀਨਵਾਰਐਸੇਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਕਹਤੇਭਏਭਾਈਜੀ ਓਹਤਰਵਾਲਾਂਕਾ ਵੇਲਾਭੀ ਆਇ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸਕਾਲ ਮੈ ਬਡਾਭਾਰੀਦਿਵਾਨ ਲਗਾ ਹੂਆਥਾ ਸੋਢੀ ਬੇਦੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਭਲੇ ਸਰਬ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਔ

ਬਡੇ ੨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਿਤ ਸਭਾਮੈਬੈਠੇਥੇ। ਬਡੇ੨ਤਪਸੀ ਰਿਖੀਮਨੀਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਮਾਨਧਾ
ਰੀ ਮਹੰਤਭੀ ਬੈਠੇਥੇ ਕਈਯੋਗਸਿਧਯੋਗੀਉਪਾਸਕ ਕਰਮਠਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਭੀ ਬੈਠੇ ਥੇ।
ਤਥਾਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਬੈਸ ਸੂਦਰ ਬਡੇ ੨ ਧਨਪਾਤ੍ਰ ਬਡੇ ੨ ਸਰਦਾਰ ਰਹੀਸ ਬੈਠੇ ਥੇ।
੧੮੯੭।੯੮।੯੯ ਸੰਮਤਮੈ ਤਬਸਰਬਕੋ ਸੁਣਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ। ਐ
ਸਾਹਿ ਬਜਾਦਿਓਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਤੁਮਸਰਬਕਾਨਧਰਕੇਹਮਾਰਾਬਚਨਮਨਦੇਕੇਸੁਣਹੁ। ਯੇ ਸਿਖੋ
ਕਾ ਬੇੜਾ ਡੂਬਣੇਲਾਗਾਹੈ ਔਤੁਸੀਗੁਰੂਪੀਰਪ੍ਰੋਹਤਆਦਿਕ ਇਸਬੇੜੇਕੇ ਮਲਾਹ ਹੋ। ਪਾਰ
ਲੰਘਾਈਕੀ ਚਰਾਗੀ ਇਨਸੇ ਲੈਲੈਕੇਖਾਤੇਹੋ ਅਰਥਾਤ ਇਨਲੋਕੋਂ ਸੇ ਅਪਨੀ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰ
ਤਿਸ੍ਰਾ ਕਰਾਤੇ ਹੋ ਕਾਰਭੇਟ ਦਾਨਮਾਨਆਦਿਕਕੋ ਇਨਸੇਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੋ। ਯੇਵਾਰਤਾ ਬੇਦ
ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਲੋਕਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਕੇਜੋਮਲਾਹਅਪਨੀਮਲਾਹੀਲੇਲੇਤਾਹੈ ਸੋ ਮਲਾਹ ਤਿਸ ਬੇੜੇ
ਕੋ ਪਾਰਲੰਘਾਇਦੇਤਾਹੈ। ਸੋ ਤੁਮਅਬਬਡੇ੨ਕਰਾਮਾਤਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇਹੋ ਇਸਸਿਖੋਂਕੇ ਬੇੜੇ
ਕੋ ਪਾਰਲੰਘਾਵੋ।ਅਬ ਯੇ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਜਹਾਜ ਅਤਯੰਤ ਡੋਲ ਰਹਯੋ ਹੈ ਅਬ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ
ਡੂਬਾਂ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਡੇ ਕਠਿਨ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਡੀ
ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਆਪਜੈਸੇਮਲਾਹੋਂਕ ਮੌਜੂਦ
ਹੋਤਯਾਂਜੇ ਹਮਾਰਾਬੇੜਾ ਬੂਡਤੋਹੈ ਤਬਬੂਡਣੇਦੇਵਹੁ॥ ਕੁਛਚਿੰਤਾਨਹੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇਦਾਲਰੋਟੀ
ਖਾਤਯਾਂਜੇ ਦਿਵਾਲਾਨਿਕਸਤਾਹੈ। ਤਬਨਿਕਸਣੇ ਦੇਵਹੁ॥ ਰਾਜਾਧਯਾਨ ਸਿੰਘਕੀ ਯੁਕ੍ਤੀ
ਪੂਰਬਕਬਾਤਸੁਣਕੇ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰਸਾਹਿਬ ਚੁਪਕਰਜਾਤੇਭਏ॥ਜੋ ਔਰ ਕੋਈਭੀਉਸਕਾਲ
ਮੈ ਨ ਬੋਲਤਾਤਬਤੋ ਸਿਖੋਂਕਾਬੇੜਾਡੂਬਣੇ ਸੇ ਬਚਰਹਤਾ ਰਾਜੇ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਸੀ
ਯੁਕਤੀਸੇਅਰਜਕਰੀਥੀ ਜਿਸਕਰਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸਿਖੋਂਕੇ ਜਹਾਜਕੀਰਖਯਾ
ਅਵਸਯਹੀਕਰਤੇ॥ ਪਰੰਤੂਉਇਵਿਚਾਰੇ ਕਿਆਕਰੈਂ ਜਾਤ੍ਰਾਗਧੁਰਮੰਦੇ॥ ਇਨਸਿਖੋਂ ਕੇ
ਖੋਟੇਭਾਗੋਂਕੇ ਵਸਤੇਪੋਹੂਵਿੰਡਯੇ ਸਰਦਾਰਕੇਮੁਖ ਸਰਸ੍ਵਤੀਚੜਬੋਲੀ॥ ਆਗੇਤੇਪੋਹੂਵਿੰਡਯੇ
ਸਰਦਾਰਨੇਕਹਯਾ ਕੇਜੀਜਿਸਪਾਨੀਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈਹਮਾਰਾ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਜਹਾਜ ਡੂਬੇਗਾ ਹਮ
ਉਸਪਾਨੀਕੋ ਸਮੁਦ੍ਰਕੋਹੀ ਸੁਖਾਇਦੇਵੈਂਗੇ ਇਤਨੀਬਾਤ ਪੋਹੂਵਿੰਡਯੇਕੀ ਸੁਨਤੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ
ਜੀਨੇਉਤ੍ਰਦੀਆਕੇ ਹਮਤੁਮਾਰਾਬੇੜਾ ਬਿਨਾਪਾਨੀਰੜੇਹੀ ਵਿਚਡੋਬਾਂਗੇ॥ ਰਾਜਾ ਧਯਾਨ-
ਸਿੰਘ ਗੁਸੇਤਿਸਪਰਹੋਣੇ ਲਾਗਾਪਰੰਤੂ ਜੋਬਾਣਚਲਣਾਥਾ ਸੋਤੋਚਲਗਯਾ ਅਬਗੁਸੇਹੋਣੇ
ਸੇਕਯਾਬਣਤਾਹੈ॥ ਭਾਵੀਬਡੀਬਲਵਾਨ ਔਅਮੇਟਹੈ ਇਸਕੋਕੋਈਮੇਟਨਹੀ ਸਕਤੇਹੈ॥
ਵਰਲੇਤੇਲੇਤਯੋਨੇ ਉਲਟਾਸ੍ਰਾਪ ਲੇਲੀਓਨੇ॥ ਖਟਮਾਸਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਭਯਾਗਤ
ਬਿਹੰਗਮਾਕੋਰੋਕ ਰੁਪਯੇਬਸਤ੍ਰੋਂਵਾਸਤੇ ਦੇਤੇਹੋਤੇਥੇ ਵਹੁਰੁਪੈਦੇਨੇਕਾ ਦਿਨ ਭੀਆਇਗਯਾ
ਖਜਾਨਚੀਨੇਰੁਪੈ ਅਭਯਾਗਤੋਂ ਕੋ ਦੇਣੇਵਾਸਤੇ ਲਯਾਹਾਜਰਕੀਏ॥ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ੨ ਬੀਸ ੨

ਅਧਿਕ ਨ ਜੂਨ ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਤੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਏਕ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬੁਲਾ ਇਕੇ ਰੁਪੈ ਦੇਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਤਿਸ ਸਿਖ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੁਝ ਕੋ ਯੇ ਝੂਠਾ ਧਨ ਨ ਦੇਵਹੁ ਯੇ ਮੇਰੇ ਦਰਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਮੁਝ ਕੋ ਤੋ ਸੰਤੋਖ ਰੂਪੀ ਸਚਾ ਧੰਨ ਦੇਵਹੁ ॥ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੁਛ ਅਧਿਕ ਧਨ ਦੇਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਫਿਰ ਭੀ ਤਿਸ ਸਿਖ ਸੂਧਾਵਾਨ ਨੇ ਸੰਤੋਖ ਹੀ ਜਾਚਾ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਧੰਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤਿਸ ਕੋ ਦੇਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਭੀ ਸਰੀ ਵਾਰ ਭੀ ਤਿਸ ਸਿਖ ਨੇ ਸੰਤੋਖ ਦਾਨ ਹੀ ਮਾਂਗਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਇਸ ਵਕਤ ਤੋ ਧਨ ਹੀ ਹਾਜਰ ਹੈ ॥ ਅਬ ਤੋ ਹਮ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਦਯਾ ਧਰਮ ਸਿਧਕੀ ਸਿਧਾਈ ਗੁਰੂ ਕੀ ਗੁਰਜਾਈ ਪੀਰ ਕੀ ਪੀਰੀ ਮੁਰੀਦ ਕੀ ਮੁਰੀਦੀ ਸਿਖ ਕੀ ਸਿਖੀ ਭਲੇ ਕੀ ਭਲਜਾਈ ਆਦਿਕ ਸੀਲ ਸੁਚ ਸੰਜਮ ਆਦਿਕ ਸਭ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਅਪਨੇ ਖੀਸੇ ਮੈਂ ਪਾ ਇਕੇ ਲੈ ਚਲੇ ਹਾਂ ਅਬ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਜਬ ਫਿਰ ਸੰਤੋਖ ਬਾਂਟਨੇ ਕਾ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਹਮ ਸੰਤੋਖ ਬਾਂਟਨੇ ਬੈਠੇਂਗੇ ਤਬ ਤੂੰ ਹਾਜਰ ਹੋਂਗਾ ਉਸ ਸਮੇ ਤੁਮ ਕੋ ਭੀ ਵਰਤਾਰਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ ਅਬੀ ਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਅਬ ਤੋ ਏਹੀ ਰਜਤ ਪਣ ਆਤਮਿਕ ਧਨ ਹੈ ਜੋ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤੌ ਲੈ ਲੇ । ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸੋ ਜੋ ਬੇਦੀ ਤ੍ਰਿਹਣ ਭਲੇ ਆਦਿਕ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਕਰਾਮਾਤ ਕੇ ਧਨੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਸੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਬੋਲੇ ਆਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਭੀ ਮੌਨ ਕੇ ਮੌਨ ਹੀ ਰਹ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤਰ ਸਭਾ ਭੀ ਬਰਖਾਸਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਬੁਲਾ-ਸਾਹ ਕੀ ਕਾਫੀ ਬੁਲਾ ਸਾਹੁ ਸੁਨਾਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ । ਪੁਨਾ ਕੁਛ ਕਕਾਲ ਪੀਛੇ ਅਕਸਮਾਤ ਹੀ ਉਠ ਬੈਠੇ ਔ ਅਪਨੀ ਦਸਤਾਰ ਪਰ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਰਖ ਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਕਮਲ ਸੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਸਮਾ ਆਵੇਗਾ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ੩ ਜਿਸ ਕੀ ਪਤ ਉਬਰੇ ਕਰਤਾਰ ਰਖੇਗਾ ਉਸ ਕੀ ਰਹੇਗੀ॥ ਤਬ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਕੈਸੀ ਭਾਵੀ ਵਰਤੇਗੀ। ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਤੋ ਐਸੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇਸੋਂ ਕੀ ਲੋਕਾਂ ਊਆਂ ਕੋ ਕਹੂੰ ਖੜੇ ਹੋਣੇ ਕੋ ਜਗਹ ਨ ਰਹੇਗੀ ਘਾਸ ਤ੍ਰਿਣਾ ਤੇ ਕਹੂੰ ਰਜਾ । ਔ ਅਤ ਜੰਗ ਲੋਘਾਤ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਔ ਪੁਨਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਮਿਤ੍ਰ ਘਾਤ ਆਦਿਕ ਅਨੇਤ ਪਾਪ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਵੈਗੇ। ਏਕ ਵਿਰਾਟ ਕਾ ਬਦਲੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਕਾ ਘਾਤ ਕਰਣੇ ਸੇ ਨ ਮਿਟੇਗੇ ਬਡੇ ਘੋਰ ਪਾਪਕਾਰੀ ਜੀਵ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇਗੇ। ਬਿਨਾ ਪੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਲਿਹਾਜ ਨ ਕਰੈਗੇ। ਉਤਮ ਸੰਤ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕਾ ਅਤਿ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰੈਗੇ ਜਿਤਨੇ ਘਰ ਕੇ ਜੀਵ ਹੋਵੇਗੇ ਉਤਨੇ ਹੀ ਸਭ ਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਮਤ ਹੋਵੈਗੇ । ਜੋ ਕੋਈ ਉਤਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਤਾਵੇਗਾ ਤਿਸ ਕੋ ਦੁਸ਼ਟ ਜੀਵ ਤਾੜਨਾ ਕਰੈਗੇ। ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਔ ਪੁਰਖ ਅਤ ਜੰਤ ਬਿਜ ਭਿਚਾਰੀ ਹੋਵੈਗੇ। ਸੁਭ ਕਰਮ ਕੇ ਸਮੀਪ ਨ

ਜਾਵੈਗੇ ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਘੋਰਪਾਪਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਵੈਗਾ॥ ਅਤਯੰਤ ਈਸ੍ਵਰਕੇ ਕੋਪ ਸੇ ਉਪਦ੍ਰਵ
ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਰੋਗ ਮਹਾਮਰੀ ਆਦਿਕ ਉਪਦ੍ਰਵ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤ ਹੋਵੈਂਗ॥
ਇਕਯੇਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਨਿਸਾਨਚਕੀਕੀ ਕਿਲੀਕੇ ਸਮਾਨ ਰਹੇਗਾ
ਜੋਇਸਕੀਸਰਣਮੈ ਰਹੇਗੇਸੋਈ ਬਚੇਰਹੇਂਗ ਐਸਭਐਸੇਪੀਸੇਜਾਹਿਗੇਜੈਸੇਚਕੀਮੈਦਾਣੇਪੀ
ਸੇਜਾਤਹੈਂ ਜੋਚਕੀਕੀ ਕਿਲੀਕੇਸਮੀਪਦਾਨੇਰਹਤੇਹੈਸੋਈਬਚੇਰਹਤੇਹੈਂ ਤੈਸੇ ਇਸਨਿਸਾਨ
ਸਾਹਿਬਕੇਸਮੀਪਵਾਲੇਬਚਰਹੇਗੇ॥ਜੋਇਸਨਿਸ਼ਾਨਕੇਆਸ੍ਰਿਤਰਹੇਗੇ।ਔਰਬਡਾਭੈਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਵੇਗਾ ਤ੍ਰਾਹਭੀਤ੍ਰਾਹੀਤ੍ਰਾਹੀ ਤ੍ਰਾਹਿਤ੍ਰਾਹਿ ਕਰਉਠੈਂਗੇ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜੀਵੋਂ ਪਰਭਾਵੀਕਸ੍ਰ
ਭਾਰੀਆਵਤਾਦੇਖਕੇ ਭਬਹਮਾਰੇਮਨਮੈ ਅਤਯੰਤਕਰਣਾ ਆਵਤੀਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ
ਜੀਐਸੇ ੨ ਭਯਾਨਕ ਆਪਕੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇਹਮਾਰੇ ਮਨਭੀਬਡੇਦੁਖ ਭੈਕੇਪ੍ਰਾਪਤਹੂਏ ਹੈਂ
ਆਪਸਾਮਰਥਹੋ ਯੇਜੀਵਸਭ ਆਪਕੇਹੀਹੈ ਆਪ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਇਨਕਾ ਕਸ੍ਟ ਦੂਰ ਕਰ
ਦੇਵਹੁ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹਮਤੋਭੁਜਾ ਦੋਨੋਖੜੀਕਰਕਰਕੇ ਪੁਕਾਰ ੨ ਕੇ ਕਹਤੇਹੈਂ ਅਰੇ ਪਾਪੀਯੋ
ਤੁਮਪਾਪ ਨ ਕਰੋ ਪਾਪੋਂਕਾਫਲ ਤੁਮਕੋਭਾਰੀ ਕਸ੍ਟਹੋਵੇਗਾ ॥ ਪਰੰਤੂਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਕੋਈ
ਭੀ ਨਹੀਸੁਣਤੇ ਨ ਮਾਨਤੇਹੈ ਹਮਕਯਾਕਰੈ ॥ ਭਾਵੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖਕੀ ਕੋਕੌਨ ਮੇਟਨੇ ਕੋ
ਸਾਮ੍ਰਥਹੈ ਯੇਭਾਵੀਬਡੀ ਅਮੇਟਹ ਜੋਕਰਤਾਰਕਰੇ ਸੋਹੋਇ ॥ ਤਿਸਬਿਨਦੂਸਰਅਵਰ ਨ
ਕੋਇ। ਜਿਨਕੀਆ ਤਿਸਕਉਬਲਜਾਉ ॥ ਸਦਬਲਿਹਾਰੈ ਤਿਸਕੇਨਉ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥
ਹੇ ਭਗਵਾਨਇਨਕਾ ਵਾਲੀਵਾਰਸ ਕੋਈਭੀਫਿਰ ਨ ਹੋਵੇਗਾਐਸੇਹੀਨਸ਼੍ਟ ਹੋਤੀਚਲੀਜਾਵੇ
ਗੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇਸਾਧੋਜਬ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰਖਕੇ ਜੀਵਅਤਯੰਤਦੁਖਨਗੇਤ ਬਅਕਾਲਪੁਰੁਖ
ਕੀ ਆਗਯਾਲੈਕੇ ਹਮਸਹਾਯਤਾ ਕਰੈਗੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਅਰਥ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਕੇ
ਪਾਪਯੋਂਕਾਨਾਸ ਕਰੈਂਗ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀਆਪ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਪਰਮਦਯਾਲੂ ਹੋ ਆਪ
ਇਨਕੋਦਯਾਕਰਕੇ ਪਾਪੋਂਸੇਹਟਾਇ ਲੇਵਹੁ ਜੋਆਪਇਨਕੋ ਪਾਪੋਸੇਹਟਣੇਕਾ ਉਪਦੇਸ
ਕਰੋਗੇ ਤਬਕਿਉ ਨਹੀ ਮਾਨੈਗੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇਸਿਖਯਤੁਮ ਠੀਕਕਹਤੇਹੋ ॥ ਪਰੰਤੂ ਭਾਵੀ
ਕਰਤਾਰਕੀ ਇਨਕੋਪਾਪੋਂਸੇਹਟਨੇਨਹੀਦੇਤੀਹੈ ਕਰਤਾਰਕੀਨੇਤਨੇ ਇਨਕੇਪੂਰਬਕਰਮੋਂ
ਕੇ ਅਨੁਸਾਰਇਨਜੀਵੋਂਕੋ ਕਸ੍ਟਆਪਦਾਹੀ ਦਿਖਾਵਨੀਹੈ ॥ ਅਛਾ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਨਮੁਖ
ਇਨਕੋਪਾਪੋਂਸੇ ਵਰਜੈਂਗੇ ਜੋਹਮਾਰੇਵਰਜਣੇਸੇ ਆਗੇਪਾਪਕਰਮ ਨ ਕਰੈਂਗੇ ਔ ਪਿਛਲੇ
ਪਾਪਬਖਸ਼ਾਇਲੇਵੈਂਗੇ ਤਬਇਨਕਾਭਲਾ ਹੋਭੀਜਾਵੇਗਾ ॥ ਇਤਨੇਮੈਸਬਦ ਕੀਰਤਨਕਾ
ਸਮਾਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਸੌਚਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਦਿਵਾਨ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਤੇਭਏ ॥
ਕਥਾਕੀਰਤਨਸੇ ਅਨੰਤਰਰਹਰਾਸਕਾ ਪਾਠਹੋਤਾਭਯਾ ਤਦਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਹੋ
ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਪੰਕਤਾਂਬੈਠ ਜਾਤਜਾਂ ਭਯਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਭੀਪ੍ਰਸਾਦਕਾ ਥਾਲ ਆਇ

ਟਿਕਯਾ ॥ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੁਵਰਣ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਕੌਲੇਮੈ ਬਡੇ ਅਦਭੁਤ ਸ੍ਵਾਦੂ ਦਾਲ ਸਾਕ ਭਾਜਯਾਂ ਔ ਸਵਾਮਣਕੇ ਗੁਛੀਆਨਾਮ ਕਰਕੇਸੁੰਦਰਫੂਲਕੇ ਜਿਸਥਾਲਮੈਰਖੇਹੈਂ ॥ ਔਰ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਭਖਭੋਜਯ ਲੈਹਜਚੋਖਯਪੇਯਾਦਿਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਭੋਜਨ ਬਨਾਇਕੇਔਰ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਲੈਆਇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦਵਰਤ ਗਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਛਕਣੇਲਗੇ ਤਬ ਸੀਤਪ੍ਰਸਾਦਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਸਿਖਾਂਕੇ ਭਾਈਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਬਾਂਟਨੇਲਾਗਾ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਏਕਸਿਖ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਕੋ ਸੀਤਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਦੋਤੀਨ ਵਾਰ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਕੋ ਕਹਯਾਥੀ ਪਰੰਤੂਵਹੁ ਸਤਬਚਨ ਕਹਕੇਅਪਨੇਮੁਲਾਹਜੇ ਵਾਲਯਾਂਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਤਾਜਾਵੇ ॥ ਔਜਿਸਸਿਖਕੋ ਗੁਰੂਜੀਹੁਕਮਕਰੈ ਤਿਸਕੋ ਨ ਦੇਵੇ ਜਬਦੋਤੀਨਵਾਰ ਤਿਸ ਨੇਆਗਯਾਭੰਗਕਰੀ। ਬਡਾਪ੍ਰਮਾਦੀਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਹਜੂਰਕੇ ਬਚਨ ਕੋ ਖਾਤਰ ਹੇਠਾਂਹੀ ਨ ਲਯਾਵੇ ਸੁਣਕੇਹੀ ਅਨਸੁਣਿਆਂਕਰਦੇਵੇ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕੇਕਿਉਂ ਰੇ ਇਧਰਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਤੇਕਾ ਤੇਰਾਹਥਵਢੀਤਾਹੈ ਜਿਸਕੋਕਹਤੇਹਾਂ ਉਸਕੋਦੇਤਾਨਹੀਹੈ ਅਰ ਔਰਔਰਕੋਦੇਤਾ ਜਾਤਾਹੈ ॥ ਪੁਨਾਤਿਸਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਦੀਆਥੀ ਪਰੰਤੂਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਕੇਬਾਣ ਵਤ ਅਮੋਘਅਬਜੋਬਾਣ ਚਲਗਯਾਹੈ ਵਹੁਲਖਯਕੋ ਬੇਧੇਬਿਨਾਕੈਸੇ ਮਿਟੇ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇਭਾਈਮਤਾਬਸਿੰਘਲਾਂਗਰੀਲੰਗਰਮੈਗਯਾਤਬਆਗੇਭਾਈ ਬੁਧਸਿੰਘਫਲੌਰੀਕੇ ਸਰਦਾਰਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲੰਗਰਮੈਫੁਲਕੇ ਚੋਪੜਰਹੀ ਥੀ ॥ ਤਿਸਕੇਸਾਥ ਮਤਾਬਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਸੀਕੀਕੋਈ ਬਾਤਕਹਕੇਤਿਸਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਹਾਥਲਗਾਵਤਾਭਯਾ ॥ ਤਿਸਬਾਤਕਾਉਸ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇ ਬਹੁਤਬੁਰਾਮਾਨਯਾ ਪ੍ਰਥਮਭੀਮਤਾਬਸਿੰਘ ਬਡਾਸੁੰਦਰ ਔ ਚਪਲਬੁਧੀ ਥਾ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰਤਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇਬਡਾ ਕੋਪਕਰਕੇ ਅਪਨੇਪਤੀਆਗੇ ਜਾਇਕਹਯਾ ॥ ਤਬ॥ ਭਾਈਬੁਧਸਿੰਘ ਫਲੌਰੀਆ ਅਗਲੇਦਿਨ ਬਡਾਕੋਪਕਰਕੇ ਅਤੀਤੀਖਨਤੇਗ ਲੈਕੇਬਾਹਰ ਘਰਸੇਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਆਗੇਮਾਰਗਮੈ ਘੋੜੀਊਪਰਚੜਾਹੂਆ ਤਿਸਕੋਮਤਾਬਸਿੰਘ ਮਿਲਾ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬਸਰਦਾਰ ਬੁਧਸਿੰਘਨੇਬਡੇ ਕੋਪਕਰਕੇ ਮਤਾਬਸਿੰਘ ਕੋ ਕਹਾ ॥ ਅਰੇ ਨੀਚਬਯਭਚਾਰੀ ਹਮਾਰੀਇਸਤ੍ਰੀਕੋ ਮਸਕਰੀਸਹਤ ਹਾਥਲਗਾਇਕੇ ਅਬਸਾਬਤ ਜੀਵਤਾ ਹੀ ਜਾਹਿਗਾ ॥ ਸਰਦਾਰਬੁਧਸਿੰਘ ਕੇ ਵਾਕਕੋਸੁਣਕੇ ਔਤਿਸਕੇਹਾਥਮੈ ਨੰਗੀਤੇਗ ਦੇਖਕੇ ਭੈਭੀਤਹੋਕੇ ਮਤਾਬਸਿੰਘ ਘੋੜਵਾਕੋਪ੍ਰੇਰਕੇ ਭਾਗਚਲਯਾ ॥ ਤਬਦੌੜਕੇਬੁਧਸਿੰਘਨੇ ਤਿਸਕਾ ਸਿਰਤਕਾਇਕੇ ਤੇਗ ਚਲਾਈ ਤਬਸਿਰ ਤਿਸਕਾ ਬਚਗਯਾ ਔ ਦਹਨਾ ਹਾਥ ਕਟਗਯਾ ॥ ਤਬਘੋੜਵਾਕੋ ਭਜਾਇਕੇਲੰਗਰਮੈ ਜਾਇਘੁਸਯਾ ਬਡੇਖੇਦਕੋਔਸਰਮਿੰਦਗੀ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਜੋਤਿਸਕੇਪੀਛੇ ਬੁਧਸਿੰਘਭਾਗਯਾ ਆਵਤਾਥਾ ਤਿਸਕੋਔਰਸਿਖੋਂਨੇ ਬਲਕਰਕੇ ਪਕੜਕੇਸਾਂਤਕੀਆ ਤਿਸਕੇਕੋਪਕੋ ਨਿਵਰਤਕੀਆ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਹਜੂਰ

ਕੇਪਾਸਭੀ ਖਬਰਪਹੁਚੀ ਕੇਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਕਾਹਾਥ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਸੇ ਸਰਦਾਰ
ਬੁਧਸਿੰਘਨੇਕਟਦੀਆ ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਵਿਖਮਤਾ ਸੇ ਜਿਸਹਾਥਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਬਾਂਟਤਾ ਥਾ
ਤਿਸਪਾਪਸ ਤਿਸਕੇਹਾਥਨੇ ਕਟਹੀਜਾਣਾਥਾ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਜੋਔਰਭੀ ਕੋਈਵਿਖਮਤਾ
ਸੇਅਰਥਾਤ ਮਨਮੈਲੇਭਰਖਕੇ ਕਿਸੀਕੋਅਧਿਕ ਕਿਸੀਕੋਨਯੂਨ ਪ੍ਰਸਾਦਬਾਂਟੇਗਾ ਉਸਕਾ
ਭੀ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਹਾਥਕਟਜਾਵੇਗਾ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਵਾਕ੍ਯ ॥ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਜੋ ਬਾਂਟਈ
ਮਨਮੇਂ ਧਰਕੇ ਲੋਭ । ਕਹੈਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਸੁਣਨੰਦਜੀ ਸਦਾਰਹੇਤਿਸਸੋਗ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ
ਔਰਭੀਅਪਨੇ ਪਰਮਪ੍ਰੇਮੀਸਿਖੋਂਪ੍ਰਤੀ ਸਦਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇਭਏ ॥ ਐਸੇ ੨ ਅਪਰਾਧੋਂ ਸੇ
ਮਤਾਬਸਿੰਘਲਾਂਗਰੀਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਡੇਰੇਸੇਨਿਕਾਸਹੀਦੀਆ ॥ ਤਬਸਭਕੇਆਗੇਅਰਜ
ਮਤਾਬਸਿੰਘ ਕਰਤਾਭਯਾ ਕੇਮੁਝਕੋਅਬਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰਜੀਸੇਬਖਸਾਵਹੁ ॥ ਤਬਸਭਨੇਅਰਜ
ਮਤਾਬਸਿੰਘਵਾਸਤੇ ਕਰੀ ॥ ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੋਪਕਰਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨਸੇਉਠ ਖੜੇਹੂਏ ॥
ਅਰਕਹਾਕੇਲੇਹੁ ਇਸੇਕੋਬੈਠਾਇਦੇਵਹੁ ਹਮਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਤਬਸਭੀਗਿਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀਕੀ ਚਰਣੀਪੜੇ । ਫਿਰਕੋਈਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਠਾਕੁਰਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਪਾਸਮਤਾਬਸਿੰਘ
ਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇਮੁਝਕੋਆਪ ਗੁਰੂਜੀਪਾਸੋਂ ਬਖਸਾਵਹੁ ॥ ਤਬਸਮਾ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ
ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇ ਮਤਾਬਸਿੰਘਕੇ ਬਖਸਾਵਨੇਅਰਥ ਅਰਜਕਰੀ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਵੋਹਮਨੇਤੋ ਜ਼ਹਰਕਾਬੂਟਾ ਉਖਾੜਦੀਆਥਾ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮ ਫੇਰ ਮੁੜਕੇ
ਤਿਸਜ਼ਹਰਕੇਬੂਟੇਕੋ ਲਗਾਵਤੇਹੋ ਫਿਰਯੇਤੁਮਾਰੇਹੀ ਪੇਸ਼ਆਵੇਗਾ ਇਸਜ਼ਹਰਕੇ ਬੂਟੇਕਾ
ਤੁਮਕੋਹੀ ਫਲਖਾਣਾਲਾਗੇਗਾ ॥ ਪੁਨਾਬਚਨਕੀਆ ਬੁਲਾਵਹੁਮਤਾਬਸਿੰਘ ਕਹਾਂਹੈਤਿਸ
ਕੋ ਹਾਜਰਕਰੋ ॥ ਜਬਦੀਵਾਨਮੈ ਮਤਾਬਸਿੰਆਯਾ ਤਬਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘ ਨਾਂਗੇਕੋਹੁਕਮ ਹੂਆ
੨੫ ਜੂਤੇਕਾ ਇਸਪਰਚਲਾਹੋਵੇ ॥ ਪੁਨਾਤਿਸੇ ਪਿਛਲਾ ਅਪਰਾਧਬਖਸ਼ਕੇ ਲੰਗਰ ਮੈ
ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਾਦੇਤੇਭਏ ॥ ਯੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਲਵਪੁਰਵਿਖੇ ਬੈਠਣਾ ਮਤਾਬਸਿੰਘ
ਕੇਰਾਂਹੀਹੋਯਾਹੈ ਸੋਤਿਸਬਚਨਕਾਹੀ ਫਲਹੋਤਾਭਯਾ ਯੇਪ੍ਰਸੰਗ ਆਗੇ ਲਿਖੈਂਗੇ ਜਹਾਂ ਗੁਰੂ
ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕਾ ਲਿਖਣਾਹੈਤਹਾਂਪਰ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕਵਾਰਦਰਪਵਿਚ ਪਰੇਜਕੇ ਨਾਗਰੇ ਥ
ਥੇਹਕੇਊਪਰ ਉਤਰੇਹੂਏਥੇ ॥ ਤਹਾਂਕੇਸਰਦਾਰਨੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰੀ ॥ ਉਸਕੇ ਘਰੋ
ਸਰਦਾਰਨੀਭੀ ਮਥਾਟੇਕਨੇਵਾਸਤੇ ਆਈ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਜੋਪ੍ਰਸਾਦਅਪਨੇ
ਘਰਸੇਬਨਾਇਕੇ ਲਯਾਈਥੀ ਸੋਛਕਾਇਕੇ ਜਬਹਜੂਰਕੇ ਡੇਰੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸੀ ਤਬ
ਪ੍ਰਸਾਦਛਕਾਇਕੇ ਮਤਾਬਸਿੰਘਭੀ ਬਾਹਰਕੋਆਯਾ ॥ ਉਸੀਸਮੇਸਰਦਾਰਨੀ ਨੇ ਮਤਾਬ-
ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਾਥਹੀਅਪਨੇ ਲੈਗਈ ॥ ਇਧਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇਭੀ ਸਿਖੋ

ਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਫਰੋਜਪੁਰਕੀ ਸਰਦਾਰਨੀਕੇਸਾਥ ਏਕਹੀਪੀਨਸਮੈ ਬੈਠਕੇਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਤਿਸਕੇ ਘਰਕੋਚਲਾਗਯਾਹੈ ॥ ਹਜੂਰਨੇਉਸੀ ਸਮੇਹੁਕਮਕੋਪਕਰਕੇ ਦੀਆ ਕੇ ਅਬ ਤੁਮਨੇਉਸਕੋ ਡੇਰੇਮੇਵੜਨੇ ਨਹੀਦੇਣਾ॥ ਔਰਜੋਕੋਈਉਸਕੀ ਹਮਾਰੇਪਾਸ ਅਰਜ ਕਰਗਾ ਸੋਅੰਧਾਹੋਵੇਗਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਡੇਰੇਸੇਮਤਾਬਸਿੰਘ ਨਿਕਾਸਯਾ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਬਡੇ ੨ ਸਭਲੋਕੋਆਗੇ ਅਪਨੀਬਿਰਥਾ ਕਹਚੁਕਾ ਪਰੰਤੂਕੋਈਭੀ ਅੰਧਤ੍ਵਪਣੇਸੇ ਡਰਤਾ ਹੂਆ ਤਿਸਕੀਅਰਜ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਕਿਸੇਨੇਭੀ ਨ ਕਰੀ। ਭਲਾਜੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨਅਮੋਘ ਸ਼ਹਜੋਭੀਜਿਸਕੋ ਬਚਨਕਹਤੇਹੈਂ ਸੋਸਤ੍ਯਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਫਿਰਯੋਅੰਧਪਨੇ ਕਾ ਸ੍ਰਾਪਤੋਕੋਪਕਰਕੇਹੀ ਦੀਆਹੈ ਏਬਚਨਸਤ੍ਯਕਿਉਨਹੀਹੋਗਾ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਡੇਰੇਤੇਬਾਹਰਰਹਯਾਇਤਨੇਮੈਭਾਈਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਠਟੀਨੌਕਰੀਸੇ ਛੁਟੀਲੈਕੇਆਇ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਿਸਕੋਇਸਬਾਤਕੀ ਕੁਛਖਬਰ ਨਹੀਥੀ॥ ਪੁਨਾਤਿਸਕੇਆਗੇਮਤਾਬਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀਨੇ ਅਪਨੀਬ੍ਰਿਥਾ ਕਹੀਅਰਬਹੁਤ ਰੋਵਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨਮੈ ਅਤਿਕਰੁਣਾ ਆਇਜਾਤੀਭਈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਭਾਈਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਵੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇਮਤਾਬਸਿੰਘਲਾਂਗਰੀ ਕੀਅਰਜਕਰੀ॥ ਯੇ ਭਾਈਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਬਡਾਪ੍ਰੇਮੀਸਿੰਘਥਾ ਬਡਾਨਿਸਚੇਵਾਲਾ ਤਤਵੇਤਾਥਾ ਔਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਪਰਮਪਯਾਰਾ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਪਰਮਮਿਤ੍ਰਭੀਥਾ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇਵੋਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘਾ ਤੈਨੇਹੀਂਪਹਲੇ ਅਰੋਆਵਨਾਸੀ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਰੂਪ ਬਾਣਕਾ ਲਖਯ ਤੈਨੇਹੀ ਹੋਣਾਥਾ ॥ ਅਛਾਤੇਰਾ ਬਚਨਹਮਮੋੜਤੋਨਹੀ ਸਕਤੇ ਪਰੰਤੂਅੰਧਾਹੋਜਾਵੇਂਗਾ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ-ਸਿੰਘਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀ ॥ ਹੇਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਮੁਝਕੋ ਇਸਸ੍ਰਾਪਕੀ ਖਬਰ ਨਹੀਥੀ ਜੋਮੁਝਕੋ ਖਬਰਹੋਤੀ ਤਬਮੈਅਰਜ ਨ ਕਰਤਾ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਭੀਲਕਾ ਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂਕਾ ਸੇਵਕਆਪਕੇ ਲੰਗਰਕੀ ਸੇਵਾਕਰਤਾਥਾ ਅਤਯੰਤਦੀਨਹੋਕੇ ਮੇਰੇਆਗੇ ਤਿਸਨੇਕਹਯਾ ਕੇਮੇਰੀਅਰਜ ਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਕੋਈਨਹੀਕਰਤਾਹੈ ॥ ਆਪਪਰੋਪਕਾਰੀ ਹੋ ਆਪਮੁਝਕੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਸੇ ਬਖਸਾਲੇਵਹੁ ਆਪਕਾਟਹਲੀਆ ਜਾਨਕੇ ਮੈਨੇਭੀ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀਹੈ ਆਗੇਜੋਆਪਕੀ ਰਜਾਇ ॥ ਬਚਨਹੂਆ ਜੋਬਾਣਚਲਗਯੋਹੈ ਸੋਤੋਅਬਫਿਰਤਾ ਨਹੀਹੈ ॥ ਅਛਾਆਪ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂਵਿਖੇ ਅੰਜਨਕੀ ਤਰਹ ਖੰਡਕੋਰੀ ਪਾਵਤੇਰਹੋਗੇ ਤਬ ਅਪਨੇਸਰੀਰਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾਸੁਤੰਤ੍ਰ ਸਾਧਨੇਮਾਫਕ ਬਨੇਰਹੁਗੇ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਅਬਤੁਮ ਨੌਕਰੀਛੋਡਦੇਵਹੁ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਕੀ ਤੁਮਕੋਕੁਛ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨ ਰਹੇ ਗੀ ਅਯਾਚਤਹੀ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਤੁਮਕੋ ਮਿਲਤਾਰਹੇਗਾ ਤਬਔਰਭੀ ਕੋਈਕਾਰਯ ਤੁਮਾਰਾ

ਅਟਕਣਾ ਨ ਰਹੇਗਾ ॥ ਐਸੇਵਰਦਾਨਦੇਕੇ ਤਿਸਕੋਬਿਦਾ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਕਈਵਾਰ ਮਤਾਬਸਿੰਘਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਡੇਰੇਮੈਂਤੇ ਨਿਕਾਸਦੇਤੇਰਹੇ ਫਿਰਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸਿਖ ਗੁਰੂਜੀਕੇਅਗੇ ਅਰਜਕਰਕੇ ਡੇਰੇਮੈਂਵਾੜ ਲੇਤੇਭਏਪਰੰਤੂਸੋਟਿਆਂ ਕਾ ਹਲਾਖੂਬਕਰਾਇ ਕੇਡੇਰੇਮੈ ਤਿਸਕੋਵਾੜਤੇਥੇ ॥

ਦੋ:-ਸਰਬ ਸਕਤ ਸਰਬਾਤਮਾਂ ਜਾਮੈ ਸਰਬ ਰਹਾਇ ।
ਸਰਬ ਰੂਪ ਸਭ ਤੇ ਪਰੈ ਤਾਂ ਪਦ ਕਵਿ ਬਲਜਾਇ ॥ ੴਤਤਸਤ

ਇਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੧੬ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

੧੭ ਅਧ੍ਯਾਇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਾ

ਦੋ:-ਦੀਨ ਦਯਾਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਅਤਿ ਸਹਨ ਸਕਤ ਪਰਪੀਰ ।
ਬਖਸ਼ਨ ਹੇਤੁ ਸੁਪੰਥਕੇ ਭੇਜੈਂਗੇ ਨਿਜ ਬੀਰ ॥ ੧ ॥
ਅਲਖ ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਯਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ।
ਨੀਤਿ ਹੀਨ ਇਨ ਸਿਖਨ ਕੀ ਦੀਜੈ ਸਭਾ ਉਠਾਇ ॥ ੨ ॥

ਅਠਾਰਾਸੈਨਿੜਿਨਵੇਂਮੈ ੧੮੯੯ ਮੈ ਦਛਪਦੇਸਮੈ ਬਿਚਰਤੇਹੂਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀ ਲਵਪੁਰਕੇ ਸਮੀਪਐਰਾਵਤੀ ਰੀਗਾਕੇਸਮੀਪ ਆਇਉਤਰੇ ॥ ਤਬਏਕਦਿਨ ਥੋੜੀ ਸੀ ਅੰਧੇਰੀਆਈ॥ ਤਬਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕਾ ਔਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਕੇਦੋਨੋਨਿਸ਼ਾਨ ਗਿਰਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਏਕਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬਵਾਲਾ ਨਿਸਾਨਸਾਹਿਬ ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਜਾਇ ਪੜਾ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਬੁੰਗੇਕਾ ਨਿਸਾਨਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬਕੇ ਚੌਕਮੈ ਜਾਇ ਪੜਾ ਦੋਨੋਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਤੀਨਤੀਨ ਟੁਕੜੇਹੋਕੇ ਗਿਰਜਾਤੇਭਏ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀਕੇਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਨਿਸਾਨਭੀ ਤੀਨਟੁਕੜੇਹੋਕੇ ਗਿਰਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤੈਸੇਹੀਪਾਂਵਟੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਟਨੇ ਸਾਹਿਬਕਾ ਕੇਸਗੜ, ਆਨੰਦਪੁਰਸਾਹਿਬਕਾ, ਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾ, ਦਮਦਮਾਸਾਹਿਬ ਤੇ ਮੁਕਤਸਰਕਾ ਅਬਚਲਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਐਸੇਬਡੇਛੋਟੇ ਸਰਬ ਗੁਰੁਦੁਆਰਿਆਂਕੇ ਨਿਸਾਨਸਾਹਿਬ ਏਕਹੀਦਿਨਮੈ ਏਕਹੀਛਿਨ ਪਲਘੜੀ ਵਾਰਤਿਥੀ ਮੈਗਿਰਜਾਤੇਭਏ ਤੀਨ ੨ ਟੁਕੜੇਹੋਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕਾਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਲਭਾਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਗਿਰਾਹੀਪੜਾਹੈ ਹਮਨੇਭੀਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਦੇਖਾਹੈ ॥ ਅਰ

ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਕਰਾਇਕੇਔਰ ਸਰਬਗੁਰੁਦੁਆਰਿਓਂ ਕੇਨਿਸਾਨ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਸਿਖੋਂਨੇਖੜੇ ਕਰਲੀਏਥੇ ॥ ਏਕਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਪ੍ਰਸਿਧ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਡੇਰਾਹੈ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਸੇ ਬਾਹਰਮੀਲਭਰ ਤਹਾਂਕਾਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਗਿਰਾਥਾ ਔਰਗੁਰੁਦੁਆਰੇਮਾਤ੍ਰੋਂਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਸਾਹਿਬ ਗਿਰਜਾਤੇਭਏ ਖਡੂਰਸਾਹਿਬ ਕਾ ਬਾਵਲੀਸਾਹਿਬਕਾ ਕੁਰੁਖੇਤ੍ਰਮੈ ਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀਕੇ ਅਸਥਾਨਕਾ ਚਮਕੌਰਸਾਹਿਬ ਕਾ ਧਮਧਾਣਸਾਹਿਬਕਾ ਸਭਕੇਨਿਸਾਨ ਏਕਹੀਛਿਨਮੈਂ ਗਿਰਜਾਤੇਭਏ ਏਹੀਬਡਾਭਾਰੀ ਉਪਦ੍ਰਵ ਅਸਚਰਯਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਇਸਵਾਰਤਾਕੀ ਸਭਕੇਮਨਮੈਂ ਬਡੀਸੋਚਬਿਚਾਰ ਉਤ ਪਤ ਹੋਤੀਭਈ ॥ ਪਰੰਤੂਇਸ ਉਪਦ੍ਰਵਕੀ ਸਾਂਤੀ ਕਾ ਉਪਾਇ ਕਿਸੀਕੇ ਬੀਚਾਰਮੈ ਨ ਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਬਡੇ ੨ ਭੂਕੰਪਆਦਿਕ ਉਲਕਪਾਤਆਦਿਕ ਉਪਦ੍ਰਵਦਿਖਾਈ ਲਾਗੇ ਦੇਨੇ ॥ ਤਬਜਿਨਸਿਖੋਂਨੇ ਪੂਰਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇਅਰਜ ਕਰੀਥੀਕੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਆਪਸਰਬਕਲਾ ਸਾਮ੍ਰਥਹੋ ਇਨਕੇਪਿਛਲੇ ਪਾਪਬਖਸਕੇ ਆਗੇਇਨ ਸਿਖਨ ਕੋ ਸੁਭਮਾਰਗ ਮੈ ਡਾਰੋ ॥ ਉਨਸਿਖਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਸ੍ਰੀਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪੁਜਾਰਯੋਂਕਾ ਮਹੰਤਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘਤਿਸਕੋ ਅਪਨੇਪਾਸਬੁਲਾਇਕੇ ਯੇਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸਮਝਾਵਤੇਭਏ ॥ ਅਬਤੁਮ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਹਮਾਰੀ ਜਬਾਨੀਸਭ ਸਰਦਾਰਾਂ ਕੋ ਅਜੀਟਨ ਕੁਮੇਦਾਨਸਿਪਾਹੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਪਾਤਸਾਹ ਪ੍ਰਯੰਤਸਰਬ ਕੋ ਸੁਣਾਇਕੇ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕਹਦੇਣਾ ॥ ਅਬਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖਕੀ ਸਚੀਦਰਗਾਹ ਮੈਤੁਮਾਰੇਨਿਸਾਨ ਗਿਰਗਏਹੈਂ। ਅਬਤੁਮਅਪਨੇ ਰਾਜਕੀਰਖ੍ਯਾਰਥ ਉਪਾਇਕਰਲੇਵਹੁ ॥ ਐਸੇ ਨ੍ਰੰਕਹਣਾਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇਪੰਥਮੈਹਮਾਰੇਕੋ ਭਵਿਖ੍ਯਤਕੀ ਬਾਤਕੋਈਕਹਨੇ ਵਾਲਾਨਹੀਥਾ ਯਾਂਤੇਰਾਜਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਾ ਉਪਾਇਨਹੀ ਬਨਸਕ੍ਯਾ ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਤੁਮਲੋਕੋਂਕੋ ਭਾਵੀਕੀ ਬਾਤ ਸੂਚਨ ਕਰਾਇ ਦਈਹੈ ॥ ਪੁਨਾਜੇਵਹੁ ਪੂਛੈਕੇਹਮਤੋ ਕੁਛਜਾਨਤੇਨਹੀਹੈਂ ਹਮਕ੍ਯਾਉਪਾਇ ਕਰੈ ॥ ਤਬ ਉਨਸੇਕਹਦੇਨਾ ਕੇਪੂਰਬਕਾਲਮੈਭੀ ਯੁਧਿਸ੍ਰਆਦਿਕ ਰਾਜੇ ਰਾਜਸੇਭ੍ਰਸ੍ਰ ਅਰਥਾਤਗਿਰੇ ਹੂਏ ਫਿਰਯਗ੍ਯਰੂਪੀ ਉਪਾਏਕਰਕੇ ਅਪਨੇਰਾਜਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਤੁਮਭੀ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰਖਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਅਰਥ ਯਗ੍ਯਰਚੋ ॥ ਜੇਵਹੁਕਹੈਕੇ ਹਮਯਗ੍ਯਕੇ ਕਰਣੇ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰਨਹੀਜਾਨਤੇ ॥ ਤਬਕਹਣਾਕੇ ਈਹਾਂਹਮਾਰੇ ਪਾਸਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਨਿਸਾਨਸਾਹਿਬਕੇ ਨੀਚੇਖੜੇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਸੁਧਸਰਲ ਨਿਸਕਪਟ ਮਨ ਹੋਕੇਬੇਨਤੀਕਰੋ ਔਪਿਛਲੇਅਪਨੇ ਪਾਪੋਂਕੋਬਖਸਾਵਹੁ ਭੇਟੇਦੇਭਰੋ ਤਨਖਾਹਬਖਸਾਵਹੁ ਦੋਰੁਪੈਪਯਾਦਾ ਪਾਂਚਰੁਪੈਅਸ੍ਵਾਰ ਦਸਰੁਪੈ ਜਿਮਾਦਾਰ ਪਚੀਸਰੁਪੈ ਸੂਬੇਦਾਰ ਪਚਾਸਰੁਪੈ ਅਜੀਟਣ ਕੁਮੈਦਾਨਸੌ ਕਰਨੈਲਜਰਨੈਲਪਾਂਚਸੈ ਹਜਾਰਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਦਾਰਜਾਗੀਰਦਾਰ

ਲਖਰਾਜ਼ਾ ਪਚਾਸਹਜ਼ਾਰ ਸੂਬਾ ॥ ਯੇਸਭਰੁਪਯਾਇਕਠਾ ਕਰਕੇਦਿਧੀਸਹਤਰਾਯਤੇਵਜ਼ੀਰ
ਕਰਾਂਵੈਹਮਤੁਮਰੇ ਕੋਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀਸੇਬਖਸਾਇ ਕੇਫੇਰਤੁਮਾਰਾਨਿਸਾਨ ਸਾਚੇਦਰ
ਬਾਰਮੈਖੜਾਕਰਾਇਦੇਵੈਗੇ ॥ਜੇਵਹੁਕਹੈਕੇਹਮਨੇਕਜ਼ਾਪਾਪਕੀਆਹੈ ਜੋਤਨਖਾਹਲੁਆਵੈ ॥
ਤਬਉਸਕੋ ਕਹਦੇਨਾਕੇਜੋ ਹਜ਼ੂਰਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਤੁਮਲੋਕੋਂਕੀਰਖ੍ਯਾਵਾਸਤੇ
ਰਹਤਮਿਰਯਾਦਾ ਕਹੀਥੀਸੋਤੁਮਲੋਕ ਰਹਤ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੋਭੂਲਗਯੇਹੋ। ਔਰਜੋਕੁਛਤੁ
ਮਾਰੇਕੋਦ੍ਰਬ੍ਯ,ਇਕਠਾਕਰਕੇ ਦੇਨੇਲਾਗੈਤੁਮਨੇ ਤਬਏਕਵਿਰਾਟਕਾ ਮਾਤ੍ਰਭੀਅੰਗੀਕਾਰ ਨ
ਹੀਕਰਣੀਪ੍ਰਤ੍ਯੁਤ ਅੰਨਪਾਨੀਭੀਏਹਾਸੇਲੈ ਜਾਇਕੇਅਪਨਾਹੀਖਾਵਣਾ। ਔਰਜੋਕੁਛ ਇ
ਸ ਹਮਾਰੇਬਚਨੋਕਾਉਤ੍ਰਦੇਨਗੇ ਹਮਕੋਆਇ ਕਹਣਾਔਰਕੁਛਉਹਾਂ ਤੇਦ੍ਰਬ੍ਯਨਹੀ ਲ੍ਯਾਵ
ਣਾ॥ ਐਸੇਉਪਦੇਸਦੇਕੇਔਰ ਅਛੇ੨ ਬੁਧੀਵਾਨਸਿੰਘਸਾਥ ਦੇਕੇਭਾਈਮਖਨਸਿੰਘਕੋ ਲਵਪੁ
ਰਮੈਮਹਾਰਾਜਜੀਭੇਜਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਲਵਪੁਰਮੈਜਾਇਕੇ ਸਰਬਸਰਦਾਰਾਂਨਕੋ ਇਕਤ੍ਰਕਰਕੇ
ਕਹਨੇਵਾਲਯੋਂ ਮੈਬਡਾਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪ੍ਰਗਲਭਭਾਈ ਮਖਨਸਿੰਘ ਸਿੰਘਕੇਸਮਾਨ ਸਭਾਮੈਗਰਜ
ਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਾਇਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸੇਰਸਿੰਘ ਤੇ
ਆਦਿਲੈਕੇ ਜਿਤਨੇਕਮੰਤ੍ਰੀ ਮੁਸਾਹਿਬਸਰਦਾਰਥੇ ਸੋਸਾਰੇਹੀਸੁਨਕੇ ਬਡੇਅਸਚਰਯ ਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਕੇਈਕ ਸੁਧਾਵਾਨ ਪੁਰਖ ਦੀਰਘਦਰਸੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨੋਕੋ ਸਤ੍ਯ
ਕਰਕੇ ਮਾਨਤੇਭਏ ॥ ਔਕੇਈ ਅਲਪਦਰਸੀ ਨਿਰਬੁਧ ਸੁਧਾਹੀਨ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨੋ ਕੋ
ਮਿਥ੍ਯਾਹੀਮਾਨਤੇ ਭਏ॥ ਕੇਈਤੋਰਾਜਸਭਾਮੈ ਬੋਲਉਠੇ ਜੋਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਜੈਸੇਬਚਨ
ਕਹਤੇਜੇਹੈਂ ਸੋਸਭਸਤਬਚਨ ਹੈਂ ਕਾਹਤੇਵੋ ਕਰਾਮਾਤਸਾਹਿਬ ਹੈਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲਦਰਸੀ ਹੈ ਜੋ
ਉਨੋਂਨੇ ਕਹਤੇਜਾਹੈ ਸੋਠੀਕ ੨ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਹੋਵੇਗਾ ਇਸਵਿਖੇ ਮਿਥ੍ਯਾਰੰਚਕ ਭੀਨਹੀ
ਹੈ ।, ਸੋਅਪਨੇਰਾਜ੍ਯ ਦੇਸਸਰੀਰਕੀ ਰਖ੍ਯਾਅਰਥ ਸਤ੍ਯਪੁਰਖੋਂਕੇ ਬਚਨੋਂਕੇਅਨੁਸਾਰ
ਵਰ ਤਣਾਚਾਹਜੇ ਤਬਸੁਖਰਹੇਗਾ ॥ ਔਕੇਈਕਅਭਾਗੀ ਸੰਗੀਸਾਥੀ ਪਰਿਵਰਸਹਤ ਦੁਖ
ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਡੂਬਨੇ ਵਾਲੇ ਦੁਰਬੁਧੀ ਅਲਪਦਰਸੀ ਬੋਲਉਠੇ ॥ ਹਾਂ ਠੀਕਹੈ ਭਾਈ
ਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਅਬਡੇਰਾਬਾਂਧ੍ਯਾਹੈ ਰੋਟੀਆਂਖਾਣੇਵਾਲੇ ਲੋਕਬਹੁਤਸੇ ਏਕਠੇਹੋਗਏਹੈਉਨ
ਧਨਕੀਲੋੜ ਅਬਬਹੁਤੀਹੀ ਲਗਗਈਹੈ॥ ਅਪਨੇਆਪਕੋ ਪੂਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਔ ਧ ਨ ਕੇ
ਇਕਠੇਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਯੇਪਾਖੰਡਬਨਾਇਕੇ ਹਮਾਰੇਪਾਸਅਪਨੇ, ਸਿਖੋਂਕੋਭੇਜ ਦੀਆਹੈ ॥
ਹਮਾਰਯਾਂਬਾਤਾਂ ਸੁਣਕੇਸਭੀ ਲੋਕਡਰਜਾਵੈਗੇ ਔਹਮਕੋਬਡਾ ਸਿੱਧਜਾਨਕੇ ਹਮਕੋਬਹੁਤ
ਮਾਨੇਗੇ ਭਲਾਜਿਨਕੇ ਮਨਮੈਅਪਨੀ ਬਡਾਈਕੀਐਸੀ ਲਾਲਸਾਹੈ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਹਮਾਰਾ
ਸੋਫਾਚਲਜਾਇਗਾ॥ ਉਨਕੇਬਚਨ ਕੈਸੇਸਤਹੋਸਕਤੇਹੈਂ॥ ਯੇਹਮਾਰਜ਼ਾਂਫੌਜਾਂਤੋਪਾਂ ਰਹਕਲੇ
ਖਜ਼ਾਨੇ ॥ ਐਸਾਕੌਣਹੈ ਜੋਹਮਾਰੇਉਪਰ ਆਜਹਾਥਉਠਾਵੇ ਕਿਸਕੀ ਸਾਮਰਥਹੈ ਜੋਹਮਾਰਾ

ਸਾਮਨਾਕਰੇ ॥ ਔਜੋਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਕੇ ਇਤਨਾ ੨ ਦੰਡਭਰੋ ਕ੍ਯਾ ਹਮਾਰਾ ਖੇਤੀਕੋਹਾਥ ਲਗਾਯਾਹੈ ਜੋਹਮਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਇਕੇਦੰਡਭਰੈਂ ॥ ਹਾਂ ਭਾਈਸਾਹਿਬਕੋ ਧਨਕੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਬਹੁਤਸੀ ਲਗਗਈਹੈ ਡੇਰੇਕੇਹੇਤੁਸੇ ਸੋ ਈਹਾਂ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਇਜਾਵੈ ਹਮਸਭਖਾਲਸਾ ਮਿਲਕੇਦੋਚਾਰ ਲਾਖਰੁਪਯਾ ਏਕਠਾਕਰਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਕਿਉਂਖਾਲਸੇ ਪੰਥ ਕਾ ਬੁਰਾਚਿੰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਫਰੇਬ ਬਨਾਇ ੨ ਕੇਸਿਖੋਂਕੋ ਖਾਲਸੇ ਪਾਸ ਡਰ ਪਾਇ ੨ ਭੇਜਤੇਹੈਂ ॥ ਆਗੇਇਸਤ੍ਰਾਂਤੇ ਨਹੀਹੈਂ ਜੋਬਚਿਆਂਪਹਰਣੇ ਵਾਲਜਾਂਡਰਜਾਵੈਂਗਯਾਂ ਇਤਯਾਦਿਕ ਆਪੋਆਪਨੀ ਬੁਧੀਕੇਅਨੁਸਾਰ ਔਰਭੀਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਕੁਤਸਿਤਬਾਤੈ ਬਨਾਇ ੨ ਕੇਕਹਤੇਭਏ ॥ ਉਨਕੀਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੀਨਬੁਧੀਦੇਖਕੇ ਪੁਨਾਭਾਈਮਖਣ ਸਿੰਘਨੇਕਹਯਾ ਕੇਯੇਰਾਜਲਖਮੀ ਤੁਮਾਰੀਅਬ ਚਲੀ ਹੈ ॥ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜੀਕੇ ਵਚਨਸਭੀਸਚੇਹੈ ਯਥਾਰਥਐਸੇਹੀ ਵਰਤੈਂਗੇ ਜੈਸੇਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਹਤੇਜੇ ਹੈਂ ॥ ਚਿਲੇ ਸੇ ਨਿਕਸਯਾਹੂਆ ਬਾਣਪੀਛੇਕੋ ਮਾਰਨਹੀਕਰਤੇਹੈਂ ਔ ਨ ਫਿਰਆਇਕੇ ਚਿਲਪਰਚੜਤੇਹੈ ਇਸਵੇਲੇਕੋ ਫਿਰਪਛੋਤਾਉਗੇ ਹਾਥਮਰੋੜਕੇ ੨ ਇਸਵੇਲੇਕੋ ਫਿਰਲਭੋਗੇ ਫਿਰਏਹਵੇਲਾ ਆਪਲੋਕੋਂਕੇ ਹਾਥਨਹੀਆਵੇਗਾ ॥ ਹਮਾਰੇਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਕੇਬਾਣੋਵਤਅਮੋਘਹੈ ਇਨਾਬਯਰਥ ਕਬੀਨਹੀਹੋਵਣਾਹੈ ਆਪਲੋਕਭੂਲ ਤੇਹੋਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸੋਚਵਿਚਾਰਕੇਇਨਕੋਦੇਖੋਜੋਬੇਦਸਾਸਤ੍ਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਏਇਨਕਾਏਕਹੀ ਮਤ ਹੈਗਿਰਿ ॥ ਬਸੁਧਾਅਰਪਵਨ ਜਾਇਟਰੋਇਕਸਾਧੁਬਚਨਅਟਲਾਧਾ॥ ਸਤਪੁਰਖੋਂਕੇਬਚਨ ਕਬੀਭੀਮਿਥਯਾਨਹੀ ਹੋਵੈਂਗੇ ਚਾਰੋਯੁਗੋਮੈਏਈਰੀਤੀਚਲੀਆਈਹੈ ਕੁਛਯੇਆਜਨਹੀਬਾਤ ਨਹੀਹੈਤੁਮਭੂਲੋਮਤ ॥ ਐਸੇਕਹਕੇ ਭਾਈਮਖਨਸਿੰਘਸਿੰਘਹੁ ਕੋਸਾਥਲੈਕੇਡੇਰੇ ਮੈਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਵੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਆਗੇਜੋਸਿਖੋਂਨੇ ਪਦਾਰਥਕੀਤ੍ਰਿਸਨਾ ਵਾਲੀਬਾਤ ਕਹੀਥੀਇਤਯਾਦਿਕਸਾਰੀ ਕਥਾਲਵਪੁਰਕੀਸੁਣਾਦੇਤਾਭਯਾ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਦੀਵਾਨਮੈਬਿਰਾਜ ਮਾਨਹੂਏ੨ਬਾਏਹਾਥ ਪੈ ਦਾਹਨਾਹਾਥਮਾਰਕੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇਕ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭੂਏ ਵੋਟ ਟੂਟੇਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇਭਾਈਕੋਪਦਾਰਥ ਕੀ ਲੋੜਲਗਗਈਹੈ ॥ ਜਬਹਮਕੋਹੀ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਲੋੜਲਗਜਾਵੇਗੀ ਤਬਤੁਮੈਕੈਸੇ ਬਖਸੈਂਗੇ ॥ ਤ੍ਰਿਸਨਾਲੂ ਪੁਰਖ ਤੋ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇਕਪਟ ਛਲਕੇਬਚਨ ਕਹਕੇਦੂਸਰੇ ਕੋ ਠਗਯਾਚਾਹਤਾਹੈ ਵੋ ਕੈਸੇ ਬਖਸਸਕਤੇਹੈ॥ ਪ੍ਰਿਥਮਜਬਆਪਹੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਰੂਪੀ ਅਗਨੀਮੈਜਲਰਹਯੋਹੈ ਤਬਅਗਨੀ ਕੇਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਦੂਸਰੇਕੀਕੈਸੀ ਰਖਯਾਕਰੇਗੋ॥ ਇਸਤੁਛ ਪਦਾਰਥਕੀ ਕਯਾਬਾਤਹੈ॥ ਹਮਾਰੇ ਦਰਕੇਜੋਸਰਮਾਪਤਿਹੈ ਸਰਮਾਨਾਮ ਕੁਤੀਕਾਹੈ ਸਰਮਾਪਤਿ ਨਾਮਕੁਤੇਕਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹਮਾਰੇਦਰਕੇ ਕੁਤੇਭੀਇੰਦ੍ਰਪਦਵੀਕੋ ਅਤਿਤੁਛਜਾਨਕੇ ਇੰਦ੍ਰਕੇਰਾਜ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਭੀ

ਇਛਾਨਹੀਕਰਤੇਹੈਂ ਤਬਇਸ ਲੋਕਕੇਰਾਜ ਪਦਾਰਥਕੀ ਕ੍ਯਾਕਥਾਹੈ ॥ ਹਮਨੇ ਕੇਵਲ ਤੁਮਾਰੇਭਲੇਕੀ ਇਛਾਕਰਕੇ ਤੁਮਕੋਭਵਿਖ੍ਯਤ ਸੂਚਨਕਰਾਈ ਥੀ ॥ ਸੋ ਤੁਮਾਰਾ ਅਬ ਵਿਨਾਸਕਾਲ ਸਮੀਪਆਯਾਹੂਆਹੈ ॥ ਵਿਨਾਸਕਾਲੇ ਵਿਪ੍ਰੀਤਬੁਧੀ ਇਸਸੇ ਇਨ ਸਿਖੋਂ ਕੀਬੁਧੀਵਿਪਰਜੇ ਹੋਗਈਹੈ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਜੀਕੀ ਭਾਵੀਬਡੀ ਅਮੇਟਹੈ ਤਿਸਕੋਕੌਨਮੇਟੇ। ਅਬਇਨਸਿਖੜਿਓਂ ਕੋ ਨਾਈਕੇਨਾਈ ਧੋਬੀਕੇਧੋਬੀ ਛੀਪੇਕ ਛੀਪੇ ਲਹਾਰ ਕੇ ਲੁਹਾਰ ਕਹਾਰਕੇਕਹਾਰ ਤ੍ਰਖਾਣਕੇਤ੍ਰਖਾਣ ਬਨੀਏਕੇਬਨੀਏ ਜਾਟੋਕੇਜਾਟ ਬਨਾਇਕੇ ਇਨਕੇਸ਼ਸਤ੍ਰ ਛੀਨਕੇਤੇ ਹਲਕੇਮੁਨੇ ਗੁਡਸਾਂਬਸੋਲੇ ਹਥੌੜੇ ਤਰਾਜੂ ਬਹੇਘੜਾਂ ਇਨਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਜਾਤੀਕੇਸੰਦ ਇਨਕੇਹਾਥਮੈ ਦੇਕੇਫਿਰ ਉਨਹੀਦੁਕਾਨੋਮੈ ਵਾੜਦੇਨ ਹੈਂ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਅਤਿ ਦੀਨਦੁਖੀ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਜਾਨਕੇ ਇਨਕੇਊਪਰ ਸ਼ੇਰਕਾਮ੍ਰਿਗਾਨ ਦਯਾ ਕਰਕੇਪਾਇਕੇ ਇਨਕੋਂ ਸਯਾਰੋਂ ਸੇ ਸਿੰਘਬਨਾਯਾ ਥਾ ॥ ਔ ਇਨਕੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਰਾਜਾ ਬਨਾਯਾਥਾ ਯੇਬਰਤਨਛੋਟਥੇ ਔਵਸਤੁ ਇਨਮੈਬਹੁਤਸੀ ਪੜਗਈਹੈ ਅਬਯੇਫੂਟਨਿਕਸੇ ਹੈ ॥ ਹਜੂਰਕੀਬਤਾਈਹੂਈ ਨੀਤੀਕੀ ਮਿਰਯਾਦ੍ਹ ਕੋ ਛੋਡਕੇਅਨੀਤੀ ਕਰਣੇਲਾਗ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਅਬਯੇਰਾਜਕੀ ਲਾਯਕਨਹੀ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਇਨਸੇਰਾਜਪਾਟ ਖੋਸਕੇ ਹਮ ਨੇ ਇਨਕੋ ਫਿਰਉਨਹੀ ਦੁਕਾਨੋਂਮੈ ਵਾੜਦੇਨਾਹੈ ਹਮਕੋ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀਕਾ ਏਹੀ ਹੁਕਮਹੈ ਕੇਇਨਕੇਸ਼ਸਤ੍ਰ ਛੀਨਕੇ ਰਾਜ ਸੇ ਭ੍ਰਸ਼ਟਕਰਕੇ ਇਨਕੋ ਉਨ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਪੂਰਬਲੀਦੁਕਾਨੋਮੈ ਵਾੜਦੇਨਾ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਇਨਸੇਰਾਜ ਖੋਸਕੇ ਫਿਰ ਕਿਸਕੋ ਰਾਜਦੇਵੇਂਗੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀਕਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਇਸਪ੍ਰਿਥਵੀਕੇ ਰਾਜਵਾਸਤੇਲੰਡਨਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਬੁਲਾਯਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਔ ਲਾਹੌਰਕੀਆਂ ਗਲੀਆਂਭੀਅਬ ਬਹੁਤਹੀ ਗੰਦੀਆਂ ਹੋਰਹੀਆਂ ਹੈਂ ਤੇ ਮਾਰਗਭੀ ਪੂਰਬਬਨਾਏਹੂਏ ਰਾਜਸੋਂਕੇ ਸਭਬਿਗੜਗਏਹੈਂ ਜੋਲੰਡਨਸੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਰਾਜਾਆਵੇਗਾ ਨਾਲੇਵਹੁਸੁਧਾਸਰ ਔ ਲਵਪੁਰਕੀ ਗਲੀਆਂ ਸਾਫਕਰਾਵੇਗਾ ਪਕੀਆਂ ਬਨਾਇ ਦੇਵੇਗਾ ਨਾਲੇਰਸਤੇ ਬਡਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਬਨਾਇਦੇਵੇਗਾ ॥ ਐਸਾਸ੍ਵਪਚਤਰ ਰਾਜਾਲੰਡਨਸੇ ਬੁਲਾਯਾ ਹੈ ਵਹੁਰਾਜਕਰੇਗਾ ॥ ਜੈਸੇਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਇਮਨਾਬਾਦ ਮੈ ਦੋਚਾਰਸੰਤਹੁ ਸੇ ਮਿਲਕੇ ਭਿਖ੍ਯਾਮਾਂਗਨੇ ਗਯਾਥਾ ਸਾਰਾਦਿਨ ਫਿਰਤੇਰਹੇ ਪਰੰਤੁਭਿਖ੍ਯਾਕਾ ਅੰਨਕਹੂੰਸੇ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ॥ ਪੁਨਾਸੰਧ੍ਯਾਕੇ ਸਮੀਪਹੂਏਤੇ ਭਾਈਮਰਦਾਨਾ ਏਕਪਠਾਨਕੇ ਘਰਭੀਤਰ ਚਲ ਜਾਤ ਭਯਾ। ਤਿਸਕੇਘਰਕਾ ਮਾਲਕਪਠਾਣਭੀਤਾਤਕਾਲਆਇਕੇ ਘਰਕੇਭੀਤ੍ਰਜਾਯੇਧਸਯਾ ॥ ਭਿਖ੍ਯਾਰਥੀਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇਕੋ ਖੜਾਦੇਖਕੇ ਵਹੁਪਠਾਨ ਮਹਾਂਕ੍ਰੁਪਤਹੋਤਾਭਯਾ ਕੋਪਸੇ ਭਾਈਮਰਦਾਨੇਕੋ ਬਹੁਤਸੇ ਦੁਰਵਚਨਭੀ ਤਿਸਨੇਕਹੇ ਔ ਧਕੇਪਰਧਕਾ ੨ ਮਾਰਕੇ ਭਾਈਮਰਦਾਨੇਕੋ ਬਾਹਰਫੈਂਕ ਦੇਤਾਭਯਾਐਸੇਤਿਸਪਠਾਣਕੇਧਕੇਲਨੇਸੇ ਭਾਈਮਰਦਾਨੇ

ਕੋ ਬਹੁਤਹੀਓਟਾਂ ਲਗਾਣਾਂ ॥ ਤਬਭਾਈਮਰਦਾਨਾ ਸਾਰੇਸੰਤੋਂਕੇ ਸਹਤ ਸੰਧ੍ਯਾਕੋ ਅੰਨਸੇ
ਬਿਨਾਂਭੁਖੇਹੀਮਾਰ ਖਾਇਕੇਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਇਮਨਾਵਾਦ ਸ਼ਹਰ ਸੇ ਬਾਹਰਕੋਣੀਪਰ ਜਹਾਂ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਜੀ ਜਹਾਂਬੈਠੇਥੇ ਤਹਾਂਆਇਜਾਤੇਭਏ ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ
ਸਾਹਿਬਜੀ ਉਨਪਠਾਣੋਂਕਾ ਕੁਕਰਮ ਅਨੀਤੀ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇਖਕੇ ਆਪਨੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਸ਼ਕਤੀ
ਕਰਕੇ ਆਠਪਹਰਕੇ ਅੰਤਰਹੀ ਕਾਬਲਸੇਬਾਬਰਕੋ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨਕਾ ਰਾਜਾ
ਬਨਾਇਦੀਆਥਾ ਯੇਕਥਾਜਨਮਸਾਖੀ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ॥ ਉਸੀਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਸਕੋਪ
ਹੋਕੇ ਆਸਾਰਾਗਮੈ ਯੇ ਸਬਦ ਉਚਾਰਣਕੀਆ ਥਾ ॥ ਜੈਸੀ ਮੈ ਆਵੈ ਖਸਮ ਕੀ ਬਾਣੀ
ਤੈਸੜਾ ਕਰੀ ਗਿਆਨ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥ ਇਤਿ ॥ ਤੈਸੇਹਮਨੇਭੀ ਅਕਾਲਪੁਰ ਕੀ ਆਗਯਾ
ਕਰਕੇਇਨਸਿਖੋਂਕੀ ਅਨੀਤੀਔਜ਼ੁਲਮੀ ਕੁਤਸਿਤਆਚਰਣ ਦੇਖਕੇ ਲੰਡਨਸੇ ਹਿੰਦਸ੍ਤਾਨ
ਪੰਜਾਬਕੇਰਾਜਕਰਣਵਾਸਤੇਔਰਗਜ਼ਾਂਮਾਰਗਾਬਨਾਨੇਵਾਸਤੇਲਾਲਟੋਪੀਵਾਲੇ ਕੋਬੁਲਾਯਾ
ਹੈ॥ਵੋਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਅਨੀਤੀਕੇਮਾਰਗਮੈਚਲਨੇਵਾਲੇਇਨਸਿਖੋਂਪਰ ਏਕ ਐਸਾ ਸਮਾ
ਆਵੇਗਾਜੋਕਿਡਰਦੇਮਾਰੇਨਸਜਾਨਗੇ। ਹਦਨੰਤੁਵੋਹੀਸਮਾਆਗਿਆਜੋਗੁਜਰਾਤਮੈ ਡਰਦੇ
ਮਾਰੇਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂਸੇਭਾਗਜਾਤੇਭਏਉਨ ੨ ਦੁਕਾਨੋਂ ਮੈ ਜਾਇਬੜੇ ਵਿਚਾਰੇਫਿਰ ਓਹੀ ੨ ਕਾਮ
ਕਰਣੇਲਾਗਜਾਤੇਭਏ ॥ ਬਡੇ ੨ ਸਰਦਾਰ ਮੈਨੇ ਅਪਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੇਖੇਹੈਂ ਹਥਗਡੀ ਵਾਹਤੇ
ਰੂੜੀਔਲਕੜੀ ਢੋਵਤੇਹੂਏ ॥ ਐਸੀ ੨ ਦੁਰਦਸ਼ਾਤੋ ਏਤਵਾਰਸੈਂਤਹੁਕੇ ਬਚਨੋਂਸੇਮੈਨੇਸਿਖੋ
ਕੀ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੇਖਲੀਨੀਹੈ ਆਗੇਕਰਤਾਰਕੀ ਬਾਤੈਂ ਕਰਤਾਰਹੀ ਜਾਨੈ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ
॥ ਵੋਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਾ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰਕੀ ਆਗਯਾਸੇ ਯੇਅਠਬਲਦਾ ਸੁਹਾਗਾ ਜੋਇਆ
ਹੈ ਅਬਫੀਮਫੋਲਾ ਕੋਈਭੀਰਹਣਾ ਨ ਪਾਵੇਗਾ ॥ ਯੇਜ਼ਬਡੇ ੨ ਤੁਮਕੋਰਾਜੇ ਬਾਬੂ ਸਰ-
ਦਾਰ ਬਡੇ ੨ ਅਹੰਕਾਰਸਹਤ ਤੁਮਕੋਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ਸੋਏਕਭੀ ਰਹਣਾ ਨ ਪਾਵੈਗਾਸਭੀ
ਖਾਕਸਾਹਹੋਇਜਾਵੈਂਗੇ ॥ ਉਸਸਮੇ ਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘਭੀ ਸਭਾਮੈਬੈਠਾਥਾ ਵਹੁਬੋਲਜ਼ਾਕੇ
ਮਹਾਰਾਜਜੀਆਪਨੇ ਪੈਲੀਸਾਫਕਰਨੇਅਰਥ ਅਠਬਲਦਾਸੁਹਾਗਾ ਜੋੜਣਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਸ
ਪਹਾੜੀਲੋਕਤਾਂ ਉਚੀਠੇਹਰੀਪਰਹਾਂ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇ ਅਸੀਜਟਸਿੰਘਹਾਂ ਊਚੇ ਅਸਥਾਨ
ਕੋ ਕਰਾਹਕੇ ਇਕਸਾਰ ਕਰਲੇਤੇ ਹਾਂ ॥ ਪਰੰਤੂਅਛਾਤੁਮਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੇ
ਬਰਨੀਨੋਕੇ ਧਗਾੜੀਸੇਵਾ ਬਹੁਤਸੀਕਰੀਹੈ ਉਸਸੇਵਾਕਾ ਫਲਭੋਗਕੇ ਚਾਰਦਿਨਤਮਾਸਾ
ਦੇਖਕੇਪੀਛੇਸਹੀ ॥ ਜੋਫੀਮਡਲਾ ਸੁਹਾਗੇਸੇਪਾਸੇ ਹੋਜਾਤਾਹੈ ਉਸਕੋਅਸੀਜਟਸਿੰਘਪੁਰਾਣੀ
ਮਾਰਕ੍ਰੋਫੇਰਕੇ ਸੁਹਾਗੇਕੇਨੀਚੇ ਦੇਕੇਪੀਸਡਾਰਤੇਹਾਂ ਸੁਣਕੇਐਸੇ ਬਚਨ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬ-
ਸਿੰਘ ਮਾਰੇਡਰਕੇ ਚੁਪਕਰਜਾਤਾਭਯਾ ਕਿਉਂਕੇਇਨਕੇ ਬਚਨਅਮੋਘਹੈਂ ਮਤਕੁਛ ਔਰ
ਨ ਕਹਦੇਵੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂਗਰੀਬਨਵਾਜ ਜੀ ਅਬ ਯੇ
ਖਾਲਸਾਪੰਥ ਐਸੇਹੀਨਸ਼੍ਟ ਹੋਜਾਇਗਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਬਚਨਹੂਆਕੇਨਹੀ ਛਾਤੀ ਪਰ ਅਪਨ

ਹਸਤਕਮਲ ਰਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਫੇਰ ਕਹਾਂਗਾ ਖਾਲਸਾ ਦੇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ॥ ਹਮ ਕੁਛ
ਸਾਹਿਬਕੇ ਪੰਥਕੋ ਮੂਲਤੇ ਨਹੀ ਉਖਾੜਤੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿੰਤੂ ਹਜੂਰ ਕੀ ਬਤਾਈ ਹੂਈ ਮਿਰਜਾਦਾ
ਕੋ ਭੂੰਗ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵੈਤੰਤ੍ਰ ਵਰਤਣੇ ਲਾਗ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਉਸ ਹਜੂਰ ਕੇ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਕਾ ਇਨ
ਕੋ ਦੰਡਮਾਤ੍ਰ ਦੇਨਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਗੁਰੋ ਆਪ ਸਰਬਗ੍ਯ ਹੋ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ੍ਯ ਹੋ ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ
ਆਪਕੇ ਹਜੂਰ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਕ੍ਰਿਸਾਣ ਜੋ ਜਮੀਨ ਸਵਾਰਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕੁਛ ਅਛੀ ਖੇਤੀ ਬੀਜਨੇ
ਵਾਸਤੇ ਸਵਾਰਤਾ ਹੈ ॥ ਆਪ ਜੋ ਸੁਹਾਗਾ ਦੇਕੇ ਜਮੀਨ ਜੋ ਸਵਾਰੋਗੇ ਤਬ ਕਯਾ ਬੀਜੋਗੇ ॥
ਉਤ੍ਰ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹਮ ਸੰਤ ਖਾਲਸੇ ਕਾ ਬੀਜ ਬੀਜੈਂਗੇ ॥ ਏਕਵਾਰ ਯੇ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਲੈ
ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਕਹੂੰ ਦ੍ਵਾਦਸ ੨ ਕੋਸ ਪਰਮਿਤ ਦੀਪਕ ਜਰੇਗਾ ਕਹੂੰ ੨ ਕੋਈ ੨ ਬੀਜਮਾਤ੍ਰ
ਸਤਪਾਤ੍ਰ ਰਹਜਾਇਗਾ । ਐਸੇ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਲੈ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਸੰਤ
ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਲਜੁਗ ਮੈ ਸਤਯੁਗ ਕੀ ਲਛੀ
ਵਰਤੈਗੀ ॥ ਐਸੇ ਭਵਿਖਯਤ ਕਥਾ ਸੂਚਨ ਕਰਾਇਕੇ ਉਪਰਾਮ ਆਗੇ ਕਥਾ ਸੇ ਉਪਰਾਮ
ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਸਦ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਮਾਝੇ ਦੇਸ ਮੈ ਬਿਚਰਤ ਹੂਏ
ਰਾਜੇ ਸਾਂਹਸੀ ਜਾਇ ਉਤਰੇ ॥ ਆਗੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਸਰਦਾਰ ਨਹੀ ਥਾ।
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਆਗਮਨ ਸੁਣਕੇ ਭੀਤਰ ਸੇ ਰਾਣੀਆਂ ਨੇ ਕਹਭੇਜਯਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਸਰਦਾਰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਘਰ ਹੈ ਨਹੀ ਹੈ ਤੇ ਹਮਾਰੇ ਸਤਰ ਹੈ ਅਸਾਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ॥
ਆਪ ਯੇ ਰਸਤ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਲੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਵਾਇਕੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਕੋ ਛਕਾਯੇ ਤਥਾ ਇਥੇ
ਬਸਜੇ ॥ ਐਸੇ ਉਨਕੇ ਸੇਵਕੋਂ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਾਨਲੀਆ
ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਆਗਮਨ ਦੇਖਕੇ ਸਿਕਾਰ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਟਲਾਇ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ
ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ਕੋ ਤੁਮਾਰੇ ਸਬਰ ਹਮਾਰੇ ਘੋੜਿਆਂ ਕੀ ਪਿਛਾੜੀਆਂ ਮੈ ਟੁਲੈਂਗੇ
॥ ਐਸੇ ਉਨਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਕੇ ਤਹਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਜਾਇ ਉਤ੍ਰੇ ਔ ਉਨਕਾ ਪਠਾਯਾ
ਹੁਆ ਅੰਨਆਦਿਕ ਭੀ ਗ੍ਰਹਣ ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸਮਸੇਰਸਿੰਘ ਕੀ ਮਾਈ ਨੇ ਸੁਣਯਾ
ਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਨ ਕੀ ਰਸਤ ਭੀ ਨਹੀ ਲਈ ਔ ਇਨ ਕੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸ੍ਰਾਪ
ਦੇਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਪਹਰ ਭਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਗਈ ਪੀਛੇ ਦੋ ਤੀਨੀ ਸੇਵਕੋਂ ਕੋ ਸਮਸੇਰ ਸਿੰਘ
ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਭੀ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਮਿਸਾਲ ਜਗਵਾਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਪੁਤ੍ਰ ਸਹਤ
ਜਾਇ ਪਰਤੀ ਭਈ ॥ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤੀ ਭਈ ਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਆਪ ਇਨ ਕੋ ਇਸ ਚਾਲ ਕਾ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਆਇ ਹੋ ਅਰ ਮੁਝ ਬਿਧਵਾ ਗਰੀਬਣੀ ਕਾ ਭਾਂਇ ਕਹੀ
ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਮੈ ਅਨਾਥਾ ਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਕੀ ਸਰਣਿ ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਪਰ ਤੋ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
ਕਰੋ ਮੇਰੇ ਤੋ ਸਤ੍ਰੂ ਵਾ ਸੁਤ ਰਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਮੈ ਤੋ ਆਪਕੇ ਚਰਨੋਂ ਕੀ ਦਾਸੀ ਹੂੰ ਸਮਸੇਰਸਿੰਘ ਕੀ

ਮਾਈਕੀਐਸੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਭੁਜੀਦਯਾਲ ਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ ਤਿਸਕੇਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇਅਬਤੂੰ ਹਮਾਰੀਸਰਣੀ ਆਇਪਰੀਹੈਂ ਜਾਹੁਤੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਬਲਤੀਹੂਈ ਆਗਮੈਸੇ ਰਖ ਲੇਵੈਗੇ ਤੂੰਸੰਸਾ ਨ ਕਰ॥ ਐਸੇਵਰਦਾਨਦੇਕੇ ਸਮਸੇਰਸਿੰਘਕੀ ਮਾਈਕਾ ਅੰਨਭੀਗ੍ਰਹਣ ਕੀਆ ਤਬਾਏਕ ਦਸਤਾਰ ਸਿਰੋਪਾਉ ਸਮਸੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਿਰਪਰ ਬੰਧਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਇਸਦਸਤਾਰਕੋ ਸੰਭਾਲਕੇ ਰਮਾਲੌਮੈਰਖਣਾ ਜਬਕਬੀ ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰਕਾ ਕਾਮਪਰੇ ਅਬਵਾਕਹੂੰ ਯੁਧਕਾਕਾਮਪਰਜਾਵੇ ਤਬਧੂਪਦੇਕੇ ਇਸਦਸਤਾਰ ਕੋ ਸਿਰਪਰ ਬਾਂਧਜਾਵੇਂ॥ ਪੁਨਾਜਬਫੇਰੇਆਵੇਂ ਤਬਧੂਪਦੀਪ ਦੇਕੇ ਬਡੇਅਦਬਸੇ ਰਖਣੀ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਰਦੇਕੇ ਵਿਦਾਕਰਤੇਭਏ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਯੇਸਮਸੇਰਸਿੰਘ ਕਿਸਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹਮੀਰਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲਜੇਕੇ ਪੁਤ੍ਰਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ੧ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ੨ ਲਹਣਾਸਿੰਘ੩ ਬੁਧਸਿੰਘ ੪ ਜੈਮਲਸਿੰਘ ੫ ਪਾਂਚ ਥੇ॥ ਯੇਪਾਂਚੋਂਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰਸੁੰਦਰ ਬੁਧੀਵਾਨ ਥੇ॥ ਬਡੇ ੨ ਯੇਜ੍ਵਾਨ ਦੋਦੋਸੇਰਪਕਾਲਹੋਰੀ ਇਨ ਏਕ ੨ ਕੇਪ੍ਰਸਾਦਕੋ ਘ੍ਰਿਤ੍ਰ ਲਗਤਾਥਾ ਔ ਯੇਏਕ ੨ ਸਾਰਾ ੨ ਬਕ੍ਰਾਤੇਦਮ ੨ ਸੇਰਪਕਾ ਅੰਨ ਖਾਇਜਾਤੇਥੇ॥ ਵਿਦ੍ਯਾ ਔ ਰਾਜ-ਨੀਤੀ ਮੈਭੀਬਡੇ ਨਿਪੁਨਥੇ॥ ਹਮੀਰਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੂਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕੀਸੇਵਾਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਲਈ ਥੀ ਉਨਸੇਪੁਤ੍ਰਕੀ ਉਧਪਤੀਕਾ ਵਰ ਹਮੀਰਸਿੰਘਨੇ ਮਾਂਗਯਾਥਾ ਸੋਗੁਰੂ ਜੀਕੇਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦਸੇਹੀ ਹਮੀਰਸਿੰਘਕੇ ਘਰਪਾਂਚ ਪਾਂਡਵੋਂਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ੨ ਜ੍ਵਾਨ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰਕਦਵਾਲੇ ਬਡੇਸੂਰਬੀਰ ਪਾਂਚਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤੇਭਏ॥ ਉਨਮੈਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਾਲੇਕਾ ਬਡਾ ਯਤੀਹੋਤਾਭਯਾ ਅਪਨੀਆਯੁਭਰ ਅਪਨੀਜਿਸਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀਸੇ ਬਿਨਾਦੂਸਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਮੁਖਔਨੰਗੇਜ਼ ਨਹੀਦੇਖਯਾਥਾ॥ ਆਗੇਤਿਸ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕਾ ਬੇਟਾਕੇਹਰਸਿੰਘਥਾ॥ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘਕਾ ਅਜੀਤਸਿੰਘਥਾ॥ ਲਹਣਾਸਿੰਘਕੇ ਠਾਕਰਸਿੰਘਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪਸਿੰਘ ਦੋ ਬੇਟੇ ਥੇ॥ ਬੁਧਸਿੰਘਕਾ ਸਮਸੇਰਸਿੰਘਥਾ॥ ਇਸਕਾਪ੍ਰਸੰਗ ਆਗੇ ਲਿਖਣਾ ਹੈ ਈਹਾਂ ਅਬ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇਹਾਂ ਅਬਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਸੰਗਸੁਣੋ॥ ਰਾਜੇਸਾਂਹਸੀਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕਾਡੇਰਾ ਸੁਧਾਸਰਸੇ ਦੋਅਢਾਈਕੋਸ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕੇ ਕਾਲੇਆਏਉਤ੍ਰੇ ਗ੍ਰਾਮਸੇਬਾਹਰ ਫਰਕ ਨਾਲ ਡੇਰਾ ਲਗਾਵਤੇਭਏ॥ ਤਬਕਾਲਜ਼ਾਂਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਆਪ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟਾਰਖਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇਡੇਰੇਕਾ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਨਾਵਤਾਭਯਾ ਅਪਨੇਘਰਮੈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਣਕਮਲ ਪ੍ਰਆਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਜਬਪਾਂਚਚਾਰ ਹਜਾਰਸਰੀਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਤਯਾਰ ਹੋਗਯਾ॥ ਤਬਅਰਜ ਕਰਕੇ ਅਸਵਾਰੀਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਅਪਨੇਘਰਮੈ ਆਪਲੈਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਚੰਦਨ ਕੀ ਸੁੰਦਰਚੌਕੀ ਪਰ ਸੁੰਦਰਕੋਮਲ ਆਸਨਡਾਰਕੇ ਬਡੇਆਦਰਸੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਤਿਸਪਰ

ਬੈਠਾਵਤਾਥਯਾ। ਜਬਸਾਰੀ ਸਾਧੂਸੰਗਤ ਬੈਠਜਾਤੀ ਭਈ ਤਬਸਰਬਕੇ ਚਰਣ ਧੋਵਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮਦੇਤਾਭਯਾ। ਜਬਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਰੇ ਵਰਤਗਯਾ ਔਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਭੀ ਥਾਲ ਆਇਟਿਕਜ਼ਾ। ਤਬਸਾਧਸੰਗਤ ਕੇਚਰਣੋਂਕਾ ਜਲਜਿਸ ਖਰਤਨਮੈਥਾ ਤਿਸਕੋ ਖਾਲੀ ਕਰਨਲੀਏ ਵਹੁਜਲਵਹਣੀਮੈ ਗਿਰਵਾਇਦੀਆ। ਐਸੀਕ੍ਰਿਆ ਤਿਸਕੀਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਯੇਪ੍ਰਸਾਦ ਕਿਸੇਭੀਨਹੀ ਛਕਣਾ ਐਸਾਬਚਨ ਕਹਕੇਚੌਂਕੀ ਪਰ ਸੇ ਉਠਕੇਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲਦੀਏ। ਤਦਨੰਤਰ ਸਾਧੁਸੰਗਤਭੀ ਸਾਰੇਹੀਉਠਕੇ ਚਲਦੀਏ। ਐਸਾਵਰਤਾਰਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਰਜ਼ਾੜਰਕਾ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਭੀ ਮੰਤ੍ਰੀਓਂਸਹਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪੀਛੇ ਨੰਗਨ ਪਵੋਂਸੇਉਠਭਾਗਜ਼ਾ ਹਾਂਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਏਹਕਜ਼ਾ ੨ ਮੁਖਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂਆ। ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਗਲਮੈ ਪਲੂਪਾਇਹੂਏ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤਾ ਭਯਾ ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀ ਮੇਰੇਸੇਐਸਾ ਕਜ਼ਾ ਅਪ੍ਰਾਧਹੂਆਹੈ ਜੋਆਪਮੇਰਾ ਅੰਨਤਜ਼ਾਗਕੇ ਚਲੇਆਏਹੈਂ। ਤਬਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਤੈਨੇਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇ ਚਰਣੋਂਕਾ ਜਲਮੋਰੀਮੈ ਡਰਵਾਇਦੀਆਹੈ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਔਰਕਜ਼ਾ ਅਪ੍ਰਾਧਹੋਣਾਹੈ। ਪ੍ਰਥਮਤੋਤੈਨੇ ਆਪਨੇਹਾਥੋਂਸੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇ ਚਰਣ ਧੋਵਨੇ ਥੇ ਅਪਨੇਹਾਥੋਂਸੇਹੀ ਅੰਨਪਾਣੀਕੀ ਸੇਵਾ ਤੈਨੇ ਕਰਨੀਥੀ। ਸੋਤੋਬਾਤਰਹੀ। ਫਿਰ ਤੈਨੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇ ਚਰਣੋਂਕੇ ਜਲਕਾ ਆਪਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਲੈਨਾਥਾ ਅਪਨੇ ਸੀਸਪੈ ਧਾਰਨ ਕਰਣਾਥਾ ਪੁਨਾਐਸੇਹੀ ਸਾਰੇਹੀਕੁਟੰਬ ਅਪਨੇਕੋ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਦੇਨਾਥਾ ਜਿਸਸਾਧਸੰਗਤ ਕੇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤਕੇ ਜਲਕੀਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਮਸਤਦੇਵਤਾ ਇਛਾਕਰਤੇਹੈਂ। ਬਡੇਭਾਗੋਂ ਸੇ ਵੋ ਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇ ਚਰਣੋਂਕਾਜਲ ਤੁਮਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾਥਾ ਸੋਈਤੈਨੇਮੋਰੀਮੈ ਗਿਰਵਾਇ ਦੀਆ ਇਸਤੇਪਰੇ ਔਰਅਪ੍ਰਾਧਕਜ਼ਾ ਹੋਣਾਹੈ॥

ਦਾਨਮਹਿੰਡਾ ਤਲੀਖਾਕ ਜੇਮਿਲੇਤਾਮਸਤਕ ਲਾਈਐ। ਚਰਣਸਾਧੂਕੇ ਧੋਇਧੋਇਪੀਉ॥ ਅਰਪਸਾਧੂਕੇ ਅਪਨਾਜੀਉ। ਸਾਧੂਕੀਧੂਰ ਕਰੋਇਸਨਾਨ। ਨਾਨਕਦਾਸ ਇਹੈਸੁਖ ਮਾਂਗੈਮੋਕੋ ਕਰਸੰਤਨਕੀ ਧੂਰੇ॥ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਪ ਸੰਤੋਂਕੇਚਰਨ ਧੂਰੀਕਾ ਮਹਾਤਮਾਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਵਰਨਨਕਰਤੇਹੈਂ ਦੇਖੋ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੈ ਜਗਹ ੨ ਸੰਤਹਕੇਚਰਣਧੂਰਕਾ ਮਹਾਤਮਲਿਖਤੇਹੈਂ ਤੁਮਨੇਕੈਸੇ ਸੰਤੋਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਆ ਅਹੰਕਾਰਕਰਕੇ ਆਪਕੁਰਸੀਪੈ ਬੈਠਾਰਹਜ਼ਾ ਹੁਕਮਸੇ ਸਭਕਾਰਕਰਾਤਾ ਰਹਜ਼ਾ ਐਸੇਨਕਰਣਾ ਚਾਹਜੇ ਅਪਨੇਹਾਥੋਂਸੇ ਸੇਵਾਕਰਨੀ ਚਾਹੀਜੇ ਦਾਨਾਪਾਨੀਪ੍ਰਿਥਵੀ ਧਨਮਾਲ ਤੋਸਭਗੁਰੂਕਾਹੈ ਤੁਮਾਰੀਤੋ ਸੇਵਾਹੀਹੈ ਸੇਵਾਸੇਜੀਵਕੇ ਹਾਥਦਰਸਨਸੇ ਨੇਤ੍ਰਆਦਿਕਸਰਬ ਅੰਗ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਤੇਹੈਂ ਇਤਜ਼ਾਦਿਕ ਸਿਖਸੁਣਕੇ ਤਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਭਗਵਨਮੁਝਕੋ ਇਨਮ੍ਰਿਯਾਦਾਕੀ ਖਬਰਨਹੀਥੀ ਅਰ ਨਾ ਮੁਝਕੋਕਿਸੇਨੇ ਕਹਜ਼ਾਹੈ। ਮੈ

ਅਬਭੂਲਗਯਾਹੂੰ ਜੈਸੇਆਪਆਗਜਾ ਕਰੋਗੇਆਗੇਐਸੀ ਹੀਰੀਤੀਸੇ ਵਰਤੂੰਗਾ ਆਪਚਲ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਤਾਪਾਯੇ। ਬਚਨਹੂਆ ਯੇਗੰ੍ਥੀਭਾਈ ਔਬ੍ਰਾਹਮਣਤੇਰੇ ਕੁਸਾਮਡੀ ਨੌਕਰ ਹੈਂ ਇਨੋਨੇਤਾਤੁਝਕੋ ਕਹ ਨਾ ਸਕਣਾਹੂਆ ਅਬਹਮਭੀ ਤੁਮਕੋ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਜੋ ਨ ਬਤਾਵੈਂਗੇ ਤਬਔਰਕੌਨ ਤੁਮਕੋਬਤਾਵੈਗਾ। ਅਬਯੇਪ੍ਰਸਾਦ ਹਮਾਰੇ ਔਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇ ਛਕਣੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਰਹਜਾਹੈ। ਇਸਪ੍ਰਸਾਦਕੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਚੰਡਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕੋਦੇ ਡਾਰੋ। ਅਬਫਿਰਨਯਾ ਔਰਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇ ਛਕਾਵੋ ਤਬਛਕਤੇਹੈਂ। ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਪੁਨਾ ਨਵੀਨਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇ ਛਕਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲੇਤਭਯਾ ਐਸੇਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਅਪਨੇਸਿੰਘੋਂਕੋ ਧਰਮਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਕਾਉਪਦੇਸ ਹਮੇਸਾਦੇਤੇ ਰਹਤੇਥੇ। ਤਹਾਤੇ ਵਿਦਾਹੋਕੇ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਇਸਨਾਨਧਜਾਨ ਦਰਸਨਪਰਸਨ ਕਰਕੇ ਨੌਰੰਗਵਾਦ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨਮੈ ਆਇਬਿਰਾਜੇ॥

ਦੋ:—ਯਾ ਵਿਧਿ ਧਰਮ ਮ੍ਰਿਯਾਦਗੁਰੁ ਨਿਜ ਸਿਖਨਕੋ ਨੀਤਿ।
ਉਪਦੇਸਤ ਹੈ ਆਪ ਪ੍ਰਭੁ ਰਖਨ ਧਰਮ ਕੀ ਰੀਤਿ॥ ੧॥ ੧ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੧੭ ਅਧਜਾਇ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਓਂਤਤਸਤ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸਦੇਵਤਰੂ

ਦੋ:—ਅਭਿਬੰਦੋ ਗੁਰੁ ਚਰਨਯੁਗ ਸਰਬਸਿਧਿ ਪਦਜੋਇ।
ਗੁਰੁ ਯਸਕੋ ਆਰੰਭਯੇ ਨਮੋ ਸਰਬ ਇਤਿ ਹੋਇ॥ ੧॥

ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਕਥਾਕੀਰਤਨ ਹਰਿਯਸ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰਹੋਤਾਰਹੇ। ਸੈਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰੋਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇਢੇਰ ਲਗਜਾਵੈ। ਦੂਰਦੂਰਸੇ ਆਇਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਰਸਨ ਕਰੈਭੇਟਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਦਾਰਥ ਅਰਪਨ ਕਰੈ। ਜੇਕੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਥਵਾਸਾਹਿਬਜਾਦਾ ਕੁਛਪ੍ਰਸਾਦ ਪਦਾਰਥਲਜਾਵੇ ਤਬਨਹੀ ਲੇਤੇਥੇ ਏਕ ਲਾਇਚੀਮਾਤ੍ਰਭੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇਕੀ ਅੰਗੀਕਾਰਨਹੀ ਕਰਤੇਥੇ। ਉਲਟਾ ਅਪਨੇਪਾਸਤੇ ਪਦਾਰਥਦੇਕੇ ਉਸਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤੇਥੇ ਐਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਅਤਿਉਤਮ ਏਕ ਸਤਯੁਗਕੀ ਲੜੀ ਵਰਤਰਹੀਥੀ। ਤਬਏਕਦਿਨ ਅਪਨੀ ਅੰਤਰਯਾਮਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲ-ਗਤਾਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਦੇਖਜਾਜੋ ਬਡਾਭਾਗਸਮੁਦਾਇ ਜਗਤ

ਕੇ ਰਾਜਸੀਤਾਮਸੀ ਸੁਭਾਵਵਾਲੇ ਜੀਵੋਂਕਾ ਇਕਠਾ ਹੋਗਯਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਿਸੇਕੀ ਚੋਰੀਸੇ ਖੇਤੀ ਕਾਟਲਜਾਤੇਹੈ ਕੋਈਲਕੜੀ ਕਾਟਲਜਾਤੇਹੈ ਕੋਈ ਕਿਸੇਕਾ ਕਮਾਦਹੀ ਉਖਾੜ ਲਜਾਤੇਹੈ। ਕੋਈਕਿਸੇਕੀ ਲਕੜੀ ਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀਸੇ ਪਸੂਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜਿਨਕਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਤੇਹੈ ਵਹੁਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਇਕੇ ਪੁਕਾਰਤੇਥੇ। ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਉਨ ਕੁਕਰਮਯੋਂ ਕੋਦੰਡਭੀ ਦੇਤੇਹੈ ਪਰੰਤੂਫਿਰਭੀ ਦੁਸ਼ਟਜੀਵ ਅਭਾਗੀਅਪਕਰਮ ਕਰਣੇਸੇ ਬਾਜ਼ਨਹੀਆਤੇਹੈਂ। ਐਸੇਜੀਵੋਂਕੇ ਖੋਟੇਕਰਮ ਦੇਖਕੇਬਡੀਸ੍ਰਾਸੇ ਅਪਨੇਹਾਥ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਅਪਨੇਹੀ ਉਦਰਪੈਕਰਕੇਬਚਨਕੀਆ ਐਹੇਭਾਈ ਬਡਾਕਸ੍ਰਹੈ ੨ ਹਮਾਰਾਗੁਰੂ ਚੂਹੜਯੋਂ ਨੇ ਖੋਸਲੀਆ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਇਨ ਚੂਹੜਯੋਂ ਕੇ ਪੇਟਮੈ ਪਰਗਯਾਂ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਇਨ ਮਲੇਛੋਂ ਚੰਡਾਲੋਂਨੇ ਖਾਇਲੀਆ ਵੇ ਖਾਇਲੀਆ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸਤੇ ਨਉ ਦਸ ਮਾਸ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨਕਰਣੇ ਲਾਗਪੜੇ॥ਸੁਨ ਸੁਣਕੇ ਸਭੀਲੋਕਬਡੇ ਅਸਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਂ। ਜਬਕਬੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਆਵੈਂ ਤਬਉਹਾਂਇਹੁ ਕੌਤਕਦੇਖੈ। ਕੋਈਖੇਤੀਕਟੀ ਚੋਰੀਕੀ ਪੁਕਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਖੜਾਕਰਤਾਹੈ ਕੋਈਖੇਤੀ ਉਜਾੜੀ ਕੀ ਕੋਈਚੋਰੀ ਅਥਵਾ ਜਬਰਨ ਲਕੜੀ ਕਟੀਕੀ ਪੁਕਾਰ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰਕਰਤਾਹੈ। ਕਿਸੀਕੋ ਕੋਪਕਰਕੇ ਸ੍ਰਾਪਕਿਸੇਕੋ ਦਿਲਾਸਾ ਪੜੇ ਦੇਤੇਹੈਂ। ਕਿਸੀਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲਸਿੰਘ ਨਾਂਗੇਸੇਜੂਤਯੋਂਕਾ ਹਲਾਦਿਵਾਨ ਮੈਪਰੇਕਰਾਤੇਹੈਂ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਬਡਾਵਿਖੇਪ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀਯੁਤਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੀਮਧੁਰ ਬਾਣੀਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਆਗੇਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇਭਏ। ਐਸ੍ਰਾਮੀਜੀ ਐ ਦੀਨਦਯਾਲ ਦੀਨਬੰਧੋ ਐ ਕਿਬਲਾ ਹੰਸਹੁਕਾ ਅਰਕਾਵੋਂਕਾ ਕਯਾਮੇਲਹੈ। ਹੰਸੋਂਕਾਅਹਾਰਮੋਤੀ। ਕਾਂ ਕੁਤਯੋਂਕਾ ਅਹਾਰਵਿਸ਼ਟਾ ਤੇ ਧੂੰਗੇਇਨਕਾ ਕਯਾਸੰਬੰਧਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇਸਾਧੋ ਐਭਾਈਜੀ ਹਮਕਿਸੀਕੋ ਬੁਲਾਨੇਜਾਤੇਹੈਂ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਕੇਮਾਰੇ ਕੰਗਾਲਆਇ ਇਕਠੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ਆਪਹੀ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀਕਾ ਲੰਗਰਜਾਨਕੇ ਦਯਾਕਰੀਥੀਕੇ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਤਰਹਸੇ ਭੁਖਾਪਯਾਸਾ ਨ ਰਹੇ ਸਾਦਯਾਅਬਹਮਕੋਖਾਣੇਆਈਹੈ।ਜਬਗਰੀਬਵਰਾਕਾਂ ਕਾ ਪੇਟਭਰਤਾਹੈ ਰਜਕੇਖਾਣੇ ਲਾਗਤੇਹੈ ਤਬਬਿਕਾਰ ਕਰਣੇਲਾਗ ਜਾਤੇਹੈ ਬਿਕਾਰਕਰਣੇ ਪਰ ਲਕਬਾਂਧਲੇਤੇਹੈ ਅਪਨਾਮੂਲਨਹੀਚੀਨਤੇਹੈ ਕਯਾਕਰੈਇਸ ਦਯਾਨੇ ਕਸਾਇਨ ਕਾ ਰੂਪਧਾਰਲੀਯੇਹੈ ਅਬਹਮਕੋ ਖਾਇਕੇਹੀ ਰਹੇਗੀ॥ ਇਸੀਅਵਸਰ ਮੈ ਏਕ ਜਾਟਨੇ ਆਇਪੁਕਾਰਕਰੀ ਹੇਗੁਰੂਜੀ ਆਪਕੇਸਿਖਨੇ ਮੇਰਯਾਂਟਾਹਲੀ ਬੇਰੀਕੀਲਕੜਾਂ ਜਬ-ਰਨ ਕਾਟਨੇ ਜਾਇਪੜੇਹੈਂ। ਆਪਉਨਕੋ ਵਰਜੇਲੀਜਯੇ। ਉਸਜਾਟਕੀ ਪੁਕਾਰਸੁਣਕੇ ਉਸੀਸਮੇਸਿਖੋਂ ਕੋ ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇ ਸਿਖੋਂਕੋ ਲਕੜੀਕਾਟਨੇ ਸੇ ਮੰਨ੍ਹੇਕਰਦੇਵਹੁ ਐਸੇਹੀ

ਏਕਦੋਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਹੁਕਮਲੈਕੇ ਉਨਕੋ ਸਿਖਨੇ ਵਰਜਯਾ ਭੀ ਪਰੰਤੂਹਟੇਨਾ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਵੋਕੌਨਨਹੀ ਹਟਤਾਹੈ। ਤਬ ਏਕਸਿਖਨੇ ਕਹਯਾਜੀ ਸਹਜਾ ਸਿੰਘ ਭੁਠਲਨਹੀਹਟਤਾ ਕਾਟਨੇਸੇ। ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਕਯਾਵੋ ਉਸਕੇ ਸਿਰਮੈਕੀੜਾ ਲੌਂਤਾ ਹੈਜੋਨਹੀਹਟਤਾ। ਐਸਾਸ੍ਰਾਪ ਆਤਮਿਕ ਬਬਚਨਹੋਤੇਹੀ ਸਹਜਾਸਿੰਘ ਭੁਠਲਕੋ ਮਿਰਗੀ ਆਇਪੜੀ ਬਿਹੋਸ਼ਹੋਇਕੇ ਗਿਰਜਾਤਾਭਯਾ ਆਠਪਹਰਪ੍ਰਯੰਤ ਮੂਰਛਤਹੀ ਪੜਾ ਰਹਯਾ ਐਸੇਸਹਜਾਸਿੰਘ ਕੋਲਾਗੀਕਬੀ ੨ ਮਿਰਗੀਪੜਨੇ ਤਬਇਸਰੋਗ ਕਰਕੇਬਹੁਤਹੀ ਦੁਖੀ ਹੋਤਾਭਯਾ। ਪੁਨਾਸਹਜਾਸਿੰਘਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਸ੍ਰਾਪਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਅਰਥ ਅਰਜਕਰੀ ਪਰੰਤੂਜੋਤੀਰ ਚਲਗਯੋਹੈ ਸੋਅਪਨਾਬੇਗ ਦੀਏਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਮਿਟੇ। ਏਕਵਾਰ ਹਾਥ ਮੈ ਗੁਲੇਲਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਦਯਾਕਰਕੇ ਸਹਜਾਸਿੰਘ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪਕੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਅਭ੍ਯਾਸੇ ਬੁਲਾਯਾਭੀ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਲਯਾਉਸਹਜਾਸਿੰਘ ਕੋ ਹਮਾਰੇਗੁਲੇਲੇ ਕਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾਹੋਵੇਤਾਂ ਤਿਸਕਾਰੋਗ ਹਟਾਇਦੇਵੈ। ਪਰੰਤੂਖੋਟੇ ਭਾਗੋਂਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਹਜਾ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰਹੀਨਹੀਥਾ ਸਾਰੇਖੋਜਰਹੇ ਪਰੰਤੂਕਹੂੰ ਭੀਨਪਾਯਾ। ਤਬਸਿਖੋਂਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹ-ਦੀਆ ਹੇਪ੍ਰਭੁਜੀ ਨ ਜਾਨੇਇਸਸਮੇਂ ਕਹਾਚਲਾ ਗਯਾਹੈ। ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਭਾਈ ਹਮ ਕਯਾਕਰੈਉਸਕੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟਹੀ ਖੋਟੇਹੈਂ। ਜਬਸਹਜਾਸਿੰਘਨੇ ਸੁਣਯਾਭੀ ਬਡਾਪਸਚਾਤਪ ਕਰਕੇ ਬਡਾਦੁਖੀਹੂਆ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੇਅਦ੍ਰਿਸ਼ੋਂ ਸੇਬਿਨਾਦੋਸ਼ ਕਿਸਕੋਦੇਵੇਂ। ਇਸੀਰੀਤੀ ਸੇ ਫਿਰਭੀ ਦੋਤੀਨਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਅਪਨੇਹਸਤ ਕਮਲਮੈ ਗੁਲੇਲਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਯਾਦਕੀਆ ਪਰੰਤੂਕੋਈ ਖੋਟੇਭਾਗੋਂਕੇ ਵਸਸੇਉਸ ਸਮੇਂਵਹੁ ਹਾਜਰਹੀ ਨ ਹੋਵੇ। ਦੇਵ-ਨੇਤ ਸੇ ਕਹੂੰ ਉਸਸਮੇ ਚਲਾਹੀਜਾਵੇ। ਇਸ਼ੀਰੋਗਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪੀਛੇ ਕਿਤਨਾਕੁ ਕਾਲ ਸਹਜਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਸਰੀਰ ਕਸ਼ਟ ਪਾਇਕੇ ਛੂਟਤਾ ਭਯਾ। ਵੋ ਗ੍ਰੀਵਾਲੀ ਦਸਾ ਸਹਜਾਸਿੰਘਕੀ ਹਮਨੇਭੀ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੇਖੀਹੈ। ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਿਖੇਪ ਦੇਖਕੇ ੨ ਬ੍ਰਿਧੋਂਕੇਆਗੇ ਸ੍ਰੀਯੁਤਖੁਦਾਇਸਿੰਘਜੀ ਅਰਜਕਰਦੇਵੈ ਬਡਾਕੋਮਲ ਸੰਬੋਧਨ ਦੇਕੇਕਹੈ ਐਕਿਬਲਾ ਬਡੀਮੋਲਵਾਲੀ ਸੁੰਦਰਪੁਸਾਕ ਪਹਰੇਹੂਏ ਉਤਮਮਾਨੁਖਾਂ ਐਮਲਮੂਤ੍ਰਖਾਣੇ ਵਾਲਜਾਂਭੇਡੋਂਕਾ ਕਾਕੋਂਕਾ ਅਰਰਾਜਹੰਸੋਂਕਾ ਸੰਤਹੁਕਾ ਅਰਚੋਰਜਾਰ ਠਗਾਹੁਕਾ ਕਯਾ ਸਨਬੰਧਹੈ ਜੈਸੇਗਊਗਧੇਕਾ ਕੁਛਸਨਬੰਧ ਨਹੀਹੈ ਤਦਵਤਐਸੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਜੀਕੀ ਸਹਮੈਆਵੈ ਤਬਐਸੇਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਜਾਵੇਂ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਯਾਤਬ ਏਕਦਿਨਬਡੀ ਸਭਾਲਗੀ ਹੂਈਥੀ ਜੋਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਗਯਾਨੀ ਕਾ ਭੇਜਯਾਹੂਆ ਆਇਕੇਏਕਸਿਖ ਸ੍ਰੀਰਘੁਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇਅਰਜ਼ ਕਰਤਾ ਭਯਾ। ਕਯਾਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਰਦਾਰਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਦੇਸਾਦੀਆਹੈ ਸੋਸੁਣਕੇ ਆਪਉਸਕਾ

ਉਤ੍ਰਕਹਦੀਜਨੇ ਜੈਸਾਯੋਗਹੋਵੇ ॥ ਆਪ ਜੋਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇਹੋ ਨਿਤਹੀ ਅਠ ਬਲਦ ਸੁਹਾਗਾ ਜੋੜਿਆਹੈ ਢੀਮ ਡਲਾ ਕੋਈਭੀ ਨ ਰਹਣਾ ਪਾਵੇਗਾ ਸੋਆਜਪ੍ਰਯੰਤਤੋ ਤਿਸ ਸੁਹਾਗੇਕਾ ਰੂਪਰੰਗ ਕੁਛਭੀਦੀਖ ਨਹੀ ਪੜਾਹੈ ਆਪ ਕੋ ਬਚਨ ਕਾਰਤਜਾਂ ਭੀ ਕਈ ਬਰਸ਼ ਬੀਤਗਏ ਹੈ ॥ ਕਜਾਵੇ ਸੁਹਾਗੇਕੇ ਫਟਟੂਟ ਪਰੇ ਹੈ ਕੇ ਰਸੇ ਹੀ ਟੂਟ ਗਏ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਬੈਲ ਹੀ ਰੋਗੀ ਹੋਗਏ ਹੈ ਕੇ ਮਰ ਹੀ ਗਏ ਹੈ ਕਿਧੋਵੇ ਸੁਹਾਗਾ ਕੇ ਫੇਰਣੇ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਰੋਗੀ ਹੋਗਏਹੈ ਯਾ ਮਰ ਗਏ ਹੈਂ ਕੈਧੋ ਭਾਗਗਏਹੈਂ। ਅਥਵਾ ਅਪਨ ਆਪਕੋ ਪੂਜਾਨੇ ਅਰਥ ਮਾਰੇ ਬਡਯਾਈਕੀਸੋਖੀਕੇ ਲੋਕੋਮੇ ਬੈਠ ੨ ਕੇਆਪ ਝੂਠਹੀ ਕਹਤੇਹੋਤਥੇ ਕਿਆ ਕਾਰਣਹੂਆਹੈ ਜੋ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤਤੁਮਾਰਾ ਸੁਹਾਗਾਨਹੀਆਯਾਹੈ। ਜਿਸ ਵੇਲੇਭਾਈ ਗੁਰੁਮਖਸਿੰਘਗਜਾਨੀਕੇ ਭੇਜੇ ਹੂਏਸਿਖਨੇ ਅਰਜਕਰੀਥੀਉਸਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਸੀਔਰ ਅਧਿਕਾਰੀਸਿਖਕੇ ਸਾਥ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰ ਰਹੇਥੇ ॥ ਉਸੀਸਮੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਪੀਠ ਪੀਛੇ ਬੈਠੇ ਹੋਯਾਂਸ੍ਰਿਯੁਤ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਤਿਸਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ॥ ਕੇ ਕਿਉ ਭਾਈ ਗੁਰੁ ਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਹਾਗਾ ਨਹੀਂ ਆਯਾਹੈ ਇਤਨੀ ਦੇਰੀ ਕਿਉਲਾਗੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਕੇ ਊਪਰ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਹਾਗਾ ਨਹੀ ਆਯਾਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀਤੋਅਪਨੀ ਓਰਸੇ ਸੁਹਾਗਾਦੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕਬੀਕੇ ॥ ਕਯਾ ਪਾਂਚੋ ਤਤ ਔਰ ਤੀਨੋ ਗੁਣ ਯੇ ਆਠੋ ਬਲਦ ਪ੍ਰਪੰਚਸਹਤਕਬੀਹੂਆਹੀ ਨਹੀਹੈ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯਹੈ ਜੋ ਗਯਾਨੀ ਸਿੰਘ ਸੁਹਾਗੇਸੇ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਚਰਹਜੋਹੈ ॥ ਇਤਨਾਬਚਨ ਤਿਸਸਿਖਕੇ ਸਾਥਕਰ ਰਹੇਥੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇਭੀ ਇਧਰ ਖਯਾਲਕੀਆ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕਯਾਵੇ ਕਯਾਕਹਾਤਾਹੈਭਾਈਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘਨੇਕਜਾਕਹੈ ਭੇਜਜਾਹੈ। ਫਿਰਕਹੁ॥ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਤਿਸਸਿਖਨੇ ਪੁਨਾ ਸਾਰੀਕਥਾ ਸੁਨਾਇਦਈ॥ ਸੁਣਕੇ ਤਬਕਿਰਤ ਉਸਕਾਲ ਮੈ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ॥ ਵੋ ਹਮਨੇ ਤਾਂ ਕਹਜਾਥਾ ਕੇ ਸਭਕੇ ਸਾਥਹੀ ਗਯਾਨੀਸਿੰਘ ਭੀ ਸੁਹਾਗੇਕੇ ਨੀਚੇ ਆਵਤਾ॥ ਪਰੰਤੂ ਸਭਸੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਵਹੁਸੁਹਾਗੇਕੀ ਠੁਡਲੀਆਚਾਹਤ੍ਰਾ [illegible] ਉਸਕੀ ਮਰਜੀ ਰਹੀਪਹਲੇਹੀ ਸੁਹਾਗੇ ਕੀ ਠੁਡਲੇਲੇਵੇ ॥ ਸੰਤਹੁਕੇ [illegible]ਨ ਉਭੇਅਰਥਕਹੋਤੇਹੈ ਵਿਵਹਾਰ ਪਰਮਾਰਥ ਰੂਪ ਦੋਨੋ ਫਲੋਂਕੀ ਸਿਧੀਉਨਮੈਪਾਈਜਾਤੀਹੈ ॥ ਯਾਤੇਇਨੋਨੇਜੋਕਹਜੋਹੈ ਕੇ ਅਬਪ੍ਰਯੰਤ ਉਸਕੇ ਊਪਰਸੁਹਾਗਾਨਹੀਆਯਾਹੈਦੇਰੀਕਿਉਲਗੀਹੈ ਸੋਬਿਨਾਦੇਰੀਹੀਸੁਹਾਗੇਕੀਠੁਡ ਉਸਕੇ ਊਪਰਆਵਤੀਹੈ ਗਯਾਨੀਸਿੰਘਸੇ ਜਾਇਕੇ ਕਹਦੇਕੇ ਨਾਤੋਸੁਹਾਗੇਕੇਫਟਫੂਟੇਹੈਂ ਨਾ ਰਸੇ ਹੀਟੂਟੇ ਹੈ ਨਬੈਲਮਰੇਹੈ ਨਾਆਦਮੀ ਹੀਭਾਗੇਹੈ ਅਬ ਤੂੰ ਖਬਰਦਾਰਹੋਲੇ ਸੰਤਹੁਕੇਬਚਨੋ ਸੇ ਤੇਰੇਪਰ ਪਹਲਹੀ ਸੁਹਾਗੇਕੇ ਫੇਰੇਕੀ ਠੁਡ ਆਵਤੀਹੈ ਜੋਕਛੁਤੇਰੇਸੇਉਪਾਇਬਨਤੋਹੈਸੋ

ਬਨਾ ਲੈਇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਸਿਖ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜਾਇਕੇ ਸਾਰੀ ਕਥਾ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗਯਾਨੀ ਕੋ ਤਿਸਨੇ ਸੁਣਾਇ ਦਈ॥ ਤਬ ਸੁਣਕੇ ਕਿਰਤ ਨਾਕ ਐਠਕੇ ਗਯਾਨੀ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਪੁਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਔ ਧਨ ਇਕਠਾ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਬੈਠ ੨ ਕੇ ਠੀਸਾਂ ਝੂਠ ਜਾਂਹੀ, ਮਾਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਹੋਰ ਹੋਣਾ ਕਯਾ ਹੈ॥ ਐਸੇ ੨ ਕਵਾਕ ਕਹਕੇ ਪ੍ਰੇਣਯਾ ਹੂਆ ਕਾਲ ਕਾਲਵ ਪੁਰਕੋ ਚਲ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ।ਅਬ ਉਸਕੋ ਕੌਨ ਕਹੇ ਕੇ ਤੂੰ ਲਵਪੁਰਕੋ ਨ ਜਾਇ ਤੂੰ ਊਹਾ ਬਡੀ ਦੁਰਦਸਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਰੇਗਾ ਧਨ ਮਾਨ ਵਿਦ੍ਯਾ ਅਰ ਹੁਕਮ ਕੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਅੰਧਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸਕੋ ਸੁਭਾਸੁਭ ਕਾ ਕੁਛ ਗਯਾਨ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ।ਮਾਰੇ ਪਹੰਕਾਰ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਸੰਤਨ ਸੇਤੀ ਮਸਕਰੀ ਇਹ ਡੂਬਨ ਕੀ ਰੀਤਿ। ਧਨ ਅਰ ਹੁਕਮ ਕੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਅੰਧਾ ਹੂਆ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕਾ ਅਨਾਦਰ ਕਰ ਕਰਕੇ ਤਥਾ ਗਰੀਬੋਂ ਕੋ ਦੁਖਾ ੨ ਕੇ ਪੁਨਾ ਆਪ ਭੀ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਨਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਸੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗਰੀਬ ਆਦਿਕ ਕਾ ਦੁਖ ਭਗਵੰਤ ਨਹੀ ਸਹ ਸਕਤੇ ਹੈ ਏਹ ਤੋ ਵਿਚਾਰੇ ਕਯਾ ਤੁਛ ਵਰਾਕ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਪਕਾਰ ਰੂਪ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਦ੍ਰ ਕੋ ਭਗਵੰਤ ਇੰਦਰ ਪਦਵੀ ਸੇ ਭੀ ਗਿਰਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਦੇਖੋ ਨਾ ਹੁਖੁਰਾਜ ਇਦ੍ਰ ਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਸਰਬ ਦੇਵਤਯੋਂ ਸਹਤ॥ ਤੀਨੋ ਲੋਕੋ ਪਰ ਹੁਕਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਦੈਤ ਦਾਨਵ ਯਾਤੁਧਾਨ ਯਖ ਰਾਖਸ ਆਦਿਕ ਔ ਦੇਵਤਾ ਨਾਗ ਪੰਨਗ ਆਦਿਕ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੇ ਜੀਵ ਜਿਸਕੀ ਆਗਯਾ ਮੈ ਵਰਤਤੇ ਥੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਰਣੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਨੇ ਤਿਸਕੋ ਇਦ੍ਰ ਪਵੀ ਸ੍ਵਰਗ ਸੇ ਭੀ ਗਿਰਾਇ ਦੀਆ ਥਾ॥ ਤਬ ਯੇ ਤੁਛ ਥੋੜੀ ਸੀ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਕੇ ਟੁਕੜੇ ਕੇ ਰਾਜੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਰਕੇ ਗਿਰ ਜਾਨੇ ਮੈ ਕੌਨ ਬਡੀ ਬਾਤ ਹੈ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਸਿਖ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗਯਾਨੀ ਕਾ ਭੇਜਯਾ ਹੂਆ ਉਤ੍ਰ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕਾ ਲੈਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਚਲਾ ਆਯਾ॥ ਤਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਭਾ ਮੈ ਤਿਸਕੇ ਪੀਛੇ ਭੀ ਹੋਤਾ ਰਹਯਾ ।। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ[illegible]ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵੇ ਯੇ ਸਿਖੜੇ ਅਬ ਖੜੇ ਅਹੰਕਾਰੇ ਗਏ ਹੈ ਇਨਕੋ ਅਬ ਗੁਰੂ ਪਰਮ[illegible]ਰ ਨਿਗਾਹ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਭਾਂਡਾ ਥਾ ਛੋਟਾ ਤੇ ਵਸਤੁ ਤਿਸ ਮੈ ਪੈਗਈ ਬਹੁਤ ਸੀ ਇਸ ਸੇ ਯੇ ਫੂਟ ਫਿਕ ਸੇ ਹੈ ਅੰਧੇ ਹੋਗਏ ਮਾਰੇ ਧਨ ਔ ਰਾਜ ਹੁਕਮ ਕੇ॥ ਵੋ ਇਨਕੇ ਊਪਰ ਐਸਾ ਸਮਾ ਚਲਾ ਆਵਤਾ ਹੈ ਕੇ ਭੈਭੀਤ ਔਘ ਮਸਾਨ ਐਸਾ ਚਾਰੋ ਓਰ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕਾ ਮਦ੍ਰ ਦੇਸ ਮੈ ਪਰਗਾਜੇ ਵੋ ਰੁਪੈ ਰੋਜ ਕੋ ਪਯਾਦਾ ਔ ਪਾਚ ਰੁਪੈ ਰੋਜ ਕੋ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹਥ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਪਤਾਮਾ ਕੀ ਮਾਲ ਕੀ ਜਿਮੀਨ ਤੇ ਲਛਮੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਇਤਨੀ ਭੀ ਨ ਰਹ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਤਨੀ ਕਸੂਚੀ ਕੇ ਨਕੇ ਪਰ ਪਰਤੀ ਹੈ॥ ਤਬ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤੂੰਹੀ ਤੂੰਹੀ ਝਾੜ ਬਨਕੇ ਭੀ ਪੜੇ ਕਰੈਂਗੇ॥ ਜਬ ਐਸਾ ਕਸ੍ਰ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਪਰ ਆਇਕੇ

ਪੜੈਗਾ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀਕੀਆਗ੍ਯਾ ਪਾਇਕੇ ਧਰਮ ਮਿਰਯਾਦਾਕੇ ਅਸਥਾ ਪਨ ਹੇਤ ਹਮਸਹਾਇਤਾ ਕਰੈਂਗੇ ਜੈਸੇ ਦੋਨੋ ਪੰਖੜੇਕੋ ਆਪਸਮੈ ਯੁਧ ਕਰਤਜੋ ਕੋ ਬਾਜ ਆਇਕੇ ਝਪਟ ਲੇਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਦੋਸਗਾਰੋਕੋ ਸਿੰਘ ਝਪਟ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਵਸੁਧਾ ਹੇਤਦੋਨੋ ਬਾਦਸਾਹੋਕੇਆਪਸਮੈਯੁਧਕਰਤਜੋਕੋਮੈਝਪਟਲੇਵੇਗਾ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਡੀ ਦਯਾਲਤਾਕਰਕੇ ਸਿਖੋ ਕੀ ਭਾਵੀ ਦੁਰਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਸੂਚਨ ਭਾਵੀਕਾਕਰਤੇਰਹਤੇਹੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਯੇ ਸਮਝਜਾਵੈ॥ਪਰੰਤੂਇਨਕਾ ਕੋਈ ਐਸਾ ਖੋਟਾ ਪਾਪਕਰਮ ਆਇਕੇ ਉਦੇਹੂਆਹੈ ਜੋਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਬਚਨੋਪਰਸ੍ਰਧਾ ਆਵਨੇਹੀ ਨਹੀਦੇਤੇਹੈ ॥ —— ।:

ਪੁਨਾਥੋੜੇ ਦਿਨਪੀਛੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕਾਡੇਰਾਏਕਲਗਡੇਗ੍ਰਾਮਮੈ ਉਤ੍ਰਾਹੂਆਥਾ॥ ਤਹਾਂ ਕੁਸਾਲਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਮੰਗੇਰੀਆ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਬੂਟਾਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘਯੇਤੀਨੋਅੰਗਰੇਜਬਹਾਦਰਸੇ ਡਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸਆਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਹਾਭਾਈ ਮੋਹਰਸਿੰਘ ਮੁਠਜਾਂਕਾ ਭਾਈਭਾਗਸਿੰਘਉਸਮੀਆਭਾਈ ਸੁਹੇਲਸਿੰਘ ਪ੍ਰਜਾ ਪਤੀਮਾਲੂਵਾਲੀਆ ਏਕ ਔਰਸਿੰਘ ੪ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕੇ ਸੁਸਥਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥ ਤਬਇਨ ਚਾਰੋਸਿਖੋਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹਜੀ ਯੇ ਮਗੇਰਜੇ ਥਨੇਸਰਜੇ ਸਰਦਾਰਅੰਗਰੇਜਾਂਪਾਸੋ ਡਰਤੇਭਜੇ ਚਲੇਆਵਤੇਹੈ॥ ਆਪਇਨਕੀ ਸਹਾਯ ਤਾਕਿਉਨਹੀ ਕਰਤੇਹੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ॥ ਓਭਾਈ ਸਿਖੋ ਅਬੀ ਯੇ ਕਯਾਹੈ ਇਸ ਅੰਗਰੇਜਕੋ ਤੋਹਮਨੇ ਵਲੈਤਸੇ ਬੁਲਾਯਾਹੈ ਇਸਨੇ ਤਾਂ ਸਾਰਾਮੁਲਖ ਲੈਕੇ ਅਛੀਤਰਹ ਸੇਸਾਰੇਰਸਤੇ ਸੜਕੈਬਨਾਵਨਜਾਹੈਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਲਹੌਰਕੀਆਂਗਲਯਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰਅਛੀਰੀਤੀ ਸੇ ਸਾਫ ਬਨਾਵੇਗੇ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੋ ਫਿਰ ਯੇਸਿਖ ਕਹਾਂ ਰਹੇਗੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਯੇਸਿਖ ਸਭਭਾਗਜਾਇਗੇ ਸਭੀ ਰਾਜਅੰਗਰੇਜਲੇਲੇਵੇਗਾ ॥ ਅਬਤੋ ਮਾਰਗੋ ਮੈਬਡਾ ਗਾਂਦਪਰ ਰਹਤੇਹੈਫਿਰੁਯੇਖੂਬਅਛੇਸਾਫਰਸਤੇਬਨਾਇਦੇਵੇਗਾਗਲਜਾਂਕੂਚੇਆਦਿਕਸ੍ਵਛਕਰਦੇਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਇਨਸਿਖੜੇ ਕੀ ਜੜੈ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਲਗਾਇ ਗਏਹੈਂ। ਸੋ ਇਨੋਨੇ ਅਬਅਨੀਤੀਕਾ ਮਾਰਗ ਪਕੜ ਲੀਆਹੈ ਔਹਜੂਰ ਦਸਵੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀਕੀ ਬਤਾ ਈ ਹੂਈ ਨੀਤੀਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਇਨੋਨੇ ਛੋਡਦਈਹੈ ਔਜੁਲਮੀ ਪਕੜਲਈਹੈ ਯੇਸਿਖ ੜੇਹੀ ਮਾਰਣੇ ਕਠਨਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਜੀ ਤੁਰਕਚੋਗਾਤੇਕੀ ਜੜ੍ਹਲਗਾ ਗਏਥੇ ਫਿਰ ਸਾਂਤਸੀਸ ਦੇਕੇ ਤੁਰਕੋਂਕਾਨਾਸਕੀਆਥਾ ਤੈਸੇ ਹਮਭੀ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਪਗਾਰੇ ਹਜ਼ਾਰੋ ਸਿਖੋਂਕਾ ਸੀਸਦੇਕੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਛਿਆਂ ਜੜਾਂ ਉਖਾੜਕੇ ਖਾਰੇ ਸੁਮੁ ਦ੍ਰ ਮੈ ਡਾਰਦੇਵੈਂਗੇਂ। ਜਬ ਰਾਜਾ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਜਾਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਨ ਕਰੇ ਔਗਰੀਬ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ

ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੇ ਪਜਾਰਜਾਂ ਕੋ ਦੁਖਾਵਤ੍ਰਾਹੈ ਤਬਤਿਸਰਾਜਾ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੋਪ
ਕਰਕੇਤਿਸਕੇ ਤੇਜਪੁੰਨਕਾ ਨਾਸ ਕਰਦੇਤੇਹੈ। ਔਰਕੀਕਜਾ ਬਾਤਹੈਤਿਸਰਾਜਾਕੋ ਜਨਾ
ਨਜਾਂ ਭੀ ਉਠਕੇਮਾਰਲੇਤਜਾਹੈ। ਜੈਸੇਰਾਵਨ ਜੈਸੇਸੂਰਬੀਰਬਹਾਦਰੋਂਕੋਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ ਜੀ
ਨੇ ਬਾਂਦਰੋਸੇ ਮਰਵਾਇਦੀਆ ਥਾ ਤਿਸਕੀਜੁਲਮੀਦੇਖਕੇ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕਤੇਭਏ। ਇਸੀ
ਅਰਥਮੈ ਸ੍ਰੀਦਸਮੇਸਜੀਕਾ ਭੀ ਬਚਨਹੈ। ਖਲਕਖਾਲਕਕੀ ਜਾਨਕੇਖਲਕ ਦੁਖਾਵੈਨਾਹਿ
।ਖਲਕ ਦੁਖੇ ਜਬਨੰਦਜੀ ਖਾਲਕਕੋਪੇ ਤਾਂਹਿ। ਖਲਕਤਕੋਭਗਵੰਤਕੀਰਚੀਹੂਈਜਾਨਕੇ
ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਦੁਖਾਵੇ। ਜਬਰਾਜਾ ਜੁਲਮੀ ਕਰਕੇ ਖਲਕਤ ਕੋ ਦੁਖਾਵਤੇ ਹੈ ਤਬ ਖਾਲਕ
ਖਲਕਤਕਾ ਮਾਲਕ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਤਿਸਰਾਜਾਪਰਕੋਪਕਰਕੇ ਸਹਤਪਰਿਵਾਰਕੇ ਤਿਸਕਾ
ਨਾਸ ਕਰਡਾਰਤੇ ਹੈ। ਜਿਸਪਰਮਾਲਕ ਨਰਾਜ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ਫਿਰ ਉਸਕਾ ਮਾਰਣਾ ਕਠਨ
ਨਹੀਂ ਹੋਤੇਹੈ ਫੇਰ ਜੁਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰਵਿਚਾਰੇ ਭਾਗ ੨ ਕੇ ਕਹੂੰ ਪਰਬਤਕੀ ਕੰਦਰੋਂ
ਮੈ ਜਾਇਦੁਰੈਗੇ। ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸਮੈ ਤਥਾ ਅਨਜਦੇਸਮੈ ਭੀ ਦੋ ਰੂਪੈ ਰੋਜਕੇ ਪਜਾਦਾ
ਔਪਾਚਰੂਪੈ ਰੋਜਕੋ ਅਸਵਾਰ ਭੀ ਹਾਥ ਨ ਆਵੇਗਾ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਫਿਰ ਵਹੁ
ਐਸੇ ਕਰੂਰ ਰਾਖਸ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਾਵੈਗੇ ਔ ਕਿਤਨਾਕਚਿਰ ਰਾਜ ਕਰੈਗੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥
ਓਭਾਗ ਸਿੰਘਾ ਉਨ ਐਸੇਜਾਲਮੋਨੇਰਾਜਕਜਾਕਰਨਾਹੈਫਿਰਦ੍ਵਾਬੇ ਮੈ ਬਡਾਭਾਰੀ ਯੁਧ ਹੋਵੇ
ਗੋ ਦ੍ਵਾਬਾਕੁਠਾਲੀ ਕਰੂੰਗਾ ਸਤਰੂਦ ਤੇ ਬਿਪਾਸਾ ਰੁਧਰ ਕੀਆਂ ਨਦਜਾਂ ਵਹੈਂਗੀ ਦੂਧਕੇ
ਉਬਾਲਕੇ ਸਮਾਨ ਆਇਕੇ ਫਿਰ ਤੁਰੰਤਹੀਸਾਂਤਹੋ ਜਾਵੈਗੇ। ਜੈਸੇ ਝੋਟੇਮਾਲੀਕੋਪ ਕਰ
ਕੇ ਆਪਸਮੈ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬਝਾੜੋਂਕਾ ਨਾਸਹੋਜ ਤੇਹੈ। ਤੈਸੇਹੀ ਚਾਰੋ ਪਾਤਸਾਹਜੋਂ ਕੇ
ਯੁਧਕੇਹੇਤੁ ਸੇ ਰਯਤਕਾ ਭੀ ਨਾਸ ਹੋਵੇਗੋ ਗਜ ੨ਪਰਿਮਿਤ ਮਦਰਦੇਸ ਕੀ ਜਿਮੀਨ ਭੀ
ਉਡਜਾਵੇਗੀ। ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀਕਾਬਚਨਹੈ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ਦੀਪਃ ਹ੍ਵੈਅਸਤਾਚਲੋਦ੍ਵਾਬੇ
ਮੈ ਪੁਨਆਨ। ਮਮਚਰਨਨਫਿਗਸਾਂਤਹ੍ਵੈ ਸਤਜ਼ਬਚਨ ਪਰਮਾਣ॥ ੧ ॥ ਕਰਦਕੀ ਨੋਕ
ਪਰਪਾਵਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਅਪਨੇ ਪਿਉਦਾਦੇਕੀ ਮਾਲਕੀਕੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਨ ਰਹਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਪ੍ਰ
ਕਾਰਸੇ ਪ੍ਰਜਾਸਭਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਵੇਗੀ। ਜੈਸੇ ਭੰਗੀ ਝਾੜੂਦੇਜਾਤੇਹੈਤੇ ਫਰਾਸਫਰਸ
ਵਿਛਾਇਜਾਤੇਹੈ ਤਥਪੀਛੇ ਮਹਾਰਾਜ ਧਿਰਾਜਤਖਤ ਪਰ ਆਇਕੇ ਬੈਠਤੇਹੈ। ਤੈਸੇ ਕਾਲ
ਭਗਵਾਨਭੀ ਸਭਦੇਸੋਂਕੀ ਸਫਾਈਕਰਦੇਵੇਗੋ ॥ਪ੍ਰਸ਼ਨ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋਜਬਐਸੇਹੀਸਾਰੇਨਾਸ਼ਟ
ਹੋਜਾਵੈਂਗੇ ਤਬ ਤੋ ਸਾਰੀਖਿਲਵਾਰਹੀਬਿਗਰਜਾਇਗੀ ਅਖਾੜਾਉਠਜਾਗੋ ਤਬ ਆਪਕੋ
ਨਾਮਕੌਨਲਵੇਗੋ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਨਹੀਂ ੨ ਓਭਾਗਸਿੰਘਸੰਤਹੁਕੀਰਖਜਾ ਵਾਸਤੇ ਤੋ ਮੈਯੁਗ੨
ਜੋ ਮੈ ਅਵਤਾਰਲੇਤਾਹੂੰ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਜੀਕਾਨਾਮ ਜਪਨੇ ਵਾਰੇ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤ
ਜੀਕੇ ਪਤ੍ਰ ਰੇ ਹੈਂ॥ ਉਨਕੇ ਤੋ ਮੈ ਅਪਨਾ ਹਾਥ ਦੇਕੇ ਰਖ ਲੇਵੇਗਾ ਸੰਤਜਨ ਕਸ਼ਟ ਨ

ਦੇਖਨੇਪਾਵੈਂਗੇ॥ ਜੈਸੇ ਚਕੀ ਹੋਰਸਾਰੇ ਦਾਣਯੋਂਕੋ ਪੀਸਡਾਰਤੀਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਕਿਲੀਕੀ ਸਰਣਮੈ ਰਹਤੇਹੈਂ ਉਨਕੋ ਨਹੀ ਪੀਸਤੀ॥ ਤੈਸੇ ਜੌਨਸੇ ਸੇ ਸਾਰੀ ਜੀਵ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤੇ ਬੇਮੁਖਹੈ ਵੋਹੀ ਐਸੇ ੨ ਕਸ਼ੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਦਸਮੇਸ਼ਬਚਨ॥ ਸਭਸਨਮੁਖ ਗੁਰੁਆਪਬਚਾਏ॥ ਤਿਨਕੇ ਬਰਨ ਨ ਬਾਕਨਪਾਏ॥ ਦੁਸ੍ਟਦੂਤਪ੍ਰਭੁਆਪਖਪਾਏ॥ ਸੰਤਨ ਕਸ੍ਟਨ ਦੇਖ ਨ ਪਾਏ ਆਪਨੇ ਸੰਤੋਂਕੋ ਮੈਆਂਚਲਗਨੇ ਨ ਦੇਵੇਂਗਾਇਤਯਾਦੀ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਫਿਰਸਿਖਕੋਈ ਭੀਨਰਹੇਗਾਉਤ੍ਰ ॥ ਨਹੀ ਓ ਭਾਗਸਿੰਘਾ ਮੈ ਬੀਜਕਿਸੇ ਵਸਤੂਕਾ ਨਹੀ ਖੋਵਤਾਹੂੰ ਜੈਸੇਕਿਰਸਾਣ ਸਰਬਅੰਨੋਂਕੇ ਬੀਜਰਖਲੇਤੇਹੈ ਪੁਨਾਸਮੇਆਇ ਪਰਬੀਜਦੇਤੇਹੈ॥ਤਦਵਤ ਬੀਜਮਾਤ੍ਰ ਕਹੂੰ ੨ ਸੱਚੇ ਸਿਦਕੀ ਸਿਖ ਥੋੜੇ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਂਗੇ ਉਸ ਸਮੈ ਫਿਰ ਜਾਨੈਂਗੇ ਜੋ ਸਿਖੋਂਨੇ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕੀਆਥਾ ਉਸ ਸੰਤਅਪ੍ਰਾਧ ਕਾਫਲ ਯੇ ਕਸ੍ਟਹਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਭਯਾਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ਹੇਭਗਵਨ ਕਿਤਨਾਕੁ ਚਿਰ ਐਸਾ ਕਸ੍ਟ ਸੰਸਾਰ ਪਰਰਹੇਗਾ ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇਭਾਗਸਿੰਘ ਜਬਯੇ ਅਤਿਦੀਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀਕਰੈਂਗੇ ਅਪਨੇ ਪਾਪ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਖਸਾਵਨਗੇ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ੨ ਹਮਨੇ ਬੜੀਭੂਲਕਰੀਹੈਹਮਬਹੁਤਹੀ ਭੂਲੇਹਾਂ॥ ਆਪਪਤਿਤਪਾਵਨਹੋ ਦੀਨਬੰਧੂ ਹੋ ਦੀਨੋਂਪਰ ਦਯਾਕਰਣੇਕਾਆਪਕਾਬਿਰਦਹੈਹਮਅਤਿਦੁਖਿਤਔਨਿਰਾਸ੍ਰੇਹੋਕੇਆਪਕੀਸਰਣਿਆਏਹਾਂ ਹਮਾਰੇਪਿਛਲੇਅਪ੍ਰਾਧਅਬਬਖਸੋਔਆਗੇਦਯਾਕਰਕੇਹਮਕੋਸਮਤੀਦੇਕੇਸੁਭ ਮਾਰਗਮੈਲਗਾਵਹੁ॥ ਔਝਾੜ ਭੀ ਤੂੰਹੀ ੨ ਤ੍ਰਾਹਿ ੨ ਕਰੈਂਗੈ॥ ਤਬਸੰ ਉਨਕੇ ਪਾਪ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਵੇਂਗੇ ਯੇ ਸਾਖੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹਣੇ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿਧਸਿੰਘੋਂਨੇ ਲਿਖਾਈਹੈ॥ ਦੇਖੋ ਪਰਮੇਸ੍ਰਕੀ ਭਾਵੀ ਤੋ ਸਰਬਥਾ ਅਮੇਟਹੈ ਵੋਤੋ ਕਿਸੀਸ ਮਿਟਤੀਨਹੀਹੈ॥ ਗਯਾਨਰੂਪੀਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਦੇਖਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਪ੍ਰਤੀਭਾਵਿਖਤ ਬਾਤ ਮਹਾਤਮਾਕਹਦਤੇਹੈਔਰਕਹਨੇਕਾਕੁਛਪ੍ਰਯੋਜਨਨਹੀਹੈਵਹਭਿਬਿਨਾਪੂਛੇ ਨਹੀਕਹ ਤੇਹੈਆਪਕੇ ਲਿਖਨੇਕਾਪ੍ਰਯੋਜਨਕਿਆ॥ ਪਰੰਤੂਹਮਾਰੀਦਾਨਸਮੇਪਿਛਲੇ ਬਾਦਸਾਹੋਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਬਹਾਦਰ ਐਮਲਕਾ ਮਉਜਮਾਕਾ ਰਾਜ ਬਹੁਤਹੀ ਅਛਾਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਦੇਖੋਪਿਛਲੇਬਾਦਸਾਹੋਂਕੇ ਰਾਜਮੈ ਕਿਸੀਬਾਦਸਾਹੁਨੇ ਰਸਤੇ ਸੜਕੈ ਸਾਫਨਹੀਬਨਾਈਹੈ॥ਧਰਮ ਅਰਥਕਿਸੀ ਬਾਦਸਾਹਨੇ ਵਿਦਯਾਪਢਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅਸਕੂਲਨਹੀਬਨਾਏ ਔ ਧਰਮ ਅਰਥ ਨ ਕਿਸੇਨੇ ਹਸਤਪਤਾਲ ਦਵਾਈਖਾਨੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀ ਕੀਏ ॥ ਵੋ ਬਾਦਸਾਹੁ ਜਿਸ ਧਨੀਕ ਪਾਸ ਬਹੁਤਾ ਧਨ ਦੇਖਤੇ ਥੇ ਉਸ ਕੋ ਲੂਟਲੇਤੇਥੇਉਨਕੇਰਾਜਮੈ ਧਨੀ ਵਿਚਾਰੇ ਅਪਨੀ ਕਮਾਈਕਾਧਨਭੀ ਖਾਨੇ ਖੁਹਲਾ ਵਰਤਣੇਪਾਵਤੇਨਹੀ ਥਔਮਾਰਗੋਮੇ ਅੰਧੇਰੇਮੈ ਸਾਝਸਵੇਰੇ ਚੋਰ ਡਾਕੂ ਲੂਟ ਲੇਤੇਥੇ ਕੋਈ ਕਰਜਦਾਰ ਅਥਵਾ ਬਲੀ ਕੋਈ

ਜਬਰਦਸਤ ਕਿਸੀ ਪਰਜੁਲਮੀ ਕਰਤਾਥਾਤਬਉਨਕੀਦਾਦਫਰਜਾਦਕੋਈਭੀਸੁਣਤਾਨਹੀ ਥਾ॥ ਵਸਤੀਹੂਈ ਜਗਹ ਕੋ ਅਪਨੇਮਤਲਬਵਾਸਤੇ ਉਜਾੜਦੇਤੇਥੇ ਔਉਜਾੜੇਂਕੋਵਸਾਤੇ ਨਹੀਂ ਥੇ ਸੈਕੜੇ ਹਜਾਰੋ ਕੋਸੋ ਮੈ ਉਜਾੜ ਜਿਮੀਨ ਜੰਗਲ ਪੜੀਹੂਈਥੀ। ਬਹੁਤਸੇ ਮ- ਨੁਖ ਪਸੁਪੰਖੀ ਮਾਰੇ ਪਜਾਸਕੇ ਮਰਜਾਤੇਥੇ। ਕਹਾਂ ਤਕ ਲਿਖੈ ਐਸੀ ੨ ਹਜਾਰੋਂ ਜੁਲਮੀ ਕੀਭੀ ਬਾਤੈਂ ਪਿਛਲੇਬਾਦਸ਼ਾਹਕੀ ਸੁਣਨੇਮੈਔਕਿਤਾਬਮੈਲਿਖੀਹੂਈ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਤੀਹੈ ਜੇ ਵਹੁਲਿਖਨੇ ਲਗੈ ਤਬ ਉਨਹੀ ਬਾਤੋਂ ਕੋ ਬਡਾਭਾਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਬਨਜਾਤੇਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਉਨਕੇ ਲਿਖਨੇਮੇ ਬਸਹੈ। ਅਬਜੈਸੇ ਉਪਕਾਰਪ੍ਰਜਾਕੇ ਲੋਕੋਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਬਹਾਦਰਨੇ ਕੀਏਹੈਂ ਔਪ੍ਰਤਖਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਤੇਹੈਵਹੁਸਾਰੇਤੋਮੇਰੇਸੇ ਲਿਖੇਨਹੀ ਜਾਤੇ ਪਰੰਤੂ ਕੁਛ ਥੋੜੇਸੇ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤਾ ਹੂ। ਉਨ ਜਾਲਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕੇ ਰਾਜ ਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰ ਕਾ ਰਾਜ ਹਜਾਰੋ ਦਰਜੇ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮਤੋ ਸਭਕੋ ਅਭੈਦਾਨ ਦੀਓਹੈ ਸਭਕੋ ਚਾਹੇ ਉਜਾੜਮੈ ਜਨਾਨਜਾਂਭੀ ਸੋਨਾਹਾਥਮੈਉਛਾਲਤੀਇਕੇਲੀਚਲੀਜਾਵੇ ਤਬਕੋਈ ਚੋਰਜਾਰ ਡਾਕ ਤਿਸਕੋਕੁਛਨਹੀ ਕਹਸਕਤੇਹੈ ਫਿਰਰਸਤੇ ਸੜਕੇ ਐਸੀਬਨਾਇਦਈਹੈ ਔ ਸੜਕੋ ਕੇ ਦੋਨੋ ਓਰਬ੍ਰਿਛ ਲਗਵਾਇਦੀਏਹੈ ਪ੍ਰਜਾਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਅੰਧੇਭੀ ਪਸ਼ਾਵਰ ਕਲਕਤੇ ਮਮਈ ਰਾਮੇਸੁਰ ਦੁਾਰਕਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਧਹੈਦਰਾਵਾਦ ਕ੍ਰਾਂਚੀਬੰਦਰ ਅਬਚਲਨਗਰ ਸਾ- ਹਿਬ ਦਖਿਣ ਹੈਦਰਾਵਾਦਗਯਾ ਪ੍ਰਯਾਗ ਇਕਸਰਬ ਦੇਸੋ ਮੈ ਪਰਬਤੋਮੈ ਸੜਕੇ ਪਕੇ ਨਦੀਆਂ ਕੇ ਪੁਲਬਨਾਇਦੀਏਹੈ ਇਨੋ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਅੰਧੇਭੀ ਫਿਰਕੇ ਸੈਲਕਰ ਆਵਤੇ ਹੈ। ਔ ਸਭ ਜਾਤੀਕੋ ਵਿਦ੍ਯਾ ਪਢਾਨੇ ਲੀਏ ਸਰਬਦੇਸੋਂਮੈ ਅਪਨੇਰਾਜਮਾਤ੍ਰਮੈ ਅਸਕੂ ਲ ਨਾਮਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਬਨਾਇਕੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਗੁਰਮੁਖੀ ਹਿੰਦੀ ਮਹਾਜਨੀ ਬਾਂਗਾਲੀ ਮਾਦ੍ਰ ਛ ਮਾਰਾਸ੍ਰਰ ਫਾਰਸੀ ਅਰਬੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਪਾਂਰਬਤੀਯਾਦਿ ਵਿਦ੍ਯਾਕੇ ਵੇਤਾ ਜਾਨਨੇਵਾਲੇ ਪੰਡਿਤਆਦਿਕ ਨੌਕਰਰਖਦੀਏਹੈ। ਪੂਰਬਕੇਬਾਦਸ਼ਾਹੋਂਕੇਵੇਲੇ ਪ੍ਰਜਾਕੇ ਲੋਕਪਰਦੇਸ ਗਏ ਅਪਨੇਸਨਬੰਧੀਕੀਖਬਰਕਿਸੀ ਸੂਰਤਸੇ ਨਹੀਪਾਇਸਕਤੇਥੇ। ਔ ਸੈਕੜੇ ਰੁਪੈ ਖਰਚਕੇ ਇਕਚਿਠੀ ਮੰਗਾਤੇਥੇ ਜਬਕਿਸੇਕਾ ਕੋਈਸਨਬੰਧੀ ਪਰਦੇਸਜਾਤਾਥਾ ਤਬ ਰੋ ਇ ਰੋਇਕੇ ਮਿਲਤੇਥੇ ਸੋ ਅਬ ਸ੍ਰੀਹਜ਼ੂਰ ਸਹੰਨਸ਼ਾਹ ਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਏਕ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕੇ ਹਜਾਰੋਂਕੋਸ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿਕ ਦੇਸੋ ਕੀ ਚਿਠੀ ਮੈ ਸਾਰੀ ਖਬਰਮੰਗਵਾਇਲੇਵੇ। ਔ ਜਿਸਕੋ ਕਲਕਤੇ ਆਦਿਕਦੇਸੋਂਕੀ ਖਬਰਲੇਨੇ ਕੀ ਜਲਤੀ ਜਰੂਰਤਹੋਵੇ ਤਬ ਉਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਤਾਰਬਨਾਇਦਈਹੈ। ਹਜਾਰੋਰੁਪੈ ਖਰਚਕਰਕੇ ਭੀ ਖਬਰ ਮੁਸਕਲ ਮਿਲਤੀਥੀ । ਸੋ ਅਬ ਏਕ ਰੁਪਯਾ ਖਰਚਕਰਕੇ ਏਕ ਘੰਟੇ ਭਰਮੈਜਹਾਂ ਪਰ ਚਾਹੇ ਤਹਾਂ ਪਰ ਖਬਰ ਮੰਗਵਾਇ ਲੇਵੇ ਐਸਾਸੁਖੇਨਕਰਦੀਆਹੈ ਔਰ ਪਰਦੇਸ ਕੋਈ ਰਹਣੇਹੀ ਨਹੀਦੀਆ

ਹੈ ਅਪਨਾ ਸਭਤ੍ਰਾ ਏਕਧ੍ਯਤਹੀ ਬਨਾਇਦੀਓਹੈ ॥ ਕਲਕਤੇਸੇਰੇਲ ਪਰਚਢੇ ਸਵੇਰਕੋ
ਪੁਨਾ ਚਾਰਪਹਰਕੇ ਅੰਤਰ ਸਿਧ੍ਯਾਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਲਹੌਰ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਪਹੁਚਜਾਤੇਹੈ
ਜੋ ਡਬਲ ਰੇਲ ਪਰਚਢੇਤਬ ਐਸਾਸੁਖਪੂਜਾ ਕੋਦੀਓਹੈ ॥ ਆਗੇ ਰੁਪਯੋਮੈਖੋਟੇ ਰੁਪੈ
ਮਿਲਾਇਦੇਤੇਥੇ ਕਿਸੇ ਸਰਾਫਸੇਕੋਈਗਰੀਬਰੁਪੈਪਰਖਾਨੇ ਜਾਤਾਥਾਤਬਸੈਕੜੇ ਪੀਛੇ
ਆਨਾਦੇਆਨੇ ਦੇਵੇਤਬ ਪਰਖਦੇਤੇਥੇ ਅਥਵਾ ॥ ਅਪਨੇ ਪਾਸਸੇ ਪਾਪੀ ਲੋਕਖੋਟੇਰੁਪੈ
ਮਿਲਾਇਦੇਤੇਥੇ॥ ਅਬਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰਨੇ ਐਸਾਰੁਪਯਾਪੈਸਾ ਕਾ ਸਿੰਨ ਚਲਾਯੋਹੈਜੋ
ਕਿਸੇ ਸੇ ਪਰਖਾਨੇਕੀ ਹਾਜਤਹੀਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔਜਬ ਕਿਸੀ ਦੇਸਮੇ ਬਡਾ ਭਾਰੀਭੀ ਕਾ
ਲਪਰਜਾਤੇਹੈ ਤਬਭੁਖਕੇ ਦੁਖਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜਬਹਾਦਰ ਕਿਸੀ ਆਦਮੀਕੋਮਰਨੇ ਭੀਨਹੀ
ਦੇਤੇ ॥ ਰੇਲਕਾਕਰਾਯਾ ਕਮਕਰਕੇ ਝਟਪਟ ਰੇਲਕੇ ਜਰੀਏ ਅੰਨ ਉਸਦੇਸਮੈਪਹੁਚਾ
ਇ ਦੇਤੇਹੈ ਜਿਨਕੇ ਪਾਸ ਪੈਸਾ ਨਹੀਹੈ ਤਿਸਕੋ ਕਿਸੀ ਨ ਕਿਸੀਸੁਬਬਸੇਅਪਨੇ ਪਾਸਸੇ
ਖਾਨੇਕੋਦੇਤੇਹੈ ॥ ਔਰਜੋ ਬਡਯਾਂ ੨ ਉਜਾੜਾਂ ਥੀਆਂ ਸੋ ਸਭ ਇਨੋਨੇ ਵਸਾਇਦਈਆਂ
ਹੈ ਕਾਲਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤੀਲੀਏਸਾਰੇਦੇਸੋਮੈਬਡੇ ੨ ਯਤਨਸੇ ਨੈਹਰਾਂ ਲਯਾਇਕੇ ਫੇਰਦਯਾ
ਹੈ ਔਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜਬਹਾਦਰਕੀ ਰਹਮਦਿਲੀ ਤੇਸਮਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਦੇਖੋ ਯਾਕੀਦੇਸਕੇ ਲੋਕ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ
ਕੇ ਸਨਮੁਖਹੋਕੇ ਯੁਧਕਰਤੇਹੈ ਇਨਕੋ ਮਾਰਤੇਹੈ ॥ ਜਬਉਨਕੋਜੀਤਲੇਤੇਹੈ ਤਬ ਯੁਧ
ਮੇਮਾਰੇਗਏਸਤ੍ਰੁਆਂਕੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਕੋ ਤਥਾਤਿਨਕੇਬਾਲਬਚਯੋਂਕੋ ਪਿਨਸਨ ਦੇਤੇਹੈ ॥
ਔਤਿਨਕੋ ਵਿਦਯਾ ਇਲਮਸਿਖਾਇਕੇਲਾਯਕਬਨਾਇਦੇਤੇਹੈ ॥ ਪੁਨਸਰਕਾਰਕਘਰਮੈ
ਜੈਸਾ ੨ ਲਾਯਕ ਦੇਖਤੇਹੈ ਤੈਸੀ ੨ ਹੁਦੇ ਵਾਲੀ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸਾ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸਰਕਾਰ
ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਰਾਜਕੇ ਗੁਣਤੇ ਉਪਕਾਰੋਂਕੀ ਗਿਣਤੀ ਕਹਾਂਤਕਕਹੇ ਪਾਰਾਵਾਰ ਕੁਛਨਹੀਹੈ
ਪਹਲੇਬਾਦਸਾਹਸਤ੍ਰੁਆਂਕਾ ਬੀਜਮਾਰਕਰਤੇਥੇ ਕਹੂੰ ਮੁਸ਼ਕ ਭੀਨਹੀਂ ਰਹਨੇ ਦੇਤੇ ਥੇ
ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਉਨਕੇ ਪਿਛੇ ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਇਨਕੇ ਰਾਜ ਮੈ
ਸਤਜੁਗਕੇਵਲਵਰਤੇਹੈ । ਦੇਖੋ ਗਊਆਂਜੇੜੀਆਂਨੇਏਨਾਂਵਾਸਤੇ ਕੈਸਾਸੁਖਬਨੇ ਹੈ ਘਾਸ
ਖਾਤੀਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕੇ ਸਮਾਨ ਦੁਧਦੇਤੀਹੈ ਤਿਸਮੈਯੇਆਯੂ ਬਢਾਨੇਵਾਲਾਅੰਮ੍ਰਿਤਰੂਪੀਘ੍ਰਿਤ
ਨਿਕਸਤੇਹੈ ਸੋਘ੍ਰਿਤ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੀਅੰਖਧਯੋਮੈਪਰਤੇਹੈ ਔਤਘ੍ਰਿਤਕਰਕੇਆਨੇਕਲਡੂ
ਜਲੇਬੀਅੰਦਰਸਾ ਬੂੰਦੀਆਦਿਕਬਡੇ ੨ ਸ੍ਵਾਦਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਬਨਤੇਹੈ॥ਜਿਸ ਬਚੇ ਛੋਟੇ
ਦੋਚਾਰਾ ਦਿਨਕੇਕੀਮਾਈ ਮਰਜਾਵੇਤਬਗਊਕੇਦੂਧਸੇਰਭਰਮੈਦੋਪੈਸਾਭਰਪਾਨੀ ਪਾਇਕੇ
ਤਿਸ ਬਚੇਕੋ ਪਿਲਾਵਹੁਤਬ ਉਸਬਾਲਕ ਕੀਮਾਈਕੇ ਦੂਧਕੇ ਸਮਾਨ ਵਹੁਗੌਊਕਾਦੂਧ
ਬਨਜਾਤੇਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਗਊਕੇਦੂਧਕਾਬਰਫੀਪੇੜਾ ਖੀਰਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਾਦੂ ਪ
ਦਰਥ ਬਨਤੇਹੈ ਔਲੋਕ ਹਿਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਆਦਿਕ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਖਾਤੇਹੈ ਔ

ਸਭੀਕੋਏਕਸਰੀਖਾ ਸ੍ਵਾਦਲਾਗਤੇਹੈਂ॥ਪੁਨਉ ਸਗਊਆਂਕੇਪੁਤ੍ਰਬੈਹਲਗਡੇ ਵੇਲਨੇ ਵਗਤੇਹੈ
ਤਬਸਾਰੇਸੰਸਾਰਕੀ ਕਾਰਰਵਾਈਚਲਤੀਹੈ॥ ਫਿਰਦੇਖੋਗਊਕੇ ਦੂਧਕੇਘ੍ਰਿਤਕੀਆਹੂਤੀ
ਅਗਨਿਮੈ ਪਰਤੀਹੈ ਤਬ ਤਿਸਆਹੂਤੀਕਰਕੇਦੇਵਤਾ ਪਿਤਰਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀਆਦਿਕ
ਉਪਕਾਰੋਂਦ੍ਵਾਰਾ ਜਗਤਕੇਜੀਵੋਂਕੇਉਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣਕਰਤੇਹੈ॥ ਅਗਨਊਪ੍ਰਛਿਪਤਾਹੂਤੀ
ਆਦਿਤ੍ਯਮੁਪਤਿਸ੍ਟਤੀਆਦਿਤ੍ਯਾਜਾਏਤੇਬ੍ਰਿਸ੍ਟੀਤਤੋਅੰਨੰਤਤੋਪ੍ਰਜਾ:॥ਪੁਨਾਗਊਆਂਕਾਗੋਬ੍ਰ
ਤੇਮੂਤ੍ਰਭੀਦਵਾਯੋਮੇਂਕਾਮਦੇਤੇਹੈਂਬਾਲਨੇਕੇਭੀ ਕਾਮਆਤੇ ਹੈਂ। ਯੇਉਪਕਾਰਗਊਕੇ ਸਰੀਰਕੇ
ਜਗਤਕੇਉਪਰਪ੍ਰਤਖ੍ਯਦੇਖਨੇਮੈਆਤੇਹੈਂ॥ਹਿਦੂਮੁਸਲਮਾਨਅੰਗ੍ਰੇਜਆਦਿਕੋਕੋਏਕਜੈਸਾਹੀ
ਦੂਧ ਗਊ ਦੇਤੀ ਹੈ ਥੋੜੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਕੰਮਨਹੀਦੇਤੀ ਔਬਹੁਤੀਕਰਣੇਵਲਯਾਂ
ਕੋਕੁਛਅਧਿਕਨਹੀਦੇਤੀਤਥਾਗਊਕੇਦੂਧਕਾਸ੍ਵਾਦਦੂਧਕੇਪੇੜੇਆਦਿਕਪਦਾਰਥੋਂਕਾਭੀਸਭ
ਨੋਕੋਹਰੀਖਾਹੀਆਵਤੇਹੈ॥ ਦੂਸਰਾ ਜੋਦੂਧਘ੍ਰਿਤਮਧੂ ਚੀਨੀਮੀਠਾ ਦਹੀਯੇਪਚੋ ਪਦਾਰਥ
ਆਟੇਮੈਮਿਲਾਇਕੇ ਪੇੜਾਬਨਾਇਕੇ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇਏਕਬਰਸਰੋਜ ਤਕਗਊਕੇਮੁਖਮੈਦੇਤੇਹੈ
ਸੋਜੋਧਨਪੁਤ੍ਰਦੇਹਅਰੋਗ ਆਦਿਕ ਮੁਖਮਾਗੇ ਪਦਾਰਥੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ॥ਇਤਨੇ ਗੁਣ
ਜਿਸ ਗਊਮੈਹੈ ਐਸੀਗਊਹੈ ਜੋ ਗਊਕੇਘ੍ਰਿਤਕੀਮਲ ਅਰਥਾਤਵਿਸ੍ਟਾ ਨਹੀਬਨਤੇਹੈ
ਕਿੰਤੂਤਤਕਾਲਹੀ ਵੀਰਯਬਨਜਾਤੇਹੈ ਐਸੇਆਯੁਰਵੇਦਮੈਲਿਖਯੇਹੈ॥ ਇਤਨੇਗੁਣ ਤੇ
ਉਪਕਾਰਜਿਸਗਊਕੇਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋਪਰ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾਪਰ ਹੋਤੇਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸਸਮੇ
ਕੇਰਾਜਾਕੋ ਭੀਚਾਹਜੇ ਜੋ ਯੇਨਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਗਊਆਂਕੇ ਸਰੀਰਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ
ਆਵਸ੍ਯ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਪ੍ਰਜਾ ਕੋ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ
ਸੁਖ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸੁਣੋ ਅਦਾਲਤ ਮੈ ਕਰਜੇ ਕੇ ਲੇਨੇ ਦੇਨੇ ਮੈ ਜੋ ਹਾਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ
ਕਿਸੀ ਔਰ ਕਸੂਰਕਕੇਘਰ ਬਾਰਕਿਸੀਕਾ ਜਪਤਕਰਤੇਹੈ॥ ਤਬ ਘਰ ਰਹਣੇ ਮਾਫਕ
ਚਕੀਮੰਜੀ ਦੋਬੈਲਗੁਜਾਰੇ ਮਾਫਕਜ਼ਿਮੀਨਬਸਤ੍ਰਤੇਜੇਵਰ ਚਰਖਾ ਪੀੜੀ ਆਦਿਕਗੁਜਾਰੇ
ਵਾਸਤੇਛੋਡਕੇ ਵਾਫਰ ਮਕਾਨ ਧਨਜਿਮੀਨ ਆਦਿਕਪਦਾਰਥੋਂਕੀ ਕੁਰਕੀਕਰਤੇਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ
ਤੌਰਸੇਥੋੜਾ ੨ ਦੇਹਸਕੇ ਤਬ ਵਾਗੁਜਾਰਭੀਕਰਦੇਤੇਹੈ॥ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਸਰਕਾਰਕਾ ਅ
ਥਵਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਕਾ ਨ ਕਰੇ ਤਬ ਅਪਨਾ ਜੈਸੇ ਮਰਜੀਆਵੇਤੈਸੇ ਖਾਵੇਖਰਚੇ ਦਾਨਕਰੇ
ਬ੍ਯਾਪਾਰਕਰੇਕਛਰਕ ਨਹੀਹੈ ਇਸੀਹੇਤੁਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜਬਹਾਦੁਰਕੇ ਰਾਜਮੈ ਲਾਖਾਪਤੀ ਕਰੋ
ੜਾਪਤੀ ਪਦਮਾਪਤੀ ਧਨੀਹੈ॥ ਉਨਕੋ ਦੇਖਕੇਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰ ਦ੍ਵੈਖਨਹੀਕਰਤੇਉਲਟਾ
ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਤੇਹੈ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤਸੇਉਪਕਾਰਵਾਲੇ ਗੁਣਅੰਗ੍ਰੇਜਬਹਾਦੁਰਨੇ
ਪ੍ਰਜਾਕੇਲੋਕੋਂਪਰਕੀਏਹੈ ਕੁਛਗਿਣਤੀਜਿਨਕੀ ਕਰੀ ਜਾਤੀ ਨਹੀਹੈ॥ ਐਸੇਰਾਜਾਕਾ
ਬੁਰਾ ਮਾਗਤੇ ਹੈ ਓਹ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤਕਾ ਬਦਲਾ ਫਲ ਵਹੁ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸੇ

ਥਾਤਕਾ ਬਦਲਾਫਲਵਹੁ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇਹੀ ਪਾਵੈਗੇ ਜੋਸਾਕ ਕ੍ਰਿਤਘਨਕੋਹੋਤਾਹੈ ਔਰਜੋ
ਹਮਾਰੇਸੇ ਪੂਛੋਤਬ ਹਮਨੇਯੇਬਾਤੇਕੁਛਲਿਹਾਜ਼ਔਬਡਾਈਝੂਠੀਕਰਕੇਕਿਸੀਨਹੀਲਿਖੀਹੈ
ਕਿੰਤੂਜੋਦੇਖ ਨੇਵਰਤਨੇ ਮੈ ਆਤੀਹੈ ਸੋਈਠੀਕ੨ਮੈਨੇਲਿਖੀਹੈ ਵਾਫਰ ਨਹੀ ਲਿਖੀਹੈ॥
ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕਸਾਹਿਬ ਜੀਨੇ ਕਾਬਲਸੇਬਾਬਰ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕਾ
ਰਾਜਦੀਆਥਾ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਤੇਗਬਹਾਦਰਜੀਕੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ
ਜੀਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਇਨ ਕੇ ਏਕ ਹੀ ਰੂਪ ਹੋਣੇਸੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਭੀ ਲੰਡਨ ਸੇ
ਬੁਲਾਇਕੇ ਅਨੀਤਕਾਰੀਸਿਖੋਂਕੇ ਹਾਥਸੇ ਸੰਪੂਰਨਦੇਸਕਾ ਰਾਜਇਨਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂਕੋ ਦੀਆਹੈ॥
ਕਿਉਂਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕੇ ਰਾਜ ਮੈ ਜੋ ਕਸੂਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋਈ ਸਜਾਇਪਾਤੇ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਕਸੂਰ
ਵੰਦਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਭਾਈ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਅਹਿ ਕਰਕਰੈ ਸੋ ਅਹਿ
ਕਲਪਾਵੈ ਕੋਇਨ ਪਕੜੀਐ ਕਿਸੈ ਥਾਇ ॥
ਇਸ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜਬਹਾਦਰ ਕੋ ਵਰਤਨੇਸੇ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਕਰਕੇ ਦੀਓਹੈ॥ਔਪਿਛਲੇਬਾਦਸਾਹੋਂਕੇਰਾਜਮੈਜੋਕੋਈ ਏਕਕਸੂਰਕਰਤਾਥਾ ਤਬ ਤਿਸ
ਕਾ ਸਾਰੇਹੀ ਕੁਟੰਬ ਪੀਸਡਾਰਤੇ ਥੇ ਐਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਅਨੀਤੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਦੇਖੋ ਜੈਸੇ
ਤਪਸੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਰਾਜਾ ਯੁਧਿਸ੍ਟਰ ਕੇ ਸਾਥ ਬਨਮੈ ਅਠਾਸੀ ਹਜਾਰ ੮੮੦੦੦੦
ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਤਪਸੀ ਭੋਜਨ ਪਾਤਾਥਾ ਔਦੁਰਬਾਸਾ ਰਿਖੀਕੇ ਸਾਥ ਤੈਸੇਹੀ ਤਪਸੀ ਰਿਖੀ
ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਭੋਜਨ ਖਾਤੇਥੇ ਹਜਾਰੇਹੀ॥ ਤੈਸੇਹੀਬੀਸ ੨ ਹਜਾਰ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਭੋਜਨ
ਖਾਨੇਵਾਰੇਅਭ੍ਯਾਗਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਡੇਰੇਮੈਭੋਜਨ ਰੋਜ ੨ ਖਾਤੇਥੇ ਹਮੇਸਹੀ
ਸਾਢੇਸਾਤਸੈਮਣਆਟਾਔਅਢਾਈਸੈਮਣਦਾਲਇਤਨਾਰੋਜਕਾਖਰਚ ਹੋਤਾਥਾ ਇਨਸਿਖੋਨੇ
ਕੁਛਬੀਚਾਰਨਹੀ ਕੀਆਤੋਪਾ ਜੰਬੂਰੇ ਰਜਮਣਪਲਟਣਾਂਬਡੀਫੌਜਚਢਾਇਕੇਅਭ੍ਯਾਗਤ
ਗਰੀਬਸਾਧੂ ਅਛੇ ੨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਗਊਆਂ ਬੈਲਆਦਿਕ ਸਭਮਾਰਦੀਏ
ਕੋਈਸਤਾਰਾ ਅਠਾਰਾਲਾਖਕੀ ਲੋਟੀ ਔਰ ਕੁਛ ਅਸਬਾਬਕਾ ਅੰਤ ਸੁਮਾਰ ਨਹੀਥਾ
ਜੋ ਲੂਟਕੇ ਸਿਖ ਲੈਗਏਥੇ ਯੇਪ੍ਰਸੰਗ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕੇ ਰਾਜਕੇ ਪੀਛੇ ਵਿਸ੍ਤਾ
ਰਸੇਲਿਖੈਗੇਇਸਲੀਏ ਯੀਹਾਂ ਕੁਛਕ ਸੂਚਨਵਾਸਤੇਲਿਖਦੀਓਹੈ ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਆਪਨੇ
ਡੇਰੇਮੈਸੇ ਕਿਸੀਨੇਭੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹੁਕਮਸੇਸਿਖੋਂਕੇਸਾਮਨੇ ਹਥਯਾਰਖੜਾ ਕੀਆ ਨਹੀਥਾ॥
ਯੇ ਬੁਰਛੇ ਬੈਠੇ ਭਜਨਬੰਦਗੀ ਕਰਤੇਜੋ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਪੁਨਃ ਲੂਟਕੇਲੈਜਾਤੇਭਏ॥ ਪ੍ਰਥਮ
ਤੋਜੋ ਅਤਿ ਕਸੂਰਵਾਲਾਹੋਵੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਬ੍ਰਿਧ ਬਾਲਕ
ਇਸਤ੍ਰੀਸਤ੍ਰਹੋਕੇ ਸ਼ਰਣਾਗਤ ਹੋਜਾਵੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰਤੇਹੀਨਹੋਵੇਰੋਗੀਪ੍ਰਮਤ ਅਰਥਾਤ ਬੇਖਬਰ
ਖੁਲੇਕੇਸ ਸੂੱਤਾ ਹੂਆ ਮਾਰਨਾ ਯੇ ੧੫ ਯੇਇਤਨੇਸਰਬਥਾ ਅਬਧ ਹੈ ਇਨਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂਤ

ਪ੍ਰਯਸ਼ਿਤ ਦੰਡਨ ਦੇਨਾ ਲਿਖਾਹੈ ਕੁਛ ਸਿਰ ਮੁੰਡਨ ਆਦਿਕ ਥੋੜੀ ਸੀ ਸਜਾ ਦੇਕੇ ਦੇਸ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇਨਾਯੋਗਹੈ।। ਫਿਰਯੇਬੁਰਛੇਨਿਰਅਪਰਾਧੋਕੋ ਸੰਤਮਹਾਤਮ ਬ੍ਰਹਮਣਆਦਿਕਕੋ ਮਾਰਕੇ ਲੁਟਲਜਾਏਥੇ।। ਹਮਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਦਲਾਇਨਸਿਖੋਸੇ ਲੇਨੇਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀਥੇ ॥ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰਨੇ ਹਮਾਰੀ ਬੜੀ ਮਦਤ ਕਰੀਹੈ ਜੋ ਇਨ ਸਿਖੋਸੇ ਹਮਕੋ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂਕਾ ਬਦਲਾਲੇਦੀਆਹੈ॥ ਇਨਸਿਖੋਨੇਜਹਾਂ ਬਜਾਸਾ ਨਦੀਕੇ ਤਟਪਰ ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂਕੋ ਮਾਰਾ ਥਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰਨੇ ਸਿਖੋ ਕੋ ਫੜ ਕਰਕੇ ਉਸੀ ਨਦੀ ਮੈਸਿਖੋ ਕੋ ਡੁਬਾਯਾਹੈਯੇਦਸਾਸਿਖੋਕੀ ਦੇਖਕੇਹਮਬਡੇਅੰਗ੍ਰੇਜੋਪਰਰਾਜੀਹੂਏਹੈਇਸ ਕਰਕੇ ਹਮਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰਕੇ ਰਾਜਪਰ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨਹੈ ਬਹੁਤਹੀ ਰਾਜੀਹੈ॥ਨਨੁ॥ ਤੁਮਅੰਗ੍ਰੇਜਕੇਰਾਜਪਰਕਿਉ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਹੋਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇਤੁਮਾਰੇਸਾਥਕੌਨਸੀਭਲਾਈ ਕਰੀ॥ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੁਮ ਅੰਗ੍ਰੇਜਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਏਤੀ ਬਡਾਈ ਲਿਖਤੇ ਹੋ ਪਰ ਆਪ ਨਹੀ ਜਾਣਤੇ ਹੋ ਕਿ ਐ ਨਿਰ ਅਪ੍ਰਾਧਹੀ ਤੁਮਾਰੇ ਗੁਰੂਬਾਬਾ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਜਿਨਕੇ ਲਖ ਕਖਬਰਾਬਰਥਾਐਕਰਾਮਾਤਕੇ ਧਨੀਥੇ ॥ ਐਸੇਸਤਪੁਰਖੋਕੋ ਬਿਨਾਅਪ੍ਰਾਧ ਕਸੂਰਕੇ ਲਹੌਰ ਮੈ ਪਕੜਕੇ ਬੈਠਾ ਇਦੀਆ ਫਿਰ ਉਨਕਾਰੋਜੀ ਨਾ ਭੀ ਕੁਛ ਨ ਲਗਾਯਦੀਆ ਤੀਨਵਾਰ ਜਮਾਨਤ ਲੈਲੈਕੇ ੫੦੦੦ ਹਜਾਰ ਕੀ ਲਹੌਰ ਮੈ ਬੈਠਾਯਾ ਫਿਰ ਤੁਮਾਰੇ ਚਾਚਾ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੜੇ ਵੈਰਾਗਕੇ ਧਨੀ ਉਸਕੋ ਭੀ ਬਿਨਾ ਕਸੂਰ ਬਿਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਕੋ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੀਆਹੈ ਔਰ ਭੀ ਇਨਕੇ ਰਾਜਮੈ ਬੜੇ ੨ ਚੋਰੀ ਜਾਰੀਆਦਿਕਐ ਅਦਾਲਤਮੈ ਝੂਠੀਹੀਉਗਾਹੀ ਦੇਨੇ ਵਾਲਜੋਕੋਸਜਾਪੂਰੀ ਨਹੀ ਮਿਲਤੀ ਹੈ। ਇਤਯਾਦਿਕਬਾਤੋਕੀ ਕੁਛ ਗਣਨਾਨਹੀਹੈ ਕਹਾਂਪ੍ਰਯੰਤਬਯਾਨਕਰੈ ਫਿਰਤੁਮਜੋਇਨਕੇਰਾਜਕੀਇਤਨੀਬਡਾਈਲਿਖਤੇਹੋ ਅਰ ਸੁਕ੍ਰਯੇ ਅਦਾਕਰਤੇਹੋਇਸਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ਜੋ ਤੁਮਰੀ ਬੁਧੀ ਇਸਥਰ ਨਹੀਹੈ ਨਹਸਿਧਾਂਤੀ ਜੋ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਜੀ ਐਸੇਕਰਾਮਾਤਕੇ ਧਨੀਸਾਹਿਬਥੇ ਸਾਮਰਥਥੇ।। ਤਬਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕਾ ਰਾਜ ਕਿਉ ਏਸ ਦੇਸਮੇਹੋਨੇਦੀਆ ਕੋ॥ ਉਤ੍ਰਵਾਦੀ ॥ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਕਾਰਾਜਏਸ ਮੁਲਕਮੇਂਕਾਇਮ ਰਹਨੇ ਕਾ ਗੁਰੂ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਥਾ ॥ ਦੂਸਰਾ ਉਨਕੀ ਨਿਗਾਹ ਮੈ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਆਦਿਕ ਪੈਦਾ ਇਸ ਸਾਰੀ ਪਰਮੇਸਰ ਕੀ ਜਾਨਕੇ ਕਿਸੇ ਕਾ ਬੁਰਾਨਹੀਕਰਨਾਚਾਹਤੇਥੇਔਨਕਿਸੇਬਾਤਕੀਲੋੜਭੀਨਹੀਥੀਉਨਕੋਨਿਗਾਹਮੈਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔ ਕੰਗਾਲ ਏਕ ਜੈਸੇਥੇ ਬੜੇ ਬੇਪਰਵਾਹ ਅਪਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਰੰਗਮੈ ਹਰਵਕਤਮਸਤ ਰਹਤੇਥੇਇਸਸੇ ਇਨਕੋ ਵੈਖਨਥਾ ਉਤ੍ਰਸਿਧਾਤੀ॥ਹੇਭਾਈ ਜੈਸੇਤੂੰਕਹਤਾਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਐਸੇਹੀਸਾਮਰਥ ਥੇ ॥ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੇ ਹੁਕਮ ਰੂਪ ਨਿਮਿਤਕਰਕੇ ਜੋਨਸਾ

ਲਹੌਰਮੇ ਬੈਠਨਾਹੈ ਸੋਭੀ ਸਿਖੋ ਕਾਹੀਅਪ੍ਰਾਧਹੈ ॥ ਅੰਗ੍ਰੇਜਵਿਚਾਰ ਪਹਲੇ ੨ ਆਇਥੇ ਇਨਕੋ ਕੁਛ ਖਬਰਨਹੀਥੀ ਕੌਨ ਭਲਾਹੈ ਔ ਕੌਨ ਬੁਰਾਹੇ ਏਹ ਵਿਚਾਰੇ ਪਰਦੇਸੀਥੇ ਜੈਸੇ੨ਸਿਖੋਨੇ ਸੰਸਕਾਰਇਨਕੋਪਾਏ ਤੈਸੇਦ੍ਰਿੜਕਰਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਦੂਸਰਾਕਿਸੀਨੇਜਾਨ ਲਾਰਨਸਾਹਿਬਸੇ ਕਹਯਾਥਾ ਕੇਬਾਬਾਖੁਦਸਿੰਘਕੋ ਆਪਨੇਈਹਾਲਹੋਰਮੈਬੈਠਾਯਾਹੈ ਤਾਂ ਇਨਕੇਗੁਜਾਰੇਵਾਸਤੇਕੁਛ ਲਗਾਇਦੇਵੇ ॥ ਤਬਜਾਨਲਾਰਨਸਾਹਿਬਨੇ ਇਸਬਾਤਕਾ ਏਹ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆਕੇ ਵਹੁਆਪਖੁਦਖੁਦਾਹੈ ਉਨਕੋ ਕਯਾਪ੍ਰਵਾਹਹੈ ਵੋਹਮਾਰੇ ਗੁਜਾਰੇਕੀ ਕਯਾਪ੍ਰਵਾਹਰਖਤੇਹੈਤੀਸਰਾਇਨਕੇਗੁਜਾਰੇਵਾਸਤੇਕਿਸੇਨੇਯਤਨਭੀਨਹੀਕੀਆਥਾ੪।ਮਹਾ ਰਾਜਸਿੰਘਕੋ ਕਾਲੇਪਾਨੀਮੈਭੇਜਨਾਯੇਭੀਸਿਖੋਂਕਾਹੀਅਪਰਾਧਹੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕਸੂਰਨਹੀਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇਝੂਠੇਹੀਚੁਗਲੀਆਂਕਰਕਰਕੇਪੰਜਾਬਯੋਨੇ ਇਨਾਮ ਆਪਲੇਲੀਆਤੇਉਸਵਿਚਾਰੇ ਗਰੀਬਕੋਪਕੜਕੇਕਾਲੇਪਾਨੀਕੋਭੇਜਦੀਆ॥ਉਸਕਾਲਮੈਨਵੇਦੇਸਮੈਨਵੇਹੀਅੰਗਰੇਜਆਏ ਥੇਇਨਕੋ ਇਸਪੰਜਾਬ ਕੇਛਲੋਕਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜਲੋਕੋਕੋਭੇਤਮਾਲਮਨਹੀਥਾਇਸਲੀਏਇਨੋਭੀ ਸਚਝੂਠਕੀਦਰਯਾਫਤਨਕਰੀ॥ਔਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕਾਕਸੂਰਕੁਛ ਨਹੀਹੈ॥ਯੇਸਾਰਾ ਸਿਖੋਕਾਹੀ ਕਸੂਰਹੈ ਇਨਕਾਹਾਲਸਾਰਾਆਗੇਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ ਹਮਾਰੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਦਲਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇ ਹਮ ਕੋਲੇ ਦੀਆਹੈ ਇਸ ਬਾਤਕਾ ਬਦਲਾ ਹਮ ਅਪਨੀ ਓਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ ਅਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਾਕਰਕੇ ਅਸੀਰਵਾਦ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੋ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਜੋਹੇ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਹਮਾਰੇ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਯੇ ਦਾਨ ਦੇਵੋ ਜੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬਹਾਦਰ ਕਾ ਰਾਜ ਹਮੇਸਾਂਹੀ ਬਨਾਇਰਖੋ ਔਇਨ ਕੋਭੀਤੇ ਹਮਕੋਭੀ ਸੁਮਤਿ ਦੇਵੋ ਇਹੀ ਅਰਜ ਹੈ ਹੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਭਗਵੰਤ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸਭ ਕਾ ਹੀ ਭਲਾ ਕਰਜੋ। ਔ ਜੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾਂ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੇ ਪਯਾਰੇਹੈ ਉਨਕਾ ਕਿਸੀਕੇ ਸਾਥ ਰਾਗਦ੍ਵੈਖਵੈਰ ਪ੍ਰੀਤੀਨ ਹੈ ॥ ਜੇ ਉਨਕੋ ਦਿਖਾਈ ਆਗੇਹੋਣੇ ਵਾਲਾਹਾਲ ਦੇਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਕਾ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਕਹਦੇਤੇ ਹੈ ਵਹੁ ਭੀਸ੍ਰੀ ਈਸਰਕੀਆਗਯਾਨੁਸਾਰਹੋਕੇ ਕਹਤੇਹੈ ਜਿਨਕੋ ਭਵਿਖਯਤਕੀਬਾਤੈ ਕਹਣੇਕਾ ਹੁਕਮਹੋ ਤੋਹੈ ਦੂਸਰੇ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਬਿਨਾਮਾਲਕ ਕੇ ਹੁਕਮਸੇ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਜਿਸ ਪਰਮੇਸਵਰਕਾ ਕੋਈਰੂਪ ਰੰਗਆਕਾਰ ਨਹੀਹੈਂ ਔ ਨ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਯੋਕੇ ਗੋਚਰਹੀ ਨਹੀਹੈ ਔ ਉਸਪਰਵੇਸਵਰਕਾਨਕੋਈਦੇਸਹੀਹੈ ਜਹਾਂ ਪਰ ਵਹੁਮਹਲ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰਕੇ ਬੈਠਾਹੈ ਜੋ ਉਸਸੇ ਪੂਛਕੇਆਇਕੇਅਗਮਕੀਬਾਤੈ ਆਏਕੇਕਹਦੇਵੈ ਅਥਵਾ ਕੋਈਫਰੇਸਤਕਿਸੀ ਕੇਹਥਪੈਕਾਮਭੀਲੋਕੋਕੇ ਸੁਣਾਨੇਲੀਏ ਨਹੀਭੇਜਤੇ ਯੇਕੈਸੇਆਗਮਕੀਆਂਬਾਤੈ ਕਹਦੇ ਤੇਹੈਇਸਮੈਹਮਕੋ ॥ ਕੁਛਪ੍ਰਤੀਤਨਹੀਆਤੀਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਯਦਯਪੀ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸਵਰਕਾ ਰੂਪਰੰਗਆਕਾਰਕੋਈ ਨਹੀਹੈ ॥ ਤਥਾਪਿਵਹੁਪਰਮੇਸਰਜੀਸਾਰੇ ਪਰਿਪੂਰਣਹੈ ਸੂਛੇਕੋ

ਦਿਖਾਈਨਹੀ ਦੇਤਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਮੂਰਖਕੇ ਮਨਮੈਔਪਰਮੇਸ੍ਰਕੇ ਬੀਚਮੈ ਕਪਟਕੇਕਪਾਟ ਆਇਰਹੇਹੈ ਯਾਤੇਮੂਰਖਕੋ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔਰਸੰਤਹੁਕੇ ਦਿਲਕੇ ਕਪਟਕੇ ਕਪਾਟਖੁਲਗਏਹੈ ॥ ਨਸ੍ਰਹੋਗਏਹੈ ਸੰਤਜਨੋਕੇ ਦਿਲਸਾਫਹੈ ਯਾਤੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਹਰਜਗਹਮੈਹਾਜਰਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈ ਅਪਨਾਹੀ ਆਤਮਾਰੂਪਕਰਕੇ ॥ ਇਸਲੀਏ ਸੰਤਹੁਕੋ ਅਮਗਮਬਾਤੋਕੀਖਬਰਸਭੀਰਹਤੀਹੈ ॥ਜਿਨਕੋ ਸ੍ਰੀਨਾਰਾਯਣਜੀਕਾ ਹੁਕਮਹੋਤਹੈ ਵਹੁਸੰਤਜਨ ਭਵਿਖਤਅਗੈਕੀ ਬਾਤੈਕੁਛ ੨ ਕਹਤੇਹੈ ਜਿਨਕੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਰਜੀਕਾ ਕਹਨੇਲੀਏ ਹੁਕਮਨਹੀ ਹੋਤੇਵਹੁ ਸੰਤਜਨ ਆਗੇਕੀਬਾਤੈਕੁਛਭੀਨਹੀਕਹਤੇਹੈ ॥ ਚੌ: ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸ੍ਰਸਿਖਨਤਾਂਈ ॥ ਅਗਮਕਥਾ ਸਭਕਹ ਸਮਝਾਈ ਸਾਸ੍ਰਗਤਿਨ ਕੀਨਪ੍ਰਣਾਮੂ ਕਰਨੁਤਰੀ ਗੁਰੁਪਦਨਿਜਧਾਮੂ ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ੧੯ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ੴ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਦੋਹਰਾ—ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਅਰ ਲਾਲਸਿੰਘ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਮਤਿਧੀਰ ।
ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਪੂਛਤ ਹੇ ਗੁਰ ਤੀਰ ॥ ੧ ॥

ਏਕ ਦਿਨ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ੧ ਕੁਜਰਵਲੇਕਾ ਭਾਈਲਾਲਸਿੰਘ ੨ ਮਾਲੂਵਾਲਯਾਭਾਈਸੁਹੇਲਸਿੰਘ ੩ ਤੇਹਰਾਸਿਘ੪ਭਾਈਗੁਲਾਂਬਸਿੰਘ ਠਟੀ ੫ ਯੇ ਪਾਚੋਸਿੰਘ ਨਵਰਾਤ੍ਰਕੇਦਿਨੋਮੈ ਏਕ ਜੁਆਰਕੇ ਖੇਤਮੈ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠੇ ਬਿਚਾਰਕੁਛ ਕਰਤੇਥੇ ॥ ਤਬਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਹਾਥਮੈ ਲੋਟਾਲੀਏ ਜੰਗਲਕੇ ਮਿਸਉਨਕੇਸਿਰ ਪਰ ਜਾਇਖੜੇਹੂਏ ॥ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਤਿਨਕੇਪ੍ਰਤੀਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹਾਥਮੈ ਪੋਥੀਲੈਕੇ ਤੁਮ ਕਯਾਬੀਚਾਰਤਹੋ ॥ ਤਬਇਨ ਪਾਚੋਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇਅਰਜਕਰੀ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਇਸਪੋਥੀਮੈਸੇ ਹਮਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕੀਆ ਸਾਖਯਾ ਪੜੇ ਵੀਚਾਰ ਤੇ ਹਾਂ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਇਸ ਮੈ ਕਯਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਇਨੋਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਸ ਪੋਥੀ ਮੈ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ ਕੇ ਰਾਜਕੀ ਭਵਿਖਯਤ ਕਥਾ ਲਿਖੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਦਿਲੀ ਕੇ ਤਖਤ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜ ਏਕ ਛਤ੍ਰ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘਕਰੇਗਾ ਐਸੇ ਲਿਖਾਹੈ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਨਹੀਵੋਨਹੀ ਇਸ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇਰਾਜ ਨਹੀ ਕਰਣੇ ਹੈ ॥ਰਾਜਕਰਣੇਵਾਰੇਕੋਈ ਔਰਹੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾਸੰਮਤ ੧੯

੯੯ ਅਠਾਰਾਸੈ ਨੜਵੇਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਸੁਧਾਸਰਸੇਉਤ੍ਰਕੀ ਓਰਯਾਤ੍ਰਾਕਰਤੇ ਹੂਏ ਅਦਲੀਵਾਲੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਜਾਇ ਉਤ੍ਰੇ॥ ਤਹਾਂ ਅਦਲੀਵਾਲੇ ਧਰਮਸਾਲਾਕ ਸੰਤਨੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕਰਕੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ॥ਪੁਨਾ ਨਗਰਵਾਲੇ ਲੋਕੋਂਸੇਭੀ ਸੇਵਾਕਰਾਈ ਤੀਨਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਰਖ੍ਯਾ ਪਰੰਤੂ ਅਜਤਿਸ ਸੰਤਕਾ ਮਨਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਨਹੋਤਾਭਯਾ॥ ਤਿਸਕੋ ਸਤਿਨਾਮਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਨਵਅਖ ਰਾਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤਕੋ ਵੈਰਾਗ ਕਰਤੇ ਹੂਏਹੀ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇਹੀ ਡੇਰਾਤਹਾਸੇਕੂਚਕਰਕੇ ਜਬਚਲੇ ਤਬਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਜੀਉਵਾਲੇਕੇ ਪੈਂਚ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਡੇਰਾਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮ ਕੋਲੈਜਾਤੇਭਏ ਉਨੋਨੇਭੀਬੜੇਹਿਤਸੇਸੇਵਾਕਰੀ ਔਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇਸਿਖ ਹੋਤੇਭਏ। ਤਹਾਤੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਜੀਕੇਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੁਲਾਕੀਕੇ ਚਕਕੇ ਘਾਟਲੰਘਕੇਬੂੜੇਡਲੇਜਾਇਉਤ੍ਰੇ॥ ਤਹਾਂਕੇਲੋਕੋਨੇਭੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਅਗਲੇ ਦਿਨਵਾਸਤੇਭੀਖੈਂਚ ਕਰਤੇਹੀਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਉਨਕੋਭੀਸਤਿ ਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਡੇਰਾਤਹਾਂਤੇਕੂਚ ਕਰਕੇ ਪਿੰਨਣਵਾਲੇ ਜਾਇਉਤ੍ਰੇ॥ ਤਹਾਂ ਪੈਂਚ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਅਮੀਰਸਿੰਘ ਮੁਸੱਦਾਸਿੰਘਆਦਿਕਨੇ ਬਡੀਅਛੀ ਰੀਤੀਸੇ ਪ੍ਰੇਮਯੁਕਤਸੇਵਾ ਕਰਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਤਹਾ ਤੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾਢੋਡਕੋਟ ਜਾਇ ਉਤ੍ਰਯਾ॥ ਤਹਾਂਭੀ ਪੈਂਚਹਮੀਰਸਿੰਘਤੇ ਨਿਧਾਨਸਿੰਘਨੇਬਡੀਸ੍ਰਧਾਸੇ ਸੇਵਾਕਰੀ॥ ਤਿਨਕੋ ਸਤਿਨਾਮਕਾਉਪ ਦੇਸਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਸੀਹੋਂਵਾਲਮੈਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਜਾਇ ਉਤ੍ਰੇ॥ ਤਹਾਂ ਕੇਭੀ ਗ੍ਰਹਸਤ੍ਰੀਲੋਕਭੀ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਪ੍ਰੀਤੀਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਆਗਲੇਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਡੇਰਾ ਨੰਗਲਜਾਇ ਉਤ੍ਰਯਾ॥ ਤਹਾਂਨੰਗਲਮੈ ਬੂੜਾਡਲਾ ਢੋਡਕੋਟ ਪਿੰਨਣਵਾਲਾ ਸੀਹੋਂਵਾਲ ਇਨਚਾਰੋ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇਪੈਂਚ ਤਥਾ ਔਰਭੀਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕਨੰਗਲਮੈ ਆਇਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾਟੇਕ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਰਖਕੇ ਮਿਲਕੇ ਏਕਠੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਤੇਭਏ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਕਹਤੇਭਏ॥ ਹੇਗੁਰੂਗਰੀਬਨਿਵਾਜਜੀ ਇਨਚਾਰੋ ਪਿੰਡੋਕੇ ਮਧਮੈ ਦੇਵਕਾ ਗੰਗਾਦਿਬਜਨਦੀਵਹਤੀਹੈ ਜਿਸਕਾ ਮਹਾਤਮਪੁਰਾਣੋਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੈ ਬਹੁਤਹੀ ਯੇ ਦੇਵਕਾ ਨਦੀਪਰਮੰਡਲਸੇਆਵਤੀਹੈ॥ ਤਹਾਂਪਰਮੰਡਲਮੈਸਿਵਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਹੈ ਜੋਕੋਈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪਰਮੰਡਲਕੇ ਗਿਰਦਨਿਵਾਈ ਦਸ ੨ ਬੀਸ ੨ ਕੋਸਪਰ ਮਰਜਾਤੇ ਹੈ ਉਨਕਾ ਸਰੀਰਪਰਮੰਡਲਕੀ ਭੂਮੀਮੈਦਾਹਕਰਤੇਹੈ॥ ਪਰਮੰਡਲਕੀ ਭੂਮੀਮੈਸੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸਪ੍ਰਾਣੀਕੇਸ੍ਰੀਰਕੇਫੂਲਉਠਾਵਤੇਨਹੀਹੈ॥ ਉਨ ਪ੍ਰਾਣਯੋਕੀ ਗਯਾਸ੍ਰਾਧਪਿੰਡਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾਤਹਾਪਰਮੰਡਮੈਹੀਕਰਤੇਹੈਕਿੰਤੂਪ੍ਰਯਾਗਕਾਸੀ ਗਯਾਮੈਉਸਕੀਸ੍ਰਾਧਆਦਿਕਕ੍ਰਿਯਾ ਨਹੀਕਰਤੇਹੈ ਵਹੁਲੋਕਜਾਇਕੇ॥ ਇਸਦੇਵਕਾ ਗੰਗਾਕਾ ਬਹੁਤਸਾ ਮਹਾਤਮ ਲੋਕਮੈ

ਪੁਰਾਣੋਮੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸੁਣਨਮੈ ਆਵਤੇਹੈ ਇਨਚਾਰੋਨਗਰਕੇ ਮਧਮੈਦੇਵਕਾ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰ ਏਕਦੇਵ ਅਸਥਾਨਹੈ ॥ ਤਹਾਂਪਰਵੈਸਾਖੀਕਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀਮੇਲਾਲਾਗਤੇ ਹੈ ॥ ਕੋਈਕਹਤੇਹੈਂ ਯੇ ਸ੍ਰੀਮਹਾਦੇਵਤ੍ਰਪਰਦੀਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਹੈ ॥ ਕੋਈਕਹਤੇਹੈਂਯੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਸੈ ਕੁਛ ਪਤਾ ਨਹੀਲਾਗਤੇਹੈ ਜੋਕਿਸਕਾ ਅਥਾਸ ਨ ਹੈ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਤੁਮਾਰੀਅਬ ਕਯਾਮਰਜੀਹੈ ਤੁਮਕਯਾਚਾਹਤੇਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਹਮਤੋ ਅਬਐਸੇ ਚਾਹਤੇਹੈ ॥ ਜੋ ਈਹਾਅਪਨੇ ਨਾਮਕਾ ਅਸਥਾਨ ਅਬੀ ਬ ਨਾਇਜਾਵੇ ਫੇਰਪਰਬਾਤਨਰਹਣੇ ਦੇਵੋਹਮਾਰੇਭਲੇਵਾਸਤੇਅਪਨਾ ਸਿਖ ਸੰਤ ਕੋਈਇਸ ਥਾਨ ਪਰਬੈਠਾਇ ਜਾਵੋ ॥ ਔਇਥੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੀ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੋ ਜੋ ਹਮਾਰੇਲੋਕਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਕੀਆਂਕਰੈਗੇ ॥ ਔਮੇਖਕੀਸੰਕ੍ਰਾਂਤਵੈ ਸਾਖੀਕਾ ਮੇਲਾਭੀ ਆਪਕੇ ਨਾਮਕਾਲਾਗਯਾ ਕਰੈਗੇ ॥ ਜਬਚਾਰੋ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇਪੈਚੋਨੇ ਤਥਾ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਲੋਕ ਆਏ ਹੂਏਥੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਸਭਨੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹਤੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ॥ ਤਬਉਨਕੀ ਬੇਨਤੀ ਮਨਜੂਰਕਰਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਫਿਰਭੀਸਭ ਸੇ ਪੂਛਕੇ ਉਸੀਸਮੇਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਬਹੁਤਸਾਮੰਗਵਾਇਕੇ ਸੁਭਮੁਹੂਰਤਮੇਸੁਭਘੜੀਸੁਭ ਥਿਰਲਗਨ ਸੁਭਯੋਗ ਉਤਮ ਕਰਣਕੋ ਬਿਚਾਰਕੇ । ਧਰਤੀਮਾਤਾਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਕਹੀਪਕੜਕੇ ਪਾਂਚ ਟਕ ਲਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਵਾਇਦੇਤੇਭਏ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀਆਗਯਾਪਾਇਕੇ ਭਾਈ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਵਰਤਾਇਦੀਆ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਬਡੇ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀਸਿਖ ਜਿਮੀਦਾਂਰ ਆਦਿਕ ਲਾਗਜਾਤੇ ਭਏ ਕੋਈਨੀਵਨਿ-ਕਾਮਤਾਹ ॥ ਕੋਈਮਿਟੀਕਯਾਂ ਟੋਕਰਯਾਂ ਉਠਾਵਤਹੈ ਕੋਈ ਉਠਾਇਕੇਦੂਰਲੈਜਾਇਕੇ ਫੈਕਤੇਹੈ ਕੋਈਪਾਨੀਲਯਾਵਤੇਹੈ ਕੋਈ ਗਾਰਾ ਬਨਾਤੇਹੈ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਕਾਰ ਸਭੀ ਕਰਣੇ ਲਾਗਜਾਤੇਭਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਸਾਥਔਰ ਦੇਕੇ ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਬਲ੍ਹੈੜੀਏਕੋ ਉਥੇ ਛੋਡਆਏ ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰਾ ਬਨਤਾ ਰਹਯਾ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਚਾਰੋਗ੍ਰਾਮੋਕ ਪੈਚ ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਰਸਤ ਆਟਾ ਘ੍ਰਿਤ ਮਿਠਾ ਆਦਿਕ ਇਕਠੀ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂ ਪਹੁਚਾਤੇਰਹੇ ਔਆਪਭੀਤਹਾਹੀਚਾਤ੍ਰ ਦਿਨਰਹਤੇਭਏ ਔਧਨੀਲੋਕੋਨੇ ਤਹਾਂ ਕਿਤਨੀਯਾਂਕ ਬਾਵਲਯਾਂ ਇਸਨਾਨਗਰਮਜਲਸੀਤ ਰੁਤਵਾਸ ਤੇ ਲਗ ਇਦਈਹੈ ॥ ਥੋੜੇਹੀਕਾਲਮੈ ਤਹਾਂ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇਕਾ ਦਰਤਯਾਰਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਥਾ ਪਰਦੇਸੀਯੋਂਕੇ ਰਹਣਅਰਥ ਪਾਸਹੀ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕਿਤਨੇਕ ਬਨਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਅਬਉਹਾਂ ਬਡਾਭਾਰੀਵੈਸਾਖੀਕੇਦਿਨਮੈ ਮੇਲਾ ਲਾਗਤੇਹੈ ਨਿਤਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੋਤੇਹੈ ਮੰਨਤਾ ਸੁਖਣਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਨਾਮਕੀਆਂ ਚੜ੍ਹਤੀਆਂ ਹੈ ਆਏਗਏ

ਪਰਦੇਸੀ ਅਤਿਥੀ ਮੁਸਾਫਰਕੋ ਅੰਨਪਾਨੀ ਅਸਥਾਨ ਆਜਪ੍ਰਯੰਤ ਮਿਲਤੇਹੈ ਸੀਹੋਵਾਲ
ਮੈਂ ਦੇਵਕਾ ਰੰਗਾਕੇ ਤੀਰ ਪਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ॥ ਪੁਨਾਤਹਾਂਸੇ
ਸਰਦਾਰਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾਡੇਰਾਪਸਰੂਰਸਹਰਕੋ ਲੇਜਾਤਾਭਯਾਤੀਨਦਿਨ
ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾਡੇਰਾਰਖਕ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰਤਾਭਯਾਤਥਾਪਸਰੂਰਸਹਰਕੇ
ਲੋਕ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀਚਰਣੀਆਇਕੇ ਲਾਗਤੇ ਭਏ ਸਭਕੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀ
ਸਤਿਨਾਮਕਾਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂਤੇ ਕੁਜਰਾਂਵਾਲੇਕੋ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾਡੇਰਾ ਆਵਤਾ
ਭਯਾ ॥ ਤਹਾਂਪ੍ਰਥਮਦਿਨ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘਨੇ ਸਾਰੇ ਦਲਵਾਸਤੇ ਰਸਤ ਦਈ ਦੂਸ-
ਰੇ ਦਿਨ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤਡੇਰੇਸਹਤ ਰਖਯਾ
ਅਕਾਲਗੜ੍ਹਮੇ ਗੁਰੂਜੀ ਟਿਕਤੇਭਏ ਬਡੀਪ੍ਰੀਤੀਕਰਕੇਸਰਦਾਰਨੇ ਸੇਵਾਕਰੀ ॥ ਪੁਨਾ
ਤਹਾਂਤੇ ਚੂਹੜਕਾਣੇਕੋ ਸਾਹਿਬਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਨਗਰਕੇ ਲੋਕੋਨੇ ਛੇ ਦਿਨ ੬ ਪ੍ਰਯੰਤ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਰਖਯਾ ਸੇਵਾ ਟਹਲਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਰਤੇਭਏ ਚੂਹੜਕਾਣੇਮੈਸੇਭੀਬ-
ਤੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਤਹਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨਾਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਕੋਜਾਤੇ
ਭਏ ਸਰਬ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰਯੋਂਆਦੀ ਉਤਮ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਰਾਹੈ ਨਾਨਕਯਨੇਸਾਹਿਬਕੇ ਦਰਬਾਰਕੇ
ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਿਤਥਾ ੧੦੧)ਜਪਣ ਅਰਥਾਤ ਰੁਪਿਯਾਆਗੇਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਏ॥
ਨਾਨਕਾਯਨੇਸਾਹਿਬਕੇ ਮਹੰਤਨੇਭੀਤੀਨਦਿਨਸਾਹਿਬਕਾਡੇਰਾਰਖਯਾਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਕਰੀ
ਆਪਸਮੈ ਬਡਾਹਿਤਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਤਹਾਂ ਨਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਸੇ
ਉਤ੍ਰੀਓਰਤੀਨਕ ਮੈ ਧਨੁਖਪਰਿਮਿਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਪ੍ਰਸਿਧਹੈ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਹਰਿਗੋਬਿਦਸਾਹਿਬਕੇ ਅਸਥਾਨੋਂਸੇਉਰੇ ਅਰਥਾਤਪਹਲੀ ਪਾਤਸਹੀਕੇ ਔ ਛੇਵੀ
ਪਾਤਸਾਹੀਕੇ ਦੋਨੋ ਦਰਬਾਰੋਕੇਮਧਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਅਸਥਾਨਹੈ ॥ ਤਹਾਂ
ਭੀਨਿਰਜਲਾ ਏਕਾਦਸੀਕਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਛੇਵੇ ਪਾਤਸਾਹਜੀਕਾ ਰਚਾ ਹੂਆ ਬਡਾਭਾਰੀਮੇਲਾ
ਲਾਗਤੇ ॥ ਏਕ ਸਾਥਹੀ ਸਰਬ ਅਸਥਾਨੋਂਕਾ ਪੂਜਨ ਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਬੀਰਸਿੰਘ
ਜੀਕਾ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਨਾਮਕਰਕੇ
ਪ੍ਰਸਿੰਧਰਹਤਾਥਾ॥ ਪਹਲੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾ ਛੋਟਾਸਾ ਨਿਸਾਨੀਮਾ
ਤ੍ਰਰਹਗਯਾਥਾ। ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਨੇਅਕੇਲੇ ਨੇਹੀ ਗੁਰੂਬੀਰ
ਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਬਡੇਬਲਸੇਬਨਾਯੇਹੈ॥ ਜਬਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਸ੍ਰੀ
ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਬਨਾਵੇ ਤਬ ਉਦਾਸੀਲੋਕ ਜਬਰਦਸਤੀ ਦਮਦਮੇਕੋਗਿਰਾ
ਇਕੇ ਤੇ ਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਕੋ ਮਾਰਕੂਟਕੇਘਸੀਟਕੇ ਦੂਰਫੈਕਆਵੈ ਔਰ
ਬਹੁਤਸੇਗਾਲੀ ਦੁਰਵਚਨ ਤਿਸਕੋ ਬੋਲੈ॥ ਫਿਰਆਇਕੇ ਉਦਾਸੀਨੋ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ

ਮਾਰਕੇ ਉਨਕੋ ਹਟਾਇਕੇਫਿਰਬਨਾਇਕੇ ਦਮਦਮਾਤਯਾਰਕਰਕੇਤਿਸਕੇਊਪਰਜਲਫੂਲ
ਆਦਿਕ ਚਢਾਇਕੇ ਬੈਠਜਾਵੈ ॥ ਫਿਰ ਉਦਾਸੀਸਾਧੂਬਹੁਤਸੇ ਇਕਠੇ ਹੋਇਕੇ ਉਸਕੇ
ਉਪਰ ਆਇਪਰੈਂ ਲੜਤਾ ੨ ਜਬਗਿਰ ਪਰੇਤਬ ਤਿਸਕੋ ਲਾਤਮੁਕੀਮਾਰਕੇ ਬਿਹੋਸ
ਕਰਕੇਘਸੀਟਕੇ ਦੂਰਫੇਕ ਆਵੈ ॥ ਨਜਾਨੇ ਉਸਕਾ ਸਰੀਰ ਕੋਈਲੋਹੇਕਾ ਥਾਕੇ ਬਜ
ਰਕਾਥਾ ਉਨਕੀ ਮਾਰਕੋ ਕੁਛਭੀ ਨਜਾਨੈ ਜਬਹੋਸਆਵੈ ਤਬਫੇਰ ਉਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆ
ਇਕੇ ਦਮਦਮਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਬਨਾਕੇ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਬੈਠਜਾਵੈ ॥ ਇਸੀਚਾਲ
ਸੇਯੁਧਜੰਗ ਹੋਤੇਰਹ ਪਰੰਤੂ ਉੜਕਕੋ ਤਿਸ ਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਸੂਰਬੀਰਹਠੀਸਿੰਘ
ਅਪਨੇ ਬਲਸੇ ਉਦਾਸੀਨੋਕੋਹਰਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਦਮਦਮਾਬਨਾਕੇ ਕਾਯਮ
ਕਰਕੇਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ਫਿਰ ਤਹਾਂਹੀਰਹਣੇ ਲਗਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਜਬਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰ
ਘਟਲੀਪੀਰਕੋ ਦਮਦਮੇ ਸਾਹਿਬਕੀ ਪੂਜਾਕਰਤਜਾਐਂ ਰਹਤਜਾਂ ਬਹੁਦਿਨਹੋਜਾਤੇ
ਭਏਤਦਅਨੰਤਰ ਲਹੁਕੇ ਨਗਰਕਾਵਾਸੀ ਖੜਗਸਿੰਘ ਨਾਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕਧਨ
ਪਾਤ੍ਰ ਸਿਖਥਾ ॥ ਇਸਕੇਘਰਮੈ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀਹੋਤੀਥੀ ॥ ਤਬ ਖੜਗਸਿੰਘ ਲਹੁ
ਕਯਾਕਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇਕੇ ਆਗੇਆਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਰਖ ਕੇ ਭਾਈ ਵਿਸਾ
ਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਸੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਤਾਭਯਾ ॥ ਕੇਹੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਹੇਦੀਨਬੰ
ਧੋਦੀਨਦਯਾਲਜੀ ਆਪਕੇ ਆਗੇਮੇਰੀ ਏਹੁ ਬੇਨਤੀਹੈਜੋ ਮੇਰੇਘਰਮੈ ਪੁਤ੍ਰਹੋਵੇ ਤਬ
ਮੈ ਆਪਕਾ ਦਮਦਮਾਭੀਪਕਾ ਬਨਵਾਇਦੇਵੈ ਤੇ ਸਾਧਸੰਗਤਕੇ ਜਲਪੀਨੇ ਅਰਥਇਥੇ
ਆਪਕੇ ਦਮਦਮੇ ਪਾਸਖੂਹਭੀਲਗਵਾਇਦੇਵੇਗਾ ਜਿਤਨਾ ਰੁਪਯਾ ਲਗੇਗਾ ਉਤਨਾ
ਲਗਾਇਕੇ। ਸੁਖਣਾਸੇ ਅਨੰਤਰਹੀ ਦਸ ਗਯਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਪੀਛੇਖੜਗਸਿੰਘਲਹੁਕਕੇ
ਘਰਮੈ ਬਡਾਸੁੰਦਰਲੜਕਾਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਹਜਾਰ ਬਾਰਾਂ੧੨੦੦)ਸੈ ਰੁਪਯਾ
ਲਗਾਯਕੇ ਖੜਗਸਿੰਘਨੇ ਤਹਾਂ ਖੂਹਭੀਬਨਾਇਦੀਆ ਬਡਾਸੁੰਦਰਮੀਠਾ ਜਲਤਿਸ
ਖੂਹਕਾ ਨਿਕਸਯਾ ਤਬਪਕਾ ਦਮਦਮਾ ਭੀਤਿਸਨੇ ਬਨਵਾਇਦੀਆ ਤਥਾ ਰਹਣੇ ਵਾ
ਸਤੇ ਅਸਥਾਨਔਰਲੋਕੋਨੇ ਬਨਵਾਇਦੀਏ॥ ਤਹਾਂਭੀ ਸਦਾਸੰਗਤਾਂ ਆਵਤਜਾਂਹੈ ਸੁਖਣਾ
ਚਢਤਜਾਂਹੈ ਆਇਗਏ ਪਰਦੇਸੀਕੋ ਅੰਨਖਾਨੇਕੋ ਰਾਤਰਹਨੇਕੋ ਅਸਥਾਨ ਦੇਤੇਹੈ ਅਤਿ
ਖੀਕੀਸਵਾ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਰਤੇਹੈ ॥ ਬਹੁਤਬਰਸੋਪ੍ਰਯੰਤ ਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਤਹਾਂਨਾ
ਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇ ਮੈ ਰਹਤਾਭਯਾ ॥ ਬਹੁਤ ਬਰਸ
ਪੀਛੇ ਪੁਨਾਏਕਵਾਰਭਾਈਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰ ਦ੍ਵਾਬੇਕੋਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾਦ੍ਵਾਬੇ
ਮੈਹੀਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘਟਲੀਪੀਰਕਾਸਰੀਰਛੂਟਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾ
ਸਿੰਘ ਟਲੀਪੀਰਸੇ ਪੀਛੇਭਾਈ ਚੰਦਾਸਿੰਘਤੇਏਕ ਔਰਸਿੰਘਯੇਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ
ਸਾਹਿਬਕੇ ਦਮਦਮੇ ਨਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇਦਰਬਾਰਕੇਸਮੀਪਰਹੇਤਭਏ ਆਏ ਗਏ

ਸਿਖਸੰਤ ਪਰਦੇਸੀਕੀਬਡੀਸੇਵਾਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਹਾਂਕੇਗਿਰਦਨਿਵਾਈਲੋਕੋਨੇਜਿਮੀਨਭੀ ਬਹੁਤਸੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇਦਮਦਮੇਸਾਥਅਰਦਾਸਕਰਾਇਕੇਲਗਾਇਦਈਅੰਨਭੀ ਹੋਜਾਤਾਥਾ ਔਰ ਮੰਨਤਾਕਾਪਦਾਰਥਭੀਚਢਜਾਤਾਥਾ ॥ ਵਹੁਦੋਨੋਸਿੰਘਭੀਬਡੇ ਸੁਪਾਤ੍ਰਥੇ ਜੋ ਕੁਛਆਤਾਥਾਸੋਸਾਰਾਹੀ ਸਾਧੂਸਿਖ ਆਏ ਗਰੀਬ ਪਰਦੇਸੀਕੋ ਛਕਾਇਦੇਤੇਥੇਪਾਸ ਸਮਾਂਕੁਛਭੀ ਨਹੀਰਖਤੇਥੇ ਐਸੇਕਰਤੇਹੁਏ ਭਾਈਚੰਦਾਸਿੰਘਤੇਸਾਥਕਾਦੂਸਰਾਸਿੰਘਭੀ ਯੇ ਦੋਨੋ ਬਹੁਤਬਰਸੋਪੂਜਿਤਟਿਕੇਰਹੇ ॥ ਫਿਰ ੧੯੪੯ ਉਨੀਸੈ ਉਣਿਜਾਮੈ ਨਾਨਕਾ ਯਣੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਮਹੰਤ ਸਾਧੂਰਾਮਨੇ ਭਾਈਚੰਦਾਸਿੰਘਕੋ ਦੂਸਰੇ ਸਿਖਸਣੇ ਜਬਰਨ ਉਠਾਇਦੀਆਤੇ ਆਪਨਾਕਬਜਾਕਰਕੇ ਨਵੇਥੰਦੋਬਸਤਮੈਅਪਨੇ ਨਾਮਵਹੁਦਮਦਮੇਕੀ ਜਿਮੀਨਲਗਵਾਇਲਈਹੈ ॥ ਮਹੰਤਸਾਧੂਰਾਮਕੋ ਯੇਬਾਤਕਰਨੀਵਾਜਬਨਹੀਥੀ ਸੰਤੋਕਾ ਧਰਮਲੋਭਕੇ ਨਾ ਕਰਨੇਕਾਕੁਛਸਾਧੂਰਾਮਸਿਰਪਤੇਉਠਾਇਕ ਨਾਲੇਜਾਇਗੋਜੈਸੇ ਪਿਛੇ ਮਹੰਤ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇਸਾਥਪ੍ਰੇਮਰਖਤੇਥੇ ਸਾਧੂਰਾਮਮਹੰਤਕੋਭੀਤੈਸਾਹੀ ਪ੍ਰੇਮਰਖਨਾ ਚਾਹੀਤਾਥਾ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇਪਰਭੀਤੋ ਸੰਤਆਭ੍ਯਾਗਤ ਆਇਕੇਅੰਨਜਲ ਬਿਸ੍ਰਾਮਕੋ ਪਾਵਤੇਥੇ ਇਸਮੇਮਹੰਤਰਾਮਭੀ ਕਯਾਹਾਨੀਥੀ ਯੇ ਬਾਤਸਾਧੂਰਾਮ ਮਹੰਤਨੇ ਬਹੁਤਬੁਰੀਕਰੀਹੈ ਅਛੀਨਹੀਕਰੀ ਇਸਬਾਤਕਾ ਨਯਾਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਦੇਵਜੀ ਆਪਹੀ ਕਰੈਂਗੇ ਨਾਨਕਾਯਨੇ ਸਾਹਿਬਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਮਦਮੇਕਾਪ੍ਰਸੰਗਕਹ ਕੇ ਅਬਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬਕੇ ਡੇਰੇਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗਕਹਤੇਹਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾਡੇਰਾ ਵਰਨੇ ਨਗਰਕੇ ਪਾਸਜਾਇਉਤ੍ਰਯਾ ਤਹਾਵਰਨੇ ਨਗਰ ਮੈ ਭਾਈ ਰੂੜਸਿੰਘ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾਸਿਖਥਾਆਪਭੀਮਨਤਨਧਨਕਰਕੇਹਜੂਰਕੀਸੇਵਾਕਰਤਾਭਯਾ ਔ ਨਗਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਭੀ ਬਹੁਤਸੀਸੇਵਾਕਰਾਤਾ ਭਯਾ ।ਤਹਾਵਰਨੇ ਨਗਰਕੇ ਲੋਕਭੀ ਸਾਰੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏਔਗਿਰਦਨਿਵਾਇਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਹਜਾਰੋ ਦਰਹਜਾਰੋਆਯਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ॥ ਕੋਈਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਲੀਏਆਤੇਹੈ ਬਡੀ ਸੁਧਾਕਰਕੇਕੋਈਖੀਰ ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਇਕੇ ਲੀਏਆਵਤੇਹੈ ਕੋਈ ਪਤਾਸੇ ਕੋਈਮਿਸ੍ਰੀਕੋਈਗੁੜ ਕੋਈਪੂੜੇ ਕੋਈਪੂਰੀਜਲੇਬੀਮੋਦਕਖੋਆਪ੍ਰਸਾਦੇ ਆਟਾ ਕਣਕ ਛੋਲੇ ਕੋਈਸੂਤਕੀ ਆਟੀ ਮਾਤ੍ਰਹੀ ਬਸਤ੍ਰ ਪੈਸਾਰੁਪਯਾਆਦਿਕ ਲਯਾਵਤਭਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਆਗੇ ਐਸੇ ੨ ਪਦਾਰਥੋ ਕੇ ਢੇਰਲਗਜਾਤੇ ਭਏ ਆਪੋਆਪਨੀ ਸਾਮਰਥਕੇ ਅਨੁਸਾਰਸਮੀਪ ਵਰਤੀਗਿਰਦਨਿਵਾਈਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇਲੋਕਬਹੁਤਹੀਆਵਤੇ ਭਏ ਬਡਾਭਾਰੀਮੇਲਾਲਗਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਦੇਖੋ ਸਿਖੋਕੇ ਰਾਜਮੈ ਕੈਸਾ ਅਛਾ ਸਮਾਥਾਉਸ ਸਮੇਮੈ ਬਡੇਭਾਗੇਪੁਨੇਵਾਲੇ ਸਤਜਵਾਦੀਲੋਕਥੇ ਜੋ ਐਸੇ ੨ ਮਹਾਪੁਰਖੋਕਾ ਦਰਸਨ

ਕਰਤੇਥੇ॥ ਉਸਸਮੇਮੈ ਬਡੇ ੨ ਸਿੱਧਯੋਗੀਗ੍ਯਾਨੀ ਮਹਾਂਸਾਮਰਥੋਵਾਲੇ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਮਹਾਪੁਰਖਥੇ॥ ਜੈਸੀਕਾਮਨਾਮਨਮੈ ਧਾਰਕੇ ਜੋਕੋਈਉਨ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਆਤਾਥਾ ਤੈਸੀਹੀਉਸਕੀਕਾਮਨਾਪੂਰਨਕਰਦੇਤੇਥੇ ਔਜਿਨਕੇਦਰਸਨਮਾਤ੍ਰਸੇਹੀ ਕੋਟੀਜਨਮੋਕੇ ਪਾਪਨਾਸਹੋਜਾਤੇਥੇ ॥ਜੋਉਸਸਮੇਮੈਹੋਗਏਹੈਵੋਬਡੇ ਭਾਗੋਵਾਲੇਥੇ॥ਹਾ ਬਡਾ ਕਸ੍ਟਹੈ ਅਬਐਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰੁਖਕਹੂੰ ਸੁਪਨੇਮੈਭੀਦੇਖਨੇਮੈਨਹੀਆਤੇਹੈ ਔਨਕਹੂੰਦੇਸਾਤਰਮੈ ਸੁਣਨੇਮੈਆਤੇਹੈ ॥ ਆਜਕਾਲਤੋਝੂਠ ਕਪਟਛਲ ਵਿਅਰਥਵਿਵਾਦਵਿਸਵਾਸਘਾਤ ਮਿਤ੍ਰ ਘਾਤ ਗੁਰੂਦ੍ਰੋਹਮਾਤਪਿਤਾਸੇਦ੍ਰੋਹਮਾਂਸ ਮਦਪਾਨਅਗਮ੍ਯਾ ਮਾਤਾ ਭਗਨੀਆਦਿਕਕਾਅਭਿ ਗਮਨ ਜਿਤਨੇ ਏਕ ਘਰਕੇ ਜੀਵਭਿੰਨ ੨ ਉਤਨੇਹੀਮਤ ਈਰਖਾ ਨਿੰਦਾਵਿਰੋਧਵੈਰ ਅਕਾਰਣ ਕਹਲਆਦਿਕਕੇ ਕਰਾਇਸਤ੍ਰੀਜਿਤ ਬਹੁਤਸੇਹੀ ਜੀਵਉਤਪਤਭਏਹੈ ਜਹਾਤਹਾ ਐਸੇ ੨ ਪਾਪੋਕੀਹੀ ਕਥਾਸੁਨਨੇਮੈ ਬਹੁਲਤਾਸੇ ਆਤੀਹੈਔਪੁਨਧਰਮਕਾਤੋਕਹੂੰ ਨਾਮਮਾਤ੍ਰਭੀ ਸੁਨਨੇਮੈਨਹੀਆਤੋਹੈ ਹਾ ਕਸ੍ਟ ਹੈ ਦੈਵਇਨਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਨਾਰਕੀ ਜੀਵੋਕਾ ਕੈਸੇ ਉਧਾਰਹੋਗਾਹੇਪ੍ਰਭੋਆਪਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਕਰਕੇਇਨਜੀਵਹੁਕੋਸੁਮਤਿਦੇਵਹੁਅਪਨੇਨਾਮ ਕਾਦਾਨਇਨਕੋਦੇਵਹੁਜਿਸਕ੍ਰਿਛੇਏਹਲੋਕਸੁਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਅਬਪ੍ਰਸੰਗਿਕਕਥਾ ਕਹਤੇਹਾਂਤਹਾਂ ਵਰਨਗ੍ਰਾਮਕੇਲੋਕੋਨੇਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾਕ੍ਰੀ ਤੀਨਚਾਰਦਿਨਤਹਾਡੇਰੇਕਾਮੁਕਾਮ ਰਹ੍ਯਾਪੁਨਾਤਹਾਂਤੇਵਿਰਕਾਂਕੇਕਞ੍ਯਾਲਕੋਜਾਤੇਭਏਤਹਾਂਭੀਸਾਹਿਬਕਾਡੇਰਾਤੀਨਦਿਨਰਹ੍ਯਾ ਹਜੂਰਕੇਬਚਨਸੇ ਜਿਨੋਸਿੰਘੋਕੇਘਰਮੈ ਏਕਮਣਕਚੇ ਆਟੇਕੀ ਪਿਸਾਈ ਬਦਲੇ ਲੜਕੇ ਉਤਪਤਹੂਏਥੇ ਯੇਕਥਾ ਉਪਰਲਿਖਆਏਹੈ ਉਨਸਿਖੋਨੇ ਤਥਾਔਰਸਿਖੋਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰੀ ਔਰ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇ ਗ੍ਰਾਮਆਇਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇ ਸਿਖਅਪਨੇ ਆਪਹੀਬਨ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤੀਨਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਤਹਾਂਸਾਹਿਬਕੇਡੇਰੇਕਾ ਮੁਕਾਮਰਹ੍ਯਾ॥ ਤਹਾਂਤਕੂਚਕਰਕੇ ਭਾਈਕੀ ਮਟਵੀ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਜਾਇਉਤ੍ਰ੍ਯਾ ਚਾਰਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਡੇਰੇਕਾਮੁਕਾਮ ਤਹਪਤਾਰਹ੍ਯਾ ॥ਤਿਸਗ੍ਰਾਮਕੇਲੋਕੋਨੇ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਪ੍ਰੀਤੀਸੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸੇਵਾਕਰਿ॥ ਤਹਾਂ ਭਾਈਕ ਮਟਵੀਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾਅਸਥਾਨ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾਤਹਾਂਸੇ ਕਾਲੋਕੇਜਾਈ ਉਤ੍ਰੇ ਤਹਾਂਭਾਈ ਅਮੀਰਸਿੰਘ ਕਾਲੋਕਯਾਂ ਦੇਨੇ ਹਜੂਰਕੀਸੇਵਾ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਰਵਾਈ ਔਆਪਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਹਜੂਰਹੀਰਹਤਾਥਾ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਕੂਚਹੋਤਾਥਾਤਬ ਭਾਈਅਮੀਰਸਿੰਘ ਹਜੂਰਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਉਠਾਇਕੇਅਪਨੇਸੀਸਪਰ ਸਾਹਿਬਕੀ ਅਰ੍ਦਲਮੈ ਆਗ ੨ ਚਲਤਾਥਾ ॥ ਜਹਾਂਪਰ ਡੇਰੇਨੇ ਉਤ੍ਰਨਾਹੋਵੇ ਤਹਾਂਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਹਜੂਰਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਿਛਾਇਦੇਤਾ ਥਾ॥ ਤਥਾਸਾਧੁਸੰਗਤਕੇਪ੍ਰਸਾਦਿਛਕਣੇਵਾਸਤੇ ਭਾਈਅਮੀਰਸਿੰਘ ਪਤਲਾਡੂਨੇਭੀਬਨਾਤਾ ਰਹਤਾਥਾ॥ ਤਹਾਂਕਾਲੋਕੇ ਲੋਕੋਨੇ ਬਡੇਨਿਸਚੇਸੇਸੇਵਾਕਰੀ ਤੀਨ

ਦਿਨਪ੍ਰਯੰਤ ਡੇਰੇਕਾ ਮੁਕਾਮ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮਕੀ ਖੈਂਚਸੇ ਰਖਤੇਭਏ ॥ ਔ ਗਿਰਦਨਿਵਾਈ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋਂ ਕ੍ਯਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਆਇ ੨ ਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਕਰਾਵੈਂ। ਸਿਖਹੋਵੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸੇ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਲੇਵੈਂ ॥ ਕੋਈਸੁੰਦਰ ਪਰਾਉਠੇ ਲੀਏ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਪਕਵਾਨ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਖੀਰਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਲੀਏ ਆਵਤੇਹੈਂ ਬਡ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਦਰਸਨਕਰਕੇ ਹੀ ਕੋਈ ਅਪਨੇਆਪਕੋ ਕ੍ਰਿਤਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਕੋਈਉਪਦੇਸ਼ ਲੈਕੇ ਕੋਈਅੰਨਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਅਰਪਣਕਰਕੇ ਆਪਕੋਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤਮਾਨਤੇਭਏ। ਪੁਨਾਕਾਲੇਕ੍ਯਾਂਸੇ ਬਦਨਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਵਾਲਾਸਿੰਘ ਪੈਂਚਦੋਨੋ ਹਾਥਜੋੜ ਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾਅਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮਕੋਲੇਜਾਤੇਭਏ ॥ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਡੇਰੇਕਾ ਮੁਕਾਮ ਰਖ੍ਯਾ ਉਨਦੋਨੋ ਲੰਬਰਦਾਰੋਂਨੇ ਬਡੀਸਰਧਾਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਕਰੀ। ਅਪਨੇ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਕਹਦੀਆ ਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕਾ ਕੋਈਸਿੰਘਅਥਵਾ ਕਿਸੇ ਸਰਦਾਰ ਕਾ ਟਹਲੀਆ ਖ੍ਵਿਦ ਗਊ ਘੋੜਮੋਹਸ ਵਾਸਤੇ ਪਟਲਜਾਵੇ ਕਾਟ ਲਜਾਵੇ ॥ ਅਥਵਾਕਿਸੇ ਸਿੰਘਸਰਦਾਰ ਕੀ ਗਊਮੈਹਸਘੋੜੀਘੋੜਾ ਉਠਪੈਕੇ ਜਿਸਜਿਸ ਜਿਮੀਦਾਰ ਕੀ ਖੇਤੀਉਜਾੜਦੇਵੇ। ਤਬਤੁਮਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇਮੈਰਹਣੇਵਾਲੇ ਸਿਖਸਰਦਾਰ ਗਰੀਬ ਪ੍ਰਯੰਤਨਹੀ ਮੋੜਨਾ ਅਪਨੀਖੇਤੀ ਮੈ ਸੇ ਬਾਹਰਨਹੀ ਨਿਕਾਸਨਾ। ਉਸਖੇਤੀ ਕੇ ਉਜਾੜੇ ਕਾ ਹਰਜਾਮੇਰੇਪਾਸੋਂ ਭਰਣਾ ਓਹਰਜਾਮੈਂਦੇਵਹੁਗਾ। ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇਅਪਨੀ ਉਜਾੜੀਅਥਵਾ ਔਰਕਿਸੀਚਾਲਕੇ ਨੁਕਸਾਨਕੀਬਾਤ ਭੀ ਨਹੀ ਚਲਾਵਨੀ ਤੁਮਸਭਨੇ ਸਾਹਿਬਕੀ ਖੁਸ਼ੀਲੈਣੀ। ਤੈਸੇਹੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੋਂਸੇਭੀ ਕਹਦੇਤੇਭਏ ਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਕੇ ਡੇਰੇਕਾਸਿਖਕੁਛ ਸੌਦਾਲੇਵੇ ਤਬਤੁਮਨੇ ਉਸਸੇਦਾਮਨਹੀਲੇਨਾ ਦੇਵੇ ਤੌਭੀ ਨਹੀਲੇਨਾ ਜਿਤਨਾਤੁਮਾਰਾ ਮਾਲਉਠੇਗਾ ਉਸਕਾਦਾਮ ਤੁਮਕੋ ਹਮ ਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਉਸਵੇਲੇ ਫਗਣਕਾਮਹੀਨਾਥਾ। ਤਬਸਿੰਘੋਂਨੇ ਕਣਕਛੋਲੇ ਗਊਆਂ ਔ ਘੋੜ੍ਯਾਕੋ ਬਹੁਤਖੁਲ੍ਹੇਦਿਲ ਸੇ ਚਾਰ੍ਯਾ। ਔਗੁਰੂਜੀਕੇਆਗੇ ਬਦਨਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਵਾਲਾਸਿੰਘ ਕੀ ਬਡੀਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਖੇਤੀਆਂ ਚਾਰਣੇ ਕਾ ਹਾਲ ਸਾਰਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਨਿਵੇ ਦਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇਉਨਕੋਏਹੁਵਰਦਾਨਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਗੁਰੂਕੇ ਡੇਰੇਕੀਗਊਆਂਕੀਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲਈਹੈ ਬਰਖਾਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਨਹੋਵੇਤੁਮਾਰੇ ਨਗਰਕੀਵੈਰਾਨਾਜਿਮੀਨਾਮੈ ਏਵੈਹੀਬਹੁਤਹੀਖੇਤ੍ਯਾਂ ਹੋਯਾ ਕਰਨਗਯਾਂ ॥ ਮਦ੍ਰਦੇਸਮੈ ਭਣਾਲਾਂਤੇਘਣਾਣਾਂਤੇਭੁਲੇਰ ਇਨ ਤੀਨੋਗ੍ਰਾਮੋਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਖੁਸੀਬਹੁਤ ਹੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਇਨ ਤੀਨੋ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇ ਹੀ ਬਦਨਸਿੰਘ ਤੇ ਜੁਵਾਲਾਸਿੰਘਲੰਬਰਦਾਰ ਥੇ ਧੇ ਸਾਖ੍ਯਾਂ ਦੜਪਵਿਚ ਬਾਰਵਿਰਮਦਰਦੇਸ ਵਿਚ ਹੋਤ੍ਯਾਂ ਭਯਾਂ ਯਥਾਕ੍ਰਮਸੇ ਜੋੜਲੈਣਯਾਂ ॥ ਇਸੀ

ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਬਿਚਰਤੇ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਦ੍ਵਾਬੇਮੈ ਭੀ ਗਏ ਤਹਾਂ ਦ੍ਵਾਬੇਮੈ ਜਟਾਂਕੀ ਸ ਰਾਇ ਮੈ ਸਾਹਿਬਕਾ ਡੇਰਾਜਾਇਉਤ੍ਰਾ । ਤਬ ਊਹਾਂਏਕ ਚੋਰੋਂਕਾਸਿਰਦਾਰ ਤਿਲਵੰਡੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਚੌਧਰੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇਹਾਥਜੋੜਕੇ ਆਇਖੜੇਤਾ ਸਲਾਮ ਕਰ ਕੇ । ਤਬ ਹਜੂਰਨੇਪੂਛਾ ਤੂੰ ਕੌਨ ਲੋਕ ਹੈ । ਤਬਤਿਸਨੇਕਹਾਜੀ ਮੈਚੋਰੋਂਕਾਸਿਰਦਾਰ ਹਾਂ ਚੋਰੀਕਰਤੇਰਹਤੇਹਾਂਅਬ ਆਪਕਾਡੇਰਾ ਆਇਏਥੇ ਉਤ੍ਰਾਹੈ । ਆਪਕੇਡੇਰੇਮੈਸੇ ਭੀ ਕੁਛ ਚੁਰਾਇਲੈਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤਾਹੂੰ ਔਆਪਕੋਭੀ ਕਰਾਮਾਤਸਾਹਿਬਸੁਨਤਾਹੂੰ।ਆਪ ਹਿੰਦੂਆਂਕੇ ਪੀਰਹੋ ਔਮੈਭੀ ਚੋਰੋਂਕਾਸਿਰਦਾਰਹਾਂ । ਆਜਕੀਰਾਤ੍ਰਮੈ ਹਮਨੇਆਪਕੇਨੀਚੇ ਕੀ ਜੋਕਬੂਤ੍ਰੀਚੰਬੀਘੋੜੀਹੈਸੋਚੁਰਾਇਕੇਜਰੂਰਲੈਜਾਣੀਹੈ । ਤਿਸਚੋਰੋਕੇਸਿਰਦਾਰਕੀਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਕਿੰਚਤਹਸਕੇਸਾਹਿਬਨੇ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਤੀਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਕਸਮ ਹੈ ਜੇਆਜ ਹਮਾਰੀ ਚੰਬੀਘੋੜੀ ਨ ਲੈਜਾਵੇਂ । ਹਮਨੇ ਭੀ ਤੁਝਕੋਘੋੜੀਸਣੇ ਪ ਕੜਕੇ ਤੇਰੇਸੇਘੋੜੀ ਮੋੜਲੈਣੀਹੈ । ਤਬਤਿਸਚੋਰੋਂਕੇਸਿਰਦਾਰਨੇ ਕਹਾਕੇਜੇ ਮੈ ਏਕਵਾਰ ਆਪਕੀ ਘੋੜੀ ਲੈਨਾਗਯਾ ਤਾਂ ਮੈਭੀ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਕਸਮ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ ਜੇ ਘੋੜੀ ਮੋੜਕੇਦੇਵਾਂ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚੋਰੋਂਕਾ ਸਿਰਦਾਰ ਗੁਰੂਜੀਸੇਕਹਕੇ ਸਲਾਮਕਰਕੇ ਚਲਾ ਗਯਾ ਜਬਅਰਧਰਾਤ੍ਰੀਬੀਤੀਸੇ ਪੀਛੇਸਾਹਿਬਜਾਗੇਇਸਨਾਨਕੇ ਸਮੇ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜਾਉਕਿਸੇ ਸਿੰਘ ਹਥ ਭਾਈ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਦਰੋਗੇ ਕੋ ਕਹਭੇਜੋ ਕੇ ਇਸਵਕਤ ਮੁਸਲਮਾਨ ਚੋਰ ਲਗੇ ਹੂਏਹੈਂ ਚੰਬੀਘੋੜੀਵਾਸਤੇ ਤੁਮਨੇ ਖ ਬਰਦਾਰ ਰਹਣਾ ਅਪਣਾ ਪਹਰਾ ਰਖਣਾ।ਤਬ ਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇਨੇ ਸਰ- ਮੁਖਸਿੰਘ ਠਟੀਕੇ ਹਾਥਕਹ ਭੇਜਾ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਆਗੇ ਗੁਰੁਦਿਤਸਿੰਘ ਕਾ ਪਹਰਾ ਲਗਾ ਹੂਆ ਥਾ ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਭਾਈਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਖਬਰਦਾਰ ਕਰਦੀਆ । ਦੇਖੋਭਾਵੀਕੀ ਪ੍ਰ ਬਲਤਾ ਜੋ ਭਾਈਗੁਰੁ ਦਤਸਿੰਘ ਕੋ ਭਾਈ ਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਬਡੀ ਹੁਸਯਾਰੀ ਸੇ ਜਨਾਇ ਭੀ ਦੀਆਥਾ । ਤਥਾਪੀ ਭਾਈਗੁਰੁਦਿਤਸਿੰਘ ਫਿਰਦਾ ੨ ਉਘਲਾਇਜਾਤਾਭਯਾ ਤਬ ਚੋਰੋਂਕਾ ਭੀ ਦਾ ਉਲਗਜਾਤਾ ਭਯਾ ਉਸੀ ਸਮੇ ਚੋਰ ਘੋੜੀਕੋ ਨਿਕਾਸਕੇ ਲੈਗਏ।ਗੋਇੰ ਦ ਵਾਲ ਕੇਊਪਰਲੇਪਾਸੇ ਧੂੰਦੇਬੀਤਰਰ ਘੋੜੀਕੋ ਲੈਗਏ । ਜਬਦੂਸਰਾਪਹਰਾ ਬਦਲਾ ਤਬਤਿਸਪਹਰੇ ਪਰਭਾਈ ਕਾਹਨਸਿੰਘਆਯਾ ਤਬਅੜਦਲੀਨੇ ਲਾਗੇਕਜਾਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਘੋੜੀਤਾਂਹੈਨਹੀ । ਤਿਸਨੇਕਹਾਕੇ ਤੇਰੇਖੜੇ ੨ ਤੇਰੇਪਹਰੇਵਿਚੋਹੀ ਘੋੜੀਚੋਰਲੈਗਏਹੈਂ॥ ਇਤਨੇਮੈ ਭਾਈ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਨੇ ਆਇਕੇ ਹਜੂਰ ਪਾਸ ਖਬਰ ਦਿਤੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਬੂਤ੍ਰੀਘੋੜੀ ਕੋ ਤੋ ਚੋਰਲੇਗਏਹੈਂ ਉਸੀਸਮੇ ਸਾਹਿਬਕੇਹੁਕਮ ਸੇ ਸਦਾਸਿੰਘ ਨੌਰੰਗਾ-

ਵਾਦ੍ਯਾ ਤੇ ਮੇਘ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਯੇਦੋਨੋਂਠਟੀਆਂਕੇ ਯੇ ਤੀਨੋਂ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇਜਿਸਓਰ
ਘੋੜੀਗਈਥੀ ਉਸੀਓਰ ਚਲਦੇਤੇਭਏ। ਔ ਦੋ ਅਸਵਾਰ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਕੀ ਓਰਠਾਣੇ
ਖਬਰਦੇਨੇਅਰਥ ਜ ਤੇਭਏ। ਜਬਵਹੁਤੀਨੋਂ ਅਸਵਾਰ ਬਿਪਾਸਾਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰਪਰਪਹੁਚੇ
ਤਬ ਕ੍ਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਵਹੁਚੋਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੋ ਘੋੜੀਕੋ ਆਗਸੇ ਖੈਂਚਤੇਹੈ ਬਡਾਬਲ
ਕਰਕੇ ਔਏਕ ਪੀਛੇਸੇਘੋੜੀਕੋਨਦੀਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਾਂਨ ਅਰਥ ਡੰਡੇਮਾਰਰਹਯੇਹੈ ਨਦੀਸੇ
ਪਾਰਲੈਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਕਬੀ ਤੋਘੋੜੀਕੋ ਮਾਰਕੇ ਧਕਕੇ ਗੋਡੇ ੨ ਕਮਰ ੨ ਪਾਨੀ ਮੇਂ
ਲੈਜਾਤੇਹੈ ਬਲਕਰਕੇ ਕਬੀ ਘੋੜੀ ਉਨਕੋ ਖੈਂਚਕੇ ਬਲਸੇਬਾਹਰ ਲਯਾਤੀਹੈ ॥ ਇਸੀ
ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਿਤਨਾਕਚਿਰਉਨਤੀ ਨੋਚੋਰੋਕਾ ਔਘੋੜੀਕਾ ਘੋਲਹੋਤਾਭਯਾ। ਇਤਨੇ ਯੇਤੀਨੋ
ਅਸਵਾਰਭੀ ਜਾਇਪਹੁਚੇਸਮੀਪਜਾਇਕੇ ਇਨੋਨੇਭੀਲਲਕਾਰਾ ਮਾਰ੍ਯਾ ॥ ਕੇਆਉਖਾਲ
ਸਾ ਜੀ ਜਲਤੀਆਉ ਚੋਰਾਂਸਣੇ ਘੋੜੀ ਪਕੜਲਈਹੈ ॥ ਸਿਰਤੋੜਘੋੜੇ ਭਜਾਇਕੇ ਚੋਰੋ
ਕੋ ਜਾਇ ਮਿਲੇ ਜੋਨਸੇ ਘੋੜੀਕੋ ਆਗੇਸੇ ਖੈਂਚਤੇਥੇ ਵੋ ਦੋਨੋ ਚੋਰਤੋ ਨਦੀਮੇ ਪੈਰਕੇ
ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਘੋੜੀ ਕੋ ਪੀਛੇ ਸੇ ਡੰਡੇ ਮਾਰਕੇ ਆਗੇ ਭਜਾਨੇ ਵਾਲਾ ਚੋਰੋਕਾ
ਸਿਰਦਾਰ ਪਕੜ ਲੀਆ ॥ ਉਸੇ ਕੀ ਪਾਗ ਉਤਾਰ ਕੇ ਚੋਰ ਕੀਆਂ ਮੁਸਕੈ ਬਾਂਧ
ਲੀਨੀ ਸਣੇ ਘੋੜੀ ਚੋਰਾਂਕੇ ਸਿਰਦਾਰਕੋ ਪਕੜ ਲਯਾਏ ॥ ਜਟਾਂਕੀ ਸਰਾਇ ਸੇ ਮੰਗੂ
ਪੁਰਕੇ ਪੈਂਚ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਅਪਨੇ ਨਗਰ ਮੰਗੂਪੁਰਕੋਲੇਆਏ ॥ ਤਹਾਂਪਰ ਘੋੜੀ
ਸਣੇ ਚੋਰਾਂਕੇ ਸਿਰਦਾਰਕੋ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹਾਜਰਕੀਆ ॥ ਤਬਕਿਚਤ ਹਸਕੇ ਹਜੂਰਨੇ
ਬਚਨਕੀਆ ਕਿਉ ਵੋਦੇਖਯਾ ਹਈਜੋ ਕਬੂਤ੍ਰੀ ਘੋੜੀਸਣੇ ਤੈਨੂਬਨ੍ਹਕੇਮੰਗਵਾਇਲੀਆ
ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ।ਦੇਖਖਾਂ ਓਹੀਕ੍ਰਬੂੜੀਘੋੜੀਹੈ ਅਥਵਾ ਔਰ ਹੈਜਾਹੁਖਾਲੈਜਾ ਘੋੜੀ ਤੂੰ ਕਿਸ
ਤਰੈ ਲੈਜਾਤਾਹੈ ॥ ਇਤਨਾ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾਸੁਣਕੇ ਚੋਰਨੇਕਹ੍ਯਾ ਜੀ ਜਿਸਕਾਪਸੂ
ਘੋੜੀ ਗਊਆਦਕ ਮੈਂਨੇਚੁਰਾਯਾਹੈ ਸੋਆਜਤਾਈਮੈਂਨੇਫੇਰ ਕੇਨਹੀ ਦੀਆਹੈ ॥ ਆਪ ਠੀਕ
ਕਰਾਮਾਤਸਾਹਿਬਹੋ ਜਿਨੋਨੇ ਮੁਝਕੋ ਪਕੜ ਮੰਗਵਾਯਾਹੈ॥ਪਰੰਤੂਅਬ ਆਪਮੁਝਕੋ ਛੋਡਕੇ
ਪੀਛੇ ਮੇਰੇ ਬਡਾਚਾਲਾਕ ਬਲੀਹਜਾਰ ਰੁਪੈਕੇ ਘੋੜੇਕਾ ਅਸਵਾਰ ਭਜਾਇਕੇ ਦੇਖਲੇਵੋ
ਜੋਮੈ ਕਬੀਪਕੜਯਾਜਾਵਾਂ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਰੇ ਅਬਕੈਸੇ ਪਕੜ ਗਯਾਹੈ ॥ ਤਬਚੋਰੋਂਕੇ
ਸਰਦਾਰਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਜੀ ਜਿਸਵੇਲੇ ਯੇ ਤੀਨੋਅਸਾਵਰਪਹੁਚੇਹੈ ਉਸਵੇਮੈ ਘੋੜੀਕੋਛੋਡਕੇ
ਬਹੁਤੇਰਾ ਭਾਗਰਹਯਾ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰੇ ਸੇ ਭਾਗ੍ਯਾ ਨ ਜਾਤਾਭਯਾ ਐਸੇ ਮਾਲਮਹੂਆਕੇ ਜੈਸੇ
ਪੈਰਾਂ ਮੈਬੇੜੀਆਂ ਹੋਵੇ ਤਬਝਟਪਟ ਇਨੋਨੇ ਮੁਝਕੋ ਪਕੜਲੀਆ ॥ ਇਸਸੇ ਮੈਨੇ ਯਕੀਨ
ਕਰਕੇ ਜਾਨਲੀਆਹੈ ਕੇ ਸਭਕੇ ਦਿਲੋਕੇ ਮਾਲਕ ਆਪ ਜਾਹਰਪੀਰਹੋ ॥ ਮੇਰੇ ਦਿਲਕਾ
ਤਕਬਰ ਆਜਆਪਨੇਤੋੜਯਾਹੈਆਜਤਾਂਈਮੈ ਕਿਸੇਕੇਹਾਥਨਹੀਆਯਾਥਾ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ

ਸਿਰਝੁਕਾਇਕਾਦਿਲਸੇ ਬਡੇ ਯਕੀਨਕਰਕੇ ਮਥਾਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅਰ ਕਹਤਾਭਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਮੇਰੀਭੂਲਮਾਫਕਰੋ ਜੋ ਤਕਬਰਕਰਕੇ ਆਪਕੇ ਬਰਾਬਰਬੋਲਮੈਕੀਯੋਹੈ ਸੋਬਖਸੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਚੋਰਕਾ ਯਕੀਨ ਦੇਖਕੇ ਦੀਨਦਯਾਲਦਯਾਸਿੰਧੂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤਿਸਚੋਰਕੀਆ ਮੁਸਕੈ ਛੁਡਾਇਕੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿਬਚਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਅਰੇ ਤੂੰ ਅਬਸੇਆਗੇਚੋਰੀਨਕੀਆਕਰ ॥ਤਬਤਿਸਚੋਰੋਂਕੇਸਰਦਾਰਨੇ ਕਹਜਾਜੀ ਹਮਾਰਾ ਚੋਰੀਕਰਣੇਕਾਪੇਸੋਹੀਹੈ ਦੂਸਰਾ ਜੋ ਜਿਸਕਾ ਸੁਭਾਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਹਟਨਾ ਬਡਾ ਮੁਸਕਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਡਾਕਨੀ ਕੋ ਦੂਸਰੇ ਕਾ ਕਲੇਜਾ ਕਢਣੇਕਾ ਝਸ ਆਇ ਪਰਤੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਅਮਲੀ ਕੋ ਅਮਲਕਾ ਜੈਸੇ ਜੂਆਰਯੇ ਕੋ ਜੂਏਕਾ ਜੈਸੇ ਪਰ ਪੁਰਖ ਗਾਮੀ ਪਰ ਪੁਰਖਗਮਨ ਰੂਪਕੁਲਟਾ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਜੈਸੇ ਸੂਰਮੇਕੋ ਰਣਕਾ ਰਾਗੀਕੋ ਰਾਗਕਾ ਬੇਸਯਾ ਗਾਮੀਨਰਕੋ ਬੇਸਯਾਗਮਨਕਾ ਭਜਨਕਰਨਵਾਲਯੋਂਕੋ ਭਜਨਕਾ ਮਾਸਅਹਾਰੀਕੋਮਾਸ ਬਿਰਾਨਾਖਾਨੇਕਾ ਪਾਪੀਕੋ ਪਾਪਕਾ ਧਰਮੀਕੋ ਧਰਮਕਰਨੇਕਾਮਜਲਸ ਸੰਤਹੁਕੀਬੈਠਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਜੈਸੇ ਸਤਸੰਗਕਾ ॥ ਜੈਸੇ ਇਤਯਾਦਿਕ ਲੋਕੋਂਕਾ ਸਭਾਵਨਹੀ ਹਟਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਮੇਰੇਜੈਸੇ ਚੋਰੋਂਕਾ ਭੀਚੋਰੀਕਾ ਸੁਭਾਵਕੈਸੇਛੁਟਸਕਤੇਹੈਹਮਕੋ ਚੋਰੀਕਾਚੋਰੀਵੇਲੇਝਸਆਇ ਪਰਤੇਹੈ ਹੈਕਿਬਲਾਯੇ ਸੁਭਾਵਕੈਸੇ ਬਦਲੇ ਜੇਆਪਭੀ ਪਾਪਯੋਂਕੇ ਪਾਪਖਤੇ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸਨੇਕੇ ਸੁਭਾਵਅਪਨੇਕੋਹਟਾਇਲੇਵੋ ਆਗੇਨਬਖਸੋ ਤਾਂ ਮੈ ਭੀ ਚੋਰੀਆਦਿਕ ਗੁਨਾਹ ਕਰਨੇਸੇ ਹਟਜਾਵੋਗੋ ॥ਜੇਆਪਅਪਨੇ ਸੁਭਾਵਕੋ ਨਹੀ ਹਟਾਇ ਸਕਤੇ ਤਬ ਹੇਕਿਬਲਾ ਮੈਕੈਸੇ ਅਪਨੇ ਸੁਭਾਵ ਕੋ ਹਟਾਇਸਕਤਾਹੂੰ ॥ ਐਸੇ ਚੋਰੋਂ ਕੇਸਰਦਾਰਨੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਦ੍ਰਜੀਕੀ ਅਤਿਦਯਾਲਤਾਸੂਚਨਕਰਾਈ ਤਿਸਕੇਬਚਨਕੋਹਜੂਰਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤਿਦਯਾਕਰਕੇਬਚਨ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਅਰੇਜੇਤੇਰਾਚੋਰੀਕਾ ਸੁਭਾਵਨਹੀ ਛੁਟਤਾਤਬ ਤੂੰ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਚੋਰੀਕੀਆਕਰ ॥ ਏਕਤੋ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬਕੀਚੋਰੀ ਨ ਕਰੀ ੧ ਦੂਸਰਾ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਸਚਬੋਲਜਾਕਰਔਰ ਭੀਝੂਠ ਨ ਕਹਯਾ ਕਰ ਤੀਸਰਾ ਚੋਰੀ ਕਾਮਾਲ ਆਠ ਯਾਮਕਾ ਅਪਨੇ ਖਾਨੇਮਾਫ਼ਕਰਖਕੇਬਾਕੀਕਾ ਸਾਧੂਫਕੀਰਗਰੀਬੋਂਕੋ ਖੁਦਾਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਦੇਦੀਆ ਕਰ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਕਾ ਭਜਨਕੀਆ ਕਰ ਪੰਚਮਗਊਆਂਕਾ ਬੁਰਾਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨਾਭੂਲਕੇ ਭੀ ॥ ਜਾਹੁਯੇ ਹਮਾਰੀ ਨਸੀਹਤ ਯਾਦ ਰਖੇਗ ਤਬ ਤੇਰਾ ਸੁਭਾਵ ਭੀ ਬਦਲ ਜਾਇਗੋ ॥ ਐਸੇ ਤਿਸ ਚੋਰੋਂ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਕੋ ਨਸੀਹਤ ਕਰਕੇ ਏਕ ਪਗੜੀ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸਿਰ ਪਰਬੰਧਾਇਕੇ ਤਿਸਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਵਹੁਚੋਰੋਂਕਾ ਸਿਰਦਾਰ ਭੀ ਸਤਬਚਨ ਕਹਕੇ ਐਸੇਹੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸੰਤਹੁਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਨੇ ਸੇ ਉਸਕਾ ਚੋਰੀਕਰਣੇਕਾ ਸੁਭਾਵਭੀ ਹਟਗਯਾ ਔ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਕਾ ਨਾਮਜਪਨੇਸੇਅੰਤ

ਪਰਮਗਤੀ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਦੋ: ਐਸੇ ਐਸੇ ਪਰਤਿਤ ਅਨੇਕੁ ॥ ਰਾਖ ਜਲਤੇ ਜਲਧਿਬਿਬੇਕੁ ॥ ਦਰਸਨ ਦੇਖੇ ਕੀ ਬਡਯਾਈ ਭਵਜਲ ਤਰਤੇ ਬਿਲਮ ਨ ਰਾਈ ॥

੧ ਓਂ ਤਤਸਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰਭ੍ਯੋ ਨਮਃ

ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧੇ ੧੯ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਦੋ:—ਕਪਿਲਦੇਵ ਜਿਮਮਾਤ ਪ੍ਰਤਿਕੀਨੋ ਸਤਉਪਦੇਸ ॥
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਤਿਮਕਾਟਜਨਨਿਕਲੇਸ ॥ ੧ ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:- ॥

ਏਕ ਵਾਰਸਾਹਿਬ ਹੁਡਯਾਰੇਨਗਰਕੇ ਪਾਸਉਤਰੇਹੂਏਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਮਾਤਾ ਕੀਬਿਮਾਰੀਕੀਖਬਰਪਹੁਚੀ ॥ ਹੁਡਯਾਰੇਕਾ ਔਰਗੰਗੂਏਕਾ ਦਸਕੋਸਕਾ ਅੰਤਰਾਯਹੈ ਤਬਉਸੀ ਸਮੇ ਸਾਹਿਬਹਥਨੀ ਪਰਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਗੰਗੂਏ ਅਪਨੇ ਨਗਰ ਮਾਤਾ ਕੀਖਬਰ ਲੇਨੇ ਹਿਤਆਏ ॥ ਤਬ ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਾਈ ਝੰਡਾਸਿੰਘਕੋ ਬੁਲਾਭੇਜਯਾ ਸੁਣਕੇ ਹੁਕਮਹਜੂਰਕਾ ਭਾਈਝੰਡਾਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਔਇਸਤ੍ਰੀ ਸਹਤ ਏਕ ਰੁਪਯਾਔ ਦੂਧਕੀਕਾੜ੍ਹਨੀ ਲੈਕੇ ਪਰਿਵਾਰਸਹਤਆਇਹਾਜਰ ਹੂਆ ਮਥਾਟੇਕ ਕੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਪਾਸਬੈਠ ਜਾਤਾਭਯਾ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰਸਾਹਿਬਮਾਤਾਕੀਖਬਰ ਲੈਨੇ ਹਿਤਗਏ ਭਾਈਝੰਡਾਸਿੰਘਕੋ ਸਾਥਲੈਕੇ ਆਗੇ ਮਾਤਾ ਮੂਰਛਤ ਊਰਧਸ੍ਵਾਸ ਪਰੀ ਹੈ ॥ ਸਾਥਹੀ ਉਸ ਸਮੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਰਦਾਰਜਵਾਹਰਸਿੰਘਤੇਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਸੰਧਯਾ ਵਾਲਿਆਦਿਕ ਔਰਭੀਬਹੁਤਸੇ ਸਰਦਾਰਥੇ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀ ਮਾਤਾ ਅਪਨੀਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠਕੇ ਮਾਤਾਕੇ ਸੀਸਊਪਰ ਅਪਨਾਹਸਤ ਕਮਲਧਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸੀਸਕੋ ਹਾਥ ਛੁਹ ਨੇਸੇਅਨੰਤਰ ਮਾਤਾ ਨਿਰੁਜਹੋਕੇ ਉਠਕੇ ਬੈਠਜਾਤੀਭਈ ॥ ਬਿਭੂਐਸਵਰਯਸਹਤ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਦੇਖਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਤਿਸ ਤੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾਸੇਕਹਯਾ ਕਹੁਮਾਤਾ ਅਬਤੇਰੀ ਕਯਾਇਛਾਹੈ ਜੋਤੇਰੀ ਮਨਕੀ ਇਛਾਹੈਸੋਅਬਅਪਨੀ ਪੂਰਣਕਰਲੈ ਪੁਨਦਾਨ ਅਥਵਾ ਔਰ ਤੁਝਕੋ ਜੀਵਨੇਕੀ ਇਛਾਹੋਵੇ ਤਬ ਔਰ ਜਿਤਨਾ ਚਰ ਜੀਵਿਆ ਚਾਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਜੀਵਲੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਅੰਮ੍ਰਤ ਰੂਪ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਬਚਨੋਕੋ ਸੁਣਕੇ ਮਾਤਾ ਬੋਲੀ ਨਹੀ ੨ ਪੁਤ੍ਰਜੀਮੇਰੀ ਕੋਈ ਵਾਸਨਾ ਨਹੀਰਹੀ ਏਕ ਤੇਰੇ ਦਰਸਨਕੀ ਇਛਾਥੀ ਸੋ ਮੇਰੇ ਬਡੇ ਭਾਗੋਂ ਸੇਤੇਰਾਦਰਸਨਅੰਤਸਮੇਮੈ ਮੁਝਕੋ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਯਾਹੈ। ਅਬ ਮੇਰੇਕੋ ਏਕ ਸੰਸਾਰਕੇ ਬੰਧਨੋਸੇ ਮੁਕਤਹੋਣੇਕੀਇਛਾਹੈ ਜੋਮੈ ਫਿਰ ਜਨਮ ਮਰਣਕਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦੁਖਹੈ ਜਨਮ ਮਰਣਵਿਖੇ ਨਆਵੋ ਤੂੰ ਮੇਰੀਕੁਖਸੇ ਅਵਤਾਰਲੇਤਾਭਯਾਹੈ ਪੁਤ੍ਰਸਬਦਕੇ ਅਰਥਕੋਪਾਲਤਾਹੂਆਮੇਰਾ ਜਨਮ ਮਰਣਨਿਵਾਰਦੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਅਪਨੀ ਜਨਨੀਕੇਵਚਨਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਹਮਿਗੋਦੋਵਾਚ ਹੇ ਮਾਤਾ ਆਤਮ ਗਯਾਨਸੇ ਬਿਨਾਤੋ ਜਨਮਮਰਣਆਦਿਕਦੁਖਨਿਵਰਤਨਹੀਹੋਤੇਹੈ॥ ਮਾਤਾ ਧਰਮਕੋਰ ਉਵਾਚਪੁਤ੍ਰ ਵਹੁਆਤਮਾ ਕਯਾ ਪਦਾਰਥਹੈ ਔਕੈਸਾ ਉਸਕਾਰੂਪਹੈ ਔਕੈਸੇ ਉਸਕਾ ਗਯਾਨ ਮੁਝਕੋਹੋਵੇ ਆਜਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਮੇਰਾ ਪਰਚਾ ਉਸਕੇ ਸਾਥਨਹੀਹੂਆਹੈ ਅਬਕੈਸੇ ਆਤਮਾਸੇ ਮੇਰਾ ਪਰਚਾਪਰੇ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਮਾਤਾਕਾਪ੍ਰਸਨਸੁਣਕੇ ਉਤ੍ਰ॥ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਅਪਨੇ ਆਪਕਾ ਨਾਮਆਤਮਾਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਪਸੇ ਭਿਨਪਦਾਰਥਹੈ ਸੋ ਸਰਬਮਿਥਯਾਜਾਨ॥ ਤਿਸਤੇਰੇ ਆਤਮਾਕਾ ਸਤਚਿਤ ਅਨੰਦ ਰੂਪਹੈ॥ ਸਤਜ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧਹੈ ਜਨਮਮਨਰਆਦਿਕਕਲੇਸੋਸੇਰਹਤਹੈ॥ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਸੇ ਭੂਲਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣਆਦੀ ਕਲੇਸੋਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਸੋਭੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀਮਾਤ੍ਰ ਇਸਕੋ ਜਨਮਮਰਣੋਹੈ ਵਾਸਤਵਸੇ ਨਹੀਹੈ॥ ਤਿਸੇਆਤਮ ਗਯਾਨਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਚਿਤਸੁਧੀਵਾਸਤੇ ਨਿਸ ਕਾਮ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਈਸ੍ਵਰਅਰਪਣ ਕਰੇ ਜਬਚਿਤਸੁਧਹੋਤੋਹੋਹੈ ਤਬਇਸਕੇ ਰਿਦਮੈ ਸੰਸਾਰਕੀ ਓਰਸੇ ਵੈਰਾਗ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ੧ ਪੁਨਾ ਵਿਵੇਕ ੨ ਪੁਨਾਸਮ ਦਮਉਪਰਤਿ ਤਿਖਯਾ ਸ੍ਰਧਾ ਸਮਾਧਨਤਾ ੩ ਮੋਖਯ ਇਛਾ ੪ ਯੇਚਾਰੋਸਾਧਨ ਜੀਵਕੋ ਆਇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਸੋ ਮੁਕਤੀ ਬਿਨਾਆਤਮਗਯਾਨਸੇ ਹੋਤੀ ਨਹੀਹੈ ਪੁਨਾ ਤਿਸਆਤਮਗਯਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਸਮਿਤਪਾਣੀ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਨੇਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂਕੀਸਰਣੀਜਾਵੇਬਡੀ ਉਤਕਟ ਸ੍ਰਧਾਕਰ ਸਤਗੁਰੂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਆਪ ਸਰਬ ਇਦ੍ਰਿਯੋਕਾ ਸੰਯਮਰਖੇਕਾਮਕ੍ਰੋਧ ਦਿਕੋਕੇਬੇਗਕੋਜੀਰਣ ਅਪਨੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਕਰਡਾਰੇ ਜੀਰਣਨਾਮਨਿਸਤਕਾਹੈ ਜਿਸਕੋਲੋਕਭਾਖਾ ਮੈ ਬਹੁਤਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਕਹਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕੋਕੇ ਬੇਗਕਰਕੇਚਲਾਇਮਾਨਨਹੋਵੇ॥ ਮਾਨਅਪਮਾਨਕੋਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਹਾਰੇ॥ ਜਬ ਅਪਨੇ ਊਪਰ ਸਤਗੁਰੂਪ੍ਰਸੰਨ ਦੇਖੇਤਬਏਕਾਤਮੈ ਸਤਗੁਰੂਸੇਆਤਮ ਲਾਭਵਾਸਤੇ ਪੂਛੇ॥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖਜਾਨਕੇ ਪਰੀਖਯਾਸੇ ਅਨੰਤਰ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਗੁਰੂ ਤਿਸਸਿਖਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾਕਾਏਕਯ ਗਯਾਨ ਉਪਦੇਸਕਰੇ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇਕਿਚਤ ਹਸਕੇਮਾਤਾ ਬੋਲੀਐਸੇਆਤਮਗਯਾਨਸੇ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰੇਤੋ ਅਬਸਰਬਸਾਧਨਹੋਇਲੀਏਹੈ॥ ਜੈਸੇਕੋਈਏਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਰਣੇਲਗੀ ਕਹਤੀਭਈਜਮਦੂਤੋਸੇ ਕੇ ਮੈਤੋਆਜਨਹੀਮਰੋਗੀਕਾਹੇਤੇਕੇਆਜ ਸੁਕ੍ਰਤਾਰਾ ਸਨਮੁਖਹੈ

ਸੋਤੇਮੈਅਬ ਮਰਣਕਸ ਨਮੁਖਬੈਠੀ ਹਾਂ ਅਰ ਤੂੰ ਮੁਝਕੋਆਤਮਗਯਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਲੀਏ ਨਿਸਕਾਮ ਕਰਮਵੈਰਾਗਯਤੀਰਤ੍ਰੈਸਾਧਨ ਤੇ ਸਤਗੁਰੂਕੀਸਰਣ ਬਤਾਤਾਹੈਂ ॥ ਅਬਮੈ ਕਉ ਨਸੇਨਿਸਕਾਮਕਰਮ ਕਰੂੰ ਫੇਰਕਬਚਤ੍ਰੈਸਾਧਨਮੁਝਕ ਪ੍ਰਾਪਤਹੁਏ ਔਅਬਮੈ ਖੋਜਕੇ ਕੌਨਸਤਗੁਰੂਕੀ ਸਰਣਿ ਜਾਊਂ ਅਬਘਟੀ ਯਾਮਮੈਮੇਰ ਪ੍ਰਾਣਨਿਕਸਤੇਹੈ ਜਾਉਮੇਰਾ ਅਬਸਭਕਛਹੋਇਲੀਆਹੈ ਜਾਉਖਿਰਾਸੇ ॥ ਮੇਰੀਕੁਖਮੈਤੇਤਰੇ ਅਵਤਾਰ ਲੈਨਕਾ ਮੁਝਕੋ ਕਯਾਫਲ ਹੂਆ ਜੋ ਫਿਰਭੀਮੁਝਕ ਇਨਸਾਧਨੋਕੇ ਕਰਣੇਕੀ ਅਪੇਖਯਾ ਰਹੀ ॥ ਐਸੇ ਤਰਕਣਾ ਸਹਤਮਾਤਾਕੇਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ॥ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗਸੇਵਾਚ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਭੋਲਜੇਤੂੰਐਸੀਚਿੰਤਾਕਯਾ ਕਰਤੀਹੈਂਤੇਰਤਤਰਤ੍ਰੈਸਾਧਨਹੁਣ ਹੂਏਹੀਹੈਂ ਦੇਖਤੂੰ । ਪੂਰਬਕੋ ਜਨਮੋਮ ਔਇਸਜਨਮਮੈਜੋਤੈਨੇ ਕਰਮ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀਏਹੈਂ ਸੋਸਾਰੇ ਇਸੀਸਮੇ ਤੂੰ ਈਸਵਰ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ । ਔਰ ਜਿਤਨਾ ਤੈਨੇ ਅਬਖਿਮਾਰੀਕਰਕ ਦੁਖ ਸਹਾਰਹਾਹੈ ਇਸਕੋ ਜਾਨਮੈਨ ਤਪਸਾਕਰੀਹੈ। ਔਸਰੀਰਸਹਤ ਸਾਰੇਸੰਸਾਰਕੁਟੰਬਕੋਮਿਥਯਾਅਸਾਰਜਾਨਕੇ ਮਨਕਰਕੇ ਇਨਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਦੇ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥਮਾਤ੍ਰਮੈਵਾਸਨਾ ਨਾ ਰਖ ॥ ਜਬਤੂੰ ਸਰਬਵਾਸਨਾਤਯਾਗ ਕਰ ਦੇਵਗੀ ਤਬ ਅਭੀਮੁਕਤਹੋਜਾਵੇਗੀ ॥ ਜਬਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਹਯਾਤਬ ਮਾਤਾਧਰਮਕੌਰ ਐਸੇਹੀ ਕਰਤੀਭਈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਅਪਨੀਮਾਤਾਪ੍ਰਤੀ ਹਜੂਰਨਬਚਨਕੀਆ ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਅਬ ਤੂੰ ਨਿਰਵਾਸੀ ਭਈਹੈ ਕਿਉ ਅਬ ਤੇਰੇਮਨ ਵਾਸਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਤਯਾਗਕੇਸੁਧਹੋਗਯੋਹੈ ॥ ਤਬਮਾਤਾਨੇ ਕਹਯਾ ਹੇਪੁਤ੍ਰ ਮੈਨਸਰਬਵਾਸਨਾਕਾਤਯਾਗ ਕਰਦੀਆਹਅਬਕਿਸੀਪਦਾਰਥਮਾਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਮੇਰੀ ਵਾਸਨਾ ਨਹੀਰਹੀਹੈ ॥ ਜਬਐਸੇ ਮਾਤਾਧਰਮਕੌਰਨਕਹਯਾ ॥ ਤਬਬਡੀਕਰੁਣਾਂ ਕਰਕੇਮਾਤਾਕੇ ਸਿਰਪਰਅਪਨਾਕਰਕਮਲ ਧਾਰਕ ਮਾਤਾਕੇਰਿਦੇਸੇਅਗਿਆਨ ਰੂਪੀਤਮ ਅੰਧਕਾਰਕੋ ਨਸ੍ਰਕਰਕ ਗਯਾਨ ਦਿਵਾਕਰਕੋਪ੍ਰਗਟਕਰਕ ਅਤਿਕੋਮਲਸੁੰਦਰ ਬਚਨਦੇਕੇ ਮਾਤਾਕੋਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤ ਭਏ ਅੰ ਮਾਤਾਖਡੇਪੁਨ: ਭਾਗਵਾਲੀ ਅਬ ਤੂੰ ਗਯਾਨਰੂਪੀ ਚਛੂਸੇਦੇਖ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਸਨਾ ਉਤਪਤੀ ਕਯਾਨਤਾਥਾ ਸੋਈਚੇਤਨ ਆਤਮਾ ਅਬਸਰਬ ਵਾਸਨਾਕੇ ਅਭਾਵਕੋਭੀ ਜਾਨਤੇਹੈ ॥ ਮਨਅਦਿਕ ਸਾਰਾਠਾਟ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾਮੈ ਨਾਸਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਔਜਾਨਨੇ ਹਾਰੇਆਤਮਾਮਨਸਹਤਸਾਰੇਪ੍ਰਪੰਚਕੇਅਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇਹੈ ਜਾਨਤੇਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਸੁਪਨਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਔਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੇ ਸੰਕਲਪਮਾਤ੍ਰਕੋਜਾਨ ਤੇਹੈ ॥ ਯੇ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਔਇਨਮੈ ਸੰਕਲਪਾਤਮਿਕ ਅਨੰਤ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਰੋਜਕਯਾਂ ਰੋਜ ਹੋਹੋਕਰਨਸ੍ਰਹੋਤਯਾਂ ਰਹਤਯਾਂਹੈ ॥ ਔਇਨਕੋ ਜਾਨਨੇਹਾਰਆਤਮਾ ਜਿਉਕਾ ਤਿਉ ਸਤਸਰੂਪਬਨਜੇਹੀਰਹਤੇਹੈ॥ ਯਾਤੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲਬਾਧ ਹੈ ਹੇਮਾਤਾਦਹਾਸਤਰੂਪ ਆਤਮਾ

ਤੇਰਾਅਪਨਾਆਪਹੈ ਏਹੀਆਤਮਾ ਸਰਬਕੋ ਜਾਨਨਰੂਪਹੈਤੁਸੇ ਚੇਤਨਹੈ ਏਹੀਤੇਰਾ ਆਤਮਾ ਪਰਮਪਯਾਰਾ ਆਨੰਦਸ੍ਵਰੂਪਹੈ॥ ਹੇਮਾਤਾਪੁਤ੍ਰਪਤੀਆਦਿਕਪਦਾਰਥ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਵਾਸਤੇਪਯਾਰੇਲਾਗਤੇਹੈਆਤਮਾਕਿਸੀਵਾਸਤੇਪਯਾਰੇਨਹੀਲਾਗਤੇ ਯਾਤੇ ਆਤਮਾ ਹੀਪਰਮ ਪਯਾਰਾ ਆਨੰਦਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਹੇਮਾਤਾ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਵਿਜਰਵਿਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਵਿ ਸੋਕ ਖਾਨਪਾਨ ਕੀ ਇਛਾਤੇਰਹਤ ਸਰਬਭੂਤੋਕਾ ਅਧਿਪਤਿਰਾਜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੈ॥ ਤੈਨੇ ਆਪਹੀਪ੍ਰਥਮਕਹਦੀਆਥਾਕੇ ਮੇਰਾਜਨਮ ਮਰਣਕਾ ਦੁਖਕਾਟੋ ਮੈਜਨਮ ਮਰਣਸੇ ਰਹਤਹੋਵੋ॥ ਇਸਕਹਨੇਸੇਹੀਜਾਨਲੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਸਰੀਰਕੇ ਧਰਮਹੈ ਭੁਖਪਯਾਸ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇ ਧਰਮਹੈ ਹਰਖਸੋਕ ਮਨਕੇਧਰਮਹੈ॥ ਅਸਥੂਲਸੂਖਮਕਾਰਣਤੀਨ ਸਰੀਰਸੇ ਰਹਤ ਤੇਰਾਆਤਮਾ ਇਨ ਤੀਨੋਸਰੀਰੋਸੇ ਨਯਾਰਾਇਨਤੀਨੋਸਰੀਰੋਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰੈ ਏ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰਸੰਕਲਪਮਾਤ੍ਰ ਮਿਥਯਾ ਰੂਪ ਅਸਤਜੜ ਦੁਖਰੂਪਅਨਾਤਮਾਹੈ॥ ਔਤੂ ਆਤਮਾ ਸਤਚਿਤ ਅਨੰਦਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਰਸੀਵਿਖੇ ਕਲਪਿਤਸਰਪ ਰਸੀਸੇਭਿੰਨ ਕੁਛਅਨਯ ਪਦਾਰਥਨਹੀਹੋਤੇਹੈ॥ ਤਦਵਤਏਤੀਨੋਸਰੀਰਆਤਮਿਕਬ੍ਰਹਮਵਿਖੇ ਕਲਪਿਤ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਸੇ ਭਿੰਨਕੁਛਅਨਯਪਦਾਰਥਨਹੀਹੈ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਜੋ ਜੋ ਹਮਨੇ ਬਚਨ ਕਹੇਹੈ ਸੋ ਸੋ ਤੂ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਇਨਕਾ ਫਲਦੇ ਖਤੀਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਦੇਖਤੀ ਬਸਐਸਾ ਇਤਨਾਹੀਉਪਦੇਸਹੈਚਾਰੋਵੇਦਖਟਸਾਸਤ੍ਰਅਠਾਰਾਪੁਰਾਣਅਠਾਈ ਸਿਮ੍ਰਿਤਯਾਂ ਕਾ ਸਾਰ ਹਮਨੇ ਤੇਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਦੀਓ ਹੈ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵ ਭੀ ਆਸਾ ਰਾਗਵਿਖੇ ਏਹੀਬਚਨ ਕਹਯੋਹੈ॥ ਗੁਣ ਏਹੋ ਹੋਰ ਨਾਹੀ ਕੋਇ। ਨਾਕੋਹੋਆਨਾਕੋਹੋਇ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਬਸਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰਕਾ ਨਾਮਗਯਾਨਹੈ ਨਾਕੋਹੋਆਤਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਸੇ ਭਿੰਨਪੂਰਬ ਭੀ ਨ ਕੁਛ ਉਤਪਤਹੂਆਥਾ॥ ਨਾ ਅਥਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲਮੈ ਤਿਸਤੇ ਭਿਨ ਕੁਛਉਤ ਪਤਹੂਆਹੈ ਔਨਾ ਆਗੇ ਭਵਿਖਯਤਕਾਲਮੈ ਤਿਸਤੇਭਿਨਕੁਛਹੋਵੇਗ ਈਹਾਂ ਸਬਦਵਿਖੇ ਗਣ ਨਾਮਗਯਾਨਕੋਹੈ॥ ਹੇਮਾਤਾ ਇਸਤੇਊਪਰਨਹੀਬੀਚਾਰ। ਜਾਕੈਮਨ ਬਸਯਾਨਿਰੰਕਾਰ ਏ ਨਿਰੰਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਕੋ ਜਿਸਨੇ ਅਪਨ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਜਾਨਲੀਓਹੈ ਫਿਰ ਇਸਤੇ ਉਤ੍ਰਕੁਛਭੀਬੀਚਾਰਰਕਰਨੋ ਨਹੀਪਰਤੇਹੈ॥ ਇਤਨਾ ਉਪਦੇਸ ਮਾਤਾਕੇ ਪ੍ਰਤਿਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀ ਤੂਸਨੀਹੋਜਾਤੇਭਏ॥ ਤਬ ਅਤਿਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨਹੋਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਸਰੀਰਕੀਜਨਨੀਬੋਲੀ॥ ਅਹੋ ਬਡਾਅਸਚਰਯਹੈ ੨ ਅਪਨੇਰਿਦੇਮੈ ਇਸਥਿਤਆਤਮਾ ਕੋ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਮੈਕੈਸੇ ਭੂਲੀ ਰਹੀਹਾ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀਕੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਨਿਧੀ ਗੁਪਤ ਦਬੀ ਹੂਈਹੋਵੇ ਤੇ ਘਰਕਾ ਮਾਲਕ ਧਨਹੀਨ ਏਕ ੨ ਵਰਾਟਕਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਯਤਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਤਿਸ ਵਰਾਟਕਾ ਕੋ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤੇ ਪਰਮ ਦਰਿਦ੍ਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ

ਦੁਖੀਹੂਆ ੨ ਤਿਸ ਨਿਧੀ ਕੇ ਉਪਰ ਹੀ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਫਿਰਤਾ ਰਹ ਸਾਦਸਾ ਮੇਰੇ ਸੇ ਬੀਤੀਹੈ॥ਹੇਪੁਤ੍ਰਅਬਮੇਰੇਸਰਬਸੰਸੇਦੂਰਹੋਗਏਹੈਨਸ੍ਰਹੋਗਏਹੈਂਤੇਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ॥ ਲੌਕਿਕਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਟੀਕਰਕੇ ਸਰੀਰਮਾਤ੍ਰਸੇਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰਹੋਆਪ॥ ਪਰੰਤੂਆਪਤੋ ਮੇਰ ਗੁਰੂਆਂਕੇਭੀ ਗੁਰੂਮੇਰੇ ਕਰਕੇਪੂਜਨੇਯੋਗਹੋ॥ ਜਨਮਮਰਣਕੀ ਸੰਕਾਤੂਟੀਨਬਤੇ ਦਰਸਨਪਾਯਾ॥ ਚਿੰਤਾਸਕਲ ਬਿਨਾਸੀਮਸੀਮਨਤੇਨਿਜਸੁਖਮਾਹਿਸਮਾਇਆ॥ ਹੇਪੁਤ੍ਰਅਬਤੇਰੀਕ੍ਰਿਪਾਦਿਸ੍ਰਸਿ ਆਤਮਾ ਅਪਨੇਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕ ਮੇਰੀ ਜਨਮ ਮਰਣਕੀਸੰਕਾ ਨਸ੍ਰਹੋਗਈਹੈ।।ਜਨਮਾਦਿਕੋ ਕੋਭ੍ਰਾਂਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਹੋਣੇ ਸੇ॥ ਔਰ ਜਿਤਨਯਾਂਕ ਚਿੰਤਾ ਮੇਰੇਮਨ ਵਿਖੇ ਥੀਆਂ ਸਾਰਜਾਂਹੀ ਨਸ੍ਰਹੋ ਗਯਾਂਹੈ॥ ਅਬਮੈਅਪਨੇ ਸੁਖਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮ ਮੈਂ ਸਮਾਇ ਗਈਹੈ॥ ਆਜਮੈ ਧਨਹੂੰ ੩ ਜੋਚਿਰਕਾਲਕਾਵਿਯੁਕ੍ਤਹੂਏ ਹੂਏ ਆਤਮਾਕੋਮੈਪਾਯਾਹੈ॥ ਆਜਮੈਧਨਹੂੰਜੋ ਜਿਸਕੀਕੁਖਿ ਸੇਐਸਾ ਕੁਲਤਾਰਕ ਪੁਤ੍ਰਭਯੇ ਹੈ ਆਜਮੈ ਧਨਹੂੰ ਜਿਸਮੁਝਕ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥਪੂਰਣਹੋਗਏਹੈ॥ਪੂਰਬਜੋ ਮਾਤਾਨੇ ਕਹਯਾ ਮੇਰਾਸੰਸਾਰਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਪਾਰਕਰੋ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾਟਕ॥ ਪੁਨਾ ਉਸਮਾਤਾਕੇਵਚਨਕੋਸਮਰਨਕਰਕੇ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ਹੇਮਾਤਾਤੂੰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰਟੀਦੇਕੇ ਅਪਨੀ ਕੁਲੋਂਕੀਓਰ ਦੇਖ ਐਸੇਪੁਤ੍ਰਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕ ਧਯਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾ ਕਯਾਦੇਖਤੀਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਬਡਿਓਂਕੇ ਨਾਨਕੇ ਦਾਦਕੇ ਕੁਲੋਂਕੇ ਸੈਂਕੜ ਸਮੂਹ ਬਿਬਾਨੋਂ ਪਰਅਰੂਢਹੂਏ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਪੋਂਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗਗਾਮੀ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਪਰੇਹੋਤੇਹੈ ਧਨਯ ੨ ਜੈਜੈ ਸਬਦਕਰਤੇਹੂਏ। ਦੇਖਕੇਮਾਤਾਬਡੇਅਸਚਰਯਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਨਮੈ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤੀਹੈਕੇ ਹਮਨੇ ਇਸਕੀ ਮਹਿਮਾਨਹੀਜਾਨੀ ਯਹਕੋਈ ਸਾਖਯਾਤਈ ਸ੍ਵਰਅਵਤਾਰਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਤਾਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਹਿਬਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ ਹੇਜਨਨੀਤੂੰ ਅਪਨੇ ਤਰਣੇਕੀ ਸੰਕਾ ਕਰਤੀਥੀ ਦੇਖਤੇਰੀਆਂ ਅਨੰਤ ਕੁਲਾਂ ਤਰਗਈਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕਹੁਮਾਤਾ ਔਰਜੋ ਕੁਛਦੇਖਨੇ ਸੁਣਨੇ ਵੈਕੁੰਠ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀਲੋਕਕੇ ਸੁਖਭੋਗਣੇ ਅਥਵਾ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤਕਾਲ ਰਖਣੇਕੀ ਇਛਾ ਤੁਝਕੋਹੋਵੇ ਸੋ ਸਰਬਇਛਾ ਅਪਨੀ ਪੂਰਣ ਕਰਲੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਮਾਤਾਨੇ ਕਹਯਾਕੇ ਅਲੰ ਹੇਪੁਤ੍ਰਬਸਅਬ ਕਿਸੇ ਓਪਰੇ ਸੁਖਭੋਗਨੇਕੀ ਵਾਸਨਾ ਮੁਝਕੋ ਨਹੀਰਹੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦਰੂਪਆਤਮਾਕੋ ਪਾਇਕੇ॥ ਸਰਬ ਪਦਾ ਹਸਿਪਦੇ ਨਿਮਗਨਾ ਭਵੰਤਿ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਬਜੀਵੋਂਕੇ ਪੈਰ ਹਸਤੀਕੇ ਪੈਰਕੇ ਅੰਤਰਆਇਜਾਤੇਹੈ॥ ਤਦਵਤ ਆਤਮ ਸੁਖਕੇ ਅੰਤ੍ਰਸਰਬ ਸੁਖਆਗਏਹੈ ਅਬਮੈਨੇ ਕੋਟਾਨਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂਕੇ ਸੁਖਭੋਗਲੀਏਹੈ ਜਿਸਕੇ ਘਰਮੈ ਆਪਜੈਸੇ ਈਸਵਰ ਪੁਤ੍ਰਰੂਪਹੋਕੇ ਇਸਥਿਤਹੋਵੈ ਉਸਕੋ ਕਿਸਦਾਤਕੀ ਅਬਕ ਸੁਖਭੋਗਨੇਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹਰਹਜਾਤੀਹੈ॥ ਬਸਅਬਮੈ ਪੂਰਣ ਹੋਗਈਹੂੰਅਬਮੈ ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮ

ਤਮਰੂਪਵਿਖੇ ਸਮਾਵਤੀਹੂ ਇਸਉਪਾਧੀ ਰੂਪ ਖਲੜੇਕੋ ਛੋਡਕੇ ॥ ਐਸੇਮਾਤਾਕਾਸਰੀਰ ਸੇ ਸੇ ਉਪਰਤੀਕੇ ਬਚਨ ਸਾਹਿਬ ਸੁਣਕੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰਸੋਤਮਵੈਦਕ ਮਿਰਯਾਦਾਕੀ ਇਸਥਤੀਵਾਸਤੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਹੁਕਮਦੇਕੇ ਕਿਤਨੀਆਕ ਗਊਆ ਮੰਗਾਇਕੇ ਮਾਤਾਕੇ ਹਾਥਸੇਦਾਨ ਕਰਾਇਕੇਵਿਧਿਰੂਪਬਿਕ ਉਤਮਬ੍ਰਹਮਣੋ ਪ੍ਰਤੀਦੇਤੇਭਏ ਤੈਸੇ ਔਰਭੀ ਅੰਨਦਧੀ ਤਿਲਰਜਤਸਵਰਣਆਦਿਕ ਮਾਤਾਕੇ ਹਾਥਸੇ ਸਭਕਦੇਖਤੇ ਦਾਨਕਰਾਇਕੇ ਬਚਨ ਮਾਤਾਕੇ ਪ੍ਰਤੀਕੀਆ ਕ ਹੇਮਾਤਾ ਅਬਸੁਖਪੂਰਬਿਕ ਮਰੇ ਧਾਮਕੋ ਜਾਉ ॥ ਤ ਮਾਤਾਧਰਮਕੋਰਭੂਮੀਪਰਬਾਉਕ ਗੋਬਰਕਾਲੇਪਨਦਿਵਾਇਕੇਤਿਸਊਪਰਫਲਗੁਕੀਰਜ ਬਿਛਾਇਕੇ ਤਿਸਕੇ ਉਪਰਕੁਸਾ ਤਿਸਕੇ ਊਪਰਸੁੰਦਰ ਊਰਣਬਸਤ੍ਰ ਵਿਛਾਇਕੇਤੁਲ ਸੀਦਲਮਿਸ੍ਰਿਤਗੰਗਾਜਲਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪਰਲੋਕ ਗਾਮੀਹੋਤੀਭਈ ਸਾਯੰਕਾਲ ਗੋਧੂਲੀ ਕੇਸਮ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਬਾਹਰ ਅਪਨ ਡੇਰੇਮੈ ਆਇਬਿਰਾਜੇ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੂਆ ਤਬ ਸੁੰਦਰ ਬਿਬਾਨ ਬਨਵਾਇਕੇ ਵਿਧਿ ਸਹਤ ਮਾਤਾਕੇ ਸਵ ਸਰੀਰਕਾ ਇਸਨਾਨਕਰਾਇਕੇ ਅਚਾਰਜਸੇ ਪਿੰਡਦਾਨ ਪ੍ਰਥਮਕਾਕਰਾਇਕੇ ਮਾਤਾਕੇ ਸਵਸਰੀ ਰਕੋ ਬਿਬਾਨਮੈ ਪਾਇਕੇ ਬਹੁਮੋਲ ਵਾਲਾ ਦੁਸਾਲਾਊਪਰ ਡਾਰਕੇ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਔਰਭੀ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰੋਨੇ ਦੁਸਾਲੇ ਖੀਨਖਾਪ ਵਗੈਰਾ ਸੂਚੇ ਬਸਤ੍ਰਪਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਬਿਬਾਨਉਠਾਇਕੇ ਚਲ ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀਭੀਹਥਨੀਪਰਅਸਵਾਰਹੋਕੇਬਿਬਾਨਕੇ ਸਾਥ ੨ ਚਲੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਸੇ ਮਾਤਾਕੇ ਬਿਬਾਨਕੇ ਊਪਰ ਕਰਕੇ ਭਰ ੨ ਕੇਅੰਜਲਜਾਂ ਰੁਪੈ ਮੋਹਰਾਂ ਆਦਿਕਕੀਆਂ ਬਰਖਾਤ ਹੂਏ ਨਗਰ ਗਲੋਗੁਏਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰਮਾਤਾਕਾ ਬਿਬਾਨ ਫੇਰਤੇਹੂਏ ਸਾਥ ਰਾਗੀਰਬਾਬੀਸਬਦਗਾਵਤੇਹੂਏਅਪਨੀਹੀਜਿਮੀਨਮੈਜਾਇਕੇਪਿੰਡਦਾਨ ਅਧਮਾਰਗਪੂਰਬਕ ਚੰਦਨ ਅਦਿਕਨੀ ਲਕੜੀਓਂ ਮੇ ਮਾਤਾਕੇ ਸਰੀਰਕਾਸੰਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬਾ ਵਿਧੀਸਹਤਕਪਾਲਕ੍ਰਿਯਾਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਣਤੋੜਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਕੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸਾਦਅਰਦਾਸ ਕੀਰਤਨਸੋਹਲੇਕੀ ਕਰਕੇਵਰਤਾਵਤੇ ਭਏ॥ ਜਹਾਂ ਦੇਹ ਠੇਥੇ ਤਹਾਂ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਇਥਏਕ ਖੂਹਭੀ ਨਿਕਸੇਗਾ ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਨਾਈਸਿਖਨੇ ਕਹਯਾਕਿਮਹਾਰਾਜਜੀ ਬਹੁਤਅਛਾਕਾਮਹੂਆਕੇ ਮਾਤਾਕਾਸਰੀਰਆਪਕੇਹਾਥੋਮੈ ਚਲਜਾਹੈ ਆਪਕੇ ਹਸਤਕਮਲੋਕਾ ਸਪਰਸਮਾਤਾਕੇਸਰੀਰਕੋ ਭਯਾਹੈ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਹਾਥੋਮੈ ਅਗੇਪੁਤ੍ਰੋਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾਕੇ ਸਰੀਰ ਛੁਟਜਨਾਬਹੁਤ ਉਤਮਹੈ ॥ ਤਿਸਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇਹਜੂਰਨੇਬਚਨ ਕੀਆਕੇਵੋ ਸਾਲਯਾ ਤੂੰ ਕਹਤਾਹੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਹੂਆ ਮਾਤਾਕਾ ਸਰ ਰ ਛੂਟ ਗਯਾਹੈ ਮਾਤਾਕਾ ਸਰੀਰ ਕਯਾਛੂਟਿਆਹੈਹਮਾਰੇ ਤੋ ਘਰਕਾ ਬੰਧਛੁਟ ਗਯਾਹੈ ॥ ਸਾਧੂਬਲੇਸਹਜ ਸੁਭਾਇਸਾਧੂਕਾਬਲਯਾ ਬਿਰਥਾ ਨ ਜਾਇ॥ ਅਰਆਗੇ ਉਨਕੀ ਕੁਲਕਾ ਵਾਧਾਹੀ ਨਹੀ

ਹੋਤੇਹੈ ਉਨਕੇਘਰਮੇ ਅਬਸੰਤਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰਏਹਕਥਾਚਲੀ ॥ ਜਬ ਮਾਤਾਕੀਖਬਰਲੇਨੇਅਰਥ ਮਾਤਾਕੇਪਾਸਮਹਾਰਾਜਜੀਗਏਥੇਤਬਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਕੇ ਆਪਕੇ ਘਰਤੋ ਸਾਮਾਨਜਸੇ ਬਨੇ ਹੂਏਹੈ ਥੇ ਅਛੇ ਬਨਜਾਨੇ ਚਾਹਯੇ ਤਬ ਬਚਨਹੂਆਭਾਈਹਮਾਰੇ ਫਕੀਰੋਂਕੇ ਕੇਹੜੇ ਘਰਹੈ ਹਮਤੋ ਏਕ ਸੇਰ ਆਟੇਪੀਛੇ ਘਰ ਛੋਡਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਇਥੇ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਜਾਇ ਉਤ੍ਰੇ ਥੇ ਅਬ ਉਸੀ ਬਾਤ ਕੋ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਕੇ ਪੰਚੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਪ ਤੁਮਲੋਕ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਜਿਮੀਨ ਵਿਚ ਆਵੋ ਚਫਾਇ ਦੇਵੋ ਪਹਲੇ ਸਹਰ ਪਨਾਹਬਨਕੇ ਪੀਛੇ ਹਮਾਰੇ ਘਰਬਨੇਂਗੇ ਐਸੇਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸੁਣਕੇ ਲੰਬਰਦਾਰੋ ਨੇ ਕੁਛ ਉਤ੍ਰ ਨਹੀਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇ ਬਰਾਜੇ ਤਿਸਤੇ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਪੁਸਪਚੁਗਕੇ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾ ਜੀ ਕੋ ਭੇਜ ਦੀਏ ॥ ਔਰ ਮਾਈਕੇ ਦੂਸਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ਕਰਾਤੇਭਏ ॥ ਦਸਾਹਾਦੀਪਕਰਖਕੇਦਸਗਾਤ੍ਰਆਦਿਕ ਪਾਰਲੌਕਿਕ ਕਰਮ ਕਰਾਤੇਭਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਸ ੨ ਰੁਪੈਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂਕੋ ਦੇਕੇ ਤੇ ਏਕ ੨ ਰੁਪਯਾ ਔਰ ਕਮੀਨੋਗਰੀਬੋਂਕੋ ਦੇਕੇ ਪੰਜਵੇਦਿਨ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਅਪਨੇਡੇਰੇਕੋਚਲੇਆਤੇਭਏ ॥ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕਾ ਪਾਠ ਗ੍ਰਾਮਮੈਭੀ ਰਖਾਇਆਇਥੇ ਪੁਨਾਡੇਰੇਮੈਭੀ ਆਇਕੇ ਮਾਤਾਕੇਨਮਿਤਕੇਪਾਂਚਪਾਠ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਜੀਕੇ ਕਰਾਏ ਪਾਠਯਾਂ ਸਿੰਘੋਂਕੋ ਖੂਬ ਗੁਪਤ ਚਫਾਦੇਤੇਭਏ ਪੁਸਾਕਾਂ ਰੋਕਰੁਪਯਾਆਦਿਕ ਜਾਹਰਭੀ ਬਹੁਤਕੁਛ ਦੇਤੇਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਜੀਕੇ ਭੋਗ ਸਮੇ ਰਮਾਲਆਰਤੀ ਅਰਦਾਸਕਰਕੇ ਬਹੁਤਸਾਹੀਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤਾਵਤੇ ਭਏ । ਮਾਤਾਕੇਵੈਕੁਠ ਵਾਸਕਾਮਾਸਅਸੂ ਸੁਕਲਪਛ ਸੰਸਤ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਜ ॥

ਦੋਃ- ਬਾਨ ਨਾਥਕੁਲਨਾਗ ਗਨ ਸਾਸਬਿਕ੍ਰਮਸੁਭਸਾਲ॥
ਸਿਤਪਛ ਅਸੂਨਮਾਸਪੁਨ ਬੁਧਿਜਨ ਪਾਠਹੁਸੰਭਾਲ ॥੧॥
ਯਾਂਵਿਧਿਮਾਤਹ ਮੁਕਤ ਕਰ ਨਿਜ ਸ੍ਵਰੂਪਮੈਵਾਸ ॥
ਦੈਕੈ ਆਏਨਿਜ ਪਦੇ ਪਦੇ ਨਮੋਸੁਖਰਾਸਿ ॥ ੨ ॥

੧ ਓਂਤਤਸਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਭਜੋ ਨਮਃ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧੇ ੨੦ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਸੋਃ-ਸੋਈ ਸਿਖਜਗਧਨਜਗੁਰੂਮਤਿਲੀਨੀਜਿਨੋਨੇ ॥
ਤਿਨਕੋ ਸਫਲ ਜਨਮ ਜਗਮੈਆਏ ਤੇਗਨੀ ॥ ੧ ॥

ਕਰ ਕਰ ਨਿਜ ਸੁਖ ਹੇਤੁ ਜੋਰ ਜੁਲਮ ਜਗਸਿੰਘਨੇ ॥
ਅੰਤਹ ਨਰਕ ਨਿਕੇਤ ਅਵਸ੍ਯਹੋਤ ਤਿਨਨਰਨਕੋ ॥ ੨ ॥
ਰਾਜ ਲਛਮੀਰੋਇ ਸਿੰਘਨ ਗ੍ਰਹਤੇਚਲੀਅਬ ॥
ਅਤਿਅਨੀਤਿ ਬਿਗੋਇ ਸਿੰਘਨ ਮਤਿ ਭਈ ਬਾਵਰੀ ॥ ੩ ॥
ਪਾਨ ਮਦਅਹੰਕਾਰ ਕਹ੍ਯੋ ਨ ਮਾਨ੍ਯੋ ਗੁਰੂ ਨਕੋ ॥
ਹੋਵੈ ਅੰਤਖੁਆਰ ਗੁਰਮਤਿ ਤ੍ਯਾਗੀ ਜਿਨੋਨੇ ॥ ੪॥
ਪਾਨ ਪਦਕਾ ਅਰਥ ਮਦਰਾ ਪਾਨ ਜਾਨਨਾ ॥

॥ ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ੪– ॥

ਪੂਰਬ ਜਬਸਰਬ ਗੁਰੁ ਦ੍ਵਾਰਯੋਂਕੇ ਨਿਸਾਨ ਗਿਰ ਗਏਥੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜਸੇਰ ਸਿੰਘਕੇ ਰਾਜਮੈਂ ॥ ਤਬ ਜੋ ਤਨਖਾਹਬਖਸਾਵਨੇ ਅਰਥ ਸਰਬ ਸਿੰਘੋਂ ਸਰਦਾਰੋਂਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਕਹਭੇਜਯਾਥਾਤਬਸਿੰਘੋਂਨੇਉਤ੍ਰਦੇਭੇਜਯਾਥਾ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਖੋਤੀਕੇ ਹਾਥ ਲਾਗਗਯੇਹੈ ਜੋਹਮ ਤਨਖਾਹਬਖਸਾਵੈਂ ॥ ਇਸ ਅੰਸੁਮੈ ਇਤਨਾ ਪ੍ਰਸਨਹੈ ਜੋ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਬੈਠਜਾਂ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਤਜਾਂ ਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਕੋਕੈਸੇਰਾਜਗਾਦੀਕਾਤਿਲਕਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਤਥਾ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਕੋਜੋ ਨਿਰਦਈ ਸੰਧਾਵਾਲਯੋਂਨੇ ਦਗੇਸੇ ਮਾਰਯਾਹੈ ਇਨਕਾ ਆਪਸਮੈਂ ਕਯਾਵੈਰਥਾ ਉਤ੍ਰ ॥ ਇਹਵਿਸਤਾਰਸੇਕਹੈਤੋਬਡਾਭਾਰੀਗ੍ਰੰਥਇਸੀਕਥਾਕੋਬਨਜਾਤੋਹੈ ਗ੍ਰੰਥਕੇ ਬਢਜਾਨੇ ਕੇ ਭੈਸੇ ਕੁਛਥੋੜਾ ੨ ਸੰਖੇਪਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਹਤੇਹੈਂ ਸੋਸੁਣੋ ॥ ਜਬ ਅਠਾਰਾਸੈ ਛਿਆਨਵੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਦਿਤ੍ਯਸੰਮਤ ਵਿਖੇਅਖਾੜਕੀ ੧੫ ਤਿਥਿ .੧ ਸਰਕਾਰਰਾਜਾਧਿਰਾਜਕੇ ਸ੍ਵਾਸ ਪੂਰੇਹੂਏ ਤੋ ਅਖਾੜਕੀ ੧੬ ਤਿਥਿ ੨ ਕੋ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਪੰਚਮਪਾਤਸਾਹੁ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬਕੇ ਦੇਹਰੇਪਾਸ ਹਜੂਰੀਬਾਗਕੇਦਰਵਾਜੇਸੇ ਬਾਹਰ ਦਾਹਕੀਆ ਤਹਾਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਸਮਾਧਿ ਬਨਵਾਈ ਗਈ ਸੋ ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਤਬ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਦੀਰਘਦਰਸੀ ਲੋਕੋ ਨੇ ਜਾਨਾਕੇ ਬਸ ਅਬ ਸਿੰਘਹੁ ਕਾ ਰਾਜ ਹੋਲੀਆ ॥ ਯੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਨਹੀਮਰਜਾਹੈ ਕਿੰਤੂ ਧਰਮ ਔ ਨੀਤੀ ਐਸਵਰਯਕਾਹਿੰਦਕਾ ਸੂਰਜ ਅਸਤੋਹਗਯੇਹੈ ॥ ਯੇਰਾਜਾਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘ ਸਤ੍ਰੁਤਾਪਨਕੇਸਾਥਾਜੋ ਜਿਸਕਾਨਾਮਮਾਤ੍ਰਸੁਨਕੇਔਤੁਰਕਾਦੀ ਸਤ੍ਰਆ ਕੋ ਕਾਂਪੇ ਛਾ ਤਪ ਚਢੈ ਜਾਤਾਥਾ ਔ ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਤ੍ਰੁਜਾਂ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਯਾਂਕੇ ਜਿਸਕੇ ਨਾਮ ਸ੍ਰਵਣ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਗਾਰਭਣਯੋਂਕੇਗਰਭਗਿਰਜਾਤੇਥੇ ॥ ਔਜਿਸਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇਸੰਗ੍ਰਾਮਕੇਜੀਤਨੇ ਰੂਪਨਾਮਕੋ ਰਣਯੁਧਜੀਤ ੨ ਕੇ ਸਫਲਕੀਆਥਾ ॥ ਪੁਨਾਜਿਤਨਾ ਕਾਲਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ

ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਨੇਹਿੰਦਕਾ ਰਾਜਕੀਆਹੈ ਉਤਨਾਕਾਲਅਪਨੇ ਰਾਜਭਰਮੈ ਨ
ਕਿਸੀਕੋਫਾਸੀਦੀਓਹੈ ਔਨਕਿਸੀਕੋਹਾਥਪਊਨਾਕਕਾਨ ਹੀ ਕਟਿਓਹੈ ॥ ਆਪਸੇਆਪਸ
ਭੀਲੋਕਪ੍ਰਜਾਕੇ ਸਤਯਧਰਮਨੀਤੀ ਮਾਰਗਮੈ ਚਲਨੈ ਲਾਗਪਰੇਥੇ ਔਜਿਸਸਰਕਾਰ
ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇਰਾਜਮੈਯਗਤਪਜਪਹੋਮਬ੍ਰਤਤੀਰਥਦਾਨਸੰਜਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾ ਹਿਬਕੇ
ਪਾਠ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਥਾਸ੍ਰੀਮਦਭਾਗਵਤ ਸ੍ਰੀਰਾਮਯਣਭਾਰਤਸ੍ਰੀਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਆਦਿਕੋਕੀ ਕਥਾ
ਘਰ ੨ ਗ੍ਰਾਮ ੨ ਮੈਹੋਤੀਥੀਔਬਡਯਾਂ ਬਰਖਾਮੇਘ ਕਰਤੇਥੇ ਔਬਡੇਅੰਨਉਤਪਤ ਹੋਤੇਥੇ
ਗਊਆਂਕੇ ਲੀਏਬਡੇਘਾਸ ਪੈਦਾਹੋਤੇਥੇਲਹੌਰੀਤੀਨ ੨ ਮਣਪਕੇਜੌਜੁਆਰ ਮੋਠਬਾਜਰਾ
ਛੋਲੇਹੋਤੇਥੇ ਔਦੋਮਣਪਕੀ ਕਣਕ ਹੋਤੀਥੀ ਔਚਾਰ ੨ ਪਾਚ ੨ ਸੇਰਪਕੇਘ੍ਰਿਤਤੇ ਦੋ ੨
ਮਣ ਪਕੇ ਦੂਧ ਹੋਤਾ ਥਾ ॥ ਸਰਕਾਰਕੇ ਰਾਜ ਭਰਮੈ ਦੁਰਭਿਖ ਕਾਲ ਨ ਘਟਪੜਤੇ ਥੇ
ਏਕ ਨਥਾਕਾਲਪਰਯਾਥਾ ਸੋਏਕ ਖਟਾਮਾਸ ਪਰਯੰਤ ਮਾਲਵ ਦੇਸ ਮਾਤ੍ਰਮੈ ਫਿਰਆਗੇ
ਸੋਭੀ ਅਧਿਕ ਸੁਕਾਲਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਨਹੀਆਜ ਕਾਲ ਦਿਨੋਕੇ ਸਮਾਨ ਜੋ ਸਦਾਹੀ
ਦੁਰਭਿਖਯਰਹਤੇਹੈ॥ ਸਰਕਾਰਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇਰਾਜਮੇਬਡੇ ੨ ਤਪਸੀ ਸਾਧੂਮਹਾਤਮਾ
ਸਿਧਪੁਰਖ ਹੋਤੇਭਏਹੈ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਚਤੁਸ੍ਰਯ ਸਾਧਨ ਸੰਪੰਨ ਬਡੇ ੨ ਗਯਾਨਵਾਨ
ਸਮਦਰਸੀ ਮਹਾਪੁਰਖਸ੍ਰੀਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘਜੀਜੈਸੇਬਡੇ੨ ਯੋਗੀਰਾਜਹੋਤੇ ਭਏਹੈ । ਭਾਈ
ਬਹਲਾਸਿੰਘਭਾਈ ਅਮਰਸਿੰਘਬਾਵਾਰਾਮਦਯਾਲਭਾਈਰੂਪੇਸੇਆਦਿਲੈਕੇ ਬਡੇ੨ਤਤਵੇਤਾ
ਅਲਮਸਤ ਸੰਤਹੂਏ ਹੈ ॥ ਰਾਜਾਇੰਦ੍ਰਕੇ ਸਮਾਨ ਬਿਭੂਤੀ ਐ ਸ੍ਰਰਯਜਿਸਕਾਥਾ । ਤਿਸ
ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਮਰਣੇਸੇਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਮੈਂਕੇਲੋਕੋਕੋ ਧਰਮਕੀਬ੍ਰਿਧੀਕੀ
ਆਸਾਟੂਟ ਗਈ ॥ ਕੈਸਾਥਾ ॥ ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘਜੋ ਪ੍ਰਜਾਲੋਕਕੋ ਪਿਤਾਕੇ ਸਮਾਨ
ਪਾਲਨਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰਾਥਾਸੁਹ੍ਰਿਦਮਿਤ੍ਰੋਕੇਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇਸਮਾਨ ਪ੍ਰਿਯਦਰਸਨਥਾ। ਸਤ੍ਰੁਆਂਕੇ
ਤਪਾਨੇਹਾਰਾਯੇ ਦੂਸਰਾ ਏਕ ਜੇਸ੍ਰ ਅਖਾਙਯਾ ਸੂਰਯਥਾ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਕੋ ਕਾਮਰੂਪਥਾ
ਜਾਚਕੋਕੋ ਕਰਣਕੇ ਸਮਾਨਥਾ ॥ ਧਰਮਨੀਤੀਮੇ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਯੁਧਿਸ੍ਰਰਕੇ ਸਮਾਨ
ਔਦੁਸ੍ਰੋਕੇਜਮਰਾਜਕੇ ਸਮਾਮਥਾ ਪਾਪਰੂਪੀ ਤਪਤਕੇਸਾਂਤਕਰਤਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਔਅਧਰਮ
ਰੂਪੀਤਮਸ੍ਰਨੀਕਾ ਨਾਸਕਭਾਸਕਰਥਾ॥ ਐਸੇਰਾਜਧਿਰਾਜਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਮਰਣੇਕੇ
ਅਨੰਤਰ ਪੰਜਾਬ ਕੀ ਬਸੁਧਾਬਿਧਵਾਹੋਜਾਤੀਭਈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ । ਰਾਜਸਿੰਘਾਸਨਪੈ
ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਖੜਗਸਿੰਘਜੀ ਇਥਿਤਹੋਤੇਭਏਸੋਕੌਰਖੜਗਸਿੰਘਜੀਬਡੇ ਤਪਸ੍ਰੀ
ਸਾਧੂਸਰਲ ਸ੍ਰਭਾਵਵਾਲੇਏਕਭਜਨਕੀਮੂਰਤੀਥੇਜੋ ਆਯੁਭਰਮੈਪ੍ਰਯੰਕਪਰਸੋਏਹੀਨਹੀਥੇ
ਸਦਾਸੇਹੀ ਜੋ ਭੂਮਾਸਨਸੈਨਕਰਤੇਰਹੇਹੈ॥ ਜਿਸਰਾਜਾਧਿਰਾਜਮਹਾਰਾਜਾ ਖੜਗਸਿੰਘਕੋ
ਰਾਜਨੀਤਿਕੀਕੋਈ ਖਬਰਹੀ ਨਹੀਥੀ ਰਾਜਕਾਰਯ ਅਕਾਰਯ ਹਾਨ ਲਾਭਕੀਕੁਛ

ਖਬਰਨਹੀਂਥੀਜਦਾਨਾਮਕੇਅਮਲਮੈਮਸਤਰਹਤੇਥੇ ॥ ਰਾਜਾਖੜਗਸਿੰਘਕੇ ਪੁਤ੍ਰਨਉਨਿ
ਹਾਲਸਿੰਘ ਯੇ ਰਾਜਨੀਤੀਮੇਂ ਬਡ ਚਤੁਰਥੇ ॥ ਮੰਤ੍ਰੀਅਮਾਤਰਾਜਾਧਯਾਨਸਿੰਘਆਦਿਕੋਂਸੇ
ਮਿਲਕੇਰਾਜਕਾਰਯਕੋਚਲਾਤੇਥੇ ॥ ਰਾਜਾ ਖੜਗਸਿੰਘਕੇ ਸਮੀਪਏਕ ਚੇਤਸਿੰਘ ਕਰਕੇ
ਪ੍ਰਸਿੱਧਸੇਵਕ ਦਾਸਰਹਤਾਥਾ ਉਸਕੇ ਊਪਰਰਾਜਾਬਡਾਮੇਹਰਬਾਨ ਰਹਤਾਥਾ॥ ਔਰ
ਰਾਜਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਮੰਤ੍ਰੀਸਰਦਾਰ ਤਿਸਕੀ ਆਨ ਮਾਨਨੇ ਲਾਗੇ ਸਭੀ ਮਨਮੇ
ਬਡੇਖੁਨਸਾਵਜੋਕੇ ਦੇਖੋ ਹਮਕੋ ਇਸ ਬੇਇਲਮ ਨਲਾਯਕ ਦਾਸਕੀ ਈਨ ਮਾਨਨੀ
ਪਰਤੀਹੈ ॥ ਕੌਰ ਨਉਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੇਕੇ ਤਿਸ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਦਾਸ ਕਾ ਭੈ
ਮਾਨਜਾਕਰੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸਭਨੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਔਰ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਕੇ
ਆਗੇਅਰਜਕਰੀਜੇ ਤੁਸੀਇਸਕੋ ਮਾਰੇ ਤਾਂਮਾਰਸਕਤੇਹੋ ॥ ਕਿਉਕੇ ਯਹਿਮਨਹੇ ਤੇ
ਪਾਤਸਾਹਕੇ ਮੁਖਬਹੁਤਲਗਾਹੂਆਹੈ ਔਪਾਤਸਾਹੁਆਪਸਰਲਸ੍ਵਭਾਵ ਪਰਮ ਸੂਧੇਹੈ ਜੋ
ਯੇ ਕਹਤੇਹੈ ਇਸੀਕੀਬਾਤਾਕੋ ਠੀਕ ਸਚੀਜਾਨਤੇਹੈ ਇਸਸੇ ਹਮਾਰਾਸ੍ਵਾਮੀ ਬਹੁਤਹੀ
ਭੋਲੇਹੈ ॥ ਔਰਯੇ ਨੀਚਜਾਤ ਬਡੋਕੁਟਲਹੈਬਾਲਪਨੇਸੇਹੀ ਮਹਾਰਾਜਕ ਪਾਸਹੀਰਹਯੇਹੈ
ਯਾਂਤੇ ਉਨਕੇ ਮਨਬਹੁਤਹੀ ਮਾਨਤੇਹੈ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਔਰਭੀ ਦੁਖ ਕੀਯਾਤੇਬਹੁਤਸੀ
ਕਹਤੇਭਏ ॥ ਕਜਾ ਔਰਕਥਾ ਬਹੁਤ ਕਹਨੇਹੈ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਮਹਾਰਾਜਸਰਕਾਰਕੇ
ਕੌਰਭੀਹੈਪਰੰਤੂ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋਭੀਨਿਗਾਹ ਹੇਠ ਨਹੀਲਯਾਵਤੇਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਦੁਖਕੀ
ਬਾਤੈ ਸੁਣਕੇ ਕੌਰ ਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਬਡਾਦੁਖੀਹੋਕੇ ਅਪਨੇਮਨਮੇ ਬਿਚਾਰਕੇ ਕਹਤਾਭਯਾ
ਹਮਪੇਸਕੋਅਵਸਯਮਾਰੈਗੇ ਅਵਕਾਸਪਾਇਕੇ ਐਸੇ ਕਈਦਿਨ ਸਲਾਹ ਕਰਤੇਰਹੇ ॥
ਤਬਏਕ ਦਿਨ ਕੌਰ ਸਰਕਾਰਕੋਮਿਲਨੇਆਯਾ ਆਗੇਸਰਕਾਰਕੇਪਾਸਹੀ ਕੌਰਸੇ ਕੁਛ
ਯਦਕਿਚਤਨੇਕਟੋਕਭਈ॥ਤਬਸਜਾਦੇਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਨੇ ਸਰਕਾਰਖੜਗਸਿੰਘਕੇਸਨਮੁਖ
ਹੀਚੇਤਸਿੰਘਕੋ ਮਾਰਡਾਰਾ ਤਰਵਾਰਸੇ ॥ ਮਹਾਰਾਜਾਖੜਗਸਿੰਘਜੀਬਹੁਤੇਰਾ ਹਾਹਾਕਾਰ
ਕਰਤੇਹੀਰਹੇ ਪਰੰਤੂਤਿਸਕਾਕਹਯਾ ਕਿਸੇ ਨ ਮਾਨਾ ॥ ਦੁਖੀਹੋਕੇ ਕੋਪਕਰਕੇਮਹਾਰਾਜਾ
ਖੜਗਸਿੰਘਨੇ ਕੌਰਕੋ ਸ੍ਰਾਪਦੇਦੀਆ ॥ ਜਹਾਰੇਕੌਰਤੂੰਕੌਰਨਹੀਹੈ ਤੂੰ ਚੋਰਹੈ ਜਿਸਰਾਜਕੇ
ਲਾਲਚਵਾਸਤੇ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰਾਡਰਭੈਅਦਬਨਹੀਕੀਆਹੈਔਮੇਰੇਸਨਮੁਖਹੀਮੇਰੇ ਸੇਵਕਕੋ
ਮਾਰਦੀਓਹੈ ਜਾਹੁਅਬਯੇਤਰਵਾਰਮਜਾਨਨਹੋਵੇਗੀ ਦਰਬਾਰਮੈ ਚਲਤੀਹੀਰਹੇਗੀ ਸੋ
ਬਸੁਧਾਕਾ ਰਾਜਤੁਮਏਕਦਿਨਭੀਨਕਰੋਗੇ ਚੌਰਹੀਹੋਜਾਵੋਗੇ ॥ ਆਜਸੇ ਹਮਾਰੇਸਨਮੁਖ
ਤੁਮਨੇ ਮਤਆਵਨਾ ॥ ਚੇਤਸਿੰਘਕੇ ਮਾਰਦੇਨੇਨਾ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਮਹਾਰਾਜਖੜਗਸਿੰਘਨੇ
ਬਹੁਤਹੀਸੋਕ ਕੀਆ ਵਹੁਸਤਵਾਦੀਸਤਪੁਰਖ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤਰੂਪਥਾ ਭਲਾ ਤਿਸਕਾ
ਦੀਆਹੂਆਸ੍ਰਾਪਕੈਸੇਬਰਜਾਤਜਾਵੇ॥ਏਕਤੋਮਾਤਾਪਿਤਾਗੁਰੂਕੀਵਰਯਾਪੁਤ੍ਰਸਿਖਕੋ ਕਬੀ ਭੀ

ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹਯੇ॥ ਦੂਸ੍ਰਾਰਾਜਾਕੀ ਤੀਸ੍ਰਾ ਸੰਤਕੀ॥ ਫਿਰਮਹਾਰਾਜਾ ਖੜਗਸਿੰਘਨੇ ਅਪਨੇਮਨਮੈਬੀਚਾਰਕੀਆ ਕੇ ਯੇਤੋ ਸਾਰੀਰਾਜਸਭਾਹੀਖਿਗਰੀਹੂਈਹੈ ਅਬ ਸਰੀਰਕਾ ਤਯਾਗਨਾਹੀ ਸ੍ਰੇਸ੍ਟਹੈ॥ ਐਸੇਵਿਚਾਰਕੇ ਰਾਜ ਦਬਾਰਕੀ ਓਰਸੇ ਉਪ੍ਰਾਮਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਅੰਤਕੋਸਰੀਰਤਯਾਗਕੇ ਪਰਲੋਕ ਗਾਮੀਹੂਏ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਰਾਜਾਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਖੜਗਸਿੰਘਕੀ ਮਹਲ ਮਹਾਰਾਨੀ ਈਸ੍ਰਕੋਰਕੇ ਸਤੀਸਰਕਾਰਕੇ ਸਾਥਹੋਣੇ ਵਾਸਤੇ ਖੀਨਖਾਪ ਤੇ ਨਗਦੀਮੋਹਰਾਂਕੀਥੈਲ੍ਯਾਂ ਕਲਗੀਜਿਗਾਜੇਵਰਵਗੈਰਾ ਮਹਾਰਾਣੀਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾਸਰਦਾਰ ਮੰਗਲਸਿੰਘਕੇ ਹਾਥ ਸਾਰਾਲਿਬਾਸਦੇਕੇ ਕਹਭੇਜਯਾ ਜੇ ਆਪ ਅਪਨੀ ਮਰਜੀਨਾਲਆਪੇਹੀ ਸਤੀਹੋਜਾਵੇਗੇ ਤੋਬਹੁਤਅਛਾਹੈ॥ ਨਹੀਤੋਯੇਕੋਰਆਦਿਕ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਕਾਟਕੇ ਸਰਕਾਰਕੀ ਚਿਖਾਮੈ ਤੁਮਕੋ ਡਾਰਦੇਵੈਗੇ॥ ਸਰਦਾਰ ਮੰਗਲਸਿੰਘ ਜਬਸਤੀਕਾ ਸਾਰਾ ਸੰਮਯਾਨ ਲੈਕੇ ਅਪਨੀ ਭਗਨੀ ਸਰਕਾਰਕੀ ਮਹਾਰਾਨੀਪਾਸ ਗਯਾ ਤਬ ਅਪਨੀ ਭਗਨੀਓਰਦੇਖਕੇ ਬੜਾ ਰੁਦਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸਕੇ ਬਦਨਸੇ ਬਚਨ ਨ ਸਾਬਤ ਨਿਕਸਸਕੇ॥ਅੰਤਕੋ ਤਿਸਨੇ ਸਤੀਕਾ ਸੰਮਯਾਨ ਅਪਨੀਭਗਨੀਕੋ ਦੇਕੇ ਰਾਜਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘਕਾ ਕਹਨਾ ਸਭਸੁਨਾ ਇਦੀਆ॥ ਰਾਜਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘਕੇ ਸੰਦੇਸੇਕੇ ਸੁਣਕੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਈਸ੍ਰਕੌਰ ਬੋਲਤੀਭਈ॥ ਕੇ ਹਮਨੇ ਅਪਨੇ ਪਤੀਕੇਸਾਥ ਸਤੀਤੋਅਵਸਹੋ ਣਾਹੀਥਾ ਅਪਨੇ ਇਛਾ ਪੂਰਬਕ। ਪਰੰਤੂ ਹਮਾਰਾ ਨਿਮਕਹਲਾਲੀ ਖੈਰਖ੍ਵਾਹੀ ਬੜਾ ਬ੍ਰਿਧਮੰਤ੍ਰੀਹੋਕੇ ਹਮਕੋ ਸਤੀਹੋਣੇਸੇ ਇਸਨੇ ਵਰਜਣਾਥਾ॥ ਬਡੇ ਅਵਸੋਸਕੀ ਬਾਤਹੈ ਜੋ ਉਲਟਾ ਹਮਕੋ ਡਰ ਔਦਾਬੇਦੇ ਭੇਜੇਹੈ ਸਤੀਹੋਣੇ ਵਾਸਤੇ॥ ਅਬਇਨਸਭਕੀ ਬੁਧੀ ਵਿ ਪਰਜੇ ਹੋਗਈਹੈ ਅਬ ਇਨਕੇ ਹਾਥਸੇ ਰਾਜਲਛਮੀਜਾਤੀਹੈ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਤੀਹੋਣੇ ਲੀਏ ਉਠਖੜੀਹੂਈ॥ ਸਭਹਾਰਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਕਰਕੇ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਮਸਤਕ ਪੈਬਾਧਕੇ ਚੌਭਾਨਮੈਬੈਠਕੇ ਪੁਨ ਦਾਨ ਬਡੇ ੨ ਕਰਕੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਮੋਹਰਾ ਭੂਖਨ ਆਦਿਕ ਬਰਸਾ ਵਤੀਹੂਈ ਅਪਨੇ ਪਤੀਕੇ ਸਾਥਸਤੀਹੋਨੇਅਰਥਆਵਤੀ ਭਈ॥ ਜਬ ਕਿਖਾਪਰ ਚੜਨੇ ਲਾਗੀ ਤਬਰਾਜਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋਨੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਈਸ੍ਰਕੌਰ ਆਗੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹੇ ਮਹਾਰਾਣੀਜੀ ਯੇ ਕੌਰਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਆਪਕਾ ਪੁਤ੍ਰਹੈਇਸਕੇ ਸੀਸਪੈਅਪਨਾ ਹਾਥ ਰਖੋਤੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇਕਲਗੀਜਿਗਾਇਸਕੇ ਸਿਰਪਰ ਰਖੋ॥ ਤਬਰਾਣੀਈ ਸ੍ਰਕੌਰਨੇ ਕਹਯਾ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਹਮਾਰੇ ਪਤੀ ਕਰਚੁਕੇਹੈ ਵਹੀਬਾਤਠੀਕਹੈ ਆਪੋਅਪਨੀ ਕਰਣੀ ਭਰਣੀਹੈ ਹਮਨੇ ਅਬ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਦੇਕੇਕਯਾ ਬਨਾਨਾਹੈ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਚੰਦਨਕੀ ਚਿਖਾਪਰ ਚੜਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਜਬ ਅਪਨੇ ਪਤੀਕਾਸਿਰ ਰਾਣੀ ਈਸ੍ਰਕੌਰ ਅਪਨੇਊਰੂ ਪੈਧਾਰਣ ਕਰਲੀਆ ਔਲੰਬੂਦੇਨੇਕੀਤਯਾਰੀਹੂਈ॥ ਤਬ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ

ਅਰਜਕਰੀ ਹੈਮਹਾਰਾਣੀਜੀ ਆਪਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਕੌਰਜੀਕੋਕਲਗੀਜਿਗਾ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਬਖਸੇ॥ ਤਬਰਾਣੀਈਸੂਰਕੌਰਨੇ ਪੂਰਬ ਉਕ੍ਤਬਾਤਕਹਕੇ ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਅਪਨੇ ਸੀਸਸੇਉਤਾਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀਪਰ ਧੂਲੀਮੇ ਫੈਕ ਦਈ॥ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸਭਕੇਮਨਮੈ ਸੰਕਾਹੋਜਾਤੀ ਭਈਕੌਰਕੇ ਰਾਜਮੈ ॥ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੀਸਮਾਧਿਕੇ ਪਾਸਦਖਿਣਓਰ ਰਾਜਾ ਖੜਗਸਿੰਘਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਊਧਮਸਿੰਘਤੇ ਕੌਰ ਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਦੋਨੋ ਗਲਮੈ ਪਰਸਪਰ ਭੁਜਾ ਪਾਇਕੇ ਹਸਹਸਕੇ ਬਾਤੈ ਕਰਤੇਆਵੇ ॥ ਕਯਾਂਕੇ ਅਬਮੇਰਾ ਪਾਤਸਾਹੀਖਤਾਬਹੈ ਔਤੇਰਾ ਆਜਹੀਸੇ ਵਜੀਰੀ ਖਿਤਾਬਹੂਆ ॥ ਐਸੇ ਮਨੇ ਰਾਜ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਜਬ ਹਜੂਰੀਬਾਗਕੇ ਦਰਵਾੜੇਕੇ ਅੰਤਰਪ੍ਰਵੇਸਕਰਣੇ ਲਾਗੇ ।ਨਰਚਿਤ ਵਤਕੁਛ ਔਰ ਔਰੈਕੀ ਔਰੈਭਈ ॥ ਚਿਤਵਤ ਰਹਯੋਠਗੌਰ ਨਾਨਕ ਫਾਸੀਗਲਪਰੀ ਕੰਗਨਾ ਸਿਸੁਪਾਲਕੇ ਹਾਥ ਰਹਯੋ ਬਿਧਿਨਾ ਕੁਛ ਔਰਕੀ ਔਰਠਟੀਹੈ॥ ਮਨਕੀ ਮਨਮਾਹਿਰਹੀ ॥ ਨਾ ਹਰਿਭਜੇ ਨਤੀ ਰਥਸੇਵੇ।ਚੋਟੀਕਾ ਲਗਹੀ॥ਇਤਯਾਦਿਕ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਕੇਵਚਨ ਪ੍ਰਮਾਨੋਸੇ ਜੀਵਕੇ ਮਨਕੀਆਂ ਕਲਪਤਬਾਤਾਂਮਨਮੈਹੀਰਹਜਾਤੀਹੈ।।ਵਹੁਨਿਯੰਤਾਈਸੂਰਕੁਛਔਰਕਾ ਔਰਹੀਕਰਡਾਰਤੇ ਹੈਤੇਵੇ ਸਮਾਪੁਨਾ ਜੀਵਕੇ ਹਾਥਨਹੀ ਆਵਤੇਹੈ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂਬ੍ਰਿਧੋਕੀਅਵਗਯੋ ਕਾ ਬੁਰਾਹੀਫਲਹੋ ਹੈ । ਅਬਮਹਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਖੜਗਸਿੰਘ ਤਪਸੀਜੀਕਾ ਬਚਨ ਫਲਨੇ ਲਾਗੇਹੈ ਰਿਤੂਸਮੇਮੈ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਸਮਾਨਜੈਜੈਬਸੰਤ ਆਦਿਰਿਤੂਮੈਪਾਦਪਫਲਤੇਹੈ ਤਦਵਤ ਤਬ ਹਜੂਰੀਬਾਗਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਊਪਰਸੇ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਛੇਜਾਹਲਕੇ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਈਟੇਗਿਰਕੇ ਕੌਰਤੇ ਊਧਮਸਿੰਘਦੋਨੋਕੇਸਿਰਮੈਲਾਗਜਾਂਤੀ ਭਈ ਝਟਪਟ ਈਟੈਲਾਗਤੇ ਦੋਨੋਮਰਜਾਤੇਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀਅਕਾਲਪੁਰੁਖਕੀਆਗਯਾਅਨੁਸਾਰਦਰਵਾਜੇਕੇ ਸਿਖਰਪੈਚਢਕੇ ਧਰਾਮ ਰਾਜਕੇ ਯਮਦੂਤੋਨੇ ਈਟੈ ਗਿਰਾਇਕੇਮਾਰ ਸਰੀਰ ਦੋਨੋਕੇ ਕਾਟਨਾਸਕਰਦੀਆ ਬਡ ਹਾਹਾਕਾਰ ਹੂਆ ॥ਤਦਅਨੰਤਰਊਧਮਸਿੰਘਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਤੋ ਉਸੀਸਮੇਸੰਸਕਾਰ ਕਰਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਕੌਰਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਦੁਸਾਲਯੋਮੈ ਲਪੇਟਕੇ ਟਝਪਟ ਅੰਤਰਕਿਲੇਮੈਲੇਜਾਤੇ ਭਏਔਖ਼ਬਰਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਕੌਰਸਾਹਿਬਕੋਥੋੜੀਸੀ ਚੋਟ ਲਾਗੀਹੈ ਦੋਚਾਰਦਿਨਮੈਰਾਜੀਹੋਕੇਬਾਹਰਆਕੇਦਰਬਾਰਮੈ ਬੈਠੇਗੇ ॥ ਇਧਰਰਾਜਾਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਕੀਓਰਬੀਚਾਰਕੇ ਲਿਖਯਾ॥ ਹੇਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਈਹਾਂ ਸੰਮਤ ੧੮੯੭) ਕਾਰਤਕਸੁਦੀਏਕਾਦਸੀ ੧੧ਹਰਿਪ੍ਰਬੋਦਨੀਕੇਦਿਨਵੀਰਵਾਰਕੋਸਰਕਾਰਖੜਗਸਿੰਘਕਾ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸਹੋਗਯੋਹੈ । ਤਦਅਨੰਤਰ ਛੱਜੇ ਗਿਰਨੇਕੇ ਨਿਮਿਤਸੇ ਮੇਰਪੁਤ੍ਰਊਧਮਸਿੰਘਕਾ ਔ ਕੌਰਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘਕਾਭੀਕਾਲਹੋਗਯੋਹੈ॥ ਆਜਰਾਜਸਿੰਘਾਸਨਸੂੰਨੋ ਰਹਯੋਗਯੋਹੈ ਔ

ਚਾਲੀ ਮਕੋਸਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜਬੈਠੇਹੈ ਐਸੇ ਨਹੋਵੇ ਜੋਅਬੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜਉਠਕੇਰਾਜ ਸੂਨਾ ਪਰਯਾ
ਲਹੌਰਕਾ ਲੇਲੇਵੈ ॥ ਐਸੇ ਨਹੋਵੇਜੋ ਹਾਥਹੀ ਮਲਤੇਰਹਜਾਵੇ ਮੇਰਾ ਪਰਵਾਨਾ ਵਖਨੇ
ਅਨੁਸਾਰਹੀ ਤੂੰ ਸੀਘ੍ਰਚਾਲਾਆਉਦੇਰੀਮਤਲਗਾਵਨੀ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਕੇ ਘੋੜਜ਼ਾ
ਬਹਤ ਚਾਲਾਕ ਚੰਗਯਾਂਕੀੜਾਕਬੈਠਾ ਇਕੇ ਪਰਵਾਨਾ ਭੇਜਦੀਆ ॥ ਆਗੇ ਸਜਾਦਾ
ਸੇਰਸਿੰਘ ਸਿਕਾਰਖੇਲਨੇ ਅਰਥਬਨਮੈ ਗਯਾਹੂਆਥਾ ॥ ਛੇਸਾਤ ਲਾਖਕਾ ਅਥਵਾ ਬਾਰਾਂ
ਤੇਰਾ ਲਾਖਕਾ ਮੁਲਖ ਵਟਾਲੇਕੇ ਗਿਰਦ ਨਿਵਾਸੀਕਾ ਸੇਰਸਿੰਘਸਜਾਦੇਕਾਅਪਨਾਥਾ ॥
ਸਿਕਾਰਕੇ ਸੁਬਬਸੇ ਸਜਾਦੇਕੇ ਆਵਨੇਮੈਦੇਰਹੋਜਾਤੀਭਈ ਇਧਰ ਰਾਜਾਧਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ
ਅੰਗ੍ਰੇਜਬਹਾਦਰਸੇਡਰਤਾਹੂਆਫਿਰ੨ ਪਰਵਾਨੇਸਜਾਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੀ ਓਰਲਿਖਤਾਭਯਾ।
ਜਬਸਜਾਦੇਸੇਰਸਿੰਘਨੇ ਪਰਵਾਨੇ ਦੇਖੇ ਤਬਉਸਕੇਮਨਮੈਸੰਕਾਹੋਤੀਭਈਕਯੇ ਬੰਦੋਬਸਤ
ਮੇਰੇ ਜੋਰ ਕਰਣੇਕਾ ਇਨੋਨੇਕੀਆਹੈ ਇਸਸੇ ਤੀਨਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤਸਜਾਦਾ ਨ ਆਤਾਭਯਾ
ਜਬ ਅਛੀਤਰਹਸੇ ਨਿਰਣੇਤਿਸਨੇ ਕਰਲੀਆਤਬ ਵਟਾਲੇਸੇ ਚਢਕੇ ਲਵਪੁਰਕੋਆਤਾ
ਭਯਾ ॥ ਰਾਜੇ ਧਜ਼ਾਨਸਿੰਘਸੇ ਮਿਲਕੇ ਰਾਜਸਿੰਘਾਸਨਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਇਧਰ
ਤੀਸਰੇ ਦਿਨਕੌਰਕਾ ਸਰੀਰਕਾ ਕਾਤੀਮੰਸਕਾਰ ਕਰਦੀਆ ॥ ਉਨਦਿਨੋਮੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ
ਸੰਧਾਵਾਲਯਾ ਤੇਬੁਧਸਿੰਘਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕਾ ਜਿਮਾਦਾਰ ਕੁਸਾਲਸਿੰਘ ਤੇਜਾਸਿੰਘ
ਚਤੁਰਸਿੰਘ ਸਾਮਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇਸਿਰਦਾਰਪਿਸੌਰਕੀਮਹਿਮਪਰਗਏ ਹੂਏਥੇ ॥ਜਬ
ਕੋਈ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਸਜਾਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੋ ਰਾਜਕਰਤਜਾਂਕੋਤਬ ਪਿਸੌਰਸੇਯੇਸਾਰੇਸਰਦਾਰਭੀ
ਆਇਜਾਤੇਭਏ॥ ਆਇਕੇਸਭੀ ਰਾਜੇਧਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘਕੋ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇਝੜੇਕੋਪ ਸੇਕੇਤੈਨੇ
ਏਹੁਕਯਾ ਕੀਆਹੈ ਕੇ ਛੀਪੇਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਰਾਜਗਾਦੀਪੈਬੈਠਾਇਦੀਆਹੈ ॥ ਹਮਇਸਕੋ
ਰਾਜਕਰਣੇਨ ਦੇਵੈਗੇਜੇਭਲੇ ਮਾਣਸਹੋਤੋ ਅਪਨੇ ਰਾਜਦੇਸ ਮੈਚਲਾਜਾਵੇ ਨਹੀ ਤਾਂਯੁਧ
ਕਰਕੇ ਮਾਰਡਾਰੈਗੇ ਯਾ ਨਿਕਾ ਸਦੇਵੈਗੇ ਤਬ ਰਾਜੇ ਧਜ਼ਾਨਸਿੰਘ ਕਹਯਾ ਮੈ ਇਸਕੋ
ਰਾਜਤਿਲਕਦੇ ਚੁਕਾਹੂੰਦੂਸਰਾ ਯੇਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰਬਹਾਦਰ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾ
ਪੁਤ੍ਰਹੈ ਅਬਮੈ ਇਸਕੋ ਕੈਸੇ ਨਿਕਾਸਦਵੇ॥ ਯੇਬਾਤਰਾਜੇ ਧਯਾਨਸਿੰਘਕੀ ਸੁਣਕੇ
ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਅਤ੍ਰਸਿੰਘਆਦਿਕੋਨੇ ਸਲਾਹਕਰਕੇਆਇਕਿਲੇਕੋ ਮੋਰਚੇਲਗਾਇ॥ਕਿਤਨੇਕ
ਦਿਨ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰਸੇ ਗੋਲਾ ਗੋਲੀਚਲਤੇ ਰਹੇ ॥ਤਬ ਭਲੇ ਬੁਧੀਵਾਨੋਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ
ਏਕਭਾਈ ਕਿਲੇਕੇ ਅੰਤਰ ਦੂਸਰਾਭਾਈਬਾਹਰ ਦੋਨੋਆਪਸਮੈ ਯੁਧਕਰਣਲਾਗੇਹੋ
ਅਪਨੀ ਸੈਨਾਸਾਰੀ ਤੁਮਆਪ ਐਸੇਹੀ ਕਟਾਇਦੇਵੋਗੇ ॥ ਤੁਮਾਰੇ ਹਾਥ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ
ਆਵਨੇਹੈ ਸਿਰਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ੪੦ ਕੋਸ ਪਰਬੈਠੇਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਆਪਸਮੈ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਫੂਟ
ਜਾਨੇਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਝਟਪਟ ਤੁਮਾਰਾ ਰਾਜਛੀਨਲੇਵੈਗੇ ਤੁਮਸੈਨਾ ਔਖਜਾਨੇ ਬਿਨਾ ਕਯਾ

ਕਰਮਕੋਗਜੈਸੇ ਰੋਟੀ ਵਾਸ੍ਤੇ ਦੋਬਿਲੀਆਂਕੋ ਆਪਸਮੇਯੁਧਕਰਤਯਾਂਪਰ ਬਤ੍ਰ ਯਾ ਕੁਤਾ ਆਇਕੇ ਛੀਨਲੇਵੇ ਤੈਸੇ ਤੁਮਾਰਾਹਾਲ ਹੋਗਾਯਾਤੇ ਆਪਸਮੈਮੇਲ ਕਰਲੇਵਹੁ ॥ ਐਸੇ ਵੀਚਾਰਕੇ ਬਾਬਾਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਕੋ ਵਕੀਲਕਰਕੇ ਕਿਲੇ ਅੰਦਰ ਕਹਿਭੇਜਯਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੀ ਵਲੈਤਮੈ ਏਕ ਔਰਤ ਰਾਜਗਾਦੀਪਰਨਮੂਨਾਮਾਤ੍ਰਬੈਠਾਇਕੇ ਚਾਰਕੌਸਲਤੇ ਅਠਕੌਸਲਬਨਾਇਕੇ ਇਨਲੋਕੋਨੇਈਹਾਪ੍ਰਯੰਤ ਰਾਜਲੈਲੀਆਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀਰਾਣੀ ਚੰਦਕੌਰਾਂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਖੜਗਸਿੰਘਕੀ ਅਰਧਸਰੀ ਰਾਣੀਹੈ॥ ਇਸਕੋ ਤਖਤ ਪਰਬੈਠਾਇਕੇ ਚਾਰਕੌਸਲਤੇ ਅਠਕੌਸਲਬਨਾਇਕੇ ਹਮਸਭੀਲੋਕ ਇਸਕੇ ਆਗੇ ਪਾਤਸਾਹੀ ਕੀਕਾਰਕਰੈਗੇ॥ ਤੁਮਸੇਰਸਿੰਘਕੋ ਜਹਾਂਸੇਆਯਾਹੈਤਹਾਂਹੀਭੇਜਦੇਵਹੁ॥ ਨਹੀ ਤੋਬਮੈਕਿਲੇਹਮ ਤੋਪੋਸੇ ਉਡਾਇਦੇਵੈਗੇ॥ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਕਨ੍ਹੈ ਸੁਨਨੇਸੇ ਅੰਤਕੋ ਰਾਜਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਸਿਜਾਦੇਸੇਕਹਯਾਕੇ ਅਬਯੇ ਬਹੁਤਭੂਤਨੇ ਇਕਠੇਹੋਗਏਹੈ ਔਦਨੋਓਰ ਅਪਨੀਹੀਸੈਨਾਮਰਤੀਹੈ ਅਬ ਤੂੰ ਚਲਾਜਾਇ ॥ ਜੇਮੇਰੀਹਯਾਤੀਰਹੀਤਾਂ ਮੈਤੁਝਕੋਹੀ ਰਾਜਗਾਦੀ ਬੈਠਾਵੋਗਾ ॥ ਐਸੇਸਮਝਾਇਕੇ ਸਿਜਾਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੋ ਵਟਾਲੇਕੋਬਡਾਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾਦੇਕੇ ਤੋਰ ਦੀਆਤੇਰਾਣੀ ਚੰਦਕੋਰਾਂਕੋ ਤਖਤਪਰ ਬੈਠਾਇਕੇਰਾਜ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ੧ ਜਿਮਾਦਾਰ ਕੁਸਾਲਸਿੰਘ ੨ ਭਾਈ ਵਸ੍ਤੀਰਾਮਜਾਂ ਮੈਸੇ ਭਾਈਰਾਮਸਿੰਘਯਾ ਗੋਬਿੰਦ ਸਹਾਯ ੩ ਚੌਥਾਸੰਧਾ ਵਾਲਜਾ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਯੇ ੪ ਚਾਰਕੌਸਲਮੁਕਰਰਾਭਈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਅਠਕੌਸਲਜਾਨਲੇਵਹੁ ॥ ਰਾਜਾਧਯਾਨਸਿੰਘਤੋਦੋਮਹੀਨੇਕੀਛੁਟੀਲੈਕੇ ਜੰਮੂਕੋ ਚਲਾਗਯਾ ॥ ੧੮੯੭ ਮੈਮਾਰਗਸੀਰਖਪੋਖਮੈਐਸੇ ਰਾਜਕਾਯਮਹੁਆ॥ ਇਧਰ ਸੇਰਸਿੰਘਤੋ ਧਯਾਨਸਿੰਘਜਬ ਦੋਨਹੁਚਲੇਗਏ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਏਕ ਜੁਆਲਾਸਿੰਘਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸਿਜਾਦੇਕਾਖੈਰਖ੍ਵਾਹੀਥਾ॥ ਵੋਕਾਲੀਲੋਈਕਾ ਝੁਮਮਾਰਕੇ ਬੁਰਛਾਯੇਕੀਫੌਜਮੈ ਸਭਕੋ ਕਹਤਾਫਿਰੇ ਕੇਕਬੀਔਰਤੋਂਸੇਭੀ ਰਾਜਕਾਜਚਲੇਹੈ ਚੰਦਕੌਰਕੋਅਜੀਤਸਿੰਘ ਸਾਭਲੇਵੇਗਾ ਰਾਜਐਸੇਭ੍ਰਸ੍ਰਹੋਜਾਵੇਗਾ ਜਾਟੋਮੈ ਕੁਛਮਨਾਹੀਤੋਹੈ ਹੀਨਹੀਹੈ ਫਿਰ ਤੁਮ ਕਯਾਕਰੋਗੇਯਾਤੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਡਾ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਡੀਲਮੈ ਭੀਬਡਾ ਜ੍ਵਾਨ ਤਿਸਕੋ ਰਾਜਾ ਮਨਜੂਰ ਕਰੋ ਤਬਬਹੁਤ ਅਛਾਹੈ॥ ਐਸੇ ੨ ਕਹਕੇਤਿਸ ਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘਨੇ ਸਾਰੀਫੌਜਸੇ ਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘ ਕੋ ਮਨਜੂਰਕਰਵਾਲੀਆ॥ਤਬ ਪੁਨਾਰਾਜਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਸਜਾਦੇਸੇਰਸਿੰਘਕੋਲਿਖਯਾਕੇ ਅਬਆਇਜਾਤੇਰਾਕਾਮਅਛਾਬਨ ਗਯੋ ਹੈ ਤਬਅਪਨੀਭੀ ਸੈਨਾਲੈਕੇ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਬੁਦ੍ਹੂਵਾਲੇਆਇ ਉਤ੍ਰਯਾ॥ ਸਾਹੀ ਸਾਹੀ ਸਿਜਾਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੀਓਰਉਲਟੀਹੂਈਦੇਖਕੇ ਅੰਤਕੋ ਸਭਨੇ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕੋਹੀਅਪਨਾ ਪਾਤਸਾਹੂ ਮਨਜੂਰਕਕੀਆ॥ ੧੮੯੮ ਲਗਤੇਹੀ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਸੇਰਸਿੰਘਹੋਤਾਭਯਾ ॥

ਜਬ ਸਿਜਾਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੋਰਾਜੇ ਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਤਖਤ ਪਾਤਸਾਹੀ ਪਰ ਬੈਠਾਇਲੀਆ
ਤਬਆਪਕੋ ਕ੍ਰਿਤ ੨ ਮਾਨ ਲੇਤਾ ਭਯਾ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਪੂਰਣ ਹੋਣੇਸੇ ॥ ਉਨ ਦਿਨੋ
ਮੈ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜਾ ਖੜਗਸਿੰਘ ਕੇ ਵੇਲੇਕੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਹਰਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਕੂਲੂਕੋ
ਫਤੇ ਕਰਣੇ ਗਏਹੂਏਥੇ ॥ ਅਬੀਊਹਾਂਹੀਥੇ ਜੋ ਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘ ਤਖਤਪਰ ਬੈਠ ਜਾਤਾ
ਭਯਾ ॥ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਲਹਣਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਹਰਸਿੰਘ ਕੋ ਊਂਹਾਂ
ਕੂਲੂਮੈਸੇਹੀਕੈਦਕਰਲੇਆਵਹੁਉਨਦੋਨੋਕੇਪਾਵੋਮੈਤਹਾਂਹੀਬੇੜਯਾਂਪਾਇਕੇ ਲਯਾਂਤੇਭਏ ਤੇ
ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਵੋਅਜੀਤਸਿੰਘ ਸੇਰਸਿੰਘਕੇਗਾਦੀਪਰ ਬੈਠਨੇਸਾਰਹੀ ਅਪਨੇਕਬੀਲੇ ਕੋ ਲੈਕੇ
ਚਲੇ ਗਏ॥ ਪਹਲੇ ਊਨੇਸਾਹਿਬ ਮੈ ਬਾਬੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਗਏ ॥ ਪੁਨਾ
ਕਰੁਖੇਤ੍ਰਮੇਜਾਇਰਹੇ ॥ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਤੋਕੁਰੂਖੇਤ੍ਰਮੈਟਿਕਯਾ ਰਹਯਾ ਤੇਅਜੀਤਸਿੰਘਕਲਕਤੇ
ਮੈਜਾਇਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੇ ਸਾਥਮੁਲਾਕਾਤ ਇਧਰਜੈਪੁਰਜੋਧਪੁਰ ਮੈਜਾਇਕੇ ਰਾਜਯੋਕੇ ਸਾਥ
ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਆਇਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਰਾਜਾ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ
ਦਾਸਯੋ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜਾ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪਟਰਾਣੀ ਚੰਦਕੌਰਾਂ
ਕੋ ਪਾਖਾਣੋ ਸੇ ਹੀ ਮਰਵਾਇ ਦੀਆ ॥ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਸਮਝ ਸੋਚ ਕੇ ਰਾਜਾ
ਕਾ ਔ ਅਪਨਾ ਕਾਲ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਰਾਜ ਸੰਯੁਕਤ ਸਰਬਕਾ ਨਾਸਕ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਔਅਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਕੋਬੁਲਾਨੇ ਕੀ ਫਿਰਸਲਾਹ ਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਰਾਜਾਧਯਾਨਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਸੇ
ਬੋਲਯਾ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇਸਿਰਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਐਸਾ ਨਹੋਵੇ ਜੋ ਅਤਰਸਿੰਘਤੇ
ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਬਡੇ ਮਨਸੂਬੇਬਾਜ ਹੈ ਕਦਾਚਿਤ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਸੇ ਮਿਲਕੇ ਕੋਈ ਉਪਦ੍ਰਵਨ ਖੜਾ
ਕਰਦੇਵੈ ॥ ਅਬਮੂਢਮੰਤ੍ਰੀ ਔਰਾਜਾਕੋ ਕੌਨਕਹੇ ਕੇਅਬਤੂੰਰਾਜ ਸਹਤਅਪਨੇ ਕਾਲ ਕੋ ਮਤ
ਬੁਲਾਵਹੁ ॥ ਪਰੰਤੂ ਈਸ੍ਵਰਕੀਭਾਵੀ ਬਡੀਅਮੇਟਹੈ ਕੇ ਦੇਖੋ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਅਪਨੀ ਮ੍ਰਿ-
ਤ੍ਯੂਕੋ ਰਾਜਾ ਮੰਤ੍ਰੀਬੁਲਾਨੇ ਲਾਗੇਹੈਂ॥ਤਬਰਾਜ ਔ ਮੰਤ੍ਰੀਨੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ
ਸੰਧਾਵਾਲਯੋ ਕੋ ਬੁਲਾਇਭੇਜਯਾ ॥ ਅਤਰਸਿੰਘਤੋ ਊਂਹਾਂਹੀ ਰਹਯਾ ਤੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਆਇ
ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਆਪਸਮੈ ਸੌਂਹਾਂ ਸੁਗਾਂਧਾ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋਬੀਚਮੈ ਜਾਮਨ ਦੇਕੇ ਮਿਲੇ
ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਕੀਆਂ ਭੀ ਬੇੜਯਾਂਕਟਕੇ ਇਨਕੀ ਸਰਕਾਰਕੇ ਵੇਲੇ ਕੀ
ਜਿਗੀਰ ਵਾਗੁਜਾਰ ਕਰ ਦੇਤਾਭਯਾ ਛੇਲਾਖਕੀ ਜਿਗੀਰ ਪ੍ਰਥਮਥੀ ਪੁਨਾਤੀਨ ਲਾਖਕੀ
ਔਰ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਨਵ ਲਾਖਕੀ ਜਗੀਰ ਪਾਇ ਕੇ ਔਰ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਰਖਕੇ ਅਪਨੇ
ਪਾਂਵ ਇਨ ਸੰਧਾਵਾਲਯੋਂਨੇ ਦ੍ਰਿਢ ਕਰਲੀਏ ॥ ਔਜਿਨਦਾਸਯੋ ਸੇ ਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰ ਸੋਈ
ਪਰੀਕੋਮਰਵਾਯਾਥਾ ॥ ਉਨਦਾਸਯੋਕੇ ਹਾਥਨਾਕਕਾਨਕਾਟਕੇਮੁਖ ਕਾਲਾਕਰਕੇ ਸਿਰਉਨਕੇ
ਮੂਨਕੇ ਗਧੇਪਰ ਚੜ੍ਹਾਇਕ ਸਾਰ ਸਹਸ ਮੈਫੇਰਕੇ ਸਜ਼ਾਂਉਨਕੇਪੇਟਾਂਚੀਰਾਂਕਢਾਇਕੇ ਸਹਰ

ਕੀਖਾਈਮੈਗਿਰਵਾਇਦੇਤਾਭਯਾ ॥ ਔਰਚੋਰਜਾਰਕੇ ਹਾਥ ਪਾਵ ਨਾਕ ਕਾਨ ਕਟਾਇਕੇ
ਪੈਰਾਂਕੀਆਂ ਮਤ੍ਰਾਂ ਭੀ ਕਢਾਇਦੇਤਾਥਾ ॥ਅਬ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਕੇਰਾਜਮੈਚੋਰੀਜਾਰੀਕਹੂੰਭੀ
ਨ ਹਰਜਾਤੀਭਈ॥ਔਸੇਨਾਭੀਅਪਨੀਖੂਬਲੈਸ ਕਰਕੇਜਿਤਨਾਕਮੁਲਖਸਰਕਾਰਕੇ ਮੂਟ
ਬਾਦਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇਦਬਾਯਲੀਆਥਾਸੋਭੀਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੋਘੁਰਕੀਦੇਕੇਛਡਾਇਲੇਤਾਭਯਾ॥ਔਕਾਬਲ
ਕੀਮੁਹਿਮਵਾਸਤੇਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੋਮੂਰਗਭੀਦੇਤਾਭਯਾ॥ਪੁਨਾਕਾਲਪਾਨਤੇਂਸੋਦੋਸਮਹੰਮਦਕੋਮੰਗਵ
ਾਇਕ ਤਿਸਕੀ ਬਾਂਹ ਅਲੀ ਮਹੰਮਦ ਕੇ ਹਥ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਔਜੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਅਲੀਮਹੰਮਦ
ਨੇ ਕੈਦ ਕੀਏ ਹੂਏ ਥੇਮੇਮੋਂਸਹਤ ਉਨਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਕੇ ਰਾਜਾਹਾਥ ਦੇਤਾਭਯਾ ॥
ਜਬ ਦੋਸ ਮਹੰਮਦ ਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਕੋ ਜਾਨੇਵਾਸਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂਕੇਵਸ ਹੋਕੇ ਜਹਾਂ ਜਪਰਚਢਨੇ
ਲਾਗੇਹੈ ।ਤਬਤਿਸਨੇ ਕਹਾਜਾਕੇ ਔਰਪੀਰ ਫਕੀਰਤੋ ਮੈਨੇ ਸਾਰੇ ਮਨਾਇਲੀਏ ਹੈ ਪਰੰਤੂ
ਅਬ ਤਾਂਈਂ ਮੇਰੀਸਹਾਯਤਾ ਕਿਸੇ ਭੀ ਨ ਕਰੀ ॥ ਅਛਾਮੈਅਤਿਦੀਨਮਨ ਹੋਕੇਸਿਖੋਕੇਪੀਰ
ਗੁਰੂਨਾਨਕਸਾਹਿਬਕੋਅਬ ਮਨਾਵਤਾਹੂ ॥ ਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰਨਾਨਕਸਾਹਿਬਜੀਮੁਝਕੋਕਾਲੇਪਾਨੀ
ਕੋ ਜਾਨੇ ਸੇ ਰਖ ਲੇਵੇ ਤਬਮੈਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅਸਥਾਨਸੁਧਾਸਰਮੈ ਪਾਂਚਸੈਰੁਪੈਕਾਕੜ੍ਹਾਪ੍ਰਸਾਦ
ਭੀ ਕਰਾਵੋਂਗੇਤਥਾਪਾਂਚਹਜਾਰਰੁਪਯਾਗੁਰੂਜੀਕੀਨਜਰਭੀਕਰੋਂਗੋਔਯਾਵਤਜੀਵਤੋ ਰਹੋਂਗੇ
ਤਾਵਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬਜੀਕੇਕਦਮਮੋਂਕੋਗੁਲਾਮ ਮੈਰਹੂਗੋ ॥ ਜਬ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀ
ਮਨਤ ਏਕਾਗਰਮਨ ਕਰਕੇਮਾਨੀ ॥ ਤਬ ਉਸੀਦਿਨ ਜਹਾਜਮੈ ਅਸਵਾਰ ਹੋਤੇ ਕਾਲ ਮੈ
ਹੁਕਮਹੂਆਕੇ ਦੋਸਮਹੰਮਦਕੋ ਕਾਲੇਪਾਨੀਕੋ ਮਤਲੈਜਾਉ ਇਸਕੋ ਅਬੀ ਜਲਤੀ ਪੀਛੇ
ਕਾਬਲਕੀ ਓਰਲੇਜਾਉ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੋਸਮਹੰਮਦ ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਮੈ ਪਹੁਚਾ ਔਸੁ
ਧਾਸਰਮੈ ਆਇਕੇਪੰਚਾਮਿਤ੍ਰ ਭੀਕਰਾਯਾ ਔ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਰੁਪੈਯਾ ਨਜਰ ਭੀ ਕੀਆਥਾ ॥
ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਸੇਰਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਕੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂਸੇ ਬਹੁਰ ਅਛੀ ਨਿਬੀ ਥੀ ॥ ਜਬ ਕਿਤਨਾ
ਕ ਚਿਰ ਸੇਰਸਿੰਘਕੋ ਰਾਜਕਰਤਜਾਂ ਕੋਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘਕੋਅਤਰਸਿੰਘਕੇਲਹਣਾ
ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਤਾ ਜੋ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਪਥਰਜਨਮਤਾ ਤੋਂ ਲੂਣਪੀਸਨੇ ਕੇ ਕਾਮਤੋਆਤਾ॥
ਦੇਖ ਹਮਾਰੇ ਪਾਵੋਸੇ ਅਬ ਪ੍ਰਥੰਤ ਘਾਸੀ ਭੀਨਹੀਹਟੀਹੈ ਦੇਖਹਮਜਟਸਿੰਘ ਹੋਕੇਇਸਕਮੀ
ਨਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕੇ ਅਧੀਨਹੋਕੇ ਅੰਨਖਾਤੇਹੈ ਸੋ ਅੰਨ ਨਹੀਖਾਤੇ ਕਿਤੂ ਵਿਸਟਾਖਾਤੇ ਹੈਂਤੂੰਸਮਰਥ
ਬਲੀਜਵਾਨ ਹੋਕੇ ਇਸ ਕਾ ਤੇਰੇਊਪਰ ਵਿਸਾਹੂ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾਬਤਾਹੂਆਹੈ ਫਿਰ ਭੀਜੋ ਤੂੰ
ਇਸ ਕਮੀਨਕੇਪੁਤ੍ਰਕੋ ਨ ਮਾਰੇ ਤਬਤੇਰੇ ਕੋਭੀਧਿਕਾਰਹੈ। ਤਬ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਕੇ
ਹਮਨੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਡੇਨੇਮ ਧਰਮ ਕੀਏਹੂਏਹੈਂ ਔਰਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬੀਚਮੈਜਾਮਨ
ਦੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਧਰਮ ਕਾਹਾਰਣਾ ਔਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤਕ ਰਣਾਬਡਾਭਾਰੀਪਾਪ ਹੈ ਵਿਸ੍ਵਾਸ
ਘਾਤੀ ਜਿਤਨਾਚਿਰਨਰਕ ਮੈਸੇ ਨਹੀ ਨਿਕਲਤੇਹੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਔਪ੍ਰਿਥਵੀ

ਆਕਾਸਰਹਤੇ ਹੈ ਯਾਤੇ ਮੈ ਐਸਾ ਪਾਪ ਨਹੀ ਕਰਸਕਤਾਹੂੰ॥ ਇਸੀਅਰਥ ਮਮੁਝਕੋਏਕ ਕਥਾਯਾਦਆਈ ਹੈ ਸੋ ਤੁਮ ਸੁਣ ਲੇਵਹੁ॥ ਜੈਸਾਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਭੋਜਥਾ ਤਿਸਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੋਭਈ ਹੈ॥ ਏਕ ਸਮੇ ਰਾਜਾ ਭੋਜਕੇ ਕਹਨੇਸੇ ਕਵਿਕਾਲੀ ਦਾਸਨੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਕੀ ਰਾਣੀ ਭਾਨੂਮਤੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਲਿਖਕੇ ਦਿਖਾਈ॥ ਰਾਜ ਕੋ ਔਰ ਤੋਸ ਰੇਅੰਗ ਤੈਸਨੇ ਠੀਕ ਲਿਖੇ ਪਰੰਤੁ ਏਕਤਿਲਰਾਣੀਕੇ ਪਟਪੈ ਗੁਪਤ ਜਗਹਥਾ ਤਿਸ ਤਿਲਕੋ ਉਸਗੁਪਤ ਅਸ ਥਾਨ ਪਰਮੂਰਤੀਕੇਦੇਖਕੇ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਕੇ ਮਨ ਮੈਸੰਕਾ ਭਈਕੇ ਯੇਕਾਲੀਦਾਸਹਮਾਰੀ ਪਟ ਰਾਣੀ ਸੇ ਅਵਸਸ਼ਮਿਲਾਹੂਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਨੰਗੇਜਰਾਣੀਕਾ ਦੇਖੇ ਇਸ ਨੇ ਤਿਲਕੈਸੇ ਲਿਖ ਦੀਓਹੈ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਰਾਜ ਨੇਕੋਪਕਰਕੇ ਕਵਿਕਾਲੀਦਾਸਮਰਵਾਨੇਲੀਏ ਚੰਡਾਲੋਕੇਹਾਥ ਦੇਕੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਇਸਕੋ ਮਾਰਕੇ ਇਸਕੇ ਲੋਹੂਸੇ ਕਪੜੇ ਇਸੀ ਕੇ ਭਿਗੋਇਕੇ ਜਲਦੀ ਲੈ ਆਉ॥ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਰਾਜਾਭੋਜਕੀ ਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰ ਚੰਡਾਲ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਕਵਿਕਾਲੀ ਦਾਸਕੋ ਪਕੜਕੇਲੈ ਗਏ॥ ਬਾਹਰਉਦਯਾਨਮੈਜਾਇਕੇਜਬਤੇਗਸੇਮਾਰਣੇ ਲਾਗੇਤਬਕਵਿ ਕਾਲੀਦਾਸਨੇਕਹਜ਼ਾਪਹਲੇਤੁਮਮੇਰੀਏਕਬਾਤ ਸੁਣਲੇਵੋਫਿਰਚਾਹੇਮੁਝਕੋਮਾਰਹੀਦੇਨਾਅਬ ਤੋਤੁਮਮੁਝਕੋਮਾਰਦੇਵੋਗੇਜਬਕਾਲਾਂਤਰਮੈਮਹਾਰਾਜਾਭੋਜਤੁਮਸੇਮੁਝਕੋਮਾਂਗੇਗਾ ਜਬ ਕਜ਼ਾ ਕਰੋਗੇਮੁਝਕੋਕਹਾਂਸਪਦਾਕਰੋਗੇ॥ਔਜੋਮੁਝਕੋਪੈਦਾ ਕਰਕੇਨਦੇਵਹੁਗੇ ਤਬ ਬਾਲਬ ਚੇਸਣੇ ਅਵਸਸ਼ਹੀ ਤੁਮਕੋ ਫਾਸੀ ਦੇਡਾਰੇਗੇ॥ ਔਮੇਰੇਬਿਨਾਰਾਜਦਰਬਾਰਕਾਕਾਮਚਲਨਾਨਹੀਹੈ॥ ਜਬ ਕਾਮ ਨ ਚਲਜ਼ਾ ਤਬ ਰਾਜਾਨੇ ਅਵਸਸ਼ ਮੁਝਕੋ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਤੁਮਲੋਕੋਂਸੇ ਮਾਗਨਾ ਹੈ ਤਬ ਕਜ਼ਾ ਕਰੋਗੇ॥ ਤਬ ਏਕਨੇਕਹਯਾਹਾਂਅਬਰਾਜਾ ਆਪ ਹੀਤੁਮਕੋਮਰਵਾਇਕੇ ਰਾਜਾ ਨਹੀ ਕੋਈਬਾਲਕਹੈਜੋਫਿਰਤੁਝਕੋਮਾਂਗੇਗਾ॥ਤੂਅਪਨੀਜਾਨਬਚਾਨੇਵਾਸਤੇਕਹਤਾਹੈਂ॥ਤੂੰ ਅਪਨੀਜਾਨਚਾਹਤਾਹੈਅਰਹਮਕੋਫ ਸੀਦਿਵਾਯਾਚਾਹਤਾਹੈਜਬਏਕਚਾਂਡਾਲਨੇ ਐਸੇ ਕਹਜ਼ਾ ਤਬ ਸੁਣਕੇਦੂਸਰੇਚਾਂਡਾਲਨੇਕਹਜ਼ਾਕੇਨਾਭਾਈਯੇਠੀਕਕਹਤੇ ਹੈ॥ਏਕਤੋ ਯੇਰਾਜਾਕਾਮੰਤ੍ਰੀ ਹੈਦੂਸਰਾ ਯੇਮਹਾਰਾਜਕਾਪੰਡਤਹੈਜੋਰਾਜਾਨੇਹਮਸੇਮਾਂਗਯਾਤਬਕਜ਼ਾਦੇਵੈਂਗੇ ਕਜ਼ਾਕਹੈਂਗੇ॥ ਪੁਨਾਵਹੁਦੋਨੋ ਚਾਂਡਾਲੋਨ ਜੋਰਾਵਰੋਂਕਾ ਸਾਤ ਬੀਸੀਕਾਂਸੌਹੋਤੇਹੈ ਇਸਮੈ ਸਕਨਹੀਹੈਪੁਨਾਵੋ ਦੋਨੋਚੰਡਾਲੋਨੇਕਵਿਕਾਲੀਦਾਸਸੇਪੁਛਜ਼ਾਕੇਹਮਾਰੇਬਚਨੇਕਾਭੀਕੋਈਉਪਾ ਉਹਮਕੋਬਤਾਇ ਜਿਸਕਰਕੇਹਮਾਰਾਜੀਵਨਹੋਵੇ॥ਉਨਕੀਬਾਤਸੁਣਕਵਿਕਾਲੀਦਾਸਨੇਕਹਜ਼ਾਕੇਹਾਂਏਕਤਰੈਂ ਸੇ ਤੁਮਾਰਾ ਬਚਾਇਹੋ ਸਕਤੋਹੈ ਜੋਤੁਮਮੇਰਾ ਬਚਨ ਮਾਨੋ॥ਕਜ਼ਾ ਤੁਮਮੁਝਕੋਅਪਨੇ ਘਰ ਮੇ ਗੁਪਤਰਖੋਕਿਸੀਕੇਆਗੇ ਨ ਜਨਾਵੋਮੇਰੇਅੰਨਪਾਨੀਕਾਬੰਦੋਬਸਤਕਰਛੋਡੋ॥ ਔਮ੍ਰਿਗਮਾਰ ਕੇ ਉਸਕੇ ਰੁਧਿਰਸੇ ਯੇ ਮੇਰੇ ਬਸਤ ਭਿਗੋਕੇਲਿਜਾਇਕੇਰਾਜਾਕੋਦਿਖਾਇਦੇਵੋ ਯੇਮੇਰਾਲਿ ਬਾਸਭੀਤੁਮ ਲੇਲੇਵੋ ਔਰਾਜਾਪਾਸਤੇਮੈਤੁਮ ਕੋ ਬਹੁਤਹੀ ਧਨਦਿਵਾਵੋਗੇ॥ਪੁਨਾਸਾਰੀ ਆਯੂ

ਤੁਮਾਰੀਪਾਲਨਾਕਰਗਾ ਜਬ ਐਸੇ ਕਾਲੀਦਾਸਨੇ ਕਹ੍ਯਾਤਬਚੰਡਾਲ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰਤੇਭਏ
ਮ੍ਰਿਗਮਾਰ ਕੇ ਕਾਲੀਦਾਸਕੇ ਪਗੜੀਜਾਮਾ ਆਦਿਕ ਬਸਤ ਮ੍ਰਿਗਕੀਰਤਕ ਸੇ ਭਿਗੋਇਕੇ
ਰਾਜਾਕੋਦਿਖਾਇਦੀਏ। ਇਸਬਾਤਕੋ ਜਬਬਰਸਖਟਮਾਸਬੀਤਗਏਤਬਰਾਜਾਧਿਰਾਜਰਾਜ
ਭੋਜਕਾਪੁਤ੍ਰ ਬਨਕੇਵਿਖੇਸ਼ਿਕਾਰਖੇਲਨੇਚਲਾਜਾਤਾਥਾਤਿਸਕੇਆਗੇ ਇਕ ਮ੍ਰਿਗਨਿਕਸ੍ਯਾ
ਤਬਰਾਜਪੁਤ੍ਰਨੇਕਹ੍ਯਾਅਪਨੇਦਾਸੋਂਸੇਕੇਇਸਮ੍ਰਿਗਕੋਔਰਕਿਸੀਨੇਬਾਨਨਹੀਮਾਰਣੋਇਸ
ਕੋਹਮਹੀਮਾਰੈਂਗੇਂਯੇਹਮਾਰੋਸਿਕਾਰਹੈ॥ ਇਤਨਾਬਚਨਕਹਕੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰਤਿਸਮ੍ਰਿਗਕੇਪੀਛੇਅ
ਪਨੇਘੋੜੇਕੋਤੇਜਕਰਕੇਦੋੜਾਤਾਭਯਾ॥ ਚਲਤੇ ੨ ਵਹੁਮ੍ਰਿਗਰਾਜਪੁਤ੍ਰਕੇਬਹੁਤ ਦੂਰਕਈ ਕੋਸੋ
ਪ੍ਰਯੰਤਲੈਨਿਕਸ੍ਯਾਬਡੇਘੋਰਬਨਮੈਰਾਜਪੁਤ੍ਰਜਾਇਪਰ੍ਯਾਤਹਾਂਘੋਰਬਨਮੈਮ੍ਰਿਗਤੋਕਹੂੰਲੀਨ
ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਔਆਗੇਤੇ ਏਕ ਬਡਾ ਭਯੰਕਰਸਿੰਘ ਨਿਕਸ ਆਯਾ॥ ਤਿਸਕੋ ਦੇਖਕੇ ਮਾਰੇ
ਡਰਕੇ ਘੋੜੇਕੋ ਛੋਡਕੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਏਕ ਬਡੇ ਭਾਰੀਊਚੇਬ੍ਰਿਛਪੈਚਢਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਜਬਬ੍ਰਿਛ ਕੇ
ਊਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਦੇਕੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰਨੇ ਦੇਖ੍ਯਾ ਤਬਏਕਬਡਾਬਲੀ ਬਡੇਡੀਲਵਾਲਾਬਾਂਦਰਬੈਠੇਹੈ॥
ਤਿਸਬਾਂਦਰ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਬਡਾ ਭੈਭੀਤਹੂਆਕੇਸਿੰਘਸੇਤੋ ਬਚੇਥੇਅਬ ਇਸ ਬਾਂਦਰ
ਸੇਬਚਨਾ ਕਠਿਨ ਹੈ ॥ ਮਹਾਂਭੈਯੁਕਤ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰਕੋ ਤਬ ਬਾਂਦਰ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਹੇਰਾਜ
ਪੁਤ੍ਰ ਡਰੈਮਤ ਤੂੰ ਮੇਰੇਘਰਮੈਅਤਿਥੀਆਯਾਹੈਂ ਮੈਸਰਣਾ ਗਤਆਏਕਾਘਾਤਨਹੀਕਰਤੇ ਹੋਂ
ਨਿਰਭੈਹੋਕੇ ਬੈਠ ਮੇਰੇਸੇਤੁਝਕੋਯਦਕਿਚੰਤਭੀਡਰਨਹੀਹੈਤੂੰ ਕਿਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕੀਚਿੰਤਾਨਕਰ॥
ਐਸੇ ਬਾਂਦਰਕੇਵਚਨੋ ਪਰਭਰੋਸਾ ਕਰਤਾਹੂਆ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਛ ਪਰਦ੍ਰਿਢਹੋਕੇ ਬੈਠਜਾਤਾ
ਭਯਾ॥ ਨੀਚੇਬ੍ਰਿਛਕੇ ਊਪਰਕੋਮੁਖਕਰਕੇ ਸਿੰਘਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾਅਪਨੀਵਰਾਛੋਪੈਰਸਨਾ ਕੋ
ਫੇਰਤਾਹੂਆਕੇਕਬੀਤੋਬ੍ਰਿਛਸੇਯਉਤ੍ਰੇਗੇਤਬਹੀਖਾਇਲੇਵੇਂਗੇਇਸਬਿਚਾਰਸੇਸਿੰਘਬੈਠਰਹਾ
॥ ਇਤਨੇਮੈਰਾਤ੍ਰੀਭੀਸਮੀਪਆਇਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਤਬ ਬਾਂਦਰਨੇ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਸੇਕਹ੍ਯਾ ਕਿਉ
ਭਈਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਦਿਨਤੋਜੈਸੇਬੀਤ੍ਯਾ ਤੈਸੇ ਬੀਤ੍ਯਾ ਅਬ ਰਾਤ੍ਰੀਆਈਹੈਹਮਤੋਸਾਖਾ ਮ੍ਰਿਗ ਹੈ
ਸਦਾਹੀ ਬ੍ਰਿਛੋਪੈਨਿਵਾਸ ਕਰਣੇਕਾਹਮਾਰਾਸੁਭਾਵਹੀਹੈਸੋਨਾਬੈਠਨਾਆਦਿਕਹਮਾਰਾਪਾਦਪੋ
ਪੈਸਦਾਹੀਹੈਤੋਹੈਅਬਤੂੰਇਸਬ੍ਰਿਛਪੈਥਿਤਹੋਕੇਕੈਸੇਰਾਤ੍ਰੀਬਿਤਾਵੇਗਾ। ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਾਂਦਰ
ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰਨੇ ਕਹ੍ਯਾ॥ ਹੇਸਾਖਾਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਮੈਤੇਰੀਸਰਣਿਹਾਂ ਜੈਸੇ ਜਾਨਤਾ
ਹੈਂਮੇਰਪ੍ਰਾਣੋਂਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੈਸੇ ਮੇਰਾਭੀਨਿਰਬਾਹੁ ਕਰਾਇਦੇ॥ ਤਬ ਬਾਂਦਰਨੇ ਕਹ੍ਯਾ
ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਜਾਗਨੇ ਮਹਾਂ ਕਠਿਨ ਹੈ ਔਤੂੰਭੀ ਸਾਰੇ ਦਿਨਕਾਥਕਾ ਹੂਆਹੈ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿਤੂੰ
ਜਾਗਪੁਨਾਅਰਧਰਾਤ੍ਰਿਮੈਜਾਗੂਗੋ ਦਿਨਚਢੇ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਮਿਗਰਾਜਚਲਾਜਾਇਗੋ॥
ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਕਪੀਸ੍ਵਰਕੇਵਚਨ ਸੁਣਕੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਤਥਾਸਤੁ ਜੈਸੇ ਆਪਕਹਤੇ
ਹੋਤੈਸੇਹੀਹੋਵੇ॥ ਪੁਨਾਬਾਂਦਰਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਹੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰਤੂੰ ਦਿਨਕਾਥਕਾ ਹੂਆਹੈਪਹਲੀਰਾਤ੍ਰੀ

ਤੂੰ ਸੋਜਾਇਮੇਰੀ ਗੋਦਮੈਮੈਂਜਾ ਗਤੇਰਹੋਂ ਗੋਂ॥ਐਸਾਬਾਂਦਰਕਾਬਚਨਸੁਣਕੇ ਬਾਂਦਰ ਕੀਗੋਦ ਮੈਰਾਜਾਕਾਪੁਤ੍ਰਸੋਇ ਜਾਤਾਭਯਾ॥ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਕਪੀਰਾਜਸੇ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜਨੇ ਕਹਜਾ॥ ਹੇ ਸਾਖਾ ਮ੍ਰਿਗ ਯੇ ਮਾਨੁਖਕਾ ਬਚਾ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈਭੀ ਰਾਜਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਬਨਵਾਸੀਸਰਬਜੀਵੋਂ ਕਾ ਯੇ ਸਤ੍ਰ ਹੈ॥ ਅਬਤੂੰ ਇਸਕੋ ਮੇਰੇ ਅਗੇ ਗਿਰਾਇਦੇ ਇਸਕੋ ਮੈ ਖਾਇਕੇ ਚਲਾਜਾਵੋਂਗੋ ਤੂੰਭੀ ਇਸੈਂ ਪਾਦਪ ਪੈਂ ਸੁਖੀਵਸ॥ ਔ ਹਮ ਭੀ ਇਸ ਬਨਕੇ ਰਾਜੇ ਹੈ ਹਮ ਭੀ ਤੁਝ ਪੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹੇਂਗੇ ਆਜਸੇਤੇਰੀ ਹਮਾਰੀ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਭਈ ਮੈਭੀਜਹਾਂ ਕਹਾਂਤੇਰੀਰਖਜਾ ਕਰੂੰਗੋ ਇਸਬਾਤ ਸੇ ਤੁਮਹੂਕੋ ਮਤ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਂਦਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਮ੍ਰਿਗ ਰਾਜ ਯਦਜਪੀ ਹਮਾਰਾ ਸਤ੍ਰ ਹੈਤਥਾਪੀ ਯੇ ਅਤਿਥੀ ਹਮਾਰੇ ਗ੍ਰਹ ਵਿਖੇ ਆਯੋਹੈ ਇਸਕਾ ਪੂਜਨਹੀ ਉਚਿਤਹੈ ਇਸਕੋ ਮਾਰਣੋ ਸਰਬਥਾ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਯੇ ਤੇਰੇ ਸੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਮੇਰੀ ਸਰਣਿ ਆਯੋਹੈ॥ ਤੀਸਰਾ ਮੇਰੇ ਵਿਸ੍ਵਾਸਪਰ ਮੇਰੀ ਗੋਦਮੈਸੋਯੋ ਪਰੋ ਹੈ॥ ਇਕ ਤੋ ਅਤਿਥੀਘਾਤ ਦੂਸਰੋ ਸਰਣਾ ਗਤਘਾਤ ਤੀਸਰੇ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤ ਪਾਪ॥ ਐਸੇ ਮਹਾਂਉਗ੍ਰ ਘੋਰ ਪਾਪੋਂਕੋ ਕਰਕੇ। ਹਮਨੇ ਕਿਤਨਾਕ ਚਿਰਜੀਵਨੋ ਹੈ॥ ਯਾਂ ਐਸੇ ਘੋਰ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਈਸ੍ਵਰ ਹਮਾਰੀ ਰਖਜਾ ਹੀ ਕਰੇ॥ ਪੁਨਾਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਸਾਖਾ ਮ੍ਰਿਗ ਤੂੰ ਜਾਨਤਾ ਨਹੀ ਹੈਂ ਯੇ ਰਾਜਾ ਲੋਕ ਅਪਨੇ ਜੀਵਕੀ ਰਖਜਾਅਰਥ ਤੇਰੀ ਸਰਣ ਪਰਜੋ ਹੈ॥ ਜਬ ਮੈ ਤਜਾਗ ਕੇ ਚਲਾਗਯਾ ਤਬ ਅਬੀ ਤੁਮਕੋ ਹੀ ਮਾਰਕੇ ਚਲਾਜਾਇਗੋ ਯੇ ਰਾਜਾਲੋਕਬਡੇ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੀਏ ਹੂਏ ਉਪਕਾਰ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕੇਵਲ ਯੇ ਆਪਸ੍ਵਾਰਥੀ ਹੈ॥ ਇਸਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਨਜਾਈ ਏਕ ਸਮੇ ਦੋ ਭ੍ਰਾਤਾ ਬਨ ਮੈ ਸਿਕਾਰ ਖੇਲਤੇ੨ਦੂਰਬਨਮੈ ਜਾਇਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਸਿਕਾਰ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲਾਗੇ ਹੂਏ ਵਿਛੜ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਜਬ ਸਿਕਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਫਿਰੇ ਤਬ ਆਪਭੀ ਔ ਉਨਕੇ ਘੋੜੇ ਭੀ ਬਡੇ ਪਜਾਸਾ ਕਰਕੇ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਪਾਨੀ ਖੋਜਤੇ ਫਿਰੈ ॥ ਅਤਜੰਤਆਤੁਰਉਨਕੋ ਦੇਖੇ ਕੇਏਕਬਾਂਦਰ ਨੇਉਪਕਾਰ ਕਰਕੇ ਏਕਅਸ੍ਵਾਰ ਕੇ ਆਗੇ੨ ਲਾਗ ਚਲਜਾ॥ ਔ ਉਸ ਅਸ੍ਵਾਰ ਕੋ ਸੈਨਸੇ ਸਮਝਾਇ ਕੇ ਆਪਨੇਪੀਛੇਲਾਇਕੇਜਲਕੇ ਤਲਾਵਊਪਰ ਜਾਇਖੜਾ ਕੀਆ ਤਬਮਾਨੁਖਔ ਘੋੜੇ ਨੇ ਤ੍ਰਿਪਤਹੋਕੇਜਬ ਜਲਪੀਲੀਆ॥ ਤਬ ਮਾਨੁਖ ਨੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਦੇਖਜਾ ਜੋ ਕੋਈ ਐਸਾ ਯਤਨ ਬਨੇਹੈਜੋਦੂਸਰੇ ਭਾਈ ਔ ਘੋੜੇ ਵਾਸਤੇ ਭੀ ਜਲਲੈ ਜਾਵੈਂ॥ ਜਲ ਲੈਜਾਨੇ ਕਾ ਕੋਈ ਉਪਾਇਨ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਉਸਬਾਂਦਰ ਕੋਹੀਗੋਲੀਮਾਰਕੇਤਿਸੀ ਕੋਮਾਰਦੀਆ ਔ ਬਾਂਦਰ ਕੀ ਖਾਲ ਉਤਾਰ ਕੇ ਜਲ ਉਸਮੈਭਰ ਕੇ ਲੈ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਉਸ ਨਿਰ ਦਈ ਕ੍ਰਿਤਘਨੀ ਨੇ ਐਸੇ ਨਵਿਚਾਰਜਾਜੋਅਬੀਤੋਇਸਨੇ ਹਮ ਦੋਨੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਬਚਾਏ ਹੈਂ ਜੇ ਯੇ ਪਾਨੀ ਇਸਘੋਰ ਬਨ ਮੈ ਹਮਕੋ ਨ ਬਤਾਤਾ ਤਬ ਹਮ ਚਾਰੋ ਮਰ ਜਾਤੇ॥ ਏਕ ਆਧੇ ਕੋਸਕਾ ਆਨੇ ਜਾਨੇ ਕਾ ਸੰਕੋਚ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਤਘਨੀ ਵਿਸ੍ਵਾਸ

ਘਾਤਨੇ ਝਟ ਪਟ ਤਿਸ ਉਪਕਾਰੀ ਬਾਂਦਰ ਕੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਰਥਲੀਏ ਜਾਨ ਗਵਾਇਦਈ॥ ਸੋ ਯੇਭੀ ਤੂੰ ਐਸਾ ਹੀ ਜਾਨਕੇ ਫੈਕਦੇ ਇਸਕੇ ਗਿਰਾਨੇ ਸੇ ਹਮਾਰੇਕਈਕਾਰਯਸਿੱਧਹੋਜਾਵੇਗੇ॥ ਏਕ ਤੋ ਯੇ ਹਮਤੁਮ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਰਬ ਬਨਵਾਸੀਜੀਵੋਂਕਾ ਸਤ੍ਰ ਮਾਰਾ ਜਾਇਗੋ ਦੂਸਰਾ ਤੇਰੀਮੇਰੀਮਿਰਤਾਬਨੀਰਹੇਗੀ ਤੀਸਰਾ ਮੇਰੀ ਭੀ ਭੂਖਨਿਬ੍ਰਿੱਤਿ ਹੋਜਾਵੇਗੀਇਤ੍ਯਾਦਿ ਸਭੀ ਸੁਭ ਰੀਤੀ ਬਨ ਜਾਵੇਗੀ ਯਾਤੇ ਤੁਮ ਇਸਬਨਵਾਸੀ ਸਰਬਜੀਵੋਂਕੇ ਸਤ੍ਰ ਕੋ ਸੀਘ੍ਰਹੀਮੇਰੇ ਆਗੇ ਗਿਰਾਇਦੇ ॥ ਜਬ ਕਬੀ ਸਤ੍ਰ ਨਿਰਬਲ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਚਢਜਾਵੇ ਤੋਭੀ ਮਾਰਲੇਨਾ ਚਾਹਯੇ ॥ ਸਤ੍ਰ ਅਗਨਿ ਰਿਣਨਦੀ ਸਸੱਤ੍ਰੀ ਸ੍ਰਿਗੀ ਕਾਲ ੬ ਇਨਕਾਵਿਸਾਹੁਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਯੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਾਂਦਰਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਹੇ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਤੂੰ ਠੀਕ ਕਹਤਾ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਸਰਣਾ ਗਤ ਆਏ ਅਤਿਥੀਕਾ ਮੈ ਘਾਤਕਬੀਨਹੀ ਕਰੂੰਗਾ ਯੇ ਜੋ ਜੀਵੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਭੈਦਾਨ ਹੈ ਸੋਮਹਾ ਧਰਮ ਹੈ ਚਾਹੇ ਯੇ ਹਮਕੋ ਮਾਰਹੀ ਦੇਵੇ ਜੇ ਇਸੀਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਹਮਾਰੀ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂਹੋਗੀ ਬਿਧਾਤਾ ਕੀ ਲਿਖੀ ਹੂਈ ਤਬ ਇਸ ਭਾਵੀ ਕੋ ਕੌਨ ਮੇਟ ਸਕਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਹਮਤੋ ਐਸਾ ਪਾਪਨਹੀ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਔ ਬਾਂਦਰ ਕੋ ਵਾਰਤਾਲਾਪਕਰਤੇ ਕੋਅਰਧਰਾਤ੍ਰਿਬਿਤੀਤਹੋਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਕੋਬਾਂਦਰ ਨੇਜਗਾਕੇਕਹ੍ਯਾ ਕੇਲੈ ਅਬ ਹਮ ਤੇਰੀਗੋਦਮੈਸਿਰਧਾਰ ਕੇਸੋਵਤੇਹੈਹੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰਦੇਖਨਾ ਸਿੰਘ ਤੇਰੇ ਕੋ ਬਹੁਤੀ ਹੀਭ੍ਰਮਾਵੇਗੋ ਇਸਕੇਕਹਨੇ ਪਰ ਮੇਰਾਤੁਮਨੇ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤਨਹੀ ਕਰਣਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਸਿਰ ਰਖਕੇਬਾਂਦਰ ਭੀਸੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬਸਿੰਘਨੇਜਾਨ੍ਯਾ ਕੇਬਾਂਦਰਅਬਸੋਇਗਯੋਹੈ ॥ ਤਬਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇਸਿੰਘਨੇਕਹ੍ਯਾਹੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰਦੇਖਤਾਕ੍ਯਾਹੈ ਤੇਰੇ ਜੈਸੇ ਮਾਨੁਖ ਇਸ ਬਾਂਦਰ ਨੇ ਵਿਸਾਹ ਦੇਕੇ ਅਨੇਕਹੀ ਮਾਰੇ ਹੈ ਯੇ ਬਾਂਦਰਮੇਰਾ ਤੇਰਾ ਦੋਨੋ ਕਾ ਸਤ੍ਰ ਹੈ ਦਿਨ ਚਢੇ ਅਪਨੇ ਜਾਤੀ ਕੇ ਔਰ ਅਨੇਕੋ ਬਾਂਦਰੋ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਤੁਝਕੋਂ ਮਾਰਡਾਰੇਗੋਂ। ਅਬ ਅਛੀਘਾਤਲਾਗੀ ਹੈ ਯੇ ਮੇਰਾ ਤੋਂ ਭਖਹੀਹੈ ਇਸਕੋ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਆਗੇ ਗੇਰਦੇ ਇਸਕੋ ਖਾਇਕੇ ਮੈਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਬਨ ਮੈ ਚਲਾ ਜਾਵੋਗੋ॥ ਔ ਤੂੰਭੀਦਿਨਚਢੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੋ ਚਲੇ ਜਾਨਾ॥ ਐਸਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਹਮ ਇਸਕੋ ਨਹੀ ਗਿਰੈਗੇ ਤੁਮ ਇਸਕੋ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕਾਪਾਲਕ ਰਖਕਪਿਤਾ ਜਾਨੋ ਭਾਈ ਜਾਨੋਂ ਪੁਨਾ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਹੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਰਾਜਨੋਂ ਕੇ ਕੌਨ ਭਾਈ ਔਕਉਨ ਮਿਤ੍ਰਹੈ ਰਾਜਾ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਸਰਬਥਾ ਕਰਣੀ ਚਾਹਯੇ॥ ਕਿਉ ਜੋ ਰਾਜਾ ਕੋ ਸਰੀਰ ਰਹੇਗੋ ਤਬ ਧਰਮ ਕਰੇਗੋ ਪ੍ਰਜਾ ਕੀਪਾਲਨਾ ਕਰੇਗੋਦੁਸ੍ਟੋਂ ਕੋ ਦੰਡ ਦੇਵੇਗੋ ਆਪਸੁਖਭੋਗੇਗੋ ਯਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਜਬਤੇਰਾਸਰੀਰਹੀਨਰਹੈਗੋ ਤਬਕ੍ਯਾਕਰੈਗੋ ਐਸੇਸਾ ਸਤ੍ਰ ਕੋਭੀਵਚਨਹੈ॥ਆਤਮਾ ਰਥੰਧਨੰ ਰਖੇਤਧਨੈਰਖੇਤ ਦਾਰਾਨਪਿ ॥ਆਤਮਾਨੰ

ਸਤਤੋ ਰਖਜੇਤ ਦਾਰੈ ਰਪਿਧਨੈਰਪਿ ਇਤਿ ੧ ॥ ਹੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਕੇ ਸਰੀਰਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਧਨਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੇ॥ ਔਧਨ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਨ ਕੀ ਉਤ ਪਤੀ ਵਾਸਤੇਇਸਤ੍ਰੀਕੀਰਖਜਾਕਰੇ॥ਔਧਨ ਪੁਤ੍ਰਭ੍ਰਿਤ ਇਸਤ੍ਰੀਜਾਂਕਰਕੇਅਪਨੇਸਰੀਰਕੀ ਰਖਜਾ ਸਦਾਹੀ ਕਰੇ ॥ ਯਾਂਤੇ ਤੂੰ ਅਪਨੇਸਰੀਰਕੀ ਰਖਜਾਅਰਥਇਸ ਬਾਂਦਰਕੋ ਸੀਘ੍ਰਗਿਰਾਦੇ ਨਹੀਤੋ ਤੇਰਾ ਸਰੀਰ ਨਰਹੇਗੋ ਮੈਨੇ ਮਾਰਲੀਆ ਯਾ ਇਸ ਬਾਂਦ੍ਰਨੇ ਮਾਰਲੀਆ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸਿੰਘਕੇਵਾਕਸੁਣਕੇਰਾਜਪੁਤ੍ਰਕਾ ਮਨਡੋਲਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਉਨਕੇਜਾਨੇ ਬਾਂਦਰ ਸੂਤਾ ਹੂਆਹੈ ਬਾਂਦ੍ਰਨੇ ਕੇਵਲ ਅਪਨੀ ਆਂਖਮਾਤ੍ਰਮੂਦਛੋਡੀਥੀਔਭੀ ਤਰਸੇ ਜਾਗਤੇਥੇ॥ ਊਨਦੋਨੋਕੀ ਸਭੀਬਾਂਤਾਸੁਣ ਤਾਰਹਜੇ। ਇਤਨੇਮੈ ਸਿੰਘਕੇਕਹੇਸੇ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਬਾਂਦਰਕੋ ਅਪਨੀਗੋਦਮੈਸੇ ਗਿਰਾਇਦੀਓ ਤਬ ਜਾਤੀਚੰਚਲ ਸੁਭਾਵਸੇ ਬਾਂਦਰ ਬ੍ਰਿਛਕੀ ਸਾਖਾਕੋ ਪਕੜਕੇ ਕਿਚ ੨ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਔਰ ਉਪਰਕੀ ਬ੍ਰਿਛਕੀ ਸਾਖਾ ਪਰ ਚੜਜਾਤੇ ਭਯੇ॥ ਐਸਾ ਕੁਤਸਿਤਅਪਨੇਕਰਮ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਅਪਨੇਮਨਮੈਅਤਯੰਤਡਰਗਯੇ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਂਦਰਨੇ ਕਹਯੋ ਅਰੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਸਿੰਘਕੇ ਕਹਨੇਸੇ ਤੂੰ ਭੂਲਹੀਗਜੋ ਹੈ ਕਿਉ ਜਾਹੁ ਤੂੰ ਬਾਵਲਾ ਹੋਜਾਹੁ ਤੈਨੇਕੀਆ ਸੋ ਕੀਆ ਅਬਮੈਂਨਹੀ ਤੁਝਕੋਮਾਰਤਾਹੂੰ॥ ਤਬਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਬਾਂਦਰਸੇ ਕਹਜਾ ਹੇਬੀਰ ਇਸਸ੍ਰਾਪਕਾ ਅੰਤਕਬਹੋਗਾ ਮੈਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰੇਕਾਮ ਕੀਓਹੈ ਆਪਬਡੇ ਖਿਮਾਵਾਨ ਹੋ ਜੈਸੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕੀ ਰਖਜਾ ਆਪਨੇ ਕਰੀਹੈ ਤੈਸੇ ਇਸ ਸ੍ਰਾਪਕਾ ਭੀ ਅੰਤ ਕਹੋ॥ ਐਸੇ ਮਹਾਦੀਨਤਾਸਹਤ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰਕੀ ਬਾਨੀਸੁਣਕੇ ਬਾਂਦਰਨੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਕਹਜਾਕੇ ਜਾਹੁ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰ ਵਿਸਮਰਾ ੨ ਕਰਤਾ ਰਹੋ ਜੋ ਕੋਈ ਯੇਤੇਰੀਮੇਰੀ ਕਥਾਕਾਪ੍ਰਕਾਸਕਰੇਗਾਔਇਨਸੂਤ੍ਰ ਆਤਮਿਕ ਚਾਰੋ ਅਖਰੋ ਕਾ ਅਰਥਾਤੁਝਕੋ ਸੁਨਾਵੇਗੋ ਛਬ ਤੂੰ ਇਸਮੇਰੇ ਸ੍ਰਾਪ ਸੇ ਮੁਕਤਹੋਵੇਗੋ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦਿਨਚਢੇਸਿੰਘਭੀਬਨਕੀਓਰਚਲਾਗਯਾਔਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਤਿਸਸਾਖਾਮ੍ਰਿਗਨੇਵਿਸਰਜਨ ਕਰਦੀਆ ॥ ਨਗਰੀਮੇ ਆਇਕੇ ਬਾਵਰਾਹੂਆ ੨ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਵਿਸਮਰਾ ਇਸੀ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾਰਹੇ ਔਰ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਗਜਾਨ ਖਾਨ ਪਾਨਕਾ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰਕੋ ਸਭੀ ਭੂਲਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਏਹਦਸਾਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਕੀਦੇਖਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਰਣਵਾਸਮੰਤ੍ਰਜੇ ਸਹਤਬਡੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਬਾਲਕ ਕੇ ਮੁਖਸੇ ਯੇ ਚਾਰੋਅਖਰ ਰਾਜਾਕੰਠਕਰਕੇ ਅਗਲੇਦਿਨ ਸਭਾਲਗਾਇਕੇ ਸਰਬਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪੰਡਿਤੋਸੇ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਜਾਕੇਵਿਸਮਰਾ ਇਸ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਕਜਾ ਅਰਥਹੈ ॥ ਰਾਜਾ ਕਰਕੇ ਪੂਛੇ ਹੂਏ ਪੰਡਿਤ ਲੋਕ ਆਪੋਆਪਨੀਬੁਧੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੇ ਤਿਸ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਅਰਥਕਰਣੇ ॥ ਦੂਸਰੇ ਕੇਅਰਥ ਮੈ ਦੂਸਰਾ ਦੂਖਣ ਆਰੋਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਸੂਤ੍ਰਕੇ ਅਖਰੋਂਕੋਅਰਥਕਿਸੀਸੇ ਸਪਸ੍ਟ ਨਹੋਤੇਭਯੇ॥ ਤਬ ਉਸ

ਸਭਾ ਕੇ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕਾ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਤਿ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਲੋਕ ਇਸ ਸੂਤ ਕੇ ਚਾਰ ਅਖਰ ਮਾਤ੍ਰਕਾ ਅਰਥ ਨਹੀ ਲਗਾਇ ਸਕਤੇ ਤੁਮ ਕੌਨ ਵਿਦ੍ਯਾ ਮੈ ਪੰਡਿਤ ਹੋ ਜਾਉ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੈ ਬੈਠ ਹੁ ਦੇਖੀ ਗਈ ਹੈ ਤੁਮ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਪੰਡਤਾਈ॥ ਪੁਨਾ ਬੜਾ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਹੋਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਾਲੀ ਦਾਸ ਕਵਿ ਕੋ ਯਾਦ ਕੀਆ ਕੇ ਏਕ ਕਵਿ ਕਾਲੀ ਦਾਸ ਕੀ ਬਯਕ੍ਰੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਹੀ ਸਭਾ ਬਿਧਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਈ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾ ਨੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਕਵਿ ਕਾਲੀਦਾਸ ਬੜਾ ਚਤੁਰ ਥਾ ਵਹੁ ਕਿਸੀ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਐਸੇ ਮਰਣੇ ਵਾਲਾ ਨਹੀ ਹੈ ਵਹੁ ਜੀਵਤੋ ਹੀ ਹੋਵੇਗੋ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਚਾਂਡਾਲੋਂ ਕੋ ਬੁਲਾਕੇ ਦਬਕਾ ਮਾਰ੍ਯਾ ਬਹੁਤ ਸਾ ਕੇ ਮੈ ਤੁਮ ਸਭ ਕੋ ਬਾਲ ਬਚੇ ਸਹਤ ਫਾਸੀ ਉਠਾਇ ਦੇਵੋਂਗੋ ਨਹੀ ਤੋ ਜਲਤੀ ਉਸਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰੋ ॥ ਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਵੋਗੇ ਤਬ ਜਿਤਨਾ ਧਨ ਮਾਂਗੋਗੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਦੇਵੋਂਗਾ ਤਬ ਉਨ ਚਾਂਡਾਲੋਂ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾਲੀਦਾਸ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਭਲਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਬੀ ਮਰੇ ਭੀ ਜੀਵੇ ਹੈਂ ਯਾ ਪੈਦਾ ਭਏ ਹੈਂ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ ਹੈ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਡਾਰ ਭਾਵੇ ਘਾਣੀ ਮੇ ਪੀੜ ਡਾਰ ਜੁਲਮੀ ਕਰਕੇ ਹਮਕੋ ਯੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮਰੇ ਹੂਏ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਕੇ ਕੋ ਫਿਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਵੈ ਉਨ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਓ ਵਾਚ ਨਹੀ ਤੁਮਨੇ ਉਸਕੋ ਮਾਰਾ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਤ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲੀਦਾਸ ਕੋ ਯਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਸ ਬਾਤ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਤੋ ਏਕ ਰਜਕ ਕੀ ਕੰਨ੍ਯਾ ਬੜੀ ਸੁਸੀਲਾ ਹੈ ਕਿਸੀ ਮਾਨੁਖ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਮਾਥੇ ਨਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਦੁਰਗਾ ਸਾ ਹੈ ਆਪਕੇ ਪ੍ਰਸਨ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਵਹੁ ਦੇਵੇਗੀ॥ ਅਰ ਕਾਲੀ ਦਾਸ ਕੋ ਤੋ ਆਪਨੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਆ ਥਾ ਕਬੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮਰੇ ਹੂਏ ਭੀ ਜੀਵੇ ਹੈ॥ ਉਨ ਚੰਡਾਲੋਂ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਰਾਜਾ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਅਸਚਰਯ ਹੋਕੇ ਉਸ ਰਜਕ ਕੋ ਬੁਲਾਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸ ਸੇ ਕਹਾ ਕੇ ਤੁਮ ਅਪਨੀ ਕੰਨ੍ਯਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹਮ ਕੋ ਕਰਾਵੋ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਰਜਕ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਵਹੁ ਕੰਨ੍ਯਾ ਕਿਸੀ ਮਾਨੁਖ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਮਾਥੇ ਨਹੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਔ ਜਿਸ ਬਾਤ ਕਾ ਆਪ ਉਤ੍ਰ ਪੂਛੋਗੇ ਉਸ ਪ੍ਰਸਨ ਕਾ ਵਹੁ ਆਪਕੋ ਉਤ੍ਰ ਦੇ ਦੇਵੇਗੀ ॥ ਰਜਕ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਅਛਾ ਵਹੁ ਕੰਨ੍ਯਾ ਪੜਦੇ ਮੈ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਕੁਛ ਹਮ ਪੂਛੈਂ ਤਿਸ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਹਮਕੋ ਦੇਵੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯ ਰਾਜਾ ਕੇ ਸਾਥ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਰਜਕ ਰਾਜਾ ਕੋ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਲੈ ਗਯਾ। ਪੜਦੇ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਕੰਨ੍ਯਾ ਕੋ ਰਾਜਾ ਕੋ ਪੜਦੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕੰਨ੍ਯਾ ਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਹੇ ਦੇਵੀ॥ ਵਿਸ ਮਰਾ। ਇਸ ਚਤੁਰਾਖਰ ਮਾਤ੍ਰ ਸੂਤ੍ਰ ਕੇ ਅਰਥ ਮੁਝ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਸੁਨਾਇ ਸਕ੍ਯੋ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਤੀ ਜੇ ਤੂੰ ਇਨ ਚਾਰੋ ਆਖਰੋਂ ਕੇ ਤਾਤ ਪਰਯ ਕੋ ਜਾਨਤੀ ਹੈ ਤੋ ਕਹਕੇ ਮੇਰੇ ਸੰਸੇ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰ ਡਾਰ॥ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਕਾ ਪ੍ਰਸਨ ਕੰਨ੍ਯਾ ਰੂਪ ਕਵਿ ਕਾਲੀਦਾਸ ਸੁਣਕੇ ਕਾਲੀ

ਭਗਵਤੀਕਾ ਮਨਮੈ ਧਿਆਨ ਕਰਕੇਰਾਜਾਭੋਜਕੇਪ੍ਰਤਿਪ੍ਰਿਥਮੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੂਤ੍ਰਕੇ ਅਖਰ ਕ ਅਰਥ ਸੁਨਾਨੇ ਲਾਗੀ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਆਦਿਕਾਅਖਰਵਿਖੇ ਕਹਤਾਹੈ॥ਵਿਸ੍ਵਾਸਪ੍ਰਤਿ ਪੰਨਾਨਾਂਯੇਵੈਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤਿਕਾ॥ਤੇਨਰਾ:ਨਰਕੰਯਾਂਤਿਯਾਵਦਿਦ੍ਰਸ਼ਚਤੁਰਦਸ਼॥੧॥ ਅਰਥਾ ਯੇਹ ॥ ਹੇਰਾਜਨ ਜੋ ਅਪਨੇ ਪਰ ਵਿਸ੍ਵਾਸਭਰੋਸਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਜੀਵੋਂਕਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਤੇ ਪੁਰਖ ਯਾਵਤਕਾਲ ਚਤੁਰਦਸ ਇੰਦ੍ਰ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਰਾਜ ਕਰਤੇਹੈਂ ਤਾਵਤ ਕਾਲਤੇਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤਕਪੁਰੁਖਨਰਕਭੋਗਤੇਹੈ॥ਸੋਚੌਦਾਇੰਦ੍ਰਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕੇਏਕਦਿਨ ਮੈ ਰਾਜ ਕਰਕੇ ਨਸ੍ਟਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ਹਜਾਰਚੌਕੜੀ ਸਤਯੁਗ ਆਦੀਯੁਗੋਂਕੀਕਾ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀਕਾਕੀਏਕ ਦਿਨਹੋਤੇਹੈ॥ ਸਤਯੁਗ ਆਦੀ ਚਾਰਯੁਗੋਕੀ ਚੌਕੜੀ ਏਕਕੇ ਤ੍ਰਿਤਾਲੀਲਾਖ ਬੀਸ ਹਜਾਰ ਹਮਾਰੇ ਬਰਸ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤੀ ਪੁਰੁਖ ਦੋ ਹਜਾਰ ਚੌਕੜੀ ਯੁਗੋਂਕੀ ਨਰਕ ਮੈ ਦੁਖਭੋਗਤੇਹੈ॥ ੧ ॥ ਦੁਤੀਯ ਅਖਰ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਸਕਾਰ ਯੇਹ ਕਹਤੇਹੈ ॥ ਸੇ ਤੁ ਗਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਰਸਤ੍ਰ ਗੰਗਾਸਾਗਰ ਸੰਗਮੰ। ਮੁਚਯਤੇਸਰਬ ਪਾਪੇਭ੍ਯੋਮਿਤ੍ਰਦ੍ਰੋਹੀਨਮੁਚਯਤੇ ।
ਹੇਰਾਜਨਜਬਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀਲੰਕਾਕੋਜਾਨੇਲੀਏਸੈਨਾਸਹਤਸਮੁਦ੍ਰਪਰਪੁਲਬਾਧਯੇਹੈ ਤਹਾ ਵਿਧਪੂਰਬਿਕ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇਸੇਜੀਵਸਰਬਪਾਪੋਸੇ ਮੁਕ੍ਤਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਤਥਾਗੰਗਾਸਾਗਰਮੈ ਇਸਨਾਨਕਰਣੇਸੇ ਭੀ ਜੀਵ ਸਰਬ ਪਾਪੋਸੇ ਮੁਕਤਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮਿਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਹਜਨਤ੍ਰ ਪਾਪਤਹਾਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਔਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇਸੇਭੀ ਨਹੀਉਤ੍ਰਤੇਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਿਤ੍ਰਦ੍ਰੋਹ ਜੰਨਤ੍ਰ ਪਾਪ ਬਜ੍ਰ ਲੇਪਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ੨ ॥ ਤੀਸ੍ਰਾ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਅਖਰ ਯੇਹ ਕਹਤੇਹੈ ॥
ਮੇਰੁਤੁਲਾ ਸਮੰਦਾਨ ਮੇਕਚਿਤੇ ਨ ਦੀਯਤੇ ॥ ਮੁਚਤੇਸਰਬਪਾਪੇਭ੍ਯੋਮਿਤ੍ਰਦ੍ਰੋਹਾਂਨਮੁਚਯਤੇ॥੩॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸੁਮੇਰਪਰਬਤਕੇ ਸਮਾਨ ਦਾਨ ਕਰੇਧਨਾਦੀਪਦਾਰਥੋਂਕਾ ਤਥਾ ਵਿਧਿਸਹਤ ਤੁਲਾ ਦਾਨ ਕਰੇ ਤਬ ਪਤਿਤ ਪੁਰੁਖ ਸਰਬ ਪਾਪੋਂਸੇ ਮੁਕ੍ਤਹੋਜਾਤੇਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮਿਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਹ ਜਨਤ੍ਰ ਪਾਪਸੇ ਇਤਨੇ ਦਾਨ ਕਰਣੇਸੇ ਭੀ ਮੁਕ੍ਤ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ॥ ੩॥ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਚਤੁਰਥ ਅਖਰ ਰਾ ਯੇਹਕਹਤੇਹੈ ॥ ਤ੍ਰ

ਰਾਮਨਾਮਪਰੰਮੰਤ੍ਰਮੇਕ ਚਿਤੇਨਭਾਸਿਤੰਮੁਚਯਤੇਸਰਬਪਾਪੇਭ੍ਯੋਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤਾਂਨਨਮੁਚ ਤੇ। ਹੇ ਰਾਜਨ ਧਰਮ ਪਾਵਨ ਜੋ ਰਾਮ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰਹੈ ਤਿਸਕਾ ਏਕ ਚਿਤ ਕਰਕੈਜਪਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਸਰਬ ਪਾਪਹਸੇ ਰਹਤ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਸ ਜਨਤ੍ਰ ਪਾਪਸੇ ਜੀਵ ਤਥਾ ਮਿਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਹ ਜਨਤ੍ਰਪਾਪਸੇ ਮੁਕ੍ਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਤਾਤਪਰਯੇਹਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰਬਨਮੈ ਸਿਕਾਰਖੇਲਨੇ ਗਯਾਥਾ ਤਹਾ ਪੂਰਬਉਕ੍ਤ ਕਥਾ ਰਾਜਾਭੋਜਕੋ ਸਾਰੀਸੁਨਾਇ ਦੇਤੀ ਭਈ॥ ਰਾਜੋਵਾਚ॥ ਗ੍ਰਾਮੇਵਸਸਿ ਕਲਯਾਣੀ ਬਨੇਨੈਵਤ੍ਵੰ ਗਛਸਿ॥ ਕਪਿ ਸਿੰਘ ਮਨੁਖਯਾਣਾਂ ਕਥੰਜਾਨਾਸਿਸੁੰਦਰਿ ॥ ੫ ॥

ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੇਰਾ ਨਿਵਾਸਤੋ ਸਹਰਮੇਂਹੈ ਬਨਵਿਖੇ ਤੋ ਕਦਾਚਿਤ ਜਾਨਾ ਹੂਆਹੀ ਨਹੀਹੈ। ਬੈਠੀ ਹੂਈਘਰਮੈਂਹੀ ਸਿੰਘਮਾਨੁਖ ਔ ਬਾਂਦਰਕਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਤੈਨੇਕੈਸੇਜਾਨ ਲੀਓਹੈ ਕੰਨਜ਼ਾ ਰੂਪੇਣ ਕਾਲੀਦਾਸ ਉਵਾਚ॥

ਦੇਵ ਦ੍ਵਿਜਪ੍ਰਸਾਦੇਨ ਕਠੇਵ ਸਤਿਸਾਰਦਾ॥ਸਰਬ ਮੇਵਹਿਜਾਨਾਮਿਭਾਨੁਮਤਜ਼ਾਸ੍ਤਿਲੰਯਥਾ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਦੇਵਤਾ ਔ ਬ੍ਰਾਹਣੋ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਕੰਠਵਿਖੇ ਭਗਵਤੀ ਸਰਸਤੀ ਸਦਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰੇ ਹੈ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਰਦਾਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਪਰੋਖਜ਼ ਪਦਾਰਥੋਕੇ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਤੀ ਹੂੰ॥ ਜੈਸੇਗੁਪਤ ਅਸਥਾਨਮੇਇਸਥਤਪੂਰਬਮਹਾਰਾਣੀ ਭਾਨੁਮਤੀਕੇ ਤਿਲਕੋਜਾਨਲੀਆਥਾ ਭਾਨੁਮਤੀਕੇਤਿਲਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਤੇਹੀ ਰਾਜਾਨੇਜਾਨਲੀਆਕੇ ਯੇਹ ਕਵਿਕਾਲੀਦਾਸਹੀਹੈ ਐਸਾ ਜਾਨਕੇ ਰਾਜਾਨੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਪੜਦਾਉਠਾਦਿਦੀਆ॥ ਉਸਰਜਕ ਕੋ ਔ ਉਨ ਚੰਡਾਲੋਂਕੋ ਰਾਜਾ ਮੁਖਮਾਰਜੋ ਧਨਦੇਤੋਭਯੇ॥ ਇਤਨੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਕੇ ਪੁਨਾਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜ਼॥ ਹੇ ਚਾਚਾਜੀਏਕਤੋਰਾਜਾਘਾਤਕਾਬ੍ਰਹਮਹਤਜ਼ਸੇਭੀ ਦਸਗੁਣੋ ਅਧਿਕ ਪਾਪਹੋਤੋਹੈ ਫਿਰ॥ਹਮ ਇਸਕਾ ਨਿਮਕਖਾਤੇਹਾਂ ਤੀਸ੍ਰਾ ਮਿਤ੍ਰਘਾਤ ਚੌਥਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਆਦਿਕ ਮਹਾਘੋਰ ਪਾਪ ਹਮਸੇਕਰਾਤੇਹੋ ਯੇ ਬਾਤ ਆਪਕੋਭੀ ਉਚਿਤ ਨਹੀਹੈ ਕਹਨੀ॥ ਐਸੀਬਾਤੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨਕੀਆਂ ਸੁਣਕੇ ਲਹਣਾਸਿੰਘਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਦੇਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰ ਆਦਿਕਸਰਬਥਾਅਬਧਭੀਹੈਪਰੰਤੂਪਿਤਾਜਮਦਗਨੀਕੀਆਗਜ਼ਾਨੁਸਾਰਪਰਸੁਰਾਮਰਾਜੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾਕਾਔਆਠੋ ਭਾਈਓਂਕਾ ਸਿਰ ਕਾਟਦੀਆਥਾ॥ਤੇਰੇ ਕਹਨੇਸੇ ਰਾਜਾ ਮਿਤ੍ਰ ਆਦਿਕਯਦਯਪੀਅਬਧਹੈ॥ ਪਰੰਤੂ ਇਨਸੇਭੀਪਿਤਾਕੀਆਗਯਾਕਰਣੀ ਸ੍ਰੇਸ੍ਟਹੈਪਿਤਾਕੀ ਆਗਜ਼ਕਾ ਭੰਗ ਕਰਣੀ ਸਰਬਥਾ ਅਨੁਚਿਤਹੈ॥ ਪਿਤਾ ਔ ਪਿਤ੍ਰਿਬਧਮੈ ਕੁਛਭੇਦ ਨਹੀਹੈ॥ ਯਾਵਤ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂਜੀ ਵਤੇਰਹੈ ਤਾਵਤ ਇਨ ਤੀਨੋਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮਾਨਨੀਧਰਮਹੈ ਔ ਨ ਇਨਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਮਾਨਨੀ ਮਹਾਅ ਧਰਮ ਹੈ ਮਹਾਪਾਪ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੇ ਕਹਕੇ ਲੈਹਣਾਸਿੰਘਨੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕਾ ਮਾਰਨਾ ਮਨਵਾ ਹੀ ਲੀਆ॥ ਇਸੀਸੇ ਸਾਸਤ੍ਰਮੈ ਕਹਜ਼ੋ ਕੇ ਦੁਸ੍ਟਪੁਰਖਕਾਸੰਗ ਨ ਕਰੇ ਯੇ ਦੁਸ੍ਟ ਜਬਅਵਕਾਸਪਾਵੇਗੋਤਬੀ ਕਕਰਮਮੈਲਗਾ ਲੇਵੇਗੋ ਪਿਤਾਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਭੰਗ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ਐਸੇ ਸਾਸਤ੍ਰਨੇ ਕਹਜ਼ੋ ਹੈ ਕੁਛ ਚਾਚੇਤਾਊਕੋ ਨਾਮਨਹੀਲੀਓਹੈਦੂਸ੍ਰਾ ਜੇਜਮਦਗਨਿਨੇਪਰਸਰਾਮਸੇਉਸਕੀਮਾਤਾਔਭ੍ਰਾਤਾਮਰਵਾਇਦੀ-ਏਥੇ ਪੁਨਾ ਜੀਆਦ ਭੀਤੇ ਦੀਏਥੇ ਇਤਨੀ ਜਿਸਮੈਸਾਮ੍ਰਥਹਹੋਵੇਤੋਵੋ ਐਸਾਕਾਮਕਰਾਵ ਯਾ ਆਪ ਕਰੇ ਤੋ ਉਸਕੋ ਪਾਪ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈਪਰੰਜੋ ਅਸਮ੍ਰਥਹੋਕੇਐਸੇਰਾਜਹਤਜ਼ਾਆਦਿਕ ਪਾਪ ਕਰੇ ਕਰਾਵੇਗੀ ਤਬ ਵੋ ਕੁਟੰਬਸਹਤ ਆਪਭੀਨਰਕ ਜਾਵੇਗੋ ਦੂਸ੍ਰੇਕੋਭੀ ਨਰਕਕੀ ਅਗਨਮੈਜਰਾਵੇਗੋ ਦੂਸ੍ਰਾ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦਨੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇਬੇਮੁਖ ਕਹਨੇ ਵਾਲੀ ਅਗਜ਼ਾ

ਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਣੀ ਕੇ ਸੰਧਾਵਾਲਯੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਨੀਤ ਬਦਨੀਤਿ ਹੋਈ ੨ ਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਯਾ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਨੇਮਧਰਮ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਬੀਚਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜਾਮਨ ਹਮਾਰੇ ਉਨਕੇ ਹੈ ॥ ਐਸਾ ਵਹੁ ਅਨਰਥ ਨਹੀ ਕਰੈਗੇ ਐਸੇ ਸੋਚ ਕੀਆ ਭੀਕਰੇ ॥ ਏਕਦਿਨ ਸ਼ਹਲੇਵਾਲੇ ਬਾਗਮੈ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਤੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਏਕਠੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਪਹਰਾ ਨੀਚੇ ਖੜਾਥਾ ॥ ਤਬ ਏਕਾਂਤ ਸਮਾਂਦੇਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮਸੇਰ ਅਪਨੀ ਮਯਾਨਸੇ ਨਿਕਾਸਕੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮੁਖਸੇ ਬਾਤ ਕਹੀ ॥ ਕੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਮੈਨੇ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣੀ ਹੈ ਕੇ ਤੁਸੀ ਮੇਰੇ ਮਾਰਣੇ ਕੀਸਲਾਹ ਕਰਤੇ ਹੋ ਜੇ ਮੇਰੇ ਮਾਰਣੇ ਕੀ ਸਲਾਹ ਭੁਗਤੀ ਹੈ ਤੋ ਏਹ ਲੋਹੁਤਰਵਾਰਅਬੀ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਕਟਦੇਵੇ ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜਸੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ॥ ਤਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਨਹੀ ਭਾਈਆ ਜੀ ਕਿਸੇ ਦੁਸ੍ਟਨੇ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਆਪਸਮੈ ਵਿਰੋਧ ਕਰਾਨੇ ਅਰਥ ਏਬਾਤ ਕਹੀਹੋਗੀ ॥ ਨੇਮਧਰਮ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬੀਰ ਮੈ ਜਾਮਨ ਦੇਕੇਪੁਨਾਐਸੀ ਬਾਤ ਹੋ ਸਕਤੀਹੈ ਤੇਰੇਹੀਆਸ੍ਰੈਹੈਕੇ ਫਿਰਤੈਨੂੰਹੀਮਾਰਕੇਹਮਕਿਸਗਤੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਂਗੇ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਭਾਈਆਜੀਮੇਰੇਸਾਥਤੁਸਾਂ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਨ ਕਰਣਾ ਜੋ ਮਰਣਾ ਹੈ ਤੋ ਅਬ ਮੁਝ ਕੋ ਮਾਰਦੇਵਹੁ ਤੁਮਾਰੇ ਹਮਾਰੇ ਬੀਚਮੈ ਗੁਰੂ ਜਾਮਨ ਹੈ ਤੁਮ ਜਾਣੋ ਪਰੰਤੂ ਵਿਸਾਹਦੇਕੇ ਨ ਮਾਰਣੋਂ ਵਿਸਾਹਦੇਕੇ ਮਾਰਣਾ ਸੂਰਮਯੇ ਕਾ ਕਰਮ ਨਹੀਹੈ ਵਿਸਾਹਾਦੇਕੇ ਮਾਰਣਾ ਪਤਿਤੋ ਚੋਰੋਂ ਕਾ ਕਰਮ ਹੈ ॥ ਐਸਾ ਰਾਜਾ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਕੋ ਦਮ ਕਾਇਰ ਮੂਜਯੋਂਕਾਮ ਹੈ ਵੰਗਾਰਕੇ ਮਾਰਨਾ ਸੂਰਮਯਕਾਕਾਮ ਹੈ ਦਿਲਾਸਾ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਦੇਕੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲਾ ਆਯਾ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ॥ ਜਬ ਸੰਜਾਦਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜ ਤਖਤ ਪਰ ਬੈਠਾਥਾ ॥ ਤਬ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਲਯੇਕੋ ਕਿਉ ਕੈਦਕੀਆ ਥਾ ਇਸਮੈ ਕਯਾ ਹੇਤੂਥਾ ॥ ਉਤਰ॥ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਰਾਜਸੇ ਪਹਲੇ ਵਟਾਲੇਕੇ ਗਿਰਦਨਿਵਾਈਛੇਲਾਖਕਾਮੁਲਖ ਸਰਦਾਰਣੀ ਸਦਾਕੌਰ ਖਾਤੀਥੀ ॥ ਔ ਆਪਬਡੀ ਬਹਾਦਰ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਭੰਗੀ ਘਨ ਸੀਏ ਆਦੀ ਸਰਦਾਰੋਸੇ ਜੁਧਜੰਗਆਪਕਰ ੨ ਕੇ ਛੇਲਾਖਕਾ ਮੁਲਖ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਕੀਆਹੂਆਥਾਂ ॥ ਜਬ ਸਦਾਕੌਰਕੀ ਕੰਨਯਾ ਮਤਾਵਕੌਰਾਜੁਬਾਅਵਸਥਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਭਈ ਰੂਪਵਤੀ ਵਹੁਕੰਨਕਾ ਹੋਤੀਭਈ ॥ ਉਸਕੇ ਯੋਗ ਵਰਲੀਏ ਸਦਾਕੌਰਭੀ ਤਲ ਸਕਰੀ ਰਹੀਥੀ ॥ ਇਦਰ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤਸਿੰਘਭੀ ਬੜਾ ਤੇਜ ਸ੍ਰੀ ਮਪਨ ਭੂਜਾਕੇਬਲਕਰਕੇਲਵਪੁਰਕਾਮੁਲਖਸਭਜੀਤਕੇਜੁਬਾਅਵਸਥਾਪੰਨਸਦਾਕੌਰ ਕਾਕੰਨਯਾਂ

ਕਾ ਸਭ ਹਾਲ ਸੁਣਕ ਸਦਾ ਕੌਰ ਕਪਾ ਮਅਪਨਾ ਧ੍ਰਾਹ ਮਨਵ ਮੌਲਾਭ ਜਤਾਭਯਾਤ ਬਰਾਣੀ ਸਦਾ ਕੌਰਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਮੇਰ ਜਾਂ ਦੋ ਤੀਨ ਬਾਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਮਨਜੂਰ ਕਰੇ ਤਾ ਮੈ ਡੋਲਾ ਦੇਤੀ ਹਾਂ॥ ਏਕ ਤੋ ਜਿਤਨਾ ਮੁਲਖ ਮੇਰਾ ਹੈ ਉਤਨਾ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰ ਮਤਾਬ ਕੌਰ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵੇ ਦੂਸਰਾਂ ਜੋ ਮੇਰੀ ਧੀ ਕਾ ਲੜਕਾ ਹੋਵੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕੀ ਲਾਯਕ ਓਹ ਹੋਵੇ ਮੇਰੇ ਦੋਹਤ੍ਰੇ ਕੋ ਸਾਰਾ ਰਾਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਯੇ ਦੋਨੋ ਬਾਤਾਂ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜੂਰ ਹੈ ਤੋਂ ਅਪਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਮੁਸਾਬੋ ਸਹਤ ਲਿਖਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਮੋਹਰਾਂ ਲਗਾਇਕੇ ਪਟਾ ਮੇਰ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਵੇ॥ ਜਬ ਪ੍ਰੋਹਤ ਮੁੜਕੇ ਸੰਦੇਸਾ ਸਦਾ ਕੌਰ ਕਾ ਲੈਕੇ ਆਯਾ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਸਦਾ ਕੌਰ ਕੀ ਸਭ ਦਾਤ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰ ਦੇਤਾ ਭਯਾ॥ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਕਾਗਦ ਪਰ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰੀ ਮੁਸਾਬੋਂ ਕੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਇਕੇ ਫਿਰ ਤਿਸ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੋ ਭੇਜ ਦੇਤਾ ਭਯਾ॥ ਕਜਾ ਏਕ ਤੋ ਬਿਨਾ ਯੁਧ ਸੇ ਖਟ ਲਾਖ ਕਾ ਮੁਲਖ ਆਵਤਾ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਬੜੀ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬ ਰੂਪਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹਾਥ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤੀਸ੍ਰਾ ਮਾਈ ਸਦਾ ਕੌਰ ਕਾ ਔਰ ਕੋਈ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹਮਸੇ ਰਾਰ ਕਰੇਗੋ ਯੇ ਸੋਚਕੇ ਜੋ ਜੋ ਈਨ ਮਾਈ ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਮਨਵਾਈ ਸੋਈ ੨ ਈਨ ਮਾਨਕੇ ਪਟਾ ਲਿਖਕੇ ਅਪਨੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਇਕੇ ਮਾਈ ਕੋ ਦੇਕੇ ਮੁਲਖ ਸਹਤ ਮਤਾਬ ਕੌਰ ਕੋ ਵਿਵਾਹਕੇ ਲੈ ਆਯਾ॥ ਮਨੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਕਲਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਰਾਹੂ ਗ੍ਰਸਕੇ ਲੈ ਆਯੋ ਹੈ ਤਦਵਤ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਗਯਾ ਤਬ ਮਤਾਬ ਕੌਰ ਕੀ ਦੋ ਦਾਸ ਯੇ ਕੇ ਘਰ ਏਕ ਹੀ ਸਮੈ ਮੈ ਦੋ ਬਾਲਕ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਰਾਣੀ ਮਤਾਬ ਕੌਰਾਂ ਨੇ ਦੋਨੋ ਬਾਲਕ ਲੈਕੇ ਅਪਨੀ ਗੋਦ ਮੈ ਪਾਇ ਲੀਏ ਰਾਜ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ॥ ਏਕ ਰਜਕਨ ਥੀ ਔ ਦੂਸਰੀ ਰਜਪੂਤਨੀ ਥੀ॥ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਰਜਕਨਿ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾ ਐਸੇ ਲੋਕ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਪਰਤੂ ਯੇ ਬਾਤ ਬਿਲ ਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਯੇ ਬੜਾ ਸੂਰ ਬੀਰ ਔ ਨਿਰਭੈ ਥਾ ਸਭੀ ਸਤ੍ਰ ਜਿਸ ਸੇ ਥਰਥਰ ਕਾਂਪਤੇ ਥੇ ਔ ਬੜਾ ਨੀਤ ਗਜਾ ਥਾ ਇਸ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੋ ਹੈ ਕੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਹੀ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾ ਬੜਾ ਸੁੰਦਰ ਡੀਲ ਵਿਪੁਲ ਵਾਲਾ ਜਵਾਨ ਥਾ। ਜੈਸਾ ਬੀਜ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਵਭਾਵ ਵਾਲਾ ਤਿਸਕੋ ਫਲ ਹੋਤੋ ਹੈ॥ ਔਵਰਾ ਕੀ ਰਜਕਨੀ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤੋ ਤਦ ਐਸੇ ਹੌਸਲੇ ਵਾਰੋ ਦਿਲੇਰ ਨ ਹੋਤੋ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜਾਤੀ ਕੇ ਗੁਨ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਘ੍ਰਿਤ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਸਨਿਗ੍ਧ ਔ ਵਾਯੂ ਹਰ ਬਲਪ੍ਰਦ ਕਰ ਹੈ। ਔ ਮਾਖਣ ਦਧਿ ਬ੍ਰਿੰਤਾਕ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਪਿਤ ਕਫ ਕਰ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਔਰ ਮਧੂ ਕੋ ਸਰਦ ਔ ਸੋਸਨ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਤਦਵਤ ਜਾਤੀ ਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਭੀ ਅਵਸ਼੍ਯ ਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਣੀ ਮਤਾਬ ਕੌਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਖਯੋ ਨੇ ਰਜਕਨੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਝੂਠੇ ਹੀ ਬਾਤ ਉਡਾਇ ਦੀਥੀ॥ ਜਬ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਕਾ ਵਿਵਾਹ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਅਟਾਰੀ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਏ ਹੈ ਤਦ ਗੋਤ ਕੁਨਾਲੇ ਕੇ ਸਮੇਂ ਸਭੀ ਸਰਦਾਰ ਗਿਣਤੀ

ਕਰਤੇਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਸਰਕਾਰਕੋ ਕਿਸੀਨੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਨਹੀਕਹ੍ਯਾ ਕੇਹਮਸਿਜ਼ਾਦੇ ਸੇਰਸਿੰਘਕੋ ਸਾਥ ਨਹੀਬੈਠਨੇ ਦੇਵੈਂਗੇ॥ਜਬਗਣੇਸ ਪੂਜਨਕੇਵਾਸ੍ਤੇਪ੍ਰੋਹਤਨੇ ਚੌਕਪੂਰਯਾ ਤਬ ਸਿਜ਼ਾਦੇ ਖੜਗਸਿੰਘ ਕੀ ਰਾਣੀ ਚੰਦਕੌਰ ਨੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਚੌਕ ਮਿਟਾਇਕੇ ਕਹਤੀਭਈਕੇਹਮਸੇਰਸਿੰਘਕੋਬੀਚ ਨ ਬੈਠਨੇਦੇਵੈਂਗੇ।ਪਹਲੇਹੀਮਾਨੋਨੌਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕੀ ਸਫ਼ਾ ਉਠਾਇਦੇਨੇਕਾਸਗੁਨ ਹੋਗਯੋਹੈ॥ ਸਰਕਾਰਨੇ ਸੋਚਯਾ ਕੇ ਈਹਾਂ ਬੜਾਭਾਰੀ ਵਿਘਨਹੋਵੈਗੋ॥ ਮੈਨੇ ਆਪਹੀ ਸਿਜ਼ਾਦੇਕੋ ਬੁਲਾਯੋਹੈ ਫਿਰਮੈਹੀ ਇਸਕਾਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਕੇਇਸਕੋ ਨਿਕਾਸਦੇਵੈ ਤਬ ਬੜੀਅਯੁਕ੍ਤਬਾਤਹੈ ਐਸੇ ਸੋਚਕੇ ਸਿਜ਼ਾਦੇਸੇਰਸਿੰਘ ਕਾ ਹਾਥ ਪਕੜਕੇ ਉਠ ਖੜੇ ਹੂਏਕੇ ਆਉ ਹਮਤੁਮਏਕਠੇ ਗੋਤਕੁਨਾਲਾ ਖਾਵੈਂਗੇ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਿਜ਼ਾਦੇ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ॥ ਔਰ ਬੜੇ ਉਤਸਾਹ ਸੇ ਸਾਦੀ ਪੋਤ੍ਰੇ ਕੀ ਕਰਕੇ ਕਰੋੜਰੁਪਯਾ ਕਾ ਖਰਚ ਪੁਨ ਦਾਨ ਪਾਚ ੫ ਰੁਪੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੋ ਔਦੇਦੇ ਔਰਛੋਟੀ ਜਾਤੀ ਕੇ ਲੋਕੋ ਕੋ ਦੇਕੇ ਲਾਹੌਰ ਮੇ ਆਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਯੇਹਭੀ ਏਕ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਨਮੈ ਬੈਰਕੀਜੜ੍ਹ ਰਖਕੇ ਸੰਧਾਵਾਲਯਾਂ ਕੋ ਕੈਦ ਕੀਆ ਥਾ॥ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਏਕ ਔਰ ਭੀ ਬਾਤ ਭਈ ਥੀ॥ ਏਕਦਿਨ ਅੰਤਹ ਪੁਰ ਮੈ ਮਹਾਰਾਣੀ ਮਤਾਬ ਕੌਰ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠੀ ਹੂਈ ਥੀ ਸਭ ਸਖਯੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਸਰਕਾਰਕੇਸਾਥਹਸਕੇਬੋਲੀਲਾਡ ਕਰਕੇਕੇਜਬਪਰਮੇਸ੍ਵਰਰੂਪਕਾਕੜਛਾਬਾਂਟਤੇਥੇ।ਤਬ ਮੈਭੀਉਸਸਮੇਹਾਜਰਥੀਔਜਬ ਪਤੀ ਕੇ ਸੰਯੋਗਕਾ ਕੜਛਬਾਂਟਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬਮੈਹਾਜਰ ਨਹੀਥੀ॥ ਜਬ ਬਾਂਟਚੁਕੇਤਾਂ ਮੈਪੀਛੇ ਹਾਜਰ ਹੋਤੀ ਭਈ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਪੀਛੇ ਸੇ ਮੇਰੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਕਹਯਾ ਜਾਹੁ ਅਬ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕਾਣਾ ਦੇਵ ਵਰਦੀਆ ਅਬ ਏਹਭੀ ਪੀਛੇਰਹ ਗਯੋਹੈਤੂੰਭੀਰਹਗਈਹੈਸੋਦੇਖੋ ਹਮਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਵਾਮੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰਨੇ ਯੇਹ ਰਚਕੇ ਅਪਨੀ ਦਰਗਾਹ ਸੇ ਭੇਜ ਦੀਓ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ਅੰਗੁਲਭਰਡੇਲਾ ਬਾਹਰਨਿਕਸਯੋਹੂਓਹੈ ਔ ਹਾਥ ਭਰਜਿਸਕਾ ਆਗੇ ਪੇਟ ਬਢਰਹਯੋਹੈਐਸੇ ਬਿਡੌਲਜੈਸੋਰਚਕੇ ਕੁਰੂਪ ਜੈਸੋ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਈਸ੍ਵਰ ਨੇ ਭੇਜਦੀਓਹੈ ਜਬ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਮਤਾਕੌਰਨੇ ਹਸਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਕਹਯਾ ਤਬ ਸਰਕਾਰਕੇ ਮਨਮੈਬੜੀ ਤਰਕਲਗੀ ਉਠਕਰਕੇ ਤਹਾਂਸੇ ਔਰ ਕਹੂੰਚਲੇਗਏ॥ ਮਨਮੈ ਖੁਨਸਕੇਰਾਣੀਮਤਾਬਕੌਰਕੋਕੋਈਦਿਨਬੁਰਜ ਚਾਢਾਇਦੀਆਕੇਕੈਦਕਰ ਦੀਆ ਨੀਚੇ ਪਹਰਾ ਖੜਾ ਕਰਦੀਆ॥ ਇਸੀਲੀਏਕਹਯੇ ਹੈਕੇਧਨ ਜੋਬਨਕਾਗਰਬਨਕਰਯੋ ਰਹਯੋਆਪਸਮਾਰ॥ਏਨਾ ਜਾਂਦੇ ਬਿਲਮ ਨ ਹੋਵੀਕਰਕਾਗਦਬੂੰਦਾਰ॥ਉਸਕੇਕੈਦਕਰਾਨ ਮੈ ਭੀ ਯੇ ਸੰਧਾਵਾਲਯੇ ਬੜੇਰਾਜੀਥੇ॥ ਇਕਯੇਹਭੀਵੈਰਕਾਹੇਤੁਥਾ ਜੈਸੇ ਸਮਾਪਾਇਕੇ ਬ੍ਰਿਖਕੋਪਤ੍ਰ ਫੂਲ ਫਲ ਲਾਗਤੇਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਸਮਾਪਾਇਕੇ ਸੁਭਅਸੁਭਰੂਪਜੀਵਕੇਕਰਮ

ਭੀ ਛਲਤੇਹੈ ਯਾਂਮੈਸੰਸੈ ਨਹੀਂਹੈ॥ ਇਸ ਪੂਰਬਕੇ ਦੁਖਕਰਕੇ ਬਡੀ ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਭਈ॥
ਪੁਨਾ ਸਭਨ'ਨੇ ਸਰਕਾਰਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਕੇ ਮਾਫ ਕਰਵਾਇਆ ਯੇਹਭੀ ਸੰਧਵਾਲਜੋ
ਕੀਸਮਤੀਸੇਕੈਦਭਈਥੀ ਏਹ ਭੀ ਰੜਕ ਸੇਰਸਿੰਘ ਪਾਤਸਾਹੁ ਕੇ ਮਨਮੈਥੀ॥ ਔ ਜੋ
ਦੂਸਰਾਭਾਈਥਾ ਤਾਰਾਸਿੰਘ ਉਸਕੋ ਭੀ ਸਰਕਾਰਨੇ ਜਾਗੀਰਦੇ ਛੋਡੀਥੀ॥ ਔ ਯੇਹਭੀ
ਜਾਨਦਾਥਾ ਕੇਯੇਮੇਰੇਪੂਰੇ ੨ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਅਵਸਰ ਪਾਇਕੇ ਮੁਝਕੋ ਮਾਰਦੇਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਜਾਨਕੈ
ਲੈਹਣਾਸਿੰਘਤੇਕੇਹਨਸਿੰਘਕੋਮਹਾਰਾਜਸੇਰਸਿੰਘਨੇ ਕੈਦਕੀਆਥਾ॥ਰਾਜਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘਕੇ
ਕਹਨੇਸੇਫਿਰ ਮੇਲਇਨਸੇ ਕਰਲੀਆਥਾ ਅਬ੍ਯਅਬਜਿਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ
ਸੇਰਸਿੰਘ ਸੇ ਸੰਧਾਵਾਲਯੇ ਨੇ ਹਥਕੀਆਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ॥ ਜਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਤੇ ਲਹਣਾਸਿੰਘ
ਇਨ ਦੋਨੋਂਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਕਹਯਾ ਤਬ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਏਹੁ ਯਤਨ ਕੀਆ ਜੋਏਕ
ਦਿਨ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇਰਾਜਾਧਯਾਨਸਿੰਘਸੇ ਕਹਯਾਕੇਰਾਜਾਜੀ ਆਪਨੇਹੀਸਾਨੂੰ ਨਿਕਸਯਾ
ਹੋਯਾਂਕੋ ਬਹਾਲਕਰਕੇਫਿਰਲਹੌਰਮੈਵਾੜਯਾਹੈਔਜਾਗੀਰ ਦਿਵਾਈਹੈ॥ ਦਰਅਸਲ ਮੈਂ
ਅੰਦਰੋ ਹਮਾਰੇਸੇਰਾਜਾਸ਼ੇਰਸਿੰਘਸੇਵੈਰਰਖਤੇਹੈਐਸਾਨਹੋਵੇ ਜੋਕੋਈਊਜਹਮਾਰੇਜਿਮੇਦੇਕੇ
ਹਮਕੋ ਮਰਵਾਇਦੇਤਾਹੋਵੇ ਪਿਛਲੀ ਵੈਰਕੀ ਸਭਬਾਤੂੰ ਜਾਨਤੇਹੀਹੋ॥ ਜੇਤੁਸੀਕਹੋਤਾਂ
ਇਸ ਕੋ ਹਮ ਮਾਰਦੇਵੈ ਤਬ ਵਜੀਰੀ ਤੁਹਾਡੀ ਤੇ ਪਾਤਸਾਹੀ ਅਸਾਡੀ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ
ਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਯੇਹ ਬਾਤ ਨੇਮਧਰਮਆਪਸਮੈ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤ ਕਰਕੇ ਮੋਹਰਾਂ ਦੋਨੋਂ
ਕੀਆਂ ਲਗਜਾਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ਫਿਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅੰਦਰੋ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਥਭੀ
ਯੇ ਬਹੁਤ ਵਿਰੋਧ ਰਾਖਤੇਹੈ ਮਨ ਫਾੜਨੇਦੀਆਂਬਾਤੈ ਰਾਜੇਧਯਾਨਸਿੰਘਸੇ ਬਹੁਤਸੀ ਕਹਯਾਂ
॥ਪੁਨਾ ਇਸੀਚਾਲਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਸੇ ਰੋਜ ੨ ਕਹਕੇ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰਸੇ
ਮਹਾਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਕਾ ਮਨ ਫਾੜਕੇ ਅਪਨੇ ਊਪਰ ਪੂਰਾ ੨ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਜਮਾਇਲੇਤਾ ਭਯਾ
॥ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਸੇ ਭੀ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਅਵਕਾਸਪਾਇਕੇ ਏਹੀ ਬਾਤ ਕਹੀ
ਕਯਾਰਾਜਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਦਿਲੋਂ ਹਮਾਰੇਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੈਰ ਭਾਵ ਰਾਖਤੇਹੈ ਐਸਾ ਨ ਹੋਵੇ
ਜੋ ਕਿਸੇ ਪੇਚਮੈ ਡਾਰਕੇ ਮਰਵਾਇ ਨਾਂ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਜੋ ਯੇ ਬਾਦਸਾਹੀ ਵਜੀਰਹੈ ਸਭ ਕੁਛ
ਆਜ ਇਸਕੇ ਹਾਥਹੈ ਆਪਹਮਾਰੇ ਬਾਦਸਾਹੁਹੋ ਵਹੁਦੁਸ੍ਰ ਦਿਲੋਂ ਆਪਸੇ ਭੀ ਬਡਾਬੈਰ
ਭਾਵਰਾਖਤੇਹੈ ਔ ਊਪਰਸੇ ਮੀਠਾ ਬਨਯੇਂਰਹਤੇਹੈ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ੨ ਏਕਦਿਨ ਰਾਜੇ
ਧਯਾਨਸਿੰਘਕੇਹਾਥਕਾਲਿਖਾਹੂਆ ਮੋਹਰਲਾਗੀਹੂਈਮਹਾਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਕੇਆਗੇ ਰਖਦੇਤਾ
ਭਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾਕੇ ਯੇਹਬਡੋਨਿਮਕਹਰਾਮਹੈ ਜੇ ਕਹੋਤੋ ਇਸਕੋ ਮਾਰ
ਮੁਕਾਵੈ ਫਿਰਬਾਦਸਾਹੀ ਆਪਕੀ ਔ ਵਜੀਰੀ ਹਮਾਰੀ॥ ਅਜੀਤਸਿੰਘਕੇ ਛਲਕੀ ਬਾਤ
ਮਹਾਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘਨੇ ਨ ਸਮਝੀਤੇ ਹੁਕਮਦੇਦੀਆਕੇ ਜੇ ਇਸਕੋ ਤੁਮ ਮਾਰਦੇਵੋਤਬ

ਵਜੀਰੀ ਤੁਮਾਰੀ ਰਹੀ ॥ ਨੇਮ ਧਰਮ ਕਰਕਰਾਇਕੇ ਕਾਗਦ ਲਿਖਲਿਖਾਇਕੇ ਅਪਨੀ
ਔ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਕੀ ਭੀਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ॥ ਓਹੀਕਾਗਦਫਿਰ ਰਾਜਾ
ਧਜਾਨਸਿੰਘਕੋ ਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਦਿਖਾਇਕੇ ਪੂਰਾ ੨ ਆਪਸਮੈ ਵੈਰਭਾਵ ਦ੍ਰਿਢਕਰਦੀਆ
ਉਨੀਸੈਪੂਰੇਮੈ ੧੯੦੦ ਅਸੂਕੀਸਕ੍ਰਾਂਤਕੇ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਸੇ ਕਪਟੀਨੇ
ਫੌਜ ਸਾਰੀਕਾਆਲੀਮਾ ਕਰਵਾਯਾ ॥ ਔ ਆਪ ਚਾਚਾ ਭਤੀਜਾ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀਆ ਔਰ
ਗਊਆਂ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਔਰ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਧਨ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਯਮਦੋਨੋ ਮਾਨੋ ਕਈਜੀਵੋਂ ਕਾਂ
ਕਾਲ ਅਸ੍ਵਾਰਹੋਕੇ ਚਲੇਹੈ ਕਿਧੋ ਸਿਖੋਕੀ ਬਾਦਸਾਹੀ ਗਰਕ ਕਰਨੇ ਚਲੇਹੈ ਕਿਧੋਭਰੇ
ਹੂਏ ਪੂਨੜਕੇ ਜਹਾਜਕੋਬੋਰਨੇਚਲੇਹੈ ਐਸੇਦੋਨੋਚਾਚਾ ਭਤੀਜਾ ਯਮਦੂਤੋਵਤਅਜੀਤਸਿੰਘ
ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਕੀਓਰ ਸਾਹਬਿਲਾਵਲਕੋ ਛਲਕਾਬਸਬਨਾਇਕੇ ਜਾਤਾ
ਭਯਾ ॥ਔ ਲਹਨਾਸਿੰਘ ਜਹਾ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾਸਿੰਘਕਾ ਬਾਗਹੈ ਤਹਾਂਕੋ ਗਯਾ ॥ ਸਾਹਬਿਲਾ
ਵਲ ਸਰਕਾਰੀ ਬਾਰਾਦਰੀ ਮੈ ਬੈਠੇਹੂਏ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਬਾਰੀਮੈ ਬੈਠਕੇ
ਸੇਨਾਕੀਹਾਜਰੀਲੈਰਹਜੇਹੈ ਉਤ੍ਰਕੀਓਰ ਮੁਖਕੀਏਹੂਏ॥ ਇਤਨੇਮੈ ਯੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ
ਨਿਮਕਹਰਾਮ ਦਗਬਾਜਅਸ੍ਵਪੈਅਸ੍ਵਾਰਹੂਆ੨ ਕਮਰਕਸੇਮੈ ਢਾਲਤਰਵਾਰਲਗਾਈਹੂਈ
ਕੰਧੇਪੈਦੁਨਾਲੀ ਰਖੀਹੂਈ ਨਿਰਦਈ ਯਮ ਪਾਤਸਾਹੁ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇਕੇ ਕੰਧੇਪੈ ਸੇਂ
ਬੰਦੂਕ ਉਠਾਇਕੇ ਮੁਖ ਵਾਲਾਪਾਸਾ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤੀਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਕੇ ਹਾਥ ਮੈ
ਦੇਕੇ ਕੁਮੁਖਸੇ ਬੋਲਕੇ ਬਾਦਸਾਹਸੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਲੇਹੁਭਾਈਆਜੀਤੁਮਾਰੇਵਾਸਤੇ ਯੇ
ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਦੁਨਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਮੈ ਲਜਾਯਾਹੂ ॥ ਮਹਾਰਾਜਾਸੇਰਸਿੰਘ ਉਸਬੰਦੂਕਕਾ ਮੁਖ
ਪਕੜਤੇਹੀਥੇ ਜੋ ਮਿਤ੍ਰਦ੍ਰੋਹੀਅਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਪੀਛੇਸੇ ਬੰਦੂਕਕਾ ਘੋੜਾ ਦਬਾਇਦੀਆ।
ਜਿਸ ਮੈ ਚਾਰਗੋਲੀਪੜੀਹੂਈਥੀ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਾਕੀ ਛਾਤੀਮੇ ਗੋਲੀ ਲਾਗਕੇ ਦੂਸਰੀ
ਓਰਨਿਕਸਗਈ ਤਬ ਐਸੇ ਕਹਜਕੇ ਭਾਈਆਜੀ ਏਹਕਜਾ ਕਿਉ ਤੁਮਨੇ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤ
ਕੀਆ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਕਹਜਾ ਵੋ ਕੋਈ ਹੈ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਕੇ ਗਿਰਪਰਤੇਭਏ ਇਤਨੇ
ਮੈ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾਸੇ ਧੋਖੇਬਾਜ ਚੋਰਕਾਯਰ ਮਿਤ੍ਰ ਘਾਤੀ ਘੋੜੇਸੇਕੂਦਕੇਉਪ੍ਰਾਂਢਕੇਪ੍ਰਥਮ
ਮਜਾਨਮੇ ਤਰਵਾਰਨਿਕਾਸਕੇਗਿਰਪਰੇ ਪਾਤਸਾਹੁਕਾ ਸਿਰਕਾਟਲੀਆ ਪੁਨਾ ਜਲਤੀਸੇ
ਉਠੇ ਹੂਏਤੀਨੋਸਹਾਯਕੋ ਬੂੜਸਿੰਘ ਮੁਕੇਰਜਾਂ ਵਾਲੇਕਾ ਭਾਈ ਬੁਧਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾ ਸਿਰ
ਕਾਟਿਆ ਭਤੀਜਾਹਜੂਰੀਨਿਕਾਸਿੰਘ ਤਿਸਕਾ ਸਿਰਕਾਟਿਆ ਅਸਰਫ ਫਰਾਸਕਾ ਸਿ ਰ-
ਕਾਟਿਆ ॥ ਇਨ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਪਾਤਸਾਹੁਕਾ ਸਿਰਲੈਕੇ ਕਪਟੀਪੁਨਾਘੋੜੇ ਪੈਅਸ੍ਵਾਰਹੋਕੇ
ਕਿਲੇਕੀਓਰਚਲਜਾ ॥ ਜਿਸਬਡੇਬਹਾਦਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘਨੇ ਸੈਦੂਕਾਜੰਗ ਪੀਰਕਾ
ਜੰਗ ਪੰਜਤਾਰਾਂਕਾ ਜੰਗ,ਪਿਸੌਰ ਕਾ ਜੰਗ ਇਨ ਅਸਥਾਨੋਂਕੇ ਸੁਧੋਮੈ ਸਭਸੇਆਗੇ ਬਢਕੇ

ਤਰਵਾਰੈ ਮਾਰਤਾ ਰਹਯਾਥਾ ਦੇਖੋਤਿਸਦੈਂਵਕੀ ਗਤੀ ਐਸੇ ਸੂਰਬੀਰਕੀ ਮ੍ਰਿਤੂਇਸ ਨਾਲਾਯਕ ਕਾਯਰ ਕੇਹਾਥ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹਾ ਬਡੇਕਸ੍ਰਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਐਸੇ ੨ ਸੂਰ ਬੀਰ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਰੁਰ ਉਤਪਤ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ੨ ਕਾਯਰ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਧੋਖੇਸੇ ਮਰਵਾਇ ਦੇਤੇਹੈ॥ ਹਾਂ ਜੈਸਾਕ ਸੂਰਵੋਥਾ ਤੈਸਾਹੀ ਸੂਰਬੀਰ ਜ੍ਵਾਨ ਵੋ ਵੰਗਾਰਕੇ ਦੋਹਾਥ ਕਰਕੇ ਮਾਰਤੇ ਤਬ ਕੋਈ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀ ਥੋ॥ ਜੈਸੇ ਐਸਾ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹਾਦਰ ਕਹੂੰ ਕਿਸੇ ਮੁਕਾਬਲੇਮੈਰਯੋਜਾਤੇ ਹਾਥ ਦਿਖਾਇਕੇ ਕੋਈ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀਥੋ ਅਬ ਬਡੇ ਅਫਸੋਸਕੀ ਗਯਾਬਾਤਹੈਇਧਰਨਿਮਕਹਰਾਮਬਾਲਘਾਤੀਸਰਣਾਗਤ ਘਾਤੀਲਹਣਾਸਿੰਘ ਜਬਬਾਗ ਮੈ ਗਯਾਤਬਆਗੇਕੌਰਪ੍ਰਤਾਪਸਿੰਘ ਅਪਨੀਜਨਮਗੰਢਬਰਸੀਨੀਕਾਹਵਨ ਕਰਾਇਰਹਯਾ ਥਾ। ਜਬਯੋਹ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਬਾਲਘਾਤੀ ਬਾਗਮੈਗਯਾ ਹੈਔਪ੍ਰਤਾਪਸਿੰਘਕੌਰਕੇ ਮਾਰਨੇ ਅਰਥ ਉਦਮਕੀਆ ਤਬਕੌਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਦੁਸ੍ਰ ਨਿਰਦਈ ਸਰਣਾ ਗਤਘਾਤੀ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੈਰੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ॥ ਐਬਾਬਾਜੀ ਮੈ ਆਪਕਾ ਟਹਲਯਾ ਦਾਸਹਾਂ ਮੈਆਪਕੇਘੋੜਯਾਂਕੀ ਲਿਦਹਟਾਯਾ ਕਰੂੰਗਾ ਮੁਝਕੋਨ ਮਾਰੋ॥ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਰਣਾ ਗਤ ਬਾਲਕ ਕੌਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੋ ਆਤਤਾਈ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘਨੇ ਕਤਲਕਰ ਦੀਆ ਤਰਵਾਰਸੇ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਝਟ ਪਟ ਹੀਰਾ ਮਿਸ੍ਰ ਤੇ ਜਵਾਹਰ ਮਿਸ੍ਰ ਜੋ ਕੌਰਕੀ ਹਮਰਾ ਉਠੇਥੇ ਹਵਨ ਕੋ ਤਯਾਗਕੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਯਾਰੇ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਬਡੀ ਜਲਤੀ ਸੇ ਡੇਵਡੀ ਬਰਦਾਰ ਗੁਰੁਦਿਤ ਸਿੰਘ ਕੌਰਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਵਾਸਤੇ ਆਯਾ ਤਿਸਕੋਭੀ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾਚਾਚਾ ਭਤੀਜਾ ਦੋਨੋ ਕੁ ਕਰਮਕਾਰੀ ਇਕਠੇ ਹੋਇਕੇ ਕਿਲੇ ਕੋ ਚਲੇ ਤਬ ਰਸਤੇ ਮੈ ਘੋੜੇ ਪੈ ਅਸਵਾਰ ਹੂਆ ੨ ਰਾਜਾਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਬਿਲਾਵਲਕੀਓਰ ਕੋਚਲੇ ਆਵਤੇ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਫਤੇ ਬੁਲਾਤੇ ਭਏ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਾਗ ਪਾਸਮਿਲਕੇ ਪੁਨਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਛਯਾ ਕੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਕਹਾਜਾਤੇ ਹੋ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਪਾਤਸਾਹੁ ਸੇਰ ਸਿੰਘਕੇਪਾਸ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕਾਸਿਰ ਰਾਜੇ ਕੋ ਦਿਖਾਇਕੇਕਹਯਾ ਕੇ ਯੇ ਦੇਖੋ ਤੁਮਾਰੇਪਾਤਸਾਹੁਕੋਹਮਲੈਆਏਹੈ ਜਿਸਕੇ ਪਾਸ ਆਪ ਚਲੇਹੋ ਚਲੋਅਬ ਕਿਲੇ ਕੋਚਲੈ ਕਿਆ ਕਰੋਗੇ ਸਾਹਬਿਲਾਵਕੋ ਜਾਇਕੇ। ਕਿਉਕੇ ਆਪ ਪਾਤਸਾਹੀ ਵਜੀਰ ਹੋ ਬਾਦਸਾਹੀ ਬਿਨਾ ਵਜੀਰ ਨਹੀਹੋਸਕਤੀ ਹੈ ਕੋਈ ਤਜ੍ਰੀਜਬਤਾਵੇ ਆਪਦਾਨਾਹੋਪਾਤਸਾਹੁ ਕੇ ਸਿਰਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਡਾ ਭੈਭੀਤ ਹੋਇਕੇ ਆਸਚ- ਰਯਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਕਹਤਾਭਯਾ ਕੇ ਆਪਕਿਲੇਕੋਚਲੋਹਮਅਪਨੀ ਹਵੇਲੀਸੇਹੋਕੇ ਆਪ ਕੇ ਬੁਲਾਨੇ ਪਹ ਆਵੇਂਗੇ ਫੇਰ ਤਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਨੇ ਝਿੜਕ ਕੇ

ਬਹੁਤਸਾ ਅਪਨੇ ਆਗੇ ਕਰਕੇ ਕਿਲੇ ਕੀ ਓਰ ਆਏ ॥ ਜੈਸੇ ਦੋ ਜਨੇ ਬਕਰੇ ਕੋ ਆਗੇ ਕਰਕੇ ਮਾਰਣਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਪਕੜਕੇ ਲੈ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ॥ ਜਬ ਕਿਲੇ ਕੇ ਭੀਤਰ ਪਹੁਚੇ ਘੜਯਾਲੀਤੇ ਵਢੀਮੈ ਤਬ ਅਜੀਤਸਿੰਘਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤੀ ਨੇ ਬਵਕਤਮਰਣੇ ਕੇ ਰਾਜੇ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਬਾਦਸਾਹੀ ਬਿਨਾਂ ਵ ਜੀਰੀ ਅਬਹੋਣੀ ਬੜੀ ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਅਬਤੁਮ ਭੀ ਜਲਤੀ ਹੀ ਪਰਲੋਕ ਕੋ ਆਵੋਗੇ ਰਾਜੇਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਯਾ ਕੇ ਕਹੁ ਰਾਜਾ ਜੀ ਰਾਣੀਚੰਦਕੌਰਾਂ ਕਹਾਮਾਰੀਥੀ ਔਕੈਸੈਮਾਰੀਥੀ ॥ ਜਬਇਤਨੀਅਜੀਤਸਿੰਘਨੇ ਕਹੀ ਤਬ ਰਾਜੇ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਜਰਦੀ ਫਿਰਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਝਟ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਰਾਜੇ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘਕੋ ਤੇਗੇਸੇ ਕਲਮਕਰਡਾਰਾਦਿਵਾਨਚੰਦ ਦੋਨੋ ਡੇਵਡੀ ਸੇ ਰਾਜੇ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਕਾ ਛਤ੍ਰੀ ਬਰਦਾਰ ਫਤੇਖਾ ਘੇਬਾ ਏਕ ਮੁਸਲਮਾਨਥਾ ਸੋਉਸ ਕੋਭੀ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਕਤਲ ਤਰਵਾਰਸੇ ਕਰਦੀਆ ॥ ਏਕ ਸੁਨਾਰਾ ਤਹਾਂਤੇ ਭਾਗ ਕੇ ਬਾਹਰ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇਅਗੇ ਜਾਇਰੋਇਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਕੇਤੁਮਰੇ ਪਿਤਾ ਰਾਜਾ ਧਜਾਨਸਿੰਘ ਕੋ ਤਥਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕੋ ਔ ਮਰਾਰਾਜ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੌਰਕੋ ਮਾਰਕੈ ਕਿਲੇ ਕੇ ਭੀਤਰ ਅਪਨੀ ਫੌਜ ਸਹਤ ਆਕੀਹੋਗਏਹੈਂ ॥ ਐਸੀ ਬਾਤ ਉਸ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਬੜਾ ਰੋਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਜਹਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਛਾਵਨਜਾਂ ਥੀ ਬਧੂਕੇ ਆਵੇਕੀਓਰ ਅਪਨੇ ਸਹਾਯਕਜਲ੍ਹੇ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਸਾਥਲੈਕੇ ਉਠਧਾਯਾ ॥ ਸਭਖਲਸੇਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾਭਯਾ ॥ ਕਹ੍ਯਾਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾਜੀ ਇਨ ਖੋਟੇ ਸੰਧਾਵਾਲਜੇ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਹਤ ਬਾਦਸਾਹੁ ਕੋ ਔ ਵਜੀਰ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਬਾਦਸਾਹੀ ਹੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਗਰਕ ਕਰਡਾਰੀਹੈ ॥ ਅਬੇਮੇ ਖਾਲਸੇਕਾਬਾਲ ਬਚਾਹਾਂ ॥ ਜੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪ ਕਰਕੇ ਮਿਕੀ ਬੰਦਲਾ ਲਈਦੇਵੇ ਤਬ ਮੈਂ ਖਾਲਸਾ ਕੀ ਬਾਰਾਂਰੁਪੈਨਾਲੀ ਔਪੈਂਤੀ ਰੁਪੈ ਘੋੜੇ ਕੇ ਦੇਵੋਗੇ ਔਕੜੇ ਕੰਠੇ ਬੁਧਕਜਾਂ ਇਨਾਮਭੀ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਦੇਵੋਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂਆ ਇਨਾਮਦੇਤਾਹੂਆ ਸਾਰੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਫੌਜਕੇ ਆਗੇ ਨਿਮ੍ਰ ਹੋਕੇ ਅਪਨੀ ਕਰਲਈ॥ ਝਟਪਟ ਸੰਕ੍ਰਾਤ ਵਾਲੇ ਦਿਣਮੈ ਹੀਲੈਕੇ ਸਿਖੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਤੋਪਖਾਨਾ ਜੰਮੂਰਖਾਨਾ ਕਿਲੇ ਕੋ ਆਇਮੋਰਚੇ ਲਾਏ॥ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤੀ ਕਾਯਰ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਔਰਾਜ ਧਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਦੋਨੋ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਕਿਲੈ ਮੈ ਥਿਰ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਅਬ ਕਿਲੇ ਮੈ ਘੁਸਕੇਨ ਬੈਠੋ ਅਬ ਬਾਹਰ ਚਲਕੇ ਸਿਖੋ ਕੀ ਫੌਜਕੋ ਅਪਨਾ ਕਰਕੇ ਬਾਦਸਾਹੀਕਾਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰੋ॥ ਤਬਭਾਈਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਅਬ ਕੌਨ ਇਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਸਕਤੇਹੈ ਐਸੇ ਅਹੰਕਾਰ ਸਹਤ ਮਦ ਪਾਨ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕੇ ਮਾਰਣੇ

ਕੀ ਔ ਰਾਜਾ ਧਜ਼ਾਨਸਿੰਘਕੋ ਵਜੀਰੀਦੇਨੇਕੀ ਸਲਾਹਕਰੀਥੀ॥ਤਬਭਾਈਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਗਜ਼ਾਨੀਨੇ ਕਹਜ਼ਾਥਾ ਕੇ ਜਬ ਵਲਟੋਆ ਪੁਰਾਣਾ ਭੰਨਦੀਆ ਤਬ ਕੜਛਾ ਪੁਰਾਨਾ ਕਿਉਰਖਣਾ ਉਸਕੋ ਭੀ ਭਨਦੇਣਾ ਚਾਹਜ਼ੇ ॥ ਕੇ ਬਾਦਸਾਹਕੋ ਮਾਰਦੀਆ ਤਬ ਪੁਰਾਣੇ ਵਜੀਰਕੋਭੀ ਮਾਰਦੇਨਾਚਾਹਜ਼ੇ ਐਸੀਸਲਾਹ ਕਰਕੇਰਾਜੇਧਜ਼ਾਨਸਿੰਘਕੋ ਮਰਵਾਇਦੀਆ ॥ ਅਬਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਤਬਾਸੁਣੋ ॥ ਯੇ ਮਦਪਾਨ ਕਰਕੇ ਕਿਲੇਕੇ ਭੀਤਰ ਮਸਤਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਬਾਹਰਕੀ ਖਬਰ ਨ ਲੇਤੇਭਏ ॥ ਵਿਚਾਰੇ ਸਰਾਬਪੀ ੨ ਕੇ ਮਸਤਹੋਗਏ ਯੇ ਆਪਹੀ ਸੁਧਬੁਧ ਭੁਲਾਬੈਠੇ ਯੇ ਰਾਜਨੀਤੀਕੋ ਕਜ਼ਾ ਜਾਨੈ ਜੋ ਕੈਸੀਹੋਤੀਹੈ ॥ ਇਤਨੇਮੈ ਕਿਲੇਕੋ ਆਇਮੋਰਚੇ ਲਗੇ ॥ ਭਗਵਤੀ ਤੋਪਔਬੰਦੂਕੈ ਬੜੇ ਬੇਗਸੇ ਅੰਦਰ ਔਬਾਹਰਸੇ ਗਰਜ ੨ ਕੇ ਲਾਗੀ ਗੋਲਾ ਗੋਲਯਾਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਣੇ ॥ ਜੈਸੇ ਗੜਜੋਂਕੀ ਬਖਰਾ ਬਾਦਰ ਗਰਜਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜਬਜੀਵੋਂਕੇ ਖੋਟੇਅਦ੍ਰਿਸ੍ਟਆਇਉਦੇਹੋਤੇਹੈ ਤਬ ॥ ਐਸੀ ੨ ਅਨੀਤਿ ਪੂਰਬਿਕ ਐਸੇ ੨ ਉਪ੍ਰਦ੍ਰਵਹੋਤੇਹੈ ਹਜੂਰੀਬਾਗਮੈਕਜ਼ਾ ਬਾਹਰ ਕਜ਼ਾਹਜਾਰੋ ਸਿਖਮਾਰੇਜਾਤੇਭਏ ਆਠਪਹਰਕੇ ਭੀਤਰਹੀਏਕ ਬਾਹੀਕਿਲੇਕੀਉਡਾਕੇ ਤੋਪੋਂਸੇ ਬਾਹਰ ਸੇ ਹਲਾਕਰਕੇ ਖਾਲਸਾਕਿਲੇਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਇਵੜਜ਼ਾ ॥ ਦੋਨੋ ਓਰਸੇਖੂਬਤੋਪਤਰਵਾਰ ਬੰਦੂਕ ਤੀਰ ਕਟਾਰੋਸੇਯੁਧਹੋਤਾ ਭਯਾਤਬ ਉਨ ਅਦਰਮਜ਼ੋਂਕੀਸੇਨਾਮੈ ਭਾਂਜਪੜਜਾਤੀ ਭਈ ਤਬ ਵਹੁ ਦੋਨੋ ਕਾਯਰਭੀਉਠਭਾਗੇ ॥ ਤਬ ਬਾਲ ਘਾਤੀਲਹਣਾਸਿੰਘਕੋ ਤੋ ਨਲੋ ਮੈ ਗੋਲੀ ਲਾਗਣੇ ਸੇ ਵਹੁਗਿਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਔ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤੀ ਮਿਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਹੀਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿਲੇ ਕੀ ਸਫੀਲ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਕਮੰਦ ਪਾਇਕੇ ਉਤਰਣੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਅਧਬੀਚ ਮੈ ਸੇ ਰੱਸੇ ਟੂਤਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੀਚੇ ਗਿਰ ਜਾਤਾਭਯਾ ਊਪਰਸੇ ਗਿਰਨੇਸੇ ਤਿਸਕੀ ਟਗੜੀ ਟੂਟਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਟਵਾਣੇ ਏਕ ਤੁਰਕਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਪੜਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸ ਤੁਰਕਨੇ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਕੇ ਸਿਰਕੋ ਕਾਟਕੇਹੀਰਾਸਿੰਘਕੇਪਾਸਲੈਜਾਤਾਭਯਾਜਿਸਕੋਦੇਖਕੇਹੀਰਾਸਿੰਘਤਿਸਕੋਇਨਾਮ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰਕਿਲੇ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਲਹਣਾਸਿੰਘਕਾ ਭੀ ਸਿਰਕਾਟਕੇ ਦੋਨੋਕੇ ਰੁਧਿਰਕਾ ਟਿਕਾ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕੇ ਮਾਥੇਮੈ ਕਰਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਵਜੀਰੀਕਾ ਮਾਲਕ ਆਪਬਨਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾਰਾਜਾਧਜ਼ਾਨਸਿੰਘਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ॥ ਚਾਰਪਲਟਨਾਤੋਗਰਜ਼ਾਂ ਕਜ਼ਾਂ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇ ਹੁਕਮਸੇ ਪ੍ਰੇਟ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆਕੇ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਗਜ਼ਾਨੀ ਕੋ ਬਾਂਧਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਮ੍ਹਨੇਲੈਆਉ॥ ਇਧਰਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਉਸਕੇਸੇਵਕਨੇਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘ ਕੋਬਹੁਤਵਾਰਕਹੈ ਰਹਜ਼ਾਂਕੇ ਸਰਦਾਰਜੀ ਤੁਮਾਰੀ ਛਾਪਮੈ ਹੀਰਾਲਗਾ ਹੂਆਹੈ ਅਬਸੀਘ੍ਰਹੀਹੀਰਾ ਚਟਕੇਮਰਜਾਵਹੁਨਹੀਤੋਅਬੀਸਰਕਾਰੀ ਗਾਰਦ

ਆਵਤੀਹੈ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰਕੇ ਲੈਜਾਵੈਗੀ॥ ਯਾ ਤੋ ਢਾਲਤਰਵਾਰਤਮੰਚਾਆਦਿਕ ਹਥਯਾਰ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਹੈ ਅਵਲਤੋ ਸਤ੍ਰੂਐਸੇ ਚਾਰਹਾਥ ਕਰਕੇ ਮਰੋਨਹੀਤੋ ਆਪਗੋਲੀਖਾਇਕੇ ਮਰਜਾਉ॥ ਉਨਾਨੇਤੁਝਕੋ ਦਰੌਬਾਰਕਾ ਪੂਜਾਰੀ ਜਾਨਕੇ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਕਾ ਲਿਹਾਜ ਕਰਕੇ ਤੇਰੀ ਪੂਜਾਕੁਛ ਨਹੀਂ ਕਰਣੀਓਹਤੁਝਕੋਬੁਰੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰਕੇ ਮਾਰੈਗੇ॥ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੇਵਕਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਕੇ ਸਾਨੂਬਾਪੂਹੋਰਾਂਨੇ ਕਹਯਾ ਹੂਆਹੈਕੇ ਤੂੰ ਦੁਖਪਾਇਕੇ ਮਰੇਗਾ ਸੋ ਅਸਾਦੁਖਪਾਇਕੇ ਮਰਣਾਹੈ ॥ ਤਿਸਟਹਲਕੇ ਮਨਮੈ ਫਿਰਦਯਾਆਜਾਤੀ ਭਈ ਬਡੀਕਰੁਣਾਕੇ ਯੁਕ੍ਤਹੋਕੇ ਫਿਰਕਹਤਾ ਭਯਾ॥ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਹਮਫਿਰ ਆਪ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਅਬ ਆਪ ਜਲਤੀ ਕਰੋ ਦੇਰੀ ਨ ਕਰੋ ਯਾ ਹੀਰਾ ਚਟਕ੍ਰੇਮਰੋ ਯਾ ਗੋਲੀ ਖਾਇਕੇ ਮਰਜਾਵੋ ਨਹੀ ਤੋ ਸਤ੍ਰਆ ਕੇ ਵਸ ਪੈਕੇ ਨਜਾਨੇ ਕਿਸਦੂਰਦਦਾਸੇ ਮਰੋਗੇ ਬਡਾ ਕਸ੍ਟਪਾਵੋਗੇ॥ ਫਿਰਭੀ ਗੁਰੁਮੁੱਖਸਿੰਘਨੇ ਓਹੀ ਉਤ੍ਰਦੀਆ॥ ਫਿਰਦਾਸਨੇ ਕਹਾਕੇ ਤੇਰੇਪਕੜਨੇ ਵਾਸ੍ਤੇਦੇਖਗਾਰਦ ਆਈਹੈਹੋਰ ਨਹੀ ਤਾਂ ਇਤਨਾਤਾਂ ਪੁਰੁਖਾਰਥਕਰ ਤਰਵਾਰ ਤਮੰਚਾ ਲੈਕੇ ਇਨ ਕੇ ਸਾਥਦੋ ਹਾਥ ਕਰਕੇਮਰਜਾ ਯੇ ਸਤ੍ਰਤੇਰੀ ਬਡੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰ ਕਰਕੇ ਤੈਨੂੰ ਮਾਰਨਗੇ ਪਰ ਉਨਾਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਬਾਤ ਕੀ ਓਰੋ ਧਯਾਨ ਨਾ ਦੀਆ।

ਇਤਨੇਮੈ ਸਰਕਾਰੀਗਾਰਦਕੇਸਿਪਾਹਯੋਨੇਆਇਕੇਗੁਰੁਮੁਖਸਿੰਘਗਯਾਨੀਕੀਢਾਲਤਰਵਾ-ਰਕੇ ਉਤਾਰ ਉਸਕੀਪਾਗ ਉਤਾਰਕੇ ਉਸ਼ਸੇ ਉਸੀਕੀਆਂ ਮੁਸਕੈ ਬਾਧ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘਕੇ ਸਨਮੁਖਲੈ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਵਾਹਾਕੇਢੇਰਪਾਸ ਬੈਠਾਇਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਉਨ ਡੋਗਰਯੋਂਕੀ ਚਾਰੋ ਪਲਟਨਾਂ ਨੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਉਨਕੋ ਬਹੁਤ ਤਕਲੀਫ ਦੀ ਅਤੇਵੁਹ ਅਧਿਕ ਕਸਟ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਭਏ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸੇ ਖਾਇਮਾਮਦੀਨਨੇ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਇਨਤੀਨੋ ਸਾਮਯਾਕਾਹਮਾਰੇਸੇਤੀਨਲਾਖਰੁਯਾਲੇਵਹੁਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਬੇਲੀਰਾਮ ਰਾਮਕਿਸ਼ਨ ਸੇ ਇਤੀਨੋਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥਮੈਦੇਦੇਵਹੁਤਬ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇ ਤਥਾਸਤੁ ਕਹਕੇ ਤੀਨਲਾਖ ਰੁਪਯਾ ਸੇਖਹੁਸੇਲੇਲੀਆ ਔਤੀਨੋਕੀਆਂਬਾਹਾਂ ਸੇਖੋਕੇ ਹਾਥ ਦੇਦਯਾਂ॥ ਅਬਇਨੋਨੇ ਜੈਸਾ ਕਸਟ ਦੇਕੇ ਉਨਕੋ ਮਾਰਯਾ ਹੈਅਬ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਹੀਜਾਨੇ ਯਾ ਓਹੁਜਾਨੈ ਜਿਨਕੇ ਸਿਰਪਰ ਬੀਤੀਹੋਗੀ॥ ਐਸਾ ਸੁਣਨੇ ਮੈਂ ਆਤਾ ਹੈ ਐਸੀ ਅਵਾਜ ਭੀਤਰ ਸੇ ਆਤੀਥੀ ਹਾਪਾਨੀ ਹਾਪਾਨੀ ਪੁਨਾ ਉਨਕੇ ਹਾਥੋਂ ਪਾਵੋਂ ਮੈ ਕਿਲਠੋਕ ਕੇ ਮਲਤਯਾਗਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਤਯਾਗ ਦੀਏ। ਅਬ ਦੂਸਰੇ ਫੇਰੇ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣੋ। ਸਦ ਰਹਮਤਹੈਰਜਪੂਤਹੀਰਾਸਿੰਘ ਡੋਗਰੇਕਾ ਜਿਸਨੇ ਬਾਪਕਾ ਬਦ ਲਾਲੇਕੇ ਪਾਨੀ ਪੀਆਹੈ। ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਆ॥ ਦੇਖ ਜਿਨ੍ਹੋਨੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋ

ਬੀਚ ਮੈ ਜਾਮਨ ਦੇਕੇ ਫਿਰਧੋਖੇਸੇ ਬਾਦਸਾਹੁ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਸਹਤ ਮਾਰਦੀਆਥਾ ॥ ਅਬਤਿਸਜਾਮਨ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਨੇ ਚਾਰ ਪਹਰਭੀ ਬੀਚ ਅੰਤਗਯਨ ਪਰਨੇਦੀਆ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਉਨ ਧੋਖੇ ਬਾਜੋ ਦੁਸਟੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾਰਾਜੇਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਵੋ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਰੀਰੋਂ ਕੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਵਾਇਕੇ ਲਹੌਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜਯੋਂ ਟਗਵਾਇਦੀਏ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਜੇ ਸਾਂਹਸੀ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਸੇ ਲੈ ਜਾਤੇ ਭਏ । ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰਯੋਂ ਸੇ ਕੈਸੀਦਸਾ ਬੀਤੀ ਸੋਭੀ ਕਹੋ॥ ਸੁਨੋਜਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤਬ ਉਨਕੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਯਾਂਭਾਗਕੇਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਜੀਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਕੋਟ ਸੇਨਾ ਆਦਿਕ ਹੈ ਜੋਭਾਗ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਯਾਂਹੋ ॥ ਤਬ ਉਨਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜਿਉਜਾਨੋ ਤਿਉਹਮਾਰੀ ਰਖਯਾ ਕਰੋ ਨਹੀਤੋ ਪਹਾੜਯਾਂ ਚਪਯਾਹੂਆ ਹਮਾਰੀ ਬੁਰੀਦੁਰਦਸਾ ਕਰੇਗੋ ਆਪਕੀ ਸਰਨਾਗਤ ਹੈ ਜੈਸੇਜਾਨੋ ਅਬਤੈਸੇ ਕਰੋ ॥ ਸਰਣਕੇ ਦਾਤੇ ਬਚਨੋਕੇ ਪੂਰੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਛਾ ਜਾਵਹੁ ਇਨਕਾ ਡੇਰਾ ਕਰਾਦੇਵਹੁ ॥ ਤਬ ਸਿਖੋ ਘੋੜਯੋਂ ਕੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈ ਡੇਰਾਕਰਾਇਦੀਆ ॥ ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਪਹਲੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੋ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਰਣਸੇ ਗੁਰੂਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾਦਰਸਨਕਰਣੇਵਾਸਤੇਆਈਆਂਥੀਆਂ । ਤਬ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਭੀਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਬਾਗਮੇ ਜਾਤਯਾਂ ਭਈਆਂ ॥ ਜਬ ਸਰਦਾਰਨਯੋਂ ਨੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਅਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕਯਾ ਤਬਸ੍ਰੀਠਾਕਰ ਖੁਦਾਇਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਉ ਭੈਣੋ ਤੁਸੀ ਰੰਡਯਾਂ ਹੋਕੇ ਭਜਨਕਹੋ ॥ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਸੰਤਹੁਕਾ ਸੁਣ ਕੇ ਬਡਾਕੋਪ ਕਰਕੇ ਖੁਨਸਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਜਾਇਕੇ ਕਹਣੇ ਲਗਯਾਂ ਕੇ ਹਮਤੋਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੰਤੋਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਗਯਾਂ ਤੇ ਸੰਤਹੁਨੇ ਕਯਾ ਆਗੇ ਤੇ ਬਚਨ ਕਹਦੀਆ ਇਸਬਾਤ ਕਾ ਬਡਾਭਾਰੀ ਅਫਸੋਸ ਸਰਦਾਰਨਯੋਂ ਨੇ ਕੀਆਦੇਖੋ ਅਗਯਾਨੀ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਰੀਤੀ ਕੇ ਧਨ ਜੋਬਨ ਅਵਿਵੇਕ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਭੁਤਾਕੇ ਮਦਕਰਕੇ ਅੰਧ ਹੋਈਆਂ ੨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਪਾਸੋ ਨਿਮਰਹੋ ਬਖਸਾਇਨਲੀਆਂ ਤੇ ਉਲਟਾ ਸੰਤਹੁਪਰਅਫਸੋਸ ਕਰਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ਅਬ ਸਧੂ ਬੋਲੈ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ॥ ਸਾਧੂਕਾ ਬੋਲਯਾ ਬਿਰਥਾ ਨ ਜਾਇ ਅਬਵੋ ਬਚਨ ਫਲਨੇ ਲਾਗੋ ਹੈ ਤਬਕਿਸੇਨੇ ਸੰਤਹੁ ਪਾਸਭੀਆਇਕੇ ਕਹਦੀਆਂ ॥ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਹਯਾ ਵਲਾਇ ਕਰਕੇਕੇਹਮਨੇਤੋ ਕਹਯਾਥਾ ਕੇਨਿਰਅਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਭਜਨ ਕਰੋ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਥੋੜੇਹੀ ਦਿਨ ਮੈ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਮਾਰੇਗਏ ਵਹੁਵਿਚਾਰਯਾਂ ਰੰਡਯਾਂ ਬਿਧਵਾ ਹੀ ਹੋਜਾਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ॥

ਤਦਅਨੰਤ੍ਰਅਜੀਤਸਿੰਘਕੇਬਸਤ੍ਰਸਾਥ ਅਜੀਤਸਿੰਘਕੀਸਿਖਣੀਸਤੀਹੋਣੇਕੇ ਸਮੇ ਅਪਨੀ ਮਾਈ ਸਾਸੂ ਕੀ ਭੁਜਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੇਹਸਤਕਮਲਮੈਲਾਗੀਪਕੜਾਵਨੇਕੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਅਬ ਇਨਕੀ ਬਾਹਾਂ ਆਪਕੇਹਾਥ ਮੈਹੈ ਇਨਕੀ ਸਰਮ ਲਾਜ ਅਬ ਆਪਕੋ ਹੈ ਯੇਨਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰਕਰਕੇ ਆਪ ਇਨ ਸਰਣਾਗਤੋਂਕੀ ਰਖਯਾਕਰੋਗੇ ॥ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਕੀ ਸਿਖਣੀ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆ॥ ਦੇਖੋਹਮ ਕਿਲਾਕੋਟ ਸੈਨਾਖਜਾਨਾ ਤੋਪਖਾਨਾ ਤੋ ਕੁਛ ਰਖਤੇਹੀਨਹੀਹੈਂ ਹਮਸਾਧੂਲੋਕਹੈਂ ਕੋਈਆਟਾਦਾਣਾ ਲਜਾਤਾਹੈ ਔ ਕੋਈਖਾਇਜਾਤੇਹੈ ਏਕ ਪਕਾਨੇਕੀ ਮੇਹਨਤ ਹਮਕੋ ਕਰਨੀਪਰਤੀਹੈ॥ ਅਛਾਤੁਮ ਸਰ ਕਾਰ ਸੇਡਰਕ ਜੋਹਮਾਰੀਸਰਣੀ ਆਇਪੜਯਾਂ ਹੋ ਹਮਾਰੀ ਸਰਣਕਯਾਪੜਯਾਹੋ ਹਮਾਰਾ ਸੀਸ ਹੀ ਲੇਨੇ ਆਈਆਂਹੋ ਅਛਾ ਅਬ ਜੋ ਭਗਵੰਤ ਕਰੇ ਅਬ ਸਿਰਕੇ ਸਾਥਹੀ ਬਾਹਾਂ ਦਿਤਯਾਂ ਜਾਹਿਗੀਆਂ॥ ਐਸੇਬਚਨਬਿਲਾਸਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਕਰੁਣਾਕੇ ਰਸਕਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰਕਮਲ ਜਿਨਕੇ ਪੂਰਣਹੋਗਏਹੈ ਐਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਕੀ ਸਿਖਣੀ ਕੋ ਸਤੀ ਹੋਣੇ ਕੀ ਆਗਯਾ ਦੇਦੇਤੇਭਏ॥ ਅਜੀਤਸਿੰਘਕੀ ਸਿਖਣੀਕੋਬਡਾ ਭਾਰੀਡਰਥਾ ਜੋਰਾਜੇਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਹਥਆਇਜਾਤਯਾਂ ਤਬਬੁਰੀ ਦੁਰਦਸਾਕਰਤਾ॥ ਸਤੀਹੋਣੇਵਾਸਤੇ ਜਬਚਲੀਹੈ ਤਬ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇਜੇਤੂੰਡੋਗਰੇਕੇ ਡਰਕਰਕੇ ਸਤੀਹੋਤੀਹੈਂ ਤੋਮਤਹੋਵੈ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਜੈਸੇਸੰਤਹੁਕੇ ਸੰਗਮੈ ਧਮਦੂਤਕਾ ਡਰ ਭੈ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ਤੈਸੇਡੋਗਰੇਕਾ ਭੀ ਈਹਾਂਭੈਨਹੀਹੈ ਹਜੂਰਕੇਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਰਦਾਰਨੀ ਨੇਕਹਯਾ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਮੇਰੇਪਤੀਨੇ ਰਾਜਘਾਤ ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤ ਆਦਿਕਬਡੇ ੨ ਘੋਰਪਾਪਕੀਏਹੈਂ ਔ ਅੰਤਸਰੀਰੋਨੇ ਭੀ ਬਿਨਸਣੇਹੈ ਮੇਰਾ ਪਤੀਤਾਂ ਪਾਪਕੀਪੋਟ ਬਾਂਧਕੇ ਸਿਰਪਰ ਲੇਗਯੋਹੈ ਉਸਵਾਸਤੇ ਮੈਤੋ ਪੁੰਨਕੀਪੋਟ ਬਾਂਧਕੇ ਲੇਜਾਵਹੁ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਹਕੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਯਾਲੈਕੇ ਸਤੀਹੋਣੇ ਅਰਥ ਚਲੀ॥ ਦੋਦਾਸਜਾਂਤੇ ਏਕ ਆਪਤੀਨੇ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਸਰਾਇਕੇ ਪਛਮਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਕਿੰਚਤਦੂਰ ਬਢਕੇ ਸਤਜਾਂਹੋਤਯਾਂ ਭਯਾਂ॥ ਇਸਤ੍ਰੀਂਕੇ ਹਠਦੇਖੋ ਜੋਜੀਵਤੇਜੀਵ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀਅਗਨਿ ਮੈਪੈਂਠਕੇ ਜੀਵਤੇਸਰੀਰ ਕੋ ਜਲਾਇਦੇਤਯਾਂਹੈ॥ ਇਸਤ੍ਰੀਂਜੈਸਾ ਅਬਲ ਕਾਯਰਭੀਕੋਈ ਨਹੀ ਔਇਸਤ੍ਰੀਂ ਜੈਸਾਹਠੀਭੀ ਕੋਈਨਹੀਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ॥ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਿਖਣੀਨੇਕਹਯਾ ਜੋਮੈਅਪਨੇ ਪਤੀਵਾਸਤੇ ਪੁਨਯੋਂਕੀਪੋਟ ਬਾਂਧਕੇਲੇਚਲੀ ਹੂੰ॥ਜਬ ਦੂਸਰੇਕੇ ਪੁਨਯਪਾਪਰੂਪ ਕਰਮਕੀਏਹੂਏ ਦੂਸਰਾਭੋਗੇਗੇ॥ ਤਬ ਐਹਿਕਰ ਕਰੈ ਸੁਐਹਿ ਕਰ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ਨ ਪਕੜੀਐ ਕਿਸੈ ਥਾਇ॥ ਦੂਸਰਾਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈਭੀ ਐਸੇਸੁਣਨੇਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਪਤਿ ਅਤਿ ਪਾਪੀਭੀਹੋਵੈ ਪੁਨਾ ਉਸਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਉਸਕੇ ਸਰੀਰ ਸਾਥਸਤੀ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਜਿਤਨੇ ਸਰੀਰਕੇ ਰੋਮਹੈਂ ਉਤਨੇ ਬਰਸਦਿਬਯਆਨੇਉਸਪਤੀ

ਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਦਿਬਯ ਸੁਖ ਭੋਗਤੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਐਸਾਹੀਹੈ ॥ ਤਬ ਬੇਦ ਮਹਾਰਾਜ
ਕਾ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੁਤਿਃ ॥ ਪੁਨਯੋ ਵੈ ਪੁਨਯੇਨ ਕਰਮਣਾਭਵਤਿ ਪਾਪੋਵੈ ਪਾਪੇਨ
ਕਰਮਣਭਵਤਿ॥ ਇਸਵੇਦਕੇ ਵਚਣਸਾਥ ਔਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਵਚਨਸਾਥ ਭੀ
ਵਿਰੋਧ ਆਵੇਗੋ ॥ ਦੂਸ੍ਰਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹਾਨੀਅ ਕ੍ਰਿਤ ਅਭਯਾਗਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਰਬਤ੍ਰਹੀ ਆਵੇਗੋ
ਤੀਸਰਾ ਵਿਰੁਧ ਵਚਨ ਕਹਨੇਵਾਲੇ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਹੀ ਬੰਚਕ ਨਾਸਿਤਕਕੇ ਗ੍ਰੰਥੋਂਕੇ ਸਮਾਨ
ਅਪ੍ਰਮਾਣਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੈਂਗੇ ॥ ਚੌਥਾ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਆਪ੍ਰਮਾਣ ਹੋਣੇਸੇ ਵੇਦੋਕਤ
ਜਿਤਨੀਕ ਲੌਕਿਕ ਮਿਰਜਾਦਾਹੈ ਸਾ ਸਾਰੀਹੀ ਵਿਪਰਜੇਹੋ ਜਾਇਗੀ ॥ ਉਤਰ॥ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਕਹਣਾ ਭੀ ਠੀਕ ਹੈ ਔਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਕਹਣਾ ਭੀ ਠੀਕ ਹੈ
ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀ ਆਵਤੋਹੈ॥ ਵੇਦਾਂਤ ਭਾਗ ਵੇਦਕਾ ਔ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰਕਾ ਯੇਹਮਤ
ਹੈ ਕੇ ਜਿਤਨੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀਹੈ ਸੋਸਾਰੀਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇਕਲਪੀਹੋਈਹੈਜਬ ਅਪਨੇ ਸੰਕਲਪ
ਕਰਕੇ ਕਲਪਤਹੀ ਸੰਸਾਰਹੈ ਤਬਵਹੁਯੋ ਖਿਤਾ ਅਪਨੇ ਸੰਕਲਪਰਚਿਤਪੁਰੁਖਕੋ ਸ੍ਵਰਗ
ਕੋ ਲੇਜਾਤੀ ਹੈ ਸੁਖ ਭੋਗ ਵਾਸਤੇ ॥ ਔਜਿਸਜੀਵਨੇ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹੈਂ ਉਨ ਪਾਪ
ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਵਹੁਜੀਵ ਸੰਕਲਪ ਰਚਿਤ ਨਰਕ ਕੋਹੀ ਭੋਗਤੋਹੈਪਾਪਕੇਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੇ
ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਅਪਨੇ ਪੁਨਯ ਕਰਮ ਕੇ ਨਿਸਚੇ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇਪੁਨਯਵਾਨਸ੍ਵਰਗ
ਸੁਖਹੀ ਭੋਗਤੋਹੈ ਸ੍ਵਸੰਕਲਪ ਰਚਿਤ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਪੁਰ ਅਪਨੇ ਸੰਕਲਪ ਰਚਿਤ ਹੈ
ਜੈਸੇ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਸ੍ਵਸੰਕਲਪ ਰਚਿਤ ਹੈ ਜੈਸੇਏਕਹੀਸਰੀਰਮੇਅਨੇਕਜੀਵੋਂਕੋ ਸ੍ਵਸੰਕਲਪ
ਰਚਿਤ ਮਾਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭਰਤਾ ਭਾਰਯਾਦੀਅਨੇਕਭਾਵਨਾ ਹੋਤਜਾਂ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸੰਕਲਪ
ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਏਕ ਸਰੀਰ ਭਿਨ ਭਿਨ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਹੋਇਕੇ ਦਿਖਾਈਦੇਰਹਯੋਹੈ॥
ਤਥਾਚ ਗੁਰੂਵਾਕਯੰ॥ਹਰਣ ਭਰਣ ਜਾਕਾਨੇਤ੍ਰ ਫੇਰ॥ਤਿਸਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਨ ਜਾਨੇ ਹੋਰ॥ ਹਰਣ
ਨਾਮ ਹਰ ਲੇਨੇ ਕੋ ਲੀਨ ਕਰਲੇਨੇ ਕੋ ਹੈ ॥ ਭਰਣ ਨਾਮਭਰ ਦੇਨੇਕੋ ਰਚਕੇ ਵਿਸ੍ਵ ਕੋ
ਪਾਲਨੇਕੋ ਹੈ ਅਰਥ ਯੇਹ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਫੁਰਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਰਚਯੋਜਾਤੋਹੈ ਔ
ਸੰਕਲਪ ਕੇਲੀਨ ਹੋਨੇ ਸਾਥ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੋਹੈ ॥ ਮਨ ਉਨ ਮੇਖ ਜਗਤ
ਭਯੋ ਬਿਨ ਉਨ ਮੇਖਨਸਾਇ ॥ਕਹੁਜਗਤਕਤਸੰਭਵੈਮਨਹੀਜਹਾਂਬਿਲਾਇ।ਇਤਯਾਦੀ॥
ਬਚਨੋ ਮੈਸਪਸਟ ਕਹਯੋ ਹੈ ਕੇ ਮਨਕੇ ਉਠਨੇ ਕਰਕੇ ਫੁਰਣੇ ਕਰਕੇ ਜਗਤ ਭਾਸਤੋਹੈ
ਨ ਫੁਰਣੇ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਭਾਸਤੋਹੈ ਜਹਾਮਨਹੀਹੈ ਨਹੀਹੈ ਤਹਾ ਜਗਤ ਭੀ ਨਹੀਹੈ॥ਜੈਸੇ
ਬੀਜਕੇ ਅਭਾਵ ਹੋਣੇਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਨਹੀ ਹੋਤੋਹੈ ਤਦਵਤ॥ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ ਜੀਕੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਭੀ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀ ਆਵਤੋਹੈ॥ਸਰਬੰ ਸੁਸਟੂਤਰੰ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਭਲਾ
ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਸਰਬਗਯ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਯ ਪੁਨਾਸੰਤਮ ਹਾਤਮਾ

ਵਿਵਹਾਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਭੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਾਨ ਤੇਥੇ ਪੁਨਾਦੂਧਕੋਔਕਾਜੀਕਾਕਜ਼ਾ ਮਲਹੈ ਹੈਸੋਂਕਾ ਔਕਾਕੋਂਕਾਕਜ਼ਾਮੇਲਹੈਤਿਸਰੀਤੀ ਸੇ ਸੰਤੋਕਔਗ੍ਰਹਸਥੋਂਕਾਤਿਸਮੈਭੀਫਿਰ ਰਾਜ ਸੀਲੋਂਕੋਕਾ ਕਜ਼ਾ ਮੇਲ ਹੈ॥ ਤਿਸਮੈ ਭੀ ਵਹੁਰਾਜਾਕੇ ਅਪ੍ਰਾਧੀਕੀਆਂ ਭਾਰਜਾਥੀ ਕੇਵਲ ਉਪਾਧੀਕਾ ਘਰ ਯੇਹ ਸੰਤਰੂਪ ਮਹਾਤਮਾ ਅਤਜ਼ੰਤ ਅਚਾਹ ਜਿਨਕਾ ਕਿਸ ਕਿਸਾਥ ਕੁਛ ਰਾਗ ਦ੍ਵੇਖ ਨਹੀ ਮਹਾਸਮਦਰਸੀ ਸੀਤਲਹਿਰਦੈ ਉਦ੍ਵੇਗਵਰਜਿਤ ਬਡੇ ਉਦਾਰਆਤਮਾ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਕਜ਼ਾ ਬਾਤ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਕੁਤਜ਼ੋਂਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਕੇ ਰਾਜ ਕੀਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀਹੈ ਜੈਸਾਖਜ਼ਾਤ ਇੰਦ੍ਰਭੀ ਆਇਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਕੇ ਚਲੋ ਮੇਰਾ ਰਾਜ ਸਾਰਾ ਆਪਭੋਗੋ॥ ਤਬਭੀ ਵਹੁ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਹਜੂਰਕੇ ਪਾਸ ਰਹਣੇਵਾਲੇ ਸਿਖ ਸੰਤ ਉਨਕੀ ਕਜ਼ਾਕਜ਼ਾ ਮਹਿਮਾ ਕਹਨੀ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਵਿਰਕਤ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਹੋਕੇ ਭੀ ਫਿਰ ਕਿਉ ਐਸੀਕੁਤਸਿਤ ਉਪਾਧੀਕੋ ਅਸ੍ਵਾਦੀਆ॥ ਫਿਰ ਕੋਈ ਤੋਪਖਾਨ ਖਜਾਨਾ ਸੇਨਾ ਕਿਲੇ ਕੋਟ ਨਹੀ ਰਾਖਤੇਥੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰਬਕਾ ਬਚਾਉ ਰਹਤੇ॥ ਇਸੀ ਮੈਂ ਕੋਈ ਕੁਛਤਰਕਣਾ ਕਰਤੇਹੈਂ ਔਕੋਈ ਕੁਛਤਰਕਣਾਕਰਤੇਹੈਂ॥ ਕੋਈਕਹਤੇਹੈਂ ਪੂਰਬ ਗੁਰੂਓਂਕੇ ਸਮਾਨ ਯੇਹਭੀ ਆਪਕੋ ਪੁਜਾਯਾਚਾਹਤੇਹੈ ਕੋਈ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇਅਪਨੇ ਪਾਸਬੀਸ ਪਚੀਸਹਜਾਰ ਆਦਮੀ ਕੀਭੀੜ ਦੇਖਕੇ ਸਿਖੋਂਕੇ ਰਾਜਕੇਲੇਨੇਕੀ ਯੇਹਇਛਾਰਖਤੇਹੈਕੋਈ ਕਹਤੇਹੈਕੇ ਬਡੇਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਇਨਕਾ ਰਾਜੇ ਕਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈ ਕੋਈ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਆਪ ਕੋ ਬਡੇ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਮਾਨਤੇਹੈ ਕੋਈ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇਯੇ ਬਡੇ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਇਨਪਰ ਚਢਕੇ ਆਵੇਗੇ ਤਬ ਤਿਸਕੀਤੋਪੋਂਮੈਪਾਨੀ ਡਾਰਦੇਵੈਗੇਕੋਈਕਹਤੇ ਹੈ ਯੇਹ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਪੈ ਭਰੋਸੇਰਖਤੇਥੇ ਕੇ ਯੇਹ ਸਿਖ ਹਮਾਰੇ ਪਰਹਾਥਨਹੀ ਉਠਾਵੈਗ ਐਸੀ ੨ ਤਰਕਣਾ ਕੋਈ ੨ ਅਭਾਗੀ ਕਰਤੇਹੈ ਜੌਨਸੇ ਮਹਤ੍ਵ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਐਸੀ ਉਪਾਧੀਮੈ ਸੇ ਕਜ਼ਾ ਲੇਨਾ ਥਾ॥ ਉਤਰ॥

ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕਹਤੇਹੋ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਾਮਰਥ ਸੋਯਥਾਰਥ ਐਸੇ ਹੀ ਸਾਮਰਥਵਾਨਥੇ॥ਪਰੰਤੂ ਮਿਰਜਾਦਾਪੁਰਖੋਤਮ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਧਰਮਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾਕਾ ਤਜ਼ਾਗਕਰਦੇਤੇ॥ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਭਾਗਵਤਮੈਲਿਖਜ਼ੋਹੈ ਜਬਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਕੇਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਬਜ੍ਰ ਅਰਥੀਹੋਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਦਧੀਚੀਰਿਖੀਕੀ ਸਰਣਗਯਾਹੈ ਤਬਸਰਣਾਗਤਇੰਦ੍ਰਕੋਦਧੀਚੀ ਰਿਖੀਨੇਸਰੀਰਦੇਦੀਆਥਾ॥ ਪ੍ਰਸਨ॥ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰ ਕੌਨਥੇ ਔ ਕੈਸੇ ਹੂਆਹੈ ਇੰਦ੍ਰਕਾ ਔ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਕਾ ਯੁਧਕੈਸੇ ਹੂਆਹੈ॥

ਉਤ੍ਰ॥ ਐਸੇ ਭਾਗਵਤਮੈਪ੍ਰਸੰਗ ਆਵਤੇਹੈ॥ ਏਕ ਸਮੇਦੇਵਤਾ ਔਦੈਤਹੁਕਾਬਡਾ ਘੋਰ ਯੁਧਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਹੂਆਤਬ ਅਪਨੀ ਜੈਅਰਥੀਇੰਦ੍ਰਨੇਤਵਸ੍ਰਾਕੇਪੁਤ੍ਰਵਿਸ੍ਵਰੂਪਤ੍ਰਿਸਿਰੇਕੋ ਪ੍ਰੋਹਤ

ਬਨਾਇਕੇ ਯਗ੍ਯਕਰਾਨੇ ਲਾਗਾ ਤਿਸਵਿਸ੍ਵਰੂਪਕੇ ਤੀਨ ਸਿਰਥੇ ਔ ਯੇਹਵਿਸ੍ਵਰੂਪ ॥
ਜਬ ਦਵਤ੍ਯੋਕੀਜੀਤਵਾਸਤੇ ਅਗਨੀਮੇਆਹੂਤੀ ਦੇਨੇਲਾਗਾ ਤਬ ਗੁਪ੍ਤਹੋਕੇ ਦੈਤ੍ਯੋਨੇਵਿਸ੍ਵ
ਰੂਪਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਹੇ ਦੋਹਿਤ੍ਰ ਕੁਛ ਹਮਾਰੀਓਰਭੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਰਖਣੀ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਬਲੀਭੇਟ
ਇਸਕੂੰਦੈਤਦੇਗਏ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਵਿਸ੍ਵਰੂਪਦੋਮੁਖਕਰਕੇ ਤੋ ਇੰਦ੍ਰਕੀਜੈ ਅਰਥ ਅਹੂਤੀ
ਅਗਨੀਮੈਪਾਵੈ ਔ ਇਕ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਦੈਤਹੁਕੀਜਅਰਥ ਅਗਨੀਮੈ ਗੁਪਤਹੀਵੈਦਕਮੰਤ੍ਰ
ਪਢਕੇ ਆਹੂਤੀਡਾਰੈ। ਜਬਦੇਵਤਾਔਦੈਤਯੁਧਕਰੈਤਦਦੈਤਯੁਧਮੈਹਾਰੈ ਨਹੀਂ॥ਤਬ ਇੰਦ੍ਰਨੇ
ਅਸਚਰਯਹੋਕੇ ਵਿਚਾਰਕ੍ਯਾਕੇਕ੍ਯਾ ਕਾਰਣਹੈਜੋਦੈਤ ਹਾਰਤੇ ਨਹੀਹੈ ॥ ਤਬ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮਿਤਾ
ਸੇਇੰਦ੍ਰਨੇਦੇਖ੍ਯਾ ਜੋ ਵਿਸ੍ਵਰੂਪਦੈਤਹੁਕੇਅਰਥਭੀ ਆਹੂਤੀ ਦੇਤੋਹੈ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰਨੇਕੋਪ ਕਰਕੇ
ਵਿਸ੍ਵਰੂਪਦੈਤਹੁ ਕੇ ਅਰਥਭੀਆਹੂਤੀਦੇਤੋਹੈਤਬਇੰਦ੍ਰਨੇਕੋਪਕਰਕੇ ਯਗ੍ਯਕੁੰਡਮੈਵੈਦਕਮੰਤ੍ਰ
ਯੁਕ੍ਤਆਹੂਤੀਦੇਕੇਐਸਾਪੁਰੁਖਪੁਤ੍ਰਭਾਵਨਾਕਰਕੇਉਤਪਤਕੀਆਜੋਏਕਬਾਣਭਰਪ੍ਰਤੀਦਿਨ
ਵਧਜਾਵੇਬਡਾਭਯਾਨਕ ਜਿਸਕਾਆਕਾਰਹੈ ਵਹੁਜਬਚਲਤੋਹੈਤਬ ਧਰਣੀ ਥਰ ੨ਕਾਪਨੇ
ਲਗਜਾਵੇ॥ਬਹੁਤਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਉਸਕਾਸਰੀਰਬਢਤਾਚਲਾਗਯਾਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀਸਰੀਰਮਾਤ੍ਰ
ਕਛ ਜੋਉਸਕੇਹਾਥਆਜਾਵੇਸੋਸਰਬਮੁਖਮੈਡਾਰਤੋਜਾਵੇਦੈਤਦੇਵਤਾਮਾਨੁਖਉਸਕੋਤੋਬਹੁਤ
ਉਤਮ ਭੋਜਨਹੂਆ ॥ ਯੁਧਕਾਲ ਵਿਖੇਦੇਵਤਾਲੋਕੋਕੋ ਐਸੇਚਾਬਤੋਜਾਵੇ ਜੈਸੇ ਮਲਵਈ
ਮੋਠਬਾਜਰੀਕੇ ਦਾਣੇਭੁਖੇਚਾਬਤੋਹੈ॥ ਤਿਸਕੇ ਯੁਧਸੇ ਦੇਵਤਾ ਐਸੇਭੈਭੀਤਹੋਕੇ ਭਾਗੇਜੈਸੇ
ਮਾਰੇ ਪਵਨਕੇਬੇਗਕੇ ਤਥਾ ਧੂਮਕੇਬੇਗਸੋ ਮਛਰ ਉਡਜਾਤੇਹੈ ਯਥਾ ਧੂਮ੍ਰਪਾਨਕੇ ਧੂਮਸ
ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਤਦ ਉਡਜਾਤਹੈਤਦਵਤ॥ ਪੁਨਾਸਰਬਦੇਵਤਾਭਾਗਕੇਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਨਾਰਾ
ਯਣਕੀ ਸਰਣਿਗਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣੀ ਜੀ ਨੇ ਆਗ੍ਯਾ ਦਈਏਕੇ ਹੇਇੰਦ੍ਰਤੁਮ
ਦਧੀਚੀਰਿਖੀਕੀ ਅਸਥਯੋਕਾ ਬਜ੍ਰਬਨਾਇਕੇ ਉਸਕੇ ਮਾਰੈਗਾ ਤਬਵਹੁ ਬ੍ਰਿਤਾਸਰਦੈਤ
ਮਰੈਗਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਉਸਨੇ ਨਹੀ ਮਰਣੇਹੈ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਕੀਆਗ੍ਯਾ
ਪਾਇਕੇ ਇੰਦ੍ਰਦਧੀਚਿਰਿਖੀਪਾਸ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜਾਚਕ ਬਨਕੇਰਿਖੀਸੇ ਸਰੀਰ ਜਾਇਮਾ-
ਗ੍ਯਾ ਹੇ ਰਿਖੇਹਮਆਪਕੀਸਰਣ ਹੈ ਹਮਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਕੀਰਖ੍ਯਾਵਾਸਤੇ ਤਥਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕੇ
ਹਿਤਅਰਥ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਹਮਕੋਦੇਵੋ ॥ ਤਬਰਿਖੀਨੇ ਹਸਕੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਹੇ ਇੰਦ੍ਰ ਜੈਸੇ
ਤੁਮਕੋ ਅਪਨਾ ਜੀਵਨਾ ਪ੍ਰਿਯਹੈਤੈਸੇਸਰਬਜੀਵੋਕੋ ਅਪਨਾ ਜੀਵਨਾ ਪ੍ਯਾਰੇਲਾਗਤੋਹੈ ਤੈਸੇ
ਹਮਕੋਭੀ ਅਪਨੇਜੀਵਨੇਪ੍ਯਾਰੇਲਾਗਤੋਹੈ ਭਲਾ ਕਹੋਤੋ ਆਪਮੂਏਜਗਪਰਲੈ ਅਪਨੇ
ਜੀਵਨੇਸੇਹੀ ਸਾਰੇਜਗਤਜੀਵਤੋਹੈ ॥ ਫਿਰ ਹਮਕੈਸੇ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਤੁਝਕੋਦੇਵੈ ॥ ਤਬ
ਪੁਨਾ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਹੇ ਰਿਖੇ ਜੈਸੇ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੇਵਲਪਰੋਪਕਾਰਾ
ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਨਾ ਕੇਅਪਨੇ ਸ੍ਵਾਰਥਵਾਸਤੇ ॥ ਪਰੋਪਕਾਰਾਰਥਾਯਸਜਨਾਨਾਂ ਸੰਭਵ ॥ ਆਪਤੋ

ਸਦਾਹੀ ਬਿਦੇਹਰੂਪਹੈ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇਜੈਸੇਗ੍ਰਿਹਸਥੋਂਕੇਉਧਾਰਵਾਸਤੇ ਹੀ ਆਪਕਾਵਿਗ੍ਰਹ ਧਾਰਨੇਕਾਪ੍ਰਯੋਜਨਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕਇੰਦ੍ਰਕਾ ਔ ਦਧੀਚੀਰਿਖੀਕਾ ਬਹੁਤਸਾ ਸੰਵਾਦਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਦਧੀਚੀਰਿਖੀ ਨੇ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਅਰਥ ਦੇਦੀਆ ਪੁਨਾ ਇੰਦ੍ਰਨੇਭੀ ਦਧੀਚੀਰਿਖੀਕੇ ਹਾਡੋਕਾ ਬਜ੍ਰਬਨਾਇ ਕਿ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਕੇ ਸਾਥਯੁਧਕੋ ਕਰਕੇ ਬਜ੍ਰਸੇ ਸਰਬਦੇਵਤੋਕੋ ਮਾਰ ਭਗਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਸੇ ਯੁਧਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰਰਿਖੀਕੀ ਅਸਥਯੋਂਕਾਬਨਾ ਹੂਆ ਅਮੋਘਸਸਤ੍ਰ ਬਜ੍ਰਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰ ਕੇ ਕੰਠ ਪਰਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਚਲਾਯਾ ॥ ਸੋਬਜ੍ਰਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਕੇ ਗਲੇਕੋਏਕ ਸਾਲਭਰ ਬਡੇ ਬੇਗ ਸੇ ਕਾਟਤਾ ਰਹਯਾ ਤਬਸਾਰਾ ਕਾਟਿਆ ਗਯਾ ਇਤਨਾਮੋਟਾ ਤੋ ਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਕਾਰ ਗਲਾ ਹੋਗਯਾਥਾ ਤਬਔਰਬਾਕੀ ਕੇਬ੍ਰਿਤ੍ਰਾਸੁਰਕੇਸਰੀਰਕੀ ਕਯਾਕਥਾਹੈਪ੍ਰਯੋਜਨਯੇਹਕੇ ਸਰਣਾ ਗਤ ਇੰਦ੍ਰਕੋ ਦਧੀ ਚੀਰਿ ਖੀਨੇ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਦੇਡਾਰਯਾਪਰੰਤੂਨਿਰਾਸਨਭੇਜਯਾ ਤੈਸੇਹੀ ਸਿਵੀਰਾਜਾਨੇ ਬਾਜਸੇ ਡਰਤੇ ਹੂਏ ਕਪੋਤਕੋ ਗੋਦਮੇ ਆਇ ਪਰਨੇਸੇ ਉਸਕੇ ਬਦਲੇ ਅਪਨੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਕਾ ਮਾਂਸ ਉਤਾਰਕੇ ਦੇਦੀਆ ਬਾਜਕੋ ਪਰੰਤੂ ਸਰਣਿਆਏ ਕਬੂਤ੍ਰਕੋ ਨ ਦੀਆਯੇਹਸਾਰੀ ਕਥਾਉਪਰਲਿਖਆਏ ਹੈ ਇਸਲੀਏਈਹਾਂ ਵਿਸ੍ਤਾਰਨਹੀ ਕੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਅਮਰਨਾਥਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨਾਵੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀਕੀ ਸਰਣਿ ਆਏ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਜਬ ਔਰੰਗ ਜੇਬ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨਕਰਣੇ ਅਰਥ ਸਵਾ ੨ ਮਣ ਜਨੇਊ ਉਤਾਰਤਾਥਾ॥ ਤੇ ਕਾਜੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰਯਾਦਿਕੋਕੇ ਮਾਥੇ ਪਰਸੇ ਤਿਲਕਜ ਬਾਨਸੇ ਚਾਟ ਲੇਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬਰਨ ਤੁਰਕ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸਰਣਾਗਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਅਪਨਾਸੀਸ ਦੇਕੇ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀਸੂਰਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਆਦਿਕ ਗ੍ਰੰਥੋਮੇ ਬਹੁਤਹੀ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਲਿਖ੍ਯੇਹੈਯਾਂਤੇਈਹਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀ ਕੀਓਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਇਸੀ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੀਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਨੁਸਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀਨੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਸਰਬਸ੍ਵਪੁਤ੍ਰ ਦਾਰਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਧਰਮ ਅਰਪਣ ਪਰਲਗਾਇਦੀਓਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇਭੀਸਰਣਾ ਗਤੇ ਕੋ ਨਹੀ ਤਯਾਗਯੋ ਹੈ ॥ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਣਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਰਣਾਗਤ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈ ॥ ਸਰਣਿ ਆਏਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਦੇਤੇਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖ ਮਹਾ ਪਾਪੀਹੋਤੇ ਹੈ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰੁਖੋਤਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸੇ ਸਰਬਗ ਹੋਕੇ ਕੈਸੇ ਤਯਾਗ ਕਰਤੇ ਇਤਰਸਮਾਨ ਜੀਵਭੀ ਸਰਣਾਗਤ ਕਾ ਤਯਾਗ ਨਾਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਤਬ ਏਹ ਕੈਸੇ ਕਰੇ ॥ ਇਸੀਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਵਯੰਭੂਮਨੁਜੀਕਾਭੀਪ੍ਰਮਾਣਹੈ॥

ਲੋਭਾਦਵਾ ਅਥ ਭਯਾਦਵਾਪੀ ਯਸ ਤਯੇਤ ਸ਼ਰਨਾਗਤੰ।ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਯਾ ਸਮੰਪਾਪ ਮਾਹੁਰ ਮਨੀਸ਼ ਨਾ ॥ ਲੋਭੇਤੀ॥

ਲੋਭਸੇਅਥਵਾ ਪ੍ਰਬਲਸਤ੍ਰਕੇ ਡਰਸੇ ਅਥਵਾ ਔਰਪੁਰੁਖ ਅਪ੍ਰਾਧ ਆਦਿਕਿਸੀਨਿ ਮਿਤ ਸੇ ॥ ਜੋ ਪੁਰੁਖ ਸਰਣ ਆਂਏਹੁਏਕਾ ਆਸਰਾ ਅਪਨੇਪ੍ਰਾਣਾਂਤਪ੍ਰਯੰਤ ਹੋਤੇਹੈ ਸਰਣਾਗਤ ਕੋ ਜਵਾਬ ਦੇਦੇਤੇਹੈ ਅਥਵਾ ਤਿਸ ਕੋ ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਹਾਥ ਪਕੜਾਇਦੇਤੇਹੈ ।।ਤਬ ਤਿਸਪੁਰੁਸ਼ ਕੋ ਵੇਦ ਵਿਤ ਬਹਮਹਤਯਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾ ਘੋਰ ਪਾਪ ਹੋਵੇਗੋ॥ ਅਰਥਾਤ ਚਾਰੋਵੇਦੋਂਕੇ ਗਯਾਤਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਕੇ ਮਾਰਨੇ ਜਿਤਨਾ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਮਹਾਪਾਪ ਹੋਵੇਗੋ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ॥

ਬਾਲਘਨਾਂਸ੍ਰਕ੍ਰਿਤਗਨਾਸ੍ਰ ਵਸੂਧਾਨਪੀ ਧਰਮਤਾ ਸ਼ਰਨਾਗਤ ਹੰਤ੍ਰੀਸ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੰਤ੍ਰੀਸ੍ਰ ਸੰਵਸੇਤ੧ ॥ ੯ ॥ ੧॥ ਅਧਯਾਯ ੧੧॥

ਜੋ ਬਾਲਘਾਤੀਹੈ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਸਰੀਕੇ ਸੇ ਅਥਵਾ ਬਾਲਕੋ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾ ਮਾਕੇ ਮਾਤਾ ਪਰਮਾਤਾ ਕੇ ਵੈਰਸੇ ਬਾਲਕ ਕਿ ਮਾਰਣੇ ਵਾਰੋਹੈ ॥ ਔਰ ਜੋ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਜੋਕੀਏ ਹੁਏਉਪਕਾਰਕੋ ਨ ਜਾਨੇ ਉਪਕਾਰ ਕਰਤਾ ਊਪਰ ਉਲਟਾ ਅਪਕਾਰ ਕਰੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਤਘਨਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਖਾਮੈ ਤਿਸਕੋ ਅਕਿਰਤਘਨ ਕਹਤੇਹੈ ੨ ਤੀਸਰੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਘਾਤੀ ਚਾਹੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਯਭਿਚਾਰਿਣੀਭੀ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾਬੋਲਾਵਿਗਾੜਆਦਿਚੋਰੀ ਚੁਗਲੀ ਨਿੰਦਾਆਦਿਕ ਦੋਸੋਕਰਕੇ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਵੇਭੀ ਤਥਾਪੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਬਧਹੈ ਮਾਰਣੇ ਯੋਗਯ ਨਹੀਹੈ ਕਿਤੂ ਤਯਾਗਦੇਣੇ ਯੋਗਯਹੈ ॥ ਜਿਸਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀਕਾ ਘਾਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੋਵੇ ੩॥ ਚਤੁਰਥ ਸਰਣਾਗਤ ਘਾਤੀਸਰਣ ਆਇਹੂਏ ਜੀਵਕੀ ਜਿਸਨੇ ਰਖਯ ਨ ਕਰੀਹੋਵੈ ॥ ਸ਼ਰਣਾਗਤ ਕਾ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕੀ ਰਖਯਾਵਾਸਤੇ ਅਥਵਾਂ ਧੰਨਕੇ ਨਾਸਕੇ ਭੈਸੇ ਅਥਵਾ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਮਾਦਸੇ ਸਰਣਾਗਤਕੋ ਤਿਸਕੋ ਸਤ੍ਰਕੇ ਹਾਥ ਪਕੜਾਦੇਵੇ ਅਥਵਾ ਆਪਧਨਕੇ ਲੋਭਕਰਕੇ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਦੇਕੇ ਮਾਰਦੇਵੇ ॥ ਮਨੁਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ ਕੇ ਇਨ ਚਾਰੋ ਪਾਪਯੋਂਕੇ ਸਾਥ ਸੰਗ ਨ ਕਰੇ ॥ ਜੇ ਚਾਰੋ ਪਾਪੀ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਵਿਧੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸਾਥ ਜਪ ਦਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀਕਾ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਉਪਾਯੋਕਰਕੇ ਸੁਧਕੀਏ ਗਏਹੋਵੈਮਨੁਜੀਕਾ ਹੁਕਮਹੈ ਕੇ ਤੌਭੀਇਨਕਾਸੰਗ ਨ ਕਰੇਏਕ ਪੰਕ੍ਤੀਮੈਬੈਠਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥਖਾਨ ਪਾਨ ਆਦਿਕ ਨ ਕਰੇ ॥ ਮਾਰੇਲੋਭਕੇਤਿਸਕੇਸਾਥਲੇਨਦੇਨਆਦਿਕ ਵਿਵਹਾਰਭੀ ਨ ਕਰੇ ॥ ਦੇਖੋਕੇਮਹਾਭਾਰਤਕੇ ਯੁਧਮੈ ਪਿਛਲੇਜਨਮਮੈਸਿਖੰਡੀਕੇਇਸਤ੍ਰੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਧਰਮਵੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਭੀਖਮਜੀਨੇ ਤਿਸਕੋ ਯੁਧਮੈ ਨਹੀਮਾਰਾ ਸਿਖੰਡੀਕੇ ਉਪਰ ਦੇਵਬ੍ਰਤ ਗੰਗਾ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਸਸਤ੍ਰਨਹੀ ਚਲਾਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭੀਖਮਜੀਆਪ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤਮਾਨੁਖ

ਆਦਿਕੋ ਕਰਕੇ ਅਬਧਭੀਥੇ॥ ਤਥਾਪੰਭਾਰਤਕੇ ਯੁਧ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਚੰਦ੍ਰਕੇ ਸਖਾ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨਜੀਨੇ ਸਿਖੰਡੀਕੋ ਸ੍ਰੀ ਭੀਖਮਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕਰਕੇ ਤੇ ਆਪ ਸਿਖੰਡੀਕੇ ਪੀਛੇ ਹੋਕੇ ਭੀਖਮਜੀਕੋਮਾਰ ਡਾਰਾ ਤਥਾਪੀਪੁਰਬ ਜਨਮਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭੀਖਮਜੀ ਸਿਖੰਡੀਕੇਸਨਮੁਖਸ਼ਸਤ੍ਰਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਜਬ ਸਰਣਾਗਤ ਆਏਕੀਰਖ੍ਯਾ ਨ ਕਰਣੇਵਾਲੇਕਾਸੰਗਭੀਸ੍ਰੀਮਨੁਜੀਨੇਵਰਜਨਕੀਓਹੈ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸ੍ਰਿਗਸਜੀ ਸਰਬਗਯ ਆਪਆਚਾਰਯਹੋਕੇ ਸਰਣਾਗਤ ਸੰਧਾਵਾਲਯੇ ਸਰਦਾਰੋਂਕੀ ਦਾਰਾਨਕੋ ਕੈਸੇ ਜਵਾਬ ਦੇਤੇ ਪੁਨਾਕੈਸੇ ਰਖ੍ਯਾ ਨ ਕਰਤੇ ਕੈਸੇ ਸਤ੍ਰੂਆਂਕੇ ਹਾਥ ਪਕੜਾਇਦੇਤੇ ਇਤਿ ॥੧੯੧॥

ਸ਼ਰਨਾਗਤੰ ਪਰੀ ਤਯਜਯ ਵੇਦਾਂਵਿਪਲਬਯਦ੍ਵਿਜਃ ਸੰਵਤਸਰੰਯਦਾਹਾਰਸ ਤਤਪਾਪ ਮਪ ਸੇਦ੍ਯਤਿ॥ ੧੯੯॥

ਟੀਃ ਜੋ ਸਰਣਗਤਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਦੇਤੇ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸੇ ਨਹੀਰਖ੍ਯਾਤੇਰੀ ਹੋਸਕਤੀ ॥ ਤਥਾ ਜੋ ਅਨ ਧਿਕਾਰੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੇਦਵਿਦਯਾ ਪੜਾਵੇ॥ ਸੋ॥ ਦ੍ਵਿਜਾਤੀ ਏਕ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤਯਵੋ ਕਾ ਅਹਾਰਕਰੇ ਅਲਵਨ ਔਰ ਕੁਛਭੀ ਨ ਖਾਵੇ ਤੇ ਗੁਰੂਕੀਸੇਵਾ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕਰਤਾ ਰਹੇ॥ ਤਬ ਤਿਸਪਾਪਸੇਸੁਧਹੋਵੇਗੋਅਨਯਥਾ ਘੋਰਨਕਰਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੈਗੋ ॥ਯਾਂਤੇ ਯੇਨ ਕੇਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇਸਰਣਾਗਤਕੀਰਖ੍ਯਾਕਰਣੀਯੋਗ੍ਯਹੈ ਸਰਣਾਗਤਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਣਾ ਸਰਬਥਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈਜਬਪ੍ਰਯੰਤਅਪਨੇਸਰੀਰਮੈਪ੍ਰਾਣਰਹੈਤਬਪ੍ਰਯੰਤ॥ ੧੯੯ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰੋ ਪਕਾਰੀ ਸਰਣਾਗਤ ਵਤਸਲ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਨਕੋ ਜਵਾਬ ਨ ਦੇਤੇਭਏ॥ ਆਸਰਾ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਜੀਕਾ ਬਹੁਤਹੀਲੋਕ ਆਇਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਅਨੰਤ ਪੰਛੀਆਇਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ॥ ਇਧਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਘਰਣੀ ਸਤੀਹੋਗਈ॥ ਉਧਰ ਲਾਹੌਰ ਮੇ ਇਸਬਾਤਕਾ ਭਾਰੀ ਬੀੜਾ ਰਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਮਾਰੇ ਭੈਕੇ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਓਰ ਮੁਖ ਨ ਕਰ ਸਕਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਵੈਕੁੰਠ ਕੀ ਓਰ ਯਮਦੂਤਦੇਖਨਹੀ ਸਕਤੇ ਤਦਵਤ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਕੋਈ ਕਾਲਬੀਤੇ ਪੀਛੇ ਲਾਹੌਰ ਮੈਸੇ ਪੜਤਲੇ ਕੇ ਬੁਰਛਜੋਂਨੇ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘਕੇ ਚਾਚੇ ਸੁਚੇਤਸਿੰਘਕੋ ਲਿਖ੍ਯਾਕੇਅਬਰਾਜਾਹੀਰਾਸਿੰਘਹੈ ਤੇ ਅਸੀਵਜੀਰ ਤੁਹਾਨੂ ਬਣਾਨਾ ਹੈ ਤੂੰ ਜਲਤੀ ਆਜਾਉ॥ ਤਬ ਤੀਨ ਚਾਰ ਪਲਨਾ ਤੋਗ ਕਯਾਂ ਕੀਲੈਕੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਦਰਿਆਉਕੇ ਪਾਰ ਛੋਡਕੇ ਲਹੌਰ ਮੈ ਧਕ ਆਵ ਆਇਉਤ੍ਰੇ॥ ਕੋਈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਖੁਦਹੀਰਾਸਿੰਘ ਨੇਹੀ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀਸਿੰਘ ਕ ਬੁਲਾਯਾਥਾ॥ ਤਬ ਪੰਡਤ ਜੁਲੇਕੀ ਅਨੁਮਤੀਸੇ ਸੁਚੇਤਸਿੰਘ ਪਰਸੈਨਾ ਤੋਪਖਾਨੇ ਸਹਤ

ਚੜ੍ਹਾਇਦਈ॥ਉਸਸਮੇਸੁਚੇਤਸਿੰਘਕੇਸਮੀਪਵਰਤੀਕਹਰਹਥੇਕੇ ਪਾਰ ਨਦੀ ਕੇ ਆਪਕੀ ਸੇਨਾ ਉਤ੍ਰਹੂਈ ਹੈ ਚਲੋ ਅਪਨੀ ਫੌਜਮੈਜਾਇਕੇ ਇਨ ਅਧਰਮਜ਼ੋਂਕੋਖੂਬਹਾਥਦਿਖਾਵੇ॥ ਤਬ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਸਾਂਕੀ ਰਜਪੂਤ ਕੁਣ ਕਹੇਗਾ ਜੋ ਈਹਾਂ ਤੇ ਪਿਠ ਦੇਕੇ ਭਜੀਗਏ॥ਪੁਨਾ ਮਾਹਰਜਾਂ ਜਨਾਨੀਯਾਂ ਭੀ ਅਸਾਂ ਕੀ ਮੁਖਮੇ ਛਿਬਯਾਂ ਦੇਕੇ ਕਹਸਨ ਕੇ ਵਜੀਰੀ ਕਰਣਗਏਸੇ ਵਜੀਰੀ ਕਰ ਆਏਹੋ ਅਬਈਹਾਂ ਮਰੀਜਾਣਾ ਅਛਾਹੈਪਰੰਤੂ ਭਜੀਕੇ ਫੌਜ ਮੈਂਜਾਣਾ ਅਛਾਨਹੀਹੈ॥ਇਨਕਾ ਧਰਮ ਗਯਾ ਤੇ ਅਸਾਂਕੀਆਂ ਜਾਨਾ ਗਯਾਂ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਕੇਸਰੀਸਿੰਘ ਸੌਡੇਢਸੈ ਆਦਮੀ ਸਹਤ ਸਿਖੋ ਸੇ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਯੁਧਕਰਕੇ ਸਨਮੁਖਰਣਮੈ ਪੁਰਜੇਰ ਕਟਕੇ ਮਰਗਏ ਪਰੰਤੂ ਰਣਕੋ ਪੀਠ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਬੜੇ ਉਤਸਾਹ ਸਹਤ ਉਛਲ ੨ ਕੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮਾਰਕੇਰਣਮੈ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਵਰਾਂਗਨੋ ਸੇਰ ਮਤੇਭਏ॥ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀਸਿੰਘ ਕੇ ਇਸਤਰਾਸੇਮ ਰਣਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਬੜਾਲੰਬਾ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਕੇ ਯੇਹ ਬਚਨਕਰਤੇਭਏ ਜਾਹਰੇ ਅਧਰਮਜ਼ੋਂਕੀਜੋਯੇਹਤੁਮਨੇਕਹਾਕੀਆਹੈ ਔਰ ਅਪਨੇ ਸਿਰਪਰ ਬਜ੍ਰ ਪਾਪੋਂਕੀ ਪੋਟ ਧਰਲੇਚਲੇਹੈਂ॥ ਅਪਨੇ ਨਰਕ ਮੈ ਅਸਥਾਨ ਰਚਨੇਕਾ ਸਾਧਨ ਖੂਬ ਕਰਚਲੇ ਹੋ ਸੁਚੇਤਸਿੰਘਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਭੀ ਇਨਾ ਅਗਯਾਨਜੋਂਕੇ ਸਿਰਪੈ ਅਪਨੇਸਾਰੇਪਾਪੋਂਕੀਪੋਟ ਦਕੇ ਆਪ ਨਿਰਭਾਰ ਸੁਧਹੋਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਇਨ ਕੇ ਪੁੰਨ ਲੈਕੇ ਦੇਵਾਂਗਨੋਹ ਸੇਰਮਤੇਹੈ

॥ ਦੋਹਰਾ ਇਹੁ ਵਿਭਿਭ ਯੋ ਬਿਨਾਸ ਅਤਿ ਸਿਖਨ ਕੋ ਜਗਬੀਚ॥
ਰਾਜ ਪਾਤ ਸਭ ਨਾਸਯੋ ਇਨ ਕਰਮ ਨਕੋ ਨੀਚ॥ ੧॥

੨੧ਅਧਯਾਯੇ ੴ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਦੋਹਿਰਾ–ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜਿਮ ਨਿਜ ਤਨੁ ਤਯਾਗਨ ਹੇਤੁ।
ਯਾਤ੍ਰਨਿਸ ਸ੍ਵਥਾਨਤੇ ਗਮਨੇ ਨੀਤੀ ਨਿਕੇਤੁ॥

ਸੋਃ–ਭਈ ਬਯਾਕੁਲ ਮਹਾਰਾਰ ਲਛਅਤਿਹੁ ਦਿਡਹੈ॥ ਗਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜਹਾ ਬਿਰਾਜ ਹੀ॥ ੨ ਮੈ ਬਸੇ ਇਸ ਠਾਉ ਨੀਤਿ ਧਰਮਜਿਹਗਤਗਾਹੈ॥ਹੇਪ੍ਰਭੁਮੁਹਿਬਤਾਉ ਜਹਾਪਰ ਹੋਇ ਨਿਵਾਸਮਮ ੩ ਸੁਣੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਆਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਮੁਲਛਕੀਕਰਦੀਨੀ ਨਿਜ ਛਾਪ ਅਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਨ ਗ੍ਰਹ ਬਸੇ ੪॥

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਰਾਜਾ ਸੁਚੇਤਸਿੰਘਤੇ ਕੇਸਰੀਸਿੰਘ ਜਬ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਵਾਸੀ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਉਨ ਦਿਨੋ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇਰੰਗਾਵਾਦਮੈ

ਹੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨਥੇ ਸੰਮਤ ੧੯੦੦ ਮੈ ਮੈਥਢਾ ਭਾਰੀ ਸਮੁਦਾਇ ਇਕਤ੍ਰਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦੀਵਾਨ ਦੇਵ ਸਭਾਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਭਾਰੀ ਲਾਗਤਾਥਾ ॥ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਸਟਯਾਮਹੋਤੇਹੀਰਹਤੇਹੈ ॥ ਮਧ੍ਯਾਨਕੇਸਮੇ ਤਬ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੋਤੇਹੈਂ ਤਬਭਾਈ ਜਸਰਾਗੀ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਗ ਸੁਣਾਤਾ ਰਹਤਾਥਾ ਔ ਰਾਗਮੈਪਾਇਕੇਗਾਇਕੇਸਰਬੰਗ ਗ੍ਰੰਥਕੇਸਲੋਕਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੁਣਾਯਾ ਕਰਤਾਥਾ ਸੋ ਸਲੋਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਡੇ ਅਦਭੁਤਹੈਂ॥ ਸਲੋਕ ਸੋਕਾਹੇ ਕਉਕੀਜਯੇ ਆਪਾਗਰਬਗੁਮਾਨ ॥ ਤਾਂਤੇ ਨਿਹਫਲਹੋਇ ਸਭ ਜੋਗ ਜਗ ਤਪਦਾਨ ॥ ੩ ॥ ਸਬਦ ਸੰਦੇਸਾਨ ਲਹਿਤ ਆਤਮ ਕੰਨ ਜੋ ਜੀਵ ॥ ਤਉਰਜਬਕਹਿ ਚਲਤੀਨਹੀ ਪ੍ਰਾਨਪਰਲੋਕ ਵਿਖੇ ਨ ਪਰਸਤਪੀਵ ॥ ੪ ॥ ਚੋਰੀ ਹਿੰਸਾ ਅਦਿਤ ਧਨ ਮੈਥਨ ਪਰਗ੍ਰਿਹਸਾਜ ॥ ਕਿੰਚਤ ਤਯਾਗੀ ਅਨਬ੍ਰਿਤੀ ਸਰਬਤਯਾਗੀ ਮੁਨਿਰਾਜ ॥ ੫ ॥ ਆਦਿਨਆਵੈ ਸੋ ਭਲੀ ਬੁਰੀ ਬਾਤ ਮਨਮਾਹਿ ॥ ਪਰਕੀ ਬੁਰੀ ਬਿਚਾਰਤਾ ਆਪ ਬੁਰਾ ਹੋਇਜਾਇ ॥ ੬ ॥ ਉਤਮ ਉਰ ਧਰਤੀ ਸਮਔਗੁਨ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਨਹਿ ਲੇਤ ॥ ਰਜਬਬੈਰੀਬੀਜਕੋ ਸਹੰਸਗੁਨਾ ਕਰਦੇਤ ॥ ੭ ॥ ਸਕਲਸੌਜਘਰਮੋਧਰੀਕਹੈ ਬਿਦੁਰਕੋਸਾਗ ॥ ਸਾਧਉਸਿਉਅੰਤਰਿਕਰੈ ਤਾਕਾ ਬਡਾ ਅਭਾਗ ॥ ੮ ॥ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰੁਸੰਖਹ ਮਿਲੈ ਸੁਸ੍ਰੂਵਣਸਥਾਨ ॥ ਭਾਉ ਛੁਟ ਪਰਦਯਾਦਤਰਜਬਲੇਦੇਜਾਨ ॥ ੯ ॥ ਗੁਰੁਸੇਵਾਸਿਖਪ੍ਰਾਣਕੀਸਿਖਸੇਵਾ ਗੁਰੁਗਾਤ ॥ ਰਜਬ ਦੋਊਦਾਸਹੈ ਨਹੀ ਸੁਆਮੀ ਕੀਬਾਤ ॥ ੧੦ ॥ ਫਰੀਦਾ ਏਜੇ ਜੰਗਲ ਰੁਖੜੇ ਹਰੀਅਲਪਤ ਤਿਨਾਹ ॥ ਪੋਥਾਲਿਖਿਆ ਅਰਥਦਾ ਏਕਸ ਇਕਸਮਾਹਿ ॥ ੧੧ ॥ ਰਜਬ ਸਿਰ ਸਰਨਾਹਣ ਕੇ ਸਿਸਧਿਦੀਆਬਤਾਇ ॥ ਤੈਸੇਸਾਂਈਸਬਦਮੈ ਮੁਖਰੁਖਧਰਨੀਜਾਇ ॥ ੧੨ ॥ ਤਨਮੁਕਤੇ ਮਨਸੋਬੰਧੇਮੁਹਕਮਮਾਇਆਮਾਹਿ ॥ ਸਫਰੀਸੂਆ ਜਾਲ ਪਿੰਜਰੇਮੁਖ ਨਿਕਸੇ ਧੜ ਨਾਹਿ ॥ ੧੩ ਨਾਉਵਿਸਾਰਣ ਰੋਗ ਨਿਜ ਔਖਧਿ ਕਰਣਾ ਯਾਦ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਬੈਦ ਬਾਤਇ ਦੇਖਾਇਹ ਦੀਜੈ ਦਾਦ ॥ ੧੪ ਹਰਿਭਜਤੇਤਜਤੇ ਬਿਖੈ ਕਰਤੇ ਸਾਧੂਸੇਵ ॥ ਰਜਬ ਕਹਤੇ ਇਹ ਜੁਗਤਿਹੋਇ ਮਾਨੁਖ ਤੈ ਦੇਵ ॥ ੧੫ ॥ ਕੰਠ ਕਾਟਤ ਨੈਨਨਫਕੇ ਅਉਗੁਣਹੀ ਗੁਣ ਜਾਨ ॥ ਮਨਪ੍ਰਤੀ ਐਸੀ ਧਰੈ ਸੋਈਸਿਖ ਪ੍ਰਵਾਨ ॥ ੧੬ ॥ ਤਿਲ ਸਹਿਓ ਅਰਸੀ ਅਹਿੰਡ ਔਰ ਪਾਂਚਵੀਦੇਹ । ਤੁਰਸੀਸੋਈ ਪੀੜੀਏ ਜਾਮੈ ਅਧਿਕ ਸਨੇਹ ॥ ੧੭ ॥ ਸਰਨ ਸਹਾਇਕਸਭ ਭਲੇ ਕਹੁ ਦਿਨ ਪਿਡ ਉਬਾਰ ॥ ਸੰਤਸਰਣ ਜਗੰਨਾਥ ਜਨਪ੍ਰਾਣ ਉਧਾਰਣ ਹਾਰ ॥ ੧੮ ॥ ਜਿਉਬਸੁਧਾਮੈ ਬੀਜਹੈ ਤਿਉਆਤਮਮੈ ਅੰਕੂਰ ॥ ਰਜਬ ਗੁਰੁਬਾਰਖਾ ਬਿਨਾਹੋਇ ਨਹੀਂ ਮਸਹੂਰ ॥ ੧੯ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸਲੋਕ ਰੂਪ ਸਰਬੰਗਕਾ ਗ੍ਰੰਥ ਭਾਈ ਜਸਜੀ ਸਾਰਾਹੀ ਸੁਨਾਯਾਕੀਆ ਕਰਤੇਥੇ ਜਬਸਭਾਆਇਕ

ਸਭਾ ਆਇਕੈ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੇਵਤੇਸ ਕੀ ਸਭਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਭਾ ਸੋਭਤੀ ਹੈ॥ ਬੀਚ ਸਭਾ ਆਇਕੈ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੇਵਤੇਸਕੀ ਸਭਾਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਭਾ ਸੋਭਤੀਹੈ॥ ਬੀਚ ਮੈਂ ਸਰਬ ਸੰਗਤੋਂਕੇ ਦੇਵਤੇਸਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪ ਪਰਮਸੋਭਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਕਬਿਤ ॥ ਸਿੰਘਾ ਸਨ ਸੰਤੋਖ ਪਰ ਸੋਭਤ ਸੁਬੀਰ ਹਰਿ ਪ੍ਰਸਤਤ ਛਤ੍ਰ ਸੁੰਦਰ ਬਿਰਾਜਤ ਸੁਹਾਵਨੋ ॥ ਸਤਤ ਨਾਮ ਧੁਜਾ ਊਚਿ ਰਾਜੈ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਬੀਚ ਮੁਕਟ ਸੁਰਗ੍ਯਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਲਾਗਤ ਸੁਹਾਵਨੋ ॥ ਇੰਦਰਾ ਭਗਤਿ ਸੁਭਮਤਿ ਸਿਖੀ ਚੌਰ ਉਭੈ ਵੈਰਾਗ ਔ ਵਿਚਾਰ ਨਰ ਸੈਨ ਹੈ ਸੁਹਾਵਨੋ ਜੋਗ ਧਰਮ ਚਮੂ ਗਜ ਸਤ੍ਰ ਦੇਖ ਜਾਹਿ ਦਬ ਧ੍ਰਿਤੀ ਖਿਮਾ ਆਦੀ ਚਮੂ ਸਜੇ ਦਨ ਸੁਹਾਵਨੋ ॥ ੧॥ ਸਮ ਦਮ ਨੇਮ ਧਰਮ ਉਪਰਾਤਿ ਤਿਤਿਖਤਾ ਆਦਿ ਅਸ੍ਵ ਅਨੀ ਬਨੀ ਸੁਭ ਦੇਖ ਸੋਹੀਅਤਿ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਬਲੀ ਸੈਨਾਪਤੀ ਕੀਰਤਨ ਸੁਹਰੇ ਕ੍ਰਿਤੀ ਦੁੰਦਭੀ ਅਭੀਤਾ ਬਾਜੈ ਧੁਨਿ ਸੋਹੀਅਤਿ ਹੈ ਸਾਧੁ ਸੰਗ ਸੌਚ ਬੀਰ ਸੁਭ ਕਰਮ ਸ੍ਰਧਾ ਧੀਰ ਮੋਹ ਸਤ੍ਰੂ ਜੀਤ ਮਨ ਦੇਸ ਜੋਹੀਅਤਿ ਹੈ ਕਹੈ ਹਰੀ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਸੰਤਨਕੋ ਸੁਭ ਸਾਜ ਰਾਜ ਹੈ ਅਟਲ ਜਾਂਕੋ ਦੇਖ ਹੋਹੀਅਤਿ ਹੈ॥ ੨ ॥ ਹਿੰਸਾ ਮ੍ਰਿਖਾ ਦ੍ਵੈਖਤਾ ਸੁਮਾਰ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਹੂੰਕੇ ਮਤਸਰ ਆਸੂਯਾ ਕੂਟ ਛਿਨ ਮੈ ਪਛਾਰਕੈ ॥ ਨਿਦਾ ਜੁਤ ਅਹੰਮਮ ਨਾਸ ਕਰ ਛਿੰਨ ਬੀਚ ਫੇਰ ਲੀਨੋ ਰਾਜ ਨਿਜ ਸਤ੍ਰਨ ਸੰਘਾਰਕੈ ॥ ਨਹੀ ਨਾਨਾ ਦ੍ਵੈਤ ਰੰਚ ਸਤਚਿਦਾਨੰਦ ਬੀਚ ਵੇਦਕੋ ਢੰਢੋਰਾ ਫੇਰਯੋ ਲੋਕ ਮੈ ਪੁਕਾਰਕੈ ॥ ਜਨ ਪ੍ਰਜਾ ਪਾਲ ਕਰੈ ਬਿਕਾਰ ਚੋਰ ਗ੍ਰਾਮ ਹਰੈ ਨਮੋ ਕਣ ਅੰਗੀਕਰੈ ਸੁਮਤਿ ਸੁਧਾਰਕੈ ॥੩॥ ਸੀਲਤਾ ਉਦਾਰ ਉਰ ਦਾਨ ਮਾਨ ਸੁਭ ਕਾਮ ਮਤ ਧੰਨ ਸੰਚੈ ਨਿਤ ਤੇਜ ਵਰ ਧਤੁ ਹੈ ॥ ਹੁਕਮ ਫਿਰਤ ਸਭ ਦੇਸ ਪਰ ਸਤਨਾਮ ਯੋਗਖੇਮ ਸਦਾ ਨਿਜ ਦਾਸਨ ਭਰਤੁ ਹੈ॥ ਔ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਜਸ ਤਿਲਕ ਬਿਰਾਜੈ ਮਾਥੈ ਸਦਾ ਸਦਗੁਨਕੋ ਸੁਭਿਖਸ੍ਯ ਕਰਤੁ ਹੈ ॥ ਔ ਗੁਨਕੋ ਕੈ ਕੈ ਕਾਲ ਪੁਨਨਕੋ ਕੈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਤਗੁਰ ਰਾਜ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜਿਉ ਕਰਤੁ ਹੈ ॥ ੪ ।

ਦੋ: ਅੰਜਨ ਮਾਯਾ ਮੈ ਸਦਾ ਅੰਜਨ ਹੀਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
ਬੰਧਨ ਕਾਟਤ ਜਨੋਕੇ ਸਤਗੁਰੁ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ॥ ੫ ॥

ਜੈਸੇ ਅਸੁਰ ਰਾਵਣ ਆਦਿਕੋਕੀ ਸੈਨਾ ਰਾਵਣ ਸਹਤ ਮਾਰਕੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕਾ ਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾ ਮੋਹ ਸਹਿਤ ਸਮਸਤ ਆਸੁਰੀ ਸੈਨਾਕੋ ਮਾਰਕੇ ਦੇਹਰੂਪੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕਾ ਰਾਜ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਰਬਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨ ਅਪਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮੇਘਸੇ ਸ੍ਵਾਂਤੀ ਬੂੰਦਕੋ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪਰਮ ਅਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮੁਖਰੂਪੀ ਮੇਘਸੇ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਸ੍ਵਾਤੀ ਬੂੰਦਕੋ ਪਾਇਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖੋਕੇ ਮਨ ਸੁਧ ਸੁਵਰਣਵਤ ਹੈ ॥ ਔ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਉਪਦੇਸ ਉਤਮ ਰਤਨਕੇ ਸਮਾਨ ॥ ਜੈਸੇ ਚਾਮੀਕਰਕੇ ਭੂਖਣੋ ਮੈ ਸੋਭਾਕੋ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਤਦਵਤ ਸਿਖੋਂਕੇ ਮਨਰੂਪੀ ਸੁਵਰਣ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਦੋਨੋ ਪਰਮ ਸੋਭਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਭੂਖਨਦੋਨੋਲੋਕਮੈ ਪਰਮਸੋਭਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ। ਐਸੇ ਭੂਖਨਜਹਾਂਕਹਾਂਪਰਮਆਦਰਕੋ ਪਾਵਤੇਹੈ॥ ਉਤਮਅਧਿਕਾਰੀਸਿਖੋਂਕੇ ਮਨਸੁੰਦਰ ਤਲਾਵਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ਸਤ ਗੁਰੂਕੇ ਉਪਦੇਸ ਰੂਪ ਨਿਰਮਲ ਜਲਕੋਧਾਰਕਰਕੇ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਵਤ ਸੋਭਤੇਹੈ॥ ਸੰਗਤਾਂਕੇ ਸਮੂਹ ਚਾਰੋਂਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਮੁਖਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੀ ਓਰਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਸਭਸੰਗਤੋਕੀ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਜੋ ਕੋਈ ਹਮਾਰਾ ਸਿਖਕਹਾਵਤੇਹੈ ਅਥਵਾ ਹਮਾਰਾ ਸਿਖ ਬਨਜੋ ਚਾਹਤੇਹੈ॥ ਸੋ ਔਰ ਜੋ ਅੰਤ ਸਮੇ ਮੇ ਸ਼ੁਭ ਗਤੀ ਕੋ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਵਹੁ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ ਚਿਤ ਕੋ ਲਗਾਵੈ॥ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸੇਵਾ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਭੀ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਨ ਕਰੈ॥ ਪ੍ਰਸਨ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋਗ ਯਗਜਤਪਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਸਾਧਨ ਕਲਜਾਨਕੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕੁਛ ਸੇਵਾਜਗਆਦਿਕੇ ਸੇ ਅਧਿਕਤੋ ਨਹੀਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਉਵਾਚ॥ ਸਤਜਹੈਪਰੰਤੂ ਤਪਆਦਿਕ ਸਤਯੁਗ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋ ਯੁਗੋਂਕੇ ਧਰਮ ਹੈ ਨਹੀ ਕਲਿਯੁਗਕੇ ਕਿਉਂਕੇ ਉਨ ਯੁਗੋਂਮੈ ਬਹੁਤ ਕਾਲਪ੍ਰਯੰਤ ਤਪਕਰਤੇਥੇ ਤਬ ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧ ਉਨਕਾਹੋਤਾਥਾ॥ ਸੀਤਵਾਤ ਆਤਪਆਦਿਕ ਬਡਾ ਕਸਟ ਸਰੀਰ ਪੈਸਹਾਰਥੇ ਸੋ ਭੀ ਨਿਸਕਾਮ ਤਪ ਜੌਨਸੇ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਕਰਤੇਥੇ ਉਨਕਾ ਮਨਸੁਧਹੋਤਾਥਾਸਕਾਮਤਪ ਵਾਲਜੋਕਾ ਮਨਸੁਧ ਨਹੀਹੋਤਾਥਾ॥ ਨਿਸਕਾਮਤਾਸੇਅਨੰਤਰਆਨੰਦਪਦਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇਥੇ॥ ਅਬਕਲਿਕਾਲਮੈ ਤੋ ਉਸਤਪਕਾ ਸਮਾਨਹੀਹੈ ਅਬਕਲੀਕਾਲਮੋਤੋ ਕੇਵਲ ਸੰਤ ਸੰਗਕੀਸੇਵਾਕਾ ਔ ਨਾਮਜਪਨਕੋਸਮੋਹੈਯਾਂਤੇਸਤਸੰਗਕੀ ਸੇਵਾਹੀ ਕਲੀਕਾਲਕੇ ਸਮੇਮੈ ਪਰਮ ਤਪਹੈ॥ ਤਪਸੇਭੀ ਦਸਗੁਣ ਅਧਿਕ ਸੇਵਾਕੋ ਫਲ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਚਾਰੋਪਦਾਰਥ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾਕਰਣੇਸੇਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ॥ ਅੰਤਕੇ ਸਮੇ ਸਤਸੰਗਕੀ ਸੇਵਾਵਾਰੇ ਪਰਮਗਤਿਕੋ ਪਾਵਤੇਹੈ॥ ਜੋ ਹਜਾਰੋ ਬਰਸੋਕੇ ਤਪ ਕਰਣੇ ਸੇ ਫਲਹੋਤਾਥਾਂ ਸੋ ਅਬ ਥੋਰੇਹੀ ਕਾਲਮੈ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋ ਜਾਤੇਹੈ॥ ਜੋ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਆਪਨਾ ਜਨਾਵੇ ਔ ਕਠੋਰਬਚਨ ਕਹਕੇ ਕਿਸੀਕਾ ਰਿਦਾਨਦੁਖਾਵੈ॥ ਸਤਸੰਗਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਚਤੁਰ ਪਦਾਰਥ ਪਾਵਤੇਹੈ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਯੇ ਜੀਵ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸੁਰਜੀਕੀ ਭਗਤੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਔ ਬਿਨਾ ਭਗਵੰਤਕੀ ਭਗਤੀਸੇ ਗਜਾਨਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ॥ ਮੁਕਤੀ ਰੂਪੀ ਰਤਨ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨਸੇ ਹਾਥਨਹੀ ਲਾਗਤੇਹੈ ਤਾਤੇ ਸਰਬਸੁਭਉਤਮ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰਥਮ ਸੇਵਾਹੀਹੈ॥ ਸਾ ਸੇਵਾਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਕਰਣੀ॥ ਪ੍ਰਥਮ

ਬਡੀ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਉਤਮ ਅਪਨੀ ਸਕਤੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਨਵਾਵੈ ਪੁਨਾ ਸੁੰਦਰ ਲੇਪਨਦਿਵਾਇਕੇ ਅਸਥਾਨ ਬਨਾਇ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਸਿਖਹੁ ਕੋ ਆਦਰ ਸੇ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਤਿਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਚਰਣ ਸੰਤਹੁਕੇ ਧੁਆਇਕੇ ਹਾਥਧੁਆਵੈਤਦਨੰਤਰਬਡੀਸ੍ਰਧਾਭਗਤੀਕਰਕੇਸੁੰਦਰਪ੍ਰਸਾਦਪਰਸੇਜਲਸਹਤਾਹਾਥਦੋਨੋ ਜੋੜਕੇਨਿਮ੍ਰਤਾਤਾਸੇਬਨਤੀਕਰਕੇਕਹੇਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੋਰੁਖਾਮਿਸਾਪ੍ਰਸਾਦਹੈ ਆਪ ਮੁਝਗਰੀਬ ਅਨਾਥਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰਕਰੋ ਐਸੇ ਨਿਮ੍ਰਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵੈ॥ ਜੇਗਰਮੀਕੇ ਦਿਨ ਹੋਵੈ ਤਬ ਪੰਖਾਕਰੇ॥ ਪੁਨਾ ਚਰਨ ਦਾਪ ਮੁਠਜਾਂ ਭਰੈ ਜੇ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਨੇਕੀਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇਤਾ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇਵਹੁ ਤਥਾ ਮੈਲੇ ਬਸਤ੍ਰ ਹੋਵੈਸੰਤਹੁਕੇ ਤਬ ਧੋਇਦੇਵੇ॥ ਔਰ ਫੂਲ ਫਲ ਧਨ ਅਧਿਕ ਅਰਪਣਕਰੋ॥ ਸੰਤਹੁਕੇਰਹਨ ਅਰਥ ਮੰਦਰ ਬਹੁਤ ਅਛੇਏਕਾਂਤਮੈਬਨਵਾਇਦੇ ਵਹੁ॥ ਜਹਾਂਮੰਦਰੋਂਵਿਖੇ ਉਦਾਰ ਆਤਮਾ ਸੰਤਜਨਰਹੈ॥ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਐਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰੋ॥ ਇਸੀ ਅਰਥਮੈ ਏਕਇਤਿਹਾਸਤੁਮਕੋਸੁਣਾਤੇਹੈ ਕਿਸੀਇਕ ਪੁਰਖਨੇ ਪੰਖਜੋਂਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਨਿਯਮਕੀਆ ਊਚੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਕੋਠਜੋਪੈ ਪਾਨੀਤੇ ਚੋਗਾ ਰਖਦੀਆ॥ ਦੇਖਕੇ ਪਾਨੀ ਔ ਚੋਗੇ ਕੋ ਹਜਾਰੋ ਲਾਖੋ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪੰਛੀ ਆਇਕੇ ਪਾਨੀਪੀਵੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਚੋਗਾ ਚੁਗਕੇ ਉਡ ੨ ਕੇ ਦਸੋ ਦਿਸਾਮੈ ਜਾਇਕੇ ਤਿਸ ਸੇਵਕਕੀ ਉਸਤਤੀਕਰੈ ਤਬ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਔਰ ਹਜਾਰੋ ਪੰਛੀਆਵੈ ਚੋਗਾ ਚੁਗਕੇ ਪਾਨੀਪੀਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਜਾਵੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਰਬ ਜਾਤੀਕੇ ਪੰਛਓਮੈ ਤਿਸ ਭਗਤਕੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਹੋਤੀ ਭਈ॥ ਉਸ ਭਗਤ ਪਰ ਬਿਹੰਗਮ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਹੰਸਾਂਕੇ ਪਾਸ ਉਸਤਤੀ ਕਰ ਕਰਕੇ ਹੰਸੋਕੋ ਲੈਕੇਆਏ॥ ਜਬਹੰਸਾਂਨੇ ਆਇਕੇ.ਦੇਖਾ ਤਬਉਨਕੇ ਖਾਣੇ ਯੋਗ ਚੋਗਾ ਉਹਾਂ ਨਹੀਥਾ ਫਿਰਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰਹੰਸਉਦਾਸੀਨਹੋਕੇ ਖੜੇਰਹੇ॥ ਦੇਖਕੇ ਹੰਸੋਕੀ ਓਰ ਬਡੀ ਚਿੰਤਾ ਤਿਸ ਭਗਤਕੇਮਨਮੈ ਹੋਤੀ ਭਈ॥ ਨਜਾਨੇ ਯੇ ਦੋਨੋ ਪੰਖੀਕਯਾਖਾਤੇ ਪੀਤੇਹੈ ਜੇ ਮੁਝਕੋ ਇਨਕਾ ਚੋਗਾ ਮਾਲੂਮਹੋਵੇ ਤਬ ਮੈ ਓਹੀ ਲਯਾਇ ਇਨਕੇ ਆਗੇ ਰਾਖੋ॥ ਉਸ ਪੰਛਯੋਕੇ ਭਗਤਕੇ ਚਿੰਤਾਤੁਰਦੇਖਕੇ ਕਿਸੀਨੇ ਕਹਯਾਕੇ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਯੇ ਦੋਨੋ ਹੰਸਹੈ ਔਰ ਪੰਖਯੋਕੇ ਸਮਾਨਇਨਕਾ ਚੋਗਾ ਨਹੀਹੈ ਕਿੰਤੂ ਯੇਹ ਅਣਵਿਧਮੋਤੀ ਖਾਤੇਹੈ ਤਥਾ ਦੂਧਪੀਤੇਹੈ॥ ਤਬ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤਕੋ ਵਹੁ ਭਗਤ ਤਾਤਕਾਲਹੀਅਣਵਿਧ ਮੋਤੀਤੇ ਦੂਧਲਯਾਇਕੇ ਹੰਸੋਕੇ ਆਗੇ ਧਰਦੇਤਾ ਭਯਾ॥ ਹੰਸ ਦੋਨੋ ਅਨਵਿਧਮੋਤੀ ਚੁਗਕੇ ਦੂਧਨੀਰਸੇ ਨਯਾਰਾਕਰਕੇ ਪੀਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਦੋ ਲਾਲ ਉਗਾਲਕੇ ਉਡਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਵਹੁ ਭਗਤ ਬਡਾ ਧਨਾਢ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਤਬ ਕਦਾਚਿਤ ਉਸਕੀ ਹੰਸੋਸੇਭੀਉਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਸੀਹੰਸੋਕੀਡਾਰ ਜਮਾਤਭੀ ਉਸਕੇਘਰਮੈ ਆਇਜਾਤੀ

ਭਈ । ਵਹੁ ਭਗਤ ਪੂਰਬਕੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਅਣਵਿਧਮੋਤੀ ਬਹੁਤਸੇਤੇਦੂਧਉਨਕੇ ਆਗੇ ਧਰਦੇਤਾ ਭਯਾ॥ ਤਬ ਵਹੁਹੰਸ੍ਰੂਮੋਤੀ ਦੂਧ ਚੁਗਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਮੰਤੁਸ੍ਰਹੋਕੇ ਬਹੁਤਸੇ ਲਾਲ ਉਗਲਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਪੰਛਿਯੋਂਕਾ ਭਗਤ ਰਾਜਾ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਦਾਰਸ੍ਰਾਂਤਮੈ ਭੀ ਐਸੇਹੀਜੋੜਲੇਨਾ॥ ਸਰਬ ਸਾਧਾਰਣਸੇਵਾ ਸਰਬਜੀਵੋਂਕੀ ਸਭ ਪੰਖਯੋਂਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ਤਿਸਕੀ ਸੇਵਾਕੇ ਦੇਖਕੇ ਤਬਸੰਤਭੀ ਤਿਸਕੇ ਘਰਮੈ ਆਨੇ ਜਾਨੇ ਲਾਗਤੇਹੈਂ ॥ ਅੰਨਪਾਨੀਕੀ ਸੇਵਾ ਸ੍ਰਧਾਸੰਯੁਕਤ ਦੇਖਕੇ ਤਿਸ ਪਰਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਕੀ ਕਥਾ ਰੂਪੀਰਤਨ ਅਥਵਾ ਤਤਪਦਕਾ ਤ੍ਵੰਪਦਕਾਸੋਧਨ ਰੂਪ ਦੇਰਤਨ ਤਿਸ ਸ੍ਰਧਾਲੂਭਗਤਕੋਪ੍ਰਥਮਦੇਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰਔਰ ਊਚੀਦ੍ਰਿਸਟੀਵਾਲੇਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸਕੀ ਸੋਭਾ ਸੁਣਕੇ ਆਇਜਾਤੇਹੈ॥ ਤਬਉਨਕਾ ਸਤਸੰਗਕਰਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤਸੇਵੀ ਪੁਰੁਖਕੋ ਮਹਾ ਰਤਨ ਚਿੰਤਾਮਣੀਰੂਪਆਤਮ ਗਯਾਨਕੋ ਲਾਭਹੋਤੇਹੈ॥ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨਕੋ ਪਾਇਕੇ ਜੀਵ ਯੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਕੇਅਧਿਪਤਿ ਰਾਜਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ਔਰ ਸੰਤ ਜਨ ਤਿਸਕੀ ਸੋਭਾ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀਕੋ ਦੇਖਕੇ ਰਿਧਯਾਂ ਸਿੰਧਯਾਂ ਨਿਧਯਾਂਕੋ ਦੇਜਾਤੇਹੈਂ ਕੋਈਸੰਤ ਪਾਰਸਦੇਜਾਤੇਹੈਕੋਈਰਸਾਯਨ ਵਿਦਯਾ ਦੇਜਾਤੇਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕਰਤਨ ਦੇਜਾਤੇਹੈ॥ ਹੇਸਾਧੋਹੰਸੋਂਕੇ ਸਮਾਨਮੇਰੇ ਸੰਤਸਿਖ ਜੋਹੈਇਨਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇਵਾਲੇਜੀਵਤਕਾਲਮੈ ਭੋਗਦੇਹਅਰੋਗਵਿਭੋਯਸ ਵਡਯਾਈਕੋ ਵਹੁਪੁਰੁਖਪਾਵਤੇਹੈਔਮਰਣਕਾਲਸੇਅਨੰਤਰਸਾਲੋਕ ਸਾਮੀਪਸਾਯੁਜਯਸਾਰੂਪਯਸਾਰਿਸ੍ਰੀ ਕੇਵਲਆਦੀਮੋਖਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਪੁਨਾਮਰਣ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਉਸਕਾਦੇਹਰਾਭੀ ਪੂਜਣੇਮੈ ਆਵਤੇਹੈ ਯੇਸਮਾਚਾਰ ਸੰਸਾਰਮੈਪ੍ਰਸਿਧਹੈਜੋ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇਦੇਹੁਰੇ ਅਸਥਾਨੋ ਕੀ ਊਚ ਨੀਚ ਸਭੀਲੋਕ ਪੂਜਾਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਵਿਖੇ ਐਸੇ ਦੁਰਲਭ ਪਦਾਰਥਕੋਈਨਹੀਹੈਜੋਮੇਰੇ ਸੰਤਾਂ ਸਿਖਾਂਕੀ ਸੇਵਾਕਰਣੇਵਾਲੇਕੋ ਨਪ੍ਰਾਪਤਹੋਵੇ । ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿਤੂ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਗਤ ਸਮਸ੍ਤਪਦਾਰਥਸੁਲਭਹੈ ਸੰਤਸੇਵੀਕੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਨੇ ਸੰਤਾਂਕੀਸੇਵਾਕਾ ਮਹਾਤਮ ਸਰਬ ਸੰਗਤਾਂਕੋਸੁਣਾਯਾ ॥ ਤਬਉਸੀਸਮੇਮੇ ਭਾਈਮਲਸਿੰਘਜੀ ਹਜੂਰਕੇਲਾਂਗਰੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘਜੀ ਕੇਬਡੇ ਮਹਾਪੁਰੁਖ ਤਰਣ ਤਾਰਣਕੇ ਪਾਸ ਵਲੀਪੁਰਮੈ ਉਨਕਾ ਡੇਰਾਥਾਤੇਲਹੁਕਯਾਂਕਾ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਜਨਮਥਾ॥ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਸਾਵਣਸਿੰਘ ਹੁਡਯਾਰਯਾ ॥ ੨ ॥ ਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਛੋਟੀਠਟੀਕਾ ਬਡੇਘੋੜ ਚੜਯਾਂਮੈਨੌਕਰਥਾ ॥ ਪਰੰਤੂਪੂਰਾ੨ ਸਤਸੰਗੀਥਾ ॥ ੩ ॥ ਭਾਈ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਸੰਤ ੪ ॥ ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਮਲਵਈ ਮਾਹਲੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ੫ ਭਾਈ ਖੜਗਸਿੰਘਖੇਹੜਾ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦੀਆ ੬ ਭਾਈਗੁਲਾਬਸਿੰਘਭੁਲਰਗ੍ਰਾਮਕਾ

੭ ਸਚੇ ਆਤਮਾਰਾਮਜੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਨੌ ਸੈਹਰੇਵਾਲੇ੮॥ ਅਡਣਸਾਹਯਾਭਾਈਜਸਰਾਗੀ ਸੂਰਦਾਸ ਗੁਰੂਬਾਬਾਸਾਹਿਬਸਿੰਘਕੇ ਹਜੂਰ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾ ਨੂਰਪੁਰੀਸੇ॥ ੯ ਭਾਈ ਦਲੇਲਸਿੰਘਮਲਵਈ ਸਾਬੋਕੇਤਿਲਵੰਡੀਗ੍ਰਾਮਕੇ ੧੦ ਭਾਈ ਅਮੀਰਸਿੰਘਕਾਲੇਵਾਸਯਾ ੧੧ ਭਾਈ ਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਯਾਂ ਗੋਲੇਕੀ ਪੰਡੋਰੀ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ੧੨ ਦੂਧਾਧਾਰੀ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤ ਢਾਹੇਪਰਕੇ ਮਰਾਹਣੇਕੇ ੧੩ ਮਿਲਖਾਸਿੰਘਪੈਚਖੈਹੜਾ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਯਾ ੧੪ ਖਜਾਨਾਮਿਸ੍ਰ ਜਯੋਤਸੀ ਜਿਸਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਮੁਹੂਰਤ ਭੀ ਪੂਛਯਾ ਕਰਤੇਥੇ ੧੫ ਭਾਈ ਮੁਸਦਾਸਿੰਘ ਪਿਨਣਕੇ ਗ੍ਰਾਮਕਾ ੧੬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੁਜਰਾਂ ਵਾਲੇਕਾ ੧੭ ਸਰਦਾਰਫਤੇਸਿੰਘ ਸੁਗੋਕਾ ੧੮ਭਾਈ ਰੂੜਸਿੰਘਮਭੂਕਾ ੧੯ ਮਣੂਗ੍ਰਾਮਬਾਰਮੈਹੈ॥ਇਤਯਾਦਿਕ ਔਰਭੀ ਬਡੇ੨ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਕੋਈ ਕਰਮ ਯੋਗੀਥ ਕੋਈਪ੍ਰਾਣਨਿਰੋਧੀ ਯੋਗੀਥੇ ਕੋਈਇਨਮੈ ਗਯਾਨਸਿਧਯੋਗੀ ਨਿਰਵਾਸੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪੁਰਖੋਤਮਥੇ ਕੋਈਉਪਾਸਕਉਪਾਸਨਾਮੈ ਨੇਸ੍ਟਾਵਾਨਥੇ।ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸਜੀਨੇ ਸੰਤਾਂਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਮਹਾਤਮ ਕਹਯਾ ਤਬ ਇਸੀ ਅਵਸਰਮੇ ਭਾਈ ਮਲਸਿੰਘਨੇ ਤੇਭਾਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਠਟੀਨੇ ਯੋਗਵਿਦਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸਨਕੀਆ॥ ਪ੍ਰਥਮਭੀਯੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਸੇ ਸੀਖਤੇ ਰਹਤੇਥੇ॥ ਇਸੀਅਵਾਂਤਰਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇਭਏ।ਤਥਾ ਪਿਵਹੁਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾਕੀ ਉਪੇਖਯਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰਾਣ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰਤੇ ਹੀ ਰਹੇ ॥ ਉਨੋਨੇ ਯੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕੀਆ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਯੋਗੀ ਜਨੋਕੇ ਸਿਰੋਮਣੀਹੇ ਭਗਵਨ ਪ੍ਰਾਣ ਵਿਦਯਾਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਯੋਗੀ ਕਿਸ ੨ ਕ੍ਰਿਆ ਰੂਪ ਸਾਧਨਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰਕੇ ਅਭਯਾਸਸਾਲੀ ਪੁਰੁਖ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਗਮਨਾਗਮਨਾਦੀ ਫਲਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਆਕਾਸ ਮੈ ਉਡਨੇ ਕੀ ਸਕਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਦੀ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗਮਨ ਕਰਤੇਹੈ॥ ਗਯਾਨੀ ਅਥਵਾ ਅਗਯਾਨੀ ਲੀਲਾ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਅਥਵਾ ਦ੍ਰਿਢ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਕੈਸੇਅਭਯਾਸ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਜਨਯਸਾਧਨ ਕੋ ਸਾਧਤੇ ਹੈ॥ ਉਤਰ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸਾਧਯ ਵਸਤੂ ਉਪਾਦੇਯ ਹੇਯ ਉਪੇਖਯ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਹੋਤੀਹੈ ਗ੍ਰਹਣਕਰਣੇ ਯੋਗ ਵਸਤੂ ਕੋ ਨਾਮ ਉਪਾਦੇਯ ਹੈ ਤਯਾਗਣੇਯੋਗਵਸਤੂ ਕਾ ਨਾਮਹੇਯਹੈ॥ ਜੋਨਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਔ ਨਾਤਯਾਗਣੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਵਸਤੂਕਾਨਾਮ ਉਪੇਖਯ ਹੈ॥ ਜੋ ਵਸਤੂ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੁਖ ਦੇਨੇ ਹਾਰੀਹੈ ਸੋ ਵਸਤੂ ਗ੍ਰਹਣਕਰਣੇਯੋਗ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਵਸਤੂ ਆਦੀਜੋ ਵਸਤੂ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦੁਖ ਦੇਨੇ ਹਾਰੀ ਹੋਵੇ ਸਾ ਵਸਤੂ ਅਵਸਯ ਤਯਾਗਣੇ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਕਾ ਸਾਧਨ ਵਿਖ

ਮਿਸ੍ਰਤ ਭੋਜਨ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਜਾਨਕੇ ਪੁਰੁਖ ਤ੍ਯਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਤੀਸਰਾ ਜੋ ਅਪਨੇਅਤਮਾਕੇਨਅਨੁਕੂਲਹੀਹੋਵੇ ਔਨਪ੍ਰਤਿਕੂਲਹੀਹੋਵੇਸੋਉਪੇਖ੍ਯਾਯੋਗ੍ਯਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਮਾਰਗਗਾਮੀ ਪੁਰੁਖਕੇ ਮਾਰਗਮੈ ਸੋਮਅਥਵਾ ਕ੍ਰੂਰਪਦਾਰਥ ਹੈ ਤਿਨ ਸਭਕੀ ਉਪੇਖ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਸਹਜਸੁਭਾਵਹੀ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖਤੇ ਹੀਨ ਹੂਆ ੨ ਜੀਵ ਅਪਨੇ ਮਾਰਗਮੈ ਚਲਾ ਜਾਤੇਹੈ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਗ੍ਯਾਨ ਵਾਨਕੋਤੋਸਰਬਜਗਤ ਆਪਨਾ ਆਤਮਾ ਰੂਪਹੀਭਾਸਤੋਹੈ ਜਿਸਕਾਲਮੈ॥ ਤਿਸਕਾਲਮੈ ਯੇਹ ਤੀਨੋਹੀਪਖ ਉਪੇਖ੍ਯਾਕੇਹੀਯੋਗ੍ਯਹੈਂ॥ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਪਖਕੇਵਲ ਅਗ੍ਯਾਨੀਕੇ ਸਾਧਨੇ ਯੋਗਹੈ ਨਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀਕੇ॥ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਆਤਮਵੇਤਾ ਪੁਰੁਖਕੇ ਉਪੇਖ੍ਯਾ ਯੋਗ੍ਯਹੈ॥ ਓਹੀ ਪਦਾਰਥ ਅਗ੍ਯਾਨੀਜੀਵੋਂਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਹੇਸਤਮਤੇ ਏਕਹੀਵਸਤੂ ਏਕਹੀ ਪੁਰੁਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬੋਧ ਰਾਗ ਵੈਰਾਗ ਆਦੀਅਵਸਥਾ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਹੋਜਾਤੀਹੈ॥ ਰਾਗ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇਗ੍ਰਹਣਕੇਯੋਗ੍ਯਜੋਹੋਵੇ ਉਸਕਾਨਾਮ ਬੋਧ੍ਯਹੈਵੈਰਾਗ੍ਯਅਵਸਥਾਮੈਤ੍ਯਾਗਕੇਯੋਗ੍ਯ ਹੈਬ੍ਰਹਮਾਤਮਗ੍ਯਾਨ ਅਵਸਥਾਮੈ ਉਪੇਖ੍ਯਾਕੇ ਯੋਗ ਹੋਤੀਹੈ ੩॥ ਤਿਸਮੈਂਭੀ ਚਿਰ ਅਚਿਰਕੀ ਅਪੇਖ੍ਯਾਸੇ ਔ ਸਿਧੀਕੀ ਤਾਰ ਤਮਤਾਸੇ ਅਰਥਾਤ ਅਧਿਕ ਨ੍ਯੂਨਰੂਪ ਅਵਸਥਾਕੇ ਭੇਦਮੈ ਪਾਚਨਿਮਿਤਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ਦੇਸ ਸਿਧ ਪੀਠ ਸ੍ਰੀਸੈਲਆਦੀ॥ ੧ਕਾਲ ਸਿਧ ਯੋਗਆਦੀ ੨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਨੇਤੀ ਧੋਤੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਆਦੀ ੩ ਸਿਧ ਅੰਜਨ ਗੁਟਕਾ ਆਦਿ ੪ ਸਿਧਜਾਂਕੇ ਸਾਧਨ ਦ੍ਰਬ੍ਯਆਦੀ ਯੇ ਪਾਚੋਂ ਸਿਧੀਓਂਕੇ ਨਿਮਿਤ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਜੀਵਕੋ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤੇਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਬਸੰਤਰਿਤੂ ਭੂਤਲਕੋ ਅਪਨੇ ਆਗਮ ਸਮੇਮੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਾਮ ਰਸਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੈਲਦੇਸਆਦਿਕੋਕੇ ਮਧ੍ਯਮੇ ਸਿਧੀ ਲਾਭਸੀਘ੍ਰ ਅਰਥ ਇਨਚਾਰੋਕੇਮੇਲਨੇਸੇਯੋਗ ਮੰਤ੍ਰ ਜਪਆਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾਕੋ ਪ੍ਰਾਧਾਨ੍ਯਤਾਹੈ ਇਤ੍ਰ ਦੇਸਕੀ ਅਪੇਖ੍ਯਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸੈਲਆਦੀਦੇਸਮੈ ਯੋਗਾਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾਕੇ ਅਨੁਸ੍ਠਾਨ ਕਰਣ ਸੇ ਬਹੁਤਜਲਤੀ ਸਿਧੀਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਹੈ। ਗੁਟਕਾਮੰਤ੍ਰ ਆਦਿਕਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸਾਤੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂਮੈ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇ ਭੇਦਸੇਕਹੀਹੈ॥ ਸੋਇਸਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਉਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾਕੇ ਕਥਨਕਰਨਕਾ ਕੁਛਉਪਯੋਗ ਨਹੀਹੈ ਯਾਂਤੇਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਪ੍ਰਸੰਗਕੋਸੁਣੋ॥ਆਕਾਸ ਗਮਨਆਦੀ ਸਿਧੀਅਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਯਮਨਿਯਮਪੰਚਦਸ੨ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪੂਰਬਉਕਤਰੀਤੀ ਸੇ ਸਾਧਕਦ੍ਰਿੜ੍ਹਕਰੇ॥ ਯੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕਾਂਤ ਦੇਸ ਸੁਧਭੂਮੀ ਕੁਸਾ ਆਦੀ ਆਸਨ ਕ੍ਰਮਸੇ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਕੇ ਸਾਧਕ ਇਤ੍ਰ ਪਦਾਰਥੋਂਕੀ ਵਾਸਨਾ ਮਾਤ੍ਰਕਾ ਪਰਿਤ੍ਯਾਗਕਰਕੇ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸਿਧਪਦਮਆਦੀ ਆਸਨਬਾਂਧਕੇ ਆਦੀਪਦਸੇ ਸਿਰਗ੍ਰੀਵਾ ਕਾਯਾਕੇ ਸਮਕਰਕੇ ਨਿਸਚਲ ਹੋਕੇ ਨਾਸਿਕਾਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗਮੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਬਾਂਧਕੇ ਚਿਤ-

ਯਾਦੀ ਯੋਗਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਕ੍ਤਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀਕਾ ਸੰਗ੍ਰਹਕਰਕੇ ਗੁਦਾਆਦੀਅਧੋ ਦ੍ਵਾਰੋਂਕੋ ਰੋਕ ਕੇ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰ ਇਸਥਿਰਹੋਕੇ ਰੇਚਕਆਦੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਵੇ ॥ ਭੋਜਨਭੀ ਸੁਧ ਅਲਪਕਰਣੇਸੇ ਸਮਯਕ ਸਤਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਗੁਰੁਦਰਸਿਤ ਯੁਕਤੀਸੈ ਜਨ ਸਮੁਦਾਯਸੇ ਵਰਜਿਤਹੋਕੇ ਰੇਚਕਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂਸਮਸ੍ਤ ਸਰੀਰਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸਨ ਰੂਪਰੇਚਕ ਪੁਨਾਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂਕਾ ਪਾਨਰੂਪ ਪੂਰਕਤਥਾ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਰੋਧ ਰੂਪ ਕੁੰਭਕਕਾ ਕੋਪ ਲੋਭਾਦੀ ਤਯਾਗ ਪੂਰਬਿਕ ਅੰਤਯੰਤ ਦ੍ਰਿਢਘਨਾ ਅਭਯਾਸਕਰਣੇਸੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕਾ ਸ੍ਵਾਮੀਭਾਵ ਕੋ ਸਾਧਕਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਪੁਨਾਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂ ਇਸਸਾਧਕਕੇ ਸੇਵਕਭ੍ਰਿਤਵਤ ਇਸਕੇਵਸ ਵਰਤੀ ਆਗਯਾਕਾਰੀ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਹੇਸਿਖਜਬਸਾਧਕ ਯੋਗੀਕੇਪ੍ਰਾਣਵਸ੍ਯਵਰਤੀਸ੍ਵਾਧੀਨ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ਤਬਪ੍ਰਾਣਸੰਬੰਧੀ ਸਿਧਯਾਂਭੀ ਸਾਧਕਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਜਾਤਯਾਂਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਦੇਹ ਅੰਤ੍ਰ ਵਰਤੀ ਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂਕੇ ਸ੍ਵਾਧੀਨਹੋਣੇਸੇ ਰਾਜਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਮੋਖਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਸੰਪਦਾਕੀ ਸਿਧੀ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਸਾਧਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਸਰਬ ਸਿਧਯਾਂ ਦੇਹਅੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂਕੇ ਸਾਧਨੇਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਯਾਹੈ ਯੇਹ ਜੋ ਆਪਨੇ ਬਰਨਨ ਕੀਆ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮਾਰੇ ਬੋਧਕੇ ਅਰਥ ਇਸੀ ਅਰਥਕੋ ਖੋਲਕੇ ਸਪਸ੍ਟ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ਉਤ੍ਰ ਅਬ ਦੇਹਾਂਤਰ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੇਸੇ ਸਿਧਯਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਯਾਂਹੈ ਸੁਣੋ ॥ ਸਰਬਦੇਹ ਵਿਖੇ ਬਹਤ੍ਰ ਕੋਟਿ ਬਹਤ੍ਰਲਾਖਦਸਹਜ਼ਾਰ ਦੋਸੈ ਨਾੜੀਮੈਸੇ ਬਹਤ੍ਰ ਹਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾੜਯਾਂਹੈਂ ਉਨਮੈਭੀ ਏਕੋਤ੍ਰਸੌਨਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨਹੈ ਉਨਸਰਬ ਨਾੜਯਾਂ ਕਾ ਪਰਮਆਸਰਾ ਰੂਪਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰਸੇਆਦਿਲੈਕੇ ਸਪਤਚਕ੍ਰੋਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧਰ ਕੋ ਜੋ ਸੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀਗਈਹੈ ਮੂਲਅਧਾਰਚਕ੍ਰਕੋ ਜੋ ਤੀਨ ਵਲਪਾਇਕੇ ਸੋਈ ਹੂਈ ਕੁੰਡਨੀ ਸਕਤੀਹੈ ਤਿਸਕੇ ਗਰਭਮੈਸੇ ਨਿਕਸਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈ ਸੁਖ ਮਨਾ ਨਾੜੀ ਤਿਸਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਚਾਰੋਓਰ ਜਿਸਕੀਆਂ ਸਾਖਾਪਸਰ ਰਹਯਾਂ ਹੈਂ ਪਰਿਮੰਡਲਾਕਾਰਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵਰਤੁਲਾਕਾਰਹੈ ਨਾਮਗੋਲਾਕਾਰ ਹੈ ॥ ਔਮਰਮ ਅਸਥਾਨੋ ਕੇ ਆਸ੍ਰਿਤ ਹੈ ਆਂਤਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥਜੋ ਸੈਂਕੜੇ ਨਾੜੀ ਵਲੀਹੂਈ ਹੈ ਉਨਕਾ ਭੀ ਪਰਮ ਆਸ੍ਰਾਹੈ ॥ ਅਬਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰਕੋ ਜੈਸੇ ਵੇਸਟਨਕਰਕੇ ਕੁੰਡਲ ਨੀ ਸਕਤੀ ਇਸਿਥਤਹੈ ਤਿਸਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪਸੁਣ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇਬੀਣਾਕੇ ਦੰਡਕੀਆ ਰੇਖਾਹੋਤਯਾਹੈ ਜੈਸੇ ਵਰਤੁਲਾਕਾਰ ਜਲਕਾ ਚਕ੍ਰਹੋਤੇਹੈ ਜੈਸੇ ਲਿਖਯਾਹੂਆ ਅਰਧ ਓਅੰਕਾਰਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪਹੋਤੇ ੩੭ ਹੈ ਦਖਿਣਦੇਸਕੀ ਲਿਖਤਕੇ ਓਅੰਕਾਰਕੇ ਪੂਰਬਾਰਧਕੇ ਸਮਾਨਔਨਾਗਰੀਅਖਰੋਂਕੇਲਿਖਤਕੇਓਅੰਕਾਰਕੇ ਓਂ ਉਤਾਰਧਕੇਸਮਾਨਹੈਅਕਾਰਹੈਜਿਸ ਕੁੰਡਲਨੀਕਾ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਹੇਭਗਵਨਯੇਕੁੰਡਲਨੀ ਸਕਤੀ ਓਅੰਕਾਰਕੇ ਆਕਾਰ ਮਾਨੁਖੋਂਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਦੇਵਾਦੀ ਸਰੀਰਮੈਭੀ ਇਸੀ ਅਕਾਰਸੇ

ਕੁੰਡਲਨੀ ਵਰਤਤੀਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਾਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਆਦਿਲੇਕੇ ਦੇਵਤਾ ਦਾਨਵ ਮਾਨੁਖ ਮ੍ਰਿਗ ਨਰ੍ਹਪਸੂ ਪੰਛੀਮਸਕ ਡੰਸਚੀਟੀਕੇ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਸ੍ਤ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀਓਂਕੇ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਏ ਕੁੰਡਨੀਸਕਤੀ ਇਸੀਅਕਾਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇਇਸਥਿਤ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੁੰਡਲਨੀ ਕਾ ਕੈਸਾ ਰੂਪ ਹੈਕੇ ਜੈਸੇ ਸੀਤ ਕਰਕ ਪੀੜਤਕੁੰਡਲਮਾਰਕੇ ਬੈਠ ਹੂਏ ਸਰਪ ਕਾਸਰੀਰ ਹੋਵੇ ॥ ਔ ਤਿਸ ਕੁੰਡਲਨੀ ਰੰਗਕਾ ਐਸਾ ਸ੍ਵੇਤ ਹੈ।ਜੈਸੇ ਕੁੰਡਲਾ ਕਾਰ ਮਹਾਕਲਪਕੇ ਅਗਨਿਸੇ ਗਿਰਾਹੂਆ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕਾ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋਵੇ ਤਦਵਤਹੈ ॥ ਮੂਲਾ ਧਾਰ ਚਕ੍ਰ ਔਗੁਦਾਕੇ ਅੰਤ੍ਰਕੀ ਸੰਧੀਸੈ ਲੈਕੇ ਭ੍ਰੂਕੇ ਮਧਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਿਤਨੇ ਰੰਧ੍ਰ ਨਾਮ ਛਿਦ੍ਰਹੈ ਉਨ ਛਿਦ੍ਰੋਂਕੇ ਬੀਚਅਨੁਸੂਤਾ ਹੂਈ ੨ ਮਨੋਬ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਚੰਚਲ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਤਕਰਕੇ ਬਾਹਯਚੰਚਲ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰਕੋ ਸਾਢੇ ਤੀਨਵਲ ਪਾਇਕੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਨਾਮ ਚਿਤ ਸਕਤੀਜੋਇਸਥਿਤ ਹੈ॥ਜੈਸੇ ਅਲਖਰੂਪ ਕਰਕੇਬੀਣਾ ਕੇ ਦੰਡਕੇ ਅੰਤ੍ਰਸਬਦ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ਤਦਵਤ ਇਸਚਿਤ ਸਕਤੀ ਕੁੰਡਲਨੀਕੈ ਅੰਤ੍ਰਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਪਰਮ ਸੂਖਮ ਸਰਬ ਸਬਦੋਂਕਾ ਮੂਲਰੂਪ ਪਰਾ ਨਾਮ ਗਤੀ ਗਿਰਾ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਿਕਾ ਸਫੁਰਣ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਗਿਰਾ ਨਾਮ ਬਾਣੀਕਾ ਹੈ॥ ਵਹੀ ਪਰਾਬਾਣੀ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਾ ਸਕਤੀ ਪ੍ਰਾਣਵਾਤ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਨਾਭੀਦੇਸ ਮੈ ਪਰਾਨਾਮ ਕੋ ਪਾਤੀ ਹੈ ਕੇਲੇ ਕੇ ਫੂਲ ਕੇ ਰੰਗ ਸਮਾਨ ਕੋਮਲ ਹ੍ਰਿਦੈਵਿਖੇ ਪਸੰਤੀਨਾਮ ਕੰਠਵਿਖੇ ਮਧਮਾਨਾਮ ਮੁਖ ਮੈ ਕੰਠਤਾਲੂ ਆਦੀ ਅਸਥਾਨੋ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਬੈਖਰੀ ਨਾਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਸਾ ਕੁੰਡਲਕੇ ਆਕਾਰਵਾਲੀ ਕੁੰਡਲਨੀ ਪਰਮ ਸਕਤੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣਜੋਂਕੇਪ੍ਰਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਨੇਤ੍ਰ ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਆਦੀ ਮਨ ਬੁਧੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਵਿਖੇ ਮੇ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤੀ ਅਰਥ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀਦੇਤੀਹੈ ਜਵ ਨਾਮਬੇਗਦੇਤੀਹੈ ਅਰਥਾਤਸਾਮਰਥਦੇਤੀ ਹੈ॥ਸਾਕੁੰਡਲਨੀਸਕਤੀ ਕੈਸੇ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰਯਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਸਾਮਰਥ ਦੇਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣੇਸੇ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਕ੍ਰੁਧਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਭੁਜੰਗਮੀਸਰਪਣੀਫੁੰਕਾਰੇ ਨਿਰੰਤ੍ਰ ਮਾਰਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇਹ ਕੁੰਡਲਨੀ ਸਕਤੀ ਫੁਰਣੇ ਕੇ ਕਾਰਣਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੂਈ ਉਰਧਮੁਖ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਈ ਹੂਈ ਨਿਰੰਤ੍ਰ ਹੀ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਾਣ ਕੋ ਊਪਰਕੋ ਫੈਂਕਤੀ ਰਹਤੀਹੈ ॥ ਔਅਪਾਨਕੋ ਨੀਚੇਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਆਕਰਖਣ ਨਾਮ ਖੇਚਨੇਕਾ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸਨ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਸਾਕੁੰਡਲਨੀ ਬੁਧਕੋ ਸਾਮਰਥ ਨਿਸਚ ਕਰਣੇ ਮੇ ਕੈਸੇ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹ੍ਰਿਦੇਮੇ ਇਸਥਿਤ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਜਿਸਕਾਲ ਮੇ ਕੁੰਡਲਨੀਸਕਤੀਕਰਕੇ ਆਕਰਖਣ ਕੀਏਹੂਏ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਸਕਤੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤਦਾ ਉਸ ਕਾਲ ਮੇ ਭੂਤ ਤਨ ਮਾਤ੍ਰਕਾ ਬੀਜ ਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਅਪੰਚੀਕ੍ਰਿਤ

ਭੂਤ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਅੰਤਹਕਰਣਕਾ ਤਿਸ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਿਖੇ ਸੰਵਿਤਨਾਮ ਫੁਰਣਾ ਗ੍ਯਾਨ ਜੀਵ ਸੰਵਿਤ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਸੰਕਲਪ ਅਧ੍ਯਵਸਾਯ ਨਾਮ ਨਿਸਚਾ ਅਭਿਮਾਨ ਰਾਗ ਆਦੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰ ਸੰਵਿਤਉਦੇ ਹੋਤੀਹੈ ਅਰਥਾਤ ਕੁੰਡਲਨੀਕੇ ਅੰਤਰ ਜਬ ਅਪਾਨ ਵਾਯੂ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਤਬਭੂਤਤਨਮਾਤ੍ਰਾਕਾ ਬੀਜਰੂਪ ਫੁਰਣਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਿਖੇ ਉਤਪਨ ਹੋਤੇਹੈ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕੀ ਸਕਤੀਕੋ ਬੇਗਦੇਤੀਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਕਮਲਕੇ ਊਪਰ ਭ੍ਰਮਰੀ ਵਿਲਾਸਸਮੇ ਫੁਰਤੀਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਜੈਸੇ ੨ ਦੇਹੋ ਵਿਖੇ ਫੁਰਤੀਹੈ ਤੈਸੇ ੨ ਫੁਰਣਾ ਗ੍ਯਾਨ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਤਹਾਂ ਮੂਲਾਧਾਰਚਕ੍ਰਗਤ ਕੁੰਡਲਨੀ ਵਿਖੇ ਹ੍ਰਿਦੇਕਮਲਗਤ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋਂਕੀਆ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਨਾਂੜਯਾਂ ਉਤਪਤ ਭੀ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ ਲੀਨ ਭੀ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਨਦੀਆ ਉਤਪਤ ਔਲੀਨ ਹੋਤਯਾਂਹੈ॥ ਸਾ ਕੁੰਡਲਨੀ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਕੇ ਸਮਸ੍ਤ ਗ੍ਯਾਨੋ ਕਾ ਸਾਧਾਰਣ ਬੀਜ ਕਾਰਣ ਕਥਨ ਕਰੀਹੈ॥ ਤਥਾਚੋਕ੍ਤਿ ਯੋਗਸਾਸਤ੍ਰੇ॥ ਚੈਤਨਯੰ ਸਰਬ ਭੂਤਾਨਾਂ ਸ਼ਬਦ ਬ੍ਰਹਮੇਤਿ ਯਦ੍ਵਿਦੁਃ॥ ਤਤਪ੍ਰਾਪਯਕੁੰਡਲਨੀਰੂਪੰ ਪ੍ਰਾਣੀਨਾਂਦੇਹਮਧ੍ਯ ਗਮ॥ਵਰਨਾਤਮਨਾਂਵਿਰਭਵਤਿ ਗਦ੍ਯ ਪਦ੍ਯਾਦਿਭੇਵਤਾ॥

ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰਯੋਕੀਜੀਵਨਮੂਲਚੈਤਨਹੈ ਤਿਸਕੋ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕਰਤੇਹੈ॥ ਸੋਈ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰਯੋਂਕੇ ਦੇਹਮਧ੍ਯਮੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਰੂਪਹੋਕੇ ਇਸਿਥਤਹੈ॥ ਸੋਈ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮਓਂਕਾਰਆਦੀਅਖਰਆਤਮਾਹੋਕੇਗਦ੍ਯਬਡੇਸਲੋਕ ਪਦਯ ਛੋਟੇ ਅਨੁਸ੍ਰਾਪਰੂਪਸ਼ਲੋਕੋ ਕੇ ਭੇਦਸੇਜਗਤਮੈਇਸਿਥਤਭਯੇਹੈ॥ਜੋ੨ ਫੁਰਣਾ॥ ਗ੍ਯਾਨਾਕਾਰ ਅੰਤਹਕਰਣਕਾ ਪਰਿਣਾਮਹੋਤੇਹੈ ਸੋ ੨ ਕੁੰਡਲਨੀਸਕਤੀਕੇ ਬੇਗਸੇਹੀ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਪੰਚਤਨਮਾਤ੍ਰਾਕਾ ਸਮੂਹਰੂਪਜੋ ਯੇਹ ਅਸਥੂਲਸੂਖਮਰੂਪ ਪ੍ਰਪੰਚਹੈ ਸੋ ਏਕ ੨ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਮੂਲਾਧਾਰਚਕ੍ਰਵਿਖੇ ਪੂਰਬ ਕਹੀ ਜੋ ਕੁੰਡਲਨੀਸਕਤੀ ਤਿਸੀ ਵਿਖੇ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਆਤਮਿਕ ਪੰਚਕਕਾਉਪਾਦਾਨ ਬੀਜਨਾਮਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣਭੂਤ ਪ੍ਰਥਮ ਸੂਖਮ ਪ੍ਰਾਣ ਪੰਚਕਰੂਪਕਰਕੇਫੁਰਤੇਹੈ॥ ਸਾਪ੍ਰਾਣਰੂਪਕਰਕੇਸਫੁਰਤਕੁੰਡਲਨੀਸਕਤੀਪਵਨਕੇ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਔ ਸ੍ਵ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਸਪੰਦ ੧ ਸਪਰਸ ੨ ਸੰਵਿਤ ੩ ਤੀਨ ਰੂਪ ਕਲਪਨਾਕੋ ਧਾਰਕੇ ਅਰ ਤੀਨ ਨਾਮੋ ਕੀ ਕਲਪਨਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਕਲਾਨਾ ਫੁਰਣੇਸੇ ਵਹੀਕੁੰਡਲਨੀ ਸਕ੍ਤੀ ਕਲਾ ਨਾਮਕੋ ਧਾਰਤੀਹੈਸੀਘ੍ਰਹੀ॥ ਚੇਤਨੇਕਰਕੇ ਚਿਤ ਜੀਵਨੇਸੇ ਜੀਵ ਮਨਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਨ ਸੰਕਲਪ ਰੂਪਸੇ ਫੁਰਨੇਸੇ ਸੰਕਲਪ ਬੋਧ ਨਾਮ ਗ੍ਯਾਨਾਕਾਰਹੋਣੇਸੇ ਬੁਧੀ ਅਹੰਭਾਵਸੇ ਅਹੰਕਾਰ ਸਮਰਣਸੇ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਆਦਿਕ ਨਾਮਕੋ ਕੁੰਡਲਨੀਸਕ੍ਤੀ ਕੇਬਯਾਪਾਰ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਇਨਨਾਮੋਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਹਾ ਸਪੰਦਨ ਸਕ੍ਤੀਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬ੍ਰਿਤੀਕੇ ਤੀਨਅਸਥਾਨਹੈ ਸੋ ਕਹਤੇਹੈ ॥ ਸੋ ਸਪੰਦਨ ਸਕ੍ਤੀਮਾਰੁਤਅਪਾਨਨਾਮੇਕੋਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਿਰੰਤਰ ਅਧੋਕੋ ਗਮਨਕਰਤੇਹੈ ॥ ਸਮਾਨ ਨਾਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਨਾਭੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਉਦਾਨ ਨਾਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਊਪਰ ਕੰਠ ਦੇਸਾਦਿਕ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਇਸਿਥਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਬ੍ਰਿਤੀ ਭੇਦ ਧਾਰਣੇ ਕਾ ਏਹੁ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਅਪਾਨ ਔ ਉਦਾਨ ਕਰਕੇ ਆਕਰਖਣ ਕੀਆ ਹੂਆ ਭੀ ਸਮਾਨ ਆਪ ਨਿਸਚਲ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਪਾਨ ਔ ਉਦਾਨ ਰੂਪ ਮਰੁਤ ਕੋ ਅਸਥੰਭਨ ਪੁਨਾ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਬਲਵਾਲੀ ਉਦਾਨ ਰੂਪਾ ਬ੍ਰਿਤੀਹੋਕੇ ਸ੍ਵਸਤ੍ਰਤਾ ਸੇ ਇਸਿਤ੍ਰਤ ਹੋਤੇਹੈ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰਕੋ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸਨੇ ਨਹੀਦੇਤੇਹੈ ॥ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ਸਮਾਨ ਮਰੁਤਅਧੋ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਪਾਨਕਾ ਭੀ ਅਸਥੰਭਕਹੈ ॥ ਜਿਸਕਾਲਮੈ ਅਪਾਨਵਾਯੂਸਰਬਪ੍ਰਯਤਨਕਰਕੇ ਅਧੈ ਮੂਲ ਦ੍ਵਾਰਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ਜੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਅਪਾਨ ਮਰੁਤਕੋ ਸਮਾਨ ਵਾਯੂ ਨ ਧਾਰਣਕਕੇਨੇਖੈਚਰਖੇਤਬਬਲਾਤਕਾਰਸੇਹੀਅਪਾਨਮਰੁਤਮੂਲਦ੍ਵਾਰੇਸੇਨਿਕਸਜਾਵੇਗ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥਹੀ ਸੂਖਮਦੇਹਭੀਨਿਕ ਜਾਵੇਗਾ ਨਿਕਸਜਾਨੇਸੇ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਪੁਰਖ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਵੇਗੋ ॥ ਜਬ ਉਦਾਨਵਾਯੂ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਊਪਰਕੋ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿ ਪਰਿਮਿਤਬਾਹਰਕੋ ਨਿਕਸਜਾਤੇਹੈਜੇਬਲ ਕਰਕੇ ਸਮਾਨਮਰੁਤ ਤਿਸ ਉਦਾਨਮਰੁਤਕੋ ਅੰਤਰਕੋ ਨ ਖੈਚੇ ਅਕਰਖਣ ਨ ਕਰੇ ਤਬ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਹੀ ਸਰਬਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਸ ਜਾਹਗੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣਕੇ ਸਾਥਹੀ ਸੂਖਮਸਰੀਰਭੀ ਨਿਕਸਜਾਇਗੋ ॥ ਇਸੀਹੇਤੂਸੇ ਸਾਮਾਨ ਮਰੁਤ ਕਰਕੇ ਉਦਾਨਾਦੀ ਵਾਯੂਕੋ ਜੀਤਨੇਸੇ ਸਰਬ ਰੋਗਕਾਖੈ ਔ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂਕੋ ਜਯ ਰੂਪਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਏਹਬਾਤ ਕਹਤੇ ਹੈ॥

ਜਬ ਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਸਰਬਥਾ ਦ੍ਰਿਢ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਕੁੰਭਕ ਰੂਪਸਾਧਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮਰੁਤਕੀਗਤੀਕੋਰੋਕਕੇਅੰਤਰਉਦਰਮੈਇਸਿਥਤ ਪ੍ਰਾਣਕਰਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਊਪਰ ਨੀਚੇਆਨੇ ਜਾਨੇ ਰੂਪਗਤੀਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਉਦਰਮੈਠਹਰ ਜਾਤੇਹੈ ਪ੍ਰਾਣ ॥ ਤਬ ਅੰਤਰ ਮਾਰੁਤ ਕੇ ਰੋਕਨੇਸੇ ਜੀਵਕੇ ਆਧੀ ਬ੍ਯਾਧੀ ਉਪਾਧੀਆਦਿਕ ਸਭੀ ਰੋਗ ਨਸਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਵਿਖੇ ਪੂਰਬਉਕਤ ਏਕਸਤ ਏਕ ਨਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਉਨਕੀ ਸਾਖਾ ਰੂਪ ਅਨ੍ਯ ਸਾਮਾਨ੍ਯਨਾੜਯਾਂਹੈ ॥ ਉਨ ਸਰਬ ਨਾੜ੍ਯੋਂ ਵਿਖੇਅੰਨਕੇ ਰਸਕੀ ਪਰਾਪਤੀ ਕਰਣੇ ਹਾਰਾ ਸਾਮਾਨ ਵਾਯੂਹੈ ਤਹਾ ਉਨਨਾਟਿਕਾ ਵਿਖੇ ਕਫਪਿਤ ਵਾਤਕੇ ਸੰਚੇ ਹੋਣੇਸੇ ਇਕਤ੍ਰ ਘਨੀ ਭੂਤ ਹੋਣੇਸੇ ਸਾਮਾਨ ਮਾਰੁਤ ਕੋ ਮਾਗਰ ਰੁਕਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਉਨ ਨਾੜ੍ਯੋਂ ਵਿਖੇ ਅਨ੍ਯਵਾਯੂਕੇ ਵਿਖਮਹੋਣੇਸੇ ਕੋਪ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅੰਨਕਾ ਰਸ ਅਪਨੇ ੨ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਲਪਰੋਗਔਦੀਰਘਰੋਗ ਉਤਪਤ

ਹੋਆਤੇ ਹੈ ਇਹਬਾਤ ਕਹਤੇਹੈ ॥ ਸਾਮਾਨ ਸਾਖਾਰੂਪ ਨਾੜੀਓਂਕੇ ੨ ਤ੍ਯਾਰ ਰੁਕਣੇ ਸੇ ਸਾਮਾਨ ਅਲਪ ਥੋੜਾ ਜੈਸਾ ਰੋਗ ਸਰੀਰ ਮੈ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਪਰਾਧਾਨ ਨਾੜੀਓਂਕਾ ਬ੍ਯਾਪਾਰਰੁਕਣੇ ਸੇ ਮਹਾਰੋਗੋਂਕੀਉਤਪਤੀਹੋਤੀਹੈਜਿਨਸੇਸਰੀਰ ਨਾਸਕੋ ਪਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ਪ੍ਰਸਨ॥ਹੇ ਯੋਗੀਰਾਜੇਸ੍ਰੇਸਟਗੁਰੋ ਇਸਸਰੀਰ ਵਿਖੇਆਧੀ ਬ੍ਯਾਧੀ ਆਦਿਕਰੋਗੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੈਸੇ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਔਇਨਆਧੀ ਬ੍ਯਾਧੀ ਆਦਿਕਰੋਗੋਂਕਾ ਨਾਸ ਕੈਸੇ ਹੋਤੇ ਹ ॥ ਉਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ਹੇ ਸੌਮ੍ਯ ਆਧੀਬ੍ਯਾਧੀਆਦੀ ਰੋਗੋਂ ਕੀ ਨਿ- ਬ੍ਰਿਤੀਕਾ ਨਾਮ ਸੁਖ ਹੈ॥ ਸਾਰੋਗੋਂਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀਭੀ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਉਪਾਵੋਂਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਏਹੀ ਬਾਤ ਯੋਗਤਰੰਗਿਣੀ ਮੈ ਕਹੀਹੈ ॥ ਤਥਾਚਸ੍ਮ੍ਰਿਤਿ

ਪੂਰਬ ਜਨਮਨਿ ਕ੍ਰਿਤ ਪਾਪੰ ਬਾਧ੍ਯਧਿ ਰੂਪੇਣ ਬਧਤੇ ॥ ਤਛਾਂਤਿ ਰੌਖਧਿਦਾਨੈਰ ਜਪ ਹੋਮ ਅਰਚਨਾਦਿਭਿ ॥ ੧ ॥

ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਕੀਏ ਹੂਏ ਪਾਪ ਜੀਵਕੋ ਰੋਗ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪੀੜਾਦੇ ਤੇਹੈ ॥ ਔਖਧੀ ੧ ਦਾਨ ੨ ਜਪ ੩ ਹੋਮ ੪ ਅਰਚਨਾ ਪੂਜਾਆਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਉਨਰੋਗੋਂਕੀਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਸੁਖ ਪੂਰਬ ਕਹ ਆਏ ਹਾਂ ॥ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਰੋਗੋਂ ਕਾਨਾਸਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਜੇ ਸਮੂਲ ਰੋਗੋਂਕਾ ਨਾਸ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਪੁਨਾਕਾਲਾਂਤਰਮੇਕਿਸੀ ਰੋਗ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਨ ਹੋਣੀਚਾਹਯੇ ਬਹੁਰਜੋ ਰੋਗੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਆਵਤੀਹੈ ਇਸਸੇ ਜਾਨੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਰੋਗੋਂਕਾ ਤਿਰੋਭਾਵਹੋਜਾਤੇਹੈ ਖੈਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਇਨਆਧੀਬ੍ਯਾਧੀਆਦੀ ਰੋਗੋਕੇ ਖੈਕਾਨਾਮ ਸੁਖਹੈ ਸੋਸੁਖਹੈ ਮੂਲਾ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਨਾਸਸੇਹੋਤੇਹੈਸੋਮੂਲਾਅਗਯਾਨ ਆਤਮ ਗਯਾਨਕਰਕੇ ਨਾਸ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਸੋ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਕ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਹੋਤੇਹੈ ਸਾ ਸਤਗੁਰੂਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਆਗਯਾ ਮਾਨਨ ਰੂਪਸੇਵਾ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਭਾਵਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੂਪਮੋਖਕਾ ਲਾਭ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕੇਲਾਭਸੇ ਅਨਿਤ੍ਰ ਆਧੀ ਆਦਿਕ ਰੋਗ ਪੁਨਾਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਧੀ ਬ੍ਯਾਧੀ ਆਦਿਕ ਰੋਗ ਕਦਾ ਚਿਤ ਪਰਸਪਰ ਮਿਲਕੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਦਾਚਿਤ ਭਿੰਨ ੨ ਏਕ ੨ ਹੋਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਉਤਪਤਹੋਤੇ ਹੈਂਦੇਹਕੇਦੁਖਕਾਨਾਮਬ੍ਯਾ- ਧੀ ਹੈ॥ ਵਾਸਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਰੂਪਜਿਸਕਾ ਚਿੰਤਾ ਆਤਮਿਕਾ ਆਧੀਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸਾਸਤ੍ਰਮੇ ਕਹੀ ਹੈ॥ ਵਾਸਨਾਕਾਮੂਲ ਕਾਰਣ ਆਗ੍ਯਾਨ ਹੈ॥ ਅਤਤ੍ਰ ਗ੍ਯਾਨ ਕੇ ਵਸਤੇ ਮਨਕੇ ਨਿਗ੍ਰਹਕੇ ਬਿਨਾ ਮਨਕੇ ਸੂਖਮਹੋਈ ਬਿਨਾ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖਕੇ ਵਸ ਵਰਤੀਹੋਕੇ ਨਿਰੰਤਰਹੀ ਇਤਨਾਕਪਦਾਰਥਆਜ ਮੁਝਕੋ ਮਿਲ ਗਯਾਹੈ ਇਤਨਾ ਔਰ ਮਿਲੇਗਾ ਇਤਨਾ ਅਬੀਨਹੀਪ੍ਰਾਪਤਹੂਆਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਚਿੰਤਾ ਸੋਕ ਭੈ ਕਾ

ਨਿਮਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇਸੇ ਆਧੀ ਆਦਿਕ ਰੋਗ ਸਰੀਰਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ। ਜੈਸੇ
ਵਰਖਾ ਕਾਲਮੈ ਕੁਹੀੜ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਇਸਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕਾ ਉਪਾਇ ਨ
ਜਾਨਨੇਸੇ ਮਹਾਮੋਹਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਣੇ ਵਾਲਾ ਜੜਤਾਸੇ ਆਧੀਰੋਗਹੋਤੇਹੈ ॥ ਚਿਤਕੇ
ਨ ਜੀਤਨੇਸੇ ਦੁਰ ਇਛਾ ਖੋਟੀਆਂ ਬਹੁਤ ਅਨੰਤਹੀ ਮਨਵਿਖੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤਜਾਂਹੈਂ ਯੇ
ਅੰਤਰਕੇਰੋਗਆਧੀਹੈਂ ॥ ਬਾਸੀਅੰਨਤਥਾਔਰ ਚਨਾ ਮਟਰ ਕਸਾਰੀ ਆਦੀ ਦੂਰ ਅੰਨਕੇ
ਖਾਨੇਸੇ ਸਮੇ ਬਿਨਾ ਆਗੇ ਪੀਛੇ ਬਹੁਤਹੀ ਖਾਨੇ ਸੇ ਸਮਸਾਨਆਦੀਭੂਮੀ ਦੁਰਗੰਧੀਕੇ
ਅਸਥਾਨਰੂਪਦੁਰਦੇਸਖੋਟੇਸਮੈ ਰਹਣੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਸਰੀਰਮੈ ਰੋਗ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਤਥਾ
ਆਧੀ ਰਾਤਮੈ ਅੰਨਰਜਕੇਖਾਨੇਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਮੈਥਨਅਤਿਮੈਥਨਕਰਨੇਸੇ
ਅਥਵਾ ਦਿਨਮੈਮੈਥਨਕਰਣੇਸੇ ਐਸੇ ੨ ਸਮੇਕਾ ਨਾਮਦੁਸ੍ਰਕਾਲਹੈ ॥ ਤਥਾਦੁਰਭਾਵਨਾਸੇ
ਨਾਮਸਰਪਬਯਾਘ੍ਰ ਚੌਰਆਦਿਕਕੀ ਸੰਕਾ ਕਰਕੇ ਭੈ ਹੋਣਾ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਦੁਸ੍ਰ ਭਾਵਨਾਹੈ
ਤਿਸ ਦੁਰਭਾਵਨਾਸੇ ਮਨਕੀ ਬਿਰਤਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣੇਸੇ ਨਾੜੀਆਂ ਵਿਖੇ ਅੰਨਕੇ ਰਸਕਾ
ਪ੍ਰਵੇਸ ਨਹੋਣੇਸੇ ਅਥਵਾ ਦੁਗੁਨ ਅੰਨਕਾਰਸ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਣੇਸੇ ਤਥਾ ਵਾਯੂਕਾ ਅਧਿਕ
ਨਾੜੀਮੈ ਹੋਜਾਣਾ ਕਫਕਾ ਅਧਿਕ ਸੋਸ ਹੋਜਾਨਾ ਕਫਕਾਨਾੜੀਮੇ ਅਧਿਕ ਹੋਜਾਣਾਇਨ
ਨਿਮਿਤੋਂ ਸੇ ਨਾੜੀਓਂਮੇ ਵਾਤਕਾਅਧਿਕਹੋ ਜਾਣਾ ਨਾੜੀਓਂ ਵਿਖੇ ਰਸਕਾ ਪ੍ਰਵੇਸਨ ਹੋਣਾ
ਅਥਵਾ ਅਧਿਕਭਰਜਾਣੇ ਸੇ ਕਫ ਪਿਤ ਵਾਤਕੇਕੋਪਹੋਜਾਨੇਸੇਅੰਗੋਂਵਿਖੇ ਵਾਤ ਆਦਿਕੋਂ
ਕੇ ਆਘਾਤਸੇ ਪੀੜਾ ਆਦਿਕ ਰੋਗੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਕੇ ਦੇਹ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ
ਅਸ੍ਰਮਥ ਹੋਣੇਸੇ। ਬਯਾਧੀ ਕਰਕੇ ਦੇਹ ਵਿਪਰਜੈ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਮਤਿਭੀ
ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ॥ ਸਾਬ੍ਰਧੀ ਪੂਰਬਜਨਮ ਕੇਕਰਮੋਂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰਨੀ ਅਥਵਾ ਇਸ
ਜਨਮ ਕੇ ਕਰਮੋ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਕੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਪੁਨਾ ਕਰਮ ਮੈ ਲਗਾਤੀ ਹੈ॥ ਆਧੀ
ਬਯਾਧੀ ਆਦਿਕ ਰੋਗੋਂ ਕੀ ਦੇਹ ਵਿਸੇ ਉਤਪਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ
ਜੈਸੇ ਆਧੀ ਬਯਾਧੀ ਆਦਿਕ ਰੋਗੋਂ ਕੋ ਨਾਸ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋਭੀ ਤੂੰ ਸ੍ਰਵਣਕਰ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਿਯ
ਸੋਬਯਾਧੀ ਸਾਮਾਨਯ ਰੂਪ ਔ ਸਾਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਹੈਂ॥ ਏਕਤੋਭੂਖ ਪਯਾਸ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀਲਾਲਸਾ ਕਰਕੇ ਹੋਣੇ ਵਾਲੀ ਬਯਾਧੀ ਸਾਮਾਨ ਰੂਪਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਮ੍ਰਿਦੁ ਕੋਮਲ ਰੂਪਹੈ ਬਾਂਛਿਤ ਵਸਤੁ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇਸੇ ਚਿਤਕੀ ਚਿੰਤਾ ਦੂਰ
ਹੋਣੇਸੇ ਚਿੰਤਾ ਜਨਯ ਬਯਾਧੀ ਭੀ ਦੂਰ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ॥ ਦੂਸਰੀ ਸਾਰਰੂਪ ਨਾਮ ਅਤਯੰਤ
ਦ੍ਰਿਢ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਔਖਧੀ ਆਦਿਕ ਉਪਾਵੋਂ ਸੇਭੀ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀ ਹੋਤੀਹੈ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਬਚਨਹੈ ਮਲਾਰਰਾਗਕੀਵਾਰ ਮੈ॥ ਇਕ ਵਿਛੋੜਾ ਇਕ ਦੁਖ
ਭੁਖ॥ ਇਕਦੁਖ ਸਕਤਿਵਾਰ ਜਮਦੂਤ॥ ਇਕਦੁਖ ਰੋਗਲਗੈ ਤਨਧਾਇ॥ਵੈਦਨਭੋਲੇ

ਦਾਰੂਲਾਇ॥੧॥ਅਗਯਾਨਰੂਪੀਰੋਗਕਰਕੇਜੋਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਸੇ ਵਿਛੜਜਾਣਾਹੈ ਸੋਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀਰੋਗ ਬਿਨਾ ਆਤਮ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨਸੇਨਸਟਨਹੀਹੋਤੇਹੈਜੈਸੇਰਸੀਕੇਅਗਯਾਨਸੇਉਤ ਪਤਹੂਆ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮ ਬਿਨਾਰਸੀਕੇ ਗ੍ਯਾਨਸੇ ਔਰ ਯਤਨੋ ਸੇ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਹੇਸਿਖਯਜੈਸੇ ਵਰਖਾਕਾਲ ਵਿਖੇ ਵਧੀਹੂਈ ਨਦੀਤੀਰਕੇਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕੋਂਕੋ ਮੂਲਤੇ ਹੀ ਉਖਾੜਕੇ ਵਹਾਯਲੇਜਾਤੀਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸਤਗੁਰੂਕੇ ਸਤਸੰਗਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਗਯਾਨਉਤਪਤ ਹੋਣੇ ਕਾਲਮੈਹੀਜਨਮਮਰਣਕਾਮੂਲਕਾਰਣ ਅਗਯਾਨਕੇ ਨਾਸਹੋਣੇਸਮਕਾਲਮੈਹੀ ਆਧੀ ਬਯਾਧੀਆਦੀਸਰਬ ਰੋਗੋਕਾ ਨਾਸਕਰਡਾਰਤੇਹੈਂ॥ ਔਰ ਹੇਸਿਖਯਜੌਨਸੇ ਰੋਗ ਆਧੀ ਚਿੰਤਾਜਨਯਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਆਧੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੰਧਯਾਸੰਧੀ ਕਾਲਮੈਭੋਜਨਖਾਣੇਸੇਅਤਿਅਧਿਕ ਭੋਜਨਖਾਣੇਸੇਰੋਗਉਤਪਤਿਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਸੋ ਰੋਗਦ੍ਰਬਯ ਦਾਨਔਖਧੀ ਮੰਤ੍ਰਦੁਖਭੰਜਨੀਸਾਹਿਬ ਲੋਲਾਰਕਆਦਿਕਤੀਰਥੋਂਕੇ ਇਸਨਾਨਕਰਣੇ ਸੇ ਭੀਦੂਰਹੋਜਾਤੇਹੈਚਿਕਿਤਸਾਆਦਿਕ ਉਪਾਵੋਸੇਦੂਰਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਜੋਚਿਕਿਤਸਾਨਾਮ ਵੈਦਕਸਾਸਤਰੋਂਮੈਧਨੰਤ੍ਰੀਆਦਿਕਬ੍ਰਿਧੋਨੇਔਖਧਯਾਬਤਾਈਹੈਉਨਸੇਛੀਨਸੂਹੋਜਾਤੇਹੈਂ॥ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ॥ ਹੇਭਗਵਨ॥ ਆਧੀ ਅਧਯਾਤਮਿਕਰੋਗ ਚਿੰਤਾਆਦਿਕੋਸੇ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਰੋਗੋਂਕੇ ਜਨਮਕਾਪ੍ਰਕਾਰਇਤਨੇਸੇਪੂਛਯਾ॥ ਔਖਧੀਆਦਿਕੋਸੇ ਇਤਰ ਮੰਤ੍ਰ ਔਪੁੰਨਯਾਦਿਕੋਸੇਕੈਸੇ ਨਿਵਰਹੋਤੇਹੈਂ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹਯੇ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸਿਖਯਜੋ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਤੈਨੇ ਕੀਆਹੈ ਏਹੀ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਚੰਦਜੀਨੇਸ੍ਰੀਵਸਿਸਟਜੀਕੇ ਆਗੇਪ੍ਰਸਨਕੀਆਥਾ॥ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੋਵਾਚ ਮੂਲ

ਆਧਿਕਥੰਭਵੇਦਵ੍ਯਾਧਿਃ ਕਥੰਚਵਿਨਸ਼ਤਿ।
ਦ੍ਰਬਯਾ ਦਿਤਰਯਾ ਯੁਕ੍ਤ੍ਯਾ ਮੰਤ੍ਰ ਪੁਣ੍ਯਾਦਿਰੂਪਯਾ॥੨੯॥

ਆਧੀਰੋਗਸੇ ਬਯਾਧੀ ਰੋਗ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਭਾਵਯੇਹੈ ਮਨ ਅਤਯੰਤ ਸੂਖਮਹੈ ਸ਼ਰੀਰ ਪਾਂਚਭੌਤਕਅਤਯੰਤਅਸਥੂਲਹੈ॥ ਸਰੀਰਕੇ ਅੰਗ ਭੰਗ ਹੋਣੇਸੇ ਮਨਕੇ ਅੰਗ ਭੰਗ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ਸਰੀਰਕੇ ਨਸਟ ਹੋਯਾਂ ਮਨਕਾ ਨਾਸਭੀ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਪੁਨਾ ਆਪਕੇ ਮਾਨਸੀ ਰੋਗ ਚਿੰਤਾਆਦਿਕਸੇ ਬਯਾਧੀ ਰੋਗਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਹਤੇਹੋ॥ ਜਰੀ ਔਖਧੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਸੂਖਮ ਮੰਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋਸੇ ਭੀ ਸਥੂਲ ਸ਼ਾਰੀਰਕ ਰੋਗੋਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤੀਕੈਸੇ ਹੋਤੀਹੈ॥ ੨੯॥ ਸ੍ਰੀਵਸਿਸਟੋ ਵਾਚ ਮੂ॥

ਚਿਤੇਵਿਧੁਰਿਤੇਦੇਹਾਃ ਸੰਖਯੋਭ ਮਨੁਯਾਤਯਾਲੰ॥
ਤਥਾਹਿਰੁਧਿਤੋਜੈਤੁਰਗ੍ਰੇਮੇਵ ਨਪਸ਼ਤਿ॥ ੩੦ ॥

ਟੀਃਤਤ੍ਰ ਪ੍ਰਥਮ ਆਧੀਸੇਬਯਾਧੀਰੂਪਰੋਗਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇਹੈਂਹੇਰਾਮਚੰਦ

ਜਬ ਚਿੰਤਾ ਸੋਕ ਆਦਿਕ ਆਧੀਰੋਗਕਰਕੇ ਚਿਤਕੇ ਖੋਭਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਣੇਸੇ ਦੇਹਭੀ ਖੋਭਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੋਹੈ । ਭੇਫਸਲੋਕ ਕਰਕੇ ਇਸਮੈ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤਕਹਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਣ ਕਰਕੇ ਬੇਧਯਾਹੂਆ ਮ੍ਰਿਗ ਚਿਤਕੀ ਬਯਾਕੁਲਤਾ ਸੇ ਸੂਧੇ ਮਾਰਗ ਛੋਡਕੇ ਕੁਮਾਰਗ ਬਿਖਮ ਮਾਰਗਮੈਜਾਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਦੇਹਭੀਅਪੁਠੇਮਾਰਗ ਚਲਤੋਹੈ ॥ ਮੂ:

ਸੰਖੋਭਭਾਤਸਾਮਗ ਮੁਤਸ੍ਰਿਜਯਵਹੰਤਿ ਪ੍ਰਾਣਵਾਯਵ:

ਦੇਹੇ ਗਤ ਪ੍ਰਵਿਸ੍ਰੇਨ ਪਯਾਂਸੀਵਤਸਰਿਤਟੇ ॥ ੩੧ ॥

ਹੇ ਕਮਲੇਖਣਜੈਸੇਨਦੀਵਿਖੇਬਡੇਹਸਤੀਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਣੇਸੇ ਸ੍ਵਛਪ ਨਦੀਕਾਜਲਖੋਭਤ ਹੋਕੇ ਉਲਟਾ ਰੁਕਕੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗਜਾਤੋਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਚਿਤ ਜਬ ਚਿੰਤਾ ਸੋਕ ਆਦਿਕ ਆਧੀਰੂਪਰੋਗਸੇ ਬਯਾਕੁਲਹੋਤੋਹੈ ॥ਤਬ ਦੇਹਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਨਵਾਯੂਭੀਛੁਭਤਹੋਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਤਾਸੇ ਸੂਧਨਾਸਕਾ ਰੂਪਮਾਰਗਕੋ ਤਯਾਗਕੇ ਅਮਾਰਗ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਸਲਤੀ ੨ ਚਲਨੇ ਲਾਗਜਾਤੋਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਵਾਸ ਕਾਸਦਮਾ ਰਾਜਯਖਮ ਛਾਤੀਮੈਸੇਲੋਹੂਆਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੋਹੈ ॥ ੩੨ ॥ ਮੂਲ ॥

ਅਸਮੰ ਵਹਤਿ ਪ੍ਰਾਣੇਨਾ ਡਯੋ ਯਾਂਤਿ ਵਸੰਸ ਥਤਿਮ ॥

ਅਸੰਮਯਕਸੰਸਿਥਿਤੇ ਭੂਪੇਵਰਣਾਸ਼੍ਰਮ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ ॥

ਟੀ: ਕਫਪਿਤਆਦਿਕੋਸੇਨਾੜੀਆਂਕੇਪੂਰਣਹੋਣੇਸੇਪ੍ਰਾਣਵਿਖਮ ਹੋਕੇ ਚਲਤੇਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇ ਵਿਖਮਚਲਣੇਸੇ ਛੁਭਿਤਹੋਕੇਨਾੜਯਾਂਭੀ ਆਪੋਆਪਨ ਅਸਥਾਨਕੋ ਤਯਾਗਦੇਤਯਾਂਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾਕੇ ਸੰਮਯਕ ਇਸਥਿਤ ਨ ਹੋਣੇਸੇ ਪ੍ਰਜਾਵਿਰੋਵਰਨ ਆਸ੍ਰਮਕੀਮਿਰਯਾਦਾਨਸਟ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ਆਜਕਾਲਵਤ ਤਥਾ ਸੇਨਾ ਮੈਭੀਖੋਭ ਹੋਕੇਆਪੋਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋਕੋ ਤਯਾਗ ਦੇਤੀਹੈ ॥ ੩੩ ਮੂ:

ਕਾਸ੍ਚਿਨ੍ਨਾੜਯਾ ਪ੍ਰਪੂਰਣਤ੍ਵੈ ਯਾਂਤਿ ਕਾਸਚਰਿਕ੍ਤਾਂ ਨਾਮ॥

ਪ੍ਰਾਣਾ ਵਿਧੁਰਿਤੇ ਦੇਹੇ ਸਰਬਤ:ਸਰਿਤੋਯਥਾ ॥ ੩੪ ॥

ਟੀ:ਸਰਬਥਾ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਛੋਭਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇਬਯਾਕੁਲਹੋਯਾਂ੨ ਕੋਈਕ ਨਾੜਯਾਂ ਦੇਹਵਿਖੇ ਅੰਨਕੇਸਾਰ ਕਰਕੇਅਤਯੰਤ ਪੂਰਣ ਹੋਜਾਤਯਾਂ ਹੈਂ ਅਰ ਕੋਈ ਰਿਕਤ ਨਾਮ ਖਾਲੀ ਹੀ ਰਹਜਾਤੀਆਂਹੈਂ ਉਨਮੈਰਸ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਤਾਹੀ ਨਹੀਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਛੁਭਿਤਹੂਈ ਨਦੀਕੇ ਕਿਸੇ ਤੀਰਕੀ ਖਾਡਯਾਜਲਸੇ ਭਰ ਜਾਤਯਾਂਹੈ ਔ ਕਿਸੀਓਰਸੇਖਾਡਯਾਂਖਾਲੀਰਹਜਾਤਯਾਹੈਂ ॥ ਤਦ੍ਵਤ ਪ੍ਰਾਣੋਂਕੇ ਛੁਭਤਹੋਣੇਸੇ ਨਾੜਯੋਕੀਦਸ਼ਾ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ॥ਮੂ:

ਦ੍ਰਸ੍ਰਾਂਤ ਮੂਲਯਥਾਵਿਰਿਕ੍ਤੈ ਕੁਰਵੰਤਿ ਹਰੀਤਕਯਾ ਸ੍ਵਭਾਵਤ:॥

ਭਾਵਨਾ ਵਸ਼ਤ: ਕਾਰਯੰਤਥਾ ਯਰ ਲਵਾਦਯਾ:॥

ਜੈਸੇ ਹਰੀਤਕੀ ਨਾਮ ਹਰੜ ਭਖਣ ਕਰੀਹੂਈ ਸੁਭਾਵਿਕਹੀ ਵਿਰੇਚਨ ਕਰਦੇਤੀ ਨਾਮ ਮਲ ਕੋਪਚਾਇਕੇ ਉਦਰਸੇ ਬਾਹਰਨਿਕਾਸਦੇਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤਹਰੜਖਾਨੇਵਾਰੇਕੋ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕਹੀ ਦਸਤ ਲਾਗਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਵਾਯੂਵਹ੍ਨੀਭੂ ਜਲਾ ਆਦਿਕੋਂਕੇਬੀਜਰੂਪ ਯੰਰੰਲੰਵੰ ਆਦਿਕ ਮੰਤ੍ਰਕੇ ਵਰਨ ਮੰਤ੍ਰਕੀ ਭਾਵਨਾਵਸ਼ਤੇ ਬਢਧੀਆਕਾਰ ਪ੍ਰਣਾਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਜੋ ਅੰਨਕੇ ਰਸ ਉਨਕੋ ਪਚਾਇਕੇ ਉਤਸਾਰਣਾਦੀ ਕਰਦੇਤੇਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਉਦਰਸੇ ਬਾਹਰਨਿਕਾਸਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਤਦਵਤ ੩੯ ॥ ਮੂ:

ਸੁਧਯਾ ਪੁਨਯਾ ਸਾਧੋ ਕ੍ਰੀਯਯਾ ਸਾਧੁ ਸੇਵਯਾ ॥
ਮ.ਨ: ਪ੍ਰਯਾਤਿ ਨੈਰਮਲ੍ਯਂ ਨਿਕਖੇਣੇਵਕਾਂਚਨਮ ੪੦

ਟੀ:ਹੇਸਾਧੋ ਜੈਸੇਕਸੌਧਦ੍ਰਬਨਿਸਾਦਰ ਆਦਿਕੋਸੇ ਸੋਧਨੇਸੇ ਕੰਚਨ ਸੁਧਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਆਦਿਕ ਸੁਧ ਕ੍ਰਿਯਾਕਰਕੈ ਮਨ ਅਤਯੰਤ ਨਿਰਮਲਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ੪੦ ॥ ਮੂ:

ਆਨੰਦੋ ਵਰਧਤੇ ਦੇਹੇ ਸੁਧ ਚੇਤਸਿਰਾਘਵ
ਪੂਰਣੇਂਦਾ ਵੁਦਤੇ ਯਤ੍ਰ ਨੈਰਮਲਯੰ ਭਵਨੇ ਯਥਾ

ਟੀ: ਹੇਰਾਘਵ ਜੈਸੇ ਸਰਦਰਿਤੁਕੀਪੂਰਣਮਾਸੀਕਾਚੰਦ੍ਰਮਾ ਰਾਤ੍ਰਿਕੋਉਦੇਹੋਣੇਸੇਤ੍ਰਿਭੁਵਨ ਅਤਿਨਿਰਮਲ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਮਨਕੇ ਨਿਰਮਲ ਸੁਧਹੋਣੇ ਕਰਕੇ ਦੇਹਵਿਖੇਭੀ ਉਤਮ ਆਨੰਦਕੀਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ਔਰੋਗਤਾਦੋਣੇਸੇ ੪੧। ਮੂਲ

ਸਤ੍ਵਸੁਦ੍ਧਵਹੰਯੇਤੇਤੇਕ੍ਰਮੇਣਪ੍ਰਾਣਵਾਯਵ। ਜਰਯੰਤਿਤਥਾਂਨਾਨਿਵਯਾਧਿਸ੍ਤੇਨਵਿਨਸ਼ਤਿ।

ਟੀ: ਹੇ ਰਘੁਨੰਦਨ ਜਬ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾਆਦਿਕਸੁਧਕ੍ਰਿਯਾ ਰੂਪਕਰਕੇਸਤਸੁਧਹੋ ਜਾਤੇਹੈਂ ਸੁਧ ਅੰਤਹਕਰਣਕਾਨਾਮਸਾਸਤ੍ਰਮੈਸਤਵਕਹਤੇਹੈਮਲੀਨਅੰਤਹਕਰਨਭੀਮਲਚਿਤ ਕਾਨਾਮਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬਸਤਵਸੁਧੀਕੇ ਹੇਤੂਸੇ ਕ੍ਰਮਪੂਰਬਿਕਅਪਨੀਮਿਰਯਾਦਾਮੇ ਇਸਿਥਤ ਪ੍ਰਾਣਰੂਪ ਵਾਯੂ ਚਲਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇਮਿਰਯਾਦਾ ਮੈ ਚਲਨੇਸੇ ਭਖਣਕੀਆ ਹੂਆ ਅੰਨ ਪਾਨੀਕੋ ਜੀਰਣ ਕਰਕੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਪਚਾਇਦੇਤੇਹੈ ॥ ਜਬਅੰਨ ਪਾਨੀ ਸੰਮਯਕ ਪਚਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸਰੀਰ ਕੇ ਰੋਗ ਭੀ ਨਿਵਰਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੪੨ ॥ਹੇਸਾਧੋ ਪ੍ਰਕਰਣਕੇ ਅਨੁਸਾਰਯੇਹ ਤੁਮਕੋ ਆਧੀ ਬਯਾਧੀ ਰੂਪ ਰੋਗੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔਨਾਸਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੁਮਕੋ ਸੁਣਾਇਦੀਆਹੈ ਕੁੰਡਲਨੀ ਕੇ ਕਥਾ ਯੋਗਸੇ ॥ ਅਬ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪਤਿਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੋ ਸੁਣੋ ॥ ਪੁਰੀਅਸਟਕ ਨਾਮ ਸੂਖਮ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਜੀਵਰੂਪ ਕੀ ਅਧਾਰਭੂਤਾ ਕੁੰਡਲਨੀਜੋਹੈ ॥ ਆਮੋਦਕੀ ਮੰਜਰੀਕੇ ਸਮਾਨ ਤਿਸਕੋ ਜਬ ਪੂਰਕ ਕੇ ਅਭਯਾਸ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਕੁੰਭਕਕਹਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਕੂਰਮਨਾੜੀ ਵਿਖੇ

ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂਕੋ ਪੁਰਖ ਸਿਰਕਰ ਰਾਖਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸੀਅਰਥਮੇਂ ਪਤੰਜਲਿਜੀਕਾ ਸੂਤ੍ਰਭੀਹੈ ॥ ਕੂਰਮ ਨਾਡ੍ਯਾਂ ਸਥਰਮਿਤਿ ॥ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਕੂਰਮਾਕਾਰਨਾੜੀਮੇਂ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਥਿਰਕਰੇ॥ ਕੰਠ ਕੂਪਸੇ ਨੀਚੇ ਉਰਮੇਂ ਕੂਰਮਕੇ ਆਕਾਰ ਨਾੜੀਹੈ ਤਿਸ ਨਾੜੀ ਵਿਖੇ ਕ੍ਰਿਤ ਸੰਜਮ ਪੁਰਖਨੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਵੇਸਸੇ ਅਨੰਤਰਥਿਰਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਈਤਾਹੈ॥ ਜੈਸੇਸਰਪ ਗੋਧਾ ਅਪਨੇਬਿਲਮੈਥਿਰਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਤਦਵਤ ਜਬ ਥਿਰਤਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਤਬ ਕਾਯਾਕੀ ਪੀਨਤਾ ਰੂਪਗਰਿਮਾ ਨਾਮ ਸਿਧੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਸੁਮੇਰਕੇਸਮਾਨ ਬਡੇ ਆਕਾਰਵਾਲਾ ਭਾਰੀ ਸਰੀਰ ਸਾਧਕਕਾ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ਇਸਕੇ ਸੰਕਲਪਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਕੇ ਆਕਾਰਹੋਜਾਤਾਹੈ॥ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਾਧਕ ਯੋਗੀਕੋ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਗਰਿਮਾ ਨਾਮਸਿਧੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੋ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਜਾਨ੍ਯਾ ਅਬਖਗਮਨਾਦੀ ਸਿਧੀਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰਭੀ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਕਹਯੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬਸਾਵਧਾਨਹੋਕੇ ਆਕਾਸ ਗਮਨਾਦੀਸਿਧੀ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਮਾਰੇ ਸਕਾਸਤੇ ਤੁਮਸ੍ਰਵਣਕਰੋ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਯੋਗੀਪੂਰਕ ਰੂਪ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣਪਵਨਸੇ ਅੰਤ੍ਰ ਕੁੰਡਲਨੀਕੋਪੂਰਨ ਕਰਤੇਹੈਅਧੋਭਾਗਮੇ ਇਸਥਿਤ ਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧ੍ਰਪ੍ਰਯੰਤ ਲੰਬਾਇਮਾਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਸਵਿਤਕੁੰਡਲਨੀ ਗਤਪ੍ਰਾਣੋਕੇ ਨਿਰੋਧਨਾਮ ਰੁਕਾਵਟਸੇ ਸ਼ਖਸਰੂਪ ਊਖਮਣ ਮੰਤ੍ਰਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸਕੀ ਪਾਟਵਤਾ ਚਾਤੁਰਯਤਾਸੇ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਣੋਂਕੇ ਰੁਕਨੇਸੇ ਉਤਪਤਭਈ ਊਖਮਾਨਾਮਗਰਮੀਉਸ ਕਰਕੇ ਪਰਿਸ੍ਰਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾਜੋ ਸਰੀਰ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਤਮੈਇਸਨਾਨ ਅਰਥਪ੍ਰਾਣਪਵਨ ਕੁੰਡਲਨੀ ਕੋ ਊਰਧਕੋਖੈਂਚਤੇਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋਂਕਰਕੇ ਊਪਰਕੋਆਕਰਖਣਕਰੀਹੂਈਕੁੰਡਲਨੀਦੰਡੇਕੇ ਸਮਾਨ ਦੀਰਘ ਲੰਬਾਇਮਾਨ ਹੂਈ ੨ ਅਭ੍ਯਾਸਕੀਪ੍ਰਬਲਤਾ ਕਰਕੇ ਸਰਪਨੀਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਕਰਕੇ ਆਕਰਖਨਕਰੀਹੂਈ ਊਰਧਕੋ ਉਠਤੀਹੈਤੁਰੰਤਹੀ ॥ ਜੈਸੇ ਬਲਰੀ ਹਾਥਸੇ ਊਪਰਕੋ ਉਠਾਈ ਹੂਈਸ੍ਵਲਪ ਸਾਖਾਂ ਸਹਤ ਊਪਰਕੋ ਉਠਆਵਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ਸਾਖਾਰੂਪ ਅਲਪਨਾੜਿਕਾ ਸਹਤ ਕੁੰਡਲਨੀਜੀਵਸਕਤੀ ਊਪਰਕੋਉਠਤੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਕੁੰਡਲਨੀਊਪਰਕੋ ਉਠਤੀਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ॥ ਸਮਸਤਨਾੜਯੋਂ ਕਰਕੇ ਵਲੀ ਹੂਈਕੁੰਡਲਨੀ ਜੀਵ ਸਕਤੀ ਸਮਸਤ ਨਾੜਯੋ ਕੋ ਗ੍ਰਹਣਕਰਕੇ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਲਗੀਆਂ ਲਤਾਕੇ ਸਮਾਨ ਜਬ ਊਪਰਕੋ ਉਠਤੀਹੈ ਤਦਾ ਪ੍ਰਾਣ ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਪਹਲੇ ਆਪਹੋਤੀਹੈ ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਭਰਜਾਤੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸਮਸਤਨਾੜਿਕਾਭੀ ਕੁੰਡਲਨੀਕੇ ਸੰਬੰਧਸੇ ਅਤਯੰਤਭਰਜਾਤਯਾਂਹੈ ਜੈਸੇ ਮਸਕ ਚਰਮਕੀ ਪਾਨੀਸੇ ਭਰਕੇ ਨਿਰਵਕਾਸ ਹੋਤੀਹੈ ਅਰਥਾਤ ਔਰਉਸ ਮਸਕਮੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਪ੍ਰਵੇਸ

ਕਰਸਕਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਪਵਨਸੇ ਨਿਰੰਧ੍ਰ ਨਾਮ ਛਿਦ੍ਰਰਹਤ ਨਾੜੀਆਂ ਸਮਸਤ ਪਾਵਤੇ ਲੈਕੇ ਸਿਰਪ੍ਰਯੰਤ ਭਰਜਾਤੀਆਂਹੈ ॥ ਤਬ ਦੇਹ ਲਘੁਤਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤੀਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕਲਾਵਾਲੀ ਚਰਮਕੀ ਨਾਲਿਕੂਪਵਿਖੇ ਲਗਾਈ ਹੂਈ ਕਲਾਕੇ ਜੋਰਸੇ ਪਵਨ ਕਰਕੇ ਆਕਰਖਣ ਕੀਆਹੂਆਪਾਨੀ ਨਾਲਿਕੇ ਅੰਤਰ ਊਪਰਕੋਚਲਾਆਵਤੇਹੈ ਤਦਵਤ ਦੇਹ ਭੀ ਯੁਕਤੀਸੇਪਵਨ ਕਰਕੇਪੂਰਨਕੀਆ ਹਊਲਾਹੂਆ ੨ ਊਪਰਕੋ ਉਡਤਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਯੋਗਅਭ੍ਯਾਸਕੀ ਦ੍ਰਿਢਤਾ ਕਰਕੇ ਲਘਮਾ ਨਾਮਾਸਿਧੀਸਾਧਕਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਇਹੋਤੀਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਕਾਸਮੈ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਾਣੇਕੀ ਸਾਮਰਥ ਸਾਧਕ ਕੋ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ਇਸੀਕਾ ਨਾਮ ਖਗਤੀ ਆਕਾਸ ਮੈ ਗਮਨਕਰਣੇਕੀਸਕਤੀ ਕਹਤੇਹੈ ਖ ਨਾਮਆਕਾਸਕੋਹੈ ॥ ਇਸਰੀਤੀਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਕਾਯਾ ਆਕਾਸਕੇ ਸੰਬੰਧਕਰਕੇ ਸਾਧਿਕ ਲਘਮਾ ਨਾਮਸਿਧੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈ ॥ ਇਸੀਅਰਥ ਮੈ ਯੋਗਸੂਤ੍ਰ ਪਤੰਜਲੀਕ੍ਰਿਤਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਯੋਗਸੂਤ੍ਰੰ ॥

ਕਾਯਾਕਾਸ਼ਯੋ ਸੰਬੰਧ ਸੰਯਮਾਲ ਲਘੂ ਤੂਲ ਸਮਾਪਤੇਸ੍ਵਾਕਾਸ਼ਗਮਨਮਿਤਿ ॥

ਤਿਸਕਾਭਾਸ਼੍ਯ ॥ ਜਹਾ ਕਾਯਾਹੈ ਤਹਾਹੀ ਆਕਾਸਹੈ ਤਿਸਕਰਕੇ ਕਾਯਾਕੇ ਸਾਥ ਆਕਾ- ਸਕਾ ਸੰਬੰਧਹੈ ॥ ਤਹਾਕ੍ਰਿਤ ਸੰਯਮ ਯੋਗੀਨੇ ਅਰਥਾਤ ਆਕਾਸਕੀ ਧਾਰਣਾ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਜੀਤਲੀਆਹੈ ਸੰਯਮਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਪਵਨਕੋ ਜਿਸਨੇ ਪੁਨਾ ਆਕਾਸ ਤਥਾ ਕਾਯਾਂ ਅੰਤ੍ਰ ਆਕਾਸਕੀ ਏਕ ਧਾਰਣਾ ਕਰਕੇ ਕਾਯਾ ਆਕਾਸਕੇ ਸੰਬੰਧਕੋਭੀਜਿਸਨੇ ਜੀਤਲੀਆਹੈ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਤੂਲ ਅਰਕ ਤੂਲਤੇ ਆਦਿ ਪਰਮਾਣੂਪ੍ਰਯੰਤ ਅਤਯੰਤ ਲਘੁਤਾਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇ ਲਘੁਨਾਮਹਉਲੇਕਾਹੈਜਿਤ ਆਕਾਸਕਾਯਾਸੰਬੰਧਯੋਗੀਲਾਘਵਤਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀਕੇ ਸਮਾਨ ਜਲਕੇ ਊਪਰ ਚਲਾਜਾਤਾ ਹੈ ਜਲਮੈ ਡਬਤਾਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਤੂੰਬਾ ਨਹੀਂਡੂਬਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ ਊਰਣ ਨਾਭੀ ॥ ਜੰਤੂਕੀ ਤੰਤੂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਕੇ ਤਿਸ ਮੈਹੀ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਵਿਹਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀਆ ਕਿਰਣੋ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇ ਮੰਡਲ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਯਥਸ੍ਰ ਜੈਸੇ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਆਕਾਸ ਗਤੀਕਰਕੇ ਬਿਚਰੇ ਯੇ ਸਾਧਕ ਯੋਗੀ ਸਿਧ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਪ੍ਰਤਿਬਧ ਸਕਤੀਮਾਨਹੋਜਾਤੇਹੈ॥ ਇਤਿ ਸੂਤ੍ਰਭਾਸ਼੍ਯੰ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸਾਧਕ ਪੁਰੁਖ ਕੋ ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ ਸਿੱਧੋ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਮੂ:

ਬ੍ਰਹਮਨਾਡੀ ਪ੍ਰਵਾਹੇਣ ਸ਼ਕਤਿ ਕੁੰਡਲਨੀ ਯਦਾ ॥ ਵਹਿਰੁਰਧ੍ਵੰ ਕਪਾਟਸਯ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ਾਂਗੁਲੰ ਮੂਰਧ੍ਨੀ ॥ ੧੫੦ ॥ ਰੇਚਕੇਨ ਪ੍ਰਯੋਗੇਣ ਨਾਡੰਤਰ ਨਿਰੋਧਿਨਾ ॥ ਮਹੂਰਤੰ ਸਿਥਤਿ

ਮਾਪਨੋਭੀ ਤਦਾਬ੍ਰਹਮਗਾ ਦਰਸ਼ਨੰ ॥ ੫੧ ॥
ਅਬ ਸਿਧੋ ਪੁਰਖੋਕੋਂ ਦਰਸਨ ਕਾ ਉਪਾਉ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯਦਾਜਿਸਕਾਲਵਿਖੇ ਰੇਚਕ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਉਦਰ ਸੇ ਨਾਸਿਕਾਦ੍ਵਾਰਾ ਪ੍ਰਾਣੋਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਲਨਕੇਸਮੈਊਪਰ ਕੋ ਆਕਰਖਣ ਕਰੀਹੂਈ ਕੁੰਡਲਨੀਸਕਤੀਪੁਨਾ ਬ੍ਰਹਮਨਾੜੀਜੋ ਕੁੰਡਲਨੀਮੈਸੇਮੂਰਧ ਕੋ ਗਈਹੈ ਤਿਸਸੁਖ ਮਨਾ ਨਾੜੀਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਕੇ ਜਹਾਸਿਰਵਿਖੇਦੋਨੋ ਕਪਾਲੋਂਕੀ ਸੰਧੀ ਜੋੜ ਹੈ ਤਹਾ ਦੋਨੋ ਕਪਾਟੋ ਕੇ ਬਾਹਰ ਅਰਥਾਤ ਊਪਰ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗਲ ਪਰਮਿਤ ਤੇ ਖੋੜਸ ਅੰਗੁਲ ਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਤਹਾਂ ਪਰ ਏਕ ਮੁਹੂਰਤ ਪਰੀਮਾਣ ਕਾਲ ਇਸਥਿਤ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬਸਾਧਕ ਯੋਗੀਕੋ ਆਕਾਸਚਾਰੀ ਸਿਧੋਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇਹੈ ਉਨ ਸਿਧੋਸੇਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਆਦਿਕ ਵਿਹਾਰ ਬਰਤੇ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਸਿਰਕੇ ਕਪਾਲੋਂ ਕੇ ਜੋ ਅੰਤਰ ਛਿਦ੍ਰਹੈ ਪ੍ਰਭਾਸ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸਮਾਨ ਤਿਸਕੋ ਹੋਣੇਸੇ ਜਯੋਤੀ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ਤਹਾ ਸੰਜਮ ਕਰਣੇਸੇ ਅਰਥਾਤ ਮੁਹੂਰਤ ਦੋ ਘਟਿਕਾਪ੍ਰਯੰਤ ਥਿਰ ਰਹਣੇਸੇਬ੍ਯੋਮ ਗਾਮੀਸਿਧੋਂਕਾਦਰਸਨ ਸੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਯੋਗ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਪਤੰਜਲਿ ਜੀਕਾ ਸੂਤ੍ਰ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਸੂਤ੍ਰੰ ॥ਮੂਰਧ ਜਯੋਤਿਖਿ ਸਿਦ੍ਧ ਦਰਸ਼ਨਮਿਤਿ ॥ਸੂਤ੍ਰ ਕਾ ਭਾਸ: ਸਿਰਕੇਦੋਨੋ ਕਪਾਲੋਂ ਕੇ ਅੰਤ੍ਰਜੋ ਛਿਦ੍ਰਹੈ ਤਿਸਕਾਨਾਮਮੁਰਧਨ ਹੈ ਤਿਸ ਮੁਰਧਨ ਵਿਖੇ ਜਯੋਤੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਉਸਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਜਯੋਤੀਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਸੁਖ ਮਨਾ ਬ੍ਰਹਮਨਾੜੀਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਜਬ ਪ੍ਰਾਣ ਮੁਰਧਨ ਮੈਪਹੁਚਕੇ ਦੋਘਟਕਾ ਥਿਰ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ਤਬ ਯੋਗੀਕੋ ਬ੍ਯੋਮਚਾਰੀ ਸਿਧੋਕੇ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤਹਾ ਮੂਰਧਨ ਵਿਖੇ ਨਾਮ ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਵਿਖੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਾਗ ਰੰਗ ਰੂਪ ਆਦਿਕ ਦਰਸਨ ਹੈ ॥ ਇਸੀਪਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਬਦ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਨਉਸਰ ਸੁਭਰ ਦਸਵੈ ਪੂਰੇ ॥ ਤਹ ਅਨਹਤ ਸੁੰਨਵਜਾਵਹਿ ਤੂਰੇ ॥ ਸਾਚੈਰਾਚੈ ਦੇਖ ਹਜੂਰੇ ॥ ਘਟਿਘਟਿਸਾ ਚਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥ ਗੁਪਤੀ ਬਾਣੀਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਨਾਨਕਪਰਖਲਏ ਸਚਸੋਇ॥ਪੜ॥ ਸਿਧ ਗੋਸਟ ॥ ਆਨੰਦ ਮੈ ॥ ਰਹਿ ਜੀਉਗੁਫਾ ਅੰਦਰਿ ਰਖਿਕੈ ਵਾਜਾ ਪਉਣ ਵਜਾਇਆ ॥ਵਜਾਇਆ ਵਾਜਾਪਉਣ ਨਉਦੁਆਰੇਪ੍ਰਗਟ ਕੀਏ ਦਸਵਾ ਗੁਪਤੁ ਰਖਾਇਆ। ਗੁਰਦੁਆਰੈਲਾਇ ਭਾਵਨੀ ਇਕਨਾ ਦਸਵਾਂਦੁਆਰਦਿਖਾਇਆ ॥ ਤਹਅਨੇਕ ਰੂਪ ਨਾਉ ਨਉਨਿਧਿ ਤਿਸਦਾ ਅੰਤ ਨ ਜਾਈ ਪਾਇਆ॥ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪਿਆਰੇ ਜੀਉ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰਿ ਰਖਿਕੈ ਵਾਜਾ ਪਵਨ ਵਜਾਇਆ ॥ ੩੮ ॥ ਨਉਸਰ ਇਤਿ ॥ ਅਰਥ ਯੇਹ ਹੈ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਨੌਦੁਆਰਜਾਂ ਕੋ ਸੁਭਰ ਨਾਮ ਭਰ ਕਰਕੇ ਰੋਕਕੇ ਸਖ

ਮਨਾਨਾੜੀਦੁਆਰਾਦਸਮਦ੍ਵਾਰਕੋਪੂਰਣਕਰੇਤਿਸਦਸਮਦੁਆਰਮੂਰਧਨਕੇਅੰਤ੍ਰ ਅਨਹਤ
ਇਤਿਹਤਨਾਮਮਾਰਣੇਕੋਹੈਅਨਹਤਨਾਮਬਿਨਾਮਾਰਣੇਕੋਹੈ ਅਰਥਾਤਦੰਡਾਦੀਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ
ਬਿਨਾਹੀ ਭੇਰੀ ਆਦਿਕਬਾਜੈਂਤਿਸ ਸਬਦਕਾ ਨਾਮਅਨਾਹਤ ਸਬਦਹੈ ॥ ਤਹਾ ਮੂਰਧਨ
ਸੁੰਨ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਤੂਰ ਨਾਮ ਤੂਰੀਆਦਿਕ ਅਨੇਕਬਾਜੇਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਬਿਨਾਬਜਾਨੇ
ਹਾਰੇ ਔ ਬਿਨਾ ਬਜਾਏ ਬਾਜਤ ਰਹਤੇ ਹੈ ਐਸੀ ਕਲਾ ਭਗਵਤ ਨੇ ਰਾਖੀਹੈ ਤਹਾਂ ਜੋ
ਬ੍ਰਹਮਾਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਕੇ ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਮੂਰਧਨ ਵਿਖੇ ਬਿਨਾ ਬਜਾਏ
ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਾਜੇ ਬਾਜ ਰਹੇ॥ ਕਿਉਨਾ ਬਾਜੈ ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਕਿਉਕੇ ਜਹਾ
ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਪਸਰ ਬੇਸ੍ਵਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ
ਮਹਾਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰ ਪਰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਨੌਬਤ ਬਾਜਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ
ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸੰਪੂਰਣ ਮਹਾਰਾਜਜੋਂਕਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜਹਾਂਪਰ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ
ਹੋਵੈ ਤਹਾਂਪਰ ਐਸੇ ਸੁੰਦਰ ਬੰਸਰੀ ਆਦਿਕ ਬਾਜੇ ਅਪਨੇ ਆਪਕਿਉਨਬਾਜੈ ॥ ਜੌਨ
ਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਾਚ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮੈਰਚੇਹੈ ਪ੍ਰੀਤੀਵਾਨ ਭਏਹੈ ਵਹੁ ਸੰਤਜਨ ਤਿਸ ਪਾਰ
ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਸਦਾਹੀ ਹਾਜਰ ਸਨਮੁਖਹੀ ਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਪਯਾਰੇ ਮਾਸੂਕ ਕੋ॥
ਸੋਸਤਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਘਟਘਟ ਵਿਖੇ ਭਰਪੂਰ ਅਵਿਰਲ ਗੁਰਮੁਖਾਨੂੰ ਦਿਖਾਈਦੇਤੇ ਹੈ ॥
ਜਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਕੇ ਪ੍ਰਤੀਯੇ ਅਨਾਹਦ ਸਬਦਰੂਪਾ ਗੁਪਤੀ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੀ ਹੈ ।
ਵਹੁ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਸਚ ਵਸਤੂ ਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ
ਲਖਯਸਰੂਪ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਕੀ ਏਕਤਾਰੂਪ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤੀਹੈ ਵਹੁ
ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਤਯ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀਪਰੀਖਯਾ ਲਛਨਾਦ੍ਵਾਰਾ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ਪਤ । ਆਨੰਦ
ਜੀ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ਹੇ ਭਗਵਨਇਸ ਅਨਾਹਤ ਬਜੰਤ੍ਰ ਕੋਕੌਨ ਬਜਾਵਤੇ ਹੈ॥ਉਤਰ ਹੇਸਾਧੋ
ਹਰੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਬ੍ਰਹਮਰੰਧ੍ਰ ਰੂਪ ਗੁਫਾਮੈਪਵਨ ਜੋ
ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕਾ ਸੂਤਰ ਧਾਰ ਹੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਾਜੇ ਬਜਾਤੇਹੈ।
ਜੈਸੇ ਬੀਣਾ ਤੰਤ੍ਰੀਕੀਆਂ ਸੂਖਮ ਤਾਰਾਂ ਹੋਤਯਾਂਹੈਂ ਬਡਯਾਂਤਾਰਾਂ ਬਾਜਨੇ ਮੈ ਵਹੁਭੀ ਪਵਨ
ਕੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਅਵਾਜ ਦੇਤਯਾਂਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸੁਖ ਮਨਾਆਦਿਕ ਬਡਯਾਂ ਨਾੜਯਾਂ ਮੈ ਤਥਾ
ਸਰਬਨਾਟਿਕਾ ਸੂਖਮੋਮੈਭੀ ਪਵਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਬਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ
ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਜੰਤ੍ਰ ਕੇ ਸੂਰਯਾ ਦੀ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕੇ ਅਸ-
ਥਾਨ ਨੇਤ੍ਰ ਆਦੀਨੌਦ੍ਵਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀਏ ਹੈਂ ॥ ਔ ਅਪਨੇਨਿਵਾਸਕਾਅਸਥਾਨਦਸਮ
ਦੁਆਰ ਗੁਪਤ ਰਾਖਯੇ ਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜਾਚਕ੍ਰਵਰਤੀਆਨੇ
ਸੁਖ ਨਿਵਾਸਕਾ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਜਾਕੇ ਲੋਕੋ ਸੇ ਆਮਖਾਸ ਸੇ ਗੁਪਤਰਾਖਤੇਹੈ॥ ਆਮਖਾਸ

ਪ੍ਰਜਾਕੇ ਲੋਕ ਤਹਾ ਜਾਨੇ ਨਹੀਂ ਪਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਵੰਤ ਨੇ ਭੀ ਸਰੀਰ ਮੈ ਅਪਨੇ ਨਿਵਾਸਕਾ ਅਥ੍ਯਾਨ ਸੂਰਯ ਆਦੀਸਰਬ ਦੇਵਤਯੋਂ ਸੇਭਿੰਨ ਗੁਪਤਰਾਖਯੋਹੈ ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਬਿਨਾ ਪਵਨ ਸੇ ਔਰ ਕੋਈ ਜਾਇਨ ਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਸੰਵ ਪੁਰਖ ਜੈਸੇ ਬਾਦਸਾਹੋਂ ਕੇ ਮਹਲੋ ਮੈ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਤਦਵਤ ਪੌਨ ਭੀ ਤਹਾ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔਰ ਨਹੀ ਜਾਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਵਨ ਵਿਚੋਲਾਕਰਤਾ ਅਕੇਲਾਇਤਿਗੁਰੂ ਵਾਕਯ॥ ਗੁਰੂ ਦਵਾਰੇ ਇਤਿ॥ ਜਿਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਰਧਾਵਾਨੋ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਹੈ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਗੇਪ੍ਰਸਨ ਆਦਿਕ ਕੀਏਹੈ ਉਨਕੋਦਸਮਾਦਵਾਰਦਿਖਾਯਾ ਜਾਤਾਹੈ॥ ਤਹਾਂਦਸਮ ਦਵਾਰ ਮੈ ਕਯਾਹੈ ਐਸੀ ਅਕਾਖ੍ਯਾ ਹੋਯਾਂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਦਸਮ ਦਵਾਰ ਵਿਖੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੂਪ ਰੰਗ ਰਾਗ ਹੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਆਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਤਹਾਂ ਨੌ ਨਿਧ੍ਯਾਂ ਤੇ ਅਠਾਰਾ ਸਿਧ੍ਯਾਂ ਆਦਿਕ ਦਿਬ੍ਯ ਸਰਗ ਰਚਨਾ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਦਸਮ ਦਵਾਰਸਬ ਸਰਗ ਕਾਂ ਅੰਤ ਪਾਯਾਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਮਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ਜੀਨੇ ਇਸ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੀਰਚਨਾ ਰਖਕੇਪਵਨਕੋ ਬਜੰਤ੍ਰੀਬਨਾ-ਇਰਾਖੇ ਹੈ॥ ੩੯॥ ਪ੍ਰਸਨ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਨਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਸਿਧੋਂਕਾਦਰਸਨਕਰਣਾ ਹੋਤੇਹੈ ਵਹੁਨੇਤ੍ਰਤੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈਹੀਰਹਜਾਤੇਹੈ ਪੁਨਾ ਆਕਾਸਚਾਰੀਸਿਧੋਂਕਾਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਯੋਗੀ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਉਤਰ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਪ੍ਰਸਨ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸ਼ਿਸਟ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਭੀ ਹੈ॥ ਮੂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਉਵਾਚ॥

ਦਰਸ਼ਨੰ ਕੀਦ੍ਰਸ਼ੰ ਬ੍ਰਹਮਨ ਨਖਨਾਸੂਰਗਣੰ ਬਿਨਾ ਆਦਿਬਯਾਨ ਮਿੰਦ੍ਰਿਯਾਂਣਾਂ ਤਤ੍ਰਮੇਵ ਕਥੰਭਵੇਤ॥

ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਨੇਯਨੋਕੀ ਕੀਰਣਾਰੂਪਅੰਸੂਆਂਸੇਬਿਨਾ ਆਕਾਸ ਮੈਗਮਨਕਰਣੇਹਾਰੇਸਿਧ ਪੁਰੁਖੋਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਔਰਅਦਿਬਯਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕਰਕੇ ਦਿਬ੍ਯਰੂਪਸਿਧੋਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਹੋਤੇਹੈ॥ ੫੨॥ ਸ੍ਰੀਵਸਿਸ੍ਰੋਵਾਚ॥ ਮੂਃ

ਨਕੇਚਨ ਮਹਾ ਬਾਹੋਭੂਚਰੇਣ ਨਭਸ੍ਰਤਃਅਦਿਬਯੇਨਸ਼੍ਰਤਾਗਯਾਨੈਰਦ੍ਰਿਸ਼ਯਤੇਪੁਰਸ਼ੰਦ੍ਰਿਯੋ। ਟੀ-ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦਜੀਕ ਪ੍ਰਸਨ ਵਿਖੇਦਿਬ੍ਯਸਿਧੋਂ ਬਯੋਮਚਾਰਯੋਂਕਾ ਅਦਿਬ੍ਯਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇਕੈਸੇ ਦਰਸਨ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਸਨਕੀ ਅੰਸਕੋਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਇਸਟਾਪਤੀਐਸੇਕਹਤੇਹੈ ਹੇਰਾਮਚੰਦ ਮਹਾਬਾਹੋ ਤੁਮਾਰਾ ਕਹਨਾਸਤ੍ਯਹੈ ਹਮਰੇ ਇਸ੍ਰਾਪਤਿਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਵਾਯੂਰੂਪ ਹੂਏ ੨ ਦਿਬ੍ਯਆਕ ਸਚਾਰੀਸਿਧੋਂਕਾ ਅਗਯਾਨ ਆਸ੍ਰਿਤ ਮਲੀਨ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਕਰਕੇ ਪੁਰਖ ਦਰਸਨ ਕੋਈ ਭੀ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ੫੩॥ ਪ੍ਰਸਨ ਜੇ ਇਨ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ

ਸਿਧੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤ ਤਬ ਕਿਨ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਸਿਧੋਂਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤ ਹੈਂ ॥ਉਤਰ ॥ ਮੂ.

ਵਿਰਯਾਨਾਦ ਦੂਰਸੰਸਥੇਨ ਬੁਧੀਨੇਤ੍ਰੇਨ ਰਾਗਵ ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਯੰਤੇ ਬ੍ਯੋਮਗਾਃ ਸਿਧਾ ਸ੍ਵਪ੍ਨਵਤ ਸ੍ਵਾਰਦਾਅਪਿ ॥ ਸ੍ਵਪ੍ਨਾ ਵਲੋਕਨੰ ਯਦਵਤ ਤਦਵਤ ਸਿਧਾਵਲੋਕਨੰ ॥ ਕੇਵਲੋਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੋਯੰ ਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤੌ ਸਿਥਰਾਰਥਤਾ ॥

ਹੇ ਰਾਮਚੰਦ ਵਿਗਯਾਨਸੇ ਨਾਮ ਯੋਗਅਭ੍ਯਾਸਕੇ ਸੰਸਕਾਰੋ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤਮਨ ਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਬੁਧੀਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਸੁਪਨਵਤ ਆਕਾਸਚਾਰੀ ਸਿਧੋਂਕਾ ਦਰਸਨ ਯੋਗੀਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਵਾਰਥਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨਾਦੀ ਭੀਸੁਪਨ ਤੁਲ ਹੋਹੈ ॥ ੫੪॥ਕੈਸੇ ਦਰਸਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀ ਇਸ ਅੰਸਕਾ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਹੈਤੇ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਿਧੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਪਰੰਤੂ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਇਤਨੀਕ ਵਿਸੇਖਤਾ ਹੈ ਯੋਗ ਜਨ੍ਯ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਸਿਧੋਂ ਕੇ ਦਰਸਨ ਮੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ॥ ਇਸਿਥਰਤਾ ਸਿਧੋ ਲੋਕੋਆਕਾਸ ਚਾਰਯੋ ਸੇ ਸੰਵਾਦ ਕਰਨਾ ਸਿਧ ਲੋਕੋਨੇ ਸਾਧਕ ਯੋਗੀ ਕੋ ਵਰਦਾਨਾ ਆਦਿਕ ਦੇਣਾ ਔਫਲਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਦਿਕ ਹੋਣੀ ਇਤ੍ਯਾਦਿ ਵਿਵਹਾਹ ਕੀ ਥਿਰਤਾਤੇ ਸਾਮਰਥਤਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਪਨ ਕੀ ਅਪੇਛ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕ ਹੈ ਔਰਸਭ ਸੁਪਨਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ॥ ੫੫ ॥ ਜਿਸ ਜਤਨ ਕਰਕੇ ਯੋਗੀਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਛੋਡ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਕੀ ਦੇਹ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਜਾਤੇਹੈਂ ਸੋਉਪਾ-ਇਅਬ ਕਹਤ ਹੈ ॥ ਮੂ.

ਮੁਖਾਦ ਵਹਿਰਦ੍ਵਾਦਸ਼ਾਂਤੇ ਰੇਚਕਾਭ੍ਯਾਸ ਯੁਕ੍ਤਿਤਃ ਪ੍ਰਾਣੇਚਿਰਸਿਥਤਿੰ ਨੀਤੇ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਤ੍ਯਾ ਪਰਾਂਪੁਰੰ ॥

ਰੇਚਕ ਕੇ ਦ੍ਰਿੜ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਮੁਖਸੇ ਬਾਹਰ ਦਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਜਾਇਕੇ ਯੁਕਤੀ ਸ ਧੀਰੇ ੨ ਬਾਹਰ ਠਹਰਾਣੇਸੇ ਜਬ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਾਮ ਏਕ ਮਹੂਰਤਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾਣ ਪਵਨ ਮੁਖਸੇ ਬਾਹਰ ਕੁੰਭਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਇਸਿਥਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਅਪਨੇ ਦੇਹ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇਔਰ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਣੇ ਕੀ ਯੋਗੀਕੋ ਸਿਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੫੬ ॥ਅਬ ਅਣਿਮਾ ਮਹਿਮਾਨਾਮਸਿਧੀਕੀਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਸ ਉਪਾਇਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਯੇਉਪਾਇਕਾ ਪ੍ਰਸਨ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਉਵਾਚ ॥ ਮੂ.

ਸੂਛਮ ਛਿਦ੍ਰਾਦਿ ਗਤਰਥੰ ਪੂਰਣਾਰਥੰਚ ਖਸਯਵਾ ॥ ਅਣੁਤਾਂ ਸਥੂਲਤਾਂਵਾਪਿ ਕਾਯੋਯੰ ਨੀਯਤੇ ਕਥੰ ॥

ਟੀ.-ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਸੂਖਮ ਛਿਦ੍ਰੋਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਵਾਯੂਅਗਨੀਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਜਾਨੇ ਨਿਕਸਜਾਨੇ ਸਮੇ ਯੋਗੀਜਨਅਪਨੀਕਾਯਾਕੋ ਸੂਛਮਅਸਥੂਲ ਆਕਾਸਪੂਰਣ ਕਰਣੇਸੇ ਕੈਸੇਕਰਲੇਤੇਹੈ

ਅਰਥਾਤ ॥ ਲੋਹ ਅਦਿਕੇ ਬੰਦਸੰਦੂਕ ਸੰਪਟਮੇ ਅਪਨੀ ਕਾਯਾਕੇ ਸੂਖਮ ਨਾਮ ਬਰੀਕ ਕਰਕੇ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਔ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਕਾਸਮੈਭੀਨਮਾਇਸਕੈ ਐਸੇ ਵਿਸਤਾਰਵਾਲਾ ਮੋਟਾ ਭਾਰਾ ਸਰੀਰਕੋ ਕੈਸੇ ਕਿਸ ਯੁਕਤੀਸ਼ਕਤੀਸੇ ਕਰਲੇਤੇਹੈਂ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹੋ ਕਾਹੇਤੇ ਫਿਰ ੨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਉਦ੍ਵੇਗਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ੬੧ ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਿਸਟ ਉਵਾਚ ॥ ਮੂ:

ਕਾਸ਼ਟ ਕ੍ਰਕਚਯੋਃ ਸੁਲੇਸ਼ਾਦਯਥਾ ਛਿਦ੍ਰਾਪ੍ਰਵਰਤਤੇ ਦਯੋਃ ਸੰਘਰਖਣਾਦਗਨੀ ਸ੍ਵਭਾ-ਵਾਦ ਜਾਯਤੇਤਥਾ ॥

ਟੀ-ਹੇ ਮਹਾਬਾਹੋ ਜੈਸੇਕ੍ਰਕਚਨਾਮ ਆਰੀਸੇਚੀਰੇਹੂਏਕਾਸਟਮੈ ਛਿਦ੍ਰ ਅਰਥਾਤ ਕਾਸਟਕੇ ਦੋ ਪੜਦੇਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ਪੁਨਾਉਨਦੋਨੋਕਾਸ੍ਟੋਂਕੇ ਸੰਘਰਖਣਰੂਪ ਸ੍ਵਭਾਕਸੈ ਅਗਨਿਪ੍ਰਗਟ ਹੋਆਵਤੇਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨਕੇ ਆਪਸਮੈ ਸੰਘਰਖਣਸੇਜਠਰਾਗਨਿ ਉਤ ਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਅਬਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨਕੇ ਸੰਘਰਖਣਸੇ ਜੈਸੇ ਜਠਰਾਗਨਿ ਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈਂਸੋਸੁਣਹੁ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਕੁਖੇਤ੍ਰ ਵਿਖੇਨਾਭੀਕੇਊਪਰਕੀ ਓਰ ਨੀਚੇਕੋ ਮੁਖਕੀਏਹੂਏ ਤਥਾ ਨਾਭੀਕੇ ਨੀਚੇਕੀ ਓਰ ਉਪਰਕੋਮਖਕੀਏਦੋਲੋਹਕਾਰਕੀਖਲੋਂਕੇ ਸਮਾਨਦੋਖਲੋਹੈ ਚਾਂਮਕੀ ਆਮਆਸੈ ਨਾਮ ਪਾਕ੍ਵਆਸ਼ੈਮੈਹੈਨੀਚੇਕੇ ਪਾਨੀਕੋਊਪਰ ਅਧੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਦੋਨੋ ਖਲੋਂਕੇ ਮੁਖ ਪਰਸਪਰਮਿਲਰਹੇਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਵਾਯੂਕੀਸੰਧੀ ਰੂਪ ਦੋਨੋਖਾਲੋਂਕੇ ਮੁਖਕੇ ਮਧਦੇਸਮੈਪ੍ਰਾਣਅਪਾਨਕਾ ਸੰਘਰਖਣਨਾਮ ਠੋਹਕਨਾਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਤਿਸਮਾਸਕੇ ਟੁਕੜੇ ਰੂਪ ਖਲਕੇ ਨੀਚੇ ਮੂਲਾਧਾਰ ਚਕ੍ਰਮੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤਕੁੰਡਲਨੀ ਸੁਖਮੀ ਸਭਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇਨੇ ਹਾਰੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਸੰਘਾਤ ਕੋ ਪ੍ਰਾਣ ਦਾਨ ਸੇ ਕੁੰਡਲਨੀਕੋ ਲਛਮੀ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਪਦਮਰਾਗ ਮਣੀਕੇ ਡਬੇਮੈ ਮੋਤਯੋਂ ਕੀ ਮਾਲਾ ਇਸਿਥਤ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਕੁੰਡਲਨੀ ਇਸਿਥਤ ਹੈ ਜਪ ਕਾਲ ਮੈਂ ਜੈਸੇ ਰੁਦਰਾਖਕੀ ਮਾਲਾ ਫਰਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਕਰਕੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਫੁਰਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੰਡ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ ਸਰਪਣੀ ਊਪਰ ਕੋ ਉਠਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਰੂਪਵਾਯੂ ਸੇ ਊਚੇ ਨੀਚੇ ਉਠਤੀ ਬੈਠਤੀ ਹੈ॥ ਤਿਸਕੇ ਕੰਪਨੇ ਸੇ ਅਬਯਕਤ ਕੁੰਡਲਨੀ ਨਾਮ ਅਪ੍ਰਗਟ ਸਬਦਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਅਕਾਸ ਊਚੇ ਨੀਚੇ ਵਿਹਤ ਨਿਖਿਧ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾ ਹੇਤੂਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨਕੀ ਊਰਧ ਅਧੋਗ ਤੀਕਾ ਹੇਤੂ ਹੋਣੇ ਸੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਸਫੁਰਣ ਧਰਮਵਾਲੀਹੈ ਜੈਸੇ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਫੁਲਤਕਰਣੇਹਾਰੋ ਸੂਰਯਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਗਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕੇ ਰੂਪਰਸਾ ਸ੍ਵਾਦਾਦੀ ਵਿਸ਼ਯੋਂਕੇ ਗਯਾਨੋਂਕੇ ਜਗਾਨੇਹਾਰੀ ਯੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਸੂਰਯਕੇ ਸਮਾਨਹੈ ॥ ਜੈਸੇ

ਭ੍ਰਮ੍ਰੀ ਕਵਲ ਪੁਸ਼ਪ ਪਰ ਭ੍ਰਮਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹ੍ਰਿਦੈ ਕਮਲਪਰ ਕੁੰਡਲਨੀਭੀ ਭ੍ਰਮਤੀਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਵਾਹਜ ਵਾਯੂ ਕੇ ਬੇਗਸੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਪਤ੍ਰੋਂਕੇ ਸਮੂਹ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਯੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਸਤਕੀ ਪੂਰਬ ਕਹੀਹੂਈ ਗ੍ਯਾਨਇੰਦ੍ਰਯ ਕਰਮਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੀ ਗ੍ਯਾਨ ਔ ਕ੍ਰਿਯਾਰੂਪ ਸਕ੍ਤੀ ਨਾਮ ਸਾਮਰਥਕ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕਮਲਕੇ ਅੰਤਰ ਨਾੜਜੋਂਕੇ ਸਮੂਹਕੋ ਔ ਹਿਰਦੇ ਕਮਲ ਮੇ ਬਾਹਰ ਨਾੜਜੋਂਕੇਸਮੂਹ ਕੋ ਪਵਨੋਕਰਕੇ ਕੰਪਾਇਮਾਨ ਕਰਤੀਹੂਈਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਦਸੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂਕੋ ਆਪੋਆਪਨੇ ਵਿਸ਼ਯ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇਮੈ ਸਾਮ੍ਰਥਕੁੰਡਲਨੀ ਹੀ ਦੇਤੀਹੈ ॥ ਹੇਅੰਗ ਜੈਸੇ ਵਾਹਜ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਬਡੇਬੇਗਸੇ ਪਵਨ ਚਲਤਾਹੂਆਕਾਲ ਪਾਇਕੇ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਪਤ੍ਰਫਲ ਆਦਿਕੋਂਕੋ ਜੀਰਣਕਰਕੇ ਗਿਰਾਇਦੇਤੇਹੈ ਭਖਨ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਦੇਹਕੇ ਅੰਤਰਆਕਾਸ਼ ਵਿਖੇਭੀ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂਭੋਗੇਹੂਏ ਅੰਨਪਾਨੀਕੋ ਕਾਲ ਪਾਇਕੇ ਤੀਨਚਾਰ ਯਾਮਮੈ ਜੀਰਣਕਰਕੇ ਪਚਾਇਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਕੈਸੇਜੀਰਣ ਕਰਤੇਹੈ ਐਸੀ ਅਕਾਂਖ੍ਯਾ ਹੋਯਾਂ ਜੀਰਣ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਜੈਸੇਵਾਯੂ ਕੇ ਬੇਗਸੇ ਦੋਨੋ ਲੋਹਕਾਰ ਕੀਆਂਖਲਾਂ ਚਪਲ ਹੋਤੀਆਂਹੈ ਕੰਪਾਇਮਾਨ ਹੋਤੀਆਂ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਹਿਰਦੈਪਦਮ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪਵਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੋ ਕੰਪਾਵਤੇਹੈ ਹਿਰਦੈ ਪਦਮਕੇ ਕਾਂਪਨੇ ਸੇ ਉਸਨਤਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੀਹੈ ਉਸਗਰਮੀਸੇ ਖਾਧੇਪੀਤੇ ਅੰਨਕੇ ਪਾਕਕਾ ਪ੍ਰਥਮਰਸ ਬਨਤੇ ਹੈ ਚਾਰ ਅਥਵਾ ਪਾਂਚਦਿਨ ਪੀਛੇ ॥ ਪੁਨਾ ਪਾਂਚਚਾਰ ਦਿਨਪੀਛੇ ਤਿਸਰਸਕਾ ਲੋਹੂਬਨਤੇਹੈ ਪਕ ਕੇ ਇਸੀਰੀਤੀਸੇ ੫,੪ ਦਿਨਬਾਦਲੋਹੂਕਾ ਮਾਂਸਬਨਤੇਹੈਪੁਨਾਮਾਂਸਕਾ ਤ੍ਵਕ ਨਾਮ ਚਰਮ ਚਰਮਸੇਮੇਦ ਮੇਦਸੇ ਮਜ਼ਾ ਮਜਾਸੇ ਅਸਥੀਨਾਮ ਹਾਡਆਗੇ ਹਾਡਸੇ ਸੁਕ੍ਰ ਨਾਮ ਵੀਰਯ ਪਕਕੇ ਬਨਤੇਹੈ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ੨੯ ਅਥਵਾ ਵੈਦਕ ਹਿਕਮਤਕੇ ਮਤਭੇਦਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ੩੫ ਦਿਨਮੈ ਸੁਕ੍ਰਜਾਇ ਬਨਤੇਹੈ ॥ ਆਜਉਪਵਾਸਕਰੋ ਅੰਨਪਾਨੀ ਕੁਛਭੀਨ ਖਾਵੋ ਤਬ ੨੯ ਅਥਵਾ ੩੫ ਦਿਨਮੈ ਤਿਸਕਾਫਲ ਜਾਇ ਦਿਖਾਈਦੇਵੇਗਾ ॥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਿਸਨੇ ਵੈਦਕਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਖਨਾਹੋਵੇ ਸੋ ਸੁਸ੍ਰੁਤ ਵਾਂਗ ਭਟ ਆਦਿਕ ਗ੍ਰੰਥੋ ਸੇ ਦੇਖਲੇਵੇ ਈਹਾਂਤੋ ਪ੍ਰਸੰਗਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਛੇਪਸੇ ਜਨਾਵਨੇਲੀਏ ਹਮਨੇ ਰਖਦੀਓਹੈ ॥ ਉਕ੍ਤੁਰੀਤੀ ਸੇ ਅੰਨਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਨਾਮ ਅੰਨਆਦਿਕੋਂਕੀ ਪਾਕ ਅਵਸਥਾਕਾਹੈ ਔਰਸੇ ਪ੍ਰਣ ਮਯ ਕਾ ਔਰ ਕਰਕੇ ਔਰਹਤਾ ਚਲਾਜਾਤੇਹੈ ਅਤ੍ਰਕਾਅਤ੍ਰ ਨਿਕਸਤਾ ਆਗੇਚਲਾ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇਬਸੰਤਰਿਤੂ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀਕੇ ਰਸਕੇ ਪਰਿਣਾਮਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋਕੇਪਤ੍ਰ ਪੁਸਪ ਫਲਬੀਜ ਆਦਿਕਕਰ ਦਿਖਾਵਤੇਹੈ ਤਦਵਤਪ੍ਰਾਣ ਪਵਨਭੀ ਅੰਨਕੇਰਸ ਸੇ ਲੈਕੇ ਵੀਰਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਾ ਫਲ ਸਰੀਰਕੇਅੰਤਰ ਦਿਖਾਦੇਤੇਹੈ ॥ ਹੇਅੰਗ ਇਨਦੇਹੋਕੇ ਵਿਖੇਸਪਤ ਧਾਤੂਆਂਕੇ ਅਸ

ਥਾਨ ਮੈ ਉਤ੍ਰਉਤ੍ਰ ਪਰਿਣਾਮਸਿਧਹੋਯਾਂਜਥਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂਕਅਨੁਸਾਰਸਪਤਰਸ ਜੀਰਣਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇਹੈਂ ਇਨਕੇ ਪਰਸਪਰ ਸੰਘਰਖਣਸੇ ਜਠਰਾਗਨਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਜੈਸੇਬਾਂਸੋਂਕੇ ਪਰਸਪਰ ਸੰਘਰਖਣਸੇ ਅਗਨੀ ਉਤਪਤਹੋਤੇਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ਹੇ ਸੋਮਜਜੈਸੇ ਸ੍ਵਭਾਵਕ ਸੀਤਲ ਸੂਰਯਕੇ ਉਦੇਹੋਣੇਸੇ ਸਾਰਾਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਗਰਮਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਦੇਹਭੀ ਪਵਨ ਸਹਤ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਸੀਤਲਹੈ ਪੁਨਾ ਜਠਰਾਗਨੀਕੇ ਉਤਪਤਹਣੇਸੇ ਗਰਮ ਉਸਨਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਨੀਲਉਤਪਲਕੇ ਊਪਰ ਸੁਵਰਣਕੇ ਰੰਗਕਾ ਭ੍ਰਮਰਬਿਚਰੇ॥ ਤੈਸੇਦੇਹਕੇਸਰਬ ਅੰਗੋਂ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਤੇਹੂਏ ਤਿਸਜਠਰਾਗਨੀਕਾ ਹਿਰਦੇ ਪਦਮਕ ਊਪਰਤਾਰੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁਵਰਣਕੇ ਭਮਰਕੇਸਮਾਨ ਯੋਗੀਜਨ ਧਯਾਨਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾਤਿਸਜਠਰਾਗਨੀ ਤਾਰੇ ਕਾ ਚੈਤੰਨਰੂਪਸੇ ਧਯਾਨਕਰਨੇਸੇ ਸਾਧਕਯੋਗੀਕੋ ਲਾਖੋਂਯੋਜਨੋ ਪਰ ਇਸਥਿਤਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਗਿਠਭਰਸੇਭੀ ਸਮੀਪਦਰਸਨ ਪਰੋਹੋਤੇਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹ-ਮਾਂਡਮੈ ਵਰਤਮਾਨ ਤਥਾ ਭੂਤਭਵਿਖਤ ਕਾਲਮੈਹੋਣੇਵਾਲੇ ਸਮਸ੍ਤਪਦਾਰਥ ਤਿਸਯੋਗੀ ਕੋ ਅਤਿਸਮੀਪ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਗੋਚਰ ਪੜੇਭਾਸਤੇਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਤਿਸ ਚਿਦਅਣੂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਸਮਸਤ ਜਗਤੋਂਕੇਹੋਣੇਸੇ॥ ਜੈਸੇ ਅਤਿਸੂਖਮ ਬਟਕੇ ੨ ਏਕਬੀਜਮੈ ਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖੋਤੋ ਅਨੰਤਹੀ ਬਟੋਂਕੀਆਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਪੜਯਾਂ ਫੁਰਤਯਾਂਹੈਂ ਸੂਛਮਰੂਪਕਰਕੇ ॥ ਤੈਸੇਹੀਏਕ੨ ਚਿਦਅਣੂ ਵਿਖੇ ਅਨੰਤ ੨ ਜਗਤੋਂਕੀਆਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਸੂਛਮਰੂਪਕਰਕੇ ਪੜਯਾਂ ਫੁਰਤਯਾਂਹੈ ॥ ਤਿਸ ਚਿਦਅਣੂ ਕੋ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾਰੂਪ ਕਰਕੇ ਗਯਾਨਹੋਣੇਸੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਯੋਜਨ ਦੂਰਭੀ ਵਸਤੂ ਹਥੇਲੀਪਰ ਰਖੀਹੂਈਕੇ ਸਮਾਨਹੋਤੀਹੈ ਅਤੀਵਸਮੀਪ ਭਾਸਤੀਹੈ ॥ ਸੋਈਵਸਤੂ ਸਮੀਪਸਥਭੀ ਅਗਯਾਨੀਕੋ ਲਾਖੋਂਕੋਟੋਂ ਯੋਜਨੋਂਸੇਭੀ ਦੂਰਭਾਸਤੀਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ॥ ਹੇ ਭਗ-ਵਨ ਬੜਵਾ ਅਗਨੀਕੇ ਦੀਪਨਕਾ ਹੇਤੂਤੋ ਈਂਧਨਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਜਲਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਠ-ਰਾਗਨੀਕੇ ਦੀਪਨਕਾ ਹੇਤੂ ਈਂਧਨ ਕਯਾਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮੂ.

ਤਤ ਅਕਾਸ਼ ਮਯੰਗਯਾਨੰ ਚਿਤਿਤੰ ਸਤਪ੍ਰਯਛਤਿਯੇਨ ਯੋਜਨਲਖਸਥੰ ਵਸਤੁ ਨਿਤਯੰਹਿ ਦ੍ਰਿਸਤੇ॥ ੭੩॥ ਤਸਯਾਗ੍ਰੋਰ ਵਾੜਵਸਯੇਵ ਜਲੰ ਸੰਸ਼ੁਸ਼ਮਿੰਧਨੰ॥ ਮਾਂਸ ਪਕਜਖੰਡਾਢਯੰ ਰਤਸਰਾ ਕੋਸ਼ ਵਾਸਿਨਾ ॥ ੭੪॥

ਹੇ ਅੰਗਸੋਜਠਰ ਅਗਨਿ ਗਯਾਨਰੂਪ ਕਰਕੇ ਚਿੰਤਨਕੀਆ ਹੂਆ ਉਸਸਾਮਰਥ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤੇਹੈ ਜਿਸ ਸਾਮਰਥ ਕਰਕੇ ਲਾਖੋ ਯੋਜਨੋ ਪਰ ਇਸਥਿਤ ਵਸਤੁਕੋ ਨਿਤਹੀ ਸਮੀਪ ਦੇਖਤੇਹੈ॥ ੭੩॥ ਹੇ ਸੋਮਜ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਜਲਕੋ ਬੜਵਾ ਅਗਨੀ ਨਿਤਹੀ ਸੁਕਾਵਤੇ ਰਹਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਹਿਰਦੈਪੰਕਜਕੇ ਟੁਕੜੇਕੇਆਸ਼੍ਰੈ ਅੰਨਕਾ ਰਸਰੂਪ ਜਲਜਠਰਾਗਨੀਕਾਸੁਸਕ ਈਧਨਹੈ ਈਂਧਨਬਾਲਨੇ ਯੋਗ ਸੂਕੀਹੂਈ ਘਾਸਤ੍ਰਿਣ ਲਕੜਯਾਂਆਦਕ

ਕੇ ਨਾਮਹ॥ ਅਰਥਾਤ ਹਿਰਦੇ ਪਦਮਕੇ ਆਸ੍ਰੇ ਰਹਨੇਵਾਰੇ ਅੰਨਿਕੇਰਸ ਕੋ ਜਨਰਾਗਨੀ ਨਿਤਹੀ ਦਘਦਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਹੇ ਸਾਧੋਯੋਗਸਾਧਕ ਪੁਰਖਨੇ ਯੋਗਜ ਧਰਮਸਨਜ ਅਣਿਮਾ ਮਹਿਮਾ ਆਦਿਕਸਿਧੀਓਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਤਾਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੁਮਕੋਹਮ ਨੇ ਸਰਬਹੀ ਸੁਣਾਇਦੀਓਹੈ ਅਬਔਰਜੋ ਕੁਛਪੂਛਾਂ ਚਾਹਤੇਹੋ ਸੋਭੀ ਪੂਛ ਲੇਵੋ॥ ਐਸੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਬਚਨਸੁਣਕੇ ਭਾਈਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿਲੈਲ ਸਰਬਸਿਖੋਂਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸਕਰੀ ਕੇਹੇ ਭਗਤਵਤਸਲ ਹੇ ਪਤਿਤ ਉਧਾਂ- ਰਣ ਹੇਦੀਨਬੰਧੋ ਆਪਕੇ ਮੁਖਰੂਪੀ ਇੰਦੂਸੇ ਨਿਸਰੇਹੂਏ ਵਚਨਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਕਰਣ ਰੂਪੀ ਡੂਨੇਦ੍ਵਾਰਾ ਪਾਨਕਰਕੇ ਹਮਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਗਏਹੈ ਅਮਰਹੋਗਏ ਹੈ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੋਆਜ ਹਮ ਪਰਮਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਗਏਹੈਂ ਪਰਮਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਭਏਹੈ॥ ਯਲੋਪਹੂਈ ੨ ਯੋਗਵਿਦ੍ਯਾ ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦ੍ਯਾ ਕੋ ਆਜਪੁਨਾ ਆਪਨੇਪ੍ਰਗਟ ਕੀਓਹੈ॥ ਜੈਸੇਅਸੁਰੋਂ ਕਰਕੇ ਲੁਪਤ ਕਰੀਹੂਈ ਵੇਦਰੂਪੀ ਵਿਦ੍ਯਾਕੋ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨਨੇ ਬਹੁਰਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀਕੋ ਦਈਥੀ॥ ਤੈਸੇਆਪਨੇਭੀ ਯੋਗਵਿਦ੍ਯਾ ਸਹਤਬ੍ਰਹਮਵਿਦ੍ਯਾਕੋ ਪ੍ਰਗਟਕਰਕੇ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਪਨੇ ਪਰਮਪ੍ਯਾਰੇ ਸਿਖੋਂ ਪ੍ਰਤੀਦਈ ਹੈ॥ ਪੂਰਾਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਜੁਗਤ॥ ਹਸੰਦਿਆਂ ਖੇਲੰਦਿਆਂ ਖਵੰਦਿਆਂ ਪਿਵੰਦਿਆਂ ਵਿਚੇ ਹੋਈ ਮੁਕਤਿ॥ ਬਡਾ ਭਾਗਵਾਨ ਕੋਈਉਤਮ ਦਿਨਆਜ ਉਦੇਹੂਆਹੈ ਜਿਸਵਿਖੇ ਆਪਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇ ਪਰਮ ਆਸਚਰਯਕੇ ਦਾਯਕ ਵਚਨ ਹਮਨੇਸੁਣੇਹੈਂ॥ ਆਪਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮਈਸ਼੍ਵਰ ਹੋ ਆਪ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮਪਿਤਾਹੋ ਜਿਨੋਂਨੇ ਹਮਕੋ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਮਹਾਘੋਰ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਪਾਰਕੀਆ ਹੈ॥ ਇਸਪਰਮਹਿਤ ਰਾਜਨਯੋਗ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇ ਉਪਦੇਸਰੂਪੀ ਦਾਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤੀ ਬਦਲਾ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਵਿਖੇ ਕੋਈਭੀ ਨਹੀਹੈਜੋਆਪਕੇ ਅਰਪਣਕਰਕੇਹਮਨਿਸਕ੍ਰਿਤੀ ਹੋਇਸਕੈ ਤਾਂਤੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋਂ ਪਰ ਹਮਾਰੀ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮਹੈ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸੰਤਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਦੰਡੇਵਤ ਧਰਨੀਪਰ ਪੜਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਗ੍ਰੰਥਕਾਰ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯਦਕਿੰਚਿਤ ਯੋਗਵਿਦ੍ਯਾਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਈਹਾਂਲਿਖਦੀਓ ਹੈ॥ ਜਿਸਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇਖਨਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਸਹਤ ਭਾਸਕੇਯੋਗ ਸੂਤ੍ਰ ਹਠ ਦੀਪਕਾ ਆਦਿਕ ਗ੍ਰੰਥੋਂ ਮੈ ਦੇਖਲੇਵੇ ਇਤਿ॥

ਸੋ:—ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਪਰਮ ਦਯਾਲ ਸਿਧ ਯੋਗ ਉਪਦੇਸਦੇ।
ਨਿਜ ਸਿਖ ਕੀਏ ਨਿਹਾਲ। ਮਸਊਰ ਪਦ ਤਿਹ ਬਸੇ ਨਿਤ॥ ੧॥
ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਯੋਗਵਿਦ੍ਯਾ ਨਿਜਮਤੇ।
ਸੋ ਜਾਨੇ ਇਸ ਭੇਵ ਗੁਰੁਮੁਖ ਹ੍ਵੈ ਜੋ ਸੀਖਹੀ॥

ਚੌਃ—ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਯਾਕੋ ਕੋਈ। ਸਹਜ ਯੋਗ ਪਦ ਲਹੈ ਸੁ ਸੋਈ।
ਅਭਿਗ੍ਯਾਸੈ ਨਿਤ ਸਦਾ ਵਿਚਾਰੈ। ਆਪ ਤਰੈ ਕੁਲ ਪਿਤ੍ਰਨ ਤਾਰੈ॥ ੩॥
ਦੋਃ—ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਯਗ ਦਾਨ ਤਪ ਗੁਰੁ ਸੇਵਾ ਤੁਲ ਨਾਂਹਿ।
ਸੰਤ ਸੰਗਸੇ ਮਿਲਤ ਸਭ ਯਾਮੈ ਸੰਸਾ ਨਾਹਿ॥ ੪॥ ੴਤਤਸਤ
ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧ ੧੯ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥
੧ ੴਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਦੋਃ—ਇਮ ਸਿਖਜਨ ਉਪਦੇਸਦੈ ਕਰਤ ਭਏ ਪ੍ਰਸਥਾਨ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸਜੂ ਨਮੋ ਜੋਰ ਜੁਗ ਪਾਨ॥ ੧॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਸਰਬ ਬਿਦ੍ਯਾ ਨਿਧਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਪੂਰਬਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸਮਗ੍ਰਯੋਗ ਵਿਦ੍ਯਾਕਾ ਸੰਛੇਪਸੇ ਸ੍ਵ ਸਿਖਜਨ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸਦੇਕੇ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਸੇ ਮਲਸੀਹਾਂਮੈ ਹੋਲਾਮਹਲਾ ਕਰਨੇਕੇਬਹਾਨੇ ਸ੍ਵ ਸਰੀਰਤ੍ਯਾਗਨੇਅਰਥ ਸਮੁਦਾਯ ਸਹਤ ਪ੍ਰਸਥਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਸੰਮਤ ੧੯੦੦ ਉਨੀਸੈ ਪੂਰੇ ਮੈ ਮਾਘ ਫਾਲਗੁਣ ਕੇ ਮਹੀਨੇਮੈਂ॥ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਸੇ ਚਲਕੇ ਰਾਇਸਜ਼ਾਣੇ ਵੇਈਂਪੁੰਈ ਪੂਨਾ ਫਤਯਾਵਾਦਮੈਂ ਆਇ ਡੇਰਾਕੀਆ॥ ਸਾਥਹੀ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਚਲਤੇਭਏ ਕੋਈ ਦੋ ਤੀਨ ਹਜਾਰ ਸਿਖੋਂ ਕੀਭੀੜਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਾਥਥੀ ਉਸਸਮੇਮੈ॥ ਜਬਡੇਰੇਸੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇਹੈਂਤਬ ਹਥਨੀ ਉਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰਹੋਤੇਸਮੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੋਭੀ ਹਥਨੀਕੇ ਹਉਦੇਮੈ ਅਪਨੇਸਾਥ ਹੀ ਬੈਠਾਇਲੇਤੇਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਜੀਨੇ ਬਿਲਾਸਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਓਰੂਪਰ ਅਪਨੇਗੌਡੇਕਾ ਭਾਰ ਦੇਦੀਆ। ਤਬਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮਨਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਜੀਆਪਨੇਤੋਤ੍ਰਿਲੋਕੀਕਾਬੋਝਾ ਹਮਾਰੇਊਰੂਪਰ ਰਖਦੀਆਹੈ॥ ਇਤਨਾਭਾਰ ਹਮ ਸੇ ਨਹੀ ਸਹਾਰਿਆ ਜਾਤਾਹੈ ਤਬਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸਿਖਕੇ ਮਾਨਕਰਕੇ ਅੰਤਰਕੀ ਬੇਨਤੀਕੂੰ ਜਾਨਕੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇਤਾਤਕਾਲਹੀ ਭਾਈ ਧ੍ਯਾਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇਅਪਨੇ ਸਮੀਪਬੜੀਮੀਠੀ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏਐਭਾਈ ਧ੍ਯਾਨ ਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਾਂਕੀ ਅਸਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੇ ਤਬੇਲੇ ਮੈਸੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਘੋੜਾ ਚੁਣਕੇ ਲੈਆਉ ਅਬਹੀਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰੋ ਘੋੜੇਕੇਊਪਰ ਚਾਰ ਜਾਮਾਪਾਇ ਲਜਾਵਨਾ। ਤਬਭਾਈਧ੍ਯਾਨਸਿੰਘ

ਜੀ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਸੀਸਨਿਵਾਇਕੇ ਬਹੁਤਹੀਅਛਾ ਘੋੜਾਸਿੰਗਾਰਕੇ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ
ਲੈ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਭਾਈਧਯਾਨ ਸਿੰਘਸੰਤਹੁਕੇਚਰਣੋਪਰ ਬਡੀਸਰਧਾਰਖਤਾ
ਥਾ ਬਡਾ ਉਤਮ ਸੰਤਹੁਕਾਹਿਤਕਾਰੀਸਰਾਕੀਹਦ ਤੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਮੈਹੀਮਗਨ ਰਹਤਾ ਥਾ
ਘੋੜਾ ਸਨਮੁਖ ਖੜਾਕਰਕੇ ਬਡੀਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਭਾਈਧਯਾਨਸਿੰਘਨੇ ਬੇਨਤੀਕਰੀਹੇ ਗੁਰੂਗਰੀ
ਬਨਿਵਾਜਜੀਘੋੜਾ ਹਾਜਰਹੈ ਤਬਘੋੜੇਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭਾਈ ਧਯਾਨ
ਸਿੰਘਪਰਖੁਸ਼ੀਕਰਕੇਬਚਨਕਰਤੇ ਭਏਐਭਾਈਧਯਾਨਜੀ ਡੇਰੇ ਕੂਚਕੇ ਸਮ ਅਥਵਾਆਗੇ
ਪੀਛੇ ਜਬ ਸੰਤ ਕਹਜਾਣੇਕੀ ਇਛਾਕਰੈ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਚਾਰਜਾਮਾਪਾਇਕੇਇਹੀਘੋੜਾਸੰਤਹੁ
ਕੇਹਾਜਰ ਕਰਦੀਆ ਕਰਨਾਤਬਸਤਬਚਨਮਾਨਕੇਭਾਈ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ
ਮਥਾਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤਿਸਪਰਬਡੀਖੁਸ਼ੀਕਰਤੇਭਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ਜਬਭਾਰਕੋ
ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂਜੀਆਗੇ ਮਨਕਰਕੇ ਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ
ਥੇ ਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀਕੇ ਹਸਨੇਕਾ ਤਾਤਪਰਜ ਕੁਛਨਹੀ ਜਾਨਨੇ ਮੈ ਆਯਾ
ਜੋਗੁਰੂਜੀ ਕਿਸ ਨਿਮਿਤ ਕੋ ਲੇਕੇਹਸੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ੨ ਉਤਮ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਜੋ ਕੁਛ
ਵਿਲਖਣ ਚੇਸ਼੍ਟਾਹੋਤੀਹੈ ਸਾਚੇਸ਼੍ਟਾ ਬਯਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੀਹੈ ਕਿੰਤੂਕਿਸੀ ਤਾਤਪਰਯ ਕੋ ਲੈਕੇ
ਹੀ ਹੋਤੀਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸਤਹੈ ਹੇਸਾਧੁਸੰਗਤ ਜੀ ਆਪਕਾਬਚਨ ਪਰੰਤੂ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕਾ
ਮਹਾਗੰਭੀਰ ਆਸ਼ੈਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਸੈ ਕੋ ਜਾਨਲੇਨੇਕੀ ਕਿਸਕੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਐਸਾ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਮਾਨ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲਾ ਜੋ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਆਸੈ ਕੋ ਜਾਨੇ ।
ਹਮਾਰੀ ਕਯਾ ਸਾਮਰਥਹੈ ਜੋਉਨਕੇ ਅੰਤਰਗਤ ਆਸੈਕੋ ਜਾਨਸਕੈ ॥ ਤਥਾਪਿ ਜਿਤਨੀਕ
ਬੁਧੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਦਈਹੈ ਤਿਸਕੇਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰਤੇਹਾਂ ॥ ਉਸਸਮੇਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਜੀਕੇ ਹਸਨੇਕਾ ਐਸਾਤਾਤਪਰਯ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਹੇਸਿਖ ਅਜਰ ਜਰਨਾ ਰੂਪ ਬਡਾ
ਭਾਰੀ ਬੋਝਾ ਹਮਨੇਤੁਮਾਰੇ ਪਰਦੇਨੇ ਹੈ ਤੂੰ ਅਬਹੀਮੇ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇਇਤਨਾ ਭਾਰਹਮਸੇਨਹੀ
ਸਹਾਰਿਆ ਜਾਤੇਹੈ ॥ ਯੇਹਕਯਾਤੁਛ ਭਾਰਹੈ ਜੋਤੁਮਸੇ ਨਹੀ ਸਹਾਰਿਆਜਾਤੇਹੈ ॥ ਅਜਰ
ਵਸਤੁਕੇ ਜੋ ਜਰਨੇਹੈ ਸੋਤਾਂ ਕਈਤ੍ਰਿਲੋਕਯੋਂ ਕੇ ਭਾਰਸੇ ਭੀ ਭਾਰੀਹੈ ॥ ਅਜਰ ਜਰਯੋ ਹੈ
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅੰਗਦਜੀਨੇ ਜੋਕੋਟਾਨਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਹੋਕੇ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਸੇ
ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਅਪਨਾਆਪ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀਨਹੀਜਨਾਯੇਹੈ॥ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮੀ ਤ੍ਰਿਕਾਲਦਰਸੀ
ਭਾਈ ਬੁਢੇਆਦਿਕ ਸਿਖਭੀ ਕੋਈ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅੰਗਦ ਜੀਕੇ ਮਹਤ੍ਵਕੋ ਜਾਨਤੇਭਏ ਹੈਂ ॥
ਤਥਾ ਅਜਰਜਰਯੋਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜੁਨ ਸਾਹਿਬਜੀਨੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ
ਸੋਇਤਨੀ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੂਏ ਭੀ ਜੋ ਐਸੀ ੨ ਤਾੜਨਾ ਸਹਾਰਤੇਰਹੇ ਹੈਂ ਕੇ
ਜਿਸਤਾੜਨਾਕਾ ਨਾਮ ਸੁਣਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਰੋਮਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ਇਤਯਾਦਿਕ ਕਥਾ ਅਪਨੇ

ਹਸਣੇਸੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਈਹੈ ਯੇਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਦੋਨੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਬੜੀ ਸਾਮਰਥ ਰਖਨੇਵਾਲੇਹੈਂ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਗਤਿਗੁਰੂਜੀਹੀ ਜਾਨੇ ਅਥਵਾਐਸੀਹੀ ਸਾਮਰਥ ਰਖਨੇਵਾਰੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖਜਾਨੈ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਸੈਕੋ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਹਮਾਰੀ ਕਯਾ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਯੇਹਤੋ ਅਨੁਮਾਨਕਰਕੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਕਹਦੀਓਹੈ ॥ ਅਥਪੂਰਬ ਪ੍ਰਸੰਗਪਰ ਕਥ ਕੋਸੁਣੋ॥ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜ ਜੀਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਅਪਨੇਸਿਖ ਪ੍ਰਤੀ॥ ਕੇ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਜੀ ਅਬ ਆਪ ਇਸਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਜਾਵੋ ਐਸੇਕਹਕੇ ਹਥਨੀਕੋ ਬਠਵਾਇ ਦੀਆ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਪਰਣਾਮ ਕਰਕ ਹਥਨੀ ਪਰਸੇ ਉਤਰਕੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਘੋੜੇਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜਬ ਫਤਯਾ-ਵਾਦ ਡੇਰਾ ਜਾਇ ਉਤਰਯਾ ਤਬਫਤਯਾਵਾਦਕੇ ਵਾਸੀ ਸਰਬਲੋਕੋ ਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰੀ ।। ਭਾਰਬਰਦਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਾਸਤੇਇਕ ਊਠ ਮਿਲਾ ਹੂਆਥਾ॥ ਜਬਅਗਲੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾਕੂਚ ਹੋਣੇਲਾਗਾ ਤਬਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈਫੂਲਾਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸੰਤਹੁਕ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਕਹਦੀਆਥਾ ਕੇਆਜਤੁਮ ਨੇ ਆਪੇਆਪਨੇ ਆਸਨ ਆਪੇਅਪਨੇ ਪਾਸਹੀ ਰਖਨੇ ਊਠਪਰ ਨਹੀਲਦਨੇ ॥ ਜਬਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਹਥਨੀਊਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਭਏ ਤਬਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰਕਰਾਕੇਮਥਾਟੇਕਦੇਖਡੂਰਸਾਹਿਬਸੇਬਾਹਰਤਪਜਾਣੇਕੋਚਲੇਆਏਤੇਹਜੂਰਨੇ ਜਾਨਜਾਜੇ ਡੇਰੇਕੇ ਸਾਥਹੀ ਚਲਆਵਤੇਹੈਂ ਅਰ ਯਹ ਇਧਰ ਆਗਏ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਰਾਤ੍ ਫਤਯਾਵਾਦਮੈ ਰਹੇਹੈਂ ਡੇਰੇਕੂਚਸੇ ਪਹਲੇਹੀ ਬੜੀਰਾਤ੍ਰਲਕੇ ਬਡੇਠਾਕੁਰਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਆਇਬੈਠੇਥੇ।। ਤਬਕਿਤਨੀਕ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਨੀਚੇ ਚਰਣਕੀਏ ॥ ਤਬਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਨ ਸਾਹਿਬਕੇ ਚਰਣਕਮਲੋ ਕੇਆਗੇ ਅਪਨੇਹਾਥਸੇਚਰਨਦਾਸੀਰਖਦਈਤਬਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚਰਣਕਮਲ ਪੁਨਾਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਊਪਰਕਰਲੀਏ॥ਪੁਨਾਘੜੀਕਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇਪ੍ਰਯੰਕਸੇਨੀਚੇਫਿਰਚਰਣਲਟਕਾਏ ॥ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇਹਾਥੋਂ ਸਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਨੇਗੁਰੂਜੀਕੇਚਰਣੋਕੇ ਆਗੇ ਚਰਨਦਾਸੀ ਰਖਦੀਆ ਫਿਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇਅਪਨੇ ਚਰਣਊਪਰਕਰਲੀਏ॥ਇਸੀਚਾਲਸੇਪਾਂਚਚਾਰਵਾਰਹੋਤਾ ਭੁਯਾਜਬਚਰਣਦਾਗੁਜੀਨੀਚੇਕਰੈ ਤਬੀਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਪਗਰਖੀਆਗੇਰਖਦੇਵੈਪੁਨਾਊਪਰ ਕੋਚਰਣਕਮਲ ਜਬਆਕਰਖਣ ਕਰਲੇਵੇ ਤਬਪਗਰਖੀਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਹਟਾਇਲੇਵੈ ॥ ਪੁਨਾ ਚੌਥੀਪੰਜਵੀ ਵਾਰਗੁਰੂ ਜੀ ਪਗਰਖੀ ਪਹਰਕੇ ਉਠਕੇਤੁਰੇ ਤਬਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਭੀ ਸਾਥਹੀਜਾਤੇਭਏ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਤੋ ਹਥਨੀ ਪਰਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇਆਗੇ ਚਲੇਗਏ ਔਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਤਪਜਾਯਣੇ ਸਾਹਿਬਕ ਚਲੇਆਏ॥ ਗੁਰੂਸਿਖਕੀ ਯੇਹਬਾਤ ਜਾਨੀ ਨਹੀ

ਗਈ ॥ ਜੋਕਿਉਂ ਸਾਹਿਬ ਚਰਣਪ੍ਰਯੰਕਸੇ ਨੀਚਕਰਕੇ ਪੁਨਾਕਿਉਂ ਊਪਰਕੋਆਭੂਖਣ ਕਰਲੇਤੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਭੀ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥਵਾਲੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗ੍ਯ ਥੇ ॥ ਔਰ ਐਸਹੀ ਸਿਖਭੀਥੇ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਗਤਿਗੁਰੂਹੀ ਜਾਨੈ ਪਰੰਤੂਇਸਮੈ ਅਨੁ ਮਾਨਸੇ ਇਹਾਂਭੀਐਸਾ ਕਾਰਣਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਜੋਗੁਰੂਜੀਸੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਖਡੂਰ-ਸਾਹਿਬਮੈ ਜਾਨੇਵਾਸਤੇ ਮਨਕਰਕੇਹੀ ਆਗ੍ਯਾ ਮਾਂਗਤਭਏ ਹੈਂ ਔਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਮਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਪਨੇਸਾਥ ਲੈਜਾਨੇਕੀ ਅਥਵਾ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਡੇਰੇਮੈਜਾਨੇ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾਕਰਤੇ ਭਏਹੈ ॥ ਮਨਕਰਕੇ ਹੀ ਐਸੇਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਭਏਹੈ ਥਾਨੀਸੇ ਨਹੀ ਭਏ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬਫੇਰ ਨਾਗਕੇ ਨਗਰਮੈ ਦੂਸਰੀਵਾਰ ਮਿਲਤੇਹੈ ਤਬਏਹੀ ਬਾਤਤਹਾਂ ਭੀ ਪ੍ਰਗਟਹੋਤੀ ਭਈਹੈ ॥ ਇਸਬਾਤਕੇ ਅਨੁਮਾਨਸੇ ਜਾਨਯਾਜਾਤੇਹੈ ਵਾਸਤਵਸੇ ਨਹੀਜਾਨਤੇ ਗਯੇਹੈ ਇਨੋਨਦੋਨ ਬਾਤਾ ਮਾਨੀ ਨਹੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਮਦਰ ਦੇਸ ਤਥਾ ਦੁਆਬੇ ਦੇਸਕਾ ਸੈਲਕਰਣੇ ਚਲਗਏ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਖਡੂਰਸਾਹਿਬ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਜਹਾਂਜਾਇਕੇ ਡੇਰਾ ਉਤਾਰਿਆ ਤਹਾਂਸੇਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਬਾਵਾਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀਸਾਹਿਬਕੋ ਤੋ ਏਕਔਰ ਸਰਦਾਰਕੋ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਲ੍ਯਾਨੇਵਾਸਤੇ ਏਕ ਘੋੜਾਤੇਏਕ ਖਚਰ ਯੇਹਦੋਨੋ ਵਹਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੇ ਬਾਵਾਬੇਅੰਤਸਿੰਘਕੇ ਸਾਥ ਤਥਾ ਪਾਂਚਚਾਰ ਸਿਖਔਰਭੀ ਦਕੇਭੇਜੇ ਕੇ ਜਾਹੁ ਉਨਕੋ ਲੈਆਉ ॥ ਤਬ ਆਇਕੇ ਬਾਬੇ ਬੇਅੰਤਸਿੰਘਨੇ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਕਰੀ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤ ਨ ਜਾਤੇਭਏ ॥ ਜਬਬਾਵਾ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘਜੀ ਨਿਰਾਸਹੋਕ ਜਾਨੇਲਾਗੇ ਤਬਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੋਤੁਮਚੰਗਾਜੀਕੇ ਜਾਨਾਹ ਤੋਜਾਹੁ ਬਾਬਾਜੀਕੇ ਸਾਥ ਇਸੀਘੋੜੇਪਰਚਢਜਾਹੁ ਤਬਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਉਸੀਘੋੜੇਪੈ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇਬਾਬੇ ਬੇਅੰਤਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਚਲਗਏ ਮਲਸੀਹਾਂਮੈ ਸਾਹਿਬਕੇ ਡੇਰੇਸਾਥ ਜਾਇਮਿਲੇ ॥ ਬਾਬੇ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਕੀ ਓਰਸੇ ਬਹੁਤੀ ਹੀਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ੍ਯਾ ਔ ਕਹਯਾ ਸਾਹਿਬਜੀ ਵਹੁਨਹੀ ਆਵਤੇਹੈ ॥ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਤਪਸ੍ਯਾਨੇ ਸਾਹਿਬਮੈ ਦੋਮਾਸਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਦਸਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸਾਧੂਔਰਭੀਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਸੰਤਫੂਲਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿਛਾਕਰਕੇ ਖਡੂਰਜੀਸੇ ਆਟਾ ਲ੍ਯਾਤੇਥੇ ਤੋਸੰਤਹੁਕਮਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦਬਨਾਇ ਕੇ ਬਡੇਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਛਕਾਯਾ ਕਰਤੇਥੇ ਇਸਸੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਨੇ ਸੰਤਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਨਾਮ ਕੁਮੇਰਭੰਡਾਰੀ ਰਖਦੀਆਥਾ ਇਸੀਨਾਮਸੇ ਉਨਕੋ ਬੁਲਾਤੇਦੇ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁਮੈ ਉਨ ਕਾ ਨਾਮਕੁਮੇਰ ਭੰਡਾਰੀਹੀ ਪ੍ਰਸਿਧਹੋਤਾਭਯਾ ਇਧਰਬਡੇ ਸਮੁਦਾਇਸੇ ਭੈਭੀਤ ਹੂਏ ੨ ਰਾਜਾਹੀਰਾਸਿੰਘ ਮਦਰਦੇਸਮੈ ਐਸਾ ਹੁਕਮਜਾਰੀ ਕਰਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕੇਜਿਸ ਗ੍ਰਾਮਨਗਰ

ਕੇ ਲੋਕ ਅੰਨਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਰਕ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀਸੇਵਾ ਕਰੇਗੇ ਉਸਗ੍ਰਾਮ
ਨਗਰਕੇ ਲੋਕੋਂਕੋ ਹਮਬਡੀ ਭਾਰੀਸਜਾਇ ਦੇਵੈਗੇ ਤਿਸਨਗਰੀ ਕੋ ਫੂਕਦੇਵੈਗੇ ਯਾਂਤੋਪਾਂ
ਧਰਕੇ ਉਡਾਇਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਇਧਰ ਸ੍ਰਧਾਲੂਸਿਖ ਆਪੋਆਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮੋ ਮੈ ਲੈਜਾਨੇ ਅਰਥ
ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੈਤਬ ਆਗੇਤੇ ਗੁਰੂਜੀ ਡੋਗਰੇਕਾਹੁਕਮ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸੁਣਾਇਦੇਵੈਂ ॥
ਤਬਆਗੇਤੇ ਸਿਖਉਤ੍ਰ ਦੇਵੈਂ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੌਨਵਰਾਕ ਡੋਗਰਾ ਹੈ ਆਪਕੀ ਇਛਾਬਿਨਾ
ਕਯਾ ਕਰਸਕਤੇਹੈ ਔ ਹਮਨੇ ਤੋ ਤਨਮਨਧਨ ਆਪਕੇ ਉਪਰਨਿਛਾਵਰ ਨਾਮ ਕੁਰਬਾਂਣ
ਕਰਦੀਏਹੈ ਜੋ ਉਸਕੀ ਇਛਾਹੋਵੇ ਸੋਕਰੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸਰੀਰਨੇਤੋ ਅੰਤ ਕੋ ਬਿਨਸਨੇ ਹੀ
ਹੈ ॥ ਜੋਇਸ ਬਿਨਾਸੀ ਸਰੀਰਕੇ ਬਦਲੇ ਹਮਕੋ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਔ ਖੁਸੀਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ
ਤਬ ਇਸਸੇ ਅਛਾਔਰ ਕੌਨਪਦਾਰਥਹੈ ॥ ਐਸੇਕਹਸੁਣਕੇ ਸਿਖਲੋਕ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਭਗਤੀ
ਸੇ ਆਪੋਆਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮੋਂ ਨਗਰੋਂ ਮੈ ਲੈਜਾਵੈ ਡੋਗਰੇਕਾ ਸਰਬ ਭੈ ਤਯਾਗਕੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ
ਭਗਤੀਸੇ ਅਪਨੇਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਕੋਈ ੨ ਸਿਖਅਪਨੇ ਕਲਯਾਨਕੇ ਅਰਥ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ
ਜਨਮ ਮਰਣਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਤਰਣੇ ਅਰਥ ਗੁਰੂਜੀਸੇ ਉਪਾਇਭੀ ਪੂਛੈ । ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਭੀ
ਯਥਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਨਕੇ ਤੈਸਾਹੀ ਉਪਦੇਸ ਉਨਕੋ ਦੇਵੈ ॥ ਫਾਗੁਣ ਕੇ ਮਾਸ ਮੈ ਕਣਕ
ਛੋਲਯਾਂ ਜਵਾਂ ਕੇ ਖੇਤ ਤਯਾਰ ਹੂਏ ੨ ਥ ॥ ਬਡੀ ਉਦਾਰਤਾ ਸਹਤ ਨਗਰੋਂ ਕੇ
ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਘੋੜੇ ਗਊਆਂ ਆਦਿਕ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਖੇਤੀ ਮੈ
ਖੁਹਲੇ ਚਰਣੇਦੇਵੈ ਰੋਕੇਨਹੀ ਉਲਟਾ ਅਤੀਸ੍ਰਧਾਕਰਕੇਦੂਸਰਯੋਂਕੇਖੇਤ ਮੈਸੇਹਕਕੇਅਪਨੇ
ਖੇਤਮੈਕਰਦੇਵੈਂ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇ ਆਪੋਅਪਨੇ ਖੇਤੋਮੈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇਡੇਰੇਗਊਆਦਿਕ ਪਸੂ
ਆਂ ਕੋ ਚਰਾਵੈ ॥ ਤਹਾਮਾਝਮੈਏਕ ਕਹਾਲੀਗ੍ਰਾਮਹੈ ਤਹਾਂਕੇ ਸਿਖਬਡੇਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਆਪਨੇਨਗਰ ਮੈ ਲੈਜਾਤੇ ਭਏ ਔਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇਸੇਵਾ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਤਿਸੀਗ੍ਰਾਮ
ਕੀਮਾਈ ਮਿਲਖਾਂ ਬਡੇਭਾਰੀਦੀਵਾਨ ਲਗੇ ਹੂਏਕੇਸਮੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਆਈਏਕਧੇਲਾ
ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਅਗੇਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ॥ ਤਬਬਚਨਹੂਆ ਹੇਮਾਈਏਹ ਕੈਹਾ ਧੇਲਾ ਹਈ ॥
ਤਬਮਾਈਮਿਲਖਾ ਨੇਕਹਯਾਜੀ ਏਕ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਦਾਲਕੀ ਤਾਉੜੀ ਚੁਲ੍ਹੇਪਰ ਚਢੀਹੂਈ
ਰਿਝਤੀ ੨ ਫਟ ਗਈ ॥ ਤਬਮੈਨੇਕਹਯਾ ਹੇਬਾਬਾ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਜੋਮੇਰੀ ਤਾਉੜੀ ਹੁਣਨਾ
ਫਟ ਤਾਮੈਤੇਰੀਸੁਖਣਾ ਏਕਧੇਲਾ ਦੇਵੇਗੀ ਤਬਮੇਰੀਤਾਉੜੀ ਰਿਝਕੇਸਾਬਤ ਉਤਰਆਈ
ਉਸਸੁਖਣਾ ਕਾਏਹੁ ਧੇਲਾਹੈ ॥ ਤਬ ਬਚਨਹੂਆ ਹੇਮਾਈ ਐਸੇ ੨ ਕਾਮ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂਜੀਕੋ
ਵੰਗਾਰੀਤਾਹੈ ਜਿਸ ਵੇਲੇਤੈਨੇ ਸੁਖਣਾ ਸੁਖੀਥੀ ਤਬੀਸੇਹਮਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਂਸੇ ਤੇਰੀਤਾਉੜੀ
ਦਬਾਇ ਰਖੀ ਥੀ ਯੇਦੇਖਹਮਾਰੇਦੋਨੋਹਾਥੋਂ ਪਰਛਾਲੇਪੜੇ ਹੂਏਹੈਂ ਐਸੇ ਕਹਕੇਭਰੇਦੀਵਾਨਮੈ
ਛਾਲਯੋਂਸੇਭਰੇਹੂਏਆਪਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥਗੁਰੂਜੀਨੇਦਿਖਾਦੀਏ ਦੇਖਕੇਸਭੀਲੋਕਬਡੇਅਸਚਰਯ

ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਔਕੰਪ ੨ ਕੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਗੁਰੂ ੨ ਐਸੇ ਮੁਖਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਧੇਲਾ ਕੌਡੀਆਂ ਆਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਮੈ ਲੈਕੇ ਕਬੀ ਦਹਨੇ ਹਾਥ ਪਰ ਰਖੈ ਕਬੀ ਬਾਂਵੇ ਹਾਥ ਪਰ ਰਖੈ ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਰ ਐਸੇ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਭਾਈ ਯੇਹ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਬਡੀ ਮੇਨਤ ਕੀ ਕੌਡੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿ ਜਾਂਹ ਇਸ ਧੇਲੇ ਕਾ ਰਾਮਰਸ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਦੇਗ ਮੈ ਪਾਇ ਦੇਵੋ ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਤੈਸੈ ਹੀ ਕੀਆ ॥ ਬਟਾਲੇ ਕੀ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਧਾਨ ਸਿੰਘ ਸਿਖ ਥਾ ਤਿਸਨੇ ਪੰਚ ਰੁਪੈ ਸੁਖਣਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਦੇਨੇ ਥੇ ਇਕ ਦਿਨ ਠਟੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਉਤ੍ਰਾ ਹੂਆ ਥਾ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਕੇ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਧਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਗ ਕੇ ਪਲੂੰ ਦੋ ਰੁਪੈ ਰਖ ਲੀਏ ਤੇ ਤੀਨ ਰੁਪੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ੍ਯਾ ਉਸ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਖੋਹਲ ਖਾਂ ਵਇ ਕਿਤੈ ਨੀ ਯਾਹਾ ਵਜਾ ਫਾਹਨ ਜਾ ਪਗਾ ਦੇ ਪਲੋਂ ਜ ਦੋਵੇ ਰੁਪੈ ਮੂਰਖਾ ਅਜਮਤਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈਂ ॥ ਕਿਉ ਵੇ ਠਟਿਓ ਤੁਸੀ ਭੀ ਅਜਮਤਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹੋ। ਤਬ ਠਟੇ ਕੇ ਸਿਖੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਹ੍ਯਾ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਹੀ ਲੋੜ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਅਜਮਤ ਕੀ ਲੋੜ ਨਾਹੀ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨਾ ਦਰਸਨ ਦੇਵੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਏ ਤਬ ਥਰਥਰ ਕਾਂਪਤੇ ਹੂਏ ਧਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋ ਨੇ ਰੁਪੈ ਪਗ ਕੇ ਪਲੂੰਜੋਂ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਔ ਤੀਨ ਪਹਲੇ ਪਾਂਚ ਇਕਠੇ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਭਾਈ ਏਵੇਂ ਹਮ ਕੋ ਕੌਨ ਦੇਤੇ ਹੈ ਯੇਹ ਲੋਕ ਜਬ ਪਹਲੇ ਅਪਨਾ ਕਾਮ ਹਮਸੇ ਕਰਵਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ ਤਬ ਪੀਛੇ ਕੁਛ ਦੇਤੇ ਹੈਂ। ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਯੇਕੁਛ ਉਪਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਨ ਤੁਮਾਰਾ ਕੁਛ ਗੁਰੂ ਘਰ ਮੈ ਜਮਾ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਪਹਲੇ ਮਜੂਰੀ ਕਰਵਾਇ ਲਈ ਜਿਤਨਾ ਦੇਨੇ ਕਾ ਕਰਾਰ ਕਰ ਲੀਆ ਜੋ ਸੁਧ ਮਨ ਕਰਕੇ ਉਤਨਾ ਉਸ ਕੋ ਦੇ ਦੀਆ ਤਬ ਦੋਨੋ ਓਰ ਉਨ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਬਨੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਔ ਆਗੇ ਭੀ ਪ੍ਰੀਤ ਬਨੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਉਸ ਮੈ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਕਾ ਕੁਛ ਉਪਕਾਰ ਮਰਮਤ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮਜੂਰੀ ਕਾਲ ਮੈ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਅਪਨੇ ਕਰਾਰ ਮੇ ਥੋਰੀ ਦੀਆ ਚਾਹੇ ਤਬ ਉਸ ਕੀ ਬੇਈਮਾਨਗੀ ਸਿਧ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਆਗੇ ਉਸ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਭੀ ਮਾ-ਰੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਤਿਸ ਕਾ ਵਹੁ ਦੇਨੇਦਾਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਭੀ ਬੇਮੁਖ ਰਹੇਗੋ ਜੋ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਖਿਸਕ ਜਾਵੇ ਉਸ ਕਾ ਵਸਾਹੁ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਵ-ਹੁ ਮਰਦ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਜਨਾਨੀ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਵਾਕ ਪਰ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰ ਸ਼-ਬਦ: ਬਚਨ ਕਰੈ ਤੇ ਖਿਸਕ ਜਾਇ ਬੋਲੇ ਸਭੁ ਕਚਾ ॥ ਲੋਭੀ ਕਾ ਵੇਸਾਹੁ ਨ ਕੀਚਈ ਜੇ ਕਾ ਪਾਰਿ ਵਸਾਇ ॥ ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਤਿਥੈ ਧੁਹੈ ਜਿਥੈ ਹਥੁ ਨ ਪਾਇ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਸੰਗ ਨ ਕੀਚਈ ਜਿਨਾ ਅਪਨਾ ਸੁਆਉ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਬੇਮੁਖੋ ਕੇ ਪਰਥਾਇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਚਨ ਹੈ॥ ਜੌਨ ਮੇ ਮਨ

ਮੁਖ ਵੱਵਲ ਅਪਨੇਹੀਸ੍ਵਾਰਥ ਪਰਾਯਣਹੈਂ ਸਮੇਂਪਰਕੇਵਲ ਅਪਨਾਹੀ ਮਤਲਬ ਨਿਕਾ-
ਸਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ॥ ਜਹਾਪ੍ਰਯੰਤ ਅਪਨਾਚਾਰਾਲਗੇ ਤਾਂ ਐਸੇ ਮੰਦਬੁਧੀਪੁਰਸ੍ਾਂ ਕਾ ਸੰਗਨਹੀ
ਕਰਣਾ ਔ ਤਿਨਕਾ ਵਸਾਹ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂਕੇ ਵਹੁ ਪਾਪੀ ਅੰਤ ਕੋ ਉਥ ਧੋਹ
ਦਗਾ ਦੇਨਗੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕਹੂੰ ਭੀਹਾਥ ਨਾ ਪਰੇਗਾ॥ਔ ਜੌਨ ਸੇਗੁਰੁਮੁਖ ਸਤਵਾਦੀਹੈਂਵਹੁ
ਪ੍ਰਾਣਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੀ ਹੂਏ ੨ ਦੂਸ੍ਰੇਕਾ ਭਲਾਹੀ ਕਰਤੇ ਰਹੇਗੇ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ
ਮਿਥ੍ਯਾ ਨਹੀ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਸਭ ਕੋ ਏਕ ਜੈਸਾ ਸਤ੍ਯਧਰਮ ਕਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ
ਨਾਮ ਜਪਨ ਕਾ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਧਰਮ ਕੀ ਕਿਰਤ ਕਰਕੇ ਵੰਡਖਾਨੇ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼
ਦੇਤੇ ਹੈਂਔ ਸਦਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਗੁਰੁਮੁਖੋਂ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸੰਗ
ਕੀਆ ਕਰੋ ਤਬ ਤੁਮ ਇਸਲੋਕ ਮੈਂਭੀ ਔ ਪਰਲੋਕਮੈਂਭੀ ਸੁਖੀ ਰਹੁਗੇ ਇਹ ਲੋਕ ਸੁਖੀ
ਪਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲੇ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ ਮੇਲੇ॥ ਧਾਨਸਿੰਘ ਕੇ ਪਰਥਾਇਤਨਾ ਉ-
ਪਦੇਸ ਸਰਬਸੰਗਤਾਂ ਕੋ ਦੇਕੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਤੂਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥==॥

ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਾਦਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਬਾਪ ਬੇਟਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ
ਸਰਣਿ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾ ਆਪਨੇ ਨਗਰ ਮੈ ਲੇਜਾਨੇ ਵਾਸ੍ਤੇ ਸਾਦਾ ਬੜੀ
ਭਗਤੀ ਸੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ
ਵੇ ਸਾਦਾ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਡੇਰਾ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਲੈ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੈਨੇ ਡੋਗਰੇ ਕਾ ਹੁਕਮ
ਸੁਨਯਾਨਹੀ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਬਦਲੇ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਸਜਾ ਦੇਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਦੇ
ਰਖ੍ਯਾਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਡਰਤਾ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤਿਸਸੇ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਆਗੇ ਤੇ
ਸਾਦਾ ਸਿੰਘ ਬੋਲਤਾ ਬਡੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾਸੇ॥ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਵਹੁ ਪਹਾੜੀਯਾ ਕੌਨ ਹੈ ਜੋ ਆ-
ਪ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਓਰ ਟੇਢੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਦੇਖ ਸਕੇ। ਜਿਨਕੇ ਉਪਰ ਆਪ ਕੀ ॥
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਰਾਖਸ ਆਦਿਕ ਭੀ ਤਿਨਕੀ ਓਰ ਟੇਢੀ ਨਿ-
ਗਾਹ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਵਿਘਨ ਕਰਣਾ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹ੍ਯਾ ਤਬ ਯੇ ਪਹਾੜੀਯਾ ਵਿਚਾ-
ਰਾ ਕੰਗਾਲ ਕਯਾ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਸਰੀਰ ਔ ਰਾਜ ਬਿਭੂਤੀ ਯੇ ਕਬੀ ਕਿਸੀਕੇ ਥਿਰ
ਰਹੇਹੀ ਨਹੀਹੈ ਜੋਆਪਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕਾਮ ਆਵੈ ਤਬ ਇਸਤੇਪਰੇ ਔਰ
ਕਿਯਾ ਅਛਾ ਹੈ॥ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸਹਤ ਐਸੇਉਦਾਰਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਿਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾ
ਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਲੈਜਾਤਾ ਭਯਾ ਆਤੀਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ
ਲੇਤਾ ਭਯਾ ਗ੍ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਸਭ ਜਿਮੀਦਾਰ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਬੁਲਾਕੇ ਕਹਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਹਜੂਰ
ਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਗਊਆਂ ਆਦਿਕ ਪਸੂਆਂ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਖੇਤ੍ਰੋਂਮੇ ਖੁਹਲੇ ਚੁਗਨੇ ਦੇਨਾ ਰੋ-
ਕਨਾ ਨਹੀ ਜਿਤਨਾ ਜਿਸਕਾ ਹਰਜਾ ਹੋਵੇ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇਸੇ ਪੂਰਾ ਕਰਲੇਨਾ॥

ਇਧਰ ਬਡੇ ਸਮੁੰਦਾਇਸੇਭੈ ਭੀਤ ਹੂਏ॥ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਹੁਕਮਮਾਝੇਆਦਿਕ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀਆ ਕੇ ਜਿਸਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਕੇ ਲੋਕ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਗੇ ਉਸਗ੍ਰਾਮਕੇ ਲੋਕੋਂਕੋ ਹਮ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸਜਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ ਔ ਤਿਸ ਨਗਰਕੋ ਫੂਕਦੇਵੈਂਗੇ ਯਾ ਤੋਪਾਂ ਧਰਕੇ ਉਡਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ ਇਧਰ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਸਿਖ ਅਪਨੇ ਖੇੜੇ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਲੈਜਾਨੇ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੈਂ॥ ਤਬ ਉਨਕੋ ਹਜੂਰ ਡੋਗਰੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇ ਦੇਵੈਂ॥ ਅਪਨੇ ਹਥ ਪਰ ਹਥ ਮਾਰਕੇ ਹਮਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਆਗ ਤੇ ਸਿਖ ਉਤ੍ਰ ਦੇਵੈਂ॥ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੌਨਵਰਾਕ ਡੋਗਰਾ ਹੈ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਬਿਨਾ ਵਹੁ ਕੰਗਾਲ ਕਜਾ ਕਰਸਕਤੇਹੈ॥ ਔ ਹਮਾਰਾਤੌ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਨਿਛਾਵਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹਮਨੇ ਕੁਰਬਾਣ ਕਰਦੀਓਹੈ ਜੋ ਉਸਕੀ ਇਛਾ ਆਵੇ ਸੋਕਰ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਰੀਰੋਂਨੇ ਤੋ ਅੰਤ ਕੋ ਬਿਨਸ ਨਾਹੈ॥ ਜੋਇਸ ਬਿਨਾਸੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਬਦਲੇ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਤਬ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਔਰ ਅਛਾ ਕਜਾ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਕਹੈਕੇ ਸਿਖਲੋਕ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਾਮੇ ਘਰੋਂ ਵਿਖੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਲੈਜਾਵੈਂ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਅਪਨੇ ਆਪਨ ਕਲਜਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰਕੇ ਤਰਣੇ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਸੇ ਉਪਾਇ ਪੂਛੈ॥ ਫਾਲਗੁਨ ਮਾਸਕਾ ਸੁਕਲਪਛਥਾ ਛੋਲੇ ਕਣਕੋ ਕੇ ਖੇਤ ਸੁੰਦਰ ਪੀਤਬਰਣ ਕੇ ਪੁਸਪ ਔਰ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੰਗ ਰੰਗ ਕੇ ਪੁਸਪ ਜਹਾਂ ਤਹਾ ਫੂਲ ਰਹੇਹੈ॥ ਬਡੀ ਉਦਾਰਤਾ ਸਹਤ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰੋਂ ਕੇ ਸਿਖ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਘੋੜੇ ਘੋੜਜਾਂ ਗਊਆਂਬਲ ਮਹੈਂਸੋਂ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਖੇਤੋਂ ਵਿਖੇ ਖੁਹਲ ਚਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਖੁਹਲਦੇਦੇਵੈਂ॥ ਜੌਨਸੇ ਸਿਖਕ੍ਰਿਪਣਤਾ ਕਰਕੇ ਗਊਆਂ ਆਦਿਕ ਚਰਣੇ ਸੇ ਅਪਨੀ ਖੇਤੀ ਮੈ ਸੇਰੋਕਦੇਵੈ ਤਬ ਉਨਕੀਖੇਤੀ ਸਾਮਾਨਤਾ ਮੇ ਹੋਵੈ॥ ਔ ਜੌਨਸੇ ਸਿਖ ਉਦਾਰਤਾ ਸੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਗਊਆਂ ਆਦਿਕ ਪਸੂਆਂ ਕੋ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤੇ ਚੁਗਨੇ ਦੇਵੈ ਉਨਕੀ ਦੂਸਰਗੇ ਮੇ ਦਸ ਗੁਨੀ ਅਧਿਕ ਖੇਤੀ ਹੋਵੈ॥ ਤਹਮਦ੍ਰਦੇਸਮੈ ਇਕ ਕਹਾਲੀਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ਤਹਾਂਕੇ ਪੈਂਚ ਬਡੀਸ੍ਰਧਾਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਗੁਰੂ ਜੀਕਾਡੇਰਾਅਪਨੇਗ੍ਰਾਮਮੈਲੈਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਸਭਗ੍ਰਾਮਨੇਬਡੀਭਗਤੀਸ੍ਰਧਾਕਰ ਕੇਸੇਵਾਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਹਾਕਹਾਲੀ ਗ੍ਰਾਮਕੀਮਿਲਖਾਂਨਾਮ ਮਾਈ ਬਡੇਦਿਵਾਨ ਲਗੇਹੂਏਸਮੇਗੁਰੂਜੀਕਾ ਦਰਸਨਓਸਕੀਸਰਧਾਭਗਤੀਅਤੀਵਦੇਖਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਸਾਦਾਸਿੰਘਪਰਬਹੁਤਹੀਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਤਿਸਕਾ ਬੇਟਾ ਬੂੜਸਿੰਘ ਨਿਸਕਾਮਥਾ ਸੋਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਮੈ ਲਾਗਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਤਿਸਕੇ ਘਰ ਅਥੀ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀ ਭਈਥੀ॥ ਤਿਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਦਾ ਸਿੰਘਨੇ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ॥ ਤਬ ਹਜੂਰਕਾਬਚਨਹੂਆ ਵੇ ਸਾਦਾਸਿੰਘਾ ਜਾਹੁ ਤੇਰਜਾਂ ਜਹੜਾਂ ਪਾਤਾਲਮੈ

ਲਗਾਇ ਦਿਤਯਾਂਹੈ ਤੂੰ ਚਿਤਕੋ ਮਤਡੁਲਾਇ ਤੇਰੇ ਘਰ ਸਭੀਕੁਛ ਹੋਜਾਇਗਾ ਔ ਤੂੰ ਬੂੜ
ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਤ ਕੁਛ ਕਹਯਾਕਰ ਯੇ ਨਿਸਕਾਮ ਭਗਤਹੈ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਬੂੜਸਿੰਘ ਸਹਤ
ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਪ੍ਰੇਮੀਸ੍ਰੀਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੇ ਸਿਖ ਮਿਲਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਅਰ-
ਦਾਸ ਕਰਤੇਭਏ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀ ਭਜਨ ਕਰਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕਜੀਕੀ ਬਾਣੀਕੇ ਪਾਠਕਰਨੇ
ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਬਹੁਤਹੈ ਕੇ ਕੀਰਤਨਕੇ ਕਰਣੇ ਸੁਨਨੇ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਬਹੁਤਹੈ॥ ਅਥਵਾ
ਕਥਾਕੇ ਸੁਨਨੇ ਕਰਣੇਕਾ ਮਹਾਤਮ ਬਹੁਤਹੈ ਜਿਸਕਾ ਅਧਿਕ ਮਹਾਤਮ ਹੋਵੈਸੋਈਆਪ
ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਉਧਾਰਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੁਣਾਈਏ ਜੀ ਅਬ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਤੀਨੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ
ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇਸਿਖੋ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਹੋਕੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਤੀਨੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ
ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਸੁਣੋ॥ ਜੈਸੇ ਖੂਹਕੇ ਪਾਨੀਸੇ ਜਿਤਨੀ ਖੇਤੀ ਸਿੰਚੀ ਜਾਤੀਹੈ ਨੇੜ੍ਹੇਨੜੇ ਕੀਉਨਤੀ
ਹੀ ਹੋਤੀਹੈ ਖੂਹਾਕਾ ਪਾਨੀ ਬਹੁਤ ਦੂਰਭੀ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸਕਤੇਹੈ॥ ਤਥਾ ਜਿਸਖੇਤਕੋਸਿੰਚੇ
ਉਤਨਾ ਖੇਤ ਮਾਤ੍ਰ ਫਲਤੇਹੈ॥ ਅਧਿਕਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਤੈਸੇ ਜੋਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਬਾਨੀ ਕਾ
ਅਭ੍ਯਾਸ ਪਾਠਕਰੇਗਾ ਵਹੁ ਆਪਤਾ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰਕੋ ਤਰ ਜਾਇਗਾ ਇਸਮੈ ਸੰਸਾ ਨਹੀ
ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਔਰਕਾ ਸੰਸਾਰਸੇ ਉਧਾਰ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈ॥ ਅਬਕੀਰਤਨ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ
ਸੁਣੋ ਹੇਸਿਖ ਜੈਸੇ ਬਡੀ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਬਰਖਾਕਾ ਪਾਨੀਇਕਠਾ ਹੋਕੇ ਬਡੇ
ਬੇਗਸੇ ਵਹਜਾਤੇਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀਮੈ ਬਹੁਤਨਹੀ ਸੰਚਰਤੇਹੈ ਕਹੂੰ ੨ ਨੀਵੇਂ ਅਸਥਾਨੋਮੈ ਠਹਰ
ਭੀ ਜਾਤੇਹੈ ਨਹੀਤੌਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਨਿਕਸ ਜਾਤੇਹੈ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਕੀਰਤਨਹੈ॥ ਕਿਸੀ ਬਿਚਾਰ
ਔ ਸ਼ੌਂਕਵਾਲੇ ਕੇ ਮਨਮੈ ਕੀਰਤਨ ਕਾ ਕੋਈ ਬਚਨ ਲਾਗ ਜਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਅਸੁਧ ਮਨ
ਵਾਲਯੋਂਕੇ ਮਨਮੈ ਉਸਕਾ ਕਿਚਾਰ ਠਹਰਤੇਹੈ॥ ਅਬ ਕਥਾਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਸੁਣੋ॥ ਜੈਸ
ਝੜੀਕੀ ਬਰਖਾਕਾ ਪਾਨੀ ਧੀਰੇਧੀਰੇਂ ਬਰਸਤੇਹੈ ਜਹਾਂਪਰ ਬੂੰਦਪਾਨੀ ਕੀ ਪਰਤੀਹੈ ਤਹਾਂ
ਹੀ ਜਿਮੀਨ ਮੈ ਸੰਜਰ ਜਾਨੀ ਹੈ ਖੇਤਯਾਂ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਮ ਹੋਤੀਹੈ ਝੜੀ ਕੀ
ਬਰਖਾ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਯਥਾਰਥ ਵਕਤਾਂਕੇ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਕਥਾਸੁਣੀ ਹੂਈਹਿਦੈ ਮੈ ਵਸਜਾਤੀ ਹੈ
॥ ਵਕਤਾਭੀ ਲੋਭਾਦੀ ਦੋਸੋਂਸੇ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਔਸ੍ਰੋਤਾਭੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀਸੇ ਸੇਵਾਕਰਕੇ ਸੁਣ
ਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਜੈਸਝੜੀ ਕਾ ਬਰਖਾ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਸੀਘ੍ਰ ਬਢਤੀ ਜਾਤੀਹੈ॥ ਤੈਸੇਕਥਾ
ਸੁਣਨੇਸੇ ਭੀ ਉਤਮ ਪੁਨਯ ਅਰ ਸੁਭਗੁਣ ਰੂਪੀਖੇਤੀ ਬਡੀ ਜਲਤੀ ਵਧਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ
ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੀ ਭਗਤੀ ਭੀ ਮਨਵਿਖੇ ਆਇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੀਹੈ॥ ਤਦ
ਅਨੰਤ੍ਰ ਸੰਤਾ ਕਾ ਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਦਯਾਲ ਹੋਕੇ ਬਖਸ਼ਤੇ ਹੈ॥ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ
ਸਤ ਅਸਤ ਕਾ ਕਿਚਾਰ ਮਨ ਮੈ ਆਇਕੇ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਇਸ ਜੀਵ
ਕੋ ਗਯਾਨ ਬਿਚਾਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਆਤਮਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਰੋਕੀ ਪਾਲਨਾ

ਕਰਤੀਹੈ ਤੈਸੇ ਕਥਾ ਬਾਨੀ ਕੇ ਪਾਠ ਔਕੀਰਤਨਕੀਪਾਲਨਾਕਰਤੀਹੈ॥ ਬਾਨੀ ਕਾ ਪਾਠ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਪੁਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨੀਹੈ ਔ ਕਥਾ ਮਾਤਾ ਅਸਥਾਨੀਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪਾਠ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਪੁਤ੍ਰਰੂਪ ਹੂਏ ਤੇ ਕਥਾ ਇਨਦੋਨਹੁ ਕੀ ਮਾਤਾਭਈ॥ ਅਬ ਇਨਕਾ ਪਿਤਾ ਕੌਨਹੂਆ ਕਾਹੇਤੇ। ਪਿਤਾ ਬਿਨਾਪੁਤ੍ਰਹੋਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇਸਿਖੋ ਪਿਤਾ ਇਨਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਜੇ ਮਨ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਵੇਗਾ ਤਬਕਥਾਭੀਸੁਨੇਗਾ ਔ ਕੀਰਤਨ ਭੀ ਸੁਨੇਗਾ ਤੇ ਪਾਠ ਭੀ ਕਰੇਗਾ॥ਜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੋਵੇਗਾ ਤਬ ਨ ਪਾਠਹੀ ਕਰੇਗਾ ਔ ਨ ਕੀਰਤਨ ਹੀ ਸੁਨੇਗਾ॥ ਯਾਂਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਇਨਕਾ ਪਿਤਾ ਹੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਨਕੇ ਭਾਈ ਸਾਦਾ ਸਿੰਘ ਬੂੜਸਿੰਘਆਦਿਕ ਸਿਖ ਕਮਾਵਤੇਭਏ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਰਤੇ ਹੂਏ ਉਨਕਾ ਕਲਯਾਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਸਾਦਾਸਿੰਘਕੇਦੂਸਰੇਬਟੇਕੇ ਘਰ ਸੰਤਾਨਏਕਲੜਕਾ ਏਕਕੰਨਯਾ ਹੋਤੀ ਭਈ॥ ਤੇ ਬੂੜ ਸਿੰਘਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀਸੇਵਾਮੈਹੀ ਹਾਜਰਰਹਯਾ॥ਹਜੂਰਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਸਮੇ ਮੈਬੂੜ ਸਿੰਘਕਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ ਲਗਯਾ ਤਿਸਸੇਬੂੜਸਿੰਘਕਾ ਕੁਬਨਿਕਸਗਯਾਮਰਯਾ ਨਹੀਹਜੂਰਕੇਵੈਕੁੰਠਵਾਸਸੇ ਬਹੁਤ ਚਿਰਪੀਛੇ ਬੂੜਸਿੰਘ ਕਾ ਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀਪੁਰੀ ਮੈ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਅਬ ਸਾਦਾਸਿੰਘਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਤਾਨਹੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਸਿਖੋ ਕੋ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸ ਤਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਨੇ ੨ ਬਿਚਰਤੇ ਹੂਏ ਮਲਸੀਹਾਂ ਨਗਰ ਮੈ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘਕਾ ਪ੍ਰਤਾਪਵਧਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਹੋਲਾ ਮਹਲਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਿਤਨੇਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਮਲਸੀਹਾਂ ਮੈ ਰਹੇ ਊਹਾਂ ਉਤਨੇਦਿਨ ਮਹਾਆਨੰਦ ਉਤਸਵਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਦੇਵ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸਭਾਲਾਗੀ॥ ਜੈਸੇ ਤਾਰਯੋਂ ਸਹਤ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੋਭਤੇਹੈ ਤਦਵਤ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰਥਿਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸੋਭੈ॥ ਰਾਗੀ ਜਨਹੋਲਯਾਂ ਕੇ ਉਤਸਾਹ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨਵਤਾਰਕੇਰੰਗ ੨ ਕੇ ਸਬਦ ਤਥਾ ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਕੇ ਸਬਦ ਗਾਵਤੇਭਏ॥ ਗੁਲਾਬ ਅੰਬੀਰ ਅਤ੍ਰ ਅਲਤਾ ਬਡਾਹੀ ਉਡਤਾ ਭਯਾ ਸ੍ਵੇਤ ਪੁਸਾਕਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਕੀਆਂ ਊਪਰ ਅਨੇਕ ਰੰਗਕਾ ਅਲਤਾ ਐਸੇ ਸੋਭਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਰੰਗ ਰੰਗਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸੰਤਰਿਤਮੈ ਪੁਸਪ ਖਿਲੇ ਹੋਵੈ॥ ਕਵਿਜਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਉਸਤਤੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਵਿਤ ਬਨਾ ੨ ਕੇ ਸੁਨਾਤੇ ਭਏ॥ਚਾਰੋਓਰਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਸੁੰਦਰ ਸਵਦਗਾਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਭੇਟਾਲੈਕੇ ਐਸੇ ਚਲਯਾਂ ਆਵਤਯਾਂ ਹੈ ਜੈਸੇਦੂਰਸੇਸਬਦ ਅਨੇਕਪ੍ਰਕਾਰਕੇਕਰਤਯਾਂ ਹੋਈਯਾਂ ਹੰਸ ਆਦਿਕ ਪੰਖੀਆਂ ਕੀਆਂਡਾਰਾਂਕੇਰਲੇਆਵਤੇਹੋਵੈਂ॥ ਉਸਸਮੈਜੋ ਆਨੰਦਵਰਤਯਾਹੈ ਓਸ ਆਨੰਦਕਾ ਰੂਪ ਏਕਰਸਨਾਕਰਕੇ ਕੈਸੇਮੈਨਿਰੂਪਨ ਕਰੂੰਜੇਕੋ ਇਰਸਨਾਧਾਰਕੇਕੋ ਈਵਰਨਨਕਰੇਤੋਭੀਉਸ ਅਨੰਦਕਾਨਿਰੂਪਨ ਨ ਕਰਸਕੇਗੇ।।

ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀਕ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਕੇ ਸਮੇ ਹੋਲਜਾਂਕਾ ਉਤਸਾਹ ਹੁਆਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਜੂਰ ਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਮਲਸੀਹਾਂ ਮੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਨੰਦ ਕਰਕ ਬਾਬੇ ਪੂਰਣਸਿੰਘ ਔ ਬਾਬੇ ਖੇਮਸਿੰਘ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਦ੍ਰਾਬੇ ਦੇਸਮੈ ਕਿੰਚਿਤਕਾਲ ਬਿਚਰਤ ਭਏ ॥ ਆਲੂਵਾਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੀ ਰਾਣੀਹੀਰਾਂ ਜਿਸਕਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਤਾਭਯਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸਨੇ ਸੁਣਿਆਂ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਆਏਹੈਂ ॥ ਤਬ ਮਾਈਹੀਰਾਂ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਸੋਂਵਾਰੇ ਬਨਾਇਕੇ ਬਹਿਗੀਆਂ ਭਰਵਾਇਕੇ ਬੀਸ ੨ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ੨ ਕੋਸਪਰ ਭੇਜੇ ਔ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਬੇਨਤੀ ਲਿਖਭੇਜਯਾ ਕਰੇ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੋਮੁਝਕੋ ਅਪਨੀ ਦਾਸ ਜਾਨਕੇ ਜਰੂਰ ਹੀ ਦਰਸਨਦੇਵਹੁ ਐਸੇਹੀਜਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਾਈਹੀਰਾਂ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਅਰਜੀ ਕੇ ਆਵਤੇ ਰਹੇ ॥ ਤਬਤਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੇ ਸਮੀਪਮੈ ਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਤਬ ਸਰ-ਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕਪੂਰਥਲੇਨੇ ਅਪਨੇ ਮੁਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੋ ਕਪੂਰਥਲੇ ਮੈਲੈਆਨੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜੇ ॥ ਜਬਉਨੋਂਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਤਬ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਹਮ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਆਵੈਂਗੇ ॥ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਕੋ ਚਲੇਗਏ ਵੈਸਾਖੀ ਕਾ ਮੇਲਾ ਕਰਣੇ ਔ ਬਾਬੇ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਚਲੇਗਏ ॥ ਤਹਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਮੈ ਤੀਨਦਿਨ ਰਹਤੇਭਏ। ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਅਨੇਸੇ ਬਡਭਾਗੀ ਆਗੇਸੇਭੀ ਦੁਗੁਨਾ ਚੌਗੁਨਾ ਮੇਲਹੋਤਾਭਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਲੰਗਰ ਜਾਰੀ ਰਹਯਾ ਰਾਤ੍ਰਦਿਨ ਬਡਯਾਂ ੨ ਭਾਰੀਲੋਹਾਂ ਚੜੀਆਂ ਰਹੈਂ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਯਾਰੇ ਸੂਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਕਰਕੇ ਆਲਸ ਨਿਦ੍ਰਾ ਆਦਿਕ ਬਿਕਾਰੋਂਕੋ ਜੀਤਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਉਦਮ ਕਰਕੇ ਪਕਾਵਤੇ ਰਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇਮੈ ਆਇਕੇ ਕੋਈਭੀ ਭੁਖਾ ਨ ਜਾਵੇ ॥ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਤਾਹੀ ਰਹੇਕਿਸੀ ਸਮੇਭੀ ਨਾਗਾ ਨ ਪਰੇ ਸੰਗਤਾਂ ਆਇਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤਯਾਂਜਾਵੈ ॥ ਬਡੀਫੁਰਤੀਸੇਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘ ਪਰਸਾਦ ਵਰਤਾਵੈ ਸੇਰ ਤੀਨ ਪਾ ਪਕੇਆਟੇਕੇ ਦੋ ਪਰਸਾਦੇ ਔਮਾਖ ਚਲੇਕੀਦਾਲ ਕੇ ਪਾ ਪਕੇ ਕਾਕੜਛਾ ਏਕ ੨ ਦੋਦੋ ਪਰਸਾਦਿਆਂਕੇ ਸਾਥ ਸਭਕੋ ਬਾਂਟਾ ਦੇਤੇਜਾਤੇ ਥੇ ॥ ਕੋਈ ਬਤਾਹੀਜੁਆਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਲੰਗਰਕੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਖਾਇ ਸਕਤਾ ਥਾ ॥ ਏਕ ਵਾਰ ਬਾਂਟਾ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਇਜਾਤੇ ਥੇ ਦੂਸਰੀਵਾਰ ਔਰ ਮਾਂਗਨੇ ਲਨੇ ਕੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਹਾਜਤ ਨਹੀ ਰਹਤੀਥੀ ॥ ਸਦਾਹੀ ਇਸੀਚਾਲ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਤਾ ਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਅਨਟੁਟ ਭੰਡਾਰਾਥਾ ਜਿਤਨੀ ਵਾਰ ਜਿਤਨਾ ਅੰਨ ਆਵਵਾਔਰਕਛਪਦਾਰਥਮੰਗਉਤਨਾ ਹੀ ਉਸਕੋ ਦੇਤੇਜਾਵੈਂ ਬਸ ਨ ਕਰੈ ॥ ਕਯਾਂਜਾਨਜੇਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਨਕਾਰਸਬਦ

ਕਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਣ ਕੋਈ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ਥਾ ਕੇ ਕਰਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ਥੇ ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ੨ ਮਾਲਵੇ ਦੇਸ ਮੈ ਟਿਬੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਡੇ ੨ ਆਟੇ ਕੀ ਰਾਸੀ ਦਾਨੇ ਕੀ ਰਾਸੀ ਕੇ ਔਰ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਰਾਸੀ ਕੇ ਢੇਰ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰੇ ਮੈ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਐਸਾਹੀ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ । ਤਦਅਨੰਤਰ ਜਬ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸੇ ਚਲਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਭਈ। ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਾਬੇ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘਕਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵਜੀਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਦ ਰਸਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਆਦਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਸਵਾ ੧੨੫)ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਰਖਕੇ ਭੇਟਾ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖ ਰਖ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਕੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਚੜ੍ਹਾਇਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਇ ਕੇ ਸਭਕੀ ਚਾਰ ੨ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਕੇ ਸੰਪੂਰਣ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਾਬੇ ਸਾਧੂਸਿੰਘਕੀਯਾਤ੍ਰਾਕਰਣੇ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਬਾਬੇਆਗੇਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਆਪਸ ਮੈ ਪਰਸਪਰ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਤਹਾਂ ਬਾਬੇ ਪਾਸਬੈਠਕੇ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ ਪੁਨਾ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਰਤਾਰਪੁਰਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਣ ਕਾਲ ਮੈ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਆਟਾ ਦਾਲ ਆਦਿਕ ਜਿਤਨੇ ਪਦਾਰਥ ਪੜੇਹੈਂ ਨਿਹੰਗਾ ਆਦਕੋ ਕੋ ਜਿਤਨਾ ਵਹੁ ਉਠਾਇ ਸਕੈ ਉਤਨਾ ਉਨਕੋ ਉਠਵਾਇਦੇਵੋ ਬਾਕੀ ਕੇ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਔਰ ਗਰੀਬਾਂ ਕੋ ਦੇਕੇ ਜੇ ਫੇਰ ਭੀ ਬਚ ਰਹੇ ਤਬ ਲੁਟਾਇ ਕੇ ਤੁਮਭੀ ਆਇ ਜਾਣਾ॥ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘੇਸ ਜੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇਪ੍ਰਥਮ ਦੁਾਬੇਮੈ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਬਾਬੇਕੀਬੇਰ ਤਥਾ ਹਜੂਰ ਕੀ ਹਟੀਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਠਟੇ ਟਿਬੇ ਕੇ ਸਿਖ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਮਹਰਾਜ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਅਪਨੇਨਗਰੋਂਕੀਓਰ ਲੈਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਹਾਂ ਸਿਖੋਕੀ ਅੰਭਾਵਨਾ ਪੂਰਨਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੇਸਰ-ਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਆਲੂਵਾਲਜੇਨੇ ਮਾਈਹੀਰਾਂਬੀ ਸੰਮਤੀਨਾਲਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋ ਕਪੂਰਥਲੇਮੇਂਲੈਜਾਨੇਵਾਸਤੇਅਪਨੇਮੁਸਹਾਬਿ ਮੌਲਵੀਕੋਆਗੇਪੇਸਵਾਈਮੈ ਭੇਜਯਾ॥ ਵਹੁ ਮੌਲਵੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਤੁਰਮਾਰਫਤਜਾਥਾਅਰਥਾਤਸਤਸੰਗੀਵੇਦਾਂਤੀਥਾ॥ਸਾਹਿਬਹਜੂਰਆ ਇਕੇ ਸਰਦਾਰ ਕੀਓਰਸੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਅਰਜ ਕਰਕੇ ਹਜੂਰ ਕੋ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੋ ਲੈਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾਡੇਰਾ ਕਰਾਵਤਾਭਯਾ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੀਨਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਰਖਯਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸਰਦਾਰਨੇ

ਸੇਵਾ ਕਰੀ॥ ਚਰਨ ਧੋਇਕੇ ਆਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿਕਾ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਚਰਣਾਂ ਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਥਮ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਲਗਾਇਕੇ ਸੀਸਪੈ ਚਢਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਪਾਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਆਪਨੇਹੀ ਹਾਥ ਸੇ ਯਥਾ ਸਕ੍ਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਨੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਥੀਰਹਰਿਕੋਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਆਪਭੀ ਮਹਰਾਜਜੀਕਾ ਰੋਜ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਆਯਾਕਰੇ॥ ਤਥਾ ਮਾਈ ਹੀਰਾਂਭੀ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਣ ਕਰਣੇ ਆਯਾ ਕਰੈ ਔ ਆਗੇ ਪੀਛੇ ਮੌਲਵੀ ਭੀ ਪੁਨਾ ਆਯਾ ਕਰ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ॥ ਤਬ ਮੌਲਵੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੋ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ ਜੋ ਆਪਮਹਾਰਾਜ ਸਾਹਿਬ ਮੁਝਕੋ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਤੇ॥ਤਬਮੈਂ ਆਪਨੇ ਮਨਕੇ ਸਕਪਲਸੰਸੈ ਦੂਰ ਕਰਣ ਅਰਥ ਸੰਤੋ ਆਗ ਸਵਾਲ ਕਰਾਂ॥ ਜਬ ਮੌਲਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਯਾ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਾਹਿਬਨੇ ਮੌਲਵੀ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੇਹੁਮੌਲਵੀ ਜੋ ਕਿਛੁ ਤੈਨੇ ਪੂਛਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਪੂਛ ਲੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਪਾਇਕੇ ਮੌਲਵੀ ਨੇ ਮਾਰਫਤ ਕੇ ਵਿਸਯਕ ਅਰਥਾਤ ਵੇਦਾਂਤ ਵਿਸਯਕ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਕੀਆ॥ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਕੁਰਾਣ ਮੈਂ ਐਸੇ ਕਹ੍ਯਾਹੈ ਕੇ ਖੁਦਾਕੁਲ ਆਲਮੀਨ ਹੈ ਅਰਥਤ ਸਰਬ ਘਟਾਂਕਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਹੈ ਸਰਬਕਾ ਅਪਨਾ ਆਪਹੈ ਖੁਦਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਕਹ੍ਯਾ ਹੈ॥ ਸਭਕੋਈ ਆਖੈ ਆਪਣਾ ਜਿਸ ਨਾਹੀ ਸੋਚੁਣ ਕਢੀਐ॥ ਔਰ ਭੀ ਅਛੇ ੨ ਸੰਤ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਮਾਰਫਤ ਕੇ ਵਾਕਬ ਆਤੇਹੈਂ ਤਬਤਿਨਕਾ ਭੀਮੈ ਸੰਗਕਰਤਾ ਹੂ ਅਰ ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਭੀ ਕਰਤਾਰਹਤਾਥਾ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰੇਮਨਕਾ ਸੰਕਉਨ ਕੇ ਬਚਨੋ ਸੇ ਦੂਰ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਸੋਸਵਾਲ ਯੇਹ ਹੈ ਕ੍ਯਾ ਜੋ ਖੁਦਾ ਸਭ ਕਾ ਅਪਨਾ ਆਪਹੈ ਤਬ ਏਕਕੇ ਦੁਖੀਹੂਏ ਸਰਬਕੋ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹਯੇ ਔਏਕਕੇ ਸੁਖੀਹੋਣੇਸੇਸਰਬ ਕੋ ਸੁਖੀਹੋਣਾ ਚਾਹਯੇ॥ ਏਕਕੇਮਰਣੇਸੇ ਸਰਬਜੀਵ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰਯੋਂਕੋ ਮਰ ਜਾਨਾ ਚਾਹਯੇ ਔ ਏਕਕੇ ਜੀਵਨੇਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ਕੋ ਜੀਵਨਾ ਚਾਹਯੇ॥ ਏਕਕੋ ਗ੍ਯਾਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰਬ ਕੋ ਗ੍ਯਾਨਹੋਣਾਚਾਹਯੇਏਕਕੇਤ੍ਰਿਪਤਹੋਣੇਸੇਸਰਬ ਕੋਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਣਾਚਾਹਯੇਏਕਕੇਭੁਖੇਪ੍ਯਾਸੇ ਸ੍ਰਬਕੋਭੁਖਾਪ੍ਯਾਸਾਹੋਣਾਚਾਹਯੇ॥ਯੇਇਤ੍ਯਾਦਿਕਔਰਭੀਉਪਰਕੀਕਹੀਹੂਈਬਾਤੇਦੇਖਨੇ ਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਆਤੀਹੈ ਇਸਸੇ ਜਾਨ ਪਰਤਾਹੈ ਖੁਦਾ ਏਕ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਕੁਰਾਨਕਿਤਾਬੋਂ ਨੈ ਲਿਖਾਹੈ ਸੋ ਠੀਕਹੈ॥ ਸੋ ਖੁਦਾ ਕਹੁ ਸਾਤਵੇ ਅਸਮਾਨ ਪਰਥਿਤ ਹੈ ਔ ਤਿਸਖੁਦਾਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਏ ਹੂਏ ਬੰਦੇ ਅਨੇਕ ਜੁਦੇ ੨ ਹੈਂਕੋਈਸੁਖੀਹੈਕੋਈ ਦੁਖੀਹੈ ਕੋਈ ਐਬੀਹੈ ਕੋਈ ਸਬਾਬੀ ਕੋਈ ਜਮਤਾ ਹੈ ਕੋਈ ਮਰਤੋ ਹੈ ਕੋਈ ਗ੍ਯਾਨੀ ਸਮਝਦਾਰੇਹੈਕੋਈ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਸਮਝਦਾਰ ਹੈ ਕੋਈਗ੍ਯਾਨੀ ਬੇ ਸਮਝਹੈ॥ ਬੰਦਿਆਂ ਕੋ ਅਨੇਕ ਹੋਣੇਸੇ ਔਭਿੰਨ ੨ ਹੋਣੇ

ਸੋ ਜਿਸਕੋ ਗ੍ਯਾਨ ਸੁਖਦੁਖ ਆਦਿਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸੀਕੋ ਜਿਸਮੇ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਨਹੀ ਔ ਬੰਦਿਆਂਕੋ ਅਨੇਕ ਔ ਭਿੰਨ ੨ ਹੋਣੇਕੇ ਸਬਬ ਸੇਹੀ ਪਰਸ਼ਪਰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰਸਪਰ ਆਪਸ ਮੈ ਭੀ ਅਲਗ ੨ ਹੈ ਔ ਖੁਦਾ ਇਸੇ ਭੀ ਜੁਦੇ ਹੈ ਬੰਦਾ ਕਬੀ ਭੀ ਖੁਦਾ ਰੂਪ ਹੋਇ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਖੁਦਾ ਕੋ ਸਭ ਦੁਨੀਆਂ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਹੈ ਬੰਦਿਆਂ ਕੋ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਜਿਸੇ ਕਾ ਗ੍ਯਾਨ ਹੈ ਸੁਖਦੁਖ ਕਾ ਨਹੀ ਔਰ ਕਾ ਏਹੀ ਮਤ ਮਹੰਮਦ ਕਾ ਠੀਕ ਹੈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਭੀ ਠੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਬੰਦੇ ਮਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਉਨ ਕੀਆ ਰੂਹਾਂ ਏਕ ਜਗੈ ਇਕਠਿਆਂ ਹੋਤਿਆਂ ਰਹਤਿਆ ਹੈ ਇਨ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਰੂਹਾਂ ਕਾ ਹਿਸਾਬ ਅਖੀਰ ਕਯਾਮਤ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੋ ਸਬਾਬ ਕਰਣ ਵਾਲਿਆਂ ਰੂਹਾਂ ਕੋ ਭਿਸਤ ਮੈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਇਗਾ ਔ ਐਬ ਗੁਨਾਹ ਵਾਲਿਆਂ ਰੂਹਾਂਕੋ ਖੁਦਾ ਦੋਜਕ ਮੈ ਡਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ॥ ਔ ਜੋ ਮਹੰਮਦ ਕੇ ਦੀਨ ਮੈ ਆਏ ਹੈਂ ਖੁਦਾ ਕੇ ਹਜੂਰ ਅਪਨੀ ਉਮਤ ਕੀ ਸਫਾਤ ਭਰਕੇ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਪਾਸੋਂ ਇਨਕੇ ਗੁਨਾਹ ਐਬ ਸਭ ਬਖਸਾਇ ਲੇਵੇਗਾ ਤਾਂਤੇ ਮਹੰਮਦ ਕਾ ਹੀ ਮਤ ਠੀਕ ਪਕਾ ਹੈ ਔਰ ਸਭ ਮਤ ਕਚੇ ਹੈਂ ਠੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਮੌਲਵੀ ਕਹ ਚੁਕਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋਵਾਚ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮਹੰਮਦ ਕੇ ਮਤ ਕੋ ਖੰਡਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਰੇ ਭੋਲੇ ਮੌਲਵੀ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੈ ਕਯਾਸ ਕਰਕੇ ਤੋ ਦੇਖ ਜੋ ਖੁਦਾ ਏਕ ਜਗਹ ਸਾਤਵੇ ਆਸਮਾਨ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਕੁਲ ਜਗਤ ਕੀ ਮਖਲੂਕ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪੈਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਫਿਰ ਸਾਰੀ ਮਖਲੂਕ ਕੋ ਏਕ ਜਗਾਹ ਬੈਠਕੇ ਰੋਜੀ ਕੈਸੇ ਪਹੁਚਾਤੇ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਜਗੈ ਮੈ ਤੁਮਾਰਾ ਖੁਦਾ ਰਹੇਗਾ ਉਤਨੀਹੀਂ ਜਗੈਂ ਕੀ ਉਸਕੋ ਖਬਰ ਰਹੇਗੀ ॥ ਫਿਰ ਹਮ ਤੇਰੇ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਖੁਦਾ ਕੋ ਕੁਰਾਨ ਮੈ ਬੇਚੂਨ ਬੇਚੂਨ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਰੂਪ ਰੰਗ ਹਥ ਪੈਰ ਆਦਿਕ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਕੈਸੇ ਦੁਨੀਆਂ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਰ ਸਾਤਵੇ ਆਸਮਾਨ ਮੈ ਕੈਸੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਸਾਤਵੇ ਆਸਮਾਨ ਮੈ ਹੀ ਖੁਦਾ ਕੀ ਬੈਠਕ ਮਾਨੋ ਤਬ ਕੁਲ ਆਲਮੀਨ ਯੇ ਕੁਰਾਨ ਕਾ ਕਹਨਾ ਝੂਠਾ ਹੋਗਾ ਝੂਠ ਕਹਨੇ ਵਾਲਾ ਰਦੀ ਅਪ੍ਰਮਾਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ॥ ਦੂਸਰੇ ਤੁਮਾਰਾ ਕਲਪਿਆ ਹੂਆ ਦਲੀਲ ਕਾ ਬਨਾਯਾ ਹੂਯਾ ਖੁਦਾ ਭੀ ਕੋਈ ਬਡਾ ਬੇਕਯਾਸ ਔ ਬਡਾ ਬੇ-ਅਦਾਲਤ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਕੁਲ ਮਖਲੂਕ ਕਾ ਏਕਹੀ ਮਾਲਕ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸੁਖੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦੁਖੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਧਨੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਗੁਨਾਹੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਬਾਬੀ ਪੈਦਾ ਕੀਆ ਹੈ ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਕੋ ਏਕ ਜੈਸਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਬਨਾਯਾ ਜੇ ਰਹੀਮ ਥਾ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਤੁਮਾਰਾ ਖੁਦਾ ਬਡਾ ਬੇਰਹਮ ਹੈ ਜੋ ਬੇਐਬ ਅਪਨਿਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰੀ ਹੂਈਆਂ ਰੂਹਾਂ ਕੋ ਦੋਜਕ ਕੀ ਭਾਹ ਮੈ ਜਲਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜੇਕਰ ਹੈ ਇਨ ਲੋਕਾਂ ਕੇ ਐਬ ਸਬਾਬ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਜਕ ਤੇ ਭਿਸ੍ਤ ਇਨਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈ ਇਸਸੇ ਹਮਾਰਾ ਖੁਦਾ ਬੇਅਦਾਲਤ ਨਹੀ ਹੈ ਤੌ ਸੁਣ ॥ ਜਬ ਅਵਲ ੨

ਖੁਦਾਨੇ ਬੰਦਜਾਂਕੂ ਪੈਦਾ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਸ਼ੁਰੂ ਸੇ ਕਿਉ ਦੁਖੀਸੁਖੀਜਨਮਕੇਭੁਖੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਧਨੀਕਿਉ ਬਨਾਇਦੀਏ ਹੈਂ ਵਹੁ ਕੋਨਸੇ ਐਬ ਸਬਾਬੋਕਾ ਫਲ ਇਨਲੋਕੋਂ ਕੋ ਭੁਕਤਯਾ ਜਾਤਾਹੈ॥ ਕਿਉਕੇਅਵਲਜਬਪੈਦਾਹੀਨਹੀ ਹੋਏਤੋ ਪਾਪਪੁਨ ਕੈਸੇ ਕੀਏਗਏਥੇ ਜੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਐਬ ਸਬਾਬਕੀਏ ਖੁਦਾਦੋਜਕ ਭਿਹਸ਼ਤ ਜੀਵੋਂਕੋਭੁਗਾਵਤੇਹੈ ਤਬਤੁਮਾਰਾ ਦਿਲੀਲੀ ਖੁਦਾਬੜਾ ਬੇਰਹਮ ਐਬੇਅਦਲੀਹੋਵੇਗਾ॥ ਜੋ ਐਬੋਂ ਸੇ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਰਹੀਮ ਬਖਸਿੰਦਖੁਦਾਹੈ ਅਦਲਕਾਰੀ ਤਿਸਖੁਦਾਕੋ ਤੁਮ ਐਬ ਅਪਨੀ ਦਿਲੀਲਸੇ ਲਗਾਤੇ ਹੋਤਾਤੇ ਤੁਮਾਰਾ ਹੀ ਦੀਨ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਔਰ ਜੋ ਤੈਨੇ ਕਹਜਾ ਜੋ ਬੰਦੇ ਖੁਦਾਸੇ ਜੁਦੇ ਹੈ ਨਾਪਾਕ ਹੈ ਇਸਕਾ ਉਤ੍ਰ ਸੁਣ ਕੋਈਭੀ ਜੀਵ ਔ ਜੜ੍ਹ ਪਥਰ ਆਦਿਕ ਪਰਯੰਤਖੁਦਾ ਸੇ ਜੁਦਾ ਨਹੀਹੈ। ਜੈਸੇ ਖ੍ਵਾਬਕੇ ਜੀਵ ਮਾਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਛੀ ਆਦਿਕ ਖ੍ਵਾਬਵਾਲੇ ਸੇ ਜੁਦੇ ਨਹੀ ਹੋਤੇਜੈਸੇ ਮਦਾਰੀਕੀ ਮਾਯਾਕੇ ਬਨਾਏ ਹੂਏ ਰਸੀਸੇ ਸਰਪ ਠੀਕਰੀਕੇਰੁਪੈਆਦਿਕ ਮਾਯਾਕਸਾਰੇਪਦਾਰਥ ਮਦਾਰੀਸੇ ਭਿੰਨਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤੈਸੇ। ਯੇ ਸੰਸਾਰਕੇਜੀਵਜੜ੍ਹ ਆ- ਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਖੁਦਾਸੇ ਜੁਦੇਨਹੀਹੈਂ। ਔਰ ਜੋ ਕਹਜਾ ਤੁਮਨੇਕੋਈ ਸੁਖੀਹੈ ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਹੈ ਇਸਕਾ ਉਤ੍ਰ ਸੁਣ। ਜੈਸੇ ਮਦਾਰੀਕੀ ਮਾਯਾਕੇ ਰਚੇ ਹੂਏਜੀਵ ਕੋਈ ਸੁਖੀ ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ਔ ਜੈਸੇ ਤੇਰੇ ਖੁਵਾਬਕੇ ਜੀਵ ਕੋਈ ਸੁਖੀ ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਜਨਮ ਤੇ ਹੈ ਕੋਈ ਮਰਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਨਿਦ੍ਰਾਸੇ ਤੂੰ ਜਾਗਕੇ ਦੇਖਤਾ ਹੈਂ ਤਬ ਨਾ ਕੋਈ ਸੁਖੀਹੈ ਔ ਨਾ ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਜਨਮਤੇ ਨ ਕੋਈ ਮਰਤੇ ਹੈ ਫਕਤ ਨਿਦ੍ਰਾ ਦੋਸ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕੇ ਭੂਲ ਜਾਨ ਕੇ ਸੁਬਬਸੇ ਦਿਖਾਈ ਮਾਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਹੋਤੇ ਕੁਛਭੀਨਹੀਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਦਿਲੀਲਕਾ ਰਚਜਾ ਹੂਆ ਨਗਰ ਆਦਮੀ ਆਪਨੇ ਅੰਦਰ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਹੋਤਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਔ ਦਿਲੀਲ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਜੇ ਕੁਛ ਹੋਵੇ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਹੂਏਕੋ ਭੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੈ॥ ਨਹਾ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਬਿਨਾ ਦਿਲ ਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਸਲ ਤੇ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਔਰ ਜੋ ਤੈਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਏਕ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰ ਬ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਔ ਏਕ ਕੇ ਜੀਵਨੇ ਸੇ ਸਰਬ ਕਾ ਜੀਵਨਾ ਆਦਿਕ ਸਵਾਲ ਕੀਏ ਹੈ॥ ਉਨਕਾ ਜ੍ਵਾਬ ਸੁਣ॥ ਸੋ ਠੀਕ ਹੈ ਇਕ ਹੀ ਆਤਮਾ ਗਜ਼ਾਨ ਸ੍ਰੂਪ ਸਭ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਘਟਰੂਪ ਪਟਰੂਪ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਸੇ ਪਦਾਰਥਾ ਕਾਰ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਕਾ ਉਪਾਧਿਕ ਗਜ਼ਾਨ ਜੁਦੇ ੨ ਉਤਪਤ ਭੀ ਹੋਤੇਹੈ ਨਸ੍ਰਭੀ ਹੋਤੇਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੋ ਸਭ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਕ ਹੀ ਗਜ਼ਾਨ ਸਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਇਨ ਉਪਾਧਿਕ ਗਜ਼ਾਨੋ ਕੀ ਉਤ ਪਤੀ ਔ ਨਾਸਕੋ ਜਾਨ ਰਹਜੋ ਹੈ ਉਸ ਏਕ ਕੇ ਗਜ਼ਾਨ ਸੇ ਹੀ ਸਭ ਖਲਕਤ ਕੋ ਗਜ਼ਾਨ ਹੋ ਰਹਜੋ ਹੈ॥ ਔ ਤਿਸੀ ਗਜ਼ਾਨ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਭੀ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ

ਮਰਤਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਫਕਤ ਚੋਲਾ ਮਾਤ੍ਰ ਬਦਲ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਚਿਤੈ ਅੰਦਰ ਸਭ ਕੋ ਵੇਖ ਨਦਰੀ ਹੇਠ ਚਲਾਇਦਾ ॥ ਜੀਆ ਅੰਦਰ ਜੀਐ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਣਲਾ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਔ ਏਕ ਸੁਖਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੁਖ ਸੇ ਆਨੰਦ ਸੇ ਹੀ ਸਭ ਆਨੰਦੀ ਸੁਖੀ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇਚ ਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇਹ ਆਤਮਾ ਹੀ ਪਰਮ ਸੁਖਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸਭ ਕਾ ਆਪਨਾਆਪ ਹੈ ॥ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਤ੍ਰ ਧਨਆਦਿਕ ਚਾਹੀਤੇ ਹੈਂ ਪਯਾਰੇਲਾਗ-ਤੇ ਹੈਂ ॥ ਨਹੀਆਤਮਾ ਕਿਸੀਪਦਾਰਥ ਵਾਸਤੇ ਚਾਹੀਤਾ ਔ ਪਯਾਰੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ॥ ਏਸੀ ਸੇ ਏਕਕੇ ਹੀ ਸੁਖ ਕਰਕੇ ਸਭ ਸੁਖੀ ਹੋ ਰਹੇਹੈ ॥ ਦੁਖ ਆਤਮਾਕੇ ਨਜੀਕ ਭੀਕੋਈ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਕਾਹੇਤੇ ਆਤਮਾਕੋ ਸ੍ਵਯੰਤਸ੍ਵਤਹਸਿਧਸੁਖਸਰੂਪ ਹੋਨੇਸੇਔਰਜੋਏਕਕੋਅਗ੍ਯਾਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਭ ਕੋ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ ਯੇਭੀ ਤੁਮਰਾ ਕਹਨਾ ਅਯੁਕ੍ਤ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੈਸੇ ਸੁਵਰਣਕੇ ਰਜਤਕੇ ਤਾਂਬੇਕੇ ਮਿਟੀਕੇ ਘਟਹ ਜਾਰੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਮੈ ਸੁਧ ਨਿਰਮਲ ਪਾਨੀ ਭਰਾ ਹੈ ਕਿਸੀਮੈ ਰੰਗ ਕਾ ਪਾਨੀ ਹੈ ਕਿਸੀ ਮੈ ਮਲੀਨ ਪਾਨੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਘਟ ਮੈ ਨੀਲਾ ਪਾਨੀ ਹੈ ॥ ਸਭਨੋ ਮੈ ਸੂਰਯ ਏਕ ਸੁਧ ਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰਤੋ ਹੈ ॥ ਨਿਰਮਲ ਪਾਨੀ ਕੀ ਉਪਾਧੀ ਸੈ ਸੂਰਯ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਨਿਰਮਲ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਔਮਲੀ-ਨ ਅਥਵਾ ਰੰਗਵਾਲੇ ਪਾਨੀ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਮੈ ਰਵਿਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਮਲੀਨ ਤਥਾ ਰੰਗ ਯੁਕ੍ਤ ਸੂਰਯਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਕੁਛਰਵਿ ਮੈ ਰੰਗ ਔ ਮਲੀਨਤਾ ਨਹੀ ਹੈ ਭਾਨੂਤੋ ਕੇਵਲ ਸੁਧ ਤੇਜੋਮਯ ਨਿਰਮਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਜਿਸ ਘਟ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਵਿਖੇ ਮਲੀਨ ਪਾਨੀ ਹੈ ॥ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਕਾਰਨ ਸੇ ਸੋ ਉਸੀ ਮਲੀਨ ਪਾਨੀ ਵਾਲੇ ਘਟ ਮੈ ਸੂਰਯ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਮਲੀਨ ਔ ਤੇਜਮੰਦ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ਨਹੀ ਔਰ ਘਟੋ ਸੁਧੋ ਮੈ ਤੈਸੇ ਮਲੀਨ ਦਿਸਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਜਿਸ ਅੰਤਰ ਕਰਨ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਮੈ ਰਜੋ ਗੁਣ ਤਮੋਗੁਣ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪ ਮੈਲ ਮਿਲੀਹੂਈ ਹੈ ਤਿਸਮੈ ਚੇਤਨਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਮਲੀਨ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ॥ ਸਾਮ ਲੀਨਤਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਕਯਾ ਅਜ ਹੈ ਔ ਆਪ ਕ ਜਨਮਵਾਨ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਆਪਕੋ ਮਰਣਵਾਨ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਸੁਖਰੂਪ ਹੋਕੇ ਆਪਕੋ ਦੁਖੀ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਸਰਬ ਕਾ ਰੋਜੀ ਕਾ ਦਾਤਾ ਹੋਕੇ ਆਪ ਏਕ ਸੇਰ ਭਰ ਅੰਨ ਵਾਸਤੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਦਾਸ ਪਨੇਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂ ਮੈ ਭੀ ਨਹੀ ਸਮਾਇ ਸਕਤੇਹੈ ਵਹੁ ਆਪਕੋ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥਕਾ ਮਾਨ ਕੇ ਤੀਨਗਜ ਲੰਬੀ ਚਾਦਰ ਮਾਤ੍ਰਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਤਯਾਕਾਰਕ ਮਲੀਨਤਾ ਕਾ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਘਟ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਮੈ ਸ੍ਥਿਤ ਮਲੀਨਤਾ ਸੂਰਯ ਕੇ ਬਿੰਬ ਕੋ ਨਹੀ ਸਪ-

ਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪ ਉਪਾਧੀਕੇ ਧਰਮ ਦੁਖ ਦਰਿਦ੍ਰ ਸੁਖ ਆਦਿਕ ਮਲੀਨਤਾ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨਕੋ ਸਪਰਸ ਕਰ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈਂ । ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰਤਿ-ਬਿੰਬ ਸਹਤ ਉਪਾਧੀ ਮੈ ਰਹਤੇਹੈ ॥ ਚੇਤਨ ਆਤਮਦੇਵ ਇਛਾ ਆਦਿਕ ਧਰਮੋਂਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਐਸਾ ਘਟਸਜਲ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋਜਿਸਮੈ ਸੂਰਜ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਨ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਐਸੀ ਅੰਤਹਕਰਨ ਰੂਪਉਪਾਧੀ ਕੋਈਨਹੀਹੈਜਿਸਮੈਚੇਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬਨ ਹੋਵੇ॥ ਇਤਨੇ ਕਹਨੇਸੇ ਸਭ ਕੋਈ ਆਖੇ ਆਪਣਾ ਜਿਸਨਾਹੀ ਸੋ ਚੁਣ ਕਢੀਐ॥ਇਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਵਚਨ ਕਾ ਭੀ ਅਰਥ ਹੈ ਸਿਧ ਹੋਗਯਾ ॥ ਔ ਜਿਸ ਅੰਤਹਕਰਨ ਰੂਪਉਪਾਧੀ ਮੈ ਸੁਧ ਸਤਗੁਣ ਅਧਿਕਹੈ ਤਿਸਮੈ ਨਿਰਮਲ ਦੋਸ ਰੂਪਸੇ ਮਲ ਰਹਤ ਆਤਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ ਪਰਤੇਹੈ ਤਹਾਂ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਐਸਾ ਨਿਰਮਲ ਸੁਧਬੋਧ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਮਨਸੂਰ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੈ ਮਨ ਖੁਦਾਯੰ ਮਨ ਖੁਦਾਯੰ ਕੇ ਮੈ ਖੁਦਖੁਦਾ ੨ ॥ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਘਟਾਦੀ ਉਪਾਧੀਕੇ ਸਦਭਾਵ ਕਾਲਮੈ ਉਪਾਧਯੋਂਕੇ ਗੁਣ ਦੋਸੋਂਕੋ ਗ੍ਰਹਣ ਨ ਕਰਤਾਹੂਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਚੇਤਨਦੇਵਭੀਦੇਹ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪਸੇਜੈਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇਥੇ ਤੈਸੇ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਸਦਭਾਵ ਕਾਲਮੈਭੀ ਉਪਾਧਯੋਂ ਕੇ ਗੁਣ ਦੋਸਹੁਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈ ਵਹੁ ਮਲੀਨਤਾਦੀਦੋਖ ਉਪਾਧਯੋਂ ਮੈ ਰਹਤੇਹੈ ਸੂਰਜ ਔ ਚੇਤਨਕੋ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਅਤਯੰਤ ਦੂਰ ਰੂਪ ਹੋਤੁਸੇ ਪੁਨਾ ਮੂਰਛਾ ਸਮਾਧਿ ਸੁਖਪਤੀ ਆਦਿ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਭੀ ਤੈਸੇਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਆਦਿ ਸਚ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚ ਹੈਭੀ ਸਚ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚ ॥ ਔ ਹੇ ਮੌਲਵੀ ਅਥਵਾ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ਼ ਮੈ ਬਾਦਲ ਆਦਿਕ ਉਪਾਧੀਉਤਪਤਹੋਕੇ ਆਕਾਸ਼ਕੇ ਕਿਸੀ ਅੰਸਕੋ ਅਛਾਦਨ ਕਰਤੇਹੈਨਹੀ ਸਾਰੇ ਆਕਾਸ਼ ਕੋ॥ ਤੈਸੇ ਚੇਤਨ ਕੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਅਣੂਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਅਗਯਾਨਾ-ਦਿ ਜਗਤ ਫੁਰਯੋ ਹੈ ਨਹੀ ਸਾਰੇ ਉਪਾਧੀ ਭਿੰਨ ੨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਨਹੀ ਏਕ ਕੇ ਗਯਾਨ ਔ ਏਕਕੇਮਰਨ ਸੇ ਸਭ ਕਾ ਔ ਏਕ ਕੇ ਮਰਨੇ ਸੇ ਸੁਖ ਦੁਖਾਦਿ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਰਵਾਨਾਸਰ ਆਦਿ ਤਤ ਭੀ ਜਗਤ ਰੂਪ ਕਾਰਯ ਸਹਤ ਖੁਦਾ ਸੇ ਜੁਦੇ ਕੁਛ ਵਸਤੂ ਨਹੀ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਰਤਨ ਮਣੀ ਸੂਰਯ ਅਗਨਿ ਆਦਿਕ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸੂਰਯ ਆਦਿਕੋ ਸੇ ਜੁਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਰਵਾਨਾਸਰ ਆਦਿਕ ਖੁਦਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਖੁਦਾਕੇ ਸਰੂਪ ਕਾ ਏਕ ਚਮਤਕਾਰਾ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਡਾ ਵਿਖਧਾਰੀ ਸਰਪ ਪ੍ਰਬਲ੍ਹ ਗਾਰੁੜੀ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਆਪਨੀ ਵਿਖਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਸਾਤ ਰੂਪ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਗਰੁੜ ਕੇ ਸੁਧ ਮੰਤ੍ਰਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਵਚਣ ਸੁਣਕੇ ਮੌਲਵੀਕਾ ਮਨਰੂਪੀ ਸਰਪ ਭੀ ਕਪਟ ਛਲ ਕੁਟਿਲਤਾ ਚਪਲਤਾ ਰੂਪ ਵਿਖ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਸਾਂਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਰਸਸੇ ਮੌਲਵੀ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਪੂਰਣ ਹੋਕੇ ਝਲਕ ਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ

ਤਿਸਕ ਦੇਖ ਕੇ॥ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ਕਹੁ ਮੌਲਵੀ ਤੇਰੇ ਮਨ ਕਾ ਸਕ ਅਬੀ ਟੂਟਿਆ ਕੇ ਨਹੀ
ਜੇ ਨਹੀ ਸਕ ਦੂਰ ਭਯਾ ਤਬ ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਪੂਛਨਾ ਹੈ ਤੌ ਪੂਛ ਲੈ ॥ ਐਸੇ ਕ੍ਰਿਪਾਸਹਤ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮੌਲਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ
ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਮੌਲਵੀ ਉਵਾਚ ॥ ਬਡੇ ਅਦਬ ਔ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਹਜੂਰ ਕੇ
ਬਚਨੋ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ॥ ਹੇ ਖੁਦਾਵੰਦ ਇਸ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ
ਮੈ ਰਹ ਕੇ ਸਭ ਫਿਰਕਯਾਂ ਵਾਲ ਸੈਤਹੁ ਅਛਯੋਂ ੨ ਕੀ ਸੋਭਤ ਮੈਨੇ ਕਰੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੇ
ਸਾਣ ਪਰ ਅਤਯੰਤ ਤੀਛਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਅਛੇ ਤੀਰਨ ਦਾਜ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਚਲੇ ਹੂਏ ਨਿਸਾਨੇ
ਕੋ ਤੀਰ ਬੇਧ ਜਾਤੇ ਹੈ ਬਯਰਥ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਪਕੇ ਬਦਨ ਰੂਪੀ ਤੀਰ ਭੀ
ਮੇਰ ਦਿਲ ਕੋ ਬੇਧ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਕੇ ਸਕ ਸਭ ਕੁਟਿਲਤਾ ਸਹਤ ਟੂਟ
ਗਏ ਹੈ ਅਬ ਔਰ ਕੁਛ ਪੂਛ ਨੇ ਕੀ ਹਾਜਤ ਨਹੀ ਰਹੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਬੇਗ ਸੇ ਚਲਤਾ
ਹੂਆ ਪਵਨ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੋ ਮੂਲ ਸੇ ਹੀ ਉਖਾਰ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਪ੍ਰਬਲ
ਪਵਨ ਸੇ ਦਿਲਕੇ ਸਕਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ ਬਨ ਕੋ ਸਾਰੇ ਕੋ ਮੂਲ ਸੇ ਹੀ ਉਖਾੜ ਗਯੇ ਹੈ
ਅਬ ਮੇਰ ਦਿਲਮੈ ਕੋਈਸਕ ਨਹੀ ਰਹਗਯੇ ਹੈ॥ ਆਪਕੇ ਬਚਨੋਕੇ ਸਮਾਨ ਮੇਰੇਦਿਲਕੋ
ਔਰ ਕਿਸੀ ਸੰਤ ਕੇ ਬਚਨ ਪੂਰਬ ਨ ਬੇਧਤੇ ਭਏ॥ ਹੇਕਿਬਲਾ ਆਪਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ
ਬਚਨ ਮੇਰੇ ਦਿਲਕੋ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਬਚਨੋ ਕੋ ਸੁਣਤਾ ਹੂਆਮੈ ਤ੍ਰਿਪਤ
ਨਹੀਹੋਤਾ ਹੂੰ ॥ ਹੇ ਕਿਬਲਾ ਆਪਕੇ ਵਚਨਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਹੀ ਸੇ ਮੇਰੇ ਦਿਲਕਾ ਅਗਯਾਨ
ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਸਭ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਗੁਲਾਮ ਪਰਬਡੀ ਮੇਹਰ ਕੀ ਨਿਗਾਹ
ਕਰੀ ਹੈ ਅਬ ਸਕਤੋ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਯਾ ਪਰੰਤੁ ਇਕ ਥੋਰੀ ਸੀ ਅਰਜ ਔਰ ਭੀਹੈਕਯਾ
ਹੇ ਖੁਦਾਵੰਦ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਯੇ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਕਾ ਗਯਾਨ ਕਿਨ ਸਾਧਨੋ ਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ
ਇਸਥਿਰ ਕੈਸੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਗਯਾਨ ਕਾ ਮਯਾਨ ਕਯਾ ਹੈ ॥ ਮੌਲਵੀ ਕੀ ਐਸੀ
ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮੌਲਵੀ ॥ ਜੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਲ ਸਾਫ ਹੋਵੇ ਤਾ ਆਤ-
ਮ ਗਯਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਦਿਲ ਸਾਫ ਤਬ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਬ ਖਾਨਾ ਸਾਫ ਖਾਵੇ। ਜੋਖਾਨਾਮੈਲਾ
ਖਾਤਾ ਹੈ ਤਾ ਦਿਲ ਭੀ ਮੈਲਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ
ਹੈ ॥ ਜੇ ਰਤ ਲਗੇ ਕਪੜੇ ਜਾਮਾ ਹੋਇ ਪਲੀਤ ॥ ਜੋ ਰਤ ਪੀਵੈ ਮਾਣਸਾਂ ਤਿਨ ਕਿਉ
ਨਿਰਮਲ ਚੀਤ ॥ ਹਕ ਬਿਗਾਨਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਂਇ॥ ਗੁਰੁਪੀਰਹਾਮਾਂ
ਤਾਂ ਭਰੇਜਾਂਮੁਰਦਾਰ ਨ ਖਾਇਕੂੜ ਬੋਲਮੁਰਦਾਰਖਾਇ ॥ ਅਵਰੀਕੋ ਸਮਝਾਵਣ ਜਾਇ ॥
ਮੁਠਾ ਆਪ ਮੁਹਾਏ ਸਾਥੈ॥ ਨਾਨਕਐਸਾਆਗੂ ਜਾਪੈ॥ ਉਪਰ ਇਸਕਾਅਰਥ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਸੇ
ਲਿਖਆ ਏਹਾਂ ॥ ਜੌਨ ਸੇ ਬਿਗਾਨਾਮਾਸ ਖਾਤੇ ਹੈਤਥਾ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਜੁਲਮੀਸੇਅਥਵਾ

ਝੂਠ ਬੋਲਕੇ ਖਾਤੇ ਹੈ॥ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਸੁ ਔਰਵਤ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋ ਹਰਾਮ ਹੈ ਔ ਗਊ-ਵਤ ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਭੀ ਹਰਾਮ ਹੈ ਔਰ ਵਢੀ ਲੈਕੇ ਅਨੀਤੀ ਕਰਕੇ ਸਚੇ ਕਾ ਹਕ ਗਵਾਇ ਕੇ ਜੋ ਖਾਤੇ ਹੈ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਖਾਤੇ ਹੈ ਧੇ ਜਬ ਐਸੇ ਹਰਾਮ ਕੇ ਖਾਣੇ ਖਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂ ਪੀਰਭੀ ਇਨਕੀਸਫਾਤ ਨਹੀ ਭਰਤੇ ਦੋਜਕ ਮੈ ਪਰਤੇ ਹੂਏ ਐਸੇ ਲੋਕੋ ਕੋ ਕੋਈ ਭੀਨਹੀ ਛੁਡਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਜੇ ਹਰਾਮ ਰੂਪੀ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾਨਾ ਨਹੀ ਖਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਭੀ ਖੁਦਾ ਕੀ ਸਚੀ ਦਰਗਾਹ ਮੈ ਇਸਕੀ ਹਾਮਾ ਨਾਮ ਸਫਾਤ ਭਰਤੇ ਹੈ। ਇਤਨੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਤੁਮਾਰੇ ਉਸ ਸਵਾਲ ਕਾ ਜਬਾਬ ਭੀ ਆਇਗਯਾ ਜੋ ਤੈਨੇ ਕਹਜਾਥਾ ਹਮ ਤੁਰਕ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਸਫਾਤ ਮਹੰਮਦ ਭਰੇਗਾ॥ ਸੋ ਬਿਨਾ ਹਕ ਕੀ ਕਮਾਈ ਖਾਣੇ ਸੇ ਨਾ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਭਰਤੇ ਹੈ ਔ ਨਾ ਦਿਲ ਹੀ ਸਾਫ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਖੁਦਾਇ ਕਾ ਦਿਲ ਹਛੇ ਮੁਖ ਲੇਇ॥ ਅਵਰ ਦਿਵਾਜੇ ਦੁਨੀ ਕੇ ਝੂਠੇ ਅਮਲ ਕਰੇ॥ ਸੋ ਸਾਫ ਦਿਲਸੇ ਖੁਦਾ ਕਾ ਨਾਮ ਲੀਆ ਹੂਆ ਮੁਖ ਸੇ ਕਬੂਲ ਪਰਤੇ ਹੈ॥ ਜੋ ਸਤ ਬੋਲਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਬ ਪੈਦਾ ਕਰੇ ਉਸਮੇ ਸੇ ਭੀ ਅਵਲ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ ਖੁਦਾ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰਦੇਦੇਵੇ ਤਬ ਵਹੁ ਪੈਸਾ ਸੁਧ ਹੋਤਾ ਹੈ॥ ਐਸਾ ਸਤ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕੇ ਅੰਨ ਕੇ ਖਾਨੇ ਸੇ ਦਿਲ ਸਾਫ ਹੋਤੇਹੈਂ। ਤਿਸ ਸਾਫ ਦਿਲ ਮੈ ਪਹਲੇ ਸਤਅਸਤ ਕਾ ਬਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਤੇਹੈ ਤਦ-ਅਨੰਤਰ ਰੂਪਰਸ ਆਦਿਕ ਵਿਸ਼ਯੋਮੈ ਦੋਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰੂਪ ਵੈਰਾਗ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਸਮਦਮਾਦਿ ਖਟ ਸੰਪਤਿ ਪੁਨਾ ਮੋਖਇਛਾ ਚਿਤਮੈ ਉਤਪਤ ਆਇ ਹੋਤੀਹੈ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸਤਗੁਰੂਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਤੀਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਗਜ਼ਾਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬੰਧਨੋਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਸੁਖਸਰੂਪ ਮੈ ਬਿਰਾਜਤੇ ਹੈ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪਹਲੇ ਦਿਲ ਸਾਫ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸੁਧਆਤਮ ਗਜ਼ਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਬੁਹਲਾਸ਼ਾਹ ਸੰਤਕਾ ਭੀ ਕਹਣਾ ਹੈ॥ ਬੇ ਬੰਨ ਅਖੀ ਅਤੇ ਕੰਨ ਦੋਵੇਂ ਗੋਸ਼ੇ ਬੈਠਕੇ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰਜੇ ਜੀ॥ ਛਡ ਖਾਇਸ਼ਾਂ ਜਾਨ ਜਹਾਨ ਕੂੜਾ ਕਹਜਾ ਆਰਫ਼ਾਂ ਦਾ ਹੀਏ ਧਾਰਜੇ ਜੀ॥ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਜੰਜੀਰ ਬੇਖਾਇਸੀ ਦਾ ਇਸ ਨਫਸਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰ ਡਾਰਜੇ ਜੀ॥ ਜਾਣ ਜਾਣ ਦੀ ਨੂ ਜਾਣਰੂਪ ਤੇਰਾ ਬੁਲਾਸ਼ਾਹ ਏਹ ਖੁਸ਼ੀ ਗੁਜਾਰਜੇ ਜੀ॥ ੨॥ ਨੇਤ੍ਰ ਕੰਨ ਰਸਨਾ ਘ੍ਰਾਣ ਤ੍ਵਚਾ ਆਦਿਕ ਦਸੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਵਿਸ਼ਯੋਂ ਸੇ ਹਟਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਵਸ ਕਰਕੇ ਤਥਾ ਸਰਬ ਇਛਾਕਾ ਤਯਾਗ ਰੂਪ ਜੰਜੀਰ ਮਨਰੂਪੀ ਨੌਕਰ ਕੇ ਪੈਰ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਨਫਸ ਨਾਮ ਨੌਕਰ ਕੋ ਹੈ ਇਸ ਨਫਸਕੋ ਕੈਦ ਕਰਕ ਏਕਾਂਤ ਬੈਠਕੇ ਬਾਤ ਗੋਸ਼ੇ ਨਾਮ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ਼ਟ ਬਚਨੋਂ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਕਰੇ ਜਿਗਜਾਸੂ ਕਜਾ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰਕੇ ਜੀਵਨ ਸਹਤ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਨੂ

ਕੂੜਾ ਜਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਸਰਬ ਖ਼੍ਵਾਇਸ਼ਾਂ ਇ ਸਕੀਆਂ ਸਗਲ ਇਛਾ ਨਿਵਰਤ ਹੋ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈ॥ ਜਾਲਦੀ ਨਾਮ ਬੁਧੀਕਾ ਹੈ॥ ਗੁਰੂ ਉਪਦਿਸ਼੍ਟ ਵਾਕ੍ਯ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰਸਾਖਾ ਨ੍ਯਾਯ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਆਪਨੇ ਜੋਤੀ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਸੁਖੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਗਯਾਨ ਕਾ ਮਯਾਨ ਸੰਤੋਖ ਹੈ ਸੰਤੋਖ ਮੈ ਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੰਤੋਖ ਹੀ ਸਰਬ ਸੁਖਾਂ ਕੋ ਕਾਰਣ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀ ਕੋਊ ਰਾਜੈ। ਸੁਪਨ ਮਨੋਰਥ ਬਿਰਥੇ ਸਭ ਕਾਜੈ। ਜਬ ਸੁਪਨ ਔ ਮਨੋ ਮਾਤ੍ਰ ਕਲਪਿਤ ਪਦਾਰਥੋਂ ਵਤ ਝੂਠੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਸਭ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਜਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਆਪ ਹੀ ਇਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਸੰਤੁਸ਼੍ਟ ਹੋਕੇ ਥਿਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੇ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਊਪਰ ਸੰਤੋਖਵਾਨ ਬਿਰਾਜਤੇ ਹੈਂ॥ ਹੇ ਮੌਲਵੀ ਐਸਾ ਸੰਤੋਖਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਕੋ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਹੀ ਗਯਾਨ ਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਮੌਲਵੀ ਅਬ ਜਾਹੁ ਇਸ ਚਾਲਕਾ ਸੁਧਖਾਨੇ ਸੇ ਔ ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰੋ ਔ ਮਾਸ ਵਢੀ ਆਦਿਕ ਨਹੀ ਬਿਗਾਨਾ ਹਕ ਕਬੀ ਭੀ ਖਾਣਾ ਹਮਾਰਾ ਉਪਦੇਸ ਯਾਦ ਰਖਣਾ ਸਚ ਬੋਲਨਾ ਝੂਠ ਕਪਟ ਛਲ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਨਜੀਕ ਨਹੀ ਜਾਨਾ। ਸਰਬ ਭੇਖ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਕਰਾਤੇ ਰਹਣਾ। ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਝਗੜਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀ ਕਰਣਾ। ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਬ ਜਾਹੁ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਔਰ ਉਪਦੇਸ ਨਹੀ ਹੈ ਅਲੰ ਬਸ ਹੈ ਅਬ। ਤਦਅਨੰਤਰ ਮੌਲਵੀ ਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਦ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਪਾਇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਵਾਰੰਵਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਾ ਅਭ੍ਯਾਖ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਤੁਰਕੋ ਵਾਲੀ ਰੀਤੀ ਸਭ ਤ੍ਯਾਗ ਦੇਤਾ ਭਯਾ॥ ਗਊਆਂ ਦਾਨਾਦੀ ਸੁਭ ਕਰਮ ਭੀ ਜੀਵਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਰਤਾ ਰਹਯਾ॥ ਜਬ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਪਾਸ ਮੌਲਵੀ ਗਯਾ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਕਿਉਂ ਮੌਲਵੀ ਜੀ ਤੁਮ ਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੁਛ ਜੁਵਾਬ ਸੁਵਾਲ ਭੀ ਹੋਏ ਹੈਂ ਕੇ ਨਹੀ। ਉਨਸੇ ਜਬਾਬ ਸੁਵਾਲ ਕਰਕੇ ਤੇਰੇ ਦਿਲ ਕਾ ਸ਼ਕ ਦੂਰ ਹੂਆ ਯਾ ਨਹੀ ਹਮਾਰਾ ਮੁਲਾਹਜਾ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਕਹਨਾ ਸਤ੍ਯ ਸਤ੍ਯ ਹੀ ਕਹਨਾ ਐਸੇ ਸਰਦਾਰ ਕਾ ਕਹਨਾ ਸੁਨਕੇ ਮੌਲਵੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਡੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੈਨੇ ਆਪਕਾ ਨਿਮਕ ਖਾਯਾ ਹੈ ਤਿਸ ਨਿਮਕ ਕੀ ਕਸਮ ਕਰਕੇ ਕਿਬਲੇ ਵਲ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਸਤ੍ਯ ੨ ਕਹਤਾ ਹੂੰ॥ ਆਪਕੇ ਈਹਾਂ ਸਭ ਫਿਰਕਯਾਂ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਆਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੰਤ ਆਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮੈਂ ਭੀ ਸਭ ਕੀ ਸੋਭਤ ਕਰਤਾ ਰਹ੍ਯਾ ਹੂੰ॥

ਪਰੰਤੂ ਦਿਲਕੋ ਪਕੜ ਲੇਨੇ ਵਾਲੇ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਖੁਦਖੁਦਾਕੋ ਮਿਲਾਇ ਦੇਨੇ ਹਾਰ ਦਿਲਕੀ ਗੁਪਤ ਬਾਤਾਂਕੋ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰੇ ਕਰਾਮਾਤ ਕੇ ਧਨੀ ਪਹੁਚੇ ਹੂਏ ਐਸੇ ਦਿਲ ਕੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨਹਾਰੇ ਮੈਨੇ ਆਜਤਕ ਤੋ ਨਹੀ ਦੇਖੇ ਥੇ॥ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਮੇਰਾ ਮਲੇਛ ਕਾ ਸਰੀਰਹੈ ਮੇਰੇ ਜੈਸੇ ਨਾਪਾਕ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਅਪਨੀ ਨਿਗਾਹ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਪਾਕ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ॥ ਤੋ ਫਿਰ ਕਯਾ ਕਹਨੇਹੈ ਜੋ ਪਾਕ ਦਿਲੋਂ ਵਾਲੇ ਇਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਸੰਤ ਸੰਗ ਕਰਤੇਹੈ ਵਹੁ ਦੁਸਤਰ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਕੋ ਸਹਜੇਹੀ ਤਰਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਹੈਤੋ ਐਸੇ ਰਾਜਸੀ ਕਾਰਖਾਨੇ ਮੈ ਫਸੇ ਹੂਏ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਵਹੁਤੋ ਦੁਨੀਆਂ ਕੋ ਛੋਹੇ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਖੁਦਾ ਕੀ ਜਾਤਹੈ॥ ਅਸਲ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਏਹੀ ਹੈਂ॥ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਦੇਖਣੇ ਮੈ ਔ ਸੁਣਨੇ ਮੇ ਬੜਾ ਫਰਕਹੈ ਯੇ ਬੜੀ ਊਚੀ ਨਿਗਾਹ ਵਾਲੇ ਲੋਕਹੈਂ ਇਨਕੋ ਓਹੀ ਪਛਾਨੇ ਜੋ ਐਸੀ ਊਚੀ ਨਿਗਾਹ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ॥ ਜਬ ਆਪ ਭੀ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਜਵਾਬ ਸਵਾਲ ਕਰੋਗੇ ਤਬੀ ਆਪਕੋ ਭੀ ਮਾਲਮ ਹੋਗਾ। ਪਰੰਤੁ ਆਪਨੇ ਸਾਬਤੀ ਸੇ ਡੈ ਸੇ ਬੜੇ ਅਦਬ ਸੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਜਾਣਾ ਕੁਛ ਐਸੀ ਕੈਸੀ ਦਿਲੀਲ ਆਪਨੇ ਨਹੀ ਕਰਣੀ ਕਾਹੇਤੇ ਵੋ ਦਿਲਾਂਕੇ ਮਾਲਕਹੈ ਸਭਕੇ ਦਿਲਕਾ ਹਾਲ ਜਾਨ ਲੇਤੇਹੈਂ॥ ਇਸਓਰ ਮੌਲਵਕੀ ਔ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਕੀ ਆਪਸ ਮੇਂ ਯੇ ਬਾਤੇ ਭਈ ਉਸਓਰ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂਜੀ ਕਪੂਰਥਲੇ ਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਬੇਈਂਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਆਇ ਉਤ੍ਰੇ॥ ਪੀਛੇ ਤੇ ਬੜੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਸਹਤ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰਥਲਯਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਔ ਬਿਦਾਯਗੀ ਦੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਵਤਾ ਭਯਾ॥ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈਕੀ ਥੈਲੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਤਥਾ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪੈਕਾ ਏਕ ਕੁਲਾ ਘੋੜਾ ਸੁਨਹਰੀ ਕਾਠੀ ਆਦਿਕ ਅਸਬਾਬ ਸਹਤਭੇਟਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਹਜੂਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਸਮੀਪਹੀ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਸਾਹਿਬਨੇ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਰਾਜਕੇ ਸਪਤ ਅੰਗੋਂਕੀ ਕੁਸਲ ਪੂਛੀ ਤਬ ਯਥਾ ਯੋਗ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਹਦੇਹ ਆਦਿਕਨ ਮੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਖੇਮਕੁਸਲ ਹੈ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕੀਆ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿਖ ਔ ਗੁਰੂਕੇ ਕਯਾ ਲਖਣਹੈ ਔ ਸਿਖੀ ਪਦਕਾ ਕਯਾ ਅਰਥ ਹੈ॥ ਔ ਗੁਰੂ ਸਿਖਕਾ ਕਿਤਨਾਕ ਭੇਦਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੇ ਸੁਖਮਨੀ ਕੀ ੧੮ ਅਠਾਰਵੀਂ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਦੋਨੋ ਕੇ ਲਛਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਕਹੇਹੈਂ॥ ਮੂਲ॥ ਸਲੋਕ-ਸਤਪੁਰਖੁ ਜਿਨ ਜਾਨਿਆਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਿਸਕਾ ਨਾਉ॥ ਤਿਸਕੈ ਸੰਗ ਸਿਖ ਉਧਰੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ

ਗੁਨ ਗਾਉ ॥ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖਕੀ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥ ਸੇਵਕਕੋ ਗੁਰੁਸਦਾ ਦਇਆਲ ॥ ਸਿਖਕੀ ਗੁਰੁ ਦੁਰਮਤਿ ਮਲ ਹਰੈ ॥ ਗੁਰੁਬਚਨੀ ਹਰਿਨਾਮ ਉਚਰੈ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖਕੇ ਬੰਧਨ ਕਾਟੈ ॥ ਗੁਰੁਕਾ ਸਿਖ ਬਿਕਾਰ ਤੇ ਹਾਟੈ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕਉ ਨਾਮ ਧਨ ਦੇਇ ॥ ਗੁਰੁਕਾ ਸਿਖ ਵਡਭਾਗੀ ਹੇਇ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖਕਾ ਹਲਤ ਪਲਤਸਵਾਰੈ ॥ ਨਾਨਕਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕਉ ਜੀਅ ਨਾਲ ਸਮਾਰੈ॥ ੧ ॥ਇਸਕਾ ਅਰਥ ॥ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾਨੇ ਸਤਸਰੂਪ ਪੁਰਖ ਨਾਮ ਜੋ ਪੂਰਣ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਪੁਰੀ ੨ ਨਾਮ ਪੁਰੀ ਰੂਪ ਸਰਬ ਸਰੀਰੋਂ ਮੈਂ ਪੂਰਨ ਹੋਕੇ ਵਸੇਸੋ ਕਹਜੇ ਪੁਰਖ ਸੋ ਐਸਾ ਪੁਰਖ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਜਿਸਨੇ ਅਪਨੋ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਜਾਨਜੋਂ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਸਤਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਜਬ ਸਿਖ ਮੁਕਤਿ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਵਤੋਹੈ॥ ਤਬ ਸਤਗੁਰੂ ਤਿਸ ਸਿਖਕੀ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਡੂਬਤੇ ਹੂਏ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਨਾਮ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਐਸੇ ਨਿਸਕਾਮ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਖ ਊਪਰ ਸਤਗੁਰੂ ਸਦਾਹੀ ਦਯਾਲ ਰਹਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਪਰ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਹੀ ਦਯਾਲ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਹਰਿਨਾਮ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸ ਲੈਕੇ ਤਿਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਸਿਖ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਤਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਸਿਖਕੇ ਮਨਕੀ ਦੁਰਮਤਿ ਨਾਮ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਚੋਰੀ ਜਾਰੀ ਆਦਿਕ ਬਿਕਾਰੋਂ ਮੈ ਹੋਣੇ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਦੁਰਬੁਧੀ ਹੈ ਤਿਸ ਸਿਖ ਕੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਬਿਕਾਰਰੂਪੀ ਮੈਲਕੋ ਹਟਲੇਤੇ ਹੈਂ ਨਸ਼੍ਟ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂਕਾ ਸਿਖ ਬਿਕਾਰ ਕਰਣੇਸੇ ਹਟਜਾਤੇਹੈ ਇਸਕਾ ਮਨ ਨਿਰ-ਮਲ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਤਗੁਰੂ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਸਿਖਕੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਬੰਧਨ ਭੀ ਕਾਟ ਦੇਤੇਹੈ। ਅਪਨਾ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਸਤ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ॥ ਤਥਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਦਯਾਲ ਹੋਕੇ ਨਾਮਰੂਪੀ ਧਨ ਦੇਤੇਹੈਂ ਔ ਬਡੇ ਭਾਗੋਂ ਵਾਰੇ ਸਿਖ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ । ਈਹਾਂ ਨਾਮ ਪਦ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਥਵਾ ਸਤਿਨਾਮ ਆਦਿਕ ਨਾਮੋ ਕਾ ਗ੍ਰਹਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜੇ ਹਰਿਰਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਆਦਿਕ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਪਿਸ੍ਟ ਪੇਸਨ ਨ੍ਯਾਯਰੂਪ ਈਹਾਂ ਦੋਸ ਆਵੈਗਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਇਸ ਪਉੜੀ ਕੀ ਚੌਥੀਤੁਕ ਮੈ ਹਰਿਨਾਮ ਕਾ ਗ੍ਰਹਨਹੈ। ਨਾਮ ਪਦ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਕਾ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਪ੍ਰਸਿਧ ਤਤਪਦ ਕਾ ਤ੍ਵੰ ਪਦਕੇ ਲਖ੍ਯ ਅਰਥ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਅਤੁਲ ਧਨ ਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਪੂਰਬਉਕ੍ਤ ਰੀਤੀਸੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਖੇਪਸੇ ਲਛਨ ਕਹਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਹਤੇਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿਖਕਾ ਹਲਤ ਨਾਮ ਏਹ ਲੋਕ ਪਲਤ ਨਾਮ ਪਰਲੋਕ ਅਰਥਾਤ ਦੋਨੋ ਲੋਕ ਸੁਧਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥

ਏਹ ਲੋਕ ਸੁਖੀ ਪਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲੇ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ ਮੇਲੇ ॥ ਇਤਯਾਦਿ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਗੁਰੂਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਾ ਪਾਤ੍ਰ ਹੋਣੇਸੇ ਅਪਨੇ ਮੈ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਆਪ ਉਨਕੋ ਮੇਲਿਕੇ ਅਭੇਦ ਕਰ ਲੇਤੇਹੈ ਆਪਨਾ ਰੂਪ ਹੀ ਕਰ ਲੇਤੇਹੈ ਸਿੰਧੁ ਮੈ ਬੂੰਦਵਤ ਪਰਮੇਸ੍ਰਮੈ ਮਿਲਜਾਤੇਹੈ ਇਤਿ॥ ਗੁਰੂ ਲਛਨ ਵਰਨਨੰ ॥ ਅਥਸਿਖ ਲਛਨ ॥ ਗੁਰੂਕੇ ਗ੍ਰਹਇਤਿ ॥ ਜੋ ਸਿਖ ਸਤਗੁਰੂਜੀ ਸੇ ਸਤਉਪਦੇਸ ਲੇਨੇ ਅਰਥ ਗੁਰੂਕੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਰਹੇ। ਸੋ ਸੇਵਕ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਸੇਵਾ ਮਨ ਕਰ ਕੇ ਸ੍ਰਧਾ ਭਗਤੀ ਸਹਤ ਸਰੀਰਕਰ ਕੇ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ॥ ਆਪਸੇਤਿ ॥ ਸੇਵਾ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਕਰੇ ॥ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂਕੇ ਗ੍ਰਹਮੈ ਰਹਕੇ ਆਪਨਾ ਆਪ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਜਨਾਵੇ ਅਪਨਾ ਉਪਕਾਰ ਸੇਵਾ ਰੂਪ ਕੁਛਭੀ ਸੂਚਨ ਨ ਕਰਾਵੇ ਕਾਹੇਤੇ ਗੁਰੂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਆਪਹੀ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਰਖੇ ਔ ਗੁਰੂ ਉਪ- ਦਿਸ੍ਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾਦਿਕ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਧਯਾਵਤਾ ਰਹੇ ਚਿਤ ਵਿਖੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰ- ਤਾ ਰਹੇ ॥ ਮਨੇਤਿ ਅਪਨਾ ਮਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਕੇਪਾਸ ਬੇਚਦੇਵੇ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਜੋ ਬਚਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੈ ਮਨਕਰਕੇ ਉਸਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ॥ ਵਿਸਾਰ ਨਹੀ ਤਿਸੇਤਿ ਤਿਸ ਸਤੀ ਸੇਵਕ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਜੋ ਕਿਸੀ ਫਲਕੀ ਕਾਮਨਾ ਮਨਮੈ ਨ ਰਖਕੇ ਸੇਵਾ ਸਤਿਗੁਰੂਕੀ ਕਰੇ ਗਾ॥ ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਰਬਕਾ ਨਿਯੰਤਾ ਈਸ੍ਵਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਿਸ ਸੇਵਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗੋ ਆਤਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਹਸਤਾ ਮਲਵਤ ਸਾਖਯਾਤ ਹੋਵੈਗੋ ਅਰਥਾਤ ਸੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਤਿਸ ਸੇਵਕ ਕੇ ਵਸਵਰਤੀ ਹੋਵੇ ਗੋ ਅਪਨੀ॥ ਇਤਿ॥ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੰਤਰ- ਯਾਮੀ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਜਿਸ ਵਡਭਾਗੀ ਜੀਵ ਪਰ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਮੇਲਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪਹੀ ਆਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸੋਈ ਸੇਵਕ ਜੀਵ ਸਤਗੁਰ ਕੀਉਪਦੇਸ ਕੀਤੀ ਹੂਈ ਮਤਿਕੋ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤੇਹੈ॥ ੨ ॥ਤਥਚ ਆਸਾਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮੈ ਭੀ ੧ ਪਾਤਸਾਹੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ॥ ਦਸਵੇਂ ਸਲੋਕ ਮੈ॥ ਸਚ ਤਾਂ ਪਰ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਸਿਖ ਸਚੀ ਲੇਇ ਦਇਆ ਜਾਣੈ ਜੀਅਕੀ ਕਿਛ ਪੁੰਨਦਾਨ ਕਰੇਇ ॥ ਇਤਯਾਦਿ ॥ ਜੇ ਸਚੀ ਸਿਖਯਾ ਸਿਖ ਉਪਦੇਸ ਸਤਗੁਰੂ ਸੇ ਲੈਕੇ ਧਾਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸਤ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਕੋ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ॥ ਸਾ ਸਚੀ ਸਿਖ੍ਯਾ ਕਯਾ ਹੈ ਆਤਮ ਰੂਪੀ ਤੀਰਥ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਦੀਨ ਕਾਲ ਸਤ ਸਰਬ ਜੀਵੋ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰੇ ਔ ਉਨਕੋ ਦਾਨ ਮਾਨ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੇ ਇਤੀ ਸ਼ਿਖ੍ਯਾ ॥ ਸਿਖੀ ਸਿਖਯਾ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰ ॥ ਨਦਰੀ ਕਰਮ ਲੰਘਾਏ ਪਾਰ ॥ ਸਿਖੀ ਕਯਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਜੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਨੇ ਉਪਦੇਸ

ਸਿਖ੍ਯਾ ਕਾ ਦੀ ਆਹੈ ਤਿਸਕਾ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਬੀਚਾਰ ਕਰਣਾ ਅਥਵਾ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਸਨ ਉਤ੍ਰ ਕੇ ਨਿਰਨੇ ਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਰਥ ਕਾ ॥ ਰਿਦੈ ਮੈ ਬੀਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ॥ ਤਬ ਸਿਖ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਤਿ ਸਿਖੀ ਰੂਪ ਨਿਰੂਪਨ ॥ ਔ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੁਮਕੋ ਤੋ ਯੇ ਸਿਖ੍ਯਾ ਹੈ ਧਰਮ ਨ੍ਯਾਯਸੇ ਵਰਤਨ ਪੁਤ੍ਰ ਵਤ ਪ੍ਰਜਾ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨੀ ਦੁਸ਼ਟੋ ਕੋ ਦੰਡ ਦੇਨਾ ਸਜਨੋ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਨੀ ॥ ਰਾਜੇ ਚੁਲੀ ਨਿਆਇ ਕੀ ਪੜਿਐ ਸਚ ਨਿਆਇ ॥ ਰਾਜਾ ਕਾ ਸਰੀਰ ਮੁਖ ਤਬੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸਚਾ ਸਚਾ ਨ੍ਯਾਯ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਅਨ੍ਯਾਯ ਜਬ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬੀ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ॥ ਔ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਕੇ ਸਭ ਪੁਨ੍ਯ ਧਰਮ ਕੀਏ ਹੂਏ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮਨੇਭੀ ਧਰਮ ਅਦਾਲਤ ਕਰਨੀ ਔ ਲੋਭਕੇਵਸ ਹੋਕੇ ਅਨ੍ਯਾਯ ਕਾ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਅਪਨੇ ਖਜਾਨੇ ਮੈ ਨਹੀ ਪਾਵਨਾਂ ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹੁ ਦੇਇ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣਹਿ ਸੇਇ ॥ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਚਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸੇ ਸਤ ਧਰਮ ਅਦਾਲਤ ਕਾ ਪੈਸਾ ਤੁਮਨੇ ਅਪਨੇ ਖਜਾਨੇ ਮੈ ਡਾਰਨਾ ॥ ਔ ਪੁਨ ਧਰਮ ਕੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਸੇ ਸ੍ਰਾਧ ਆਦਿਕ ਭੀ ਕਰਨੇ ਐਸਾ ਉਤਮ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾਨੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕ੍ਯਾ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀਨੇ ਸ੍ਰਾਧਕੇ ਬਚਨ ਮੈ ਸ਼ੰਕਾ ਉਠਾਇਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯੇਹ ਜੋ ਹਮਲੋਕ ਈਹਾਂ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਤੇ ਹਾਂ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੋ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂ ਸਿਖ੍ਹੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਨੇ ਹਾਂ ਸੋ ਇਨਕਾ ਭਖਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਕਾ ਅੰਨ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪਹੁਚਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਹੀ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਪਹੁਚਤੇ ॥ ਕਿੰਤੂ ਯੇਹ ਏਕ ਲੋਕੋ ਕੋ ਲੂਟ ੨ ਕੇ ਖਾਨੇ ਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਨਾਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੋ ਤੀਨੋ ਵਰਣ ਹਮਾਰਾ ਪੂਜਨ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਹਮ ਕੋ ਮਾਨੈਂਗੇ ॥ ਜੇ ਇਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਲੋਕੋ ਕੋ ਅੰਨ ਪਿਤ੍ਰੋ ਕੇ ਅਰਥ ਛਕਾਯਾ ਹੂਆ ਪਿਤ੍ਰੋਂਕੋ ਪਹੁਚ ਜਾਤੇਹੈ॥ ਤਬ ਹਮ ਆਪਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਏਕਾਂਤ ਏਕ ਕੋਠੇ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਉਨਕੇ ਨਮਿਤ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿ ਕੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਤੇ ਹਾਂ ਜੇ ਵਹੁ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਗਏ ਤਬ ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕ ਮੈ ਪਿਤ੍ਰ ਭੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੋਵੈਂਗੇ ਅਰ ਜੇ ਏਹ ਭੂਖੇ ਹੀ ਰਹੇ ਇਨਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਅਧਾਰ ਨ ਹੂਆ ਤਬ ਪਿਤ੍ਰ ਭੀ ਇਨਕੇ ਖੁਆਨੇ ਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ॥ ਐਸੀ ਸਤ ਕਰਮ ਮੈ ਅਸ੍ਰਧਾ ਕੇ ਵਧਾਨੇ ਵਾਲੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੀ ਸ਼ੰਕਾ ਸੁਣਕੇ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਸਾਹਿਬ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਐਸੀ ਸੰਕਾ ਮਤ ਕਰ ਕਾਹੇਤੇ ਈਹਾਂ ਜਬ ਸਾਲਕੇ ਪੀਛੇ ਖ੍ਯਾ ਸ੍ਰਾਧ ਕਾ ਦਿਨ ਆਵਤੇ ਹੈ ਤਬ ਚਾਰੋ ਵਰਣੋ ਕੇ

ਪਿਤ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੇ ਸਰੀਰੋ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸੂਖਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਔ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖੋ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਸਿਖੋਂ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂ ਕੇ ਸਰੀਰੋ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਵੇਸਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਜੋ ਉਨਕੇ ਨਿਮਿਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੋ ਸਿਖੋ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਕੋ ਸ੍ਰਾਧਕਾ ਅੰਨ ਛਕਾਵਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਨਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਪਹੁਚਤੇ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਆਸਾ ਕੀਵਾਰ ਕੇ ਸਤਾਰਵੇਂ ਸਲੋਕ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਵਚਨਹੈ॥ ਸਲੋਕ ਮ:੧ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕ੍ਯ ਜੇ ਮੁਹਾਕਾ ਘਰ ਮੁਹੈ ਘਰਮੁਹਿ ਪਿਤਰੀ ਦੇਇ॥ ਅਗੈ ਵਸਤੁ ਪਛਾਣੀਐ ਪਿਤਰੀਚੋਰ ਕਰੇਇ॥ ਵਢੀਅਹਿ ਹਥ ਦਲਾਲ ਕੇ ਮੁਸਫੀ ਏਹੁ ਕਰੇਇ॥ ਨਾਨਕ ਅਗੈ ਸੋ ਮਿਲੈ ਜਿ ਖਟੇ ਘਾਲੇ ਦੇਇ॥ ਇਸਕਾ ਬੀਚਾਰ॥ ਮੁਹਾਕਾ ਨਾਮ ਮੋਹਲੇਨੇ ਵਾਲੇ ਚੋਰ ਠਗ ਬੰਚਕ ਕਾਹੈ ਮੁਹਿ ਨਾਮ ਛਲਸੇ ਚੋਰੀਸੇ ਜੋਰੀਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਲੈ ਲੈਨੇਸੇ ਪੁਨਾ ਉਸੀਦ੍ਰਬ੍ਯਸੇ ਸ੍ਰਾਧਕਰਕੇ ਪਿਤ੍ਰਾਂਕੇ ਅਰਥ ਬ੍ਰਾਹਮਣਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਦੇਤੇਹੈਂ ਤਬ ਜਿਸ ਦ੍ਰਬ੍ਯਸੇ ਸ੍ਰਾਧ ਜਿਨਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਵਾਸਤੇ ਦਾਨ ਦੀਆ ਗਿਆ ਹੈ॥ ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕ ਮੈ ਚੋਰੀ ਕੇ ਮਾਲ ਕੋ ਪਛਾਨਕੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯਵਾਲੇ ਕੇ ਪਿਤਰ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਾਨੇ ਵਾਲੇ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਚੋਰ੨ ਕਰਕੇ ਪਕੜ ਕੇ ਸ੍ਰਾਧ ਦੇਵ ਯਮਰਾਜ ਕੇ ਪਾਸ ਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਤਬਸ੍ਰਾਧ ਦੇਵ ਉਨਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੈ ਯੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯਤੋ ਇਨਕੋਹੈ ਯੇ ਤੁਮਨੇ ਕਹਾਂਸੇ ਲੀਯੇਹੈਤਬ ਵਹੁ ਪਿਤ੍ਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਹਮਨੇ ਪ੍ਰੋਹਤਸੇ ਅਮੁਕ ਸਿਖ ਸੇ ਲੀਆ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਉਨਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਵਹੁ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਅਥਵਾ ਸਿਖਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਭੀ ਪਕੜੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਤਬ ਦੋਨੋ ਸਜਾ ਵਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕੈਦ ਜੇਲਖਾਨਾ ਚੋਰੋਂ ਕੋ ਸਜਾ ਦਈ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਉਨਕੇ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਭੀ ਨਰਕ ਮੈ ਡਾਰੇ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਵਢੀਅਹਿ ਇਤਿ॥ ਜੌਨਸੇ ਪ੍ਰੋਹਤ ਔ ਸਿਖੋ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਹੈਂ ਉਨਕੇ ਹਾਥ ਕਾਟੇ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਇਨੋ ਨੇ ਚੋਰੀ ਕੇ ਮਾਲ ਕੀ ਇਨ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਦਲਾਲੀ ਲਈਹੈ॥ ਔ ਉਨ ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਭੀ ਨਰਕ ਕੋ ਭੇਜੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਨਾਨਕ ਇਤਿ॥ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜੋ ਆਪਨੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਥ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀਸੇ ਚੌਥਾ ਅਥ-ਵਾ ੧੦ ਵਾ ਹਿਸਾ ਦੇਕੇ ਬਾਕੀ ਕੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯਸੇ ਅਪਨਾ ਭੀ ਕੁਟੰਬ ਸਹਤ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸਰਾਧ ਭੀ ਉਸੀ ਦ੍ਰਬ੍ਯਸੇ ਪਿਤਰਹੁ ਮੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਖਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਅੰਨਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਉਸਕੇ ਪਿਤਰੋਂਕੋ ਮਿਲਤਾ ਹੈ॥ ਉਸ ਅੰਨ ਵਸਤ ਆਦਿਕ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਉਸ ਧਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਪਿਤਰ ਸਾਲ ਭਰ ਸੰਤ੍ਰਿਪਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਸ੍ਵਰਗ ਮੈ ਸੁਖ ਭੋਗਤੇ ਹੈ॥ ਔ ਅਪਨੀ ਸੰਤਾਨ ਕੋ ਆਸੀਰਵਾਦ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਸਰਾਧ ਕਰਤਾ ਅੰਨ ਧਨ ਸੰਤਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਆਪ ਭੀ ਸੁਖੀ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਸੋ ਸਰਾਧ

ਕੀਏ ਹੂਏ ਕਾ ਪਿੰਡ ਅੰਨ ਜਲ ਭੀ ਚਾਰ ਪੁਰਖੋ ਪਰਯੰਤ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਪੰਚਮ ਆਦਿਕ ਕੋ ਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਮੈ ਭੀ ਜਿਸਕਾ ਪਿਤਰੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਉਸਕਾ ਦੀਆ ਹੂਆ ਸਨੇਹ ਕਰਕੇ ਪਿਤਰ ਭੀ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਔ ਜਿਨਕਾ ਪਿਤਰੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀ ਹੈ ਜੀਵਤ ਕਾਲ ਮੈ ਭੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿਧੋਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਕੇ ਦੁਖਾ-ਵਤੇ ਰਹੇਤੇ ਹੈਂ॥ ਕੇਵਲ ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਦਿਖਾਵਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਿਰਾਦਰ ਸਹਤ ਅਸ੍ਰਧਾ ਯੁਕ੍ਤ ਪਿਤਰੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਸਿਖੋ ਅਭਯਾਗਤੋਕੋ ਸਰਾਧ ਕਾ ਅੰਨ ਮੰਤਰ ਤੇ ਹੀਨ ਔ ਦਖਣਾ ਤੇ ਬਿਨਾ ਛਕਾਵਤੇ ਹੈਂ॥ ਉਨ ਕਾ ਅਸ੍ਰਧਾ ਸੇ ਦੀਆ ਹੂਆ ਸਰਾਧ ਕਾ ਅੰਨ ਉਨਕੇ ਪਿਤਰ ਸਰਾਧ ਦੇਵੇ ਆਦਿਕ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਰਾਖਸ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਕਉਏ ਕੂਕਰ ਖਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਕਬੀਰ ਜੀਕਾ ਭੀ ਵਾਕਯ ਹੈ॥ ਜੀਵਤ ਪਿਤਰ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਊ ਮੂਏ ਸਰਾਧਕਰਾਹੀ॥ ਪਿਤਰ ਭੀ ਬਪੁਰੇ ਕਹੁ ਕਿਉ ਪਾਵੈ ਕਊਏ ਕੂਕਰ ਖਾਹੀ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਮਾਝ ਕੀ ਵਾਰ ਮੈਂ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀਮੁਖ ਵਾਕਯ॥ ਨਾ ਉਨਾਂ ਪਿੰਡ ਨ ਪਤਲ ਕ੍ਰਿਯਾ ਦੀਵਾ ਮੋਏ ਕਿਥਾਹੂ ਪਾਂਹੀ॥ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥ ਦੇਨ ਨ ਢੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅੰਨਨ ਖਾਂਹੀ ਵਹੁ ਮੂਰਖ ਸਰਾਧਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਜਰੀਮਾਨੈ ਕੀ ਤਰਹ ਦੰਡ ਹੀ ਭਰਤੇ ਹੈ ਪਰ ਦਾਦੇ ਪਰਯੰਤ॥ ਰਾਮਕਲੀ ਕੇ ਸਦ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਸਰਾਧ ਕੀ ਵਿਧੀ ਮੈ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕਯ॥ ਕੇਸੋ ਗੋਪਾਲ ਪੰਡਿਤ ਸਦਿਅਹੁ ਬਾਣੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਪੁਰਾਣ ਜੀਉ॥ ਪਿੰਡ ਪਤਲ ਕ੍ਰਿਯਾ ਦੀਵਾ ਫੁਲ ਹਰਿ ਸਰਿ ਪਾਵਏ ਇਤਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮੈ ਸਰਾਧ ਕੇ ਵਿਧਾਯਕ ਅਨੇਕ ਹੀ ਵਚਨ ਹੈਂ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਵਧਨ ਕੇ ਭੈਸੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ॥ ਕੈਸੇ ਪਹੁਚਤੇ ਹੈ॥ ਇਸ ਕਾ ਉਤਰ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਹੇ ਮੰਤਿਰਨ ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਸੂਤ ਕੀਡੋਰਸੇ ਬਾਂਧਕੇ ਅਕਾਸ ਮੈ ਗੁਡੀ ਉਡਾਤੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਗੁਡੀ ਵਾਯੂ ਕੇ ਬੇਗਸੇ ਅਕਾਸ ਮੈ ਇਤ ਉਤ ਡੋਲਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕਾਗਦ ਕਾ ਪਰਛਾਨਾ ਅਥਵਾ ਪਲੂਸ ਕਾਗਦਕਾ ਬਨਾਇਕੇ ਤਿਸ ਮੈ ਦੀਪਕਰਖ ਕੇ ਡਰ ਮੈ ਡਾਰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਵਹੁ ਗੁਡੀ ਕੋ ਜਾਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਈਹਾਂ ਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਬੀ ਮੋਹਰੂਪੀ ਡੋਰੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਪਿਤਰੋਂ ਕੋ ਸਰਾਧ ਆਦਿਕੋਂਕਾ ਅੰਨ ਜਾਇ ਪਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜਿਨ ਪਿਤ-ਰੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਸਰਾਧ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ ਜੇ ਵਹੁ ਪਿਤਰ ਲੋਕ ਮੈ ਹੂਏ ਤਬਤੋ ਉਨਕੋ ਮਿਲ ਗਯਾ॥ ਔਰ ਜੇ ਅਪਨੇ ਪਾਪ ਕਰਮੋ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਨੀ ਮੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਿੰਘ ਸਰਪ ਆਦਿਕ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਈਹਾਂ ਸਰਾਧ ਕਾ ਅੰਨ ਖੀਰ ਆਦਿਕ ਉਸਕੇ ਨਿਮਤ

ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈਐ ਉਸਕਾ ਅਹਾਰਮਾਂਸ ਘਾਸ ਆਦਿਕ ਹੈ ਤਬ ਉਨ ਕੋ ਕੈਸੇ ਪਹੁੰਚਤਾ ਹੈ ਯੇਹ ਹਮਾਰਾ ਸੰਸਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮਿਟਾਵਹੁ ਜੀ ॥ ਉਤਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ॥ ਜੈਸੇ ਈਹਾਂ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਕਾ ਸਨਬੰਧੀ ਪਰਦੇਸ ਮੈ ਗਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜੇਲਖਾਨੇ ਮੈ ਕੈਦ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੇ ਪਾਸ ਵਸਤੁ ਪਹੁਚਾਨੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪਰਦੇਸ ਮੈ ਲੈ ਜਾਨੇ ਵਾਰੇ ਪੁਰਖ ਕੋ ਅਥਵਾ ਜੇਲਖਾਨੇ ਮੈ ਕੈਦ ਸਨਬੰਧੀ ਕੇ ਮਿਹਨਤ ਔ ਸਿਪਾਹੀ ਕੋ ਭੀ ਕੁਛ ਦੇਕੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਕੋ ਸਿਪਾਹੀ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਦਾਰਸ੍ਟਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੁ ਅਰਥ ਸੂਰਯ ਵੈਵਸ੍ਵਤ ਵੈਸ੍ਵੇ ਦੇਵਾ ਉਖਮਪਾ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਅਰਥ ਔ ਗਊ ਕੂਕਰ ਕਊਆ ਭੂਤ ਪਰਯੰਤ ਸਭਕੋ ਅੰਨਕਾ ਭਾਗ ਦੇਕੇ ਅਗਨਿ ਮੈ ਆਹੂਤੀ ਡਾਰਕੇ ਪੀਛੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਕੋ ਅੰਨ ਛਕਾਵਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਦਖਨਾ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਦੇਵਤਾ ਜਹਾਂ ਦਾਤਾ ਕੇ ਪਿਤਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂ ਜੈਸਾ ਜਿਸਕਾ ਅਹਾਰ ਹੋਵੈ ਹੈ ਤੈਸਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੋ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸੂਰਜ ਭਗ-ਵਾਨ ਭੀ ਅਪਨੀ ਕਿਰਣੋ ਸੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਭੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪਿਤਰੋ ਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਜੌਨਸੇ ਪਿਤਰੋਂ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਹੈਂ ਜਿਸ ੨ ਜੋਨੀ ਮੈ ਅਥਵਾ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਮੈ ਜਿਸਕੇ ਪਿਤਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ੨ ਵਹੁ ਦੇਵਤਾ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਭੀ ਸਿਖੋ ਨੇ ਪੂਛਾ ਥਾ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਨ ਸਿਖੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਏਹੀ ਉਤਰ ਦੀਆ ਥਾ ਯੇਹ ਸਰਾਧ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਿਸਨੇ ਦੇਖਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੇ ਤੀਸਰੀ ਰਾਸਿਕੇ ੬੧ ਸਠ ਅਧਯਾਯ ਮੈ ਦੇਖ ਲੇਵੇ ॥ ਇਤਿ ਸਰਾਧ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਅਬ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕਾ ਭੇਦ ਕਿਤਨਾਕ ਹੈ ਇਸ ਕਾ ਭੀ ਉਤਰ ਸੁਣ ॥ ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਮੈ ਸਿਰੀ ਰਵ ਦਾਸਜੀਕਾਬਚਨਹੈ ॥ ਮੋਹੀ ਤੋਹੀ ਤੋਹੀ ਮੋਹੀ ਅੰਤਰ ਕੈਸਾ॥ ਕਨਕ ਕਟਕ ਜਲਤਰੰਗ ਜੈਸਾ ॥ ਸਿਰੀ ਦਸਮੇਸ ਮੁਖਵਾਕਯ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਦੁਈ ਏਕ ਹੈ ਬਿਬ ਬਿਚਾਰ ਕੁਛ ਨਾਹਿ ॥ ਜਲਤੇ ਉਪਜ ਤਰੰਗ ਜਿਉਂ ਜਲ ਹੀ ਬਿਖੈ ਸਮਾਹਿ ਇਤਯਾਦਿ ॥ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਭੇਦ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰੰਚਕ ਭੀ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕਾ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਉਤਮ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਸੁਣ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਔ ਤਿਸ ਕੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ॥ ਹਜੂਰ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਰਿਦੈ ਵਿਖੇ ਧਾਰਕੇ ਨਿਰਸੰਸੈ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮਾਰੇ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਯਾਦ ਰਖਕੇ ਸਤਯ ਧਰਮ ਮੈ ਵਰਤੋ ਗੇ ਤਬ ਸੁਖ ਪਾਵੋ ਗੇ ਆਗੇ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਰਹੀ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾ ਨੇ ਬਿਦਾ ਹੋਣੇ ਅਰਥ ਖੁਸ਼ੀ ਮਾਂਗੀ

॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰ ਦੁਸ਼ਾਲੇ ਤੋਸੇਖਾਨੇਸੇ ਮੰਗਵਾਇ ਕੇ ਪੁਤਰਹੁ ਸਹਤ ਸਰਦਾਰਾਂ ਕੋ ਸਿਰੋਪਾਉ ਦੇਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਏਕ ਨੀਲਾ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਪੜਾਥਾ ਤਬ ਮੌਲਵੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ ਕੇ ਯੇ ਦੁਸਾਲੇ ਕਾ ਸਿਰੋ ਪਾਉ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਦੇਤੇ ਤਬ ਅਛਾ ਥਾ॥ ਉਸ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਜਾਨ ਕੇ ਉਸ ਦੁਸਾਲੇ ਕੋ ਕਬੀ ਬਾਂਏਂ ਪਟ ਪਰ ਰਖੇ ਕਬੀ ਦਾਹਨੇ ਪਰ ਰਖੇ ॥ ਜਿਉਂ ੨ ਉਸ ਦੁਸ਼ਾਲੇ ਕੋ ਸਾਹਿਬ ਰਖੈ ਇਤ ਉਤ ਤਿਉਂ ੨ ਮੌਲਵੀ ਕਾ ਮਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਲਚਾਵੇ ਕੇ ਮਤ ਸਾਹਿਬ ਏਹ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਕਿਸੇ ਔਰ ਕੋ ਨ ਦੇਦੇਵੇ ਕੋਈ ਅਧੀ ਘੜੀ ਪਰਯੰਤ ਇਤ ਉਤ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੈਰੇ ਮੌਲਵੀ ਤੂੰ ਭੀ ਸਿਰੋਪਾਉ ਲੇ ਐਸਾ ਨ ਕਹੁ ਕੇ ਮੁਝ ਕੋ ਸਿਰੋ ਪਾਉ ਨ ਦੀਆ॥ ਐਸੇ ਕਹ ਕੇ ਵਹੁ ਨੀਲਾ ਦੁਸਾਲਾ ਮੌਲਵੀ ਕੋ ਦੇ ਦੀਆ ਕਹਤਾ ਕੇਯੇ ਦੁਸਾਲਾ ਤੇਰੀਹੀ ਲਾਯਕ ਹੈ॥ ਤਬ ਮੌਲਵੀ ਬਡਾ ਪਰਸੰਨ ਹੋਕ ਅਤਿ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਯੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਠੀਕ ੨ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੈ ਤਬ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਖੁਸੀ ਲੇਕੇ ਸਰਦਾਰ ਮੰਡਲੀ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਘਰਮੇ ਜਬ ਆਯਾ ਤਬ ਰਾਣੀ ਹੀਰਾਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਪਤੀ ਸੇ ਸਭ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮਿਲਾਪ ਕਾ ਹਾਲ ਪੂਛਤਾ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਜਿਉਂਕਾ ਤਿਉਂ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਉਸਤਤਿ ਸਹਤ ਸੁਣਾਇ ਦੀਆ॥ ਸੁਣਕੇ ਮਾਈਕੇ ਰੋਮ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਅੰਗੋ ਮੇ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਆਇਜਾਤੀ ਭਈ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲਸੇ ਮਾਈ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਪੂਰਣ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਆਪ ਰਾਣੀ ਭੀ ਹਜੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਆਵਤੀ ਭਈ॥ ਅਛੇ ਸੁੰਦਰ ੨ ਬਸਤਰ ਮੋਹਰਾਂ ਰਾਜਾ ਸੇ ਦੁਗਣੀ ਤ੍ਰਿਗੁਣੀ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤੀ ਭਈ॥ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਲੇਤੀ ਭਈ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਪਤੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਝੂਠ ਨਹੀ ਬੋਲਨਾ ਸਤ ਬੋਲਨਾ॥ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈਂ ਉਠਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੁ ਮੰਤ੍ਰ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਜਾਪ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣਾ॥ ਪਾਪੋਂ ਸੇ ਬਚ ਰਹਨਾ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੇਮਸੇਕਰਣੀ ਉਤਮ ਸੰਤ ਜਨੋਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤੇ ਰਹਣਾ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾ ਰਾਣੀਕੋ ਦੇਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਆਪਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤਹਾਂਸੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਬਿ ਪਾਸਾ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਸਨੇ ੨ ਆਇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਤਹਾਂ ਬਿਪਾਸਾਕੇ ਤੀਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਾਈ ਹੀਰਾ ਬਡੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਾਦ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾ ਬਨਾਕੇ ਢੂੰਗੜਾਂ ਭਰ ੨ ਕੇ ਭੇਜਤੀ ਰਹੀ॥ ਜਬ ਬਿਪਾਸਾ ਕੇ ਉਤ੍ਰ ਪਛਮ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਆਗਏ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਜਨੇ ਸੇ ਹਟੀ॥ ਯੇਕਥਾ ੧੯੦੧ ਉਨੀ ਸੈ ਏਕ

ਲਗਤੇਕੀ ਸੰਮਤ ਕੀ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਮਤ ੧੯੯੮ ਤੇ ਲੈਕੇ ੧੯੦੦ ਪਰਯੰਤ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਲਾ ਮਹਲਾ ਮਲਸੀਂਹਾਂ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕਪੂਰ ਥਲੇ ਕੇ ਰਸਤੇ ਆਵਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤੇ ਮਾਈ ਹੀਰਾਂ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ॥

ਦੋ:--ਯਾਂਬਿਧਿ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ ਦੈ ਸਿਖਨ ਪ੍ਰਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ॥
ਕਰੇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤ ਲਹੀ ਭੇਵ ॥ ੧ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਾਤਮ ਨੇ ਨਮਃ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਉਤ੍ਰਰਧ ਸਕੰਧ ੨੪ ਅਧਯਾਯ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਦੋ:--ਦੇਸ ਮਦ੍ਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਪੰਚ ਤੀਰਥ ਕੋ ਸਾਜ ॥
ਸਭ ਜੀਵਨ ਕੇ ਹਿਤ ਅਰਥ ਮੁਕਿਤ ਦੇਨ ਮਹਾਰਾਜ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ਬਿਪਾਸਾ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪਾਰ ਉਤ੍ਰ ਕੇ ਵਜ਼ੀਰ ਭੁਲਰ ਕੇ ਪਾਟਸੇ ਮਦ੍ਰ ਦੇਸ ਮੈ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੋਟੀਆਂ ਨਾਮ ਨਗਰ ਮੈ ਆਏ ਉਤ੍ਰੇ ਹੈਂ ੧੯੦੧ ਉਨੀ ਸੈ ਏਕਮੈ ਤਬ ਤਹਾਂਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋ ਨੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਹੈ ਹੇਗੁਰੂ ਜੀ ਅਸੀ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਲੋਕ ਗ੍ਰਹ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਮੇ ਫਸੇ ਪਰੇ ਹਾਂ ਤੇ ਹੇ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ ਰੋਜ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਮਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਸਾਮਰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋ ਕੋਈ ਤੀਰਥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਭੀ ਥਾਪ ਦੇਵੋ ਹਮ ਰੋਜ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਤਿਸਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰੇਂ ਐਸੀ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਬਿਨੰਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਦਯਾਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਤਕਾਲ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤਰਣ ਤਾਰਨ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਜਲ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ॥ ਆਪ ਉਸ ਜਲ ਸਾਥ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੋਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਜਹਾਂ ਪਰ ਹਮਨੇ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਹੈ ਤਹਾਂ ਯੇਹ ਹਮਾਰਾ ਪੰਚ ਤੀਰਥ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇਗਾ ਉਸਕੋ ਪਾਂਚੋ ਤੀਰਥ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਾ ਫਲ ਹੋਵੇ ਗਾ ॥ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਈਹਾਂ ਜਪ ਪਾਠ ਦਾਨ ਬ੍ਰਤ ਹੋਮ ਯਗ ਕਰੇਗਾ ਸੋ ਉਸਕਾ ਸਹਸ੍ਰ ਗੁਣਾ ਫਲੇ ਗਾ ॥ ਐਸੇ ੨ ਔਰਭੀ ਅਨੇਕ ਵਰਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਸੁਣਕੇ

ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਕੋ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਸਿਖ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸੋ ਪੰਚ ਤੀਰਥ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਢੋਟੀਆਂ ਨਗਰ ਮੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥

ਤਬਥੋੜੇਦਿਨਪੀਛਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਮਦ੍ਰਦੇਸਮੈਬਿਚਰਤੇ ਹੋਏ ਨਾਗੋ ਕੇ ਨਗਰ ਮੈ ਆਇ ਉਤਰੇ॥ ਤਬਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀਕਾਮਹੰਤ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘਤਿਸਕੋ ਹਥਨੀਦੇਕੇ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬਭੇਜਜਾ ਐਸਾ ਬਚਨਕੀਆਕੇਜਾਹੁਇਸ ਹਥਨੀਪਰ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਚਢਾਇ ਲਜਾਵਹੁ ਔਰ ਭੀ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਸਿਖ ਸਾਥ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਜਬ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇਬਾਹਰ ਤਪਜਾਣੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਤਲਾਵ ਪਰ ਪਹੁਚੇ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬਡੇ ਅਦਬ ਸਾਥ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਆਪਕੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਲੀਏ ਏਹੁ ਹਥਨੀ ਭੇਜੀ ਹੈਆਪ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਚਲਜੇ ਆਪਕੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਯਾਦ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਿਖੋ ਸਹਤ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਹਥਨੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਸਵਾਰੀ ਵਾਲੇ ਹਾਥੀ ਘੋੜਿਉ ਪਰ ਨਹੀ ਚਢੀਤਾ ਕਿੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਵਾਹਨ ਨਮਸਕਾਰ ਔ ਪੂਜਾ ਕੇਹੀ ਯੋਗੁ ਹੈ॥ ਤੁਮ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਬ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਹੈਂ॥ ਜਾਹੁ ਲੈ ਜਾਹੁ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਹਾਥੀ ਘੋੜੇ ਹਮਾਰੀ ਇਨ ਕੋ ਪਰਣਾਮ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ ਦੇਨਾ॥ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੂਏ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਨ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਨਿਰਾਸ ਹੋਇ ਕੇ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਫਿਰ ਗਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਜਾਇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਵਹੁ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਔਰ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਭੇਜਜਾ ਤਬ ਭੀ ਨ ਆਏ॥ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਲਲੂਏ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੀ ਅਸਵਾਰੀ ਕੀ ਘੋੜੀ ਦੇਕੇ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਇਸ ਘੋੜੀ ਪਰ ਉਨਕੋ ਚੜਾਇ ਲਜਾਵੋ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਅਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਚਲੀਏ ਆਪ ਕੋ ਹਜ਼ੂਰ ਯਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈ ਆਵਸਜ ਚਲਨਾ ਹੀ ਆਪ ਕੋ ਬਨਤੋਹੈ॥ ਐਸੀ ੨ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਵੋ ਨਿਹੰਗਜ਼ਜਾ ਤੂੰ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਬ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਹਮ ਜੀਵਚਰਮ ਚਖੂ ਹਾਂ ਔ ਆਪ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਦਿਬਜ ਚਖੂਹੋ ਭੂਤ ਭਵਿਖਜਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤੀਨੋ ਕਾਲੋ ਕੇ ਗਜਾਤਾ ਹੋ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਤਾਇਦੇਵਹੁ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਹੈ ਔ ਕਿਸ ਅਰਥ ਚਲੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾਲਮਪੰਥ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਕਾਲਖ ਮਲਕੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈਲੀਨਹੋਤੇ ਹੁਏ ਜਾਲਮਪੰਥਕੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁਟਕੇ ਖਾਰੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਪਾਇ ਜਾਵੇ ਕੇ ਇਸ

ਲੀਏ ਹਮ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਜਾਹੁਲੈ ਜਾਹੁ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਸਵਾਰੀ ਕੇ ਵਾਹਨੋ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਸੁਨਕੇ ਉਤ੍ਰ ਲੈਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਪ੍ਰਭੋ ਸੰਤਤੋ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਦ ਅੰਨਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਕੇ ਤਯਾਰ ਰਖੋ ਜਬ ਹਮ ਕਹੈਂ ਤਬ ਲਜਾਵਨਾ ਕਿਉਂਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਧਰਮ ਹੈ ਜਹਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਭੋਗ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਲਗਕੇ ਵਰਤੇ ਤਹਾਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੇਨੇ ਅਰਥ ਜਰੂਰ ਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਦੀਵਾਨ ਲਗੇ ਹੂਏ ਦੇ ਬੀਚ ਹੀ ਆਪਨੇ ਮੁਖ ਪਰ ਬਸਤ੍ਰ ਓਢ ਕਰ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਧ੍ਰ ਸਾਯੰ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਘੁ ਸੰਕਾ ਕਰਨੇ ਉਠੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਹੀ ਇਨਕਾ ਮਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰੇਰ ਲੀਆ ॥ ਜੈਸੇ ਅਗਾਧ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਕੁੜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਤਸ ਕੋ ਖੈਂਚ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਦੂਰ ਆਕਾਸ਼ ਮੈ ਉਡਤੀ ਹੁਈ ਗੁਡੀ ਕੋ ਬਧੀ ਹੂਈ ਡੋਰ ਸੇ ਖੈਂਚ ਲੈਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਇਨਕਾ ਮਨ ਖੈਦਜਾ ਗਯਾ ਜੇੜਾ ਭੀ ਨਹੀ ਉਡੀਕਣਾ ਕੇ ਚਲੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਵਸ਼ ਜਰੂਰ ਹੀ ਬੁਲਾਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਤਪਜਾਣੇ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਸੰਤ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯੇ ਦੋਨੋ ਚਰਨ ਦਾਸੀ ਲੈਕੇ ਭਾਗਕੇ ਮਿਲਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਮੈ ਚਰਨ ਦਾਸੀ ਪਹਰਾਈ ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ । ਦੀਵਾਨ ਲਗਜਾ ਹੀ ਰਹਜਾ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਰਾਤ ਬੀਤੀ ਤਬ ਸਭਾ ਮੇ ਜਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਧਰਨੀ ਪਰ ਲੰਬੇ ਪੜ ਕੇ ਡੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਰੀਹੈ ਤਬ ਮੂੰਦੇਹੀ ਨੇਤ੍ਰ ਸਿਖਕੇ ਸਿਰਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ ਕਮਲ ਧਾਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਹ ਕਉਨ ਹੈ ਤਬ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸਿਖੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਯੇਹ ਸ੍ਰੀ ਯਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਕਿਉਂ ਵੋ ਤੁਮ ਤੋ ਕਹਤੇ ਥੇ ਕੇ ਵਹੁ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਅਬ ਕੈਸੇ ਆਇ ਗਏਹੈਂ ॥ ਜੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮਨ ਪਰ ਹਮਾਰਾ ਬਲ ਨ ਪਰੇ ਤਬ ਹਮਕੋ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਕੌਨ ਮਾਨੇ ॥ ਤਬ ਬੇਨਤੀ ਪੂਰਬਕ ਬਡੀ ਉਸਤਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਆਗਜਾ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਤੇ ਭਏ ॥ ਕੋਈ ਏਕ ਪਹਰ ਭਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਗਈ ਬਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੰਗਵਾਇ ਕੇ ਸਣੇ ਚੌਕੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਵਾਇ ਦੀਆ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਪੂਰਬ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਦਸਮੇਸ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਪੰਚ ਪੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਫਲ ਸੇਲੀ ਟੋਪੀ

ਗੁਰਿਆਈ ਕੇ ਚਿਨ੍ਹੋਂ ਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਯੋਗਯ ਸਿਖ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਆਏ ਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰਬ ਬ੍ਰਿਧੋ ਸੇ ਵਿਲਖਨ ਰੀਤਿ ਕਿਉਂ ਚਲਾਈ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ-ਵਨੇ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਨਹੀ ਚਲਾਈ ਥੀ॥ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸੇਲ੍ਹੀ ਟੋਪੀ ਆਦਿਕ ਗੁਰ-ਤਾਈ ਕੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਥੀ॥ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ ਜੀਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਨੇ ਕੀ ਰੀਤੀ ਚਲਾਈ ਹੈ॥ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਵੋ ਰੀਤੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਟਾਇ ਦਈ ਹੈ॥ ਤੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਰੀਤੀ ਚਲਾਇ ਦੇਈ ਹੈ॥ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿਖ ਕੇ ਆਗੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਥਾਪਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਬਨਵਾਇ ਕੇ ਰਖਇਦੀਆ ਹੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪੂਰਬ ਬ੍ਰਿਧੋਂ ਕੀ ਰੀਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰ ਸਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਯੇਹ ਲੰਗਰ ਔਰ ਡੇਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਹੈ ਯੇਹ ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਕੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਬੈਠੇ ਜਿਤਨਾ ਪਰਾਰਬਧ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰੀਰ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਆਏ ਸੰਤਾ ਅਭਯਾਗਤ ਅਤਿਥਯੋ ਕੀ ਯਥਾ ਯੋਗਯ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰਨੀ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਪ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗ ਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਵੋ ਔ ਹਮ ਮਹਿਤਯਾਂ ਕਰੇਂ ਇਤਨੀ ਖਿਮਾ ਕੌਨ ਕਰੈ॥ ਹਮਸੇ ਤੋ ਇਤਨਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸਾ ਕੌਨ ਮਤੀਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਣ ਸਤ ਗੁਰੂਆਂ ਕਾ ਸੰਗ ਛੋਡ ਕੇ ਤੁਛ ਜਗਤ ਕੀ ਬਡਿਆਈ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ਬਿਨਾ ਮੂਰਖੋ ਸੇ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੁ ਸਬਦਃ ਡੇਰਾ ਡੇਰਾ ਏਹ ਨਹੀ ਜਹ ਤੇਰਾ ਤਹ ਜਾਨ॥ ਉਆ ਡੇਰੇ ਕਾ ਸੰਜਮੋ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸਬਦ ਪਛਾ-ਨ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਿਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ਸਿਖ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮਕੇ ਜਲ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾ ਛੂਟ ਪੜਾ ਬਾਣੀ ਸਿਖਕੀ ਰੁਕ ਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਜਲਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਨ ਧੋਇ ਡਾਰੇ ਫਿਰ ੨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਏਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਮ ਆਪ ਸੇ ਬਿਨਾ ਡੇਰੇ ਨਹੀ ਜਾਵੇ ਗੇ॥ ਐਸੀ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਛਾ ਜੋ ਡੇਰੇ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਹੀ ਚਲੋ॥ ਯੇਹ ਬਚਨ ਮਨ-ਜੂਰ ਹੈ ਕਿਉਂ ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਯਹ ਮਲੇਛ ਪੰਥ ਬੇ ਅਦਬੀ ਕਰੇਗੇਂ ਅਰਥਾਤ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪਰ ਹਾਰ ਕਰੇਂਗੇ ਪੁਨਾ ਸਾਥ ਹੋਤੇ ਹਮ ਕੈਸੇ ਸਹਾਰਾ ਕਰ ਸਕੇਂਗੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਉ ਵਾਚ॥

ਹੇ ਸਿਖ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮੈ ਤੋ ਆਕਾਸ ਕੇ ਪੁਸ਼ਪ ਪੋਵਤ ਔ ਬੰਧਯਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਵਤ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਜਗਤ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਤਬ ਦੂਸਰਾ ਕੌਨ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਰੋ ਹੈ ॥ ਤਤ੍ਰ ਕੋਃ ਮੋਹਃ ਸ਼ੋਕਃ ਏਕਤ੍ਵ ਮਨੁ ਪਸ਼੍ਯਤਃ ॥ ਜਿਸਕੀ ਸਰਬਾਤਮ ਰੂਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਹੈ ਉਸਕੇ ਸਮੀਪ ਸ਼ੋਕ ਮੋਹ ਆਦਿਕ ਅਸੁਰ ਕਿਉ ਆਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਤੁਮ ਤੋ ਆਪ ਪੂਰਣ ਬੋਧਵਾਨ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਸੋਕ ਮੋਹ ਆਦਿਕ ਕੈਸੇ ਦਬਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਇਨਾ ਸਰੀਰਾਂ ਤੋ ਥਿਰ ਰਹਣਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਛੂਟਨੋ ਹੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਛੂਟੇ ਤਬ ਬਡੀ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਅਬ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਰੀ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈ ਛੋਡਨੇ ਤੋ ਅਵਸ਼੍ਯ ਹੀ ਹੋਗਾ ਪੁਨਾ ਯੇਹ ਹਡਚਮ ਵਿਸ਼੍ਟਾ ਮੂਤ੍ਰਕਾ ਠੀਕਰਾ ਜੁਲਮੀਓਂ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਕਿਉਨਾ ਫੋੜੇ॥ ਇਸ ਜੁਲਮੀਓਂ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਕਾਲਸ ਮਲਕੇ ਆਪ ਆਪਨੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਵੈਂ ਗੇ ॥ ਤੀਸਰਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੇ ਛੂਟਨਾ ਭੀ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਹੈ ॥ ਇਹੁ ਭਾਵੀ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ ਯਾ ਤੇ ਤੁਮ ਸੋਕ ਮੋਹ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਸੁਖੀ ਰਹੁ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਯਦਯਪਿ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਆਪਕਾ ਸਤ੍ਯ ਬਚਨ ਹੈ ਤਥਾ ਪਿ ਆਪਨੇ ਉਸ ਵਕਤ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਦੇਨੋ ਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਕਿਸੀਨੇ ਭੀ ਸਸਤ੍ਰ ਖੜਾ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਆਪ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾ ਕੋ ਕੋਈ ਭੰਗ ਭੀ ਨ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕਾ ਕੋਈ ਭੀ ਸਿਖ ਸਸਤ੍ਰ ਖੜਾ ਨ ਕਰੇਗਾ ॥ ਔ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਗੋਲੇ ਗੋਲਯੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਸੇ ਪਜਾਰੇ ਸੰਤ ਸਜਨ ਉਡ ੨ ਜਾਵੈਂ ਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਦਸ਼ਾ ਦੇਖਕੇ ਹਮ ਸੇ ਖਿਮਾ ਨ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਕੇਵਲ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਜੈਸੀ ਕੈਸੀ ਕੂਰ ਦਸ਼ਾ ਆਈ ਤਬ ਸਹਾਰ ਲੇਂਵੇ ਗੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤ ਸਜਨੋ ਕਾ ਦੁਖ ਹਮ ਸੇ ਨਹੀ ਸਹਾਰ੍ਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸਸੇ ਯੇਹ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯਾ ਕੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਨ ਦੁਖ ਪਾਏ ਤੇ ਦੁਖੀ ॥ ਸੁਖ ਪਾਏ ਸਾਧਨਕੇ ਸੁਖੀ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਇਸਸੇ ਜਾਨਯੇ ਜਾਤੇਹੈ ਆਗ੍ਯਾ ਦੇਵੋ ਜੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੁਸ੍ਟ ਜਾਲਮਓਂਕੋ ਮਾਰਕੇ ਸੰਤ ਜਨੋਂਕੋ ਸੁਖ ਦੇਵੈਂ ਅਥਵਾ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹਮ ਸਰੀਰ ਤ੍ਯਾਗ ਦੇਵੈ ਗੇ ਪੀਛੇ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੈ ਤੈਸਾ ਕਰਨਾ ਐਸੀ ਸਿਖ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤਤ ਵੇਤਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮੈ ਸਭ ਚਰਾਚਰ ਸਰਬ ਜਗਤ ਅਪਨਾ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤਬ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਕਿਸਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਕਿਸਕੋ ਮਾਰੇ ॥ ਯਾਤੇ ਸਰਬਾਤਮ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕੋ ਆਸ੍ਰੇ ਕਰਕੇ ਹਰਖ ਸੋਕ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਸਮੇ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਰੂਪਾ ਜੈਸੀ ਦਸ਼ਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਸੰਗ ਦੋਸ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭੋਗੋ ਕਿਸੀ ਵਿਖੇ ਭੀ ਰਾਗ

ਦ੍ਵੈਖ ਬੁਧੀ ਨ ਕਰੋ ॥ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਪਰਬਤ ਵਤ ਯੇਹ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕਿਸ ਨਿਮਿਤ ਯੁਧਾਦਿਕ ਮਿਥਜਾ ਸਰੀਰਕੇ ਰਖਣ ਅਰਥ ਯਤਨ ਕਰੈਗਾ ॥ ਅਬ ਬਚ ਰਹੇਗਾ ਫਿਰ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ਜੈਸੇ ਬਕਰੇ ਕੀ ਮਾਂ ਕਿਤਨਾਕ ਚਿਰ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀ ਸੁਖ ਮਨਾਇਗੀ ॥ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਵਤਨ ਕਰਹੁ ਤੁਮ ਅਨਕ ਬਿਧ ਰਹਣ ਨ ਪਾਵਹੁ ਮੀਤ ਇਤਜਾਦਿਕ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਨਿਪਟ ਬਜਰਥ ਹੀਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੇ ਜਬ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਯਤਨਸੇ ਰਹਣਾ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਕੋਈ ਏਕ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣਾ ਹੈ ਔ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਤੋ ਅਵਸਜ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਹੀ ਛੁਟਨੇ ਹੈ ਜੋ ਅਵਸਜ਼ ਭਾਵੀ ਹੋਵੇ ਤਿਸਮੈ ਵਿਖਾਦ ਕਜਾ ਕਰਨਾ ॥ ਦੂਸਰਾ ਅਬ ਸਰੀਰ ਭਾਰੀ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਮੰਜੇ ਪਰ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪਰ ਕੇ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕੇ ਨ ਛੋੜਜਾ ॥ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਏਕ ਖਿਨ ਭਰ ਕਾਟੇ ਕੀ ਚੋਭ ਸਮਾਨ ਪੀੜਾ ਸਹਾਰ ਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮੈਂ ਲੀਨ ਹੋ ਗਏ ਯੇਹ ਲੌਕਿਕ ਦ੍ਰਿਸੀ ਕੋ ਲੈਕੇ ਕਹਜੇ ਹੈ ॥ ਔ ਪਰਮਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੈ ਬੰਧਜਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਵਤ ਖਪੁਸਪਵਤ ਏਹ ਸਰੀਰ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਸ੍ਵਪਨ ਕੇ ਸਰੀਰਵਤ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਭਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਜਾਗਤ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਨਸਟ ਹੋ ਗਯਾ ਤਬ ਕਜਾ ਜੋ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਯਾ ਤਬ ਕਜਾ ਇਸਕੇ ਅਵਸਜ਼ ਭਾਵੀ ਵਿਨਾਸ ਮੈ ਕਿਉ ਖੇਦ ਕਰਤੇ ਹੋ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪਰਮਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਦੁਤੀਯਕੇ ਅਭਾਵ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕਿਸੀ ਪਰ ਉਠਾਵਨੇ ਨਹੀ ਬਨਤੇ ਹੈ ॥ ਜੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤਬ ਭੀ ਸਸ਼ਤ੍ਰ ਉਠਾਵਨੇਂ ਨਹੀ ਬਨਤੇ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਆਗੇ ਕੋਈ ਸਿਖੀ ਔ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਤੁਰਕ ਜਾਲਮ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ਜੋ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖਜਾ ਅਰਥ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਉਠਾਇ ਕੇ ਉਨਕੋ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਾਰੈ ॥ ਵੋ ਭੀ ਸਿਖ ਇਹ ਭੀ ਸਿਖ ਕਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਾਵੈ ॥ ਜੇ ਏਕ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਜਾ ਵਾਸਤੇ ਆਪਸ ਮੈ ਸਿਖੋਂ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਯੁਧ ਕਰਾਵੈਂ ਤਬ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਯੁਧ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਔ ਮਾਝੇ ਦੇਸ ਮੈ ਹਜਾਰਾਂ ਦਰ ਹਜਾਰਾਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਬਿਧਵਾ ਰੰਡੀਆਂ ਹੋਕੇ ਬੈਠੇਗੀਆਂ ਤੇ ਘਰ ੨ ਸਜਾਪੇ ਭੀ ਦੇਸੇ ਮੈ ਪਰ ਜਾਹਿਗੇ ਤੇ ਰੋਇ ਰੋਇ ਕੇ ਦੇਸਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਕਹਨ ਗਜਾਂ ਹੇ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਨਿਜ ਜਮਦੇ ॥ ਦੂਸਰਾ ਹਮਾਰੀ ਗੁਰਜਾਈ ਮੈ ਭੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਉਸ ਓਰ ਭੀ ਹਮ ਹੀ ਹੈਂ । ਇਸ ਓਰ ਭੀ ਹਮ ਹੀ ਹੈ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਕਿਸ ਕੋ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਮਾਰੈ ॥ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਪਰ ਕੋਪ ਕਰਣੇ ਬਨਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਯਾਂਤੇ ਭਾਣਾ ਮਨਨਾ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਪੂਰਬਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀਤੇ

ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਗੁਰੂ ਭੀ ਭਾਣਾ ਮਨਤੇ ਆਇ ਹੈ॥ ਔ ਇਨ ਸਰਬ ਸਿਖੋ ਪ੍ਰਤੀ ਵੈਸਾਖ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸੇ ਹੀ ਹਮਨੇ ਕਹਦੀਓ ਹੈ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਆਜਤੇ ਸਤਾਈਸਵੇ ਦਿਨ ਹਮਾਰੇ ਉਪਰ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਗੋਲਾ ਗੋਲੀ ਸਵਾ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਰਸਤਾ ਰਹੇਗੋ ਤੁਮ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਲੈਕੇ ਭਾਗ ਜਾਵੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨ ਕਹਣਾ ਕੇ ਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਐਸੀ ਖਬਰ ਹੋਤੀ ਜੋ ਐਸਾ ਭਾਣਾ ਵਰਤਣਾ ਹੈ ਤਬ ਹਮ ਪਹਲੇ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਤੇ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਪੁਨਾ ਇਸ ਨਸ੍ਰ ਹੋ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਵਾਸਤੇ ਕਿਉਂ ਇਤਨਯਾਂ ਜੀਵਾਂ ਕਾ ਘਾਤ ਕਰਾਨਾ ਕਿੰਉ ਹਜਾਰੋਂ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਨਾ ਯੋਗ ਨਹੀ॥ ਨਾਲੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਭਾਵੀ ਭੀ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਛੁਟਨੇ ਕੀਹੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਸਰੀਰ ਸੇ ਪਰਮ ਉਪਰਾਮਤਾ ਸਹਤ ਬਡੀ ਦਯਾ ਵਾਲਾ ਉਪਦੇਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸੁਣ ਕੇ ॥ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਥੋੜੇ ਹੀ ਅਖਰੋਂ ਮੈ ਪੁਨਾ ਸਿਖਨੇ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰਾਯਾ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕਹਤੇ ਹੋ ਸੋ ਸਤ੍ਯ ਹੈ ਸਾਥ ਆਪਕੇ ਜਾਵੈਂ ਊਹਾ ਆਪਨੇ ਐਸਾ ਹੁਕਮ ਦੇਨੇ ਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਕਿਸੇਨੇ ਭੀ ਯੁਧ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਨਹੀ ਉਠਾਨਾ॥ ਔ ਜਿਨ ਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਜਨਮੋ ਮੈ ਭ੍ਰਮਤੇ ਹੂਏ ਜੀਵ ਉਪਦੇਸ ਸਰਬ ਸਾਮਰਥ ਵਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹਾਂ॥ ਅਬ ਉਨ ਪਰਮ ਉਪਕਾਰਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਨਿਰ ਅਪਰਾਧ ਗੋਲੇ ਗੋਲਯੋਂ ਸੇ ਉਡਤਾ ਹੂਆ ਦੇਖਕੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋਤੇ ਹੂਏ ਤੋ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਜੇ ਸਸਤ੍ਰ ਪਕੜ ਕੇ ਅਥਵਾ ਸਿਧੀਕੇ ਬਲਸੇ ਉਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੋ ਮਾਰ ਦੇਵੈ ਤਬ ਆਪਕੀ ਆਗਯਾ ਭੰਗਨ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਤਿਸ ਆਗਯਾ ਕੇ ਭਗਨ ਰੂਪ ਔਪ੍ਰਾਧ ਸੇ ਫਿਰ ਆਪ ਕੇ ਕੋਪ ਕੋ ਕੌਨ ਸਹਾਰੇ ਗੋ॥ ਜੇ ਚੁਪ ਕਰ ਰਹੇ ਤਬ ਸਾਮਰਥ ਹੋਕੇ ਇਤਨਾ ਸਹਾਰਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਤੇ ਹੀ ਨਹੀ॥ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਓਹਲੇ ਜੈਸਾ ਆਪ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰਨਾ ਔ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਡੇਰੇ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛ ਉਜਰ ਤੋ ਹੈ ਨਹੀ ਆਪ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ। ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸਿਖ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਤਾਤ ਤੇਰੀ ਸ੍ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੁ ਤਥਾਪੀ ਸੰਤਹੁਕਾ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਖਿਮਾ ਕਰਣੀ ਹੀ ਧਰਮ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ॥ ਗਰੀਬੀ ਗਦਾ ਹਮਾਰੀ॥ ਖੰਨਾ ਸਗਲ ਰੇਣ ਤਨ ਛਾਰੀ॥ ਤਿਸ ਆਗੇ ਕੋ ਨ ਟਿਕੈ ਵਿਕਾਰੀ॥ ਖਿਮਾ ਵਿਹੂਣੇ ਖਪ ਗਏ ਖੂਹਣ ਲਖ ਅਸੰਖ॥ ਖਿਮਾ ਗਹੀ ਮਨ ਸਤ ਗੁਰੂ ਦੀਆ॥ ਜੋਤੈ ਮਾਰਨ ਮੁਕੀ- ਆਂ ਤਿਨਾ ਨ ਮਾਰੇ ਘੁਮ॥ ਅਪਨੜੇ ਘਰ ਜਾਈਏ ਪੈਰ ਤਿਨਾ ਦੇ ਚੁਮ॥ ਫਰੀਦਾ ਬੁਰੇ

ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ ਗੁਸਾ ਮਨ ਨ ਹੰਢਾਇ ॥ ਦੇਹੀ ਰੋਗ ਨ ਲਗਈ ਪਲੈ ਸਭ ਕਿਛ ਪਾਇ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਬਾਲਮੀਕ ਰਾਮਾਯਣੇ ਬਾਲ ਕਾਂਡ ਕੁਸਨਾਭ ਰਾਜਾ ॥ ਪ੍ਰਸੰਗੇ ॥ ਅਧਯਾਯੇ ੩੩ ਮੇ ਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ॥ ਪਚਾਸ ੫੦ ਕੰਨਯਾ ਰਾਜਾ ਕੁਸਨਾਭ ਕੀ ਥੀ ॥ ਸੋ ਚਾਤੁਰ ਮਾਸ ਮੈ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਏਕਤ੍ਰ ਸਭੀ ਕੁਆਰੀ ਕੰਨਯਾ ਕ੍ਰੀੜਾ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਬਿਚਰਤੀ ਥੀ ਮਹਾ ਸੁੰਦ੍ਰ ਰੂਪ ਉਨ ਕੰਨਯੋ ਕਾ ਦੇਖਕੇ ਮਰੁਤ ਦੇਵਤਾ ਮੋਹਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਕੰਨਯਾ ਸਮੁਦਾਯਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਮਰੁਤ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਕਹਆ ਕੇ ਤੁਮ ਸਭੀ ਕੰਨਯਾ ਮੁਝਕੋ ਵਰੋ ॥ ਤਬ ਕੰਨਯਾ ਸਮੁਦਾਯ ਨੇ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਮਾਨੀ ॥ ਮਰੁਤ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਉਨ ਸਭਨਾ ਕੰਨਯਾ ਕੇ ਮੁਖ ਵਿੰਗੇ ਕਰ ਕੇ ਕੁਰੂਪ ਕਰ ਦਿਤਯਾਂ ॥ ਪੁਨਾ ਪਚਾਸੋ ਕੰਨਯਾ ਪਿਤਾ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਵਾਯੂ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਔ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਦਸ਼ਾ ਕਾ ਹਾਲ ਕਹਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਕੁਸਨਾਭ ਨੇ ਸਬ ਕੰਨਯਾਂ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਕਿਉਂ ਪੁਤ੍ਰੀ ਹੋ ਤੁਮ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਵਾਯੂ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਕੋਈ ਸ੍ਰਾਪ ਤੋ ਨਹੀ ਦੀਆ ਹੈ ਤਬ ਕੰਨਯਾ ਸਮੁਦਾਇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਹਮਨੇ ਤੋ ਖਿਮਾ ਹੀ ਰਖੀ ਹੈ ਮਰੁਤ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਹਮਨੇ ਕੋਈ ਭੀ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਸੁਣਕੇ ਸਭ ਕੰਨਯਾ ਕੇ ਧੀਰਜ ਕੀ ਬਾਤ ਕੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਰਾਜੇ ਕੁਸਨਾਭ ਨੇ ਕੰਨਯਾ ਕੀ ਸਲਾਘਾ ਪੂਰਬਕ ਭੇਦ ਸਲੋਕ ਕਹਯੇ ਹੈ ॥ ਮੂਲ ॥ ਯਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ੀ ਖ਼ਿਮਾ ਪੁਤ੍ਰਯਾ ਸਰਬਾ ਸ਼ਾਮਵਿਸ਼ੇਖਤਃ ਖਿਮਾ ਦਾਨੰ ਖਿਮਾ ਸਤਯੰ ਖਿਮਾ ਯਗਯਸ੍ਚ ਪੁਤ੍ਰਿਕਾਃ ॥ ੯ ॥ ਖਿਮਾ ਯਸ਼ਃ ਖਿਮਾ ਧਰਮਃ ਖਿਮਾਯਸਿਥਤੰ ਜਗਤਃ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰਿਕਾਹੋ ਜੈਸੀ ਤੁਮਾਰੀ ਯੇਹ ਖਿਮਾ ਹੈ ਸਭਨਾ ਕੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਈ ਹੈ ॥ ਐਸੀ ਖਿਮਾ ਕਾ ਨਾਮ ਹੀ ਯਗ ਹੈ ਐਸੀ ਛਿਮਾਹੀ ਸਰਬ ਦਾਨੋ ਤੇ ਉਤਮ ਦਾਨ ਹੈ ਔ ਐਸੀ ਛਿਮਾਹੀ ਸਤਯ ਹੈ ਐਸੀ ਛਿਮਾਹੀ ਧਰਮ ਹੈ ਐਸੀ ਛਿਮਾਹੀ ਤਪ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਏਹ ਛਿਮਾਹੀ ਸਭ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਕੇ ਸਾਧਨੋ ਕਾ ਮੂਲ ਹੈ ਛਿਮਾਹੀ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕੋ ਯਸ ਹੋਤੇ ਹੈ ਛਿਮਾਹੀ ਕਰਨੇ ਸੇ ਧਰਮ ਅਚਬ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਯਾਂਤੇ ਛਿਮਾਹੀ ਯਸ ਔ ਧਰਮ ਹੈ ਛਿਮਾ ਵਿਖੇ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਖਿਮਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਵੀ ਕਾ ਵੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਕੈ ਧੀਰਜਏਕ ॥ ਜਿਉਂ ਬਸੁਧਾ ਕੋਊ ਖੋਦੈ ਕੋਊ ਚੰਦਨ ਲੇਪ ॥ ਇਤਨਾ ਧੀਰਜ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਤਾਂਭੀ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਮੇ ਇਸਥਤ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀਆਂ ਹੋ ਜੇ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਤਯ ਬੋਲਕੇ ਯਗਕਰਕੇ ਤਪਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਕਿਸੀ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਪਰ ਭੀ ਕੋਪਯੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਰੇਗੇ ਤਬ ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਸਤਯ ਬੋਲ-ਨ ਕਾ ਤਪ ਕਾ ਯਗ ਕਾ ਧਰਮ ਆਦਿਕ ਸਭ ਕਾ ਫਲ ਨਸ੍ਰ ਹੋ ਜਾਵ ਗੇ ॥ ਜੇ ਕ੍ਰੋਧ

ਨ ਕਰੇਗੋ ਛਿਮਾ ਰਖੇਗੋ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਅਪਰਾਧ ਕੋ ਸਹਾਰ ਲੇਵੇਗੋ ॥ ਤਬ ਛਿਮਾਵਾਨ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਦਾਨ ਸਤਯ ਆਦਿਕ ਅਪਨਾ ਭੀ ਪੁੰਨ ਧਰਮ ਅਖੈ ਰਹੇਂਗੇ ਔ ਅਪਰਾਧੀ ਕੇ ਪੁਨ ਭੀ ਇਸਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਜਾਇ ਗੇ॥ ਔ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਸ੍ਵਰਗ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਇਸ ਛਿਮਾਵਾਨ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੇ ਯਸ ਔ ਕੀਰਤੀ ਹੋਵੇ ਗੀ॥ ਯਾਂਤੇ ਛਿਮਾਹੀ ਯਸ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਸੰਤੋਂ ਕਾ ਛਿਮਾਹੀ ਧਰਮ ਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਯਾ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਚਲੋ ਨਹੀ ਸਾਥ ਜਾਤੇ ਤਬ ਡੇਰਾ ਤੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਮੇਂ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਧੀਰਯ ਧਾਰਕੇ ਤਹਾ ਜਾਇ ਬੈਠੋ ॥ ਐਸਾ ਉਤਮ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨ ਸਿਖੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਆਪ ਕਾ ਸਤਯ ਬਚਨ ਹੈ ਜੋ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਜੈਸੀ ਬਿਵਸਥਾ ਆਵਿਬਨੇ ਤੈਸੀ ਸਹਾਰਨੇ ਕੋ ਤੋ ਮੈਂ ਸਹਾਰ ਲੇਵੋਂਗਾ ਪਰੰਤੁ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦੁਖ ਹਮ ਸੇ ਨਹੀ ਸਹਾਰਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਸਿਖ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਸੀਸ ਰਖਕੇ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬੇਨਤੀ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸੇ ਕੋਈ ਦੋ ਯਾਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕਾ ਪ੍ਰਸ੍ਨੋਤਰ ਰੂਪ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤਾ ਰਹਯਾ ॥ ਜਬ ਅੰਤ ਕੋ ਸਿਖਨੇ ਅਤੀਵ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਔ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬੇਹਬਲ ਹੋ ਗਏ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਯ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਜੀ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਬਾਂਟਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ॥ ਭਵਿਖਤ ਕੋ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਹੋਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਊਭਾ ਸਵਾਸ ਲੈਕੇ ਸਿਖ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਡੀ ਕੋਮਲ ਔਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਸੇ ਬੋਲਕੇ ਔ ਅਪਨੇ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਕੇ ਹੇ ਤਾਤ ਜੋ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔ ਨ ਡੇਰੇ ਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਕਹਾਂ ਜਾਨੇ ਕੀ ਤੁਮਾਰੀ ਮਰਜੀ ਹੈ॥ ਤਬ ਸਿਖ ਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਸਤ ਗੁਰੁ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਯੇਹ ਦੋਨੋ ਅਨੀਤਿ ਮੁਝ ਸੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ ਹੈ॥ ਇਸਸੇ ਹਮ ਕੋ ਆਪ ਕੀ ਆਗ-ਯਾ ਹੋਵੇ ਤਾ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਜਾਵੇਂ॥ ਤਹਾਂ ਹੀ ਥਿਰ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕਾ ਧਯਾਨ ਕਰੈਂਗੇ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਦਰੋਗੇ ਭਾਈ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਔ ਭਾਈ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਰ ਬਰਦਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਏਕ ਖਚਰ ਔ ਅਸਵਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਏਕ ਘੋੜਾ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਵਹੁ॥ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਸੀਸ ਪਰ ਚੜਾਇ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਭਾਈ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਵਾਹਤਰ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਇਧਰ ਬਖਸੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਮੁਨਸੀ ਕੇ ਹਥੀਂ ਸੁਧਾਸਰਮੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਛਦਾ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੀ ਓਰ

ਪਰਵਾਨਾ ॥ ਹੁਕਮ ਨਾਵਾਂ ਇਸ ਢਾਲ ਕਾ ਲਿਖਾਇ ਭੇਜਯਾ ਸੰਤ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਮੈ ਆਵੈਂਗੇ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰਾ ਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਾਨ ਕੇ ਆਪ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ॥ ਔਰ ਜੋਹੜਾ ਮਕਾਨ ਰਹਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਪਸੰਦ ਆਵੇ ਸੋ ਖੁਲ੍ਹਾਇ ਦੇਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੋਤੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਤਹਾ ਤੇ ਹਰੀ ਕੇ ਪਤਣ ਕੀ ਓਰ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਚਲਦੀਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਚਲਤੀ ਸਮੇ ਮੈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਅਛੇ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਤਸੰਗੀ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਮਿਲ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਚਲਤੇ ਹੋ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਚਲਨੇ ਸੇ ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨੰਦ ਰਹੈ ਗਾ ਐਸੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਬੜਾ ਠੰਢਾ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਵੋਇ ਭੈਣੀ ਬਾਹਾਵਿਓ ਤੁਮ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਧਰ ਡੇਰਾ ਕਿਉ ਕੂਚ ਕਰੇਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਸਭਨਾ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਹਯਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਗੁਰੂ ਹੀ ਜਾਨੈ ਅਥਵਾ ਆਪ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋਣੇ ਸੇ ਜਾਨਤੇ ਹੋਵੋ ਗੇ॥ ਅਲਪਗਯ ਹਮ ਲੋਕ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਨ ਸਕੈ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇਗੁਰੂ ਜੀਤੋ ਜਾਲਮ ਪੰਥ ਕਾ ਬੇੜਾ ਰੜੇ ਹੀ ਡੋਬਨੇ ਚਲੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਔਰ ਭੀ ਭਵਿਖਯਤ ਬਾਤੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਏ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਹਰੀ ਕੇ ਪਤਣ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਲਲੂਏ ਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਬਾਰਾਦਰੀਮੈ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਰਹਤੇ ਭਏ॥ ਸਰਦਾਰ ਲਧਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਹੁ ਬਾਰਾਦਰੀ ਖੋਲ ਦਿਤੀ ਔ ਆਪ ਭੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਖਬਰ ਰਖਯਾ ਕਰੇ॥ ਉਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸੰਮਤ ੧੯੦੧ ਵੈਸਾਖਕੀ ੨੩ ਤੇਈ ਤਾਰੀਖਕੋ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਸਰਬ ਬੇਦੋ ਮੈ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਯਾ ਭੰਗ ਕਰਣੇ ਕਾ ਬਡਾ ਦੋਸ ਲਿਖਯੇ ਹੈ॥ ਗੁਰੁ ਕਹਯਾ ਸਾਕਾਰ ਕਮਾਵੋ ਗੁਰੁ ਕੀ ਕਰਣੀ ਕਾਹੇ ਧਾਵਹੁ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਔ ਆਪ ਭੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬਗਯ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰਖੋ-ਤਮ ਥੇ ਪੁਨਾ ਕਿਉਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਨ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਨ ਸਾਥ ਹੀ ਗਏ ਨ ਡੇਰੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਇਸ ਮੈ ਕਯਾ ਹੇਤੁ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਜੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਖੇ

ਨੇਮ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਭਾਵੀ ਕੇ ਦੁਖ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨ ਦੇਖ ਸਕੇ ॥ ਦੂਸਰਾ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕ ਥੇ ਜੈਸੇ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਊਪਰ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕੋ ਪਰ ਭੀ ਕਿਸੀ ਈਸ੍ਵਰ ਗੁਰੂ ਆਦਿਕ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੈ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕ ਮਾਫੀ ਕੇ ਭਾਗ ਮੈ ਆਏ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਕਹਜੋ ਨਹੀ ਮਾਂਨਤੇ ਤਥਾਪੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਕੋ ਬਹੁਤ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕ ਭੀ ਗੁਰੂ ਈਸ੍ਵਰ ਕੇ ਕਹਜੋ ਕਾ ਭੀ ਮਾਨੈ ਤੌ ਭੀ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਆਪਨੋ ਕਹਜੋ ਪ੍ਰਤਜੁਤ ਗੁਰੂ ਈਸ੍ਵਰ ਸੇ ਮਨਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਲਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਕਹਜੋ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਉਲਟਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਆਪਨੋ ਕਹਜੋ ਮਨਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ਬਾਲਕ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਪਨੇ ਆਪ ਬਾਲਕ ਕੋ ਕਹਜੋ ਮਾਨ ਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਭੀ ਅਵਧੂਤਹੁ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਕਹਜੋ ਫੇਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਯੇ ਕਥਾ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਧੰਨਾ ਭੀਲਨੀ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪੁਰਾਨ ਆਦਿਕ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈਂ ਈਹਾਂ ਭੀ ਐਸਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ॥ ਇਤਿਅਰਥੋਸਃ ॥ ਦੋਃ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਕੋ ਸੰਵਾਦ ਯਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਓ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ਧਾਰ ਧਿਆਨ ਗੁਰੁ ਚਰਨ ਉਰ ਜਿਮ ਚੀਨਜੋ ਸੁਖਕਾਰ ॥ ੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਚਿਤ ਲਾਇ, ਕਥਾ ਸੁਆਗੇ ਹੋਇਗੀ ॥ ਜਿਮ ਜਾਲਮ ਦੁਖ-ਦਾਇ, ਕਵਨ ਘਾਤ ਨਿਜ ਪੁਨਨਕੋ ॥ ੨ ॥ ਓਂ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਚਤੁਰਥ ਸਿਕੰਧੇ ੨੦ ਅਧਯਾਇ ਸਮਾਪਤੰਗ ॥ ਓ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਦੋਃ—ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰੁ ਸਿਉ ਮਿਲਜੋ ਸੁਨੀ ਰਾਇ ਯਹਬਾਤ ॥ ਨਿਜਮੰਤ੍ਰਿਨ ਆਮੰਤ੍ਰਕਰ ਥਰ ਥਰ ਕੰਪਤਗਾਤ ॥ ੧ ॥

ਸੋਰਠਾ ॥ ਪੂਛੀ ਬਾਤ ਬਨਾਇ ਜਲ੍ਹੇ ਸੰਗ ਕੁਰਾਇਨੇ ॥ ਕਹੁ ਮੋਸੋ ਸਤ ਭਾਇ ਕਵਨ ਬਿਉਤ ਅਬ ਕੀਜੀਐ ॥ ੨ ॥ ਸੁਨ ਮਤਿ ਮੰਦ ਅਜਾਨ, ਜਲ੍ਹਾ ਦੁਸ਼੍ਰ ਕੁਮੰਤ੍ਰੀ ਤਬ ॥ ਜਹਤੇ ਹੋਵੈ ਹਾਨ, ਨਾਸੈ ਸੁਖ ਸਭ ਸੰਪਦਾ ॥ ੩ ॥ ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਜਬ ਸੰਧਾਂਵਾਲੀਆ ਉਨੀਸੈ ਇਕ ੧੯੦੧ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸਰਨ ੨ ਕਰਕੇ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪਰਜਾ ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਲੈ ਵੋ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ

ਅਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤੋ ਤੁਮਾਰੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਕਾ ਨਿਰਬਾਹੁ ਹਮਨੇ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਅਬ ਤੂੰ ਇਨਕੋ ਲੇ ਜਾਇ ਜਹਾਂ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ॥ ਪਾਹਉਤ੍ਰਿਆ ਅਥਵਾ ਔਰ ਜਹਾਂ ਤੇਰਾ ਨਿਰਬਾਹ ਹੋਤਾ ਤੁਝਕੋ ਦਿਸੇ ਚਲਾ ਚਲਿਆ ਜਾ ॥ ਹਮਾਰੇ ਸੀਸ ਪੈ ਜੈਸੀ ਬੀਤੇਗੀ ਤੈਸੀ ਝੱਲ ਗੁਜਰੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਂਵਾਲੀਏ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਬਦਲੇ ਤੋ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਵੈਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔ ਆਪਕੋ ਆਪਨਾ ਪੂਰਾ ੨ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਸਮਝਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਅਬ ਹਮ ਭੀ ਕਬੀਲੇ ਲੈਕੇ ਕਹੂੰ ਭਾਗ ਜਾਵੈਂ ਭਾਗਤਿਆਂ ਕੋ ਹਮੈਂਕੋ ਅਬ ਕੌਨ ਜਾਨੇ ਦੇਵੇ ਗੋ ॥ ਯਾਂਤੇ ਯੇਹ ਮੇਰੇ ਦੋਨੋ ਜਵਾਈ ਕੁਟੰਬ ਸਹਤ ਮੈ ਮੇਰੀ ਸੈਨਾ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪੜੇ ਹਾਂ ਜੋ ਆਪ ਕਾ ਹਾਲ ਸੋਈ ਹਮਾਰਾ ਹਾਲ ॥ ਭਲਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਗੜਿਆਂ ਖੇਤੀ ਕੋ ਮਾਰਤੇ ਹੈ ਫੇਰ ਸੋ ਆਪਕਹੂੰ ਤੋ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਤਿਸੀ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀ ਆਪ ਭੀ ਗਲ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹਮਨੇ ਭੀ ਅਬ ਕਹਾਂ ਜਾਨੇ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਆਪਨਾ ਸਿਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਦ ਪਦਮ ਪੈ ਰਖ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਜੋ ਪਾਰ ਸੇ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਆਇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਕਸਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪਿਸੌਰਾ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਔਰ ਭੀ ਬਡੇ ੨ ਸਿਰਦਾਰ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਸੇਨਾ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੀਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰੇ ਹੈਂ ॥ ਜਿਨ ਸੰਧਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਸਹਤ ਤੇ ਮੇਰੇ ਬਾਪ ਕੋ ਮਾਰ ਦੀਓ ਹੈ ਓਹੀ ਸੰਧਾਂਵਾਲੀਏ ਅਬ ਤਿਨ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪਰੇ ਹੈਂ ॥ ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਯੇਹ ਅਬ ਕਿਆ ਉਪਦ੍ਰਵ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸਭਾ ਮੰਡਪ ਮੈ ਆਪਨੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਜਹਲੇ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤਾ ਹੂਆ ਜਹਲੇ ਕੋ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਕਹਿਕੇ ਪੁਨਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਿਆ ॥ ਹੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਯੇ ਸੰਧਾਂਵਾਲੀਯੇ ਮੇਰੇ ਪਰਮ ਸਤ੍ਰੁ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਵੋ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਇਧਰ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸੇਨਾ ਬਲ ਇਕਬਲ ਆਦਿਕ ਸਭ ਬਾਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਜ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ ॥ ਐਸਾ ਨ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਠਕੇ ਹਮਹੂੰ ਕੋ ਮਾਰ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਰਾਜ ਹੀਨ ਲੇਲੇਵੈਂ ਹਮਾਰੇ ਵੈਰੀਓਂ ਕੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਨੇ ਪਾਸ ਰਖ ਲੀਓ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਭੀ ਇਸ ਬਾਤ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸਤ੍ਰੁ ਹੀ ਸਮਝੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਮੈ ਆਪਨੇ ਸਤ੍ਰੁ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਨਿਰਮੂਲੌਂ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈ ਮੇਰੀ ਆਂਖੋ ਮੈ ਨੀਦ ਨਹੀ ਆਤੀ ਹੈ ਅਬ ਕਿਆ ਸਲਾਹ ਕਰਣੀ ਚਾਹਯੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਰਾਜ ਗੁਰੂ ਹੈਂ

ਹਮਾਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਨਕੋ ਬਹੁਤ ਮਾਨਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਔ ਸਭ ਸਿਖਹੁ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਉਨਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਨ ਹੋਵੇ ਅਰ ਵਹੁ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਂਹਾਂ ਭੀ ਦੇ ਦੇਵੇਂ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮੰਤ੍ਰ ਬਤਾਉ ॥ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਜਲ੍ਹੇ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਆਪ ਪ੍ਰਥਮ ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਆਪਨੇ ਮੁਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਥ ਕਹ ਭੇਜੋ ਜੇ ਉਹ ਤੁਮਾਰਾ ਕਹ੍ਯਾ ਮਾਨ ਕੇ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪਕੜ੍ਯਾ-ਇ ਦੀਆ ਤਬ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਨਹੀ ਤੋ ਤੁਮ ਤੋਪਾਂ ਧਰ ਕੇ ਉਨਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਉਡਾਇ ਦੇਵਹੁ ਫੇਰ ਤੁਮ ਕੋ ਕੋਈ ਦੋਸ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਜਲ੍ਹੇ ਮਿਸ੍ਰਕੀ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਰਵਾਨਾ ਲਿਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜਦੀਆ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਸੀ ਤਾਂ ਆਪ ਕੇ ਦਾਸ ਹਾਂ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਹੋ ਏਕ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਂਵਾਲਜੇ ਕੀ ਬਾਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵਹੁ ਹੋਰ ਆਪ ਸੁਖੀ ਹੋਕੇ ਬਿਚਰੋ ॥ ਜੇ ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਬਾਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀ ਤਬ ਆਪਨੇ ਊਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਾ ਆਈ ਦੇਖੋ ॥ ਜਬ ਰਾਜੇ ਕਾ ਤੇ ਜਹਲੇ ਕਾ ਪਰਵਾਨਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚ੍ਯਾ ਬਚਵਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਲਿਖ ਭੇਜ੍ਯਾ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮ ਸਾਧੂ ਲੋਕ ਹੈਂ ਕਿਸੇਕੋ ਹਮ ਬੁਲਾਂਨੇ ਨਹੀ ਜਾਂਤੇ ਹੈ ਯੇਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਲੰਗਰ ਹੈ ॥ ਜੋ ਟੁਕੜੇ ਕੀ ਆਸਾ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਦਿਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਣੀ ਆਇ ਪਰੇ ਤਬ ਉਸਕੋ ਜ੍ਵਾਬ ਦੇਨਾ ਯਾ ਪਕੜਾਇ ਦੇਨਾ ਵੈਰਜਾਂ ਕੇ ਹਾਥ ਯੇ ਹਮਾਰਾ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗਊ ਕੇ ਗਲੇ ਮੈ ਰਸਾ ਡਾਰ ਕੇ ਬਾਂਧ ਕੇ ਕਸਾਯੋਂ ਕੇ ਹਥ ਮੈ ਪਕ-ੜਾਇ ਦੇਨਾ ਯੇਹ ਛਤ੍ਰੀਐਂ ਕਾ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸਰਣਾਗਤ ਕੋ ਪਕੜਾਇ ਦੇਨੋ ਹਮਾਰੋ ਭੀ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸਿੰਘ ਮੁਛ ਭੁਯੰਗਮਣਿ ਸੂਰੇ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ॥ ਕ੍ਰਿਪਨ ਕੇ ਘਰ ਲਛਮੀ ਚਾਰੋ ਦੇਨ ਮੁਇਆਂ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥ ਤੂੰ ਸੈਨਾ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਚੜਾ-ਇ ਦੇਵਹੁ ਆਇ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਇ ਜਾਵੈ ਤੇ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪਕੜ ਲੈ ਜਾਵੈਂ ॥ ਰਾਜਾ ਕੋ ਕੋਪ ਕਰਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਘ੍ਰ ਔ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰੇ ਰਾਜਾ ਸੈਨਾ ਚੜਾਇ ਦੇਵੇ ਪਰਵਾਨੇ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈਂ ਲਿਖਾਇ ਦਈ ॥ ਜਿਸ ਮੈ ਰਾਜਾ ਖਿਝ ਕੇ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਸੈਨਾ ਚੜਾਇ ਦੇਵੇ ॥ ਕਹ੍ਯਾ ਹੇ ਰਾਜਨ ਜੇ ਤੂੰ ਅਬੀ ਬਿਨਾ ਦੇਰੀ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਫੌਜ ਨ ਚੜਾਵੇਗਾ ਤਬ ਜਹਲੇ ਕੀ ਔ ਤੇਰੀ ਦੋਨੋ ਕੀ ਸੂਰਮਤਾਈ ਨਹੀ ਫਿਰ ਤੂੰ ਛਤ੍ਰੀ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਹੋਰਹੋ । ਐਸੇ ੨ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਪਰਵਾਨੇ ਮੈ ਲਿਖਾਇ ਦੀਏ॥ ਜਬ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਔ ਜਹਲੇ ਨੇ ਪਰਵਾਨਾ ਹਜ਼ੂਰ ਕਾ ਬਚਵਾਯਾ ਤਬ

ਲਗਅੱਗ ਗਈਦੋਨੋਕੂ ॥ ਜੋ ਪਰਵਾਨਾਲੇਕੇ ਆਯਾਥਾਤਿਸਸੇਰਾਜੇਨੇਪੂਛਾ ਕੇ ਕਿਤਨੀਕ ਸੇਨਾ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਾਥ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸਨੇਕਹਯਾਜੀਕੁਛਉਨਕੀ ਸੇਨਾਔ ਸੰਗਤੋਂਕਾਅੰਤ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈਂ॥ ਹਮਾਰੇ ਦਰ ਹਜਾਰੋ ਸੰਗਤਾਂ ਆਵਤਯਾਂ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈ ਵਹੁ ਸਭੀ ਸੰਗ- ਤੋਂ ਕੇ ਲੋਕ ਸਿਰ ਦੇਨੇ ਪਰਯੰਤ ਉਨਕੇ ਮਦਤ ਦੇਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਕੁਛ ਗਿਨਤੀ ਮਿਨਤੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਤਿਸਚਾਰੇ ਸੇ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਰਾਜਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੋਨੋ ਬਡੇ ਤੈ ਭੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਐਸਾ ਨ ਹੋ ਜੋ ਸਾਰੇ ਮੁਲਖ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਆਪ ਸਾਥ ਕਰਕੇ ਸਾਰਾ ਰਾਜ ਹੀ ਛੀਨ ਲੇਤੇ ਹੋਵੈਂ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੇਨਾ ਚਢਾਨੇ ਕਾ ਪਕ੍ਯਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਨਜੀਮਾ ਕੀਆਂ ਪਲਟਨਾ ਤੇ ਰਜਮਣਾ ਕੋ ਬੁਲਾਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਤੁਮ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਊਪਰ ਤੋਪਖਾਨਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾਉ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਉਨਕੋ ਮਾਰ ਆਉ॥ ਤਬ ਤੁਰਕਾਂ ਕੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹਥ ਬੰਦ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਅਸੀ ਤੁਰਕ ਲੋਕ ਹਾਂ ਸਾਨੂ ਤੁਸੀ ਲੋਕ ਜਾਲਮ ਤੇ ਰਾਖਸ ਕਹਤੇ ਹੋ ॥ ਜੇ ਤੁਸੀ ਸਾਨੂ ਅਬੀ ਹੁਕਮ ਦੇਵਹੁ ਤਬ ਹਮ ਤੁਰਕੋ ਊਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰ ਜਾਵੇ ॥ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਅਰਥਾਤ ਅਪਣੇ ਸਜਾ- ਤੀਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਰਣੇ ਕੀ ਬਾਤ ਮਨਜੂਰ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪੀਰਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਪਰ ਚਢ ਕੇ ਉਨਕੋ ਮਾਰਨੇ ਜਾਨਾ ਯੇ ਬਾਤ ਹਮਕੋ ਮਨਜੂਰ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੈਸੇ ਆਪ ਲੋਕ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਵਹੁ ਪੀਰ ਹੈਂ ਔ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈਂ ਉਨ ਕੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਸੀ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਭਾਵੇ ਆਪ ਸਾਨੂ ਤੋਪਾਂ ਧਰਕੇ ਉਡਾਇ ਦੇਵੋ ਭਾਵੇ ਹਮਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਅਬੀ ਕਟ ਦੇਵੋ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬਾਤੇ ਕਹਕੇ ਤੁਰਕੋ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜਬ ਹਮ ਉਨ ਕੋ ਮਾਰ ਭੀ ਆਵੇਂ ਤਬ ਪੀਛੇ ਆਪਨੇ ਔ ਸਰਬ ਸਿਖੋ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਵੈਰੀ ਹੋ ਜਾਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ ਤੁਰਕੋਂ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਮਾਰ ਦੀਆ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਚਤੁਰਥ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਭ ਲੋਕ ਉਨ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਪੰਚਮ ਆਪਨਾ ਭਲਾ ਚਾਹੁਨੇ ਵਾਲਾ ਤੋ ਉਨ ਪਰ ਹਾਥ ਨ ਉਠਾਵੇ ਗੋ ਯਾਂਤੇ ਹਮਤੋ ਉਨਕੇ ਉਪਰ ਕਬੀ ਭੀ ਹਾਥ ਖੜਾ ਨਹੀ ਕਰੈ ਗੇ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਆਪਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸਕ ਹੈ ਕੇ ਯੇਹ ਤੁਰਕ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਹਮ ਇਨ ਤੁਰਕੋ ਸੇਂ ਲੜਾਵਹਿ ਗੇ ਤਬ ਯੇਹ ਭੀ ਉਨਸੇ ਮਿਲ ਜਾਵੈਂ ਗੇ ॥ ਸੋ ਪਹਿਲੇ ਆਪ ਹਮਾਰਾ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਸੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਾਇ ਕੇ ਦੇਖ ਲੀਜਯੇ ਈਸਬਜਈ ਪੰਜਤਾਰਾਂ ਸੇ ਪਰੇ ਸ੍ਵਾਥ ਬੁਨੇਰ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਆਦਿਕ ਯਾਕੀ ਮੁਲਖੋਂ ਪਰ ਹਮਾਰੀ ਫੌਜੇ ਚਢਾਇਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹਾਥ ਦੇਖ ਲੇਵਹੁ ॥ ਊਹਾਂ ਤੁਰਕੋ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਤੋ ਹਮ ਮਰ ਜਾਵੈਂ ਗੇ ਪਰ ਪੀਰ ਫਕੀਰੋਂ ਕੇ ਘਰਾਨੇ ਪਰ

ਕਬੀ ਭੀ ਚਢ ਕੇ ਨਹੀ ਜਾਵੇ ਗੇ ॥ ਜਿਸ ਖੁਦਾ ਨੇ ਚੂੰਚ ਦਈ ਹੈ ਵਹੁ ਚੋਗਾ ਭੀ ਦੇਵੇ ਹੀ ਗਾ॥ ਤੁਮ ਨੌਕਰ ਰਖੋ ਚਾਹੇ ਨ ਰਖੋ॥ ਤਬ ਜਹਲੇ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੁਮ ਕੋ ਬਹੁਤ ਇਨਾਮ ਦੇਵੇ ਗੀ ਔਰ ਤੁਮਾਰੇ ਲੜਕੇ ਹੁਦੇ ਬਢਾਇ ਦੇ ਗੀ ਤੁਮ ਚੂਕੋ ਮਤ ॥ਜਾਲਮੋਂ ਕੇ ਅਫਸਰੋ ਨੇ ਤਬ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਫਕੀਰੋ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਹਮਕੋ ਬੜਾ ਹੌਦਾ ਲੇਨਾ ਨ ਮਨਜੂਰ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰਕੇ ਕਚੈਹਰੀ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਜਹਲੇ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਯੇਹ ਬਾਤ ਥੀ ਜਿਸਲੀਏ ਤੁਰਕਾਂ ਕੀ ਫ਼ੌਜ ਕੋ ਹੁਕਮ ਸੰਤਹੁ ਪਰ ਚਢਾਨੇ ਕਾ ਥਾ ਏਕ ਤੋ ਯੇ ਵਿਰੁਧ ਮਤ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਉਨ ਕਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਨ ਕਰੈਗੇ ਦੂਸਰਾ ਉਸ ਸੇ ਮਿਲੈ ਗੇ ਭੀ ਨਹੀਂ॥ ਜੇ ਸਿਖੋ ਕੀ ਫੌਜ ਉਨ ਕੇ ਊਪਰ ਗਈ ਤਬ ਯੇਹ ਭੀ ਸਿਖ ਅਰ ਵਹੁ ਭੀ ਸਿਖ ਕਦਾਚਿਤ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ ਮਤਾ ਕਰਕੇ ਹਮ ਕੋ ਹੀ ਨ ਮਾਰ ਲੇਵੈਂ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ॥ ਤਰਕ ਨਾ ਕਰੀ ਤੋ ਸਹੀ ਪ- ਰੰਤੂ ਰਾਜਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰਣ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ॥ ਪੁਨਾ ਕੁਰਟਾ ਕੀਆਂ ਪਲਟਨਾਂ ਚਾਰਯਾਰੀ ਕੀਆਂ ਪਲਟਨਾ ਰਜਮਣਾ ਇਨ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ਦੂਬਜ਼ਕਾ ਬਹੁਤ ਸਾ ਲੋਭ ਦੇਕੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਤੁਮ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰੋ॥ ਤਬ ਲੋਭ ਕੇ ਵਸ ਹੋਕੇ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਕਹਨਾ ਮਾਨਕੇ ਬੋਲਤੇ ਭਏ ਕੇ ਗਊ ਸਰਬ ਥਾ ਪੂਜ੍ਯ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਗਊ ਭੀ ਸਿੰਗ ਨਾਲ ਪੇਟ ਪਾੜਨੇ ਆਵੇ ਗੀ ਤਬ ਲੈਕੇ ਡੰਡਾ ਤਿਸ ਕੇ ਸਿੰਗ ਨਹੀ ਭਨਣੇ ਅਰਥਾਤ ਮਾਰ ਕੀ ਗਊ ਕੇ ਸਿੰਗ ਭਨ ਦੇਣੇ ਚਾਹਯੇ ਜੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਪੂਜਨੇ ਯੋਗ੍ਯ ਹੈਂ ਤੋ ਭੀ ਜੇ ਸ਼ਸ਼ਤ੍ਰ ਪਕੜ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਆਵੇ ਤਬ ਉਨਕੋ ਮਾਰਨਾ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਐਸੇ ਖਿਮਾ ਤੇ ਹੀਨ ਕੁ ਬਚਨ ਕਹ ੨ ਕੇ ਬੁਰਛੇ ਮੂਢ ਬੁਧੀ ਜ਼ਾਲਮ ਸੰਤਹੁ ਪਰ ਚਢਾਈ ਕਰਣੇ ਕੋ ਤ੍ਯਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰਾ ਤੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਲਕਤੀਆ ਯੇ ਦੋਨੋ ਬੀੜਾ ਉਠਾਇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪਰ ਚਲੇ॥ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਤੋ ਸਾਰੀ ਸੇਨਾ ਕਾ ਲਾਟ ਬਨਾਯਾ ਗਯਾ ਤੇ ਉਸਕੇ ਨੀਚੇ ਨੀਮ ਲਾਟ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਲਕਤ੍ਯਾ ਬਨਾਯਾ ਗਯਾ॥ ਚਾਰ ਯਾਰੀ ਕੀਆਂ ਪਲ- ਟਨਾਂ ਰਜਮਣਾ ਕੁਰਟਾਂ ਕੀਆ ਪਲਟਨਾਂ ਦਸ ਪਲਟਨਾ ਲਦ ਪੁਰਸੇ ਸਨਧ ਬਧ ਹੋਕੇ ਚਲ੍ਯਾ ਤੇ ਬਾਰਾ ਰਜਮਣਾ ਪਾਂਚ ਸੈ ਜੰਬੂਰਾ ਤੇ ੧੨੦ ਏਕ ਸੌ ਬੀਸ ਤੋਪ ਇਤਨੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਯੁਧ ਕੀ ਲੈਕੇ ਲਦਪੁਰਸੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰਾ ਤੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਲਕਤ੍ਯਾਂ ਚਢੇ॥ ਤੇ ਚਾਰ ਪਲਟਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੇ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਲੰਡੀ ਤੇ ਸਰ- ਦਾਰ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲ੍ਯਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਊਪਰ ਗਯਾਂ॥ ਅਲਦੀਨ ਪੁਰਕਾ ਏਕ ਸਿਖ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸੋਢਾ ਹੋਰ ਸੇ ਘੋੜਾ ਭਜਾਇ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ

ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਗੇ ਅਰਸ ਗੁਜਾਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਇਤਨੀ ਫੌਜ ਲਵ ਪੁਰ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਊਪਰ ਮੈਂ ਤੋਰ ਕੇ ਆਪ ਕੀ ਓਰ ਆਯਾ ਹਾਂ ਅਗੇ ਜੋ ਆਪ ਕੀ ਰਜਾਇ ਜੈਸੇ ਅਛਾ ਜਾਨੋ ਤੈਸੇ ਕਰੋ ॥ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਅਬੀ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਹੀ ਥਾ ਜੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਬਡੀ ਬੇਨਤੀ ਪੂਰਬਕ ਏਕ ਬਿਨੈ ਪਤ੍ਰ ਲਿਖੀ ॥ ਸੰਤ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਸੰਤ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਰ ਭੰਡਾਰੀ ਜੀ ਤੀਨੋ ਸੰਤੋ ਕੋ ਅਰਦਾਸ ਦੇਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਭੇਜ ਦੀਏ॥ ਵਹੁ ਤੀਨੋ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰ-ਤਾ ਸੇ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਚਲਕੇ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੇ ਹੋਤੇ ਹੀ ਪੈਂਤੀਸ ਅਥਵਾ ਚਾਲੀਸ ਕੋਸ ਮਾਰਗ ਉਲੰਘ ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹਜੂਰ ਜਾਇ ਪਹੁਚਤੇ ਭਏ॥ ਵਹੁ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਅਰ-ਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਹਾਜਰ ਜਾ ਕਰੀ ਉਸ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੂਆ ਥਾ ਹੇ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਜੀ ਇਸ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਜ਼ਾਲਮ ਪੰਥ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕੋ ਦੇਖਨਾ॥ ਜਬ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੰਤੋ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਹਜੂਰ ਅਰਦਾਸ ਰਖ ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਆਪਨੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਕਾ ਵਚਨ ਸਤ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਯੇਹ ਅਰਦਾਸ ਤੁਸਾਂ ਸਾਨੂ ਬਡੇ ਸਵੇਰੇ ਦਿਖਾਵਨੀ ਅਬ ਏਹ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰਖ ਛਡੋ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਅਰਦਾਸ ਰਖ ਦਈ ਬਖਸੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ॥ ਕੁੰਭ ਕੇ ਮੇਲੇ ਕੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਆਵੈਂ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਨ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕਾਇ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਦੇਵੇ ਕੇ ਈਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨ ਰਹੋ ਈਹਾਂ ਕਲਕੋ ਕੁਛ ਔਰ ਕੌਤਕ ਹੋਣਾ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਬਿਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਰਹਨੇ ਨ ਦੇਵੇ॥ ਏਕ ਦੋ ਦਿਨ ਜ਼ਾਲਮ ਪੰਥ ਕੀ ਸੇਨਾ ਕੇ ਆਵਨੇ ਤੋ ਪਹਲੇ ਜਾਲਮ ਪੰਥ ਕੀ ਚਢਾਈ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੀਆ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਕਿਸੇਨੇ ਭੀ ਹਥਯਾਰ ਜ਼ਾਲਮ ਪੰਥ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਖੜਾ ਨਹੀ ਕਰਣਾ॥ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਹਥਯਾਰ ਯੁਧ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਉਠਾਵੇ ਗਾ ਸੋ ਭੂਤਨਾ ਹੋਵੇ ਗੋ॥ ਜਿਸ ਕੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਪ੍ਰਾਣ ਆਪਣੇ ਪਯਾਰੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਸੋ ਅਬੀ ਚਲੇ ਜਾਵਹੁ ਫਿਰ ਉਸ ਸਮੇ ਨ ਕਹਨਾ ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਖਬਰ ਨ ਹੋਈ॥ ਹਮਨੇ ਤੋ ਜ਼ਾਲਮ ਪੰਥ ਕੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਖਾੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਪਨਾ ਸੀਸ ਦੇਨਾ ਹੈ॥ ਜਿਸਨੇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਸੀਸ ਦੇਨੇ ਮਨਜੂਰ ਹੋਵੇ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਰਹੋ ਦੂਸਰੇ ਸਭੀ ਲੋਕ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਲੈਕੇ ਚਲੇ ਜਾਵਹੁ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਛਯਾ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਅਬ ਯੇਹ ਕਯਾ ਹੋਗਾ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਵੋਇ ਨਿਕਯਾ ਕਜਾ ਹੋਨਾਰੈ॥ ਕਲ ਕੋ

ਇਥੇ ਐਸੇ ਭਯਾਨਕ ਆਦਮੀਆਂ ਕੋ ਖਾਣੇ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਰਾਖਸ਼ ਜ਼ਾਲਮ ਆਵੈਂਗੇ ॥ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਇਕੇ ਡੇਰਾ ਡੰਡਾ ਲੂਟ ਲੈਜਾਵੈਂਗੇ ਹੋਰ ਹੋਨਾ ਕਯਾਹੈ ॥ ਯੇਹ ਜੋ ਗੰਧਰਬਨਗਰ ਸਾ ਬਸਾ ਹੂਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈ ਸੋ ਕਲਕੋ ਕੁਛਭੀ ਨ ਰਹੇਗੋ ॥ ਤਬ ਸੰਧਾਂਵਾਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆਹੈ ਕੇ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਚਲਵੇਗੋ ਸੋ ਭੂਣਨਾ ਹੋਵੇਗੋ ਜੇ ਐਸੀ ਹੀ ਬਾਤਹੈ ॥ ਤਬ ਯੇਹ ਜ਼ਾਲਮ ਹਮਕੋ ਕੁਟੰਬ ਸਹਤ ਜੀਤੇ ਜੀਵਹੀ ਪਕੜ ਲੇ ਜਾਇੰਗੇ ਔ ਹਮਾਰੀ ਬੁਰੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਤੁਮਾਰੇਕੋ ਮਾਫੀਹੈ ॥ ਜਿਸ ਤਰੈ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕਰ ਲੇਨਾ ਤੁਮਕੋ ਛੁਟੀਹੈ ॥ ਸਭ ਸਰਦਾਰ ਮੁਸਾਹਬ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠੇਹੈਂ ਸ੍ਰਾਪ ਸੇ ਡਰਕਾ ਮਾਰਯਾ ਕੋਈ ਅਰਜ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਸਭਨੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਵਾ ਰੰਡਾ ਸਿੰਘ ਕਵਿ ਬਖਸ਼ੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਜਿਨ ੨ ਕਾ ਬਚਨ ਗੁਰੂਜੀ ਮਨ ਲੇਤੇਥੇ ਫੇਰਤੇ ਨਹੀ ਥੇ ਇਨਕੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸਭ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਤੁਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੋ। ਤਬ ਸਭਕਾ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਬਖਸ਼ੀ ਨੰਦਸਿੰਘ ਨੇ ਬਡੇ ਨਿਮ੍ਰ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਗੁਰੂਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਇਨ ਸਭਕੀ ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਆਪ ਸੇ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮ ਕੇ ਸਾਥ ਯੇਹ ਸਭੀ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਮਾਂਗਤੇਹੈਂ ਆਪ ਜੇ ਪਰਮ ਦਯਾਲਹੋ ਤਬ ਯੁਧ ਕਰਣੇਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੋ ॥ ਜੇ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਤਬ ਦਰਿਆਓ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਚਲੋ ਪਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਾ ਮੁਲਕਹੈ ਤਹਾਂ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮੋ ਕਾ ਕੁਛਭੀ ਚਾਰਾ ਨ ਚਲੇਗੋ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯੇਹ ਕੋਈ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਜ਼ਾਲਮ ਚੜਕੇ ਆਏਹੈਂ ਜੋ ਇਨਕੇ ਸਾਥ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੈਂ ॥ ਜੇਤੁਮ ਯੁਧ ਕਰੋਗੇ ਇਨਕੇ ਸਾਥ ਤਬ ਔਰ ਵਿਰੋਧੀ ਮਤ ਵਾਲੇ ਕਯਾ ਕਹੇਂਗੇ ਜੋ ਸਿਖ ਸਿਖ ਆਪਸ ਮੈ ਲੜਕੇ ਮਰ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਯੇ ਤੋ ਵਿਵਹਾਰ ਕੋ ਲੈਕੇ ਕਹਯੇਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਹਮ ਸਾਧੂ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਖਿਮਾ ਹੀ ਧਨਹੈ॥ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਹਾਥ ਕਲਾਮ ਤੇ ਜਬਾਨ ਦਰਾਜ ਚਾਹਯੇ ॥ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਕਿਸੀਕੋ ਨ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹਯੇ ਜੁਬਾਨ ਸੇ ਜੋ ਮਰਜੀ ਆਵੇ ਸੋ ਕਹਲੇਵੇ ॥ ਤੀਸਰਾ ਪਰਮਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਤੋ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਸੰਸਾਰ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਅਨਹੂਏ ਬੰਧਯਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕੇਸਮਾਨਅਨਹੂਏਸੰਸਾਰਪਰਕਿਆਹਾਥਖੜਾਕਰੋਗੇ॥ਸਿਖੋਵਾਚ॥ਹੇ ਭਗ- ਵਨ ਆਪਤੋ ਪਰਮਛਿਮਾਵਾਨ ਹੋ ਔ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੋ ਸ਼ਾਂਤਆਤਮਾਹੋ ॥ ਜੇ ਆਪਨੇ ਨਾ ਯੁਧਕੇ ਲੀਏ ਹੁਕਮ ਦੇਨਾਹੈ ਔ ਨ ਪਾਰ ਦਰਿਆਕੇਹੋਨਾਹੈ ਤਬ ਇਤਨੇ ਚਾਰ ਅਛਰ

ਲਿਖ ਦੇਵੋ ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਯੁਧ ਲੀਏ ਔ ਪਾਰ ਉਤ੍ਰਨੇ ਲੀਏ ਅਛੇ ਸਯਾਨੇ ੨ ਕਹ ਰਹੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਨੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਕਹਯਾ ਮਾਨਯਾ ਨਹੀ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਅਛੇ ੨ ਬੁਧੀ ਵਾਨ ਕਯਾ ਕਹੇਗੇ ਜੋ ਕੋਈ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਐਸੀ ਸਲਾਹ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਬੁਧੀਵਾਨ ਨਹੀ ਥਾ ਜੋ ਹੋਰ ਨਹੀ ਤੋ ਪਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਕੇ ਮੁਲਖ ਉਤ੍ਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਸਲਾਹ ਨ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਿਖ ਕੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਕੇ ਅਛਰ ਤੁਮ ਭੀ ਲਿਖ ਦੇਵੋ ਕਯਾ ਜੋ ਹਮ ਦਰਿਆਉ ਸੇ ਪਾਰ ਉਤਰ ਜਾਹਿ ਗੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ॥ ਤਬ ਹਮਾ-ਰਾ ਸਰੀਰ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਇ ਗਾ ॥ ਫੇਰ ਨਾ ਮਰੇਗਾ ਕਬੀ ਭੀ ॥ ਤਬ ਸਿਖੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਸਦਾ ਅਮਰ ਤੋ ਇਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਹੀ ਹੈ ਸਰੀਰ ਧਾਰੀ ਤੋ ਕੋਈ ਭੀ ਅ-ਮਰ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਇਤਨੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ਸਰਬ ਸਿਖੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਸਰਦਾਰ ਸਿਖ ਸੰਤ ਹੋ ਸਰਬ ਤੁਮ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਕੇ ਸੁਣੋ ॥ ਜੋ ਸਰੀਰ ਨੇ ਅਮਰ ਨਹੀ ਰਹਣਾ ਸਦਾ ਤਬ ਪਾਰ ਜਾਇ ਕੇ ਕਯਾ ਕਰੈ ਗੇ ॥ ਏਕ ਤੋ ਅਬ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹੋਇ ਗਯੇ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਇਸਨੇ ਰਹਿਨਾ ਤੋ ਹੈ ਨਹੀ ॥ ਅਵਸਯ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਹੀ ਜਾਨੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਹਡ ਚਾਮ ਵਿਸ੍ਟਾਮੂਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਗੰਦਗੀ ਕਾ ਠੀਕਰਾ ਇਸ ਜਾਲਮੋ ਕੇ ਮਥੇ ਪੈ ਫੋੜ ਕੇ ਆਪਨੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਕਿਉ ਨ ਹੋਵੈ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਛੋੜ ਕੇ ॥ ਇਨ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਕਾਲਸ ਲਗਾਇ ਕੇ ਪਰਮ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੈ ਇਸਿਤਤ ਹੋ ਜਾਵੈ ਗੇ ਜਾਹੁ ਅਬ ਏਕ ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਰਾਮ ਕਰ ਲੇਵੋ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਭੀ ਸਿਖ ਸਰਦਾਰ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਜੀਵਨੇ ਕੀ ਆਸਾ ਕੋ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੀਵਨ ਤੇ ਭੀ ਨਿਰਾਸ ਹੂਏ ੨ ਸਭਨਾ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਵਚਨੋ ਕੀ ਵਰਖਾ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਯਾ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਣਕੇ ਸਭਕੇ ਮਨ ਸਾਂਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੀਵਤੇ ਹੀ ਬਿਦੇਹ ਮੁਕਤ ਮਾਨੋ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਭੀ ਸਮਾਹਿਤ ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਚਿਤ੍ਰ ਕੀਆਂ ਮੂਰਤਯਾਂ ਹੋਤੀਆਂ ਹੈ ਤਦਵਤ ਇਸਿਤਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਨੁ ਅ-ਭਿਮਾਨ ਸਭਿਕੇ ਗਲਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਮੈ ਸਮਬੁਧਿ ਹੋਕੈ ਇਸਿਤਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਚਿਦਾਕਾਸ ਰੂਪਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸਰੀਰ ਸੇ ਸਭ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਉਠ ਜਾਤੀ ਹੂਈ ਦੇਹੋਹੰ ਬੁਧੀ ਸਭ ਕੀ ਉਠ ਗਈ ॥ ਜਿਨਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਆਪਨੇ ਸਾਥ ਲੇ ਜਾਨਾ ਥਾ ਉਨ ਸਭ ਕੋ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕਾ

ਗ੍ਯਾਨ ਦੇਕੇ ਆਪਨੇ ਜੈਸਾ ਕਰ ਲੇਤੇ ਭਏ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਉਤਮ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਮਸਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਤਿਯਾਗ ਕੇ ਤਦਵਤ ਮਸਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਨੰਦ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਸੋਕ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ ਤਰ ਕੇ ਮਹਾ ਮੋਹ ਰੂਪ ਅੰਧਕਾਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਮਧ੍ਯਾਨ ਕਾਲ ਕੇ ਸੂਰਯਵਤ ਸੋਭਤੇ ਭਏ॥ ਅਬ ਸਭਕੋ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਬਿਗਾਰੀ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਭਾਰਕੇ ਸਮਾਨ ਭਾਰ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਧਨ ਜਣੇਦੀ ਮਾਇ ਆਇ ਸਫਲ ਸੇ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਲੋਹੇ ਕੇ ਪਿੰਜਰੇ ਕੋ ਤੋੜਕੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਸੋਭਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਲੋਹੇ ਕੇ ਪਿੰਜਰੇ ਸੇ ਦੁਰਕਟ ਮਹਾਕਠਨ ਬੰਧਨੋ ਕੋ ਤੋੜਕੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘਵਤ ਪਰਮ ਸੋਭਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਸਤ੍ਯ ਆਤਮਾ ਮੈਂ ਉਨਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਅਬ ਇਨ ਕਾ ਜਹਾਜ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਪਾਰਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾਇ ਲਾਗੋਹੈ ਅਬ ਯੇ ਸਭੀ ਜਮਕੋ ਫਾਰਖਤੀ ਦੇਕੇ ਨਿਸਚਿੰਤ ਹੋਗਏਹੈਂ॥ ਇਨ ਸਤ੍ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਹਮਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕ ਜਿਹ੍ਵਾ ਕਰਕੇ ਲਿਖੈਂ॥ ਜੇ ਏਕ ਜਿਹਵਾ ਕੀਆਂ ਅਨੰਤ ਜਿਹਵਾ ਹੋਜਾਵੇ ਤਥਾਪੀ ਇਨਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਅੰਤ ਨ ਪਾਇਸਕੈਗੀ॥ ਪੁਨਾ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਸਭਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਨ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਸ਼ਤ੍ਰੁ ਹੈ ਨ ਕੋਈ ਕਿਸੀਕੋ ਮਾਰਤੋ ਹੈ ਅਰ ਨ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮਾਰਿਆ ਮਰਤੋ ਹੀ ਹੈ॥ ਅਪਨਾ ਮਨਹੀ ਅਪਨੋ ਮਿਤ੍ਰਹੈ ਔ ਯੇ ਮਨ ਹੀ ਅਪਨਾ ਆਪਨਾ ਸ਼ਤ੍ਰੁਹੈ॥ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਮਨਕੋ ਜੀਤ ਲੀਓਹੈ ਉਸਨੇ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਨਾਗਲੋਕੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰਕੋ ਜੀਤ ਲੀਓਹੈ॥ ਮਨਜੀਤੇ ਜਗ ਜੀਤ॥ ਮਨਕੋ ਜੀਤਨੇ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਰਬਤ੍ਰ ਹੀ ਜੈ ਹੋਤੀਹੈ॥ ਸੰਪੂਰਣ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥ ਕੋਈ ਨਹੀ ਜੋ ਉਸਕੋ ਭੀ ਜੀਤ ਸਕੇਹੈ। ਹੇਸਿਖ੍ਯ ਹੋ ਜਿਸਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨਕੋ ਜੀਤ ਲੀਓ ਹੈ ਅਬ ਉਸਕੋ ਔਰ ਜੀਤਨੇ ਯੋਗ ਲੋਕ ਦੇਸ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹ੍ਯੋ ਵਹੁ ਧਨ੍ਯ ਪੁਰੁਖ ਹੈ ਉਨ ਸਤਪੁਰਖੋ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਹੀ ਸਾਰੇ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਆਦਿਕ ਪੜ੍ਹੇਗਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਔਰ ਮਨੁਖਾ ਜਨਮ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਜਿਨ ਪਾਮਰੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨਕੋ ਨਹੀ ਜੀਤ੍ਯੋ ਹੈ ਤੇ ਅਧਮ ਨਰ ਸਰਬਥਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕਲੇਸੋ ਕੇ ਹੀ ਭਾਗੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਨਰਾਧਮੋ ਕੋ ਧਿਕਾਰ ਹੈ॥ ਔ ਜਿਨ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਨੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਮਨ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਓਹੈ ਤੇ ਮਹਾ ਸੂਰਬੀਰ ਹੈਂ ਉਨਕੇ ਤੁਲ ਔਰ ਸੂਰ ਬੀਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਐਸੇ ੨ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤ੍ਯਾਗਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਪ੍ਯਾਰੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਛੁਡਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ

ਵਿਦ੍ਯਮਾਨ ਹੋਤੇਹੀ ਵਿਦੇਹ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਐਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕੇ ਸਮ ਅਪਨੇ ਵਚਨੋ ਸੇ ਸਭ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਰਾਜਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਜੋ ਜੀਵ ਪਰਮ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਔ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਸੰਬਾਦ ਕੋ ਮਨ ਲਗਾਇ ਕੇ ਸੁਨੇਗਾ ਅਥਵਾ ਸੁਨਾਵੇਗੋ ਨਿਤਹੀ ਸੋ ਤਤਗ੍ਯਾਨਕੋ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤਿਕੇ ਸਰਬ ਸੁਖ ਭੋਗਕੇ ਅੰਤਕੋ ਭੀ ਪਰਮਗਤਿ ਕੋ ਪਾਵੇਗੋ। ਇਤ੍ਯਲੰ ਵਿਸ੍ਤਰੇਣ ॥

ਦੋ:—ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮ ਉਪਦੇਸ ਸੁਨ ਤਤਛਿਨ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਤ੍ਯ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਭਏ ਸਿੰਧ ਭਵਪਾਰ॥ ੧ ॥
ਗੁਰੁ ਸਿਖਨ ਸੰਵਾਦ ਯੇਹ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਜੋਇ ॥
ਜੀਵਤ ਸਭ ਸੁਖ ਭੋਗਕੈ ਅੰਤ ਮੁਕਤ ਵਹੁ ਹੋਇ॥ ੨॥
ਸੋਰਠਾ—ਚਲੀ ਕਥਾ ਅਬ ਔਰ ਬਨ ਬਨ ਪੁਰ ਪੁਰ ਘਰ ਘਟਨ ॥
ਦੁਸ਼੍ਟਨ ਕੇ ਸਿਰਮੌਰ ਬੁਰਛੇ ਕਜਾ ਅਬ ਕਰਤ ਹੈਂ॥ ੩ ॥
ਆਪੇ ਅਪਨੋ ਨਾਸ ਬੁਰਛੇ ਦੁਸ਼੍ਟ ਸੁਚਹਤ ਹੈਂ ॥
ਜੇਕਰ ਹੈਂ ਯੇ ਘਾਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਤਨੁ॥ ੪॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੨੫ ਪੰਚੀਸਵਾਂ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਦੋ:—ਧਰਨੀ ਸਮ ਧੀਰਯ ਜਿਨੈ ਅਚਲ ਮੇਰੁ ਸਮ ਦੇਖ॥
ਸੰਸੇ ਯੁਤ ਸਭ ਸਿਧ ਭਏ ਕਾਂਪੇ ਦੇਵ ਅਸੇਖ॥ ੧ ॥
ਡਿਗੇ ਨ ਡੋਲੈ ਮੇਰੁ ਸਮ ਛਿਨ ਭੰਗਰ ਤਨੁ ਜਾਨ॥
ਤ੍ਰਿਣ ਸਮ ਤਜਯੋ ਤਨੁ ਨਿਜ ਨਮੋ ਗੁਰੂ ਭਗਵਾਨ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀਕਾ ਡੇਰਾ ਹਰੀ ਕੇ ਪਤਨ ਪਰ ਪਰਯੋ ਹੈ ॥

ਏਹ ਨਕਸ਼ਾ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਆਪ ਲਿਖਾਇਆ ਹੈ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਸਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਖਾਸ ਪਾਸ ਹੀ ਥੇ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਮਤ ੧੯੦੧ ਵੈਸਾਖ ਦਿਨੇ ੨੫ ਕੇ ਹਰੀਕੇ ਪਤਨ ਪਰ ਜਾਇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈ ਕਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਇਕੇ ਤੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈ ਕੀ ਥੈਲੀ ਗੁਰੁ ਦਰਿਆਉ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ॥ ਹੇ ਗੁਰੁ ਦਰਿਆਉ ਤੂੰ ਹਮਾਰਾ ਜਾਮਨ ਰਹਿਆ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪਯਾ ਤੇ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪੈ ਕਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਗੁਰੁ ਦਰਿਆਉ ਮੈ ਪਵਾਇ ਦਿਤਾ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੇ ਕੁੰਭ ਕਾ ਮੇਲਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਥਾ ੧੯੦੧ ਮੈ ਉਨ ਦਿਨੋਂ ਮੈਂ ਗੰਗਾਜੀ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਮੁੜਦੀਆਂ ਹੁਯਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਵੈਂ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਬਿਦਾ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈਂ ਦਯਾ ਮੈਂ ਆਇ ਹੁਏ॥ ਕਜ਼ਾ ਹਮਨੇ ਤੋ ਖਲੜਾ ਛੋਡਨਾ ਹੈ ਇਸੀ ਨਿਮਿਤ ਸੇ ਇਨ ਵਿਚਾਰਜੋਂ ਕੋ ਖੇਦ ਤਾਂ ਨ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਪਾਸ ਕਿਸੀਕੋ ਓਪਰੇ ਆਇਕੋ ਠਹਰਣੇ ਨ ਦੇਵੈਂ॥ ਜਬ ਰਾਤ੍ਰ ਪੜੀ ਤਬ ਹੋਰ ਬਹੁਤਸੀਆਂ ਗੰਗਾਜੀ ਸੇ ਸੰਗਤਾਂ ਆਇ ਗਯਾਂ॥ ਤਬ ਉਨਕੋ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਬਿਦਾ ਕੀਆ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਹਠ ਕਰਕੇ ਕਹੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੈਂਤੋ ਆਜ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਰਹੂੰਗਾ॥ ਤਾਂ ਉਸਸੇਂ ਏਹੁ ਬਚਨ ਕਹੈਂ ਕੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਜਾਹੁ ਹਮਾਰਾ ਬਚਨ ਮਾਨਲੈ ਹਠ ਨ ਕਰ ਕਲਕੋ ਇਥੇ ਕੁਛ ਔਰ ਕੌਤਕ ਹੋਣੇ ਹੈ ਇਸ ਹਠ ਮੈ ਤੁਝਕੋ ਬਹੁਤ ਕਸ਼੍ਰ ਹੋਵੇਗਾ॥ ਤੂੰ ਦਿਲੋਂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸਹੀ ਹੈਂ ਐਸੇ ੨ ਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਸੇ ਕਹਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਤੋਰ ਦੇਵੈਂ॥ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ ਕੀਰਤਨ ਹੋਤਾ ਰਹਜ਼ਾ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਬਹੁਤਹੀ ਬਹੁਤਸਾ ਹੀ ਬਨਾਨੇ ਅਰਥ ਹੁਕਮ ਦੇਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਅੰਨ ਦਾਲ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਆਗੇਸੇਭੀ ਦਸ ਗੁਨਾ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਕਾ-ਵਨਾ ਦੇਰੀ ਨਹੀ ਕਰਨੀ॥ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿਆਂ ਕੋ ਪਕਾ ਪਕਾਇਕੇ ਫੇਰ ਥਡੇ ੨ ਲਗਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਰ॥ ਤਬ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੋ ਆਪ ਤਾਂ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਉਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਨੇ ਆਵਤਜ਼ਾਂ ਹੀ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਕੇ ਡੇਰਾ ਡੰਡਾ ਲੂਟ ਲੇਨਾਹੈ ਤੇ ਏਹ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਤਯਾਰ ਕਰਾਵਤੇ ਹੋ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸਿਖੋ ਜਬ ਕੋਈ ਸਿੰਘ ਸਰੀਰ ਤਜਾਗ ਜਾਤੇਹੈ ਤਬ ਉਸਕੇ ਪੀਛੇ ਸੰਸਕਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇਕੇ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ ਪੜ੍ਹਕੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਂਟਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਨਹੀ ਗੁਰੂਕੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਵਸਰਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥

ਤੈਸੇ ਬਡੇ ਗਾਢ ਪਰੇਹੂਏ ਫਿਰ ਕਿਸਨੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹਮਨੇ ਅਬੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਜੀਵਤੇ ਹੀ ਅਪਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਤਯਾਰ ਕਰਵਾਇ ਦੀਓ ਹੈ॥ ਦੂਸਰਾ ਵਹੁ ਲੋਕ ਭੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਪਰਿਹਾਰ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪਰਿਸ੍ਰਮਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਇੰਗੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਇਕੇ ਸ੍ਰਮਤ ਬਕਤ ਹੂਏ ੨ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਖਾਇਤੇ ਲੇਹਗੇ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥਪੈਹਾਥ ਮਾਰਕੇ ਬਡੇ ਹਸਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਆਨੰਦ ਬਨਕੀ ਓਰ ਜਾਤਾ ਹੂਆ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ੨ ਸਾਵੇ ਤਦਵਤ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕਰ ਸੋਭਤੇਭਏ ਜੈਸੇ ਕੋਊ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਸਤੀ ਚਿਰਕਾਲ ਕੇ ਪਰਦੇਸ ਗਏ ਹੂਏ ਪਤੀ ਕਾ ਆਗਮਨ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਕੋ ਪਤਿ ਸਾਥ ਅਪਨਾ ਮੇਲ ਸੁਣ ਜਾਣਕੇ ਅਪਨੀ ਸੁਹਿਰਦ ਸਖਯੋਂ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਤਿ ਕੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਉਤਸਾਹ ਮੈ ਹੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਬਿਤਾਇ ਦੇਵੇ॥ ਤੈਸੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਔ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਵਹੁ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਜੈਸੇ ਉਮਰਕੇ ਕੈਦੀਕੋ ਹੁਕਮ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਆਜਾਵੇ ਕੇ ਕਲਕੋ ਤੇਰੀ ਬੰਦ ਖਲਾਸ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ਜੈਸੇ ਭਾਰ ਵਾਹਕ ਵੇਗਾਰੀ ਕੇ ਸਿਰਪੈ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਬੋਝਾ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਆਦਮਯੋਂ ਨੇ ਦੇਕੇ ਪਰਦੇਸ ਲੇਗਏ ਹੋਵੈਂ ਜਬ ਏਕ ਮੰਜ਼ਲ ਅਗਲੇ ਦਿਨਕੀ ਰਹਜਾਨੇ ਸੇ ਕਲਕੋ ਹਮ ਇਨ ਰਾਜਭਟੋਂ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਹਿੰਗੇ ਇਸ ਆਸਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਕਈਜਨਮ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀਕੋ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਮਿਲਨੇ ਕੀ ਆਸਾ ਹੋਜਾਵੇ ਤਿਸ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਪੂਰਬਕ ਵਹੁ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਬਿਤਾਵੇ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਆਨੰਦ ਮੂਲਕ ਵਹੁ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਬਿਤਾਵਤੇ ਭਏ॥ ਬਡੇ ਅਦਭੁਤ ਉਪਦੇਸ ਸਿਖਹੁ ਪ੍ਰਤਿ ਦੇਤੇਰਹੇ ॥ ਜਿਨ ਬਚਨਾਕੋ ਸੁਣਕੇ ਪਾਖਾਣਭੀ ਮੋਮਵਤ ਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਹੋਜਾਵੈ ਔ ਜਿਗਯਾਸੂ ਜਨੋਂਕੇ ਰਿਦੇ ਕਮਲਵਤ ਵਿਕਾਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੂਆ ਅਰੁਣੋਦੈ ਸਮੈ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਤੀ ਇਸਨਾਨ ਧਯਾਨ ਨਿਤਯਕਾ ਆਚਰਣ ਸਭੀ ਕਰ ਲੀਆ ਨਿਖਤ੍ਰੋਂਕੀ ਛਾਯਾ ਅਬੀ ਥੀ ਅਰਥਾਤ ਕੋਈ ੨ ਤਾਰਾ ਅਬੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾਥਾ ॥ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋ ਜ਼ਾਲਮ ਕੀ ਸੈਨਾ ਨੇ ਭੀ ਦੂਰਸੇ ਆਇ ਦਿਖਾਈ ਦਈ ਹੈ॥ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਬਖਸੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਲਯਾਉ ਭਾਈ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਭੇਜੀ ਹੂਈ ਅਰਦਾਸ ਦਿਖਾਉ॥ ਤਬ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਬਖਸੀਨੰਦਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਧਰ ਦਈ ਬਚਨਹੂਆ ਕੇ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸੁਣਾਉ॥ ਇਧਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸੰਤਹੁਕੀ ਪਠਾਈਅਰਦਾਸਸੁਣਨੇ ਲਾਗੇਹੈਂ॥ ਇਧਰਜ਼ਾਲਮੋਂਕੀ ਫੌਜਨੇ ਆਇ ਦਿਖਾਈ ਦਈਹੈ॥ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਬੀਚ ਜੋ ਲਿਖਾ ਹੂਆ ਥਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਸਾਥ

ਹੀ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀ ਫੌਜਕੋ ਆਈ ਦੇਖਨਾ ਸੋ ਸੰਤਹੁਕੇ ਇਸਬਚਨਕੋ ਸਤਯ ਕਰਣੇਅਰਥ ਅਰਦਾਸਕੇ ਸਾਥਹੀ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਜਬ ਖੋਹਲਕੇ ਬਖਸੀ-ਨੰਦਸਿੰਘ ਸੁਨਾਵਤਾ ਭਯਾ ॥ ਡੰਡੌਤ ਬੰਦਨਾ ਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਬੀਚ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬਡੀ ਬੇਨਤੀ ਲਿਖੀ ਹੂਈਹੈ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਸੰਤਹੁਕੀ ਭੇਜੀ ਹੂਈ ਅਰਦਾਸਕੋ ਸੁਣਤੇਹੈਂ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਸਭਾ ਭੀ ਸੁਣਤੀ ਹੈ ॥ ਬਹੁਤਸੀ ਬੇਨਤੀਕੇ ਅੰਤਮੇਂ ਯੇਹ ਲਿਖਾ ਹੂਆਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਹੇ ਪਤਿਤ ਉਧਾ-ਰਣ ਹੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕ੍ਤੀਮਾਨ ਹੇਤ੍ਰਿਕਾਲਗਯ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੇ ਸਰਬਘਟਾਂਕੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਜਾਨਨਹਾਰੇ ਸਰਬਗਯ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਹੇ ਸਰਬਕਲਾ ਸਮਰਥ ਹੇਸਾਖਯਾਤ ਈਸ਼੍ਵਰ ਮੂਰਤੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਦਾਸ ਕੀ ਏਹੁ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਹੈ ਕੇ ਯੇ ਦੁਸ਼੍ਟ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਧਾਵਾ ਕਰਕੇ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਆਈਹੈ ਸੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪਨੇ ਕੋਈ ਬੜਾ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਬੜਾ ਹੀ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਬੜੇ ਤੇ ਬੜਾ ਹੀ ਪੁਰੁਖਾਰਥ ਕਰਨਾ ਅਪ ਸਰਬਥਾ ਸਾਮਰਥਹੋ ਸਰਬਗਯਹੋ ਹਮ ਅਲਪਮਤਿ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਕਯਾ ਕਹ ਸਕਤੇਹੈਂ ॥ ਇਸ ਦਾਸ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਆਈ ਦੇਖਲੈਨੀ ਜਬ ਬੜਾ ਪੁਰੁ-ਖਾਰਥ ਕਰਨਾ ਤੀਨਵਾਰ ਏਹੀ ਬਾਤ ਲਿਖੀ ਸੁਣੀ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਧਨਯ ਸੰਤਹੈਂ ਧੰਨਯ ਸੰਤਹੈਂ ਧਨਯ ਸੰਤਜਨਹੈਂ ਸੰਤਾਂ ਬਿਨਾ ਐਸਾ ਉਪਕਾਰ ਕੌਨ ਕਰੇ ਬਡੇ ਆਦਰਸੇ ਤੀਨਵਾਰ ਐਸਾ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇ ਮੇਂ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਸਹਤ ਏਕ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕਾ ਸਰਦਾਰ ਗੁਲਾਬ-ਸਿੰਘ ਕਲਕਤੀਏਕਾ ਤੇ ਲਾਭੇ ਕਾ ਭ੍ਰਿਜਯਾ ਆਯ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕਲਕਤੀਏ ਨੇ ਲਾਭਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਾਈ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਬੜੀ ਸਾਮਰਥ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਔ ਬੜੇ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਹੈਂ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾਹੈਂ ਹਮਾਰੇਸੇ ਉਨਕਾ ਬੁਰਾ ਨ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਹਮ ਬਾਲਬਚੇਦਾਰਹੈਂ ਖੇਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮ੍ਰਿਤ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਹੀ ਸ੍ਰਾਪ ਛੋਡਤੇ ਹੋਵੈਂ ॥ ਤਬ ਮੀਏ ਲਾਭਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਤੋ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਏਹ ਹੁਕਮਹੈ ਕੇ ਹਾਲ ਹਿਮਤ ਦੇਰੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਤੋਪਾਂ ਧਰਹੀ ਦੇਣੀਆਂ ਹਲਚਲੀ ਪਾਇਦੇਣੀ ਸੰਭਾਲਨੇ ਕੁਛਭੀ ਨ ਪਾਵੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਕੇ ਭਾਈ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਸਭਲਾਂ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਗੁਰੂਹੈਂ ਜੇ ਤੁਮ ਦੇਰੀ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਗਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਹੋਣੇ ਲਗਯਾਂ ਤਬ ਸਿਖ ਜਰੂਰ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਜਾਵੈਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾਹੈ ਤੇ ਮੀਆਂ ਜੀ ਇਸੇ ਤਰਹ ਠੀਕ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬਨੇ ਫੁਰਮਾਯਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਾਨੂ ਭੀ ਅਪਨਾ ਆਪ ਬਚਾਨਾ ਚਾਹਯੇ ਅਪਨੇ ਬਾਲਬਚੇ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਣੀ ਚਾਹਯੇ ਕੇ ਨਾ ਕਰਣੀ ਚਾਹਯੇ ਜਿਸਤਰਾ

ਹਮ ਤੁਮਭੀ ਬਚਜਾਵੈਂ ਔ ਰਾਜਾਕਾ ਕਾਮਭੀ ਸਿਧ ਹੋਜਾਵੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹਏ ॥ ਕਜਾ ਜੇ ਭਾਈ ਬੀਰਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਨੂ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਂਹਾਂ ਪਕੜਾਇ ਦਿਤੀਆਂ। ਤਾਂ ਓਹ ਗੁਰੂ ਅਸੀ ਉਨਕੇ ਸਿਖ ਤਬ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋ ਰਾਜੇਹੀਰਾਸਿੰਘਕੀ ਸਮਤੀ ਨਾਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹੀ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਲਹੌਰ ਮੈ ਬੁਲਵਾਇਕੇ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬਸੇ ਭੀ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਕਾ ਮੇਲ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ ਤਥਾ। ਇਨਕਾ ਪੂਜਨ ਭੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬਸੇ ਕਰਾਵੈਂਗੇ ॥ ਤਥਾ ਸਾਰੀ ਸ਼ਾਹੀ ਸੇਨਾਸੇ ਭੀ ਇਨਕਾ ਪੂਜਨ ਕਰਾਵੈਂਗੇ ॥ ਅਰ ਜੇ ਨ ਬਾਹਾਂ ਪਕੜਾਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਕੀ ਤਬ ਜੈਸੇ ਕਹੋਗੇ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰੈਂਗੇ ਤਬ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈਂ ਕਹੈਕੇ ਮੀਆਂ ਲਾਭਸਿੰਘਕੀ ਸੰਮਤ ਨਾਲ ਵਹੁ ਜ਼ਾਲਮ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਜੋ ਫੌਜਾਂ ਮਾਰਗ ਮੈ ਚਲਜਾਂ ਆਵੈਂ ਤੇ ਸੁਖਮਨੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕੋਈ ਕਰਤੇ ਆਵੈਂ। ਕਜਾ। ਸਾਧੁ ਸੇਵਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਾਮ ਧਿਆਈਐ ॥ ਕੋਈ ਪੜ੍ਹਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੰਤ ਕੈ ਦੂਖਨ ਆਰਜਾ ਘਟੈ। ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਜਮਤੇ ਨਹੀ ਛੁਟੈ ॥ ਕੋਈ ਪਢਤੇਹੈਂ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਮਹਾਂ ਹਤਜਾਰਾ ॥ ਸੰਤਕਾ ਨਿੰਦਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਮਾਰਾ। ਸੰਤਕਾ ਨਿੰਦਕ ਰਾਜ ਤੇ ਹੀਨ ॥ ਸੰਤਕਾ ਨਿੰਦਕ ਦੁਖੀਆ ਅਰਦੀਨ ॥ ਸੰਤਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਸਰਬ ਰੋਗ ॥ ਸੰਤਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਸਦਾ ਵਿਜੋਗ ॥ ਕੋਈ ਪਢਤੇ ਜਾਤੇਹੈ ॥ ਸੰਤਕਾ ਨਿੰਦਕ ਆਕਾਸ ਤੇ ਟਾਰੋਂ ॥ ਸੰਤਕਾ ਲੀਆ ਧਰਨਿ ਬਿਦਾਰੋ ॥ ਨਿੰਦਕ ਮੂਆ ਨਿੰਦਕਕੈ ਨਾਲਿ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਸਿਰ ਕੜਕਿਓ ਕਾਲ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਗੁਰੂਕੀ ਬਾਨੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਭੀ ਜਾਤੇਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖਨੇ ਇਨ ਸਿਖੋਂਕੀ ਐਸੀ ਬੁਧੀ ਮਾਰ ਦਈਹੈ ॥ ਜੋ ਇਨਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬੀਚਾਰ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਹਮ ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇ ਪਢਤੇ ਕਜਾ ਜਾਤੇਹੈਂ ਔ ਕਜਾ ਕਾਮ ਕਰਨੇ ਚਲੇਹੈਂ ॥ ਹਾਥ ਪਛੋੜੇ ਸਿਰ ਧਰਨਿ ਲਗਾਹਿ। ਸੰਤਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਦਈ ਛੋਡੈ ਨਾਹਿ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਸਬਦ ਪਢਤੇ ਭੀ ਜਾਤੇਹੈਂ ਔ ਇਨਕਾ ਬਿਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਔ ਮਾਰਗਕੇ ਸੁਨਨੇਹਾਰੇ ਲੋਕਭੀ ਇਨਕੀ ਬਾਨੀ ਪਢਨਕੋ ਸੁਣਕੇ ਹਸੈ ॥ ਕੇ ਦੇਖੋ ਮੁਖਸੇ ਹਤਜਾਰੇ ਪਢਤੇ ਕਜਾ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਤੇ ਤੋਪਾਂ ਲੈਕੇ ਉਨਹੀ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਮਾਰਨੇ ਅਰਥ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਹਾ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇਨਕੇ ਬਾਨੀ ਪਢਨੇ ਕੋ ਹਾ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇਨਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਵਾਲ ਰਖਣੇ ਕੂੰ ਹਾ ਧਿਕਾਰਹੈ। ਇਨਕੇ ਸਿਖੀਪਨੇ ਕੂੰ ਜੋ ਅਬ ਯੋਹ ਕਜਾ ਕੁਕਰਮ ਕਰਣੇ ਚਲੇਹੈਂ ਐਸੇ ਧਿਕਾਰ ਲਾਨਤਾਂ ਮਾਰਗਕੇ ਗ੍ਰਾਮੀਨ ਇਸਤ੍ਰੀ-ਆਂ ਪੁਰਖ ਆਦਿਕ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂਕੋ ਦੇਤੇਹੈਂ॥ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਕਰਮ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰੋਂ ਪਰਬਤੋਂ ਸਹਤ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਭੀ ਥਰਥਰ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੀਭਈ ਵਡੇ ਹੀ ਭਾਰੀ ਘੋਰ ਪਾਪ ਕਰਨੇ ਚਲੈਹੈਂ ॥ ਇਸਓਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਆਪ ਮਹਾਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਸਮਾਨ

ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਸੁਧਰਮ ਸਭਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦਰਿਆਉ ਕੇ ਤੀਰ ਪੈ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਸਭਾ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਲਾਗੀ ਹੁਈਹੈ ॥ ਏਕ ਓਰ ਭੰਡਾਰਾ ਬਨ ਰਹਯੋਹੈ ਬਡੇ ਬਡੇ ਅੰਬਾਰ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿਆਂ ਕੇ ਲਾਗੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਅਬੀ ਔਰਭੀ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਲੇਹਾ ਦੇਹ ਝਟਾ ਪਟ ਕਰੀ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਓਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਰਾਗੀਸਿੰਘ ਰਾਗ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਗਾਇ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਕੋਊ ਸਿਖ ਓਂਕਾਰ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇਹੈ ਕੋਈ ਸਿਧ ਗੋਸ੍ਟਕਾ ਕੋਈ ਜਪੁਜੀ ਕਾ ਕੋਈ ਜਾਪਜੀਕਾ ਕੋਈ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤੀਕਾ ਕੋਈ ਆਨੰਦ ਜੀਕਾ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹਯੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਵੈਕੁੰਠਮੈ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸੀ ਦੇਵਤਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀਕਾ ਯਸ ਗਾਨ ਕਰੈਂ ਤਦਵਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਭੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣਕਾ ਯਸ਼ ਗਾਨ ਕਰ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਾਥੋਂ ਕੀ ਲਿਖੀ ਹੂਈ ਅਰਦਾਸ ਸੁਣਕੇ ਅਬੀ ਹਟੇਹੀਥੇ ਜੋ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਲਕਤੇਕਾ ਭੇਜਾ ਹੂਆ ਪਾਂਚਸਾਤ ਔਰ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਸਹਤ ਵਹੁ ਸਰਦਾਰ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਜੀ ਆਪ ਸੰਤਹੋ ਆਪਨੇ ਇਨਾ ਨਿਮਕਹਰਾਮਾਂ ਕੋ ਕਿਉਂ ਡੇਰੇਮੈ ਰਖਯੇ ਹੈ ਆਪ ਅਪਨਾ ਡੇਰਾ ਅਲਗ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ਹਮਨੇ ਨਿਮਕ ਹਰਾਮ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਣੇ ਦੇਣਾਹੈ ਜੇ ਆਪ ਅਪਨਾ ਭਲਾ ਚਾਹਤੇਹੋ ਤੋ ਆਪ ਅਲਗ ਹੋਜਾਵੋ ॥ ਉਸ ਜ਼ਾਲਮਕੇ ਐਸੇ ਵਾਕ ਸੁਣਕੇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸੋਵਾਚ ॥ ਜਾਹੋ ਰੇ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਜਿਸ ਕਾਮਕੋ ਆਏਹੋ ਸੋ ਕਾਮ ਅਬੀ ਬਿਨਾ ਦੇਰੀਸੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਕਰਤੇਹੋ ਜਾਹੋ ਓਹੀ ਕਾਮ ਕਰੋ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਔਰਭੀ ਦੋਚਾਰ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕਹੇ ਉਸਕੋ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਐਸੀ ਬਾਨੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਸੁਣਕੇ ਵਹੁ ਜ਼ਾਲਮ ਗੁਸਾ ਖਾਇਕੇ ਮੁੜ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਾਤੇਹੀ ਤਿਸ ਜ਼ਾਲਮਨੇ ਲਾਭੇਸੇ ਕਹਕੇ ਤੋਪਾਂ ਧਰਾ ਦਿਤੀਆਂ॥ ਏਕ ਸੌ ਬੀਸ ਤੋਪ ਤੇ ਪਾਂਚਸੈ ਜੰਬੂਰਾ ਤੀਨੋ ਓਰਸੇ ਚਲਨੇ ਲਾਗਪਰਾ ॥ ਜਹਾਂ ਪਰ ਮਹਾ- ਰਾਜ ਜੀਕਾ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਹੂਆ ਦੇਖ ਰਾਖਾ ਥਾ ਤਿਸ ਅਸਥਾਨਕੇ ਸਨਮੁਖਭੀ ਸ਼ਿਸਤ ਚਾਂਦਨੀ ਪਰ ਬਾਂਧਕੇ ਗੋਲਾ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗੇ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਸਭੀ ਸਿਖ ਯੋਗਾਅਭਯਾਸੀ ਮੁਨੀਆਂਕੇ ਸਮਾਨ ਪਦਮਾਸਨ ਸਿਧ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ੨ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਕਿਉਂਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਪਹਲੇਹੀ ਸਭਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇ ਛੋਡਯਾਥਾ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਕਿਸੇਨੇ ਭੀ ਹਥਯਾਰ ਖੜਾ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕੋਈ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਹਥਯਾਰ ਖੜਾ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕਰੇਗੋ ਸੋ ਝੂਠਨਾ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਮਾਨਕ ਸਭੀ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਛਿਮਾ ਧਾਰਕੇ ਆਸਨ ਬਾਂਧ ੨ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥

ਤੋਪਾਂਕੇ ਗੋਲਯੋਂਸੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸਤੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਜਨ ਪ੍ਰਾਣੋਸੇ ਭੀ ਅਤੀਵ ਪਯਾਰੇ ਉਡਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਦੂਸਰੇ ਉਸੀ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਬੈਠੇਹੈਂ ਧੀਰਜਧਾਰਕੇ ਔ ਬਡੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਪਰੇ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇ ਹਮਕੋ ਕਿਸਵਕਤ ਗੋਲਾ ਲਾਗਤੋਹੈ ॥ ਹਮਕੋ ਭੀ ਜੇ ਜਲਤੀ ਤੋਪਕਾ ਅਥਵਾ ਜਮੂਰੇਕਾ ਗੋਲਾ ਲਾਗੇ ਤਬ ਹਮਭੀ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰਕੇ ਖਲੜੇ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਾਥਹੀ ਜਹਾਜ ਚੜ੍ਹਜਾਵੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਛਾਤਯਾਂ ਕਢਕੇ ਗੁਰੂਕੇ ਸਿਦਕੀ ਸਿਖ ਬੈਠੇਹੈਂ ॥ ਕਈ ਸਿਖ ਸਰੀਰ ਸੇ ਪਰਮ ਉਪਰਾਮ ਹੂਏ ੨ ਜਹਾਂ ਪਰ ਤੋਪਕਾ ਗੋਲਾ ਪਰਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂਪਰ ਤੋਪਕੇ ਗੋਲੇਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜਾਇ ਖੜੇਤੇਹੈਂ ॥ ਜਿਨਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਸਾਥ ਲੇਜਾਨੋਹੈ ਉਨਕੋ ਗੋਲਾ ਗੋਲੀ ਲਾਗ ਜਾਤੇਹੈ ॥ ਜਿਨਕੋ ਸਾਥ ਨਹੀ ਲੈਜਾਨੋ ਉਨਕੋ ਨਾਹੀ ਲਾਗਤੇਹੈ ॥ ਇਧਰ ਸੇ ਕੋਈ ਮਾਰਤਾ ਹੀ ਨਹੀਹੈ ਉਧਰਸੇ ਹੀ ਮਾਰਤੇ ਹੂਏ ਆਗੇ ੨ ਬਢਤੇ ਆਤੇਹੈਂ ॥ ਚੌਦਾਂ ਪਲਟਨਾ ੧੪ ਬਾਰਾ ਰਜਮਣਾਂ ੧੨ ਏਕਸੌ ਬੀਸ ਤੋਪ ਪਾਂਚਸੈ ਜੰਮੂਰਾ ਯੇ ਸਭੀ ਤੀਨੋ ਓਰਸੇ ਘੇਰਾ ਪਾਇਕੇ ਮਾਰਤੇ ਆਤੇਹੈਂ ਔ ਆਗੇਸੇ ਕੋਈ ਮਾਰਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਚੌਥੀਓਰ ਦੋਨੋ ਦਰਿਆਓ ਚਲ ਰਹੇਹੈਂ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਘੇਰੇਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਡੇਰਾਹੈ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਟਾਪੂ ਹੋਤਾਹੈ ਤਦਵਤ ਸੋਭਤੇਹੈਂ ॥ ਬਾਰਾਂ ਰਜਮਣਾ ਕੀ ਤੇ ਚੌਦਾਂ ਪਲਟਨਾ ਕੀ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕੀ ਐਸੇ ਵਾੜ ਝੜਤੀਹੈ ਤੜ ਤੜ ਤੜ ਧਾਹ ਧਾਹ ਧਾਹ ਤੜ ੩ ਧਾਹ ੩ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਭਠ ਮੈ ਦਾਣੇ ਭੂਜਤੇਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਂਸਾਂ ਕੇ ਬਨਕੋ ਅਗਨਿ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਚਟ ਚਟ ਚਟਾਕ ਧਾਹ ਆਦਿਕ ਸਬਦ ਹੋ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਬਿਬਾਨੋ ਕੋ ਗੰਧਰਬ ਔ ਅਪਸਰੋ ਕੇ ਗਣੋ ਸਹਤ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਸਮੂਹ ਲੀਏ ਫਿਰਤੇਹੈਂ ਜੋ ਸਿਦਕ ਵਾਨ ਸਿਖ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਦੇਤੇਹੈ ਉਸਕੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਬਿਬਾਨੋ ਪਰ ਚੜ੍ਹਾਇ ਲੇਤੇਹੈਂ ਵਰਾਂਗਨਾ ਅਪਸਰਾਂ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਵਾਦ ਕਰਤੀਹੈਂ ਕੇ ਇਸਕੋ ਮੈ ਵਰੂੰਗੀ॥ ਦੂਸਰੀ ਕਹਤੀ ਹੈ ਇਸਕੋ ਮੈ ਵਰੂੰਗੀ। ਇਸਕੋ ਮੈਨੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਪਤਿ ਥਾਪ ਰਖ੍ਯਾਥਾ ਔ ਤਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਬਿਬਾਨਕੇ ਆਗੇ ਗੰਧਰਬ ਗਾਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਮਾਰਗ ਮੈ ਔਰ ਅਪਸਰਾ ਇਸਿਥਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਗਾਰਤ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀਆਂ ਮੋਹਣੀਆਂ ਊਪਰ ਕੋ ਜਾਤਯਾਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਆਦਰਸੇ ਕਹਤਯਾਹੈਂ ਏਹੀ ਏਹੀ ਆਉ ਆਉ ਹੇ ਪੁਰਖਾ ਏਹੋ ਦੇਖ ਤੇਰੇ ਪੁੰਨਹੁ ਕਾ ਬਾਗ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਤੇਰੇ ਭੋਗ ਵਾਸਤੇ ਰਚਯੋ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸਹਤ ਆਉ ਤੂ ਪੁੰਨਾ ਕਾ ਫਲ ਭੋਗ॥ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਆਦਿਕ ਯਗੋਂ ਕਰਕੇ ਔ ਬਡੇ ੨ ਤਪੋਂ ਕਰਕੇ ਭੀ ਐਸਾ ਸ੍ਵਰਗ ਸੁਖ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਸੋ ਵਹੁ ਸ੍ਵਰਗ ਕਾ ਸੁਖ ਵਿਧਾਤਾ ਨੇ ਤੇਰੇ ਕੋ ਦੀਓਹੈ ਸੋ ਤੂ ਆਉ ਮੇਰੇ ਸੰਗਕਾ ਆਨੰਦ ਲੂਟਲੇ ॥ ਜਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖਾਂ

ਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਮਾਤ੍ਰ ਪਰ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਏਹੈਂ ਅਬ ਵਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਯਾਰੇ ਵਿਸ਼ਯ ਭੋਗੋਂਕੋ ਵਿਖਵਤ ਬਿਰਸ ਜਾਨ ਕੇ ਅਤੀਵ ਤੁਛ ਸਮਝਕੇ ਉਨ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਮੋਹਣੀਆਂ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥

ਬਿਵਾਨੋਂ ਮੈਂ ਅਰੂਢ ਹੂਏ ੨ ਬਡੇ ਬੇਗਸੇ ਸੂਰਯਮੰਡਲ ਕੋ ਬੇਧਕੇ ਗੁਰੂਕੀ ਪੁਰੀ ਵੈਕੁੰਠ ਧਾਮਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਏਹਤੋ ਉਨਕੀ ਦਸ਼ਾ ਕਹੀਹੈ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਅਭੀ ਜਿਨਕੋ ਆਤਮਗਯਾਨ ਨਹੀ ਹੂਆਥਾ ॥ ਜਿਨਕੋ ਆਤਮਗਯਾਨ ਹੂਆ ਥਾ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਵੋਤੋ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਯਾਗਤੇ ਹੀ ਪਰਮ ਆਨੰਦਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਗੜਜੋਂਕੀ ਵਾਛੜ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗੋਲੇ ਗੋਲਜਾਂ ਕੀ ਬਰਖਾ ਪੜੀ ਹੋਤੀਹੈ ਹਜਾਰੋਂ ਦਰ ਹਜਾਰੋਂ ਸਿੰਘ ਮਾਰੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘੋਂਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਜੀ ਬਹੁਤਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕਾ ਆਪਕੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਚਲਾਨਾ ਹੋਯਾਹੈ ਇਨਕੇ ਸਰੀਰੋਂ ਵਾਸਤੇ ਕਯਾ ਹੁਕਮਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖਯਹੋ ਇਨ ਸਭਕੇ ਸਰੀਰੋਂਕੋ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹੁ ਕਰ ਦੇਵਹੁ ਔਰ ਜੋ ਜਖਮੀ ਪੜੇਹੈਂ ਜਿਸਕਾ ਸਰੀਰ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਕਿ ਮਲਮ ਪਟੀ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀ ਨ ਬਚੇਗਾ ਉਸਕੋ ਭੀ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇਦੇਵੋ ਮੈ ਆਪਹੀ ਸੰਭਾਲ ਲੇਵੋਂਗਾ ਉਨਕੋ ॥ ਹਜੂਰਕੇ ਬਚਨਕੋ ਸਭ ਕਰਕੇ ਮਾਨਕੇ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਭ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰੋਂਕੋ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਦੇਤੇਭਏ॥ ਜੈਸੇ ਪਰਬਤ ਮੈਂ ਸੇ ਬਡੇ ੨ ਬ੍ਰਿਛ ਕਾਟਕੇ ਬਢਈ ਵਹਾਇ ਦੇਤੇਹੈਂ ਤੈਸੇਹੀ ਗੋਲਜਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਖਾਲਸੇਕੇ ਸਰੀਰ ਨਦੀ ਮੈ ਵਹੇ ਚਲੇਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਜਲ ਜੰਤੂਆਂਕੇ ਘਰਮੈ ਬਡਾ ਆਨੰਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਕਾਹੇਤੇ ਐਸੇ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕਾ ਮਾਂਸ ਅਧਿਕਤਰ ਅਕਸਮਾਤ ਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਤਥਾ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਗੀਧ ਕਾਕ ਸਯਾਰ ਮਾਂਸ ਅਹਾਰੀ ਜੀਵ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੇ ਮਾਂਸ ਭਖਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਸਮੁਦ੍ਰ ਸ੍ਰੀ-ਕਾਲਕਾ ਭਗਵਤੀ ਉਨ ਸੂਰਬੀਰੋਂਕੇ ਰੁਧਿਰਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਗਾਰਜਤੀ ਹੈ ਸ਼ਿਵਜੀ ਨੇ ਭੀ ਸੂਰਬੀਰੋਂਕੇ ਸਿਰੋਂਕੀਆਂ ਕਈ ਰੁੰਡਮਾਲਾਂ ਬਨਾਇਕੇ ਗਲਮੈ ਪਹਰ ਕੇ ਜਟਾ ਫੈਲਾਇਕੇ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ਭੈਰਵ ਭੂਤਗਣੋਂ ਸਹਤਕਰੀ ॥ ਕਲਤੇ ਨਾਰਦ ਭੀ ਤੁੰਬਰੂ ਬਜਾ ੨ ਕੇ ਨਾਚਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਬਡੇ ਤਪਸ੍ਵੀ ਧੀਰਯਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ ਕੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਤੋਪਕਾ ਗੋਲਾ ਕਾਲੇ ਵਾਲੋਂ ਮੈ ਲਾਗਯਾ ਵਹੁ ਮਹਾਤਮਾ ਭਾਈ ਧਯਾਨਸਿੰਘਜੀ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਵਿਦੇਹ ਮੁਕਤਥੇ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟਨੇਕਾ ਔਰ ਨਿਮਿਤ ਥਾ ਸੋ ਦੇਹਕੇ ਛੂਟਤੇਹੀ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਜਲਕੀ ਬੂੰਦ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਮਿਲਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ

ਬ੍ਰਹਮਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਮਿਲਕੇ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸੰਤ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰਕੀ ਅਵਸਥਾਕੋ ਦੇਖਕੇ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਜੀਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਜਲ ਆਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਯਾ ਉਸ ਸਮੇਮੈ ਕੋਈ ਪਾਂਚ ਛੇ ਘੜੀ ਦਿਨ ਚਢਾ ਹੋਗਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ-ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰਜੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕਸੇ ਉਠਕੇ ਤੋਪਾਂ ਚਲਤਯਾਂਕੇ ਸਨਮੁਖ ਉਠ ਤੁਰੇ॥ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਸਰਦਾਰ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤਸੇ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ੨ ਚਲਤੇ ਭਏ॥ ਤੋਪਾਂ ਚਲਤਯਾਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਨਾਲੇ ਏਹ ਗੀਤ ਗਾਤੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ਕਯਾ॥ ਚਲੋ ਸਹੀਓ ਰਲ ਦੇਖਣ ਚਲੀਏ ਆਸਕ ਸੂਲੀ ਚੜਦੇ ॥ ਸੂਲੀ ਚੜਦੇ ਕਰਨ ਮਜਾਖਾਂ ਮੌਤੋਂ ਮੂਲ ਨ ਡਰਦੇ॥ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਸਹਤ ਇਸਸਬਦ ਕੋ ਗਾਵਤੇ ਹੂਏ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂਕੇ ਸਹਤ ਆਗੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਔ ਆਗੇ ਗੋਲੀ ਗੋਲਯੋਂ ਕੀ ਓਲਯੋਂਕੀ ਬਰਖਾਕੇ ਸਮਾਨ ਬਰਖ ਪੜੀ ਹੋਤੀਹੈ॥ ਬਡੇ ਨਿਸਚੈਵਾਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਦਕਵਾਨ ਸਿਖ ਗਿਰਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈਭੀ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਸਿਖ ਸਿਦਕ ਵਾਨੋ ਕੇ ਮਰਣੇਕਾ ਆਨੰਦ ਔ ਜੈ ਜੈਕਾਰ ਸਬਦ ਹੋਰਹਯੇ ਹੈ ਔ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਜੈ ਜੈਕਾਰ ਸਬਦ ਹੋ ਰਹਯੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਸੇ ਉਠਕੇ ਜਬ ਸੌ ਅਥਵਾ ਸਤਰ ਕਦਮ ਆਗੇ ਗਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ-ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਹਨੇ ਗੋਡੇ ਵਿਖੇ ਤੋਪ ਕਾ ਗੋਲਾ ਲਾਗ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਔਰ ਸਾਰੇ ਗੋਡੇ ਕੋ ਤੋੜ ਗਯਾ ਦੋ ਬਡਯਾਂ ਨਾੜਯਾਂ ਲਤਕੇ ਸਾਥ ਅੜਯਾਂ ਰਹੈਗਯਾਂ ਪੁਨਾ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਨ ਜਾਤੇ ਭਏ ਉਥੇਹੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਮੰਗਵਾਇਕੈ ਤਿਸ ਪਰ ਸਿਧ ਆਸਨ ਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਸਿਰਹਾਨਾ ਪੀਠ ਪੀਛੇ ਰਖਾਇਕੇ॥ ਤਬ ਉਸਵਕਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖੋਂਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡਾ ਖੋਭ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤੇ ਮੁਖ ਪਰ ਮਲਾਨੀ ਆਇਜਾਤੀ ਭਈ ਕਚੀਚੀਆਂ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਪਰੇ ਲੇਤੇਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਕਯਾ ਕਰੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਰੂਪੀ ਜੰਜੀਰ ਸਿਖੋਂਕੇ ਹਾਥੋਂ ਪਾਵੋ ਮੈ ਪੜਾਹੂਆ ਹੈ ਉਸ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਯਾ ਰੂਪ ਜੰਜੀਰਕੋ ਤੋੜ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਅਰਥਾਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਰੂਪੀ ਕਾਰਕੋ ਨ ਉਲੰਘਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਹਜੂਰਕਾ ਬਡਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਢਯਾ ਹੂਆ ਸਿਖਾਂਕੇ ਸਮੂਹਕੋ ਮਰਯਾਂਕੋ ਸਥਾਰ ਲਥਯਾ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਕ੍ਰੁਧ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਇਧਰ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਗੋਡੇ ਮੈ ਗੋਲਾ ਲਗਾਹੂਆ ਦੇਖਕੇ ਇਸ ਦੁਖਕੋ ਨ ਸਹਾਰਤਾ ਹੂਆ ਬਚਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਇਨਾ ਵਿਚਾਰਯਾ ਗਊਆਂ ਕੇ ਕਸਾਈਆਂ ਪਾਸੋਂ ਕਿਉਂ ਮਰਵਾਵਤਾ ਹੈਂ ਇਨਕੋ ਹੁਕਮ ਯੁਧ ਕਰਨੇਕਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀ

ਦੇਤਾ ਹੈ ॥ ਜੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮਾਰਣੇ ਨਹੀ ਥੇ ਤਬ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਇਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਭਾਰ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਕਿਉਂ ਉਠਵਾਇ ਛੋੜਜਾਥਾ ॥ ਆਪ ਮੁਝਕੋ ਆਗਜਾ ਦੇਵਹੁ ਤਬ ਇਨ ਮੈਸੇ ਏਕ ਕੋ ਭੀ ਜੀਵਤਾ ਘਰਕੋ ਨ ਜਾਨੇ ਦੇਵਹੁਗਾ ਜਿਤਨੇ ਆਇਹੈਂ ਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਇਨ ਸਭਕੇ ਘਾਓ ਉਤਾਰਕੇ ਇਕ ਖਿਣਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਰਖ ਦੇਵਹੁਗਾ ਐਸਾ ਕੌਤਕਸਾ ਆਪਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂਨਾ ਐਸੀ ਬਾਤ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹੈ ਕੇ ਏਕਤੋ ਆਪ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਜਾ ਮੈ ਨਿਪੁਨ ਦੂਸਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਜਖਮੀ ਦੇਖਜਾ ਤੀਸਰਾ ਬਹੁਤਹੀ ਸਿਖ ਵਿਚਾਰੇ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧ ਮਾਰੇਗਏ ਚੌਥੇ ਆਪਭੀ ਬਡੇ ਡੀਲ ਔ ਬਲਵਾਨ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਕਜਾਕਰੈ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਆਗਜਾਰੂਪੀ ਕਾਰ ਕੋ ਨ ਮੇਟ ਸਕੇ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਯੁਕਤ ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤਾਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਤੀਵ ਛਿਮਾਵਾਨ ਬਡੇ ਧੀਰਯਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਅਪਨੇ ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸੇ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਬਡੀ ਕੋਮਲ ਔ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀਸੇ ਬਚਨ ਕਰਣ ਕਾਲ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਮੁਖਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੇ ਮਾਨੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰਵਤੇਹੈ ॥ ਹੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਛਿਮਾ ਆਪ ਕੀਜਯੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਆਪ ਕਹੋ ਆਉ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਬੈਠੋ ਜੋ ਤੀਨਕਾਲੋਮੈਬੰਧਜਾਕੇ ਪ੍ਰਤ੍ਰਵਤ ਜਗਤਹੂਆਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਹਮ ਕਿਸਕੋ ਮਾਰਨੇ ਲੀਏ ਕਿਸਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇਵੈ ॥ ਆਉ ਘੋੜੇ ਸੇ ਉਤ੍ਰ ਆਉ ਹੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਹਮਾਰਾ ਧਰਮ ਛਿਮਾਹੀ ਕਰਣਾ ਹੈ ਸਾਧੂਕੇ ਹਾਥ ਕਲਾਮ ਤੇ ਜਬਾਨ ਦਰਾਜ ॥ ਜਬਾਨਸੇ ਜੋ ਮਰਜੀ ਆਵੇ ਸੋ ਸਾਧੂ ਕਹਲੇਵੇ ਪਰੰਤੂ ਹਾਥੋਂਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨ ਮਾਰੇ ਆਜਾਵੇ ॥ ਐਸੇ੨ ਬਚਨ ਛਿਮਾ ਧੀਰਯ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰੋਧ ਕੋ ਤਜਾਗਕੇ ਘੋੜੇ ਪੈ ਸੇ ਉਤਰਕੇ ਘੋੜੇਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸਾਥ ਨੇਤ੍ਰ ਮਿਲਾਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਫਤੇਹੈ ਐਸੇ ਫਤੇ ਬੁਲਾਤੇਹੀ ਥੇ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਮੈ ਗੋਲਾ ਲਾਗ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਬਿਬਾਨ ਪਰ ਚਢਕੇ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕੇ ਸਰੀਰਕੋ ਛੋਡਕੇ ਦਿਬਜਦੇਹ ਧਾਰਕੇ ਵੈਕੁੰਠਗਾਮੀ ਹੋਤੇਭਏ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਸਾਵਨ ਸਿੰਘ ਲਵੇਰੇ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕੰਧਾਰਾਸਿੰਘ ਛੋਟੀ ਸੀ ਬੰਦੂਕ ਕੰਧੇ ਪੈ ਰਖੀ ਹੁਈ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸੋਂ ਉਠਕੇ ਜਲਪਾਨ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਦਰਿਆਉਕੇ ਤੀਰੇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਹਾਂ ਤੀਰੇ ਦਰਿਆਉਕੇ ਬੰਦੂਕ ਧਰਕੇ ਗੋਡੇ ੨ ਜਲਮੈ ਜਾਇਕੇ ਪਾਂਚਚਾਰ ਬਕ ਜਲਕੇ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਜਬ ਪੀਛੇ ਲੌਟਿਆ ਤਬ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇਹੈ ਜੋ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀ ਯੋਗਾਭਜਾਸੀ ਚੋਲੇ ਗੋਲੀ ਕੀ ਮਾਰਸੇ ਬਚਕੇ ਦਰਿਆਉ ਕੇ ਢਾਹੇਕੇ ਨੀਚੇ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠੇਹੈਂ ॥ ਅਰ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਨੇ ਕੰਧਾਰਾਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਆਜਾਉ ਨਿਕਜਾ । ਇਥੇ ਆਜਾਉ

ਇਥੇ ਗੋਲੀ ਗੋਲਾ ਨਹੀ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਈਹਾਂ ਢਾਹਿਕਾ ਓਲਾਹੈ ॥ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਕੀ ਤਬ ਕੰਧਾਰਾਸਿੰਘ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਵਾਹ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਹ, ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਜਹਾਜ ਛਾਦਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀ ਲੁਕ ੨ ਬੈਠਜੇ ਫਿਰ ਤੁਸੀ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋਕੇ ਸਾਨੂ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਹਿੰਦੇਹੋ ਕੇ ਆਉ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠ ਜਾਉ ਅਸੀਕਿਉਂ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠਜੇ ਅਸੀ ਤਾਂ ਜਹਾਜ ਦੇ ਉਤੇ ਚੜਕੇ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਪਾਰ ਹੋਜਾਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਤੁਸੀਹੀ ਲੁਕਕੇ ਬੈਠਹੁ ॥ ਜਿਨਾਂਨੂੰ ਏਹ ਹਡ ਚਮੜਾ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤਹੀ ਪਜਾਰੇ ਹੈ ਜਿਨਾਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਜਾਣਾ ਨਹੀਹੈ ਜਹਾਜ ਨਹੀ ਚੜਨਾਹੈ ॥ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਾਥਹੀ ਜਹਾਜ ਚੜਨੇਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਜਹਾਜ਼ ਲਦੈਂ ਤੇ ਅਸੀ ਪਿਛੇ ਰਹਜਾਜੇ ਐਸੇ ਔਰਭੀ ਪਾਂਚਸਾਤ ਬਾਤੈ ਕਹਕੇ ਕੰਧੇ ਪਰ ਬੰਦੂਕ ਧਰਕੇ ਭਾਗਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਇਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮਿਲਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਖਾਲਸਾਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਫਤੇਹੈ ਗਰਜਕੇ ਐਸੇ ਫਤੇ ਕੰਧਾਰਾਸਿੰਘ ਬੁਲਾਤਾ ਹੀ ਥਾ ਜੋ ਭਾਈ ਕੰਧਾਰਾ ਸਿੰਘਕੀ ਪੁੜਪੁੜੀਮੇ ਗੋਲੀ ਲਗਕੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਰ ਨਿਕਸ ਜਾਤੀ ਭਈ ਗੋਲੀ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਭਾਈ ਕੰਧਾਰਾਸਿੰਘ ਜੀਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਪਰ ਚੜਕੇ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ॥ ਦੇਖੋ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਦਾਤ ॥ ਦਾਤੀ ਸਾਹਿਬ ਸੰਦੀਆਂ ਕਿਆ ਚਲੈ ਤਿਸ ਨਾਲ ॥ ਇਕ ਜਾਗੰਦੇ ਨਾ ਲਹਨਿ ਇਕਨਾ ਸੁਤਿਆਂ ਦੇਇ ਉਠਾਲ ॥ ਕਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾ ਚੌਦਾਂ ਬਰਸਕਾ ਬਾਲਕ ਉਸਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਏਹ ਨਿਸਚਾ ਬਖਸ਼ਿਆ ॥ ਐ ਕਹਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰਕੇ ਯੋਗਾਭਯਾਸੀ ਭਾਈਟੇਕਸਿੰਘਜੀ ਉਨਕਾ ਯੇਹ ਨਿਸਚਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀਕੀ ਦਾਤ ਸਾਥ ਕੁਛਚਾਰਾ ਨਹੀ ਚਲਤੇਹੈ ਕਿਸੀਕਾ ਭੀ ਦਾਵਾ ਨਹੀ ਹੋਇ ਸਕਤੇਹੈ ਜੋ ਹਮ ਐਸੇਹੀ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਇਸੀ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਜੀਕੋ ॥ ਵੈਸਾਖ ਦਿਨੇ ੨੪ ਸੋਮਵਾਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪਹਰ ਭਰ ਗਈ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਯੇਹ ਪੂਰਬਲੀ ਬਾਤ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਕੇ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀ ਯਾਰੀ ਪਰਖਜੇ ਯਾਰਾਂਕੀ ਜਬ ਮਾਰ ਪਵੇ ਤਰਵਾਰਾਂਕੀ ਸਵੇਰੇ ਤੁਸਾਂ ਅਸਾਡੇ ਪਾਸਹੀ ਰਹਣਾ ਯਾਰੀ ਪਰਖੀਏ ਯਾਰਾਂਕੀ ਜਬ ਮਾਰ ਪਵੇ ਤਰਵਾਰਾਂਕੀ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਨੇ ਕਲ ਸਵੇਰਕੋ ਜਰੂਰਹੀ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਹਣਾ ਹੋਵੈਗਾ ਐਸੇ ਤੀਨਵਾਰ ਬਚਨ ਭਾਈਟੇਕਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀਕਹੇ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੂਆ ਔ ਗੋਲਾ ਦਾਗਨੇ ਲਾਗਪੜਾ ਤਬ ਏਕ ਘੋੜਾ ਬਡਾ ਉਤਮਰੰਗਾ ਕਮੈਤ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਕੋ ਦੀਆ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਤੋਪਾਂਕੇ ਸਬਦਸੇ ਭੈਭੀਤ ਹੂਏ ੨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕਾ ਬਚਨ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਕੋ ਭੂਲ ਗਯਾ ਅਬ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਤਿਸ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਭਾਗ ਚਲੇ ॥ ਤਬ ਭਾਗਤੀ ਸਮੇ ਘੋੜਾ ਸੀਖਪਾਲ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਘੋੜੇ

ਕੇ ਸੀਖਪਾਲ ਹੋਣੇਸੇ ਭਾਈ ਟੇਕ ਸਿੰਘਜੀ ਗਿਰਪੜੇ ਘੋੜੇਕੇ ਆਸਨ ਪਰ ਇਸਿਥਤ ਨ ਰਹਸਕੇ ॥ ਤਬ ਜੋ ਮਾਈ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਰਹਤੀ ਥੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲੀ ਸਾ ਘੋੜੇ ਪਰਸੇ ਗਿਰਤੇ ਹੂਏ ਭਾਈ ਟੇਕਸਿੰਘਸੇ ਕਹਤੀਹੈ ਕੇ ਹੋਰਖਾਹੁ ਭਾਈ ਦੇ ਫੁਲਕੇ ਹੋਰ ਖਾਹੁ ਲੈ ਸ੍ਵਾਦ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਹਲੇਹੀ ਸੇ ਕਹਰਹੀਸਾਂ ਕੇ ਤੂੰ ਨਾਲ ਨ ਜਾਹੁ ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਬਰੀਕ ਫੁਲਕੇ ਖਾਣੇਕਾ ਰਸ ਪਰਿਆ ਹੋਯਾ ਹੈ ਸੋ ਤੇਰੇ ਸੇ ਕੈਸੇ ਛੂਟ ਸਕਤੇ ਹੈ ਅਬ ਵਹੁ ਸ੍ਵਾਦ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈਨਾ ਹੁਣ ਲੈ ਫੁਲਕਯਾਂਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਇਧਰ ਏਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੂਆ ॥ ਅਬ ਜੈਸੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲਯੇਕਾ ਤੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਮੁਨਿਹਾਲਯੇਕਾ ਮੁਕਾ-ਬਲਾ ਹੂਆਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ ਭਾਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਕਈ ਕੀ ਜਬਾਨੀ ਲਿਖਤੇਹੈਂ॥ ਜਬ ਗੋਲਾ ਗੋਲੀ ਚਲਤਯਾਂਕੋ ਏਕ ਪਹਰ ਭਰ ਹੋਗਯਾ ਤਬ ਆਗੇਸੇ ਤੋ ਕੁਛ ਚਲਤਾਹੀ ਨਹੀਹੈ ਇਧਰੋਂਹੀ ਮਾਰੀ ਜਾਤੇਹੈਂ ਕੁਛਕ ਤੋਪ ਨਰਮ ਚਲਨੇ ਲਾਗੀ ਟਾਵੀ ਟਾਵੀ ਤਬ ਕਾਲਕਾ ਪ੍ਰੇਰਯਾ ਹੂਆ॥ਇਤਨੇਮੈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਮੁਨਿਹਾਲਯਾ ਵੀਸਬੀਸ ਅੜਦਲੀਆਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਦੇਖਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਯਾ ਕੇ ਦੇਖਾਂ ਤਾਂ ਸਹੀ ਕੋਈ ਬਚਯਾ ਭੀ ਹੈਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਾਰੇਗਏਹੈਂ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਸਮੀਪ ਆਯਾ ਜਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਖਮੀ ਹੂਏ ੨ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬੈਠੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗਕੇਸਮਾਨ ਸੋਭਤੇਥੇ ਤਹਾਂ ਏਕਓਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਔ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੇ ਦੋ ਜਵਾਈ ਔ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਕਈ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਬੈਠੇ ਥੇ ॥ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਅੜਦਲਯੋਂ ਸਹਤ ਸਮੀਪ ਆਇਕੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਅਜੇਭੀ ਕੁਛ ਬਿਗੜਿਆ ਨਹੀਹੈ ਲਯਾਵੋ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਹੁਣਭੀ ਦੇਦੇਵੋ ॥ ਐਸੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀਬਾਤ ਸੁਣਕੇਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾਕੇ ਕੋਈ ਗੁਰੂਕਾਮਾਰਯਾ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਹਾਂ ਲੈਣੇ ਵਾਲਾ ਭੀ ਹੋਵੇ ਏਹੁ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੂ ਅਸੀ ਲਈ ਆਵਨੇ ਹਾਂ ਤਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੁਸੀ ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਬਾਹਾਂ ਛੋੜ ਦੇਵੋ ਮੈਂ ਇਸ ਜ਼ਾਲਮ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹੁਣ ਦੋ ਹਥ ਕਰਲੇਵਾਂ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾ ਭਾਈਆ ਜੀ ਇਸਨੂ ਤੁਸੀ ਜਰਾ ਹੋਰ ਨੇੜੇ ਆ ਲੈਣਦੇਵੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਏਹਭੀ ਇਕ ਦੋ ਕਦਮ ਆਗੇ ਹੂਏ ਅਰ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਭੀ ਅੜਦਲਯੋਂ ਸਹਤ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਹਾਂ ਪਕੜਨੇ ਕੋ ਆਗੇ ਹੂਆ ਉਸ ਨੀਚਨੇ ਕਾਲ ਕੇ ਪ੍ਰੇਰੇ ਹੂਏ ਨੇ ਏਹ ਨਾਹੀ ਜਾਨਯਾਂਕੇ ਮੈ ਇਸਕੀ ਬਾਹਾਂ ਪਕੜਨੀਹੈ ਕੇ ਮੇਰੀ ਭੀ ਬਾਹਾਂ ਪਕੜਕੇ ਇਸਨੇ ਮੁਸ਼ਕੇ ਯਮਪੁਰੀਕੋ ਭੇਜਨੇ ਹੈ ਜਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਸਮੀਪ ਆਇ ਗਯਾ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਨੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀਆਂ

ਬਾਹਾਂ ਦੋਨੋ ਛੋਡ ਦਈਆਂ ॥ ਇਨਸੇ ਛੂਟਤਾ ਹੀ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਪਰ ਐਸੇ ਜਾਇ ਪਰਿਆ, ਕੂਦਕੇ ਕੇ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗਪੈ ਕੂਦਕੇ ਸਿੰਘ ਜਾਇ ਪਰੇ ਔ ਜੈਸੇ ਬਾਜ਼ ਚਿੜੀ ਪਰ ਜੈਸੇ ਬਲੀ ਨਿਰਬਲ ਸ਼ਤ੍ਰ ਪਰ ਜੈਸੇ ਗਰੁੜ ਸਰਪ ਪਰ ਜੈਸੇ ਬਾਣ ਲਛ ਪਰ ਜੈਸੇ ਮੇਘ ਨਾਗ ਪਰ ਜੈਸੇ ਵਿਚਾਰ ਸੋਕ ਪਰ ਜੈਸੇ ਸੰਤੋਖ ਲੋਭ ਪਰ ਜੈਸੇ ਵਿਵੇਕ ਮੋਹ ਪਰ ਜੈਸੇ ਖਿਮਾ ਕ੍ਰੋਧਪਰ ਜੈਸੇ ਹਰਿਨਾਮ ਪਾਪੋਂਪਰ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਜਾਇਪਰੇ ਤੈਸੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਜਾਇ ਪਰਿਆ ॥ ਕ੍ਰੋਧਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੋ ਗਾਲ ਦੇਕੇ ਕਹਯਾ ਅਰੇ ਜ਼ਾਲਮ ਤੂੰ ਕਹਤਾਹੈ ਕੇ ਅਜੇ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਬਿਗੜਯਾ ਹਮਾਰਾ ਔ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਭੀ ਘਰ ਸਾਰਾ ਤੁਮਨੇ ਗਾਲ ਦੀਆ ॥ ਦੇਖਤੋ ਗਊਆਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਅਛੇ ੨ ਵਿਰਕਤ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ ਬੈਲ ਗਰੀਬ ਨਿਰਅਪਰਾਧ ਖਿਮਾਵਾਨ ਨਿਰਾਯੁਧ ਧਰਕੇ ਤੋਪਾਂ ਤੁਮਨੇ ਉਡਾਇ ਦੀਏ ਅਰੇ ਪਾਪੀ ਅਜੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਿਗੜਯਾ ਹੈ ॥ ਆਉਖਾਂ ਤੂੰਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਲੈਖਾਂ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦੁਨਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਉਠਾਇਕੇ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਘੋੜੇਕੋ ਅਡੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਔ ਮੁਖਸੇ ਕਹੀਜਾਵੇ ਹਾਂ ਹਾਂ ਭਾਈਆ ਜੀ ੨ ਨ ਮਾਰੀ੨ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਜਾਵੇ ਤੇ ਘੋੜੇਕੋ ਬਡੇ ਜ਼ੋਰਸੇ ਅਡਯਾਂ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਬੰਦੂਕ ਕੀ ਗੋਲੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੋ ਲਾਗੀ ਨਾਹੀ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਘੋੜਾ ਅਡਯਾਂਕੀਮਾਰ ਖਾਤਾ ਰਹਯਾ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਕਦਮ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਖੁਰ ਉਠਾਇਕੇ ਆਗੇ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔ ਭਾਗਨੇ ਵਾਸਤੇ ਰਣਕੋ ਪੀਠ ਦੇਦੇਤਾ ਭਯਾ ॥ ਛੋਟੇ ਸ੍ਰੀਵੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਹਮ ਭੀ ਉਸ ਸਮੇ ਪਾਸਹੀ ਖੜੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਿਸਵੇਲੇ ਅਡਯਾਂ ਖਾਇਕੇ ਚਾਰੋ ਪੈਰ ਗਡਕੇ ਘੋੜਾ ਖੜਾ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਮਾਨੋ ਜੰਜੀਰ ਮਾਰਕੇ ਕਿਸਨੇ ਘੋੜੇਕੋ ਖੜਾ ਕਰ ਰਾਖਯੋ ਹੈ ॥ ਫਿਰ ਹਮ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਜੋ ਘੋੜੇਕੇ ਚਾਰੋ ਚਰਣੋਂਸੇ ਬਾਧੀ ਹੂਈ ਸੂਛਮ ਤੰਤੂ ਪਾਤਾਲ ਲੋਕ ਕੋ ਗਈਹੈ ਘੋੜਾ ਚਰਨ ਉਠਾਨੇਕੋ ਬਡੇ ਯਤਨ ਕਰਤੋਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੰਤੂਆਂ ਸੇ ਦ੍ਰਿਢ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਹੇਤੂਸੇ ਚਰਣ ਉਠਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤੇਹੈ ॥ ਜਬ ਸੰਧਾਵਾਲਯੇ ਅਤ੍ਰ-ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੰਦੂਕ ਦਾਗ ਦਈ ਅਰ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪੀਠ ਮੈ ਲਾਗਕੇ ਦੋਨੋ ਗੋਲੀ ਛਾਤੀ ਫਾੜਕੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੇ ਓਹ ਪਾਰ ਨਿਕਸਗਈ ॥ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀ ਘੋੜੇ ਪਰ ਸੇ ਗਿਰਤੇ ਹੂਏ ਕੀ ਪੇਟੀ ਕਾਠੀਕੇ ਹਨੇਮੈ ਪਰਗਈ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕਾ ਸਿਰ ਨੀਚੇ ਕੋ ਹੋਗਯਾ ਔ ਲਤਾਂ ਊਪਰਕੋ ਹੋਗਈਆਂ ਤਬ ਘੋੜਾ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਕੀ ਓਰ ਉਠ ਭਾਗਾ ਬਡੇ ਵੇਗਸੇ ॥ ਉਸਕੇ ਪੀਛੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਨੇ ੨ ਦੋਨੋ ਜਵਾਨੋਂ ਸਹਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੇ ਅਜ਼ਦਲਯਾਂਕੋ ਮਾਰਤੇ ਚਲੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਲਹ ਲਹ ਕਰਤੀ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਜਿਹਵਾ

ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਨ ਤੀਨੋਂਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਰੁਧਿਰਸੇ ਭਿਜਿਆਂ ਹੁਈਆਂ ਨਗਨ ਤਰਵਾਰੈਂ ਦੇਖ ਕੇ ਕਾਯਰ ਮੁਜ਼ਜ਼ਾਂਕੇ । ਚਿਤ ਦਹਲਗਏ ਨਾਲੇ ਘੋੜੇਕੇ ਊਪਰ ਉਲਟਾ ਟੰਗਿਆ ਹੂਆ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕਾ ਮੁਰਦਾ ਦੇਖਕੇ ਭਗੇ ਆਵਤੇਹੂਏ ਮੁਰਦੇ ਸਹਤ ਘੋੜੇਕੋ ਦੇਖਕੇਮਰਯਾਂ ਹੋਯਾਂ ਕੇ ਮਾਰਣਹਾਰੀ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਰਣਭੂਮੀ ਮੈ ਨ ਠਹਰ ਸਕੀ ਉਠ ਭਾਗੀ ॥ ਦੇਖੋ ਜਬ ਏਕ ਦੋ ਬੀਰੋਂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨ ਠਹਰ ਸਕੇ ਤਬ ਕਯਾ ਕਹਨੇਹੈ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਅਲਪਭੀ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਠਕੇ ਪੜਤੇ ਤਬਤੋ ਲਹੌਰ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ॥ ਪਿਸ਼ੌਰ ਕੋ ਲੰਘਕੇ ਖੈਬਰਕੇ ਪਰਬਤੋ ਮੈ ਜਾਇ ਛਿਪਤੇ ॥ ਜੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਓਰਕੇ ਛਬੀ ਹਜਾਰ ਰਣਮੈ ਸਨਮੁਖ ਹੋਜਾਤੇ ਤਬਤੋ ਮਹਾਕਾਯਰ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂਕੀ ਕਹੂੰ ਗੰਧ ਭੀ ਨ ਛੋਡਤੇ ॥ ਕਿਤਨੀਕ ਦੂਰ ਗੁਰੂ ਮਾਰੀਸੇਨਾ ਭਾਗ ਕੇ ਚਲੀਗਈ ਤਬ ਪੀਛੇ ਹਟਕੇ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇਹੈਂ ਯਮਦੰਡ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹਾਥਮੈ ਤਰਵਾਰੈਂ ਲੀਏ ਨਿਸੰਕ ਹੁਏ ਤੀਨੋ ਅਗਨੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਥਵਾ ਤੀਨ ਸਿੰਘੋਂਕੇ ਸਮਾਨ ਤੀਨੋ ਹੀ ਸਿੰਘ ਚਲੇ ਆਵਤੇਹੈਂ ॥ ਤਬ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਨੇ ਔਰੋਮਹਾਂ ਹਤਯਾਰਜੋਸੇ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਤੁਮ ਸਾਰੀ ਸੇਨਾ ਕੇ ਲੋਕ ਕਿਉਂ ਭਾਗੇ ਜਾਤੇਹੋ ਪੀਛੇ ਤੋ ਇਨ ਤੀਨੋ ਬਿਨਾਂ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸੁਣ ਦੇਖਕੇ ਜ਼ਾਲਮਮੂਰਖੋਂ ਕੇ ਚਿਤ ਠੌਰ ਆਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਭੀ ਤਰਵਾਰੈ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਜ਼ਾਲਮ ਉਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨ ਹੋਸਕਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿੰਤੂ ਹਟਕੇ ਦੂਰਸੇ ਬੰਦੂਕੋਂਕੀ ਵਾੜ ਝਾੜੀ ਤਬ ਗੋਲਯੋਂ ਬਹੁਤਯੋਂਕੇ ਲਾਗਨੇਸੇ ਰਣਭੂਮੀ ਮੈ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਸਰੀਰਕੂੰ ਤਯਾਗਕੇ ਦੇਵਪੁਰੀਕੋ ਜਾਤੇਭਏ ॥ ਇਤਿਅਤ੍ਰਸਿੰਘਬਧਹ ॥ ਪੁਨਾ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਨੇ ਆਗੇ ਬਢਕੇ ਤੋਪ ਜੰਬੂਰੇ ਬੰਦੂਕੋਂਕੀ ਵਾੜ ਤੀਨ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਝਾੜਤੇ ਭਏ ॥ ਤਿਸਮੈ ਭੀ ਜੋ ਕੁਛ ਥੋੜੇ ਬਹੁਤੇ ਬਚੇਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇ ਮਾਰੇਗਏ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪੁਰੀਕੋ ਚਲੇਗਏ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਵਾ ਗੇੜਾ-ਸਿੰਘ ਕਾ ਭੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਵਾਸਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਦੋ ਗੋਲੀ ਲਾਗਨੇਸੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਪਰ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰਮੈ ਏਕ ਜ਼ਾਲਮ ਨੇ ਅਠਾਰੈਂ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਯਾਂ ॥ ਚਾਰੋ ਓਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਿਖ ਜਖਮੀ ਪੜੇਹੈਂ ਔਰ ਜੋ ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ ਬੈਠੇਹੈਂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਉਸ ਜ਼ਾਲਮ ਕੋ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨੇਸੇ ਬੰਦ ਕਰਣੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਪਰਮ ਛਿਮਾਵਾਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਭੀ ਅਪਨੇ ਪਯਾਰੇ ਸਿਖੋਂਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸਕੋ ਗੋਲਯਾਂ ਮਾਰਣੇ ਸੇ ਮਤ ਹਟਾਵੋ ਜੈਸੇ ਜਹਾਂ ਇਸਕਾ ਮਨ ਕਰਤੈ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤਹਾਂ ਹੀ ॥ ਇਸਕੋ

ਮਾਰਨੇ ਦੇਵੈ ॥ ਇਸਕੋ ਤੁਮ ਹਟਾਵੋ ਨਹੀ ॥ ਤਬ ਦੋ ਗੋਲੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸੀਸਮੇਂ ਲਗੀਆਂ ਤੇ ਚਾਰ ਦਨੋ ਭੁਜਾ ਮੈ ਲਗੀਆਂ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਕਾਲੇ ਵਾਲੇਂ ਮੈ ਲਾਗੀਆਂ ਤੇ ਦਸ ਗੋਲੀਆਂ ਛਾਤੀ ਹਿਰਦੈ ਮ ਲਾਗੀਆਂ ਏਕ ਗੋਲਾ ਤੋਪਕਾ ਦਾਹਨੇ ਗੋਡੇ ਮੈ ਲਾਗਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੋਲੀਆਂ ਔ ਗੋਲੋਂਸੇ ਛਾਨਣੀਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰੀਰ ਹੋਗਯੇਹੈ ਤਥਾਪੀ ਗੋਲੀਆਂ ਸਰੀਰ ਮੈ ਲਗਤੀ ਸਮੇ ਸੀ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਸਬਦ ਉਚਾਰਣ ਨਹੀ ਕੀਆ ਮਹਾ ਸੁਮੇਰ ਵਤ ਧੀਰਯਕੋ ਧਾਰਕੇ ਅਚਲਵਤ ਅਚਲਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਅਠਾਰਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਔ ਉਨੀਸਵੇ ਗੋਲੇਕੇ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਦੇਖੋ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਸਰੀਰ ਸਾਰਾਹੀ ਛਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੋ ਗਯੇਹੈ ਪਰੰਤੂ ਧਨਯਹੈਂ ਯੇ ਪੁਰਖ ਜਿਨੋਨੇ ਯਦਕਿੰਚਤ ਭੀ ਖੇਦ ਨਹੀ ਮਾਨਿਆਂ ਜਿਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰਮੈ ਤਥਾ ਮਸਤਕਪੈ ਯਦਕਿੰਚਤ ਵਟ ਨਹੀ ਪਰਿਯੇਹੈ ॥ ਅਹੋ ਅਤਯੰਤ ਆਸਚਰਯ ਹੈ॥ਇਨਕਾ ਧਨਯ ਯੇਹ ਪੁਰੁਖਹੈ ੨ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਦਿਵਾਲਮੈ ਗੋਲ ਾਂ ਪੜੀਆਂ ਲਾਗਤੀਆਂ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਸਰੀਰਮੈ ਪੜੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਲਾਗਤੀਆਂ ਹੈ ॥ ਯਦਕਿੰਚਤ ਭੀ ਮੁਖ ਪਰ ਮਲਾਨੀ ਨਹੀ ॥ ਜਿਨਕੇ ਆਈਹੈ ਪ੍ਰਥਮਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਸਹਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਚਿਤ੍ਰ ਕੀ ਲਿਖੀ ਮੂਰਤਿ ਵਤ ਅਚਲ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਪੁਨਾ ਭੀ ਅਤਯੰਤ ਧਨਹੈਂ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਮੈ ਤਥਾ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ਰਮੈ ਵੇਦ ਔ ਸਿਮ੍ਰਤੀਓਂ ਮੈ ਸਰੀਰ ਸੇ ਆਤਮਾ ਭਿੰਨ ਕਹਯੇਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਮਰਣ ਕਾਲਮੈ ਸਰੀਰਕੋ ਤਯਾਗਕੇ ਜੀਵਆਤਮਾ ਚਲਯੇ ਜਾਤੇਵੈ ਤਬ ਲੋਕ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸਰੀਰਸੇ ਆਤਮਾ ਭਿੰਨਹੈ ਐਸੇ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਦੇਖਯੇ ਕਿਸੇ ਨਹੀਹੈ । ਬਿਨਾ ਗਯਾਨਵਾਨਸੇ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤੋ ਸਰੀਰ ਮੈ ਰਹਕੇਹੀ ਸਰੀਰ ਮੇ ਨਿਵਾਸ ਕਾਲਮੈ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਅਬ ਸਰੀਰਸੇ ਭਿੰਨ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਇ ਦੀਓਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨ ਹੋਤੇ ਤਬ ਗੋਲੀਆਂ ਗੋਲਾਂਕੇ ਸਰੀਰਮੈ ਲਾਗਨੇਸੇ ਅਤਯੰਤ ਕਲੇਸ ਮਾਨਤੇ ॥ ਦੂਸਰਾ ਸਿਰ ਮੈ ਔ ਕਲੇਜੇ ਮੈ ਗੋਲੀ ਏਕਭੀ ਲਾਗਨੇਸੇ ਆਦਮੀ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਮਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸੀਸ ਮੈ ਤਥਾ ਕਲੇਜੇ ਮੈ ਬਾਰਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਪੀਛੇ ਭੀ ਜੈਸੇ ਭੀਖਮਜੀ ਬਾਣੋਂ ਕੀ ਸੇਹਜਾ ਪਰ ਸੈਨ ਕਿਤਨਾਹੀ ਚਿਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਵਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਭੀਖਮਜੀ ਨੇ ਜਬ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗਨੇਕੀ ਇਛਾ ਕਰੀ ਤਬੀ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਬਾਣ ਗੋਲੀਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ ਭੀਖਮਜੀ ਨੇ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਤਯਾਗਯਾਥਾ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਗੋਲੀਆਂ ਗੋਲੇਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰਸੇ ਸਰੀਰ ਨ ਤਯਾਗਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿੰਤੂ ਅਪਨੀ ਇਛਾਸੇ ਤਯਾਗੈਂਗੇ ਇਸਸੇ ਯੇਹ ਸਿਧ ਹੂਆ ਕੇ ਏਹ ਅਧਯਾਸ ਸਾਹਿਬਕੇ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀ ਥਾ ਜਿਸਸੇ ਪਰਮ ਅਸਥਾਨੋਂ ਮੈ ਗੋਲੀਆਂ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਭੀ ਨ ਪੀੜਾ ਹੀ ਮਾਨੀ

ਐੋ ਨ ਮੂਰਛਤ ਹੀ ਹੂਏ ॥ ਜੈਸੇ ਹਿਮਾਲੇ ਪਰਬਤ ਮੈ ਗੇਰੂ ਕੀ ਖਾਣ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਗੇਰੂਕੀ ਖਾਣਿਸੇ ਲਾਲ ਲਾਲ ਪਾਨੀਕੇ ਝਰਨੇ ਝਰਤੇ ਹੋਵੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹਿਮਾਲੈ ਵਤ ਗੌਰ ਸਰੀਰਹੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਔ ਲਾਲ ਲਾਲ ਪਾਨੀਵਤ ਬਡੇ ਲੋਹੂਕੇ ਝਰਨੇ ਝੜ ਰਹੇਹੈ॥ ਐਸੇ ਮਹਾ ਛਿਮਾਰੂਪੀ ਅਜਰ ਅਕਟ ਅਸਤ੍ਰਸੇ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀਆਂ ਜੜਾਂ ਉਖਾੜ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਅਥਵਾ ਛਿਮਾਰੂਪੀ ਮਹਾਂਬ੍ਰਹਮ ਅਸਤ੍ਰਸੇ ਕੁਲ ਜ਼ਾਲਮਾਂਕੋ ਅਬ ਦਗਧ ਕਰ ਡਾਰੈਂਗੇ ਅਥਵਾ ਇਸ ਛਿਮਾਰੂਪੀ ਅਸਤ੍ਰਸੇ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕਾ ਬੀਜ ਹੀ ਸੰਸਾਰਸੇ ਜਾਰਕੇ ਨਸ਼੍ਟ ਕਰ ਡਾਰੈਗੇ ਕਿਧੋਂ ਜ਼ਾਲਮੋਂਕੇ ਘੋਰ ਪਾਪਸੇ ਅਪਨੇ ਛਿਮਾਰੂਪੀ ਅਸਤ੍ਰਸੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਹੀ ਦਗਧ ਕਰ ਡਾਰੈਂਗੇ ॥ ਅਹੋ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯਹੈ ੨ ਜੋ ਛਬੀਸ ਹਜਾਰ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਰਜਾਨੇ ਵਾਰੇ ਪਾਸ ਸਿਖ ਬੈਠੇ ਆਗਯਾ ਯੁਧ ਵਾਸਤੇ ਮਾਂਗਤੇ ਰਹੇਹੈਂ ਤੌਭੀ ਯੁਧਕੀ ਆਗਯਾ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਵਾਰੰਵਾਰ ਏਹੀ ਵਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਕਰਤਾਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮਨੋ ਕੋਈ ਮਤ ਯੁਧ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਹਥਯਾਰ ਖੜਾ ਕਰੋ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਮੁਖਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇਹੂਏ ਅਪਨੇ ਪਰਮਅਨੰਦ ਪਦਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਵੋ ॥ ਭਾਈਮਖਣਸਿੰਘਕਾ ਸ੍ਰੀਦਰਬਾਰ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਮਹੰਤ ਪੂਜਾਰੀ ਕਾ ਬੇਟਾ ਭਾਈ ਲਹਣਾਸਿੰਘ ਅਭੀ ਅਠਾਰਾਂ ੧੮ ਬਰਸਕੀ ਆਰਬਲਾ ਉਸਕੀ ਭਈ ਥੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਚੌਰੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਕਰਤਾ ਥਾ ਸੋ ਭੀ ਏਕ ਗੋਲੀ ਸੀਸਮੈ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪੁਰੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਨਿਕੀ ਫੌਜਕੇ ਔਰ ਲੜਕੇਨੇ ਚੌਰੀ ਪਕੜ ਲਈ ਵਹੁਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀ ਕਾ ਸਿਰ ਸਦਕਾ ਹੂਆ ਪੁਨਾ ਔਰ ਪੁਨਾ ਔਰ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਬਹੁਤਹੀ ਛੋਟੀ ੨ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਸਿਦਕ ਧਾਰੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਰਸਦਕਾ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸੀ ਹੋਤੇਭਏ॥ ਧਨਯ ਧੇਹ ਐਸੇ ਭਾਰੇ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਤੇ ਧਨਯ ਇਨਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹੈਂ ਜਿਨਕੇ ਐਸੇ ਕੁਲਤਾਰਕ ਪੁਤ੍ਰ ਉਤਪਤ ਹੂਏਹੈਂ ॥ ਜਿਨੋਂਨੇ ਅਤਿ ਤੁਛਮਾਤ੍ਰ ਸਰੀਰਕੋ ਜਾਨਕੇ ਸਿਰ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਸੀ ਨਹੀ ਕਰੀਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਮੇਰਾ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਔਰ ਇਨਕੀ ਬਡਾਈ ਅਪਰ ਅਪਾਰਹੈ ਮੈਂ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲਿਖੋਂ ਏਕ ਰਸਨਾਸੇ ਜੋ ਸਹਸ੍ਰ ਰਸਨਾ ਹੋਵੈਂ ਤੌਭੀ ਨਹੀ ਕਹਸਕਤੀਹੈ ॥ ਗੋਲੀਆਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਰੀਰਮੈ ਲਗਤੀ ਸਮੇ ਚੌਰੀ ਬਰਦਾਰ ਜੋਧਸਿੰਘਨੇ ਹਾ ਸੀ ਐਸੇ ਸਬਦ ਉਚਾਰਣ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਨੇ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ॥ ਕਿਉਂ ਤੁਝੇ ਕਯਾ ਹੂਆਹੈ ਜੋ ਹਾ ਹਾ ਸੀ ਸੀ ਪੜਾ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਜੋਧ-ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਜੀ ਮਹੋਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਐਸਾ ਖੇਦ ਦੇਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜ

ਮੁਝਸੇ ਨਹੀ ਜਾਤੇਹੈ ॥ ਕਯਾਕਰੈ ਆਪ ਆਗਯਾ ਦੇਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਯੁਧਕੀ ਔ ਦੇਖਕੇ
ਆਪਕਾ ਕਸ੍ਟ ਸਹਾਰਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਆਪ ਕਿੰਚਤ ਆਗਯਾ ਦੇਵਹੁ ਤੌ ਅਬੀ ਹੀ ਇਸ
ਦੁਸ੍ਟਕੇ ਸਤ ਟੁਕੜੇ ਆਪਕੇ ਦੇਖਤੇ ਛਿਨਮਾਤ੍ਰਮੇ ਕਰ ਡਾਰੂੰ ॥ ਐਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ
ਸਿਖਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਜਲ ਚਲਾ ਜਾਤੇਹੈ ॥ ਤਬ ਸੁਨਕੇ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਬਚਨ
ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕਿਉਂਵੇ ਤੂੰ ਹਮਕੋ ਕਯਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਹਮਕੋ ਤੂੰ ਇਤਨਾਕ ਸਰੀਰਮਾਤ੍ਰ
ਹੀ ਜਾਨਤੇਹੈ ॥ ਅਰੇ ਹਮਤੋ ਇਸ ਸਰੀਰਸੇ ਅਤੀਤਹੈਂ ॥ ਇਸ ਜੜ ਸਰੀਰ ਕਾ ਔ
ਹਮਾਰਾ ਕਯਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ॥ ਹਮ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰੋ ਸੇ ਪਰੇਹੈਂ ਭਿੰਨਹੈਂ ਯੇ ਤੀਨੋ ਸਰੀਰ
ਅਸਤ ਜੜ ਦੁਖਰੂਪ ਹੈ ॥ ਔ ਹਮ ਇਨਸੇ ਵਿਲਖਣ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪਹੈਂ ਯੇ
ਸਰੀਰ ਖਟ ਵਿਕਾਰੋਂ ਸਹਤ ਹੈ ਹਮ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰੋਂ ਸੇ ਰਹਤਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਇਸ
ਕਾ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸਵਤ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਜੜ ਤਮਰੂਪ ਹੈ ਹਮ
ਚੇਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈਂ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸਕਾ ਵਿਰੋਧਤੋ ਹੈ ਤਾਦਾਤਮ ਆਦੀ ਸਨਬੰਧ
ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ॥ ਅਰੇ ਸਿਖ ਹਰਖ ਸੋਕ ਤੋ ਖੇਦ ਉਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਜਿਸ
ਕੇ ਸਾਥ ਕਛ ਪਰੰਪਰਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧ ਹੋਤੇਹੈਂ ਜਬ ਸੰਬੰਧ ਹੀ ਕੋਈ ਨ ਹੂਆ
ਤਬ ਖੇਦ ਕੈਸਾ । ਜੈਸੇ ਨਦੀਕੇ ਪਾਰਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਕਿਸੀਕੇ ਘਰ ਕੋ ਆਗ ਲਗਜਾਵੇ
ਤਬ ਉਰਲੇ ਤੀਰਕੇ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕਾ ਉਸ ਘਰਕੇ ਸਾਥ ਕਯਾ ਤਾਲਕਹੈ ਨਾਮ ਸਨਬੰਧਹੈ।
ਤੈਸੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਔ ਇਸ ਦੇਹਕਾ ਕੁਛ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਇਸ
ਸਰੀਰ ਕਾ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤ ਖੇਦ ਨਹੀਂਹੈ ਨਹੀਹੈ ਤੂੰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਕੁਛਭੀ ਸੋਕ
ਮਤ ਕਰ ਹਮ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਏਵੇਂ ਦੋ ਇਕ ਘੜੀਕਾ ਸੁਪਨਸਾ
ਰਹ ਗਯੋਹੈ ਅਬੀ ਨਿਪਟ ਜਾਤੇਹੈ ਐਸੈ ਕਹਕੇ ਤਿਸ ਸਿਖਕੋ ਸਿਰ ਪਰ ਅਪਨਾ ਹਸਤ
ਕਮਲ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਉਸਕੋ ਦਿਬਯਰੂਪ ਗਯਾਨ ਰਛੂ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਤਨੇ ਮੇ ਸਿਖੋਂ
ਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹਯਾ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ
ਬੀਚ ਆਇ ਵੜੀਹੈ ਔ ਡੇਰਾ ਡੰਡਾ ਸਭੀ ਲੂਟ ਲੀਆ ਨੇ ਤੋਸੇਖਾਨਾ ਭੀ ਲੂਟਲੀਆ
ਨੇ ਔ ਭਾਈ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਭ ਸਿੰਘ ਚੜਗਏ ਹੈਂ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ
ਹੂਆ ਜੋ ਡੇਰਾ ਲੂਟਲੀਆ ਨੇ ਤੋ ਤੁਮਾਰਾ ਦਰਿਦ੍ਰ ਗਯਾ ਔਰ ਭਾਈ ਧਯਾਨ ਸਿੰਘ
ਆਦਿਕ ਮੇਰੇ ਪਰਮ ਧਾਮਕੋ ਚਲੇ ਗਏਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਸਬਦ ਗਰਜ ਕੇ ਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀ
ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਮੇਘ ਗਰਜ ਕੇ ਮੋਰਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਵੇ ਤਦਵਤ ॥
ਬਹੁਤੇ ਘਾਵ ਲਗਨੇ ਸੇ ਅਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੁਧਿਰ ਸਰੀਰ ਮੈ ਜਾਨੇ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਬਹੁਤ
ਪਯਾਸ ਲਾਗੀ ਏਕਤੋ ਬੜੀ ਤਪਤ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ [illegible]

ਤੇਢ ਪਹਰ ਦਿਨ ਭੀ ਚਢ ਆਯਾ ਤੀਸਰਾ ਜਖਮ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰੀਰ ਮੈ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਸਰੀਰ ਮੈਂਸੇ ਰੁਧਿਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਾਨੇ ਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪਯਾਸ ਜਬ ਬਹੁਤ ਲਾਗੀ ਤਬ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਲ ਥੋੜਾ ਲਜਾਉ ਪੀਨੇ ਵਾਸਤੇ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦਸੇ ਸੁਣਕੇ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਨੋਂਨੇ ਏਹੁ ਸਾਖਯਾਂ ਉਦਮ ਕਰਕੇ ਲਿਖਾਈ ਹੈਂ ਸੋ ਗੜਵਾ ਬਡਾ ਲੈਕੇ ਦਰਿਆਉ ਕੀ ਓਰ ਦੌੜੇ ਮਾਰਗ ਮੈ ਦੋਧਪੇ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਮਾਰਕੇ ਬੁਰਛਯਾਂ ਨੇ ਗੜਵਾ ਖੋਸ ਲੀਆ ॥ ਫਿਰ ਗਾਗਰ ਲੈਕੇ ਦੌੜੇ ਤਬ ਵੈਸੇਹੀ ਬੁਰਛੋਂ ਦੋਚਾਰ ਥਪੜ ਲਗਾਕੇ ਗਾਗਰ ਭੀ ਖੋਸ ਲਈ ॥ ਤਬ ਆਇਕੇ ਹਜੂਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਸੰਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਰੋਇਕੇ ਅਰਜ਼ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ ਜੋ ਗਾਗਰ ਗੜਵਾ ਹਮ ਜਲ ਵਾਸਤੇ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਆਗੇਸੇ ਬੁਰਛੇ ਜ਼ਾਲਮ ਖੋਸ ਲੇਤੇਹੈਂ ॥ ਯੇ ਜ਼ਾਲਮ ਪਾਨੀ ਆਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤੇਹੈਂ ਹਮ ਕਯਾ ਕਰੈਂ ॥ ਯੇਹ ਬਾਤ ਸਿਖਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਡੇ ਹਸਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਯਾ ਮਟੀਕੇ ਬਰਤਨ ਮੈ ਪਾਨੀ ਲਯਾਵਹੁ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਨਵੀਨ ਚਾਦਰ ਕਪੜੇਕੀ ਭਿਗੋਇ ਲਯਾਵਹੁ ॥ ਤਬ ਵੈਸੇਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਨਵੀਨ ਚਾਦਰ ਭਿਗੋ ਕੇ ਲਯਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦੋਵਾਰ ਤਿਸ ਚਾਦਰ ਕਾ ਜਲ ਆਪਨੇ ਮੁਖਰੂਪੀ ਕਵਲ ਮੈ ਡਾਰਤੇ ਭਏ ਇਤਨੇ ਮੈ ਔਰ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਜਲ ਲੈਕੇ ਪਹੁਚੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਕਰਤਾਰ ਕਾ ਦੇਖਕੇ ਸਮੀਪਵਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਬਡਾ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕੇ ਦੇਖੋ ਆਜਕਲ ਕੇ ਦਿਨੋਂ ਮੈ ਸੰਦਲ ਸਰਬਤ ਤੇ ਬੇਦਮੁਸ਼ਕ ਤੇ ਕੇਵੜਾ ਇਲਾਚਯਾਂ ਕਾ ਅਰਕ ਅਨਾਰ ਸ਼ਰਬਤ ਨੀਲੋਫਰ ਕਾ ਸ਼ਰਬਤ ਆਦਿਕ ਹਾਜਰ ਰਹਤੇ ਥੇ ਜਿਸ ਵਕਤ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਵਾਸਤੇ ਭੀ ਹੁਕਮ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਸੀਵਕਤ ਉਸਕੇ ਹਾਜਰ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਕਯਾ ਕਥਾ ਕਹਨੀ ਹੈ ਦੇਖੋ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਗਤੀ ਅਬ ਸਾਖਯਾਤ ਉਨਕੇ ਸਰੀਰ ਵਾਸਤੇ ਨਦੀ ਕੋ ਗਰਮ ਜਲ ਭੀ ਆਵਨੇ ਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਹੁਤ ਸੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰ ੨ ਕੇ ਸਿਖ ਰੋਵਤੇ ਭਏ ॥ ਔਰ ਆਪਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸਦ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ॥ ਹਰਖ ਸੋਗ ਜਾਂਕੇ ਨਹੀ ਬੈਰੀ ਮੀਤ ਸਮਾਨ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਰੇ ਮਨਾ ਗਯਾਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨ ॥ ਜਬ ਸੰਧ ਵਾਲਯਾਂ ਸਰਦਾਰ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਮਾਰਯਾ ਗਯਾ ਤਬ ਜ਼ਾਲਮ ਬੁਰਛੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਹਲਾ ਕਰਕੇ ਲੂਟਨੇ ਅਰਥ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇ ਵੜੀ ਜਿਸਕੇ ਪਾਸ ਜੋ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਆਦਿਕ ਦੇਖੇ ਜੋਰ ਸੇ ਮਾਰਕੇ ਖੋਸ ਲੇਵੈਂ ॥ ਗੋਲੇ ਤੋਪੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਉਡ ੨ ਕੇ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਪ੍ਰਸ ਦੇ ਉਡ ੨ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਕੇ ਨੀਚੇ ਰੁਲਤੇਫਿਰਤੇ

ਭੁਏ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ ਬਡੀ ਬੇਅਦਬੀ ਬੁਰਛੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਦੇਖੇ ਬੁਰਛਯੋਂ ਕੀ ਅਨੀਤੀ ਸੇ ਦਿਨ ਮੈ ਹੀ ਰਾਤ੍ਰ ਅੰਧੇਰੀ ਪੜ ਗਈਹੈ ਮਹਾਂਘੋਰ ਭਯਾਨਕ ਸਮਾ ॥ ਗੁਰੂਕੇ ਸਿਖੋਂ ਪਰ ਵਰਤਤਾ ਭਯਾ ਧੇ ਵੈਸਾਖ ਕੀ ਸਤਾਈ ਕਾ ਦਿਨ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਕਹਰ ਕਾ ਦਿਹੜਾ ਭਯਾ ॥ ਕੋਈ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਲਾਖ ਕੀ ੨੫੦੦੦੦੦ ਲੂਟ ਡੇਰੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਕੀ ਜ਼ਾਲਮ ਬੁਰਛਯੋਂ ਨੇ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਏਕ ਸਰਦਾਰਨੀ ਬੁਰਛਯੋਂ ਸੇ ਡਰਕੀ ਮਾਰੀ ਦਰਿਆਉ ਮੈਂ ਪਟ ਪਟ ਪਾਨੀ ਮੈ ਭੂਖਣੋਂ ਕਾ ਡਬਾ ਕਾਂਖ ਮੈਂ ਲੈਕੇ ਖਲੋਤੀ ਥੀ ਤਬ ਏਕ ਬੁਛੇ ਨੇ ਆਇਕੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ ਦੇਕੇ ਗਹਣਯਾਂ ਕਾ ਡਬਾ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰਨੀ ਸੇ ਲੇਲੀਆ ॥ ਉਸ ਸਰਦਾਰਨੀ ਕੀ ਸੁਥਣ ਮੈ ਨਾਲਾ ਬਹੁਤ ਮੋਲ ਵਾਲਾ ਦੇਖਕੇ ਬੁਰਛੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਤੈਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਡੁਬਕੇ ਮਰ ਹੀ ਜਾਣਾਹੈ ਏਹੁ ਨਾਲਾ ਤੇਰੇ ਕਿਸ ਕੰਮਹੈ ਇਹੁ ਨਾਲਾ ਭੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਦੇਦੇ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰਨੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਛਾ ਅਬ ਮੇਰੇ ਕਿਸ ਕੰਮ ਨਹੀ ਹੈ ਇਹ ਪਟਕਾ ਨਾਲਾ ਲੈ ਤੂੰ ਲੈ ਲੈ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ॥ ਤਬ ਨਾਲੇ ਕੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਜ਼ਾਲਮ ਬੁਰਛਾ ਨਾਲਾ ਪਟ ਕਾ ਲੈਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਨੀ ਮੈਂ ਆਗੇ ਜਲਦੀ ਸੇ ਸਰਕਯਾ ਉਸਕੇ ਸਮੀਪ ਆਨੇ ਸੇ ਸਰਦਾਰਨੀ ਸਰਕ ਕੇ ਕੁਛ ਬਡੇ ੨ ਜਲਮੈ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਵਹੁ ਜ਼ਾਲਮ ਬੁਰਛਾ ਭੀ ਬਡਾ ਲੰਬਾ ਜੁਆਨ ਥਾ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੇ ਤਿਸਸੇ ਨਾਲ ਖੋਸਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਸਰਦਾਰਨੀ ਔਰ ਥੋਰਾ ਸਾ ਸਰਕਕੇ ਗਹਰੇ ਜਲ ਮੈ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਨਾਲਾ ਛੀਨਨੇ ਅਰਥ ਉਸ ਮਾਈ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਹੁਚਯਾ ਔਰ ਤਿਸਕੋ ਹਾਥ ਚਲਾਯਾ ਤਬ ਝਟਤੀ ਹੀ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰਨੀ ਨੇ ਉਸ ਜ਼ਾਲਮਕੇ ਗਲੇ ਮੈਂ ਨਾਲਾ ਪਾਇਕੇ ਝਟਕਾ ਮਾਰਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਬਡੇ ਜਲ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਲੈਗਈ ॥ ਫਿਰ ਵਹੁ ਬੁਰਛਾ ਅਪਨੇ ਛੂਟਨੇ ਲੀਏ ਬਹੁਤੇਰੇ ਯਤਨ ਕਰ ਚੁਕਾ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸਸੇ ਛੂਟ ਨ ਸਕਯਾ ਜੈਸੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਕੀ ਭੂਖੀ ਸਿੰਘਨੀ ਕੇ ਹਾਥ ਮ੍ਰਿਗਕਾ ਬਚਾ ਆਇਜਾਵੇ ਵਹੁ ਨਹੀ ਛੂਟ ਸਕਤਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਵਹੁ ਬੁਰਛਾ ਭੀ ਤਿਸਸੇ ਨ ਛੂਟ ਸਕਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕ੍ਰੋਧਸੇ ਭਰਕੇ ਤਿਸਕੋ ਕਹਤੀਹੈ ਅਰੇ ਨੀਚ ਪਾਪੀ ਹਤਯਾਰੇ ਸੰਤ ਹਤਯਾਰੇ ਤੂੰ ਗਹਨਯਾਂ ਦਾ ਡਬਾ ਲੈਕੇ ਰਜਯਾ ਨਹੀਸੇ ॥ ਜੋ ਫਿਰ ਨਾਲਾ ਲੈਨੇ ਕੋ ਉਠ ਪਰਿਓ ਹੈ ਲੈਖਾਂ ਤੂੰਤਾਂ ਪ੍ਰਥਮੇ ਨਾਲਾ ਲੈਲੇ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਉਪਰਸੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਹਾਥਨੇ ਜਲਮੈ ਦਬਾਯਾ ਉਸਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪਾਨੀਮੈ ਨਿਕਾਸਕੇ ਪਾਛੇ ਆਪਭੀ ਡੂਬ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਸਲੋਕ...ਅਤਿ ਲੋਭੋ ਨਾ ਕਰਤਬਯੋ ਲੋਭੋ ਹਿ ਪ੍ਰਾਣ ਘਾਤਕਾ । ਅਤੀ ਲੋਭ ਪ੍ਰਸੰਗੇਨ ਦਸ੍ਰੋ ਦੁਰਗਤੀਂਗਤਃ ॥ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਉਪਰ ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਹੈ ॥ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਚਲਨੇ ਸੇ ਜਬ ਬੰਦ ਹੋਗਈ ॥ ਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਮੈ ਲਾਗੀ ਸਿਖੋਂ ਕੀ

ਸੰਭਾਲ ਹੋਣੇ ਇਧਰ ਬੁਰਛੇ ਲੂਟਤੇ ਫਿਰਤੇਹੈਂ ਜੋ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪੂਜਾਰੀ ਕਾ ਬੇਟਾ ਮਾਰਜ਼ਾ ਗਯਾ ਥਾ ॥ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਏਹ ਹਾਲਹੈ ਜੋ ਗਲੇ ਗੋਲਯੋਂ ਸੇ ਤਮਾਮਾ ਛਾਨਨੀ ਤਰਹ ਹੋਰਹਯਾ ਹੈ ਏਹ ਹਾਲਹੈ ॥ ਔ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਧੀਰਯ ਦੇਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਸਾਂ ਅਪਨੇ ਬੇਟੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਚਾਰਦਿਨ ਅਗੇ ਯਾ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਸਰੀਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਛੂਟਨਾ ਹੀ ਹੈ ਸ੍ਵਪਨਵਤ ਬਿਨਾਸੀ ਯੇਹ ਸੰਸਾਰ ਹੋਂਦੇ ਕੋਈ ਘੜੀ ਪਲਕ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾਸਾ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਵਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹਯਾਹੈ ਸੋ ਇਸ ਮਿਥ੍ਯਾ ਸੰਸਾਰਕਾ ਤਥਾ ਸਰੀਰਕਾ ਕ੍ਯਾ ਸੋਕ ਮੋਹ ਕਰਣੇਹੈ ਤੁਮਨੇ ਧੀਰਯ ਰਖਣਾ ਤੁਮਾਰੀ ਪੈਜ ਰਹੇਗੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਰਖੈਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਨਾਲ ਅਛੇ ਤਕੜੇ ੨ ਸਿੰਘ ਲੈਕੇ ਜਾਹੁ ਜੋ ਸਿੰਘ ਰਣ ਵਿਖੇ ਸਰੀਰ ਤ੍ਯਾਗਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪੁਰੀਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ ਹੋਵੇ ਉਸਕੇ ਸਵ ਸਰੀਰਕਾ ਜਲਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਇ ਦੇਵਹੁ ਅਪਨੀ ਸੰਗਤਕੇ ਸਿਖਾਂ ਕੋ ਮੈ ਆਪਹੀ ਸੰਭਾਲ ਲੇਵੋਂਗਾ ॥ ਤਬ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਜਾਕੇ ਐਸੇ ਹੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਥਾ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਆਇਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਜ਼ਖਮਯਾਂ ਸਿਖਾਂ ਸੇ ਬਿਨਾ ਜੇਹੜੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸਿਰ ਸਦਕਾ ਸਿੰਘ ਕੁਰਬਾਣ ਹੋਏਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਜਿਨਾ ਨੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਸੀਸ ਦਿਤੇਹੈਂ ਤੇ ਪਰਲੋਕਗਾਮੀ ਭਏਹੈਂ ॥ ਉਨ ਸਭਨਾ ਕਾ ਸਰੀਰ ਗੁਰ ਦਰਿਆਉ ਮੈ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਦੀਏਹੈਂ ॥ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗਯਾ ਕਰੀ ਹੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਜੀ ਫਿਰਭੀ ਜਾਇਕੇ ਔਰਭੀ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਦੇਖ ਲੇਵਹੁ ਜੋ ਸਿੰਘ ਹੁਕਮਸਤ ਹੋਗਯਾ ਹੋਵੇ ਉਸਕੋ ਭੀ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਦੇਵਹੁ ਜਿਸਕੋ ਜਾਣੋ ਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਜ਼ਖਮ ਲਗੇਹੈ ਬਚਨੇ ਵਾਲਾ ਨਹੀ ਹੈ ਉਸਕੋ ਭੀ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇਦੇਵੋ ਮੈਂ ਆਪਹੀ ਸੰਭਾਲ ਲੇਵੋਂਗਾ ॥ ਤਬ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਸਿੰਘ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਭਾਈ ਮਖਣਸਿੰਘ ਪੂਜਾਰੀ ਫਿਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸੋ ਪਰਲੋਕ ਗਾਮੀਸਿੰਘਾਂਨੂੰ ਖੋਜ ਖੋਜਕੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀਹੀਰਾਸਿੰਘਉਵਾਚ॥ ਏਕ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਲੂਵਾਲੀਏ ਬਡੇ ਜਪੁ ਤਪੁ ਸਤ ਮੈ ਨਿਪੁਨ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਅਰ-ਦਲ ਮੈ ਰਹਿਣਾ ਔਰ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਅਗੇ ਵਾਰ ਪੜਨੀ ਭੋਗ ਪੜਾਕੇ ਰਨਜੂਨੀ ਆਇਆ ਜਿਨ ਏਹ ਗਾਯਾ। ਐਸਾ ਬਚਨ ਤਿਸਕੇ ਨਿਕਸਤਾਹੀਥਾਮਖਸੇ ਜੋ ਤੜਾਕ ਗੋਲੀ ਲਗੀ ਛਾਤੀ ਮੈ ਗਿਰ ਪੜੇ ਏਹ ਸੰਤ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਮਮਿਤ੍ਰ ਮੇ ਉਨਕੋ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤੇ ਹਮਨੇ ਟੋਰਾਇਆ ਔਰ ਤੀਨ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਉਠਾਕਰ ਦਰਯਾ ਮੈ

ਪਰਵਾਹ ਕਰਾ ਅਪਣੀ ਹਥੀਂ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਮਿਤ੍ਰ ਬਾਲਸਖਾਈ 'ਸਖਾ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਨੌਕਰੀ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਥੇ ਤਬਭੀ ਏਕ ਹੀ ਜਗਹ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸਹੀ ਇਨਕਾ ਬਿਸਤਰਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਸੋ ਜੇਠੂ ਵਾਲੀਏ ਭਾਈ ਸਮੀਰ-ਸਿੰਘਜੀ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਜਬ ਗੁਰੂਜੀ ਵਿਰਕਤ ਰਹੇਹੈਂ ਤਬ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕਿਤਨਾ ਚਿਰਹੀ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਫਿਰ ਜਬ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਬਡਾ ਐਸ੍ਵਰਜ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤਬਭੀ ਕਬੀ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਮਹੀਨਾ ੨ ਦੋ ੨ ਮਹੀਨੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਆਇਕੇ ਰਹਜਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਾਣੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਬਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਉਨਕੋ ਰਖ ਲੇਵੈਂ ॥ ਜੇ ਕਬੀ ਜਬਰਨ ਜਾਨੇ ਲਾਗੈਂ ਤਬ ਹਸਕੇ ਬਿਲਾਸ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਹਨਾ ॥ ਹਾਂ ਭਾਈ ਹੁਣ ਤੁਸੀ ਕਿਉਂਨ ਜਾਨਾ ਚਾਹੋ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਕੇਲੜਾਂ ਕੋ ਖਾਣੇ ਕੋ ਅਛੇ ੨ ਗਫੇ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਅਸੀ ਭੀ ਅਕੇਲੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਤਬ ਹਮਕੋ ਭੀ ਅਛੇ ੨ ਗਫੇ ਖਾਣੇ ਕੋ ਮਿਲਤੇ ਥੇ ਹਸ ਹਸਕੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੀ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇ ਥੇ ॥ ਸੋ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਜਬ ਤੋਪਾਂ ਚਲੀਆਂ ਤਬ ਸੋਹਲ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਯੇਹ ਤੋਪਾਂ ਤੋ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਪਰ ਚਲਰਹਯਾਂ ਹੈਂ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰਕਤ ਕਮਰ ਕਸਾ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਏਕ ਬਡੀ ਲਾਠੀ ਲੈਕੇ ਚਲਪਰੇ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰ ੨ ਚਲੇ ਪਰੰਤੂ ਕਜਾ ਕਰੈਂ ਪੈਂਡਾ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਕੋਸ ਥਾ ਤਥਾਪੀ ਬਡਾ ਧਾਵਾ ਕਰਕੇ ਜਬ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਬੰਦ ਚਲਨੇ ਸੇ ਹੋਗਈ ਹੈ ਕੋਈ ਡੇਢ ਧਾਮ ਦਿਨ ਚਢੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ॥ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਚਲਤੇ ੨ ਕਜਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਹਰੀ ਜੀ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮਸਖਾ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈਂ ਔ ਤਤਵੇਤਾ ਯਥਾਰਥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਹੈਂ ਯੋਗੀਰਾਜ ਭੀ ਹੈਂ ਔ ਚੌਥੀ ਪੰਚਮੀ ਯੋਗ ਭੂਮਿਕਾ ਮੈ ਇਸਿਤ੍ਰ ਭੀ ਹੈਂ ਸੋ ਆਜ ਉਨਕੇ ਗਜਾਨ ਔ ਯੋਗ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਭੀ ਕਰ ਲੇਵੈਂਗੇ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਕਰੈਂਗੇ ॥

ਕਾਹੇਤੇ ਅਪਦਾ ਕਾਲਮੈ ਪੁਰਖਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਤੇ ਧੀਰਜ ਕੀ ਤਥਾ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਕੇ ਸਮੀਪਤਾ ਸੇ ਵੈਰਾਗਕੀ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾਪੰਨ ਸੁੰਦ੍ਰ ਦਿਬਜਰੂਪਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਬ੍ਰਤ ਕੀ ਤਥਾ ਅਪਦਾ ਕਾਲ ਮੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔ ਮਿਤ੍ਰ ਸਨਬੰਧਜੋਂ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਇਤਨਜਾਂ ਕੀ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ॥ ਸੋ ਜੈਸੇ ਮਦਪਾਨ ਸੇ ਜਾਤੀ ਕੀ ਪਰੀਖਜਾ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ਐਸਜਾਂ ੨ ਤਰਕਾਂ ਮਨ ਮੈ ਉਠਾਤੇ ਹੁਏ ਦੌੜੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਪਦ੍ਰਵ ਨਿਵਿਰਤ ਹੋਜਾਯਾਂ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕਕੇ ਚਲਨੇ ਕਾ ਜਬ ਆਇਕੇ ਪਹੁਚਕੇ

ਕਰਾਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਆਗੇ ਹਜਾਰੋਂ ਹੀ ਸਿੰਘ ਮਾਰੇ ਪੜੇਹੈਂ ॥ ਕਿਸੀ ਕਾ ਸਿਰ ਉਡ ਗਯਾਹੈ ਤੇ ਧੜ ਪੜਾ ਹੈ ਕਿਸੀਕਾ ਹਾਥ ਉਡ ਗਯੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਪਾਉਂ ਕਿਸੀ ਕਾ ਉਦਰ ਕਿਸੀ ਕੀ ਛਾਤੀ ਉਡ ਗਈਹੈ ਕੋਈ ਮਰ ਗਏਹੈਂ ਕੋਈ ਪਰੇ ਤੜਫਤੇਹੈਂ ਅਬੀ ਹਜਾਰੋਂ ਘਾਯਲ ਹੂਏਹੈਂ ॥ ਹਜਾਰੋਂ ਗਊਆਂ ਬੈਲ ਘੋੜੇ ਊਠ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਛੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਕਰਨੀ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਮਾਰੇ ਪਰੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ॥ ਤੇ ਬੀਚਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਸੋਭ ਰਹੇਹੈਂ ਜੈਸੇ ਤਾਰਯੋਂ ਕੇ ਮਧਯ ਮੈਂ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸੋਭਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਦੇਖਕੇ ਬੜੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਵਿਸ-ਮਾਦ ਜੈਸੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਰਣਭੂਮਿਕਾ ਲੋਹੂ ਕੇ ਸਾਥ ਤਰ ਹੋਕੇ ਰੰਗਭੂਮਿਕਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਰਹੀ ਹੈ ॥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਯਾ ਤਬ ਅਠਾਰਾਂ ਗੋਲਯਾਂ ਉਨੀਸਵਾਂ ਗੋਲਾ ਲਾਗ ਗਯੇਹੈ ਸਰੀਰ ਮੈ ॥ ਜੈਸੇ ਗੇਰੂਕੇ ਪਰਬਤਕੇ ਸਿਖਰ ਸੇ ਜਲ ਕੇ ਝਰਨੇ ਲਾਲ ੨ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਭੀ ਰੁਧਿਰਕੇ ਝਰਨੇ ਝਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਬੜਾ ਘੋਰ ਸਮਾ ਵਰਤਯਾ ਹੈ ॥ ਡੇਰਾ ਸਾਰਾ ਲੁਟਿਆ ਗਯਾਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਸੇ ਭੀ ਪਯਾਰੇ ਚਾਰੋਓਰ ਸੰਤ ਸਿਖ ਮਾਰੇ ਪਰੇਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਬੀਚਮੈਂ ਆਪ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਐਸੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਬਾਣੋਂ ਕੀ ਸਿਹਜਾ ਪੈ ਦੂਸਰੇ ਭੀਖਮ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਇਤਨੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਮੈ ਲਾਗਨੇ ਸੇ ਭੀ ਯਦਕਿੰਚਤ ਭੀ ਖੇਦ ਕੋ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਪਨੇ ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮਯੁਕ੍ਤ ਸੂਰਬਕਾਂਤੀ ਯੁਕ੍ਤ ਇਸਿਥਤ ਹੈਂ ॥ ਕੇਸਰੀਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਸਹਤ ਨਿਰਭੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਸਮੇ ਮੈਂ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰਕ੍ਤ ਪਹੁਚ ਕੇ ਬਡੇਹੀ ਆਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਸੀਸ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਏ ਅਰ ਮੁਖਸੇ ਬਚਨ ਉਚਾਰਤੇ ਭਏ ਧਨਯ ਹੋ ਹੇ ਪੁਰਖਾ ਆਪ ਧਨਯ ਹੋ ੩ ਐਸੇ ਤੀਨਵਾਰ ਧਨਯ ਧਨਯ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਹਾਥ ਪਕੜਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁਛਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਬਚਨ ਹੂਆ ਸੰਤਜੀ ਆਪਨੇ ਐਸੀ ਗਰਮੀ ਪਰਤੀ ਮੈਂ ਇਤਨਾ ਖੇਦ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਪੈ ਕਿਉਂ ਸਹਾਰਯਾ ॥ ਆਪਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਵਿਚਾਰੇਕੋ ਕਿਉਂ ਖੇਦ ਦੀਆ ਤਬ ਸੁਣਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਜਲ ਆਗਯੇਹੈ ਬਾਣੀ ਗਦਗਦ ਹੋਗਈ ਹੈ ਮੁਖਸੇ ਸਪਸ਼੍ਟ ਬਾਤ ਨਹੀ ਨਿਕਸ ਸਕਤੀ ਹੈ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਪੂਰਬਲੇ ਆਸ਼ਕ ਸੁਣਨੇ ਮੈਂ ਆਤੇਹੈਂ ਦੇਖਨੇ

ਮੇਂ ਨਹੀ ਆਏਹੈਂ ॥ ਆਪ ਤਾਂ ਉਨਸੇ ਬਢਕੇ ਦੇਖਨੇ ਮੇ ਆਏ ਹੋ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਏਖਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਜਾ ੧ ਮੇਹੀਂਵਾਲ ੨ ਰਾਂਝਾ ੩ ਮਜਨੂ ੪ ਫਰਹਾਦ ੫ ਸਿਰਮਧ ੬ ਸ਼ਮਸ ਤਬਰੇਜ਼ ੭ ਮਨਸੂਰ ੮ ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਆਦਿਕ ਮਹਾਤਮਾ ਜੋ ਆਸ਼ਕ ਭਏਹੈਂ ਉਨਕਾ ਕੇਵਲ ਅਪਨੇ ਹੀ ਮਨ ਪਰ ਬਲ ਰਹਤਾ ਹੈ ਨਹੀ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮਨ ਪਰ ॥ ਪਰੰਤੂ ਆਪਕਾ ਤੋ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਪਰ ਬਲ ਪਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸਸੇ ਤਾਂ ਆਪ ਉਨਸੇ ਬਢਕੇ ਅਧਿਕਤਰ ਆਸ਼ਕ ਹੋ ॥ ਹਮਤੋ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ਕੇ ਨਿਗਾ ਪੂਰਾ ਸਿਖਣੀਆਂ ਕੋ ਹੀ ਬਗਲ ਮੇਂ ਲੇਨੇ ਹਾਰੇਹੈਂ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਧਾਰਣਾ ਕੋਈ ਸਹਜ ਹੀ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਅਬਤੋ ਮਹਾਂਅਸ-ਚਰਯ ਆਇਦੇਖਤੇ ਹੈ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੈ ਸਾਧੋ ਯੇਹ ਸਰਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਹਮਾਰੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਵੋ ਦੇਵੀਆਂ ਧੂਪਦੀਪ ਪੁਸ਼ਪ ਵਸਤ੍ਰ ਨੈਵੇਦ ਆਗਜ਼ਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਮੁਠੀਚਾਪੀ ਦ੍ਰਬਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪੂਜਾ ਸੇਵਾ ਕਰਤਜਾਂ ਥੀਆਂ ਤੋਸੇਹੀ ਆਜ ਇਨ ਦੇਵੀਆਂ ਨੇ ਪੂਜਾ ਹਮਾਰੀ ਕਰੀਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮਕੋ ਤੋ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਦੇਵੀਆਂ ਕ੍ਰਿਤ ਪੂਜਾ ਏਕ ਸਮਾਨ ਤੁਲਹੈ ॥ ਉਨਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਤੋ ਨ ਹਮਕੋ ਕੁਛ ਹਰਖ ਹੀ ਹੋਤਾ ਥਾ ॥ ਔ ਅਬ ਇਨਕੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹਮਕੋ ਕੋਈ ਸੋਕ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ॥ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੇ ਤੋ ਪੂਜਜ ਪੂਜਕ ਦੋਨੋ ਸਮਹੈਂ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਜਹਾਂ ਤੀਨੋਂ ਕਾਲ ਜਗਤ ਕਾ ਹੀ ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪੂਜਜ ਪੂਜਕ ਕੈਸਾ ॥ ਜੈਸੇ ਆਕਾਸ ਕੇ ਪੁਸ਼ਪ ਬੰਧਯਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਸਸੇ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਨਰ ਵਿਖਾਣ ਗਗਨ ਪੁਰਖ ਯੇ ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵ ਰੂਪਹੈ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਮੇ ਹੂਏਹੀ ਨਹੀ ਹੈਂ ਕੇਵਲ ਕਥਨ ਰੂਪ ਬਾਣੀ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਜਗਤ ਸਬਦ ਭੀ ਕਥਨ ਰੂਪ ਬਾਣੀਕਾ ਵਿਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਭੋ ਭਗਵਨ ਜੋ ਸਸ ਵਿਖਾਣ ਵਤ ਜੰਗਤ ਅਤਯੰਤ ਅਭਾਵ ਰੂਪਹੈ ਤਬ ਪਤੀਤਿ ਕਿਉਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੋ ਵਸਤੁ ਅਤਯੰਤ ਅਸਤ ਹੋਤੀਹੈ ਸੋ ਦਰਸਨ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੀ ਬੰਧਯਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਤੋ ਸਸੇ ਸ੍ਰਿੰਗ ਅਤਯੰਤ ਅਸਤਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਦਰਸਨ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਤੋ ਜਗਤ ਪ੍ਰਤਯਖ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਹਾਰੋਂ ਕਾ ਸਾਧਕ ਦਿਖਾਈ ਪਰਾ ਦੇਤੋਹੈ ਫਿਰ ਇਸਕਾ ਕੈਸੇ ਆਪ ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵ ਕਹਤੇ ਹੋ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਜੈਸੇ ਗੰਧ੍ਰਬ ਨਗਰ ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵ ਰੂਪਹੈ ਪਰ ਤਥਾਪਿ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋਹੈ ਤੈਸੇ ਜਗਤ ਕਾ ਭੀ ਦਰ-ਸ਼ਨ ਦੇਨਾ ਜਾਨ ਲਵੋ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਨਗਰ ਤੋ ਅਰਥ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾਰੀ ਨਹੀਹੈ ਯਾਤੇ ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜਗਤ ਸਬਦਕਾ ਵਾਚਯ ਤੋ ਅਰਥ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾਰੀ ਹੈ ਇਸਕੋ ਕੈਸੇ ਗੰਧ੍ਰਬ ਨਗਰ ਕੇ ਤੁਲ ਕਹਤੇ ਹੋ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਖੇ ਜੈਸੇ ਰਸੀ ਮੇ ਸਰਪ ਜੈਸੇ ਸੁਕ੍ਤਿ ਮੇ ਰੂਪਾ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਾ ਜਲ ਯੇ ਤੀਨੋ ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵ ਰੂਪ

ਭੀ ਹੈਂ ਔ ਅਰਥ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾਰੀ ਭੀ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਰਜੂ ਸਰਪਾਦਿਕ ਤੋ
ਨ ਸਕਾਰਣ ਕਹੀ ਅਨਹੂਏ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਔਰ ਜਗਤ ਤੋ ਸਕਾਰਣ ਹੈ ਔ
ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਇਸਕੀ ਉਤਪਤੀ ਬੇਦ ਮੇ ਕਹੀਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਰਜੂ ਸਰਪਵਤ ਆਪ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ
ਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸੌਮਯ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨੇ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਾ ਕੋਈ ਭੀ ਕਾਰਣ ਨਹੀ ਹੈ ਔ
ਕੋਈ ਭੀ ਕ੍ਰਮ ਨਹੀਂਹੈ ॥ ਔ ਸਕਾਰਣ ਔ ਕ੍ਰਮ ਸਹਤ ਉਤਪਤ ਹੂਈ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ
ਹ ॥ ਤੈਸੇ ਯੇਹ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਹੈ ਇਸਕਾ ਭੀ ਕਾਰਣ ਔ ਕ੍ਰਮ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔ
ਕਾਰਣਸੇ ਕ੍ਰਮ ਸਹਤ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਯੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਜਗਤ
ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਵੇ ਤਥਾ ਗੁਰ ਸਬਦਃ ਸਮਸੁਪਨੇ ਕੇ ਦੇਹੁ ਜਗ ਜਾਨ। ਬਿਨਸੈ ਛਿਨਮੈ
ਸਾਚੀ ਮਾਨ ॥ ਜੈਸਾ ਸੁਪਨਾ ਰੈਨਕਾ ਤੈਸਾ ਸੰਸਾਰ ॥ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਮਾਨ ਸਭ ਬਿਨਸਹੈ ਕਿਆ
ਲਗਹਿ ਗਵਾਰ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਔਰ ਭੀ ਇਸ ਅਰਥਕੇ ਸਾਧਕ ਬਚਨ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥
ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸੁਪਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਤੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈਂ ਰਹਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਪੂਰਬ
ਕੇ ਦਿਨਸੇ ਵਿਲਖਣ ਹੀ ਸ੍ਵਪਨੇ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤਕੇ ਪ੍ਰਪੰਚ
ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਤੋ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਜੈਸੇ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਸੈਵਵਾ ਮਮ ਮਾਤਾ ਸ ਏਵ
ਮਮ ਪਿਤਾ ਯਾ ਮਯਾ ਪੂਰਬ ਅਹਨਿ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾ ॥ ਕੇ ਓਹੀ ਮੇਰੀ ਮਾਤਾਹੈ ਤੇ ਓਹੀ ਮੇਰਾ
ਪਿਤਾਹੈ ॥ ਜੋ ਹਮਨੇ ਅਤੀਤ ਦਿਨ ਮੈਂ ਦੇਖਾ ਥਾ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਤਾਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ
ਪ੍ਰਪੰਚ ਤੁਮਨੇ ਕਹਾਂ ਕਬ ਰਹਤੇ ਦੇਖਯੇ ਹੈ ॥ ਸੁਪਨੇ ਮੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭੀ ਨਹੀ
ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈਂ ਭੀ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਯੇ ਓਹੀ ਮੇਰੀ ਮਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਨੇ ਅਤੀਤ
ਦਿਨ ਮੈਂ ਦੇਖੀਥੀ ॥ ਔ ਜੈਸੇ ਜਾਗ੍ਰਤਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦਿਨ ਦਿਨ ਮੈ ਪੂਰਬ ਦਿਨਕੇ ਸਮਾਨ
ਦੇਖਨੇ ਮੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭੀ ਦਿਨ ੨ ਮੈ ਸਮਹੀ ਦੇਖਨੇ ਮੇ
ਆਵਤੇ ਹੈ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ ਕਬੀ ਭੀ ਐਸੇ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਆਜ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਲ ਸੇ
ਵਿਲਛਨ ਹੈ ਸਮਹੀ ਦੇਖਨੇ ਮੇ ਆਵਤੇਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਕਾਲਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਅਗਲੇ
ਦਿਨਮੇ ਨਹੀ ਰਹਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖੋ ਤਬ ਜਾਗ੍ਰਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭੀ ਪੂਰਬ ਦਿਨ
ਵਾਲਾ ਨਹੀ ਰਹਤੇਹੈ ॥ ਜੇ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਓਹੀ ਬਨਾ ਰਹੇ ਤਬ ਕਿਸੀਕਾ
ਸਰੀਰ ਭੀ ਬ੍ਰਿਧ ਨ ਹੋਨਾ ਚਾਹਯੇ ਓਸਾਹੀ ਬਨਾ ਰਹਨਾ ਚਾਹਯੇ ॥ ਸੋ ਵੈਸੇ ਤੋ ਸਰੀਰ
ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਬਨੇ ਰਹਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਬਦਲਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਅਵਿਦਯਾ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਸੇ ਪੂਰਬ ਦਿਨ ਜੈਸੇਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਕੀ ਸਿਖਾ ਆਪ ਜੈਸੀ
ਔਰ ਸਿਖਾ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪ ਖਿਨ ਖਿਨ ਵਿਖੇ ਨਸ੍ਟ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ
ਹੀ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥ ਛਿਨ ੨ ਵਿਖੇ ਨਸ੍ਟ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਉਨਕੇ ਸਮਾਨ

ਰਹਕੇ ਅਵਿਦਯਾ ਔਰ ੨ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਭੀ ਕਰ ਦੇਤੀ ਹੈ ਯਥਾ ਜੋ ਕਲਵਾਲ ਹੀ ਯੋਹ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਦਭੁਤ ਅਵਿਦਯਾ ਮੈਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈਂ ਔਰ ਕਾ ਔਰ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਇ ਦੇਨੇ ਕੀ ਔ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਕੀ ॥ ਜੈਸੇ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਬਯਭਿਚਾਰੀ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਕਾਰਯ ਹੋਣੇ ਤੇ ਜਾਗ੍ਰਦ ਆਦੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਭੀ ਆਪਸ ਮੈ ਏਕਮੈ ਦੂਸਰੀ ਕੂੰ ਨ ਰਹਣੇਸੇ ਬਯਭਿਚਾਰੀਹੈ ॥ ਯੇ ਅਵਸਥਾ ਆਪਸ ਮੈ ਬਦਲਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ॥ ਆਤਮ ਨਹੀ ਬਦਲਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸਤਯ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ਜਬ ਯੇਹ ਸਤ ਸ੍ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਭੀ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਦਲਨੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੈ॥ ਤਬ ਸੁਖ ਮਹਿ ਸ੍ਵਾਪਸੰ ਨ ਕਿੰਚਿਦ ਵੇਦਖੰ ॥ ਅਰਥਾਤ ਮੈਂ ਐਸਾ ਸੁਖ ਸੋਯਾ ਜੋ ਕੁਛਭੀ ਨ ਜਾਨਤਾ ਭਯਾ ਯੇਹਸੁਖਸ੍ਵਾਪਕੀਸਾਖ ਅਗਯਾਨ ਕੀ ਸਾਖ ਕੌਨ ਦੇਤਾ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਮਨ ਬੁਧਿ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਤੋ ਤਿਸ ਕਾਲਮੈ ਸਭੀ ਸੋਇ ਪਰੇ ਹੋਤੇਹੈਂ ਯੇਹਤੋ ਸਾਰੇ ਅਗਯਾਨ ਕੀ ਔ ਸੁਖਕੀ ਖਬਰ ਦੇ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਇਨਮੈ ਸੇ ਜਾਗਤਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਖਬਰ ਦੇਵੇ ॥ ਇਨਮੈ ਸੇ ਬਿਨਾ ਆਤਮਾ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਗਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਜੋ ਸੋਵਨੇ ਵਾਲੇਹੈਂ ਵਹੁ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਖਬਰ ਦੇ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਔ ਜੋ ਆਤਮਾ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਹੋਨੇਵਾਰੇ ਸੁਖ ਔ ਅਗਯਾਨ ਕੀ ਖਬਰ ਦੇਨੇਹਾਰੇ ਹੈ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਨਿਕਟ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਹੀ ਹੈ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਸਤ ਸ੍ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਹੀ ਜਾਗਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਨਾਮ ਕਾਰਨ ਮੈ ਲੈ ਹੋਜਾਨੇ ਕਾ ਹੈ ਸੋ ਆਤਮਾ ਕਾ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਜਿਸਮੈ ਲੈ ਹੋਵੈ॥ ਨ ਤਸਯ ਕਾਰਯੰ ਕਰਣੰਚ ਵਿਦਯਤੇ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇਃ ਆਤਮਾ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਭਾਵ ਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵਵੇਤਯੋਂ ਕੇ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਜੈਸੇ ਆਤਮਾ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਹੋਨੇਵਾਰੇ ਅਗਯਾਨ ਔ ਸੁਖਕੀ ਖਬਰ ਦੇਤੇਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈਂ ਆਇਕੇ ਤੈਸੇ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾਮੈ ਭੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਮੈ ਅਬ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਸੋਯਾ ਪੜਾਹੂ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਅਹੋ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਤੁਮਾਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਤੋ ਮਮ ਮੁਖੇ ਜਿਹਵਾ ਨਾਸ੍ਤੀ ਮਮ ਪਿਤਾ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਇਤਿ ਵਦਤੋ ਬਯਾਘਾਤ ਰੂਪ ਦੋਸ ਆਵਤੇ ਹੈ ਜਾਗਤਾ ਹੂਆ ਹੋਕੇ ਫਿਰ ਕਹੇਕੇ ਮੈਂ ਸੋਯਾ ਹੋਯਾ ਹੂੰ ਐਸਾ ਕਹਨੇ ਸਰਬਥਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ॥ ਆਤਮਾਦੇਵ ਤੋ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਜਾਗਤੇ ਹੀ ਰਹਤੇਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਧਨ ਸੂਤੀ ਪਿਰ ਸਦ ਜਾਗੀਤਾ ॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਾਗਤਾ ਹੈ ਦੇਵ । ਇਤਯਾਦੀ ਸਰਬਦਾ ਜਾਗਤਾ ਹੂਆ ਕੈਸੇ ਕਹੇਕੇ ਮੈ ਸੋਯਾ ਹੂਆ ਹੂੰ ਔ ਸੋਨੇ ਵਾਰੇ ਕੋ ਸੁਖ ਔ ਕਹਨੇ ਕਾ ਗਯਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਅਰ ਜੋ ਜਾਗਤੇਹੈ ਸੋਭੀ ਨਹੀ ਮਿਥਯਾ ਕਹ ਸਕਤੇ ਹੈ ਕੇ ਸੋਇਆ ਹੂਆ ਹੂੰ॥ ਦੂਸਰਾ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਆਤਮਾਸੇ ਭਿੰਨ

ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਹੈ ਤਬ ਕਿਸਸੇ ਕਹੇ ਜੋ ਮੈਂ ਸੁਖਸੇ ਸੁਪਤ ਹੂੰ ॥ ਅਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੋਈ ਔਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਭਲਾ ਕਹਨਾ ਭੀ ਬਨਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜਗਤ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਕੇ ਅਗਜ਼ਾਨ ਸੁਖ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਖਬਰ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਏਹੀ _ਖ ਸ੍ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਤੀਨੋਂ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਸਾਖੀ ਵਿਭੂ ਬਯਾਪਕ ਅਜਰ ਅਮਰ ਅਮਲ ਸਾਂਤ ਸਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਨਿਰਾਕਾਰ ਅਛੇਦਯ ਅਦਾਹਯ ਅਕ੍ਲੇਦਯ ਅਸੋਸ਼ਯ ਅਕਾਸਵਤ ਵਿਭੂ ਔ ਅਸੰਗਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਨਿਤਯ ਸਰਬਗਤ ਨਿਰੀਹ ਨਿਰੰਜਨ ਅਕ੍ਰੁਧ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸਰਬਗਯ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕਾ ਆਧਾਰਹੈ॥ ਸੋਏਹੀ ਆਤਮਾ ਅਕਰਤਾ ਅਭੋਗਤਾ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪਯਾਰਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਅਸਪਦ ਆਨੰਦਘਨ ਹੈ ॥ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਸਤਾ ਸਫੁਰਤੀ ਕਾ ਦਾਤਾ ਸਰਬ ਕਲਪਤ ਜੜ ਵਰਗਕੋ ਸਤਾ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇਹੈ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸੀ ਹਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵਗਣੋ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਹਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇਹੀ ਵੇਦਾਆਦਿਕ ਸਰਬ ਵਿਦਯਾਕੀ ਉਤਪਤੀ ਭਈਹੈ ਐਸਾ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਹੋਵੇ ਹਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੋਵੇ ਯਾਂਤੇ ਸਰਬਾਤਮਿਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹਮਹੀ ਹੈਂ ॥ ਇਤਯਲੰ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਨਹੀ ਬੀਚਾਰ ॥ ਜਾਂਕੈ ਮਨ ਵਸਿਆ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਔਰ ਉਪਦੇਸ ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਆਤਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਅਨਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਰਾਜ ਕੀ ਲਛਮੀ ਭੀ ਇਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਅਰਪਣ ਕਰੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਲੋਕ ਪ ਲੋਕੇ ਰਾਜਕੀ ਲਛਮੀ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੀ ਸਮਤਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਤਾਤ ਯੇਹ ਰਾਜ ਵਿਦਯਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਨਿਸੰਕ ਹੋਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਨੀ ॥ ਸਤੋਖੇਣ ਨ ਸਮੰਸੁਖੰ ਤਪਸੁ ਨ ਖਿਮਾਸਮੰ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੇ ਨ ਸਮੰਦਾਨੰ ਧਰਮ ਸ੍ਰੁ ਨ ਦਯਾ ਸਮੰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸੰਤੋਖ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਔਰ ਕੋਈ ਸੁਖ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔ ਛਿਮਾ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਕੋਈ ਤਪ ਨਹੀਹੈ ॥ ਜੋਪੰਚਾਗਨੀ ਆਦਿਕ ਤਪੇ ਜਲਧਾਰਾ ਸੀਤਕਾਲ ਮੈ ਸਹਾਰੇ ਕ੍ਰਿਛ ਚਾਂਦ੍ਰਾਯਣ ਆਦਕ ਬ੍ਰਤ ਭੀ ਕਰੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਛਿਮਾ ਤੇ ਹੀਨ ਹੈ ਤਬ ਸਾਰੇ ਤਪ ਤਾਪਕਾ ਹੀ ਮੂਲਹੈ ॥ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨਕੇ ਉਪਦੇਸ ਰੂਪ ਦਾਨਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਦਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਭੂਮੀ ਦਾਨ, ਸੇਹਜਾ ਦਾਨ, ਅਸ੍ਵ, ਗਜ, ਤਿਲ, ਵਿਦਯਾ, ਕੰਨਯਾ, ਅੰਨਦਾਨ ਯੇ ਸਾਰੇ ਦਾਨ ਮਿਲਕੇ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨਕੇ ਦਾਨ ਕੇ ਖੋੜਸਵੇਂ ੧੬ ਭਾਗ ਕੀ ਸਮਤਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਏਕ ੨ ਸਮਤਾ ਕੈਸੇ ਕੈਸੇ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਤਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਦਾਨਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਦਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀ

ਹੈ॥ ਔ ਦਯਾ ਕੇ ਸਮ ਕੋਈ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸਰੀਰ ਕੀ ਏਹੁ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਤੇ ਨੇਸ੍ਤੁ
ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਮੂਲਕ ਕਥਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਖਕੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ
ਅਰਥ ਫਿਰ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਨਾਂ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੇ ਆਪ
ਜੈਸੇ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਆਂ ਨਿਰਵੈਰ ਤਤਵੇਤਾਓਂਕੋ ਨਿਰਅਪਰਾਧ ਨਿਸਕਾਰਣ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ
ਹੀ ਇਤਨਾ ਕਲੇਸ ਦੀਆ ਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਗਊਆਂ ਬੈਲ
ਅਨਾਥਾਂ ਗਰੀਬ ਵਿਚਾਰੇ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਨੇ ਮਾਰਦੀਏ ਹੈਂ॥ ਯਾਂਤੇ ਯੇਹ ਜ਼ਾਲਮ ਬਡੀ
ਭਾਰੀ ਸਜ਼ਾਕੇ ਲਾਯਕ ਹੈਂ ਇਨਕੋ ਕੋਈ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਨਾ ਚਾਹਯੇ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂ
ਨੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤ੍ਯਾ ਕਰ ਡਾਰੀਹੈ ਔ ਰਾਜ ਹਤ੍ਯਾ ਗੋ ਹਤ੍ਯਾ ਗੋਤ੍ਰ ਹਤ੍ਯਾ
ਆਦਿਕ ਮਹਾ ਘੋਰ ਉਗ੍ਰਪਾਪ ਇਨ ਨੀਚੋਂ ਨੇ ਕਰ ਡਾਰੇਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ
ਆਗ੍ਯਾ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕਤਲ ਕਰ ਡਾਰੇ ਸੇ ਜੋ ਪਾਪ ਹੋਤੇ ਹੈ
ਉਤਨਾ ਪਾਪ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਕਤਲ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਯੇਹ
ਜ਼ਾਲਮ ਦੰਡਕੇ ਯੋਗਹੈਂ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਬ ਹਮਾਰਾ ਹੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸ
ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਵੈਂ ਹਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੁਖ ਦੇਨੇਵਾਰੋ ਹੈਹੀ ਨਹੀ॥ ਐਸਾ
ਮਤੀਮਾਨ ਕਵਨ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੀਏ ਯਤਨ ਕਰਤੇਹੈ॥ ਜੈਸੇ
ਭੋਜਨ ਖਾਤੇ ੨ ਅਪਨੇ ਹੀ ਦਾਂਤੋ ਸੇ ਅਪਨੀ ਹੀ ਅੰਗੁਲੀ ਕਾਟੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਐਸਾ ਕੌਨ
ਬੁਧੀਵਾਨ ਹੈ ਜੋ ਪਥਰ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਹੀ ਦਾਂਤੋਂਕੋ ਤੋੜ ਡਾਰੈ॥ ਜਬਾਨ ਕਾਟੀ ਕਾ ਦੁਖ
ਭੀ ਅਪਨੇ ਕੋ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਦਾਂਤ ਟੂਟਨੇ ਕਾ ਦੁਖਭੀ ਅਪਨੇ ਕੋ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਯਾਂਤੇ
ਮੂਰਖ ਭੀ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਰਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਬੁਧਿਵਾਨ ਕਿਉਂ ਕਰੇਗੇ॥ ਯਾਂਤੇ ਹਮਾਰਾ
ਹੀ ਸਭ ਅਪਨਾ ਆਪਹੈ ਹਮ ਕਿਸਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਵੈਂ॥ ਐਸੇ ੨ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਗਰਭਿਤ
ਅਤਿ ਊਚੇ ਧੀਰਯ ਵਾਲੇ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ਅਮੋਲਕ ਸਰਬੋਤਮ ਪਰਮ ਹਿਤਕਾਰੀ ਵੇਦ
ਰੂਪ ਵਚਨੋ ਕੋ ਰਿਦੇਮੈ ਧਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਉਠਕੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਰਮਾ
ਲੈਕੇ ਧਨ੍ਯ ਹੋ ਹੇ ਪੁਰਖਾ ਆਪ ਧਨ੍ਯ ਹੋ ਜਿਨਕੋ ਐਸੇ ਸਮਤਾ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋਂ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਗ੍ਯਾ ਲੈਕੇ ਵਿਦਾ ਹੋਤੇ ਭਏ॥
ਇਤੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਵਾਦਃ ॥ ਅਥ ਮਹਾਤਮ ਕਥਨੰ ॥ ਜੋ ਏ ਬ੍ਰਹਮ
ਵਿਦ੍ਯਾਰੂਪ ਸੰਬਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਕਾ ਔ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਹੈ ਇਸ ਕੋਜੋ
ਕੋਈ ਨਿਤ ਪੜੇਗਾ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਅਥਵਾ ਸੁਣੇਗਾ ਤਿਸਕੋ ਦਿਨ ੨ ਮੈਂ ਕੋਟਿ ਹੀ ਗੋ
ਦਾਨ ਕਾ ਫਲ ਪੁਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਔ ਤਿਸਕੇ ਕੋਟਾਨਕੋਟਿ ਜਨਮੋਂਕੇ ਪਾਪ ਭੂਲਰਾਸੀ
ਵਤ ਦਘਦ ਹੋਜਾਵੈਂਗੇ ਔ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਸਤ੍ਰੂ ਯੁਧ ਔ ਵਿਵਾਦ ਆਦਿਕ ਮੈਂ ਤਿਸਕੀ

ਜੋ ਹੋਵੇਗੀ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਔ ਧਨ ਧਾਨ ਕਰਕੇ ਸਮ੍ਰਿਧੀਵਾਨ ਹੋਗਾ ਔ ਤਿਸਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਜਬ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਗੋਲੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਨੇ ਸੁਰੂ ਹੋਗਏ ਥੇ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠਿਆਂ ਨੇ ਏਕ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਨੌਕਰ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਪਾਸ ਉਸਕੇ ਹਾਥਮੇ ਅਪਨੀ ਤਰਵਾਰ ਦੇਕੇ ਸਮਝਾਇਕੇ ਭੇਜਿਆ ਕੇ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਥੇ ਮਾਰਯਾਂ ਹੀ ਜਾਣਾਹੈ ਪੀਛੇ ਹਮਾਰੇ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਬੁਰਛੇ ਖਰਾਬ ਨ ਕਰੈਂ ਮਤ ਧ੍ਰਹੀਦੇ ਫਿਰਨ ਤੂੰ ਜਾਕੇ ਹਮਾਰੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਕਾ ਸਿਰ ਕਾਟ ਆਉ ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤਰਵਾਰ ਲੈਕੇ ਸਰਦਾਰਕੇ ਕਬੀਲਿਆਂਕੇ ਮਾਰਨੇ ਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਗਯਾ ॥ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਦੋਵੇਂ ਸਰਦਾਰਕੇ ਕਬੀਲੇ ਤੇ ਏਕ ਟਹਲਨਿ ਤੇ ਕਾਨ੍ਹਸਿੰਘ ਅੜਦਲੀ ਯੇ ਚਾਰੋ ਬੁਰਛਿਆਂਕੇ ਡਰਕੇ ਮਾਰੇ ਦਰਿਆਉ ਕੇ ਬੀਚ ਪਟ ਪਟ ਪਾਨੀ ਮੈ ਖੜੇ ਕਾਂਪ ਰਹੇਹੈਂ ਮਤ ਕੋਈ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਦਸਤਨਦਾਜੀ ਨ ਕਰੇ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਬੁਰਛੇ ਪਕੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਂਵੇਗੇ ਭੀ ਤਬ ਝਟਤੀ ਹੀ ਗਹਰੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਡੂਬ ਮਰੈਂਗੀ ਇਸ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਕੋ ਮਨਮੈ ਰਖਕੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਖੜੇ ਹੋਰਹੇ ਥੇ। ਡੇਰਾ ਡੰਡਾ ਤੋ ਸਾਰਾ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੇ ਲੂਟ ਹੀ ਲੀਆ ਥਾ ॥ ਤਬ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨਮੈਂ ਬਡੀ ਦਯਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਕੇ ਨਿਰ ਅਪਰਾਧ ਇਨ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਕੋ ਮੈਂ ਕਿਉ ਮਾਰੂੰ ॥ ਦੂਸਰਾ ਅਬਲਗ ਸਰਦਾਰ ਜੀਵਤੇਹੈ ॥ ਮੈਂ ਇਨਕੇ ਸਿਰ ਕਾਟਕੇ ਮਾਰ ਜਾਂਊ ਪੀਛੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀਵਤਾ ਬਚਰਹੇ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਤਬ ਨਿਰ ਅਪਰਾਧ ਇਨਕੇ ਮਾਰਨੇ ਕਾ ਪਾਪ ਔ ਪਸਚਾਤਾਪ ਮੁਝਕੋ ਭਾਰੀ ਜੀਵਤ ਭਰ ਰਹੇਗੋ ਅਬ ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੇ ਪਾਸਹੀ ਮੁੜਕੇ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ਜਬ ਸਰਦਾਰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਇਗਾ ਤਬ ਆਇਕੇ ਪੁਨਾ ਇਨਕੋ ਭੀ ਮਾਰ ਜਾਊਂਗਾ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਓਰ ਮੁੜਕੇ ਚਲਾ ਗਯਾ ॥ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਤੋਸ਼ੇਖਾਨਿਆਂ ਤੋਪਕੇ ਗੋਲੇਕੇ ਲਗਨੇ ਸੇ ਘਾਯਲ ਹੂਆ ਪੜਾਹੈ ਤਿਸਕੋ ਕੋਈ ੨ ਲੰਬਾ ਸ੍ਵਾਸ ਆਤਾਹੈ ਮਰਣੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਤਬ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘਾ ਇਸੇ ਕਾਮ ਲੀਏ ਇਥ ਬੈਠੇ ਸਾਉ ॥ ਸੁਣਕੇ ਤਬ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਭਾਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਹੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਬੋਲ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਿਸਚਾ ਕਾਯਮ ਰਖਾ ਇਸਤੇ ਪਰੇ ਹਮਨੇ ਔਰ ਕਯਾ ਲਾਭ ਖਟਣਾ ਹੈਸੀ ਯੇਹ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕੀ ਦੇਹ ਇਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਛੁਟਣੀ ਹੀ ਥੀ ॥ ਸੋ ਅਬ ਹਮਕੋ ਬੜਾ ਲਾਭ ਹੂਆ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਵਡੇ ਭਾਗ ਆਇਕੇ ਉਦੇ ਹੂਏਹੈਂ ਜੋ ਸਾਖਯਾਤ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਅਰਪਣ ਹੋਕੇ ਦੇਹ ਛੁਟੀਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਿਆ ਜਾਹੁ ਸ੍ਰੀ ਹਜੂਰਜੀ ਕਾ

ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਤੂਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਬਡਾ ਆਸ-ਚਰਯ ੨ ਜੋ ਜਿਨਕੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਜਹਾਜ਼ ਪਰ ਚਢਾਇਕੇ ਸੰਸਾਰਰੂਪੀ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਣੇ ਹੈ ਤਿਨਕੂੰ ਐਸਾ ਨਿਸਚਾ ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਕੋ ਦ੍ਰਿਢ ਆਇਉਦੇ ਹੂਆ ॥ ਜੋ ਯੇਹ ਮਲਮੂਤ੍ਰ ਕਾ ਗੰਦਾ ਥੈਲਾ ਹਮਕੋ ਮਹਾਕ੍ਲਾਰ ਰੂਪ ਹੈ ਮਹਾ ਬੰਧਨ ਰੂਪਹੈ ਯੇਹ ਕਬ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਬ ਛੂਟੇਗਾ ॥ ਤੇ ਕਬ ਹਮ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀ ਕੀ ਪੁਰੀਕੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨਕੇ ਸਾਥਹੀ ਜਾਵੈਂਗੇ ॥ ਜਿਨਕੇ ਕੇਵਲ ਉਪਾਸਨਾ ਦ੍ਰਿਢ ਥੀ ਉਨਕੋ ਤੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ਨੁ ਰੂਪ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਜਿਨਕੇ ਚਿਤਮੇਂ ਕੁਛ ਵਿਵੇਕ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਸਾਖਯਾਤ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇਭਏ ॥ ਅਹੋ ਬਡਾ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਧਨ੍ਯ ਸਤਸੰਗ ਹੈ ਧਨ੍ਯ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗਹੈ ਜਹਾਂ ਭੈਰੂਤ ਮਰਣਾ ਭੀ ਆਨੰਦਬਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਮੂਲ ॥

ਸੂਨਮਾਕੀਰਨਵਦ ਭਾਤੀ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਰਪ੍ਯੁਤ ਸਵਾਤੇ ਅਪਦਾਸੰਪਦਾਇਵਾਭ੍ਰਾਤੀ ਵਿਤੰਸਾਧੂ ਸਮਾਗਮੇ॥ ਅਹੋ ਮਹਾ ਅਸਚਰਯਕਾ ਦਾਤਾ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸੰਗਹੈ ॥ ਜੌਨਸਾ ਸੂਨ੍ਯ ਬਨਹੈ ਸੋਸਤਸੰਗਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਮਹਾਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਰਗਪੁਰੀ ਵਸਤੀਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਮਹਾ ਭੈ ਦਾਯਕ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਕਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਸੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਸਦਾ ਹੀ ਭੈਯੁਕ੍ਤ ਹੋਕੇ ਕਾਂਪਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸੰਗਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਵਹੁ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਕਾਲ ਭੀ ਬਡੇ ਉਤਸਵ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਜੁਬਾ ਵਸਥਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਥਵਾ ਪੁਰੁਖਕੋ ਵਿਵਾਹ ਕਾ ਸਮਾ ਸੰਕੇਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਆਨੰਦ ਦਾਯਕ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਚਿਰੰ ਕਾਲ ਕਾ ਵਿਛੜਿਆ ਮਿਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ ਪਤਿ ਕਾ ਸੰਕੇਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਸਮਾ ਕੇ ਅਮੁਕ ਦਿਨ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਾਰਾ ਮੇਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਵਹੁ ਸਮਾ ਸਮੀਪ ਆਵਤੇਹੈ ਤਿਉਂ ੨ ਆਨੰਦ ਦਾਯਕ ਹੋਤੇਹੈ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਜੈਸੇ ਆਨੰਦਦਾਯਕ ਹੋਤੇਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਸਰਬ ਤੇ ਭੈਦਾਯਕ ਮਰਣ ਕਾਲ ਕਾ ਸਤਸੰਗੀ ਜੀਵੋਂਕੋ ਵਹੁ ਖਿਣ ਖਿਣ ਵਿਖੇ ਆਨੰਦ ਕਾ ਦੇਨੇਹਾਰੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯੇਹ ਸਮਾਚਾਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਤ੍ਸੰਗਜੋਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਚਰਿਤਾਰਥ ਦੇਖ ਲੇਵਹੁ ॥ ਜੋ ਏਕ ਚੌਰੀ ਸਾਫਾ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਗੋਲੀ ਗੋਲੇਸੇ ਉਡ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੈਨਤਾ ਸੇ ਦੂਸਰਾ ਚੌਰੀ ਅਥਵਾ ਸਾਫਾ ਲੈਕੇ ਉਥੇਹੀ ਝਟਤੀ ਹੀ ਖੜਾ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹਾ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ॥ ਉਤਸਵੰ ਇਵ ਆਚਰਤੀਤਿ ਉਤਸਵਾਇਤੇ ॥ ਅਰਥਾਤ ਉਤਸਵਕੇ ਸਮਾਨ ਜੋ ਆਚਰਣ ਕਰੇ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਉਤਸਵਾਯਤੇ ਹੈ ॥ ਸੰਤਾਂਕੇ ਸੰਗ ਵਿਖੇ ਮਹਾ ਅਪਦਾਭੀ ਪਰਮ ਸੰਪਦਾ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਅਬ ਇਸਤੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕੌਨ ਬਢਕੇ ਅਪਦਾ ਕਾ ਸਮਾ

ਹੋਗਾ ॥ ਜੋ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਸਭਕੇ ਖੁਸ ਗਏਹੈਂ ਸਜਨ ਮਿਤ੍ਰ ਮਾਰੇ ਗਏਹੈਂ ਕੁਛ ਮਾਰੀਤੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਔ ਸਰੀਰੋਂ ਮੈਂ ਗੋਲੀ ਗੋਲੇ ਕੇ ਘਾਉ ਲਗ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੂ ਤਥਾਪੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਅਪਦਾਕੋ ਪਰਮ ਸੰਪਦਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਨ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਯੇਹ ਸਭ ਸਤਸੰਗ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵਹੈ ॥ ਅਬ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣੋ ॥ ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਤੋਸੇਖਾਨਜੇ ਕੋ ਊਚੇ ਸ੍ਵਾਸ ਲੇਤੇਕੋ ਛੋਡਕੇ ਤਿਸਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਪਾਂਚੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜੈਸੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਿਖਰ ਕੇ ਊਪਰ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ ਤਦਵਤ ਨਿਰਭਯ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬੈਠੇਹੈਂ ਬਡੇ ਤੇਜ ਸਹਤ ਸੂਰਯਵਤ ਜਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਕਈ ਨੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਦਿਆ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ਼ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਏਹੀ ਸਿੰਘ ਆਪਕੀ ਦਾਸਜ਼ਾਂ ਕੋ ਲੈ ਜਾਇਕੇ ਘੁਮਕੇ ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਸਿੰਘਾਂ ਕਾ ਪਹਰਾ ਛੋਡ ਆਏਹੈਂ ॥ ਤਬ ਹਜੂਰਨੇ ਓਦਾਸਿੰਘ ਵਾਲੀ ਬਾਤ ਰੜਕਾਈ॥ ਬਚਨਕੀਆ ਕਿਉਂ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਤੁਮਕੋ ਡੋਗਰੇ ਕਾ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਡਰ ਨ ਪਹੁਚਜਾ ॥ ਤਬ ਅਤ੍ਰ-ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਬ ਕੁਛ ਆਪਕੀ ਆਗਜ਼ਾ ਅੰਦਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਹੋਗਾ ਵਹਭੀ ਦੇਖਜ਼ਾ ਜਾਇਗਾ ॥ ਤਬ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਅਛਾ ਭਾਈ ਸਿਖੀ ਕਾ ਬੀਜ ਤਾਂ ਕਾਯਮ ਹੈ ਅਜੇਤਕ ॥ ਔਰ ਸਾਥਕੇ ਸਿੰਘਾਂਕੋ ਮੋੜਦਿਤਾ ਤੇ ਆਪ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਹਜੂਰ ਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕਿਉਂਕੇ ਜਾਇਕੇ ਸਰਦਾਰਨਜ਼ਾਂ ਕੀ ਤਸਲੀ ਕਰੋ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਕਿਸੇਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹਿਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਸਮੀਰਾਸਿੰਘ ਮਾਰਿਆ ਗਯਾ ਹੈ ਤੇ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘ ਭਾਗ ਗਯਾਹੈ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ 'ਮੂਸਾ ਭਜਜ਼ਾ ਮੌਤਥੋਂ ਮੌਤ ਅਗੇ ਖੜੀ' ॥ ਇਥੋਂ ਤਾਂ ਮਰਣੇਸੇ ਡਰਕਾ ਮਾਰਜ਼ਾ ਭਜ ਗਯਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੇ ਵਸਮੈ ਪੈਕੇ ਮਰੇਗਾ ॥ ਜਬ ਤੋਪਕਾ ਗੋਲਾ ਗੋਲੀ ਬੰਦ ਹੋਗਯਾ ॥ ਜਿਨਾਨੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜਹਾਜ਼ ਪਰ ਚੜਨਾ ਥਾ ਸੋ ਚੜ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸੇ ਘਾਯਲ ਹੂਏ ੨ ਅਬੀ ਚੜਨੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੋਰਹੇਹੈਂ ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਜੋ ਬਚ ਰਹੇਹੈਂ ਸੋ ਸਭੀ ਆਇ ਹਾਜ਼ਰ ਭਏ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬੈਠਤੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਦੇਖਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਕੋ ਪਰਮ ਦੁਖਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸਭਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਬਜ਼ਾਕੁਲਤਾਸੇ ਜਲ ਚਲਤਾ ਭਯਾ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਭੀ ਅਪਨੇ ਚਰਣੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਵੈਕੁੰਠ ਧਾਮਕੋ ਲੇਚਲੋ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘਾਂਕੋ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਅੰਤਰਯਾਮਤਾ ਸੇਜਾਨਕੇ ਪਰਮ ਕਰੁਣਾਕਰ

ਗੁਰੂ ਭਗਵੰਤ ਸਭ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ। ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ
ਭਏ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਤੁਸੀ ਕਿਸਲੀਏ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਤੇਹੋ ਹਮਨੇ ਤੋ ਜਿਸਕੋ ਸਾਥ ਲੈ
ਜਾਨੇਹੈ ਉਸੀਕੋ ਲੈਜਾਨੇ ਹੈ ਜਿਨਕੋ ਨਹੀ ਲੈਜਾਨੇ ਤਿਨਕੋ ਨਹੀ ਲੈਜਾਨੇ ਹੈ ਤੁਮਨੇ
ਅਬ ਭਜਨ ਕਰਨਾ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ੨ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਅਛਰੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਾਸੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਪ
ਕਰਨਾ॥ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅਛਰਹੈਂ। ਕਿਧੋ ਚਤੁਰ ਬਯੂਹ ਵਾਸਦੇਵਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ੧ ਕਿਧੋ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੈਂ ੨ ਕਿਧੋ ਪਾਪਰੂਪੀ ਅਸੁਰੋਂ ਕੇ ਸੰਹਾਰ ਕਰਤਾ
ਚਾਰੋ ਅਛਰ ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦਮ ੩ ਹੈ॥ ਕੇ ਕਿਧੋ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕੀਆਂ
ਹਾਥੋਂ ਮੈਂ ਸਰਬਦਾ ਰਹਣੇਹਾਰੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰਹੈਂ ਨਿਜ ਭਗਤਾਂ ਕਾ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਾਗਰ ਸੇ
ਉਧਾਰ ਕਰਣੇਹਾਰੀ ਚਾਰੋ ਭੁਜਾਹੈ ੪॥ ਅਥਵਾ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅਛਰ ਜਗਤ ਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾ
ਪਾਲਨੇਹਾਰੇ ਚਾਰੋ ਵੇਦਹੈਂ ੫॥ ਅਥਵਾ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲ ਯੇਹ ਚਾਰੋ ਅਛਰ ਸਮ
ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪਹੈ ੬ ਕਿਧੋ ਵਿਵੇਕ ਵੈਰਾਗ ਸਮ ਦਮ ਉਪਰਤਿ ਤਿਤਿਖਯਾ
ਸ੍ਰਧਾ ਸਮਾਧਾਨਤਾ ਮੋਖ ਇਛਾਰੂਪ ਚਾਰੋ ਅਛਰ ਯੇਹ ਗਯਾਨ ਕੇ ਚਾਰੋ ਸਾਧਨ ਹੈ॥੭
ਅਥਵਾ ਜੈਸੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂਆਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਨਾਸ ਅਰਥ ਅਪਨੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ
ਚਾਰ ਅੰਗ ਬਨਾਇਕੇ ਸ਼ਤਰੂਆਂ ਕੋ ਜੀਤ ਲਈਤਾਹੈ॥ ਰਥ ਗਜ ਅਸ੍ਵ ਪਾਯਕ ਯੇਚਾਰ
ਅੰਗਹੈਂ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਮਹਾ ਮੋਹਰੂਪੀ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਵਿਵੇਕ ਮਹਾਰਾਜਾ
ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਯੇਹ ਚਾਰੋ ਵਰਣ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਸੈਨਾਕੇ ਚਾਰੋ ਅੰਗਹੈਂ॥ ੮॥ ਸੰਸਾਰ
ਰੂਪੀ ਮਹਾਕ੍ਲੇਸਾਗਰਕੇ ਤਾਰਣੇ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜਕੇ ਯੇ ਚਾਰੋ ਅਛਰ ਚਾਰੋ ਕਨਾਰੇਹੈਂ ਚਾਰੋ
ਪਣ ਹੈਂ॥੯॥ ਚਾਰੋਂ ਬੇਦੋਂਕੋ ਮਥ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰ ਅਖਰ
ਰੂਪਸਾਰ ਨਿਕਾਸਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖੋਂਕੇ ਉਧਾਰ ਅਰਥ ਏਕ ਨਾਮ ਬਨਾਇ ਦੀਯੋ ਹੈ॥
੧੦॥ ਅਥਵਾ ਵਵਾ ਵਾਸੁਦੇਵ ੧ ਹਹਾ ਹਰਿ ੨ ਗਗਾ ਗੋਬਿੰਦ ੩ ਰਾਰਾ ਰਾਮ ਇਨ
ਚਾਰੋਂ ਨਾਮੋਂ ਕੋ ਏਕ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਰਚਦੀਓ ਹੈ॥ ਜੋ ਏਕ ਨਾਮਕੇ ਉਚਾਰਨ
ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਚਾਰੋ ਨਾਮਕਾ ਉਚਾਰਣ ਹੋਜਾਵੈ॥ ਜਿਨੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਯੇਹ ਨਾਮ ਰਿਦੇਮੈ ਬਸਾਯੋ
ਹੈ॥ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਮੋਖ ਚਾਰੋਂ ਪਦਾਰਥ ਉਸਕੋ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ॥
੧੧ ਅਥਵਾ ਵਹ ਧਾਤੁ ਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਰਥ ਹੈ ਗੁ ਧਾਤੁਕਾ ਅਵਰ ਲੇਨਾ ਢਕਲੇਨਾ
ਅੰਧੇਰਾ ਰੂਪ ਅਰਥ ਹੈ॥ ੨ ਰੂਧਾਤੁਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪ ਅਰਥ ਹੈ॥ ਤੀਨੋਹੀ ਧਾਤੁ ਤੀਨੋ
ਬੇਦੋਂ ਕੋ ਮਥਕੇ ਸਾਰਰੂਪ ਤੀਨੋ ਧਾਤੁ ਨਿਕਾਸਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਰਚਯੋ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਜੀਨੇ ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਯੇਹ ਹੈ॥ ਗੁ ਨਾਮ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪ ਅੰਧੇਰੇ ਸੇ ਅੰਧ
ਹੂਏ ੨ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਰੂ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਵਾਹਿ

ਗੁਰੂ ॥ ੧੨ ਅਥਵਾ ਤੀਨੋ ਅਗਨੀ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਰੂਪ ਤੀਨੋ ਧਾਤੂ ਸਕਾਮ ਉਪਾਸਕ ਕੋ ਨਰਕ ਦੁਖਤ ਸੇ ਨਿਕਾਸਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਅਗਨਿ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਤੀਨੋ ਦੇਵਤਾ ਕੇ ਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ॥ ੧੩ ॥ ਅਥਰਾ ਮੰਦ ਮਧਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਭੂਃ ਭੁਵਰ ਸ੍ਵਰ ਤੀਨੋ ਲੋਕੋਂਕੇ ਸੁਖਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਿਯੇ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ੧੪ ਅਥਵਾ ਤੀਨੋ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਨਿਯਮ ਸਹਤ ਅਧੇਨਕੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਜੋ ਪੁਨਯ ਫਲ ਹੋਤੇਹੈ ਏਕਵਾਰ ਏਕਚਿਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਹਨੇ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਤਿਸ ਪੁੰਨਯਫਲ ਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ੧੫ ਅਥਵਾ ਤਮਰੂਪ ਸੰਸਾਰਿਕ ਦੁਖੋਂ ਸੇ ਮੁਕਤਿ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋ ਅਗਨੀਆਂ ਕੇ ਲੋਕਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਸੁਖਕੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ੧੬ ॥ ਔਰ ਅਸਰਰਯ ਆਦਿਕ ਅਰਥ ਔਰ ਗੰ੍ਰਥਕਾਰੋਨੇ ਕੀਏਹੈਂ ਇਸ ਲੀਏ ਇਥੇ ਨਹੀ ਕੀਏਹੈਂ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਖੋੜਸ ਅਰਥ ਖੋੜਸ ਕਲਾ ਕੇ ਸਮਾਨਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਜੋ ਕਹੇਹੈਂ ਇਨਕਾ ਜੋ ਚਿਤ ਦੇਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਹੈ ਸੋ ਖੋੜਸ ਕਲਾ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂਵਤ ਸੰਸਾਰਮੈ ਉਦੈ ਹੋਵੇਗੀ ਸੋ ਤੁਮ ਇਸ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂਕਾ ਏਕ ਚਿਤ ਹੋਕੇ ਅਰਾਧਨ ਕਰੋ ਤੁਮਕੋ ਸਰਬ ਰੀਤੀਕੇ ਸੁਖੋਂਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅੰਤ ਕੋ ਪਰਮਗਤਿ ਕੋ ਪਾਵੇਗੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਪੁਰੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋਗ ਅਥਵਾ ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਨ ਨਵ ਅਛਰੋਂ ਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰੋਗੇ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਤਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋਗੇ ॥ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਸਨਾ ਸੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਜੀ ਕਹਰੇ ਪੁਨਾ ਜਿਨ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਾਦਿਕੋਂ ਕੋ ਡੇਰੇ ਭੇਜਨਾ ਥਾ ਤਿਨਕੋ ਹੁਕਮ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਆਏ ਗਏ ਸਾਧੁਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔਰ ਜੋ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਥੇ ਉਨਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸਤਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਆਪਭੀ ਖਾਵੋ ਤੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤਕੀ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕਰੋ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਸਿਖ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਕ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਸਰੀਰਕੀ ਹਤਯਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਨੇਕੀ ਹਤਯਾ ਅਥਵਾ ਕੋਟਾਨਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਕੀ ਹਤਯਾ ਉਸਕੋ ਲਾਗਤੀਹੈ॥ ਅਰ ਇਨ ਜ਼ਾਲਮੋਂ ਨੇ ਤੋ ਗਊਆਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਤਤਵੇਤਾ ਕੇ ਅਨੇਕੋਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਛਡਾਇ ਦੀਏਹੈਂ ਔ ਆਪਨੇ ਇਨਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੀਓਹੈ ਅਬ ਇਨਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਨ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੁਆ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀਕੇ ਮਿਤ੍ਰਕੋ ਕੋਈ ਤਾੜਨਾ ਕਰੇ ਤਬ ਆਪ ਵਹੁ ਚੁਪ ਕਰਰਹੇ ਤੇ ਉਸਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਉਸਕੋ ਤਾੜਨਾ ਦੇਵੇ ਤਬ ਉਸਕੀ ਰਜਾਇ ਰਹੀ ਤੈਸੇਹੀ ਹਮਾਰਾ ਤੋ ਕੁਛ ਬਿਗਾਰਯਾ ਨਹੀਹੈ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਉਤੇ ਚਿੜਕੇ ਹਮਾਰਾ ਮਿਤ੍ਰ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਈਸ੍ਵਰ

ਇਨਕੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇ ਤਬ ਉਸਕੀ ਇਛਾ ਰਹੀ ਔ ਹਮਤੋ ਇਨਕ ਕੁਛਭੀ ਵਰਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾ ਰੋਜਨਾਮਚੀ ਤਵਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਤਵਾਰੀਖ ਮੈਂ ਲਿਖਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸਰੀਰਕੇ ਤਯਾਗਕੇ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਸਨਾਸੇ ਸ੍ਰੀਵਾਹਿਗੁਰੂ ਐਸੇਨਾਮ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਸੋ ਸਾਇਰ ਬਨਾਇ ਕੇ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਨੇ ਤਵਾਰੀਖ ਮੈਂ ਰਖਾਹੈ ॥ ਨਜ਼ਮ

ਜ਼ਬਾਨਸ਼ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੇਂ ਗੁਫਤ, ਜਾ ਦਾਦ ਬਵਕਤੇ ਨਜਾ ਈ। ਅਹਿਵਾਲ ਰੂ ਦਾਦ ਬਗੁਫਤਃ ਹਦਮੁਅਦਮੇ ਰਾਜ ਪੂਤਾ ਸ਼ਵਦ ਜ਼ਾਹਿਰ ਵਰੀਂ ॥ ਅਫ਼ਲਾਕ ਦੌਰਾ ਸ਼ਵਦ ਨਾਬੂਦ ਜੁਮਲਾਃ ਫੌਜ ਏਸਾਂ ਰਵਦ ਇਸਬਾਬ ਸੁਰਵਤ ਜੁਮਲਾ ਏਸਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਗੁਫਤ ਓ ਦਰ ਬਾਬਸਿੰਘਾਂ ਬਅਦਮੇ ਹਦਮ ਆਇਦ ਜਾਨ ਏਸਾਂ ਸ਼ਵਦ ਨਾਬੂਦ ਮੁਲਕੋ ਬਾਦ-ਸ਼ਾਹੀ ਫਤਦ ਹਰਯਕ ਸਰਾਸਰ ਦਰ ਸਿਆਹੀ ਹਮਾ ਮਸਤ ਗਰਕ ਦਰ ਦਰਿਆਇ ਕੁਲਫਤ ॥ ਸ਼ਵਦ ਈਂ ਖਾਲਸਾ ਅਜ਼ ਸ਼ਰਰੁ ਆਫ਼ਤ ਬਕੁਸ਼ਕਾਰ ਖੁਦ ਮਾਜ਼ੂਲ ਹਰ-ਯਕ ਜ਼ਨਾਨੇ ਸਾਂ ਨਮਾਇੰਦ ਗਿਰੀਆਜ਼ਾਰੀ॥ ਬਵਦ ਏ ਹਮਹਿ ਜ਼੍ਰਿਫ ਜਾਲ ਬਾਰੀ ॥

ਅਰਥ ਨਜ਼ਮ...ਪਵਿਤ੍ਰ ਜਿਹਵਾ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਚਾ-ਰਨ ਕੀਆ ਔ ਸਰੀਰ ਛੋੜਾ ਅੰਤਕਾਲ ਮੈ ਇਸ ਹਾਲ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਆ ਯਾਨੇ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਆ ਕਥਨ ਕੀਆ ਕਿ ਰਾਜਪੂਤਾਨ ਕਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਹੋਜਾਵੇਗਾ ਪ੍ਰਗਟ ਇਹ ਬਾਤ ਜਮਾਨੇ ਮੇ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਨਸ਼੍ਰ ਸੰਪੂਰਣ ਸੈਨਾ ਇਨਕੀ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ਸੰਪਦਾ ਇਨਕੀ ਸਾਰੀ ਲੂਟ ਮੇਂ ॥ ਤਾ ਪਸਰਾਤ ਸਿੰਘਾਂਕੇ ਬਾਰੇਮੇਂ ਭੀ ਕਹਾ ਇਨ ਸਿੰਘੋਂਕਾ ਜਾਨ ਮੇਂ ਭੀ ਬਰਬਾਦੀ ਔ ਨਸ਼੍ਰਤਾ ਆਵੇਗੀ॥ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ਨਸ਼੍ਰ ਮੁਲਕ ਔਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਇਨਕੀ ॥ ਪੜ ਜਾਇਗੇ ਹਰੇਕ ਸਰਬਸਰ ਅੰਧੇਰੀ ਮੇ ॥ ਸੰਪੂਰਨ ਹੀ ਦਰਿਆਇ ਕਹਰ ਕੇ ਮੇ ਡੂਬੈਗ ॥ ਇਸ ਖਾਲਸਾ ਕੋ ਸਰਾਰਤ ਸੇ ਬਲਾ ਪੜੇਗੀ॥ ਯੁਧ ਕਰ ਕਰਕੇ ਹਰੇਕ ਬੇਨੌਕਰ ਹੋਜਾਇਗੇ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਇਨਕੀਆਂ ਰੋਣਾ ਔ ਕਲੇਸ਼ ਕਰੇਂਗੀ ਔ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਸੰਪੂਰਨ ਬਿਧਵਾ ਹੋਜਾਇੰਗੀ ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਚਨ ਅੰਤਮੈਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰਣੇ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਲਿਖਤਾ ਹੈ ਸੋ ਸਦਰਹਮਤ ਹੈ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਕੋ ਜਿਸਨੇ ਐਸੀ ਸਾਮਰਥਨ ਵਾਲੀ ਸਿਫਤ ਬਨਾਇਕੇ ਲਿਖੇਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਧੰਨਯਹੈ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਭੀ ਧਨਹੈ ॥ ਬਾਕੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਮਤ ਬਡੇ ਗੰਭੀਰਹੈਂ ਉਨਕੇ ਆਸ਼ੈਕੋ ਔਰਕੋਈ ਭੀ ਜਾਨ ਨਹੀ ਸਕਤੇਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਜਾਨੈ ॥ ਉਨਜੈਸਾ ਹੀ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਕੋਈ ਤਤਵੇਤਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਉਨਕੇ ਮਤਕੋ ਵਹੁ ਜਾਨੈ ॥ ਅਸਮਦਾਦਿਕ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਕਯਾ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਉਨਕੇ ਅੰਤਰਕੇ ਆਸ਼ੈਕੋ ਜਾਨ ਸਕੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਸੋਹਨ-

ਲਾਲ ਲਵਪੁਰਿ ਮੈ ਬੈਠੇਹੈ ਪਚਾਸ ਕੋਸ ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਾਰਤਾ ਕੋ ਕੈਸੇ ਕੈ ਜਾਨ ਸਕੇ ॥ ਜੈਸੇਕ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਿਫਤ ਲਿਖਨੇ ਲਾਯਕ ਥੀ ਤੈਸੀ ਤਿਸਨੇ ਲਿਖਦਈ ਹੈ ॥ ਊਪਰ ਜੋ ਹਮ ਲਿਖਆਏ ਹੈਂ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈ ਸੰਤਸਿਖ ਪਾਸ ਹਾਜ਼ਰ ਹਜ਼ੂਰਕੇ ਸਨ-ਮੁਖ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਥੇ ਉਨਕੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਲਿਖਯਾਹੈ ॥ ਔਰ ਜੇਠੂ ਵਾਲੇਕੇ ਸੰਤ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੀ ਸੰਤ ਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੀ ਲਿਖਯੇਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਕੇ ਲਿਖੇਮੇਂ ਤੇ ਊਪਰਕੇ ਲਿਖੇ ਮੈ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਸਲੀਏ ਸੋਹਨ-ਲਾਲ ਕਾ ਲਿਖਾ ਚਿੰਤਨੀਯ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਜੀ ਆਪ ਕਹਤੇ ਥੇ ਕਿ ਇਨਕੀ ਤੋਪਾਂ ਮੈ ਪਾਨੀ ਪਾਇ ਦੇਵੈ ਗੇ ਅਬ ਇਸਇਸ ਚਾਲਕਾ ਭਾਣਾ ਵਰਤਾਯਾ ਜੇ ॥ ਅਬ ਐਸੇ ੨ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਓਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਉਨਕੇ ਆਸ਼ੈਕੋ ਜਾਨ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਕਜ਼ਾ ਬਿਗਰਯੇਹੈ ॥ ਹਤ ਚਮਕਾ ਬੈਠਾ ਠੀਕਰਾ ਵਿਸ਼੍ਰਾ ਮੂਤ੍ਰ ਸੇ ਭਰਾਹੂਆ ਇਨਕੇ ਮਾਥੇ ਪਰ ਫੋੜ ਦੀਓਹੈ ਜੇ ਅਬ ਏਕਤਾਪ ਕੋ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦੇਵੈਂ ਤਬ ਇਨਮੈ ਸੇ ਏਕਭੀ ਜੀਵਤਾ ਨ ਜਾਨਾ ਪਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਹਮਨੇ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮਾਨੇਹੈ ਅਛਾ ਤੋਪਾਂ ਮੈਂ ਪਾਨੀ ਪਰਨੇ ਕਾ ਭੀ ਸਮਾ ਆਇ ਜਾਇਗਾ ॥ ਇਤਨੇਮੈਂ ਮਧਯਾਨਕਾ ਸਮਾ ਆਇਹੂਆ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਤੇ ਤੋਸ਼ੇਖਾਨਯਾ ਭਾਈ ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਵਾਸਤੇ ਭੂਮੀ ਮੈ ਆਸਨ ਬਨਾਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਯਾ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਇਨੋਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਆਪਕੋ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਬੈਠਯਾਂਕੋ ਔ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਘਾਉ ਲਾਗਨੇ ਕੀ ਬਡੀ ਤਕਲੀਫ ਹੋ ਰਹੀਹੈ ॥ ਇਸਲੀਏ ਭੂਮੀਪਰ ਬਿਸਤਰਾ ਬਨਾਤੇ ਹੈਂ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰ ਵਾਸਤੇ ॥ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਰਬਗਯ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵਲਾਉ ਕਾਹੇਕੋ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕਬੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਭੀ ਪੈਰਪਯਾਦੇ ਤੁਰਦੇ ਗਏਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰਕੋ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਸੇ ਨਹੀ ਉਤਾਰਨਾ ਇਸੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸਾਥ ਔ ਇਸੀ ਪ੍ਰਯੰਕਪਰ ਗੁਰੁਦਰਿਆਉ ਮੈਂ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇਦੇਨਾ ॥ ਜਿਧਰ ਮੇਰੀ ਸੰਗਤ ਗਈਹੈ ਉਸੀ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਹਮਭੀ ਜਾਹਿੰਗੇ ਮੈ ਅਪਨੀ ਸੰਗਤ ਕੋ ਆਪਹੀ ਸੰਭਾਲ ਲੇਵੇਗਾ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਜਿਤਲੇ ਗਾਮੀ ਸਿੰਘ ਥੇ ਉਨ ਸਭਕੋ ਖੋਜ ਖੋਜਕੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਕਰ ਦੀਆਹੈ ॥ ਔ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘਭੀ ਆਪਕਾ ਸਿਰਸਦਕਾ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਉਸਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭੀ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਦੀਆਹੈ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਭਾਈਮਖਨਸਿੰਘਾ ਤੁਮਨੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੋਕ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਹੁ ਗੁਰੂਕਾ ਹੀ ਸੀਸਥਾ ਅਰ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ

ਹੀ ਅਰਥ ਲਾਗ ਗਯੇਹੈ ॥ ਜਿਸਕੀ ਬਸਤੁ ਤਿਸ ਆਗੈ ਰਾਖੈ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਆਗਯਾ ਮਾਨੈ ਮਾਥੈ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਸੁਪਨੇ ਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤ੍ਰਕਾ ਕ੍ਯਾ ਅਫਸੋਸ ਕਰਨਾਹੈ॥ ਫਿਰ ਕਿਸੇਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਸੁਰਿਹਾਂ ਗੌ ਭੀ ਲੂਟਮੈ ਚਲੀ ਗਈਹੈ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਅਛਾ ਹੂਆ ਜੋ ਤੁਮਰਾ ਤੋ ਦਰਿਦ੍ਰ ਗਯਾ॥ ਪਰੰਤੂ ਬੁਰੇਹਾਲ ਹੋਹੋਕੇ ਫੇਰ ੨ ਕੇ ਤੰਗ ਹੋਹੋਕੇ ਲਜਾਵਣਗੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਹਮਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋ ਡੇਰੇਕੀ ਲੂਟਕੀ ਵਸਤੁ ਫੇਰਕੇ ਇਨਸੇ ਨ ਲੇਵੇਗਾ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਅਬ ਦਿਨ ਕਿਤਨਾਕਹੈ॥ ਤਬ ਏਕਸਿਖ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਜਬ ਡੇਰੇ ਸੇ ਚਲ੍ਯਾ ਥਾ ਤਬ ਦੋਪਹਰ ਦਿਨ ਬਜ੍ਯਾ ਥਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਕੋਈ ਰਾਗੀਹੈ ਤਬ ਨਾ ਬੀਨੇ ਭਾਈ ਜਸਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਏਹੁ ਦਾਸ ਹਾਜਰ ਹੈ॥ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਸਬਦ ਪੜ੍ਹਹੁ ॥ ਫਿਰ ਭਾਈ ਜਸ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਸਾਜ ਤੋ ਕੋਈ ਰਹ੍ਯਾ ਨਹੀਹੈ ਸਭ ਸਾਜ ਲੂਟਮੈ ਚਲੇ ਗਏਹੈਂ ਸਬਦ ਕਾਹੇਸੇ ਪੜੀਏ॥ ਪੁਨਾ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਜੇ ਸਾਜ ਨਹੀ ਤਾਂ ਸਬਦ ਤੋ ਹੈ ਸਬਦ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀ ਲੂਟਕੇ ਲੈਗਯਾ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਸਾਜ ਨੇ ਤੋ ਸਬਦ ਨਹੀ ਪੜਨਾ ਸਬਦ ਤੋ ਤੁਮਨੇ ਪੜਨੇਹੈ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸਬਦ ਪਢਨੇਕਾ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਤਬ ਮਧ੍ਯਾਨਕਾ ਸਮਾ ਥਾ ਤਿਸ ਮਧ੍ਯਾਨ ਮੈ ਬਡੇ ਰਾਗੀ ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਗਾਯਾ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸੋ ਭਾਈ ਜਸਨੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਸ ਸਮੇ ਉਚਿਤ ਸਾਰੰਗਰਾਗ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੋਕ੍ਰਾ ਗਾਨ ਕੀਆ ਸੋ ਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸ਼ਬਦ ਏਹ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀਮੁਖ ਵਾਕ੍ਯ ਸਾਰੰਗ ਮਃ ੫ ਅਬ ਮੋਰੋ ਨਾਚਨੋ ਰਹੋ॥ ਲਾਲ ਰੰਗੀਲਾ ਸਹਜੇ ਪਾਇਓ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬਚਨ ਲਹੋ॥ ੧ ਰਹਾਉ॥ ਕੁਆਰ ਕੰਨਿਆ ਜੈਸੇ ਸੰਗਿ ਸਹੇਰੀ ਪ੍ਰਿਆ ਬਚਨ ਉਪਹਾਸ ਕਹੋ॥ ਜਉ ਸੁਰਿਜਨ ਗ੍ਰਿਹ ਭੀਤਰਿ ਆਇਓ ਤਬ ਮੁਖ ਕਾਜਿ ਲਜੋ ॥ ੧॥ ਜਿਉ ਕਨਕੋ ਕੋਠਾਰੀ ਚੜਿਓ ਕਬਰੋ ਹੋਤ ਫਿਰੋ॥ ਜਬਤੇ ਸੁਧ ਭਏਹੈ ਬਾਰਹਿ ਤਬਤੇ ਥਾਨ ਥਿਰੋ॥ ੨॥ ਜਉ ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਤਊ ਲਉ ਬਜਿਓ ਮੂਰਤ ਘਰੀ ਪਲੋ ॥ ਬਜਾਵਨ ਹਾਰੋ ਊਠਿ ਸਿਧਾਰਿਓ ਤਬ ਫਿਰ ਬਾਜੁ ਨ ਭਇਓ॥੩॥ ਜੈਸੇ ਕੁੰਭ ਉਦਕ ਪੂਰਿ ਆਨਿਓ ਤਬ ਓਹ ਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕੁੰਭੁ ਜਲੈ ਮਹਿ ਡਾਰਿਓ ਅੰਭੈ ਅੰਭ ਮਿਲੋ॥ ੪॥ ੩॥ ਇਸੀ ਕਾ ਬੀਚਾਰ॥ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸੁਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਜਿਗ੍ਯਾਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਜਿਗ੍ਯਾਸਾ ਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਉਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂਜੋਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸਹੈ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸਿਖੋਂ ਨੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ॥ ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀਕੀ ਆਪ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਾਰੇ ਮੈ ਇਤਨੀ ਬੇਅੰਤ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਲਿਖਤੇ ਹੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੂ ਆਦਿਕ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਗਮਨ ਕਰ ਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗ ਉਚਿਤ ਸਰੀਰ ਕੋ ਧਾਰਕੇ ਹੀ ਗਮਨ ਕਰਤੇ ਹੋਵੇਗੇ ਸੋ ਸਰੀਰ ਭੀ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮਸਰੂਪਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕ ਹੀ ਰਹਯਾ ਇਤਿ ਭਾਵঃ॥ ਜੋ ਵੈਕੁੰਠਾਦੀ ਲੋਕੋਂ ਕੂ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਤਬ ਕਹਾਂ ਜਾਤੇ ਹੈ ਏਹ ਹਮਕੋ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਸੰਸੈਹੈ ਆਪ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕਰੋ ॥

ਉਤਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ਸਾਰੰਗਰਾਗ ਮੈ ॥ ਅਬ ਇਤੀ ॥ ਅਪਨੇ ਪਰਹੀ ਸਾਹਿਬ ਗਯਾਨਵਾਨਕੀ ਅਗਮਨਤਾ ਘਟਾਤੇ ਹੂਏ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਬ ਮੋਰੋ ਨਾਚਨੋ ਰਹੋ॥ ਅਬ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਐਕਗਯਾਨ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖਯੋਨੀ ਮੈ ਨਾਚਨੋ ਨਾਮ ਭ੍ਰਮਣੋ ਰਹਗਯੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਵਤਾ ਸਰੀਰ ਧਾਰਕੇ ਨਾਚਨੋ ਗਮਨ ਕਰਨੋ ਰਹਗਯੋ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸ ਹੇਤੁਸੇ ਸਹਜਾਯਤੇ ਇਤਿ ਸਹਜ ਸਹਨਾਮ ਸਾਥ ਹੀ ਜਾਯਤੇ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਜੋ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਸਾਥਹੀ ਰਹੇ ਤਿਸਕੋ ਸਹਜ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂਪ ਲਾਲ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਅਸਪਦ ਪਰਮ ਪਯਾਰਾ ਆਤਮਾ ਉਸਕੋ ਹਮਨੇ ਪਾਇਲੀਓ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬਚਨ ਲਹੋ ॥ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨੋ ਸੇ ਹਮਨੇ ਲਹਯਾਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਰੰਗੀਲੇ ਲਾਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏਹੈਂ ॥ਅਤਿ ਉਤਮ ਗੂਢਾ ਰੰਗ ਹੋਵੇ ਜਿਸਕਾ ਏਕਾਵਾਰ ਜਿਸ ਕਿਸੀ ਜਿਗਯਾਸੂ ਕੋ ਚਢ ਜਾਤੋ ਹੈ ਸੋ ਫਿਰ ਉਤਰਤੇ ਨਹੀਹੈ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਰੰਗੀਲਾ ॥ ਅਥਵਾ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਤਪਤੀ ਪਾਲਨਾ ਸੰਹਾਰ ਆਦੀ ਅਨੇਕ ਰੰਗ ਹੋਵੈਂ ਜਿਸਕੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਰੰਗੀਲਾ ਰੰਗੋਵਾਲਾ ਅਥਵਾ ਸ੍ਵਤਹ ਏਕ ਹੀ ਰੂਪਹੈ ਅਨੇਕ ਨਹੀਹੈ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਔ ਨਾਨਾ ਰੂਪਰੰਗ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਸਵਿਖੇ ਮ੍ਰਿਤਯੋਸ ਮ੍ਰਿਤਯੁਮਾਪ੍ਰੋਤਿ ਯਹ ਨਾਨੈਵ ਪਸਯਤਿ ਸ੍ਰੁਤੇঃ ॥ ਜੌਨਸੇ ਇਸ ਰੰਗੀਲੇ ਲਾਲ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਨਾਨਤ੍ਵ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਤੇ ਤੇ ਪੁਨਾ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤਿਸ ਰੰਗੀਲੇ ਲਾਲ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਹਮਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਨਾਮ ਮਹਾਵਾਕਯਰੂਪ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਪਾਯੋਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪੂਰਬ ਆਪਨੇ ਸਹਜ ਪਦ ਦੀਓਹੈ ਅਬ ਸਤਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਆਪ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਹਤੇ ਹੋ ਇਨ ਆਪਕੇ ਦੋਨੋ ਵਚਨੋਂ ਮੈਂ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ॥ ਔ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਨਹੀ ਬਨਤੀ ਹੈ ਲੋਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਹਨੋ ਵਿਰੁਧ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ ਲੋਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ

ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਮੋਲ ਵਾਲਾ ਹੀਰਕ ਮੋਤੀਆਦਿਕਾ ਗਲੇ ਮੈ ਪਹਰਯਾ ਹੂਆ ਹਾਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਹੋਜਾਨੇ ਸੇ ਕਿਸੀਕੋ ਸੰਕਾ ਹੋਜਾਵੇ ਮੇਰਾ ਹਾਰ ਕਹੂੰ ਜਾਤਾ ਰਹਯੇ ਹੈ ਤਿਸਸੇ ਤਿਸਕੋ ਬਯਾਕੁਲ ਦੇਖਕੇ ਕਿਸੀ ਦਯਾਲੂ ਪੁਰਖ ਨੇ ਕਹਯਾ ਅਰੇ ਬਯਾਕੁਲ ਕਿਉਂ ਹੋਤਾਹੈ ਯੇਹ ਦੇਖਤੋ ਤੇਰੇ ਗਲੇਮੈ ਹੀ ਹਾਰਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਖੋਇਆ ਹੂਆ ਹਾਰ ਇਸਨੇ ਹਮਕੋ ਲਭਾਯੋਹੈ॥ ਥਾ ਤੋ ਮੇਰੇ ਗਲੇ ਮੈ ਹੀ ਪਰੰਤੂ ਅਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਖੋਯੋ ਗਯੋ ਥਾ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲੋਕਮੈ ਔ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਸਿਧਹੈ ਹੈ ਤੋ ਆਤਮਾ ਸਰਬਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਰੂਪ ਤਿਸ ਕੋ ਅਗਯਾਨ ਕਰਕੇ ਭੂਲ ਕੇ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਯੋਨੀ ਪਰਾ ਭਟਕਤੇਹੈ ॥ ਅਨਹੂਏਹੀ ਦੁਖ ਕੋ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜਬ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੇ ਤਿਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਸਤਗੁਰੂਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਮੈਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਲਹਯੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਸੁਖਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇ ਕਯਾ ਲਛਨ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸਿਖਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੁਣਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਸਬਦ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਚਰਣ ॥ ਉਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਉਵਾਚ ॥ ਕੁਆਰ ਕੰਨਿਆ ਇਤਿ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਵਿਵਾਹ ਸੇ ਪੂਰਬ ਕੁਆਰੀ ਕੰਨਯਾ ਵਿਵਾਹ ਕੇ ਯੋਗ ਹੂਈ ੨ ਵਿਵਾਹ ਕੇ ਤਯਾਰੀ ਕੇ ਦਿਨੋ ਮੈਂ ਅਪਨੀ ਸਮਾਨ ਬਯ ਕੀ ਸਹੇਲਯਾਂ ਸਾਥ ਪ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਤੀਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੇ ਬਚਨ ਹਸ ਹਸ ਕੇ ਕਹਤੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਬਿਵਾਹੀ ਗਈ ਔ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਤੀ ਘਰ ਮੈਂ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਪੁਨਾ ਸਖਯਾਂ ਪੂਛਤਯਾਂਹੈਂ ਤਬ ਪਤੀਕੇ ਸੁਖਕੀ ਬਾਤ ਕਥਨਕਾਲ ਮੈਂ ਲਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮੁਖਕੋ ਢਾਪ ਲੇਤੀਹੈ ਅੰਤਰ ਹੀ ਅੰਤਰ ਉਸ ਸੁਖਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਮੰਦ ੨ ਹਸਤੀ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਸੁਖ ਕੋ ਜਿਗਯਾਸੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਜੀਵਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾਕੇ ਸੁਖਕਾ ਅਨੁਭਵ ਸਾਖਯਾਤ ਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈ ॥ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਸਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸਾਥ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਬਚਨੋ ਕੇ ਸਮ ਦਮਾਦੀ ਸਾਧਨੋ ਕੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਕਹਤੇਹੈ ਸੁਨਤੇ ਹੈ ॥ ਅਥ ਯਤੋ ਵਾ ਇਮਾਨੀ ਜਾਯੰਤੇ ਯੇਨ ਜਾਤਾਨਿ ਜੀਵੰਤਿ ਭੂਤ ਪਤਿਭੂਤ ਪਾਲਃ ਸਰਬੇਖਾਂ ਭੂਤਾਨਾਂ ਅਧਿ ਪਤਿਰਾਜਾ ਸਰਬਸਯ ਵਸੀ ਸਰਬਸਯਈਸਾਨਃ ਤੇਵਿਦ੍ਵਾਨ ਨ ਵਿਭੇਤਿ ਕਸੂਨ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਬਚਨ ਔ ਸਗੁਨ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰਕੇ ਜੈਸੇ ੨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਗਤ ਭੀਲਨੀ ਸੈਣ ਧੰਨਾ ਨਾਮਦੇਵ ਆਦਿਕੋ ਕੋ ਭਗਵੰਤ ਮਿਲਤੇ ਭਯੇਹੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਸਗੁਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀਆਂ ਬਾਰਤਾ ਕਥਾ ਗੀਤ ਆਲਾਪ ਕਹਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਅਤੀਵ ਨਿਰਮਲ ਅੰਤਹਕਰਣ ਹੋਣੇ ਸੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਅਨੁਸਾਰ ਤਤ੍ਵਮਸਿ ਆਦਿਕ ਮਹਾਵਾਕ

ਸ੍ਵਣ ਕਰਨ ਕਾਲਮੈਂ ਹੀ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਐਸਾ ਗ੍ਯਾਨ ਹੋਣੇਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਸਾਖਿਆਤਕਾਰ ਜਨਜਕੋ ਆਨੰਦਹੈ ਸੋ ਪੁਨਾ ਅਕਹਹੈ 'ਸਖੀਆਂ ਪੂਛੈ ਕਹੁ ਕੰਤ ਨੀਸਾਨੀ ॥ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੀ ਕਛੁ ਬੋਲ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਫਿਰ ਸਜਨ ਲੋਕ ਪੂਛਤਹੈਂ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ੨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਸੁਖ ਕੇ ਸ੍ਵਰੂਪਕੋ ਕਛੁ ਵਰਨਨ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈ ਕਾਹਤੇ ਵਹੁ ਸੁਖਕੋ ਮਨਬਾਣੀ ਕਾ ਅਗੋਚਰ ਹੋਣੇ ਸੇ॥ ਯਥਾ 'ਲੂਣ ਕੀ ਪੂਤਰੀ ਲੋਨਕੀ ਥਾਹ ਸਿੰਧਕੀ ਲੈਨ ॥ ਨਾਥ ਆਪ ਆਪਹਿ ਭਈ ਪਰਗਟ ਕਹੈਕੋ ਬੈਨ' ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਏਕਤਾਕੇ ਸੁਖਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰਕੀਥਾਹ ਨਾਮ ਜੀਵਬ੍ਰਹਮ ਕੀਏਕਤਾਕੇ ਸੁਖਕਾਕਿਤਨਾਕਪਰਿਮਾਣਹੈਚਿਤਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅਨੁਭਵਕਰਣੇਚਲੀ ਹਿਤਕੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਤਬ ਵਹੁਬ੍ਰਿਤੀ ਬ੍ਰਹਮਾਕਾਰਹੀਹੋਜਾਤੀਹੈ ਲੌਟਕੇ ਕਹਨੇਕੀਸਾਮਰਥਨਹੀ ਰਖਤੀ ਇਸਹੇਤੁਸੇ ਵਹੁ ਸੁਖਮਨ ਬਾਨੀਕਾਅਗੋਚਰਹੈ ॥ ਯਾਤੇਸਾਹਿਬਬਚਨ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕੇ ਮੁਖ ਕਾਜ ਲਜੇ ਮੁਖਸੇ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਨਹੀ ਜਾਤੇਹੈ ੧ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੋ ਜਿਸਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਔ ਆਤਮਾ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੇ ਸੁਖ ਕਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਆ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਵਿਵੇਕਆਦੀ ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਤਪ ਕਰਣੇ ਯੁਕ੍ਤਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਦੂਸਰੇ ਸਬਦ ਕੇ ਹਰਣ ਕਰਕੇ ਜਿਉ ਕਨਕੋ ਇਤੀ ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸੁਵਰਨ ਵਿਖੇ ਮਲਰੂਪ ਦੋਸ ਹੋਤੇਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰਹੀ ਸੁਵਰਣਕੋ ਕੁਠਾਲੀ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਸੁਹਾਗਾ ਦੇਦੇਕੇ ਅਗਨੀ ਕੇ ਤਾਪਸੇ ਢਾਲਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਗਨਿ ਕੇ ਤੇਜ ਸੇ ਕੁਠਾਲੀ ਮੈਂ ਸੁਵਰਣ ਕਬਰੋ ਨਾਮ ਕਮਲੋ ਹੋਕੇ ਅਰਥਾਤ ਬਾਰੰਬਾਰ ਚਕ੍ਰਾਕਾਰ ਹੋਕੇ ਊਚੇਨੀਚੇ ਹੋਕੇ ਫਿਰਤੇਹੈ ॥ ਜਬ ਮਲਰੂਪ ਦੋਸ ਸੁਵਰਣ ਕੋ ਕਾਟਿਓ ਜਾਤੇ ਹੈ ਬਾਰਾਂ ਬਾਨੀ ਕਾ ਸੁਧ ਸੁਵਰਣਮਾਤ੍ਰ ਸਰਾਫ਼ ਕੀ ਨਦਰੀ ਆਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬਤੇ ਤਿਸੀ ਕਾਲਸੇ ਥਾਨ ਥਿਰੋ ਥਿਰ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਨਾ ਤੋ ਕੋਈ ਉਸਕੋ ਕਸਵਟੀ ਲਗਾਤੇਹੈ ਅਰ ਨਾ ਕੋਈ ਅਗਨੀ ਕਾ ਤਾਪ ਉਸਕੋ ਦੇਤੇਹੈ ਵਹੁ ਸੁਧ ਸੁਵਰਣ ਅਪਨੇ ਥਾਨ ਨਾਮ ਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈ ਥਿਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਆਦਿਕ ਦੇਹਾਦਿਕੋ ਵਿਖੇ ਅਧ੍ਯਾਸ ਰੂਪ ਮਲ ਦੋਸ ਬਨਜੇਹੈ ॥ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਆਦਿਕ ਅਗਨਿਮੇ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਤਪਾਯੇ ਜਾਤੇਹੈ॥ ਤਥਾ ਧਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਰੂਪ ਕਸਵਟੀ ਪਰ ਲਗਾਇਕੇ ਦੁਖ ਅਪਮਾਨ ਅਪਸਬਦ ਅਸਹਨ ਸਹਨ ਰੂਪ ਕਸ- ਵਟੀ ਪਰ ਲਗਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਰੂਪੀ ਸਰਾਫ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲੇਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਕਸ ਵਟੀ ਕੋ ਸਹਾਰ ਲੇਤੇਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਤ੍ਯੰਤ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਤਬਤੇ ਥਾਨ ਥਿਰੋ ਤਿਸੀ ਕਾਲ ਸੇ ਵਹੁ

ਮਹਾਤਮਾ ਅਪਨੇ ਮੇਂ ਸ੍ਵਰੂਪ ਬੰਧ ਪਦ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਸ੍ਵਰੂਪ ਆਤਮਾਮੇਂ ਥਿਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਕੋਈ ਮਤਵਾਲੇ ਐਸੇਭੀ ਮਾਨਤੇਹੈਂ ਕੇ ਗਜਾਨ ਕੇ ਸਮ ਕਾਲਮੇਂ ਗਜਾਨੀ ਮੁਕਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਕਿੰਤੂ ਏਕ ਔਰ ਜਨਮ ਧਾਰਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋਤੇਹੈ । ਜੈਸੇ ਵਾਮਦੇਵ ਅਸ੍ਵਾਵਕ੍ਰ ਸੁਕਦੇਵ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੂਏਹੈਂ ਦੁਤੀਯ ਜਨਮ ਧਾਰਕੇ ਮੁਕਤ ਭਏਹੈਂ ਯਹ ਭੀ ਬਡੇ ਸੰਸੇਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ॥ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਜਉ ਦਿਨ ਰੈਨ ਇਤਿ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਅਬ ਉਨਸੇ ਹਮ ਏਹ ਪੂਛਤੇਹੈਂ ਰਸੀ ਕੇ ਗਜਾਨਕੇ ਸਮਕਾਲਹੀ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮਤੇ ਭਯ ਜਨ ਭੈ ਨਿਰਵਰਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਵਾ ਕਾਲਾਂਤਰ ਮੇ ਐਸਾ ਤੋ ਕਭੀ ਹੋਤਾਹੀ ਨਹੀਹੈ ਜੋ ਆਜ ਰਸੀ ਕਾ ਗਜਾਨ ਹੋਵੇ ਔ ਕਲ ਕੋ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮ ਔ ਤ੍ਰਜ ਜਨਜ ਭੈ ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਕਿੰਤੁ ਰਜੂ ਗਜਾਨ ਕੇ ਸਮਕਾਲ ਹੀ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮ ਔ ਤਦ ਜਨਜ ਭੈ ਦੂਰ ਹੋਜਾਤੇਹੈ ॥ ਵਾਮਦੇਵ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਮੇ ਗਜਾਨ ਕੀ ਸਾਧਨ ਸੰਪਤੀ ਤੋ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋਗਈ ਥੀ ਕਿੰਤੁ ਏਕ ਅਵਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਉਨਕਾ ਰਹ ਗਯਾ ਥਾ ਗਜਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਉਨਕਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਉਨਕੋ ਏਕ ਜਨਮ ਧਾਰਣੇ ਲਾਗੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਕਾ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਕੇ ਸਬਦਕੇ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਚਰਣ ਕਾ ਅਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ਜਉ ਦਿਨ ਰੈਨ ਇਤਿ॥ ਜਿਤਨਾਕਾਲ ਘੜਿਆਲ ਬਾਜਤੇ ਰਹਤੇਹੈਉਤਨਾ ਚਿਰ ਦਿਨ ਔ ਰਾਤਿ ਕਾ ਵਿਭਾਗ ਬਨੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਉਤਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਮੁਹੂਰਤ ਘੜੀ ਪਲ ਆਦਿਕ ਕੋ ਵਿਭਾਗ ਭੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਜਬ ਬਜਾਵਨਹਾਰੇ ਉਠ ਚਲਤੇਹੈ ਤਬ ਫਿਰ ਘੜਿਆਲ ਨਹੀ ਬਜਤੇਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਅਭਿ-ਮਾਨੀ ਅਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਕਰਣੇਹਾਰੇ ਬਜੰਤ੍ਰੀ ਜਬ ਕਾ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਸਮਕਾਲ ਅਥਵਾ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤਮੇਂ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਜੰਤ੍ਰ ਕੋ ਤਜਾਗਕੇ ਉਠ ਚਲਤੇਹੈ ॥ ਤਬ ਸਰੀਰਰੂਪੀ ਯੰਤ੍ਰ ਮੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਤਾਰਾਂ ਟੂਟ ਜਾਤੀਹੈਂ ਤਾਰੋਂਕੇ ਟੂਟ ਜਾਨੇਸੇ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਯੰਤ੍ਰ ਭੀ ਬਜਨ ਸੇ ਰਹਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਲੋਕਾਂਤਰ ਮੇਂ ਗਤਿ ਭਏ ਤੋ ਰਹਤ ਕਲੇਵਰਕੋ ਡਾਰ ਕੇ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਸਮੁਦ੍ਰ ਹੈ ਗਜਾਨੀ ਅਭੇਦਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਸਹਤ ਸੋ ਕਥਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ।। ਜੈਸੇ ਕੁੰਭਿ ਇਤਿ॥ ਜੈਸ ਕੁੰਭ ਨਾਮ ਘਟ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈਸ ਪੂਰ ਭਰਕੇ ਲੈਆਵੇ ਕੋਈ ਤਬ ਕੁੰਭਰੂਪੀ ਉਪਾਧੀ ਕੇ ਹੇਤੁ ਸੇ ਵਹੁ ਕੁੰਭਮੇਂ ਭਰਾ ਹੂਆ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜਿਤਨਾਕਾਲ ਕੁੰਭਰੂਪ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਵਹੁ ਭਿੰਨ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਸਾਹਿਬ ਪੰਚਮੇਸ ਬਰਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਜੈਸੇ ਕੁੰਭਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕਾ ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਘਟਕਾ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ਰਮੇਂ ਡਾਰ ਦੀਆ ਤਬ ਪਾਨੀਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਏਕ ਰੂਪ ਪਾਨੀ ਹੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਕਹੂੰਭੀ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਨਹੀ ॥ ਤੈਸੇ ਦਾਰਸ਼੍ਟਾਂਤ ਮੈਂਭੀ ॥ ਦੇਹ

ਰੂਪ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਬ੍ਰਹਮਾਆਦਿਕ
ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤੇ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਹੋਕੇ ਤਹਾ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੀ
ਮਿਲਕੇ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਹੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚ ਸ਼੍ਰੁਤਿਃ॥ ਨ ਤਸ੍ਯ ਤਾਵਦੇਵ ਚਿਰੰ ਨ ਯਾਵਦ
ਵਿਮੋਕ੍ਸ਼ੇ ਅਥ ਸੰਪਤ੍ਸ੍ਯੇ ਸੰਪਤਸ੍ਯਤੇ॥ ਨ ਤਸ੍ਯ ਪ੍ਰਾਣਾਉਤਕ੍ਰਾਮੰਤੀ ਅਤ੍ਰੈਵ ਸਮਨੀਯੰਤੇ॥
ਜੈਸੇ ਘਟ ਵਿਸਿਥਤ ਜਲਕੇ ਭਿੰਨ ਦਰਸਨ ਮੈ ਉਪਾਧੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ
ਜਬ ਉਪਾਧੀ ਨਿਵਰਤ ਭਈ ਤਬ ਘਟ ਕਾ ਜਲ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਜਲਸੇ ਭਿੰਨ ਦੇਖਨੇ ਮੈ
ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਛੈਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਦੇਹਰੂਪੀ ਉਪਾਧੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਣੇਸੇ
ਅਨੰਤ੍ਰ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਮੈ ਅਭਿੰਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਦੇਹਕੋ ਤ੍ਯਾਗਕੇ ਲੋਕਾਂਤਰ ਮੈ
ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਲਿੰਗ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ॥ ਅਤ੍ਰੈਵ ਨਾਮ ਈਹਾਂਹੀ ਬ੍ਰਹਮਮੈ
ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਬ੍ਰਹਮੈਵ ਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾਪ੍ਯੇਤਿ॥ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਹੂਆ ੨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਅਪਿ
ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਜਬ ਭਾਈ ਜਸਨੇ ਸਬਦਕੇ ਚੌਥੇ ਚਰਣ ਕੀਆ
॥ ਜੈਸੇ ਕੁੰਭ ਉਦਕ ਭਰ ਆਨਿਓ ਤਬ ਓਹ ਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋ ॥ ਕਹ ਨਾਨਕ ਕੁੰਭ ਜਲੈ
ਮਹਿ ਡਾਰਿਓ ਅੰਭੈ ਅੰਭ ਮਿਲੋ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥ ਇਤਨੀ ਧੁਨੀ ਕਰਨਮੈ ਪੜੀ ਤਬ ਚਾਦਰ
ਕੇ ਏਕ ਪਲੇ ਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਹੀ ਅਪਨਾ ਮੁਖ ਢਾਂਪ ਲੀਆ ॥
ਲੌਕਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਜੋ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਥੀ ਤਿਸਕਾ ਭੀ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮ
ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਜੈਸੇ ਤਰੰਗ ਮਹਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥
ਤੈਸੇ ਸੁਖ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸਰਬ ਜਗਤ
ਵਿਖੇ ਹਾਹਾਕਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਔ ਦੇਵਲੋਕ ਮੈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਸਬਦ ਹੋਤਾ ਭਯਾ
॥ ਪੁਸਪ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟੀਰਭੂਤ ਦਿਵਃ ॥ ਆਕਾਸ ਮੈ ਅਪਸਰਾਂ ਨ੍ਰਿਤ ਕਰਤੀਆਂ ਹੈਂ॥
ਗੰਧਰਬ ਗਾਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਸ਼ਪੋ ਕੀ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ-
ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ ਜੀ ਸਭ ਮਲੇਛ ਪੰਥ ਕੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਖਾੜ ਕੇ ਖਾਰੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਬੜਵਾ ਨਲ
ਅਗਨਿ ਮੈ ਭਸਮ ਅਤ੍ਯੰਤ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਗਏਹੈਂ ॥ "ਯਤ੍ਰ
ਨਾਨ੍ਯਤ ਪਸ੍ਯਤਿ ਨਾਨ੍ਯਤ ਸ੍ਰਿਣੋਤਿਨਾ ਨ੍ਯਤ ਵਿਜਾਨਾਤਿ ਸ ਭੂਮਾ ਯਤ੍ਰ ਤ੍ਵਸ੍ਯਸਰਬਾਂ
ਸ੍ਯਾਤਮੈਵਾ ਭੂਤ ਤਤ ਕੇਨਕੰਪਸ੍ਯੇਤ ਤਤਕੇਨਕੰ ਵਿਜਾਨੀਯਾਤ ਏਕਾਤਮ ਪ੍ਰਤਯਯ ਸਾਰੰ
ਸਿਵੰ ਸਾਂਤਮਦ੍ਵੈਤੰ ਚਤੁਰਥੰ ਮਨ੍ਯੰਤੇ ਨੇਹ ਨਾ ਨਾਸ੍ਤਿ ਕਿੰਚਨ ਏਵੰ ਯਥਾ ਜਲੇ ਜਲੰ
ਖ੍ਸ਼ਿਪ੍ਤੰ ਖੀਰੇ ਖੀਰੰ ਘ੍ਰਿਤੇ ਘ੍ਰਿਤੰਅਵਸੇਸ਼ੋਭਵੇਤ ਤਦ੍ਵਤ ਜੀਵਾਤਮਾ ਪਰਮਾਤਮਨਿ" ਇਤ੍ਯਾਦੀ
ਸ੍ਰੁਤੇਃ ॥ ਤਥਾਚਾਹਾ ਵਸਿਸ੍ਟਃ ਯਥਾ ਤ੍ਰਿਣਾਦਿਕੰ ਖਿਪ੍ਤੰ ਰੁਮਾਯਾਂ ਲਵਣੰ ਭਵੇਤ ੩ ਯਥਾ
ਵੈਲਭਣੰਗ੍ਰਿਥਿਃ ਸਮੁਦ੍ਰੇ ਸੈਧਵੰ ਯਥਾ ੩੧ ਨਾਮਰੂਪਾਦ੍ਵਿ ਨਿਰਮੁਕ੍ਤਃ ਪ੍ਰਵਿਸਤੈਜਿ ਸਮੁਦ੍ਰਾਤਾਂ

ਬਥਾਗਨਿਰਗਨੋ ਫਿਪਤ: ਸਮਾਨਤ੍ਰ ਮਨੁਬ੍ਰਜੇਤ ॥ ਤਦਾਖਤ੍ਰਸੁਨਮਧੇ ਭੁਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਿਹਸ੍ਤੇ ਨਵਿਸ਼ੇਸਤ:੩੦॥ ਜਿਉਜਲਮੈਜਲਆਇਖਟਾਨਾ॥ ਤਿਉਜੋਤੀਸੰਗ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਨਾ॥ ਗਾਮਕਬੀਰਾਇਕਭਏਹੈਂਕੋਇ ਨ ਸਕੈਪਛਾਨੀ ॥ ਤਬਜੋਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇਪਰਮਸਿਖਜਿਨੋ ਨੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਅਸੁ ਪ੍ਰਾਣ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕੀਆ ਹੁਆਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਵਿਵੇਕੀ ਥੇ ਵਹੁ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਦਰਸਨਕਾ ਵਿਯੋਗ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਪਰਮ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰ ਕਰ ਰੁਦਨ ਭੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਹਸਤੇ ਭੀ ਭਏ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੀ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਯਹਾਂ ਮੈ ਬੀਜਕਾ ਕਯਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ॥ ਭਲਾ ਰੁਦਨ ਕਾਲ ਸੋਕ ਕਾਲਮੈ ਹਸਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕਾ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਥਾ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਤੁਮਾਰਾ ਕਹਨਾ ਸਤ੍ਯ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾਲਮੈ ਸੋਕ ਯੁਕਤ ਹੋਨਾ ਤੋ ਯੁਕਤ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜੈਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਕਹਨੀ ਥੀ ਸਰੀਰਕੇ ਅੰਤਮੈ ਰਹਣੀ ਭੀ ਤੈਸੀ ਹੀ ਕਰ ਦਿਖਾਈ॥ ਇਤਨੇ ਬਡੇ ਐਸ੍ਵਰਯ ਕੋ ਪਰਮ ਦਰਿਦ੍ਰ ਕਰਕੇ ਜਿਨੋਨੇ ਜਾਨਾ ਥਾ ਔ ਜਲ ਮੈ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰਵਤ ਅਸੰਗ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਹੋਕੇ ਰਹਿਤੇ ਭਏ ॥ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਅਤਿ ਤੁਛ ਜਾਨਤੇ ਭਏ॥ ਦੂਸਰਾ ਅਪਨੀ ਰਾਜ ਬਿਭੂਤੀ ਸਹਤ ਅਪਨੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮਯਾਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਦੀਏ ਤਥਾ ਅਪਨਾ ਭੀ ਸਰੀਰ ਦੇਦੀਆ॥ ਪਰਮ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਸਰਣਾਗਤੋਂ ਕੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨਹੀ ਦਯਾਂ॥ ਸਿੰਘ ਮੁਛ ਭੁਸੰਗ ਮਣਿ ਸੂਰੇ ਸਰਣਿ ਪਯਾਂ॥ ਕਿਰਪਣ ਕੇ ਢਿਗ ਲਛਮੀ ਚਾਰੋਂ ਦੇਨ ਮੁਯਾਂ॥ ੧ ॥ ਜਨਨੀ ਜਨੈ ਤੋ ਭਗਤ ਜਨ ਕੈ ਦਾਤਾ ਕੈ ਸੂਰ॥ ਨਹੀ ਤੋ ਜਨਨੀ ਬਾਂਝ ਰਹੇ ਕਾਹੇ ਗਵਾਵੇ ਨੂਰ॥ ੨ ॥ ਤਥਾਚ ਹਨੂਨਾਟਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਰਾਮਉਕ੍ਤੀ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਨੀਰ ਵਹੈ ਦੋਊ ਲੋਚਨ ਨਾਚਤ ਸ੍ਰੋਤ ਚਲੈ ਸਭ ਅੰਗਾ॥ ਕੈ ਰਣਮੈ ਗਹ ਖੜਗ ਭਲੀ ਵਿਧ ਲੋਹੂ ਸੋ ਘਾਊ ਭਏ ਅਰਧੰਗਾ॥ ਏ ਦੋਊ ਪੂਤ ਜਨੇ ਜਨਨੀ ਜਗ ਔਰ ਜਨੇ ਸੁਤੋ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾ॥ ਜਗਕੇ ਠਾਕੁਰ ਜਗਕੋ ਜੀਵਨ ਸੋ ਨਰ ਹੋਤਹੈ ਗੰਗਕੋ ਗੰਗਾ ॥ ਐਸਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਜੀ ਕਾ ਭਗਤ ਅਥਵਾ ਦਾਤਾ ਪ੍ਰਾਣੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਾਨ ਦੇ ਦੇਨਹਾਰੇ ਤੀਜੇ ਸੂਰਬੀਰ ਰਣਮੈ ਪੀਠ ਨ ਦੇਨੇਹਾਰੇ ਯੇ ਤੀਨੋ ਪੁਰਖ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰਹੈਂ ਗੰਗਾਜੀ ਭੀ ਪਾਪਯੋਂਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪਾਪ ਮਲ ਯੁਕ੍ਤ ਹੋਜਾਤੀਹੈ॥ ਜਬ ਐਸਾ ਕੋਈ ਸੂਰਬੀਰ ਦਾਤਾ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਗੰਗਾਜੀ ਮੈਂ ਇਸਨਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਕਿਸਕੇ ਇਸਨਾਨ ਸੇ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਯਾਂਤੇ ਕਹਿਓ ਹੈ ਸੋ ਨਰ ਹੋਤਹੈ ਗੰਗਕੋ ਗੰਗਾ ॥ ਗੰਗਾ ਕੋ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਣੇਹਾਰੇ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਕਬੀਰਾ ਜੈਸੀ ਉਪਜੀ ਆਵਿ ਤੇ ਤੈਸੀ ਨਿਬਹੀ ਓੜ॥ ਹੀਰਾ ਕਿਸਕਾ ਬਾਪੁਰਾ ਪੁਜੇ ਨ ਰਤਨ ਕਰੋੜ॥ ਰਹਣੀ ਰਹੈ ਸੋਈ

ਸਿਖ ਮੇਰਾ॥ ਓਹ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਉਸਕਾ ਚੇਰਾ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜੈਸੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੀ ਕਹਨੀ ਔ ਸਰਣ ਪਾਲ ਧਰਮ ਦਾਹਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵੈਸੇਹੀ ਨਿਰਬਾਹ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਇਸਲੀਏ ਰੋਦਨ ਕਾਲਮੈ ਭੀ ਹਾਸੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੇ ਜਨਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਗੁਣ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਿਵੇਕੀ ਜਨ ਵਿਲਾਪ ਕਰਤੇ ਭਏ॥

ਦੋਹ:—ਅੰਧਕਾਰ ਅਤਿ ਛਾਗਯੋ ਦਿਨ ਤੇ ਹੈਗਈ ਰਾਤ॥ ਅਤਿ ਆਤੁਰ ਹ੍ਵੈ ਰੋਵਈ ਕਰ ਕਰ ਅਧਿਕ ਸੰਤਾਪ॥ ੧॥ ਚੌਃ॥ ਦਿਨ ਤੇ ਭਈ ਰਾਤ ਦੁਖਦਾਈ॥ ਛਾਯੋ ਅੰਧਕਾਰ ਕਠਨਾਈ॥ ਨਹੀ ਚੈਨ ਕਿਸਕੇ ਮਨ ਜੋਏ॥ ਅਤਿ ਵਿਖਾਦਤੇ ਸਭ ਨਰ ਰੋਏ॥ ੨॥ ਊਚੀ ਸੂਰ ਸ੍ਵਰਗ ਲਗ ਗਾਈ॥ ਬਿਹਬਲ ਦੇ ਸਭਨ ਕੀ ਭਾਈ॥ ਮੁਖ ਸਭਕੀ ਦੁਤ ਲਾਗਤ ਫੀਕੀ॥ ਰੋਗਾਤੁਰ ਜਨ ਨਾਟਿਕ ਛੂਟੀ॥ ਹਾਗੁਰੁਦੇਵ ਸਰਣਿ ਕੇ ਦਾਤੇ॥ ਹਾ ਅਨੰਤ ਹਾ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ॥ ੩॥ ਹਾ ਜਗਦੀਸ ਈਸ ਗੁਸਾਈਂ॥ ਇਨ ਦੁਸ਼ਟਨ ਸਿਰਦੈ ਬੁਰਿਆਈ॥ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਮੈ ਆਪ ਸਮਾਏ॥ ਅਸਿਖਨ ਕੇ ਦੈ ਮੂੰਡ ਹਤਾਏ॥ ੪॥ ਧਰਮ ਅਰਥ ਮੋਛਕੇ ਦਾਤੇ॥ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਸਭ ਸੁਖਹਾਤੇ॥ਦੁਖ ਸਾਗਰ ਮੈ ਹਮਕੋ ਡਾਰੀ॥ ਬਿਰੇ ਆਪ ਸੁਖ ਸਿੰਧੁ ਮਝਾਰੀ॥ ੫॥ ਸਹ ਨ ਸਕਤ ਹਮ ਵਿਰਹ ਤੁਮਾਰੇ॥ ਅਪਨ ਸਾਥ ਲੇ ਕਸ ਨ ਸਿਧਾਰੇ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾਕੋ ਸੂਰਯ ਜੋਈ॥ ਅਥਯੋ ਆਜ ਅੰਧ ਜਗ ਹੋਈ॥ ੬॥ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਗੁਰੁ ਪੀਰਨ ਕੇਰਾ॥ ਉਠ ਅਜ ਗਯੋ ਸਭਨ ਕਰ ਡੇਰਾ॥ ਦੁਸ਼ਟ ਨਿਛਤ੍ਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਏ॥ ਪਾਖੰਡੀ ਨਿਸਚਰ ਉਠ ਧਾਏ॥ ੭॥ ਛਪੇ ਸਾਧੁ ਜਿਨ ਨਾਮ ਅਧਾਰਾ॥ ਮਨਮੁਖ ਪੇਚਕ ਆਨੰਦ ਧਾਰਾ॥ ਭਜਯੋ ਵਿਵੇਕ ਤਜਾਗ ਰਜਧਾਨੀ॥ ਸਤਸੰਤੋਖ ਕੀ ਕਥਾ ਸਿਰਾਨੀ॥ ੮॥ ਮੂੰਦੇ ਕਮਲ ਸਜਨ ਜਗ ਮਾਹੀ॥ ਕੈਰਵ ਦੁਸ਼ਟ ਖਿਰੇ ਸੁਖਪਾਹੀ॥ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ਦੁਖੀ ਸਭ ਹੋਏ॥ ਸਾਧ ਸਕਲ ਮਨ ਤੇ ਅਤਿ ਰੋਏ॥ ੯॥ ਦੋਹ: ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਮਸਕਰੇ ਚੋਰ ਜਾਰ ਕੁੜਿਆਰ॥ ਭਏ ਪੂਜ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸੰਤਨ ਕੋ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ॥ ੧੦॥ ਸੋਰਠਾ॥ ਜੋ ਜਗ ਉਤਮ ਲੋਗ ਭਏ ਸਸੋਕ ਸੁਮਨ ਵਿਖੇ॥ ਬਿਗਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਅਸ਼ੋਕ ਸੰਤਨ ਸਿਉ ਹਾਸੀ ਕਰੈ॥ ੧੧॥ ਦੋਹ:॥ ਕਰ ਬਿਲਾਪ ਯਾ ਬਿਧ ਘਨੇ ਸੁਧ ਭੁਲਾਇ ਸਭ ਅੰਗ॥ ਲੀਨ ਭਏ ਗੁਰ ਰੂਪਮੈ ਬਡਭਾਗੀ ਸਦਸੰਗ॥ ਚੌਃ॥ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਕਰ ਗੁਰਮੁਖ ਅਤਿ ਰੋਵੈ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਤਕ ਧੋਵੈਂ॥ ਦੁਖ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵੈਂ॥ ਕਰਪਦ ਮੀਜ ਅਧਿਕ ਪਛਤਾਵੈਂ॥ ੧੩॥ ਮੂਰਛ ਖਾਇ ਗਿਰੇ ਧਰਮਾਹੀ॥ ਉਠਹਿ ਫੇਰ ਜਿਮ ਤ੍ਰਟਰਣ ਮਾਹੀ॥ ਚੈਨ ਨ ਰੰਚਕ ਜਿਨ ਮਨ ਮਾਹੀ॥ ਦੁਖ ਸਾਗਰ ਮੈ ਬੂਡਤ ਜਾਹੀ॥ ੧੪॥ ਗੁਰਮਖ ਜੋਈ ਵਿਵੇਕੀ ਔਰ॥ ਧੀਰਜ ਧਾਰ ਕਰੈ ਮਨ ਠੌਰ॥ ਭਾਣਾ ਗੁਰੁਕੇ

ਅਸਹੀ ਹੋਈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਸ਼ੋਕ ਕਰੋ ਮਤ ਕੋਈ ॥ ੧੫ ॥ ਦੋਃ ॥ ਸ਼ੋਕ ਟਾਰ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਭਜੋ ਭਾਣਾ ਮਨ ਕਰਤਾਰ ॥ ਗੁਰੁ ਪਦਮੈ ਥਿਰ ਮਨ ਕਰੋ ਇਮਪਾਵੋ ਸੁਖਸਾਰ ॥੧੬॥ ਐਸੇ ਉਕਤ ਰੀਤੀਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨ ਘਨੋਂਹੀ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਵਿਵੇਕੀ ਵਿਚਾਰ ਵਾਨ ਉਪਕਾਰੀ ਗੁਰੁਮੁਖ ਸਿਖ ਉਪਦੇਸ ਦੇਦੇਕੇ ਉਨਕੇ ਸੋਕ ਮੋਹਕੋ ਦੂਰਕਰੇ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤੋਸ਼ੇਖਾਨਜ਼ਾਂ ਭਾਈ ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਫੂਲਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਟਲੀ ਪੀਰ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਔਰ ਭਾਈ ਮੋਹਰਸਿੰਘ ਤੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਭਾਈ ਜਸ ਤੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨ ਬੀਚਾਰ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਅਬ ਕੈਸੇ ਕਰਨੋ ਯੋਗਹੈ ॥ ਸਮੋਂ ਉਚਿਤ ਕਿਸੀਨੇ ਕਹਯਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਨੋ ਯੋਗਹੈ ਕਿਸੀ ਨੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹਹੀ ਕਰਨੋ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ॥ ਇਨਹੀ ਬਸਤ੍ਰੋਂ ਸਾਥ ਇਸੀ ਪਯੰਕ ਸਹਤ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਦੇਨੇਕਾ ਹਮਕੋ ਹੁਕਮਹੈ ॥ ਤਬ ਸਬਨੇ ਕਹਯਾ ਤਥਾਸ੍ਤੁ ਜੈਸੇ ਹਜੂਰ ਕਾ ਹੁਕਮਹੈ ਤਬ ਸਭੀ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇਹੂਏ ਬਡੇ ਵੈਰਾਗ ਸੰਜੁਕਤ ਗਾਵਤੇ ਹੂਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਅਪਨੇ ਸਿਰਪੈ ਉਠਾਇਕੇ ਬਿਪਾਸਾ ਗੰਗਾ ਤੇ ਸਤੁਦ੍ਰਗੰਗਾ ਕੇ ਸੰਗਮ ਮੈਂ ਅਛੇ ਬਡੇ ੨ ਜਲਮੈ ਜਾਇਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਪਰਿਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮਨ ਮੈਂ ਬਡੇ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਬਹੁਤਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ ਵਿਯੋਗ ਕੀ ਅਗਨਿਕੇ ਭੇਜਕੋ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੇ ਸਾਥਹੀ ਆਪਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀਸੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਕੇ ਕਿਤਨੀਕ ਦੂਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸਹਤ ਸਭੀ ਪ੍ਰੇਮੀਸਿੰਘ ਨਦੀਕੇ ਤੀਰੇ ਤੀਰੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਪਯੰਕ ਆਗੇ ਨਿਕਸ ਗਯਾ ਤਬ ਹਟ ਆਵਤੇ ਭਏ ਰਣਭੂਮਕਾ ਸੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਆ ਹੂਆ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਛੇਹ ਕੋਸ ਪਰ ਮੁਠਯਾਂ-ਵਾਲ ਗ੍ਰਾਮਕੇ ਸਮੀਪ ਨਦੀਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਆਇ ਲਾਗਯਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸਹਤ ॥ ਜਹਾਂ ਦਛੋ ਘੋੜਚੜ੍ਹੇ ਉਤ੍ਰੇ ਹੂਏਥੇ ॥ ਤਹਾਂ ਖਟਯਾਮ ਨਦੀਕੇ ਤੀਰੇ ਜਲਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸਹਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਲਾਗਯਾ ਰਹਯਾ ॥ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕਾ ਰੰਗਾਸਿੰਘ ਮਰਾੜੀ ਏਨੇ ॥ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘ ਭੇਜੇ ਤੇ ਏਹੁ ਕਹ ਭੇਜਯਾ ॥ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸਹਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਜਲਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸਕੇ ਰਾਖਣੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤੁਸੀ ਆਵਹੁ ਤਾਂ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰ ਦੇਈਏ ॥ ਆਗੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ-ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹ ਭੇਜਯਾ ੨੫) ਪੰਜੀ ਰੁਪੈ ਤੇ ਏਕ ਖਾਸੇ ਕਾ ਥਾਨ ਭੀ ਦੇ ਭੇਜਯਾ ਕੇ ਮਾਰਕੂ ਤੋ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਨੇਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਹੈ ਜੋ ਤੁਸਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ

ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਣਾ ਹੀਹੈ ਤਬ ਯੇ ਲੇਹੁ ਪਚੀਸ ਰੁਪਯਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਣਾ ਤੇ ਖਾਸੇ ਕਾ ਥਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਊਪਰ ਪਾਵਨਾ ਨਾਲੇ ਰਬਾਬਯਾਂ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸ ਭੀ ਦੇਨੀ ਅਰ ਜੋ ਪ੍ਰਯੋਜ ਸਹਤ ਹਜੂਰਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀ ਆਇ ਜਾਤੇ ਹਾਂ ॥ ਤਬ ਚੰਡਾ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜੀਏਨੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੀ ਗਲ ਨ ਮਾਨੀ ਔ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਚਿਤਾ ਸੀਤਲ ਕਰਕੇ ਫੂਲ ਚੁਗਲੀਏ ਤੇ ਕੁਛ ਬਿਭੂਤੀ ਗਾਗਰ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਨਉਰੰਗਾਵਾਦਮੈ ਭੇਜਦਿਤੀ ਤਥਾ ਬਾਕੀਕੀ ਬਿਭੂਤਿ ਜਲਮੈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦਈ ॥ ਤਬ ਚੰਡਾ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜੀਏ ਨੇ ਸਾਰੀ ਵਿਧੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਸਹਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦੇਹ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਭੀ ਕਰਾਯਾ ਤੇ ਰਬਾਬੀ ਬੁਲਾਇਕੇ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਭੀ ਕਰਾਯਾ ॥ ਅਛੀਤਰਾ ਸੇ ਰਜਕੇ ਅਰਦਾਸਾਂ ਰਬਾਬਯਾਂਕੇ ਦਿਤਯਾਂ ॥ ਇਸਓਰ ਏ ਸਮਾਂ ਬੀਤਯਾ ਤੇ ਉਸ ਓਰ ਜਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੇ ਕਬੀਲੇ ਲੈਕੇ ਡੇਰਾ ਆਇ ਉਤ੍ਰਯਾ ਸੀ ਉਸੀ ਸਮੇਂਮੈ ਅਕਾਲ ਰਜਮਣ ਨੇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ॥ ਉਨ ਕੋ ਕਿਸੇਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਏਹ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲਯਾਂ ਕੋ ਲੂਟਕੇ ਆਏਹੈਂ ਜਬ ਰਾਤ ਪਈ ਤਬ ਇਨਾਂਨੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾਹੈ ॥ ਤਬ ਲਾਭੇ ਡੋਗਰੇ ਪਾਸ ਗਜਾਨਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ ਨੇ ਰਪੋਟ ਕਰ ਦਿਤੀ ਤਬ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਕੇ ਇਨਕੇ ਊਪਰ ਪਹਰਾ ਰਖੋ ਸਵੇਰੇ ਹਾਜਰ ਕਰਨਾ ਇਨਕੋ ॥ ਪਹਲੇ ਪਕੜਕੇ ਤਾਂ ਇਨਸੇ ਪੂਛੋ ਜੋ ਤੁਸੀ ਕੌਣਹੋ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਸੰਧਾਂਵਾਲੀਆਂਕੇ ਕਬੀਲੇ ਤੁਸੀ ਲਯਾਏ ਹੋ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਵਡੇ ਕਬੀਲੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਸੰਧਾਵਾਲਯੇ ਕੌਨ ਹੋਤੇਹੈਂ ਉਨਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਮਤ ਲੇਵੇ ॥ ਹਮਤੋ ਉਸ ਦੂਲੋ ਕੀਆਂ ਨੂਹਾਂ ਹਾਂ ਜਿਸਨੇ ਖੈਬਰ ਮੈਂ ਸਿਰ ਦੀਆਹੈ ਜਿਸ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘ ਕੀ ਆਨ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕਸਤਾਨ ਮੈ ਮਾਨੀ ਜਾਤੀਹੈ ॥ ਤਬ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਨਕਈ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਤੇਰੀ ਰਜਮਣ ਮੈ ਹਮਾਰੇ ਸ਼ਹਰਕੇ ਸਿੰਘ ਨੌਕਰ ਹੈਂ ਉਨ ਸੇ ਪੂਛ ਲੇਵੋ ਜ ਹਮ ਕੌਨਹੈਂ ॥ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਜਮਾਦਾਰ ਖਤ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਵਾ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੇ ਪੂਛਲੈ ॥ ਤਬ ਗਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ ਨੇ ਇਨ ਤੀਨੋ ਸੇ ਪੂਛਯਾ ॥ ਤਬ ਇਨ ਤੀਨੋ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਾਂ ਏਹੁ ਹਮਾਰੇ ਸਰਦਾਰ ਹੈਂ ਹਮ ਇਨਕੀ ਰਯਤ ਹੈਂ ਯੇ ਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕਬੀਲੇ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਪੂਛੋ ਕੇ ਇਥੇ ਕਿਉਂ ਆਏਹੈਂ ਤਬ ਏਹ ਬਾਤ ਆਮ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਛੋਡਕੇ ਸਣੇ ਕਬੀਲੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਜਾ ਬੈਠਾਹੈ ॥ ਜੇ ਏਹ ਬਾਤ ਝੂਠੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਤਕੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਮਹੈਂ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਪਹਰੇਕੇ ਸਪੁਰਦ ਰਹੇ ॥ ਜਬ ਸਵੇਰਾ ਹੂਆ ਤਬ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਡੋਗਰੇ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਗਏ ਆਗੇ ਉਸਨੇ

ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਇਨਕੋ ਗਾਰਦ ਮੈਂ ਰਖੋ ਦੋਨੋ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂਕੋ ਤੇ ਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰਨਜ਼ਾਂ ਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਦਾਸੀ ॥ ਤਬ ਆਇਗਏ ਸਿੰਘ ਪੂਛੈ ਕੇ ਤੁਸੀ ਇਥੇ ਕਿਉਂ ਬੈਠੇਹੋ ਤਬ ਏਹ ਕਹੈ ਭਾਈ ਬਜ਼ਾ ਬੈਠ ਹਾਂ ਜੋ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਕੈਦ ਕਰ ਰਖੇ ਹਾਂ ॥ ਭਾਜੇ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਕੇ ਡੇਰੇ ਜਿਸਮੈਂ ਕਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਭਰਤੀ ਥੇ ਉਨਾ ਸਿਖਾਂਨੇ ਸੁਣਜ਼ਾਂ ਕੇ ਕਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕਬੀਲਜ਼ਾਂ ਕੋ ਲੇਨੇ ਗਏਥੇ ਸੋ ਸਨੇ ਸਰਦਾਰਨਜ਼ਾਂ ਕੇ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਕੈਦ ਕਰ ਰਖੇਹੈਂ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸੌ ਸਵਾਸੈ ਅਸ੍ਵਾਰ ਏਕਠਾ ਹੋਕੇ ਲਾਭੇ ਪਾਸ ਜਾਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੇ ਕਬੀਲਜ਼ਾਂਕੇ ਜਿਮੇ ਕਜ਼ਾਹੈ ਔਰ ਯੇ ਦੋਨੋ ਅਸ੍ਵਾਰ ਇਨਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਹੈਂ ॥ ਭਲੇਮਾਨਸ ਹੈਂ ਤਾਂ ਅਬੀ ਇਨਕੋ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚਾ ਦੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਭੀ ਕੰਧਾ ਇਥੇਹੀ ਹੋਜਾਇਗਾ ॥ ਇਧਰ ਪਲਟਨੋਂ ਮੈ ਭੀ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਕਬੀਲਯਾਂ ਕਾ ਰੌਰਾ ਪੜਗਯਾ ਅਨੇਕ ਸਿੰਘ ਦੌੜੇ ਚਲੇ ਆਵੈਂ ॥ ਕੁਦਰਤ ਕਾ ਹੀ ਹਲਾ ਡੋਗਰੇ ਪਰ ਹੋਪਰਾ ਤਬ ਲਾਭਾ ਡੋਗਰਾ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਉਠ ਭਾਗਾ ਡਰਕਾ ਮਾਰਯਾ ਪੀਛੇ ਹੋਇ ੨ ਹੋਤੀ ਚਲੀ ਜਾਵੇ ਮਾਰੋ ਪਕੜ ਲੇਵਹੁ ਕਹੇ ਡੋਗਰੇਕੋ ਤਬ ਕੋਸ ਭਰ ਤੇ ਪੀਛੇ ਲਾਭੇਕੇ ਸਿੰਘ ਪਲ-ਟਨਾ ਕੇ ਭਾਗੇ ਚਏ ਪਰੰਤੁ ਪਹਾੜਜ਼ਾ ਨਿਕਸਗਯਾ ॥ ਜਬ ਉਥੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਅਹੰਕਾਰ ਸਹਤ ਖੋਟੀ ਸੇਨਾ ਲਵਪੁਰ ਕੀ ਓਰ ਚਲੇ ਅਪਨੀ ਜਾਣਮੈਂ ਬਡੀ ਬਹਾਦਰੀ ਕਰਕੇ ਚਲੇਹੈਂ ॥ ਇਤਨੇਮੈਂ ਏਕ ਤੁਰਕ ਬਡੇ ਅਛੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੂਆ੨ ਆਇ ਨਿਕਸਜ਼ਾ ॥ ਅਵਤਾਹੀ ਫੌਜਕੇ ਬਡੇ ਏਕ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਵੋ ਸਰ-ਦਾਰਾ ਤੂ ਦੇਖ ਏਹੁ ਗਊ ਜਾਤੀਹੈ ਇਸਕੋ ਤੂੰ ਬੰਦੂਕਕੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰਕੇ ਮਾਰਦੇ ਇਸ ਗਊਕੇ ਮਾਰਣੇ ਕੇ ਬਦਲੇ ਇਹੁ ਲੈ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਚੀਸ ਰੁਪਯਾ ਦੇਤਾ ਹਾਂ ਮਾਰ ਦੌਕੋ ਜਲਤੀ ਉਸ ਤਰਕ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਉਸਕੋ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਮਲੇਛਾ ਹਮ ਛਤ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਗੌ ਕੀ ਰਛਾ ਕਰਣੇ ਵਾਲਜ਼ਾਂ ਕੋ ਐਸਾ ਕੁਬਚਨ ਕਹਤਾ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਆਗੇ ਤੇ ਉਸ ਸਰਦਾਰਕੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਕਹਜ਼ਾ ਕੇ ਫਿਟੈਹੈ ਤੇਰੀ ਦਾਹੜੀ ਕੇ ਲਖਲਾਨਤਹੈ ਤੁਮਾਰੀ ਬਹਾਦਰੀ ਕੋ ॥ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇਕੋ ਮਲੇਛ ਨੀਚ ਕਹਤੇਹੋ ਔਰ ਆਪ ਤੁਮ ਮਲੇਛਾਂਕੇ ਮਲੇਛ ਨੀਚਾਂਸੇ ਨੀਚਹੋ ਇਹੁ ਕਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਆਏਹੋ ॥ ਦੇਖੋ ਸਾਧੂ ਅਛੇ ੨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਹਿਬ-ਜ਼ਾਦੇ ਗਊਆਂ ਬੈਲ ਇਨ ਗਰੀਬੋਂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਆਏਹੋ ਇਨਕੇ ਮਾਰਣੇ ਕਾ ਬਦਲਾ ਤੁਮਕੋ ਏਕ ੨ ਅਬਕਾ ਦੋਦੋ ਰੁਪੈ ਇਨਾਮ ਮਿਲੈਗੇ ਤੇ ਮੈਂਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਪਚੀਸ ਰੁਪੈ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਏਕ ਦੋ ਬਹੁਤਹੈਂ ਕੇ ਪਚੀਸ ਬਹੁਤ ਹੈਂ ॥ ਜਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰਜ਼ਾਂ ਗਊਆਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੇ ਆਗੇ ਤੇ ਹਾਥ ਭੀ ਖੜਾ ਨਹੀ ਕੀਆਹੈ ਉਨ ਮੁਰਦਜ਼ੋਂ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਅਬ ਆਪ ਬਡੇ

ਬਹਾਦਰ ਬਨੇਹੂਏ ਠੀਸਾਂ ਮਾਰਤੇ ਜਾਤੇਹੋ ਤੁਮਾਰੀ ਬਹਾਦਰੀ ਤਬ ਜਾਨਤੇ ਜੋ ਆਗੇ ਤੇ ਭੀ ਕੋ ਹਾਥ ਖੜਾ ਕਰਤਾ ਐਸੇ ੨ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਨੇ ਕਹੇਭੀ ਪਰੰਤੁ ਫਿਰ ਤਿਸ ਤੁਰਕਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੋਈ ਭੀ ਜਵਾਬ ਕਰ ਨ ਸਕਯਾ ਮਾਰੇ ਲਜਾਕੇ ਸਰਮਿੰਦੇ ਅਤੀ ਹੀ ਹੋਤੇਭਏ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਤੁਰਕ ਤਾਤਕਾਲ ਘੋੜਾ ਭਜਾਕੇ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਦਿਸਾ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸਦਕਹਮਤ ਹੈ ਤਿਸ ਤੁਰਕ ਕੀ ਬੁਧੀਕੇ ਬੀਚਾਰ ਕੋ ਜਿਸਨੇ ਐਸਾ ਉੱਤਮ ਬੀਚਾਰਕਾ ਬਚਨ ਕਹਯਾ ॥ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਇਨ ਦੁਸ਼ਟੋਂ ਮਲੇਛੋਂ ਕੋ ਜਿਨੋਂਨੇ ਐਸੇ ਨੀਚ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹੈ॥ ਇਧਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੇ ਦੋ ਗੋਲੀ ਲਾਗੀ ਥੀ ਆਪਭੀ ਘਾਯਲ ਥਾ ੩੫ ਔਰ ਪੈਂਤੀਸ ਘਾਯਲ ਸਿੰਘੋਂਕੇ ਮੰਜੇ ਉਠਵਾਇ ਕੇ ਲਵਪੂਰ ਕੀ ਓਰ ਚਲ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨਮੇਂ ਲਾਹੌਰਮੇਂ ਪਹੁਚਕੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸ਼ਹੀਦਗੰਜ ਮੈ ਆਇ ਉਤ੍ਰਯਾ ਸਣੇ ਟਬਰ ॥ ਸਰਦਾਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸਫੀਲ ਮਿਸਰਾਲੀ ਵਾਲਾ ਤੇ ਇਸੀ ਮਿਸਲ ਵਿਚੋਂ ਸਰਦਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਜਬ ਬੰਦੂਕ ਤੋਪ ਚਲਨੇ ਸੇ ਬੰਦ ਹੋਗਈ ਸੀ ਤਬ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘ ਤੇ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਸ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸਿਖ ਅਛੇ ੨ ਜੁਆਨ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਤੇ ਜਖਮਤਾਂਕੋ ਪਾਨੀ ਪਿਆਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸਰਬਤਾਂ ਕੀ ਗਾਗਰਾਂ ਗੜਵੇ ਭਰਕੇ ਜਖਮੀਆਂ ਕੋ ਸਰਬਤ ਪਿਆਤੇ ਰਹੇਥੇ॥ ਨਾਲੇ ਰੋਵੈਂ ਨਾਲੇ ਐਸੇ ਕਹੈਂ ਕੇ ਦੇਖੋ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਇਸ ਨੀਚ ਡੋਗਰੇਨੇ ਕਯਾ ਅਨਰਥ ਕਰਵਾਇ ਡਾਰਾ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਅਬਕੇ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀ ਕਯਾ ਬਨਤੋ ਹੈ॥ ਯੇ ਜਬ ਲਵ ਪੁਰਮੇ ਆਏ ਤਬ ਜਹਲਕੇ ਆਗੇ ਕਿਸੇ ਨੀਚਨੇ ਰਪੋਟ ਕਰ ਦਿਤੀ॥ਕੇ ਯੇਦੋਨੋਸਰਦਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਸਰਬਤ ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਿਆਤੇ ਰਹੇਹੈਂ ॥ ਸੁਣਕੇ ਏਹੁ ਬਾਤ ਜਹਲਾ ਜਲ ਬਲਕੇ ਆਠ ਟਕੜੇ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਸਰ-ਦਾਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਕੋ ਬੁਲਾਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਤੁਮ ਅਛੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਖੈਰਖ੍ਵਾਹੀਹੋ ॥ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਉਨਕੋ ਮਾਰੇ ਤੇ ਤੁਮ ਉਨਕੋ ਸਰਬਤ ਤੇ ਪਾਨੀ ਪਿਆਤੇ ਫਿਰੋ ਹਮਨੇ ਸੁਣਾਹੈ ॥ ਤਬ ਇਨ ਦੋਨੋ ਸਰਦਾਰੋਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਾਂ ਠੀਕ ਅਸੀ ਪਾਨੀ ਘਾਯਲੋਂ ਕੋ ਪਿਆਤੇਹੀ ਫਿਰੇਹਾਂ॥ ਪੁਨਾ ਜਹਲੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਸਾਂ ਕੀ ਭੀ ਹੁਣ ਪਾਨੀ ਪਿਆਨਾ ਚਾਹਯੇ ॥ ਜਹਲੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਉਨਕੋ ਪਾਨੀ ਪਯਾਨ ਕ ਬਦਲੇ ਤੁਮ ਦੋਨੋਂਕੇ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਯਾ ਜਰੀਮਾਨਾ ਹੂਆ॥ ਤਬ ਉਨ ਦੋਨੋਂ ਸਰਦਾਰੋ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਜੋ ਮੋਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਜਰੀਮਾਨਾ ਲਾਰਤੇਹੋ ਤਬ ਬਹੁਤ ਭਲੀ ਬਾਤਹੈ ਲੋਹੁ ਹਮ ਦਸ ਦਸ ਰੁਪੈ ਊਪਰ ਹਜ਼ਾਰ ਹਜਾਰ ੨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਉਨ ਦੋਨੋਂ ਨੇ ੨੦੨੦) ਦੋ ਹਜਾਰ ਬੀਸ ਰੁਪਯਾ ਜਰੀਮਾਨੇਕੇ ਭਰਦੀਆ ॥ ਤਬ ਹੀਰਾ

ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਏ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਰਣਭੂਮੀ ਮੈ ਜਖਮੀਆਂ ਕੋ ਫਕਤ ਪਾਨੀ ਪੀਲਾਨੇਵਾਲੇ ਦੋਹਜਾਰ ਬੀਸ ਰੁਪੈ ਭਰ ਦੀਏਹੈਂ । ਤਬ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਤੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਫੂਲਹੀ ਹੈਂ ॥ ਨਜਾਨੇ ਜਲੂਾ ਮੁਝਕੋ ਕਯਾ ਕਹੇਗਾ ॥ ਯਾਂਤੇ ਮੈ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਸਾਹਿਬਕੇ ਫੂਲ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਵੋਂ ਯੇ ਬਾਤ ਮਸਾਹੂਰ ਹੈ ਸਭ ਲੋਕੋਂ ਮੈਂ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿਖਹੈ ॥ ਐਸਾ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਵਿਲੋ ਜਟੂਨੇ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਮਾਰੇ ਜਲੂੇਕੇ ਡਰਕੇ ਸਰਬ ਲੋਹਕੀ ਬਾਟੀਮੇ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਫੂਲ ਭੇਜ ਦਿਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸ਼ਹੀਦਗੰਜ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੀਏ ॥ ਜਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਸੁਣਯਾਂ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘਕੇ ਬੀਚਾਰਕਾ ਤਬ ਹਜੂਰ ਕੇ ਫੂਲਾਂਕੇ ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ਆਗੇ ਸੇ ਉਠਕੇ ਲੇਨੇ ਆਯਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਦੰਡਵਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਲਯਾਓ ਭਾਈ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਡਰਕੇ ਮਾਰੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦੀਏਹੈਂ ਹੁਣ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀ ਭਜ ਜਾਣਾ ਲਯਾਉ ਹਮਾਰੇ ਧਨਯ ਭਾਗਹੈਂ ਜੋ ਆਪਨੇ ਆਪਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਆਏਹੈਂ ਅਪਨੇ ਜਾਨਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤੇਹੈਂ ॥ ਲੋਹੁ ਭਾਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਫੂਲ ਲੇਵਹੁ । ਤਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਕਈ ਨੇ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥਸੇ ਫੂਲ ਲੇਲੀਏ ਲੈਕੇ ਚੌਕੀ ਚੋਕੇ ਊਪਰ ਰਖ ਦੀਏ॥ ਰਹ-ਰਾਸ ਕਾ ਸਮਾ ਥਾ ਜੋਤ ਜਗਾਇਕੇ ਧੂਪ ਧੁਖ ਇਕੇ ਫੂਲ ਚਢਾਇਕੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਮੈਂ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਫੂਲੋਂਕੇ ਆਗੇ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕੀ ਸਮਾਧ ਪਰਕੇ ਬ੍ਰਿਛਕੀ ਦਾਤਨ ਵਗੈਰਾ ਅਥਵਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੇ ਤਕੀਏ ਪਰਸੇ ਕਿਸੀ ਅਲਪ ਜੈਸੇ ਪੀਰ ਸਿਧਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਦਾਤਣ ਮਾਤ੍ਰ ਤੋੜਤੇ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭੀ ਤਾੜਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾ ਸਿਰ ਪੀੜਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿਸੇਕੇ ਪੇਟ ਮੈ ਸੂਲ ਕਾਹੂਕੋ ਤਪ ਚਢ ਆਨ ਰੂਪ ਤਾੜਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਮਹਾਸਾਮਰਥਵਾਨ ਤਿਸ ਪਰ ਭੀ ਇਨ ਖੋਟੇ ਲੋਗਾ ਨੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਤੇਰਾ ਤੇ ਤੇਰੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਸਰੀਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਛੁਡਾਦੇਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾ ਹਤਯਾ ਬਡਾ ਉਗ੍ਰ ਪਾਪ ਕੀਓਹੈ ਗੋਲੀਆਂ ਗੋਲੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਤੁਪੋਂਕਾ ਮਾਰ ਮਾਰਕੇ ॥ ਇਤਨਾ ਬਡਾ ਘੋਰ ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਬ ਯੇਹ ਇਸੀ ਖਾਲਸੇ ਰਾਜ ਕਰਤੇ ਰਹੇਂਗੇ ॥ ਅਬ ਇਨਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਸਜਾਇ ਨ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ੨ ਰੁਦਨ ਕਰਤੇ ਕੋ ਮੂਰਛਾ ਲਯਤਾ ਜੈਸੀ ਹੋਜਾਈ ਹੈ॥ ਤਬ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਨਕਈ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਬਾਂਹ ਤੇ ਪਕੜਕੇ ਬਠਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਜੇ ਤੂ

ਸਮਤਾਂ ਲੈ ਪਹਲੇ ਹੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਮਾਂਗਨੇ ਲਾਗ ਪੜਾਹੈਂ ॥ ਆਠ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਅੰਤਰ ਜੋ ਡੋਗਰੇ ਤੇ ਜਲ੍ਹੇ ਕੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤਥਾ ਬਾਈਸ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਹੋਰ ਪਾਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟੀਆ ਜਾਣਗੀਆਂ ॥ ਤਾਂ ਤੂੰ ਜਾਣੀ ਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰੀਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਬੀਰ-ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਅਪ੍ਰਾਧ ਸੇ ਇਨਕੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁਟੀਆਂ ਗਈਹੈ ॥ ਜੋ ਇਕ ਦਿਨ ਭੀ ਊਪਰ ਜਾਇਗਾ ਤਬ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ਇਤਨਾਂ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰ ਧਜਾਨ ਹੋਗਏ ॥ ਤਬ ਅਤ੍ਰ-ਸਿੰਘ ਭੀ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਪੜਾ ਊਚੀ ਸ੍ਵਰਸੇ ॥ ਇਸਕਾ ਸਬਦ ਸੁਣਕ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਸਿੰਘ ਜਾਗ ਪਰੇ ਪੂਛਜਾ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹੁ ਭਾਈਆ ਜੀ ਕਿਆਹੈ ੨ ਤਬ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘਨੇ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਏ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਤੁਸਾਂ ਜੋਤ ਜਗਾਨੇ ਲਾਗੇ ਕੁਛ ਅਰਜ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਕਰੀਥੀ ॥ ਤਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਰਜ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਕਰੀ ਥੀ ਸੋ ਕਹ ਸੁਣਾਈ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਦਰਸਨ ਸਾਹਿਬਕਾ ਪ੍ਰਤਖ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਲਏਹੈਨੀ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਆਈ ਹਈ ਕੇ ਅਜੇਭੀ ਕੁਛ ਸੰਸਾ ਬਾਕੀ ਹਈ ॥ ਤਬ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਅਬ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਆਗਯੋ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਹੈਨ ਸੋ ਸਭੀ ਸਤਜਹੀ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਅਬ ਮੇਰਾ ਭ੍ਰਮ ਦੂਰ ਹੋਗਯਾਹੈ ॥ ਸੋਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਫੂਲ ਗਾਗਰ ਮੈਂ ਡਾਰਕੇ ਬੀਚਮੈਂ ਸ੍ਵਰਣ ਕੀ ਮੋਹਰਾ ਏਕ ਅਥਵਾ ਦੋ ਡਾਰਕੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਬਾਹਰ ਡੇਰੇ ਪਹੁਚਾਇ ਦੀਏ॥ ਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਸਦਾ ਦਿਵਾਨ ਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤਹਾਂਪਰ ਚੌਤ੍ਰਾ ਚੌਨੁਕਰਾ ਦਰਬਾਰ ਬੀਚ ਮੈ ਫੂਲੋਂਵਾਲੀ ਗਾਗਰ ਰਖਕੇ ਬਨਵਾਇ ਦੀਆ ਸੋ ਅਬ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਧਰ ਸਰਦਾਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪੰਜਾਬ-ਸਿੰਘ ਇਨ ਦੋਨੋਂਨੇ ਪੰਜੀ ੨ ਰੁਪੈ ੫੦) ਤੇ ਇਕ ਇਕ ਥਾਨ ਖਾਸੇ ਕਾ ਭੇਜ ਦੀਆ ਜਖਮਾਨੇ ਕਾ ॥ ਔਰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਕੀ ਸਾਵੀ ਘੋੜੀ ਥੀ ਸੋਭੀ ਲੂਟਮੈ ਚਲੀ ਗਈ ਬਡੇ ਘੋੜਚੜਜਾਂ ਕਾ ਅਫਸਰ ਦੇਵੀਦਾਸ ਸਹਾਇ ਥਾ ਤਿਸ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚੀ ਥੀ ॥ ਸੋ ਅਤਜੰਤ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਮੁੜਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਪਾਸ ਪਹੁਚਾਇ ਦਿਤੀ ॥ ਅਰ ਏਹਭੀ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੋ ਬਚਨ ਹੂਆ ਥਾ ਕਿ ਏਨਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਕੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਖਾਰੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈਂ ਪੁਟਕੇ ਸੁਟ ਦਿਤਜਾਹੈਂ ਐਸੇ ਲੋਕ ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਪੁਟਕੇ ਸੁਟੀਆਂ ਹੈਂ ਜਿਥੋਂ ਫੇਰ ਮੁੜਕੇ ਹਰੀਆਂ ਨ ਹੋਵਨ ॥ ਔ ਉਸ ਫੌਜ ਕਾ ਨਾਮ ਗੁਰੂਮਾਰੀ ਫੌਜ ਪੜਗਯਾ ਗੁਰੂ ਮਾਰੀਆਂ ਰਜਮਣਾਂ ਗੁਰੂ ਮਾਰੀਆਂ ਪਲਟਨਾ ਏਹੁ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਉਸਕਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਲਗੇ ਦੁਖੀ ਹੋਹੋਕੇ ਮਰਣੇ ਔ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘ ਮਾਰਤੇਹੈਂ ੨ ਜਿਥੇ ਜਿਸ ਦੇਸ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਓਹੁ ਫੌਜ

ਉਤ੍ਰੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਏਹੀ ਕਹੈ ਕੇ ਆਈਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਰੀ ਫੌਜ ੨ ਯੇ ਉਸ ਫੌਜਕੋ ਖਿਤਾਬ ਮਿਲਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਵੀਉਵਾਚ ॥ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ੯॥ ਯਾ ਦਸ ਸਾਲ ਕਾ ਥਾ ਤਬ ਅਪਨੇ ਕਾਨੋ ਸੇ ਹਮਨੇ ਸੁਨਤੇਹੈ ਕਹਾਕੇ ਆਈਹੈ ਗੁਰੂਮਾਰੀ ਫੌਜ ਸਭੀ ਹਟਤਾਲ ਕਰ ਦੇਵੋ ਕਾਹੇਤੇ ਇਨ ਗੁਰੂ ਹਤਯਾਰਯਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਭੀ ਨ ਕਰੋ ਇਨਕੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਭੀ ਮਹਾਪਾਪ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਦੁਕਾਨਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਘਰੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਸੌਦਾਸੂਦ ਕੁਛਭੀ ਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤਬ ਐਸੇ ਭਲੇਲੋਕ ਥੇ ਨਾ ਕੇ ਅਬ ਜੈਸੇ ਥੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਫੌਜ ਮੈ ਆਇ ਮਹਾਮਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਭਈ ਬੁਰੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਹੋਕੇ ਮਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸੰਤਕਾ ਦੋਖੀ ਇਉ ਬਿਲਲਾਇ ॥ ਜਿਉਂ ਜਲ ਬਿਹੂਨ ਮਛਲੀ ਤੜਫੜਾਇ ॥ ਸੋ ਬੁਰੇ ਹਾਲ ਤੜਫ ੨ ਕੇ ਮਰਤੇ ਭਏ॥ ਬਹੁਤਾ ਕਹਨੇ ਕਯਾਹੈ ਜਿਸ੨ ਖੋਟੀ ਦਸ਼ਾ ਕੋ ਪਾਇ ੨ ਕੇ ਵਹੁ ਗੁਰੂਮਾਰੇ ਬੁਰਛੇ ਮਰਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਉਸ ਦੁਖਕੋ ਭੋਗਕਾ ਅਨੁਭਵ ਓਹੀ ਜਾਣੈ ॥ ਔ ਤਿਨਕੇ ਰੰਗ ਮੁਖਕੇ ਅਤੀਵ ਭਯਾਨਕ ਡਰਾਵਨੇ ਸੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਉਨਕੇ ਮੁਖਕੀ ਕਾਂਤੀ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਕੋਈ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਉਨਸੇ ਮੁਖ ਨ ਜੋੜੇ ॥ ਜਹਾਂ ਜਾਵੈਂ ਤਹਾਂ ੨ ਉਨਕੋ ਫਿਟ ੨ ਧਿਕਲਾਨਤ ੨ ਕਹੈਂ ॥ ਔ ਜਹਾਂ ਵਹੁ ਜਾਂਵੈਂ ਤਹਾਂ ਅਪਕਰਮ ਹੀ ਕਰੈਂ ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਆਦਿਕ ਕੋਈ ਅਛਾ ਕਰਮ ਉਨਸੇ ਨ ਬਨਪਰੇ ਗੁਰੂਮਾਰੇ ਉਨਕਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਨਿੰਦਕਾਂ ਕਾ ਮੁਖ ਕਾਲਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਓਹ ਦੋਨੋ ਲੋਕਕੇ ਸੁਖਸੇ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਬਸ ਅਬ ਉਨ ਕੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਜੋ ਉਨਕੇ ਸਿਰਪਰ ਬੀਤੀਹੈ ਵਹੁ ਦਸ਼ਾ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਲਿਖੈਂ ਲਿਖਨੇ ਮੈਂ ਨਹੀ ਆਇ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸ ਕਾ ਜੈਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬ੍ਰਿਧੋਂਸੇ ਸੁਣਿਆ ਥਾ ਤੈਸੇਹੀ ਨਿਜਮਤਿ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖ ਦੀਓ ਹੈ ॥

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਭਯੋ ਨਮਃ

ਦੋਃ...ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਮੈਂ ਭਏ ਲੀਨ ਗੁਰਦੇਵ ॥
ਕਨਕਾਚਲਵਤ ਧੀਰ ਮਤ ਨਿਗਮ ਲਹੈ ਨਹੀ ਭੇਵ ॥ ੧ ॥
ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੂਰਣ ਲਿਖਯੋ ਨਿਜਮਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ॥
ਜਿਮ ਬ੍ਰਿਧਨ ਮੁਖ ਗਾਯੋ ਤਿਨਕੇ ਸੁਨ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੨ ॥
ਛਿਮਾ ਕਰੋ ਸਿਸੁ ਜਾਨ ਉਰ ਗੁਨਨ ਖਾਨ ਕਵਿਰਾਇ॥
ਭੂਲਚੂਕ ਜਹ ਤਹ ਸੁਮਮ ਲੀਜੈ ਆਪ ਬਨਾਇ ॥ ੩ ॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀਕੇਵੈਕੁੰਠਵਾਸ ਕਾ ਦਿਨ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤ੍ਯ ਸੰਮਤ ੧੯੦੧ ਵੈਸਾਖ ਮਿਤਿ ੨੭ ਸਤਾਈ ਜੇਸ੍ਟ ਵਦੀ ੫ ਪੰਚਮੀ ਵਾਰ ਮੰਗਲ ਪੂਰਬਾ ਨਿਛਤ੍ਰ ਸਾਤਿ ਯੋਗ ਉਤਮ ਦਿਨ ਥਾ ਮਧ੍ਯਾਨ ਕਾ ਸਮਾ ਥਾ ॥

ਸ੍ਰੀਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧਛਬੀਸਵਾਂਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਓਂ ਤਤ ਸਤ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਾਤਮਨੇ ਨਮਃ

ਸੋਰਠਾ...ਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਪਦ ਪ੍ਰਥਮ ਮਨਾਇ ਕਹੋ ਸਕਲ ਜਿਮ ਮੈਂ ਸੁਨ੍ਯੋ।
ਬ੍ਰਿਧਨ ਤੇ ਸਤਭਾਇ ਸੰਤ ਸੁਨੋ ਮਨ ਲਾਇਕੈ ॥ ੧ ॥
ਕਥਾ ਸੁ ਕੌਤਕ ਰੂਪ ਆਗੇ ਸੁਨਹੁ ਮਹਾਨ ਜਨ।
ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਸਰੂਪ ਜਿਮ ਨਾਸ੍ਯੋ ਜਹਲਾ ਕੁਮਤਿ ॥ ੨ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਜਬ ਬੁਰਛੇ ਸਿੰਤਹੁਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਘਾਤ ਕਰਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈਂ ਬਡ ਰਾਜੀ ੨ ਹੋਕੇ ਆਏ ॥ ਤਬ ਆਗੇ ਰਾਜ ਹੀਰਾਸਿੰਘਨੇ ਜਹਲੇ ਕੀ ਅਨੁਮਤੀ ਸੇ ਦੋ ਦੋ ਰੁਪੈ ਇਨਾਮ ਬੁਰਛਯਾਕੋ ਦੀਏ ॥ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਹਲਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਪਸ ਮੈਂ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਆਜ ਹਮਾਰਾ ਅਬ ਨਿਸਕੰਟਕ ਰਾਜ ਹੂਆ ॥ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘਕਾ ਬਡਾ ਭੈ ਥਾ ਸੋ ਭੈ ਆਜ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੂਆ ਅਬ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਰਾਜ ਸੁਖ ਭੋਗੇ ॥ ਬੇਵਿਚਾਰੋਂਨੇ ਇਤਨਾ ਨ ਜਾਨ੍ਯਾ ਜੋ ਸੰਤਹੁਕਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਰਕੇ ਹਮਨੇ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਦੋਨੋ ਬਿਗਾਰ ਲੀਏਹੈਂ ॥ ਅਬ ਸੰਮਤ ੧੯੦੧ ਪੋਹ ਦਿਨੇ ੯ ਨਾਵੀ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਹਲਾ ਮਾਰੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਾਤ ੭ ਮਹੀਨ ਤੇ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸ ਸੇ ਪੀਛੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਆ ॥ ੧੫ ਮਹੀਨੇ ਤੇ ਅਠ ਦਿਨ ਕੁਲ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਆ ॥ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ॥ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਜਲ੍ਹਾ ਕੈਸੇ ਮਾਰੇ ਗਏਥ ਵਹੁ ਤੋ ਅਪਨੀ ਬਲਬੁਧੀ ਮੈ ਬਡ ਨਿਪੁਨ ਥੇ ਉਨੋਂਨੇ ਸਭ ਬੁਰਛਯਾਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਮੈਂ ਕਰ ਛੋਡੀ ਥੀ ਇਨਕਾ ਮਰਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੀ ਕੁਛ ਕਹਨਾ ਚਾਹਯੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੁਸੰਗਤ ਜੀ ਜੋ ਆਪਨੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਹੈ ਸੋ ਜੈਸਾਕ ਸੁਤ ਹੈ ਤੈਸਾਕ ਹਮ ਸੁਣਾਇ ਦੇਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਪਹਲੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘਨੇ ਰਾਜਾਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਕੋ ਗੋਲੀ ਸੇ ਮਾਰਾਹੈ ਤਬ ਗੋਲੀਸੇ ਮਰਣੇ ਕੇ ਭਰੋਸੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਹੀ ਰਹ੍ਯਾ ॥ ਦਸਾਂ ਬਾਰਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਘੋੜਯੋਂ ਪਰ ਸੇ ਕੂਦਕੇ ਸਾਹ ਬਿਲਾਵਲ ਕੀ ਬਾਰਾਂਦਰੀ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਨੇ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਕਾ ਸਿਰ ਕਾਟਿਓ ਹੈ ਤਬ ਬੁਧਸਿੰਘ ਮਹਰੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਕੇ ਲਕਕੋ ਜਫੀ ਪਾਇਕੇ ਗਿਰਾਨੇ ਕੀ

ਤਜਾਰੀ ਕਰੀ ਤੇ ਇਸਕੇ ਕਨਕੇ ਪਾਸ ਚੋਟ ਭੀ ਲਗਾਈ ॥ ਤਬ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕਹਜਾ ਮੇਰੇਕੋ ਇਸਨੇ ਮਾਰਜਾ ਵੇ ਤਬ ਪੀਛੇ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸਿਖ ਨੇ ਤਰਵਾਰ ਮਾਰਕੇ ਬੁਧਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਦੋ ਟਕ ਕਰਦੀਏ ॥ ਪੁਨਾ ਜਬ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਤੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਕਿਲੇ ਮੈ ਆਕੀ ਹੋਗਏ ਹੈ ਜਬ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਅਪਨੇ ਘਰਕਾ ਸੌ ਸਿੰਘ ਥਾ ॥ ਤਬ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੁਰਛਜਾਂ ਕੀ ਪਲਟਨਾਕੇ ਚਾਰਯਾਰੀਕੋ ਕਹਜਾ ਕੇ ਆਜ ਤੋ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ਼ ਮਿਲਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਮਾਰਦੀਓ ਹੈ ॥ ਜਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਵਤਾ ਰਹਜਾ ਤਬ ਕਲਕੇ ਹੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਫੌਜ ਲਾਹੌਰ ਮੈਂ ਆਈ ਖੜੀ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਅਬੀ ਬਡੀ ਜਲਦੀ ਕਰਕੇ ਇਸਕੋ ਮਾਰ ਲੇਵੋ ਤਬ ਕੁਸਲ ਰਹੇਗੀ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਬੁਰਛਜਾਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾਇਕੇ ਕਿਲਾ ਛੁਡਾਇ ਲੀਆ ਤੇ ਲਹਣਾ ਸਿੰਘ ਕਿਲੇ ਮੈ ਮਾਰਜਾ ਗਜਾ ਥਾ ਤੇ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਭਗਜਾਨ ਲੀਏ ਕਿਲੇ ਕੀ ਬਾਹੀ ਟਪਣ ਲਗਜਾ ਗਿਰਕੇ ਮਰਗਯਾ ॥ ਜ ਬਾਰਾਂ ਰਪੈ ਨਾਲੀ ਕੀ ਸ਼ਰਾ ਕੀ ਗਈਥੀ ਸੋ ਬੁਰਛਜੋਂ ਨੇ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਈ ॥ ਇਧਰ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਲ੍ਹੇ ਕੋ ਆਪਨਾ ਵਜ਼ੀਰ ਬਨਾਇ ਲੀਆ ਇਸੀ ਬਾਤ ਪਰ ਗੁਸਾ ਖਾਇਕੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਕੇ ਇਤਨੀ ਤਕਲੀਫ ਤੋ ਹਮ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਤੇ ਤੁਮਨੇ ਉਠਾਇ ਕੇ ਜਹਲੇ ਕੋ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਨਾਇ ਲੀਆ ਜਹਲ ਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਰੜਕ ਰਹੀ ਕੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਪਰ ਕਿਸ ਖਾਇਕੇ ਚਲੇ ਗਏਹੈਂ ਔ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨਬੰਧੀ ਚਾਹੇ ਹੈਂ ਜਦਕਦ ਮੁਝਕੋ ਮਾਰਕੇ ਆਪ ਵਜ਼ੀਰੀ ਲੈ ਲੈਨਗੇ ॥ ਜਹਲੇ ਕੇ ਸਾਥ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਨੇਹ ਥਾ ॥ ਤਬ ਜਹਲੇ ਨੇ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ-ਸਿੰਘ ਸੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਸੌਂਹਾਂ ਸੁਗੰਧ ਕਰਕੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਕੋ ਵਜ਼ੀਰੀ ਖਿਤਾਬ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਧੋਖੇ ਸੇ ਲਾਹੌਰ ਮੈਂ ਬੁਲਾਇਕੇ ਮਰਵਾਇ ਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਰ ਭੀ ਜਹਲੇ ਕੀ ਅਨੁਮਤੀਸੇ ਹੀ ਫੌਜ ਚੜ੍ਹਾਈ ਥੀ ॥ ਸੋ ਅਬ ਜੋ ਚਾਰਜੋਂ ਸੇ ਅਧਰਮ ਕੀਆ ਥਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਔ ਜੋ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਹਤਜਾ ਕਰੀ ਥੀ ਸੋ ਪਾਪ ਕਾ ਬੀਜ ਅਬ ਫਲਨੇ ਲਾਗੇਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਅਬ ਕਜਾ੨ ਕੌਤਕ ਬਨਤੇਹੈਂ ॥ ਜਬ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਕੋ ਰਾਜ ਕਰਤੇ ਕੋ ਬੀਤੇ ॥ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਕੌਰਾ ਕਾ ਆਪਸ ਮੈ ਬਿਗਾਰ ਪਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਰਾਣੀ ਜਿੰਦਕੌਰਾਂ ਚਾਹੇ ਜੋ ਮੇਰਾ ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਹੀ ਵਜ਼ੀਰ ਹੋਵੇ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਰਖਕੇ ਵਿਰੋਧ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਮਹੀਨੇ ਸਾਤਕ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਵੈਕੁੰਠਵਾਸ ਕੋ ਹੂਏ ॥ ਤਬੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਅੰਦਰ

ਕਿਲੇ ਕੇ ਸੰਮਨ ਬੁਰਜ ਮੈਂ ਏਹ ਸਲਾਹ ਹੋਈ ਜੋ ਜਿਸ ਵਕਤ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਅੰਦਰ ਕਿਲੇ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕੀ ਡੇਵੜੀ ਮੈਂ ਆਵੇ ਤਬ ਉਥੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਉਸਕੋ ਮਾਰ ਦੇਨਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ॥ ਪਰੰਤੂ ਹੌਸਲਾ ਕਿਸੀਕਾ ਪਵੇ ਨਹੀ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਏਕ ਸਿੰਘਨੇ ਬੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਜਾਗੀਰ ਤੇ ਬੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪੈਕੀ ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਕੌਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਲੈਣੀ ਕਰਕੇ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸਮਨ ਬੁਰਜ ਕੀ ਡੇਵੜੀ ਮੇਂ ਕਤਲ ਕਰਣਾ ਮੁਕਰਰ ਕਰ ਲੀਆ ॥ ਇਸ ਉਰ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘਨੇ ਭੀ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮਾਰਨੇ ਕਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਯੋ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਹੀ ਨ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਰਾਜੇ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਕੀ ਹਵੇਲੀ ਮੈਂ ਅਪਨਾ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਹੀ ਦਰਬਾਰ ਲਗਾਇ ਬੈਠਾ ॥ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਾਰੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਜਹਲੇ ਔਰ ਰਾਜੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥ ਮੇਂ ਥਾ ॥ ਜਬ ਦਿਨ ਸਤ ਅਠਕ ਇਨਕੋ ਰਾਜੇ ਧਯਾਨਸਿੰਘ ਕੀ ਹਵੇਲੀ ਮੈਂ ਦਰਬਾਰ ਲਗਾਤਯਾਂ ਕੋ ਬੀਤ ਗਏ ਔ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਮੈਂ ਨਾਤੋ ਕਿਸੇ ਨੇ ਯਾਦਹੀ ਕੀਆ ਔ ਨ ਕੋਈ ਬੁਲਾਵਨੇ ਹੀ ਆਯਾ ॥ ਇਧਰ ਜਿੰਦਾਂ ਰਾਨੀ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘਜੀਆਂ ਪੁਸ਼ਕਾਂ ਪੁਰਾਣਯਾਂ ਪਾਟੀਆਂ ਹੋਯਾਂ ਬੁਰਛਯਾਂ ਕੀ ਪਲਟਨਾ ਮੈ ਅਠੀ ਦਸੀਂ ਦਿਨੀ ਦਿਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜ ਦੇਵੇ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਹਾਲ ਜੋ ਪਹਾੜਯੇ ਨੇ ਸਭ ਕੁਛ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਕਰ ਛੋਡਯੇ ਹੈ ॥ ਤੁਮਾਰੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋ ਪਹਰਣ ਵਾਸਤੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੇਤੇਹੈ ॥ ਯੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੀ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੀ ੨ ਕਰਤੂਤੈਂ ਡੋਗਰੇ ਤੇ ਜਹਲੇ ਕੀਆਂ ਸੈਨਾ ਕੇ ਆਗੇ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰ ਕਰਕੇ ਡੋਗਰੇ ਕੀ ਓਰਸੇ ਸਭਕਾ ਮਨ ਬਿਮਨ ਕਰਲੀਆ ਸਭੀ ਸੈਨਾ ਤੇ ਰਾਣੀ ਕਾ ਏਹੀ ਮਨ ਜੋ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮੌਕਾ ਲਗੇ ਜਿਸਤਰਾਂ ਸੇ ਜਹਲਾ ਤੇ ਡੋਗਰਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ॥ ਏਹ ਡੋਗਰੇ ਨੇ ਭੀ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਜੋ ਫੌਜ ਭੀ ਮੇਰੇ ਬਰਖਲਾਫ ਹੋਗਈਹੈ ॥ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਤੇ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਪੁਛਯਾ ਕੇ ਅਬ ਕਯਾ ਉਪਾਉ ਕਰਣਾ ਚਾਹਿਯੇ ॥ ਤਬ ਓਨੇਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਸਾਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਾ ਸੂਤ੍ਰ ਆਪਕੇ ਹਾਥ ਮੈਂ ਆਪ ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਤਕ ਭਰਗੜ ਮੈਂ ਚਲ ਬੈਠੋ ਇਨਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਕਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਹੋ ਨ ਸਕਗਾ ਅਪਨੀ ਗੌਂ ਕੋ ਤੁਮਕੋ ਬੁਲਾਵੇਂਗੇ ॥ ਇਧਰ ਅਲੀਮੇਂ ਵਾਸਤੇ ਫੌਜ ਸਮਣ ਬੁਰਜਕੇ ਨੀਚੇ ਪਰੇਟ ਮੈਂ ਆਇ ਉਤ੍ਰੀ ਉਨੋਨੇ ਸਲਾਮ ਕੀਆਂ ਤੋਪਾਂ ਚਲਾਯਾਂ ਤਬ ਰਾਜੇਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਲ੍ਹੇ ਨੇ ਜਾਨਯਾਂ ਜੋ ਯੇ ਫੌਜ ਹਮਾਰੇ ਹੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਲੀਏ ਆਈਹੈ ॥ ਐਸੇ ਜਾਨ ਅਤਯੰਤ ਡਰ ਕਰਕੇ ਪੰਜ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਡੋਗਰਯਾਂ ਕੀ ਅਪਨੀ ਘਰਕੀ ਫੌਜ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਕੀ ਥੀ ॥ ਜਿਤਨਾਕ ਪਦਾਰਥ ਕਯਾ ਕੈਠਾ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਮੋਹਰਾਂ ਆਦਿਕ ਹਾਥਯਾਂ ਪਰ ਖਚਰੋਂ

ਲਦਨੇ ਮੇਂ ਆਯਾਂ ਉਤਨਾ ਹੀ ਲੈਕੇ ਅਪਨੀ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਨਿਕਸੇ ਤਰਗੜ੍ਹ ਕੋ ਚਲੇ॥ ਜਬ ਪਰੇਟ ਲੰਘਗਏ ਤਬ ਫੌਜ ਕਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੀ ਹਲਾ ਹੋਰਾ ਹੋ ਪੜਿਆ॥ ਕੇ ਪਹਾੜਕਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨਾ ਲੂਟਕੇ ਲੈਕੇ ਜੰਬੂ ਨੂੰ ਭਜ ਚਲਤੇ ਹੈ ਜਬ ਯੇ ਜੰਬੂ ਜਾਇ ਵੜਿਆ ਤਬ ਕਿਆ ਕਰ ਲੇਵੇਂਗੇ॥ ਸੈਨਾ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਸ ਮੈ ਐਸੀ ੨ ਗੁਫਤਗੂ ਕਰਕੇ ਡੋਗਰੇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕਿਸੀ ਨੇ ਉਨਕੋ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਦੀਆ ਪਲਟਨਾ ਰਜਮੰਟਾਂ ਤੋਪਖਾਨਾ ਜੰਬੂਰਖਾਨਾ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਸਭੀ ਦੌੜ ਪਰੇ ਨਗਾਰੇ ਧੌਸੇ ਤੰਬੂਰ ਬਜਾਇਕੇ ਉਧਰ ਰਾਵੀ ਨਦੀ ਕਾ ਗਾਹਨ ਪਾਇਕੇ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਲ੍ਹਾ ਤੇ ਲਾਭਾ ਪਾਰ ਉਤਰ ਕੇ ਤਰਗੜ੍ਹ ਕੇ ਪਤਨ ਤਰਗੜ੍ਹ ਮੈਂ ਜਾਇ ਵੜੇ॥ ਔ ਇਨਕੀ ਫੌਜ ਅਧੀ ਤੋ ਪਾਰ ਉਤਰ ਗਈ ਔ ਅਧੀ ਮਾਰੇ ਸੀਤਕੇ ਪੀਛੇਹੀ ਰਹਗਈ॥ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤਰਗੜ੍ਹਕੇ ਊਪਰ ਜਲ੍ਹੇ ਔ ਲਾਭੇ ਸਹਤ ਚੜ੍ਹਤਾ ਤਬ ਐਰਾਵਤੀ ਕੇ ਉਰਵਾਰ ਕੇ ਪਾਸੇ ਸੇ ਮੇਵਾਸਿੰਘ ਕੁਮੇਦਾਨ ਨੇ ਸਿਸਤ ਬਾਂਧਕੇ ਤੋਪਕਾ ਗੋਲਾ ਮਾਰਤਾ ਸੋ ਤੋਪਕਾ ਗੋਲਾ ਜਿਨ ਪਉੜਿਆਂ ਕੇ ਰਸਤੇ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤਰਗੜ੍ਹ ਕੇ ਊਪਰ ਚੜ੍ਹਤਾ ਥਾ ਉਨ ਪਉੜੀਓਂ ਕੇ ਬੀਚ ਲਾਗਾ॥ ਤਬ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਚਾਰਤਾ ਜੋ ਈਹਾਂ ਹਮਕੋ ਯੇ ਨਹੀ ਠਹਰਨੇ ਦੇਵੈਂਗੇ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਤਰਗੜ੍ਹ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਆਗੇ ਕੋ ਉਠ ਭਾਗਾ॥ ਆਗੇ ਘੋੜਤਾਂ ਕੋ ਘਾਸ ਚੁਗਾਨੇ ਅਰਥ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਘੋੜ-ਚੜ੍ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਫੌਜ ਉਤਰੀ ਹੋਈ ਥੀ ਸੋ ਰਾਜਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘਕੀ ਮਦਤ ਵਾਸਤੇ ਆਈ ਥੀ॥ ਤਬ ਇਨੋਂਨੇ ਜਾਨਤਾਂ ਕੇ ਯੇ ਫੌਜਭੀ ਅਸ੍ਵਾਰੀਕੀ ਹਮਾਰੇ ਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇਹੀ ਆਈ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਜਾਨਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਇਕੇ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਵਹਭੀ ਸੇਨਾ ਇਨਕੇ ਪੀਛੇ ਲਗ ਪਰੀ॥ ਜੈਸੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਲਗ ਪਰਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਭ ਸੇਨਾ ਇਨਕੇ ਪੀਛੇ ਲਾਗ ਪਰੀ॥ ਜਿਸ ਓਰ ਸੈਨਾ ਕੀ ਸਮੀਪਤਾ ਦੇਖੇ ਫੌਜ ਸਹਤ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਇਕੇ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਹੋਜਾਵੈ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਸਰਪ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕਾਲਸੇ ਬਚਨੇ ਅਰਥ ਕੁਟਿਲ ਚਾਲ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚਲਤੇ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਅੰਤਕੋ ਉਨਕੋ ਮਾਰਹੀ ਲੀਆ॥ ਅਬ ਉਨਕੇ ਮਰਣੇਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣੋ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਕਾਲ ਸੇ ਭੈਭੀਤ ਹੋਕੇ ਤੀਨੋ ਮਹਾਂ ਕਾਯਰੋਂ ਕੇ ਭਾਗਤਤੇ ੨ ਕੋ ਜਬ ਤੀਸਰਾ ਪਹਰ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਪਤ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਤੀਨੋ ਮਹਾਆਤੁਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਲਦਪੁਰ ਸੇ ਆਠਕ ਕੋਸ ਏਕ ਲਬਾਣਿਆਂ ਸਿਖਾਂਕਾ ਲਬਾਣ ਵਾਲਾ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ਪਾਨੀ ਕੇ ਪੀਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈਂ ਜਾਇ ਵੜੇ ਤਬ ਤਿਸ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰ ਸੈਨਾ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾਇਲੀਆ॥ ਤਬ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਰਦਾਰੋਂ

ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਗੋਲੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭੀ ਨਹੀ ਮਾਰਨੀ ॥ ਕਿੰਤੂ ਤਰਵਾਰੋਂ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਾਤੇ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਸਰਦਾਰ ਕਾ ਯੁਧ ਹੋਵੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਅਸ੍ਵਾਰ ਕਾ ਪਯਾਦੇਕੇਸਾਥ ਪਯਾਦੇਕਾ ਯੁਧਹੋਵੇ ਤਰਵਾਰਨਾਲ ॥ ਤਬ ਪੁਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋਂਕੋ ਕਹਾਗਯਾ ਕੇ ਤੁਮ ਜੋ ਰਜਪੂਤਕੇ ਜਣੇਹੂਏਹੋ ਤਬ ਮੈਦਾਨ ਮੈ ਆਇਕੇ ਤਰਵਾਰ ਲੈਕੇ ਯੁਧਕਰੋ॥ ਤੁਮ ਕਹਤੇਹੋ ਕੇਰਜਪੂਤ ਬਡ ਬਲੀਹੋਤੇਹੈਂ॥ ਔ ਹਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸਿੰਘ ਬਡ ਬਲੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਆਜ ਦੋਨਕਾ ਮਦਾਨ ਦੇਖਯਾ ਜਾਵੇ ॥ ਅਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਛੀਵੇਂਛੈਕੇ ਕਮੀਣੇਕਾ ਪੁਤ੍ਰਹੈਂ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਘੁਸਕੇ ਕੁਤੇਦੀ ਮੌਤਮਰੋ॥ ਅਬ ਬਚਤਾ ਤੂੰ ਹੈ ਨਹੀ ਜਬ ਵਾਰੰਵਾਰ ਪੁਕਾਰਕੇ ਕਹਾ ਗਯਾ ਤਬ ਬਡਾ ਹੌਸਲਾ ਕਰਕੇ ਲਾਭਾ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਬਾਹਰ ਆਵਤਾਭਯਾ ॥ ਦੇਖਨੇ ਵਾਸਤੇ ਤਬ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂਮੈਂਸੇ ਏਕ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਉਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤਾਭਯਾ ਜਬ ਆਪਸਮੈਂ ਦੋਨੋਂਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮਿਲਗਏ ਘੋੜੇ ਫੇਰਣੇ ਤਬ ਕੂਸੀ ਕਾਇਰ ਲਾਭਾ ਤ ਜਾਰਾ ਤਿਸ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕਾ ਤੇਜ਼ ਨ ਸਹਾਰ ਸਕਯਾ ਘੋੜਾ ਭੁਜਾਇਕੇ ਘੁਮਕੇ ਅੰਤਰਕੋ ਭਾਗ ਚਲਯਾ॥ ਤਬ ਬਾਬੇਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਬਸ ਖੁਲਪਈਹੈ ਰਜਪੂਤੀ ਹੁਨ ਕਿਥ ਭਜਕੇ ਜਾਵੇਂਗਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਝਟਪਟ ਤਰਵਾਰ ਮਯਾਨ ਕਰਕੇ ਬੰਦੂਕ ਕੀ ਗੋਲੀਮਾਰੀ ਭਾਗਤੇ ਜਾਤੇ ਲਾਭੇਕੀ ਪੀਠ ਮੈਂ ਲਾਗੀ ਘੋੜੇਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਲਾਭਾ ਮੁਖਕੇ ਭਾਰ ਭੂਮੀ ਪਰ ਜਾਇਪਰਾ ਮਰਕੇ ਦੁਰਗਤੀਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੂਨਾ ਜਲ੍ਹੈ ਨ ਜਾਣਯਾਂ ਅਬ ਬਚਤੇ ਤੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਨਹੀਹੈਂ ਕੁਛ ਥੋੜੇਸੇ ਹਾਥ ਕਰਕੇ ਵਹੁਭੀ ਸਿੰਘ ਕਾ ਦੇਖੀ ਮਾਰਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਤਦਅਨੰਤਰ ਰਾਜਾਹੀਰਾਸਿੰਘਭੀ ਦੋਚਾਰ ਹਾਥ ਕਰਕੇ ਮਾਰਾਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਇਨ ਤੀਨੋਕੇ ਸਿਰ ਸਿੰਘ ਕਾਟਕੇ ਰਸੀਮੈਂ ਪਰੋਇਕੇ ਘਸੀਟਤ ੨ ਲਾਹੌਰ ਸ਼ੈਹਰਮੈਂ ਲੈਆਏ॥ ਅਬ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੈਂ ਲੈਜਾਇਕੇ ਏਕ ੨ ਦੁਕਾਨ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਬਨਯਸੇ ਕਹੈਂਕੇ ਪਾਂਚ ੨ ਜੂਤੇ ਇਨਕੇ ਸਿਰਮੇਂ ਮਾਰੋ॥ ਜੋ ਦੁਕਾਨ ਦਾਰ ਕੁਛ ਦੇਰੀਕਰੇ ਅਥਵਾ ਲਿਹਾਜ਼ਕਰੇ ਤਬ ਸਿੰਘ ਤਿਸ ਬਨਯੇਕੇ ਗਲੇਮੈਂ ਦੋਚਾਰ ਹਥੇ ਮਾਰਕੇ ਤਿਸਸੇ ਕਹੈਂ ਕਿਉਂ ਰੇ ਯੇ ਪਹਾੜੀਯਾ ਤੇਰਾ ਬਾਪ ਲਾਗਤੇਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਇਸਕੇ ਸਿਰਮੈਂ ਜੂਤੀ ਨਹੀ ਮਾਰਤਾਹੈਂ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਜਬਰਨ ਤਿਸਸੇ ਤਿਨਕੇ ਸਿਰਮੈ ਜੂਤ ਮਰਵਾਵਤਭਏਇਸੀਚਾਲਸੇਸਾਰੇਸ਼ੈਹਰਕੇਬੀਚਫੇਰਕੇ ਜਹਾਂਰਾਜਾਖੜਗਸਿੰਘਕੀਹਵੇਲੀ ਥੀ ਤਹਾਂਪਰ ਤੀਨੋਕੇ ਸਿਰ ਚੌਤਰੇ ਨੀਚੇ ਬਾਜ਼ਾਰਮੈਂ ਰਖਦੀਏ ਔ ਚੌਤਰੇ ਊਪਰ ਏਕ ਪਰਨਾਲਾ ਲਗਾਇਦੀਆ॥ ਤਬ ਤੀਨੋਕੇ ਸਿਰ ਤਿਸ ਪਰਨਾਲੇ ਨੀਚੇ ਰਖਕੇ ਆਏ ਗਏਕੋ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਪਕੜਕੇ ਕਹੈਂਕੇ ਇਨ ਤੀਨੋਸਿਰੋਂ ਪਰ ਇਸ ਪਰਨਾਲੇ ਮੈ ਮੂਤ੍ ਕੇ ਜਾਹੋ ਜੋ ਨ ਮਾਨੇ ਤਬ ਉਸਕੋ ਦੁਮੁਸਰਾਂਕੀ ਮਾਰ ਕਰਕੇ ਮਨਾਇ ਲੇਵੈ॥ ਦੇਖੋ ਕਾਲਕੀ

ਗਤੀ ਜੋ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਲ੍ਹਾ ਜਿਸਸਿਰਕੇ ਵਾਲੋਂ ਮੈਂ ਕਸਮੀਰ ਸੇ ਮੰਗਵਾ ਕਰਕੇ ਪਚਾਸ੨ ਰੁਪੈਕਾ ਅਤ੍ਰਫੁਲੇਲ ਰੋਜ ਲਗਾਤੇ ਥੇ ਜੋ ਬਡੀ ਉਤਮ ਸਿਹਜਾ ਪਰ ਮਖਮਲ ਅਤ-ਲਸ ਕੇ ਸਿਰਹਾਨੇ ਜਿਨ ਸਿਰੋਂਕੇ ਨੀਚੇ ਰਖੇਜਾਤੇ ਥੇ ਅਜੇਭੀ ਕਰੜੇ ਮਾਲਮ ਹੋਤੇਥੇ ਸੋ ਉਨ ਸਿਰੋਂਕੇ ਉਪਰ ਆਜ ਰੰਡਾਲਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਮੂਤ੍ਰ ਕੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਪਰਤਜਾਂਹੈਂ ਤਥਾ ਮੂਤ੍ਰ ਅਰ ਵਿਸ੍ਟ ਸੇ ਭਿਗੋਇਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਛਿਤ੍ਰ ਮਾਰੇ ਜਾਤੇਹੈਂ ਔ ਭੰਗੀਓਂਕੇ ਹਾਥੋਂਸੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੇਂ ਘਸੀਟ ਜਾਤੇਹੈਂ ॥ ਸਚਹੈ ਯੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਚਨ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਆਰਜਾ ਘਟੈ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਜਮਤੇ ਨਹੀ ਛੁਟੈ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਸੁਖ ਸਭ ਜਾਇ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਨਰਕ ਮੈ ਪਾਇ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਮਤਿ ਹੋਇ ਮਲੀਨ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਸੋਭਾ ਤੇ ਹੀਨ ਸੰਤਕੇ ਹਤੇਕਉ ਰਖੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ਸੰਤਕੈ ਦੂਖਨ ਥਾਨ ਭ੍ਰਸਟ ਹੋਇ॥ ਸੰਤਕੇ ਦੋਖੀ ਅਪਨੇ ਜੀਅ ਨਾਲ ॥ ਸੰਤਕਾ ਦੋਖੀ ਧਰਨਿ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਆਕਾਸ ਤੇ ਟਾਰੇ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥ ਜੋ ਜੋ ਸੰਤ ਸਤਾਇਆ ਸੋ ਫਿਰੈ ਭਵੰਦੇ। ਵੈਰ ਕਰੈ ਨਿਰਵੈਰ ਨਾਲ ਧਰਮ ਨਿਆਇ ਪਚੰਦੇ ਪੇਡ ਮੁਢਾਹੁ ਕਟਿਆ ਤਿਸ ਡਾਲ ਸੁਕੰਦੇ ॥ ਜੋਜੋ ਨਿਰਵੈਰ ਸਮਦਰਸੀ ਨਿਰਪੇਛੋਂ ਸੇ ਵੈਰ ਕਰਤੇਹੈਂ ਸੋਸੋ ਦੋਨੋਂ ਲੋਕੋਂਕੇ ਸੁਖੋਂਸੇ ਭ੍ਰਸ੍ਟ ਨਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੇਹੈਂ ਅਰ ਵਹੁ ਧਰਮ ਤੇ ਧਨਤੇ ਹੀਨ ਭ੍ਰਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰ ਉਨ ਦੁਸ੍ਟੋਂਕੇ ਪੁਤ੍ਰਪੌਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸੰਤਾਨ ਭੀ ਕੁਸ੍ਟਾਦਿਕ ਰੋਗੋਂ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਹੋਹੋ ਮਰਤੇਹੈਂ॥ ਦੇਖੋ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਲ੍ਹੇ ਨੇ ਤੇ ਲਾਭੇ ਨੇ ਨਿਸਕਾਰਣ ਹੀ ਵੈਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂਕਾ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਇ ਦੀਆਥਾ ਸੋ ਤੀਨੋਂ ਹੀ ਇਸ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔਰਭੀ ਜੋਕੋਈ ਸੰਤਹੁਸੇ ਵੈਰਭਾਵ ਰਖੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਸਮਾਨਭੀ ਲਖਮੀਵਾਨ ਬਲਵਾਨ ਕਿਉਂ ਨ ਹੋਵੇ ਵਹੁਭੀ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਦੁਰ-ਦਸ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਾ ॥ ਬਹੁਤ ਕਯਾ ਕਹਨਾਹੈ ਪੁਨਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘਕਾ ਜਲ੍ਹੇਕਾ ਲਾਭੇ ਕਾ ਇਨ ਤੀਨੋਂਕੇ ਸਿਰ ਸ਼ਾਹਾਲਮੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਟੰਗ ਦੇਗਏ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਹਾਂ ਟੰਗੇ ਰਹੇਥੇ॥ ਇਤਿ ॥ ਰਾਜਾਹੀਰਾਸਿੰਘ ਜਲ੍ਹੇਮੰਤੀ ਸਹਤ ਤਥਾ ਲਾਭੇ ਸਹਤ੍ਰਬਧਕ

ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜੈਸੇ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘ ਮਾਰਦੀਏ ਹੈਂ ਬੁਰਛਯੋਂ ਨੇ ਸੋਭੀ ਥੋਰੀਸੀ ਕਥਾਹੈ ਸੁਣ ਲੇਵੇ ਜਬ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਤੇ ਜਲ੍ਹਾ ਮਰਕੇ ਦੁਰਗਤਿਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਏ ਤਬ ਤਦਅਨੰਤਰ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਕੌਰਾਂਕੇ ਆਗੇ ਜਿੰਦਕੌਰਾਂ ਕਾ ਭਾਈ ਸਰ-ਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਲਾਲਸਿੰਘ ਯੇ ਦੋਨੋ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘ ਨੇ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬੁਧੂਵਾਲਾ ਆਵਾ ਆਇ ਆਕੀ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਸਾਰੇ ਸਿਰਦਾਰ ਦੋਨੋਂ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤੇ ਬਖਸ਼ੀ ਭਗਤਰਾਮ ਰਾਜਾ ਦੀਨਾਨਾਥ ਆਦਿਕ ਮਿਲਕੇ ਕਮੇਟੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘਭੀ ਸਰਕਾਰਕਾ ਬੇਟਾ ਹੈ ਇਤਨੀ ਜਾਗੀਰ ਸੇ ਇਸਕਾ ਖਰਚ

ਨਹੀ ਚਲਤਾ ਹੈ ਇਸਕੋ ਥੋਰੀ ਔਰ ਜਾਗੀਰ ਦੇਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਲੇਵੇ ॥ ਕਾਹੇਤ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਬਹਾਦਰਹੈ ਕਿਸੇਵਕਤ ਪਰ ਬਡਾ ਕਾਮ ਦੇਵੇਗਾ ॥ ਤਬ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘਕੋ ਔਰ ਜਾਗੀਰ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਅਧੀਨ ਕਰਲੀਆ ॥ ਜਬ ਮਹੀਨੇ ਪਾਂਚ ਚਾਰਕ ਔਰ ਬੀਤ ਤਬ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘਨੇ ਅਟਕਕਾ ਕਿਲਾ ਜਾਇ ਆਕੀ ਕੀਆ ਕਿਤਨਾਹੀਚਿਰ ਕਿਲਾ ਅਟਕਕਾ ਆਕੀ ਰਹਜਾ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਬਾਹਰਸੇ ਤਥਾ ਭੀਤਰਸੇ ਚਲਤੀ ਰਹੀ॥ ਤਬ ਸਭਨਾ ਸਰਦਾਰਾਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਸਹਤ ਕਮੇਟੀ ਕਰਕੇ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ ਚਤੁਰਸਿੰਘ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘਕੇ ਸਸੁਰਕੋ ਲਿਖਕੇ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਤੂੰ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕਾ ਸਹੁਰਾ ਹੈਂ ਜੈਸਾ ਪਿਤਾ ਜੈਸਾ ਸਹੁਰਾ ਦੋਵੇਂ ਤੁਲਹੈਂ ਜੋ ਜਿਤਨਜਾਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਹੋਤਜਾਂਹੈਂ ਸੋ ਤੇਰੇ ਜਵਾਈਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹੋਤਜਾਂਹੈਂ ॥ ਏਕਤੋ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਤੇਰਾ ਦਾਮਾਦਹੈ ਦੂਸਰਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤੇਰਾ ਅਹਸਾਨ ਮਾਨੈਂਗੇ ਤੂੰ ਇਸ ਉਪਾਧੀ ਕੋ ਮਗਰੋ ਲਾਹਦੇ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕਿਸੀਤਰਾਂ ਸੇ ਮੁਕਾਦੇ ॥ ਸਰਕਾਰਕੇ ਘਰ ਵਿਖੇ ਚਤੁਰਸਿੰਘਕੋ ਬਡਾ ਭਜਨਵਾਨ ਤੇ ਸਤ ਵਾਦੀ ਮਾਨਤੇਥੇ ਸਭਲੋਕ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮਾਨਸਕੇ ਪਰਖਬੇ ਕੋ ਮਾਮਲਾ ਕਸੌਟੀਹੈ॥ ਜਬ ਖਿਰਾਨਾ ਧਨ ਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜੀਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇਹੈਂ ਤਬ ਸਤਧਰਮਨੇਮ ਜੀਵਕਾ ਸਰਬਸ੍ਵ ਸਾਰਾਹੀ ਵਹਾਇ ਲੇਜਾਤਹੈਂ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਚਤੁਰਸਿੰਘ ਨੇ ਧਰਮਾਧਰਮ ਕਾ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਕਾ ਕੁਛਭੀ ਬੀਚਾਰ ਨ ਕੀਆ ਇਨ ਸਭ ਸਰਦਾਰੋਂਕ ਤੇ ਜਿੰਦਕੌਰ ਅਪਨੀ ਸਮਧਨਿਕੇ ਕਹੇ ਲਾਗਕੇ ਅਟਕਮੇ ਜਾਇਕੇ ਬਡੇ ਵਸੀਲੇ ਪਾਇਕੇ ਸੌਹਾਂ ਸੰਗੰਧਾ ਕਰਕੇ ਬੀਚ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤਥਾ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਜਾਮਨ ਦੇਕੇ ਕਿ ਹਮ ਤੇਰੇਕੋ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗੇ ਉਲਟਾ ਤੇਰੀ ਜਗੀਰ ਜਿਤਨੀ ਤੂੰ ਕਹੇਗਾ ਉਤਨੀ ਬਢਾਇ ਦੇਵੇਂਗੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪਤਜਾਇਕੇ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘਕੋ ਪਕੜਕੇ ਜਿਸ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਸੇ ਮਾਰਜਾ ਹੈ ਚਤੁਰ ਸਿੰਘਨੇ ਸੋ ਓਹੀਜਾਨੇ॥ ਜਬ ਪਿਸ਼ੌਰਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਲਮੈਸੇ ਭਾਗ ਆਯਾਥਾ ਸੁਣਕੇ ਹਜ਼ੂਰਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆਥਾ ਕੇ ਮੂਸਾ ਭਜਜਾ ਮੌਤ ਤੇ ਮੌਤ ਆਗੇ ਖੜੀ॥ ਜਾਹੁ ਇਥੋਂ ਤਾਂ ਭਜਗਯਾਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਦੁਰਗਤੀ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਵੈਰਜੋਂ ਕੇ ਹਾਥਸੇ ਮਰੇਂਗਾ ਵਹੁ ਬਚਨ ਭੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕਾ ਈਹਾਂ ਆਇ ਪੂਰਾਹੂਆ ਚਤੁਰਸਿੰਘਕੇ ਸਿਰ ਕਲੰਕ ਦੇਕੇ ਇਤਿ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਬਧਃ ॥ ਇਧਰ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੰਬੂਮੈਂ ਆਕੀ ਹੋ ਗਯਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੋ ਪਕੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਲਾਲਸਿੰਘ ਕਿਤਨੀਕ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਲੈਂਕੇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਆਗੇ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਮਹਾਚਤੁਰ ਉਸਨੇ ਬਿਚਾਰਾ ਜੋ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਮੁਝਕੋ ਛੋੜਨਾਤੋਹੈਹੀਨਹੀਂ [illegible] ਸੀਫਰੇਬ ਸੇ ਇਨਸੇ ਬਚਨਾ ਚਾਹਜੇ ॥ ਵਕੀਲ ਪਾਇਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰਕਾ ਖੈਰਖ੍ਵਾਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਵਜ਼ੀਰਹਾਂ ਮੈਂ ਤੁਮਾਰੇਕੋ ਕੜੇ ਕੰਠੇ

ਹੋਵੇ ਦੀਵਾਂਗਾ ਨਵੇਂ ਵਜ਼ੀਰ ਵਿਚਾਰੇ ਕਰਜਾਂਨੇਂ ਤੁਮਾਰੇ ਕਦਰਕੇ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੇ ਕਹਕੇ ਕਿਸੇਕੋ ਹੁਦਾ ਲਿਖਦੇ ਕਿਸੇਕੋ ਕੜਾ ਕੈਂਠਾ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕਿਸੇਕੀ ਤਲਬ ਵਧਾਇਦੇ ਇਸ ਚਾਲਸੇ ਜੋਹੜੀ ਸੇਨਾ ਸਿਖੋਂਕੀ ਰਾਜਾਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੋ ਪਕੜਨੇਕੋ ਗਈਥੀ ਸਾ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਸਿਖੋਂਕੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਨੇ ਅਪਨੀ ਓਰ ਕਰਲਈ ਤਬ ਸਭੀ ਸੈਨਾਕੇ ਸਿਖ ਕਹਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਜੋ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਵਜੀਰਹੈ ਇਸਕੋ ਕਾਹੇਕੋ ਪਕੜਨਾ ਮਾਰਣਾਹੈ ॥ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਆਗੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਉਸਕੇ ਪੀਛੇ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਉਸਕੇ ਪੀਛੇ ਸਰਦਾਰੋਂ ਸਹਤ ਸਾਰੀਸੇਨਾ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਲਾਹੌਰਕੋ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਲਜਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇਜੋ ਸੇਨਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਪਰ ਚੜ੍ਹਾਈਥੀਇਸਸੇਗੁਲਾਬ-ਸਿੰਘਭੀ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕਾ ਸ਼ਤ੍ਰ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਔ ਲਾਲਸਿੰਘ ਭੀ ਚਾਹੇ ਕੇ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਜਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਪੱਕੀ ਸਾਹੀ ਬਜੀਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਬਖਸ਼ੀ ਭਗਤਰਾਮ ਕੋ ਭੀ ਏਕ ਦਿਨ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭਾਕੇ ਬੀਚਹੀ ਕਹਦਾਥਾ ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਕਾਮ ਬਿਗਾਰਤ ਹੈ ਉਤਨਾ ਮੁਨਸਦਾਂਨ ਬਿਗਾਰਤਾਹੈ ਇਹੁ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਮਾਰੇ ਸ਼ਰਮਕੇ ਬਖਸ਼ੀ ਭਗਤਰਾਮ ਨੇ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਪਾਇਲੀਆਂ ਮਨਸੇ ਉਸਕੋ ਭੀ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਹੀ ਸਮਝਨਾ ਚਾਹਤੇ ॥ ਔ ਬਰਛ ਭੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ੨ ਕੇ ਕਹੈਂ ਕੇ ਛਾਪ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਭਗਤਰਾਮੱਸੇ ਲੇਨੀਹੈ ਤੇ ਨਥ ਦੀਨਾਨਾਥ ਸੇ ਲੇਨੀਹੈ ਐਸੇ ੨ ਨਿਮਿਤੋਂ ਮੇ ਬੁਰਛਿਓਂ ਕੀ ਆਧੀ ਸੇਨਾਤੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਸੇ ਬਿਗੜਗਈ ਔ ਅਧੀ ਸੇਨਾ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਓਰ ਰਹੀ ਪੁਨਾ ਯੁਧ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਹੋਣ ਲਾਗੀ ॥ ਮਹਾਂਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਨੇ ਕਹਯਾ ਤੁਸੀ ਸਿਖ ਸਿਖ ਆਪਸਮੈ ਲੜਕੇ ਮਰਜਾਵੋਗੇ ਸਿਰਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਬੈਠਾਹੈ ਉਸਕੀ ਹਿੰਗ ਛਟਕੜੀ ਕੁਛਭੀ ਨ ਲਗੇਗੀ ਤੇ ਆਇਕੇ ਮੁਲਖ ਸਾਂਭ ਲਏਗਾ ॥ ਜੈਸੇ ਦੋ ਚਿੜ੍ਹੀਆਂ ਲੜਤੀਆਂ ਪਰ ਬਿਲੀ ਪੈਕੇ ਮਾਰ ਲੇਤੀਹੈ ਇਸਸੇ ਮੇਰਾ ਡੋਲਾ ਅਗੇ ਕਰੋ ਤੇ ਬਿਨਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂਸੇ ਮੇਰੇ ਭਾਈਕਾ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਾ ਹਾਥੀ ਮੇਰੇ ਡੋਲੇਕੇ ਪੀਛੇ ਕਰੋ ਤੇ ਹੋਰਭੀ ਹਮਾਰੀ ਸੇਨਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂਸੇ ਬਿਨਾ ਚਲਕੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥਕੇ ਅਗੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੋ ਮਨਾਇ ਲੇਵੋ ਤੁਸੀ ਆਪਸਮੈ ਯੁਧ ਮਤ ਕਰੋ ॥ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਕੀਆ ਆਗੇ ਡੋਲਾ ਮਹਾਰਾਣੀ ਕਾ ਪੀਛੇ ਹਾਥੀਪਰ ਭਣਜੇ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘਨੂ ਗੋਦਮੈ ਲੈਕੇ ਹੌਦੇ ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਬੈਠਾ ਹੋਰ ਸਰਦਾਰ ਤੇ ਸੇਨਾ ਪੀਛੇ ਹਕੇ ਚਲੇ ਅਪਨੀ ਫੌਜਮੈਂ ਜਬ ਆਏ ਤਬ ਅਫਸਰਾਂ ਵਰਜਨਾ ਕੇ ਮਾਈ ਜੀ ਆਜ ਬੁਰਛੇ ਭੂਤੇਹੂਏ ਹੈਂ ਬਸ ਆਪ ਇਥੇਹੀ ਠਹਰੇ ਰਹੋ ॥ ਬੁਰਛਿਆਂ ਨੇ ਧਰਮ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਿਚਾਰਨੇਹੈ ਨਾਹਕ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਕੇ ਦਲ ਵਾਂਗੂ ਹਮਾਰਿਆਂ ਜਾਨਾ ਮਤ ਗਵਾਇ ॥ ਬੁਰਛਿਆਂ ਨੇ ਸਰਨਾਗਤ ਪਯਾਂ ਕਾ ਤੇ ਨ ਨਿਮਕਕਾ ਤੇ ਨ ਤੁਮਾਰਾ ਕਾਈਭੀ

ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਣੋਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਭਾਵੀ ਬਡੀ ਅਮੇਟਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਣੀ ਕੋ ਬਡਾ ਭਰੋਸਾ ਕੇ ਹਮਾਰੀਹੀ ਸੈਨਾ ਹਮਰਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਜਰਾ ਭੀ ਨ ਕਰੇਗੀ ਫਿਰ ਸਰਨਿ ਪਰਜਾਂਕੋ ਮਾਰਦੇਵੈ ਗੋ ਐਸੀਬਾਤਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਾਲ ਭਗਵਾਨਕੇ ਪ੍ਰੇਰੇਹੂਏ ਆਗੇਕੋ ਚਲਦੀਏ॥ ਜਬ ਬੁਰਛਿਆ ਦੀ ਸੇਨਾਮੈ ਜਾਇਕੇ ਵਡੇ ਗਲਾ ਵਿਚ ਪਲੇਪਾਏ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜੇ ਹੂਏ ਦੀਨਹੂਏ ੨ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਜਾਂਕੇ ਬੁਰਛੇ ਮਾਰਣੇ ਆਇਪਰੇ ॥ ਹਥਵਾਨ ਹੋ ਝਿੜਕਕੇ ਹਾਥੀ ਕੋ ਬੈਠਵਾਇਕੇ ਦਿਲੀਪ ਸਿੰਘ ਕੋ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਸੇ ਉਤਾਰ ਲੀਆ ਤੇ ਜੈਸੇ ਹਲਵਾਈ ਸੀਖਨਾਲ ਵੜੇ ਵਿਹਨ ਸੁਟਦਾਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਗੀਨਾਨਾਲ ਵਿਹੁਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤੋਨੇ ॥ ਬਹੁਤਾ ਮਾਈ ਜਿੰਦਾ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜਾਂ ਕਰਰਹੀ ਪਰੰਤੂ ਬੁਰਛਿਆਂਨੇ ਏਕ ਨ ਮਾਨੀ ਇਤਿ ਮਹਾਰਾਣੀਕਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸਰ-ਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਬਧਹ ॥ ਐਸਾ ਭੀ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਯਾਹੈ ਜੋਜੋ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਥੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਰਜਪੂਤਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀਹੈ ਲਲੂਏ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀਸਿੰਘ ਕੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਮਹਾਰਾਣੀਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾਸੇ ਕਹਾਭੀ ਕੇ ਹਮਕੋ ਕਜਾ ਹੁਕਮਹੈ ਤਥਾ ਹੋਰਨਾ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਭੀ ਕਹਿਆ ਕੇ ਹਮਕੋ ਕਜਾ ਹੁਕਮਹੈ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕੇ ਕਿਸਕੇ ਸਾਥ ਲੜੋਗੇ ਆਗੇਭੀ ਸਿਖ ਤੁਸੀਭੀ ਸਿਖ ॥ ਅਛਾ ਜੇ ਸਰਣ ਪਰਜਾਂ ਕੋ ਛੋੜਦੇਵੈਂ ਭਾਵੈ ਮਾਰਦੇਵੈ ਉਨਕੀ ਰਜਾਇ ਰਹੀ ॥ ਜਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਖਿਮਾਵਾਨ ਅਸਸਤ੍ਰ ਪਾਣੀ ਸਰਣਾਗਤਕੋ ਸਿਖਾਂਨੇ ਮਾਰਦੀਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਣੀਨੇ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਵਿਲਲਾਪ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਬੁਰਛਿਆਂਨੇ ਕਹਿਆ ਕੇ ਕੌਨਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੁ ਕਾ ਸਜਾਦਾ ਮਾਰਣੇ ਗਏਹੈ ਜੋ ਵੈਣ ਪਾਇ ੨ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਸੁਣਾਂਵਨੀਹੈਂ ॥ ਤਬ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾ ਨੇ ਕਹਿਆ ਜੋ ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬਨੂੰ ਰੰਡਜਾਂ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਹਥੀ ਟਿੰਡਾਂ ਪਕੜਾਇ ਦਿਤਜਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਤੁਸਾਂ ਜਿੰਦਾਂ ਕਹਣਾ ॥ ਘਰ ੨ ਸਿਆਪੇ ਪਵਨ ਤੇ ਪਟੀਆਂ ਪਟਾਆਂ ਪੁਟ ਪੁਟਕੇ ਸਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਟੀਆਂ ਮਿਟੀਆਂ ਮਿਲਾਵਨ ਤਾਂ ਤੁਸਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜਿੰਦਾਂ ਕਹਣਾ ॥ ਬੁਰਛਿਆਂ ਨੇ ਕਹਿਆ ਤੂੰ ਕਿਸਨੂੰ ਵੈਣ ਪਾਪਾਕੇ ਸੁਣਾਵਨੀਹੈਂ ਸ਼ੁਕਰ ਨਹੀ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ਜੁ ਅਸਾਡੇ ਜੋਰ ਬੈਠੀ ਰਾਜ ਕਰਰਹੀਹੈਂ ॥ ਇਤਿ ਮਹਾਰਾਣੀ ਕਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਬਧਹ ॥ ਕੋਈ ਕਹਿਤੇਹੈ ਕਿ ਤਬ ਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂਨੇ ਅੰਦਰਖਾਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਕੋ ਲਿਖਿਆ ਕੇ ਮੇਰੀ ਸੈਨਾ ਬਿਗੜ ਗਈਹੈ ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ ਤੇ ਬਾਹਰ ਹੋਗਈਹੈ ਤੁਸੀ ਮੇਰੇ ਰਾਜਕਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰੋ ॥ ਕੋਈ ਕਹਤੇਹੈਂ ਕੇ ਮਾਈ ਜਿੰਦਾਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਕੋ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਲਿਖਿਆ ਅਖਨੋਆਪਹੀ ਭੂਤੇ ਹੂਏ ਸਿਖ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂਦੇ ਗਲ ਜਾਇਪਰੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਬੁਰਛੇ ਬਡੇ ਉਚੇ ਆ ਗਏਥੇ ਪਲਟਨੋਮੈਂ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਨਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿਸੇ ਰਾਜਾ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਆਨਮਾਨੇ ਜੋ

ਕੁਛ ਕਰ ਸੋ ਪੱਥਕਰ ॥ ਜੈਂਨਸਾ ਗਦੀ ਪਰ ਬੈਠ ਉਸੀਕੋ ਮਾਰਤਾ ਹੈਂ ॥ ਕਿਸੀਕੀ ਬਹੁ
ਬਟੀ ਛੋਡੈ ਨਹੀ ਬਨਜੇਸੇ ਸੌਦਾ ਲੇਵੈ ਤਬ ਉਸਕੋ ਕੁਛਭੀ ਦੇਵੈ ਨਹੀਂ ਜੇ ਵਹੁ ਬਨਜਾਂ
ਮਾਂਗੇ ਤਬ ਆਗਸੇ ਗਾਲੀਆਂ ਦ ਔਰ ਕਹੇ ਕਿ ਇਕਵਾਰ ਲੈਕੇ ਦੂਸਰੀਵਾਰ ਮਾਂਗਤਾ
ਹੈਂ ਹਮਕੋ ਚੋਰ ਬਨਾਤਾਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪਟਿਆਸੇ ਪਕੜਕੇ ਦੋਚਾਰ ਗਲਹਥੇ ਮਾਰਕੇ
ਦੁਕਾਨਸੇ ਉਠਾਇਕੇ ਆਗੇ ਧਰਲੇਵੈ ਵਹੁ ਉਲਟਾ ਦੋਚਾਰ ਰੁਪੈ ਹੋਰਭੀ ਦੇਕੇ ਬਨਜਾਂ
ਛੁਟੇ ॥ ਜੇ ਦੇਖਤਾਹੈ ਕੇ ਬੜਾ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ੀਸ਼ਮਕਾ ਥੰਭਾਹੈ ਤਬ ਬਲਾਤਕਾਰਸੇ ਜਬਰਨ
ਮਹਲ ਕੋਠੇਕੇ ਨੀਚੇਸੇ ਨਿਕਾਸਕੇ ਕਹਨਾਕੇ ਯੇ ਟਾਹਲੀਕੇ ਥੰਭੇਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਲੰਘ ਕੇ
ਬੜੇ ਅਛੇ ਪਾਵੇ ਬਨੈਂਗੇ ਅਗਲੇਕਾ ਕੋਠਾ ਘਰ ਗਿਰੇ ਚਾਹੇ ਰਹੋ ॥ ਜਹਾਂ ਫੌਜਕੀ ਬਦਲੀ
ਹੋਣੀ ਜਹਾਂ ਜਾਇਕੇ ਡੇਰਾ ਉਤਰਨਾ ਤਹਾਂ ਸਿਖਾਂਨੇ ਉਠਪੈਣਾ ਬਾਲਨੇ ਵਾਸਤੇ ਬੁਰਛਿਆਂ
ਨੇ ਕਿਸੇਕਾ ਘਰ ਢਾਹਿਕੇ ਲਕੜਾਂ ਲੈਆਵਣੀਆਂ ਕਿਸੇਕੀ ਦੂਧਕੀ ਕਾੜਨੀ ਉਠਾ
ਲਿਆਵਨੀ ਕਿਸੇਕੇ ਘਰ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਜਬਰਨ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂਕੇ ਸਤ ਤੋੜਨੇ ਕਿਸੇਕੇ ਖੂਹ
ਕਾ ਢੋਲਹੀ ਪਾੜਕੇ ਬਾਂਧਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇਕੀ ਚਕਲੀ ਲਠ ਬੈੜ ਜੋ ਕੁਛ ਹਥਲਗੇ ਸੋ
ਲੈਲੈਣਾ ॥ ਜੇ ਆਗੇ ਤੇ ਮਾਲਕ ਕੁਛ ਕਹੇ ਸੁਣੇ ਤਬ ਗਲਹਥੇ ਦੁਮੂਸੇ ਧਕੇ ਮਾਰਕੇ
ਅਗੇ ਧਰਲੈਣਾ ਜਾਂਦੇ ਗਾਰਦਮੈ ਕੈਦ ਕਰ ਰਖਣਾ ਕੋਈ ਨ ਕਿਸੇਕੂੰ ਕੁਛਕਹੇ ॥ ਅਰਾ-
ਜਕ ਪ੍ਰਜਾ ਬੁਰਛਿਆਂਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਕੇ ਮਹਾਦੁਖੀ ਹੋਤੀਭਈ ॥ ਏਕ ਬਿਸਤਰੇ ਵਾਲਾ
ਤਲਬ ਲੈਕੇਘਰਕੋ ਤੁਰਿਆਹੈ ਦੂਸਰੇਨੇ ਉਠਕੇ ਵਿਸਾਹਦੇਕੇ ਵਿਦਾਕਰਨੇ ਆਏਨੇਮਾਰਗ
ਮੈ ਮਾਰਦੇਨਾ ਉਸਕਾ ਦ੍ਰਬ ਲੂਟਕੇ ਲੈਆਵਨਾ ਜੇ ਚਾਰ ਰਲਕੇ ਛੁਟੀ ਲੈਕੇ ਘਰਾਂ ਕੋ
ਚਲੇਹੈਂ ਤਬਦੋਨੇ ਆਪਸਮੈਂ ਗਿਨਤੀ ਕਰਕੇ ਦੋ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਦੋ ਨੇ ਉਨਕਾਭੀ ਪਦਾਰਥ
ਖੋਸਲੇਨਾ ॥ ਤੇ ਸੈਂਤਹੁਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂਕਾ ਅਤਿ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਭੂਤੇਹੂਏ ਬੁਰਛੇ
ਕਹਤੇ ਭਏ ਦਿਲੀਕੇ ਤਖਤ ਪਰ ਬਹੇਗੀ ਆਪ ਗੁਰੂਕੀ ਫੌਜ ॥ ਜੋਕੁਛ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ
ਕਰੇ ਸੋਹੋਵੇ ॥ ਚਲੋ ਖਾਲਸਾਜੀ ਨੰਦਨਸੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਆਯਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਖਾਯੇ ॥
ਅਸੇ ਪਰਸਪਰ ਕਹ ਸੁਣਕੇ ਬੇਮੁਹਾਰ ਬੇਮੁਹਤਾਣੇ ਉਠਕਰ ਆਪਨੇ ਆਪਹੀ ਏਕ ਸੇ
ਏਕ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ਫਿਰੋਜਪੁਰਕੀ ਓਰ ਉਠਦੌੜੇ ॥ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਫਿਰੰਗੀ
ਕਿਆ ਚੀਜ਼ਹੈ ਜੋ ਅਸੀ ਏਕ ੨ ਮਿਟੀਕੀ ਮੁਠੀਭੀ ਮਾਰਾਂਗੇ ਤਾਂਭੀ ਫਿਰੰਗੀ ਨੂੰ ਮਾਰ
ਸੁਟਾਂਗੇ ॥ ਕਿਉਂ ਜੋ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੈਸੇ ਜੋਧਸੂਰਮੇ ਹਮਨੇ ਮਾਰਦੀਏਹੈਂ ਯਹ ਹਮਾਰੇ
ਆਗੇ ਫਿਰੰਗੀ ਕਯਾਹੈਂ ॥ ਪਹਲੇ ਫਿਰੋਜਪੁਰ ਲੁਦਿਹਾਣਾ ਮਾਰਕੇ ਲੁਟਕੇ ਫਿਰ ਖੰਨਾ
ਅੰਬਾਲਾ ਮਾਰ ਲੁਟਕੇ ਫਿਰ ਦਿਲੀ ਚਲ ਮਾਰੋਲੁਟੋ ॥ ਅਬ ਇਨਕੇ ਨਾਸਕਾ ਸਮਾ ਆਇ
ਪਹੂਚਤਾ ਹੈ ॥ ਸਾਰੇ ਬੜੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਣੇਕੋ ਉਠਧਾਏ ॥ ਪਰੰਤੂ ਕਾਲ ਕੇ

ਪ੍ਰੇਰਹੂਏ ਅੰਧੇਮੂਢ ਏਕਭੀ ਨ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ॥ ਵਾਰ ਕੁਵਾਰ ਬੁਰਛਗੋਂ ਨ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਣਾ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹਕੇ ਸਾਥ ਉਠਧਾਏ ॥ ਮਾਰਗ ਮੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੋਕੇ ਬਤਲਾਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜੀਨ ਕਹਿਦਿਤਾਹੈ ॥ ਹੁਣ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਰੁਪਯਾ ਰਹਯਾ ਨਹੀਹੈ ਤੇ ਯਮੁਨਾ ਤਕ ਮੁਲਖ ਸੁਵਾਂ ਪਇਆਹੈ ਬੇਸ਼ਕ ਲੂਟ ਮਾਰਖਾਵੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੁਟੀਹੈ ॥ ਚਲ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕੇ ਫਿਰੰਗੀ ਨੂੰ ਰੁਪਯਾਂ ਕੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਭਰ ੨ ਕ ਲਜਾਵੈਂਗੇ ਮੂਰਖ ਏਹੁ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਜੋ ਸਿਰਾਂ ਥੋਂ ਪਗਾਂਭੀ ਉਤਰਾਇ ਆਵਾਂਗੇ ॥ ਇਧਰ ਸ਼ਾਮ-ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀਵਾਲਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰਕੋ ਯੁਧ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤਾਹੂਆ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਬਾਗਮੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਕੇ ਡੇਰਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਪਾਂਚਸੋ ਰੁਪੈ ਭੇਟਾ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀਕੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁਜੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰੋ ਬਖਸ਼ੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕਿ ਗੁਰੂਨੂੰ ਭੁਲਕੇ ਸਿਖ ਪਾਪਾਂ ਵਿਚ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਸਵਾ ਰੁਪੈਕਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਪਾਸੋ ਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਇਕੇ ਹੈ ਕਛ ਗੁਰੂ ਕੜਾਹੁਕਾ ਭੁਖਾ ਹੈ ਓਹ ਤੋਕਬੀ ਭੁਲਕੇ ਪਾਪ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਵੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਬਖ਼ਸਦੇਤੇਹੈ ਔਰ ਏਹ ਤੋ ਨਹਾ ਹੋਸਕਤੇ ਹੈ ਜੋ ਜਾਨ ਬੁਝ ਕੇ ਰੋਜ ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਰੋਜ ਹੀਤਨਖਾਹ ਬਖਸਾਵੇ ਤਬ ਤਿਸੀ ਕੋ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਬਖਸਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਲੋਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਭੀ ਏਹੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਭੁਲ ਕੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਇਕਵਾਰ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਇਕ ਵਾਰ ਕੀ ਭੂਲਰਾਜਾ ਭੀ ਮਾਫ ਕਰਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਜੋ ਫੇਰ ਉਹੀ ਕਾਮ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਰੇ ਹੈ ਤਬਖਸਨੇ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਯੋ ਉਲਟਾ ਉਸਕੋ ਦੂਣੀ ਸਜਾ ਰਾਜਾ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੇਭੀ ਏਹੀ ਰੀਤੀ ਹੈਜੇ ਕਿਸੀ ਸੇ ਭੂਲ ਚੂਕਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਕਛੁ ਕੁਕਰਮਪ੍ਰਾਨੀ ਸੇਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ ਕਰਣੇਸੇ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਸਹੁਬ ਏਕ ਵਾਰ ਵਹੁ ਬਖਸਜੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜੇ ਜਾਨਕੇ ਵਾਰੰਵਾਰ ਓਹੀ ਪਾਪ ਕਰੇ ਤਬ ਓਹ ਨਹੀ ਬਖਸ਼ੇਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ੨ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਅਬ ਕੀ ਵੇਰੀ ਬਖਸ ਦੇਵੋ ਕਉਬਹੁਰ ਨਭਉਜਲ ਫੇਰਾ ॥ ਸਰਕਾਰਕਾ ਨਿਮਕ ਖਾਧਾ ਹੈ ਔ ਸਭ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮੁਕਾਬਲਾ ਆਇ ਬਨਰੋਹੈ ਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਜੋ ਅਬ ਮੁੜਕੇ ਘਰੋਂਕੋ ਨ ਆਵੇ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਛਾ ਜਾਹੁ ਤੇਰਾ ਅਬ ਕਾਲ ਸਮੀਪ ਆਇ ਗਯੋ ਹੈ ਤੂੰ ਅਬ ਮੁੜਕੇ ਨਹੀ ਆਵੈਗੇ ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰਕੇ ਆਗੇ ਨਿਵਿਆ ਹੈ ਇਸਸੇ ਤੂੰ ਸਨਮਖਹੋਕੇ ਮਰੇਗੇ ਔ ਤੇਰਾ ਯਸਭੀ ਰਹੇਗਜਾਹੂ ॥ ਜਬ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਰਦਾਰ

ਸਤਾਮਸਿੰਘ ਨ ਸੁਨਕਾ ਤਬ ਉਤਮ ਬਚ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ
ਚਰਨ ਕਮਲੋ ਪਰ ਡੇਰੇ ਕੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਸਰਦਾਰ ਸਤਾਮਸਿੰਘ ਕਾ
ਦਿਵਾਨ ਨਾਰਯਣਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਵਹੁ ਭੀ ਤੀਸਰੇ ਪੈਹਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਵਤਾਭਯਾ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ
ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਅਸੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜਾ ਪਰ ਚੜਾਈ ਕਰੀ ਹੈ
ਆਪਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਣੀ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੁਮ ਹਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾ
ਮਾਂਗਤੇ ਹੋ ਹਮਤੋ ਤੁਮਾਰਾ ਬੇੜਾ ਰੁੜੇ ਬਿਨ ਪਾਨੀ ਹੀ ਡੋਬਾਂਗੇ ਐਸੀ ਤੁਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾ
ਕਰੈਂਗਾ ਕਾਹੇ ਤੇ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂ ਤੁਮਾਰੇ ਪੇਟ ਮੈ ਹੈ ਤੁਮ ਲੋਕੋ ਨੇ ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂਕਾ ਸਰੀਰ
੯ ਧਾ ਹੈ ਵਹੁ ਮਰਮ ਨਾਮ ਛਿਦ੍ਰ ਹਮਾਰੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪਾਪੀਆਂ ਕੀਆ
ਜੜਾ ਉਖਾੜਕੇ ਵੜਵਾ ਅਗਨਿ ਕੀ ਆਹੂਤੀ ਅਰਥਾਤ ਬੜਵਾ ਅਗਨੀ ਮੈ ਸੁਟਕੇ
ਭਿਸਮਨ ਹੀ ਕਰਤੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਮਹਾਰ ਰਿਦੇ ਕਾ ਮਰਮ ਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ
ਦਵਾਨਨੇ ਕਹਯਾ ਕ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਹੈ। ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਾਂ ਇਸੀ
ਤਰਹ ਸੇ ਹੈ ਐਸੀ ਹੀ ਤੁਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾਕਰੈਂਗੇਜਸੀ ਕਹੀ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਏਕਔਰ ਸਿਖ
ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮੁੜਕੇ ਆਇਕੇ ਤੁਮਾਰੀ ਭੀ ਖਬਰ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘ
ਕੀ ਖਬਰ ਲਈ ਥੀ। ਬਚਨ ਹੂਆ ਆਗੇ ਤੇ ਜੇ ਤੁਮਕੋ ਆਵਨੇ ਜੋਗੇ ਹਮ ਛੋਡੈਗਾ
ਤੁਮ ਆਇਕੇ ਹਮਾਰੀ ਖਬਰ ਲੇਵਹੁਗੇ ਹਮ ਆਵਨੇ ਜੋਗੇ ਹੀ ਤੁਮਕੋ ਨਹੀ ਛੋਡੈਗੇ॥
ਐਸੇ ਕਹ ਸੁਣਕੇ ਜਾਤੇ ਰਹੇ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮੁਦਕੀ ਮੈ ਬਰਛਿਆਂਕਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂਕੇ ਸਾਥ
ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੂਆ ਏਕ ਪਾਣੀ ਕੀ ਖਡਕੇ ਤੀਰੇ ਪਰ॥ ਆਗੇ ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇ ਤੋਪਾਂ ਕੇ
ਗੋਲਿਆਂ ਕੀ ਫੰਡ ਕੀਤੀ ਤਬ ਥੋੜਾ ਚਿਰਲੜਾਈ ਕਰਕੇਏਹ ਲੋਕ ਤੋਪਾਂ ਸਹਤ
ਡੇਰਾ ਸਾਰਾ ਅਸਬਾਬ ਛੋਡਕੇ ਜਾਨਾਲਕੇ ਰਣਕੋ ਪੀਠਦੇਕੇ ਉਠ ਭਜੇ॥ ਡੇਰੇ ਆਇਕੇ
ਆਜ ਦਿਨ ਅਛਾ ਨਹੀ ਥਾ ਤਾਂ ਸਨੂ ਹਾਰ ਆਗਈਹੈ ਹੁਣ ਦਿਨ ਘੜੀ ਵਿਚਾਰਕੇ
ਐਤਵਾਰਕੋ ਖੰਡਾ ਪਕੜਾਂਗੇਇਤਨਨੂੰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘਭੀ ੨੨੦੦੦ਬਾਈ ਹਜਾਰ ਫੌਜ
ਲੈਕੇ ਆਇ ਦਾਖਲ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹੂਆ ਹੋਤਾ ਭਯਾ॥ ਦੂਸਰਾ ਜੰਗ ਫੇਰੂ ਸੈਹਰਦੇ
ਸਮੀਪ ਹੋਤਾਭਯਾ੯ ਥੋੜੇਈ ਘੜੀਂਅਛਾਯੁਧਹੋਤਾਭਯਾ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂਕਿਆਂ ਮਾਰਯਾਂਕਾਯਰਾਂ
ਨੇਕਯਾ ਯੁਧ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਕਰਣੇ ਹੈ ਡੇਰਾ ਡੰਡਾ ਛਡਕੇ ਉਥੋ ਭੀ ਉਠ ਭਜੇ॥ ਜਬ
ਬਰਛਿਆਂ ਨੇ ਭਾਂਜ ਪਾਇ ਦਿਤੀ ਤਬ ਏਕ ਸਿਖ ਰਣਕੇ ਸਨਮੁਖ ਤਰਵਾਰ ਪਕੜਕੇ
ਤੇ ਪੈਰਾਥੋ ਜੋੜਾ ਉਤਾਰਕੇ ਮਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸਹੀਦ ਹੋਣੇ ਵਾਸਤੇ ਚਲਯਾ ਜਬ ਮਾਰ
ਮਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਥੋਹੀ ਦੂਰ ਅਗੇ ਗਯਾ ਤਬ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ

ਹੂਏ ੨ ਹਾਥ ਮੈਂ ਦੰਡਲੀਏ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਵਾਸਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਅਗੇ ੨ ਗੁਰੂ ਬਾਰ ਸਿੰਘਜੀ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਔ ਉਸ ਸਿਖ ਕੋ ਏਕ ਚੋਟ ਥੋਰੀ ਸੀ ਦੰਡੇ ਕੀ ਮਾਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਅਰੇ ਬਨਚਰ ਤੇਰੇ ਕੋ ਪਰੇ ਜਾਨੇ ਕੋ ਰਸਤਾ ਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਜੋ ਉਰੇ ਕੋ ਭਾਗਯਾ ਆਵਤਾ ਹੈਂ ਜਾਹੁ ਭਾਗ ਜਾਹੁ ॥ ਐਸਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਵਹੁ ਸਿਖ ਮਰਣਾ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਯਾ ਤਰਵਾਰ ਹਾਥ ਸੇ ਸੁਟਕੇ ਭੁਬਾਂ ਮਾਰਕੇ ਰੋਣੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਸਾਲਯਾਂ ਤੂੰ ਤਾਂ ਮਰਨ ਚਲਯਾ ਸੈ ॥ ਹੁਣ ਮਰਣ ਥੋਂ ਡਰਦਾ ਮਕਰ ਬਨਾਇਕੇ ਰੋਣ ਬੈਠ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸਿਖ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮੂਰਖਾ ਵੇ ਮੈਂ ਮਰਣੇ ਤੇ ਡਰ ਤਾਂ ਤੋ ਨਹੀ ਰੋਵਤਾ ਹੂੰ ਕਿੰਤੂ ਜੋ ਤੁਮਾਰੀ ਜੈਕਰਾਵਨੇ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਥਾ ਵਹ ਤੋ ਦੇਖ ਵਹ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕਾ ਸਹਾਯਕ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈ ਵਹੁ ਦੇਖੋ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੂਆ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਆਗੇ ੨ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਰੋਵਤਾ ਹੂੰ ਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਸਿਰ ਸੇ ਛਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਅਬ ਏਕ ਸੇ ਏਕ ਆਗੇ ਹੋਇ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮੇ ਐਸੇ ਭਾਗੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਰਾਤੀ ਧਾਮ ਖਾਣੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤੋਪ ਖਾਨਾ ਤੇ ਜੰਬੂਰ ਖਾਨਾ ਸਭੀ ਮੈਦਾਨ ਮੈਂ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਮੁੜ ਕੇ ਪਿਛੇ ਨੂੰ ਨ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਜੀਵ ਦੇਹ ਨੂੰ ਛਡਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਉਸ ਕੀ ਉਰ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਸੈ ਔਰ ਜੈਸੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਗਿਦੜ ਮਗਰ ਲਾਇਕੇ ਮੁੜਕੇ ਪਿਛੇ ਨਹੀ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ॥ ਅਬ ਸਿੰਘ ਆਪ ਮੈ ਭਜਤੇ ਹੂਏ ਬਾਤਾਂ ਕਰਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਕਿਥੇ ਨੰਦਨੇ ਬਲਾ ਆਇ ਪਈ ਹੈ ਚਲੋ ਘਰੀ ਚਲਵੜੇ ਹਲ ਜਡਯਾਂ ਵਾਹਾਂਗੇ ਭਠ ਪਯਾਂ ਏਹੁ ਜੇਹੀਆਂ ਸਰਦਾਰਯਾਂ ਤੇ ਸੂਬਦਾਰੀਆਂ ਭਠ ਪਯਾ ਸੈਨਾ ਜੋੜਾ ਕੌਨ ਤੋੜੇ ॥ ਪਿਛੇ ਗੋਲਤੇ ਗੋਲਯਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵਦੀ ਹੈ ਮਾਰ ਭੁਖ ਪਯਾਸ ਦੇ ਡਰਤਯਾਂ ਕੋਈ ਭਜ ਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਸਿੰਘ ਸੂਰ-ਮਯਾਂ ਨੂੰ ਅਬ ਰਸਤਾ ਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਭਜੀ ਜਾਂਦੀ ਸੈਨਾਂ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਅਪਨੀ ਵਾਹਨੀ ਕੋ ਸਯਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੈ ਬੁਰਛਯਾਂ ਕੀ ਫੌਜ ਤੋ ਭਾਗੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਉਠੋ ਜਲਦੀ ਤਯਾਰ ਹੋਵੋ ਯੁਧ ਖੂਬ ਕਰੋ ਅਬ ਭਾਗ ਕੇ ਕਹਾਂ ਜਾਵੋਗੇ ਦੂਰ ਹੈ ਲਾਹੌਰ ਕਾਯਰਮ ਵੇ ਮਤ ਹੋਵੋ ॥ ਸੁਣ ਕੇ ਸਯਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਤਿਸ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੜ ਕਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਾਹਨੀ ਉਪਰ ਜਾਇ ਪਰੇ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਬਿਜਲੀ ਪਰ ਬਤ ਪਰ ਪਰੇ ਘੰਟੇ ਦੋ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਤਿ ਭਯਾਨਕ ਯੁਧ ਕੀਆ ਤੀਰ ਤੋਪ ਤਰਵਾਰ ਬੰਦੂਕ ਆਦਿਕ ਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪਰਿ ਹਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਸਯਾਮ ਸਿੰਘ ਮਾਰਯਾ ਗਯਾ ਤਥਾ ਸੈਨਾ ਮਾ-ਰੀ ਗਈ ਤਬ ਬਾਕੀ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਰਣ ਭੂਮਿ ਕਾ ਛੋਡ ਕੇ ਉਠ ਭਾਗੀ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਬਿਨਾ ਲੜਾਈ ਅਬ ਕੌਨ ਕਰੇ ॥ ਆਗੇ ਆਵਤਯਾਂ ਕੋ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਲ ਤੁੜਾਇ ਡਾਰਯਾ

ਤਬ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਰੇਜੀ ਅਭਯਾਣੇ ਭਜ ਭਜਕੇ ਦਿਰਿਆ ਉਮੈ ਡੂਬ ਡੂਬ ਕੇ ਲਗੇ ਮਰਣੇ ॥ ਏਕ ਜਾੜੇਸੀਤਕੇ ਦਿਨ ਦੂਸਰਾ ਨ ਦੀ ਕਾ ਪਾਨੀ ਬਰਫਾਨੀ ਅਤਿ ਠੰਡਾ ਭੀਸਨਾ ਮਗਰ ਗੋਲੇ ਤੋਪਾਂ ਦੇ ਤੇ ਗੋਲਯਾ ਕੀ ਮਾਰ ਪਰਤੀ ਚਲੀਆ ਵਤੀ ਹੈ ਕਯਾ ਕਰੈ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਰੇ ਬਲਹੀਨ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਰਮ ਜਿਨਕੇ ਸਯਾਰੇ ਕੇ ਹੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਜਰਾ ਭੀ ਸਿੰਘ ਕਾ ਲਿਹਾਜ ਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮੂਸਾ ਭਜਾਯਾ ਮੌਤਥੇ ਆਗੇ ਮੌਤਖੜੀ ਵਿਚਰੇ ਸਯਾਮ ਸਿੰਘ ਠੰਡੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਮੌਤ ਸੇਤਰ ਕੇ ਵੜ ਕੇ ਨਦੀ ਸੇ ਪਾਰ ਲੰਘਕੇ ਭਜਕੇ ਘਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਪਾਨੀ ਮੈ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਵੜ ਗਈ ਤਬ ਅੰਗੇਜੋ ਨੇ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਛਰਰੇ ਮਾਰਕੇ ਉਨਕਾ ਪਾਨੀ ਕੇ ਬੀਚ ਹੀਕੰਘਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਬੀਚ ਹੀ ਪਾਨੀ ਕੇ ਦਾਨਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਭੁੰਨ ਸਟੇ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਇਨ ਕੇ ਸਿੰਘ ਕਹਾਵਨੇਕੋ ਸ਼ੋਕ ਹੈ ਸਤ੍ਰਧਾਰਨੇ ਕੋ ਹੈ ਲਾਨਤਹੈ ਇਨਕੇ ਭੁਗਤਾਖ ਨੇਕੋ ਜੈਸੇ ਸਿਕਾਰੀ ਗਿਦੜਤੇ ਸਸਯਾਰੇ ਝਿਝਿੜ੨ਕੇ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰਕਰਕੇ ਮਾਰਤੇਹੈ ਤੈਸੇਨਾਮਮਾਤ੍ਰ ਸਿੰਘਕੋ ਅਗੇਜ ਭੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰ ਕਰ ਮਾਰਤੇ ਭਏ ॥ ਇਨਮੂਰਖੋਂ ਨੇ ਜਾਨਯਾ ਕੇ ਜੈਸੇ ਛਬੀ ਹਜਾਰ ਸੇਹਾ ਸਹਤ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹਮਾ ਮਾਰਕ ਚਲੇ ਆਏਸਾਂ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਕਿਸੇ ਏਕਨੇਭੀ ਹਥ ਖੜਾ ਕੀਆ ॥ ਤੈਸੇ ਅਬ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਸਨ ਮੁਖ ਕੋਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਭੀ ਹਥ ਖੜਾਨ ਕਰਨ ਗੇ ਕਿੰਤੂਬਾਬਾਜੀ ਕੀ ਤਰਹ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਭੀਹਮਾਰਾ ਲਿਹਾਜ ਕਰੈ ਗੇਤੋ ਹਮ ਮਾਰਕੇ ਬਹਾ-ਦਰ ਕਹਾਵੈਗੇ ਜੈਸੇ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਕੇ ਕਿਸੀਏਕ ਰਾਜਾਕੇ ਚਾਰਮੰਤ੍ਰੀ ਥੇ ਏਕ ਹੀਜੜਾ ੧ ਤੇਲੀ ੨ ਊਠਵਾਨ ੩ ਮਿਰਾਸੀ ੪॥ ਦੂਸਰੇ ਦੇਸਕੇ ਰਾਜਾਨੇ ਸੁਣਿਆਂ ਕੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਮਕ ਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੈ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਕੇ ਊਪਰ ਤਾਤਕਾਲ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਚੜਾਈ ਕਰਦਈ ਜਬ ਚਾਰੋ ਓਰਸੇ ਸਾਰਾਦੇਸ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾਨੇ ਦਬਾਇ ਲੀਆ॥ ਤਬ ਇਸ ਰਾਜਾਨੇ ਹੀਜੜੇ ਆਦੀਕ ਚਾਰੋ ਮੰਤ੍ਰਯੋਂ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਅਬ ਕਯਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰੈ ਇਸਰਾਜਾ ਨੇ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਸਾਰਾ ਮੁਲਖ ਕਬਜੇ ਕਰਲੀਓ ਹੈ॥ ਤੁਮ ਭਿੰਨ ੨ ਆਪੇ ਆਪਨਾ ਅਤਿ ਮੰਤ੍ਰ ਹਮ ਕੋ ਸੁਨਾਵੋ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਤੇਲੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਕਯਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਆਪ ਤੇਲ ਦੇਖੋ ਤੇਲਕੀ ਧਾਰ ਦੇਖੋ ਵਹੁ ਰਾਜਾ ਤੁਮਾਰਾ ਕਯਾ ਕਰਸਕੈ ਹੈ ਸੁਤਰਵਾਨ ਨ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਊਟ ਦੇਖੋ ਊਟਕੀ ਬੈਠਨੀ ਦੇਖੋ। ਊਟ ਕੈਸੇ ਬੈਠਤੇ ਉਠਤੇਹੈ ਮਿਰਾਸੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਰਾਗ ਦੇਖੋ ਰਾਗਕੀ ਤਾਰ ਦੇਖੋ ॥ ਪੁਨਾ ਨਪੁੰਸਕ ਭੰਡ ਨੇ ਕਹਯਾ ਮਾਹਰਾਜ ਆਪ ਉਸ ਰਾਜਾ ਕੀ ਸੇਨਾ ਆਨੇ ਦੇਉ ਹਮ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਉਨਕੋ ਐਸੇ ਭਗਾਇ ਦੇਗੇ ਜੈਸੇਧੂਮ ਕੇਬਾਦ ਲੋਕੇ ਪਵਨ ਉਡਾਇ ਲੈ ਜਾਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਉਡਾਇ ਦੇਵੇ ਗੇ ॥ ਸੋ ਮੂਰਖ

ਰਾਜਾ ਉਨ ਕੇ ਬਚਨ ਸਚੇ ਮਾਨ ਕੇ ਸਤ੍ਰੂ ਕੇ ਮਾਰਣੇ ਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨ ਕਰ
ਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨਗਰ ਮੈ ਸਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਕੀ ਸੇਨਾ ਆਇ ਵੜੀ ਤਬ ਬਾਜਾਰ
ਕੇ ਕੋਠੜੇ ਪਰ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਮਿਰਾਸੀ ਤੇ ਹੀਜੜੇ ਢੋਲਕ ਗਲੋ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਬਜਾਇ ੨ ਕੇ
ਸਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਕੋ ਲਾਗੇ ਸਿਠਣੀਆਂ ਦਨੇ ਤਬ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਨੇ ਪੂਛਿਆ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਕੇਇਹ
ਕੌਨ ਹੈ ਔਨਾਂ ਛੇਹੂਰੀ ਲੈਂਦੇ ਤਾਲੀ ਬਜਾਇਕੇ ਕਯਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕੋ
ਨੇ ਕਹਿਆ ਜੀ ਯਹ ਤੁਮਾਰੇ ਸਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੈ ਔ ਆਪਸੇ ਗਾਲੀਆਂ ਕਰਕੇ ਯੁਧ
ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਕੇ ਮਾਰੋ ਮੂਰਖੋ ਕੋ ਬੰਦੂਕੇ ਰਾਬੇ
॥ ਰਾਜਾ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸਾਥ ਜਬ ਸੇਨਾ ਕੇ ਲੋਕੋ ਨੇ ਦੋ ਚਾਰ ਬੰਦੂਕੇ ਰਾਬੇ ਮਾਰੇ ਔ ਸੌ
ਪਚਾਸ ਮਾਰ ਗਏ ਨਪੁੰਸ ਆਦੀਕ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤਬ ਬਾਕੀਕੇ ਬਿਨਾ ਜਖਮ ਲਾਗੇ ਹੀ ਮੁਖ
ਪਸਾਰਕੇ ਲੰਬੇ ਪੜ ਗਏ ਅਰ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਹਾਈ ੨ ਏਤੋ ਅਲਾਕੇ ਮਾਰ ਉਲਟੀ
ਲੜਾਈ ਲੜਤ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਐਸੀ ਲੜਾਈ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹ ੨ ਕੇ ਲਤਾਂ
ਤੇ ਮੁਖ ਛਾਇ ਕ ਪੜਲਜਾ ਤੇ ਭਏ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਭਰੋਸੇ
ਕੇ ਭੂਏ ਹੂਏ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਪਰ ਜਾਇ ਪਰੇ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਮਾਰ ਆਹੇਸਾਂ
ਤੈਸ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕੋ ਭੀ ਮਾਰ ਲੇਵੈ ਗ ॥ ਜਬ ਅਗੋਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਨੇ ਤੋਪਾਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕੋ ਭਰ
ਭਰ ਰਾਬ ਮਾਰ ਤਬ ਉਠ ਘਰਾਂ ਨੂ ਦੌੜੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜ ਬ੍ਰਿਛ ਨਾਲ ਨਰੜਕੇ ਰਖੇ
ਤਬ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਭੀ ਉਖਾੜਕ ਭਜ ਜਾਣੇ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸਮਰਥ ਹੋ ਗਯਾ ॥ ਜਿਸ
ਘਾਟ ਪਰ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਅਵਗਯਾ ਕਰੀ ਥੀ ਬ੍ਰਹਛਜੋਂ ਨੇ ਉਸੀ ਘਟਾਂ ਪਰ ਡੂਬਤੇ
ਭਏ ॥ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਵਾ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈ ਕਾ ਕੜਾਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਪਾਂਚ
ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਰੋਕ ਗੁਰ ਦਰਿਆਉ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਥਾ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੁ ਦਰਯਾਉ
ਤੂ ਹਮਾਰਾ ਜਾਮਨ ਰਹਿਆ ਸੋ ਜਾਮਨੀ ਆਜ਼ ਸਾਢ ਬੀਸ ਮਹੀਨੇ ਪੀਛੇ ਗੁਰੂ ਦਰਯਾ
ਨੇ ਉਤਾਰੀ ਹੈ ॥ ਖੂਬ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਬ੍ਰਹਛਾਂ ਅਵੈੜਿਆਂ ਕਾ ਬੇੜਾ ਖੂਬ ਬਨਾਇਕ
ਡੋਬਯਾ ਹੈ ਉਨ ਕੇ ਰੁਧਿਰ ਸੇ ਸਾਰੀ ਨਦੀ ਲਾਲ ੨ ਲੋਹੂ ਕੇ ਰੰਗ ਹੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥
ਬਾਕੀ ਜੋ ਜੀਵਤੇ ਬਚੇ ਥੇ ਸੋ ਮਾਰੇ ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਸੇ ਅਤਿ ਆਕਲ ਹੋਤੇ ਭਏ ਭਜਤੇ
ਹੂਏ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਜਾਣਿਆਂ ਸੀ ਏ ਕੰਗਾਲ ਕਿਆ ਕਰੈਗਾ ਏਹ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਭੋਰੇ
ਬੁਰੇ ਭੂਤ ਜਿਨ ਹੋਕੇ ਚਮੜੇ ਹੈ ॥ ਸਹਤ ਕੀ ਛਲੀ ਜਾਨਕੇ ਹਥ ਪਾਯਾ ਸੀ ਏਹ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ
ਭੂਮਡ ਦੀ ਮਖੀ ਵਾਂਗ ਹੋਕੇ ਚਮੜ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਪੁਛੇ ਕਿਉ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੈਸੀ ਕਰਕੇ
ਆਏ ਹੋ ਤਬ ਜੁਬਾਨ ਉਠਾ ਪਰ ਫੇਰਕੇ ਤੇ ਦੰਦ ਕਢਕੇ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਉਠ ੨ ਕੇ
ਰੋਨਾ ਨੇ ਕਪੜੇ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮਯਾ ਜੰਗਬਹਾਦਰਾਂ ਦੇ ਉਤਾਰ ਲੀਏ ॥ ਗਏ ਥੇ ਘਰ ਸੇ

ਫ਼ਿਰੰਗੀਨ੍ਹ ਮਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਉਲਟਾ ਤੋਪਖ਼ਾਨੇ ਆਦਿਕ ਘਰ ਕਾ ਭੀ ਅਸਬਾਬ ਦੇਕੇਂ
ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਸੇ ਮਾਰ ਖਾਕੇ ਘਰਮੈ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਤੇ ਜਾ ਘੁਸੇ ॥ ਜਬ ਸਿੰਘਜੀ ਤ੍ਰੁਟੀਆ
ਚੋੜ ਕਰਕੇ ਘਰੀ ਆਇਵੜੇ ਤਬ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਕਾਮ ਮੈ ਸਾਮਲ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜਟਾਂਕੇਂ
ਜਟ ਨਾਈਆਂ ਕੇ ਨਾਈ ਧੋਬਯਾਂਕੇ ਧੋਬੀ ਛੀਬਯਾਂ ਕੇ ਛੀਪੇ ਸਿੰਘੀ ਰਾਵਾਕੇ ਮੁੜਕੇ
ਕਾਇਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਕਈਕ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਅਸਾਂ ਸਾਬਯਾਂਕ ਕਹੇ
ਲਗਕੇ ਕਾਸਨੂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨੀ ਸੀ ਰਬਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਫੇਰ ਨ ਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਦਿਖਾਵੇ
ਤੇ ਕੋਈ ਸਿੰਘ ਕਹਤੇ ਹੈ ਨੰਦਨੋ ਬਾਜ ਆਯਾ ਹੈ ਚਲੋ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਹੁਨ ਹਟਣ
ਹੇ ਚਲੋ ॥ ਏਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਚੋਨਾ ਗੋਰਯਾ ਦੇ ਮਥੇ ਲਗਣਾ ਨਹੀ ਹੈ
ਕਾਹੇਤ ਇਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਕੇ ਤੇ ਅਸਾਡਾ ਰਾਜ ਖੋਹਲੀਤਾ ਹੈ ਸਮਤ ੧੯੦੨
ਫਗਣੋ ਦਿਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ੧੨੭੧੩ ਲਾਹੌਰਸੈਹਰ ਵਿਚ ਆਇ ਵੜੇ ॥ ਜਬ ਨਾਰਾਯਣ
ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਸਜਾਮਸਿੰਘ ਕਾ ਦੀਵਾਨ ਸਿਖੋ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਫਿਰੋਜ ਪੁਰਨੂੰ ਚਲਾ ਗਯਾ ਥਾ
॥ ਤਬ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਨ ਕਾਪਾਪਸਿਖਾਂਕੂ
ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀਨੈ ਬਖਸਦੀਓ ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਉਸਸਿਖਕੀ ਬਡੇਕੋਪ
ਸਹਤ ਗਰਜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵੋ ਕੋਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਹੁ
ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਇਨ ਅੜਬੋਂ ਕੋ ਬਖਸਨੇ ਵਾਲਾ ਯੇਹ ਬੁਰਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ
ਕਾ ਸਰੀਰ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਗੋਲੋਂਸੇ ਉਡਵੈ ਤੇ ਯੇਹ ਉਨਕੇ ਮਾਰਨੇ ਕਾ ਪਾਪ ਬੁਰਛੇਕੋ
ਬਖਸੇ ਪਹਲੇ ਆਪਤੋ ਬਖਸਜਾ ਜਾਵੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਇਨ ਬੁਰਛੋਂ ਕੋ ਨਿਰ ਬੀਜ
ਨਹੀ ਕਰਤ ਹੈਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਹਮਾਰੇ ਉਰਕਾ ਘਾਵ ਕੈਸੇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਜਿਸ
ਦਿਨ ਇਨ ਬੁਰਛੋਂ ਕਾ ਬੇੜਾ ਦਰਿਆਉ ਬੁਰਦ ਹੋ ਗਯਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਪਹਰਸਵਾ
ਪਹਰ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਹੂਏਭਾਈਮਜਾਸਿੰਘ ਰਾਗੀ ਸੇ ਕਹਯਾ॥ਐ ਭਾਈ ਮਜਾਸਿੰਘ ਆਜ
ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਕੇ ਨਾਮਕ ਪਾਂਚ ਸਬਦ ਮਾਰੂਰਾਗਕੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ॥ ਆਗੇ ਸਦਾਹੀ ਭਾਈ
ਮਜਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਰਾਗ ਸੁਣਾਤਾ ਹੋਤਾਥਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਕੋ ਨ ਸਮਝਕੇ
ਹੋਰ ੨ ਸਬਦ ਪਢਨ ਲਗ ਪਰਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਭਾਈ ਮਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ
ਚਾਰੇ ਕੇ ਨਾਮਕੇ ਮਾਰੂਕੇ ਪਾਂਚ ਸਬਦ ਪਢਦੇ ਫਿਰ ਭੀ ਵਹੁ ਸਮਝਯਾ ॥ ਤੀਸਰੀ
ਵਾਰਫਿਰ ਬਚਨ ਹੂਆ ਵੋ ਭਾਈ ਮਜਾ ਸਿੰਘਾ ਤੁਝਕੋ ਤੀਸਰੀਵਾਰ ਹੋਈ ਹੈ ਕਹਤਯਾਂ
ਕੇ ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਕੇ ਨਾਮ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ ਅਬ ਤੂੰਮਾਰੂ ਕੇ ਪਾਂਚ ਸਬਦ ਪੜ੍ਹਦੇ
ਆਜ ਸਿਖਾਂ ਕਾ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਹੋਗਯਾ ਹੈ ਯੇ ਸੂਚਨ ਕਹਾਯਾ ਹੈ॥ ਜਬਸਾਯੰਕਾਲ ਹੂਆ

ਦਸੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਲੈਕੇ ਪਾਚ ਚਾਰ ਸਿਖ ਭਾਜਖਾਇਕੇ ਡੇਰ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਏ ਤਬ ਉਨ ਸ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੂਛਯਾ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਯੁਧ ਕਾ ਹਾਲ ॥ ਤਬ ਦਸੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਜੀ ਸਿਖਾਂ ਕਾ ਬੇੜਾ ਆਜ ਡੂਬ ਗਯੋ ਹੈ ਹਜਾਰੋ ਦਰ ਹਜਾਰੋ ਛਜ ਕ ਜੀ ਭਯ ਟੇ ਦਰਯਾਉ ਮੈ ਡੂਬ ਕੇ ਮੂਏ ਹੈ ਹਜਾਂਰੋਹੀ ਕੋਛ ਰਹੇ ਮਾਰਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਨੇ ਨਦੀਕੇ ਬੀਚ ਮੈਹੀ ਭੂੰਨ ਸੁਟੇ ਹੈ ਹਜਾਰੋ ਕੇ ਛਜਤੇ ਹੂਯਾਂ ਕੇ ਪੀਠ ਮੈ ਗੋਲੀਆਂ ਗੋਲੇ ਲਗੇ ਹੈ ਤੇ ਮਰਗਏ ਹ ਵਹੁ ਸਾਰੇਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦਰਦਜੇ ਨਰ ਕਕੇ ਬੀਚ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ ਆਜ ਧਰਮ ਰਾਜ ਕੇ ਪਹੀਕੇ ਨਰਕਕੇ ਮਹਲੋ ਮੈ ਬੜੀ ਭੀੜ ਭਾੜ ਹੋਰਹੀ ਹੈ ਇਨ ਬਰਛਜੋ ਮੈਸੇ ਏਕਭੀ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਨਹੀ ਗਯਾ ਹੈ ਸਭੀ ਨਰਕ ਗਾਮੀ ਭਏ ਹੈ ॥ ਆਜਸਿਖੋ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਆ ਹੈ ਕੇ ਹਮਨੇ ਨਿਰ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬੈਠਯਾ ਹੋਯਾਂ ਕੋ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾਰਯਾਥਾ ਉਸ ਤਾਪ ਕਾ ਫਲ ਯੇਹ ਹਮਕੋ ਲਾਗਜੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਯਾ ਹੈ ਕਤ ਈ ਹਮ ਤੋ ਆਗੇ ਹੀ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਨਾਮਕੋ ਮਾਰੁ ਰਾਗ ਕੇ ਪਾਂਚ ਸਬਦ ਭਾਈ ਮਜਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪਢ ਇਬੈਠੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਪੂਛਜਦਸੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਮਹਾਂਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕਾ ਕਜਾ ਸਮਾਚਾਰ ਹੈ ਤਬ ਦਸੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜੀ ਕਹਯਾ ਜੀ ਕਜਾ ਹਲ ਕਹਨੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹਮ ਡੇਰਾ ਲਗਾਯਾ ਲਗਾਯਾ ਛੋਡ ਕੇ ਬੋਟਕੇ ਬੋਟ ਪ੍ਰਾਣ ਮਾਤ੍ਰ ਲੈਕੇ ਭਾਗਆਏ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਭੀ ਲਾਖੋ ਰੁਪਯੋਂ ਕਾ ਡੇਰਾ ਲਗਾਯਾ ਲਗਾਯਾ ਛੋਡ ਕੇ ਕਹੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਕੋ ਖਬਰ ਲਗ ਜਾਇਗੀ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਭਾਈ ਮਜਾਸਿੰਘ ਕੋਨ ਥਾ ਜੋ ਜਿਸਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਬੁਰਛਯੋਂ ਕੇ ਨਾਮਕੇ ਮਰੂਕ ਸਬਦ ਪਢਾਇਥ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਸੁਣੋਜੀ ਭਾਈ ਮਜਾ ਸਿੰਘ ਮੈਨਦ੍ਰਾ ਥਦੋ ਸਕਾਰਦਦਾਸਜਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤਥ ਔਅਤੀਵ ਸੰਤੋਖੀ ਮਾਨੋ ਸੰਤੋਖ ਕਾਹੀ ਅਵਤਾਰਥਾ ॥ ਔ ਤਿਸਕੋ ਰਾਗ ਵਿਦਜਾ ਭੀ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਆਵਤੀਥੀ ਰਬਾਬ ਬਤ ਅਛਰ ਵਾਲਾਬਜਾਤਾਥਾ ਮਾਨੋਂ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਸੇਹੀ ਸੇਹੀ ਰਾਗ ਵਿਦਜ ਸਿਖਜਾ ਕੇ ਕਿਧੋ ਸਾਖਜਾਤ ਸ੍ਰੀ ਮਰਦਾਨੇ ਜੀਕਾ ਹੀ ਅਵਤਾਰ ਥਾ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਾਗਤ ਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਰਹਤਾਥਾ ਔ ਰਾਗ ਪਾਇ ਸਬਦ ਸਮੇ ੨ ਸੁਨਤਾਥਾ ॥ ਇਧਰ ਮਨਸੂਬਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘਨੇ ਟੂੰਡ ਲਾਟਕੋ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਕਾ ਚਮਤਕਾਰਾ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਤੁਮਾਰਾ ਹਮਾਰਾ ਅਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪੈਕਾ ਔਹਦਨਾਵਾਂ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਸਰਕਾਰਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਪਹਲੇ ਸਮਤ੍ਰ ਉਨਾਦ ਸੋ ਅਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਯੇ ਦਦੇਵੇ ॥ ਸੋ ਅਬ ਤੁਮ ਅਢਾਈਂ ਕਰੋੜ ਜਰੀਮਾਨੇ ਕਾ ਰੁਪੈਯਾ ਲੈਕੇ ਦਰਿਆਉ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਜਾਵੋ ਤੁਮਾਰਾ ਸਰਕਾਰਕੇ ਲਖਸਾਥ ਕੁਛਭੀ ਤਾਲੁਕ

ਨਹੀ ਹੈ ॥ਤੁਮ ਐਸੇਮਤ ਜਾਨੋ ਜੋ ਹਮਨੇ ਸਿਖੋਕਾਮੁਲਖਮਾਰਲੀਓ ਹੈ ਮੈਅਬਜ਼ੀਰਸਰ
ਕਾਰਕਾਕਾਯਮ ਬੈਠਾ ਹੂ ਚਾਰਕ ਟੂਰ ਬਿਗੜੇਹੂਏ ਤੁਮਨੇ ਮਾਰਲੀਏਤਬ ਕ ਆ
ਮੇਰੇ ਬੈਠਨਜ ਤੁਮਕਯਾ ਲਗਤੇਹੋ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਰਾਜਕੇ ਰਾਜੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਤ
ਸੁਣਕੇ ਕਾਇਲਹੋਕੇ ਟੂੰਡੇ ਲਾਟਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮ ਇਸ ਫਤੂਲ
ਮੈ ਕਿਉ ਪਰਤੇ ਹੋ ਜੈਸ ਪੂਰਬਲੇ ਸਰਦਾਰੋਂਕੇ ਭੂਤੇ ਹੂਏ ਸਿਖੋਨੇ ਮਾਰਦੀਓ ਹੈ ਤੈਸੇ
ਤੁਮਕੋ ਭੀ ਮਾਰਦੇਵਨਗੇ ਤੁਮ ਕਰੋੜ ਰੁਪਯਾ ਦੇਕੇ ਅਪਨਾ ਕਸਮੀਰ ਕਾ ਮੁਲਕ ਲੈਕੇ
ਅਲਗ ਬੈਠਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰੋ ਹਮ ਜਾਨੈ ਤੇ ਸੀਖ ਜਾਨੈ ॥ ਟੂੰਡੀਲਾਟਕਾ ਕਹਨਾ ਰਾਜੇ
ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨਮੇਆਇਜਾਤਾ ਭਯਾ ਕਰੋੜ ਰੁਪਯਾਦੇਕੇ ਕਸਮੀਰਕਾ ਮੁਲਖਲੈਕੇ
ਸਿਖਾਂਬੁਰਛਿਆਂਕੀਉਪਾਧੀਸੇ ਬਾਹਰਜਾਇਕੇ ਅਪਨਾ ਸੁਖ ਪੂਰਵਕਨਿਵਾਸਕਰਤਾਭਯਾ॥
ਇਧਰਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇਲਵਪੁਰਕੇਕਿਲੇਕੀਆਂਕੁੰਜਯਾਲੈਕੇਯੇਹਭੀਮੂਰਖਬੁਰਛਿਆਂਕਾਨਾਸਕਰਕੇ
ਬੇਫਿਕਰਹੋਤੇਭਏ॥ਸਬਦੇਸਹੁਮੈਅਪਨੇਠਾਣੇ ਤਸੀਲਦਾਰ ਬੈਠਾਇਦੀਏ ਸਭਦੇਸੋਮੇ ਅੰਗ੍ਰੇ
ਜੀਕਾਨੂਨਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ਏਕਸਾਲ ਏਕ ਮਾਸਬਾਈਸ ਦਿਨ ਸਿਖਾਂਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂਨੇ
ਮਿਲਕੇਰਾਜ ਕੀਆ ਪੁਨਾਮੁਲਤਾਨ ਮੈਸੇਗਦਰਉਠਯਾ ਅਬਇਸ ਮੁਲਤਾਨਕੇਗਦਰਕੇ
ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੋ ਆਗੇ ਲਿਖੇਗੇ ਅਬ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਕੀ ਬਰਸੀਣੀਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬੋਰਸੋ ਹੈ ਵਹੁ ਭੀ ਸੁਣਲੇਵੋ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਸੰਤਨ ਹੇਤ ਸਹਾਇਕੇ ਨਿਜ ਸਰੀਰ ਕੋ ਅੰਤ ॥
ਗੁਰੁ ਦਰਸਾਉਕੇ ਬੀਰ ਜਿਨ ਬੋਰਧੋ ਬੁਰਛਨ ਪੰਥ ॥ ੧ ॥
ਅਵੈੜੇ ਪੰਥ ਕੀ ਜੜਹ ਵਿਖੇ ਦੀਨੋ ਤੇਲ ਬਨਾਇ ॥
ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੂ ਹੂਜੈ ਦਾਸ ਸਹਾਇ ॥ ੨ ॥
ਯੁਗ ਯੁਗ ਸੰਤਨ ਰਛ ਕਰ ਕਰ ਦੁਸ੍ਟਨ ਕੋ ਨਾਸ਼ ॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਜੂ ਕੀਨੋ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੩ ॥
ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਕਥਾ ਜੋ ਐ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਧਯਾਨ ॥
ਜਾਲਮ ਪੰਥਕੀ ਹਾਨ ਜਿਮਵਿਘਨ ਹੋਹਿਤਹ ਹਾਨ ॥ ੪ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਭਾਖਾ ਚਤੁਰਥ ਸਕੰਧੇ ੨੭ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ

ੴਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਵੇਦਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥

ੴਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਦੋਹਰਾ--ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਗੁਰ ਗੁਨਨ ਖਾਨ ਸੁਖਧਾਮ॥
ਨਮੋ ਨਮੋ ਤਹਚਰਣ ਜੁਗ ਮੁਕਤਿ ਮੂਲ ਅਭਿਰਾਮ ॥ ੧ ॥

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥ ੧ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਜੀ ਸਤ ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਪਰੰਬ੍ਰਹਮ ਧਾਮ ਨਿਜਰੂਪ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਗਏ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਨਿਸ ਤੇਜਮਤਾ ਔਰ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਪਸਰਜਾਤੀ ਭਈ॥

ਦੋ: ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਕਲ ਤਜ ਗਏ ਪਾਛੇ ਰਹੇ ਅਹੀਰ ॥
ਸੋਭਾ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਲੈ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਬੀਰ ॥ ੧ ॥

ਜੈਸੇ ਬਰਾਤੀ ਲੋਕ ਲਾੜੇ ਕੋ ਮਰਵਾਇਕੇ ਜੈਸੇਬੇੜਾਡੋਬਕੇਮਲਾਹ ਜੈਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕੋ ਰਣ ਮੈ ਮਰਵਾਇਕੇ ਸੈਨਾ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਜੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਤੀ ਪਤੀ ਕੋ ਮਰਵਾਇਕੇ ਰਣ ਵਿਖੇ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਪਰਮ ਦੁਖੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜੌਨਸੇ ਸਿਖ ਮਲੇਛੋਂਕੇਉਪਦ੍ਰ ਸੇ ਬਚ ਰਹੇਥੇ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਕੋਈ ਜ਼ਖਮੀ ਕੋਈ ਸਾਬਤ ਸਾਰੇ ਡੇਰ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦਕੇਚਲੇਆਏ॥ਪਰਮਦੁਖੀਹੋਕੇ ਭਾਈ ਮੋਰ ਸਿੰਘਭਾਈਵਜੀਰਸਿੰਘ ਤੋਸੇ ਖਾਨਾਕੀ ਭਾਈ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਸ ਪੁਰੀਆ ਸੰਤਸੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਜਾ ਦਿਕ ਯੇ ਸਭੀ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਬ ਸੁਨਿਆ ਕੇ ਬੁਰਛਿਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਉਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤੋਪਾਂ ਮਾਰੀਆਂ । ਤੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਾਣਾ ਕਰਤਾਰ ਕਾ ਮਨ ਕੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਸਨ ਲਗਾਇ ।ਕੇ ਬੈਠਨਾ ਨੇਹੀ ਤੋਪਾਂ ਕੇ ਗੋਲਯਾਂ ਕੀਮਾਰ ਸਰੀਰ ਪਰ ਸਹਾਰੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਜਲ ਡਾਰਕੇ॥ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸੁਰਮਈਕਾਲੀਪੁਸ਼ਾਕਪਹਰ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਕੋ ਤੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਬਲ ਲਗਾਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਹਮਾਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਆਗੇ ਫਰਿਆਦ ਹੈ ਜੋ ਬਿਦੇਸੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹੋਂਕਾ ਸਰੀਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੂਸ਼ੇ ਅਪਰਾਧੀ ਬੁਰਛਿਆਂ ਉਨ ਛੇਡਦਾ ਹੈ ਸੋਇਸ ਅਨਿਆਯਕਾ ਬਦਲਾ ਨਿਆਯ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਲੈ ਪਾਵੈ ਗੇ॥ ਔਰ ਯਥਾ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਭੇਟਾ ਆਦਿਕ ਔਰ ਦਵੈਹਯਕਰਮਾਦਿਕ

ਕਰਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਥੋੜੇ ਦੇ ਤੀਨ ਮਾਸ ਬੀਤੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਲਯਾਵਨ ਵਾਸਤੇ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਸੇ ਮੇਲਾ ਭੇਜਯਾ ॥ ਭਾਈ ਵਜੀਰ-ਸਿੰਘ ਤੋਸੇ ਖਾਨ ਜਾਭਾਈ ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਮਹਸਰੀਆ ਭਾਈ ਜਿਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖ੍ਰਾਸਪੁਰੀਆ ਭਾਈ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਟੂਡਾਲਾਂਗਰੀਭਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸਾਵਨ ਸਿੰਘ ਖੰਗਾੜ ਭਾਈਮਖਣ ਸਿੰਘ ਪੂਜਾਰੀ ਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਅਠਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ੨ ਗੁਰੂ ਕੇ ਔਰ ਦਸ ਪੰਦ੍ਰਾ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀ ਮੈ ਭੇਜੇ ਸਭੀ ਮਿਲਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ॥ ਆਪ ਬਡੇ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਰਸੀਵੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕਾ ਯਗਭੀਸਮੀਪ ਆਈ ਗਯੋ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਯੇਹ ਡੇਰਾ ਆਪ ਕਾਹੀ ਹੈ ਇਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਆਪ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਕਿਉਂ ਬੈਠ ਰਹੇ ਹੋਆਪ ਇਥੇ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਭੀ ਦੇਵੋਹੁ ਤੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਭੀਸਭੀ ਬਤਾਵੋ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਤੁਮ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸੇ ਹਮਾਰਾ ਕਹਯਾ ਬਚਨ ਕਹ ਦੇਵਹੁ ਕੇ ਤੁਮਅਬੀ ਸਰਬ ਭੇਖਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਯਾ ਕਰੋ ਸਮਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇਜਬਹਮਤੁਮਾਰੀਸੇਵਾਸਬਸੇਸੁਨੇਗੇਤਬਮਹਾਆਪਹੀਤੁਮਾਰਾਦਰਸਨਕਰਨੇਕੋ ਆ-ਜਾਵੈਗੇਉਨੋਨੇਬਹੁਤਹੀਵਾਰਕਹਯਾ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਉਨਕੀਏਕਭੀਬਾਤਨਮਾਨੀ।ਤਬ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇਸਾਰੇਫਿਰਗਏ॥ਜਾਇਕਹਾਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀਕੇਆਗੇ।ਤਬਦੂਸਰੀਵਾਰਫੇਰ ਸ੍ਰੀਮ੍ਹਹਾ-ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇਮੇਲਾਂ ਭੇਜਯਾ ਤਬ ਭੀਨ ਗਏ। ਪੁਨਾਤੀਸਰੀਵਾਰ ਬਹੁਤਹ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਬੇਨਤੀਕਰਭੇਜੀ ਤਬ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਛ ਭਾਈ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਸੰਤਾ ਕੇ ਮੇਲਕਾਆਏਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਨ ਕਰਣਾ ਚਾਹਜੇ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਉਨਕੇ ਮੇਲਕੇ ਸਾਥ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਮੈਆਵਤੇਭਏ ॥ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹੂਆ ਕਰੇ ਸੁੰਦਰ ਸੰਤੋਕਾ ਤੇ ਸਿੰਘੋਕਾ ਦੀਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਲਾਗਯਾ ਕਰੇ ਜੈਸ ਲਾਲ ਔਮ੍ਰਿਤ ਰੰਗ ਕੇਖਿਲੇ ਹੂਏ ਕਮਲੋਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇਹੀ ਸੋਭਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾ ਸੂਰਯ ਵਤ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਸੁਜਨ ਤਹਾਂ ਬਿਰਾਜ ਤੇ ਭਏ ॥ ਨਿੰਦਕ ਦੁਸਟ ਰੂਪ ਪੇਚਕਦੇਖਕੈ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨਕੀ ਸੋਭਾ ਕੋ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਦੁਖੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੇਚਕਕੇ ਸਮਾਨ ਅੰਧਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਆਵਿਚਾਰਸੀਲਵਾਨ ਪੁਰੁਖ ਕਵੀਆਂ ਕੇਸਮਾਨ ਮੁੰਦਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸੰਤਜਨ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਭਏ ਜਬਯਗਕੇ ਦਿਨਸਮੀਪ ਆਏ ਤਬ ਦੇਸ ਦਿਸਾਂਤਰ ਸਰਬਤ੍ਰਉਪਤ੍ਰਿਕਾ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਪਾਠਾਈ ਗਈਆ ॥ਯਗ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਯਾਂ ਬਡਭਾਗੀ ਸਮੁਦਾਯ ਏਕਤ੍ਰਹੋਜਾਤਾਭਯਾ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਸਰਬ ਅਖਾੜਿਓਂ ਕੇ ਨਿਰਮਲੇਉਦਾਸੀਨੇਕੇ ।.ਹੇਤਲੇ

ਜਾਤੇਭਏਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਨਾਗੇਬੈਰਾਗੀਸੰਨਯਾਸੀਵਿਰਕਤਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਗ੍ਰਹਸਥੀਆਦਿਕ ਕੁਛ ਪਾਰਾਵਾਰਨਰਹਯਾ ਜੋ ਕਿਤਨੇਕਲੋਕਆਤੇਭਏਸਭਕੋਆਗੇਲੇਨੇਵਾਸਤੇਧਕਾ ਥਪੀ ਗਾੜੀ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਕੇ ਹਾਥ ਮਹਾਂਰਾਣੀ ਜਿੰਦਕੌਰਕੇ ਭਾਈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਜੋੜੀ ਤਯਾਰਕਰੀ ॥ ਬਾਵਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿਵਾਨਕੇ ਹਾਥ ਦੁਸਾਲਾ ਆਦਿਕਬਹੁਤਸਾਸਿਰੋਪਾਉਭੇਜਯਾ ॥ ਔਰਲਵਪੁਰ ਸ੍ਰੀਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਕੇਬਡੇ੨ਧਨੀ ਲੋਕ ਪਗਕੇ ਦਿਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ੨ ਸਿਰੋਪਾਉਲੈਕੇ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਡੇ ਗੁਰੁ ਭਾਈ ਥੇ ॥ ਇਧਰ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਦੋਨੋ ਸਮੇਮੈ ਲਗਯਾਕਰੇ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਭੀ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦਕੇ ਚਾਰੋ ਓਰਕੇ ਦਸਥਾਰਾਂ ਗ੍ਰਾਮੋਕੇ ਲੰਬਰ ਦਾਰੋ ਕੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਕਾਗਤ ਉਪਰਲਵਾਯਾਂ ਤੇ ਜਟਲੋਕ ਏਕਠੇ ਕਰਲੀਏ ਕੇ ਮਹੰਤੀਕੀ ਪਗ ਮੁਝਕੋ ਮਿਲੇ ॥ ਯਗਕੇ ਪਹਲੇ ਭੀ ਅਸਟ ਪਹਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਤਾ ਹੀ ਰਹੇ ਸੁਕੀਰਸਤਲੈਨੇ ਵਾਰੇ ਸੁਕੀਰਸਤ ਲੇਵੈਂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਨ ਵਾਰੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੈ ਪੂਨਾ ਜੇਸ੍ਰਵਦੀ ਪੰਚਮੀ ਵੈਸਾਖ ਦਿਨੇ ੨੭ ਕੇ ਦਿਨ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਯਗ ਹੂਆ ਲਡੂ ਪੂਰੀ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਖੀਰ ਪਿਕੌਰੀ ਦਾਲਭਾਜੀ ਦਧੀਰਾਮਭਕ੍ਰ ਪਾਪਰ ਕਚੌਰੀ ਜਲੇਬੀ ਨੁਗਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੀ ਪੇੜਾ ਬਰਫੀ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਰਸਸ੍ਵਾਦਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇ ੨ ਕੇ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੋ ਛਕਾਤੇ ਭਏ ਬਡੇ ਚਤੁਰਲਾਂਗਰੀ ਸਿਖਤ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਰਬ ਪੰਗਤੋਂਮੇ ਪਰੋਸਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਆਨੰਤਰ ਜਬਪ੍ਰਸਾਦਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਸਭਸਾਧੁਸੰਗਤ ਰਨੇ ਛਕਲੀਆ ਤਬ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਪਗ ਬੰਧਾਨੇਕਾ ਸਮਾ ਭਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਆਇਕੇ ਦੀਵਾਨ ਲਾਗਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸਰਬ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਸਰਦਾਰ ਆਇ ਇਕਤ੍ਰ ਹੂਏ ਲੋਕ ਸਾਰੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਾਤੈ ਕਰੈ ਕੇ ਆਜ ਕਯਾ ਜਾਨੈ ਕਹਯਾ ਉਪਦ੍ਰਵ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਇਸਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗੜੀ ਉਪਰੋ ਬਡੀਭਾਰੀ ਲਾਠੀਤਰਵਾਰ ਚਲੇ ਗੀ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਸੁਖਸੇ ਨਿਰਥਾਹ ਕਰੈ ਤਬ ਬਡੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰਕੀ ਸੁਧਰਮਾ ਸਭਾਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਦੀਵਾਨ ਲਾਗ ਰਹਯੋ ਨੇ ਰਾਗੀ ਲੋਗ ਬਡੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ॥ ਮਹਾ ਇੰਦ੍ਰਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਭਾਕੇ ਬੀਚ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੋਰਹੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਥੋੜਾਸਾ ਦਿਨ ਰਹਯਾ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਚ ਸਿੰਘ ਸਰਬ ਲਾਂਗਰਜੋਂ ਕੋ ਸਿਰੋਮਣੀ ਏਭੀ ਸਭਾ ਮੈ ਆਇਕ ਅਪਨੀ ਪੂਰਬ ਰੀਤੀ ਜੈਸੀ ਥੀ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਰਬ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤ ਕੋ ਜੋੜੇ ਝਾੜਕ

ਸੂਧੇ ਕਰਕੇਪੂਨਾਮਥਾ ਟੇਕਕੇਹਾਥਜੋੜਕੇਸਰਬਤ ਕੋ ਫਤੇਗਜਾਇ ਕੇਥਿਤ ਹੋਤੇਭਏ ਤਬ
ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਡੇ ਹਿਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇ
ਲੀਆ ॥ ਏਕ ਓਰ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਤੀਆਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ
ਭਤੀਜਾ ਬੈਠਾ ਥਾ ॥ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਂਚ ਛੇ ਟੋਪਕੇ ਪਾਂਚ ਛ ਸਾਫੇ ਸਿਰਪਰ
ਰਖਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਗੁਰੂਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪਗਦੇਣ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰਤੇ
ਭਏ ॥ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਨਕੇ ਪਗਦੇਣੇਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਏਕ
ਸਾਫਾ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਪਰਸੇ ਉਤਾਰਕੇ ਸਤੀਆ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਬਾਂਧ ਦੀਆ ਔ
ਏਕ ਸਾਫਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਰਪਰ ਬਾਂਧਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੋ ਸਾਧੂ
ਸੰਗਤਿਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਪਗਹਈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇਸੇਵਾਸੰਤਹੁਕੀਕਰਤਾ ਰਹੇਗਾ ਤਬ ਤੋ ਤੇਰਾ
ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਡਤੋ ਜਾਇਗੋ ਜੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਕੀ ਸੇਵਾਨ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਯੇ ਹਮ
ਪਗੜੀ ਉਤਾਰਭੀ ਲੇਵੈਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਚਰਣੀ
ਹਾਥ ਲਗਾਇਕੇ ਸਭਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮਨੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਡੇਰੇਕੀ
ਮਹੰਤੀਕੀ ਪਗ ਬੰਧਾਇਦਈ ਹੈ ਔਰ ਭੀ ਜਿਸਨੇ ਪਗਦੇਣੀ ਹੈ ਤੋ ਅਬ ਦੇਦੇਵੇ ॥
ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇਆਦਜਿਤਨੇਸੁਧਾਸਕਤੇ । ਤਰਨ ਤਾਰਨਲਵਪੁਰਕੇ ਧਨੀ
ਲੋਕ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਦੁਸਾਲੇਆਦਿਕ ਸਿਰੋਪਾਉਲੈਕੇਆਏਥੇਸੋਕਿਸੇ ਨੇਭੀ ਸਿਰੋਪਾਉ
ਨ ਦੀਆ ਤੇ ਨ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤਨੇ ਹੀ ਸਿਰੋਪਾਉ ਪਗਦਈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਯੇ
ਸਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਗਦੇਣੇ ਪਰ ਰਾਜੀਥੇ ਯਾਂਤੇ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥
ਜਿਨ ਜਟੋਂਨ ਮੋਹਰਾਂ ਲਿਆਯਾਂ ਥੀ ਉਨਮੈਸੇ ਕਿਸੇ੨ ਨੇ ਪਗ ਉਸਸਮੇਦਿਤੀ ॥
ਔਰ ਨ ਕਿਸ ਭੀ ਦਿਤੀ ਸਭਕੇ ਮਨਕੀ ਮਨਮੈ ਹੀ ਰਹਗਈ ਸਭੀਸੰਤ ਮਹੰਤ
ਉਪਰਾਮਹੋਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ॥ਆਏ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ
ਜੀ ਸੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਸਚੇ
ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਯੇਹ ਆਪਨੇ ਕਯਾ ਕੀਆ ਆਪਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਕਿਉਂਪਗ ਬੰਧਾਇ
ਦਈ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਭਾਈ ਪੰਡਪਾਡੀ ਲੋਕ ਹੀ ਸਿਰਪੈ ਉਠਾਤੇ ਹੈ ਕੁਛ ਪਾਤਸਾਹੁ
ਨਹੀ ਉਠਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਬਡਾਹੀ
ਭਾਰੀ ਪੁਰੁਖਾਰਥਕੀਓਹੈ ਜੋ ਇਤਨੀ ਬਡੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਮਹੰਤੀਕਾ ॥ ਤੁਛ
ਤ੍ਰਿਣਵਤ ਤਯਾਗ ਕਰਦੀਓਹੈ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਤਯਾਗਕੀਓਹੈ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀਜੀਨੇ
ਤਯਾਗ ਕੀਓਹੈ ਰਾਜਾ ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਜਿਨੋਨੇ ਅਠਾਰਾਂ ੨ ਹਜਾਰ ਰਾਣੀਆਕੋ
ਜਿਨਕੋ ਕਬੀ ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨੇ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਯਾਥਾ ਬਡਾਜਾਂ ਦਿਥਯਰਾਜ ਕੰਨਜਾ

ਸਮਸਤ ਰਾਜ ਸਹਤ ਉਨਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਹਮਨੇ ਕਯਾ ਤਯਾਗਯੋ ਹੈ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਦੇਸ ਕਾ ਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨਹੀ ਥਾ ਤਥਾ ਨ ਕੋਈ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਧਨ ਕੇ ਹੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਥੇ ਨ ਕੋਈ ਰਣਵਾਸ ਹੀ ਥਾ ਜਿਸ ਕਾ ਹਮਨੇ ਤਯਾਗ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਤੁਛ ਹੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਰੂਪ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਹੀ ਹੈ ਸੋ ਇਸੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨਾ ਬਡਾ ਪਿਤਾ ਸਾ ਤਯਾਗ ਥਾ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਤਪ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਸੋ ਇਸ ਜਗਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਕੀ ਪਗ ਨਾਮ ਫੈਂਟਾ ਏਕ ਇਸ ਕੇ ਸਿਰ ਪੈ ਬੰਧਾ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਜੈਸਾ ਕੇ ਇਸ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਪ ਕੀਆ ਥਾ ਜੇ ਇਸ ਕਾ ਤਪ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਤਾ ਤਬ ਪਾਂਚੋ ਤਤ ਹਮ ਇਸ ਕੀ ਤਾਬਯਾ ਮੈ ਕਰ ਦੇਤੇ । ਸੋ ਇਸ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਵਾਸਨਾ ਥੀ ਜੋ ਕਬ ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਕਬ ਮੈ ਜਗਤ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਤ ਹੋਵੈਂਗਾ ॥ ਸੋ ਅਬ ਇਸ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹਮਨੇ ਇਸ ਕੋ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗ ਦੇ ਦਈ ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਤਤਵੇਤਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਫਲ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੀ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ ਕੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਵੇਦ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ॥ ਮੂਲ ॥ ਯੰ ਯੰ ਲੋਕੰ ਮਨਸਾ ਸੰਵਿਭਾਤਿ ਸੁਧ ਸਤ੍ਵਾ ਕਾਮ ਯਤੇ ਯਾਂਸ ਚ ਕਾਮਾਨ ॥ ਤੰ ਤੰ ਲੋਕੰ ਜਯਤਿ ਤਾਂਸ ਚ ਕਾਮਾਨ ਤਸਮਾਤ ਆਤਮ ਗਯੰ ਹਯਰ ਚਯੇਤ ਭੂਤੀ ਕਾਮਃ ॥ ੧ ॥ ਟੀਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਤਤ੍ਵੇਤਾ ਕਾ ਸੇਵਕ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਕਰਨੇ ਹਾਰਾ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਤਤ ਵੇਤਾ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ੨ ਦਿਬ ਜਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖ ਕੀ ਅਥਵਾ ਇਸ ਲੋਕ ਕੇ ਰਾਜ ਆਦਿਕ ਸੁਖ ਕੀ ਸੁਧ ਅੰਤਹਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਕਾ ਪੂਜਕ । ਤੰ ਤੰ ਇਤਿ ॥ ਤਿਸ ੨ ਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਤਿਸ ੨ ਕਾ ਮਨਾ ਕੇ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਹਿਤ ਵਾਸਤੇ ਆਗਯਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਕੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮ ਗਯਾਨੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਾ ਇਤਨਾ ਬਡਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਔ ਕਾਮਧੇਨੁ ਵ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਵਤ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਜਿਸ ੨ ਜੀਵ ਕੋ ਰਾਜ ਯ ਆਦੀ ਬਿਭੂਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਥਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀ ਔਰ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਹੋਵੈ ॥ ਸੋ ਜੀਵ ਔਰ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਯਗ ਤਪ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੁਧ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਆਗਯਾ ਮਾਨਨ ਰੂਪ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ॥ ਜੋ ਸਤਗੁਰੁ ਕੀ ਆਗਯਾ ਭੰਗ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਬਨੇ ਗੋ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਕਾ ਭੀ

ਵਚਨ ਹੈ ॥ ਮੂਲ ਸ੍ਰੀਰਾਮੋ

ਨ ਵਿਧੇਰਨ ਨਿਖੇਧਸਜਤ੍ਰਤ੍ਵਤ੍ਪ੍ਰਸਾਦਾਦਯੋ ਪ੍ਰਭੋ ॥ ਤਥਾਪਿਤਵ੍ਵਾਕਯੰਤੁਕਰਣੀ ਯੰਹਿਸਰਬਦਾ ॥ ੧੦੨ ॥ਵੇਦਾਗਮ ਪੁਰਾਣੇ ਖੁਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਖ੍ਰਪਿ ਮਹਾਮੁਨੇ ॥ ਗੁਰੁ ਵਾਕਜੰਵਿਧਿਃ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤੋ ਨਿਖੇਧਸ੍ਤਤ ਦਵਿਪਰਯਃ ॥ ੧੦੩ ਟੀਕਾ ਨਿਰਬਾਣ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕੇ ਪੂਰਬਾਰਧ ਕੇ ੧੨੯ ਕੇ ਅਧਯਾਯਮੈ ਕਹਿਯੋ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਟਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਵਸਸ੍ਟ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਤੁਮਸਮਾਧ ਤੇਉਥਾਨ ਹੋਵੋ ਅਬਤੁਮ ਵਿਦਿਤ ਵੇਦਯ ਭਏ ਹੋ ਅਬਤੁਮਾਰੇ ਸਮੀਪ ਸਮਾਧੀਤੇ ਉਥਾਨ ਤੁਲਹੈ॥ ਅਵਸਯ ਕਰਤਬਯ ਯਥਾ ਕਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਰਯਕੋ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਉਸਵਚਨਕਾ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀਨੇ ਕਹਯਾ ਨ ਇਤਿਹੇਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਸੇ ਅਬ ਯੇਹਮੇਰੋ ਆਤਮਾ ਵਿਧਿਨਿਖੇਧਕਾ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਰਹਯੋਹੈ ਅਰਥਾਤ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਕੀ ਆਗਯਾ ਮੇਰੇਆਤਮ ਪਰ ਅਬਨਹੀਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋਜਾਨਨੇ ਯੋਗਯ ਵਸਤੁ ਮੈਨੇਆਪਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਸੇ ਜਾਨ ਲਈਹੈ ਤਥਾਪਿ ਆਪਕਾ ਵਚਨ ਕਰਣੇ ਹੀ ਯੋਗਯ ਹੈ ਸਰਬਦਾ ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਤਯਾਗਣੇ ਯੋਗ ਆਪਕਾ ਬਚਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥੧੦੨ ਕਾਹੇਤੇ ਵੇਦੇਤਿ ਵੇਦੋਵਿਖੇ ਸਾਸਤ੍ਰੋਂ ਵਿਖੇਪੁਰਾਣੋ ਵਿਖੇ ਸਮ੍ਰਿਤਯੋ ਵਿਖੇਯੇਹੀਬਾਤਕਹੀਹੈ ॥ ਕੇ ਯਦਾਜਪਿ ਗਯਾਨਵਾਨਭੀਹੈਤਥਾਪਿ ਗੁਰੁਕੀਆਗਯਾ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਮਾਨਨੀਚਾਹਯੇ॥ ਜਿਸ ਬਾਤਕਾ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕਮੈ ਨਿਖੇਧਭੀਹੈਅਰਸਤਗੁਰਜੀਕੀਆਗਯਾਹੈ ਏਹੀਬਾਤ ਕਰੋਯਦਜਪਿਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਲੋਕਸੇਵਿਰੁਧਭੀਹੈਤਥਾਪਿਤਬਉਤਮਸਿਖਕੇਪ੍ਰਤੀਓਹੀਗੁਰੁਕਾ ਵਚਨ ਵਿਧਿਰੂਪਹੀਹੈਅਰ ਯਹੀਕਰਣੇਯੋਗਯਹੈ॥ਜੈਸੇਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਲੋਕਸੇ ਮਾਤਾਔਭ੍ਰਾਤਾ ਕਾਮਾਰਦੇਨਾ[illegible]ਵਿਰੁਧਹੈ।ਤਥਾਪਿ ਪਿਤਾ ਗੁਰੁਕਾਮਏਗਨਕੀਆਗਯਾ[illegible]ਮਾਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੁਰਾਮਨੇਮਾਤਾਔਭ੍ਰਾਤਾਬਧਕਰਹੀਦੀਆਬਾਤਬਉਸਕੋ ਕੋਈਭੀਪਾਪਨਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜੋਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਸਮ੍ਰਿਤੀਪੁਰਾਣੋਮੈਜਿਨਭੀਰਥਬ੍ਰਤਯਗਜਤਪਦਾਨ ਸ੍ਵਾਧ ਖ[illegible] ਸੰਧਯਾ ਬੰਦਨਾਦਿਕ ਵਿਧਾਨਕੀਏ ਹੈ ਤੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਨੇ ਆਗਯਾ ਕਰੀ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰ ਹਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਅਥਵਾਅਗਨੀ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਅਥਵਾ ਸੰਤਾਕੀਸਵਾਹੀ ਕੀਆਕਰੋ ਸੰਧਯਾ ਬੰਦਨਾਦਿਕ ਕੁਛਭੀ ਔਰ ਕਰਮ ਹਮਾਰੀ ਆਗਯਾਬਿਨ ਨ ਕਰੋ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇ ਸਿਖਕੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੁਕੀ ਆਗਯਾਮਾਨਨੀਹੀ ਯੋਗਯ ਹੈ ਤੈਸੇ ਉਤਮਇਸਤ੍ਰਯਾਂਕੋਭੀ ਪਤੀਕੀਆਗਯਾਮਾਨਨੀਹੀ ਯੋਗਯਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ॥ ਗੁਰੋਰਾਗਯਾਬਲੀਯਸੀ ਜੇਗੁਰੂਨੇ ਵਿਧਿਕਾ ਨਿਖੇਧਕਰਦੀਓ ਤਬ ਸਿਖਕੋਵਹੁ ਨਿਖੇਧ ਹੀਜਾਨਨਾਚਾਹਯੇ ॥ ਅਰਜੇਨਿਖੇਧਕੋ ਵਿਧਿਕਰਕੇ ਗੁਰੂਕਹੇ ਤਬ ਸਤੀ ਸੇਵਕ ਤਿਸ

ਨਿਖੇਧਕੋ ਵਿਧਿਕਰਕੇਹਾ ਜਾਨੈ ॥ ਜੋਗੁਰੁ ਦਿਨਕੋ ਰਾਤਬਖਾਨੈ ॥ ਸਤਜਸੇਵਕ ਸਾਚੀ ਕਰਮਾਨੈ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਇਸਸੇ ਹੇਪ੍ਰਭੋਆਪਕੀਆਗਯਾ ਹਮਕੋਮਾਨਨੀਹੀ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ ॥ ੧੦੩ ॥ ਜੋਸ੍ਰੀਵਸਿਸਟਜੀਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਨੇ ਅਰਥ ਸਿਧਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰਦੇਵਤਾ ਮਾਨੁਖਸਭਾਮੈਆਵਤਭੇ ਗੁਰੂ ਵਿਸਿਸਟਜੀਕੇ ਚਰਨਕਮਲੋ ਪਰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ ਸਭਾਗਤ ਸਦੇਵਤਾਦੀ ਸਰਬ ਸ੍ਰੋਤਜਨੋਂਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਉਾਚ ॥ ਮੂ: ॥ ਤਬਜਮਦਗਨਿਰਿਖੀਨੈ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਕੇ ਬਚਨ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪਰਸਰਾਮ ਮੈ ਤੁਮਾਰੇਪਰਬਡਾਅਨੰਦ ਹੂਬਰੰਬ੍ਰੂਹੀਪਰਸਰਾਨੇਵਰਮਾਗਾਹੇਪਿਤਾਜੀ ਆਪ ਵਰਦਾਤਾਹੋ ਤਬ ਯੇ ਵਰਦੀਜੀਏਮੇਰੀਮਾਤਾ ਔਰੱਭ੍ਰਾਤਾਆਠੋ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਜਾਵੇ ਪੁਨਾਔ ਇਨਕੋ ਐਸਾ ਨ ਮਾਲਮਹੋਜੋ ਹਮਕੋ ਪਰਸੁਰਾਮਨੇ ਮਾਰਦੀਆਥਾ ਨਿਦ੍ਰਾਸੇ ਜਾਗੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਇਨਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤਹੋਵੈ ਪੁਨਾ ਰਿਖੀਕਾਵਾਕਸੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤਥਾਅਸਤੂਤਤਕਾਲਉਠ ਖੜੇ ਹੋਏ ਯੇ ਅਗਯਾਦਾਫਲਹੈ ॥ ਸਰਬੇਸ੍ਰਿਣੁਤਭ੍ਰਦ੍ਰੇਵੋ ਨਿਸੁਯੇਨਸੁਨਿਸ੍ਚਿਤੰ ॥ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਪਰੰਚਨਾਸ੍ਤਿ ਗੁਰੋਰਪਿਚਤਦ੍ਰਿਦ ੧੦੫ ਟੀ: ਸਰਬਤਿ ॥ ਹੇ ਦੇਵਤਾਹੋ ਹੇ ਸਿਧੋ ਹੇ ਮਾਨਖੋਹੇ ਆਦੀਪਦਸੇ ਜੋ ੨ ਇਸ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸ੍ਟ ਜੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਨੇ ਅਰਥ ਆਏ ਹੋ ਤੁਮਾਰਾ ਕਲਯਾਨ ਹੋਵੇ ਤੁਮਕੋ ਨਿਸ੍ਚੈ ਕਰਕੇ ਜੋ ਹਮ ਕੋ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਹੀ ਸਾਵਧਾਨ ਏਕਾਗ੍ਰਮਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣਕਰੋ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰਮ ਹਿਤਕੀ ਬਾਤ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਜਿਨਸੇ ਗੁਰੂਓਂਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਸਿਖ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਨ ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀਓਂਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਆਤਮਵੇਤਾ ਗੁਰੂਸੇ ਉਤਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸ੍ਟ ਦੁਰਲਭ ਪਦਾਰਥ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਭੀ ਔਰ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸਤੇ ਭੀ ਪਰੇ ਉਤਮ ਦੁਰਲਭ ਪਦਾਰਥਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹਮਨੇ ਤੁਮਕੋ ਯਹ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਉਕਤ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਸਰਬਕਾ ਸਿਧਾਤ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਾਯਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਤੁਮਕੋ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਦੁਖੋਂ ਸੇ ਭੈ ਆਵਤਾ ਹੈ ਤਥਾ ਬੰਧਨੋਂਸੇ ਛੂਟਕੇ ਭਵਸਾਗਰਕੋ ਤਰਿਆ ਚਾਹਤੇਹੋ ਤਬ ਆਤਮ ਵੇਤਾ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਅਪਨਾ ਸਰੀਰ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਦਾਸੁਭਾਵ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਵਾਚ ਹੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਤਾਂਤੇ ਐਸੇ ਆਤਮ ਵੇਤਾ ਸਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਜਿਸ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਯੇ ਜੀਵਕਰਤੇਹੈਤਿਸੀ ਤਿਸੀ ਕਾਮਨਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘਨੇ ਭੀ ਮਹੰਤੀਕੀ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਪਰਬ੍ਰਹਮਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਥੀ ਸੋ ਤਿਸ ਜਗਤ ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਰੂਪ ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਈ ਦਿਨ ਬਾਗਮੈ ਰਹਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਸੰਤਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਜਾਨੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਆਪ ਇਥੇ ਏਕ ੪੦ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨ ਰਹੋ ਜੋ ਮੈ ਮੁਠਯਾਂਵਾਲੇ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਮਾਧ ਪਾਸ ੪੦ ਦਿਨ ਤਕ ਹਵਨ ਕਰਕੇ ਜਬ ਆਇ ਜਾਵੋਗੋ ਤਬ ਤਕ ਇਥੇ ਹੀ ਆਪ ਟਿਕੋ ਮੇਰੇ ਆਵਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਮਾਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਬਾਹਰ ਬਾਗ ਮੈ ਟਿਕ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਤਹਾਤੇ ਮੁਠਯਾਂਵਾਲੇ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ੍ਰ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਮਹੰਤੀ ਮਿਲ ਗਈ ਤਬ ਅਪਨੇ ਕਾਰ ਮੁਖਤਾਰ ਡੇਰੇ ਮੈ ਛੋੜ ਆਵਤਾ ਇਨਕੇ ਆਗ ਡੇਰੇਮੈ ਰਹਨੇ ਅਰਥ ਕਿਉ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਕਾਹੇ ਕੋ ਡੇਰੇ ਕਾ ਅਖਤਯਾਰ ਇਨਕੋ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕਾਹੇ ਤੇ ॥ ਜੋ ਗੁਰੁਭਾਈ ਤੇ ਸਰੀਕ ਬਰਾਬਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਯਦ੍ਯਪਿ ਗੁਰੁਭਾਈ ਸਰੀਕ ਬਰਾਬਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਥਾਪਿਭਵੀਖਤੀ ਅਮਿਟ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਡੇਰੇ ਮੈ ਬੈਠਾਵਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਥਮ ਇਨਕੋ ਹੀ ਬਚਨ ਹੂਆਥਾ ਸੋ ਸਤ੍ਯਬਾਦੀਸਤ ਸੰਕਲਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਅਨਥਾ ਕੈਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇਨੇ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਅਪਨੇ ਜੀਵਦਿਆਂ ਨਾਗੋਕੀ ਨਗਰ ਮੈ ਜਬ ਖਡੂਰ ਜੀ ਸੇ ਠਾਕੁਰਜੀਕਾ ਮਨ ਖੈਚਕੇ ਬੁਲਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹਜੂਰ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਥਾ ਜਾਹੁ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਬੈਠੋ ਅਪਨੀ ਹਯਾਤੀ ਮਿਖਿਕੋ ਗੁਰਆਈਦੇਨੇਕੀਮ੍ਰਯਾਦਾਮੈਆਪਹੀਕਰਦਈਥੀਤਬਵਹੁਅਨਥਾ ਕੈਸੇਹੋਵੈ। ਦੂ-ਸਰਾਸ੍ਰੀਮਹਾਰਜਾਸਿੰਘਜੀਆਪਅਪਨੇਮਨਸੇਬਡੇਸਫਾਬਡੇਸੁਸੀਲਬਡੇਨਿਸਕਪਟਸਤ੍ਯ-ਵਾਦੀਤਪਸ੍ਵੀਥੇਅਪਨੇਮਨਜੈਸਾ ਸਭਕਾ ਮਨਜਾਨਤੇ ਥੇਜੈਸੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਤੈਸੇ ਹੀਅਪਨਾ ਹਿਤੂ ਜਾਨਕੇ ਮਾਨਲੇਤੇ ਥ ॥ ਉਨਕੇ ਮਹਤ੍ਵਮੈ ਕੁਛਭੀ ਫਰਕ ਨਹੀ ਥਾ ॥ ਪਰੰਤੁ ਉਨਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਮੰਤ੍ਰੀ ਬਡੇ ਖੋਟੇ ਕਪਟੀਥੇ ਉਨ ਪਾਪਯੋਂਨੇ ਐਸਾ ਕੁਤਸਿਤ ਮੰਤ੍ਰਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ਦੀਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸ੍ਵਹੀ ਨਸਟ ਹੋਜਾਵੇ ॥ ਸੋ ਮੰਤ੍ਰ ਏਹੁ ਹੈ ॥ ਕਯਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕ ਬਡੇ ਚੇਲੇ ਹੈ ਔ ਉਨਕੋ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਨਕੇ ਘਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਖਟ ਮਾਸ ਤਕ ਬਡੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਹਸਥਾਸ਼ਮ ਨਿਕਾਸਕੇ ਲਯਾਏਥੇ ॥ ਔ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਹਯਾਤੀਮੈਹੀ ਕਾਬਲ ਪੇਸੌਰ ਮੂਲਤਾਨ ਲਾਹੌਰ ਸੁਧਾਸਰਆਦੀ ਸਹਰੋ ਮੈ ਦੇਸੋ ਮੇ ਰਾਜਾਓਕੋ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧਥੇ

ਔ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਰਿਡਹੋ ਪੂਜਤਹੋ ॥ ਔ ਆਪਤੋ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧਹੋ ॥ ਅਬਜੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਹਰ ਸੈਲ ਕਰਨੇ ਚਲੇਗਏ ਤਬ ਇਨਹੀਕੋ ਸਾਰੇ ਦੇਸੋਕੇ ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਮਾਨੈਗੇ ॥ ਆਪਤੋ ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਨੇ ਹਾਰੇਲਾਂਗਰੀਕੇ ਲਾਂਗਰੀਹੀ ਬਨ ਰਹੋਗੇ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਮਾਨੈਗੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸੋਕ੍ਰਮੰਤ੍ਰਜੋਂ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯਥਾਰਥ ਇਨ ਬਚਨੋ ਕੋ ਜਾਨਕੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਠਹਰਨੇ ਅਰਥਅਰਜ ਕਰਤੇਭਏ ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀਗੁਰੂ ਕੇ ਡੇਰੇ ਸੇ ਜਾਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਡੇਰੇ ਮੈ ਸਰਬ ਵਸਤੂ ਬਟੋਰਕੇ ਲਦਕੇ ਲੇ ਗਏ ਯਦਕਿੰਚਤਭੀ ਕਛੁ ਨਛੋਡ ਗਏ ਏਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪੁਰਾਤਨ ਲੋਹ ਤੇ ਚੌਕੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ਮੁਠਜਾਂ ਵਾਲੇ ਜਾਇਕੇ ਊਠ ਭੇਜੇ ਕੇ ਜੋ ਸੌ ਪਚਾਸ ਮਣ ਆਟਾ ਡੇਰੇ ਮੈ ਰਹਗਯੋ ਹੈ ਵਹੁ ਭੀ ਲਾਦਕੇ ਲੇ ਆਉ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਨੇ ਆਏ ਆਟਾ ਲੈਨੇ ਵਾਸਤੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੇਦੀਆ ਲੈਜਾਨੇਕਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘਨੇ ਵਹੁ ਆਟਾ ਨ ਲੇਨੇਦੀਆ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਊਠਵਾਨਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਵਹੁ ਸਾਧੂ ਆਟਾਲੇਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਯੇ ਆਟਾ ਖਾਇਕੇ ਫਿਰ ਕਜਾ ਖਾਵੈਗੇ ॥ ਏਹੀ ਬਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਭੀ ਕਿਸੀ ਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹ ਦਈ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹਮ ਫਕਰ ਲੋਕ ਹੈਂ ਹਮਗੁਜਾਰਾ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਬੈਠੇ ਰਹੈ ਆਧੂਫਰਬੇਰ ਖਾਇਕੇ ਤੇ ਸਾਗ ਖਾਇਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੈਂ ਔ ਜੇ ਤਯਾਗ ਕਰਦੇਵੈ ਤਬ ਗੋਪੀਚੰਦ ਔ ਭਰਤਰੀ ਵਤ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਕਾ ਭੀ ਤਯਾਗ ਕਰ ਜਾਵੈ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਗਏ ਸੇਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਤੀਨਕ ਸਾਲ ਡੇਰੇ ਮੈ ਰਹਤੇ ਭਏ। ਖੂਬ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤਾ ਥੁਥਾ ਯੋਗਵਾਸਿਸ਼੍ਟ ਆਦਿਕ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਕਥਾ ਦੋਨੋ ਸਮੇ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਥੀ ਤਥਾ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਭੀ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾਥਾ ॥ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠਭੀ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਸੁਣ ੨ ਕ ਦੂਸਰੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਤ ਆਇਬੇ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਸਟਯਾਮ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਕੇ ਅਮੋਘਬਾਣੋ ਵਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਨੇ ਵਾਸਤੇ ਦੂਰ ੨ ਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਆਵੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਮਸਤ ਹੋਜਾਵੈ ਮਹਾ ਅਸਚਰਜ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਮਹਾ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ॥ ਕਬੀਰ ਪੂਰੇਸਤਗੁਰੂ ਬਾਹਜਬਾਣ ਜੋ ਏਕ ॥ ਲਾਗਤ ਹੀ ਭੁਇਗਿਰਪਰਪਗ ਕਰੇ ਜੋ ਛੇਕ। ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਨਿਤ ਹੋਵੈ ਛੇ ੨ ਮਾਸ ਉਖਕੇ ਰਸਕੀ ਖੀਰਹੀ ਬਨਤੀ ਰਹਜਾ ਕਰੇ ਦਸ ੨ ਪੰਦ੍ਰਾ ੨ ਪ੍ਰਕਾਰ

ਛੇ ਦਾਲਭਾਜੀ ਸਾਕ ਨਿਤ ਸਨਾਰੋਕਰੈ ਜਿੰਤੇ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ੨ ਪਦਾਰਥ ਛਕਾਇ ੨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਵੈ ॥ ਨਿਤ ਰਸੋਈ ਤਰੀਐਘਿਉਮੈਦਾਖਾਣ ਔਜੇ ਕੋਈ ਮਾਝੇਕਾ ਜਟ ਜਟੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਇਜਾਵੈ ਤਬ ਉਨਸੇ ਪੂਛੇ ਕੇ ਕਹੁਰੇ ਈਂਹਾ ਕਿਉ ਆਏ ਹੋ ਜੇ ਵਹੁ ਕਹਦੇਵੈ ਕੇ ਜੀ ਰੋਟੀ ਭੀ ਖਾਣੀ ਹੈ ਤੇ ਰਾਤਭੀ ਰਹਨਾ ਹੈ॥ ਤਬ ਸਾਹਿਬਨੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਇਸਨੇ ਸਚ ਬੋਲਤਾ ਹੈ ਇਸਕੋ ਅਨ ਪਾਣੀ ਭੀ ਦੇਵੋ ਤੇ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕੋ ਅਸਥਾਨ ਭੀ ਦੇਵੋ ॥ ਅਰ ਜੋ ਕਹਦੇਵੈ ਕੇ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ਹੈ ਤਬ ਕੁਛਕ ਕੋਪ ਸਹਤ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਹੁਕਮ ਦੇਥੇ ਕਰੈ ਕੇ ਮੁਨੋ ਇਸ ਬਨਚਰਕੇ ਕੇਸਤੇ ਦਾਹੜੀ ਮੁਨੋ ਮਾਰੋ ਇਸਕੋ ਜੂਤੇ ਦੇਕੇ ਧਕੇ ਇਸਕੋ ਬਾਗਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸੋ ॥ ਕਿਉਰੇਮਾਝੇਕੇ ਜਟ ਹੋਕੇ ਹਮਾਰੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ਹੋ ਜੈਸੇਕ ਕਬਾਬੇਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਇ ਥੇ ਤੈਸੇਉਨਕਾ ਦਰਸਨ ਤੁਮਨੇ ਕੀਆ ਹੈ ਤੈਸਾਕ ਹਮਾਰਾ ਭੀ ਦਰਸਨ ਕਰੋਗੇ ਕਰਨੇ ਆਏਹੋ ਜੇ ਕੋਈ ਜਟੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਆਦਿਕ ਹੋਟੇ ਕਹੇਕੇ ਮੈ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਆਈ ਹੂੰ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ਕੇ ਮੁਨੋ ਇਸਕਾ ਚੂੰਡਾ ਤੇ ਧਕੇ ਦੇਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵਹੁ ॥ ਯਦਕਿੰਕਤ ਭੀ ਲਿਹਾਜ ਮੁਲਾਜਾ ਨ ਕਰੈ ਅਰਥਾਤ ਮਾਂਝੇਕੇ ਜਟੋ ਕੋ ਮਹਾਹਤਜਾਰੇ ਜਾਨਕੇ ਮੁਖਨਲਗਾਯਾ ਕਰੈ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਧਾਸਰਮੈ ਦੋ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਯਗ ਕੀਏ ਸੋ ਊਪਰ ਲਿਖਆਏ ਹੈ ਇਧਰ ਸੰਤਹੁਕੇ ਊਪਰ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਰੂਪ ਪਾਪਕਰਣੇ ਸੇ ਸਿਖ ਬਡੇ ਭੈ ਭੀਤ ਹੂਏ ਥੇ ॥ ਪੁਨਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਚਲੇ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਖੋ ਕੀ ਫੌਜੋ ਮੈ ਗਏ ਤਬ ਸਿਖੋਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਡਾ ਮਾਨ ਪੂਰਬਕ ਪੂਜਨ ਕੀਆ ਬਡਾ ੨ ਢੇਰ ਰੁਪੈ ਤੇ ਮੋਹਰੋ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਇਸਰੀਤੀ ਦੋ ਅਢਾਈ ਸਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾ ਪੂਜਾਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਹਜਾਰੋ ਦਰ ਹਜਾਰੋ ਪੁਰਖ ਤੇ ਮਾਈਆਂ ਕੀ ਭੀੜਾ ਅਸ੍ਟ ਪਹਰ ਇਨਕੇ ਪਾਸ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲਯੋ ਕੀ ਬਨੀਰਹੇ ਕੋਈ ਸੁਖਨਾਕਾ ਪਦਾਰਥ ਲਈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਕੇਵਲ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪਦਾਰਥ ਬਸਤ੍ਰ ਭੇਟਾ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੁਛ ਅੰਤ ਨਹੀਆਵਤੇ ਹੈ ਬੇਅੰਤਤਾਹੀ ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ ਸਰਬਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈਆਵਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਉਸੀ ਮੈ ਤੀਨ ਸਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਅੰਤਕੋ ਉਨੀ ਮੈ ਪਾਂਚਵੇ ਸਾਲ ਮੈ ਕਾਲਾ ਪਾਨੀ ਜਾਇ ਸੁਹਾਵਨਾ ਕੀਆ ॥ ਕਿਤਨੇਕ ਬਰਸ ਕਾਲੇ

ਪਾਨੀ ਮੈ ਰਹਕੇ ਪੁਨਾ ਦੇਵ ਪੁਰੀਕੋ ਗਮਨ ਕਰਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਅਬ ਭੀ ਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਮਾਧ ਹੈ ਤਹਾਂ ਨਿਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆ ਸੁਖਣਾ ਚੜਤਯਾਂਹੈ ਤਿਨਕੀ ਸਮਾਧ ਕੀ ਪੂਜਾ ਆਰਤੀਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਜਿਨੋਨੇ ਤਤਵੇਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਨ ਤਨੁ ਧਨ ਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਨਿਸਕਪਟ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾਕਰੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਉਨਕੀ ਮਿਟੀ ਕੀਭੀਪੂਜਾ ਹਜਾਰੋਂਬਰਸੋਤਕ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋ ਪਰਮ ਸਾਧੂ ਸ੍ਵਰੂਪਥੇ ਉਨਕੋ ਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕਿਉਂਲੈਗਏ ਉਨਕਾ ਕਿਆ ਬਿਗਾਰਥਾ ਜੈਸੇ ਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਉਨਕਾ ਜਾਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਵਹੁ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰਗਟਕਰ ਕਹਨਾ ਚਾਹਯੇ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯੇਹ ਕੁਮੰਤ੍ਰੀ ਔ ਮੂਰਖ ਲੋਕੋ ਕੀ ਸੰਗਤਕਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਹੈ ਅਬ ਜੈਸੇ ਜਿਸਹੇਤੁਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਜਾਨਾ ਭਯਾ ਹੈ ਸੋ ਆਦਿ ਉਪਾਂਤ ਸਰਬਕਾਰਨ ਸੁਣੋ ॥ ਜਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇ ਸਾਰਾ ਦੇਸ ਸਿਖੋ ਕਾ ਸਾਂਭ ਲੀਆ ਤਬ ਕੋਈ ੨ ਭਾਈ ਭੈੜੇ ਭਵਿਖਤ ਕਥਾ ਕੀਆਂ ਸਾਖਯਾਂ ਲੀਏ ਫਿਰੈ॥ ਮੂਰਖ ਵਿਚਾਰੇ ਦਿਸਟ ਕੂਟੋਕੇ ਅਰਥ ਕੋ ਤੌ ਜਾਨ ਨ ਸਕੇ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਤੇ ਆਪਨੀ ਬੁਧੀ ਬਲ ਕਰਕੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਕੇਸੇ ਪਢੇ ਅਰਥੋਕੋ ਲਗਾਵੈ ਭਲਾ ਵਹੁ ਦਿਸਟਕੂਟੋਕੇ ਅਰਥ ਬਿਨਾਤ੍ਰਿਕਾਲਗਯਪੁਰਖਸੇ ਕੈਸੇ ਲਗੈ ਕੋਈ ਕਹੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜਕਾ ਤੀਨ ਬਰਸ ਤਕ ਰਾਜ ਰਹੇਗਾ ਕੋਈ ਕਹੇ ਅਢਾਈ ਸਾਲ ਅਢਾਈ ਮਾਸ ਅਢਾਈ ਪਖ ਅਢਾਈ ਦਿਨ ਅਢਾਈ ਘੜੀ ਤਕ ਰਾਜ ਫਿਰੰਗੀ ਕੋ ਰਹੇਗੋ ਐਸੇ ਅਨਰਥਾ ੨ ਭਾਵੀ ਸਾਖਯਾਂਕੇ ਅਪਨੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਥਕੋ ਲਗਾਇਕੇ ਪੋਥਯਾਂ ਬਗਲ ਮੈ ਲੀਏ ਫਿਰੈ ਔਰ ਲੋਕੋ ਕੋ ਭ੍ਰਮਾਵਤੇ ਫਿਰੈ ॥ ਇਨ ਸਾਖਯੋਂਕੇ ਅਨਰਥ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਹੀ ਚੇਤਸਿੰਘ ਕਲਾਲਤੇ ਜੀਵਨਸਿੰਘ ਤੇਭਾਈਬੁਧਸਿੰਘਯੇ ਤੀਨੋਚਾਰੋਹਥ ਕੜ੍ਯਾਲਗਾਕੇਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇਪੁਨਾਉਧਰਹੀਮਰਜਾਤੇਭਏਮੂਰਖੋਂਕੀਸੰਗਤਕਾਪੀਛੇਸੇਦੁਖਰੂਪਹੀਫਲਹੋਤਾਹੈ॥ ਜਬਗੌਰ ਮਿੰਟਨੇਰਾਜੇਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੋ ਸਰਕਾਰਕਾਅਧਾਮੁਲਖਬਾਂਟਕੇਦੇਦੀਆ॥ਤਦਅਨੰਤਰਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਤੇਸਾਸਿੰਘਕਾਨਚੰਦਮੁਨਸੀਖਾਸਹੇਮਰਾਜਰਲਾਮਿਸ੍ਰ ਬੇਲੀਰਾਮਕੇ ਰਾਜਾਦੀ ਨਾਥਆਦਿਕ ਰਹੀਸੋਂਕੋਇਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਗਵਨਰਜਨਰਲਨੇਕਹਯਾਕੇਤੁਮਕੋਸਰਕਾਰਨੇ ਛੋਟੇ ਰਾਜਯਾਂਤੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਬਨਾਯੇ ਹੈ ਤੁਮ ਅਬ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਅਸਲ ਖੈਰ ਖ੍ਵਾਹੋ ॥ ਸੋ ਸਰਕਾਰ ਤੁਮਸੇ ਪੂਛਤੀਹੈ ਜੈਸੇ ਅਬ ਫੇਰ ਰੌਲਾ ਨ ਪਰੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮਾਰਗ ਬਤਾਵਹੁ ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਭਨਾ ਰਹੀਸਾਂਨੇ ਕਹਯਾਕੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਲਹੌਰ ਪੁਰ ਮੇਂ ਦਲੀਪਸਿੰਘਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਰੌਲੇ ਪਰਨੇ ਮੈ ਕੁਛ

ਸਕ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸਰਕਾਰ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕੋ ਲੈਜਾਇਗੀ ਤਬ ਪੁਨਾ ਕਭੀ ਭੀ ਗਦਰ ਨ ਹੋਗਾ ॥ ਤਬ ਗਵਰਨਰਜਨਰਲਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਅਛਾ ਤੁਮ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਮੋਹਰਾਂ ਲਗਾਇਦੇਵੋ ਤਬ ਏਕ ਬਖਸੀ ਭਗਤ ਰਾਮਸੇ ਬਿਨਾ ਸਭਨੇ ਮੋਹਰਾਂ ਦਿਲੀਪਸਿੰਘ ਕੇ ਲੈਜਾਨੇ ਮੈ ਲਗਾਇਦਈ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਮੂਰਖੋ ਮਿਲਕੇ ਕਿਤਨੇਕ ਮੰਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਤੇ ਭਏ ਕੇ ਮੁੜਕੇ ਤਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਕਾ ਰਾਜ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੇ ਜਾਨਲਾਰਨਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਈਏ ॥ ਯੇ ਦ੍ਰਿੜਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਕਾਗਦਲਿਖਕੇ ਸਭੀ ਮੋਹਰਾਂ ਲਗਾਇਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਜਿਸਕਾ ਆਯੁਰ ਬਲ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਬਲ ਪੁੰਨਸਹਾਇਕਹੈਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਉਸਕੋ ਕੌਨ ਮਾਰ ਸਕਤੇਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਪਾਂਡਵੋਂਕੇ ਮਾਰਣੇ ਅਰਥ ਦੁਰਯੋਧਨਨੇ ਅਨੇਕ ਹੀ ਯਤਨਕੀਏ ਥੇ ॥ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾਧਿਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਕੇ ਮਾਰਣੇ ਭਾਈਏ ਭੰਗੀ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਏ ਆਦਿਕ ਸਰਦਾਰ ਅਨੇਕ ਯਤਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਥੇ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਿਸਕਾ ਕਾਲਭਗਵਾਨ ਰਾਖਾ ਹੋਵੇ ਉਸਕੋ ਕਉਨ ਮਾਰੇ ॥ ਤਸੇਹੀਜਾਨਲਾਰਨਸਾਹਿਬ ਕੋ ਭੀਕਿਸੀਨੇਬੀਚਮੈਖਬਰਦੇਦਈ ਕੇ ਤੇਰੀਔ ਤੇਜਾਸਿੰਘ ਕੇ ਮਾਰਦਨੇਕੀ ਸਾਲਾਹ ਕਿਤਨੇ ਰਹੀਸੋ ਨੇ ਕਰਕੇ ਉਨੋਨੇ ਮੋਹਰਾ ਲਗਾਇਦਈ ਹੈ ਨਾਲੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਤੇ ਗੰਡਾਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗਭੀ ॥ ਇਸਬਾਤਮੈਂ ਸਾਮਲ ਹੈਯੇ ਬਾਤ ਸਾਹਿਬ ਦਯਾਲਰਲੇਮਿਸ੍ਰਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨ ਕਹੀਜਾਨਲਾਰਨਸਾਹਿਬਸੇ ਰਾਇਮੂਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਦਯਾਲ ਏਕ ਔਰ ਤੀਨੋ ਜਾਨ ਲਾਰਨਕੇਐਸੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏਜੈਸੇ ਅਕਬਰ ਬਾਦਸਾਹਕੇ ਆਗੇ ਬੀਰਬਲਤੇ ਟੋਡਰਮਲ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੋਤੇਭਏ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਕੋਈ ਭੀਕਸੂਰਨਹੀ ਥੀ॥ ਜਿਨ ੨ ਦੁਸਮਨੋ ਨੇਐਸਾਕੁਮੰਤ੍ਰ ਪਕਯਾਥਾ ਉਨੋਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਕਾ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਆਪ ਸਾਮਲ ਕਰਲੀਆ ਥਾ ॥ ਗੰਡਾਸਿੰਘਨੇ ਸਧਾਸਰ ਕੇ ਮੁਨਾਰੇ ਪਰ ਅਨੀ ਹੋਕੇ ਕਈ ਖੂਨ ਭੀ ਕੀਏ ਥ ਤਿਸਕੋ ਤੋ ਸਰਕਾਰਨੇ ਫਾਸੀ ਦੇਦੀਆਥਾ ॥ ਸਾਹਿਬ ਦਯਾਲਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪਕੜਨੇ ਗਏ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਅਛੀ ਨੀਤੀ ਕੀ ਸਲਾਹ ਦੇਨਹਾਰਾਮੰਤ੍ਰੀ ਨਹੀਥਾ ॥ ਜੈਸੇ ਪਕੜਨੇ ਵਾਸਤੇ ਗਏ ਥੇ ਜੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜਾਨਲਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਸ ਚਲਾਆਵਤਾ ਤੇ ਸਚ ੨ ਕਹਦੇਤਾ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਜਰੂਰ ਤਿਸਕਾ ਕਸੂਰ ਜੋ ਹੋਤਾਭੀ ਤੌਭੀ ਮਾਫ ਕਰਦੇਤੀ ॥ ਉਸਨੇ ਏਹ ਬਾਤ ਤਾ ਨ ਸੋਚੀ ਤੇ ਕੁਮੰਤ੍ਰਯੋਂਕੇ ਕਹੇਲਾਗਕੇ ਸੰਮਦੂ ਕੇ ਤਾਲਯਾਰ ਡੇਰਾ ਲਗਯਾ ਲਗਾਯਾ ਛੋੜਕੇ ਭਾਗ ਗਯਾ ॥ ਪੀਛੇ ਕੁਮੰਤ੍ਰਯੋਂ ਨੇ ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਮਸਹੂਰਕਰਦੀਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਅਪਨੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇ ਉਡ ਗਯੇ ਹੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕੇ ਹਾਥਹੀ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਸਕਰਕੇ

ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂਕੇ ਮਨਮੈ ਅਧਿਕ ਸਕ ਗੁਜਰਗਯਾ ॥ ਜਹਾਂ ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਗ੍ਰਾਮਮੈ
ਜਿਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਰਹਜਾਵੇਤਬ ਸਰਕਾਰੀ ਲੋਕ ਉਸ ਗ੍ਰਾਮ ਔ ਘਰਕੀਤਿਲਾਸੀਲੇਵੇਂ
ਤੋਉਨਆਦਮੀਓਂਕੋ ਬਡੀ ਸਜਾਦੇਵੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪੀਛੇਫੌਜਸਰਕਾਰੀ ਲਗੀ
ਪਰੀ ਕਹੂੰ ਟਾਕਰ ਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਸਾਥਕੇ ਸਿਖਕੁਛ ਯੁਧ ਭੀ ਕਰੈ ਤੇ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਿਕਸ ਜਾਵੈ ॥ ਤਿਸਰੀਤੀ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕੋ ਕੋ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁਚਯਾ ॥
ਭਾਈ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਲਕੜੀਆਂ ਵਾਲਾ ਇਨਕੋ ਘਰ ਰਖਣੇ ਕੇ ਹੇਤੁਸੇ ਮਾਰਯਾਹੀਗਯਾ
ਪੁਨਾ ਉਨੀਸੈ ਚਾਰ ੧੯੦੪ ਮੈ ਮੁਲਤਾਨਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈਸਾਵਣ ਮਲਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਮੂਲਰਾਜ
ਵੈਸਾਖਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਆਕੀ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਿਸਕੋ ਸਰ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰਨੇ
ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਕੋ ਸਿੰਘੋ ਕੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਫੌਜ ਦੇਕੇ ਭੇਜਯਾ ਇਧਰ ਸੇ
ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਮੁਲਤਾਨ ਮੈ ਪਹੁਚਜਗਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀਵਾਲਾ
ਮੂਲਰਾਜਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਮੂਲਰਾਜ ਔ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕਾ ਭੀ
ਆਪਸ ਮੈ ਬਿਗਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਸੇਰਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜਕੇ ਪਾਸ ਭੀ
ਆਵਨੇ ਜੋਗ ਨ ਰਹਯਾ ਤੇ ਮੂਲਰਾਜ ਕੇ ਸਾਥ ਬਿਗਾਰ ਹੋਣੇਸੇ ਤਹਾਂਭੀ ਨ ਰਹ ਸਕਯਾ
ਪੁਨਾ ਉਤੇ ਭ੍ਰਸਟ ਹੋਕੇ ਸੇਰਸਿੰਘ ਝਨਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ੨ ਰਾਮ ਨ ਗਰਕੋ ਚਲਾ ਆਯਾ ॥
ਰਾਮਨਗਰਸੇ ਪਾਰ ਝਨਾਕੇ ਤੀਰੇ ਡੇਰਾ ਲਗਾਇਕੇ ਲਾਹੌਰ ਲੇਨੇ ਅਰਥ ਅੰਗ੍ਰੇਜ
ਬਹਾਦਰ ਕੇ ਸਾਥ ਯੁਧ ਕਰਣੇ ਕੋ ਤਯਾਰ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਲਵਪੁਰਮੈ ਸਰਦਾਰ
ਜਵਾਰਸਿੰਘ ਹਰੀਸਿੰਘ ਨਲੂਏਕੇ ਪਤ੍ਰਕੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਚੁਗਲੀ ਕਰੀ ਜੋ
ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੀਆਂ ਚਿਠਯਾਂ ਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਕੌਰ ਕੀਆਂ ਚਿਠਯਾਂ ਸਰਦਾਰਕੇ
ਪਾਸ ਆਵਤਯਾ ਹੈ ਇਸ ਸੁਭੇਸੇ ਸਰਕਾਰਨੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕਾ ਡੇਰਾ ਸਾਰਾ
ਜ਼ਪਤ ਕਰਕੇ ਕਾਗਦ ਸਭ ਦੇਖੇ ਗਏ ਤਬ ਚਿਠੀ ਨਾ ਤੋ ਕੋਈ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਕੀ
ਨਿਕਸੀ ਔ ਨ ਕੋਈ ਮਹਾਰਾਣੀ ਕੀ ਨਿਕਸੀ ਤਬ ਸਰਕਾਰਨੇ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘਕੀ
ਜਾਮਨੀ ਲੈਕੇ ਛੋਡਦੀਆ ਤੇ ਤਿਸਕਾ ਮਾਲਭੀ ਸਭ ਵਾਗੁਜਾਰ ਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਇ
ਮੂਲ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਅਦਾਵਤ ਰਖਤਾਥਾ ॥ ਇਸਨੇ ਤੇਜਾ
ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੋ ਨਜਰ ਬੰਦ ਰਖਯਾਵਸਤੀਰਾਮ
ਕੀ ਸਮਾਧੇ ॥ ਉਧਰ ਸੇਰਸਿੰਘਭੀ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਮੁਲਤਾਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਲੈਕੇ ਰਾਮਨਗਰ
ਆਇਗਯਾਥਾ ਉਸਕੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸ੍ਰਾਧਕੇ ਬੀਚ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਹਰੀਸਿੰਘ ਕੀ ਤ੍ਰਿਥੀ
ਕਰਕੇ ਪਹਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋ ਖੂਬ ਭੰਗ ਛਕਾਇਕੇ ਸਭਕੋ ਮਸਤ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ
ਪਰ ਜੈਸੇ ਬੈਠਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਦੋਤੀਨ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰੋਜ ਉਸੀ ਚਾਲਸੇ ਏਕ ਡੂੰਡਾ ਖੜਾ

ਕਰਕੇ ਟਹਲਵਾਲੇ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਭਾਗਕੇ ਕੁਜਰਾਂ ਵਾਲੇ ਜਾਇ ਵੜਯਾ ॥ ਜਬ ਬੜੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਖਬਰ ਭਈ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਤਿਸਕੇ ਪੀਛੇ ਫੌਜ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਚੜ੍ਹ ਪਰੀ॥ ਜਾਇਕੁਜਰਾਂ ਵਾਲਾ ਘੇਰਯਾ॥ ਤਬ ਸਹਰਕੇ ਲੋਗਾਂ ਨੇ ਇਕਠੇ ਹੋਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਜੇ ਤੁਸੀ ਸੈਹਰ ਮੈ ਆਕੀ ਹੋਵੋਗੇ ਤਬ ਸੈਹਰ ਕੋ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁਚੇਗੀ ਤਾਤੇ ਤੁਮ ਕਿਸੀ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈਜਾਇਕੇ ਯੁਧ ਕਰੋ ਸਹਰ ਛੋਡਕੇ ਇਤਨਾ ਦਾਨ ਹਮਕੋ ਦੇਵਹੁ॥ ਨਗਰ ਵਾਸੀ ਜਨੋਂਕੇ ਕਹੇ ਸੇ ਨਗਰ ਸੇ ਏਹਭੀ ਰਾਮ ਨਗਰਕੇ ਪਾਰ ਰਾਜਾ ਸੇਰਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ॥ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੇ ਮਨਮੈ ਬੀਚਾਰ ਆਯਾ ਕੇ ਮਤ ਮੇਰੇ ਪੀਛੇ ਭਾਈ ਮਖਣ ਸਿੰਘ ਕੋ ਤਕਲੀਫ ਪਹੁਚੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਕੋ ਨ ਪਗੜਾ ਦੇਵੇਂ॥ ਜੇ ਮੇਰੇ ਬਦਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋਖੇਦ ਪਹੁਚਯਾ ਤਬ ਧਿਕਾਰਹੈ ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨੇਕੋ ਪੁਨਾ ਮੁਝਕੋ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕਾ ਰਸਾ ਗਲ ਮੈ ਪਾਵਨ ਪਰੇਗੋ॥ ਇਸ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਨੇ ਗੁਰੁਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਅਰਜੀ ਲਿਖੀਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਆਪ ਇਥੇ ਰਾਮ ਨਗਰ ਸਿਖੋਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇਜਾਵੋ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਇਥੇ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਆਪ ਭੀ ਇਥੇ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਵੋ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬੜੀ ਬੇਨਤੀ ਪੂਰਬਕ ਦੋ ਅਰਜੀਆਂ ਲਿਖਯਾਂ ਤਬ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਜਬਾਬ ਦੇਦੀਆ ਕੇ ਹਮ ਫਕੀਰ ਲੋਕ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਯੁਧ ਆਦਿਕ ਫਸਾਦੋ ਮੈ ਅਨੇਕਾ ਕਯਾ ਕਾਮਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ਦੋਨੋ ਅਰਜਯੋਕਾ ਸੁਨਕੇ ਤੀਸਰੀ ਅਰਜੀ ਮੈ ਫਿਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਨੇ ਲਿਖਯਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਜੀ ਤੇ ਆਦਿਲੈ ਕੇ ਦਸੋ ਪਾਤਸਾਹੀਆਂ ਕੀ ਸਪਤ ਹੈ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਪਤ ਹੈ ਆਣ ਹੈ ਆਪ ਨਆਵੋ ਤੇ ਆਪ ਏਹ ਹਮਾਰੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਲਿਖੀ ਹੂਈ ਅਰਜੀਕੋ ਪੜਤੇਸਾਰਹੀ ਇਸ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚੜਕ ਰਾਮ ਨਗਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਵੋ॥ ਐਸੇ ਅਰਜੀ ਲਿਖਕੇ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨਕਈ ਕੇ ਹਾਥ ਘੋੜਾ ਏਕ ਬਡੇ ਮੋਲਵਾਲਾ ਦੇਕੇ ਭੇਜ ਦੀਆ॥ ਜਬ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਘੋੜਾ ਲੈਕੇ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਸੇ ਬਾਹਰ ਬਾਗਮੈ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਪਹੁਚਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਅਰਦਾਸ ਦਿਖਾਵਤਾ ਭਯਾ॥ ਤਿਸ ਅਰਦਾਸ ਕੋ ਪੜ੍ਹਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਸਤਕ ਕੇ ਸਾਥ ਹਾਥ ਛੁਹਾਇਕੇ ਭਾਈ ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਮੇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ੨ ਸਿਖੋਂਕੋ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਵਹੁ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਲਿਖਤ ਕੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਦਿਖਾਇਕੇ ਸਭਸੇ ਪੁਨਾ ਸਲਾਹ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਕੇ ਆਪਲੋਕੋਂ ਕੀ ਕਯਾ ਮਰਜੀ

ਹੈ ॥ ਅਬ ਹਮ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੇ ਲਿਖੇ ਮੂਜਬ ਰਾਮ ਨਗਰ ਕੋ ਜਾਵੈਂ ਕੇ ਨ ਜਾਵੈਂ ।
ਤਬ ਸਭਨਾਸਿੰਖਾਂ ਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ|ਸਚੇਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਆਪ ਸਰਬਗ
ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਯ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋ ਆਪਸਭੀ ਕੁਛ ਭੂਤ ਭਵਿਤਰ ਵਰਤਮਾਨਕੀ ਬਾਤ ਜਾਨਤੇ
ਹੋ ਈਸ੍ਵਰਹੋ ॥ ਹਮਅਲਪਗ ਜੀਵ ਹੈ ਹਮ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਕਯਾ ਕਹ ਸਕਤੇ ਹੈਜੈਸੇ
ਆਪ ਪ੍ਰੇਰੋ ਤੈਸੇ ਹਮਭੀ ਅਰਜ ਕਰਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਜੋ ਕੁਛ ਤੁਮਾਰੀ ਬੁਧੀ
ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਸੋ ਕਰਦੇਵੋ । ਤਬ ਸਭੀ ਸਿਖੋ ਪੁਰਾਤਨੋਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ
ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਹਮਾਰੀ ਅਕਲ ਮੈ ਤੋ ਏਹੀ ਬਾਤਆਵਤੀ ਹੈ ਕੇ ਆਪਕਾ ਜਾਣਾ
ਅਸਲੈਠੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੈ ਤੈਸੇ ਕਰੋ॥ ਉਨਕੀ ਅਰਜ
ਸੁਣਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕ ਆਪ ਲੋਕੋ ਕਾ ਕਹਨਾ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਹੈ ਨੀਤੀ ਯੁਕ੍ਤ ਹੈਪਰੰਤੂ
ਸਪਰ ਬਿਛੂ ਆਦਿਕ ਮਹਾਤਾਮਸੀਭੀ ਹੈ। ਤਥਾਪੀ ।ਜਬ ਇਨ ਕੋ ਕੋਈ ਬਡਤੋਂ ਕੀ
ਆਨ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸਿਰ ਸੁਟਕੇ ਉਸਕੇ ਆਗੇ ਪੜਜਾਤੇ ਹੈ ਭਾਵੇ ਕੋਈ ਮਾਰੇ
ਅਥਵਾ ਛੋਡੇ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਿਹੰਗਜ਼ੋਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਹੈ ਆਦੀ ਇਸੇ ਪਾਤਸਾਹਜ਼ਾਂ ਕੀਆਂ
ਸਹੁਆਂ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਭਨਾ ਗੁਰੂਆਂਕੀਆਂ ਸਹੁਆਂ ਪਾਇ ਭੇਜਮੈਹੇ ਨ ਹਮ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ
ਹੂਏ ਉਨਕੀ ਸਪਤ ਕੋ ਕੈਸੇ ਤੋੜ ਡਾਰੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸਭ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ
ਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਸਰਦਾਰਕਾ ਏਈ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈਡੇਰੇ ਤੇ। ਯੁ ਆਪ ਡੇਰੇ ਮੈਨ
ਰਹੋ ਮਤ ਆਪਕੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਤਕਲੀਫ ਨ ਦੇਵੈ ਫਿਰ ਆਪ ਹੇ ਖ੍ਵਾਵਾਹ ।ਕਿਸੀ ਔਰ ਦੇਸ
ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਵਹੁ ਪਰੰਤੂ ਰਾਮ ਨਗਰਕੀ ਓਰ ਨ ਜਾਵੋ ਕਰੋ ਕਾਹੇ ਤੇਯੁਧ ਵਿਖੇ ਜਾਨੇਸੇ
ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀਆਂਉਪਾਧਯਾਂਉਠਖੜਜਾਂਹੋਤਯਾਂ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਧ ਸਗਤ
ਤੁਮਾਰਾ ਬਚਨ ਪਰਮ ਹਿਤਦਾਹੈ ਪਰੰਤੂ ਨਿਹੰਗਜ਼ੋਨੇ ਸਹੂੰ ਪਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਸੇ ਏਹੀ
ਲਿਖਯੋ ਹੈ ਕੇ ਇਧਰ ਰਾਮ ਨਗਰਕੋ ਹੀ ਸਿਖੋ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਪ ਆਇ ਜਾਵੋ ਤਬ
ਹੀ ਹਮਾਰਾਸਕ ਦੂਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਸਰੀਰ ਭੀ ਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਛਿਨ ਭੰਗਰਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਕ ਨਾਮ ਪਰ ਲਗਜਾਵੈ ਤਬ ਇਸ ਤੇ ਔਰ ਕਯਾ ਅਛੀ ਉਤਮ ਬਾਤ ਹੈ ਯਾਂਤੇ
ਆਪ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਹੋ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਹਮਕੋ ਆਗਯਾ
ਦੇਵੋ ਜੋ ਹਮ ਤਹਾਂਹੀ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ॥ ਸਰੀਰ ਜਾਵੇ ਅਬੀ ਰਹੇ ਚਿਰੰਕਾਲ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਣ ਹਮ ਭਗ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਰਮ ਸੁਧਾ
ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਭ ਕੇ ਮਨ ਦ੍ਰਵ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲਸ ਸਬ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ
ਪੂਰਣ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਬਾਣੀ ਭੀ ਸਭਕੀ ਗਦ ੨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਕੰਠ ਰੁਕ ਜਾਤੇ ਭਏ

॥ ਤਬ ਸਭਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕਰ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਆਪਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤ ਆਪਹੀ ਜਾਨੋ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਉਜਰਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਬੇਨਤੀ ਮਾਤ੍ਰਹੀ ਹੈ ਆਗੇ ਜੋ ਆਪਕੀ ਰਜਾਇ ॥ ਪੁਨਃ ਸਭਸਿਖਨਕੋ ਦਿਲਾਸਾ ਧੀਰਜ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇਹਮਨੇਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਕਾ ਮਲੇਛ ਪੰਥਸੇ ਬਦਲੋਲੇਨੇਹੈ ਬੀਚਬੈਠਕੇ ਲੇਕੇ ਰਜੇਹੀ ਇਨਕਾ ਬੜਾ ਗਰਕ ਕਰਕੇ ਹਾੜ ਸੁਦਣ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਏ ਖੜੇ ਹੈਂ ॥ ਤੁਮ ਕਿਸੀ ਬਾਤਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮਤਕਰੋ ॥ ਯੇ ਗੁਪਤ ਬਚਨ ਹਮਾਰਾ ਤੁਮਨੇ ਯਾਦ ਰਖਣਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਇਹ ਕਾਰਜ ਕਰਕੇ ਹਮ ਆਏ ਖੜੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਧੀਰਜ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਣੇਕੀ ਇਛਾ ਕਰੀ ਤਬਸਰਬ ਸਿਖੋਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਅਪਨੀ ਗਤਿ ਆਪਹੀ ਜਾਨੋ ਆਪਕੇ ਆਸਯਕੋ ਹਮ ਅਲਪਗ ਜੀਵ ਅਪਨੀ ਅਲਪਗਜਤਾ ਕਰਕੇ ਆਪਮੇ ਦੋਸ ਅਰੋਪਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯੇਹੀ ਹਮਾਰੀ ਮੂਰਖਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸੋਂਸੇ ਅਨੰਤਰ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਿ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਮਾਰਗ ਰਾਮ ਨਗਰਸੇ ਪਾਰਲੇਦ੍ਰਿਆਕਾ ਨਦੀਕੇ ਪਾਰਲੇ ਤੀਰ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੂਏ ॥ ਉਪਰਸੇ ਤੋ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਯੇ ਜੋ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਦਲਮੈ ਮਹਾਤਮਾ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈ ਸੋ ਅਵਸ਼ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਫਤੇ ਹੋਵੈਗੀ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮੂਰਖ ਇਤਨਾ ਨ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋ ਯੇ ਪਰਮ ਸਾਮਰਥਵਾਨਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਬਦਲਾ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹੈਂ ਯੇ ਮਲੇਛ ਪੰਥਕਾ ਟਕੇ ਹੀ ਬੇੜਾ ਡੋਬਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕੀ ਹੀ ਫਤੇ ਕਰੇਂਗੇ ॥ ਜੈਸੇ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਅੰਤਰਸੇ ਬਲਿਰਾਜਾ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾਵਾਸਤੇ ਬਲਿਰਾਜਾ ਕੀ ਭਗਤਿ ਭਾਵ ਪ੍ਰੇਮਕੇ ਵਸਹੂਏ ੨ ਸਦਾਹੀ ਬਲਿ-ਰਾਜਾ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਬਾਵਨ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਚਲੇ ੨ ਬਲਿਰਾਜਾਕੇ ਦ੍ਵਾਰਪੈ ਜਾਇਕੈ ਤੀਨ ਪਾਂਵ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜਾਚਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਉਪਰਸੇ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੇ ਭਏਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਆਦਿਕ ਦੇਵਤਿਆਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਵਾਸਤੇ ਭਗਵਾਨ ਗਏ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਕੇਵਲ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਅਰਥ ਜਾਤੇ ਭਏ ਥੇ ਔ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਣੇਕੋ ਆਏ ਹੈਂ ॥ ਕਿਉਂਜੋ ਆਗੇ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਵੈਗਾ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟਹੀ ਪੁਕਾਰ੨ ਕੇ ਕਹੈਂਗੇ ਕੇ ਬਚਰੋ ਤੁਮਾਰਾ ਬੇੜਾ ਡੂਬ ਚਲਾਹੈ ਅਬ ਕੋਈ ਭੀ ਤੁਮਾਰਾ ਰਖਕ ਨਹੀ ਹੈ ਇਤਯਾਦੀ ॥

ਦੋਃ ਮਲੇਛ ਪੰਥਕੇ ਅੰਤਹਿਤ ਗਮਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਗਤੇਸ ॥
ਸਿਮਰਹ ਅਨਦਿਨ ਜਾਸਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਇੰਦ੍ਰ ਜਲੇਸ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵ ਚਤੁਰਥ ਸਰਗੇ ੨੮ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੇ

ੴਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥

ੴਤਤਸਤ ॥

ਦੋ: ਰਾਜਾ ਅਵੈਗੋ ਅਬੈ ਗੁਰੁ ਦਰਸਨਕੇ ਹੇਤ ॥
ਪਾਇਨਿਰਾਦਰ ਜਾਇਗੋ ਖਿਨਾ ਭਾਰ ਕਿਮ ਲੇਤ ॥ ੧ ॥

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ॥ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੜਗਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਡੇਰੇਮੇ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਭਮੈ ਗੋਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਤਬ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਪ੍ਰਾਨ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ॥ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਆਪਕੋ ਨਿਹਾਲ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਮਿਲਤੇ ਭਏ । ਪਰਸਪਰ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਤਦ ਅਨੰਤ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲਾ ਰਾਜਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਬਹੁਤ ਸੀ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਅਬ ਆਪ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰੋ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਯੇ ਆਪਕਾਹੀ ਬਿਰਦਹੈ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੜਗ ਸਿੰਘੇਦ੍ਵਾਰ ॥ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜੇ ਕੀ ਓਰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵੇ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਤੇਰਾਹੀ ਨਾਮ ਹੈ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹਾਂ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਮੇਰਾ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਵੋ ਮੂਰਖਾ ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਰੀਸੀ ਅਢਾਈਤੀਨਕ ਹਜਾਰ ਫੌਜ ਲੈਕੇ ਨਕਲਲੈਕੇ ਫੌਜ ਉਤਰਰਹਾਹੂਆਹੈ ਤੂੰ ਇਸਕੋ ਮਾਰਕੇ ਹਟਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤਾ ਹੈ ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਰਾਜਾ ਕੋ ਬਡਾ ਤੇਜਵਾਨ ਤੇ ਭੈ ਦਾਯਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਆਤਬਰਾਜਾਭੈ ਭੀਤਹੋਕੇਤਾਤਕਾਲਕੀਪੀਠੇ ਕੋ ਪਿਛਲੇਪ ਵੋਸੇ ਜਲਤੀਹਟਤਾਜਾਵੈਨ ਲਮੁਖਸੇਕਹਤਾਜਾਵੇਮਹਾਰਾਜਜੀਤੁਮਾਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ੨ਐਸੇਹੀਕਹਤਾ ੨ਛਹਾਜਾਤਾਭਯਾ।ਜਬਕਿਛਿਤਦੂਰਗਯਾਤਬਫਰ ਜੋਕੋਸੁਨਾਇਕੇਸਾਹਿਬਨੇਬਚਨ ਕਹਾ ਕੇ ਜਾਹਿਰੇਅਭਾਗੀਇਕਦੋਘੜੀਤਕਖੜਾਰਹਤੋਤੌਅਬਸੇਹੀਤੇਰੀਫਤੇਹੋਜਾਤੀ॥ ਜਿਸਨੇ ਫਕੀਰਕੀਕਰੀਤਾਦਨਸਹਾਰੀਉਸਨੇਤੇਰਾਕੀਤਾਬਕਬਸਹਾਹੀ ਜਾਹੁਅਬਤੁਮਾਰੀ ਫਤੇਕਦਚਿਤਭੀਨਹੀਹੋਵੇਗੀਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕਾਸ੍ਰਾਪਲੈਕੇਅਪਨੇਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ।ਪਰੰਤੂ

ਮਨ ਮੇ ਥਾ ਪਸਚਾਤ੍ਾਪਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਉਸੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੰਧਯਾ ਕਾਲਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਥੰਕ ਪਰਸੇ ਲਘੁਸੰਕਾ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਉਠੇ ਲਘੁਸੰਕਾ ਕਰਕੇ ਫੁਲ ਮਨ ਮੈ ਐਸੀ ਬਾਤ ਆਗਈ ਜੋ ਸਮੀਪਹੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਥਾ ਤਹਾਹੀ ਚਲੇਗਏ ॥ ਜਬ ਸਮੀਪਗਏ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਜਾਰਾਜਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੀ ਗਾਦੀ ਸੇ ਉਠ ਖੜੇ ਹੂਏ ਤੇ ਹਾਥ ਪਕੜਕੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਅਪਨੀ ਗਾਦੀ ਪਰਬੈਠਾਇ ਲੀਤਾ ਭਯਾ ਤੇ ਆਪਭੀ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਗਾਦੀਕੇਪਾਸਹੀਬੈਠਜਾਤਾਭਯਾ ਗਾਦਕੇਨੀਚੇਤਬਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਜੁੜੇਹੂਏਦੋਨੋ ਹਾਥ ਅਪਨੇਹਾਥਏਕਸੇਪਕੜਕੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇਕਿਉਭਾਈਆ ਜੀ ਅਬੀ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨਹੂਏ ਹੈਂ ਕੇ ਨਹੀ ਹੂਏ ਤੀਨ ਵਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਕਹਯਾ ਹੂਆ ਉਨਕੋ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਕੇ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਭਾਈਆ ਜੇ ਗਊਆਂ ਭੀ ਅਪਨਾ ਅਹਾਰ ਛੋਡਕੇ ਵਿਸ੍ਟਾ ਖਾਣੇ ਲਾਗ ਜਾਵੈ ਤਬ ਭੇਡਾਂ ਕਾ ਕਯਾ ਹਾਲ ਵੁਹ ਭੇਡਾਂ ਤੋ ਆਗੇ ਹੀ ਵਿਸ੍ਟਾ ਖਾਤੀਆਂ ਹੀ ਹੈ ਯੇਹ ਭੀ ਬਚਨ ਤੀਨ ੨ ਵਾਰ ਕਹਕੇਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਹੁ ਭਾਈਆ ਜੀ ਜਬ ਪੀਰਪੈਕੰਬਰ ਗੁਰੂ ਹੋਕੇ ਏਹ ਭੀ ਝੂਠ ਬੋਲਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੈ ਤਬ ਉਮਤ ਕਾ ਕਯਾ ਹਾਲ ਹੋਗਾ ਵਹੁ ਉਮਤ ਤੋ ਆਗੇ ਹੀ ਝੂਠ ਬੋਲਤੀਹੀ ਹੈ ॥ ਭਾਵ ਯਹ ਕੇ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਸੰਤਹੋਕੇ ਤੋ ਸੰਸਾਰੀ ਜਨਹੁਕੇ ਝੂਠ ਬੋਲਨੇ ਤੇ ਹਟਾਵਨਾਥਾ ਕਾਹੇਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਨੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਔਰਕੋਈ ਪਾਪ ਨਹੀ ਹੈ ਸਮਸੰਤੋਖ ਨ ਔਰ ਸੁਖਤਪ ਨਖਿਮਾਸਮਜਾਨ ॥ ਝੂਠ ਬਰੋਬਰ ਪਾਪਨਹ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਸਮਦਾਨ ॥ ਇਸ ਸਲੋਕਕੇ ਅਰਥ ਕੋ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਜਾਨਤੇਹੈਂ ॥ ਜਾਨ ਬੂਝਕੇ ਭੀ ਜੇ ਗੁਰੂਪੀਰ ਝੂਠ ਬੋਲਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੈ ਤਬ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕ ਮੈ ਤੋ ਗੁਰੂਪੀਰੋਮੈ ਕਯਾ ਨੂਨ ਐ ਅਧਿਕਤਾ ਭਈ ਉਲਟਾ ਸੰਸਾਰੀਉਸੇਭੀ ਅਧੋ ਕੋਟੀ ਮੈ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹੂਏ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ ਤੋ ਬਿਚਾਰੇ ਅਗਯਾਨੀ ਸਚ ਝੂਠਕੇ ਪੁਨਯ ਪਾਪਰੂਪਫਲ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ॥ ਔ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਜੇ ਜਾਨਕੇ ਫਿਰ ਭੀ ਗੁਰੂਪੀਰ ਝੂਠ ਬੋਲੈ ਤਬ ਔਰਇਤਰ ਜੀਵੋ ਸੇ ਭੀ ਅੰਧੇ ਅਗਯਾਨੀ ਭਏ ਕਿਉ। ਮਨ ਜਾਨਤ ਸਭਬਾਤ ਜਾਨਤਹੀ ਅਉਗਨ ਕਰੈ ॥ ਕਾਹੇ ਕੀ ਕੁਸਰਾਤ ਹਾਥ ਦੀਖ ਕੂਏ ਪਰੈ ॥ ਏਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ॥ ਜੇ ਅੰਧੇ ਹੋਕੇ ਅੰਧੇਰੀਰਾਤਮੈ ਕੂਏ ਮੇਂ ਜਾਇਪਰੇ ਤਬ ਤਕ ਉਸਕੇ ਊਪਰਕੋਈ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਭਾਈ ਯੇ ਅੰਧਾਹੈ ਇਸਕੋ ਕਯਾ ਅਧੀਨ ਹੈ ॥ ਜਬ ਸੁਜਾਖਾ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮੈ ਹੀ ਦਰਸਤਯਾਂ ਕੂਪਮੈ ਜਾਇਪਰੇ ਤਬ ਸਭ ਕੋਈ ਉਸਕੇ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਕਰਤੇਹੈ। ਤੈਸੇ

ਹੀ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਤੋ ਜਗਤ ਕੇ ਜੀਵ ਕੇ ਝੂਠ ਪਾਪਕੇ ਵਰਜਨੇ ਨਿਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹੈਂ ਜਬ
ਆਪਹੀ ਝੂਠ ਆਦਿਕ ਪਾਪ ਕਮਾਵਨੇ ਲਾਗਜਾਵੈਂ ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਕੋ ਪਾਪਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰਸੇ
ਕੈਸੇ ਪਾਰਕਰੈਂਗੇ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਕੇ ਪਥਰਕੀ ਬੇੜੀ ਜੋ ਚੜੈ ਭਰਾ
ਨਾਲ ਡੁਬਾਵੈ ॥ ਗੁਰੂ ਜਿਨਾ ਕੇ ਅੰਧਲੇ ਚੇਲੇ ਨਾਹੀ ਠਾਉ ॥ ਸੂੰਞੇ ਘਰ ਕਾ ਪਾਹੁਣਾ
ਜਿਉ ਆਵੈ ਤਿਉ ਜਾਇ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿ ਯਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਔ ਪੀਰਾਂ ਕੋ ਸਤ੍ਯ ਧਰਮ ਬੋਲਨਾ
ਚਾਹੀਏ ਮਿਥ੍ਯਾ ਬਾਨੀ ਨ ਬੋਲਨੀ ਚਾਹੀਏ ॥ ਜੋ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਸਦਾਇਕੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਬੋਲੈਂ
ਗੇ ਤਬ ਉਨਕੇ ਵਚਨੋ ਪਰ ਪ੍ਰੀਤੀਤਕੈਸੇਕਰੈਂਗੇ ਔ ਕੈਸੇ ਉਮਤਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰੈਂਗੇ ਐਸੇ
ਹੀ ਕੋਈ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪਸਚਾਤ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਭਾਈਆ ਜੀ
ਤੁਮਾਰੇ ਦੋਨੋ ਮਿੱਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਹੈਨ ਸਿਖਭੀ ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਭੀ ॥ ਨਾਤੂੰ ਸਿਖਾਂ ਕਾ ਵਿਸਾਹੁ
ਕਰੀ ਤੇ ਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕਾ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ॥ ਯੇਹ ਸਿਖਤੋ ਓਹੀ ਮਲਛ ਪੰਥ ਹੈ ਜਿਸਨੇ
ਹਮਾਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਤੋਪਾਂਕੇ ਗੋਲਯੋਂ ਸੇ ਛੁਡਾਯਾਥਾ ਅੰਤਰਖਾਨੇ
ਇਨਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕਪਟ ਹੈ ਔ ਊਪਰ ਸੇ ਬਡੀ ਮੀਠੀ ਛੁਰੀ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ
ਤੋ ਐਸੇ ਹੀ ਕਹਤੇਥੇ ਹਮਤੁਮਾਰੇ ਹੈ ਜੀ ੨ ਜਹਾਂ ਹੁਕਮ ਕਰੋ ਤਹਾ ਹੀ ਹਮਹਾਜਰਹੈ ॥
ਪੁਨਾ ਉਨ ਹੀ ਪਾਪੀਓਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਤੋਪਾਂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਇਸਸੇ
ਤੂੰ ਇਨਕਾ ਅਬਕਜਾ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ॥ ਤੇਰੀ ਭੀ ਓਹੀ ਦੁਰਦਸਾ ਕਰਨਗੇ ਜੇ ਤੂੰ ਇਨਕਾ
ਵਿਸਾਹੁ ਕਰੇਗਾ ਤੋ ॥ ਦੂਸਰੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਤੋ ਸਿਖਾਂ ਕੇ ਸਤ੍ਰ ਇਸ ਵਕਤਹੈਹੀ ਇਸਮੇਕ੍ਯਾ
ਸਕਹੈ ॥ ਜੋ ਹਮਾਰੇਕੋਤੋ ਦੋਨੋ ਨੇਤ੍ਰ ਸਮਹੈ ਜੈਸੇ ਸਿਖ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਤੋ
ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕੋਈ ਵੈਰੀ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੀ ਹਮਕੋ ਸਜੀਆਂਖ ਤੈਸੀ ਹੀ ਖਬੀਆਂਖ
॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਮੈ ਤੋ ਕੇਵਲ ਏਕ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮਹੀ ਹੈ ਯੇ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ
ਤਿਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਹੀ ਚਮਤਕਾਰੇ ਹੈ ॥ ਨਹ ਕਿਛ ਜਨਮੈ ਨਹ ਕਿਛ ਮਰੈ ਆਪਨ
ਚਲਿਤ ਆਪਹੀ ਕਰੈ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥ ਜਬ ਆਪਹ ਆਪ ਆਪ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥ ਤਬ ਮਹ ਕਹਾ ਕਿਸ
ਹੋਵਤ ਭਰਮ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹਮਾਰਾ ਆਤਮਾ ਹੈ ਔ ਜੋ ਕੁਛ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਆਵਤਾਭੀ ਹੈ ॥ ਤਬ
ਸਰੀਰ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਸੁਪਨ ਪ੍ਰਪੰਚਵਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ॥ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਹਮ
ਰੂਪਹੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰਾ ਆਤਮਾ ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਅਪਨਾ ਆਪ
ਹੋਣੇ ਸੇ ਹਮਕੋ ਸਿਖ ਭੀ ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਭੀ ਸਮ ਹੈ ਹਮਾਰਾ ਨ ਕੋਈ ਸਤ੍ਰੂ ਹੈ ਔ ਨ
ਕੋਈ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਯੇ ਤੋ ਪਰਮਾਰਥ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੀਹੈ ਅਬ ਵਿਵਹਾਰਕ
ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੀ ਭਵਿਖਤ ਬਾਤ ਸੁਣਲੈ ॥ ਹੇ ਭਾਈਆਜੀ ਜਿਸ ਬੇੜੇਕੇ ਆਪ ਜੈਸੇ
ਮਲਾਹ ਹੈ ਇਸ ਬੇੜੇਨੇ ਅਵਸ਼੍ਯ ਡੂਬਣੇ ਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਕਹੋ ਕੇ ਤੁਮਭੀ ਤੋ ਇਸ ਬੇੜੇਕੇ

ਮਲਾਹਹੋ ਤਬ ਹਮਨੇ ਤੋ ਇਸ ਪਾਪੀਓਂ ਸੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਦਲਾ ਲੈਨੇ ਹੈ ਹਮਤੋ ਇਸ ਬੇੜੇਕੇ ਡੋਬਣੇ ਵਾਲੇ ਮਲਾਹ ਹੈ ਔ ਇਸ ਬੇੜੇਕੋ ਡੋਬਨੇ ਅਰਥ ਹੀ ਆਏ ਹਾਂ ॥ ਸੋਢੀ ਬੇਦੀ ਤ੍ਰਿਹਣ ਭਲੇ ਆਦਿਕ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇਜ ਇਸ ਬੇੜੇਕੇ ਮਲਾਹ ਹੈ ਤਥਾ ਪੀਰ ਫਕੀਰ ਗੁਰੂ ਇਨਕੋ ਸਭੀ ਤੁਮਲੋਕ ਮਨਾਇਲੇਵੋ ਔ ਇਸ ਬੇੜੇ ਕੋ ਤਾਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਤੁਮ ਸਭੀ ਆਪੋ ਆਪਨਾ ਜੁਦੇ ੨ ਅਥਵਾ ਸਾਰੇ ਏਕਠੇ ਹੋਕੇ ਜੋਰ ਲਗਾਇਲੇਵਹੁ ॥ ਪਰੰਤੂ ਹਮਨੇ ਬੀਰ ਬੈਠਕੇ ਇਸ ਬੇੜੇਕੋ ਡਬੋਦੇਨੇ ਹੈ ਏਹ ਸਾਰਾ ਸਮਾਚਾਰ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਦੇਖਲੇਵੋਗੇ ॥ ਤੁਮਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੇ ਲੰਗਰਕੀ ਬਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਸੂਚਨ ਕਰਾਇਦੀਓਹੈ ਤੁਮ ਅਪਨੇਆਪਕਾ ਬਚਾਇ ਕਰਲੇਵੋ ਇਨ ਸਿਖੋ ਕੀ ਜੀਤਕੇ ਭਰੋਸੇ ਮਤ ਰਹਣਾ ॥ ਆਗੇ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਰਹੀ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਹੀ ਬਚਨ ਕਹੇ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਮੌਨ ਧਾਰਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਕੁਛ ਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ੂ ਉਤ੍ਰ ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਏਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹ੍ਯਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਕਾਨਮੈ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਯੇ ਆਪਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਹੈ ਜੇ ਕਹੋ ਤੋ ਇਨਕੋ ਬਹੁਤ ਪਕੜਕੇ ਉਠਾਇਦੇਵੈ। ਉਸ ਸਿਖਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਧੀਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਸਿਖਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਹਾਂ ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਤ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਮਤਲੇਨਾ ਗਾਦੀਆਂ ਸਭ ਇਨਕੀਆਂ ਹੈ ਕੇ ਹਮਾਰਜਾ ਚੁਪ ੨ ਜਾਹੁ ਚਲਾ ਜਾਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘੋਵਾਚ ॥ ਤਿਸ ਸਿਖਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ॥ ਕੇ ਚਲਰੇ ਚਲਨੀ ਚਲਾਜਾਹੁ ਹਮ ਅਪਨੇ ਭਾਈ ਸੇ ਬਾਤ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੂੰ ਇਨਕਾ ਕਯਾਲਗਤਾਹੈ ॥ ਆਗੇ ਭੀ ਤੁਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਕੁਮੰਤ੍ਰੀਓਂਨੇ ਇਸਦਸਾਕੋ ਇਸਕੋ ਪਹੁਚਾ- ਇਦੀਓ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਜੈਸੇ ਚਾਰਕ ਕੁਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸਇਕਠੇ ਹੂਏ ੨ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਭੀ ਇਕਠੇ ਹੂਏ ੨ ਹੈਂ ਕੁਤੋਂਕਾ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਹੈ ਜੇ ਮਾਲਕ ਨ ਵਰਜੇ ਤਬ ਆਪਸਮੈ ਕਟਕੇ ਮਰਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਯੇਹ ਭੀ ਆਪਸਮੈ ਕਟਕੇ ਮਰਜਾਵੈਗੇ ਤਬ ਲਾਭ ਕਯਾ ਹੋਗਾ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਸਿਖਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਝਿੜਕਯਾ ਤਥਾ ਅਪਨ ਪਾਸਸੇ ਉਠਾਇਦੀਆ ॥ ਪੁਨਾ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਰਹੇ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰਹੀ ਬਿਰਾਜਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਹਾਂ ਤੇ ਉਠਕੇ ਤੋਸੇਖਾਨੇ ਵਾਲੇ ਤੰਬੂ ਮੈ ਜਾਇ ਬਿਰਾਜੇ ਪੁਨਾ ਸਵਾਯਾਮ ਨਿਸਾਰਹੀ ਤੇ ਉਠਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਨਿਤ੍ਯਹੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਤਪਸ਼੍ਚਾਤ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ

ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਆਵਤਾ ਭਯਾ ॥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ
ਮਥਟੇਕਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਥੋੜਾ ਫਿਰ ਪੀਛੇ ਹੀ ਅਪਨੇ ਟਹਲਵਾਲੇ ਸੇ ਬੋਲਤਾ
ਕੇ ਯੇਹ ਮੇਰਾ ਪਟਕਾ ਨਾਲਾ ਲੈਜਾਇ ਬਾਜਾਰਮੇ ਬੇਚਕੇ ਇਸਕਾ ਦੂਧਲੈਆਉ ॥
ਸੇਵਕਸੇ ਕਹਤੇਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸੁਣਲੇਤਭਏ ॥ ਤਿਸਕੋ ਤਾੜਨਾਪੂਰਬਕ
ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਨਾਮ ਇਸਕਾ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਹੈ ਔ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ
ਹੈ ਜੋ ਯੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਇਸ ਨਾਲੇ ਕਾ ਹੀ ਦੂਧ ਲਿਆਇ ਦੇਵੋ
ਇਸਨੇ ਕਾਮੈ ਸਸਤ੍ਰ ਮਾਰਨੇ ਹੈ ਇਸ ਗੈਰੋਂ ਨੇ ਜੰਗ ਜੀਤਨੇ ਹੈਂ ॥
ਜਾਹੁ ਬੁਲਾਵੋ ਉਸ ਨਿਹੰਗਜ਼ੇ ਕੋ ਜੋ ਉਸਸੇ ਹਮਪੂਛੈ ਕੇ ਯੇਹ ਭੀ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਹੈ
ਜੋ ਕਹਤਾ ਹੈ ਮੁਝਕੋ ਨਾਲੇ ਕਾ ਦੂਧ ਲਿਆਇਦੇਵਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ
ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਤੁਰੰਤਹੀ ਏਕ ਸਿਖ ਜਾਇਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੋ ਬੁਲਾਇਲ-
ਯਾ ਯਾ ॥ ਆਵਤੇ ਹੀ ਸਰਦਾਰਨੇ ਅਭੀ ਦੂਰਸੇ ਹੀ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤਾ ਹੀ ਥਾ ਜੋ
ਤਿਸਸੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਭੀਬਾਤੇ ਕਹਕੇ ਝਿੜਕਕੇ ਪੁਨਾ ਕਹਤੇਭੇ ਅਰੇ ਨਿਹੰਗਜ਼ੇ
ਇਨ ਕੀ ਕੁਸਾਕੇ ਬਲਕੇ ਭਰੋਸੇ ਤੁਮ ਜੰਗ ਜੀਤਨਾਚਾਹਤੇਹੋ ॥ ਜੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ
ਮੁਝਕੋ ਨਾਲੇ ਕਾ ਦੂਧਲਿਆਇਦੇਵਹੁ ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਤਾੜਨਾ ਪੂਰਬਕ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘਹਾਥ ਜੋੜਕੇ
ਜੋੜਿਆਮੈਹੀ ਖੜੋਤਾ ਰਹਯਾ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸਹਾਰੇ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ
ਆਉ ਬੈਠਜਾਇ ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰਨੇ ਕਹਯਾ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਬ ਪਿਛਲੇ
ਔਗੁਨ ਬਖਸਦੇਵਹੁ ਔ ਆਗੇ ਇਨਕੋ ਸਤ ਮਾਰਗਮੈ ਪਾਵੋ ਅਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ
ਇਨਪਰ ਕਰੋ ॥ ਸਰਦਾਰ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ
ਜੋ ਤੀਰ ਚਲਚੁਕੇ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਅਬ ਫਿਰਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਆਜਹੀ ਇਨਕਾ ਬੇੜਾ ਗਰਕ
ਕਰਦੇਨਾ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਤੇਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਔਰ ਦੋ ਤੀਨ ਮਾਸਸਹੀ ॥ ਆਉਤੁਮਅਬ ਬੈਠ
ਜਾਵੋ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਕੇ ਸਾਥ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਜੰਗ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਤੋਪ
ਬੰਦੂਕ ਜੰਜੈਲ ਬਰਛੀ ਤੇਗ ਆਦਿਕ ਸਸਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਭੁਜਾ ਉਲਾਰਕੇ ਮਾਰਤੇ ਭਏ ॥
ਸੂਰਬੀਰੋਂਕੇ ਮੁਖਪਰਲਾਲੀਆਇਜਾਤੀ ਭਈ ਰੋਮ ਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਦਿਨ ਭਰ
ਯੁਧ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਸਾਯੰਕਾਲਕੋ ਦੋਉਰਕੀ ਸੈਨਾ ਯੁਧਸੇ ਨਿਬ੍ਰਤਹੋਕੇ ਅਪੋ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ
ਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਪਰੰਤੂ ਜੰਗਕਾ ਪਿੜ ਸਿੰਘੋਂਕੇ ਪਾਸਹੀ ਰਹਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਪਰਾਮੁਖ
ਉਸ ਜੰਗ ਮੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰ ਬੀਤੀ ਤਬ ਰਾਜਾ ਸੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨਮੈ
ਕੁਫ ਐਸਾ ਤੋ ਉਤਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥਮ ਤੋਪਾਂ ਕੀ ਸਲਕ ਕਰਾਈ ਪੁਨਾ ਸੌਉ

ਸਮੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਡੰਕਾ ਲਗਾਯਾ ਲਗਾਯਾ ਛੋਡਕੇ ਭਾਗ ਚਲਯਾ ਭਯਾ॥ ਤਿਸਕੇ
ਚਲਨੇ ਕਾ ਸਬਦ ਸੁਣਕੇ ਸਿੰਘਲੋਕੋਨੇ ਜਾਨਾ ਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਫੌਜ ਆਇਪਰੀ ਹੈ
ਜਾਨਕੇ ਐਸੇ ਸਾਰੀ ਫੌਜ ਉਠਭਾਗੀ॥ ਜਾਤੇ ੨ ਏਕ ਯਾਮਭਰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਗੁਰੂਮਾਂਗਟਸੇ ਓਰੇ
ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਸਮੀਪ ਅਸ੍ਵਪਰਸੇ ਉਤਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਬੈਠਜਾਤੇ ਭਏ ਕੁਛ ਰੁਪੈਏ ਦੇਕੇ ਗ੍ਰਾਮ
ਮੈਂ ਸਿਖ ਭੇਜਦੀਏ ਕੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਬਨਵਾਇਕੇ ਲੈਆਵਹੁ ਕੁਛ ਗੁੜਭੀ ਲੈਆਵਹੁ॥
ਦਸਤੇ ਮੈਂਹੀ ਬੈਠਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਏ ਪੀਛੇ ਦੋ ੨ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਤੇ ਉਪਰ ਗੁੜ ਪ੍ਰਿਭਦੇਤੇ
ਜਾਵੈ॥ ਤਬ ਘੋੜੇ ਉਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੂਏ ੨ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਭੀ
ਆਇਨਿਕਸੇ ਸੂਕੇ ਮੁਖੋਂਕੇ ਉਪਰ ਪੀਲਤਨ ਵਰਤੀ ਹੂਈ ਓਠੋਂ ਪਰ ਸਿਕਰੀ ਜਿਨਕੇ
ਜਮ ਗਈ ਹੈ ਅਤਿ ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਹੂਏ ੨ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਪਰੋ ਚਲੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜਲਦੀ ਚਲੋ
ਮਹਹਾਲ ਬਿਹਾਲ ਭੈ ਭੀਤ ਹੂਏ ਕੇ ਮੁਖਸੇ ਕੁਛ ਬਾਤਭੀ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੀ ਹੈ॥ ਉਨਕੀ
ਦਸਾ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ॥ ਕਜ਼ਾ ਹੂਆ ਹੈ ਵੇ ਤੁਮ ਹਉਸਲਾ ਕਰੋ॥
ਐਸੇ ਕਾਯਰ ਮਤ ਹੋਵੋ ਜੋ ਅਬ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਭੀ ਸਤਰੂਕੀ ਆਜਾਵੇ ਤਬ ਤੁਮਾਰੀ
ਸਸਤਰੋਂ ਸਹਤ ਪਗੜੀਆਂਭੀ ਉਤਾਰਕੇ ਲੈਜਾਵੈ ਤਬ ਸਿਖੋਂਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜਕਰੀ
ਹਾਂ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਕੰਪਨੀ ਤੋ ਕਹੁੰਰਹੀ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇ ਏਕ ਗੋਰਾ ਨੀਭੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ
ਤਬ ਹਮ ਸਭੀ ਬਾਂ ਕੁਤੇ ਹੋਜਾਵੈ॥ ਅਬ ਹਮਾਰੇ ਸੀਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ
ਹਤਯਾ ਆਇ ਚੜੀ ਹੈ ਅਬ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਹਾਲ ਨਹੀ ਠੀਕ ਹੈ ਬੁਰੀ ਦੁਰਦਸਾ ਬਚਨ
ਹੂਆ ਅਬ ਆਜ ਤੁਮਕੋ ਗੁਰੂ ਹਤਯਾ ਯਾਦਆਈ ਹੈ ਅਬੀ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਅਬੀ ਬਹੁਤੇਰੀ
ਦੁਰਦਸਾ ਤੁਮਾਰੀਹੋਵੇਗੀ ਅਬੀ ਹੌਸਲਾ ਕਰੋ ਉਤ੍ਰਕੇ ਘੋੜਿਓਂਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਲੇਵੋ॥
ਤਬ ਭੀ ਕਾਇਰ ਨ ਉਤ੍ਰ ਸਕਤੇ ਭਏ ਘੋੜਓਂ ਪਰ ਚਢੇ ਚਢਾਯਾਂਕੋ ਦੋ ਦੋ ਪ੍ਰਸਾਦੇ
ਪਕੜਾਇ ਦੇਤੇ ਹੁਏ॥ ਪੁਨਾ ਸਹਜਸੇ ਉਹਾਂਸੇ ਚਢਕੇ ਏਕ ਚੇਲੜਾਂ ਮੋਜੜਾਂ ਦੋਨੋ ਸਮੀਪ
੨ ਗ੍ਰਾਮ ਥੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਗਰਾਮੋ ਕੋ ਘੇਰਕੇ ਡੇਰਾ ਜਮਾਇਕੇ ਉਤ੍ਰ ਪੜਤੇ ਭਏ ਥੋੜੇਮੇ
ਦਿਨ ਠਹਿਰੇ ਹੂਏ ਉਧਰ ਨੂਰਲ ਸੈਨਭੀ ਅਪਨੀ ਸੇਨਾ ਬਹੁਤਸੀ ਮਰਵਾਇਕੇ ਜਬ
ਆਧੀਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਤੋਪਾਂ ਕੀ ਸਲਕ ਭਈ ਥੀ ਤਬ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਭਾਗ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਜਬ
ਮਧ੍ਯਾਨਕਾਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਜਸੂਸੋਂਨੇ ਖਬਰ ਦਈ ਕੇ ਤੁਮ ਕਿਉਭਾਗੇ ਜਾਤੇਹੋ ਸਿਖੋ
ਕੀ ਫੌਜ ਤੋ ਭਾਗ ਗਈ ਹੈ॥ ਆਇਕੇ ਦੇਖੇ ਤਬ ਬਜਾਰ ਤੰਬੂ ਲਗੇ ਲਗਾਇ ਪੜੇ ਹੈ
ਤੇ ਆਦਮੀ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਹਾਥ ਹੀ ਮਲਤੇ ਰਹਗਏ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਦੋ ਮਾਸ
ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਹਾਂਹੀ॥ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸੇਨਾ ਇਸਥਿਤ ਰਹੀ ਵਿਚਾਰੇ ਭੂਖੇ ਮਰਤੇ ਹੂਏ ਸਾਗ ਪਤ੍ਰ
ਗਾਜਰਾਂ ਸਲਗਮ ਤਾਰਾਮੀਰਾ ਖਾਇ ੨ ਕੇ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰੈਂ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਤੋ ਥਾਂਕੇ ਦਿਨੋ

ਸੋ ਉਹਾਂ ਮਾਧ ਕਟ॥ ਪੁਨਾ ਉਨੀ ਸੈ ਚਾਰ ਸੰਮਤ ਮੇ ਮਾਘ ਕੀ ੩ ਕੋਰ
ਨੁਕਲ ਸੈਨ ਸਠ ਤੋਪਾਂ ਔ ਕੋਈ ਬੀਸ ਪਚੀਸ ਰਜਮਟਾਂ ਤੇ ਵਿਛਨਜ਼ਾਂ ਕੀ
ਪਲਟਨਾਂ ਲੈਕ ਮਦਾਨ ਕੇ ਸਮੇ ਸਿਖੋਂ ਪਰ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਆਇ ਪਰਜਾ ਪਾਂਚ ਛੇ
ਘੰਟੇ ਖੂਬ ਜੁਧ ਹੂਆ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕਾ ਤੇ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਤਹਾਂ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਖੂਬ ਹਾਥ ਲਗਾਏ
ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕੋ ਜਿਸ਼ਨ ਮੁਖ ਮੇ ਘਾਸ ਲੀਆ ਸੋ ਬਚਜਾ ਦੂਸਰਾ ਸਭ ਤਰਵਾਰ ਕੇ ਮੁਖ
ਨਿਕਾਸ ਦੀਆ॥ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਸੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਬਡਾ ਭਾਰੀ ਖੇਤ ਹੂਆ ਭੂਤ
ਪਿਸਾਚ ਜੋਗਨੀ ਆਦਿਕ ਸੂਰਮਓਂ ਕੇ ਰੁਧਿਰਸੇ ਖੂਬ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਤਦ
ਅਨੰਤ੍ਰ ਚਾਲੀ ਪਚਾਸ ਤੋਪਾਂ ਨੁਕਲ ਕੀਆਂ ਰਣ ਭੂਮੀ ਮੈ ਹੀ ਰਹ ਗਯਾਂ ਰਣ ਭੂਮੀ
ਛੋਡਕੇ ਨੁਕਲ ਸੈਨ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਕੋਸ ਪੀਛੇ ਹਟ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਤਬ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਮਨ
ਮੇ ਬਡਾ ਉਤਸਾਹ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਸਿਖ ਭੀ ਵਹ ਅਸਥਾਨ ਡੇਰੇ ਕਾ ਛੋਡ ਕੇ ਥੋੜਾ
ਆਗੇ ਹੋਕੇ ਬਿਦਸਤਾ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਹੋ ਉਤ੍ਰੇ॥ ਔ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘ ਭੀ ਊਨਾ
ਸਾਹਿਬ ਛੋਡਕੇ ਤਹਾ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ ਥੇ॥ ਔ ਗੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਤੋ ਏਹੀ ਪੁਕਾਰ ੨ ਕੇ ਕਹੈ ਅਰੇ ਪਾਪੀਓ ਤੁਮਾਰਾ ਬੇੜਾ ਡੂਬ ਚਲਾ ਹੈ ਤੁਮ ਕਿਸ
ਹਰੋਸੇ ਪਰਮਾਦ ਕਰਕੇ ਸੋਇ ਰਹੇ ਹੋ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਹੁਤਸੇ ਭਾਖੀਕੇ ਸੂਚਕ ਬਚਨ ਦੇ ੨
ਕੇ ਉਚੇ ਕਹ ੨ ਕੇ ਪੁਨਾ ਪੀਛੇ ਸੇ ਕਹ ਦੇਵੈਂ ਕੇ ਭਾਈ ਹਮ ਤੋ ਭਾਂਗ ਅਫੀਮ ਬਹੁਤ
ਸੀ ਖਾਇਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਕਹਨੇ ਪਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਭੀ
ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਭਰੇ ਸੋ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ਤਹਾਂ ਐਸੇ ਹੀ ਕੋਈ ਕੇ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਨਾਮ
ਕਰਕੇ ਸੁਗਾ ਗ੍ਰਾਮ ਮਝੇ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਸੁਗਾ ਗ੍ਰਾਮ ਕਾ ਸਰਦਾਰ ਦੋ ਅਢਾਈ ਸੈ ਅਧਿਕ
ਕਮ ਦਿਤਨੇਕ ਰੁਪੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾਇ ਰਾਖੇ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਨੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਏ ਰੁਪੈ ਕੈਸੇ ਹੈਂ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜੀ ਏਹ ਦਸਵੰਧ
ਕੇ ਰੁਪੈ ਹੈਂ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੁਛਕ ਤਿਸ ਸਰਦਾਰ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਕੋ ਝਿੜਕ ਕੇ
ਕਹਜਾ ਅਰ ਮੂਰਖਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬੇਟੇ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਸਿੰਘ
ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅੰਸ ਸਾਖਯਾਤ ਛੋਡਕੇ ਪੁਨਾ ਮਹੰਤ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਛੋਡਕੇ
ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕਿਉ ਰੁਪੈਯਾ ਲਜਾਯਾ ਹੈ ਜਾਹੁ ਲੈ ਜਾਹੁ ਏ ਰੁਪਯਾ ਦੋਨੋ ਮੈ ਸੇ ਜਿਸ
ਕੋ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ ਆਵੇ ਤਿਸਕੋ ਜਾ ਦੇ॥ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਤੇ ਲੈ ਜਾਇ॥ ਐਸੇ ੨ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਮੂਹੀ ਵਾਲਜੇ ਨੇ ਕਹਜਾ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ। ਹੇ
ਸਚ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਮੇਰ ਮਨ ਮੇ ਭੀ ਏਹੀ ਸੰਕਲਪ ਉਠਿਆ ਸੀ ਕੇ [illegible]
[illegible] ਦਸਵੰਧਕਾ ਰੁਪਯਾ ਮੈ [illegible] ਦੇਵੈਂ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰ ਸਿੰਘ [illegible]

ਕਲ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਏਕਾਂਤ ਮੇਂ ਅਰਜ ਕਰੀ ਥੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬਨਿਵਾਜ ਜੀ
ਯਹ ਆਪਕੇ ਦਸਵੰਧ ਕਾ ਰੁਪਯਾ ਇਕਠਾ ਹੂਆ ੨ ਹੈ ਤੇ ਇਥੇ ਭੀ ਤੀਨੋ ਧਿਰਾਂ
ਇਕਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ੨ ਹੈਂ ਏਹੁ ਰੁਪਯਾ ਮੈ ਕਿਸਨੂੰ ਦੇਵੇਂ ॥ ਤਬ ਆਜ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ
ਮੁਝਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਹੁਕਮ ਕੀਆ ਕੇ ਏਹ ਹਮਾਰੇ ਦਸਵੰਧ ਕਾ ਰੁਪਯਾ ਤੂੰ ਮਿਤ ਸ੍ਰੀ
ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇ ਦੇਵੋਹ ਹਮਕੋ ਪਹੁੰਚ ਜਾਇਗੋ ਤਬ ਮੈਂ ਆਪ ਕੇ ਪਾਸ ਲੈ ਆਯਾ
ਹਾਂ ਅਬ ਮੈਨੇ ਏਹ ਰੁਪਯਾ ਆਪ ਕੋ ਹੀ ਦੇਨੋ ਹੈ ਨਹੀ ਔਰ ਕੋ ॥ ਤਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕਹਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਅਰਪਨ ਪਦਾਰਥ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲਾ
ਗਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਰੁਪੈ ਦਾ ਤਤਕਾਲ ਹੀ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਮੰਗਵਾਇਕੇ
ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਹਾਂ ਕਾਲ ਖੇਪਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ
ਸਭ ਦਿਨ ਔਰ ਰਾਤ ਭੀ ਫਿਰ ੨ ਮਾਂ ਪੀਛਿ ਪੰਥ ਕਾ ਵਾਲੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਸਾਹਿਬ ਤੁਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਅਬ ਪੀਠ ਤੁਮਕੋ ਦੇ ਗਏ ਹੈਂ ਤੁਮ ਕੈਸੇ
ਬਚੋਗੇ ਐਸੇ ਹੀ ਕਹਬੋ ਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਇਨਕਾ ਕਹਨੇ ਕੋਈ ਸਚ ਨ ਮਾਨੇ ਕਹੈ ਕੇ
ਮਸਤਾਨੇ ਫਕੀਰ ਹੈ ਜੋ ਮਨ ਮੈ ਆਈ ਸੋਈ ਕਹਬੋ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਬੀਚ ੨ ਮੈ ਕੋਈ
੨ ਕਹੈ ਨਾ ਭਾਈ ਮਸਤਾਨੇ ਫਕੀਰੋ ਕੀ ਭਾਖਾ ਸਚੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਿਖੋ ਨੇ ਜੰਗ
ਜੀਤ ਜਾਥਾ ਜੇ ਤਤਕਾਲਹੀ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਧੁਧਕਾ ਆਰੰਭ ਅਥਵਾ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪੀਛੇ
ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਬ ਤੋ ਫਤਾ ਜਾਨੇ ਕੇ ਇਨਕੀ ਸੋ ਹੋ ਹੀ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਭਾਵੀ ਕੁਛ ਕਰਣੇ
ਨਹੀ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਚਤੁਰ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੇ ਪੀਛੇ ਸੇ ਲਿਖ ੨ ਭੇਜੇ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ
ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮੇਰੇ ਆਏ ਸੇ ਬਿਨਾ ਤੁਮਨੇ ਜੰਗ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ॥ ਵੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕ ਬੀਚ ਜਾਮਨ ਦੇਕੇ ਦਗੇ ਸੇ ਪਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾਰਤਾ ਥਾ ਵੋ ਭੀ ਪਾਪ
ਕਰਮ ਇਨਕੋ ਫਲ ਦੇਨੇ ਕੋ ਸਨਮੁਖ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਕੀ ਹਤਯਾ ਭੀ ਇਨਕੋ ਸੀਸ ਪਰ ਅਪਦਾ ਦਿਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਚੜ੍ਹ ਬੈਠੀ ਹੈ ॥ ਵਿਨਾਸ
ਕਾਲੇ ਵਿਪ੍ਰੀਤ ਬੁਧੀ ॥ ਵਿਨਾਸ ਕਾ ਸਮਾ ਜਬ ਸਮੀਪ ਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬੁਧੀ ਭੀ
ਵਿਪਰਜੇ ਅਵਸਰ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਕਭੀ ੨ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ੨ ਭੀ
ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਅਪਨੀ ਰਚੀ ਹੂਈ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੋ
ਔ ਧਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੋ ਰਖਨੋ ਹੈ ਤਬ ਜੀਤ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਔਰ ਜੋ
ਧਰਮ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣੀ ਹੈ ਤੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੇ ਰਖਯਾ ਕੀ ਭੀ ਪਰਮੇਸਰ
ਕੋ ਲੋੜ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਜੀਤ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਹੋਗੀ ॥ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕੇ ਥੇ ਕੈਸੇ ਯਹ ਸਿੰਘ
ਗਊ ਗਰੀਬ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ਧਰਮ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੈਂ ॥

ਤਬ ਉਨ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਐਸ ਉਤਰ ਦਤੇ ਥੇ। ਕੇ ਜੋ ਇਨ ਸਿਖਲੋਗੋਂ ਕੀ ਜੀਤ ਭਈ ਤਬ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕੀ ਬਹੂ ਬੇਟੀ ਛੋਡੈਂਗੇ ਔਰ ਨ ਕਿਸੀ ਪਾਸ ਪੈਸਾ ਛੋਡੈਂਗੇ ਔਰ ਨ ਕਿਸੀ ਕਾ ਧਰਮ ਹੀ ਰਹਣੇ ਦੇਵੈਂਗੇ॥ ਜੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਫਤੇ ਭਈ ਤਬ ਸਭ ਕਾ ਧਰਮ ਇਮਾਨ ਮਿਰਯਾਦਾ ਬਨੇ ਰਹੈਂਗੇ॥ ਇਨ ਭੂਤੋ ਕੇ ਨਾਕੇ ਮੈਂ ਨਥਾਂ ਪਾਇਕੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਏਹੀ ਕਾਬੂ ਕਰਹੇਂਗੇ॥ ਕਬਿ ਵਾਚ॥ ਅਬ ਇਕ ਬਾਤ ਕਾ ਹਮਕੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਪਰ ਭੀ ਬਡੇ ਅਫਸੋਸ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾ ਤੋ ਕਹੂੰ ਸਸਤ੍ਰ ਬਾਂਧਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਲੜੇ ਹੈਂ ਨਾ ਕੋਈ ਖੂਨ ਹੀ ਕੀਓ ਹੈ ਨ ਕਿਸੇ ਕੋ ਕਹਕੇ ਬਰਗਲਾਇਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕੇ ਸਾਥ ਲੜਾਯਾ ਹੀ ਹੈ ਉਲਟਾ ਅਪਨੇ ਸਹਾਯਕ ਜਾਨਕੇ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਰਕ ਪਰਮੇਸੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਖੈਰ ਖ੍ਵਾਹਾਂ ਕੋ ਮਦਤਗਾਰੋਂ ਕੋ ਬਿਨਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਬਿਨਾ ਕਸੂਰ ਪਕੜਕੇ ਕੈਦ ਕਰਨਾ ਔ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਲੈਕੇ ਫਿਰ ਭੀ ਨਜਰ ਬੰਦ ਰਖਨਾ ਨ ਕਿਸੀ ਦੇਸ ਕੇ ਰਾਜਾ ਥੇ ਔਰ ਕੋਈ ਉਨੋ ਨੇ ਦੇਸ ਹੀ ਦਬਾਯਾ ਥਾ ਜੇ ਕੋਈ ਤਰਸ ਕਰਕੇ ਦੇ ਗਯਾ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਤਬ ਖਾਇ ਲੀਆ ਨਹੀ ਤੋ ਆਠ ੨ ਦਸ ੨ ਦਿਨ ਭੂਖੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹਨਾ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਨਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਕੁਛ ਚੁਰਾਯਾ ਨ ਠਗਿਯਾ ਨ ਬਿਗਾੜਨਾ ਏਕ ਅਪਨੇ ਪਰਮੇਸੂਰ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਮੈ ਮਸਤ ਰਹਤੇ ਥੇ॥ ਇਸ ਬਾਤ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੌਰ ਨਾ ਕਰੀ ਕੁਛ ਭੀ ਤੇ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਲੈਕੇ ਲਾਹੌਰ ਮੈ ਨਜਰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬੈਠਾਇ ਦੀਏ॥ ਤਿਸ ਪਰ ਔਰ ਭੀ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਜੋ ਉਨ ਕਾ ਰੋਜੀਨਾ ਕੁਛ ਏਕ ਕੌਡੀ ਭੀ ਨ ਲਗਾਯਾ॥ ਔਰ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸੇ ਜੋ ਬਾਂਟਕੇ ਖਾਨੇ ਵਾਲੇ ਥੇ ਬੀਸ ੨ ਤੀਸ ਹੋਤਾ ਸਾ ਜਿਨਕੇ ਪਾਸ ਸਾਧੂ ਬਨੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਜੋ ਏਕ ੨ ਭੀ ਰੋਟੀ ਕੋਈ ਦੇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਸਭ ਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਟਕੇ ਖਾਤੇ ਥ ਇਕੇਲੇ ਕਬੀ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਖਾਤੇ ਥੇ॥॥ ਫਿਰ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਉਨਕੇ ਦੋਨੋ ਚੇਲੋਂ ਕੀ ਏਹੀ ਚਾਲ ਹੈ ਜੋ ਸੌ ੨ ਪਚਾਸ ੨ ਸਾਧੂ ਗਰੀਬ ਰੋਜ ਰੋਟੀ ਖਾਤੇ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਮੇ ਮਾਮਲਾ ਭਰਕੇ ਜਿਮੀਨ ਵਾਹਕੇ ਮੇਹਨਤ ਖਰਾਸ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਕਰਕੇ ਮਾਂਗ ਮਧੂਕਰੀ ਤੇ ਗਰੀਬੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਖਾਤੇਹੈ ਪਚਾਸ ਸਾਲ ਇਸ ਲਹੌਰ ਮੈ ਬਿਤੀਤ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜ ਤਕ ਖਯਾਲ ਕੁਛ ਭੀ ਇਸ ਓਰ ਨਹੀ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਔ ਜਿਨੋ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਜੁਧ ਜੰਗ ਕੀਏ ਹੈ ਵੋ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਜਗੀਰਾਂ ਖਾਤੇ ਹੈ ਪੁਸਤ ਦਰ ਪੁਸਤ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਉਨਕੋ॥ ਅਛਾ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਸਭ ਤੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਲੇਨੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਕਾ ਬੜਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਪਰੰਤੂ

ਐਸੇ ੨ ਖੈਰ ਖ੍ਵਾਹੀ ਮਦਦਗਾਰੋਂ ਕੀ ਓਰ ਸਤਕਾਰ ਕੇ ਖਯਾਲ ਜਰੂਰ ਰਖਣੇ ਚਾਹਜੇ ॥ ਬਸ ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਥਾ ਕਾ ਸੁਨੋ ਏਕ ਯੇ ਭੀ ਖਿਆਲ ਗੁਜਰ ਗਯਾ ਥਾ ਏਵੇਂ ਹੀ ਨਹੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਥਾ ਇਸ ਬਾਤ ਕੇ ਲਿਖਨੇ ਕਾ ॥ ਜੋ ਫਿਰੰਗਿਯਾਂ ਕੀ ਲੜਾਈ ਮੈ ਨਕਲ ਸੈਨ ਨੇ ਸ਼ਿਕਿਸਤ ਖਾਈ ਥੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਸੈਨਾ ਮਰਵਾਇਕੇ ॥ ਤਬ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਦਿਲ ਬਡਾ ਵਧ ਗਯਾ ਕੇ ਅਬ ਹਮ ਫਿਰੰਗੀ ਕੋ ਮਾਰ ਲੇਵੇਂਗੇ ॥ ਜਹਾ ਫ਼ਿਰੋ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਪਾਸ ਕਤਲ ਸੈਨਾ ਭਈ ਥੀ ਤਹਾਂ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਾੜ ਬੋਲਤੇ ਹੈ ਜੇਠ ਹਾੜ ਕੇ ਦਿਨੋ ਮੈ ਮਾਰ ੨ ਐਸਾ ਸਬਦ ਮਧਯਾਨ ਮੇ ਸੁਣਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਪਾਨੀ ੨ ਐਸੇ ਸਬ ਸੁਨਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਨੇ ਭੀ ਤਹਾਂ ਕਤਲ ਗਢ ਬਨਾ ਰਾਖਯੋ ਹੈ ॥ ਅਬ ਜੈਸੇ ਤਹਾਂ ਤੇ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਗੁਜਰਾਤ ਮੈ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਹਾਰੈਂਗੇ ਸੋ ਭੀ ਥੋਰਾ ਸਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਸੁਨ ਲੇਵਹੁ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥

ਦੋਃ ਅਪਰਾਧੀ ਜੋ ਸੰਤ ਕੋ ਬਚੈ ਨ ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ॥
ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਭੀ ਹੋਹਿਜੋ ਅੰਤ ਨਾਸ ਪਦ ਪਾਇ ॥ ੧ ॥
ਭਾਵੀ ਅਤਿ ਬਲਵਾਨ ਬਿਧਿ ਹਰਿ ਹਰ ਸਿਉ ਨਹ ਟਰੈ ॥
ਕਹਾਂ ਰੰਕ ਨਰ ਆਨ ਯਤਨ ਸਕਲ ਨਿਸਫਲ ਤਹਾ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
੪ ਸਕੰਧ ੨੯ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥

ਦੋਃ ਸੰਤਨ ਕੋ ਦੁਖ ਦੇਤੁ ਜੋ ਸੁਖੀ ਨ ਹੋਵਤ ਸੋਇ ॥
ਜਗ ਮੇ ਅਪਜਸ ਪਾਵ ਹੀ ਅੰਤ ਨਰਕ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥
ਸੰਤਨ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇਤ ਜੋ ਸੋ ਪਾਵੈ ਸੁਖ ਧਾਮ ॥
ਜਗ ਮੈ ਜਸ ਸੁਖ ਸੋ ਬਸੈ ਸਰਬ ਸਿਧ ਤਹ ਕਾਮ ॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ॥ ਤਹਾਂ ਤੇ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸੈਨਾ ਸਹਤ ਸਨੇ ਸਨੇ

ਗੁਜਰਾਤਮੇ ਆਇ ਉਤ੍ਰੇ ॥ ਔ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਗੁਜਰਾਤ ਕੇ ਪਛਮਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ
ਅੰਦਰ ਸਫੀਲ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਸਾਹਿਬ ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਤਿਸ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਕੇ ਪੂਜਾਰੀ ਸੰਤ ਨਿਰਮਲੇ ਗੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ
ਚੇਲੇ ਭਾਈ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥੇ ॥ ਉਨੋਂ ਨੇ ਸੁਣਕਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਇ ਹੈਂ ਡੇਰੇ
ਸਾਥ ਤਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਭੇਟਾ ਲੇਕੇ ਔਰ ਭੀ ਦਸ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਭਗਤ ਸਾਥ ਲੇਕੇ
ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਧਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਣਾਮ
ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਆਗਿਆ ਪਾਇਕੇ ਛੋਟੇ ਬਡਿਆਂ ਕੋ ਹੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਖੈਂਚ ਕਰਕੇ
ਗੁਰੂਦ੍ਵਾਰੇ ਮੈ ਲਜਾਇ ਉਤਾਰੇ ॥ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਚਰਣ ਧੋਇਕੇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਲੇਤੇ ਭਏ
ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਨਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੁਖ
ਪੂਰਬਕ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਸੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਏ ਥੇ
ਤਿਸੀ ਦਿਨ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਨਿਤ ਨੇਮ ਕਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇ ਘੋੜੇ ਪਰ
ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸਾਰੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਬੀਰ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰ
ਆਵਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਤੀਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਭਏ ਗੁਜਰਾਤ ਮੈ ਡੇਰਾ ਉਤਰੇ ਕੋ ਤਬ ਏਕ
ਦਿਨ ਏਕ ਸਿਖ ਕੋ ਵੈਰਾਗਸਤਕ ਪਢਤੇ ਕੋ ਦੇਖ ਸੁਣ ਆਏ ॥ ਕਯਾ ਹੈ ਸਮਾਚਾਰੇ
ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਐਸੇ ਦਿਨ ਕਬ ਆਵੈਂਗੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰ ਬੈਠੇ ਧਯਾਨ
ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੂਏ ਕੇ ਸਾਥ ਮ੍ਰਿਗ ਆਦਿਕ ਨਿਸੰਕ ਹੋਕੇ ਸਿੰਘਰਸਣ ਕਰੈਂਗੇ ਔ
ਸੀਤਲ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਕਰ ਮੈ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ਿਵ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਸੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰੋਂਗਾ ਇਤਯਾਦਿਕ
ਭਾਖਾ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕੀਆ ਇਸ ਵਕਤ ਐਸੀ ਧਯਾਮਈ ਬਾਨੀ ਪਢਨੀ
ਚਾਹਿਏ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੀ ਜਿਸਕੇ ਪਢਨੇ ਤੇ ਬੀਰ ਰਸ ਉਤਪਤ ਹੋਵੈ ॥
ਨਿਰ ਭੈ ਸਸ੍ਰਬਾਸ ਹੈ ॥ ਉਤੈ ਜੀਤ ਚਾਹੈ ॥ ਇਮੀ ਭੇਜ ਤੇਗੰ ॥ ਮਨੋ ਬਿਜ ਬੇਗੰ ॥
ਨਿਸੰਗ ਸਸਤ੍ਰ ਝਾਰਹੀ ਉਤਾਰ ਅੰਗ ਡਾਰਹੀ ॥ ਮੁਖੰ ਮੁਛ ਬੰਕੀ ॥ ਰਣੰ ਤੇਗ ਤੰਕੀ ॥
ਨਦੀ ਸ੍ਰੋਣ ਪੂਰੰ ॥ ਫਿਰੀ ਹੈਣ ਹੂਰੰ ॥ ਲਗਾ ਧੀਰਧਕੇ ਕਮਾਣੰ ਕੜਕੇ ॥ ਬਜੀ ਭੇਰ
ਕਾਲੀ ॥ ਮਨੋ ਬਿਜ ਜ੍ਵਾਲੀ ਇਤ੍ਯਾਦੀ (ਬੀਰ ਰਸ ਮਈ) ਬਾਣੀਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ਕੇ
ਰੈਣੀ ਰੋਣ ਮਈ ਬਾਣੀ ਕੇ ਪਢਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਆਗੇ ਆਏ ਤਬ ਏਕ
ਸਿਖ ਪਹਰੇ ਖੜਾ ਥਾ ਤਿਸਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਪੂਛਿਆ ਕਿਉਂ ਰੇ ਤੁਮਕੋ ਕਯਾ ਹੂਆ ਹੈ
ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਬ ਸਿਖਹੁ ਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਮੁਰਦਿਹਾਨ ਪੀਲਤਨ ਕਿਉ ਵਰਤ ਗਈ ਹੈ ॥
ਤਬ ਉਸਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਹਮਨੇ
ਨਿਰਅਪਰਾਧ ਹੀ ਸੰਤਹੁ ਪਰ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰ ਹਾਥ ਉਠਾਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ਸੋ

ਉਨਕਾ ਸ੍ਰਾਪ ਹਮਾਰ ਕੰਧਨ ਪਰ ਅਬ ਆਯ ਚਢਿਓ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਅਬ ਪੀਛੇ ਕੋ ਲੋਟ ਗਏ ਹੈ॥ ਦੇਖੋ ਆਜ ਛੇ ਦਿਨ ਏਹਾਂ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਕਛ ਸੂਤ ਸਿਰ ਝੋਰੇ ਹੀ ਨਹੀ ਲਾਗਤੇ ਹੈ॥ ਮੁਲਤਾਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਨੇ ਮਾਰ ਲੀਓ ਹੈ ਓਹੀ ਫੌਜ ਅਬ ਏਹਾਂ ਆਈ ਖੜੀ ਹੈ ਸੋ ਯੁਧ ਮੈ ਅਬ ਸਿਖ ਹਾਰ ਜਾਵੈਗਾ॥ ਡੇਰੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਆਇਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੈ ਆਜ ਹਮ ਬੜੀ ਅਪਸਗੁਨਰੂਪ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਆਏ ਹੈਂ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਭੀ ਬਾਤ ਸਭਕੋ ਸੁਨਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਉਠਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੈ ਭਾਈ ਦਮੋਦਰ ਦਾਸਾ ਆਜ ਭਾਟੀ ਚਰੇ ਕਾ ਤਿਲਕਾ ਤੋੜ ਦੀਓ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਜ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਥੇ ਸੋ ਕਾਰਜ ਆਜ ਸਿਧ ਹੋ ਜਾਵੈਗੋ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਮੋਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਫਾਗਨਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਥੋੜੇ ਹੀ ਦਿਨ ਗਏ ਥੇ ਜੋ ਦਿਨ ਕੇ ਆਠ ਬਜੇ ਹੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਆਇ ਪੜੀ॥ ਘੰਟੇ ਚਾਰਕ ਯੁਧ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਕਾ ਭਯਾ॥ ਜਬ ਮਧਯਾਨ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਤਬ ਜੋ ਦਸ ਹਜਾਰ ਫੌਜ ਕਾਬਲਕੇ ਤੁਰਕ ਕੀ ਛਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਲੜਾਯਾ ਥਾ ਉਨਕੀ ਓਰਸੇ ਭਾਂਜ ਪੜ ਗਈ ਮੈਦਾਨਕੇ ਯੁਧ ਕ ਕਾਬਲਕੇ ਐਸੇ ਗਾਇਰ ਨਿਕਸੇ ਜੋ ਕਹਾ ਕਹਨੇ ਹੈ॥ ਤੀਨ ਹੀ ਫੈਰ ਤੋਪ ਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਫੌਜ ਪਰ ਜਬ ਹੂਏ ਤਬ ਕਾਫ਼ਰ ਰਣਭੂਮਿਕਾ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕੇ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਤਤਕਾਲ ਹੀ ਉਠ ਭਾਗੇ॥ ਏਕ ਓਰ ਸੇ ਪੈਰ ਹਲਨੇ ਸੇ ਪੁਨਾ ਸਾਰੀ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਮੈ ਭਾਂਜ ਪੜ ਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਘੰਟੇ ਦੋਇਕ ਖੂਬ ਯੁਧ ਕਰਤਾ ਭਯਾ॥ ਰਾਮਸਿੰਘ ਛਾਪੇ ਵਾਲ ਜੈਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਭੀ ਔਰ ਸਰਦਾਰ ਹੋਤੇ ਤੌ ਭੀ ਸਿੰਘ ਨ ਹਾਰਤੇ॥ ਪਰੰਤੂ ਜਿਨ੍ਹਨੂੰ ਕਰਤਾ ਆਪ ਖੁਆਏ ਖਸ ਲਏ ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਇਨੀ ਗਰੂ ਵਡਨਾਤ॥ ਜਬ ਰਾਮਸਿੰਘ ਮਾਰਯਾ ਗਯਾ ਫੇਰ ਸੇ ਸਿੰਘਾਂ ਸਹਤੇ ਤਬ ਫੇਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਆਗੇ ਬਢੇ॥ ਕੋਈ ਸੌ ਸਿਖ ਕਾ ਮੁਖ ਕਿਸੀ ਓਰ ਹੋ ਗਯਾ ਪਚੀਸ ਕਾ ਕਿਸੀ ਦਿਸਾ ਕੋ ਹੋ ਗਯਾ ਉਧਰ ਹੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਵਿਧਣ ਰਾਤੀ ਆਈਆਂ ਮਰਦਾਂ ਘੋੜਿਆਂ॥ ਫਿਰੰਗੀਆਂ ਮਿਲ ਧਾਈਆਂ ਲਹੂ ਭਖਦਾ॥ ਫੌਜਾਂ ਮਾਰ ਹਟਾਈਆਂ ਦੇਗਾਂ ਦਾਨ ਦੀ॥ ਫੌਜਾਂ ਰਾਕਸਿਆਂ ਦੇਖ ਰੋਵਨ ਧਾਹੀ॥ ਮੂਹਿ ਕਰੂਏ ਘਾਹ ਦੇ ਛਡ ਘੋੜੇ ਗਾਹੀ॥ ਭਜਦੇ ਹੋਏ ਜਾਹੀ ਅਨ ਮੂੜ ਝਾਕਨ ਨਾਹੀ ਜਿਧਰ ੨ ਮੁਖ ਜਿਸ ੨ ਕਾ ਹੋ ਗਯੋ ਹੈ ਉਧਰ ੨ ਹੀ ਵੁਹ ਭਗਨੇ ਗਯੋ ਹੈ ਮਾਰੀਦੇ ਹੂਏ ਮੁੜਕੇ ਪੀਛੇ ਕੋ ਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਉਨਕੇ ਗ੍ਰਾਮੋਂ ਕੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਤੇ ਬਾਲਕੋਂ ਨੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਲੀਏ ਸਰਬ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਵੈਰੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਉਸ ਦਿਨ ਸਿਖਾਂ ਵਿਚਾਰਯਾਂ ਭਰਤਯਾਂ ਕੋ ਸਿਰ ਮੁਨਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਨਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਨੇ ਤਰਵਾਰ ਸੇ ਕੇਸ ਕਾਟ ਡਾਰੇ ਹੈਂ॥ ਕਿਸੀਨੇ ਦੰਭ

ਸੋ ਕਿਸੀ ਨ ਦੇਤਾ ਸਿਰ ਕਰ ਕਾਟ ਡਾਰ ਹੈਂ ਭੈ ਭੀਤ ਹੂਏ ਨ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅਗਾੜੀ ਸੇ
ਹੀ ਕਸ ਕੂਕ ਡਾਰ ਹੈ ਰੋਬ ਦਾਂਤੀ ਕੇ ਅਗਾੜ ਸੇ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਸਮਾ ਸਿਖੋਂ ਪਰ
ਬਾਤੜਾ ਸਭੀ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜੈਸੇ ਵਾਯੂ ਸੇ ਬਾਦਲ ਉਡ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਮੋਰ ਸੇ
ਸਰਪ ਜਾਤੇ ਹੂੰ । ਸਪਨ ਜੈਸੇ ਕਪੂਤ ਤੇ ਕੁਲ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸਸਾ ਭੈ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਸੇ ਸਿੰਘ ਡਰਤ ਭਏ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਥਮ ਭਾਗਾ ਕੇ ਜੇਹਲਮ ਨਦੀ
ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾਇਕੇ ਕੁਛਕ ਪੈਰ ਅੜਾਵਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਭੀ ਨ ਠਹਰ ਸਕੇ ਪੁਨਾ
ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਮੇਂ ਜਾ ਇਕਠ ਹੂਆ ॥ ਬਹੁਤ ਕਯਾ ਕਹਨੇ ਹੈਂ ਕੇ ਫਿਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਕੀ
ਸਰਨੀ ਪਰ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਥਿਆਰ ਤੁਮ ਦੇ ਦੇਵੋ ॥
ਤਬ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਹਥਯਾਰ ਦੇ ਦੀਏ ਬੰਦੂਕ ਢਾਲ ਤਰਵਾਰ ਹਜਾਰ ੨ ਦਸ ੨ ਹਜਾਰ ਕੇ
ਕੀਮਤ ਵਾਲੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰਕੇ ਰਖ ਦੇਵੈ ਤੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਏਕ ੨ ਰੁਪਯਾ ਹਥ ਮੈ ਦੇਕੇ
ਭੇਜਦੇ ਰਹੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਹਾ ਬਿਮਨ
ਹੋਕੇ ਰੁਲਤੇ ਫਿਰਤੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰੋਂ ਕੋ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਰਹੇ ॥ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ
ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਰਦਾਰ ਰਣ ਸੇ ਐਸੇ ਭੈਭੀਤ ਭਏ ਜੋ ਕੋਈ ਭੀ ਸਨਮੁਖ
ਮਰਣੇ ਕੋ ਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਸੂਰਬੀਰ ਕਹਾਤੇ ਥੇ ਸੋਈ ਮਹਾ ਕਾਤਰ ਕੀ
ਗਤਿਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸਤਾਰਹ ਹਜਾਰ ਬੰਦੂਕ ਤੇ ਦੋ ਅਢਾਈ ਸੈ ਤੋਪ ਜੰਬੂਰੇ
ਤਰਵਾਰੈ ਆਦਿਕ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਕੁਛ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ
ਖੁਹਾਇਕੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਸੇ ਜੂਤੀ ਕੀ ਮਾਰ ਖਾਇਕੇ ਬੇਧਰਮ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰੋ ਮੇਂ
ਆਇਕੇ ਬਡੇ ੨ ਸਰਦਾਰ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਿਮਾਦਾਰੋ ਨੇ ਹਥ ਰੋਜ਼ਗਾਂ ਬਨਾਇ ਲਈਆਂ
ਹਲਾਂ ਕੇ ਮੁਨੇ ਪਕੜ ਲੀਏ ਟਕਲੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਖੁਲ੍ਹਾਂ ਤੇਸੇ ਆਰੀਆਂ ਆਦਿਕ ਆਪੋ
ਆਪਨੇ ਸੌਦ ਸਿਭਾਲ ਲੇਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ੨ ਦੁਕਾਨ ਮੈਂ ਸੇ ਨਿਕਸੇ ਥੇ ਫਿਰ ਤਿਸੀ ੨
ਦੁਕਾਨੋ ਮੈ ਜਾਇ ਧਸੇ ॥ ਦੇਖੋ ਅਭਾਗੀ ਜੀਵੋ ਕੀ ਦਸਾ ਵਿਚਾਰ ਹੀਨੋ ਕੀ ॥ ਸਰੀਰ
ਤੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਰਹਤੇ ਹੀ ਨਹੀ ॥ ਜੇ ਯੁਧ ਮੈਂ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕਰ ਮਰਤੇ ਤਬ ਲੋਕ ਮੈ ਜਸ
ਤੇ ਪਰਲੋਕ ਮੇਂ ਸੁਰਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਘਰ ਮੈਂ ਭੀ ਅਟੀਆ ਪੈ ਪੜ ੨ ਕੇ ਮਰਹੀ
ਗਏ ਸਦਾ ਜੀਵਤੇ ਤੋ ਨ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਨ ਕੀ ਹਤਯਾ ਕੈਸੇ ਸੁਖ ਔ ਜਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਣੇ ਦੇਤੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਵਾਕ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਅਧ ਬੀਚਤੇ ਟੂਟੈ ॥ ਸੰਤ ਕਾ
ਦੋਖੀ ਕਿਤੈ ਕਾਜ ਨ ਪਹੂਚੈ ॥ ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਉਦਿਆਨ ਭ੍ਰਮਾਈਐ ॥ ਸੰਤ ਕਾ
ਦੋਖੀ ਉਝੜਿ ਪਾਈਐ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਅੰਤਰ ਤੇ ਥੋਥਾ ਜਿਉ ਸਾਸ ਬਿਨਾ ਮਿਰਤਕ
ਕੀ ਲੋਥਾ ॥ ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕੀ ਜੜ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥ ਆਪਨ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਹਿ ॥

ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕਉ ਅਉਰ ਨ ਰਾਖਨ ਹਾਰ ॥ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਭਾਵੈ ਤਾ ਲਏ ਉਬਾਰਿ ॥ ੫ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਇਉ ਬਿਲਲਾਇ ॥ ਜਿਉ ਜਲ ਬਿਹੂਨ ਮਛੁਲੀ ਤੜਫੜਾਇ ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਭੂਖਾ ਨਹੀ ਰਾਜੈ ॥ ਜਿਉ ਪਾਵਕੁ ਈਧਨਿ ਨਹੀ ਧ੍ਰਾਪੈ ॥ ਇਤਿਆਦਿ ॥ ਤਥਾ ਦਸਮੇ ਗੁਰੂ ਵਚਨੰ ॥ ਜੋ ਅਪਨੇ ਗੁਰੁ ਤੇ ਮੁਖ ਫਿਰ ਹੈਂ ॥ ਈਹਾਂ ਊਹਾਂ ਤਿਨਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਗਿਰ ਹੈਂ ॥ ਈਹਾਂ ਹਾਸਨ ਸੁਰਪੁਰਿ ਬਾਸਾ ॥ ਸਭ ਬਾਤਨ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਰਾਸਾ ॥ ੫ ॥ ਦੂਖ ਭੂਖ ਤਿਨਕੋ ਰਹੈ ਲਾਗੀ ॥ ਸੰਤ ਸੇਵਤੇ ਜੋ ਹੈ ਤਿਆਗੀ ॥ ਜਗਤ ਬਿਖੇ ਕੋਈ ਕਾਮ ਨ ਸਰਈ ॥ ਅੰਤਹ ਕੁੰਡ ਨਰਕ ਕੀ ਪਰਹੀ ॥ ੬ ॥ ਤਿਨ ਕੋ ਸਦਾ ਜਗਤ ਉਪਹਾਸਾ ॥ ਅੰਤਹ ਕੁੰਡ ਨਰਕ ਕੀ ਬਾਸਾ ॥ ਗੁਰੁ ਪਗ ਜੇ ਬਿਮੁਖ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਈਹਾਂ ਊਹਾਂ ਤਿਨਕੇ ਮੁਖ ਕਾਰੇ ॥ ੭ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਤਿਨਕੇ ਨਹ ਫਿਰੈ ॥ ਦੁਖ ਦੈ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕਹ ਮਰੈ ॥ ਗੁਰੁ ਦੋਖੀ ਸਗਕੀ ਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਵੈ ॥ ਨਰਕ ਕੁੰਡ ਡਾਰੇ ਪਛਤਾਵੈ ॥ ੮ ॥ ਹਿਤ ਮੁਜੀਅਨ ਕੋ ਅਧਿਕ ਡਰਾਨਾ ॥ ਤਿਨੈ ਉਬਾਰਨ ਅਪਨੋ ਜਾਨਾ ॥ ਦੋ: ਕਬਹੂੰ ਰਣ ਜੂਝੈ ਨਹੀ ਕਛਹੈ ਜਸ ਨਹੀ ਲੀਨ ॥ ਗਾਫ਼ ਬਸਤ ਜਾਨਤੇ ਨਹੀ ਜਮ ਸਿਉ ਕਿਨ ਕਹ ਦੀਨਾ ॥ ਇਤਿਆਦਿਕ ਦਸਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਹੀ ਹੁਈ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਹਤਕ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ ਕੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਕਹੀ ਟੋਕਰੀ ਕੇ ਢਾਹਤੇ ਹੂਏ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੋ ਯਾਦ ਕਰ ੨ ਕੇ ਸਿਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੋਵੈ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰ ੨ ਕੇ ਕਹੈ ਹਾ ਕਸ੍ਰ ਹੈ ਹਮਸੇ ਕੈਸਾ ਖੋਟਾ ਕਰਮ ਬਨ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਗੁਰ ਭਾਈ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਹੁਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਕਾ ਇਕ ਸਿਖ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਥਾ ਜਬ ਕੇਸ ਉਸਕੇ ਵੱਧ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ਵੁਹ ਕੇਸਾਂ ਕੋ ਸਾੜ ਦੇਤਾ ਥਾ ਉਸ ਸੇ ਕੋਈ ਪੂਛਤਾ ਥਾ ਤੋ ਵੁਹ ਕਹਿਤਾ ਥਾ ਕੇ ਗੁਜਰਾਤ ਕੀ ਲੜਾਈ ਮੈ ਸੇ ਭਾਗੇ ਹੂਏ ਕੋ ਤਲਵਾਰ ਕੈਂਚੀ ਉਸਤ੍ਰੇ ਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਥੇ ਉਸ ਦਿਨ ਜੀਭਿਆਨਕ ਨੇ ਅਗਨੀ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰੇ ਥੇ ਅਬ ਤਕ ਵੀ ਅਗਨੀ ਕੀ ਭੇਟਾ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੧੯੬੧ ਤਕ ਉਸਕੋ ਦੇਖਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ॥

॥ ਇਤਿ ਮਲੇਛ ਪੰਥ ਬਧਹ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਗ੍ਰੰਥੇ
੪ ਸਕੰਧ ੨੯ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਨ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਸਾਧੂ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯ ਹਮਾਰੀ ਭੂਲ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਭੀ ਨ ਗਏ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਜੋ ਅਬ ਧੀਰਯ ਧਰੋ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਅਛੀ ਕਰੇਂਗੇ ॥ ਨੰਗੀਆਂ ਤਰਵਾਰੇ ਕੀਏ ਸਿਪਾਹੀ ਸਿਰ ਪਰ ਪਹਰੇ ਖੜੇ ਹੈਂ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਸਾਧੂ ਵਿਚਾਰੇ ਡਰ ਰਹੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਜਾਲ ਮੈ ਬਹੁਤਸਾਂ ਚਿੜੀਆਂ ਫਸ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਯੇ ਭੀ ਵਿਚਾਰੇ ਆਇ ਫਸੇ ਹੈਂ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਥੋੜਾ ਸਾ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਹੁਏ ਸਾਥ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਅਛੇ ੨ ਅਫਸਰ ਔਰ ਲੀਏ ਹੂਏ ਔ ਹਾਥ ਮੈ ਏਕ ਡੰਡਾ ਲੀਏ ਹੂਏ ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਜੈਸਾ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੂਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਹਰਮਨ ਆਇ ਖੜੋਤਾ ਮਾਨੋ ਯਮਦੂਤ ਆਇ ਖੜੇ ਹੈਂ ॥ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੜੇ ਬੇਪਰਵਾਹ ਵੋ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਖੜਾ ਰਹਯਾ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸਕੇ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਹੀ ਨਹੀ ਦਈ ਜੋ ਕਉਨ ਆਇਕੇ ਖੜੋਤਾ ਹੈ ॥ ਔ ਕਿਉਂ ਆਯੋ ਯੇ ਕੁਛ ਖਯਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਰੰਗ ਮੈ ਰੰਗੇ ਹੂਏ ਅਠਯਾਮ ਮਸਤ ਹਾਥੀ ਵਤ ਝੂਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔਰ ਯੇ ਹਰਸਨ ਬੜਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਥਾ ਤਥਾਪੀ ਮਹਾ ਨਿਰਭੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਨੇਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਮਿਲਾਤੇ ਭਏ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਖੜੇ ੨ ਕੇ ਚਲਾ ਗਯਾ ਫਿਰ ਆਯਾ ਫਿਰਭੀ ਉਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਖੜੋਕੇ ਚਲਾ ਗਯਾ ਕਿਸੀ ਸਲਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਤਿਸਕੋ ਨਹੀ ਕਰੀ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਸਿਪਾਹੀ ਕੇ ਹਾਥ ਕਹ ਭੇਜਾ ਕੇ ਕਿਸੀ ਆਪਨੇ ਸਾਧੂ ਕੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਭੇਜੋ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅਫੀਮ ਕੀ ਡਬੀ ਔ ਸੁਖੇ ਭੰਗ ਮਿਰਚਾਂ ਸਰਦਾਈ ਕਾ ਬਟੂਆ ਦੇਕੇ ਭੇਜਾ ਕੇ ਤੇਰੇ ਸੇ ਕੁਛ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਬਾਤ ਪੂਛੇ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਯੇ ਅਫੀਮ ਕੀ ਡਬੀ ਔ ਸਰਦਾਈ ਕਾ ਬਟੂਆ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਕਹ ਦੇਨਾ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਤੋ ਏਹੀ ਖਜਾਨਾ ਹੈ ਜੇ ਤੁਮਕੋ ਚਾਹਯੇ ਤੋ ਤੁਮਭੀ ਲੇਵਹੁ ॥ ਔਰ ਜਹਾਂ ਤੁਮਕੋ ਸ਼ਕ ਹੈ ਤਹਾਂ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਲੇਵੋ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਿਪਾਹੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪਠਾਇ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਹਰਸਨ ਨੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਯਾ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਜੋ ਮਾਲ ਵੋ ਹਥਯਾਰ ਹੈਂ ਸੋ ਹਮ ਕੋ ਬਤਾਇ ਦੇਵਹੁ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਂਗ ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਲਾ ਬਟੂਅ ਹਰਸਨ ਕੇ ਆਗ ਰਖਕੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਤੋ ਏਹੀ ਖਜਾਨਾ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹਰਸਨ ਮੁਖ ਮੈ ਅੰਗੁਰੀ ਲੈਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਹਮਤੋ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਚਤੁਰ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਇਨ ਤੀਨੋ ਕਾ ਖਜਾਨਾ ਸੁਣਤੇ ਹੈਂ ਤੁਮ ਹਮਕੋ ਭੰਗ ਕਾ ਬਟੂਆ ਬਤਾਤੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਮ ਜ਼ਮੀਨ ਮਕਾਨ ਤੋ ਉਠਾਇਕੇ ਕਹੂੰ ਰਖ ਨਹੀ ਆਏ ਹੈ ਆਪ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਲੇਵਹੁ ॥ ਔਰ ਹਮ ਫਕੀਰ ਲੋਕਹੈ ਹਮਨੇ ਤੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਜੰਗ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ਹੈ ਜੋ ਹਥਯਾਰ ਰਖੈ ਪੁਨਾ

ਹਰਸਨ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਖਜਾਨਾ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਤੇ ਨਿਕਸਜਾ ਤਬ ਕਜਾ ਇਲਾਜ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜਾ ਜੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਜੋ ਕੁਛ ਨਿਕਸ ਆਵੇ ਤਬ ਵੁਹ ਸਭੀ ਕੁਛ ਮਾਲ ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਰਹਜਾ ਤੇ ਹਮ ਸਜਾਵਾਰ ਰਹੇ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਜਬਾਬ ਸਵਾਲ ਹਰਸਨ ਕੇ ਸਾਥ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਫੇਰ ਹਾਥ ਮੈ ਬਡੀ ਦੰਡ ਲੀਏ ਹੂਏ ਹਰਸਨ ਮੰਡਲੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇ ਖੜੋਤਾ ॥ ਕਈ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਮਿੰਟ ਖੜੋ ਕੇ ਹੁਕਮ ਦੇਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਜਾਹੁ [illegible]ਕੇ ਰੁਖਸਦ ॥ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਏਕ ਕਸਤੂਰੀ ਨਾਮ ਸਾਧੂ ਪਰਮਹੰਸ [illegible] ਕਾਰਾਲ ਜੈਸਾ ਥਾ ਵੁਹ ਬੋਲ ਉਠਜਾ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛ ਤਾਲੁਕ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨਹੀ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਸ਼ਕ ਕਰਕੇ ਨਾਹਕ ਹਮਕੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਕੜਜੇ ਹੈ ਐਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਬਾਤ ਕਸਤੂਰੀ ਗਿਰਕੀ ਕਹੀ ਹੂਈ ਬਾਤੈ ਸੁਣਕੇ ਹਰਸਨ ਖਿਝਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਹਈਓ ਤਾਮਧੀਰ ਸੂਰ ਬਦਮਾਸ਼ ਕਜਾ ਬਕਤਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਖਿਝਕੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਗਾਰੀ ਦੇਕੇ ਮਾਨੋ ਅਬੀ ਦੰਡੇ ਸੇ ਸਭਕੋ ਮਾਰਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਚਲਾ ਗਯਾ ਅਪਨੇ ਤੰਬੂ ਮੈ ਜਾਇ ਵੜਿਆ ॥ ਫਿਰ ਆਕਾ ਉਸਕੋ ਗਾਰੀ ਦੇਕੇ ਫਿਰ ਚਲਾ ਗਯਾ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਵਾਰ ਗਾਰੀ ਦੇਕੇ ਆਇਕੇ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ॥ ਪੁਨਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਭੇਜਜਾ ਕੇ ਔਰ ਸਭਕੋ ਰੁਖਸਤ ਏਕ ਟਹਿਲ ਵਾਲਾ ਪਾਸ ਰਖ ਲੇਵੋ ਤੇ ਆਪ ਰਹ ਜਾਵਹੁ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਹਰਸਨ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜਾ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਕਿਸੀ ਕੋ ਮਤ ਰਹਣੇ ਦੇਵੋ ਹਮਕੋ ਪਾਨੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਹਮ ਸੰਤਰੀ ਸੇ ਲੈ ਲਵੈਗੇ ਤਬ ਹੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਅਧੀਨਗੀ ਸੇ ਹਠ ਕਰਕੇ ਤੀਨ ਸਰੀਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਾਸ ਰਹਤੇ ਭਏ ॥ ਏਕ ਮਾਤਾ ਰਾਮਕੌ (੧) ਦੂਸਰੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ (੨) ਤੀਸਰਾ ਏਕ ਨਿਕਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ (੩) ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹਰਸਨ ਕਾ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਹੋਕੇ ਕਜੀਰਾਵਾਬ ਕੇ ਪੂਰਬ ਕੀ ਓਰ ਕੋਈ ਮੀਲ ਭਰ ਕ ਫੈਸਲੇ ਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਸੇ ਆਇ ਉਤਰਿਆ ॥ ਕੋਈ ਤੀਨ ਕਦਮ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਪਰ ਹਰਸਨ ਕੇ ਤੰਬੂ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਡੇਰਾ ਨਗਨ ਤਲਵਾਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ਕਾ ਪੈਂਹਰਾ ਖੜਾ ਰਹੇ (੧੧) ਯਾਰਾ ਦਿਨ ਤਕ ਤਹਾ ਡੇਰੇ ਕਾ ਮੁਕਾਮ ਰਹਜਾ ॥ ਸੰਤ ਹਜੂਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਇਰ ਤੇ ਸੰਤ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਮੇਰ ਭੰਡਾਰੀ ਬਹਿੰਗਾ ਸੰਤ ਕਸਤੂਰੀਗਿਰ ਔਰ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਸੰਤ ਸ਼ਹਿਰ ਸੇ ਮਧੂਕਰੀ ਲਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਜਾਇਕੇ ਰਖ ਦੇਵੈਂ ਉਨਕੇ ਭਾਵ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਮਧੂਕਰੀ ਕਾ ਅੰਨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਛਕੈ ਜਿਤਨੀ ਵਾਰ ਸਾਧੂ ਲਜਾਵੈ ਉਤਨੀ ਵਾਰ ਹੀ ਸੰਤ ਕਾ ਮਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨੇ ਕੋ

ਖੜਾ ਬਹੁਤਾ ਮੁਖ ਮੇ ਪਾਇ ਲਵੈ ਚੁਲਾ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਸੇ ਖਿਲਾਨੇ ਲੀਏ ਹਰਸਨ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਸੁਣ ਦਿਕੇ ਬੜੀ ਊਚੀ ਧੁਨੀ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਹੈ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਬਾਰ ਦਿਨ ਮੈ ਖਾਲੇ ੨ ਰਸ ਹੀ ॥ ਕਜਾ ਹਰਸਨ ਭੀ ਰੋਜ ਚਾਰ ਵਾਰ ਹਾਜਰੀ ਖਾਤਾ ਹੈ ਔ ਹਮ ਪਾਂਚ ਛੇ ਬਾਰ ਹਾਜਰੀ ਖਾਤੇ ਹੈਂ ਹਰਸਨ ਪਰਾਧੀ ਨੇ ਖਿਲਾਨਾ ਨੌਕਰ ਹੋਕੇ ਖਾਤਾ ਹੈ ਵੁਸਕਾ ਔ ਹਮ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਹੈ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਾ ਕਰੈ ॥ ਤਬ ਪਹਰੇ ਵਾਲਾ ਸਿਪਾਹੀ ਏਕ ਦਿਨ ਬੋਲਤਾ ਕੇ ਨਾਲੇ ਤੁਮ ਕੈਦ ਹੋ ਨਾਲੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇ ਦੁਰਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਹਾਥ ਮੈ ਨੰਗੀ ਤਲਵਾਰ ਲਈ ਹੂਈ ਹੈ ਤੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਘੂਮਤੇ ਹੈ ਨਾਲੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਬੋਲਤਾ ਭਯਾ ਤਿਸ ਸਿਪਾਹੀ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਤਰ ਦੀਆ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕੈਦ ਹੈ ਕੇ ਹਮ ਕੈਦ ਹੈ ਸੁਣ ਸਾਰੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਦੁਕਾਨੇ ਮੈ ਕੈਦ ਹੈ ਔਰਤੇ ਬਨਜਾ-ਨੀਆਂ ਆਦਿਕ ਘਰੋ ਮੈ ਕੈਦ ਹੈ ਕਚਹਰੀ ਵਾਲੇ ਕਚਹਰੀ ਮੈ ਕੈਦ ਹੈ ਫੌਜੀ ਲੋਗ ਫੌਜ ਮੈ ਕੈਦ ਹੈ ॥ ਪੰਛੀ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਆਲਨਣੋ ਮੈਂ ਕੈਦ ਹੈ ਪਸੂ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਖੂਟੇ ਪਰ ਕੈਦ ਹੈ ॥ ਤੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਹਰਸਨ ਕੈਦ ਹੈ ਅਬੀ ਇਸ ਸੇ ਬੜਾ ਅਫਸਰ ਇਸ ਕੋ ਹੁਕਮ ਕੋਈ ਕਰ ਭੇਜੇ ਅਬੀ ਦੁਪਹਰ ਮੈ ਹੀ ਉਨ ਭਾਗੇ ਜੇ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਉਸਕੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਹਾਜਰ ਕਰੇ ॥ ਜੇ ਉਸਕਾ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲ ਕਰੇ ਤਬ ਅਬੀ ਹੀਮ ਕੂਫ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥ ਤੂੰ ਕੈਦ ਹੈ ਦੇਖ ਧੂਪ ਕਾ ਦੁਪਹਰ ਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ਹਾਥ ਮੈ ਤਲਵਾਰ ਨੰਗੀ ਉਠਾਇ ਹੂਏ ਕਬੀ ਇਧਰ ਜਾਤਾ ਹੈਂ ਕਬੀ ਉਧਰ ਜਾਤਾ ਹੈਂ ਜੇ ਜਰਾਕ ਛਾਂਹ ਬੈਠ ਭੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਅਬੀ ਹਥਕੜੀ ਲਗਾਕੇ ਜੇਹਲਖਾਨੇ ਚਲਾ ਜਾਵੇਂ ॥ ਹਮ ਅਪਨੀ ਮੌਜ ਸੇ ਛਾਯਾ ਮੈ ਬਿਰਾਜੇ ਹੂਏ ਹੈ ਔ ਤੂੰ ਇਧਰ ਫਰਕਤਾ ਫਿਰਤਾ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਧੇ ਇਤਨਾ ਦਿਸਬਾਬ ਖਿਲਰਾ ਪੜਾ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਪੈਸਾ ਭਰ ਭੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਜਾਵੇ ਤੇਰੀ ਕਜਾ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਹਰਸਨ ਸੇ ਲੇ ਲੇਵੇਗੇ ॥ ਇਤਜਾਦਿਕ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹਮ ਤੀਨੋ ਥਰ ੨ ਕਾਂਪਤ ਰਹੈਂ ਔ ਵਿਚਾਰਾ ਸਿਪਾਹੀ ਭੀ ਤੂਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਦਿਨ ਮੈ ਤਨ ਚਾਰ ਬਾਰ ਚਾਰ ੨ ਪਾਂਚ ੨ ਬਡੇ ੨ ਅਫਸਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਆਇਕੇ ਹਰਸਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਇਕੇ ਉਨਸੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਮੈ ਕਹੈ ਕੇ ਜੌਨਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਤਨਾ ਫਸਾਦ ਕੀਆ ਹੈ ਧੇ ਉਨਕੇ ਬਡੇ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਹੈ ਅਸੇ ਗੁਜਰਾਤ ਮੈ ਸੇ ਪਕੜੇ ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਬਾਤੇਂ ਕਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਜੈਸੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਤਬ ਬੈਠੇ ਹੀ ਹੈ ਜੇ ਲੰਬੇ ਪੜੇ ਹੈ ਤਬ ਲੰਬੇ ਹੀ ਪੜੇ ਹੈ ਜੇ ਹਰਸਨ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਕਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ਤਬ ਪੀਠ ਹੀ ਹੈ ਮੁਖ

ਹੈ ਤਬ ਮੁਖ ਹੀ ਹੈ ਨ ਕਬੀ ਹਰਸਨ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹੀ ਮਿਲਾਵੈ ਨ ਕਬੀ ਬਾਤ ਹੀ ਕਰੈ ਨ ਕਬੀ ਸਲਾਮ ਹੀ ਕਰੈ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਹਰਸਨ ਸਹਤ ਘਾਰੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਔ ਕਹੈ ਕੇ ਯੇ ਬਾਦਸਾਹੁ ਸੇ ਭੀ ਬਡੀ ਊਚੀ ਮਿਜਾਜ ਰਖਤੇ ਹੈਂ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਲਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਅਛਾ ਅਧਾ ੨ ਘੰਟਾ ਭਰ ਖੜੇ ਕੇ ਆਪਸ ਮੈ ਬਾਤੈ ਚੀਤਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਮੈ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਪੀਛੇ ਤ ਮਾਈ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਅਰਜ ਕਰਤੀ ਭਈ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਜੀ ਆਜ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਵਕਤ ਕੇ ਹਾਕਮ ਹੈਂ ਫਿਰ ਇਸਨੇ ਆਪਕੋ ਨਜਰ ਬੰਦ ਮੈ ਰਾਖਯੋ ਹੈ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਹਰਸਨ ਆਵੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਪ ਉਠਕੇ ਨੈਕ ਸਲਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਤੋ ਕਰ ਦੀਆ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘੋ ਵਾਕ ॥ ਅਰੀ ਮੂਰਖ ਹਮਕੋ ਤੂੰ ਡਰਾਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਹਮਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕ ਪਾਲੋਂ ਸਹਤ ਟਹਲੀਏ ਸੇਵਕ ਹੈ ਔ ਕਾਲ ਸਰਬ ਆਕਾਰੋਂ ਕਾ ਨਾਸਕ ਹਮਾਰਾ ਭੰਗੀ ਹੈ ਕਬੀ ਬਾਦਸਾਹੁ ਕੇ ਬਾਦਸਾਹ ਸੇਵਕੋ ਕੇ ਸੇਵਕ ਸੇਵਕਾਂਤਰ ਉਨਕੋ ਭੀ ਸੇਵਕਾਂਤਰੋਂ ਕਾ ਡਰ ਹੋਤੋ ਹੈ ਉਲਟਾ ਬਾਦਸਾਹੁ ਕਾ ਡਰ ਸਭ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਜਬ ਹਮ ਇਨ ਕਾ ਡਰ ਮਾਨੈ ਤਬ ਧਰਮਰਾਜ ਕਾ ਔ ਕਾਲ ਕਾ ਤਥਾ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਔ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕਾ ਭੀ ਡਰ ਹਮਾਰੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹੂਆ ॥ ਭੀਤਰ ਤੰਬੂ ਕੇ ਹਰਸਨ ਭੀ ਸੁਣਤੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਸਨਮੁਖ ਬੋਲ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਹਾਕਮ ਸਖਤ ਜਾਨਕੇ ਹਮ ਤੀਨੋ ਸਾਧੂ ਅਪਨੀ ਠੌਰ ਥਰ ੨ ਕਾਂਪਤੇ ਰਹੇ ਔ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਪਰਮ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਊਚੇ ੨ ਕਰਤੇ ਰਹੇਂ ॥ ਗਿਆਰਵੇ ੧੧ ਦਿਨ ਸੇ ਬਾਦ ਹਰਸਨ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਲਵਪੁਰ ਕੋ ਅਥਵਾ ਕਹੂੰ ਆਨ ਠੌਰ ਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਵਜ਼ੀਰਾਵਾਦ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਠਾਣੇਦਾਰ ਕੋ ਸੌਂਪ ਗਯਾ ਕੇ ਜਹਾਂ ਪਰ ਹਮ ਲਿਖੇਗ ਤਹਾਂ ਇਨਕੋ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਨਾ॥ ਤਬ ਠਾਣੇਦਾਰ ਭੀ ਅਪਨੇ ਧਨ ਭਾਗ ਮਾਨਤਾ ਭਯਾ ਕੇ ਇਸੀ ਸੁਬਬ ਸੇ ਮੁਝਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਣਾ ਥਾ ॥ ਮਿਸਰੀ ਪਤਾਸੇ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਰੋਕ ਅਗੇ ਗੁਰ ਜੀ ਕੇ ਰਖਕੇ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਔ ਕਹਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਆਜ ਮੇਰੇ ਕੋਈਬਡੇ ਪੁੰਨ ਉਦੈ ਭਏ ਹੈਂ ਜੋ ਹਮਕੋ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮੇਰੇ ਲਾਯਕ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਗੁਲਾਮ ਕੋ ਫੁਰਮਾਵੈ ਮੈ ਸਿਰ ਕੇ ਜੋਰ ਸੇ ਕਰੂੰਗੋ॥ ਤਿਸਕੀ ਸਰਧਾ ਭਗਤੀ ਦੇਖਕੇ ਤਿਸਕੋ ਸਤ ਮਾਰਗ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਭਏ ਚੇਤ ਕਾ ਮਹੀਨਾ ਥਾ ਜੋ ਲਿਖਯਾ ਆਯਾ ਇਨਕੋ ਕੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈ ਭੇਜ ਦੇਵੋ ॥ ਤਹਾਂ ਕੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈਂ ਅਧਾ ਚੇਤ ਸਾਰਾ ਵਿਸਾਖ ਕੋਈ ਬੀਸ ਪੰਦ੍ਰਾਂ

ਦਿਨ ਜੇਠ ਕੇ ਕਿਲੇ ਮੈ ਰਹਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਕਿਲੇ ਮੈ ਏਕ ਸਦਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹਰਨ ਪੂਰੀਆ ਸੋਢੀ ਕੈਦ ਥਾ ਆਠ ਨਵ ਮਾਸ ਕਾ ਵੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਜਨ... ੨ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕੋ ਨਿਧਿ ਮਿਲ ਜਾਤੀ ਹੈ ਐਸੀ ਅਲਪ ਆਯੂ ਕਾ ਹੀ ਥਾ ॥ ਤਹਾਂ ਹੀ ਕਿਲੇ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤਹ ਕਾ ਡੇਰਾ ਥਾ ਵਹ ਬਡੇ ਬ੍ਰਿਧ ਮਹਾਤਮਾ ਬੈਰਾਗੀ ਸੰਤ ਥੇ ਵੋ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਕੋਈ ਸੌ ਬਰਸ ਸੇ ਊਪਰ ਨੀਚੇ ਉਨ ਸੰਤਨ ਕੀ ਉਮਰ ਥੀ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਅਤਿ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਆ ਕਰੇ ॥ ਉਨ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਦੀਆ ਤਬ ਸਾਥ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜ ਦੀਆ ਤੇ ਆਪ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣ ਨ ਗਏ ਤਬ ਤਿਸ ਬ੍ਰਿਧ ਮਹੰਤ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਿਉ ਨਹੀ ਆਏ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬ੍ਰਤ ਧਾਰਣ ਕੀਆ ਹੂਆ ਹੈ ਆਜ ਦਿਨ ਦਸ ਪੰਦ੍ਰਾਂਕ ਭਏ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਤਬ ਬੈਰਾਗੀਆਂ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਮਹੰਤ ਨੇ ਕਹਾ ਜਬ ਤਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਭੋਜਨ ਨ ਪਾਵੈਂਗੇ ਤਬ ਤਕ ਹਮ ਭੀ ਭੋਜਨ ਨਹੀ ਪਾਵੈਂਗੇ ॥ ਆਪ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਲੇ ਗਯਾ ਔਰ ਬਡਾ ਹਠ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਣੇ ਵਾਸਤੇ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨ ਪਾਵੋਗੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਹਮ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਹੀ ਪਾਵੈਂਗੇ ॥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਬਾਰ ਕਹਯਾ ਭੀ ਪਰੰਤੂ ਅਤੀਵ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਯੁਕਤ ਮਹੰਤੋ ਨ ਏਕ ਭੀ ਬਾਤ ਨ ਮਾਨਤਾ ਭਯਾ ॥ ਅੰਤ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਹੀ ਆਪ ਛਕਤਾ ਭਯਾ ॥ ਬਾਵਾ ਸਦਾ ਸਿੰਘ ਏਕ ਪਾਵ ਕੇ ਭਾਰ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਤਪ ਕੀਆ ਕਰੇ ਉਸਕੇ ਸਾਥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆ ਕਰੈ ॥ ਬਾਵਾ ੨ ਅਬ ਤੂੰ ਅਸਲ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਭਯਾ ਹੈ ਅਗੇ ਤੂੰ ਮਾਲਜ਼ਾਦਾ ਥਾ ॥ ਸਾਚ ਕਹੁ ਬਾਵਾ ਇਸ ਕੈਦ ਸੇ ਪਹਲੇ ਘਰ ਮੇਂ ਕਯਾ ਕਾਮ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ॥ ਤਬ ਬਾਵੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਜੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਾਹਰ ਮਾਰਤਾ ਫਿਰਤਾ ਤਾ ਥਾ ਮਦ ਪਾਨ ਭੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਇਸਤ੍ਰ ਆਦਿ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਧ ਰਮ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਬ ਜੋ ਇਥੋਂ ਛੂਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰ ਭੀ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਰੇਗਾ ॥ ਤਬ ਬਾਵੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਜੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਬ ਮੈ ਇਥੋਂ ਟ ਜਾਵਾਂ ਤਬ ਕਬੀ ਜੀਵ ਘਾਤ ਨ ਕਰੂੰਗਾ ਔ ਨ ਮਦਪਾਨ ਆਦਿਕ ਬਿਕਾਰ ਾ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਛਾ ਬਾਵਾ ਜੇ ਫੇਰ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਰੇਗਾ ਪੁਨਾ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਾ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਤਿਸ ਬਾਵੇ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀਆ ਕਰੈ ॥

ਜੋ ਪੇਹਰਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਊਪਰ ਥਾ ਵੁਹ ਸਿਪਾਹੀ ਭੀ ਅਪਨੀ ਮੌਜ ਸੇ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਸੋਇ ਰਹਯਾ ਕਰੇ ਹਾਕਮ ਸੇ ਡਰਤੇ ਹੂਆ ਦਿਨ ਮੈ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀ ਕਮਰ ਲਗਾਇਕੇ ਆ ਜਾਯਾ ਕਰੇ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦੋ ਇਕ ਮਾਸ ਕਿਲੇ ਮੇ ਰਹੇ॥ ਪੁਨਾ ਜਿਲੇ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਕਾ ਏਕ ਸਿਖ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖਤ੍ਰੀ ਥਾ ਸੋ ਬਡਾ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਔ ਸਤਸੰਗੀ ਥਾ ਵੁਹ ਸਰਕਾਰ ਮੈ ਜਾਮਨੀ ਦੇਕੇ ਸ਼ੈਹਰ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਮੈ ਲੈ ਜਾਤਾ ਭਯਾ॥ ਏਕ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀਆ ਕੀ ਧਰਮਸਾਲ ਮੈ ਡੇਰਾ ਕਰਾਵਤਾ ਭਯਾ ਤਬ ਹੁਮ ਹੁਮਾਇਕੇ ਸ਼ਹਰ ਕੇ ਲੋਕ ਮਾਈਆਂ ਬਾਬੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਭੇਟਾ ਲੈਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਔ ਭਾਈ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਕਾ ਬਡਾ ਉਪਕਾਰ ਮਾਨਤੇ ਭਏ॥ ਔ ਸਿਰਮੁਖ ਲਪੇਟ ਕੇ ਸਾਧੋ ਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਬਨੀਅੇ ਜੈਸਾ ਸ੍ਵਾਂਗ ਬਨਾਇਕੇ ਆਯਾ ਕਰੇ॥ ਤਬ ਨਿਕੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਸਕੇ ਕਹਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇ ਸੇ॥ ਯੇ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਸਰਦਾਰ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਸਭਕੇ ਜਾਟੋਂ ਕੇ ਜਾਟ ਬਨਯਾਂ ਕੇ ਬਨਯੇ ਨਾਈਆਂ ਕੇ ਨਾਈ ਲੁਹਾਰੋਂ ਕੇ ਲੁਹਾਰ ਤ੍ਰਖਾਣੋਂ ਕੇ ਤ੍ਰਖਾਣ ਧੋਬਯਾਂ ਕੇ ਧੋਬੀ ਛੀਂਬਯਾਂ ਕੇ ਛੀਂਬੇ ਮੁੜਕੇ ਓਹੀ ਜਾਤੀ ਬਨਾਇਕੇ ਉਨ ਉਨ ਦੁਕਾਨੋ ਮੇ ਹੀ ਵਾੜ ਦੇਣੇ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਭੀ ਬਨੀਯਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਧੋਤੀ ਬਾਂਧ ਕੇ ਆਵਤਾ ਹੈਂ ਮੁੜਕੇ ਅਬ ਸਭੀ ਓਹੀ ੨ ਬਨਕੇ ਉਨਹੀ ੨ ਦੁਕਾਨੋ ਮੈ ਜਾਇ ਘੁਸੇ ਹੈ ਕਿਉ ਅਬ ਆਜ ਵੁਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸਤ ਭਏ ਹੈ ਕਿਉ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਾਸੀ ਪੂਰਬਕ ਸੱਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਡਾ ਲੰਬਾ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਗੇ ਕਥਤਾ ਭਯਾ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਦੇਖਹੁ ਜੀ ੨ ਯੇ ਨਿਕਾ ਵਜਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਅਬਹੀ ਸੇ ਅਰਥਾਤ ਹਮਕੋ ਅਤਯੰਤ ਲਜਤ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ॥ ਤੁਮਤੋ ਬਡੇ ਭਾਰੇ ਬਹਾਦਰ ਸੂਰਬੀਰ ਗਿਣਤੀ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਫੌਜ ਮੈ ਥੇ ਤੁਮਾਰੇ ਕਯਾ ਹੂਆ ਬਹੁਤ ਮਾਰਾ ਉਤਸਾਹ ਔ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਬਹਾਦਰੀ ਜਿਸਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਵੁਹ ਕਹਾਂ ਗਈ॥ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਯਾ ਬੁਰਛਿਆ ਕਾ ਛੇੜਿਆ ਅਸਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਆਯਾ॥ ਜੈਸੇ ਦੇਖ ਕੋ ਸਰਪ ਬਡਾ ਜਹਰੀ ਕੁਲ ਕੇ ਦਘਧ ਕਰਨੇ ਹਾਰਾ ਡਸ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੀ ਸਾਰੀ ਕੁਲ ਉਸ ਸਰਪਕੀ ਜਹਰਸੇ ਦਘਦ ਹੋ ਜਾਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਮਹਾਹਤਯਾਰਯਾਂ ਬੁਰਛਿਆਂਨੇ ਬਾਬਾ ਬੀਰਸਿੰਘਸਾਹਿਬ ਕਾ ਸ਼ਮਛੂੰ ਸੇ ਸਰੀਰ ਛੁਡਾਇ ਦੀਆ ਤੋ ਉਨਕਾ ਸ੍ਰਾਪ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸਾਰੀ ਕੁਲ ਕੋ ਦਘਦ ਕਰ ਗਯਾ ਹੈ॥ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਾਇਸਚਿਤ ਉਸਦਘਦ ਹੋਈ ਹੁਈ ਕੁਲ ਅਬਕੇ ਆਜ ਕਾਲ ਕੇ ਸਿੰਘ ਅਬ ਹਰੀ ਕਰਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਇਤਨਾ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ

ਕਾ ਕਥਨ ਹੈ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕ ਭਤੀ ਤੇ ਇਨ ਪਲਕੇ ਜੋ ਜਲ ਟੁਬੀ ਦੇਇ ॥ ਸੋ ਦੁਹਾਗਣਿ ਰਬ ਕੀ ਝੁਰੇਦੀ ਝੁਰੇ ॥ ਇਸਕੇ ਰਾਹੇ ਸਮੇ ਨਾਹੀ ਤੂੰ ਸਹੁ ਜੀਅੜੇ ਭਾਰੀ ਇਤਯਾਦਿਕ ਗੁਰੁ ਵਚਨਾਤ ਜੈਸੇ ਆਦਿ ਕਾਲ ਮੇ ਜੀਵ ਸੁਧੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਫੁਰਿਆ ਹੈ ਜਬ ਤਬ ਕੇਵਲ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਸੁਧ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲਾ ਥਾ ॥ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਜਿਉ ੨ ਵਿਖਯਾਂ ਕਾ ਸੰਗ ਹੋਤਾ ਗਯਾ ਹੈ ਤਿਨਕੇ ਖੋਟੇ ਮਲਨ ਸੰਸਕਾਰੋਂ ਸੇ ਮਲਨ ਵਾਸਨਾ ਅਧਿਕ ਸੇ ਅਧਿਕ ਉਤਪਤ ਹੋਤਜਾ ਗਯਾ ਹੈ ਉਨ ਮਲਨ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧੋ ੨ ਨੀਚੇ ੨ ਗਿਰਤਾ ੨ ਤ੍ਰਣ ਜੋਨਯਾਂ ਕੋ ਧਾਰਤਾ ੨ ਪਥਰ ਕੀ ਜੋਨੀ ਕੋ ਧਾਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਲਾਖੋਂ ਕਰੋੜੋਂ ਬਰਸ ਤਕ ਪਥਰੋਂ ਕੀ ਜੋਨੀ ਭੋਗਕੇ ਜਿਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨੀਚੇ ਕੋ ਗਿਰਤਾ ਆਯਾ ਥਾ ਉਸੀ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਆਦਿਕ ਜੋਨਯਾਂ ਕੋ ਧਾਰਤੇ ੨ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਉਤਮ ਪੁਨੋ ਕੇ ਵਸਤੇ ਮਨੁਖ ਕੀ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੇ ਅਬਭੀ ਅਪਕਰਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਓਹੀ ਨਰਕ ਓਹੀ ਗਰਭ ਦੁਖ ਕੋ ਭੋ ਫਿਰ ਵਿਸ੍ਟਾ ਮੇ ਕੀਟ ਕ੍ਰਿਮ ਯੋਨਯਾਂ ਕੇ ਦੁਖੋਂ ਕੋ ਭੋਗਤਾ ਹੂਆ ਅਪਨੀ ਵਾਸਨਾ ਖੋਟੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਥਰ ਕੀ ਯੋਨੀ ਮੇ ਜਾਇ ਪਰਤੇ ਹੈ ਤਹਾਂ ਫਿਰ ਲਾਖੋਂ ਕੋਟੇ ਬਰਸ ਪਾਖਾਣ ਯੋਨੀ ਕੇ ਦੁਖਕੋ ਭੋਗਤਯਾਂ ਕੋ ਜਬ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਬ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੀ ਧਾਰਕੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਇਸਕੇ ਉਤਮ ਭਾਗ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਫਿਰ ਓਹੀ ਸੜਕ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੈ ਇਨਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾ ਤਾਮ ਸੀ ਯੋਨੀ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਛੁਡਾਇਕੇ ਮਾਨੁਖਾ ਜਨਮ ਦੀਆ ਥਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਕ੍ਰਿਤਘਨੋ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਉਪਕਾਰ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਮਹਾਂ ਪਾਪੋ ਕੇ ਕਰਨੇ ਮੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਅਪਨਾ ਅਪਨੇ ਪਜਾਰੇ ਸਿਖੋਂ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸਿਰ ਦੇਕੇ ਉਸੀ ਨਰਕ ਮੇ ਭਜ ਦੀਏ ਝੂਠੇ ਕਹਕੇ ਯਾਵਤ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਰਹੇਗਾ ਤਿਤਨਾ ਚਿਰ ਨਰਕ ਕੇ ਦੁਖ ਸੇ ਨ ਛੂਟੇਂਗੇ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸ਼ੈਹਰ ਕੇ ਵਾਸੀ ਅਛੇ ੨ ਗੁਰਮੁਖ ੨ ਸਿਖ ਭਾਈ ਲਾਲਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਨਿਧਾਨਸਿੰਘ ਰਾਗੀ ਆਦਿਕ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕੀਆ ਕਰੇ ॥ ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਸ ਨਵ ਅਖਰ ਆਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਲੇਤੇ ਭਏ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਿਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਛਿਤਰੀ ਸਤ ਸੰਗ ਕੀਆ ਕਰੇ ਤਥਾ ਕਿਤਨੇਕ ਡੇਰੇਦਾਰ ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤ ਤਥਾ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦਸ ਦਿਨ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਮੇ ਰਹਤੇ ਭਏ

ਪੁਨਾ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਮੈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਖ਼ਤ ਭੇਜ ਤਬ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਸੇ ਜਾਬ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਲੋਕ ਬਡਾ ਵੈਰਾਗ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਬਿਆਕੁਲ ਹੋਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸਭਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਮਿਲ ਬਿਛੁਰਨ ਦੋਊ ਏਹੁ ਜਗ ਮੈ ਮਿਥਿਆ ਭਰਮ ਅਸਨੇਹ ॥ ਆਤਮ ਰੂਪਕਰਕੇ ਤੁਮ ਸਭਕਾ ਹਮ ਅਪਨਾ ਆਪਹੀਂ ਔ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਤੋ ਸਬਦ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇਗਾ ਦੇਹ ਮਿਲਾਵਾ ਨਾਹਿ ॥ ਐਸੇ ਸਦਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋ ਕੋ ਛੋਡਕੇ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਸੇ ਵਜੀਰਾਬਾਦ ਕੋ ਚਲੇ ॥ ਤਹਾਂ ਵਜੀਰਾਬਾਦ ਮੈ ਉਨੀਸ ਦਿਨ ਰਹੇ ॥ ਜਬ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਦੇਕੇ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਚਲਨੇ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਤਬ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਬਾਵਾ ਸਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਭੀ ਬਾਹਰ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਲੈ ਚਲੋ ਇਸਕੀ ਭੀ ਜਾਮਨੀ ਦੇਕੇ ਤਬ ਹਮ ਚਲਤੇ ਹੈਂ ਨਹੀ ਹਮ ਇੰਹਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਰਾਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਸਦਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭੀ ਜਾਮਨੀ ਦਿਵਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸਕੋ ਭੀ ਸਾਥ ਹੀ ਲੈ ਜਾਤ ਭਏ ਪੁਨਾ ਵਜੀਰਾ-ਬਾਦ ਭੀ ਤਿਸਕੋ ਸਾਥ ਹੀ ਲੈ ਜਾਤੇ ਭਏ ਦੋਃ ਯਾ ਵਿਧ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੀਏ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਜਾਂਕੇ ਨਿਗਮ ਲਹੈ ਨਹੀ ਭੇਵ ॥ ਪ੍ਰੇਮਿਨ ਕੋ ਕਰਕੇ ਕਲਯਾਨ ॥

॥ ਪ੍ਰਸਥਾਨੇ ਭਗਤਨ ਹਿਤਦਾਨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ
੪ ਸਕੰਧ ੩੦ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥

ਦੋਃ ਦਰਸਨ ਸੇ ਪਰਸਨ ਸੇ ਨੀਤਿ ਸਿਖਨ ਕੋ ਤਾਰੇ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
ਜਬ ਜਹ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਸਿਮਰੇ ਕੋਇ ॥ ਤਹ ਤਹ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ੧ ॥

ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇਹੁ ਮੁਹਿ ਖਰਾਰੀ ॥
ਜਹ ਆਸਰੈ ਲਗ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ॥ ਭਵਜਲ ਤਰਤਨ ਲਾਵੈ ਬਾਰ ॥ ੨ ॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਦਿਨ ਉਨੀਸ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਅਬਿਨਾਸਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਧਰਮਸਾਲ ਮੈ ॥ ਤਹਾਂ ਭੀ ਕਿਤਨੇਕ ਸਤਸੰਗੀ ਸੌਕ ਵਾਲੇ ਆਇਕੇ ਸਤਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਕਰਕੇ ਕਲਿਆਨ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਵਜੀਰਾਬਾਦ ਸੇ ਪਾਂਚ ਛੇ ਕੋਸ ਪਰ ਏਕ ਘੁਕਤਲ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਗਰ ਹੈ ਤਿਸ ਨਗਰ ਮੈ ਏਕ ਖਤ੍ਰੀ ਕੀ ਕੰਨਯਾ ਬਾਲ ਬਿਧਵਾ ਰਹਤੀ ਥੀ ਜਬ ਉਸਕਾ ਪਤੀ ਮਰ ਗਯਾ ਕੰਨਯਾ ਕਾ ਪਿਤਾ ਭੀ ਅਤਿ ਸਤਸੰਗੀ ਥਾ ॥ ਉਹ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਅਪਨੀ ਕੰਨਯਾ ਕੋ ਸਾਰ ਤੀਰਥ ਕਰਾਇ ਲਯਾਯਾ ਪੁਨਾ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਪਾਸ ਤੇ ਵੇਦਾਂਤ ਕੇ ਅਛੇ ੨ ਗ੍ਰੰਥ ਪਠਕੇ ਬਡੀ ਚਤੁਰ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਵਹੁ ਸੁਕਮਣੀ ਕੰਨਯਾਂ ਸਰਬ ਭੇਖਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰਤੀ ਥੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਔ ਸੰਤੋ ਕੇ ਪਾਸ ਤੇ ਸਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਜਸ ਸੁਣਤੀ ਰਹਤੀ ਥੀ ਉਸਨੇ ਸੁਣਿਆ ਕੇ ਅਬ ਕੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਸੇ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਕੋ ਗਏ ਹੈਂ ਆਜ ਕਾਲ ਵਜੀਰਾਵਾਦ ਮੈ ਹੈਂ ਹਰਵਕਤ ਸਤਸੰਗ ਬਨਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸਾ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ਏਕ ਤੋ ਮੇਰਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਦੂਸਰਾ ਬਿਧਵਾ ਤੀਸਰਾ ਪਿਤਾ ਔ ਭਰਤਾ ਕੇ ਮੈ ਪਰਤੰਤ੍ਰ ਹੋਈ ਚਤੁਰਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਬਿਨਾ ਭੀ ਰਹਯਾ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਜੇ ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਜਾਤੀ ਹੂੰ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਕੇ ਵਲਗਨ ਮੈ ਹੈਂ ਕਯਾ ਜਾਨਯੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਕਰਨੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਮੁਝਕੋ ਉਹਾਂ ਲੈ ਭੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਲੈ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੰਸਯੋਂ ਮੈ ਪਰਕੇ ਵਹੁ ਕੰਨਯਾ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ॥ ਪੁਨਾ ਕਹਤੀ ਹੈ ਨ ਜਾਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਹੀ ਉਨਕੋ ਕਹੂੰ ਔਰ ਹੀ ਲੈ ਜਾਵੈਂ ਅਥਵਾ ਆਪਹੀ ਕਹੂੰ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਵੈ ਹੇ ਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਮੁਝਕੋ ਹੋਵੇ ਅਥ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈਂ ਤਬ ਮੁਝਕੋ ਅਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਦੇਵੈਂ ॥ ਅਬ ਪੰਖ ਭੀ ਕਹੂੰ ਬਿਕਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਜੋ ਸਰੀਰ ਮੇ ਲਗਾਇਕੇ ਉਡਕੇ ਜਾਇ ਦਰਸਨ ਕਰੂੰ ॥ ਕੌਨ ਯਤਨ ਕਰੂੰ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੋ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਵੇ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਇਸੀ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਡੂਬੀ ਹੂਈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅਤਿ ਬਯਾਕੁਲ ਰਹੇ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ੍ਰ ਕਾ ਯਸ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਮਹਾਪਟਰਾਨੀ ਰੁਕਮਣੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮਿ

ਕਰਕੇ ਅਤਿਵ ਬਜ਼ਾਕੁਲ ਰਹਤੀ ਥੀ ਜ ਇਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਨ ਬਡੀ ਹੀ ਖੈਂਚ ਕਰੀ ਤਬ ਰੁਕਮਣੀ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਹ੍ਰਿਦੇ ਕੋ ਅਤਯੰਤ ਖੈਂਚ ਕਰੀ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੀ ਉਠਕੇ ਵਜੀਰਾਬਾਦ ਸੇ ਚਲ ਦੀਏ ਸਪੰਦ ਦ੍ਰਾਂ ਸਾਤ ਸਰੀਰ ਔਰ ਭੀ ਸਾਥ ਥੇ॥ ਜੋ ਵਜੀਰਾਬਾਦ ਸੇ ਚਲ ਕਰ ਘੜਤਲ ਆਇ ਉਤਰੇ ਨਗਰਧੋ ਬਾਹਰ ਉਸਕੋ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨਗਰਕੇ ਬਾਹਰ ਆਇ ਉਤਰੇ ਨਗਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਉਸਕੋ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨਗਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਇ ਉਤਰੇ ਹੈਂ ਇਤਨੀ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਕਰਣੋ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਦਾਰਥ ਦੇਵੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਰਜਾ ਹੂਆ ਜੀਉ ਉਠੇ॥ ਤੈਸੇ ਮਾਨੋ ਜੀਵ ਉਠਤੀ ਭਈ ਏਕ ਬਾਰ ਤੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਪੁਨਾ ਜਬ ਸੁਰਤਿ ਆਈ ਜੈਸੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈ ਕੋਈ ਗੋਤਾ ਖਾਇਕੇ ਊਪਰ ਕੋ ਆਵੈ ਤੈਸੇ ਚੇਤਨ ਹੋਕੇ ਪਿਤਾ ਸੇ ਕਹਤੀ ਭਈ॥ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਬਾਹਰ ਸੰਤ ਆਏ ਹੈਂ ਬਡੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਹੈਂ ਸਰਬ ਸੰਤਨ ਕੀ ਮਾਨੋ ਅਵਧੀ ਹੈ ਅਰੁ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਸੇ ਇਨਕੀ ਸੋਭਾ ਸੁਣਤੀ ਰਹੀ ਹੂੰ ਆਜ ਕੋਈ ਬਡੇ ਹੀ ਹਮਾਰੇ ਭਾਗ ਜਾਗੇ ਹੈਂ ਜੋ ਐਸੇ ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕਾ ਹਮਕੋ ਘਰ ਬੈਠਯਾਂ ਕੋ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯਾ ਹੈ॥ ਜਾਹੁ ਸੀਘ੍ਰ ਗਰਮੀ ਕ ਦਿਨ ਹੈਂ ਤੇ ਦਿਨ ਭੀ ਬਹੁਤ ਆਇ ਗਯਾ ਹੈ ਜਲ ਸਰਬਤ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪਯਾਉ ਨਾਲੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਰਤਾਇ ਆਉ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਅਪਨ ਪਿਤਾ ਕੋ ਦੂਧ ਸਰਦਾਈ ਦੇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜਯਾ ਤਿਸਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਜਾਇਕੇ ਸਰਦਾਈ ਭੀ ਛਕਾਈ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਮਨਾਯਾ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਆਰ ਹੂਆ ਤਬ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਪੀਨਸ ਕੀ ਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਘਰਮੈ ਲੈ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਜਬ ਦੂਰਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਨੇ ਕੀਆ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਲਾਗਬੇ ਕੋ ਧਾਈ॥ ਕਬਿਤ॥ ਪਾਇ ਧਾਇ ਲਾਗੀ ਅਤਿ ਪਾਗੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਹਿ ਮਹਾ ਬਡ ਭਾਗੀ ਰਾਗੀ ਭਈ ਗੁਰੁ ਈਸਕੀ॥ ਸੀਰੀ ਭਈ ਛਾਤੀ ਬਾਤੀ ਪਾਈ ਬਡ ਪੁਨਨ ਕੀ ਹਾਨੀ ਦੁਖ ਉਨਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਪਗ ਈਸਕੀ ਬਉਰੀ ਸੀ ਦੌਰੀ ਫੂਲ ਅੰਗ ਮੈ ਨ ਮਾਇ ਥੋਰੀ ਭੌਰੀ ਦੈਕੈ ਪਰੀ ਪਗ ਗੋਰੀ ਮਾਨੋ ਈਸਕੀ॥ ਤੋਰੀ ਸੰਕ ਜੀਸ ਕੀ ਸੁ ਪਾਪ ਪੁੰਜ ਪੀਸ ਕੀ ਚਕੋਰੀ ਭਈ ਈਸਕੀ ਪਿਛੋਰੀ ਗਿਰੀ ਸੀਸਕੀ॥ ੧॥ ਸਵੈਯਾ॥ ਅਪਾਵਨ ਨਾਰਿ ਕੀ ਜਾਤਿ ਮਹਾ ਪਰ ਪੂਰਬ ਪੁੰਨ ਜਗੇ ਤਹਭਾਰੀ॥ ਭਾਤੀ ਸੁਸੀਲ ਰਖਯੋ ਤਿਨਹੂੰ ਪੁਨ ਸੰਤਨ ਸੰਗ ਕੀਓ ਸੁਖਕਾਰੀ॥ ਕਾਰੀ ਕਲਾਪਕੇ ਕਾਟਨ ਕੇ ਹਿਤ ਆਪ ਮਿਲਾਪ ਕੋ ਨਾਵ ਸੁਧਾਰੀ॥ ਧਾਰੀ ਤਰੀ ਜਗ ਸਾਗਰ ਕੀ ਪੁਨ ਪਾਰ ਪਰੀ ਨ ਲਗੀ ਕੁਛ ਬਾਰੀ॥ ੨॥ ਇਸ

ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਪੁਨਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਵਾਦੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਛਕਾਵਤੀ ਭਈ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਿਛਾਇਕੇ ਦੂਧ ਕੀ ਫੇਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸ੍ਵੇਤ ਵਿਛਾਵਨੇ ਬਿਛਾਇਕੇ ਅਤਿ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹਤੀ ਭਈ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਜ ਕਾ ਦਿਨ ਈਹਾਂ ਹੀ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕੀਜੇ ॥ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਕਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਤਿਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਹੀ ਦੁਪਹਰਾਂ ਕਟਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਨੇ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਜਬ ਮੁਖ ਮੈ ਪਾਯਾ ਤਬੀ ਤਿਸਕੇ ਕਪਟਕੇ ਕਪਾਟ ਖੁਲ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸੁਚਿਤ ਹੋਕੇ ਗ੍ਰਹ ਕਾਰਯ ਸੇ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਕੇ ਅਤਯੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਣੇ ਲਾਗੀ ਔ ਮੁਖ ਸੇ ਕਹਤੀ ਭਈ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਹਮਨੇ ਕੋਈ ਬਡੇ ਹੀ ਪੁਨਜ ਕੀਏ ਹੈਂ ਜਿਨ ਪੁਨਹੁ ਕਾ ਬਦਲਾ ਹਮਕੋ ਸੰਤੋ ਕਾ ਦਰਸਨ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਆਜ ਕੇ ਦਿਨ ਪਰ ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰਿ ੨ ਜਾਤੀ ਹੂੰ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਮ ਦਿਨ ਆਜ ਉਦੇ ਹੂਆ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਆਜ ਬਡੇ ਹੀ ਭਾਗ ਜਾਗੇ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਤੀ ਕੇ ਮਰ ਜਾਨੇ ਕਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮਹਾ ਦੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਪਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਮਰ ਜਾਣੇ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਟ ਹੈ ਔ ਪਤੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਜੀਨੇ ਕੋ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਏਕ ਪਤੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਬਿਨਾ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਗਨੀ ਸਾਸ ਸਸੁਰ ਦੇਵਰ ਜੇਸ੍ਟ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਬਿਧਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਧਿਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਪਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਭੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਆਦਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਸੁਹਾਗਵਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਧੇਸ੍ਰ ਸਭੀ ਲੋਕ ਆਦਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰੇ ਤੋ ਪਤੀ ਕਾ ਮਰਨੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਾਰ ਆਯੋ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਮੇਰ ਪਤੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਰਹਤਾ ਤੋ ਇਸ ਹਾਡ ਚਾਮ ਮਾਂਸ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭੀਤਰ ਮੰਦਰ ਕੇ ਛਪਾਇ ੨ ਕੇ ਰਖਤੋ ਕਹੂੰ ਕਿਸੀ ਭੀ ਸੰਤ ਕੋ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਕਰਣੋ ਮਿਲਤੋ ਕਸ੍ਯ ਮੂਰਖ ਕੇ ਪਲੇ ਯੇ ਸਰੀਰ ਪੜ ਜਾਤੋ ਤਬ ਮੇਰੋ ਜਨਮ ਹੀ ਬਰਥ ਜਾਤੋ ਪੁਨਾ ਆਪ ਸਮਾਨ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਦਰਸਨ ਮੁਝਕੋ ਕੈਸੇ ਹੋਤੋ ॥ ਵੋ ਝੂਠਾ ਪਤੀ ਮਰ ਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਪਿਤਾ ਕੇ ਉਪਕਾਰ ਸੇ ਔ ਆਪਕੇ ਉਪਦੇਸ ਮੁਝਕ ਸਾਚਾ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੋ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ੨ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰ ਮੇਰੇ ਸੇ ਭੀ ਕਾਟੇ ਗਏ ਹੈ ॥ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀਉ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਬ ਮੈ ਕਛਕ ਆਤਮ ਬੀਚਾਰ ਪੂਛਤੀ

ਹੂੰ ਜੋ ਮਨ ਮੇਂ ਸੰਸਾ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਵਾਸਤੇ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯਹ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪਾ ਇਸਕਾ ਰੂਪ ਕਯਾ ਹੈ ੧ ਇਸ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਕੀ ਅਵਧੀ ਕਿਆ ਹੈ ੨ ਇਸਕੋ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਕਯਾ ਹੈ ੩ ਇਸਕਾ ਸਾਰ ਕਯਾ ਹੈ ੪ ਯੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਰੂਪ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਭ੍ਰਮ ਨਿਸ੍ਰਤਰੀ ਕੈਸੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ੫ ਯੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਰੁਕਮਣੀ ਨੇ ਕੀਏ ॥ ਇਨਕਾ ਉਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੁਮ ਇਕ ਮਨ ਹੋਕੇ ਏਕਾਗ੍ਰਿਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰ ਇਸ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਸੰਸਾ ਹੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ, ੧ ਅਗਯਾਨ ਸੇ ਸੰਸਾ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਗਯਾਨ ਹੀ ਇਸਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਹੈ ੨ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਇਸਕੀ ਅਵਧੀ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਵਸਤੂ ਕੇ ਸਰੂਪ ਗਿਆਨ ਸੇ ਵਸਤੂ ਗਤ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਰਜੂ ਕੇ ਅਗਯਾਨ ਸੇ ਹੀ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਰਜੂ ਕੇ ਗਯਾਨ ਸੇ ਹੀ ਸਰਪ ਭ੍ਰਮ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਸੇ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਭ੍ਰਮ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈ, ੩ ਚੇਤਨ ਸਤ ਹੀ ਇਸਕਾ ਸਾਰ ਹੈ ਔਰ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਮੇ ਸਾਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ੪ ਸੰਤ ਜਨੋ ਕਾ ਸੰਗ ਹੀ ਇਸ ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੇ ਤਰਨੇ ਕੋ ਪਰਮ ਉਪਾਇ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਉਪਾਉ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸੰਗ ਸੇ ਸਾਰੀ ਅਵਿਦਯਾ ਕੈਸੇ ਨਾਸ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਅਰਧ ਮਿਥਃ ਸੰਕਥਯਾ ਭਾਗਃ ਸਾਸਤ੍ਰ ਵਿਚਾਰਣਾਤ ॥ ਆਤਮ ਪ੍ਰਯਤਨਤਃ ਇਸ੍ਰ ਮਵਿਦਯਾ ਨਿਵਰਤਤੇ ॥ ੩੦ ॥ ਟੀਃ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਕਿਤਨੀ ਅਵਿਦਯਾ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਵਸਤ੍ਰਾਦਿਕ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ, ਜਬ ਜਿਗਯਾਸੂ ਜਾਨੇ ਕੇ ਅਬ ਮੇਰੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਔ ਪੂਛਨੇ ਕਾ ਭੀ ਅਵਕਾਸ ਹੈ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਪੂਛੇ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਤਵੇਤਾ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਆਲਾਪ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ਉਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਰਧ ਭਾਗ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਪਢਨੇ ਵਿਚਾਰਣੇ ਸੇ ਏਕ ਭਾਗ ਅਵਿਦਯਾ ਕੋ ਨਸ਼੍ਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਗੁਰੁ ਉਪਦਿਸ਼੍ਰ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਹਾ ਵਾਕਯੋਂ ਕੇ ਅਭਯਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬਾਕੀ ਕਾ ਏਕ ਭਾਗ ਭੀ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੩੦ ॥

॥ ਮੂਲ ॥ ਚਤੁਰ ਭਾਖਾਤ ਮਨਿਕ੍ਰਿਤੇ ਇਤ੍ਯਵਿਦਯਾ ਖਯੇ ਕ੍ਰਮਾਤ ॥ ਸਮਕਾਲਾਚਯ ਭਿਸ੍ਰੰ ਤਦਨਾਮਾਰਥ ਸਨ ਮਤੰ ॥ ੩੧ ॥ ਟੀਃ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਜਨੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣੇ ਸੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿੜ ਇਸਥਿਤੀ ਪਰਯੰਤ ਅਭਯਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸਰਬ ਦੁਖੋਂ ਕੇ ਨਾਸਕ ਵੈਰਾਗ ਵਿਵੇਕ ਆਦਿਕ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ਸਾਧਨ ਆਇ ਉਦੈ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਵੈਰਾਗ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਦ੍ਰਿੜ ਇਸਥਤੀ

ਮਨ ਮੈ ਭਈ ਤਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਧਨ ਆਦਿਕੋ ਵਿਖੇ ਮਮਤਾ ਕੇ ਅਧਜਾਸ ਕਾ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਦੋ ਭਾਗ ਅਵਿਦਯਾ ਕੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰਵਣ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧਯਾਸਨ ਆਦਿਕ ਸਾਧਨੋ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਮੇਯਗਤ ਅਸੰਭਾਵਨਾ ਵਪ੍ਰੀਤ ਭਾਵਨ ਰੂਪ ਆਦਿਕ ਔ ਦੇਹ ਆਦਿਕੋ ਵਿਖੇ ਅਹੰਤਾ ਰੂਪ ਜੋ ਅਵਿਦਯਾ ਕੀ ਵਿਖੇਪ ਸਕਤੀ ਰੂਪ ਤੀਸਰਾ ਹਿਸਾ ਸੋ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਾਮ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਹੈ ਇਸਮੈ ਐਸੀ ਅਸੰਭਾਵਨਾ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਬਨੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਕੇ ਵੇਦਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਏਹ ਕੈਸੇ ਹੈ॥ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਭੇਦ ਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਅਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ॥ ਦੇਹ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਬੁਧੀ ਕਾ ਨਾਮ ਵਿਪ੍ਰੀਤਿ ਭਾਵਨਾ ਹੈ॥ ਔ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਐਸੀ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਦ੍ਰਿੜ ਅਭਜਾਸ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਕਾ ਏਕਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸੇ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਸੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਇਸ ਚਤੁਰਥੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੇ ਲੇਕੇ ਉਤਰੋ ਉਤਰ ਭੂਮਿਕਾ ਕੇ ਅਭਯਾਸ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸੰਪਾਦਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੋ ਹੈ ਬਾਕੀ ਜੋ ਚਤੁਰਥ ਭਾਗ ਅਵਿਦਯਾ ਕਾ ਰਹਯਾ ਹੂਆ ਥਾ ਸੋ ਭੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਪਨੇ ਦ੍ਰਿੜ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਕਦਰਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਵਿਦਯਾ ਕੇ ਚਾਰੋ ਭਾਗੋਂ ਕਾ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਸੇਸ ਬਾਕੀ ਪੀਛੇ ਬਚਜੇ ਹੈ ਸੋ ਨਾਮ ਰੂਪ ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਸਤ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਤੱਤ੍ਵ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਜੀਵ ਕਾ ਪਰਮ ਅਰਥ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਅਯਮਮ ਆਤਮਾ ਬਰਹਮ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਹਸਤਾਮਲਕਵਤ ਸਾਖਯਾਤਕਾਰ ਕੀਆ ਹੂਆ ਪੁਨਾ ਅਵਦਯਾ ਕੀ ਅਵਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਕੇ ਢਪਜਾ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ॥ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਨਸ਼੍ਟ ਹੂਈ ੨ ਅਵਿਦਯਾ ਪੁਨਾ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਅਵਿਦਯਾ ਪੁਨਾ ਦਰਸਨ ਮਾਤਰ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਜੂ ਕੇ ਗਯਾਨ ਸੇ ਰਜੂ ਮੈ ਅਰੋਪਿਤ ਸਰਪ ਦਰਸਨ ਮਾਤਰ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੇ ਲਾਭ ਸੇ ਉਤਮ ਔਰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਕਾਰ ਹੀ ਪਰਮ ਲਾਭ ਹੈ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਸਹਤਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਸੋ ਵੈਰਾਗ ਸਰੀਰ ਆਦਿਕ ਮੈ ਦੋਖ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਾ ਦੋਖਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਪਰਮ ਸਖੀ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਵੈਰਾਗ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ॥੮ ਪ੍ਰਸ਼ਨ॥ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਦੋਖ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕਾ ਕਯਾ ਸ੍ਵਰੂਪ

ਹੈਂ ਐ ਕੈਸੇ ਦੇਖੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ । ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਜਿਸਕੋ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਬਲੀ ਸਮਰਥਵਾਨ ਅਪਨਾ ਆਤਮਾ ਅਪਨਾ ਆਪ ਪਰਮ ਪਿਆਰਾ ਜਾਨ ਕੇ ਅਸ੍ਟ ਪਹਰ ਇਸੀ ਕੇ ਪਾਲਨੇ ਪੋਖਨੇ ਮੇਂ ਰਹਤਾ ਹੂੰ ਸੋ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਕੈਸਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕੈਸੇ ਉਤਪਤ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਜਿਉਂ ੨ ਮੈਂ ਇਸਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਿਉਂ ੨ ਏਹ ਖੀਣ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਹਾਡ ਚਾਮ ਰੋਮ ਨਾੜੀ ਮਾਂਸ ਰੁਧਿਰ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਚਰਬੀ ਮਜਾ ਬੀਰਜ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸਭੀ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਬਨਾ ਹੂਆ ਹੈ ਮਲ ਜੋ ਵਿਸ੍ਟਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਸਕਾ ਅਸਥੰਭਕ ਹੈ ॥ ਜੋ ਕਦਾਚਿਤ ਦੋ ਚਾਰ ਦਸਤ ਅਧਿਕ ਆਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਲੋਹੂ ਹੀ ਅਧਿਕ ਨਿਕਸ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਉਸੀ ਵਕਤ ਸਿਥਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਮੂਰਛਿਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤ੍ਵਚਾ ਕੇ ਅੰਦਰ ਲਹੂ ਤੇ ਕਫ ਬੀਰਜ ਮਾਤ੍ਰ ਚਮਕਤੇ ਹੈਂ ਇਸਸੇ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਜਾਨਕੇ ਮੂਰਖ ਮਨ ਇਸ ਮੇਂ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਮੈਂ ਬਡਾ ਸੁੰਦਰ ਹੂੰ ਨਿਰਾ ਪੁਰਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਤੋ ਦੁਰਗੰਧੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਕੇ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ॥ ਚੰਦਨ ਕੇਸਰ ਕਸਤੂਰੀ ਆਦਿਕ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਜੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਪਰ ਲੇਪਨ ਕਰੇ ਤਬ ਥੋਰੇ ਹੀ ਕਾਲ ਮੈਂ ਵੁਹ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾਂ ਉਨ ਸੁਗੰਧੀ ਮਯ ਕਸਤੂਰੀ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਹੀ ਦੁਰਗੰਧੀ ਆਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬੇਦਮੁਸਕ ਗੁਲਾਬ ਕੇਵੜਾ ਸੰਦਲ ਸ਼ਰਬਤ ਅਰਕ ਆਦਿਕ ਲਾਇਚੀ ਕਸਤੂਰੀ ਮੁਸਕ ਕਪੂਰ ਆਦਿਕ ਦਿਬ ਪਦਾਰਥ ਭੁਖਣ ਕਰਨੇ ਸੇ ਔਪਾਨ ਕਰਨੇ ਸ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀ ਬਾਦ ਮਹਾ ਦੁਰਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਓਹੀ ਪਦਾਰਥ ਵਿਸ੍ਟਾ ਤੇ ਮੂਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਸੇ ਨਿਕਸੈਂਗੇ ॥ ਅਥਵਾ ਇਨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਭਛਨ ਕਰਤੇ ੨ ਜੋ ਬਮਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਵੋਹੀ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮਹਾਂ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਸੈਂਨਸੇ ਦਿਬਯ ਪਦਾਰਥ ਬੀ ਇਸ ਦੁਰਗੰਧੀਮਯ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਅਲਪ ਕਾਲ ਮਾਤ੍ਰ ਸੰਬੰਧ ਕੋ ਪਾਇਕ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸੁਗੰਧੀ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਕਿੰਤੂ ਆਪ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕੇ ਉਨੀਸਵੇ ਸਲੋਕ ਮੈ ॥ ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ਪਹਲਾ ਸੁਚਾ ਆਪਿ ਹੋਇ ਸੁਚੈ ਬੈਠਾ ਆਇ ॥ ਸੁਚੇ ਅਗੈ ਰਖਿਓਨੁ ਕੋਇ ਨ ਭਿਟਿਓ ਜਾਇ ॥ ਸੁਚਾ ਹੋਇਕੈ ਜੇਵਿਆ ਲਗਾ ਪੜਣ ਸਲੋਕੁ ॥ ਕੁਹਥੀ ਜਾਇ ਸਟਿਆ ਕਿਸੁ ਏਹੁ ਲਗਾ ਦੋਖੁ ॥ ਅੰਨੁ ਦੇਵਤਾ ਪਾਣੀ ਦੇਵਤਾ ਬੈਸੰਤਰੁ ਦੇਵਤਾ ਲੂਣੁ ਪੰਜਵਾ

ਪਾਇਆ ਘਿਰਤੁ ॥ ਤਾਂ ਹੋਆ ਪਾਕ ਪਵਿਤੁ ॥ ਪਾਪੀ ਸਿਉ ਤਨ ਗਡਿਆ ਥੁਕਾਂ ਪਈਆਂ ਤਿਤੁ ॥ ਜਿਤ ਮੁਖ ਨਾਮ ਨ ਊਚਰਹਿ ਬਿਨ ਨਾਵੈ ਰਸ ਖਾਹਿ ॥ ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਤਿਤੁ ਮੁਖਿ ਥੁਕਾਂ ਪਾਹਿ ॥ ਇਸਕਾ ਬੀਚਾਰ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁੰਦਰ ਲੇਪਨ ਚੌਕਾ ਲਗਾਇਕੇ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਇਕੇ ਉਤਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਨਿਤ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਸੁਚੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਚੌਕੇ ਪਰ ਆਇ ਬੈਠਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ਬਡੀ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਸੇ ਮਿਰਜਾਦਾ ਸਹਿਤ ਸੁਵਰਨ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਅਥਵਾ ਪਿਤਲ ਕੇ ਥਾਲ ਮੈ ਪਰੋਸ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਆਗੇ ਤਿਸਕੇ ਰਖਯਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕਾ ਹਾਥ ਭੀ ਛੁਹਣੇ ਨ ਦੀਆ, ਪਰ ਸ਼ੁਧ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਟ ਅਥਵਾ ਊਰਣ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਕੁਸਾ ਕੇ ਆਸਣ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਸੇਵਤਾ ਸ਼ੁਧਾ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਕੀ ਮੌਨ ਕਰਕੇ, ਪੁਨਾ ਭੋਜਨ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈਂ ਗੰਗੋਦਕ ਕਾ ਆਚਮਨ ਲੈਕੇ ਅੰਨਾਦ ਭਵੰਤਿ ਭੂਤਾਨਿ ਇਤਯਾਦੀ ਸਲੋਕ ਭੀ ਪੜ੍ਹੇ ॥ ਚਾਰ ਪਹਰ ਅਥਵਾ ਦੋ ਪਹਰ ਪੀਛੇ ਉਸੇ ਅੰਨ ਕੋ ਕੁਹਥੀ ਨਾਮ ਕੋਠਰੀ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਵਿਸ਼੍ਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਕੀ ਜਗਹ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਵਿਸ਼੍ਟਾ ਹੀ ਬਨਾਇਕੇ ਜਾਇਕੇ ਸੁਟ ਆਵਤਾ ਹੈ ਅਬ ਏਹ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਫੈਕਨ ਕਾ ਐਸੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅੰਨ ਕਾ ਦੋਖ ਨਾਮ ਪਾਪ ਕਿਸਕੋ ਲਾਗੈਗਾ ॥ ਕੈਸੇ ਜੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅੰਨ ਥੋ ਜਿਸਮੈ ਅੰਨ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਪਾਨੀ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਬੈਸੰਤਰ ਭੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਲੂਣ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਪੰਚਮ ਘਿਰਤ ਪਾਵਨੇ ਸੇ ਪੁਨਾ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਦੇਖੋ ਬੀਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪੰਚ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਸਮੁਦਾਇ ਰੂਪ ਮਹਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਰਬ ਲੋਕ ਜਿਸੈ ਨਿਮਸਕਾਰਾਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਏਕ ਖਿਨ ਅਥਵਾ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪਰਯੰਤ ਇਸ ਪਾਪੀ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਜੋਗ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਤੋ ਨ ਕਰ ਸਕ੍ਯਾ ਉਲਟਾ ਆਪ ਐਸਾ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਜੋ ਥੁਕਾਂ ਪਈਆਂ ਤਿਤ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਛਿਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੰਗ ਸੇ ਤਿਸੀ ਕੇ ਉਪਰ ਥੁਕਾਂ ਪੜਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ਜਿਸਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰਾਂ ਹੋਤੀਆਂ ਥੀਆਂ ॥ ਐਸੋ ਏਹ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਹੈ ॥ ਜਿਸਕੀ ਤੂੰ ਸੁੰਦਰਤਾ ਔ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਕਾ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਮਨ ਜਿਸ ਰਕਤ ਕੇ ਆਵਨੇ ਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਸਪਰਸ ਕੇ ਅਯੋਗ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪਰਯੰਤ ਦਰਸਨ ਕੇ ਭੀ ਅਯੋਗ ਚੰਡਾਲੀ ਰੂਪ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਮੂਤ੍ਰ ਰੂਪ ਪੁਰਖ ਕਾ ਬੀਰਜ ਮਹਾ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਜਿਸਕੇ ਹਾਥ ਲਗ ਜਾਨੇ ਸੇ ੩ ਵਾਰ ਜਲ ਮਿਰਤਕਾ ਸੇ ਹਾਥ ਧੋਕੇ ਤਬ ਗਿਲਾਨੀ ਦੂਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਰਖ ਕੇ ਬੀਰਜ ਔ ਪੂਰਬ ਉਕਤ

ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਰਕਤ ਇਨ ਦੋਨਹੁ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਸੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਤੂੰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜਾਨਕੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਹੀ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੋ ਔਰ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਉਤਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸਰੀਰ ਸੇ ਸਪਰਸ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਦਿ ਚੰਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਪਕੜ ੨ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਤਬ ਭੀ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਨਹੀ ਮਾਨੇ ਜਾਤੇ ਹਾਂ ਪੁਨਾ ਯਹ ਸਰੀਰ ਖਿਨ ਭੰਗੁਰ ਹੈ ਖਿਣ ੨ ਵਿਖੇ ਖੀਣ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਨਾਸ ਹੋਣ ਲਗਾ ਰੰਚਕ ਭੀ ਬਿਲੰਬ ਲਗਾਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਪੁਨਾ ਯਹ ਸਰੀਰ ਮਹਾ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਸਾਰੀ ਆਯੂ ਭਰ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਅਛੇ ੨ ਪਦਾਰਥ ਖੁਆਵਤੇ ਰਹੇ ਸੁਖ ਦੇਤੇ ਰਹੇ ਜੇ ਏਕ ਦਿਨ ਰੰਚਕ ਭੀ ਸਿਰਆਦੀ ਅੰਗੋ ਮੇ ਪੀੜਾ ਆਦਿਕ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਪਿਛਲੇ ਜਿਤਨੇ ਸੁਖ ਭੁਗਾਏ ਹੈ ਉਨ ਸਭਕੋ ਭੁਲਾਇ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਮਹਾ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਅਵਤਾਰ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਤਪਸ੍ਵੀ ਸੰਤ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਬਾਨਪ੍ਰਸਥੀ ਸੰਨਯਾਸੀ ਦੇਵਤਾ ਦੈਂਤ ਯਖ ਰਾਖਸ਼ ਆਦਿਕ ਬਰਹਮਾ ਆਦਿ ਚੀਂਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਏਕ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸੰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੁਖ ਪਾਤੇ ਹੈ॥ ਔ ਇਸਕੇ ਅਧ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪੁਨਾ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਦੁਖਹੁ ਕੋ ਚੌਰਾਸੀ ਲਾਖ ਜੋਨੀ ਰੂਪੀ ਜੇਲ ਖਾਨੋਂ ਮੈ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਔ ਜਬ ਸਰੀਰ ਔ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਜੋ ਕੁਤੇ ਖਾਇ ਜਾਵੈ ਤਬ ਵਿਸਟਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੇ ਪੜਾ ਰਹੇ ਤਾ ਕਿਰਮ ਕੀੜੇ ਇਸੀ ਮੈ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਇਸੀ ਕੋ ਖਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ ਔ ਮਹਾਂ ਦੁਰਗੰਧੀ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੇ ਜਲ ਮੇ ਡਾਰ ਦੇਵਹੁ ਮਛੀ ਆਦਿਕ ਜੀਵ ਇਸਕੋ ਖਾਇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੇ ਜਲਾਇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਭਸਮ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਕੁਤੇ ਆਦਿਕ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਭਖ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਨਾ ਮਹਾ ਮੂਰਖਤਾ ਹੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਮੈਲ ਕੇ ਹੀ ਪੁਤਲੇ ਬਨਤੇ ਹੈ ਔ ਆਠੋ ਪਹਰ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਰਬ ਦੁਆਰਿਆਂ ਸੇ ਮੈਲ ਹੀ ਝਰਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਰੋਜ ਉਠਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕਾ ਵਿਸਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਧੋਵਨੇ ਪੜਤੇ ਹੈ ॥ ਜੇ ਇਕ ਦਿਨ ਭੀ ਜਲ ਸੇ ਇਸਕੋ ਧੋਵਹੁ ਨਹੀ ਤਬ ਉਸੀ ਦਿਨ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੇ ਬਦ ਬੋ ਆਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਯੇ ਸਰੀਰ ਆਪ ਤੇ ਮਹਾ ਡਰਾਵਨੋ ਭਯਾਨਕ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤੇਲ ਘਿਰਤ ਮਰਦਨ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸੁਗੰਧੀ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਪਹਰਾਨੇ ਸੇ ਸੁੰਦਰ ਲਗਤੇ ਹੈ ਜਬ ਏਹੀ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋ ਸੇ ਹੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਡਰਾਵਨੇ ਸੇ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਔਰੋਂ ਕੇ ਹੀ ਗੁਣ ਸੇ ਸੁੰਦਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਸੁਤਹ ਤੋ ਕੇਵਲ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਐਸੇ ਅਮੰਗਲ

ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਣੋ ਮਹਾ ਮੂਢਤਾ ਹੈ॥ ਫਿਰ ਯੇ ਸਰੀਰ ਕਾਲ ਕਾ ਗਿਰਾਸ ਹੈ ਜੈਸੇ ਬਿਲੀ ਮੂਸੇ ਕੋ ਦੇਖਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਭੀ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਇਨ ਸਰੀਰੋਂ ਕੋ ਦੇਖਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸਰੀਰ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ ਤੈਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀਓਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਭੀ ਪਰਮ ਅਮੰਗਲ ਰੂਪ ਹੈ ਸਰਬ ਥਾਂ ਸਨੇਹ ਕੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਕੇਵਲ ਤ੍ਯਾਗਨੇ ਹੀ ਕੇ ਯੋਗ ਹੈਂ ਕਾਹੇਤੇ ਜਿਸਹੇਤੁਸੇ ਸਰਬ ਉਪਾਧੀਓਂ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈਂ॥ ਹੇ ਦੇਵੀ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਨਾਮ ਦੋਖ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਹੈ॥ ਸੋ ਏਹ ਦੋਖ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈ॥ ਸੋ ਯੇ ਵੈਰਾਗ ਹੀ ਸਰਬ ਸੁਖੋਂ ਕਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਜਬ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਯੇ ਜੀਵ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰਿਕ ਸੁਖੋਂ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਪਰਮ ਸੁਖ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਕ੍ਰਿਤਗ੍ਯ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋ ਰਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਕੋ ਦੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਤੂਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਜੈਸੇ ਰਿਖਮੂਕ ਪਰਬਤ ਪਰ ਆਇਕੇ ਮੇਘ ਤੂਸਨੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਕਵਿਉ ਵਾਚ ॥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਉਪਦੇਸ ਆਦਿਕ ਬਿਵਹਾਰ ਕਾਲਮੇ ਦਾਸ ਕਾ ਸਰੀਰ ਪਾਸ ਹੀ ਥਾ ਯੇ ਦ੍ਰਿਸਟ ਕਥਾ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਪਰਮ ਉਦਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾਯਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨੋ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੋਕੇ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਬੋਲੀ॥ ਰੁਕਮਣੀਉ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੈਸੀ ਆਪਕੇ ਬਚਨੋ ਮੇ ਤਾਸੀਰ ਮੈਨੇ ਦੇਖੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਔਰ ਮੇ ਨਹੀ ਦੇਖੀ॥ ਅਬ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਮੈ ਨਿਰਸੰਸਯ ਹੋਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਭਈ ਹੂੰ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਓਰ ਆਪਕਾ ਆਵਨਾ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਅਧਮ ਜੀਵੋ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਉਧਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਭਯਾ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਹਮਾਰੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਨੋ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸਦਾ ਸੇ ਪਰਾਧੀਨ ਰਹਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈਂ ਜੋ ਆਪਨੇ ਆਪਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਨ ਆਵਤੇ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਕੈਸੇ ਉਧਾਰ ਹੋਤੇ ਕਉਨ ਕਰਤੇ ਅਰਥਾਤ੍ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਕਰਤੇ ਯਾਂਤੇ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਅਧਮੋ ਕੇ ਉਧਾਰ ਲੀਏ ਹੀ ਯੇਹ ਨਿਮਿਤ ਆਪਨੇ ਹੀ ਬਨਾਯੋ ਹੈ॥ ਅਬ ਮੈ ਏਕ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਕੈਸੇ ਮਹਿਮਾ ਆਪਕੀ ਕਹੂੰ ਜਿਨ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਔ ਵੇਦ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਮੇਰੀ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਰਖ ਦੇਤੀ ਭਈ॥ ਉਸ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਨ ਆਵਨੇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪਰੇਮੀ ਜਨ ਤਹਾਂ ਰੁਕਮਣੀ ਦੇਵੀ ਕੇ ਘਰਮੇ ਹੀ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਇਸੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਔਰ ਭੀ ਕਿਤਨੇਕ ਜੀਵ ਕਲਯਾਨ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤਹਾਂ ਤੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਜਾਮਕੀ ਜਹਾਂ ਬਖਸੀ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਤਸੀਲਦਾਰ ਰਹਤਾ ਥਾ

ਬਖਸ਼ੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਦੇ ਭੀ ਬਡ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਤਹਾਂ ਤੇ ਸਤਰਾਹ ਬਾਦੇ ਮਹਤਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀ ਕੋਟਲੀ ਮੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਬਾਵਾ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਅਤਯੰਤ ਪਰੇਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰੀਤ ਰਖਤਾ ਭਯਾ ਸਤਸੰਗ ਹੋਤਾ ਰਹਤਾ॥ ਤਹਾ ਦੁਆਬ ਮੈ ਜਹਾਂ ੨ ਜਿਸ ੨ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਾਵੈ ਔ ਜਿਸ ੨ ਭਗਤ ਕੇ ਘਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੇ ਪੀਛੇ ਸੇ ਇਤਨਾ ਕ ਬਿਲਾਸ ਕਰ ਦੇਵੈਂ ਕੇ ਭਾਈ ਹਮ ਤੋ ਚੰਦ੍ਰੇ ਹੈ ਸੋ ਕੋਈ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਘਰ ਮੈ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਸੋ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਵੇਗਾ ॥ ਐਸੀ ਦੇਖ ਨੇਤ੍ਰਿ ਹੋਤੀ ਭਈ ਜੋ ਜਿਸ ਸਿਖ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੇ ਤਿਸੀ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਉਸੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੇ ਸੰਨ੍ਹ ਲਗ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਨੁਕਸਾਨ ਕਿਸੀ ਕਾ ਏਕ ਕੌਡੀ ਕਾ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ ॥ ਜਬ ਚੋਰ ਸੰਨ੍ਹ ਲਗਾਇਕੇ ਗ੍ਰਹ ਕੇ ਭੀਤਰ ਵੜੇ ਤਬ ਕਿਸੀ ਨ ਕਿਸੀ ਹੇਤੁ ਸੇ ਘਰ ਕੇ ਲੋਕ ਜਾਗ ਪੜੇ ॥ ਤਬ ਚੋਰ ਭਾਗ ਜਾਵੇਂ ਤਹਾਂ ਦੇਸ ਕੇ ਨਗਰੋ ਮੇ ਏਹੀ ਬਾਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਕਿ ਇਨ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਯਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਨਹੀ ਤੋ ਆਜ ਇਨਕਾ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਤਾ ਰਹਤਾ ॥ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣ ਘਰ ਮੇ ਪੜਨੇ ਸੇ ਸਭ ਹੋਤੀ ਸੇ ਸੁਖ ਵਰਤਤਾ ਹੈ ਸੂਲੀ ਕੀ ਸੂਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਔ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋ ਬਚਨ ਕਰੈ ਕੇ ਭਾਈ ਹਮ ਤੋ ਚੰਦਰੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਘਰ ਮੇ ਹਮਾਰੇ ਚਰਣ ਪੜਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਘਰ ਮੈ ਸੰਨ੍ਹ ਲਗ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਡੇ ਹਾਸ ਬਿਲਾਸ ਕੇ ਬਚਨ ਹੋਤੇ ਰਹਤਾ ਕਰੈਂ ॥ ਅਬ ਚੰਦਰੇ ਪਦ ਕਾ ਅਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਚੰਦ੍ਰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮੈਂਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਸਭਕੇ ਚਿਤ ਮੈ ਅਹਲਾਦ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਅੰਧਕਾਰ ਮੈ ਚੋਰ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਜਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਚੋਰ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਦਰਸਨ ਸੇ ਔ ਬਚਨੋ ਸੇ ਸਭ ਕ ਚਿਤ ਮੇ ਆਨੰਦ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਯਾਂਤੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕ ਗੁਨ ਯੁਕਤ ਹੋਨੇ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਰੂਪ ਹੈਂ ॥ ਅਥਵਾ ਸਭਬ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਰੂਪ ਹੋਨੇ ਸੇ ਉਦੇ ਅਸਤ ਅਪਧੋ ਕਲੰਕ ਆਦੀ ਦੋਸ਼ੋ ਸੇ ਰਹਤ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਰੂਪ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੁਆਬ ਮੈ ਫਿਰਤੇ ੨ ਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾ ਕੇ ਪਾਰ ਉਤਰ ਕੇ ਸਮਰਾਊ ਸੁਲਤਾਨ- ਪੁਰ ਬੰਡਾ ਆਦਿਕ ਨਗਰੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਬ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਸਨੇ ੨ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ॥ ਜਬ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਏਟਾ ਰਖਕੇ ਜਾਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਦੇਹਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਮਹੰਤ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਬਗੀਚੀ ਮੈ ਜਾਇ ਉਤਰੇ ॥ ਤਬ

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਮਹੰਤ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਨੀ ਕਰਕੇ ਅਛੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ॥ ਜਬ ਰਾਤ੍ਰੀ ਹੂਈ ਤਬ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਠਾਣੇ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਇਸ ਹਾਲ ਕੀ ਇਤਲਾ ਲਿਖਾਇ ਦਿਈ । ਕਹਾ ਜਿਸ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਤਨਾ ਗਦਰ ਕੀਆ ਥਾ ਉਸ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਡੇ ਗੁਰਭਾਈ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਫੌਜ ਕੋ ਮਰਵਾਇਕੇ ਅਬ ਗੁਜਰਾਤ ਸੇ ਇਥੇ ਆਏ ਹੈਂ ਹਮ ਏਹ ਨਹੀ ਜਾਨਤ ਜੋ ਕਹਾਂ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਕਯਾ ਕਰੇਂਗੇ ॥ ਜਬ ਹਮਨੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਆਪ ਕਹਾਂ ਸੇ ਆਏ ਹੋ ॥ ਤਬ ਉਨਹੁ ਨੇ ਯੇ ਕਹਾ ਕਿ ਸਿਖੋਂ ਕਾ ਬੇੜਾ ਡੁਬੇ ਕੇ ਹਮ ਭੀ ਖੇਤੇ ਗਾਤੇ ਖਾਤੇ ਇਧਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਇਧਰ ਚਲੇ ਆਏ ਹੈ ਆਗੇ ਤੁਮਾਰੀ ਮਰਜੀ ਰਹੀ ॥ ਐਸੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਤਾਤ-ਕਾਲ ਹੀ ਮੁਨਸ਼ੀ ਪੁਲਸ ਕੀ ਗਾਰਦ ਸਾਥ ਲੇਕੇ ਦੋਈ ਪਹਰ ਸਵਾ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਗਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਮਹੰਤ ਕੀ ਕਰਤੂਤ ਕਾ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਜਾਹਰ ਕਰਕੇ ਅਰਜ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਆਪ ਅਬ ਠਾਣੇ ਮੈ ਚਲ ਬਿਰਾਜੋ ਆਪਕੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਤਕਲੀਫ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਕਿਉ ਜੋ ਜਾਪਤੇ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਹਾਲ ਕੀ ਚੁਗਲੀ ਕਰੀ ਹੈ ਜੇ ਅਬ ਹਮ ਆਪਕੋ ਨ ਲੇ ਜਾਵੇਂ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਰਿਜਕ ਮਾਰਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ ਠਾਣੇਦਾਰ ਭੀ ਈਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਠਾਣੇਦਾਰ ਈਹਾਂ ਹੋਤਾ ਤਬ ਹਮਕੋ ਕੁਛ ਡਰ ਨਹੀ ਥਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਕ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਜਿਸ ਮੈ ਭਲਾ ਤੁਮਾਰਾ ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਬਾਤ ਕਰੋ ਹਮਾਰਾ ਕਯਾ ਬਿਗੜਤੇ ਹੈ ਚਲੋ ਹਮ ਠਾਣੇ ਮੈ ਚਲ ਬਿਰਾਜਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਠਾਣੇ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਿਛਾਇ ਦੀਆ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਸਾਧੂ ਥੇ ਉਨ ਸਭਕੋ ਛੁਟੀ ਕਰਦਈ ਤੇ ਹਮ ਤੀਨੋ ਚਾਰੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਹਾਜਰ ਹੀ ਰਹੇ ॥ ਏਕ ਮਾਤਾ ਦਾਮੋਦਰੀ ਨਿਆ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ॥ ਔਰ ਸਭੀ ਸਾਧੂਆਂ ਕੋ ਬਗੀਚੇ ਮੈ ਛੋੜਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮ ਰਹੋ ਡੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਹੀ ਖੁਲੇ ਆਇਕਰ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਕਰ ਜਾਯਾ ਕਰੋ ਦੇਖੋ ਗੁਰੂ ਅਛੀ ਕਰੇਂਗੇ ॥ ਔ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸੀ ਸਮੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਕੋ ਚਿਠੀ ਲਿਖਾ ਕੇ ਈਹਾਂ ਐਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਮਨੇ ਕਰੀ ਹੈ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਆਪ ਲਿਖੋ ॥ ਤਬ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਉਸਕਾ ਉਤ੍ਰ ਲਿਖਾ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰਾ ਕਾਮ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ ਉਨਕੋ ਠਾਣੇ ਮੈ ਲਜਾ ਬੈਠਾਯਾ ਹੈ ਅਛਾ ਜੋ ਬਨ ਗਯਾ ਸੋ ਬਨ ਗਯਾ ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਤਕਲੀਫ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਨ ਪਹੁੰਚੇ ਮੈ ਭੀ ਈਹਾਂ ਭੀ

ਕਾਰਰਵਾਈ ਭੁਗਤਾਇਕੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਂਵਤਾ ਹੂੰ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਭਯਾ ਤਬ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਮਰਦ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਮਹੰਤ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀ ਫਿਟ ੨ ਲਾਨਤ ਧਿਕਾਰ ੨ ਮੁਖ ਪਰ ਆਇਕੇ ਕਰੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਅਰ ਨੀਚ ਤੈਨੇ ਯੇ ਅਨਰਥ ਬੜਾ ਕੀਆ ਹੈ । ਜਿਨ ਮਹਾਤਮਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਸੇ ਤੈਂ ਤੈਨੇ ਏਹ ਕਰਤੂਤ ਬੜੀ ਨਾਹ ਅਛੀ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਮਹੰਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਪਛੁਤਾ ਕਹੇ ਲਗਾ ਜੋ ਐਸੀ ਹੀ ਬਾਤ ਹੋਇ ਪਰੀ ॥ ਯੇਹ ਮਹੰਤ ਹਰੀ ਦਾਸ ਮਹੰਤ ਕਾ ਚੇਲਾ ਥਾ ਪੁਨਾ ਵੋ ਕਾਰਜ ਬੀਚ ਹੀ ਛੋਡਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਧਯਾਨ ਮੈ ਹੀ ਆਇ ਗਯਾ ॥ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਰਾਜੇ ਹੁਏ ਥੇ ਤਬ ਪ੍ਰਥਮ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੋ ਹੁਕਮ ਫ਼ਿਰਮਾਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਜਲ ਪਾਨੀ ਆਪ ਕਰਤ ਕੇ ਜਬ ਤੀਸਰਾ ਯਾਮ ਹੁਆ ਸਾਹਿਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜੇ ਤਬ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਔ ਏਕ ਥਾਲ ਮਿਸਰੀ ਕਾ ਲਯਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਔ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਾਰ ੨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਆਪਕਾ ਈਹਾਂ ਆਵਨਾ ਹਮਾਰੇ ਅਹੋ ਭਾਗ ਹੈ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਰੂਪ ਹਮਾਰੇ ਭਾਗ ਉਦੇ ਭਏ ਹੈਂ ਜੋ ਆਪਕਾ ਹਮਕੋ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਦਰਸਨ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ਮੈ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਆਪਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸੁਣਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਔ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਬੜੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਲਾਗ ਰਹੀ ਥੀ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸੇ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰ ਰਹਾ ਥਾ ਔ ਰਾਤ੍ਰੀ ਦਿਨ ਈਸਰ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥ ਸੋ ਈਸ੍ਵਰ ਨੇ ਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣ ਲਈ ਹੈ ॥ ਐਸੀ ੨ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਭੀ ਕੇਵਲ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਖੈਂਚ ਸੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹੈਂ ਨਹੀ ਹਮਕੋ ਇਸ ਓਰ ਆਵਨੇ ਕਾ ਕੁਛ ਔਰ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨ ਥਾ ਪੁਨਾ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਇਸ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਅਨਜਾਨਪਨਾ ਕੀਓ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕੋ ਠਾਣੇ ਮੈ ਲਯਾਇ ਬੈਠਾਯੋ ਹੈ ਜੇ ਅਬ ਹਮ ਆਪਕੋ ਜਾਨ ਵਾਸਤੇ ਕਹ ਦੇਵੈ ਤਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਮੈ ਹਮ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਦੋਸ਼ਦਾਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮੈ ਆਪਕਾ ਬਾਲਕਾ ਗੁਲਾਮ ਹੂੰ ਆਪਨੇ ਐਸੇ ਨ ਜਾਨਨਾ ਕੇ ਹਮ ਨਜਰ ਬੰਦ ਹੈਂ ਐਸ ਜਾਨਨਾ ਕੇ ਹਮ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ॥ ਆਪਕੀ ਜਹਾਂ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਹਾਂ ਬਿਰਾਜੋ ਜਹਾਂ ਇਛਾ ਹੋ ਤਹਾਂ ਪਰ ਜਾਵੋ ਸੈਰ ਬਾਗ ਬਗੀਚੇ ਕਾ ਕਰੋ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਸਿਪਾਹੀ ਠਾਣੇ ਕਾ ਨਹੀ ਜਾਵੇਗਾ ਨਹੀ ਨਿਗਾਹ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਰਖੇਗਾ ॥ ਕੇਵਲ ਆਪ ਈਹਾਂ ਕੋਈ ਦਿਨ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕਰਤੇ ਰਹੋ ॥ ਮੈ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਬਾਤ ਲਿਖੋਂਗਾ ਐਸੀ

ਢਾਲ ਸੇ ਲਿਖੇਂਗਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਭੀ ਆਪਕੇ ਰਸਤੇ ਮੈ ਕੋਈ ਰੋਕ ਟੋਕ ਨ ਕਰੇ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਔਰ ੨ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਰਹੇ ॥ ਐਸੇ ਅਰਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਕਰਕੇ ਵੁਹ ਠਾਣੇਦਾਰ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਚਲਾ ਗਯਾ ॥ ਸੋ ਠਾਣੇਦਾਰ ਜਾਤੀ ਕਾ ਕਾਇਥ ਥਾ ਔ ਪੰਡਿਤ ਥਾ ਔ ਬਡਾ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਸਤਸੰਗੀ ਬਡਾ ਭਲਾ ਲੋਕ ਥਾ ॥ ਸੋ ਜਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਅਰਜੀ ਲਿਖਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜਤਾ ਭਯਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਨ ਲਿਖਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਠਾਣੇਦਾਰ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਯੇ ਬਾਤ ਗੁਜਰੀ ॥ ਯੇ ਮਹਾਤਮਾਂ ਬਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਵਤੇ ਥੇ ਪੁਨਾ ਯੇ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਗੁਰੂ ਭੀ ਹੈਂ ਇਨਕੇ ਬੀਚ ਮੈ ਹੋਤੇ ਸੈਨਾ ਕੋ ਫਿਰ ਕਿਉ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਹਾਰ ਆਵਤੀ ਭਈ ॥ ਐਸੀ ਸੰਕਾ ਗੁਜਰਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸੋਇ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈ ਜਾਗਣੇ ਕਾ ਸਮਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤਬ ਠਾਣੇਦਾਰ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ॥ ਕਯਾ ਸੁਪਨ ਮੈ ਸਾਖਯਾਤ ਸੰਖਚਕ੍ਰ ਗਦਾਪਦਮ ਚਾਰੋ ਭੁਜੋ ਮੈ ਲੀਏ ਹੂਏ ਔ ਸੁੰਦਰ ਮੁਕਟ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਣ ਕੀਏ ਤਥਾ ਬੈਜੰਤੀ ਮਾਲਾ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਗਲ ਮੈ ਭ੍ਰਿਗੁਲਤਾ ਵਖਯਅਸਥਲ ਮੈ ਜਿਨਕੇ ਸੋਭਮਾਨ ਹੈ ਐਸੇ ਬਿਸਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ, ਤਿਸਕੋ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਬਡਭਾਗੀ ਕਾਇਥ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਅਰੇ ਹੇ ਸੌਮਯ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਹਮਨੇ ਸਹਾਯਤਾ ਕਯਾ ਕਰਨੀ ਥੀ ਉਲਟਾ ਨਾਸ ਇਨਕਾ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਗਏ ਥੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਇਨਹੋਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਤਥਾ ਪ੍ਰਜਾ ਕੇ ਲੋਕੋ ਕੋ ਬਹੁਤ ਸਾ ਦੁਖ ਦੀਆ ਥਾ ॥ ਇਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਇਨਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਇਧਰ ਤੁਝਕੋ ਦਰਸਨ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਮਹੰਤ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਹਮਨੇ ਹੀ ਯੇ ਕਾਰਨ ਬਨਾਯੇ ਹੈਂ ॥ ਅਬੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕਾ ਹੀ ਰਾਜ ਥਿਰ ਰਹੇਗਾ ॥ ਐਸੇ ਸ੍ਵੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਚਕ੍ਰਤ ਹੋਕੇ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਕਰਕੇ ਉਠਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਤਬ ਆਗੇ ਕੁਛ ਨ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੂਰਬ ਕੇ ਦਿਨ ਕੀ ਸੰਕਾ ਕੋ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਧਰਤੀ ਪਰ ਸੀਸ ਕੋ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ॥ ਜਬ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਇਕੇ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਔ ਆਪਕੋ ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਗ੍ਰੰਥ ਵਧਨੇ ਕੇ ਭੈ ਸੇ ਈਹਾਂ ਅਬ ਨਹੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ॥ ਨੌ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਰਹਤੇ ਭਏ ਬਾਬੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਮੇ ਡੇਰਾ ਔਰ

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਓਂ ਕੇ ਘਰ ਸੌ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਥਾਲ ਆਇ ਜਾਵੈ ॥
ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋਂ ਕਰਕੇ ਅਰਪਣ ਕੀਏ ਹੂਏ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਭੋਗ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਲਗਾਵੈ ॥ ਆਪਭੀ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬੇ ਅਤਰਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ
ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਆਗੇ ਬਾਬਾ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਬਡੇ ਪਰੇਮ ਸੇ ਮਿਲਤਾ
ਭਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਨਾਵੇਂ ਦਿਨ ਠਾਣੇਦਾਰ ਕੀ ਅਰਜੀ ਲਿਖੀ ਕਾ ਉੱਤਰ ਰੁਖਸਦ ਕਾ ਆਇ
ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਬ ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ ਠਾਣੇਦਾਰ ਸੇ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ ਮਥਾ
ਟੇਕਨੇ ਕੋ ਗਏ ॥ ਤਬ ਮਹੰਤ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਿੰਦਤ ਹੋਤਾ ਭਯਾ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸਾਹਿਬ
ਜ਼ਾਦੇ ਭੀ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਔ ਠਾਣੇਦਾਰ ਭੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਤੇ ਏਕ ਥਾਨ ਠਾਣੇ-
ਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ਤੈਸੇ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਮਹੰਤ
ਭੀ ਪਾਂਚ ਰੁਪਯਾ ਤੇ ੧ ਥਾਨ ਬਸਤ੍ਰ ਕਾ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤਾ ਭਯਾ ॥ ਔਰ ਬਾਬਾ
ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਜਥਾ ਸ਼ਕਤ ਪੂਜਨ
ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦ ਨੰਤ੍ਰ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਮਹਤ੍ਵ ਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੋਤੇ ਰਹੇ ॥ ਇਤਨੇ ਮੇ
ਮਹੰਤ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਐਸਾ ਸਾਮਰਥਵਾਨ ਆਜ ਤਕ ਮੈਨੇ ਸੰਤ ਕੋਈ ਨਹੀ ਦੇਖਯਾ
ਹੈ ਜੈਸਾ ਆਪ ਫੁਰਮਾਤੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹਾਂ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਠੀਕ ਹੈ ਏਕ
ਵਾਰ ਹਮ ਭੀ ਬਡੇ ਊਚੇ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਿਖਰ ਪਰ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਥੇ ਤਬ ਨੀਚੇ ਜ਼ਮੀਨ
ਪਰਕੇ ਮਾਨੁਖ ਹਮਕੋ ਛੋਟੇ ੨ ਕੀੜਿਆਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੈ ॥ ਤੈਸੇ ਤਿਸ ਊਚੇ
ਪਰਬਤ ਕੇ ਟਿਲੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਕੀ
ਗਦੀ ਪੈ ਬੈਠੇ ਹੋ ਆਪਕੋ ਸੰਤ ਕੈਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ॥ ਅਬੀ ਆਪਕੋ ਗਦੀ ਸੇ
ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਤੁਮਕੋ ਸੰਤ ਅਸੰਤ ਅਬੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇ ਆਵੇ, ਐਸੇ ੨ ਨਿਧੜਕ
ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਅਤਿਲਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਮਹੰਤ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਤਾ
ਭਯਾ ਆਪ ਅਬ ਹਾਥੀ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਡੇਰੇ ਕੋ ਜਾਵਹੁ ॥ ਬਚਨ
ਹੂਆ ਕੇ ਯੇ ਹਾਥੀ ਵਗੈਰਾ ਤੁਮਕੋ ਹੀ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਹਮ ਤੋ ਫਕੀਰ ਲੋਕ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ
ਚਰਣ ਰੂਪ ਹਸਤੀ ਹੀ ਬਹੁਤ ਅਛੇ ਹੈਂ ਹਮਕੋ ॥ ਪੁਨਾ ਮਹੰਤ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਆਪ
ਹਾਥੀ ਪਰ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਤੇ ਤਬ ਘੋੜੇ ਪਰ ਹੀ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋ ਜਾਵੋ ਬਚਨ ਹੂਆ ਨਹੀ ਮਹੰਤ
ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਯੇ ਘੋੜਾ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮਕੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇ
ਰਖਯਾ ਹੈ ਔਰ ਹਮਨੇ ਕਯਾ ਕਰਣੋ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਬਚਨ
ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਬੇ
ਬੁਢੇ ਔ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮਕੌਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਨੇ ੨ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ

ਆਵਤ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗੇ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਇਕੇ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਸੁਧਾਸਰਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਜਹਾਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਏਕ ਛਿਨ ਮਾਤ੍ਰਭੀ ਠਹਰ ਜਾਵੈ ਤਹਾਂ ਪਰਹੀ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੋਂ ਕਾ ਮੇਲਾ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਸ੍ਰਭਾਦਰ ਹੀ ਬਾਬੇ ਅਟਲ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਗੁਰ ਦੁ-ਆਰੋਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਉਨੀਸੈ ਚਾਰ ਕਤਕ ਕੇ ਮਹੀਨੇਮੈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੇ ਲਿਖਨੇ ਸੇ ਸਰਬ ਗਊਆਂ ਕੀ ਆਨ ਪਾਵਨੇ ਸੇ ਡੇਰੇ ਸੇ ਗਏ ਥੇ ॥ ਚੀਰ ਬੈਠਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਿਸ਼ਾ ਦੇਖਕੇ ਉਨੀਸੈ ਪਾਂਚ ਮੈ ਸਾਵਨ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਕੀ ਪੰਜਵੀ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤ ਪੁਨਾ ਡੇਰੇ ਅਪਨੇ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ ॥

ਚੌਃ ਯਾ ਵਿਧ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀਨ ਬਿਲਾਸਾ । ਸਭ ਸੰਤਨ ਮਿਲ ਲਖਯੋ ਤਮਾਸਾ ॥
ਸੰਤ ਉਧਾਰ ਅਸੰਤ ਸੰਘਾਰਨ । ਦੁਸ਼ਟ ਮਲੇਛ ਨ ਮੂਲ ਉਪਾਰਨ ॥ ੧ ॥
ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਨ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ । ਸਤ ਗੁਰ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸੁਧਾਰਨ ॥
ਜੈ ਜਗਦੀਸ ਈਸ ਜਗ ਕਾਰਨ । ਨਮੋ ਤਾਹਿ ਪਦ ਪਦਮ ਸੁਧਾਰਨ ॥ ੨ ॥
ਨਿਰਗੁਨ ਰੂਪ ਨ ਕਹਬੇ ਆਵੈ । ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਕਹਿ ਬੇਦ ਬਤਾਵੈ ॥
ਗੁਨ ਬਿਅੰਤ ਸਰਗੁਨ ਕੇ ਜਾਨ । ਕਹਾਂ ਲਗੇ ਕੋ ਕਰੇ ਬਖਾਨ ॥ ੩ ॥
ਮਾਯਾ ਵਿਗ੍ਰਹਧਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ । ਜਿਮ ਜਿਮ ਚਰਿਤ ਕੀਨ ਸੁਖ ਧਾਮੀ ॥
ਪ੍ਰਭ ਵਰਨਨ ਬਲ ਜੋ ਅਬ ਪਾਊ । ਆਗਲ ਕਥਾ ਸੁਭਾਖ ਸੁਨਾਊ ॥ ੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ
੪ ਸਕੰਧ ੩੧ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥

੧ ੴਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਦੋਃ ਗਹਰ ਗੰਭੀਰ ਅਥਾਹ ਅਤਿ ਗੁਨ ਬਅੰਤ ਅਪਾਰ ॥

ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਣ ਤੇ ਅਘਟਰੇ ਕਰੈ ਸਿੰਧ ਭਵ ਪਾਰ ॥ ੧ ॥ ਸੋ: ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਦੀਨ
ਦਿਆਲ ਲਖੀ ਨ ਜਾਵੈ ਗਹਨ ਗਤਿ, ਨਮੋ ਨਮੋ ਸੁਖ ਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਦੇਵ ਪਦ ॥ ੨ ॥ ਜਾਹਿ ਹੇਤ ਲਦਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕੀਨੋ ਪ੍ਰਭੂ ਨਿਕੇਤ ॥ ਸੋਈ ਕਥਾ
ਅਬ ਕਹਤ ਹੂੰ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਧਰ ਹੇਤ ॥ ੩ ॥ ਅਪਨੇ ਰੰਗ ਰਚੈ ਸਦਾ ਦੈਂਤ
ਦਸਾਕਹ ਧੂਤ ॥ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਹਰਿਪਦ ਨਮੋ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਅਵਧੂਤ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ॥ ੪ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਕੇ ਵੋ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਨ ਤੇਰਾ ਪੀਛਾ ਨ ਮੇਰਾ ਪੀਛਾ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਕੁਛ ਥੋਰੋ ਘਣਾ ਕਿਤਨਤ ਮੇਰੇ ਪੀਛੇ ਰਹੇਗੋ ॥ ਪੁਨਾ ਹਜੂਰ ਕਾ ਬਚਨ ਭਯੋ ਵੋ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਤੇਰੋ ਮੇਰੇ ਪੀਛੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਜੋ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੇਰੇ ਪੀਛੇ ਚਾਰਾਂ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੇਰੀ ਮਤ੍ਰੀ ਭੀ ਰਾਜ ਕਰੇਗੀ ਔਰ ਕਜ਼ਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਨੀ ਹਥੇਲੀ ਪਰ ਫੂਕ ਮਾਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਵੋ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਇਸ ਹਥੇਲੀ ਕੀ ਤਰਹ ਤੇਰੋ ਪੀਛੇ ਸਫਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੋ ਉਠਾਵੇ ਸਫਾ ਤ੍ਰਿਸ ਲਾਗੇ ਨ ਬਾਰ ॥ ਹਮਾਰਾ ਲਦਪੁਰ ਮੈ ਝੰਡਾ ਝੂਲੇਗੋ ਔ ਤੇਰੋ ਕੋਈ ਲਦਪੁਰ ਮੈ ਨਾਮ ਭੀ ਨ ਲੇਵੇਗੋ ਫਿਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੀਓ ॥ ਸੋ ਵੋ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਜ ਆਇ ਫਲੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਧਰਮ ਰੂਪੀ ਝੰਡੇ ਆਜ ਲਦਪੁਰ ਮੈ ਝੂਲ ਰਹਜੇ ਹੈ ॥ ਏਕ ਨਿਮਿਤ ਤੋ ਏਹ ਹੈ ਦੂਸਰੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਬਚਨ ਕਹਜੇ ਥੇ ਕੇ ਤੁਮ ਡੇਰੇ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਮੈ ਜਾਇ ਬੈਠੋ ਔ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਲੰਗਰ ਚਲਤੇ ਰਹੇਗੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਓ ਥੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਤੋ ਯੁਧ ਮੈ ਸਰੀਰ ਗੋਲੇ ਗੋਲੀਉ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸੇ ਤਯਾਗ ਕੇ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਲੀਨ ਹੂਆ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਔ ਹਮਕੋ ਮਹੰਤੀ ਡੇਰੇ ਕੀ ਦੇਕੇ ਆਖਣੀ ਗਦੀ ਪੈ ਬੈਠਾਤੇ ਹੋ ਏਹ ਸਹਾਰੇ ਹਮਸੇ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਹਮਕੂੰ ਧ੍ਰਿਗੇ ਘਸੀਟਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਕੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਹੈ ਆਪ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਇਤਯਾਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤ੍ਰ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਚਿਤਾਰਕੇ ਮੌਨ ਰਹੇ ਕਿ ਸਿੰਘ ਪਿੰਜਰੇ ਮੈ ਫਸੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੇ ਪਰਤੇ ਹੈ ੨ ਨਿਮਿਤ ਏਹ ਹੈ ॥ ਤੀਸਰੋ ਜਬ ਰਾਮ ਨਗਰ ਮੈ ਸਿੰਘਾਂ ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਕਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੂਆ ਥਾ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਗੁਰੂਆਂ ਕੀ ਸਪਥ ਲਿਖ ਭੇਜੀ ਥੀ ਔ ਸਾਥ ਹੀ ਆਦਮੀ ਤੇ ਘੋੜਾ ਭੇਜਣਾ ਥਾ ਕੇ ਆਪ ਅਸਵਾਰ

ਕਹਾ ਪਰਜੋ ਹੈ ਜੋ ਏਹ ਕਹੈਂ ਸੋ ਹਮਾਰ ਸਿਰ ਮਾਥ ਪੈ ਕਬੂਲ ਹੈ ॥ ਉਨਕੀ ਬਾਤੈਂ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਸੰਤਹ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਦੇਖਹੁ ਸੰਤਹੁ ਚੋਰੀ ਠਗੀ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰੇ ਕਾਮ ਹੈ ਜੋ ਪਕੜਜਾ ਜਾਵੇ ਤਬ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸੇ ਉਸਕੇ ਵਿਸਾਹੁ ਉਠ ਜਾਤੇ ਹੈ ਏਕ, ਦੂਸਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਉਸਕੀ ਨਿੰਦਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਨਿਤੀਜਾ ਚੋਰੀ ਧਾੜੀ ਠਗੀ ਕਾ ਯਹ ਨਿਕ-ਸਤੇ ਹੈ ਜੇਲਖਾਨੇ ਮੈ ਕੈਦ ਭੋਗਨੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਠਗੀ ਚੋਰੀ ਕੇ ਸਿਖਾਨੇ ਹਾਰੇ ਅਪਨੇ ਉਸਤਾਦਕੀ ਇਤਨੀ ਤਾੜਨਾ ਸਹਾਰ ਕੇ ਭੀ ਉਸਤਾਦਕੀ ਆਗਯਾ ਮੈਂ ਵਰਤਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਤੁਮ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਸਤਗੁਰੂਆਂ ਕੀ ਕੈਸੇ ਕ ਆਗਯਾ ਮਾਨਨੀ ਚਾਹਏ ॥ ਤੌ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਬਾਤ ਜੋ ਆਖੈ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਆ ਦੀਜੈ। ਸੀਸ ਵਢੇ ਕਰ ਬੈਸਣ ਦੀਜੈ ਬਿਨ ਸਿਰ ਸੇਵ ਕਰੀਜੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਉਕਤ ਵਚਨੋ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਿਖਨੇ ਅਵਸ਼ ਕਰਣੀ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਜੋ ਸਿਖ ਸੁਧ ਮਨ ਹੋਕੇ ਐਸੀ ਸਤ ਗੁਰੂਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਸੀ ਕੇ ਸਰਬ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਔ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਵਹੁ ਸਿਖ ਸੁਖੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਹ ਲੋਕ ਸੁਖੀ ਪਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲੇ। ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ ਮੇਲੇ ॥ ਇਤਿਜਾਦੀ ॥ ਸੋਃ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਧਰਮ ਨਿਕੇਤ ਸਿਖਨ ਮਨ ਪਰਤੀਤ ਹਿਤ ॥ ਉਦਰ ਸਾਧੋ ਯਹ ਹੇਤੁ ਨਮੋ ਹੋਇ ਤਹ ਪਦ ਕਮਲਮ ॥ ੧ ॥ ਕਥਾ ਸੁਨੈ ਮਨ ਲਾਇ ਬੰਧ ਮੁਕਤ ਕੇ ਹੇਤੁ ਨਰ ॥ ਕਾਲ ਜਾਹਿ ਨਸ ਭਾਜਿ ਪਾਇ ਪਰਮ ਸੁਖ ਭਗਤਿ ਤੇ ॥ ੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੁ
੪ ਸਕੰਧ ੩੨ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ
ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥

ਦੋਃ ਸੁਣਾ ਸਰੋਵਰ ਸੰਤ ਤਬ ਭਏ ਸਭੈ ਇਕ ਠੌਰ
ਕਥਾ ਸੁ ਆਗਲ ਜਿਮ ਭਈ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਮਨ ਠੌਰ ॥ ੧॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰੋਵਰ ਕੂੰ ਆਵਨੇ ਲਾਗੇ ਹੈਂ ਤਬ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਔ ਮਾਤਾ ਦਾਮੋਦਰੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਸੰਤ ਰਿਖੀ ਮੁਨਿ ਹਰਿਦੁਆਰ ਜੀ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਅਰਥ ਗਏ ਹੂਏ ਥੇ ਤੇ ਸੰਤ ਪਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਸੁਧਾਸਰ ਕੂੰ ਆਏ ਥੇ ॥ ਤਰੇ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਨੌਰੰਗਾ-ਬਾਦ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬਾਗ ਮੈ ਪਰਮ ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਤਥਾ ਪਿਸ਼ੌਰ ਦੇਸਥ ਨਿਕੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਡੇਰੇ ਕੀ ਸੌਂਪਨਾ ਕਰ ਆਏ ਥੇ ॥ ਜਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੋਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਂਚ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪੈ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਤਬ ਸਾਥ ਹੀ ਡੇਰੇ ਕੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕੋ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੀਓ ॥ ਤਬ ਤਰਨਤਾਰਨ ਸੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਡੇਰ ਕੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਰਥ ਆਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਯਾ ਜੋ ਇਸ ਡੇਰੇ ਕੇ ਮਾਲਕ ਆਪਹੀ ਹੋ, ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦੀਆ ਕੇ ਹਮ ਨਹੀ ਵੋ ਬਾਲਕ ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਮਾਲਕ ਹੈ ॥ ਤਬ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਾਲਕ ਕੋ ਬੁਲਾਇਕੇ ਪੂਛਾ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਲੈ ਜਾਇਕੇ, ਹਮਭੀ ਪੋਠਵਾਰ ਦੇਸ ਕੇ ਹੈਂ ਔ ਤੁਮ ਭੀ ਉਸੀ ਦੇਸ ਕੇ ਹੋ ਹਮ ਛਤ੍ਰੀ ਹੈਂ ਹਮ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਬੁਰਾ ਨ ਕਰੈਂਗੇ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹਥਯਾਰ ਹੈ ਤਬ ਦੇ ਡਾਰੋ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਮੈ ਹਮ ਤੁਮਾਰਾ ਬਡੇ ਮਰਤਬਾ ਕਰਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ, ਜੋ ਤੁਮ ਮੁਕਰ ਜਾਇ ਫਿਰ ਕੋਈ ਹਥਯਾਰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੈ ਨਿਕਸ ਆਯਾ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਬਡੀ ਸਖਤ ਸਜਾਇ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਨੇ ਜਿਤਨੇ ਪਿੰਡੋਂ ਕੇ ਲੰਬਰਦਾਰ ਤਥਾ ਔਰ ਜਟ ਲੋਕ ਆਏ ਹੂਏ ਥੇ ਸਭ ਲੰਬਰਦਾਰੋ ਕੂੰ ਸੁਣਾਇਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਸੇ ਕਹਯਾ ਜੋ ਆਪ ਪਹਲੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਮੁਝਕੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਿਖ ਦੇਵੋ ਕਯਾ ਜੈਸਾ ਹਮ ਮਕਾਨ ਅਥਵਾ ਬ੍ਰਿਛ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕਾ ਗਿਰਾਵੈਂ ਔ ਕਾਟੈਂਗੇ ਬਿਨਾ ਕਸੂਰ ਤਬ ਵੋ ਮਕਾਨ ਹਮ ਬਨਵਾਇ ਦੇਵੈਂਗੇ ਔ ਦਰਖਤ ਕਾ ਦਾਮ ਦੇ ਦੇਵੈਂਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਲਿਖਤ ਕਰਕੇ ਤੇ ਪੀਛੇ ਆਪ ਨੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਾ ਔ ਬਾਗ ਮੈ ਹਲ ਫੇਰਨੇ ਕਾ ਨਾਮ ਲੇਨਾ ॥ ਜੇ ਹਥਯਾਰ ਨਿਕਸ ਆਵੇ ਤਬ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇ ਔ ਜੇ ਹਥਯਾਰ ਨ ਨਿਕਸਯਾ ਤਬ ਜਿਸਨੇ ਮੁਕਬਰੀ ਕਰੀ ਹੈ ਉਸਕਾ ਸਿਰਮੁਖ ਮੁਨਕੇ ਮੁਖ ਕਾਲਾ ਕਰਕੇ ਖੋਤੇ ਪਰ ਚੜਾਇਕੇ ਸਾਰੇ ਨਗਰਮੈ ਫੇਰ ਕੇ ਛੋਡਨਾ ॥ ਏਹ ਕਰਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਮੇਰੇ ਸੇ ਕਰ ਲੇਵੋ ਤਬ ਪੀਛੇ ਹਮਾਰੇ ਮਕਾਨ ਕੋ ਹਾਥ ਲਗਾਵੋ ॥ ਪੁਨਾ ਠਾਣੇਦਾਰ ਔ ਮੁਨਸ਼ੀ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਝਿੜਕ ਕੇ ਕਹਯਾ ਅਰੇ ਤੂੰ ਕੈਸੇ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇਈ ਕਰਤੇ ਹੈ ਚੁਪ ਨਹੀ ਰਹਤਾ ॥ ਤਬ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਮ ਸਚ ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਹਥਯਾਰ ਤੋ ਹੈ ਸ ਡੇਰੇ ਮੇ ਪਰੰਤੂ ਬਾਲਕ

ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਾਲੂਮ ਨਹੀ ਥਾ॥ ਥੋੜੀ ਸੀ ਜਗਹ ਤਹਿਖਾਨੇ ਕੇ ਭੀਤਰ ਸੇ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਹਾਥ ਮੇਂ ਕਹੀ ਦੇਕੇ ਖੁਦਾਈ, ਜਬ ਏਕ ਬਲਿਸ਼ਤ ਭਰ ਜਿਮੀਨ ਖੋਦੀ ਤਬ ਤੇਗ ਤਿਸਕੀ ਦਿਸ੍ਰੀ ਮੇ ਪਰ ਊਪਰ ਕਹੀ ਕੇ ਲਾਗਨੇ ਖੜਕੇ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਤਬ ਠਾਣੇਦਾਰ ਔ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਥੋੜੀ ਸੀ ਜਿਲ੍ਹਕ ਦੇਕੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਨੇ ਕੇ ਅਰੇ ਜਲਦੀ ੨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖੋਦਤਾ ਹੈਂ ਤਬ ਬਾਲਕ ਨੇ ਬਡ ਬਲ ਸੇ ਊਪਰ ਸੇ ਗਰਜ ਕੇ ਕਹਨੇ ਕੇ ਖੋਦਤੇ ਤੋ ਪਰੇ ਹੈਂ ਔਰ ਕੈਸੇ ਖੋਦੇ ਔ ਭੀਤਰ ਸੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਮਾਰ ਤੇਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਮੁਕ ਜਾਤੇ ਭਏ ਅਤਿਜੋਤ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਬਾਲਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਧਯਾਨ ਧਾਰਕ ਬਿਨਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਔ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਬਦਲ ਜਾਤੀ ਭਈ ਔ ਤਿਸਕਾ ਰਿਦਾ ਧੜਕ ੨ ਕਰਨੇ ਲਗ ਜਾਤੇ ਭਯੇ। ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਮਨਮੇ ਧਯਾਇਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਕਰੜੇ ਹੋਕੇ ਬੋਲਤਾ ਹੂਆ ਬਲ ਕਰਕੇ ਖੋਦਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇ॥ ਤਬ ਅਕਾਰ ਤੋ ਜ਼ੇਰਦਾਰੋਂ ਕੇ ਹੀ ਬਨੇ ਰਹੇ ਔ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਮਟੀ ਕੇ ਠੀਕਰੇ, ਤਬ ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਏਕ ਠੀਕਰੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਕੇ ਪਾਂਵੋਂ ਮੇ ਫੈਂਕਾ ਔ ਦੂਸਰਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ਕੇ ਪੈਰੋਂ ਮੇਂ ਫੈਂਕ ਕੇ ਕਹਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਯੇਹ ਦੋ ਹਥਯਾਰ ਤੋ ਤੁਮ ਲੇਵੋ ਅਬ ਔਰ ਭੀ ਹਥਯਾਰ ਨਿਕਾਸਕੇ ਤੁਮਕੋ ਦੇਤਾ ਹੂੰ॥ ਅਕਾਰ ਜ਼ੇਰਦਾਰੋ ਕੇ ਹੈਂ ਔ ਦਿਖਾਈ ਮਿਟੀ ਕੇ ਠੀਕਰੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਕੌਤਕ ਦੇਖਕ ਠਾਣੇਦਾਰ ਔ ਮੁਨਸ਼ੀ ਬੋਲੇ ਕੇ ਬਸ ਜੀ ਅਬ ਆ ਜਾਓ ਆਗੇ ਨ ਖੋਦੋ॥ ਤਬ ਆਗੇ ਖੋਦਨੇ ਸੇ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਔ ਜਬਾਬ ਸਵਾਲ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔਰ ਭੈਤਥਾ ਲੋਭ ਠਾਣੇਦਾਰ ਬਹੁਤ ਸੇ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਦੇ ਰਹਨੇ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਨੇ ਏਹੀ ਉਤਰ ਦੀਆ ਕੇ ਬਿਨਾ ਕਰਾਰ ਨਾਮਾ ਲਿਖੇ ਮੇ ਅਪਨੇ ਮਕਾਨ ਕੋ ਬਾਗ ਕੋ ਹਾਥ ਲਗਾਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਕਰਾਰ ਨਾਮੇ ਸੇ ਬਾਦ ਬੇਸ਼ਕ ਬਾਗਮੇ ਹਲ ਫਿਰਾਇਕੇ ਔ ਮਕਾਨ ਗਿਰਾਇਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੇ ਲੇਵੋ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਕਹਨੇ ਕੇ ਤੁਮ ਤਰਨਤਾਰਨ ਮੇ ਹਾਜਰ ਰਹਨਾ ਕਰੋ ਔ ਗਾਂਵ ਕੇ ਲੰਬਰਦਾਰ ਭੀ ਹਾਜਰ ਰਹਨਾ ਕਰੈ॥ ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਔ ਏਕ ਸਿਪਾਹੀ ਰਾਖੀ ਵਾਸਤੇ ਛੋਡਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਚਲਨੇ ਲਗੇ॥ ਜਬ ਬਾਲਕ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਤਰਨਤਾਰਨ ਕੋ ਤਸੀਲ ਮੇਂ ਜਾਵੈ ਤਬ ਠਾਣੇਦਾਰ ਉਸਕੀ ਖਾਤਰ ਤਵਜਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰੇ ਅਛੇ ੨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਬੈਠਾਇਕੇ ਛਕਾਵੇ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਪਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਛੌਨੇ ਕਸਾਇਕੇ ਦੋ ਆਦਮੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਲਗਾਇ ਦੇਵੇ॥ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਅਪਨੀ ਸਫਾਈ ਕੀਆਂ ਬਾਤੈ ਸੁਨਾਇਬੋ ਕਰੈ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਹੁ ਬਾਲਕ ਕਬ ਉਠ ਦਾਇ ੨ ਸੇ ਪੂਛੇ॥ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਰਣੋ ਮੈ ਏਕ ਸਿੰਘ ਰੂਪ

ਨਕਾਰ ਹੀ ਕਰਣ ਕੂਹਨ ਕਰ ਲੀਆ ਹਕਾਰ ਕਰਣ ਕੋ ਕਬੀ ਭੀ ਠਾਣੇਦਾਰ ਕੇ ਆਗੇ ਉਚਾਰਣ ਨਾ ਕੀਓ ॥ ਏਕ ਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰਖਕੈ ਮਾਰਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਆਪਹੀ ਰੁਖਸਤ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਮਾਤਾ ਮੈਦੇਵਾਂ ਜੀ ਔ ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮਜੀ ਰਿਖੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਇਕੇ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰ ਸੇ ॥ ਮਿਲਕੇ ਸਭੀ ਬਡੇ ਸੋਕ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੋ ਅਕਸਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਏਹ ਕਯਾ ਬਾਤ ਬਨ ਗਈ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜ ਹਜਾਰ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਮਾਂਗੀ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਣਾ ਯੋਗ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸਭੀ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਪੀਛੇ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਲੰਬਰਦਾਰ ਅਵ-ਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਬੈਠਨੇ ਵਾਲੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕੇ ਬੰਗਲੇ ਮੈ ਪ੍ਰਯੰਕ ਡਸਾਇਕੇ ਉਸਕੇ ਊਪਰ ਖੂਬ ਸ੍ਵੇਤ ਬਿਛੌਨਾ ਕਰਕੇ ਆਇ ਸੁਤਾ ਔ ਵੋ ਦੁਸ਼ਟ ਐਸੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਆਜ ਮੇਰੀ ਛਾਤੀ ਸੇ ਫੋੜਾ ਫੂਟਿਓ ਹੈ ਆਜ ਸੁਖ ਕੀ ਨੀਂਦ ਭਰ ਸੋਵੈਂਗੇ ॥ ਤਬ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਮਖਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਰੇ ਰਾਮਜੀ ਤੂ ਕਿਥੇ ਕਿਉਂ ਸੋਯੋ ਹੈ ਏਹ ਤੋ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇ-ਸੂਰ ਕੀ ਜਗਹ ਹੈ ॥ ਤਬ ਵੋ ਬੋਲਾ ਕੇ ਆਜ ਤੂੰ ਦੇਖ ਲਈਂ ਏਡਾ ਹੀ ਕਰਾਮਾਤੀ ਤੇਰੇ ਗੁਰੂ ਹੈ ਤਬ ਮੇਰੀ ਟੰਗਣੀ ਤੋੜ ਦੇਵੇ ॥ ਤਬ ਸੰਤ ਰਾਮ ਜੀ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਜਬ ਤੀਸਰੋ ਯਾਮ ਹੂਆ ਤਬ ਦੂਰ ਆਇਕੇ ਬੈਠਤੇ ਭਯੇ ਔ ਆਪ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠਤੇ ਭਯੇ ॥ ਜਬ ਬੀਸ ਪਚੀਸਕ ਚੋਰ ਆਏ ਤਬ ਸ਼ਹੀਦੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਤਿਸ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਲੰਬਰ ਦਾਰ ਕੋ ਫੁਹਕਲੀ ਕੀ ਖਡੱਲ ਕੇ ਬੀਚ ਉਠਾਇਕੇ ਮਾਰਣਾ ਤਿਸ ਕੋ ਮੂਰਛਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਸੰਤ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸਕੋ ਕਿਸੀ ਕਾਮ ਸੇ ਭੀ ਨ ਵਰਜਤਾ ਜੋ ਤਿਸਕੀ ਮਰਜੀ ਮੈ ਆਵੇ ਸੋ ਕਰੀ ਜਾਵੈ ॥ ਵੋ ਮਲੇਛ ਕੁਰੂਨੀ ਕੇ ਨਾਕ ਮੈ ਅਪਨੇ ਹੀ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਜਬ ਤਿਸਕੇ ਘਰਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਖਬਰ ਭਈ ਤਬ ਉਠਾਇਕੇ ਘਰ ਕੋ ਲੇ ਗਏ ॥ ਤਿਸਕੀ ਜਬਾਨ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਪੁਨਾ ਅਤਿ ਦੁਖ ਪਾਇਕੇ ਤਿਸਕੋ ਮੁਖ ਕਰੋ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਔ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨੋ ਮੇ ਬਾਦ ਮਰ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਮਰੇ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਨੌਰੰਗਾਬਾਦਕਾਜਟ ਇਧਰ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਡੇਰੇਕੀ ਓਰ ਹੋਕੀ ਮੁਖ ਭੀ ਨ ਕਰੇ ॥ ਇਧਰ ਏਹਬਾਤ ਭਈ ਉਧਰ ਮਾਤ ਮੈਦੇਵਾਂਨੇ ਜਾਇਕੇ ਜਮਾਨਤ ਵਾਸਤੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਗੇ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ ਕਯਾ ਆਪਭੀ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋ ਔ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਮਹਤ੍ਵ ਕੋ ਆਪ ਅਛੀ ਤਰਹਸੇ ਜਾਨਤੇਹੋ, ਕਾਹਤੇ ਰਤਨਹੁ ਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਜਵਾਹਰੀ ਕੂੰ ਹੋਤੀ ਹੈ, ਯਾਂਤੇ ਆਪ ਉਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੂੰ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੋ। ਦੂਸਰਾ ਆਪ ਸਾਰੇ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਤਥਾ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਟ ਹੋ ਆਪਨੈ ਜਬੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਵੈਂਗੇ ਤਬ ਆਪਕੀ ਜਮਾਨਤ ਸਰਕਾਰ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਮਨਜੂਰ ਕਰ ਲੇਵੇਗਾ

ਜੋ ਆਪ ਜਹੀਂ ਕਚਹਰੀ ਜਾਨੇ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਬਡੇ ੨ ਧਨੀ ਲੋਕ ਆਪਨੇ ਆਗ੍ਯਾ ਕਾਰੀ ਸਿਖਹੋਂ ਉਨਮੈ ਸੇ ਕਿਸੀ ਕੋ ਆਗ੍ਯਾ ਕਰਦੇਵੈਂ ਵਹੁ ਇਸ ਕਾਰਜਕੋ ਭੁਗਤਾਇ ਦੇਵੇਗੋ ਅੰਤਕੋ ਸੰਗਤੀ ਸੰਤਹੁ ਕੀਆਂ ਭੁਜਾ ਹੈਂ ਸੰਗਤਹੁਨੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਣੀਹੈ ॥ ਐਸੀ ੨ ਮਾਤਾ ਮੰਦੋਦਰੀਕੀ ਬਾਤੈ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤਭਾਈ ਦਿਯਾਲਸਿੰਘ ਔ ਹੁਨਰ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਣੀਹੈ ਜੀ ਪ੍ਰਥਮ ਉਪਕਰਕੇ ਕਿਨਾਕੁ ਫਿਰਪੀਛੇ ਉਤਰਦੇਤੇਭਏ ਸੂਠੋ ਕੁਟਕ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਹ ॥ ਅਬ ਮਾਤਾਂ ਜੀ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਔ ਸੰਤ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬਾਤਕਾ ਆਪਕੂੰ ਉਤਰ ਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਭਾ ਲਗੀ। ਤਬ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਾ ਤਬ ਬਡੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸਤੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕ੍ਯਾ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ਏਹ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਕਾਰਜ ਅਵਸ਼੍ਯ ਕਰਣੇ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕਿਸੀ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਵੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਔ ਮਾਨਨੀਯ ਹੈਂ ਸਬ ਕੋਈ ਖਜਾਨੀ ਕੀ ਬਾਤ ਉਨਕੇ ਜਿਮੇ ਆਇ ਗਈ ਤਬ ਤਾਤ ਕਾਲਹੀ ਜਮਾਨਤ ਜਬਤ ਹੋਜਾਵੇਂਗੀ ਤਬ ਇਤਨਾ ਰੁਪਯਾ ਕਹਾਂ ਸੇ ਭਰੇਂਗੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੋ ਛੋਡਨੇ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਇਕ ਰੁਪਯਾ ਭੀ ਸਬਰੋ ਰੁਪਯੋ ਭਰਨੇ ਜਾਇਗਾ ਦੂਸਰਾ ਨਮਸੀ ਭੀ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਔ ਏਹ ਬਾਤ ਅਵਸ਼੍ਯ ਹੋਵੇਗੀ ਕਾਹਿਤੇ ਵੋ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਡੇ ਗੁਰਭਾਈ ਹੈਂ, ਔ ਆਪ ਇਸ ਬਾਤ ਕੂੰ ਜਾਨਤੇ ਭੀ ਹੋ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਪਰ ਅਤੀਵ ਨਾਰਾਜ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਔਰ ਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਕੈਸੀ ਏਹ ਕ੍ਯਾ ਬਾਤ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਅਗਲ ਸੀਸ ਭੀ ਲਾਗਾ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬਡੇ ਜਸ ਕੀ ਬਾਤੈਂ ਸੰਗਤ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਵੈਂਗੀਆਂ ॥ ਪੁਨਾ ਪੰਡਿਤ ਸਜਾਨ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾ ਜੋ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਸਮਝਤੇ ਹੋ ਤਬ ਇਤਨਾ ਰੁਪਯਾ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਰਖ ਲੇਵੋ ਤਬ ਪੀਛੇ ਜਮਾਨਤ ਕਾ ਨਾਮ ਲੇਵਹੁ, ਏਹ ਬਾਤ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸਭਨੇ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਕੇ ਰੁਪਯਾ ਇਕਠਾ ਕਰਕੇ ਦਸ ਹਜਾਰ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਜਮਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਕਾਰੋ ਦਰਖਾਸਤ ਜਮਾਨਤਕੀ ਦੇਦੇਵੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮਾਤਾ ਦਾਮੋਦਰੀ ਕਾ ਅਸ੍ਵਾਸਨ ਕਰਕੇ ਪੌਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਕਰ ਪੰਜਮੇ ਦਿਨ ਸਭਾ ਹੂਆ ਕਰੇ ਕੋਈ ਸੌ ਕੋਈ ਪਚਾਸ ਕੋਈ ਪਚੀਸ ਦਸ ੨ ਪਾਂਚ ੨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਰੁਪਯਾ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋ ਗਯੋ ਤਬ ਬੀਚ ੨ ਮੈ ਸੇ ਕੋਈ ਲੋਕ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਆਪ ਏਤੇ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਥ ਹੋਕੇ ਅਬ ਉਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕਚਹਿਰੀ ਮੈ ਖੜੇ ਹੋਵੇਂਗੇ ਜਾਕਿਕੇ ਕਾ ਆਪਕੇ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਜਾਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣੇ ਮੈ ਬਡੀ ਲਜਾਕੀ ਬਾਤਹੈ ॥ ਦੂਸਰਾ

ਉਨਕ ਪਾਵੇ ਸ ਸਰੂਰ ਫਸਾਦ ਹੋ ਜਾਇਗੋ ਆਪ ਸਮਝ ਸੋਚਕੇ ਪਾਵ ਧਰੋ ॥ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੇ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਹਤਤਾ ਕੋ ਔ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਫੁਰ ਆਵਤੇ ਭਯੇ, ਇਸੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਛੋਟੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਰਤ ਜੀ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਅ: ਛ ਕਬਿਤ ॥ ਨੀਚ ਸੋ ਨ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀਜੇ ਕੁਲ ਕੋ ਨ ਛਾਡ ਦੀਜੇ ਬੀਰ ਸੁਣਿ ਲੀਜੇ ਜਿਨ ਕੀਜੋ ਪਰ ਨੀਰਕੋ ॥ ਆਨ ਤੀਆ ਮਾਤ ਸੁਨ ਬਾਤ ਘਰਿ ਬਾਢੈ ਧਨ ਤ੍ਰਿਉ ੨ ਨੀਚ ਹੂਜ ਔ ਬਢਧਾ ਪਰ ਪੀਰ ਕੋ ॥ ਬੈਰਨ ਕੇ ਸੂਰ ਕ੍ਰੂਰ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਕੋ ਨਿਕਾਰ ਦੀਜੇ ਪੀਜੇ ਨ ਅਪਧ ਦੁਖ ਪਰੇ ਹੂਜੇ ਧੀਰਕੇ ॥ ਦਾਨ ਪ੍ਰਭੂਤ ਸੋ ਨ ਦੂਤ ਸਜਿ ਹੂਜੇ ਗ੍ਯਾਈ ਭਰਤ ਸਪੂਤ ਕਹਤੇ ਕੀਜੇ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ॥ ੪੬ ॥ ਜੈਸੇ ਜਤੀ ਸੰਗ ਤੇ ਕਮਤੀ ਜਿਉ ਅਨੀਤ ਤੇ ਜਿਉ ਪਾਪ ਨੀਚ ਸੰਗਤੇ ਧਨ ਬਾਢਤੇ ਜੂਪ ਹਾਰ ਤੇ ॥ ਜਿਉ ਕੁਲ ਕਪੂਤ ਤੇ ਜਿਉ ਦਾਰਦ ਸਪੂਤਤੇ ਜਿਉ ਬਾਮਨ ਕੋ ਪੂਤ ਬਿਨਾ ਪਢੇ ਚਟ ਸਾਰ ਤੇ ॥ ਏਕੇ ਦਿਨ ਖੇਤੀ ਜੈਸੇ ਸਾਵਨ ਮੈ ਰੇਤੀ ਔਰ ਬਾਤੈ ਕਹੁ ਕੇਤੀ ਜੈਸੇ ਭਾਰ ਲੋਭ ਧਾਰਤੇ ॥ ਜਥਾਧਾਨ ਹੂਜੇ ਤਾਲਿ ਦੇਸਤੇ ਨਿਕਾਰ ਦੀਜੇ ਬੂਡਜੈਹੈ ਰਾਜ ਤੈਸੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦਰਾਚਾਰਤੇ ॥ ੪੭ ॥ ਅਰਥ ਸਪਸ੍ਟ ਹੈ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਜੋ ਨੀਚ ਸੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਣੇ ਸੇ ਉਸਨੇ ਖੋਟੀ ਮੰਤ੍ਰ ਦੇਨੇਹੈ ਔ ਕੁਤਸਿਤ ਮੰਤ੍ਰ ਸੇ ਸਨਬੰਧਯੋਂ ਸੇ ਔ ਬਲੀਯੋਂ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਵੈਰ ਹੀ ਤਿਸਕੋ ਫਲ ਹੋਵੇਗੋ ਔ ਤਿਸਕੋ ਧਨ ਔ ਕੁਲ ਕੋ ਨਾਸ ਰੂਪੀ ਫਲ ਹੋਵੇਗ ਅਪਜਸ ਆਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਹੀ ਦੁਸ੍ਟ ਫਲ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਅੰਤ ਕੋ ਨਰਕ ਕੀ ਭੀ ਨੀਚ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰਕੋ ਫਲ ਅਵਸ੍ਯ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਹੇ ਭਾਈ ਭਰਤ ਤੁਮਨੇ ਨੀਚ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਹੀ ਕਰਣੀ ਔ ਨ ਤਿਸਕੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ। ਜਬ ਤੁਮਕੋ ਮਾਲੂਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕੇ ਇਹ ਮੁਝਕੂੰ ਅਪਜਸ ਕੇ ਬੀਜ ਰੂਪ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਐਸੇ ਦੁਸ੍ਟ ਨੀਚ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮਾਰ ਦੇਵੇ ਯਾ ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਤੇ ਹੀ ਨਿਕਾਸ ਦੇਨਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮੈ ਲਜ਼ਾ ਆਯਾ ਜੋ ਤਿਸ ਨੀਚ ਪੁਰਖ ਕੀ ਯਸ ਕੀ ਹਾਨੀ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਪਰਲੋਕ ਕੀ ਨਾਸਕ ਬਾਤੈਂ ਮਾਨਕੈ ਮਾਤਾ ਮੰਦੋਦਰੀ ਕੂੰ ਪੌਨੇ ਦੋ ਮਾਸ ਧਰਵਾਸ ਦੇਤੇ ੨ ਅੰਤ ਕੋ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੀਓ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਭੀਤਰ ਸੇ ਕਹ ਭੇਜਤੇ ਥੇ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਜਮਾਨਤ ਲੀਏ ਕਿਸੀ ਨੇ ਭੀ ਉਦਮ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ਹਮ ਅਤਯੰਤ ਸੁਖੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਵੈਕੁੰਠ ਮੈ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਸੁਖੀ ਹੈਂ ਹਮਾਰੀ ਜਮਾਨਤ ਲੀਏ ਬਿਲਕੁਲ ਯਤਨ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਤੀਨ ਵਾਰ ਪ੍ਰਤਿਗ੍ਯਾ ਕਰਕੇ ਲਿਧਰ ਮਾਤਾ ਮੰਦੋਦਰੀ ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸਭਕੋ ਜਵਾਬ ਦੇ ਭੇਜਤੇ॥ ਉਧਰ ਅਕਲੇ ਅਥਵਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹਮ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦੇ

ਕੀਓ ॥ ਤਬ ਮਾਤਾ ਮੰਦੋਦਰੀ ਔ ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਤ ਮਖਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮਜੀ ਸੰਤ
ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੇ ਪਕੜਕੇ
ਦੋ ਹਥਕ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪੈ ਪਟਕਕੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਅਰ ਜੋ ਤੁਮਨੇ ਹਮਕੂੰ ਅਵਸ਼ ਹੀ ਦੇਨੇ
ਥੇ ਤਬ ਪਹਲੇ ਸੇ ਹੀ ਦੇ ਦੇਤੇ ॥ ਏਹ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਕਰਕੇ ਫਾਂਡੀ ਠਕ ਠੋਕਕੇ
ਕਿਊ ਕਹਤੇ ਤਹੇ ਕੇ ਹਮ ਜਾਮਨੀ ਦੇਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਲੈ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸਸੇ ਯੋਹ
ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਕਾ ਮਿਸ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਰੁਪਯਾ ਇਕਠਾ
ਕਰਨਾ ਹੀ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਥਾ ਔਰ ਕੁਛ ਨ ਥਾ ॥ ਫਿਰ ਤੋ ਜਿਤਨੀ ਸਰਧਾ ਜਨਾਵਨੀ
ਜੋ ਜਬਾਨ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਣ ਚਾਟਨੇ ਔ ਕਹਾਂ ਅਬ ਥੋੜੀ ਸੀ ਬਾਤ ਪੀਛੇ ਐਸੇ ਥੇ
ਸਰਧਕ ਹੋ ਜਾਵਨੇ ਏਹ ਸੰਤ ਤੋ ਸਿੰਘਹੁ ਕੇ ਅਰਥ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਭੀ ਦੇ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤੁਮ
ਕੂੰ ਕੋਈ ਐਸੀ ਤੋ ਭੀੜਾ ਨਹੀ ਆਇਕੇ ਬਨੀ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਪਰਾ ਮੁਖ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਹੋ
ਗਏ ਹੋ ॥ ਜਾਹੁ ਅੰਤਕੋ ਤੁਮਾਰੀਭੀ ਦੁਰਗਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਕੇ ਕੂੰ ਸੇ ਆਪਕੇ
ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗਯਾਤ ਧਰਮ ਛੋਡ ਦੀਓ ਹੈ ਵੋ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਭੀ ਨ ਰਹੇਗੀ ॥ ਅਖਸਰ
ਜਿਸਕੇ ਸਾਥ ਜੋ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪਾਲਤੇ ਨਹੀਂ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕੋ ਫਿਰ ਤੁਮ
ਆਪਹੀ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ ਵਿਚਾਰਕੇ ਕਹੋ ਕੇ ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਤਿਸਕੀ ਕਯਾ
ਗਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਬਚਨ ਕਰੇ ਤੇ ਖਿਸਕ ਜਾਇ ਬੂਝੀ ਸਭ ਖਰਾ
ਇਤਜਾਦੀ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਕੇ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਬਾਬੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ
ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਹਾਂ ਬਾਬੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ
ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਦੇਹਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਗੁਜਰਾਤ ਸੇ ਆਕਰੀ ਚਾਰ ਰਹੇ ਥੇ ਤਬ ਬੜੀ
ਸੇਵਾ ਅਤਯੰਤ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਕਰੀ ਥੀ ॥ ਤਬ ਮਾਤਾ ਦਮੋਦਰੀ ਨੇ ਤਿਨਸੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ
ਕਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਬਾਬੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਸੇ
ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਿੜਗੜਾਇਕੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈ
ਔ ਆਪ ਸਾਮਰਥਹੋ ਇਸਸੇ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਇਕਤੀਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਹੈ ਸੋ ਆਪ ਸੰਤਹੁ ਕੀ
ਜਮਾਨਤ ਕਰਕੇ ਜੇਲਖਾਨੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਲੈ ਆਉ ॥ ਤਬ ਉਨੋ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ
ਹਮ ਉਨਕੀ ਜਮਾਨਤ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਓਹ ਬੇਪਰਵਾਹ ਸੰਤ ਮਸਤ ਅਵਧੂਤ
ਲੋਕ ਹੈਂ ਜੇ ਕੋਈ ਐਸੀ ਵੈਸੀ ਬਾਤ ਕਰ ਬੈਠੇ ਤਬ ਹਮਕੋ ਜਮਾਨਤ ਕੇ ਰੁਪਯਾ ਪਰ
ਜਾਤੇ ਹੋਵੈ, ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਵੋ ਐਸੇ ਨਿਦਾਨ
ਤੋ ਨਹੀ ਹੈਂ ਕੇ ਐਸੀ ਵੈਸੀ ਬਾਤ ਕਰੇਗੇ। ਪੁਨਾ ਬਾਬੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਨਹੀ ਹਮਕੂੰ
ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਸੇ ਡਰ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਆਪ ਤੋ ਸਾਖਸਾਤ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ

ਅਵਤਾਰ ਹੈ ਆਪਕੂੰ ਭੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਸੇ ਡਰ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹਾਂ ਹਮਕੂੰ ਭੀ ਡਰ ਆਵਤੇਹੈ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਜਬਾਬ ਦੇ ਦੀਆ ॥ ਪਰੰਤੂ ਏਕ ਬਾਤ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਜਬ ਕਹੀ ਧਰਦਾਸ ਦੇਕੇ ਭੀ ਨਹੀ ਜਬਾਬ ਦੀਆ ਕਿ ਤੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਉੱਤਰ ਦੇ ਦੀਓਹੈ ਪਸ਼੍ਚਾਤ ਅਛੀ ਕਹੀ ਚਾਹਤੇ ਸਖੀ ਨਾਲੋ ਸੂਮ ਭਲਾ ਜੋ ਤੁਰਤ ਦੇ ਜਬਾਬ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਾਬੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਭੀ ਜਬਾਬ ਲੇਕੇ ਪੁਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈਂ ਆਏ ਤਹਾਂ ਆਏ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਾ ਅੰਤਰ ਸੇ ਏਹੀ ਹੁਕਮ ਸੁਣਨੇ ਮੈ ਆਵੇ ਕੇ ਹਮਾਰੀ ਜਮਾਨਤ ਵਾਸਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਯਤਨ ਨ ਕਰੋ ਹਮਕੋ ਯਹ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਦੁਖ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਬਾਹਰ ਸੇ ਹਜਾਰੋ ਲਾਖੋਂ ਗੁਣ ਸੁਖੀ ਹੈਂ ॥ ਏਹ ਨਿਮਿਤ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕੇ ਐਸ ਹੀ ਬਨਨੇ ਥੇ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਨ ਨੇਤ੍ਰਿ ਕੇ ਆਗੇ ਕਿਸੀ ਕੀ ਪੇਸ਼ ਜਾਤੀ ਹੈ ਨਾ ਤੋ ਕੁਛ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਕੇ ਅਧੀਨ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਔ ਨ ਬਾਤ ਬਾਬਾ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਅਧੀਨ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਨਹੀ ਤੋ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘਜੀ ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਗਯਾਤਾ ਔ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਿਨਕੂੰ ਦੇਖ ਦੇਖਕੇ ਜੀਵੈ ਔ ਜਿਨੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸੰਤਹੁ ਪਰ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰ ਛੋੜਤੇ ਹੈ ਭਲਾ ਓਹ ਕਿਉ ਜਬਾਬ ਦੇਵੈ ਪਰੰਤੂ ਨੇਤਕੇ ਆਗੇ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕਾ ਬਲ ਔ ਚਤੁਰਾਈ ਕੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀ ਜਾਤੀਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਬਾਬਾ ਅਤਰਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਕਿਉ ਜਬਾਬ ਦੇਵੈ ਵੇ ਭੀ ਤੋ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਹੁਤਹੀ ਪਕਾਰੇਥੇ ਪਰੰਤੂ ਨੇਤਿ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਰਨੇ ਦੇਤੀ ਤਥਾਹ ਨਾਟਕ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਔਰ ਕਹਾਂ ਨਿਜ ਦੇਸ ਕਹਾਂ ਨਰੇਸ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਬਨਬਾਸ ਪਠਾਵੈ ॥ ਕਿਉ ਦਸ ਸੀਸ ਹਰੈ ਸੀਆ ਕੋ ਕਹਾਂ ਕੰਚਨ ਕੇ ਮ੍ਰਿਗਹ੍ਵੈ ਮੁਨਿ ਧਾਵੈ ॥ ਕਿਉ ਸੁਤ ਪੌਨ ਸੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨੈ ਰਘੁਬੀਰਕੇ ਪਾਇ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਮਿਲਾਵੈ ॥ ਬਾਲਿ ਮਰੈ ਕਪਿ ਰਾਜਿ ਕਰੈ ਐਸੀ ਰਾਮ ਬਿਨਾ ਬਿਧਿ ਕੌਨ ਬਨਾਵੈ ॥ ਪੁਨਾ ਜੋ ਏਹ ਲੋਕ ਜਬਾਬ ਨ ਦੇਤੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਉ ਲਵਪੁਰਿ ਮੈ ਰਹਤੇ ॥ ਉਨਕੀ ਲਵਪੁਰਿ ਮੈ ਰਹਨੇ ਕੀ ਤੀਬ੍ਰ-ਤਰ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਥੀ ਔ ਉਨਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਐਸੇ ਹੀ ਹਰ ਗਈ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਤਾ ਮੰਦੋਦਰੀ ਕੂੰ ਅਕਸਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਆਕਾਸ਼ਬਾਨੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸਜੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਮੈ ਸੇ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਕੇ ਤੂੰ ਲਵਪੁਰਿ ਮੈ ਜਾਹੁ ਤਹਾ ਤੇਰੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰਣ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਜਾਨੰਕੀ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਖੁਲ ਜਾਤੇ ਭਏ ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਤਥਾ ਸੰਤ ਰਤਨਦਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਲੇਕੇ ਸਭੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਆਗੇ ਲਵਪੁਰਿਮੈ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਪੁਲ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀਤਸਿੰਘਜੀ ਸ਼ਹੀਦਗੰਜ ਅੰਗਦਲੇ ਕੇ ਮਹੰਤ

ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਥਾ ਨਗਰ ਸੇ ਪਾਰਲੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਰਹਣੇ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੜਾਲੀ ਇਨ ਚਾਰੋ ਨੇ ਆਇਕੇ ਮਾਤਾ ਮੰਦੋਦਰੀ ਜੀ ਮਿਲਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਇਸਿੰਘਜੀ ਨਾਮ ਸੁਣਕੇ ਇਹੁ ਚਾਰੋ ਬਹੁਤਹੀ ਸਤਕਾਰ ਮਾਤਾ ਮੰਦੋਦਰੀ ਔ ਸਾਧ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਔਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਮਾਲੂਮ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਆਪਸ ਮੈ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਗੇ ਭੀ ਬਡੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਬਹੁਤਸੇ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਦੇਕੇ ਛੁਡਾਯਾ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਅਬ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਸੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸਰਦਾਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭਨੋ ਸੇ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਤੁਮ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਹੂੰ ਬੈਠੇ ਰਹੁ ਏਹ ਤੋ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਕੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹਮ ਇਕੇਲੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਦਸ ਹਜਾਰ ਕੀ ਦੇ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਅਰਥ ਹਮਾਰੇ ਘਰ ਬਾਰ ਸਰੀਰ ਸਰਬਸ੍ਵ ਭੀ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਤਥਾਪੀ ਕੁਛ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਏਹ ਸਾਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਜੀ ਸੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਆਏਹੈਂ ਅਬਤੋ ਜੇ ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਸੰਤਹੁ ਵਾਸਤੇ ਕਬੂਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬਡੇ ਜਸ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀ ਹਮਕੂੰ ਸਮੇ ਹੈ ਏਹ ਵੇਲਾ ਹਾਥ ਨਹੀ ਆਵੇਗੋ ॥ ਸਰੀਰੋਂਨੇ ਔ ਪਦਾਰਥੋਂਨੇ ਤੋ ਨਿਤ ਰਹਣੇ ਨਹੀਹੈ ਔ ਜਸ ਅਪਜਸ ਬਾਕੀ ਰਹ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਐਸੇ ਸਮੇ ਭੀ ਫਿਰ ਹਾਥ ਨਹੀ ਆਵੇਗੋ ਏਹ ਸਮੇ ਚਲ ਜਾਵੇਗੋ ਅਬ ਇਸ ਸਮੇ ਏਹ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜਸ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰ ਲੇਵੇ ਜਸ ਰੂਪੀ ਨਾਵ ਪਰ ਚੜਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਉਤਰ ਚਲੋ ॥ ਜੇ ਅਬ ਚੂਕ ਗਏ ਬਹੁਰੋ ਏਹਸਮੇ ਹਾਥ ਨਹੀ ਆਵੇਗੋ ਸਮੇ ਕੇ ਬੀਤੇ ਪੀਛੇ ਪਸਚਾਤਾਪਹੀ ਰਹ ਜਾਵੇਗੋ ਔ ਦੂਸਰਾ ਬਡੀ ਨਮੋਸੀ ਭੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਔਰ ਦੇਖੋ ਕੇ ਲੋਕ ਕਹੇਗੇ ਕੇ ਸੁਧਾ ਸਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਔ ਬਡੇ ੨ ਮਹੰਤੋ ਸੇ ਕੁਛ ਨਹੀ ਸਰੀ ਲਵਪੁਰ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਜਸ ਕੋਟੀ ਕੋ ਲੇ ਲੀਓ ਹੈ ਯਾਤੇ ਇਸ ਔਸਰ ਤੇ ਚੂਕੋ ਮਤ ਏਹ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਕਰ ਹੀ ਛੋਡੋ ॥ ਐਸੇ ੨ ਭਾਈ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਕੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਦਾਰਤਾ ਵਾਲੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਸਭਨੇ ਜਮਾਨਤ ਮਨਜੂਰ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਭਾਵੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਕਾਰਜ ਵਾਸਤੇ ਸਰੀਰ ਭੀ ਜਾਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਏਹੁ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਕਾਰਜ ਜਰੂਰ ਹੀ ਕਰਣੋ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਜਿਲੇ ਮੇ ਦਰਖਾਸ ਦੇ ਦਈ ਖੁਦਾ ਬਖਸ਼ ਕੋਤਵਾਲ ਪਾਸ ਦਰਖਾਸ ਤਕੀਕਾਤ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਵਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਖੁਦਾ ਬਖਸ਼ ਪੁਰਾਨਾ ਕੋਤਵਾਲਥਾ ਔ ਇਨ ਸਭਕੇ ਖਾਨਦਾਨਕਾ ਵਾਕਫ ਥਾ ॥ ਤਬ ਸਭਸੇ ਪ੍ਰਥਮ

ਸਰਦਾਰ ਜੀਤਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਦਾਬਖਸ ਕੋਤਵਾਲ ਸੇ ਕਹਾ ਜਾਇਕੇ ਪਾਂਚ ਹਜਾਰ ਕੀ ਸਰਕਾਰਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਮਾਂਗੀ ਹੈ ਤੂੰ ਹਮਾਰੇ ਖਾਨਦਾਨ ਕਾ ਵਾਕਫ ਹੀ ਹੈ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਇਕਲੇ ਕੀ ਦਸ ਹਜਾਰ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਲਿਖਕੇ ਰਪੋਟ ਕਰ ਦੇ ਔਰ ਹਮਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੀ ਤਾਕੀਕਾਤ ਕਰ ਲੈ ॥ ਤਬ ਖੁਦਾਬਖਸ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਸਰਦਾਰਜੀ ਮੈ ਆਪਕੇ ਖਾਨ ਦਾਨ ਕੂੰ ਅਛੀ ਤਰਹ ਸੇ ਜਾਨਤਾ ਹੂੰ ਮੈਂ ਤੋ ਲਿਖ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਪਰ ਇਤਨੀ ਬਡੀ ਜਮਾਨਤ ਏਕ ਆਦਮੀ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਮਨਜੂਰ ਨਹੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਤੁਮ ਚਾਰੋਂ ਕੀ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ॥ ਭਾਈ ਭਗਤਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਅਮੋਲਕਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀਤਸਿੰਘ ਏਹ ਚਾਰੋ ਸਵਾ ੨ ਹਜਾਰਕੀ ਜਮਾਨਤ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਲਿਖਾਇ ਆਏ ॥ ਭਾਈ ਭਗਤਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸੇ ਪਹਲੇ ਠਾਕੁਰ ਅਤਰਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਭੀ ਜਮਾਨਤ ਦਈ ਹੂਈ ਥੀ ॥ ਜਬ ਕੋਤਵਾਲ ਨੇ ਰਪੋਟ ਕਰ ਦਈ ਤਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨਕੀ ਜਮਾਨਤ ਮਨਜੂਰ ਕਰਕੇ ਚਾਰੋ ਜਾਮਨੋ ਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈ ਬੁਲਾਇਕੇ ਉਨੀਸੈ ਛੇ ਮੈ ਪਹਲੇ ਨਵਰਾਤ੍ਰੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਰਾਮ ਬਾਗ ਮੈ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਗਏ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਸਾਰੇ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਉਜਾਗਰ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਤਬ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਜਾਮਨੋ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹਜਾਰੋਂ ਲੋਕਾਈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਰਾਮ ਬਾਗ ਕੇ ਦਰਖਰ ॥ ਜਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਭੁਜਾ ਜਾਮਨੋ ਕੇ ਹਾਥ ਦਈ ਤਬ ਜਾਮਨੋ ਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਸੇ ਪੁਛਾ ਕੇ ਅਬ ਏਹ ਕਹਾਂ ਰਹੈ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਮੈ ਰਹੈ ਕੇ ਕੀਂਹਾਂ ਰਹੈ ਤਬ ਸੈਦਲਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜਹਾਂ ਇਨਕੀ ਮਰਜੀ ਆਵੈ ਤਹਾਂ ਰਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਕਿਸੀ ਗੈਰ ਜਿਲੇ ਮੈ ਜਾਵੈ ਤਬ ਰਪੋਟ ਕਰਕੇ ਜਾਵੈ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਚਨ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਜਾਮਨੋ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਤੇ ਕੇ ਹਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹੇਗੇ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਪੋਰ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਹੈ ਕਲ ਕੋ ਕੋਈ ਫੇਰ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਮਨਮੈ ਹਮਾਰੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਕ ਡਾਰ ਦੇਵੈ ਤਬ ਬਾਤ ਠੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਤਨੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਰ ਮੈ ਜਾਮਨੋ ਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਏ ਜਿਸਰਾਜ ਮਾਰਗ ਹੋਕੇ ਆਏ ਹਜਾਰੋ ਆਦਮੀ ਦਰਸਨ ਵਾਲਤੋਂ ਕੀ ਭੀੜ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਉਸ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਅਤਰ ਗੁਲਾਬ ਕੀ ਬਰਖਾ ਜਾਮਨੋ ਕੇ ਊਪਰ ਗੁਰੂਜੀ ਊਪਰ ਹੋਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਲਵਪੁਰਮੈ ਸਬ ਜਾਮਨੋਂ ਕਾ ਧਨਯਵਾਦ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਅੰਜਰੀ ਭਰ ੨ ਅਮੋਲਕਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਜਾਮਨੋ ਕੇ ਊਪਰ ਫੇਂਕਤੇਹੈਂ ॥ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਕਾ ਤਥਾ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ ਕੇ ਮਹੰਤ ਕੇ ਛੋਟੇ ੨ ਮਧਰੇ ੨

ਬਾਹਰ ਨੇ ਸੇ ਸਰੀਰ ਦੇਖਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਲੋਕ ਆਪਸ ਮੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕ ਜਿਸੈ ਪਰ-
ਮੇਸ਼੍ਵਰ ਨ ਦੇਵੇ ਦਾਤ ਉਸਕੋ ਕੌਨ ਹਟਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਦਾਤੀ ਸਾਹਿਬ ਸੰਦੀਆ ਕਿਆ
ਚਲੈ ਤਿਸ ਨਾਲ ॥ ਇਕ ਜਾਗੰਦੇ ਨਾਲ ਹਨਿ ਇਕਨਾ ਸੁਤਿਆਂ ਦੇਇ ਉਠਾਲ ॥ ਭਾਈ
ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਦਾਤੇ ਕੇ ਸਾਥ ਕਿਸੀ ਕਾ ਕਯਾ ਜੋਰ ਚਲਤਾ ਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਜੀ ਮੈ ਤਖਤਮਲ ਸਲਾਮਤ ਰਾਇ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ਅਖਤਯਾਰ ਵਾਲੇ ਔ ਬਡੇ ੨ ਧਨ
ਪਾਤ੍ਰ ਭੀ ਥੇ ਔ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ਮਹੰਤ ਭੀ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੀ ਕਾ
ਹੌਂਸਲਾ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਦੇਨੇ ਕੋ ਨ ਪਰਯੋ ਦੇਖੋ ਇਨਕੇ ਛੋਟੇ ੨ ਗਾਤ੍ਰ ਹੈ ਔ
ਕੋਈ ਬਡੇ ਧਨੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਏਹ ਧਨਯ ਹੈ ਇਨਕੇ ਜਨਕ ਭੀ ਧਨਯ ਹੈ
ਔ ਕੇਵਲ ਕਲੰਕਹੀ ਸੁਧਾਸਰਯੋਂ ਕੂ ਦੀਓਹੈ ਜਿਨੈਨੇ ਇਤਨੇ ਬਡੇ ਹਉਸਲੇ ਕੀਓਹੈ
ਧਨਯਹੈ ਏਹਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀ ਨੇ ਸਧਾਸਰਯੋਂ ਸੇ ਯਸ਼ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਛੁਡਾਇਕੇ
ਲਵਪੁਰਯੋਂ ਕੂ ਦੀਓਹੈ ॥ ਠਾਕੁਰ ਹਥ ਵਡਿਆਈਆਂ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤਹ ਦੇਇ ॥ ਔਰ ਲੋਕ
ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਭਾਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਲਵਪੁਰਯੋਂ ਕੋ ਭਲੇ ਭੀ ਕਰਣੇ ਥੇ
ਕੇ ਨਹੀ ਏਰ ਨਿਮਿਤ ਬਨੈ ਤਬ ਸੰਤ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਅਨੇਕ ੨ ਜੀਵੋਂ ਕਾ
ਕਲਯਾਨ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਆਪਸਮੈ ਰਾਜਮਾਰਗ ਨਾਮ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਗਲੀ ਮਹਲਯੋਂ
ਮੈ ਆਪਸ ਮੈ ਬਾਤੈ ਕਰੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਡੇ ੨ ਬਾਜੇ ਗਾਜੇ ਜੈਕਾਰ ਧੁਨੀ ਸਹਤ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਸ਼ੈਹਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ
ਕੋਈ ਦਿਨ ਜਬ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ ਤਬ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕੋ ਕੀ
ਬਹੁਤ ਸੀ ਭੀੜਾ ਹੋਣੇ ਲਾਗੀ ਤਬ ਲਵਪੁਰਮੈ ਚਲੇ ਆਏ ॥ ਪਸਚਾਤ ਸਵਾ ਹਜਾਰ
ਰੁਪੈ ਕੀ ਜਮਾਨਤ ਦਿਵਾਇਕੇ ਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਪਾਂਚੋ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਭੀ
ਜੇਲਖਾਨੇ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਲੀਆ ॥ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ
ਅਸਥਾਨ ਔ ਦਿਵਾਨਖਾਨੇ ਕੇ ਮਧ ਮੈ ਏਕ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵ
ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ਏਕ ਈਟ ਪਰ ਖੋਦਕੇ ਏਕ ਕੂਪਮੈ ਲਗਾਈ
ਹੂਈ ਥੀ ਔ ਏਕ ਧਰਮਸਾਲ ਤਿਸ ਕੂਪ ਸਾਥ ਰਾਮਗੜੀਏ ਸਰਦਾਰ ਕੂ ਹੁਕਮ
ਦੇਕੇ ਸਹਕਾਰ ਨੇ ਬਨਵਾਈ ਹੂਈ ਥੀ ਤਿਸ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੂ ਅਸਥਾਨ
ਦੇਤੇ ਭਏ ਨਿਵਾਸ ਵਾਸਤੇ, ਆਜ ਵੋ ਅਸਥਾਨ ਬਡੇ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਬਨ ਰਹੇ ਹੈ ਜਹਾਂ
ਖ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੁਖਣਾਂ ਚੜਤਯਾਂ ਹੈ ਯਾਤ੍ਰਾ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ
ਭੋਗ ਪੜਤੇ ਹੈ ਖਾਂਡ ੨ ਸੈ ਮੂਰਤਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ੨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਸੌ
ਪਚਾਸ ਮੂਰਤ ਕਾ ਅੰਨ ਰੋਜ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਆਏ ਗਏ ਪਰਦੇਸੀ ਕੂ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ

ਮੰਜਾ ਬਥਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸਦਾ ਕਥਾ ਵੇਦਾਂਤ ਆਦੀ ਸਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਹੋਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਆਜ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮੰਦਰ ਭਉਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਰਸੀਤੇ ਹੈ ॥ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ੨ ਸਰਦਾਰ ਹੋਰਭੀ ਔ ਬਡੇ ੨ ਧਨੀ ਲੋਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋਂ ਮੈ ਲੈ ਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਹੈ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਏਹ ਮਕਾਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜੀਰਨ ਹੈ ਕਲਰ ਕਿਰ ੨ ਪੜਤੇ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਬਾਗ ਮੈ ਸ੍ਰੀਭੂ ਚਲ ਰਹੋ ਆਪਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਪਰ ਮੈ ਬਾਗ ਕਰਵਾਇ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਕੋਈ ਕਹੈ ਮੈ ਅਭੀ ਬਨਾਈ ਹਵੇਲੀ ਨਵੀਨ ਆਪਕੇ ਹੀ ਨਾਮ ਕਰਾਇ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਆਪ ਊਹਾਂ ਚਲ ਰਹੀਏ ॥ ਉਨਕੀ ਬਾਤੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਉਨਕੂੰ ਉਤਰ ਦੇਤੇ ਭੇ ਨਾਹੀ ਭਾਈ ਜੋ ਹਮਕੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਲਰ ਖਾਧੇ ਮਕਾਨ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਦੀਓ ਹੈ ਸੋ ਏਹੀ ਹਮਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਮਣਜਾਂ ਜਟਤ ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਹੈ ਹਮਕੂੰ ਕਿਸੀ ਅਸਥਾਨਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬੇਨਤੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਧਨੀ ਲੋਕ ਕਰ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕੀ ਭੀ ਬਾਤ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਲਛਮੀ ਸਰ-ਕਾਰ ਨੇ ਦੋ ਤੀਨ ਧੋਏ ਹੂਏ ਲਠੇ ਕੇ ਥਾਨ ਮੰਗਵਾਇ ਕੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਲੈਕੇ ਮਕਾਨ ਕਜਾਂ ਦਿਵਾਲੋ ਕੇ ਸਾਥ ਛਕਵਾਏ ਦੀਏ ਔ ਊਪਰ ਭੀ ਲਗਾਦੀਏ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਲਦਪੂਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਜਬ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅਰਜ ਦੂਸਰੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਲੈ ਜਾਣੇ ਕੀ ਕਰੀ ਹੈ ਮਨਜੂਰ ਨਹੀ ਕਰੀ ਜਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤਯਾਂ ਹੋ ਗਏ ਲਦਪੁਰ ਮੈ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਪਿਛਲੀ ਸਵਾ ਧਾਮ ਰਾਤ੍ਰਿ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਸ੍ਰੀ ਦਸਵੇ ਪਾਤਸਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਂਚ ਪਯਾਰਯੋਂ ਸਹਤ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਕਾਮ ਵਰੇ ਬ੍ਰੂਹੀ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਤੁਮ ਕਾਮ ਨਾਮ ਮਨ ਵਾਛਿਤ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੈ ਜੈਸੀ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸਾ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੇਵੋ ਜੈਸੀ ਮਾਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸਾ ਵਰ ਮਾਂਗ ਲੇਵੋ ਹਮਾਰੇ ਕੂੰ ਅਦੇਯ ਕਛੁ ਨਹੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਹੀਰਾ ਪੰਨਾ ਮੋਤੀ ਰਤਨ ਆਦਿਕ ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਰਾਜ ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਆਦਿਕ ਸੋ ਚਾਹੋ ਸੋ ਲੇਵੋ ॥ ਐਸੇ ਉਦਾਰ ਵਰਦਾਯਕ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਵਾਚ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਮ: ੧ ਮੋਤੀ ਤ ਮੰਦਰ ਊਸਰੇ ਰਤਨੀ ਤ ਹੋਹਿ ਜੜਾਉ ॥ ਕਸਤੂਰਿ ਕੁੰਗੂ ਅਗਰ ਚੰਦਨ ਲੀਪ ਆਵੈ ਚਾਉ ॥ ਮਤ ਦੇਖ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥ ਹਰਿ ਬਿਨ ਜੀਉ ਜਲ ਬਲ ਜਾਉ ॥ ਮੈ ਆਪਣਾ ਗੁਰੁ ਪੂਛ ਦੇਖਿਆ ਅਵਰ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਇਸਕਾ ਵੀਚਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਜੋ ਆਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਹੋ ਔ ਹਮਕੂੰ ਕਾਮਵਰ ਦੇਤੇ ਹੋ ਤਬ ਏਹ ਵਰ ਦੇਵਹੁ ਜੋ ਹਮਕੋ ਮਾਂਗਨੇ

ਕੀ ਯਾਨਹੀ ਭੂਲ ਜਾਵੇ ਹਮਕੋ ਮਾਂਗਨੇ ਕਾ ਸੰਕਲਪਹੀ ਨ ਫੁਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਖੜੇਹੋ
ਨਿਮਰ ਔ ਮਧੁਰ ਬਾਣੀ ਸੇ ਬੋਲਕੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਪਾਤ-
ਸ਼ਾਹੋਂ ਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ॥ ਆਪ ਅਪਨੇ ਦਾਸੋਂ ਕਿੰਕਰੋ ਪਰ ਬੜੀ
ਕਿਰਪਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਹੇ ਦੀਨ ਬੰਧੋ ਜੋ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਰਤਨੋ ਸੇ ਕੇ ਖਚਿਤ ਮੰਦਰ ਭੀ ਹੋਵੈ
ਔ ਮ੍ਰਿਗ ਮਦ ਕੇਸਰ ਕੁੰਗੂ ਅਗਰ ਤਗਰ ਅਤਰ ਆਦਿਕ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ
ਪਦਾਰਥੋ ਕੇ ਗਾਰੇ ਸੇ ਲੀਪੇ ਹੂਏ ਹੋਵੈ ਜਿਨਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਣ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਮਹਾ ਆਨੰਦ
ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ ਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਕਯਾ ਆਤਮੇ ਕੁਛ ਬਡੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਉਲਟਾ ਮਾਯਕ
ਪਦਾਰਥਨ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਦੀਰਘ ਰੋਗ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਬਡੇ ਹੋਣੇ
ਤੋ ਕਹੂ ਰਹਜੇ ਉਲਟੇ ਯਾਦਨ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਤਰਹ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਰਕੇ ਛੋਟੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ
ਏਹ ਮਾਯਕ ਪਦਾਰਥਨ ਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਕੋ ਨਾਮ ਹਮਕੂੰ ਭੂਲ ਜਾਵੇਗੋ
ਹਮਾਰੋ ਚਿਤ ਛਲ ਮਾਯਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਲਾਗਕੇ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕੇ
ਹਰਿਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਏਹ ਹਮਾਰੋ ਜੀਵ ਮਾਯਾ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਲ ਬਲਕੇ ਸ੍ਵਾਹ
ਭਸਮ ਮਯ ਹੋ ਜਾਵੇਗੋ ॥ ਹਮ ਅਪਨੇ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀ ਸੇ ਨਿਰਨਯ ਕਰਕੇ ਪੂਛ ਲੀਓ
ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਿਸਚਿਤ ਯੇਹ ਰਹਸ੍ਯ ਕਹ ਦੀਓ ਹੈ ਹਰੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੇ
ਮਾਯਾ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਮੈ ਲੂਠੇ ਹੂਏ ਜੀਵ ਕੋ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਅਸਥਾਨ ਕਹੀ ਭੀ ਨਹੀ
ਬਿਸਥਿਤ ਹੋਣੇ ਕੋ ਹੋਤੇ ਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣੋ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਏਹ
ਮੰਦਰ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹਮਾਰੇ ਕਾਮ ਕੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਏਹ ਆਪ ਕਿਸੀ ਔਰ ਤ੍ਰਿਸਨਾਲੂ
ਜੀਵ ਕੂੰ ਦੇ ਡਾਰੋ ॥ ਮੁਝਕੂੰ ਤੋ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੋ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੀਜੇ ਔਰ
ਕਿਸੀ ਭੀ ਵਸਤੂ ਕੀ ਹਮਕੂੰ ਇਛਾ ਨਹੀਹੈ ਇਤਯਾਦੀ ਆਗੇ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ॥ ੧ ॥
ਧਰਤੀ ਤ ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਜੜਤੀ ਪਲੰਘ ਲਾਲ ਜੜਾਉ ॥ ਮੋਹਣੀ ਮੁਖ ਮਣੀ ਸੋਹੈ
ਕਰੇ ਰੰਗ ਪਸਾਉ ॥ ਮਤ ਦੇਖ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥
ਰਹਾਉ ॥ ਸਿਧ ਹੋਵਾ ਸਿਧੀ ਲਾਈ ਰਿਧਿ ਆਖਾ ਆਉ ॥ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਬੈਠਾ
ਲੋਗ ਰਾਖੈ ਭਾਉ ॥ ਮਤ ਦੇਖ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥ ੩ ॥
ਸੁਲਤਾਨ ਹੋਵਾ ਮੇਲਿ ਲਸਕਰ ਤਖਤ ਰਾਖਾ ਪਾਉ ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਨਾਨਕਾ
ਸਭ ਵਾਉ ॥ ਮਤ ਦੇਖ ਭੂਲਾ ਵੀਸਰੈ ਤੇਰਾ ਚਿਤ ਨ ਆਵੈ ਨਾਉ ॥ ੪ ॥ ਅਰਥ
ਇਸਕਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ॥ ਭਾਵ ਯੇ ਹੈ ਕੇ ਹੇਭਗਵਨ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਪਦਾਰਥੋਂ
ਕੀ ਮੁਝਕੂੰ ਕੈਰਕ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀਹੈ ॥ ਅਬ ਜੋ ਹਮਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਕਰਣੇ ਯੋਗ

ਕਾਮ ਹੈਨ ਕੀ ਹੈ। ਔ ਜੋ ਹੈ ਤਬ ਬੁਜ਼ਰਗੋਂ ਹੂਓ ਨਹੀ ਹੈ ਆਪਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ
ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਹੋ ਗਏ ਹੈ। ਔ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਆਜ ਹਮਾਰੇ
ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋ ਗਏਹੈ॥ ਐਸੇ ਬੇਨਤੀ ਘਣੀਸੀ ਕਰਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਚਰਣ
ਕਮਲੋ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਐਸੀ ਨਿਸਕਾਮਤਾ ਔ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਿਖ ਕੀ ਸੁਧਾ
ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿਖ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਯਦਪਿ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕੁਛ ਭੀ ਇਛਾ ਨਹੀ। ਤਥਾਪਿ ਜੈਸੇ
ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਜੀ ਕੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਹੈ ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ
ਬਿਨਾ ਕੀਏ ਸੁਧਾਸਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਸਫਲ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਹੀ ਈਹਾਂ ਤੁਮਾਰੀ
ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੀਏ ਬਿਨਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਯੋਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਭੀ ਸਫਲ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।
ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਜਿਸ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਸਵਾ ਸੇਰ ਤੇ ਲੈਕੇ ਸਵਾ
ਮਣ ਆਟੇ ਕੀ ਰੋਟੀਆਂ ਕਾ ਥੱਬਾ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਚੜਾਵੈਗੇ ਅਥਵਾ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ
ਚੜਾਵੈਗੇ ਉਸਕੀਆਂ ਭੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਹੋਵੈ ਗੀਆਂ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਸੁਭ ਕਾਰਜ ਕੇ
ਆਦ ਮੈ ਆਰੰਭ ਕਰਣੇ ਲਾਗੇ ਤੁਮਾਰਾ ਨਾਮ ਲੈਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਦੋ ਪੈ
ਦੇਵੇਗੇ। ਉਸਕਾ ਵੋ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਹੋ ਜਾਵੈਗੇ। ਇਤਯਾਦੀ ਵਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗੋਬਿੰ
ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਪਨੀ ਓਰ ਸੇ ਦੇਕੇ ਅੰਤ੍ਰ ਧਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਸੋ ਅਬ ਐ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਜਿਸ ਮਨਸਾ ਕਰਕੇ ਕਰਨੇ ਆ
ਹੈਂ ਯਾਤਰੂ ਸੋ ਸੋ ਮਨਸਾ ਉਨਕੀ ਅਵਸਯ ਪੂਰਣ ਹੋਤਜਾਂਹੈ ਦ੍ਵਿਤੀਯ ਵਾਰ॥ ਕੇ
ਸਜਨੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਲੰਗਰ ਏਹ ਵਾਸਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜੋ ਡੇਰੇ ਕੇ ਬੀਚ ਆਧੇ ਬਾ
ਕੀ ਓਰ ਕੂਪ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਲਗਾਯੇ ਹੂਓ ਥੇ ਸੋ ਬਹੁਤ ਦਿਨ
ਖੜੇ ਰਹਣੇ ਕੇ ਪਾਨੀ ਕੇ ਨਿਕਾਸ ਨਾ ਹੋਨੇ ਸੇ ਤਿਸਕੋ ਪਾਨੀ ਖਰਾਬ ਔ ਬੇਸੁਆਦ
ਜਾਤੇ ਭਯੋ॥ ਔ ਤਿਸ ਪਾਨੀ ਸੇ ਦਾਲ ਭੀ ਨਹੀ ਗਲਤੀਥੀ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ
ਘੜਿਆਂ ਮਿਟੀਕੀ ਲੈਕੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਕੂਪਕਾ ਜਲ ਲੇਨੇ ਕੂ ਜਬਮੈ ਚਲਯਾ॥
ਤਬ ਜਾਤੇ ਕੋ ਦੂਰਸੇ ਦੇਖਕੇ ਬੁਲਾਇਕੇ ਮੁਝਕੂੰ ਪੂਛਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਤੂੰ ਕਹਾਂ ਜਾਤਾਹੈਂ॥
ਤਬ ਮੈ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕੇ ਕੂਪ ਕਾ ਜਲ ਦਾਲ ਵਾਸਤੇ
ਲੈਨੇ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ਇਸ ਕੂਪ ਕੇ ਪਾਨੀ ਸੇ ਦਾਲ ਗਲਤੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ
ਅਛਾ ਏਕ ਲੋਟਾ ਮਾਂਜਕੇ ਇਸੀ ਕੂਪ ਸੇ ਜਲ ਕਾ ਭਰ ਲਯਾਉ ਤਬ ਮੈਨੇ ਤੈਸੇ ਹੀ
ਕੀਆ, ਉਸ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜਲ ਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਇਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਕੂੰ ਇਸ ਕੂਪ ਮੈ ਡਾਰ ਦੇ ਔ ਇਸੀ ਜਲ ਸੇ ਆਜ ਦਾਲ ਬਨਾਉ॥ ਜਬ ਕੂਪ ਮੈ

ਮੈਨੇ ਜਲ ਡਾਰ ਦੀਆ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਵਤ ਸ੍ਵਾਦੂ ਜਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਔ ਬਹੁਤਹੀ ਮੀਠੇ ਔ ਸੀਤਲ ਭੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਸੀ ॥ ਗੰਗੋਤ੍ਰੀ ਵਾ ਜਮੋਤ੍ਰੀ ਵਾ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰ ਪ੍ਰਾਗਯ ਰਾਜ ਔ ਗੰਗਾ ਸਾਗਰ ਕੋ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਜਲ ਤਿਸ ਕੂਪ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਚਰਨਹੁ ਕਾ ਜਲ ਤਿਸ ਮੈ ਡਾਰਕੇ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਮੁਝਕੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਅਬ ਆਜ ਸੇ ਲੇਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਜੀਵ ਇਸ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਕੂਪ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇਗਾ ਉਸਕੋ ਗੰਗੋਤ੍ਰੀ ਜਮੋਤ੍ਰੀ ਅਲਕ ਨੰਦਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਾ ਫਲ ਪੁਨ ਹੋਵੇਗਾ ਐਸੇ ਵਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਆਜ ਦਿਨ ਸੇ ਇਸੀ ਕੂਪ ਕੇ ਜਲ ਸੇ ਦਾਲ ਬਨਾਯਾ ਕਰੋ ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮ ਮੀਠਾ ਸੀਤਲ ਔ ਹਾਜ਼ਮਾ ਸਾਰੇ ਸ਼ੈਹਰ ਕੇ ਕੂਪੋਂ ਸੇ ਜਲ ਇਸ ਕੂਪ ਕੋ ਉਤਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਤਬ ਸੇ ਇਸੀ ਕੂਪ ਕੋ ਜਲ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਪੀਨੇ ਲਾਗੇ ਔ ਇਸਨਾਨ ਭੀ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ॥ ਸਾਮਰਥ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਕੌਨ ਸੀ ਕਠਨ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਉਨਸੇ ਸਭ ਕੁਛ ਬਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਏਹ ਕਯਾ ਬਾਤ ਹੈ ਜੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਚਾਹੈ ਖਾਰੀ ਸਿੰਧੂ ਕੋ ਮੀਠਾ ਬਚਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਜੇ ਚਾਹੈ ਤ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਪ੍ਰਲਯ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਉਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਕੁਛ ਸੇ ਪਾਧਿਕ ਸੰਕਲਪ ਹੀ ਨਹੀ ਫੁਰਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਲਵਪੁਰੀ ਮੇ ਨਿਵਾਸ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਹੈ ਸੋ ਆਜ ਯਸ਼ ਰੂਪੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਝੂਲਤੇ ਹੈ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਥਾ ਵਿਪ੍ਰ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਸੁਖਨ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥
ਸਭ ਜੀਵਨ ਕੇ ਹਿਤ ਨਿਮਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕਰਤ ਵਿਲਾਸ ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਭਰੁ
੪ ਸਕੰਧ ੩੭ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥

ਦੋ: ਤਤਵੇਤਨ ਕੀ ਕ੍ਰਿਆ ਪਰ ਜੋ ਨਰ ਕਰਤ ਗਿਲਾਨ। ਨਹ ਪਰਤ੍ਰ
ਸੁਖ ਪਾਵਹੀ ਯਹ ਸਾਚੀ ਜੀਅ ਜਾਨ ਗਿਲਾਨ ਰੰਚਕ ਨਹੀ ਕੀਜੈ॥ ਬਚਨ
ਅਮੋਲ ਅਪਾਰ ਸੁਨਤ ਸੁਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਜੈ॥ ਯਾਵਤਜੀ ਲੈ ਜਗਤ ਮੈ
ਤਾਵਤ ਕੀਜੈ ਮਾਨ॥ ਜੌ ਸੁਖ ਚਾਹੋ ਸਰਬ ਥਾ ਕੀਜੈ ਨਹੀ ਗਿਲਾਨ॥ ੧॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਵਧੂਤ ਰੂਪ ਜੈਸੇ ਮਦ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਝੂਲਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵਰੂਪਾ ਨੰਦ ਮੈ ਮਸਤ ਹੂਏ ੨ ਝੂਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਕਬੀ ਜਿਨਕੇ ਸਮੀਪ ਦੁਖ ਸੋਕ ਕਲੇਸ਼ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ ਭੀ ਨਹੀ ਆਏ ਮਹਾ ਆਨੰਦ ਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਮਗਨ ਹੂਏ ੨ ਕਬੀ ੨ ਆਨੰਦ ਉਲਾਸ ਸੇ ਹਸਨੇ ਲਾਗੈ ਹਸਤੇ ਹੀ ਰਹੈ ਕਬੀ ਬਡੀ ਊਚੀ ਸ੍ਵਰ ਸੇ ਰਾਗ ਮਾਰੈ ਵੋ ਸ਼ਬਦ ਬਡੇ ਹਸਤੀ ਕੇ ਚਿੰਘਾਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੀ ੨ ਦੂਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਣਨੇ ਆਵਤੇ ਹੈ॥ ਕਬੀ ਮੌਨ ਹੀ ਰਹੈ ਕਬੀ ਪਾਂਚ ੨ ਸੈ ਰੁਪੈ ਕੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਹੀ ਪੈਹਰੀ ਹੁਈ ਹੈ ਸੈਂਕੜੇ ਬਾਬੂ ਮਾਈ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹੈ ਬਡੇ ਬੇਪਰਵਾਹ ਬਡੇ ਗੰਭੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਕਬੀ ਸਾਲ ਦੋ ਸਾਲ ਕੇ ਬਾਲਕੇ ਵਤ ਅਲਫ ਨਗਨ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹੈ॥ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਮਹਾ ਗਾਲੋਂ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਹੀ ਅਧਕਾਰੀ ਜਾਨਕੇ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਗਾਰੀ ਹੀ ਦੇਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਵੋ ਗਾਰੀਆਂ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀਆਂ ਮਹਾਂ ਵਾਕੋ ਕੇ ਸਮ ਸਭਕੂੰ ਪਜਾਵਣਾਂ ਲਾਗਤਾਂ ਹੈ ਔ ਜਿਗਿਆਸੂ ਜਨ ਉਨ ਗਾਰੀਆਂ ਕੋ ਅਰਥ ਪਰਮ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਮੈ ਲਗਾਇ ਲੇਤੇ ਹੈ॥ ਜਿਨ ਜਿਨ ਜੀਵੋ ਕੇ ਉਤਮ ਭਾਗ ਹੈ ਵੋ ਤੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨੋ ਕੋ ਅਰਥ ਪਰਮਾਰਥ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਪਰਮ ਸੁਖ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਔ ਕੋਈ ੨ ਅਭਾਗੀ ਜੀਵ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਿਵਹਾਰ ਔ ਕ੍ਰਿਆ ਮੈ ਦੋਸ ਅਰੋਪਨ ਕਰ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਦੂਰ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥ ਯੇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੇਕੇ ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਜੀਵ ਭਗਤ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਕੇ ਅਹਾਰ ਬਿਵਹਾਰ ਪਰ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ, ਸੋ ਜੀਵ ਦੋਨੋ ਲੋਕ ਕੇ ਸੁਖਹੁ ਸੇ ਬਚ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਰ ਉਭਯਤ੍ਰ ਦੁਖ ਕੋ ਹੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਸੇ ਗਿਰ ਭੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਧਰਮ ਔ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਪੁਰਖੋਂ

ਕੇ ਹੀ ਦੁਖ ਪਾਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਤਿਸਕੀ ਸਦਗਤੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਇਸ ਮੈ ਤੁਮਕੋ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਹੀ ਨਿਦਰਸਨ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਸਨ॥ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੌਨ ਥਾ ਜਿਸ ਕਾ ਤੁਮ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਦੇਤੇ ਹੋ ਔ ਕੈਸੇ ਥਾ ਔ ਕਿਸ ਪਰ ਉਸਨੇ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰੀ ਥੀ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸਦ ਜਨੋ ਮਦ੍ਰਦੇਸੀਯ ਭੁਰਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਰਹਣੇ ਵਾਰੇ ਏਕ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿਖ ਥੇ, ਪਰਮ ਸਰਧਾਵਾਨ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਘਰਕੇ ਪਰਮ ਨਿਸਚੇ ਵਾਨ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਾਖਯਾਤ ਵਿਸਨ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਥੇ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਪਰ ਭੀ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਰਾਖਤੇ ਥੇ ਆਛੇ ਭਗਤ ਸਤਸੰਗੀ ਆਪਕੂੰ ਕਹਾਤੇ ਥੇ॥ ਔ ਸਰਦਾਰ ਸਮਸੇਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧਾ ਵਾਲਜੇ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਘਰ ਕਾ ਸਿਖ ਬਨਾਯਾ ਥਾ॥ ਔ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਿਖਣੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਮੈ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਵਾਲੀ ਥੀ॥ ਪਰੰਤੂ ਦੇਖੋ ਈਸ਼੍ਵਰ ਕੀ ਮਾਯਾ ਕੈਸੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇ ਸਾਂਹਸੀਂ ਗਯਾ ਥਾ ਤਹਾਂ ਲਛਮੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਭਤੀਜੇ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੂਛਯਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਲਾਹੌਰ ਗਏ ਥੇ॥ ਆਪ ਠਾਕਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰ ਆਏ ਥੇ ਔ ਅਛੇ ਰਾਜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਥੇ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਕ ਚਢਾਇਕੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਹਾਂ ਹਮ ਉਨਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਗਏ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਉਨਕੀ ਬਾਤ ਕੀ ਕੁਛ ਸਮਝ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਵੋ ਤੋ ਕੁਛ ਹਊ ੨ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਸਿਰ ਔ ਤੇੜੇ ਭੀ ਨੰਗੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਉਨਕਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਦੇਖੀ ਕਾਹੇ ਕੇ ਸੰਤ ਹੈਂ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਕੁਛ ਉਨਕੇ ਦਰਸਨ ਕਾ ਸ੍ਵਾਦ ਕੋਈ ਨਹੀ ਆਯਾ॥ ਐਸੇ ਗਿਲਾਨੀ ਪੂਰਬਕ ਬਾਕ ਕਹਕੇ ਤੁਸੀ ਲੋਕ ਐਸੇ ੨ ਸੰਤਹੁ ਪਰ ਸ੍ਰਧਾ ਰਖਦੇ ਹੋ ਤੁਸੀ ਆਪ ਭੀ ਐਸੇ ਹੀ ਹੋ॥ ਜੇਹੜੇ ਕੁਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨ ਰਖੇ ਉਨਾ ਊਪਰ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀ ਸਰਧਾ ਆਵਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਨਿਰਾਦਰੀ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਭਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਕਾ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰ ਡਾਰਯਾ॥ ਅਬ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਦਸਾ ਜੋ ਅੰਤ ਸਮੇ ਹੋਈ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਸੁਣ ਲੇਵੋ॥ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਬੀਮਾਰੀ ਪੈਦਾ ਆਇ ਉਤਪਤ ਭਈ॥ ਤਿਸਕੇ ਸਿਰ ਮੈ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਪੀੜਾ ਹੋਵੇ। ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸਹਾਰੀ ਨ ਜਾਵੇ ਦਿਵਾਰੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਟਕਰਾਂ ਮਾਰਤੇ ਫਿਰੇ ਰੋਵੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰੇ ਮਛੀ ਕੀ ਤਰਹ ਰਾਤ੍ਰੀ ਦਿਨ ਤੜਫਤਾ ਰਹੇ॥ ਤਬ ਉਸਕੇ ਸਨਬਧੀਓ ਨੇ ਕਿਸੀ ਬਡੇ ਹਕੀਮ ਕੋ ਦਿਖਾਯਾ ਦੇਖਕੇ ਬੀਮਾਰੀ ਕੀ ਹਾਲਿਤ ਹਕੀਮ ਨੇ ਕਹਯਾ ਇਸਕੇ ਕੇਸ ਉਤਾਰੇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਦਵਾ ਲਗ ਸਕਤੀ ਹੈ ਏਵੇ ਨਹੀ ਲਾਗ ਸਕਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਹਕੀਮ ਕਾ ਕਹਨੇ ਸੁਣਕੇ ਬਯਾਕੁਲਹੂਏ ਨਥਾਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਰਕੇ ਕੇਸ ਉਤ੍ਰਾਇ ਦੀਏ

ਤਬ ਹਕੀਮ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਵਾਈ ਲਗਾਵਤੇ ਰਹੇ ਜਿਉ ੨ ਦਵਾਈ ਲਗਾਵੈ ਉਲਟਾ ਤਿਉ ੨ ਸਿਰ ਕੀ ਪੀੜਾ ਅਧਿਕ ਹੀ ਹੋਤੀ ਜਾਵੈ ॥ ਭਛਿਤੇ ਪੀਲਸ ਨੇ ਨ ਸਾਂਤੇ ਬਜ੍ਯਾਧਿ: ਲਸਨ ਭੀ ਖਾਧਾ ਤੇ ਰੋਗਭੀ ਦੂਰ ਨ ਹੂਆ ਕੇਸੋ ਕੀ ਬਜਦਬੀ ਕਰੀ ਤੌਂ ਭੀ ਰੋਗ ਦੂਰ ਨ ਹੂਆ ॥ ਔ ਉਸੀ ਰੋਗ ਸੇ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਰੀਰ ਛੂਟ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਭਾਈ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਆਪ ਭੀ ਬਡਾ ਪਠਤ ਥਾ ਪਰੰਤੂ ਭਾਵੀ ਬਡੀ ਅਮੇਟਹੈ ਸਤ ਪੁਰਖੋ ਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰਨੇ ਸੇ ਅਸੱਦ ਗਤੀ ਕੋ ਭਾਵਤੇ ਭਯੇ। ਯਾਂਤੇ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਜੀਵ ਕੂੰ ਕਦਾਪਿ ਨ ਕਰਣੀ ਚਾਹੀਏ ॥ ਪਰੰਤੂ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਭਾਵੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਭਾਵੀ ਕੇ ਮੇਟਨੇ ਕੋ ਕੋਊ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਜਿਸ ਕਾ ਧਰਮ ਈਸ੍ਵਰ ਰਖੇ ਭਾਵੇ ਅਸਮਰਥ ਭੀ ਹੋਵੇ ਅਪਠਤ ਭੀ ਹੋਵੇ ਵੋ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਔ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਮੈ ਕਾਇਮ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਹਸਤਪਤਾਲ ਮੈ ਏਕ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਇਸੀ ਸਿਰ ਪੀੜਾ ਕੀ ਬੀਮਾਰੀ ਸੇ ਪੜਾ ਥਾ ॥ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਵਾਲ ਬਡੇ ੨ ਹੈਂ ਜੇ ਤੁਮ ਉਸਤਰੇ ਸੇ ਮੁੰਡਾਇ ਡਾਰੋ ਤਬ ਦਵਾਈ ਲਾਗ ਸਕਤੀ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਨਹੀ ਲਗ ਸਕਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਿਰ ਮੁੰਡਾਇ ਡਾਰੋਗੇ ਤਬ ਦਵਾਈ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਤੁਮ ਅਬੀ ਅਛੇ ਹੋ ਜਾਵੋਗੇ ਨ ਕਰੋਗੇ ਐਸੇ ਤਬ ਇਸੀ ਰੋਗ ਸੇ ਮਰ ਜਾਵੋਗੇ ॥ ਤਬ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਚਾਹੇ ਹਮ ਮਰ ਹੀ ਜਾਵੈ ਪਰ ਹਮ ਕੇਸਾਂ ਕੀ ਬਜਦਬੀ ਨਹੀ ਕਰੈਂਗੇ ਪਿਸ਼ੌਰ੍ਯਾਂ ਕੀ ਧਰਮਸਾਲਾ ਮੈ ਰਹਣੇ ਵਾਲਾ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸਾਧੂ ਉਦਾਸੀ ਇਤਨੇ ਮੈ ਆਇ ਨਿਕਸ੍ਯਾ ਹਸਤਪ-ਤਾਲ ਮੈ। ਉਸ ਸਮੈ ਡਾਕਟਰੀ ਔ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਤੈਂ ਹੋਤੀ ਪਰੀ ਥੀ ॥ ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਸੇ ਡਾਕਟਰ ਬੋਲਾ ਯੇ ਸਿਖ ਸਿਰ ਕੀ ਪੀੜਾ ਸੇ ਮਰ ਜਾਵੇਗੋ ਇਸੇ ਸਮਝਾਵਹੁ ਕੇ ਸਰੀਰ ਰਖ ਧਰਮ ਹੈ ਜੇ ਸਰੀਰ ਰਹੇਗੋ ਤਬ ਪ੍ਰਾਯਸ ਚਿਤ ਕਰ ਲੇਨਾ ॥ ਤਬ ਡਾਕਟਰ ਕੇ ਕਹੇ ਸੇ ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਝਾਯਾ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਸਿਖਨੇ ਏਕ ਭੀ ਬਾਤ ਤਿਸ ਸਾਧੂ ਕੀ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ਉਲਟਾ ਡਾਕਟਰ ਸੇ ਕਹ੍ਯਾ ਕੇ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਜਾਹੇ ਚਾਹੇ ਰਹੇ ਪਰ ਮੈ ਕੇਸਾਂ ਕੀ ਬਜਦਬੀ ਨਹੀ ਕਰੂੰਗੋ ਔ ਨ ਕਰਨੇ ਦੇਵੋਂਗਾ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਸੁੰਘਾਇਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋ ਬਿਹੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਸਾਂ ਕੀ ਬਜਦਬੀ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਉਸਕੇ ਊਪਰ ਮੈ ਖੂੰਨ ਕਾ ਦਾਵਾ ਕਰੂੰਗਾ ॥ ਐਸਾ ਉਸ ਸਿਖ ਕਾ ਹਠ ਦੇਖਕੇ ਡਾਕਟਰ ਸੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸਾਧੂ ਬੋਲਾ ਕੇ ਯੇ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਮੈ ਦ੍ਰਿਢ ਕਾਇਮ ਹੈ ਮਰੇ ਚਾਹੇ ਜੀਵੇ ਇਸਕੇ ਕੇਸਾਂ ਕਾ ਆਪਨੇ ਬੁਰਾ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਹੋਗਾ ॥ ਦੋਨੋ ਤਬ ਨਿਵਰਤ ਹੋ ਗਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਸੇ ਵੋ ਸਿਖ

ਰਾਜੀ ਹੋ ਗਯਾ ਉਸਕਾ ਰੋਗ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਹੋ ਗਯਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਚਾਹੇ ਤੋ ਕਾਯਰ ਕੂੰ ਸੂਰਬੀਰ ਵਰਯਾਮ ਕਰ ਡਾਰੇ ਔ ਸੂਰਬੀਰ ਵਰਯਾਮ ਕੂੰ ਹੂੰਸੀ ਕਾਯਰ ਕਰ ਡਾਰੇ ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਪਯਾਰੇ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਥਾ ਬਾਲਕਵਤ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਡਾਰੈ ਉਸਕੀ ਭੀ ਨਿਸਪਾਪ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਉਨਕੀ ਅਪਨੀ ਕਯਾ ਬਾਤ ਕਹਨੀ ਹੈ ਵੋ ਮਹਾ ਸਦਾ ਨਿਰਪੇਛ ਨਿਰਭੈ ਵਿਤ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਿਰ ਵੈਰ ਸਮ ਦਰਸੀ ਹੈ ਬੇਖਾਸ ਹੈ ਨਾ ਕੋਈ ਉਨਕੋ ਅਪਨੋ ਹੈਨ ਬਿਰਾਨੋ ਹੀ ਹੈ ॥ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔ ਗਲਤ ਕੁਸ੍ਟ ਯੁਕਤ ਸ੍ਵਾਨ ਦੋਨੋ ਉਨਕੂੰ ਏਕ ਸਮ ਹੈ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਲਿਹਾਜ ਮੁਲਾਜਾ ਉਨਕੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਕੀ ਔਰ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣ ਲੇਵੇ ਈਂਹਾ ਸੇ ਯੇਹ ਸਾਖੀ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ ਯੇ ਸਾਖੀ ਆਗੇ ਆਵੇਗੀ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ ਕਿਸੇ ਬਡੇ ਘਰ ਕੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਪਾਂਚ ਰੁਪੈ ਏਕ ਮਲਮਲਕਾ ਥਾਨ ਪਤਾਸਯਾਂ ਕੇ ਥਾਲ ਕੇ ਊਪਰ ਰਖਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਂਚ ਬਰਖ ਕੇ ਬਾਲਕ ਕੂੰ ਮਥਾ ਟਿਕਾਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਹੀ ਪੂਛਯਾ ਕਹੁ ਮਾਈ ਇਹ ਬਾਲਕ ਕਿਸਕੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਯਾ ਜੀ ਏਹ ਆਪਕੋ ਹੀ ਬਾਲਕ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਹ ਬਾਲਕ ਕਿਸਕੋ ਹੈ ਤਬ ਐਸੇ ਹੀ ਵੋ ਮਾਈ ਕਹੇ ਕੇ ਜੀ ਆਪਕੇ ਹੀ ਬਾਲਕ ਹੈ ॥ ਕਵੀ ਵਾਚ ॥ ਤਬ ਪਰਮ ਬਿਲਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਗਰੀਬ ਜੈਸੇ ਦਾਸ ਪ੍ਰਤਿ ਬ੍ਰਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵੋ ਸ਼ੇਰ ਖਾਂ ਸੂਹਖਾਂ ਲਯਾਉ ਜਲਤੀ ਛੁਰੀ ਜੋ ਏਹ ਹਮਾਰਾ ਬਾਲਕ ਹੈ ਤਬ ਇਸਕਾ ਗਲਾ ਕਾਟਕੇ ਦੇਗ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਬਨਾਯੋ ॥ ਏਹ ਬਚਨ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਛੁਰੀ ਲਹ ੨ ਕਰਤੀ ਦਾਸ ਭੀ ਲੈਕੇ ਹਾਜਰ ਹੂਆ ॥ ਏਹ ਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਬਡੀ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਬਾਲਕ ਕੂੰ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ ਲੀਆ ਹਾ ਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ੨ ਏਹ ਕਯਾ ੨ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਮਾਫ ਕਰੋ ੨ ਡਰ ਕੀ ਮਾਰੀ ਲੈਕੇ ਅਛੂਤ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਭਾਗ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਅਬ ਕੌਨ ਥੋਰੇ ਹਸੇ ਯੇਹ ਬਿਲਾਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦੇਖਕੇ । ਐਸੇ ੨ ਅਨੇਕ ਬਿਲਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰੈ ਔ ਸਦਾ ਕਮਲਵਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਰਹੈ ॥ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕੋਂ ਕੀਆਂ ਅਦਭੁਤ ਲੀਲਾ ਹੋਤਯਾਂ ਹੈ ॥ ਉਸ ਮਾਈ ਕੂੰ ਸਾਥ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸਮਝਾਇ ਦੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਡਰਕੇ ਕਿਉ ਭਾਗ ਆਈ ॥ ਏਹ ਤੋ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਮਾਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਫਿਰ ਭੀ ਵੋ ਕਈ ਵਾਰ ਆਯਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨਕੀ ਬਾਰਤ ਸਿਮਰਣ ਕਰਕੇ ਹਸਯਾ ਕਰੇ ਉਸਕੇ ਉਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਆ ਕਰੈਂ ਸਤ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ੨ ਕਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋ: ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ਸੂਦ ਵੈਸ ਪੰਚਮ ਜਾਤਿ ਚੰਡਾਲ ॥
ਸਤਿਨਾਮ ਸੁ ਉਪਦੇਸਦੈ ਸਭਕੋ ਕਰਤ ਨਿਹਾਲ ॥
ਓਂ ਤਤਸਤ ਬ੍ਰਹਮਣੇ ਨਮ:

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ
੪ ਸਕੰਧ ੩੪ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ॥

ਓਂ ਤਤਸਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭ੍ਯੋ ਨਮ: ਦੋ: ਰਾਜ ਅੰਸ ਤ੍ਰਿਕਾਰ ਕਰ ਧਰਮ ਅੰਸ ਸਨਮਾਨ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਅੰਸ ਭੀ ਜਹ ਤਜੀ ਨਮੋ ਜੋਰ ਜੁਗ ਪਾਨ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ॥ ਜਬ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਆਇ ਹੈ ਤਬ ਜਾਨ ਲਾਰਨ ਪਾਸ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਆਪਨੇ ਜੋ ਇਨ ਸੰਤਨ ਕੂੰ ਈਂਹਾਂ ਲਹੌਰ ਮੈ ਬੈਠਾਯੋ ਹੈ ਇਨਕੋ ਗੁਜਾਰੋ ਭੀ ਲਗਾਇ ਦੇਨੋ ਚਾਹਯੇ ॥ ਉਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਕੋ ਸਲਾਮ ਕਰਕੇ ਜਾਨਲਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਬੋਲਾ ਕੇ ਏਹ ਆਪ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਹੈਂ ਯੇਹ ਸਾਰੀ ਖਲਕਤ ਕੂੰ ਗੁਜਾਰਾ ਦੇ ਰਹੇਹੈਂ ਇਨਕੂੰ ਕੌਨ ਗੁਜਾਰੋ ਦੇਵੇ ਐਸੋ ਕੌਨ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਇਨਕੂੰ ਗੁਜਾਰੋ ਦੇ ਸਕੇ ਕੁਲ ਜਹਾਨ ਕੇ ਮਾਲਕ ਕੂੰ ॥ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਹੀ ਅਪਨੀ ਕੋਠੀ ਕੇ ਅੰਤਰ ਚਲਯੇ ਗਯੇ । ਫਿਰ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਭੀ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਆਪ ਆਗਯਾ ਕਰੈ ਤੋ ਲਾਟ ਪਾਸ ਆਪਕੇ ਗੁਜਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਦਰਖ੍ਵਾਸ ਕਰੈ ॥ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਸੁਨੋ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਬਡੇ ੨ ਹਸਤਯੋਂ ਕੇ ਕੁੰਭ ਅਪਨੇ ਨਖ ਰੂਪੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਵਿਦੀਰਣ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਕੇਸਰੀ ਸਾਰਦੂਲ ਭੀ ਕਬੀ ਸਯਾਰੋਂ ਕੇ ਆਗੇ ਅਪਨੇ ਗੁਜਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਦੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਤੁਮ ਹਮਾਰਾ ਗੁਜਾਰਾ ਬਨਾਇ ਦੇਵਹੁ ॥ ਇਨ ਬਾਜਯਾਂ ਜੈਸਯਾਂ ਕੀ ਕਯਾ ਆਸ ਕਰਤੇ ਹੋ ਹਮਾਰੇ ਗੁਜਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਮਤ ਕਿਸੀ ਕੇ ਆਗੇ ਦੀਨ ਹੋਵਹੁ ਜਾਹੁ ਆਰਾਮ ਕਰਕੇ ਬੈਠੋ ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ

ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਕੇ ਯੋਨੀ ਕੇ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰ ਰਹਯਾ ਹੈ ਸੋ ਹਮਾਰੀ ਭੀ ਪਾਲਨਾ ਓਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਹਛੀ ਐਸੇ ਬਡੇ ਸਾਮਰਥ ਮਾਲਕ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਕੀਏ ਹੂਏ ਤੁਛ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਆਸ ਕਰਨੀ ਬਡੀ ਨਾਲਾਯਕੀ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਜਾਹੁ ਤੁਮ ਆਰਾਮ ਕਰਕੇ ਬੈਠੋ ਫਿਰ ਕਬੀ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਐਸੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੀ ਬਾਤ ਕਾ ਜਿਕਰ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨਾ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਤੇਜ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਸ ਕ੍ਰਿਤ ਹੂਏ ੨ ਕੋਈ ਭੀ ਸਨਮੁਖ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਬੋਲ ਭੀ ਨ ਸਕੈ ਸਨਮੁਖ ਝਾਕ ਭੀ ਨ ਸਕੈ ਤਬ ਕੌਨ ਕਰੈ॥ ਜੇ ਕਬੀ ੨ ਚੁਲ੍ਹੇ ਕੂੰ ਮਿਟੀ ਲਗਾਨੇ ਬਨਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਲੋਕ ਉਦਮ ਕਰੈ ਪੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮਿਟੀ ਬਨਾਤੇ ਕੂੰ ਦੇਖ ਭੀ ਲੇਵੈ ਤਬ ਬਰਜਨ ਕਰੈ ਵੇ ਸਾਧੋ ਕਾਹੇ ਕੋ ਪਸਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਇਟਾਂ ਧਰਕੇ ਇਟੋਂ ਪਰ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇ ਲੇਵੋ ਔ ਨਿਸਚਿੰਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੂ ਕੇ ਭਜਨ ਕਰੋ ਨਹੀ ਭਜਨ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਸੇ ਤਬ ਸੈਨ ਹੀ ਕਰ ਰਹੋ ਕਾਹੇਤੇ ਸੋ ਰਹਣੇ ਸੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਸੇ ਤੋ ਰਹਤ ਹੋਵੋਗੇ॥ ਅਬ ਚੁਹਲੇ ਬਨੋਵਗੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੂੰ ਰੋਟੀ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਔ ਖਬਰੇ ਰਾਤ੍ਰਿ ਪਰਣੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਪਰਨੀ॥ ਹਰਿ ਭਜਦਿਆਂ ਢਿਲ ਨ ਕੀਜਈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੜੀਏ ਮਤ ਕਿ ਜਾਪੈ ਸਾਹੁ ਆਵੈ ਕਿ ਨ ਆਵੈ ਰਾਮ ਇਥੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪਰਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਤ੍ਯਾਸਾ ਨਹੀ ਹੈ, ਜੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪਰ ਭੀ ਜਾਤੀ ਹੈ, ਤਬ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਦਿਨ ਚਢਨੇ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਚਢਨੇ ਜਿਨੀ ਚਲਨ ਜਾਣਿਆ ਸੇ ਕਿਉ ਕਰਹਿ ਵਿਥਾਰ॥ ਚਲਨ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਕਾਜ ਸਵਾਰਣ ਹਾਰ ਇਤਿ ਗੁਰੂ ਵਚਨਾਤ॥ ਰਾਮ ਰਾਮ ਜਪੋ ਕੁਛ ਭੀ ਪਸਾਰਾ ਨ ਕਰੋ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕਾ ਭਰੋਸਾ ਰਖੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਗਾਗਰੋਂ ਮੈ ਪਾਨੀ ਭੀ ਮਤ ਰਖੋ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਨ ਕਰੋ॥ ਜੇ ਤੁਮ ਆਪਨੇ ਪਾਸ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਰਖੋਗੇ ਕੇਵਲ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਭਰੋਸੇ ਸੇ ਰਹੋਗੇ ਤਬ ਪਰਮੇ-ਸ੍ਵਰ ਸੇ ਲਹਣੇਦਾਰ ਰਹੋਗੇ॥ ਜੇ ਪਾਸ ਰਖਕੇ ਆਸਾ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਦੇਣਦਾਰ ਹੋਵੋਗੇ ਸਰਬ ਓਰ ਤੇ ਮਨਕੂੰ ਖੈਂਚ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਮੈ ਲਗਾਵੋ ਵੋ ਦੀਨ ਦਯਾਲੁ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਤੁਮਾਰੇ ਯੋਗ ਖੇਮ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਕਰੇਗੋ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗ ਮਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਦਸਾ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਤੀਥੀ ਸੌ ਪਚਾਸ ਮੂਰਤੀ ਕੋ ਰੋਜ ਅੰਨ ਬਨਤੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਸੰਗ੍ਰਹ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਥੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੂੰ ਘੜਜੋਂ ਮੈ ਸੇ ਪਾਨੀ ਭੀ ਗਿਰਵਾਇ ਦੇਤ ਥੇ ਸਦਾ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰ ਮਨ ਆਦਿ ਖਟ ਵਰਗ ਜਿਤ ਨਿਰਪੇਖ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰੋ ਮੈ ਅਸੰਗ ਰਹਤੇ ਥੇ॥ ਗ੍ਯਾਨ ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਪੂਰਣ ਸਰਬ ਆਤਮ ਦਰਸੀ ਪੂਰਣ ਪੁਰਖ

ਥੇ॥ ਜਬ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਤਬ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਆਪਹੀ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਵਰਤਣੇ ਯੋਗ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਵੈ॥ ਗਿਰਹ ਗਾਂਠ ਨਹੀ ਬਾਂਧਤੇ ਜਬ ਦੇਵੈ ਤਬ ਖਾਹਿ॥ ਗੋਵਿੰਦ ਤਾਕੇ ਪੀਛੇ ਫਿਰੈ ਮਤ ਭੂਖੇ ਰਹ ਜਾਹਿ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ੧੯੦੮ ਉਨੀ ਸੈ ਅਠ ਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ਜੇਠ ਅਖਾੜ ਕੇ ਮਾਸਕੇ ਦਿਨੋ ਮੈ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਜ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੈਂ ਕੁਛ ਹੈ, ਤਬ ਦਾਸ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਆਪਕਾ ਹੁਕਮ ਐਸੇ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਰਖਯਾ ਕਰੋ ਸੋ ਆਜ ਹਰੀ ਹਰ ਹੈ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਜ ਦਰਵਾਜੇ ਸਭ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਟੰਗ ਤੇ ਟੰਗ ਧਰਕੇ ਸੋਇ ਰਹੋ॥ ਤੁਲਸੀ ਭਰੋਸੇ ਰਾਮ ਕੇ ਰਹੋ ਖਾਟ ਪਰ ਸੋਇ॥ ਅਨ ਹੋਨੀ ਹੋਨੀ ਨਹੀ ਹੋਨਾ ਹੋਇ ਸੋ ਹੋਇ॥ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰੈ ਕੇ ਆਜ ਭਗਵੰਤ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿਉ ਭਾਈ ਸੰਤੋ ਤੁਮ ਮੈਸੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੁਛ ਵਿਸ੍ਰਾ ਤੋ ਨਹੀਂ ਲੁਕਾਇ ਰਖਯੋ ਹੈ॥ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰੁਪਯਾ ਪੈਸਾ ਮੋਹਰ ਤੋ ਨਹੀ ਲੁਕਾਇ ਰਖੀ ਹੈ॥ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪਾਸ ਕੁਛ ਵਿਸ੍ਰਾ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਈਹਾਂ ਸੇ ਆਪਹੀ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਯਾ ਵਿਸ੍ਰੇ ਕੂ ਖਰਚ ਆਵੇ ਅਰਥਾਤ ਫੈਂਕ ਆਵਹੁ ਜੇ ਕੋਈ ਇਨ ਮੈ ਸੇ ਪਦਾ-ਰਥ ਬੰਨਕੇ ਪਲੇ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇਗੇ ਤਬ ਸਾਰੇ ਔਰ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਭੂਖੇ ਰਹਨੇ ਕੇ ਪਾਪ ਉਸਕੇ ਮਾਥੇ ਹੋਵੇਗੇ॥ ਤਬ ਸਭ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਹਾਥ ਬੰਧਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਆਜ ਸਭੀ ਸੰਤ ਠਿਰ ਸੰਗ੍ਰਹ ਹੈ॥ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਆਜ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੈ॥ ਜਿਨਕੇ ਊਪਰ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਹੋਤੀਹੈ ਉਨਕੋ ਭੂਖੇ ਰਾਖਤੇ। ਇਸੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਏਕ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਨਾਤੇ ਭਏ॥ ਏਕ ਕੋਈ ਸਤਸੰਗੀ ਰਾਜਾ ਸੁਦਰਸਨ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਥਾ॥ ਵੋ ਰਾਜਾ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸੰਗ ਭੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਔ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਕਰਤੇ ਥੇ॥ ਉਸਕੇ ਮਨ ਮੈ ਐਸੇ ੨ ਸੰਕਲਪ ਉਠਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਕਯਾ ਮੈ ਸਰਬ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸਾਧੂ ਹੋਕੇ ਬਨ ਕੂ ਚਲਾ ਜਾਵੋਂ ਪਰੰਤੂ ਖਾਵੇਗੇ ਕਹਾਂ ਸੇ ਔ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਸ੍ਵਾਦੂ ਖਾਨੇ ਪੀਨੇ ਮੈ ਕੈਸੇ ਆਵੈਗੇ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਸਿਹਜਾ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਸੇਵਕ ਬਿਨਾ ਪਦਾਰਥ ਮੁਝਕੂ ਕਹਾਂ ਮਿਲੈਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸੋਚ ਕਰਤਾ ਰਹੇ ਤਯਾਗ ਨ ਕਰ ਸਕੇ॥ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਕਰਤਯੋਂ ਕੂ ਤਿਸ ਕੂ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਤਿਸ ਰਾਜਾ ਕੂ ਆਕਾਸ਼

ਬਾਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੂੰ ਬੇਸ਼ਕ ਤਯਾਗ ਕਰਕ ਮੇਰੇ ਭਰੋਸੇ ਬਨਕੂੰ ਚਲਯੇ ਜਾਉ ਸੰਤ ਹੋ ਜਾਉ॥ ਤੇਰੇ ਜੈਸੇ ਗਧਯੋਂ ਵਾਸਤ ਮੈਨੇ ਬਹੁਤੇਰੀਆਂ ਅਰੂੜਯਾਂ ਬਨਾਇ ਰਖਯਾਂ ਹੈ॥ ਮੈਤੋ ਅਪਨੇ ਬਡੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪਯਾਰੇ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਭੂਖੇ ਰਖਤਾ ਹੂੰ ਦੂਸਰੇ ਗਧਯਾਂ ਕੂੰ ਅਰੂੜਯਾਂ ਪਰ ਚੁਗਣੇ ਲੀਏ ਖੁਹਲ ਛੋਡ ਦੇਤਾ ਹੂੰ॥ ਸੋ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜਿਸਕੇ ਊਪਰ ਭਗਵੰਤ ਅਤੀਵ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਵੇ ਉਸੀ ਕੂੰ ਭੁਖੇ ਰਾਖਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਔਰ ਕੂੰ॥ ਜੇ ਸਾਧੂ ਕੂੰ ਏਕ ਦਿਨ ਭੂਖ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਏਹ ਜਾਨ ਲੇਵੈ ਜੋ ਆਜ ਭਗਵੰਤ ਨੇ ਮੁਝਕੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਯਾਦ ਕੀਓ ਹੈ॥ ਜੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਫਾਕਾ ਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜਾਣੇ ਜੋ ਆਜ ਹਮ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਅਧਿਕ ਯਾਦਗੀਰੀ ਮੈ ਹੈਂ ਜੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਫਾਕਾ ਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜੋ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਜੀ ਕੀ ਬਡੀ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਈ ਹੈ ਜੇ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਭੀ ਫਾਕਾ ਆ ਜਾਵੇ ਤਬ ਜਾਣੇ ਜੋ ਆਜ ਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਹੈਂ ਜੇ ਪੰਚਮ ਦਿਨਮੈ ਫਾਕੇ ਮਸਤ ਬੀਤੇ ਤਬ ਜਾਨੇ ਜੋ ਆਜ ਹਮ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਅਤੀਵ ਵਿਵਧਾਨ ਤੇ ਰਹਤ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਹੈ॥ ਜੇ ਛੇਵੇਂ ਦਿਨ ਭੀ ਫਾਕੇ ਮਸਤ ਰਹੇ ਤਬ ਜਾਣੇ ਜੋ ਅਬ ਤੋ ਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੀ ਗੋਦ ਮੈ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹੈਂ॥ ਜੇ ਸਾਤਵੇ ਆਠਵੇ ਦਿਨ ਭੀ ਫਾਕੇ ਮਸਤ ਹੀ ਬੀਤੇ ਤਬ ਜਾਣੇ ਜੋ ਹਮ ਆਪਹੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਰੂਪ ਹੈਂ ਇਸੀ ਅਰਥ ਕੂੰ ਸਪਸ੍ਟ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਤੇ ਹੂਏ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸਭੀ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਟੰਗ ਪਰ ਟੰਗ ਧਰਕੇ ਸੋਇ ਰਹੋ॥ ਤਬ ਸਭੀ ਸੰਤ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਜਬ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਯੋ ਔ ਘੜੀ ਦੋ ਡੇਢਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭੀ ਚਲੀ ਗਈ ਪ੍ਰਯੰਕਕੇ ਊਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਥੇ ਤਬ ਬਾਹਰ ਸੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਇ ਅਵਾਜ ਬਡੀ ਮਧੁਰੀ ਬਾਣੀ ਬੋਲਕੇ ਕਰੀ॥ ਐ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਐ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ ਐ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਐ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲੋ॥ ਉਸ ਪੁਰਖ ਕੀ ਅਵਾਜ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਦਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜਾਹੁ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲ੍ਹ ਆਵਹੁ॥ ਤਬ ਇਸ ਗਰੀਬ ਨੇ ਦਰਵਾਜਾ ਧਰਮਸਾਲ ਕਾ ਖੋਹਲ ਦੀਆ॥ ਤਬ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ ਕਾ ਦਾਸ ਕੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਸਜਲ ਮੇਘਕੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਅਲਕੇ ਛੁਟ ਰਹੀ ਹੈ ਬਡੇ ੨ ਕਮਲ ਕੇ ਸਮ ਵਿਕਸਤ ਲੋਚਨਹੈ ਨਾ ਤੋ ਅਧਿਕ ਲਾਂਬੇ ਔ ਨ ਅਧਿਕ ਛੋਟੇ ਜਿਨਕੇ ਸਰੀਰ ਹੈ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਜਨਕ ਹੈਂ ਸੂਪਕਾਰੋਂ ਕੋ ਵੇਸ ਕੀਏ ਹੂਏ ਹਾਥ ਮੈ ਥਾਲ ਲੀਏ ਹੂਏ ਤਿਸ ਥਾਲਮੈ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਵਰਤਨ ਸਾਕ ਭਾਜੀ ਦਾਲ ਕੇ ਰਖੇ ਹੂਏ ਤਥਾ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਸਨਿਘਦ ਫੁਲਕੇ ਅਛੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਥਾਲਮੈ ਧਰੇ ਹੂਏ, ਲਯਾਇਕੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਹਾ ਥਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਾ ਗੁਰੂ ਜੀ

ਕੇ ਆਗੇ ਧਰ ਦੀਆ ॥ ਜਿਤਨੇਕ ਸੰਤ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਉਸ ਸਮੇ ਬੈਠੇ ਥੇ ਉਨ ਸਭਕੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਕੇ ਹਾਥੋਂ ਪਰ ਹੀ ਪੁਨਾ ਆਪਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਉਸ ਪੁਰਖ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਕੀਓ ਕੇ ਤੂੰ ਕੌਨ ਹੈ ਔ ਕਿਸਕਾ ਭੇਜਯਾ ਤੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੈਕੇ ਆਯੋ ਹੈਂ ਜਬ ਸਭੀ ਰਿਖੀ ਜਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇ ਚੁਕੇ ਤਬ ਵੋ ਪੁਰਖ ਥਾਰ ਆਦਿਕ ਬਰਤਨ ਜੂਠੇ ਹੀ ਲੈਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਚਲਯੋ ਗਯੋ, ਮੰਦ ਅਧਕਾਰ ਮੈ ਥਾਰ ਆਦਿਕ ਬਰਤਨੋ ਕੀ ਪਰੀਛਾ ਨਹੀ ਹੋਸਕੀ ॥ ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕੂੰ ਜੋ ਕਿਸ ਧਾਤੂ ਕੇ ਬਰਤਨ ਥੇ ਜੈਸਾ ਉਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਸ੍ਵਾਦ ਆਯੋ ਹੈ ਸੋ ਕਹਬੇ ਮੇ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਭੂਤੇ ਨ ਭਵਿਖਯਤੀ ਕਬੀ ਦੇਖਬੇ ਸੁਨਯੇ ਨਹੀ ਥੇ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਭੀ ਵੋ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਯਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਥਾਰ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਜਬ ਸਭੀ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇ ਰਹੇ ਤਬ ਜੂਠ ਹੀ ਬਰਤਨ ਲੈਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਵੋ ਪੁਰਖ ਚਲਯੇ ਗਯੇ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਯਾਤੇ ਕੂੰ ਜਬ ਚਤੁਰਥੋ ਦਿਨ ਹੂਆ ਤਬ ਇਸ ਗਰੀਬਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤੇ ੨ ਨੇ ਪੂਛ ਲੀਓ ਕੇ ਤੂੰ ਕੌਨ ਹੈ ਔ ਕਿਸ ਸਰਦਾਰ ਸਰਦਾਰਨੀ ਕੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਧਨੀ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰੋਜ ਲਯਾਵਤੇ ਹੈਂ ਅਬੀ ਮੇਰੇ ਮੁਖ ਮੈ ਹੀ ਬਾਤ ਥੀ ਜੋ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕੇ ਤੁਮਕੂੰ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਹੈ ਤੁਮ ਆਂਬ ਖਾਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੈ ਯਾ ਕੇ ਪੇਡ ਗਿਨਨੇ ਕੂੰ ਹੈ ਸੋ ਐਸੇ ਘੂਰ ਕੇ ਚੁਪ ਕਰਾਇ ਦੀਓ ਹਮਕੂੰ ਬੋਲਨੇ ਨ ਦੀਓ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵੋ ਸੁੰਦਰ ਪੁਰਖ ਧੌਰੇਯ ਸਾਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਹੁਚਾਤੇ ਰਹਯੇ ਜਬ ਆਠਵੇ ਦਿਨ ਪਹਰ ਭਰ ਆ ਗਯੇ ਤਬ ਆਟੇ ਦਾਲ ਘ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ ਰਸੋਈ ਕੀ ਸਰਬ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਆ ਗਈ ਤਬ ਯਾਮ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਹੀ ਇਸ ਦਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਜਾਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਇਸ ਕੀਟਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਆਜ ਤੋ ਵੋ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਯਾਵੇਗੇ ਕਲਕੋ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਵੇਂਗੇ ॥ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਬ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇ ਕੁਛ ਅੰਨ ਨਹੀ ਥਾ ਤਬ ਵੋ ਅੰਨ ਸਿਧ ਬਨਯਾ ਬਨਾਯਾ ਤੁਮਾਰੇ ਖਾਣੇ ਲੀਏ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ ਆਜ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਆ ਗਏ ਹੈ ਅਬ ਬਨਾਵੋ ਖਾਵੋ ਅਬ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਹੀ ਲਯਾਵੇਗੇ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਬਨਾਵੋ ਖਾਵੋ ॥ ਤਬ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਇਸ ਗਰੀਬ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਇਕੇ ਛਕਾਯੋ ਪਰ ਮਨ ਮੇ ਉਸੀ ਸਤ ਪੁਰਖ ਕੋ ਧਯਾਨ ਲਾਗ ਰਹਯੋ ਕੇ ਅਬੀ ਘੜੀ ਆਧੀ ਘੜੀ ਮੇ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਵਸਯ ਲਯਾਥੇ

ਕਰੈਂਗੇ ਉਸੇ ਕਯਾਮਾਲੂਮ ਹੈ ਕੇ ਆਜ ਇਨਕੇ ਘਰਮੈ ਸਭੀ ਕੁਛ ਆਇਗਯੋ ਹੈ ਹਮ ਉਸਕੀ ਬਾਟ ਦੇਖਤੈ ਹੀ ਰਹੇ ਪਰ ਵੋ ਤੋ ਕੋਈ ਨ ਆਯੋ ਤਿਸ ਮਹਾ ਪੁਰਖਕੇ ਨ ਆਨੇ ਸੇ ਮਨਕੋ ਬੜੀ ਛਟਪਟੀ ਸੀ ਲਾਗਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਇਸ ਗਰੀਬ ਜੈਸੇ ਦਾਸਕੇ ਮਨ ਮੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸੇਹੀ ਐਸੀ ਭਾਵਨਾ ਲਾਗੀ ਰਹਤੀ ਥੀ ਕੇ ਜੈਸੇ ਪੂਰਬਲੇ ਭਗਤੋਂ ਕੂੰ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਮੂਰਤੀ ਧਾਰਕੇ ਭਗਵਿਤ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਰਹੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਮਕੂੰ ਭੀ ਦਰਸਨ ਦੇਵੈ ਸੋ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀ ਦੇਵਤਰੂ ਹੈ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਹੈ ਜਿਸ ੨ ਕਾਮਨਾ ਕੂੰਮਨਮੈ ਰਖਕੇ ਸਤ ਗੁਰੂਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾਇਹੁ ਜੀਵ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਕਾਮਨਾ ਪ੍ਰਭੂਜੀ ਇਨ ਕੀ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਹਮਾਰੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਅਰਥਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀਲਖਮੀ ਨਾਰਾਯਣ ਕੋ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਇ ਦੀਓ ਹੈ ਜੈਸੇ ਹਮਾਰੀ ਨਾਨੀ ਮਾਈਸੇਭਾ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨੇ ਕਰਾਯੇ ਥੇ । ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਘਰਸੇ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਯਾਵਤੇਥੇ। ਇਸ ਸੰਦੇਹ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਜਹਾ ੨ ਸਰਦਾਰੋ ਕੇਘਰੋ ਮੇਂ ਵਾਕਬੀ ਥੀ ਤਹਾਂ ੨ ਸੇ ਪੂਛ ਭੀ ਲੀਆ ਤਬ ਉਨੋਨੇ ਕਹਯੋਕੇ ਹਮਨੇ ਤੋ ਕੋਈਨਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਿਸੀਕੇ ਹਾਥ ਭੇਜਤੇ ਹੈ ਉਲਟਾ ਆਪਨੇ ਆਛੇ ਕਾਮ ਨਹੀ ਕੀ ਓਜੇ ਐਸੇ ਮੌਕੇ ਪਰ ਹਮਕੂੰ ਖਬਰਹੀ ਨਹੀਕਰੀ ਐਸੇ ਮੌਕੇ ਪਰ ਹਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਰੂਰਹੀ ਪਹੁਚਾਤੇ ਐਸੇ ਨਿਰਨਯ ਕਰਭੀ ਲੀਆ ਪਰੰਤੂ ਤਥਾਪੀ ਸੰਦੇਹਹੀਰਹਯਾ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕਾਂਤ ਸਮਾ ਪਾਇਕੇ ਕਿਤਨੀਕ ਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਭੀ ਕੀਆ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਏਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਯਾਕੇ ਛਕਾਨੇ ਹਾਰੇ ਕੌਨਥੇ ਪਰੰਤੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੁਛ ਉਤਰ ਨ ਦੀਓ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਕੂੰ ਜਬ ਕਿਤਨਾਕ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਏਹ ਦਾਸ ਬੀਜਨ ਝੁਲਾਇ ਰਹਯੇਥੇ ਅਰਥਾਤ ਪੰਖੇ ਕਰਰਹਯੇ ਤਬ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਲਘੁਸੰਕਾ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਉਠੇ ਜਬ ਜਲ ਸਪਰਸ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਆਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਏਕਾਂਤ ਸਮੇ ਪਾਇਕੇ ਫੇਰ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਜੀਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਵੋਜੋ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਸਾਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਯਾਨੇ ਹਾਰੇ ਕੌਨ ਥੇ ਯੁ ਸੰਸੇ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਮੁਝ ਕੂੰ ਦੁਖ ਦੇਰਹਯੋ ਹੈ ਆਪ ਈਸ੍ਰਰ ਸਰਬਗਯਹੈਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲਗਯਹੈਂ ਆਪਹੀ ਇਸ ਸੰਸੇ ਕੂੰ ਦੂਰ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ ਨਹੀ ਔਰ ਕੋਈ ਸਾਮਰਥ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਉਸਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਬਡੀ ਪਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਕ ਹਸ ਕੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਹੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵੋਤੋ ਹਮਾਰਾ ਟਹਲਯਾ ਵਿਸ਼ਨੁਭਗਵਾਨ ਥਾ ਔਰ ਕੌਨ ਥਾ। ਵੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਸਰਬਬਯਾਪੀ ਹੀਖਬਰ ਰਾਖਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹੀ ਹਮਾਰੇ ਪਰਮ ਸੇਵਕ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪਾਲਕਹੈ ਔਰ ਕੌਨਹੈ। ਹਮਕੋ ਉਸੀ ਭਗਵਿਨਕੋ ਭਾਰੀ ਭਰੋ

ਸੋਹੈ ਇਸੀ ਭਤੁਸੇ ਵੋ ਲਛਮੀ ਸਹਤ ਨਾਰਾਯਣ ਹਮਾਰੇ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਕਰ ਰਯੇ ਹੈ ਤੁਮ ਭੀ ਉਸੀ ਭਰਵਿਤਕੀ ਆਸ ਭਰੋਸਾਰਾਖੋ ਤੁਮਾਰੇ ਭੀ ਕੋਈ ਕਾਰਯ ਥੁੜੇ ਨ ਰਹੇਗੇ॥ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਵਿਸਨੂ ਕੂੰ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਜਾਨਕੇ ਅਰਾਧੋਗੇ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਰੇ ਕਾਮ ਪੂਰਣ ਕਰੇਗੇ। ਜਬ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿਨ ਮਾਨੋਗੇ ਤਬ ਸਰਬ ਕਾਮ ਨ ਪੂਰਣ ਹੋਵੈਂਗੇ ਇਸਸੇ ਸਰਬਬ੍ਯਾਪੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਕੋਹੀ ਭਰੋਸੇ ਰਾਖਨੇ ਦ੍ਰਿੜ ਯੋਗਹੈ॥ ਐਸੇ ਸਰਬਕਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇਭਏਇਤਿ॥ ਈਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦਿਕ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇ ਰਹਤੇਥੇ॥ ਔ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਭੀ ਆਵਤੇ ਜਾਤੇਥੇ ਤਹਾਂ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸਭਾ ਮੈ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕੀਆ ਕਰੈ ਜੋ ੨ ਕਰਾਮਤਾ ਸਿਧੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਉਨਕੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਦੇਖ ਜਾਵੈ ਸੋ ਸੋ ਕਥਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਕਰਕੇ ਸੁਨਾਵੈ॥ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਸਭਾਕੇ ਲੋਕ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਔ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੂ ਆਵੈ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਪਰਮ ਸ੍ਰਧਾ ਕੇ ਭਾਰਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਮੰਤਹੁ ਕੇ ਪਾਸ ਕਿਤਨੇਕ ਸੰਤ ਹੈਂ ਔ ਕਿਤਨਯਾਂਕ ਮੂਰਤੇ ਕੋ ਰੋਜ ਅੰਨ ਹੋਤੇਹੈ॥ ਪੂਛ ਨੇ ਕੋ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਯੇਹ ਹੈ ਕੇ ਜਿਤਨੇਕ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹਤੇ ਹੈ ਉਨ ਸਭ ਕੀ ਮੈ ਪਕੀ ਰਸਤ ਲਗਾਇਦੇਵੈਂਗੇ। ਏਹੀ ਬਾਤ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਪਾਸ ਭੀ ਵੋ ਲੋਕ ਆਇਕਰੈ॥ ਤਬ ਉਨਕੀ ਬਾਤੇ ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਰਾਜਸੀ ਆਦਮੀ ਇਸਕਾ ਮਨ ਆਪ ਫੇਰ ਦੇਵਹੁ ਏਹੁ ਇਸ ਬਾਤਕਾ ਨਾਮ ਨ ਲੇਵੇ॥ ਇਸਕੋ ਅੰਨ ਸਾਨੂੰ ਖਾਣਾ ਨ ਪਵੇ ਰਾਜਸੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੇ ਅੰਨਸੇ ਹਮਾਰੀ ਰਖ੍ਯਾਕਰ ਲੇਵਹੁ॥ ਜਬ ੨ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਅੰਨ ਪਹੁਚਾਨੇ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰੈ ਔ ਸਭਾਕੇ ਬੀਚ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ ਮੈ ਕਹ ਭੀ ਦੇਵੈ ਅਪਨੇ ਐਹਲਕਾਰੋਂ ਕੂ ਕੇ ਜਾਹੁ ਦੇਖ ਪੂਛਕੇ ਆਉ ਜੋ ਮੰਤਹੁ ਪਾਸ ਕਿਤਨੇਕ ਸੰਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਐਹਲਕਾਰ ਆਇਕੇ ਦੇਖਭੀ ਜਾਵੈ ਪਰੰਤੂ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਆਗੇ ਏਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇਵੈ ਤਬ ੨ ਉਸ ਕੂੰ ਫਿਰ ਬਾਤ ਭੂਲ ਹੀ ਜਾਵੈ ਅਥਵਾ ਖਰਚਸੇ ਤੁਰਤਾ ਸੰਕੋਚਹੀ ਕਰ ਜਾਵੈ। ਅਥਵਾ ਵਿਸਿਮ੍ਰਿਤ ਹੀ ਹੋਜਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਯਾ ਰਾਜੇ ਕੂੰ ਭੁਲਾਹੀ ਦੇਵੇ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋ

ਗਯਾ ਔ ਰਜ ਹੀ ਰਾਜਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰੇ ਕੇ ਆਜ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦਰਸਨ ਜਰੂਰ ਹੀ ਕਰੈਂਗੇ। ਜਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਸਥਾਨਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਆਵੇ ਤਬ ਰਾਜੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਮਨ ਫਿਰ ਜਾਵੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੇ ਆਵੈਂਗੇ ਤਬ ਦਰਸਨ ਕਰੈਂਗੇ ਜਬ ਬਾਹਰ ਸੇ ਆਵੈ ਔ ਸੰਤਹੁਕੇ ਅਸਥਾਨਕੇ ਸਮੀਪ ਆਵੈ ਤਬ ਐਸੇ ਸੰਕਲਪ ਹੋਜਾਵੇ ਕੇ ਅਛਾ ਆਜ ਦੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਔਰਹੀ ਕਾਮ ਜਰੂਰੀ ਯਾਦ ਆਇਜਾਵੇ ਤਬ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਆਗੇ ਸੇ ਚਲੇਜੇ ਜਾਵੇ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਖੁਦਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਵਪੁਰ ਰਹੇ ਔ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਚਾਹ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਕਰਤੇ ਰਹਜੇ ਆਗੇ ਤਬ ਕਿਸੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਾਸ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤ ਸਾਹੁ ਜੀ ਰਾਜੇ ਕੇ ਮਨ ਦਰਵਾਜੇ ਆਇਕੇ ਕਿਉ ਫਿਰ ਕਿਉ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਬਚਨਾ ਹੂਆਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਹਮਾਰੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰ ਹਮਾਰੀ ਰਖਵਾਰੀ ਲਈ ਬੈਠੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਸਾਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਐਸੇ ਕੈਸੇ ਕੂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਵਨੇ ਨਹੀ ਦੇਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਸ ਕੂੰ ਦਰਸਨ ਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ॥ ਰਾਜਾ ਕਹੇ ਕੇ ਬਡਾ ਅਸਚਰਜ ਹੈ ਹਮ ਉਦਮ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਲੀਏ ਜਾਤੇ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕੇ ਹਮਾਰੇ ਮਨ ਫਿਰ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯਾ ਕੋਈ ਜਰੂਰੀ ਕਾਮ ਬਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਏਹ ਕਯਾ ਅਸਚਰਯ ਹੋਤੇ ਹੈ ਹਮਕੂ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਆਗੇ ਤਿਸਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਜੀ ਜੋ ਆਪ ਮੇਰੇ ਘਰਮੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੇਤੋ ਮੇਰੇ ਬਡੇ ਧਨ ਭਾਗ ਹੈ ਉੜਕ ਕੋ ਰਾਜੇ ਨੇ ਏਹ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਅਪਨੀ ਹਵੇਲੀ ਮੇ ਪੁਆਂਵਾਂ ਔ ਪੂਜਾ ਭੀ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਕਰਾਂ ਤੇ ਦਰਸਨ ਭੀ ਕਰਾਂ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਦੋ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਣਾ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਣੇ ਕਾ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਅਪਨੇ ਐਹਲਕਾਰ ਸਰਾਧੋ ਕੀ ਦਸਮੀ ਕੇ ਦਿਨਕਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਨੌਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕਹ ਭੇਜਤੇ ਭਯੇ॥ ਆਗੇ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਡੇਰੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਦੁਕਾਨ ਅੰਨ ਆਟੇ ਕੀ ਕਰਨਹਾਰੇ ਰਹਤੇਥੇ॥ ਤਿਸਕੋ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਦਸਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕੋ ਮਾਨ ਛੋਡਜੇਥੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਆਵਨ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਤਿਸਆਤਮਾਰਾਮ ਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕਲਕੋ ਤੇਰੇ ਘਰ ਹਮਰਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰਨ ਰਹਯਾ॥ ਜਬ ਕਬੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਡੇਰੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਫਿਰਣੇ ਲੀਏ ਨਿਕਸਤੇ ਥੇ ਤਬ ਵੋ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸਨਮੁਖ ਠਾਢੇ ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ। ਉਸਕੂੰ ਬਿਲਾਸਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇਥੇ ਆਤਮ-ਰਾਮ ਪਰੇ ਪਰੇ ਤੇ॥ ਕਾਟਿਓ ਕਟੇ ਨ ਜਾਰਜੇ ਜਰੇ॥ ਵੋ ਆਤਮਾਰਾਮ ਤੇਰੀ ਸੜੀ

ਹੁਈ ਤੇੜ ਧੋਤੀ ਔ ਗੰਦੀ ਮੈਲੀ ਟੋਪੀ ਤੇਰੇ ਸਿਰਤੇ ਔ ਤੁਝ ਕੂੰ ਲੋਕ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਔ ਦੇਖ ਹਮਨੇ ਪਾਂਚਸੈ ਰੁਪੈਕੀ ਪੁਸਾਕ ਪਹਰੀ ਹੈ ਫਿਰ ਭੀ ਹਮਕੂੰ ਲੋਕ ਫਕੀਰ ਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔ ਤੁਝਕੂੰ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਤਮਾਰਾਮ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਯੇਹ ਲੋਕ ਅੰਧੇਹੈ ਇਨਕੇ ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਫਕੀਰੋਂ ਕੂੰ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਪਾਤਸਾਹੋ ਕੇ ਪਾਤਸਾਹੁਕੂ ਫਕੀਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਫਕੀਰ ਤੋ ਹਮ ਲੋਕ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਪਲੇ ਨਾਮਰੂਪੀ ਧਨ ਨਹੀ ਹੈ ਯੇਹ ਝੂਠਧਨ ਹਜਾਰ ਦੋ ਹਜਾਰ ਠੀਕਰੀ ਹਮ ਲੋਕਨ ਕੇ ਪਾਸ ਹੋਗਈ ਤੋ ਕਯਾਹੂਆ ਜਾਨਤੇਭੀ ਹਾਂਕੇ ਇਹੁ ਝੂਠੇ ਧਨ ਨ ਖਾਨੇਮੈ ਨਪੀਨੇਮੈਆਵਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਇਹ ਧਨ ਲਜਾਯੇਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਸਾਥਹੀ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈ ਈਹਾ ਜਹਾਂਕਾ ਤਹਾਂਹੀ ਪੜੇ ਰਹ ਤੇ ਹੈ ॥ ਏਹ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਸੇ ਰੋਜ ੨ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਇਸਧਨ ਕੂੰ ਨਾ ਤੋ ਆਪ ਖਾਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਦਾਨ ਹੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਚਾ ਧਨ ਤੋ ਆਪਕੇ ਹੀ ਪਾਸ ਹੈ ॥ ਆਪ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਹੋ ਪਾਤਸਾਹਕੇ ਪਾਤਸਾਹਹੋ॥ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆ ਕਰਤੇਥੇ ਤਿਸਕਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਮਾਨ ਛੋਡਯਾ ਜਬ ਰਾਜਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਐਹਲਕਾਰ ਨੇ ਆਇਕੇ ਰਾਜੇ ਕੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਕਹ ਦਿਤਾ ॥ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਆਪਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਭੇਜੀ ਹੈ ਕੇ ਕਲਦਸਮੀਕਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰਨਆਪ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਦੇਵੇ ਤੇ ਪਚੀਸ ਸੰਤ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਔਰ ਭੀ ਲਯਾਵਨੇ ਤਬ॥ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਹਮਨੇ ਤੋ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕਾ ਨਿਮੰਤ੍ਰਮਾਨ ਛੋਡਯੇਹੈ ॥ ਤੁਮਾਰੇ ਰਾਜਾ ਕਹਤੇਹੈ ਕੇ ਪਚੀਸ ਸੰਤ ਔਰ ਭੀ ਸਾਥ ਲੇਤੇ ਅਵਹੁ ਔਰ ਹਮਾਰੇ ਕੂੰ ਤੋ ਏਕ ਭੀ ਸੰਤ ਨਹੀ ਲਭਤੇਹੈ॥ ਹਮ ਪਚੀਸ ਸੰਤ ਕਹਸੇ ਲਯਾਵੈ॥ ਤਬ ਫੇਰ ਐਹਲਕਾਰ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀਕੇ ਅਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਤੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਚਲਯੇਗਾ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਨਿਤਕੇਹੀ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੇ ਹੈ। ਆਤਮਾਰਾਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈਸੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਨਿਤਕੇ ਬਨਯੇ ਬਨਾਯੇ ਹੈ ਸਾਧਾਰਣ ਹੀ ਸਭਜੀਵੋਂ ਕੇ ਦੂਸਰਾ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜੇਕੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਆਵਨੇਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪਹਲੇਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਬੋਲ ਦੀਓਥੇ ਕੇ ਵੇ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕਲ ਦਸਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਹਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇਰੇ ਪਾਵੈਗੇ ॥ ਤਬ ਆਤਮਾਰਾਮਨੇ ਕਹਯੇ ਕੇ ਜੀ ਮੇਰੇ ਬਡੇ ਧਨਯ ਭਾਗਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਅੰਤਰਕੇ ਸੰਕਲਪ ਜਾਨ ਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਅਰਥਾਤ ਮੇਰੇ ਕਹਨੇਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਆਪਨੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਨੇ ਕਾ ਬਚਨ ਕਰਦੀਓ

ਹੈ ॥ਉਤ੍ਰ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਭਟਚਲੇਗਏਨਿਰਾਸਹੋਕੇਰਾਜਾਸੇ ਨਿਮੰਤ੍ਰਣ ਨ ਮਾਨਨਕੀਸਾਰੀ ਕਥਾਸੁਨਾਇ ਦਿਤੀ॥ਦਸਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਫਿਰਭੀ ਰਾਜਾਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਅਧੀਨਗੀ ਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਭੇਜੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਜਰੂਰ ਦਰਸਨ ਦੇਵੇ ਜੇ ਆਪ ਨਹੀ ਆਵੈ ਤੋ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇਕੇ ਜਿਤਨੇ ਸੰਤਹੈਂਉਨਕੂੰਭੇਜ ਦੀਯੇ ॥ ਤਬਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਰਾਜਭਟ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਤਿਸਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਬਹੁਤ ਲੋਕੋਨੇ ਅਛੇ ੨ ਭਲੇਮਾਣਸੋਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇਤੋ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹਸੇ ਤ੍ਯਾਰੀ ਔ ਆਪਕੇ ਲੈਜਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅਸਵਾਰੀ ਭੇਜੀ ਥੀ ਜੇ ਆਪਜਾਤੇ ਤਬ ਦੋ ਹਜਾਰ ਰੋਕੜਤੇਹੋਰ ਸਾਰੀ ਪੁਸਾਕ ਆਪਕੀ ਤਥਾ ਹਜਾਰ ਰੁਪੈਕੇ ਦੁਸਾਲਾ ਏਹ ਤੋ ਆਪਕੀ ਭੇਟ ਕਰਤਾ ਔ ਜਿਤਨੇ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਜਾਤੇ ਉਨਕੂੰ ਭੀ ਪੁਸਾਕ ਏਕ ੨ ਰੁਪਯਾ ਰੋਕ ਦੇਤਾ ਏਹ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਮਰਜੀ ਥੀ॥ ਤਿਨਕੀ ਸਾਰੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕੇ ਸੁਣਹੁ ਭਾਈ ਸਿਖੋ ਕੇ ਕਲੰਦਰ ਬਾਂਦਰ ਕੂੰ ਮਾਰ ੨ ਕੇ ਛਟੀ ਸੇ ਨਚਾਵਤੇ ਹੈ ਔਰ ਜ ਪੈਸਾ ਕੌਡੀ ਪਰਤੀ ਹੈ ਸੋ ਬਾਂਨਰ ਕੇ ਮਾਥੇ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ਔ ਖਾਇ ਕਲੰਦਰ ਜਾਤੇ ਹ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਏਕ ਤੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇ ਦਾਨ ਲੇਨੇ ਮਹਾ ਨਿਖਿਧ ਦੂਸਰਾ ਰਾਜ ਅੰਸ ਮਹਾ ਨਿਖਿਧ ਦਸ ਹਜਾਰ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਅਪਨੇ ਹਿੰਸਾ ਰੂਪ ਬਜ੍ਯਾਪਾਰਮੈ ਵਰਤਣ ਵਾਰੇ ਕਸਾਈ ਕਾ ਅੰਨਜੈਸੇਖਾਨਾ ਤੈਸੇਏਕ ਰਾਜਾ ਕੇ ਅੰਨ ਖਾਣਾ ਏਕ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਐਸੇ ਕਰੜੇਧਾਨ ਹਮਅਪਨੇ ਹਾਥ ਕਰਕੇ ਲੈਵੈ ਖਾਇ ਕੋਈ ਜਾਵੇ ਔ ਉਸਕਾ ਬਦਲਾ ਹਮਕੋ ਦੇਨਾ ਪੜੇਗਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਧਾਨ ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਬੁਧੀ ਭ੍ਰਸ੍ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ । ਬੁਧੀ ਕੇ ਨਸਟ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵਿਵੇਕ ਨਸਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਕੇ ਨਸਟ ਹੋਯਾਂ ਸੇ ਆਤਮ ਵਿਸੇਂਟੀ ਬੁਧੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੀ ਆਤਮ ਵਿਸੈਂਟੀ ਬੁਧੀ ਕੇ ਨਸਟ ਹੋਯਾਂ ਮਹਾ ਮੋਹ ਉਪਜਆਵਤੇ ਹੈ ਮੋਹਕੇ ਉਤ੍ਪਤ ਹੋਯਾਂ ਆਤਮਵਿਸੈਂਟੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀਭੀਨਸਟਹੋਜਾਤੀਹੈ।ਸਿਮ੍ਰਤੀਕੇ ਨਸਟ ਹੋਯਾ ਭੀ ਨਾਸ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋਪ੍ਰਾਪਤਹੋਕੇਅਨੰਤ ਕੋਟੀ ਜੂਨਜੋ ਮੇ ਭਟਕ ਤੇ ਫਿਰਤੇਹੈ ਫੇਰਪਾਰਨਹੀਪਾਵਤੇਹੈਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਾਧੋਹਮ ਐਸੇਬ੍ਰਹਮਣਕੇ ਰਾਜਸੀਅੰਸਦਾਨਗ੍ਰਹਣਕੇਅਧਿਕਾਰੀਹਮਨਹੀਹੈ ਐਸੇਉਗ੍ਰਧਾਨ ਤਬਭੀਨਖਾਣੇਚਾਹਜੇ ਕੇ ਜਬ ਅੰਨ ਕਹੂੰ ਨਹੀਮਿਲਤੇਹੈਔਅੰਨਬਿਨਾਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾਅੰਤਹੋਣੇਲਾਗੇ ਹੈਤੌਭੀਰਾਜਅੰਸਨ ਖਾਵੇ। ਭਲਾ ਜੇਭੁਖਸੇ ਨ ਰਹਜੇ ਜਾਵੇ ਅਥਵਾ ਧੋਖੇ ਸੇ ਰਾਜ ਅੰਸ ਖਾਧੀ ਭੀ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਪਸਚਾਤ ਉਸਕਾ ਪ੍ਰਾਯਸਚਿਤ੍ਰਕਰਡਾਰੇ। ਲੇਨ ਨ ਖਾਵੇ ਰਾਜ ਅੰਸ ਔ ਭੂਖੇ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਛੁਟ ਜਾਵੈ ਤਬ ਤਿਸ ਜੀਵ ਪ੍ਰਾਣਧਾਰੀ ਕੂੰ ਬਡੀ ਉਤਮ ਬ੍ਯਾਪਲੋਕ ਆਵੇਕੇ ਕੀ

ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ਪ੍ਰਸ੍ਨ॥ ਹੇ ਭਗ ਵਨ ਆਪ ਰਾਜਾ ਅੰਸਕਾ ਇਤਨਾ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਦੋਖ ਦਿਖਾਕੇ ਨਿਖੇਧ ਕਰਤੇ ਹੋ ਨਾਹੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਹੋ ਪੂਰਬ ਬੜੇ ੨ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਵਿਸਿਸ਼ਟ ਵਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਰਾਜ ਅੰਸ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੈਂ ਔ ਗਯਾਨਵਾਨ ਤੋ ਅਗਨੀ ਰੂਪ ਹੈ ਪਾਪ ਪੁੰਨਕੇ ਲੇਪ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਾਤਪਰਯ ਏਹ ਕੇ ਆਪ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀ ਹੈ ਆਪ ਕੂੰ ਕਯਾ ਲੇਪਥਾ ਇਤਨੇਸੇ ਸਰਧਾ ਰਾਜਾਕੀ ਪੂਰੀ ਹੋਜਾਤੀ ਦੂਸਰਾ ਆਪਕੇ ਬਡੇਹੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬ ਰਾਜਨੋਂ ਕਾ ਦਾਨ ਲੇਤੇ ਰਹੇ । ਆਪਕੋ ਇਸਕਾਦਾਨ ਲੈਨੇ ਮੈ ਕਯਾ ਦੋਸ਼ ਥਾ ॥

॥ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਕੋ ਰਾਮਗੀਤਾ ਮੈ ਵਾਕ ਹੈ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੇ ਧਨਸ ਵਿਮੁਖ ਰਹੁ ਸਦਾ ਭ੍ਰਾਤ । ਇਸੀ ਅਰਥਮੈ ਨ੍ਰਿਗਰਾਜਾ ਕੀ ਕਥਾ ਲਛਮਨ ਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਸੁਨਾਈ ਥੀ । ਸੋ ਕਥਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਭਾਗਵਤ ਮੈ ਤਥਾ ਔਰ ਪੁਰਾਣੋਮੈ ਭੀ ਲਿਖੀ ਹੂਈ ਹੈ । ਇਕ ਰਾਜਾ ਬਡੇ ਧਰਮਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਨਯ ਨਿਰਗ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ ॥ ਬਲ ਮੈ ਵਿਸਨ ਕੇ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਕਾਮ ਦਵਕ ਵਿਭੂਤੀ ਵਾਨ ਕੁਮੇਰਕੇ ਸਮ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਸੂਰਯ ਕੇ ਸਮ ਸੀਤਲ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੇ ਸਮ ਜਿਸਕੋ ਨਾਮਸੁਣਕੇ ਸਤ੍ਰੂਆਂ ਕੂੰ ਸੀਤਜਵਰ ਚਢ ਜਾਵੇ ਦਾਨੀ ਕਰੁਣ ਔ ਸਿਵੀਰਾਜਕੇ ਸਮ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਸੋ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਨ੍ਰਿਗ ਏਕ ਲਛ ਗਊ ਸੁਵਰਨ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗੋਂ ਵਾਰੀ ਦਾਨ ਰੋਜ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਰ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਾਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਕੋਈ ਉਸਕੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮਕੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮਕੇ ਪਾਕਕਾ ਫਲ ਆਇ ਉਦੈ ਹੂਆ ਪਰਮ ਦੁਖਦਾਈ ਨਹੀ ਤੋ ਰਾਜਾ ਨ੍ਰਿਗ ਇਸ ਦੁਖ ਯੋਗ ਨਹੀ ਥੇ ॥ ਰਾਜਾ ਗੋਊਆਂ ਕਾ ਦਾਨ ਇਕ ਦਿਨ ਕਰ ਚੁਕਾ ਥਾ ਤਬ ਰਾਜੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਜਨਮ ਕਾ ਪਾਪ ਬਡਾ ਉਗ੍ਰ ਗਊ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਦਾਨ ਕਰੀ ਹੂਈ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨਕੀ ਗਊ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਰੀ ਗਊਆਂ ਮੈ ਜਾਇ ਮਿਲੀ ॥ ਇਤਨਾਕ ਪ੍ਰਮਾਦ ਰਾਜਾ ਪਾਸੋ ਭੀ ਹੋ ਗਯੇ ਜੋ ਉਸ ਗਊਕੂੰ ਪਛਾਨੇ ਬਿਨਾ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਦੂਸਰੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕੂੰ ਔਰ ਗਊਆਂ ਕੇ ਬੀਚ ਓਹ ਗਊ ਭੀ ਦਾਨ ਕਰੀ ਗਈ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਬ੍ਰਹਮਣ ਗਊਆਂ ਲੈਕੇ ਘਰ ਗਯਾ ਤਬ ਜਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਗਊ ਆਇ ਮਿਲੀ ਸੀ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਆਇਕੇ ਅਪਨੀ ਗਊ ਪਛਾਨ ਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਏਹ ਗਊ ਤੁਮਨੇ ਕਹਾਂ ਸੇ ਲੀਨੀ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਹਮਨੇ ਯੇਹ ਗਊ ਰਾਜਾ ਸੇ ਆਜ ਹੀ ਦਾਨ ਲਈ ਹੈ ਅਬ ਹੀ ਲੈਕੇ ਚਲੈ ਹੀ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਏਹ ਗਊ

ਤੇ ਕਲਕੇ ਦਿਨ ਮੁਝਕੂੰ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਦਈ ਥੀ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ੨ ਹੀ ਆਪਸ ਮੈ ਝਗੜਤੇ ੨ ਰਾਜਾ ਨ੍ਰਿਗਕੇ ਪਾਸ ਆਏ। ਤਬ ਰਾਜੇ ਨੇ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਇਸ ਗਊ ਕਾ ਬਦਲਾ ਤੁਮ ਲਖ ਗਊ ਲੈ ਲੇਵੋ ਪਰੰਤੂ ਆਪਸ ਮੈ ਵਿਵਾਦ ਨ ਕਰੋ।। ਤਬ ਉਨ ਦੋਨੋ ਨੇ ਨ ਮਾਨਾ ਪੁਨਾ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕ ਏਹ ਗਊ ਰਹਣੇ ਦੇਵੋ ਇਸ ਕਾ ਬਦਲਾ ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਏਕ ੨ ਲਾਖ ਲਾਖ ਗਊ ਲੇਵੋ ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੇਂ ਸੁਣਕੇ ਕੋਪ ਹੋਇਕੇ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਹਮਣ ਰਾਜਾਕੇ ਘਰ ਮੈ ਹੀ ਗਊਕੋ ਛੋਡ ਚਲੇ ਗਏ॥ ਔ ਏਕ ਭੀ ਗਊ ਨ ਲੈ ਗਏ॥ ਸਮਾਪਾਇਕੇ ਜਬ ਰਾਜੇ ਨ੍ਰਿਗਨੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤ੍ਯਾਗ੍ਯੋ ਔ ਧਮਰਾਜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਆ ਤਬ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤਕੂੰ ਧਰਮ ਰਾਜ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਤੁਮ ਰਾਜੇ ਨ੍ਰਿਗਕੇ ਪੁੰਨ੍ਯ ਔ ਪਾਪ ਰੂਪ ਕਰਮੋ ਕਾ ਵੀਚਾਰ ਕਰੋ॥ ਤਬ ਬੀਚਾਰਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਇਸ ਰਾਜੇ ਨ੍ਰਿਗਨੇ ਨਿਰੇ ਪੁੰਨ੍ਯ ਹੀ ਪੁੰਨ੍ਯ ਸਾਰੀ ਆਯੁ ਮੈ ਕੀਏ ਹੈਂ ਨਹੀ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕੀਏ ਇਸ ਨੇ ਏਕ ਪਾਪ ਥੋਰੋ ਸੋ ਰਾਜਾਸੇ ਭਯੋ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਇਸਨੇ ਜਾਨਕੇ ਨਹੀ ਕੀਓ ਹੈ ਏਕ ਦਿਨ ਕੀ ਦਾਨ ਕਰੀ ਹੁਈ ਗਊ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਗਊਅਨਕੇ ਸਮੁਦਾਯਮੈ ਮਿਲ ਗਈ ਔ ਭੂਲਕੇ ਦਾਨ ਦਿਤੀ ਗਈ॥ ਫਿਰ ਪਰਮਾਦ ਸੇ ਉਸ ਪਾਪਕਾ ਪ੍ਰਯਸਚਿਤ ਇਸਨੇ ਨਹੀ ਕੀਓ ਹੈ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਪਾਪਸੇ ਬਿਨਾ ਰਾਜਾ ਕਾ ਔਰ ਕੋਊ ਪਾਪ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰਾਧ ਦੇਵਨੇ ਰਾਜੇ ਨ੍ਰਿਗਸੇ ਪੂਛ੍ਯੋ ਕੇ ਹੇ ਰਾਜਨ ਪੁਨ੍ਯ ਤੋ ਤੇਰੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹੈ ਔ ਏਕ ਹੀ ਪਾਪ ਹੈ ਅਬ ਬਾਤ ਕਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਨ੍ਯੋਂ ਕੇ ਫਲ ਭੋਗ ਕੇ ਤੈਨੇ ਪਾਪ ਕੋ ਫਲ ਭੋਗਨੇ ਹੈ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਪਕੋ ਫਲ ਭੋਗਕੇ ਪੀਛੇ ਪੁੰਨ੍ਯੋ ਕਾ ਫਲ ਭੋਗਨੇ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਵੈਵਸ੍ਵਤਦੇਵਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਪਾਪ ਤੋ ਥੋਰੋ ਸੋ ਹੈ ਇਸ ਪਾਪ ਕਾ ਫਲ ਮੁਝਕੂੰ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭੁਗਤਾਇ ਦੇਵੋ ਪੀਛੇ ਅਪਨੇ ਪੁਨ੍ਯੋ ਕਾ ਫਲ ਸ੍ਵਰਗ ਭੋਗੋਂਗੇ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਰਾਜ ਨ੍ਰਿਗਕੀ ਸੁਣਕੇ ਪ੍ਰਿਤ੍ਰੀ ਰਾਜਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਓਕੇ ਇਸ ਰਾਜੇ ਕੂੰ ਕਿਰਲੇਕੀ ਯੋਨੀ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਪਛਮ ਕੇ ਸਾਗਰ ਕੇ ਤੀਰੇ ਏਕ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਜੰਗਲ ਹੈ ਤਿਸਮੈ ਏਕ ਕੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਕੂਪ ਮੈ ਇਸਕੋ ਡਾਰਦੇਵੋ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੋ ਵਾਚ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਲਛਮਨ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸਤਯੁਗ ਮੈ ਏਹ ਕਥਾ ਭਈ ਹੈ ਔ ਅਬ ਤਕ ਰਾਜਾ ਨ੍ਰਿਗ ਤਿਸ ਕੂਪ ਮੈ ਪਰੋ ਹੈ ਔ ਦ੍ਵਾਪਰਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ਹੋਵੈਂਗੇ ਸੋ ਵੇ ਉਸ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕਿਰਲੇ ਕੀ ਯੋਨਿ ਛੁਡਾਇਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਕਰੈਂਗੇ॥ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਕੋ ਧਨ ਕਬੀ ਭੂਲਕੇ ਭੀ ਨ ਗ੍ਰਹਨ ਨ ਕਰਜੋ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਉ

ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਦੂਸਰਾ ਰਾਜਾ ਇਸਕੀ ਅੰਸ ਸੇ ਭਗਵਿਤ ਹਮਾਰੀ ਰਖ੍ਯਾ ਹੀ ਕਰੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕੇ ਦੇਖੋ ਇਤਨੇ ੨ ਬਡੇ ਦਾਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਭੀ ਬਿਨਾ ਗ੍ਯਾਨ ਸੇ ਮੁਕਤ ਪਦਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਯਾਂਹੀ ਤੇ ਵੇਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਢੰਢੋਰੋ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਫੇਰ ਦੀਓ ਹੈ ਰਿਤੇ ਗ੍ਯਾਨਾਤ੍ਰ ਨ ਮੁਕਤਿ ॥ ਗ੍ਯਾਨਾਦੇਵਤੁਕੈਵਲਜੰ ਨ ਅਨ੍ਯਾ ਪੰਥ ਵਿਦਯਤੇ ਅਯਨਾਯ ॥ ਯਾਤੇ ਹੇ ਮੁਮੁਖ੍ਯਜਨੋ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀਕੇਵਾਸਤੇ ਨਿਸਕਾਮਕਰਮ ਔ ਉਪਾਸਨਾ ਤਥਾ ਸ੍ਰਵਣ ਮਨਨ ਨਿਦਿਧ੍ਯਾਨ ਆਦਿਕ ਸਾਧਨੋ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਵੋ ਔਰ ਸਭ ਧੰਧੇ ਛੋਡਕੇ ॥ ਏਹੁ ਛਿਨ ਭੰਗਰ ਸਰੀਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਛਿਨ ਛਿਨ ਮੈ ਭੰਗੀ ਨਾਮ ਨਾਸ ਹੋਤੇ ਜਾਵ ਸੋ ਕਹ੍ਯੇ ਛਿਨ ਭੰਗਰ ਸੋ ਐਸੇ ਸਰੀਰ ਦੁਰਲਭ ਕੂੰ ਪਾਇਕੇ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਹਾਥ ਮੀਜਕੇ ਦਾਤੋ ਸੇ ਦਾਂਤ ਪੀਸਕੇ ਚਿਤਕੂੰ ਏਕਾਗ੍ਰ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪਦਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਆਦਿਕ ਕਲੇਸੋ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਵੇ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਟੁਕ ਦਮ ਕਰਾਰੀ ਜੌ ਕਰੈ ਹਾਜਰ ਹਜੂਰ ਖੁਦਾਇ ॥ ਏਕ ਚਿਤ ਜਿਹ ਇਕ ਛਿਨ ਧਿਆਇਓ ॥ ਕਾਲ ਫਾਸਕੇ ਬੀਚ ਨ ਆਇਓ ॥ ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤਯ ਚਿਰੰ ਚਰਣੌ ਮੁਰਾਰੇਃ ਪਾਰੰ ਗਮਿਖ੍ਯਸਿ ਯਤੋ ਭਵ ਸਾਗਰ ਰਸ੍ਯ ॥ ਪੁਤ੍ਰਾਃ ਕਲਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਨ ਤੇ ਸਹਾਯਾਃ ਸਰਬੰ ਵਿਲੋਕਯ ਸਖੇ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸਨਕਾਂਤਿ ॥ ੧ ॥ ਕ੍ਰਿਸਨ ਤ੍ਵਦੀਯ ਪਦਪੰਕਜ ਪੰਜਰਾਂਤੇ ਅਦਯੈਵ ਵਿਸਤੁ ਮੇ ਮਾਨਸ ਰਾਜ ਹੰਸਃ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਯਾਣ ਸਮਯੇ ਪਿਤਵਾਤ ਕਫੈਃ ਕੰਠਾ ਵਰੋਧਨ ਵਿਧੋ ਸਮਰਣੰ ਕੁਤਸ੍ਤੇ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਯਾਤੇ ਉਕਤ ਔ ਵਖ੍ਯਮਾਣ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਨਿਦ੍ਰਾ ਮੇ ਸੋਇ ਹੂਏ ਮਨ ਕੂੰ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਜਗਾਵੋ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਮਨ ਪ੍ਰਬੋਧੇ ਅਪਨਾ ਪੀਛੇ ਅਵਰ ਰੰਝਾਵੈ ॥ ਹੇ ਚਿਤ ਛਿਨ ਭੰਗਰ ਔ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਫਿਰ ਅਨਿਤ ਸਰੀ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀਮੁਰਾਰੀ ਨਾਮ ਮੁਰ ਨਾਮ ਦੈਤਕੇ ਅਰੀ ਸਤ੍ਰੂ ਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨ ਤਿਸਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕਾ ਮਨ ਮੈ ਚਿੰਤਨ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰ ਲੇਵੇ ਜਿਸਕ ਚਰਣ ਕਮਲਕੇ ਧ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਜਹਾਜ ਕ ਆਸ੍ਰੈ ਲਗਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਦੁਸਤਰ ਸਮੁਦ੍ਰਕੂੰ ਤਰਜਾਵੇਗੇ ॥ ਜੇ ਕਹੁ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਕੁਟੰਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਧਨ ਆਦਿਕ ਹੈ ਇਨਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਹਮ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੂੰ ਤਰ ਜਾਵਾਂਗੇ ॥ ਏਹੁ ਵਾਰਤਾ ਲੋਕ ਵੇਦਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਪੁੰਨਾ ਮਾਨ ਰਕਸੇ ਜੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਪੁਤ੍ਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮ੍ਰਿਤੁ੍ਯਸੇ ਜੋ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੇ ਯੁਧ ਆਦਿਕ ਦੁਖ ਭੀੜਾਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੇ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਮਿਤ੍ਰ ਕ੍ਯਾ ਯੇਹ ਸਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਈਹਾਂ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਕ੍ਯਾ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਹਮਾਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਨ ਕਰੇਗੇ ਨਹੀ

ਅਵਸਯ ਕਰੈਹੀਗੇ ॥ ਉਤ੍ਰ। ਪੁਤ੍ਰਾਃ ਕਲਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਨ ਤੇ ਸਹਾਯਃ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇ ਮਿਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔਰ ਕੁਟੰਬੀ ਲੋਕ ਏਹ ਤੇਰੀ ਸਹਾਯਤਾ ਨਹੀ ਕਰੈ ਉਲਟਾ ਕਹੈਗੇ ਕੇ ਛੇਤੀ ਮਰੇ ਜੋ ਜੋ ਹਮ ਇਸਕਾ ਧਨ ਮਿਲਕ ਸਾਂਭ ਲੇਵੈ॥ ਜੈਸੇ ਤੇਰੇ ਹੀ ਆਗੇ ਤੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪਗੜੀ ਬਦਲ ਮਿਤ੍ਰ ਯਾਰ ਔ ਗੋਦਕੇ ਬਾਲ ਮਰ ਗਏ ਹੈ ਤੈਂ ਉਨਕੀ ਕਯਾ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰੀ ਹੈ ਕਾਲ ਸੇ ਉਨਕੂੰ ਰਖ ਲੀਆ ਹਈ ਅਥਵਾ ਦੁਖਸੇ ਉਨਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰੀ ਹਯੀ। ਜੈਸੀ ਤੂੰ ਉਨਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੀ ਹੈ ਤੈਸੀ ਹੀ ਵੋ ਭੀ ਤੇਰੀ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ਯਾਤੇ ਕਾਲਤੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਬਚ ਇਸਕੂੰ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਖੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਔਰ ਭੀ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਕੇ ਜਲਕੇ ਸਮਾਨ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਰਜੂ ਮੈ ਸਰਪ ਕੀ ਨਯਾਈ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਹੂਏ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਨਿਰਾ ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸਚੇ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵਾਸਤਵਸੇ ਇਨ ਮੈ ਸਾਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਇਨ ਸੇ ਤੂੰ ਸੁਖਕੀ ਆਸਾ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨ ਕਰ॥ ਜੈਸੇ ਪੈਂਡੋਈ ਪੁਰਖ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਕੇ ਜਲਸੇ ਅਪਨੀ ਪਯਾਸ ਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀਕੀ ਆਸਾ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥੧॥ ਔ ਐਸੇ ਈਸ੍ਵਰਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਕਰਤਾ ਰਹੋ। ਕੇ ਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇਰੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਮੈ ਮੇਰਾ ਮਨਰੂਪੀ ਰਾਜਹੰਸ ਆਜ ਹੀ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਕੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਕੇ ਬਿਹਾਰ ਮਾਨ ਹੋਵੈ ॥ ਜੈਸੇ ਪਿੰਜਰੇ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਾਜਹੰਸ ਕੂੰ ਬਿਲਾਰ ਕੋ ਭੈ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੇਰੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇ ਮੈ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਟ ਹੂਏ ਮੇਰੇ ਮਨਕੂੰ ਕਾਲ ਰੂਪੀ ਬਿਲਾਲ ਕੋ ਭੈ ਡਰ ਨ ਰਹੇਗੋ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦਃ ਤੂੰ ਪਿੰਜਰਹਉ ਸੂਅਟਾ ਤੋਰ॥ ਜਮਮੰਜਾਰ ਕਹਾਂ ਕਰੈ ਮੋਰ॥ ਜੋ ਕਹੋ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਭਜਨ ਮੇਰਾ ਸਿਮਰਣ ਕਰ ਲਵੀਂ ਅਬੀ ਕੌਨ ਸੀ ਜਲਤੀ ਹੈ॥ ਸੋਠੀਕ ਹੈ ਤਬ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜਬ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਪਯਾਨ ਕੋ ਸਮੇ ਸਮੀਪ ਆ ਜਾਵੇਗੋ ਔ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕਫ ਕਰਕੇ ਕੰਠਰੁਕ ਜਾਇਗੋ ਤਬ ਤੇਰੋ ਸਿਮਰਣ ਕੈਸੇ ਬਨ ਸਕੂ ਹੈ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂਗੀਤੇ ॥ ਜਬ ਲਗ ਜਰਾਰੋਗ ਨਹੀ ਆਇਆ॥ ਜਬ ਲਗ ਕਾਲ ਗ੍ਰਸੀਨਹੀ ਕਾਇਆ॥ ਜਬ ਲਗ ਬਿਕਲ ਭਈ ਨਹੀ ਬਾਨੀ ॥ ਭਜਲੈਰੇ ਮਨ ਸਾਰਿਗ ਪਾਨੀ॥ ਅਬ ਨ ਭਜਸਿ ਭਜਸਿ ਕਬ ਭਾਈ॥ ਆਵੈ ਅੰਤ ਨ ਭਜਿਆ ਜਾਈ। ਇਤਯਾਦੀ ਜਿਹਬਾ ਬਚਨ ਸੁਧ ਨਹੀ ਨਿਕਸੈ ਤਬਰੇ ਧਰਮ ਕੀ ਆਸ ਕਰੈ॥ ਹੇਭਗਵਨਉਸਸਮੇ ਤੋ ਕੇਵਲ ਦੁਖਕੇ ਰੂਪਹੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਤੇਰੋ ਸਿਮਰਨ ਕੌਨ ਕਰੇ ਯਾਤੇ ਅਬਹੀ ਸਮੋ ਹੈ ਆਪਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕ ॥੨॥ ਯਾਤੇ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਖਾਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਨ ਹੋਤੇਹੈਂਤਾਂਤੇ ਅੰਨ ਭੀ ਵਿਚਾਰ

ਕੇ ਖਾਣੇ ਯੋਗ ਹੈ ॥ ਰਾਜ ਅੰਸ ਆਦਿਕ ਖਾਨੇ ਸੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅਤਿ ਹੀ ਮਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਔ ਮਲੀਨ ਅੰਤਹਕਰਣ ਮੈ ਚਪਲਤਾ ਆਦਿਕ ਵਿਚਾਰ ਉਤਪਤ ਹੋਇਆਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਚਿਤ ਮੈ ਫਿਰ ਚੇਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਕੋ ਭਾਨ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਆਨੰਦ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸੇ ਭ੍ਰਸਟ ਸੁਖਕੋ ਨਹੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਖੁਦਾਇਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਯਾਦਿਕ ਹਿਤ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ। ਜੈਸੇ ਪਰਮ ਸ੍ਰੇਸਟਅਵਧੂਤ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯਜੀ ਰਾਜੇ ਯਦੁਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਉਪਰਾਮਹੋਕੇ ਬਨਕੀਓਰ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ॥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਬਰਸ ਪਰਯੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਲਵ ਪੁਰੀ ਮੈ ਰਹੇ ਦੋਨੋ ਵਕਤ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਕੇ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਰਾਜੇ ਕੂੰ ਸੰਤਹੁਕਾ ਦਰਸਨ ਨ ਹੂਆ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਏਕ ਪਸਰੂਰਕਾ ਰਹੀਸ ਸਰਦਾਰ ਤਾਰਾਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਘਰਸੇ ਨਿਰਧਨ ਤੰਗ ਹੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਆਇਲਾਗਾ ਔਨਉਕਰੀਕੀ ਆਸਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਭੀ ਜਾਯਾ ਕਰੇ ਥਾ ਗਰਮਯਾਂਕੇ ਦਿਨਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਸੋ ਤਾਰਾਸਿੰ ਪਖਾ ਭੀ ਕੀਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਜਿਉਸਵੇਰਸੇ ਪਖਾ ਪਕੜੇ ਕੇ ਸਾਰਾਦਿਨ ਹੀ ਪਖੇ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਤਿਸਕੇ ਹਾਥੋਂ ਪਰ ਛਾਲੇ ਪੜ ਗਏ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਲੋਕ ਥਾ ਤਿਸਨੇ ਕਬੀ ਕਾਮ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਕੀਆ ਨਹੀ ਥਾ ॥ ਜਬ ਤੀਨ ਦਿਨ ਸੇਵਾ ਕਰਤਯਾਕੂੰ ਬੀਤ ਗਏ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉਂਵੇ ਤੇਰੋ ਕਯਾ ਕਾਮ ਹੈ॥ ਤਬ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਬ ਧਨ ਤੋ ਘਰਮੇ ਰਹਯੋ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਜੌਨਸਯਾਂ ਆਦਤਾਂ ਪਰੀ ਹੋਯਾਂ ਹੈ ਅਬ ਓਹ ਹਟਤਯਾਂ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਔ ਜਿਤਨੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਧਨ ਹੀ ਯਾਰ ਹੈਂ ਜੋ ਧਨ ਪਾਸ ਹੋਤੋ ਹੈ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰਇਸਤ੍ਰੀ ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਦਰ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਜਬ ਪੁਰਖਕੂੰ ਨਿਰਧਨ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਤਬ ਦੁਖ ਸੁਖ ਬਾਤਤੋ ਕਹੂੰ ਰਹੀ ਕੋਈ ਸਮੀਪ ਭੀ ਖਰੇ ਹੋਣੇ ਨਹੀ ਦੇਤੋ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਬਦ ਹੈ॥ ਦਾਰਾਮੀਤ ਪੂਤ ਸਨਬੰਧੀ ਸਗਰੇ ਧਨਸਿਉ ਲਾਗੇ॥ ਜਬ ਹੀ ਨਿਰਧਨ ਦੇਖਿਓ ਨਰਕਉ ਸੰਗ ਛਾਡ ਸਭ ਭਾਗੇ॥ ਸੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਤਯੰਤ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੀ ਸਰਣਿ ਆਇ ਗਹੀ ਹੈ ਔ ਰਾਜੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਭੀ ਇਸੀ ਕਰਕੇ ਦੋਨੋ ਵਕਤ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ਭਲਾ ਜੇ ਕੁਛ ਰੁਜਗਾਰ ਮੇਰਾ ਲਗਾਦੇਵੇ॥ ਐਸੀ ਦੀਨ ਦਸਾ ਕੇ ਤਿਸਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਕੇ ਪਖਾ ਰਖਦੇ ਜਿਥੇ ਰਾਜੇ ਪਾਸ ਤੂੰ ਰੋਜ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਨ ਤਿਲੋਮੈ ਤੇਲ ਨਹੀ ਹੈ। ਜਾਹ ਅਬੀ ਚਲਾਜਾਹੁ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਨਗਰੀ

ਕੂ ਦੇਰ ਨ ਕਰ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਬਚਨ ਕੋ ਮਨ ਕੇ ਪਖਾਰਖਕੇਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਵੋ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੁਧਾਸਰਕੂ ਚਲਜੇ ਗਯੋ ਜਾਤੜਾ ਹੀ ਤਿਸਕੀ ਸੂਬੇਦਾਰੀ ਲਾਗ ਗਈ ਅਨੰਦ ਹੋ ਗਯੋ॥ ਐਸੇ ੨ ਅਨੇਕੇ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋਹਰਾ ਏਹ ਵਿਧ ਲਵ ਪੁਰਮੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀਨੇ ਚਰਿਤ ਅਨੰਤ ॥
ਕੋਕਵਿ ਸਿਖਜਾ ਕਰ ਸਕੁ ਗੁਣ ਲੇਖਨ ਪਾਵਤ ਅੰਤ ੧ ॥ ੧ ॥ ੴਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੩੯ ਅਧਜਾਯ ਸਮਾਪਤੰ

ੴਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ॥

ਦੋਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਗਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਜੋ ਉਜਲ ਸਰਸਸੁ ਹੰਸ
ਅਵਗੁਨ ਤਜ ਕਰ ਗੁਨ ਗ੍ਰਹੇ ਬਸੇ ਮੋਹਿ ਮਨ ਮੰਝ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵਜੀ ਕੀ ਅੰਸ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਤੀਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਦਿਵਾਨ ਖਾਨੇ ਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਏਕ ਕੋ ਨਾਮ ਬਾਵਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਥਾ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਬਡੀ ਸਰਧਾ ਰਖਤੇ ਥੇਂ ਸੋ ਬਾਵਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਾਮਰਥਤਾਕੀ ਔ ਅੰਤਰ ਯਾਮਤਾ ਕੀ ਕਥਾ ਦੂਸਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਜੇ ਕੂ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਸੁਣਾਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ॥ ਕੇ ਜਬ ਹਮ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋ ਔ ਸਿਖੋਂ ਕੇ ਸੰਗ੍ਰਾਮਮੇ ਗਏ ਥੇ ਕਤਕ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ॥ ਤਬ ਏਹ ਭੀ ਊਹਾ ਗਏ ਹੂਏ ਥੇ ॥ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇ ਥੇ ਮੁਝਕੂ ਹਸਕੇ ਕਹਜਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਵੋ ਬਾਵਾ ੨ ਤੂੰ ਇਥੇ ਕਿਉ ਆਯੋ ਹੈਂ ਈਹਾਂ ਤੋ ਬਡੇ ਬਡੇ ਪਥਰ ਪੜਨੇ ਹੈਂ ਔ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਤੋ ਭਾਗ ਜਾਣੋ ਹੈ ਈਹਾਂ ਤੇ ਭਾਜ ਪੜਜਾਣੀ ਹੈ ਭਾਂਜ ਪੜ ਜਾਇਗੀ ਤਬ ਤੂੰ ਕਜਾ ਕਰੇਗੋ॥ ਅਛਾ ਟੋਆ ਕਢਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਅਸਵਾਰੇ ਸੀਸ ਪਰ ਲੈਕੇ ਟੋਏਮੈਬੈਠਜਾਵੀਂਐਸੇਕਹਕੇਮਸਤੀਮੈਂਆਏਹੂਏ ਬਡੀ ਉਚੀ ਦੇਕੇ ਚਾਂਗਰ ਮਾਰਜਾ ਕਰਤੇ ਥੇ॥ ਤਹਾਹੀ ਦਓਆਉਕੇ ਤੀਰੇ ਰਾਮਨਗ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ॥ ਗੁਜਰਾਤ ਸਹਰਮੈ ਰਹਣੇ ਵਾਲੀ ਮਾਈ ਭਾਗੀ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਕ ਸਾਭੀ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਆਗਮਨ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਆਈ ਥੀ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਭੀ ਸੰਤ ਹਸਕੇ

ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਮਾਈ ਭਾਗੀ ਜੋ ਇਥੇ ਭਾਗੀ ਪੜ ਜਾਇਗੀ ਤਬਤੂੰ ਕਜ਼ਾ ਕਰੇਂਗੀ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਬਡੀ ਉੱਚੀਦੇਕੇ ਚਾਂਗਰ ਮਾਰਕੇ ਹਸਜਾ ਕਰੈ॥ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕਾ ਡਰ ਭੈ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸਭ ਸਿਖਹੁ ਕੂੰ ਨਿਧੜਕ ਹੋਕੇ ਬਟਾ ੨ ਕੇ ਕਹਤੇ ਥੇ॥ ਇਸੀ ਤਰਾਂਸੇ ਗੁਜਰਾਤ ਮੈ ਰਹਨੇ ਵਾਲਾ ਏਕ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿਖ ਥਾ ਵੋ ਭੀ ਤਹਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਆਯੋਥੇਦੇਖਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਦੇਖਕੇ ਚਾਹਿਆਕੇ ਮੈਂ ਭੀ ਅਸਵਾਰੋਂ ਬੀਚਨਾਵਾਂ ਲਵਾਲੇ ਵੋ ਏਹ ਮੰਤ੍ਰ ਅਪਨੇਮਨਮੇਂਦ੍ਰਿਢਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਜਬ ਚਲਜੇ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪੂਛਜਾ ਕਿਉਂਵੋ ਅਬਕਹਾਂ ਚਲਜੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਕਹਜਾ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਮੈ ਚਾਹਤਾਹਾਂ ਕੇ ਅਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਗਹਣਾ ਬੇਚਕੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪੈਯਾ ਘੋੜਾ ਲੈਕੇ ਅਸ੍ਵਾਰੋ ਮੈ ਨਾਵਾਂ ਲਗਾਲੇਵੋ ਏਹ ਬਾਤ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵੋ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਇਥੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਹਥਜ਼ਾਰਾਂਕੀ ਰੁਲਪੜ ਜਾਣੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੇ ਘੋੜੇ ਜ੍ਵਾਨ ਔ ਹਥਜ਼ਾਰਨੂ ਪੁਛਣਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੂੰ ਕਿਉ ਆਪਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਗਹਣੇ ਗਵਾਵਤੇ ਹੈ ਔ ਆਪ ਭੀ ਖਰਾਬ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਈਹਾਂ ਤੋ ਸਿਖੋ ਕੋ ਨਾਮ ਕਿਸਨੇ ਨਹੀ ਲੇਨੋਹੈ ਜਾਹੁ ਆਰਾਮ ਕਰਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬੈਠ ॥ ਐਸੇ ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਵੋ ਠਟਕ ਗਯੋ ਸੋ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਆਜ ਤਕ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਬਡੋ ਉਪਕਾਰ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੰਤ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਬਾਦ ਸਿਖ ਭਾਗ ਗਏ ਔ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਜੀਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਬਾਵਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ੨ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਹਸ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰੈ ਤਬ ਐਸੇ ਕਹੈ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਬ ਏਤੇ ੨ ਬਡੇ ਪਥਰ ਪੜੈਗੇ ਤਬਤੂੰ ਟੋਆ ਪੁਟਕੇ ਤੇ ਸਿਰ ਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਰਕਕੇ ਬੈਠਜਾਵੀ ॥ ਔ ਜਬ ਉਸ ਖਤ੍ਰਾਣੀ ਸੇ ਬਿਲਾਸ ਕਰੈ ਤਬ ਕਹੈ ਮਾਈ ਭਾਗੀ ਜਬ ਈਹਾਂ ਭਾਗੀਪੜਜਾਇਗੀ ਤਬ ਤੂੰ ਕਜਾ ਕਰੈਗੀ ਏਹਬਾਤੇ ਮੈਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਪੂਰਣਾਂ ਹੋਤਜਾ ਦੇਖਤਾ ਭਯਾ ਹੂੰ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਬਾਵਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਦੂਸਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਜੋਂ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹਮ ਆਗੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸੁਣ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਕੇ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈਂ ਪਰਸਾਨੂੰ ਨਿਸਚਾ ਨ ਹੂਆ ਤੁਥਾਅਬ ਆਪਕੇ ਬਚਨੋ ਸੇ ਹਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਗਯਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਠੀਕ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈਂ ॥ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਭੀ ਥੋੜੀ ਸੀ ਪਰੀਖਜਾ ਆਜ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਅਬ ਈਹਾਂ ਹਮ ਤੁਮ ਤੀਨੋ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹਮ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਤਬ ਜਾਣੇ ਜੋ ਹਮ ਕੂੰ ਸੇਹਲੀ ਦੇਡਾਰੇ ॥ ਦੂਸਰੇ ਬਾਵੇ ਬੋਲਜੋ ਕੇ ਹਮ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਤਬ ਜਾਨੈਗੇ ਜੋ ਮੇਰੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਤੀਨ ਬੁਕ ਭਰਕੇ

ਭਰਕ ਪਤਾਸਜ਼ੋਂਕੇ ਡਾਰ ਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਵੇ ਸੁੰਦਰਸਿੰਘ ਨੇਕਹਯੋਕੇ ਹਮਤੋ ਅਬ ਸੰਤਹੁਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਕਹੇਤੇ ਹਮ ਆਗੇ ਬਹੁਤਵਾਰ ਪਰੀਖਯਾ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ॥ ਯਦਯਪਿ ਵੋ ਸੰਤ ਆਤਮਾਹੈ ਕਬੀ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕਰਤ ਪਰੰਤੂ ਨ ਜਾਨੇ ਪਰੀਖਯਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਕਰਨੇਸੇ ਕੋਪ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਨ ਦੇਦੇਂ ਤਬ ਕੁਛ ਅਸਚਰਯ ਨਹੀਂ ਮੇਰੀ ਹੈ ॥ ਕਹੇਤ ਰਾਜਾ ਜੋਗੀ ਅਗਨਿ ਜਲ ਤਿਨਕੀ ਉਲਟੀ ਰੀਤੀ ਡਰਦੇ ਰਹਯੋ ਪਰਸਰਾਮ ਜੇ ਥੋਰੀ ਪਾਲੈਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ੧ ॥ਐਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਆਪਸਮੈ ਤੀਨੋ ਤੀਨ ਚਾਰ ਬਜੇ ਦਿਨਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਆਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਧਯਾਨ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਬੈਠੇ ਹੂਏਥੇ॥ ਏਹਭੀ ਤੀਨੋ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇਮੈ ਕੋਈ ਏਕ ਸਿਖਨੇ ਪਤਾਸਯਾਂਕੀ ਟੋਕਰੀ ਭਰੀ ਹੂਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਲਯਾਇਰਾਖੀ। ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਖੋਲਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ਤਬ ਬਾਵੇ ਸੁੰਦਰਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਤੀਨੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਯੋਨੇ ਫੇਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਨਸੇ ਕੁਸਲ ਪੂਛਕੇ ਸਤਕਾਰ ਪੂਰਬਿਕਬੈਠਾਤੇ ਭਏ ॥ ਥੋਰੀਹੀ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਅਪਨੇਗਰੇ ਮੈਂ ਸੇ ਸੇਹਲੀ ਉਤਾਰਕੇ ਜਿਸ ਸਾਹਿਬਜਾਦੇਨੇ ਸੇਹਲੀਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਥਾ ਤਿਸਕੋ ਦੇ ਡਾਰੀ॥

ਫੇਰ ਦੂਸਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੂੰ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੇਹੁ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਰੋ ਝੋਲੀ ਤਿਸਨੇ ਝੋਲੀ ਪਸਾਰੀ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ ਤੀਨ ਬੁਕ ਪਤਾਸਯੋਂ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਾਇਦੀਏ ॥ ਤਿਸਨੇ ਭੀ ਪੁਨਾ ਮਨ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਕੇ ਏਕ ਸੇਹਲੀ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਦੇਦੇਤੇ ਤਬ ਅਛੀ ਬਾਤ ਥੀ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸੰਕਲਪ ਅਨੁਕਾਰ ਦੂਸਰੀ ਸੇਹਲੀ ਗਲੇ ਮੈ ਸੇ ਉਤਾਰਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਕਰਕੇ ਕਬੀ ਦਹਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੇਵੇ ਕਬੀ ਬਾਂਵੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੇਵੇ ਜਿਉਂ ੨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇਹਲੀ ਕੂੰ ਬਾਂਵੇ ਦਹਨੇ ਹਾਥ ਮੈ ਲੇਵੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਕਰੈ ਤਿਉਂ ੨ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੋ ਮਨ ਲਲਚਾਵੇ ਕਹੇ ਕਿਵੇ ਜਲਤੀ ਮੁਝਕੂੰ ਦੇਡਾਰੈ ਐਸਾ ਨ ਹੋ ਜੋ ਪੁਨਾ ਗਰੇ ਮੈ ਡਾਰਲੇਵੈਂ ਵਾ ਭੀਤਰ ਹੀ ਰਖਾਦੇਵੈਂ ਕਿਤਨੀਕ ਦੇਰੀ ਬਾਦ ਹਸਕੇ ਕਿੰਚਤ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲੈਵੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਿਆ ਮੈਨੇ ਸੇਹਲੀ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਤੇ ਮੁਝਕੂੰ ਸੇਹਲੀ ਨ ਦਈ ਲੈ ਤੂੰ ਭੀ ਸੇਹਲੀ ਲੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸੇਹਲੀ ਤਿਸ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕੂੰ ਦੇਡਾਰੀ ਬਾਵਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਬਾਵੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ ਕੇ ਏਕ ਸੇਹਲੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੁਝ ਕੂੰ ਭੀ ਦੇ ਡਾਰਤੇ ਤਬ ਅਛੀ ਬਾਤ ਥੀ ॥ ਪਰੰਤੂ ਮੈਨ ਸੇਹਲੀ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਅਛਾ ਅਬ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਰਜੀ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਅਪਨੀ ਦਾਸੀ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲਯਾਵੋ ਵੇਦਰਾਜ ਸੇਹਲੀ ਭੀਤਰ ਸੇ

ਏਹ ਬਾਵੇ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕ ਮੁਝਕੂੰ ਭੀ ਏਕ ਸੇਹਲੀ ਦੇਦਤੇ ਤਬ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਥਾ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸੇਹਲੀ ਬਾਵੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਭੀ ਦੇਦੇਤੇ ਭਏ ਤਬ ਤੀਨੋ ਹੀ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਕਿਉਂਕੇ ਇਤਨੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਲੇਨੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਸੰਤ ਕੁਛ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਮਤ ਸ੍ਰਾਪ ਨ ਦੇਦੇਵੈਂ ॥ ਉਨਕੇ ਮਨਕਾ ਸੰਕਲਪ ਜਾਨਕੇ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਛ ਆਉਲਜਾਂ ਬਾਵਲਜਾਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਪਰੇ ਕਿਉ ਏਹ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਔਰ ਸਾਮਾਨ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਨਕੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਜਾਵੈਂ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਤੀਨੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਜਬ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਬਾਬੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਦੇਖੀ ਉਨਕੀ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮਿਤਾ ਤੁਮਾਰੇ ਹਮਾਰੇ ਸਭਨੋ ਕੇ ਜੋ ਜੋ ਸੰਕਲਪ ਹੋਤੇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਬੈਠਜਾ ਕੇ ਭੀ ਔ ਈਹਾਂ ਕੇ ਭੀ ਸਭ ਪੂਰਣ ਕਰਦੀਏ ਫਿਰ ਏਕ ਔਰ ਅਸਰਚਰਯਕੀ ਬਾਤ ਹੋਰ ਦੇਖੋ ਕੇ ਇਤਨੀ ਵਾਰ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਲੇਨੇ ਸੇ ਭੀ ਉਨਕੋ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਆਯੋ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਹੋਤੇ ਤਬ ਇਤਨੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਲੇਨੇਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਤੁਰਤ ਹੀ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਦੇਤੇ ॥ ਇਤਨੇ ਤੀਨੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਧੀਰਯ ਔ ਸਾਮਰਥ ਕੀਆ ਬਾਤੇ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਔ ਆਸ-ਚਰਹ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਮੈ ਏਕ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਕਾ ਸਿਖਥਾ ਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧਥਾ ॥ ਵੋ ਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘ ਅਪਨੇ ਚਾਚੇ ਕੇ ਸਾਥ ਲਵ ਪੁਰ ਮੈ ਆਯੇ ਥੇ ਜਬ ਲੁਹਾਰੀ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਅੰਦਰ ਆਯੇ ਤਬ ਜ੍ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਨੇ ਚਾਚੇ ਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਭੂਖ ਲਾਗੀ ਹੈ ਕੁਛ ਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਲੈਦੇਵੋ। ਤਬ ਉਸਕੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਊਂਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਅਬ ਚਲੇ ਹੈਂ ਨਾਲੇ ਦਰਸਨ ਕਰੈਂਗੇ ਨਾਲੇ ਤੁਝਕੂੰ ਤਹਾਂ ਖਾਣੇ ਕੂੰ ਮਿਲ ਜਾਇਗਾ ਊਂਹਾਂ ਬਹੁਤੇਰਾ ਕੁਛ ਆਵਤੇ ਹੈ ਤਬ ਜ੍ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਵੋ ਹਮਾਰੇ ਕੂੰ ਥੋਰੋ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ੨ ਕੂੰ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋਕੇ ਦੇਤੇ ਕਿਉ ਨਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤੋ ਪਰਮ ਦਯਾਲੂਹੈ ਸਭਹੀ ਕੂੰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤੇਰੇਕੂੰ ਕਿਉਨਹੀਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ ਬਾਰਤਾਂ ਆਲਾਪ ਕਰਤੇ ੨ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਜਬ ਅਧੀਕਘੜੀ ਬੈਠਯੋਂ ਕੂੰ ਬੀਤੀ ਤਬ ਕਿਸੇ ਸਿਖਨੇ ਬਡੀਸਾਰੀ ਟੋਕਰੀ ਮੋਦਕ ਜਲੇਬੀ ਆਦਿਕ ਮਿਠਾਈਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਕੂੰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸੈਨਾਕਰੀਕੇ ਤੂੰ ਵਰਤਾਇਦੇ ਹਜੂਰਕਾਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਏਕ ਖਪਰ ਪਰ੍ਯੋ ਰਹਤੋਥੋ ਤਿਸਮੈ ਮਹਾਰਾਜੀਕੋ ਬਾਂਟੋ ਰਖਕੇ ਔਰ ਸਭ ਕੂੰ ਮਿਠਾਈ ਵਰਤਾ ਦ ਈ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ

ਆਪ ਭੀ ਰਸਨੀ ਲਾਵੈ ॥ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਮਿਠਾਈ ਵਾਰੋ ਹਾਥ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਇਸੀ ਸਾਤ ਜਨਮਕੇ ਭੁਖੇਕੂੰ ਦੇ ਡਾਰੋ ਜੋ ਕਹਤੇ ਆਯੇਹੈ ਔਰੋ ਕੂੰ ਖਾਣੇ ਕੂ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਹਮਕੂੰ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਇਤਨੇ ਬਚਨ ਕਹਨੇ ਕੇ ਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘ ਥਰ ੨ ਕਾਂਪਨ ਲਾਗ ਜਾਤੇਭਯੇ ਮਹਾ ਭੈਭੀਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਅਬ ਨ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਤੇਹੈ ਔ ਨ ਤ੍ਯਾਗ ਸਕੇਹੈ ਔ ਤਿਸਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਕੁਛ ਬਾਤ ਨਿਕਸਤੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਹੂਆ ਬਚਨ ਕਿਉਂ ਵੇ ਅਬਮਿਠਾਈ ਲੇਤਾ ਕਾਹੇ ਨਹੀ ਹੈ ਮਾਰਗਮੈ ਜੋ ਕਹਤੇ ਆਵਤੇਥਾ ਮੇਰੇ ਕੂੰ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਅਬ ਲੈਕੇ ਰਜਕੇ ਖਾਇਲੈ॥ ਤਬ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਜ੍ਵਾਲਾਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿਠਾਈ ਲੈਕੇ ਖਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੀ ਭੂਲ ਖਿਮਾ ਕਰਾਨੇ ਲੀਏ ਹਾਥ ਮੁਖ ਧੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮਾਥੇ ਟੇਕਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਯੇ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਹਮ ਅਲਪ ਬੁਧੀ ਤੁਛ ਜੀਵਹੈਂ ਤੇ ਹਮ ਤੁਛ ੨ ਸੰਕਲਪ ਕਰਤੇਹਾਂ ॥ ਔ ਜਨਮ ਜਨਮਾਂਤਰਕੇ ਭੁਖੇ ਹਾਂ ਸਦਾਕੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹਾਂ ਔ ਆਪ ਸਦਾਸੇ ਦਯਾਲੂ ਔ ਬਖਸਿੰਦ ਹੋ ॥ ਅਬ ਆਪ ਮੇਰੇ ਅਪਰਾਧ ਕੂੰ ਛਿਮਾ ਕਰਨੇ ਯੋਗ੍ਯਹੋਕਾਹੇਤੇ ਸੁਤ ਖਿਨ੨ ਭੂਲ ਵਿਗਾੜ ਜਗਤ ਪਿਤ ਭਾਵੈਗੇ ਸੋ ਹਮ ਆਪਕੇ ਦਾਸਨ ਦਾਸ ਦਾਸੋ ਕੇ ਦਾਸ ਹੈ ਐਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਰੁਦਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰਗਿਰਪੜਾ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸਿਖਕੀ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਤਹੁ ਔ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਜਾਯੇ ਤਬੂ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਜਾਯੇ ਕੋਈ ਕਾਮਨਾ ਮਨ ਮੈ ਨ ਧਾਰਜੇ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾ ਕਿਸੀ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਨ ਕਰਜੇ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾ ਕਰਕੇ ਏਹਜੀਵ ਤੁਛਤਾਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਕਹਾਂ ਵਿਭੂ ਬ੍ਯਾਪਕ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਸਕੋ ਅੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ੍ਨੁ ਮਹਾਦੇਵ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀ ਪਾਇ ਸਕੇ ਔ ਕਹਾਂ ਇਸ ਮਹਾਂ ਦੁਸ੍ਰਨੀ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾਕੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਤੁਛ ਅਲਪ ਜੈਸੇ ਅਸਮਰਥ ਜੀਵ ਬਨ ਗਯੇ ਹੈ ਇਸੀ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਕੂਕਰ ਸੂਕਰ ਬਿੜਾਲਸਿੰਘ ਬ੍ਯਾਘ੍ਰ ਸਰਪ ਗਰਧਭ ਮਤਸ ਮਸਕ ਆਦਿਕ ਯੋਨਯੋ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇਹੈਯਾਂਤੇਹੇ ਪੁਤ੍ਰਜੇ ਨਿਤ ਅਵਿਨਾਸੀ ਸੁਖਕੀ ਤੁਝਕੂੰ ਇਛਾ ਹੋਈ ਤਬ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨ ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਸਨਾਲੂ ਜੀਵ ਅਤੀਵ ਤੁਛ ਤ੍ਰਿਣ ਔ ਤੂਲਸੇ ਭੀ ਹਲਕੇ ਪਰਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਦੇਖ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਲੰਬੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇਕੇ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਨੁਜ ਯਾਤੁਧਾਨ ਗੰਧਰਬ ਵਿਦ੍ਯਾਧਰ ਸਾਧ੍ਯਦੇਵਤਾ ਸਿਧ ਅਜਾਨਜ ਕਰਮਜ ਦੇਵਤਾਜਖ ਕਿੰਨਰ ਰਾਖਸ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਪ੍ਰੇਤ ਮਨੁਖ ਪਸੂ ਪੰਛੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਜੀਵ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਰਕੇ ਪਰੇ ਧਾਵਤੇ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਸਤਕਾਰ ਕਹੂੰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਬਹੁਧਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾਲੂ ਜੀਵ ਤ੍ਰਿਸਨਾ

ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਰਕੇ ਜਬ ਕਿਸੀ ਸੇ ਜਾਚਨਾ ਕਰਣੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਤਬ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖ ਸੇ ਵਿਵਰਣ ਕਰੂਪ ਐਸੇ ਮੁਖ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਜਾਚਨਾ ਕਾਲ ਮੈ ਮੁਖ ਸੇ ਅਖਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੇ ਮਨ ਔ ਸਰੀਰ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਾਹਿਤੇ ਮੇਰੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰੇਗ ਮਤ ਮੇਰੀ ਯਾਚਨਾ ਭਗਨ ਨ ਕਰਦੇਵੇ ਅਥਵਾ ਮਤ ਕੋਈ ਔਰ ਭੀ ਵਿਘਨ ਨ ਪਾਵੇਵੇ ॥ ਔ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜੋ ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਜੀਵ ਹੈ ਤਿਨ ਦੀਨ ਦੀਨ ਜਨੋ ਕੋ ਜਾਇ ੨ ਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਜੇ ਤੂੰ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਦੇਵੇ ਤਬ ਤੂੰ ਰਾਜਯੋ ਕਾ ਭੀ ਰਾਜਾ ਹੈ ਬਾਦਸਾਹੋਂ ਕਾ ਬਾਦਸਾਹ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਨਾ ਐਸੇ ਖੀਰ ਸਾਗਰਹੀ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਐਸੇ ਲਖਮੀ ਕੇ ਮੁਖ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਐਸੇ ਸਰਦ ਰਿਤੂਕੀ ਪੋਰਣਮਾਕੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੋ ਮੁਖ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ਜੈਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰਹਤ ਜੀਵ ਕੋ ਮੁਖ ਸੋਭਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਬਹੁਤ ਕਯਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਜੇ ਤੂੰ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਂ ਜਾਵੇਂ ਅਰਥਾਤ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਪਿਸਾਚਨੀ ਕੂੰ ਜੀਤ ਲੇਵੇਂ ਤਬ ਤੂੰ ਗੁਰੂਓਂਕੇ ਭੀ ਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ਔ ਜੇ ਤੂੰ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੂੰ ਨਹੀ ਜੀਤੇਗੋ ਤਬ ਤੂੰ ਕੁਤਯੋਂ ਕੋ ਭੀ ਕੁਤੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾਕੋ ਕੈਸਾ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੈਸੇ ਜੀਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸਕੇ ਜੀਤਨ ਕੋ ਕਯਾ ਉਪਾਇ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੂੰ ਬਡੇ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਰਾਖਸ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਰੇ ਭੀ ਨਹੀ ਜੀਤ ਸਕੇ ਤਬ ਮੈ ਕੈਸੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੋ ਜੀਤ ਸਕੋਂਗੋ ਜਿਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨੇ ਸਭ ਕੋ ਜੀਤ ਲੀਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੋ ਕਯਾ ਬਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮ ਹੈ ॥ ਸਿਖਕੋ ਏਹ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ ਜਿਸ ਸਤ੍ਰੂ ਕੋ ਔ ਚੋਰ ਕੋ ਰੂਪ ਤੇ ਬਲ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮ ਨ ਜਾਨਯੋਂ ਜਾਵੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸਤ੍ਰੂ ਜੀਤਯੋ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਚੋਰ ਪਕਰਯੋ ਨ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯਾਤੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਮੇਰੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਸੁਗਮ ਉਪਾਇ ਕਹਯੇ ਜੀ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਿਖਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਇਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੋ ਮਨ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਔ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ਰ ਇਸਕੋ ਸਰੂਪ ਹੈ ਇਕ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਇਸ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੋ ਬਲ ਹੈ ਸੰਕਲਪ ਸੇ ਬਿਨਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਹਾ ਤੁਛ ਹੈ ਏਕ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਜੀਤਨੇ ਵਾਸਤੇ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਔ ਸਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਔਰ ਕੋਈ ਉਪਾਉ ਨਹੀ ਹੈਂ ਔ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਲੀਏ ਕੋਈ ਬਡੀ ਵਾ ਥੋਰੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਭੀ ਨਹੀ ਚਾਹੀਤੀ ਹੈ ॥ ਔ ਨ ਕੁਛ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਖਰਚ ਹੋਤੇ ਹੈ ਨ ਹਾਥ ਪਾਵ ਹਲਾਵਣੇ ਪਰਤੇ ਹੈ ਨ ਕਿਸੀਕੂੰ ਕਲੇਸ ਦੇਣੋ ਪਰਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਆਪਕੂੰ ਕੁਛ ਕਲੇਸ ਸਹਾਰੋ ਪਰਤੇਹੈ। ਔਰ ੨ ਕਾਮੋ ਮੈਤੇ ਹਾਥ ਪਾਵ ਨੇਤ੍ਰ ਕਰਣ ਰਸਨਾ ਆਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੂੰ

ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸੰਕਲਪ ਆਤਮਿਕ ਤ੍ਰਿਸ੍ਨਾ ਕੇ ਰੋਕਨੇ ਮੈ ਕਿਸੀ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਕੂੰ ਕੁਛ ਘਦ ਕਿਰਤ ਭੀ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਲਟੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਆਪੇ ਆਪਨੇਅਸਥਾਨ ਮੈ ਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤੇ ਰਹਤ ਸੰਤੋਖ ਵਾਨ ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜਯਹੈ ਸੰਤੋਖ ਵਾਨ ਪੁਰਖ ਕੇ ਤੇਜ ਕੂੰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਸਹਾਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਅਪਨੀ ਸ੍ਵੇਤਤਾ ਔ ਗੰਭੀਰਤਾਸੇ ਸੋਭਤੇਹੈ ਤੈਸੇ ਸੰਤੋਖਵਾਨ ਪੁਰਖ ਭੀ ਵਿਤ੍ਰਿਸਨਾਰੂਪੀ ਸ੍ਵੇਤਤਾ ਔ ਸੰਤੁਸ੍ਟਤਾ ਰੂਪੀ ਗੰਭੀਰਤਾਸੇ ਸੋਭਤੇਹੈ ॥ ਸੰਤੋਖਸੇ ਪਰੇ ਉਤਮ ਔਰ ਸੁਖ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਸਾਸਤ੍ਰੇ । ਖ੍ਯਾਂਤਯਾ ਸਮੰ ਤਪੋਨਾਸ੍ਤਿ ਸੰਤੋਖਾਨ ਨਾਪਰੰ ਸੁਖੰ ॥ ਨਾਸ੍ਤਿ ਵਿਦ੍ਯਾ ਸਮੰਦਾਨੰ ਨਾਸਤਿ ਧਰਮੋ ਦਯਾ ਪਰੰ ॥ ੭ ॥

॥ ਟੀਕਾ ॥ ਖਿਮਾਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਤਪ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਖਿਮਾ ਨਾਮ ਸਾਮਰਥ ਹੋਕੇ ਭੀ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਦੁਰਵਚਨ ਆਦਿਕ ਅਪ੍ਰਾਧ ਸਹਾਰਨੇ ਕੋ ਹੈ ॥ ਸੋ ਇਸਸਹਾਰੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਔ ਤਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਛਿਮਾਵਾਨ ਜੀਵ ਬਿਨਾ ਹੀ ਤਪ ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਕੀ ਏਸੇ ਸਹਾਰੇ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ਪੁਰਖ ਕੇ ਤਪ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਪੁਨ ਖੋਸਲੇਤੇ ਹੈ ਔ ਸਰੀਰਭੀ ਛਿਮਾਵਾਨਕੇ ਅਰੋਗ ਸੁਖੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਤਥਾਚ ॥ ਗੁਰੂਬੀਤਾ ॥ ਗਰਬੀ ਗਦਾ ਹਮਾਰੀ ਖੰਨਾ ਸਗਲ ਰੇਣ ਤਨ ਛਾਰੀ ॥ ਫਰੀਦਾ ਜੋ ਤੈਂ ਮਾਰਨਮੁਕੀਆਂ ਤਿਨਾਂ ਨਾ ਮਾਰੇ ਘੁਮ ॥ ਆਪ ਨੜੇ ਘਰ ਜਾਈਐ ਪੈਰ ਤਿਨਾਂ ਦੇ ਚੁਮ ॥ ਫਰੀਦਾ ਬੁਰੇ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ ਗੁਸਾ ਮਨ ਨ ਹੰਢਾਇ । ਦਹੀ ਰੋਗ ਨ ਲਗਈ ਪਲੈ ਸਭ ਕੁਛ ਪਾਇ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਛਿਸਾ ਸੇ ਪਰੇ ਕੋਈ ਤਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔ ਸੰਤੋਖ ਹੀ ਪਰਮ ਸੁਖ ਹੈ । ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਗੀਤੇਃ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀਂ ਕੋਊ ਰਾਜੈ ਸੁਪਨ ਮਨੋਰਥ ਬਿਰਥੇ ਸਭ ਕਾਜੈ ਬਿਨਾ ਸੰਤੋਖ ਸੇ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਂ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਰਾਜਾ ਨਾਮ ਸੰਤੋਖੀ ਜੀਵ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜਯੋਂ ਕੇ ਸਿਰ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਰਾਜਾ ਹੈ ਅਰ-ਥਾਤ ਸਗਰੀ ਈਸ੍ਵਰ ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਕੋ ਸੰਤੋਖਵਾਨ ਰਾਜੇ ਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਜੀਵ ਕੂੰ ਬਿਨਾ ਅੰਨ ਖਾਧੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਭੂਖੇ ਜੀਵ ਕੂੰ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਨਾਮ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਬਿਨਾ ਵਿਸ਼ੇ ਕੇ ਭੋਗ ਸੇ ਜੀਵ ਕੂੰ ਸੰਤੋਖ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੰਤੋਖ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸੰਤੋਖ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਕੋ ਕਾਰਣ ਕਯਾ ਹੈ ਹੇ ਸਿਖ ਸੰਤੋਖ ਕੋ ਕਾਰਣ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਸੋ ਵਿਚਾਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰ ਕੋਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਸ੍ਵਰੂਪ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੁਪਨ ਮਨੋਰਥੇਤਿ ਹੇ ਸਿਖ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਵਿਸ੍ਯ ਭੋਗੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਰਾਜੋਂ ਧਨੀ ਸੁਖੀ ਨਹੀਂ ਬਨ ਬੈਠਤੇ ਹੈ ਨ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੀ ਨਦੀ ਕੇ ਨੀਰ ਸੇ

ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਜੀਵ ਕੀ ਤ੍ਰਿਖਾ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਮਨੋਰਾਜ ਕਰਕੇ ਰਚਿਤ ਪਦਾ-ਰਥੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੁਪਨ ਔ ਮਾਨੁਸ ਮਨੋਰਥ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇ ਯੇ ਜਾਗਰਤ ਕੇ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਜੀਵਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਸੰਤੋਖ ਉਪਜ ਆਵਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਸੰਤੋਖ ਕੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਸਤਸੰਗ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਭੀ ਕਾਰਣ ਏਕ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਸੰਗ ਔ ਸਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜੋ ਵੇਦਾਂਤ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕ ਤਿਸਕੇ ਸਰਵਣ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨੇ ਔ ਮਨੋਰਾਜ ਕੇ ਕਾਰਯ ਬਜਰਥ ਨਾਮ ਨਿਸਫਲ ਹੈ ਤਦਵਤ ਜਾਗਰਤ ਕੇ ਭੀ ਪਦਾਰਥ ਇਸੀ ਪਰ-ਕਾਰ ਸੇ ਨਿਸਫਲ ਹੈਂ ਐਸੇ ਜਾਨ ਕੇ ਸੰਤੋਖੀ ਪੁਰਖ ਇਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੀਏ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਧੋਏ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਔ ਵਿਦਯਾ ਪਰਮਾਰਥਿਕ ਅਥਵਾ ਵਿਵਹਾਰਕਕੇ ਦਾਨਕੇ ਸਮਾਨ ਔਰ ਦਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਵਿਦਯਾ ਪੜਾਨੇਸੇ ਮਹਾਂਧਰਮ ਕੀ ਪਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਯਾਂਤੇ ਵਿਦਯਾ ਦਾਨ ਸਰਬਦਾਨੋਂ ਸੇ ਉਤਮਦਾਨਹੈ ॥ ੩ ॥ ਔ ਦੁਖੀ ਦੀਨਕੇ ਉਪਰ ਦਯਾਕਰਣੇ ਸੇ ਜਿਤਨੇਧਰਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਸਤੇ ਔ ਪਰੇ ਉਤਮਧਰਮ ਕੋਈਨਹੀਂਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂਗੀਤੇ ॥ ਧਉਲ ਧਰਮ ਦਇਆਕਾਪੂਤ। ਧਉਲ ਨਾਮ ਮਹਲ ਕੋ ਭੀ ਹੈ ਔ ਧੌਲ ਨਾਮ ਸ੍ਵੇਤ ਵਰਣ ਕੋ ਭੀ ਹੈ ਈਹਾਂ ਪਰਸੰਗਮੇ ਸੁਭ੍ਰ ਸ੍ਵੇਤ ਰੰਗਕਾ ਗ੍ਰਹਣਹੈ। ਅਰਥ ਏਹਰਜੋਗੁਨ ਤਮੋਗੁਣ ਕਾਮਨਾ ਤੇ ਰਹਿਤ ਕੇਵਲ ਸੁਧ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀ ਧਰਮ ਕੋ ਨਾਮ ਧਉਲ ਧਰਮ ਹੈ ਸੋ ਧੌਲ ਧਰਮ ਦਯਾ ਕਾ ਪੂਤ ਹੈ ਔ ਦਯਾ ਬਿਨਾ ਸਿਧੀ ਭੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਗੀਤੇ ਮਨ ਸੰਤੋਖ ਸਰਬ ਜੀਅ ਦਇਆ ਇਨ ਬਿਧਿ ਬਰਤ ਸੰਪੂਰਣ ਭਯਾ ਮਨ ਮੈਂ ਸੰਤੋਖ ਰਖੋ ਤਥਾ ਜੀਵ ਮਾਤਰ ਪਰ ਦਯਾ ਪਾਲੋ ਮਨ ਬਾਣੀ ਔ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਜੀਵ ਮਾਤਰ ਕੀ ਹਿੰਸਾ ਨ ਕਰੋ ਪਰਕਾ ਬੁਰਾ ਨ ਰਾਖੋ ਚੀਤ ਤੁਮ ਕੋ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਭਾਈ ਮੀਤ। ਹੇ ਸਿਖ ਜਬ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਕਿਸੀ ਕਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਚਿਤ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਭੀ ਕਭੀ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੋ ਸਦਾ ਹੀ ਸੁਖੀ ਰਹੋਗੇ। ਇਤਜ਼ਾਦੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਪਰ ਰਾਮ ਮੌਨ ਭਜ ਲੇਤੇ ਭਏ ਤਦ ਸਾਰੀ ਸਭਾ ਨੇ ਔ ਜਵਾਲਾਸਿੰਘ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਣਾਮਕਰਤੇਭਏ ॥

ਚੌਃ–ਸੰਤੋਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜੋ ਨਰ ਚਹੇ, ਯੇਹਿ ਪਰਸੰਗ ਸੁਨੇ ਨਿਤ ਕਹੇ।
ਸਰਬ ਪੁਨਨ ਕੋ ਫਲ ਸੰਤੋਖ, ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਸਹਤ ਪੁਨ ਮੋਛ ॥ ੧ ॥

ਦੋਂ:—ਕਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਯਾਂ ਵਿਧ ਪ੍ਰਭੂ ਭਏ ਮੋਨ ਗੁਨ ਖਾਨਿ।
ਸਿਖ ਭੀ ਮਨ ਪਰਸੰਨ ਹ੍ਵੈ ਧਰਤ ਗੁਰੂ ਪਦ ਧਜਾਨ ॥ ੨ ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੩੬ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ॥

ਸੋ:—ਧਾਰਨ ਧਾਵਤਦੇਵ ਅਤਿ ਗੰਭੀਰ ਗੁਨ ਸਿੰਧੁਕੇ।
ਨਿਗਮ ਲਹਤ ਨਹੀ ਭੇਵ ਅਦਭੁਤ ਚਰਿਤ ਹੈ ਜਾਸਕੇ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ਜਬ ੧੯੦੬ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਏ ਹੈਂ ਉਸਸੇ ਦੋ ਤੀਨ ਮਾਸ ਪੀਛੇ ਏਕ ਮਾਈ ਜ੍ਵਾਲਾਦੇਈ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਪਤੀ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਸੇ ਅਤੀਵ ਬਜਾਕੁਲਥੀ ਤਿਸ ਕੂੰ ਏਕ ਸਾਹਿਬਜਾਦਾ ਅਪਨੀ ਓਰਸੇ ਸਾਰਾਬਲ ਲਗਾਇਕੇ ਧੀਰਯ ਦੇ ਚੁਕਾ ਪਰ ਤਿਸਕੋ ਮਨ ਸਾਂਤੀ ਕੂੰ ਨ ਭਜਤੇ ਭਯੋ ਫਿਰ ਕਹੋ ਵੋ ਧੀਰਯ ਕੈਸੇ ਧਾਰੇ॥ ਏਕ ਤੋ ਆਪਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਦੂਜੇ ਪਤਿ ਉਸਕੋ ਮੁਦਕੀਕੇ ਜੰਗ ਮੈ ਮਾਰਜੇ ਗਯੋ ਤੀਜੇ ਉਸਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਚੋਦਾ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਸਾਲਕੋ ਮਰ ਗਯੋ ਤੀਜੇ ਏਕ ਕੰਨਜਾ ਰਹੁ ਗਈ ਏਸ ਕਰਕੇ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋਤੀ ਭਈ॥ ਉਸਕੂੰ ਉਹੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਸਤਸੰਗ ਵਾਸਤੇ ਲੈਆਯਾ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤਿਸਕੇ ਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਜਬ ਹਜੂਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣੇ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਸਾਰੇ ਸੋਕ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਜਬ ਉਸਕੀ ਕੰਨਜਾ ਭੀ ਵਿਵਾਹੀ ਗਈ ਤਬ ਕੋਈ ਕਾਲ ਪੀਛੇ ਤਿਸ ਮਾਈ ਨੇ ਚਾਹਜਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਕੰਨਜਾਕੇ ਘਰ ਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਸਾਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਔ ਸੇਵਾ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁਕੀ ਕਰਤੀ ਰਹੀ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਮਾਈ ਪ੍ਰਤਿ ਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਭੀ ਅਪਨੀ ਮਾਈ ਕੇ ਘਰ ਏਕ ਹੀ ਕੰਨਜਾਥੀ ਅਬ ਤੇਰੇ ਘਰ ਭੀ ਏਕ ਹੀ ਕੰਨਜਾ ਹੈ ਇਸਕੇ ਘਰ ਭੀ ਕੰਨਜਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ॥ ਪੁਤ੍ਰਤੋ ਇਸਕੇ ਭਾਗਾਂ ਮੈ ਹੈ ਨਹੀ ਹਮ ਕਜਾਕਰੈ॥ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਮਾਈ

ਦ੍ਵਾਲਾਦੇਈ ਨਿਪਟ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਰੋਇਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਸਤ ਗੁਰੂ ਹੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਕ੍ਤੀਵਾਨ ਹੋ ਸਾਖਯਾਤ ਈਸ੍ਵਰਹੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜੋ ਇਸਕੇ ਕਰਮੋ ਮੈ ਪੂਰਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨਹੀ ਲਿਖਯਾ ਹੂਆ ਤੋ ਅਬ ਆਪ ਲਿਖਦੇਵਹੁ ਪਹਲੇ ਭੀ ਆਪਨੇ ਲਿਖਨੇ ਥਾ ਅਬ ਭੀ ਆਪਨੇ ਹੀ ਲਿਖਨੋ ਹੈ॥ ਐਸੀ ਬੇਨਤੀ ਮਾਈ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਅਛਾ ਤੂੰ ਪੈਤੀਸਅਖਰੀ ਕਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਦਿਨ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬ ਪਾਠ ਕਰ ਤਬ ਇਸਕੇ ਘਰ ਭੀ ਲੜਕਾ ਉਤਪਤ ਹੋਵੇਗੋ॥ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਯਾ ਸਤ ਬਚਨ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੈ ਵਿਧੀ ਪੈਤੀਸ ਅਖਰੀਕੇ ਪਾਠ ਕੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੀ ਹੂ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਇਸਕੀ ਵਿਧੀ ਹਮ ਤੁਝ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ ਕਰੈਂਗੇ ਤਬ ਮਾਈ ਕੂੰ ਪੈਂਤੀਸਅਛਰੀ ਕੇ ਪਾਠਕੀ ਸਾਰੀ ਵਿਧੀ ਉਪਦੇਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣ ਪੈਂਤੀਸ ਅਛਰੀ ਕੇ ਪਾਠਕੇ ਅਨੁਸ੍ਟਾਨਕੀ ਵਿਧੀ ਜੈਸੇ ਹੈ ਬਡੋ ਇਸਪੈਂਤੀਸਅਛਰੀ ਕੋ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਚੌਦਸਕੇ ਦਿਨ ਸਣੇ ਬਸਤ੍ਰ ਔ ਕੇਸੋਂ ਸਨੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਧੂਪ ਧੁਖਾਇਕੇ ਕੇਸੋ ਕੋ ਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਨਵੀਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰੇ ਔ ਜਿਥੇ ਬੈਠਕੇ ਪਾਠ ਕਰਣੋ ਹੋਵੇ ਵੋ ਅਸਥਾਨ ਲੇਪਨ ਸਾਰੇ ਮੰਦਰ ਮੈ ਦੇਕੇ ਸੁਧ ਕਰੇ ਧੂਪ ਧੁਖਾਵੇ ਤਿਸ ਮੰਦਰ ਮੈ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਯਾਂ ਸੁਗੰਧਯਾਂ ਤਹਾ ਛਿਟਕਾਵੇ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਯ ਰਖਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਭੋਜਨ ਕਰੇ ਔ ਭੂਮੀਪਰ ਸੈਨਕਰੇ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਸੋਚਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਦੀਛਿਤ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰ-ਵਿਦਸੇ ਸਾਰੋ ਪੈਤੀਸਅਛਰੀ ਕੋ ਪਾਠ ਦਹਨੇ ਕਾਨਸੇ ਸੁਣੇ॥ ਔ ਪਾਠ ਸਮੇ ਘ੍ਰਿਤ ਦੀਪਕ ਜਗਾਵੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪਾਠ ਕਰਤੋ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਧੂਪ ਦੀਪ ਧੁਖਤੇ ਜਾਗਤੇ ਰਹੈਂ ਔ ਪੁਸਪ ਲਾਚੀ ਸਪਾਰੀ ਮਿਠਾ ਅਛਤ ਪਾਸ ਰਖੇ॥ ਏਕ ਸੌ ਅਠਾਰਾਂ ੧੧੮ ਪਾਠ ਕਰੇ ਤੇ ਏਕ ਸੌ ਅਠਾਰਾਂ ਹੀ ਪੇੜੇ ਯਾ ਲਡੂ ਯਾ ਫਲ ਅਥਵਾ ਪਤਾਸੇ ਪਾਸ ਰਖੇ॥ ਜਬ ਪਾਠ ਸਮਾਪਤਿ ਹੋਵੇ ਤਬ ਵੋ ਏਕ ਸੌ ਅਠਾਰਾਂ ਫਲ ਆਦਿਕ ਛੋਟੇ ੨ ਬਾਲਕੋ ਕੂੰ ਦੇਡਾਰੇ॥ ਤੇ ਪਾਂਚ ਚਾਵਲ ਆਪ ਖਾਲਵੇ ਆਠ ਪਹਰ ਜੋ ਜਲ ਪਾਸ ਰਖਨਾ ਹੈ ਵੋ ਸੂਰਜ ਕੋ ਦੇ ਡਾਰੇ ਪੀਛੇ ਉਸ ਜਲ ਕੋ ਆਚਮਾਨ ਆਪ ਭੀ ਲੇਵੇ ਏਕ ਵਾਰ ਖਾਵੇ ਪਰ ਕਿਸੇ ਏਕ ਅਭਯਾਗਤ ਸਿਖ ਸੰਤ ਕੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪੀਛੇ ਆਪ ਛਕੇ ਨਿਮਕ ਨ ਖਾਵੇ ਨ ਖਵਾਵੇ ਔ ਦਖਿਣਾ ਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੇ ਪੀਛੇ ਯਥਾ ਸਕਤਿ ਦੇਵੇ॥ ਬਾਕੀ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਜਾਗਤਾ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਜਪਜੀ ਅਥਵਾ ਜਪਜੀ ਕੀ ਪਹਲੀ ਪਉੜੀ ਕੋ ਪਾਠ ਕਰਤੋ ਰਹੇ ਔ ਪਾਠਕ॥ ਜਬ ਸੈਨ ਕਰੇ ਤਬ

ਪਾਠਕੇ ਆਸਨਕੀ ਓਰ ਸਿਰ ਕਰੇ ਔ ਪਸ਼੍ਚਮਕੀਓਰ ਚਰਨ ਕਰੇ ॥ ਜੋਸੁਪਨਮੈ ਸ੍ਵੇਤ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਸ੍ਵੇਤ ਚੰਦਨ ਸਰੀਰ ਪਰਲਗਾਇ ਹੂਏ ਸ੍ਵੇਤਹੀ ਭੂਖਨ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਿਖਾਈਦੇਜਾਵੇ ਤਬ ਜਾਨੇ ਕੇ ਮੇਰੋ ਕਾਰਜ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗੋ। ਜਬ ਪੌਰਨਮਾਸੀ ਕੇ ਦਿਨ ਪਾਠ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਬ ਜਿਤਨੇ ਪਾਠ ਮਹੀਨੇ ਮੇ ਕੀਓ ਹੈ ਉਸਕੋ ਦਸਵੇਂ ਹਿਸੇ ਪਾਠ ਔਰ ਕਰਲੇਵੇ ਸੋ ਤੀਨਸੈ ਚੁਰੰਜਾ ੩੫੪ ਪਾਠ ਬਨਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਗਊ ਕੇ ਦੂਧਕੇ ਘ੍ਰਿਤ ਲੈਕੇ ੩੬ ਛਤੀਸ ਪਾਠ ਪੈਤੀਸ ਅਛਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਆਹੂਤੀ ਅਗਨੀ ਮੈ ਕਰੇ ॥ ਅਗਨੀ ਕੁੰਡ ਤ੍ਰਿਕੋਨ ਬਨਾਵੇ ਅੰਬਕੀ ਅਥਵਾ ਚੰਦਨ ਕੀ ਯਾ ਪਲਾਸਕੀ ਲਕਰੀ ਜਰਾਵੇ ਅਗਨੀ ਕੇ ਕੁੰਡ ਮੈਹਵਨ ਕਾਲਮੈ ਜਬ ਅਗਨੀਮੈਆਹੂਤੀਪਾਵੇ ਤਬ ਸਵਾਹਾ ਸਬਦ ਕੋ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਹੂਤੀ ਪਾਵਨੇ ਕਾਲ ਮੈ ਕਰੇ ॥ ਫਿਰ ਪੂੰਨਯਾਂਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵਿਧਿਪੂਰਬਿਕ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਜਪਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਨੇ ਵੇਲੇ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ॥ ਜਿਤਨੀ ਸਮਰਥ ਹੋਵੇ ਪਾਂਚ ਸਿਖਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਪਾਂਚਸੈ ਤਕ ਸਿਖਾਂ ਸੰਤਾਂ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋਂ ਕੂੰ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਪੂਰੀ ਦਹੀ ਦੂਧ ਭੋਜਨ ਕਰਾਕੇ ਨਿਮਕ ਨ ਖੁਆਵੇ ਔ ਪ੍ਰਥਮ ਸਿਖੋਂ ਕੂੰ ਕੇਸੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇ ਦੇਵੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੇ ਪਹਲੇ ਪੀਛੇ ਯਥਾਯੋਗ ਦਛਨਾ ਦੇਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਹਤ ਆਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੇ ਮੌਨ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵਨੇ ਸਮੇ ਬੋਲੇ ਨਹੀ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਇਸ ਵਿਧੀ ਸੇ ਆਪ ਕਰ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਸੇ ਜਤੀ ਪੁਰਖ ਪਾਸੋਂ ਕਰਵਾ ਲੈਪਾਠ। ਅਵਸਯ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਿਕ ਮਾਈ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਪਾਠ ਕੀਆ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਥੋੜੇ ਹੀ ਦਿਨੋਂ ਬਾਦ ਉਸ ਮਾਈ ਕੀ ਕਨ੍ਯਾ ਗਰਭ ਵਤੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਪੁਨਾ ਸਮਾ ਪਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸੂਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਜੋ ਬਾਲਕ ਜਨਮ੍ਯਾ ਉਸਕੇ ਨਾ ਤੋ ਲੜਕੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਨ ਲੜਕੇ ਕੇ ਚਿਹਨ॥ ਏਹ ਅਸਚਰਯ ਕੀ ਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਦੋਨੋ ਮਾਂ ਭੀ ਤੇ ਕੰਨ੍ਯਾ ਭੀ ਅਤੀਵ ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਹੋਕੇ ਰੁਦਨ ਕਰਣੇ ਲਾਗ੍ਯਾਂ ਸਾ ਜ੍ਵਾਲਾਦੇਈ ਰੋਵਤੀ ਹੂਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਸਾਰਾ ਹਾਲਸੁਨਾਵਤੀ ਭਈ ॥ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਉਤਰ ਨ ਮਿਲਨੇ ਕੇ ਹੇਤੂਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਰੁਦਨ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਕਹਤੀ ਭਈ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਏਹ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਭੰਡੀ ਖਾਨੇ ਹੋਵੇਗੋ ਨਪੁੰਸਕ ਲੋਕ ਸੁਣਕੇ ਅਬੀ ਬਲ੍ਯਾਤਕਾਰਸੇ ਛੀਨਕੇ ਲੈ ਜਾਂਵੰਗੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਕਲੇਸ ਹੋਵੇਗੋ ਇਸਸੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਹੋਤੇ ਤਬ ਅਛੇਥੇ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਭਗਵੰਤਕੀ ਭਾਵੀ ਕੂੰ ਕੌਨ ਮੇਟ ਸਕੇ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਹੀ

ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹੋ ਔ ਆਪਕੀ ਭਾਵੀ ਹੈ ਆਪਕੇ ਹੀ ਅਧੀਨ ਹੈ ਸੰਤ ਔ ਭਗਵੰਤ ਮੈਂ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਭਗਵੰਤ ਭੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਹੈ ਭਗਵੰਤ ਕੂੰ ਕੀਓ ਸੰਤ ਮੋੜ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸੰਤ ਕੋ ਕੀਓ ਭਗਵੰਤ ਨਹੀ ਫੇਰਤੇ ਹੈਂ ਆਮ ਜੋ ਚਾਹੋ ਸੋ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਸਾਮਰਥਹੋ ਸੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਹਮਾਰੇ ਆਪਕੇ ਸਾਥ ਨ ਕੋਈ ਜੋਰ ਹੈ ਔ ਨ ਕੁਛ ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ ਮੈ ਆਪਕੀ ਕਰਸਕਤੀ ਹਾਂ ਅਨਾਥ ਗਰੀਬ ਜਾਨਕੇ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਔ ਆਪਕੋ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਸੁਭਾਵ ਦੇਖਕੇ ਮੈਨੇ ਭੀ ਆਪਕੇ ਹਜੂਰ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਹੈ ਆਗੇ ਆਪਕੀ ਮਰਜੀ ਹੈ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮਾਈ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਦਯਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਮਨਮੇ ਆਇਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੁਚੇ ਜਲਕਾ ਲੋਟਾ ਏਕ ਮਾਂਜ ਕੇ ਭਰ ਲਯਾਉ॥ ਤਬ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮਾਈ ਮਾਂਜਕੇ ਕੂਪਸੇ ਭਰਲਯਾਈ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਜਲ ਪਰ ਮਾਈ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਇਸ ਜਲਸੇ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਵਾਦੇ॥ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਮਾਈ ਨੇ ਜਾਤੇ ਹੀ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਤਿਸਕੋ ਸਵਾਇਦੀਓ॥ ਜਬ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀ ਪੀਛੇ ਵੋ ਬਾਲਕ ਉਠਯੋ ਤਬ ਦੇਖੈ ਕਯਾ ਜੋ ਤਿਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਲਰਕੀ ਕੇ ਚਿਹਨ ਦ੍ਰਿਸਟ ਪਰੇ॥ ਦੇਖਕੇ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੋਨੋ ਹੋ ਜਾਤਯਾਂ ਭਯਾਂ॥ ਸੰਕਾ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਤੋ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਕੇ ਕਹਯੋਥੋ ਕੇ ਅਵਸਯ ਪੁਤ੍ਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗੋਂ ਏਹੁ ਕਯਾ ਹੂਆ ਇਤਨੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਭੀ ਮਾਈ ਨੇ ਕੀਓ ਫਿਰ ਭੀ ਲਰਕੇ ਨ ਭਯੋ ਲਰਕੀ ਹੀ ਭਈ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਇਸਕੋ ਉਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਕੇ ਸੁਣੋ॥ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੀ ਕੰਨਯਾਂ ਕੇ ਘਰ ਕਨਯਾ ਹੀ ਹੋਣੀ ਥੀ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਬਚਨ ਕੀਓ ਥੇ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਅਪਨੀ ਮਈ ਕੇ ਘਰ ਏਕ ਹੀ ਕੰਨਯਾਂ ਭਈ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਬ ਤੇਰੀ ਕੰਨਯਾਂ ਕੇ ਘਰ ਕੰਨੀਯਾਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਉਸ ਬਚਨ ਸੇ ਏਹ ਕੰਨਯਾਂ ਭਈ॥ ਅਬ ਜੋ ਕਹੋਦੂਸ੍ਰੋਬਚਨ ਮਹਾਰਾਗ ਜੀ ਕੋ ਬਯਰਥ ਭਯੋ ਤਬ ਉਸ ਬਚਨ ਕੋ ਫਲਅਬ ਆਗੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਛੇ॥ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਮਾਈਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਪਣੇ ਤੋ ਲਰਕੇ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਓਥੇ ਅਬ ਏਹ ਤੋ ਕਨਯਾਹੀ ਭਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ ਬਚਨ ਹੁਆ ਜੋ ਕਨਯਾ ਭਈ ਤਬ ਕਯਾ ਹੂਆ ਪ੍ਰਭੁ ਤਿਲ ਨਹੀ ਭੰਨੈ ਘਾਲਿਆ॥ ਸਹਜ ਪਕੇ ਸੋ ਮੀਠਾ। ਇਸਕੰਨਯਾ ਕੇ ਭੀ ਲੜਕੇ ਜੰਮੀ ਜਾਣਔ ਧੀਰਜ ਧਾਰ ਲਰਕਾ ਭੀ ਕੁਲਕੇ ਵਰਧਕੇ ਹੋਵੇਗੋ॥ ਉਸ ਕੰਨਯਾਸੇ ਦੋਤੀਨਸਾਲਪੀਛੇ ਲੜਕੇ ਭੀ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਦਰਸਨੀਯ ਭਾਗ ਸਾਲੀ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਜਬ ਮਾਈ ਜ੍ਵਾਲਾਦੇਈ

ਨੇ ਏਕ ਜਗੈ ਤਿਸ ਕੰਨਯਾਕੀ ਸਗਾਈ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੈਕੇ ਆਈਐ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਆਗ ਅਰਜ ਕਰਤੀ ਭਈ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਖਿਸਨਦੇਈ ਕੀ ਸਗਾਈ ਅਮੁਕੇ ਲਰਕੇ ਸਾਥ ਕਰੀ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸਮੀਪਹੀ ਰਹੇਗੀ ਬਚਨ ਹੂਆ ਓ ਪੁਤ੍ਰੀ ਏਹ ਤੁਮਰਿ ਸਗਾਈ ਕਰੀ ਹੂਈ ਨਹਿ ਰਹੇਗੀ ਅਰਥਾਤ ਛੂਟ ਜਾਵੇਗੀ ਔ ਇਸ ਕੰਨਯਾਕੋ ਅੰਨ ਜਲ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਹੈ ਖਬਰ ਹੈ ਤੁਝਕੂੰ ਜੋ ਏਹ ਕਹਾਂਕਹਾਂ ਜਾਂਇਕੇ ਅਪਨੇ ਅੰਨ ਜਲ ਚੁਗੇਗੀ ਇਸਨੇ ਕਹੂੰ ਦੂਰ ੨ ਕੇ ਦੇਸੋਮੇ ਜਾਇਕੇ ਅਨ ਜਲ ਚੁਗਨੇਹੈ॥ ਸੋ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹੋਤੇ ਭਯੇ॥ ਜਬ ਵੋ ਕੰਨਯਾ ਦੂਸਰੀ ਜਗਹ ਵਿਵਾਹੀ ਗਈ ਵੋ ਸਗਾਈ ਸਹਜੇ ਹੀ ਛੂਟ ਗਈ ਤਬ ਉਸ ਕੰਨਯਾਕੋ ਪਤੀ ਠਾਣੇਦਾਰ ਹੋਕੇ ਸਖਰ ਭਖਰ ਕੂੰ ਚਲਯੋ ਗਯੋ ਸਾਥ ਹੀਅਪਨੀ ਭਾਰਜਾਕੋ ਲੇਜਾਤੇ ਭਯੇ॥ ਊਹਾਂ ਉਸੀ ਦੇਸ ਮੈ ਤਿਸਕੇ ਘਰ ਪਾਂਚ ਲੜਕੇ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਵੋ ਉਸ ਕੰਨਯਾ ਕੋ ਪਤੀ ਭੀ ਦੇਵ ਲੋਕਕੂੰ ਚਲਯੇ ਗਯੋ ਅਬ ਵੋ ਅਛੇ ਇਲਮਦਾਰ ਧਨਾਢ ਪੁਤ੍ਰ ਹੁਵਾਰੇ ੧੯੫੬ ਤਕ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ ਆਗੇ ਭਗਵੰਤਕੀਗਤਿ ਭਗਵੰਤ ਜਾਨੈ॥ ਉਸ ਕੰਨਯਾ ਕੋ ਨਾਮ ਖ੍ਰਿਸਨੁਦੇਈਹੈ ਔਰ ਉਸਕੇ ਭਾਈ ਕੋ ਨਾਮ ਅਬਿਨਾਸਾਸਿੰਘ ਹੈ ਅਬ ਉਸਕੇ ਬਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਔ ਸੁਭਾਵਸੇ ਬਹੁਤ ਆਛੇ ਹੈਂ ਔ ਜਬ ੨ ਮਾਈਜ੍ਵਾਲਾਦੇਈ ਕੇ ਕੁਟੰਬਮੈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਕੀ ਬਿਪਤੀ ਆਜਾਤੀ ਥੀ ਤਬ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਖਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਧਯਾਨ ਧਾਰਣ ਕੀਆਕਰੇ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਸੇ ਤਬ ੨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਤਿਸ ਮਾਈਕੂੰ ਦਰਸਨ ਭੀ ਦੀਆ ਕਰੈ ਔ ਤਿਸਕੀਅਪਦਾ ਭੀ ਨਸ੍ਟ ਕਰਦੀਆ ਕਰੈ ਔ ਸਮਾਈ ਭੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਬਨਾਇਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੂੰ ਭੋਗ ਲਗਾਯਾ ਕਰੈ ਔ ਆਜਤੱਕ ਉਸ ਮਾਈਕੇ ਸਨਬੰਧੀ ਅਪਨੀ ਕਮਾਈਸੇ ਦਸਵੰਧ ਗੁਰੂ ਅਰਪਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਜਬਸਭੀ ਕਾਰਜਮਾਈ ਜ੍ਵਾਲਾਦੇਈ ਕੇ ਸਿਧ ਹੋ ਗਏ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਮਾਈ ਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਓ ਕੈ ਮੈ ਬਡੀ ਮੂਰਖ ਹੂੰ ਜਬ ਕਬੀ ਸੰਤਹੁ ਪਾਸ ਜਾਤੀ ਹੂੰ ਤਬ ੨ ਝੂਠੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਯਾਚਨਾ ਕਰਤੀ ਹੂੰ ਜਿਨ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਮੈਂ ਜਾਚਨਾ ਕਰਤੀ ਹੂੰ ਸੋ ਇਸੀ ਲੋਕ ਸਨਬੰਧੀ ਪਦਾਰਥ ਅਨਿਤ ਹੈ ਔ ਯੇ ਕੁਟੰਬੀ ਲੋਕ ਭੀ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੇ ਯਾਰ ਹੈ ਔ ਏਹੁ ਸਰੀਰ ਭੀ ਅਨਿਤ ਛਿਨ ਭੰਗਰ ਹੈ ਐਸੇ ਛਿਨ ਭੰਗਰ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਪਾਇਕੇ ਮੈਨੇ ਆਪਨੇ ਪਰਲੋਕਿਕ ਕਾਮ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਸਵਾਰ ਲੀਓ ਇਸ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੇ ਕੈਸੀ ਖੋਟੀ ਕੁਮਤੀ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਅਬ ਭੀ ਸਮੋ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੂੰ ਸੋ ਮੇਰੇ ਸਤਗੁਰੂ ਤੋਂ ਮਹਾਸਮਰਥ ਹੈਂ ਸਾਖਯਾਤ ਵਿਸਨੁ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਸੰਤਹੁ ਪਰ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਲੀਏ ਏਹਸਾਤ੍ਵਿਕੀ

ਵਿਗ੍ਰਹ ਧਾਰਣ ਕੀਓ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਕਲਾ ਆਜ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਮੈ ਜਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਮੈਨੇ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕਬੀ ਭੀ ਪਰਮੇ-ਸੁਰਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੋ ਮਾਰਗ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਪੂਛਾ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਮੈ ਬਡੀ ਮੂਢ ਹੂੰ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਈਸੁਰਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋ ਗਏ ਹੈਂ ਸੋ ਆਜਤਕ ਅਨਿਤ ਮਨੋਰਥ ਕੀ ਹੀ ਆਪਕੇ ਪਾਸਤੇ ਯਾਚਨਾ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਹੂੰ ਆਪਕੀ ਸੰਗਤ ਪਾਇਕੇ ਮੈ ਖਾਲੀ ਰਹੀ ਜੈਸੇ ਸਿਖਸਮੁਦ੍ਰੋਂ ਸਖਣਾ ਰੋਵੈ ਦੇ ਧਾਹੀਂ ॥ ਆਜ ਤਕ ਵਾਸਤੇ ਪਰਮਾਰਥ ਕੇ ਮੈਨੇ ਕਬੀ ਭੀ ਯਾਚਨਾਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਇਸ ਮੈ ਆਪਕੀ ਸੰਗਤ ਪਾਇਕੇ ਭੀ ਮੇਰਾ ਕੀ ਸਵਰਜਾ ਹੈ ਪ੍ਰਭੋ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਪਰਲੋਕ ਭੀ ਸਉਰ ਜਾਵੇ ਐਸੋ ਕੋਈ ਸੁਗਮ ਜੈਸੇ ਉਪਾਇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਬਤਾਉ ਜੀ ਐਸੀ ੨ ਸਿਖਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੁਣਕੇ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ। ਮੰਦ ਸ੍ਮਿਤ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰਿ ਤੂੰ ਜਾਨ ਭੀ ਹੈ। ਜੋ ਮੈ ਕੌਨ ਹੂੰ ਕਯਾ ਮੇਰੋ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ਸਿਖੋਵਾਚ ਹੇ ਗੁਰੋ ਮੈ ਆਪਕੂੰ ਜਾਨਤੀ ਹੂੰ ਜੋ ਜੁਆਲਾਦੇਈ ਮੇਰੋ ਨਾਮ ਹੈ ਅਮੁਕਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਮੇਰੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ ਭਲਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋਈ ਆਪ ਕੂੰ ਭੀ ਭੂਲ ਜਾਤੋ ਹੈ ਭਲਾ ਭਾਂਗ ਵਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੂਈ ਹੋਵੇ ਤਬ ਭੂਲ ਭੀ ਜਾਵੇ ਤੋ ਭੂਲ ਭੀ ਜਾਵੇ ਏਵੇ ਤੋ ਨਹੀ ਭੂਲਤੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੈ ਕੋਈ ਭਾਂਗ ਤੋ ਨਹੀ ਪਾਨ ਕਰੀ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਆਪ ਮੇਰੇ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਹੋ ਜੋ ਤੂੰ ਆਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨਤੀ ਹੈਂ ॥ ਸਿਖ ਕੀ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੇਂ ਕੂੰ ਸੁਣੰ ੨ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਡੇ ਹਸੇ ਔ ਹਸ ੨ ਕੇ ਫਿਰ ੨ ਕਹੈ ਕੇ ਲਾਟਾਂ ਵਾਲੀ ਜ੍ਵਾਲਾ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਰਮਾਰਥਸੇ ਕਹੈ ਕੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪਾ ਚਿਦਸਕ੍ਤੀ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਅਰ ਵੋ ਮੂਰਖ ਜਾਣੇ ਕੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਫਿਰ ੨ ਸਰੀਰਾਤਮਿਕ ਕੂੰ ਹੀ ਪੂਛਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਮਹ ਤੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਰੂਪ ਕੋ ਨਹੀ ਪੂਛਤੇ ਹਾਂ ਏਹਤੋ ਸਨਮੁਖ ਪੜੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇਹੀ ਹੈ ਏਹਤੋ ਰੂਪ ਵਾਨ ਸਰੀਰ ਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਜਬ ਇਸ ਸਰੀਰਸੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਿਕਸ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋ ਮੇ ਤੁਮ ਫੂਕ ਆਵਤੇਹੋ। ਜੋ ਇਸ ਸਰੀਰਮੈ ਰਹਣੇ ਵਾਰੇਹੈ ਏਹ ਸਰਿਰ ਜਿਸਕੇ ਘਰਹੈ ਔਇਸ ਜੜ ਸਰੀਰਕੂੰ ਜਿਸਨੇ ਚੇਤਨ ਕਰਰਾਖਯੇ ਹੈ ਔ ਜਿਸਸੇ ਬਿਨਾ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਛਿਨ ਭਰਭੀ ਨਹੀ ਰਹਸਕੇਹੈ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਇਸ ਸਰੀਰਮੈ ਜਿਸਤੇ ਬਿਨਾ ਕਿਰਮ ਚਲਨੇ ਲਾਗ ਪਰਤੇਹੈ ਔਤੁਰੰਤਹੀ ਏਹੁ ਸਰੀਰ ਜਿਸਸੇ ਬਿਨਾ ਨਸ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਜੋ ਰੂਪ ਸਰੀਰਕੇ ਨਸਟ ਹੂਏ ਬਾਦ

ਭੀ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉ ਬਨ੍ਯੋ ਰਹਤੇ ਹੈ ਹਮ ਤੇਰੇ ਉਸ ਸਰੂਪ ਕੂੰ ਪੂਛਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਯਾਤ ਨਗਾਧ ਵਾਰੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕ ਮਾਈ ਜੁਾਲੀਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ ਰੂਪ ਕੂੰ ਤਾਂ ਮੈ ਨਹੀ ਜਾਨਤੀ ਹੂੰ ਅਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਤਾਵਹੁ ਜੀ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਏਹ ਨਾਮ ਤੇ ਰੂਪ ਗੌਰ ਲਾਲ ਸਾਂਵਰੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਹੀ ਹੈਂ ਛਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕ ਵਰਨ ਜਾਤੀ ਭੀ ਸ਼ੂਲ ਸਰੀਰ ਕੇ ਹੀ ਹੈਂ ਮੂਰਤਿ ਸੂਰਤਿ ਭੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਆਤਮਾਕੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ॥ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈਂ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਭੀ ਘਰ ਸੇ ਭਿੰਨ ਰਹਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਤੇਰੇ ਆਤਮੇ ਭੀ ਤੇਰੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਅਸੰਗ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਭੋਗ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਏਕ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੋਗਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਔਰ ਸਰੀਰ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪੁਰਾਨੇ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਫੈਕ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਦੂਸਰੇ ਨਵੀਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਨ ਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜੀਵ ਭੀ ਜੀਰਣ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਔਰ ਨਵੀਨ ਸੁੰਦਰ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਹੇ ਦੇਵੀ ਏਹੁ ਜੀਵਾਤਮਾ ਭੀ ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਿਤ ਸਤਚਿਤ ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ ਹੈ ਏਹੀ ਆਤਮਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਸੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਹੈ ਅਜਨਮਾ ਅਚਲ ਹੈ ਅਦੁਤੀਯ ਹੈ ਸ੍ਵਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਚਿਦਾਕਾਸ ਹੈ ਸਰਬ ਉਪਦ੍ਰਵੋਂ ਸੇ ਰਹਤਸਾਂਤ ਰੂਪ ਹੈ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਨਿਸ ਕਲੰਕ ਹੈ ਅਕ੍ਰਿਯ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਅਨਾਦਿ ਹੈ ਆਦਿ ਅੰਤ ਮਧਭਾਵਤ ਰਹਤ ਹੈ ਅਨੰਤ ਹੈ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧ ਹੈ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪੀ ਹੈ ਸਰਬਾਤਮਾ ਹੈ ਇਸੀ ਸੇ ਤੇਰੇ ਭੀ ਆਤਮਾ ਅਪਨੇ ਆਪ ਹੈ ਕੇਵਲ ਅਦ੍ਵੈਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਕ੍ਰੀਕੇ ਰੂਪੇ ਸੁਕ੍ਰੀ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਸੁਕ੍ਰੀਕੋਹੀ ਚਮਤਕਾਰੋ ਹੈ ॥ ਜੈਸ ਰਜੂਕੇ ਸਰਪ ਔ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੋ ਜਲ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਏਹੁ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਭੂਖਣ ਸੁਵਰਨ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਸੁਵਰਣ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਕੁਛ ਵਸਤੂ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੇ ॥ ਤੈਸੇ ਏਹ ਜਗਤ ਭੀ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਕੁਛ ਭੀ ਰਹਤੇ ਨਹੀ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਅਸਤਿ ਭਾਤਿ ਪ੍ਰਿਯ ਨਾਮਤੇ ਰੂਪ ਇਨ ਪਾਂਚੋ ਸਮੁਦਾਇ ਕੋ ਨਾਮ ਜਗਤ ਹੈ ॥ ਅਸਤਿਭਾਤਿ ਪ੍ਰਿਯ ਆਦਿ ਕੇ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਹੈਂ ਨਾਮ ਔ ਰੂਪ ਯੇਹ ਦੋਨੋ ਜਗਤ ਰੂਪ ਹੈਂ ਸੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰਿ ਸੋ ਅਸਤਿ ਭਾਤਿ ਪ੍ਰਿਯ ਨਾਮ ਸਤ ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਰੂਪਤੇ ਤੇਰੇ ਆਤਮੇ ਹੈ ਔ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀਆ ਹੂਆ ਨਾਮ ਰੂਪ ਤੁਛ ਹੈ ਕੁਛ ਸਾਰ ਵਸਤੁ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਵਤ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮਾਤ੍ਰ ਕੇਵਲ ਸਤ੍ਯਹੈ ਔ ਤਿਸ ਸੇ ਕੁਛ ਕਾਰਯ ਨਹੀ ਸਿਧ ਹੋਸਕ੍ਤੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੋ ਮਿਥ੍ਯਾ ਵਸਤੂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਅਧਿਸਟਾਨ

ਸ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹਤੀ ਕਿੰਤੂ ਅਧਿਸਠਾਨਕੇ ਸਰੂਪ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਰਜੂਕੇ ਸਰਪ ਰਜੂਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹਤਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਰਜੂਕੇ ਸਰੂਪ ਹੀ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਏਹੁ ਜਗਤ ਕੇ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਅਧਿਸਠਾਨ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਤਤਬ੍ਰਹਮਤੇਦੇ ਅਤਮਾ ਹੈ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪ੍ਰਸਨਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕ ਭ ਕਰਕੇ ਈਹਾਂ ਨਹੀ ਲਿਖਯਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਨਿਰਣਯਸ ਅਨੰਤ੍ਰ ਮਾਈ ਜ੍ਵਾਲਾ ਦਾਸੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਗਯਾਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ਬਡਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤੀ ਭਈ॥ ਹੇ ਵਿਭੋ ਮੈ ਮੂਰਖਨੇ ਆਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਜੈਸੇ ਭੇਡਾਂ ਚਰਾਨੇ ਵਾਰੇ ਕੇ ਹਾਥ ਰਤਨ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਿਸਕੀ ਕਦਰ ਜਾਨੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਪਥਰ ਜਾਨਕੇ ਉਸਕੇ ਬਦਲੇ ਤਮਾਕੂ ਪੈਸੇ ਅਧੇ ਪੈਸੇ ਕਾ ਲੈ ਲਵੇ॥ ਤਦਵਤ ਮੈ ਮੂਰਖਨੇ ਆਪਕੀ ਕਦਰ ਨ ਜਾਨਕ ਝੂਠਿਆਂ ਕਾਮਨਾਕੀ ਯਾਚਨਾ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਹੂੰ ਅਬ ਪਿਛਲਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਛਿਮਾ ਕਰੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੈਸੀ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੋ ਅਦ੍ਵੈਤ ਹੋ ਮਾਯਾ ਤਤਕਾਰਯ ਤੇ ਰਹਤ ਸੁਧ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋ ਆਪਹੀਂ ਮਾਯਾ ਸਬਲ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਕਰਤਾ ਹੋ॥ ਜਬ ੨ ਧਰਣੀ ਪਾਪੋਂ ਕਰਕੇ ਭਾਰੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ੨ ਨਿਮਿਤ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਜਗਤੀ ਕੇ ਭਾਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕਾਰਯ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਸ੍ਵਰੂਪਮੇ ਸਮਾਇ ਜਾਤੇ ਹੋ ਜੈਸੇ ਖੀਰ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਬਡੀ ਲਹਰ ਉਠਕੇ ਪੁਨਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਸਮਾਇ ਜਾਤੀ ਹੈ॥ ਔ ਨਿਤ ਅਵਤਾਰ ਆਪਕੇ ਆਪਕੇ ਸੰਤਜਨ ਹੈਂ॥ ਸੋ ਆਪਕੇ ਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਜਗਤਕੇ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਉਧਾਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਔ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇ ਦੇਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂ ਦੁਸਤਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਅਬ ਮੇਰੇ ਪਰ ਭੀ ਆਪਨੇ ਪਰਮ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਝ ਕੂੰ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਪਾਰਕੇ ਭੀਰ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਤਿਸਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਓ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਵਿਭੋ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਆਪਨੇ ਸਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੀ ਭਈ ਔ ਆਨੰਦ ਕਰਕੇ ਜਲ ਜੋ ਮਾਈਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਆਯਾ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋਂ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ॥ ਪੁਨਾ ਕਹਨੇ ਲਾਗੀ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਆਪਨੇ ਮੁਝਕੂੰ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਕੀ ਜੈ ਹੋਵੇ। ਜੋ ਮੈ ਅਨੰਤ ਜਨਮ ਕੀ ਪਤਿਤਥੀ ਮੈ ਜੈਸੀ ਪਤਿਤੋ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਆਪਹੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋ। ਏਕਤੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਜਾਤ ਚੰਚਲ ਔ ਛਲਕੀ ਮੂਰਤਿ ਹੈ ਔ ਝੂਠ ਤੇ ਮਾਯਾ ਹੀ ਜਿਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਔ ਸਦਾ ਅਸੁਚੀ ਰੂਪ ਹੈ ਕਠੋਰਤਾ ਔ ਕਪਟ ਕੀ ਖਾਣ ਹੈ॥ ਅਸੀ ਅਧਮ ਜਾਤਿ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਉਧਾਰ ਬਡੇ ਕਠਿਨ ਹੈ

ਸੋ ਆਪਨੇ ਇਸ ਅਧਮ ਜਾਤਿ ਮੁਝ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਆਪ ਸਾਖਯਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਹੋ ਐਸੇ ਉਸਤਤਿ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੂੰ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਜੈਸੇ ਅੰਧਕਾਰ ਕੂੰ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਮਧਯਾਨ ਕੇ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੇ ਭਏ ॥

ਦੋ: ਗਯਾਨ ਭਾਨ ਸਮ ਰੂਪ ਗੁਰੁ ਤਮਅਗਯਾਨ ਵਿਨਾਸ
ਬਚਨ ਕਿਰਣ ਸਿਖ ਰਿਦ ਪਰਮਸਾਤਮ ਕੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ ੧ ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੩੭ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴ ਸਤ ਸਰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਸੋ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਭਏ ਤਯਾਰ ਦੀਪਮਾਲਿਕਾ ਦਰ ਸਹਿਤ ॥
ਸੁਣਹੁ ਸੰਤ ਨਿਰਧਾਰ ਪੁਨ ਲਦਪੁਰ ਫਿਰ ਆਇਹੈਂ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ਲਦਪੁਰ ਮੈ ਰਹਨਯਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੂੰ ਤੀਨ ਸਾਲ ਵਿਤੀਤ ਹੋਗਏ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੁਧਾਸਰ ਜਾਣੇ ਕਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀਆ ਜਬ ਸੁਧਾਸਰ ਜਾਣੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਲਦਪੁਰ ਕੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਚਲੇ ਔ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕੋ ਨੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਮਾਨਤਾ ਕਰਾ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁੜਕੇ ਲਦਪੁਰ ਮੈਂਹੀ ਆਇ ਜਾਵੈ ਤਬ ਹਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਗੇ ਪਰਸਾਦ ਚੜਾਵੈ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨ ਕਹਿਤੇ ਭਏ ਤਿਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋਂ ਕੂੰ ਰੋਦਤੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਕਰੁਣਾ ਸਹਤ ਬਚਨ ਕਹਿਤੇ ਹੂਇਆਂ ਕੋ ਛੋਡ ਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਤਹਾਂ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈਂ ਜਾਇਕੇ ਬਡੇ ਅਨੰਦ ਪੂਰਬਿਕ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਔ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮੋਂ ਕੇ ਦਰ-ਸਨ ਸੁਧਾਸਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਹਾਂ ਸੰਤ ਰਿਖੀਸ੍ਵਰ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਬਡੇ ੨ ਤਪ-ਸ੍ਵੀ ਮਹਾਤਮਾਂ ਰਿਖੀਕੇਸ਼ ਕੇ ਵਾਸੀ ਉਤ੍ਰ ਕਾਸੀ ਔ ਪੂਰਬਕਾਸੀ ਕੇ ਬਾਸੀ ਬਡੇ ਬਡੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਤਤ੍ਵਗਯਾਨੀ ਯੋਗੀਜਨ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਆਵੈਂ। ਕੋਈ ਸੰਤ ਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਹੀ ਆਨੰਦਕੋਹੋਜਾਵੈਂ ਕੋਈ ਬਚਨ ਬਡੇ ਅਦਭੁਤ ਸੁਣਕੇ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੋਜਾਵੈ। ਕੋਈਕ ਮਹਾਪੁਰਖ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੋਕੇ ਚਲੇ ਜਾਵੈਂ ਔ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਣੇ ਵਾਰੇ ਗ੍ਰਸਥੀ

ਲੋਕੋ ਕੋ ਕੁਛ ਪਾਰਾਵਾਰ ਹੀ ਨਹੀ ਥੇ ਹਰਵਕਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸੰਤਹੁਕੀ ਤਥਾ ਗ੍ਰਿਹਸਥੋ ਕੀ ਭੀੜਾ ਬਨੀ ਹੀ ਰਹੇ। ਰਿਖੀਕੇਸਵਾਸੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਤੇ ਪੰਡਿਤ ਸ੍ਰੀ ਸਾਧੂਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਸਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀਸਿਰ ਨੰਗ ਵਿਰਕਤ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਨਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਹੋਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੰਤ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਆਏ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਕੀਓ ਮਾਨਧਨ ਜਾਨਕੇ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪ ਸੰਤਹੁ ਨੂੰ ਬੈਠਾਇਕੇ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਆ ਪਰਸਪਰ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਬਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਔ ਵਿਰਕਤ ਸੰਤ ਰਿਖੀ ਸਾਧੂਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਵਿ-ਚਾਰਕੇ ਕੁਛ ਦੋ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਯਥਾਰਥ ਉਤ੍ਰ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਆਪ ਤੋ ਪੰਡਿਤ ਹੋ ਔ ਹਮ ਕੋ ਕਾਲਾ ਅਛਰ ਭੈਸ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਆਪ ਕਿਸੀ ਵਿਦਵਾਨ ਅਪਨੇ ਜੈਸੇ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਲਜਤ ਸੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸੰਤ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਰਿਖੀ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇ ਸਾਧੂਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਸੀ ਅਪਨੀ ਪੰਡਤਾਈ ਕੀ ਚਤੁਰਾਈ ਅਬ ਈਹਾਂ ਢਕੀ ਹੀ ਰਹਣੇ ਦੇਵੋ ਕਿਉਂਕੇ ਏਹ ਅਵਧੂਤ ਹੈ ਇਨਕੇ ਅਨੁਭੈ ਕੇ ਗੋਲੇ ਰੂਪ ਵਚਨ ਸੁਣਹੁ ਇਥੇ ਅਪਨੀ ਪੰਡਤਾਈ ਨ ਜਾਹਰ ਕਰੋ ਈਹਾਂ ਤੁਮਾਰੀ ਪੰਡਤਾਈ ਏਕਹੀ ਬਚਨ ਅਨੁਭੈਰੂਪੀ ਗੋਲੇ ਸੇ ਉਡਜਾਵੇ ਗੀ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਪੰਡਿਤ ਸਾਧੂਸਿੰਘਜੀ ਮੌਨ ਹੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਸੁਣਤੇਰਹੇ॥ ਸੁਣ੨ ਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮਕੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕ ਬਡਹੀ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕੇ ਬਾਣ ਅਮੋਘ ਹੈਂ ਤਦਵਤ ਸਰਬਕੇ ਮਨ ਕੋ ਬੇਧਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਸੁਣ ੨ ਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਆਤਮਿਕ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਪੰਡਿਤ ਸਾਧੂਸਿੰਘ ਕੂੰ ਅਪਨੀ ਪੰਡਤਾਈਕ ਔ ਵਿਰਕ੍ਤਪਨੇ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਛੂਟ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗਾ ਕੇ ਹਮ ਲੋਗਨ ਕੇ ਕਥਨ ਤੋ ਐਸੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਫੋਕੀ ਬੰਦੂਕ ਕੇ ਸਬਦ ਤੋ ਗੋਲੀ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਜੈਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਮਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਇਨ ਮਹਾਤਮੇ ਕੇ ਬਚਨ ਤੋ ਗੋਲੀ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਕੇ ਸਮ ਅਮੋਘ ਹੈ ਜੌਨਸੇਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਸਾਸਤ੍ਰਵੇਦ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਨਹੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਹਮਭੀ ਅਧਿਕਾਹੀ ਪ੍ਰੌਢੀ ਕਥਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕੇ ਵਚਨ ਜੈਸੇ ਬੇਧਨ ਕਰਤੇਹੈ ਹਮਾਰੇ ਬਚਨ ਮਨਕੋ ਤੈਸੇ ਨਹੀ ਬੇਧਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਏਹ ਭੀ ਓਹੀ ਪਦਾਰਥ ਕਹਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਨਕੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਤਾਸੀਰ ਹੈ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਾਧੂਸਿੰਘਜੀ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਹ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਆਪਨੇ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਦੀਓ ਹੈ ਤੈਸੇ ਪੰਡਤਾਈ ਔ ਵਿਰਕਤਤਾਕਾ

ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਾ ਭੀ ਤਜਾਗ ਕਰ ਦੇਵੋ। ਕਾਹੇਤੇ ਯਹ ਅਹੰਕਾਰ ਬਡੇ ਦੁਸ੍ਰਹੈ ਅਤਿ ਸੂਛਮ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਮਨ ਵਿਖੇ ਲੁਕਜੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸਮਾ ਪਾਵਤੇਹੈ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਅਸਥੂਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਮਹਾ ਕਸਟ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਠਮਾਸ ਮੀਡਕ ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਮੈਸੂਕੇ ਪਰਜੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜਬ ਬਰਖਾ ਕਾਲ ਆਵਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸਬਦ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਏਹੁ ਅਹੰਕਾਰ ਹਮਾ ਦੁਸਟ ਹੈ ਜਨਮ ਤੇ ਜਨਮਾਂਤਰੋਂ ਮੈ ਕਸਟ ਦਿਖਾਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈ।। ਦੇਖਨਾ ਕਬੀ ਭੀ ਪੰਡਿਤ ਪਨੇਕੋ ਔ ਵਿਰਕ੍ਰ ਪਨੇਕੋ ਤੁਮਨੇ ਅਹੰਕਾਰ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ਇਸ ਦੁਸਟ ਤੇ ਸਰਬਥਾ ਬਚ ਰਹਨੋ ਜੇ ਆਪ ਅਹੰਕਾਰ ਲੋਭ ਔ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋ ਔ ਕਹਨੇ ਰਹਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਰਥਕਹੈ ਤਬ ਧਨ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭੀ ਧਨ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਸੂਰਬੀਰ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪੁਨ ਆਪ ਕਰੋਰੋਂ ਗੁਰੂਓ ਕੇ ਭੀ ਗੁਰੂ ਹੋ ਤੁਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਪੁਰੁਖ ਨਹੀ ਹੈ। ਔ ਜੇ ਤੁਮ ਮੁਖਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਜਾ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਕਹਤੇ ਹੋ ਅਪ ਨੇ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀ ਹੈ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਆਪਨੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਹੋ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਪਰਤਾਰਤੇ ਹੋ ਪਰਤਾਰਕ ਕੇਵਲ ਠਗ ਹੋ ਤਬ ਕਰੋਰੋਂ ਕੁਤਜੋਂ ਕੇ ਕੁਤੇ ਹੋ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਆਪਤੋ ਬਡੇ ਪੰਡਿਤ ਵਿਦਵਾਨ ਹੋ ਔ ਵਿਰਕਤ ਭੀ ਹੋ ਤਿਨਕੋ ਕਿਆ ਉਪਦੇਸੀਏ ਜਿਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਆਪਕੋ ਕੌਨ ਉਪਦੇਸ ਕਰੈ।। ਇਤਜਾਦਿਕ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਹੂਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਨਿਧੜਕਤਾਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਔਧਾਰਨਾ ਦੇਖਕੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸਾਧੂ ਜੀ ਤਥਾ ਮਹਾਪੁਰਖ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਸੰਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਬਡਜਾਈ ਬਹੁਤ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਆਪਕੀ ਸੋਭਾ ਸੁਣਤੇਥੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਆਜ ਆਕੇ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਏ ਹੈਂ। ਐਸੇ ਉਸਤਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕਰਕੇ ਆਗਜਾ ਲੈਕੇ ਡੇਰੇ ਜਾਤੇ ਭਏ,ਮਾਰਗ ਮੈ ਭੀ ਪਰਸ ਪਰ ਬਡੀ ਬਡਜਾਈ ਸੰਤਹੁਕੀ ਕਰਤੇ ਗਏ। ਜਬ ਮੇਲੇ ਕੇ ਦਿਨ ਬੀਤਗਯੇ ਤਬ ਪੁਨਾ ਕਿਸੇ ਦੁਸਟਨੇ ਸ੍ਰੀਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਚਿਠੀ ਲਿਖਕੇ ਡਾਕਮੈ ਪਾਇਕੇ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸਨਰ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦਿਤੀ। ਔ ਉਨ ਦਿਨੋ ਮੈ ਔਰ ਭੀ ਏਕ ਉਪਦ੍ਰਵ ਉਠਤੇ ਭਯੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਮੈਂ ਏਕ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪਰਸਿਧ ਆਪ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕਹਾਵਤੇ ਥੇ ਉਸਨੇ ਕੁਛਕ ਸਿਖ ਇਕਠੇ ਕਰਕੇ ਤੇ ਤਦ ਦੇਸਯ ਤਿਸ ਦੇਸਕੇ ਤੁਰਕ ਰਾਜਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਕੀ ਛਾਵਣੀ ਫੂਕਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਜਬ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਛਾਵਨੀ ਫੂਕਣ ਲੀਏ ਆਏ ਸਮੇ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਤਬ ਭਗਵੰਤ

ਕੀ ਕੋਈ ਐਸੀ ਮਰਜੀ ਹੋਈ ਜੋ ਉਸੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਊਪਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਹੋਤੀ
ਭਈ ਤਿਸ ਪਰਬਤ ਸੇ ਜਲਕੇ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਆਵਨੇ ਸੇ ਲਈ ਨਾਮੀ ਨਦੀ ਬਡੀ
ਹੀ ਚੜ੍ਹਗਈ ਤਿਸ ਨਦੀ ਮੈ ਸੇ ਪਾਰ ਉਤ੍ਰਨੇ ਕੀ ਘੋੜੇ ਜਵਾਨ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨ ਹੋਤੀ
ਭਈ। ਪੈਦਲ ਔ ਅਸਵਾਰੋ ਕੀ ਸੈਨਾ ਤੀਰਪੈ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਪ੍ਰਯੰਤ
ਖੜੀ ਰਹੀ। ਉਨਮੈ ਸੇ ਹੀ ਫਟਕੇ ਏਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹਦੀਆ ਅੰਗ੍ਰੇਜ
ਪਾਸਕੇ ਦੇਖੋ ਤੁਮਾਰੀ ਛਾਵਨੀ ਫੂਕਨੇ ਲੀਏ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਰ ਸਿਖੋਂ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ
ਸੈਨਾ ਖੜੀ ਹੈ। ਤੁਮ ਲੋਕ ਐਸੇ ਗਾਫਲ ਹੋ ਜੋ ਕੁਛ ਖਬਰ ਨਹੀ ਰਖਤੇਹੋ ਆਜ ਤੋਂ
ਤੁਮਾਰੀ ਮਦਦਤੋ ਖੁਦਾਨੇ ਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਆਜ ਹੀ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਗਦਰ
ਪੜ ਜਾਤੋ। ਪਰਦੇਸੀ ਹੋਕੇ ਤੁਮ ਇਸ ਦੇਸ ਕੋ ਕੈਸੇ ਰਾਜ ਕਰੋ ਗੇ ਸਰਬਥਾ ਤੁਮਕੋ
ਹੁਸ਼ਯਾਰ ਰਹਣੋ ਚਾਹੀਏ ਐਸੇ ਕਹਿਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸੈਨਾ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਉਨਕੇ ਊਪਰ
ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਦਈ। ਦੋਨੋਂ ਓਰ ਸੇ ਬੰਦੂਕ ਚਲਨੇ ਲਾਗੀ ਜਬ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਾ ਤਬ
ਭਾਗ ਚਲੇ ਕੁਛ ਮਾਰ ਲਏ ਕੁਛ ਪਕੜ ਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਭੀ ਪਕੜ ਲੀਏ ਉਨ
ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ ਜਹਾਂ ੨ ਪਰਸਿਧ ਸਾਧ ਥੇ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਗਈ ਥੀ ਇਸੀ
ਕਰਕੇ ਲਾਟ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕਰਕੇ ਜਮਾਨਤ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੋ ਫੇਰ ਮੰਦਲਸਾਹਿਬ
ਨੇ ਬੁਲਾਯਾ ਜਬ ਰਾਮਬਾਗ ਮੈ ਗਏ ਮੰਦਲ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਏ ਤਬ ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਸੇ
ਮੰਦਲਸਾਹਿਬਨੇ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਸਲਾਮਕਰਕੇ ਏਕਕੁਰਸੀ ਪਰ ਬੈਠਾਇਲੀਆ ਜਬਬੈਠ
ਗਏਤਬ ਪੂਛਨੇਲਾਗਾਆਪ ਰਾਜੀਖੁਸ਼ੀਹੈ ਅਬਆਪਜੋ ਈਹਾਂ ਆਏਹੈਂ ਸੋਆਪਕੋ ਇਰਾਦੇ
ਕਹਾਂ ਕੋ ਜਾਨੇ ਕੋ ਹੈ। ਉਤ੍ਰ। ਹਮ ਰਾਜੀਖੁਸ਼ੀਹੈਂ ਔ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਣੇ ਕੋ
ਹਮਾਰੋ ਇਰਾਦੋਹੈ॥ ਮੰਦਲੋ ਵਾਚ॥ ਜੇ ਆਪਕੋ ਤੀਰਥੋਂਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾਕੋ ਇਰਾਦੋਥੋ ਤਬ
ਲਾਹੌਰਮੇਂ ਇਤਲਾਹ ਦੇਕੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂਆਏ ਆਪ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋ
ਇਤਲਾਹ ਦੇਕੇ ਆਵਤੇ ਤਬ ਬਹੁਤ ਆਛੋ ਕਾਮਥੋ। ਸ੍ਰੀਗੁਰਉਵਾਚ ਮੰਦਲ ਪ੍ਰਤੀ॥
ਤੁਮਾਰੇ ਹਮਾਰੇਵਾਸਤੇ ਲਹੌਰਮੈ ਰਹਨੇਕੋ ਤੀਨ ਬਰਸਕੋ ਇਕਰਾਰ ਥੋ ਸੋ ਤੀਨਕੇ ਹਮ
ਚਾਰ ਸਾਲ ਲਹੌਰਮੇਂਰਹ ਆਏਹੈਂ ਤੁਮ ਅਪਨੇ ਲਿਖਯੋ ਦੇਖ ਲੇਵਹੁਹਮਕੂੰ ਇਤਲਾਹ
ਸੇ ਕੌਨ ਕਾਮ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤੋ ਏਕ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਕੇ ਆਗੇ ਇਤਲਾਹ ਏਕਹੀ ਵਾਰੀ ਦੇ
ਛੋਡੀਹੈ ਘੜੀ ਘੜੀ ਹਮ ਸੇ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੇ ਪਾਸ ਇਤਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਈ ਜਾਤੀਹੈ। ਤਦ
ਨੰਤਰ ਮੰਦਲਸਾਹਿਬਨੇ ਪੁਨਾ ਪੂਛਆ ਕੇ ਆਪ ਕੋ ਮਾਲੂਮਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਜ
ਕਲ ਕਹਾਂ ਹੈ ਐਸੀ ਮੰਦਲਸਾਹਿਬਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਕੇ
ਸਮੀਪ ਹੀਬੈਠੇ ਮੰਦਲਸਾਹਿਬਕੇ ਉਦਰਕੀ ਓਰ ਅੰਗੁਲੀ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ

ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾਸਿੰਘ ਤੁਮਾਰੇ ਪਟ ਮੇਂ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਨੇ ਕਹਜੇ ਚਿਠੀ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਦੇਖੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਚਿਠੀ ਭੇਜਤੇਹੈ ਆਪ ਕਹਤੇਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੁਮਾਰੇ ਪੇਟ ਮੇਹੈਂ ਏਹੁ ਕਜਾ ਬਾਤਹੈ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਜਬ ਤੁਮਨੇ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਖਾਇ ਹੀਲੀਓ ਹੈ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਕੀ ਚਿਠੀ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਵਨੀ ਥੀ। ਪੁਨਾ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਸੇ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕਬੀ ਦੇਖੜੇ ਥੇ ਕੇ ਨਹੀਂ। ਤਬ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਨੇ ਕਹਜੇ ਮੈਨੇ ਸੁਨਜੇ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਖਜੇ ਕਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤਿ ਹੂਆ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਕਭੀ ਮਜਨੂੰ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਭੀ ਦੇਖੀਹੈ ਯਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ। ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਵੋ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਦੇਖੀ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਚਨਹੂਆ ਅਰੇ ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਜੈਸੀਕ ਮਜਨੂੰ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਤੈਨੇ ਦੇਖੀਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਰੂਪ ਥੇ ਕੋਈ ਆਟਾ ਲਗਾਤੇ ਥੇ ਔ ਕੋਈ ਖਾਇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਇਕ ਪਕਾਨੇ ਕੀ ਚਟੀ ਵਿਚਾਰੇ ਮਹਾਰਾਜਸਿੰਘਕੂੰ ਪੜਤੀਥੀ ਤੁਮ ਐਸੇ ਥੇ ਵਿਚਾਰਜੋ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਗਰੀਬਕੂੰ ਪਕੜਕੇ ਕਾਲੇ ਪਾਨੀ ਭੇਜਦੀਓ ਹੈ ਤੁਮ ਨੇ ਖੁਦਾ ਕੋ ਜਾਣ ਦੇਣੀ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਔ ਫਿਰ ਹਮ ਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਕਜਾ ਬਿਗਾਰਜੇ ਹੈ ਹਮ ਕੂੰ ਸੁਧਾਸਰ ਕੀ ਪੌੜਜੋਂ ਪਰ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਤੇ ਜੇਲਖਾਨੇ ਬਠਾ ਦੀਓ ਏਹੀ ਤੁਮਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਕੇ ਕੁਛ ਔਰ ਕਹੂੰ ਤਰਵਾਰ ਬਾਂਧ ਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਸਨਮੁਨ ਹਮਨੇ ਜੰਗ ਕੀਏ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਖੂੰਨਹੀ ਕੀਓ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਡਾਕੇ ਹੀ ਮਾਰਜੇ ਹੈ ਔ ਨ ਜੰਗ ਕਰਣੇ ਲੀਏ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਲਾਹ ਹੀ ਦਈ ਹੈ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਜੰਗ ਲੀਏ ਮਦਤ ਹੀ ਦਈ ਹੈ। ਤੁਮਨੇ ਜੋ ਹਮਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀ ਕੀ ਪਉੜਜਾਂ ਪਰਸੇ ਪਕੜਕੇ ਕੈਦ ਕਰਲੀਆ ਥਾ ਬਿਦੇਸਜਾਂ ਕੇ ਤੁਮਖੁਦਾਕੀ ਦਰਗਾਹ ਮੈ ਕਜਾ ਜਬਾਬ ਦੇਉਗੇ ਤੁਮਕੋ ਖੁਦਾਨੇ ਅਦਾਲਤ ਪਰ ਬੈਠਾਯਾ ਥਾ ਸੋ ਤੁਮਨੇ ਯੇ ਅਛਾ ਇਨਸਾਫ ਕੀਓ ਹੈ। ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸਨਰ ਥਰ ੨ ਕਾਂਪਨੇ ਲਗ ਗਯਾ ਔ ਪੁਨਾ ਕਾਂਪਤੇ ੨ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਖੁਦਾਵੰਦ ਮੈ ਨੌਕਰ ਸਖਸ ਹੂੰ ਮੇਰ ਕੁਛ ਭੀ ਅਖਤਯਾਰ ਨਹੀ ਬਿਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੇ ਔ ਅਬ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਫਿਰ ਤੀਨ ਬਰਸਕੀ ਜਮਾਨਤ ਲੀਏ ਬੜੇ ਸਾਹਿਬ ਨ ਲਿਖਜੇ ਹੈ ਹਮ ਕਜਾ ਕਰੈ। ਏਹੁ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇਹਸਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰਭੀ ਅਛਾਹੈਔ ਤੇਰਾ ਬੜਾ ਸਾਹਿਬਭੀ ਅਛਾਹੈਜਿਨਕੀ ਇਹੁ ਅਦਾਲਤਹੈ ਜੋ ਗਰੀਬੋ ਔ ਫਕੀਰੋਂਪਰ ਐਸੇਜੁਲਮ ਕਰਣੇ ਤੇ ਕੈਦਕਰਕੇ ਉਨਕੀ ਅੰਨਮਾਤ੍ਰ ਕੀਭੀ ਖਬਰ ਨ ਲੈਣੀਬੇਗੁਨਾਹੇ ਬੇਤਕਸੀਰ ਹੀ ਫਕੀਰੋਂ ਕੇ ਜਿਸੇ ਜੁਲਮ ਜਮਾਇਦੇਨੇ ਔ ਜੌਨਸੇ ਲੋਕੋਨੇ ਹਥਜਾਰ ਬਾਂਧ ੨ ਕੇ

ਯੁਧ ਕੀਏਹੈ ਡਾਕੇ ਮਾਰੇਹੈਂ ਖੂਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਵੋ ਲੋਕ ਪਿੰਨਸਨਾ ਪਾਤੇਹੈਂ ਉਨਕੇ ਪਿਛਲੇ ਪਿੰਨਸਨਾ ਪਾਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਕੁਰਸੀਸੇ ਉਠ ਖੜੋਤੇ ਔ ਬਚਨ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਹਮ ਫਕੀਰੋਕੀ ਕੌਨ ਜਾਮਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਚਲੋ ਹਮ ਜੇਲਖਾਨੇ ਮੈ ਹੀ ਚਲਤੇ ਹੈਂ। ਤਬ ਜਲਤੀ ਸੇ ਉਠਖੜੇਹੂਏ। ਤਬਸਾਥਹੀ ਉਠਕੇ ਸੰਦਲਸਾਹਿਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹੇ ਖੁਦਾ-ਵੰਦ ਆਪ ਬੈਠਜੇ ਇਸ ਮੈ ਹਮਾਰਾ ਕੁਛ ਕਸੂਰ ਨਹੀ ਹੈ ਜਹਾਂ ੨ ਸਾਧੂ ਹੈਂ ਸਭ ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਇਸ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਵਾਲੇ ਰੌਲੇ ਕਰਕੇ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਕੁਛ ਏਕ ਆਪਕੀ ਨਹੀ ਲਈ ਗਈ॥ ਤਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਖੜੋਤੇ ਥੇ ਇਨਕੋ ਬਾਹਾਂ ਸੇ ਪਕੜਕੇ ਧਕੇਲ ਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਜਾਹੁ ਜਲਤੀ ਤੁਮ ਪਹਲੇ ਹੀ ਜਾਮਨੋ ਮੈ ਸੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਕੋ ਲੈਆਵਹੁ ਹਮ ਮਨਜੂਰ ਕਰਲੇਵੈਂਗੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਤੁਮ ਨਹੀ ਆਵੋਗੇ ਉਤਨਾਚਿਰ ਹਮ ਈਂਹਾਂ ਹੀ ਬੈਠ ਹੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਮਨਜੂਰ ਲਿਖਕੇ ਈਂਹਾਂ ਸੇ ਉਠੂਗਾ॥ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੁਮਨੇ ਭੀ ਤੀਨ ਸਾਲ ਵਾਸਤੇ ਲਾਹੌਰ ਰਹਣੇ ਕੋ ਕਹਜੇ ਥੇ ਸੋ ਅਬ ਤੀਨ ਸਾਲ ਹਮ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹੈ ਅਬ ਫੇਰ ਜੋ ਤੀਨ ਸਾਲ ਕੀ ਜਾਮਨੀ ਲੈਕੇ ਹਮ ਕੋ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕੂੰ ਕਹਤੇ ਹੋ ਏਸਕਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਤੁਮ ਐਸੋ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਖੁਦਾ ਕੀ ਸਚੀ ਦਰਗਾਹ ਮੈ ਕਯਾ ਜਬਾਬ ਦੇਵੋਗੇ। ਹਮਤੋ ਫਕਰ ਲੋਕ ਹੈ ਹਮ ਕੂੰ ਤੋ ਜੈਸੇ ਜੇਲਖਾਨੋ ਜੈਸੇ ਰਾਜ ਬਾਦਸਾਹੀ ਤਖਤ ਹਮਾਰੇ ਤੋ ਕੁਛ ਵਾਧੇ ਘਾਟੇ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁਮਕੋ ਅਦਾਲਤ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਕੁਛ ਸੋਚਕੇ ਨਯਾਯ ਕਹਣੇ ਚਾਂਹਜੇ॥ ਐਸੇ ਸਾਚੇ ੨ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਅਰਜ ਸੰਦਲਨੇਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਰੀ ਹੇ ਖੁਦਾਵੰਦ ਆਪ ਸਰਬ ਤਰਹ ਸੇ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਕਸੂਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹੈ ਉਸਕੀ ਆਪਸੇ ਮਾਫੀ ਮਾਗਤਾ ਹੂ ਆਪਕੀ ਸਰਣਿਹੂ। ਪਿਛਲਾ ਤੋ ਆਪ ਮੇਰਾ ਕਸੂਰ ਮਾਫ ਕਰੋ ਆਗੇ ਮੈ ਸਮਝਕੇ ਵਰਤੂੰਗੇ। ਆਪ ਸਮਝੀਏ ਏਕ ਤੋ ਮੈ ਬਿਗਾਨਾ ਨੌਕਰ ਹੂ ਕਾਨੂਨਸੇ ਬਾਹਰ ਕੁਛ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੂ ਤੋ ਭੀ ਅਪਨੀ ਤਰਫ ਸੇ ਗਰੀਬੋ ਪਰ ਰਿਹਾਈ ਹੀ ਕਰੂੰਗੇ ਦੂਸਰੀ ਮੇਰੀ ਯੇਹ ਆਪਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅਰਜ ਹੈ ਆਪ ਖੁਦਾਕੇ ਲੋਕ ਹੋ ਖੁਦਾ ਕੇ ਪਯਾਰੇਹੋ ਖੁਦਾ ਤੁਮਾਰੀਬਾਤ ਮਾਨਲੇਤੇਹੈ ਮੈ ਬਾਲਬਚੜਦਾਰਹੂੰ ਇਹ ਮੇਹਰਬਾਨਗੀ ਮੇਰੇ ਪਰ ਕਰੋ ਜੋ ਇਸ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੀ ਨਗਰੀਸੇ ਮੈ ਇਜਤ ਉਬਰੇ ਨਾਲ ਜਾਵੇ॥ ਐਸੇਹਾਕਮਸੰਦਲਕੇ ਅਧੀਨਗੀਨਿਮ੍ਰਿਤਾਵਾਲੇਬਚਨਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘਦੀਨਦਯਾਲੁਜੀਤਿਸੀ ਪਰਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਉਵਾਚ॥ ਅਰੇ ਸੰਦਲ

ਜੇ ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਰਹਕੇ ਪ੍ਰਮਾਦ ਨ ਕਰੇਗੋ ਯਥਾਰਥ ਨ੍ਯਾਯ ਮੁਲਕ ਚਲੇਗੋ ਤਬ ਬਡੇਮਾਨ ਔ ਇਜਤ ਤੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਦੀਹਾਂ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਰਹਕੇ ਜਾਵੇਗੋ ਔ ਜੇ ਖਰਰ ਬਾਜੀ ਕਰੇਗੋ ਤਬ ਦੁਖ ਪਾਵੇਗੋ॥ ਪਹਲੇ ੨ ਰਾਜਏ ਔ ਬਾਦਸਾਹੋ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਕੀ ਤਵਾਰੀਖੋ ਦੇਖ ੨ ਕੇ ਡਰ ੨ ਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਅਛੀ ਤਰਹ ਵਿਚਾਰ ੨ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਕਿਸੇ ਸੇ ਰਿਸਵਤ ਲੈਕੇ ਕਸੀ ਸਚੇ ਪੁਰਖ ਕਾ ਹਕ ਨਹੀ ਗਵਾਵਨੇ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨ੍ਯਾਯਕਾਰੀ ਔ ਅਨ੍ਯਾਯਕਾਰੀ ਰਾਜਏਂ ਕੀ ਕਥਾ ਰਾਜਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾ ਹੇਤੂ ਔ ਨਾਸਕਾ ਹੇਤੂ ਔ ਰਾਜਕੀ ਇਸਿਥਤੀਕੇਕਾਰਣਸੁਣਾਵਤੇਰਹੇ॥ ਸੰਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭੀਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਾਨ ਲੀਆ ਕੇ ਇਨਕੇ ਜਿੰਮੇ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟ ਜਾਣੇ ਕੀ ਭੀ ਇਨਕੋ ਠੀਕ ੨ ਮਾਲਮ ਹੈ ਇਸ ਓਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਸੰਦਲਸਾਹਿਬਕੋਉਪਦੇਸਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਤੇਰੋ ਨਾਮ ਸੰਦਲ ਨਹੀ ਆਜਸੇ ਤੇਰੋ ਨਾਮ ਸਮਦਲ ਹੂਆ ਕਯਾ ਸਮਨਾਮ ਤੁਲ ਹੋਵੇ ਮੁਦਈ ਔ ਮੁਦੇ ਲੈ ਪਛ ਜਿਸ ਕੇ ਨਜੀਕ ਸੋ ਕਹਾਵੇ ਸਮਦਲ ਸੋ ਤੁਮਨੇ ਦੋਨੋ ਓਰ ਸਮਵਰਤਨਾ ਅਦਾਲਤ ਮੇ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮੁਹਲਾਜਾ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਦੋਨੋ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਸਮ ਦੇਖਨਾ॥ ਏ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋ ਐਸੇ ਹੋਤੇ ਭਯੇ॥ ਉਸ ਓਰ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਖੋਜਤੇ ੨ ਗਏ ਤਬ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੂਛਯਾ ਕਹੁਜੀ ਕੈਸੇ ਆਪ ਆਏ ਹੋ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਰਾਮ ਬਾਗ ਮੈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੂਆ ਥਾ ਹੋ ਸਾਰੋ ਸੁਨਾਇਦੀਓ ਜਮਾਨਤ ਫੇਰ ਹਾਕਮ ਨੇ ਮਾਂਗੀ ਹੈ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਤੇ ਸਾਰ ਹੀ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਰਾਮਬਾਗ ਮੈ ਚਲੇ ਆਏ॥ ਇਤਨੇ ਚਿਰਨ ਤੀਨ ਚਾਰ ਘੜੀ ਰਾਤ ਭੀ ਗਈ ਥੀ॥ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਸੰਦਲਸਾਹਿਬਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨਹੋਕੇਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਤੁਮ ਕੂੰਪਾਂਚਹਜਾਰ ਕੀਜਮਾਨਤ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੀ ਮਨਜੂਰ ਹੈ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੇ ਕੇ ਇਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜੇ ਪਾਂਚ ਲਾਖ ਕੀ ਕਹੋ ਤਬ ਭੀ ਹਮਕੂੰਮਨਜੂਰ ਹੈ॥ ਤਬਸੰਦਲਸਾਹਿਬਨੇਦੋਹਜਾਰ ਕੀ ਰਖੀ ਤੀਨ ਹਜਾਰ ਕੀ ਛੋਡ ਦਿਤੀ॥ ਸਭ ਲਿਖ ਲਿਖਾਇਕੇ ਰਾਤਕੇ ਆਠ ਨੋ ਬਜੇ ਤਕ ਸਭ ਕਾਰਰਵਾਈ ਭੁਕਤਾਇਦਈ ਪੁਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੋਲਾ ਕੇ ਮੈਨੇ ਅਜ ਬਡੀ ਤਕਲੀਫ ਆਪ ਕੂੰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਯੇਹ ਕਸੂਰ ਮੇਰਾ ਮਾਫ ਕਰਣਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਨਾਲ ਸਲਾਮ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਆਪ ਭੀ ਅਪਨੀ ਕੋਠੀ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰਤੇ ਭਯੇ॥ ਤਦ ਪ੍ਰਾਤਿ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭੀ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇਕੇ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕੋਈ ਦਿਨ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਇ ਤਬ ਲਵਪੁਰ ਵਾਸੀਓਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡੇ ਉਤਸਾਹ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਬਡੇ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਲਵਪੁਰਕੇ ਲੋਕ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਫਰ ਤੀਨ ਸਾਲ ਬੀਤੇ ਤਬ ਬਾਬਾ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਗੋਂਇੰਦਵਾਲਕਾਰਹੀ ਸਭਲਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਾਦਰਖਾਸਤ ਦੇਕੇ ਸਰਕਾਰ ਮੈ ਅਪਨੇ ਜਿਮੇ ਜਮਾਨਤਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਾਇਆਥਾ ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਪ੍ਰਾਰਬਧਕੇਬੇਗਸੇਲਵਪੁਰੀ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਬਨਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਐਸੇ ਕਬੀ ੨ ਬਚਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇ ਥੇ ॥ ਕਜ਼ਾ ਹਮਾਰੀ ਲਬਪੁਰ ਮੈ ਰਹਣੇ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਵਧ ਵਿਸੇਸ ਹੈਔਅੰਗਰੇਜੋਂ ਕੇਜਿਮੇਬਦਨਾਮੀਲਗਤੀ ਭਈ ॥ ਕਾਲ ਆਪਨੇਨਾਮ ਛਪਾਇ ॥ ਔਰਨਕੇ ਦੈ ਮੂੰਡ ਹਤਾਇ ਇਸਰੀਤੀ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇ ਉਸ ਓਰ ਸਮਦਲ ਭੀ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਬਹੁਤ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਕੂਮਤ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਪਤਿ ਉਬਰੋਸੇਵਲੈਤਕੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਤਹਾ ਭੀ ਬਡੀ ਇਜਤ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਰਦਾਨ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਗੁਰੂ ਮੰਤ ਔ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਦਰਵਾਜੇਨੀਵੇ ਹੈਂ ਜੋ ਨਿਵੇਚਲਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਖਪਵਤੇ ਹੈ ਜੋ ਅਹੰਕਾਰ ਸੇ ਚਲਤੇ ਹੈ ਸੋ ਦੁਖੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥

ਦੋ: ਉਚੇਤਰਤੂਟੇ ਸਦਾ ਨੀਚੇ ਤੁਟੇ ਨ ਕੋਇ ॥
ਬਯਾਰ ਬੇਗ ਅਨੁਕੂਲ ਜਲ ਸਦਾ ਸੁਖੀ ਜਿਮ ਹੋਇ ॥ ਇਤਿ ੴਤਤਸਤ
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੩੯ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਦੋ: ਕਮਲ ਨਯਨ ਸੁਖ ਦੈਨ ਕੇ ਕੌਤਕ ਅਹਿ ਅਨੇਕ ॥
ਰਚੋਂ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤਿ ਚਾਰੁ ਇਹ ਦੀਜੈ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ॥ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਾਗ ਕੀ ਬਾਰਾਂ ਦਰੀ ਮੈ ਏਕ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਥੇ ਤਹਾਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਲੀਏ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਰਧਾਵਾਨ ਲੋਕ ਆਯਾ

ਕਰਤੇ ਥੇ ਔਰ ਬਡੇ ੨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਭੀ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਆਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਔ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੋਦਨ ਸਸਕੁਲੀ ਪੜਾ ਦੂਧ ਫੇਨੀ ਦਧੀ ਆਦਿ ਪਦਾਰਥ ਆਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਕੂੰ ਛਕਾਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਹੋਤੇ ਥੇ ਤਹਾਂ ਸੁਧਾਰਸ ਮੈਂ ਏਕ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਚਰਿਤ੍ਰੀ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਹਤੇ ਥੇ ਔ ਕੋਈ ੨ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੜੀਵਾਰੋ ਭੀ ਉਨਕੋ ਕਹਤੇ ਥੇ ਔ ਬਡੇ ਸੌਕ ਵਾਲੀ ਮੂਰਤੀ ਥੇ ਔ ਬਡੇ ਸੂਛ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਕ ਦਿਨ ਬਡੇ ਮੋਲ ਵਾਲੇ ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਗਲੇ ਮੈ ਸੁਵਰਣ ਕੀ ਮਾਲਾ ਔ ਹਾਥੋ ਮੈ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਕੜਨੇਂ ਕੀ ਜੋੜੀ ਪਹਰਕੇ ਤਥਾ ਅੰਗਲਨੇਂ ਮੈ ਹੀਰੇ ਕੀ ਕਣੀ ਵਾਲੀ ਸੁਵਰਣਕੀਆਂ ਛਾਪਾਂ ਪਹਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਕੁਛ ਉਸ ਦਿਨ ਐਸੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਹੀ ਪਹਰੇ ਥੇ ਕਿੰਤੂ ਹਮੇਸਾਂ ਹੀ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪਹਰਕੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਊਪਰ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਬੈਠਾਇ ਲੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸਨ ਪਰਸਪਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਪਰਸਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ੨ ਇਸ ਅਰਥ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਚਾ ਕਰਤੇ ੨ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਸਰਦਾਈ ਜਲ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਜਬ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਬੈਠ ਗਏ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਬਚਨ ਹਸਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਵੋ ਸਾਧੋ ਏਕ ਅਬ ਸਿਕਾਰ ਫਸਯੋ ਹੈ ਜਾਨੇ ਨ ਪਾਵੇ ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥਰ ਥਰ ਕੇਲੇ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਵਤ ਕਾਂਪਨੇ ਲਗ ਗਏ ਮਨ ਮੈ ਜਾਨ ਗਏ ਕੇ ਇਹੁ ਅਬ ਮੇਰੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਉਤਾਰ ਲੇਵੈਂਗੇ ਅਬ ਨਾ ਤੋ ਕੋਈ ਮੇਰੋ ਸਾਥੀ ਸਹਾਯਕਹੀ ਹੈ ਔ ਨਾ ਕੁਛ ਇਨ ਕੀ ਦਾਦ ਫਰਯਾਦ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਉਰਾਪਰਾ ਕਰੂੰਗ ਤਬ ਮਾਰ ਭੀ ਦੇਵੈਂਗੇ ਤੇ ਸਭੀ ਕੁਛ ਲੈ ਭੀ ਲੇਵੈਂਗੇ ਅਬ ਈਹਾਂ ਇਨਹੀ ਕੇ ਸਾਧੂ ਹੈ ਮੇਰੀ ਈਹਾਂ ਉਜਾਰ ਮੈ ਪੁਕਾਰ ਕੌਨ ਸੁਨਤੇ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਬ ਭਾਗਯੋ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਸ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਭੈ ਭੀਤਹੋਕੇਦੁਖੀ ਹੋਤੇ ਭਏਅਬ ਮੇਰਾ ਈਹਾਂ ਕੌਨਹੈ ॥ ਵੋਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਕਹਨੋ ਕਹੂੰ ਭੂਲ ਗਯੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਕਹੂੰ ਲੇਸਭੀ ਨ ਰਹਯੋ ਕੇਵਲ ਦੇਹ ਅਧ੍ਯਾਸਹੀ ਜੋ ਦ੍ਰਿਢ ਥੋ ਸੋਈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਯੋ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਦ੍ਰਿਢ ਹੋਤੋ ਤਬ ਕਾਹੇ ਕੂੰ ਡਰਤੋ ਅਛੇ ੨ ਪਦਾਰਥ ਖਾਣੇ ਕੋ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਧਨਏਕਤ੍ਰ ਕਰਨੇ ਸੁੰਦਰ

੨ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਪਹਰਕੇ ਆਪਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਮਾਨਨੇ ਔਰ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਜਨਾਇਕੇ ਆਂਖੇ ਮੀਚ ੨ ਕੇ ਕਰਨੇ ਵਾਰੇ ਅੰਤ੍ਰ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਸੇ ਸੂੰਨਹੋਏਂ ਲੋਕੋ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਬਨਾ ੨ ਕੇ ਕਹਨੇ ਵੋ ਧਨਧਾਨ ਕੁਟੰਬ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ਤੁਮ ਆਪ ਭੀ ਕੁਛ ਮਤ ਖਾਵੋ ਜੋ ਕੁਛ ਤੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਕੁਛ ਮੇਰੇ ਹੀ ਅਰਪਣ ਕਰਦੇ ਔ ਮੇਰੇ ਚਰਣੋ ਕੋ ਹੀ ਧਯਾਨ ਕੀਆ ਕਰ ਔਰ ਕੋ ਭੂਲ ਕੇ ਭੀ ਨਾਮ ਮਤਲੇਨੇ॥ ਔਰਨ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ ਤੇ ਮੁਖ ਮੈਪਰਹੈ ਰੈਤ॥ ਰਾਸਿ ਬਿਰਾਨੀ ਰਾਖਤੇ ਖਾਯਾ ਘਰ ਕਾ ਖੇਤਾ॥ ਭਲਾ ਕਹੋਤੋ ਫਿਰ ਵੋ ਤਤਵੇਤਯੋਂ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਚਢਕੇ ਕੈਸੇ ਛਪਯੇ ਰਹਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਹੈ ਉਘੜ ਗਇਆ ਜੈਸੇ ਖੋਟਾ ਢਬੂਆਨਦਰਿ ਸਰਾਫਾ ਆਇਆ॥ ਸੁਣ ਗਲਾਂ ਆਕਾਸਕੀਆਂ ਕੀਟਾਂ ਆਈ ਰੀਸ॥ ਰੀਸਾਂ ਕਰਨ ਤਿਨਾੜੀਆਂ ਜੋ ਸੇਵਨ ਦਰਖੜੀਆਂ॥ ਸਾਹੁਰੈ ਢੋਈ ਨ ਮਿਲੈ ਪੇਈਐ ਨਾਹੀਥਾਉ॥ ਪਿਰ ਵਾਤੜੀ ਨ ਪੁਛਾਈ ਧਨ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾਉ॥ ਇਤਯਾਦੀ॥ ਤਥਾਚ ਵੇਦੇ॥ ਅਵਿਦਯਾ ਯਾ ਮੰਤਰ ਵਰਤ ਮਨਃ ਸ੍ਵਯੰ ਧੀਰਾਃ ਪੰਡਿਤੰ ਮਨਯ ਮਾਨਃ॥ ਦੰਦ੍ਰਮਯ ਮਾਣਾਃ ਪਰਿਯੰਤਿ ਮੂਢਾ ਅੰਧੇਨ ਨੀਯ ਮਾਨਾ ਯਥਾ ਅੰਧਾਃ ਇਤਿਸ੍ਰੁਤੇਃ ਵੇਦਮੈ ਸ੍ਵੇਤ ਕੇਤੁਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਯਮਰਾਜ ਕੋ ਵਚਨ ਹੈ ਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵੇਤਕੇ ਤੇ ਜੌਨਸੇ ਪੁਰਖ ਅਵਿਦਯਾ ਵਿਖੇ ਵਰਤ ਮਾਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਗਯਾਨੀ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੋਕੇ ਆਪ ਕੂੰ ਬਡੇ ਧੀਰਜਵਾਨ ਤਤਵੇਤਾ ਪੰਡਿਤ ਸਰਬਗ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ਊਪਰਸੇ ਤੋ ਐਸੇ ਹੀ ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਭੀਤਰ ਸੇ ਤਤਵਗਯਾਨ ਕੀ ਨੇਸਠਾਸੇ ਸੂੰਨ ਹੈਂ ਸੋ ਸ੍ਵੇਤਕੇ ਤੇ ਵੋ ਆਤਮ ਹਤਯਾਰੇ ਚੋਰ ਮੂਰਖ ਮਹਾ ਅਗਯਾਨੀ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ੨ ਦੌੜਾਏ ਹੂਏ ਪਰਾਧੀਨ ਹੂਏ ਹੂਏ ਫਿਰ ਫਿਰ ਨਰਕੋਂ ਮੈਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮਗਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਨਰਕੋ ਮੈ ਗੋਤੇ ਖਾਤ ਹੈਂ ਇਤਿ ਸ੍ਰੁਤਯਰਥਾ ਊਪਰ ਸੇ ਤੋ ਬਡੇ ਸਮਾਧੀਵਾਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਭੀਤਰਸੇ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਪੜੇ ਜਲਤੇ ਹੈਂ ਊਪਰ ਸੇ ਤਯਾਗ ਜਨਾਤੇ ਹੈ ਔ ਭੀਤਰ ਸੇ ਏਹ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜਿਤਨੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਬਿਭੋ ਹੈ ਸਾ ਸਾਰੀ ਹਮਾਰੇ ਹੀ ਘਰ ਮੈ ਆਇ ਜਾਵੇ ਭਲਾ ਕਹੁ ਤੋ ਉਨਕੇ ਸਮੀਪ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੈਸੇ ਆਵੇ ਨਿਸਚੈ ਹੋਣੇ ਤੇ ਦੂਰ ਰਹਯੋ ਉਨ ਮਹਾ-ਪੁਰਖੋ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਨ ਕੂੰ ਸੁਪਨ ਮੈ ਭੀ ਦਰਸਨ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਅਬ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਥਾਕਹਤੇ ਹੈ॥ ਅਤਿਭੈਯੁਕਤਹੋਕੇ ਕਾਂਪਤੇ

ਭਾਈਰਾਮਸਿੰਘਜੀਬੋਲੇਕੇਮਹਾਰਾਜਆਪਕੂੰਭੀਸਿਕਾਰਭਾਸਤੇਹੈਅਰਥਾਤਆਪਤੇਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਹੈਂ। ਬਚਨਹੂਆਕੇਜੈਸੇਤੁਮਕੂੰਦੇਹਔ ਬਸਤ੍ਰਭੂਖਣੋਮੈਅਧ੍ਯਾਸਫੁਰਆਯੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹਮ ਕੂੰ ਭੀ ਸਿਕਾਰ ਭਾਸ ਆਯੋ ਹੈ ॥ ਕ੍ਯਾ ਤੂੰ ਜੋ ਦੇਹਅਧ੍ਯਾਸਕਰਕੇ ਡਰਕੇ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗ ਪਰਯੋ ਹੈ ਕ੍ਯਾ ਹਮਨੇ ਤੇਰੇ ਠੀਕ ਬਸ੍ਤ੍ਰ ਉਤਾਰ ਹੀ ਲੇਨੇਥੇ ਤੂੰ ਜੋ ਐਸੇ ਡਰ ਕੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤੇ ਹੈਸੋ ਕਿਉਂ ਡਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਨ ਡਰ ਹਮਤੋ ਤੇਰੇ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਅਰਥਹੀ ਏਹ ਬਚਨ ਕਹਜੇ ਥੇ ਸੋ ਤੂੰ ਡਰੈ ਮਤਕੋਈ ਨਹੀ ਤੇਰੇ ਬਸ੍ਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਉਤਾਰਤਾ ਸਗਵਾਂ ਜੇ ਤੇਰੇ ਕੂੰ ਇਛਾ ਹੈ ਤੋ ਜਿਤਨੇ ਤੇਰੇ ਮਰਜੀ ਹੋਵੇ ਉਤਨੇ ਪਦਾਰਥ ਈਂਹਾਂਸੇ ਲੈਜਾਹੁ ॥ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਮੈਤੋ ਬੰਧ੍ਯਾਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਆਕਾਸਤੇ ਪੁਰਖ ਬਨਵਤ ਜਗਤ ਹੂਆ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਤੂੰ ਕਹਾਂ ਔ ਤੇਰੇ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰ ਕਹਾਂ ਭਏ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਤੋ ਕ੍ਰਿਤਯਕੇ ਭੀ ਇੰਦ੍ਰ ਆਦਿਪਦ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਤੂੰ ਔ ਤੇਰੇ ਪਦਾਰਥ ਕਉਨ ਗਿਨਤੀ ਮੇ ਹੈ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਨਿਰਭੈਤਾਕੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿਘ ਕੂੰ ਅਭੈ ਦਾਨ ਦੇਤ ਭਏ ॥ ਪਰੰਤੂ ਪਦਾਰਥਕੇ ਸਨੇਹ ਕਰਕੇ ਭਾਈਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਮਨਮੈ ਭਰੋਸੋ ਨ ਧਾਵਤੇ ਭਯੇ ॥ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰਹੀ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਮਨਮੈ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਹਮ ਭਲੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਆਏਥੇ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਕੇ ਮੁਖਮੈ ਹੀ ਜਾਇਪਰੇਥੇ ਆਜ ਭਲੇ ਬਚੇ ੨ ਨਹੀਂ ਤੋ ਕਿਸੀਨੇ ਇਨਕੋ ਕ੍ਯਾ ਕਰਲੇਨੇਥੇ ॥ ਉਸ ਓਰ ਤੋ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਖ ਮਨਾਈ ॥ ਇਸ ਓਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁਸੇ। ਕਯਾਹੇ ਸੰਤਹੁ ਤੁਮਨੇ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਕਲਯੁਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨੀਏ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਓਹੈ ਇਨਕੀ ਕਹਨੀ ਦੇਖੋ ਔ ਇਨਕੀ ਰਹਨੀ ਦੇਖੋ ਅਰੇ ਭਾਈ ਬੇਸੌਕੀ ਕੀਂ ਫਕੀਰੀ ਸੇ ਚੋਰੀ ਵਿਸੇਖਹੈ ॥ ਜੇ ਤੁਮਾਰੇ ਭੀ ਮਨਮੈ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਹੈ ਤੋ ਜਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਦਸਾਂ ਨਹਵਾਂਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਆਪ ਭੀ ਖਾਵਹੁਤੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀਭੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਇਸ ਭੇਖੇ ਬਾਵਹੁ ਗਿਰਹੁ ਭਲਾ ਜਿਥਹੁ ਕੋ ਦਰਸਾਏ ॥ ਆਏ ਗਏ ਅਭ੍ਯਾਗਤੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੋ ਸਤਸੰਗ ਕੀਆ ਕਰੋ ਘਾਲ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹੁ ਦੇਇ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣਹਿ ਸੇਇ ॥ ਮਿਠਾ ਬੋਲਨ ਨਿਵ ਚਲਨ ਪਲਿਉਭੀ ਕੁਛ ਦੇਨ ॥ ਰਬਤਿਨਾਦੀ ਬੁਕਲੀ ਓਹ ਜੰਗਲ ਕਿਉਢੂੰਢੇਨ ॥ ਔ ਜੇਫਕੀਰੀ ਕਰਣੀ ਹੈ ਤੋ ਪਰਮ ਬੇਚਹ ਰਹੋ ਮਹਾ ਸੰਤੋਖ ਕੋ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਕਿਸਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਇੰਦ੍ਰਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਰਾਜੇ ਕੂੰ ਔ ਕੰਗਾਲ ਕੂੰ ਏਕ ਜੈਸੇਦੇਖੋ ਬਾਦ ਸਾਹ ਔ ਫਕੀਰ ਕੂੰ ਇਕ ਜੈਸਾ ਦੇਖੋ ਬਾਦਸਾਹਸੇ ਕੁਛ ਲੇਨੇਕੀ ਇਛਾ ਨ ਕਰੋ ਔ ਗਰੀਬ ਕੋ ਕੁਛ ਦੇਨੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸਭਸੇ ਬੇਸ੍ਵਾਲ ਰਹੁ ਜੋ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ

ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਹੈ ਸੋਮਾਤਾਕੇ ਸਮਾਨ ਆਪਹੀ ਤੁਮਾਰੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰੇਗੀ॥ ਔ ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮਿ ਏਹੀ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭ੍ਯਾਸ ਰਖੋ ਤੁਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਇਤ੍ਰ ਕਿਛੁ ਇਹ ਜਗਤ ਕੁਛ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਤੁਮਾਰੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਚਮਤਕਾਰੋਹੀ ਹੈ ਲਾਲ ਕੀ ਦਮਕ ਵਤ॥ ਏਹ ਨਿਸਚੇ ਨ ਹੋ ਸਕੇ ਤੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਪਰਮ ਕਾਰੁਣਕ ਕੋ ਨਿਸਕਾਮ ਹੋਕੇ ਭਜ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਨਿਸਕਾਮ ਭਜਨ ਕਰਣੇਸੇ ਭੀ ਭਗਵੰਤਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਅੰਤਕਰਣਕੇ ਮਲ ਵਿਖੇਪ ਆਦਿਕ ਦੋਸ ਦੂਰ ਹੋਜਾਵੈਗੇ॥ ਜੇ ਏਹ ਭੀ ਨ ਹੋ ਸਕੇ ਤਬ ਨਿਸਕਾਮ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਕ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ਕਰੋ॥ ਕੁਛ ਭੀ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਨ ਕੀਆ ਕਰੋ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਪਨੇ ਉਦਰ ਭਰਣ ਅਰ ਅਪਨੀ ਵਿਦ੍ਯਾ ਗੁਣ ਉਤਮ ਕੁਲ ਨ ਜਾਹਰ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਛਲ ਕਪਟ ਝੂਠ ਨ ਕੀਆ ਕਰੋ॥ ਪਰ ਦਰਬ ਔਰਤਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਰਖੋ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੋ ਸੰਜਮ ਕਰੋ ਮਨ ਕੀਆਂ ਵਾਸਨਾਕੋ ਰੋਕਥੋਕਰੋ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ਸੁਖੇ ਨਹੀ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੂ ਤਰਜਾਵੋਗੇ॥ ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਇਸ ਉਪਦੇਸ ਕੂ ਸੁਣਕੇ ਸਰਬ ਸਿਸ ਆਪ ਕੂ ਕ੍ਰਿਤ ੨ ਮਾਨਤੇ ਭਏ ਔ ਇਸ ਉਪਦੇਸ ਕੋ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਮਾਇਕੇ ਮਹਾ ਭੈ ਦਾਯਕ ਭਵ ਸਾਗਰ ਪਾਰਕੇ ਤੀਰ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਜੋ ਕੋਈ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਇਸ ਉਪਦੇਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੁਣੇਗੋ ਅਥਵਾ ਸੁਨਾਵੇਗੋ ਸੋ ਭੀ ਪਾਪੋ ਕੇ ਬੰਧਨ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਉਤਮ ਗਤਿ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੋ॥

ਦੋ: ਦਰਸ ਪਰਸ ਸਤਸੰਗ ਕੋ ਕਰਤ ਭਰਮ ਭੈ ਭੰਗ॥
ਔਰ ਰੰਗ ਕੂ ਨਸਟ ਕਰ ਅਰਪਤ ਆਪ ਨੌਰੰਗ॥ ੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੩੯ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥
ੴ ਤਤ ਸਤ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਸੋ: ਕਥਾ ਪਰਮਰਸਾਲ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤਮਨ ਲਾਇਕੈ॥
ਕੌਤਕ ਅਧਿਕ ਬਿਸਾਲ॥ ਜਹ ਜਹ ਬਿਧ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕਰੇ॥ ੧॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ਲਵਪੁਰਮੇ ਏਕ ਸਮੇ ਬਸੰਤ ਰਿਤੁਮੇ ਸਵੇਰ ਕੇ ਦੋ ਤੀਨ

ਘੜੀ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਰਬ ਸੰਗ੍ਰਹੁ ਸਹਤ ਛਕਕੇ ਬੈਠੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਸੰਤ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਫਤਯਾਵਾਦੀ ਵਾਲਯੋਂ ਸੇ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ॥

ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਏਕ ਮਾਈ ਅਪਨੀ ਸਨੁਖਾ ਕੂੰ ਬਾਲਕ ਉਤਪਤੀ ਕੇ ਬਾਦ ਚਲੀਸੇਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਇਸ ਨਾਨਕ ਗਾਇਕੇ ਸਮੇਤ ਬਾਲਕ ਕੇ ਮਥਾ ਟਿਕਾਵਨੇ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਲਯਾਵਤੀ ਭਈ॥ ਏਕ ਥਾਲ ਭਰਾ ਹੂਆ ਪਤਾਸਯੋਂ ਕਾ ਤਿਸਕੇ ਊਪਰ ਇਕ ਥਾਨ ਮਲਮਲਕੇ ਥਾਨਕੇ ਊਪਰ ਪਾਂਚ ਰੁਪਯਾ ਰਖਕੇ ਤਿਸ ਰੂਪਈਓਂ ਕੇ ਉਪਰ ਚਾਲੀਸ ਦਿਨਕੇ ਬਾਲਕ ਕੂੰ ਰਖਕੇ ਅਪਨੀ ਸਨੁਖਾ ਕੂੰ ਮਥਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਟਿਕਾਤੀ ਭਈ ਪੁਨਾ ਆਪ ਭੀ ਮਥਾ ਟੇਕਤੀ ਭਈ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸ ਮਾਈ ਸੇ ਹਸਕੇ ਪੂਛਯੋਂ ਕੇ ਕਹ ਮਾਈ ਯੇਹ ਬਾਲਕ ਕਿਸਕੋ ਹੈ॥ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੜੀ ਨਮ੍ਰਤਾ ਔ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੋ ਹੀ ਯੇਹ ਬਾਲ ਹੈਂ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਕੌਤਕ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਤਿਸ ਮਾਈ ਸੇ ਪੂਛ ਤੇ ਭਏ ਤਬ ਮਾਈਨੇ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰ ਦੀਓ ਕੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਕੋ ਹੀ ਏਹ ਲਰਕੋ ਹੈ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਇਸ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਲਾਂਗਰੀ ਕੂੰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਊਚੀ ਉਪਾਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵੋ ਸੇਰ ਸੇਰ ਤੇਰ ਵੋ ਸੇਰਖਾਂਵੋ ਲਯਾਵੋ ਜਲਦੀ ਸੇ ਤਿਖੀ ਜੈਸੀ ਛੂਰੀ ਲਯਾਤੇ ਇਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਵਢਕੇ ਦੇਗ ਵਿਚ ਪਾਦੇ ਬਡਾ ਕੂਲਾ ਕੂਲਾ ਇਸਕਾ ਮਾਸ ਹੈ ਲਯਾ ਜਲਤੀ ਬਨਾਇਕੇ ਜੋ ਖਾਵੀਏ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੀ ਚਾਂਘਰ ਮਾਰਤੇ ਭਏ॥ ਜਿਤਨੇ ਪਚੀਸ ਤੀਸ ਸੰਤ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਤ ਸਾਧੂ ਬੈਠੇ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰੇਹੀ ਬਡੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਤਨੇ ਮੈ ਏਹੁ ਦਾਸ ਭੀ ਬਡੀ ਤੀਛਨ ਜੈਸੀ ਛੁਰਿਕਾ ਹਾਥਮੈ ਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਆਇ ਇਖੜੋਤਾਏਹ ਕੌਤਕ ਦੇਖਕੇ ਦੋਨੋ ਮਾਯੋਂਕੋ ਏਕ ਰੰਗ ਆਵੇ ਔ ਏਕ ਰੰਗ ਜਾਵੇ ਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਨਾ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਛਿਮਾਕਰੋ ੨ ਇਸ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰੋ॥ ਮੁਝਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਕਯਾਹੈ ਚਕਕੇ ਲੈਜਾ ਹੁਤੇ ਕਟ ਕੁਟਕੇ ਦੇਗਮੈ ਪਾਇਦੇ॥ ਏਹੁ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਔ ਮੇਰੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਦੋਨ ਮਾਂਈਆਂ ਭੈ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋ ਜਾਤੀਆਂ ਭਈਆਂ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਵਾਰੰਵਾਰ ਮਥੇ ਟੇਕੈ ਔ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਬਸਤ੍ਰਸੇ ਢਕਤੀਆਂ ਜਾਵੈ ਔ ਮੁਖਸੇ ਪੁਨਾ ੨ ਕਹੈਬਖਸੋ ਠਾਕੁਰਜੀ ਬਖਸੋ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਕਰਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਡਿਗ ਪਈਆਂ॥ ਪੁਨਾ ਹਸਕੇ ਉਨ ਮਾਯੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਤੁਮਕੋ ਜੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਹਮਨੇ ਪੂਛਯੋ ਥੋ ਕਿ ਯੇਹ ਬਾਲਕ ਕਿਸਕੋ ਹੈ ਤਬ ਤੈਨੇ ਏਹੀ ਅਵਾਜ ਦਿਤੀ ਕੇ ਯੇਹ ਬਾਲਕ ਤੁਮਾਰੋ ਹੀਹੈ॥ ਜਬ ਹਮਾਰੋਹੀ ਹੈ ਤਬ

ਅਬ ਲੁਕਾਵਤੀ ਕਿਸ ਲੀਏ ਹੈ ॥ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਇਛਾ ਆਵੈ ਹਮ ਇਸਕਾ ਬਨਾਵੈ ਤੁਮਕੋ ਕਯਾ ਦੇਖ ਤੂੰ ਡਰਨਹੀ ਇਸਨੇ ਈਹਾਂਹੀ ਮ੍ਰਿਤੂ ਹੋਜਾਣੇ ਥੇ ਜਬ ਤੁਮਨੇ ਹਮਾਰੇ ਅਰਪਣ ਕਰਦੀਓ ਤਬ ਹਮਨੇ ਯਮਕੂੰ ਡਾਟਦੀਓਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਯਮਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਭੀ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੋ ਕਰਵਾਈਦੀਓ ਯਮਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਚਲਦੀਓ ਤਦ ਨੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਕੇ ਉਨ ਮਾਯੋ ਕੂੰ ਵਿਦਾਕੀਓ ਯੇਹ ਯਮਕਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਔਰ ਕਿਸੀ੨ ਨੇ ਜਾਨਣੇ ਥੇ ਸਭ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਤਛ ਹੂਆ ॥ ਪੁਨਾ ਕਿਤਨੀਕ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ। ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨਕੋ ਐਸੋ ਮਹਾਤਮ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਮ੍ਰਿਤੂ ਸੇ ਭੀ ਬਚ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦ:॥ਪ੍ਰਭੁਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕਾਲ ਪਰ ਹਰੈ ॥ ਪ੍ਰਭੁਕੈ ਸਿਮਰਨ ਦੁਸਮਨ ਟਰੈ॥ ਇਤਯਾਦੀ। ਮਹੰਤ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘਜੀ ਅਪਨੇ ਆਸਨ ਪਰ ਜਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਸਾਥਕੇ ਤਥਾ ਔਰ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁਕੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਤੁਮਨੇ ਦੇਖੀ ਸੰਤਹੁਕੀ ਬੇਚਾਹਤਾ ਆਜ ਕੋਈ ਇਸ ਸਮੇ ਮੈ ਪਤਾਸਯੋਕੋ ਥਾਲ ਤੇ ਥਾਨ ਪਰ ਪਾਂਚ ਰੁਪਯਾ ਰਖਕੇ ਅਪਨੇ ਬਚੇਕੂੰ ਮਥਾ ਟਿਕਾਵੇ ਕਿਸੀ ਮਹੰਤ ਸੰਤ ਕੇ ਆਗੇ ਅਥਵਾ ਹਮਾਰੇ ਤੁਮਾਰੇ ਆਗੇ॥ ਤਬ ਹਮ ਤੁਮ ਅਥਵਾ ਔਰ ਕੋਈ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਐਸੇ ਲਾਪਰਕੀ ਕੇ ਬਚਨ ਕਹਸਕੇਗੋਂ ਲਯਾਊ ਇਸਕਾ ਮਾਂਸ ਬਨਾਇਕੇ ਖਾਈਏ ॥ ਉਲਟਾ ਅਸਮਦਾਦਿਕ ਤੋ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੇ ਹਾਥ ਫੇਰਕੇ ਕਹੇਗੇ ਕੇ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੀ ਬਡੀ ਉਮਰਾ ਹੋਵੇ ਚਿਰੰਜੀਵੇ ਐਸੇ ੨ ਆਸੀਰਵਾਦ ਰੂਪ ਬਚਨ ਕਹੇਗੇ ਔ ਇਸਸੇ ਵਿਰੁਧ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਕਹੇਗੇ ॥ ਐਸੇ ਜਾਨੈਗੇ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਸਰਧਾਲੁਸਤੀ ਸੇਵਕ ਹੈਂ ਐਸੀ ਹੀ ਇਸਕੀ ਸਰਧਾਹ ਹਮਾਰੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਸਦਾ ਬਨੀ ਰਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜਤਨ ਕਰੈਗੇ ਸ੍ਰਧਾਹਟਾਨੇ ਕਾ ਜਤਨ ਹਮ ਲੋਕ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰੈਗੇ ਔ ਤੁਮਦੇਖਹੁ ਇਨਕੀ ਬੇਪਰਵਾਹਤਾ ਕੇ ਐਸੀ ਚੇਸਟਾ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਕੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਮਕੂੰ ਕੋਈ ਸੰਤ ਨ ਜਾਨੈ ਸ੍ਰਧਾਹ ਮੇਰੇ ਪਰ ਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਇਨਕੀ ਸਫਾਈ ਤੇ ਸਚਯਾਈਕੇਹਿਤੂਸੇਲੋਕਗੁਰਮਖਿਕਾ ਨਯਾਯਕੀ ਰੀਤੀਸੇ ਇਨਕੇ ਊਪਰ ਆਸਕ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਕਾਲਮੈ ਹੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਔ ਹਮ ਲੋਕ ਭੀਤਰਕੇ ਕਪਟੀ ਹੋਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਬਡੇ ਮਹਾਪੁਰਖੋਂ ਮਹਾਤਮੋਂਵਾਰੀ ਚੇਸਟਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਮਕੂੰ ਲੋਕ ਬਡੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਜਾਨਕੇ ਹਮਾਰੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਕਰੈ ਪੂਜਾ ਸੇਵਾ ਹਮਾਰੀ ਕਰੈ ਪਰੰਤੂ ਹਮਕੂੰ ਐਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਇਨਕੇ ਸਮਾਨ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ॥ ਸਾਚੇ ਮਨਕੇ ਮੀਤਾ ਹਾਰਜੀਊਸਾਚੇ ਮਨਕੇ ਮੀਤਾ ॥

ਦੋ: ਚਹਤ ਬਡਾਈ ਆਪਨੀ ਸਗਲ ਜਗਤ ਕੇ ਮੀਤ ॥
ਮਾਨਦ ਆਪ ਅਮਾਨ ਹੈ ਤੇ ਨਰਵਿਰਲੇ ਡੀਠ ॥ ੧ ॥

ਮਹੰਤ ਅਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਹਤ ਸਾਰੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ੨ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕਰਕੇ ਰੋਮ ਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਅੰਗਹੁ ਮੈ ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਜੋ ਕੋਈ ਏਸ ਕਥਾ ਕੋ ਸਦਾ ਸੁਣੈ ਸੁਣਾਵੈਗੋ ਸੋ ਅਕਾਲ ਮ੍ਰਿਤਯੁਸੇ ਨਹੀ ਮਰੈਗੋ ਔ ਨ ਉਨਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਅਪਮ੍ਰਿਤਯੁਸੇ ਮਰੈਗੇ ਸਦਾ ਸੁਖੀ ਹੀ ਰਹੈਗੇ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੪੦ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥
ੳ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਦੋ: ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਰ ਸ੍ਰਧਾਜਿਨੈ ਕਬਹੂੰ ਨ ਹੋਵਤ ਹਾਨ ॥
ਸੰਤਸੇਵ ਯਾਂਤੇ ਸਫਲ ਕਰਤ ਸਦਾ ਕਲਯਾਨ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ॥ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਰਾਵਤੀਕੇ ਤੀਰਪੈ ਸੁਲਤਾਨ ਮਾਲ ਨਗਰਕੇ ਵਾਸੀ ਤਿਨਕੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਸਰਵਰਕੇ ਉਪਾਸਕਥੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਹੀ ਸਰਵਰ ਕੋ ਥਾਨ ਬਨਾਇ ਰਖਯੇ ਥੇ ਔ ਸਰਵਕੇ ਉਪਾਸਕ ਮੁਸਲਮਾਨਹੁ ਕੋ ਹਮੇਸਾਂ॥ ਨਯਾਜਦੇਤੇਥੇ ਔ ਢੋਲਕੀ ਇਨਕੇ ਘਰ ਖੜਕਤੀ ਹੀ ਰਹਤੀ ਥੀ ਜੁਮਾਰਾਤਕੇ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰਵਰਕੇ ਥਾਨਕੀ ਮਾਨਤਾ ਕਰਤੇਥੇ ਔ ਸਦਾ ਦੀਪਜਗਾਬੋਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਔ ਜੁਮਾਰਾਤਕੇ ਦਿਨ ਦੂਧ ਦਧੀ ਚੂਰਮਾ ਸਰਵਰਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰਚਢਾਤੇਥੇਮੁਸਲਮਾਨ ਜੋ ਥਾਨ ਕੇ ਪੂਜਾਰੀਥੇ ਸੋ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਮੰਤ੍ਰ ਪਢਕੇ ਸਰਵਰਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਇਕੇ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰਕੇ ਸਰਬ ਹਿੰਦੂਆਂ ਕੋ ਦੇਤੇਥੇ ਅਰਵੋ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਅਭਿਮੰਤ੍ਰਿਤਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੀ ਜੂਠ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਖਾਤੇਥੇ ॥ ਭਲਾ ਕਹੁਤੋ ਜਿਨੋ ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੈਸ ਸੂਦ੍ਰ ਜਟ ਹਿੰਦੂ ਹੋਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੀ ਜੂਠ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਭਖਨ ਕਰਲਈ ਉਨਕੋ ਧਰਮ ਨਸਟ ਭਯੋ ਯਾ ਨ ਭਯੋ ॥ ਅਰਥਾਤ ਧਰਮ ਤੋ ਉਨਸੇ ਬਾਰਾਂ ੨ ਕੋਸ ਸਮੀਪ ਭੀ ਨਹੀ ਠਹਰਤੋ ਹੈ ਉਨਸੇ ਪਰਾਮੁਖ

ਹੋਕੇ ਧਰਮ ਭਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਬਸੁਲਤਾਨਮਾਲਕੇ ਜਟਬੂਟਾ ਮਲ ਜਿਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸਰਵਰਕੋ ਥਾਨ ਥੇ ਉਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਬਾਲਕ ਉਤਪਤ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਮਰ ਮਰ ਜਾਤੇ ਥੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹਯੋ ਸਰਵਰ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਪੀਰੋਂ ਕੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਕਰ ਰਹਯੋ ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੀ ਸੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਖੁਸਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਿਸ ਬੂਟੇ ਚੌਧਰੀ ਕੋ ਛੋਟੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਛੋਟੀ ਸੀ ਉਮਰ ਮੈ ਅਰਥਾਤ ਉਨੀ ਸੈ ਨੌ ਦਸ ਸਾਲ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਆਇਕੇ ਬਨਤੇ ਭਯੇ ਔ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਅਤਯੰਤ ਸ੍ਰਧਾ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਮੈ ਹੋਤੀ ਭਈ ਉਨਹੁਨੇ ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਬੂਟੇ ਚੌਧਰੀ ਸੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਤੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਿਖਬਨੇਗੋ ਤਬ ਤੇਰੇ ਘਰ ਸੰਤਾਨ ਠਹਰੇਗੀ ਨਹੀ ਤੋ ਨ ਠਹਰੇਗੀ ॥ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਕੇ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਬੂਟਾਮਲ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਤੇਰੇ ਘਰ ਕੇ ਬੀਚ ਸਰਵਰ ਕੋ ਥਾਨ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਇਕੇ ਗਿਰਾਇਦੇ ਫਿਰ ਆਇਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖਬਨ ਹੁਕਾ ਤਮਾਕੂ ਛੋਡਦੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਔ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸੇ ਐਸੇ ਹੀ ਬੂਟਾ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਦਅਨੰਤ੍ਰ ਤੁਰਕਕੋ ਥਾਨ ਗਿਰਾਇਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਬਨ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਪੁਨਾ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹਯੋ ਔ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਮ੍ਰਿਤਾ ਸਹਤ ਬੇਨਤੀ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੰਗਨ ਮੈ ਬਿਚਰਕੇ ਸੈਨਕਰਨੇ ਅਰਥ ਭੀਤਰਕੋ ਚਲੇ ਉਸ ਸਮੇ ਭੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜੇ ਥੇ ॥ ਤਬ ਦੈਵਨੇਤ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋ ਡੇਂਭੂ ਆਪਸ ਮੈ ਯੁਧ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਕੇ ਆਗੇ ਆਇ ਪਰੇ ਤਬ ਉਨ ਦੋਨੋ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਤੋ ਅਪਨੇ ਆਪ ਸੰਭਲਕੇ ਜਲਦੀ ਸੇ ਉੜ ਗਯੇ ਔ ਦੂਸਰੇ ਅਬੀ ਅੰਗੋ ਕੂੰ ਸਮਾਰਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਤਿਸਕੇ ਊਪਰ ਚਰਨ ਧਰਕੇ ਏਹੁ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਾਹਰੇ ਅਬ ਤੂੰ ਇਸ ਤਾਮਸੀ ਯੋਨੀ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਕੇ ਇਸ ਸਿਖ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘਰ ਚਲਯੋ ਜਾਹੁ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਜਬ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਭੀ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਬਡੇ ਰਸਾਲ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਅਬ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੂੰ ਚਲਯੋ ਜਾਹੁ ਏਹੁ ਡੇਂਭੂ ਤੇਰੇ ਘਰ ਮੈ ਆਵੈਗੋ ਇਸਕੋ ਰੰਗ ਗੋਰ ਹੋਵੈਗੋ ਕਕੇ ਇਸਕੇ ਕੇਸ ਹੋਵੈਂਗੇ ਔ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹੋਵੇਗੋ ਔ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਇਸਕੋ ਨਾਮ

ਰਾਖਣੇ ਹੋਵੇਗੇ ॥ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸੀਘ੍ਰਹੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਦੇਤੇ ਭਏ ਏਕ ਸਾਲਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਲਰਕਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਜੋ ਜੋ ਚਿੰਹਨ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਤਾਇਥੇ ਠੀਕ ੨ ਉਸ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸੋਈ ਚਿੰਹਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸੋ ਬਾਲਕ ਆਜਤਕ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਉਨੀ ਸੈ ਛਿਵਿੰਜਾ ਸਾਲ ਤਕ ਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰੋ ਸਹਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਨੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਓ ਹੈ ਕੇ ਏਹ ਲਰਕੇ ਬੜੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹੋਵੇਗੇ ਸੋ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹੋਵੇਗੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਏਹੁ ਤਾਮਸਤਾਮਸੀ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹੋਵੇਗੇ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਤਾਮਸਤਾਮਸੀ ਕਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੋ ਤਾਮਸਤਾਮਸੀਕੇ ਕਯਾ ਲਛਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਇਕ ਤਾਮਸੀ ਔ ਏਕ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸੀ ਏਕ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸੀ ਜੀਵ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਏਕਰਾਜਸੀ ਰਾਜਸ ਰਾਜਸੀ ਰਾਜਸ ਰਾਜਸ ਰਾਜਸੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਏਕ ਕੇਵਲ ਸਾਤਕੀਏਕ ਸਾਤਕ ਸਾਤਕੀ ਏਕਸਾਤ੍ਵਿਕਸਾਤ੍ਵਿਕਸਾਤ੍ਵਿਕੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਨ ਮੈ ਜੋ ਏਕ ਜਨਮ ਕੇਤਾਮਸੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕੇਵਲ ਤਾਮਸੀ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਤਾਮਸੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸੀ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਜਨਮ ਕੋ ਤਾਮਸੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸੀ ਜੀਵ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਰਾਜਸ ਰਾਜਸ ਰਾਜਸੀ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਸਾਤ੍ਵਿਕ ਸਾਤਕੀ ਭੀ ਜਾਨਲੈਨੇ ਸੋ ਏਹ ਬਾਲਕ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਤਾਮਸੀ ਯੋਨੀ ਵਾਨਥੇ ਅਬ ਭੀ ਇਸਕੀ ਤਾਮਸੀ ਯੋਨੀ ਥੀ ਯਾਂਤੇ ਏਹੁ ਤਾਮਸ ਤਾਮਸੀ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਝੀਤੇ ਨਗਰਕਾ ਵਾਸੀ ਮਛੈਲ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਨਿਸਚੇ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਰਾਖਤੇ ਥੇ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਹਤ ਆਇਕੇ ਆਪ ਭੀ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਸੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਾਤੇ ਭਯੇ ਇਸ ਆਸਾ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਤਕ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤੇ ਭਯੇ ॥ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਅਫੀਮ ਸਦਾ ਛਕਤੇਥੇ ਔ ਏਕ ਮੁਹੂਰਤ ਪੀਛੇ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੇਥੇ ਜਬ ਯਾਮ ਸਵਾ ਯਾਮ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੇਸ ਸਰਹਤੀ ਥੀ ਤਬ ਸਨੇਕੇਸੀਦਾਹੀ ਸੇ ਨਿਤਹੀ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਔ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ ਭਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਅਥਵਾ ਯੋਗ ਵਾਸਿਸਟ ਜੀ ਕੇ ਸਦਾ ਹੀ ਪਠ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇਥੇਂ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਲੇਖੇ ਤੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਪਰ ਜਾਤੀ ਥੀ ਔ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੇ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਦਿਨ ਚਢ ਜਾਤੇ ਥੇਂ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈ ਜਿਤਨੇ ਸੰਤ ਡੇਰੇ ਮੈ ਹੋਵੈ ਸੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਇਬੈਠੈਂ ਉਸੀ ਸਮੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾਕੇ

ਅਧਿਕਾਰੀਓਂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾਕੇ ਉਪਦੇਸ ਭੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਦਿਨ ਚੜਨੇ ਪਰ ਆਵੇ ਏਕ ਮੁਹੂਰਤ ਭਰ ਨਿਸਾ ਰਹ ਜਾਵੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਹੂਰਤ ਮੈ ਬੜੇ ਸੁੰਦਰ ਰੰਗ ੨ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ ਅਵਾਜ ਲੈਕੇ ਆਪ ਸੈਲ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਜਾਤੇ ਹੂਏ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤੋਖਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਕੇ ਸੈਲ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ॥ ਸੈਲ ਭੀ ਇਸਰੀਤਿਸੇ ਕਰਤੇ ਥੇ ਏਕ ਪਖੇਵਾਰੇ ਆਗ ਔ ਏਕ ਪੀਛੇ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਅਥਵਾ ਕਬੀ ੨ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਬੀਸ ੨ ਸਰੀਰ ਸਾਥ ਹੋਤੇ ਥੇ ਔ ਏਕ ਸਰੀਰ ਨੇ ਕਬੀ ਸਾਥ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਕਬੀ ਸੁਖਮਨੀ ਆਦਿ ਬਾਣੀ ਪੜਤੇ ਜਾਣਾ ਔ ਕਬੀ ਹੀਰ ਰਾਂਝਾ ਕਬੀ ਸਸੀ ਪੁੰਨੂ ਕਬੀ ਸੀਹਰਫੀਆਦ ਆਗੇ ੨ ਪੜਤੇ ਜਾਣਾ ॥ ਮੁਖ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੀ ਓਰ ਤੇ ਪੀਠ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਕਰਕੇ ਪੜਨੇ ਵਾਰੇ ਆਗੇ ੨ ਚਲੇ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਨੇ ਹੀ ਦਿਨੋ ਮੈ ਏਕ ਮਕਲੂ ਕਸਮੀਰੀ ਬੜੇ ਚਪਲ ਚਲਾਕ ਥੇ ਤਿਸ ਮਕਲੂਨੇ ਪਾਂਚ ੨ ਰੁਪੈ ਕੇ ਜੂਤੇ ਪਾਵੇ ਮੈ ਡਾਰਤੇਥੇ ਔ ਬੜੇ ਮੋਲ ਵਾਲੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇ ਅਜੋਗ ਕਾਮਥੇ ਸੋ ਕਰਤੇ ਥੇ ਏਕ ਉਸ ਮਕਲੂ ਕਸਮੀਰੀ ਕੂੰ ਰਾਗ ਵਿਦਯਾ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਆਵਤੀ ਥੀ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਕੰਜਰੋਂ ਕੀ ਸੋਭਤੀ ਥੀ ਦੂਸਰੇ ਉਸਕੀ ਅਵਾਜ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਥੀ ਔ ਆਪ ਪੰਚੋਐਬਸਰਈ ਥੇ ॥ ਦੇਵਨੇਤਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸੈਲਕੇ ਸਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਹੂਰਤ ਮੈ ਭੈਰਵੀ ਰਾਗ ਮੈ ਬਸਾਇਕੇ ਜੁਬਨਾ ਦੁਪਹਰੇ ਕੀ ਛਈਆਂ ਕਯਾ ਭੂਲੀ ਤੂੰ ਦੇਖ ਗਵਾਰ ਏਹ ਗਾਇਕੇ ਸੁਨਾਯੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਛੇ ਏਹੁ ਟਪੇ ਉਸਕੇ ਮੁਖਸੇ ਸਜਯੋ ਇਤਨੇ ਗਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਸਾਰ ਗ੍ਰਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸ ਕਸਮੀਰੀ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਮੇਹਰਕੀ ਨਿਗਾਹ ਭਰਕੇ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਉਸਕੇ ਸਰਬ ਪਾਤਕ ਬਖਸੇ ਗਏ ਔ ਬਿਨਾ ਹੀ ਸਰਾਬ ਕੇ ਪਾਨਸੇ ਮਸਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੋ ਕਹੂੰ ਗਯੋ ਵੋ ਗੁੰਡ ਪੰਨੋ ਔ ਕਹੂੰ ਗਯੋ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਾਂਕੋਂ ਕੋ ਪਹਰਨੋ ਮਹਮਲਮਸਤ ਜਗਤ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਬਿਹੋ ਸਹੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਕੀਮਯਾਂ ਜਿਨਕੀ ਨਿਗਾਹ ਹੈ ॥ ਤਿਨਕੋ ਕਿਸਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਸੋ ਜਿਸ ਓਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਾਵੇ ਉਸੀ ਓਰ ਪੀਛੇ ਬੇਬਸ ਹੋਕੇ ਚਲੋ ਜਾਵੇ ਫਕੀਰੋਂ ਵਾਰੀ ਏਕ ਗੋਦੜੀ ਮਕਲੂਨੇ ਅਖਤ੍ਯਾਰ ਕਰ ਲਈ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਯਾਰ ਸਨਬੰਧੀ ਇਤਰ ਔਰ ਸਭ ਲੋਕ ਸਮਝਾਇ ਰਹੇ ਕੇ ਤੂੰ ਫਕੀਰੋਂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਲਾਗਕੇ ਕਿਉ ਅਪਨੇ ਆਪ ਗਵਾਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਮਕਲੂਨੇ ਕਿਸੇ ਕੀ ਏਕ ਬਾਤ ਭੀ ਨਹੀ ਮਾਨੀ ਉਨ ਸਨਬੰਧਯੋਂ ਸੇ ਕਹਤੇ ਭਯੋ ਕੇ ਅਬ ਮੁਝਕੂੰ ਖੁਦਖੁਦਾ ਹਿੰਦੂ ਕੇ ਜਾਮੇ ਵਿਚਦੀਟੇਕੇ ਆਪ ਹੀ ਪੂਰਨ ਮੁਰਦਸ ਮਿਲਯੋ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਤੁਮਾਰੇ ਕਾਮਕੋ ਨਹੀ ਰਹਯੋ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਬਾਹਰੇ ਬਾਨਜੋ ਏਕ ॥ ਲਾਗਤ ਹੀ ਭੁਇ ਗਿਰਪਰਿਓ ਪਰਿਓ ਕਰੇਜੇ ਛੇਕ ਮੇਰੀ ਨਿਗਾਹ ਮੈ ਤੋ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਬ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਮੁਰਸਦ ਪੂਰੇ ਕੀ ਮੇਹਰ ਸੇ ਅਬ ਮੁਝ ਕੂੰ ਏਕ ਖੁਦਾ ਹੀ ਨਿਗਾਰ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਪੂਰੇ ਗੁਰੁ ਕੀ ਪੂਰੀਦੀਖਿਆ ॥ ਜਿਸ ਮਨ ਬਸੈ ਤਿਸ ਸਾਚ ਪਰੀਖਿਆ ॥ ਅਬ ਮੈ ਫਕੀਰੋਂ ਕੇ ਹੀ ਕਾਮਕੋ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੂੰ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਭ ਕੋ ਜਬਾਬ ਦੇਦੇਤੇ ਭਯੇ ਔ ਕੇਵਲ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਕੇ ਆਸਰੇ ਭਰੋਸੇ ਭਜਤੇ ਭਯੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ॥ ਐਸੇ ੨ ਅਨੇਕ ਹੀ ਕਣਕ ਵਗੈਰੇ ਜਾਲਮ ਕੋ ਉਧਾਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਕਣਕ ਨਾਮ ਕਲਾਲ ਕੋ ਹੈ ਸੋ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਕਲਾਲ ਥੇ ਸੋ ਭੀ ਪਾਂਚੋ ਐਬ ਸਰਈਥੇ ਵੋ ਮਕਲੂਸੇ ਭੀ ਕਈ ਹਿਸੇ ਅਧਿਕਥੇ ਪਰੰਤੂ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਤਿਸਕੋ ਭੀ ਉਧਾਰ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਮਕਲੂਤੇ ਕਣਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ੨ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੀ ਮੈਲ ਕੇ ਸਮੇ ਹਟਤੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ਔ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਸਬਦ ਯਾ ਗੀਤ ਯਾਕਿਸਾ ਸੁਣਾਤੇ ਜਾਤ ਥੇ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਏਹੁ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸ੍ਵਾਂਗ ਬਨਾਕੇ ਤਹਾ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਖੜਤੇ ਜਹਾਂ ਆਮ ਲੋਕ ਮਾਈ ਬਾਬੂ ਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਜਿਸ ਮਾਰਗ ਮੈ ਹੋਕੇ ਜਾਤੇ ਆਵਤੇ ਥੇ ਤਹਾ ਜਾਇਕੇ ਘੜੀ ੨ ਦੋ ਘੜੀ ਖੜੇਤੇ ਰਹਤੇਥੇ ਤੇ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰਜਗਲੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੈ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਓਰ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥ ਜੋ ਜੋ ਆਗੇ ਮਿਲੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋਈ ਮਥਾ ਟੇਕੇ ਕੋਈ ਸਲਾਮ ਕਰੇ ਕੋਈ ਕੋਈ ਭਲਜਾਂ ਲੋਕ ਬੇਸਜਾ ਭੀ ਸਨਮੁਖ ਆਇਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰੇ ਤਬ ਉਸਸੇ ਭੀ ਸਤਕਾਰ ਸਹਤ ਪੂਛਲੈਣਾ ਕਜ਼ਾ ਕਿਉਦਵੀ ਭਗਵਤੀ ਤੇਰੀ। ਰਾਤ੍ਰੂ ਅਛੀ ਤੋ ਬੀਤੀ ਹੈ ਕੋਈ ਗਾਹਕ ਆਇ ਗਯੇ ਥੇ ਕੁਛ ਆਛੇ ਗਫੇ ਮਿਲ ਗਯੇ ਹੈ ॥ ਆਗੇ ਤੇ ਉਨੋਨੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਕਹਣਾ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੀ ਮੇਹਰਬਾਨਗੀ ਕਰਕੇ ਆਛੇ ਹੀ ਕਾਮ ਹੋ ਗਯੇ ਜੋ ਕਿਸਮਤ ਮੈ ਥਾ ਸੋ ਮਿਲ ਭੀ ਗਯੇ ਹੈ ॥ ਐਸੀ ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਚੇਸਟਾ ਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਗਿਲਾਨੀ ਕੀਆ ਕਰੈ ਦੂਸਰੇ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਲੋਕ ਉਨਸੇ ਕਹੈ ਕੇ ਤੁਮ ਇਨੋ ਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਨ ਕਰੋ ਏਹੁ ਹਰ ਦਿਲ ਅਜੀਜ ਹੈ ਯੇਹ ਆਪ ਖੁਦਖੁਦਾ ਹੈਂ ਖੁਦਾ ਹਰ ਦਿਲ ਅਜੀਜ ਹੈ ਏਹ ਕਿਸੇ ਕਾ ਦਿਲ ਨਹੀ ਗਿਰਾਤੇ ਪਰਮੇਸ੍ਰਰ ਕੂੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜਾਨਕੇ ਸਭ ਕੋ ਮਾਨ ਰਾਖਤੇ ਹੈਂਃ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਓਹ ਚੇਸਟਾ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਦਿਖਾਕੇ ਕਰਨੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਮਕੂੰ ਕੋਈ ਸਾਧੂ ਨ ਜਾਨੇ ਔ ਹਮਾਰੇ ਨਜੀਕ ਕੋਈ ਨ

ਢੁਕੇ ਪਰੰਤੂ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਚਢ ਹੂਏ ਹਥੇਲੀਕੇ ਓਹਲੇ ਕਬ ਛਿਪ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥
ਜਿਉ ੨ ਅਪਨੇ ਆਪਕੇ ਦੁਰਾਉਕੀ ਚੇਸਟਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰੈਂ ਤਿਉ ੨ ਬਹੁਤ ਲੋਕ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਆਇਬੇਕਰੈਂ॥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਕਥਾ ਆਯਾ ਕੇ ਤਿਸ
ਵਿਸਾਵਾਸਿੰਘ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਬ ਮੈਲਕਜਾਤਬੈਠਕੇ ਚਰਨੋਮੇਂ ਗਿਰਤੀਥੀ ਕਿਉਕੇ
ਇਨਕੇ ਮਨ ਮੈ ਗਿਲਾਨੀ ਆਜਾਵੇ ਔ ਅਸ੍ਰਧਕ ਹੋਕੇ ਹਟਜਾਵੈ॥ ਜਬ ਦੇਖਯਾ ਕੇ
ਅਬ ਏਹ ਅਸ੍ਰਧਕ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਭੀ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸਵਾ ਯਾਮ
ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨ ਲਾਗੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਅਪਨੇ ਇਸਨਾਨ ਕੇ
ਜਲਸੇ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੁਕਮਾ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੇਤੇ ਭਏ॥
ਜਬ ਵੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਣੇਕੇਸੀ ਪੁਨਾ ਬਸਤ੍ਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਆਇ ਬੈਠੀ
ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਚਾਰ ਫਲ ਤਿਸ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਝੋਲੀ ਮੈ
ਪਾਇਦੀਏ ਤੀਨ ਮੀਠੇ ਤੇ ਏਕ ਖਟਾ॥ ਸੋ ਤਿਸਕੇ ਘਰ ਤੀਨ ਲੜਕੇ ਔ ਏਕ
ਕੰਨਯਾ ਹੋਤੀ ਭਈ॥ ਉਨ ਤੀਨੋ ਲੜਕੋਂ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ਕੋ ਨਾਮਲਾਲ ਸਿੰਘ ੧
ਬਿਸਨੁਸਿੰਘ ੨ ਰਾਮਸਿੰਘ ਸਭ ਸੇ ਛੋਟਾ ਥੇ ਸੋ ਪੁਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਵਿੰਜਾਕੇ ਸਾਲ ਮੈ
ਰਾਮਸਿੰਘ ਮਰਗਯੇ ਹੈ ਔ ਦੋ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇ ਏਕ ਕੰਨਯਾ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਅਬ ਪੰਞੰਜਾ
ਸਾਲ ਤਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਐਸੇ ੨ ਔਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਵਚਨ ਸੇ ਕਾਰਯ
ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਵਾਦੀ॥ ਕਿਸੀ ਅਸ੍ਰਧਕਨੇ ਕਹਯੇ ਕੇ ਕਯਾ ਹੈ ਉਨਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧਸੇ
ਉਨਕੇ ਘਰ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋ ਗਏ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਬਚਨੋ ਸੇ ਨਹੀ ਭਏ ਐਸੇ ਕਰਾਮਾਤੀ ਕੌਨ ਹੈ
ਆਜਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਮੈ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਭਾਈਠੀਕ ਹੈਤੁਮਾਰੇ ਕਹਨੇ ਪਰ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ
ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮੈ ਸੂਰਯ ਕਬੀ ਚਢਯੇ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਪੇਚਕ ਨਾਮ ਉਲੂ ਕੇ ਹੈ ਸੋ ਅਸ੍ਰਧਕੋ
ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮੈ ਕਬੀ ਕੋਈ ਸਾਮਰਥ ਵਾਨਸੰਤ ਭਯੇ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਵਾਦੀ॥ ਜੋ
ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਲਿਲਾਟਪਰ ਪਹਲ ਦਿਨ ਲਿਖਦੀਓ ਹੈ ਉਸਸੇ ਅਨਯਥਾ ਕਭੀ ਕੋਈ
ਕਰ ਹੀ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਸੋ ਕੌਨ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਬਿਧਾਤਾ ਕੇ ਲਿਖੇ ਕੋ ਮੇਟ
ਸਕੇ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇਵਾਦਿਨਤੂੰਸੁਣ ਜਬ ਬਿਧਾਤਾ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ਕੇ ਲੇਖ ਜਿਸ ਸਾਹੀ
ਸੇ ਲਿਖ ਚੁਕਯੇ ਬਾਕੀ ਜੋ ਮਸਬਚਗਈ ਤਿਸ ਮਾਥਲੀਏ ਕਹਾ ਧਰ ਐਸੇ ਬੀਚਾਰ
ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਕਿਸੀ ਉਤਮ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਇਸ ਮਸਕੂੰ ਰਖੂੰ ਪੁਨਾ ਬਿਧਾਤਾ ਵਿਚਾਰ
ਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਸਭ ਸੇ ਉਤਮ ਅਸਥਾਨ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਰਸਨਾ ਹੈ ਇਸਤੇ ਊਪਰ ਔਰ
ਉਤਮ ਅਸਥਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਬਾਕੀ ਕੀ ਮਸ ਬਿਧਾਤਾ
ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਜ਼ਬਾਨ ਪਰ ਰਖਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਜਿਸਕੀ ਪਾਰਬਧ ਮੈ ਜੋ

ਪਦਾਰਥ ਨ ਹੋਵੇ ਔ ਸੰਤ ਚਾਹ ਤੋ ਲਿਲਾਟ ਤਿਸਕੇ ਪਰ ਲਿਖਦੇਵੇਂ ਤਬ ਮੇਰੇ ਇਸ ਮੈ ਕਛ ਉਜਰ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਨ ਹੋ ਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਮੇਰੀ ਬਾਂਧੀ ਭਗਤ ਛੁਡਾਵੈ ਬਾਂਧੀ ਭਗਤ ਨ ਛੂਟੈ ਮੋਹਿ॥ ਏਕ ਸਮ ਮੁਝਕੋ ਗਹਬਾਂਧੈ ਤਉ ਮੈ ਪਹਫੁਨ ਜਬਾਬ ਨ ਹੋਇ॥ ਜੋ ਸੰਤਮਹਾਤਮਾ ਜਿਸ ਕੂੰ ਵਰਸ੍ਰਾਪ ਦੇਦਵੇਂ ਮੈ ਉਸ ਕੂੰ ਅਨਯਥਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੂੰ॥ ਸੰਤ ਮੇਰ ਲੇਖਮੈ ਮੇਖ ਮਾਰਦੇਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਅਨਯਥਾ ਭੀ ਕਰਦਤੇ ਹੈ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਏਕਬੀਰਸੈਨ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਜਾ ਥੇ ਤਿਸੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਬ ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਉਨਕੇ ਲਿਲਾਟ ਪਰ ਏਹ ਲਿਖਦੀਓ ਕੇ ਏਹ ਬਾਲਕ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਹੋਵੇ ਔ ਘਾਸ ਖੋਦਕੇ ਬਚਕੇ ਗੁਜਾਰੇ ਕਰੇ ਔ ਕੰਨਯਾ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਪੇਸਾ ਕਰਕੇ ਗੁਜਾਰੇ ਕਰ ਦੋ ਪੈਸੇ ਰੋਜ ਪਰ॥ ਔ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤ ਭੀ ਟਿਕਾਇ ਹੂਏ ਥੇ ਵੋ ਭੀ ਸਾਮਰਥ ਥੇ ਬਿਧਾਤਾ ਕੀ ਐਸੀ ਕ੍ਰਿਤ ਦੇਖਕੇ ਕਹਨੇ ਲਾਗ ਕੇ ਦੇਖੋ ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਕੈਸੀ ਕੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰੀ ਹੈ ਅਛਾ ਦੇਖੀ ਜਾਵੇਗੀ॥ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਸੰਤਤੋਚਲੇ ਗਏ॥ ਜਬ ਵੋ ਰਾਜਾਕੇ ਲਰਕਾ ਲਰਕੀ ਕੁਮਾਰ ਅਵਸਥਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਤਬ ਰਾਜਾ ਮਰਗਯੇ ਔ ਉਸਕੇ ਰਾਜ ਉਸਕੇ ਸਤ੍ਰੂਆਂਨ ਦਬਾਇਲੀਉ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਕੂੰ ਬੇਸਯਾਨੇਲੇਲੀਓ ਔਰਾਜਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੋ ਔਰ ਏਕ ਵਣਾਕਨ ਪਾਲ ਲੀਓ॥ ਪੁਨਾ ਦਸਬਾਰਾਂ ਸਾਲਸੇਬਾਦ ਓਹੀ ਸੰਤ ਫਿਰ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ਔਰ ਲੋਕੋਂ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਕੇ ਬੀਰਸੈਨ ਰਾਜਾਕਾ ਰਾਜ ਕੈਸੇ ਨਸਟ ਹੋ ਗਯੇ ਤਬ ਤਿਸ ਨਗਰਕੇ ਵਾਸੀ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਕਹਯੋ ਜੀ ਬੀਰਸੈਨ ਰਾਜਾ ਆਪਤੋ ਸਤ੍ਰੂਆਂ ਸੇ ਬਡੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਰਣ ਮੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕ ਮਾਰਯੋ ਗਯੇ ਬਡੋ ਯਮਲੋਕ ਦੇਵਪੁਰੀ ਕੂੰ ਚਲੇ ਗਯੇ ਹੈਂ ਅਬ ਰਾਜ ਉਸਕੇ ਸਤ੍ਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਪੁਨਃ ਸੰਤਹੁਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਪੁਤ੍ਰੀ ਵੋਨੇ ਕਹਾਂ ਹੈ ਔ ਉਨਕੋ ਗੁਜਾਰੋਕੈਸੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਨਗਰਕੇ ਲੋਕੋ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਵੋ ਰਾਜਾ ਬੀਰਸੈਨ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੋ ਬਾਜਾਰ ਮੇ ਪੇਸਾ ਕਰਤੀ ਹੈ ਔ ਭਾਈ ਉਸਕੇ ਘਾਸ ਖੋਦਕੇ ਬਚਕੇ ਗੁਜਾਰੇ ਅਪਨੇ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਭਾਵੀ ਬਡੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਕਹਾ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਔ ਕੁਮਾਰੀ ਹੋਣਾ ਔ ਕਹਾ ਘਾਸ ਖੋਦਕੇ ਔ ਪੇਸੇ ਕਰਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਣੋ ਈਸ੍ਵਰਕੀ ਨੇਤਖਡੀ ਬਲਿਸਟ ਹੈ ਭਗਵਿਤ ਜੋ ਚਾਹੇ ਸੋ ਕਰੇ ਨਦਰ ਅਪਣੀ ਜੇ ਕਰੇ ਸੁਲਤਾਨਾ ਘਾਹੁਕਰਾਇਦਾ॥ ਦਰ ਮੰਗਨ ਭਿਖਨ ਪਾਂਇਦਾ॥ ਏਹ ਦਸਾ ਉਨਕੀ ਸੁਣਕੇ ਬਡੀ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਮੈ ਜਲ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਯੇ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੰਨਯਾ ਪਾਸ ਜਾਕੇ ਉਸਕ ਗੁਜਾਰ ਕਾ ਹਾਲ ਪੂਛਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਕੰਨਯਾ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਮੁਝਕੋ ਤਾਂਬੇ ਕੋ ਏਕ

ਟਕੇ ਰੋਜ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਭਾਵੇ ਮੈ ਕਿਤਨੇ ਜਤਨ ਕਰੋ ਪਰ ਤੁਝ ਕੂੰ ਟਕੇ ਸੇ ਅਧਿਕ ਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੋ ਤੂੰ ਹਮਾਰੋ ਬਚਨ ਕਮਾਵੇਗੀ ਤਬ ਗੁਜਾਰੇ ਕਾ ਦੁਖ ਨਾਹੋ ਦੇਖੈਗੋ ਤਬ ਕੰਨਯਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੈ ਆਪ ਮੇਰੇ ਹਿਤ ਕੀ ਬਾਤ ਕਰਤੇਹੋ ਮੈ ਕਿਉਂ ਨ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਕਮਾਵੇਗੀ ਆਪ ਕਹਜੋ ਮੈ ਸਿਰਕੇ ਜੋਰ ਕਮਾਵੇਗੀ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੇਹੜਾ ਤੁਝਕੂੰ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਟਕੇ ਦੇਵੇ ਉਸਕੋ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਰਾਤ੍ਰ ਰਹਨੇ ਦੇਵੀਂ ਦੂਸਰ ਕੋ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਵੜਨੇ ਭੀ ਨ ਦੇਵੀਂ ਦੂਸਰਾ ਉਸ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਟਕੇ ਮੈ ਸੇ ਅਪਨੇ ਆਠ ਪਹਰਕੇ ਗੁਜਾਰੇ ਮਾਤ੍ਰ ਰਖਕੇ ਬਾਕੀ ਕਾ ਦ੍ਰਬ ਸਾਰਾ ਪਰਮੇਸਰ ਅਰਥ ਪੁਨਯ ਕਰਦੇਵੀਂ ਇਕ ਕੌਡੀ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਆਪਨੇ ਅਧਿਕ ਨ ਰਖੀ ॥ ਭਾਵੇ ਤੈਨੂੰ ਆਠ ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਵੈਂ ਭੂਖੀ ਕੋ ਤਬ ਭੀ ਤੂੰ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਟਕੇ ਮੈ ਸੇ ਘਟ ਨ ਲੇਵੀ ॥ ਰਾਮ ਰਾਮ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਜਾਪ ਹਮੇਸਾ ਕਰਤੀ ਰਹਜਾ ਬਸ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੰਨਯਾਂ ਕੂੰ ਐਸੋ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਰਾਜਾਕੇ ਲੜਕੇ ਕੋ ਖੋਜਕੇ ਮਿਲੇ ॥ ਉਸਸੇ ਉਸਕੋ ਹਾਲ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਏਹ ਏਕ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਟਟੂ ਹੈ ਏਕ ਤੰਗੜੀ ਹੈ ਏਕ ਖੁਰਪੇ ਹੈ ਇਤਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਮੇਰੋ ਸਰਬ ਸ੍ਵੈ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਘਾਸ ਖੋਦਕੇ ਲਯਾਕੇ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਬੇਚ ਕੇ ਅਪਨੇ ਔ ਟਟੂ ਕੋ ਉਦਰ ਭਰਤੇ ਹੂੰ ਪਰੰਤੂ ਬਡੇ ਤੰਗਾਸੀਸੇ ਮੇਰੇ ਗੁਜਾਰੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸੰਤਹੁਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਜੇ ਤੂੰ ਹਮਾਰੋ ਕਹਜੋ ਮਾਨ ਲੇਵੈ ਤਬ ਤੇਰੋ ਗੁਜਾਰੋ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਤੌਰਸੇ ਚਲਪਰੇਗੋ ॥ ਕਯਾ ਤੂੰ ਰੋਜਕੀ ਰੋਜ ਘਾਸ ਤੰਗੜ ਖੁਰਪੀ ਸਮੇਤ ਟਟੂ ਕੂੰ ਬੇਚ ਦੀਆ ਕਰ ਔ ਜੋ ਕੁਛ ਤੁਝ ਕੂੰ ਘਾਸ ਔ ਟਟੂ ਕੋ ਮਿਲੈ ਤਿਸ ਮੈ ਸੇ ਅਪਨੇ ਆਠ ਪਹਰਕੇ ਗੁਜਾਰੇ ਮਾਤ੍ਰ ਰਖਕੇ ਬਾਕੀ ਕੋ ਸਭ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਨਾਮ ਅਰਥ ਦਾਨ ਕਰਦੀ ਜੀਓ ਸੰਤਕੋ ਇਸਰੀਤੀ ਕੇ ਉਪਦੇਸ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਬਾਲਕ ਨੇ ਭੀ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਧਾਰਣ ਕਰਲੀਓ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਭੀ ਰਾਜ ਪਥ ਮੈ ਟਟੂ ਤੰਗੜੀ ਖੁਰਪੇ ਕੋ ਭੀ ਕੁਛ ਬੇਚਕੇ ਅਪਨੇ ਖਾਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਰਖਕੇ ਬਾਕੀ ਕੋ ਸਰਬਦਾਨ ਕਰਦੀਓ ॥ ਔ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੰਨਯਾਨੇ ਭੀ ਏਹੀ ਨਿਯਮ ਕਰਲੀਓ ਜੋ ਸੋਨੇਕਾ ਟਕਾ ਦੇਨੇ ਵਾਰੇ ਕੋ ਰਹਨੇ ਦੇਵੇ ਦੂਸਰ ਕੋ ਨ ਢੁਕਨੇ ਦੇਵੇ ਔ ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਏਕ ਟਕੇ ਰੋਜਕੋ ਔ ਏਕ ਟਟੂ ਖੁਰਪੇ ਤੰਗੜ ਲਿਖਦੀਓ ਥੋ ॥ ਬਿਧਾਤਾ ਕੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੋਜ ਕੀ ਰੋਜ ਕੰਨਯਾ ਕੋ ਸੁਵਰਣਕੇ ਟਕੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਟਟੂ ਦੇਨੇ ਪਰਜੋ ॥ ਤਬ ਸੰਤਸੇ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਤੁਮ ਨੇ ਅਛੀ ਅਪਦਾ ਮੇਰੇ

ਗਲੇ ਮੈ ਪਾ ਇ ਦਈ ਹੈ॥ ਤਬ ਸੰਤਨ ਕਹਤੇ ਕੇ ਜੈਸੇਕ ਤੂੰ ਨਿਰਦਈ ਹੈਂ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਐਸੀ ਹੀ ਅਥਵਾ ਇਸਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਹੈਂ॥ ਅਬ ਰੋਜ ੨ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਥ ਸਰਬਸ੍ਵ ਦਾਨ ਕਰਣ ਸ ਉਨ ਦੋਨੋ ਭਗਨੀ ਭ੍ਰਾਤਾ ਕੋ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾ ਦਾਨ ਬਢਨ ਲਾਗਤੇ ਏਕ ਟਕ ਤੇ ਕਹੂੰ ਲਹਤੇ ਦਾਨਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ॥ ਬਿਨਾ ਕੀਏਹੀ ਬੇਸਜਾ ਕੇ ਕਲਮ ਸੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਸੁਵਰਨਕ ਟਕ ਜਿਸ ਕੰਨਯਾ ਕੂੰ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਲਾਗ ਗਏ ਔ ਰਾਜਾਕਪੁਤ੍ਰਕੋ ਟਟ ਤੋਰੜ ਤੇ ਕਹੂੰ ਲਹਤੇ ਬੜੇ ਅਛ ਹਜ ੨ ਰੁਪੈਕ ਘੋੜ ਦਿਨ ੨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਲਾਗ ਪਰ ਪਰੰਤੂ ਉਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਯਮ ਦਾਨ ਕਰਨਕੇਦਿਨ੨ਕਓਹ ਦਾਨਕਾ ਸ੍ਵਭਾਵ ਰਹਤੇ ਬਿਧਾਤਾ ਕੋ ਫਿਕਰਪੜਗੇਕੇਏਹਤੋਅਬੀ ਸੁਮੇਰ ਕੋ ਭੀ ਕਾਟ ੨ ਕ ਬਾਂਟ ਦਵਗੇ ਔ ਮਰੀ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੋ ਰਾਜ ਲੇਲੇਵੇਂਗੇ ਅਬ ਜਿਨਕੋ ਦਾਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਦੋਨੋ ਕੋ ਸ੍ਵਾਦ ਪਰਗਯੇ ਹੈ ਮੈ ਰੋਜ ਕੀ ਰੋਜ ਇਤਨੋ ਧਨ ਕਹਾਸੇ ਦੇਵੇਂਗਾ॥ ਵਿਚਾਰ ੨ ਕੇ ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਉਨਕੇ ਰਾਜਹੀ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੂੰ ਦੇਕੇ ਸੰਜਮਕੇ ਉਪਦੇਸ੍ਟਕ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਆਪ ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਰਹਤੇ ਭਯੇ ਔ ਹਰਵਕਤ ਉਨਕੋ ਨਿਯਮ ਕਰਨੇ ਕੋ ਹੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਪੁੰਨਯ ਕਰਣੇ ਕੇ ਸ੍ਵਭਾਵ ਪਰ ਜਾਨੇ ਸੇ ਔ ਪੁੰਨਯਕੇ ਫਲ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਰਕੇ ਦੇਖਲੈਨੇਸੇ ਵਿਧਾਤਾ ਕੇ ਵਰਜਤੇ ੨ ਬਲਾਤ ਕਾਰਸੇ ਦੋਨੋ ਹੀ ਦਾਨ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਯਦਯਪੀ ਉਨਕਾ ਰਿਦਾ ਪ੍ਰੇਰਨੇ ਕੀ ਬਿਧਾਤਾ ਮੈ ਸਾਮਰਥ ਥੀ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਬਿਧਾਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਪਰ ਪਬਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਦਾਨਸੀਲ ਰਾਜਾ ਉਸ ਲੜਕੇ ਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਾਨਸੀਲਾ ਰਾਜ ਕੰਨਯਾ ਉਸ ਲੜਕੀ ਕੋ ਨਾਮ ਪਰਜਾਤੇ ਭਯੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ਕਹਾ ਆਯੇ ਕੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸੰਤ ਬਿਧਾਤਾ ਕੇ ਲੇਖ ਮੈਂ ਰੇਖ ਮਾਰ ਸਕਤੇ ਹੈਂ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਆਦਿਕ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ਔ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਨਿਤ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ॥ ਸੰਤਨ ਹੋਤੇ ਜਗਤ ਮੈ ਤੋ ਜਲ ਮਰਤੋ ਸੰਸਾਰ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਏਕ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਜੋ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਉਸਕਾ ਪ੍ਰਮਾਨਦੇਤਾ ਹੂੰ॥

ਉਨੀ ਸੈ ਪਈ ਤਕ ਕੀ ਕਥਾ ਮੈ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋ ਸੇ ਦੇਖਕੇ ਲਿਖੀ ਹੈ॥ ਤਾਤਪਰਯ ਯੇ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਪੂਰਬ ਉਕਤਰੀਤੀ ਸੇ ਸੰਤਜਨ ਬਿਧਾਤਾਕੇ ਲੇਖ ਮੈ ਐਸੇ ਮੇਖ ਮਾਰਦੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਉਪਰ ਲਿਖਆਏ ਹੈਂ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਅਨਥਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਬਿਧਾਤਾਨੇ ਜੀਵੋ ਕੇ ਲਿਲਾਟਪਰ ਦੁਖਦਰਿਦ੍ਰ ਅਪਕਰਮ ਕੋ ਲੇਖ ਲਿਖਦੀਓ ਹੈਂ ਜਬਵੋ ਜੀਵ ਸੁਧ ਭਾਵਨੀ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਦਾਨ ਪਰ ਮੇਲ ਤੂਕਾ

ਤੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਔ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਮੋਹਰ ਛਾਪਵਤਉਲਟੇ ਅਖਰੋ ਸੇ ਸੁਲਟੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਦੂਸਰੇ ਤਾਤਪਰਯ ਏਹ ਹੈ ਗ੍ਰਿਹੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਧਨ ਖਾਣ ਬਹੁਤੀ ਬੁਰੇ ਹੈ॥ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਮਛੀਵਤ ਰਹਤੇ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੀਵ ਸੇ ਬਿਨਾ ਪਾਨੀ ਹੀਲੋਭਕੀ ਲਹਰਮੈ ਡੂਬ ਮਰਤੇ ਹੈ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦ੍ਰਬਯ ਖਾਇਤੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਵੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਦ੍ਰਬਯ ਗ੍ਰਿਹੀ ਕੇ ਸਣੇ ਕੁਲ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਅਪਦਾਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਲੈ ਡੁਬਤੇ ਹੈਂਨਾਸਕੇ ਸਨਮੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਥਰ ਗਲੇ ਸੇ ਬਾਂਧਕੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਪਾਰਜਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਸਾਗਰ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਵੇ ਅਵਸਯਡੂਬਤੇਹੈਤਦਵਤਏਭੀ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਕੇ ਧਨ ਸੇ ਗ੍ਰਿਹੀ ਕੋ ਸਦਾ ਹੀ ਵਿਮੁਖ ਰਹਨੇ ਯੋਗ ਹੈ ਯੇਨ ਕੇਨ ਉਪਾਇ ਕਰਕੇ ਭੀ ਸਾਧੂ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਧਨ ਸੇ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਕੋ ਬਚਨੇ ਯੋਗ ਹੈ॥ ਇਸੀਲਵਪੁਰ ਮੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਔ ਸਾਧੂ ਕੇ ਧਨ ਕੋ ਮੀਠਾ ਕਰਕੇ ਖਾਨੇ ਵਾਰ ਬਹੁਤੇ ਗ੍ਰਿਹਸਥੀ ਅਪਨੇ ਹੋਤੇ ਸੇ ਮੈਨੇ ਸਣੇ ਕੁਟੰਬ ਨਸਟ ਹੋਤੇ ਦੇਖੇ ਹੈਂ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਰਾਜਾ ਨ੍ਰਿਗਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਰਾਮਾਯਣ ਆਦਿਕ ਪੁਰਾਣੋ ਮੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ॥ ਯਾਤੇ ਇਸ ਗ੍ਰਿਹੀ ਜੀਵ ਕੋ ਤਬੀ ਭਲੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸੁਰਕੇ ਸਮਰਣ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਔ ਜਿਤਨ ਸਰਬਨ ਆਵੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਅਭਯਾਗਤੋਂਕਮੁਖਮੇ ਪਾਵਤੇ ਰਹੇ ਔ ਆਪ ਉਨਸ ਲੇਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨ ਕਰੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਾਤ੍ਰ ਕੀ ਭੀਇਛਾਨਾਕਰਸਰ ਔਮੀਠਾ ਬਚਨ ਬੋਲੇ॥ਤਥਾਚਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ॥ ਇਕ ਫਿਕਾ ਨ ਗਾਲਾਇ ਸਭਨਾ ਮੈ ਸਚਾ ਧਣੀ॥ ਸਭਨਾ ਮਨ ਮਾਣਕ ਠਾਹਣ ਮੂਲ ਮਚਾਂਗਵਾ ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥

ਸੋ: ਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਜੀਵ ਜਗ॥
ਅਦਭੁਤ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ਕੋ ਕਰ ਸਕੈ ਬਖਾਨ ਕਵਿ॥ ੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੪੧ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਓ ਤਤ ਸਤ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਦੋ: ਯਦ੍ਯਪਿ ਸਭ ਸਾਮਰਥ ਯੁਤ ਰਹਤ ਸੁਆਪ ਲੁਕਾਇ॥
ਬਡੇ ਧਨੀ ਜਿਮ ਲੋਕ ਮੈ ਕਰਤ ਨਾ ਆਪ ਲਖਾਇ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ਏਕ ਸਮੇ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਲਵਪੁਰ ਕੇ ਮਹੰਤ ਸੰਤ ਔ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਰਓਂ ਕੇ ਪੂਜ ਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਭੋਗ ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਪਰ ਏਕਤ੍ਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਭੀ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਹਤ ਬੁਲਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਹਾਂ ਸੰਤ ਗੁਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਭੋਗ ਪਾਇਆ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਭਾਈ ਮਲਸਿੰਘ ਪੰਡੋਰੀ ਵਾਲ ਗਯਾਨ ਚਰਚਾ ਪ੍ਰਸਨੋਤ੍ਰ ਮੈ ਬਡੇ ਸਫੁਰਨੀ ਵਾਲੇ ਥੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਔ ਵੇਦਾਂਤ ਵਿਖੇ ਸੋ ਪਰਸਪਰ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਪ੍ਰਸਨੋਤ੍ਰ ਰੂਪ ਸੁੰਦਰ ਸੰਵਾਦ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਅਨਭਜਕੇ ਸਬ ਚੁਪ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਆਗੇ ਤਾਰੇ ਔ ਦੀਪਕ ਕੀ ਜੋਤਿ ਮੰਦਮ ਪੜਜਾਤੀ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹੋਤੇ ਭਯੇ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੁਛ ਕਾਰਨ ਸੇ ਫੇਰ ਐਸੇ ਕਾਰਜ ਮੈ ਨ ਜਾਤੇ ਭਏ॥

ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਬੂਜੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਨਮੰਤ੍ਰਨ ਆਦਿਕ ਮਾਨਕੇ ਕਿਸੀ ਕੇ ਘਰ ਖਾਨੇ ਕੋ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਥੇ ਭਾਵੇ ਕੋਈ ਲਾਖਰੁਪਯਾ ਕਿਉ ਨਾ ਦੇਣਾ ਕਰੇ॥ ਮਿਰਜਾਪੁਰ ਜੋ ਕਾਸੀ ਸੇ ਪੰਦਰਾਂ ਕੋਸ ਪਛਮ ਕੀ ਓਰ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤੇ ਸਿਖਾਂ ਕੀ ਪਲਟਨ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸਤਸੰਗ ਬਹੁਤਸਾ ਰੁਪਯਾ ਇਕਠਾ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ ਮਨੀਆਡਰ ਕਰਕੇ ਭੇਜਤੇ ਭਏ ਆਗੇ ਘਰ ਪਰ ਦੇਜਾਨੇਕੀ ਕਾਨੂਨ ਨਹੀ ਥਾ ਜਿਨਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਰੁਪੈਕਾ ਮਨੀਆਡਰ ਹੋਵੇ ਉਸੀ ਕੋ ਬੈਂਕ ਘਰਸੇ ਰੁਪਯਾ ਮਿਲਤੇ ਥੇ॥ ਕਈਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਾਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਪਨਾ ਸਿਪਾਹੀ ਪਠਾਯੇ ਤੁਮਾਰੇ ਰੁਪਯਾ ਤੀਨਸੌ ਅਥਵਾ ਅਧਿਕ ਨਯੂਨ ਸੋ ਆਯੇ ਹੈ ਪਲਟਨ ਕੇ ਸਿਖੋ ਨੇ ਭੇਜਜੇ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਆਇਕੇ ਲੇ ਜਾਵੇ ਤੁਮਾਰੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਕੂੰ ਨਹੀ ਮਿਲ ਸਕਤੇ ਹੈ॥ ਉਨਕੇ ਕਹਨੇ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਨਕੂੰ ਉਤ੍ਰ ਦਦੇਵੇਂ ਕੇ ਜਾਵੇ ਜਿਨਕਾ ਰੁਪਯਾ ਹੈ ਉਨਕੋ ਮਿਲਜਾਵੇ ਤੁਮ ਆਪ ਰਖ ਲਵੋ ਯਾ ਜਿਸਕੂੰ ਤੁਮਾਰੇ ਮਨ ਕਰੇ ਤਿਸਕੋ ਦਡਾਰੋ ਯਾ ਗਰੀਬ ਫਕੀਰਾਂਨਕੂੰ ਦੇਡਾਰੋ ਹਮਕੂੰ ਕੁਛ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਹੈ ਜੇ ਹਮ ਕੂੰ ਹੀ ਜਰੂਰ ਦੇਨੇ ਹੈ ਤੋ ਹੀਹਾਂ ਡੇਰੇ ਪਰ ਦੇਜਾਵੇ ਨਹੀ ਤੋ ਜਿਸਕੂੰ ਮਨ ਚਾਹੈ ਉਸਕੋ ਦੇਡਾਰੋ ਕੋਈ ਡਢ ਦੋ ਸਾਲ ਪੀਛੇ ਵਾਪਸ ਹੋਕੇ ਰੁਪਯਾ ਉਨਹੀ ਸਿਖਹੁ ਕੂੰ ਮਿਲਗਯੇ ਕੇ ਵੇ ਨਹੀ ਲੇਤੇ॥ ਐਸੀ ਬੇਪਰਾਹਤਾ ਦੇਖਕੇ ਅੰਗਰੇਜ ਉਸ ਪਲਟਨ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰ ੧੯੧੭ ਸਤ੍ਰਹ ਸਾਲ ਮੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਸਾਥ ਔਰ ਭੀ ਬਡੇ ਅੰਗਰੇਜੋਂ ਕੂੰ ਲੇਕੇ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਦਿਨ ਕੇ ਚਾਰ ਬਜੇ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਯੋਗਵਿਸ਼ਸ੍ਰਿਕੀ ਕਥਾ ਹੋਤੀ ਥੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਸੰਤਭੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਕਥਾ ਮੈ ਔਰ ਮਾਈ ਬਾਬੂ ਵੋਹਸਬੀ ਲੋਕ ਭੀ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬੈਠੇ ਥੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਉਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਨੇ ਆਇਕੇ ਸਲਾਮ

ਕੀਆ ਟੋਪਾਂ ਬਿਨਾ ਹੋਕੇ ॥ ਔਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਭੀ ਮੌਜਸੇ ਨਗਨ ਬੈਠੇ ਥੇ ॥ ਅਧਿਕ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਜਾਨਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸਕੋ ਆਦਰਬਾਨੀ ਸੇ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਤਬ ਵੋ ਪਲਟਨ ਕੇ ਅਫਸਰ ਪੂਛਨੇ ਲਾਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੇ ਕਿਤਨੇ ਚੇਲੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਕੇ ਯੇਹ ਜਿਤਨੇ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਤੁਮ ਦਖਤੇ ਹੋ ਸੋ ਏਹ ਸਾਰ ਹੀ ਹਮਾਰ ਗੁਰੂ ਹੈ ਏਹ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਪੁਨਾ ਯਾਰਾ ਰੁਪਯ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਸਲਾਮ ਕੀਆ ਔ ਦਰਸਨ ਕਰਕ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ਪੁਨਾ ਵੋ ਭੀ ਰੁਪਯੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਅਰਪਣ ਕਰ ਦੀਆ ॥ ਜੀਹਾਂ ਲਵਪੁਰਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕਮਿਸਨਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸਨਰ ਮੁਲਖੀ ਲਾਟ ਚੀਫਕੋਟ ਕੇ ਜਜ ਡਵੀਜਨ ਕੋਟਕੇ ਜਜ ਆਦਿਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਆਵੈ ॥ ਆਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਭੀ ਜਿਸ ਹਾਲ ਮੈ ਬੈਠ ਹੋਵੈ ਤਿਸੀ ਸਵਭਾਵ ਮੈ ਮਸਤ ਬੈਠੇ ਰਹੈ ਉਨ ਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਚੇਸਟਾ ਵਿਲਛਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਥੀ ਨਾਤੋ ਉਨਕੋ ਆਉਬੈਠਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕਰੈ ਔ ਨ ਨਿਰਾਦਰ ਹੀ ਕਰੈ ਉਨਸੇ ਕੁਛ ਭੀ ਬਾਤ ਚੀਤ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਨਕੀ ਮਰਜੀ ਆਵ ਬੈਠ ਜਾਵੈ ਉਨ ਕੀ ਮਰਜੀ ਹੋਵੈ ਖੜੇ ਰਹੈਂ ਚਲੇ ਜਾਵਹ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਚਾਲ ਕੀ ਕਲਾਮ ਉਨਸੇ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਕਿਤਨਾ ੨ ਫਿਰ ਖੜੇ ੨ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਵੈਂ ॥ ਵੋ ਕਿਸੀ ਸਾਤ ਵਲੈਤ ਕੇ ਪਾਤਸਾਹ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਰਾਖਤੇ ਉਨਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮੈ ਏਹ ਲਾਟ ਵਗੈਰਾ ਕਯਾ ਚੀਜ ਥੇ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਕੇ ਉਨਕੋ ਰੁਪੈ ਮੋਹਰਕੀ ਲੋੜ ਹ ਨਨੂ ਰਾਜਾ ਈਸਵਰ ਅੰਸ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਆਇਕਾਸਤਕਾਰ ਕਰਣੇ ਉਚਿਤ ਹੈ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਭੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਆਪਨੇ ਆਸ੍ਰਮਪਰ ਰਾਜਾ ਅਥਵਾ ਵਰਾਕ ਕੋਈ ਆਜਾਵੇ ਉਸਕੋ ਆਦਰ ਅਵਸਜਵਿਰਕਤ ਕੋ ਭੀ ਕਰਣੋ ਯੋਗ ਹੈਂ ਏਹ ਭੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮਥੇ ਇਨੋਂ ਕਿਉ ਨ ਆਦਰ ਉਨ ਲਾਟ ਆਦਿਕੋ ਕਾ ਕੀਉ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਯੇਹ ਅਵਧੂਤ ਲੋਕ ਥੇ ਇਨਕੇ ਉਪਰ ਕਿਸੀ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਵਿਸਯਾਃ ਵੇਦਾ ਨਿਸਤ੍ਰੈਗੁਣਯੋ ਭਵਾਰਜੁਨ ॥ ਇਤਿ ਭਗਵਤ ਵਚਨਾਤ ਜੋ ਜੀਵ ਤੀਨੋ ਗੁਣੋ ਕੇ ਅੰਤਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ ਤਿਨ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਊਪਰ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਦੰਡ ਹੈ ਜੋ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਹੈਂ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋ ਅਦੰਡ ਹੈ ॥ ਨਿਸਤ੍ਰੈਗੁਣਜੇ ਪਥਿ ਵਿਚਰਤਃ ਕੋਵਿਧਿਃ ਕੋਨਿਸੇਧਃ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਪਥ ਮੈ ਵਿਚਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਊਪਰ ਵਿਧੀ ਔ ਨਿਖੇਧ ਰੂਪ ਵੇਦ ਕੇ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋ ਮਹਾਤਮਾ ਵਿਧੀ

ਨਿਸੇਧਕਾ ਵਿਸਯ ਨਹੀ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਲਕ ਪਾਂਚ ਬਰਸਕੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚੇਸਟਾ ਕਰਤੇ ਰਹੈ ਉਸਕੇ ਊਪਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਲੋਕ ਵੇਦ ਕੋ ਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਵਧੂਤ ਭੀ ਅਦੰਡ ਹੈ ॥ ਔ ਨ ਉਨਕੂੰ ਕਿਸੇ ਧਰਮਾਧਰਮਕੀ ਉਤਪਤੀ ਯਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਅਪ੍ਰਾਪਤਾਕੀ ਇਛਾ ਹੀ ਹੈ ਵੋ ਤੋ ਕੇਵਲ ਨਿਰ ਦੂੰਵਦਪਦ ਵਿਖੇ ਇਸਿਥਿਤ ਹੈਂ ਇਤਿਦਿਕ ॥

ਦੋ: ਸਮਤਾ ਕਰਤੇ ਤਿਨਹੁਕੀ ਮੂਰਖ ਲੋਗ ਅਜਾਨ ॥
ਜੋ ਸਦ ਸੁਧ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਮਹਾਨ ॥ ੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੪੨ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥
ੳ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਦੋ: ਜਗਦ ਜਾਲ ਬਿਕਰਾਲਅਤਿ ਅੰਧ ਪਰੇ ਤਿਸ ਮਾਹਿ ॥
ਬਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਰੁ ਦੇਵਕੇ ਨਿਕਸਤ ਕੋ ਊਨਾਹਿ ੧

ਉਨੀ ਸੈ ਗਯਾਰਾਂ ਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜਾ ਖੜਗਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਰਾਣੀ ਸੁਮਰਾਨਗਰ ਕੀ ਰਤਨਕੋਰਾਂ ਉਸਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਹਭੇਜਿਆ ਅਪਨੇ ਸੰਤਦਯਾਲਸਿੰਘ ਕੇ ਹਥੀ ਏਕ ਗੁਪਤ ਸੰਦੇਸੋ ਲੇਕੇ ਜਾਕੇ ਰਤਨਕੌਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਕੇ ਕਹਨੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਹਾਥ ਸੰਦੇਸੋ ਹਮਾਰੋ ਨਹੀ ਭੇਜਨੋ ਜੇ ਆਪ ਨ ਆਵੈ ਸਨਮੁਖ ਤਬ ਨ ਕਹਨੋ ਐਸੇ ਹੀ ਬਿਨਾ ਕਹੇ ਹੀ ਫਿਰ ਆਵਨੋ ॥ ਸੋ ਸੰਦੇਸੋ ਏਹੁ ਹੈ ਕਯਾ ਕੇ ਇਕੋਤ੍ਰ ਸੌ ਰੁਪਯਾ ਭੇਜਦੇ ਜੇ ਵੋ ਕਹੇ ਕੇ ਇਤਨਾ ਇਕਠਾ ਸੰਤਹੁਨੇ ਕਯਾ ਕਰਨੋ ਹੈ ਤੁਬ ਤੈਨੇ ਕਹਨਾ ਕੇ ਹਾਂ ਸੰਤੋਨੇ ਨਵਰੋਜ ਕਰਨੋ ਹੈ ਸੰਤ ਭੀ ਨਵਰੋਜ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤੁਮਨੇ ਕਹਨੋ ਕੇ ਹਾਂ ਸੰਤ ਭੀ ਨਵਰੋਜ ਕੀਆ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਕਹਨਾ ਕੇ ਤੇਰੇ ਪਰ ਏਕ ਅਫਾਤ ਆਈ ਹੈ ਉਸਕੀ ਨਿਬ੍ਰਤੀ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਸੰਤਨ ਕੂੰ ਨਵਰੋਜ ਕਰਾਵਹਗੇ ਔ ਸੰਤਹੁਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਸੇ ਤੇਰੀ ਬਲਾਇ ਟਲ ਜਾਵੇਗੀ ॥ ਸਾਰਾ ਰੁਪਯਾ ਏਕ ਹੀ ਵਾਰ ਭੇਜਦੇਵੇਗੀ ਤੇਰੀ ਅਪਦਾ ਟਰੀ ਰਹੇਗੀ ਨਹੀ ਫਿਰ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ ਰਹੀ ॥ ਜੇ ਥੋਰੋ ਥੋਰ ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਰ ਕਰ ਕਟਕੇ ਦੇਵੇਗੀ

ਤਬ ਵੋ ਮਨਜੂਰ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੋ ਵੋ ਰੁਪਯਾ ਤੇਰਾ ਏਵੇ ਹੀ ਜਾਵੈਗੋ ਏਹੁ ਸੰਦੇਸੋ ਲੈਕੇ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਖੜਗਸਿੰਘ ਕੀ ਰਾਣੀ ਪਾਸ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥ ਜਬ ਉਨਕੀ ਹਵੇਲੀ ਮੈ ਪਹੁਚਯੇ ਤਬ ਦਰਵਾਨ ਕੇ ਹਾਥ ਕਹਭੇਜਯੋ ਕੇ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਸੇ ਕਹਦੇਹੁ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਪਸੇ ਏਕ ਸੰਤ ਆਯੇ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਮਿਲਨੇ ਵਾਸਤੇ ਔ ਜੋ ਕੁਛ ਬਚਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹਭੇਜਯੋਹੈ ਸੋ ਰੋਪਕਾਰ ਹੋਕੇ ਸੁਣ ਜਾਵਹੁ ਮੈ ਸੁਲਤਾਨਮਾਲਕਾਹਾਂ ਤੇ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਮੇਰੋ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ਜਬ ਦਰਵਾਨ ਨੇ ਜਾਕੇ ਕਹਦੀਆ ਤਬ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਯੋ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਕੋ ਕਹਯੋ ਕੇ ਜੋ ਕੁਛ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਹਭੇਜਯੋ ਹੈ ਸੋ ਇਸ ਹਮਾਰੇ ਭਰਾਤਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਦੇਵਹੁ ਏਹੁ ਹਮਕੋ ਸੁਣਾਇਦੇਵੈਗੋ ਹਮਾਰੇ ਸਤਰਹੈ. ਹਮ ਕੈਸੇ ਤੇਰੇ ਰੋਪਕਾਰ ਹੋਵੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਦਰਵਾਨਕੇ ਸਾਥ ਅਪਨੇ ਭਾਈ ਕੂੰ ਭੇਜਦੇਤੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਭਾਈ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਸੇ ਉਸਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਤੋ ਸਤਰਹੈ ਵੋ ਤੋ ਆਪਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਹੀ ਆਵੈਂਗੇ ਜੋ ਆਪਨੇ ਕਹਨੇ ਹੈਂ ਸੋ ਹਮਸੇ ਕਹਦੇਵੋ ਹਮਜਾਇਕਹੇਗੇ ॥ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀਬਾਤਸੁਣਕੇਸੰਤਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀਨੇਕਹਯੋਕੇ ਬਿਨਾ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਔਰਸੇਕਹਨੇਕੋਹਮਕੋਸਾਹਿਬਕੋਹੁਕਮਨਹੀਹੈਜਬਰਾਣੀਜੀਸਨਮੁਖ ਹੋਵੇਗੀਤਬ ਉਨਸੇ ਹੀ ਕਹੇਗੇ ਨਹੀ ਤੋ ਬਿਨਾਕਹੇਹੀਫਿਰਜਾਵੈਂਗੇਪਨਔਰਸੇਨਹੀਕਹੇਗੇਔ ਸੰਤਹੁਸੇਪੜਦੇ ਕੈਸੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਨ ਕਰਨੋ ਚਾਹਯੇ ਔ ਹਮਤੋ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਗੋਦਮੈ ਖੇਲਤੇ ਰਹੇ ਹੈ ਅਬ ਹਮਸੇ ਪੜਦੋ ਕੈਹੇ ਏਹ ਬਾਤਤੋ ਤੁਮ ਭੀ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਹਮਸੇ ਪੜਦੇਵਾਲੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਏਹੁ ਕਥਾ ਸੰਤ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸਰਕਾਰਸੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਇ ਕਹਯੋ ਤਬ ਰਾਣੀ ਨੇ ਦਯਾਲਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਭੀਤਰ ਬੁਲਾਇਕੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਕਤ ਸਭ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬੋਲੀ ਕੇ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਮੈ ਨਿਸਚੈ ਕਰਲੀਏ ਹੈ ਕਲਕੂੰ ਅਪਨੇ ਭਾਈ ਕੇ ਹਾਥ ਭੇਜਦੇਵੋਂਗੀ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸੰਤ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਕੂੰ ਬਿਦਾ ਕੀਓ ਆਪ ਭਾਈ ਕੇ ਸਾਥ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥ ਸਵੇਤ ਰਮਾਲ ਮੈ ਬਾਂਧਕੇ ਇਕਵਿੰਜਾ ਰੁਪਯਾ ਭੇਜਦੇਤੀ ਭਈ ਸੋ ਆਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੀ ਵਿਛਾਈਕੇ ਨੀਚੇ ਚੁਪਕੋਹੀ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਯੇ ॥ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੋ ਕਯਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਜੀ ਏਹੁ ਰੁਪਯਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਜੋ ਕਿਤਨੋ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਜੀ ਇਕਵਿੰਜਾ ਹੈ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਜਾਹੁ ਏਹੁ ਤੁਮਾਰਾ ਮਨਜੂਰ ਨਹੀ ਹੂਆ ਏਵੇ ਹੀ ਗਯਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਉਠਾਇਦੀਆ ॥ ਕਵਿਵਾਚ॥ ਇਤਨੀ ਕਥਾ

ਇਤਨੀ ਕਥਾ ਹਮਾਰੇ ਸਮਮੁਖ ਭਈ ਥੀ ਫਿਰ ਹਮ ਤੀਰਥਾਂ ਕੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਪੁਨਾ ਸੋਲਾਂ ਮਾਸਸੇ ਬਾਦ ਆਇਕੇ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘਸੇ ਤਥਾ ਔਰ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਐਸੇ ਸੁਣਕੇ ਲਿਖੀ ਹੈ ॥ ਕੇ ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਵੋ ਸਰਕਾਰ ਖੜਗਸਿੰਘ ਕੀ ਰਾਣੀ ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਅਪਨੇ ਕਪੜੇ ਉਤਾਰਕੇ ਫੈਂਕਦੀਏ ਔ ਨੰਗੀ ਹੋਕੇ ਨਾਚਨੇ ਗਾਨੇ ਬਜਾਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਬਾਹਰਕੋ ਉਠ ੨ ਭਾਗੇ ਪੁਨਾ ਯਰਕੇ ਲੋਕ ਰਾਣੀ ਕੇ ਪਾਵੋਂ ਮੈ ਸੰਗਲ ਡਾਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਕਦਾਚਿਤ ਬਾਹਰਕੋ ਨਗਨਹੀ ਨ ਭਾਗਜਾਵੇ ਕਿਧੋਂਹਵੇਲੀ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਗਿਰਕੇ ਹੀ ਨ ਮਰਜਾਵੇ ਔ ਰਾਣੀ ਜੀ ਤੋ ਹਵਾਕੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚਢੀ ਹੂਈ ਸਭੀ ਕੂੰ ਵਾਚਜਾਵਾਚਜ ਸਬਦ ਕਹੇ ਬਡੀ ਕੁਤਸਿਤਗਾਰੀ ਨਿਕਾਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਭਾਈ ਕੀ ਨਦਾਸੋਂਕੀ ਲਜਾ ਲਿਹਾਜ ਨ ਕਰਤੀ ਭਈ ਜੋ ਖੁਸੀ ਆਵੈ ਸੋ ਬਕੂੀ ਰਹੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਬਹੁਤ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਗਏ ਜਬ ਕਬੀ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹੋਸ ਆਵੈ ਤਬ ਕੁਛ ਬਸਤ੍ਰ ਊਪਰ ਲੇਲੇਵੇ ਨਹੀ ਤੋ ਨਗਨ ਹੀ ਬੈਠੀ ੨ ਬਕਬਬਾਦ ਕਰਤੀ ਰਹੇ ॥ ਏਕ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਿਨਜਾਸੀ ਸੰਤ ਥੇ ਉਨਕਾ ਰਾਣੀ ਰਤਨ ਕੌਰਾਂ ਨੇ ਸਤਸੰਗ ਕੀਆ ਹੂਆ ਥਾ ਉਨ੍ਹੋ ਨੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਅਭਜਾਸ ਕੀ ਕੁਛ ਕਥੂਕੂੀ ਰਾਨੀ ਜੀ ਕੂੰ ਬਤਾਈ ਹੂਈ ਥੀ ਉਸ ਅਭਜਾਸਕੇ ਹੇਤੁਸੇ ਖੁਸਕੀ ਗਰਮੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਅਰਥਾਤ ਪਿਤ ਔ ਵਾਤਕੇ ਕੁਪਤਹੋਣੇ ਸੇ ਪਾਗਲ ਹੋ ਗਈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਯੋਗਾਭਜਾਸ ਕਰਣੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਠਨ ਹੈ ॥ ਕਰਾਨੇ ਵਾਰੋ ਯੋਗਾ ਭਜਾਸਕੇ ਗੁਰੂ ਪਾਸ ਹੋਏ ਬਿਨਾ ਅਪਨੀ ਦਲੀਲਸੇ ਅਥਵਾ ਵਿਦਜਾ ਬਜਾਕਰਣ ਆਦਿਕ ਕੇ ਬਲਸੇ ਯੋਗ ਸਾਸਤ੍ਰਕੂ ਵਿਚਾਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਯੋਗਾਭਜਾਸ ਮੈ ਨ ਪ੍ਰਵਿਰਤਹੋਜਾਵੇ ॥ ਯਦਜਪੀ ਰਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੂੰ ਖਾਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਥੀ ॥ ਤਥਾਪੀ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਕਾ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾ ਵਿਤਜਾਸ ਹੋਣੇ ਸੇ ਵੋ ਰਾਨੀ ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਨਾਲੇ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਬਚਨਥੇ ਕੇ ਡੇਰੇ ਪਰ ਆਪਦਾ ਆਈ ਹੈ ॥

ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਮਾਨ ਲੇਤੀ ਤਬਤੋ ਬੇਸਕ ਤਿਸਕੀ ਆਪਤ੍ਰਟਰਜਾਤੀ ਉਸਨੇ ਕ੍ਰਿਪਣਤਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਨਵਰੋਜ ਨ ਕਰਯਾ ਤਾਂਤੇ ਅਪਦਾ ਏਤੀ ਦੇਖਤੀ ਭਈ ਉਸਸੇ ਦਸ ਬੀਸ ਗੁਣ ਰੁਪਯਾ ਲਾਗਕੇ ਭੀ ਆ-ਰਾਮ ਨ ਆਤੇ ਭਯੇ ਤਾਂਤੇ ਸਾਮ੍ਹਥ ਹੋਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਵਚਨ ਅਵਸਜ ਕਮਾਨੇ ਚਾਹੀਏ ॥ ਨਹੀ ਤੋ ਸੰਤ ਜਨ ਚਾਹੇ ਤਬ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤਭੀ ਬਿਪਰਜੈ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਜਨ ਸੰਤਨ ਕੋ ਕਹਿ ਨ ਮਾਨਿਓ ਕੀਓਆਪਨੋ ਪਈ ਹੈ ਇਤਿ ਵਚਨਾ ॥ ਜਬ ਰਾਣੀ ਸਾ-ਹਿਬ ਅਤਜੰਤ ਬਜਾਕੁਲ ਹੋ ਗਈ ਤਬ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਰਜਾਈਨੇ ਰੁਪਯਾ ਕੇ ਸੰਦੂਕੋ ਕੂੰ

ਜੰਦਰੇ ਮਾਰਲੀਏ ਔਰ ਭੀ ਸਾਰੇ ਅਸਬਾਬ ਕੋ ਤੋਸੇਖਾਨੇ ਕੂੰ ਤਾਲੇ ਲਗਾਕੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਏ ਜਾਨਲੀਆ ਕੇ ਆਜ ਮਰੀ ਏਹ ਯਾ ਕਾਲ ਮਰੀ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਣੀ ਜੀ ਕੂੰ ਕੁਛ ਹੋਸ਼ ਆਈ ਤਬ ਆਪਨੇ ਸਮੀਪਵਰਤਨੀ ਪਰਮਹਿਤ ਕਾਰਨੀ ਏਕ ਤਿਸ ਕੀ ਦਾਸੀ ਥੀ ਤਿਸ ਸੇ ਰਾਣੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਤੂੰ ਜਹਾਂ ਪਰ ਹੋਵੇ ਤਹਾਂਤੇ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਖੋਜਕੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਲੈ ਆਉ ॥ ਵੋ ਮੇਰੋ ਇਲਾਜ ਠੀਕ ੨ ਕਰੈਗੋ ॥ ਰਾਨੀ ਕੀ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਦਾਸੀਨੇ ਉਤਰ ਦੀਓ ਕੇ ਰਾਨੀ ਜੀ ਉਸ ਕੂੰ ਆਪਨੇ ਨਿਕਾਸ ਦੀਓ ਹੈ ਵੋ ਅਬ ਕੈਸੇ ਆਵੈ ਗੋ ॥ ਤਬ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਜਬ ਵੋ ਤੇਰੇਸੇ ਮੇਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾ ਹਾਲ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਸੁਣਗੇ ਤਬ ਤੁਰੰਤ ਆਜਾਵੈਗੋ ॥ ਰਾਨੀ ਜੀ ਕੋ ਕਹਯੋ ਮਾਨਕੇ ਦਾਸੀ ਖੋਜਤੀ੨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਪਹੁਚ ਕਰ ਰਾਣੀ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹਾਲ ਔ ਬੁਲਾਨੇ ਕਾ ਹਾਲ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸਾਰੇ ਰਾਣੀ ਕੋ ਹਾਲ ਜਾਹਰ ਕਰਕੇ ਦਾਸੀ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਸੇ ਸੁਣਾਵਤੀ ਭਈ ਤਿਸਸੇ ਸਾਰੋ ਹਾਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਕੇ ਅਬ ਆਪਕੀ ਕਯਾ ਆਗਯਾ ਹੈ ਰਾਣੀ ਜੀ ਕੇ ਅਬ ਜਾਊ ਯਾ ਨ ਜਾਊ। ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਦੁਖੀ ਔ ਦੀਨ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰਣੀ ਬਡੋ ਧਰਮ ਹੈ ਅਬ ਜਾਣੋ ਹੀ ਤੁਮ ਕੂੰ ਯੋਗ ਹੈ ਨਾਲੇ ਤੁਝਕੂੰ ਉਸਨੇ ਪਾਲਯੋ ਹੈ ਉਸਕਾ ਤੈਨੇ ਨਿਮਕ ਖਾਯੋ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਕੌਨ ਥੇ ਕਯਾਕਾਮ ਕਰਤੇ ਥੇ ਰਾਣੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਉ ਪਾਲਯੋ ਥੇ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੂੰ ਕਿਉਨਿਕਾਸ ਦੀਓਥੇ ॥ ਉਤਰ ॥ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰਜੀ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਐਰਾਵਤੀਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰੇ ਇਕ ਛੋਟੋਸੋ ਸੁਮਰਾ ਨਾਮਾ ਨਗਰ ਥੋ ਤਹਾਂਕੇ ਰਹਣੇ ਵਾਰੋ ਮਹਰੋਸਿੰਘ ਥੋ ਔ ਤਹਾਹੀਂਕੀ ਬਸਿੰਦਾ ਰਾਣੀ ਥੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮਿਸ੍ਰਤਕੇ ਹੇਤੂ ਸੇ ਰਾਣੀ ਨੇ ਤਿਸਕੂੰ ਪੁਤ੍ਰਾਂਵਤ ਪਲਯੋਥੇ। ਦੇਖੋ ਗੁਣ ਅਵਗੁਣੋ ਕਰ ਕੇ ਸਰਬਜੀਵੋਂ ਕੇ ਸਰੀਰਮਿਸ੍ਰਿਤਹੈ ਉਨਮੈਸੇ ਕੋਈ ਅਪਗੁਨ ਤਿਸਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਗਯੋ ਤਿਸਸੇ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਕੂੰ ਨਿਕਾਸ ਦੀਉ ਹੁਤੇ ॥

ਅਬ ਬੀਮਾਰੀ ਮੈ ਫੇਰ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਯਾਦਕੀਓ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ-ਨੁਸਾਰ ਬਿਸਨਸਿੰਘਨੇ ਫੇਰ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬ ਕੂੰ ਜਾਇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਓ ॥ ਤਬ ਰਾਣੀ ਨ ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਦੁਖ ਰੋਇਕੇ ਸੁਣਾਯੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦੇਖ ਮੇਰੇ ਕੂੰ ਇਨ ਸਨਬੰਧਯੋਂ ਨੇ ਪਾਗਲ ੨ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਜਾਹਰ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਭਣਜੇ ਭਰਾਯੋ ਮੇਰੋ ਘਰ ਇਨੋਨੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਕਰਲੀਓ ਹੈ ਤੋਸੇ ਖਾਨੇ ਆਦਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੇ ਘਰੋ ਕੂੰ ਤਾਲੇ ਲਗਾਇਕੇ ਅਬ ਏਹ ਮੁਝਕੂੰ ਮਾਰਯਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਮੇਰੀ ਖਬਰ ਦਵਾਈ ਬੂਟੀ ਕੀ ਕਿਸੀ ਤਰਹਕੀ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਮੈਨੇ ਤੁਝਕੂੰ ਆਜਕੇ ਦਿਨ ਵਾਸਤੇ

ਪੁਤ੍ਰ ਬਨਾਯਾਥੋ ਸੋ ਤੂੰ ਭੀ ਮੇਰੀ ਸੁਰਤ ਨਹੀ ਰਾਖਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਰਾਣੀ ਰਤਨੋ ਬਡੇ ਰੁਦਨ ਕਰਤੀ ਭਈ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਪੁਨਾ ਬੋਲੀ ਅਬ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਯਾ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਮੇਰੇ ਕੋਈ ਨਹੀ ਅਬ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਇਲਾਜ ਕਰ ॥ ਰਾਣੀ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਸੁਣਕੇ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਮਾਈ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤੁਝਕੂੰ ਤੋ ਪਹਲੇ ਹੀ ਸਿਝ ਦਿਦੀਓਥੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਆਪਨੇ ਨ ਮਨਥੇਕੀਓ ਕਯਾ ਕੁਛ ਬਾਤ ਮੈਂ ਰੁਪਯੇਥੇ ਹਮ ਆਪਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਲਾਖੋ ਰੁਪਯਾ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰਦੇਵੈ ਥੋੜੀ ਸੀ ਬਾਤਕਾ ਸਿਤਹੁਕੇ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨਯੋ ਤਬ ਇਤਨੋ ਦੁਖ ਤੈਨੇ ਪਾਯੋ ਹੈ ਅਬ ਭੀ ਤੋ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥ ਗਵਾਇਕੇ ਬੈਠੀ ਹੈਂ ਜੇ ਮਾਈ ਜੀ ਤੁਮਨੇ ਜੇ ਰਾਜੀ ਹੋਣੋ ਹੈ ਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਿਗਹੋ ਅਬ ਭੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਿਗਰਯੋ ਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਣੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬ ਤੂੰ ਜਾਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਮੇਰੀ ਓਰਸੇ ਬਹੁਤ ਸੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੈਂ ਮੈ ਅਬ ਸਾਚੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲੋਂਕੋ ਆਸਰੋ ਲੀਓ ਹੈ ਜੇ ਮੁਝਕੂੰ ਅਬਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਰਾਜੀ ਕਰਦੇਵੇ ਤਬ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਘਰ ਬੁਲਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰੂੰਗੀ ਨਾਲੇ ਦਰਸਨ ਤ੍ਰਿਪਤਹੋਕੇ ਕਰੂੰਗੀ ॥ ਰਾਣੀ ਰਤਨੋਕੇ ਹੁਕਮ ਮਾਨਕੇ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਬਾਹਰ ਅੰਗਣਮੈ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਖੜੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ ਘਾਮਮੈ ਹੀ ॥ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨਥ ਕੋਈ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਧਯਾਨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਕੋ ਲਗਾ-ਇਕੇ ਇਸਿਥਤ ਹੋ ਰਹਯੋ ਪਸੀਨੇ ਸੇ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕਿਉ ਵੇ ਝੀਵਰਾ ਜੋ ਕੁਛ ਤੈਨੇ ਪਦਾਰਥ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਹੈ ਉਸਕਾ ਅਬੀ ਬਦਲੋ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈਂ ॥ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਸੇਵਾ ਸਿਤਹੁਕੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰਤੇਥੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕੋ ਨਾਮ ਲੀਓਥੋ ॥ ਤਬ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਹਜੂਰ ਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਬੋਲਤੇ ਭਯੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕਿਉ ਵੇ ਅਗਯਾਨੀ ਪੁਰਸ਼ੋ ਅਬ ਹਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਾ ਬਦਲੋ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈ ਜਾਹੁ ਚਲਯੋਜਾਹੁ ਦਿਖਾਈ ਨ ਦੇ ॥ ਐਸੀ ੨ ਕਠੋਰ ਬਾਣੀ ਹਜੂਰ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਭੀ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਕੁਛ ਭੀ ਉਤ੍ਰ ਨ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਘਾਮਮੈ ਖੜੇਹੀ ਰਹਯੋ ॥ ਤਬ ਕੋਈ ਤੀਨ ਘੰਟੇ ਪੀਛੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਦੇਖੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਹਮਸੇ ਉਸ ਸੇਵਾ ਕੋ ਬਦਲੋ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈ ਈਹਾਂ ਕੋਈ ਬਨਯੇਂਕੀ ਦੁਕਾਨ ਤੈਨੇ ਲਭੀ ਹੈ। ਜਾਹੁ ਏਕ ਲੋਟੇ ਮਾਂਜਕੇ ਸੂਚੇ ਕੂਪਸੇ ਜਲਕੋ ਭਰਲਯਾਓ ॥ ਤਬ ਉਨ੍ਹਨੇ ਤਾਤਕਾਲ

ਹੀ ਜਲਕੋ ਲੋਟੇ ਭਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗਾਰੀ ਧਰਦੀਓ ਤਬ ਹਜੂਰ ਨੇ ਤਿਸ ਜਲ ਊਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕੇ ਜਾਹੁ ਯੇਹ ਜਲ ਰਾਣੀ ਕੇ ਊਪਰ ਭੀ ਛਿਰਕ ਤੇ ਕੁਛ ਪਾਨ ਭੀ ਕਰਾਇਦੇ ॥ ਜਬ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਾਣੀ ਕੂੰ ਪਾਨ ਕਰਾਯਾ ਤਬੀ ਉਸ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਔ ਘਰ ਬਾਰਕੀ ਸੁਰਤ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ॥ ਤਬ ਆਜ ਹੋਰ ਕਲਹਰ ਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਅਪਨੇ ਘਰ ਬਾਰ ਸਰਬ ਸੰਭਾਲ ਲੀਓ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਰਾਣੀ ਰਤਨ ਕੌਰਾਂਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁਕੂੰ ਘਰ ਪਰ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬੜੀ ਸ੍ਰਧਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰਸੋ ਵਾਰੇ ਬਨਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋ ਸੇ ਪਰੋਸ ਕੇ ਛਕਾਵਤੀ ਭਈ ਪੁਨਾ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਲੈਕੇ ਛਕਤੀ ਭਈ ਔ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਤੀ ਭਈ ਤਬ ਸਰਬ ਰੋਗ ਰਾਨੀ ਕੇ ਦੂਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਬਡੇ ਮੰਦਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਛਾਵਨਾ ਬਿਛ ਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਤਿਸ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਮੋਲ ਵਾਲੇ ਬਸਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਪਹਰਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਜਿਤਨੇ ਭੂਖਨ ਜੜਾਊ ਮਹਾਰਾਜੀ ਖੜਗਸਿੰਘ ਕੇ ਥ ਸੋ ਸਾਰੇ ਭੂਖਨ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਕੋ ਪਹਰਾਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਬੜਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਪੁਨਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਹ ਸਾਰੇ ਭੂਖਨ ਸਦਾ ਹੀ ਪਹਰਾ ਕਰੋ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਲੈਜਾਕੇ ਅਪਨੈ ਪਾਸਹੀ ਰਖੋ ॥ ਰਾਣੀ ਕੀ ਸ੍ਰਧਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮਿਸ੍ਰਿਤ ਬਾਣ ਸੁਣਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਏਹ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਹੀ ਹੈਂ ਜੇ ਹਮ ਕੂੰ ਦੇਤੀ ਹੈਂ ਤਬ ਹਮ ਤੋ ਅਬੀ ਇਨਕੋ ਬਾਜਾਰ ਮੈ ਬੇਚਕੇ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਜੂਤ ਆਦਿਕ ਸੰਤਹੁ ਕੂੰ ਬਾਂਟ ਦੇਵੈਂਗੇ॥ ਤਬ ਪੁਨਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੇਰੀ ਤ ਸ੍ਰਧਾ ਹੈ ਕੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੇ ਆਪ ਰੋਜਹੀ ਪਹਰਾ ਕਰੋ॥ ਇਸੀ ਪਰਥਾਇਪਰਪਰਮ ਵੈਰਾਗਕੇ ਸਾਥਮਿਲਾਹੂਆਸਬਦਗੁਰੂਜੀਕੋ ਬੋਲਤੇ ਭਏ।

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥ ਕੂੜੁਰਾਜਾ ਕੂੜੁਪਰਜਾ ਕੂੜੁ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ॥ ਕੂੜੁ ਮੰਡਪਕੂੜੁ ਮਾੜੀ ਕੂੜੁ ਬੈਸਣਹਾਰੁ॥ ੨ ॥ ਕੂੜੁ ਕਾਇਆ ਕੂੜੁ ਕਪੜੁ ਕੂੜੁ ਰੂਪੁ ਅਪਾਰੁ । ਕੂੜੁ ਸੁਇਨਾਕੂੜੁਰੁਪਾ ਕੂੜੁਪੈਨਣਹਾਂਰੁ॥ਕੂੜੁਮੀਆਂਕੂੜੁਬੀਬੀਖਪਿ ਹੋਇ ਖਾਰੁ ॥ ਕੂੜਿ ਕੂੜੈ ਨੇਹੁ ਲਗਾ ਵਿਸਰਿਆ ਕਰਤਾਰੁ ॥ ਕਿਸੁ ਨਾਲਿ ਕੀਚੈ ਦੋਸਤੀ ਸਭੁ ਜਗੁ ਚਲਣ ਹਾਰੁ ॥ ਕੂੜੁ ਮਿਠਾ ਕੂੜੁ ਮਾਖਿਉਕੂੜੁ ਡੋਬੇ ਪੂਰੁ ॥ ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਬੇਨਤੀ ਤੁਧੁ ਬਾਝੁ ਕੂੜੋ ਕੂੜੁ ॥ ਲਖ ਟਕਿਆਕੇ ਮੁੰਦੜੇ ਲਖਟਕਿਆਂਕੇ ਹਾਰ।ਜਿਤੁ ਤਨੁ ਪਾਈਐ ਨਾ- ਣਕਾ ਸੋ ਤਨੁ ਹੋਵੈ ਛਾਰ ॥ ਕਿਆਖਾਧੈਕਿਆਪੈਧੈ ਹੋਇ॥ਜਾਮਨਨਾਹੀ ਸਚਾਸੋਇ॥ ਕਿਆ ਕਿਆਮੇਵਾ ਕਿਆ ਘਿਉਗੁੜਮਿਠਾਕਿਆ ਮੈਦਾਕਿਆ ਮਾਸ॥ਕਿਆ ਕਪੜੁ ਕਿਆ ਸੇਜ

ਸੁਖਾਲੀ ਕੀਚ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ ॥ ਨਾਨਕ ਸਚ ਨਾਮ ਬਿਨ ਸਭੇ ਟੋਲ ਵਿਣਾਸ ॥
ਇਤ੍ਯਾਦਿਕ ॥ ਵਚਨੋ ਕਰਕੇ ਰਾਣੀ ਕੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਹੇਪੁਤ੍ਰੀ
ਤੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਦੇਖ ਜੋ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਝੂਠੇਹੈਂ
ਜੋ ਮੈਹਲ ਮੰਦ੍ਰਜਾਂ ਬਡੇ ੨ ਊਚ ੨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਏਹ ਭੀ ਸਾਰੇ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ
ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ। ਔ ਸਰੀਰ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਬਡੇ ਮੋਲ ਵਾਲੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ
ਪਹਨੇ ਹੂਏ ਦਿਸਟ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਯੇ ਸਾਰੇ ਸੁਪਨ ਨਗਰਵਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਇਨਕੇ ਪਹਨਨ
ਹਾਰੇ ਭੀ ਆਕਾਸ ਪੁਰਖ ਵਤ ਅਸਤ ਹੈ। ਔ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਯੇਜੋ ਮੀਆਂ ਛੋਟ ਰਾਜੇ ਔ ਸਦਾ
ਸਤ੍ਰੋ ਮੈ ਰਹਨ ਵਾਲ੍ਯਾਂ ਉਨਕੀਆਂ ਬਗਮਾਂ ਹੈਂ ਤਥਾ ਬਡੇ ੨ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜੇ ਔ
ਮਹਾ ਸੁੰਦਰ ਜਿਨ ਕੋ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਸੂਰਜ ਭੀ ਨਹੀ ਕਭੀ ਦੇਖ ਸਕਤੇ ਬਡੇ ਦਿਬ੍ਯਰੂਪ
ਜਿਨਕੇ ਰਾਣੀਆਂ ਕੇ ਹੈਂ ਵੋ ਭੀ ਕਾਲਪਾਇਕੇ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਉਨਕਾ ਕਹੂ ਖੁਰ
ਖੋਜ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਜੌਨਸੇ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਕੋਮਲ ਜਿਨਕੇ ਸਰੀਰੋ ਪਰ ਅਤਰ ਔ
ਫੁਲੇਲ ਰੋਜ ਲਾਗਤੇ ਥੇ ਔ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਦਰ ਸੁਗੰਧੀਵਾਰੇ ਦੂਧ ਮਲਾਈ ਆਦਿਕ
ਪਦਾਰਥੋਂ ਸੇ ਪਾਲੇ ਹੂਏ ਵੋ ਉਨ ਰਾਜਾ ਔ ਰਾਣੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਰੀਰ ਅਗਨ ਕਰਕੇ
ਜਰਾਇ ਹੂਏ ਭਸਮ ਸੇਤੀ ਮਿਲ ਜਾਤੇ ਭਏ ਕਹੂੰ ਉਨਕੋ ਨਾਮ ਨਸਾਨ ਭੀ ਨ ਰਹਤੇ
ਭਯੇ ॥ ਏਹੁ ਖਾਨ ਪਾਨ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨ ਅਤਰ ਫੁਲੇਲਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਜਰਾ ਚਮਕੀ
ਹੂਈ ਚਮੜੀ ਹੈਸਾ ਮਿਥ੍ਯਾ ਪਦਾਰਥ ਸੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨੀ ਝੂਠੀ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕ
ਰਕੇ ਕਰਤਾਰ ਜੋ ਮਾਲਕ ਭਗਵਤ ਈਸ੍ਵਰ ਤਿਸਕੋਂ ਬਿਸਾਰ ਦੀਓ ਹੈ। ਸੰਸਾਰੀ
ਜੀਵੋ ਕੋਂ ਝੂਠੇ ਪਦਾਰਥ ਝੂਠ੍ਯਾਂ ਬਾਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਮਿਸਰੀ ਔ ਮਾਖਯੋਕੇ ਸਮਾਨ
ਅਤੀਵ ਪ੍ਯਾਰ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਹਤ ਸੀਰੇ ਕਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਇਸ ਲਏ
ਦੀਓ ਹੈ ਕੇ ਜੈਸੇ ਸਹਤ ਔ ਸੀਰੇ ਕੇ ਕੜਾਹ ਭਰ੍ਯੋ ਮੈ ਮਖ੍ਯਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਿਯ ਮਿਠ
ਕੂੰ ਜਾਨਕੇ ਅਤੀਵ ਲਾਲਚ ਔ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਔ ਅਪਨੇ ਹਿਤ ਜਾਨਕੇ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤ੍ਯਾਂ
ਹੈ ਜਬ ਜਾਇਕੇ ਮਿਠੇ ਮਧੁਪਰ ਬਠ੍ਯਾਂ ਹੈ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਮਧੂਕੇ ਬੀਚ
ਮਖ੍ਯਾਕੇ ਕਰ ਚਰਨ ਫਸ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਜਿਉ ੨ ਪੰਖ ਮਾਰਤ੍ਯਾਂ ਉਡਣੇ ਲੀਏ
ਜੋਰ ਲਗਾਤ੍ਯਾਂ ਹੈ ਤਿਉ ੨ ਪਰੋਸੇ ਸਹਤ ਲਾਗਕੇ ਸਹਤ ਕਲੇਸ ਸੇ ਸਹਤ ਕੇ ਸਾਥ
ਹੀ ਮਖਯੋਂ ਕੇ ਪਰ ਚਿਪਟ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਵੋ ਵਿਚਾਰ੍ਯਾਂ ਮਖ੍ਯਾਂ ਊਹਾਂ ਮਧੂ ਔ ਮਿਠ
ਮੈ ਹੀ ਪੰਖ ਪਸਾਰਕੇ ਮਰਜਾਤ੍ਯਾਂ ਹੈਂ ਮਿਠੇ ਮਖਮੂਆ ਕਿਉ ਲਏ ਉਡਾਰੀ ॥ ਹਸਤੀ
ਗਰਤ ਪਇਆ ਕਿਉ ਤਰੀਐਤਾਰੀ ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਵਚਨਾਤ ॥ ਜੈਸੇ ਮਧੂ ਨੇ ਮਿਠਨੇ
ਮਖਯੋਂਕੇ ਪੂਰੇ ਕੇ ਪੂਰ ਕ੍ਯਾ ਸਮੂਹਤੇਬੇਹੀਂ ਨਸਟ ਕੀਏ ਹੈ॥ ਤਦਵਤ ਇਸ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨ

ਭੀ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੇ ਪੂਰਾਂ ਕੇ ਪੂਰਹੀ ਡੁਬ ਦੀਏ ਹੈਂ ॥ ਜਿਸ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਕੇ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਏਹ ਜੀਵਝੂਠਬੋਲਤੇ ਹੈ ਕਪਟ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਛਲ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਸਾਥ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਅਪਨੇ ਕਪਟ ਕੋ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇਕੇ ਜੀਵਕੂੰ ਬੇਧਰਮ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕੇ ਨਰਕੋਂਕੂੰ ਪਠਾਇਦੇਤੇ ਹੈ ਧਰਮ ਸੇ ਬੇਮੁਖ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਕੂੰ ਛਲ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕੇ ਅਨੇਕ ਯੋਨੀਓਂ ਮੈ ਭਟਕਾਵਤੇ ਹੈ ਜਬ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੀਵਕੂੰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਯੇਹ ਅਪਨੇ ਹਿਤ ਜਾਨਕੇ ਸੰਗ੍ਰਹਪਦਾਰਥੋਂ ਕੋ ਕਰਤੇਹੈਤਬ ਬੀਚਹੀ ਫਸ ਮਰਤ ਹੈ ॥ ਕਦਾਚਿਤ ਕੋਈ ਪੁਨ੍ਯਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਕਬੀ ਇਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਛੂਟ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜਿਉ ੨ ਛੂਟਨੇ ਅਰਥਸਕਾਮਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤੀਰਥ ਆਦਿਕ ਤਿਉ ਤਿਉ ਅਹੰਕਾਰਕਰਕੇ ਅਧਿਕ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਸਹਤ ਪਦਾਰਥ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਇਹਨੋ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਛਲਜੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਨ ਕੂੰ ਸਾਚੇ ਜਾਨਕੇ ਗਰਤਮੈ ਹਾਥੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਫਸ ਮਰਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਕੂੜ ਹੀ ਕੂੜ ਹੈ ॥ ਦੋ ਵਾਰ ਕੂੜ ਪਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਉ ਦੀਓ ਹੈ ਸੋ ਦੋ ਵਾਰ ਕਾ ਏਹ ਤਾਤਪਰਯ ਹੈ। ਏਕ ਕੂੜ ਪਦ ਸਾਮਾਨਯਸੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਕਾ ਵਾਚੀ ਹੈ ॥ ਔ ਪੂਰਬ ਕੇ ਕੂੜ ਪਦ ਮੈ ਓ ਅੰਤ ਮੈਂ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਅਤਯੰਤ ਵਿਵਛਦਯਾ ਦਯੋਤਕਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਜਾਣੋ ਜੋ ਸਰੀਰ ਅਪਨੇ ਸਹਤ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਲੇਕਰ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਜਗਤ ਸੁਪਨ ਨਗਰ ਵਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੂੰ ਸਤ੍ਯਜਾਣਕੇ ਜੋ ਇਨਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਕੀ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਇਤ ਉਤ ਧਾਵਤੇ ਹੈ ਤੇ ਅਤ੍ਯੰਤ ਮੂਢ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਮ ਪਦਾਰਥ ਖਾਏ ਤੌਂ ਭੀ ਵਿਸਟਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਜੋ ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਕੋਦ੍ਰੋਕਾ ਅੰਨ ਖਾਇਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਲੀਓ ਤਬ ਭੀ ਵਿਸਟਾ ਹੋਇਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਯੇਹ ਸਰੀਰ ਐਸੇ ਸੁੰਦਰ ਔ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾ ਕੁਰੂਪ ਔ ਮਹਾ ਮਲੀਨ ਹੈ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਜੋ ਬਡੇ ੨ ਸੁੰਦਰ ਔ ਦਿਬ ਪਦਾਰਥਨਕਾ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਘਟਕਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸਨਬੰਧ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਥਵਾ ਖਾਤੇ ੨ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਨਰ ਅਥਵਾ ਨਾਰੀ ਜੋ ਬਮਨ ਕਰਦੇਵੇ ਤਬ ਭਖਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਉਨ ਦਿਬ੍ਯਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਉਪਰਛਲ ਹੋਕੇ ਜਬ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਾ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸਤੀ ਹੈ ਤਬ ਸਭਕੋ ਔ ਆਪ ਕੋ ਭੀ ਐਸੀ ਗਿਲਾਨੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਂਖ ਉਸਕੀ ਤਰਫ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਪੜਤੀ ਜਾਵੇ ਤਬ ਊਪਰ ਤਿਸਕੇ ਥੂਕ ਡਾਰਕੇ ਮੁਖਨਾਸ ਕਾ ਨੇਤ੍ਰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਤਹਾਂਤੇ

ਸੀਘ੍ਰਭਾਗਕੇਨਿਕਸਜਾਤੇਹੈ॥ਐਸੇਪਹਰਦੋਪਹਰਭਰਉਨਦਿਬਯਭੋਜਨੋਕਾਸਰੀਰਕੇਸਾਥ ਸਨਬੰਧਜਬਰਹਤਾਹੈ ਤਬਵਿਸਟਾਮੈਲਹੋਕੇਨਿਕਸਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧੀਵਾਰੇਜਲ ਸਰਬਤ ਦੁਧ ਦਧੀ ਆਦਿਕ ਪਦਾਰਥ ਪਾਨ ਇਹ ਸਰੀਰ ਜੋ ਕਰਤੇਹੈਂ ਤਬ ਪਿਸਾਬ ਹੋਕੇ ਨਿਕਸਜਾਤੇ ਹੈਂ॥ ਔਰ ਕਯਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜਲ ਔ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਵਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਉਸਕਾ ਭੀ ਜਬ ਸਰੀਰ ਕੇ ਸਾਥ ਸਨਬੰਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਘੜੀ ਦੋ ਚਾਰਕ ਪੀਛੇ ਮਹਾ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਪਿਸਾਬ ਬਨਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਸੇ ਨਿਕਸਤੇ ਹੈ ਫਿਰ ਏਹੁ ਸਰੀਰ ਅਨਿਤ ਹੈ ਇਸ ਮਹਾਦੁਰਗੰਧਸੇ ਪੂਰਣ ਸਰੀਰ ਕਾ ਜੋ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਮਹਾਂ ਮੂਢ ਹੈ ਵੋ ਨਰ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਅਸਲ ਖਰ ਹੈ ਉਨਕੂੰ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਨਿਤ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਪਾਇਕੇ ਜੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਕੋ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਸੇਵਾ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਪੂਜਯ ਦਾਨ ਨਹੀ ਕਰਲੇਤੇ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾ ਮੂਰਖ ਹੈਂ ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਆਸਾਕੀ ਵਾਰਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਵਚਨ ਹੈ॥ ਅੰਨ ਦੇਵਤਾ ਪਾਣੀ ਦੇਵਤਾ ਬੈਸੰਤਰ ਦੇਵਤਾ ਲੂਣ ਪੰਜਵਾ ਪਾਇਆ ਘ੍ਰਿਤ ਤਹੋਇਆ ਪਾਕ ਪਵਿਤੁ॥ ਪਾਪੀ ਸਿਉਤਨ ਗਡਿਆ ਥੁਕਾਂ ਪਈਆਂ ਤਿਤ॥ ਜਿਤ ਮੁਖ ਨਾਮ ਨ ਊਚਰੈ ਵਿਣਨਾਵੈ ਰਸਖਾਇ॥ ਨਾਨਕ ਏਵੈਜਾਣੀਐ ਤਿਤਮੁਖ ਥੁਕਾ ਪਾਇ॥ ਜਿਤ ਮੁਖ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੀਐ ਭਾਗਾ ਰਤੀਚਾਰ॥ ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਤਿਤ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਅਰਥ ਸਪਸਟ ਹੈ ਊਪਰ ਜੋ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈ ਭਾਵ ਯਹ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਕੋਈ ਜੀਵ ਬਿਨਾ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਨਾਮ ਉਚਾਰੇ ਸੁੰਦਰ ਰਸੋਵਾਰੇ ਭੋਜਨ ਖਾਤੇ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਉਪਰਫਲ ਔ ਵਿਸਟਾ ਊਪਰ ਥਕਾ ਪਰਤਯਾ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਹੀਨ ਮਨੁਖਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਥੂਕੈਂ ਪੜੈਗੀਆਂ ਤੇ ਪੜਤਯਾ ਨੈਂ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਇਹੁ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਤੁਮਹੀ ਰਖੋ ਏਹ ਹਮਾਰੇ ਦਰਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ ਯਾ ਜਿਸਕੂੰ ਤੁਮਾਰਾ ਮਨ ਕਰੇ ਉਸਕੂੰ ਦੇਡਾਰੋ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣ ਉਤਾਰਦੀਏ॥ ਰਾਣੀ ਬਹੁਤ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਤੀ ਰਹੀ ਪਰ ਤਿਸਕੋ ਕਹਯੇ ਨ ਮਾਨਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਹੁ ਸਰਬ ਭੂਖਨ ਮੈ ਆਪਕੇ ਨਿਮਿਤਿ ਕਰ ਚੁਕੀ ਹਾਂ ਜੈਸੇ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰਯੇ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਅਬ ਤੂੰ ਇਨਕੋ ਰਖਲੈ ਜਬ ਹਮਾਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਹਮ ਲੇਲੇਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਉਠ ਖੜੇ ਹੂਏ॥ ਤਬ ਰਾਣੀ ਰਤਨ ਕੌਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਹਜਾਰ ਖੰਡ ਰੁਪਯਾ ਆਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਨਜਰ ਭਟ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ਔਰ ਅਛੇ ੨ ਬਸਤ੍ਰ ਸਾਕੋਂਦੀਏ ਤਥਾ ਸਾਥਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਭੀ ਬਸਤ੍ਰ ਤੇ ਦੋਦੋ ਚਾਰ ੨ ਰੁਪੈਦਕੇ ਵਿਦਾਕੀਏ ਵੋ ਜੋ

ਰੁਪਯਾ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਰਾਣੀ ਕਾ ਦੀਆ ਹੂਆ ਉਠਾਇਕੇ ਲਜਾ ਥਾ ਉਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇ ਇਸ ਰੁਪਯਕ ਜਲਤੀ ਖਰਚ ਕਰ ਡਾਰੋ ਰਾਖੋ ਨਹੀ ਤਬ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਲਾਗੇ ਖਰਚ ਕਰਣੇ ਉਨਹੁਹੀ ਦਿਨੋ ਮੈ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਪੰਨ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਨ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਚੌਥੇ ਪਹਰ ਹਰੀਯਸ ਰਾਗ ਮੈ ਪਾਇਕੇ ਗਾਨੇ ਲੀਏ ਆਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਜੋੜੀ ਬਡੀ ਸੁੰਦਰ ਔ ਰੂਪ ਭੀ ਦੋਨੋ ਕੋ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਔ ਅਵਾਜ ਐਠਭੀ ਦੋਨੋ ਕੇ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਰਾਗ ਤਾਲ ਮਨ ਕ੍ਰਿਯਾਮੈ ਭੀ ਬਡੇ ਨਿਪੁਨ ਜਬ ਵੇ ਦੋਨੋ ਗਾਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤਬ ਏਹੀ ਸਭਕੂੰ ਦਰਸਨ ਉਨਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਥੇ ਕੇ ਯੇ ਦੰਪਤੀ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕੇ ਗੰਧਰਬ ਔ ਅਪਸਰਾ ਹੈ ਮਾਨੁਖ ਲੋਕਕੇ ਰਾਗੀ ਉਨਕੂੰ ਨ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਸਭ ਕੋ ਏਹੀ ਨਿਸਚੈ ਹੋਤੇਥੇ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰਨੇ ਇਨਕੇ ਤਪਮੈ ਵਿਘਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਕਾਮ ਦੇਵਕੇ ਸਾਥ ਅਪਨੀ ਖਾਸ ਅਪਸਰਾ ਭੇਜੀ ਹੈ ਬਸਏਹੀ ਬਾਤ ਹੈ ਔਰ ਨਹੀ ॥ ਹਜਾਰੋ ਲੋਕ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਔ ਪੁਰਖ ਉਨਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਆਵੈਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਰਾਗ ਸੁਨਨੇ ਆਵੈ ਜੋ ਕੁਛ ਉਸ ਸਮੇ ਚੜਤ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਚੜ੍ਹਜਾਤੀ ਥੀ ਸੋ ਸਭ ਉਨ ਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕੂੰ ਹੀ ਉਠਾਦਿਦੇਤੇ ਥੇ ਔ ਜੋ ਰੁਪਯਾ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਰਾਣੀ ਕੇ ਘਰ ਸੇ ਲਜਾਥਾ ਉਸਕੇ ਰੋਜ ਭੰਡਾਰੇ ਤਸਮਈ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੂਧ ਬਦਾਮ ਮਿਸਰੀ ਮਗਜ ਆਦਿਕੋ ਕੀ ਸਰਦਾਈ ਹੂਆ ਕਰੇ ਸਭ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਏਹੀ ਸਕ ਗੁਜਰੇ ਕੇ ਇਨਕੂੰ ਕਹੂੰ ਸੇ ਰਸਾਯਨ ਹਾਥ ਲਾਗ ਗਈ ਹੈ ਰਾਣੀ ਕੀ ਅਪਦਾ ਹਟਾਨੇ ਲੀਏ ਜੋ ਨੌ ਰੋਜਕਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕੀਓ ਥੇ ਸੋ ਪੂਰਣ ਕਰਦੀਓ ਥੋਰੇ ਸੇ ਦਿਨੋ ਮੈ ਹੀ ਵੇ ਰੁਪਯੇ ਸਾਰੇ ਉਡ ਦਿਦੀਓ ॥ ਕੋਈ ਦੋ ਡੇਢ ਬਰਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਵੇ ਦੰਪਤੀ ਰਾਗ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਸੁਣਾਵਤੇ ਰਹੇ ॥ ਔ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀਦੋਨਹੁ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇਪਾਸ ਹੀਛਕਤੇ ਥੇ ॥ ਕੋਈ ਏਕ ਦਿਨ ਮੈ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਮਰਜੀ ਭਈ ਪ੍ਰਾਤਹ ਕਾਲਕੇ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਘੜੀ ਦਿਨ ਚਢੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੋਜਨ ਪਾਇਕੇ ਚੁਲਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਫਿਰਨ ਤੁਰਨ ਬਜਾਰਕੀ ਓਰ ਚਲ ਗਏ ਔਰ ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇ ਗਏ ਕੇ ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕੋ ਕਹਦੇਣਾ ਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੂੰ ਚਲੀ ਜਾਵੇ ਔ ਫੇਰ ਈਹਾਂ ਨ ਆਵੇ ਜੇ ਕੁਛ ਉਰਾ ਪਰਾ ਕਰੇ ਤਬ ਧਕੇ ਦੇਕੇ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੇਣੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਤਬ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਜਾਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਬ੍ਰਾਹਮਨੀ ਸੇ ਕਹਤਾ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਮਾਈ ਜੀ ਆਪ ਅਬੀ ਘਰ ਕੂੰ ਚਲੇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਵੇ ਬੋਲੀ ਕੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਵੈਗੇ ਤਬ ਮੈ ਜਾਵੇਗੀ ਮੈ

ਕਿਉ ਐਸੇ ਜਾਵੇ ॥ ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਮਾਈ ਜੀ ਆਪ ਜਲਤੀ ਸ ਚਲ ਜਾਵੋ ਅਬੀ ਨਹੀ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਕੁਛ ਔਰ ਚਾਲਕੇ ਹੁਕਮ ਹੈ ਉਠਹੁ ਸੀਘ੍ਰ ਦੇਰੀ ਮਤ ਲਗਾਵੋ ਔ ਫੇਰ ਗਾਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਤੁਮਨੇ ਈਹਾਂ ਆਵਨੇ ਭੀ ਨਹੀ ॥ ਜਬ ਘੂਰਕੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਸੇ ਕਹਯੋ ਤਬ ਚੁਪਕੀਹੀ ਉਠਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣੀ ਚਲੀ ਗਈ ਜਾਣੋ ਕਬੀ ਵਾਕਬ ਹੀ ਨਹੀ ਹੂਏ ਥੇ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਵੋ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੀ ਕੌਨ ਥਔ ਕਹਾਂ ਕੇ ਥੇਔ ਕਿਸਕੇ ਸਿਖ਼ਥੇ । ਉਤ੍ਰ । ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਰੀਰ ਤਖਤ ਹਜਾਰੇ ਕਾਥਾ ਔ ਮਲ੍ਹੋਤ੍ਰੇ ਖਤ੍ਰੀ ਕੇ ਘਰਕੇ ਤਿਸਕੋ ਜਨਮਥੋ ਵੋ ਸੰਤਸੰਗੀ ਥੇ ਆਏ ਸੰਤ ਕੀ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਇਹ ਇਛਾ ਰਹਤੀ ਥੀ ਕੇ ਮੈ ਗੁਰੂ ਉਸ ਕੂੰ ਧਾਰੋਗੋ ਜੋ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋਵੇਗੇ ॥ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਕੂੰ ਤਿਸਕੂੰ ਜਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਗੁਜਰ ਗਏ ਤਬ ਏਕ ਵਾਰ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਯੋ ਪੂਛਤੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਆਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰਤੇ ਭਯੋ ਸੰਧਯਾਕੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਘਟਿਕਾ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਹੁਏ ॥ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਚਿਤਤੇ ਤਿਸਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਗਯੋ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਤੋ ਇਨਹੀ ਕੂ ਧਾਰਲੇਵੇ ਜ ਏਹੁ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋਵਤੇ ॥ ਤਿਸਕੇ ਬੈਠਤਹਾਂ ਹੀ ਏਕ ਪੁਰਖ ਬਹੁਤ ਮਿਠਾਮੀ ਕੀ ਟੋਕਰੀ ਲੈ ਆਵਤੇ ਭਯੋ ਤਬ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਿਠਾਈ ਵਰਤਾਵਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਬ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਗੁਜਰੀ ਕੇ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਤਬ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਜਾਣੋਗੇ ਜੋ ਮੁਝਕੋ ਦੋ ਵਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਿਨ ਕਹੇ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਦਿਵਾਵੈ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਤੇ ਹੁਏ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਦੀਆ ਤਬਮਹਾਰਾਜਜੀਗੁਲਾਬਸਿੰਘਕੀਓਰਹਾਥਕਰਕੇਬਚਨਕੀਆਕੇਭਾਈਜੀਇਸ ਭਕ੍ਤਵੇਕੂੰਦੋਵਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਣਾ ਦੋ ਤੀਨਵਾਰ ਬਚਨਕੀਆ ਤਬਤਿਸਕੂੰ ਦੋਵਾਰਭਾਈਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀਆ॥ਜਬ ਦੋਵਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਨੇ ਲੀਆ ਤਬਤਿਸਕੂੰ ਨਿਸਚੇ ਹੋ ਗਯੋ ਕੇ ਏਹ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਠੀਕ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ ਅਬ ਏਹੀ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਆਛੇ ਚੰਦਮਾਂ ਤਿਥੀ ਪੁਨਯਾਂ ਉਤਮਵਾਰ ਤੇ ਘੜੀ ਮਹੂਰਤ ਵਿਚਾਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਲੇਤੇ ਭਯੋ ਤਥਾ ਭਗਵੇ ਵਸਤਰ ਲੇਤੇ ਭਯੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤ ਭਯੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਕੇ ਅਧੁਨਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ

ਮਨੁ ਸਰਾਮਃ ॥ ਲੋਕ ਏਹੀ ਕਹਤੇਥੇ ਬਸ ਏਹ ਅਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬ੍ਰਾਹਣਨੀਕੇ ਅਧੀਨ ਹੋਗਏ ਹੈਂ ਅਗਯਾਨੀ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਕਯਾ ਤੁਛ ਹਿਰਦੋ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੋੜੀਸੀ ਚੇਸ੍ਟਾ ਵਿਪਰਯੇ ਦੇਖਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਲਾਗਜਾਤੇ ਹੈਂ ਚਾਹੇ ਹਜਾਰੋ ਗੁਣ ਹੋਵੇਂਤੋ ਭੀ ਗੁਣੋਂਕੀ ਓਰਨਹੀ ਦੇਖਤੇ ਕੇਵਲ ਅਪਗੁਣ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਦੇਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਏਹੁ ਬਾਤ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਕਯਾ ਸਤ ਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਪੁਨਯਤਪਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਲੀਏ ਔ ਪਾਪਕੇ ਨਾਸ ਲੀਏ ਜਾਣਕੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਾਤੇਹੈਂ ॥ ਕਾਹੇਤੇ ਰਿਦੈ ਸੁਧ ਜੋਨਿੰਦਾ ਹੋਇ ॥ ਹਮਰੇ ਕਪਰ ਨਿੰਦਕਧੋਇ ॥ ਇਤਿ ਵਚਨਾਤ ॥ ਜੋਨਿੰਦਾਹੋਵੇ ਤਬ ਰਿਦੇਮ ਨੁਖ ਕੋ ਸੁਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈਂ ਸੋ ਜਿਸਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਸਕੇ ਪਾਪ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔ ਅਪਨੇ ਪੁਨਯ ਉਸਕੂੰ ਦੇਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਜਿਸਕੀ ਸੰ-ਸਾਰ ਮੈ ਉਸਤਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਸਕੇ ਪੁਨਯ ਛੀਨ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇਤ ਜਿਸਕੀਪ੍ਰਾਣੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇਹੈਂ ਉਸਕੇ ਵੋ ਪੁਨਯ ਲੇਜਾਤੇ ਹੈਂ । ਔ ਨਿੰਦਾ ਕਰਣੇ ਸੇ ਜੀਵਕੀ ਆਯੂ ਵਿਦਯਾ ਬਲ ਧਨ ਜਸ ਘਟ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਉਸਤਤੀ ਕਰਣੇ ਸੇ ਬਢ ਜਾਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸੰਤਜਨ ਅਪਨੀ ਨਿੰਦਾ ਜਾਨਕੇ ਕਰਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪੁਨਾ ਥੋਰੇਸੇ ਦਿਨੋ ਪੀਛੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀਨੇ ਪੂਛਯੋ ਕਿਉ ਵੋ ਵਹੁ ਰੁਪਯੇ ਸਰੇ ਖਰਚ ਹੋਚੁਕੇਹੈ ਕੇ ਬਾਕੀ ਕੁਛ ਹੈ। ਤਬ ਬਿਸਨਸਿੰਘਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਯੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਵੋ ਰੁਪਯੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚ ਹੋਗਯੇ ਹੈ ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਰ੍ਹਏ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਸੁਵਰਨ ਤੇ ਸੰਤ ਜਿਤਨੇ ਨੰਗੇਹੋਵੇ ਉਤਨੇ ਸੋਭਾ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ਜਬ ਸਾਧੂ ਪਾਸ ਕੁਛ ਕੌਡੀ ਏਕਮਾਤ੍ਰਭੀ ਨ ਹੋਵੇ ਤਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਸੇ ਲੈਹਣਦਾਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਜਬ ਕੁਛ ਰੁਪਯਾ ਪੈਸਾ ਪਾਸ ਰਖੇ ਤਬ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੋ ਦੇਨਦਾਰ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛਾ ਕਾਮ ਕੀਓ ਸਾਰੇ ਰੁਪਯੇ ਖਰਚ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਖੋੜਸ ਮਾਸ ਤਕ ਸੇਵਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀਕੀ ਕਰਤੇ ਰਹਯੇ ਥੇ ਪੁਨਾ ਜਬ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਆਇ ਗਯੇ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਚਲਯੇ ਗਯੇ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਏਹੀ ਦਾਸ ਲੰਗਰ ਆਦਿਕ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਤਬ ਏਕ ਸਮੇ ਬਾਵਾਭਾਨ ਸਿੰਘ ਹਰਨ ਪੁਰਯੇਕਾ ਛੋਟਾ ਸੋਢੀ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਯੇਹ ਬਾਬਾ ਆਪ ਬਡੇ ਬੁਧੀਵਾਨ ਵਿਦਵਾਨਥੇ ਤਿਸਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਆਸਨ ਅਲਗ ਵਿਛਵਾਇਦੀਓ ਤਿਸ ਪਰ ਸੋਢੀਜੀ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਯਥਾ ਯੋਗ੍ਯ ਤਿਸਕੋ ਸਤਕਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਉਸੀ ਸਮੇ ਏਕ ਆਲੂਵਾਲਯੇ

ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਵਾਰੋ ਪਧਾਕਰ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਔ ਇਕ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਵਾਰੋ ਆਲੂ ਵਾਲਤੇ ਸਿਖ ਉਸਕੇ ਮੰਗੀ ਓਹ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਬੜੀ ਸ੍ਰਧਾ ਰਖਤੇ ਥੇ ਵੋ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਜਬ ਕਬੀ ਮਿਲੇ ਤਬ ਏਹੀ ਉਸਸੇ ਕਹੇ ਹੇ ਭਾਈ ਜੀ ਤੁਮਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਊਪਰਲੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਦੇਖਕੇ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਕਿਸੇ ਚਾਲਕੀ ਗਿਲਾਨੀ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ਯੇਹ ਬਾਬਾਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਦਸਵੇ ਸਾਖਯਾਤ ਪਾਤਸਾਹਜੀ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ॥ ਇਨਹੋਨੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਸਰੂਪ ਮੈ ਜੋ ਬੀਚ ਬੈਠਕੇ ਰੜੇ ਹੀ ਜਲਮ ਪੰਥਕੋ ਬੋੜੇਂਗੇਥੇਗੇ ॥ ਏਹ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰੀਥੀ ॥ ਸੋ ਸਿੰਘੋ ਕੇ ਦਲ ਮੈ ਰਾਮ ਨਗਰ ਕੀ ਲੜਾਈ ਸੇ ਲੈਕੇ ਗੁਜਰਾਤ ਕੇ ਯੁਧ ਤਕ ਸਿੰਘਕੇ ਦਲ ਮੈ ਰਹੇ ਥੇ ॥ ਔ ਸਰਬ ਸਿੰਘਹੁ ਸੇ ਰਾਮ ਨਗਰ ਮੈ ਸੇ ਹੀ ਕਹਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਜਾਲਮੋ ਤੁਮਾਰੇ ਬੇੜੇ ਅਬ ਡੂਬ ਜਾਇਂਗੇ ॥ ਅਬ ਸਮੇ ਅ ਯੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਜੋ ਤੁਮੋਨੇ ਅਵਗਯਾ ਕਰੀ ਥੀ ਉਸਕੋ ਫਲ ਲਾਗਨੇ ਕੋ ਉਨਕੋ ਬਦਲੋ ਅਬ ਹਮ ਤੁਮਸੇ ਲੇਵੈਂਗੇ ਐਸੇ ੨ ਬਚਨ ਪ੍ਰਥਮ ਦਿਨਸੇ ਹੀ ਸਭ ਸਿਖਹੁ ਕੋ ਸੁਣਾਇਕੇ ਕਹਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਕੁਛ ਯੇਹ ਲੁਕੀ ਛਿਪੀ ਬਾਤ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਚਾਲ ਕੀ ਗਿਲਾਨੀ ਇਨਕੇ ਊਪਰ ਤੂੰ ਕਰੇਗਾ ਤਬ ਵੋ ਤੁਝਸੇ ਕਹਭੀ ਦੇਵੈਂਗੇ। ਸੋ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਬਰਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਗਾਦੀ ਕੇ ਯੋਰੇ ਨੀਵੇ ਆਸਨ ਪਰ ਬੈਠੇ ਦੇਖਤੇ ਤਬ ਉਸਕੇ ਮਨ ਮੈ ਗਿਲਾਨੀ ਇਸ ਭਾਂਤ ਕੀ ਫੁਰਤੀ ਭਈ ॥ ਕਯਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਏਹ ਸੰਤ ਕੋਈ ਸੋਢੀ ਨਹੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਨਹੀ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤੀ ਹੈ ਔ ਏਹੁ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਏਹੁ ਆਸਨ ਨੀਵੇ ਪਰ ਬੈਠੇ ਹੈ ਔ ਸੰਤ ਬੜੀ ਊਚੀ ਗਾਦੀ ਲਾਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਏਹੁ ਪਰਮੇਸੂਰ ਕੇ ਨਾਮ ਕੋ ਹੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ ਨਾ ਔਰ ਕਯਾ ਹੈ ਕਯਾ ਹਿੰਦੂ ਕਯਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ॥ ਔ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਬੜੀ ਸ੍ਰਧਾ ਰਖਤੇ ਥੇ ਸਾਖਯਾਤ ਵਿਸਨੁਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ਵੋ ਆਪ ਹੀ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਮਤਾ ਨਹੀਕਰਤੇਥੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੂੰਦਾਹੜੀਵਾਲਾਵਿਸਨੂਜੀਕੇ ਸਰੂਪਕਹਯਾ ਕਰਤ ਥੇ ਕੇ ਏਹ ਦਾਹੜੀਵਾਰੇ ਵਿਸਨੂਭਗਵਾਨਹੈ ਉਨਹੋ ਨੇ ਕਈਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਅਜਮਤਾ ਅਜਮਾਈ ਥੀ ਬੜੇ ਲਾਯਕ ਥੇ ਅਜਮਤਾ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਬੜੇ ਅਪੂਰਬ ੨ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਕਬੀ ੨ ਆਇਜਾਤੇ ਥੇ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਜੰਬੂ ਕੀ ਰਾਜ ਸੀਮੈ ਰਹਤੇ ਥੇ ॥ ਜਬ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਚਲੇ ਗਏ ਵੋ ਸਿਖ ਭੀ ਅਪਨ ਘਰ ਕੋ ਚਲਤੇ ਗਯੇ ਤਬ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਨੌਕਰੀ

ਛੂਟ ਗਈ ਔ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਜਬ ਫੇਰ ਦੋਨੋ ਆਪਸ ਮੈ ਮਿਲੇ ਤਬ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਏਕ ਅਰਜ ਮੇਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਕਰਨੀ ਤੁਮਨੇ ॥ ਸਰਦੂਲਸਿੰਘ ਵਾਚ ਕਹੁ ਭਾਈ ਕਯਾ ਅਰਜ ਹੈ ਤੇਰੀ ॥ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘਵਾਚ ॥ ਜੋ ਵੋ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹ ਤੋ ਆਪੇ ਹੀ ਜਾਣ ਜਾਵੇਂਗ ਉਨਕੇ ਆਗੇ ਕਹਣੇ ਕੀ ਕਯਾ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਤੁਮਨੇ ਫਕਤ ਇਤਨੇ ਹੀ ਕਹਦੇਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਕ੍ਰਿਸਨਸਿੰਘ ਕੀ ਏਕ ਅਰਜ ਹੈ ਔਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਕਹਨੇ ॥ ਤਬ ਸਰਦੂਲਸਿੰਘਨੇ ਅਵਕਾਸ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਹਸਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਹਮ ਕੋਈ ਸੋਢੀ ਨਹੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਨਹੀ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨਹੀ ਛਤ੍ਰੀ ਨਹੀ ਹਮਤੋ ਜਟ ਸਿੰਘ ਹੈ ਹਮ ਕਯਾ ਜਾਣੈ ਅਰਜਾਂਕੂੰ ਜਬ ਐਸੇ ਬਚਨ ਰਖੇ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣੇ ਤਬ ਵੋ ਸਿਖ ਸਮਝ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਉਸਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਪਰ ਕੁਛ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰੀ ਹੋਗੀ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਤ ਭਯੇ ॥ ਕਿਸੀ ਦਿਨ ਜਬ ਦੋਨੋ ਫੇਰ ਮਿਲੇ ਤਬ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਕਿਉ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਆਗੇ ਮੇਰੀ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਥੀ ॥ ਸਰਦੂਲਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਹਾਂ ਭਾਈ ਅਰਜ ਤੋ ਤੇਰੀ ਗੁਜਾਰੀ ਥੀ ਪਰ ਸਾਚ ਕਹੋ ਤੈਨੇ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਚਾਲ ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਊਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰੀ ਥੀ ॥ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਮੈਨੇ ਤੋ ਮੈਤਹੁ ਪਰ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਚਾਲ ਕੀ ਨਹੀ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰੀ ਥੀ ॥ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਨਹੀ ਭਾਈ ਜੀ ਤੁਮਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਊਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਤੇਰੀ ਅਰਜ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਏਹ ਉਤ੍ਰ ਦੀਓ ਹੈ ਕੇ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਹਮ ਸੋਢੀ ਬਦੀ ਤ੍ਰਿਹੁਣ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਨਹੀ ਛਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮਤੋ ਜਾਟ ਸਿਖ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਹਮ ਉਚੇ ਬੈਠਤੇ ਹੈ ਔ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਆਦਿਕੋ ਕੂੰ ਨੀਚੇ ਬੈਠਾਵਤੇ ਹੈ ਇਹੁ ਬਿਨਾ ਗਿਲਾਨੀ ਕੇ ਬਚਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਨੇ ਇਸ ਬਾਤ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਜਰੂਰ ਕਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਤਬ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਹਾਂ ਸੋਢੀ ਗੁਰੁ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੂੰ ਨੀਚ ਬੈਠਾ ਦੇਖਕੇ ਏਹ ਸੰਕਾ ਕਰੀ ਥੀ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਬਾਤ ਕੂੰ ਖਟ ਮਾਸ ਬੀਤ ਗਏ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ਭਾਈ ਤੇਰੇ ਨਜੀਕ ਖਟ ਮਾਸ ਵਿਤੀਤ ਹੂਏ ਹੈ ਉਨਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮੈ ਤੋ ਯੇ ਆਜ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਤੇਰੇ ਕੋ ਜੋ ਵਰਜਜਾਥਾ ਕੇ ਦੇਖੀ ਕੋਈ ਗਿਲਾਨੀ ਨ ਕਰੀਂ ਮਤ ਸਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ਲਗੀ ॥ ਅਬ ਭੀ ਜੋ ਹਮ ਤੁਮ ਬਾਤੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਏਹ ਭੀ ਸਭੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਉਨਸੇ ਕੁਛ ਛਪੀ ਲੁਕੀ

ਬਾਤ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਸਭ ਕੁਛ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਦਸਕਾਲ ਵਸਤੂ ਉਨਕੂੰ ਹਸਤਾਮਲਕ ਵਤ ਸਫੁਟ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਉਸ ਸਿਖਕੀਆਂ ਐਸਿਆਂ ਬਾਤੇ ਸੁਣਕ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਡ ਭੇ ਔ ਸ੍ਰਧਾ ਉਤਪਤ ਹੋ ਆਵਤੀ ਭਈ ਕਹਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਠੀਕ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਮੈਨੇ ਜਾਨ ਲੀਓ ਹੈ ਕੇ ਏਹ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸਜੀਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਅਤੀਵ ਸ੍ਰਧਾ ਸੇ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਲੈਕ ਔ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟਕਤੇ ਭਯੇ ॥ ਪੁਨਾ ਆਗ ਸੇ ਓਹੀ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਚਰਤੇ। ਕਿਉ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਈਹਾਂ ਕਹੇ ਕੂੰ ਆਯਾ ਹੈ ਹਮ ਕੋਈ ਸੋਢੀ ਬੇਦੀ ਤ੍ਰਿਹਣ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਆਦਿਕ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅੰਸ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਤੋ ਜਟ ਸਿੰਘ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਕਿਸੀ ਸੋਢੀ ਬੇਦੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅੰਸ ਕੀ ਸਰਣਿ ਜਾਤੇਂ ਤਬ ਤੇਰੇ ਭਲੇ ਹੋਤੇ ਈਹਾਂ ਕਾਹ ਕੂੰ ਆਯੇ ਹੈ ਅਬ ਭੀ ਚਲਜੇ ਜਾਹੁ ਭੂਲ ਮਤ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕ ਕਿਸਨ ਸਿੰਘ ਅਤੀਵ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਤ੍ਰਾਹਿਮਾਂ ੨ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਗਿਰ ਪੜਤੇ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਹਮਾਰੇ ਗੁਨਾਹੋ ਕੀ ਉਰਮਤ ਦੇਖੋ ਆਪ ਬਖਸਨੇ ਯੋਗ ਹੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਖਸ ਲੇਵਹੁਜੀ ਹਮ ਜੀਵ ਸਦਾਸੇ ਭੁਲਨੇ ਹਾਰੇ ਹਾਂ ਆਪ ਬਖਸਿੰਦ ਹੋ ਤਾਂਤੇ ਮੈਨੇ ਭੂਲਕੇ ਖੋਟੇ ਸੰਕਲਪਕੀਓ ਹੈਂ ਸੋ ਬਖਸੋ ਜੀ ॥ ਹਮ ਜੀਵ ਨਿਤਹੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੇ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨੋ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਸਾਹਿਬ ੫ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਹੈ ਸਾਰੰਗਮਃ ੫ ਠਾਕੁਰ ਐਸੋ ਨਾਮਤੁਮਾਰੋ । ਜਾਤਿ ਪਾਤਿ ਕੋਈ ਪੂਛੈ ਨਾਹੀ ਬਾਛੈ ਚਰਨ ਰਵਾਰੋ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਹਮ ਜੀਵ ਦੇਹ ਭਿਮਾਨੀ ਦੇਹ ਕੇ ਅਧ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਜਾਤੀਪਾਤ ਕੇ ਅਹੰਕਾਰ ਮੈ ਹੀ ਫਸੇਹੂਹੈ ਔ ਆਪ ਛਿਮਾ-ਵਾਨ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਪਨੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਛਿਨਾ ਕਰਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੂੰ ਚਲਜੇ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਪੁਨਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਇਕੇ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਨੌਕਰੀ ਔਰ ਸੰਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਯੇ॥ ਜੀਵ ਸਦ ਹੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ ਦਬਾਯੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਜਬ ਕੁਛ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤੁਛ ਜੈਸੇ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਤੁਛ ਹੀ ਵਸਤੂ ਮਾਂਗਤੇ ਹੈ ਜੋ ਥੋਰੇ ਦਿਨ ਬਾਦ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਵੇ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ॥ ਜਉ ਮਾਂਗੈ ਤਉ ਮਾਗੈ ਬੀਆ ॥ ਜਾਤੇ ਕੁਸਲ ਨ ਕਤਹੂੰ ਥੀਆ ॥ ਇਤ-ਯਾਦੀਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਰਸਰੀ ਸੇ ਬਾਂਧਾ ਹੂਆ ਘਟੀ ਯੰਤ੍ਰ ਵਤਭ੍ਰਮਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਧਹ ਊਰਧ ਕੋ ਔ॥ ਵਾਸਨਾਹੀ ਜੀਵ ਕੂੰ ਜਨਮ ਮਰਣਾਦੀ ਮਹਾ ਕਲੇਸੋ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੀ ਹੈ ਔ ਵਾਸਨਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਤੁਛ ਜੀਵੋ ਕੇ ਆਗੇਦੀਨ ਹੋਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਯਦਯਪੀ

ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਜੀਵਏਹੁ ਵਿਭੂ ਬ੍ਯਾਪਕ ਸਰਬ ਸਕਤੀ ਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਭੀਹੈ ਤਥਾਪੀ ਵਾਸਨਾ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਤੁਛ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਗਯੇ ਹੈ ਦੇਕਾਨ ਔਦੋਚਰ ਨੇਂਦ੍ਰਿਅੰਦ੍ਰ ਨੇਕੇ ਅੰਤਰ ਆਇਕੇ ਆਪਕੂੰ ਪਰੀਛਿਨਤੁਛਮਾਨਨੇਲਾਰ.ਪਰਜੇਹੈ ॥ ਦੇਖਹੁ ਵਡੋ ਅਸਚਰਜ ਹੈ ੨ ਕਹਾਂ ਵਿਭੂ ਬ੍ਯਾਪਕ ਬੇਅੰਤ ਦੇਸ਼ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਪਰੀ ਛੇਦ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣੋ ਔ ਕਹਾ ਵਾਸਨਾ ਕ ਵਸਤੇ ਤੁਛ ਸਰੀਰਕੇ ਅਧਯਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥਮਾਤ੍ਰ ਆਪ ਕੂੰ ਮਾਨਲੇਨੋ ਪਰਿਛਿਨ ਭਾਵਕੂੰ ਵਾਸਨਾਕੇ ਵਸਤਪ੍ਰਾਪਤਨਹੀਹੋਜਾਣੋ ਜੋਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡੋਮੇਂਸਮਾਵਤੇਥੇਸੋਈਬ੍ਰਹਮਰੂਪਜੀਵਮਛਰਾਦੀਸਰੀਰਮੈਅਧਯਾਸ ਕਰਕੇਆਪਕੂੰ ਮਸਕਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਭਯੇ ਕੇਵਲ ਵਾਸਨਾਂਨੇਹੀ ਇਸਕੂੰਪਰੀਛਿੰਨ ਔਤੁਛਕਰ ਡਾਰਯੇ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਾਸਨਾ ਕੇ ਦੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਓ ਹੈ ਅਬ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣੋ ਜਬਕਿਸਨਸਿੰਘਨੇ ਸੰਤਾਨ ਔਨੌਕਰੀ ਲੀਇ ਸ੍ਰੀਠਕੁਰਜੀਆਗੇ ਬੇਨ ਤੀ ਕਰੀ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਰੁ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਸੰਤਾਨਤੋ ਤੇਰੇ ਘਰਮੇਂ ਸਾਤ ਜਨਮ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਹੀ ਹੋਗੀ ਔ ਨੌਕਰੀ ਭੀ ਸਹਜ ਪਰੇ ਸੋ ਮੀਠਾ। ਪੁਨਾ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤਾਨ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਕ ਨ ਮੁਛਯੋ ਹ ਔ ਨ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਕਹਯੋ ਹੈ ਅਗਯਾ ਲੈਕੇ ਬਿਮਨ ਜੈਸੇ ਹੋਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਚਲਯੇ ਗਯੇ॥ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਕੋ ਅਰਜ ਕਰੀ ਕੂੰ ਦੋ ਮਾਸ ਜਬ ਬੀਤ ਗਏ। ਤਬ ਏਕ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਨੇ ਹਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਆਕੇ ਲਾਟਕੇ ਪਾਸ ਏਕ ਨੌਕਰ ਰਖਕੇ ਭੇਜਨੇ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਦਰਖਾਸ ਲਿਖਾਕੇ ਦੇਵੈ ਤਿਸਕੇ ਹੁਕਮ ਦੇਨੇਸੇ ਕੋਈ ਦੋਸੈ ਦਰਖਾਸਤ ਗੁਜਰੀ। ਔ ਕਿਸਨਸਿੰਘਨੇ ਦਰਖਾਸ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਦਈ ਥੀ ਪਰੰਤੂ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਨੇ ਲਏ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਥੋਰੀ ਸੀ ਊਚੀ ਟਿਬੀ ਪਰ ਜਾਇ ਖੜੇ ਹੋਜਤੇ ਭਯੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਆਦਮੀ ਕੀ ਭੀੜਾ ਸੇ ਬਾਹਰ ਹੋਕੇ ਤਮਾਸ਼ੇ ਦੇਖਤੇ ਰਹਯੇ। ਇਤਨੇ ਚਿਰਮੈ ਉਸ ਅੰਗ੍ਰੇਜਨੇ ਭੀ ਅਪਨੀ ਕੋਠੀ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸਕੇ ਆਦਮਯੋਕੇ ਸਮੂ ਕੀਓਰ ਦੇਖਕੇ ਪੁਨਾ ਟਿਬੀਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬੋਲਯੇ ਕੇ ਵੋ ਜੋ ਊਚੀ ਜਗਹ ਸੀਖ ਖੜੇ ਹੈ ਉਸਕੋ ਬੋਲ ਲੇਵੋ ਤਬ ਕਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਇਕੇ ਪੂਛਯੋ ਕੇ ਤੁਮ ਨੌਕਰੀ ਕਰੋਗੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਤੁਮਕੋ ਜਾਨਾ ਮਨਜੂਰਹੈ। ਤਬ ਕਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਮਨਜੂਰਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਨੌਕਰ ਕਰਕੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਕੂੰ ਭੇਜਦੀਓ ਤਹਾਂ ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਕੂੰ ਬਹੁਤਸੇ ਧਨਕੋ ਲਾਭ ਹੋਤੇ ਭਯੇ। ਸੋ ਸੰਤ ਜਨ ਕਲਪਤਰੂਪਹੈ ਇਨਕੇ ਸਮੀਪ ਜਾਇਕੇ ਤੁਛ ੨ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਸੰਕਲਪ ਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹਯੇ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਸਦਾ ਰਹੇ ਔ ਨਿਤ ਹੋਵੇ ਤਿਸ ਵਾਸਤੇ ਸੰਕਲਪ ਕਰਨੇ ਚਾਹਯੇ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਦਗੁਰੂ ਸਦ ਕਲਪਤਰੂ ਮਨਸਾ ਪੂਰਣਹਾਰ।
ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਅਸ੍ਟਸਿਧਿ ਦੇਤਨ ਲਾਗਤ ਬਾਰ॥ ੳੋ ਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੪੩ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥
ੳ ਤਤ ਸਤ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਦੋ: ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥਗੁਰੂ ਜਗਤ ਸਰਬ ਕਰਤਾਰ॥
ਸੰਸਯ ਭਰਮ ਬਿਨਾਸਹਿਤ ਗਯਾਨ ਯੋਗ ਅਵਤਾਰ॥ ੧॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:॥ ੧੯੧੨ ਕੇ ਸਾਲ ਜੇਠਕੇ ਮਾਸ ਮੈ ਭਦ੍ਰਕਾਲੀ ਏਕਾਦਸ਼ੀ ੧੧ ਕੇ ਦਿਨ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤਪੁਰੇਕਾ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਾ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਦੋ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਆਯੇ ਆਗੇ ਯੋਗ ਵਾਸਿਸਟਕੀ ਕਥਾ ਹੋ ਰਹੀ ਥੀ ਤਿਸ ਸਮੇ ਅਨੇਕ ਜੀਵਵਾਦ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲ ਰਹਯੇ ਥੇ॥ ਕਯਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਸਿਸਟ ਜੀ ਨੇ ਐਸੇ ਅਨੇਕ ਜੀਵ ਵਾਦਕੋ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਉ ਹੈ ਜਿਤਨੇ ਜੀਵ ਹੈ ਇਨਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਲਪੇ ਹੂਏ ਉਤਨੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਹੈ ਏਕ ੨ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਮੈ ਉਤਨੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸਨੁਰੁਦ੍ਰਆਦਿਕ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਉਨਕੇ ਕਲਪੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਉਤਨੇ ਹੀ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਿਛਤ੍ਰ ਸੁਮੇਰ ਕੈਲਾਸ ਮੰਦ੍ਰਾਚਲ ਬਿੰਧਯਾਚਲ ਸਾਤੋ ੨ ਸਮੁਦ੍ਰ ਆਦਿਕ ਭੀ ਉਤਨ ਹੀ ਹੈਂ ਇਤਯਾਦਿਕ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਵ ਕਲਪਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਹੈ ਔਰ ਈਸੂਰ ਜੀਵ ਸੇ ਭਿੰਨ ਕੋਈ ਜਗਤ ਕੋ ਕਰਤੋ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਨੇਕ ਜੀਵ ਵਾਦ ਬਹੁਤਸਾ ਯੁਕਤੀ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸਟ ਜੀ ਨੇ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਪ੍ਰਮਾਣੋ ਸਹਤ ਨਿਰੂਪਨ ਕੀਓ ਹੈ॥ ੧॥ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਬਚਨ ਹੈ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸਟਮਾਨ ਹੈ ਸਗਲ ਮਿਥਨਾ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਤ ਮੇ ਵਿਰੋਧ ਆਵਤੋ ਹੈ ਐਸੋਸੰਸਾ ਸੁਣਕੇ ਠਾਕੁਰਸਿੰਘ ਬਾਵੇਕੇ ਮਨਮੇ ਹੋਤੋ ਭਯੋ ਮੈ ਸੁਣਤਾ ਹੂ ਅਪਨੇ ਮਨਮੋ॥ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ॥ਕੇ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ ਔ ਮੁਝਕੂ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਨੋ ਆਵਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਮੈ ਬਹੁਤ ਪਢਾਨਹੀ ਹੋ॥ ਜੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ ਤੋ ਮੇਰੇ ਪੂਛਨੇ ਸੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਇਨ ਦੋਨੋ ਮਤੋ ਕੋ ਵਿਰੋਧ ਸਫੁਟ ਔ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੂ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ

ਉਤ੍ਰ ਦੇਵੇ ॥ ਲੋਕ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਕੁਛ ਨਿਰਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੰਸੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਏਹ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ ਅਥਵਾ ਨਹੀ ਹੈ ਜਬ ਲਗ ਨ ਦੇਖੇ ਆਪਨੀ ਨੈਨੀ॥ਤਬ ਗਲ ਨ ਪਤਯਾਊ ਗੁਰੁ ਕੀ ਬੈਨੀ ਇਤਯਾਦੀ ਮਾਨਸੀ ਪ੍ਰਸਨੋ ਕਾ ਉਤ੍ਰ ਅੰਤਰਯਾਮਿਤਾ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਵਾਚ ॥ ਹੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਵਸਿਸਟ ਕੇ ਵਚਨੋ ਮੈ ਔ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵਾਕੇ ਮੇਂ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਕਾਹੇ ਤੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਬਚਨ ਹੈ ਜਪਜੀ ਕੇ ੩੪ ਸਲੋਕ ਮੈ ਕੇਤੇ ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰ ਕੇਤੇ ਕਾਨ ਮਹੇਸ॥ ਕੇਤੇ ਬਰਮੇ ਘਾੜਤ ਘੜੀਐ ਰੂਪ ਰੰਗਕੇ ਵੇਸ॥ ਕੇਤੀਆਂ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਮੇਰੁ ਕੇਤੇ ਕੇਤੇ ਧੂਹ ਉਪਦੇਸ ॥ ਕੇਤੇ ਇੰਦ ਚੰਦ ਸੂਰ ਕੇਤੇ ਮੰਡਲ ਦੇਸ॥ ਕੇਤੇ ਬ੍ਰਹਮੇ ਸਾਜਨ ਲਾਏ॥ ਕਈ ਕੋਟਿ ਹੋਇ ਅਵਤਾਰ॥ ਕਈ ਜੁਕਤ ਕੀਨੇ ਵਿਸਥਾਰ॥ ਕੀਤਾ ਪਸਾਉ ਏਕੋ ਕਵਾਉ॥ ਤਿਸਤੇ ਹੋਏ ਲਖ ਦਰਿਆਉ॥ ਇਤਯਾਦਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਬਿਨਾ ਕਲਪਿਤ ਸੰਸਾਰ ਮਾਨੇ ਨਹੀ ਘਟਤੀ ਹੈ ਸਾ ਕਲਪਨਾ ਜੀਵੋਂ ਕੀ ਅਪੋ ਆਪਨੀ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹੀ ਸੁਤਕੀ ਮੈ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੂ ਭਿੰਨ ੨ ਭ੍ਰਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਹਤੇ ਹੈ ਕੇ ਏਹ ਰੁਪੋ ਹੈ ਕੋਈ ਕਹਤ ਹੈ ਏਹੁ ਅਭ੍ਰਕਕੋ ਪਤ੍ਰ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੂ ਕਾਗਦ ਕੀ ਹੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਰਜੂ ਮੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਰਪ ਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋ ਗਈ ਕਿਸੀ ਕੂ ਮਾਲਾ ਕੀ ਕਿਸੀ ਕੂ ਦੰਡ ਕੀ ਕਿਸੀ ਕੂ ਧਰਨੀ ਮੈ ਰੇਖਾ ਕੀ ਕਿਸੀ ਕੋ ਜਲ ਧਾਰਾ ਕੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਸੋ ਜੈਸੀ ਜਿਸਕੇ ਮਨ ਮੈ ਕਲਪਨਾ ਭਈ ਜਿਸ ੨ ਰੂਪ ਕੀ॥ ਤੈਸੇ ੨ ਰੂਪ ਉਨਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨਕੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਦਾਰਸ੍ਰਾਂਤ ਮੈ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਵੋ॥ ਅਧਿਸਠਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਭੀ ਜੈਸੀ ੨ ਕੋਈ ਭਾਵਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਸਕੂ ਉਸੀ ਰੂਪਕੇ ਦਰਸਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਦਰਪਨ ਮੈ ਜੈਸੇ ਸੁਧੇਟੇ ਮੁਖ ਬਨਾਇਕੇ ਜੋ ਜੋ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਵੈਸੇ ਹੀ ਉਸਕੂ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਕੇ ਦਰਸਨ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਯਾਂਤੇ ਜੀਵ ਭੀ ਅਨੰਤ ਹੈ ਔ ਉਨਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਕਲਪੇ ਹੂਏ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਭੀ ਅਨੰਤ ਹੈਂ ਔ ਮਿਥਯਾ ਸਵਪਨਨਗਰਵਤ ਜੀਵੋ ਕੇ ਕਲਪਿਤ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਸਤਯ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿਢ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਹੈ ਅਬ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਸਨ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਸੁਣੋ ॥ ਮਿਥਯਾ ਤਨ ਧਨ ਕੁਟੰਬ ਸਬਾਇਆ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਮਾਨ ਹੈ ਸਗਲ ਮਿਥੇਨਾ ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਠੀਕ ਹੈ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਕਲਪਤ ਪਦਾਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਤਯ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਅਵਸਯ ਸੁਕਤੀਰਜਤ ਵਤ ਔ ਰਜੂ ਸਰਪ ਵਤ ਮਿਥਯਾ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮਿਥਯਾ ਹੀ ਕਹਯੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਮਿਥਯਾ ਕੋ ਸਤ ਕੋਈ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਮਿਥਯਾ ਪਦਾਰਥ ਕੂ ਕੋਈ ਸਤਯ ਹੀ ਬਨਾਇ ਸਕਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਯਾ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸਟ ਜੀ ਕਾ

ਔ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਇਕ ਹੀ ਮਤੇ ਹੈ ਨਾਥ ਗਜਾਨੀ ਕੋਟ ਕੋ ਨਿਸਚੈ ਨਿਜਮਤ ਏਕ ਇਕ ਅਗਜਾਨੀ ਕੇਹੀਏਵਰਤਤਮਤੇ ਅਨੇਕ॥ਇਤਜਾਦੀ ਉਤ੍ਰ॥ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਤੂਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਬਾਵ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘਨੇ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟਕਜਾ॥ ਪੁਨਾ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ, ਤੀਨ ਬਜੇ ਆਏ ਕੇ ਬਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕੀਓ ਉਸ ਸਮੇ ਏਕ ਮਾਈ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਅਛੀ ਸਵਰੂਪਵਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੂੰ ਪਖਾ ਕਰ ਰਹੀ ਥੀ ਔਰ ਭੀ ਕਿਤਨੇਕ ਸਰੀਰ ਬੈਠ ਹੈ ਉਨਮੈ ਸੇ ਇਕ ਸਰੀਰ ਉਸ ਮਾਈ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਅਖੰਡ ਧਜਾਨ ਲਗਾਇਕੇ ਦੇਖ ਰਹਜੋ ਥੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਦਮਾਸਨ ਬਾਧਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਮੂੰਦੇ ਹੂਏ ਸ੍ਵਾਭਾਵਿਕ ਧਜਾਨ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਥੇ ਸੀਸ ਊਪਰ ਮਾਖਣ ਲਗਾਕੇ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਥ ਉਸ ਸਮੇ ਸਭ ਕੋਈ ਚੁਪ ਚਾਪ ਬੈਠ ਹੂਏ ਥੇ॥ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਬੀਤਗਈ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਉਘਾੜ ਕੇ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਪਰਸਪਰ ਬਧ ਜਾਨਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮੂਰਖ ਇਸ ਮੇਰੇ ਰੋਡ ਭੋਡ ਸਿਰ ਔ ਰੂਪਵਲ ਕਜਾ ਦੇਖਤੀ ਹੈ ਇਸ ਅਪਨੇ ਯਾਰ ਮਿਤ੍ਰ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਜਿਸਕੋ ਤੇਰੇ ਮੁਖਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਕੂੰ ਦੋ ਘੜੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚਾਰੇ ਕੀ ਗਰਦਨ ਭੀ ਥਕ ਗਈ ਹੈ॥ ਸਾਲੇ ਹਡ ਰਮਕੇ ਯਾਰ ਚਮਾਰ ਘਰ ਸੇ ਤੋ ਸੰਤਹੁਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਬਹਾਨੇ ਕਰਕੇ ਆਤੇ ਹੈ ਔ ਕੁਤਜੋਂ ਕਾਕੋਂ ਵਤ ਧੰਗਜੋਂ ਮੈ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਰਖਤੇ ਹੈ ਇਤਨੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਮੌਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹ ਖਤ੍ਰੀ ਸਰੀਨਕਾ ਅਪਨੇ ਲੜਕੇ ਕੂੰ ਮਥਾ ਟਿਕਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਲਜਾਤੇ ਭਯੇ ਘੜੀ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਦੋ ਡੇਢ ਬਰਸ ਕੇ ਬਾਲਕਥਾ॥ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਹੀ ਸਿਖ ਸੰਤ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਹੀ ਬੈਠਥੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਔ ਬਸਤ੍ਰ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟਿਕਾਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ੨ ਬੈਠ ਗਏ ਔ ਬਾਲਕ ਕੇ ਸਰੂਪ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਥਾ ਤਬ ਰਿਖੀ ਫੂਲਾਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਸ ਬਾਲਕੀ ਹਾਥ ਕੀ ਔ ਮਸਤਕ ਕੀ ਰੇਖਾ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਪਚਾਸ ਬਰਸ ਕੀ ਉਮਰ ਇਸ ਬਾਲਕ ਕੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਏਹ ਐਸੀ ਬਾਤੈ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਾਥ ਕਰਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੂਸਰੀ ਓਰ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਇਨਕੋ ਕਹਨੇ ਕਹਾਨੇ ਸੁਣਕੇ ਰਿਖੀ ਫੂਲਾਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਾਹਰੇ ਤੂੰ ਵਛੇ ਚਾਰਜਾ ਕਰ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜਾਹੁਰੇ ਇਸ ਬਾਲਕ ਸੇ ਬਹੁਤ ਮੋਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਤ ਕੀਆ ਕਰੋ ਏਹੁ ਤੋ

ਮਿਥ੍ਯਾ ਸਿੰਘ ਹ ਛਲ ਰੂਪ ਹੈ ਕਪਟ ਕੋ ਰੂਪ ਬਨਾਕੇ ਤੁਝਕੂੰ ਛਲਨੇ ਆਯੇ ਹੈ ਇਸ ਕੋ ਵਿਸਾਹੁ ਤੁਮਨੇ ਨਹੀ ਕਰਨੋ ਏਹੁ ਛਲਜ਼ੇ ਹੈ ਏਹੁ ਆਜਤ ਅਠਵੇ ਦਿਨਕੋ ਮਰ ਜਾਇਗੋ ਏਹੁ ਸਫੁਟ ਬਚਨ ਅਰਜੁਨਸਿੰਘ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹਭੀ ਦੀਓ ਪਰੰਤੂ ਮੂਰਖ ਕੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਨ ਆਈ ਔ ਨ ਤਿਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੇ ਤਿਸਕੀ ਅਪਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂਕੀ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀ ਕ ਜਤਨ ਭੀ ਨ ਪੂਛਜ਼ੇ ਫਿਰ ਭੀ ਮਾਰਗ ਮੈ ਸੈਲ ਕਰਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਮਿਲਤੇ ਭਯੇ ਬਾਲਕ ਕੋ ਆਛੇ ਬਸਤ੍ਰੋ ਭੂਖਣੋ ਮੇ ਸ੍ਰਿਗਾਰਤ ਦੇਖਕੇ ਤਬ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਏਹੀ ਬਚਨ ਕੀਓ ਅਰੇ ਏਹੁ ਮਿਥ੍ਯਾ ਸਿੰਘ ਹੈ ਇਸਕ ਸਾਥ ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਮੋਹ ਨ ਕਰੀਂ ਤਬ ਭੀ ਮੂਰਖ ਨ ਸਮਝਜ਼ੇ ਕਹਤੇ ਭਯੇ ਐਸੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਹੈ ਭਲਾ ਮੇਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬੀ ਥੋਰੇ ਮਰ ਚਲਜ਼ੇ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਨ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ਮੂਰਖ ਜ ਸਾਧੂ ਬੋਲੈ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ॥ ਸਾਧੂ ਕੋ ਬੋਲਜ਼ੇ ਬਿਰਥੇ ਨਾ ਜਾਇ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਜਾਨਤੇ ਭਯੇ ॥ ਜਬ ਵੋ ਆਠਵੇ ਦਿਨ ਆਯੇ ਤਬ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਥੋਰੀ ਸੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸੇ ਵੋ ਬਾਲਕ ਮਰਗਯੇ ॥ ਪੁਨਾ ਰੋਨੇ ਪੀਟਨੇ ਲਾਗਜ਼ੇ ਭਲਾ ਅਬ ਰੋਵਨੇ ਪੀਟਨ ਸੇ ਕ੍ਯਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਬਤੋ ਸਮੋ ਰਮ ਗਯੇ ਹੈ ਜਾਹੁ ਅਬ ਬਖੇੜੇ ਦੂਰ ਕਰੋ ॥ ਪ੍ਰਭਾ ਸਿੰਘਲੂਣ ਮਜ਼ਾਣੀ ਕੇ ਬਡੇ ਫਾਰਸੀਗੋ ਬਡੋ ਚਤੁਰਥੇ ਛਤ੍ਰੀ ਜਾਤਕੇ ਸੋ ਆਇਕੇ ਹਜੂਰ ਕੇ ਚਰਣੋ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਹਮਕੂੰ ਸੰਸਾਰੀ ਧੰਧਜ਼ੇ ਮੈ ਸਾਰੀ ਆਯੂ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਬ ਤਕ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਕੁਛ ਵੀ ਸਿਮਰਣ ਨਾ ਕੀਓ ਹੈ ਔ ਨ ਕੋਈ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਔ ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਕੀਏ ਹੈਂ ਹਮਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਉਧਾਰ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਤ੍ਰਿਸਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਤਮ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਸੋਹੰਕਾ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਕਾ ਧ੍ਯਾਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਔ ਤੀਰਥੋਂ ਕੂੰ ਚਲੇਜਾਵੋ ਨਿਸਕਪਟ ਵਿਵਹਾਰ ਸਰੀਰਕੋ ਰਖਣੋ ਦੰਭ ਨਹੀ ਕਰਨੋ ਦੰਭ ਨਾਮ ਥੋਰੇ ਭਜਨ ਤਪ ਕਰਨੇ ਔ ਲੋਕੋ ਕੋ ਬਹੁਤਸਾ ਦਿਖਾਵੋ ਕਰਣੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਕੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਮੂਰਤੀ ਕੋ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰਣੋ ਸਤ੍ਯ ਬੋਲਨੋ ਇਸ ਪ੍ਕਾਰ ਕਰਤੇ ਤੁਮਾਰੋ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨਿਰਮਲ ਹੋਜਾਇਗੋ ਸੰਤਹੁਕੇ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਔ ਈਸ੍ਵਰ ਕਾ ਧ੍ਯਾਨ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਜੀ ਕੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇਸੇ ਤੁਮਾਰੀ ਗ੍ਯਾਨ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਕ ਰੂਧਾ ਪਾਪਰੂਪਾ ਮਲਦਘਦ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ਤਦਨੰਤਰ ਤੁਮਾਰੇ ਹਿੰਦੇ ਮੇਂ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਸੂਰਜਵਤ ਉਦੇ ਹੋਵੇਂਗ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇਰੋ ਤਿਸਸੇ ਮਿਟ ਜਾਵੇਗੋ ਤਬ ਤੁਮ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਮੁਕਤੀ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਜਾਵੋਗ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੋ ਸੰਸਾਰ

ਰੂਪੀ ਸਮੁਦਰ ਸੇ ਤਾਰਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਸੰਤਪ੍ਰਭਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਆਗਯਾ ਅਨੁਰੂਪ ਵਰਤਤੇ ਹੂਏ ਕਿਤਨਾਕ ਅਰਸੇ ਬਾਦ ਤੀਰਥੋਂ ਕੀ ਓਰ ਹੀ ਵਿਦੇਹ ਹੋਕੇ ਵਲਯ ਮੋਖਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ॥

ਦੋ:-ਅਨਕ ਜੀਵਕੀਏ ਜਿਨਹ ਭਵਸਾਗਰ ਸੇ ਪਾਰ।
ਰਾਮ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਤਤ ਪਦ ਯੁਗਮ ਜੁਹਾਰ ॥ ਓਂ ਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਸਕੰਧ ੪੪ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਓ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ
ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਸੋ: ਸਭ ਵਿਧਿ ਜਾਕੈ ਹਾਥ ਬੰਧਨ ਕਾਟਨ ਹਾਰ ਹਰਿ ॥
ਸੇਵਕ ਕਰਤ ਸਨਾਥ ਅਨਕ ਭਾਂਤ ਭ੍ਰਮ ਕਾਟਕੈ ॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ॥ ਇਸ ਸਾਖੀ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨੋਂ ਮੇ ੧੯੧੪ ਮੇ ਭਈ ਹੈ ਵੈਰੋਵਾਲ ਮੇ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦ ਨਾਰਾਯਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਕੰਨਯਾ ਕੁਸਾਲਕੌਰਾਂ ਲਦਪੁਰ ਮੇ ਵਿਵਾਹੀ ਹੂਈ ਥੀ ਪਟਪਟੀਆਂ ਕੀ ਗਲੀ ਮੇ ਰਹਤੀ ਥੀ ਤਿਸਕੇ ਘਰ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਔ ਦੋ ਕੰਨਯਾ ਏਹ ਦੋਨੋ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਫਿਰ ਵੋ ਵਿਧਵਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ਕਿਤਨੇਕ ਚਿਰਪੀਛੇ ਤਿਸਨੇ ਕੰਨਯਾ ਭੀ ਵਿਵਾ ਦਿਤੀ॥ ਉਸੀ ਗਲੀ ਕੀਆਂ ਮਾਈਆਂ ਅਮਾਵਸ੍ਯਾ ਕੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਐਰਾਵਤੀ ਦੀਰਯਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਚਲਯਾਂ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਮਾਈ ਕੁਸਲਾਕੌਰ ਭੀ ਨਦੀ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਕੂ ਚਲਤੀ ਭਈ॥ ਤਬ ਔਰ ਜਨਾਨਯੋਂ ਸੇ ਕੁਸਲਕੋਰਾਂ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਚਲੇਰੀ ਆਜ ਪਰਬ ਕੋ ਦਿਨ ਹੈ ਔ ਈਹਾਂ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਸੰਤ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਤਯਾਂ ਚਲੋ॥ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਔਰ ਇਸਤ੍ਰੀਯੋਂ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਆਵਤੀਵੇਰ ਉਨਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰੇਂਗੀਆਂ॥ ਉਨਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਮਾਈ ਕੁਸਾਲਕੌਰਨੇ ਮਨਮੇ ਵਿਚਾਰਯਾ ਜੋ ਆਵਤੀ ਵਾਰ ਘਰ ਪਹੁਚਨੇ ਕੀ ਜਲਦੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਕਯਾ ਜਾਨੇ ਉਸ ਸਮੇ ਦਰਸਨ ਹੋਵੇ ਕੇ ਨਾ ਹੋਵੈ ਮੈਤੋ ਅਬੀ ਦਰਸਨ ਸੰਤਹੁਕਾ ਕਰਚਲੂੰ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਧੀਰੇ ੨ ਚਲਨੇ ਲਗ ਪਰੀ ਔਰ

ਸਭ ਮਾਈਆਂ ਆਗੇ ਨਿਕਸ ਗਯਾਂ ਜਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਆਈ ਤਬ ਕਯਾ ਦੇਖੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਆਗੇ ਥੜਕੇ ਪਰ ਖੜੇ ਹੈ ਤਬ ਮਾਈ ਕੁਸਾਲਕੌਰਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ॥ ਤਬ ਆਗੇ ਸੇ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਆਓ ਤੇਰੇ ਝਾਟੇ ਵਿਚ ਅਗ ਪਾਈ ਜਾਹੁ ਤੁਸੀ ਸਾਰਯਾਂ ਹੀ ਮਰਜਾਵੋ ਇਸ ਚਾਲ ਕੀਆਂ ਗਾਲਾਂ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਸੁਣਕੇ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਮਾਈ ਨਦੀ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਚਲੀ ਗਈ ਔ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈ ਵੀਚਾਰ ਕਰਤੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਮੈ ਇਨਕੋ ਮਥਾ ਟੇਕਯਾ ਹੈ ਸੰਤਹੁਨੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਉਲਟਾ ਸ੍ਰਾਪਦੇਦੀਓ ਹੈ ਏਹ ਨ ਜਾਨਤੀ ਭਈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਕੁਟੰਬਨੇ ਮਟਜਾਣੇ ਹੈ ਮੁਝਕੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਜਨਾਇਦੀਓ ਹੈ ਆਨੰਦ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੂੰ ਚਲੀ ਆਈ ॥ ਜਬ ਥੋਰੇ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਏਕ ਧੀ ਤਿਸਕੀ ਮਰ ਗਈ ਪੁਨਾ ਥੋਰੇ ਹੀ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਵੈਰੋ ਵਾਲਸੇ ਖਬਰ ਆਈ ਕੇ ਤੇਰੀ ਦੁਹਤਰੀ ਔ ਤਿਸਕੀ ਮਾਈ ਵੇ ਦੋਨੋ ਮਰ ਗਈਆਂ ਹੈਂ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਜਿਤਨੀਆਂ ਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਗਯਾਂ ਥੀ ਸੋ ਥੋਰੇ ਹੀ ਦਿਨੋ ਮੇ ਸਭ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਯਾਂ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਐਸੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਨਿਸ ਪ੍ਰਹੀ ਨਿਰ ਅਪ੍ਰਾਧਾ ਮਾਯੋਂ ਕੂੰ ਕਿਉ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਦੀਓ ਨਿਰਦੰਡਕੂੰ ਦੰਡ ਦੇਦੇਨੇ ਬਡੇ ਅਨਯਾਯਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਜੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਭੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਆ ਹੋਵੇ ਤੋ ਭੀ ਸੰਤਜਨ ਸਰਣਾਗਤ ਕੋਬਖਸ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਔ ਨਿਰਅਪਰਾਧ ਸਰਣਾਗਤੋ ਕੂੰ ਸਰਾਪ ਦੇਦੇਨੋ ਏਹਤੋ ਬਡੀ ਅਨਚਿਤਬਾਤ ਉਨਹੁ ਨੇ ਕਰੀ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ਹੇ ਸਾਧੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੋਈ ਭੀ ਅਨੁਚਿਤ ਬਾਤ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਏਹ ਤੋ ਉਲਟੇ ਉਨਕੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਖਬਰ ਕਰ ਦਈ ਥੀ ਦਯਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਕੇ ਵੋਹ ਅਪਨੇ ਮਰਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਹੀ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਖਾਨੇ ਪੀਨੇਕਾ ਸਮਜਾਨ ਕਰਲੇਵੈ ਉਨਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕੋਈ ਨਹੀ ਦੀਓ ਹੈ ਮਹਾਤਮਾ ਨਿਰਵੈਰ ਔ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸਮਦ੍ਰਿਸਟੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਨਕੂੰ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਵਰਸ੍ਰਾਪ ਦੇਨੇ ਕੋ ਕਛ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਇਤਿ॥ ਪੁਨਾ ਉਸ ਮਾਈ ਕੇ ਪੂਤ ਭੀ ਮਰਗਯੇ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਕੁਟੰਬਕੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣੇ ਪਰ ਮਾਈ ਬਡੇ ਅਤਯੰਤ ਕਸਟ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਅਤਯੰਤ ਬਯਾਕਲ ਹੋਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੇ ਸੋਕ ਕਰਕੇ ਰੁਦਨ ਰਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਕਰਤੀ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਨਗਰ ਮੈ ਹਾਹਾਕਾਰ ਹੋਤੇ ਭਯੇ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਨ ਮਨਮੇ ਵੀਚਾਰ ਕੀਆ ਕੇ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮੇਰੇ ਮਰਹੀ ਗਯੇ ਹੈ ਅਬ ਮੇਰੇ ਭੀ ਜੀਵਨੇ ਕੂੰ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਅਕੇਲੀ ਜ੍ਰਥਾ ਅਵਸਥਾ ਜੀਵਕੇ ਕਯਾ ਕਰੂੰਗੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਆਟੇ ਕੇ ਦੀਵੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਬਾਹਰ

ਰਹੇ ਤਬ ਕਊਇ ਕੁਤੇ ਕਾ ਭੈ ਹੋਹਤੇ ਹੈਂ ਜ ਭੀਤਰ ਰਹੇ ਤਬ ਮੂਸ ਮਜਾਰੋਂ ਕਾ ਭੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਥਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੀ ਭੀ ਪਤੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕਹੂ ਭੀ ਸਮਾਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਨਬੰਧਯੋਂ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਹੂਈ ੨ ਅੰਨਪਾਨੀ ਤ੍ਯਾਗਕੇ ਮਰਜਾਵੇ ਤਬ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਮਾਈ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ ਕੇ ਉਨ ਸੰਤਹੁਨੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਥੇ ਕੇ ਜਾਹੁ ਤੁਸੀ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਮਰ ਜਾਹੁ ਉਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇ ਹੀ ਮੇਰਯਾਂ ਧੀਆਂ ਔ ਪੁਤ ਮਰ ਗਯੇ ਹੈ ਅਬ ਮੈ ਉਨਹੀ ਸੰਤਹੁ ਪਾਸ ਜਾਇਕੇ ਅਰਜ ਕਰਾਂ ਜੋ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਬਚਨ ਕਰੈ ਤੋ ਮੈਂ ਭੀ ਮਰਜਾਊ ਤਬ ਇਸ ਦੁਖਤੇ ਛੂਟ ਜਾਊਂਗੀ ॥ ਐਸੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਸੇ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਇਕੇਲੀ ਨਿਕਸੀ ਬਾਹਰ ਆਇਕੇ ਕਯਾ ਦੇਖਯਾ ਜੋ ਕੂੰਚਾਬੰਦੀ ਕੇ ਦਰ ਕੂੰ ਤਾਲੇ ਲਾਗ ਰਹਯੇ ਹੈ ਜਬ ਮਾਈ ਨੇ ਤਿਸ ਤਾਲੇ ਕੂੰ ਹਾਥ ਲਗਾਯੇ ਤਬ ਤਾਤ ਕਾਲ ਤਲੇ ਖੁਲ ਗਯੇ ਔ ਪਹਰੇ ਵਾਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ਭੀ ਸੋਇ ਗਯੇ ਉਸੇ ਭੀ ਕੁਛ ਖਬਰ ਨ ਭਈ ॥ ਮਾਈ ਕੂਚਾਂਬੰਦੀ ਕੇ ਦਰਵਜੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਆਇਕੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰਯਾ ਕੇ ਅਬ ਇਸ ਵਕਤ ਮੈ ਕਯਾ ਲੇਜਾਊ ॥ ਇਸ ਅਰਧਰਾਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਮੇ ਕੋਈ ਦੁਕਾਨ ਭੀ ਨਹੀ ਖੁਲੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈ ਜਾਤੀ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੀ ਹੂਈ ਆਗੇ ਗਈ ਤਬ ਕਯਾ ਦੇਖਤੀ ਹੈ ਜੋ ਏਕ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਦੀਪਕ ਜਰ ਰਹਯੇ ਹੈ ਔ ਫੂਲੋ ਵਾਰੇ ਊਘ ਰਹਯੇ ਹੈ ਤਿਸਕੂ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਭਾਈ ਕੋਈ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਕੁਰਸੀ ਹਈ ਤਬ ਦੇਹ ਤਿਸਨੇ ਕਹਯੋ ਮਾਈ ਜੀ ਕੁਰਸੀ ਤੋ ਕੋਈ ਨਹੀ ਸੇਹਰੇ ਫੂਲੋਂ ਕੇ ਤਾਂ ਹੈ ॥ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਯੋ ਅਛਾ ਸੇਹਰੇ ਹੀ ਦਦੇ ॥ ਦੋ ਸੇਹਰੇ ਪੈਸੇ ਕੇ ਲੈਕੇ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੇ ਸਮੀਪ ਆਈ ਤਬ ਫੇਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕੋ ਦਰਬੰਦ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਮੈ ਇਸ ਸਮੇ ਕਿਸ ਕੂ ਅਵਾਜ ਮਾਰੂੰਗੀ ਮੈ ਕਿਸੇ ਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੀ ਹੂ ਪੁਨਾ ਵਿਚਾਰਤੀ ਭਈ ਕੇ ਵੋਤੋ ਸਾਹਿਬ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਹੈਂ ਚਲੋ ਸਹੀ ॥ ਅਬੀ ਵੋ ਮਾਈ ਦੋ ਚਾਰ ਕਦਮ ਪੀਛੇ ਹੀ ਥੀ ਜੋ ਏਕ ਸੰਤਸੇ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਧਰਮਸਾਲ ਕੇ ਦਰਵਜੇ ਪ੍ਰਥਮਹੀ ਖੁਲ੍ਹਾਇਦੀਓ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈ ਵੋ ਮਾਈ ਭੀ ਆਇ ਪਹੁਚੀ ਜਬ ਡੇਰੇ ਕੇ ਅੰਤਰ ਆਇ ਗਈ ਤਬ ਦਰਵਾਜੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਵੋ ਸੰਤ ਭੀ ਆਇ ਗਯੇ ॥ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਪੁਸਪ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਯੋ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਉ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਅਗ ਪਾਵਾ ਤੂੰ ਇਸ ਸਮੇ ਕਿਉ ਆਈ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਕੁਸਾਲਕੌਰ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਮੈ ਤੋ ਆਪਕੇ

ਪਾਸ ਮਰਣੇ ਕੂੰ ਆਈ ਹੂੰ ਜੋ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾ ਕੂੰ ਮਾਰ ਦੀਓ ਹੈ
ਵੈਸਾਹੀ ਬਚਨ ਮੁਝ ਕੂੰ ਭੀ ਕਰੋ ਜੋ ਮੈ ਭੀ ਮਰਜਾਊਂ ॥
ਜੈਸੇ ਬਡੇਲਾਡ ਔ ਭਰੋਸੇ ਰਖਕੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਝਗਰਤੀਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਰੋ ਰੋ ਕੈ
ਮਾਈ ਸਾਹਿਬਕੇ ਹਜੂਰ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਕੇ ਕਹਤੀ ਭਈ। ਤਬ ਯਦਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ
ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨਕੀਆਕੇ ਤੂੰ ਬਾਵਿਆਂ ਕੀ ਕੰਨਯਾ ਹੈ ਤੈਨੇ ਨਹੀ ਮਰਣੇਹੈ। ਤਬਮਾਈ
ਨੇ ਕਹਯੋ ਜੋ ਤੁਸੀ ਨ ਮਾਰੋਗੇ ਤਬ ਮੈ ਅੰਨਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰਦੇਉਗੀ ਮਾਰੇ ਭੂਖਕੇਆਪੇ
ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਸਜਾਵੈਂਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਅੰਨਪਾਣੀ ਤਯਾਗਭੀ ਦੇਵੇਂਗੀ
ਤਬਭੀ ਤੂੰ ਨ ਮਰੇਗੀ ਤੈਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਂਗੂ ਪਲ ਜਾਣਾਹੈ ਅਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕੋਨੇ ਤੁਝ
ਕੂੰ ਮਥੇਟੇਕਣੇਹੈ ਤੈਨੇ ਅਬੀ ਕਹਾ ਮਰਣੋ ਹੈ ॥ ਮਾਈ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜਿਸ ਰਸਤੇ
ਮੇ ਜਾਤੀਹੂੰ ਉਸੀ ਰਸਤੇ ਮੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮੁਝਕੂੰ ਇਟਾ ਮਾਰਤੇਹੈਂ ਔ ਮੁਝਕੂੰ ਹਸਤੇਹੈਂ
॥ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੌਨੇ ਲੋਕ ਤੁਝਕੂੰ ਇਟਾਂ ਮਾਰਤੇ ਹੈਂ ਹਸਤੇਹੈਂ ਉਨਕੂੰ
ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੀ ਸਚੀ ਦਰਗਾਹਸੇ ਇਟਾਂ ਪਰੈਂਗੀਆਂ ਵੋ ਲੋਕ ਰੋਵੈਗੇ ਔ ਤੂੰ ਇਨਕੋ
ਦੇਖਦੇਖਕੇ ਹਸੇਗੀ ਔ ਏਹੀਲੋਕ ਤੇਰ ਪੈਰ ਧੋਇ ੨ ਕੇ ਪੀਵੈਗੇ ਔ ਤੇਰੇ ਕੂੰ ਮਥੇ
ਟੇਕਨਗੇ। ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਸੰਤਕੋ ਆਗਯਾ ਕਰੀ ਕੇ ਜਾਹੁ
ਲੰਗਰ ਮੈ ਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਯਾ ਕੇ ਬੀਬੀ ਕੂੰ ਛਕਾਵਹੁ ॥ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਜਾਇਕੇ
ਦੇਖਯਾ ਤੋ ਸਿਧ ਅੰਨਕੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ ੨ ਥੀ ਤਬ ਸੰਤਨੇ ਆਇਕੇ ਬੇਨਤੀ ਧੀਰੇ
ਸੇ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਅੰਨਤੋ ਲਾਗਚੁਕੇ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ
ਅਛੀ ਤਰਹਸੇ ਦੇਖਤੋ ਸਹੀ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਦੂਸਰੀਵਾ ਜਾਇਕਜਬ
ਸੰਤਨੇ ਦੇਖਾ ਪ੍ਰਥਮ ਅਛੀ ਤਰਹਸੇ ਦਖ ਭੀ ਗਯੇਥੇ ਤਬ ਕੁਛ ਭੀ ਤਹਾਂ ਨਹੀਂ ਥੇ ਜਬ
ਫੇਰ ਜਾਇਕੇ ਦੇਖਯਾ ਤਬ ਏਕ ਥਾਲੀ ਮੈ ਸ੍ਵੇਤਰਮਾਲਕੇ ਨੀਚੇ ਗਰਮ ੨ ਦੋ ਪ੍ਰਸਾ
ਏ ਪਰੇ ਹੈਂ ਤੇ ਏਕ ਪਾਤ੍ਰ ਮੈ ਊਖਕੇ ਰਸਕੀਖੀਰ ਪਰੀ ਹੈ ਔ ਦੂਸਰੇ ਪਾਤਰਮੈ ਆਲੂ
ਆਂ ਕੀ ਰਸੇਵਾਲੀ ਭਾਜੀ ਧਰੀ ਹੈ। ਤਬ ਬਨੀ ਬਨਾਈ ਥਾਲੀ ਤਿਸ ਸੰਤਨੇਸ੍ਰੀਠਾਕੁ
ਰ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਲਯਾਇ ਰਖੀ ਤਬ ਤਿਸ ਮਾਈਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ
ਹੇ ਬੇਟੀ ਲੈ ਏਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੂ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸਹੀਬੈਠਕੇ ਪਾਇ ਲੈ ਹਜੂਰਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ
॥ ਮਾਈਉਵਾਚ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸਮਰਣ ਲੀਏ ਆਈਹੂੰਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛ
ਕਣੇ ਆਈਹੂੰ ਮੈ ਨਹੀ ਕੁਛ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਾਣੇ ਆਂਈ ਹਾਂ ਔ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਆਪਕਾ ਦੀਆ
ਮੇਰੇ ਘਰਮੈ ਬਹੁਤ ਹੈ ਕੁਛ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਹੈ ਜਹਾ ਮੇਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਪਹੁਚਾਏ ਜੇ ਤਹਾਂ
ਮੁਝਕੂੰ ਭੀ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਵੋ ਮੈ ਅਪਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਿਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਖੀਹੂੰ ਜੇ ਮੇਰੇਪਰ

ਆਪ ਕਿਰਪਾ ਕਰਤ ਹੋ ਤਬ ਏਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਜ ਏਹ ਮੇਰੋ ਚੋਲੋ ਛੂਟਜਾਵੇ। ਐਸੀ ਦੁਖਤਬਾਣੀ ਬਾਈ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸਕੂੰ ਧੀਰਯ ਦੇਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਕੰਨਯਾਂ ਦਾਨ ਦਨੇ ਕੋ ਪਾਤ੍ਰ ਹੈ ਜੇ ਤੇਰਯਾਂ ਕੰਨਯਾਂ ਜੀਵਤਯਾ ਰਹਤਯਾ ਤਬ ਜੋ ਕੁਛ ਤੇਰੇ ਪਾਸਤੇ ਬਨਪਰਤੋ ਉਨਕੂੰ ਤੂੰ ਦੇਤੀ ਹੀ ਰਹਤੀ ਨਾ ਤੈਨੇ ਉਨਸੇ ਕੁਛ ਦਾਨ ਲੇਨੈਂਤੋ ਨਹੀ ਥੋ ਸੋ ਤੂੰ ਹਮਕੂੰ ਹੀ ਅਪਨੀ ਕੰਨਯਾਂ ਜਾਨ ਲੈ ਜੋ ਕੁਛ ਉਨਕੂੰ ਦੇਨੇ ਯੋਗ ਸਮਝੇ ਸੋ ਤੂੰ ਹਮਕੂੰ ਦੇਛਾਰਦੀਆ ਕਰ ॥ ਪੁਨਾ। ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਸੰਨਬੰਧਯੋ ਮੈ ਸੇ ਮੇਰਾ ਮੋਹਹੀ ਹਟਾਇਦੇਵੋ ਜੋ ਮੈ ਸੁਖੀ ਹੋ ਜਾਵੋਂ ਨਹੀ ਤੋ ਇਹੁ ਮੇਰੋ ਚੋਲੋ ਛੂਟ ਜਾਵੇ ਦੋਨੋਂ ਬਾਤੋ ਮੈ ਸੇ ਜੋ ਬਾਤ ਆਪਕੂੰ ਅਛੀ ਲਾਗੇ ਸੋ ਕਰੋ ਆਗੇ ਜੋ ਆਪਕੋ ਭਾਵੇ ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਕੁਸਾਲਕੌਰ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਐ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਕਿਸਕਾ ਮੋਹ ਕਰਤੀ ਹੈ ਨਦੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹਕੇ ਸਮਾਨ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ੨ ਕੋ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਪੀਛੇ ਸੇ ਨਵੀਨ ਔਰ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਔ ਥਿਰ ਕੋਈ ਰਹਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ਪਾਨੀ ਕੇ ਬੁਲ ਬੁਲੇ ਵਤ ਪਾਨੀ ਮੈ ਪਤਾਸੇ ਵਤ ਇਹ ਸਰੀਰ ਝਟ ਪਟ ਹੀ ਨਾਸ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਤੈਨੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਸਦਾ ਬੈਠ ਰਹਣੇ ਹੋਵੈ ਤਬ ਰੋਣਾ ਭੀ ਯੋਗ ਹੈ ਚਾਰ ਦਿਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੇ ਛੂਟ ਜਾਨੇ ਹੈ ਇਸਨੇ ਰਹਣੇ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਕਿਸੀ ਲੀਏ ਕਿਉ ਰੋਵਨੇ ॥ ਔਰ ਮੂਏ ਕਿਆ ਰੋਈ ਜੋ ਆਪਥਿਰ ਨ ਰਹਾਇ ॥ ਕੋਈ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਹਲੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਸਭ ਸਰੀਰੋ ਨੇ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਨੇ ਹੈ ॥ ਬਡੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸਨੂ ਸਿਵਜੀ ਸੂਰਯ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਆਦਿਕ ਜਗਤਕੇ ਕਾਰਕਹੈ ਇਨਕੇ ਭੀ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਤਬ ਅਸਮਦਾਦਿਕੋਂ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਿਸ ਗਿਣਤੀ ਮੈ ਹੈ ਸੁਪਨ ਨਗਰਵਤ ਯੇ ਅਸਾਰ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਮਿਥਯਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੂਪਨਕੇ ਸਰੀਰ ਕੰਕਲਪ ਕਰਕੇ ਰਚੇ ਹੂਏ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੇ ਸਰੀਰ ਭੀ ਸੰਕਲਪਰਚਤ ਹੈ ॥ ਕੁਸਾਲਕੌਰੋਵਾਚ। ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾਕੇ ਸਚੇ ਪਦਾਰਥ ਕੂੰ ਝੂਠੇ ਸੁਪਨੇ ਵਤ ਕੈਸੇ ਕਹਤ ਹੋ ॥ ਸੁਪਨਤੋ ਰੋਜ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਨਵੀਨ ਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤਸਮਕਾਲ ਹੀ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਸੂਪਨਕੇ ਪਦਾਰਥੋ ਕੀ ਗੰਧ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਔਜਾਗ੍ਰਤੇ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਤੋ ਦੂਸਰ ਦਿਨਸ ਆਦਿਲੈਕੇ ਬਰਸੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਓਹੀ ਬਨੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਐਸੇ ਜਾਗਕੇ ਸਾਰੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਓਹੀ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਭ੍ਰਾਤਾ ਹੈ ਓਹੀ ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਹਜਿਮੀਨ ਮਿਲਕ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸੂਪਨਕੀਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੂੰ ਸਚੀ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੈਸੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੂੰ ਸਾਚੀ ਜਾਨਥੇ ਓਹੀ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ

ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਹੈਂ ਔ ਓਹੀ ਮੇਰੇ ਮਿਲਕ ਮਾੜੀ ਆਦਿਕ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਓਹੀ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨਬੰਧੀ ਹੈ ਔ ਓਹੀ ਗ੍ਰਹ ਖੇਤ੍ਰ ਮਿਲਕ ਆਦਿਕ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਜਾਗਤ ਮੈ ਸਾਚੇ ਜਾਨਤੇਹੈ ਸਭ ਪਦਾਰਥਾਂ ਕੂ ਤੈਸੇਸ੍ਵਪਨ ਕਾਲ ਮੈ ਐਸੇ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਕੇ ਮੁਝ ਕੂ ਸ੍ਵਪਨੇ ਆ ਰਹਯੇ ਹੈ ਨਹੀ ਉਸ ਸਮੇ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੈ ਸਤ ਹੀ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥਾਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਔ ਸਤ ਜਾਨ ਕੇ ਹੀ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੇਂ ਮਿਤ੍ਰੋ ਕੇ ਰਾਗ ਔ ਸਤ੍ਰੂਆਂ ਸੇ ਦ੍ਵੇਖ ਲੜਾਈ ਕਲਹ ਆਦਿਕ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੇ ਜਾਨੇ ਨਿਦ੍ਰਾ ਦੋਸ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੂੰ ਸ੍ਵਪਨ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਹੂਈਹੈ ਇਸ ਸਮੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਮਿਤ੍ਰ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀਹੈ ਤਬ ਸ੍ਵਪਨੇ ਮੈ ਕਬੀ ਭੀ ਰਾਗਦ੍ਵੇਖ ਨ ਕਰੇ ॥

ਸ੍ਵਪਨ ਸੇ ਜਾਗਕੇ ਸ੍ਵਪਨਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂਕੂੰ ਸਮਾਰਤੇਹੈਕੇਆਜਮੁਝਕੂੰ ਦੇਵਤਾਨੇ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਸ੍ਵਪਨਮੈ ਵਰਦੀਓਹੈ ਬਹੁਤ ਦਿਨਕੇ ਪਰਦੇਸ ਮੈ ਗਯੇ ਹੂਏ ਮੇਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਮਿਤ੍ਰ ਆਜ ਮੁਝਕੂੰ ਸ੍ਵਪਨੇਮੇ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਦੇਖਤੇ ਆਜਕਾਲ ਆਵਤੇਕੇ ਨਹੀਹੈ ਕੋਈ੨ ਸ੍ਵਪਨਕੀ ਬਾਤ ਭੀ ਸਚੀ ਹੋਜਾਤੀਹੈ ਐਸੇ ਮੂਰਖ ਆਦਿਕ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਸਭਕੇ ਅਨੁਭਵ ਭੀ ਸਿਧ ਹੈ। ਇਤਨੇਸੇ ਕਯਾ ਸਿਧ ਹੂਆਕੇ ਜਬ ਸੁਪਨ ਮੈ ਦੇਖੇ ਹੂਏ ਪਦਾਰਥ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਕੋਈ ੨ ਸਾਚੇ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਤੇਹੈਂ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਸੁਪਨਮੈ ਕੋਈ ਭੀ ਸਚੇ ਨਹੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਤੇ ਯਾਂਤੇ ਸੁਪਨਅਵਸਥਾਕੇ ਆਗੇ ਉਲਟਾ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾਂ ਅਤਯੰਤ ਝੂਠੀਹੈ ॥ ਸ਼ੰਕਾ ॥ ਹੇ ਪਿਤਾਜੀ ਆਪਕੇ ਵਚਨੋਂਸੇ ਮੇਰੇਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਤੀ ਜਾਤੀ ਪਰੰਤੂ ਇਕ ਸੰਸਾ ਮੁਝਕੂੰ ਹੈ ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਆਪ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੇ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੂੰ ਸ੍ਵਪਨੇਕ ਪਦਾਰਥੋਂ ਵਤ ਤੁਛ ਕਹਤੇ ਹੋਂ ਜਾਗਰਤਕੇ ਪਦਾਰਥ ਕ੍ਰਮਸੇ ਆਪ ਆਪਨੇ ਸਮੈ ਵਿਖੇ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਆਯੂ ਭੋਗਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਸੰਤ ਆਦਿ ਰਿਤੂਮੈ ਔਖਧਯਾਂ ਅੰਨ ਫੂਲ ਫਲ ਆਦਿਕ ਸਭੀ ਪਦਾਰਥ ਕ੍ਰਮਸੇ ਹੀ ਉਤਪਤਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਕ੍ਰਮਸੇਹੀ ਨਾਸ ਹੋਤੇਹੈ ਸੁਪਨਕੀ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੀ ਸਮਤਾ ਕੈਸੇ ਹੋਸਕਤੀ ਹੈ॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਬਾਵੀਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸੁਪਨ ਔ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੋਤੁਲ ਦਿਖਾਵਤੇ ਹੂਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭੈਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਦੇਵੀ ਤੂੰ ਅੰਤਰਧਯਾਨ ਹੋਕੇ ਸੂਛਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖੇ ਤਬ ਸੁਪਨਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਮੈ ਔ ਜਾਗਰਤਕੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੈ ਤੁਝਕੂੰ ਯਦਕਿੰਚਤ ਅੰਤ੍ਰਾਯ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨ ਆਵੈਗੇ ਜੈਸੇ ਜਾਗਰਤਕੇ ਪਦਾਰਥਾਂਕਾ ਜਨਮ ਔ ਨਾਸ ਕ੍ਰਮਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ਜਾਗਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ॥ ਤੈਸੇਹੀ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਮੈਭੀ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ॥ ਏਹੁ ਅਵਿਦਯਾ ਮੈ ਐਸੀ ਸਕਤੀਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਸਤਕੂੰ ਅਸਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਔਸਤਕੂੰ ਅਸਤ

ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਦੇਨੇ ਕੀ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨਕੇ ਪਦਾਰਥ ਏਕ ਬਾਰ ਝਟਤੀਹੀ ਬਿਨਾ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਉਤਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਮਸੇ ਉਪਜ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਜਾਗ੍ਰਤ ਕੇ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਝਟਤੀ ਹੀ ਉਪਜਸੇ ਕ੍ਰਮ ਸ ਉਪਜੇ ਅਵਿਦ੍ਯਾਕੇ ਬਲਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ॥ ਜ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੋਵੇ ਤਬ ਏਹ ਦੋਖ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪਹਲੇ ਬੀਜ ਹੈ ਕੇ ਪਹਲ ਬ੍ਰਿਛ ਹੈ ਪਹਲ ਅਹਰਣ ਹੈ ਕੇ ਪਹਲੇ ਹਥੌੜੇ ਹੈ॥ ਜੇ ਪਹਲੇ ਬੀਜ ਕੋ ਜਨਮਮਾਨੋ ਤਬ ਬ੍ਰਿਛ ਸੇ ਬਿਨਾ ਬੀਜ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਜੋ ਪਹਲੇ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਜਨਮ ਮਾਨੇ ਤਬ ਬਿਨਾ ਬੀਜ ਬ੍ਰਿਛਕੇ ਜਨਮ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਸਰੀਤੀ ਅਨ੍ਯੋ ਅਨ੍ਯ ਆਸ੍ਰੈਦਸਣ ਆਵਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੋਸ ਕਾ ਅਹਰਣ ਹਥੌੜਾ ਆਦਿਕ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਨੇ ਹੈ ਕਯਾ ॥ ਪਰਮੇਸਵਰ ਕੀ ਮਾਯਾ ਮੈ ਹੀ ਐਸੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਉਪਜੇ ਸੰਸਾਰ ਕੂੰ ਮਦਾਰੀ ਕੇ ਬਾਗਵਤ ਕ੍ਰਮ ਸੇ ਉਪਜਸੇ ਦਿਖਾਇ ਦੇਤੀ ਹੈ ਏਹੁ ਬੜੀ ਅਦਭੁਤਨਟਨੀ ਹੈ ਜੋ ਬਾਤ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੇ ਭੀ ਨ ਬਨ ਸਕੇ ਉਸਕੂੰ ਭੀ ਬਨਾਇਕੇ ਦਿਖਾਵਿਦਤੀ ਹੈ ਐਸੀ ਅਘਟਨਾ ਘਟੀ ਪਟੀਯਸੀ ਮਾਯਾ ਹੀ ਪਰਮਤ੍ਰਤ ਕੀ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਬਟੀ ਜੀਵ ਜੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾਹੈਸੋਈ ਚੇਤਨ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਦਸਟਾ ਹੈ ਸੋਈ ਸੁਖ ਪਤੀ ਕਾ ਦ੍ਰਸਟਾ ਹੈ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਆਪਸ ਮੈ ਬਯਭਿਚਾਰੀ ਹੈ ਏਕ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਸਮੇ ਦੂਸਰੀ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਯਾਤ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਔ ਦ੍ਰਸ੍ਟਾ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਹੋਣ ਸੇ ਯਾਂਤੇ ਦ੍ਰਸਟਾ ਜੀਵਾਤਮਾ ਸਤ੍ਯ ਹੈ ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਕ ਪਹਰੇ ਮੈ ਨ ਰਹੇ ਵੋ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਔ ਜੋ ਸਭ ਕੇ ਪਹਰੇ ਮੈ ਏਕ ਹੀ ਰਹੇ ਔ ਸਭ ਕੂੰ ਜਾਣੇ ਸੋ ਸਤ੍ਯਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਦ੍ਰਸਟਾ ਜੀਵਾਤਮਾਹੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਕੋ ਸਾਖੀ ਹੈ ॥ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਜੀਵਾਤਮਾਕੇ ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਵਹੈ ਓਹੀ ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੋਕੇ ਤੈਜਸ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਪੁਨਾ ਓਹੀ ਸੁਖਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਸੁਖਪਤੀ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਗਨਾਮ ਜੀਵ ਕਹਾਵਤੇ ਹੈ ਜੈਸ ਏਹ ਏਕ ਹੀ ਪੁਰਖ ਜਬ ਬੇਦ ਪਠ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੇ ਨਾਮ ਵੇਦਪਾਠੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਜਬ ਓਹੀ ਰਸੋਈ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਉਸਕੂੰ ਲੋਕ ਰਸੋਯਾਂ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਭੇਦਸੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕਾ ਭੀ ਭਿੰਨ ੨ ਨਾਮ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ਏਹੀ ਜੀਵਾਤਮਾ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਂ ਮੇ ਏਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਥਿਰ ਰਹਣੇ ਸੇ ਔ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਬਾਧਹੋਣੇ ਸੇ ਸਤ੍ਯ ਹੈ ਔ ਚੇਤਨਹੋਣੇ ਸੇ ਜਾਗ੍ਰਤਾ ਦੀ ਅਵਸਥਾਗਤ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਇਸਥਿਤੀ ਨਾਸਾਦਿਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੋ ਗਯਾਤਾ ਹੋਣੇ ਸੇ ਚੇਤਨ ਹੈ ॥ ਔ ਪਰਮ ਪਯਾਰਾ

ਹੋਣ ਸੇ ਇਹ ਦ੍ਰਸਟਾ ਆਨੰਦ ਸ੍ਵਰੂਪ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਏਹੀ ਤੀਨੋ ਅਵਸਥੋਕਾ ਦ੍ਰਸਟਾ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਭੀ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਹੈ। ਦੋਨੋ ਕਾ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਸੇ ਏਹ ਜੀਵਾਤਮਾ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਏਹ ਜੀਵਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮਹੋਣੇ ਸੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਤ੍ਯਹੈ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਕਰਕੇ ਮਾਰਜੇ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸਸਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਕਾਟਿਓ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਅਗਨਿ ਇਸਕੋ ਜਰਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜਲ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਡੁਬੋਇ ਗਲਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਬਯਾਰ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਸੁਖਾਇ ਉਡਾਇ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਆਤਮਰਾਮ ਪਰੈਤੇਪਰੇਹੈ॥ ਕਾਟਿਓ ਕਟੈ ਨ ਜਾਰਜੇ ਜਰੈ ॥ ਅਬਿਲਾਸੀ ਅਵਗਤ ਅਗੋਚਰ ॥ ਸਤ੍ਯ ਰੂਪ ਯਾਂਕੋ ਤੂੰ ਰਿਦਧਰ ॥ ੧ ॥ ਜਰਾਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਨਹ ਬ੍ਯਾਪਤ ਯਾਕੋ ॥ ਕਾਲਾਦਿਕਤੇ ਰਹਤ ਸਦਾਸੋ ॥ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸਦਇਹ ॥ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਜਿਸ ਕਬੀ ਨਹੀ ਛੈ ॥ ੨ ॥ ਜੋ ਇਸ ਜਾਨੈ ਸੋ ਇਸ ਰੂਪ ॥ ਸਨਾਤਨ ਸਦਾ ਸਕਲ ਜਗ ਭੂਪ ॥ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਨ ਪਾਵੈ ਭੇਵ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਵਾ ॥ ੩ ॥ ਜਾਕੇ ਵਸ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨਹ ਪਾਵੈਪਾਰ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਕਰ ਬੇਦ ਪੁਕਾਰੈ ॥ ਉਤਪਤ ਪਰਲਉ ਅੰਰਪ੍ਰਤਿਪਾਰੈ ॥ ੪ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੋ ਏਹ ਸਰਬ ਜੀਵਹੁ ਕੇ ਆਤਮਾ ਅਜਰ ਅਮਰ ਨਿਤ ਨਿਰੀਹ ਵਿਸੋਕ ਵਿਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਹੈ ਨ ਜੀਵਾਤਮਾ ਮਰਤੇ ਹੈ ਨ ਜਨਮਤੇ ਹੈ ਤੂੰ ਸੋਕ ਕਿਸਕੋ ਕਰਤੀ ਹੈਂ ॥ ਸੋਕ ਕੂੰ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇਅੰਨਪਾਨੀ ਖਾਇ ਲੀਆ ਕਰ ਅਬ ਏਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰਕੂੰ ਜਾਹੁ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਪੂਰਬ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੁਣਕੇ ਮਾਈਕੇ ਮਨਮੈ ਸਾਂਤੀ ਆ ਜਾਤੀ ਭਈ। ਮਾਈਨੇ ਖੀਰਰਸਕੀ ਔ ਭਾਜੀ ਖਾਇਲਈ ਤੇ ਦੋਨੋ ਰੋਟੀਆਂ ਝੋਲੀ ਮੈ ਪਾ ਲਈ। ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਆਧੀ ਰਾਤ੍ਰ ਸੇ ਊਪਰ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਰਾਤ ਹੋਗਈ ਹੈ ਕੋਈ ਮਾਰਗ ਮੈ ਸਿਪਾਹੀ ਨ ਅਟਕਾਵੇ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਜੈਸ ਆਇ ਸੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਚਲ ਜਾਹ ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜੇ ਖੁਹਲੇਹੈਂ ਨ ਕੋਈ ਤੁਝਕੋਂ ਦੇਖੇਗੋ ਔ ਨ ਅਟਕਾਵੇਗੋ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਤ੍ਯ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਚਲੀਗਈ ਖੁਹਲੇ ਦਰਵਾਜੇ ਅਪਨੇ ਘਰਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਕੀਆ। ਪੁਨਾ ਜਾਇਕੇ ਬੀਚਾਰਕੀ ਮਾ ਕੇ ਆਜਕਾਲ ਸਾਵਣ ਭਾਦਰੋਂਕੇ ਦਿਨੋਮੈ ਰਸਕੀ ਖੀਰ ਕਹਾਂ ਔ ਆਧੀ ਰਾਤਕੇ ਸਮੇਂ ਗਰਮ ੨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਹਾਂ ਔ ਆਪੇਹੀ ਦਰਵਾਜੇ ਖੁਹਲਜਾਣੇ ਔ ਆਪੇਹੀ ਮੂੰਦ ਜਾਣੇ ਇਤ੍ਯਾਦਕ ਕਥਾ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਅਸਚਰਜ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਭਈ। ਕੋਈ ਦਿਨ ਪਾਂਇਕੇ ਅਗ੍ਯਾਤ ਮੂਰਖ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਖਸਾਲਕੌਰ ਕੂੰ ਮਹਾਮੋਹਛੇ ਦਬਾਇਲੀਆ ਪੁਨਾ ਤਿਸਨੇ ਸਰੀਰਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਦੇਨੇ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਮਾਰੀਮੋਹ ਔਫ਼ਕ

ਕੀ ਨੇ ਅੰਨਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਇਕ ਦੋ ਦਾਨੇ ਛੋਲਿਆਂ ਕੇ ਸਾਬਤ ਔ ਇਕ ਆਧੇ ਦਾਨੇ ਅਢਾਈ ਦਾਣ ਚਨਕਕੇ ਅਠੀ ਪਹਰੀਂ ਖਾਇਕੇ ਲੋਟਾ ਜਲਕਾ ਊਪਰ ਸੇ ਪਾਨ ਕਰ ਲੇਤੀ ਥੀ ਜਬ ਅਢਾਈ ਬਰਸ ਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਮਾਈ ਕੁਸਾਲਕੌਰਕੇ ਦੁਹਿਤ੍ਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਆਗੇ ਚੁਗਲੀ ਕੀਤੀ ਕੇ ਕੁਸਾਲਕੌਰ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸਸਤ੍ਰ ਰਖੇ ਹੈ ਸਰਕਾਰਸੇ ਚੋਰੀ ॥ ਤਬ ਜਿਲੇ ਮੈ ਸੇ ਕੋਤਵਾਲਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਹੁਕਮ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਕੇ ਮਾਈ ਕੇ ਘਰ ਕੀ ਤਲਾਸੀ ਲਈ ਜਾਵੇ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕਿਸਲੀਏ ਸਰਕਾਰ ਸੇ ਛਪਾਇਕੇ ਸਸਤ੍ਰ ਰਖੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਕੋਤਵਾਲ ਤਲਾਸੀ ਲੇਨੇ ਕੂੰ ਆਯਾ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਬਹੁਤ ਸੇ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੂੰ ਦ੍ਵਾਰੇ ਆਗੇ ਦੇਖਕੇ ਮਾਈ ਨੇ ਘਬਰਾਇਕੇ ਘਰ ਕੇ ਕੋਠੜੇ ਕੇ ਸਾਰੇ ਤਾਲੇ ਲਗਾਇਕੇ ਕੁੰਜਯਾਂ ਕਾ ਗੁਛੋ ਗਲੀ ਮੈ ਫੈਂਕਕੇ ਆਪ ਦੂਸਰੇ ਮਾਰਗ ਸੇ ਨਿਕਸਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਪਾਸ ਆਇ ਜਾਤੀ ਭਈ ਦਿਨਕੇ ਗ੍ਯਾਰਾ ਬਜੇ ਆਗੇ ਸਾਹਿਬ ਬਿਰਾਜੇ ਹੁਏ ਥੇ ਦੇਖਕੇ ਔ ਘਬਰਾਈ ਕੇ ਅਬ ਕਯਾ ਕਰੂੰ ਏਹ ਤੋ ਬਿਰਾਜੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਮੈ ਅਰਜ ਕਿਸਕੇ ਆਗੇ ਕਰੂੰ ॥ ਬਾਰਾਬਜੇ ਮਧ੍ਯਾਨ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਠਤੇ ਹੀ ਹੋਤਥੇ ॥ ਜਬ ਉਠੇ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੀ ਤਿਸ ਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਕਿੰਚਤ ਮੁਸਕਰਾਇਕੇ ਬਿਲਾਸ ਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆ ਤਰੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਅਗ ਪਾਈ ਆਜ ਏਸ ਵੇਲੇ ਕਿਉਂਆਈ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਜੈਸੀ ਬੀਤੀਥੀ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹੇ ਦੇਵੀ ਜੇ ਆਪ ਕਚਹਰੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਬ ਜੀਤ ਆਵੇਗੀ ਝਗੜੇ ਕੋ ਨਹੀ ਤੋ ਹਾਰ ਜਾਂਵਗੀ ॥ ਮਾਈ ਉਵਾਚ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੈਤਾਂ ਆਪਕੇ ਹਜੂਰ ਆਇ ਗਈ ਹੂੰ ਆਪਕੇ ਸਾਚੇ ਦਰਬਾਰ ਛਡਕੇ ਔਰ ਕਿਸੀ ਝੂਠੇ ਬਾਦਸਾਹੁ ਕੀ ਕਚੇਹਰੀ ਵਿਖੇ ਮੈ ਨਹੀ ਜਾਂਵਗੀ ਤੁਸੀ ਹੀ ਹਾਰੋਗੇ ਔ ਤੁਸੀ ਹੀ ਜੀਤੋਗੇ ਮੁਝ ਕਯਾ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਏਕ ਕੋਣੇ ਮੈ ਹਟਕੇ ਬੈਠ ਰਹੀ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੈਨੇ ਅਪਨੇ ਮਰਨੇ ਲੀਏ ਬਹੁਤਰੇ ਯਤਨ ਕੀਏ ਪਰ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨ ਨਿਕਸੇ ॥ ਅਜ ਅਢਾਈ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਮੈਨੇ ਅੰਨਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕੀਏ ਕੋ ਏਕ ਅਢਾਈ ਛੋਲੇ ਅਠੀ ਪਹਰੀ ਖਾਤੀ ਰਹੀ ਹੂੰ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਏਹ ਇਤਨਾ ਭੀ ਨ ਖਾਤੀ ਤਬ ਭੀ ਨ ਮਰਤੀ ॥ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਏਕ ਤੋ ਮੇਰੀ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਦੂਸਰਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਖਾਣੇ ਕੂੰ ਨਹੀ ਹੈ ਮੈ ਖਾਂਵੇ ਕਹਾਂਤੇ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਮੈ ਅਗ ਪਾਈ ਤੈਨੂੰ ਖਾਣ ਪੀਣੇ ਕੀ ਭੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰਹਗਈ ਹੈ ॥ ਸੰਕਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਘਰ ਮੈ ਤੋ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੀ ਹੈ ਮੈ ਅਬ ਕਿਸਕੇ ਦੀਂਹਾਂ ਮਾਗਨੇ ਜਾਵੇਂ ॥ ਉਤ੍ਰ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ [illegible] ਜਾਹੁ

ਪੰਦ੍ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਧੂਪਦੀਪ ਦੇਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਰੁਮਾਲ ਝਾੜਲੀਆ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਰੁਮਾਲੋਂ ਮੈ ਸੇ ਤੇਰ ਖਾਣੇ ਯੋਗ ਪਦਾਰਥ ਨਿਕਸ ਆਯਾ ਕਰੇਗੇ ਪਰੰਤੂ ਬਤਾਈ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਨਾ ਜਬ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਬਤਾਵੇਂਗੀ ਤਬ ਫੇਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨ ਨਿਕਸੇਗੋ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਤੇਰੋ ਸਨਬੰਧੀ ਤੁਝ ਕੂੰ ਰੋਜ ਖਾਣੇ ਕੂੰ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਖੜੇ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੋ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਨਿਕਸਤੇ ਰਹੇਗੇ ਜਬ ਕੋਈ ਦੇਨੇ ਕੂੰ ਤਯਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਬ ਭੀ ਫੇਰ ਨ ਨਿਕਸੇਗੋ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਥਵਾ ਪੁਰਖ ਤੇਰੀ ਖਟੀਆਂ ਪਰ ਬੈਠੇਗੋ ਤਬ ਖਟੀ ਆਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਚਿਪਟਜਾਇਗ ਜਿਸਨੂੰ ਬਚਨ ਕਰੇਗੀ ਸੋਈ ਛੂਟੇਗੋ ਔਰ ਕੋਈ ਨ ਛੁਟੇਗ ॥ ਇਤਨੇ ਬਚਨ ਵਿਲਾਸਸੇ ਅਨਤਰ ਮਾਈ ਹਟਕੇ ਏਕ ਕੋਣੇ ਮੈ ਬੈਠਰਹੀ ਜਬ ਕਥਾ ਕਾ ਭੋਗ ਪੈਗਯਾ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਤੇਰੇ ਝਾਟੇ ਮੈ ਅਗਪਾਈ ਹੁਣਤਾਂ ਤੂੰ ਘਰ ਜਾਹੁ ਤਬ ਮਾਈ ਨ ਕਹਯੋ ਕੇ ਹਾਂ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਤੁਸੀ ਮੁਝ ਕੂੰ ਫਾਸੀ ਦਿਵਾਤ ਹੋ ਮੈਂ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਹੂੰ ॥ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਜਾਹੁ ਬੇਟੀ ਅਬ ਘਰ ਅਪਨੇ ਕੂੰ ਚਲੀ ਜਾਹੁ ਅਬ ਉਂਹਾ ਕਈ ਨਹੀ ਹੈ ਵੋ ਦੇਖ ਦੇਖਕ ਸਭੀ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੂੰ ਗਈ ਤਬ ਗਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਪੂਛਨੇ ਲਾਗਯਾਂ ਕੇ ਤੂੰ ਕਹਾਂ ਚਲੀ ਗਈ ਥੀ ਤਬ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕ ਮੈਂ ਤੋ ਕਹੂ ਭੀ ਨਹੀ ਗਈ ਥੀ ॥ ਪੁਨਾ ਘੜੀ ਦੋ ਇਕ ਪੀਛੇ ਕੋਤਵਾਲੀ ਕਾ ਸਿਪਾਹੀ ਆਇਕੇ ਆਪ ਹੀ ਕੂੰਜਯਾਂ ਦੇਗਯੇ ॥ ਜਬ ਮਾਈ ਨ ਤਾਲੇ ਖੋਲਕੇ ਦੇਖਯੇ ਤਬ ਸਾਰੇ ਅਸਥਾਨ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੇਖ ਪਏ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨਹੀ ਹਲਾਯੋ ਹੈ ਤਹਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਢਾਲ ਤਰਵਾਰ ਪੜੀ ਥੀ ਵੋ ਕਿਸੀ ਨੇ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖੀ ਸਭ ਅੰਧੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਪਾਹੀ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਵੋ ਵਿਚਾਰੀ ਗਰੀਬਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਨੀ ਜਾਇ ਪਰੀ ਥੀ ਉਸਕਾ ਪੜਦਾ ਕੌਨ ਉਘਾੜ ਸਕੇ ॥ ਮਾਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਭੀ ਜੋ ਆਸਰੇ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਵੋ ਭੀ ਉਸਕੀ ਰਖਯਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਏਹ ਤੋ ਜਗਦੀਸ ਕੀ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਰੀਥੀ ਇਸ ਕੀ ਰਖਯਾ ਕਿਉ ਨਹੀ ਹੋਣੀ ਥੀ ॥ ਤਥਾਚ ਗਰੂ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਅਪਨੇ ਜਨਕਾਪਰਦਾ ਢਾਕੈ ॥ ਅਪਨੇ ਸੇਵਕਕੀ ਸਰਪਰ ਰਾਖੈ ॥ ਅਪਨੇ ਦਾਸਕਉ ਦੇਵਡਿਆਈ ॥ ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਨਾਮ ਜਪਾਈ ॥ ਅਪਨੇ ਸੇਵਕਕੀ ਆਪਪਤਿ ਰਾਖੈ ॥ ਤਾਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤ ਕੋਇਨ ਲਾਖੈ ॥ ਪ੍ਰਭੁਕੇ ਸੇਵਕ ਊਚਤੇ ਊਚੇ ਪ੍ਰਭੁਕੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਕੋਇਨ ਪਹੂਚੈ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨੀ ਸੇਵਾ ਲਾਇਆ ॥ ਨਾਨਕ ਸੋ ਸੇਵਕ ਦਹ ਦਿਸਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ਜਿਸਕੇ ਆਪ ਪ੍ਰਭੁ ਰਖਵਾਰੇ ਹੋਵੇ ਭਲਾ ਕਹੋ ਤੋ ਉਸਕੀ ਓਰ ਕੌਨ ਆਂਖਟੇਢੀ ਕਰਕੇ

ਦੇਖਸਕਤੇ ਹੈ ਮਾਈ ਕੇ ਦੋ ਹਤ੍ਰੇ ਕੋ ਝੂਠਾ ਜਾਨਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਰੀਮਾਨੇ ਕਰਦੀਓ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਮੈ ਮਾਈ ਕੋ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਜਬ ਬੀਤ ਗਏ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਮਾਈ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਕੇ ਧੂਪ ਦੀਪ ਪੁਸਪ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਰਮਾਲ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਝਾੜੇ ਤਬ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਰੁਪੈ ਨਿਕਸ ਆਏ ਬੀਚ ਕੇ ਰਮਾਲ ਮੈ ਸੇ ॥ ਪੁਨਾ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਰੁਪੈ ਲਜਾਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਯੇਹ ਆਪਕੀ ਦਾਤ ਹੈ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਦੇਵੀ ਏਹੁ ਕਜਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮਾਂਈ ਨੇ ਕਹਜੇ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਜੋ ਆਪਨੇ ਬਖਸ਼ੇ ਹੈ ਸੋ ਹੈ ਏਹ ਆਪ ਲੈ ਲੀਜਜੇ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਏਹ ਤੁਝ ਕੂੰ ਹਾਂ ਬਖਸਧੇ ਵੈਂ ਇਨਕੂੰ ਤੂੰ ਉਠਾਇਲੈ ॥ ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਮਾਇ ਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਹ ਆਪ ਰਖਜ਼ ਫਿਰ ਜ ਕਿਛ ਨਿਕਸੇਗ ਸੋ ਮੈ ਰਖਲੇਵੇਂਗੀ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਰ ਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਤੇ ਰਹੇ ਤਬ ਝਝ ਚੁਆਨੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਔ ਸਵਾ ਚਾਰ ਰੁਪੈ ਮਾਈ ਕੋ ਦੇਦੀਏਪੁਨਾ ਮਾਈ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਮੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਰੀਰ ਜਡ ਬੁਧੀ ਹਾਂ ਜ ਆਪਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕ ਬ੍ਰਹਮਵਿਦਜਾਕਾ ਉਪ-ਦੇਸਕੀਓ ਥੇ ਸੋ ਮੁਝਕੂੰ ਭੂਲਗਯਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਜੀਏ ॥ ਪਰਮਦਯਾਲੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਈ ਕੂੰ ਪੁਨਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਸੋਹਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਕਹੁ ਮੈ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਰੀਹ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਵਿਭੂ ਬਜਾਪਕ ਹੂੰ ਐਸੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕੀਆ ਕਰ ਤਬ ਮਾਈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਪੁਨਾ ਮਾਈ ਵੈਰੋਵਾਲ ਚਲੀ ਗਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਭੀ ਸਾਥ ਹੀ ਲੈਂਗਈ ॥ ਉਨਤੀ ਸਾਲ ਵੈਰੋਵਾਲ ਮੇ ਰਹਤੀ ਭਈ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਪੀਛੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਕੇ ਧੂਪ ਦੀਪ ਪੁਸਪ ਨੈਵੇਦ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇਗੁਰੁ ਜੀ ਕੇ ਰਮਾਲ ਝਾੜੇ ਤਬ ਚਾਰ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਰੁਪੈ ਨਿਕਸ ਆਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਔ ਐਸੇ ਮਾਈ ਕੋ ਨੇਮਥੇ ਕੇ ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਏ ਔ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਇ ਬਿਨਾ ਕੁਛ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਨਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੀ ਥੀ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਨਤੀ ਸਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਰੁਮਾਲੇ ਮੈ ਸੇ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਦ੍ਰਬ ਖਾਤੀ ਰਹੀ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਪੜੋਸਨ ਨੇ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਤੇਰੇ ਕੂੰ ਆਮਦਨ ਤੋ ਕਹੂੰ ਸੇ ਹੈ ਨਹੀ ਤੇਰੇ ਗੁਜਾਰੇ ਕੈਸੇ ਚਲਤੇ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮਾਈ ਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਭੂਲ ਗਯੇ ਸੁਭਾ-ਵਕ ਹੀ ਤਿਸ ਪੜੋਸਨ ਕੇ ਆਗੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੀ ੨ ਨਾਮ ਲੈ ਬੈਠੀ ਫਿਰ ਪਸਚਾਤਾਪਭੀ ਬਹੁਤਹੀ ਕਰਤੀ ਰਹੀ ਪਰੰਤੂ ਫਿਰ ਪਸਚਾਤਾਪ ਸੇ ਕਜਾ ਬਨਤੇ

ਬਨਤੇ ਹੈ ॥ ਜਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਰੁਮਾਲ ਪੂਰਬੋਕਤ ਚਾਲਸੇ ਝੜ ਤਬ ਕੁਛ ਨ ਨਿਕਸ ਤੇ ਭਯੇ ਤਬ ਬੜੀ ਬਿਸ੍ਰਤ ਹੋਕੇ ਬੋਲੀ ਮੈਂਨ ਏਹ ਕਯਾ ਕੀਆ ਹੈ ਅਛਾ ਅਬ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਜੀ ਕੀ ਮਰਜੀ ਥੇ ਸੋ ਭਯੋ ਬਿਨਾ ਹੁਕਮ ਝੂਲੇ ਨਹੀ ਪਾਤਾ ॥ ਜੋ ਕੁਛ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸਵਰ ਕੇ ਹੁਕਮ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਸੋਚਕੇ ਚੁਪਹੋਕੇ ਬੈਠਰਹ੍ਯ ਪੁਨਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਨੇ ਉਸਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕੋ ਔਰ ਮਾਰਗ ਨਿਕਾਸਦੀਓ ਏਹ ਸਾਖੀ ਮਾਈ ਕੁਸਾਲਕੌਰਨੇ ੧੯੪੮ ਉਨੀਸੈ ਅਠਤਾਲੀਸਾਲ ਮੈ ਆਪ ਲੁਦਪੁਰ ਆਇਕੇ ਲਿਖਾਈ ਹੈ ਪੁਨਾ ਉਨੀਸੈ ਤ੍ਰਿਵਿੰਜਾਮੈ ਮਾਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪੁਰੀਕੋ ਚਲੀਗਈ ਫਿਰ ਕਬੀ ਸਮਾਪਾਇਕੇ ਮਾਈਕੇ ਸਨਬੰਧਯੋਂਸੇ ਪੂਛਯੇ ਤਬ ਉਨੋਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਜੈਸੇ ਮਾਈ ਕਹਤੀ ਥੀ ਸੋ ਠੀਕ ਸਤਹੀ ਕਹਤੀਥੀ ਇਤਯਲੰ

ਉਨੀਸੈ ਤੇਰਾ ਸਾਲਮੈ ਹੀ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਸਵੇਰੇ ਸੈਲਕਰਨੇ ਕੋ ਗਏ ਜਿਮਾਦਾਰ ਕੀ ਹਵੇਲੀ ਕੇ ਪਾਸ ਰੋਜ ਮਿਲਤੇ ਹੋਤੇਥੇ ਬਸਤ੍ਰਤੋ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਮਲੀ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੋ ਮਿਲਤੇਥੇ ਤਬ ਬਡੇਹੀ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਜਫੀ ਪਾਇ ਕੇ ਮਿਲਤੇਥੇ ਔਰ ਐਸੇ ਮਸਤ ਰਹਯਾ ਕਰਤੇਥੇ ਮਾਨੋ ਬਡੀ ਨਸੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪਾਨ ਕਰੀ ਹੂਈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਬਡੇ ਸੰਤੋਖੀਥੇ ਕਬੀਭੀ ਕਿਸੀਸੇ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਵਸਤੂ ਕੀ ਯਾਚਨਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਕੋ ਮਿਲਤੇਥੇ ਜਬ ਕਿਤਨੇ ੨ ਚਿਰ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਮੁਖਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨੇ ਮਾਸ ਬੀਤਜਾਤੇ ਭਏ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੇਤਿਸਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕੋ ਹਾਲ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਜੋ ਤੇਰੋ ਨਿਰਬਾਹ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹੈ ॥ ਤਬਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ਮੈ ਚਾਰ ਪੁਰਖੋਂਕੇ ਲੀਏ ਅਧੇਲੇ ੨ ਕਾ ਜਪ ਕਰ ਦੇਤਾਹੂੰ ਉਨ ਚਾਰੋਂਸੇ ਦੋ ਪੈਸੇ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਰੋਜਕੇ ਅੰਨ ਖਾਨੇ ਮਾਤ੍ਰਕਾਨਿਰ ਬਾਰ ਕਰ ਲੇਤਾਹੂੰ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਔਰ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਅਧਿਕ ਜਪ ਕਿਉਨਹੀ ਕਰ ਲੀਆ ਕਰਤਾ ਔ ਤੇਰੋ ਕੋਈ ਔਰ ਭੀ ਸਨਬੰਧੀ ਹੈ ਯਾਨਹੀ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਹੋ ਔ ਤੂੰ ਐਸੇ ਮਸਤ ਰਹਤਾਹੈ ਜੈਸੇ ਮਹਾਸਰਾਬੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜਾਨ ਬੁਝਕੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਕਿਉ ਭੁਲਾਵਤੇ ਹੋ ਜਿਸ ਆਪਨੇ ਮੁਝਕੂੰ ਕਾਸੀਮੈ ਦਰਸਨ ਦੀਆਥਾ ਅਬ ਕਯਾ ਆਪ ਨੇਏ ਹੋ ਗਏਹੋ ॥ ਤਥਾਪੀ ਆਪਨੇ ਜੋ ਮੇਰੇਸੇ ਪੂਛਯਾ ਹੈ ਸੋ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂੰ ॥੧੯੧੨॥ ਮੈ ਕੂੰਭਕੇ ਮੇਲੇ ਪਰ ਮੈ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਤਹਾਤੇ ਜਗਨ ਨਾਥ ਕੇ ਕਲੇਵਰ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੋ ਚਲਯੇ ਗਯੇ ਜਬ ਕਾਸੀਮੇ ਮਨੀਕਰਣਕਾਕੇ ਘਾਟ ਪਰ ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨੇ ਲਗਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਅਸਬਾਬ

ਕੀ ਓਰ ਰਖਕੇ ਤਬ ਏਕ ਬੁੱਢੇਨੇ ਕਹ੍ਯੋਕੇ ਦੇਖੋ ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਸੇ ਬ੍ਯਕਲ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਤੀਰਥ ਪਰ ਆਇਕੇ ਭੀ ਸਣੇ ਸੀਸ ਗੋਤਾ ਲਾਇਕੇ ਇਸਨਾਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਕਹੇਸੇ ਮੈਨੇ ਗੰਗਾਜੀ ਮੈ ਗੋਤਾ ਲਾਇਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇ ਦੇਖ੍ਯਾ ਤਬ ਜਿਸਮੈ ਰੁਪਯੋ ਕੀ ਥਾਸਨੀਥੀ ਵੋ ਗਠੜੀ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇ ਬਹੁਤੀ ਹੀ ਦੁਖੀ ਹੂਆ ਅਬ ਮੈ ਕਿਸਕਾ ਪਲਾ ਪਕੜੋਂ ਕਿਸਕੂੰ ਚੋਰ ਬਨਾਊ ਪਰਦੇਸੀ ਆਦਮੀ ਕਿਸੀ ਸੇ ਮੇਰਾ ਪਰਚਾ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਸੋਚ ੨ ਕੇ ਮੈਨੇ ਕਹ੍ਯਾ ਯੇਹ ਸਭ ਵਿਵਹਾਰ ਈਸ੍ਵਰਕੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸੇ ਹੂਆ ਹੈ ਯਾਤੇ ਮੇਰਾ ਚੋਰ ਈਸ੍ਵਰ ਹੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਈਸ੍ਵਰਕਾ ਹੀ ਪਲੂਪਕੜਲੇਵੇਂ ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਖੋਹਲਕੇ ਅਪਨੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਏਕ ਡੰਡਾ ਹਾਥ ਮੈ ਲੈਕੇ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੁ ਜੀ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਕੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪਨੇ ਮੇਰੀ ਗਠੜੀ ਲਈ ਹੈ ਆਪਹੀ ਮੇਰੇ ਚੋਰ ਹੋ ਜੋ ਸੰਧ੍ਯਾ ਕੇ ਉਰੇ ੨ ਮੇਰੀ ਗਠੜੀ ਦੇਦੇਵੋਗੇ ਤਬ ਮੈ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਜਗਨਨਾਥ ਕੇ ਜਾਊਗੋ ਜੇ ਨ ਦੇਵੋਗੇ ਤਬ ਸੰਧ੍ਯਾ ਕੇ ਬਾਦ ਇਸ ਦੰਡ ਕੇ ਸਾਥ ਆਪਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕੇ ਆਠ ਟੁਕੜੇ ਬਨਾਇਕੇ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਬੀਚ ਫੈਂਕਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਮੈ ਭੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਡੂਬਕੇ ਮਰਜਾਵੋਗੋ ਐਸੋ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਮੈਨੇ ਸਾਰੀ ਆਯੂ ਮੈ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਸੇ ਕੁਛ ਮਾਂਗ੍ਯੋ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਨ ਮਾਂਗਨੇ ਜਾਨਤੋ ਹੂੰ ਏਕ ਤੋ ਮਾਸਜਸਟ ਕੇ ਦਿਨ ਬਡੇ ਕਠਨ ਦਸਰਾ ਮਹਲੋਂਕੇ ਸਨਮੁਖ ਰੂਪ ਹੋਤੁਸੇ ਬਡੀ ਕਰੜੋ ਸੂਰਯ ਕੋ ਤੇਜਲਾਗੇ ॥ ਜਬ ਮਧ੍ਯਾਨ ਕੋ ਸਮੋ ਭਯੋ ਤਬ ਮਾਰੇ ਪ੍ਯਾਸਕੇ ਮੇਰ ਪ੍ਰਾਣ ਅਤਿ ਬ੍ਯਾਕੁਲਹੋ ਗਏ ਮਧ੍ਯਾਨ ਸੇ ਪੀਛੇ ਤਬ ਏਕ ਪੁਰੁਖਨੇ ਆਇਕੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਕਿਉਂਯਾਮਮੈ ਬੈਠਕੇ ਹਠ ਕਰਕੇ ਮਰਤੇ ਹੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਦਖ ਦੇ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਜੋ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਆਉ ਤੁਝੇ ਮੈ ਅੰਨ ਮੀਠਾ ਘੀ ਲੇਦੇਤਾ ਹੂੰ ਜਲਪਾਨ ਕਰਕੇ ਰਸੋਈ ਬਨਾਇਕੇ ਫਿਰ ਖਾਉ ਜੋ ਦਬ੍ਯਤਰੋ ਚਲ੍ਯੋ ਗਯੋ ਹੈ ਨ ਜਾਨੇ ਕਉਨ ਲੇ ਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਥੋਰੇ ਹਾਥ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਉਸ ਦ੍ਰਬ੍ਯਕੀ ਓਰਸੇ ਅਬ ਸੰਤੋਖ ਕਰੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਵਾਹ ॥ ਜਾਹੁ ਭਾਈ ਤੁਝੇ ਕ੍ਯਾ ਪਰ੍ਯੋ ਹੈ ਮੈ ਤੇਰੇ ਸੇ ਕੁਛ ਮਾਗ੍ਯੋ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮੇਰੋ ਚੋਰ ਹੈ ਉਸਕੋ ਮੈਨੇ ਪਕੜਲੀਓ ਜਾਹੁ ਤੇਰੇ ਕੋ ਕ੍ਯਾ ਤਬ ਵੋ ਚਲ੍ਯੋ ਗਯੋ ਜਬ ਏਕ ਜਾਮ ਭਰ ਦਿਨ ਰਹ੍ਯੋ ਤਬ ਫੇਰ ਆਇਕੇ ਓਹੀ ਕਹਨੇ ਲਾਗ੍ਯੋ ਅਰ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕ੍ਯੋਂ ਹਠ ਕਰਕੇ ਮਰਤੇ ਹੋ ਉਠਕੇ ਅੰਨ ਪਨੀ ਖਾਹੁ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਸਰਬ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੋ ਹੈ ਆਉ ਮੈ ਤੁਝ ਕੂੰ ਦੁਕਾਨ ਸੇ ਸੀਧਾ ਲੈਦੇਤਾ ਹੂੰ ਰ ਇ

ਬਨਾਕੇ ਪਾਟਿਕੇ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰ ਕਾਹੇ ਕੂੰ ਤੂੰ ਦੁਖੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਮੈਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਅਰੇ ਭਾਈ ਬਾਰ ਬਾਰ ਤੂੰ ਮੁਝੇ ਕਿਉਸੰਤਾਵਤੇ ਹੋ ਜਾਹੁ ਅਪਨੇ ਕਾਮ ਕਰੋ ਮੈਨੇ ਤੋ ਅਪਨੇ ਚੋਰ ਪਕੜਲੀਓ ਹੈ ਜਬ ਮੇਰੀ ਗਠਰੀ ਦੇਵੇਗੇ ਤਬੀ ਛੂਟੇਗੇ ਐਸੇ ਖਿਨਾ ਦੀਏ ਗਠਰੀ ਕੇ ਕਬੀ ਨਹੀ ਛੂਟੇਗੇ ॥ ਜੋ ਤੈਨੇ ਮੇਰੀ ਗਠਰੀ ਲਈ ਹੈ ਔ ਤੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਦਯਾ ਆਈ ਹੈ ਤਬ ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰੀ ਗਠਰੀ ਦੇਡਾਰ ॥ ਐਸੇ ਮੇਰੇ ਸੇ ਉਹ ਸੁਣਕੇ ਵੋ ਚਲ੍ਯੋ ਗਯੋ ॥ ਔ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਪ੍ਰਾਣ ਮੇਰੇ ਅਤ੍ਯੰਤ ਮਾਰੇ ਪ੍ਯਾਸਕੇ ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਹੋ ਗਏ ਜਬ ਘੜੀ ਤੀਨ ਚਾਰਕ ਦਿਨ ਰਹ ਗਯੋ ਤਬ ਫੇਰ ਵੋ ਆਇਕੇ ਬੋਲ੍ਯੋ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਤੁਝੇਅਪਨੀਜਾਨਨਹੀਚਾਹੀਤੀਜੋਬਡੇਭਾਰੀਹਟ ਤਨੇ ਧਾਰ੍ਯੋਹੈ ਏਹਮਾਨੁਖਦੇਹ ਬਾਰ ੨ ਥੁਰੋਮਿਲਤੋਹੈ॥ਪਦਾਰਥਕੋਕਯਾਂ ਹੈ ਏਹ ਤੋਧਨ ਬਡੋ ਚੰਚਲਹੈ ਦੁਖੋ ਸੇ ਮਿਲਤੋਹੈ ਔ ਮਰਤੀ ਬੇਰ ਸਾਥਭੀ ਨਹੀ ਦੇਤੋ ਹੈ ਇਸ ਧੋਖੇਵਾਨ ਧਨ ਲੀਏਤੂੰ ਨਰਨਾਰਾਯਣੀ ਦੇਹ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਤੇਹੈ ਜੋ ਅਤਿ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਉਠੋ ਜਲਪਾਨ ਕਰੋ॥ਉਸਕੀ ਸਗਰੀਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਮੈਨੇ ਕਹਯੋ ਭਾਈ ਤੇਰੋ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨਹੈ ਮੈ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਖਾਊ ਨ ਖਾਊ ਏਕ ਮੇਰੋ ਸਰਬਸ੍ਵ ਜਾਤੋ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਤੂੰ ਮੁਝੇ ਬਾਰ ੨ ਸਤਾਵਤੋ ਹੈ ਜ ਭਲੋ ਮਾਨਸ ਹੈ ਤੋ ਚਲਯੋ ਜਾਹੁ ਮੈਨੇਤੋ ਮਰਣੋ ਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂਮਾਰਕੇਤੁਝਤੇਰੇਭੀਸਿਰ ਫੋਰ ਦੇਵੇਗੇ ॥ ਐਸੀ ਕਠੋਰ ਬਾਨੀ ਮੇਰੀ ਸੁਣਕੇ ਵੋ ਪੁਰਖਚੁਪ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠ ਰਹ੍ਯੋ ਪੁਨਾ ਦੋ ਘੜੀ ਪੀਛੇ ਵੋ ਬੋਲਯੋ ਹੇਬ੍ਰਹਮਨ ਜੋ ਤੇਰੀ ਕੋਈ ਗਠਰੀ ਲਭਾਇ ਦੇਵ ਤਬ ਉਸਕੋ ਤੂੰ ਕੁਛ ਔਰ ਲਾਲਚ ਤੋ ਨ ਲਗਾਵੇਗਾ ॥ ਤਬ ਮੈਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਮੁਝੇ ਅਪਨੀ ਗਠਰੀ ਸੇ ਕਾਮ ਹੈ ਹਮਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਣੇ ਆਏਹੈ ਕੇ ਕਿਸੀਕੂੰ ਲਾਲਚ ਲਗਾਨੇ ਆਏ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸਨੇ ਕਹ੍ਯੋਕੇ ਅਛਾ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਕੀ ਤਬੀ ਸੌਗੰਧ ਕੇ ਮੇਰ ਸਾਥ ਚਲੋ ਬਾਤੋ ਬਹੁਤਹੀ ਪ੍ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਪਰੰਤੂ ਸੰਭਲਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਚਲ ਦੀਓ ॥ ਚਲਤੇ ੨ ਦੂਰ ਕਹੂੰ ਲੇਗਯੋ ਜਬ ਦਿਨਅਸ੍ਤ ਹੋਣੇ ਪਰ ਆਯੋ ਤਬ ਏਕ ਮਕਾਨ ਮੈ ਮੁਝਕੂੰ ਲੈਪ੍ਰਵਿਸ੍ਯ ਵੋ ਸੂਨੇ ਮਕਾਨ ਥੋ ਤਿਸਕੇ ਏਕ ਕੋਨੇਮੈ ਖੜੇਹੋਕੇ ਬੋਲ੍ਯੋ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਅਪਨੀ ਗਠਰੀ ਕੂੰ ਅਛੀ ਤਰਹਸੇ ਪਛਾਨ ਤੇਹੈ ਤਬ ਮੈਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਜੀ ਜਾਨਤੇ ਹੂ ਪੁਨਾ ਤਿਸਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਯੇਹ ਦੇਖਤੇਸਹੀ ਏਹੁ ਤੇਰੀ ਗਠਰੀ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਹੇਪ੍ਰਭੋ ਜਬ ਤਿਸ ਪੁਰੁਖਨੇ ਕਹਯੋ ਤਬ ਮੁਝਕੂੰ ਸਭੀ ਦੁਖ ਭੂਲ ਗਯੋ ਮੈਨੇ ਤਿਸਕੂੰ ਜਫੀ ਮੇ ਲੈਕੇ ਕਹ੍ਯੋਕੇ ਤੂੰ ਤੋ ਮੇਰ ਚੋਰ ਹੈ ਅਬ ਕਹਾਂ ਜਾਤੇ ਹੋ ਅਬ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਜਾਹੁ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣੋਵਾਚ ॥ ਅਰ ਭਾਈ ਹਮਨੇ ਤਬੀ ਤੇਰੇਸੇ ਕਹਯੋਥੋ ਕੇ ਕੋਈ ਲਾਲਚ ਤੋ ਨ ਲਗਾਵੇਗੋ ਸੋ ਲਾਲਚ ਲਗਾਇ ਬਿਨਾ ਨ ਰਹ੍ਯੋ। ਪੁਨਾ ਦੀਨ ਹੋਕੇ

ਮੈ ਬਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੋ ਆਪਕੋ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਸਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਮੁਝਕੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕ ਦਿਖਾਵੋਜੀ ਅਬ ਬਿਨਾ ਦਰਸਨ ਦੀਏ ਮੈ ਜਾਂਨੇ ਨਹੀ ਦੇਵੋਂਗੋ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਮੈਨੇ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ਕਿੰਚਤ ਹਸਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨਜੀ ਨੇ ਕਹਜੇ ਕੇ ਹਾਂਹਾਂ ਮੁਝਕੂੰ ਛੋਡ ੨ ਮੁਝੇ ਬਡੋ ਜੋਰਸੇ ਪਿਸਾਬ ਆਵੇ ਹੈ ਤੂੰ ਮੁਝਕੂੰ ਮੂਤ੍ਰ ਤੋ ਕਰਣੇ ਦੇ ॥ ਤਬ ਮੇਰੇ ਪਰਭੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਮਾਯਾ ਪਰ ਗਈ ਮੈਮੇ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੋ ਛੋਡ ਦੀਓ ਤਬ ਛੋਡਨੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਦਰਸਨ ਕੋ ਚਮਤ ਕਾਰੋ ਮੁਝਕੂੰ ਦਿਖਾਇਕੇ ਅੰਤਰ ਧ੍ਯਾਨ ਹੋਗਏ ॥ ਤਬ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਿਸੁਰਤ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਰੋਰੋਕੇ ਬਿਸੁਰਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੋ । ਲਾਚਾਰ ਹੋਕੇ ਤ ਹਾਸੇ ਗਠਰੀ ਲੈਕੇ ਤਹਾਂਤੇ ਚਲਕੇ ਔਰ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਯਾਤ੍ਰਿਆਂਕੇ ਪਾਸ ਰਾਤ੍ਰੀ ਅ ਇਕੇ ਰਹਤੇ ਭਯੋ। ਪੁਨਾ ਜਗਨਨਾਥ ਕੇ ਕਲੇਵਰਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਜੋ ਜਾਦਾਦ ਥੀ ਸੋ ਸਾਰੀ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਔ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਕੁਛ ਪੁਨ ਕਰਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਕੋ ਕਹਦੀਓ ਕੇ ਨ ਤੁਮ ਮੇਰ ਔ ਨ ਮੈ ਤੁਮਾਰਾ ॥

ਮੈ ਤੁਮਾਰੀ ਓਰ ਸੇ ਮਰ ਗਯੋ ਔ ਤੁਮ ਮੇਰੀ ਓਰ ਸੇ ਮਰ ਗਏ ਜਾਹੁ ਅਬ ਤੁਮਾਰਾ ਹਮਾਰੋ ਕੁਛ ਸਨਬੰਧ ਨਹੀ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਉਨਸੇ ਮੋਹ ਕੋ ਜੰਜੀਰ ਤੋੜਕੇ ਅਬ ਰੋਜ ਕੀ ਰੋਜ ਦੋ ਪੈਸੇ ਕੀ ਮਜੂਰੀ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਕਾ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਕਾਲ ਖੇਪਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਵੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਓ ਥੇ ਵੋ ਮੁਝੇ ਭੂਲਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਉਸੀ ਮੈ ਮਗਨ ਰਹਤਾ ਹੂੰ ਆਪਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹਸੇ ਅਬ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਮੁਝਕੋ ਨਹੀ ਫੁਰਤੀ ਹੈ ॥ ਉਸ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਕੀ ਝਾਕੀ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਮੈ ਮੁਝਕੂੰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਬ ਮੈ ਆਪਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਬ ਮੁਝਕੂੰ ਉਸੀ ਮੂਰਤੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇਸੀ ਸੇ ਆਪਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਤੇ ਰਹਤੇ ਹੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਕਥਾ ਸੁਣਕੇ ਤਿਸ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਤਿਸਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੇ ਤੂੰ ਜਾਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪ੍ਰਤੀ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਅਬ ਤੁਝਕੂੰ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਨ ਬਜ ਪੈਗੀ ਅਬ ਤੇਰੇ ਸਰੀਰ ਪਾਤ ਹੋਣੇ ਮੈ ਥੋਰੇ ਸੇ ਸਮੇ ਰਹ ਗਯੋ ਤੂੰ ਮੇਰੋ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਸਰੀਰ ਤ੍ਯਾਗਕੇ ਮੇਰੇ ਮੈ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਵੇਗੋ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਉਵਾਚ ॥ ੧੯੧੨ ਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ਹਮ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਨਾਥ ਕੇ ਕਲੇਵਰਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਨੇ ਗਏ ਥ ਤਹਾਂ ਪੁਰੀ ਮੈ ਕਰਲੇਵਰ ਯਾਤ੍ਰਾਸਮੈ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਯਾਮ ਭਰ ਰਾਤ੍ਰੀਸੇਸ ਰਹਤੀ ਹੂਈ ਸਾਖ੍ਯਾਤ

ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੁਮ ਈਂਹਾਂ ਇਤਨੇ ਕਲੇਸ ਸਹਾਰਕੇ ਈਂਹਾਂ ਕਿਉ ਆਏ ਹੋ, ਮੈ ਆਜਕਲ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਇਸਿਥਤਹੂੰ ਇਤਨੋ ਸੂਚਨ ਕਰਾਇਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰ ਦਈ ਥੀ ਉਸ ਸਮੇ ਕੋਈ ਸਤਾਈਕ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਮੰਡਲੀ: ਜਗਨਨਾਥ ਜੀ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਣੇ ਗਈ ਥੀ ਸੋ ਸੁਣਕੇ ਸਭੀ ਸੰਤ ਅਸਚਰਯ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਭਾਈ ਹੈ ਤੋ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੈਸੇ ਏਹ ਸੰਤ ਕਹਤੇ ਹੈ ਆਜ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੁ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਵਪੁਰ ਮੈ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨਹੈਂ ॥

ਦੋ: ਕੀਨ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਦਿਜਵਰੈ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਦਯਾਲ ॥
ਆਗੇ ਸੁਨੀਐ ਔਰ ਹੀ ਅਦ੍ਭੁਤ ਕਥਾ ਰਸਾਲ ॥ ੧ ॥ ਓਤਤ ਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੪ ਚਤੁਰਥੰ ਸਕੰਧ ਸਮਾਪਤ:
੪੫ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਪੈਹਲਾ ਅਧਯਾਯ ੫

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ

ਦੋਃ ਪੂਜਯ ਪਾਦਯ ਯਸਵੰਤ ਹਰਿ ਚਰਣ ਕਮਲ ਯੁਗ ਬੰਦ ॥
ਯੋਗ ਯਗ ਵਰਨਨ ਕਰੂੰ ਤਰਤ ਜੀਵ ਭਵਸਿੰਧੁ ॥ ੧ ॥
ਯੋਗ ਯਗ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਕਹਯੋ ਸਭ ਯਗਨਮੈ ਸਾਰ ॥
ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨਜੂ ਭਵਤਾਰਕ ਭਵਹਾਰ ॥ ੨ ॥
ਸੋਈ ਅਬ ਮੈ ਕਹੋਗੋ ਇਸ ਅਧਯਾਯਕੇ ਮਾਹਿ ॥
ਸਾਧਨ ਸੁਗਮ ਸੁਗਯਾਨਕੋ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਮਨ ਲਾਇ ॥ ੩ ॥
ਜਹ ਬਿਨ ਹੋਤ ਨ ਗਯਾਨ ਨਹ ਬਿਨਾ ਗਯਾ ਨਹ ਮੁਕਤ ॥
ਸੰਤਸੰਗ ਬਿਨ ਭਗਤਿ ਨਹ ਬਿਨਾ ਭਗਤਿ ਨਹ ਜੁਗਤ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਃ॥ ਏਕ ਵਾਰ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਪੰਡਿਤ ਰਿਖੀਹੀਰਾਸਿੰਘ ਜੀ ੨ ਸੰਤ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ੩ ਰਿਖੀ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੀ ੪ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰਫੂਲਾਸਿੰਘਜੀ ੫ ਲਾਚਾਰੀਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ੬ ਯੇ ਖਟ ਸੰਤ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ੍ਰਿਆ ਕਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰ ਕੇ ਬੈਠੇਥੇ ਤਬ ਖਟ ਸੰਤਨਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇਬਿਨਤੀਕਰਵਾਈ॥ ਸ੍ਰੀਸੇਵਾਸਿੰਘ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇਭਗਵਨ ਸਰਬਤਤ੍ਵਵੇਤਯੋ ਕੇਮੁਕਟ ਮਣਿਸਰਬਗ ਮੁਨਿ ਹੇ ਯੋਗ ਗਯਾਨਾਵਤਾਰਪ੍ਰਭੋ ਇਨ ਸਰਬ ਸੰਤਨ ਕੀਆਪਕੇਹਜੂਰ ਏਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਜੇਆਪਕੀਆਗਯਾ ਹੋਵੇ ਤੋ ਅਰਜ ਕਰੀ ਜਾਵੇ ॥ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਕਹੋਤਬਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੇਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਹੀਂ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ!ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ

ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਤਯੋਗਗਯਾਨ ਵਿਦਯਾ ਚਲੀਆਈ ਥੀ ਪੁਨਾਦਸਮੇਸਜੀ ਕੇ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀ ਯੋਗੀ ਰਾਜ ਹੋਕੇ ਯੋਗਵਿਦਯਾ ਔ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਅੰਨਕੇ ਦਾਨ ਭੀ ਇਤਨੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜਿਨਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਲਾਖੋਂਹੀ ਲੋਗ ਰੋਜ ਅੰਨ ਪਾਵਤੇ ਥੇ ਤੌਭੀ ਭੰਡਾਰੇ ਜਿਨਕੇ ਅਟੁਟ ਰਹਤੇਥੇ ਰਾਜਾਰਣਜੀਤਸਿੰਘਆਦਿਕ ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ ਔ ਪਟਿਆਲੇਕਾ ਰਾਜਾਸਹਿਬਸਿੰਘ ਕਰਮਸਿੰਘ ਆਦਿਕਸਾਰੇ ਮੈਣ ਦਾਬਦੇਸਕੇ ਸਰਦਾਰ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ੨ ਰਾਜੇ ਜਿਨਕੀ ਸਭਾਮੈ ਆਇਕੇ ਬਿਨਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਹੁਕਮ ਬੈਠਨੇ ਨਹੀ ਪਾਵਤੇ ਥੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਾ ਤੇਜ ਨ ਸਹਾਰਤੇ ਹੂਏ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਤ ਰਹਤੇ ਥ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਗਜਨੀਸਿੰਧੂ ਹੈਦਰਾਵਾਦ ਸਿਕਾਰਪੁਰ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂਕੇ ਲੋਕ ਜਿਨਾਕੇ ਘਰਕੇ ਸਿਖਹੋਤੇਭਏ ਹੈ ਥਲ ਧਨੀਪੋਠੋਂਵਾਰ ਆਦਿਕ ਤਥਾ ਸਰਬ ਦੇਸ ਜਿਨਕੀ ਆਨ ਮਾਨਤੇਥੇ ਔ ਬਹੁਤਸੇ ਮੁਲਖ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਅਪਨੇ ਕਬਜੇ ਮੈ ਭੀ ਥੇ ਔ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂਸੇ ਅਨੰਤ ਧਨਕੀ ਆਮਦਨ ਹੋਤੀ ਥੀ ॥ ਉਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗ ਸੰਪੂਰਣ ਯੋਗ ਗਯਾਨ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸੋ ਗੁਰੂਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਤਰਹ ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਰਹਤੇਥੇ ॥ ਨਉਨਿਧਯਾਂ ਔ ਅਠਾਰਾਂ ਸਿਧਯਾਂ ਜਿਨਕੇ ਹਰਵਕ੍ਤ ਆਗਯਾਂ ਮੈ ਰਹਤਯਾਂ ਥੀ ਤੌ ਭੀ ਤਿਨ ਸਿਧਯੋਂਕੀ ਓਰ ਕਬੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਭਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਭੀ ਨਹੀਥੇ ਬਹੁਧਾ ਇਨ ਸਿਧਯੋਂ ਕੂੰ ਮੋਖ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਧਕ ਪਾਪ ਰੂਪ ਜਾਨਤੇ ਥੇ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤੋਂ ਕੂੰ ਬਹੁਲਤਾ ਕਰਕੇ ਜਾਹਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਸੂਰਯ ਉਦੇ ਹੂਆ ਹਥੇਲੀਕੀ ਓਟ ਮੈ ਕੈਸੇ ਛਪ ਸਕਤੇ ਹੈ ਜਿਸਕੂੰ ਸਹਜਸੁਭਾਵਿਕ ਭੀ ਜੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋ ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਥਾਪੀ ਗੁਪਤਹੀ ਰਹੇ ਆਪਕੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਯਾਨ ਯੋਗ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਇਨਹੁਨੇ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤ ਆਪਕੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਆ ॥ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਖੰਡ ਲੰਗਰ ਚਲਤੇ ਥੇ ਤੈਸੇ ਇਨਕੇ ਭੀ ਚਲਤੇ ਭਯੇ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਰਮ ਧੁਰੰਧਰ ਆਪਕੂੰ ਕਰਗਏ ਹੈ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾਕੇ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਜੀਵੋਂ ਕੂੰ ਸੁਖੀ ਕਰਦੀਏ ਹੈ ਔ ਅਬ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਲੁਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਸਵਾਇ ਆਪਕੇ ਕਹੂੰ ਭੀ ਦ੍ਰਿਸਟ ਨਹੀ ਆਵਤੀ ਹੈ ਇਸ ਇਛਾ ਕਰਕੇ ਆਪਕੇ ਹਜੂਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਹਮਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪ ਜਾਨਤੇਹੋ ਤਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਪਦੇਸ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ

ਕੋ ਕੀਜਜੇ ਜੀ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਇਛਾ ਪੂਰਬਿਕ:ਸਿਖਹੁਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸਿਖ ਅਬ ਕਲੀਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਹੈ ਜੀਵੇਂ ਕੀ ਆਯੁਰ ਵਿਦ੍ਯਾ ਬਲ ਛੋਟ ਹੈਂ ਔ ਬੁਧ੍ਯਾਂ ਮੋਟੀਆਂ ਔ ਧੀਰਯ ਧਰਮ ਔ ਸੰਯਮਸੇ ਰਹਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਆਤਮਿਕਯੋਗ ਹੋਣੇ ਇਨ ਲੋਕਨ ਮੇ ਕਠਿਨ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਸੁਗਮ ਰੀਤੀ ਵਾਲੀ ਯੋਗ ਧਾਰਨਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸਾਯੋਗ ਧਾਰਣਾ ਕੇ ਮਾਰਗ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਸੁਣੋ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਸਨ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਿਸਟ ਜੀ ਨੇ ਕਾਕਭਸੁੰਡ ਪਾਸਕੀਆ ਥਾ ਯੋਗ ਕੇ ਵਿਸੈ ਮੈ ਔ ਜੋ ਉਤ੍ਰ ਕਾਗਭਸੁੰਡ ਜੀ ਨੇ ਦੀਆ ਹੈ ਸੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਮ ਤੁਮਕੋ ਸੁਨਾਤੇ ਹੈ ॥ ਵਸਿਸਟ ਜੀ ਕੋ ਔ ਕਾਗ ਭਸੁੰਡ ਜੀ ਕੋ ਬਡੇ ਅਦਭੁਤ ਅਸਚਰਯ ਸੰਵਾਦ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਿਸਟੋ ਉਵਾਚ ॥ ਚਰਤਾਂਜਗਤਃ ਕੋਸੇਬਯਵਹਾਰਵਤਾ ਮਪਿ ॥ ਕਥੰ ਵਿਹਗਰਾਜੇਂਦ੍ਰ ਦੇਹੋ ਮ੍ਰਿਤਯੁਰ ਨ ਬਾਧ੍ਯਤੇ ॥ ੨ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਪੰਛੀਓਂ ਕੇ ਰਾਜੇਂਦ੍ਰ ਜਗਤ ਰੂਪੀਕੋਸ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਨੇ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰੀ ਜੀਵੋਂਕੇ ਦੇਹਕੂੰ ਭੀ ਮਿਤਯੁ ਬਾਧਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕੇ ਨਾਸ ਨ ਕਰ ਸਕੇ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੈਸੇ ਹੈ ਏਹ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਕੇ ਸੁਣਾਯੇ॥ ਭਸੁੰਡੋਵਾਚ ॥ ਜਾਨਨਪਿਸਰਬਗ੍ਯ ਬ੍ਰਹਮਨ ਜਿਰਗਯਾ ਸਯੋਵ ਮ ॥ ਪ੍ਰਿਛਸਿ ਪ੍ਰਭਵੋ ਨਿਤ੍ਯ ਕ੍ਰਿਤਯੰ ਵਾਚਾਲਯੰਤਿਹਿ ॥ ੩ ॥ ਟੀਃ ਹੇ ਸਰਬਗ੍ਯ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਆਪਸਭੀ ਕੁਛ ਜਾਨਤੇ ਭੀ ਹੋ ਫਿਰ ਜਾਣਕੇ ਮੁਝਕੂੰ ਅਨਜਾਨੇ ਕੀ ਨਯਾਈ ਪੂਛਤੇ ਹੋ ॥ ਏਹ ਸੰਤ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਸੁਭਾਵਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪਨੇ ਸੇ ਛੋਟਿਉ ਕੂੰ ਬਡਯਾਈ ਦੇਣੇ ਕਾ ॥ ਮਹਤ ਜਨੋਕਾ ਪ੍ਰਭਵ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੀ ਸੇਵਕ ਕੀ ਪ੍ਰਸੁੰਤਾ ਚਤਰਾਈ ਬਹਾਨੇ ਪ੍ਰਸਨਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਮਹਤ ਪੁਰਸੋਕਾ ਪੂਖਨਾ ਹੀ ਸੇਵਕ ਕੂ ਉਤ੍ਰ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਵਾਚਾਲ ਕਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥੩॥ ਮੂ ॥ ਤਥਾਪਿ ਯਤਪ੍ਰਿਛਸਿ ਮਾਂ ਤਤਤੇ ਪ੍ਰਕਥਯਾ ਮਯਾਹੰ ॥ ਅਗ੍ਯਾ ਚਰਣ ਮੇ ਵਾਹੁਰ ਮੁਖਯ ਮਾਗਧਨੰ ਸਤਾ ॥੪॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਯਦਯਪਿ ਆਪ ਜਾਨਕੇ ਮੁਝਕੂੰ ਪੂਛਤੇ ਹੋ ਤੌਭੀ ਮੈ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਕਥਨ ਕਰੌਂਗਾ ॥ ਮਹਾ ਪੁਰਖੋ ਕੀ ਆਗ੍ਯਾਪਾਲ ਨਹੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਉਨਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕਾਰਣ ॥੪ ॥ ਮੂ ॥ ਅਥਾ ਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗਃ । ਦੋਸ ਮੁਕ੍ਤਾ ਫਲ ਪ੍ਰੋਤਾ ਵਾਸਨਾ ਤੰਤੁ ਸੰਤਤਿ ਹ੍ਰਿਦਿਨ ਗੁੰਥਿਤਾ ਯਸਯਮ੍ਰਿਤਯੁਮੰਨ ਜਿਘਾਂ ਸਤਿ ॥ ੫ ॥ ਟੀਕਾ ਤਹਾ ਸਰਬ ਦੋਸੋਕਾ ਅਧਾਰ ਵਾਸਨਾ ਕਾ ਨਾਸਹੀ ਮ੍ਰਿਤਯੁਕੇ ਜੀਤਣੇਕਾ ਮੁਖਯ ਉਪਾਇ ਹੈ ॥ ਦੋਸ ਰੂਪੀ ਮੋਤੀਆਂ ਕਾ ਹਾਰ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਤਾਗਮੈ ਪ੍ਰੋਤਾ ਹੂਆ ਜਿਸ ਜੀਵਨ ਹ੍ਰਿਦੇ ਮੈ ਨਹੀ ਪਹਰਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ਤਿਸ ਜੀਵਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤਯੂ ਮਾਰਣੇਕੀ ਇਛਾਹੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਵਸਤ੍ਰ ਭੁਖਣੋਸੇ ਰਹਤ ਨਗਨ ਪੁਰਖਕੂੰ ਚੋਰ ਮਾਰਣੇਕੀ ਇਛਾਹੀ

ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥੫॥ਮੂ॥ ਨਿਸ੍ਵਾਸ ਬ੍ਰਿਖ ਕ੍ਰਕਚਾ ਸਰਬ ਦੇਹਲਤਾ ਘੁਣਾ ਅਧਯੇਯੰਨ ਭਿੰਦੰਤਿ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਸਤੂੰ ਜਿਘਾਂਸਤਿ ॥ ੬ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਛਕੂੰ ਆਰੀ ਕਾਟਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਜੋਸ੍ਵਾਸੋਂਕੇ ਚਲਨੇਹੀ ਸੋਈ ਆਰੀ ਵਤਕਾਟ ਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਔਰ ਜੈਸੇ ਘੁਣ ਕੀਟਵਿਸੇਸ ਲਕੜੀ ਕੋ ਲਾਗਕੇ ਭੀਤਰ ਹੀ ਥੋਥੀ ਕਰਦੇਂਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਲਕੜੀਕੋ ਭੀ ਆਧ੍ਯਾਤਮਿਕ ਆਦਿ ਤਾਪ ਰੋਗ ਥੋਥਾ ਨਾਮ ਜੀ- ਰਣ ਕਰਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਏਹ ਨਹੀ ਭੇਦਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਮਾਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾਹੀ ਨਹੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ੬ ॥ ਮੂ ॥ ਸਰੀਰ ਤਰੁ ਸਰਪੋਘਾਸ਼ਿੰਤਾਰ ਪਿਤ ਸਿਰ:ਫਣਾ: ॥ ਆਸਾ ਯੰਨ ਦਹੰਤ੍ਯੰਤਰ ਮਿਤ੍ਯੁ ਸ੍ਤੰਨ ਜਿਘਾਂਤਿ ॥੭॥ ਟੀਕਾ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਤਰੂ ਹ੍ਰਦੇ ਰੂਪੀ ਖੋੜ ਮੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਸਾ ਰੂਪੀ ਸਰਪ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਫਣੋ ਵਾਲੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ਵੋ ਸਰਪ ਆਸਾ ਆਤਮਿਕ ਅਪਨੀ ਵਿਖ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਿਸ ਜੀਵ ਕੂੰ ਦਾਹ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਤਿਸਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਮਾਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ੭ ॥ਮੂ ॥ ਰਾਗ ਦ੍ਵੇਖ ਵਿਖਾ ਪੂਰਾ ਸ੍ਵਮਨੋ ਬਿਲ ਮੰਦਿਰ: ॥ ਲੋਭ ਬਯਲੇਨ ਭੁਕਤੇਯੰ ਪ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਸ੍ਤੰਨਜਿਘਾਸਤਿ ॥ ੮ ॥ ਟੀ: ਅਪਨੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਬਿਲ ਵਿਖੇ ਰਾਗਦ੍ਵੇਖ ਰੂਪੀ ਵਿਖਸੇ ਪੂਰਣ ਜੋ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਕਾਰੇ ਨਾਗ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਪਰਥੋਂਕੀ ਲਾਲਸਾ ਰੂਪੀ ਫੂੰਕਾਰੇ ਵਾਲਾ ਸੋ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਕਾਰੇ ਨਾਗ ਜਿਸ ਕੂੰ ਨਹੀ ਭੇਗਤੇ ਹੈ ਨਹੀ ਡਸਤੇਂ ਹੈ ਤਿਸ ਸਤ ਪੁਰਖ ਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਭੀ ਮਾਰਨੇਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਮੂ ॥ ਪੀਤਾ ਸੇਸ ਵਿਵੇਕਾਂਬੁ: ਸਰੀਰਾਂਭੋਧਿਬਾੜਵ: ॥ ਨ ਨਿਰ ਦਹਤਿਯੰਕੋਪਸਤੰ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਰਨ ਜਿਘਾਂਸਤੀ ॥ ੯ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਕੇ ਵਿਖੇ ਕ੍ਰੋਧਰੂਪੀ ਬ- ੜਵਾ ਅਗਨਿ ਨੇ ਪਾਨ ਕਰ ਲੀਓ ਹੈ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਸਰੀਰਾਂਤਰਗਤ ਸਾਰੇ ਜਲ ਜਿਸਨੇ ਸੋ ਕੋਪ ਰੂਪੀ ਬੜਵਾ ਅਗਨਿ ਜਿਸਸਤ ਪੁਰਖਕੂੰ ਦਾਹ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਭੀ ਮਾਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੯ ॥ਮੂ॥ ਯੰਤ੍ਰੂੰ ਤਿਲਾਨਾਂ ਕਠਿਨੰਰਾਸ਼ਿ ਮੁਗ੍ਰ ਮਿਵਾਕੁਲੰ ॥ ਯੰਪੀੜਯਤਿ ਨਾਨੰਗਸਤੰ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਰ ਨ ਜਿਘਾਂਸਤਿ ॥ ੧੦ ॥ ਟੀ: ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਹਲੂ ਰੂਪ ਕਾਠਕੇ ਕਠਿਨ ਯੰਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਤਿਲਾਂਕੂੰ ਪੀੜਾ ਦੇਕੇ ਤੇਲਤੇਲੀਨਿਕਾਸਤੇਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਕਾਮ ਰੂਪੀ ਤੇਲੀ ਜਿਸਕੇ ਦੇਹਰੂਪੀ ਯੰਤ੍ਰ ਵਿਖੇ ਇੰਦ੍ਰਯ ਰੂਪੀ ਤਿਲੋਂ ਕੂੰ ਪੀੜਤ ਕਰਕੇ ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਤਿਸ ਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਮਾਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੧੦ ॥ ਮੂ ॥ ਏਕ ਸਿਮਨ ਨਿਰਮਲੇਯੇਨ ਪਦੇ ਪਰਮ ਪਾਵਨੇ ॥ ਸੰਸ੍ਰਿਤ ਚਿਤਵਿਸ੍ਰਾਂਤਿ ਸ੍ਤੰ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਰ ਨ ਜਿਘਾਂਸਤਿ ॥ ੧੧ ॥ ਟੀ:॥ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਜੋ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਹੈ ਸੋਈ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਕੇ ਜੀਤਨੇ ਕੋ ਪਰਮ ਉਪਾਇ ਹੈ

ਏਹ ਆਸ਼ਯ ਮਨ ਮੈ ਰਖਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਚਿਤ ਏਕ ਨਿਰਮਲ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਦ ਵਿਖੇ ਧੇਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤਿ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਜੀਵ ਕੂੰ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਨਹੀ ਮਾਰ ਸਕਤੀ ਹੈ ॥ ੧੧ ॥ ਮੂ ॥ ਵਪੁਃ ਖੰਡਾਭਿ ਪਤਿਤੋ ਸਾਖਾ ਮ੍ਰਿਗ ਮਿਵੇਦਿਤੰ ॥ ਨ ਚੰਚਲੰ ਮਨੋ ਯਸ੍ਯਤੋ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਰ ਨ ਜਿਘਾਂਸਤਿ॥ ੧੨॥ ਟੀਃ॥ ਪੁਸਪਿਤ ਨਾਮ ਵਿਖਕੀ ਵਲੀਵਤ ਖਿੜੇ ਹੂਏ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬਨਵਿਖੇ ਬਾਂਨਰਕੇ ਸਮਾਨ ਮਨ ਰੂਪੀ ਵਾਨਰ ਆਇ ਪਰ੍ਯੋ ਹੈ ॥ ਇਸ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬਨ ਵਿਖੇ ਜਿਸਕਾ ਮਨ ਰੂਪੀ ਬਾਨਰ ਚਪਲਤਾ ਕੋ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਕਾਮ ਮਾਰਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ॥ ੧੨॥ ਮੂਃ॥ ਏਤੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਮਹਾਦੋਸ਼ਃ ਸੰਸਾਰ ਬ੍ਯਾਧਿ ਹੇਤਵਃ ਮਨਾਗਪਿ ਨਲੁਪੰਤਿ ਚਿਤ ਮੇਕੰ ਸਮਾਹਿਤੰ ॥ ॥ ੧੩॥ ਟੀਃ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਯਾਧਯੋਂਕੇਹੇਤੁ ਕਾਰਣ ਰੂਪ ਏਹ ਜੋ ਮਹਾ ਦੋਸ਼ ਹੈਂ ਸੋ ਏਸਾਰੇ ਤਿਸਕੇ ਚਿਤਕੂੰ ਮਨਾਗ ਨਾਮ ਧਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਵਿਖੇ ਲੀਨ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਜਿਸ ਕਾ ਚਿਤ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਲੀਨ ਹੂਆ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ॥ ੧੩॥ ਅਃ ੨੩ ਨਿਰਬਾਨ ਪ੍ਰਃ ਭਸੁੰਃ ਏਕੇਵ ਕੇਵਲਾ ਦ੍ਰਿਸਿਟਰ ਨਿਰਾਪਾਧਾ ਗਲਤ ਭ੍ਰਮਾ॥ ਵਿਦਯਤੇ ਸੰਰਬ ਵਿਤ੍ਰੇਖੁ ਸਰਬ ਸ੍ਰੇਸਟਾ ਸਮੁਨਤਾ॥ ੧॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰੂਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਏਕ ਹੀ ਹੈ ਸਰਬ ਤਤ੍ਵਵੇਤਯੋਂ ਵਿਖੇ ਸਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਨਿਰ ਭ੍ਰਮਾ ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸਟੀਓ ਸੇ ਉਤਮ ਊਚੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਹੈ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਸਮਸ੍ਤਾਨਾਂ ਦੁਖਾਨ ਮੰਤ ਕਾਰਣੀ॥ ਚਿਰ ਸਥ੍ਰਿਤ ਦੁਃ ਸ੍ਵਪਨ ਸੰਸਾਰ ਭ੍ਰਮ ਹਾਰਿਣੀ ॥ ੨॥ ਟੀਃ॥ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਸਾਖ੍ਯਾਤਕਾਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਹੇ ਸਾਧੋ ਏਹ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਸੰਸਾਰ ਸਨਬੰਧੀ ਸਰਬ ਦੁਖੋਂ ਕਾ ਅੰਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਹੈ ਸਰਬ ਦੁਖੋਂ ਕੋ ਮੂਲਕੇ ਉਖਾੜਨੇ ਕੋਇਸਕੋ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ॥ ਔ ਚਰੰਅਨਾਦੀਕਾਲਸੇ ਕਾਮ ਕਰਮ ਵਾਸਨ ਕ ਧਾਰਨ ਵਾਰੋ ਜੋ ਜੀਵ ਕੋ ਦੁਃ ਸ੍ਵਪਨੋ ਨਾਮ ਕ੍ਰੂਰ ਸ੍ਵਪਨੋ ਜੋ ਆਇ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਤਿਸ ਦੁਃ ਸ੍ਵਪਨ ਭ੍ਰਮ ਕੀ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਹੈ ॥

॥ ਮੂ ॥ ਨਿਸਕਲੰਕ ਮਨੋ ਮਾਰਗਾ ਵਿਪੁਲਾਂਗਣ ਚਾਰਿਣੀ ॥ ਤਥਾ ਸਮਸਤ ਦੁਖਾਨਾਂ ਚਿਤਾਨਰਥ ਵਿਨਾਸ਼ਿਨੀ ॥ ੩ ॥ ਟੀ ॥ ਹੇ ਸੌਮਯਪੁਨਾ ਏਹੁ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੈਸੀ ਹੈ ਦੂਰ ਕਰ ਦੀਓ ਹੈ ਮਾਯਾ ਆਦਿ ਕਲੰਕ ਜਿਸਨੇਯਾਂਤੇਨਿਸਕਲੰਕ ਹੈ ਪ੍ਰਤ੍ਯਕ ਪ੍ਰਵਣ ਨਾਮ ਸਜਾਤੀ ਪ੍ਰਤ੍ਯ ਪ੍ਰਭਾਹ ਲੀਏ ਮਨ ਹੀ ਏਕ ਮਾਰਗ ਹੈ ਜਿਸਕੋ ਅਥਵਾ ਮਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਅਗਮ੍ਯ ਹੈ॥ ਨਿਰਤਿਸਯ ਭ੍ਰਮਾ ਨੰਦ ਰੂਪ ਅੰਗਣ ਵਿਖੇ ਵਿਚਰਣੇ ਕੋ ਸ੍ਵਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸਕਾ ॥ ਤਥਾ ਉਪਸਥਿਤ ਨਾਮ ਵਰਤ ਮਾਨ ਕਾਲਕ ਦੁਖੋਂਕੀ ਔ

ਆਗਾਮੀ ਦੁਖੋਂਕਾ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਪੂਰਬਕਤ ਚਿੰਤਾ ਆਦਿਕ ਸਰਵ ਅਨਰਥਰੂਪ ਦੁਖੋਂਕੀ ਨਾਸਕਹੈ ॥ ੩ ॥ ਮੂ ॥ਜਯੋਤਸਨ ਯੇਵਾਂਧਕਾਰਾਨੀ ਮਲਮੁੰਤਃ ਪ੍ਰਜਾਯਤੇਸਾਸ੍ਵਾਤਮ ਚਿੰਤਾ ਭਗਵਨਸਰਬਸੰਕਲਪਵਰਜਿਤਾ॥੪॥ਟੀ॥ਹੇਭਗਵਨਏਹਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਅਗਯਾਨ ਤਤ ਕਾਰਯਰੂਪਅੰਧਕਾਰਕੇ ਨਾਸਕਰਵੇਕੋ ਆਤਮਰੂਪਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀਚਾਂਦਨੀਹੈਸਰਬਸੰਕਲਪੋ ਸੇਜਬਰਹਤਮਨਵਿਖੇਉਦੈਹੋਵੇਤਬਸਰਬਤਕਲੇਸੋਂਕਾਨਾਸਕਰਬੇਕੋਸਮਰਥਹੋਤੀਹੈ॥੪॥ ॥ ਮੂ ॥ ਯੁਸਮਦਾਦਿ ਖੁ ਸੁਪ੍ਰਾਪਾ ਦੁਸਪ੍ਰਾਪੈਵਾ ਸਮ ਦਾਦਿਖੁ ॥ ਸਮਸਤ ਕਲਨਾਤੀਤੰ ਪਰਾਂ ਕੋਟਿ ਮਪਾਗਤੰ ॥ ੫ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਏਹ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਤੁਮਾਰੇ ਤੈਸੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖੋਂਕੂੰ ਸੁਗਮਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਅਗਿਯਮਜੋਂਕੂੰ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਅਸਮਦਾਦਿਕ ਸਮਾਨ ਬੁਧੀ ਆਦਿ ਸੁਧ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਬੁਧੀ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਜਿਸ ਸਰਬ ਕਲਨਾ ਅਤੀਤ ਪਰਮ ਉਤਕ੍ਰਿਸਟ ਪਦਕੂੰ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ੫ ॥ ਮੂ ॥ ਪਦ ਮਾਸਾ ਦਯਿਤਜੇ ਤਤ ਕਥੰ ਸਾਮਾ• ਨਜਬੁਧਯਾਃ ॥ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਵਿਲਾਸਿਨਯਾ ਸਤ ਸਜਾਃ ਸਖਯੋ ਮਹਾਮੁਨੇ ॥ ੬ ॥ਟੀਕਾ ਪ੍ਰਸਨ ਹੇ ਵਿਹੰਗ ਰਾਜ ਏਹ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਤੁਝਕੂੰ ਕੈਸੇ ਸੁਗਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈਉਤ੍ਰ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਏਕ ਸਖੀ ਪਰਮ ਪਯਾਰੀ ਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਮੈਨੇ ਆਸ੍ਰਣ ਕੀਆ ਹੈ ਇਸਸੇ ਮੁਝਕੂੰ ਬਿਨਾ ਖੇਦਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈਹੈ ਇਸੀ ਆਸ਼ੇ ਸੇਪੀਠਿਕਾ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇਹੁਏ॥ਹੇ ਮਹਾਮੁਨੇ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀਆਂ ਸਾਮਾਨ ਬੈਸ ਵਾਲਯਾਂ ਬਹੁਤਸੀ ਆ ਵਿਲਾਸਨੀਸਖਯਾਂ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਮੂ ॥ ਕਿੰਚਿਤ ਸਾਮਯਮੁਪਾਯਾਤਾ ਵਿਗਯਾਨ ਸਸਿ ਸੀਤਲਾ ॥ ਆਤਮ ਚਿਤਾਸਮਾਨਾਨਾਂ ਵਿਵਿਧਾਨਾਂ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ॥ ੭ ॥ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਵਯਸਯਾਨਾਂ ਮਧਯਾਦੇਕਤਮਾਮਯਾ॥ਸਰਬ ਦੁਖ ਛਯ ਕਰੀ ਸਰਬ ਸੌਭਾਗਯਵਰਧਨੀ ॥ ੮ ਟੀਕਾ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾਕੇ ਕਿੰਚਿਤ ਭੇਦਸੇ ਸਮਾਨ ਵਰਤਨ ਵਾਲਯਾਂ ਸਖਯਾਂ ਗਿਯਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾਕੀ ਕਿਰਣੋਂਸੇ ਸੀਤਲ ਹੋਈਆਂਹ ਉਨ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰਕੀ- ਆਂ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਸਖਯੋਂਕੇ ਬੀਚਮੈਸੇ ਮੈਨੇ ਏਕ ਸਖੀ ਕਾ ਆਸ੍ਰੈਲੀਓ ਹੈ ॥ ਸਾ ਕੈਸੀ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਸਖੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਦੁਖੋਂਕਾ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਹਾਰੀ ਔ ਸਰਬ ਸੌਭਾਗੋਂਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਕਰਣੇ ਹਾਰੀ ਹੈ ੮ ॥ ਮੂਃ ॥ ਕਾਰਣੰ ਜੀਵਤਸਯੇਹ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਸਮਾ ਸ੍ਰਿਤਾ ॥ ਸਰਬ ਸੰਸਯਵਿਛੇਦਿਨ ਨਤਯੇਤ ਚਿਰਜੀਵਿਤ ॥ ਯਥਾਰਥੰ ਬ੍ਰਹਿਮੇ ਸਾਧੋ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਕਿਮੁਚਯਤੇ ॥ ੧੦ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਚਿਰੰਕਾਲਕੇ ਜੀਵਨੇ ਕਾ ਕਾਰਣ ਏਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਸਖੀ ਹੈ ॥ ੯ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਹੇ ਸਰਬ ਸੰਸਯੋਂ ਕੇ ਨਾਸ ਕਰਤਾ ਪੰਖੀਂਦ੍ਰ ਹੇ ਚਿਰੰਜੀਵੀ ਅਰਥਾਤ ਤੁਮਨੇ ਅਨੇਕ

ਬ੍ਰਹਮ ਦਖੇ ਹੈ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਲਯ ਦਖੀ ਹੈ ਯਾਤੇ ਤੂੰ ਅਤਯੰਤ ਚਿਰੰਜੀਵੀ ਹੈਂ ਮੁਝ ਕੂੰ ਤੁ ਯਥਾਰਥ ੨ ਕਹੁ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਕਿਸਕੋ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ੧੦ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਮੂ ॥ ਭੁਸੁੰਡ ਜੀਵਿਤ ਕਰੰ ਭੁਸੁੰਡ ਸ੍ਵਾਤਮ ਲਾਭਦੰ ਸ਼੍ਰਿਣੁ ਪ੍ਰਾਣ ਸਮਾਧਾਨੰ ਵਖਯਮਾਣ ਮਿਦੰ ਮਯਾ ॥ ੧ ॥ ੧੨ ॥ ੧੩ ਹੇ ਮੁਨੇ ਇਸਕਾਰਾ ਭੁਸੁੰਡਕੇ ਜੀਵਨੇ ਕੋ ਕਾਰਣ ਔ ਭੁਸੁੰਡ ਕੂੰ ਸ੍ਵਾਤਮਲਾਭਕੇ ਦੇਣੇ ਹਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪਵਖਯਮਾਣ ਦੇਹ ਕੂੰ ਗੇਹ ਰੂਪ ਵਰਨਨ ਕ੍ਰਮਸੇ ਕਹਤਾ ਹੂੰ ਆਪ ਚਿਤ ਦੇਕੇ ਸੁਣਯ ॥ ੧੩ ॥ ਮੂ ॥ ਪਸ਼ਯੇਦੰ ਭਗਵਨ ਸਰਬੰ ਦਹ ਗੇਹੰ ਮਨੋਰਮੰ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰਕਾਰ ਮਹਾਸਥੂਣੰਨਵ ਦ੍ਵਾਰ ਸਮਾਬ੍ਰਿਤੰ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਜਿਸ ਮਨੋਰਮ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰਕੇ ਵਾਤ ਪਿਤ ਕਫ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮਹਾ ਬਡ ਥੰਭੇਹੈਂ ਥਾਂਭਨੇ ਹਾਰੇ ਔ ਨਵ ਜਿਸਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਹੈਂ ਹੇ ਭਗਵਤ ਤਿਸ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਕੂੰ ਆਪ ਦੇਖਯੇ ॥ ੧੪ ਮੂਃ ਪੁਰਯਸਟਕ ਕਲਤ੍ਰੇਣ ਤਨਮਾਤ੍ਰ ਸ੍ਵਜਨੰਨਚ ॥ ਅਹੰਕਾਰ ਗ੍ਰਹਸਥੇਨ ਸਰਬਤਃ ਪਰਿ ਪਾਲਿਤੰ ॥ ੧੫ ॥ ਟੀਃ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹਕੀ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹਸਥੀਨੇ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਪਾਲਨਾ ਕਰੀਤੀ ਹੈ ॥ ਕੈਸੇ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਪੰਚਭੂਤ ੧ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਣ ੨ ਪੰਚ ਤਨਮਾਤ੍ਰਾ ੩ ਪੰਚ ਗਯਾਨੇਂਦ੍ਰਿਯ ੪ ਚਤੁਸਟਯ ਅੰਤਃ ਕਰਣ ੫ ਅਵਿਦਯਾ ੬ ਕਾਮਕਰਮ ੭ ਵਾਸਨਾ ੮ ਏਹ ਪੁਰੀਅਸਟਕ ਹੈ ਕੁਟੰਬ ਔ ਮਿਤ੍ਰਸ੍ਵਜਨ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ॥ ੧੫ ॥ ਮੂਃ ॥ ਅੰਤਃ ਪਸ਼ਯਸਿ ਸਤਕਰਣ ਸਸਕੁਲੀਚੰਦਸਾਲਿਕੰ ॥ ਸਿਰੋਰੁਹਾਛਾਦਨਵਦ੍ਵਿਪੁਲਾਖਿਯ ਗਵਾਖਯਕੰ ॥ ੧੬ ॥ ਟੀਃ ਮੇਰੇ ਕਰਕੇ ਵਰਣਿਤ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹ ਕੂੰ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪ ਅੰਤਰ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋ ਸਾਖਯਾਤ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ॥ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਗ੍ਰਹਕੇ ਸਿਖਰ ਨਾਮ ਸਿਰਮੈ ਦੋਨੋ ਕਰਣ ਸਸਕੁਲੀ ਚੰਦ੍ਰਸਾਲਿਕੇ ਨਾਮ ਦੋ ਚੰਦ ਲਾਗ ਹੂਏ ਹੈ ॥ ਔ ਦੋਵੇ ਨੇਤ੍ਰ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰਕੇ ਗਵਾਖਯਨਾਮ ਝਰੋਖੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਸਿਰਕੇ ਕੇਸ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਕੇ ਉਪ੍ਰਕੇ ਆਛਦਨ ਨਾਮ ਤੰਬੂਵਤ ਪੜਦੇ ਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਮੂ ॥ ਆਸਯ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁ ਦ੍ਵਾਰੰ ਭੁਜ ਪਾਰਸ੍ਵੋਪ ਮੰਦਰੰ ॥ ਦੰਤਾਲਿ ਕੇਸਰ ਸ੍ਰਗਭਿਰ ਭੂਖਿਤ ਦ੍ਵਾਰ ਕੋਟਰੰ ॥ ੧ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਕੇ ਮੁਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦ੍ਵਾਰੇ ਹੈ ਔ ਦਾਂਤੋਂ ਕੀ ਪੰਕ੍ਤੀ ਰੂਪ ਮਾਲਾ ਔਰਕੁ ਪੀਤ ਮਾਸ ਰੂਪੀ ਕੇਸਰ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰਿੰਗਾਰਤ ਹੈ ॥ ਔ ਦੋਨੇ ਭੁਜਾ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਘਰਕੇ ਉਪਮੰਦਰ ਹੈਂ ਉਪ ਨਾਮ ਸਮੀਪ ਕੇ ਮੰਦਰ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਗੇਹਕੇ ਸਹਾਰੇ ਲੀਏ ਦੋਵੇ ਭੁਜਾ ਰੂਪ ਮੰਦਰ ਹੈਂ ॥ ੧੭ ॥

॥ ਮੂ ॥ ਅਨਾਰਤੰ ਰੂਪ ਰਸ ਸਪਰਸਨ ਦ੍ਵਾਰ ਪਾਲਵਤ ॥ ਸੰਕੁਲਾਲੋਕ ਵਲਿਤੰ

ਤਾਾਂਲਿੰਦ ਕ੍ਰਿਤਸਥਿਤਿਃ ੧੯ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰਕੇ ਸਬਦ ਰੂਪਰਸਗੰਧਸੁਪਰਸਮੂਲਦ੍ਵਾਰ ਉਪਸਥ ਦ੍ਵਾਰ ਪਾਲੰਵਤਦ੍ਵਾਰ ਪਾਲਹੈਂ ਸੋ ਗ੍ਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਯ ਸਬਦਾਦਿਕੋਂਕੇ ਘਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀਤੇ ਅਰਪਣ ਨਿਰੰਤਰ ਹੀ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨ ਸਭ ਬ੍ਯਜਾਨੇ ਇੰਦ੍ਰਿਯੇ ਵਿਖੇ ਤ੍ਵਚਾਕੂੰ ਸਰਬ ਦ੍ਵਾਰਜੋ ਸਾਤ ਸੰਬੰਧਵਾਨ ਹੋਣੇਸੇ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪਤੀ ਰੂਪ ਹੇਤੁਸੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂਦੀ ਸਰਬ ਦ੍ਵਾਰ ਪਾਲੋਂਕੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਵਤਸ੍ਵਾਮੀ ਜਾਣਨਾ ॥ ਏਹ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਲਿੰਗ ਦੇਹ ਸਰਬ ਬ੍ਯਾਪਤੀ ਦ੍ਵਾਰਾ ਬ੍ਯਾਪਕ ਆਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਕੇ ਵਲਿਤ ਹੈ ਬ੍ਯਾਪਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਕੇ ਕਨੀਨਕੇ ਬੀਚ ਕੇ ਕਾਲੇ ਤਾਰੇ ਰੂਪੀ ਉਪਰਕੇ ਦ੍ਵਾਰਜੋਂ ਮੇਂ। ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੇਂ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਕਰੀ ਹੈ ਘਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀਨੇ ਇਸਥਿਤੀ॥ ਇਸ ਵਿਖੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਜੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੇਂ ਜੀਵ ਨੇਤ੍ਰੋਂਕੀ ਕਨੀਨਕਾ ਮੇਂ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਇੰਧੋਹਵੈ ਨਾਮੈਸ਼ ਯੋਯੰ ਦਖਿਣੇ ਛਨ ਪੁਰੁਖਃ ਨੇਤ੍ਰਸਥੋ ਜਾਗ੍ਰਤੋ ਵਿਦ੍ਯਾ ਦਿਤਿ ਸ੍ਰੁਤਃ ॥ ਸ੍ਰੁਤਿਮੈ ਹਕਾਰ ਹਰਖ ਅਰਥ ਮੇ ਹੈ ਔਵੈ ਅਖਰ ਨਿਸਚੈ ਅਰਥ ਮੈਂ ਹੈ ॥ ਇਸ ਘਰਕੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੋ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥਾ ਮੇ ਦਹਨੇ ਨੇਤ੍ਰਮੈਂ ਰਹਤੇ ਹੈ ਪੁਰਖ ॥ ਇਸਕੋ ਇੰਧਨਾਮ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਣੋ ॥ ਇਸੀਕੋ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਪਰੋਖਨਾਮਸੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮੂ॥ ਰਕਤ ਮਾਸਵਸਾ ਦਿਗਧੰ ਸਨਾਯੁ ਸੰਤਤਿ ਵੇਸਿਟਤ ॥ ਸਥੂਲਾਸਿਥਿਕਾਸਟ ਸੰਬਧੰ ਸੂਤ੍ਰ ਛਨੇਸੁ ਸਮਾਹਿਤੰ ॥ ੧੯ ਟੀਕਾ ਹੇ ਮੁਨੇ ਜੈਸ ਘਰ ਜਲ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭੂਸਾ ਅਦਿਕ ਮਿਲਾਇਕੇ ਗਾਰੇਸੇ ਲਿਪਤ ਹੂਆ ਸੁੰਦਰ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਰਕਤ ਮਾਂਸ ਵਸਾ ਰੂਪੀ ਗਾਰੇਸੇ ਲਿਪਤ ਕੀਆ ਹੂਆ ਊਪਰਸੇ ਸੁੰਦਰ ਬਨਯੋ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਇਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰਕੇ ਮੋਟੇ ਹਡਈਟੇਂ ਹੈ ਸ੍ਨਾਯੂ ਨਾੜੀਆ ਰਸ੍ਯਾਂ ਹੈਂ ਇੰਸੀ ਲੀਏ ਪੋਢਯਾ ਹੂਆ ਊਪਰਸੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਣਾਦਿਕੋਂ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਸੁੰਦਰ ਕੰਧੋ ਵਾਰੋ ਭਸਤੇ ਹੈ ॥ ੧੯ ॥ ਇਤ੍ਰਾਚ ਯਿੰਗਾਯਾ ਚਾਸ੍ਯ ਦੇਹ ਸ੍ਯਮੁਨਿਨਾਯਕ ॥ ਸੁਸਿਥਤੇ ਕੋਮਲੇ ਮਧ੍ਯੇ ਪਾਰਸ੍ਵ ਕੋਸਟੇ ਨਿਮੀਲਿਤੇ ॥ ੨੦ ॥ ਟੀਃ ॥ ਇਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਕੇ ਮਧ੍ਯਮੇ ਦੋ ਕੋਮਲ ਔ ਸੂਖਮ ਨਾੜ੍ਯਾਂ ਦੇਹਕੇ ਬਾਂਇ ਦਹਨੇ ਭਾਗ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈਂ ਸਾਅਪ੍ਰਤਛਹੈ ਦੋਨੋਂ ਨਾਸਿਕਾ ਦ੍ਵਾਰਾ ਉਨਕੂੰ ਚਲਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਨੀਤ੍ਯਾਂ ਹੈ॥ ੨੦ ॥ ਮੂ ॥ ਪਦਮ ਯੁਗਮ ਤ੍ਰਯੰ ਯੰਤ੍ਰ ਮਸਥਿ ਮਾਂਸ ਮਯੰ ਮ੍ਰਿਦੁ ॥ ਊਰਧ੍ਵਾਧੋ ਨਾਲ ਮਨ੍ਯੋ ਨ੍ਯ ਮਿਲਤ ਕੋਮਲ ਸਦਦਲੰ ੨੧ ਟੀਃ ॥ ਇਸ ਦੇਹ ਰੂਪੀ ਘਰ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੀ ਸਕਤੀ ਯੁਕਤ ਆਸ੍ਰਯ ਰੂਪ ਬਹਤਰ ਹਜਾਰ ਨਾੜੀ ਕੇ ਜਾਲਕੇ ਸਮੂਹ ਸਹਤ ਪੁਰੀਤਤੀ ਨਾਮਕ ਨਾਮ ਕੁੰਡਲਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲਤ ਖਟ ਚਕ੍ਰ ਕੋ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਸੂਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਮਾਸਥੀਮਾਂਸਮਯ ਅਤਜੰਤ ਕੋਮਲ ਜੋ ਖਟਪਦਮ ਹੈ ॥ ਉਨ ਊਰਧ ਅਧਹ ਰੂਪ

ਪਦਮੋਂ ਕ ਆਪਸ ਮੈ ਦਲਨਾਮ ਪਤ੍ਰ ਵਾਯੂਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋਕੇ ਮਿਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ॥
੨੧ ਮੂ॥ ਸੇ ਕੇਨ ਵਿਕਸਤ ਪਤ੍ਰੰਸਕਲਾਕਾਸ ਚਰਿਣਾ॥ ਚਲੰਤਿ ਤਸਯ ਪਤ੍ਰਾਣਿ
ਮ੍ਰਿਦੁ ਬਯਾਪ੍ਰਾਨਿ ਵਾਯੁਨਾ॥ ਟੀਃ॥ ਸੇਕੇਨੇਤਿ॥ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗਸੇਆਦਿਲੈ
ਪਾਦਾਂ ਕੀਆਂ ਤਲਯੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਆਕਾਸ ਮੈ ਵਿਚਰਣੇ
ਵਾਲੇ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਕ ਸੇਕਸੇ ਨਾਮ ਸਿੰਚਨਸੇ ਵਿਕਾਸ ਕੂੰ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਤ੍ਰ ਜਿਸਕੇ॥ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯਕੇ ਸੰਸਾਰਸੇ ਹ੍ਰਿਤ ਪਦਮਕੇ
ਦਮਸੰਕੁਚਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਜਾਣੀਤਾ ਹੈ॥ ਅਤਏਵ ਤਿਸ ਯੰਤ੍ਰਕੇਪਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ
ਰੂਪ ਵਾਯੂ ਸੇ ਬਯਾਪਤ ਹੂਏ ੨ ਸ੍ਵਾਸ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਵਾਸ ਕਰਕੇ ਈਖਤ ਨਾਮ ਯਦਕਿੰਤਚਿਤ
ਸੰਕੋਚ ਔ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ॥ ੨੨॥ ਮੂ॥ ਬਹੁਨਾਤ੍ਰਕਿਮੁਕਤੇਨ
ਸਰਬਮੇਵ ਸਰੀਰ ਕੇ॥ ਕਰੋਤਿ ਭਗਵਾਨ ਵਾਯੁਰ ਯੰਤ੍ਰੇਹਾ ਮਿਵ ਯਾਤ੍ਰਿਕਃ ਟੀ॥
ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਈਹਾਂ ਬਹੁਤ ਕਹਨੇ ਸੇ ਕਯਾ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਯਾਂਤ੍ਰਿਕ ਯੰਤ੍ਰ ਵਾਲਾ ਸੂਤ੍ਰਧਾਰ
ਜੈਸੇ ੨ ਕਾਸਟਕੀ ਪੁਤਰਯੋਂ ਔ ਚਲਾਵਤੇ ਨਚਾਵਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਗਵਾਨ ਵਾਯੁ ਇਸ
ਸਰੀਰਕੂੰਚਲਾਤੇਨਚਾਤੇਹੈ॥੩੦ਮੂ॥ਤਤ੍ਰੋਰਧ੍ਵਾਧੋਦ੍ਰਿਸੰਕੇਤੌਪ੍ਰਸਿਤਾਵਨਿਲੌਮਨੇ॥ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ
ਵਿਤਿਖਯਾਤੌਪ੍ਰਕਟੌਦ੍ਵੌਵਰਾਨਿਲੌ॥੩੧॥ਟੀਃਤਤ੍ਰੇਤਿ॥ਤਤ੍ਰਨਾਮਦਸਪ੍ਰਕਾਰਕੇਪ੍ਰਾਣਵਾਯੂਕੇ
ਮਧਯਮੇ ਊਪਰ ਔ ਨੀਚ ਗਮਨ ਕਰਨ ਰੂਪ ਸੰਕੇਤ ਵਾਲੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਵਾਨ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕੇ ਨਾਮ ਰਖਨੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਵਾਯੂਸ੍ਰੇਸਟ ਹੈਂ ਤਯੋਰਨੁਸਰਨਿਤਯੰ
ਮੁਨੇਗਤਿਮਹੰ ਸਿਥਤਃ॥ ਸੀਤੋਸਨਵਪੁਖੋਰ ਨਿਤਯੰ ਨਿਤਯ ਮੰਬਰ ਪਾਂਥਯੋਃ ੩੨
ਟੀਃ॥ ਏਵੰ ਉਪੋਦ ਘਾਤ ਨਯਾਯਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਹਕੇ ਆਪ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ
ਚਿੰਤਨ ਕਾਗ ਭਸੁੰਡ ਜੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਬ ਦਿਖਾਤੇ ਹੈ ਤਯੋ ਰਿਤਿ। ਹੇ
ਮੁਨੇ ਸੀਤਲ ਔ ਉਸਨ ਰੂਪ ਸਰੀਰ ਵਾਲ ਨਿਤਹੀ ਹੈ ਔ ਚਿਤਹੀ ਆਕਾਸ ਰੂਪ
ਮਾਰਗ ਮੈ ਵਿਚਰਣੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਕੇ ਮੈ ਇਸਿਥਿਤ ਮੈ
ਰਹਤੇ ਹੂੰ ਮੂਃ॥ ਕਲੇਵਰ ਮਹਾ ਯੰਤ੍ਰ ਵਾਹਯੋਃ ਸ੍ਰਮ ਹੀਨਯੋਃ॥ ਹ੍ਰਿਦਾਕਾਸਾਰਕ
ਸਸਿਨੋਃ॥ ਤ੍ਰਗਨੀਖੇਮ ਸ੍ਵਰੂਪਯੋਃ ੩੩ ਟੀਃਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਇਸ ਕਲੇਵਰ
ਰੂਪੀ ਮਹਾਯੰਤ੍ਰ ਕੇ ਚਲਾਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈ ਔ ਸ੍ਰਮ ਥਕਤੇ ਕਬੀ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਯੇ
ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਹ੍ਰਿਦੈਰੂਪੀ ਆਕਾਸਕੇ ਸੂਰਯ ਔ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਹੈ॥ ਇਨਕੇ ਸ੍ਰਮਸੇ ਹੀਨ ਮੈ
ਇਨਮੈ ਕੌਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥ ਤਥਾਚ ਸਰੁਤੈਤਾਨਿਸ੍ਰਿਤਯਃ ਸ੍ਰਮੋ ਭੂਤ੍ਵਾਪਯੇਮੇ ਅਥੇਮਮੇਵ
ਨਾਪਪੋ੍ ਦਯੋਯੰ ਮਧ ਮਧਯੁਮਃ ਪ੍ਰਾਣਃ ਇਤਿ॥ ਟੀਕਾ ਜਹਾ ਦੇਵਤਾ ਔ ਦੈਤੋਂ ਕੇ
ਯੁਧ ਮੈ ਅਸੁਰੋਂ ਕੇ ਜੀਤਨੇ ਅਰਥ ਦੇਵਤਯੋਂ ਨੇ ਯਗ ਕਰਣੇ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ

ਤਿਸ ਯਗ ਮੈ ਪ੍ਰਥਮ ਸਰੋਤ੍ਰਕੋ ਉਦਗਾਤਾ ਕਰਥਾਪਤੇ ਤਬ ਅਸੁਰੋਨੇ ਜਾਨਤੇ ਕੇ ਇਸ ਉਦਗਾਤਾ ਕਰਕੇ ਹਮਕੂੰ ਜੀਤਲੇਵੈਂਗੇ॥ ਤਬ ਪਾਪਮਾ ਮਿਰਤਜੂ ਪਿਸੁਨਤਾ ਚੁਗਲੀ ਔ ਇਸਤਰਤੇ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਸ੍ਰਵਣ ਰੂਪ ਪ ਪਸਿਯੁਕਤ ਕਰਣ ਕੂੰ ਕਰਕੇ ਉਦਗਾਤਰੀ ਪਦਤੇ ਭਰਸ੍ਰ ਕਰਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਪੁਨ ਦੇਵਤਾ ਲੋਕੋਨੇ ਨੇਤਰੋਂ ਕੂੰ ਉਦਗਾਥਾਬਨਾਯਪੁਨਪ੍ਰਾਣੋਕੋ ਰਸਨਾਕੋ ਤ੍ਰਚਾਕੋ ਮਨਕੋ ਤਬ ਇਸਭਨ ਕੋ ਅਸਰੋਂ ਨੇ ਪਾਪੀਕਰਣਦ੍ਵਾਰਾ ਯਗਮੇਵਿਘਨ ਉਦਗਾਤਾਸੇ ਬਿਨਾਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ। ਪੁਨਾ ਸਰਬ ਦੇਵ ਜੋ ਨੇ ਇਕਤਰ ਹੋਕੇ ਮੁਖ ਅੰਤਰ ਬਿਰਤੀ ਪਰਾਣ ਕੂੰ ਉਦਗਾਤਾ ਬਨਾਯੇ ਤਬ ਅਸੁਰ ਅਸਤ ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਪਰਾਣ ਕੂੰ ਭੀ ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਬੇਧਨ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਤਬ ਆਪ ਹੀ ਨਾਸ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਕਾਹੇ ਤ ਮੁਖ ਅੰਤਰਵਰਤੀ ਪ੍ਰਾਣ ਕੂੰ ਨ ਸੁਗੰਧੀ ਬਜਾਪ ਸਕਤਾ ਹੈ ਨ ਦੁਰਗੰਧੀ ਬਜਾਪ ਸਕਤੀ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂਸੇ ਪਾਪੋਂ ਸ ਨ ਬੇਧਤੇ ਗਯੇ॥ ਜੈਸੇ ਪਾਖਾਣਕੇ ਊਪਰ ਕਾਚਕੋ ਬਰਤਨ ਗਿਰਕੇ ਟੁਕੜੇ ੨ ਟੂਟਕੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਸੁਰ ਭੀ ਨਸਟ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਮਿਰਤਜੂ ਭੀ ਸਰਮ ਰੂਪਹੋਕੇ ਸਰਬ ਨੇਤ੍ਰਾਦੀ ਇਦ੍ਰਯੋਂ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ॥ ਤੈਸੇ ਮੁਖ ਅੰਤਰ ਵਰਤੀ ਪਰਾਣੋ ਕੂੰ ਭੀ ਪਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਰਮ ਯੁਕਤ ਨ ਕਰ ਸਕਤੇ ਭਯੇ॥ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣਪਾਨ ਜੋ ਅਗਨੀ ਸੋਮ ਸਰੂਪ ਹੈ॥ ੩੩ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਹ ਪਾਲਸਤ ਮਨਸੋ ਰਥ ਚਕ੍ਰਯੋਃ॥ ਅਹੰਕਾਰ ਨਿਰਸਤਾਸਧ ਪਰਸ ਸਜੋਣ ਤੁਰੰਗਯੋਃ॥ ੩੪॥ ਟੀਃ ਪੁਨਾ ਕੈਸੇ ਹੈ ਏਹੁ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਸਰੀਰ ਰੂਪ ਪ੍ਰਥਵੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਰਥਕੇ ਚਕ੍ਰ ਹੈਂ ਕਿਧ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸਸਤ ਰਥਕੇ ਘੋੜੇ ਹੈ॥ ੩੪॥ ਅਃ ੨੫ ਕਾ ਮੂ॥ ਜਾਗ੍ਰਤਃ ਸੁਪਤਸਚੈਵ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੰ ਯਮੁਤ੍ਰਮਃ॥ ਪ੍ਰਵਰਤਤੇ ਯਤਸਤਗਸਤਤ ਤਾਵਤ ਸ੍ਰੇਯਸੇ ਸਿਰਣਃ ੫ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਕਾ ਲਛਣ ਸੇ ਭੇਦ ਦਿਖਾਕੇ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਗਤੀ ਕੇ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਦਾਕਾਲ ਅਯਤਨ ਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸਿਧੀ ਚਿੰਤਨ ਦਿਖਾਤੇ ਹੈ॥ ਜਾਗ੍ਰਤੇਤਿ ਹੇ ਭਰਾਯ ਸਰਬ ਵਿਤ ਜੈਸੇ ਜਾਗਰਤ ਮੈ ਔ ਸੁਖਪਤਿ ਆਦਿ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਨਿਰਯਤ ਨਹੀ ਯੇ ਉਤਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਪ੍ਰਵਿਰਤਕਲਜਾਨ ਕੇ ਅਰਥ ਹੋਤ ਹੈ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ॥ ੫॥ ਮੂ॥ ਵਾਹਜੇਨਮੁਖਤ੍ਰੈ ਪ੍ਰਾਣਾਨਾਂ ਯਦ ਹ੍ਰਿਦੰਬੁਜੇ ਕੋਣਗਤਾ॥ ਸ੍ਰਰਸੇਨਾਮ੍ਰਤਨਾਨਾਂਤੰਧੀਰਾ ਰੇਚਕੰ ਵਿਦੁਃ ੬ ਟੀਕਾ॥ ਵਾਹੇਤੀ॥ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਕੋਣਰਤ ਨਾਮ ਗੁਫਾਸੇ ਬਾਹਰਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੋਕਾ ਆਵਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਮੂਰਧਕੇ ਅਾਧ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅੰਤਰ ਰੇਚਕ ਇਸਕੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਜਾਨਤੇ ਹੈ

੭ ॥ ਮੂ: ਬਾਹਰਾਤ ਪਰਾ ਪਤਤਜੋਤਰਪਾਨੰ ਯਤਨ ਵਰਜਿਤ: ॥ ਯੋਗੰ ਪ੍ਰਪੂਰਣ: ਸਪਤਸੇ ਵਿਦਮਣਮਪਿ ਪੂਰਕੰ ॥ ਟੀ: ਏਵੰ ਨਾਮ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤਿਸੇ ਨਾਸਿਕਾਕੇ ਅਗਭਾਗਸੇ ਲੈਕ ਮਤਧ ਪਰਯੰਤ ਔ ਮੂਰਧਨ ਸੇ ਲੈਕੇ ਹਿ੍ਦਯ ਪਰਯੰਤ ਜ ਅੰਤਰ ਵਾਯੂ ਕੋ ਸਪਤਸ ਹੈ ॥ ਉਸਕੂੰ ਵੇਦਵੇਤਾ ਪੁਰਖਮਹਾਤਮਾ ਅੰਤਰ ਕਾ ਪੂਰਕਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਨਿਹਯਤਨਹੀ ਅੰਤਰ ਮੁਖਨਾਸਿਕਾਦ੍ਵਾਰਾ ਪਵਨ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਉਸ ਪਵਨਕੇ ਨਾਮ ਅਪਾਨ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਅਬ ਅੰਤਰ ਕੁੰਭਕ ਕੋ ਲਖਨ ਸਾਮਾਨ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮੂ: ॥ ਅਪਾ ਸਤੇ ਗਤੇ ਪ੍ਰਾਣੇ ਯਾਵਨ ਨਾਭ੍ਯੁਦਿਤੇਹ੍ਰਿਦਿ ॥ ਤਾਵਤਸਾ ਕੁੰਭਕਾਵਸਥਾ ਯੋਗਿਭਿਰ ਯਾਨੁਭੂਯਤੇ ॥ ਟੀ: ॥ ਜਿਸ ਸਮ ਹ੍ਰਿਦੈ ਮੈਂ ਅਪਾਨ ਅਸ੍ਤ ਹੋ ਜਾਇ ਹੈ ਤਿਸੀ ਹਿਰਦੇ ਮੈਂ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਬੀ ਉਤਪਤ ਨਹੀ ਹੂਆ ਤਾਵਤ ਮਧ੍ਯ ਭਾਗ ਕੀ ਜੋ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਅੰਤਰ ਕੁੰਭਕ ਅਵਸਥਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਕੁੰਭਕ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਯੋਗੀ ਜਨੋਂ ਨ ਅਨੁਭਵ ਕਰੀਤਾ ਹੈ ਨਹੀ ਇਤਰ ਪੁਰਖੋ ਨੇ ॥ ਬਾਹਰ ਕੇ ਰਚਕ ਆਦਿਕ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅੰਤਰ ਕੇ ਰੇਚਕਾ ਦੀ ਦਿਖਾਇਕੇ ਅਬ ਬਾਹਰ ਕੇ ਭੀ ਰੇਚਕ ਪੂਰਕਕੁੰਭਕ ਦਿਖਾਤੇਹੈ ॥ ਰੇਚਕਇਤ੍ਯਾਦਿਨਾ ਮੂ ਰੇਚਕ: ਕੁੰਭਕਸਚੈਵ ਪੂਰਕਸਚਤ੍ਰਿਧਾਸਿਥਤ: ॥ ਅਪਾਨਲਯੋਦਯਸਥਾਨੇਦ੍ਵਾਦਸਾਤਾਂ ਦਧੋਵਹਿ: ੧੦ ਟੀ ਅਪਾਨਕੇ ਉਤਪਤੀ ਅਸਥਾਨ ਕ ਵਿਖੇ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਾਹਰ ॥ ੧੦ ਸੂਤ੍ਰਾਦਾ: ਸਰਬ ਕਾ ਲਸਥਾ: ਸਮਯਗ ਯਤਨ ਵਿਵਰਜਿਤ: ॥ ਯੇ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤਾ: ਸਰ ਰ ਮਤਿਭਿਸਤਾਨ ਸ੍ਰਿਣੁ ਤਵ ਮਹਾਮਤ ਟੀ: ਹੇ ਮਹਾਮਤੇ ਮਹਾਤਿਵਾਨ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ॥ ਜੈਸ ਬਡੀ ਵਿਸਾਲ ਬੁਧੀ ਵਾਲੇ ਮਹਾਤਮਾਨੇ ਰੇਚਕਾਦਿਕੋਕੀ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਇਸਿਥਤੀ ਕਹੀ ਹੈ ਸਵਭਾਵਿਕ ਜੈਸੇ ਸਮਯਗ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਨਿਰਯਤ ਨਹੀ ਰੇਚਕ ਆਦਿਕ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਿਨਕੂੰ ਤੁਮ ਸਰਵਣ ਕਰੋ ॥ ੧੧ ॥ ਮੂ ॥ ਦ੍ਵਾਦਸਾਂਗੁਲ ਪਰਯਤਾ ਬ੍ਰਾਹਸਾਦਭਯੁਦਿਤ: ਪ੍ਰਭੋ ॥ ਯੋ ਵਾਤ ਸਤਸਯ ਤਤ੍ਰੈਵਸੂਭਾਵਾਤ ਪੂਰਕਾਦਯ: ੧੧ ਟੀ: ਹ ਪ੍ਰਭੋ ਜ ਬਾਹਰਕੇ ਬਾਰਾਂ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਿਮਿਤ ਨਾਸਿਕਾਸੇਸ੍ਵਾਸ ਨਿਕਸਕ ਜਤੇ ਹੈ ਉਸ ਸ੍ਵਾਸ ਰੂਪ ਪਵਨਕੋ ਨਾਮ ਮਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰਾਣ ਕਹਤ ਹੈਂ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਜਬ ਨਾਸਿਕਾਤੇਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਜੋ ਲੀਨ ਭਯੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਅਪਾਨ ਅਬੀ ਉਦੇ ਨਹੀ ਹੂਆ ਤਬ ਤਕ ਬਾਹਰ ਕਾ ਪੂਰਕ ਜਾਨਨਾ ॥ ੧੨ ॥ ਮੂ: ਮ੍ਰਿਦੰਤ ਰਸਥਾ ਨਿਸਪਨ ਯਾਵਦਾ ਯਾਸਿਥਤਿਰਵਹਿ: ॥ ਦ੍ਵਾਦ ਸਾਂਗੁਲਪਰਯੰਤੇ ਨਸਾਗ੍ਰ ਸਮਨਸਮੁਖੇ ॥ ੧੩ ॥ ਬਹੇਮਿਨ ਨਿਤਯ ਮਾਨਸਯਤੇ ਵਿਦੁ ਕੁੰਭਕੰ ਬੁਧਾ ॥ ਟੀਕਾ ਤਹਾ ਬਾਹਰ ਕੀ ਪਵਨ

ਤੇ ਅੰਤਰ ਕੀ ਪਵਨ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਰੂਪ ਵਾਯੂ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਨਿਸਚਲ ਇਸਥਿਤ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਜਾਵੈ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਕੁੰਭਕ ਯੋਗ ਕੇ ਵੇਤਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਇਹੁਕਥਾ ਤੇਈ ਸਲੋਕ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਵਿਖੇ ਘਟ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਤਿਬਧਹੋਕੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗਰ ਭਾਗ ਮੈ ਜੋ ਆਕਾਸ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣ ਹੂਆ ਹੈ ਔ ਨਿਤਹੀਂ ਜਿਸ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਅਪਾਨ ਵਾਯੂ ਇਸਥਿਤ ਰਹਤੇ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਭੀ ਤਿਸ ਮੈ ਜਬ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾਕਾ ਨਾਮ ਵਾਹਜ ਕੁੰਭਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਬੁਧੀਵਾਨ ਯੋਗ ਕੇ ਵੇਤਾਪੁਰਖ ॥ ਤਿਸ ਵਾਯੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਣ ਭਾਵ ਕਰਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈਸੇ ਲੈਕੇ ਨਾਸਿਕਾਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੋ ਗਤਿ ਨਾਮ ਗਵਨ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਨਾਮ ਬਾਹਰ ਕਾ ਪੂਰਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂ: ਵਾਹਜੋਨਮੁਖਸਯ ਵਾਯੋਰ ਯਾ ਨਾਸਿਕਾਗ੍ਰਵਧਿਰ ਗਤਿ: ॥ ੧੪ ॥ ਤੰਵਾਹਯ ਪੂਰਕੰ ਤ੍ਵਾਦਯੰ ਵਿਦੁਰ ਯੋਗ ਵਿਦੁਰ ਜਨਾ: ॥ ਟੀਕਾ ਬਾਹਰਕੇ ਆਕਾਸ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਸੇ ਚਲਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਸਨਮੁਖ ਭਯੇ ਹੈ ਨਾਸਿਕਾਅਵਧਿ ਪਰਯੰਤ ਗਤਿ: ਹੈ ॥ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਵੇਤਾ ਮਹਾਪੁਰਖ ਤਿਸ ਅਵਸਥਾ ਕੂ ਆਦਿਪੁਰਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂ:ਨਾਸਾਗ੍ਰਾਦਪਿ ਨਿਰਗਤਯ ਦ੍ਵਾਦਸਾਂਤਾਵਧਿਰ ਗਤਿ: ॥ ੧੫ ॥ ਯਾ ਵਾਯੋਮੁੰ ਵਿਦੁਰ ਧੀਰਾ ਅਪਰੰ ਵਾਹਯ ਪੂਰਕੰ ਟੀਕਾ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਅੰਤਰ ਕੀ ਨਯਾਈ ਬਾਹਰ ਕੇ ਭੀ ਪੂਰਕ ਆਦਿਕ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਸੇ ਨਿਕਸਕੇ ਪਵਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰ ਕੂ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਧੀਰਯਵਾਨ ਯੋਗ ਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸਕੂ ਬਾਹਰ ਅਪਰ ਪੂਰਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂ: ਵਹਿਰਮੁੰ ਗਤੇ ਪ੍ਰਾਣੇ ਯਾਵਨ ਨਾਪਾਨ ਉਦਗਤ: ॥ ੧੬ ॥ ਤਾਵਤ ਪੂਰਣੰ ਸਮਾਵਸਥੰ ਵਹਿਸਥੰ ਕੁੰਭਕੰ ਵਿਦੁ: ॥ ਟੀ: ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰਕੇ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਲੀਨ ਨਾਸਾਸੇ ਹੋਏਤੇ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਅਪਾਨ ਉਦੈ ਨਹੀ ਹੂਆ ਅੰਤਰ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਹੀ ਹੂਆ ਯੋਗ ਵੇਤਾ ਤਿਸ ਤਾਤਕਾਲਿਕ ਅਵਸਥਾ ਕੂ ਬਾਹਰ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂ: ॥ ਯਤਤਦੰਤਰ ਮੁਖਤ੍ਵੰਸਯਾਦ ਪਾਨ ਸਯੋਦਯੰ ਬਿਨਾ ॥ ੧੭ ॥ ਤੰਵਾਹਯ ਰੇਚਕੰ ਵਿਦਯਾਚ ਚਿੰਤਮਾਨੰ ਵਿਮੁਕਤਿਦੰ ॥ ਟੀ: ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੋ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਸੇ ਉਦੇ ਹੋਕੇ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗ੍ਰ ਭਾਗ ਤਕ ਅਪਾਨ ਵਾਯੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੇ ਹੈ ਔ ਨਾਸਾਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਬੇਕੋ ਉਦੇ ਨਹੀ ਹੂਆ ॥ ਤਹਾਤਕ ਵਾਹਯ ਰੇਚਕ ਯੋਗਵੇਤਾ

ਕਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮੇਰੇ ਕਰਕੇ ਚਿੰਤ੍ਯਮਾਨੰ ਇਹ ਰੇਚਕ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈ ॥ ਏਹ ਇਸਕੇ ਫਲ ਹੈ ਮੂ: ॥ ਦ੍ਵਾਦਸਾਂਤਾ ਦਯਦੁਤਥਾਯ ਰੂਪ ਪੀਵਰਤਾ ਪਰਾ ॥ ਅਪਾਨਸਯ ਵਹਿਸਠੰ ਤਮਪਰੰ ਪੂਰਕੰ ਵਿਦੁ: ੧੯॥ ਬਾਰਾਂ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕੇ ਵਾਯੂ ਉਠਕੇ ਅਪਾਨ ਵਾਯੂ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗਾਰ ਭਾਗ ਪ੍ਰਜੰਤਜੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ਤਿਸਕੂੰ ਯੋਗ ਵੇਤਾ ਬਾਹਰ ਕੇ ਅਪਾਨ ਕਾ ਅਪਰ ਹੋਰ ਪੂਰਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਮੂ: ॥ ਵਾਹਯਾਨਾਭਯੰਤਰਾਂਸ੍ਚੈਤਾਨ ਕੁੰਭਕਾ ਦੀਨ ਨਾਰਤੰ ॥ ੧੯॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਸਦ੍ਵਭਾਵਾਂਨ੍ਰਾਨ ਬੁਧਾ ਭੂਯੋ ਨ ਜਾਯਤੇ ॥ ਟੀਕਾ ਹੇ ਮੁਨੇ ਅਨਾਰਤ ਕਯਾ ਨਿਰੰਤਰਹੀ ਏਹ ਜੋ ਬਾਹਰ ਕੇ ਔ ਅੰਤਰ ਕੇ ਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਆਦਿਕ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਵਾਯੂ ਕਾ ਸੁਤ: ਸਿਧ ਨਾਮ ਨਿਰੰਤਰ ਸ੍ਵਭਾਵਹੀ ਹੈ ਯੋਗ ਮਾਰਗ ਕਾ ਜਿਗਯਾਸੂ ਯੋਗ ਸਿਧੀ ਕੀ ਇਛਾਵਾਨ ਪੁਰਖ ਐਸੇ ਜਾਨਕੇ ਪੁਨਾ ਨਾਮ ਬਹੁੜੇ ਵੋ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮੂ: ॥ ਅਸਟਾਵੇਤੇ ਮਹਾਬੁਧੇ ਰਾਤ੍ਰਿੰ ਦਿਵ ਮਨੁ ਸਿਮਰਤਾ: ੨੦ ਸਦ੍ਵਭਾਵਾਦਿਹ ਵਾਯੂ ਨਾਂ ਕਥਿਤਾ ਮੁਕਤਿਦਾ ਮਯਾ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਮਹਾਬੁਧੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਲਾਲਿਮੇ ਉਠਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਮੁਰਧਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਅੰਤਰ ਕੇ ਰੇਚਕ ਹੈ ਔ ਮੂਰਧਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰਕ ਭੀ ਜਾਨਲੇਨਾ ਤਥਾ ਮੂਰਧਨ ਸੇ ਬਾਹਰ ਨਾਸਾ ਕੇ ਅਗਾਰ ਭਾਗ ਸੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਜੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਬਾਹਰ ਕੇ ਰੇਚਕ ਹੈ ਔ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕਾ ਪੂਰਕ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਹਰ ਕੇ ਬਾਰਾਂ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਿਮਿਤ ਆਕਾਸ ਸੇ ਉਠਕੇ ਅਪਾਨ ਵਾਯੂ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗਾਰ ਭਾਗ ਤਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਬਾਹਰ ਕੇ ਰੇਚਕ ਹੈ ਔ ਤਹਾਂ ਤਕ ਪੂਰਕ ਭੀ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਅਪਾਨ ਵਾਯੂ ਕਾ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਤਥਾ ਮੂਰਧਨ ਸੇ ਲੇਕੇ ਹ੍ਰਿਦੈ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅੰਤਰ ਕਾ ਰੇਚਕ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਤਰ ਕਾ ਪੂਰਕ ਭੀ ਜਾਨ ਲੇਨਾ ਇਸ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯਦਯਪੀ ਬਾਹਰ ਔ ਅੰਤਰ ਕੇ ਕੁੰਭਕ ਕਰਕੇ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ਸਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ॥ ਤਥਾਪੀ ਅੰਤਰ ਔ ਬਾਹਰ ਕੇ ਕੁੰਭਕ ਦੋਨੋ ਅੰਗੀ ਹੈਂ ਔ ਰੇਚਕਾ ਦੀ ਏਹ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਅੰਗ ਹੈ ਗੌਣ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਵਰਨਨ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ੨੦ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਭਯਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਨਿਰੋਧ ਸਿਧ ਹੋ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਸ੍ਵਭਾਵਾਦਿਤਿ ॥ ਈਹਾਂ ਇਸ ਅਸਥਲਮੇ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨਾ ਦੀ ਪੌਨੋ ਕਾ ਸਵਭਾਵਹੀ ਮੁਕਤੀ ਕੇ ਦੇਣੇ ਕਾ ਕਥਨ ਮੈਨੇ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਮੂ: ॥ ਗਛਤਸ੍ਤਿਸ੍ਟਤੋ ਵਾਪੀ ਜਾਗ੍ਰਤ: ਸ੍ਵਪਤੋ ਪਿਵਾ ੨੧ ॥ ਐਤੋ ਨਿਰੋਧ ਮਾਯਾਂਤਿ ਪ੍ਰਕਤਿਤਯਾਤਿਚਲਾਨਿਲਾ: ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਏਹ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣਾ ਚਿੰਤਨਕੋ ਪ੍ਰਕਾਰ

ਮੈਨੇ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਚਲਤੇ ਬਠਤ ॥ ਜਾਗਤ ਸੋਵਤੇ ਹੂਏ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣ ਸੇ ॥ ੨੧ ਏਹ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਨਿਰੋਧ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਵਾਭਾਵਸੇ ਹੀ ਜੋ ਅਤਿ ਚਲਨ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਨਿਰੰਤਰ ਅੰਤਰਾਯਸੇ ਰਹਤ ਰਾਤ੍ਰੀ ਦਿਨ ਨਿਰਾਲਸ ਹੋਕੇ ਚਲਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਰੁਕ ਜਾਤੇ ਹੈ ਆਪਸੇ ਆਪ ॥ ਮੂਃ ॥ ਯਤ ਕਰੋਤਿ ਯਦਸਨਾਤਿਬੁਧਜੇਵਾਲਮਨੁ ਸਮਰਨ ੨੨ ਕੁੰਭਕਾਦੀਨਨਰਃ ਸ੍ਵਾਤਸਤਤ੍ਰਕਰਤਾਂਨ ਕਿੰਚਨ ॥ ਟੀਕਾ ਕਰਤ੍ਰੀਪਨਕਾ ਔ ਭੋਕਤ੍ਰੀ ਪਣੇਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਭੀ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨੇ ਨਸਟ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਇਸੀ ਹੇਤੂਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਪਰਮ ਪੁਜਾਰੀ ਸਖੀ ਹੈ ਯਦਿਤਿ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਜੋ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਨ ਨਾਮ ਭੋਜਨ ਆਦਿਕ ਕਾਰਜ ਅਨੇਕਾ ਹੀ ਕਰਤਾ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬੁਧੀ ਕਰਕੇ ਹਰ ਵਕਤ ਕੁੰਭਕਾਦਕੋ ਕਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਤਾ ਰਹਤਾ ਹੈ ਸਰਬ ਕਰਮੋਂ ਕੂੰ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਅਕਰਤਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਏਹ ਪੁਰਖ ਅਪਨੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਮੈ ਕੁੰਭਕਾਦਿਕੋ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ॥ ਬਾਹਰ ਕੀ ਦਿਰਸਟੀ ਪਰਿ ਤ੍ਯਾਗ ਸੇ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸਨ ਉਦਹੋਣੇ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪਦਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣ ਆਤਮ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਅਭ੍ਯਾਸ ਸੱਸਮਿਨ ਬ੍ਯਾਪਾਰੇ ਵਾਹਜੇ ਪਰਿ ਜਹਨ ਮਨਃ ੨੩ ਦਿਨੈਃ ਕਤਿ ਪਯੈਰੇਵ ਪਦਮਾਪਨੋਤਿਕੇਵਲੰ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਨ ਰੂਪ ਬ੍ਯਾਪਾਰਕੇ ਵਿਖੇ ਨਿਰੰਤਰ ਪੁਰੁਖ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿੜ ਲਗਨੇ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕਾ ਧਾਵਨਾ ਮਨਕਾ ਛੂਟ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ੨੩ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਣੇਸੇਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨੋ ਮੈ ਏਵ ਨਾਮ ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਸੁਧ ਆਤਮ ਪਦਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਏਤਦਭ੍ਯਸਤਃ ਪੁੰਸੋ ਵਾਹਜੇ ਵਿਸਯ ਭ੍ਰਿਤਿਸੁ ॥ ਨ ਬਧਨਾਤਿ ਰਤਿ ਚੇਤਃ ਸ੍ਵਵ੍ਰਿਤੇ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਯਥਾ ॥ ਮੂਃ ॥ ਟੀਕਾ ਇਸ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਾ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਮਾਨਵਕਾ ਮਨ ਵਾਹਜ ਵਿਸਯਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੋਂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਵਾਨਕੀ ਰੁਕੀ ਹੂਈ ਖਲੜੀ ਵਿਖੇ ਉਤਮ ਬ੍ਰਹਮਨਕਾ ਚਿਤ ਰਤਿਵਾਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਾਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤਦਵਤ ॥ ਸ੍ਵਾਨ ਨਾਮ ਕੁਤੇ ਕੋ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ਏਤਾਂ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮਵਸਟਭ੍ਯ ਯੇ ਸਿਥਤਾ ਕ੍ਰਿਤ ਬੁਧਯਃ ॥ ੨੫ ਪ੍ਰਾਪਤ ੨ ਬ੍ਯਸਮਹਿ ਛੀ ਤੈਰਖਿਨਨਾਸਤ ਏਵਹੀ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਏਤਾਮਿਤੀ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਆਤਮਿਕ ਦਿਰਸਟੀ ਕੂੰ ਆਸਰਯ ਕਰਕੇ ਜੋਨਸੇ ਪੁੰਨ੍ਯਕ੍ਰਿਤ ਬੁਧੀਵਾਨ ਇਸਥਿਤ ਭਏ ਹੈਂ ਉਨਕੋ ਵੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਸਤ

ਔ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਣ ਯੋਗ੍ਯ ਵਸਤੂ ਸੰਪੂਰਣੋ ਕਰਕੇ ਅਖਿਨਹ ਨਾਮ ਖਿਨ ਚਿਤਨ ਹੀ ਹੈ ਅਰਥ ਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਡੁਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤ ਹੈਂ। ਮੂ: ਤਿਸਿਟਤਾ ਗਛਤਾ ਨਿਤ੍ਯੰ ਸੁਪਤਾ ਜਾਗਰਤਾ ਤਥਾ ੨੬ ਏਖਾ ਚੇਤਪ੍ਰੇਖਜਤੇ ਵਿਰਸਿਟਸਤਨ ਨਬੰਧਨ ਮਾਪਜਤੇ। ਟੀਕਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਬੈਠਾ ਹੂਆ ਚਲਤਾਹੂਆ ਸੋਵਤਾ ਹੂਆ ਜਾਗਤਾ ਹੂਆ ਸਰਬ ਬਿਵਹਾਰ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਕਹੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਕਰਣੇ ਹਾਰ ਨਿਰਹੀ ਚੇਤਯਾਦ ਪਨਾ ਵੇ ਬੰਧਨ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ਮੂ: ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨਾਨੁਸਰਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੋਧ ਵਤਾਮਲੰ ੨੭ ਸੰਸਾਂਤ ਮਲਮੋਹੇਨ ਸ੍ਵਾਸਥੇਨਾਂਤਰਿਹੇਖਜਤ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਇਨਦੋਨੋਂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਆਤਮ ਬੋਧਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੋਧਵਾਨ ਪੁਰਖੋ ਨੇ ਸੰਮਜਕ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਾਂਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਮੋਹ ਰੂਪ ਮਲ ਜਿਨਕੇ ਚਿਤਕੀ ਹਿਰਦੇਮੇ ਇਸਥਿਤ ਪ੍ਰਤਜਕ ਆਤਮਾ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂ: ਸਰਬਾਰੰਭਾਨ ਸਦਾ ਸਵਛ: ਕੁਰਵਨ ਵਾਪਿ ਬੁਧੰਜਨ: ੨੮ ਪ੍ਰਾਣਪਾਨ ਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਜ ਸੁਖ ਸਵਸਥ: ਸੁਖਮੇਧਤੇ॥ ਟੀਕਾ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਗਤੀ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਪਰਕਾਰਕੇ ਕਰਮੋ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਸਰਬਦਾ ਯਗ ਯੁਧ ਆਦੀ ਸਰਬ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਬੁਧੀਵਾਨ ਰਾਜਨੀ ਸ੍ਵਛ ਨਾਮ ਨਿਮਲ ਮਨ ਸ੍ਵਸਥ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਮੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਇਸਥਿਤ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਬ੍ਰਿਧੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮਭਾਵਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂ: ॥ ਪ੍ਰਾਣਸਯਾਭ੍ਰਜਦਯੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਪਦਮ ਪਤ੍ਰਾਦ ਹ੍ਰਿਦਿ ਸਥਿਤਾਤ ॥ ੨੯ ਦ੍ਵਾਦਸਾਂਗੁਲਪਰਯੰਤੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸਤੋ ਯਤੜਯੋਵਹਿ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਮੁਨਿ ਨਾਯਕ ਜਬ ਹਿਰਦੇ ਕਮਲ ਕੇ ਪਤ੍ਰੋ ਸੇ ਪਰਾਣੋ ਕਾ ਉਦੈਹੋਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿ ਪਰਿਮਿਤ ਅਵਕਾਸਸੇ ਬਾਹਰ ਜਾਇਕੇ ਅਸਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮੂ: ॥ ਅਪਾਨਸਜੋਦਯੋਵਾਹਜਾਦ ਦ੍ਵਾਦਸਾਂਤਾਨ ਮਹਾਮੁਨੇ॥ ੩੦ ਅਸਤੰਗਤਿਰ ਥਾਂਭੋਜ ਮਧਜੇ ਹਿਰਦਯ ਸੰਸਿਥਤੇ ॥ ਪ੍ਰਾਣੋ ਯਤਰ ਸਮਾਯ ਤਿਦ੍ਵਾਦਸਾਂਤੇ ਨਭ: ਪਦੇ ੩੧ ਪਦਾਤਤਸਮਾਦਪਾਨੋਯੰ ਖਾਦੇਤਿ ਸਮਨੰਤਰੰ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਅਬ ਪੁਨਾ ਬਾਹਰਕੇ ਆਕਾਸ ਸੇ ਅਪਾਨ ਉਦੈ ਹੋਇਕੇ ਬਾਰਾਂ ਅੰਗੁਲੀ ਸੇ ਅੰਤਰ ਹਿਰਦੇ ਪਦਮ ਮੇਜਾਇਕੇ ਅਸਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਹੇ ਮਹਾਮੁਨੇ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਯੰਤ ਨਭ ਰੂਪ ਅਸਥਾਨ ਮੇ ਜਹਾ ਅਸਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਤਿਸਨਭ ਪਦਸੇ ਪਰਾਣੋ ਕੇ ਛੀਨ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਅਪਾਨ ਉਦੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੁਣਹੁ॥ ਮੂ: ਵਾਹਜਾਕਾ ਸੋਨ ਮੁਖ: ਪਰਾਣੋ ਵਹਤਜਗਨਿਸਿਖਾਯਥਾ ੩੨ ਹਿਰਦਾ ਕਾ ਸੋਨ ਮੁਖੋ ਪਾਨੋ ਨਿਮਨੇ ਵਹਤਿਵਾਰਿ ਵਤ॥ਟੀਕਾ॥ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕੇ

ਸਨਮੁਖ ਹੋਇਕ ਪ੍ਰਾਣ ਅਗਨਿਕੀ ਸਿਖਾ ਨਾਮ ਲਾਟਕੇ ਸਮਊਪਰ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਹਿਰਦੇ ਆਕਾਸਕ ਸਨਮੁਖ ਜਬ ਅਪਾਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬਵਾਹੀ ਨਾਮ ਪਾਨੰ ਵਤ ਅਧੋਕੋ ਚਲਤੇ ਹੈ॥ ਮੂ: ॥ ਅਪਾਨਸਚੰਦ੍ਰਮਾਦੇਹ ਮਾਪਜ਼ਯਧਤਿ ਵਾਹਜ਼ਤ: ੩੩ ਪ੍ਰਾਣ ਸੂਰਯੋ ਗਨਿ ਰਥਵਾ ਪਰਤਜ਼ੰਤਰਿਦੰ ਵਪੁ:। ਟੀਕਾ। ਵਹਿਰ ਦੇਸਸੇ ਉਠਕੇ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਅੰਤਰ ਦੇਹ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤ ਹੈ॥ ਔ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਜ ਅਥਵਾ ਸੂਰਜ ਰੂਪ ਅੰਤਰ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਵਪੁਸਰੀਰਕੋ ਪਰਤੀ ਪਾਕਵਤੇ ਹੈ ਤਪਾਵਤੇ ਹੈ॥ ਮੂ: ਪਰਾਣ ਹਿਦਯਾਕਾਸੰਤਾਪਯਿਤਵਾ ਪਰਤਿਕਾਛਿਣੇ॥ ੩੪ ਮੁਖਾਗਰ ਗਗਨਿ ਪਸਚਾਤ ਤਾਪਯਤਜ਼੍ਰਮੋ ਰਵਿ:॥ ਟੀਕਾ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਪ੍ਰਥਮ ਹਿਰਦਯ ਆਕਾਸ ਨੂੰ ਤਪਾਇਕੇ ਖਿਣ ਖਿਣ ਵਿਖੇ॥ ਤਿਸਸੇ ਪੀਛੇ ਮੁਖਕੇ ਅਗਰਭਾਗ ਬਿਰਤੀ ਆਕਾਸ ਕੋ ਤਪਾਵਤੇ ਹੈ॥ ਮੂ: ॥ ਅਪਨੇਦਮੁਖਾਬ੍ਰੰਤੁ ਪਲਾਵਯਿਤਵਾ ਹ੍ਰਿਦੰਬਰੰ॥ ੩੫ ਪਸਚਾਦਾਪਜ਼ਯਯਤਜ਼ੇਖ ਨਿਮੇਖ ਸਮਨੰਤਰੰ॥ ਟੀਕਾ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਬ ਪਰਾਣ ਵਾਯੂ ਮੁਖ ਕੇ ਅਗਰ ਭਾਗ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਵਰਤੀ ਆਕਾਸ ਮੇ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੂਦ ਕਰਕੇ ਮੁਖਕੇ ਅਗਰਭਾਗ ਕੂੰ ਨਿਮੇਖਮਾਤ੍ਰ ਮੇ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਮੂ: ॥ ਅਪਾਨ ਸਸਿਨੋਂਤਸਥਾ ਕਲਾ ਪ੍ਰਾਣ ਵਿਵਸਵਤਾ ੩੬ ਯਜ਼੍ਰ ਗ੍ਰਸਤਾ ਤਦਾਸਾਦਯ ਪਦੰ ਭੂਯੋਨ ਸੋਚਤੇ॥ ਟੀ: ॥ ਜਿਸ ਹਾਰਦ ਬਰਹਮਕੇ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਕਲਾ ਨਾਮ ਸੋਲ੍ਹਵਾ ਅੰਤਕੋ ਭਾਗ ਗਰਸਲੀਆ॥ ਤਹਾ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਜੋ ਬਰਹਮ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਨੇ ਜਬ ਤਿਸ ਹਾਰਦ ਬਰਹਮ ਕੇ ਪਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਯੋਗ ਸਾਧਕ ਯੋਗੀ ਭੂਯੋ ਬਹੁੜੋਂ ਸੋਕ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਕੂੰ ਪਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਮੂ: ਪ੍ਰਾਣਾਰਕਸਜ਼ਤਥਾਂਤਸਥਾ ਯਤ੍ਰਾਪਾਨ ਸਿਤਾਸੁਨਾ ੩੭ ਗਰਸ੍ਤ੍ਰਤ ਪਦਮਾਮਾਦਯ ਨ ਭੂਯੋ ਜਨਮ ਭਾਫਨਰ:॥ ਟੀਕਾ ਯਤ੍ਰਨਾਮ ਜਿਸ ਦ੍ਵਾਦ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਿਮਿਤ ਵਾਹਜ਼ ਆਕਾਸੋਪਲਖਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਵਿਖੇ ਵਿਦਯਮਾਨ ਅਪਾਨ ਨੇ ਅਪਨੀ ਸੀਤਾਂਸੂ ਔ ਸਵ੍ਰੇਤਾਸੂ ਕਰਕੇ ਸੂਰਯਕੀਕਲਾ ਗਰਸਲਈਹੈ ਜਿਸ ਹਾਰਦ ਆਕਾਸੋਪ ਲਖਿਤ ਬ੍ਰਹਮਪਦ ਵਿਖੇ ਤਿਸ ਬਰਹਮ ਪਦ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪੀ ਮਹਾਕਸਟ ਕੂੰ ਨਰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ੩੭॥ ਮੂ:॥ ਪ੍ਰਾਣ ਏਵਅਰਕਤਾਂ ਯਾਤੀਸਵਾਹਜ਼ਾਭਜ਼ੰਤਰੰਬਰੇ॥ ੩੮ਆਪਜ਼ਾਯਨਕਰੀਪਸਚਾਚਛਸਿਤਾਮਧਿਤਿਸਟਤਿ॥ ਟੀ:॥ ਏਕ ਹੀ ਵਾਯੂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਕਤੀ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾਰੋਨੇ ਕਹੀ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਹੀ ਅੰਤਰ ਗਤ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਔ ਸਰੀਰ ਤੇ ਵਹਿਰਗਤ ਆਕਾਸਕੇ

ਵਿਖੇ ਅਨੇਕ ਭਾਵ ਨਾਮ ਸੂਰਯ ਭਾਵਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ । ਜਬ ਬਾਹਰ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਹ੍ਰਿਦੇਸੇ ਤਬ ਇਸਕੋ ਨਾਮ ਸੂਰਜ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔਰ ਜਬ ਅੰਤਰ ਕੋ ਵਾਯੂ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸਕੋ ਨਾਮ ਤੀਰਥਕਾਰ ਅਪਾਨਰੂਪ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਆਪਯਾਯਨ ਨਾਮ ਅਹਲਾਦਕੋ ਸੋਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਅਹਲਾਦਕਰਹੈ ਤੈਸੇ ਅਪਾਨ ਭੀ ਅਹਲਾਦ ਕਰਹੈ ਜੈਸੇ ਚੰਦਰਮਾ ਅਪਨੀ ਆਦਨੀ ਕਰਕੇ ਔਸੀਤਲ ਕਿਰਨੋ ਕਰਕੇ ਅਨੰਦ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਅਪਾਨ ਰੂਪ ਚੰਦਮਾ ਭੀ ਅਪਨੀ ਸੀਤਲਤਾ ਕਰਕੇ ਹਿਰਦੈ ਆਕਾਸ ਕੂੰ ਸੀਤਲਕਰਤਾਰਤੇ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨ ਵਹਿਰਗਤੀ ਕਰਕੇ ਸੂਰਯ ਰੂਪਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੇ ਥੇ ॥ ਹਾਰਦ ਆਕਾਸਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਣਕਾਲ ਮੈ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਭਾਵਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂ: ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਏਵੈਦੁਤਾਂ ਤ੍ਯਕਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰਾ ਪਯਾਯਕਾਰਣੀਂ ੩੯ ਛਿਣਾਦਾਂਧਾਤੀ ਸੂਰਯਤ੍ਵੰ ਸਿਸੋਖਣਕਰੰ ਪਦੰ ॥ ਟੀ: ਭਤ੍ਰ ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਾਹਰ ਕੇ ਨਾਸਾਕੇ ਅਗਰਭਾਗ ਕੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ: ਸੂਰਯ ਰੁਪਤਾ ਕੂੰ ਤ੍ਯਾਗਕੇ ਅਹਲਾਦ ਕੇ ਕਰਨੇ ਹਾਰੀ ਇੰਦੂ ਰੂਪਤਾ ਕੂੰ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਬਾਹਰ ਕੋ ਕੁੰਭਕ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਾ ਦੋਨੋ ਸੂਰਯ ਔ ਚੰਦਰਮਾ ਕੀ ਸੰਧੀਯੋਗਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਦੇਹਸੇਬਾਹਰ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੋ ਗਏ ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਲੀਨ ਹੂਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਆਤਮਾਕੋ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਨਿਰਦੇਹਤਾ ਨਿਸ ਕ੍ਰਿਯਤਾ ਨਿਰਮਲ ਸਤਾ ਆਦਿਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕਾਲ ਮੈ ਆਤਮਾਕਾਵਾਸਤਵ ਸੁਭਾਵ ਸਫੁਟ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ॥ ਈਹਾਂ ਬਾਹਰਕੇ ਕੁੰਭਕ ਦੇਹਾਦੀ ਦੇਸਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦਕਾ ਆਭਾਵਹੋਣੇ ਸੇ ਔ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰਯ ਆਤਮਿਕ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਆਯੂ ਕਾ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਪਰਿਛੇਦਕਾ ਅਭਾਵਹੋਣੇ ਸੇ ॥ ਦੇਸਕਾਲ ਵਰਜਿਤ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਪਰਤਿਸਟਿਤ ਇਸਥਿਤ ਯੋਗੀਜਨ ਸੋਕਤੇ ਰਹਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਹਰਖਸੋਕਤੇ ਰਹਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦ ਚੰਦ: ਸੂਰਯ ਕੀ ਪਾਏ ਗੰਢ ॥ ਤਿਸ ਯੋਗੀ ਕਾ ਪੜੈ ਨ ਕੰਧ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਚੰਦਰਮਾ ਸੂਰਯ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨਕੀ ਸੰਧੀ ਕੂੰ ਵਾਹਰ ਕੇ ਦੋਨੋ ਕੁੰਭਕ ਵਰਨਨ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਪਰਿਮਿਤ ਆਕਾਸ ਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਰੂਪ ਅਪਾਨ ਕਾ ਉਦੈ ਨਿਰੂਪਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯਕੇ ਲੀਨਤਾ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿ ਪਰਿਮਿਤ ਬਾਹਰਕੇ ਆਕਾਸ ਬੀਚ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਮਾ ਉਦੈ ਹੋਕੇ ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਹਿਰਦੈ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਉਠ ਧਾਵਤੇ ਹੈ ॥ ਹਿਰਦੈ ਆਕਾਸ ਮੇ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਮਾ ਕੇ ਲੀਨਤਾਸੇ ਅਨੰਤਰ ਹੀ ਸਰਬ ਰਸੋ ਕੂੰ ਸੋਖਨ ਕਰਨੇਹਾਰੋ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਉਦੈ ਹੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਪਰਾਣ

ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਸੰਧੀ ਕੋ ਨਾਮ ਕੁੰਭਕ ਹੈ॥ ਇਸ ਉਕਤ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਸਰਬ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਪਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਪਰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸੁਤਹਸਿਧਹੀ ਹੋਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਕੇਵਲ ਏਕ ਭਾਵਨਾ ਕੀ ਕਮਤੀ ਨ ਹੋਵੇ ਔ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਸ੍ਵਾਸੋਂਕੇ ਗਮਨਾਗਮਨ ਮੈ ਧ੍ਯਾਨ ਰਹੇ ਤਬ ਸਹਜੇਹੀ ਸਿਧ ਯੋਗ ਪਦ ਕੂੰ ਪਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੇ ਹੈ॥ ਏਵੰ ਨਾਮ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਅੰਤਰ ਕੇ ਦੋਨੋ ਕੁੰਭਕ ਹ੍ਰਿਦੇ ਵਿਖੇ ਪਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਸੰਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਯਾਂ ਮਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਅਧਿਸਠਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮ ਤਤ੍ਵਕਾ ਵੇਧ ਆਵਸ਼੍ਯਹੀ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਉਸਕੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਆਦਿਕ ਦੁਖ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਬ ਏਹ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਮੂ:॥ ਅਰਕਤ੍ਵੰ ਸੰਪਰਿਤ੍ਯਜ੍ਯਜ੍ਯਨਯਾਵਚੰਦ੍ਰਤਾਂ ਗਤ:। ੪੦। ਪ੍ਰਾਣਸ੍ਯਤਾਵਦ੍ਵਿਚਾਰਯੰਤੇਦੇਸ ਕਾਲੋ ਨ ਸੋਚ੍ਯਤੇ॥ ਹ੍ਰਿਦਿ ਚੰਦ੍ਰਾਰ ਕਯੋਰ ਗਤ੍ਯਾਤ੍ਵਾਨਿ ਤ੍ਯਮਸਤ੍ਰ ਮਯੋਦਯੇ॥ ੪੧ ਟੀ:॥ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਅਰਕ ਭਾਵਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਭਾਵਕੂੰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਆ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤਿਸ ਸੰਧੀ ਕੂੰ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਕੁੰਭਕ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਪਨੇ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਸੂਰਯ ਔ ਚੰਦਰਮਾ ਕੂੰ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਔ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕਾ ਨਿਤਹੀ ਉਦੈ ਔ ਅਸਤ ਰੂਪਤਾ ਕੂੰ ਜਾਨਕੇ ਔ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਆਪਨੇ ਅਧਾਰ ਜਾਨਕੇ ਭੂਯੋ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਮਨ ਉਦੈ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਮੂ:॥ ਆਤਮਨੋ ਨਿਜਸਾਧਾਰੋ ਨ ਭੂਯੋ ਜਾਯਤੇ ਮਨ:॥ ਸੋਦਯਾਸਤ ਮਯੌ ਸੋਦੂ ਸਰਸਮਿ ਸਗਮਾਗਮੰ॥ ੪੨ ਹਿਰਦਯੇ ਭਾਸਕਰੇ ਦੇਵੰ ਯ ਪਸ੍ਯਤਿ ਸ ਪਸ੍ਯਤਿ॥ ਟੀ:॥ ਅਥਵਾ ਹਿਰਦੇ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਸੂਰਯ ਔ ਪੁਨਾ ਵਹੀ ਏਵ ਅਪਾਨਾਤਮਿਕ ਚੰਦਰਮਾ ਉਦਯ ਅਸਤਮਯ ਔ ਤਿਸਕੀ ਰਸਮੀ ਰੂਪ ਬਯਾਨਾਦੀ ਬਿਰਤੀ ਭੇਦ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਹੀ ਵਰਤਤ ਹੈ ਆਤਮਾ ਸੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਔਰ ਦੁਤੀਯ ਕੁਛ ਨਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਸੋਈ ਸਮ੍ਯਕਦੇਖਤੇ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਆਤਮਾਕੇ ਦਰਸਨ ਮੈ ਕਾਰਣ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰਨਨੁ ਹਿਰਦੇ ਵਿਖੇ ਆਤਮ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਕਾਰਸੇ ਕਯਾ ਹੈ ਜਬ ਬਾਹਰ ਕੇ ਅੰਧਕਾਰ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕਾ ਆਤਮਾ ਅਪਰਿਛਿਨ ਆਬਿਤ ਨਾਮ ਢਾਪਯਾ ਰਹਯਾ ਤਬ ਬਾਹਰ ਕੇ ਅੰਧੇਰੇ ਕੇ ਨਾਸ ਲੀਏ ਬਾਹਰਕਾਹੀ ਜ੍ਯੋਤੀ ਖੋਜਨੇ ਚਾਹਯੇ ਅੰਤਰ ਕੇ ਜ੍ਯੋਤੀ ਜ੍ਯੋਤੀ ਬਾਹਰ ਕੇ ਅੰਧਕਾਰ ਕੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਤਹਾ ਕਹਤੇ ਹੈ ਨੇਤਿ ਮੂ:॥ ਨ ਖੀਣ ਨਾਪਰਿ ਖੀਣੰ ਵਹਿਸਟੰਸਿਧੰਯਤ੍ਰਤਮ:॥ ੪੩॥ ਹਾਰਦੰ ਖ੍ਯਪਯੇਤ ਧਾਂਤੰ ਯਤ ਛਯੇ ਸਿਧਿਤ੍ਰਤਮਾ॥ ਵਾਹਯੇ ਤਮਸਿਸੰਛੀਣੇ ਲੋਕਾਲੋਕ: ਪ੍ਰਜਾਯਤੇ। ੪੪। ਬਾਹਰਕਾ ਜੋ ਤਮ ਹੈ ਸੋ ਖੀਣ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਨ ਹੋਵੇਕਾਤੇ ਬਾਹਰਕੇ ਅੰਧਕਾਰਕਾ ਨਾਸ

ਅੰਤਰ ਤਮਨਾਸਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਹਿਰਦੈਕੇ ਤਮਕੋ ਨਾਸ ਕਰਣੇ ਯੋਗ੍ਯ ਹੈ ਜਿਸ ਹਾਰਦ ਤਮ ਕੇ ਨਾਸ ਹੋਣੇ ਸੇ ਇਸ ਜੀਵਕੋ ਉਤਮ ਸਿਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਹਰ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਸਟ ਹੂਏ ਸੇ ਬਾਹਰਕੇ ਰੂਪ ਆਦਿਕ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕਾ ਅਭਾਵਹੋਤੇ ਹੈ ਬਾਹਰ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਬਾਹਰਕੇ ਰੂਪ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਗਯਾਨ ਕਾ ਹੇਤੁ ਹੈ ਲਯਤੇਤਿ ਲੋਕਃ ਜਾਗ੍ਰਦ ਰੂਪੀ ॥ ੪੪ ਮੂਃ ॥ ਹਾਰਦੇਤੁਤਮਸੀਛੀਣੇ ਸ੍ਵਾਲੋਕੋ ਜਾਯਤ ਮੁਨੇ ॥ ਹਾਰਦਾਂਧਕਾਰ ਖਯਦੋ ਪਰਿ ਗਯਾਤ੍ਰਿ ਵਿਮੁਕਿਤਦੋ ॥ ੪੫ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰਹਾਰਦ ਅੰਧਕਾਰਕ ਨਸਟ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸ੍ਵਾਤਮ ਆਲੋਕੋਨਾਮ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜਯੋਤਿ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ਇਹੁ ਸ੍ਵਾਤਮ ਆਲੋਕ ਕੈਸੇ ਹੈ ਹਾਰਦ ਅੰਧਕਾਰ ਕੇ ਨਾਸਕ ਔ ਵਿਸੇਸ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤਿ ਪਦਕੇ ਦੇਨੇ ਹਾਰੇ ਹੈ ।੪੫।
ਮੂਃ ॥ ਸੈਦਯਾਸਤ ਮਯੀ ਯਤਨਾਤ ਪਰਾਣਾਤਕਮਵਲੋਕਯੇਤ ॥ ਅਪਾਨੇਦੁਃ ਪਰਯਾ ਭਯਸਤੰ ਯਤਰ ਪਦਮ ਕੋਟਰੇ ॥ ੪੬ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਭਗਵਨ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਮਹਾਨਫਲਦਾਇਕ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਮਹਾਨ ਜਤਨ ਕਰਕੇ ਭੀ ਸਹਤ ਉਦੈ ਅਸਤ ਕੇ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਅਰਕ ਔ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਾ ਦੇਖਤੇਰਹੇ ॥ ਯਤਰ ਨਾਮ ਜਹਾਂ ਪਦਮ ਕੀ ਖੋਰਮੈ ਅਪਾਨ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਮਾ ਅਸਤਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਪਦਾਤ ਤਸਮਾਦੁਦੇਤਯੰਤਃ ਪ੍ਰਾਣਾਰਕੋ ਵਹਿਰੁਨਮੁਖਃ ਅਪਾਨੇਸਤੰ ਗਤੇ ਪ੍ਰਾਣਃ ਸਮੁਦੇਤਿ ਹ੍ਰਿਦੰਬ੍ਰ ਜਾਤ ॥ ੪੭ ॥ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਪਦਸੇ ਅੰਤਰ ਪਦਮ ਕੇ ਪਰਾਣ ਰੂਪੀ ਸੂਰਜ ਉਦੇ ਹੋਕੇ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਆਵਤੇ ਹੈ ॥ ੪੭ ॥ ਮੂਃ ॥ ਅਸਤੰ ਗਤਵਤੀ ਪਰਾਣੇ ਤ੍ਵਪਾਨੇ ਭਯੁਦਯੋਨੇ ਮੁਖੇ ॥ ੫੦ ॥ ਵਹਿ ਕੁੰਭਕ ਮਾਲੰਬਯ ਚਿਰੰ ਭੂਯੋ ਨ ਸੋਚਯਤੇ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸਵਰ ਬਾਹਰ ਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਪਰਿਮਿਤ ਆਕਾਸ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਅਸਤ ਹੋਏ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਤ੍ਵਪੁਨਾ ਅੰਤਰਕੇ ਆਕਾਸ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅਪਾਨ ਕੇ ਹੋਯਾਂ ੨ ਅਬੀ ਅਪਾਨ ਉਦੈ ਹੂਆ ਨਹੀ ਤਿਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਸੰਧੀ ਰੂਪ ਕੁੰਭਕ ਕੂ ਆਲੰਬਨ ਕਰਕੇ ਚਿਰੰ ਕਾਲ ਤਕ ਸਾਧਕ ਪੁਨਾ ਸੋਕ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂਃ ॥ ਅਪਾਨੇਸਤੰਗਤੇ ਪ੍ਰਾਣੇ ਕਿੰਚਿਦਭਯੁਦਯੋਨ ਮੁਖੇ ੫੧ ਅੰਤਹ ਕੁੰਭਕ ਮਾਲੰਬਯ ਚਿਰੰ ਭੂਯੋ ਨ ਸੋਚਯਤੇ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਰੇਚਕ ਮਾਲੰਬਯਅਪਾਨਾਦ ਦੂਰ ਕੋਟਿਗੰ ॥ ੫੨ ॥ ਸੁਵਛੰ ਕੁੰਭਕ ਮਭਯਸਯਨ ਭੂਯਃ ਪਰਿ ਤਪਯਤੇ ॥ ਅਪਾਨੇ ਰੇਚਕਾਧਾਰੰ ਪਰਾਣ ਪੂਰਾਂਤਰ ਸਥਿਤੰ ੫੩ ਸ੍ਵਸਿਸਥੇ ਪੂਰਕੰ ਦ੍ਰਿਸਟਵਾ ਨ ਭੂਯੋ ਜਾਯਤੇ ਨਰਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨਾ ਵਭਾਵੰਤਰ ਯਤ੍ਰੈਤੌ ਵਿਲਯੰ ਗਤੌ ੫੪ ॥ ਟੀਃ ॥ ਅੰਤਰ ਹਿਰਦੈ ਦੇ ਸਮੇ ਇਸਥਿਤ ਪ੍ਰਾਣੋ ਮੈ ਅਪਾਨ ਕੇ ਅਸਤਹੋਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪਰਾਣੋ ਕੇ

ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਉਦੈ ਹੋਣੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਯਾ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਅੰਤਰ ਕੁੰਭਕ ਕੂੰ ਅਲਿਬਨ ਕਰਕੇ ਭਿਰਤਕ ਭੂਯੋ ਨਾਮ ਬਹੁਰੋ ਸੋਕ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੫੧ ॥ ਜਬ ਪ੍ਰਾਣ ਬਾਹਰ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਅਪਾਨ ਕੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਪਰਿਮਿਤ ਸੇ ਦੂਰ ਖੋੜਸ ਅੰਗੁਲ ਪਰਿਮਿਤ ਪਰੇ ਗਏ ਹੋਯਾਂ ਪਰ ਪਰਾਣੋ ਕੇ ਰੇਚਕ ਕੂੰ ਆਸਰੈ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਾਹਰਕੇ ਸੁਵਛ ਕੁੰਭਕ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਧਕ ਪੁਨਾ ਬਹੁਰੋ ਸੰਸਾਰੀ ਸੋਕ ਕਰਕੇ ਤਪਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਤ੍ਰ ਨਾਸਿਕਾ ਵਿਵਰ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਪਾਨਕੇ ਅੰਤਰ ਸਰੀਰ ਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇ ਹੋਇਆਂ ਬਾਹਰ ਕੇ ਰੇਚਕ ਕਾ ਅਧਾਰ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕਾ ਪੂਰ ਨਾਮ ਸਮੂਹ ਕਾ ਦੇਹਕੇ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵੇਸ ਸਹਤ ਪੂਰਕ ਕੋ ਦੇਖ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਧਯਾਨ ਗੋਚਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਅਭਯਾਸ ਕਰਣੇ ਸੇ ਪੁਨਾ ਉਤਪਤੀ ਔ ਨਾਸ ਕੂੰ ਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਹਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਲੀਨ ਹੋਯਾਂ ਮੂਃ ॥ ਤਦਾਲਬਯਪਦੰਸਾਂਤਮਾਤਮਾਨੰ ਨਾਨੁ ਤਪਯਤੇ ॥ ਯਤ੍ਰ ਪਰਾਣੋ ਹਯਪਾਨੇਨ ਪ੍ਰਾਣੇਨਾਪਾਨ ਏਵਚ ੫੭ ਨਿਗੀਰਣੋ ਵਹਿਰੰਤਸਚ ਦੇਸ ਕਾਲੌਚ ਪਸਯਤੇ ॥ ਛਣ ਮਸਤੰ ਗਤੰ ਪ੍ਰਾਣ ਮਪਾਨੋਦਯ ਵਰਜਿਤੰ ॥ ੫੮ ॥ ਅਯਤਨ ਸਿੱਧੋ ਵਾਹਯਸਥੋ ਕੁੰਭਕੋ ਤਤ ਪਦੰ ਵਿਦੁਃ ॥ ਅਯਤਨ ਸਿੱਧੋ ਹਯੰਤਸਥੋ ਕੁੰਭਕਃ ਪਰਮੰ ਪਦੰ ੫੯ ਟੀਃ ॥ ਤਿਸ ਆਤਮ ਪਦ ਕੂੰ ਆਲੰਬਨ ਨਾਮ ਆਸਰੈ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਗਯਾਸੂ ਸਾਧਕ ਨੇ ਪੁਨਾ ਹਰਖ ਸੋਕ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਆਦਿਕ ਅਗਨਿ ਜਨਯ ਤਾਪ ਕਰਕੇ ਤਪਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੂਜਯਤ ਹੈ ਇਤਰ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵੋਂਵਤ ਦੁਖੀ ਨਹੀ ਹੂਜਯਤ ਹੈ ॥ ਯਤ੍ਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣ ਕੂੰ ਅਪਾਨ ਨੇ ਨਿਗੀਰੀਅਤ ਹੈ ਨਾਮ ਨਿਗਲ ਲਈਅਤ ਹੈ ਔ ਅਪਾਨ ਕੂੰ ਪੁਨਾ ਪ੍ਰਾਣ ਨੇ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਨਿਗੀਰੀਅਤ ਹੈ ਦੇਸ ਕਾਲ ਸਹਤ ਨਿਗਲ ਲਈਤਾ ਹੈ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਅਪਾਨ ਕੇ ਉਦਯਸੇ ਵਰਜਿਤ ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਅਸਤ ਹੋਯਾਂ ਦੇਸ ਕਾਲ ਸਹਤ ਅਯਤਨ ਬਾਧਯਹੀ ਬਾਹਰ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਯੋਗ ਵੇਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਔ ਤਿਸੀ ਕੂੰ ਤਤ ਦੇਸ ਕਾਲ ਸਹਤ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਯੋਗ ਵੇਤਾ ਪੁਰਖੋਤਮ ਪਦ ਅਪਾਨ ਕੇ ਲੀਨ ਹੁਏ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣ ਉਦੈਸੇ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਯੋਗ ਵੇਤਾ ਪ੍ਰਥਮ ਵਰਜਿਤ ਤਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਅਯਤਨ ਸਾਧਯ ਅੰਤਰ ਕੋ ਕੁੰਭਕ ਕਹਤੇ ਹੈ ਔ ਤਿਸੀ ਕੂੰ ਤਤਪਦ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ੫੯ ਮੂਃ ॥ ਏਤਦਾਤਮਨੋ ਰੂਪੰ ਸੁਧੋਂਖਾ ਪਰਮੇਂਵ ਚਿਤ॥ ਏਤਤ ਤਤ ਸਦਾ ਭਾਸ ਮੇਤਤ ਪ੍ਰਾਪਯ ਨ ਸੋਚਯਤੇ ॥ ੬੦ ॥ ਟੀਕਾ॥ ਏਤਤ ਪਰੋਖ ਕੋ ਕਹਯਤਹੈ

ਅਤ ' ਮ੍ਪ੍ਰੇਛ ਕੂੰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਯੇਹ ਜੋ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸਵਰੂਪਹੈ ਏਹੀ ਪਰਮ ਸ੍ਰੁਪ ਚੇਤਨ ਦੇਵਹੈ ਅਤ੍ਯੰਤ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਔ ਏਹੁ ਆਤਮ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਪਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸ੍ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਪਰਮ ਪਦ ਆਤਮਿਕ ਸੁਰੂਪਕੂੰ ਪਰਾਪਤ ਹੋਇਕੇ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਪੁਨਾ ਸੋਕਕੂਨਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਜੀਅਤ ਹੈ ॥ ੬੦ ॥ ਮੂ: ਪੁਸਪਸ੍ਯਾਂ ਤਰਿਵਾ ਮੋਦ: ਪ੍ਰਣਸ੍ਯਾਂਤ ਰਿਵਸਥਿਤੰ ॥ ਨ ਸ ਪ੍ਰਾਣੰ ਨਵਾਪਾਨੰ ਚਿਦਾਤਮਾਨੰ ਮੁਪਾਸ੍ਮਹੇ ॥ ੬੧॥ ਟੀਕਾ ॥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਭੇਦੋਂ ਕਰਕੇ ਭਿੰਨ ੨ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਕੇ ਤਿਸਕੇ ਅਨੰਤਰ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕਾ ਅਧਿਸਠਾਨ ਜੋ ਆਤਮਾ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਤਿਸਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਬਤ੍ਯਹੈ ਇਸ ਆਸਯ ਕਰਕੇ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ॥ ਪੁਸਪਸ੍ਯੇਤਿ ॥ ਜੈਸੇ ਪੁਸਪਕੇ ਅੰਤਰ ਆਮੋਦ ਨਾਮ ਵਾਸਨਾ ਹੋਤੀ ਹੈ॥ ਤਦਵਤ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਇਸਿਥਤ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜੋ ਚੈਤੰਨ੍ਯ ਆਤਮਾ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੈਤੰਨ੍ਯ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਤਿਸਚਿਦਘਨ ਦੇਵ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਤਦ ਰੂਪਹੀ ਹੋਤੇਹੈ ਯਾ ਮੈਕੁਛ ਸੰਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ॥੬੧॥

ਮੂ: ਜਲਸ੍ਯਾਂਤਰਿਵਾ ਸ੍ਵਾਦਮ ਪਾਨਸ੍ਯਾਂਤਰ ਸਿਤਤੰ ॥ ਨਸ ਪ੍ਰਾਣੰ ਨਵਾਪਾਨੰ ਚਿ ਦਤਮਾਨੰ ਮੁਪਾਸ ਮਹੇ ॥ ੬੨ ॥ ਟੀ: ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਜਲਕੇ ਅੰਤਰ ਅਸਵਾਦ ਨਾਮ ਮਾਧੁਰਯਤਾ ਮਿਠਾਈ ਨਿਰੰਤਰ ਰਹਤੀ ਹੈ ਜਲਕੇ ਕਿਣਕੇ ੨ ਮੈ ਪੂਰਣ ਬ੍ਯਾਪਕ ਹੋਕੇ ਰਹਤੀ॥ ਤੈਸੇ ਜਲ ਮੈ ਮਾਧੁਰਯਤਾਵਤ ਜੋ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਅਪਾਨ ਕੇ ਅੰਤਰ ਔ ਆਦ ਅੰਤ ਮੈ ਪੂਰਣ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਸੇ ਭਿੰਨ ਜੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਮ ਜੀਵ ਸਹਤ ਅਪਾਨ ਨਾਮ ਨਿਰਜੀਵ ਉਭੈ ਰੂਪ ਸੇ ਰਹਤ ਜੋ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤਿਸ ਚਿਦਾਤਮਾਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੀਅਤਹੈ ॥ ੬੨ ॥ ਮੂ: ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਖ੍ਯਯਸ੍ਯੋਪਾਤਸਥ ਮਪਾਨਖ੍ਯਯ ਕੋਟਿਗੰ ॥ ਅਪਾਨ ਪ੍ਰਾਣਯੋਰ ਮਧ੍ਯੰ ਚਿਦਾਤ ਮਾਨਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੬੩ ॥ ਟੀ: ਹੇ ਮੁਨੀਸਵਰ ਨਾਸਿਕਾਕੇ ਅਗਰ ਭਾਗ ਸੇ ਬਾਹਰ ਦ੍ਵਾਦਸ ੧੨ ਅੰਗੁਲੀ ਪਰਯੰਤ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਲੀਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਜੋ ਸਮੀਪ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਔ ਜੋ ਅਪਾਨ ਕੇ ਖਯ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਸਮੀਪ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿਪਰਿਮਿਤ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕੀ ਨਾਲਿਕੇ ਅਗਰ ਭਾਗ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ਤਥਾਚ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੇ ਮਧ੍ਯ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔਲਯ ਤਥਾ ਅਪਾਨ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔਲੈਯਕਾ ਅਧਾਰ ਭੂਤ ਔ ਇਨਕੀ ਗਮਨਾਗਮਨ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾ ਅਧਾਰ ਔ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜੋ ਚੇਤਨ ਆਤਮਾ ਦੇਵ ਹੈ ਹਮ ਨੇ ਤਿਸਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਨਿਰੰਤਰ ਕਰਤੇ ਰਹੀਅਤ ਹੈ ॥ ੬੩ ॥ ਮੂ: ॥ ਪ੍ਰਾਣਸ੍ਯ ਪ੍ਰਾਣੰ ਪੋਰੋ:

ਪਰੰ ਜੀਵਸ੍ਯ ਜੀਵਨੰ ॥ ਵੇਹਸ੍ਯ ਧਾਰਣੰ ਧ੍ਰੁਵਯੇ ਚਿਦਾਤਮਾਨ ਮੁਪਾਸਮ ਹੇ ॥ ੬੪ ॥
ਟੀ: ॥ ਹੇ ਮੁਨੇ ਜੋ ਚੈਤੰਨ੍ਯ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਕਰਖ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੇ ਬ੍ਯਾਪਾਰ ਮੈ ਨਿਮਿਤ
ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਆਦਿਕ ਤ੍ਰਿਤ੍ਯ ਦੇਹ ਇਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕਾ ਜੀਵਨ ਰੂਪ ਹੈ ਹਮਨੇ ਤਿਸ
ਚੇਤਨ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੀਅਤ ਹੈ ॥ ੬੪ ॥ ਮੂ: ॥ ਮਨਸੋ ਮਨਨੰ ਸਤ੍ਯੰ ਬੁਧੇਰੇਕਾ
ਅਵਬੋਧਨੰ ॥ ਅਹੰਕ੍ਰਿਤੇਰਹੰਕਾਰੰ ਚਿਦਾਤਮਾਨ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੬੫ ॥ ਟੀ: ॥ ਜੋ
ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਸਤ੍ਯਸ ਰੂਪ ਮਨਕਾ ਮਨਨ ਰੂਪ ਬ੍ਯਾਪਾਰ ਕਰਾਇਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਔ
ਬੁਧੀਕਾ ਨਿਸਚੈ ਆਤਮਿਕ ਬ੍ਯਾਪਾਰ ਕਰਾਇ ਰਹ੍ਯੋ ਹੈ ਔ ਅਹੰਕ੍ਰਿਤੀ ਕਾ ਅਹੰ
ਅਹੰ ਰੂਪ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਾਇਰਹਯੋ ਹੈ ਔ ਚਿਤਕਾ ਚਿਤਵਨ ਰੂਪ ਬ੍ਯਾਪਾਰ
ਕਰਾਵਤਾ ਹੂਆ ਭੀ ਜੋ ਅਸੰਗ ਰੂਪ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਦੇਵਕੀ
ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੬੫ ॥ ਮੂ: ॥ ਯਸਮਿਨ ਸਰਬੰ ਯਤ: ਸਰਬੰ ਯਤ ਸਰਬੰ
ਸਰਬਤਸਚ ਯਤ ॥ ਯਤ ਸਰਬ ਮਯੰ ਨਿਤ੍ਯੰ ਤਚਿਤਤਤਵ ਮੁਪਾਸ ਮਪਾਸਮਹੇ
॥ ੬੬ ॥ ਟੀ: ॥ ਯਾਸਮਿਨਿਤਿ ਇਸ ਪਦ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਸੰਸਾਰਕਾ
ਆਧਾਰ ਸੂਚਨ ਕੀਓ ਹੈ ॥ ਯਤ: ਨਾਮ ਜਿਸਸੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੀ ਉਤਪਤੀ ਹੈ
ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਚੇਤਨ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕਾ ਅਪਾਦਾਨਕਾਰਕ ਹੈ ॥ ਜੋ ਏਹ ਸਰਬ ਹੈ
ਨਾਮ ਆਪਹੀ ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਆਪਹੀ ਕਰਣ ਕਾਰਕ ਹੈ ਆਪਹੀ ਕਰਮ ਕਾਰਕ
ਹੈ ਆਪਹੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਹੈ ਆਪਹੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਨ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬ ਓਰਸੇ ਅਧਾਰਾਧੇਯ
ਰੂਪ ਆਪਹੀ ਚੇਤਨ ਸਰਬ ਰੂਪ ਹੈ ਫਿਰ ਸਰਬ ਕੇ ਨਸਟ ਹੂਏ ਸੇਸ ਸ੍ਵਰੂਪ
ਕਰਕੇ ਆਪ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਨਿਤਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸਰਬ [illegible]ਕਾਰਕੇ ਨਾਸ ਕੇ ਸਾਥ ਆਪ
ਨਸਟ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਐਸੇ ਜੋ ਚੇਤਨ ਤਤ੍ਵਹੈ ਹਮ ਤਿਸਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਸਰਬ
ਦਾ ਕਾਲ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੬੬ ॥ ਮੂ: ॥ ਆਲੋ ਕਾਲੋਕਨੰ ਪੁਣ੍ਯੰ ਸਰਬ ਪਾਵਨ
ਸਰਬ ਪਾਵਨ ਪਾਵਨੰ ॥ ਨਚ ਭਾਵਨ ਮਨ ਨੂਨੰਤਚਿਤ ਤਤਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੬੭ ॥
ਆਲੋਕਾ ਇਤਿ ਨਾਮ ਸੂਰਯ ਚੰਦਰਮਾਂ ਅਗਨੀ ਤਾਰਾ ਆਦੀ ਜ੍ਯੋ ਤ੍ਯੋਂ ਕਾਭੀਜ੍ਯੋਤੀ
ਹੈ ਔ ਸਰਬ ਪੁਨ੍ਯੋਕਾ ਪੁਨ੍ਯ ਰੂਪ ਅਰਥਾਤ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਤੀਰਥਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਭੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਪਾਵਨ ਨਾਮ ਪਾਪੋਂ ਸੇ
ਰਹਤ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੈ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਭੀ ਜੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਹੈ
ਨਚਭਾਵਨਮਤ ਇਤਿ ਭਾਵੋਂ ਕਰਕੇ ਅਰਥਾਤ ਮਨ ਬੁਧੀ ਆਦਿਕ ਕੇ ਵਿਕਾਰ
ਆਤਮਿਕ ਸੰਕਲਪੇ ਵਿਕਲਪੋ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਨਮਰ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਆਪਨੇ ਸਰੂਪ ਸੇ ਜ ਗਿਰਤੇ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਨੂਨੰ ਨਾਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ

ਹਮ ਤਿਸ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ੬੭ ਮੂ: ॥ ਨਾਪਾਨੋ ਭਜਦਿਤੋ ਯਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣਾ ਸਚਾਂਤਮੁਪਾਗਤ: ਨਾਸਾ ਗ੍ਰਗਨਾ ਵਰਤੰਤਛਿਤ੍ਰ ਮੁਪਾਸਮਹੇ । ੬੮ । ਟੀ: ॥ ਨਾਸਾ ਅਗ੍ਰ ਉਪ ਲਖਿਤ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲ ਮਾਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਆਕਾਸ ਵਿਖੇ ਵਰਤਣ ਨਾਮ ਵਿਚਰਨਹਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਰ ਅਪਾਨ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀ ਸੰਧੀ ਯਤ੍ਰ ਜਹਾ ਪਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜੋ ਇਨੋਕੇ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀ ਸੰਧੀ ਹੈ ਜਾਨੋ ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਤਿਸਸੇ ਵਿਰੁਧ ਅਪਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਹਾ ਜੋ ਵਿਰੁਧ ਦੋਨੋ ਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀ ਸੰਧੀ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਹ੍ਰਿਦੈ ਕਮਲ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਜੋ ਅਪਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਵਿਰੁਧ ਬਾਹਰ ਮੁਖ ਪ੍ਰਾਣ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਤਹਾਪਰ ਜੋ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਵਾਹੋ ਕੀ ਸੰਧੀ ਹੈ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਾਲੇ ਦੋਨੋ ਕੀ ਸੰਧਯੋਂ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਜੋ ਚੇਤਨ ਤਤ੍ਵ ਦੋਨੋ ਕੇ ਉਦੈ ਅਸਤ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਤਤ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੇ ॥ ੬੮ ॥ ਅਬ ਬਾਹਰ ਔ ਅੰਤਰ ਕੇ ਉਪਾਧੀ ਭੇਦਕੂੰ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਕਹਤੇ ਹੈ ॥ ਮੂ: ॥ ਯਤਸਚੋਦੇਤ ਸੂਰਯੋ ਸਤੰ ਯਤ੍ਰ ਗਛਤਿ ਤੰ ਦੇਵਾਸਚ ਕ੍ਰਿਰੇ ਧਰਮੰ ਸ ਏਵਾਦਯ ਸ ਉਸਵ ਏਤਦਵੈ ਤਦਿਤਿ ਸ੍ਰੁਤ: ॥ ਟੀ: ॥ ਜਿਸਕੇ ਸਕਾਸਸੇ ਸੂਰਯ ਉਦੈਹੋਤੇਹੈ ਔ ਪੁਨਾ ਜਿਸਮੇ ਅਸਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ॥ ਸੂਰਯ ਉਪਲਖਿਤ ਸਰਬ ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨ ਆਦਿਕ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰ ਲੈਨੇ ਅਰਥਾਤ ਸੰਪੂਰਣ ਜਗਤ ਜਿਸਕੇ ਸਕਾਸਸੇ ਉਦੈ ਅਸਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੰ ਨਾਮ ਤਿਸਕੂੰ ਦੇਵਤਾ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਆਦਿਕੋ ਨੇ ਧਰਮ ਕੀਓ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਤਿਸ ਦੇਵਕੇ ਗਯਾਨ ਕ ਤੁਲ ਔਰ ਕੋਈ ਭੀ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ਤਿਸ ਦੇਵ ਕੋ ਗਯਾਨ ਹੀ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ ਇਸਤੇ ਉਪਰ ਔਰ ਧਰਮ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਸੋ ਦੇਵ ਅਦਯ ਨਾਮ ਅਜ ਵਰਤ ਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਹੈ ਔ ਸੋਈ ਹੀ ਦੇਵ ਕਲ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਸੇ ਆਦਿ ਭਵਿਖ੍ਯਤ ਕਾਲਮੇ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬਰਖੋ ਪਯੰਤ ਹੋਗਾ ਸਦੈਵ ਰਹੇਗੋ ਔ ਪੂਰਬ ਭੀ ਅਨਾਦੀ ਕਾਲ ਕੋ ਚਲ੍ਯੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ॥ ਏਤਤ ਨਾਮ ਏਹ ਅਪਰੋਖ ਜੋ ਆਤਮਾ ਹੈ ਪਰੋਖ ਜੋ ਸੋ ਏਹੀ ਸਦਾ ਸਤ ਹੈ ਵੈ ਨਾਮ ਤਤ ਸੋਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਇਤਿਸ੍ਰੁਤਜਰਥ: ॥ ਇਸ ਸ੍ਰੁਤੀ ਕੇ ਅਰਥ ਕੂੰ ਮਨ ਮੇ ਰਖਕੇ ਯਤ੍ਰੇਤਿ ॥ ਯਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਣੋ ਸਤ ਮਾਯਾਤਿ ਯਤ੍ਰਾ ਪਾਨੋ ਸਤਮੇਤਿਚ ॥ ਯਤ੍ਰ ਦ੍ਵਾ ਵਯਜਨਤ ਪਨ੍ਹੈ ਤਚਿ ਤਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੬੯ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਯਤ੍ਰ ਨਾਮ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਤਤ੍ਵ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਸਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਜਿਸ ਵਿਖੇ ਅਪਾਨ ਭੀ ਅਸਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਯਤ੍ਰ ਜਿਸ ਕਾਲ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਦੋਨੋ ਅਬੀ ਉਤਪਤ ਹੂਏ ਨਹੀ ਹੈਂ ਉਨ ਦੋਨੋ ਕੀ ਸੰਧਯ ਮੈ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਕਾਲ ਮੈ ਨਾਸਿਕਾ ਕੇ ਅਗਰਭਾਗ ਸੇ ਬਾਰਾਂ ਅੰਗੁਲ

ਸ੍ਵਾਸ ਬਾਹਰ ਕੇ ਆਕਾਸ ਮੈ ਲੀਨ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਅਪਾਨ ਅਥਾ ਉਤਪਤ ਭਯੇ ਨਹੀ ਦੋਨੋ ਕੇ ਮਧ੍ਯਕੀ ਸੰਧੀ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੋ ਕੀ ਲੀਨਤਾ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਅਨ੍ਤ ਉਤਪਤੀ ਕੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈ ਔ ਆਪ ਉਤਪਤੀ ਨਾਸਤੇ ਰਹਤ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਾਨ ਕੂੰ ਭੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਹੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਹਮਤਿਸ ਆਤਮ ਤਤ੍ਵਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੬੯ ॥ ਮੂ: ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨੋਦਭਵਸਥਾਨੇ ਵਾਹ੍ਯਾਭ੍ਯੰਤਰ ਮਾਸਿਥਤੇ ॥ ਯਦ੍ਵੇ ਯੋਗਿ ਪਦਾਧਾਰਸਤ ਚਿਤ ਤਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੭੦ ॥ ਟੀ: ॥ ਯੇ ਦ੍ਵੇ ਇਹੁ ਜੌਨਸੇ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਉਤ ਪਤੀਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਬਾਹਰ ਔ ਅੰਤਰ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ਜੋ ਯੋਗੀ ਜਨੋ ਕੇ ਪਦਕਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ॥ ਪਦਯਤੇ ਗਮ੍ਯਤੇ ਯੋਗੀਭਿ: ਯੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਸਥਾਨੈ ਪਦ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਜੋ ਅਧਿਸਠਾਨ ਹੈ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਹਮ ਤਿਸ ਚਿਤ ਤਤ੍ਵਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ੭੦ ॥ ਮੂ: ॥ ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨ ਰਥਾ ਰੂਢੰ ਪ੍ਰਾਣਾ ਪਾਨ ਮਨਾ ਤਤੰ ॥ ਯਚਛ ॥ ਕ੍ਰਿ ਰੂਪੰ ਸਕਤੀਨਾ ਤਚਿਤ ਤਤ੍ਵਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੭੧ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਜੋ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਉਪਾਧੀ ਰੂਪ ਰਥ ਪਰ ਚਢਕੇ ਪਰਿਛਿੰਨਵਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ ਸਕਤੀ ਔ ਅਪਾਨਨ ਰੂਪ ਸਕਤੀ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਕਹੀਅਤਹੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਰਬ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੀ ਸਕਤੀ ਕਾ ਜੋ ਸਕਤੀ ਰੂਪ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਤਤ੍ਵਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੭੧ ॥ ਮੂ: ਹ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਾਣ ਕੁੰਭਕੰ ਦੇਵੰ ਵਹਿਸਚਾਪਾਨ ਕੁਭਕੰ ॥ ਪੂਰਕਾਂਸ ਵਿਸ੍ਰਿਸਟੰ ਯਤ ਤਚਿਤ ਤਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੭੨॥ ਟੀ: ॥ ਜੋ ਦੇਵ ਹ੍ਰਿਦੇ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਣੋਕਾ ਕੁੰਭਕ ਰੂਪ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜੋ ਦੇਵ ਬਾਹਰ ਨਾਸਿਕਾਕੇ ਅਗਰਭਾਗ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅੰਗੁਲਿ ਪਰਿਮਿਤ ਆਕਾਸ ਮੈ ਅਪਾਨ ਕਾ ਕੁੰਭਕ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਜੋ ਦੇਵ ਦੋਨੋ ਕਾ ਰੇਚਕ ਰੂਪ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਤਤ੍ਵ ਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ੭੨ ॥ ਮੂਲ ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਪਰਾਮਰਸੰ ਸਤਾ ਬੋਧੰਵਿਰੂਪਕੰ ਯਤ ਪ੍ਰਾਪਤ੍ਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨੰਨਾਤ ਤਚਿਤ ਤਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ॥ ੭੩ ॥ ਟੀ: ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕਾ ਪਰਾਮਰਸ ਨਾਮ ਚਲਾਵਨੋ ਤਿਸ ਚਲਾਵਨੇ ਮੈ ਨਿਮਿਤ ਭੂਤ ਔ ਤਿਸ ਕੀ ਸਤਾਰੂਪ ਔ ਬੋਧ ਰੂਪ ਜੋ ਹੈ ਅਥਵਾ ਵਿਰੁਧ ਸਤਾਕਾ ਜੋ ਬੋਧਕ ਹੈ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਤਤਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ੭੩। ਮੂ: ॥ ਯਤ ਪ੍ਰਾਣ ਪਵਨ ਸਪੰਦੋ ਯਤ ਸਪੰਦਾਨੰਦ ਕਾਰਕੰ ॥ ਕਾਰਣੰ ਕਾਰਣਾਨਾਂ ਯ ਤਚਿਤਤਤ੍ਵ ਮੁਪਾਸਮਹੇ ੭੪ ਟੀ: ॥ ਜੋ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਪ੍ਰਾਣ ਪਵਨ ਸਪੰਦਰੂਪੰ ਹੈ ਸਪੰਦ ਨਾਮ ਸਫੁਰਣ ਕੇ ਕਹੀਅਤਹੈ ਇੰਦ੍ਰਯੋਂ ਕਾ ਵਿਸਯ ਪ੍ਰਦੇਸ ਤਕ ਗਮਨ ਕੋ ਭੀ ਸਪੰਦ ਕਹੀਅਤਹੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਵਿਸਯ ਸੰਯੋਗ ਜਨਯ ਆਨੰਦ ਭੋਗਕੇ ਜੋ ਕਾਰਕ

ਕਹੀਅਤਹੈ ॥ ਔ ਜ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਆਦੀ ਕਾਰਣੋ ਕੋ ਕਾਰਣ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਹਮ । ਤਸ ਚੇਤਨ ਤਤ੍ਵਕੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ੭੪ ਮੂ: ॥ ਯਦਖਿਲ ਕਲਨਾਕਲੰਕ ਹੀਨੰ ਪਰਿ ਵਲਿਤੰ ਚ ਸਦਾ ਕਲਾ ਗਣੇਨ ॥ ਸ੍ਵਨੁਭਵ ਵਿਭਵੰ ਪਦੰ ਤਦਗ੍ਰਯੰ ਸਕਲ ਸੁਰ ਪ੍ਰਣਿਤੰ ਪਰੰ ਪ੍ਰਪਦ੍ਯੇ ॥ ੭੫ ॥ ਟੀ: ॥ ਯਦਿਤਿ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਖਿਲ ਕਲਾ ਰੂਪ ਕਲੰਕੋਂ ਸੇ ਵਰਜਿਤ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਪਰਮਾਰਥ ਸੇ ਨਿਸਕਲ ਸਰੂਪ ਜਾਨੀਅਤ ਹੈ ॥ ਔ ਪੁਨਾ ਜੋ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਆਪਾਤ ਦਰਸੀਆਨੁਖੋਂਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਹੀ ਜੀਵਕੀ ਉਪਾਧੀ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਣ ਆਦੀ ਖੋੜਸ ਕਲਾਗਣ ਕਰਕੇ ਵਲਿਤ ਨਾਮ ਪਰਿਵਾਰਿਓਤੇ ਦੇਖੀਅਤ ਹੈ ॥ ਸਮਯਕ ਅਨਭਵ: ਸ੍ਵਨੁਭਵ: ਜੋ ਯਥਾਰਥ ਅਪਨੋ ਅਨੁਭਵ ਰੂਪਹੀ ਵਿਭਵ ਨਾਮ ਨਿਰ ਅਤਿਸੈ ਐਸ੍ਵਰਯ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇਵਕੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੋ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮ ਪਦਹੈ ਜਿਸਤੇ ਸ੍ਰੇਸਟਊਚੋ ਔਰ ਨ ਹੋਵੇ ਐਸ੍ਵਰਯ ਸੋ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਨਿਰਤੀਸੈ ਐਸ੍ਵਰਯ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਹਮ ਤਿਸ ਚੇਤਨ ਦੇਵਕੀ ਸਰਣਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈਂ ਅਥਵਾ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ੭੫ ਪੰਚਵਿੰਸ: ਸਰਗ: ॥ ੨੫ ॥ ਭਸੁੰਡੋਵਾਚ ॥ ਮੂ: ਏਖਾਹਿ ਚਿਤ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤਿਰ ਮਯਾ ਪ੍ਰਾਣ ਸਮਾਧੀਨਾ ॥ ਕ੍ਰਮੇਣਾਨੇਨ ਸੰਪ੍ਰਾਪਤਾ ਸਵਯ ਮਾਤਮਨਿ ਨਿਰਮਲੇ ॥ ੧ ॥ ਟੀ: ॥ ਇਸ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨ ਕੂ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਚਿਰੰਜੀਵਿਤਾਕਾ ਭੀ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸਵਰ ਮੁਝ ਪ੍ਰਾਣ ਸਮਾਧੀ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਸ ਉਕਤ ਕ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਚਿਤਕੀ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪਾਈ ਹੈ ਨਿਰਮਲ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਅਪ[illegible] ਆ[illegible] ਅਪਨੇ ਆਪ ਵਿਖੇ ਵਿਸ੍ਰਾਂਤੀ ਪਾਈ ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਮੂ: ॥ ਏਤਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਮਵਸਟਭ[illegible] ਸੰਸਥਿਤੋਸਮਿ ਮਹਾਮੁਨੇ ॥ ਨ ਚਲਾਮਿ ਨਿਮੇਖਾਂਸ ਮਪਿਮੇਰੁ ਵਿਚਾਲਤ: ੨ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸੀ ਦਿਰਸਟੀ ਕੂ ਆਸਰੈ ਕਰਕੇ ਹਮ ਸੰਮਯਕ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥ ਜੇ ਸੁਮੇਰੁ ਪਰਬਤ ਭੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਥ ਹੋਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਸੇ ਏਕ ਨਿਮੇਖਕੀ ਅੰਸ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਹੋਵੈਗੇ ॥ ੨ ॥ ਪ੍ਰਸਨ ਜਾਗਤ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਗਮਨਾਗਮਨ ਖਾਨ ਪਾਨ ਆਦਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਲਮੈ ਤਥਾ ਸ੍ਵਪਨ ਅਵਸਥਾ ਔ ਸੁਖੁਪਤੀ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਤੋ ਇਸ ਸਰੂਪਸਥਸਮਾਧੀ ਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਅਵਸਯ ਹੋਤੇ ਹੋ ਵਹੁਗੇ ਫਿਰ ਕੈਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ ਕੇ ਹਮ ਇਸ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਇਕ ਨਿਮੇਖਕੀ ਅੰਸ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਲਚਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕਾ ਸਿਖਕਾ ਪ੍ਰਸਨ ਸੁਣਕੇ ਉਤ੍ਰਰ ਕਾ ਸਲੋਕ ਮੂ: ॥ ਗਚਛਤਸਿਤਸਟਤੋ ਵਾਪਿ ਜਾਗ੍ਰਤ: ਸਵਪਤੋ ਪਿਵਾ ॥ ਸਵਪਨੇਪਿ ਨ

ਚਲਤਯੇਖ ਸੁਸਮਾਧਿਰ ਮਮਾਤਮਨਿ ॥ ੩ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਹਮਾਰੀ ਸਮਾਧੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਰੂਪਸੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਬੈਠੇ ਹੂਏ ਜਾਗਤੇ ਹੂਏ ਸੋਵਤੇ ਹੂਏ ਅਥਵਾ ਸੁਪਨੇ ਮੈ ਭੀ ਏਹ ਹਮਾਰੀ ਸਮਾਧੀ ਸਰਬਦਾਕਾਲ ਲਾਗੀ ਹੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ॥ ਸੰਤਹੁ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਭਲੀ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਗੀ ਜਹ ਦਿਨਤੇ ਨੈਕਨ ਅਧਿਕ ਚਲੀ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਬਦਾ ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋਵਤ ਨਾਮ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਨਕੈ ਸਦ ਕਾਮ ॥ ਬ੍ਰਹਮੈਵ ਤੇਨ ਗੰਤਬ੍ਯੰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਮ ਸਮਾਧਿਨਾ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਵਚਨੰ ॥ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਇਸ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹਮਾਰੀ ਸਮਾਧੀ ਸਦਾਥਿਰ ਰਹਤੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਸੇ ਕਦਾਪਿ ਉਥਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਮੂਃ ॥ ਨਿਤ੍ਯਾਨਿਤ੍ਯਾਸੁ ਲੋਲਾਸੁ ਜਗਤ ਸਥਿਤਿਖੁ ਸੁਸਿਥਤਃ ॥ ਅੰਤਰ ਮੁਖੋਸਮਿ ਤਿਸਟਾਮਿ ਸਵਕਾਮੇਨਾਤਮਨਾਤਮਨਿ ॥ ੪ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਏਹ ਜੋ ਨਿਤ੍ਯ ਔ ਅਨਿਤ ਮਹਾ ਚੰਚਲ ਰੂਪਾ ਜਗਤਕੀਆਂ ਇਸਥਿਤ੍ਯਾਂ ਹੈਂ ਇਨੋ ਵਿਖੇ ਹਮ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਭੀ ਅੰਤਰ ਮੁਖਹੋਕੇ ਸਦਾਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ਇਨਕੀ ਚਪਲਤਾ ਕਰਕੇ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਇਸਟਾ ਨਿਸਟਰੂਪਾ ਜਗਤ ਕੀ ਇਸਥਿਤ੍ਯੋਂ ਮੇ ਸਵਕਾਮੇਨ ਨਾਮ ਇਨਕੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਕਿੰਤੂ ਸਵਛੰਦ ਰਹਤੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਮੈ ਹੀ ਸ੍ਵਤੰਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਮੂਃ ॥ ਅਪਿਸੰ ਰੁਧ੍ਯਤੇ ਵਾਯੁ ਰਪਿਵਾ ਸਲਿਲੰ ਗਤੇ ॥ ਨੈ ਤਸਮਾਤ ਸੁ ਸਮਾਧਾਨਾਦ੍ਵਿਰੁਧੰ ਸੰ ਸਮਰਾਮਹੱ ੫ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੇ ਵਾਯੂ ਕਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜਯੋ ਤਿਸ ਚਕ੍ਰ ਕਾ ਆਧਾਰ ਨਾਮ ਉਲਟੋ ਚਲਨੇ ਲਾਗਪਰੇ ਵਾਯੂ ਰੁਕ ਜਾਵੇ ॥ ਮਹਾ ਅਪਾਰ [illegible] ਪ੍ਰਵਾਹ ਸਹਤ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਸੂਕ ਜਾਵੈ ਅਥਵਾ ਅਪਨੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕੂ ਛੋਡਕ੍ਰ ਉਛਲਕੇ ਧਰਣੀ ਕੂ ਡੁਬੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਸਰਬ ਕੀ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰਤ ਰੈ ਅਗਨੀ ਸੀਤਲ ਹੋਜਾਵੇ ਔ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਤਪਾਨੇ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰ ਉਲਟ ਪਲਟ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਹੋਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਸ੍ਵਾਤਮ ਸਮਾਧੀ ਸੇ ਕਬੀ ਭੀ ਚਲਾਇਮਾਨ ਨ ਹੋਵੈਗੇ ੫ ਮੂਃ ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨਾਨੁ ਸੰਧਾਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਲੋਕਨਾਤ ॥ ਅਸੋਕ ਮਨੁ ਜਾਤੋਸਮਿ ਪਦਮਾਦਯੰ ਮਹਾ ਤਪਃ ॥ ੬ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਮਹਾ ਤਪਃ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਆਦੀ ਪਦ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਅਬ ਸੋਕਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਹੋਰਹੇ ਹੈ ॥ ੬ ॥ ਮੂਃ ॥ ਆਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯਾਦ ਬ੍ਰਹਮਨਨਿ ਮਜੂਨ ਨਿਮਜੂਨੰ ॥ ਅਹ ਮਦ੍ਯਾ ਪਿਤੂਤਾਨਾਂ ਪਸ਼ਯਨ ਜੀਵਾਮਿ ਧੀਰ ਧੀਃ ॥ ੭ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕੇ ਆਦੀ ਉਤਪਤੀ ਸੇ ਆਦ ਲੈਕੇ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡੋਂ ਕੀ ਉਤਪਤੀ

ਔ ਨਾਸ ਅਥਵਾ ਸੰਪੂਰਨ ਭੂਤੋਂਕੀ ਉਤਪਤੀ ਔ ਨਾਸ ਦੇਖਤਾ ਹੂਆ ਹੇ ਧੀਰਧੀਃ ਧੀਰਯ ਯੁਕਤ ਬੁਧੀਮਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਹਮ ਆਜ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜੀਵਤੇ ਹੈਂ ਹਰਖ ਸੋਕਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ੭ ਮੂੰ: ॥ ਨ ਭੂਤੰ ਨ ਵਿਖੰਯ ਚਿੰਤ ਯਾਮਿ ਕਦਾਚਨ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮਾਲੰਬਯ ਤਿਸਟਾਮਿਵਰਤਤਮਾਨਾ ਮਿਹਾਤਮਨਾ ॥ ੮ ॥ ਟੀਃ ॥ ਹੇ ਮੁਨੀਸਵਰ ਇਹ ਨਾਮ ਇਸ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰੀਰ ਵਿਖੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਨ ਹਮ ਬੀਤ ਗਏ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮਕੇ ਸੁਭਾ ਸੁਭ ਫਲਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਹਮ ਭਵਿਖਤ ਨਾਮ ਆਗਾਮੀ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਨੇਵਾਲੇ ਸੁਭਾ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਕਿੰਤੂ ਹਮ ਨਿਤ ਵਰਤਮਾਨ ਸੁਭਾਵਾ ਸਾਖੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕੂੰ ਆਸਰੈ ਕਰਕੇ ਇਸਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈ ॥ ੮ ਮੂੰ: ॥ ਯਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤੇਖੁ ਕਾਰਯੇਖੁ ਪਰਿ ਤ੍ਯਕਤ ਫਲੈਖਣਃ ॥ ਸੁਖੁਪਤ ਸਮਯਾ ਬੁਧ੍ਯਾ ਪਰਿ ਤਿਸਟਾਮਿ ਕੇਵਲੰ ॥ ੯ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਜਿਸ ੨ ਸਮੇ ਮੈ ਜੋ ਜੋ ਕਾਰਯ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੇ ਹੈ ਤਿਸਕੇ ਫਲ ਇਛਾ ਕਾ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਜੈਸੇ ਸੁਪਤ ਪੁਰੁਖ ਦੇਹਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਹਾਥੇ ਪਾਂਵੋਂ ਕੋ ਚਲਾਵਤੇ ਹੈ ਤਥਾ ਸ੍ਵਾਸਭੀ ਲੇਤੇ ਹੈ ਕੁਛ ੨ ਵਾਰਤਾਲਾਪਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ॥ ਤਦਵਤ ਹਮ ਭੀ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਕੋ ਕੇਵਲ ਤ੍ਯਾਗ ਕੇ ਤਿਸ ਸੁਪਤ ਪੁਰੁਖਕੀ ਨ੍ਯਾਈ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰੋ ਵਿਖੇ ਵਰਤਤੇ ਹੈ ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਰਹਤ [illegible]ਕਰਕੇ ਹੋਕੇ ਥਿਰਬੁਧਿ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ੯ ॥ ਮੂੰ: ਭਾਵਭਾਵ ਮਯੀਚਿੰਤ[illegible] [illegible]ਨ੍ਰਿਤਾਂ ॥ ਵਿਮ੍ਰਿਸ੍ਯਾਤਮਨਿ ਤਿਸਟਾਮਿ ਚਿਰੰਜੀਵਾਮ੍ਯਨਾਮਯਃ [illegible] ਹੋਵੇ ਏਹ ਕਾਰਯ ਨ ਹੋਵੇ ਕਲ ਪਰਸੋਂ ਇਹ ਕਾਰਯ ਔ[illegible] [illegible]ਗੇ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਭਾਵ ਅਭਾਵ ਰੂਪਾ ਇਛਾ ਅਨਿਛਾ ਕੇ ਮ[illegible] [illegible]ਸ ਚਿੰਤਾ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਪੂਰਬਿਕ ਤ੍ਯਾਗ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤ[illegible] ਵਿਖ ਇਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਰੋਗਸੇ ਰਹਤ ਚਿਰੰਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਮੈ ਜੀਵਤਾ ਹੂੰ ॥ ੧੦ ॥ ਮੂੰ: ਪ੍ਰਾਣਾਪਾਨ ਸਮਾਯੋਗਃ ਸਮਯੇ ਸਮਨੁ ਸਮਰਨ ॥ ਸ੍ਵਯਮਾਤਮਨਿ ਤੁਖ੍ਯਾਮਿ ਚਿਰੰ ਜੀਵਾਮ੍ਯਨਾ ਮਯਃ ੧੧ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਅਜਜ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕਾ ਸਮਾਯੋਗ ਨਾਮ ਸੰਧੀ ਤਤਸਮਯੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਸੰਧੀ ਮੈ ਜੋ ਨਿਤਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈ ਤਤਨਾਮ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਹੂੰ ਐਸੇ ਸਮਰਨ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਅਪਨ ਆਪਹੀ ਤ੍ਰਸਟ ਹੋਤਾ ਹੂਆ ਚਿਰੰਕਾਲ ਪ੍ਰਜੰਤ ਜੀਵਤਾ ਹੂੰ ਅਰੋਗ ਹੋਕੇ ॥ ੧੧ ॥ ਮੂੰ: ॥ ਇਦ ਮਦਯ ਮਯਾ ਲਬਧ ਮਿਦੰ ਪ੍ਰਾਪ ਸ੍ਯਾਮਿ ਸੁੰਦਰੰ ॥ ਇਤਿ ਚਿੰਤਾ ਨ ਮਤੇਨ ਜੀਵਾਮ੍ਯਨਾਮਯੰਃ ॥ ੧੨ ॥ ਟੀਃ ॥ ਯੇ ਇਤਨੇ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਆਜ ਮੁਝਕੂੰ ਲਭ ਗਯੇ ਹੈ ਔਰ ਇਸਤੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਤਰ ਮਨੋਹਰ ਕੂੰ

ਆਗਾਮੀ ਕਾਲ ਮੈ ਮੁਝਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਗੋ ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਰੋਗਤੇ ਰਹਤ ਹੋਕੇ ਜੀਵਤਾ ਹੂ ॥ ੧੨ ॥ ਮੂ: ॥ ਨ ਸਤੋਮਿਨਸਨਿੰਦਾਮਿ ਕ੍ਰਿਚਿਤ ਕਿੰਚਿਤ ਕਦਾਚਨ ॥ ਆਤਮਨੋ ਨਜਸਜਵਾ ਸਾਧੋ ਤੇਨਾ ਹੰਸੁਭ ਮਾਗਤ: ॥ ੧੩ ਟੀਕਾ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਹਮ ਕਦਾ ਚਿਤ ਨਾਮ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੇ ਨਾਤੋ ਕਿਸੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਕਿਸੀ ਕੀ ਨਿੰਦਾਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਅਪਨੀ ਚੇਸਟਾ ਨਰ ਭੋਗ ਬਡੇ ਉਤਮ ਭੋਗਕੇ ਅੰਤ ਕੋ ਪਰਮ ਗਤੀ ਪਾਵੇਗਾ ਇਸ ਯੋਗ ਯਗਸੇ ਉਪਰ ਔਰ ਵਿਚਾਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਸਰੋਤਾ ਕੇ ਧਨ ਧਾਨਜ ਸੰਤਾਨ ਸੁਭਘਰ ਮੈ ਹੋਵੈਗੀ ਆਪ ਸਤਸੰਕਲਪਹੋਵੈਗੋ ਸੁਭ ਰੂਪਾ ਵਾ ਅਸੁਭ ਰੂਪਾਕੀ ਅਥਵਾ ਅਨਜ ਸਰੀਰ ਵਸਿਸਟ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸੁਭਾਸੁਭ ਚੇਸਟਾ ਕੀ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਕਦਾਚਿਤ ਭੀ ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਤੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸੀ ਹੇਤੂਸੇ ਚਿੰਤਾ ਰੂਪੀ ਰੋਗਸੇ ਰਹਤ ਅਰੋਗ ਹੂਏ ੨ ਹਮ ਸੁਭ ਪੁਨਜ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ੨ ਚਿਰੰਜੀਵੀ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ੧੩ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਤਜਾਦਿਕ ਔਰ ਅਨੇਕ ਹੀ ਕਲਜਾਨ ਰੂਪ ਵਚਨ ਕਾਗਭਸੁੰਡ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਵਾਸਿਸਟ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹਤੇ ਭਏ ਸੋ ਯੋਗਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇ ਹਮਨੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਵਲਪਸੇ ਕਹਸੁਨਾਏਹੈਂ ਅਬ ਇਸ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਯੋਗ ਮੈ ਜੌਨਸੋ ਯੋਗ ਤੁਮਾਰੇ ਸੇ ਹੋ ਸਕੇ ਸੋ ਕਰੋ ਔ ਸੁਖੀ ਹੋਕੇ ਨਿਰਵਾਸੀ ਹੋਕੇ ਧਰਣੀ ਕੀ ਪੀਠ ਪੁਰ ਵਿਚਰੋ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਇਸ ਯੋਗ ਗਯਾਨ ਕੈ ਪਾਵਨੇ ਕੋ ਔਰ ਉਪਰ ਔਰ ਕੋਈ [illegible] ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਉਪਦੇਸ ਕੂੰ ਸੁਣੇਗਾ ਐਕਾਗਰਚਿਤ ਹੋਕੇ ਅਥਵਾ [illegible] ਨਾ ਕਰੇਗਾ ਸੋ ਐਸੇ ਯੋਗ ਯਲਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁ[illegible] ਸਨੀ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਲਜਾਨਕ੍ਰਿਤ ਔ [illegible] ਗ ਆਤਮਿਤ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸਰਬ ਸ੍ਰੋਤ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸਨਤਾ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਧਨ ਧਨ ਗੁਰਦੇਵ ਜਿਸ ਸੰਗ ਹਰਿਜਪੇ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜਬ ਭਏ ਤ ਔ ਗੁਣ ਸਭ ਛਪੇ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਕਾ ਅਵਤਾਰ ਕੇਵਲ ਹਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਤਸਕਰ ਪਤਿਤੋਂਕੇ ਉਧਾਰ ਕੇ ਅਰਥ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਆਪਨੇ ਬਡੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਲੁਪਤ ਹੂਈ ੨ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ ਬਡੀ ਸੁਗਮ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਮਝਾਇਦਈ ਹੈ ਜੋ ਯੋਗ ਵਿਦਜਾ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਮਾਨੁਖ ਰਿਖੀਸੁਰ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਤਪੀਸਵਰ ਆਦਿਕੋਂ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਮਹਾ ਕਠਿਨ ਥੀ ਸੋ ਆਪਨੇ ਮਹਾ ਸੁਗਮ ਰੀਤੀ ਸੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਸਮਝਾਇ ਦਈ ਹੈ ਆਪਨੇ ਹਮ ਕੂੰ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ

ਕਰਦੀਓ ਹੈ ਤੀਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਤਕ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈ ਐਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ।
ਇਸ ਗਯਾਨ ਯੋਗ ਵਿਦਯਾ ਕੂੰ ਪਾਇਕੇ ਖਟਸੰਤ ਆਪ ਕੂੰ ਕ੍ਰਿਤ ੨ ਮਾਨਕੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾਕੇ ਤਤਪਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਸੇਵਾ ਭੀ ਕਰੈਂ ਔ ਇਸ ਵਿਦਯਾ ਕਾ ਅਭਯਾਸ ਭੀ ਕਰੈ ਸਵ ਸਰੀਰਾਂਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈ ਔ ਇਸ ਵਿਦਯਾਕੇ ਅਭਯਾਸ ਮੈ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥

ਸੋ: ਸਹਜ ਯੋਗ ਯਾਰੀਤਿ ਪੂਰਨ ਭਯੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹਰਿ ॥
ਬਸੋ ਚਰਣ ਮਮ ਚੀਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇਕੇ ॥ ੧ ਓਤਤਸਤ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੫ ਸਕੰਧ ਪਹਿਲਾਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥
ਓ ਤਤ ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਦੇਵਤਰੂ

[illegible]ਯਾਯ

[illegible]ਗ

ਦੋ: ਸੁਨੈ ਸੁਨ[illegible] ਸਤਗੁਰੂ ਚਰਿਤਅਪਾਰ
ਦੇਹ ਅਰੋਗ ਸੁਭੋਗ ਯੁਤ ਅੰਤ ਲਹੈ ਸੁਖਸਾਰ ॥ ੧ ॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ਉਨੀਸੈ ਆਠ ਨੌ ੧੯੦੯।੯ ਕੇ ਸਾਲਮੈ ਬਾਬਾ ਖੇਮਸਿੰਘਜੀ ਏਕ ਵਾਰ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਤਾਪਵਾਨ ਹੈ ਸਨ ਏਹ ਅਬੀ ਥੋਰੀ ਅਵਸਥਾਕੇ ਸਰੀਰਕਰਕੇ ਪਰੰਤੂ ਬਡੇ ਬਡੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਲਾਟਮੁਲਖੀ ਵਗੈਰਾ ਇਨਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਜਾਤੇਭਏ ॥ ਔ ਲਵਪੁਰਕੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਭੀ ਇਨਕੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਤਯਾਂ ਭਯਾਂ ਔ ਇਨਕੇ ਯਸ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਸੇ ਸੁਧਾਸਰ ਔ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਤਥਾ ਸਰਬ ਦੇਸੋ ਮੈ ਬਹੁਤ ਹੀ

ਹੋਤੇਭਯੇ ਸਰਬਤ੍ਰ ਫੈਲ ਜਾਤੇਭਯੇ ॥ ਟਕਸਾਲੀ ਦਰਵਾਜੇ ਭਾਈ ਵਿਸਾਵਾ ਸਿੰਘਜੀ ਕੀ ਧਰਮ ਸਾਲਾ ਮੈ ਉਤਰਤੇ ਭਏ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਾਬਾ ਖੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਅਪਨੇ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਬਡੀਬੇਨਤੀਕਰਕੇ ਬਨਾਦੀਆ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਪੂਰਬਿਕ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗ ਦੋਨਹੁ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਪਥਨਾ ਕਰਭਜੀ ਹੈ ॥ ਭੋਭਗਵਨ ਮੁਝਕੂੰ ਆਪ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜਾਦਾ ਮਤ ਜਾਣੋ ਕਿੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘਜੀ ਕਾ ਸੇਵਕ ਜਟਸਿੰਘ ਜਾਨਕੇ ਮੁਝਕੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰੋ ਤੋ ਹਮ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਲੀਏ ਆਇ ਹਾਜਰ ਹੋਵੈ ਔ ਜੇ ਹਮਾਰਾ ਆਵਨਾ ਆਪਕੋ ਨ ਮਨਜੂਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਕਰਕੇ ਆਪ ਦਰਸਨ ਜੀਜਜੇ ਜਬ ਕੀ ਆਪ ਆਗਜਾ ਦੇਵੋਗੇ ਤਬ ਹਮ ਅਸ੍ਵਾਰੀ ਭੇਜ ਦੇਵੈਗੇ ਤਿਸ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਏਕ ਵਾਰ ਮੁਝਕੂੰ ਦਰਸਨ ਅਵਸਜ ਦੀਜਜੇ ਕਾਹੇ ਤੇ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਹਮਾਰੇ ਹਿਦੈ ਮੈ ਬਡੀ ਉਤਕਟ ਇਛਾ ਹੈ ਜੇ ਆਪਕੂੰ ਦੋਨੋ ਬਾਤੇ ਨ ਮਨਜੂਰ ਹੋਵੈਗੀ ਤਬ ਮੈ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਹਜੂਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਾਰਣ ਹਾਜਰ ਹੋਵੋਗੇ ਆਗੇ ਜੋ ਆਪ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੋ ਤੈਸੇ ਉਤ੍ਰ ਦੇਵੋਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਬਨਤੀ ਤਿਨਕੇ ਸਿਖਕੇ ਮੁਖ ਦ੍ਵਾਰਾ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਏਹ ਬਰਨ ਕੀਆ ॥ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਨ ਆਵੈ ਹਮ ਹੀ ਆਵੈਗੇ ॥ ਏਹ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ [illegible] ਬਾਬੇ ਖੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਜਾਇ ਕਹੇ ॥ ਤਬ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਾ[illegible]ਛਾ ਉਤਮ ਸਿੰਗਾਰਕੇ ਘੋੜਾ ਤੀਸਰੇ ਧਾਮ ਭੇਜਦੀਆ ਤਬ [illegible] ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਜਬ ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ [illegible]ਜੀ ਕੂੰ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ [illegible]ਕੁਸਲਛੇਮ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨ ਭੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਕੁਸਲ ਛੇਮ ਪੂਛੀ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਬਾਬੇ ਖੇਮਸਿੰਘ ਪੁਨਾ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਓਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਹੇ ਭਗਵਨ ਮੁਝਕੇ ਆਪਨੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਾ ਨਾ ਜਾਨ ਨਾ ਕਿੰਤੂ ਮੈਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਣੇ ਸੇ ਮੈ ਜਟਸਿੰਘ ਹੂੰ ਐਸੇ ਔਰ ਭੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਯਕਤ ਬਹੁਤ ਸੇ ਬਾਬੇ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਮੰਤ ਸਰਬ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਏਹ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਐ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਆਪਕੇ ਊਪਰ ਬਹੁਤ ਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਪਕਾ ਇਤਨਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੂਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਦੋ ਇਕ ਬਚਨ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਮਾਨੋ ਤਬ ਹਮ ਕਹੈ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਹਾ ਬਡੀ

ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸੇ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਨ ਮਾਨੈਂਗੇ ਤਬ ਔਰ ਕਿਸ ਕੇ ਮਾਨੈਂਗੇ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਹੀਏ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਏਕ ਸਿਕਾਰ ਨ ਖੇਲਿਆ ਕਰੋ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵ ਘਾਤ ਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਕਾਹਤੇ ਜੋ ਆਪ ਗੁਰੂ ਕਹਾਤੇ ਹੋ ॥ ਦੂਸਰਾ ਆਪ ਲੰਗਰ ਹਰ ਵਕਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰਖਿਆ ਕਰੋ ॥ ਤੀਸਰਾ ਹਰ ਵਕਤ ਰਾਗੀਆਂ ਕੀ ਚੌਕੀ ਹੋਤੀ ਹੀ ਰਹਿਆ ਕਰੇ ਚੌਥਾ ਸੰਤੋਂ ਕੇ ਮੰਗਲਕਾ ਪਾਠਾ ਤਥਾ ਸਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਪਾਠਾ ਹਮੇਸ਼ ਰਖਿਆ ਕਰੋ ਔ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਕੀਆ ਕਰੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਵਰਤਨ ਕਰਕੇ ਆਪਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਇਸਸੇ ਭੀ ਦਸ ਗੁਣਾ ਅਧਿਕ ਹੋਵੇਗੇ ॥ ਉਸ ਸਮੇ ਤੇ ਬਾਬੇ ਨੇ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਲੀਆ ਥਾ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਬਚਨ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੇ ਕਮਾਵਨੇ ਮੈ ਨ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਜੋ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਬਚਨ ਬਾਬੇ ਕੇ ਵਰਤਨੇ ਮੈ ਆਇ ਜਾਤੇ ਤਬ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਹਜਾਰੋ ਗੁਣੇ ਬਾਬੇ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਧਿਕ ਹੋਤੇ ਅਬ ਤੋ ਆਪ ਚਲ ੨ ਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੋਂ ਕੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਔ ਤਿਸ ਬਚਨ ਕੇ ਕਮਾਵਨ ਸੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪਾਤਸਾਹੋਂ ਕੇ ਪਾਤਸਾਹ ਹੋਕੇ ਆਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠੇ ਰਹਤੇ ਔ ਬਡੇ ੨ ਲਾਟ ਤਥਾ ਔਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਤਥਾ ਸਰਬ ਦੇਸੋਂ ਕੇ ਲੋਕ ਬਾਬੇ ਸਾਹਿਬ ਕੀਆ ਸੁਖਣਾ ਸੁਖਤੇ ਮਨਤਾਂ ਮਨਤੇ ਔ ਟੋਪੀਆਂ ਉਤਾਰ ੨ ਕੇ ਸਲਾਮਾਂ ਕਰਤੇ [illegible] ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਕੇ ਮੈ ਅਬਤੋ ਬਾਬੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਕੁਰਸੀ ਮਿਲਤੀ ਹੈ [illegible] ਬਚਨ ਪਾਲਤੇ ਤਬ ਬਾਬੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੋਈ [illegible] ਆਵਤੇ ਪਰੰਤੂ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਬਚਨ ਕਮਾਵਨੇ ਬਡੇ ਉਤ [illegible] ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਏਹ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਨਹੀ ਹੋ ਕਿੰਤੂ ਮਾਲ [illegible]

ਸੋ: ਸੋ ਪਾਵਤ [illegible] ਜੋ ਧਾਤ੍ਰਾ ਮਸਤਕ ਲਿਖ੍ਯੋ ॥
ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਮਤਹ ਵਾਰਿ ਜੋ ਮਿਲੈ ਕੂਪ ਘਟ ਸਿੰਧੁ ਮੈ ॥ ੧ ॥

ਜਿਤਨੇ ਇਕ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਕਰਮ ਅਨਰੂਪ ਧਾਤ੍ਰਾ ਨੇ ਇਸ ਜੀਵਕੇ ਭਾਲ ਪਟ ਪਰ ਲਿਖ ਛੋਡੇ ਹੈਂ ਉਤਨੇ ਹੀ ਇਸ ਜੀਵਕੋ ਜਸ ਅਪਜਸ ਧਨ ਸੁਖ ਦੁਖ ਆਦਿਕ ਮਿਲਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਬਦ: ਵਿਣ ਕਰਮਾ ਕਿਛੁ ਪਾਈਐ ਨਾਹੀ ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਧਾਵੈ ॥ ਜੋ ਕਿਛੁ ਲੇਖ ਲਿਖੇ ਬਿਧਨਾ ਸੋਈ ਹੋਤਹੈ ਸ੍ਰੀਧਰ ਸ਼ੋਕ ਨਿਵਾਰੇ ਇਤਜਾਦੀ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਜਬ ਕਬੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਵੈ ਤਬ ਕਬੀ ੨ ਮੇਲ ਹੋਜਾਯਾ ਕਰੇਥਾ ॥ ਪੁਨਾ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਪਿਸੌਰ ਕੁਰਾਸਾਨ ਕੀ ਧਰਤੀ ਮੇ ਚਲ ਗਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਪਿਸੌਰ ਮੈ ਬਡੀ ਮਾਨ

ਪ੍ਰਤਿਸਠਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਹਜਾਰੋਂ ਦਰ ਹਜਾਰੋਂ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਹੋਗਏ ਔ ਸਰਕਾਰਕੇ ਘਰ ਮੈ ਭੀ ਬਾਬੇ ਕਾ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰਥੇ ਔ ਜੋ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੀ ਭਲੀ ਅਥਵਾ ਬਾਤ ਸਰਕਾਰ ਮੈ ਕਹਤੇ ਥੇ ਸੋ ਸਰਕਾਰ ਮੈ ਮਨਜੂਰ ਹੋਜਾਤੀ ਥੀ ॥ ਉਨੋ ਹੀ ਦਿਨੋ ਮੈ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦਸੇ ਬਾਹਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਕੇ ਬਾਗਕਾ ਲਿਲਾਮੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰਨੇ ਦੀਆ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਔ ਬਾਬਾ ਖੇਮਸਿੰਘ ਕੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਪਾਸ ਕਿਤਨੀਕ ਆਚੁਕੀ ਥੀ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਾਗ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖਯਾ ਕੇ ਆਜ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਤੇਰੀ ਕਹੀ ਮਾਨੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਕਾ ਕਈ ਦਫੇ ਲਿਲਾਮਕਾ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਢਾਯਾ ਹੈ ਔ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਕਹਾਵਤੇ ਹੋ ਆਪ ਇਸ ਬਾਤ ਕਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰੋ ਇਸ ਰੀਤਿਕੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਲਿਖਕੇ ਏਕ ਸਿਖਕੇ ਹਾਥ ਭੇਜੀ ਥੀ ਬਾਬੇ ਕੇ ਪਾਸ ॥ ਔ ਇਸ ਓਰ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਔਰ ਹੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਲੀਆ ਕੋਈ ਲਿਲਾਮ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਕਾ ਨਹੀ ਪਹੁਚਸੇ ਕਹੁਤੇ ਕੋਈ ਐਸੀ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਮਰਜੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਜਬ ਬਾਬੇ ਖੇਮਸਿੰਘ ਪਾਸ ਵੋ ਚਿਠੀ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਪਹੁਚੀ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਉਸ ਚਿਠੀ ਕਾ ਏਹ ਉਤ੍ਰ ਰੂਪ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਲਿਖੀ ਜੋ ਚਿਠੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੇ ਭੇਜੀ ਥੀ ਉਸਮੈ ਵਿਵਹਾਰਕ ਔ ਪਾਰਮਾਰਥਿਕ ਦੋਨੋ ਪ੍ਰਕਾ[illegible] ਥੀ ਆਗੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੋ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਰਵਨ ਕਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨ[illegible]ਤੇ ਭਏ ਕੇ ਹਮ ਕੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀ ਆਈ ਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ[illegible] ਸਾਮਰਥ ਥੇ ਊਹਾਂ ਸੰਤਪੁਰੇਕੀ ਧਰਤੀ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ[illegible]ਖੇਯੋ ਹੈ ਧਰਮੋ ਜਖਤਿ ਸਰਬਤ੍ਰਜਯਤਜੁਤ ਨ ਅਧਰਮੋ ਧਰਮ ਕੇ [illegible]॥ ਕਾ ਕਬੀ ਭੀ ਨਾਸ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਧਰਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਰਪਣ ਬੁਧੀ ਸੇ ਕੀਓ ਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਬਿਨਾ ਸਤਸੰਗ ਮੇਧਾਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਡੀ ਕਠਿਨ ਹੈ ਧਾਰਣਾ ਵਤੀ ਧੀ ਮੇਧਾ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ॥ ਸਾ ਤਿਸ ਚਿਠੀ ਦੈਵੀ ਸੰਪਤੀ ਰੂਪ ਕਾ ਨਾਮ ਉਪਬਨਕੀ ਕਥਾ ਥੀ ਸਾ ਕਥਾ ਉਨਕੀ ਸਮਝਮੇ ਨ ਆਵਤੀ ਭਈ ਯਾਂਤੇ ਪੁਨਰਾਬ੍ਰਿਤੀ ਲਿਖਤੇ ਭਏ ॥ ਸੋ ਤਿਸ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਮੈ ਜੋ ਕੁਛ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖ ਭੇਜਾ ਥਾ ਸੋ ਸਾਖਯਾਤ ਹੀ ਈਂਹਾਂ ਲਿਖਦੀਜੀਅਤ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਜੀ ਕੇ ਪਜਾਰੇ ਸਭ ਸੰਤਨਕੇ ਪ੍ਰੀਤ-ਵਾਨ ਸੇਵਕਨ ਨਾਮ ਦਾਨ ਗਜ਼ਾਨ ਕੇ ਦਿਵਯਾ ਹੋ ॥ ਬਾਨੀ ਕੇ ਮ੍ਰਿਦੁਲਉਪਕਾਰੀ ਪੁੰਜ ਜੀਵਨ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਮੂਰਤੀ ਸੁਧੀਰਕੇ ਧਰਯਾਹੋ ॥ ਦਿਨ ਰੈਨ ਆਗਮਨ ਗਮਕੇ

ਕਥਨ ਵਾਰ ਸਮੇਕੇ ਸੰਜੋਗ ਤੇ ਤਿਤਿਖਯਾ ਕੇ ਸਹਯਾਰੋ ਸਾਰਉਰਸ਼ਧਾਸਦਾ ਛੋਨੀ ਜਸ ਛਯਾ ਮਿਥਯਾ ਜਾਨ ਛੀਨ ਭਯਾ ਸਭਹੂੰ ਕੋ ਸੁਖ ਦਯਾ ਹੋ ॥੧॥ ਦੋਃ ਸਾਂਈ ਲੋਕ ਖੁਦਾਇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੂਰਤਿ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਜੂ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਖੁਮੀ ਸੁਲਿਖੀ ਪਛਾਨ ॥ ੨ ॥ ਹਮ ਕੋ ਅਧਿਕ ਅਨੰਦ ਹੈ ਚਾਹਤ ਕੁਸਲ ਤੁਹਾਰ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਰੇ ਸਦਾ ਜੈਕਾਰ ॥ ੩ ॥ ਚੌਃ ਅਵਰ ਹਕੀਕਤ ਕਹੁ ਸੁਨਾਈ। ਜੋਇ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਆਪ ਪਠਾਈ। ਸੋ ਪਹੁੰਚੀ ਹਮਕੋ ਸੁਪਿਸੌਰ। ਪਠਤ ਅਨੰਦ ਭਯੋ ਚਿਤ ਮੋਰ ॥ ੪ ॥ ਬਾਗ ਬਾਰਤਾ ਲਿਖ ਜੁ ਪਠਾਈ। ਸੋ ਕਛੂ ਸਮਝ ਹਮਹੁ ਨਹਿ ਆਈ। ਕੌਨ ਬਾਗ ਕੀ ਬਾਤ ਲਿਖੀ ਤੁਮ। ਸੁ ਕੁਛ ਸਮਝ ਪਰੀ ਨਹਿ ਮੁਹਿ ਮਨ ॥ ੫ ॥ ਪੁਨ ਤੁਨ ਮਾਨਸ ਜੋਇ ਪਠਾਯੋ। ਸੋ ਨਿਜੀਕ ਹਮਰੇ ਨਹਿ ਆਯੋ। ਜੇ ਕਰਿ ਪਹੁੰਚੇ ਗੋ ਮੁਹਿ ਪਾਸ। ਹਮ ਗੋਚਰ ਹੋਵੈਂਗੇ ਰਾਸ ॥ ੬ ॥ ਅਵਰ ਕਛੂ ਜੋ ਹੋਵੈ ਲੋਰ। ਸੋ ਲਿਖ ਭੇਜੋ ਬੀਚ ਪਿਸੌਰ। ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਕੀ ਖਬਰ ਪਠਾਯੋ। ਹਮ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤ ਸਦ ਰਹੀਓ ॥ ੭ ॥ ਲਿਖੀ ਪਤ੍ਰਕਾ ਮੇਖ ਜੁ ਮਾਸ। ਪੂਰਣਮਾ ਤਿਥ ਭਈ ਸਮਾਸ। ਬਾਸਰ ਗੁਰ ਮੈ ਲਿਖ ਜੁ ਪਠਾਈ। ਵਾਚੋ ਮਮ ਪ੍ਰੀਤ ਸੁਖ ਦਾਈ ॥ ੮ ॥ ਸੁੰਭ ਸੰਃ ੧੯੨੧ ॥ ਜਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚਿਠੀ ਬਾਬੇ ਕੀ ਭੇਜੀ ਹੂਈ ਵਚਾਇਕੇ ਦੇਖੀ ਸੁਣੀ ਹਸ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਾਬੇ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀ ਪਰੀਖਯਾਅਰਥ ਲਿਖਕੇ ਅਪਨੇ ਲਿਖੇ ਬਚਨ ਕੀ ਪਾਲਨ[illegible] ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ॥ ਦੋਃ ॥ ਪਠੀ ਆਪ ਜੋ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਬਾਚੀ ਅਤਿ [illegible] ਮਾਲਮ ਕੀਓ ਉਰ ਅਨੰਦ ਰਹਯੋ ਛਾਇ ॥ ੧ ॥ ਅਹੈ ਜ[illegible] ਚਤੁਰ ਚਿਤਲਾਇ। ਸਤਕ ਪੰਚ ਪਣ ਰਜਤ ਅਬ ਦੀਜੇ[illegible] ਇਤ ਅਨੰਦ ਉਤ ਚਾਹਯੇ ਸਤਗੁਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ। ਬਾਚੋ ਚਤੁਰ ਸੁ[illegible] ਧਰੋਂ ਅਹਲਾਦ ॥ ੩ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚਿਠੀ ਦੇਕੇ ਏਕ ਸੰਤ ਮੋਨੀ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਤਿਸਕੋ ਪਿਸੌਰ ਬਾਬੇ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦੀਆ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਲੈਕੇ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਨ ਕਰੀ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਔ ਤਿਸ ਸੰਤ ਕੋ ਭੀ ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਕੀਓ ਹੁਤੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਰਖਕੇ ਸਭ ਸਮਾਚਾਰ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪੂਛਤੇ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਚਿਠੀ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਕੋ ਨ ਦੀਓ ਨਵ ਮਾਸ ਕੇ ਬਾਦ ਸੰਤ ਮੋਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਫਿਰ ਪਿਸੌਰ ਕੀ ਬਾਬੇ ਸਭ ਹਕੀਕਤ ਹਜ਼ੂਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਨੈਵੇਦਨ ਕਰਦੇ ਤੇ ਭਯੋ ਸੁਣ ਕੇ ਠਾਕਰ ਜੀ ਬਡੇ ਹਸੇ ਔਰ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜੋ ਬਚਨ ਸਭਾ ਮੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਜਾਤੀ ਵਾਰ ਮੋਨੀ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪਹਲੇ ਕਹਤੇ ਥੇ ਸੋ ਬਚਨ ਏਹ

ਏਹ ਹੈ ਦਮਦਮੇ ਤੇ ਦਮਦਮਾ ਤੇ ਦਮਦਮ ਤੇ ਦਮ ਮੰਗਤਯੋਂ ਤੇ ਮੰਗਣਾ ਲਾਨਤਯਾ ਕੋ ਕਾਮ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕਾ ਹਾਥ ਸੇ ਤਯਾਗਣੋਂ ਬਡੇ ਸੂਰਬੀਰੋਂ ਕੋ ਕਾਮ ਹੈ ਐਸੇ ਕੈਸੇ ਕਾ ਨਹੀਂ ਅਥ ਦਮਨ ਸਬਦ ਕੇ ਅਰਥ ਏਹ ਹੈ ॥ ੭ ॥ ਸਾਤਵਾਰ ਜੋ ਦਮ ਸਬਦ ਕੋ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕਹ੍ਯੋ ਹੈ ਸੋ ਮਨ ਸਹਤ ਖਟ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਔ ਸਪਤਮ ਵਾਕ ਇਨ ਸਾਤੋਂ ਕੋਦਮਨ ਕਰੋ ਯੇਹ ਸਾਤੋ ਜੀਵ ਕੇ ਪਰਮ ਸ਼ਤ੍ਰ ਹੈਂ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਅਪਰਾਧੀ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਅਨੇਕੋਂਮੇਂ ਭਟਕਾਵਤੇ ਰਹਤੇਹੈਂ ਪੁਨਃ ਵਿਸੈ ਰੂਪੀ ਗਰਤ ਮੈ ਡਾਰਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਜ ਸਰਬ ਓਰ ਸੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰਣੇ ਸਬਦਾਦੀ ਪਾਂਚੋਂ ਵਿਸਯੋਂ ਸੇ ਪਾਂਚੋਂ ਗਯਾਨ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ ਕੂੰ ਰੋਕਣੋ ਧਨੀ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਹਾਥ ਦਾਨ ਕਰਣੇ ਸੇ ਹੀ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਔ ਛਤ੍ਰਯੋਂ ਕੇ ਹਾਥ ਯੁਧ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਹਾਰ ਔ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸੋਭਤੇ ਹੈਂ ਔ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਛਤ੍ਰਯੋਂ ਕੇ ਭੁਜਾ ਮੇ ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਯਸ ਕੀਰਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸੁਭ ਲੋਕਿਕ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਤੀਹੈ ਔ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸ਼ਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈਂ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਬਿਰਾਨੇ ਅਪਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਦੇਵਤਾ ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਵਰਦਾਨੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਬਹਨ ਭ੍ਰਾਤਾ ਆਦਿਕ ਸਨ-ਬੰਧੀ ਸਨਬੰਧ ਧਰਮ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੁੰਦਰਰੂਪਵਾਲੇ ਮੁਖ ਕਾ ਔ ਸੁੰਦਰ ਨੇਤਰੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੂਜੀਅਤ ਹੈ ਤਥਾ ਦਾਨ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਸਾਰੀ ਆਯੂ ਅਰੋਗ ਭੋਗਤੇ ਹੈ ਔ [illegible] ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਆਗਯਾਕਾਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਭ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ [illegible] ਕਰਕੇ ਹੀ ਜੰਗ ਮੇ ਜੂਏ ਮੈ ਦਿਗਵਿਜੈ ਕੂੰ ਪਾਈਅਤਹੈ [illegible] ਵਾਰਜੀਵਕੂੰਅਪਮ੍ਰਿਤ੍ਯੂ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤਿਸ ਮਿਤ੍ਰ ਸੇ ਛੂਟ ਕੇ ਪੂ[illegible] ੧੨੦ ਸਾਲ ਕੀ ਨੀਰੋਗ ਆਰਬਲਾ ਭੋਗ ਕੇ ਮਰਤੇ ਹੈ ਦਾਨ ਪੁੰਨ[illegible] ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਹੀ ਏਹ ਜੀਵ ਸਰਪ ਚੋਰ ਜਲ ਅਗਨਿ ਸਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਛੂਟ ਕੇ ਆਨੰਦਵਾਨ ਹੂਜੀਅਤ ਹੈ ਤਥਾ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਧਨੁ ਧਾਨ ਰਾਜ ਰੂਪ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਜੀਅਤ ਹੈ ਔ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤਰੀ ਊਚੀ ਉਤਮ ਕੁਲ ਮੇਂ ਜਨਮ ਪਾਈਅਤ ਹੈ ਔ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨੀਚ ਕੁਲ ਮੇਂ ਜਨਮ ਵਾਲੇ ਉਤਮ ਊਚੀ ਪਦਵੀ ਕੂੰ ਤਥਾ ਯਸ ਕੀਰਤੀ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਜੀਅਤ ਹੈ ਔ ਦਾਨ ਕੇ ਬਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਰਕ ਮੈ ਪਤਿਤ ਕੁਲੋਂਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਆਦਿ ਸੁਭ ਲੋਕੋਂਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਅਤਹੈ ਦਾਨ ਹੀ ਬਲਕਰਕੇ ਯੋਗ ਔ ਜਗ ਕੇ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਜੀਅਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਯਗ ਔ ਭੋਜਨ ਕੇ ਅੰਤ

ਮੈਂ ਦਖਿਣਾ'ਦਾਨ ਯੇ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨ ਦੇਵੇ ਤਬ ਉਸ ਯੋਗ ਔ ਯਗ ਕੇ ਫਲ ਕੂੰ ਏਹ ਜੀਵ ਨਹੀਂ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਏਕ ਮਨ ਬੂਕਨ ਕੇ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਘੂ ਚਕ੍ਰਭਰਤੀ ਰਾਜ ਕੂੰ ਪਾਵਤੇ ਭਯੇ ਜੈਸੇ ਦਾਨ ਕੇ ਬਲ ਸੇ ਹੀ ਚੁਣਕਰਿਖੀ ਏਕ ਸੇਰ ਭਰ ਸਤੂ ਕੇ ਦਾਨ ਸੇ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਯਗ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਫਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ॥ ੫੦॥ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਇਕ ਬੂਕਦਣੇ ਅੰਨ ਕੇ ਦਾਨ ਸੇ ਕੈਸੇ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੈਸੇ ਚਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਾਜ ਕੂੰ ਪਾਵਤੇ ਭਯੇ ਔ ਚਣਕ ਰਿਖੀ ਕੌਨ ਥੇ ਔ ਸੇਰ ਭਰ ਸਤੂਆਂ ਕੇ ਦਾਨ ਸੇ ਕੈਸੇ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਯਗ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਪੁਨਯ ਧਰਮ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਅਸਵਮੇਧ ਯਗ ਬਿਨਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਜੀਤੇ ਔ ਕੋਟਾਨ ਪਦਮਾਨ ਪਦਮ ਮੋਹਰ ਰੁਪੈਂ ਕੇ ਲਾਗੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਆਪ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰੋ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਰਘੂ ਕੀ ਕਥਾ ਊਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਅਬ ਚੁਣਕ ਰਿਖੀ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣੋ ਏਕ ਚੁਣਕ ਨਾਮਾ ਰਿਖੀ ਥਾ ਮੋਚਨੇ ਕੇ ਸਾਥ ਬਜਾਰ ਮੈ ਸੇ ਏਕ ੨ ਦਾਣਾ ਚੁਣ ਕੇ ਕੁਜੇ ਮੈ ਰਖਤਾ ਥਾ ਜਬ ਕੁਜਾ ਭਰ ਜਾਵੇ ਅਰਥਾਤ ਖਾਣੇ ਮਾਫਕ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਪੀਸ ਪਕਾਇ ਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਰ ਕਾ ਭਾਗ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਕਿਸੀ ਅਤਿਥੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੂੰ ਦੇਕੇ ਵਿਸ੍ਵੇ ਦੇਵਤੋਂ ਕੀ ਬਲੀ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਪੁਨਾ ਅਗਨਿ ਮੈ ਆਹੁਤੀ ਖਟ ਦੇਕੇ ਅਤਿਥੀਕੂੰ ਭੋਜਨ ਛਕਾਇਕੇ ਪੀਛੇ ਸਨਬੰਧੀਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ ਆਪ ਭੋਜਨ ਪਾਵਤੇਥੇ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਆਯੂ ਭਰ ਕਰਤੇ ਰਹ[illegible] ਬ੍ਰਿਧ ਹੋ ਗਯੇ ਤਬ ਏਕ ਵਾਰ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਝੜੀ ਆਠ ਦਿਨ ਕੀ [illegible] ਭਾਰੀ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਰਾਤਰ ਦਿਨ ਬਰਖਾ ਪੜਤੀ [illegible] ਤਬ ਵੁਹ ਰਿਖੀ ਚੁਣਕ ਦਾਣੇ ਅਨ ਕੇ ਚੁਣਨੇ ਕੋ ਜਾਵੇ ਚੁਣ[illegible]ਾਰ ਸੇ ਵੁਹ ਚਾਰੋਂ ਜੀਵ ਘਰਕੇ ਆਠ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੂਖੇ ਸੀ ਘਰ [illegible] ਨਾਵਾਂ ਦਿਨ ਚੜਯੋ ਤਬ ਬਰਖਾ ਹਟੀ ਫਿਰ ਵੁਹ ਦੋਨੋਂ ਬਾਪ ਬੇਟਾ ਮੋਚਨੇ ਔ ਕੁਜੇ ਹਾਥ ਮੈਂ ਲੈਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰੋਂ ਮੇ ਗਲਯੋਂ ਮੇਂ ਦਾਣੇ ਚੁਣਨੇ ਕੂੰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਏਕ ੨ ਦਾਣੋਂ ਚੁਣ ੨ ਕੇ ਅਪਨੋ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਤੇ ਥੇ ਇਸੀ ਹੇਤੂ ਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਚੁਣਕ ਨਾਮੀ ਰਿਖੀ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਜਬ ਦੋਨੋਂ ਬਾਪ ਬੇਟਾ ਦਾਣੇ ਬੀਨ ਕੇ ਅਪਨੀ ਕੁਟੀਆ ਮੈ ਆਇ ਤਬ ਫੇਰ ਬਰਖਾ ਲਾਗ ਪਈ ਤਬ ਉਨੋਂ ਨੇ ਦਾਨਯੋਂ ਕੋ ਭੂਜ ਕੇ ਪੀਸ ਕੇ ਸਤੂ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਪਾਂਚ ਦੋਨਯੋਂ ਮੇਂ ਭਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਕੋ ਧਯਾਨ ਕੀਓ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਭੋਗ ਲਗਾਇਕੇ ਅਤਿਥੀ ਕੇ ਆਵਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੀ ਵਿਸ੍ਵੇ ਦੇਵੋਂ ਕੀ ਬਲਿ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਅਗਨਿ ਮੈ ਆਹੂਤੀ ਦੇਕੇ

ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਕੇ ਹੇ ਨਾਰਾਯਣ ਕੋਈ ਅਤਿਥੀ ਕੋ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਧੇ ਅਪਨੇ ਅਪਨੋ ਭਾਗ ਲਿਜਾਵੇ ਥੋਰੋ ਅੰਨ ਹਾਥ ਲਾਗੇ ਅਥਵਾ ਪੇਟ ਭਰ ਕੇ ਖਣੇ ਮਾਫਕ ਅੰਨਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਪਰੰਤੂ ਬਿਨਾ ਜਗਦੀਸਸ੍ਵਰ ਨਾਮ ਪਰ ਏਕ ਅਭ੍ਯਾਗਤ ਕੋ ਭੋਜਨ ਛਕਾਏ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਐਸੇ ਉਸ ਰਿਖੀ ਕੋ ਪ੍ਰਣ ਥੋ ਉਸ ਰਿਖੀ ਕੇ ਧਰਮ ਕੀ ਪਰੀਖਯਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਸਰਮੇਸ੍ਵਰਜੀ ਏਕ ਬ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਬੇਸ ਧਾਰ ਕੇ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਦ੍ਵਾਰੇ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਦੀਆਂ ਤਬ ਤਿਸਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਉਠ ਕੇ ਆਗੇ ਲੇਨੇ ਕੋ ਆਏ ਬਡੀ ਮਧੁਰ ਬਾਨੀ ਬੋਲਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਅਤਿਥੀਕੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਆਸਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਕੇ ਤਿਸ ਅਤਿਥੀ ਕੇ ਚਰਣ ਧੋਇਕੇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਲੈਕੇ ਸਭੀ ਸੀਸ ਪਰ ਧਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਬਡੇ ਸਤਕਾਰ ਸੇ ਚੁਣਕ ਰਿਖੀ ਨੇ ਤ੍ਰਿਸ ਬ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਆਗੇ ਏਕ ਡੂਨਾ ਸਤੂਆਂ ਕਾ ਭਰਾ ਹੂਆ ਜੋ ਪਰ ਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਅਰਥ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਰਾਖਯੋ ਥੋ ਸੋ ਰਖ ਦੀਆ ਵਿਸ੍ਵੇ ਦੇਵੋਂ ਕੀ ਬਲਿ ਨਿਕਾਸ ਕੇ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਵੋਹ ਸਤੂ ਖਾਇ ਲੀਏ ਪੁਃ ਔਰ ਭੀ ਤਕਾਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਚੁਣਕ ਰਿਖੀ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕਿਉਂ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਔਰ ਕਯਾ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਤਿਸ ਅਭ੍ਯਾ-ਗਤ ਨੇ ਕਹਯੋ ਅਬ ਤ੍ਰਿਪਤ ਨਹੀਂ ਭਯੋ ਹੂ ਤਬ ਚੁਣਕ ਰਿਖੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸਤੂ ਭਰੇ ਡੂਨੇ ਭੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਦੀਓ ਵੋ ਖਾਇ ਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਕਹਯੋ ਅਬੀ ਮੈ ਭੂਖੋ ਹੂ ਉਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਚੁਣ[illegible]ਨੇ ਅਪਨੇ ਭਾਗ ਭੀ ਤਿਸਕੇ ਆਗੇ ਰਖ ਦੀਓ ਵੋ ਭੀ ਖਾਇਕੇ [illegible] ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਿਖੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਤਥਾ ਸਨੁਖਾਨੇ ਭੀ ਉਸ ਬ੍ਰਿਧ [illegible] ੨ ਭਾਗ ਸਤੂਆਂ ਕੋ ਰਖ ਦੀਓ ਜਬ ਖਾਇਕੇ ਤਿਸਨੇ ਕ੍ਰ[illegible] ਸੇ ਪਾਨੀ ਵਸੁਧਾ ਪਰ ਫੈਂਕਯੋਂ ਤਬ ਏਕ ਨਕੁਲਾ ਆਇਕੇ [illegible]ਲਟਨੇ ਲਾਗੋ ਜਹਾ ੨ ਜਿਸ ੨ ਨਕੁਲੇ ਕੇ ਅੰਗ ਕੋ ਵੁਹ ਕੀਚ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਵੋਹੀ ੨ ਨਕੁਲੇ ਕੇ ਅੰਗ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਉਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਆਕਾਸ ਸੇ ਦਿਬ ਪੁਸਪੋਂ ਕੀ ਵਰਖਾ ਹੋਤ ਭਈ ਔ ਸੰਖ ਘਟਾ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਆਦਿਕ ਕੇ ਸਬਦ ਹੋਤੇ ਭਏ ਔ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਆਕਾਸ ਸੇ ਦਿਬ ਬਿਬਾਨ ਚਾਰੋਂ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਉਤਰਤੇ ਭਏ ਤਿਨੋਂ ਪਰ ਆਰੂਢ ਹੋਕਰ ਦਿਬਯ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰੀ ਕੂੰ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੇਂ ਕਯਾ ਆਯਾ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ ਜੋ ਏਕ ਸੇਰ ਪਾਂਚ ਪਾ ਸਤੂਆਂ ਕੇ ਦਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇ ਪਰਮ ਦੁਰਲਭ ਵੈਕੁੰਠ ਲੋਕ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਸੋ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਸੁਖੀ ਧਨਾਢ ਰੂਪਵਾਨ ਦੇਹ ਅਰੋਗਵਾਨ ਰੋਗ ਰਹਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਸਤਸੰਗੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸਭ ਦਾਨਧਰਮ ਕੇ ਕਰਣੇ ਸੇ ਹੀ ਸੁਖ ਭੋਗ

ਰਹੇ ਹੈਂ ਔਤ ਦਾਨ ਧਰਮ ਜੈਸੇ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਹਿਤਕਾਰੀ ਜਗਤ ਮੈਂ ਹੈ ਐਸੇ ਅਵਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪਤਤ ਕਥਾ ਕੋ ਕਹਕੇ ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਕ ਕਥਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ। ਜਬ ਉਨੀਸੈ ਸੋਲਾ ਮੈ ਕਾਤਕ ਮੰਗਰ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਬਾਬਾ ਖੇਮਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾਜੀਕੀ ਕਾਣ ਦੇਣ ਆਏ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚੇ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੈਠਾਇ ਲੇਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕਾ ਸਮਾ ਥਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਤਾ ਕੀ ਪਗ ਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਮਲਮਲ ਕਾ ਥਾਨ ਏਕ ਸਿਖ ਨੇ ਨਿਕਾਸਯਾ ਔ ਕੁਛ ਰੁਪੈਯੋਂ ਕੀ ਪੋਟਲੀ ਨਿਕਾਸਨੇ ਲਾਗਾ ਤਬ ਬਾਬੇ ਨੇ ਸੈਨ ਸੇ ਤਿਸਕੋ ਵਰਜ ਦੀਆ ਔ ਥਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰ ਦੀਆ ਔ ਸਮੇ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਨੇ ਓਹੀ ਬਾਤ ਸੂਚਨ ਕਰਾਈ ਤਬ ਦਮਦਮੇ ਤੇ ਦਮਦਮਾ ਇਤਯਾਦੀ ਪ੍ਰ- ਤਗਯਾ ਪਾਲਨੇ ਵਾਲੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਇਕੇ ਬਿਦਾ ਕੀਏ ਤਿਸ ਤੇ ਪੀਛੇ ਫੇਰ ਦਰ- ਸਨ ਮੇਲੇ ਨਹੀਂ ਭਯੇ ॥ ਓਤਤਸਤ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੂਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ੫ ਸਕੰਧ ਦੂਸਰਾਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੇ ॥

ਓ[illegible] ਸਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਬੀ[illegible] ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

[illegible]ਜ

[illegible]ਗ

ਦੋ:—ਸੈਲ ਤਰੈ ਨਿਧਿ ਪੈ ਅਬਲੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਖਾਇ।
ਸੋ ਰਘੁ ਨਾਯਕ ਦਾਸ ਕੇ ਹੋਵੈ ਨੀਤ ਸਹਾਯ ॥ ੧ ॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ਸ਼ੰਕਾ ਆਪਨੇ ਕਹਯੋ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕੀ ਕਾਣ ਦੇਣੇ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਏ ਥੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਕਯਾ ਮਹਾ- ਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸੰਤਹ ਕੇ ਪਾਸ ਰਹਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਾਹੇਤੇ ਏਕ ਤੋ ਵੋ ਆਪ ਅਵਧੂਤ ਥੇ ਦੂਸਰਾ ਕਯਾ ਉਨ ਕੀ ਮਾਤਾ ਕਾ ਸਰੀਰ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਧ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਕੈਸੈ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਪੁਨਾ ਆਪ ਅਪਨੀ ਖੁਦ ਮਸਤੀ ਮੈ ਮਸਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਉਨ ਕੂੰ ਕਿਸੇ ਕੀ ਕਾਣ ਲੇਨੇ ਦੇਨੇ ਸੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਥਾ ॥ ਸਮਾਧਾਨ। ਜੈਸੇ ਆਪ ਕਹਤੇ ਹੋ ਤੈਸੇ ਹੀ ਠੀਕ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਪਨੀ ਖੁਦਮ[illegible] ਜੀ ਮੈ ਹਮੇਸੀ

ਭੀ ਮਸਤ ਰਹਤੇ ਥੇ ਕਿਸੀ ਕੀ ਪਰਵਾ ਨਹੀਂ ਰਾਖਤੇ ਥੇ ਥੇ ਪਰਵਾ ਅਵਧੂਤ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਤੋ ਅਵਧੂਤ ਨਹੀਂ ਥੇ ਬੇਪਰਵਾ ਨਹੀਂ ਥੇ ਏਹ ਤੋ ਵਿਹਾਰੀ ਥੇ ਗ੍ਰਹਸਿਥ ਥੇ ਇਨੋ ਅਪਨੀ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਹਾਰ ਵਰਤਯਾ ਕਾਹੇਤੇ ਬਾਬਾ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਬਜ਼ੁਹਾਰ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਗੁਰ ਭਾਈ ਭੀ ਥੇ ਇਸ ਲੀਏ ਉਨੋ ਨੇ ਐਸੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਆ ਥਾ ਔਰ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਘਰ ਮੈ ਤੋ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਹੈ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕਾ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਬ ਸੁਣੋ ਮਾਤਾ ਕਾ ਜਿਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਵਨੇ ਭਯੇ ਹੈ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਏਕ ਦੋ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਮਾਤਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਆਈ ਥੀ ਪੁਨਾ ੧੯੦੬ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਕੇਂ ਉਨੀ ਸੈ ਛੇ ਸੰਮਤ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਧ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੇ ਹੀਨ ਔਰ ਸੰਬੰਧੀਯੋਂ ਸੇ ਭੀ ਹੀਨ ਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਆਇ ਕੇ ਠਹਰ ਜਾਤੀ ਭਈ ਏਕ ਸੰਤ ਕੇ ਹਾਰ ਸੰਦੇਸਾ ਭੇਜਾ ਜੋ ਆਪ ਕਹੋ ਤਾਂ ਮੈ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਵੋਂ ਅਬ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗਨੇ ਅਰਥ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਆਈ ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਕਾ ਸੰਦੇਸਾ ਸੁਣਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਏਹ ਉਤ੍ਰ ਦੀਆ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੋਵੇ ਆਪ ਈਹਾਂ ਅਬੀ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਟਿਕੋ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈਂ ਹੀ ਸੰਤ [illegible] ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੇਂਗੇ ਜਬ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਛੂਟਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਸਮੀ[illegible] ਆਪਕੋ ਆਦਮੀ ਭੇਜ ਕੇ ਬੁਲਾਇ ਲੇਵੇਂਗੇ ਅਬੀ ਆਪ ਈਹਾਂ [illegible]ਹਾਂ ਸਹਰ ਮੈ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਧੇਗ[illegible] ਊਹਾਂ ਸੁਖੀ ਰਹੋਗੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਾ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਦਸ[illegible]ਹਾਂ ਬਾਗ਼ ਮੈ ਰਹਤੀ ਭਈ ਪਰਮ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਡੇ [illegible]ਤਾ ਜੀਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਆ ਕਰੈ ਏਵ-ਨੇਤ ਸੇ ਏਕ ਗਊ ਬਿਨਾ ਵਛੇ ਸੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਜੀਕੇ ਪੀਨ ਕਰਨੇ ਯੋਗ ਦੋ ਦੂਧ ਦੇ ਦੇਤੀ ਥੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਦਾਨੰਦ ਸੁਰਸਤੀ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਗਏ ਤਬ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਤਪਸ ਚਰਯਾ ਦੇਖਕੇ ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਕਪਟ ਸੁਭਾਵ ਸੇ ਦੇਖਕੇ ਔ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸਕਪਟ ਸੁਭਾਵਸੇ ਦੇਖਕੇ ਔ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤ ਅਤਿਥੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਕਾ ਉਤਮ ਸੁਭਾਵ ਦੇਖ ਕੇ ਵਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਵੋਹ ਬਾਬਾਜੀ ਤੁਮਨੇ ਜੋ ਯੇ ਸਾਧਸੰਤ ਕੀ ਅਤਿਥੀਕੀ ਸੇਵਾ ਰੂਪ ਯਗ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਓ ਹੈ ਈਹਾਂ ਕੂਕਰੋਂ ਨੇ ਭੀ ਕੜਾਹ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਹੈ ਇਸੀ ਪਰਕਾਰਸੇ ਜਬਦਸਕ ਸਾਲ

ਵਤੀਤ ਹੋ ਗਏ ਤਬ ਬੀਚ ੨ ਮੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਭੇਜਤੀ ਥੀ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਸਰੀਰ ਤ੍ਯਾਗਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਈ ਹਾਂ ਸਰੀਰਾਂ ਕੁਛ ਵਿਸਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੁਝ ਕੂੰ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇ ਲੇਵੋ ਜਬ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਛੂਟਨੇ ਕਾ ਸਮਾ ਸਮੀਪ ਆਯਾ ਤਬ ਉਨੀਸੈ ਸੋਲਾ ਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ੧੯੧੬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਨੇ ਏਕ ਸੰਤ ਕੋ ਭੇਜ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਮੰਗਵਾਇ ਲੀਆ ਭਾਦਰ ਪਦ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਤੇ ਸਤਾਰਾਂ ਦਿਨ ਮਰਣਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀਕਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਔ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲ ਉਠ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਗਦੇਲਾ ਵਿਛਵਾਇਕੇ ਅਪਨੀ ਦਾਹਨੀ ਓਰਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਪੂਛਤੇ ਭਏ ਕਹੁ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਬ ਆਪ ਕੋ ਕਿਸ ਵਸਤੂ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਆਗਯਾ ਕਰੇ ਸੋਈ ਵਸਤੂ ਆਪਕੇ ਹਾਜਰ ਕਰੇਂ ਜੇ ਆਪਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਵੈਕੁੰਠ ਕੇ ਭੀ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਬ ਓਹੀ ਪਦਾਰਥ ਆਪ ਕੇ ਹਾਜਰ ਕਰ ਦੇਵੇਂਗੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਬਮੁਝਕੂੰ ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਇਛਾਨਹੀਹੈ ਸੰਸਾਰ ਸਨਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਮੈਨੇ ਦੇਖ[illegible] ਸਨਬੰਧਜੋਂਕੇ ਸੁਖ ਸਾਰੇ ਦੇਖਲੀਏ ਹੈ ॥ ਵੋ ਸਰਬ ਸੁਖ ਔ ਸਰ[illegible]ੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਔ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਜੋਜੋ ਸੁਖ ਦੁਖ[illegible]ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀਭੀ ਸੁਖ ਦੁਖਕੇਭੋਗਕਾਲ ਮੈ ਹੋਤੀਥੀ ਆਗੇ ਪੀਛੇ[illegible] ਪ੍ਰਾਪਤੀਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਖੋਪਤਵਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕਦਾਜਾਨੈ ਕਲਕੋ ਯ[illegible]ਹਰਘੜੀ ਪਲ ਆਗਾਮੀਕਾਲ ਮੈ ਮੈ ਕਜਾਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਹੇਤੁਸੇ ਆਗਾਮੀ[illegible]ਦੁਖ ਸੁਖੋਪਤੀਵਤ ਜਾਨਤੀਹੂੰ। ਦੂਸਰਾ ਜੋ ਸੁਖਦੁਖ ਭੋਗਨੇਮੈ ਆਏਹੈਂ ਵਹੁਸ੍ਵਪਨਵਤ ਹੋਗਏਹੈ ਬਿਨਾ ਸਿਮ੍ਰਤੀਸੇ ਉਨ ਭੁਗਤਸੁਖ ਦੁਖੋਂਕਾ ਕੋਈ ਸਰੂਪ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀ ਆਵਤੇ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਸ੍ਵਪਨਵਤ ਮਿਥ੍ਯਾ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਹੈ ਔ ਵਰਤਮਾਨ ਮੈ ਭੀ ਏਕ ਰਸ ਸੁਖ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸਬਦ ਸਪਰਸ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧਾਦੀ ਵਿਸ਼ਯ ਦੇਖਤੇ ੨ ਨਸ਼ਟ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਬਦਲ ਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਇਸ ਲੋਕਕੇ ਵਿਸਯ ਸੁਖਦੁਖ ਆਦਿਕ ਥਿਰ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਤੈਸੇ ਸ੍ਵਰਗਾਦੀ ਪਰਲੋਕ ਸਨਬੰਧੀ ਵਿਸਯ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭੀ ਥਿਰ ਨਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਇਨ ਵਿਸਯ ਸੁਖ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰਕੋ ਮੈ ਮਿਥ੍ਯਾ ਜਾਨਤੀਹੂੰ। ਕਾਹੇਤੇ ਯਹ ਦੇਹਭੀ ਏਕ ਰਸਨਹੀ ਰਹਤੀ ਜੋ ਜੋ ਬਾਲਕ ਜੁਬਾ ਬ੍ਰਿਧ ਆਦਿਕ ਅਵਸਥਾ ਭੀ ਥਿਰ ਨਹੀ ਰਹਤਜਾਂ ਦੇਖਤੇ

ਦੇਖਤੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਜੋ ਸੁਪਨੇ ਕਲ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਆਯੇ ਥੇ ਸੋ ਸੁਪਨੇ ਆਜ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੋ ਜੋ ਅਵਸਥਾ ਇਸ ਦੇਹ ਕੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਗਈ ਹੂਈ ਅਵਸਥਾ ਫੇਰ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਵਤੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੋ ਜੋ ਸ੍ਵਾਸ ਇਸ ਦੇਹ ਸੇ ਨਿਕਸ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਫਿਰ ਮੁੜਕੇ ਦੀਪਕ ਕੀ ਸਿਖ੍ਯਾ ਔ ਨਦੀ ਕੇ ਜਲਵਤ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਯਾਂਤੇ ਮੁਝ ਕੋ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਮਿਥ੍ਯਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਅਬ ਮੁਝ [illegible] ਕਿਸੀ ਪਦਾਰਥਕੀਇਛਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ ਔ ਏਕ ਬਡੋ ਭਾਰੀ ਬਡੋ ਦੁਖ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਰਖੋਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਕੁਖ ਮੈ ਸੇ ਅਵਤਾਰ ਭੀ ਲੀਓ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਮੇਰੀ ਚੌਰਾਸੀ ਨ ਕਟੀ ਗਈ ਔ ਨ ਮੁਝ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਗ੍ਯਾਨ ਹੀ ਭਯੋ ਇਤਨੀ ਚਾਹ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੈ ਰਹ ਗਈ ਹੈ ਔ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤ ਕੋ ਸਮੋ ਸਮੀਪ ਆਇ ਪਹੁੰਚਯੋ ਹੈ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਕੇ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਸੰਯੁਕਤ ਵਚਨ ਸੁਣਕੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮਾਤਾ ਧਨ੍ਯ ਹੈਂ ੨ ਤੂੰ ਜਿਸ ਤੈਨੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਮਿਥ੍ਯਾ ਜਾਨਕੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਵੈਰਾਗ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਹੈਂ ਤੇਰੀ ਜੈਸੀ ਬਡ ਭਾਗਨ ਕੌਨ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਤੁਮਾਰੀ ਕੁਖ ਸੇ ਹਮਾਰ ਅਵਤਾਰ ਭਯੋ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਅਬ ਤੁਝ ਕੋ ਮੋਖ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਵੈਰਾਗ ਭਯੋ ਹੈ ਏਕ ਤੁਮਾਰੇ ਉਧਾਰ ਕੀ [illegible] ਹੈ ਤੁਮਾਰੀ ਸੈਕੜੇ ਕੁਲਾ ਤਰ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਰੋਚਕ ਭ[illegible] ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾ ਦੇਵਹੂਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਕਪਲਦੇਵਜੀ [illegible] ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੈਸੇ ਤੈਨੇ ਸੰਸਾਰ ਕੂੰ ਮਿਥ੍ਯਾ ਜਾਨ[illegible] ਯਥਾਰਥ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੈ ਇਸ [illegible] ਕੁਛ ਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਮਾਤ[illegible] ਸੰਸਾਰ ਮਿਥ੍ਯਾ ਹੋਕੇ ਸਤ੍ਯ ਕੈਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਔ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਸੇ [illegible] ਮਿਥ੍ਯਾ ਵਸਤੂ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਮਿਥ੍ਯਾ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਏਹ ਕਿਸ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਕੇ ਆਸਰੇ ਭਾਸਤੇ ਹੈ ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੈਸੇ ਮਦਾਰੀ ਸਾਵਰੀ ਕੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਰਚਿਤ ਪਦਾਰਥ ਮਦਾਰੀ ਕੇ ਆਸ੍ਰਿਤ ਭਾਸਤੇ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਯੇਹ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੁਝ ਆਸ੍ਰਿਤ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਰਚਿਤ ਮੁਝ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨ ਕੇ ਆਸ੍ਰਿਤ ਪਰੇ ਭਾਸਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਹੇ ਮਾਤਾ ਏਹ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਮਹਾ ਦੁਸਤਰ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੀ ਸਰਣਿ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਹੈਂ ਸੋ ਇਸ ਮੇਂ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕੂੰ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੈਸੇ ਜਾਲਮੇਂ ਮਛੀਆਂ ਕੋ ਲੁਭਧਕ ਝੀਵਰ ਫਸਾਵਤੇ ਹੈ ਉਨ ਮਛੀਉਂ ਮੈਸੇ ਜੌਨਸਯਾਂ ਮਛੀਯਾਂ ਜਾਲ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਨਹੀਂ ਜਾਤ੍ਯਾਂ ਜਾਲਸੇ ਛੁਟਨੇਅਰਥਕੇ ਔ ਬਾਹਰ ਜਾਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਸੇ ਜਾਲ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਜਾਤੀਆਂ

ਹੈਂ ਔ ਜਾਲਕ ਕੋ ਪੀਠ ਦੇ ਦੇਤੀਆਂ ਹੈਂ ਵੋਹ ਮਛੀਆਂ ਤੋ ਜਾਲ ਮੇਂ ਫਸ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈਂ ਔ ਜੌਨਸਯਾਂ ਮਛੀਆਂ ਜਾਲ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਕੇ ਅਰਥ ਜਾਲਕ ਝੀਵਰ ਕੇ ਪੈਰੋਂ ਕੇ ਸਨ-ਮੁਖ ਦੋੜਤਯਾਂ ਹੈਂ ਵੁਹ ਮਛੀਆਂ ਜਾਲ ਸੇ ਛੂਟ ਜਾਤਯਾਂ ਹੈਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੌਨ ਸੇ ਜੀਵ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਅਰਥ ਮੇਰੀ ਸਰਣਿ ਨਹੀਂ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮੁਝ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ ਸੇ ਬੇ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਉਨ ਮਛੀਆਂ ਕੀ ਨਯਾਈਂ ਵਹਿਰ ਮੁਖ ਹੋਏ ੨ ਤੀਰਥ ਜਪਤਪ ਬ੍ਰਤ ਪੂਜਾ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਪਰਕਾਰਕੇਕਰਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹਮੇਰੀਮਾਯਾ ਸੇ ਛੂਟਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਆਦਿਕੋਂ ਕੋ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਲਟਾ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕੇ ਦ੍ਰਿੜ ਬੰਧਨੋਂ ਮੇ ਬਾਂਨੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ। ਹੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਔਰ ਜੌਨ ਸੇ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਸੇ ਛੂਟਨੇ ਲੀਏ ਮੇਰੇ ਸਨ ਮੁਖ ਹੋਕੇ ਮੇਰੀ ਸਰਣਿ ਆਵਤੇ ਹੈਂ ਵੋਹ ਲੋਕ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਅਰਥਾਤ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਕੇ ਬੰਧਨੋਂ ਸੇ ਛੂਟ ਕਰ ਮੁਝ ਸਰਬੇਸ੍ਵਰ ਕੂੰ ਪਾਵਤੇ ਹੈਂ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਮਾਤਾ ਤੁਮ ਭੀ ਮੇਰੀ ਮਾਯਾ ਸੇ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਲੀਏ ਮੁਝ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਸਰਣਿ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋ ਮੁਝ ਮਹਾਨ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਉਪਾਸਣਾ ਔ ਧਯਾਨ ਕੀਆ ਕਰੋ ਐਸੇ ਹੀ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਨਿਰਯਤਨ ਹੀ ਮੇਰੀ ਦੁਸਤਰ ਮਾਯਾ ਕੋ ਤਰ ਜਾਵੋਗੇਔਜੋ੨ ਸੁਭਾ ਸੁਭਸਰੀਰ ਔ ਮਨ ਬਾਨੀ ਸੇ ਕਰਮ ਕਰੋ ਗੇ ਤਿਸ ਕੇ ਫਲ ਕੀ ਇਛਾ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿੰਤੂ ਮੁਝ ਈਸਰ ਅਰਪਣ ਬੁਧੀਸੇ ਕਰੋ ਐਸੇ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਹੇ ਮਾਤਾ ਅਲਪ ਕਾਲ ਮੈ ਹੀ ਨਿ[illegible] ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੋ ਗੇ ਹੇ ਮਾਤਾ ਇਸ ਕਹੀ ਹੂਈ ਰੀਤੀ ਸੇ [illegible]ਰੀ ਮੇਰੀ ਸਰਣਿ ਆਏ ਹੂਏ ਕਾ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਜੀਵ ਕੋ ਸੁਧ[illegible] ਸੁਧੀ ਕੇ ਅਨੰਤਰ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਾਸਿਮ ਬ੍ਰਹਮਾਹਮਸਿਮ ਐਸੇ [illegible] ਇਸਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਉਦੇ ਹੋ ਆਵੈ ਗੋ ਸੂਰਯ ਜੈਸੇ ਉਦੇ ਸਮਕਾਲ [illegible]ਰ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਯੇ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਭੀ ਉਦੇ ਸਮ ਕਾਲ ਹੀ ਅਗਯਾਨ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰ ਡਾਰਤੇ ਹੈ ਰਿਦੈ ਕੇ ਅੰਧਕਾਰ ਰੂਪ ਅਗਯਾਨਕੂੰ ਨਾਸਕਰਕੇ ਆਤਮ ਪਰਕਮਧਯਾਨ ਕੇ ਭਾਨੂਵਤ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈ ਸੋ ਹੇ ਮਾਤਾ ਮੈ ਤੂੰ ਏਹ ਉਹ ਮੇਰਾ ਤੇਰਾਂ ਇਸਕਾਂ ਉਸਕਾ ਇਤਯਾਦਿ ਭੇਦ ਗ[illegible] ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਐਕਯ ਗਯਾਨ ਸੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਸੋ ਮੈ ਤੂੰ ਏਹ ਓਹ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ। ਮੈਭੀਚੇਤਨ ਹੂੰ ਤੂੰ ਭੀ ਚੇਤਨ ਹੈਂ ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਚੇਤਨ ਸ੍ਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ ਗਯਾਨੀ ਪੁਰਖ ਜਲ ਕੇ ਤਰੰਗ ਲਹਰਾਂ ਫੇਨ ਬੁਦ ਬੁਦੇ ਜਲ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਹੈ ਔ ਜੈਸੇ ਕੜਾ ਕੰਠਾ ਕੇਯੂਰ ਮੋਹਰ ਮਾਲਾ ਰੁਚਿਕਾ ਛਲਾ ਛਾਪ ਆਦਿਕ ਭੂਖਣ ਸੁਵਰਣ ਕੇ ਸੁਵਰਨਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂਦੇਖਤੇ

ਹੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਹੇ ਮਾਤਾ ਏਹ ਸੰਪੂਰਣ ਜਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮੁੰਦਰ ਕੀਆਂ ਲਹਰਾਂ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਅਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਕੇ ਨਾਸਕ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਕਿਰਣੋਂ ਸੇ ਸੂਰਜ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਰਿਦੇ ਕੇ ਤਮ ਅਗਯਾਨ ਕੋ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਦਰਸਨ ਕਰਾਮਲਕ ਵਤ ਕਰਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪਾਇ ਕੇ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾ ਅਤਿ ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀ ਭਈ। ਜੋ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਅਥਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਇਸ ਕਥਾ ਕੋ ਮਨ ਲਗਾਇ ਸੁਣੇਗਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਾ ਨਿਹਸੰਦੇਹ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਵੋਹ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮੁਕਤ ਪਾਵੇਗੋ ਜੋ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬੰਧਕ ਸੇ ਉਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਆਤਮ ਗ੍ਯਾਨ ਨਾ ਭੀ ਹੋਵੇਗੋ ਤਬ ਇਸ ਕਥਾ ਕੇ ਸੁਣਨੇ ਕੇ ਮਹਾਤਮ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕਾਦੀ ਉਤਮ ਲੋਕੋਂ ਕੂੰ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਗੋ ਤਹਾ ਪਰ ਦਿਬ੍ਯ ਉਤਮ ਭੋਗੋਂ ਕੂੰ ਭੋਗ ਕੇ ਪੁਨਾ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਲਹੇ ਗੋ ਅਥਵਾ ਉਤਮ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਅਥਵਾ ਖਤ੍ਰੀ ਕੀ ਕੁਲ ਮੈ ਏਕ ਜਨਮ ਧਾਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨੀ ਤਤਵੇਤਯੋਂ ਕੋ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਗ੍ਯਾਨ ਪਾਇਕੇ ਮੁਕਤ ਪਦ ਕੋ ਪਾਵੇਗੋ ਅਰਥਾਤ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨ ਕੂੰ ਪਾਇਕੇ ਮੁਕਤ ਬੰਧ ਸੰਗਯਾ ਸੇ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ਗੋ। ਹੇ ਮਾਤਾ [illegible] ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪਹੈ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਭਲੀ ਪਰਕਾਰ ਸੇ ਅਪਨੇ ਆਤਮਾਂ [illegible] ਤਖ ਅਬ ਦੇਖ ਲੈ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਅਪਨੀ [illegible] ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕਾ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾ ਬ੍ਰਹਮਗ੍ਯਾਨ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ [illegible] ਰਾਤਰੀ ਦਿਨ ਸਹਜ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਥਿਤ ਰਹਥੋ ਕਰੈ ਅਸ [illegible] ਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਬਨੀ ਰਹੇ ਜਬ ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਅੰਤ ਕੋ ਸਮੇ ਸਮੀਪ ਆਯਾ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਪੂਛਯਾ ਕਿਉਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਬ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਆਗ੍ਯਾ ਕਰੋ ਸੋ ਕਰੈ ਜਿਸ ਵਸਤੂ ਕੀ ਆਪ ਕੂੰ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਦਾਨ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੋਈ ਪਦਾਰਥ ਆਪਕੇ ਹਾਜਰ ਕਰੈ॥ ਮਾਤਾਉਵਾਚ॥ ਹੇ ਪੁਤਰ ਅਬ ਮੁਝ ਕੂੰ ਕੁਛ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ॥

ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾਹੂਸਰਬਕੂੰ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਅਨੰਤਕਰੋੜਕਰਕੇਮੈਹੀਦਾਨਦੇਰਹੀਹੂੰ ਔ ਮੈਹੀ ਲੈਰਹੀ ਹੂੰ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਦਾਤਾ ਹੂੰ ਔ ਮੈ ਆਪ ਹੀ ਭੁਗਤਾ ਹੂੰ ਕਿਸ ਕੂ ਦਾਨ ਦੇਵੋ ਜਬ ਕਰਤਾ ਕਰਮ ਕਰਿਆ ਆਦਿਕ ਮੈਹੂੰ ਜੈਸੇ ਮਹਾਸਮੁੰਦ੍ਰਮੇ ਅਨੰਤ ਹੀ ਤ੍ਰੰਗ ਉਠ ੨ ਕੇ ਪੁਨਾ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੇ ਹੀ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ ਆਤਮਕ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਾਂ ਮਾਤਾਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਔ ਅਸਚਰਯ ਹਦ੍ਯਕੂੰ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਧਨ ੨ ਕਹਤ ਭਏ ਤੈਸੇ ਹੀ ਮੁਝ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮ ਰੂਪ ਮਹਾ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਵਿਵਰਤ ਰੂਪ ਅਨੰਤ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ੨ ਕੇ ਪਰੇ ਲੀਨ ਮੁਝਮੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਬ ਔਰ ਦਾਨਕੀ ਜਰੂਰਤ ਔ ਅਵਕਾਸ ਨਹੀ ਹੈ । ਓਸੇ ਦਾਨ ਦੇਨੇ ਸੇ ਮੈ ਨਹੀਂ ਬੰਦ ਕਰਤੀ ਹੂੰ ਜਿਤਨੇ ਦਾਨ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਉਤਨੇ ਆਪ ਦਾਨ ਕਰੋ ਬਾਕੀ ਮੁਝਕੋ ਅਬ ਕੁਛ ਇਛਾ ਨਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ਮੁਝਕੂੰਤੋ ਕੇਵਲ ਤੁਮਾਰੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਇਛਾਥੀ ਸੋ ਅਬ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈਆਪਕੇਦਰਸਨਸਨਮੁਖ ਭਯੋ ਹੈ । ਅਬ ਪ੍ਰਾਣ ਔ ਅਪਾਨ ਕੀ ਗੰਥੀ ਖੁਲ ਗਈ ਹੈ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਸ੍ਵਾਸ ਔਰ ਬਾਕੀ ਹੈ ਆਪ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਕਮਲ ਛੁਆਵੋ ॥ ਮਾਤਾਕਾ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਮਾਤਾਜੀਕੇ ਮਸਤਕ ਪਰ ਅਪਨੇ ਕਰ ਕਮਲ ਧਾਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਸਮੈ ਉਚਿਤ ਤਥਾ ਦਾਨ ਭੀ ਮਾਤਾ ਜੀਸੇ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾਜੀ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਗਏ ਜੈਸੇ ਸਨੇਹਸੇ ਰਹਤ ਦੀਪਕ ਨਿਰਬਾਣ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਯ ਕਾ ੧੯੧੬ ਸੰਮਤ ਉਨੀਸੈ ਸੋਲਾ ਕੁਆਰ ਸੁਦੀ ਦੂਜ ਕੋ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਮਾਤਾ ਸੁਖਾਨੇ ਕਲੇਵਰ ਤਯਾਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਤਾ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ॥ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਰ ਸਰੀਰ ਮਾਤਾ ਕਾ ਪੜਾਰਹਯਾ ਸਬਦ ਕੀਰਤ ਹੋਤੇ ਰਹਯੇ ਸੰਗੋਕੀ ਤੇ ਘਟਿਉ ਕੀ ਧੁਨੀ ਹੋਤੀ ਰਹੀ ॥ ਜਬ[illegible]ਆ ॥

ਤਬ ਸਮੀਤ ਵਰਤੀ[illegible]ਰੀ ਹਾਥਜੋੜ [illegible] ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ [illegible]ਕਿਸ ਅਮਰ ਕੀ ਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ॥ ਹੇ[illegible]ਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਾ ਹੁਕਮ ਜੀਤੇਜੀ ਸਿਖੋਂਕੇ ਪ੍ਰਤੀ[illegible]ਾਰੀ ਭੀ ਏਹੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ ਹੈ ਸੋ ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਕਮਲਾਸ ਪਟ ਬਾਂਧਕੇ ਝੋਲਾ ਬਨਾਇਕੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਆਵਹੁ ਐਸੇ ੨ ਵਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਪ੍ਰਣਾ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਸਤ ਬਚਨ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹਮ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਜੁਬਾਨੀ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੀ ਏਹ ਆਗਯਾ ਥੀ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਅਛੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਅਛੀ ਉਤਮ ਰੀਤੀਸੇ ਵਿਵਾਹ ਕਰਨਾ ਕਯਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਣਾ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਹੋਵੇ ਦਾਸੋਂ ਨੇ ਤੋ ਬੇਨਤੀ ਹੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕੁਛ ਦਾਸੋਂ ਕੋ ਜੋਰ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ॥ ਉਤ੍ ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਜਾਵੋ ਬਖਸ਼ੀ ਭਗਤ ਰਾਮ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਲਯਾਵੋ ਤਬ ਆਗਯਾ ਪਾਇ ਕੇ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਜਾਇਕੇ ਬਖਸ਼ੀ ਭਗਤ ਰਾਮ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਲਯਾਯਾ। ਆਇਕੇ ਵਿਧੀ

ਪੂਰਬਿਕ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਬਚਨ ਹੂਆ ਬਖਸ਼ੀ ਜੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਸੰਸਕਾਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਕਤ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਰੋ ਤਬ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨ ਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ ਵਾਲੇ ਕੋ ਰਤਨ ਚੰਦ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲੇ ਕੋ ਔਰ ਬਡੇ ੨ ਸਹੀਨ ਕੇ ਰਈਸੋਂ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਲੀਆ ਬਾਵਲੀ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪਸਾਰੀ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਕਾਬਲਜ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਵੇ ਭੀ ਆ ਗਯਾ ਸਭ ਨੇ ਮੰਤ੍ਰ ਪਕਾਇ ਕੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕ ਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ਬੇੜੇ ਕੇ ਅਕਾਰਕਾਬਿਬਾਨ ਬਨਾਇਕੇ ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਬਿਬਾਨ ਮੇਂ ਰਖ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗੰਧਯਾਂ ਚੰਦਨ ਕਪੂਰ ਆਦਿਕ ਲਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਿੰਡ ਦਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਬਡੇ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਸਬਦ ਧੁਨੀ ਸੰਖ ਔ ਘੰਟੇ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਆਦਿਕ ਕੀ ਧੁਨੀ ਕੇ ਸਾਥ ਮਾਤਾ ਜੀਕੇ ਬਿਬਾਨ ਕੋ ਉਠਾਇਕੇਲੈਚਲੇਗੁਲਾਬ ਅਤ੍ਰ ਔਰ ਫੂਲੋ ਕੀ ਵਰਖਾ ਲਾਚੀਦਾਨੇ ਛੁਹਾਰੇ ਬਦਾਮ ਆਦਿਕੋਂ ਕੀ ਵਰਖਾ ਹੋਤੀ ਜਾਵੇ ਦੂਸਰਾਪਿੰਡ ਦਾਨ ਧਰਮ ਸਾਲ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪੁਰ ਕਰਾਕੇ ਬਡੇ ਸੁੰਦਰ ਸਬਦ ਗੰਧਰਬ ਗਾਇਕ ਗਾਤੇ ਜਾਵੇਂ ਬਡੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਸੇ ਬਾਹਰ ਬਡੇ ਦਰਯਾਉ ਪਰ ਲੈ ਗਏ ਅਰਧ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਗਾਗਰ ਅਚਾਰਜ ਕੋ ਦਈ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚੌਬਾਨ ਮੈ ਬੈਠ ਕੇ ਬਡੇ ਦਰਯਾ ਉਪਰ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ [illegible] ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਨ ਆਦਿਕ ਕੀ ਚਿਖਾ ਬਨਾਇਕੇ [illegible] ਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿਖਜ ਲਾਂਗਰੀ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ [illegible] ਔਰ ਕਪਾਲਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਾਇਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਲਾ [illegible] ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤਾਇ ਕੇ ਤਬ ਅੰਗੀਠੇ ਮੈ ਭੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਪਾਇਕੇ [illegible] ਮੈ ਆਵਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਡੇਰੇ ਮੈ ਭੀ ਮਿਠੇ ਤੇਲ ਕਾ ਦੀਪਕ ਦਸ ਦਿਨ ਵਾਸਤ ਰਖਾਇਕੇ ਦੋਨੋਂ ਕਾਲ ਮੈਂ ਦਸ ਦਿਨ ਤਕ ਇਸ ਦਾਸ ਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਸਾਰੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਰੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਦਾਨਾਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ਕਰਾਵਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਮਾਤਾ ਕੇ ਪਿੰਡ ਕਰਕੇ ਫੂਲ ਚੁਗ ਕੇ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਦ੍ਰਿਬਜ ਦੇਕੇ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਪਹੁੰ-ਚਾਤੇ ਭਏ ਖਲ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਮੈ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਵਾਹਤੇ ਭਏ ਔ ਮਣੋਂ ਕੋ ਭੋਜਨ ਦਖਿਣਾ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਸਤਾਰੇ ਸੇ ਉਪਰੰਤ ਸਾਧੂ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕੇ ਅਰਥ ਭੰਡਾਰਾ ਭੀ ਦੇਤੇ ਭਏ ਇਧਰ ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀਪਕ ਨਦੀ ਮੈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਨਾ ਔ ਤੇਰਵੇਂ ਦਿਨ ਸਾਰੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਕੇ ਚਤੁਰਦਸੇ ਦਿਨ ਸਪਿੰਡੀਕ ਛੇਦਨ ਕੁਸਾਸੇ ਆਪ ਕਰਕੇ ਅਚਾਰਜ ਕੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਿਮਿਤ ਸੇਹਜਾ ਬਸਤਰ ਬਰਤਨ

ਭੋਜਨ ਦਖਿਣਾ ਦਾਨ ਦੇਕੇ ਬਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਸਤਾਰੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਭੋਗ ਪਾਵਤੇ ਭਏ ਔ ਪੁਸਾਕ ਦਖਣਾ ਪਾਠਕ ਕੋ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਭੰਡਾਰਾ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਯਦ੍ਯਪੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਾ ਅਵਧੂਤੀ ਮਾਰਗਥਾ ਤਥਾਪੀ ਮਾਤਾਕਾ ਸਰੀਰਤੋ ਅਵਧੂਤ ਨਹੀ ਥਾ ਇਸਦਾ ਸਕਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਅਵਧੂਤ ਨਹੀ ਥਾ ਮਾਤਾਜੀਕੀ ਆਗ੍ਯਾਨੁਸਾਰ ਇਸਦਾ ਸਕੇ ਹਾਥਸੇ ਸਰਬ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕਰਮ ਕਰਾਤੇ ਭਏ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਭੀ ਵੇਦਸਾਸਤ੍ਰਕੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਕਾ ਭੰਗ ਨਹੀ ਕੀਆ॥ ਆਪ ਸਾਖੀ ਵਤ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਰਹੇ ਬੈਠਕੇ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਵੋ ਸਰਬ ਮਿਰਯਾਦਾ ਪੂਰਣ ਕਰਕੇ ਈਸ੍ਵਰ ਮੂਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਜਾਇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਆ॥ ਸੰਕਾ॥ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨਿਰਸੰਗ੍ਰ ਰਹਤੇਥ ਰਾਤ੍ਰਕੇ ਗਾਗਰੇਕਾ ਪਾਨੀ ਭੀ ਗਿਰਾਇ ਦੇਤੇ ਥੇ। ਔ ਯੇ ਪ੍ਰਾਣੀਕੇ ਕ੍ਰਿਯਾਕਰਮ ਬਿਨਾ ਪਦਾਰਥ ਸੇ ਸਿਧ ਹੋ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਬਿਨਾ ਪਦਾਰਥ ਇਤਨਾ ਅਡੰਬਰ ਕੈਸੇ ਕਰਤੇ ਭਏ ਥੇ॥ ਉਤ੍ਰ॥ ਹੇ ਸੰਤਜਨੋ ਯਹ ਕਯਾ ਤੁਛ ਮਾਤ੍ਰ ਬਾਤ ਹੈ॥ ਵੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਤ ਸੰਕਲਪ ਥੇ ਜੇ ਵਹੁ ਚਾਹਤੇ ਤਬ ਤੁਲ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੀ ਮਾਯਾ ਸੰਕਲਪ ਮਾਤ੍ਰਸੇ ਝੁਕਾਇ ਸਕਤੇ ਥੇ ਮਹਾਸਾਮਰਥ ਵਾਨ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਈਸ੍ਵਰ ਮੂਰਤੀ ਥੇ ਸਰਬ ਮਾਯਾ ਇਨਕੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਚਿੰਤ ਕਮ ਕਰੈ ਪ੍ਰਭ ਤਿਨਜਿਨ ਹਰਿਕਾ ਨਾਮ ਪਿਆਰਾ॥ ਦੇਖੋ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਾਤਾ ਜੀਕਾ ਸਰੀਰ ਸਾਂਤ ਹੂਅ ਥਾ ਉ[illegible]ਾ ਭੀ ਪਾਸਨਹੀ ਥੀ ਔਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕੁਛ ਸੰਕਲਪ ਕੀਅ[illegible]ਦਈਥੀ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਸਿਧੁ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਕਿ[illegible]ਤ ਸਿੰਘ ਆਗਯੇ ਇਧਰ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪਸਾਹੀ ਬਖਸੀਸ਼[illegible]ਘ ਪੇਟੀਵਾਲਾ ਆਦਿਕ ਇਨੋਨੇ ਆਪਸਮੇ ਮਿਲਕੇ ਸਰਬ ਕਾਰਯ [illegible] ਜੈਸਾ ਜੈਸਾਕ ਸਰੀਰ ਕੇ ਅੰਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਅਨੰਤ੍ਰ ਸੁਭਕਰਮ ਹੂਆ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੀ ਮਾਤਾ ਚਾਹਤੀ ਥੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਖੁਦਖੁਦ ਸਿੰਘਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਉਸਸੇਭੀ ਦਸਗੁਣ ਆਧਿਕ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਹੋਤੇ ਭਯੇ।ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਤਮਾ ਆਨੰਦਮੈ ਮਾਤੇਕੋ ਰਾਤ ਦਿਨ ਬੀਤਤੇ ਹੈ ਆਨੰਦ ਮਾਤੇ ਅਨਦਿਨ ਜਾਈ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ ਸੰਤ ਆਇਜਾਤੇ ਭਯੇ ਉਸਕੇ ਹਾਥੋਂਮੈ ਪਤਲੇ ੨ ਦੋ ਕੰਗਣ ਸ੍ਵਰਣਕੇ ਪਹਰੇ ਹੋਏ ਥੇ ਏਕ ਦੋ ਦਿਨ ਜਬ ਰਹਤੇਕੋ ਹੋਗਏ ਤਬ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਵਾਲੇ ਦਰਵਾਜੇਮੈ ਖੜੇਕੇ ਕਹਤੇ ਭਯੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਖੋਜੀ ਲੋਕੋਕੇ ਘਰਮੈ ਲਾਖੋਂ ਕਰੋੜੋ ਰੁਪੈ ਔ ਭੁਖਣ ਭਰੇ ਪੜੇ ਹੈ ਉਨਕੇ ਊਪਰ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਕਰਤੇ ਹੈ। ਇਸਮੈ ਕੇਵਲ ਲੋਕੋਂਕੀ ਮੂਰਖਤਾਹੀ ਸਿਧ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਧਨ ਜਮਾ ਵਾਲੇਕੋ

ਪਰ ਨਹੀ ਵਿਕਲਪ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਮੇਰੇ ਹਾਥੋਂ ਕੀ ਕਰ ਹੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਧਨ ਦੇਖਕੇ ਕਿਉ
ਵਿਕਲਪ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸਮੇ ਕਯਾ ਕਾਰਣ ਹੈ॥ ਉਤ੍ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ॥ ਹੇ ਸਾਧੁਰਾਮ
ਚਮਜਾਰੋਕੇ ਘਰਮੈ ਭੀਤਰ ਬਾਹਰ ਅਗੇ ਪਾਛੇ ਚੌਂਕੇਮੇ ਪਾਨੀ ਆਦਿਕੋਕੇ ਬਰਤਨੋ
ਮੇ ਚਾਮਪਰਾ ਰਹੇ ਤਬ ਕੋਇ ਵਿਕਲਪ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਔ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਆਦਿਕ ਵਰਣੋਕੇ ਚੌਕੇਮੈ ਜੁਬ ਦੋ ਅੰਗੁਲੀਕੇ ਭੀ ਚਾਮਕੇ ਟੁਕੋੜ ਪੜੇ ਹੋਵ ਤਬ ਸਬਕੇ
ਮਨਮੈ ਵਿਕਲਪ ਫੁਰ ਆਵਤੇਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂ ਕੇ ਘਰਮੈ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨੋ ਹੀ ਦ੍ਰਵ੍ਯ
ਹੋਵੈ ਤਬ ਕਿਸੀਕੇ ਭੀ ਮਨਮੈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਕਾਹਤੇ ਗ੍ਰਹਸਥੋਂਕਾ ਬਿਨਾ
ਪਦਾਰਥ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇਹ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਆਦਿਕ ਭੀ ਨਹੀ ਚਲਤੇ ਹੈ॥ ਔ ਜਿਸਨੇ ਟੁਕੜੇ
ਘਰ ੨ ਸੇ ਮਾਂਗਕੇ ਖਾਇਲੇਨੇ ਹੈ ਵਿਰਕਤਨੇ ਔ ਧਨ ਆਦਿ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਤ੍ਯਾਗ
ਕੇਤ ਮੂਰਦੇਕੇ ਭੇਖ ਭਗਵੇ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇ ਫਿਰ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਤੇਰੀ ਤਰਹ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰੇ
ਤਬ ਧਿਕਾਰਹੈ ਉਸਕੂ ਔ ਉਸ ਕੀ ਜਨਨੀ ਕੂ ਭੀ ਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਨੈ ਐਸੇ ਨੀਚ
ਸੁਤ ਜਾਯੇ ਹੈ ਅਵਲਤੋ ਕੋਈ ਸਾਧੂਕੋ ਪੈਸਾ ਰੁਪਯ ਦੇਤੇ ਨਹੀਂਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਦੇਭੀ ਦੇਤੇ
ਹੈ ਤਬ ਅਗ੍ਯਾਨੀ ਮੂਰਖ ਭੇਖੀ ਉਸ ਪੈਸੇ ਔ ਰਪੈਕੋ ਪ੍ਰਾਣੋਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਪਯਾਰੇ
ਜਾਣਕੇ ਰਖਤੇ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਏਕ ਅਲਪ ਜੈਸੀ ਕਥਾਹੈ ਸੋ ਸੁਣੋ। ਏਕ
ਬੈਰਾਗੀ ਸਾਧੂ ਏਕ ਨਗਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ... ਪਰਮ ਵਿਰਕਤ ਭਿਖ੍ਯਾ ਮਾਗਕੇ
ਗੁਜਾਰੇ ਕਰਤੇਥੇ ਸਾਰੀ ਆਯੂ ਉਸ ... ਮੈ ਬੀਤਗਈ। ਜਬਉਸਕੇ
ਸਰੀਰਕੋ ਸਮੇ ਸਮੀਪ ਆਯੇ ਤਬ ... ਬ ਕਿਤਨੇਕ ਦਿਨ ਰੋਗੀ
ਹੂਏ ਕੋ ਬੀਤਗਏ ਤਬ ਏਕ ਭ... ਕੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਕਹੋ ਸੰਤਜੀ ਕੁਛ
ਦਵਾਈ ਬੂਟੀ ਕੀ ਇਛਾ ਸੋਵੇ ਤ... ਤਬ ਸੰਤਨ ਕਹਯੋ ਕੇ ਅਬ
ਭਗਨ ਹਮਕੋ ਕੌਨ ਪੂਛ ਤੇ ਹੈ ਔ ਕੌ... ਦੇਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਹੀ ਮਰਜਾਇਗੇ॥
ਐਸੀ ਦੀਨਤਾਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤ ਕੀ ਉਸ ਭਗਤਕੇ ਮਨਮੈ ਦਯਾ ਆਇਗਈ
ਦਯਾਕੇ ਵਸ ਹੋਕ ਉਸ ਭਗਤ ਨੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਕਹ੍ਯੋ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਕਹੋ
ਸੋਈ ਦਵਾਈ ਬੂਟੀ ਦਾਲ ਅੰਨ ਖਾਨੇਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਆਪਕੂ ਪਹੁਚਾਇ ਦੇਹੈ॥ ਤਬ
ਬੈਰਾਗੀ ਸੰਤਨ ਕਹਯੋ ਕੇ ਹਮਕੂ ਔਰ ਕੁਛਨ ਚਾਹਿਯੇ ਸਵਾ ਰੁਪੈਕਾ ਕੜਾਹ ਬਨਾਇਕੇ
ਲ੍ਯਾ ਦੇਵੋ ਹਮਾਰੀ ਏਹੀ ਦਵਾਈ ਹੈ॥ ਤਬ ਉਸ ਭਗਤਨੇ ਅਪਨੇ ਵਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰਣੇ
ਲੀਏ ਸਵਾ ਰੁਪੈਕਾ ਹਲਵਾ ਬਨਾਇਕੇ ਏਕ ਪ੍ਰਾਤ ਭਰਕੇ ਤਿਸ ਸੰਤਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ
ਪੁਨਃ ਭਗਤਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕਹੋ ਸੰਤਜੀ ਔਰ ਕੁਛ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤੋ ਵੋਭੀ ਲਯਾਇ ਦੇਵੋ॥
ਤਬ ਬੈਰਾਗੀਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਬਸਜੀ ਔਰ ਕੁਛ ਇਛਾ ਨਹੀ ਹੈ ਅਬ ਜਾਉ ਬਰਤਨ

ਢਲਕੇ ਲੇਜਾਨਾ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਉਸ ਭਗਤ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਆ ਇਕ ਮਾਸਾਭਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਾਤ੍ਰਭੀ ਉਸਕੋ ਥਾ ਔਰ ਕਿਸੀਕੋ ਨਹੀ ਦੀਆ ਲੈਕੇ ਮੋਨ ਭੋਗਕੀ ਪ੍ਰਾਤ ਅਪਨੀ ਕੁਟੀਆਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਇਕੇ ਭੀਤਰਸੇ ਜੰਜੀਰ ਲਗਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸਸੇ ਯਾ ਜਿਮੀਨ ਮੈਸੇ ਮੋਹਰੇ ਸੁਵਰਣਕੀ ਨਿਕਾਸਕੇ ਏਕ ੨ ਮੋਹਰ ਮੋਨ ਭੋਗਮੇ ਪਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਭੀਤਰ ਨਿਗਲਨੀ ਸੁਰੂਕਰੀ ਸੌਥੀਯਾ ਦੋ ਸੈਥੀਯਾ ਅਧਿਕ ਨਜੁਨਥੀ ਉਸ ਬੈਰਾਗੀਨੇ ਹਲਵੇ ਸਾਥ ਮਿਲਾਕੇ ਸਾਰੀ ਨਿਗਲਕੇ ਖਟੀਆ ਪਰ ਪੜ ਗਯੇ ਤਦ ਨੰਤਰ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ-ਬਦ ਉਸ ਬੈਰਾਗੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਸ ਗਏ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਵੋ ਭਗਤ ਅਪਨੇ ਬਰਤਨ ਲੈਨੇ ਕੂੰ ਆਯਾ ਕੁਟੀਆਕਾ ਦਰਵਜਾ ਦੇਖਕੇ ਬੰਦ ਫਿਰ ਗਯਾ ਫਿਰਆਯਾ ਤਬਭੀ ਦਰ ਬੰਦਦੇਖਕੇ ਤਿਸਕ ਮਨਮੇ ਮੰਤਕੇ ਮਰਣੇਕਾ ਸਕ ਪੈਦਾ ਹੂਆ ਕੁਟੀਆਕੇ ਦਰਵਜੇ ਕੋ ਜਾਇਕੇ ਠੁਕੋਰਯਾ ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਭੀਤਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਬੋਲੇ॥ ਉਤਕਕੇ ਦਰਵਾਜਾ ਉਖਾੜਕੇ ਕਜਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਮਰਹਾ ਪੜਾ ਹੈ ਉਸਕਾ ਅਗਲ ਬਗਲ ਦੇਖਕੇ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਜੋ ਬੜੋ ਨਿਰਸੰਗ੍ਰਹ ਆਛੋ ਸੰਤ ਥੋ ਐਸੇ ਉਸਕੀ ਉਸਤਤੀ ਕੋ ਕਰਤੇ ਹੂਏਗ੍ਰਹਸਥੀ ਲੋਕੋਨੇ ਉਸਕੋ ਸਰੀਰ ਫੂਕ ਦੀਓ॥ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਤਬ ਅੰਧੇਰੀਸੇ ਉਸਕੀ ਚਿਖਾ ਕੀ ਭਸਮ ਉਡੀ ਜੌਨਸੀ ਮੋਹਰੇ ਉਸਨੇ ਨਿਗਲੀ ਥੀ ਅਗਨੀਕੇ ਤੇਜਸੇ ਢਲਕੇ ਉਨ ਮੋਹਰੋਕਾ [illegible] ਬਨਗਯੇ ਸੋ ਪਵਨਕੇ ਬੇਗਸੇ ਭਸਮ ਕੇ ਉਡ ਜਾਨੇਸੇ ਵੋ ਸੁਵਰ[illegible] ਜਾਤੇਭਯੇ॥ ਤਬ ਗੋਪਾਲੋਕ ਬਾਲਕੋਨੇ ਗਊਆ ਕੋ ਚੁਗਾਤੇ ਹੁਏ[illegible] ਆਇਕੇ ਦੇਖਕੇ ਏਕਨੇ ਕਹੜੇ ਅਰੇ ਯੋ ਕਜਾ ਚਮਕ ਤੋਹੈ॥ [illegible] ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਉਸ ਚਿਖਾਮੇ ਅਵਾਜ ਆਈ ਅਰੇ ਇਸਕੋ ਮਤ ਛੂਵੋ [illegible] ਕਠੀਕਰੀ ਹੂਈ ਹੈ॥ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾਸਬਦ ਸੁਣਕੇ ਅਕਸਮਾਤ ਭ[illegible] ਕੇ ਉਠਭਾਗੇ ਆਇਕੇ ਬੜੇ ਪੁਰਖੋਸੇ ਬਾਤਕਰੀ ਤਬ ਬਹੁਤਸੇ ਲੋਕ ਲਾਠੀਆਂ ਲੈਕੇ ਸਮਸਾਨ ਭੂਮੀ ਕੀ ਓਰ ਉਠਭਾਗੇ ਜਾਕੇ ਦੇਖੈਕਜਾ ਜੋ ਚਿਖਾਮੇ ਸੁਵਰਣ ਕੋ ਢੇਲੋ ਪੜੇ ਹੈ ਦੇਖਕੇ ਆਪਸਮੇ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਮੋਨਭੋਗ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਬੜੇ ਅਸਚਰਯ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਜਬ ਉਸ ਢੇਲੇਕੋ ਹਲਾਇਕੇ ਲਾਠੀ ਸੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਚਿਖਾਮੇ ਸੇ ਅਵਾਜ ਆਈ ਅਰੇ ਭਯਨ ਇਸਕੋ ਮਤ ਛੋਵੋ ਮੈਨੇ ਬੜੇ ਦੁਖ ਕਲੇਸ ਸਹਾਰਕੇ ਏਕ ਠੀਕਰੀ ਹੂਈ ਹੈ॥ ਸਭੀ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਕੇ ਹਟ ਖੜੇਤੇ ਉਨਮੇ ਬੜੇ ਹਠਜੋਨੇ ਉਠਾਇਕੇ ਹਾਕਮ ਪਾਸ ਪਹੁਚਾਯਾ॥ ਹਾਕਮਭੀ ਉਸਕੇ ਸਬਦਕੇ ਸੁਣਕੇ ਚਕਿਤ ਹੋਕੇ॥ ਬੋਲਜੇ ਕੇ ਇਸ ਸੁਵਰਣਕੋ ਬੇਚ ਕੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਮਣੋ ਕੂੰ ਭੋਜਨ ਕਰਾਇਦੇਵੋ ਜੋ ਇਸ ਦੁਸਟ ਕੋ ਕੁਛ ਤੋ ਭਲੋ ਹੋਜਾਵੇ॥

ਗਜਬ ਵੇਚਕੇ ਉਸਕੇ ਦ੍ਰਬਯ ਕੋ ਸਭ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂਕੋ ਨਿਮੰਤ੍ਰ ਦੇਦੀਓ ਔ
ਰੀਬਲੋਕ ਭੰਡਾਰੇਕੀ ਅਵਾਜ ਸੁਨਕੇ ਬਹੁਤਸੇ ਜਮਾ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਜਬ ਭੰਡਾਰੇ ਰ
ਤਯਾਰ ਭਯੇ ਤਬ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈਸੇ ਮੁਰਦੇਕੀਸੀ ਦੁਰਗੰਧ ਆਵੇ ॥ ਜਬ ਭੋਜਨ ਸਭਕੇ ਆਗੇ
ਪਰੋਸਾਗਯੇ ਔ ਖਾਨੇਕੋ ਆਰੰਭ ਕੀਓ ਤਬ ਸਭਕਯ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਸਾਦਮੈ ਕੀੜੇ ਚਲਤੇ
ਹੈ ਔ ਬੁਰੀ ਦੁਰਗੰਧ ਆਵਤੀ ਹੈ ॥ ਏਹ ਕੌਤਕ ਦੇਖਕੇ ਬੜੇ ਦੁਖੀਹੋਕੇ ਸਭੀਲੋਕ
ਹਾਧਿਕ ਹਾਧਿਕ ਐਸੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਉਠ ਖੜੇ ਹੂਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਉਵਾਚ ॥ ਹੇ
ਸਾਧੁਰਾਮ ਤੁਮਾਰੇ ਜੈਸੇ ਦਰਿਦ੍ਰਕੋ ਪ੍ਰਥਮਤੋ ਧਨ ਮਿਲਨੋ ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਔਜੇ ਮਿਲਭੀ
ਜਾਵੇ ਦੇਵਨੇ ਤਸੇ ਤਬ ਉਸ ਬੈਰਾਗੀ ਕੀ ਨਯਾਈ ਪ੍ਰਾਣਮੇ ਭੀ ਅਤਯੰਤ ਪਯਾਰੀ ਕਰਕੇ
ਰਖਤੇ ਹੈ ਅਰੇ ਮੂਢ ਟੁਕੜੇ ਘਰ ੨ ਮੇ ਤੁਮ ਨੇ ਮਾਂਗਕੇ ਖਾਣੇ ਔ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਬਸੁਧਾ
ਪਰ ਪੜ ਰਹਣੇ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਵਸਤੂਕਾ ਤਿਸੀਕੇ ਲੇਨੇ ਦੇਨੇ ਦਾਖਲ ਹੀਹੈ ਔ ਇਸਕੋ
ਬੇਚਕੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਰਖਯਾ ਅਰਥ ਤੁਮਨੇ ਖਾਣੋ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਫਿਰ ਕਿਸਲੀਏ
ਹਾਥੋਂਮੇ ਤੁਮ ਵਿਸਟਾ ਲਗਾਇ ਛੋਡਯੇ ਹੈ ਜਾਹੋ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਗੋਚਰਸੇ ਦੂਰ ਹੋਜਾਵਹ
ਯਾ ਇਸ ਗੰਦਗੀ ਕੋ ਦੂਰ ਫੈਂਕਕੇ ਫਿਰ ਸਚੈਲ ਇਸ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸੁਧਹੋਕੇ
ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਬੈਠਨੇਕੇ ਯੋਗ ਹੋਵੋਗੇ ਜਾਹੁ ਜਲਦੀ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਬਦਬੋਇ ਆਵਤੀਹੈ ॥
ਐਸੇਝਿੜਕੇ ਤਸਕੋ ਦੂਰ ਕਰਦੀਆ ਫਿਰ ਤਿਸ ਕੋ ਕੋਈ ਪਾਸ ਉਤ੍ਰ ਕਰਨੇ ਨ ਹੀਦੀਆ ।
ਫਿਰ ਸੰਤਨੇ ਬਾਹਰ ਜਾਇਕੇ ਹਾਥੋਂਮੈਸੇ ਦੋਨੋ ਕੰ[illegible]ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਆਗੇ
ਲਜਾਇਧਰੇ ॥ ਤਿਸਓਰ ਦੇਖਕੇ ਹਜੂਰਨੇ ਬਚਨ [illegible]ਸ ਗੰਦਗੀ ਕੇ
ਕੀਕਾਰਣਸੇ ਹਮਨੇ ਤੁਮਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪਸੇ [illegible]ਗੰਦਗੀ ਤੁਮ ਨੇ
ਹਮਾਰੇ ਆਗੇ ਲਜਾਇ ਧਰੀਹੈ ਉਠਾਉ ਇ[illegible]ਸੁਣਕੇ ਉਸਕੋ
ਉਠਵਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਜੇ ਤੇਰਾਮਨ ਅਬ [illegible]ਹੈ ਤਬ ਜਿਸਕੂੰ ਤੇਰੀ
ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਿਸਕੂੰ ਦੇਡਾਰ ਪਰੰਤੂ ਇਸਕਾ ਅਵੈਵ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਈਹਾ ਕੁਛ ਮਤ
ਲਜਾਵਨੋ ॥ ਹਜੂਰਕੇ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਤਯਾਗ ਕੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ
ਕੀਸਰਣੀ ਆਵਤੇ ਭਯੇ । ਤਿਸਕੋਉਪਦੇਸ ਅਜਪਾਜਾਪ ਕੇ ਕਰਕੇ ਅਭਯਾਸਮੈਪ੍ਰਵਿਰਤ
ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਏਕ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸੁਦਸਿਗ ਨਗਰ ਕਾ
ਬਡੋ ਸੂਧਾਵਾਨ ਮੁਲਤਾਨ ਸੇ ਨਉਕਰੀ ਛੋਡਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਸਰਣਆਵਤੇ ਭਯੇ । ਔ
ਅਪਨੋ ਸਰਬਸ੍ਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ
ਸਿਰ ਰਾਖਤੇ ਭਯੇ ॥ ਉਸਕੋ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਤਿਨਾਮ ਕੋ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਅਭਯਾਸ ਮੈ
ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ ॥ ਅਭਯਾਸ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਥੋਰੇ ਕਾਲਮੈ ਹੀ ਐਸੋ ਮਸਤ ਹੋਜਾਤੇ

ਭਯੋ ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਅਵੱਲ ਦਰਜੇ ਕੀ ਮਦਰਾਪਾਨ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਖੜੇਹੈ ਤੋ ਚਾਰ ੨ ਅਠ੨ਪਹਰ ਖੜੇ ਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਔ ਜੋ ਬੈਠੇ ਹੈ ਤਬ ਬੈਠੇਹੀ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜ ਉਸਕੋ ਖਾਂਨਕੇ ਪੀਨੇਕੇ ਅਰਥ ਕੋਈ ਕੁਛ ਦੇਵੈ ਤਬ ਬਿਤਰ ੨ ਝਾਕਤੇ ਰਹੈਂ ਨਾਤੋ ਅਪਨੇ ਹਾਥਂਸੇ ਕੁਛ ਖਾਵੇ ਔ ਨ ਹਟਾਵੇ ਔ ਨ ਕੁਛ ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇ ਅਛਾ ਬੁਰੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਕਿਸੀਸੇ ਕਹਤੇ ਹੀ ਹੈ ਔਨ ਕਿਸੀਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਤੇ ਹੀਹੈ॥ ਔ ਕਦਾਚਿਤ ਕੋਈ ਸ੍ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਉਸਕੇ ਮਖ ਮੇ ਗਿਰਾਸ ਅੰਨਕੋ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਦੇਵੈਭੀ ਤਬ ਮੁਖ ਮੂੰਦਛੋਡ ਖਾਵੈਭੀ ਨਾ ਔ ਜੇਜ ਬਰਨ ਭੀ ਕੋਈ ਦਯਾਲੂ ਉਸਕੇ ਮੁਖਮੈਂਡਾਰ ਦਵੇ ਤਬ ਜ ਮਰਜੀ ਹੋਵੇ ਤਬ ਨਿਗਲ ਲੇਵੇ ਨਹੀ ਤੋ ਜੈਸੇ ਮੁਰਦੇ ਕੇ ਮੁਖਮੈ ਪਾਧੇ ਹੂਓ ਪਦਾਰਥ ਪੜੇ ਰਹਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਉਸਕੇ ਮੁਖਮੈ ਪੜੇ ਰਹੈ ਨਾਤੋ ਮੁਖਕੋ ਚਲਾਇ-ਮਨ ਕਰੇਂ ਔ ਨਾਹੀ ਨਿਗਲੇ ॥ ਔ ਜੋ ਕੋਈ ਦੂਧ ਸਰਦਾਈ ਅਥਵਾ ਪਾਨੀ ਹੀਉਸਕੇ ਤੁਖਸੇ ਲਗਾ ਦੇਵੇ ਤਬ ਪਤਜਾਨੇ ਲੀਏ ਕੇ ਦੇਖਜੇ ਕੁਛ ਕਬੀ ਨਿਗਲਤੇ ਹੈ ਯਾ ਨਹੀ ਅਥਵਾ ਅਛੀਸ੍ਵਾਦਵਸਤੁ ਯਾ ਬੇਸ੍ਵਾਦੂ ਕੁਛ ਪੀਤੇ ਖਾਤੇ ਹੈ ਕੇ ਨਹੀ ਇਸ ਆਸੈ ਕਰਕੇ ਉਸਕੇ ਮੁਖਕ ਸਾਥ ਲਗਾਇ ਛੋਡੈ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਤਮਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਛ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਮੁਖਕੋ ਚਲਾ ਮਾਨਨ ਕਰੈ ਔ ਨ ਨਿਗਲੈ ਏਕ ਮੌਨਸਾਧੇ ਅਜਪਾ ਜਾਪਜਪਤੇ ਰਹੈ॥ ਐਸੇ ਕਬੀ ਆਇਜਾਵੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਪਾਸ ਔ ਕਬੀ ਦਸ ੩ ਬੀਸ੨ ਦਿਨ ਨਹੀ ਭੀ ਆਵੈਂ ਹਮ ਨਹੀ [illegible] ਮਹਾਤਮਾ ਕੋ ਸਰੀਰ ਅੰਨ ਪਾਨੀਸੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸ ਆਸਰੇ ਸੇ ਜੀਵ[illegible] ਕੁਛ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀ ਹੋਤੇਥੇ ਕਬੀ ਕਿਸੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲਮੈ ਪਾਨੀ [illegible]॥

ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਔ ਜੜ ਭਰ[illegible] ਦਸਾ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਸਭੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਂ ਔ[illegible]ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਧਨ੍ਯਵਾਦ ਉਚਾਰ ਬੋਕਰੈਂ ਦੋ ਤੀਨ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਉਸਕੇ ਦਰਸਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਇਸੀ ਭਾਂਤਸੇ ਫਿਰ ਨ ਜਾਨੇ ਕਹਾਂ ਚਲਜੇ ਗਯੇ। ਕਿਸੀਕੋ ਉਸਸੇ ਸਰੀਰਕੋ, ਪਤੇ ਨਹੀ ਲਗਜੇ ਹੁਤੇ। ਏਹ ਕਥਾ ਸੰਮਤ ੧੯੧੧ ਕੀ ਹੈ ਵੈਸਾਖ ਜੇਸ੍ਟ ਮਾਸਕੀ॥

ਦੋ: ਔਰਧ ਦੈਹਿਕਮਾਤਕੋ ਕੈ ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੁਤਿ ਅਨੁਸਾਰ।
ਕਿਰਤਾਰਥ ਯੁਗ ਸਿਖਜਨਕੋ ਨੇਮੋ ਸੁ ਕਰਨਾ ਸਾਰ। ਉਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰੁਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ ਪ। ਸਕੰਧ ਤੀਸਰਾ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ

ੴ ਤਤ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਚੌਥਾ ਅਧ੍ਯਾਯ

ਅਥਕਥਾਪ੍ਰਸੰਗ:

ਦੋ: ਔਰ ਅਨੇਕਨ ਸਿਖ੍ਯਨ ਕੋ ਨਾਨਾਵਿਧਿ ਉਪਦੇਸ ॥
ਲਵਪੁਰ ਬਸਕਰ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਭੁ ਕ ਟਤ ਭਏ ਕਲੇਸ ॥੧॥
ਰਾਜਨ ਰੇਂਦ੍ਰ ਮ੍ਰਿਗੇਂਦ੍ਰ ਪੁਨਆਇ ਦਰਸ ਗੁਰੁ ਕੀਨ ॥
ਮੁਦਿਤਹ੍ਵੈ ਨਿਜਗ੍ਰਿਹਗਯੋਲਹਯੋ ਅਭੈ ਪਦਚੀਨ ॥੨॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਨੇਕਪਤਿਤੋਕੋ ਉਧਾਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸ੍ਰੀਸਤਿਨਾਮਕੋਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰੂਪ ਮਹਾਭਯਾਨਕ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਪਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਬਢਨ ਕੇ ਭੈਸੇ ਈਹਾਂ ਬਹੁਤਨ ਕੇ ਨਾਮ ਨਹੀ ਲਿਖੇ ॥ ਸੰਮਤ ੧੯੧੭ ਉਨੀਸੈ ਸਤਾਰਾਮੈ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲਾ ਰਾਜਾ ਰਾਜਾਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਨਰੇਂਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਦਰਸਨ ਇਸ ਨਾਨ ਅਰਥਾਅਯੇਥੇ ਤਬ ਬਡੀ ਧੂਮ ਧਾਮਸੇ ਆਇਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ[illegible]ਜੀਕੇ ਸਰਕਾ ਇਸਨਾਨ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਸੇ ਕਰਕ ਰਾਜਾ ਨਰੇਂਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਵਿ[illegible] ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਇਕੇ ਲੈ ਜਾਇਕੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਮੈ ਬਡੀ ਭੇਟ[illegible] ਪ੍ਰਿਥਿਵੀ ਪੈ ਪਰਕੇ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ[illegible] ਪਾਂਚ ਪਾਂਚਰੁਪੈ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਯੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ[illegible]ਕੀ ਪੁਜਾਰੀਨ ਤੁਲਾਈ ਚੋਤੇ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਆਕਾਰ ਬ[illegible] ਮੰਜੀ ਪਰ ਰਖਕੇ ਉਪਰ ਉਸ ਕੇ ਰਮਾਲ ਕਸ ਛੋਡਜੇ ਤਬ ਅਤਿ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਰਾਜਾਧਿ ਰਾਜ ਨਰੇਂਦ੍ਰ ਸਿੰਘਨੇ ਤਿਸਕੇ ਭੀ ਆਗੇ ਪਾਂਚ ਮੁਦ੍ਰਾ ਧਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਓ। ਤਬ ਇਕਨੇ ਬੀਚਸੇ ਕਹਦੀਓਕੇ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਏਹਤੋ ਇਸਨੇ ਤੁਲਾਈ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਕੇ ਆਕਾਰ ਬਨਾਕੇ ਰਖੀ ਹੂਈਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਨਰੇਂਦ੍ਰ ਸਿੰਘਨੇ ਸਿਕੋ ਕੁਛਕ ਕੋਪਸੇ ਉਤਰ ਦੀਓ ਅਰੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਮਤ ਕਹੁ ਹਮਨੇਤੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਅਗੇ ਭੇਟਾ ਧਰੀ ਹੈ ਉਸਕੀ ਭਾਵਨਾ ਉਸਕੇ ਸਾਥ ਰਹੀ ਹਮਾਰੀ ਭਾਵਨਾ ਮੈਤੋ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬ ਹੀਹੈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਐਸੇ ਸ੍ਰਧਾ

ਵਾਨ ਥੇ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਔ ਸਾਧੂਆਂ ਕੋ ਅੰਨ ਬਸ੍ਰ ਦ੍ਰਬਜਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਯੇ
ਔ ਮੰਗਤ ਜਨੋ ਕੋ ਭੀ ਈਤਨੇ ਦਾਨ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਮਨੋ ਬਾਦਲਸੇ ਬਰਸਤੇ ਭਯ ਜਬ
ਅਕਾਲ ਬੁਗਾ ਬਾਬਾ ਅਟਲਾਦਿਕ ਸੁਧਾਸਰਕੇ ਸਰਬ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰਯੋ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰ
ਸਨ ਕਰਲੀਏ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਬਕ ਦਾਨਦੇ ਲੀਏਪੁਨਾ ਵੈਸਾਖੀ ਬਾਦ ਲਵਪੁਰ ਕੋ
ਭੀ ਆਵਤੇ ਭਯੇ। ਲਵਪੁਰਮੈ ਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ
ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਸਰਕਾਰਕੀ ਸਮਾਧ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨੀ ਸਿੰਘ
ਔ ਬਾਬਾਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਹੀਦ ਗੰਜਕਾ ਕਿਲੇਕੇ ਪੂਰਬ ਕੇ ਦਰਵਾਜੇ ਪਾਸ ਆਇ
ਦਰਸਨ ਕੀਆ ਸੈਂਕੜੇ ਰੁਪੈ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਚਲਯੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ
ਦਿਵਾਨ ਖਾਨੇਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਜੀਕੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਦਰਸਨ
ਆਕੀਓ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਨਰੇਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੂਛਯੋ ਕੇ ਈਹਾ ਕੋਈ ਔਰ ਭੀ ਗੁਰੂ
ਦ੍ਵਾਰੇ ਅਥਵਾ ਸੰਤ ਦ੍ਵਾਰੇ ਭੀ ਹੈ॥ ਤਬ ਪੁਜਾਰਯੋ ਨੇ ਪਹਲੀ ਪਾਤ ਸਾਹੀ ਆਦਿਕ ਸਰਬ
ਗੁਰ ਦ੍ਵਾਰਯੋ ਕੇ ਨਾਮ ਬਤਾਏ॥ ਔ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਨਾਮ ਅਸਥਾਨ ਬਤਾਯੇ
ਐਸੀ ਅਨੀਤੀ ਇਨ ਲੋਗਨ ਕੀ ਦੇਖਕੇ ਮਲਕ ਪੁਰ ਵਾਲੇ ਬਖਸੀ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਕਾ
ਪੁਤ੍ਰ ਤਸੀਲਦਾਰ ਬਖਸੀ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਪ ਕਰਕੇ ਕਹਯੋ ਮਹਾਰਾਜਯੇ ਲੋਗ
ਸੰਤਹੁਕੇ ਦ੍ਵੈਖੀ ਹੈ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਸੰਤਹਕਾ ਨਾਮ ਭੀ ਨਹੀ ਲੇਤੇ ਹੈਂ ਦੇਖੋ ਏਹ ਸਮੀਪ
ਹੀ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਅਸਥਾਨ [illegible]
ਜਿਨਸੰਤਨਕੇ ਦਰਸ[illegible] ਜਨਮਕੇ ਕੀਏ ਹੂਏ ਬਡੇ ਉਗ੍ਰ ਪਾਪ ਨਸ੍ਰ
ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ॥ ਔ ਬ[illegible] ਹੈ॥ ਆਜ ਤਕ ਕਬੀ ਅਪਨੇ ਐਸ
ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਦਰਸ[illegible] ਐਸੀ ਅਭੀਸ੍ਰ ਬਾਨੀ ਬਖਸੀ ਠਾਕੁਰ
ਸਿੰਘ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ[illegible] ਬਖਸੀ ਜੀ ਆਗ ਆਗੇ ਹਮਾਰੀ ਯਾਤ੍ਰਾ
ਸਫਲ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਐਸੇ ਸੰਤ ਜਾਨਕਾ ਦਰਸਨ ਹਮਕੂ ਕਰਾਯੇ॥ ਈਹਾਂ ਮੰਦਰਕੀ
ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਕੇ ਚਲਤੇ ਹੈ ਅਬ ਏਕ ਬਾਤ ਕਹੁਕੇ ਸੰਤਹੁਕਾ ਡੇਰਾ ਕਿਤ ਨਿਕ ਦੂਰ
ਹੈ ਤਬ ਬਖਸੀ ਜੀਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਏਹ ਸਮੀਪ ਹੀਹੈ ਏਕ ਦਿਵਾਰ ਕਾਹੀ
ਬੀਚ ਹੈ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਆਪ ਪੀਛੇ ਨਜੀਕ ਹੀ ਛੋਡ ਆਏ ਹੋ ਇਧਰ ਜਿਸ ਚੌਤਰੇ
ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬੈਠਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਯਾ ਕਰਤੇ ਥ ਸਵੇਰਕੇ ਸਾਤ ਬਜੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੀ
ਤਯਾਰੀਥੀ ਜੋ ਕਿਸੀਨੇ ਆਇ ਕਹਯੋਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਪਟਿਆਲੇ ਕੇ
ਅਧਿਪਤਿ ਅਬੀ ਆਵੈਂਗੇ॥ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਹੇ ਸੰਤਹੁ ਉਪਾਧੀ ਆਈ ਹੈ ਇਸਕੋ
ਨਿਕਸ ਜਾਨੇ ਦੇਵਹੁ ਪ੍ਰਸਾਦ ਜਰਾ ਠਹਰਕੇ ਲਯਾਵਨੇ॥ ਪਿਸੋਰ ਕੀ ਓਰਕੇ ਰਾਗੀ

ਆਏ ਹੂਏ ਥੇ ਰਾਜਾਜੀ ਕੋ ਅਗਮਨ ਸੁ... ਕ ਵ ... ੜੀ ਜਬ ਜਾਇਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਨੈ ਲਾਗੇ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਅਰੇ ਬਨਚਰੋ ਚਮਕੂਟੇ ਇਹ ਕਯਾ ਕਰਨੇ ਲਾਗ ਰਹੇ ਜੋ ਚਮਕੂਟ ਨੇ ਹੈ ਤਬ ਉਠ ਜਾਵੋ ਈਹਾ ਸੇ ਅਬੀ ਐਸੇ ਦਬਕਾ ਦੇਨੇ ਸਾਥ ਹੀ ਰਾਗੀ ਚੁਪ ਕਰਕ ਅਪਨੇ ਸਾਜ ਰਾਗੀਓਂ ਨੇ ਸੰਕੋਖ ਲੀਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਅਗੇ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਬੈਠਨ ਕੇ ਲੀਏ ਏਕ ਸੰਤ ਵਿਛਾਈ ਕਰਣ ਲਾਗੇ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਜੋ ਇਹ ਕਯਾ ਕਰਤੇ ਹ ਤੁਮ ਤਬ ਸੰਤਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜੀ ਰਾਜ ਸਮਾਜਕੇ ਬੈਠਨੇ ਲਏ ਫਰਸ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ॥ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਐ ਬਨਚਰ ਕੁਸਾਮਦੀ ਉਠਾਉ ਈਹਾਂ ਸੇ ਬਿਛੌਨੇ ਦਰੀ ਔ ਪਾਨੀ ਭੁਰਲਜਾਉ ਗਾਗਰਮੈ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਪਾਨੀ ਕੀ ਗਾਗਰੈ ਸੇਵਕ ਲੈਆਏ ॥ ਤਹਾਂ ਬੈਠਨੇਕੀ ਜਗਾਹ ਅਪਨੇ ਅਗ੍ਰ ਭਾਗਮੈ ਪਾਨੀ ਗਿਰਾਇਕੇ ਕੀਚ ਕਰਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥ ਇਤਨੇਮੈ ਰਾਜਾਸਾਹਿਬ ਭੀ ਆਇ ਗਏ ਆਗੇ ਜਿਸਸੁਭਾਵ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬੈਠੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬਚਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਰਾਜੇਕੇ ਆਵਨੇ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਸਰੀਰ ਕੀ ਅਥਵਾ ਮਨ ਬਾਨੀਕੀ ਵਿਲਛਨ ਚੇਸ੍ਟਾ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਰਾਜਾਭੀ ਬਡੇ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਔ ਪਰਮ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਔ ਬਡੇ ਚਤੁਰ ਅਪਨੇ ਮਨ ੨ ਮੈ ਸਭ ਬਾਂਤ ਜਾਨ ਕਰਕੇ ਸਮੀਪ ਆਇਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਬਡੇ ਬੁਲ ਭਰਕੇ ਰੁਪਯਾ ਕਾਰਖਕੇਨਮਸਕਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਕੁਸਾਮਤੀ ਲੋਕ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਬੈਠਨੇ ਅਰਥ ਲਠੇ ਖਾਸੇ ਕੇ ਥਾਨ ਬਿਛਾਵਨੇ ਲਾਗੇ ॥ ਤਬ ... ਰਾਜਾਸਾਹਿਬ ਨੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬੋਲਕੇ ਹਟਾਇ ਦੀਏ ॥ ਅਰੇ ਬਸ ... ਖ ਮਤ ਬਿਛਾਵਹੁ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਬਚਨ ਕੀਚਮੈ ਹੀ ਬੈਠ ਜਾ... ਣਾਮ ਕਰਤੇ ਭਯੇ। ਸ੍ਰੀਗੁਰੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੁਮਾਰੇ ਸਪਤ ... ਤਬ ਰਾਜਾਸਾਹਿਬ ਨਰੇਂਦ੍ਰ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਯੋ ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਜ ... ਰਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕੁਸਲ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਰਾਜਾਸਾਹਿਬਨੇ ਕਹਯੋਕ ... ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਰਾਜ ਕਾਜ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਚਿਤ ਵਿਖਿਪਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਕੁਸਲ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਰੂਪੀ ਮਹਾ ਬਲੀ ਯੋਦੇ ਸੂਰਬੀਰ ਅਜਯਸਹਾਇਕ ਹੈ ਜਿਸਕੇ ਐਸੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਸਤ੍ਰੂ ਮਹਾ ਬਲੀ ਜਿਨਕੇ ਜੀਵਤੇ ਹੂਏ ਹਮਾਰੇ ਕੁਸਲਕਹਾ ਹੈ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮਿਨ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਚਿੰਤਾ ਆਦਿਕ ਡਾਕੀਨਆਂ ਜਿਸਕੇ ਘਰ ਮੈ ਸਦਾਰ ਹਤਯਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਰੂਪੀ ਹਮਾਰੇ ਕਲੇਜੇ ਕੋ ਭਛਨ ਕਰਤਯਾਂ ਰਹਤਯਾਂ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਤਹਾਂ ਸਲ ਕਹਾ ਹੈ ॥ ਹੇ ਦੀਨਬੰਧੋ ਜਿਨ ਹਮਾਰੇ ਹਾਰਦ ਰੂਪੀ ਆਕਾਸਮੈ ਵਿਵੇਕ ਰੂਪੀ ਸੂਰਯ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ ਔ ਮਹਾ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਮਹਾਅੰਧਰੀਅਮਾਵਸਯਾਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀਵਪਸ

ਪਸਰ ਗਈ ਹੈ ਔ ਸਰ ਰੂਪੀ ਚੰਦ੍ਮਾ ਕਹੂੰ ਨਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਕਹਾਤਮ ਪ੍ਰਕ੍ਰ
ਹਮਾਰੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਭੀ ਕੁਸਲ ਕਹਾ ਹੈ॥ ਅੰਧਕਾਰ ਸੁਖ ਕਬ ਹੂੰਨ ਸੋਈ ਹੈ॥ ਰਾਜਾ ਰੰਕ
ਦੋਊ ਮਿਲ ਰੋਈ ਹੈ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਹਮ ਕਲਯੁਗ ਕੇ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਜਾ ਕੀ ਪਾਲਨਾ ਪੂਰੀ ਨ
ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਮਾਯਾ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਕੇਵਲ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ
ਸਾਧਨੇ ਵਾਰੇ ਹਮਾਰੇ ਕੁਸਲ ਕਹਾ ਹੈ॥ ਨ ਤੋ ਕਬੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੋ
ਭਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਆਪ ਜੈਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਜਨੋਕੋ ਸੰਗਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤ
ਸੰਗ ਸਰਬਕੋ ਉਧਾਰ ਕਰੇਹੈ ਤਿਸ ਸੰਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਕੋ ਹਮ ਕਬੀ ਨਾਮ ਭੀ ਨਹੀ ਲੇਤੇ
ਹੈ ਤਬ ਹਮਾਰੇ ਕੁਸਲ ਕਹਾ ਹੈ ਆਤਮ ਗਜਾਨ ਸੇ ਸੂੰਨ ਵਾਸਨਾ ਰੂਪੀ ਰਜੂ ਸੇ ਬਾਂਧੇ
ਹਏ ਘਟੀ ਯੰਤ੍ਰ ਕੀ ਨਜਾਈ ਊਰਧ ਅਧੋ ਭ੍ਰਮਣ ਹਾਰੇ ਹਮਾਰੇ ਕੁਸਲ ਕਹਾ ਹੈ॥ਆਪ
ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨੀ ਸਮ ਦਰਸਜੋਂ ਕੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕੁਸਲ ਹੈ ਜੋ ਨਿਸੰਕਲਪ
ਅਡੋਰ ਪਦ ਮੈ ਇਸਿਤ੍ਰਤ ਹੈਂ ਹੇ ਨਾਥ ਆਪ ਸਾਮਰਥ ਹੈਂ ਸਾ ਸੰਤਹੁ ਵਾਲੀ ਕੁਸਲ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਭੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਜਸੇ ਇਤਜਾਦੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ੨ ਰਾਜਾ
ਜੀਕੀ ਬਾਨੀ ਗਦ ਗਦ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਔ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਜਲਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਪੂਰਨ ਹੋਜਾ-
ਤੇ ਭਏ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਪਰ ਅਪਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਰਖ ਦੇਤੇ ਭਯੇ॥
ਐਸੀ ਵਿਚਾਰ ਸਹਤ ਰਾਜਾ ਕੀ [illegible] ਕੇ ਪਰਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਸ੍ਰੀਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ ਬਡੇ
ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਮੰਦ੨ ਮੁਸ [illegible] ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਅਹੋ
ਹੇ ਰਾਜਨ ਜਿਸ ਕੁਸਲ ਕੋ [illegible] ਲ ਸਰੂਪ ਤੋ ਤੁਮ ਆਪ ਹੀ ਹੋ ਕੁਸਲ
ਨਾਮ ਆਨੰਦ ਕੋ ਹੈ ਹੇ ਰਾ [illegible] ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾ ਸੇ ਭਿੰਨ
ਕੀਓ ਹੂਓ ਸਰਬ ਜਗਤ ਪ [illegible] ਕ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾਹੀ ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਹੈ ਔ
ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕੋ ਅਸ ਪਦ ਹੈ॥ ਇਸ ਆਤਮਾਕੇ ਅਰਥ ਸਰਬੋਤਮ ਪਦਾਰਥ ਪਜਾਰੇ
ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਔ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕਿਸੀਕੇ ਅਰਥ ਪਜਾਰੋ ਨਹੀ ਲਹੀਅਤ ਹੈ ਅਹੋ ਬਡੋ ਅਸ-
ਚਰਯ ਹੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਪਰਮ ਕੁਸਲ ਰੂਪ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਤਜਾਗ ਕੇ ਫਿਰ ਕੈਸੇਕੁਸਲ
ਚਾਹਤੇ ਹੋ॥ ਬਡੋ ਅਸਚਰਯ ਹੈ ਤੁਮ ਆਪ ਕੁਸਲ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਅਪਨੇ ਮੇ ਭਿੰਨ
ਔਰ ਕੁਸਲ ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਯਾਹੀ ਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋਰਹੇਹੋ ਇਸੀ ਅਰਥ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ
ਬਚਨ ਭੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ॥ ਆਸਾ ਰਾਗਮੈ॥ ਤਥਾਹੀ। ਗੁਣ ਏਹੋ ਹੋਰਨਾਹੀ ਕੋਇ॥ ਨਾਕੋ
ਹੋਆ ਨਾ ਕੋ ਹੋਇ॥ ਜੋ ਵਡ ਆਪਤੇ ਵਡ ਤੇਰੀ ਦਾਤਿ॥ ਜਿਨ ਦਿਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ
ਰਾਤਿ॥ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਗੁਣ ਨਾਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਹੈ ੧ ਗੁਣ ਨਾਮ ਇੰਦ੍ਰਿਯੋਂ
ਕੇ ਹੈ ੨ ਗੁਣ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ਯੋ ਕੋ ਹੈ ੩ ਗੁਣ ਨਾਮ ਉਪਕਾਰ ਕੋ ਹੈ ੪ ਗੁਣ ਨਾਮ ਰਸੀ

ਕੋ ਹੈ ੫ ਗੁਣ ਨਾਮ ਸਕਤੀ ਕੋ ਹੈ ੬ ਈਹਾਂ ਪ੍ਰਕਰਣ ਮੈ ਗੁਣ ਨਾਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਜਾ- ਨਾ ਏਹੋ ਨਾਮ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਗੁਣ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਕੋ ਸੁਰੂਪ ਹੈ॥ ਕਜਾ, ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪਸੇਭਿਨਜਗਤਕੁਛਵਸਤੂਨਹੀ ਹੈ ਔ ਨ ਪੂਰਬ ਹੋਇ ਥੀ ਭੂਤਕਾਲ ਮੈ ਔਨਾ ਅਬ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਮੈ ਤਿਸਸੇ ਭਿੰਨ ਕੁਛ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਹੈ ਔ ਨਾ ਭਵਿਖਜਤ ਕਾਲਮੈ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਸੇ ਭਿਨ ਕੋਈ ਦੇਸ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਹੋਵੇਗੀ॥ ਹੇਰਾਜਨ ਏਤਾ ਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਗਜਾਨ ਕੋ ਦ੍ਰਿੜ ਅਭਜਾਸ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਸਿਧ ਪਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਸੁਨੀਅਤ ਹੈ॥ ਹਸਤੀ ਚੀਟੀ ਤ੍ਰਿਣ ਲੋਆਦੰ॥ ਏਕ ਅਖੰਡਤ ਬਸਿਅਨਾਦੰ ॥ ਵਾਸੁਦੇਵ ਬਿਨ ਔਰ ਨ ਕੋਉ॥ ਨਾਨਕ ਓਸੋਹੰ ਆਤਮ ਸੋਊ॥ ਜੈਸੇ ਹਸਤੀ ਕੋ ਬਡੋ ਅਤਥੂਲ ਸਰੀਰ ਹੈ ਔ ਚੀਟੀ ਕੋ ਅਤਿ ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੋ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਰ ਕੋ ਕਰਤੋ ਚੇਤਨ ਸਰੀਰ ਹੈ ਔ ਸੂਕੋ ਤ੍ਰਿਣ ਕਾਠ ਆਦਿਕਨ ਕੋ ਜੜ ਸਰੀਰ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਿਤਨੋ ਚੇਤਨ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਸਮਾਇ ਰਹਜੋ ਹੈ ਉਤਨੋ ਹੀ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਚੀਟੀ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਭੀ ਸਮਾਇ ਰਹਜੋ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਜਿਤਨੇ ਆਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀਕੇ ਮਨਮੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨੇ ਹੀ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਆਕਾਰ ਚੀਟੀਕੇ ਮਨਮੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਗਜਾਨ ਕੋ ਅਕਾਰ ਜਿਤਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਤਥਾ ਹਸਤੀ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਉਤਨੇ ਹੀ ਆਕਾਰ ਸੰਕਲਪ ਕੇ ਗਜਾਨ ਕੋ ਚੀਟੀ ਕੇਰਿਦੇ ਮੈ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅਖਰੋ ਕੋ ਉਚਾਰਣਔ [illegible] ੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਮਾਨੁਖੋ ਬਾਲ ਅੰਗਨਾ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਮਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ॥ ਤੈ [illegible] ਬਤ੍ਰ ਸਮ ਪੂਰਣ ਹੈ ਏਕ ਰਸ ਬਜਾਪ ਰਹੀ ਹੈ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ [illegible] ਥੂਲ ਜੜਚੇਤਨ ਸਾਕਾਰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਗਜਾਨ [illegible] ਗਜਾਤ ਉਦਿਤ ਅਨੁਦਿਤ॥ ਕ੍ਰਿਤ ਅਕ੍ਰਿਤ ਕਾਰਯ ਕਾਰਣ ਕਰਣ [illegible] ਕ੍ਰਯਾ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸੂਰਯ ਕੀ ਕਿਰਣੋਵਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਚਮਤਕਾਰੋ ਹੈ॥ ਯੋਤੋ ਪਰਮਾਰਥ ਪਖ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਤੁਝ ਕੋ ਕੀਓ ਹੈ॥ ਅਬ ਬਜਵਹਾਰ ਪਖਕੋ ਉਪਦੇਸ ਚਿਤ ਲਗਾ ਇਕੇ ਸੁਣ ਨਿਸਚਾ ਗਜਾਨ ਅਹੰ ਬ੍ਰਮਾਸਿਮ ਐਸਾ ੧ ਵਿਰਤਣ ਵੈਰਾਗ ੨ ਜਿਨੀ ਚਲਣ ਜਾਣਿਆ ਸੇ ਕਿਉ ਕਰਹਿ ਵਿਥਾਰ॥ ਕੂੜਰਾਜਾ ਕੂੜ ਪ੍ਰਜਾ ਕੂੜਸਭਸੰਸਾਰ॥ ਕੂੜ ਮੰਡਪ ਕੂੜ ਮਾੜੀ ਕੂੜੁ ਬੈਸਣ ਹਾਰ॥ਕੂੜ ਸੁਇਨਾ ਕੂੜਰੁਪਾ ਕੂੜ ਪੈਨਣ ਹਾਰ॥ ਕੂੜ ਕਾਇਆਂ ਕੂੜੇ ਕਪੜ ਕੂੜ ਰੂਪਅਪਾਰ॥ ਕੂੜ ਮੀਆਂ ਕੂੜ ਬੀਬੀ ਖਪਿ ਹੋਇ ਖ਼ਾਰ॥ ਕੂੜ ਕੂੜੈਨੇਹ ਲਗਾ ਵਿਸਰਿਆ ਕਰਤਾਰ॥ ਕਿਸਨਾਲਿ ਕੀਚੈ ਦੋਸਤੀ ਸਭ

ਜਗ ਚਲਣ ਹਾਰ ॥ ਕੂੜ ਮਿਠਾਕੂੜ ਮਾਖਿਉ ਡੋਬੇ ਕੂੜ ਪੂਰ॥ ਨਾਨਕ ਵਖਾਣੈ ਬੇਨਤੀ
ਤੁਧ ਬਾਝੁ ਕੂੜੋ ਕੂੜ ॥ ਇਤਜਾਦੀ॥ ੨
ਮੁਖ ਭਗਤੀ ॥ ੩ ਤਥਾਹੀ ਜਬ ਕੋ ਈ ਅਤਿਥੀ ਅਭਜਾਗਤ ਅਪਨੇ ਅਥਾਨ ਪਰਆਇ
ਜਾਵੇ ਗਜਾਤ ਹੋਵੇ ਅਗਜਾਤ ਹੋਵੇ ਅਪਨੋ ਹੋਵੇ ਬਿਰਾਨੋ ਹੋਵੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧੂ ਹੋਵੇ ਸੂਦ੍ਰ
ਚਾਂਡਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਸਭਕਾ ਆਦਰ ਸਤਕਾਰ ਕਰੇ ॥ ਮੁਖ ਸੇਮ
ਮਧੁਰਬਾਣੀ ਬੋਲਕੇ ਐਸੇ ਕਹੇ ਭਾਗ ਹੋਆ ਗੁਰੂ ਸੰਤ ਮਿਲਾਇਆ॥ਪ੍ਰਭ ਅਬਿਨਾਸੀ
ਘਰਮੈ ਪਾਇਆ ॥ ਸੇਵ ਕਰੀਪਲ ਚਸਾ ਨ ਵਿਛੁੜਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥
ਹਉ ਘੋਲੀ ਜੀਉ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਜਨਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ੪ ॥ ਇਤਜਾਦੀ
ਔਰ ਰਸਨਾ ਕਰਕੇਪਰਮੇਸੁਰਕੋ ਨਾਮ ਜਪੇ ਹਾਥੋਂ ਕਰਕੇ ਜਿਤਨੋ ਹੋ ਸਕੇ ਉਤਨੋ ਦਾਨ
ਕਰੇ ਔ ਚਰਨੋਕਰਕੇ ਭਲੇ ਕਾਮ ਵਾਸਤੇ ਸਤ ਸੰਗ ਮੈ ਚਲਕੇ ਜਾਉ ਰਾਜੇ ਚੁਲੀ
ਨਿਆਇ ਕੀ ਪੜਿਐ ਸਚ ਨਿਆਇ ॥ ਨਜਾਯ ਕੀਜੋ ਧਨੀ ਰੰਕਕੋ ਨਜਾਯਪੂਰਬਕ
ਹੀ ਪ੍ਰਜਾਸੇ ਕਰਲੇਨੋ ਅਨਜਾਯ ਸੇ ਪ੍ਰਜਾਕੋ ਨ ਦੰਡਨੋ ਇਤਜਾਦੀ ਕਾਰਯਮੈ ਤੁਮ ਆਪ
ਬਡੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੋ॥ਔਹਮਾਰੇ ਤੁਮਾਰੇਸਰੀਰਕੋਭੀ ਅਬ ਥੋਰੇਸੇ ਚਮਤਕਾਰੇਮੇਂਧਜਾ ਕੇ ਦਿਨ
ਕੇ ਸਮ ਰਹ ਗਯੇ ਹੈ ਅਲਪ ਕਾਲਕੇ ਕਾਰਣੇ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਬਾਤਕੋ ਅਪਯਸ ਮਤ
ਖਟ ਲੇਨੋ ॥ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਉਤਨਾ ਕਾਲ ਰਾਜਾ
ਨਰੇਂਦ੍ਰਸਿੰਘ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸ[illegible]ਜੇ ॥ ਕੈਸੇ ਸੋਭਾ ਕਹੇ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀਵਿਸ਼ੀਸ੍ਰਜੀ
ਕੇ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ [illegible]ਤੇ ॥ ਰਾਜਾ ਜੀ ਕੀ ਸੁਧੀ ਦਸਤਾਰ
ਸੀਸਪੈ ਬਾਂਧੀ ਹੁਈਥੀ ਔ[illegible] ਸਾਵਕ ਕੇ ਸਮਾਨ ਬਡੇ ਵਿਸਾਲ
ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲਖਿਰੇ ਹੁਏ ਹੈਂ[illegible] ਦਾਹੜੇ ਨਾਤੇ ਬਹੁਤ ਲੰਬੋਥੇ ਔ ਨ
ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਥੇ ਤੈਸੇ ਗੋਲ ਕਪ[illegible] ਕਪੋਤਕੇ ਸਮ ਕੰਧੇ ਬ੍ਰਿਖਭ ਕੇ ਸਮ
ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ਔਸਰੀਰ ਭੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਨਾਤੇ ਬਹੁਤ ਲਾਂਬੇ ਅਸੁਥਲਔਨਾ ਅਤਿ
ਮਧੁਰੋ ਥੇ ਬਿਚਲੀ ਰਾਸ ਬਡੋ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸ਼ਨ ਔਗੰਗੰ ਭੀਰ ਸਮਦ੍ਰ ਸਮ ਐਧੀਰਯ ਵਾਨ
ਅਸਥੂਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਐਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਜੂਕੇ ਚਿਤ ਅਤੀਵ
ਆਨੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥ ਰਾਜਾਉਵਾਚ ॥
ਹੇਭਗਵਨ ਕੋਟ੍ਰੀ ਆਜ ਬਡੋ ਉਤਮ ਦਿਨ ਚਢਜੋ ਹੈ ਜੋਆਪਕਾ ਦਰਸਨ ਭਯੋ ਹੈ ਆਜ
ਹਮਾਰੇ ਬਡੇ ਭਾਗਉਦੈਭਏ ਹੈ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਮੈ ਹਮਨੇ ਬਡੇ ਹੀ ਉਤਮ ਯਗ ਤਪ
ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਦਾਨ ਪੁਨਜ ਕਰਮ ਕੀਏ ਥੇ ਜਿਨ ਕੋ ਫਲ ਹਮ ਕੂੰ ਆਜ ਆਪ ਕੋ
ਦਰਸਨ ਭਯੋਹੈ ॥ ਜਿਤਨੇ ਹਮਨੇ ਯਗ ਤਪ ਬ੍ਰਤ ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਧਰਮ ਕੀਏ ਥੇ ਸੋ

ਸਾਰ ਆਜਸਫਲਭਏ ਹੈਂ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਔ ਅਨੰਤ ਰਣਾ ਯਗਜ਼ਾਦਿਕ ਬ੍ਰਿਧੀ ਭਾਵ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ ਹੈ ਹੇਭਗਵਨ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਬਿਨਾ ਹਮਾਰੀ ਤੋ ਯਾਤ੍ਰੀ ਨਿਸਫਲਗਈ ਥੀ ॥ ਆਜ ਪਰਮਆਨੰਦਭਯੋ ਹੈਜੈਸਿਸਜਲਮੇਘਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮੋਰ ਸਬਦ ਕਰਕੇ ਚੁਪ ਕਰਜਾਤੇ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿ ਉਸਤਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਨਰੇਂਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਤਦ ਅਨੰਤਰ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਰਾਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸਤੇ ਬਿਦਾ ਹੋਕੇ ਬਖਸੀ ਜੀ ਕੋ ਬਡੇ ਮੋਲ ਵਾਲੇ ਸਿਰੋਪਾਉਦੇਕੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਐ ਬਖਸੀ ਜੀ ਆਜ ਆਪਨੇ ਹਮਾਰੇ ਊਪਰ ਬਡੋ ਉਪਕਾਰ ਕੀਓ ਹੈ ਜੋ ਐਸੇ ਅਦ੍ਵਤੀਯਮਹਾ ਪਰਖੋਂ ਕਾ ਹਮ ਕੂੰ ਦਰਸਨ ਕਰਾਯੋ ਹੈ ਇਨਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੀ ਸਾਰੀ ਯਾਤ੍ਰਾਸਫਲਹੋਗਈ ਹੈ ॥ ਯੇ ਪੁਜਾਰੀ ਲੋਕ ਸੰਤੋ ਸੇ ਬਡੀ ਈਰਖਾ ਰਖਤੇ ਹੈ ॥

ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਲਵਪੁਰ ਮਧਯ ਵਰਤੀ ਸਰਬ ਗੁਰ ਦ੍ਵਾਰੋਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਧਿਰਾਜ ਰਾਜਾ ਨਰੇਂਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਅਪਨੀ ਰਾਜ ਧਾਨੀਕੂੰ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂ ਸੁਖ ਪੂਰਬਿਕ ਅਪਨੀ ਰਾਜ ਧਾਨੀ ਮੈ ਬਿਰਾਜ ਤੇ ਭਯੇ ਅਪਨੋ ਰਾਜ ਪਾਟ ਕਰਕੇ ਬਡੋ ਯਸ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਲੈਕੇ ਅੰਤਕੋ ਉਨੀ ਸੈ ॥ ੧੯੧੯ ॥ ਉਨੀ ਕੇ ਸਾਲ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਦਿਤਕੇ ਹਿਮ ਰਿਤੂ ਮੈ ਦੇਵ ਲੋਕਕੋ ਪਯਾਨਕਰੇ ਭਏ ॥

ਦੋ: ਨਰ ਪਤਿ ਸੁਰ ਪਤਿ ਗ੍ਰਹ ਗ[illegible]ਵੰਤ ॥
ਚਾਰ ਚਰਿਤ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਅਦ[illegible] ॥੧॥
ਏਹੁ ਜੋ ਕਥਾ ਸੁਨੈ ਚਿਤ ਲਾਈ । [illegible]ਧਕਾਈ ॥
ਧਨ ਔਧਾਨ ਮਾਨ ਜਗ ਪਾਵੈ [illegible]ਲ ਸਕਲ ਤਰਾਵੈ ॥੨॥
ਸੁੰਦਰ ਨਾਰਿ ਤਾਸ ਸਮਪੂਤਾ । ਪਾਵੈ ਸਕਲ ਕਾਮ ਮਨ ਸੂਤਾ ॥
ਦੇਹਅਰੋਗ ਮਨ ਬਯਾਧਿਨਸਾਵੈ ॥ ਭੋਗੈ ਭੋਗ ਸਰਬ ਮਨ ਭਾਵੈ ॥ ੩ ॥
ਅੰਤ ਸਮੈ ਸੁਭ ਗਤਿ ਕਹ ਪਾਈ ॥ ਦੇਹ ਤਯਾਗ ਗੁਰੁ ਪੁਰਹ ਸਿਧਾਈ ॥
ਨਿਜਸੁਰੂਪ ਕੋ ਗਯਾਨਹਿ ਪਾਇ ॥ ਰਮੈ ਆਪ ਮੈ ਗਵਨ ਮਿਟਾਇ ॥ ੪ ॥
ਬਯਾਧਿ ਸਰਬ ਕੋ ਮੂਲ ਉਪਾਰ ॥ ਸੋ ਸੂਰਾ ਗਜ ਪੁਰਖ ਉਦਾਰਿ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪਾਇਅਖੰਡ ॥ ਬਿਚਰੈ ਭਵ ਭੂਖਨ ਮਹਿ ਮੰਡ ॥ ੫ ॥
ਦੋ:-ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਮਨ ਧਰੈ ਸੁਨਹੁ ਸਕਲ ਦੈ ਕਾਨ ॥
ਸ੍ਰੋਤਾ ਵਕਤਾ ਦੋਨੋਹੂੰ ਪਾਵਹਿ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ॥ ੬ ॥ ਓਂਤਤਸਤ

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਲਾਸਦੇਵਤਰੂ ੫ ਸਕੰਧ ੪ ਅਧਯਾਯ ਸਮਾਪਤੋ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

੫ ਅਧਯਾਯ ਪ੍ਰਾਰੰਭਤਾ

ਦੋ:...ਸਿਖਜਨ ਕੁਲ ਉੱਧਾਰ ਜੋ ਜਿਮ ਗੁਰੁ ਕੀਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥
ਇਸ ਅਧਯਾਯ ਮੈ ਕਹੋਂਗੋ ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ ਨਿਰਜਾਸ ॥ ੧ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਿ ਲਵਪੁਰ ਵਾਸੀ ਅਨੇਕ
ਸਿਖ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਿਖਆ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ
ਮਹਾ ਭਯਾਨਕ ਸਮੁਦ੍ਰ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਉਨ ਮੈ ਸੇ ਕੁਛ ਥੋਰੇਸੇ ਸਿਖੋਂਕੇ
ਨਾਮ ਈਹਾਂ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸਰਧਾਸਿੰਘ ਭਾਈ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ
ਭਾਈ ਸਾਮ ਸਿੰਘ ਯੇਚਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣਿ ਆਵਤੇ ਭਏ ਔ ਆਇਕੇ
ਸਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਸੰਸਾਰੀ ਰੂਪ
ਪਿੰਜਰੇ ਮੈ ਫਸੇ ਹੂਏ ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਕੈਸੇ ਉਧਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ
ਬੇਨਤੀ ਇਨਕੀ ਸੁਣ ਕੇ॥ਸ੍ਰੀਗੁਰੋ ਵਾਚ॥ਹੇ ਪੁਤ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਪਿੰਜਰੇਸੇ ਨਿਕਸਜਾ
ਚਾਹਤੇ ਹੋ ਤਬ ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਾ ਕਰੋ ਔ ਧਰਮ ਸਤ ਕੀ
ਕਮਾਈ ਕਰਕੈ ਖਾਯਾ ਕਰੋ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਤੁਮ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ
ਪਿੰਜਰੇ ਸੇ ਨਿਕਸ ਜਾਵੋ [illegible]ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕਰਮ ਸਿੰਘ।
[illegible]ਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ
ਸੂਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ [illegible]
[illegible]ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਪਾਰ ਕਰੋ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਹੇਪ੍ਰਭੋ ਸਾਨੂਅਪਨੇ [illegible] ਸਤਿ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ
ਗੁਰੂ ਵਾਚ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ [illegible] ਕਰ ਖਾਯਾ ਕਰੋ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ॥
ਕਾ ਸ੍ਵਾਸੋਂ ਸੇ ਜਾਪ ਕੀਆ [illegible]
ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਦੋ ਮੁਹੂਰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸ੍ਵਾਸੋਂ ਸੇ ਬੈਠਕੇ ਅਭ੍ਯਾਸ ਕੀਆ ਕਰੋ ॥ ਐਸੇ
ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਗੋਪਦ ਵਤ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰਕੋ ਤਰਜਾਵੋ ਗੇ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ
ਸੰਤਰਾਮ ਤੁਲਸੀ ਦਾਸ ਸੀਤਾ ਰਾਮਅਰੋੜੇ ਜਾਤ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਏ
ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ॥
ਹੇ ਗੁਰੂ ਸਾਨੂ ਭੀ ਅਪਨੀ ਚਰਣੀ ਲਾਉ ਤੇ ਨਾਮਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਉ ਉਨ
ਕੂ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਚਰਨੀ ਲਗਾਯਾ ਤੇ ਸਤਿਨਾਮ ਇਸ ਚਤੁਰ ਅਖਰ

ਆਤਮਿਕ ਮੰਤ੍ਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਪੁਨਾ ਏਹ ਸਿਖ੍ਯਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਧਰਮ ਕੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੈ ਵੰਡ ਖਾਯਾ ਕਰੋ ਤੇ ਸਤ੍ਯ ਬੋਲ੍ਯਾਕਰੋ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲਨਾ ਅਤਿਥਿ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰ ਸੇ ਨਿਰਾਸ ਨਾ ਭੇਜਨਾ ਤੇ ਨਿਤ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸੰਗ ਕੀਆ ਕਰੋ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗੋ ਅਮਰਸਿੰਘ ਉਤਮਸਿੰਘ ਜਾਤੀ ਕੇ ਸੋਨੀ ਇਨੋ ਨੇ ਭੀਆਇਕੇ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਲੀਆ ਔ ਬੜੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਆਏਗਏ ਸੰਤ ਕੀ ਅੰਨ ਵਸਤ੍ਰ ਆਦੀਕ ਕਰਕੇ॥ ਪੁਨਾ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਉਨੀ ਸੈ ਸਤਾਰਾਂ ਸੈ ੧੯ ੧੭ ਜੇਠ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਪਿਸੌਰ ਕੀ ਓਰ ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਚਲ੍ਯੋ ਗਯੋ ਥੋ ਪੀਛੇ ਕਾ ਸਮਾਚਾਰ ਹਮ ਕੋ ਕੁਛ ਮਾਲੂਮ ਨਹੀ ਰਹ੍ਯਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕ੍ਯਾ ੨ ਕੌਤਕ ਕੀਏ ਥੇ॥ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤ ਕੇ ੧੯ ੧੧ ਉਨੀ ਸੈ ਗਯਾਰਾਂ ਮੈ ਫਾਗਨ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਹਮ ਤੀਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਪਰਸਨੇ ਚਲੇ ਗਏ ਥੇ ਸਵਾ ਬਰਸ ਤਕ ਭੀ ਪੀਛੇ ਕਾਭੀ ਨੇਤ੍ਰ ਅਦ੍ਰਿਸ੍ਰ ਸਮਾਚਾਰ ਨਹੀ ਲਿਖ੍ਯਾ ਗਯਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸ੍ਰਵਣ ਕਰਕੇ ਲਿਖ੍ਯੋਗੈਯੋ ਹੈ ਜਬ ਹਮ ਜਗਨਨਾਥ ਜੀ ਕੀ ਪੁਰੀ ਮੈ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਏ ਤਬ ਕਿਤ ਨੇਕ ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਏਕ ਦਿਨ ਪਿਛਲੀ ਪਹਰ ਰਾਤ੍ਰਿ ਸੇਸ ਰਹੀ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਨੇ ਦਰਸਨਦੀਆ ਬਲਭਦ੍ਰ ਸਹਤ॥ ਰਥਕੇਉਪਰਦੋਨੋ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈਅਲਸੀ ਪੁਸਪ ਕੇ ਵਰਣ ਸਮਸ੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਯਾਮ ਵਰਣ ਹੈ ਔਗੌਰ ਵਰਣ ਬਲਭਦ੍ਰ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਮ੍ਰਿਗ ਸਾਵਕ ਕੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸਮ ਦੋਨੋ ਭਗਵੰਤੋ ਕੇ ਨਯਨ ਹੈ ਔਕਰੁਣਾ ਕੇਰਸ ਸੇਪੂਰਣ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਰੀ [illegible] ਕਟ ਸੀਸ ਪੈਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੈ ਮਕਰਾਕਾਰ ਕੁੰਡਲ ਜੜਾਊ ਕਲ[illegible] ਵਰਣ ਕੇ ਕਾਨੋ ਮੈ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਕੇ ਤਮ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤੇ ਹੂਏ [illegible] ਪੋਲੋਂ ਕੇ ਊਪਰਮਿਤ੍ਰ ਔ ਸਤ੍ਰਆਂ ਕੇ ਮਨਕੇ ਮੋਹਨ ਹਾਰੇ ਝਲਕ ਰਹੇ ਹੈ [illegible] ਨਾ ਸਾਸਮ ਨਾਸਾ ਹੈ ਔ ਬਿੰਬਫਲੋਂ ਕੇਸਮ ਲਾਲ ਰੰਗ ਕੇ ਦੋਨੋ ਅਧਰਹੈ ਹੀਰਕ ਮਣੀਕੇ ਸਮ ਅਥਵਾ ਦਾੜਮਕੇ ਸਮ ਸੁੰਦਰ ਜੜਊ ਦਾਂਤੋ ਕੀ ਪੰਕਤੀ ਸੋਭ ਰਹੀ ਹੈ ਕਪੋਤ ਕੀ ਗ੍ਰੀਵਾਕੇ ਸਮਾਨ ਗ੍ਰੀਵਾਹੈ ਕੌਸਤਭ ਮਣੀ ਔ ਵੈਜੰਤੀ ਮਾਲਾ ਕੰਠਹਿਰਦੇਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨਹੈਬਡੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਾਲੇ ਜਿਨ ਕੇ ਵਖ੍ਯ ਸਥਲ ਹੈ ਔ ਦੋਨੋ ਅਜਾ ਨ ਬਾਹੂਹੈਨਵਰਤਨ ਜਟਤ ਕੇ ਯੂਰ ਔਕੰਕਣ ਹਾਥੋ ਮੈ ਜਿਨ ਕੇ ਸੋਭਰੇ ਹੈਂ ਸਿਕੰਧ ਜਿਨਕੇ ਬ੍ਰਿਖਭਕੇ ਤੁਲ ਔਕਮਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮ ਜਿਨ ਕੀ ਸੂਛਮ ਹੈ॥ ਚਰਣੰ ਕੋਕਨਦ ਕਮਲ ਕੇ ਵਰਣ ਕੇ ਸਮਨੂ ਪਰੋਂਸਹਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਕਟਿਮੈ ਛੁਦ੍ਰ ਘੰਟਕਾ ਸਹਤ ਦੋਨੋ ਕੇ ਤੜਾਗੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਨਖੋਕੀ ਜੋਤੀ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਜਿਨਕੀ ਨੀਲਾਂਬਰ ਔ ਪੀਤਾਂਬਰ ਪਹਰੇ ਹੁਏ ਦੋਨੋ

ਐਸੀ ਮੂਰਤੀ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਦੋਨੋ ਭ੍ਰਾਤਾ ਦੇਤੇ ਭਏ॥ ਥੋਰੀ ਸੀ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਹਮ ਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਾਥ ਔ ਬਲਬਦ੍ਰ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈਰਥਕੇ ਊਪਰਸ੍ਰੀਗੁਰੂਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ਏਕਾ ਕੀ ਭਗਵੰਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ ਰੰਗਸਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਾਥ ਜੀ ਕੇ ਸਮ ਹੈ ਔ ਸਰੀਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਪੁਨਾ ਉਸੀਰਥਕੇ ਉਪਰ ਜਗਨਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਬਲ ਭਦ੍ਰ ਸਹਤ ਬੈਠੇ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਪਾਂਚ ਸਾਤ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਨਾਥ ਔ ਬਲਭਦ੍ਰ ਜੀ ਕੋ ਔ ਸੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿਘ ਜੀਕੋ ਮੁਝ ਕੂੰ ਅਦਲ ਬਦਲ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨਨਾਥ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਏਹਾ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯੋ ਹੈ ਕੇ ਅਬ ਮੈ ਈਹਾਂ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੇ ਕੰਠੇ ਜਗਨਨਾਥ ਪੁਰੀ ਮੈ ਨਹੀ ਹੂੰ ਕਿਤੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨ ਹੂੰਤੁਮ ਹੇ ਦ੍ਰਿਢ ਨਿਸਚਾ ਕਰਾਨੇ ਕੇ ਅਰਥ ਇਸ ਰੀਤੀ ਤੁਮ ਕੂੰ ਦਰਸਨ ਦੀਓ ਹੈ ਦੂਸਰ ਊਹਾਂ ਸਾਖਯਾਤ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਣੇ ਵਾਰੋ ਦਰਸਨ ਛੋਡਕੇ ਇਤਨੋ ਪਰਿਸ੍ਰਮ ਕਰਕੇ ਈਹਾ ਕ ਹੇਕੋ ਆਏਹੋ। ਯੇ ਸੂਚਨ ਕਰਾਯੋ ਇਤਯਵ ਗਮਯਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋਅਦਭੁਤ ਕੌਤਕ ਦੇਖਕੇ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਭ ਸੰਤਨ ਸੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਏਹੁ ਕਥਾ ਸੁਣਾਦਿਦਈ॥ ਪੁਨਾ ਦਖਿਣ ਹੈਦਰਾ ਵਾਦ ਕ੍ਰਿਸਨਾਂ ਗੰਗਾ ਸ੍ਰੀ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਗੋਦਾਵਰੀ ਗੰਗਾ ਨਰਬਦਾ ਕਾਂਬੇਰੀ ਓਂਕਾਰ ਅਵਿਤਿਕਾ ਨਾਮ ਦੇਵਜੀ ਕਾ ਦੇਹੁਰਾ ਸਿਵ ਮੰਦਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ [illegible] ਜਹਾ ਫੇਰਯੋ ਹੈ ਔਡੇ ਨਗਰਮੈ ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਸੋ ਵੋ ਅਉ[illegible] ੨੮ ਅਠਾਈ ਯਾ ਤੀਸ ਕੋਸ ਹੈ ਅੰਗੋਲੀ ਕੀ ਛਾਉਨੀ ਸੇ ਆਠ ੮ [illegible] ਹੈ। ਮਥੁਰਾ ਬ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਅਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਔ ਆਯਤਨੋ ਕੇ ਦਰਸਨ ਇਸ[illegible]ਕੇ ਜਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰ ਪਰ ਆਏ ਤਬ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਸਾਰਾ ਪਕਾ ਹੂਆਥਾ ਖੁਜਲੀਸੇ॥

ਤਬਸ੍ਰੀਗੰਗਾਜੀ ਆਗੇ ਏਹਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀ ਹੇ ਮਾਤਾਜੀਏਹੁ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਇਸ ਰੋਗਸੇ ਰਹਤ ਅਰੋਗ ਕਰ ਦੇਵੈਗੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਣੇ ਕੋ ਮੈ ਜਾਉਗਾ ਨਹੀ ਤੋ ਤੇਰੇ ਹੀ ਤੀਰ ਪਰ ਪੜੇ ਰਹੋਗੋ ਜੈਸੇ ਮੇਰੀ ਸਰੀਰ ਪਾਕੇਸੇ ਪਕਾ ਹੂਆਥਾ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਸਰੀਰ ਭੀ ਪਕਾ ਹੂਆਥਾ। ਐਸੀਪ੍ਰਾਰਥਤਾਹਮਦੋਨੋਂ ਕਰਕੇ ਤਿਸਤੇ ਅਨੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੇ ਜਲ ਮੈ ਕੰਨਖਲ ਕੀ ਪਉੜੀਆਂ ਪੈ ਕੰਠਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਜਲਮੈ ਬੈਠ ਏਕ ਅਥਵਾ ਦੋ੨ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਕੇ ਆਠ ਦਿਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਰੋਜ ਨੇਮਸੇ ਕੀਏ ਤਬ ਹਮ ਦੋਨੋ ਕੇ ਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਹੋਗਏ ਤਬ ਸਵਾ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਜੇਠਕੇ ਮਹੀਨੇ ਸ੍ਰੀ-ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਆਵਤੇ ਭਏ ਪਰੰਤੂ ਮੇਰੇ ਰਿਦੇਮੈ ਐਸੀ ਭਾਵਨਾ ਹੁਈ ਜੋ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੁਝਕੂੰ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇਕੇ ਮਿਲੈ ਪਰੰਤੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੈਂਗੇ ਕੈਸੇ ਮਿਲੇਂਗੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਏਹ ਬ੍ਰੇਤ ਦੇਖਜੇ ਕੈਸੇ ਬਨਾਵੈਂਗੇ। ਆਗੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਮੇਰੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਅਰਥ ਮੁਝਕਾ ਡੇਰੇ ਮੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਸੇ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਉਠਕੇ ਕਹੂੰ ਰਾਜ ਮਾਰਗਮੈ ਚਲੇ ਗਏ ਜਬ ਹਮਨੇ ਭੀਤਰ ਜਾਕੇ ਦੇਖਜਾ ਤਬ ਗੁਰੂਜੀ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਿਤਨਹੀ ਹੈ ਚਿਤਸੇ ਨਿਰਾਸ ਜੈਸੇ ਮੈਨੇ ਔਰ ਸੰਤਹ ਸੇ ਪੂਛਜਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕਹਾ ਗਏ ਹੈ। ਉਹਨੋ ਨੇ ਕਹਜੋ ਕੇ ਮਧਜਾਨ ਕੋ ਸਮੋ ਹੈ ਆਗੇ ਤੋ ਕਬੀ ਉਠਕੇ ਇਸਵਕਤ ਗਏ ਨਹੀ ਥੇ ਆਜਹੀ ਕਹੂੰ ਉਠਕੇ ਗਏ ਹੈ। ਮੈਨੇ ਇਸ ਬਾਤਕੋ ਨ ਸੋਚਜਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਹੀ ਸ੍ਰਧਾ ਪੂਰਣ ਕਰਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਤਕਲੀਫ ਉਠਾਈ ਹੈ ਇਤਨੇਮੇ ਅੰਗਣ ਵਿਖੇ ਆਇ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਤਬ ਦਾਸਨੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਪਰ ਵਿਧਿ ਸਹਤ ਸਾਸ਼੍ਟਾਂਗ ਪ੍ਰਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮ ਕੀਆ ਆਨੰਦਕੇ ਜਲਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂ ਕਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਇਦੀਆ ਪੁਨਾ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਯਾਲਤਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਝ ਅਨਾਥ ਕੂੰ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇਕੇ ਸਨਾਥ ਕੀਆ ਪੁਨਾ ਮੇਰੋ ਹਾਥ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਆਇਬਿਰਾਜੇ। ਔ ਬਡੇ ਧੀਰੇ ਸੇ ਸਭ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਪੂਛਕੇ ਪੁਨਾ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਾ ਹਾਲ ਪੂਛਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਦਾਸਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ। ਹੇ ਭਗਵਨ ਆਪਕੀ [illegible] ਇਕੇ ਜਬ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰ ਕੂੰਭਕੇ ਮੇਲੇ ਪਰ ਪਹੂਚੇ ਤਬ ਪੀਛੇ ਆਪਕਾ ਹੁਕ[illegible]ੇ ਜਲਤੀਸੇਤੁਮਨੇ ਲਵਪੁਰ ਕੋਨ ਦੌੜੇ ਆਵਨਾ ਕਿੰਤੂ ਸਭੀ ਤੀਰਥ ਕਰ[illegible]ੇ ਹੁਕਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਹਾਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਆਪਕੋ ਹੁਕਮ ਹੂਆਤਹਾਂ ਤਕ ਤੀਰਥ[illegible]ਨੇ ਕਰੀ ਪਾਂਚੋ ਸਰੀਰੋਨੇ ਕਬੀਮਿਲ ਗਏ ਕਬੀ ਵਿਯਕਤ ਹੋਗਏ ਤੀਰਥਯਾਤ੍ਰਾ ਮ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੁਛ ਜਗਨਨਾਥ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਥ ਬੋਲੇ ਭੀ ਥੇ ਤਬ ਇਸ ਦਾਸਨੇ। ਉਪਰ ਕੀ ਲਿਖੀ ਹੂਈ ਕਥਾ ਸਭ ਕਹ ਸੁਨਾਈ। ਏਤੋ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪਤਿਤਕਥਾ ਕਹੀ ਹੈ ਅਬਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਥਾਸੁਣੋ।ਉਨੀਸੈ ਸਤਾਰਾਂ ਕੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤ ਕੇ ਸਾਲ ਮੈ ਸ੍ਰਾਵਣ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਤੀਨਮਣ ਰੁਪੈਕੇ ਚਣੇਇਤਨੇ ਹੀ ਜੌਂਵ ਪਉਣੇ ਦੋਮਣ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਕਣਕ ਪਉਣੇ ਚਾਰ ਸੇਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਘਿਰਤ ੧੯ ਅਠਰਾਂ ਸੇਰ ਗੁੜ ਸਾਤ ਸੇਰ ਖੰਡ ਡੇਢ ਮਣ ਮੂੰਗੀ ਮਹਾ ਮੋਠ ਤੀਨ ਮਣ ਪਕੇ ਰੁਪੈਕੇ ਇਤਨੀ ਹੀ ਰੁਪੈਕੀ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਜੁਆਰ ਹੋਤੀ ਭਈ ਅੰਨਕੋ ਐਸੋ ਸੁਭਿਖਜ ਹੋਤੋਭਯੋ॥ ਜਬ ਚਤੁਰ ਮਾਸਨ ਬਰਹਜੋ ਤਬ ਐਸੋ ਆਇਕੇਦੁਰਭਿਖਜ ਪਰਗਯੋ ਜੋ ਆਠ ਸੇਰ ਨਉਸੇਰ ਰੁਪੈ [illegible] ਅਨਾਜ ਕੋ ਭਾਉ ਹੋਜਾਤੋ ਭਯੋ ਔ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ ਕੇ ਸਮੀਪ ਡੇਰੇ ਸਾਰੇ ਸਮੇ

ਮੈ ਰੋਜ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਦੂਧਕੀ ਖੀਰਹੀ ਬਨਤੀ ਰਹੀਥੀ ਸਾਧਸੰਗਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪੂਰਬਕ ਛਕਤੀ ਰਹੀ ॥ ਜਬ ਉਨੀਸੈ ਅਠਾਰਾ ਕਾ ਸਾਲ ਲਾਗਤੋ ਤਬ ਅਰਦਾ ਸਭੀਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਪਰੰਤੂ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਦੁਰਭਿਖ੍ਯ ਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਕਿਸੀ ਸਾਲਮੈਂ ਬੀਸ ਸੇਰ ਅੰਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਆਗੇ ਤੀਨ ਮਣ ਪਕੇ ਰੁਪੈਯੇਕੋ ਅੰਨ ਬਿਕਤੇ ਭਯੇ ਔ ਅਬ ਦਸ ਸੇਰ ਰੁਪਕੇ ਚਣੇ ਔ ਅਠਾਰਾ ਸੇਰ ਪਕੇ ਰੁਪੈਕੀ ਤੂੜੀ ਬਿਕਤੀ ਹੈ॥ ਅਠਾਰੇਸਾਲਮੈ ਏਕ ਦਿਨ ਉਤ੍ਰਦਿਸਾਕੇ ਆਕਾਸਕੀ ਓਰ ਸੁਭਾਵਿਕਹੀ ਦੇਖ੍ਯਾ ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਕੇ ਸਮੇ ਤਬ ਧੂਮਕੇਤੂ ਤਾਰਾ ਵੇਖਨੇਮੈ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਹੈਂ ਪੁਨਾ ਸੋ ਧੂਮਕੇਤੂ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਬਢਤੀਹੀ ਜਾਵੇ ਔ ਉਤਰ ਦਿਸਾ ਕੀ ਓਰਸੇ ਵੋ ਧੂਮਕੇਤੂ ਪਛਮ ਦਸਾਕੀਓਰ ਚਲਕੇ ਪੁਨਾ ਦਖਿਣ ਕੀ ਓਰ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਉਸ ਧੂਮਕੇਤੂਕੀ ਬੋਦੀ ਇਨੀਕ ਬਢ ਗਈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਆਕਾਸਕੋ ਅਛਾਦਨਕਰਕੇ ਦਸੋਦਿਸਾਂ ਕੋ ਪੂਰਣਕਰ ਦੇਤਭਯੇ ॥ ਦੇਖ ਦੇਖਕੇ ਲੋਕ ਸਭੀ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਏਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭੀ ਧੂਮਕੇਤ ਤਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲ ਪਰਤੇ ਭਯੇ ਯੇ ਧੂਮਕੇਤੂ ਇਤਨੇ ਬਡੇ ਜੋਰ ਸੋਰਸੇ ਚਢ ਤੋ ਹੈ ਕੋਈ ਬਡਾ ਹੀ ਉਪਦ੍ਰਵ ਹੋਵੇਗੋ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਔਰ ਤੋ ਕੁਛ ਉਪਦ੍ਰਵ ਨਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਏਕ ਹਮਾਰਾ ਅਬ ਸਰਰੀ ਹੀ ਛੂਟੇਗੋ। ਏਹ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਸਹਤ ਰੋਦਨਕੇ ਸੰਗਤ ਕੇ ਜਨ ਬੋਲਤੇ ਭਏ । ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਇਸਤੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕ੍ਯਾ ਉਪਦ੍ਰਵ ਹੋਵੇਗੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਆਪਤੋਸਦਾ ਅਸਰੀਰ ਹੋ ਪਰੰਤੂ ਏਹ ਜੋ ਆਪ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੈ ਸੋ ਕੇਵਲ ਹਮ[illegible] ਪੁਨੑਯੋਂ ਕਾ ਪੁੰਜ ਹੈ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਸੁਕ੍ਰਿਤੋਂ ਕੇ ਪੁੰਜੋਂ ਕਾ ਲੋਪ ਕੀਆ ਚਾਹਤੇ[illegible] ਅਧਿਕ ਔਰ ਕੌਨਉਪਦ੍ਰਵ ਹੋਵੇਗੋ ਹੇਭਗਵਨ ਆਪ ਸਾਖ੍ਯਾਤ ਸਾਰੇ ਜਗਤ[illegible] ਧਰਮਕਾ ਸੂਰਯ ਅਸਤ ਹੋਣੇਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ਇਸਸੇ ਪਰੇ ਔਰ ਕੌਨ ਉਪ[illegible]ਗੋ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੇ ਹਮਾਰੇ ਪਰ ਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤ ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਕਰੋ ਤੋ ਚਾਰ ਯੁਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਜਗਤ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਰਹੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਵਿਮਨ ਹੋਕੇ ਰੋਦਨ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤ ਸਭ ਕੋਈ ਕਾਨ ਦੇਕੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੁਣੋ ਜੇ ਚਾਰ ਯੁਗ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਹ ਸਰੀਰਰਹੇਗੋ ਤਬ ਫਿਰਭੀਅੰਤਕੋ ਨਾਸ ਹੋਵੇਕਰੇਗੋ ॥ ਕਾਹਿਤੇ ਜੋ ਨਾਸਵਾਨ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਉਨ੍ਹੋਨੇ ਅਵਸ੍ਯ ਅੰਤਕੋ ਨਾਸ ਹੋਣੋ ਹੀ ਹੈ ਚਾਰਦਿਨ ਪਹਲੇ ਕ੍ਯਾ ਔ ਦਸਦਿਨ ਪੀਛੇ ਕ੍ਯਾ ॥ ਔ ਹਮਤੋ ਸਤਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਅਜਰ ਅਮਰ ਅਵਿਨਾਸੀਤ੍ਰਿਕਾਲਾਬਾਧਕਾਰਨਿਰਾ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪ ਹੈਂ ਹਮਾਰੇ ਸਰੂਪਮੈ ਤੀਨੋਕਾਲ ਜਗਤ ਹੂਆਹੀ ਨਹੀਹੈ ਤਬ ਸਰੀਰ ਕਹਾਹੂਆ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਮਹਾ ਵਾਕੋਂਕ

ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਮੌਨ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਤਦਾ ਮਧੁਮਾਧਵ ਮਾਸਥਾ ਜਬ ਧੂਮਕੇਤੂ ਤਾਰੇਕੇ ਦਰਸਨ ਅਚਾਨਕ ਭਯੇਥੇ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਬਿਦੇਸੀ ਕੋਈ ਆਜਾਵੇ ਤਬ ਬਚਨਕੀ ਬੋਕਰੈ ਕੇ ਆਉਤਾਈ ਬਹੁਤਹੀ ਅਛੇ ਵੇਲੇ ਆਯਾ ਹੈਂ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਕਾਮ ਕੀਆਹਈ। ਜੇਕੋਈ ਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਪਾਸਸੇ ਦੂਰ ਦੇਸਕੋ ਜਾਨੇ ਲਾਗੇਤਬ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ਉਸਸੇ ਕੇ ਐਭਾਈ ਕਿਉ ਜਾਤੇ ਹੋ ਸਮੋਤੇ ਥੋਰੇ ਸੇ ਰਹਗਯੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੁਘਟਕਾ ਸੇਸ ਬਾਕੀ ਦਿਨ ਰਹਜਾਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਉਸਕੀ ਆਸ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਐਸੇ ਉਪ੍ਰਾਂਮਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਰੈ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਅਛਾਦੇ ਹੂਏ ਹਮ ਲੋਕੋਂ ਕੂੰ ਕੁਛ ਸਮਝ ਉਨਕੇ ਬਚਨੋਂਕੀ ਨਾਆਵੈ॥ ਆਗੇ ਹਮੇਸਾ ਦੋ ਤਿਨ ਘੜੀ ਤ੍ਰਿਯਾਮਾਸੇਸ ਰਹਜਾਤੀਥੀ ਤਬ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇ ਪੌਨ ਭਖਨ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਚਲੇ ਜਾਤੇਥੇ ਅਖਾੜਕੇ ਮਾਸਨਾਗੇ ਬਾਦ ਵੋ ਬਾਹਰਕੋ ਸੈਲ ਚਰਨੋ ਭੀ ਛੋਡਦੀਉ॥ ਤਬ ਸੁਲਛਣ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ ਸਿੰਘ ਠਾਕੁਰ ਸਿੰਘ ਕਾ ਪਿਤਾ ਰਹਰਾਸਜਾ ਜੀਤਾਸਿੰਘ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਚੰਦਾਸਿੰਘ ਲਾਲਸਿੰਘ ਦਜਾਲਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਨਾਰਾਯਣਸਿੰਘ ਸੋਆਦਿ ਸਾਮਸਿੰਘਰਾਮਸਿੰਘਸਾਮਦਾਸਰਾਮਦਾਸ ਨਾਰਾਯਣਦਾਸ ਕਾਸੀਰਾਮਦਾਸਹਰਨਾਮਦਾਸ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕੋਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੇ ਸਤਿਨਾਮ ਕਾ ਉਪਦੇਸਲੈਕੇਮਹਾਰਾਜਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਔਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਭਵਸਾਗਰਸੇ ਪਾਰਹੋਜਾਤੇ ਭਏ॥ ਏਕ ਸਰੀਨ ਕੀ ਖਤ੍ਰਾਣੀ ਕੋ ਉਮਰਮੈ ਕੋਈ ਅਸੀ ਕ ਬਰਸਕੀ ਥੀ ਸਾਮਾਈ ਨਿਤ ਹੀ ਬਿਨਾਗਾ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰ[illegible]ਣਲੇਕੂ ਆਵਤੀਥੀ ਚਾਰ ਉਸ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਡੇਲਾਯਕ ਵੰਦ ਥੇ ਤਿਸਮਾਈ [illegible]ਮਰਮੈਂ ਕੋਈ ਆਠ ਸਾਤ ਬਰ ਕੀਕੰਨਜਾਭੀਆਬੋਕਰਤੀਥੀ॥ ਉਸਮਾਈਕੋ [illegible]ਦੇਈਥਾ॥ ਵੋਕਨਜਾ ਸ੍ਰੀਠਾਕ ਰਜੀਕੇਆਗੇਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਪੂਣਾ ਚੋ[illegible]ਗਾਇਕੇ ਅਚਲਹੋਕੇ ਬੈਠਜਾਵੇ ਜੈਸੇ ਸਮਾਧੀਲਗਾਇਕੇ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰਹੋਤੇ ਹੈ ਅਚਲਹੋਕੇ ਬੈਠੀਰਹੇ ਜਿਤਚਿਰ ਕਥਾਹੋਤੀ ਰਹੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਭੀ ਅੰਗ ਤਿਸਕੋ ਨਫੁਰੇ ਤਿਸਕੀ ਇਥਿਰਤੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤਿਸ ਕੰਨਜਾਪਰ ਬਡੇਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਭਏ ਔ ਏਬਚਨ ਕੀਆ ਐਬੇਟੀ ਤੇਰਾ ਖੇਲਨੇ ਪਰਮਨ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬਵੋ ਕੰਨਜਾ ਬੋਲੀ ਐਪ੍ਰਭੋ ਹਮਾਰੇਘਰਮੈ ਏਕਸੰਤ ਆਏਥੇਤਬਉਨਸੰਤਹੁਨੇਮਝਕੋ ਏਹਉਪਦੇਸਕੀਆਹੈਸਤਬੇਪਰਵਾਹਸੁਕਰਤੇਰੀਦਰਗਾਹ ਜੋਕਰੇਂਸੋਵਾਹੁਵਾਹੁ। ਮੈ ਬੈਠਕੇਇਸੀਮੰਤ੍ਰਕਾਅਭਜਾਸਕਰਤੀਰਹਤੀਹੂੰ॥ ਏਹਬਾਤਸੁਣਕੇ ਉਸਕੰਨਜਾਕੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇਭਏ। ਬਚਨਕੀਆਐਪੁਤ੍ਰੀਅਬਜੋ ਹਮਤੇਰੇ ਕੋ ਉਪਦੇਸਕਰੈਤਬ ਤੂੰਸਾਡਾਕਹਜਾਭੀ ਕਰੈਗੀਤਬ ਵੋ ਕਨਜਾਬੋਲੀਹੇਪ੍ਰਭੂਜੀਜੋਪਅ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੁਝਕੂੰ ਉਪਦੇਸਕਰੋਗੇ ਤਬ ਮੈ ਆਪਕਾ ਕਿਉਨ ਬਚਨ
ਕਮਾਵੋਂਗੀ ਤਬ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਉਪਦੇਸ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥
ਐਪੁਤ੍ਰੀ ਤੂੰਕਹੋਮੈਸਤਯ ਹੂੰ ਚੈਤੰਨਹੂੰ ਆਨੰਦਰੂਪਹੂੰ ਨਿਰਾਕਾਰਹੂੰ ਨਿਰਵਿਕਾਰਹੂੰ ਨਿਰੰਜ
ਨਹੂੰ ਸਰਬਯਾਪੀ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਹੂੰ ਇਤਯਾ ਦਿ ਮਹਾਂਵਾਕੋ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਅ
ਤਿ ਉਤਮਅਧਿਕਾਰਵਤੀਸਾ ਦੇਵੀ ਥੀਜੋ ਅਤੰਤ [illegible] ਰਮਲ ਚਿਤਵਤੀ ਥੀ ਅਤਿਧਯਾਨ
ਨਿਸ੍ਰਹੋਕੇ ਸੁਣਕੇ ਅਤਿ ਅਨੰਦਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੀਭਈ ਜੈਸੇ ਸਾਖਯਾਤ ਸਰਸ੍ਵਤ ਸ੍ਰੀਬ੍ਰਹਮਾ
ਜੀ ਕੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦਸੇ ਮਹਾਵਾਕ ਸੁਣਕੇ ਇਥਿਰਤ ਹੋਜਾਵੇ ਤੈਸੇ ਏਕ ਮੁਹੂਰਤ ਪ੍ਰਯਤ
ਸਾਮਾਧਿਮੈ ਇਥਿਰਤ ਹੋਜਾਤੀਭਈ ॥ ਜਬ ਕਥਾ ਹੋਰਹੀ ਤਬ ਮਾਈਰਾਮ ਦੇਈ ਕੇ ਸਾ
ਥ ਅਪਨੇ ਘਰਕੂੰ ਚਲੀ ਗਈ ਪੁਨਾਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ ਹੂੰਈ ੨ ਆਇ
ਕੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤੀ ਭਈ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਜੋ
ਆਪਨੇ ਉਪਦੇਸ ਕੀਅ ਥਾ ਸੋ ਤਿਸ ਆਪਕੇ ਉਪਦੇਸਕੂੰ ਮੈ ਸਾਰੀ ਰਾਤ੍ਰ ਯਾਦਕਰਤੀ
ਰਹੀ ਹੂੰ ਆਪਕੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦਕੇ ਬਚਨ ਮੁਝਕੂੰ ਬਡੇ ਪਯਾਰ ਲਾਗਤੇ ਹੈਂ ਆਪ
ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖਾਰਵਿੰਦ ਸੇ ਬਹੁਰ ਸੁਣਾਵੋਜੀ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਕੀਤਿਸ ਕੰਨਯਾ
ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਉਵਾਚ ॥ ਐਪੁਤ੍ਰੀ ਤੂੰ ਸਰੀਰ ਨਹੀਹੈਂਕਿਤੂੰਅਸਰੀਰਹੈ
ਸਰੀਰਾਦੀ ਸਪੂਰੰਣ ਜੜ ਵਰਗਕੋਸਾਖੀ ਸ੍ਵਯੰ ਜਯੋਤੀ ਰੂਪਹੈ॥ਅੰਨਮੈਕੋਸਪ੍ਰਾਣਮੈ ਕੋਸ
ਮਨੋਮਯਕੋਸ ਵਿਗਯਾਨਮੈ ਕੋਸ [illegible]ਅਨੰਦਮਯ ਕੋਸ ਸੋਤੂੰ ਇਨ ਪਾਂਚੋ ਕੋਸੋਸੇ
ਨਯਾਰਾ ਹੈਂ ਏਹੁ ਪਾਂਚ ਕੋਸ [illegible]ਹੈ ਔ ਤੂੰ ਇਨ ਪਾਂਚੋਂ ਕੋਸੋ ਕਾ
ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਚੇਤਨ ਰੂਪਹੈਂ ਤੂੰ ਸਦਾਅ[illegible] ਇਨਕੇਸਾਥਕੁਛ ਯਦਕਿੰਚਤ ਭੀ ਸੰਗ
ਨਹੀ ਹੈ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀਏ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਨਾ[illegible]ਨ ਆਪਕੋ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਔਨਾ ਪਰਸਪਰ ਜਾਨ
ਸਕਤੇ ਹੈ ਔਇਨਮੈਸੇ ਕੋਈ ਤੁਝਕੋਜਾਨਸਕਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਬਡੇ ਊਚੇ ਪਰਬਤਕੇਸਿਖਰ
ਪਰ ਆਗਲਗੀ ਹੋਵੈ ਔ ਨਦੀਮੈ ਤਿਸ ਅਗਨੀ ਸਹਤ ਪਰਬਤਕੋ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਰ
ਤੇ ਹੈ ਅਬ ਕਹੋ ਤਿਸਨਦੀਕਾ ਔ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਸਹਤ ਪਰਬਤਕਾ ਕਯਾਸਬੰਧ ਹੈ ॥
ਤੈਸੇ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰਿਯ ਅੰਤਸਕਰਣ ਸਹਤ ਸੰਗਤਕੇ ਸਾਥ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾਕੋ ਕਯਾ ਸਨ
ਬੰਧ ਹੈ ॥ ਏਹ ਸੰਪੂਰਣ ਸੰਘਾਤ ਜੜ ਹੈ ਔ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਚੇਤਨ ਹੈ ॥ ਏਹ ਸੰਘਾਤ
ਤਮ ਰੂਪ ਹੈ ਔ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਏਹ ਸੰਘਾਤ ਪ੍ਰਣਾਮੀ ਹੈ ਔ ਤੇਰੋ
ਆਤਮਾ ਏਕ ਰਸ ਹੈ ॥ ਏਹ ਨਾਸਵਾਨ ਹੈ ਔ ਏਹੁ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ਏਹ
ਸੰਘਾਤ ਖਟਭਾਵ ਵਿਕਾਰ ਸਹਤ ਹੈ ਔ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰਸੇ ਰਹਤ ਹੈ।
ਇਸੀ ਹੇਤੁਸੇ ਆਤਮਾ ਨਿਰ ਵਿਕਾਰ ਹੈ ਅਛੇਦਯ ਹੈ ਅਭੇਦਯ ਹੈ ਅਦਾਹਯ ਹੈ ਅਕਲੇ-

ਦ੍ਯ ਹੈ ਅਸੋਸ ਹੈ ਅਗ੍ਰਾਹ੍ਯ ਹੈ ਅਸ਼ੀਰਯ ਹੈ ਅਸੰਗ ਹੈ ਅਬਾਧ੍ਯ ਹੈ ਅਸੋਕ ਹੈ ਅਨੰਤ ਹੈ ਮਹੰਤ ਹੈ ਏਹੁ ਆਤਮਾ ਇਛਾਤੇ ਰਹਤ ਹੋਨੇਸੇ ਨਿਰੀਹ ਹੈ ਅਲੇਖ ਹੈ ਅਭੇਖ ਹੈ ਅਜਰਹੈ ਅਮਰ ਹੈ ਏਹੁ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਨਿਤਹੈ ਅਮਿਤਹੈ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਏਹੁ ਸੰਸਾਰ ਇਸ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾਂਕੋ ਚਮਤਕਾਰੋ ਹੈ ਏਹੁ ਤੇਰੋ ਆਤਮਾ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਏਹੁ ਆਤਮਾਅਸਿਤ ਹੈ ਬਾਂਧ੍ਯੇ ਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਨ ਪੀੜਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਸਰਬਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਕਹੈ ਔ ਇਸ ਆਤਮਾਕੋ ਕੋਈ ਭੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਕਤੇ ਹੈ ਇਹੁ ਆਤਮਾ ਸਰਬਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸਤੇ ਹੈ ਪਰ ਮਪ੍ਯਾਰੋ ਹੈ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਅਸਪਦ ਹੈ ਅਛੇ ੨ ਉਤਮ ਪਦਾਰਥ ਇਸ ਆਤਮਾਕੇ ਅਰਥ ਪ੍ਯਾਰ ਲਾਗਤੇ ਹੈ ਔ ਯੇ ਆਤਮਾ ਕਿਸੀ ਅਰਥ ਪ੍ਯਾਰੇ ਨਹੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਅਨੰਤ ਤਰੰਗੋ ਕੇ ਉਠਤੇ ਹੈਂ ਸਮੁਦ੍ਰਹੀ ਉਨਤਰੰਗੋ ਕੋ ਅਧਿਸਠਾਨ ਹੈ ਵੋ ਸਾਰੇ ਸਮੁਦ੍ਰਮੈ ਰਹਤੇ ਹੈ ਸਮੁਦ੍ਰਸੇ ਭਿੰਨ ਕੀਏ ਹੂਏ ਉਨ ਤਰੰਗੋਂਕਾ ਕੁਛ ਭੀ ਸਰੂਪ ਨਹੀ ਨਿਕਸਤੇ ਯਾਂਤੇ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪਹੀ ਤਰੰਗ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੁਸਬਦਃ॥ ਜਲਤਰੰਗ ਅਰ ਫੇਨ ਬੁਦਬੁਦਾ ਜਲਤੇ ਭਿੰਨ ਨਕੋਈਰੇ। ਏਹ ਪਰਪੰਚ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੀ ਰਚਨਾ ਬਿਚਰਤ ਆਨਨ ਹੋਈ ਜੈਸੇ ਜਲਕੇ ਤਰੰਗ ਫੇਨ ਬੁਦਬੁਦੇ ਜਲਸੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤੈਸੇ ਏਹ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਤੇਰੇ ਆਤਮਾਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਏਤੇਤ੍ਯਾਂਤ ਭਿੰਨ ਨਹੀ ਹੈ ॥ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰਕੇ ਹੋਨੇਸੇ ਏਤਾਵਨ ਮਾਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸਸੇ ਵੋ ਕੰਨ੍ਯਾ ਸਬੋਧਾ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ॥ ਔ ਮਾਈਰਾਮਦੇਈਸੁਣਕੇ ਵੋ ਭੀ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ॥ ਔ ਮਾਈਰਾਮਦੇਈ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਅਛੇ੨ ਭੂਖਣ ਔ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਰਕੇ ਆਯਾ ਕਰਤੀਥੀਔਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ [illegible] ਇਸਕੋ ਦੇਖਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਹਮੇਸ ਕੀਆਕਰੈ ।ਕਥਾਕੇ ਬੀਚ ਜਿਸ ਸਮੇ ਬਹੁ[illegible]ਭਾ ਭਰੀ ਵੇਲੇ॥ ਕੇ ਦਖੋਰੀ ਦੇਖੋ ਪਾਉਤੇ ਇਸਕੇ ਗੋਰਮੈ ਹੈ ਔ ਅਸੀ ਚੌਰਾਸੀ[illegible] ਇਸਕੇ ਸਰੀਰ ਹੋਗਯੇ ਹੈ ਮਰਣੇ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੂਈ੨ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਬਭੀ ਇਸਕੋ ਮਨਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਕਰਣੇ ਕੂੰ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤਿਸ ਮਾਈਕੂੰ ਤਰਕ ਭੀ ਨ ਲਾਗੇਐਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸ੍ਰਿੰਗਾਰ ਲਗਾਕੇ ਰੋਜਹੀ ਆਇਬੋਕਰੇ ਏਕ ਦੇਵਾਰ ਤਿਸ ਬਡਾ ਭਾਗਣਿ ਮਾਈਕੇ ਕੜੇ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਉਤਾਰ ਵਾਇਕੇ ਸੰਤਹੁਕੋ ਉਨਕਾ ਅੰਨਬਸਤ੍ਰਆਦਿਕਦੇਭੀਦੀਏ ਪਰੰਤੂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਔਰ ਕੜੇ ਪਹਰਕੇ ਆਜਾਵੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਵੋ ਕੰਨ੍ਯਾ ਔਰ ਮਾਈਦੋਨੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਪਦਕੀ ਅਧਿਕਾਰਣੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸਰੀਨਕੇ ਖਤ੍ਰੀ ਬਹੁਤਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇਭਏ ਗੁਰਦਯਾਲ ਸਿੰਘ ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨਸਿੰਘ ਸਦਾਸਿੰਘ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਤਿਨਾਮ ਕੇਉਪਦੇਸੀ ਹੋਤੇਭਏਕਹਾਂਤਕ ਲਿਖੈ ਗ੍ਰੰਥਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀਸੇ ਭੈ

ੴ ਤਤਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਧ੍ਯਾਯ

ਅਥ ਕਬੀਰ ਭਾਈ ਕਰਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਸਾਖੀ ਲਿਖ੍ਯਤੇ ॥ ਉਥਾਨਕਾ ਸ਼ਾਹਪੁਰਮੇਂ ਭਾਈ ਪਰਘਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਰਹਤੇ ਥੇਬੜੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਮਦਰਸੀ ਸਿਧਪੁਰਸਥੇ ਉਨਾ ਕਾ ਰਾਜਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕੀਤਰਫਸੇ ੮ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਮਾਫੀ ਲਗਾ ਹੂਆ ਥਾ ਸੋਉਸਕੀ ਤਾਸੀਲ ਕਬੀਰ ਕਰਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਪਹਲੇ ੨ ਬੜੇ ਜਾਲਮ ਹੋਤੇਥੇ ਰਾਜਾ ਗੁਲਾਬਸਿੰਘਜੀਕੇਨੌਕਰ ਸੇ ਫੇਰ ਇਨਕੀ ਬੁਗ ਸੰਗਿਆਥੀ ਜਿਥੇ ਸਾਮੀਆਂ ਕੋਲੋ ਰੁਪਯਾ ਨਾ ਵਸੂਲ ਹੋਸਕੇਮਾਮਲੇਕਾਉਥੇਕਬੀਰ ਜੀ ਕੋ ਭੇਜਦੇਤੇ ਥੇ ਜੇਕਰ ਰੁਰਯਾ ਨਾ ਵਸੂਲ ਸਾਮੀਆਸੇ ਤਦ ਆਪ ਉਠਕੇ ਮਾਰਨ ਲਗਪੈਨਾ ਯਾ ਚਕੀ ਖਾਨ ਲਗਜਾਨਾ ਦੇਵਨੇਤ ਸੇ ਸੰਤ ਪਰਘਾਸਿੰਘ ਜੀ ਭੇਹਰੇ ਮੈਂਆਏ ਰੁਪਯੇ ਲੈਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਉਨਕੀ ਖਬਰ ਸਿਰਦਾਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘਜੀਨੂੰ ਹੋਈ ਉਨਾਨੇ ਕੋਕੜ ਭੇਜੇ ਸੋਉਨਾਨੇ ਮੋੜ ਦਿਤੇ ਫੇਰ ਸਿਰਦਾਰਨੇ ਬਕਰਾ ਭੇਜਿਆ ਫੇਰ ਉਭੀ ਉਨਾਨੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿਆ ਨਾਹਕ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਹਤਿਆ ਕਰਾਵਤਾਹੈ ਫੇਰ ਦੂਧਕਾ ਘੜਾ ਭੇਜਿਜਾ ਦੂਧਕੋ ਦੇਖਕਰ ਕੈਹਤੇਭਏ ਹਮਕੋ ਲੋਕੋਕਾ ਲਹੂ ਪਿਲਾਵਤਾ ਹੈ ਫੇਰ ਸਿਰਦਾਰ ਕਰਮਸਿੰਘ ਆਪ ਆ ਇਕੇ ਦੋਨੋਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰਤਾ ਭਯਾ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਆਪ ਕੋਪਕਿਉ ਕਰ ਤੇਹੋ ਜੋਕੁਛਮੈਨੇਭੇਜਾਹੈ ਅਪ[illegible]ਕਾਰ ਕਿਉਨਹੀ ਕੀਯਾ ਸਿਰਦਾਰਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤਾਨੇ ਉਤਰ ਦੀਯਾ ਕਿੰਉਕਿ[illegible]ਤੂ ਲੋਕੋਕਾ ਲਹੂ ਮਾਸ ਖੁਲਾਤਾ ਪਿਲਾਤਾਹੈ ਹਮ ਕੋਈ ਪਿਸ਼ਾਚਹੈ ਅਥਵਾ ਰ[illegible] ॥

ਸਿਰਦਾਰੋਵਾਚ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਖਫਾ ਕਿਉ ਹੋਤੇ ਹੋ ਮੈਂ ਸਾਮੀਯਾਂ ਸੇ ਚੋਥੇ ਦਿਨ ਰੁਪਯਾ ਵਸੂਲ ਕਰਕੇ ਹਾਜਰ ਕਰ ਦੇਊਂਗਾ ਤੈਨੇ ਜਿਨਾ ਸੇ ਵਸੂਲਕਰਨਾ ਹੈ ਵੋ ਸਾਮੀਯਾ ਸਾਜੇ ਸਾਮਨੇ ਕਰਦੇ ਅਸੀਆਪ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ਸਤ ਬਚਨ ਕਹੈਕੇ ਸਾਮੀਆਂ ਹਾਜਰਕਰ ਦਿਤੀਯਾਂ ਤਬ ਸੰਤਾਨੇ ਸਾਮੀਯਾਂ ਸੇਪੁਛਿਯਾ ਕਿੰਉ ਭਾਈ ਰੁਪਯਾ ਕਿਤਨਾ ਚਿਰ ਵਿਚ ਅਕਠਾ ਕਰਕੇ ਦੇਸਕਦੇਹੋ ਤਬਸਾਮੀਆਂ ਨੇਕਹਿਆ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਅਠਾਂਦਿਨਾ ਵਿਚ ਦੇਸਕਦੇਹਾਂ ਫੇਰ ਸੰਤਾਨੇ ਕਹਾ ਤੁਸੀ ੧੫ ਦਿਨਾਨੂ ਦੇਨਾ ਫੇਰਸਰ ਦਾਰਸੇ ਕਹਾ ਤੁਸੀ ਚਲੇਜਾਹੁ ਅਸੀਆਪਹੀ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ॥ ਅਥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤ੍ਰ॥

ਸਿਰਦਾਰੋ ਵਾਚ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਤਾਂ ਆਪਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਕੜ ਬਕਰਾ ਦੁਧ ਭੇਜਿਯਾਥਾ

ਆਪਨੇਕਹਾ ਮੇਂ ਕੋਈ ਪਸ਼ਾਚ ਰਾਕਸ਼ ਹਾਂ ਲੋਕੋਂਕਾ ਮਾਸ ਲਹੁ ਖਾਨੇ ਵਾਲਾਥਾ ॥ ਉਤਰ ॥ ਜੇਰਤ ਲਗੈ ਕਪੜੇ ਜਾਮਾਹੋਇ ਪਲੀਤ॥ਜੋਰਤ ਪੀਵਹਿ ਮਾਨਸਾ ਤਿਨਕਿਉ ਨਿਰਮਲਚੀਤ ॥ ੧ ਹਕ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਰ ਉਸ ਗਾਇ । ਗੁਰ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਤਾਂ ਭਰੇ ਜਾਮੁਰਦਾਰਨ ਖਾਇ ॥ ੨॥ ਵੋਜੋਕੁਕੜ ਬਕਰੇਕਾਮਾਸ ਹੈ ਪੂਛੇਸੇਂ ਏਹੀ ਕਹਿਆ ਜਾਏਗਾ ਜੋਯਹ ਕੁਕੜ ਬਕਰੇਕਾ ਮਾਂਸਹੈ ਆਪਨਾਹੈਕਤੋਨਾ ਹੂਆ ਜੋਦਧ ਤੂਮਨੇ ਜਲਮਸੇ ਮੰਗਾਇਆਹੈ ਸੋਭੀ ਲੋਕੋਂਕਾ ਲੋਹੂ ਹੈ ਸੋਭੀ ਹਕ ਨਹੀ ਸੋਤਮਕੋ ਤੂੰ ਲੋਕੋਂਕਾ ਰੁਧਰ ਪਿਲਾਤਾਹੈ ਮੈਤਾਂਕੀ ਯੇਹ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਬੁਗ ਕਰਮ ਸਿੰਘਕੋ ਬੜੀ ਗਿਲਾਨੀ ਆਈ ਫੇਰ ਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਅਰੇ ਪਾਪੀ ਮੂਰਖ ਤੈਨੇ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੋ ਜਾਨਨਹੀ ਦੇਨੀ ਜੋਤੂੰ ਗਰੀਬੋਂ ਪਰ ਏਤੀ ਜੁਲਮੀਕਰਤਾਹੈ ਇਤਿ ॥

ਆਪਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕਿੰਉ ਕੜੇ ਬੀਜਤਾ ਹੈ ਬੋੜੀਵਾਤ ਪੀਛੇ ਤਥਾਚਗੁਰੂਵਾਕ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਭੂਲੇ ਕਪਟ ਨਾ ਕੀਜੈ ਅੰਤਨਿਬੇਰਾ ਤੇਰੇਜੀਅ ਪੈਹਲੀ ॥ ਇਤਿਆਦਕ ਭਾਈ ਸੰਤ ਪਰਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇਬਹੁਤਸਾ ਉਪਦੇਸ ਦੇਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਵੋਹਬਚਨ ਉਨਕੇ ਸਿਖਕੇ ਰਿਦੇਮੈ ਗਡ ਗਏ ਇਕਾਂਤਮੈ ਫਿਰ ਸਿਖਨੇ ਬੈਠਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ੧ ਜੈਸੇ ਮੋਮ ਮੈਮਾਰੀ ਹੂਈ ਗੋਲੀ ਧਸਜਾਦੀਹੈ ਤਦਨੰਤਰ ਭਾਈ ਚਰਮਸਿੰਘ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਘਰ ਮੈਆਇ ਕੇ ਪਦਾਰਥਕੀ ਗੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤਬ ੧੫੦੦ ਰੁਪਯਾ ਜਮਾਨਿਕਲਾ ਤਬ ਭਾਈ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ੪ ਚੁਬਾਰੇ ਪਾ ਲਏ ਬੀਚ ਮੇਂ ਪਲੰਘ ਵਿਛਾਏ ਵਿਛਾਨੇ ਕਸਦੀਏ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤ ਨੂੰ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰੀਤੀਕੋ ਘਰ [illegible] ਕਰਾ ਦੇਤੇ ਥੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਪਦਾਰਥ ਰਿਆਂ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਵਰਤਤੇ ਵਰਤਾਤੇ [illegible] ਬਪਦਾਰਥ ਮਕਗਿਯਾ ਤਬ ਪੀਸਨਾ ਪੀਸਕੇ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ਸਭਲੋਕ ਕਬ[illegible] ਕਬੀਰਜੀ ਕਹੈਨੇਲਗੇ॥ ੨॥ ਇਤੀ ॥੨੭॥ਏਕ ਸੰਤ ਮਾਹਾਤਮਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਨੇ ਕੇ ਅਰਥ ਆਜਾਤੇ ਭਏ ਦੇਖੀਏ ਏਹ ਕਬੀਰ ੨ ਕਹਾਤਤੇਹੈ ਕਬੀਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਗੁਣ ਭੀ ਹੈਨ ਯਾਹ ਨਹੀ ਬਾਹਰ ਬਿਦਸਤਾ ਨਦੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਏਕ ਬ੍ਰਿਛ ਨੀਚੇ ਬੈਠਾ ਗਏ ਕਬੀਰਜੀ ਦੂਰਸੇ ਦੇਖ ਕੇ ਸੰਤਪਾਸ ਜਾਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਚਲੋ ਗ੍ਰਹ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੋ ਭੋਜਨ ਪਾਵੋ ਤਬ ਉਤਰ ਸੰਤਨੇਕਹਾ ਹਮਤੇਰੇ ਘਰਨਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਕਿਉ ਮਹਾਰਜਜੀ ਮੇਰੇਮੈ ਕਯਾ ਉਗੁਨਹੈ ਜੋਹਮਰੇਘਰਮੈ ਆਪਚਰਨਹੀ ਪਾਤੇ ॥ ਉਤਰ ਸੰਤ ਉਵਾਚ ॥ ਜੇਤੂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਨੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਤਰੇ ਘਰ ਹਮ ਜਾਤੇ ਹਾਂ ਕਿਉ ਜੋਤੂੰ ਕਬੀਰ ਕਹਾਤਾ ਹੈ ਕਬੀਰਨੇ ਤੋ ਅਪਨੀ ਲੜਕੀ ਕੇ ਸਾਥ ਚੋਰਕੋ ਦੇ ਦੀ ਥੀ ਹਮਤੋਸੰਤ ਹੈਂ ॥ ਕਬੀਰੋਵਾਚ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਉਹ ਬਿਗਾਨਾ ਧੰਨਹੈ ਮੇਰਾ ਉਸਪਰ ਕੋਈ ਜੋਰਨਹੀ ਹੈ ਜੇਮੇਰੀ ਔਰਤ ਚਾਹੇ

ਤਾਂਮੈ ਹਾਜਰ ਕਰਦੇਤਾਹੂੰ ॥ ਸੰਤ ਉਵਾਚ ॥ ਤਬਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਨਹੀਂਰਹਮਨੇਤੋਂਤੇਰਾ ਲੜ
ਕੀਹੀ ਲੈਨਾਹੈ ਜੇਆਪਕੋ ਇਛਾਹੈ ਤਾਂ ਲੜਕੀ ਹੀ ਲਿਆਦਿਓਇਸੀ ਚਾਲਸੇਪੰਜ ਸਾਤ
ਵਾਰ ਉਤਰ ਪ੍ਰਸ ਹੂਏ ਨਿਰਾਸਹੋਕੇ ਘਰਆਕੇਵਾਣੀਮੰਜੀਪਰਲੰਮੇਪੈਰਹੇ ਤਬ ਤਿਨਕੀ
ਲੜਕੀ ਕੋ ਸਭਲੋਕ ਕਮਾਲੀ ਕੈਹਤਥੇ ਤਬ ਕਮਾਲੀਨੇ ਕਹਾਂ ਪਿਤਾ ਜੀਆਜ ਆਪ
ਚਿੰਤਾਵਾਨ ਜੈਸੇ ਕਿਉਂਹੋ ॥ ਉਤਰ ॥ ਹੇ ਬੇਟੀ ਕੁਛ ਕੈਹਨਦੀ ਬਾਤ ਨਹੀਤੈਨੇ ਕੋਨਸਾ
ਮੇਰਾ ਦੁਖਦੂਰ ਕਰਦੇਨਾ ਹੈ ॥ ਉਤਰ ॥ ਹੇ ਪਿਤਾਜੀ ਤੁਸੀ ਕਹਤਾਸਈ ਸਾਰੀ ਬਾਤ ਹੀ
ਸੰਤ ਵਾਲੀ ਪਿਤਾਜੀਨੇ ਸਣਾਦਿਤੀ ਤਬ ਕਮਾਲੀਨੇ ਕਹਾ ਇਹਤੁਛਹੈ ਤੁਸੀਮੈਨੂੰਪ੍ਰਸਾਦ
ਦੇਵੋ ਮੈਜਾਕੇ ਸੰਤਾਨੂੰ ਘਰਲੈ ਅਉਨੀਹਾਂ ਪਿਤਾਜੀ ਰਾਜੀਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀਯਾ ਸਿਰਤੇਹਥ
ਫੇਰੀਆ ਕਹਾਕੇ ਧੰਨ ਹੈ ਬੇਟੀਤੂੰ ਜਿਸਮੈ ਐਸੀ ਬੁਧੀ ਹੈ ਫੇਰ ਹੁਕਮੋ ਛੇ ਜੁਆਲੀ
ਸੁਨਿਆਰੀਨੂੰ ਨਾਲਲੈਆਈ ਸੁਲਖਣੀ ਨੇ ਜਾਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਕੇ ਸੰਤਾਂਅਗੇਮਥਾਟੇਕਿਆ
ਤੇਇਹਬਚਨ ਕੀਤਾ ਚਲੋ ਸੰਤਜੀ ਘਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਓ ਤੇ ਬਿਰਾਜੋ ਉਤਰ ॥ ਹਮਨੇ ਤੋਂ
ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਜਾਚਨਾਕਰੀਥੀਜੇਤੂੰ ਹਮਾਟਾ ਬਚਨ ਮਨੇ ਤਦ ਤੇਰੇ ਘਰ ਮੈਚਲਤੇ ਹੈ ॥
ਕਮਾਲੀ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇਸੰਤਜੀ ਜੇਆਪ ਹੰਸਹੋਤੋ ਮੋਤੀ ਚੁਗੋ ਜੇਆਪ ਕਾਂ ਕੁਤੇਹੋ ਤਾਂ ਧ੍ਰਿਗਾ
ਬੀਹਾਜਰਹੈ ਹਮਾਰਾ ਤਨਮਨ ਧਨਹੀ ਸੰਤੋਕਹੈ ਜਬਕਮਾਲੀਨੇ ਏਹ ਉਤਰਦੀਯਾ ਤਬ
ਸੰਤਨੇ ਉਠਕੇ ਕਮਾਲੀ ਕੇ ਚਰਨੋਪਰ ਮਥ ਟੇਕਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇਤੁਮ ਹਮਾਰਾ ਗੁਰੂਹੈ
। ਚਲਬੇਟੀ ਜਾਹਾਕੈਹਤੀਹੈ ਤਾਹ ਪਰਚਲੇ ਚਲਤੇ ਹਾਂ ਇਸਰੀਤੀਸੇ ਸੰਤਨਕੋ ਘਰ ਲੈਆ
ਈ ਪਿਤਾਜੀ ਬੜੇ ਪਰਸੰ [illegible] ਬੇਟੀਕੋ ਕੰਠਸੇ ਲਗਾਯਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮਕੀਯਾ। ਇਤੀ ।
੩ ਜੇਆਪ ਸੰਤਹੋ ਤਾਂ ਤਤੀ [illegible] ਕਾਨਿਖੇੜਾਕਰੋ ਜੇਕਾਂਕੁਤਿਆਂ ਵਾਲਾ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ਤਾਂ
ਸਰੀਰ ਵੀਹਾਜਰਹੈ ਇਸ [illegible] ਗੋਮਾਰੋ ਇਤੀ ॥ ਜੇਸੰਤ ਬੋਹਤ ਆਜਾਨਤਾ ਜੇੜਾ ਪੀਸ
ਨਾਪਰਾਯਾ ਲਿਆਤਥੇ ਉਸਮੇਸੇ ਆਟਾਸੰਤਾਕੋ ਕਲਾਦੇਤੇਥੇ ਸੋ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਹੈ ਦੇਨਾ
ਜੋਆਟਾ ਘਟੇ ਸੋਮਜੂਰੀਵਿਚ ਕਟਲੈਨੀ ਜਬ ਉਨਨੇ ਆਟਾਤੋਲਨਾ ਪੂਰਾਹਜਾਨਾ ਤਬ
ਕਬੀਰ ਜੀ ਕਹਨਾ ਆਟਾ ਕਿਤਨਾ ਘਟਿਆਹੈ ਤਬ ਬਾਨੀ ਏਨੇ ਕਹਨਾ ਆਟਾ ਪੂਰਾ
ਹੋਇਆ ਹੈ ਝੂਠ ਬੋਲਕੇ ਮੈ ਨਹੀ ਲੈਸਕਦਾ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਬੁਹਤ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤਗਏ
ਤਬਫਿਰ ਚਕੀ ਆਪੇ ਕਬੀਰਜੀਦੀਫਿਰਦੀਰਹੈ ਇਹਗਾਲਾ ਪਾਂਦੇਜਾਨ ਚਕੀਨੂੰਹਥਨਾ
ਲਾਣਾ ਦੋ ਦੋ ਮਨ ਪਕੇ ਪੀਸ ਕੇ ਮਜੂਰੀ ਸੰਤਾ ਸਾਧਾ ਨੂ ਖੁਲਾ ਦੇਨੀ ॥ ਇਕਦਿਨ
ਬਿਦਸਤਾ ਦੇਕਨਾਰੇ ਅਸਨਾਨ ਕਰਨ ਗਏ ਤਾ ਉਸਦੇਸਦੀਆ ਮਾਈਆ ਨਗਨ ਹੋਕੇ
ਅਸ਼ਨਾਨ ਪੜੀਆ ਕਰਤੀਆਥੀ ਤਬ ਇਨਕੀ ਨਿਗਾ ਉਨੋਪਰ ਜਾਪੜੀ ਇਨਕਾਚਿਤ
ਚਲਾਇਏ ਮਾਨਹੋਗਿਯਾ ਇਨਾਨੇ ਆਪਨੇ ਮਨਕੋ ਬੜੀ ਫਿਟਕਾਰਿਯਾਫਿਰਵਿਚਾਰ ਕਾ

ਕੇ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਅਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੇਭਗਵੰਤ ਏਹ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕਾ ਦੋਸ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਨਾਪਰ ਨਾ ਪੜਤੀ ਤਬ ਕਿਉ ਮੇਰਾ ਮਨ ਦਲਾਏ ਮਾਨ ਹੋਤਾ। ਤਾਤੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕਾ ਦੋਖਹੈ ਤਾਂਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅਖਾਂਹੀ ਬੰਦ ਹੋਜਾਨ ॥ ਤਥਾਤ ਗੁਰੂ ਵਾਕ ॥ ਜੋਜੋ ਚਿਤਵੈ ਸੰਤਜਨ ਸੋਲੇਤਾਮਾਨ ਇਤਨੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਬੀਰਜੀਕੇ ਦੋਨੋਨੇਤ੍ਰ ਬੰਦ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਕੁਛਭੀਨ ਤੀਸੇ ਤਬ ਘਰਆਏਕੇ ਲੋਈਸੇਕਹਾ ਲੈ ਰਤਨੋ ਅਸੀਤੋਕੰਧ ਹੋ ਗਏਹਾਂ ਕਿਉਮਹਾਰਾਜ ੨ ਏਹਕੀਹੋਆ ਕਿਉ ਬੰਦ ਹੋਗਏ ਤਬ ਪਿਛਲੀ ਕਥਾ ਸਾਰੀ ਕਬੀਰਜੀ ਨੇ ਸੁਨਾਦਿਤੀ ਤਬ ਮਾਈ ਲੋਈ ਬੜੀ ਲਾਚਾਰ ਹੋਕੇ ਭਗਵੰਤ ਅਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈ ਹੇ ਨਾਰੈਨ ਇਨਕਾਭੀ ਬਚਨ ਸਤਰਹੇ ਮੇਰੀਗਰੀਬਨੀਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨੋ ਜੇ ਇਸਤਰ ਅੰਧੇਹੋਗਏ ਤਾਂ ਮੈਤਾਨੂ ਕਿਸਤਰਾਂ ਲਿਅਵਨਗੇ ਸੰਤਨਾ ਐਨਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਘਰ ਸੂਨ ਮਸਾਨ ਜੈਸਾ ਹੋਜਾਏਗਾ ਤਾਤੇ ਮੇਰੀ ਇਕ ਅਖ ਬੰਦਹੋਜਾਏ ਤੇ ਇਨਾ ਦੀ ਇਕ ਅਖ ਖੁਲਜਾਏ ਇਨਾਦਾ ਬਚਨ ਸਤਰਹੈ ਤੇਮੇਰੀ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨੋ ਸੋ ਭਗਵੰਤਜੀ ਨੇ ਮਾਈ ਲੋਈਕੀ ਬੇਨਤੀ ਮਾਨਕੇ ਏਕ ਨੇਤ੍ਰ ਕਬੀਰ ਜੀਕਾ ਖੁਲਗਿਯਾ ਲੋਈ ਮਾਈਕਾ ਬੰਦਹੋਗਿਯਾ ॥ ੪ ॥ ਇਤੀ ॥ ਇਕਦਿਨ ਕਬੀਰਜੀਕੇ ਘਰ ਮੇ ੧ ਸੰਤ ਆਏ ਸੋ ਘੰਟੇ ੨ ਬਾਦ ਸੁਖਾਸ਼ਰਦਾਈ ਪੀਤੇਥੇ ॥ ਆਏਕੇ ਕੈਹਨ ਲਗੇ ਅਰੇ ਕਬੀਰ ਹਮਕੋ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਪਿਲਾਦੋ ਜੋਹਮ ਕਹੇ ਸੋਸਰਦਾਈ ਮੈ ਘਾਲੋ ਜਬਹਮ ਕਹੇ ਤਬ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਦੇਵੋ ਜਬਉਨਾਨੇ ਸਰਦਾਈ ਪੀਤੀ ਤਬ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨਹੋਇ ॥ ਪੁਨਾਕਬੀਰ ਜੀਨੇਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸੰਤੋਕੇਆਗੇ ਅਰ[illegible] ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਹਾ ਕੋਈਦਿਨ ਇਥੇਹੀਆਪ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੋ ਜੈਸਾ ਰੁਖਾ ਮਿਸਾ ਟੁ[illegible] ਤੈਸਾ ਆਪ ਪਾਵੋ ॥ ਉਤਰ। ਸੰਨਤੋ ਵਾਚ। ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਹਮਤੋ ਘੰਟੇ [illegible] ਪਿਛੋ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਪੀਆ ਕਰਤੇਹੈ ਜੇਕਰ ਘੰਟੇ ੨ ਪਿਛੋ ਪਿਲਾਨਾਹਈ ਤਾਂ ਰੈਹ ਜਾਤੇਹਾਂ ਕਬੀਰ ਨੇ ਕਾਹ ਸਤ ਬਚਨ ਤਬਵੋਹਸੰਤ ਟਿਕਗਏ ਕਬੀਰ ਕੇਘਰ ਰਾਤ ਦਿਨ ਉਨਕੋ ਰਗੜਦੇ ਹੀਬੀਤਜਾਵੇ ਜਬਇਸੀਚਾਲਸੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਬੀਤਗਏ ਤਬਏਕਦਿਨ ਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਲਿਆਉ ਰੇ ਹਮਕੋ ਸਰਦਈ ਪਿਲਾ ਜਬਕਬੀਰ ਜੀ ਸਰਦਾਈ ਲੇਕੇ ਆਏ ਤਬ ਰਸਤੇ ਮੈ ਏਕਸਰਪ ਆਏਕਰਕੇ ਕਬੀਰ ਜੀਕੇ ਪੈਰਾਕੂ ਵਲਕਰਕੇ ਕਬੀਰ ਜੀਕੀ ਮੁਖਕੀ ਔਰ ਅਪਨਾ ਮੁਖਕਰਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਲਗਜਾਤਾ ਭਯਾ ਫਿਰ ਸੰਤਾ ਨੇਬਚਨਕੀਆ ਲਿਆਉ ਰੇ ਦੇਰ ਕਿਉ ਲਗਾਈਹੈ ਤਬਕਬੀਰ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਮਾਹਰਾਜ ਜੀ ਹਮਕੈਸੇਆਵੇ ਏਕ ਸਰਪਨੇ ਹਮਕੋਪਕੜ ਰਾਖਾਹੈ ਤਬਸੰਤਨੇ ਬਚਨਕਯਾ ਯਾ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਜੀਤਮਾਰਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਆਯਹੈ ਜਾਹੋ ੨ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਜੀ ਅਬ ਤੁਮਕੋ ਦਰਸਨ ਹੋਗਿਯੋਹੈ ਹਮਕੋ

ਸਰਦਾਈ ਪੀਨੇਦੇਵੋ ਏਹ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਸਰਪਨੇ ਕਬੀਰ ਜੀਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬਧਨ ਖੋਲ ਦੀਯਾ ਪੁਨਾ ਸੰਤਾਂਨੇ ਬਚਨ ਕੀਯਾ ਕਬੀਰਜੀ ਤੁਮਡਰੋ ਮਤ ਤੁਮਾਰਾ ਦਰ ਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਜੀਆਏ ਥੇ ਸੁਖਾ ਪੀਕੇ ਸੰਤ ਬਾਹਰਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ॥ ਇਤੀ ॥

੧ ਏਕਦਿਨ ਬਹੁਤਸੇ ਸੰਤਾਲੀਯੇ ਕਬੀਰਜੀਕੇ ਘਰਨਮੇ ਪਰਸਾਦ ਸਿਧਕੀਯਾ ਜਦ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਯਾ ਤਬ ਕਮਾਲੇ ਅੰਤਰ ਸਿਧਕਾ ਸਰੀਰਛੂਟਗਿਯਾ ਜਬਕਬੀਰ ਜੀ ਘਰਆਏ ਤਬ ਮਾਈ ਲੋਈਨੇ ਅਰਜਕਰੀ ਹੇਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਮਾਲੇਕਾ ਸਰੀਰ ਛੂਟ ਗਯਾਹੈ ॥

ਤਬ ਸੰਤ ਕੈਸੇ ਭੋਜਨ ਪਾਵੇਗੇ ॥ ਕਬੀਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਭਾਗਵਾਨੇ ਤੁਮ ਨਾ ਮਤਲੇ ਨਾ ਰੋਪਿਟ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾ ਜਾਨਗੇ ਤਾਂ ਪੀਛੇ ਰੋਪਿਟ ਲੇਨਾ ਜਬ ਸੰਤ ਆਗਯੇ ਸਾਰੇ ਪੰਗਤ ਬੈਠਗਈ ਤਬ ਉਨ ਸੰਤੋਨੇ ਬਚਨ ਕੀਯਾ ਜਾ ਰੇ ਕਮਾਲੇ ਕੋ ਲਿਆਉ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਬੈਠਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰੇ ਤਬ ਕਬੀਰ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਾ ਜੀ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕਰੋ ਅਬੀ ਸੂਤਾ ਪੜਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਸਤਾ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਯਾ ਉਸਕੋ ਜਗਾ ਲਿਆਵੋ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇ ਪਾਂਚ ਸਤ ਵਾਰ ਉਤਰ ਪ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੂਯੇ ਤਬ ਸੰਤਾ ਨੇ ਕਾਹ ਉਸਕੋ ਜਗਾਵੋ ਉਸਬਿਨਾ ਹਮ ਭੋਜਨ ਨਾ ਕਰਾਂਗੇ ॥ ਕਬੀਰੋ ਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੰਤ ਜੀ ਵੋ ਬਾਲਕ ਘੋਰ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਮੈ ਸੋਯਾ ਪੜਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਸਮ੍ਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸਕੋ ਜਗਾਨੇ ਕੀ ਆਪ ਸਮਰਥ ਹੋ ਤੋ ਉਸਕੋ ਜਗਾ ਲਿਆਵੋ ਜਾਵੋ ਬਾਲਕ ਸੁਆਪੜਾ ਥਾ ਤਬ ਸੰਤ ਛਟੀ ਪਗੜਕੇ ਭੀਤਰ ਜਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਯਾ ਉਠ ਰੇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਭੋਜ[illegible]ਆਵੋ ਤਬ ਵੋਹ ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਰਤਾਹੂਯਾ ਬੈਠ ਗਿਯਾ ਹਾਥਸੇ ਪਗੜਕੇ ਸੰ[illegible]ਕੋ ਬਾਹਰ ਲੇਆਕੇ ਅਪਨੇ ਸਾਥ ਹੀ ਭੋਜਨ ਖਿਲਾਯਾ ਯਹ ਬਾਤ ਸੁਨ ਦੇਖ[illegible]ਥੀ ਲੋਕ ਬਡੇ ਅਸਚਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਵਰਤਦਿਆਂਬਹੁਤਬਰਸ ਹੋਗਏ ਤਦ ਏਕ ਔਰ ਸੰਤ ਆਏ ਉਨੋਨੇ ਕਹਾ ਹੇ ਕਬੀਰ ਅਬ ਚਕੀ ਮਤ ਪੀਸਾ ਕਰੋ ਤੁਮਾਰੇ ਘਰਮੈ ਰਿਧੀ ਸਿਧੀ ਭਰੀ ਰਹੇਗੀ ਐਸਾਵਰ ਦੇਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਜਬ ਫੇਰ ਬਰਰ ਛੈਮਾਸ ਪਿਛੋ ਆਏ ਤਦ ਇਹੀ ਹਾਲਦੇਖਾ ਤਾਂ ਫੇਰ ਉਨਾਨੇ ਮਨਾ ਕੀਯਾ ਇਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ੫-੪ ਵਾਰ ਆਏ ਮਨੇਕੀਯਾ ਫੇਰ ਭੀ ਨਾ ਰਹੇ ਸੰਤਾਂਨੇਬਚਨਕੀਆਜਿਤਨਾਚਿਰਤੁਝਕੋਦੀਰਘਰੋਗਨਹੀਂਚਮੁੜਤੇਉਤਨਾਚਿਰਤੂੰ ਚਕੀ ਪੀਸਨੇਂਸੇ ਨਹੀ ਹਟਤਾਜਾਉਤੁਮਾਰੀਪਸਲੀਮੇਪੀੜਹੋਤੀ ਰਹੇ ਫੇਰ ਉਨਕੋ ਪਸਲੀ ਮੈ ਪੀੜ ਠਹਰ ਗਈ ਫੇਰ ਪੀਸਨੇਂਸੇ ਬੰਦ ਹੋਯੇ ਘਰਮੈ ਸਭ ਅੰਨਪਾਨੀ ਰਿਧੀ ਸਿਧੀ ਭਰੀ ਰਹੇ ਸੰਤ ਆਵੇ ਛਕ ੨ ਜਾਵੇ ਮਾਈ ਲੋਈ ਪਕਾਨੇ ਵਾਲੀ ਸੰਤ ਛਕਨ ਵਾਲੇ॥ ਇਕ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਸਾ ਮੰਡਲੀ ਸੰਤੋ ਕੀ ਆਈ ਤਾਂ ਏਕ ਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਵੋਹ ਕਬੀਰ

ਆਪਨੀ ਲੋਈ ਹਮ ਕੋ ਦੇਦੇਉ ਕਬੀਰ ਜੀਨੇ ਵਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਹੈਨ ਲਗੇ ਜੋ ਆਪ ਦੇ ਕਾਮ ਆਵੇ ਸੋ ਲਇਜੀ ਅੰਦਰ ਜਾਕੇ ਲੋਈ ਕੋ ਬਸਤਰ ਪਹਰਾਕੇ ਕਹਨ ਲਗੇ ਚਲ ਲੋਈ ਸੰਤਾਂ ਸਾਥ ਲੋਈ ਵਾਚਾ। ਲੋਈਓਸੰਤਾ ਨਾਲ ਟੁਰਪਈ ਜੇਠ ਕਾ ਮਹੀਨਾ ਧੂਪ ਬੜੀ ਜਿਸ ਵਕਤ ੧ ਕੋਸਪਰ ਗਏ ਤੋ ਸ਼ੰਤਾਕੇ ਪੈਰ ਸੜਨ ਲਾਗੇ ਫੇਰ ਕੈਹਨ ਲਗੇ ਮਾਈ ਧੰਨਤੂੰ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਐਸਾ ਪ੍ਰਣਕੀਯਾ ਹੈ ਧੰਨ ਕਬੀਰ ਜੀ ਧੰਨ ਮਾਈ ਤੂੰ ਹੈ ਤਬ ਲੋਈਨੇ ਕਹਾ ਮੈ ਤੁਮਾਰੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਲੇਜਾਓਗੇ ਤਹਾਂ ਤੁਮਰੇ ਸਾਥਹਾਂ ਫੇਰ ਸੰਤ ਮਾਈ ਲੋਈ ਦੇ ਚਰਨਾ ਪਰ ਢੈਹ ਪ੍ਰਿਆ ਮਾਈਜੀ ਘਰ ਜਾਵੋ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ੫ ਯਾਂ ੬ ਵਾਰ ਐਸੇ ਹੋਈ ਤਾਂ ਆਖਨ ਲਗੀ ਜੋ ਕਬੀਰਜੀਦਾ ਹੁਕਮ ਜੋ ਆਪ ਆਕੇ ਲੈਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਜਾਨਾ ਹੈ ਨਹੀਤਾਂ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ਫੇਰ ਸੰਤ ਜੀ ਸੈਹਰਮੈ ਆਏ ਕਬੀਰਜੀ ਅਗੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਕੈਹਨ ਲਗਾ ਧੰਨ ਹੋਜੀ ਮੈਤੋ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲੈਂਦਾਸਾ ਆਪ ਚਲ ਕਰਕੇ ਲੋਈਕੋ ਘਰ ਲਿਆ ਸੋ ਕਬੀਰ ਜੀ ਜਾਕੇ ਲੋਈਕੋ ਘਰ ਲੈਆਂਏ॥

੧੯੧੫ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਹਯਾਤੀਮੇ ੧੪ ਥੀ ਲੈਕਰ ਕੇ ਲਵਪੁਰਮੇਂਆਤੇ ਜਾਤੇਰਹੇ ੧੮ ਸਾਲ ਤੀਕਨ ਸ੍ਰੀਠਾਕਰਜੀ ਖੁਦਾਸਿੰਘਜੀ ਪਾਸ ਆਤੇ ਰਹੇ ਫੇਰ ੧੯ ਸਾਲ ਵੀ ਆਏ ਥੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਪੰਡਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਆਪਨੇ ਸੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਸੇ ਕਬੀਰ ਭਗਤ ਭਾਈ ਕਰਰਮ ਸਿੰਘ ਅੰਮਿਦਾਵਾਧੀਏ ਨੇ ਸੁਨ ਈਆਂ ਮਹੰਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਖਵਾਈਯਾ ਥਿਤੀ॥ ਸਮਾਪਤ

ੴਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ਸਾਹੀਵਾਲਮੈ ਏਕ [illegible] ਭਾਈ ਬੁਲਾਸਿੰਘਜੀ ਬਡੇ ਮਸਤ ਔਰ ਸਿਧ ਪੁਰਸ਼ ਹੁਏ ਹੈ ਪੈਹਲੇ ਗ੍ਰਸਥ ਵਿਚ [illegible] ਊਠ ਚਰਾਵਤੇ ਥੇ ਮਾਲਵੀ ਭਰਕੇ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਸ਼ੇਹਰੋਮੈ ਲੈਜਾਤੇਥੇ ਇਸੀਚਾਲਤੇਵਰਤ[illegible]ਏਕੋ ਏਕ ਦਿਨ ਬਨਮੈ ਉਨਕੇ ਊਠ ਚੁਕ ਰਹੇ ਥੇ ਗਰਮੀਕੇ ਦਿਨ ਮੈ॥ ਕਿਆ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਏਕ ਸੰਤ ਤਾਂ ਬਨਮੈ ਆਨਿਕਸੇ ਵਹੋ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਵੋ ਬਲਿਯਾ ਹਮਕੋ ਜਲ ਪਿਲਾ ਤਬ ਬੜੀ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਬੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸੰਤੋਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਉਠਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਿਯਾ ਕਪੜਾ ਵਿਛਾਏਕੇ ਸੰਤੋਕੋ ਬਡੇਂ ਆਦਰ ਮੇ ਬਠਾਯਾ ਤਾਂ ਵੋਹ ਝਟਪਟ ਊਠਨੀ ਕਾ ਦੂਧ ਚੋਇਕੇ ਝਤਕਦ ਠੰਡਾ ਪਾਨੀ ਪਾ ਕੇ ਟੁਕੜਾ ਵੀ ਛਕਾਯਾ ਔਰ ਦੂਧ ਭੀ ਪਿਲਾਯਾ ਤਬ ਸੰਤ ਬਿਰਾਜ ਗਏ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾਂ ਤਬ ਥੋੜਾ ਸਾ ਦਿਨਰਿਹਾ ਸੰਤ ਚਲਨੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਬੂਲਾਸਿੰਘ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਯਾ ਵੋਹ ਬੂਲਆ ਕੁਛ ਮੰਗ ਲੈ ਉਸਨੇ ਕਹਜਾ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਦਾ ਦੀਆ ਸਭ ਕੁਛ ਹੈ ਫਿਰ ਸੰਤਾਂਨੇ ਕਹਯਾ ਮੰਗਲੈ ਕੁਛ ਪਰ ਸਾਦ ਸਾਡਾਵੀ ਲੈਲੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸੰਤਾ ਵਾਲਾ ਸੁਖ ਬਖਸ਼ੋ ਤਬ ਸੰਤਾ ਨੇ ਕਹਯਾ ਹੋਰਕੋਈ

ਸੁਖ ਲੇਲੇ ਪੁਤ੍ਰ ਧੀਯਾ ਰਾਜ ਦੇਸਦਾ ਸੁਖ। ਬਹਲਾਸਿੰਘੋ ਵਾਰ । ਹੇਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾ ਜਗਤਦੇ ਝੂਠੇ ਪਦਾਰ ਥਾਂ ਦਾ ਕਯਾ ਮਾਗਨੋਹੈ॥ ਕਯਾ ਮਾਂਗੋ ਕਿਛ ਥਿਰਨ ਰਹਾਈ ॥ ਦੇਖਤਨੈਨ ਚਲਿਉ ਜਗ ਜਾਈ ॥ ਲੰਕਾ ਗੜ ਸੋਨੇਕਾ ਭਇਆ ॥ ਮੂਰਖ ਰਾਵਨ ਕਿਆਲੈ ਗਇਆ॥ ਦੇਂਦੇ ਹੋਤਾਂ ਸਚਾ ਸੁਖ ਸੰਤਾ ਵਾਲਾ ਦੇਉ ਜਿਸਦਾ ਕਬੀਭੀ ਨਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਕੇ ਸੰਤ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਇ॥ ਬਹਲਾ ਸਿੰਘਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਥ ਫੇਰਕੇ ਸੰਤਾਨੇ ਬਚਨ ਕਿਯਾ ਲੈਰੇ ਤੂ ਏਹੀ ਸੰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਸੁਖਲੈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਸੰਤ ਤੋ ਚਲੇ ਗਏ ਅਰ ਬਹਲਾ ਸਿੰਘ ਉਥੇਹੀ ਮਸਤ ਹੋਰਹੇ ਜੈਸੇਕੋਈ ਅਬਲ ਦਰਜੇ ਕੀ ਸਰਾਬ ਪੀਕੇ ਮਸਤ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰ ਕੀਭੀ ਸੁਧ ਨਾ ਰਹਤੀ ਭਈ ਕੋਈ ਦਿਨ ਉਥੇਹੀ ਪੜਾ ਰਹਾਕਹੂੰ ਗਏ ਊਠ ਕਹੂੰ ਗਈਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਘਰਦੇ ਲੋਕ ਖੋਜਦੇ ਫਿਰੇ ਕਈ ਦਿਨਾ ਪਿਛੋ ਖੋਜ ਕੇ ਲਭਿਆ ਤਬ ਲੋਕਾਨੇ ਪੁਛਿਆ ਤੇਰੇ ਊਠ ਕਿਦੇ ਗਏ ਭਾਈ ਬਹਲਿਆਂ ਤਬ ਵਹ ਕੈਹ ਤੇ ਭਏ ਜਿਧਰੋ ਆਏਥੇ ਫਿਰ ਉਨਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੁਛਿਆਂ ਕਿਧਰੋ ਆਏਥੇ ਬਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਿਆ ਜਿਧਰ ਗਏਹੈਂ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਪੰਜ ਸਤ ਵਾਰ ਉਤਰ ਪਰਸਨ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈ ॥

ਉਨਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਚੁਕਾਏਕੇ ਸਾਹੀਵਾਲਮੇ ਲੈਆਏ ਬਜਾਰਮੇ ਕਿਸੀ ਦੁਕਾਨਪ੍ਰ ਰਖਦੀਯਾ ਇਕਦਿਨ ਬਿਦਸਤਾ ਦਰਆਉ ਬਹੁਤਸਾ ਵਧਿਆ ਸੈਹਰਦੇ ਲੋਕਾਨੇ ਆਕੇ ਅਰਜਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸੈਹਰ ਢੈਹਨ ਲਗਾ ਹੈ ਦਰਿਆਓ ਵਧਦਾਚਲਾ ਔਦਾ ਹੈ ਤਬ ਸੰਤਾਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੋਈਨਹੀ ਹਮਾਰਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇਕੋ ਆਵਤਾ ਹੈ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਹਟਜਾਏਗਾ ਤਬ ਲੋਕਾਨੇ ਕ[illegible]ਹਾਰਾਜ ਤੁਮਾਰੇ ਈਹਾਂ ਦਰਿਆਕੇ ਆਂਵਤੇ ਤਕ ਸਾਰਾ ਸੈਹਰਹੀ ਗਿਰ ਜਾਵੇਗਾ ਤਬ[illegible]ਕੇ ਸੰਤਾਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਅਛਾ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਚੁਕਾਕੇ ਦਰਆਉ ਕੇ ਕਨਾਰੇ ਰਖਦੇਵੋ ਤਬ ਲੋਕੋਨੇ ਐਸੇਹੀਕੀਆ ਪ੍ਰਯੰਕਸੇ ਉਤਰਕੇ ਦਰਆਉ ਮੇ ਹਥ ਪੈਰ ਮੁਖਧੋਕੇ ਬਚਨਕੀਆ ਲੋਵੋਗੁਰ ਦਰਿਆਉਜੀ ਦਰਸਨ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ਆਪ ਆਪਨੇ ਟਿਕਾਨੇ ਕੋ ਚਲੇਜਾਵੋ ਹਮ ਆਪਨੇ ਟਿਕਾਨੇ ਚਲੇਜਾਵੇਗੇ ਸੰਤੋਕਾ ਬਚਨ ਸੁਨਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਦਰਆਉ ਆਪਨੇ ਟਿਕਾਨੇਕੋ ਚਲਾਗਿਆ ਉਨੋਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਫਿਰਲੋਕੋਨੇ ਉਥੇਹੀ ਆ ਰਖਿਆ ॥੨॥ ਜੋਕੋਈ ਜਾਚਕ ਕਪੜਾ ਦ੍ਰਿਬ ਆਦਕ ਕੀ ਜਾਚਨਾ ਕਰਤਾਥਾ ਤਬ ਸੰਤਾਨੇ ਕਹਨਾ ਤੁਮ ਕੋਲਾਤੇ ਠਿਕਰੀ ਲੈਆਵੋ ਕੋਲੇ ਸੇ ਠੀਕਰੀ ਪਰ ਜਿਸਕਾ ਨਾਮ ਲਿਖ ਦੇਤੇ ਥੇ ਉਹ ਓਤਨਾਹੀ ਲੋਕ ਦੇਤੇ ਥੇਜਿਸਦੁਕਨ ਪਰਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਿਰਧਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸ਼ਹੂਕਾਰ ਹੋਵੇ ਉਨਕਾ ਹੁਕਮ ਕੋਈਨਹੀ ਮੋੜਤਾ ਥਾ ਜੋਮੋੜਦੇਵੇ ਸੋ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਤਾਥਾ ਏਕਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਸੰਤ ਉਨਾਕੇ ਨੀਚੇ ਨਵੀਲ

ਚਾਦਰ ਲੈਆਕੇ ਵਿਛਾ ਦੇਤਾਭਯਾ ਤਬ ਓਹੁ ਚਾਦਰ ਸੰਤਾਨੇ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬਕੋ ਉਠਾਦਿਤੀ ਤਬ ਅਗਲੇਦਿਨ ਆਤਮਾਰਾਮ ਸੰਤਨੇ ਹੋਰ ਨਵੀਨ ਚਾਦਰ ਵਿਛਾਦਿਤੀ ਉਭੀ ਸੰਤਾਨੇ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬਕੋ ਦੇਦਿਤੀ ਇਸੀਚਾਲਸੇ ਸੰਤ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਰੋਜ ਨਵੀ ਚਾਦਰ ਵਿਛ ਦੇਵੇ ਸੰਤਬੁਲਾਸਿਘਜੀ ਭੀ ਗਰੀਬਾਕੋ ਉਠਾਦੇਵੇ ਸਾਲਭਰ ਬੀਤ ਗਿਆ ਤਬ ਕਿਸੀਨੇ ਕਿਹਮਹਾਰਾਜ ਏਹੇ ਕਿਆਕਰਤੇਹੋ ਸੰਤ ਆਪਕੇ ਨੀਚੇਪ੍ਰੇਮਕਰਕੇਚਾਦਰ ਛਾਤੇਹੈ ਆਪ ਗਰੀਬਾਕੋ ਦੇ ਦੇਤੇਹੋ ਤਬ ਸੰਤਾਨੇ ਬਚਨਕੀਆ ਕੇ ਏਕ ਦੋ ਪੈਸੇ ਕੀ ਜੋਕੋਈ ਹਾਂਡੀ ਲੇਤਾਹੈ ਤੋ੧੦ ਵਾਰ ਠਕੋਰਲੇਤਾਹੈ ਤੋ ਇਸਤੋਨੇਅਮੋਲਕ ਚੀਜ ਲੈਨੀਹੈਹਮਸੇ ਇਸਕਾ ਨਿਸਚਾ ਦੇਖਕੇ ਭਾਈ ਬੁਲਾਸਿਘ ਕੀ ਸੰਤਾਵਾਲਾ ਸਖ ਸੰਤ ਆਤਮਾਰਾਮ ਕੋ ਬਖਸ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥੩॥ ਸੰਤ ਬੁਲਾਸਿੰਘ ਕਾ ਪ੍ਰਯੰਕ ਬਜਾਰਮੇ ਵਿਛਾ ਹੂਆਹੈ ਆਏ ਗਏ ਨੂੰ ਗ ਲੀਆਂ ਵਾਹਯਾਤ ਦੇਤੇ ਰਹੇਤੇਥੇ ਇਕਦਿਨ ਏਕ ਬ੍ਰਿਮਨੀ ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ ਬਜਾਰਮੇਂ ਚਲੀ ਜਾਤੀਥੀ ਉਹ ਗਾਲ੍ਹਾ ਸੁਨਿਕੇ ਜਾਨਤੀ ਭਈਕੇ ਮੈਨੂੰ ਗਾਲੀ ਦੇਤਾਹੈ ਉਸਨੇ ਜਾਕੇ ਆਪਨੇ ਪਤੀਕੋ ਕਿਹਾ ਮਝਕੋ ਆਜ ਬਲ੍ਹੇਨੇ ਗਾਲੀ ਕਢੀਆਂਹੈਨ ਤਬ ਉਸਕਾ ਪਤੀਖਿਝਕੇ ਕ੍ਰੋਧਕਰਕੇ ਅਹਏਕੇ ਸੰਤ ਬਲਾਸਿੰਘਕੇ ਸਜੀਬਾਹਾ ਪਰ ੨ ਯਾ ੩ਲਾਠੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸੰਤ ਚੁਪਕਰਰਹੇ ਕਛਬੋਲੇਨਹੀਭਲੀਬੁਰੀਬਾਤ ਕਛਕਹੀਨਹੀ ਉਹੀਬ੍ਰਿਮਨ ਬਾਹਰਜਾਕੇਕਿਸੇ ਬ੍ਰਿਛਤੇਜਾਚੜ੍ਹਿਆਸੋਬ੍ਰਿਛਤੇ ਡਿਗਪਿਆ ਉਸਕੀ ਸਜੀਬਾਹਟੁਟਗਈ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਕੇ ਸੰਤ ਬਲਾਸਿੰਘਜੀਸੇ ਕਹਾ ਜਿਸਬ੍ਰਹਮਨ ਨੇ ਤੁਮਕੋਲਾਠੀਆਂਮਾਰੀਆਂਸੇ ਸੋਵਹੋ ਬ੍ਰਿਮਨ ਡਿਗਪਿਆ ਉਸਕੀ ਸਜੀਬਾਹਾਂ ਟੁਟ ਗਈਹੈ ਤਬ ਸੰਤ ਬਲ੍ਹਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਾ ਹਮਨੇ ਤੋ ਉਸਕੋ ਕੁਛਭੀਨਹੀ ਕਹਾ ਜੈਸੇ ਉ[illegible] ਆਪਨੇ ਮਿਤਰ ਉਪਰੋ ਖਿਝਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਪਰ ਲਾਠੀਮਾਰੀ ਥੀ ਸੋ ਹਮਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ[illegible]ਖਿਝਕੇ ਉਸਕੀ ਬਾਂਹਾਂ ਤੋੜ ਦਿਤੀਹੋਗੀ ॥ ੪ ॥ ਏਕਵਾਰ ਸਾਹੀਵਾਲ ਕੀ ਸੰਗਤ ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਊਨੇਸਾਹੀਬ ਕੋ ਗਈ ਮਾਰਗਮੇ ਡਾਕੂਆਂਨੇ ਉਨਕੋ ਮਾਰ ਕੁਟਕੇ ਮਾਲਮਤਾ ਖੋਸ ਲਿਆ ਜਬ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬਮੈ ਪਹੁਚੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਆ ਜੋਕੁਝ ਬਚਿਆ ਭੇਟਾ ਅਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾਟੇਕਿਆ ਫੇਰ ਅਰਜ ਕੀਨੀ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਸੀਤਾਂ ਅਪਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਨੂੰ ਆਏਸਾਂਤੇ ਸਾਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਏਹ ਵਿਘਨ ਕਿਉਂ ਹੁਆ ਕਿਉਂਡਾਕਾ ਪਿਆ ਹੈ ਤਬ ਗੁਰ ਸਾਹੀਬ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਅ ਭਾਈ ਤੁਸਾਡੇ ਉਪਰ ਡਾਕਾ ਪੈਨਾ ਚਾਹੀਦਾਥਾ ਕਿਉਜੋ ਸੰਤ ਬਲਾਸਿੰਘ ਮੇਮਾਹੀਸਰੂਪਹੈ ਉਸਕਾ ਨਿਰਾਦਰਕਰਕੇ ਤਸੀ ਮੇਰੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਇਥੇ ਕਿਉਆਏ ਹੋ ਮੈਤਾ ਭਾਈ ਬਲਾ ਸਿੰਘ ਦਾਈ ਸਰੂਪਹਾਂ ਸੰਤ ਬੁਲਾਸਿੰਘ ਮੇਰਾਹੀ ਸਰੂਪਹੈ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਏਹ ਸੁਚਨ ਕਰਾਇਆ ਜਿਥੇ

ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਗੁਰੂ ਰੈਹਦੇਹੋਨ ਐਸੇ ਐਸੇ ਉਨਕਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਕੇ ਔਰ ਤੀਰਥ ਆਦਕਕਾ ਦਰਸਨ ਅਸਨਾਨ ਵਾਸਤੇ ਏਹ ਜੀਵ ਨਾਦੌੜੇ ॥

ਤਥਾਚ ਗੁਰੂਸਿਮਰਤੀ ॥ ਜਨਕੇ ਚਰਨ ਤੀਰਥ ਕੋਟਿਗੰਗਾ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥ ਜਹਾਂ ਸਾਧਪਗਧਰੇ ਮਃ ੯ ਜੋਪ੍ਰਾਨੀ ਐਹਨਸਿਭਜੈਰੂਪਰਾਮਤੈਹਜਾਨ। ਹਰਜਨ ਹਰਅੰਤਰਨਹੀ ਨਾਨਕ ਸਾਚਮਾਨ। ਮਹਲਾ ੧੦ ॥ ਹਰਹਰ ਜਨਦਉਏਕਹੈ ਬਿਬਵਿਚਾਰਕਿਛਨਹਿ॥ ਜਲਤੇ ਉਪਜ ਤਰੰਗਜਿਉ ਜਲਹੀ ਬਿਖੇਸਮਾਹਿ ॥ ਇਤਿ। ੫ ॥ ਜੈਸੇ ਸਾਹੀਵਾਲ ਵਿਚ ਸੰਤ ਬਲ੍ਹਾਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਏਹਨ ਤੈਸੇਹੀ ਭਾਈ ਰਾਮਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਮੇ ਹੋਏ ਹਨਬਾਬੇ ਬੁਢੇਕੇ ਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀਵਾਲੇ ਜਿਨਕੇ ਬਚਨਸੇ ਬਾਬੇ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਘਰਮੇ ਤੀਨ ਬੇਟੇ ਹੋਏ ਹਨ ੧ ਬਾਬਾ ਟਿਕਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ੨ ਬਾਬਾਮਨਮੋਹਿਨ ਸਿੰਘਜੀ ੩ ਬਾਬਾਸ਼ਿਵਸਿੰਘਜੀਭਏਹਨਐਸੀਦ੍ਰਿਸਟੀਵਾਲੇ ਥੇ॥

ਸਿਧ ਸ਼ਿਕਾਰ ਪੁਰ ਮਲਤਾਨ ਕੇ ਅਵੰਨਤਰ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਸਿਧ ਪੁਰਸ਼ ਹੂਏ ਹੈਂ ਓਨਾਨੇਇਸਦੇਸਮੇਬਹੁਤਲੋਕੇਂਕਾਉਧਾਰਕੀਆ ਬਹੁਤਸੇ ਅਪਨੇਚੇਲੋਸੇ ਕਹਤੇ ਥੇ ਕਿ ਹਮਾਰਾ ਸਰੀਰ ਜਬ ਛੁਟ ਜਾਵੇ ਨ ਤੁਮ ਨੇ ਦਾਹ ਕਰਨਾ ॥ ਅਰ ਨ ਤੁਮ ਨੇ ਜਲਮੇ ਪਰਵਾਹ ਕਰਨਾ ॥ ਅਰ ਨ ਤੁਮ ਨੇ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਮੇ ਦਬਾਨਾ ॥ ਅਰ ਨ ਤੁਮ ਨੇ ਵਾਯੂ ਦਾਗ ਦੇਨਾ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ॥ ਮਹਾਰਜ ਜੀ ਫਿਰ ਕਿਆ ਸ਼ਰੀਰ ਕਾ ਕਰਨਾ ਹੋਗਾ॥ ਊਠਕੇ ਓਪਰ ਕਚਾਵੇ ਮੇ ਏਕ ਤਰਫ ਹਮਾਰੇ ਸ਼ਰੀਰਕੋ ਪਾਲੇਨਾ ॥ ਅਰ ਏਕ ਤਰਫ ਔਰ ਕੁਛਭਾਰ ਪਾਲੇਨਾ ॥ ਉਸਊਂਠਕੋ ਆਪਲੋਗੋਨੇ ਬਨਕੀਤਰਫ ਲੇਜਾਂਨਾ ॥ ਜੋਕੋਈ ਤੁਮਾਰੇ ਹਾਥਸੇ ਬਨਮੇ ਆਕਰਕੇ ਊਂਠ ਕੀ ਵਾਗ ਡੋਰੇ ਪਕੜ ਲੇਵੇ ॥ ਓਸਕੋ ਤੁਮਨੇ ਪਕੜਾ ਦੇਨੀ ਹਮਾਰੇ ਪੀਛੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਯਹਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨੀ ਹੋਗੀ ਸਮਾ ਪਾਕਰਕੇ ਫਿਰ ਉਨਾ ਦਾ ਸਰੀਰ ਛੁਟਗਯਾ ॥ ਸਭ ਸਤਸੰਗੀ ਅਕਠੇ ਹੋਗੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਅਗਨ ਦਾਹ ਦੇਹੋ ॥ ਅਰ ਕੋਈ ਕਹਜਲ ਪਰਵਾਹ ਦੇਹੋ ॥ ਅਰ ਕੋਈਕਹ ਦਬਾਉ ॥ ਅਰ ਕੋਈ ਕਹ ਵਾਯੂ ਦਹ ਦੇਉ ॥ ਬੀਚਮੇ ਸੇ ਕੋਈ ਸਤ ਸੰਗੀ ਬੋਲੇ ਕਿ ਉਨਕੇ ਚੇਲੇਸੇ ਪੂਛੇ ਕਿ ਸੰਤਕਿਆਕਹਗਏਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਪੂਛਤਬ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹਮ ਓਪਰ ਲਿਖ ਚੁਕੇਹੈ ॥ ਸਭਨੇ ਕਹਾ ਵਾਹਵਾਹ ॥ ਜੈਸੇ ਸੰਤ ਹੁਕਮ ਕਰਗਏ ਹੈ ਤੈਸੇ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਸਭਨੇ ਮਿਲਕੇ ਇਕ ਤਰਫ ਸੰਤਾਕਾ ਸਰੀਰ ਪਾਇਆ ਔਰ ਦੁਸਰੀ ਤਰਫ ਅਛੇ ਖਾਨੇਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਵਗੈਰਾ ਪਾਏ ॥ ਊਠਕੋ ਸ਼ਿਗਾਰਕੇ ਸਭ ਸਤ ਸੰਗੀ ਅਕਠੇ ਹੋਇਕਰਕੇਔਰ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏਉਨਕੋ ਲੇਚਲੇ॥ ਜਬ ਦਸ ੧੫ ਕੋਸ ਨਿਕਸ ਗਏ ॥ ਤਬ ਘੋਰ ਬਨਮੇ ਸੇ ਏਕ ਬੁਰਕੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਡੋਰ ਪਕੜਲੀ ॥

ਉਨਾਨੇ ਦੇਦੀਕਿ ਗੁਰੂਕਾ ਬਚਨ ਹੂਆਹੈ ਜਬ ਉਠਕੇ ਲੇਕਰ ਕੇ ਨਿਕਸ ਕੇ ਸੌ ਦੋ ਮੈ ਕਦਮ ਪ੍ਰ ਚਲਾ ਗਯਾ॥ ਤਬ ਸਭਕੇ ਮਨਮੇ ਸ਼ਕ ਹੋਗਿਆ ਹਮਨੇ ਸੰਤਾਕੇ ਹੁਕਮ ਕੀ ਤਮੀਲ ਕਰ ਦੀ ਹੈ॥ ਨਜਾਨੇ ਯੇ ਕੌਨਥਾ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਥੀ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਥਾ ਇਸ ਸ਼ਕ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇ ਦੌੜੇ ਕਿ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਠੈਹਰ ਜਾਉ ਆਪ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਜਾਉ॥ ਜਬ ਮਿਲੇ ਤਬ ਸਭਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕਰਕੇ ਨਮੰਸ ਕਾਰਕਰੀ ਅਰ ਹਮਾਰੇਕੋ ਸ਼ਕ ਹੈ ਆਪ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਜਾਵੇਂ॥ ਬੁਰਕੇ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ਨੇ ਕਹਾਂ ਕਿ ਤੁਮਨੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੁਕਮ ਬਜਾਲੀਆ ਅਬ ਜਾਉ ਤੁਮ ਕਿਆ ਕਹਤੇ ਹੋ॥ ਤਬ ਸੰਗਤ ਕੇ ਲੋਕੋਨੇ ਕਹਾ ਹਮ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਕਹਤੇ ਆਪ ਦਰਸ਼ਨ ਮਾਤ੍ਰਦੇਕੇ ਜਾਉ॥ ਤਬ ਉਨਾਨੇ ਅਪਨੇ ਮੁਖਸੇ ਪਲਾ ਉਠਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ॥ ਤਬ ਕਿਆ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨਕਾ ਮੁਰਦਾ ਲੀਏ ਜਾਤੇ ਹੈ ਵਹੀ ਸੰਤ ਹੈ। ਤਬ ਸਭ ਸੰਗਤਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਕਿ ਆਪ ਛਲਸੇ ਕਿਉਜਾਤੇਹੋਸਪਸ਼ਟਹੋਕੇ ਜਾਓ।ਤਬ ਸੰਤੋਨੇ ਬਚਨਕੀਆ। ਹਮਕੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕਾ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਹੁਕਮ ਹੈ ਹਮ ਜਨਮ ਮਰਨ ਮੇ ਨਹੀ ਆਤੇ। ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕਾ ਹਮਕੋ ਯੇ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ ਦਿਸਾਂਤ੍ਰਾਂ ਮੈ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੋ। ਜਿਸਦੇਸਮੈ ਨਾਮਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੋਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸਦੇਸ ਕੋ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਇਸੀ ਰੀਤੀਸੇਹੋਰਦੇਸਕੋਚਲੇਜਾਤੇਹੈ।ਤਥਾਚ ਗੁਰੂਸਮ੍ਰਿਤੀ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੋਊਮੈ ਨਹੀ ਜਨਪਰ ਉਪਕਾਰੀਆਏ। ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ ਭਗਤੀਲਾਇਨਹਰਿਸਿਉ ਲੈਨ ਮਿਲਾਇ॥

ਦੂਲੋ ਤੇ ਮੂਲਚੰਦ ਦੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੂਏ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ। ਜਬ ਮੂਲ ਚੰਦ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀਰ ਕਾ ਛੂਟਨੇਦਾ ਸਮਾ ਆਇਆ। ਜੋ ਸ਼ਰੀਰ [illegible]ਤਿਆਗਨੇ ਕੀ ਸਮਗਰੀ ਹੈ ਵਹੁ ਬਿਛਾਕੇ ਊਪਰ ਬਸਤ੍ਰ ਲੈ ਕਰਕੇ ਲਮਾ ਪੜ ਗਿਆ। ਤਬ ਕੁਤਰਕਕੇਵਾਦੀ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਥੇ॥ ਸੋ ਕਹਨੇ ਲਗੇ ਮੈ ਬ੍ਰਮਹਾ ੨ ਅਬ ਜਮਕੋ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਰੋਕ ਸਕਤਾ॥ ਬਹੁਤੀ ਦਫਾ ਜਬ ਉਨਾਨੇ ਕੁਤਰਕਾ ਕਰੀਆਂ॥ ਤਬ ਉਸਕੇ ਸਰੀਰ ਮੇ ਅਬੀ ਕੁਛ ਸੁਆਸਥੇ॥ ਉਸਕੇ ਕਾਨਾਮੇ ਧੁਨੀ ਪੜ ਗਈ॥ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਉਠ ਬੈਠਾ॥ ਮੁਖਸੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਆ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਸਮੀ ਮੈਬ੍ਰਹਮਹੂ॥ ਜਮਰਾਜ ਕੌਨਹੋਤਾਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਛੁੜਾਨੇ ਵਾਲਾ। ਯਮਵਰਣ ਇੰਦਰਕੋਮੇਰ ਆਦਿਕ ਸਭਹੀ ਹਮਾਰੇ ਸੇਵਕ ਹੈ। ਹਮਾਰੀ ਖੁਸੀ ਜਬ ਹੋਵੇ ਤਬ ਹਮ ਸਰੀਰ ਛੋਡੇਗੇਂ। ਉਠਾਦੋ ਜੋ ਆਸਨ ਮ੍ਰਿਤੂਕੀ ਸਮਗਰੀ ਵਾਲਾ। ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ੧੭ ਬਰਸ ਸਰੀਰ ਤਿਆਗਿਆ। ਔਰ ਦੂਲੂ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਸਮੀਰ ਕੀ ਤਰਫ ਗਯਾ। ਜਬ ਕਾਲੀ ਧਾਰਮੈਂ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਤਬ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕਿ ਏਕ ਬੈਰਾਗੀ ਸੰਤੋਕਾ ਡੇਰਾ ਹੈ ਮਹੰਤਕਾ ਨਾਮ ਤਿਲੋਚਨ

ਦਾਸਜੋ ਥਾ ਉਸਕੀ ਅਢਾਈਸੈ ਬਰਸ ਕੀ ਉਮਰ ਥੀ। ਵਹੁਯੋਗੀਥਾ ਫਿਫੜਾਂ ਕਾ ਮਾਸ ਢਲ ਕਰਕੇ ਉਨਕੇ ਨੇਤ੍ਰਾਂਕੇ ਆਗੇ ਆਇਆ ਹੂਆਥਾ। ਜਿਸਕੋ ਦੇਖਤੇਥੇ ਤੋ ਹਾਥ ਸੇ ਓਠਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖਤੇ ਥੇ। ਆਏਗਏ ਸਾਧੂ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਅਛੀ ਤਰਹਾਂ ਸੇ ਉਨਕੇ ਚੇਲ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਤਬ ਦੁਲੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬਸੇ ਕਹਾ। ਕਿਆਪ ਕਛਵੇਦਾਂਤ ਕਾ ਪਰਚਾ ਰਖਤੇਹੋ ਕਿ ਨਹੀ। ਮਹੰਤਨੇ ਕਹਾਕਿ ਵਹ ਵੇਦਾਂਤ ਕਯਾ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਦੂਲੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇ ਵੇਦੋਂਕੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਸੁਨਾਇ। ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਉਸ ਮਹਤਕਾ ਰਿਦਾਸੁਧ ਹੂਆਥਾ। ਉਸਕੋ ਤੁਰਤ ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਹੋਜਾਤਾ ਭਯਾ। ਤਬ ਮਹੰਤਨੇ ਕਹਾ ਓਹੁ ਬੜਾ ਅਸਚਰਜ ਹੈ। ਹਮਨੇ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਹਾਡਚਾਮਕੇ ਖਲੜੇਕੋ ਓਠਾਰਖਾ ਹੈ। ਯੇਤੋ ਅਤਯੰਤ ਅਸਧ ਅੰਤਵਤ ਮਿਥਯਾ ਭੂਤ ਹੈ। ਅਬਹਮ ਇਸਕਾ ਤਿਆਗ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਔਰ ਚੇਲਿਓਂਕੋ ਬੁਲਾ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਾਕੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹਨਾ। ਫਿਰ ਇਸਕੇ ਬਾਦ ਚਟ ਪਟ ਸ ਰਿਕੋ ਤਿਆਗ ਦੀਆ। ਯੇ ਕਥਾ ੧੯੧੫ ਕੀ ਹੈ॥ ਇਤੀ॥

ਅਬ ਉਪਾਸਕੋਂਕੀ ਕਥਾ ਲਿਖਯਤੇ॥ ਨਕੇ ਦੇਸਮੇ ਏਕ ਮਹਾਤਮਾ ਗ੍ਰਹਸਥੀ ਧਰਮ-ਸਾਲੀਆ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮਸੇ ਪਰਸਿਧ ਥਾ। ਵਹੁ ਆਏ ਗਏ ਸੰਤਕੀਸੇਵਾ ਕਰਤਾਥਾ। ਜਰਕਾਮਸੇ ਥੋੜੀਸੀ ਮਧੂਕਰੀ ਲੇਆਤਾਥਾ। ਉਸੀਮੇਸਿਆਏ ਗਏ ਸੰਤਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾਥਾ।ਔਰਨੇਮ ਸੇ ਹਰਿ ਰੋਜ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾਥਾ ਬੇਨਾਗਾ। ਜਬ ਉਸਕੇ ਸ਼ਰੀਰਕਾ ਅੰਤਕਾ[illegible]ਮਾ ਆਇਆ। ਤਬ ਲੋਗੋਂਕੋ ਕਹਾਕਿ ਥਾਨੇ ਦਾਰਕੋ ਬੁਲਾਉ। ਤਬ ਲੋਕੋਂਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਕਿ ਦੋਰੇਗਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ਅਜਤੇ ਬਾਦ ਚਾਰ ਦਿਨ ਤਕ ਆਵੇਗਾ। ਤਬ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘਨੇ ਕਹਾ। ਕਿ ਸਰੀਰ ਤੋ ਆਜ ਤਿਆਗ-ਨਾ ਥਾ। ਜਬ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਆਵੇਗਾ ਤਬ ਤਿਆਗਾਂਗੇ। ਜਬ ਚੌਥਾ ਦਿਨ ਆਇਆ ਤਬ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਾਲੀਆਂ। ਨਾਲੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਜਾਵੇ ਅਰ ਕੜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭੀ ਦੇਤੇ ਜਾਵੇ। ਥਾਨੇਦਾਰਸੇ ਲੋਕੋਂਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਡੀ ਕਰਹੇ ਹੈ ਓਨਾਨੇ ਆਜ ਸਰੀਰ ਤਿਆਗਨਾ ਹੈ। ਤਬ ਥਾਨੇਦਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਲੈ ਕਰਕੇ ਮਥਾਟੇਕਿਆ। ਤਬ ਥਾਨੇਦਾਰ ਸੇਸੰਤਬੋਲੇ ਲੈਭਾਈ ਸਿਖਾਸਰਕਾ-ਰ ਕੀ ਤਰਫਸੇ ਜੋ ਰੁਪਯੇ ੧੦) ਹਮਾਰੇ ਲਾਗੇ ਹੂਏ ਹੈ। ਵਹੁਹਮਾਰੇ ਬੇਟੇਕੋ ਦੇਦੀਆ ਕਰਨੇ। ਜੇ ਤੁਮਕੋਸ਼ੰਤਾਨਕੀ ਲੋੜਹੋਵੇ ਤੋ ਹਮਾਰੀ ਸਮਾਧੀਬਨਵਾ ਕਰਕੇ ਦੀਆਂ ਜਗਾ ਦੇਆ ਕਰਨਾ। ਨਲੋੜ ਹੋਵੇਤੋ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਰਹੀ ਇਤਨੀ ਦੋ ਬਾਤੇ ਤੁਮਾਰੇਸਾਥ ਕਰਨੀ ਥੀ ਅਬ ਤੁਮਜਾਓ। ਫਿਰ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਭੋਗ ਪਾ ਕਰਕੇ ਸਭ ਸਤ

ਸੰਗੀਕੋ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਫਿਰਆਪਕਮਰ ਕਸਾ ਕਰਲੀਆ। ਔਰ ਕਹਾਕਿਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰੇਹਮਾਰੇਸਰੀਰਵਾਸਤੇ ਲਕੜੀਸੁਟਾਦੋ।ਅਰਆਪਸਭਸਤਸੰਗੀਆਕੇ ਸਾਥ ਚਲੇਜਾਵੇ। ਔਰ ਮਾਰੂਕੇ ਸਬ ਦਪਤਰ ਤੇ ਜਾਵੇਂ। ਜਾਹ ਲੈ ਮਨ ਜਾਗਣੈ ਕਿਉ ਗਾਫਲ ਸੋਇਆ। ਜੋ ਤਨ ਉਪਜਿਆ ਸੰਗਹੀ ਸੋਭੀ ਸੰਗਨ ਹੋਇਆ। ਵਿਤਿ ਆਦਿ ਵੈਰਾਗੀ ਕੇ ਸਬਦ ਪੜਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ॥

ਜਬਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰੇ ਪਹੁਚੇ ਚਿਖਾ ਬਨਵਾਕੇ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾ। ਸਰੀਰ ਤੋ ਚਿਖਾਕੇ ਊਪਰ ਬੈਠਕੇ ਤਿਆਗਨਾ ਥਾ। ਹਮਗ੍ਰਹਸਥੀ ਹੈ ਕਛਪੜ ਦਾ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ ਐਸਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਸਣੇ ਬਸਤ੍ਰ ਕੇਸੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰੇ ਸਭਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂਜੀ ਫਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਪਲ੍ਹਾਲੈਲੀਆ ਜਾਨੋ ਕਿ ਕਈ ਦਿਨਕੇ ਸੋਏ ਪੜੇ ਹੈਂ॥ ਇਤੀ॥

ਏਕ ਸਿਖ ਹੈਸੀ ਵੇਲਦਾਰ ਪ੍ਰਾਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਰੋਜ ਕਰਦਾਸੀ ਜਬ ਉਸਕੇ ਅੰਤਕਾ ਸਮਾਨ ਜੀਕ ਆਇਆ। ਤਬ ਜਮਗਣੋਨੇ ਉਸਕੇ ਗਲਮੇ ਆਫ਼ਾਸ਼ੀ ਪਾਈ ਔਰ ਉਸਕੋ ਬੜਾ ਭੇਆਨਕ ਰੂਪ ਦੇਖਾਇਆ ਔਰ ਝਿੜਕਿਆ ਇਤਨੇਮੇ ਵਿਸਗਣੋ ਆਇਕੇ ਉਸਗਲਸੇ ਫਾਂਸੀ ਨਿਕਾਲਕੇ ਜਮਗਣੋਂ ਝੜਕਿਆ ਕਹਾਕਿ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀਕੋ ਕਿਸ ਤਰਹਾਂ ਲੈਚਲੇ ਹੋ ਜਮਗਣੋਨੇ ਕਹਾਕਿ ਯੇਸਾਰੀ ਆਯੂ ਪਾਪ ਕਰਤਾ ਰਿਆ ਹੈ। ਯੇ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਹੈ ਇਸੀ ਚਾਲਸੇ ਵਿਸਨੂੰ ਗਣੋ ਅਰ ਜਮਗਣੋ ਕਾ ਬਿਬਾਕ ਘੜੀ ਚਾਰ ਹੋਤਾ ਰਹਾ।ਸਭਲੋਕੋਂਕੋ ਝ[illegible]ਕਾ ਸਬਦ ਸੁਣਾਈਮੇ ਆਵੇ ਔਰ ਦਿਖਾਈ ਕੁਛਨਾ ਦੇਵੇ॥ ਤਬ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋਨੇ ਕਹਾਕਿ ਯੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬਕਾ ਪਾਠ ਰੋਜ ਕਰਤਾ ਰਹਾਹੈ॥ ਅਬ ਹਮ ਇਸ ਨਿਸਪਾਪੀ ਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਲੋਕ ਕੋ ਲੈਜਾਵੇਂਗੇ॥ ਜੇਤੁਮ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀ ਆਤੀ ਤੋ ਅਪਨੇ ਰਾਜਾਸੇ ਪੂਛਲੋ॥ ਤਬ ਜਮ ਗਣੋਨੇ ਜਾਇਕੇ ਜਮ ਰਾਜ ਜੀਸੇ ਪੂਛਾ॥ ਇਸ ਤਰਹਸੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕਾ ਵੋਹ ਪਾਪੀ ਹੈ ਔਰ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾਥਾ॥ ਅਬ ਉਸਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣ ਜਮ ਪੁਰੀ ਕੋ ਨਹੀ ਆਨੇ ਦੇਤੇ ਹੈ ਆਪ ਕੀ ਕਜਾ ਆਗਜ਼ਾ ਹੈ॥ ਜਮ ਰਾਜਨੇ ਉਤ੍ਰਦੀਆ ਜੋ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਰੋਜ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਨਿਸਪਾਪ ਹੈ ਉਸ਼ਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣ ਲੈਜਾਂਇ॥ ਤਬ ਜਮਦੂਤਾਨੇ ਆਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਛਾਂ ਮਹਾਰਾਜਯੇ ਆਪਕੀ ਸਾਮੀ ਹੈ॥ ਯੇਕਥਾ ੧੯੧੯ ਮੇ ਗੁਮਟੀ ਮਹਲਾ ਸ਼ੈਹਰ ਲਾਹੋਰ ਮੇ ਹੂਈ ਹੈ॥

ਏਕ ਲਾਹੌਰ ਕਾ ਖਤ੍ਰੀ ਸ੍ਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਉਸਕੀ ਬਦਲੀ ਮਥਰਾ ਮੇ ਹੋਗਈ ॥ ਵਹੁ ਕੁਟੰਬ ਸਹਿਤਵਹਾਂ ਜਾ ਰਹਾ ॥ ਵਹੁਭੀ ਹਰਿਰੋਜ ਬੇਨਾਗਾ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਕੋ ਉਠ ਕਰਕੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਉਸ ਕੇ ਪਾਸ ਇਕ ਕਾਹਾਰ ਨੌਕਰ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਵਹੁ ਕਹਾਰ ਬੇਮਾਰ ਹੋਗਿਆ॥ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਵਹੁ ਖਤ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਉਸ ਕਹਾਰ ਕਾ ਸਰੀਰ ਛੁਟ ਗਿਆ॥ ਤਬ ਜਮਗਣੋਨੇ ਆਕਰਕੇ ਫਾਸ ਪਾਈ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋ ਆਨਕੇ ਨੀਕਾਲ ਦੇਈ॥ ਜਮਗਣਕੇਹ ਕਿਯੇ ਪਾਪੀ ਹਮਾਰੀਸਾਮੀਹੈ॥ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣ ਕੇਹੇ ਯੇਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਹੈ॥ ਜਮਗਣੋ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਤੁਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਕੈਸੀ ਹੈ॥ ਤਬ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋ ਨਹੀ ਨੇਕਹਾ ਕਿ ਯੇਜੋ ਖਤ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਬੈਠਾ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗ ਸਮੇ ਇਸ ਕਹਾਰ ਕਾ ਧਿਆਨ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਠ ਮੇ ਥਾ ਔਰ ਕਹੀਂ ਨਹੀ ਥਾ॥ ਇਸ ਲੀਏ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਹੈ॥ ਜਬਰਨ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋ ਨੇ ਉਸ ਕਹਾਰ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜੀ ਵਕੋ ਜਮਗਣੋ ਸੇ ਛੀਨਕੇ ਚਤ੍ਰ ਭੁਜ ਵਿਸ਼ਨੂੰਜੀ ਕਾ ਸਰੂਪ ਬਨਾਕੇ ਬੈਕੁੰਠਕੋ ਲੈਚਲੇ॥ ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਤਦਦੇਹਅਭਿ-ਮਾਨੀ ਜੀਵ ਨੇ ਵਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋ ਕੋ ਕਹ੍ਯਾ॥ਮੈਨੇ ਇਸਛਤ੍ਰੀਕਾ ਨਿਮਕਖਾਇਆਹੂਆਹੈ। ਮੁਝਕੋ ਉਸ ਛਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਦੋਚਾਰ ਬਾਤੇਂ ਕਰ ਲੈਨੇਦੋ। ਤਬ ਵਸ਼ਨੂੰ ਗਣੋਨੇ ਕਹਾਤਥਾ ਅਸਤੂ। ਤਬ ਉਸ ਛਤ੍ਰੀਕੋ ਕਹਾਰ ਅਭਿਮਾਨੀ ਦੇਹਵਾਲੇ ਜੀਵਨੇ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਕਹਾ। ਤੂੰ ਮੁਝ ਕੂੰਜਾਨ ਤਾ ਹੈ। ਤਬ ਛਤ੍ਰੀ ਨੇ ਉਠ ਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰੀ ਹਾਥਜੋੜ ਕੇਹਾਂ ਮੈਆਪ ਕੋ ਜਾਨ ਤਾਹੂੰ। ਆਪ ਵਸ਼ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਹੋ। ਤਬ ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਕਹਿਆ ਮੇ ਕਹਾਰ ਦੇਹਭਿਮਾਨੀ ਜੀ ਵਹਾਂ। ਤੇਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਅਬ ਮੇ ਸ਼ਿਨੂੰਹੂਆ ਹੂੰ। ਤੂੰਜੋਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਅੰਤਕਾਲਮੇ ਮੇਰਾਧਿਆਨ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਠ ਮੇ ਥਾ। ਇਸਲੀਏ ਅਬਮੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸਰੂਪ ਹੂੰਆ ਹੂੰ। ਮੈਨੇ ਤੁਝਕੋ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਦਰਸਨ ਦੀਆਹੈ। ਜੋਤੈਨੇ ਸ਼ੁਧਅਵਸਥਾ ਮੇ ਅਥਵਾ ਅਸੁਧਅਵਸਥਾਮੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਪਾਠਕਾ ਕਭੀ ਤਿਆਗ ਨਹੀ ਕਰਨਾ। ਬਸ ਅਬ ਹਮ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਥ ਦੋ ਚਾਰ ਬਾਤੇਂ ਕਰਨੇਕੇ ਵਾਸਤੇ ਤੁਜਕੋ ਦਰਸਨਦੀਆ ਥਾ ਇਤਨੀ ਕਹਿਕੇ ਤਬ ਵਹੁਬੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਹੋਤਾਭਯਾ॥

ਏਕ ਸਾਮ ਗੜ੍ਹ ਨਗਰ ਕੇ ਬੀਚ ਮੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰੇ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਬੁਡੇ ਦਲ ਮੈ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਰਹੇ ਹੈ। ਜਦੋ ਚੰਦੋਸੀ ਮਾਰੀ ਹੈ ਬੁਡੇ ਦਲ ਨੇ ਤਬ ਸਭ ਸਿੰਘ ਚੰਦੋਸੀਕੋ ਲੂਟਨੇ ਜਾਪੜੇ॥ ਇਕ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ-

ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਰ ਤੇਰਾ ਸਵਾਰ ਬਾਹਰ ਖੜੇ ਰਹੇ ਏਲੂਟਨੇ ਨਾ ਗਏ। ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਨ ਸਿਖੋ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੁਮ ਭੀ ਜਾਉ ਲੂਟੋ ਤੁਮ ਕਿਉ ਖੜੇ ਹੋ ਤਬ ਸਿਖੋ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਅਰ ਦਾਸ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾ ਆਪ ਕਿਉਖੜੇ ਹੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਹਮ ਇਸ ਲੀਏ ਖੜੇ ਹੈ ਜੋ ਥੋੜੀ ਸੀ ਸੈਨਾਭੀ ਸਤਰੂ ਕੀ ਆਵੇਗੀ ਤੋ ਕਤਲ ਕਰ ਜਾਵੇ ਗੀ ਕਿਉ ਕੇ ਏ ਸਬ ਲੂਟ ਮੇ ਪੜੇ ਹੈ ਜੇਕਰ ਹਮ ਨਾ ਹੋਵੈਗੇ ਦੂਸਰਾ ਸਬਦ ਹੈ ਹਕ ਬਿਗਾਨਾ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ॥ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾਰ ਨਾ ਖਾਇ॥ ਤਬ ਸ੍ਰਦਾਰ ਨਥਾ ਸਿੰਘ ਵਾ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘਨੇ ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀ ਵੀ ਨਹੀ ਲੂਟਤੇ। ਦੂਸਰਾ ਆਪ ਕਾ ਲੂਟਨਾ ਛੋਡ ਕੇ ਹੋਰਕਿਆ ਲੂਟਨ ਹੈ ਤਬ ਹਜੂਰ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੂਏ ਤਾ ਫੇਰ ਸ੍ਰੀ ਹਜੂਰ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤੁਮਾਰੇ ਘ੍ਰਜ਼ੇ ਬੀਬੀ ਸੁਖਾ ਹੈ ਸੋ ਸ੍ਰਦਾਰ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇ ਦੇਓ॥ ਹਮਾਰਾ ਸਿਖ ਇਸ ਕੇ ਘ੍ਰ ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਤਬਚਨ ਕਹਕੇ ਆਪਨੀ ਬੀਬੀ ਕਾ ਵਿਵਾਹ ਕਰ ਦੀਆ ਹੈ ਉਨਕੇ ਘ੍ਰਮੇ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਜੇਠੇ ਪੁਤ੍ਰ ਫੇਰ ਜੋ ਸਿਖ ਲੂਟ ਮਾਰ ਕਰਨੇ ਗਏ ਥੇਓ ਜਦ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾ ਸਭਕੋ ਭੁਖਲਗੀ ਤਾਂ ਹਲਵਾਈ ਕੀ ਦੁਕਾਨ ਪ੍ਰ ਆਏ ਔਰ ਉਸ ਕੋ ਕਹਾ ਕੇ ਏਲੈ ਤੇ ਸਾਨੂ ਮੋਤੀ ਚੂਰ ਕੇ ਲਡੂ ਦੇਦੇ ਉਨੇ ਕਹਿਆ ਲਿਆਉ ਤਬ ਸਬ ਸਿਖਾ ਹੀਰਾ ਪੰਨਾ ਜਵਾਰਾਤ ਜੋਲੂਟ ਸੇ ਲਿਆਏ ਥੇ ਸੋ ਛਾਬੇ ਮੈ ਬੁਕ ਭਰ ੨ ਕੇ ਪਾਏ ਗਏ ਹਲਵਾਈ ਨੇ ਭੋਲੇ ਸਿਖ ਸਮਜ ਕੇ ਕਹਿਆ ਹੋਰ ਪਾਉ ਏ ਥੋੜੇਨੇਤਾ ਹੋਰ ਬੁਕ ਭਰਕੇ ਪਾਏ ਦੇਖੋ ਲੂਟਮਾਰ ਕਰਕੇ ਇਤਨਾ ਪਦਾਰਥ ਫੇਰ ਮੋਤੀ ਚੂਰਕੇ ਲਡੂ ਖਾ ਕੇ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਉਸ੍ਰਦਾਰ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਵਾ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੜੇ ਗੁਰੂ ਬਾਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਥੇ ਰੋਜ ਸੁਖਮਨੀ ਜਾਪ ਜਪ ਸਵਏ ਚੰਡੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਹੋਰ ਸਭ ਬਾਨੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਦੇ ਸੇ ਆਏਗਏ ਸੰਤ ਸਿਖ ਕੀ ਭੀ ਸੇਵਾਕਰਤੇ ਥੇ ਆਪਨੇ ਗਰਸਤਧ੍ਰਮ ਮੇ ਪੂਰੇ ਥੇ। ਸ੍ਰਦਾਰ ਨੱਥਾਸਿੰਘ ਕੇ ਘ੍ਰਮੇ ਦੋ ਪੁਤ੍ਰ ਹੂਏ ਤੇ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਘ੍ਰਵੀ ਦੋ ਪੁਤ੍ਰ ਹੂਏਸੇ ਇਕ ਵਾਰ ਕਾਰਤਕ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੇ ਬੜੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਸ੍ਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲੇ॥

ਜਾਉ ਪੁਤ੍ਰ ਬਾਹਰ ਸੇ ਕੁਛਾਕਟ ਲਿਆਉ ਹੋਰ ਜਿਤਨੀ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਆਗ ਕੀ ਸ-ਮਿਗ੍ਰੀ ਕਠੀ ਕਰਾਲਈ ਬਡੇ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹ ਏਹ ਕਿਆ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ਹੋ ਤਬ ਸਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘਨੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਅਬ ਹਮ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਆਗੇ ਗੇ ਫੇਰ ਬੜੇ ਪੁਤ੍ਰਨੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ

ਕਿ ਆਪਕੀਆਗਿਆ ਮੋੜਤਾ ਨਹੀ ਸਕਤੇਪ੍ਰੰਤੂਅਬਆਪ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਆਗੋਗੇ ਤਾਂਸਾਡੇ ਦੋਵੇਂ ਫਸਲ ਮਾਰੇ ਜਾਨਗੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸੌਣੀਦਾ ਅਜੇ ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਹੈ ਤੇ ਹਾੜੀ ਦਾ ਅਜੇ ਬੀਜਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤੁਸੀ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਆਗੋਗੇ ਤੇ ਸਭਨੀ ਪਾਸੀਉ ਲੋਕ ਆਵੇਗਾ ਤੇ ਅਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਰੁਕ ਜਾਵਾਗੇ ਤੇ ਸੌਣੀ ਬਾਹਰ ਉਜੜ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਹਾੜੀ ਬੀਜੀ ਨਹੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਦ ਪਿਤਾਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੁਸੀ ਕਹਦੋ ਵੇਹਲੇ ਹੋਵੋਗੇ ਤਬ ਜੇਠੇ ਪਤ੍ਰਨੇ ਕਹਾਕਿ ਹੇ ਪਿਤਾਜੀ ਜੇਠ ਵਿਚ ਅਸੀ ਵੇਹਲੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਕਹਣਲਗੇ ਹਛਾ ਹੇਪੁਤ੍ਰ ਏਹ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਸਬ ਉਠਾਲਉ ਜਦੋ ਤਸੀ ਵੇਹਲੇ ਹੋਵੇਂਗੇ ਤੇ ਅਸੀ ਤਦੋ ਸ਼ਰੀਰ ਤਿਆ-ਗੇਂ ਗੇ ਜਬ ਜੇਠਕਾ ਮਹੀਨਾ ਅਠਵਾ ਆਇਆ ੧੫ ਬੀਸ ਦਿਨ ਜੇਠ ਬੀਤ ਗਿਆ ਤਬ ਜੇਠਾ ਪੁਤ੍ਰ ਦਰਵਾਜੇ ਮੇ ਬੈਠਾਥਾ ਤਦ ਸਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘਜੀ ਬਾਹਰੋ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਆਏ ਜੇਠੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦੀ ਤਰਫ ਵੇਖਕੇ ਕਹਾ ਕਿ ਅਬ ਤੋ ਯਾ ਨਹੀਂ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਾ ਹਾਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਵੇਹਲੇ ਹਾਂ ਹਾਛਾ ਜਾਉ ਬਾਹਰ ਸੇ ਕਛ ਕਾਟ ਲਿਆਉ ਹੋਰ ਫਲਗਕੀ ਰੇਤ ਗੰਗਾਜਲਤੇ ਤੁਲਸੀ ਡਲ ਆਦਿਕ ਚੰਦਨ ਆਦਿਕ ਸਬ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਕਠੀ ਕਰਲਈ ਤੇ ਭਲਕੇ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਾਂ ਸਾਧਾਂਨੂੰ ਨੇਉਦਾ ਦੇ ਦਿਉ ਉਨਾਂਨੇ ਵੈਸੇ ੀ ਕੀਆ ਅਗਲ ਦਿਨ ਜਬ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕੀਆ ਤਬ ਸਾਧੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਭ ਇਕਤ੍ਰ ਹੁਏ ਤਬ ਸਬ ਪੰਗਤਾਂ ਕੇ ਬੀਚਮੈ ਆਪਨਾ ਬਿਸਤਰਾ ਕੀਆ ਔਰ ਸਭ ਪੰਗਤਾਂ ਕੋ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਸਭਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਆ ਦਛਨਾ ਸਭਕੋ ਦੀਆ ਜੈਸਾ ਦੇਖਾ ਰੋਕ ਵਾਲੇ ਕੋ ਰੋਕ ਕਪੜਾ ਵਾਲੇਕੋ ਕਪੜਾ ਦੀਆ। ਤਦਨੰਤ੍ਰ ਸਭ ਕੁਟੰਬੀਆਂ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਕੇ ਉਸ ਬਿਸਤ੍ਰ ਪਰ ਆਪ ਬਿਰਾਜ ਗਏ। ਔਰ ਸਭ ਸੰਗਤਕੋ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਫਤੇ ਬੁਲਾਕੇ ਮੁਖ ਪਰ ਕਪੜਾ ਲੈਲਿਆ ਮਾਨੋ ਅਗੇ ਹੀ ਸੋਏ ਪੜੇ ਨੇਜੀ ਦੇਖੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਤਾਬ ਕੇ ਗਰਸਤੀ ਹੋਨਾ ਹੋਰ ਇਛਾ ਚਾਰੀ ਹੂਏ ਜਦ ਚਾਹਿਆ ਸ੍ਰੀਰ ਤਿਆਗ। ਦੀਆ ਹੈ ਹੋਰ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਬਿਸਨੰਦਜੀਨੇ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਸ੍ਰੀਰ ਤਿਆਗ ਦੀਆਹੈ ਐਸਾ ਪ੍ਰਮੇਸਰਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਪ੍ਰਤਾਬ ਹੈ॥

ਤੁਰਕਸ ਤਾਨ ਦੇਸ ਮੈਸੇ ਏਕ ਕਾਜੀ ਪਸ਼ਾਵਰ ਕੋ ਚਲਿਆ ਨਾਲ ਕੁਟੰਬਕੋ ਲੈਲਿਆ ਜਦ ਕੁਜ ਮੰਜਲ ਗਏ ਏਕ ਨਦੀ ਆਈ ਜੋਕੇ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਜਿਸਮੇਂ ਵੰਜ ਚਪਾ ਨਾ ਲਗੇ ਯੇ ਅਗਾਧ ਪਾਨੀ ਅਰੋ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਨਦੀ ਆਈ। ਉਸ ਨਦੀਕੇ ਪਾਰ ਉਤਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏਏਕਨਾਉਕਾਜੋਪਥਰਕੀਹੈਔਰਮਲਾਹਬਾਂਦਰਥਾਉਸਨਾਉਕਾਪਰਕਾਜੀਕੁਟੰਬ

ਸਮੇਤ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਦਰ ਬੋਲਾ ਸੁਨੋ ਭਾਈ ਪਾਰ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇਉ ਇਸ ਦਰਿਆਓ ਵਿਚ ਵੰਜ ਚਪਾ ਨਹੀ ਲਗਦਾ ਕਬੀ ਤੁਮਨੇ ਦੇਖਾ ਭੀ ਨਹੀਕੇ ਬਾਦਰ ਮਲਾਹ ਤੇ ਪਥਰ ਕੀ ਬੇੜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾਜੀ ਬੋਲਾ ਕੇ ਕੈਸੇ ਬੇੜੀ ਪਾਰ ਹੋਤੀਹੈ॥ ਉਤਰ॥ ਏ ਬੇੜੀ ਸਚ ਨਾਲ ਪਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਤੁਸੀ ਸਚ ਬੋਲੋ ਤਾਂ ਪਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਪਹਲੇ ਕਜ਼ਾਇਣ ਬੋਲੀ ਕੇਏ ਜਿਤਨੇ ਲੜਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਹੈਨ ਇਨਮੈ ਕਾਜੀਕਾ ਕੋਈ ਨਹੀ। ਤਬ ਬੇੜੀ ਚਹੁਥਾ ਹਿਸਾ ਚਲਗਈ। ਫੇਰ ਕਾਜੀ ਕੀ ਦਾਸੀ ਬੋਲੀ ਮੈ ਅਜਤਕ ਕਦੇ ਸਚਾ ਖਾਨਾ ਕਾਜੀ ਨੂੰ ਨਹੀ ਖਲਾਇਆ ਪੈਹਲੇ ਆਪ ਖਾਕੇ ਪਿਛੋ ਖਲਾਇਆ ਤਬ ਬੇੜੀ ਅਧੇ ਪਾਨੀ ਮੇ ਚਲੀ ਗਈ ਤਬ ਕਾਜੀ ਬੋਲਾ ਜੋਕੇ ਮਸੀਤ ਮੇ ਆਤਾ ਥਾ ਤਾਂਮੈ ਜਾਨਤਾਥਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਜਲਿਆਇਆ ਹੈ ਜਦਵੋ ਖੁਰਕਨ ਲਗੇ ਤਬ ਮੈ ਜਾਨਤਾ ਥਾ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਜ ਕਡਨ ਲਗਾਹੈਮੇਰੇ ਦਿਲਮੇ ਖੁਦਾਕਾਯਾਦ ਕਰਨਾ ਔਰ ਰਹਮ ਕਰਨਾ ਬਿਲ ਕੁਲ ਨਹੀ ਥਾ ਰਿਸਵਤ ਲੈਕੇ ਸਚੇਕੋ ਝੂਠਾ ਝੂਠੇ ਕੋ ਸਚਾ ਕਰਦੇਨਾ ਏਮੇਰਾ ਕਾਮਥਾ ਤਾਬੇੜੀ ਚਉਥਾ। ਹਿਸਾ ਬਾਕੀਰੈਗਈ ਤਾਂ ਬਾਦਰ ਬੋਲਾ ਏਹੋ ਜੇਹੇ ਭਲੇ ਮਾਨਸਾਂਦਾ ਮੈ ਕਦੇ ਨਹੀ ਪੂਰਪਾਰ ਲਗਾਇਆ ਤਾਂ ਬੇੜੀ ਪਾਰ ਹੋਗਈ। ਉਕਾਜੀ ਆਪਨੇ ਦਿਸਾਂਕੋ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਸਕਾ ਭਾਵ ਅਰਥ ਏਹੈ। ਮਨ ਬਾਦਰ ਚਿਤ ਕਾਜੀ ਹੈ ਨਿਪਰਵਰਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਤਿਰਸ਼੍ਨਾ ਆਦਿਕ ਬਾਲਕ ਹੈ ਮਨੁਖਕਾ ਸ਼ੀਰ ਪਥਰ ਕੀ ਨਾਵ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਰੁਪੀ ਨਦੀ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਏਹ ਬੇੜੀ ਸਤ ਧਰਮਸੇ ਪਾਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰਸੇ। ਏਸਾਖੀਆਂ ਦੋਵੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਸੁਨਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਹੈਂ॥

ਦਖਨ ਤੰਲੰਗ ਦੇਸਮੇ ਬਿਜਵਾੜੇ ਨਾਮਏਕ ਨੰਗਰ ਮੇ ਏਕ ਬਰਾਮਣ ਰੈਹਤਾ ਥਾ ਤਬ ਉਸਕੀ ਕਨਜਾਂ ਜਬ ਵਰ ਲਾਇਕ ਹੋਈ ਤਾਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪ੍ਰੂ ਜੋਨਿਰਧਨ ਥਾ ਤਬ ਉਸਨੇ ਸੁਰਸਤੀ ਵਰ ਦੇਵਤਾਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕੀਆ ਪਦਤੀ ਦੇਖਕੇ ਕੇ ਜੋਸਵਾ ਲਖ ਜਾਪ ਕਰੇ ਤਬਸੁਰਤੀਸਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਮਨ ਵਾਂਛਤ ਵਰ ਦੇਤੀਹੈ॥ ਉਸਨੇ ਸਵਾ ੨ ਲਖ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਕਾ ਜਪ ਬਾਈਸਵਾਰੀ ਕੀਆ ਗੰਗਾ ਕੇ ਤੀਰੇ ਤਬ ਬੀ ਸੁਰਸਤੀ ਨੇ ਦਰਸਨ ਨਾ ਦੀਆ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਬੜਾ ਕਰੋਧ ਹੁਆ ਔਰ ਆਸਨ ਹੋਰ ਸਾਮਗਿਰੀ ਜੋ ਸਾਰੀ ਥੀ ਸਭ ਚਰਸਨ ਗੰਗਾਮੇ ਫੈਕਦੀਆ ਔਰਕਹਾ ਕੇ ਏਸਾਸਤਰ ਸਭ ਝੂਠੇ ਹੈਨ, ਐਸੈ ਕਹਕੇ ਸੰਨਿਆਸ ਲੇਲੀਆ ਜਬ ਉਸਕੋ ਸੰਨਿਆਸ ਲੀਏ ਥੋੜੇ ਦਿਨ ਹੁਏ ਤਬ ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਰਸਨਾ ਗੰਗਾ ਕੇਤੀਰੇ ਸਿਲਾ ਪ੍ਰ ਬੈਠਾ ਥਾ ਤਬ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ

ਕੇ ਏਕ ਪਾਂਚ ਬ੍ਰਸਕੀ ਕਨਯਾਂ ਬੜੇ ਦਿਬ ਰੂਪਵਾਲੀ ਦਹਨੀ ਤਰਫ ਖੜੀ ਹੈ ਤਬ ਇਸਨੇ ਦੇਖਕੇ ਪੂਛਾ ਤੂੰ ਕੋਨ ਹੈ ਭਗਵਤੀ ਈਹਾਂ ਕਿਉ ਖੜੀ ਹੈ ਤਬ ਕਨਯਾਂਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜਿਸਕਾ ਤੁਮਨੇ ਅਰਾਧ ਕੀਆ ਥਾ ਵੋ ਮੈਹਾਂ ਤਬ ਪ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਕੇ ਜੋਇਕਵਾਰੀ ਸਵਾਲਖ ਜੋਪੁਰਸ਼ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮੈ ਬਾਈਸ ਵੇਰੀ ਸਵਾ ੨ ਲਖ ਕੀਆ ਤਬ ਕਿਉ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਨਯਾਂ ਵਾਚ ॥ ਤੈਨੂੰ ਆਪਨੇ ਪਾਪੋ ਕੀਖਬ੍ਰਭੀਹੈ ਕੇ ਤੈਨੇ ਕਿਤਨੇ ਕੀਐ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਮੈ ਬਾਇਸ ਗਉਹਤਿਆ ਕਰੀ ਹੋਈਹੈ ਜੋਤੁਮਨੇ ਅਗੇ ਬਾਈ ਵੇਰੀ ਜਪਕੀਆ ਉਸਸੇ ਤੁਮਾਰਾ ਹਤਿਆਕਾ ਪਾਪ ਦੂਰਹੂਆ ਭੀਹੈ ਜੇਕਰ ਤੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਹੋਰ ਜਪ ਕਰਤਾ ਤਾ ਮੈ ਦਰਸਨ ਦੇਤੀ ਪਰੰਤੂ ਮੈ ਹੁਨ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਹੈ ਤੁਮਨੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਝੂਠਾ ਕੀਆ ਇਸਵਾਸਤੇ ਮੈ ਦਰਸਨ ਦੀਆ ਕੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਝੂਠ ਨਹੀ ਮਾਨੁਖ ਆਪਨੇ ਪਾਪ ਨਹੀ ਵਿਚਾਰਤਾ ਔਰ ਸਾਸਤ੍ਰਕੋ ਝੂਠਾ ਕਾਹਤਾਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰੀ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਕਹੁ ਮਤ ਝੂਠੇ ਝੂਠਾ ਜੋ ਨਾ ਬਿਚਾਰੇ॥ ਅਬਮੰਨਬਾਂ ਛਤ ਵੇਰਮੰਗਲੇ। ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਨੇ ਕਹਾ ਅਬ ਮੈ ਕਿਆ ਕਰੂ ਅਬ ਮੈਪਾਪੀ ਹੋਤਾ ਹੂ ॥

ਤਬ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਨੇ ਕਹਾ ਮੇਰਾ ਆਨਾ ਬਿਅਰਥ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬਵੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਕੇ ਤੇਰਾ ਆਨਾ ਬਿਅਰਥ ਨਹੀ ਥਾ ਜਿਸ ਸਿਲਾ ਪ੍ਰਮੈ ਬੈਠਾਂ ਹਾਂ ਏ ਕੰਚਨ ਕੀ ਹੋਜਾਵੈ ਔਰ ਜਿਥੇ ਮੈ ਜਾਬੈਠਾਂ ਮੇਰੇ ਨੀਚੇ ਬਛਾਦਿ ਆਕਰ ਜਿਥੇ ਉਠਾ ਉਥਾਂ ਉਠਾਕੇ ਮੇਰੇ ਪਿਛੇ ਤੁਰਆਕਰ ॥ ਤਬ ਵੋ ਸਿਲਾ ਕੰਚਨ ਕੀ ਹੋਗਈ ਔਰ ਜਿਥੇ ਉਜਾਵੇ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਸਿਰਪ੍ਰ ਸਿਲਾ ਉਠਾਲੀਆ ਕਰੇ ਜਿਥੇ ਬੈਠੇ ਵਛਾਦਿਆ ਕਰੇ। ਇਸੀਚਾਲ ਸੇ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਗੁਜਰ ਗਿਆ ਇਸੀਤਰਾਂ ਜਬ ਦੇਵਤਾਉਕੋ ਅਬਦਾਪੈਦੀਹੈਤਾਂਭੀਸੰਤਾਂ ਦੁਵਾਰਾ ਨਿਵਰਤ ਹੋਤੀਹੈ। ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚਰਦੇ ੨ ਗੰਗਾਕੇ ਤੀਰੇ ਜਾ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਸਾਮਨੇ ਸੰਤਾਂ ਕਾ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਥਾ ਉਸ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਯੇ ਭੀ ਜਾ ਬੈਠੇ ਤਬ ਏਕ ਸੰਤ ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਮੇਸੇ ਨਿਕਲ ਕਰ ਗੰਗਾਜੀਕੇ ਅਸਨਾਨਕੋ ਆਇਆ ਸੰਤ ਕੋ ਦੇਖ ਕਰ ਕਹਨ ਲਗਾ ਕੇ ਯੇਕਿਆ ਸਾਂਗ ਬਨਾ ਹੂਆਹੈ ਤਬ ਉਸਨੇ ਮਹੰਤੋ ਸੇ ਬਾਤ ਕਰੀ ਤਬ ਸਭ ਸੰਤ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਬ ਸੰਤਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਏ ਕਿਆ ਸਾਂਗ ਬਨਾ ਹੈ ਏ ਕੰਨਿਆ ਕੌਨਹੈ ਆਪ ਕੌਨਹੋ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇ ਕਹਾਕੇ ਇਸ ਕੰਨਿਆ ਹੀਸੇ ਪੂਛੋ ਤਬ ਸਰਸ੍ਵਤੀਜੀਨੇ ਪਿਛਲੀ ਸਾਰੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਦੀ ਜੋ ਵਰਤੀ ਥੀ ਔਰ ਸੰਤਾਂਸੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕਰਕੰਨਯਾਂਨੇਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀਕੇਆਪਕੇਛੁਡਾਇਸੇ ਛੁਟਤੀ ਹੋ ਮੈਤੋ ਆਪਨੇ ਬਚਨਸੇ ਬਧੀ ਗਈ ਹੂ ਆਪ ਇਸ ਅਬਦਾ ਸੇ ਛਡਾਉ ਤਉ ਛੁਟਤੀ ਹੂੰ ਤਬ ਮਹੰਤੋ ਨੇ ਉਨ ਸੰਤੋਕੇ ਆਗੇ ਹਾਥਜੋੜੇਕੇਕਹਾਦੇਵਤਾਕੋਬਹੁਤਦੁਖ ਨਹੀ

ਦੇਨਾ ਚਾਈਏ। ਅਬ ਇਸਕੋ ਜਾਨੇ ਦੇਵੋ ਤਬ ਸੰਤਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਕੇ ਕਹਿਨੇ ਸੇ ਇਸਕੋ ਜਾਨੇ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਨਹੀਤੇ ਇਸਕੋ ਛੋੜਨੇ ਕੀ ਅਬੀ ਮੇਰੀ ਮਰਜੀ ਨਹੀਸੀ ਇਸਕਾ ਭਾਵ ਯੇਹ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜਪ ਅਥਵਾ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤਾ ਕਾ ਅਰਾਧਨ ਕਰੇ ਅਰ ਉਹ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਨ ਹੋਵੇ ਤੇ ਦੇਵਤਾਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾ ਸਮਝੇ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਸਮਝੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੋ ਔਰ ਦੇਵਤਾਕੋ ਝੂਠਾ ਨਾ ਕਰੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂਕੇ ਦੇਖਿਤੇ ਸਮਝੇ ਮੇਰੇ ਪਾਪ ਕਿਤਨੇਕੁਹੈਨ॥ ਇਤਿ ਆਲੰਗ॥ ਪੁਨੇ ਸਤਾਰੇ ਕਿ ਜਿਲੇਮੇ ਇਕ ਗ੍ਰਾਮਸੇ ਦੋ ਸ਼ਕਾਰੀ ਮੁਸਲ ਮਾਨ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਉਠਕੇ ਸ਼ਕਾਰਕੇ ਵਾਸਤੇ ਚਲੇ ਏਹਜਬ ਬਾਹਰ ਜੰਗਲਮੈ ਪਹੁੰਚੇ ਔਰ ਏਕ ਦਿਸਾ ਬੈਠ ਗਿਆਤੇ ਇਕ ਅਗੇ ਲੰਘ ਗਿਆ ਇਕ ਬਨਮੇ ਸੇ ਸੂਰ ਆਕੇ ਜੋ ਦਿਸਾ ਬੈਠਾਥਾ ਉਸਕੇ ਨੀਹੇਹਕੇ ਲੰਘਿਆ ਹਡਸੇ ਉਸਕੋ ਚੀਰਕੇ ਸੁਟ ਗਿਆ ਤਬ ਉਸ ਮੂਸਲਮਾਨਦੇ ਮੁਖਸੇ ਨਿਕਲਾ ਮਰੇਤੋ ਸਹੀ ਪਰਰਾਮ ਹੋਕੇ ਮਰੇ ਪਹਿਲੇ ਜੰਮ ਗਣੋਨੇ ਉਸਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਪਾਈ ਫੇਰ ਵਿਸਨੂੰ ਗਣੋਨੇ ਆਨਕੇ ਨਿਕਾਲ ਦੇਈ ਜੰਮਗਣੋਸੇ ਬੋਲੇ ਜਿਹ ਤੁਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਨਹੀ ਯੇਹ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਹੈ ਤਬ ਜਮਗਣੋਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਤੁਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਨਹੀ ਕੈਸੇ ਹੈ ਸਾਰੀ ਉਮਰਦਾ ਪਾਪੀ ਜਿਹ ਹਮਾਰੀ ਸਾਮੀ ਹੈ ਤਬ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਰ-ਤੀ ਵਾਰ ਇਸਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਰਾਮ ਮੇਰੀ ਰਛਾ ਕਰੋ ਅੰਤਕੇ ਸਮੇ ਇਸਨੇ ਹਮਾਰੇ ਸੁਆਮੀ ਕਾ ਨਾਮ ਲੀਆ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਸੁਆਮੀ ਕਾ ਜਿਹ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਮੈ ਬੀ ਹਮਾਰਾ ਨਾਮ ਏਕ ਵਾਰ ਲੇਵੇ ਹੇ ਰਾਮ ਐਸਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰੇ ਉਸਕੋ ਮੇਰੇ ਪਾਸਲੈਆਓ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰਗਣ ਬੁਲਾਦਿ ਕਾਰਸੇ ਜੰਮਗਣੋ[illegible]ਛੀਨ ਕਿ ਉਸ ਮੁਸਲਮਾਨਕੇ ਦੇਹ ਅਭਮਾਨੀ ਕਿ ਜੀਵਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂ ਗਣ ਬੈਕੁੰਠਕੋ ਲੈਗਏ ਹੈ ਐਸਾ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਜੀ ਕਾਨਾਮ ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰਸਮ੍ਰਿਤੀ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਭਏ ਹਰਨਹਰੀ ਆ ਨਾਥਕੇ ਨਾਥ ਕਹੁ ਨਾਨਕਤਿਜਾਨੀਉਸਦਾ ਵਸਤ ਤੁਮਸਾਥ॥ਇਤੀ ਅਲੰਗ॥ ਮ੍ਰਿਜਾ ਪੁਰ ਗੰਗਾਜੀਕੇ ਤੀਰੇ ਏਕ ਲਛਮੀਨਰਾਇਣ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪ੍ਰਸਿਧਥਾ ਬਜਾਜੀ ਦੀ ਹਟੀ ਕਰਤਾਥਾ ਉਸਕਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜਮਾਂਦਾਰਕੇ ਸਾਥ ਉਸਕਾ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾਥਾ ਦੋ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਕਿ ਡੇਢ ਬਰਸ ਪਿਛੇ ਉਹ ਆਇਆ ਮ੍ਰਿਜਾਪੁਰ ਮੇ ਤਬ ਵਹੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਉਸਕੇ ਹਿਸਾਬਕੀ ਕਿਤਾਬ ਲੈਕੇ ਉਸਕੇਪਾਸਆਇਆ ਔਰਕਹਾਕੇਮੈ ਖਾਨਜੀ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਆਪਣਾ ਹਿਸਾਬ ਲੈਣੇਦੇਣੇਕਾ ਕਰਲਉ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾਕਿ ਖਾਨਾ ਖਾਲੇਉ ਫਿਰ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਹਿਸਾਬ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਤਬ ਉਸ ਜਮਾਦਾਰਨੇ ਸੀਸੀਮੇ ਸੇ ਇਕ ਮਸਾਲਾ ਪਹਿਲੇ ਪਾਇਆ ਜਬ ਉਹ ਖਾਨਾ ਖਾਚੁਕਾ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਣ ਕੋ ਕਹਾ

ਕਿ ਲਿਆ ਭਾਈ ਕਿਤਾਬ ਤਬ ਵਹੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਕਿ ਖਾਂਨਜੀ ਕਿ ਆਪਨੇ ਖਾਨੇ ਮੇ ਕਿਆ ਮਸਾਲਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਮੁਝੇ ਬਤਾ ਤਿਸ ਜਮਾਦਾਰਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਰਜ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਤੁਮਾਰਾ ਯਕੀਨ ਮਕੇਮੈਹੈ ਕਿਗੰਗਾਜੀ ਮੇ ਤੁਹਾਡਾ ਯਕੀਨ ਕੈਸੇ ਹੋਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਏਹ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾਤੀਰਥ ਹੈ ਤਬ ਵਹੁ ਜਮਾਦਾਰ ਬੋਲਾ ਮੁਝਕੋ ਆਪਣੀ ਆਂਖਸੇ ਦੇਖਕੇ ਯਕੀਨ ਆਇਆ ਹੈ ਜੋਮੈ ਕਿਤੇ ਅਗਲ ਬਗਲ ਮੈ ਜਾਤਾ ਹੂੰ ਗੰਗਾਜੀਕੀ ਰਜਮੈ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰਖਤਾ ਹੂੰ ਆਪਣੇ ਖਾਨੇਕੇ ਵਖਤ ਆਪਣੇ ਖਾਣੇਮੇ ਡਾਲ ਲੇਂਦਾਹੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਕਿ ਏ ਕੈਸੇ ਤੁਮਨੇ ਆਂਖਸੇ ਦੇਖ ਹੈ ਤਬ ਵਹੁਖਾਨ ਬੋਲਾ ਈਹਾਂ ਮ੍ਰਿਜਾਪੁਰਸੇ ਬਾਰਾਂਕੋਸ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਪਾਰ ਕੇਤੀਰ ਪੁਰ ਏਕ ਹਿਡੀਆ ਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ਤਹਾਂ ਹਮ ਤਸੀਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਗਏ ਏਕਮੈ ਥਾ ਤੀਨ ਸ਼ਪਾਹੀ ਔਰਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਪਾਹੀਉਮੇ ਮੇਰਾਭਾਈਬੀਥਾ ਜਬ ਹਮ ਗੰਗਾਜੀਕੇ ਤੀਰਪੁਰ ਗਏ ਤਸੀਲ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਮੈਤਾ ਪਸਾਬ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਔਰ ਮੇਰਾ ਭਾਈ ਦੋਨੂ ਤੇ ਸ਼ਪਾਈ ਅਗੇ ਟਰੇ ਪਸਾਬ ਕਰਕੇ ਮੈ ਉਠਿਆ ਤਾਂ ਕਿਆ ਦੇਖਾ ਜੋ ਬਿਰਛ ਉਪ੍ਰਚਾਰ ਆਦਮੀ ਬੈਠੇ ਹਸ ਰਹੇ ਹੈਨ ਮੈ ਆਪਨਾ ਨਲਾ ਬਨਕੇ ਸਿਧੀ ਬੰਦੂਕ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਸਾਨ ਸਾਮਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂਉ ਬੋਲੇ ਤੇਰੀ ਬੰਦੂਕਨਾਲ ਅਸੀ ਨਹੀ ਮਰਦੇ ਤੇ ਨਾਹੀ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਮਰਦੇਹਾਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਮੈ ਬੋਲਿਆ ਕੇ ਤੁਸੀ ਮੈਨੂ ਦੇਖਕੇ ਹਸੇ ਕਿਉਹੋ ਤਾਂ ਫੇਰ ਉਨਾਂ ਕਹਿਆ ਕੇ ਏਜੋ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਅਗੇ ਜਾ ਰਿਆਹੈਉਹਕਲ ਖੀਰ ਖਾਕੇ ਮਰੇਗਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਲੇਗਾ ਅਜ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਕਲ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਭਾਈ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਮੈ ਅਪਨੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਗੰਗਾ ਪਾਰ ਹੋਗਏ ਹੰਡਿਆਂ ਗਾਂਓ ਮੇ ਰਾਤ ਰਹੇ ਸਵੇਰੇ ਉਠਕੇ ਮੈ ਦੂਸਰੇ ਗਾਉ ਤਸੀਲ ਕਰਨੇ ਗਿਆ ਭਾਈ ਮੇਰਾ ਉਥੇ ਹੀ ਰਿਆ ਜਬ ਚਾਰ ਘੜੀ ਦਿਨ ਚੜਿਆਂ ਤਾ ਮੇਰਾ ਭਾਈ ਸਾਂਮਿਆਂ ਸੇ ਬੋਲਾ ਮੈਨੂ ਬੜੀ ਭੁਖ ਲਗੀਹੈ ਮੈਨੂ ਕੁਜ ਖਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਦੇਓ ਸਾਮੀਆਂਨੇਬੋਲ-ਕੇ ਕਹਇਥੇ ਕੋਈ ਦੁਕਾਨ ਨਹੀ ਜੋ ਹਮ ਕੁਛ ਲੈਦੇਵੇ ਨਾਂਤੋਹਮਾਰੇ ਅਬੀਕੁਛ ਤਿਆਰ ਹੂਆਹੈ ਜੋ ਕਛ ਦੇਵੀਏ ਜੀ ਸ੍ਰਿਫ ਰਾਤ ਕੀ ਬਾਸੀਖੀਰ ਉਖਕੇ ਰਸਕੀਹੈ ਜੋਆਪ ਖਾਉ ਤਾਂ ਲਿਆਦੇਵੀਏ ॥ ਤਬ ਵੋ ਬੋਲਾ ਲਿਆਉ ਜੋ ਕਛ ਹੈ ਸੋਈ ਦੇਉ ਉਨਾ ਨੇ ਥਾਲੀ ਖੀਰ ਕੀਭਰ ਕੇ ਤੇ ਨਾਲ ਇਕ ਲੋਟਾ ਗੰਗਾ ਜਲ ਕਾਭਰ ਕੇ ਰਖਦੀਆ ਜਬ ਉਸਨੇ ਖਾ ਲੀਆ ਤਾਂ ਘੜੀ ਬਾਦ ਉਸਨੂੰ ਕੈ ਹੋਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਗਈ ਤਾਂ ਘੜੀ ਬਾਦ ਮ੍ਰਿ ਗਿਆ ਜਬ ਮੈ ਤਸੀਲ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਇਆ ਰਾਤ ਕੋ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਮੇ ਸੋਕ ਹੁਆ ਕੇ ਚਲਕੇ ਪੰਜੇ ਆਦਮੀਦੇਖਾਂ ਤਾਂਮੈ ਦੋ ਸਪਾਇਆ ਨੂੰ ਅਗੇ ਟੋਰ

ਦਿਤਾ ਤੇਮੈ ਪਸਾਬ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਦੇਖਾ ਕਿਆ ਜੋ ਤਿਨ ਬੇਠੇ ਹੋਏ ਹੈਨ ਤੇ ਰੋ ਰਹੇ ਹੈਨ ਤਾਂਮੈ ਪੁਛਆ ਕੇਕਲਖੁਸੀ ਮਨਾਂਦੇਸਾਉ ਤੇ ਪੰਜ ਹੋਨਾ ਥਾ ਹੁਨਤਸੀ ਤ੍ਰੈ ਬੈਠੇ ਹੋ ਕਿਆ ਸਬਬ ਹੈ ਰੋ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਬੋਲੇ ਕੇ ਜੇੜ੍ਹਾ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਥਾ ਉਸਕੋ ਕੈ ਹੋਈ ਥੀ ਤਬ ਜ ਸਾਡਾ ਭਾਈ ਲੈਨ ਗਿਆ ਥਾ ਉਸਕੇ ਉਪ੍ਰ ਕੈ ਕੀ ਛਿਟ ਪੜੀ ਜੋ ਗੰਗਾ ਕਾ ਜਲ ਉਸ ਪੀਆ ਥਾ ਉਸ ਕੈ ਕੀ ਛਿਟਾ ਪੜੀ ਤਾਂ ਦੋਨੂ ਹੀ ਬੈਕੁੰਠ ਧਾਮ ਕੋ ਚਲੇਗਏ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨਸੇ ਯਕੀਨ ਆਗਿਆ ਜਦ ਮੈ ਕਿਧਰ ਜਾਨਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਗੰਗਾ ਕੀਰਜ ਪਾਸ ਰਖਤਾ ਹੂ ਆਪਨੇ ਖਾਨੇ ਕੇ ਵਕਤ ਡਾਲ ਲੇਤਾ ਹੂ ॥

ਇਕਵਟਾਲੇ ਦਾ ਖਤਰੀ ਚੰਦੁਲਾਲ ਨਾਮਕਰਕੇ ਥਾ ਔਰ ਗਰੀਬ ਥਾ ਤਾਂ ਉਸਕੀ ਮਾਤਾ ਤੇ ਉ ਦੋਨੂ ਲਾਹੌਰ ਆਗਏ ਪ੍ਰ ਚੰਦੂਲਾਲ ਕਾ ਐਹਨੇਮ ਥਾ ਸਵੇਰੇ ਉਠਕੇ ਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾ ਕੇ ਚਰਨਾ ਪ੍ਰਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਤੇ ਫੇਰ ਪੁਛਨਾ ਕੇਮਾਤਾ ਜੀ ਮੁਝਕੋ ਕਿਆ ਹੁਕਮ ਹੈ ਮਾਤਾ ਜੋ ਹੁਕਮ ਕਰੇ ਸੋ ਪਹਲੇ ਕਰਲੈਨਾ ਫੇਰ ਮਜੂਰੀ ਕਰਨੀ ਪ੍ਰ ਸਿਰਫ ਦੋ ਆਨੇ ਕੀ ਮਜੁਰੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਜਿਸਮੇਂ ਥੇਇਕ ਆਨਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਕੇ ਨਾਮ ਦੇਤਾ ਥਾ ਇਕ ਆਨੇਮੈ ਆਪ ਔਰ ਮਾਤਾ ਕੋ ਖਿਲਾਤਾ ਥਾ ਹੋਰ ਕਿਸੀ ਸੇ ਭੀ ਲੀਤਾ ਨਹੀਥਾ ਬਿਨਾ ਮਜਰੀ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਤ ਗਏ ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਕੀ ਮਾਈ ਬੋਲੀ ਕੇ ਗੰਗਾ ਜੀਆਦਕ ਤੀਰਥਾਕਾ ਅਸਨਾਨ ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਚਲੋ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਤਾ ਜੀ ਮਾਤਾ ਕੋ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਥ ਲੈਕਰ ਟੁਰ ਪਿਆ ਔਰ ਉਸੀਤਰ੍ਹਾ ਮਜੂਰੀ ਕਰਤਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਬ ਜਗਨ ਨਾਥ ਕੀ ਜਾਤਰਾ ਹੋਚੁਕੀ ਤਾਂ ਦਖਨ ਹੈਦਰਾ ਬਾਦ ਮੈ ਪਹੁਚੇ ਦੋਨੂ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਉਥੇ ਚੰਦੂਲਾਲ ਕੀ ਨੌਕਰੀ ਪਾਂਚ ਰੁਪਯੇ ਮਹੀਨਾ ਲਗੀ ਪ੍ਰ ਉਸੀ ਚਾਲ ਸੇ ਢਾਈ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਕੇ ਨਾਮ ਢਾਈ ਆਪ ਰਖੇ ਗੁਜਾਰਾ ਕਰੇ ਦੋਮਹੀਨਾ ਬਾਦ ਦਸ ਰੁਪਯੇ ਹੋਗਏ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸਰਕੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਦੇਤਾ ਉਸੀ ਤਰਾਂਵਾਧਾ ਲਗਾਹੋਨੇ ਦੋਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਪੰਚੀਸ ਹੋਗਏ ਤਾਬੀ ਅੱਦੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਕੇ ਨਾਮ ਅੱਦੇ ਆਪ ਫੇਰ ਦੋਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਉਸਕੇ ਪਚਾਸ ਹੋਗਏ ਫੇਰ ਦੋਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਸਵਾ ਸੌ ਹੋਗਿਆ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਉਸਕਾ ਇਕ ਹਜ਼ਰ ਰੋਜ ਹੋਗਿਆ ਸ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਘ੍ਰਸੇ ਪਾਚ ਸੌ ਰੋਜ ਦਾਨ ਕਰਤਾ ਰਿਆ ॥

ਅਸਨਾਨ ਧਿਆਨ ਕਰਕੇ ਜਬ ਦਾਨ ਸਲਮ ਜਾਕਰ ਬੈਠਤਾ ਥਾ ਤਬ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਸੇ ਉਠਾਕੇ ਰੁਪਯੇ ਦੇਤਾ ਰੈਹਤਾ ਥਾ ਦੁਪੈਹਰ ਤਕ ਉਸਕੇ ਹਥ ਬੀ ਕਾਲੇ ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ ਜਬ ਹੈਦਰਾ ਬਾਦ ਕਾ ਨਬਾਬ ਮ੍ਰਗਿਆ ਉਸਕਾ ਪੁਤ੍ਰਛੋਟਾ ਰੈਗਿਆ ਤਬ ਕੁਲ ਰਾਜ ਪ੍ਰ ਚੰਦੂਲਾਲ ਹੋਗਿਆ ਜੋਕੇ ਅਠਾਰਾ ਕਰੋੜ ਕੀ ਰਿਆਸਤ ਥੀ ਪ੍ਰਚੰਦੂ ਲਾਲ ਕੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਘੂਕੀ ਬਹੁਤ ਖਬ੍ਰ ਰਖਤਾ ਥਾ ਔਰ ਨੀਚੇ ਸੋਤਾ ਥਾ ਪ੍ਰੰਯਕ ਪ੍ਰਕਬੀ ਨਹੀ ਸੋਤਾਥਾ ਔਰ ਉਸਕੋ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਕੇ ਬਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾਦਰਸਨ ਹੂਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਏਕਵੇਰ ਜਗਨ ਨਾਥ ਮੇ ਦੋ ਕਸਟੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਏ ਉਨਾ ਨੇ ਕਹਾਕੇ ਜਬ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜੀ ਹਮਕੋ ਰਾਜੀਕਰੇ ਗੇ ਤਬ ਹਮ ਅੰਨਪਾਨੀ ਪਾਵੈ ਗ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਹੀ ਪਾਵਾ ਗੇ ਜਬ ਸਾਤ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜੀਨੇ ਸੁਪਨੇਮੇ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਕਹਾ ਮੈਅਜ ਕਲ ਈਹਾਂ ਨਹੀਰੈਹਤਾ ਹੂੰ॥ ਪ੍ਰਸਨ ॥ ਕੇ ਕਹਾ ਰਹਤੇ ਹੋ ॥ ਉਤਰ ॥ ਹੈਦਰਾ ਬਾਦ ਮੈ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਕੇਸ੍ਰੀਰ ਮੈਰਹਤੇ ਹੈਂ। ਜਿਸ ਜਲਸੇ ਵੋ ਅਸਨਾਨ ਕਰੇ ਉਸ ਜਲਸੇ ਅਸਨਾਨ ਕਰੋ ਜੋ ਉਸਕੀ ਜੂਠ ਹੈ ਵੋਖਾਵੋ ਤਬ ਰਾਜੀ ਹੋਵੇਂਗੇ ਅਬ ਤੁਮਅਨ ਪਾਵਤੇ ਜਾਵੋ ਤਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈਦਰਾ-ਬਾਦ ਮੈਆਗਏ ਔਰ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਕੇ ਬਾਗ ਮੇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਤਾਮਾਲੀਨੇ ਕਹਾ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਦੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਏ ਹੈ ਵੋਸੀਧਾ ਨਹੀ ਲੀਤੇ ਨਾ ਭੋਜਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਨੇ ਆਪਨੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਯਾ ਤਬ ਪੂਛਾ ਆਪ ਸੀਧਾ ਕਿਉ ਨਹੀ ਲੇਤੇ ਕਿਆ ਕਾਰਨ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਪੈਹਲੇ ਆਪ ਅਸਨਾਨ ਕਰੋ ਪੀਛੇ ਹਮ ਉਸ-ਜਲਸੇ ਸਨਾਨ ਕਰੇਗੇ ਪੈਹਲੇ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕਰੋ ਹਮ ਆਪ ਕੀ ਜੂਠ ਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰੇਗੇ ਹਮ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਨਹੀ ਬਨਾਤੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਚੰਦੂਲਾਲ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮੈ ਛਤ੍ਰੀਹੂੰ ਆਪ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋ ਮੈਆਪ ਕੋਜੂਠ ਨਹੀਦੀਆਚਾਤਾਹੂੰਆਪਖਾਉਚਾਹੇ ਨਾ ਖਾਉ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਣੋ ਨੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਤਕ ਕੁਛ ਨਾ ਖਾਇਆ ਤਾਂ ਚੰਦਲਾਲ ਨੇਭੀ ਨਹੀ ਖਾਇਆਓਹਕਹੇ ਪਹਲੇ ਆਪ ਖਾਉ ਓਹ ਕਹੇ ਪਹਲੇ ਆਪ ਖਾਓ ਤਬ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਨੇਕਹਾ ਹਮਤੋ ਜਗਨਨਾਥ ਜੀਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇਆਏ ਹੈ।ਹਮਤੋ ਆਪਕੀ ਜੂਠ ਖਾਨੇ ਲੀਏਆਏਹੈਆਪਕਾ ਖਾਨੇ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਰੋਗਕੀ ਨਿਰਵਤੀ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ॥

ਤਬ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਨੇ ਏਕ ਘੜਾਹ ਜਲਕਾ ਭਰਵਾ ਕਰ ਪਹਲੇ ਆਪ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਪੀਛੇ ਉਨ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਨੇ ਕੀਆ ਫੇਰ ਪੇੜ੍ਹਿਆਂਕਾ ਥਾਲ ਮੰਗਵਾਕੇ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਨੇ ਪਹਲੇ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕੀਆ ਪੀਛੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੋ ਦੀਆ ਜਬ ਉਨਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਨਾ ਨੇ ਭੋਜਨ ਕੀਆ ਤਾਂ ਉਨਕਾ ਸ੍ਰੀਰ ਕੰਚਨ ਜੈਸਾ ਹੋਗਿਆ ਏਕ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰ ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭਾ ਮੇ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਆਕੇ ਸਾਰੇ ਫੂਲੋ ਮੇ ਕੋਨਸੇ ਫੁਲਕੀ ਸੁਗੰਦੀ ਅਛੀ ਹੈ। ਸਭਨੇ ਆਪਨੀ ੨ ਬੁਧੀਅਨੁਸਾਰ ਬਤਾਇਆ ਕਿਸੀਨੇ ਗੁਲਾਬ ਕਿਸੀ ਨੇ ਕੇਤਕੀ ਕਿਸੀਨੇ ਕੇਵੜਾ ਪ੍ਰ ਸ੍ਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰਿਹਲਾਇਆ ਕੇਇਸਭ ਅਛੀ ਸੁਗੰਦੀ ਵਾਲੇ ਨਹੀ ਹੈ ਏਕ ਫੂਲ ਦਖਨ ਦੇਸ ਮੇਹੈ ਹੈਦਰਾ ਬਾਦ ਮੈਫੂਲਹੈ ਉਸਕੀਸੁਗੰਦੀ ਈਹਾਂਪਰ

ਹੈ ਹਮਕੋ ਆਰਹੀਹੈ ਸੋਕੋਨ ਫੂਲ ਹੈ ਸੌ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਹੈ ਸ੍ਰਕਾਰ ਨੇ ਲਿਖਾ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਕੋ ਕੇ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਗੁਰੂ ਮਹਾ ਰਾਜ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਚੰਦਨ ਕਾ ਬੰਗਲਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਵਧਾ ਕਰਬੜਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਨਾਦੇ ਯਾਮੇਰੇ ਕੋ ਲਿਖੋ ਮੇਰਾ ਪੈਸਾ ਲਗੇਗਾ। ਤਬ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਨੇ ਲਿਖ ਭੇਜਾ ਕੇ ਮੁਜਕੋ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਜੇਕਰ ਮੁਜਕੋ ਹੁਕਮ ਹੋਤਾ ਤਾਂ ਮੈ ਮੋਤੀਆਂ ਕਾ ਮੰਦਰ ਬਨਾਦੇਤਾ ਪ੍ਰ ਮੁਜਕੋ ਹੁਕਮ ਨਹੀ ਮੈ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਪੂਛਾ ਥਾ ਮਹਰਾਜ ਨੇ ਹੁਕਮਦੀਆ ਕੇ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਚੰਦਨ ਕੀ ਕੁਟਆ ਹਲਾਵੇਗਾ ਉਸ ਕੀ ਜੜ ਮੇਖ ਨਾ ਰਹੇਗੀ ਆਗੇ ਆਪਕੀ ਮ੍ਰਜੀ ਹੈ ਏਚਿਠੀ ਸ੍ਰਕਾਰ ਨੇ ਪੜਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹਮਤੋ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਮੰਦਰ ਬਨਾਵੇਗੇ ਚਾਹੇ ਜੜਮੇਖ ਰਹੇ ਚਾਹੇ ਨਾ ਰਹੇ ਮੈ ਪਕਾ ਬਨਵਾ ਦੂਗਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕੇ ਏ ਸ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਗੁਰ ਦੁਵਾਰਾ ਕਚਾ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰਕਾਰ ਨੇ ਸਵਾ ਲਖ ਰੁਪਯਾ ਭੇਜਦੀਆ ਤੇ ਬਨਾਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਆ ॥

ਪੰਡਰਪੁਰ ਏਕ ਸੈਹਰ ਜੋ ਮਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇਸ ਮੈ ਹੈ ਤਹਾਂ ਸੇ ਦੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕਾਸੀਕੋ ਚਲੇ ਔਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਹਿਤ ਰਸਤੇ ਮੇ ਪੁਤਰ ਔਰ ਨੂਹ ਘੋੜੇ ਤੇ ਤੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਮਾਤਾ ਪੈਦਲ ਆਗੇ ਜਿਥੇ ਡੇਰਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਉਥੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਰੋਟੀਪਕਾਤੇ ਔਰ ਘੋੜੇ ਕੋ ਦਾਨਾ ਘਾਸ ਖਲਾਤੇ ਔਰ ਜੋ ਸਸ ਨੂਹ ਨੂੰ ਮੁਟੀਆ ਭਰੇ ਤੇ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਮੁਠਿਆਭਰੇ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਮੈ ਜਬ ਕਾਸੀ ਪਹੁਚੇ ਪੁਤ੍ਰ ਏਕਾਏਕੀ ਪਹਿਲੇ ਹਰੀ ਚੰਦਰ ਘਾਟ ਪ੍ਰ ਪਹੁਚਾ ਤਾਂ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਤਰਫ ਸੈਦੋ ਆਦਮੀ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਕੇ ਤੇ ਕਾਲੈ ਕਪੜੇ ਤੇ ਚਲੇਆਤੇ ਹੈ ਤੋ ਵੋਚੋਨੋ ਚੜਾਲੋ ਕੇ ਘੁਜਾਵੜੇ ਜੋ ਉਥੇ ਚੰਡਾਲੋਂ ਕਾ ਥਾ ਔਰ ਉਨਕੇ ਗਹਨੇ ਬੀ ਸ੍ਰਬ ਲੋਹਕੇਥੇਜਬ ਵੋਉਨਕੇ ਘੋਸੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਓਨੋਕੇ ਸਵੇਦ ਬਸਤ੍ਰ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਤੇ ਸ੍ਵਰਨ ਕੇ ਗਹਨੇ ਹੋਗਏ ਫੇਰ ਵੋ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੀ ਤਰਫ ਚਲੇ ਗਏ ਏਦੇਖਕਰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਅਸਚਰ ਹੋਤਾ ਭਇਆ ਇਸ ਬਾਤ ਕੇ ਨਿਰਣੇ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਏਕ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤਬ ਉਕਸਾ ਈਕੇ ਘ੍ਰ ਜਾਵੜਆ ਜਿਸ ਕੇ ਪਿਛੇ ਗਿਆਥਾ ਵੋ ਤੋ ਸਾਫ ਬਸਤ੍ਰ ਨਿਕਲ ਗਿਯਾ ਯੇ ਖੜਾਗਿਆ ਔਰ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕੇ ਕਸਾਈ ਆਪਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪ੍ਰ ਬਠਾਕੇ ਦੇਵਤਾ ਸੋ ਵੰਧ ਕੇ ਪੁਜਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪੁਸਪ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈ ਵੇਦ ਆਦ ਕੋਸੇ ਤਬ ਕਸਾਈ ਨੇ ਇਕ ਇਟ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕੀ ਤਰਫ ਫੈਂਕਦੀ ਕੇ ਆਪ ਬੈਠੋ ਮੈ ਆਪਨੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਸੇ ਬਾਤ ਕਰਤਾ ਹੂੰ ਚਾਰ ਘੜੀ ਤਕ ਵੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਰਹਾਂ ਜਬ ਪੂਜਾ ਕਰ ਰਿਆ ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਤਾ ਸੇ ਕਹਾਕੇਮਹਾਂਰਾਜਇਕਬ੍ਰਾਹਮਚਾਰੀਆਇਆਹੈਆਪਕੀਗਿਆਹੋਤੋਉਸਕਾ ਸਨਮਾਨ

ਕਰੂੰ। ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੁਈ ਕੇ ਅਛਾ ਕਰੋ ਤਬ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਕਸਾਈ ਕਹਨੇ ਲਗਾ ਮਹਾਰਾਜ ਅਸੀ ਕਸਾਈ ਲੋਗ ਹਾਂ ਆਪ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋ ਆਪਨੇ ਕੁਛ ਖਾਨਾ ਪੀਨਾ ਨਹੀਹਮ ਆਪ ਕੀ ਕਿਆ ਸਤਕਾਰ ਕਰੇ ਆਪ ਕਿਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹੋ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਹਮ ਆਪਨਾ ਸੰਸਾ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹਾਂ ਔਰ ਹਮਾਰਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਕਯਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਾ ਏਜੋ ਤਮਾਰੇ ਘਰ ਮੇ ਕਾਲੇ ਕਪੜਯੋਵਾਲੇ ਆਤੇ ਹੈ ਔਰ ਜਾਤੀ ਦਫਾ ਸੁਫੈਦ ਬਸੂਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਿਆ ਕਾਰਨ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਕਸਾਈ ਬੋਲਾ ਯੇਜੋ ਤੀਰਥ ਅਭੀਮਾਨੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਵੋਹੈ ਜਬ ਵੋ ਪਾਪੀ ਉਨਨੇ ਸਨਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਵੋ ਕਾਲੇ ਹੋਜਾਤੇ ਇਥੇ ਆਕਰ ਮੇਰਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਦ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ (ਪ੍ਰਸਨ) ਤੇਰੇ ਮੇ ਐਸੀ ਕਿਆ ਸਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਤੇਰਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤੇਹੈ(ਉਤ੍ਰ)ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈ ਕਸਾਈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੈਨੇ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਕਦੀ ਜੀਵ ਨਹੀ ਮਾਰਾ ਔਰ ਬਜਾਰ ਸੇ ਮੋਲ ਲਾਕਰ ਬਜਾਰ ਲਾਕਰ ਬੇਚਤਾ ਹੂੰ ਔਰ ਨਾ ਕਦੀ ਝੂਠ ਬੋਲਾ ਨਾ ਕਦੀ ਝੂਠ ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕੀਆ ॥

ਏਕ ਤੋਲ ਮੇ ਪੂਰਾ ਦੇਤਾਹੂੰ ਔਰ ਵਦ ਪੈਸਾ ਨਹੀਲੇਤਾ ਹੂੰ। ਔਰ ਖੋਟੀ ਬੋਲੀਨਹੀ ਬੋਲਤਾ ਨਾ ਕਿਸੀਕਾ ਦਿਲ ਦੁਖਾਤਾਹੂੰ॥ ਏਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਹੂੰਇਨ ਕੀ ਆਗਿਆ ਭੰਗ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਇਸ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸੇ ਏਸ਼ਕਤੀ ਮੇਰੇਮੈ ਹੋਈ ਹੈ (ਪ੍ਰਸਨ) ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾਕਾ ਇਤਨਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ (ਉਤ੍ਰ) ਏਤੋ ਮੈ ਆਪਕੋ ਥੋੜਾਸਾ ਜਨਾਇਆ ਮਹਾਤਮ ਬਹੁਤ ਹੈ ਆਪਕੋ ਕਿਸ ਜਬਾਨ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕਰੋ ਜਬਾਨ ਏਕ। ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਸਾਈਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇਮੇ ਆਕਰ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾਭਯਾ ਜੇ ਮੈ ਬੜਾ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਹੂੰ ਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੇ ਉਲਟੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਤਾ ਹੂੰ। ਮੇਰੇ ਤੋ ਬਿਸਵਨਾਥ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾਥੇ ਮੈ ਇਤਨੀ ਤਕਲੀਫ ਕਿਉ ਪਾਈ ਜੋ ਬਿਸਵ ਨਾਥ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਆਏ ਬਰਾਮਨ ਨੇ ਬੜਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕੀਆ ਮਨਮੈ ਤਬ ਉਸਕਾ ਪਿਤਾ ਬੋਲਾ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹਮਕੋ ਬਿਸਵ ਨਾਥ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਾ (ਉਤਰ) ਮਹਾਰਾਜ ਹਮਕੋ ਤੋ ਬਿਸਵਨਾਥ ਕਾ ਦਰਸਨ ਹੋਗਿਆ ਆਪ ਜਾਵੋ ਜੋ ਚਾਉ ਲੈਜਾਉ ਦਰਸਨ ਕਰ ਆਵੋ ਤਬ ਉਸਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀਦਰਸਨਕਰਨਗਏਔਰ ਕਰਆਏ ਤਬਉਥੂਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਜਬਚਲੇ ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੋ ਘੋੜੇ ਪਰ ਸਵਾਰ ਕੀਆ ਆਪ ਪੈਦਲ ਚਲੇ ਔਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇ ਕਹਾ ਕੇਤੇਰੇ ਗੁਰੂ ਔਰ ਤੀਰਥ ਪ੍ਰਿਸ਼ੂਰ ਤੁਲ ਔਰ ਆਦੀ ਦੇਵਤਾ ਏਹੀਹੈ ਜੇਕਰ ਇਨਕੀ ਆਗਿਆ ਭੰਗ ਕਰੇਗੀ ਤਬ ਮੇਰੀ ਵੈਰਨ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸਤਰਾਂ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਸਾਈ

ਕਰਤਾਥਾ ਉਸੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਜਬ ਪੰਡਰਪੁਰ ਮੇ ਪਹੁਚੇ। ਔਰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਗਾ ਕਰਨੇ ਉਸੀ ਤਰਾਂਸੇ ਔਰ ਆਪਬਿਸਵਾਨਾਥ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ ਭੀ ਨਾ ਗਿਆ ਐਸਾ ਗਿਆਨ ਹੁਆ ਜਬ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਗੁਜਰ ਗਏ। ਤਬ ਦੁਆਰਕਾ ਨਾਥ ਜੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਏ ਔਰ ਜੋ ਮੂਰਤੀ ਦੁਆਰਕਾ ਮੇ ਥੀ ਵੋ ਅਲੋਪ ਹੋਗਈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਦਰਸਨ ਆਨ ਦੀਆ। ਤਬ ਉਸ ਵਕਤ ਉ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਆ ਥਾ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਕੋ ਦੇਖਕੇ ਇਕ ਇਟ ਫੈਂਕੀ ਕੇ ਆਪ ਇਸ ਪਰ ਠੈਹਰੋ ਮੈ ਆਪਕੀ ਸੇਵਾਮੇਭੀ ਹਾਜਰਹੋਤਾ ਹੂ ਪੈਹਲੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਲੂ। ਜਬ ਸੇਵਾ ਕਰਚੁਕਾਤਾਂਮਾਤਾਪਿਤਾਸੇ ਆਗਿਆ ਮਾਗੀ ਕੇ ਆਗਿਆ ਪਾਉ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਕਾ ਅਥਿਤਿ ਪੂਜਨ ਕਰੂ ਤਾਂ ਆਗਿਆਹੁਈ ਕੇ ਅਛਾ ਜਾਉ ਪੂਜਨ ਕਰੋ ਤਬ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰੀ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਆਗਿਆ ਕਰੋ ਤਾ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਹੋਵੈਔਰ ਪਾਉ (ਦੁਆਰਕਾਨਾਥਉਵਾਚ)

ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਤੈਨੇ ਹਮਾਰੀ ਬੜੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀਹੈ ਤੂੰ ਵਰਮਾਗ ਸੋ ਹਮਦੇਵੈਂ ਤਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇਜਾਨਸਾਖਿਆਤਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆਹੈਏ ਬਿਚਾਰਕੇਬ੍ਰਾਹਮਣਬੋਲਾ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਬਰ ਦੇਉ ਤੋ ਏ ਦੇਉ ਕੇ ਇਥੇ ਹੀ ਖੜੇ ਰਹਿਆ ਕਰੋ ਹਮੇਸਾਂ ਸਭ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਰਹੋ ਭਗਤੋਕਾ ਬਚਨ ਅਨਥ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਸੋ ਅਬ ਤਕ ਖੜੇ ਹੈਨ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਾਤ ਹੈ ਕੇ ਸਵਾ ਰੁਪਯਾ ਲੈਕੇ ਮਹਾਰਾਜਕੇ ਗਲ ਮੇ ਮਿਲਾ ਦੇਤੇ ਹੈਨ ॥ਇਤੀ।

ਅਥ ਪ੍ਰਾਵਾਰ ਬਾਸੀਉ ਕੀ ਕਥਾ॥ਸੰਃ੧੯੧੧ ਸਾਲਮੇ ਇਕ ਨੈਨਦਾਬ ਕਾਨਾਈ ਸਿਖ ਸੰਤ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਨਖਲਮੈ ਆਕੇਪੂਛਤਾਭਯਾ ਕੇ ਸੰਤ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਥੇ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਈ ਦਰਗਾਹ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਦੋਚਬਾਰੇ ਹੈਨ ਉਥੇ ਇਕ ਚਬਾਰੇ ਤੇ ਸੰਤ ਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੈਹਦੇ ਹੈਨ ਇਕ ਚਬਾਰੇ ਵਿਚ ਡੰਡੀ ਸਚਦਾਨੰਦਸਵਾਮੀ ਸੁਰਸੀਤੀਜੀਰੈਹਦੇ ਥੇ ਸਵਾਮੀਜੀਨੇਨਾਈਸਿਖਸੇ ਕਹਾ ਕੇ ਏ ਨਾਲਦੇ ਚਬਾਰੇ ਮੈ ਹੈਨ ਉਥੇ ਸਾਹਿਬਤੀਸਰੀਪਾਤਸ਼ਾਹੀਸ੍ਰੀਗੁਰੂਅਮਰਦਾਸਸਾਹੀਬਕਾ ਅਸਥਾਨ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਈ ਸਿਖਨੇ ਸੰਤਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਮਥਾ ਟੇਕਿਆ ਔਰਕਹਾ ਆਪਕੋ ਮਯਾ ਸਿੰਘ ਆਪਕੋ ਮਥਾ ਟੇਕਦ ਥਾ ਤਬ ਸੰਤਜਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਾਕੇ ਉਹਤੋ ਮਰਗਿਆ ਹੈ ਤੈਨੂ ਕਿਥੇ ਮਿਲਆ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਈਨ ਕਹਾ ਕੇ ਮੈ ਮਰੇ ਹੋਏਕਾ ਸੰਦੇਸਾ ਦੇਤਾ ਹੂੰ ਮੈ ਪਰਵਾਰ ਗਿਆਥਾ ਜਬ ਜਮਰਾਜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਮੁਜਕੋ ਲੈਗਏ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਹੁਆ ਚਿਤ੍ਰਗੁਪਤ ਕੋ ਇਸਕਾਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਤੋ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤਨੇ ਕਹਾ ਕੇ

ਇਸਕੀ ਉਮ੍ਰ ਅਜੇ ਦਸ ਬ੍ਰਸ ਬਾਕੀ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਕਾ ਔਰ ਦੂਜਾ ਲਿਆਉ॥ ਤਾਮੈ ਧ੍ਰਮਰਾਜ ਕੇਆਗੇਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰੇ ਕੋ ਆਪ ਵਾਪਸ ਤੋ ਕਰਤੇ ਹੋ ਪਰਮੇਰੇ ਕੋ ਸਵਰਗ ਤੇ ਨਰਕ ਦਿਖਾਦਿਉਤਬ ਧਰਮਰਾਜਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਜਾਉ ਦਿਖਾ ਦੇਉ ਪੈਹਲੇ ਉਨਾਨੇ ਮੁਜਕੋ ਨਰਕ ਦਿਖਾਏ ਨਰਕੀ ਜੀਵੋ ਕੋ ਹਾਏ ਹਾਏ ਕਰਤੇ ਦੇਖਕੇ ਮੇਰੇ ਰੋਮ ਖੜੇ ਹੋਗਏ। ਫੇਰ ਸਵਰਗ ਕਾ ਦਰਸਨ ਜਾ ਕਰਾਇਆ ਜਿਸਮੇ ਦਿਬਜ ਬਬਾਨੋ ਪਰ ਦੇਵਤਾ ਚੜੇ ਹੁਏ ਬਿਚਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਅਗੇ ਜਦ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਪਕਾ ਚੇਲਾ ਬੈਠਾ ਜੜਾਉ ਕੁਰਸੀ ਕੰਚਨ ਪਰ ਬੈਠਾ ਹੈ ਔਰ ਮੰਦਰ ਬਨਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਭਾਈ ਆਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈ ਕਿਆ ਜੀਹਾ ਤਾਂ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਜੀ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸਾ ਦੇਨਾ ਕੇ ਮਾਹਾ ਰਾਜ ਜੀਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਨਾ ਤੇ ਆਖਨਾ ਕੇ ਆਪਨੇ ਸ੍ਰੀਰ ਉਥੇ ਹੀ ਤਿਆਗਨਾ ਤੇ ਆਖਨਾ ਕ ਆਪਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮੰਦਰ ਬਨਵਾ ਰਿਆ ਹੂੰ। ਆਪਨੇ ਇਥੇ ਹੀ ਆਵਨਾ ਹੋਗਾ ਤਬਮੈ ਉਨਾਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਕੇ ਆਗੇ ਆਇਆ ਤੋਆਗੇਆਕੇ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ਜਿਸ ਨਗਰਕਾ ਮੈ ਹੂੰ ਉਸੀਨਗਰਕੇਇਸਤ੍ਰੀਪੁਰਸ਼ ਔਰ ਭੀ ਮਰੇ ਹੂਵੇ ਥੇ ਉਨਾਕੇ ਮੈਹਲੇ ਕਪੜੇ ਤੇ ਸਿਰ ਖੁਲੇ ਸਿਰ ਨੀਵੇਂ ਪਾਏਹੈਨ ਅਰ ਉਨਕੇਘਰ ਗਰਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈਨ ਬੇਲਦਾਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੈਨ ਉਨਸੇ ਜੋ ਮੈਪੁਛਿਆ ਕੇ ਏਹਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਕਿਉ ਹੈ ਅਰ ਤੁਹਾਡੇਘਰਗਿਰਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈਨ॥ ਤਾਂਉਨਾਨੇ ਕਹਾਕੇ ਜੇਤੂੰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਜਾਏਗਾ ਤਾਂਮੇਰੇਪੁਤ੍ਰਨੂੰਏਸੰਦੇਸਾਦੇਨਾ ਹੈ ਪਤ੍ਰਅਸੀ ਅਗੇ ਨਰਕਮੇ ਪੜੇ ਥੇ ਜਿਸ ਦਿਨਸੇ ਤੂੰਸੰਤ ਸੰਗਕਰਨੇ ਲਗਾ ਹੈ ਉਸਦਿਨ ਸੇ ਅਸੀ ਸ੍ਵਰਗਮੈ ਆਗਏ ਹਾਂ॥ ਜਿਸ ਦਿਨਸੇ ਤੇਲੀਕੀ ਲੜਕੀ ਤੇਰੀ ਦੁਕਾਨ ਸ ਸਉਦਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਹਾਸੀ ਠਠਾ ਕਰਤੀ ਹੈ ਉਸੀ ਦਿਨਸੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਗਿਰਾਏ ਜਾਤੇ ਹੈਨ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੂੰ ਤੇਲੀ ਕੀ ਲੜਕੀ ਕੇ ਸਾਥ ਸਪਰਸ ਕੀਆ ਉਸੀ ਦਿਨ ਅਸੀ ਨਰਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਵਾਂ ਗੇ। ਜੇਕਰਤੂੰਸਾਡਾ ਪੁਤ੍ਰਹੈ ਹਮਕੋ ਸ੍ਵਰਗ ਮੇ ਰਖਿਆ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੂੰ ਉਸਕੀ ਦੁਕਾਨ ਪਰ ਆਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਔਰ ਹਸਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਨਾ ਜੀ ਮੈ ਏ ਦੋਵੇ ਸੰਦੇਸੇ ਲੈਕੇ ਚਲਾ ਆਇਆ ਔਰ ਉਸਕੋਤੋ ਸੰਦੇਸਾ ਦੇ ਆਇਆਂ ਹੂੰ ਔਰ ਆਪਕੋ ਆਪਕੇ ਚੇਲੇ ਕਾ ਸੰਦੇਸਾ ਦੇਨੇ ਆਇਆ ਹੂੰ ਅਬ ਮੈ ਆਪਕੀ ਸੇਵਾਮੇ ਹਾਜਰ ਹੂਆ ਹੂੰ॥ ਇਤੀ

ਸੰ:੧੯੨੫ ਜਿਲਾ ਫਿਰੋਜਪੁਰ ਮੇ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਥਾ ਇਕ ਨਗਰ ਤਿਸਨੇ ਇਕ ਘੁਮਾਰ ਸੇ ਆਵਾ ਚੜਵਾਇਆ ਦੋ ਸੈ ਰੁਪਯਾ ਲਗਾ ਉਸਨੇ ਇਕ ਸੌ ਰੁਪ ਜਾ ਦਿਤਾ ਅਰਸੌ ਰੁਪਯਾ ਮੁਕਰ ਗਿਆ ਛੇ ਮਹੀਨੇਕੀ ਵਿਥ ਪਾਕੇ ਦੋਨੋਮਰ ਗਏ

ਉਸੀ ਜਗਾਂਕਾ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਲਿਯਾ ਜਬ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ਕੇ ਅੰਗਨੀ ਕਾ ਦਰਆਉ ਰਸਤੇਮੈ ਆਗਿਆ ਔਰ ਉਸਕੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਅਕਾਸ ਕੋ ਜਾਤੀਆਂਹੈਜਬਜਮਦੂਤ ਹਮਕੋ ਉਆ ਲੇਗਏ ਤਾਂ ਅਗੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜਹਾਜ ਖੜੇ ਹੈ ਕੋਈ ਕਬੀਰ ਜੀਕਾ ਕੋਈ ਰਾਮਾਨੰਦੀਕਾ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਅਚਾਰਜ ਕਾ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਅਚਾਰਜ ਕਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਚੜਾਇਆ ਜਾਤਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਡੰਡੇ ਮਾਰਕੇ ਹਟਾਤੇ ਹੈ ਤਬ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪੂਛਾ ਤੂੰ ਕਿਸਕਾ ਸਿਖ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈ ਆਖਿਆ ਕੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ-ਦੇਵਜੀ ਕਾ ਸਿਖ ਹੂੰ ਤਬ ਉਨਾਂਨੇ ਕਹਾਕੇ ਭਾਈ ਉਦਰ ਜਹਾਂ ਤੁਮਾਰੇ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਪੁਲ ਬਾਂਧ ਰਖਾ ਹੈ ਤੁਮ ਉਦਰ ਜਾਵੋ ਜਬ ਮੈ ਪੁਲ ਮੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਕਨਾਰਾ ਬਾਕੀ ਰਿਹਿਆ ਤਾਂ ਪੁਲ ਟੁਟਾ ਹੋਇਆ ਜਬ ਹਮਕੋ ਉਆਂਸੇ ਲਗਾਕੇ ਜਮਰਾਜ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਲੈਗਏ ਤਦ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਇਸਕਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਤਬ ਉਨਾਂਨੇ ਕਹਾ ਏ ਭੁਲੇਖੇ ਸੇ ਆਗਿਆ ਹੈ ਇਸਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਦੂਜਾ ਲਿਆਓ ਜਬ ਜੋ ਸਰੀਰ ਪੀਛੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਕਾ ਥਾ ਉਸਕੋ ਸਨਾਨ ਕਰਾਨ ਲਗੇ ਤਬ ਗਰਮ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਬੋਲੇ ਠੈਹਰ ਜਾਉ ਤਬ ਘੜੀ ਦੋ ਪੀਛੇ ਆਂਖ ਖੋਲੀ ਤਬ ਕਹਨ ਲਗਾ ਕੇ ਮੁਜਕੋ ਪੰਜ ਗਰੰਥੀ ਪੋਥੀ ਦੇਉ ਦੇਖਕੇ ਕਹਨ ਲਗਾ ਕੇ ਫਲਾਨਾ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕੇ ਮਰਗਿਆਹੈਕੇਨਹੀਕਹਨਲਗਾਕੇਤੁਮਲੋਗਕਿਉ ਕਠੇ ਹੋਏ ਹੋ ਉਨਾਂਨੇ ਕਹਾਕੇਆਪਕੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਅਕਠੇ ਹੂਏਥੇ ਤਬ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਬੋਲਾ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਪੁਤਰਾਂ ਕੋ ਬੁਲਾਓ ਜਾਂ ਬੁਲਾਇਆ ਤੋ ਵੋ ਆਗਏ। ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਕਹਾ ਬਾਬਾ ਹਮਕੋ ਕਿਉ ਯਾਦ ਕੀਆ ਤਬਹਈਸਿਖ ਬੋਲਾ ਕੇ ਆਪਨੇ ਬਾਪਕਾ ਸੰਦੇਸਾ ਲੈਲਉ ਜਬ ਮੈ ਰਸਤੇ ਸੇ ਵਾਪਸ ਆਗਿਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਾਪ ਘੋੜਾ ਬਨਿਆ ਹੂਆਹੈਔਰ ਕੁਮਾਰ ਮਾ-ਰਕੇਲਾਦ ਰਿਆ ਹੈ ਤਬ ਉਸਨੇ ਏ ਕਹਾ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤੋ ਉਸਕੁਮਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋਂਕੋ ਸੌ ਰੁਪਯਾ ਦੇਦੇਉ ਜੋਮੈ ਇਸ ਜੂਨ ਸੇ ਛੂਟਜਾਵਾਂਤਬ ਮੈਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਉ ਝੂਠ ਮਨਨਗੇ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਜੇੜੀ ਨਵੀ ਹਵੇਲੀ ਬਨਵਾਈ ਹੈ ਉਧ ਦਖਨ ਦਿਸਾ ਕੀ ਗੁਠਮੇ ਪਾਂਚ ਸੌਰੁਪਯਾਗਾਗਰਮੈਦਬਿਆਹੂਆਹੈਜੇਕਰ ਓ ਸਚ ਹੈਤਾਂ ਮੈਬੀ ਸਚਹਾਂਤਾਂ ਉਨਾਂਕਹਿਆ ਬਾਬਾ ਸਾਡਾ ਬਾਪ ਧਰਮਾਤਮਾ ਥਾ ਉ ਕਿਉ ਘੋੜਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨੇ ਕਹਿਆ ਜਾਕੇ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਕਹਿਆਕੇ ਅਛਾ ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਚਲਿਆ ਆਗਿਆ ਤਾਂ ਕੁਮਾਰ ਕੇਪੁਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਬੁਲਾਉ ਤਬ ਕੁਮਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੇ ਕਹਾਕੇ ਤੁਮ ਆਪਨੇ ਬਾਪਕਾ ਸੰਦੇਸਾ ਲਉ ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਆਖਿਆ ਕੇ ਤੁਸੀਸਰਦਾਰੋ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੁਮਕੋਸੌ ਰੁਪਯਾ ਦੇਵੈਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸਾ ਨਹੀ ਲੈਨਾਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਤਾ ਤਬ ਕੁਮਾਰਕੇ ਪੁਤਰਾਂ ਨੇ ਕਹ ਕੇ ਜਿਸਨੂੰ ਸੌ ਕੌਡੀ

ਲਬੇ ਉਥੀ ਨਹੀ ਛਡਦਾ ਅਸੀ ਕਿਉਂ ਛਡੀਏ ਤਾਂ ਬੁਡੇਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੁਪਯੇ
ਈ ਨੋਂ ਝਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀ ਨਵੇ ਚਬਾਰੇ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਚੁਲਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਹੇਠ ਇਕ ਫੋਲੀ
ਵਿਚ ੭੫) ਰਪਯੇ ਹੈਨ ਉਕਡ ਲਵੋ ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰਆਂ ਕੋਲੋ ਨਾ ਲੈਨਾ ਜੀ
ਤਾਂ ਘੁਮਾਰ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਨੇ ਜਾਕੇ ਦੇਖਾ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈਨ ਤਾਂ ਲੋਕ ਰਲੇਗੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਛਿਆ
ਕੇ ਤੁਸਾਂ ਪੋਥੀ ਕਿਉਂ ਦੇਖੀਹੈਤਾਂ ਉਸਨੇਕਹਾਦੇਖੋ ਜਦਮੈ ਵਾਪਹ ਆਇਆ ਤਾਂਮੈ ਰਸਤੇ
ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਗੋਡੇਤੇ ਰੋਮਜ ਲਗਏ ਹੈਨ ਤਾਂਮੈ ਪੁਛਿਆ ਕੇ ਗੁਰੂ ਮਾਹਰਾਜ ਨੇ ਸਾਰਾ
ਪੁਲ ਕਿਉ ਨਹੀ ਬਨਾਇਆ ਤਬ ਅਕਾਸ਼ ਬਾਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕੇ ਤੂੰ ਸੋਦਰ ਦੀ ਪੌੜੀ
ਵਿਚ ਇਕ ਤੁਕ ਭੁਲ ਗਿਆ ਫਲਾਨੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੇਰੇ ਲੀਏ ਪੁਲ ਟੁਟ ਹੈ ਜੋਸ਼ਧ
ਜਪੁਜੀ ਪੜਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰਾ ਪੁਲ ਹੈ ਜਬ ਮੈ ਪੋਥੀ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਮੈ ਠੀਕ
ਭੁਲਦਾ ਥਾ ਜਬ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਪੁਤਰਾਂ ਨੇ ਘੁਮਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰਕੋ ਬੁਲਾਇਆ ਔਰ ਕਹਾ
ਸਾਡੇਬਾਪਨੇਤੁਹਾਡੇਬਾਪਕਾਸੌਰਪਯਾਲੇਦਨਾਥਾਤਸੀਆਪਨੇਬਾਪਕਾਰੁਪਯਾਸੌਸਾਡੇਪਾਸੋਲੈ
ਲਉਤਬ ਘੁਮਾਰ ਓਨੇ ਕਾਹਲੇਨੇ ਵਾਲੇ ਮਰਗਏ ਦੇਨੇ ਵਾਲੇਮਰਗਏ ਸਾਡੇਪਾਸੋਮੇਨਤ
ਕਰਾਉਤਾ ਅਸੀ ਲੈਲਏ ॥ ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਨਾ ਨੇ ਨਹੀ ਲੀਤਾ ਲੰਬਰ
ਦਾਰ ਔਰ ਕਮੇਟੀ ਕਰਕੇ ਕੇਲੈਵੋਤਾਂ ਬੀ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਉਨਾ ਜਿਲੇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਕਹਾ
ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਹਮ ਕਿਆ ਕਰੇ ਉਨਕਾ ਮੁਕਦਮਾ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰਮੈਤੀਨਸਾਲ ਹੁੰਦਾਰਿਹਾ
ਅੰਗਰੇਜ ਕਹੇ ਤਮ ਲਵੋਉ ਕਹੇ ਅਸੀ ਬ੍ਰਾਮਨ ਨਹੀ ਜੋ ਲਵੀਏ ਮੇਨਤ ਕਰਾਓ ਤਾਂ
ਲਵੀਏ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅੰਗਰੇਜ ਪਾਸ ਰੋਹੇ ਔਰ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਕਹਾ ਕੇ ਜਿਸ
ਤਰਾਂ ਚਾਓ ਉਸੀ ਤਰਾਂ ਕਰੋ ਕਿਸੀ ਤਰਾਂ ਇਨਕੋ ਰੁਪਯਾ ਦੇਉ ਅੰਗਰੇਜ ਨੇ ਘੁਮਾਰ
ਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋਕੋ ਕਹਾਕੇ ਰੁਪਯਾ ਲੇ ਲਵੋ ਤਾਂ ਘੁਮਾਰਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂਅੰਗਰੇ-
ਜ ਨੇ ਘੁਮਾਰੋ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰੋ ਸੇ ਇਕ ਬਾਲ ਕਰਾਲਿਆ ਹੈ ਤਬ ਅੰਗਤੇਜ ਨੇ ਪਾਂਚ ਸਾਲ
ਕੀ ਕੈਦ ਕਾ ਹੁਕਮ ਦੀਆ ਤਾਂ ਉਨਾਂਨੇ ਡਰਕੇ ਕਹਾਜਿਸ ਤਰਾਂ ਆਪਕੀ ਮਰਜੀ
ਸੇ ਹੈ ਤਬ ਉਰਨੇ ਸੌਰੁਪਯਾ ਲੈਲੀਆ ਇਸਕਾ ਭਾਉਏ ਹੈ ਕੇ ਲੈਨਾ ਦੇਨਾ ਨਹੀ ਛੁਟਤਾ
ਹੈ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਉਪਾਉ ਕਰੇ ॥ ਇਤੀ ॥

ਕਾਬਲ ਮੈ ਇਕ ਆਦਮੀ ਬੜਾ ਧਨੀ ਥਾ ਜੋ ਵੁਹ ਬਿਮਾਰ ਹੂਆ ਵੋ ਪ੍ਰਵਾਰ
ਗਿਆ ਜਬ ਧਰਮਰਾਜ ਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਗਿਆਤਾ ਹੁਕਮ ਹੁਆਕੇ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਤਬ
ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਨੇ ਕਹਾ ਏ ਬਡਾ ਪਾਪੀ ਹੈ ਬਾਕੀ ਇਤਨੀ ਗਲ ਹੈ ਕੇ ਇਸਕੇ ਘਰਕੇ
ਨਜੀਕਇਕ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਕੀ ਬਾਨੀ ਪੜਤਾ ਅਮਰਤ ਵੇਲੇ
ਰਾਗਪਾਕੇਏਉਸਕੋ ਸੁਨਤਾ ਪ੍ਰ ਰਾਗਕੇਵਸ ਹੋਕੇ ਕੋਈ ਸੁਧਾਸੇਨਹੀਸੁਨਤਾਥਤਾਂ ਧਰਮ-

ਰਾਜ ਨੇ ਕਹਾਕੇ ਇਸ ਬਡੇ ਪੁਨ ਕੀਏ ਹੈਨ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਬਾਨੀ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਪਾਪ ਸਭ ਦੂਰ ਹੋਗਏ ਹੈਨ ਫਿਰ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਨੇ ਕਹਾ ਇਹ ਭੁਲੇਖੇ ਸੇ ਥੇ ਆਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਲਿਆਓ ਇਸਦੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਜੋ ਹੈ ਤਬ ਵੋਜੋ ਲੋਥਥੀ ਵੋ ਚੈਤੰਨ ਹੋਈ ਹੋਰ ਅਖਾਂ ਵੀ ਖੋਲਿਆ ਨੇੜੇ ਹੀ ਉਸ ਸਿਖਕਾ ਘਰ ਥਾ ਕਹਨ ਲਗਾ ਉਸ ਸਿਖਕੋ ਬੁਲਾਉ ਜਬਵੋ ਆਇਆ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਆਖਨ ਲਗਾ ਕੇ ਤੂੰ ਜੋ ਰੋਜ ਸਵੇਰੇ ਬਾਨੀ ਪੜ੍ਹਤਾ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੀ ਹੈ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਜੀ ਆਖੋਜੀ ਤਾਂ ਉਸ ਧਨੀਨੇ ਕਹਾ ਹਛਾ ਐ ਲੈ ਸਵਾ ਰੁਪਯਾ ਰੋਜ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਕੇ ਭੋਗ ਲਾਇਆ ਕਰ ਤੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਕੀ ਬਾਨੀ ਰੋਜ ਸੁਨਾਇਆ ਕਰ ਇਕ ਰੁਪਯਾ ਰੋਜ ਨੌਕਰੀ ਹੈ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਕੁਜ ਕਾਲ ਬੀਤ ਗਿਆ ਕਰਤੇ੨ ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਸਿਖਨੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਆਕੇ ਉ ਸਵਾ ਰੁਪਯਾ ਰਖ ਲਿਆ ਤੇ ਬਜਾਰੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਿਆਕੇ ਲੈਗਿਆ ਜਬ ਵੋ ਖਾਨਾ ਖਾਨ ਲਗਾ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਪਹਲੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੂੰ ਮੈ ਪਾਇਆ ਤਬਵੋ ਬੋਲਾ ਕੇ ਅਜ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਭੋਗ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਹੀ ਹੈ ਅਜ ਬਜਾਰੂ ਹੈ ਫੇਰ ਉਸ ਸਿਖਕੋ ਬੁਲਾਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਭਾਈ ਅਜ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਭੋਗਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਮਕੋ ਨਹੀ ਦੀਆ ਹਮ ਆਪਨੇ ਘਰ ਨਹੀ ਬਨਾ ਸਕਤੇ ਤੂੰ ਬਜਾਰ ਸੇ ਲੇਆਇਆ ਹੈ ਹਮ ਕੋ ਤੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੇ ਭੋਗਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚਾਹੀਏ ਜਿਸਕੀ ਬਾਨੀ ਸੁਨਨੇ ਸੇ ਹਮਾਰੇ ਗੁਨਾਹ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਅਜ ਤੋ ਤੇਰਾ ਗੁਨਾਹ ਮਾਫ ਪ੍ਰ ਆਗੇ ਕਬੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਗੇ ਐਸਾ ਕਰੇਗਾ ਤੋ ਮੈ ਜਾਨ ਸੇ ਮਾਰਦੂੰਗਾ ॥ ਭਾਵ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਬਾਨੀਕਾ ਹੈ ॥

ਅਗੇ ਸੰਨਃ ੧੯੩੦ ਬਿਕਰਮੀ ਏਕ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਸੇ ਚਾਰ ਕੋਸ ਪ੍ਰ ਸਾਹਪੁਰ ਨਾਮ ਲਈ ਨਦੀ ਕੇ ਕਨਾਰੇ ਪਰ ਹੈ ਏਕ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਵਿਰਕਤ ਸੰਤ ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਲਈਕਾ ਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿਲਾ ਪਰ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਬ ਘੜੀ ਚਾਰਕ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾਲੜਕਾ ਉਮਰ ੧੬ ਸਾਲਦੀ ਆਇਆ ਔਰ ਸਲਾਮ ਕੀਆ ਬੈਠਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਸਾਂਈ ਜੀ ਖੁਦਾਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਾਓ ਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਅਰੇ ਲੜਕੇ ਤੇਰੀ ਅਜੇ ਉਮਰ ਖਾਨੇ ਪੀਨੇ ਕੀ ਹੈ ਤੇਰੇ ਕੋ ਅਜੇ ਖੁਦਾ ਕਿਆ ਹੈ ਕਿਥੋ ਖੁਦਾਕੇ ਨਾਮਕਾ ਸੋਕ ਪੈਗਿਆ ਹੈ (ਉਤਰ) ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਿਆ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਚਾਰ ਘੜੀ ਕੇ ਅਰਸੇ ਮੈ ਸਾਰਾ ਨਗਰ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਆਵੇਗਾ ਔਰ ਪੁਤ੍ਰ ਧੰਨ ਆਦੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਮੰਗੇਗਾ ਸਭ ਏਹੋਹੀ ਮੰਗੇਗੇ ਸਾਂਈਜੀ ਕੋਈ ਖੁਦਾਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਾਉ (ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ) ਤੁਮ ਸਬ ਨਗਰ ਕੋ ਕਿਸਨੇ ਹਿਦਾਇਤ ਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮ ਸਭਕੋ ਖੁਦਾ ਪਿਆਰਾ ਲਗਤਾ ਹੈ ਉਸਕੀ ਬਾਤਵੀ ਪਿਆਰੀ ਨ ਲਗੀ (ਉਤ੍ਰ) ਹੇ ਸਤਜੀ ਇਆ ਕਾ

ਲੰਬਰਦਾਰਦੋ ਦਿਨ ਬੀਮਾਰ ਰਿਆ ਫੇਰ ਪਰਵਾਰ ਗਿਆ ਜਬ ਵੋ ਜਾਗਿਆ ਤਾਂ ਸਭ ਲੋਕ ਅਕਠੇ ਥੇ ਤਬ ਵੋ ਬੋਲਾ ਤੁਮ ਸਭ ਕਿਉ ਅਕਠੇ ਹੋਏਹੋਤਬ ਸਭਨੇ ਕਹਾਕੇ ਤਮ ਮਰ ਹਏ ਥੇ ਦਫਨ ਕਰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹੋਏ ਹੈ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾਕੇ ਹਛਾ ਹਮ ਮਰ ਗਏ ਥੇ ਪਰ ਮੇਰਾ ਇਸ ਘਰ ਮੇ ਕਛ ਦਾਵਾ ਹੈ ਯਾਂ ਨਹੀ ਤਦ ਸਭਨੇ ਕਹਾ ਏ ਆਪਕੀ ਪੈਦਾ ਕੀ ਹੋਈ ਸਭ ਚੀਜ ਹੈ ਏ ਸਭ ਕੁਛ ਆਪਕਾ ਹੈ। ਤੀਨ ਵਾਰ ਉਸਨੇ ਦਾਵੈ ਬਾਲੀ ਬਾਤ ਕਹਾਈ ਕੇ ਸਭ ਆਪਕਾ ਹੈ ਮੰਨਜੂਰ ਕਰਾ ਏ ਕਹਾਕੇ ਹਛਾ ਲਿਖੋ ਕਾਗਤ ਪਰ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਧਨਕੇ ਚਾਰ ਹਿਸੇ ਕਰੋ ਦੋ ਹਿਸੇ ਦੋ ਪੁਤ੍ਰਾਂਕੇ ਇਕ ਹਿਸਾ ਆਪਨਾ ਇਕ ਹਿਸਾ ਆਪਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਾ ਜੋ ਆਪਨਾ ਹਿਸਾ ਥਾ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੇ ਖੁਦਾਕੇ ਨਾਮ ਪਰਦੇ ਦੀਆ ਔਰ ਪੁਤਰਾਂ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰਾਂਕਾ ਦੇਦੀਆ ਸਭ ਕੋ ਆਪਨਾ ਆਪਨਾ ਹਿਸਾਦੇਦੀਆ ਜੀ।ਤਬਲੋਕਾਂ ਪੁਛਿਆਕੇਤੁਸਾਬੜਾਜਲਮਕੀਆਹੈ ਆਪ ਖਾਤੇ ਪੀਤੇ ਤਬ ਲੰਬਰਦਾਰਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਮੈਨੇ ਜਮਾ ਕੀਆ ਹੈ ਖੁਦਾਕੇ ਘਰ ਤਬ ਪੁਛਾ ਕੇ ਤੁਮਨੇਕਿਆ ਦੇਖਾਹੈ ਦਰਗਾਹ ਮੇ ਤਬ ਉਸਨੇ ਕਹਾਕੇ ਜਬ ਮੁਜਕੋ ਫਰੇਸਤੇ ਲੇਗਏ ਤਬ ਮੁਜਕੋ ਅਦਾਲਤ ਮੈ ਖੜਾ ਕਿਆ ਜਿਸਕਾ ਬੜਾ ਅਚੰਬਾ ਸਰੂਪ ਹੈ ਇਕ ਤਰਾਲਾਲ ਹੈ ਇਕ ਤਰਫ ਕਾਲਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਬਾਬ ਵਾਲੇ ਹੈ ਵੋ ਲਾਲ ਪਾਸੇ ਖੜੇ ਕਰੇ ਮੁਜਕੋ ਕਾਲੇ ਪਾਸੇ ਖੜਾ ਕੀਆ ਤਬ ਵੋ ਮੁਨਸੀ ਬੋਲਾ ਕੇ ਇਸਕੀ ਉਮਰ ਅਜੇ ਤੇਰਾਂ ਬਰਸ ਰੈਂਦੀ ਹੈ ਇਸਕੋ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਉ ਇਸਕੇ ਨਾਮਕਾ ਦੂਸਰਾ ਲੈਆਉ ਜਬ ਮੈ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤੋ ਰਸਤੇ ਮੈ ਬੜੀ ਰੇਤ ਤਪੀ ਹੋਈ ਹੈ ਬੜੇ ਪੈਰ ਸੜੇ ਤੋ ਫਰੇਸਤੇ ਸੇ ਕਹਾਕੇ ਮੇਰੇ ਬੜੇਪੈਰਸੜਦੇ ਹੈਨ।ਤਬ ਫਰੇਸਤੇ ਨੇਕਹਾ ਕੁਛ ਖਰਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹਈ ਤਾਂ ਯਾਦ ਕਰ ਮੈਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਇਕ ਪੁਰਾਨੀ ਤਪੜੀ ਮੈਨੇ ਇਕ ਫਕੀਰ ਕੋ ਦੇਦੀਥੀ ਔਰ ਕੁਛ ਨਹੀ ਦੀਆ ਹੈ ਨਾ ਕਭੀ ਖੁਦਾਕੋ ਯਾਦ ਕੀਆਹੈ ਜਿਸਕੋ ਮੈਨੇ ਤਰਪੜੀ ਦੀ ਥੀ ਵੋ ਨਵੀ ਜੁਤੀ ਲੈਕੇ ਬੈਠਾ ਥਾ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇਕੋ ਦੀ ਅਤੇ ਪੈਰ ਮੇ ਹਛੀ ਤਰਾਂ ਪਾਦੀਆ ਮੈ ਅਪਨੇ ਦਿਲਮੈ ਸਮਜਿਆ ਕੇ ਮੈਨੇ ਇਕ ਪਰਾਨੀ ਤਪੜੀ ਖੁਦਾਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਦੀ ਥੀ ਵੋ ਜਮਾ ਰਹੀ ਜੋ ਬਹੁਤਾ ਦਾਨ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਨਕੋ ਬਹੁਤ ਸੁਖ ਮਿਲਤਾ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮੈਨੇ ਖੁਦਾਕੇ ਘਰ ਜਮਾ ਕੀਆ ਹੈ ਲੁਟਾਇਆ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਅਬ ਵੋ ਮਸੀਤ ਮੈ ਬੈਠਾ ਹੈਪਿਆਲਾ ਹਾਥ ਮੈ ਹੈ ਮਾਂਗਕੇ ਟੁਕੜੇ ਖਾਤਾ ਹੈ ਉਸਕੀ ਸਾਰੇ ਨਗਰ ਕੋ ਹਦਾਇਤ ਹੋਗਈ ਹੈ ਅਭੀ ਵੋ ਬਾਤਾਂ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜੋ ਸਾਰਾ ਨਗਰ ਚਲਾ ਆਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਆਪਨੇ ਦੇਖੀ ਸੁਨੀ ਹੋਵੇ ਆਪ ਸੁਨਾਵੇ ॥ ਇਤੀ

ਮਾਜੇ ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਮੈ ਕੋਹਿਰੀਆਂਵੜਕੀ ਇਕ ਨਗਰ ਹੈ ਉਥੇ ਇਕ ਸਿਖ ਜਵਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਹੈ ਵੋ ਪ੍ਰਵਾਰ ਗਿਆ ਜਬ ਉਸਕੋ ਸਨਾਨ ਕਰਾਨੇ ਲਗੇ ਉਸਕਾ ਸਰੀਰ ਗਰਮ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਠੈਹਰ ਗਏ ਤਬ ਉਸਨੇ ਅਖਾਂ ਖੋਲਿਆਂ ਤੇ ਕਹਾਕੇ ਤੁਮ ਕਿਉ ਕਠੇ ਹੋਏ ਹੋ। ਤਦ ਸਭਨੇ ਕਹਾ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸਨਾਨਕਰਾਨੇ ਲਾਗੇ ਥੇ ਤੋ ਆਪਕਾ ਸ੍ਰੀਰ ਗਰਮ ਦੇਖਾ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾਕੇ ਦੇਖੋ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਕਾ ਫਲਾਨਾ ਸਿਖ ਹੈ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆਹੈਤਬ ਕਹਾਕੇ ਆਪਜਾਗੇਹੋਔਰ ਉਹਮਰਰਿਆ ਹੁਨੇਹੀ। ਤਬ ਉਨਾਂ ਲੋਕਾ ਨੇ ਕਹਾ ਆਪਕਿਆ ਦੇਖਾ (ਉਤ੍ਰ) ਜਵਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਜਬ ਜਮਗਨ ਮੇਰੇ ਕੋ ਲੈਗਏ ਉਸ ਅਗਨੀ ਦਰਆਉ ਪਰ ਲੈਗਏ ਜੋ ਉਸ ਜਾਗਾ ਕੁਦਰਤੀ ਜਹਾਜ ਖੜੇ ਹੈ ਅਚਾਰਜੋ ਕੇ ਕਿਸੀਕੋ ਚਡਾਤੇ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਹੀ ਚੜਾਤੇ ਤਬ ਜਮਗਨ ਮਾਰਤੇ ਅਗਨੀ ਕੇ ਦਰਆਉ ਮੈ ਲੈਜਾਤੇ ਹੈ ਔਰ ਕਹਤੇ ਹੈ ਏ ਪਾਪੀ ਤੈਨੇ ਕੋਈ ਸੁਭ ਕਰਮ ਨਹੀ ਕੀਆ ਪਨ ਦਾਨ ਆਦੀ ਔਰ ਮਾਰਤੇ ਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਧਰਮਰਾਜ ਕੇ ਪਾਸ ਜਹਾਜ ਪਰ ਚੜਾਨੇ ਵਾਲੇਨੇ ਮੁਜਕੋ ਪੂਛਾ ਕੇ ਤੂੰ ਕਿਸਕਾ ਸਿਖਹੈ ਮੈਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਜੀਕਾ ਕਹਾ ਕੇ ਉਨਕਾ ਸਿਖ ਹੋ ਤਬ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਇਕ ਗੁਰਜ ਮਾਰੀ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕੇ ਹਜਾਰ ਟੁਕੜੇ ਹੋਗਏ ਫੇਰ ਝਟ ਪਟ ਸਰੀਰ ਸਵਛ ਹੋ ਗਿਆ ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਪੁਛਾ ਕਿਸਕਾ ਸਿਖ ਹੈ ਮੈਨੇ ਕਹਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਕਾ ਸਿਖ ਹੂੰ ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਗੁਰਜ ਮਾਰੀ ਔਰ ਉਸੀ ਤਰਾਂ ਟੁਕੜੇ ਹੋਗਏ ਫੇਰ ਜੁੜ ਗਸੇ ਜਿਸਤਰਾਂ ਜਲਮੈ ਲਾਠੀ ਮਾਰੀਦਾ ਹੈਜਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਪੂਛਾ ਕੇ ਕਿਸਕਾ ਸਿਖ ਹੈ ਫੇਰ ਮੈਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਵੀ ਪਾਤਸਾਹਿਕਾਨਾਮਲੀਆਤਬ ਜਹਾਜ ਪਰ ਚੜਾਨੇ ਵਾਲੇਨੇ ਕਹਾ ਇਨਕੇ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਪੁਲਬਨਾਇਆ ਹੂਆਹੈ ਇਸਕੋ ਪੁਲਪਰ ਸੇਲੈਜਾਓ ਜਬ ਪੁਲ ਪਰ ਸੇ ਪਾਰ ਹੁਆ ਤਬ ਧਰਮਰਾਜਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੁਆ ਤਬ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਇਸਕਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਤਬ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤ ਨੇ ਕਹਾ ਇਸਕੀ ਪਾਂਚ ਬਰਸ ਬਾਕੀ ਉਮਰ ਹੈ ਜੋ ਅਗੇ ਸਭ ਅਗਲੀ ਸਾਖੀ ਕੇ ਤੋਰ ਪਰ ਹੈ ਜੋ ਅਗੇ ਪੁਲ ਵਾਲੀ ਲਿਖੀ ਹੈ॥ ਇਤੀ॥

ਰੀਗਾ ਜੀਕੇ ਤੀਰੇ ਪਰ ਇਕ ਮਿਰਜਾ ਪੁਰ ਸੈਹਰ ਹੈ ਤਹਾਂ ਪਰ ਇਕ ਧੋਬਨ ਹੋਤੀਥੀ ਮਾਰਵਾੜਕੇ ਦੇਸਕੀ ਥੀ ਧਨੀ ਉਸਕਾ ਨਾਮ ਥਾ ਔਰ ਗਰੀਬ ਕਰਤਾ ਵੀ ਰੈਹਤਾ ਥਾ। ਵਹਾਂਪੂਰਬ ਮੈ ਹਿੰਦੂ ਧੋਬੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵੋ ਧੋਬਨਕੋ ਜੋਕੁਛ ਮਿਲੇ ਅਦਾ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਕੇ ਨਾਮ ਦੇਵੇ ਆਦ ਆਪਖਰਚ ਕਰੇ ਜੇਕਰ ਕਪੜਾਮਿਲੇ ਤੋ ਅਦਾਪਾੜਕੇਦੇਵੇਯਾਮੁਲ ਦੇਦੇਵੇ ਇਕ ਦਿਨ ਮਾਰਵਾੜਨਾਨੇ ਕਹਾਕੇ ਰੀ ਮੋਫੀ ਧੋਬਨ ਮੈਥਾਕੋ ਦੇਵਾ ਆ ਖਾਣੇ

ਉਨ੍ਹਨੇ ਕੋਥੇ ਆਗੇ ਦਾਤੀ ਬਨੈਂਛੇ ਉ ਬੋਲੀ ਮੇਹ ਮੋੜੀ ਨਹੀਛੇ ਥੇ ਮੋੜੀ ਛੋ ਮੇਹ ਥੋ ਆਪਨਾ ਜਮਾ ਕਰੂ ਛੋ ਆਪਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਕੇ ਘਰ ਛੋ ਤਬ ਵੋ ਬੋਲੀ ਕੇ ਮੇਹ ਕੈਸੇ ਜਾਨੂ ਕੇ ਥੇ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਕੇ ਘਰ ਜਮਾ ਕਰੋ ਛੋ" ਤਬ ਧੰਨੀ ਬੋਲੀ ਮੈ ਬਹੁਤ ਦਿਨਬੀਮਾਰ ਰਹੀ ਥੀ ਤਬ ਮੈ ਪਰਵਾਰ ਗਈਥੀ ਜਬ ਮੁਜਕੋ ਜਮਰਾਜਕੇਸਨਮੁਖਲੈ ਗਏਜਮਰਾਜ। ਤਬ ਚਿਤਰਗੁਪਤਕੋਹੁਕਮਦੀਆਕਿਇਸਕਾਹਿਸਾਬ ਕਰ ਤਬ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤਨੇਕ ਹਾਕੇ ਇਸਕੀ ਉਮਰ ਅਬ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਕੀ ਬਾਕੀਹੈਇਸਕੋ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਉ ਜਲਦੀ ਜਬ ਥੋੜੀ ਦਰ ਵਾਪਸ ਆਈ ਤਾਂ ਇਕ ਚਮਾਰਮਿਲਾਉਸਨੇ ਕਹਾਮੇਰੀਦਮੜੀਕੀਕੌਡੀ ਬਾਕੀ ਹੈ ਸੋ ਦੇਜਾਇ। ਤੈਨੇ ਮੇਰੇਪਾਸੋ ਚਮੜੀਚਰਖੇ ਵਾਸਤੇ ਲਈ ਥੀ ਮੇਰੀ ਦਮੜੀ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਉਥੇ ਚਲ ਪੈਸੇ ਲੇਲੀਜੋ ਚਮਾਰ ਨੇ ਕਹਾ ਮੈ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਜਾਵਾਂ ਚਾਹੇ ਥੇ ਦੀ ਕੌੜੀ ਏਥੇ ਦੇਉ ਫੇਰ ਮਾਰੋ ਥਾਰੋ ਸੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਛੋ ਜਮਗਨ ਕਹੇ ਜਲਦੀ ਚਲੋ ਤੇਰੀ ਲੋਥ ਫੂਕ ਨਾ ਦੇਵੈ ਔਰ ਚਮਾਰ ਛੋੜੇ ਨਹੀਂ ਮੈਨੇ ਕਹਾ ਮੇਰਾ ਚਾਮ ਉਤਾਰ ਲੇ ਜਿਤਨੀ ਤੇਰੀ ਚਮੜੀ ਥੀ ਤਪ ਉਸ ਚਮਾਰ ਨੇ ਮੇਰੀ ਪੀਠਸੇ ਚਾਮ ਉਤਾਰ ਲੀਆ ਜੋ ਅਬ ਤਕ ਕਾਲਾ ਦਾਗ ਪੜਾ ਹੈ ਆਗੇ ਆਈ ਤੋ ਮੁਜਕੋ ਬੜੀ ਭੁਖ ਲਗੀ ਮੇਹ ਜਮਗਨਾ ਸੇ ਬੋਲੀ ਮੁਜੇ ਭੁਖ ਸੇ ਚਲੋ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਕੁਛ ਖਾਨੇ ਕੋ ਦੇਉ ਜਮਗਣ ਬੋਲੇ ਜੋ ਇਥੇ ਜਮ ਮਾਰਗ ਮੇਂ ਹਾਥ ਸੇ ਪੁਨ ਕੀਆ ਹੋ ਵੋ ਮਿਲਤੇ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕੁਛ ਪੁਨ ਕੀਉ ਛੋਤੋ ਥੇ ਯਾਦਕਰ ਤੂਜਕੋ ਮਿਲੇ ਛੇ ਤਬ ਮੇਹ ਕਹਾ ਕੇ ਮੇਹ ਇਕ ਸਾਧੂ ਕੋ ਆਦੀਰੋਟੂ ਦੀਉ ਥੋ ਔਰ ਮੈਨੇ ਕਛ ਨਹੀ ਕੀਉ ਥੋ ਚਾਲੋ ਆਗੇ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਛੋ ਬਾਗ ਆਇਆਜਮਗਨੇ ਕਹਾ ਥੇ ਜਾਉ ਰੋਟੂ ਖਾਉ ਮੇਹ ਇਠੇ ਬੈਠੇ ਛੋ ਜਬ ਮੈ ਬਾਗ ਮੇ ਗਿਹੁ ਸਗਰੋ ਪੇੜ ਮੇ ਆਧੇ ੨ ਰੋਟੂ ਲਗੂ ਛੋ ਤੋ ਮੈਨੇ ਤੋਆਦੋ ਰੋਟੂ ਦੀਉ ਛੋ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਛੋ ਜੋਘਣੋ ਪੁਨ ਕਰੇ ਛੋ ਥੇ ਤੋਘਣੋ ਪਾਵੇ ਛੋ ਮੈਨੇ ਉਰੋ ਟੂਨਾ ਖਾਉ ਔਰ ਭੂਖੋ ਚਲੀ ਆਇਉ ਜਬ ਮੇਰੇ ਲੋਥ ਕੋ ਨਹਾਨ ਲਗੇ ਤੋ ਗਰਮਦੇਖੋ ਤਬ ਨਾ ਨਹਾਵਇਉ ਤਉ ਮੈਨੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਵੋ ਧੰਨੀ ਹੈ ਕੇ ਮ੍ਰ ਗਿਉ ਤਬ ਉਨਾ ਨੇ ਕਹਾ ਮ੍ਰ ਗਿਉਹੈ ਇਸੀਸੇ ਮੇਹ ਜਮਾ ਕਰੂ ਛੂ ਥੇ ਭੀ ਜਮਾ ਕਰੋ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰ ਕੇ ਘ੍ਰਥਾਕੋਭੀ ਮਿਲੇ (ਇਤੀ)॥

ਕਾਸੀਸੇ ਚੌਬੀਸੁ ਕੋਸ ਪਰੇ ਗਾਜੀਪੁਰ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪ੍ਰ ਸੈਹਰ ਹੈ॥ ਤਹ ਏਕ ਬ੍ਰਾਮਣ ਜੂਤੀਆਂ ਕੀ ਦਕਾਨ ਕਰਤਾ ਥਾ। ਮੂੜਾ ਡਾਹਕੇ ਦਕਾਨ ਕੇ ਆ ਗੇ ਬੈਠਾ ਥਾ ਉਸਕੇ ਸਾਮਨੇ ਏਕ ਠਾਕਰ ਦੁਆਰਾ ਥਾ। ਉਸਮੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਏ ਥੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਉਨਕੇ ਦਰਸਨ ਕੇਵਾਸਤੇ ਔਰ ਰੋਟੀਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਧੂ ਆਤੇ ਥੇ ਔਰ ਕਥਾ ਹੋਤੀ ਥੀ ਕੁਛਕਾਲ ਪਾਏਕੇਉ ਬ੍ਰਹਮਣ ਮ੍ਰਗਿਆ ਜਬ ਧ੍ਰਮਰਾਜ ਕੇ ਸਨਮੁਖ

ਜਮਗਣ ਲੈਗਏ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਇਸਕਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ। ਜਬ ਹਿਸਾਬ ਕੀਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਭਲਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਨ੍ਾ ਠਾਕਰ ਦੁਆਰੇ ਗਿਆ ਨਾ ਗੰਗਾ ਜੀਕਾ ਅਸਨਾਨ ਕੀਤਾ ਨਾ ਕਬੀ ਭਲਾ ਕਰਮ ਕੀਤਾ ਇਸਨੇ ਭੰਗ ਕੇ ਨਸ਼ੇ ਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਨਾ ਸ੍ਰੀਰ ਖੋਇਆ ਪੰਜੇ ਐਬ ਸ਼ਰਈ ਹੈ ਫੇਰ ਧਰਮ ਰਾਜ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖੋ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਨਾ ਰਹੇ। ਫੇਰ ਕਿਹਆ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਇਸਨੇ ਫੇਰ ਧਰਮ ਰਾਜ ਨੇ ਕਹਾ ਕੋਈ ਭੋਲੇਖਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਿਆ ਤਾਂ ਚਿਤਰ ਗੁਪਤ ਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਬਾਤ ਹੈ ਕੇ ਇਸਕੀ ਦੁਕਾਨ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਮੰਦਰ ਥਾ ਉਸਮੇ ਸਾਧੂ ਆਤੇ ਜਾਤੇ ਕੀ ਧੂੜ ਪੜਤੀ ਥੀ ਔਰ ਦਰਸਨ ਹੋਤਾ ਥਾ ਏ ਉਨਕੋ ਮਸਕਰੀਕਰਤਾਹੈਤਾਥਾਕੇਖਾਨੇਵਾਸਤੇ ਛਾਹ ਡਾ ਬੈਠੇ ਹੈ ਔਰ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ਏ ਆਪ ਚਾਹੇ ਪੁਨ ਗਿਨੋ ਚਾਹੇ ਨਾ ਗਿਨੋ। ਔਰ ਪੋਥੀ ਕੋ ਕਬੀ ਦੇਖੀ ਭੀ ਨਹੀ ਥਾ ਸਾਦੂਉ ਕੋ ਪੋਥੀ ਦੇਖਕੇ ਗਾਲ੍ਹਾਨਿਕਾਲਤਾ ਔਰ ਕਹਿਤਾਥਾ ਕੇ ਲੂਟ ੨ ਕਰਖਾਤੇ ਫਰਤੇਹੈਂਤਬ ਧਮਰਾਜਦੋਨੂਹਾਥਗਦੀਪ੍ਰਪਟਕਾਕੇਮਾਰੇ ਅਰੇਭਲੇ ਲੋਕੋ ਔਰ ਇਸਨੇ ਕਿਆ ਪੁਨ ਕਰਨਾ ਜਿਨ ਸੰਤੋਂ ਕੀ ਧੂੜਕੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ਆਦੀ ਮਾਹ ਦੇ ਵਆਦੀ ਲੋਚਤੇ ਹੈ ਓਧੂੜ ਇਸ ਪ੍ਰ ਪੜੀ ਹੈ ਫੇਰ ਇਸਕੇ ਪਾਪ ਬਾਕੀ ਭੀ ਰਹੇ ਗਏਹੈ। ਤਥਾਛ ਭਾਗਵੰਤ ਸਕੰਦ ਇਕਾਦਸ ॥

ਸਲੋਕ–ਨਿਰ ਪੇਚਖਯੰ ਮੁਨਿਸ਼ਾਂਤੰ । ਨਿਰਵੈਰੰਸਿਮਰਦਰਸ਼ਿਨੰ। ਅੰਨੂ ਬ੍ਰਿਜਾਮਿ ਅਹਿੰਨਿਤਯੰ ਭੂਯੇਯੇਤਿ ਅਘ੍ਰੀ ਰੇਣੁ ਭਿ ॥

ਸ੍ਰਿ ਕਿਰਸ਼ਨ ਜੀ ਉਧਵ ਪ੍ਰਿਤੀ ਕਹਤੇ ਹੈ ਹੇ ਉਧਵ ਜੌਨ ਸੇ ਸੰਤ ਨਿਰਪੇਖਨਾਮ ਇਛਾ ਸੇ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜਿਨਕੋਕੋਈ ਇਛਾ ਨਹੀ ਸੋ ਆਪਨੇ ਆਤਮਾ ਕਾਮਾਨਨੇ ਕਾਸੁਭਾਵ ਹੈ ਸੋ ਕਹਾਵੈ ਮੁਨੀ ਸੀਲਮੁਨ। ਜੋਸ਼ਾਂਤ ਆਤਮਾ ਹੈ ਕਬੀ ਭੀ ਉਨਕੋ ਕਰੋਧਿ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਿਨ ਕੇ ਦਰਸਨ ਮੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਵੈਰ ਹੈ ਨਾ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ ਸਮਦਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾਤੇ ਲੇਕਰ ਚੀਟੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਇਸਵਾਸਤੇ ਸਮਦਸੀ ਹੈ ਮੈ ਉਨ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਫਿਰਤਾ ਹੂੰ (ਪ੍ਰਸਨ) ਹੇ ਭਗਵੰਨ ਆਪ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਹੋ ਆਪ ਉਨਸੇ ਕਿਆ ਲੇਨਾ ਹੈ ਉਨਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਫਿਰ ਤੇ ਹੋ(ਉਤ੍ਰ) ਪੂਯੇਯੇਤਿ ਉਨਾ ਕੀ ਧੂੜ ਜੋ ਚਰਨੋ ਕੀ ਹੈ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰ ਪੜਨੇ ਸੇ ਮੇਰਾ ਸ਼੍ਰੀਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸ੍ਰੀਰ ਮੇ ਜੋ ਕੋਟਾਨਕੋਟ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਹੈਂ ਸੋਭੀ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਹੋਜਾਵੇ ਹੈ (ਅਰਥਾਤ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ (ਮਹਲਾ ੧) (ਆਸਾਦੀ ਵਾਰ) ਦਾਨ ਮਹਿੰਡਾ ਤਲੀ ਖਾਕ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਮਸਤਕ ਲਾਈਐ॥ ਜੇ ਹੋਵੈ ਪੂਰਬ ਲਿਖੀਆ ਤਾਂ ਧੂੜ ਤਿਨਾ ਦੀ ਪਾਈਏ(ਇਤੀ) (ਮਹਲਾ ੫) ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਸਰਧਾ ਮੰਨ ਕੀ ਪੂਰੇ। ਨਾਨਕ ਦਾਸ

ਇਆ ਸੁਖ ਮਾਂਗੈ ਮੋਕੋ ਕਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰੇ॥ ਇਤੀਆਦੀ॥ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਭੀ ਸੰਤਾਂਕੀ ਧੂੜ ਲੋਚਤੇ ਹੈਂ॥ ਸਾ ਧੂੜ ਇਸ ਪਰ ਪੜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਸ੍ਵਰਗ ਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ਉਸਮੇ ਲੈ ਜਾਵੇ ਇਸਕੇ ਸਭ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਗਏ ਹੈ। ਉਸਮੇ ਫੇਰ ਪੂਛਾ ਤੂੰ ਕਿਦਰ ਜਾਨਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿਵ ਬਿਸ਼ਨ ਆਦੀ ਕਿਸ ਲੋਕਮੈ ਜਾਨਾਹਈ ਤੂੰ ਦਸ। (ਬ੍ਰਮਣੋ ਵਾਚ) ਜਿਨ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂੜ ਸੇ ਮੈ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੂਆ ਹੂੰ ਉਨਕੇ ਦਰਸਨ ਮੈ ਕਰੋ ਅਬ ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਮੇਰੇ ਕੋ ਭੇਜ ਦਿਉ ਮੈ ਜਾਉ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਸੋ ਸੰਤ ਜਨਕੀ ਨਿਤ ਸਤਸੰਗ ਕਰਤੇ ਹੈ ਉਨਕੋਕਿਆਕੈਹਨਾਹੈਮੇਰੇਪ੍ਰਾਰਬਧਮੈਇਸੀਤਰਾਂ ਥਾ, ਇਤੀ।

ਏਕ ਸੰਤ ਸਫੈਦ ਪੋਸ਼ ਆਪਨੇ ਪਾਸ ਕਹੀ ਟੋਕਰੀ ਰਖਕੇ ਔਰ ਮਜੂਰੀ ਕਰਕੇ ਖਾਤੇਥੇ ਇਕ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਹਵੇਲੀ ਬਨਵਾਤਾ ਥਾ ਉਸਕੇ ਸਾਮਨੇ ਸੇ ਸੰਤ ਕਹੀ ਟੋਕਰੀ ਲੈਕੇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਬ ਸਹੂਕਾਰ ਨੇ ਦੇਖਕੇ ਕਹਾ ਕੋਈ ਮਜੂਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਮਜੂਰੀ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਹਾਂਜੀ ਕਰਾਂਗੇ (ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ) ਕਿਆ ਰੋਜ ਲਵੋਗੇ (ਉਤ੍ਰ) ਚਾਰ ਆਨੇ ਰੋਜ। [ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ] ਔਰ ਸਭ ਦੋਆਨੇ ਲੈਤੇ ਹੈ ਤੁਮ ਕਿਉ ਚਾਰ ਆਨੇ ਲੇਤੇ ਹੋ। [ਉਤ੍ਰ] ਜੇ ਦੋ ਆਨੇ ਲੈਤੇ ਹੈ ਉਨਾ ਪਾਸੋ ਕਰਵਾਉ ਹਮ ਔਰ ਕਿਦਰ ਕਰੇਗੇ॥ ਉਸਨੇ ਕਹਾ ਹਛਾ ਜੋ ਮਰਜੀ ਲੈਨਾ ਜੀ ਰਹੋ ਤਬ ਉਸ ਸਹੁਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਦੇਖਾ ਮਜੂਰ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਇਕ ਫੇਰਾ ਕਰਤੇ ਸੰਤ ਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਔਰ ਸੰਤ ਸੇ ਪਹਲੇ ਆਤੇ ਪੀਛੇ ਸਭਸੇ ਜਾਤਾ ਥਾ ਜਬ ਵੋ ਆਵੇ ਤਾਂ ਸਾਹੁਕਾਰ ਕਹੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਆਪ ਬੈਠ ਜਾਉ ਅਬੀ ਦੂਜੇ ਮਜੂਰ ਨਹੀ ਆਏ [ਉਤ੍ਰ] ਹਮਨੇ ਆਪਸੇ ਚਾਰ ਆਨੇ ਲੈਨੇ ਹੈ ਹਮ ਬੈਠੇਗੇ ਨਹੀ ਏ ਕਹਕੇ ਆਪ ਕਾਮ ਕਰਨੇ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਾਲਕੀ ਗਤੀ ਲਖੀ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ਅਜੇ ਹਵੇਲੀ ਨਹੀ ਬਨੀ ਤੋ ਸਾਹੁਕਾਰ ਕਾਲ ਵੱਸ ਹੋਗਿਆ [ਗੁਰੂਵਾਕ] ਮਨਕੀ ਮਨੀਮਾਹ ਰਹੀ ਨਾ ਹਰ ਭਜੇ ਨਾ ਤੀਰਥ ਸੇਵੇ ਚੋਟੀ ਕਾਲ ਗਹੀ॥ ਦੇਖੋ ਬੜਾ ਅਸਚਰਜ ਹੈ ਜੋਜੇ ਜੀਵ ਆਤਾਹੈ ਨਾਤੋ ਕੁਛ ਲਿਆਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕੁਛ ਲੈ ਜਾਤਾ ਹੈ ਧੰਨ ਆਦੀ ਵਸਤੂ। ਏਕ ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਕਾਮ ਇਸਕੇ ਸਾਥ ਜਾਤ ਹੈ ਉਹੀ ਆਗੇ ਸਭ ਕੁਛ ਬਨਾ ਦੇਤਾ ਹੈ ਉਸ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਮਗਨ ਬੀ ਦਿਖਾਏ ਦੇਤੇ ਥੇ ਜਮਗਨੋ ਕੋ ਸੰਤ ਬੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾਥਾ। ਤਬ ਜਮਗਨੋ ਸੇ ਸੰਤ ਬੋਲੇ ਇਸ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕੋ ਤੁਮ ਲੇਚਲੇਹੋ ਤਬ ਜਮਗਨਨੇ ਕਹਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਲੈ ਚਲੇ ਹਾਂ ਦੇਖੋ ਪਾਪੀਆਂਕੇ ਭਾਗ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬਦਾਤਾ ਹੈ ਪਾਪ ਉਦਆਤਾ। ਸੰਤੋਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹੇ ਜਮਗਨੋ ਤੁਸਾ ਜਿਸਜੀਵਕੋ ਹਫਾਜਤਸੇ ਲੈ ਜਾਨਾ ਹਮਾਰੇ ਸੇ ਬਾਤ ਚੀਤ ਕਰਤਾ ਰਿਆਹੈ ਅਰੁ ਹੇ ਜਮਗਨੋਧਰਮਰਾਜਸੇਕਹਨਾਕੇਇਸਕਾਹਸਾਬ

ਰਿਆਇਤ ਕਰਨਾ ਔਰ ਸੋਚਕੇ ਕਰੇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਬਾਤ ਚੀਤ ਕਰਤਾ ਰਿਆ ਹੈ ਤਬ ਜਮਗਨ ਸੰਤਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹਫਾਜਤਸੇ ਲੇਗਏ ਔਰ ਧਰਮਰਾਜ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਖੜਾ ਕੀਆ ਤਬ ਹੁਕਮ ਹੁਆਕੇ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜਮਗਨੋ ਨੇ ਕਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ਪੈਹਲਾਂ ਹਮਾਰੀ ਅਰਜ ਸੁਨ ਲਵੋ ਧਰਮਰਾਜ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿਆਤਾ ਜਮਗਨ ਨੇ ਕਹਾ ਜੋ ਸੰਤ ਸਫੈਦ ਪੋਸ਼ ਮੇਨਤਕਰਕੇ ਖਾਤੇਹੈ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾ ਥਾ ਇਸਕਾ ਹਿਸਾਬ ਰਿਆਇਤਸੇ ਕਰਨਾ ਜੀ। ਤਬ ਧਰਮਰਾਜਨੇਕਹਾਉਨਾਮਹਾਤਮਾਕੀਸਪਾਰਸਹੈ ਤਬ ਹਿਸਾਬ ਸੇ ਕਿਆ ਕਾਮ ਹੈ ਇਸਕੇ ਸਭ ਪਾਪ ਮਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਲੋਕਕੀ ਇਛਾ ਕਰੇ ਉਥੇ ਹੀ ਲੈਜਾਵੋ [ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ] ਕੋਨ ਲੋਕ ਕੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤੁਮਾਰੀ। [ਉਤ੍ਰ] ਜਿਨ ਸੰਤਾਂ ਕੀ ਕਿਰਪਾਸੇ ਮੇਰੇ ਪਾਪ ਮਾਫ ਕੀਤੇਗਏਹੈਂ ਜਿਥੇ ਓਹਸੰਤਜਨ ਰੈਹਤੇ ਹੈ ਉਨਕੇ ਲੋਕ ਮੈ ਪਹੁਚਾਉ ਜੀ ॥ [ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ] ਉਨ ਸੰਤੋਕੀ ਐਸੀ ਦਿਬਿ ਦਰਿਸਟੀ ਕੀਉ ਥੀ ਉਨਾਨੇ ਕੌਨ ਸਾਧਨ ਕੀਆ ਹੈ [ਉਤ੍ਰ] ਆਪਨੀ ਮਜੂਰੀ ਸੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੀ ਕਾ ਪੈਸਾ ਕੌਡੀ ਨਹੀ ਲੇਤੇ ਥੇ ੧ ਦੂਸਰਾ ਜੋ ਮਜੂਰੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਆਦੀ ਆਪ ਰਖਤੇ ਆਦੀ ਪਰਮੇਸਰ ਕੇ ਨਾਮ ਦੇਤੇ ਥੇ ੨ ਤੀਸਰਾ ਸਤ ਬੋਲਨਾ ਝੂਠ ਨਹੀ ਬੋਲਤੇ ਥੇ ੩ ਚੌਥਾ ਕੁਵਾਚ ਨਹੀ ਬੋਲਤੇ ਥੇ ਨਾ ਕਿਸੀਕਾ ਰਿਦਾ ਦੁਖਾਤੇ ਥੇ ੪ ਪੰਜਵਾਦਿਨੇ ਮਜੂਰੀ ਰਾਤਕੋ ਭਜਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ੫॥ ਤਥਾਤ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਬਸੰਤ ਰਾਗੇ (ਮਹਲਾ੧) ਨਾਮ ਸਲਾ ਇਨ ਤਿਨ ਧੰਨਪਲੇ ਨਾਨਕਵਾ ਧੰਨ ਸੋਈ ॥ ਜੋਕੋ ਜੀਵਕਹੇ ਓਨਾ ਕਉ ਜਮਕੀ ਤਲਬਨਾ ਹੋਈ ਧਨਵੰਤਾਇ ਓਹੀਕਹੇ ਅਵਰੀ ਧੰਨਕੋ ਜਾਉ ॥ ਨਾਨਕ ਨਿਰਧਨ ਤਿਤ ਦਿਨ ਜਿਤ ਦਿਨ ਵਿਸਰੇ ਨਾਂਉ ॥ [ਮਹਲਾ ਦੂਜਾ ੨] ਦੇਖੋ ਉਹ ਸਾਹੁਕਾਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰਦਾਪਾਪੀਥਾਫਕਤ ਸੰਨਤੋਂ ਕੋ ਆਦਰ ਸਾਥ ਬਠਾਤਾਥਾ ਉਸਕੇ ਸਭ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਗਏ ਔਰ ਸਤ ਜੰਗਤ ਮੈਨਿਵਾਸ ਮਿਲਾ। ਇਤੀ ॥

੧੯੦੪੧੯੦੫ ਮੇ ਦੋਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਪਾਸ ਆਏ ਹਛੇ ਉਨ ਦੋਨੋਕਾ ਸਰੀਰ ਅਤਿਸ੍ਰ ਪੁਸ਼ਟ ਥਾ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਤਦ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਆਉ ਸੰਤਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੋ ਦੋਨੋ ਨੇ ਜੇਕਹਾ ਕਿ ਅਬੀ ਹਮਾਰਾ ਚਿਤ ਨਹੀ ਕਰਦਾ ਉਹ ਦੋਨੋਹੀ ਨਰਾਰ ਰਹਤੇਥੇ ਗਰਮੀ ਜਾੜੇਮੇ। ਇਕ ਦਿਨ ੨ ਦਿਨ ੪ ਦਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵੇਲੇ ਬੁਲਾਏ ਤਾਂ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਕਹਿਤੇ ਰਹੇ ਤਬ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਹਾਕੈਸਾ ਭੋਜਨ ਆਪਕੋ ਚਾਹੀਏ ਆਪ ਭੋਜਨ ਕਿਉਨਹੀ ਪਾਵਤੇ ਜਿਸ ਤਰਾਂਦਾ ਕਹੋ ਉਸੇ ਤਰਾਂਦਾ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਾ ਦੇਈਏ ਤਬ ਦੋਨੋ ਸੰਤੋ ਨੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸੰਨਤਾਆਗੇ ਝੂਠਣਾਂ ਨਹੀ ਕਹਿਣਾ ਏਕਨੇ ਤੋ ਕਹਾਮੈਂ

ਸੁਖਮਨੀ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਹਮੇਸਾ ਕਰਤਾਹੋ ੧੬ ਅਸਟ ਪਦੀ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਸੋ ਲਵੀਆ ਅਸਪਦੀ ਕਿ ਚੌਥੇ ਚਰਨ ਮਹ ਲਿਖਾ ਹੈ ਨਾਮਕੇ ਧਾਰੇ ਸਗਲੇ ਜਿਤਨਾਮ ਕੇਧਾਰਖੰਡ ਬ੍ਰਮੰਡ ਨਾਮਕੇ ਧਾਰੇ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਨਾਮਕੇ ਧਾਰੇ ਅਕਾਸਪਤਾਲ ਨਾਮਕੇਧਾਰੇ ਸਗਲ ਅਕਾਰ ਨਾਮਕੇ ਧਾਰੇ ਪੂਰੀਆ ਸਭ ਭਵਨ ਨਾਮਕੇ ਧਾਰੇ ।ਇਤਿਯਾਦੀ ॥ ਮੈਨੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਕੀਆ ਖੰਡਬ੍ਰਮੰਡਜਿਸ ਪ੍ਰਮੇਸਰਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰਸਾਰੇ ਜੀਆਂ ਦੇ ਅਕਾਰ ਨੂੰ ਬ੍ਰਮੰਡ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰਖਿਆ ਹੈ ਓਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦਾ ਨਾਮ ਕਿਆ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਹੀ ਨਾਧਾਰਸਕੇਗਾ ਅਰ ਜਰੂਰ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭੀ ਧਾਰੇਗਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਛੋਡ ਦੀਆ ਹੈ ਏਕੰਤ ਬੈਠ ਗਿਆ ਬਿਨ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਸੇ ਭੁਖ ਹਟ ਗਈ ਬਿਨਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣੇ ਸੇ ਪਿਆਸ ਹਟ ਗਈ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਨਾ ਖਾਤਾ ਹੂੰ ਨਾ ਪੀਤਾ ਹੂੰ ੧ ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਕਹਾ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹ ਮੈ ਜੰਗਲ ਦੇਸ ਮੈ ਛੇਮਜਲਾਂ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਮਿਲ ਜਾਤਾ ਥਾ ਪਰ ਅੰਨ ਨਹੀ ਮਿਲਤਾ ਥਾ ਮੈਨੇ ਛੇ ਰੋਟੀਆਂ ਛਿਆ ਦਿਨਾ ਵਾਸਤੇ ਪਕਵਾ ਲਈਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਦੁਧ ਬਿਚ ਆਟਾ ਗੁਨਕੇ ਇਸਦਾ ਨਾਉ ਪੂਰਨ ਪਰੀਬੀ ਹੈ ਜਬ ਮੈ ਏਕ ਮਜਲ ਗਿਆ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਈ ਤੋ ਇਕ ਕੁਤੀ ਸੂਈ ਹੋਈ ਦੁਬਲੀਆਖਲੋਤੀ ਮੇਰੇ ਮਨਮੈ ਦਯਾ ਆਈ ਮੈ ਇਕ ਰੋਟੀ ਓਸਨੂੰ ਪਾਦਿਤੀ ਮੈ ਇਕ ਮਜਲ ਮੈ ਏਵੇ ਚਲਿਆ ਜਾਵਾਗਾ ਉਹਰੋਟੀ ਖਾਕੇ ਫਿਰ ਪੁਛ ਲਹਲਾਵੇ ਦੂਸਰੀ ਵੀ ਪਾਦਿਤੀ ਇਸੀ ਰੀਤੋ ਸੇ ਪੰਜੇ ਰੋਟੀਆਂ ਉਸਨੂੰ ਖਵਾ ਦਿਤੀਆਂ ਫਿਰ ਮੈ ਵੀਚਾਰ ਕੀਆ ਏਹਤਾਂ ਰਜਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਬਚਿਆਂਦਾ ਕੀ ਕਰੀਏ ਭੁਖੇ ਪੜੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਰਹੇਹੈ ਫਿਰਮੈ ਆਪਣੀ ਝੋਲੀ ਮੇ ਚਕੂ ਨਿਕਾਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਿਨੀ ਲਰਕੀ ਪਛੀ ਉਸ ਫਟੋਪੈ ਜੋ ਲਹੂ ਨਿਕਲਿਆ ਉਨਾਂ ਬਚਿਆਂ ਨੂ ਚਟਣੇ ਵਾਸਤੇ ਲਗਾ ਦੀਆ ਫੇਰ ਦੁਸਰੀ ਪਿਨੀ ਪਛੀ ਉਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਬਚਿਆਂਨੂੰ ਲਗਾਦੀਆ ਫੇਰ ਦੋਨੋ ਪਟ ਪਛੇ ਚਟਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਚਟਕੇਰਜਕੇਹਟਗਏ ਲਹੂਨਾਲ ਤਬ ਮੈ ਉਹਾਂਸੇ ਚਲਿਆ ਐਸੀ ਦਯਾਕੇ ਪ੍ਰਭਾਉਸੇ ਜਿਥੇ ਮੈ ਛਿਆਆ ਦਿਨਾ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਸੀ ਉਥੇ ਮੈ ਮੁਖਕੋ ਸੰਤੋਖਿਆ ਗਿਆ ਧਿਆ ਨੂੰ ਪਹੁਚ ਗਿਆ ਲਤਾਂਕ ਚਕੇ ਉਹ ਜਖਮ ਦਿਖਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਅਸੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦਾ ਨਾ ਕੁਛ ਖਾਨੇਹਾ ਨਾ ਕੁਛ ਪੀਨੇ ਹਾਂ ਨਿਸਚਾ ਚਾਹੀਏ ਤੋ ਪਹਿਲੇ ਜੈਸਾ ਹੀ ਏ ਜਿਸਨੇ ਨਾਮਕੇ ਆਸਰੇ ਹੋਕੇ ਖਾਣਾਪੀਣਾ ਤਿਆਗ ਦੀਆ ਦਯਾ ਚਾਹੀਏ ਤੋ ਦੂਸਰੇ ਜੈਸੀ ਚਾਹੀਏ ॥ ਇਤਯਾਦੀ ॥ ਤੁਖਾਰ ਗੁਰੂ ਸਿਮਰਤੀ ॥ ਮਾਝਰਾਗੋ ਬਾਰਮਾਹ ਕੇ ਬਾਰ ਵੀ ਪੌੜੀਮੇ ॥

ਅਠ ਸਥ ਤੀਰਥ ਸਗਲ ਪੁਨ ਜੀ ਦਯਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਜਿ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਦਯਾ ਕਰ ਸੋਈ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਨ ਬ੍ਰਮੰਡਮੇ ਸਾਡੇ ਤ੍ਰਿੰਨਕ ਰੋੜ ਤੀਰਥ ਹੈ ਇਨਾਸਾਰਿਆ ਤੀਰਥਾ ਵਿਚੋਂ ਅਠਾਹਠ ਤੀਰਥ ਮੁਖ ਹੈਨ ਜਿਨੋਨੇ ਗੰਗਾ ਆਦੀ੬੮ਤੀਰਥੋਂ ਕਾਇਸਨਾਨ ਕਰਲਿਆ ਹੈ ਉਨਹਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੀਰਥੋਂਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਢਾਣਕੀ ਦਯਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਰਬ ਜੀਆਂਕੋ ਅਭੈਦਾਨ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਨਾ ਸਾਰਿਆ ਤੀਰਥੋਂਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਲਿਆ ਹੈ। ਇਤਯਾਦੀ। ਅਨਜ ਸੌ ਸੌ ਕਦਮਕੇ ਫੈਸਲੇ ਪਰ ਤਿੰਨ ਬ੍ਰਿਛ ਸੁਕੇ ਹੋਏ ਖੜੇ ਉਨਕੇ ਨੀਚੇ ਤਿੰਨ ਤਪਸੀ ਆਣਕ ਬੈਠ ਗਏ ਉਨਾਂਨੇ ਨੇਮਕਰ ਲੀਆ ਜਦ ਹਰੇ ਹੋਣਗੇ ਤਬ ਹਮ ਉਠਾਂਗੇ ਤਬ ਹਮ ਜਾਣਗੇ ਹਮਾਰਾ ਤਪ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ਬਰਾਬਰ ਸਹੋਗਏ ਉਨਕੋ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸੀ ਦੇਸਕਾ ਰਾਜਾ ਏਕ ਦਿਨ ਸ਼ਕਾਰ ਖੇਲਨੇ ਗਿਆ ਜਬ ਘੋਰ ਬਨਮੈ ਗਿਆ ਸਕਾਰਤੋ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਇਸਨੂੰ ਪਿਆਸ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਲਗੀ ਤੇ ਦਿਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਆਗਿਆ ਪਾਣੀਕੋ ਖੋਜਤਾ ਖੋਜਤਾ ਗਿਆ ਜਹਾਂ ਵ ਤਿਨੋ ਸੰਤ ਬੈਠੇ ਥੇ ਤਹਾਂ ਆਏ ਨਿਕਸਿਆ ਉਨ ਸੰਤਾਕੋ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਆਪ ਕਬਕੇ ਬੈਠੇਹੋ ਤਬ ਉਨੋਨੇ ਕਹਾ ਬਰਾਬਰਸ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ਬੈਠਿਆਂ ਤਬ ਉਸ ਰਾਜੇਨੇ ਕਹਾ ਕਿਆਬ ਕਬ ਉਠੋਗੇ ਤਬ ਸੰਤੋਨੇ ਕਹਾਜਬਤੀਨੋਬਿਛਹਰੇ ਹੋਜਾਣਗੇ ਤਬਉਠਾਂਗੇ ਤਬ ਰਾਜਾ ਵੀ ਉਨਸੇ ਸੌਕਦਮ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਪਰ ਹਥਕੀ ਬ੍ਰਛੀਕੋ ਜਮੀਨ ਮੇ ਗਡਕੇ ਬੋਲਿਆ ਲੈਉ ਸੰਤ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਤੋ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੀ ਜੜੋਨੇ ਨੀਚੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੀਆਂ ਜੜਾ ਪਾਣੀ ਹਾਂਡੇ ਗਈਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹੈਨ ਮੇਰੀ ਬਾਸਕੀ ਸੋਟੀ ਕੇ ਨੀਚੇ ਲੋਹੇ ਕਾ ਫਲ ਲਗਾ ਹੂਆ ਹੈ ਹਮ ਬੀ ਤਬ ਉਠੇਂਗੇ ਜਬ ਜਿਹਹਰੀ ਹੋਜਾਏਗੀ ਜਬ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਭਗਤ ਵਤਸਲ ਸ੍ਰੀ ਭਗ- ਵਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਚਾਰੋ ਕੋ ਵਰਦੇਣੇ ਵਾਸਤੇ ਜੇਠ ਹਾੜਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਬੁਢੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੀਆ ਤੋ ਮਨ ਪਕਾ ਬੋਝਾ ਉਠਾ ਲੀਆ ਔਨਕਾ ਉਸੀ ਬਨਮੈਪਹਿਲੇ ਤਪਸੀ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਮੁਝਕੋ ਪਿਆਸ ਲਗੀ ਹੋਈਹੈ ਦੁਪਹਿਰ ਕਾ ਸਮਾ ਹੈ ਔਰ ਭੁਖਵੀ ਲਗਰਹੀ ਹੈ ਈਹਾਂ ਸੇ ਦੋ ਕੋਹਸ ਪਰ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਹੈ ਮੇਰਾ ਬੋਝਾ ਵੀ ਪੁਚਾ ਦਿਉ ਤੇ ਖਾਣੇ ਕੋਭੀ ਕੁਛ ਦਿਉ ਪੀਨੇ ਕੋਭੀ ਦਿਉ ਤਬ ਸੰਤਨੇ ਕਹਾ ਕਿਉਰੇ ਹਮ ਬੋਝਾ ਉਠਾਣੇ ਵਾਲੇ ਹੈ ਮਜੂਰਹਾਂਹਮਭਜਨ ਕਰੇ ਕਿ ਤੁਮਾਰਾ ਬੋਝਾ ਉਠਾਏ ਫੇਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸ ਆਏ ਉਸਕੋ ਬੀ ਐਸੇ ਹੀ ਕਹਾ ਤੋ ਵਹੁ ਬੋਲਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਲਈ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਹੈ ਜੋ ਤੇਰੇਕੋ ਖਾਣਾ ਪੀਣੇਕੋ ਦੇਉ ਕਿ ਹਮਤੇ ਆਪਹੀ ਫਲ ਫੁਲ ਖਾਤੇ ਹਾਂ ਜਾਂਭਲਾ ਮਾਣਸ ਹੈ ਤੋ ਭਾਗ ਜਾਈ ਹਾਸੇ ਫੇਰ

ਵਹੁਤੀਸਰੇ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਕਹਾ ਵਹੁ ਮੂਰਖ ਹਮ ਜੰਗਲ ਮੈ ਬੈਠੇਹਾਂ ਤੇਰੇ ਖਾਣੇਕੋ ਕਿਆ ਹਮ ਦੇਇਗੇ ਹਮ ਕਿਆ ਮਾਗਨੇ ਜਾਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਮ ਵਗਾਹਰੀ ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਬੋਝੇ ਵਾਸਤੇ ਵਗਾਰੀ ਫੜਨਾ ਹੈ ਤੇ ਗ੍ਰਾਉਸੇ ਜਾਕੇ ਫੜ ਲਉ ਤਬ ਉਨਾਨੇ ਫਰ ਕਹਾਕਿ ਕੁਛ ਦਿਉ ਹਮਕੋ ਹਮ ਬਹੁਤ ਭੁਖੇ ਪਿਆਸੇ ਹਾਂ ਤਬ ਉਸਨੇ ਫੇਰ ਉਠਕੇ ਦੋ ਚਾਰ ਡੰਡੇ ਕਢ ਮਾਰੇ ਤਬ ਉਸਨੇ ਬੜੇ ਕ੍ਰੋਧਸੇ ਕਹਾਂ ਕਿ ਭਲੇਮਾਣਸ ਹੋਕੇ ਚਲਾਜਾ ਈਹਾਂਸੇ ਹਮ ਜਿਗਲ ਮੈ ਬੈਠੇ ਤਪ ਕਰਕੇ ਤੇਰਾ ਬੋਝ ਢੋਣੇਵਾਸਤੇਨਹੀਬੈਠੇਤਬਾਦਗੁਰੂਸਿੰਮ੍ਰਤੀ॥ਅਨੇਕਤਪਸਿਜ਼ਾਕਰੇਹੰਕਾਰਨਰਕਸੁਪਗਫਿਰ ਫਿਰ ਅਵਤਾਰ ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਆ ਤਮ ਨਹੀ ਦ੍ਰਵੈ ਹਰਿ ਦੁਰਗੇ ਕਹੁ ਕੈਸੇ ਗਵੈ। ਫਿਰ ਵਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰਾਜਾਕੇ ਪਾਸ ਜਾਕੇ ਐਸੇ ਬੋਲਾ ਖਿਝਕੇ ਬੋਝੇ ਨੂੰ ਗੁਸੇ ਨਾਲ ਫੈਕ ਦਿਤਾ ਤੇ ਕਹਾ ਮੁਝਕੋ ਖਾਣੇਕੋ ਵੀ ਦੇਤੇ ਪੀਣੇ ਕੋਵੀ ਦੇ ਮੇਰਾ ਬੋਝਾ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਸੇ ਪੁਚਾਦੇ ਤਬ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਸਤਬਚਨ ਆਉ ਮਹਾਰਾਜ ਬੈਠੋ ਸਭ ਕੁਛ ਹੋਜਾਏਗਾ ਬੜੇ ਅਦਬਸੇ ਉਸ ਕੇਚਰਨ ਵੀ ਧੁਵਾਏ ਫਲ ਫੁਲ ਵੀ ਖਾਣੇਕੋ ਵੀ ਦਿਤਾ ਤਬ ਤੁਨੇਕਹਾਕਿਮੇਰਾਬੋਝਾ ਵੋਉਠਾਕੇਮੇਰੀਕੁਟੀਆਮੇਪੁਚਾਦੇਰਾਜਾਨੇ ਸਤਬਚਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮਨਮੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀਤੋਸੋਟੀ ਨੂੰਲੋਹੇਦਾਫਲ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਏਹ ਖਬਰੇ ਕਬ ਹਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਕਬ ਨਹੀ ਤੇ ਇਸਬਾਹਮਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਠਾਕੇ ਛਡ ਆਵਾਂ ਰਾਜਾਨੇ ਬੋਝਾ ਉਠਾਲੀਆ ਅਗੇ ਅਗੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਰਾਜਾ ਜਬ ਕੋਸ ਦੋ ਕੁ ਗਏ ਤੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਚਿਤ ਬਿਆਕੁਲ ਹੋਗਿਆ ਰਾਜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਾਨ ਜਬ ਅੰਤ ਹੋਣੇ ਲਗੇ ਤਬ ਭਗਵੰਤਨੇ ਉਸ ਬਨਮੇ ਮਾਇਆਦੀ ਕੁਟੀਆ ਰਚ ਦਿਤੀ ਸੰਤਜੀ ਰਖ ਦਿਉਮੇਰਾ ਬੋਝਾ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਆਗਈ ਹੈ ਤਬ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਚਲੋ ਪੰਡਤਜੀ ਆਗੇ ਜਾਂ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੁਚਾਦੇਨਾ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਨੇ ਕਹ ਕਿ ਮੇਰੀ ਕੁਟੀਆ ਆਗਈ ਹੈ ਆਪ ਅਬ ਜਾਉ ਆਪਣੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਮੈ ਤੇਰੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆਹੂੰ ਜਬ ਰਾਜਾ ਆਇਆ ਆਪਣੇ ਆਸਨ ਪੁਰ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਉਸਕੀ ਵਾਸਕੀ ਸੋਟੀ ਮੈ ਸਵਾਰਹਬਦੀਆਂ ਲਹ ਲਹ ਕਰਦੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਂ ਨਿਕਲ ਹੋਈਆ ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜਾ ਤਪਸੀਓਕੋ ਬੋਲਾ ਕੇ ਲਉ ਸੰਤਜੀ ਤੁਮਕੋ ਤੋ ਬਾਰ ਸਾਲ ਹੋਗਏਨੇ ਬੈਠਿਆਂ ਤੇ ਹਮਕੋ ਚਾਰਦਿਨ ਹੋਗਏਨੇ ਬੈਠਿਆਂ ਜੋ ਦੇਖ ਲਉ ਹਮਾਰੀ ਬਾਸਕੀ ਸੋਟੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਹਰੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਂ ਨਿਕਲ ਆਈਆਂ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਕਹਿਕੇ ਰਾਜਾਤੇ ਅਸਵਾਰ ਹੋਕੇ ਅਪਣੇ ਨਗਰ ਮੇਂ ਚਲਾ ਆਇਆ ਬੜਿਆਂ ਵਾਜਿਆ ਗਾਜਿਆਂ ਸੇ ਤਬ ਉਹ ਤੀਨੇ ਤਪਸੀਉ ਨੇ

ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਛੰਡ ਦੀਆ ਤੋ ਕਹਾ ਪ੍ਰਮੇਸਰਦੇ ਘਰਮੈ ਨਿਆ ਨਹੀ ਜਬ ਸਤ ਅਠ ਦਿਨ ਗੁਜਰ ਗਏ ਭੋਜਨ ਖਾਦਿਆ ਨੂੰ ਤਬ ਭਗਵੰਤ ਜੀਨੇ ਨਾਰਦਜੀਕੋ ਭੇਜਿਆ ਜਾਉ ਉਨਾਂ ਸੰਤਾਂਕੋ ਸਮਝਾਉ ਜੋ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਖਾਲੈਣ ਨਾਰਦਜੀ ਨੇ ਕਹਾਕੇ ਸੰਤਜੀ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕਿਉ ਨਹੀ ਖਾਂਦੇ ਤਬ ਸੰਤ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਹਮ ਕਿਆਖਾਏ ਪ੍ਰਮੇਸਰਦੇ ਘਰਮੇ ਨਿਆਉ ਨਹੀ ਲਿਹਾਜ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਉਸਕੀ ਸੋਟੀ ਲੋਹੇਕੇ ਫਲ ਵਾਲੀ ਚੌਥੇ ਦਿਨਮੇ ਹਰੀ ਕਰ ਦੇਈ ਤਬ ॥ ਨਾਰਦਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਉਹਤਾਂ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾਸ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਵਰਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਸਨ ਆਪ ਲੋਕਾਂਨੇ ਨਾਲੇ ਡੰਡੇ ਵੀ ਮਾਰੇ ਨਾਲੇ ਦੁਰਬਚਨ ਵੀਕਹੇਤੁਮਾਰੇਮਨਮੈ ਦਯਾਨਾ ਆਈਜਬਤੁਮਾਰੇ ਮਨਮੈ ਦਯਾ ਨਹੀ ਆਈ ਤੇ ਤੁਮਾਰੇਤਪਕੋਪ੍ਰਮੇਸਰਨੇਕੋਠੇਨਹੀ ਭਰਨੇਹੈ । ਤਥਾਹਵੇਦੇ । ॥ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰੋ ਪ੍ਰਵਿਸਤੀ ਅਥਿਤੀ ਗ੍ਰਹਾਨ ॥ ਸਰਬਾਨ ਪੁਨਯਾਨਆਦਦਾਤੀ ਟੀਕਾ॥ ਅਤਿਥੀ ਜੋਆਗੇ ਕਦੀਨਾ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ਇਕ ਰਾਤ ਵਾਸਤੇ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਦੇਆ ਜਾਵੇ ਉਸਦਾ ਨਾਉ ਅਤਿਥੀ ਮੈ ਵੈਸ੍ਵਾਨਰ ਨਾਉਅ ਗਨੀਕਾ ਹੈ ਐਸਾ ਅੰਸ੍ਰਥਿਤੀ ਕਿਸੀ ਦੇ ਘਰਮੈ ਜਾਵੇ ਉਹ ਅਤਿਥਿ ਅਗਨੀ ਰੂਪ ਹੈ ਅਗਨੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨਤੀ ਵਾਸਤੇ ਜਲਦੇਵੇ ਆਸਨਦੇ ਵੇਖਾਨ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਤਦ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੂਨਦੇ ਜਾਦਾ ਹੈ ਨਹੀ ਤੇ ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਦੇ ਪੁਨਲੈਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਰਾਤ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਾਤ ਰਹੈਨ ਵਾਸਤੇ ਅਸਥਾਨ ਦਵੇ ਜੋ ਕੁਛ ਆਪ ਖਾਵੇ ਸੋ ਉਸਨੂੰ ਦੇਵੇ ਏਹ ਪੰਜ ਬਾਤਾ ਜੇ ਕੋਈ ਕਰੇਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁਨ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਨਾ ਕਰੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸੀ ਅਰਥਮੈ ਅਫਲਾਤੂਦੀ ਸਾਖੀ ਕਰੀਥੀ ਹਜਾਰ ਬਰਸ ਕੀਓਸਕੀ ਉਮਰਥੀ ਪੰਜ ਸੌ ਬਰਸ ਬਾਣੀ ਕੋ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਤਪ ਕੀਤਾ ਜਬ ਇਕਦਿਨ ਪੰਜ ਸੋਬਰਸ ਗੁਜਰਨਵਿਚਬਾਕੀਰਹ ਗਿਆ ਤਦ ਕੋਈਰਾਹੀ ਭੁਲਕੇ ਜਿਥੇ ਅਫਲਾਤੂਬੈਠਾ ਸੀ ਉਥੇਆਗਿਆ ਗਰਮੀ ਵਿਸਾਖਜੇਠਦੇ ਦਿਨਸਨ ਉਸਨੇ ਪੁਛਿਆ ਅਫਲਾਤੂ ਸੇ ਬੁਖਾਰੇਨੂੰਕੇਹੜਾ ਰਸਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਫਲਾਤੂਨੇ ਹਥ ਕਰ ਦਿਤਾ ਇਸਕਰਕੇਨਾਬੋਲਿਆਮੇਰਾਤਪਖੰਡਨਨਾਹੋਜਾਏ ਉਸਰਾਹੀਨੂੰ ਰਸਤਾ ਨਾ ਲਭਾਜਿਗਲਵਿਚ ਤੜਫਕੇ ਭੁਖਾਪਿਆਸਾਹੀਮਰਗਿਆਤਬਅਫਲਾਤੂ ਕੋਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਅਕਾਸ ਬਣੀ ਹੋਈ ਜੇਤੂੰ ਜੁਬਾਨ ਨਾਲ ਕਹ ਦੇਤਾ ਹੋ ਇਸ ਰਸਤੇ ਜਾ ਉਸਨੂੰ ਕੁਛ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਤਾ ਤਦ ਤੇਰਾ ਤਪ ਕੁਛ ਘਟ ਚਲਿਆ ਸੀ ਮੈ ਤੇਰੇਤਪਦੇਤਾਂ ਕੋਈਕੋਠੇਭਰਨੇ ਹੈ ਜੋ ਤੇਰੇਮਨ ਵਿਚ ਦਯਾ ਨਾ ਹੋਈ ਜਾਂ ਤੇਰਾ ਰਪੰਜ ਸੋ ਬਰਸ ਦਾ ਤਪ ਨਿਸ ਫਲ ਗਿਆ ਉਸ ਦਿਨ ਸੇ ਅਫਲਾਤੂ ਨੇ ਪੰਜ ਸੌ ਬਰਸ ਜੇੜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਧਰਮ ਅਰਥ ਦੁਵਾਈ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਸੋ ਐਸਾ ਦਯਾਕਾ

ਪ੍ਰਭਉ ਹੈ॥ ਦੋਹਰਾ ਸਮ ਸੰਤੋਖਨਾ ਔਰ ਸੁਖ ਤਪਨਾ ਖਿਮਾ ਸੰਗ ਜਾਂਨ ਬ੍ਰਹਮ
ਗਿਆਨ ਸਮ ਦਾਨ ਨਹਿ ਧਰਮ ਨਾ ਦਯਾ ਸਮਾਨ ॥ ਖਸੇ ਵਧਕੇ ਕੋਈ ਸੁਖ ਨਹੀ ਸੋ
ਸੰਤੋਖ ਵਿਚਾਰਸੇਸੋਵਿਚਾਰ ਸਤਸੰਗਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ਖਿਮਾ ਸਮਾਨ ਤਪਕੋਈ ਨਹੀਂ
ਖਿਮਾ ਨਾਮ ਕਿਸਕਾ ਸਮਰਥ ਹੋਕੇ ਨਿਰਬਲ ਦੇ ਸਬਦ ਅਪਸ਼ਬਦ ਗਾਲਾਂ ਸਹਾਰ
ਨੀਆਂ ਉਨਾਦਾ ਬਦਲਾ ਨਾ ਕਰਣਾ ਓਸਦਾ ਨਾਮ ਖਿਮਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਜੇਤੀ
ਬ੍ਰਹਮਗਿਆ ਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੋਈ ਦਾਨ ਜਗ ਦਾਨ ਅਸ੍ਵਦਾਨ ਭੂਮੀਦਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਦਾਨ ਗੌਦਾਨ ਰਾਜਾ ਨ੍ਰਿਗਲਖ ਗਊ ਰੋਜ ਦਾਨ ਕਰਤਾਥਾ ਉਹਵੀ ਮੁਕਤਨਾ ਹੋਂ
ਇਆ ਇਕੀਲਖ ਬਰਸ ਕਿਰਲੇ ਦੀ ਜੂਨਭੋਗੀਕੰਨਯਾਦਾਨ ਵਿਦਯਾ ਦਾਨ ਇਤਯਾਦੀ
ਸਾਰੇ ਮਿਲਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦਾਨਕੇ ਸੋਲਵੇ ਹਿਸੇ ਕੀ ਬ੍ਰਾਬ੍ਰੀ ਨਹੀ ਕਰਸਕਦੇ
ਜਿਤਨੇ ਪਿਛੇ ਗਨਾਏਹੈ ਇਕ ਇਕ ਦਾਨ ਕੈਸੇ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਸਕਤਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ
ਨੈਦਯਾਕਰੀਚੌਥੇਦਿਨਹਰੀਆਹਰੀਆਕਾਇਲਾਨਿਕਸਆਈਆਂਬਰਛੀਮੇਸੇਸਮਾਪਤੀ।
ਸਮਤ ੧੯੧੫ ਮੈ ਇਕ ਸੰਤ ਠਾਕਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਆਏ। ਜਬ ਕੋਈ
ਉਂਨਕੇ ਸਾਮਨੇ ਪਾਠਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕਾ ਹੋਤਾਥਾ ਤਾਂ ਵੋ ਸਮਾਧੀ ਅਸਥਿਤ
ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ। ਔਰ ਜਿਸਵਕਤ ਵੋ ਭੁਜਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤੋ ਉਨਕਾ ਆਸਨ ਜਮੀਨ ਸੇ ਸਵਾ
ਹਥ ਉਚਾ ਹੋਜਾਤਾ ਥਾ ਤਦ ਠਾਕਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਨ ਸੰਤਾ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਮਹਾ-
ਰਾਜਜੀਏਹਕਿਆਏਕਾਰਨਹੈਤਾਂਉਨਾਕਹਆਕੇਮਹਾਰਾਜਅਸੀ ਇਕਸਮੇ ਕਸਮੀਰਕੀ
ਸੈਰਕਰਨੇ ਗਏਥੇਦਸ ਬਾਰਾਸੰਤਥੇ ਜਬ ਕਾਲੀ ਧਾਰ ਕੋ ਗਏ ਤੋ ਅਸੀ ਦਿਸਾ ਕਰਨੇ
ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬੈਠ ਗਏ ਔਰ ਸੰਤ ਸਭ ਆਗੇ ਲੰਗ ਗਏ ਜਾਅਸੀ ਉਠੇ ਤਾਂ ਸੰਤ ਸਭ
ਨਿਕਲ ਗਏ ਸਾਨੂ ਰਸਤਾ ਭੁਲ ਗਿਆ ਜਿਤਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਫਿਰਦੇ ੨ ਸਾਨੂ ਗੁਜਰ
ਗਿਆ ਪ੍ਰ ਰਸਤਾ ਲਭਾ ਜਦ ਸਾਏ ਕਾਲ ਕਾ ਵਕਤ ਹੂਆ ਤਾਂ ਇਕ ਆਦਮੀ ਜੋ
ਬਹੁਤ ਉਚਾ ਲਮਾ ਆਰਿਆ ਹੈ ਔਰ ਅਗੇ ਉਸਕੇ ਦੋ ਬਕਰੀਆਂ ਜੋ ਚੰਗੀ ਘੋੜੀ
ਜੇਡੀਆਂ ਉਚੀਆਨੇ ਅਸੀ ਦੇਖਕੇ ਡਰੇ ਤੇ ਮਨਮੈ ਸੋਚਿਆ ਕੇ ਏਹ ਹੁਨੇ ਸਾਨੂ ਭਖਜਛਨ
ਕਰ ਲਏਗਾ ਤਾਂ ਅਸੀ ਡਰਦੇ ੨ ਉਨਕੇ ਚਰਨਾ ਪ੍ਰ ਜਾਪੜੇ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਹਿਆ ਕੇ ਹੇ
ਸਾਧ ਰਾਮ ਡਰੋ ਮਤ ਹਮਭੀ ਸਾਧੂਹੈ ਚਲੋ ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਤਾ ਅਸੀ ਉਨਕੇ ਸਾਥਰਹੇ
ਜੀ ॥ ਡੇਰੇ ਜਾਕੇ ਉਸਨੇ ਬਕਰੀਆ ਕਾ ਦੂਦ ਚੋਇਆ ਤੇ ਕੜਾਈ ਮੈ ਪਾਇਆ ਔਰ
ਜਿਮੀਕਦਜਾਕੇ ਲਿਆਕੇ ਧੂਨੀ ਮੈ ਦਬਦੀਆ ਜਾਬਨਸੇ ਉਪਕ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨਾਨੇ ਪੰਜ
ਪਤਲਾ ਅਗੇ ਰਖਿਆ ਤੇ ਉਜਿਮੀਕੰਦ ਖੋਲਆ ਤਾਂ ਵਿਚੋਨਕਲੇ ਚਾਵਲਾ ਵਰਗੇ ਦਾਨੇ
ਪਤਲਾ ਅਰ ਰਖੀਆ ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਦੂਦ ਪਾਕੇ ਤੇ ਤ੍ਰੈਪਤਲਾ ਅੰਦਰ ਲੈ

ਗਏ ॥ ਤਾਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਦ ਬਾਹਿਰ ਆਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਕਿਸਕੇ ਪਾਸ ਅੰਦਰ ਗਏ ਥੇ ਤਾਂ ਉਨਾ ਕਹਿਆ ਕੇ ਅੰਦਰ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾ ਰਾਜ ਹੈਨ ਜੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੁਛਿਆਕੇਕਿਤਨਾ ਚਿਰ ਹੋ ਗਿਆਹੈ ਤਾਂ ਉਨਾ ਕਹਿਆ ਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀ ਮਾਹਰਾਜ ਕੇ ਵਕਤ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈਨ ॥ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ ਕੇ ਮਾਹ ਰਾਜ ਮਨੂਵੀ ਦਰਸਨ ਹੋਨੇ ਚਾਹੀ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨਾ ਕਹਿਆ ਹਛਾ ਤਾਂ ਉ ਗੁਫਾ ਕੇ ਅੰਦਰ ਗਏ ਤੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕਰ ਪੁਛਿਆ ਮਾਹਰਾਜ ਬਾਹਰ ਇਕ ਸਾਧੂ ਆਪਕਾ ਦਰਸ੍ਨ ਕਰਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨਾ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਕਲ ਲੈਆਵਨਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸਾਧੂ ਮੇਰੇ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਗਿਆ ਤਾਂਕਿਆ ਦੇਖਆਕੇ ਅੰਦੇਰੀਗੁਫਾਮੈਨਾਕੋਈ ਦੀਵਾ ਹੈਨਾ ਕੋਈਧੂਨੀਹੈਨਾ ਕੋਈ ਹੋਰਚੀਜਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸਤਬਹੁਤਹੋਰਿਆਹੈਪ੍ਰਕਾਸਤਉਨਕੇ ਸ੍ਰੀਰ ਕਾਥਾ ਔਰ ਉਨਕੇਪਾਸ ਦੋ ਦਾਸੀਆ ਭੀ ਥੀ। ਉਨਕਾਵੀ ਵੈਸਾਹੀ ਸ੍ਰੀਰ ਪ੍ਰ ਕਾਸਤ ਮਾਨ ਥਾ ਔਰ ਕਦ ਉਨਕਾ ਉਨਕੇ ਚੇਲੇਸੇ ਉਨ ਕਾ ਸ੍ਰੀਰ ਭੀ ਬੜਾ ਥਾ ਔਰ ਵੋ ਬਕਰੀਆ ਵੀ ਤਬ ਕੀਆ ਥੀ। ਜਬ ਮੈਂਜਾਕੇ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕੀਆ ਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਹੋਏ ਤੇ ਪੂਛਾ ਸਾਧ ਰਾਮ ਕਿਦਰਆਏ ਤਾਂ ਮੈਨੇ ਸਾਰਾ ਆਪਨਾ ਹਾਲ ਕਹਦੀਆ ਤਬ ਉਨਾ ਸੰਤਾ ਪੂਛਾਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਸਾ ਕਹਿਆ ਜੀ ਹੋਗਿਆ ਚਾਰਸੋ ਬਸ ਸੇ ਕੁਛ ਕਮਹੋਗਿਆ। ਤਿਨ ਚਾਰ ਦਿਨ ਮੈਰਹਾ ਉਆ ਮੈਨੇ ਫੇਰ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀਕੇ ਮਾਹਰਾਜ ਮੇਰੇ ਕੋ ਆਗਿਆ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਸੰਤਾ ਨੇ ਕਹਾ ਸਾਧਰਾਮ ਰਹੋ ਭਜਨ ਕਰੋ ਕਲਜੁਗ ਮੈ ਬੜੇ ਅਘੋਰ ਪਾਪ ਹੋਵੈਗੇ ਕਿਆਕਰੋ ਗੇ ਜਾਕੇ ਮਤਾ ਮੈ ਫੇਰ ਠੈਹਰ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਾਡਾ ਚਿਤ ਨਾ ਠੈਹਰੇਨਾ ਆਵਨੇ ਕੋ ਕਰੇ ਦੂਚਿੰਤਾ ਰਹੇ। ਤਾਂ ਮੈਫੇਰ ਆਗਿਆ ਮਾਂਗੀ ਤੋ। ਉਨਾ ਚੇਲੇ ਕੋ ਕਹਿਆ ਕੇ ਹਛਾ ਜਿਥੇ ਏ ਜਾਇਆ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਉ ਇਸਕੋ ਕਲੇਸਨਾ ਹੋਵੈ ਜਦ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸੇ ਪੂਛਾ ਕੇ ਆਪਕਹਾ ਜਾਇਆ ਚਾਹਤੇ ਹੋ। ਤਬ ਮੈਨੇ ਕਹਾਕੇ ਮੈ ਜਮੂਕੋ ਜਾਇਆ ਚਾਹਿਤਾ ਹੂੰ ਉਨਾਨੇ ਕਹਾ ਕੇ ਹਛਾ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂੰਦੋ ਮੈਨੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂੰਦਲੀਆ ਜਾ ਖੋਲ ਆ ਤਾ ਕਿਆ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰਕੇਤਵੀਕੇ ਕਨਾਰੇ ਪ੍ਰਖਦਰ ਰਿਆ ਹੂੰਮੈ ਦੇਖਕੇ ਅਸਚਰਜ ਹੂਆ ॥

ਉਨਕੀ ਕਿਰਪਾਸੇ ਏਨਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੇਰੇ ਕੋਹੋਈ ਹੈ ਏਬਾਤ ਠਾਕਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁਨਕੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਉਨਾ ਨੇ ਕਿਆ ਕੇ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਿਮ੍ਰਤੀ। ਕਬੀਰ ਮੇਰੀ ਸਿਮ੍ਰਨ ਰਸ੍ਨ ਉਪ੍ਰ ਰਾਮ ਆਦ ਜੁਗਾਦ ਸਗਲ ਭਗਤ ਤਾਕੋ ਸੁਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਸੰਤ ਕੁਛਦਿਨ ਲਾਲ ਉਪਰ ਮੇਰਹੇ ਫੇਰ ਅੰਮ੍ਰਤਸ੍ਰ ਗਏ ਫੇਰ ਇਥੇ ਆਏ ਫੇਰ ਕਜ ਗਵਾਲੇ ਗਏ ਜਾਕੇ ਸ੍ਰੀਰ ਤਿਆਗਦੀਆ ਸਰਦਾ

ਜਵਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰ ਇਤੀ । ਸਪੂਰਨ—
ਏਕਸਮੇ ਵਜੀਰਾਬਾਦ ਮੈਮੇਲਾਲਗਾਥਾ ਸੁਲਤਾਨਕਾ ਉਥੇਪੁਛਿਆਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਸਾਹਿਬਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਇਥੇ ਕਿਆਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਆਖਿਆ ਕੇ ਮਾਹਰਾਜ ਸੁਲਤਾਨਨੇ ਦਾਤਨ ਇਥੇਗਡੀਹੈ ਉਤਖਹੋਗਿਆਤਾਂਮਹਾਰਾਜਨੇ ਕਹਿਆਕੇ ਹਿੰਦੂਦਾਪੀਰਪਕਾਮੁਰੀਦਕਚਾਤੇਮੁਸਲ ਮਾਨ ਦਾਪੀਰ ਕਚਾਤੇ ਮੁਰੀਦਪਕਾ ਹੈ ਸੌ ਦੇਖ ਲਵੋ ਮਾਹਾਰਾਜ ਉਥੋ ਚਲ ਕੇ ਗੁਜਰਾਤ ਗਏ ਗੁਜਰਾਤ ਸੇ ਚਲ ਕੇ ਇਕਨਗਰ ਸੰਤ ਪੁਰਾ ਹੈ ਜੋਖਾਰੀਆ ਸੇ ਦੋ ਕੋਸ ਪੰਛਮਕੀ ਤਰਫ ਹੈ ਉਥੇ ਜਾਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਡੇਰਾਕੀਤਾ ਘੋੜੀ ਜੋ ਕਿਲਆ ਨਾਲ ਬਦੀ ਥੀ ਸੋ ਕਿਲੇ ਬੇਰ ਕੇ ਥੇ ਜਬ ਮਾਹ ਰਾਜ ਉਥੋ ਰਵਾਨ ਹੋਏ ਤਾਂ ਸਿਖ ਕਿਲੇ ਲਗੇ ਪਟਨੇ ਤਾ ਹੁਕਮ ਹੂਆ ਕੇ ਨਾ ਪਟੋ ਇਥੇ ਅਸਥਾਨ ਬਨੇਗਾ ਔਰ ਕਿਲੇਉਕੇ ਰੁਖਹੋ ਗਏ ਜੋ ਅਜੇ ਤਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈਨ ਜੋ ਅਗਲਾ ਕਿਲਾ ਉਸਕੇ ਬੇਰਮੀਠੇਹੈ ਜੋ ਪਿਛਾੜੀ ਕਾ ਹੈਉਸਕੇ ਫੀਕੇ ਹੈਨ ਜੀ ਹੁਨ ਉਥੇ ਦਮਦਮਾ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਓਹ ਜਮੀਨ ਬਰਾਮ੍ਹਾ ਦੀ ਹੋਨੇ ਕਰਕੇ ਓਥੇ ਬ੍ਰਾਮ੍ਹਨ ਰੈਹਦੇਹੈ ਚੜਤਲ ਬ੍ਰਾਮ੍ਹਨ ਲੈਂਦੇ ਹੈ ਇਕ ਉਥੇ ਸਿਖ ਹੋਰ ਰੈਦਾ ਹੈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਓਘ੍ਰ ਸੇ ਬਹੁਤ ਦਲਿਦਰੀ ਥਾ ਉਸਕੇ ਭਰਾਤਾ ਦੋਨ ਬੜੇ ਧਨ ਪਾਤ੍ਰਥੇ ਪ੍ਰ ਉਸਕੋ ਮਦਤ ਕੁਛ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਥੇ ਜਬ ਵੋ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਹੂਆ ਤੋ ਉਸਨੇ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਮੁਠੀਆਂ ਭਰਨੀਆਂ ਔਰ ਸਵੇਰੇ ਅਸਨਾਨ ਕਰਾਨਾ ਅਰੰਬ ਕੀਆ ਤਾਂ ਉਸਕਾ ਲੜਕਾ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੋਕਰੀ ਕਰਨੇਕੋਗਿਆ ਪ੍ਰਮੇਸ੍ਰਕੀ ਕਿਰਪਾਸੇ ਉਸਕਾ ਕਾਮ ਬਹੁਤ ਹਛਾ ਹੋਗਿਆ ਹਜਾਰਾ ਰੁਪਯਾ ਕਾ ਠੇਕਾ ਲੈਤਾ ਹੈ ਬੂੜ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਹੈ ਸੋ ਉਸਨੇ ਆਪਨੇ ਪਿਤਾਕੋ ਲਿਖਾਕੇ ਆਪਇਥੇ ਆਉਤਾ ਉਸਕੇ ਪਿਤਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਿਆਰੀ ਕਰੀ ਤਾਂ ਰਾਤ ਕੋ ਸੁਪਨੇ ਮੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਜੀਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ਕਹਾ ਕੇ ਤੂੰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੇਰੇ ਪਿਛੇ ਅਸਨਾਨ ਕਉਨਕਰਾਏਗਾ ਨਾਲੇ ਤਨ ਉ ਦਿਨ ਭੁਲ ਗਏ ਕੇ ਭਾਈ ਪੈਸਾਬੀ ਨਹੀਂ ਦੇਤੇ ਥੇ ਹੁਨ ਤੂੰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਜਾਨੇਕੀ ਤਿਆਰੀ ਜੋ ਥੀ ਰਖਦਈ ਔਰ ਆਪਨੀ ਨੂਹ ਕੋਭੇਜਦੀਆ ਆਪਨਾ ਗਿਆ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਚਰਨੋ ਮੈ ਸਮਤ ੧੯੬੬ ਮੱਸੀਰ ਤਿਆਗ ਗਿਆ ਏਹ ਸਾਖੀ ਇਕ ਸਿਖ ਸੰਤਪੁਰੇ ਕਾਥਾ ਉਸਨੇ ਲਿਖਾਈ ਹੈ ॥ ਸਮਾਪਤੰ

ਅਥਦਯਾ ਧਰਮ ਮਾਰਵੜਦੇਸ ਮੇ ਏਕ ਛਤ੍ਰੀ ਥਾ ਸੋਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ਮਾਵੜ ਦੇਸਮੈ ਪਾਣੀ ਦੁਰਲਭ ਹੈ ਬਹੁਤ ॥

ਸੋ ਆਪ ਇਸ਼ਨਾਨ ਪਾਣੀ ਕਰਕੇ ਰੋਜ ਇਕ ਗਾਗਰ ਭਰਕੇ ਬਾਹਰ ਉਜਾੜਵਿਚ ਲੈ ਜਾਤਾਂ ਥਾ ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਕੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀਭੀ ਸਾਰੀ ਲੈਜਾਤਾ ਥਾ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕਾ

ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਕੇ ਪੂਜਨ ਕਰਤਾ ਹੋਤਾ ਥਾ ਘਰਮੈ ਜਬ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੂਛੇ ਤੂੰ ਕਹਾ ਜਾਤਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਮੈਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤਾ ਹੋਤਾਂ ਹਾਂ ਪ੍ਰਸਨ ਕਦੀ ਕੁਛ ਰੁਪਯਾ ਤੇਲੀ ਲੀਆ ਇਆ ਤੋ ਨਹੀ ਏਵੇ ਨੌਕਰੀ ਬਿਨਾ ਦਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ॥

ਮੇਰਾ ਸ਼ਾਹ ਇਕਠੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇਗਾ ਥੋੜੀ ੨ ਨਹੀਂ ਦੇਤਾ ਇਤਨਾ ਕਰਦਿਆ ੨ ਕਈ ਬਰਸ ਗੁਜਰ ਗਏ ਉਸਦੀਲੜਕੀ ਜੁਆਨ ਹੋਈਉਸਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀਕਿ।ਪ੍ਰਸਨ ਤੂੰ ਕਦੀ ਕੁਛ ਲਿਆਵਤਾ ਤੋ ਨਹੀ ਇਸਦਾ ਵਿਆਹ ਕੈਸੇ ਕਰੀਏ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਹੁਤ ਪਤੀਕੋ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕਰਿਆ ਕਰੇ ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਗਿਆ ਗਾਗਰ ਭਰਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਪਾਣੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਤਕਾਲ ਹੀ ਜਾਕੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਬੈਠਾ ਠਾਕਰਜੀ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਵਾਸਤੇ ਗਠੜੀ ਖੋਲੀ ਸ਼ਾਲਗ ਰਾਮ ਵਾਲੀ ਡਬੀ ਵੀ ਖੋਲੀ ਤਬ ਇਕ ਗਧੀ ਉਸਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਲਗੀ ਫਿਰਨ ਦਸਪੰਦ੍ਰ ਵਾਰ ਉਸਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਫਿਰੀ ਫੇਰ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚਾਰ ਆਈ ਮੇਰੇ ਚੁਫੇਰੇ ਗਧੀ ਕਿਉ ਫਰਤੀ ਹੈ ਫੇਰ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿਚਾਰਆਈਆ ਕੇ ਪਿਆਸੀ ਹੋਗੀ ਮੈਨੇ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਵਾਸਤੇ ਜਲਆਂਦਾ ਹੈ ਅਰ ਏਹਬੀ ਪਿਆਸੀ ਕਿਆ ਉਪਾਉਕਰਾਂ ਫੇਰ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿਚਾਰ ਆਈ ਕਿਠਾਕਰਜੀ ਤੋ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਹੈ ਏਹ ਤੋ ਸਾਡੀ ਭਾਵਨਾਹੀ ਹੈ ਠਾਕਰਜੀ ਕੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਿਸ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਇਸ ਗਧੀ ਕੇ ਅੰਦਰਬੀ ਠਾਕਰਜੀ ਹੈਨ ਏਹ ਸੋਚ ਕਰਕੇ ਤਸ਼ਟੇ ਵਿਚ ਪਾਨੀ ਪਾਕੇ ਪੀਲਾਦਿਤਾ ਫੇਰ ਆਪ ਉਥੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਰਿਹਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋਲੋ ਡਰ ਦਾ ਘਰ ਨਾ ਗਿਆ ਜਬ ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਹਆ ਤਬ ਉਥੇ ਤੇ ਉਸਨੇ ਚਲਦੀਆ ਪ੍ਰਾਤਾ ਕਾਲਹੋਤੇਹੀ ਕਿਤਨੀਆ ਕੁਮਜਲਾ ਚਲਦੀਆਜਬ ਗਿਆ ਆਗੇਏਕ ਸ਼ਹਿਰਆਗਿਆ ਸ਼ਹਿਰ ਕਾਰਾਜਾ ਮਰ ਗਿਆ ਥਾ ਉਸ ਰਾਜਾਕੇ ਉਲਾਦਨਹੀ ਥੀ ਉਸਰਾਜਾ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਨੇ ਪ੍ਰਾਹਤਾ ਕਾਲ ਮੰਗਲਾ ਥੀ ਸ਼ਿਖਤ ਛੋਡਿਆਸੀ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਾਹਤਾਕਾਲ ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲੇਉਸਨੂੰਸਿਰਪਰਚੜ੍ਹਾਲੈਣਾਮੰਗਲਹਾਥੀਕਾਜਿਹਕਾਮਹੈਸਵੇਰੇਦੇਵੇਲੇਮੰਗਲ ਹਾਥੀ ਦਰਵਾਜੀਓ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਨੇ ਲਗਾ ਉਸਕੇ ਮਥੇ ਉਹ ਛਤ੍ਰੀ ਲਗਗਿਆ ਉਸ ਮੰਗਲਹਾਥੀਨੇ ਉਸਕੋ ਉਠਾਕੇ ਸਿਰਪਰਰਖਲੀਆ ਬੜੇ ਜੈਜੈਕਾ ਸ਼ਬਦਹੂਏ ਬੜੇਬਾਜੇ ਬਜੇ ਜਾਕੇ ਉਸਦਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਕੇ ਹਛੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੂਖਨਪਹਿਰਾਕੇ ਰਾਜ ਤਖਤ ਪੁਰ ਬੈਠਾਦੀਆ ਕੋਈ ਦਿਨ ਰਾਜ ਕਰ ਤਿਆ ਬੀਤਿਆ ਇਸਤ੍ਰੀ ਔਰ ਲੜਕੀ ਕੋ ਮੰਗਾਲੀਆ ਕੋਈ ਲਾਇਕਵਰ ਦੇਖਕੇ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਦੀਆ॥ ਰਾਜ਼ਾ ਨੇ ਏਹ ਨੇਮ ਕਰਲੀਆ ਸਵਾਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਪ੍ਰਜੰਤ ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਤੇ ਭਜਨਕਰਤਾ ਰਹਿਤਾ ਥਾ ਕੋਈ ਕੈਸੀ ਵੀਖੁਨਾਮੀ ਕਰੇ ਉਸਕੇ ਉਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾਥਾਇਸ

ਵਾਸਤੇ ਉਸਰਾਜਾ ਕਾ ਨਾਮ ਧਰਮ ਸ਼ੀਲਹੋਤਾ ਭਯਾ ਏਕ ਦਿਨ ਉਸਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨੇਕਹਾ ਭਈ ਸਾਡਾ ਰਾਜਾ ਬੜਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਕੈਸੀ ਵੀ ਖੁਨਾਮੀ ਹੋਜਾਏ ਉਸਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ਜੇ ਮੈ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਾਦੇਵਾਂ ਤਦ ਕੀ ਦੇਵੋਗੇ ਤਬ ਵਜੀਰ ਬੋਲਿਆ ਪੰਜਾਹ ਹਜਾਰ ਰੁਪਯਾ ਦੇਵਾਗੇ ਲਿਖਤ ਲੈ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲੋ ਐਸਾ ਮੌਕਿਆ ਬਣਿਆ ਰਾਜਾਨੇ ਸਭ ਸਾਧੂਉ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂਕੋ ਭੋਜਨ ਵਾਸਤੇ ਨੇਉਤਾਦੇਦੀਆ ਜਬ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਹੋਗਿਆ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇ ਭੰਡਾਰੇਮੇ ਜੁਤੀ ਫੈਕਦੇਈ ਅਬੀ ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਨਹੀ ਚੜ੍ਹਿਆ ਥਾ ਫਿਰ ਰਾਜਾਕੇ ਖਬਰ ਪਹੂੰਚੀ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਨੇ ਜੁਤੀ ਭੰਡਾਰੇ ਵਿਚ ਫੈਕ ਦਿਤੀ ਹੈ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਭੰਗੀਉ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਕੋ ਤੁਰਕਾਂ ਕੋ ਦੇਦਿਉ ਤੁਸੀ ਹੋਰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਉ ਜਬ ਭੰਡਾਰਾ ਦੂਸਰੀ ਵੇਰ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਤਬ ਮੂਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਾਕੈ ਉਸ ਪੁਰ ਥੁਲੀ ਫੈਕ ਦੇਈ ਫੇਰ ਰਾਜਾਕੋ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚੀ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਾ ਹਛਾ ਕੁਛ ਜਲਮੈ ਫੈਕ ਦਿਉ ਕੁਛ ਗਰੀਬਾਂਕੋ ਦੇਦਿਉ ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜਾਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕੀਆ ਜਬ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਭੰਡਾਰਾ ਵਰਤਨ ਲਗਾ ਆਗੇ ਆਗੇ ਰਾਜਾ ਪਰੋਸੀਏ ਜਾਏ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਰਾਣੀ ਪ੍ਰੋਸੀ ਜਾਏ ਜਬ ਉਸੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕੇ ਪਤਲ ਪੁਰ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰੋਸਕੇ ਆਗੇ ਹੂਆ ਜਬ ਰਾਣੀ ਪ੍ਰੋਸਣ ਲਗੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਉਠਕੇ ਪਲਾਕੀ ਮਾਰਕੇ ਰਾਨੀਦੇ ਉਪਰ ਚੜ ਬੈਠਾ ਤਬ ਰਾਣੀ ਚਿਰਆਈ ਰਾਜਾ ਦੇਖਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਕੋ ਬਿਦ੍ਰਾਬਨਮੇ ਗੋਪੀਆ ਵਾਲੀ ਬਾਨ ਭੁਲੀ ਨਹੀ ਜਬ ਰਾਜਾਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾ ਕੀਆ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਧੀਕੀ ਗਾਲ ਦੇਕੇ ਕਹਿੰਦਾਹੈ ਹੇ ਪਾਪੀ ਤੂ ਜੋ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਦੇਉ ਮੇਰੇਕੋ ਪੰਜਹ ਹਜਾਰ ਰੁਪਯਾ ਤੋ ਹਥ ਲਗਦਾਹੈ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਤੇਰੇਕੋ ਕਿਸਨੇ ਪੰਜਾ ਹਜਾਰਦੇਣਾ ਕੀਆ ਹੈ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਤੇਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੇਣਾ ਕੀਆ ਹੈ ਹਛਾ ਉਸੀ ਵਖਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣਕਾ ਔਰ ਮੰਤ੍ਰੀਕਾ ਨਾਮ ਲਿਖਕੇ ਖੀਸੇ ਵਿਚ ਪਾਲੀਆ ਗੁਸਾ ਨਹੀ ਕੀਆ ਕਿਸੇ ਪਰ ਫਿਰ ਭੋਜਣ ਛਕਾਉਣੇ ਲਗਪਏ ਜਬ ਕਚਹਿਰੀਕਾ ਵੇਲਾ ਹੋਇਆ ਦੋਵੇ ਤਬ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ॥ ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ ॥ ਕਿੰਉਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਤੁਮਕੋ ਕਿਸਣੇ ਰੁਪਯਾ ਦੇਨਾ ਕੀਆ ਔਰ ਕਿੰਉ ਦੇਨਾ ਕੀਆ [ਉਤ੍ਰ] ਤੇਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀਨੇ ਕਹਾ ਥਾ ਹਮਾਰਾਜ ਬੜਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਕੋਈ ਕੈਸਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰੇ ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਤਕ ਉਸ ਪੁਰ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕਰਤਾ ਤਬ ਮੈਨੇ ਕਹਾ ਜੋ ਮੈ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਾਦੇਵਾ ਤੋ ਮੁਝਕੋ ਕਿਆ ਦੇਵੋਗੇ ਤਬ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨੇ ਕਹਾ ਮੈ ਪੰਜਾ ਹਜਾਰ ਰੁਪਯਾ ਦੇਊਗਾ ਉਸੀ ਵਖਤ ਰਾਜਾ ਮੰਤ੍ਰੀਸੇ ਬੋਲਾ ਕਿੰਉਰੇ ਵਾੜਹੀ ਖੇਤਕੋ ਖਾਣ ਲਗੀ ਤੋ ਖੇਤਕੀ ਰਖਿਯਾ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ ਜਬ ਤੁਸੀ ਮੇਰਾ

ਭਕ੍ਤ ਹੀ ਮੇਰੇ ਧਰਮਕਾ ਨਾਸ ਕਰਨੇ ਲਗਾ ਤੋ ਮੇਰੀ ਰਛਾ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ ਹਛ ਜਾ ਅਜਤੋ ਤੁਝਕੋ ਮਾਫ ਕੀਆ ਹੈ ਲਖ ਰੁਪਯਾ ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਦੇਦੇਉ ਅਜ ਤੋ ਲੈਕੇ ਫਿਰ ਐਸਾ ਕਾਮ ਕਬੀ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜਾਰ ਰੁਪਾਯਾ ਰੋਕਦੇਦੀਆ ਤੇ ਬਾਕੀ ਟੋਬ੍ਹ ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਲੜਕੇ ਕਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਕੇ ਪਾਸ ਵਿਸਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਆਪ ਆਏ ਅਰ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਮੈ ਨੌਕਰ ਰਹਿਣਾਹੈ ਮੈਨੂ ਨੌਕਰ ਰਖੋ ਤੁਸੀ [ਪ੍ਰਸ੍ਨ] ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਾ ਕਿਆ ਤਲਬ ਲੇਗਾ [ਉਤ੍ਰ] ਮੇਰਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਬੰਧੀ ਨਹੀ ਹੈ ਮੈਤੋ ਰੋਟੀ ਖਾਣੀ ਕਪੜਾ ਪਹਿਰਨਾ ਹੈ ਔਰ ਨੌਕਰੀ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਯੰਕਕੀ ਕਰੰਗਾ ਤੇਰੀ ਧੋਤੀ ਧੋਵੇਂਗਾ ਤੇ ਠਾਕਰਜੀ ਕੇ ਪੂਜਕੇ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜੂਗਾ ਔਰ ਤੇਰੀ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰੂੰਗਾ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹੇ ਰਾਜੇਦੀ ਇਕ ਦਿਨ ਰਾਜੇ ਦੇ ਪਿਤਾਕਾ ਸਰਾਧ ਥਾ ਜਿਸ ਸਹਿਰ ਮੈ ਉਹ ਰਾਜਾ ਥਾ ਆਣਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੜਾ ਵਸਿਆ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਉਨੂੰ ਭੇਜਿਆਂ ਸਹਿਰਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਤੇ ਸਾਧਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਉਦਾ ਕਹਆ ਜਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਉ ਕੋ ਨਿਉਤਾ ਕਹਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਨੇ ਨਮ ਲਿਆ ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮੰਤ੍ਰੀਉ ਨੂੰ ਮੁਨਸਬੋ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ੨-੩ ਵਾਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਫਿਰ ਵੀ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਰਾਜਾ ਬੜਾ ਉਦਾਸੀਨ ਹੋਕੇ ਬੈਠਾ ਚਿੰਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾਥਾ ਉਹ ਲੜਕਾ ਬੋਲਿਆ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਕਿਉ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਉਦਾਸੀਨ ਹੋਕੇ ਬੈਠੇਹੋ ਫਿਰ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਾ ਤੈਨੇ ਕੌਨ ਸਾ ਮੇਰਾ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰਦੇਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜਾਨੇ ਕਹਾ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾਕਾ ਕਲ ਸਰਾਧ ਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਕੋ ਨਿਉਤਾ ਕਹਾਥਾ ਸੋ ਉਹ ਮੰਨਤੇ ਨਹੀ ਹੈ (ਉਤ੍ਰ) ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਹਾ ਮਹਾਰਾਜ ਮੁਝਕੋ ਹੁਕਮ ਦਿਉ ਮੈ ਮਨਾਂਆਉ ਤਬ ਰਾਜਾਨੇ ਹਸਕੇ ਕਹਾ ਜਬ ਮੇਰੇ ਮੰਤ੍ਰੀਉ ਮੁਸਾਹਬੋ ਕਾ ਕਹਣਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਤੇਰਾ ਕਹਿਣ ਕੈਸੇ ਮਾਨੂੰਗੇ ਤਬ ਫੇਰ ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਹਾ ਮੁਝੇ ਹੁਕਮ ਤਾ ਦਿਉ ਮੈ ਜਰੂਰ ਮਨਾਆਊਗਾ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਾ ਹਛਾ ਮਨਾਏ ਆਊ ਜਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਲੜਕੇਨੇ ਸਬ ਆਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਲਰਾਜੇ ਕੇ ਪਿਤਾ ਕਾ ਸਰਾਧ ਹੈ ਆਪ ਲੋਗੋਨੇ ਭੋਜਨ ਉਥੇ ਹੀ ਪਾਉਣਾ ਵੇਹ ਬਾਤ ਕਹੀਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਨੇ ਕਿਸੇਨੇ ਨਾ ਮਨੀ ਬਤੇਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਹਰਹੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀ ਮਨੀ ਫਿਰ ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਅਬ ਤੋ ਹਮਾਰਾ ਕਿਹਾ ਨਹੀ ਮਾਨਤੇ ਫਿਰ ਤੁਮ ਜੂਠੀਆਂ ਪਤਲਾਂ ਪੁਰ ਖਾਉਗੇ ਐਸਾ ਕਹਕੇ ਰਾਜਾਜੀ ਕੋ ਕਹਦੀਆ ਮਨਾ ਆਇਆ ਹੂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫਿਰ ਰਾਜਾ ਨੇ ਪੰਜ ਸਤਹਜਾਰ ਆਦਮੀ ਵਾਸਤੇ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕੀਆ ਫਿਰ ਇਕ ਆਦਮੀ ਕੋ ਭੇਜਾ ਬੁਲਾ ਲਿਆਉ ਤਬ ਬੀ

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨਹੀ ਆਏ ਫਿਰ ਬਾਲਕਨੇ ਕਹਾ ਕਿਪਤਲਾ ਵਿਛਾਉ ਪਤਲਾ ਵਿਛਾਈ
ਗਿਆਂ ਅਛਤ ਲੈਕੇ ਅਕਾਸਕੀ ਤਰਫ ਫੈਕ ਦੀਏ ਜਿਤਨੇ ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕਕੇ ਪਿਤ੍ਰਬ੍ਰਾਹਮਣੋ
ਕੇ ਪਿਤ੍ਰ ਸਬ ਆਗਏ ਸਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤ ਗਿਆ ਸਬ ਛਕਨ ਲਗੇ ਜਬ ਘੜੀ
ਆ ਚਾਰ ਗੁਜਰ ਗਈਆਂ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਹਾਜਾਉ ਦੇਖੋ ਤੇ ਸਹੀ
ਫਿਰ ਕੋਈ ਬੁਲਾਂਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀ ਆਯਾ ਇਤਨੇ ਭੋਜਨਕੋ ਰਾਜਾ ਕਿਆ ਕਰੇਗਾ ਜਬ
ਉਸ ਆਦਮੀਨੇ ਦੇਖਾ ਸਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕਿ ਪਿਤਰ ਭੋਜਨ ਪਾਤੇ ਹੈਂ ਕਿਸੀ ਕਾ ਬਾਬਾ
ਕਿਸੀਕਾ ਚਾਚਾ ਜਿਸ ਜਿਸਕੋ ਵਹੁ ਜਾਨਤਾ ਥਾ ਉਸ ਆਦਮੀਨੇ ਕਹਾ ਤੁਮਾਰੇ
ਪਿਤਰ ਲੋਕ ਆਕੇ ਭੋਜਨ ਪੜੇ ਭਾਵਤੇ ਹੈ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਉਠਕੇ ਸਾਰੇ ਦੌੜੇ ਜਾ
ਦੇਖਿਆ ਚੁਲਾ ਕਰਕੇ ਗੜਵੀਆ ਪਕੜ ੨ ਕੇ ਅਕਾਸ਼ ਮਾਰਗਕੋ ਉਡਤੇ ਚਲੇ
ਜਾਤੇ ਥੇ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਉਨੀ ਜੂਠੀਆਂ ਪਤਲਾਂ ਪਰ ਬੈਠ ਗਏ ਹੋਰ ਭੋਜਨ ਪਰੋਸ
ਦਿਤਾ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਲਗੇ ਭੋਜਨ ਪਾਵਨ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੂੰਹ ਅਗੇ ਪਲਾ ਦੇਕੇ ਹਸਤੇ
ਭਏ ਨੇ ਤਬਕਿਹਾਨਹੀ ਮੰਨਿਆ ਅਬ ਜੂਠਪੜੇ ਖਾਤੇਹੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਰੇ ਪਸਚਾਤਾਪ
ਲਗੇ ਕਰਨੇ ਰਾਜਾ ਵੀ ਬੜਾ ਅਚਰਜ ਹੋਇਆ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਏਹ ਲੜਕਾ
ਮਨੁਖ ਨਹੀ ਹੈ ਕੋਈ ਦੇਉਤਾ ਹੈ ਜਬ ਸਬ ਭੋਜਨ ਪਾਚੁਕੇ ਰਾਜਾ ਵੀ ਪਾਚੁ ਕਾ
ਲੜਕੇ ਨੇ ਵੀ ਪਾਲਿਆ ਫਿਰ ਆਕਾਂਤ ਮੈ ਲੜਕੇਕੋ ਬੁਲਾਕੇ ਬੜੀ ਸਰਧਾ ਸੇ ਰਾਜਾ
ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਚਰਨਾਂ ਪੁਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾ ਪੁਛਦਾ ਭਯਾ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪਿਤਰ
ਲੋਕਸੇ ਪਿਤ੍ਰਾਂਕਾ ਬੁਲਾਣਾ ਕਿਸੀ ਮਨੁਖ ਕਾ ਕਾਮ ਨਹੀ ਆਪ ਸਚ ੨ ਕਹੋ ਤੀਨੋ ਦੇ
ਉਤੇ ਮੇਸੇ ਆਪਕੌਣ ਦੇਉਤਾਹੋ ਕਿ ਏਤੇ ਕਿਸੀ ਔਰਦੇਉਤਾ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਨਹੀ ਬੁਲਾਣੇ
ਕੀ ਤਾਂ ਉਸ ਲੜਕੇਨੇ ਕਹਾ ਮੈ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਹੂੰ ਤਬ ਰਾਜਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਖੇ
ਆਏ ਕਹਣ ਲਗਾ ਬਾਨੀ ਰਾਜਾ ਕੀ ਗਦ ਗਦ ਹੋਗਏ ਪ੍ਰੇਮਕੇ ਜਲਸੇ ਨੇਤ੍ਰ ਪੂਰਣ
ਹੋਗਏ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਆਪਨੇ ਬੜਾ ਭਾਰਚੁਕਾਇਆ ਹੈ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਮੇਰੀ
ਧੋਤੀ ਧੋਤੇ ਰਹੇ ਹੋ ਨਾਲੇ ਮੁਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਮੈ ਐਸੀ ਕੌਨਸੀ ਭਗਤੀ
ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਮੇਰੇ ਤੇ ਇਤਨੇ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਹੋਏ ਹੋ ਜੋ ਨੌਕਰ ਬਣਕੇ ਰਹੇ ਹੋ
॥ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸਨੂ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੁਝਕੋ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਜਾਨਕੇ
ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੈਨੇ ਗਧੀਕੋ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਇਆ ਹੈ ਉਸਕਾ ਬਦਲਾ ਮੈ ਤੁਝਕੋ
ਰਾਜ ਦੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੈਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਪਰਕੋਪ ਨਹੀ ਕੀਆ ਉਸਕਾ ਬਦਲਾ
ਮੈ ਆਕੇ ਤੇਰਾ ਨੌਕਰ ਰਿਹਾ ਹੂੰ ਬਜਾਧਜਾਕਿਮਾਚਰਨ ਧਰੂਵਸਜ ਚਵਧੋ ਵਿਦਜਾ
ਗਜੇਂਦ੍ਰਬਾਕਾ । ਕਾਜਾਤਿਵਿ ਦੁਰਸਾਜ ਯਾਦਵ ਪਤੇ ਰੁਗੂਨਯਿਤ੍ਰਿਮਪੌਰਖੰਕ੍ਰਿਬਜਾਯਾ:

ਰਿੱਕਮਨੀਯਾਧਿਕੰ ਕਿੰਤ ਸੁਦਾਮਨੋ ਧਨੰ ਭਕਤਯਾ ਤੁਖਯਤਿਕੇਸਵੋ ਨਚਰੁਣੈ ਭਕਤਿ ਪ੍ਰਿਯੋ ਮਾਧਵਃ ॥ ਬਧਕਕ ਕੋਈ ਆਚਾਰ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਰ ਨਹੀ ਥਾ ਔਰ ਧਰੂਵ ਕੀ ਕੋਈ ਅਵਸਥਾ ਨਹੀ ਥੀ ਗਜੇਦ੍ਰ ਕੇ ਪਾਸਕੋ ਵਿਦ੍ਯਾ ਨਹੀ ਥੀ ਵਿਦੁਰ ਕੀ ਕੋਨਸੀ ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਰ ਜਾਤੀ ਥੀ ਯਾਦਵ ਪਤਿ ਉਗ੍ਰਕਾ ਕਿਆ ਪੁਰਖਾਰਥ ਥਾ ਕਬਜਾ ਕਿਆ ਅਧਿਕ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਥਾ ਸੁਦਾਮਾਕੇ ਪਸ ਕਿਆ ਧਨਥਾ ਭਕਤਿ ਕੁਰਕੇ ਕੇਸਵ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਲਖਮੀ ਪਤਿ ਨਾਰਾਇਣ ਭਕਤਿਕੋ ਪਿਆਰਾ ਮਾਨਤੇ ਹੈ ॥ ਇਤਿ ॥ ਇਨਸਭ ਔਰ ਭਗਤੋ ਕਾ ਬੀ ਭਗਵਾਨਨੇ ਭਗਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕਲਣ ਕੀਆ ਹੈ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤ੍ਰ ੪ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ੴ ਸਤ

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੁ

ਅਥਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾਃ

ਇਤ ਨੇ ਅਵਸਰ ਮੈ ਰਣੈ ਮਹਲਮੈ ਸੇ ਏਕ ਮਾਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਲਯਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀਕੇ ਆਗੈ ਆਨ ਧਰਯਾ ॥ ਔਅਤਿ ਦੀਨ ਹੋ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੀ ਭਈਂ ਹੇ ਗੁਰੂਜੀ ਏਹੁ ਏਕਹੀ ਲੜਕਾ ਹੈ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਜੀਵਤੇ ਬਚੇਗੋ ਬਿਨਾ ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਔਰ ਕੋਈ ਠੌਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥ ਅਬਹਾਰ ਕੇ ਆਪਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਆਗਿਰੀ ਹੂੰ ਬਚਨ ਹੂਆ ਮੂਰਖੇ ਤੂੰ ਇਸਨੂ ਜੀਵਾਕੇ ਕਯਾ ਕਰੇਂਗੀ ਬੇਹ ਤੇਰੀ ਗੁਤ ਖੋਵੇਗਾ ਤੈਨੂੰ ਬੁਰਾ ਬੋਲੀਗਾ ਮਰਜਾਣ ਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਨਾ ਤਿਸਕੀ ਮਾਈ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਭਾਵੈ ਗਾਲੀਯਾਂ ਕਢੈ ਭਾਵੈ ਗੁਤ ਖੋਹੇ ਸਾਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਪਰ ਏਹ ਕਿਸੀ ਤਰਹਾਂ ਸੇ ਜੀਵਤਾ ਰਹੈ ਏਕਹੀ ਮੇਰਾ ਸਹਕ ਦੀ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਬਹਤ ਤਰਲੇਲੇਤੀਹੂੰ ਔਰਭੀ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਮਾਈ ਲੋਕ ਬਾਲਕ ਕੀ ਮਾਈ ਕੇ ਸਾਥ ਆਈ ਥੀ ਉਨੋਨੇ ਭੀ ਇਸ ਕੇ ਬਾਲਕ ਵਾਸਤੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਤ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੰਤ ਹੁਕੇ ਆਗੇ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾਂ ਕਹੁ ਇਸਕੋ ਕਯਾਹੂਆ ਹੈ। ਤਿਬ ਬਾਲਕ ਕੀ ਮਾਈਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਿਘਯਾਇਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਇਸ ਬਾਲ ਕੂੰ ਅਠਾਰਾਂ ਦਿਨ ਹੋਗਏ ਹੈ ਦੂਧ ਪਾਨਕੀਏਕੋ ॥ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਦੇਖੋ ਏਹ ਭੈੜੀਆਂ ਸੰਤ ਦੁਆਰੇ ਭੀ ਆਕੇ ਝੂਠ ਬੋਲਤਯਾਂ ਹੈ ਏਹ ਭੋਲਾ ਬਾਲਕ ਚੰਗਾ

ਭਲਾ ਹੈ ਮਿਠਾਈ ਖਾਤੇ ਹੈ ਉਸੀਕਾਲ ਮੈ ਏਕ ਸੰਤ ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ
ਕੇ ਲਯਾਉਰੇ ਭੀਤਰਸੇ ਮਿਠਾਈ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਸੰਤ ਨੇ ਮਿਠਾਈ ਕਾ ਭਾਂਡਾ ਹਾਜਰ
ਕਰਦੀਆ ਤਿਸ ਮੈ ਏਕ ਦੋ ਲੰਮੇਦਾਣੇ ਮਿਠਾਇਕੇ ਲੈਕੇ ਏਕ ਦਾਨੋ ਬਾਲਕ ਕੇ ਮੁਖ
ਸਾਥ ਲਗਾਯਾ ਤਬ ਬਾਲਕ ਨੇ ਵੋ ਮਿਠਾਈ ਕਾ ਦਾਨੋ ਝਟ ਪਟ ਖਾਈਲੀਆ ਪੁਨਾ
ਦੂਸਰੋ ਦਾਨੋਉਸ ਬਾਲਕ ਕੇਹਾਥ ਮੈ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤੂੰ ਨਾਹਕ ਝੂਠ ਬੋਲਤੀਹੈ
ਏਹੁਤ ਮਿਠਾਈਯਾਂ ਖਾਤੇ ਹੈ ਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਆਪ ਨੇ ਕੰਠਸੇ ਫੂਲੋਂਕੋ ਸੇਹਰੋ
ਉਤਾਰਕੇ ਤਿਸ ਬਾਲਿਕ ਕੇ ਕੰਠ ਮੇ ਡਾਰ ਦੀਓ ਬਾਲਕ ਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਹੋਕੇ ਨਾਚਨੇ
ਕੂਦਨੇ ਲਗਪਰਯਾ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਸੇ ਮਥਾ ਟੇਕਾਇਕੇ ਘਰ ਕੋ ਲੈਗਈਅੰਮਾਈਆਂ ਬਡੇ
ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਔਤੋਲਾ ਤਿਸਕੋ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਧਰਦੀਓ ਸੋ ਬਾਲਿਕ
ਰੋਜ ਹੀ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਕੇ ਹਜੂਰਹੀ ਖੇਲਤੇ ਨਾਚਤੇ ਰਹੇ ਅਨੰਦ
ਪੂਰਬਿਕ ਏਕ ਸਿਖ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪਕੀ ਪੁਲਕੇ ਪਾਸ ਛੋਟੇ ਨਲੇਕੇ
ਯਾਦਰਯਾਉਕੇ ਪਾਸ ਲਕੜੀ ਕੀ ਗੋਲੀ ਕੀ ਦੁਕਾਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਜੀਕਾ
ਸਤ ਸੰਗੀ ਔਬਡੇ ਸੁਕਰਮੀ ਔਭਲੋਲੋਕਥੇ ॥ ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਸੇ
ਪੰਦ੍ਰਾਂਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਥਮ ਆਇਕੇ ਦੋ ਤੀਨ ਘੜੀ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ ਚਲਨੇਕੀ ਇਛਾ ਕਰਤੇ
ਭਯੇ ਇਤਨੇ ਲਘੁ ਸੰਕਾ ਕਰਨੇ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਭੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਸੇ ਸੰਕਾਉਤਾਰਕੇ
ਜਲਸਪਰਸ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰਕੂੰ ਆਵਨੇ ਲਾਗੇ ਔਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਬਹੁਤ ਦਿਨ
ਕੋ ਏਹ ਸੰਕਲਪ ਰਹਤੋਥੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਮੁਝਕੂੰ ਅਪਨੇ ਕੰਠਸੇ ਲਗਾਇਕੇ ਮਿਲੈ
ਤਬ ਮੇਰੋ ਰਿਦੇ ਸੀਤਲ ਹੋਤੋ ਹੈ ॥ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਿੰਚਤ ਕਾਲ ਬਾਹਰ
ਹੀ ਠਹਰ ਜਾਤੇਭਏ ਤਿਸਕੇ ਮਨਕੋ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਰ ਨੇਕੋ ਇਤਨੇ ਮੈ ਭਾਈ
ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਭੀ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਜਾਨੇਲੀਏ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਚਰਨੋ ਪਰ ਮਥਾ
ਟੇਕ ਕੇ ਉਠਕੇ ਜਬ ਖੜੇ ਹੋਤੇ ਭਯੇ। ਤਬਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭੁਜਾਸੇ ਪਕੜ ਕੇ ਕੰਠਸੇ
ਲਗਾਇਕੇ ਘੁਟਕੇ ਮਿਲੇਂ ਤਬ ਭਾਈ ਹੀਰਾ ਸਿਘਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਦਾਸ
ਕਰੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਜਤੋ ਮੇਰੇ ਊਪਰ ਬਡੀਦਯਾਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਮਨਕੋ ਸੰਕਲਪ ਅਚਾਨਕ
ਹੀ ਪੂਰਣ ਕਰਡਾਰਯੋ ਹੈ ਆਜ ਮੈ ਬਡੋਬਡਭਾਗੀ ਪੁਨਯਆਤਮਾਜਨੋਮੈਮੇਰੀਭੀਗਣਨਾ
ਆਪਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀਸੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਤਿਸਕੀ ਅਰਜ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਚ ॥ ਏਹ
ਆਜ ਕ ਦਿਨਯਾਦ ਰਖੀਂ ਏਤੁਮਾਰੋਹਮਾਰੋ ਅੰਤਕੋ ਮੇਲੋਹ ਸ੍ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀ ਆਤਮਾਂ
ਕਰਕੇ ਕਾਹੇਤੇ ॥

ਜੋ ਆਤਮਾ ਸਰਬਦਾ ਕਾਲ ਮਿਲਯੋਹੀ ਰਤੋ ਹੈ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਵਿਭੂ ਬਯਾਪਕ ਹੋਣੇ ਸੇ

ਸੰਜੋਗ ਵਿਯੋਗਸੇ ਰਹਤ ਹੈ ਖੜੇ੨ ਇਤਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਕੋ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਆਇਬਿਰਾਜੇ ਔ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਚਲਯੋ ਗਯੋ ॥ ਜਬ ਕੋਈ ਦੂਰ ਦੇਸੀਆਵੇ ਤਬ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਥੇ ਆਉ ਭਾਈ ਬਹੁਤ ਆਛੇ ਵੇਲੇ ਆਯਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਜਾਣੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰਤੀ ਐਸੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਭਾਈ ਕਿਉ ਜਾਤੇ ਹੈ ਕਾਮਤੋ ਬੀਤ ਗਯੋ ਹੈ ਥੋਰੋਸੋ ਹੀ ਸਮੋ ਰਹਯੋ ਹੈ। ਜਬ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਮੈ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਬਾਕੀ ਰਹੇ ਤਬ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਦਿਨ ਥੋੜੇ ਹੈ ਔ ਜਲ ਬਾਕੀ ਬਹੁਤ ਸੋ ਹੈ ਕੈਸੇ ਕਰੈ। ਐਸੈ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਬ ਇਸ ਖੂਹ ਕੋ ਜਲ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਨਹੀ ਰਹਯੋ ਹੈ ਅਬ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀਕੇ ਕੂਪਕਾ ਜਲ ਹਮਾਰੇ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਕੂੰ ਲ੍ਯਾਯਾ ਕਰੋ। ਤਬ ਉਸ ਦਿਨਸੇ ਹਮ ਜਲ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰੇ ਸੇ ਲ੍ਯਾਇਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਿਵਾਯਾ ਕਰੈ। ਇਤਨੇ ਮੈ ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਜਾਣੇ ਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਭੀ ਆਇ ਕੀਆ ਜਬ ਵੋ ਜਾਣੇ ਲਾਗੇ ਤਬ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਭੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬਕੇ ਯਗਕੇ ਦਰਸਨ ਲੀਏ ਆਗਯਾ ਮਾਗੀ ਤਬ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਜਾਉ ਪਰੰਤੂ ਏਕਮ ਯਾਂ ਦੂਜ ਕੇ ਦਿਨ ਜਰੂਰ ਆਜਾਈ ਦੇਰੀਨ ਕਰੀ। ਸਤ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸਾਥਹੋਕੇ ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਚਲੇ ਗਏ। ਤਬ ਬਾਵਲੀ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਯਗਕਾ ਪੁਨਯਾ ਕਾ ਮੇਲਾ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਲਵਪੁਰ ਮੇ ਆਇਗਏ। ਜਬ ਡੇਰੇ ਮੈ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੀਆ ਤਬ ਬਾਹਰ ਸੇ ਅਤਯੰਤ ਸੂਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਆ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਸੋਭਾ ਤੇ ਹੀਨ ਉਦਯਾਨਕਾ ਸੂਨ ਮੰਦਰ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇ ਸੂੰਨ ਵਤ ਅਸਥਾਨ ਕੂੰ ਦੇਖਕੇ ਜਾਣੋ ਕਬੀ ਕੋਈ ਬਸਜੇ ਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਹਮਾਰੋ ਮਨ ਬਡੇ ਕੰਪਾਇਮਾਨ ਹੂਆ। ਔ ਸੂਧ ਸੂਰਯ ਮੰਡਲ ਮੈ ਪਰਿਵਾਰ ਪਰਜੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੈ ਤੈਸੇ ਹੀ ਉਲਕਾਪਾਤ ਹੋਵੈ ਨਿਛਤ੍ਰ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਗਿਰਤੇ ਦਿਖਾਈ ਪਰੈ ਔ ਨਿਰਮਲ ਆਕਾਸ ਮੈ ਬਾਦਲਕੀ ਗਰਜ ਨਾਕੇ ਸਮ ਸਬਦ ਸੁਣਾਈ ਦੇਵੈ ਗ੍ਰਹ ਚਾਲ ਵਿਪਰਜੈ ਹੋਤੀ ਭਈ ਗ੍ਰਹ ਆਕਾਸ ਮੈ ਆਪਸ ਮੈ ਯੁਧ ਕਰੈ ਰਾਤ੍ਰੀਮੈ ਕਾਕ ਔ ਕੁਤੇ ਰੁਦਰ ਕਰੈ ਗਊਆਂ ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਅਧਿਕ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਰੁਦਨ ਕਰੈ। ਅਰਥਾਤ ਸਾਰੋ ਸੰਸਾਰ ਹੀ ਸੋਭਾ ਤੇ ਹੀਨ ਪਰਮ ਉਦਾਸੀਨ ਸੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੈ ਇਤਯਾਦੀ ਅਰਿਸ਼੍ਟੋਂਕੇ ਸੂਚਕ ਉਪਦ੍ਰਵ ਉਨੀਸੈ ਅਠਾਰਾ ਕੇ ਸਾਲਮੈ ਹੋਬੇ ਕਰੇ। ਔ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਲ ਬਹੁਤ ਸੇ ਪਾਨਕਰ ਬੇ ਥੋਰੇ ਕਰੈ ਜਿਸ ਸਮੇ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰੈ ਉਸੀ ਸਮੈ ਹੈਜ਼ਾਓ ਕੇ ਬਾਟੀ ਜਲਤੀ

ਲਜਾਉ ਪਿਸਾਬ ਕੇ ਮਾਰਗ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਪਾਨੀ ਕਾ ਪਾਨੀ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੈਂ
ਏਕ ਘੰਟੇ ਮੈ ਤੀਨ ਚਾਰ ਵਾਰ ਪਾਨੀ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਔ ਨਿਕਾਸ ਦੇਵੈ ॥
ਜਬ ਪਿਤਰ ਪਖ ਮੈਕੀ ਪੰਚਮੀਕੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਤਥਾ ਗੁਰੂ
ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰਾਧਥਾ ਤਬ ਕੜਹਾ ਪ੍ਰਸਾਦਤੇ ਤਸਮਈ ਆਦਿਕ
ਪਦਾਰਥ ਆਪ ਕਹਕ ਬਨਵਾਤੇ ਭਏ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ॥ ਔਅਪਨੇ ਹਾਥਸੇ ਬਾਂਟਤੇ ਭਏ ॥

ਔਆਪ ਕਛ ਭੀਨਰਸਨੀ ਲਾਵਤੇ ਭਏ। ਇਤਨੇ ਮੈ ਢਲ ਮਹਲੇ ਵਾਲੀ ਮਾਈ
ਇੰਦ੍ਰ ਕੌਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੈਕੇ ਕੋਈ ਸਾਢੇ ਸਾਤ ਆਠ ਬਜੇ ਸਵੇਰ ਕੇ ਆਵਤੀ ਭਈ ਆਗੇ
ਪੰਕ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਤੀ ਥੀ ॥ ਉਸ ਮਾਈ ਸੁਦਨੀਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਸਾਰੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ
ਵਰਤਾਇਦੀਆ ਜਬ ਥੋਰੋਸੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਹ ਗਯੋ ਤਬ ਤਿਸਮਾਈਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਜੀ
ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਕੁਛ ਤੋ ਆਪਭੀ ਰਸ੍ਨੀ ਲਾਵੋ ਜੀ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਬਸ ਪੁਤ੍ਰ
ਅਬ ਇਸ ਸਰੀਰਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਅੰਨ ਨਹੀ ਜੋ ਕੁਛ ਇਸਨੇ ਖਾਣੋ ਥੋਸੋਖਾਇਲੀਓਹੈ।
ਪੁਨਾ ਤਿਸਮਾਈ ਨੇ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਕੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁ ਜੀ ਕੁਛ ਥੋੜਾ ਸਾਤੋ ਰਸਨੀ
ਲਾਵਹੁ ਜੀ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੀ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਆਵਰੇ ਹੁਏ ਹਮਕੂੰ ਭਾਵੀਕਾ ਕਛ
ਗਜ਼ਾਨਨ ਹੂਆ ਅਰ ਨਾ ਔਰਹੀ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਗਜ਼ਾਨ ਹੂਆ ਜੋ ਕਜ਼ਾ ਜਨਾਤੇਹੈ॥ ਬਡੇ ੨
ਚਤੁਰ ਸਜਾਨੇ ਲੋਕ ਉਸਵਕ੍ਤ ਪੰਕ੍ਰੀ ਮੈ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ ਤੇ ਥੇ ਕਿਸੀ ਨੇਭੀ ਉਸ ਬਚਨ
ਕਾ ਉਤ੍ਰਨਦੀਓ ਪੁਨਾ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੇ ਕਹਨੇਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੁਝੇਜੋ ਕਹਦੀਓ
ਹੈ ਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਅੰਨ ਨਹੀ ਅਬ ਅੰਗੁਲੀ ਚਾਟ ਲੇਤੇ ਹੈ ਰਹਯੋਹੈ
ਅਛਾ ਲੇਹ ਤੇਰੇ ਕਹਨੇ ਸੇ ਸਲੂਣੇ ਵਾਲੀ ਚਾਟ ਲੇਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਭਾਜੀ ਕੇ
ਰਸੇਸੇ। ਲਿਪਟੀ ਹੂਈ ਅੰਗੁਲਜਾ ਚਾਟ ਕੇ ਚੁਲਾ ਕਰਕੇ ਪੀਛੇਸੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਕੇ
ਬੋਲਹੂਜੀ ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ ੨ ਅੰਨ ਪਾਨੀ ਗੁਰੂਕਾ। ਔਸਿਖਾਂਕੂੰ ਨਾਮ ਦਾਨ ਕੇਸਦਾਨ
ਭਰੋਸਾ ਦਾਨ ਮੌਤ ਦਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜਤੀ ਕਲਾ ਇਤਯਾਦੀ॥ ਤਬ ਸਿਖਾਂਨੇ
ਕਹਜਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਏਹ ਅਜਕਲ ਕੈਸੀ ਅਰਦਾਸ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ
ਭਾਈ ਅਬ ਗੁਰੂ ਕੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰਸੇ ਉਦਾਸੀਨ ਹੈ ॥ ਉਸੀ ਪੰਚਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਚਾਰਵਜੇ
ਅਰਥਾਤ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦਿਨ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਆਵਤੀ
ਭਈ ਜਬ ਬੈਠਗਈ। ਤਬ ਤਿਸਮਾਈ ਕੀ ਬਜ਼ਾਂ ਪਕੜਕੇ ਏਹ ਬਚਨ ਕੀਅਨੀ
ਕਿਥੇਹਈ ਅਫਲਾਤੂ ਤਬ ਮਾਈ ਧਨੀ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੁਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਜੀਕੋ ਗਏਹੈ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਨੋਤਿਸ ਅਫਲਾਤੂ ਕੋ ਬੁਲਾਓ
ਫਿਰ ਵੋ ਕਹੇਗੋ ਕੇ ਮੈ ਉਸਵਕਤ ਮੇ ਪਾਸ ਨਹੀਥਾ ॥ ਬੁਲਾਇਲੈ ਉਸ ਅਫਲਾਤੂ ਕੋ

ਜਲਤੀ ਸੇਸਮਾਤੌ ਬੀਤ ਗਯੋਹੈ ਫਿਰ ਕਬ ਬੁਲਾਵੇਗੀ ਤਬ ਮਾਈ ਧਨੀ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਸਤ ਬਚਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ॥ਪੁਨਾ ਹਜੂਰਨੇਬਚਨਕੀਆਕੇ ਜਾਹੁ ਮਾਈ ਤੇਰੇ ਸਭ ਕਾਰਜ ਸਿਧ ਹੋਗਏ ਹੈ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰ ਐਸੇ ਹੀ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਮੌਨਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪੁਨਾ ਏਕ ਮਾਈ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਆਪਜੋਜਲ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਪਾਨ ਕਰਤੇ ਹੋ ਕਿਧੋ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਕੋਈ ਦਾਹਾ ਪੀੜ ਦਰਦ ਕਹੁੰਕਿਸੀ ਅੰਗ ਮੈ ਹੋਤੀਹੈ ਅੰਨਭੀ ਆਪਨੇ ਆਜ ਅਸਲੂੰ ਨਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕੀਆ ਔਰ ਜੋ ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਬੂਟੀ ਆਪਕੋ ਦੇਤੇ ਹੈ ਸੋਭੀ ਆਪ ਖਾਇਲੈਤੇ ਹੈ ਆਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਕਬੀ ਔਖਧੀ ਖਾਤੇ ਨਹੀ ਦੇਖੇ ਥੇ ਏਹ ਕ੍ਯਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਮਾਈ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ ਹੂਆ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰਕੇ ਕਿਸੀ ਅੰਗ ਮੈ ਕੋਈ ਦਾਹਾ ਦੁਖ ਤਾਪ ਰੋਗ ਨਹੀਹੈ ਅੰਨ ਅਬ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਅੰਨ ਹੋ ਚੁਕੋਹੈ ਔ ਪਾਨੀ ਅਬੀ ਪੀਨਾ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਬਹੁਤ ਸੋ ਹੈ ਦਵਾਈ ਦੋ ਤਿਨ ਦਿਨ ਮੈ ਜਿਤਨੀ ਇਨੋ ਨੇ ਦੇਨੀਹੈ ਸੋਦੇਲੇਵੈ ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਕਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਇਨਕੇ ਮਨ ਮੈ ਨਰਹਾਜਾਵੈ ਔਰ ਹਮਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਮੈ ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਜਗਤ ਕਾਹੀ ਆਤਮਾ ਮੈ ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵਹੈ ਤਬ ਸਭ ਜਗਤ ਕੇ ਐਤਃ ਪਾਤੀ ਸਰੀਰ ਕਾਸਦ ਭਾਵ ਕਹਾਂਹੈ ॥ ਔਇਸ ਦਾਸ ਨੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਪੂਛ੍ਯੋ ਥੋ ਪਰੰਤੂ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਦੀਓਕੇ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਕੋਈ ਦੁਖ ਰੋਗ ਤਾਪ ਪੀੜਾ ਨਹੀ ਹੈ ਹਮ ਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ॥ ਔਉਸੀ ਦਿਨ ਪੰਚਮੀ ਕੇ ਮਾਈ ਰਾਮ ਦੇਈ ਕੇ ਪਾਸ ਏਕ ਸੰਤਕੋ ਭੇਜਕੇ ਉਠਾਇ ਮੰਗਾਯਾ ਅਪਨੀ ਗੋਦ ਮੈ ਬੈਠਾਇਕੇ ਤਿਸਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਹਸਤ ਕਮਲਅਪਨੇ ਫੇਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਐ ਮਾਈ ਆਜ ਤੁਮਾਰੋ ਹਮਰੋ ਅੰਤਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੈ ਏਹ ਬਾਂਤ ਯਾਦ ਰਖੀਂ ਅਬ ਜਾਹੁ ਤੇਰੇ ਮਨਕੇ ਸਰਬਮਨੋ ਪੂਰਨ ਹੋਗਏ ਹੈ ਆਜਕੋ ਅੰਤਮ ਦਰ-ਸ਼ਨ ਥੋਂ ਯਾਂਤੇ ਤੁਝਕੋ ਘਰ ਸੇ ਉਠਾਇ ਮੰਗਾਯੋ ਹੈ। ਮਾਈ ਰਾਮ ਦੇਈ ਅਤਿ ਬ੍ਰਿਧ ਕੋਈ ਨਬੇ ਬਰਸ ਕੀ ਆਯੂ ਕੀ ਹੋਗਈਥੀ ਦੂਸਰਾ ਵਾਯੂਕੇ ਰੋਗਸੇ ਮਾਈ ਕਾ ਸਰੀਰ ਚਲੇਨੇ ਸੇ ਰਹ ਚੁਕੋ ਥੋ ਇਸ ਸੇ ਤਿਸਕੋ ਘਰਸੇ ਉਠਾਇ ਮੰਗਾਯੋ ਥੋ ਸਾਧੂਕੇਕੰਧੇ ਪਰ ਚਢਕੇ ਤਿਸਨੇ ਆਇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਓ। ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਮਾਈ ਨੇ ਸੁਣਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਦੀਨਦਯਾਲ ਜੀ ਆਜ ਆਪਨੇ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀਹੈ ਜੋ ਆਪ ਬੁਲਾਇਕੇ ਦਰਸਨ ਦੀਓਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੇਆਪ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋ ਅਰਪਣ ਏਹ ਸੀਸ ਕੀਓ ਹੈ ਉਸੀ ਦਿਨਕੇ ਮਨੋਰਥ ਤੋ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਪੂਰਣ ਹੋਗਏ ਥੇ ਆਪਕੇ ਸਵਾਇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਅਬ ਕੋਈ ਵਾਸਨਾ ਰਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਅਪਨੇ ਮੁਝ ਕੂੰ ਸਰਬ ਕਾਮ ਨੋ ਸੇ ਪੂਰਨ ਕਰਦੀਓ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਜੋ ਕੁਛ ਔਰ ਭੀ ਤੇਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ

ਵਰਮਾਂਗ ਲੈ ਪੁਨਾ ਮਾਈਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ। ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਹੁ ਨਿਵਾਸ। ਸਰਬ ਸੂਖ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ॥ ਜੇ ਤੂੰ ਤੁਠੈ ਮੇਹਰਵਾਨ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਨ ਵੇਖਾਲ॥ ਏਹਾ ਪਾਈ ਮੂੰਦਾਤੜੀ ਨਿਤ ਹਿਰਦੈ ਰਖਾ ਸਮਾਲ॥ ਤਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸਨ ਹੋਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਤਥਾਸਤੂ ਹੇ ਮਾਈ ਜੈਸੇ ਤੂੰ ਚਾਹਤੈ ਹੈਂ ਤੈਸੇ ਹੋਵੇ। ਇਤ੍ਯਾਦੀ। ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਈ ਰਾਮ ਦੇਈ ਕੋ ਵਿਦਾ ਕਰਕੇ ਸਾਧੂਕੇ ਕੰਧੇ ਪਰਚ ਵਾਇ ਕੇ ਘਰ ਭੇਜ ਦੀਆ॥ ਇਹਤੋ ਪੰਚਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੂਈ ਕੇਸੋ ਮੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਦਧੀ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਸਣੇ ਕੇਸੀ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਦਧੀ ਮਰਦਨ ਕਰਕੈ ਆਪਭੀ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ਕਰੈ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਸਰੀਰ ਪਾਸ ਵਰਤ ਮਾਨ ਹੋਵੈ ਉਨ ਸਭਕੋ ਕੇਸੀ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਦੇਵੈ॥ ਪੁਨਾ ਕਬੀ ਰੰਗ ੨ ਕੇ ਗੋਟੇ ਵਾਰੇ ਸੁੰਦਰ੨ ਬਸਤ੍ਰ ਮਹਰਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੈ ਔ ਕਬੀ੨ ਅਲਫ ਨਗਨ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਸਿਵਜੀ ਵਤ ਆਇ ਬਿਰਾਜੈ। ਔ ਇਸਨਾਨ ਕੇ ਸਮੇ ਦਸ੨ ਪੰਦ੍ਰਾਂ੨ ਗਾਗਰਹ ਜਲਕੀ ਊਪਰ ਸਰੀਰ ਕੇ ਡਰਵਾਇ ਲੇਵੈ। ਫਿਰ ਕਬੀ ੨ ਐਸੇ ਭੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਥੇ ਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਇਸਨਾਨ ਇਸ ਸਰੀਰਕੋ ਨਹੀ ਹੋਵੈਗੋ। ਜਬ ਕੁਆਰਵਦੀ ਛਠਕੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪਸਾਰੀ ਬਾਵਲੀ ਵਾਲਾ ਆਯੋ ਤਬ ਆਗੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬਸੁਰ ਲਗਾਈਕੇ ਅੰਗਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੈ ਬਿਰਾਜ ਮਾਨਥੇ ਤਬ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਜਬ ਬੈਠ ਗਯੋ ਤਬ ਹਮਨੇ ਪੰਚਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕੀ ਸਾਰੀ ਕਥਾ ਸੁਣਕੇ ਬੋਲਤ੍ਯਾ ਕੇ ਮੈ ਰਾਤ੍ਰੀ ਹੀ ਆਇਗਯਾ ਥਾ ਜਬ ਪਾਂਚ ਚਾਰ ਘੜੀ ਦਿਨ ਰਹੇ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਪਹੁਚ੍ਯਾ ਤਬ ਮੇਰੇ ਮਨਮੈ ਐਸੀ ਖੈਂਚ ਹੂਈ ਕੇ ਮੈ ਕਿਉ ਸੁਧਾਸਰ ਮੇ ਆਯਾ ਹੂ ਊਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇਕੋ ਕਿਉ ਨ ਗਯਾ। ਅਬ ਭੀ ਮੁੜਜਾਊ ਅਬ ਭੀਮੁੜਜਾਊ ਐਸੇ ਮਾਰਗਮੈ ਬਿਚਾਰ ਕਰਤਾ੨ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਥਾ। ਪੁਨਾ ਜਬ ਥੋੜੀ ਸੀ ਦੂਰ ਦੂਕਾਨ ਰਹਗਈ ਤਬ ਪੀਛੇ ਲੌਟ ਆਨੇਕੀ ਮੇਰੇ ਚਿਤਮੈ ਬਡੀਖੈਂਚ ਭਈ ਤਬ ਮੈਨੇ ਚਿਤਮੇ ਵਿਚਾਰਜਾ ਜਾਨੈ ਜੋ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਕਯਾ ਉਪਦ੍ਰਵ ਹੂਆ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੋ ਚਿਤ ਅਬ ਆਗੇਕੋ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਔ ਪੀਛੇਕੋ ਹੀ ਜਾਨੋ ਮਾਂਗਤੋ ਹੈ ਅਬੀ ਦੂਕਾਨ ਪਰ ਨਹੀ ਪਹੁਚੇ ਥੋਰੀਸੀ ਦੂਰ ਦੁਕਾਨ ਰਹਗਈ ਹੈ ਜੋ ਮੁੜਕੇ ਲੋਹ ਗਢਕੇ ਦਰਵਜੇ ਆਇਕੇ ਅਛੇ ਯਕੇ ਪਰ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਪਹਰਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਗਈ ਘਰਮੈ ਆਇਕੇ ਧਨੀਸੇ ਪੁਨਾ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਮਾਲਮ ਕਰਕੇ ਸੋਏ ਪਰੰਤੂ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਨੀਦ ਨਹੀ ਪਰੀ ਹੈ॥ ਅਬ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਓ ਹੈ ਤਬ ਚਿਤਮੈ ਚੈਨ ਭਈ ਹੈ। ਪਾਠ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਕਥਾ ਵਾਸਿਸ੍ਟ ਜੀਕੀ ਹੋਤੀ ਰਹੇ ਕਬੀ ਓਹ ਕਬੀ ਓਹ। ਦੋਨੋਂਕੇ ਪਾਠ ਹੋਤੇ ਰਹੇ ਆਠੋਯਾਮ। ਆਇ ਹੂਏ ਭਾਈ ਸੰਤਸਿੰਘ ਸੇ ਮਾਈਧੰਨੀਨੇ ਏਹ ਬਾਤ ਕਹੀ ਥੀ। ਹੇਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਅਬ ਠਾਕੁਰਜੀ ਸਰੀਰ ਸੇ ਉਦਾਸੀਨ ਮਾਲਮ ਹੋਤੇ ਹੈ। ਆਪ ਛੇਤੀ ਜਾਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਹੁ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਤੇਥੇ ਉਨਕਾ ਵਿਸਾਹੁਨ ਕਰਣਾ ਨਜਾਨੈ ਕਿਸ ਵਕਤ ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਹੋਜਾਵੈ। ਮਈ ਧਨੀਸੇ ਤੋ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਇਹ ਬਚਨ ਬੋਲਾ ਕੇ ਅਫਲਾਤੂਨਕੋ ਤੂੰ ਜਲਤੀ ਬੁਲਾਲੈ ਔ ਆਏ ਹੂਏ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਕੁਛ ਬੋਲਤੇ ਭੀ ਨ ਭਏ। ਤਿਨ ਦਿਨ ਮੈ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਪਾਸਹੀ ਰਹੇ ਔ ਰਾਤ੍ਰੀਕੋ ਅਪਨੇ ਘਰਕੂੰ ਚਲੇ ਜਾਵੇ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਸਪਤਮੀ ਅਸ੍ਟਮੀ ਤੀਨ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਤਦ ਹਮਾਰੇ ਮਨਮੈ ਐਸੀ ਚਿੰਤਾ ਆਇਕੇ ਉਤਪਤ ਹੂਈ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਰੀਰ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੇ ਹੈ ਔ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਇਕੇ ਲਾਹੈ ਕੈਸੇ ਕਰੈ। ਐਸੀ ਚਿੰਤਾ ਮੈ ਮੇਰਾ ਚਿਤ ਮਗਨ ਹੋਗਯੋ ਥੋ ਇਤਨੇ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਅੰਤਰਯਾਮੀਨੇ ਮੁਝਕੂ ਅਪਨੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੁਨਰੇ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਤੂੰ ਬੁਲਾਨੇ ਅਰਥ ਚਿਠੀ ਮਤ ਲਿਖੀ ਤਬ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਕਹਯੋ ਜੀ ਸਤ ਬਚਨ। ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਦਾਸਕੋ ਚਿਤ ਦਹਲ ਗਯੋ ਚਿਠੀ ਲਿਖੇ ਬਿਨਾ ਰਹਯੋ ਨ ਗਯੋ ਭੀਤਰ ਬੈਠਕੇ ਮੈਨੇ ਚਿਠੀ। ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਔ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਲਿਖੀ ਸਭਕੋ ਮਥਾਟੇਕਕੇ ਏਹ ਸਮਾਚਾਰ ਲਿਖਾਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕਾ ਚਿਤ ਇਸ ਸਮੈਮੈ ਸਰੀਰ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਮਾਲਮ ਹੋਤੇ ਹੈ ਹਰਾਜੀ ਖੁਸੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਵਿਵਹਾਰ ਸਾਰੇ ਸਦਾਵਤ ਕਰਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਚਨ ਬੜੇ ਉਪਰਾਮਤਾ ਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਸਸੇ ਹਮਾਰੋ ਚਿਤ ਬਡੋ ਡਰਤੋ ਹੈ। ਆਜ ਤੀਨ ਦਿਨ ਹੂਏ ਹੈ ਜੋ ਅੰਨ ਨਹੀ ਖਾਧਾ ਨੇ ਔ ਜਲ ਆਦਿਕ ਪੀਤੇ ਹੈ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪੂਛਯਾ ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਏਹੀ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਹੈ ਕੇ ਕੋਈ ਦੁਖ ਦਰਦ ਜ੍ਵਰ ਆਦਿ ਰੋਗ ਹਮਾਰੇ ਸਰੀਰਮੈ ਨਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰਸ੍ਨ ਜੇ ਕੋਈ ਰੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਅੰਨ ਕਿਉ ਨਹੀ ਆਪਖਾਤੇ। ਤਬ ਐਸੇ ਉਤ੍ਰ ਭਏ ਹੈ ਕੇ ਜਿਤਨੋ ਅੰਨ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੇ ਖਾਨੋ ਥੋ ਸੋ ਖਾਇ ਚੁਕੇ ਹੈ ਅਬ ਇਸ ਸਰੀਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਮੈ ਅੰਨ ਖਾਣੋ ਨਹੀ ਰਹਯੋ ਹੈ। ਸੋ ਆਪਇਸ ਚਿਠੀ ਕੋ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਚਲ ਦੇਵੋ ਜੇ ਅੰਨ ਖਾਣੇ ਲਾਗੋਹੋ ਤਬ ਉਹਾਂ ਨਖਾਵੋ ਮਾਰਗ ਮੈ ਆਇ ਖਾਵੋ ਜੇ ਪਾਨੀ ਪੀਨੇ ਲਾਗੋਹੋ ਤਬ ਰਸਤੇਮੈ ਆਇ ਪੀਵਨਾ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਦੇਖਤੇ ਸਾਰ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਚਲ ਪਰਨਾ ਦੇਰੀ ਨਹੀ ਕਰਨੀ। ਜਬ ਲਿਖਕੇ ਐਸੇ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਚਿਠੀ ਤਯਾਰ ਕਰ ਲਈ ਤਬ ਪੁਨਾ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਕੇ

ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਮਕੋ ਜੋ ਮਨੇ ਕੀਓ ਥੇ ਕਿ ਕਿਸੀ ਓਰ ਚਿਠੀ ਮਤ ਲਿਖਯੋ ਸੋ ਚਿਠੀ ਤੈਨੇ ਕਯੋਂ ਲਿਖੀ ਹੈ ॥

ਤਬ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਬਡੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾਸੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਦੇਹ ਗੁਲਾਮ ਕੀ ਭੂਲ ਹੈ ਅਬ ਜੋ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਚਿਠੀ ਤੋ ਲਿਖੀ ਗਈ ਆਗੇਜੋ ਰਜਾਇ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਜਿਓ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ। ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਰਮੂਜ ਪਾਇਕੇ ਮੋਤਾਸਿੰਘ ਨਾਮ ਤ੍ਰਖਾਣਕੂ ਏਕ ਰੁਪਯਾ ਦੇਕੇ ਉਸੀ ਸਾਯੰਕਾਲ ਕੇ ਸਮੇ ਚਿਠੀ ਤਿਸਕੇ ਹਾਥਮੇ ਦੇਕੇ ਕਹੇਜੇ ਕੇ ਪਵਨ ਪੂਤ ਵਤਧਾਯੋ। ਰਸਤੇਮੈ ਕਹੂੰਨਾ ਅਟਕਜੋ ਦੇਰੀ ਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸਮੈਦਿਨ ਚਢਤੇ ਸਾਰ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਮੈ ਪ੍ਰਥਨ ਚਿਠੀ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥਮੈ ਦੇਕੇ ਪੀਛੇ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਔਰ ਕਾਮ ਕੀਜਜੇ। ਤਿਸ ਸਿਖਨੇ ਤੈਸੇਹੀ ਕੀਓ। ਚਿਠੀ ਪਢਕੇ ਨੌਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕਾ ਸ੍ਰਾਧ ਕਰਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਰ ਸਿੰਘ ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਏਕ ਸਿੰਘ ਔਰ ਮਧਯਾਨ ਸੇ ਉਪਰੰਤ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਅਸ੍ਵਾਰ ਹੋਕੇ ਯਕੇ ਮੈ ਨੌਮੀਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀਕੇ ਨੌਬਜੇ ਆਇ ਪਹੁਚੇ ਉਸ ਸਮੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇਥੇ ਜੋ ਚਾਰੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਹਜੂਰਮੈ ਆਇ ਖੜੇ। ਤਬ ਗੁਲਾਮ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹਜੂਰ ਕੇ ਆਗੇ ਹੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਹਤਚਾਰੋ ਸਰੀਰ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਆਪਕੇ ਸਨ ਮੁਖ ਖੜੇ ਹੈ ਤਬ ਯਦਕਿਚਤ ਹਸੇ ਔਇਨ ਕੇ ਸਾਥ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਛਭੀ ਨਹੀ ਕੀਆ ਔਕੋਈ ਦੋ ਚਾਰ ਪੈਸਾ ਭਰ ਦੂਧ ਬਚਜਾ ਹੂਆ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀਨੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਕੇ ਕਟੋਰਾ ਹਾਥਮੈ ਦੇਦੀਓ ਤਬ ਇਨੋ ਨੇ ਵੋ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕਰਲੀਓ॥ ਬਸ ਤਦਨੰਤਰ ਮੈ ਨੇ ਕੁਸਲ ਛੇਮ ਸਭਸੇ ਪੂਛਕੇ ਅੰਨਪਾਨੀ ਛਕਾਯਾ॥ ਪੁਨਾ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਆਗੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇਪ੍ਰਭੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਭੀ ਕੁਰਛੇਤ੍ਰ ਮੈ ਆਏ ਥੇ॥ ਤਬ ਯਦ ਕਿੰਚਤਹਸਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਹਾਂ ਹੈ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਪੁਨਾ ਦਾਸ ਕਹੇਜੇ ਕੇ ਮਾਹਰਾਜ ਜੀ ਵੋ ਕਨਖਲਕੂ ਚਲੇ ਗਏਹੈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਕੇ॥ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਕੇ ਤੋ ਹਮ ਦਰਸਨ ਕੂ ਦੋਹਜਾਰ ਕੋਸਸੇ ਚਲਕੇ ਆਏ ਥੇ ਪਰੰਤੂ ਜਬ ਹਮਕੂੰ ਬੁਲਾਵੇ ਯੇ ਤਬ ਹਮ ਆਵੈਗੇ॥ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਹਸਕੇ ਤਬ ਤਕਹਮਹੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਰਹੈਗੇ॥ ਇਸ ਓਰ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਕੇ ਆਵਨੇਕਾ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੂਆ ਅਬ ਜੋ ਅਸ੍ਟਮੀ ਕੀ ਰਾਤ ਚਿਠੀ ਭੇਜ ਚੁਕੇ ਹੈ ਤੇ ਉਪਰੰਤ ਜੋਜੋ ਇਸ ਦਾਸ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਗਮਨਾ ਆਦਿਕ ਚਰਿਤ ਅਪਨੇਨੇਤ੍ਰੋਸੇਦੇਖੇ ਹੈ ਸੋ ਨਿਰੂਪਣ ਹੋਵੈਗੇ॥ ਉਪਰ ਕੀ ਕਹੀ ਹੂਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਕਥਾਕੋ ਚਿਤ ਲਗਾਇਕੇ ਜੋਕੋਈ ਸੁਣੈ ਸੁਣਾਵੇ ਗੋ ਵਿਚਾਰੈ ਗੋ ਮਨਲਗਾਇਕੇ ਸੋ ਪਰਮਗਤਿਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਗੋ

ਇਸ ਲੋਕ ਮੈ ਤਿਸ ਕੋ ਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਰਹੇਗੋ ਧਨਧਾਨ ਔਪੁਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਕੋ ਪਾਵੈ ਗੋ ॥ ਆਗਯਾ ਕਾਰਣੀ ॥ ਪ੍ਰਿਯ ਵਾਦਨੀ ਜਾਯਾਕੋ ਪਾਵੈ ਗੋ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਸੁਖਭੋਗ ਕੇ ਅੰਤ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਪੁਰੀ ਕੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਗੋ ॥

ਸੋ:—ਪੂਰਣ ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਿਖਜਨ ਪ੍ਰਤਗੁਰੁਪਦੇਸਕੋ ॥
ਚਰਤ ਤਾਹਿ ਸੁਭ ਰੰਗ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਨ ਕਰਤ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ॥ ੧ ਓਤਤਸ ।

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾ ਦੇਵਤਰੂ ੫ ਸਕੰਧ ੬ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ ॥

ਓਤਤ ਸਤ

ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:

ਦੋ:—ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤ ਮਨਲਾਇ ॥
ਸਾਦਰ ਕਹੋ ਬਨਾਇ ਉਰ ਉਮਗ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁਲਾਇ ॥ ੧ ॥

ਸੋ:—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਿਤ ਅਗਾਧਕਥੈ ਕਵਨ ਬਰ ਬੁਧ ਨਰ ॥
ਜਹਮਸ ਤਕ ਬਡ ਭਾਗ ਕਹ ਵਾਵੈ ਤਹਪੈ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ੨ ॥
ਉਮਗ ਪ੍ਰੇਮ ਜਲ ਨਯਨ ਕਰ ਸਿਮਰਣ ਛਾਤੀ ਫਟਤ ॥
ਪਰਤ ਨਹੀ ਮਨ ਚੈਨ ਕੈਸੇ ਕਥਹੁ ਸੁਧਾਰਕੈ ॥ ੩ ॥
ਪੁਨਾ ਧਾਰ ਮਨਧੀਰ ਨਯਨ ਨੀਰਕੋ ਰੋਕਕੈ ॥
ਜਿਓ ਗੰਗਾ ਕੋ ਨੀਰ ਪਾਵਨ ਜਸ ਗੁਰੁ ਕਹਤ ਹੌ ॥ ੪ ॥
ਯਦਯਪਿ ਬੁਧਿਬਲ ਹੀਨ ਆਸ੍ਰਯ ਗੁਰੂ ਪਦ ਪਦਮ ਇਕ ॥
ਤਊਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਲੀਨ ਵਾਚਾ ਸੁਭ ਗੁਰੁ ਯਸ ਕਹੋ ॥ ੫ ॥

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ:—ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਆਵਨੇ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੂਛਤੇ ਹੂਏ ਔ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਚਤੁਰਸਿੰਘਸੁਭ ਪੂਰਬਿਕਔਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀਕੀਸੁਭ ਕਥਾ ਵਰਨਨ ਕਰਤੇ ਹੂਏਆਨੰਦ ਪੂਰਬਕ ਨੌਮੀ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤ॥ਜਬ ਅਸ੍ਟਮੀ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਵਿਤੀਤ ਭਈ ਤੀਨ ਬਜੇ ਸਵੇਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਸੁਖਾ ਸਰਦਾਈ ਛਤ੍ਰਧਾਰ ਛਕਾਈ ਨੌਮੀ ਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਇਸਨਾਨ ਨਹੀ ਕੀਆ ਇਸਨਾਨ ਲੀਏ ਪੂਛਯੋ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਆਜ ਇਸਨਾਨ ਕੋ ਚਿਤ ਨਹੀ ਕਰਤੋ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਨੌਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਚਢੇ ਦਿਨ ਰਸਮਯੋ ਸਹਤ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨਥੇ ਔ ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਪੱਖਾ ਹਾਂਕਤੇਥੇ ਖੜੇ ਹੋਕੇ॥ ਇਸ ਦਾਸ ਕੇ ਮਨ ਮੈ ਆਈ ਕੇ ਆਜ ਚਾਰ ਦਿਨ ਭਏ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਅੰਨ ਗ੍ਰਹਣ ਯਦ ਕਿੰਚਤਭੀ ਨਹੀ ਕੀਓ ਹੈ॥ ਹਮਦੇਖੈ ਤੋ ਸਹੀ ਜੋ ਮਾਹਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਕਯਾ ਕੁਛਰੋਗ ਹੈ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੋਅੰਨ ਨਹੀ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਤੇ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੀ ਬਾਹੀਕੇ ਸਾਥ ਬਾਂਵੇ ਹਸਤ ਕਮਲਰਖਕੇ ਬਿਰਾਜੇ ਹੁਏਥੇ ਜੋ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਕੀ ਬਾਹੀ ਦੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਕੇ ਅਲਖਤ ਹੀ ਅਪਨੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥੋਸੈਂ ਧੀਰੇਸੈ ਮਾਹਰਾਜ ਜੀਕੀ ਬੀਨੀ ਧਰਕੇ ਦੇਖਨੇ ਲਗੇਜ॥ ਤਬ ਅੰਤਰ ਯਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਮੇਰੀਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕਿਓਰੇ ਕਯਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਨਬਜ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਅਰੇ ਅਬ ਇਸ ਖਲੜੇ ਕੀ ਕਯਾ ਨਬਜ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਇਸ ਖਲੜੇ ਨੇ ਤੋ ਰਹਣੇ ਨਹੀ ਹੈ ਇਤਨਾ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਏਹੁ ਹਾਡ ਚਾਮ ਗੰਦਗੀ ਕੇ ਥੈਲੇ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਹਾਥ ਕੋ ਹੇਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰ ਹਮਕੂੰ ਸਰੀਰ ਜਾਨ ਤੋ ਹੈ ਤਦ ਨੰਤ੍ਰ ਉਠਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ਔ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਮਹਾਵਾਕੋ ਕੀ ਬਰਖਾ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ਹਮ ਏਹੁ ਸਰੀਰ ਤੁਛਪਰਿਛਿਨ ਰੂਪ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਵਿਭੂ ਬਯਾਪਕ ਆਕਾਸ ਵਤ ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਵਿਕਾਰ ਕੋਟਾਨਕੋਟਿ ਈਸੂਰੋ ਕੇ ਭੀ ਈਸੂਰ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਗੁਰੂਆਂ ਕੇ ਭੀ ਗੁਰੂ ਸੁਧ ਚੈਂਤਨ ਸਰਬਕੀ ਬ੍ਰਿਧੀਕਾ ਹੇਤ ਬ੍ਰਿਧੀ ਸ੍ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਜੋਨੀ ਹੈਭੀ ਹੋਨੀ ਸਾਂਤ੍ਰਸਗੋਨੀ ਏਕ ਮਈ॥ ਕੈਸੇਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਹੂੰ ਆਦਿ ਸਚ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ਹੈਭੀਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ਸੋ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸ੍ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਹੂੰ॥ ਕਟ ਸੁਗੰਧਿਸੀਤਲ ਗੁਨ ਤੀਨ ਜੈਤੇਸੈ ਤੈਹੀ ਤੂੰ ਚੀਨ॥ ਤੀਨੋ ਗੁਨ ਆਪਾਸੈਲਹੋ॥ ਤੋ ਨਿਧੜਕ, ਬ੍ਰਹਮ ਅਹੰਕ ਹੋ॥ ਅਹੋ ਪੁਤ੍ਰਕੀ ਜੈ ਨਹੀ ਰੰਚਕ ਐਸੋ ਭਰਮ॥ ਕਹਾਂ ਜਗਤ ਈਸੂਰ ਕਹਾਂ ਯਹ ਸਭ ਮਨਕੇ ਧਰਮ॥ ਸੋ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਚੈਤੰਨ ਹੈ ਤੂੰ ਜਿਥੇ ਕਖ ਨ ਇਕ ਸਮਾਵਦਾ ਹੈ॥ ਢੂਢ ਦੇਖ ਜਹਾਨ ਦੀ ਠੌਰ ਕਿਥੇ ਅਨਹੋਂਦੜਾ ਨਦਰੀ ਆਵਦਾਹੈ॥ ਜਿਵੇ ਖਵਾਬ ਦਾਖਯਾਲ ਹੋਇ ਸੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਹ ੨ ਦੇ ਰੂਪ ਦਿਖਾਵਦਾ ਹੈ॥ ਬੁਲ੍ਹਾ ਸਾਹੁ ਨਤੁਝਥੀ ਕੁਝ ਬਾਹਰ ਤੇਰਾ ਭਰਮ ਤੈਨੂੰ ਭਰਮਾਵਦਾ ਹੈ॥ ਖਟ ਭਾਵ ਵਿਕਾਰੋ ਸੇ ਰਹਤ ਸਰਬ ਮਨ ਆਦੀ ਕਲਪਾਨਾ ਤੇਹੀਨ ਔਸਰਬ ਕਲਪਨੋਕਾ ਆਧਿਸ੍ਹਾਨ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮ ਡੋਂਕੋ ਮਾਲਕ ਪੁਨਾ ਅਸੰਗਨਿਰ ਵਿਕਲਪਕ ਬਹਮਅਹੰਏਵਾਸਿਮ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹਮਹੀ ਹੈ ਹੀ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ ਏਹੁਮੇਰੋ ਆਤਮਾਂ ਅਸੰਗ ਹੈ ਅਸੰਗੋ ਹਯੰ ਪੁਰੁਖ। ਅਯਮਾਤਮਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਇਸ ਮਹਾਵਾਕਯ ਮੈ ਅਯੰ ਸਬਦ ਪ੍ਰਤਯਖ ਜੀਵ ਆਤਮਾਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ॥ ਔਆਤਮਾਂ ਸਬਦ ਈਸੂਰਾਤਮਾਕੋ ਵਾਚੀਹੈ॥ ਔਬ੍ਰਹਮਸਬਦ ਦੋਨੋਕੋ ਏਕਤਾਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵ ਈਸੂਰ ਦੋਨੋ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪਹੈ॥ ੧॥ ਪ੍ਰਗਯਾਨ ਮਾਨੰਦੰ ਬ੍ਰਹਮ

। ਇਸ ਮਹਾ ਵਾਕ੍ਯ ਮੈ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਨ ਸਬਦ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖ ਇਸ ਜੀਵਾਤ ਮਾਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ ਔ
ਆਨੰਦ ਸਬਦ ਪਰੋਛ ਈਸ੍ਵਰਾਤਮਾ ਕੋ ਕੋਵਾਚੀ ਹੈਔਬ੍ਰਹਮ ਸਬਦ ਦੋਨੋ ਕੀ ਏਕਤਾ
ਕੋ ਵਾਚੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੀਵ ਔ ਈਸ੍ਵਰਆਤਮਾਕੇਸ੍ਵਰੂਪ ਮੈਂ ਯਦ ਕਿਚਤਭੀ ਭੇਦ ਨ
ਹੀ ਹੈ ॥ ੨ ॥

ਤਤ੍ਵਮਸਿ ॥ ਇਸ ਮਹਾ ਵਾਕ੍ਯਮੈ ਤਤਪਦ ਪਰੋਛ ਈਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਵਾਚੀਹੈ ।
ਔਤ੍ਵੰਪਦ ਪ੍ਰਤਛ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੋ ਵਾਚੀਹੈ ਔਅਸੀ ਪਦ ਦੋਨੋਕੀ ਏਕਤਾ ਕੋ ਵਾਚੀਹੈ ॥
ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿ ਇਸ ਵਾਕ੍ਯਾ ਮੈ ਅਹੰ ਪਦ ਪ੍ਰਤਛ ਰੂਪ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੋ ਵਾਚੀਹੈ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਪਦ ਪ੍ਰੋਛ ਰੂਪ ਈ ਸ੍ਵਰਾਤਮ ਕੋ ਵਾਚੀ ਔਅਸਮਿ ਪਦ ਦੋਨੋਕੀ ਏਕਤਾ ਕੋ
ਵਾਚੀ ਨਾਮ ਕਹਤੇ ਹੈ । ਹੇ ਸਿਖ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਚਾਰੋ ਵੇਦੋਂ ਕੇ ਚਾਰੋ ਮਹਾ ਵਾਕ੍ਯ
ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਏਕਤਾ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਹਸ੍ਤਾ ਮਲਕ ਵਤ ਪਰੋਜਨਾਵਤਹੈ ਪੁਨਾ ਕੋਨਸੀ
ਬਾਤ ਇਸਮੈ ਛੰਨੀਹੈ । ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹੋ ਜੀਵ ਕਹੋ ਵਿਸ਼ਨੁ ਕਹੋ ਆਤਮਾ ਕਹੋ
ਏਹੁ ਸਾਰੇ ਏਕ ਵਿਸਤੁ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਨਾਮਹੈ ਕਾਹੇਤੇ । ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਸ਼ਨੁ ਜੀਵ ਆਤਮਾ
ਵਿਭੂ ਬ੍ਯਾਪਕ ਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ । ਤਥਾਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਪਦਭੀ ਵਿਭੂ ਬ੍ਯਾਪਕ ਕੋ ਕਹਤੇਹੈ ।
ਔਵਿਆ ਪ੍ਰੋਤਿ ਇਤਿ ਵਿਸ਼ਨੁ ॥ ਆਪ੍ਰੋਤੀਤਿ ਆਤਮਾ ਜਿਯਤਿ ਸ੍ਰਸਤਯਾਇਤਿ ਜੀਵ
ਆਪਨ ਸਬਦ ਬ੍ਯਾਪਨ ਸਬਦ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇਹੀ ਨਾਮ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ
ਏਕ ਚੇਤਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇ ਬਿਨਾ ਔਰ ਦੂਸਰੀ ਚੀਜ ਨਾਪੈਦ ਹੈ । ਨਿਰ ਗੁਨ ਆਪ ਸਰ
ਗੁਨਭੀ ਓਹੀ । ਕਲਾ ਧਾਰ ਜਿਨ ਸਗਲੀ ਮੋਹੀ । ਨਹਕਿਛ ਜਨਮੈ ਨਹਕਿਛ ਮਰੈ
ਆਪਨ ਚਰਿਤ ਆਪਹੀ ਕਰੈ ਜਬ ਆਪਹ ਆਪ ਆਪ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ । ਤਬ ਮੋਹਕਹਾ
ਕਿਸ ਹੋਵਤ ਭਰਮ । ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਗੁਰੂ ਵਚਨੋ ਸੇਭੀ ਨਿਸਚੈ ਕਰੋ ਕੇ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮਸਮੀ
ਤਤ੍ਰ ਕੋ ਮੋਹ: ਕ: ਸੋਕ: ਏਕਤ੍ਵ ਮਨੁ ਪਸ੍ਯਤ:ਜੋ ਏਕੋ ਏਕ ਅਦੁਤੀਯ ਆਤਮਾ ਕੂੰ
ਸਰਬ ਮਯ ਵਿਭੂ ਬ੍ਯਾਪਕ ਪੂਰਣ ਦੇਖਤੇ ਹੈ । ਤਿਸ ਕੇਸਮੀਪ ਮੋਹ ਕਹਾਂਹੈਕ੍ਯਾਵਿਸ਼ਨੁ
ਰੂਪ ਹੈ । ਔਸੇ ਕਭੀ ਕਹਾਂਹੈ ਕ੍ਯਾ ਵਿਸਤੁ ਰੂਪ ਹੈ । ਅਬ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ
ਮਨਮੈ ਵੇਦ ਮਾਪਤਬ੍ਯੰਨੇਹਨਾਨਾਸ੍ਤਿ ਕਿੰਚਨ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੋ: ਸੁਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਮਾਪ੍ਰੋਤਿ ਯ ਇਹ
ਨਾਨੇਵ ਪਸ੍ਯਤਿ ਇਤੀਸ਼੍ਰੁਤੇ । ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਸ੍ਰੁਤਿਸੇ ਨਾਮ ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਸ੍ਰਵਣ ਸੇ
ਜਾਨਤੇ ਹੈ । ਕੇ ਮਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੂੰ ਆਪ ਤਬਯੰਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ
ਚਾਹੀਯੇ ਨਾਮ ਮਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਸ ਆਤਮਾ ਕੋ ਜਾਨਨੋ ਚਾਹਜੇ ਕ੍ਯਾ ਕੇ
ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਾਤਮਾ ਮੈ ਨਾਨਾ ਨਾਮ ਏਹ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਜਗਤ ਤੁਮ
ਜੋ ਦੇਖਤੇ ਹੋ ਸੋ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਖੇ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਾਂ ਕੁਛਭੀ ਨਹੀ ਹੈ । ਪੁਨਾ ਜੋ

ਜੀਵਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਅਨਹੂਈਕੂੰ। ਅਰਥਾਤ ਹੂਆ ਕੁਛਭੀ
ਨਹੀ ਹੈ ਐਇਹਜੋ। ਬੜੇ ਵਿਸ੍ਤਾਰ ਵਾਰੋ ਜਗਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੋ ਹੈ ਸੋ ਬਿਨਾ ਮਨਕੇ
ਸੰਕਲਪਸੇ ਇਤਰ ਔਰ ਕਛਨਹੀ ਹੈ ਐਸੰਕਲਪ ਕਾ ਕੁਛ ਦ੍ਰਿਢ ਆਕਾਰ ਨਹੀ ਹੈ
ਕਿੰਤੁ ਸੰਕਲਪ ਆਕਾਸ ਰੂਪਹੈ।ਮਨ ਮੇਖ ਜਗਤ ਭਯੋ ਬਿਨਉਨਮੇਖਨਸਾਇਕਹੁ ਜਗਤ
ਕਤਸੰਭਵੈ ਮਨਹੀ ਜਹਾ ਬਿਲਾਇ ਜਹਾ ਪਰ ਮਨ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਤਹਾਂ ਜਗਤ ਭੀ
ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਨਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਲੀਨ ਹੋਜਾਤੋ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁਖਪਤੀ ਸਮਾਧੀ
ਮੂਰਛਾ ਅਵਸਥਾ ਮੈ ਮਨ ਨਹੀ ਰਹਤੋ ਹੈ ਤਹਾ ਸਰੀਰ ਸਹਤ ਕੁਲ ਜਗਤ ਭੀ ਨਹੀ ਰਤੋ ਹੈ
ਐਜਹਾ ਸ੍ਵਪਨ ਜਾਗ੍ਰਤ ਮੈ ਮਨ ਉਦੇ ਹੋ ਆਵਤੋ ਹੈ ਤਹਾ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਜਗਤ ਭੀ
ਭਾਸ ਆਵਤੋ ਹੈ। ਹੇ ਸਾਧ ਸੰਕਲਪ ਆਤਮਿਕ ਸਰੀਰ ਕੋ ਕਯਾ ਹਰਖ ਸੋਗ ਮੂਰਖੋ
ਵਤ ਕਰਣੇ ਹੈ। ਜੇ ਸਰੀਰ ਕੁਛ ਵਸਤੁ ਹੀ ਹੈਨਹੀ ਤਬ ਸੋਕਕੋ ਅਵਸਰ ਕਹਾਂ ?
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਸੇ ਸਦਾ ਅਸੰਗ ਹੋਕੇ ਸੁਖੀ ਰਹੋ। ਤਥਾਚ
ਗੁਰਸ਼ਬਦਾਅਰਧ ਸਲੋਕੇਨ ਪ੍ਰਵਖਯਾਮਿ ਯਦੁਕ੍ਤੰਗ੍ਰੰਥਕੋਟਿਭੀਃਬ੍ਰਹਮਸਤਯੰ ਜਗਨਮਿਥਯਾ
ਜੀਵੋ ਬ੍ਰਹਮੈਵ ਕੇਵਲੰ ॥ਇਤਿ।ਭੈਕਾਹੂਕੋ ਦੇਤਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ। ਕਹੁਨਾਨਕ
ਸੁਨਰੇ ਮਨਾ ਸੋ ਮੂਰਤਿ ਭਗਵਾਨ। ਅਭਯੰਵੈ ਬ੍ਰਹਮ ਜਨਕ ਅਭਯੰਵੈ ਬ੍ਰਹਮ। ਐਸੇ
ਪਰਮ ਕਰੁਨਾ ਕੇ ਵਸ਼ੁਹੋ ਪ੍ਰੈਖ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਣ ਪੂਰਬਕ ਜਿਸ ਮੰਤ੍ਰਕੋ ਪਢਕੇ ਸੰਨਯਾਸ
ਲੇਤੇ ਹੂਏ ਸਿਖਾ ਸੂਤ੍ਰਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਤਯਾਗ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਿਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰੈਖ ਹੈ
ਤਤ੍ਵ ਗਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨੋਸੇ ਘਨ ਵਤ ਗਰਜੇ ਕੇ ਕਰ ਰੇਹਥੇ।
ਔ ਮੇਰੇ ਮਨਮੈ ਭੀ ਕਛ ਔਰ ਪੂਛਨੇ ਕੀ ਇਛਾ ਭਈ ਥੀ ਇਤਨੇ ਮੈ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਬੋਲ ਉਠੇ। ਹੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਜੇਆਪ ਆਗਯਾ ਕਰੋ ਤਬ ਨੌਰੰਗਾ ਵਾਦ ਏਕ ਚਿਠੀ
ਲਿਖਕੇ ਪਾਇਦੇਵੈ ਮਾਤਾ ਦਾਮੋਦਰੀ ਕੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ। ਉਸਕੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਹਜੂਰ ਨੇ ਬਚਨ
ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉ ਪਨਾ ਸੰਤਨੇ ਕਹਯੋ ਜੀ ਆਪਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਭਾਈ
ਸੰਤਸਿੰਘ ਕੇ ਮੁਖਮੈਹੀਥੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕੀ ਖਬਰ ਦੇ ਦੇਵੇ ਇਤਨੇ ਅਛਰ ਨਹੀ ਕਹਨੇ
ਪਾਏ ਜੋ ਕਛਕ ਬੀਮਨ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਏਹੁ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਹੋ ਭਾਈ ਭੈੜੇ
ਭੂਲ ਗਯੋ ਭਾਈ ਭੂਲ ਗਯੋ ਹੈ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ੨ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਦੇਕੇ
ਬਿਰਾਜ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਪਨਾ ਕੁਛਕ ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਰਸਮੇ ਢਰਕੇ
ਮੇਰੇ ਸੀਸ ਪਰ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਰਖਕੇ ਮੇਰੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ
ਭਏ ਅੱਛਾਹੇਪੁਤ੍ਰਕਿਸੀਬਾਤਕੀਚਿੱਤਾਮਤਕਰੀਂਹਮਨੇ ਬ੍ਰਹਮਗਯਾਨਕੋਬੀਜਬੋਇਦੀਓਹੈ।
ਬ੍ਰਿਛਭੀ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਹੋਹੀਜਾਵੈਗੇਐਸੇਕਹਕੇਮੋਨਭਏਹੋਜਾਪੇ। ਕਿਸੀਕੇ ਜਿਮੇ ਕਯਾ

ਏਸ ਹੈ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਭਾਗੋਂ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ। ਨਹੀਤੋ ਕਜਾ ਜਾਨਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਮਨਮੈ
ਕਜਾ ਵਰਦਾਨ ਦੇਨੇਕੀ ਇਛਾ ਥੀ ਜੋ ਏਕ ਪਾ ਘੜੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾ
ਬੋਲਤੇ ਤਬ ਜੋ ਹਮ ਮਾਂਗਤੇ ਓਹੀ ਵਰ ਦੇਤੇ ਅਥਵਾ ਅਪਨੇ ਆਪਹੀ ਬਖਸਿਸ
ਕਰ ਦੇਤੇ ਪਰੰਤੂ ਇਨ ਕੇ ਬੋਲਨੇ ਸੇ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਗੁਣ
ਤੋ ਕੋਈ ਨਹੀ ਥਾ ਨਾਤੋ ਪੂਰਬ ਸਿਖੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਹੀ ਕਰੀ ਥੀ ਔਨ
ਕੋਈ ਭਜਨ ਤਪ ਰੂਪ ਇਸ ਸਰੀਰ ਮੈ ਗੁਣ ਥੇ ਬਿਨਾ ਮਿਥ੍ਯਾ ਵਾਦ ਔਰਬਜਭਿਚਾਰ
ਸੇ ਔਰ ਕੋਈ ਸੁਭ ਗੁਣ ਲੇਸ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਨਹੀਥੇ। ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਗਤੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਜਾਨੈ ਜੋ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਪਰ ਬਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤੇ ਥੇ
ਏਕ ਦਿਨ ਅਰਧ ਰਾਤ੍ਰਕੇ ਸਮੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਪੰਖਾ ਫਾਂਕ ਰਹੇਥੇ ਜੋ ਉਸ ਸਮ ਮੇਰੇ
ਮਨਮੈ ਸੰਕਲਪ ਹੂਆ ਕੇ ਮਰਣ ਕਾਲਮੈ ਸੁਣਤੇ ਹੈ ਕੇ ਏਕ ੨ ਰੋਮ ਰੋਮਮੈ ਕਰੋੜ੨
ਬਿਛੂਕੀ ਚੋਟ ਸਮ ਪੀੜਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋਇਹੁ ਦੇਖਨਾ ਚਾਹਜੇ ਠੀਕ ਹੈ ਯਾ ਵੈਰਾਗ ਕੇ
ਵਾਸਤੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਾਰੋਨੇ ਭੈ ਦਿਖਾਯੇ ਹੈ। ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਾਹਿਬ ਸੰਕਾ ਉਤਾਰਨੇ ਕੋ ਉਠੇ
ਤਦਮੈਨੇ ਹਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤ ਸਾਹੁਜੀ ਮਰਣ ਕਾਲ ਕੋ ਦੁਖ ਕੈਸੇ
ਹੋਤੇ ਕਿਤਨਾਪ੍ਰਮਾਣਹੈ। ਤਿਸਕੇ ਦੇਖਨੇ ਕੀ ਮੇਰੀ ਇਛਾਹੈ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਹਸਕੇ
ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵੇ ਸਾਧ ਭਜਨ ਕੀਆ ਕਰ ਕਜਾ ਲੇਨੇ ਹਈ ਐਸੇ ਦੁਖ ਦੇਖਕੇ।
ਬਾਲਕੋ ਵਤ ਲਾਡਸੇ ਪੁਨਾ ਅਰਜ ਕਰੀ ਦੋਤੀਨ ਵਾਰਾ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ
ਫਿਰ ਸਾਵ ਧਾਨ ਹੋਕੇ ਦੇਖਲੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਰੀਰ ਮੇ ਜ੍ਵਰ ਹੋਕੇ ਹਟਗੇਯੇ ਆਠ
ਪਹਰ ਪੀਛੇ। ਤਬ ਮੈਨੇ ਪੁਨਾ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਏਹ ਤੋ ਕੋਈ
ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਦੁਖ ਨਹੀ ਹੂਆ। ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਵੇ ਸਾਧਰਾਮ ਦਜਾ ਹਮਾਰੇ ਮਨਮੈ
ਆਵਤੀ ਹੈ ਜਹੁ ਭਜਨ ਕੀਆ ਕਰ ਪਰੰਤੂ ਕਜਾ ਲੇਨੇ ਹੈ। ਇਸਮੈ ਸੇ ਤੈਨੇ ਮੇਰਾ ਹਠ
ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਅਛਾ ਦੇਖਲੈ ਭਾਈ। ਜੋਤੂੰ ਦੇਖਜਾਹੀ ਚਾਹਤਾਹੈ ਤੋ ਪੁਨਾ
ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਬ ਭਯੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਨੇ ਲਾਗੇਥੇ ਔ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ
ਇਸ ਕੀਟ ਪ੍ਰਤੀ ਭੀ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਓਕੇ ਤੂੰਭੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਲੈ ਤਬ ਸਤਬਚਨ
ਮਾਨਕੇ ਇਹ ਦਾਸਭੀ ਸਮੀਪ ਜਾਇ ਬੈਠਤੇ ਭਯੇ ਤਬ ਮੇਰੇ ਉਦਰ ਮੈ ਐਸੀ ਯਕ
ਬਾਰਹੀ ਪੀੜਾ ਉਠੀ ਜੋ ਮੁਝਕੂੰ ਸੰਭਾਂਲਨੇ ਨਹੀ ਦੀਆ। ਜੈਸੇ ਸਾਰਕੀ ਸੂਲੇਂਕਾ ਛਾਪਾ
ਮੁਖਕੇ ਰਸਤੇ ਡਾਰਕੇ ਗੁਦਾਕੇ ਰਸਤੇ ਕੋਈ ਨਿਕਾਸੇ ਜੈਸੇ ਉਸਕੋ ਉਨ ਛਾਪੇਕੀ ਸੂਥੋਂ
ਕਾ ਦਰਦ ਹੋਤੇ ਹੈ ਇਤਨਾਕੁਦਰਦ ਮੁਝਕੂੰ ਅਨੁਭਵ ਹੂਆ ਔਸ੍ਵਾਸ ਊਪਰਕੇ ਊਪਰਹੀ
ਰਹੇ ਮਾਰੇ ਪੀੜਾਕੇ ਉਦਰ ਮੈ ਜਾਇਨਸਾਕੈ ਔਨੀਚੇਕੋ ਸ੍ਵਾਸ ਊਪਰਕੋ ਨ ਆਇਸਕੇ

ਜੈਸੇ ਭਾਰ ਬਰਦਾਰੀ ਲਾਦਨੇ ਕਾਲਮੈ ਊਠਕੀ ਪੀਠ ਮੈ ਸੂਆ ਗਡ ਜਾਵੈ ਜੈਸੇ ਵੋ ਊਠ ਅਰੜਾਵਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰਮੈ ਸ੍ਵਾਸਕੇ ਰੁਕਣੇ ਸੇ ਅਰੜਾਟ ਛੂਟ ਰਪਯੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਗਿਰਾਸ ਅਬੀ ਪਾਂਚ ਚਾਰਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਨੇ ਛਕੇ ਥੇ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਏਹੁ ਦਸਾ ਦੇਖਕੇ ਦਯਾ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਸਹੁਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਭੀ ਛਕਣੇ ਨਹੀ ਦੇਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਥਾਲ ਉਠਵਾਇ ਦੀਓ ਔਹਾਥ ਧੋਇਕੇ ਪੁਨ ਉਠਕੇ ਅਪਨੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਮੇਰੇ ਉਦਰ ਪਰ ਧਰਦੀਓ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਦ ਪਦਮ ਛੁਵਤੇ ਹੀ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀਕੇ ਬਚਨ ਕਮਲ ਛਵਤੇ ਹੀ ਸਿਲਾਸੇ ਅਹਲਯਾ ਹੋਗਈ ਥੀ ਤਦਵਤ ਪੀੜਾ ਸਾਂਤ ਹੋਗਈ। ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਕਿਉ ਦੇਖੀਹਈ ਅੰਤਕੀ ਪੀੜਾ ਲੀਆਹਈਸ੍ਵਾਦ। ਤਬ ਇਸ ਦਾਸਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ। ਸਚੇ ਪਾਤ ਸਹੁਜੀ ਆਪ ਈਸ੍ਵਰ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਮਰਥ ਹੋ ਆਪਹੀ ਸੇ ਸਬ ਕੁਛ ਕਾਰਯ ਜਾਤ ਸਿਧਹੋ ਸਕਤੈ ਹੈਂ। ਪੁਨਾ ਏਕ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਮੈ ਖੁਜਲੀ ਪਰਗਈ ਹਾਥ ਪਾਂਵ ਸਰੀਰ ਸਾਰੋਹੀ ਪਾਕੇਸੇ ਪਕ ਗਯੇ ਤਬ ਦੋ ਤੀਨ ਦਿਨ ਮੈਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨ ਛਕਯਾ ਔਦੁਖਸੇ ਹਾਥੋਂ ਕੇ ਪਾਕੇਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਯੋ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਤਬ ਮੁਝਕੂੰ ਅਪਨੇ ਹਜੂਰ ਬੁਲਾਇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉਰੇ ਤੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਿਉਨ ਛਕਤੋ ਹੈ ਤਬ ਬੁਕਲਮੈ ਸੇ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਨਿਕਾਸਕੇ ਦਿਖਾਇਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਜੀ ਸਚੇ ਪਾਤ ਸਾਹਜੀ ਮੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਾਹੇਸੇ ਪਾਊ ਇਨ ਹਾਥੋਂਸੇ ਤੋ ਖਾਯੋ ਨਹੀ ਜਾਤੋ ਹੈ ਹਾਥੋਂਕੀ ਅਗੂਰੀ ਸੁਧੀਨ ਹੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤਦ ਹਜੂਰਨੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਬਸ ਏਹੀ ਬਾਤ ਹੈ ਉਸੀ ਸਮੇ ਦੂਧ ਫੇਣੀਆਂ ਮੰਗਵਾਇਕੇ ਅਪਨੇ ਹੀ ਹਸਤ ਕਮਲਸੇ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵਤੇ ਭਏ॥

ਕਵਨ ੨ ਗੁਨ ਉਪਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਕੇ ਏਕ ਮੁਖਸ ਵਰਨ ਕਰੂ ਬੇਅੰਤ ਹੀ ਗੁਣ ਔ ਉਪਕਾਰ ਹੈਂ ਐਸੇ ਹੀ ਏਕਵਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਪੈ ਚੌਰ ਕਰਰਹੇ ਥੇ ਜੋਅਪਨੇ ਸੀਸਪਰਸੇਦਸਤਾਰਉਤਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸੀਸਪਰਰਖਦਈ ਔਮੇਰੇ ਸਿਰਸੇਦਸਤਾਰਉਤਾਰ ਕੇ ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਪਰ ਧਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਤੁਮ ਹਮ ਅਬ ਪਗੜੀ ਬਦਲ ਯਾਰ ਹੂਏ ਭਰੀ ਸਭਾ ਮੈ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਤਬ ਮੈਨੇ ਅਤਯੰਤ ਲਜਾ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਠਾਨੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਇਹੁ ਗੁਲਾਮ ਇਸ ਲਾਇਕ ਤੋ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਤਨੀ ਬਡਾਈਆਪਨੇ ਦਈ ਹੈ ਏਹ ਆਪਕੇ ਆਗੇ ਆਪਕੋ ਹੀ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕੀਜੀਏ ਏਹ ਸਰੀਰਤੋਆਪਕੇ ਦਾਸਾਨ ਦਾਸਾਨ ਕੋ ਦਾਸ ਐਸੀਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁਤਾ ਇਸਸਰੀਰ ਪਰ ਕਰਤੇ ਥੇ॥

ਔ ਇਸ ਸਰੀਰਸੇ ਕੈਸੋ ਭੀ ਅਪਕਰਮ ਹੋਜਾਵੇ ਤਬ ਭੀ ਮੇਰੇ ਉਸ ਅਪਕਰਮ ਕੀ

ਓਰ ਨਿਗਾਹ ਹੀ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਥੇ ਜੇ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਅਪਕਰਮ ਕੀ ਚੁਗਲੀ ਭੀ ਕਰੈ ਤਬ ਸੁਣਤੇ ਭੀ ਨਹੀ ਥੇ। ਕਾਹੇਤੇ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਵਾਕ੍ਯਸਤ ਸਤ੍ਯ ਹੋਤੇ ਹੈ ਵੋ ਜੋ ਆਦੀ ਕਾਲ ਮੈ ਮੁਝਸੇ ਪੂਛ੍ਯਾ ਥਾ ਕੇ ਵੋ ਤੂੰ ਮਾਈ ਸੋਭਾ ਕਾ ਦੁਹਿਤ੍ਰ ਹੈ। ਤਬ ਮੈ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜੀ ਕੀਹਾਂ ਪ੍ਰਭਜੀ ਮੈ ਮਾਈ ਸੋਭਾਕਾ ਦੋਹਿਤ੍ਰ ਹੂੰ ਪੁਨਾ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆਕੇ ਵੋ ਸਹੁਰਯਾ ਤੂੰ ਤੋ ਅਸਾਡੋ ਹੀ ਹੈ। ਤਬ ਮੈਨੇ ਅਰਜ ਕੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੋ ਜੇਤਹਾਡਾ ਥਾ ਤੋ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਬਿਘਨ ਔ ਪ੍ਰਤੀ ਬੰਧ ਕੋ ਉਲੰਘਕੇ ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਆਪਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਂਕੇ ਹਜਰ ਆਇ ਗਯੋ ਹੈ ਸੋ ਅਪਨੇ ਉਸ ਬਚਨ ਕਹੇ ਕੀ ਲਾਜ ਪਾਲਨਾ ਰਖਤੇ ਹੂਏ ਮੁਝਕੇ ਔਗੁਣੋ ਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਭੀ ਨ ਦੇਵੈ। ਪ੍ਰਕਰਣ ਪਤਤ ਕਥਾ ਕਹਕੇ ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਕਥਾ ਸੁਣੋ॥ ਸਮਾਪਾਇਓਹੋਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨਕੇ ਬੀਜ ਕੋ ਬ੍ਰਿਛ ਹੋਵੇਗੋ ਇਤਨੇ ਬਚਨ ਕਹਕੇ ਤੂਸਨੀ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਪੀਠ ਦੇਕੇ ਬਿਰਾਜ ਗਏ। ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਬਖਸੀਸ ਕਰਣੇ ਕੀ ਇਛਾ ਥੀ ਸੋ ਮਨਮੈ ਹੀ ਰਹੀ ਉਸਮੇ ਔਰ ਕਿਸੀਨੇ ਨ ਕੁਛ ਪਛ੍ਯੋਹੁਤੇ ਔ ਨ ਕੁਛ ਕਹ੍ਯੋ। ਜਬ ਚਾਰਕ ਘੜੀ ਦਿਨ ਚੜਯੋ ਤਬ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸੇ ਉਠ ਕਰ ਭੀਤਰ ਦਹਲਾਨਕੇ ਅਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਆਇ ਬੈਠੇ ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਕਨਾਰੀ ਗੋਟੇ ਵਾਰੇ ਪਹਰੇ ਹੂਏ ਬਡੇ ਖਿਰੇ ਕਮਲ ਵਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਦਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਆਵਤਯਾਂ ਹੈ ਔ ਸਤਨਾਮ ਕਾ ਸਤ ਉਪਦੇਸ ਸਭਕੋ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਨੌਮੀ ਕੋ ਦਿਨ ਵਿਤੀਤ ਕਰਤੇ ਭਏ॥

ਰਿਖੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਾਹਰ ਆਇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰਾਜੇ ਤਬ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕੇ ਬਿਛਾਈ ਕਰਤੇ੨ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਬਿਤਾਈ ਦਈ ਐਸੇ ਹੀ ਸਦਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਅਪਨੇ ਭੋਜਨ ਕਰਨੋ ਭੀ ਤਿਨਕੂੰ ਭੂਲ ਜਾਤੋ ਥੋ ਮਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮਕੇ। ਤਿਸ ਨੌਮੀ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਭੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀਨੇ ਕੋਈ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਨਹੀ ਕੀਆ। ਆਗੇ ਤੋ ਅਰਧ ਰਾਤ ਰਹਤੀ ਛਤ੍ਰਧਾਰ ਛਕ ਕੇ ਏਕ ਮਹੂਰਤ ਪੀਛੇ ਸਰਦਾਈ ਪਾਨਕਰਤੇ ਥੇ ਅਬ ਦਸਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਕੋਈ ਦੋ ਮਹੂਰ ਨਿਸਾਰਹੀ ਬਾਦ ਛਤ੍ਰਦਾਰ ਔ ਸਰਦਾਈ ਏਕ ਹੀ ਵਾਰ ਛਕਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਛਤ੍ਰਧਾਰਕੋ ਛਕ ਲੀਓ ਤਬ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਲਯਾਓ ਔਰ ਛਤ੍ਰ ਧਾਰ ਦੇਉ। ਤਬ ਮੇਰੇ ਹਾਥ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗਗਏ ਮਾਰੇ ਜਲਤੀ ਕੇ ਛੋਟੇ ਸੋਮਾਵੇਂ ਦੇਖਤੇ ੨ ਪੁਨਾ ਬਦਨ ਹਯਾ ਕੇ ਲਯਾਉਰੇ ਸਾਰਾਹੀ ਮਾਵਾਦੇਦੇ ਫੇਰ ਅਬ ਕਿਸ ਖਣੀ ਹੈ ਤਬ ਮੈਨੇ ਦੂਸਰੋ ਭੀ ਮਾਵੇਂ ਦੇਦੀਓ ਵੋਮਾਵੋ ਛਤ੍ਰਧਾਰ ਕੋ ਛਕਕੇ ਸਰਦਾਈ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਔਰ ਸਰਦਾਈ ਹੈ ਤਬ ਮੈਨੇ ਬੇਨਤੀ ਠਾਨੀ ਹੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਅਬੀ ਔਰ ਸਰਦਾਈ ਬਨਾਇਦੇਤਾ ਹੂੰ।

ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਬਸ ਅਬ ਇਤਨੀ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਸਰਦਾਈ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਬਿਰਾਜ ਗਏ। ਜਬ ਤ੍ਰੈ ਮੁਹੂਰਤ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਗ੍ਯੋ ਤਬ ਉਠਕੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸੇ ਨੀਚੇ ਉਤ੍ਰਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਜ ਕੇ ਛਪ੍ਰਖਟ ਉਤਾਰਕੇ ਭੀਤਰ ਬੈਕ ਦੇਵੇ ਤੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਭੀ ਭਤਰ ਫੈਕ ਦੇਵੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਪੁਨਾ ਪਿਸਾਬ ਕਰਨੇ ਕੂ ਖੂਹਕੇ ਸਮੀਪ ਗਏ ਗਏ ਇਤਨੇ ਮੈ ਰਿਖੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਸਨਮੁਖ ਆਇ ਖੜੋਤੇ ਉਸਕੇ ਮੁਖ ਮੁਰਝਾ ਯੋ ਸੋ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਕਿਉ ਭਾਈ ਜੀ ਐਸੇ ਮੁਰਝਾਇ ਸੇ ਕਿਉ ਹੋ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤਸਾਹੂ ਜੀ ਆਪ ਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁਰਝਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂਯੇ ਆਪਨੇ ਕਜਾ ਵੇਲ ਰਚਜੇ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਸੁਣਕੇ ਪੁਨਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸਮਾਨ ਗਰਜ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਵੋ ਤੂੰ ਅਬ ਤਕ ਹਮਕੂੰ ਸਰੀਰ ਹੀ ਜਾਨਤੇ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਬੀਤ ਗਈ ਹੈ ਤੇਰੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਪਾੜ ਤੇ ਕੀ ਅਬ ਤਕ ਤੇਰੋ ਹੀ ਅਗਯਾਨ ਨਸ੍ਰਨ ਹੂਆ॥ ਅਰੇ ਹਮ ਸਰੀਰ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਹਮ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਅਸ ਪਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤੁਮ ਧ੍ਯਾਨ ਕਰਕੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰ ਦੇਖੋ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਬਡੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਦਿਬ੍ਯ ਰੂਪ ਕੋ ਚਮਤਕਾਰੋ ਖਿਨ ਮਾਤ੍ਰ ਦਿਖਾਇਕੇ ਤਿਸਕੋ ਤੋ ਅਗਯਾਨ ਭ੍ਰਮ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦੀਓ॥ ਪੁਨਾ ਦਾਂਵੇ ਹਸਤ ਕਮਲ ਅਪਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਬਾਂਏ ਕੰਧੇ ਪਰ ਦਹਨੇ ਹਾਥ ਰਖਕੇ ਔਰ ਦਖਣ ਕੋ ਹਸਤ ਕਮਲ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਹਨੇ ਕੰਧੇ ਪਰ ਧਰ ਕੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਚਲਕੇ ਤਹਾ ਪਰਆਇ ਖੜੇ ਹੂਏ ਜਹਾ ਸੇ ਪ੍ਰਯੰਕ ਉਠਾਯੋ ਥੋ॥ ਐਸੇ ਆਗੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚਤੁਰ ਸਿੰਘ ਦੋਨੋ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਖੜੇ ਹੈ ਤਬ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਸੇ ਮੇਰੀ ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਆਜ ਦਸਮੀ ਹੈ। ਤਬ ਮੈਨੇ ਨਿਮ੍ਰੀ ਭੂਤ ਹੋਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਹੇ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਜੀ ਆਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੇ ਸ੍ਰਾਧ ਕੀ ਦਸਮੀ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਆਜ ਜਲਦੀ ੨ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਭਸਮਈ ਕਰਾਇ ਲੇਵੇ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਦੇਵਹੁ ਔ ਮਾਈ ਰਾਮ ਦੇਈ ਕੋ ਏਕ ਸਾਧੂ ਭੇ ਜੋ ਕੰਧੇ ਪਰ ਉਠਾਈ ਲੀਜਾਵੇ ਵੋ ਭੀ ਹਮਾਰੋ ਦਰਸਨ ਕਰ ਜਾਵੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਆਨੰਦ ਮੈ ਮਗਨ ਹੂਏ ਹੂਏ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਮਹਾ ਵਾਕੋਂ ਕਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਹੀ ਅਪਨੇ ਸਿਧ੍ਯਾ ਸਨ ਕੀ ਓਰ ਆਵਤੇ ਭਏ॥ ਜੈਸੇ ਸ੍ਰੀ ਵਸਿਸਟ ਮੌਨ ਅਪਨ ਆਸ੍ਰਮ ਕੀ ਓਰ ਆਵਤ ਤਦਵਤ ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋ ਪਾਠ ਹੋ ਰਹਯੋ ਥੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਕੇ ਪੁਨਾ ਸਿਧ੍ਯਾ ਸਨ ਪਰ ਥਿਰ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਔ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ ਕੋ ਤਥਾ ਦਸੋ ਪਾਤਸਾਹਜੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਤਮੈਂ ਕੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ ਸਭਕੇ ਆਗੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਕੇ ਪੂਰਬ ਦਿਸਾ

ਕੀ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਸਿਧ ਆਸਨ ਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਭਏ ॥ ਪਨਾ ਬਾਂਵੇ ਕੰਧੇਕੇ ਹਸਕੇ ਉਪਰ ਮੁਖਕੀ ਠੋਡੀ ਕੂੰ ਧਰਕੇ ਔਦੋਨੋ ਨੇਤ੍ਰ ਉਲਟਾਇਕੇ ਤ੍ਰਿਕਟੀ ਮੈ ਲਗਾ- ਇਕੇ ਔਦੋਨੋ ਹਸਤ ਕਮਲ਼ ਉਲਟੇ ਮਲ ਫੂਲ ਵਤ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕੀ ਪੀਠ ਪਰ ਟਿਕਾਇਕੇ ਜਿਸਮੇ ਪੀਛੇਕੀ ਓਰ ਸਰੀਰ ਨ ਗਿਰੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਆਸਨ ਬਾਂਧਕੇ ਐਸੇ ਥਿਰ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕੇ ਬਲਸੇ ਦੋ ਪੌਨੇ ਦੋ ਪਹਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਮੈ ਪਵਨ ਕੋ ਚੜ੍ਹਾਇਕੇ ਨਿਰ ਵਿਕਪ ਸਮਾਧੀ ਮੈ ਇਸਿਤ੍ਰਤ ਰਹਤੇ ਭਏ ਜੋ ਨਿਰ ਦ੍ਵੰਦ ਪਦ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਵੈਕੁਠ ਲੋਕਮੈ ਯੋਗ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਥਿਰ ਰਹਤੇ ਹੈ। ਜੈਸੇ ਸਤ੍ਯ ਲੋਕਮੈ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲਯਕੇ ਆਰੰਭ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਇਸਿਤ੍ਰਰ ਹੋਵੇ। ਔਜੈਸੇ ਕੈਲਾਸ਼ ਪਰਬਤ ਪਰ ਮਹਾ ਦੇਵਜੀ ਸਮਾਧੀ ਇਸਿਤ੍ਰਤ ਹੋਵੇ ਔਜੈਸੇ ਪਰਮ ਨਿਸਕਾਮ ਸਨਕਾਦਕਸਮਾਧੀਮੈਇਸਥਤਹੋਵੇ। ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੁਜੀ ਭੀਇਸਿਤ੍ਰਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਏਕ ਸਿੰਤ ਜਾਇਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲਹੀ ਮਾਈ ਰਾਮ ਦੇਈ ਕੋ ਕੰਧੇ ਪਰ ਉਠਾਇ ਲ੍ਯਾਯੋ ਤਿਸਨੇ ਭੀ ਸਮੀਪ ਆਇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਕੇ ਬੈਠਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀਓ ਪਰੰਤੂ ਨਾ ਤਿਸਕੇ ਸਾਥ ਬੋਲੇ ਹੈ ਔਨ ਕਟਾਛ ਭ੍ਰਮਾਇਕੇ ਤਿਸਕੀ ਓਰ ਦੇਖ੍ਯੋ ਹੁਤੋ ਅਪਨੇ ਧ੍ਯਾਨ ਨਿਸ੍ਠ ਜੈਸਥੇ ਤੈਸੇ ਇਸਿਥਰ ਰਹੇ। ਇਤਨੇ ਮੈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਝਕੂੰ ਕਯੋ ਕੇ ਤੁਮ ਗਊ ਕੋਈ ਮਾਸ ਦੋ ਮਾਸ ਕੀ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਅਛੋ ਦੂਧ ਦੇਨੇ ਵਾਰੀ ਜਲਤੀ ਸੇ ਲੇਆਉ। ਹਮਨੇ ਸਤਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਗਊ ਲੇਨੇ ਵਾਸਤੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਗਵਨ ਕੀਓ। ਖੋਜਤੇ ੨ ਏਕ ਕਸਾਈ ਵਾੜੇ ਮੈ ਕੋਈ ਦੋ ਡੇਢ ਮਾਸਕੀ ਪ੍ਰਸੁਤਾ ਗਊ ਮਿਲੀ ਤਿਸਕਾ ਮੋਖ ਤਿਸੇ ਪੰਚ ਦਸ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕੀਆ ਸਾ ਦੇਣੀ ਕਰਕੇ ਲੇਆਵਤੇ ਭਏ ਲੁਹਾਰੀ ਦਰਵਾਜੇ ਕੇ ਸਮੀਪ ਪੰਡਿਤ ਰਾਮਧਨ ਜੀ ਮੀਮਾਸਕ ਰਹਤੇ ਥੇ ਗਊ ਸੰਕਲਪ ਕਰਾਨੇ ਅਰਥ ਉਨਕੋ ਭੀ ਸਾਥਹੀ ਲੇਤੇ ਆਏ। ਝਟ ਪਟ ਤਾਤ ਕਾਲਹੀ ਗੋਦਾਨ ਕੀ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਤਯਾਰ ਕਰਕੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀਸੇ ਦਖਿਣਾਸਹਤ ਦਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਏਕ ਔਰ ਜਟ ਨਾਮਸੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਥੇ ਤਿਸਕੂੰ ਰਾਮਧਨ ਪੰਡਤ ਜੀਨੇ ਦਿਵਾਇ ਦਈ। ਤਨੰਤਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੋ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤਾਇ ਰਹੇਥੇ ਔਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਔਰ ਲਾਂਗਰੀ ਬਾਂਟ ਰਹੇਥੇ ਮੇਰਾਸਰੀਰ ਔਸ੍ਰੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਜੋ ਕੋ ਤਥਾਕਵਿ ਸੀਤਾਰਾਮ ਭਾਈ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਨ ਕਈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਚਤੁਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸੰਤਨ ਸਿੰਘ ਪੰਸਾਰੀ ਸੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਔਰ ਬਡੇ੨ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਪਰੀਛਕ ਕੁਤਰਕ ਵਾਦੀ ਭੀ ਬੈਠੇ ਹੈ ਔਲਵਪੁਰ ਵਾਸੀ ਪੰਡਿਤ ਰਾਮਧਨ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਬਡੇ ੨ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਭੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੀ

ਕਹਣੀ ਔਰ ਰਹਣੀ ਪਰੀਛ੍ਯਾ ਅਰਥ ਕਈ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਥੇ ਜੋ ਕਹਤੇ ਥੇ ਅੰਤਕੇ ਸਮੇ
ਮੈ ਇਨਕੀ ਭੀ ਅਵਸਥਾ ਦੇਖ ਲੈਵੈ ਗੇ। ਸੋ ਸਭਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੁਏ ਕੁਤਰਕ ਵਾਦੀਓਂ ਕੂੰ
ਮੂਕ ਕਰਤੇ ਹੁਏ। ਮਧ੍ਯਾਨਸੇ ਊਪਰ ਏਕ ਸਵਾ ਮੂਹੂਰਤ ਦਿਨ ਚਢੇ ਲਿਵਲੀਨ ਭਏ
ਆਤਮ ਮਧ ਐਸੇ। ਜਿਉ ਜਲਹ ਭੇਦ ਕਹ ਕੈਸੇ ॥ ਜਿਓ ਜਲ ਮੈ ਜਲ
ਆਇ ਖਟਾਨਾ॥ ਤਿਉ ਜੋਤੀ ਸੰਗ ਜੋਤ ਸਮਾਨਾ। ਸੂਰਜ ਕਿਰਣ ਮਿਲੀ ਜਲਕਾ
ਜਲ ਹੂਆ ਰਾਮ॥ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਰਲੀ ਸੰਪੂਰਨ ਥੀਆ ਰਾਮ। ਤਸ੍ਯ ਤਾਵਦੇਵ ਚਿਰੰਨਯਾਵਦ
ਵਿਮੋਖ੍ਯੇ ਅਥ ਸੰਪਤਸੇ। ਨਤਸ੍ਯ ਪ੍ਰਾਣਃ ਉਤਕ੍ਰਾ ਮੰਤਿ ਅਤ੍ਰੈਵ ਸਮਨੀਯੰਤੇ ਇਤ੍ਯਾ
ਦੀਸ੍ਰੁਤੀ ਉਕਤ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਮਸਤ ਹਸਤੀ ਕੇ ਗਲਮੈ ਸੇ ਫੂਲੋਂ ਕੀ ਮਾਲਾ ਟੂਟ ਪਰਤੀ
ਹੈਂ ਔ ਤਿਸ ਕੂੰ ਖਬਰ ਨਹੀ ਪਰਤੀ ਔ ਜੈਸੇ ਮਖਣ ਮੈਸੇ ਰੋਮ ਭਿੰਨ ਕਰਣ ਕਾਲਮੈ
ਕੁਛ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਯਤਨ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੈਸੇਹੀ ਪ੍ਰਥਮ ਨਿਰਾ ਕਾਰ ਰੂਪ ਥੇ ਸੋ
ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਸਾ ਕਾਰਤਾ ਕੋ ਤ੍ਯਾਗਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੋਜਾਤੇ
ਭਏ। ਲੋਕਵੇਦ ਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਅਰਥ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ। ਜਨੋਨੇ ਦੀਪ
ਦਾਨਾਦੀ ਸਰਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਏ। ਔ ਸੁਗੰਧੀ ਯੁਕਤ ਦਿਬ ਕੁਸਮੋਂ ਕੀ ਆਕਾਸ ਸੇ ਵਰਖਾ
ਹੋਤੀ ਭਈ ਸੀਤਲ ਮੰਦ ਸੁਗੰਧੀ ਯੁਕ੍ਤ ਪਵਨ ਭੀ ਚਲਤੇ ਭਯੇ ਇਤਨੀ ਭੀੜ੍ਹਾ ਮਾਨੁਖੋਂ
ਔ ਮਾਯੋਂ ਕੀ ਹੋਜਾਤੀ ਭਈ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਜੋ ਕਹੂੰ ਪਾਵ ਰਖਨੇ ਕੀ ਜਗਾਂ ਨ ਰਹਜਾਤੀ
ਭਈ ਛਿਨ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਐਸੇ ਜਾਨ ਪਰਤੇ ਹੈ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਔ ਦੇਵਾਂਗਨਾ ਮਨੁਖ
ਮਾਨੁਖੀ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਆਕਾਸ ਚਾਰੀ। ਵਿਮਾਨੋ ਸੇ ਉਤਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਤ
ਕਾਰ ਲੀਏ ਆਗੇ ਲੇਨੇ ਕੋ ਆਏ ਹੈ। ਇਤ੍ਯਵ ਗਮ੍ਯਤੇ ਤਦਨੰਤਰ ਬੈਠਕੇ ਸਾਰੇ
ਰੋਦਨ ਪੂਰਬਕ ਭਲੇ ੨ ਲੋਕ ਸੋਚ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਦੇਖੋ ਆਜ ਹਮਾਰੇ ਸੁਸਟ ਸੁਕ੍ਰਿਤੋ
ਕੋ ਸੂਰਯ ਅਸ੍ਤ ਹੋਗਏ ਹੈ ਔ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਅੰਧਕਾਰ ਪਸਰ ਗਯੇ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਬੋਲੇਕੇ
ਦੇਖੋ ਕਾਬਲ ਜੈਸੇ ਦੇਸਮੈ ਨਗਨ ਰਹਕੇ ਫਿਰ ਯੁਕਤੀ ਸੇ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਖ੍ਯਾ
ਕਰਤ ਹੂਏ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਖਾਣੇ ਊਪਰ ਡਾਰਕੇ ਤੁਰਕੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਤੁਰਕੋਂ ਕਾ ਖਾਣਾ
ਖਾਣੇ ਸੇ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਸੇਵਕ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਜਨੋਕੀ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰਤੇ ਭਏ ਥੇ
ਜਿਨਕੇ ਧਰਮਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਨਿਮਿਤ ਕਾਬਲ ਕੇ ਵਾਸੀ ਸਿਖ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪਯਾ
ਕਾ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਸੁਧ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਬੇਨਤੀ ਸਭੀ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸੋ ਆਜ ਧਰਮ
ਮਿਰਯਾਦ ਕੇ ਰਖਕ ਸੂਰਯ ਅਸ੍ਤ ਹੋਗਯੇ ਹੈ। ਔਰ ਏਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਜਿਨੋਨੇ ਜਾਲਮ
ਪੰਥਸੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਦਲੇ ਲੇਨੇਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬੀਚਮੈ ਬੈਠਕੇ ਰਣਮੈ ਹੀ ਅਪਨੇ
ਬਲ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਸੇ ਔ ਅਪਨੇ ਧਰਮਕੀ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰਤੇ ਭਏ ਦਾਨਮੇ ਜਾਲਮ ਪੰਥਕੋ ਛੋੜੇ

ਡੋਬਕੇ ਜਾਲਮ ਪੰਥਸ ਰਾਜ ਧੋਸਕੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਸਾਹਿਬਬਹਾਦੁਰਕੋ ਦੇਕੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਤਗ੍ਯਾ ਪੂਰਨ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਔਰ ਏਕਬੋਲੇਜਿਨਕੇਬਾਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀਕੇ ਬਾਣੋ ਵਤਅਮੋਘਥੇ ਜੋ ਜਿਸਕੋ ਜੋ ਵਰ ਸ੍ਰਾਪ ਰੂਪ ਵਾਕ ਕਹ ਦੇਤੇਤੇ ਸੋ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ ਸਹਜ ਸ੍ਵਭਾਵਿਕ ਭੀ ਜਿਨਕੋ ਬਚਨ ਕਰਤੇਥੇ ਭਯਰਥ ਨ ਜਾਤੇਥੇ ਸੋ ਆਜ ਸਿਧੀ ਕਰਾਮਾਤ ਕੋ ਸੂਰਯ ਅਸ੍ਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਔਰ ਏਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਜਬ ਬੋਲੇ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਗ੍ਯਾਸੂ ਜਨੋ ਕੋ ਜੋ ਬਾਤ ਬਾਤ ਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਆਜ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦ੍ਯਾ ਕੇ ਸੂਰਯ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਔਰ ਏਕ ਬੋਲੇ ਕੇ ਜਿਨਕੇ ਬਾਦਸਾਹ ਵਰਾਕ ਕੰਗਾਲ ਔ ਕੁਤਾ ਏਕ ਬਰਾਬਰਥੇ ਔ ਪੂਰਣ ਤ੍ਯਾਗ ਵੈਰਾਗ ਜਿਨਕੇ ਵਿਦ੍ਯ ਮਾਨ ਰਸਤੇ ਥੇ ਸੋ ਆਜ ਸਮ ਦਰਸਨ ਔਤ੍ਯਾਗ ਵੈਰਾਗ ਕੇ ਸੂਰਯ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਔ ਬਡੇ ਬਡੇ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਔ ਦੋਸ ਮਹੰਮਦ ਆਦਿਕ ਜਿਨਕੇ ਆਗੇ ਝੁਕ ਝੁਕ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰਾਂ ਔਸਲਾਮਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਆਪ ਬੇਪਰਵਾ ਅਰਾਂ ਗਭੀਰ ਰੂਪ ਅਪਨੇ ਸਭਾਵ ਮੈ ਸਮੁਦ੍ਰਵਤ ਇਸਥਰ ਹੂਏ ਹੂਏ ਉਨਕੂ ਪਰਮ ਵਰਾਕ ਵਤ ਜਾਨਕੇ ਉਨਕੀ ਓਰ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ ਥੇ ਸੋ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਤਾ ਔਗੰਭੀਰਤਾ ਕਾ ਸੂਰਯ ਆਜ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਬਡੇ ਬਡੇ ਸੰਤ ਜਨ ਮਹਾਤਮਾ ਅਵਧੂਤ ਏਕਤ੍ਰ ਹੋਕੇ ਅਵਧੂਤੋ ਕਾ ਔਬ੍ਰਹਮ ਗ੍ਯਾਨ ਨੈਸ੍ਟਾ ਵਾਲਯੋਂਕਾ ਔਤ੍ਯਾਗ ਵੈਰਾਗ ਵਾਨੋਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਤੇ ਥੇ ਔ ਅਬ ਚਲਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਜ ਤਕ ਤਹਾ ਪ੍ਰਥਮ ਗਣਨਾ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਆਵਤੀ ਥੀ ਔਆਵਤੀ ਹੈ ਅਵ ਧੂਤਤਾ ਔ ਤ੍ਯਾਗ ਵੈਰਾਗਕੇ ਸੂਰਯ ਆਜ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ੧ ਜੋ ਸੰਤਹ ਕੇ ਸਦਾਸੇ ਪਰਮ ਪਯਾਰੇ ਥੇ ਔਸੰਤਹੁ ਕੇ ਆਗਮ ਨ ਅਰਥ ਸਦਾ ਹੀ ਕਾਗ ਉਡਾਵਤੇ ਰਹਤੇ ਥੇ ਔਬਡੇ ਬਡੇ ਸੰਤ ਜਨ ਬਡੇ ਬਡੇ ਸਿਧ ਲੋਕ ਬਡੀ ਬਡੀ ਦੂਰਸੇ ਜਿਨਕੇ ਪ੍ਰੇਮਰਪ ਡੋਰਸੇ ਖੈਂਚੇ ਹੂਏ ਆਜ ਅਸਤ ਹੋਗਯੋ ਹੈ। ਔਰ ਏਕ ਬੋਲੇਕੇ ਹੇ ਸਰਬ ਸਜਨੋ ਤੁਮਸਾਵ-ਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੁਣਹੁ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀਕਾ ਇਸ ਲੋਕਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਜਾਨੇਭੀ ਏਕ ਹਮਾਰੇ ਸੁਕ੍ਰਿਤੋਂ ਕੇ ਸੂਰਯ ਅਸਤ ਹੋਜਾਨੇ ਜਾਨੇਕੇ ਐਸੇ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਰੂਪ ਹੇਤੂ ਸੇ ਸੋਕ ਕਰਕੇ ਤੋ ਰੋਦਨ ਆਤੇ ਹੈ। ਔਜੈਸੀ ਇਨਕੀ ਕਹਨੀ ਥੀ ਤੈਸੀਹੀ ਇਨਕੀ ਰਹਣੀ ਦੇਖਨੇ ਮੈ ਆਵਤੀ ਭਈ। ਭੀਖਮ ਜੀ ਵਤ ਸ੍ਵਛੰਦ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ। ਜੈਸੇ ਨਾਗ ਜਬ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਤਬੀ ਕੰਜਕੋ ਤ੍ਯਾਗ ਦੇਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਤ੍ਰਿਣ ਵਤ ਜਿਨਹ ਨੇ ਸਭਕ ਦੇਖਤੇ ਹੂਏ ਸਭਕੇ ਸਮਖ੍ਯ ਮੈ ਦੇਹਕੋ ਤ੍ਯਾਗਯੇ ਹੈ ਨਾਕੇ ਔਰ ਸੰਤੋਵਤ ਗੋਡੇ। ਤੀਨ ਤੀਨ ਦਿਨ ਰਗੜ ਕੇ ਦੁਖ ਕਰਕੇ ਮੂਰਛਤ ਬਿਹੋਸ ਹੋਕੇ ਦੇਹਕੇ ਤ੍ਯਾਗਯੋ ਹੈ ਜੈਸੀਕਾ

ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀਕੀ ਕਹਾਣੀ ਥੀ ਰਹਣੀ ਭੀ ਤੈਸੇਹੀ ਅੰਤਪ੍ਰਯੰਤ ਪੂਰੀ ਉਤਰਤੀ ਭਈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੋ ਹਮ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਔ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇ ਹਾਥ ਭਰ ਊਚੇ ਭਏ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰੁਣਾ ਪੂਰਬਕ ਬਹੁਤਸੇ ਵਚਨ ਕਹ [illegible]ਕੇ ਬੈਠੇ ਰੋਦਨ ਕਰ ਰਹੇ ਥੇ ਜੋ ਅਦਭੁਤ ਦਰਸਨ ਵਾਰੇ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਏਕ ਸੰਤ [illegible]ਆਇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੂਏ ਬਡੇ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਹਮ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਕੇ ਸਭਾਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਸੋਕ ਰੂਪੀ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕੋ ਸੁਕਾਨੇ ਲੀਏ ਬਡਵਾ ਅਗਨੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਲਾਟੋਂਕੀ ਮਾਲਾਸੇ ਸੋਕਕੋ ਨਸ੍ਟ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਕਿਧੋ ਆਪਹੀ ਰੂਪੀ ਬਦਲਾ ਇਕੇ ਆਗਏ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਦੁਵ ਚਨੋਸੇ ਸਭਾਕੇ ਲੋਕੋਂਕੋ ਸੰਤੋਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਏਹੁ ਵਚਨ ਬੋਲੇ। ਐ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋ ਤਮ ਮੂਰਖੋ ਵਤ ਕਉ ਸੋਕ ਔ ਮੋਹਸੇ ਰੋਦਨ ਕਰ ਰਹੇਹੋ ਏਹਤੋ ਸਾਖਯਾਤ ਆਪ ਈਸ੍ਵਰ ਰੂਪ ਥੇ ਭਲਾ ਕਵੋਤੋ ਸੰਤ ਜਨ ਕਹੂੰ ਜਨਮ ਮਰਣ ਮੈ ਆਵਤੇ ਹੈ ਕੇ ਵੋ ਸਰੀਰ ਰੂਪ ਹੈ ਤੁਮ ਲੋਕ ਸਦਾਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਸੰਗ ਕਰਤੇ ਰਹੇਹੋ ਔਵੇਦਾਂਤ ਸਾਸ਼ਤ੍ਰਸ੍ਰਵਣ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਹੋ ਔ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਹਿਬ ਜੀਕ ਪਾਠ ਵਿਚਾਰ ਭੀ ਕਰਤੇ ਰਹਤੇ ਹੋ ਅਪਨੇ ਮਨਮੈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀ ਕਰਤੇ ਹੋ ਇਨ ਵਚਨੋ ਕਾ ਤਬਾਹੀ। ਨਹਿ ਕਿਛ ਜਨਮੈ ਨਹਿ ਕਿਛ ਮਰੈ ਆਪਨ ਚਲਿਤ ਆਪ ਹੀ ਕਰੈ। ਨਾਕੁਛ ਅਇਬੋ ਨਾਕਛ ਜਾਇਬੋ ਰਾਮਕੀ ਦੁਹਾਈ। ਸੰਤ ਮੂਏਕਯਾ ਰੋਈ ਐ ਜੋ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਹ ਜਾਇ। ਰੋਵਹੁ ਸਾਕਤ ਬਾਪਰੇ ਜੋ ਹਾਟੇ ਹਾਟ ਬਿਕਾਇ। ਐਸੇ ੨ ਸੰਤ ਜਨ ਸੋਕਕੇ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਏਕ ਬੁਲ ਬੁਲ ਪੰਛੀ ਪਿਜਰੇ ਮੈਸੇ ਛੂਟਕੇ ਨੰਦਣ ਬਨਮੈ ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰੇ ਤਬ ਉਸਕੇ ਅਰਥ ਦੂਸਰੀ ਔਰ ਬੁਲ ਬੁਲੈਂ ਸੋਕ ਨਹੀ ਕਰਤੀਹੈਕਿੰਤਉਲਟਾਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੀਹੈ ਔ ਏਹੁਮਹਾਤਮਾ ਤੋ ਆਪਪ੍ਰਥਮਹੀ ਚਿਦਾ ਕਾਸ ਰੂਪਥੇ ਇਨਮੈ ਦੇਹਕੋ ਤਯਾਗ ਔ ਗ੍ਰਹਣ ਕਹਾ ਹੈਂ ਇਤਯਾਦੀ ਇਨਕੇ ਵਚਨੋ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਔਸੋਕ ਮੋਹਕਾ ਤਯਾਗ ਕਰੋ ਕੇ ਉਨਹੁ ਜੋ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੰਸਕਾਰ ਆਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਣੀ ਹੈ ਸ ਕਰੋ ਇਤਨੋ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਵਹਾਂ ਹੀ ਥੋਰੀਸੀ ਦੂਰ ਬਾਹਰ ਜਾਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਅੰਤਰ ਧਾਨ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਸਭੀ ਸਭੀ ਜਨ ਜਿਨ ਜਿਨਨੇ ਦੇਖਾ ਸੋ ਅਸਚਰਯ ਕੂ ਪ੍ਰਾਪਤਹੋਤੇ ਭਏ। ਇਤਨੇ ਮੈ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਪੇਟੀ ਵਾਲੇ ਕੇ ਘਰਭੀ ਏਕ ਰਬਾਬੀ ਨੇ ਜਾਇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਬਾਬਾ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਲੋਕ ਕੂੰ ਪਧਾਰ ਗਏ ਹੈਂ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਵਿਸਮਾਦ ਜੈਸੇ ਹੋਕੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਅਬੀ ਤੋ ਹਮ ਅਛੇ ਸ੍ਵਸ੍ਥ ਛੋਡਕੇ ਆਏ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀਕੀ ਦਸਮੀ ਕੀ ਤਿਥੀ ਕੇ ਕਾਰਨ ਸੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀ ਅਭਯਾਗ ਤੋ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇ ਰਹਯੋਥੇ ਮਹਾ ਰਾਜ ਜੀਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਊਪਰ ਚੋਬਾਰੇ ਵਿਖੇ ਜੋ ਅਵਧੂਤ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਹਤੇਥੇ

ਵੋਭੀ ਤਹਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਰੇ ਛਕਤੇ ਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਦੇਵਲੋਕ ਕੋ ਪਧਾਰ ਨੇ ਸੁਣਕੇ ਹਾਥ ਕੋ ਗਿਰਾਸ ਉਨਕੇ ਹਾਥਮੈ ਰਹਗਯੋ ਔ ਮੁਖਕੋ ਗਿਰਾਸ ਮੁਖਮੈ ਰਹਗਿਯੋ ਉਠਕੇ ਹਾਥ ਭੋਲਿ[illegible] ਰੋਇਕੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸੇ ਬੋਲੇ ਕੇ ਹਮਾਰੇ ਭਾਯਾ ਜੀ ਰੂਠਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈਂ [illegible] ਜਲਤੀ ਉਨਕੋ ਮਨਾਂਇ ਲਜਾਵੈ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਰੋਵਤਾ ਹੂਆ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਵਿਸਮਾਦ ਜੈਸਾਹੋਰਹਾ। ਤਦ ਨੰਤਰ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪੇਟੀਵਾਲਾ ਤੇ ਭਗਤਰਾਮ ਬਖਸੀ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ੨ ਰਹੀਸ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਬਿਮਾਨ ਤਯਾਰ ਕਰਾਇ ਕੇ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਰੇ ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਰੀਗੰਗਾ ਜੀ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥੋਂ ਕੇ ਜਲੋਸ ਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਵਿਬਾਨਮੈ ਪਾਇਕੇ ਚਲਨੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰੀ। ਤਬ ਸ੍ਰੀਮਤ ਸੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਮ ਕਰਾਣੇ ਪਰ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪਿੰਡਤੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਸਮਸਾਨਾਂ ਤ ਪ੍ਰਯੰਤਪ੍ਰਥਮਦਿਨਕੀਸਾਰੀਕ੍ਰਿਤਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੇਅਨਸਾਰ ਕਰਤੇਭਏ। ਜਿਸਸਮੇਅਸਥਾਨ ਸੇ ਬਾਹਰ ਕੋ ਚਲੇ ਤਬ ਸਾਢੇਤੀਨ ਘੰਟੇ ਦਿਨਸੇ ਸਰਹ ਗਯੇਥੇ ਕੋਤਵਾਲੀ ਕੇ ਆਗੇ ਹੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੋ ਵਿਮਾਨ ਨਿਕਾਸਰੇ ਹੁਤੇ ਅਬ ਅਤ੍ਰ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਸੀਸਯਾਂ ਕੇ ਸੀਸੇ ਵਿਮਾਨਕੇ ਊਪਰ ਬਜਾਰ ਕੇ ਲੋਕ ਉਲਟਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਲਹੌਰ ਸ਼ੈਹਰਮੈ ਫੂਲਨਹੀ ਰਹਗਯੇ ਥੇ ਇਤਨੀਕ ਅਤ੍ਰ ਔ ਗੁਲਾਬ ਔ ਫੂਲੋਂਕੀ ਇਕਠੀ ਬਰਖਾ ਹੋਤੀ ਭਈ ਜੋ ਬਜਾਰੋਮੈ ਅਤ੍ਰ ਗੁਲਾਬਕਾ ਚਿਕੜ ਹੋਗਿਯੋ ਔ ਗਿਟੇ ਉਪ੍ਰਯੰਤ ਫੂਲ ਚੜਗਏ। ਸਬ ਲੋਕ ਪੁਰਾਨੇ ੨ ਐਸੇ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕੇ ਐਸੋ ਨਰੋੜੋ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਭੀ ਨਹੀ ਨਿਕਾੜੇ ਥੋ ਔਰਨ ਕਿਸੀਕੋ ਦੇਖਯੋ ਹੈ ਐਨਾ ਐਸੋ ਨੜਵੇ ਸੁਨਯੋ ਹੈ ਸਾਰਾਦਿਨ ਸਹਰਮੈ ਬੀਤ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਜਬ ਥੋੜੇ ਸੇ ਦਿਨ ਰਹਗਯੇ ਤਬ ਨਦੀਕੇ ਤੀਰੇ ਪਹੁਚੇ ਥੇ। ਤਬ ਮੇਰੇ ਮਨਮੈ ਐਸੇਆਈਜੋਅਬਦਿਨਤੋਥੋਰੋ ਸੋ ਰਹਗਯੋ ਹੈ ਅਬ ਸੰਸਕਾਰ ਕੈਸੇ ਹੋਵੈ ਗੋ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰਕਾ ਐਰਵਤੀ ਗੰਗਾਮੈ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਯਾ ਤਬ ਜਿਤਨੇ ਲੋਕ ਮਾਈ ਬਾਬੂ ਸਾਥਗਏ ਥੇ ਸਭੀਨੇ ਦੌੜ ੨ ਕੇ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਲੇਤੇ ਭਏ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੋ ਸਰੀਰ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇ ਕੇ ਚਿਛਾਕੇ ਊਪਰ ਰਖਯੋ ਤਬ ਪਾਂਚ ਛੇ ਮਿਟ ਮਾਤ੍ਰ ਦਿਨ ਰਹਗਯੋ ਥੋ। ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸਰੀਰ ਕੋ ਸੰਸਕਾਰ ਨਹੀ ਹੂਆਥਾ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸੂਰਯ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜੇ ਰਹੇ। ਜਬ ਸੰਸਕਾਰ ਹੋਚੁਕੋ ਤਬ ਤਾਤਕਾਲਹੀ ਛਿਨ ਮਾਤ੍ਰਮੈ ਅੰਧਕਾਰ ਹੋਗਯੋ ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੋਕ ਅਪਨੀ ੨ ਘੜੀ ਦੇਖਕੇ ਕਹੈ ਕੇ ਰਾਤ ਤੋ ਪਾਂਚ ਛੇ ਘੜੀ ਅਬ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ ਔਸੂਰਜਨਾਰਾਯਣ ਅਸ੍ਤਾਚਲ ਪਰਬਤ ਪਰ ਅਬ ਤਕ ਦਰਸਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹੈ ਇਸਮੇ ਕਾਰਣ ਕਯਾ

ਹੈ ਪੁਨਾ ਸਭਨੇ ਜਾਨਲੀਓ ਔ ਕਹਭੀ ਦੀਓ ਕੇ ਦੇਖਲੇਵੇ ਭਈ ਤੁਮ ਸਭੀ ਲੋਕ
ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਸਾਮਰਥ ਕੋ ਬਲ ਜੋ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰ[illegible]ਤ ਸੂਰਯ ਭਗਵਾਨ ਭੀਆਗਯਾ
ਮਾਨਕੇ ਏਕਹੀ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਖੜੇ ਰਹਯੋ ਹੈ [illegible]ਨਾ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਔ ਸਰਦਾਰ
ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕਤਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਸ ਆਦ ਲੈਕੇ ਪਾਂਚ ਸਾਤ ਸਰੀਰ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਅੰਗੀਠੇ ਕੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਰਹਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਏਕਾਦਸੀ ਕੇ
ਦਿਨ ਅੰਗੀਠਾ ਐਰਾਵਤੀ ਗੰਗਾ ਮੈ ਠੰਡਾ ਕਰਕੇ ਪੁਸਪ ਚੁਗਕੇ ਲੈਕੇ ਆਜਾਤੇ ਭਏ
ਪੁਨਾ ਸਭ ਸਮਗ੍ਰੀ ਦੇਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੋ ਤੋਰਦੇਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਜੀਮੈ ਜਾਇਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੀ ਭੇਟਾ ਪੁਸਾਕ ਔ ਸਵਾਸੈਰੁਪਯਾਤੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ
ਕਰਾਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗੇ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬੇ ਅਟਲ ਸੇ ਆਦਿ
ਲੈਕੇ ਸਰਬ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਰਯੋਂ ਕੀਯਥਾ ਯੋਗ ਭੇਟਾ ਦੇਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕਾਇਕੇ ਸਭਦੀ ਯਾਤ੍ਰਾ
ਕਰਕੇ ਬਡੇ ਬਾਜੇ ਗਾਜਯੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਾਰੇ ਸੁਧਾਸਰ ਕੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਦੇਕੇ ਤਰਨ ਤਾਰਣ
ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਆਵਤੇ ਭਏ ਤਹਾਂਭੀ ਪੁਸਾਕ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ ਯਥਾ ਯੋਗ ਭੇਟਾ
ਦੇਕੇ ਤਹਾਂਭੀ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਰ ਨਿਵਾਸ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਡੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਪਹੁਚਤੇ ਭਏ। ਪਹੁਚਨੇ ਕਾਲਮੈ ਪੁਰੀਵਾਸੀ
ਜਨਹੁ ਕੋ ਐਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਆ ਜੋ ਦੌੜਤੇ ਔ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਘੋੜਯੋਂ ਕੇ ਪੈਰੋਂਕਾ ਦਬੜ
ਦਬੜ ਸਬਦ ਸੁਣਾਈਦੀਆ ਸਭੀ ਜਨ ਚੌਂਕ ਉਠੇ ਜੋ ਜੋਧੇ ਅਸ੍ਵਾਰੋਂਕੀ ਸੈਨਾ ਕਹਾਂਸੇ
ਆਗਈ ਹੈ ਇਤਨੇ ਮੈ ਕਿਸੀਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਆਗਏ ਹੈ ਏਹੁ
ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਸਾਰੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਏ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਜਨਮ ਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ
ਕੋ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ਪਸਚਾਤ ਥੋਰੀਸੀ ਦੇਰੀ ਪੀਛੇ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀਕੇ ਫੂਲ ਆਇਕੇ ਤਬ ਸਭੀ ਵਿਸਮਾਦ ਔ ਮੂਰਛਤ ਜੈਸੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ
ਕਰੁਣਾ ਸਹਤ ਵਚਨ ਕਹ ਕਹਕੇ ਬਡੋ ਵਿਲਾਪ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਮਾਈਰਾਮ ਕੀ ਔ
ਦੇਵਾਰ ਬੀਬੀ ਲਛਮਣ ਕੌਰਨੇਭੀਬਹੁਤ ਹੀ ਰੋਦਨ ਪੂਰਬਕ ਵਿਲਾਪ ਕੀਆ।
ਦੇਖੋ ਭਗਵੰਤ ਜੀ ਕੀ ਮਾਯਾ ਬਡੀ ਹੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ॥

ਸੰਤ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਕੇ ਹਾਥ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀਨੇ ਕਹ ਭੀ ਭੇਜਯੋ ਕੇ ਬੀਬੀ ਜੀਸੇ
ਕਹ ਦੀਯੋ ਜੋ ਹਮਾਰੋ ਦਰਸਨ ਆਇਕੇ ਕਰਜਾਵੇ। ਪਰੰਤੂ ਪਸੂਆਂ ਕੀ ਪਾਲਨਾ
ਰੂਪ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਭੂਲੀ ਹੂਈ ਪਿਤਾ ਜੀਕੇ ਦਰਸਨ ਕੂਨ ਜਾਤੀ ਭਈ ਉਸ ਨ ਜਾਨੇ
ਰੂਪ ਬਾਤਕਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਕੇ ਅਤੀਵ ਮੂਰਛਾ ਖਾਇਕੇ ਧਰਤੀ ਪਰ ਗਿਰ ਪਰੀ
ਔ ਚਿਰਕਾਲ ਪੀਛੇ ਜਾਗਆਈ ਪਰੰਤੂ ਅਬ ਰੋਦਨ ਔ ਪਸਚਾਤਾਪ ਸੇ ਕਯਾ ਬਨਤੋ

ਹੈ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਧੀਰਜ ਧਾਰਕੇ ਦਿਨ ਚਢੇ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਇ ਕੇ ਥਲਮੈ
ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਦਮਦ ਮੇਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਗੁਰੂ ਭਾਗਸਿੰਘ ਜੀਕੇ
ਨਸ਼ਾਨ ਸਾਹਬ ਕੀ ਔਰ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ
ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਅਰਬ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪ ਸਾਥ ਹੋਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ
ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਸਭਕੇ ਜਲ ਚਲਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਨਾਲੇ ਵੈਰਾਗ ਕੇ ਸਬਦ ਪੁਸਪੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਪਢਤੇ
ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਓਰ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਕੇ ਸ਼ੁਭਾਨ ਕੋ
ਲਾਗੇਹੂਏ ਹੈ ਔਏਕ ਓਰ ਬੀਬੀ ਲਛਮਨ ਕੌਰ ਲਾਗੀ ਹਈ ਹੈ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ
ਸਰਬ ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਰਿਓਂ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਕੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਭੇਟਾ ਰਖਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਇਕੇ
ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤਾਇ ਕੇ ਸਾਰੀ ਪੁਰੀ ਕੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕਰਾਕੇ ਪੁਨਾ ਜਾਹਾ ਬੰਗਲੇ ਮੈ
ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਬੈਠਕ ਥੀ ਤਹਾ ਪੁਸਪ ਆਦਿਕਾਏ। ਸਭ ਕੀਸਮਤ ਸੇ
ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕੋ ਨੇ ਜੋ ਅਧਿਕ ਬਿਭੂਤੀਥੀ ਤਥਾ ਜੋ ਹ੍ਰਿਦੇਕੀ
ਅਸਤੀਥੀ ਔ ਮੋਹਰ ਸੁਵਰਨਕੀ ਬੀਚ ਗਾਗਰਕੇ ਪਾਇਕੇ ਤਹਾ ਬੰਗਲੇ ਮੈ ਥਾਰਕੇ
ਬੀਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਜੀਕੇ ਬੈਠਨੇ ਕੀ ਜਗਹ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਤਹਪਰ ਦਰਬਾਰ
ਬਨਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਉਨੀ ੧੯੨੫। ੨੬ ਮੈ ਪੰਜੀ ਵਾ ਛਬੀ ਮੈ ਸੰਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ
ਜੀਕੇ ਸਿਖੋਂਨੇ ਮਿਲਕੇ ਉਨਕੇ ਨਾਮ ਏਹ ਪ੍ਰਥਮ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਪੰਡਿਤ
ਵਰਯ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਫੂਲਾਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਅਬਚਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਦਯਾਲ
ਸਿੰਘਜੀਕਵਿਸ੍ਰੀਨਿਹਾਲਸਿੰਘਜੀਸ੍ਰੀਸੰਤਮੌਨੀਸਿੰਘਜੀਸੇਆਦਿਲੈਕੇਇਨੋਂਮੈਤਹਨੇਅਪਨੇ
ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਚੂਨਾ ਸਾਜਕੇ ਆਵੇ ਇਟੰਕੇ ਚਢਾਇਕੇ ਪਕਇ ਕੇ ਹਥੀਂ ਅਪਨੀ ਭੀ
ਕਾਰੀ ਗਰ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਉਸਕਾ ਭਾਈ ਮਿਸਤਰੀ ਔ ਮਜਰੇ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਕੇ
ਹਾਥੋਂਸੇ ਭੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਥੇ ਔ ਸਾਤ ਹਜਾਰ ਸਵਾ ਨੌਸੈ ਰਪਯਾ ਭੀ ਮਿਲਕੇ
ਲਗਾਵਤੇ ਭਏ। ਔ ਮਹੰਤ ਸਾਹਿਬ ਛੋਟੇ ਸੰਤਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਨ ਆਦਿਕ ਸਰਬ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਮਦਤ ਭੀ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਸ੍ਰੀਮਤ ਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਕਥਾਭੀ
ਰੋਜ ਕਹਾਤੇ ਥੇ ਜਪਜੀ ਕੇ ਟੀਕੇਕੀ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਭਾਗਵਤ ਭਾਰਤ ਆਦਿਕ ਕੀ ਕਥਾ
ਰੋਜ ਚੌਥੇ ਸ਼ਾਮ ਸੁਣਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪਤਿਤ ਕਹਕੇ ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਥਾ
ਸੁਣੋ ਸੰਤ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਦਯਾਲ ਸਿੰਘਜੀ ਬੀਬੀਲਛਮਨ
ਕੌਰ ਜੀ ਏਹ ਚਾਰੋ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀਕੋ ਪੁਸਪੋ ਕੇ ਸਾਥ ਜਾਤੇ ਭਏ। ਤਹਾ ਕੰਨਖਲ ਮੈ
ਜਹਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾ ਨੰਦ ਮਹਤਸ੍ਵਤੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ਉਨਸੇ ਕਿਸੀਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਲੇਹੁਜੀ
ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਆਗਏ ਹੈਂ। ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦ ਕੂ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ਕੇ ਜਿਨਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਕੋਸ ਸੇ ਆਏਥੇ ਸੋ ਈਹਾਂਹੀ ਆਇ ਗਏ ਹੈ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੇ ਹੀਥੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਜੀ ਕੇ ਪੁਸਪ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਮੈਂ ਤਹੁਨੇ ਜਾਇ ਟਿਕਾਇ। ਦੇਖ ਸੁਣਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲੋਂ ਸੇ ਜਲ ਆਇ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਪੂਰਬਕੀ ਮਿਤ੍ਰਾਇ ਕੇ ਹਿਤ ਪਜਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਪੂਰਬਕ ਬਚਨੋ ਕੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਰੁਣਾ ਪੂਰਬਿਕ ਵਿਲਾਪ ਕਰਤੇ ਭਏ ਐ ਕਹਤੇ ਭਏ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ ਆਪ ਤਜਾਗ ਵੈਰਾਗ ਆਦੀ ਵਿਭੇਕ ਰਾਜਾਕੇ ਰਾਜਕੀਸਮਸਤ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਕੋ ਲੈਕੇ ਹਮ ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਇਕੇਲੇਹੀ ਸ੍ਵਰਗ ਕੋ ਪਧਾਰੇ ਹੋ ਦੀਰਘ ਐ ਸੀਤਲ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਲੈਕੇ ਕਹਤੇ ਭਏ। ਤਦਨੰਤਰ ਮਹਾਗਜ਼ਾਨੀ ਯੋਗੀ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਆਪ ਸਥ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੋ ਬੁਲਵਾਇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀਕੇ ਦਰਬਾਰ ਕੇ ਨੀਚੇ ਗੰਗਾ ਜਲਮੈ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੇ ਪੁਸਪ ਤਾਰਤੇਭਏਐ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾਏਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਵਰਤਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਐ ਪ੍ਰੋਹਤ ਕੋ ਭੋਜਨ ਵਸਤਰ ਦੇਤੇ ਭਏ।ਪੁਨ ਸਤਾਰਵੇ ਦਿਨ ਭੰਡਾਰਾ ਕਰਕੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋ ਕੋ ਭੋਜਨ ਦਖਿਣਾਵਸਤਰਾ ਦਿਕ ਦੇਤੇ ਭਏ। ਇਤਨੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੰਨਖਲ ਮੈ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਤੇ ਭਏ ਅਬ ਲਵਪੁਰ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਹੋ ਕਾਹੇਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਪੁਸਪੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਤੋ ਹਮ ਗਏ ਨਹੀਥੇ ਉਪਰ ਪੁਸਪੋਂ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਪਠਾਨੇ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮੋ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸੁਣਕੇ ਹੀ ਲਿਖਜ਼ੇ ਹੈ ਐ ਲਵਪੁਰ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂਸੇ ਦੇਖ ਕੇ ਐ ਅਪਨੇ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਵਰਤ ਕੇ ਲਿਖਯੋ ਹੈ। ਦਸਮੀ ਕੇ ਹੀ ਦਿਨ ਦੀਪਕ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਆ ਸੰਧਜ਼ਾ ਕੋ ਐ ਦ੍ਵਾਦਸੀ ਕੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਜੀ ਕੋ ਪਾਠ ਔਰ ਰਖਾਇ ਦੀਓ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਵਿਦਜ਼ਮਾਨ ਭੀ ਏਕ ਪਾਠਸ੍ਰੀਗੁਰੁ ਗ੍ਰੰਥਜੀਕੋ ਰਖਯੋਹਓਥੋ ਦਸ ਦਿਨਮੈ ਦਸਗਾਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਾਇ ਕੇ ਦਸਵੇ ਦਿਨ ਦੀਪਕ ਕੋ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੀਓਹੁਤੋ ਤੇਰਵੇ ਦਿਨ ਸੰਪੂਰਣ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਾਇ ਕੇ ਬਰਤਨ ਬਸਤਰ ਸੇਹਜ਼ਾ ਦਛਨਾ ਦੇਕੇ ਸਾਯੰਕਾਲ ਮੈ ਅਚਾਰਜ ਕੋ ਬਿਦਾ ਕੀਓ ਚੌਦਸ ਕੇ ਦਿਨ ਸਪਿੰਡੀ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਾਕੇ ਸਤਾਰਾਵੇ ਦਿਨ ਦੋਨੋ ਭੋਗ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਜੀ ਕੇ ਪਵਾਕੇ ਤੇ ਪਗ ਅਮਾਨਤ ਰਖੀ ਗਈ ਐ ਸਾਰੇ ਸਹਰਕੇ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਪੂੜਿਆਂ ਕਾ ਤੇ ਪੂਰੀਆਂ ਕਾ ਪਕਾ ਭੰਡਾਰੋ ਦੀਓ ਗਯੋ। ਦੇਖੋ ਅਸਚਰਯ ਕੀ ਬਾਤ ਜੋ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੇ ਕਾਰਯ ਭਗਵੰਤ ਆਪ ਕਰਤੋ ਹੈ। ਨਾਤੋ ਕਿਸੀ ਨੇ ਓਦੋ ਕੀਓਥੋ ਐ ਨ ਕਿਸੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਗਿਰਾ ਸੇ ਇਤਨੋ ਦ੍ਰਬਜ ਖਰਚਜ਼ੋ ਹੁਤੋ ਜਬ ਜਬ ਕਾਮ ਪਰਯੋ ਹਤੋ ਤਬ ੨ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਵੋ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਹੂਏ ਹੈਂ ਉਸ ਵਕਤ

ਹਮਾਰੇਪਾਸਏਕਚਾਰਪੈਸੇਪੁਨਾ ਪ੍ਰਥਮਦਿਨਕੀਮਜਲਸੇਲੈਕੇਭੰਡਾਰੇ ਪ੍ਰਯੰਤ ਹਜਾਰੋ ਰੁਪੈ ਖਰਚਾ ਹੋਤਾਭਯਾ ਹਮਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਜੋ ਕਹਾਂਸੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਔਕਹਾਸਿਧ ਕਾਰਯਕਰਕੇ ਕਲਜ਼ੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਐਸੇਂਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਏਕਵਾਰ ਦੋ ਅਢਾਈ ਹਜਾਰ ਰੁਪਯਾ ਏਕਠੇ ਆਜਾਤੇ ਭਯੇ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਨੇ ਤਿਸ ਰਪੈਕੋ ਤੁਰੰਤਹੀ ਖਰਚ ਕਰਾਇ ਡਾਰਯੋ। ਤਬ ਦੇਖਕੇ ਬਾਬੇ ਜੁਆਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਏਹੁ ਰੁਪਯ ਕਹੂ ਜਮਾ ਕਰਾ ਦੇਤੇ ਤਬ ਕਿਸੀ ਵਕਤ ਮੈ ਕਾਮ ਆਜਾਤੇ। ਐਸੀ ੨ ਬਾਤੈਂ ਸੁਣਕੇ ਜੁਆਲਾ ਸਿੰਘਸੇ ਹਸਕੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਅਹੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਿਸਕੋ ਦੂਧ ਬਿਕਾਇ ਜਾਈ ਪੁਨਾ ਦਹੀ ਕਿਉ ਜਮਾਵੇ ਅਵਲ ਤੋ ਹਮਰਾ ਕਾਮ ਕੋਈ ਜਗਤ ਮੈ ਰਹਯੋ ਨਹੀ ਹੈ ਔਜੇਹੈ ਤਬ ਥੁਰਯੋਹੂਓ ਨਹੀ ਹੈ ਜੇ ਬਾਬਾ ਜੀਕੋਈ ਕਾਮ ਹਮਰੋ ਆਇਕੇ ਪਰੈਗੋ ਤਬ ਕਜ਼ਾ ਵੋ ਅਟਕਯੋ ਹੀ ਰਹਗੋ ਅਰਥਾਤ ਅਟਕਯੋ ਨਰਹੇਗੋ। ਸੂਮਸੰਚਧਨ ਮਰੈਸੂਰ ਦਿਨ ਏਕ ਲੁਟਾਵੈ ਜਿਉਮਧੁ ਮਾਖੀਤਿਉਸਠੌਰ ਰਸ ਜਰ ਜੋਰ ਧਨਕੀਆ। ਮਰਤੀ ਬਾਰ ਲੇਹੁ ਲੇਹੁ ਕਰੀ ਐਭੂਤ ਰਹਣ ਕਿਨ ਦੀਆ॥

ਐਸੀ ੨ ਸ੍ਰੀਭਗਵੰਤ ਜੀਕੀ ਕੁਦਰਤ ਕੇ ਆਸਚਰਯ ਪਰੇ ਹੋਤੇਹੈ ਜੋ ਜੋ ਕਾਰਯ ਕਾ ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਕੋ ਨਾਮਗ੍ਰਹਨਕਰਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੋ ਸੋ ਕਾਰਯ ਨਿਰਵਿਘਨ ਔ ਨਿਰਯਤਨ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ। ਏਹੁ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਅਬ ਆਗੇ ਵਾਰਸਕ ਭੰਡਾਰੇਕੀ ਕਥਾ ਕੋ ਸੁਣੋ ਜੋ ਅਦਭੁਤ ਲੀਲਾ ਵਰਤਤੀ ਭਈ ਹੈ। ਕਬੀਰਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਸਭਾਕੇ ਬੀਚ ਐਸੀਬਾਤ ਕਰਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ ਕੇ ਪਤੀਕੇ ਪੀਛੇ ਬਿਧਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੀ ਕਤਣਾ ਪੀਸਣਾ ਕਰਕੇ ਭੀ ਏਕ ਬਰਸ ਦਿਨ ਕਾਟਤੀ ਹੈ ਔਰ ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਕਰਕੇ ਬੈਠੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਹਮ ਲੋਕੋ ਕੂੰ ਕੁਛ ਸਮਝ ਨ ਪਰੇ ਜੋ ਕਜ਼ਾ ਅਸਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਜਬ ਇਸ ਲੋਕਕੋ ਤਯਾਗ ਗਏ ਤਬ ਤਬ ਸਮੇ ਸਮੇ ਪਰ ਸਾਸਾ ਬਾਰਤਾ ਸਮਰਣ ਜਬ ਜਬ ਹਮਕੋ ਹੋਵੇ ਤਬ ਤਬ ਸਮਝਮੈ ਆਵੈ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਬਾਤਕੋ ਅਸਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕਰਤੇਥੇ॥ ਇਤਿ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸ ਪ੍ਰਸੰਗਃ

ਅਥ ਬਰਸੀਣੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖਤੇ ਹੈ॥ ਖਟਮਾਸਿਕ ਸੇਹਜਾ ਆਦਿਕ ਦੇਕੇ ਸੰਤ ਸਾਰੇਹੀ ਭੰਡਾਰੇ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕੀਆ ਕਰੈਂ। ਕਜ਼ਾ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਪਾਸ ਨਹੀ ਹੈ ਔ ਕੋਈ ਬਾਹਾ ਪਕੜਨੇ ਵਾਲਾ ਭੀ ਨਹੀ ਔ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਉਨ ਦਿਨੋ ਮੇਂ ਮਭੂ ਕਰੀ ਸਹਰਸੇ ਲਜਾਵਤੇਥੇ। ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪਸਾਰੀ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਾਰੇ ਭਗਤ ਭਲੇ ਭਲੇ ਆਦਮਯੋਂਨੇ ਔ ਸਭ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਮਿਲਕੇ ਕਹਣੇ ਲਾਗੇ ਕੇ ਤੁਸੀ ਗੰਗਾ ਪਰ ਜਾਇਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ

ਜੀਕੋ ਲਜਾਓ ਤਬ ਏਹ ਕਾਰਯ ਭੰਡਾਰੇ ਵਾਲਾ ਸਿਧ ਹੋਵੇਗੋ। ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ
ਜੀਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਸਤ ਬਚਨ ਹਮ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਏਕ ਤੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਸਰੀਰ ਕੀ
ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਅੰਨ ਜਲ ਹੋਵੇ ਦੂਸਰਾ ਤੁਮਾਰੇ ਲੋਕੋਕੇ ਭੀ ਪੂਰਬ ਜਨਮੋ ਕੇ ਕੋਈ ਉਤਮ
ਪੁਨ੍ਯ ਹੋਵੈ। ਤਬ ਉਨਕੋ ਇਸਓਰ ਆਵਨੋ ਹੋ ਹੈ। ਤਬ ਸਭਨੋਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇਹਾ ਹੈ ਤੋ
ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਜਾਹੁਤੇ ਸਹੀ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਭਾਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪਸਾਰੀ
ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਮੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਲਵਪੁਰਮੈ
ਲ੍ਯਾਨੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਛ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਏਕਠਾ ਕਰਕੇ ਦੇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਹਰਿਦ੍ਵਾਰਕੋ
ਭੇਜ ਦੇਤੇ ਭਏ ਮਾਘ ਫਾਲਗੁਨਕੇ ਮਹੀਨੇ ਔ ਅਧ ਕੁੰਭੀਕਾ ਮੇਲਾ ਭੀ ਵੈਸਾਖ ਮੈਥਾ
ਚਾਰਕ ਮਾਸ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਚਰਣੋ ਕੇ ਸਮੀਪ ਰਹਤੇ ਭਏ ਸਮੇ ਸਮੇ ਪਰ ਅਰਜ
ਕਰਤੇ ਰਹ੍ਯ ਕਰੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਭੀ ਸੰਤ ਆਪਕੇ ਦਰਸਨ ਕੀ। ਚਾਨਾ ਕਰਰਹੇ
ਹੈਂ ਨਾਲੇ ਤਾਂ ਭੰਡਾਰੇ ਕਾ ਕਾਰਯ ਆਪਕੇ ਗਯਾ ਬਹੁਤ ਅਛਾ ਸਵਰ ਜਾਇਗੋ ਨਾਲੇ
ਦਰਸਨ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਵਾਲ੍ਯੋਂ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ॥ ਉਤ੍ਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਹੇ
ਸਾਧ ਰਾਮ ਗਰਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਆਗਏ ਹੈ ਔ ਦੂਰ ਕੀ ਬਾਟ ਹੈ ਕਿਉ ਹਮ ਕੂੰ ਔਖਾ
ਕਰਤੇ ਹੈ ਹਮਰੋ ਸਰੀਰ ਬ੍ਰਿਧ ਹੈ ਔ ਦੂਸਰਾ ਦੂਰਕੀ ਬਾਟ ਹੈ ੩ ਗਰਮੀਕੇ ਦਿਨਹੈ
੪ ਜਿਨਕੇ ਦਰਸਨ ਅਰਥ ਹਮ ਆਏਥੇ ਉਨਕੋ ਅਬ ਸਰੀਰ ਹੀ ਹੈ ਨਹੀ ਤੁਮਸਭੀ
ਗੁ ਭਾਈ ਸਭ ਵਿਵਹਾਰਮੈ ਚਤੁਰ ਹੈਂ ਕਰਨੇ ਕੂ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਨਾਹਕ ਹਮਕੂ ਕਿਉ
ਦੁਖ ਦੇਤੇ ਹੋ ਦੋ ਹਜਾਰ ਕੋਸ ਸੇ ਚਲਕੇ ਜਿਨਕੇ ਦਰਸਨ ਵਾਸਤੇ ਆਏਥੇ ਵੋ ਆਗੇਹੀ
ਵੈਕੁੰਠ ਗਾਮੀ ਹੋਗਏ ਹੈ ਅਬ ਹਮ ਕਿਸਕੇ ਪਾਸ ਜਾਵੈ ਔ ਕਿਸਕਾ ਦਰਸਨ ਜਾਕੇ
ਕਰੈਗੇ ਉਨਕੋ ਦਰਸਨ ਬਿਨਾ ਹਮ ਜਾਇਕੇ ਕ੍ਯਾ ਕਰੇਗੇ। ਯਾਂਤੇ ਤੁਮ ਛੇਤੀ ਜਾਇਕੇ
ਭੰਡਾਰੇ ਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰਹੁ ਬੇਨਤੀ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਨੇ ਬਡੇ ੨
ਦੇਸੋਂਕਾ ਅਵਗਾਹਨ ਕੀਓ ਹੈ ਔ ਦੂਰ ਦੂਰ ਹਜਾਰੋ ਕੋਸੋਂਪਰ ਜਾਜਾਕੇ ਸੰਤਹੁਕੇ
ਦਰਸਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ਜਿਥੇ ਹਜਾਰੋ ਕੋਸ ਪੈਂਡੇ ਕੀਏ ਹੈਂ ਉਸੀ ਜਿਣਤੀ ਮੈ
ਏਹ ਦੋਸੋ ਕੋਸ ਭੀ ਹਸਹੀ। ਇਤਯਾਂਦੀ ਉਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਰਸਪਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ
ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਮੇ ਸਮੇ ਪਰ ਹੋਤੇ ਥੇ। ਪੁਨਾ ਏਕ ਦਿਨ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਪ੍ਰਸ਼ੋਤ੍ਰ ਹੋਤੇ ਭਏ ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਤੂ ਅਬ ਇਸੀ ਤਰਹਸੇ ਰਾਜੀ ਹੈ ਤਬ
ਸੰਤਹੁਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਜੀ ਆਪਕੇ ਜਾਣਮੈ ਸਭਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਜਾਵੇਗੀ
ਸਭਕਾ ਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਜਾਇਗਾ ਬਚਨ ਹੂਆਕੇ ਅਛਾ ਕਿਸੀ ਆਗੇ ਨਾਮ ਨ ਲਈ
ਮੇਲੇ ਸੇ ਬਾਦ ਰਿਖੀਕੇਸਕੋ ਚਲੇ ਜਾਹੈਗੇ ਨਿਮਾਣੀ ਕਰਕੇ ਉਧਰ ਚਲੇ ਚਲੈਗੇ।

ਇਧਰ ਲਵ ਪੁਰਮੈ ਪੰਡਿਤ ਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਦ ਭਾਗਵਤ ਕੀ ਕਥਾ ਔ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮਾਯਣ ਕੀ ਕਥਾ ਭੀ ਵਾਚੀ ਔ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਪਾਠ ਜੋੜ ਮੇਲ ਅਛੀ ਰੀਤੀਸੇ ਹੋਤੇਰਹੇ। ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਪੰਡੀਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸੁਣਨੇ ਲਈ ਰਾਮਧਨ ਆਦੀ ਅਛੇ ੨ ਪੰਡਿਤ ਭੀ ਸੁਨੰਨ ਆਵਤੇ ਥੇ ਲਵਪੁਰ ਕੇ ਵਾਸੀ ਔ ਕਥਾਕੇ ਸਮੇ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਸਮੁਦਾਯ ਹੋਜਾਤੇਥੇ ਔ ਬਡੀ ਰਸੀਲੀ ਕਥਾ ਕਰਤੇਥੇ ਉਸ ਫਿਰ ਨਿਰਜਲਾ ਏਕਾਦਸੀਕੇ ਦਿਨ ਸੇ ਅਨੰਤਰ ਰਿਖੀਕੇਸ਼ਕੇ ਚਲਕੇ ਦੇਹਰੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਰਾਇਕੇ ਮਾਰਗ ਮਾਲਵੇ ਕੇ ਬੀਚ ਹੋਤੇ ਹੀ ਲਵਪੁਰ ਆਵਤੇ ਭਏ ਜਿਸ ਗ੍ਰਾਮਮੈ ਆਵੈ ਅਰ ਵੋ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਬ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੈਂ ਤਬ ਸੰਧਯਾ ਕੇ ਸਭਗ੍ਰਾਮਨਗ੍ਰ ਵਾਸਯੋਂ ਕੋ ਅਪਨੇ ਹਜ਼ੂਰ ਬੁਲਾਕੇ ਸਭੀ ਕੋ ਸੁਣਾਇਕੇ ਕਹ ਦੇਵੈ ਸੁਣੋ ਭਾਇ ਤੁਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਰਿਖੀਕੇਸ ਸੇ ਏਹ ਸਾਧੂ ਹਮ ਕੂੰ ਲਯਾਯੋ ਹੈ ਸੋ ਜੇ ਇਸਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਰਹਣੇ ਲਾਗੈ ਤਬ ਭੰਡਾਰੇ ਕੇ ਸਮੇ ਪਰ ਪਹੁਚ ਨਹੀ ਸਕਤੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਵੇਰੇ ਤੁਰਣੇ ਲਗਯੋ ਕੋ ਹਮਕੋ ਤੇਮਨੇ ਰੋਕਣਾ ਨਾ॥ ਰਿਖੀ ਕੇਸ ਭੀ ਛੋਡ ਆਏ ਤੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੇ ਸਮੇ ਭੀ ਨਾ ਪਹੁਚੇ ਤਬ ਠੀਕ ਨਹੀ ਹੈ ਤਾਤੇ ਤੁਮ ਚਲਤਯੋ ਕੋ ਮਤ ਰੋਕਯੋ ਜੇ ਕੋਈ ਫੇਰਭੀ ਹਠਕਰਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇਖੈਂ ਤਬ ਤਿਸ ਸੇ ਪਹਲੇ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰਵਾਇ ਲੇਵੈਂ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੈਠਾਇਕੇ ਤਿਸਕੇ ਕਹੈਂ ਕਿਉ ਭਾਈ ਜੋ ਬਚਨ ਹਮ ਕਹੈਂਗੇ ਸੋ ਤੂੰ ਮਾਨੇਗਾ ਤਬ ਤਿਸ ਸ੍ਰਧਾਲੂ ਸਿਖਨੇ ਆਗੇ ਸੇ ਕਹਣਾ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਕੇ ਬਚਨ ਕਿਉ ਨ ਮਾਨੋਂਗੇ।ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਅਪਨੇ ਚਰਨੋਂਕੀ ਸਪਤ ਦੇਕੇ ਕਹੈ ਕੇ ਕਲ ਕੋ ਹਮ ਕੂੰ ਜਾਤੇ ਕੋ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀ ਹਮ ਸੰਤਾਂਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਜੇ ਰੁਕਜਾਵੈ ਤਬ ਸਮੇ ਪਰ ਨਹੀ ਪਹੁਚ ਸਕਤੇ ਹੈਂ ਤਾਂਤੇ ਹਮਕੋ ਮਤ ਚਲਤਯੋਂ ਕੋ ਰੋਕਣਾ। ਇਸ ਰੀਤੀ ਸੇ ਕਹੂੰ ਦਪਹਰ ਕਹੂੰ ਏਕ ਰਾਤ੍ਰ ਲਾਚਾਰੀਕੋ ਕਹੂੰ ਦੋ ਰਾਤ੍ਰੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਕਾਰਸੇ ਮਾਰਗਮੈ ਕਹੂੰ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਨਹੀ ਅਟਕੇ ਔ ਲੁਦਿਹਾਣੇ ਸੇ ਮਾਲਵੇ ਕੇ ਮਾਰਗ ਹੋਕੇ ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇਕੋ ਪ੍ਰਥਮ ਆਏ ਪੁਨਾ ਤਰਨ ਤਾਰਣ ਜੀ ਆਏ ਪੁਨਾ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਹੋਕੇ ਰਵਾ ਰਵੀ ਲਵਪੁਰਮੇ ਚਲੇ ਆਏ ਅਖਾੜਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈ ਲਵਪੁਰ ਕੇ ਡੇਰੇਮੈ ਆਪ੍ਰਾਪਤ ਹੂਏ। ਏਕ ਦਿਨ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਸੁਖਮਨੀ ਕਾ ਪਾਠ ਹਮ ਕਰਤੇ ਥੇ ਏਕਾਂਤ ਮੈ ਬੈਠ ਜਬ ਅਠਾਰਵੀ ਅਸ੍ਰਪਦੀ ਕਾ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪ੍ਰਕਰਣ ਤਿਸਮੈ ਚਲਯੋ ਤਬ ਮਾਰੇ ਪਸਚਾ ਤਾਪਕੇ ਹਮਾਰੇ ਰੋਦਨ ਥਾਂਭਯੋ ਨ ਰਹਯੋ ਅਤੀਵ ਵੈਰਾਗ ਕਰਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਕੇ

ਚਿਤ ਮੂਰਛਤ ਹੋਗਯੋ ਦੇਹ ਕੀ ਸੰਭਾਰ ਨਹੀ ਰਹੀ ॥ਸ਼ੰਕਾ॥ ਪਸਚਾਤਾਪ ਤੁਮਕੋ ਕੈਸੇ ਭਯੋ ਔ ਕਿਉ ਭਯੋ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਸੇ ॥ ਉਤ੍ਰ ॥ ਹੇ ਸੰਤਜੀ ਤੁਮਨੇ ॥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਆਛੋ ਕੀਓ ਹਤੋ ਅਬ ਇਸ ਕੋ ਉਤ੍ਰਭੀ ਚਿਤ ਲਗਾਇਕੇ ਸੁਣਹੁ ॥ ਜਬ ਏਹੁਸਰੀਰ ਘਰ ਸੇ ਨਿਕਸਯੋ ਥੋ ਤਬ ਸਤਸੰਗ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਡੇ ਸੌਂਕਸੇ ਨਿਕਸਯੋ ਥੋ ॥ ਤਬ ਉਸ ਕਾਲ ਮੈ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਅਲਪਸੀ ਥੀ ਔ ਸੰਤਹੁਕੇਮਿਲਨੇਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕਾ ਸੰਤਹੁਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣਨੇ ਕਾ ਪੂਰਬਕੇ ਕੋਈ ਉਤਮ ਸੰਸਕਾਰੋ ਕੇ ਵਸਸੇਪ੍ਰੇਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥਾ। ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲੋਮੇ ਆਏ। ਪੁਨਾ। ਤਬ ਉਨੀਸੈ ੧੯੦੪ ਚਾਰ ਕੋ ਸੰਮਤ ਅਬੀ ਲਾਗਯੋ ਹੀ ਥੋ ਜੇਠ ਕੋ ਮਾਸ ਥੋ ਔ ਉਨੀਸੈ ਆਠਾਰਾਂ ਅਸੂ ਵਦੀ ਦਸਮੀ ਤਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹਤੇ ਭਯੋ। ਕਿਤਨੇਕੁ ਸਮੇ ਪੀਛੇ ਬੀਚ ਮੈ ਵਿਘਨ ਕਾਰੀ ਕੁਸੰਗ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੋ ਤਿਸਕੁ ਸੰਗਕੇ ਕਾਰਨ ਸੇ ਜਿਸ ਵਖਰ ਕੋ ਸੌਂਕਸੇ ਲੇਨੇ ਆਏ ਥੇ ਉਸ ਵਖਰ ਸੇ ਸੂੰਨ ਰਹਜਾਤੇ ਭਏ। ਪੁਨਾ ਉਸੀ ਵਖਰ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਸੁਾਮੀਜੀ ਕੇ ਦੁਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥ ਸਮੁਦ੍ਰ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਚਰਣੋ ਪਾਸ ਸਾਢੇਪੰਦ੍ਰਾਂ ਬਰਸ ਰਹਕੇ ਭੀ ਸੰਖਸਮ ਖਾਲੀ ਰਹਜਾਣੇਕ ਹੇਤੁਸੇ ਅਤੀਵਸੋਕਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਸੋਕ ਕੋ ਕਾਰਣ ਹੇ ਸਾਧੋ ਮਹਨੇ ਤੁਮਸੇ ਕਹਦੀਓ ਹੈ। ਅਬ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਥਾ ਸੁਣਹੁ ਤਿਸ ਮੂਰਛਾਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਭਯੋਇਸ ਰੂਪ ਸੇ ਜੋ ਆਗੇ ਕਹਨੋ ਹੈ ਏਕ ਗੇਰੂਆ ਭਗਵਾ ਰੰਗਕਾ ਬਸਤ੍ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਹੈ ਔਰ ਅਲਫ ਨਗੁਨਸਰੀਰਹੈ ਔਸਿੰਘਾਸਨਪਰਬੈਠੇਹੈ ਪੁਨਾਤਾਤਕਾਲਹੀ ਲੰਗੋਟ ਬੰਧ ਪਰਮਹੰਸ ਸ੍ਰੀ ਸੁਾਮੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸਰਸੁਤੀ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੂਆ। ਪੁਨਾ ਤਤਛਿਨ ਉਸੀ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਤੇ ਭਯੋ। ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਅਦਲ ਬਦਲ ਕਰਕੇ ਤਬਐਸੇਦਰਸਨ ਹੋਨੇਸੇਮੇਰੇਮਨਏਹਬਾਤਆਈਹੈ ਦੇਵ ਏਹਕਯਾ ਆਸਚਰਯਹੈ ਜੋ ਨ ਨਿਸਚਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਹੈ ਔ ਨ ਨਿਸਚਿਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਪਰਮ ਮਹੰਸ ਜੀ ਹੈ ਇਤਨੇਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੋ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰ ਓਦ੍ਮਤ ਆਜਸੇ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਸੰਤ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਹਮ ਤੁਮ ਕੂੰ ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਤੇਰੇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਕਰੈਂਗੇ ਇਤਨੇ ਮੈ ਮੂਰਛਾ ਜਬ ਛੂਟੀ ਤਬ ਚਿਤਕੋ ਚਟਪਟੀ ਸੀ ਲਾਗ ਗਈ। ਜੋ ਕਬ ਚੌਥੋ ਦਿਨ ਆਵੇ ਔ ਕਬ ਸੰਤ ਆਤਮਿਕ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਹਮਕੂ ਗੁਰੂਜੀਕੋ ਦਰਸਨ ਹੋਵੇਗ। ਜਬ ਚੌਥਾ ਦਿਨ ਹੂਆ ਤਬ ਸੁਾਮੀ ਜੀ ਆਏ ਏਕ ਮੂਰਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤੇਥੇ ਔ ਸੁਭਾਵ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਜੈਸਾ ਇਸਮੈ ਰੰਚਕ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਭੇਦ ਨਹੀ ਥਾ। ਬੋਲਨ ਚਲਨ ਬੈਠਨਾ ਉਠਨਾ ਆਦਿਕ ਸਭ ਏਕ

ਰਸਥਾ। ਸ੍ਰੀਸੁਾਮੀਕਾ ਦਰਸਨ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਕਾ ਸਾਖਯਾਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੂਆ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂਆ ਜੈਸੇ ਜਨਮਕੇ ਦਰਿਦ੍ਰੀ ਕੋ ਕਹੂੰ ਅਕਸਮਾਤ ਸੇ ਚਿੰਤਾ ਮਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਜਾਵੈ। ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀ ਹੀ ਮਾਨੋ ਰੂਪ ਬਦਲਾਇਕੇ ਆਗਏ ਹੈਂ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਬਚਨ ਚਿਤਾਰਕਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਦੇਖ ਜੀਵਾਂਗੁਤੇਹਾ। ਪੂਰਨ ਕਰਮ ਹੋਵੈ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਾ ਹੋਗਯੋ ਔ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਜੀਕੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਸੁਾਮੀ ਜੀ ਭੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਆ ਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੀ ਮੂਰਤੀ ਹਮਾਰੇ ਮਨਸੇ ਭੂਲੇ ਨਹੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਚਿਤ ਪਰਮ ਉਦਾਸੀਨ ਹੀ ਰਹੇ। ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਚਾਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰਹੇ ਸਹਰਮੈ ਕ੍ਰਿਆਸਾਧਨੇ ਸੇ ਦਿਕ ਹੋਵੈਂ ਇਸ ਲੀਏਪਾਂਚਵੇਂ ਦਿਨ ਤਰਨਤਾ-ਰਣ ਜੀਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਔ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਸੁਾਮੀਜੀਕੇ ਸਾਥਹੀ ਗਏ ਔ ਨੌਰੰਗਵਾਦ ਡੇਰੇ ਮੈ ਕਹ ਭੇਜਯਾ ਕੇ ਜਬ ਬਰਖਾ ਹੋਵੇ ਗੀ ਤਬ ਹਮ ਆਵੈਂਗੇ।ਤਰਨ-ਤਾਰਨ ਜੀਮੈ ਬੂੰਗੇ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕਰਤੇ ਭਏ ਤੇ ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਪੁਜਾਰੀ ਸੁਾਮੀ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਜੀ ਕੋ ਪਾਠ ਸੁਣਾਯਾ ਕਰਤੇ ਥੇ। ਔ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸਾਰੀਕ੍ਰਿਯਾ ਸਾਧਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਸਿਧ ਆਸਨ ਲਗਾਇਕੇ ਬੈਠ ਜਾਤੇ ਥੇ ਔ ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਪੁਜਾਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣਾਯਾ ਕਰੇ ਔ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਾਮੀ ਜੀ ਸੁਣਿਆਕਰਤੇਥੇ ਪ੍ਰਸਾਦਕੇਸਮੇ ਤਕ ਪੈਂਤੀਸ ਯਾਂ ਚਾਲੀਸ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਇਤਨਾ ਪਾਠ ਹੋਜਾਤੋਥੇ ਰੋਜਹੀ। ਔ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀਤੇਹੀ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਚਿਠੀ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਚਿਠੀ ਲਿਖ ਭੇਜੀ ਸੁਾਮੀਜੀ ਲਵਪੁਰ ਮੇ ਹੋਕੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜੀਮੇ ਆਜ ਕਲ ਟਿਕੇ ਹੂਏ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਲੀਏ ਪਦਾਰਥ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖਤੇ ਭਏ। ਦੋਵਾਰ ਚਿਠੀ ਪ੍ਰਥਮ ਲਿਖ ਚੁਕੇ ਥੇ ਉਨਕਾ ਉਤ੍ਰ ਅਬ ਆਯਾ ਨਹੀ ਥਾ ਜੋ ਫੇਰ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਚਿਠੀ ਲਿਖਤੇ ਹੀ ਥੇ ਜੋ ਸੁਾਮੀ ਜੀ ਬੋਲੇ ਭਾਈ ਜੀ ਕਯਾ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਤਬ ਇਨੋਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘਕੀ ਓਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚਿਠੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਪੁਨਾ ਸੁਾਮੀ ਜੀਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਚਿਠਯੋਂ ਕੀ ਬਾਤ ਰਹਣੇ ਦੇ ਚਿਠਯਾਂ ਲਿਖਨੇ ਸੇ ਕਯਾ ਬਨਤੇ ਹੈ ਦਿਨ ਰਹੈ ਗਏ ਹੈ ਥੋਰੇ ਸੋ ਜੇ ਕਰਣੇਹਈ ਤਬ ਆਪ ਜਾਈਕੇ ਸਰਦਾਰ ਸੇ ਕਹੋ। ਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਪਰ ਲਗਾਨੇ ਅਰਥ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਮੁਕਤਾਪਦਾ-ਰਥ ਹਈ ਤਬ ਭੰਡਾਰਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਮੇ ਕਰੀਏ ਔ ਜੋ ਧਨ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਸਮਾਨ ਸਤਾ ਹੀ ਹੈ ਤਬ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸੁਧਾਸਰ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਜਹਾਪਰ ਮੌਕਾ ਦੇਖੈ ਤਹਾਂ ਪਰ ਕਰਯੋ। ਸ੍ਰੀ ਸੁਾਮੀ ਜੀਕੇ ਇਹੁ ਬਚਨ ਸਭਕੇ ਪਸਿੰਦ ਆਗਏ। ਸਤਬਚਨ

ਮਾਨਕੇ ਸੰਤ ਭਾਈ ਪਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਰਨਤਾਰਨ ਸੇ ਚਲਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਆਏ ਤਬ ਥੋਰੇਸੇ ਦਿਨ ਬਾਕੀਥੇ ਜੋ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਲਾਂਗਰੀ [illegible] ਸੰਤਹੁਕੇ ਸਾਥ ਚਲ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਆਧੇਕ ਬਾਟ ਜਾਕੇ ਮੁਰੀਦਕਜੇ ਮੈ ਟਿਕਨੇ [illegible] ਕਰੀ ਪਰੰਤੂਮਛਰਔਡਾਂਸਨੇ ਟਿਕਨੇ ਨ ਦੀਏਫਿਰਤਹਾਂਤੇ ਭੀ ਚਲਦੇਤੇਭ[illegible] ਮੈ ਚਲਤੇ ੨ ਦਿਨ ਚੜਤੇਕੋ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਮੈ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ [illegible]ਰਮੈ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਮਥਾਟੇਕ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਸੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ[illegible] ਆਵਨੇ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਸੰਤਹੁ ਸੇ ਯਗ ਕੋ ਸੰਦੇ ਸੋ ਸੁਨਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਆਦਿਕ ਛਕਾਇ ਕੇ ਅਗੇ ਪਾਂਚਸੌ ਰੁਪਯਕੀ ਚਿਠੀ ਅਤ੍ਰਸਿੰਘ ਕੀ ਓਰ ਲਿਖ ਦੇਤੇ ਭਯੇ ਔਏਹ ਭੀ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਹਜ ਮੁਝਕੋ ਕਿਸੀ ਤਰਹਕੋ ਕੁਛ ਫਰਕ ਨਹੀ ਹੈ ਹਜਾਰ ਤਕ ਮੇਰੀ ਸਾਮਰਥ ਹੈ ਸੰਤ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਆਇਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪੰਜਸੈ ਰੁਪਯਾ ਲੈਕੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਮੈ ਜਾਇਕੇ ਵੋ ਪੰਜਸੈ ਰੁਪਯਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰਕੇ ਮਥਾਟੇਕ ਕੇ ਸਭ ਸਮਾਚਾਰ ਬਤਾਇ ਦੀਆ । ਪੁਨਾ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਓਹੀ ਰੁਪਯਾ ਉਠਾਕੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਾਥਮੈ ਦੇਕੇ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਏਹੁ ਰੁਪਯਾ ਭਾਈ ਵੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਕਹ ਪੂਛਲਵੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘਜੀ ਰੁਪਯਾ ਲੈਕੇ ਡੇਰੇ ਜਾਕੇ ਸੰਤਾਂਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਸਭਕਥਾ ਭੰਡਾਰੇਕੇ ਕਰਣੇਕੀ ਮਿਰਜਾਦਾ ਕਹ ਸੁਨਾਈ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਛੋਟਿਓਂਨੇ ਵੋ ਪੰਜਸੌਰੁਪਯਾ ਉਠਾ ਕੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਹਾਥ ਮੈ ਦੇਕੇ ਇਹ ਬਚਨ ਕੀਆ ਕੇ ਤਰਣ ਤਾਰਣ ਯਾ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈ ਅਥਵਾ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਏਹ ਰੁਪਯਾ ਲੈਜਾਉ ਪੁਨਾ ਤੀਨੋ ਅਸਥਾਨੋ ਮੈ ਜਹਾ ਆਪਕੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਹਾ ਆਪ ਭੰਡਾਰਾ ਕਰ ਲੇਵੋ ਔਇਥੇ ਨ ਕਰੋ ਕਾਹੇਤੇ ਏਕਤੋ ਮਹਾਕਠੋਰ ਔਦੰਗਾਈ ਲੂਟ ਮਾਰਮੈ ਬਡੇ ਹੁਸਯਾਰ ਏਹ ਦੇਸ ਹੈ ਦੂਸਰਾਇਤਨੇ ਪਦਾਰਥ ਸੇ ਕਯਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤੀਸਰਾਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਰਾਜ ਹੈ ਕੁਛ ਥੋਰੇਸ ਭੀਨਜੂਨ ਆਧਿਕ ਕਿਸੀਕੋ ਕਿਸੀਤਰਹ ਕੋ ਨਫੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਖੈਂਚਤੇ ਪਰੇ ਫਿਰੈਂਗੇ ਇਸਹੇਤੂ ਜਹਾਂ ਤੁਮਾਰੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਹਾ ਪਰ ਭੰਡਾਰਾ ਕਰ ਲੈਵੋ ਪਰੰਤੂ ਈਹਾਂ ਨ ਕਰੋ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਵੋ ਪੰਜਸੌ ਰੁਪਯਾ ਸੰਤਹੁਕੇ ਪਲੇ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਪਾਸਪਠਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਚਲਨ ਸਮੇ ਪੁਨਾ ਰਿਖੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਸ੍ਵਮੀ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਹਮਾਰੀ ਓਰਸੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਦੇਣੀਕੇ ਹਮ ਬਰਖਾ ਪਰੇਗੀ ਤਬ ਆਵੈਂਗੇ ਏਹ ਬਚਨ ਆਪਨੇ ਕਹਯੋਥੇ ਸੋ ਅਬਤੋ ਬਰਖਾ ਭੀ ਪਰਗਈ ਹੈ ਅਬ ਆਪ ਆਇਕੇ ਦਰਸਨ ਦੀਜੀਏ ਏਹੁ ਸਾਰੀ ਕਥਾ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਆਇਕੇ ਨਿਵੇਦਨ ਕਰ

ਦਈ ਏਹ ਬਾਤ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀ ਆਪ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਚਲਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਉਠਖੜੇ ਹੂਏ ਸਿਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੇਨੇ ਗਯਾ ਥਾ ਇਸਕੋ ਭੀ ਨਹੀ ਉਡੀਕਯਾ ਔਜੂਤਾ ਭੀ ਨਹੀ ਪਹਰਯੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰ ਕੋ ਚਲਦੇਤੇ ਭਏ ਸੰਤਹਨੇ ਪੂਛਯੋ ਕੇਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆਪਨੇ ਚਰਣੋ ਮੈ ਜੂਤਾ ਕਿਦ ਕਸਨ ਨਹਿ ਪਹਰਯੋ ਹੈ ਤਬ ਏਹ ਉਤਰ ਦੇਤੇ ਭਏ ਹਮ ਚਤੁਰ ਮਾਸੇਮੈ ਪਾਵਹ ਮੇ ਪਨਹੀਨ ਕੋ ਨ ਪਹਰਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈਂ ਆਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘਜੀ ਸੇ ਮਿਲਕੇ ਏਹੁ ਬਚਨ ਕਹਤੇ ਭਏ ਕਿਉ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਈਹਾਂ ਤੂੰ ਭੰਡਾਰਾ ਕਿਉ ਨਹੀ ਹੋਣੇ ਦੇਤਾ ਤੇਰੋ ਕਯਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਤਬ ਰਿਖੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਯੋਂ ਕੇਜੀ ਨਾਤੋ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਆਗਯਾ ਕਾਰੀ ਹੈ੧ ਦੂਸਰੇ ਇਤਨੋ ਪਦਾਰਥ ਭੀ ਨਹੀ ਹੈ ਤੀਸ੍ਰੇ ਮਾਝੇਕੇ ਲੋਕ ਬਡੇ ਕਠੋਰ ਹੈਨ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਣ ਗਰੀਬੋ ਕੋ ਨਹੀ ਮਾਨਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ ਇਨਸੇ ਹਮਕੋ ਡਰ ਆਵਤੋ ਹੈ ਚੌਥੋ ਜੇ ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਮੁਦਾਇ ਮੈ ਖਰਾਬੋ ਹੋਗਯੋ ਤਬ ਖੈਚਾ ਖੈਚੀ ਹਮਕੋ ਪਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਇਤਯਾ ਦਿ ਔਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਵਿਘਨ ਹੈ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕੀ ਔਰਤ ਹੀ ਲੈਗਯੋ ਯਾ ਦ੍ਰਬਯ ਹੀ ਚੁਰਾਇਕੇ ਲੈਗਯੋ ਤਬ ਭੀ ਖਰਾਬੀ ਹੀ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਵਿਘਨ ਮੈ ਹਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਡਰਤੇ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਕਹਦੀਓ ਹੈ ਕੇ ਔਰ ਕਹੂੰ ਯਗ ਕਰਲੇਵਹੁ। ਭਯ ਸੇ ਬਯਾਕੁਲ ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਚਨ ਰਿਖੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਕੇ ਵਾਹਜੀ ਵਾਹ ਭਾਇਓ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਾਬਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਗਾਦੀ ਪੈ ਬੈਠਕੇ ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਜਿਨੋਨੇ ਤੋਪਾਂਕੇ ਸਨਮੁਖ ਬੈਠਕੇ ਅਪਨੇ ਸਰੀਰਕੋ ਤੂੰਬੇ ਵਤ ਉਡਾਇਕੇ ਸੀ ਨਹੀ ਕੀ ਹੈ ਔ ਪ੍ਰਾਣੋ ਵਤ ਪਯਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਸਜਣ ਤੋਪੋਕੇ ਗੋਲਯੋ ਸੇ ਉਡਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹੈ ਔ ਜਿਨਹੁਨੈ ਸੀ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ। ਔ ਲਾਖੋ ਕਰੋਰੋ ਰੁਪੈਕੇ ਡੇਰੇ ਜਿਨਕੇ ਸਨਮੁਖ ਲੁਟਿਓ ਗਯੋ ਔ ਤਿਸ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਦਰਿਦ੍ਰਵਤ ਜਾਨਕੇ ਜਿਨਹੁਨੇ ਸੀ ਨਹੀ ਕਰੀ ਹੈ ਐਸੇ ਸੂਰਬੀਰ ਬਾਬਾ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਗਾਦੀ ਪੈ ਬੈਠਕੇ ਤੇ ਕਾਯਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔ ਕਾਇਰੋ ਜੈਸੀ ਦੀਨ ਡਰਾਕੁਲ ਬਾਣੀ ਬੋਲਤੋ ਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਕਹਤੋ ਹੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਆਗਯਾ ਕਾਰੀ ਕਈ ਨਹੀ ਹੈ ਤਬ ਏਹੁ ਜਿਤਨੇ ਖੜੇ ਹੈ ਸਭ ਤੇਰੇ ਆਗਯਾਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਤੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕੋ ਡਰ ਬਤਾਵਤੋ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਤੂੰ ਮਤ ਡਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੀ ਕਸੂਰ ਪੁਰ ਪਕੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀਆਦਮੀਆਵੇਗੋ ਯਾ ਖੁਦ ਆਪ ਹਾਕਮ ਆਵੇਗੋ ਤਬ ਹਮਕੂੰ ਆਗੇ ਕਰ ਦੇਈਓ ਹਮ ਹਾਕਮ ਕੋ ਉਤ੍ਰ ਦੇਵੇਗੇ ਤੂੰ ਮਤ ਡਰ ਔਰ ਜੋ ਤੂੰ ਕਹਤੋ ਹੈ

ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਗਦੜੀਆਂ ਧਾਇਕੇ ਹਮਸੇ ਬੋ... ਤੁਮ ਭੰਡਾਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕਾ ਕਰੋਗੇ ਤਬ ਹਮਨੇ ਕਹਯੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ... ਤਬ ਕਰੈਂਗੇ ਕਿਉ ਨਹੀਕਰੈਂਗੇ ਪੁਨਾ ਗੋਦੜਜੇਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਕੁਛ ਤੁਮਾਰੇ ਪਾ...ਰਥ ਜੋੜਯਾ ਹੂਆ ਜਮਾ ਹੈ ਤਬ ਹਮਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇਹਾ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਸ੍ਰੀ ...ਕੇ ਨਾਮ ਬਹੁਤਸਾ ਜਮਾ ਹੈ ਪੁਨਾ ਗੋਦੜਜੇਨੇ ਕਹਯੋ ਕੈ ਕਿਸੀ ਸਾਹੂਕਾ... ਪਕੜ ਲੇਵੇ ਤਬ ਹਮਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਸਾਹੂਕਾਰ ਆਪਕੇਬਹੁਤਸੇ ਵਾਕਬ ਹੈਂ... ਕੋਈਸਾਹੂਕਾਰ ਵਾਕਬਨਹੀਹੈ ਆਪ ਕਿਸੀ ਸਾਹੂਕਾਰ ਕੀ ਬਾਹ ਪਕੜਾਇ ਦਵਹੂ ਜਿਤਨੇ ਰੁਪੈ ਖਰਚ ਆਵੇਗੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੇ ਪੀਛੇ ਹਮ ਸਣੇ ਬਯਾਜ ਦੇਦੇਵੈ ਗੇ। ਪੁਨਾ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਕੁਛ ਕੋਈ ਮਕਾਨ ਜਿਮੀਨ ਆਦਿਕ ਅਪਨੀ ਮਲਕੀਤ ਜਾਦਾਦ ਭੀ ਰਖਤੇ ਹੋ ਤਬ ਹਮਨੇ ਕਹਯੋਕੇ ਹਾਂ। ਰਖਤੇ ਹਾਂ ਕਯਾ। ਹਮਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਕੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਜਦਾਦਕੀ ਮਲਕੀਤ ਰਖਤੇ ਹੈ ਤਬ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇਕਹਯੋ ਕੇ ਬਿਣਾ ਜਾਦਾਦ ਸੇ ਕੋਈ ਸਾਹੂਕਾਰ ਬਾਹ ਨਹੀ ਪਕਰਤੇ ਹੈ ਤੁਮਾਰੋ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀ ਬਨਨੋ ਹੈ। ਤਬ ਹਮਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਤੁਮਾਰੋ ਹੀ ਕੁਛ ਨਹੀ ਬਨਨੋ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਭੁਜਾ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਨੇ ਆਪ ਪਕੜੀ ਹੂਈ ਹੈ ਜੋ ਭਗਵੰਤ ਸਾਹੋਕੋ ਹੈ ਔ ਬਾਦਸਾਹੋਕਾ ਭੀ ਬਾਦਸਾਹੂਹੈ ਜੈਸੇ ਕਬੀਰਜੀ ਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਆਪ ਕਬੀਰ ਜੀਕੇ ਰੂਪ ਧਾਰਕੈ ਸਰਬ ਕੋਯਬੇਸੂ ਭੋਜਨ ਦੇਤੇ ਭਏ ਥੇ ਤਬ ਕਬੀਰਜੀ ਇਨ ਸੰਤਨ ਸੇ ਅਧਿਕ ਭਗਵੰਤ ਸੇ ਕੁਛ ਬਡੋ ਸਮੀਪੀਸਾਕ ਤੋ ਨਹੀ ਰਖਤੇ ਥੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਬੀਰਜੀਕੀ ਲਜਾ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਰਖਤੇ ਭਏ। ਤੈਸੇ ਈਂਹਾਂ ਭੀ ਆਪਹੀ ਸਗੁਨ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਆਵੇ ਗੇ ਔਸਭਕੇ ਮਨਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਣ ਕਰੇਗੇ ਆਪਭੀ ਤੋ ਬੀਚਹੀ ਹੋਵੇਂਗੋ ਚਲਕੇ ਦੇਖਲਵਗੇ ਇਸ ਕੋਤਕ ਕੋ ਏਹੁ ਹਮਾਰੋ ਔ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਕਾ ਸੰਬਾਦ ਲਵਪੁਰ ਮੇ ਕਾਕਾ ਗਿਰਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੈ ਹੂਆ ਥਾ। ਸੋ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਗੋਦੜਜੇਨੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੇ ਜਾਇਕੇ ਜੈਸੇ ਕਰਛ ਪੈੜੇ ਡੋਲਾਇਥੇਵੇਂਆਂਗੇਲਿਬੈਗੇ॥ਇਧ੍ਰ ਸ੍ਰੀਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘਜੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਰਸੂਲ ਪੁਰੀਆ ਸੁਧਾਸਰਕੋ ਦੋਨੋ ਜਾਤੇਭਏ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇ ਪੰਡਿਤਰਾਜਸ੍ਰੀਸੇਵਾਸਿੰਘਕੋਸਾਥਲੈਕੇਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸਨਰਸਾਹਿਬਕੇ ਮਹਕਮੇ ਦਰਖਾਤ ਦੇ ਦੇਤੇਭਏ॥ਕੇਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਭੰਡਾਰੋ ਹੈ ਊਹਾਂ ਮੇਲਾ ਬਹੁਤ ਸੋ ਹੋ ਜਾਇਗੋ ਕਿਸੀ ਕਾ ਕੁਛ ਨੁਕਸਾਨ ਵਗੈਰਾ ਨ ਹੋਵੈ ਇਸ ਲੀਏ ਸਰਕਾਰ ਸੇ ਮਦਤ ਵਾਸਤੇ ਇਤਲਾਦਿਤੀਹੈ ਜਿਸ ਵੇਲੇਦਰਖਾਸਤ ਦਿਤੀ ਥੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸਨਰ ਕੀ ਜਗਾਹ ਏਕ ਬਡੋ ਭਲੋ ਲੋਕ ਕਸਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਬੈਠੋ ਥੋ। ਉਸਨੇ ਮਨਜੂਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਦਸਖਤ ਕਰਤੇ ਅਪਨੇ

ਕੇ ਦ੍ਰਬਯ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਭੰਡਾਰੇ ਹੋ [illegible] ਸ ਤੂੰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਕੇਤਮਾਸੇ ਦੇਖਤੇ ਰਹੋ
ਈਹਾਂ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂ ਭਗ [illegible] ਮੰਨ ਪੂਰਨਾ ਆਵੇਗੀ ਸਮਾਨ ਲੋਕ ਕਿਸੇ
ਗ੍ਰਹਸਤ੍ਰਕੇ ਕਾਰਯ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤ [illegible] ਹੈ ਕੇ ਐਸੇ ੨ ਕਾਰਯੋਮੈ ਪੂਰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ
ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਆਪ ਆਇ ਖੜੇ ਹੋ [illegible] ਤੋ ਸਾਖਯਾਤ ਵਿਸਨੂ ਰੂਪ ਸਤ ਪੁਰਖ
ਹੋਕੇ ਕਾਰਜ ਹੈ॥ ਜੈਸੇਕਬੀਰ [illegible] ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਕਾਰਜ ਆਪ ਖਲੋਇਆ ਹਰਿ
ਕਮ ਕਰਾਵਨ ਆਇਆ ਰਾਮ॥ ਅ [illegible] ਵਿਤ ਜੀ ਆਇ ਖੜੇ ਹੂਏ ਸੰਤਹੁ ਕੇ
ਦੇਖਯੇ ਕੋ ਮੁਖਕਾਰੋ ਕਰਤੇ ਹੂਏ ਖੂਬ ਭੰਡਾਰੇ ਕੇ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਕਰਤੇ ਭਏ ਥੇ ਤੈਸੇ
ਈਹਾਂ ਭੀ ਹੋਵੇਗੋ ਈਹਾਂ ਤੋ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪੂਰੀ ਲਾਡੂ ਆਦਿਕ ਕੁਤਜੋਂ ਨੇ ਭੀ ਕਬੂਲ
ਨਹੀ ਕਰਣੇ ਹੈ ਸਭੀ ਹਾਥ ਮੀਜ ਮੀਜ ਕੇ ਅਸਚਰਯ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈਂਗੇ ਔਰ
ਕਹੇਗੇ ਯੇ ਥਾ ਕਯਾ ਔਰ ਹੋਇ ਕਯਾ ਗਯੋ ਹੈ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਕੋ ਪਤੋ ਹੀ ਨ ਲਾਗੇਗੋ
॥ ਜਿਤਨੋ ਮਰਜੀ ਆਵੇ ਉਤਨੇ ਖੁਹਲੇ ਦਿਲਸੇ ਬਾਂਟਤੇ ਜਾਵਹੁ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰੇ ਰਹੇਗੋ
ਤੋਟ ਨ ਆਵੇਗੀ ਸੰਤਹੁਕੇ ਕਾਰਜ ਆਪ ਖਲੋਆ ਹਰਿ ਕਮਕਰਾਵਨਾ ਆਇਆਰਾਮ
ਤੂੰ ਕਿਸੀ ਬਾਤਕੋ ਭੈ ਮਤ ਕਰੈ ਔ ਏਹਤੋ ਸਰਬਥਾ ਅਯੁਕ੍ਤ ਵਾਰਤਾ ਹੈ ਭੈਯੁਕ੍ਤ ਵਚਨੋ
ਕੀ ਨਾ ਤੋ ਤੁਮਾਰੇ ਪਲੇਸੇ ਕੁਛ ਖਰਚ ਹੋਣੋ ਹੈ ਔ ਨਾ ਤੁਮਕੂੰ ਕੁਛ ਖੇਦਹੋਣਹੈ ਪ੍ਰਤਯੁਤ
ਤੁਮਾਰੀ ਇਸ ਯਗ ਕਰਕੇ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ੍ਟਾ ਹੋਗੀ ਔ ਤੁਮਾਰੋ ਰੋਜੋ ਭੀ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਇਗੋ
ਏਹੁ ਕਿਸੀ ਸਾਮਾਨ ਪੁਰਖ ਕੋ ਕਾਰਯ ਨਹੀ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਾਖਯਾਤ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੂ ਭਗਵਾਨ
ਕੋ ਕਾਰਯ ਹੈ ਇਸਮੈ ਸਕ ਨਹੀ ਹੈ। ਔ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਓਰਸੇ ਭੀ ਤੁਮ ਭੈ ਮਤ
ਕਰੋ ਵੋ ਬੰਦੋ ਬਸਤ ਹਮ ਆਪਹੀ ਕਰਲੇਵੈਂਗੇ। ਐਸੇ੨ ਵਿਸ੍ਵਾਸਕੇ ਵਚਨ ਕਹਕੇ ਸ੍ਰੀ
ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਵਿਸਵਸ੍ਤ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਬਚ ਨ ਕੀਆ ਕੇ ਦਿਨ
ਅਬ ਬਹਤ ਹੀ ਥੋਰੇ ਰਹੇ ਹੈ ਤੁਮ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਯਗਕੀ ਤਯਾਰੀ ਕਰੋ ਜਿਸਕੇ ਉਪਰਅਧ
ਸੇਰੀ ਰੋਟੀ ਸਤਰ ਅਸੀ ਪਰਜਾਵੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਵੇਲੇ ਕੀ ਵਡੀ ਲੋਹ ਤੇ
ਚੌਂਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਖਣੇ ਵਾਲੀ ਦੋਨੋ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਇਕੇ ਧੂਪ ਦੀਪ ਦੇਕੇ ਲੋਹਕੇ
ਚੁਹਲੇ ਬਨਾਇਕੇ ਉਪਰ ਤਿਸਕੇ ਜੜਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਪਕਾਨੇ ਲਾਗਪਰੇ ਔ ਸਵਾ ਮਣਕਾ
ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਯਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਇਕੇ ਯਗਕਾ ਅਰੰਭ ਕਰਦੀਆ। ਔ ਪਾਂਚ
ਸੈ ਰਪਯਾ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੀਆ ਥਾ ਉਸਕੇ ਪਾਂਚ ਸੈ ਰੁਪਯਕੇ ਛੋਲੇ
ਖਰੀਦਕੇ ਦਾਲ ਬਨਵਾਇਲਈ ਲੋਕਨਗਰੇਕੇ ਹਾਸੀ ਕਰੈ ਕਯਾ ਕਹੈ ਕੇ ਯੇ ਸਾਧੂ
ਕਯਾ ਕਰਤੇ ਫਿਰਤੇ ਹੈ ਕਯਾ ਏ ਲੋਕੋਕੂੰ ਇਨ ਚਨੇਕੀ ਦਾਲਕੀ ਮੁਠੀ੨ ਦੇਵੈਂਗੇ
ਨੌਰੰਗਾਵਾਦਕੇ ਲੋਕ ਤਥਾ ਔਰ ਲੋਕ ਭੀ ਹਾਸੀ ਕੀਆ ਕਰੈ। ਈਹਾਂ ਲਵਪੁਰ ਮੈ

ਸੇ ਛੋਟੇ ਅੰਗਰੇਜ ਪਾਸ ਦਰਖਾਸ ਭੇਜ ਦ... ਅੰਗਰੇਜ ਨੇ ਭੀ ਤਾਤਕਾਲ
ਹੀ ਠਾਣੇ ਕੀ ਓਰ ਲਿਖਦੀਓ ਕੇ ਜਿਤਨੇ ... ਚਾਹੇ ਉਤਨੀ ਜਰੂਰੀ ਦੇਣੀ
ਸੋ ਸੌ ਸਵਾ ਸੈ ਸਿਪਾਹੀ ਪੁਲਸ ਕੋ ਲੈਕੇ ਠਾ... ੂਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਮੈ ਜਾਇ
ਉਤਰਿਆ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਬਾਗ ਮੈ ਡੇਰੇ ਥੇ ਸ... ੂ ਆਦੀ ਲੋਕੋ ਕੀ ਵਸਤੂਆਂ
ਮੈਦਾਨ ਮੈਹੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਦਿਨ ਪੜੀ ਰਹੈਂ ॥ ... ਫਿਕਰ ਨ ਰਹੈ ਸਭੀ ਲੋਕ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਜਾ ਔ ਪੁਰੁਖ ਕਜਾ ਸਭੀ ... ਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸੋਇ ਰਹੈ ॥ ਸਭੀ ਦੇਸ
ਦੇਸਾਂਤਰ ਕੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ... ਡੇਰਯੋਂ ਵਾਲੇ ਨਾਗੇ ਭੇਖ ਧਾਰੀ
ਨਿਹੰਗ ਸ੍ਵੇਤਵਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਖਟ ਦਰਸਨ ... ਭੇਖ ਧਾਰੀ ਸੰਤਿਜਨ ਆਵਤੇ ਭਏ ਔ
ਗ੍ਰਹਸਥ ਲੋਕ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਵਤੇ ਭਏ। ਸਵਾਮਣ ਪਕੇਕਾ ਰੋਜ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਹੋਤੇ ਥੇ ਆਠੋਜਾਮ ਅੰਨ ਵਰਤੇ ਰਹੇ ਤੀਨ ਲੋਹਾਂ ਤਪਤਯਾ ਰਹੈ ਰਾਤ ਦਿਨ ਆਠੋ
ਪਹਰ ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਸੇ ਠਾਕੁਰ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇਕੇ ਮਹੰਤ ਭਾਈ
ਗੁਲਾਬਸਿੰਘ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਾਰੇ ਨਿਰਮਲੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਪੰਡਿਤ ਡੇਰਯੋਂ ਵਾਲੇ ਕਜਾ
ਔ ਵਿਰਕਤ ਕਜਾ ਸਭੀ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾ ਪੰਡਿਤ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ
ਉਦਾਸੀਨ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਮੂਹ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਔ ਅਡਣ ਸਾਹਿਜੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਤਥਾ
ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਮਹੰਤ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਆਵਤੇ ਭਏ ਤਥਾ ਨਕੇਸੇ ਮਹੰਤ ਨਥਾਸਿੰਘ ਜੀ
ਮਹੰਤ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹੰਤ ਫਤੇਸਿੰਘ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੈ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਮੂਹਆਵਤੇ
ਭਏ ਤਥਾ ਲੰਮਜਾਂ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਗਾਂਧਾਸਿੰਘ ਮੋਤੀਰਾਮ ਬੁਰੇ ਕੇ ਮਹੰਤ ਔਰ ਅਨੇਕ
ਮਹੰਤ ਸੰਤ ਡੇਰੇ ਦਾਰ ਵਰਕਤ ਭਿੰਨ ੨ ਦੇਸਕੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾ ਮੁਕਤਸਰ ਦਮ
ਦਮੇ ਸੇ ਮਾਲਵੇ ਦੇਸ ਸੇ ਸੰਤਹੁ ਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਤਥਾ ਪਿਸੌਰ ਪੋਠਵਾਰ
ਧਾਰੀ ਦੇਸ ਸੇ ਤਥਾ ਔਰ ੨ ਦੇਸਹੁ ਸੰਤੋ ਕੇ ਸਮੂਹ ਆਵਤੇ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਟੀਕਾ ਸ੍ਰੀ ਜਪਜੀ ਕਾ ਸੰਤ ਨਿਰਮਲੇ ਸ੍ਰੀ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਕ੍ਰਿਤ
ਤਿਸਕੀ ਕਥਾ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਕਰਤੇਥੇ। ਏਕਤੋ ਇਨਕੋ ਸਰੂਪ ਬਡੋ ਸੁੰਦਰ ਦੂਸਰੇ
ਸੁਭਾਵ ਭੀ ਇਨ ਪੰਡਿਤ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾਸਿੰਘਜੀ ਕੋ ਬਹੁਤ ਆਛੋ ਥੋ ਸਭ ਸੇ ਮਿਲੌਨੀਵਾਰੋ
ਸੁਭਾਵ ਤੀਜੇ ਬਡੇ ਸਹਨ ਸੀਲ ਖਿਮਾਵਾਨ ਇਨਕੋ ਸੁਭਾਵ ਥੋ ਚੌਥੇ ਇਨਕੀ ਬਾਣੀ
ਬਡੀ ਮੀਠੀ ਰਸੀਲੀ ਹੋਤੀ ਭਈ ਯਾਂ ਤੇ ਬਡੇ ਸਭਾ ਰੰਜਨ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਹੋਤੇ ਭਏ ॥
ਔਪੰਡਤ ਸ੍ਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਭਾਮੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਅਖਰੋ ਕੇ ਸੁਧ ਉਚਾਰਣ
ਕੀ ਬੜੀ ਸਫੁਰਤੀਹੋਤੀ ਭਾਈ ਮੇਰੋ ਸਰੀਰ ਪੂਰਬ ਸਮੈ ਮੇ ਸ੍ਰੀ ਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾਸਿੰਘ

ਜੀ ਸੇ ਪਢਤੇ ਭੀ ਰਹਤੇ ਹੈ [illegible] ਇਨਕੇ ਗੁਨਹੁ ਕਾ ਮੁਝਕੂੰ ਗਜ਼ਾਨ ਹੈ॥ ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਵੋਦਤ੍ਯੇ ਨੇ ਪਰ [illegible] ਬਾਗਮੈ ਕਥਾ ਕਰਾਈਥੀ। ਔ ਸੰਤ ਬਹਾਲ ਸਿੰਘਜੀ ਕੇ ਡੇਰੇ ਘੀ ਮੰਡੀ [illegible] ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੇ ਕਥਾ ਕਰਵਾਈ ਥੀ ਰਾਮਤੀਰਥ [illegible] ਪਸੌਰ ਭੀ ਇਨ ਕੀ ਕਥਾ ਹੂਈ ਥੀ ਜਹਾ ੨ ਇਨੋ ਨੇ ਕਰੀ [illegible] ਬਡੇ ਯਸਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਭਏ। ਅਬ ਈਹਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਾਗ ਮੈ [illegible] ਕੇ ਸਮੇ ਬਡੇ ਭਾਰੀ ਸ੍ਰੋਤ੍ਯੋਂ ਕੇ ਮੰਡੇ ਕੇ ਸਮੁਦਾਯ ਹੋਜਾਤੇ ਥੇ॥ ਏਕ [illegible] ਬਡੇ ਸਾਤਕੀ ਮੇਲਾ ਹੋਤੇ ਭਯੇ॥ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਗਲਾ [illegible] ਮਿਲਾਇਕੇ ੧ ਏਕ ਹਜਾਰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੀਨ ਹਜਾਰ ਭਾਈ ਸੰਤਸਿੰਘ ਪਸਾਰੀ ਨੇਤਥਾਭਾਈਜੀਤਸਿੰਘਪੁਲਵਾਲੇ ਨੇ ਔ ਡੇਰੇ ਵਾਲ੍ਯੋਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਰੁਪਯਾ ਦੀਆ ਮਾਈ ਦਾਮੋਦਰਦਾਸ ਤੇ ਬੀਬੀ ਲਛਮਣ ਕੌਰ ਸੰਤ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਰਿਖੀ ਨਥਾਸਿੰਘਜੀ ਸੰਤਫਤੇਸਿੰਘਜੀ ਰਿਖੀ ਸੰਤਸਿੰਘਜੀ ਰਿਖੀ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀਪੰਡਿਤ ਸੇਵਾਸਿੰਜੀ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁਨੇ ਯਥਾਸਕ੍ਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਦੀਏ ਔ ਅਹਮਦਾਵਾਲੇ ਕਬੀਰ ਕਰਮਸਿੰਘਜੀ ਭੀ ਬਡੀ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਭਏ॥ ਔ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਯਗ੍ਯ ਮੈ ਹਾਜਰ ਸਣੇ ਪਰੀ ਵਾਰ ਹੋਤੇ ਭਏ॥ ਔ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਸੇ ਘ੍ਰਿਤ ਕੇ ਕੁਪ੍ਯੋਂ ਕੇ ਲਾਦੇ ਹੂਏ ਗਾਡੇ ਖੰਡਕੇ ਛਕੜੇ ਆਟੇਕੇ ਔਰ ਸਰਬ ਸੌਜਕੈ ਭਰੇ ਹੂਏ ਗਾਡੇਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਕਹੂੰ ਸੇ ਚਾਵਲੋਂ ਕੇ ਕਹੂੰ ਦਾਲ ਭਾਜੀ ਕੇ ਲਾਦੇ ਗਾਡੇ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਹੈ ਹਮ ਕੋਂ ਨਹੀ ਜਾਨਤੇ ਪਰਾ ਜੋ ਕੌਨ ਭੇਜਤੇ ਹੈ ਔ ਕੌਨ ਲਜ਼ਾ ਤੇ ਹੈ ਏਕਸ ਬਿਨ ਮੈ ਅਵਰ ਨ ਕੋਈ॥ ਬਾਰਾ ਹਲਵਾਈ ਸੁਧਾਸਰ ਮੇ ਸੇ ਦਿਹਾੜੀ ਪਰ ਨੌਕਰ ਕਰਕੇ ਮੰਗਵਾਏ ਥੇ ਔ ਲਾਡੂ ਖਾਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪੰਚਾਸ ਉਨ ਹਲਵਾਯੋਂ ਕੇ ਤਾਬ੍ਯਾ ਮੈ ਕਰ ਦੀਏ ਏਕ ਪਛ ਭਰ ਮੋਦਕ ਬਨਤੇ ਰਹੇ ਰਾਤ ਦਿਨ ਮੈ ਪਾ ਪਕੇ ਕਾ ਏਕ ਸੇਰ ਪਕੇ ਕੇ ਚਾਰ ਲਾਡੂ ਬਨਤੇ ਭਏ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਕੇ ਬਾਗ ਮੈ ਸਭੀ ਕੋ ਨੰਦਨ ਬਨਕੋ ਸੋਸੰਭ੍ਰਮ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਯੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਬਾਗਹੈ ਕੇ ਨੰਦਨ ਬਨਹੈ ਏਕ ਓਰ ਕੋਕਿਲਾ ਸਾਰਿਕਾ ਮੈਨਾ ਮਯੂਰ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਪਤ੍ਯੋਂ ਕੀ ਕੁੰਜੋਂਮੈ ਬੈਠ ਬੈਠਕੇ ਆਪੋਅਪਨੀ ਸੁੰਦਰ ਬੋਲੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੈ। ਏਕ ਓਰ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀਯਾਂ ਕੋਕਿਲਾਸਮਬੋਲੀਸੇਸ੍ਰੀਗੁਰੂਜੀ ਕੇ ਸਬਦ ਬ੍ਰਿਛੋਂਹੁਕੇ ਨੀਚੇ ਬੈਠਕੇ ਗਾਇਰਹੀ ਹੈ ਏਕ ਓਰ ਰਾਗੀ ਦਿਬ੍ਯ ਗੰਧਰਬੋ ਕੇ ਸਮਾਨ ਰਾਗਮੈ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਸਬਦ ਹੀ ਗਾਇ ਰਹੇ ਹੈ। ਏਕ ਓਰ

ਸੰਤਜਨ ਬਾਗਮੈ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਨੀਚੇ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਵੈ ... ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਕਹੂੰ
ਕਹੂੰ ਪੰਡਿਤ ਲੋਕ ਵੇਦਾਂਤ ਨ੍ਯਾਯ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੇ ... ਪਰਸ ਪਰ ਸਾਸਤ੍ਰਾਰਥ ਹੀ
ਕਰਰਹੇਹੈਂ ਕਹੂੰ ਜੋਟੀਆਂ ਕੇ ਸਬਦ ਹੀ ਗਾ...

ਕਹੂੰ ਕਵਿ ਗੁਣੀ ਜਨ ਸੁੰਦਰ ... ਬੈਸ ਕਰਕੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਕਹੂੰ
ਬੀਣਾ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਮੁਚੰਗ ਸੰਖ ਆਦਿਕ ... ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਛਿਨ ਪਿਤ੍ਰੂ ਪਛਕੀ
ਦਸਮੀ ਕੋ ਦਿਨ ਆਯੋ ਤਬ ਸਭ ਲਾਡੂ ... ਕੜਾਹ ਪੂਰੀ ਕੇ ਕੋਠੇ ਔ ਪ੍ਰਸਾਦਜੋਂ
ਕੇ ਕੋਠੇ ਭਰਕੇ ਤਯਾਰ ਕਰ ਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸਾਥ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ
ਗੌਂਦਤ੍ਰਯਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ ਗੰਗਾਰਾਮ ਕੇ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰ ਮੈ
ਆਏ ਥੇ ਦੇਵਾਸਿੰਘ ਬਾਹਰ ਬਟਕੇ ਨੀਚੇ ਕਚੇ ਤਲਾਵਕੇ ਤਟ ਪਰ ਉਤ੍ਰਯਾ ਥਾ ਔ
ਪਹਲੇ ੨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਹੀ ਡੇਰੇਮੈ ਛਕਤਾ ਥਾ ਕਹਤੇ ਥੇ ਕੇ ਤੁਮਾਰੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਤਾ ਨਹੀ ਹੈ
ਤੁਮਾਰਾ ਭ੍ਰਸ੍ਟਾਚਾਰ ਹੈ ਤੁਮ ਭ੍ਰਸ਼੍ਟ ਹੋ ਔ ਪਿੰਡਮੈ ਸੇ ਰੋਟੀ ਮੰਗਵਾਕੇ ਖਾਤੇ ਥੇ ਕਈ ਦਿਨ
ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਸੇ ਬੀਤਗਏ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਸੇ ਪੂਰਨ ਹੂਆ ੨ ਪੰਕ੍ਤਲਾਗਨੇ
ਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਸ੍ਤੂ ਤਯਾਰੀ ਥੀ ਜੋ ਜਿਸ ਖਾਟਪਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਔ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੈਠੇ ਥੇ ਕ੍ਰੋਧ ਸੇ
ਭਰਾਆਹੂਦੋਨੋਕੇਮਧਮੇਆਨਿਬੈਠਯੋ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਗੌਦੜੀਓ ਭੀ ਭੰਡਾਰੇ ਕੇ ਮੌਕੇ ਪਰ
ਗਯੇ ਥੇ ਤਿਸ ਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਮੈ ਤੁਮਾਰੀ ਪੰਕਤੀ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੋਗੋ ਜੋ
ਮੇਰੇ ਕਹੇਸੇ ਸੁਚ ਪਵਿਤ੍ਰਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰੋਗੇ ਮੇਰੀਆਂ ਤੀਨ ਬਾਤੈ ਮਾਨੋਗੇ ਤੋ ਤੁਮਾਰੀ
ਪੰਗਤ ਮੇ ਬੈਠਕੇ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਵੋਂਗੇ ਜੇ ਨ ਮਾਨੋਗੇ ਤਬ ਨਹੀ ਪਾਵੋਂਗੋ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ
ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਦਿਕਸੰਤਹੁਨੇਕਹਯੋਕੇਕਿਸਚਾਲਕੀ ਸੁਚਪਵਿਤ੍ਰਤਾਚਾਹੀਏ
ਤਬ ਦੇਵਾਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਯੋ ਏਕਤੋ ਗਾਗਰੋ ਸੇ ਲੰਗਰ ਕਾ ਪਾਨੀ ਭਰਯੋ ਜਾਵੇ ਦੂਸਰੋ
ਮਾਈ ਜਾਮੇਕਾਸਰੀਰ ਲੰਗਰ ਮੈ ਨ ਵੜੇ ਤੀਸਰਾ ਅਠੀ ਪਹਰੀ ਏਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਵਰਤ੍ਯਾ ਕਰੇ ਏਕਵਾਰ ਏਕਠੀ ਹੀ ਪੰਕਤੀ ਲਗਾਯਾ ਕਰੇ ਤਬ ਸੰਤੋਨੇ ਕਹਯੋ ਕੇ
ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਏਹ ਤੀਨੋ ਬਾਤੈ ਤੇਰੀਆ ਨ ਮਨਜੂਰ ਕਾਹੇਤੇ ਜੇਸੈ ਪਚਾਸ ਆਦਮੀ
ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੋਵ ਤਬ ਗਾਗਰੋਂ ਸੇ ਲੰਗਰ ਕੋ ਪਾਨੀ ਭਰਯੋ ਜਾਵੇ ਏਹੁ ਹਜਾਰੋਂ ਦਰ
ਹਜਾਰੋਂ ਸੰਤਹੁ ਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੂਆ ਈਹਾ ਚਲਤੇ ਹੂਏ ਖੂਹਸੇ ਭੀ ਬਰਸਰ ਆਵਨੋ
ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਗਾਗਰੋਂ ਸੇ ਈਹਾਂ ਕਯਾ ਬਨਤੇ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਬਡੀ ਸ੍ਰਧਾਵਤੀ ਮਾਈਲੋਕ
ਸਦਾ ਸੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਸੇਵਾ ਕਰਤੀਆ ਚਲੀ ਆਈ ਹੈ ਆਜ ਉਨ ਕੂੰ ਕੈਸੇ
ਹਮ ਅਲਗ ਕਰਦੇਵੈ ਦੂਸਰਾ ਮਾਈਲੋਕ ਬਿਨਾ ਭੰਡਾਰੇਕਾ ਕਾਮ ਭੀ ਨਹੀ ਚਲ
ਸਕਤੋ ਹੈ ਜੇ ਏਕਵਾਰ ਅਠੀ ਪਹਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤੇ ਤਬ ਜੌਨਸੀ ਸੰਗਤ ਚਾਨ੍ਹੀ ਕੇ

ਅਥਵਾ ਤੀਸਕੇ ਪਹਰ ਯਾ ਈ ਬਾਲ ਬਚੇ ਉਨਕੇ ਸਾਥ ਹੂਏ ਅਬ ਵੋ ਅੰਨਸੇ ਬਿਨਾ ਭੂਖੇ ਰਹੇ ਗੇ ਵਿਕਸਕੇ ਜਿਮੇ ਹੋਗਾ ਨਕੇ ਭਾਣੇ ਯਗ ਤੋ ਨ ਹੂਆ। ਅਠੀ ਪਹਰੀ ਨ ਹੈ ਜੋ ਘੜੀ ਭਰ ਭੀ ਨਾਗਾ ਨ ਪਵੇ ਕਿੰਤੂ ਅਠ ਪਹਰ ਹੀ ਅੰਨ ਵ ਆਨ ਲੇਵੇਗੇ ਆਠ ਪਹਰਮੈ ਏਕ ਵਾਰ ਵਰਤੇ ਏਹ ਬਾਤ ਤੇਰੀ ਨ ਅਪਨਤਾਂ ਤੀਨੋ ਬਾਤੇ ਹਦੀ ਸੁਣਕੇ ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧਵ ਆ। ਜਿਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੈਠੇਥੇ ਉਸੀ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਆਇ ਬੈਠਾ ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਉਸ ਪ੍ਰਯੰਕ ਸੇ ਉਤਰਕੇ ਨੀਚੇ ਹੋਇ ਬੈਠੇ ਤਬ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਕਿਉ ਉਤ੍ਰ ਬੈਠੇਹੋ। ਤਬ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਧਰਮਸਾਸਤ੍ਰ ਮੈ ਲਿਖ੍ਯੋ ਹੈ ਕੇ ਤੀਨ ਜਾਤੀ ਵਾਲੇ ਤੀਨ ਪੁਰਖ ਏਕ ਖਟੀਆ ਪਰ ਨ ਬੈਠੇ ਯੇ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕੀਆਗਯਾ ਹੈ। ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਪਨੋ ਅਪਮਾਨ ਸਮਝਕੇ ਬਡੇ ਕ੍ਰੋਧ ਯੁਕਤ ਹੋਕੇ ਥਰ ਥਰ ਕਾਂਪਨੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਔ ਕਹਤ ਭਯੋ ਤਮ ਚੰਡਾਲੋ ਕੀ ਪੰਕਤ ਮ ਨਕੋ ਬੈਠੇ ਤਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਅਰੇ ਚੰਡਾਲ ਤੋ ਤੇਰੇ ਭੀਤਰ ਇਸ ਵਕਤ ਵੜਿਓ ਓਹੂ ਹੈ ਤੂੰ ਚਾਂਡਾਲਕੋ ਸੰਗ ਛੋਡਦੇ ਔ ਪੰਕਤ ਮੈ ਬੈਠਕੇ ਭੋਜਨ ਪਾਲੈ ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਤੂੰ ਕ੍ਰੋਧ ਰੂਪੀ ਚਾਂਡਾਲ ਕੀ ਸੰਗਤ ਛੋਡਦੇ ਏਹੁ ਤੁਝਕੋ ਚੰਡਾਲਕੋ ਸੰਗ ਅਤਿ ਔਖਯਾਂ ਕਰੇਗੋ ਪੁਨਾ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਤੁਮ ਹਮਰੋ ਕਹ੍ਯੋ ਮਹੀ ਮਾਨਤੇ ਹੋ ਇਸ ਭ੍ਰਸ੍ਟਾ ਚਰਨ ਸੇ ਨਹੀ ਹਟਤੇ ਹੋ ਤਬ ਮੈ ਤੁਮਾਰੇ ਸਾਧੋਂ ਕੋ ਸੰਤਹੁਕੀ ਪੰਕ੍ਤਮੈ ਗੰਗਾ ਦੀ ਤੀਰਥੋ ਪਰ ਕਹੂੰ ਭੀ ਬੈਠਣੇ ਨ ਦੇਵੇਗੋ। ਇਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਕੇ ਯਦਕਿੰ-ਚਤ ਹਸਕੇ ਰਿਖੀਸੂਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਜੇ ਹਮ ਚਾਹੇ ਤੋ ਅਬੀ ਤੇਰੇ ਕੋ ਤਾਪ ਚੜਾਇ ਦੇਵੇ ਏਹੋ ਤੇਰੋ ਭੜਕਨੋ ਤੇਰਾ ਅਬੀ ਮਿਟਜਾਵੇ। ਪਰੰਤੂ ਕਯਾ ਕਰੈਂ ਹਮ ਸਾਧੂ ਹੈਂ ਹਮਾਰੋ ਛਿਮਾ ਕਰਣੋ ਹੀ ਧਰਮ ਹੈ ਹਮਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀ ਕਰਣੋ ਹੈ। ਐਸੇ ਕਹਕੇ ਪੁਨਾ ਹਾਥਜੋੜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਕੇ ਸਾਧ ਰਾਮ ਆਪ ਚਲਕੇ ਪੰਕਤਿਮੈ ਬੈਠਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇ ਲੇਵੋ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਬਹੁਤੋ ਆਗ੍ਰਹ ਨ ਕਰਨੋ ਚਾਹਯੇ ਫਿਰਭੀ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਠ ਕੀਆ ਤਬਸ੍ਵਾਮੀ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਜੀ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰੋਨੇ ਕਹ੍ਯੋ ਜੇ ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਹੋਕੇ ਪੰਕਤੀਮੈ ਬੈਠਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਾਇਲੇਵੈ ਤੋ ਅਛੀ ਬਾਤ ਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਅਬੀ ਤਰਣ ਤਾਰਣਕੋ ਕੋਹੜਯੋ ਮੈ ਬੈਠਾਇ ਦੇਵੈਗੇ ਕਛਕ ਕੋਪਯੁਕਤ ਸ੍ਵਾਮੀਜੀਕੇ ਐਸੋਬਚਨਸੁਣਕੇ ਭੈ ਭੀਤਹੋਕੇ ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੁਪਕੇ ਹੀ ਪੰਕਤੀਮੈ ਬੈਠਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਕੇ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੈ ਚਲਯੇ

ਗਯੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਪਰਥਮ ਸਮਸੇ[illegible] ਪਾਸ ਰਾਜੇ ਸਾਂਹਸੀ ਮੇ ਬੀੜਾ ਉਠਾਇਕੇ ਆਯੇ ਥੇ ਕਿ ਮੈ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ [illegible]ਰੇ ਮੈ ਸਾਰੇ ਬੰਦੋ ਬਸਤ ਕਰੋਗੀ ਕੰਗਾਲੋ ਫਕੀਰੋ ਨੇ ਕਯਾ ਕਰਨੇ ਹੈ ਸੋ [illegible]ਕੀ ਕੋਈ ਭੀ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਪੂਰੀ ਨ ਹੋਤੀ ਭਈ ਯਾਂਤੇ ਸਤਪੁਰਖੋਂਕੇ [illegible]ਨੇ ਆਛੇ ਪਥਨਹੀ ਪਰੰਤੂ ਵੋ ਜੋ ਸੰਤਹੁਕੋ ਵਚਨ ਰੂਪੀ ਅਮੋਘ [illegible] ਉਸਨੇ ਭੀ ਅੰਤਕੋ ਕੁਛਕ ਫਲ ਦਿਖਾ ਦੀਓ ਯਾਂਤੇ ਬੜੇ ਰੋਗਭੀ ਉਨ[illegible] ਮੇ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੇ। ਪੁਨਾ ਜਬ ਪਿਤਰ ਪਛਕੀ ਦਸਮੀ ਕੋ ਦਿਨ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਯੇ ਤਬ ਬੜੇ ਭਾਰੀ ਸਮੁਦਾਯ ਹੋਜਾਤੇ ਭਯੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਸੇ ਕਹਯੋ ਕੇ ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੈ ਸਮੇ ਮੁਸਾਲਾ ਬਾਲਕੇ ਜਹਾ੨ ਸਾਧੂ ਬੈਠੇ ਹੈ ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਬਿਸਤ੍ਰੂਯੋ ਪਰ ਹੀ ਲਾਡੂ ਪੂਰੀ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਡਾਰੋ। ਕਿਉ ਜੇ ਸਮੁਦਾਇ ਬਹਤ ਹੀ ਹੋਗਯੇ ਹੈ ਪਤ ਰੌਲੇ ਨ ਪੜ ਜਾਵੈ। ਅਸੀ ਭੈਯੁਕ੍ਤ ਬਯਾਕੁਲ ਬਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਵਾਹੁ ਸੰਤਜੀ ਵਾਹੂ ਬਹੁਤ ਆਛੋ ਬਿਚਾਰ ਨਿਕਾਸਜੇ ਹੈ ਕਰਕਤਰਕੇ ਇਤਨੇ ਪੈਸੇ ਲਗਾਇਕੇ ਤੇ ਬਾਤ ਡੋਬਨੇ [illegible]ਗੇਹੋ ਕਾਯਰੋਕੀ ਤਰਹ ਲਾਲ ਗਾਇਕੇ ਅਪਯਸ ਲੇਤੇ ਹੋ ਯੇ ਅਛੀ ਬਾਤ ਚਿੰਤਨ ਕਰੀ ਹੈ। ਅਬ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਤਮਾਸਾ ਦੇਖਤੇ ਰਹਜੇ ਕੁਛ ਫਿਕਰ ਨ ਕਰਨੇ ਈਹਾਂ ਆਪ ਲਛਮੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਯਣ ਜੀ ਔ ਅੰਨ ਪੂਰਣਾ ਆਦਿਕ ਸੰਤਹੁਕੇ ਕਾਰਯ ਮੈ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਕਰੈਗੇ ਤੁਮ ਤਕੜੇ ਹੋਵੋ ਘਬਰਾਵੋ ਮਤ ਦਿਨ ਚਢਨੇ ਦੇਵੋ ਦੇਖੋ ਸਭ ਬੰਦੋ ਬਸਤ ਹੋਜਾਣੇ ਹੈ ਏਹੁ ਤੋ ਥੋੜੇਸੇ ਹੈਂ ਕਯਾ ਬਾਤ ਹੈ ਚਾਹੈਂ ਲਹੌਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਦਿਕ ਕਈ ਸੈਹਰ ਕਿਉ ਨ ਆਜਾ ਵੇ ਅਥਵਾ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਕਿਉ ਨ ਆਜਾਵੇ ਆਪ ਮਤ ਡਰੋ ਜਿਨਕੇ ਨਾਮ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਣੇ ਸੇ ਇਤਰ ਜੀਵੋਂਕੇ ਸਰਬ ਕਾਰਯ ਸਿਧ ਹੋਜਾਤੇ ਹੈ ਏਹਤੋ ਸਾਖਯਾਤ ਉਨਕੇ ਅਪਨੇ ਹੀ ਕਾਰਯ ਹੈ ਪੁਨਾ ਜਹਾ ਪਰ ਸਰਬ ਦੇਵਗਣੋ ਕੋ ਸਾਥ ਲੈਕੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ੍ਨੂ ਜੀ ਆਪ ਬੀਚ ਇਸ ਯਗ੍ਯਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ ਤਹਾਂ ਕਿਉ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਹੋਵੇਗੋ ਕੁਛ ਵਿਘਨ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੋ ਆਪ ਬਿਫਿਕਰ ਰਹਜੇ ਕੌਤਕ ਦੇਖਜੇ ਜੋ ਕਯਾ ਹੋਤੇ ਹੈ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਨੇ ਕਹਜੇ ਜਹਾਂ ਪਰ ਆਪ ਹੈਂ ਤਹਾਂ ਆਪਸੇ ਆਪ ਵਿਘਨ ਨਸ੍ਟ ਹੋ ਜਾਂਤੇ ਹੈਂ ਔ ਸਭਕਾਰਯ ਸਫਲਹੋਤ ਹੈ ਹਮ ਆਪਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਪ ਕਰੋ ਹਮਕੋ ਮਨਜੂਰ ਹੈ ॥ ਤਦਨੰਤਰ ਦਿਨ ਚਢਤੇ ਕੇ ਸਾਥ ਹੀ ਬਾਗ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂਕੇ ਨੀਚੇ ਪਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਤਵਾਰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਪੰਕਤੀ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤਸੁੰਦਰ ਅਸਥਾਨ ਬਨਵਾਇਦੀਏ॥ ਔ ਸੰਤਨਕੇ ਸਮੂਹਕੀਆਂ ਪੰਕਤਾਂ ਲਾਗ ਜਾਤਜਾਂ ਭਯਾ

ਚਰਣ ਧੁਆਨੇ ਵਾਰੇ ਚਰਨ ਧੁ... ਹਾਥ ਧੁਆਨੇ ਵਾਰੇ ਹਾਥ ਧੁਆਏ ਗਏ ਤਾਤਕਾਲ ਪਤਲੇਵਰਤ ਜਾਤੀ ... ਪੱਕੇ ਕੇ ਦੋ ਦੋ ਲਾਡੂ ਅਧ ਸੇਰ ਪੱਕੇ ਕੀ ਆਠ ੨ ਪੂਰੀ ਪਾ ੨ ਪੱਕਾ... ਏਕ ਜੀਵ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਗਭ... ਰਿਜਾਂ ਪਾਪੜ ਮੇ ਆਦਿਲੈਕੇ ਤਾਤਕਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤ ਜਾਤੇ ... ਕੇ ਯਗ ਮੈ ਅਪਨੇ ਸ਼ਤਰੂਦ੍ਵੇਖੀ ਕੋ ਰੋਕੜ ਬਾਂਟਨੇ ਪਰ ਲਗਾਯੋ ਥੇ ਮ... ਦਾਨ ਕਰੇ ਏਕ ੨ ਕੀ ਜਗਹ ਦਸ ੨ ਬੀਸ ੨ ਦੇ ਡਾਰੇ ਦੁਰਯੋਧਨ ਅਪਨੇ ਮਨਮੇਂ ਚਾਹੇ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਦ੍ਰਬ੍ਯਮੁਕੇ ਤਬ ਪਾਂਡਵੋਂ ਕਾ ਅਪਯਸ ਹੋਵੇ ਸੋ ਜਿਉਂ ੨ ਦੁਰਯੋਧਨ ਅਧਿਕ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਲੁਟਾਵੇ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪਾਂਡਵੋਂਕੋ ਅਧਿਕ ਯਸ ਹੋਵੇ ਔ ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਭੀ ਵਧਤੋ ਜਾਵੇ। ਤੈਸੇ ਈਹਾਂ ਗੁਰੂਜੀਕੇ ਯਗ ਮੈ ਭੀ ਦੇਵਾਸਿੰਘ ਗੋਦੜਾ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਲਾਡੂ ਪੂਰੀ ਮੋਨਭੋਗ ਅਧਿਕ ਲੁਟਾਵੇ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਅਧਿਕ ਯਸ ਹੋਵੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਸੇ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਭੀ ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਬਢਤੇ ਹੀ ਜਾਵੈਂ। ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਵਾਕ੍ਯੰ॥

ਨਿਉਨਿਧਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧੀ ਦੀਨੀ ਮੇਰੇ ਕਰਤੇ ਤੋ... ਆਵੈ ਕਾਈ ਰਾਮ॥ ਖਾਤ ਖਰਚਤ ਬਿਲਛਤ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ਕਰਤੇਕੀ ਦਾਤਿ ਸਵਾਈ ਰਾਮ॥ ਇਤ੍ਯਾਦੀ॥

ਸੋ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਕ ਏਕ ਕੀ ਝੋਲੀਮੇ ਟੋਕਰਾ ੨ ਪਾਇਦੇਵੇ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਐਸੇ ਹੀ ਵਰਤਤੇ ਰਹ੍ਯੇ ਪਰੰਤੂ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿਕੇ ਅੰਬਾਰੇ ਕੇ ਅੰਬਾਰ ਹੀ ਬਚੇ ਰਹੇ ਥੇ ਬਡੋ ਯਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਕੇ ਭੰਡਾਰੇ ਕੋ ਹੋਤੋਭਯੋ ਸੰਤਮਹੰਤਸਾਧੂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਗਰੀਬ ਅਤਿਥੀ ਆਦਿਕ ਬਡੇ ਸ੍ਵਾਦ ਆਦਰ ਸਹਤ ਭੋਜਨ ਪਾਇਕੇ ਬਹੁਤ ਸੀ ਯਥਾ ਯੋਗ ਦਖਣਾ ਲੈਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਅਸਥਾਨੋ ਕੂੰ ਪਧਾਰਤੇ ਭਏ।ਉਸ ਦਿਨ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਮੈ ਮੁਸਾਲੈ ਜਗਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਂਟਤੇ ਰਹੇ ਕੇ ਮਤ ਕੋਈ ਭੂਖੋ ਨ ਰਹਜਾਵੇ ਦਸਮੀ ਕੇ ਦਿਨ ਤੀਸਰੇ ਪਹਰ ਸੰਤੋ ਕੀ ਬਡੀ ਭਾਰੀ ਸਭਾ ਲਾਗਤੀ ਭਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਇਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਪਗ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬੈਠਾਇਕੇ ਬੰਧਾਈ ਗਈ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਕੀ ਸਮਤੀ ਸੇ! ਜਿਸ ਜਿਸਨੇ ਨਜਰ ਭੇਟ ਦੇਣੀ ਥੀ ਸੋ ਉਸ ਸਮੇ ਮੈ ਦੇਤੋ ਭਯੋ ਰੁਪੈ ਔ ਨਾਨਾਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰੋ ਕੋ ਢੇਰ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਔਰ ਅਨੇਕ ਤਰਹਕੇ ਪਦਾਰਥ ਭੇਟਾ ਪ੍ਰੇਮੀਜਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਅੰ-ਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਜੀ ਕੀ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗੇ ਕੀ ਬਾਬੇ ਅਟਲ ਕੀ ਸੰਤੋਖਸਰ ਟਾਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਤਰਨਤਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਬਾਵਲੀ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਇਤ੍ਯਾਦੀ ਮੁਖ੨ ਗੁਰੂਦ੍ਵਾਰਯੋਂਕੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਬੰਧਾਈਆਂ

ਗਯਾਂ ਪੀਛੇ ਔਰੋ ਸੇ ਪਗੜਯਾਂ ਲਯਾਂ ... ਬਤ੍ਰ ਜੈਜੈਕਾਰ ਧੁਨੀ ਹੋਤੀ ਭਈ
ਯਗਕੋ ਨਿਰਬਾਹ ਬਡੀ ਸਾਂਤੀ ਔ ਆਨੰ... ਹੋਤੇ ਬਯੇ ਸਭ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਿੰਨਹੋਕੇ
ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਜਬ ਕੋਈ ਬਿਦਾਹੋਕੇ ਜਾਣੇ ... ਤਿਸਕੂੰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ
ਲਾਡੂਆਂਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇਨੇ ਲਾਗੈ ... ਬਸ ਨ ਕਰੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ
ਉਸ ਕੀ ਝੋਲੀਮੈ ਡਾਰਤੇ ... ੨ ਏਕ ੨ ਪੁਰੁਖ ਲਾਡੂ ਲੈਕੇ
ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਪੁਨਾ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ... ਖਮਸਿੰਘ ਤੇ ਮੈਂ ਪੂਰਣਸਿੰਘ ਕੇ
ਪਾਸ ਭੇਜਤੇ ਭਏ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ...ਸਾਹਿਬ ਤਰਣਤਾਰਣ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਲਵਪੁਰ ਕੇ ਸਰਬ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰਯੋਮੈ ਗਾਡਜੋਕੇ ਗਾਡੇ ਲਡੂਆਂ
ਕੇ ਭੇਜਤੇ ਭਏ ਪੁਨਾ ਖਟਮਾਸ ਪ੍ਰਯੰਤ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰੋਮੈ ਜਾਇ ੨ ਕੇ ਭਾਈਕਾਨਸਿੰਘ
ਲਾਡੂਆਂਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਾਂਟਤੇ ਰਹਯੇ ਥੇ ਤਬ ਭੀ ਭੰਡਾਰੇ ਮੈ ਤੋਟ ਨ ਆਵਤੀ ਭਈ
॥ਪ੍ਰਸ਼ਨ॥ ਹੇ ਸਾਧੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੇਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗ ਸ੍ਰੀ ਸੀਰਸਿੰਘ
ਜੀ ਕੋ ਕੈਸੇ ਦਈਗਈ ਥੀ ਕਾਹੇਤੇ ਸ੍ਰੀਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਮੀਪ ਵਰਤੀ
ਸੰਤਰਿਖੀ ਸੰਤਸਿੰਘ ਜੀ ਊਰਧਰੇਤਸ ਤੈਸੇਹੀ ਬਡੇ ਯੋਗ ਮੂਰਤੀ ਊਰਧਰੇਤਸ ਸ੍ਰੀ
ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਭੀ ਵਿਦਮਾਨ... ਉਨਕੋ ਕਿਉਨਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੀ ਪਗਮਿਲੀ
ਉਤ੍ਰ ਹੇਸ੍ਰੋਤਾ ਜਨੋ ਆਪਨੇ ਬਹੁਤ ਆਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਓਹੈ ਅਬ ਇਸਕੋ ਉਤ੍ਰਭੀ ਏਕਾਗ੍ਰ
ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਕੇ ਸੁਣੋ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਇਨ ਸਭਸੇ ਪਹਲੇ ਊਰਧ ਰੇਤਾ ਜਿਤਖਟ
ਗੁਣ ਰਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੋ ਮਿਲੇਹੈ ਨਬੇਕੇ ਸਾਲਮੇ ਸਾਥ
ਬਿਚਰਤੇ ਰਹੇ ਹੈ ਉਪਦੇਸ ਲੈਕੇ ਦੂਸਰਾ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਡੇਰੇਸੇ ਚਲਕੇ ਲਵਪੁਰ
ਮੈ ਆਇਕੇ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤਬ ਡੇਰੇਮੈ ਮੁਝਕੂੰ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਛੋਡ
ਆਏਥੇ ਪੁਨਾ ਉਨਹੀ ਕੂੰ ਡੇਰਾ ਸੌਂਪਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀਕੇ ਚਰਨਾ ਕੇ ਹਜੂਰ ਲਵਪੁਰ
ਮੈ ਹਮਭੀ ਚਲੇ ਆਵਤੇ ਭਏ ਹਜੂਰ ਕੀ ਸੇਵਾਮੈ ਹਾਜਰ ਰਹੇ ਔ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ
ਡੇਰੇਮੈ ਬੈਠੇਹੀ ਐਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤਕ ਕਜਾ ਸਜਾਲਕੇ ਮਹੀਨਜੇ
ਮੈ ਸਰਸੋਂ ਕਾ ਸਾਗ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਰਿਨ ਬਨਾਇਕੇ ਹੰਡਜਾ ਮੈ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਏਕ ਅਛੇ
ਬਲੀ ਸਾਧੂਕੇ ਸੀਸਪਰ ਦੇਕੇ ਭੇਜਦੇਤੇ ਥੇ ਸੋ ਅਤਿਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਬਨਾਇਕੇ ਪਠਾਇਹੂਏ
ਸਾਗ ਕਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਆਪ ਭੋਗ ਲਗਾਇਕੇ ਐਸੇ ਬਚਨ
ਕੀਆ ਕਹੈ ਆਹੋ ਭਾਈ ਏਹ ਤੋ ਬਡੇ ਸ੍ਵਾਦੂ ਸਾਗ ਹੈ ਜੈਸੇ ਏਹ ਅਪੂਰਬ ਸ੍ਵਾਦ ਵਾਰੇ
ਸਾਗ ਹੈ ਐਸੇ ਔਰ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀ ਬਨਤੇ ਹੈ ਏਹ ਸਾਗ ਬਾਕੀ ਬਚਯੇ ਹੂਓ
ਹਮਾਰੇ ਅਰਥ ਧਰ ਛੋਡੋ ਹਮ ਬਹੁਰੋ ਖਾਵੈਂਗੇ ਜੈਸੇ ਭੀਲਨੀਕੇ ਬੇਰ ਔ ਬਿਦਰ ਕੇ

ਘਰਮੈ ਸਾਗ ਕੇ ਭੋਗ ਸ੍ਰੀਠਾ ... ਭਇਥੇ ਤੈਸੇ ਇਸ ਸਾਗ ਕੋ ਭੋਗ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਲਗਾਕੇ ਬਡੇ ਆਨੰਦਕੂ ਪ੍ ... ਪੁਨਾ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਸਾਗ ਕੇ ਬਦਲੇ ਅਪਨੇ ਸੀਸਕੀ ਦਸਤ ... ਦਾਸੀ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਾਰੀ ਪੁਸਾਕ ਅਪਨੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ... ਭੇਜ ਦੇਵੈ ਔ ਕਬੀ ੨ ਏਕ ਅੰਗਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਭੇਜ ਦੇਵੈ ॥

ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ ਪ੍ਰਥਮ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਬਖਸੀਸ ਰੂਪ ਪੌਸਾਕਕੋ ਧੂਪਦੀਪ ਪੁਸਪ ਚਢਾਇਕੇ ਪੁਨਾ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੀ ਆਗਯਾਅਨੁਸਾਰ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਪਹਰਲੇਵੈਂ। ਜਬ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤ ਆਤੀ ਥੀ ਤਬ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ ਅੰਬ ਪਕਾਇਕੇ ਔ ਅੰਬੋ ਕੋ ਅਚਾਰ ਭੀ ਪਾਇਕੇ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮਸੇਪੂਰਬਕ ਕਰਕੇ ਭਜਦੇਤੇ ਥੇ ਪੁਨਾ ਬਰਖਾ ਰਿਤੁ ਮੈ ਪਕਾਇਕੇ ਅਨਾਰ ਪਠਾਇ ਦੇਵੈ ਪੁਨਾਸਰਦ ਰਿਤੂ ਮੈ ਨਿੰਬੂ ਪਕੇ ਹੂਏ ਔ ਨਿੰਬੂ ਖਟੀਆਂ ਕਾਨਰਾ ਗਲਗਲਾਂ ਕਾ ਅਚਾਰ ਪਾਇਕੇ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦੇਤੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬਾਗ ਕੀ ਸਾਰੀ ਵਤ੍ਰ ਸਾਖ ਛੋਟੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਹੌਰ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਭੇਜਦੇਤੇ ਥੇ। ਕਬੀ ਸੰਤ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ਸੰਤ ਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ਵਰਯਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ਸੰਤ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ਪੰਜਾਬਸਿੰਘ ਜੀ ਕਬੀ ਸੰਤ ਦਿਵਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਕੰਦਮੂਲ ਆਦਿਕ ਲੈਕੇ ਪਹੁਚਾਤੇ ਥੇ ਪੁਨਾ ਵਾਹੀ ਕਾ ਕਾਮ ਪਹਲੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਆਗੇ ਕਰਤੇ ਰਹਥੇ ਪੁਨਾ ਸੰਤ ਦਿਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਹੀਕੋਕਾਮ ਸਾਰੋ ਕਰਤੇ ਰਹੇ ਥੇ ਏਹੁ ਦੋਨੋ ਸੰਤ ਨਕੇ ਮੈ ਘੁਮਣਕੇ ਨਗਰਕੇ ਥੇ ਔ ਯੇ ਦੋਨੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਭਗਤ ਥੇ ਤਥਾ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੰਤ ਤਤਵੇਤਾ ਸਮਦਰਸੀ ਗਯਾਨੀ ਭਗਤ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀਕੀਕ੍ਰਿਪਾਸੇ ਹੋਤੇ ਭਏ ਹੈਂ ਜਬ ਦੋ ਤੀਨ ਵਾਰਸ੍ਰੀ ਮਹਾ-ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਸੇ ਡੇਰੇ ਕੀ ਲਿਲਾਮੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਚਢਯੋ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਬਿਨਤੀ ਕਰ ਭੇਜੀ ਹੇ ਸਚੇ ਪਾਤ-ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਅਬ ਇਦ ਡੇਰੇ ਕੀ ਲਿਲਾਮੀ ਕੋ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਚਢਯੋ ਹੈ ਅਬ ਹਮਕੋ ਕਯਾ ਆਗਯਾ ਹੈ। ਹਮ ਤੋ ਆਪਕੀ ਅਗਯਾਮਾਨ ਕੇ ਆਪਕੇ ਹੁਕਮਕੇ ਬਾਂਧੇ ਹੂਏ ਈਹਾਂ ਡੇਰੇ ਮੇਂ ਬੈਠੇ ਥੇ ਅਬ ਭੀ ਜੈਸੇ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਤੈਸੇ ਕਰੈ॥ ਛੋਟੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ ਐਸੀ ਪਾਰਥਨਾ ਸ੍ਰੀ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁਣਕੇ ਏਹੁ ਉਤ੍ਰ ਲਿਖਕੇ ਭੇਜ ਦੇਤੇ

ਭਏ। ਕੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਤੁਮਾਰੇ ਕੋ ਕੋ ... ਕੇ ਨ ਉਠਾ ਦੇਵੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਬੈਠੇ ਰਹਣਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਜਬਾਂ ... ਮਾਰੇ ਡਰਕੇ ਨਹੀ ਭਾਗਨਾ ਦਾਈਆ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਰ ... ਤਨ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦਮੀ ਤੁਮਕੋ ਉਠਾਇ ਭੀ ਦੇਵੇ ਤਬ ... ਇ ਬੈਠਨਾ ਤੇ ਤਬ ਭੀ ਡੀਵਾ ਜਗਾਵਤੇ ਰਹਣਾ ਅਵਲ ਤੋ ਤੁਮਾ ... ਕੋਈ ਨ ਦੇਖੇਗੋ। ਸੋਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨ ਮਾਨਕੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਕਰਤੇ ਭਏ। ਗਿਰਿ ਬਸੁਧਾ ਕਰ ਪਵਨ ਜਾਇਗੋ ਇਕ ਸਾਧ ਬਚਨ ਅਟਲਾਧ। ਜਿਨੋ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਬਚਨੋ ਪਰਭਰੋਸੋ ਕੀਓ ਹੈ। ਤਿਨ ਕੀ ਓਰਕੁਦਿਸ੍ਟੀ ਕਰਕੇ ਭੀ ਕੋਈ ਦੇਖਨਹੀ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਨਾ ਉਨਕੇ ਉਪਰ ਹਾਥ ਕੌਨ ਪਸਾਰ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਹਾਥ ਪਸਾਰ ਸਕੇ ਕੋ ਜਨਕੋ ਬੋਲ ਨ ਸਕੈ ਅੰਦਾਜਾ। ਔ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਵਪੁਰ ਮੈ ਰਹੇ ਹੈ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਮੈ ਭੰਗ ਹੀ ਬੁਜਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਬੀ ਅਧ ਸੇਰ ਆਟਾ ਔ ਕਬੀ ਸੇਰ ਆਟਾ ਅ... ਪਹਿਰੀ ਪਕਤੋਥੇ ਔ ਕਬੀ ਫਾਕੇ ਮਸਤ ਹੀ ਰਹਤੇ ਥੇ ਇਸ ਹੇਤੁਸੇ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਪਗ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਬ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਬੈਠਾਇਕੇ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਤਥਾ ਸਰਬ ਸੰਤਹੁ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਰਿਖੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਪੰਡਤ ਰਾਜ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਢੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਰਧਰੇ ਤਸ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਯਾਦਿਕ ਸਭਨਾਂ ਸੰਤਾਂ ਮਹੰਤਾਂ ਕੀ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ। ਔ ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰਸਿੰਘ ਕੀ ਤਥਾ ਭਾਈ ਹਰਾਸਿੰਘ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਆਦੀ ਗ੍ਰਹਸਥੋਕੀ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗ ਸ੍ਰੀਬੀਰਸਿੰਘਜੀਕੋ ਦਿਈ ਹੈ ਓਸੀਦਿਨ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਬਡੀ ਉਜਾਗਰਤਾ ਇਨਕੀ ਹੋਈ ਗਈ। ਔ ਜਬ ਕਬੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਡੇਰੇ ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਦੇਣੇ ਕੀ ਬਾਤ ਚਲਤੀ ਥੀ ਕਿਸੀ ਲਾਯਕ ਸੰਤਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਭੀ ਬਨਾਇਦੇਵੇ। ਤਬ ਹਜੂਰ ਏਹ ਉਤ੍ਰ ਦੇਤੇ ਥੇ ਹਮਨੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਕੇ ਸਮਾਨ ਨਾਮ ਹੋਣੇ ਸੇ ਤਿਨ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾਖਯਾਤ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀ ਲੇਤੇਥੇਯਾਂਤੇਏਹਬਚਨ ਕਰਤੇ ਹੋਤੇ ਥੇ ਕੇ ਹਮਨੇ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋ ਵਹਾਂ ਕਾ ਮਹੰਤ ਬਿਨਾਂ ਛੋਡਣੋ ਹੈ। ਪਹਲੇ ਸੇ ਹੀ ਥਾਪ ਛੋਡਣੇ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸੰਤਪੁਰੇ ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਕੀ ਪਗ ਨਹੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਥੀ। ਔ ਜਿਤਨੇ ਚੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਥੇ ਸੋ ਸਾਰਯਾਂ ਨੇ ਆਪੋ ਅਪਨੀ ਸਾਮਰਥ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਦਾਰਥ ਯਗਜਵਾਸਤੇ

ਇਕਠਾ ਕੀਆ ਪੰਚੀਸ ਸਵਾ [illegible] ਰੁਪਯਾ ਸਭ ਸੰਤਾਂਨੇ ਲਗਾਯਾ ਹੈ ਮਹੰਤੋ ਕੀ ਪਗ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿ [illegible] ਨੰਤਰ [illegible]ਮਤੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਜੀਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ ਰੀਗਾਜੀਕੋ ਚਲੇ ਗਏ ਏਹਤੋ [illegible] ਕੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈ ਔ ਹਮ [illegible] ਕਿਸਚਾਲ ਕੋ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸੋਲਾ ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪੂਰਬਮੈ [illegible] ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀਸੇ ਸੰਗਤੋ ਕੀ ਔ ਵਰਤੇ ਹੈ ਐਸੇ ਸੁਣਕੇ ਆਯਾ [illegible] ਦੀ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਸਿੰਘ ਪਦਾਰਥੋਂ ਕੀ ਆਮਦਰਫਤ ਬਹੁਤ [illegible] ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਜੀ ਕਮਾਈ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਥੇ ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟੀ ਸੇ ਦਰਗਣਸਤਾ ਹੋ ਜਾਤੀ ਭਈ ੧੯੧੯ਉਨਮੈ ਉਨੀਮੈ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾਜੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠੇਹੈ ਤਿਸ ਦਿਨ ਸੇ ਇਨਕੀ ਕਲਾ ਸਵਾਈ ਸੇ ਸਵਾਈ ਹੋਤੀ ਚਲੀ ਗਈ ਇਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਉਨੀ ਸੈ ਉਨੀ ਸੇ ਲੈਕੇ ਉਨੀ ਸੈ ਬਤੀਸ ਸਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅਨੇਕ ਸਿਖ ਸੰਗਤੋਂ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰਤੇ ਭਏ ਇਸ ਪ੍ਰਨਤ ਰੂਪ ਯਗਜ ਕੀ ਕਥਾ ਕੋ ਜੋ ਕੋਈ ਜੀਵ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਣੇਗੋ ਪ੍ਰੇਮਸੇ ਅਥਵਾ ਸੁਣਾਵੈਗੋ ਉਨਕੇ ਮਨਕੇ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਹੋਵੇ ਗੇ ਔ[illegible] ਸੁਭ ਕਮੋ ਕੇ ਆਰੰਭ ਮੈ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਨ ਹੋਗਾ ਕਿਊ ਆਰਬਧ ਕਰਮ ਕੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਵੈ ਗੀ ਔ ਉਨ ਸ੍ਰੋਤਾ ਵਕਤਾਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੋਨੋ ਕੋ ਕਰਮ ਸੁੰਦਰ ਅਭੀਸ਼੍ਟ ਫਲਕੋ ਦੇਵੈਗੇ॥

ਦੋਹਰਾ– ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਖੁਦਾਇਕੋ ਕਥਾਸੁਯਗਜ ਪ੍ਰਸੰਗ ॥
ਭਯੋਸਮਾਪਤ ਦਿਵਸ ਸੁਭ ਸੋਮਵਾਰ ਸਰਬੰਗ ॥ ੧ ॥
ਪ੍ਰਨਤਾਂ ਮਾਸ ਕੁਆਰਕੋ ਸਰਦ ਰਿਤੁ ਮਧ੍ਯ ਜਾਨ ॥
ਕੀਨ ਸਪੂਰਣ ਆਪ ਗੁਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁ ਭਗਵਾਨ ॥੨ ॥
ਨਮੋ ਨਮੋ ਜਗਦੀਸ ਪਦ ਨਮੋ ਨਮੋ ਗੁਰੁਦੇਵ ॥
ਨਮੋ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਗਮਲਹੈ ਨਭੇਵ ॥੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲ ਦੇਵਤ੍ਰ ੫ ਸਕੰਧ ੭ ਅਧ੍ਯਾਯ ਸਮਾਪਤੰ॥

ਓਤਤ ... ਅ:

ਸ੍ਰੀ ... ਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

... ਪ੍ਰਾਰੰਭਕਾ

ਦੋਹਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਣ ਸਰੋਜ ਰਜ ਮਹਿਮਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥
ਜਹ ਆਸ੍ਰਛਿਨ ਏਕ ਮੈ ਭਵ ਨਿਧਿ ਉਤਰਤ ਪਾਰ ॥ ੧ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਣ ਸਰੋਜ ਰਜ ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
ਨੈਂਧਨਾਂਜੈ ਸਭਦੁਖਹਰੇ ਦਿਵਦਿਸਟਿ ਹੋਜਾਇ ॥ ੨ ॥
ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਚਰਣ ਸੋਰਜ ਕੀ ਹੋਇ ਰਹੈ ਮਨਧੂਰਿ ॥ ॥
ਸਰਨਾ ਗਤ ... ਦੈਨਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਰਧਾ ਪੂਰ ॥੩ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰ... ਸਰੋਜ ਪਰ ਮਮ ਮਨ ...ਲਿਸਮ ਆਹਿ ॥
ਨਿਸ ਬਾਰਸ ਤਜਾਵੈ ਨਹੀ ਮਧਮਾਖੀ ...ਾਈ ॥੪ ॥
ਸੋਰਠਾ— ਰਜ ਭੂਜਿੰਗ ਸਮ ਆਹਿ ਜਿ... ਜਾਨੈ ਬਿਨਾ ॥
ਲਖੈਨ ਮੈਫਿਨਮਾਹਿ ਤਹਿ ਬੰਦੋ ਨਾਨਕ... ਪਦ॥੫ ॥

ਅਬ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗਾ ॥ ਹੇਸਿਭ ਜਨੋ ਧਰਮ ਔ ਤਤ੍ਵਗਜਾਨ ਕੇ ਸੂਰਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੁਦਾ ਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਸ ਦਿਨਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਕਲਯੁਗ ਆਇਕੇ ਬਡੇ ਜੋਰ ਸੋਰ ਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ਕੂੰ ਅਪਨੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਲੇਤੇ ਭਯੇ। ਔ ਮਹਾ ਮੋਹ ਰਾਜਾਕੇ ਬਡੇ ਭਟ ਸੂਰਬਿਰ ਅਜਿਤ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਝੂਠ ਨਿੰਦਾ ਕਲਹ ਵੈਰ ਕੁਸੰਗ ਮਤਸਰ ਕ੍ਰਿਤਘਨਤਾ ਮਤ੍ਰ ਦ੍ਰੋਹ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਜਾ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਬੀਰ ਬਡੀ ਸੀਘ੍ਰਤਾ ਕੋ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਬੰਧ ਤਕਰ ਲੇਤੇ ਭਏ ਔਰ ਹਮ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਸੇ ਨੌਰੰਗਾਵਾਦ ਤਥਾ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀਕੋ ਲਾਹੌਰ ਵਾਲਾਡੇਰਾਸਪੁਰਦਕਰਕੇਗੰਗਾਜੀਕੋ ਚਲੇਗੇ ਸੰਮਤ ੧੯੧੫ ਮੈ ੧੬ ਬਰਸ ਪੂਰਬ ਮੈਂ ਰਹੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ੧੦ਬਰਸਡੇਰੇ ਲਾਹੌਰਮੇ ਪੀਛੇਬਾਬਾਖੁਦਾਸਿੰਘ ਜੀਸੇ ਰਹੇ ਔਰ ਬਹੁਤ ਜਸਸੇ ਰਹੇਅਰਆਏਗਏਸੰਤਾ ਅਭਜਾਗਤ ਕੀਬਡੇਪ੍ਰੇਮਸੇ ਸੇਵਾਕਰਤੇ ਰਹੇ। ਮਾਤਾਮਰੋਦਰੀਜੀਮਸ਼ਹੂਰ ਮਾਤਾਰਾਮਕੀਜੀ ਮਹਾਦਾਨ।

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਕੋ ਲਾਹੌਰ ਵਾ ਸੰ ੧੯੨੯ ਮੈ ਦੇ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸ ਹੂਏ ਔਰ ਛਟ ਸਾ ਜੀ ੧੯੩੨ ਮੇਂ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸ ਹੂਏ ਬੀਬੀ ਲਛਮ ਚਾਰ ਬਰਸ ਸੰਮਤ ੧੯੩੨ ਮੇ ਸ੍ਵਰਗ ਬਾਸ ਹੂਏ ਛੋ ਇਨਸੇ ੪੦ ਦਿਨਾ ਪੀਛੇ ਸੂਦਾਰਜਵਾਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸਵਰ ਰੀਤਿਸੇ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਵਾਲਾ ਡੇਰਾ ਔਰ ਲਾਹੌਰ ਵਾਲਾ ਡੇਰਾ ਦੋ ਸ਼ਾਖ਼ਾ ਹੋਗਈਂ। ਪੀਛੇ ਤੁਮਨੇ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਆਥ ਕਿ ਸੰਤ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਨੂੰ ਮਹੰਤੀ ਕਿਉਨ ਦੇਗੈ ਨੌਰੰਗਾਬਾਦ ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਛੋਟੇ ਬਾਬਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਦਏਗੇ ਅਰ ਲਾਹੌਰ ਕੀ ਮਹੰਤੀ ਸੰਤਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘਜੀਕੋਦਏਗੇ ਸੋ ਦੋਨ ਨੇਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਮਹੰਤੀ ਕਾ ਯਸ ਪੂਰਬਕ ਨਿਰਬਾਹ ਕੀਆ। ਛੋਟੇ ਬਾਬਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ੧੩ ਬਰਸ ਗਾਦੀ ਪਰ ਰਹੇ॥ ਅਰ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘਜੀ ੩੬ ਬਰਸ ਲਾਹੌਰ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰ ਰਹੇ। ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀ ਚੇਤ ਸੁਦੀ ੧੩ ਤ੍ਰੋਦਸੀ ਕੋ ਸੰਮਤ ੧੯੬੪ ਮੇਂ ਸ੍ਵਰਗਬਾਸ ਹੂਏ। ਇਸ ਲੋਕ ਮੇਂ ਬੜਾ ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਹੂਆ। ਅਰ ਦੇਵਲੋਕ ਮੇਂ ਬੜਾ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੂਆ॥

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਠਾਕੁਰ ਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਨਕੇ ਗੁਰੂ ਠਾਕੁਰ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਤਨਕੇ ਗੁਰੂ ਠਾਕੁਰ ਕੌਰ ਸਿੰ ਤਨਕੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੀ-ਮਰਦਾਨ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਆ ਜੀ ਕੇ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਨਕੇ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਉਨਕੇ ਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਨਕੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੂਜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਡੇਰਾ ਉਨਕਾ ਬੂੜੇਡੱਲੇ ਕੇ ਪਾਸ ਹੈ ਉਨਕੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਬੀਰਸਿੰਘ ਜੀ।

ਦੋਹ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਕੋ ਬੰਦੋ ਪਾਦ ਉਦਾਰ॥ ਗ੍ਰੰਥ ਸਗਲ ਪੂਰਣ ਕੀਓ ਸਤਿਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰ। ੧॥ਚੌਪਈ॥ ਮਹਮਾ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ।ਸਹੰਸਫਨੀ ਨਹਿ ਪਾਵਤਪਾਰਾ। ਏਕ ਜੀਹ ਕਯਾ ਕਰੋ ਬਿਚਾਰਾ। ਲਾਖ ਹੋਏ ਤੋ ਪਰੈਨਪਾਰਾ ॥ ੨॥ ਦੇਵਤਰੂ ਯੇਨਾਮੁ ਜੋ ਗ੍ਰੰਥ॥ ਭੇਟਾ ਕਰੀ ਗੁਰੂਪਦ ਸੰਤ॥ ਵਸੁਰਸ ਨਾਥਸਸੀ ਪਹਿਚਾਨੋ॥ਬਿਕ੍ਰਮਾਦਿਤਸੰਮਤਉਰਆਨੋ੧੯੬੮॥੩॥ਦੋਹ ਲੋਕ ਤੀਨ ਗੁਨ ਪੁਨ ਨਾਗ ਸਸੀ ਪਛਾਨ॥ ਸਾਕਾਸਾਲੇ ਵਾਹਨਕੋ ਨੀਕੇ ਉਰਮੇ ਆਨ ੧੮੩੩ ॥ ੪ ਚੌਪਾਈ॥ ਤਸ ਗੁਣ ਦੰਪਤਿ ਸੰਮਤ ਜਾਨੋ॥ਸਾਕਾਉਰਮੇਨੀਕੇ ਆਨੋ। ਨਾਮਸੁਤੇਗਬਹਾਦਰਜਾਂਕਾ। ਰਾਹੀ ਕੇਉਰ ਆਨੋ ਸਾਕਾ ੨੩੬॥ ਅਬ ਗੁਰ ਪ੍ਰਨਾਲੀ॥ ਦੋਹ॥ ਤਿਨ ਬੇਦਯਨਕੀ

ਕੁਲਦਿਖੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਨਾਨਕ ਰਾ ਓ ਜਹਤਹ ਭਏ ਸਹਾਇ ॥
॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਨਯੇਹਕ ਧਨਕੋ ਰਾਹਬਤਾਇਓ ॥
ਜੋਤਾਕੇ ਮਾਰਗ ਮੇ ਆਏ । । ਜੇਜੇ ਪੰਥਤ ਮਨਕੇ ਪਰੇ।
ਪਾਪ ਤਾਪ ਤਿਨਕੇ ਪ੍ਰਭੁ ਏ ॥ ਜਾਲ ਕਾਲਕੇ ਬੀਚਨ
ਆਏ ॥ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਕੋ ਬਪੁ ਧ ਹਇਹ ਜਗਮੇ ਕਰਾ ॥ ਅਮਰ
ਦਾਸ ਪੁਨਨਾਮੁ ਕਹਾਯੋ ॥ ਜਨਦੀਪਕ ਤੇ ਜਾਯੋ ॥ ਜਬ ਬਰਦਾਨ ਸਮਾਵਹੁ
ਆਵਾ ॥ ਰਾਮਦਾਸ ਤਬ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਕਰ ਮਾਨੋ ॥ ਅਮਰ
ਦਾਸ ਅੰਗਦਪਹਿਚਾਨ ॥ ਅਮਰਦਾਸਰਾਮਦਾਸ ਕਹਾਯੋ ॥ ਸਾਧਨਲਖਾਮੂੜ ਨਹਿਪਾਯੋ
ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਸਭਹੂ ਕਰਜਾਨਾ ॥ ਏਕ ਰੂਪ ਕਿਨਹੂੰਪਹਿਚਾਨਾ ॥ ਜਿਨ ਜਾਨਾ ਤਿਨ ਹੀ
ਸਿਧਿਪਾਈ॥ ਬਿਨ ਸਮਝੇ ਸਿਧਿ ਹਾਥ ਨ ਆਈ ॥ ਰਾਮਦਾਸ ਹਰਿਮਿਉ ਮਿਲਗੈ ।
ਗੁਰਤਾਦੇਤ ਅਰਜਨਹਭਏ ॥ ਜਬ ਅਰਜਨ ਹਰਿਲੋਕ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦਭਹਿ
ਠਾਬੈਠਾਰੇ ॥ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਪ੍ਰਭ ਲੋਕ ਸਿਧਾਏ ॥ ਹਰਿ ਰਾਏ ਤਹਿਠਾ ਬੈਠਾਏ ॥
ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤਿਨਕੇ ਸੁਤਵਏ ਨਤੇ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਭਏ ॥ ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ
ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭਤਾਕਾ ॥ ਤਿਨੋ ਬਡੋ ਕਲੂਮੇ ਸਾਕਾ ॥ ਸਾਧਨ ਤ ਜਿਨਕਰੀ ॥
ਸੀਸ ਦੀਆ ਪਰਸੀ ਨ ਉਚਰੀ ॥ ਧਰਮ ਹੇਤੁ ਸਾਕਾ ॥ ਸੀਸ ਦੀਆ
ਪ੍ਰਸ੍ਰਿੜ ਨਦੀਆ ॥ ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਕੀਏਕੋ ਕਾਜਾ ॥ ਪ੍ਰ ਤ ਲਾਜਾ ॥
ਦੋ: ॥ਠੀਕਰ ਫੋੜਦਲੀਸਸਿਰ ਪ੍ਰਭੁ ਪੁਰ ਕੀਆ ਪਯਾਨ ॥ ਤੇਗ ਾਦਰ ਸੀਕ੍ਰਿਆ
ਕਰੀਨ ਕਿਨਹੂੰਆਨ ॥ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕੇ ਚਲਤ ਭਯੋ ਜਗਤ ਮੇ ਸੋਗ ॥ ਹੈਹੈਹੈਸਭ
ਜਗ ਭਯੋ ਜੈਜੈਜੈ ਸੁਰ ਲੋਗ ॥ ਚੌਪਈ । ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿਤਿਨ ਕੇ ਸੁਤਵਏ ॥ ਖਾਲਸ
ਪੰਥ ਜਿਨੋ ਨਿਰ ਮਏ ॥ ਗੁਰ ਜੋਤੀ ਤੇ ਜੋਤਿ ਜਗਾਓ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿਨਾਮ
ਕਹਾਯੋ । ਨਿਜ ਪਦ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ॥ ਠਹਰਾਏ ਨਿਜਦੈ ਉਪਦੇਸ ।ਸ੍ਰੀ ਬੀਰਹਰਿ
ਤਿਨਕੇ ਸਿਖ ਭਏ ।ਗੁਰਤਾਈ ਤਹਦੇਤ ਸੋਭਏ॥ਖੁਦ ਖੁਦਾਹਰਿਨਾਮਹੈਜਿਨਕੋ। ।ਦੀਨੋ
ਪਭੁ ਜੂਗੁਰ ਪਦਤਿਨਕੋ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਹਰਿ ਪੁਨ ਨਾਮੁਕਹਾਵਾ॥ਜਨਦੀਪਕਤੇਦੀਪਜਗਾਵਾ॥
ਪੰਚਮ ਤ੍ਰਿਥਿ ਪੁਨ ਸਕਰ ਵਾਰ ॥ ਪੂਰਣ ਗ੍ਰੰਥਕੀਓ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ਸਿੰਧੂ ਗੰਗਾਕੇਸੁਭ
ਤੀਰ । ਖੈਰਾਬਾਦ ਨਗਰ ਸੁਭਬੀਰ ॥ ਮਾਤਾ ਨਾ ਨਾਮ ਸੋਜਾਨੋ॥ ਸਜਨ ਸਿੰਘਜਨਕ
ਉਰ ਆਨੋ ਖੈਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਭਵਲੀਨ ॥ ਨਾਮਹਰਿਦ੍ਰੈ ਅੰਤਰ ਚੀਨੋ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਦੇਵ
ਤਰੂ ਨਾਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪੁਤ ਪੰਥ ਤੀਨ ਵਾਰ ਪੜਹ ਸੁਨੇ ਚਿਤਕੋ ਲਗਾਏ ਕੈ।

ਪਾਵੇ ਗਯਾਨ ਪੂਰਣ ਝ੍ਹਾ … ਅਹਿਵਤੁ ਰਮਕੋਮਟਾਇਕੈ ॥
ਦੇਵਪਿਤ੍ਰ ਦੋਖੇ ਸਾਂਰੇ ਤੀਨ … ਾਰੇ ਤੀਰਥ ਨ੍ਹਾਇਕੈ ॥
ਧਰਾ ਕੁਲਦਾਨ ਕੀਨ ਜੀ … ਲੀਨ ਆਨੰਦਕੋਪਾਇਕੈ।

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਬੀਰ … ਮ ਸਕੰਧੇ ਸ੍ਰੀ ਬਜਰਮਣਿ
ਪੰਚਾਨਨ ਵਿਨੋਦੇਨ ਸ੍ਰੀਮਤ ਖੁ … ਹਜਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘੇਨ ਵਿਰਚਤਾਯਾਂ

ਪੰਚਮ ਸਕੰਧੇ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਸ਼ੁਭੰ ॥

